SOUTH AFRICA'S PUBLIC LIBRARY
9 JAN 1934

Indian Opinion

No. 1—Vol. XXXII Friday, January 5th, 1934 Registered at the G. P. O. as a Newspaper Price Tuppence.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા" અનેવારી તા. ૮ મીએ પોરબંદર માટે મુંબઇ જવા ઉપડશે.
મીલીના ભાવો—ખોરાકી વગર.
સેકન્ડ કલાસ: પેસેજ રૂા. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની બીસ્કી પાઉંડ ૩-૧-૧
,, રૂપેરીયલ બીસ્કી પા. ૭-૧૪-૦.
ફ્રૂટ બીસ્કી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,
,, રૂપેરીયલ બીસ્કી ૬ગલ.

ઉતારૂઓએ પોતાના ડાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, વરબનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચઢે ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને ડાગીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું, તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.

સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા ડાગીના રાનીવારે ૧૨ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

કોઇ પણ ઉતારૂએ પોતાની મીલીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા આજ્ઞાઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી મીલીટ મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું કોઇ કામકાજ અમારી અતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:
SHAIKH HIMED & SONS,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat." Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કપ્તીના હીમે ભવન.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

'Phone 4800, Central.
P. O. Box 1610.

THE

Tel. Add.
RUSTOMJEE.

NEW INDIA ASSURANCE
COMPANY, LIMITED.

UNDERTAKES ALL RISKS AGAINST.

Fire and All Classes of Accident Business including Motor Car, Plate Glass, Fidelity Bonds, Workman's Compensation, etc., etc.

Policies issued and Settlements effected in DURBAN.

SORABJEE RUSTOMJEE.

Principal Representative for the Union of

SOUTH AFRICA.

"INDIA HOUSE"
17, First Avenue, DURBAN.

Gandhi Heritage Portal

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મશિનોન અમારી પોતાની દેખરેખમાં બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આવો કરો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોકાણીયા મ્યુઝીક સપ્લાય.
બોક્સ ૪૬૦, ટેલી. મ્યુઝીક દરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક જાતના મ્યુઝીકલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ અને ગ્રામોફોન રેકર્ડ્સના વેપારીઓ.
હેડ ઓફીસ અને શોરૂમ:—ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૦૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ. ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારું જગપ્રસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખસ, ખુજલી, ખરજવું વિગેરે આગળીના દરેક ઉપર અકસીર દવા ૪. કપડા ઉપર દાગ પડતા નથી. વધુ ઓર્ડરીયોનેમાં શોનાના ચાંદા મળેલા છે. કિં. આ. ૨ ના ૭ આના, પોસ્ટેજ પેકીંગ ચાર્જ જુદા. બાબરદાર એજન્ટો જોઈએ છે.

સપટ કંપની, કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીર્ટીગસ.

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, ચાંદા, માખી.
અપકા જંતુઓને

નાબુદ કર છે.

Box 247 & 317 Tel. 'Khatri."
HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Bolra, P. E. Africa.

બોક્સ ૨૪૭ અને ૩૧૭ ટેલીગ્રામ એડ્રેસ "ખત્રી"
હુસેન ઈસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
પ્રોપ્રાઈટર એશિયાટીક હોટલ,
મર્ચન્ટ એન્ડ ટ્રાન્સપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બોલરા, પી. ઈ. આફ્રિકા. 60

Gandhi Heritage Portal

Daily dosing to prevent malaria is now unnecessary

TEBETREN
3 DAYS A WEEK PREVENTION PLAN

Mon Tues Wed
2 tablets a day

Thurs Fri Sat Sun
no doses

"Tebetren" 3 days a week protects: enervating after-effects are absent

Follow this weekly programme: Take 2 tablets of "Tebetren" on Monday, 2 on Tuesday, 2 on Wednesday—nothing at all for the rest of the week.

You are no longer tied to daily doses, yet protection against malaria is complete when combined with sensible hygiene. The complete efficacy of "Tebetren" is shown in reports received from many leading malariologists all over the world.

"Tebetren" is 50% less toxic than quinine. That means that you feel no enervating after-effects, no deafness, after taking "Tebetren." On the contrary, "Tebetren" has a tonic effect on the system.

Change to the "Tebetren" prevention plan—3 days a week—this malarial season. If your Chemist cannot supply you, or if you would like more information, write Chemopharm Ltd., Box 976, Johannesburg.

MONDAY · TUESDAY · WEDNESDAY
TEBETREN
NOTHING THE REST OF THE WEEK

as purchased by governments in the world malarial belt

6/6 for 25 TABLETS
All Chemists

Stockists: Lennon Limited
Stee Bros. and Kennaway Limited
S.A. Drug Houses Ltd., Durban, and all Chemists

NOEL ILLINGWORTH, General Agent for CHEMOPHARM LTD. (Registered in South Africa) P. O. Box 976, Johannesburg

Gandhi Heritage Portal

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય માળા

ઉપલી સંસ્થા તરફથી નીચેનાં જાતજાતે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગીજુભાઈ, તારાબેન, રામબાઈ પાઠક, કમળાબેન, ઝુમતરામ-દાદે, હીરાબહેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બહુવીતાં લેખકો છે બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ બનાવવાપણા અને બહેલી કરવા તેમણે ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બધાં હિસાબી બાકુમ પડયાં છે અને તેનો થયેલો બહોળો ફેલાવો થવા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું બનાવટ અને ભાષા પણ સરળ છે. બાળકોને કામબોધ તેવાં છે. તેમાંને જિજ્ઞાસા માં રસ ઉત્પન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો છે. પા૦ રૂી૦ પે૦

૮૦ પુસ્તકના બાળા સેટની કીમત ૨ ૧૦ ૦

પુસ્તકની ફે

અક્ષરપરિચય	બહારબળાઓ
એકડો	કઠેચલેનાં ફુલ
ઉપર નીચે ઉપર નીચે	કાચ મોળા
કલ્પતરૂ	ખાદિકા બાંધવું
કપાસ	ગમ્મત ચોથી
બાળકોનો ભૂગોળ ૧	ગિલ્લી ચોથી
ગોપીચંદ	ચાકળ ચોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
ઢંગ અને ઢંગા	મોટા પાઠો
તિરંદાજ	નાની વાતો
બાબામાં મળજો	બરમાં
બાળ પ્રવાસો	બાંબુમાં
બારા ગોદીમા	ભરીમાં
મગ કુશે	બાળબાળામાં

કમાંથી બાબા	બામમાં
મકરંદ — મધુકર	ધરતા બહેજો
કપલિંદ રામ સંદ	ભુમતરામના પાઠો
કપાસની ખેતી	બો બો બો
ગમ્મત	ગમ્મત ને ચોટકું
ગીતોનો બાબાનું	દયા દર્શન
બાળ નાટકો—૨	ગોવરાતી દીપકો—૧
અવાજથી બોડીને	ગોરતગતી દીપકો—૨
કુદરતમાં	ભુદ્ધચરિત્ર
ગોતીયે	ગુજરાત — મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણબાબ પડી ગયા	બોકબબ્બા
અજેલનો ચોપટ	કહેવત સંગ્રહ
બેબાકીકો ખુબે છે	કવિબંદ
પીઠ અને—	ગ્રેમ કેમ ?
કાબ્યો બાબી બાબ્યા	બાબ્બ રહીએ
બાગાની બબત	બાકરણ ચોથી
પાકામાં	વરત સંગ્રહ
કેબ્બલીથી	રમત બોકબબ્બા
બાળકોનો ભૂગોળ—૨	શિવાજી મહારાજ
છેલ્લાં કેબ્બે બાબાપ	કુકા અને સોરઠા
મારી બાબ	વિનોદ કુબકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગ્રેબો
બિરબિરબારા	બાપણે ચોતે
કાળા કાબ, કાબી દાદી	રામબબંગ્રહ
બળાબાર અને—	કેબ્બો પાઠ
પુષ્પ !	બંપાકરોનું કમન

મળવાનું ઠેકાણું :
Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage Portal

Indian Opinion

No. 1—Vol. XXXII. Friday, January 5th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper

FIRST PROVINCIAL CONFERENCE

OF THE COLONIAL BORN AND SETTLERS' INDIAN ASSOCIATION

THE first Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association was opened at the Royal Picture Palace, Victoria Street, Durban, on Sunday, December 31 at 10-30 a.m.

Delegates were present from Maritzburg, Dundee, Newcastle, Verulam, Stanger, Chakaskraal, Clairwood, Seaview and other places representing every section of the community and almost every trade and employment. Besides the delegates the hall was full with a large number of spectators.

After prayers were offered Mr. D. E. Chetty, one of the Jt. secretaries, read the messages. There were a great many regrets from distinguished Europeans for their non-attendance owing to holiday engagements but who had nevertheless sent their good wishes to the Conference.

Messages From Europeans

The following were among the messages read:—

"I am directed by the Honourable the Minister of the Interior to convey his best wishes to the Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association. He takes the opportunity of expressing the hope that the members of the Conference and those whom they represent will enjoy prosperity and welfare in the New Year."—P. SUTHMAN, Private Secretary to the Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr.

"I have pleasure in sending a message for the opening of the Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association and trust that its deliberations will be wisely guided in the best interests of the Indian community and of South Africa.—MR. PATRICK DUNCAN, Minister of Mines.

"Anything that will relieve the position of Indians in South Africa will have my support. I have always held that the policy of absolute justice is the only one that should be pursued towards every section of South Africa, irrespective of race, colour or creed. All men of goodwill should combine in trying to bring prosperity to our common country, and a policy of mutual understanding and respect, based upon justice, is the best one to create happiness and real prosperity in South Africa.

"Trusting that you will carry out your deliberations with calmness and moderation and in accordance with the best Indian traditions.—MR. MORRIS ALEXANDER.

"I would say firstly that in wishing success to the new association, I hope that care will be taken to avoid the mistakes and pitfalls into which other organisations have been prone to fall in the past. Secondly, that I consider that the safekeeping and true progress of the community in South Africa lies with the rising generation and that the latter is well qualified and competent to advance that progress of the Union as a whole, provided that the spirit of sacrifice and renunciation be cultivated and our Indian youth be brought to realise that the welfare of each individual is involved in the well-being of the whole, of which each is but an integral part.

The tradition of self-sacrifice inculcated by Mahatma Gandhi is still sufficiently vital to be capable of expansion and to produce great and important results. That spirit is moreover innate in Indian character. If your association can by example and precept develop that spirit it will, quite apart from its political and communal activities, have succeeded in doing a great work.

May wisdom inspire your deliberations.—MR. L. W. RITCH.

Other Messages

Mr. S. Muthray of Maritzburg who was not able to be present at the Conference owing to his mother's illness sent the following message:—

"I pray that the deliberations and decisions will be productive of great good to the welfare of the community, and that the proceedings will be characterised by harmony and unity, thus bringing inspiration to those upon whom the future of South African Indians depends.

I coincide with the proverb, which is my strongest belief:—"The Strong *aspire*, the Shrewd *conspire*, and the Weak *expire*, and I would like those who misunderstood our movement to remember Abraham Lincoln who stated:—"You can fool part of the people all the time, all the people part of the time, but never all the people all the time."

"Wishing Conference every success. I pray whole Natal Indians come together and fight common cause. Assure you majority of Transvaal behind you."—M. D. BHANDOCHI.

"Pray Conference unanimously adopt policy of united front for retaining and regaining our rights."—MANEKLAL PATEL.

"Pray Providence guide your deliberations to solidarity and success in carving means of facing our grave problems.—S. H. MEHD.

Among others who sent messages of good wishes and every success to the Conference were Mr. Narayansamy, Mrs. Singaridam Pandithar, Mr. K. M. Patel, Mrs. G. K. Naidoo, Mr. Coopoosamy Thumbi Naidoo.

Gandhi Heritage Portal

Welcome To Delegates

In the course of his speech Mr. Manilal M. Gandhi, Chairman of the Reception Committee said:

"As you all know it is only a few months since our Association has been formed. There have been many causes that have been responsible for its having come into existence. It is not my purpose to enter into a discussion of them here. Whatever those causes may be there is sufficient justification for the formation of such a body in that those born and bred in this country and who know no other home in any other part of the world and those who have permanently settled here and made this country their own by adoption—and it is indeed they who form by far the largest population of our community—have the unchallengeable right to speak for themselves and to decide what is good and what is bad for them. They are no longer in the helpless position of being spoonfed nor to have thrust into their throats what they do not like. They are sufficiently intelligent to know what is right or wrong.

"This Association has convened this first Natal Provincial Conference. There are many matters that we have to discuss. I do not wish to intrude you by enumerating them here. You will, I am sure, find them all referred to in the Conference booklet that the Delegates will presently be presented with.

"To put it in a nutshell this first Conference has been called in order to get into closer touch with one another in a great brotherhood and to discuss the ways and means of our future welfare in this land of our birth and adoption.

"You have all come from far distances at great inconvenience. I extend to you all a very hearty welcome and in doing so will ask you to make yourselves at home and overlook any shortcomings on our part which there are sure to be this being our first venture since our inception.

"I am pleased to see in our midst a large number of friends from other communities showing an interest in our affairs. It gives us hope and encouragement. On behalf of our Association I have great pleasure in thanking them for their presence and in wishing them the compliments the season."

Correspondence With The Agent

The Agent of the Government of India was not present nor was he represented at the Conference in which matters vitally affecting the community were discussed. The following correspondence took place between the Association and the Agent which was read by the secretary:—

13th December, 1933.

The Agent of the Government of India,
Kunwar Sir Maharaj Singh,
26 St. Andrews Street,
Johannesburg.

Sir,—Our Association has convened a Natal Provincial Conference to be held at Durban. The opening takes place on the 31st instant and the sessions will be continued on the 1st instant and 1st and 2nd January 1934.

We are directed by our Committee to submit an invitation to you and to Kunwarani Lady Maharaj Singh to be present and to grace the proceedings with your presence.

An agenda of the Conference will be forwarded to you in due course.—We beg to remain, yours truly, S. L. Bagwan, A. Mayekar, D. S. Chetty, Jt. hon. Secretaries.

26 St. Andrews Road,
Parktown,
Johannesburg.
15-12-33.

Gentlemen,—Many thanks for your letter dated 13th inst., received yesterday, and kind invitation for the 31st inst., and succeeding dates. My wife and I regret that we are unable to accept your Committee's kind invitation.

We shall be in Johannesburg on these dates. Please convey our apologies to your Committee.—Yours sincerely, Maharaj Singh.

19th December, 1933.

Kunwar Sir Maharaj Singh,
Agent of the Government of India,
26 St. Andrews Road,
Parktown, Johannesburg.

Dear Sir,—We beg to acknowledge with thanks your letter of the 15th inst.

Our Committee regrets that you are unable to attend our Conference at which matters of vital importance and urgency to the South African born Indians and permanent settlers will be discussed.

To avoid any misunderstanding our Committee desires us to draw your attention to our invitation to you which was addressed to you in your official capacity as the Agent of the Government of India and we shall be glad to know whether your reply is in your official capacity.

Our Committee would also be glad if you would reconsider your decision.—We are, yours faithfully, S. L. Bagwan, A. Mayekar, D. S. Chetty, Jt. hon. Secretaries.

[NOTE.—No reply, we understand, was received to the above letter from the Agent. While fully appreciating the fact that the Agent may have had other important engagements it is certainly regrettable that he should not have considered the present occasion, when Colonial Born and Settler Indians had gathered to discuss matters vitally affecting their future in this country, as also one of great importance and worthy of his taking note of. If it was possible for the Agent to run down from the Rand to join the officials of the Natal Indian Congress when they submitted their statement to the Provincial Finance Committee, if it was possible for him to run down once again, just for a day, to tender evidence before the Colonization Enquiry Committee the present was surely an occasion when he should have at least sent his representative, if he was not able personally to come down.—Ed. I.O.]

Presidential Address

The following address was delivered by the President, Advocate A. Christopher, to the first Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, held at Durban, on December 31, and January 1:—

Ladies and Gentlemen,

We who are South African born Indians and permanent settlers in this land have come together to consider our life and our existence in this country. There have been let loose forces in this country which we fear will, as times go on, make our position worse than it is.

You know that for some years the Congress has been in existence and like its predecessors has worked on lines which did not make for the advantage and improvement of all.

We who have been in the Congress and have worked in it have endeavoured to initiate movements for the betterment of all, but they have never been supported by those who were in a position to help. The attitude on the part of some has kept the community back. They have agreed whenever any trouble threatened as in this country to some scheme which had for its object the reduction of our community and we know that such reduction was effected by pressure of economic circumstances and illiteracy of our working class and others which forced them to leave the country.

Colonization Enquiry

We have just now in this country a Colonization Enquiry which is ascertaining to what extent our people would go to other countries and for this purpose an investigation has been taking place into their economic conditions.

On that Committee of Enquiry the Congress is represented and yet no objection has been raised by it or its representative against the Committee conducting such an economic enquiry. But could we expect it to be otherwise?

The last Indian Delegation came to South Africa in response to the urgent call of the Transvaal

Gandhi Heritage Portal

Indians in connection with the then Asiatic Land Tenure Bill, now an Act, but the Delegation found it could do nothing about the Bill and the Cape Town Agreement in itself was in danger. It then spoke of a Colonization mission which the India Government was to undertake to explore outlets for its surplus population, and suggested that Indians in South Africa should have no objection to co-operate in such an exploration as they would not in any way be bound by it, for the exploration in itself was to be undertaken on behalf of her surplus population and that the findings of such a mission would be first submitted to the people of India and if it were found to be in any way favourable, it would then be for the Indians in South Africa to consider whether any of them would care to go to these new colonies of India.

The suggestion was agreed to subject to the following terms:

1. The Congress agrees to co-operate with the Government of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonization in regard to her [illegible] population, provided that such co-operation on the part of the Congress is taken as implied by publicity matters, and to ascertain whether there exist any good opportunities for South African Indians in the countries explored, and not as the view of Indians being deemed enforceable on the Union or that the Indian population is to be reduced; provided also that the Assisted Emigration Scheme which formed part of the last Agreement is abandoned and the Congress will be free as part of its policy to oppose it.

2. The Congress also reserves the right to reject the Agreement and to withdraw its co-operation in the above Scheme should any points in the agreement or other subjects dealt with by the Round Table Conference not meet with the approval of the Congress.

But even this decision was not arrived at unanimously for every attempt was made by several of those who are still in the Congress to agree to co-operate unconditionally because this was what the India delegation required and which we were not prepared to give, and in the end they accepted the assurance of co-operation in the terms set out.

Therefore the terms of reference as announced by the Minister of Interior in June last came as a shock to us, for it was a vital departure from what was the understanding at the time of the last Round Table Conference. The terms of reference were published with the concurrence of the India Government whose Agent in South Africa in no way consulted our people before agreeing to such terms.

Instead of our people considering whether the colonies that India had found for her surplus population would suit us, it was now sought, by the terms of reference to ascertain to what extent we would participate in a colonization scheme.

The Congress has refused to consider the voice of the people in persisting in participating in an enquiry at which the Agent himself has now declared that India has no money owing to the world's economic situation to finance any scheme of colonization, and yet, the world's financial position was worse at the time the delegation was in Capetown!

This admission of the Agent simply confirms the India Government's communique of 15th June last that the reference to colonization from India was merely a reproduction of the language of the agreement. It would appear therefore, that the Indian Government never at any time were seriously concerned with the idea of exploration to find outlets for her own surplus population.

Face The Position Fairly And Squarely

The time has now come for us who are born in this country and represent the fourth and fifth generations of them that came to this country in frail sailing vessels which were storm-tossed for months on the high seas before they could make for Durban and those of us who have adopted this country as our home must face our position in this country fairly and squarely.

We are the nationals of South Africa, we have to work and live as bona fide citizens of this country. We have to work not only for economic equality in the country but for economic equality within the community.

Our ideal is to work for a common brotherhood in South Africa, the members of which would help one another in all undertakings regardless of religions, language and other considerations.

Then only can we see a happy, contented Indian community in South Africa which by its character and its life will contribute not only to the prosperity of South Africa but to its culture.

There will come before you many questions of pressing importance, some of which I shall refer to here.

Racial Discrimination

Unfortunately for us the Appellate Division of the Supreme Court has in the case of Rasool v. the Minister of Posts and Telegraphs decided that the discrimination between classes made under statutory authorities is not *per se* bad because it is based on race or colour and that the person who challenges such a discrimination as *ultra vires* must show that it is partial or unequal in its operation as between the discriminated classes. Until this judgment was delivered we felt we were protected from such discrimination so long as a law in its terms was of general application and there could be no class legislation unless a law in its terms dealt with races or classes.

We are faced with this new development and while an appeal may be possible to the Privy Council we think the only way the status quo can be finally restored is by an Act of Parliament, but will the Government of India be able to do anything in the matter?

Education

Our people are in need of education. Within recent years there have been improvements, but the need is still there. The education of the masses, the education of the workers, the education of the farmers and the education of the girls, are all pressing matters.

Our economic position is such that free education would be a blessing to many. We must educate our girls if we wish to help our community to progress rapidly.

There are reforms required as to the standardisation and reduction of the number of books used in our schools and the cost of them, the exemption of poor children from payment of fees, the unequal fees charged in Government Aided Indian Schools and their standardisation, and the question of taxation of students by teachers.

Unemployment

But the greatest and the most pressing of all questions is unemployment, and the White Labour Policy is throwing our people out of work to make room for Europeans. We have no objection to White Labour Policy as a standard but as a means of the displacement of Indian and other non-European labour, it is working great harm and suffering. This was a question which was discussed time and again with the last Indian Delegation and we appealed to it to work for its modification or elimination, but it admitted that it was powerless in the matter. We are helpless and we can but appeal to public opinion to work a change in the policy so that we who live and shall die in this country may have the chance of human beings.

The question of relief for our unemployed was brought to the notice of Sir Karma Reddi, the then

Gandhi Heritage Portal

Agent, and a Relief Committe was formed. This Committee carried on the work and when the present Agent came it was with difficulty that he was got to take action in the matter in co-operating to secure relief for the unemployed. To the Union Government and the Durban Corporation we are greatful for such relief as was afforded our people though such relief did not substantially touch them.

We see year by year the schools are sending out our children to seek for bread but where are the avenues of employment. We are living without a thought for our children. Is it not time for us to consider what is to become of them in this country?

They have not the opportunity to work because the State would not employ them and encourages industries to employ White labour, and on the other hand it is next to impossibility for them to trade in any way because they cannot get licences. What are they to do? They cannot get employmet and they cannot trade. Are they then to starve or to commit crime to live, for, to work without authorty is to work unlawfully.

We have the industrial laws but we suffer under them as we have not the same economic opportunities as the Europeans.

The Indian worker does not get an equal opportunity in the labour market notwithstanding the formation of trade unions among them.

Our unskilled workers on the mines, on the railways and on the estates and in the towns, are displaced by machinery and by white workers.

Our countrymen are not large employers of labour and the question of their absorption in the labour market is pressing.

Condition Of The Farmers

Our farmers live by the sweat of their brow. Year in and year out they toil but they do not to the full reap the fruits of their labour but eke out a bare living. They work for the landlord, the dealer and all others to whom they have to make some kind of payment. They are mostly illiterate and do not know how or where to sell to their profit. Even the dealer finds that with lower railway rates from Delagoa Bay to the other provinces he finds it difficult to sell Natal bananas against those from Delagoa Bay in the markets of those provinces. Much requires to be done for the farmers to give them a chance of getting a return that will improve their methods of cultivation and the distribution of their products.

Personal Tax:

The Personal Tax bears hardly upon the poorer members of our community and the Provincial Executive of Natal will give great relief to them if exemption were granted to them.

Housing Loan

From the Housing Loan granted for Indian housing the Durban Corporation was willing to grant building loans to Indians subject to the land being freehold and other conditions. This offer was not availed of by our people. We would urge that advantage should be taken of this offer and better buildings erected. We would suggest that live fences in the suburbs would improve their properties.

In the erection of living quarters for Indian workers by Local Authorities and others, it would help the Indian workers to live in cottages instead of tenement blocks which are not always convenient and aesthetic.

We understand that the Durban Corporation will probably be building on its Cato Manor Estate Tenement blocks for its Indian Employees. We would appeal to them to build cottages on quarter acre sites, as this land was bought at £50 odd per acre and thus enable its employees to live in better conditions.

Penalty Interst

Indians in the added areas of the Borough of Durban are still liable for penalty interest imposed by the Health Boards and it would be an act of grace for the Durban Corporation to wipe off this imposition.

Hospitals

We are in need of hospitals. Addington has never been popular with our people for its differential treatment. St. Aidan's has been serving a useful purpose but it is unable to cope with the demand. It is appealing for funds and those who are able should not hesitate to contribute. There is a Khan's Trust for hospitals and dispensaries but so far there has been no announcement by the Trustees as to when something would be done. Not long ago Mr. Andrew Weir of the India—Africa Line donated, it was understood, a sum of £6,000 for an Indian hospital. Nothing so far has been heard as to who is controlling the amount or what is being done with it. But the question is urgent and we should not hesitate to appeal to the Provincial authorities for better and more satisfactory provision for Indians at Addington Hospital. Wherever possible we should do our bit to assist in the work of child-welfare.

Immigration

As Indian Immigration to South Africa has been stopped there should be no differentiated treatment of Indian passengers on the boats who are lawfully entering South Africa. The treatment of Mr. Qamrohi, a first class Indian passenger recently, is a case in Point.

Provincial Barriers

Union of South Africa has not been a Union to us in so far as we have been confined to our respective provinces. In the well known Gandhi — Smuts correspondence—reference is made by Mahatma Gandhi to our claim for the removal of the Provincial Barriers. This claim has been repeated—and when the India Delegation were last here we urged on them to ask for the removal of the barriers but to no avail. With such removal, will come our distribution throughout the Union and no longer would there be a fear of pressure from us in this Province. We are glad that the recent South African Party Congress in Natal resolved in favour of the removal of the barriers.

Indian Immigration Laws

No Indian Immigrant, Hindu or Mahomedan, will be appointed as a Marriage Officer for his class of persons under the existing laws and the Protector of Indian Immigrants or a Magistrate acting under the Indian Immigration Laws is the Marriage Officer for Indian Immigrants. But a Passenger Indian may be appointed as a Marriage Officer for his class of persons. This creates an anomalous position and indicates the need for the repeal of the relative section so that a Hindu or Mahomedan can be appointed as a Marriage Officer for his co-religionists irrespective of whether they are Indian Immigrants or passenger Indians.

Marriages registered under Indian Immigration Laws between persons, one of whom was not an Indian Immigrant, have been held by the Courts of Natal as invalid causing loss and suffering to the surviving spouse and children.

We have made representations for the validation of such marriages.

The question, you will remember, was raised by appeal to the Privy Council by the late Govinda-

Gandhi Heritage Portal

samy, a public-spirited Colonial-born Indian, whether Colonial-born Indians, the descendants of Indian immigrants, fell within that term, and unfortunately for Colonial-born Indians the Privy Council held that it did.

These Indian immigration laws were passed to meet the conditions prevailing under the indenture system and as these conditions no longer prevail, we think that the time has come for the repeal of these laws.

The Agent Of The Government Of India

We in this country are in a sense living under two Governments. As nationals of South Africa we are under the Union Government but the Agent to the Government of India is here. We have never been able to ascertain what were the duties of such an Agent in this country. We know that while there is a Capetown Agreement the Agent will be here.

We understood that he was to be here not to supersede the organisations of the Indian community but to support them. He stands by the Congress so long as his views agrees with the Congress but the moment the Congress disagreed with him and passed resolutions opposing the Land Tenure Act, he at once ignored the existence of the South African and the Transvaal Indian Congresses and recognised a new body styled the Transvaal Indian Commercial Association as representing the Transvaal Indian community and co-operated with it in giving evidence before the Feetham Commission in terms of the Asiatic Land Tenure Act. And having achieved his purpose has gone back to the Congress which, strangely enough, accepted him again notwithstanding they having resented his action in strong terms at the Transvaal Indian Provincial Conference.

The Agent finds in the Congress an ally for the support of the colonisation enquiry and disregarded the almost unanimous opposition of our community to the enquiry and thus once again works his will in opposition to the community.

We hope that the official methods of India will not be introduced to this country and that we may be allowed to grow into a homogenous community.

Franchise

We are now of this country. We are subject to its laws but we have no right to join in the election of lawmakers. We had the Parliamentary and Municipal franchise. Both have been taken away. There is discussion about representation being given to Coloureds and Natives but the question of representation for Indians has not even been mentioned. We appeal to the Government to restore to us our franchise rights and thus give us as South African Nationals full citizenship rights.

Fellow South Africans: By our work, by our life and by our character, and by our contributions to the prosperity and advancement and culture of South Africa only can we prove that we are worthy citizens of a great South African Nation, the contribution of India to South Africa.

Note

Owing to the Conference reports we have been obliged to hold over other important matters for next week. Further reports of the Conference will also be dealt with in our next issue.

The Conference Resolutions

The following resolutions were passed at the first Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers Indian Association held in Durban on December 31 and January 1:—

RESOLUTION No. 1.—EDUCATION

That this Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers Indian Association whilst appreciating the part played by the Natal Provincial Education Department during the last few years in improving Indian education respectfully urges that provision should be made

(a) for increased facilities for primary, higher and female education of Indian children,
(b) for the gradual conversion of all Aided Schools but for the present of all large schools into Government schools,
(c) for the standardisation of all school fees in Government Aided schools and for the standardisation and limitation of school books,
(d) for the introduction of Afrikaans in all Indian schools,
(e) for the establishment of an Indian secondary school at Pietermaritzburg,
(f) for the supply by the Provincial Stores of school books to Indian school children at cost price as are being supplied to European school children.

Proposed by Mr. P. R. Pather, seconded by Mr. R. N. Naidoo.

RESOLUTION No. 2

That this Conference submits that as it is necessary to educate all Indian children of school going age, the subsidy of the Union Government for Indian education should be increased in the case of Government Aided Schools, pending their conversion into Government schools, to the sum of £7 7s. per child and in the case of Government schools to the sum of £10 10s. and further urges that such subsidy should be calculated on the estimated number of children likely to attend during the year that the estimates are made for.

Proposed by Mr. P. R. Pather, seconded by Mr. E. M. Chin.

RESOLUTION No. 3

That this Conference realising the urgent necessity for increasing the facilities for adult, technical, commercial and agricultural education of Indians, respectfully urges that the Union Government should assist the Durban Indian Technical Education Committee and other District Committees by substantially increasing its subsidy so that the Committee may increase their activities.

Proposed by Mr. A. B. Naidoo, seconded by Mr. R. S. Venkatas.

RESOLUTION No. 4.—ASSISTED EMIGRATION SCHEME

That although the Assisted Emigration Scheme has been eliminated from the 1926 Capetown Agreement, the retention of the scheme in the Statute is a temptation for workless Indians owing to economic pressure to leave the country, this Conference therefore presses for the repeal of the said scheme from the Union Statute.

Proposed by Mr. S. P. Nicholas, seconded by Mr. M. Bosthauee Maharaj.

RESOLUTION No. 5.—MOZAMBIQUE TREATY AS AFFECTING THE INDIAN FARMER

That this Conference [illegible] Treaty by reason of preference given to persons

Gandhi Heritage Portal

from Mozambique, is hitting the Indian farmers who have made this country their permanent home very severely, and therefore urges that the Union Government should afford protection for produce grown by Indian farmers.

Proposed by Mr. A. R. Naidoo, seconded by Mr. Ettie Pillay.

RESOLUTION No. 6.—INDIAN LADY TEACHERS IN AIDED SCHOOLS.

That this Conference appeals to the managers of all Government Aided Indian Schools to encourage the employment of Indian Lady Teachers in the Schools in their charge.

Proposed by Mr R. R. Naidoo, seconded by Mr. K. M. Chin.

RESOLUTION No. 7.—LICENSING LAWS.

In view of the fact that discretionary powers of the Licensing Officers and other local Authorities in Natal are working harshly against the South African born and permanent Indian Settlers and as an applicant has not the right of appeal to the Supreme Court except on renewals, this Conference strongly feels that the time has arrived for the Union Government to revise the Licensing Laws of the Provinces of Natal, so that the discretionary powers of the Local Authorities might reasonably be limited in the following ways:—

(a) The grounds on which a licence may be refused should be laid down by Statute,
(b) The reasons for which a licence is refused should b recorded,
(c) There should be a right of appeal in case of first application and transfers, as well as renewals.

Proposed by Mr Nathoo V. Mopar, seconded by Mr Vrajlal Raghavjee.

RESOLUTION No. 8.—WHITE LABOUR POLICY.

That this Conference feels strongly that the White Labour Policy used against Indians not as a standard but as a means to displace them for Europeans is causing considerable hardship and adding to the number of unemployed, and urges that there is an urgent necessity for the elimination of such policy.

Proposed by Mr P. R. Pather, seconded by Mr O. S. M. Khan.

RESOLUTION No. 9.—PERSONAL TAX.

That this Conference appeals to the Natal Provincial Executive to exempt all Indian workers earning a lower wage than £5. per month and all unemployed Indians from payment of Personal Tax.

Proposed by Mr P. R. Pather, seconded by Mr R. K. Naidoo.

RESOLUTION No. 10.—PENALTY INTERESTS ON RATES IN HEALTH BOARD AREAS.

That this Conference realising the hardships of the Indians as a result of the depression, hereby appeals to the Durban Municipality to waive the penalty interests imposed by the various Local Administrations and Health Boards, on Rates due by Indians on their properties, and further feels that the imposition of the penalty at the rate of 10% per annum is usurious.

Proposed by Mr. M. Chenglah, Seconded by Mr. K. M. Chin.

RESOLUTION No. 11.—AGENT OF THE GOVERNMENT OF INDIA

That this Conference is strongly of the opinion that the present Agent of the Government of India is not working in the best interests of the Indian community as a whole, for in matters vitally affecting our people he is totally ignoring the wishes and aspirations of the majority thus creating a division in the community, and urges that the Indian Government and the people of India should take cognizance of the position created in the Indian community and take such steps as would prevent the Agent from taking sides with and serving a small minority against the majority.

Proposed by Mr. P. R. Pather, Seconded by Mr S. A. Pillay.

RESOLUTION No. 12.—UNEMPLOYMENT

That this Conference appeals to the Union Government and other Local Authorities to afford relief to the Indian unemployed whose distress through continuous unemployment is very acute and causing considerable hardships to their families.

Proposed by Mr. K. M. Chin, seconded by Mr. R. R. Naidoo.

RESOLUTION No. 13.—CO-OPERATIVE SOCIETIES

That this Conference is of the opinion that Co-operative Societies will be highly beneficial to the Indian community, and suggests that the institution of such Co-operative and Building Societies shall be an object of the Association.

Proposed by Mr C. S. M. Khan, seconded Mr. R. K. Naidoo.

RESOLUTION No. 14.—FRANCHISE

That this Conference irresistably feels that it is not conducive to the best interests of the country if one section of its people is denied the Franchise and therefore appeals to the Union Government, and Local Municipal and Provincial Authorities to restore the Franchise rights to the Indians who were deprived of such rights.

Proposed by Mr. Roopsing, seconded by Mr. Vrajlal Raghavjee.

RESOLUTION No. 15.—COLONISATION

That this Conference expresses its opposition to the sending away of Indians from this country, and against the present Committee of Enquiry set up to investigate into the possibilities of a colonization scheme for settling Indians from South Africa in other countries and to ascertain to what extent Indians would be prepared to leave under such a scheme.

Proposed by Mr. S. P. Nicholas, seconded by Mr. Gaffar Khan.

RESOLUTION No. 16.—TRADE UNIONS

That this Conference urges the Headquarters and Branches of the Association to render assistance to existing Trade Unions and to foster the formation of new unions so that the full benefit of the Industrial Conciliation Act, Wage Act and Apprenticeship Act may be secured by all workers.

Proposed by Mr. R. R. Naidoo, seconded by Mr. S. M. David.

RESOLUTION No. 17.—PROVINCIAL BARRIERS

That this Conference is of the opinion that in order to secure an equal distribution of the Indian community through out South Africa, the Provincial barriers should be removed.

Proposed by Mr. R. R. Naidoo, seconded by Mr. S. M. David.

RESOLUTION No. 18.—HOUSING LOAN

That this Conference urges that the Executive of the Association shall take steps as may be necessary

Gandhi Heritage Portal

for the purpose of advising owners of land in and around Durban to take advantage of the housing loan.

Proposed by Mr. P. R. Naidoo, seconded by Mr. G. M. M. Khan.

RESOLUTION No. 19.—THE ARMS

That this Conference urges that the Native Commissioner should write restriction against the issue of firearms to Indians.

Proposed by Mr. A. R. Naidoo, seconded by Mr. D. S. Chetty.

RESOLUTION No. 30.—INDIAN IMMIGRATION LAWS

That this Conference directs the Executive of the Association to make representations for the repeal of the Indian Immigration Law, for the validation of certain marriages affected by judgments of the Supreme Court of Natal, and for the rectification of grievances arising under the Immigration Laws.

Proposed by Mr. D. S. Chetty, seconded by Mr. S. I. Singh.

RESOLUTION No. 21.—WITNESS FEES

That this Conference resolves that the inequalities in the tariff of witness fees based on race adversely affects Indian witnesses and appeals to the Union Government to remove such inequalities.

Proposed by Mr. P. O. Naicker, seconded by Mr. M. M. Gandhi.

RESOLUTION No. 22.—APPRECIATION OF COLONIAL-BORN AND SETTLERS INDIANS

That this Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association appeals to the Prime Minister of the Union of South Africa, the Rt. Hon. J. B. M. Hertzog as the National Leader of South Africa, to consider favourably the representations of Colonial Born and permanent Indian settlers who have made South Africa their permanent home and who as citizens of this country are endeavouring to contribute their share to the prosperity and advancement of this country.

Proposed by Dr. M. J. Peters, seconded by Mr. D. S. Chetty.

Current Topics

(BY UMBRAGEOUS)

The Conference

The first Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association took place last Sunday at Howard's Hall, when the hall was almost packed—over 400 being present—representatives nearly all the districts of Natal. Advocate Mr. A. Christopher, B.A.(Lond.), presided and the Conference was welcomed by Mr. Kantilal M. Gandhi, the Chairman of the Reception Committee. This Conference was an eye-opener to many. The arrangement was perfect and credit is certainly due to those stalwart workers who were instrumental in making it a huge success.

Mr. Gandhi pointed out the need for this Association and how it came to be an established fact. He enumerated how it was essential to form a brotherhood of the community who may devise ways and means for the betterment of their interests in this country. His speech was very effective and went right home, if one were to judge from the applause he received at the end of it.

The President

Mr. Christopher in his speech dwelt very ably on nearly all the questions which affect the position of Indians. He in a masterly style pointed out how from time to time we have been losing ground and how it was up to the Conference to protest in an undistakable manner of this gradual dwindling of our rights in this country. The address which might be found in another column, needless for me to state, will surely portend as it plainly gives an epitome of our grievances under which we are suffering. It would be seen that the Association has come to stay and it is up to the members to pitch in their labour and face the music as it is too late.

The Adjournment

On the motion of Advocate Mr. H. Gabriel, the Conference adjourned for its session at the Tamil Institute. There were a number of delegates when the session opened, representing all shades of opinion. After roll call a book containing close on 200 pages of matter was given to each of the delegates, some of whom preferred to pay 2/6, the cost of production. This book contained a budget of information of the activities of this newly-formed body. During the few months since its inception the valuable and dignity of the tremendous amount of work the Association has done for the upliftment of its constituents. I congratulate those who were responsible in neither sparing time or labour in bringing about such a volume for the edification of the public.

The Subjects

It would be premature on my part and in these columns to elaborately deal with the numerous subjects, the interesting debates—delegates vying with each other in a brotherly spirit to put forward their view point on the issues involved. The question of marriages affected the teaching of Afrikaans and the office of the Agent for India were questions which took considerable time to discuss there were men belonging to different schools of thought.

I shall if need be make comments in subsequent issues on these resolutions matters.

It was, I might point out, through the tact of the President and Mr. Gandhi that a very strongly-worded resolution to the Agent was heavily defeated.

The End

In conclusion I might state that among those who took part in the Conference were professors, men such as barristers, lawyers, journalists, persons belonging to different professions and trades. There is no doubt that the Conference which brought meetings from Cabinet Ministers, editors and men of high rank, was a huge success. Soon, when the badges arrive and members giving each other the right salute, there would be a true brotherhood among them a factor to be reckoned with.

The Indian Problem In S. Africa

Address By Mr. Quereshi

The M. K. Gandhi Library was packed to capacity on Wednesday evening, 27th December, when Mr. Quereshi delivered an address on the "Future of the Indians in S. Africa." The subject which constitutes one of the most intricate problems of this country was not dealt with very exhaustively, the lecturer merely suggesting one or two probable remedies for the upliftment of the Indians in this country. He was evidently not at all with present conditions in this country when he advocated the establishment of a weekly press. There are already two in this country. And in conclusion Mr. Quereshi exhorted his audience to educate their girls. But this note has already been so hardly sounded that one is inclined to feel that the advice was superfluous. The question of female education in this country, despite the consideration of caste and Eastern custom is largely an acceptance one but Mr. Quereshi did not remain long enough in this country to realise the fact.

Mr. Quereshi, M.A. (Lond.), F.R.E.S. who visited S. Africa with a London University Scholarship spent his time investigating rural conditions in this country but

his experience here he is so short that one feels diffident as to whether he has been able to secure all the information available.

Mr. C. F. A. Jhaveri presided accompanied by Mr. P. M. Patel secretary of the Currency Committee, under whose auspices the address was given.

G. S.

South African Hindu Maha Sabha

(Contributed)

A General meeting of the South African Hindu Maha Sabha was held at the Hindu Tamil Institute Grove Street, Durban on Tuesday 26th December 1933, as resolved at the conference held under the auspices of the Natal Prathinidhi Sabha in October last.

In the absence of the chairman Mr. R. G. Khalla, Mr. M. B. Naik presided and was supported by the secretaries, Messrs. S. R. Pather and T. M. Naiker. Representatives from over 30 different institutions were present and were unanimous in their desire to revive the Hindu Maha Sabha and had pledged their support.

A Sub-Committee consisting of the following gentlemen Messrs. S. M. Moodley, Swami Bhawni Dayal, Sushil Maharaj, P. A. Thaker, V. S. G. Pather and the officials (ex-officio) were appointed to revise the constitution.

The election of officials resulted as follows: President, B. M. Patel, Vice-Presidents: Messrs. A. M. Pulyadhee, Hon. Joint Secretaries: Messrs. S. R. Pather and T. M. Naiker, Hon. Treasurer: Mr. P. A. Thaker, Hon. Auditor: Mr. M. C. Naimah. Councillors: Messrs N. Manickam Pillay, A. B. Naidoo, M. G. Varman, D. Satya Dev, Swami Bhawani Dayal, S. Kanthal, S. M. Moodley, D. V. Naidoo, Paradium Desai, and V. S. G. Pather.

A resolution was also passed to affiliate the South African Hindu Maha Sabha to the All India Hindu Maha Sabha. A further resolution was passed inviting Pandit Mehta Jaimini B.A., L.L.B., M.R.A.S., Ph.D a Vedic Missionary, to preside at the South African Hindu Conference to be held at Durban during Easter this year.

Mr. D. Satyadev Secretary of the Arya Pratinidhi Sabha promised all support the success the working of the Maha Sabha a success.

Mr. K. Perumal, Hon. Secretary of the Tynelands Thiruvalluvar Sanbamil Sabha, entertained the delegates to dinner.

A Meeting of the General Council will be held shortly and institutions not already affiliated are requested to do so immediately, and suggestions are invited for the revision of the Constitution.

Indian Boys "Scouts" Rally

More than 50 boys of varying ages representing quite a number of Indian schools in the Province assembled at a Scouts Rally at Bendigo from Wednesday, 17th to Saturday 30th December 1933. The Sir Kurma Reddi Sahib [illegible] who [illegible] Mr. P. R. Naidoo, Provincial Commissioner for Indian Scouts, Mr. C. Govindasamy Pillay, Provincial Secretary, Mr. V. S. Naidoo, Mr. [illegible] Mr. [illegible] South, Mr. E. V. Naidoo, Mr. [illegible] Mr. [illegible] Moonga, Mr. V. R. Nair, Mr. T. G. Pillay.

The boys during their sojourn at the camp did a good deal of hiking, while during the evenings impromptu concerts, a mock trial and a camp-fire concert were the most interesting features of the camp.

This rally which no doubt is obviously signification of a revival in the interest in the Scout movement among Indians was organised by the Natal Indian Teachers' Society and though the boys themselves contributed in some cases to their up-keep the expenses incurred by the camp were very largely borne by contributions both in kind and in cash by local Durban merchants. To them the Natal Indian Teachers' Society and the boys in particular owe a great debt of gratitude.

The camp broke on Saturday morning when the boys dispersed for their respective homes.

G. S.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

ગાંધીજીની પ્રવૃત્તિ

ગાંધીજીની હરિજન યાત્રા પુરજોશે ચાલી રહી છે. ગત સપ્તાહ માં ગાંધીજીને રૂ. ૨૬,૦૦૦ ઉપરાંતની રકમ મળી હતી.

તા. ૧૩ મી નવેમ્બરથી તા. ૧૬ મી નવેમ્બર સુધીનાં ગાંધીજીને મળેલો કાબો રૂ. ૮,૪૭૮–૨–૬.

તા. ૧૮ મી નવેમ્બરથી તા. ૨૮ મી નવેમ્બર સુધીમાં મળેલો કાબો રૂ. ૧૫,૩૭૪–૪–૬.

નવી દીલ્હીમાં ગાંધીજીને રૂ. ૨૦૦૦ ની પર્સ બીરલા બીલના મજુરો તરફથી આપવામાં આવી હતી. અને દીલ્હી તરફથી રૂ. ૧૦,૦૦૦ ની પર્સ મળી હતી.

ગાંધીજીના હાથે રાષ્ટ્રધ્વજ

ગાંધીજીએ પોતાના પ્રવાસ દરમીયાન રાજપુરની મુલાકાત લીધી હતી. સેા વરસ કરતાં વધારે પગે ચાલીને ગાંધીજીના દર્શન માટે આવી પહોંચેલા હતા. તેમના આગમન સમયે ગામમાં રેશની કરવામાં આવી હતી. તેમજ એક લાખ માણસોની મેદની સમક્ષ રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવવાની ક્રિયા કરી હતી. ગાંધીજીએ અધો કલાક સુધી ભાષણ કર્યા બાદ તેમને રૂ. ૬૬૦૦ ની થેલી અર્પણ કરવામાં આવી હતી.

જેાપાળામાં

ગાંધીજીને જેાપાળામાં અભૂતપુર્વ દર્દનાક, વિદાયિ સંબ, અને જેાપાળ રાજ્ય પરિવાર તરફથી માનપત્રેા અને થેલી અર્પવામાં આવ્યાં હતાં. અભુતપુર્વ તરફથી ૧૯૨ પાઉની થેલીની ઠાસ કલાપુ હતું. ગાંધીજીએ જવાબમાં કહ્યું કે આવાર વિદાયસંબોનું આ કાર્ય હશે. તમે આવતી જરૂર વધારે એકઠા કરી રાખવા હેાત. મારે નપાળ સરકાર પાસે ફરિયાદ નેાંધાવવી પડશે : તમને મુસ્કેલીઓની અબર પડે.

'ઇંગ્લીશ મેનીકલ' ઉપર હરોરો

મુબઇ સરકારના હુકમનેા અનાદર કરવાના આરેાપસર 'એમે મેનીકલ'ની ઓફીસમર હરોરો પડયેા હતેા અને ડિરેક્ટર તથા પબ્લીશરને પકડવામાં આવ્યા હતા.

સ્વ. વીઠલભાઇની એસ્ટેટ કેસ કાર્યમાં અર્પણ

સ્વ. વિઠલભાઇ પટેલ પેાતની પાછળ રૂા. ૧ લાખ જેટલી રકમ મુકી ગયા છે. જેનેા ઉપયેાગ દીલ્હી રાજધાનીની ઉન્નતિ અર્થે મુખ્યત્વે કરીને કરીમા પારના દેશેામાં કોઇ ગરેલના પ્રચાર કાર્યમાં કરવાનેા છે. અત્યારે તેઓ પ્રમુખ હતા ત્યારે એસમ્બલી રકમ પગારમાંથી ગાંધીજીને આપવાની ઠરવી હતી તે ... રૂા. ૫ ... જેટલી લગભગ મળવા લાગ છે.

(અનુસંધાન ગુજરાતી પાને ૬ મેા)

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૫ જાન્યુઆરી ૧૯૩૪ અંક ૧

નોંધ

ફોન્ફરન્સના હૉવાલને લીધે બીજી અગત્યની બાબતો આવતા અંકપર મુલતવી રાખવી પડી છે. ફોન્ફરન્સને લગતી વધુ વિગતો પણ આવતા અંક માં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

ટ્રાંસ્વાલ બૅાર્ન ઍન્ડ સેટલ્ડ ઈન્ડિઅન ઍસોસીએશન

પ્રથમ નાટાલ પ્રાંતિક કૉન્ફરન્સ

ટ્રાંસ્વાલ બૅાર્ન ઍન્ડ સેટલ્ડ ઈન્ડિઅન ઍસોસીએશનના આશ્રય નીચે પ્રથમ નાટાલ પ્રાંતિક કૉન્ફરન્સ ડરબનમાં વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટપર આવેલા રેગલ પીક્ચર થીએટરમાં રવીવાર ડીસેમ્બર તા. ૩૧ બીએ સવારે ૧૦-૩૦ વાગે ખુલી હતી

મેરીટ્સબર્ગ, ડંડી, ન્યુકાસ્સલ, વેફ્રસ્ટન, સ્ટેંગર, ચાર્લસ્ટાઉન, ઈસ્ટરબુક, સીબ્રુ અને અન્ય સ્થળોએથી પ્રતીનીધી, હાજર રહ્યા હતા. કેટલીકવેટા કામના દરેક વર્ગ અને લગભગ દરેક ધંધા ઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારા હતા.

પ્રતીનીધી કુપરાત પ્રેસકાની મોટી સંખ્યાથી હાજ ભરાઈ ગયો હતો.

પ્રાર્થના બાદ સેક્રેટરી મી. ઈ. ઈસ. પેરીએ કૉન્ફરન્સને મળેલા સંદેશાઓ વાંચી સંભળાવ્યા હતા. પણ પ્રતિનીધી પુરોપીયનો તરફથી રજાના દિવસોમાં રોકાવાને લીધે પોતાની સેવાઓ જાહેર કરવા દિલગીરી દર્શાવવામાં આવી હતી અને કૉન્ફરન્સને હાર્દિક ઇચ્છાઓ પાઠવવામાં આવી હતી

સંદેશાઓ

વંચાયેલા સંદેશાઓમાંના કેટલાક નીચે પ્રમાણે હતા:—

"નામદાર મુલ્કી પ્રધાન તરફથી ટ્રાંસ્વાલ બૅાર્ન ઍન્ડ સેટલ્ડ ઈન્ડિઅન ઍસોસીએશનની નાટાલ પ્રાંતિક કૉન્ફરન્સને પોતાની ભલી ઇચ્છાઓ દર્શાવવાની મને સુચના કરવામાં આવી છે. નામદાર પ્રધાન આ તકનો લાભ લઈ નમારી કૉન્ફરન્સના ગૅરબજેટને અને જેઓનું તેઓ પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે તેઓને નવું વર્ષ સુખરૂપ અને આબાદી આપનારૂં નીવડો એવા આશા દર્શાવે છે."—**પી. સુમૅન,** મુલ્કી પ્રધાન મી. ઈ. ઈસ. હોસ્પેપરના પ્રાઈવેટ સેક્રેટરી.

"કૉન્ફરન્સનું કામ દીલ્હી કેમ અને સાર્વત્રિય આફ્રિકાનું હિત બજાવીને કલ્યાણકારી પરિણામમાં આપશે એવી આશા રાખું છું."—**મી. પેટ્રીક ડંકન,** ખાણોના પ્રધાન.

"જે કંઈ પણ સાર્વત્રિય આફ્રિકામાં દીલ્હીઓની રિયાસતને શાંતિ પાડશે તેને મારો ટેકો છે. હું હમેશા માનતો આવેલો છું કે સાર્વત્રિય આફ્રિકાના દરેક ગોરા લોકોને ભલી, ન્યાતિ કે વર્ણનો ભેદ રાખ્યા સિવાય શુદ્ધ ન્યાયની નીતી રાખવી એજ એક માત્ર માર્ગ છે

સમગ્ર શુભેચ્છકોએ આપણા આ સમાન દેશની આબાદીને માટે એકત્ર પ્રયત્ન કરવો જોઇએ અને ન્યાયના પોરસપર અરસપરસ સમજુતી અને આદરની નીતીપરેજ સાર્વત્ર આફ્રિકામાં સુખ અને ખરી આબાદી સ્થાપી શકાશે. આપણા પ્રભુ પ્રેમાળ કામ શાંતિતાથી અને ઈંગ્લિસ્તાનના નહર સંપ્રદ મોને અનુસરીને ચલાવવામાં આવશે."—**મી. મેરીસ અલેક્ઝાન્દર.**

"નવી ઍસોસીએશનનો પ્રસ્તાવ ઉપસ્થિત કરતા પ્રથમ હું એવી આશા રાખું છું કે બુતકાળમાં બીજા સંસ્થાઓએ કરેલી ભુલો નહિ કરવાની તે સંભાળ રાખશે. હું માનું છું કે સાર્વત્ર આફ્રિકામાં દીલ્હી કેમની સર્વોચ્ચતામાં અને ખરી પ્રગતિના આધાર ઉંચી પ્રજાની કેળવ રહેલો છે અને તે સમસ્ત યુનીયનની પ્રગતિ કરવાને ઇચ્છાયેલી અને શક્તીમાન છે. જે તે સ્વાર્થત્યાગ કેળવી શકશે તો અને પ્રત્યેક વ્યક્તિના બલામાં સર્વનું બલ રહેલું છે એ આપણા દીલ્હી બુરાદરોને સમજાવી શકશે તો.

...તમાં ગાંધીજી જે સ્વાર્થત્યાગનો સંપ્રદાય સ્થાપી ગયા છે તે બિરદારી અને તેના અગત્યના પરિણામો લાવી શકાય તેવડો વધુ ઇતર છે. એ આપણા દીલ્હીના દાઢની અંદર રહેલી છે. જે નમારી ઍસોસીએશન કાબેલ લેડાદીને એ ભાવનાને બોલાવી તો તેની દાક્ષરારી અને સામાન્ય પ્રગતિઓ ઉપરાંત તમે એક મહાન કાર્ય કરેલું ગણાશે. તમારા કાર્ય કલ્યાણકારી નીવડો. પ્રેરીત થાઓ.—**મી. એલ્ફ. હબ્લ્યુ. રીચ.**

બીજા સંદેશાઓ

મી. ઈસ. ગદરે જે પોતાની માતાની બીમારીને લીધે કૉન્ફરન્સમાં આવી શકયા નહોતા તેમણે કૉન્ફરન્સને નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો હતો:—

"હું ઈચ્છું છું કે કૉન્ફરન્સનું કાર્ય કાયના ભલામાં પરિણમશે અને એકમ અને એકરાગ સ્થાપનારૂં થઈ પડશે, કે જેથી જેઓની ઉપર સાર્વત્ર આફ્રિકાના દીલ્હીઓનું ભવિષ્ય અવલંબેલું છે તેઓને પ્રોત્સાહન મળે. અંતમાં એક કહેવત હાંકું છું કે જેનો હું પણ્ણોજ માનું છું: "સબળા અધિકારો ઢોય છે, પૂરવા કાયદાઓ ઢોય છે અને નબળા કેના કામ છે." અને જેઓ આપણી દીલ્હયાલને સમજતા નથી તેઓને હું અમેરીકાના મહાન નર એબ્રાહમ લીંકનના વચનો યાદ આપું છું: "તમે કેટલાક લોકોને આખા વખત છેતરી શકશો. સબળા લોકોને કેટલોક વખત છેતરી શકશો પરંતુ સબળા લોકોને આખા વખત દરીજ નહિ છેતરી શકો."

"કૉન્ફરન્સને સંપૂર્ણ ... ઇચ્છું છું દુરા માટું હું કે નાટાલના સબળા લોકો એક થઈ સગાન હક માટે લડે. ટ્રાંસ્વાલના દીલ્હીઓનો મોટો ભાગ નમારી સાથે છે એવો ખાત્રી આપું છું."—**એમ. દી બરુચી.**

"[illegible] કે ફ્રાન્સ્વા આપણા દુઃખ સાંભળવા અને પ્રતાપ્રામ કરવાને [illegible] સદન મહાત્માજીને સર્વાનુમતે રોજવા પડશે." અબ્દુલ્લા પટેલ.

"આપણા ગંભીર સવાલોની સન્મુખ એકત્રકારથી થવાનો માર્ગ પકડવાના કાન્સને ઉપર મન્માર્ગે દોરે "—એસ્સે. બી. એસ.

એજન્ટ સાથે પત્રવ્યવહાર

આ કોન્ફરન્સ ભરવા દોડી ગયેલ આગેવાનો સવાલોનો અન્યો થઇ હતી તેમાં નીચે સરકારના એજન્ટે હાજરી આપી નહાતી તેમ તેમના કોઇ પ્રતિનિધિને પણ મોકલ્યા નહોતા. એસોસીએશન અને એજન્ટ [illegible] નીચે પ્રમાણે પત્રવ્યવહાર થયો હતો જે કોન્ફરન્સમાં વંચાયો હતો:—

એસોસીએશનનો એજન્ટને પત્ર

તા. ૧૧ ડીસેમ્બર ૧૯૧૨.

"સાહેબ,—અમારી એસોસીએશને ડરબનમાં એક નાતાલ પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ બોલાવેલી છે.

"તા. ૨૦ મીએ કોન્ફરન્સ ખુલ્લી મુકાશે અને તા. ૨૧ અને ૨૨-મુકામદી તા. ૧ લી અને ૨ જી સુધી કામ ચાલશે. અમારી કમીટી તરફથી આપને તથા કુંવરાણી સેરા મહારાજ સીંગને આપની હાજરીથી કોન્ફરન્સને શોભા આપવા આમંત્રણ કરવા અમને સુચના થઇ છે. કોન્ફરન્સનો કાર્યક્રમ હવે પછી આપની ઉપર મોકલવામાં [illegible]"—(સહી) એસ એસ. સ્ટોગ. એ. કાઉજી. ટી. એસ. ગોદી—ઓ. ઓનરી. સેક્રેટરીઓ."

એજન્ટનો એસોસીએશનને જવાબ

કાર્યાલયો —નાતાલ તા. ૧૨ મીના પત્રના [illegible] તા. ૨૦ મીએ [illegible] તે બાબતો સ્ટારીબોને માટેના પ્રેમળમાં આમંત્રણને માટે પહોંચ આભારવ. હું અને મારા પત્ની દિલગીર છીએ કે તારીખ કમીટીનું પ્રેમળપૂર્વ આ આમંત્રણ આપવાની [illegible] સમય નથી. અમે [illegible] તારીખોએ [illegible] બનેલા દિલગીર. તારીખ કમીટીને આભારી દિલગીરી દર્શાવશો.—(સહી) મહાત્મા સીંગ.

એસોસીએશનનો એજન્ટને પ્રત્યુત્તર

સાહેબ —આપના તા. ૧૫ મીન [illegible] માટે આભાર આપ આભારી કોન્ફરન્સ [illegible] ભરવામાં આવશે [illegible] અને તેમાં વસવાટ કરી દુઃખ બોર્ડીઓને મળવા અગત્યના સવાલોના અંગે વિચાર છે તેમાં હાજરનો [illegible] થવા સારુ તેથી અમારી કમીટી દિલગીર થઈ છે કેમકે પણ કોન્ફરન્સમાં [illegible] નહિ રહે તેથી અમારી કમીટી આપના આકાશમાં આવેલા આમંત્રણ તરફ આભાર માને છે, [illegible] આમંત્રણ આપને હાલ સરકારના એજન્ટ તરીકે આપના સરકારી દોરાની રૂએ આપવામાં આવ્યું હતું તેનો જવાબ આપે આપવો [illegible] કમીટી રૂબરૂ આપેલો [illegible] ખુશી થશે.

અમારી કમીટી ઇચ્છે છે કે આપના કરારપર આપ ફરી વિચાર કરવા કૃપા કરશો.—(સહી) એમ એસ. સ્ટોગ, આ. કાઉજી. ટી. એસ [illegible] ને એનાન સેક્રેટરી ઓ.

[ઉપરના પત્રનો એજન્ટે જવાબ આપ્યો નથી. એજન્ટને બીજા આગલાની કોન્ફરો દરો [illegible] સંપૂર્ણપણે નિવાડકારીઓ છીએ [illegible] ત સરકારે હાલનો પ્રસંગ, બાકી આ દેશમાં જન્મેલા અને ઉછરી ગયેલા કેટલાક બોર્ડીઓ પોતાના આ દેશમાં બાંધણીના સમય બાબતના સવાલોની ચર્ચા કરી ઠરાવ કરવા તેના પર તેમણે મોટી જગાઓ અને મોટા મેળાની આવશ્યકતા નહિ સમજી એમ એકંદર આવતાં દિલગીરી. આવેલ [illegible] ને એજન્ટથી પ્રાંતિક આગેવાને કમીશન સમક્ષ જુબાની આપવા ગયેલા નાતાલ પ્રાન્તિકના કોંગ્રેસના આગેવાનોનો સાથ [illegible] ને આવી જવાનું બોલાવ્યું હતું અને તારોના [illegible] સમય જુબાની આપવાને કરી બીજા બધા દિવસના માટે આવી જવાનું જણાવ્યું હતું પણ અફસોસ આ પ્રસંગ ઓછો તો દુઃખ કે ઠરાવ તેમના પોતાનાથી આવી નહિ શકાય તેમ દોષ તો પોતાનો છે. પ્રતિનિધિને તેમણે મોકલવા તેમાંના હતા.—અ. મ. ગાંધી.]

સ્વરાજ કમીટીના પ્રમુખનું આગમન

સ્વરાજ કમીટીના [illegible] મી. મણીલાલ ગાંધીજી આજના ટ્રેનમાં જોહાનીસબર્ગ પધારી ગયા છે.

નાતાલ કોલોનીમાં જેલ ૬ આ સંસ્થા રક્ષણાર્થને હજુ કોલોનીમાં માલ થયા છે. તેની રક્ષાના થાનો ત્યારે અનેક કારણો છે. તે કારણોની ચર્ચામાં અત્યે ઉતરવાનું મારે પ્રયોજન નથી પરંતુ ગમે તે કારણો હોય પણ તો ઓછી સંસ્થા સ્થાપવાનું બાજીમાંથી આ વસ્તુમાં [illegible] કે જેઓ આ દેશમાં જન્મેલા છે અને દુનીયાના બીજી પણ ભાગમાં આ રક્ષાપાત્ર અન્ય પ્રસંગ કાર્યવાહ કરી અને જેઓમાં પોતાનો રક્ષામી વસવાટ્યા ત્યા દેશને પોતાનો કરી મુકેલો છે—આમે એવાં જ આપણી કોમની બાબતોનો મોટો ભાગ છે—તેઓનો અભ્યાસ કરીને નીકાલવાનો આ તેમાંને માટે સારૂ જે બધા અરસામ [illegible] કરવાનો કુદરતી હક છે. તેઓ બધે જે આ પરવાના નિયમિતમાં પડેલા નથી [illegible] જેથી તેઓનું બાળકોની માફક ગણિકુમોડીએ બચાવ કરવાની જરૂર રહેતા. અને તેઓને નહિ બનાવી પણ તેઓના બચાવમાં પરણેલ પોતાસાક્ષરની જરૂર [illegible] પરંતુ બોલવાનો હક તેઓ બાકી રીતે સમજી શકે

આ એસોસીએશન તરફથી આ પ્રથમ નાતાલ પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ બોલાવવામાં આવી છે. આપણે અનેક વિષયોની ચર્ચા કરવાની છે. એ વિષયો અત્યે ગણાવી આપણા પ્રમાત કરવા [illegible] નથી. કેટલીકવાર કરે પણ આપણામાં આ બાબતો કોન્ફરન્સના પ્રમુખકમોમાં એ સવાલ વિષયોમાં તથી બાકીને સમય કરીશું.

દેશમાં આ પ્રથમ કોન્ફરન્સનો હેતુ આપણા બાકીઓનું કોઇક સમાન વાતાવરણમાં [illegible] કરવાનો અને જરૂરથી અને સમાનો વસવાટથી પોષકિકર પરસ્પર આ દેશમાં આપણી જવાબદારીને મોટાના પ્રકાશનની ચર્ચા કરવાનો છે.

[illegible] એ પણે કરી અને પણી અકસ્માતો જેવા ગત્રે હાજર થયેલા હોય. [illegible] પ્રસંગને લઈ જોહાનીસબર્ગથી આપવાને આવ્યા [illegible] અને તેમ કરતાં [illegible] તથા અત્યે સુખરૂપ પહોંચી અને તમારા [illegible] કે કેમ [illegible] આવ્યા [illegible] અને આ સંસ્થાને [illegible] નો આપણે [illegible] કરશે.

આજે રેલવેટ્રેન કેપરના [illegible] આગેવાનો પણ મોટી સંખ્યામાં હાજર થયેલા બધાં મને ઘણો આનંદ થયો. અમારી એસોસીએશનની [illegible] હાજરી માટે તેઓનો આભાર માનવા [illegible] નથી લાગે [illegible] મુખ્યત્વે [illegible] પ્રમુખ [illegible].

કૉન્ફરન્સના પ્રમુખનું ભાષણ

પ્રતિનિધિમંડળ બૌનું એન્ક સેટલમેન્ટ ઇન્ડિયન કૉંગ્રેસકમિટીની ડિસેમ્બર તા. ૩૧ મી અને જાન્યુઆરી તા. ૧ લીએ દરમ્યાન ગાં ભરેલા પ્રસંગ નાશનલ પ્રોવિન્સિયલ કૉન્ફરન્સમાં પ્રમુખ ના નિરોગરે નીચે પ્રમાણે ભાષણ કર્યું હતું :—

ગૃહસ્થીઓ અને સજ્જનો, આપણે જેઓ સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા છીએ અને જેઓ આ દેશમાં સ્થાયી વસવાટ કરી રહેલા છીએ તેઓ આ દેશમાં આપણા ઇતિહાસ અને દરિતનો વિચાર કરવાને આજે એકત્ર થયા છીએ. આ દેશમાં એવો તબક્કો આવી ગયો છે કે જે વખતે જનતી આપણી સ્થિતિ છે તેના કરતાં પ્રકારે ખરાબ કરી મુકશે

તમે જાણો છો કે કેટલાક વર્ષો થયાં મિસિસ દાદિના પરવાનો રદ થયેલો છે અને તેની અનુગામીઓની માફક ઓપા ધોરણે કામ કરતી આવેલી છે કે જેથી આખી કોમને ફાયદો થયો હોય.

આપણે જેઓ પ્રોવિન્સમાં હતા અને તેની અંદર રહી કામ કરતા હતા તેઓએ સપળાઓના બલ્લાને માટે દીલગીરી કરેલા પ્રયત્ન કરેલો છે પરંતુ તેને જેઓએ મદદ કરવાની સ્થિતિ ધરાવે છે તેઓની તરફથી કહી પણ ટેકા મળેલો નથી. કેટલાકોની પસ્થિ કોમને ખબરદાર રાખેલી છે. જ્યારે જ્યારે આ દેશમાં આપણા ઉપર કંઈ પણ તકલીફ આવી પડી ત્યારે ત્યારે તેઓએ એવોજ પ્રકાર ચોજના બતલ થયેલી છે કે જેથી હંમેશ આ દેશમાંથી આપણી કોમની વધતી પડાવાતો રહેલો છે. અને આપણે જાણીએ છીએ કે તેના પહાડો આપણા દાગદાર વર્ણ અને બીજાઓ ઉપર આચરેલ સંબંધો અને નિરક્ષરતાના ઇલ્લાજીજ થયેલ છે કે જે કારણોને લીધે તેઓને આ રેટા ઊભો કરવા પોલો છે.

વિદેશ વસવાટ

આ દેશમાં હાલ આપણા દોડવામાંથી પકડતા બીજા દેશોમાં આવી જવાને તૈયાર છે એ આપણાને એક વિદેશ વસવાટની કમીટી તપાસ ચલાવી રહી છે અને તેને આગે તેઓની આર્થિક સ્થિતિની તપાસ આવી રહી છે! એ તપાસ કમીશનપર મિસિસનું પ્રતિનિધિપદ છે તેમ છતાં તેની તરફથી કે તેના પ્રતિનિધિ તરફથી એની દોદાગેઓની આર્થિક તપાસ ચલાવવા સામે વિરોધ ઉઠાવાયેલ નથી. પરંતુ કયા વિશેષ આપણે આશા પણ ના રાખી શકીએ?

દોદુસ્તાનના આવેલ છેલ્લા પ્રતિનિધિ મંડળ એમાંહાટ્મ સેન્ટ ટેન્યુસ બીલ, જે હવે કાયદા થયુ છે, તેના સંબંધમાં ક્રોસ્વાલના દોદી બાઝોઓની ખાસ વિનંતીથી સાઉથ આફ્રિકામાં આવેલ હતું, પરંતુ તેણે જોયું કે ઉપલ બીલના સંબંધમાં તેમાંથી કશુ પણ થઇ શકે તેમ નાદ હતું અને તેપરાંત્તિ એમીગ્રેન્ટ ખુલ્લજ તેખમમાં હતું. તે વેળાએ તેણે દોદુસ્તાનના સરકાર પોતાની વધારાની વસ્તીને માટે બહાર દેશો શોધવાનો એક વિદેશ વસવાટના મીશનાર જવાની હોવાની વાત કરી અને એવુ સમજાવ્યું કે સાઉથ આફ્રિકાના દોદીઓને તેવી તપાસમાં સહકાર આપવામાં કંઈ પણ વાંધો ન હોઇ શકે કેમકે તે તપાસ ખુદ દોદુસ્તાનનીજ વધારાની વસ્તીને માટે મવાની દ્રષ્ટિથી તજ્જોને તથા કરવા "બિનસરકારી" રહેશે નહિ અને તેવા મીશનની તપાસના પરિણામો પ્રથમ દોદુસ્તાનના પ્રજાની સમક્ષ રજુ કરવામાં આવશે અને તે ને અનુકૂળ જણાશે તો પછી સાઉથ આફ્રિકાના દોદીઓને વિચારવાનુ રહેશે કે તેઓની દોદુસ્તાનના તેવા સંસ્થાનોમાં જવાની ઇચ્છા છે કે નહિ.

આ સૂચના નીચેની શરતે સ્વિકારવામાં આવી હતી :

(૧) મોસ્ટ હીઝ અને યુનીયન સરકારોના સાથે દોદુસ્તાનની વધતી જતી વસ્તીને માટે વસવાટને માટે બહાર દેશો શોધવાના દોદુસ્તાનની સરકારના ઇરાદામાં સહકાર આપવાનું સ્વિકારે છે, એવું ગણવું કે મોસ્ટેસના તે સહકારને દેશવટિકાના ઠેરાવોથી અને તેના શોધાયેલા દેશોમાં સાઉથ આફ્રિકાના દોદીઓને માટે કોઈ પણ સારો નફો ન કે નહિ તે બેબાનેજ પેરીલ બનેલો લેખવામાં આવશે અને નહિ કે યુનીયનના દોદીઓ નહિ ઇચ્છતા હોય છે બધાય તો તે તેની વધતી પડાવાની છે તેપરાં : બધા ... પણ રાજન કે એસોસીએટ કોલોનીયલ સ્કીમ ... બધા એબોરીજીનો એક ભાગ છે તેને દરેક પ્રકારનો સાથો અને કાયદેસર પોતાના સિદ્ધાંતના એક ભાગ તરીકે તેઓ વિરોધ કરવાનો હક રહેશે

(૨) કોમીશનરમાં બોલવા તા. ૧૮૮૫ કેનવેન્શને અર્જેન્ટી અન્ય બાબતોમાં કંઈ પણ પ્રકારનો કોમિસની સંમતિ નહિ બધા કાર તેના હકી તો મિસિસ કોમીશનરને રદ કરવાનો ... કાયદો પોતાનાથી પોતાનો સહકાર પાછો ખેંચવા પોતાનો હક કાયમ રાખી ...

પરંતુ આ કરાર પણ સર્વાનુમતે નથી નહોતો કમો ... જેઓ મિસિસમાં છે તેઓમાંના કહલાક પ્રતિનિધિ સહકાર આપવાનું સ્વિકાર કરાવવાનો કે પ્રયત્ન કરી જુનો કેમકે દોદુના પ્રતિનિધિઓ ... એ કેમકે આપણ અમે તૈયાર નહોતા. આખરે ઉપરથી સમાધાની સહકાર આપવાનું કબુલ થયુ હતું.

આપણે ગયા જુનમાં મુલાકી પ્રધાનને જાહેર કરેલી તપાસ કમીશનની કાર્યસૂચી અબ્યુમિતિઓની આવી હતી અને સાઉથ ટેન્સલ કોન્ફરન્સમાં પ્રસ્તાવેલી કબુલાતોથી તે સાદનાજ વિરુદ્ધ હતી. એ કાર્યસૂચી દોદ સરકારની સંમતિથી પ્રસિદ્ધ થઈ હતી કે જેના સત્તાધિકારમાં પસ્તાવા કોમિશનરે તેવી કાર્યસૂચી કબુલ કરતા પહેલાં આપણા હોદ્દેદારોની સાથે કંઈ પણ જાતનો મસલત કરી નહોતી.

મજકુર કાર્યસૂચીથી તો હવે, દોદુસ્તાને પોતાની વધારાની વસ્તીને માટે દોધેલા સંસ્થાનો આપણને માફક આવે તેવા છે કે નહિ એ આપણે તપાસને બહારે, વિદેશ વસવાટની યોજનામાં આપણે કહેવે કરવાજ સામેલ થઈએ. તેની તપાસ ચાલી રહી છે.

મિસિસે તપાસમાં સામેલ થવાની દરખાસ્તને મજબુતી આપવાનો ઠેકર મારી છે, તપરે ખુદ યોજનાજ હવે બનાવ કબુ છે, કે દુનીયાની આર્થિક મંદીને લીધે દોદુસ્તાનના પાસે વિદેશ વસવાટની કાંઇ પણ યોજનામાં ભાગ કરવાને નાખુશ નથી. પરંતુ દોદી પ્રતિનિધિમંડળ ઇપરોક્તિમાં હતુ ત્યારે તો દુનીયાની આર્થિક સ્થિતિ આજના કરતા પણ વિશેષ ખરાબ હતી!

યોજનાને મંજુલ કરેલી આ દરખાસ્ત જુન તા. ૨૫ મીની દોદ સરકારની પાછીનુંજ માત્ર સમર્થન કરનારી છે, કે દોદુસ્તાનમાં દોદીઓને વસાવવાની બીનાનો અરો કેવળ એસીમેન્ટના આધારો

પ્રસિદ્ધિ વિષય બીજે કહીં નથી. આ કારણથી જોઈએ તેવા સારી રીતે દૂર સરકારે પોતાની પ્રજાની વસ્તીને માટે બહાર દેશો શોધવાનો વિચાર બહુ ગંભીરપણે કરેલો જ નહોતો.

સ્થિતિનો ગંભીરપણે વિચાર કરો

હવે એ વખત આવી લાગેલો છે કે આપણે દેશો આ દેશમાં જન્મેલા છીએ અને તેમના અમુકમાં આમથી તેમ ઠેકાણાં નાનકડા વહાણોમાં લાંબી અને જોખમકારક મુસાફરીઓ કરીને અત્રે આવેલા આપણા પુર્વજોની ત્રીજા કે પાંચમી પેઢીના છીએ, અને જેઓએ આ દેશને પોતાનો કરી લીધેલો છે, તેઓએ આ દેશમાં પોતાની સ્થિતિનો ગંભીરપણે વિચાર કરવો જોઈએ.

આપણે સાર્વત્રિક આફ્રિકાના વતનીઓ છીએ. આપણે આ દેશને પોતે તેવી રીતે રહેવાનું અને વર્તવાનું છે. આપણે કેવળ આ દેશની અંદરજ આર્થિક સમાનતા મેળવવાની નથી પણ દેશની અંદર પણ આર્થિક સમાનતા મેળવવાની છે.

આપણે આપણી સાર્વત્રિક આફ્રિકામાં એક સમાન ભાગીદાર રહ્યાપણાનો છે, કે જેમાં દરેક વ્યક્તિ ભારતી, ગારતી કે બાપાના કે કોઈપણ અન્ય જોરે રાખ્યા સિવાય દરેક બાબતમાં એક બીજાની બરાબરી થઇ પડે. ખરેખર આપણે સાર્વત્રિક આફ્રિકામાં એક સુખી અને સંતોષી દોઢી કામ તરીકે રહી શકીએ અને આપણા જીવન અને બાંધણીનો કેવળ સાર્વત્રિક આફ્રિકાની આબાદીમાંજ નહિ પણ સંસ્કૃતિમાં પણ ફાળો આપી શકીએ.

અગત્યના સવાલો

તમારી સમક્ષ અગત્યના બહુ સવાલો રજુ કરવામાં આવનાર છે જેમાંના કેટલાકને વિષે અહિં બ્યાન બેચું છે.

બાદબાકી

કમનસીબે ઈન્ડિયન અને તાર ખાતાના પ્રધાન વિરુદ્ધ રસુલના કેસમાં અપીલેટ પર જેવો ચુકાદો આપેલો છે, કે કાયદાના આધારે જુદા જુદા વર્ગો વચ્ચે પાડવામાં આવેલો ભેદ ભારતી કે વર્ણના આધારે પાડવામાં આવેલો છે તદ્દન માત્ર કારણે ખરાબ નથી, અને જે તેવા ભેદને ગેરકાયદે ઠેરવાનો ઠરાવ કરે છે તેણે, કે વર્ગોની વચ્ચે તે ભેદ પાડવામાં આવેલો હોય તેઓની વચ્ચે તે અસમાનતાથી કે પક્ષપાતથી પાડવામાં આવે છે એ બતાવી આપવું જોઇએ આ ચુકાદો અમારા પહેલાં આપણે એગ્ય માનતા હતા કે સામાન્ય કાયદામાં જેવા કોઈ પણ ભેદથી આપણે રક્ષાએલા હતા અને અમુક ભારતી કે વર્ગોની કાયદામાં કંઈ પણ સુધરતા વિના તેમાં વધારેલ દોષી નહિ થાય

આપણી સમક્ષ આ નવી સ્થિતિ ઉપસ્થિત થએલી છે અને પ્રીવી કાઉંસીલને અપીલ થાય એવો સંભવ હોવા છતાં મુળ સ્થિતિ ઉપરને માટે પુનરસ્થાપિત કરવાની રીત તો પાર્લામેન્ટ માં રજુઆત કરવાની છે. પરંતુ દોઢ સરકાર શું એ બાબત આ કંઈ પણ કરી શકશે ખરી?

શિક્ષણ

આપણા લોકોને શિક્ષણની જરૂર છે. હાલના વર્ષોમાં કેટલાક સુધારા થયા છે પરંતુ તેની ગાંય હજુ પુરી પહોંચી નથી. ગામવગોને, કારીગરોને, ખેડુતોને અને બાળાઓને શિક્ષણની બહુજ જરૂર છે.

આપણી આર્થિક સ્થિતિ જેવી છે કે મફત શિક્ષણ આપવાવાળાના પક્ષને આશિર્વાદરૂપ થઇ પડે. આપણી કોમની પ્રગતિ ઝડપથી થાય એમ આપણે ઇચ્છતા હોઇએ તો આપણી બાળાઓને આપણે શિક્ષણ આપવું જ જોઇએ.

આપણી નિશાળોમાં બાળતાં પુસ્તકોનું અમુક ધોરણ બાંધવાની અને તેવાં પુસ્તકોની કીંમત અને સંખ્યા મર્યાદામાં રાખવાની બહુજ જરૂર છે. ગરીબ છોકરાંઓને ફ્રી બાદ કરવાની અને સરકારી ગ્રાંટ સ્કુલોમાં ફ્રીઓનું ધોરણ બરાબર છે તે દુર કરવાની અને શિક્ષણ તરફથી વિદ્યાર્થીઓ ઉપર નાખવામાં આવતા કરો અટકાવવાની બાબતો અગત્યની છે.

બેકારી અને ગોરી મજુરીની નીતી

પરંતુ સૌથી બાબતની બાબત તો બેકારીની છે અને ગોરી મજુરીની નીતી ગોરાઓને માટે જગ્યા કરવાને આપણા લોકોને નોકરીપરથી હાંકી કાઢી રહી છે. એક ધોરણ તરીકે ગોરી મજુરીની નીતીના સામે આપણને કશો વાંધો નથી પરંતુ દોઢીઓ અને અન્ય યુરોપીયનેતર મજુરોને નોકરી પરથી કાઢવાના એક સાધન તરીકે તે પધ્ધતિજ નુકસાન કરનારી અને દાઢમારી નાખનારી છે. આ સવાલની ચર્ચા છેલ્લા કોંફરી પ્રતિનિધિમંડળની સામે અનેક વખત થઇ હતી અને તે નીતીને દુર કરવા આવ્યા તેમાં કંઇક પણ ફેરફાર કરવાને અમે પણ અરજ કરી હતી પરંતુ એ બાબતમાં કંઇ પણ રાહત આપવાને પોતે બીલકુલ અશકત હોવાનું તેણે કબુલ કર્યું હતું. આપણે નિરાધાર છીએ અને એવી નીતીમાં સુધારાને માટે આપણે પ્રયત્નજ કરવા જોઇએ છીએ કે જેથી આપણે જેઓ આ દેશમાં વસી રહ્યા છીએ અને આ દેશનાજ થવાના છીએ તેઓ મનુષ્યજાતી તરીકેના અધિકારનું ધોરણ જોગવી શકીએ.

આપણા બેકારોને રાહત આપવાનો સવાલ જે વખતના ગેરજરૂર ચાર ટકા રેડીના પ્રમાણપર લાવવામાં આવ્યો હતો અને એક રીતીદ કમીટી નીમવામાં આવી હતી. આ કમીટી કામ કરી રહી હતી અને ત્યારે હાલના ગેરજરૂર આંકડા ત્યારે તેમની પાસેથી બેકારોને માટે રાહત મેળવવાના કામમાં મદદ મુશ્કેલીભર્યા સહકાર મેળવી શકાયો હતો. આપણા લોકોને જે રાહત આપવા છે તેને માટે અમે યુનીયન સરકાર તેમજ કરજનની કોરપોરેશનના આભારી છીએ જેને કે તે રાહતથી બેકારોની સ્થિતિમાં કંઇપણ તેટલો સુધારો તો નથીજ થયો.

ઘર બાલ આપણા છોકરાંઓ સ્કુલોમાંથી કાઢીને માટે જવાબ પડતા બાપ છે પરંતુ તેઓની નોકરીને માટે દોડો કયા છે? આપણા છોકરાંઓનો આપણે વિચાર નથી કરતા. આ દેશમાં તેઓનું શું થશે એ વિચારવાનો શું વખત નથી આવ્યો?

તેઓને નોકરી કરવાની તક નથી કારણ સરકાર તેઓને નોકરી આપતી નથી અને કારખાનાઓને ગોરી મજુરી વાપરવાને છે તેજન આપે છે. અને બીજી તરફથી તેઓથી કાંઇ પણ ધંધાનો વેપાર કરી શકાય તેમ નથી કારણ કે તેઓને કાપલેન્સ મળી શકતા નથી. ત્યારે તેઓએ કરવું શું? ન તેઓથી નોકરી કરી શકાય કે ન તેઓથી વેપાર કરી શકાય એટલે તેઓએ થા તો બીજા મરવું કે પેટને માટે ગુન્હા કરવા રહ્યા, કેમકે ગેરકાયદે કંઇ કરવું એ ગુન્હોજ ગણાય.

આ દેશમાં ઔદ્યોગી કાયદાઓ છે, પરંતુ તે આપણે માટે

દુઃખદરજ છે કેમકે આપણને યુરોપીયનોના જેવી આર્થિક તક આપવામાં આવતી નથી. દીઠી કામદારને તેઓનામાં ટ્રેડ યુનીયનો હોવા છતાં મજુરીની બજારમાં સમાન તક મળી શકતી નથી.

આપણી ખાણોમાં, રેલવેમાં અને ખેતરોમાં અને શહેરો માં કામ કરતા આપણા મજુરો સાંચાઓ અને ગોરા મજુરોથી નોકરીપરથી દુર થવા લાગ્યા છે.

આપણા બાપઓમાં કાર્ય મજુરોની મોટી સંખ્યા રાખનાર નથી અને તેથી તેઓને નોકરીએ બદલવાનો સવાલ અગત્યનો છે.

ખેડુતની સ્થિતિ

આપણા ખેડુતો પોતાના પરસેવાથી કમાય છે. વર્ષોના વર્ષો સુધી તેઓને મહેનત કરવી પડે છે પરંતુ તેઓની મહેનતનું પુરતાં પ્રમાણમાં તેઓ ફળ મેળવી શકતા નથી. માંડ ગુજરાન ચલાવી શકે છે. તેઓને જમીનદાર, વેપારી અને મીલમાલ જેમને તેઓને કંઈ પણ સુકવવાનું હોય છે તેઓને માટે મજુરી કરવી પડે છે. તેઓ મોટે ભાગે અભણ છે અને નહાયો ક્યાં વેચવું તે જાણતા નથી. ખુદ વેપારી પણ જુએ છે કે ઈલાકોજાએથી અન્ય પ્રાંતોમાં રેલવેરસ્તા જોડ્યું હોવાને લીધે ઈલાકોજાએના ખનાના સામે નાદારીના ખનાના તે પ્રાંતોમાં ખપાવી શકતા નથી. ખેડુતો પોતાની ખેતીના રીતો સુધારી શકે અને પોતાના ઉપજ વધારે પ્રમાણમાં ખપાવી શકે તેવું કરવાની ઘણીજ જરૂર છે.

આબાવેરો

આબાવેરાથી આપણી કોમના ગરીબ વર્ગને પણ હાડમારી ભોગવવી પડે છે અને પ્રાંતિક એસેમ્બલીએ તેઓને એકઝેમ્પશન આપવું ઘટે છે. તેથી તેઓને મોટી રાહત મળશે.

લાઈસન્સિંગ બોર્ડ

દીઠીઓને માટે રહેવાના મકાનોની બાબતમાં કરવાને બનેલી લાઈસન્સિંગ બોર્ડમાંથી કરજનની મ્યુનીસીપાલીટી જન્મજરીદ જમીન લેવાની અને બીજી શરતોથી દીઠીઓને મકાન બાંધવાને લોન આપવા ખુશી હતી. આ સગવડનો આપણા લોકોએ લાભ લીધેલો નથી. આપણા બાપઓએ તેનો લાભ લઈ વધારે સારાં મકાનો બાંધવાં જોઈએ.

સ્થાનિક સત્તાધીશો અને મીલમાલિકો જે દીઠી મજુરોને માટે રહેવાનો બાંધતા હોય તેઓએ ચાલીને બદલે છુટાં મકાનો બાંધવાં જોઈએ કેમકે ચાલીના કરતાં તે વધારે સગવડ-ભરેલાં અને તંદુરસ્તી બાબતમાં સારાં છે.

અમારા સમજવા મુજબ કરજન કોરપોરેશન પોતાની મોટાગેનરના જમીનદાર પોતાના દીઠી નોકરોને માટે ચાલો બાંધવાનો વિચાર કરે છે.

અમારી તેને વિનંતિ છે કે તેણે ૧૦ એકર જમીનના ટુકડા પાડી તેપર છુટાં મકાનો બાંધવાં જોઈએ કેમકે તે જમીન પા. ૫૦ ના એકરે તેને મળેલી છે અને તેના નોકરો તેમાં સારી સ્થિતિમાં રહી શકશે.

પ્રોપર્ટીઓપરનું બોજા

કરજન શહેરના નવા ઉમેરાયેલા લત્તાઓમાં દીઠીઓ પોતાની પ્રોપર્ટીઓના કર ઉપર કેટલા બોજાઓ નાખેલું બાબત કરજન કોરપોરેશને જાણ કરી હતું જોઈએ.

ઉપયોગીતાઓ

આપણે હોસ્પીતાલોની પણ જરૂર છે એડીગેશન હોસ્પીટલ આપણા બોજામાં બહુ ઝીણ નથી કેમકે ત્યા યુરોપીયનોને બોગો તરફ જોઈએ તેવો ભાવ બતાવવામાં આવે છે. સેન્ટ એન્ડ્રુસ ઉપરોગી જરૂરીયાત પુરી પાડી રહી છે પરંતુ તે આંગળે બધાંનો વળી શકતી નથી. તે લાયકા માટે માંગણી કરી રહી છે અને જેઓની આપી શકાય તેમ છે તેઓએ તેને મદદ આપવા ચુકવું નહિ જોઈએ.

પ્રસુતીગૃહ અને દવાખાનાઓ માટે એક પ્લાન ટ્રસ્ટ છે પરંતુ એ સંબંધમાં શું થવાનું છે તે તે ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટીઓએ હજુ સુધી જાહેર કર્યું નથી.

ટ્રેક મુદ્દત પર ધુનિઆ—આફ્રિકા લાઈનના માનીક મી. એન્ડ્રુ વેરે દીઠીઓને માટે પ્રસુતીગૃહ બાંધવાને પા. ૬૦૦૦ ની રકમ આપેલી દેવાનું સંભળાયું હતું. એ રકમ કોના હાથમાં છે અને તેની શું અવસ્થા થઈ છે એ અત્યાર સુધી જણવામાં આવ્યું નથી. પરંતુ આ સવાલ અગત્યનો છે અને એડીગેશન હોસ્પીટલમાં વધારે સારી સગવડને માટે આપણે પ્રાંતિક સરકારને માગણી કરવી જોઈએ. ત્યાં બાળકોની સુશ્રુષાકારીમાં પણ આપણે આપણો હાથો આપવો જોઈએ.

ઇમીગ્રેશન

સાઉથ આફ્રિકામાં હવે દીઠી વસાહત સાથ બધ થવાથી જે હકદાર દીઠી નાટાઓ સાઉથ આફ્રિકામાં દાખલ થવા હોય તેઓ તરફ જોહનીસબર્ગવાળી ચોક્કસ જાણવવામાં આવવી જોઈએ.

આ બાબતમાં ટ્રેક મુદ્દત ઉપર આવેલા પહેલા વર્ગના ઉતારૂ મી. ફ્રેરેસીનો દાખલો તાજો જોવો છે.

પ્રાંતિક બંધનો

સાઉથ આફ્રિકાનું યુનીયન તે આપણે માટે યુનીયન નથી કેમકે આપણને અલગ અલગ પ્રાંતોમાં જોમી રાખવામાં આવ્યા છે. ડરબન-ગાંધી સમાધાનીના ઢંઢેરાપત્રમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ પ્રાંતિક બંધનો દુર કરવાની માગણી કરી હતી. એ માગણી ફરી ફરીને કરવામાં આવી છે અને ઉદાર દીઠી પ્રતિનિધિમંડળોને પણ એ બંધનો દુર કરવા સરકારને દબાણ કરવા વિનંતિ કરવામાં આવી હતી. પરંતુ તેનું પરિણામ કંઈ આવેલું નથી. તે બંધનો દુર થવાથી આપણી વસ્તી યુનીયનમાં ફેલાઈ જશે અને આ પ્રાંતને તે જોખમરૂપ નહિ રહે. અમને જાણીને આનંદ થાય છે કે ઉદારી નાટાલની સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીની કોંગ્રેસે એ બંધનો દુર કરવાની તરફેણમાં ઠરાવ પસાર કરેલો છે.

યુનિઅન ઇમીગ્રેશન કાયદાઓ

ઇમીગ્રન્ટ દીઠીઓ પોતાના વર્ગના ફોકને માટે ગોરાનો કાંઇ કે મુસલમાન ગોમાંથી કોઈ હાલના કાયદાની કલમે મેરેજ ઓફીસર નીમી શકના નથી. તેવા દીઠીઓને માટે ઇમીગ્રેશન કાયદાની કલમે પ્રોટેક્ટર ઓફ યુનિઅન ઇમીગ્રન્ટસ અથવા મેજીસ્ટ્રેટ મેરેજ ઓફીસરનું કામ કરે છે. આવી વિચિત્ર સ્થિતિ ઉપસ્થિત થાય છે અને મજકુર કાયદાની લાગતી વળગતી કલમ રદ કરવાની જરૂર બતાવે છે કે જેથી દીઠીઓ પોતાના લગ્નોના રેજીસ્ટ્રેશનને માટે પોતપોતાના ન્યાતીઓને ઇમીગ્રન્ટ કે પેસેંજર દીઠી વર્ગના કોઈ સિવાય મેરેજ ઓફીસરો નીમી શકે.

પેસેંજર અને ઇમીગ્રન્ટ દીઠીઓ વચ્ચેના યુનિઅન ઇમીગ્રેશન કાયદાઓની કલમે રજીસ્ટર થએલા લગ્નોને નાટાલની કોર્ટ ગેરકાયદે ઠરાવેલાં છે જેથી તેવા લોકોના વારસદારોને ઘણું નુકસાન અને દુઃખ સહન કરવું પડે છે.

આપણા લોકોને કાયદેસર કરાવવાને અંગે રજુઆત કરેલી છે. તમોને યાદ હશે કે ગરહુમ મોરીસસાથી, એક બાજુ લાગણી ધરાવનાર ઉત્સાહી કોલોનીયલ બોર્ન દાદીઓ, ઈન્ડિઅન ઈમીગ્રન્ટોના સંતાન કોલોનીયલ બોર્ન દાદીઓના ગજવુ કલમ લાગુ પડે કે નહિ, એ સવાલના સંબંધમાં પ્રીવી કાઉન્સીલમાં અપીલ કરી હતી અને કોલોનીયલ બોર્ન દાદીઓના કમભાગ્યે લાગુ પડે એવો તે કાઢે ચુકાદો મળ્યો હતો. આ ઈન્ડિઅન ઈમીગ્રેશનના કાયદાઓ ગીરમીટીયા ફ્રીના પગલાની સ્થિતિને માટે કરવામાં આવ્યા હતા અને એ સ્થિતિ હવે વર્તાતી નહિ હોવાથી અમને લાગે છે કે એ કાયદાઓ હવે રદ થવા જોઈએ.

હોંક સરકારના ગેરજવ્ય

આપણે આ દેશમાં એક રીતે બે સરકારોના અમલ નીચે જીવીએ. બંધિય આફ્રિકાના વતનીઓ તરીકે આપણે કુળીયન સરકારના અમલ નીચે જીવીએ; પરંતુ આ દેશમાં હોંક સરકારના ગેરજવ્ય છે. તેના ગેરજવ્યની આ દેશમાં શું કરવું છે એ આપણે આજ લગી જાણી શકયા નથી. તમો સુધા ઈમ્પટાઈલ ઓબ્લીગેન્ટ રહેશે ના સુધા ગેરજવ્ય પણ રહેશે એ આપણે જાણીએ છીએ.

આપણે પારતા હતા કે તેનું કામ હોંક પ્રજાની સંસ્થાઓની ઉપરવટ થવાનું નહોતું પણ તેને દેશ-કાપવાનું હતું. તમો સુધા પ્રજાના વિચારો કાઉન્સની સામે મુકતા આવ્યા છો ત્યારથી તે કાઉન્સની સાથે રહે છે પરંતુ કેટલા કાઉન્સ તેના વિરુદ્ધ અને ગેલ્ડ ટેન્સુર ગ્રુપના વિરોધ કરનારા કરાવ કર્યો તેવીજ તેણે સાઉથ આફ્રિકન અને ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસોની હસ્તીની અવગણના કરી અને ટ્રાંસવાલની નોંધી કોલોનું પ્રતિનિધિત્વ પરાપ્યાન ઉભા થએલી નવી સંસ્થા, ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કમરશીલ એસોસીએશનને રિકાર્ડો લીધા અને ડીપાર્ટ કમીશન સમક્ષ એસોસીએટીડ લેન્ડ ટેન્સુર ગ્રુપની ફ્રેમે ચુકાની આપવામાં ન સંસ્થાની સાથે સલાહ કરી. પોતાનો હેતુ સિદ્ધ કરીને તે હવે ફરી પાછા કોંગ્રેસમાં ભળ્યા છે. [illegible] જાહેર કાર્યક્રમ તેમ એ છે, કે જે કોંગ્રેસ ટ્રાંસવાલના દીક્ષાઓની મીટીંગ કાન્ફરન્સમાં તેની સામે સખ્ત શબ્દોમાં વિરોધ દર્શાવ્યો હતો તેણે ફરી પાછો તેનો સ્વિકાર કર્યો છે!

આજ ગેજન્ટને કોંગ્રેસ વિદેશ વસવાટની તપાસમાં સરકારે દેશ દેવાને એક નામ કર્યું પડેલી છે અને તેથી આપણી દેશના ભવિષ્ય સાંસુગતિ [illegible] તમારે તરફેદારી કરીને છે એમ કરી ગેરકાર પામની મધ્યા પિટીશ પોતાનું ધાર્યું કરી રહ્યા છે.

અમે આશા રાખીએ છીએ કે દોકુસ્તાનની સરકારી અમલદારોની હવે આ દેશમાં દાખલ કરવામાં નહિ. આવે અને અમને એક સમાન ધોરણ તરીકે અમારૂ બાવિ ઘડવા દેવામાં આવશે.

મતાધિકાર

આપણે આ દેશના પરેસા છીએ. આપણને તેના કાયદાઓ લાગુ પડે છે. તેમ છતાં કાયદા ઘડનાર-ઓના ચુંટણીમાં મત આપવાનો આપણને હક નથી. આપણે પાર્લામેન્ટ અને મ્યુનીસીપલ ચુંટણીનો હક ધરાવતા હતા. એ બન્ને હકો આપણી પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યા છે. કલર્ક લોકોને અને નેટીવોને પ્રતિનિધિત્વ આપવાની જગ્યા ચાલી રહી છે પરંતુ દાદીઓને પ્રતિનિધિત્વ આપવાનું નામ પણ લેવામાં નથી. અમે સરકારને અરજ કરીએ છીએ કે તેણે અમારો મતાધિકાર અમને પાછો આપવો જોઈએ અને તેમ કરી સાઉથ આફ્રિકાના નાગરીક તરીકે આપણાજ સમુદ્ધ હકોને આપવા જોઈએ.

સાઉથ આફ્રિકાવાસી બંધુઓ! આપણે આપણા કાર્યો, આપણા પ્રયત્નથી અને આપણા ચારિત્ર્યથી અને સાઉથ આફ્રિકાની સંસ્કૃતિ, પ્રગતી અને આબાદીમાં આપણા ફાળાથીજ આપણે આ ગરતાન દેશના લાયક નાગરીકો બની શકીશું. એજ દોકુસ્તાનનો સાઉથ આફ્રિકાને મોટામાં મોટો ફાળો છે.

કોન્ફરન્સના ઠરાવો

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસીએશનની કરજતમાં તા. ૨૬ ડિસેમ્બર અને તા. ૧ લી જાન્યુઆરીના રોજ મળેલી પહેલી નાટાલ પ્રાંતિક કાન્ફરન્સમાં નીચે પ્રમાણેના ઠરાવો પસાર થયા હતા:—

ઠરાવ (૧)—કેળવણી

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસીએશનની આ નાટાલ પ્રાંતિક કાન્ફરન્સ નાટાલ પ્રાંતિક પ્રધાનથી બાનીંગે ઉભેલ્લાં ધોરાંડ વર્ષ દરમીયાન દાદીઓની પ્રધાનથી સબંધી સ્થિતિ સુધારવામાં અજમાવેલા બાજની કદર કરવા સાથે નમ્રતાપુર્વક અરજ કરે છે કે:

(૧) દાદી બાળકોને માટે ગ્રાન્ટમીક, ફ્રેન્ચ અને બાળ-ભાષાને માટે શિક્ષકોની વધારે સારી સગવડો થવી જોઈએ.

(૨) બધા યુરોપ સબસીડી મોટી ગ્રેડ (સરકારી મદદ મળતી) સ્કુલોને અને કોલેજો સબસીડી ગ્રેડ સ્કુલોને સરકારી સ્કુલો બનાવી દેવી જોઈએ.

(૩) ગ્રેડ સ્કુલોમાં ભેપાની ફ્રીનું અને ગરીબી ગ્રેપડીગોનું પોશાક સગવડ અને ગણવીત થવું જોઈએ.

(૪) સબસીડી દાદી સ્કુલોમાં આફ્રિકાન્સ ભાષાનું શિક્ષણ દાખલ થવું જોઈએ.

(૫) ગ્રેજીટ્રાન્સવાલ દાદીઓને માટે ગ્રેડ માધ્યમિક સ્કુલ સ્થાપવી જોઈએ.

(૬) યુરોપીયન વિદ્યાર્થીઓની જેમ દાદી વિદ્યાર્થીઓને પણ નિશાળોમાં ચાલતી ગ્રેપડીઓ પ્રાંતિક બંધારણ માંથી ખરીદ કામે આપવામાં આવવી જોઈએ.

ઠરાવ (૨)

આ કોન્ફરન્સ અરજ કરે છે કે, નિશાળે જનારી વયના સબસીડી દાદી બાળકોને કેળવણી આપવાની જરૂર હોવાથી દીક્ષાઓની પ્રધાનોને માટે યુનીયન સરકાર તરફથી આપવામાં આવતી સબસીડી (નાણાંમદદ) માં ગ્રેડ સ્કુલોના સબંધમાં જ્યાં સુધી તેને સરકારી સ્કુલો બનાવવામાં આવેલી નથી ત્યાં સુધી પ્રત્યેક બાળક દીઠ પા. ૭-૫-૦ અને સરકારી સ્કુલોના સંબંધમાં પા. ૧૦-૦-૦ થવી જોઈએ અને વધુમાં તેવી સબસીડીની ગણતરી ૧ સાલને માટે અકસટો કાઢવામાં આવે તે સાલમાં દાખલ થનાર વિદ્યાર્થીઓના અંદાજ ઉપરથી કરવામાં આવવી જોઈએ.

ઠરાવ (૩)

આ કોન્ફરન્સ દાદીઓમાં મોટી ઉમર પહોંચેલાઓને, આરોગીક, વેપારનું અને ખેતીનું નાના આર્થેવાની સગવડોની વધતી જતી જરૂર હોવા ઠરાવ કરીને ઈન્ડિઅન ટ્રેઝરીકલ એન્યુટેશન કમીશ્નર અને અન્ય ડિસ્ટ્રીક્ટ કમીશ્નરોને આપવા આ આવતી સબસીડીમાં વધારો કરવા યુનીયન સરકારને

અન્વ રહે છે, કે જેથી તેનો ગરીબીઓ પોતાની પ્રવૃત્તિઓ વિસ્તારી શકે.

ઠરાવ (૪)—એસીસ્ટેડ ઓમીગ્રેશન સ્કીમ

એસીસ્ટેડ ઓમિગ્રેશન સ્કીમ હેઠે ૧૯૨૬ના ઉપરાંત ઓમીગ્રેન્ટોથી કાંઈ નાખવામાં આવી છે તેનો ઘણો જ મોટો ભાગ ખેતીવાડીમાં રોકાવાને બદલે શહેરોમાં ભરાઈ પડે છે. આથી આ કોન્ફરન્સ મજબૂર સ્કીમને પુનરીક્ષણની ઘણીવખતોથી કરી કરવા સરકારને વિનંતિ કરે છે.

ઠરાવ (૫)—ઓલ્ટર્ણીક ટીટીથી વીંદી ખેડૂતને થતો ગેરલાભ

આ કોન્ફરન્સ નોંધીમાં જણાવ્યા મોસમે પકડતા આપનારી મોસંબીના ટીટીના કારણે વીંદી પોતાનો કે જમીનોમાં આ દેશમાં પોતાનું સ્થાયી ધન કરેલું છે તેમાંને પણ મુશ્કેલ થઈ પડવાથી વીંદી ખેડૂતોના માલને સ્થાનિક આપવા પુનીયન સરકારને વિનંતિ કરે છે

ઠરાવ (૬)—એડેડ સ્કુલોમાં વીંદી શિક્ષકોઓ

આ કોન્ફરન્સ સમણી એડેડ ક્રિશ્ચિયન સ્કુલોના મેનેજરોને પોતાના દાખ નીચેની સ્કુલોમાં વીંદી શિક્ષિકાઓને નોકરીને માટે ઈન્વેસ્ટ આપવા વિનંતિ કરે છે.

ઠરાવ (૭)—વેપારના લાયસેન્સને લગતા કાયદા

નાટાલમાં લાયસન્સીંગ ઓથોરિટી અને [illegible] ઓથોરિટીઓના પોતાના મુનસફી લાયસેન્સની સત્તાઓ સામેય આદિકારો જજોસા અને સ્થાયી રહેનારા કરી રહેલા વીંદીઓની ઉપર હાડમારીઓ નાખનારી લોઈ અને લાયસેન્સને માટે અરજ કરનારને રીજેક્ટ કરવાનો વિરોધ બીજા દાખલાઓમાં મુકામ કોર્ટને અપીલ કરવાનો હક નહિ [illegible] આ કોન્ફરન્સનો અભિપ્રાય છે કે મુનીયન સરકારે નાટાલના પ્રાંતના લાયસેન્સોના લગતા કાયદાઓમાં ફેરફેર કરવાના વખત આવેલો છે કે જોયા

(અ) લાયસેન્સ રીજેક્ટ કરવાના કારણો કાયદામાં સ્પષ્ટપણે કરવામાં આવે,

(બ) લાયસેન્સ રીજેક્ટ કરવાના કારણોની નોંધ લેવામાં આવે,

(ક) નવા લાયસેન્સોની અને ટ્રાંસફેરોની બરજીઓના સંબંધમાં પણ સુપ્રીમ કોર્ટને અપીલ કરવાના હક આપવામાં આવે.

ઠરાવ (૮)—ગોરી મજુરોની નીતી

આ કોન્ફરન્સનો એવો મત છે કે ગોરી મજુરોની નીતીનો વીંદીઓની વિરુદ્ધ જતા અમલ ગોરા પોતાના નફાને માટે પણ વીંદીઓને દૂર કરી યુરોપીયનોને દાખલ કરવાને માટે ઘણો દેખાયો વીંદીઓની ઉપર મોટી હાડમારી નાખનારો અને ગોરાઓના સંખ્યામાં વધારો કરનારો. તેથી આ કોન્ફરન્સ એ નીતી દૂર કરવા સરકારને અરજ કરે

ઠરાવ (૯)—માથા વેરો

આ કોન્ફરન્સ નાટાલ પ્રોવિંશિયલ કાઉંસીલને માસિક પા. ઠરતાં ગોળો પગાર કમાતા વીંદી મજુરોને અને સગીરો ઉપર વીંદીઓને માથા વેરા (પરસનલ ટેક્સ) માંથી મુક્ત કરવા વિનંતિ કરે છે.

ઠરાવ (૧૦)—યુનિયન સરકારનો એજન્ટ

આ કોન્ફરન્સનો અભિપ્રાય છે કે વીંદીના સરકારના હાલના એજન્ટ સમક્ષ વીંદી પ્રજાના વાંધાઓ રજુ નથી કરી શકતા કારણે તેમના અમલના બાબતમાં બધુમતિની સલ્લાઓ અને અભિલાષાઓની તે સદંતર અવગણના કરી રહ્યા છે, અને હાલ સરકાર તેમજ વીંદી પ્રજાને આથી ઉપસ્થિત થયેલી સ્થિતિની નોંધ લેવા અને એજન્ટને બહુમતિની વિરુદ્ધ લઘુમતિની તરફ પક્ષપાત બતાવતા રોકવા અરજ કરે છે.

ઠરાવ (૧૧)—એડમટ્રેશનના ફરમાનનું બંધારણ

આ કોન્ફરન્સ મંજુર થયેલા વીંદીઓ ઉપર પડતી હાડમારીઓ તેમનાં દેશ ગોઠો અને સ્થાનિક સભાઓ તરફથી વીંદીઓની ઉપર નાખવામાં આવેલા દરેક વખતસર નાંધ બરાબરના કારણે બંધારણ બદલ થવું જોઈએ તે પહેલાં મુકવા ફરમાનની મુનીસીપાલીટીને વિનંતિ કરે છે અને માલિક દસ દિવસ બંધારણને વધારે પહેલું માને છે

ઠરાવ (૧૨)—ખેડારી

આ કોન્ફરન્સ વીંદી ખેડારો જંગલોની સ્થિતિને માલુ ખેડારીને લાંબા પણીજ દુઃખદાયક છે અને જંગલોના વૃક્ષોની ઉપર મોટી હાડમારીઓ નાખનારી છે તેમાંને કાઢવા આપવા મુનીયન સરકાર તેમજ સ્થાનિક સભાઓને અરજ કરે છે.

ઠરાવ (૧૩)—કોઓપરેટીવ સોસાયટીઓ

આ કોન્ફરન્સ [illegible] છે કે [illegible] સોસાયટીઓની સ્થાપના વીંદી ખેડુને પણ લાગુ કરવી નીચેની અને તથા આ એસોસીએશનના જેવા કોઓપરેટીવ અને બીજાંગ સોસાયટીઓ સ્થાપવાનો હેતુ રહેશે

ઠરાવ (૧૪)—અતાધિકાર

આ કોન્ફરન્સ એવો મત ધરાવે [illegible] પ્રજાના એક વર્ગને બનાવેલા [illegible] પગારના રાજાઓ જો [illegible] પણ દેશના રાજાનું નથી અને તથા [illegible] વીંદીઓની પાસેમાં જે હક્કો છીનવી લેવાયા [illegible] ન કરી આપવા મુનીયન સરકારને વિનંતિ કરે છે.

ઠરાવ (૧૫)—ઉપરથી વસવાટની મોજના

આ કોન્ફરન્સ આ દેશમાંથી વીંદીઓને ઉપરથી દેવા સામે અને સાહિત્ય આદિકારોમાં વીંદીઓને અન્ય દેશોમાં વસાવવાને પરદેશ પસંદગીની સફળતાઓની તપાસ કરવાને અને તેવી યોજનાની કેમે કરવા વીંદીઓ અન્ય તપાસ [illegible] નીમવ

વિનંતિ કરે છે.

ઠરાવ (૨૦)—ઇન્ટરનલ ઇમીગ્રેશન કાયદાઓ

આ કોન્ફરન્સ ઇન્ટરનલ ઇમીગ્રેશન કાયદો રદ કરવાને, નાતાલની સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા હેઠળ આવેલા અમુક લગ્નોને કાયદેસર ઠરાવવા અને ઇમીગ્રેશન કાયદાનો ઉપસ્થિત થએલી બાબત અંગેથી દુર કરવાની રજુઆત કરવા એસોસીએશનની એક્ઝેકેટિવ કમીટીને સુચના કરે છે.

ઠરાવ (૨૧)—સાક્ષીઓની ફી

આ કોન્ફરન્સ ઠરાવે છે કે સાક્ષીઓની ફીનું ધોરણ જાતીના આધારે અસમાન રાખવામાં આવ્યું હોવાથી હીંદી સાક્ષીઓને જે અન્યાય કરાયો છે અને યુનીયન સરકારને તે અસમાનતા દુર કરવા વિનંતિ કરે છે.

ઠરાવ (૨૨) કોલોનીયલ બોર્ન અને સેટલરોની અભિલાષાઓ

કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ટરનલ એસોસીએશનની આ કોન્ફરન્સ સાઉથ આફ્રિકાના પંચ પ્રધાન રાઇટ ઓનરેબલ જે. બી. એમ. હર્ટઝોગને સાઉથ આફ્રિકાના રાષ્ટ્રિયવાદી નેતા તરીકે કોલોનીયલ બોર્ન અને સ્થાયી હીંદી સેટલરો તે જેઓએ સાઉથ આફ્રિકાને પોતાનું સ્થાયી વતન કરેલું છે અને જેઓ આ દેશના વતનીઓ તરીકે આ દેશની પ્રગતિ અને આબાદીમાં પોતાનો ફાળો આપવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે તેઓની અભિલાષાઓને અનુકુળતાથી ધ્યાન દેવા અરજ કરે છે.

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

કોપાલી સમાજની વર્ષગ્રંથ સભા તા. ૩૧–૧૨–૩૩ ના રોજ પાટીદાર હોલમાં શ્રી. રણછોડભાઇ પટ્ટણીના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી.

પ્રમુખ તરફથી સમાજના બાલબચ્ચાંઓ બ્યાન બોલાવી વાણા શ્રી. ગોવીંદજી ઝીણાભાઇ અને શ્રી. ગોપીંદજી નાનાભાઇ મોલી સ્વદેશ જતા હોવાથી શ્રી. ગોવીંદજી કાળાભાઇને કુમકો હાર અને શ્રી. ગોવીંદજી નાનાભાઇ મીસ્ત્રીને હાર માનપત્ર અને કુમકો હાર આપીને વિદાયગીરીનું માન આપવામાં આવ્યું હતું. બંને ભાઇ બેઉ બાબતોએ સમાજની પ્રશંસનીય અને નિસ્વાર્થી બજાવેલી સેવાના વખાણ કરવામાં આવ્યાં હતાં. બીજા બોલનારા મેસર્સ એફ. વી. પારેખ, એલ. જી. દેસાઇ, પી. એમ. નાથી, ડી. પ્રુ. મીસ્ત્રી, ટી. એમ. નરસુ, એલ. પી. મોદી. જયમલ બાઇ નાનાભાઇ, કી. ડી. દેસાઇ, કાળુભાઇ ઇશ્વરભાઇ, શ્રી. એમ. દેસાઇ, ગોવીંદજી પ્રેમજી, નારણજી રતનજી, બી. ગુ. માસ્તર અને પ. એલ. દેસાઇ તરફથી મંડપમાંની સુંદર સેવાની યોગ્ય શબ્દોમાં પ્રશંસા કરવામાં આવી હતી.

સમાજના બાલબચ્ચાંઓના ખાલી પડેલી જગ્યાએ નવા બાલબચ્ચાંઓ ચુંટવામાં આવ્યા હતા.

શ્રી. ઝવેરજી તરફથી સમાજને ન્યુકેસરમાં આવેલા ૫×૩૫૦૦ ના રકબે અને પાંચ હજાર ઉંચ બોર આપવામાં આવી છે.

સમાજની પ્રોપર્ટી ફિયર હાલમાં જે જુના મકાનો છે તે તોડવાનું કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું છે અને જુદા સમાજ સમાજને પોતપોતાના મુજબ મકાન બાંધવાનું કામ શરૂ કરવામાં આવશે જેમણે જે મુજબ્બેઓએ સમાજ ફંડમાં પૈસા મુકયા છે તેઓને ફંડ ઉઘરાવવા આવનાર મુજબ્બેઓને પમરા દીલે પૈસા આપવાની વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

(અનુસંધાન અંગ્રેજી પાને : પર)

ફંડ ચાલુ કરવાની રીત!

ઓકા ગામના મહાસભાવાદી આગેવાન શ્રી. ડાહ્યાભાઇ પાલ અમદાવાદથી પાછા ફરતાં સ્ટેશન ઉપર પોલીસે તેમની ઝડતી લીધી હતી. તેમની સાથ દરમ્યાન તેમને રૂ. ૩૦૦ નો ઈ મળેલ હતો. ઝડતી દરમ્યાન રૂ. ૨૪૫ ની નોટો મળી આવી હતી, તે તુરતજ કરવામાં આવી હતી!

શ્રીમતિ સરોજીની નાયડુના ભાઇનું અવસાન

શ્રીમતી સરોજીની નાયડુના ભાઇ મી. જુગીન્દ્રનાથ ચટ્ટોપાધ્યાય જે. જ. હોસ્પીટલમાં લીવરના બગડવાથી દુખાવાને લીધે ૫૬ વર્ષની ઉમરે મરણ પામ્યા છે.

સાંબરી મુકેવાળાનો આપઘાત

સાકીના આદિર દેસરભાઇ જેમણે મુકા ઉપર ઉંચે સાંબરી હતી અને જેઓ ચિકાગો પ્રદર્શનમાં ખાસ આમંત્રણથી બોલાવવા ગયા હતા તેઓનું મગજ તાંનો વૈભવ અને સમૃદ્ધિ લોપ્ત થવાથી ભ્રમિષ્ટ થઇ ગયું હતું. અને તેમણે અમેરિકાથી પાછા ફરતા સ્ટીમરપરથી ઝપ કરીને ખૂનકો મારી જીવનનો અંત આપ્યો હતો. ચીકાગો પ્રદર્શનમાં તેમને ૬૦ ડોલર અઠવાડીયાના મળતા હતા.

ફુ. મણીબેન પટેલને ૧૫ માસ

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલના પુત્રી કુ. મણીબેન પટેલ જેમને ૬. કસ્તુરબાની સાથે પકડવામાં આવ્યાં હતાં તેમને આણંદના પંદરમા વર્ગના મેજીસ્ટ્રેટ મી. સાહે ૧૫ માસની કેદની સજા કરી, 'બી' વર્ગમાં મુકવા ભલામણ કરી હતી. તેમને સાબરમતી જેલમાં આવ્યાં છે. શ્રી. પ્રાગજી દેસાઇને ત્યિરી એટલાજ બદલ આવ્યા છે કે તે પુત્રવધુ થાય અને કુ. મણીબેનની સાથે પકડવાના હતા. સજા ત્યિરી કરવા બાબત નથી.

દેશનેતાઓ સાથ ગાંધીજીની મસલત

મંગળવાર ગાંધીજીએ દીલ્હીમાં મસલત કરવા બોલાવેલા આગેવાનોના સાથે બે ત્રણ કલાક ચર્ચા કરી હતી. પહેલી તા૬ ઓલ-ઇન્ડિયા કોંગ્રેસ કમીટીની મીટીંગ બોલાવવા-નાખી કરવામા આવ્યું છે.

શ્રી નરીમાન અને કોંગ્રેસ

શ્રી નરીમાને બાપા તેમણ એક પાકી બદલ પાડીને કોંગ્રેસની બરાબર માનવા વિનંતી કરી છે અને અમે તે બોલે કોંગ્રેસને પકડાર કરીને કામે વળગવા જણાવ્યું છે.

સરકારની મના

હીંદ સરકારે અખીલ હીંદ કોંગ્રેસ કમીટીની મીટીંગ નહિ બોલાવવા દેવાનું ફરમાન કાઢ્યુ છે. પંડિત જવાહરલાલે આ બાબતમા જાહેર બાયલામાં ઘુજારો કર્યો છે કે સરકારની આ નીતી અજમો પમાડનારી નથી. તે ઓટલુજ બતાવી આપે છે કે સ્વમાન બાળવીને રહેવું હોય તો હીંદી તેનો જવાબ બધાયે પ્રજાકીય લડત કરવા પોતાનું બળ એકત્ર કરીને વાળવો જોઇએ.

સાઇકલીસ્ટ મુવતી

હીંદની ચીજો બધુ દુનીયાના બીજા દેશોની સ્ત્રીઓની હરોળમાં મકાવવી આવી ગઇ છે શ્રીમતી શકુન્તલાદેવી નામની એક નાગપુરની સાયકલીસ્ટ હીંદમા પ્રવાસ કરવા માટે ઇંગ્લાંડથી નીકળી છે. દરરોજ, હવડી મુકામકરનાર, બહકિલી અને પ્રેરણાના પ્રચારો તે સાયકલ ઉપર કરી મુકી છે. તેણે એક પત્રકારને જણાવ્યું છે કે "સતી સોદંબના જીવનનું અને તેમની આદર્શિક જિંદગીનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા અને પડદાની પ્રથાને દુર કરવાનું સુચન કરવા હું પ્રવાસ કરી રહી છું."

ગીતા મનન

(લેખક—ત્રિભોવનદાસ જગજીવનદાસ મહારાજ)

અધ્યાય ૮ મો ચાલુ

(૧૦) શ્લોક ૨૩ થી ૨૭

"ભારતકુલભૂષણ! હવે યોગમાર્ગથી દેહ છોડનાના આમદ્રષ્ટા યોગીઓએ પરમ પદને પામવાની દ્રષ્ટિએ દેહ છોડવાને માટે જે સમયોને અનુકૂળ અને પ્રતિકૂળ માન્યા છે તે પણ તું જાણી લે. કારણ કે યોગમાર્ગના સંપ્રદાયમાં એ મહત્ત્વની મુદ્દતો મનાય છે.૨૩

"તેમને મને, ઉત્તરાયણના છ મહિના હોય, રાત્રિ પણ હોય, દિવસનો સમય હોય, અગ્નિ પ્રગટતા હોય કે પ્રકાશમાન જણાતો હોય, તે સમયે નિર્વાણને પામવાને અનુકૂળ છે: એ નિર્વાણનો બ્રહ્મિમાર્ગ કહેવાય છે; એટલે પ્રાણ સહસ્રારમાં થઈને મુખ્યોગદ્વારને ભેદીને બહાર જવાના અધિકારની બ્રહ્મ જ્ઞ નિર્વાણને પામે છે.૨૪

"એથી ઉલટું, દક્ષિણાયનના છ માસ, કૃષ્ણ પક્ષ, રાત્રિનો સમય અને ધુમાડાવાળો અગ્નિ બળતો હોય તે સમયે દેહ છોડવો યોગ્ય નથી. એ ચંદ્રમાર્ગ કહેવાય છે: યોગીના જાવના અધૂરી છે. એ એનાથી સુખવાય છે, અને તેથી એ યોગીને પાછું જન્મવાનું રહે છે ૨૫

"પરંતપ! નિર્વાણ તથા સંસૃતિને આપનારી શુક્લ અને કૃષ્ણ એ ગતિઓ જગતમાં સનાતન કાળથી ગણી આવેલી છે. ઉપલા મુદ્દતો જે યોગમાર્ગના અભ્યાસી છે, પવિત્ર છે. મુમુક્ષુ છે તેમને માટે અને અનુકૂળ—પ્રતિકૂળ બનાવી દે: પણ યોગનો પ્રયત્નજ કરતા નથી, તેમને માટે એ મુદ્દતોથી કોઈ લાભ થતો નથી. તેમજ, જે મુદ્દતોનો આધાર ન રાખતાં, જે ક્ષણ ક્ષણ જપ છે તેજ ક્ષણમાંજ પરમ આત્માને એમ માની અદ્રષ્ટે પરમાત્મામાં યુક્ત થઈને રહેલો છે, અને એક ક્ષણ પણ મુક્તિ રહેતા નથી, તેમને માટે દેહત્યાગ માટે કોઈ મુદ્દતો અનુકૂળજ છે એમ મારો મત છે માટે તું યોગનો સિદ્ધિને સર્વકાળને માટે પાત્ર એવો મારી સમાન છે ૨૬–૨૭

"પ્રિય કુન્તીનંદના! વેદાધ્યયન, યજ્ઞ, તપ દાન વગેરે અનુષ્ઠાનોથી જે કોઈ પુણ્ય થાય છે એમ કહ્યું છે, તે સર્વ પરમાત્માને સમર્પનેજ છે. આથી એ સર્વે કર્મોનાં ફળોનો વાસના છોડીને, તેની પ્રાપ્તિઓના મોહથી પર થઈ યોગી સર્વેને મુખ્યરૂપ પરમ સ્થાનનેજ મેળવે છે."૨૮

નોંધ

આઠમા અધ્યાયનું મંથન અમલમાં તું નિસંશય નથી. નિર્વાણ માટે યોગમાર્ગે અને ઉત્તરાયણ વગેરેના મુદ્દતો દેહત્યાગ કરવો આવશ્યક જેવું કે કેમ, એ વિષે વ્યાસનો શો અભિપ્રાય હતો તે સ્પષ્ટ નથી. ગીતા પરના ટીકાકારોએ સામાન્ય રીતે એના અનિવાર્યતા સ્વીકારી નથી, પણ નિર્વાસનતા અને જ્ઞાનનિષ્ઠાનીજ આવશ્યકતા સ્વીકારી છે. મેં પણ એજ ભાવ નીકળે એ રીતે મંથન કર્યું છે ખરું, પણ મહાભારતના અન્ય ભાગોમાં તેમજ બ્રાહ્મ વગેરેના ગ્રંથોમાં વ્યાસના કાળમાં કેવળ કોનેજ દેહત્યાગ માટે જોઈએ એવી માન્યતા હતી કે કેમ સંબંધ છે. ગીતાએ એ માન્યતાનો લાભ લીધો છે, એમ સ્પષ્ટપણે કહીએ જણાતું નથી. આવો સંભવ છે કે ગીતાના કાળ પછી એ બાબત માં વિચાર આગળ વધ્યો હોય, અને જુની માન્યતા અમલમાં ન હોય, અને તેથી ટીકાકારોએ આ અધ્યાયની માન્યતા-ઓને યોગ્યપણેજ સ્વીકારવા જેવી કરવી હોય પાઠકના કોઈ ભક્તિમાર્ગી જ્ઞાનમાર્ગી. કે તાત્પર્યર જેવા યોગમાર્ગી પણ આ અધ્યાયની માન્યતા પુરેપુરી સ્વીકારતા નથી, એટલું માત્ર નમ્રતા છે

અધ્યાય ૮ મો પુરો

જાહેર વિનંતિ

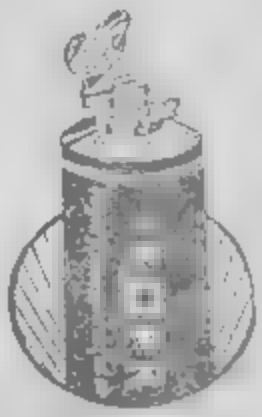
શ્રી. જી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલના નિભાવ અર્થે સદરહુ સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રેટરી શ. નાથુભાઇ મકનજી નાયક સ્કુલ ફંડ કરવા ટ્રાંસવાલ, નાતાલ તથા કેપ પ્રોવીન્સ તેમજ રોડેશીયા વિગેરે જાગોમાં ફરવાના છે તો આપણા રાબવામા આવે છે કે સદરહુ વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક સાધક આર્યકુમારો હોંશી ભાગમાં પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. સદરહુ સ્કુલ મરોલી બી. બા. એન્ડ સી. આઇ. રેલ્વે લાઇનના સ્ટેશન ઉપર આવેલી છે. શાસ્ત્રો આ શિક્ષણ કાર્ય આજે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે. તો આવા વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક હોંશી બાઇઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચુકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઇ મકનજી નાયક, મંત્રીઓ.
રૂદીપુરા હોંશુ જોવા સમાજ.

શ્રી જુ'બઇ જી. વી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ સ્કુલ, કુંમાં દાન આપનાર સદ્ગૃહસ્થના નામો:

૧૫–૫–૦ મેસર્સ નાથુભાઇ મકનજી નાયક (ફ્રીહોલ્ડ), ૪–૪–૦ રતનજી રામબાઇ (જોહાનીસબર્ગ), ૧–૧–૦ જોષાભાઇ શીખાભાઇ પટેલ (જોહાનીસબર્ગ), ૧–૧–૦ વલ્લભ-ભાઇ આશાભાઇ (જોહાનીસબર્ગ), ૧૦–૦ ભોળજી કુબેરભાઇ (જોહાનીસબર્ગ), ૧–૧–૦ ગોવીંદજી લલ્લુભાઇ (જોનોની), ૧૦–૬ અંકુભાઇ જેદરજી (જોનોની), ૧૦–૬ શીખાભાઇ આશા-ભાઇ (જોનોની), ૧–૦–૦ નારણજી નાનાભાઇ પટેલ (જોનોની), ૧૦–૦ વલ્લભભાઇ મુલાભાઇ દેસાઇ (જોનોની), ૧૦–૦ વલ્લભ-ભાઇ ગોવીંદ પટેલ (જોનોની), ૧૦–૦ જોષાભાઇ કાળાભાઇ (જોનોની), ૧૦–૦ કાશાભાઇ કાળાભાઇ (જોનોની), ૧૦–૬ મગનભાઇ વલ્લભભાઇ (જોનોની), ૧૦–૬ જીવણજી પાંચીયા (જોનોની), ૧૦–૦ કલનજી બાબાભાઇ (જોનોની), ૧–૧–૦ જી. જી સોનરી (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧–૧–૦ ગોવીંદજી આશાભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૬ મુળજીભાઇ હરીભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૬ મકનજી હરીભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૬ અંકુભાઇ લલ્લુભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૦ લલ્લુભાઇ કાશાભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૬ વલનજી હરીભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૬ મોરારજી ખુશાલભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૫–૦ જીજીભા-ભાઇ નાથાભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે), ૧૦–૬ મકનજી મુળજી-ભાઇ (જોકસબર્ગ નોંધે).—કુલ પા. ૨૪–૧૨–૬ (અપુરું)

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and astringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatour, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/8 Tardeo Road, Bombay.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

વેચવાના પુસ્તકો

અરબ ફકીરનો હાસ્ય વિલાસ—અનાદિ કાળ પ્રમાણે પાકું પૂંઠું. આના નામમાત્રનો ગ્રાહક વર્ગ થઈ ગયો તેના મરજી અને હાલ બદલ હવે ફી. શી. ૨–૬.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક ઝવેરચંદ મેઘાણી આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની ફી. શી. ૨–૮. – આ સહારવટીઆની મુશ્કેલ અને ઉકેલવા આકરા પ્રશ્નોના બારીક ભાવ વિશેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કવાયેલ સાક્ષરપ્રવર શ્રીયુક્ત નરસિંહરાવે પોતાના મરણોત્તર સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે ફી. શી. ૨–૦.

ગોતરાતી દીવાસ્રો—આ નાના પુસ્તકમાં બા. મણિલાલે જેમનો અનુવાદ છે. સલામત ખાખરાની ઉપરે જેમની દીવાસ્રો આપેલી છે અને તે દીવાસ્રોની પાછળ શું કરે તે છપાવ્યા પ્રકારની કુમારી પરીપૂર્ણ કમ તૈયી જેનું નામ જોવા "ગોતરાતી દીવાસ્રો" જોઇએ ઉત્તર બારણી દીવાસ્રો આપેલ છે. ફી. શી. ૧ ૯.

બનાના

મોટા પોશાવાળા બનાની પાર્સલ મોકલવા માટે (આશરે ૧૦૦) કિંમત પાઉ. ૨૦ સી. ઓ. ડી. બાબતે ઓર્ડર પોશાવાળા પાઠવવાથી રવાના કરાશે.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Onto C.O.D., P.O.R. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
66, Prince Edward Street, Durban.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાણવાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઈનેપલ વિગેરે ચાર્જ ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર અતી કાળજી રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી ઈજાવત બાબતી મોકલવા માં આવશે.

કેપ ગોલ્ડીન્સ, ગ્રાંજવાલ, ફ્રાસ્વેટ, રોડેસીઆ વીગરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામા આવે છે.

લખો! રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ કોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રૂટ અનાજ વગેરે ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે પેઢીએ વખારે સાદા ઓ. બી. થી ઓર્ડરવામાં આવશે. અમેરિકા

P. O. Box 934. Durban. 31 Short St. 66

'Phone 3867 Box 316. 62, Victoria Street, DURBAN.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

હીરાભાઇ મોરાર માટવાદકર,

ફ્રૂટ્સ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

અને કમીશન એજન્ટ.

પેઢીએ સારા રીતે કરી માલ સી.ઓ.ડી. થી ઓર્ડરવામાં આવશે

ટેલીફોન ૩૮૬૭ બોક્સ ૩૧૬ ૬૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 67

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફ્રૂટ અનાજ કઠોળ અને વેજીટેબલ સાદ પેઢીએ વખારે મી. એ: ઇ. થી ઓર્ડરવામાં આવશે. અમેરિકા:—

P. O. Box 832 Durban 120 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,

[illegible]

Manufacturers K. B. FRANCIS.

રાજકુમારે,

ડરબન

ઇસ્ત, કુલ ઓઇલ ખાણી, ને બીજા બધી કુંડ ગોલીએ મુળ બનાવામાં આવે છે [illegible]

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ ૬૫, કોર્ટ સ્ટ્રીટ, ડરબન

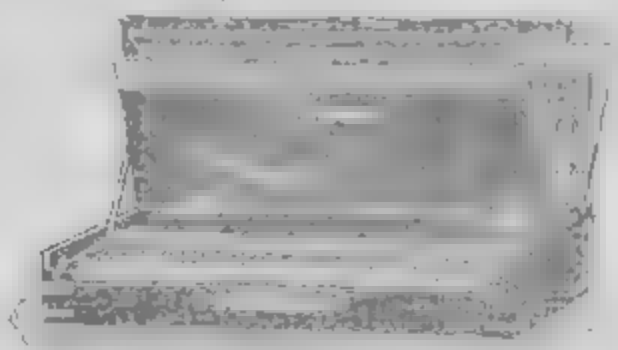
મેનેજર: કે. એચ. ફ્રાન્સીસ.

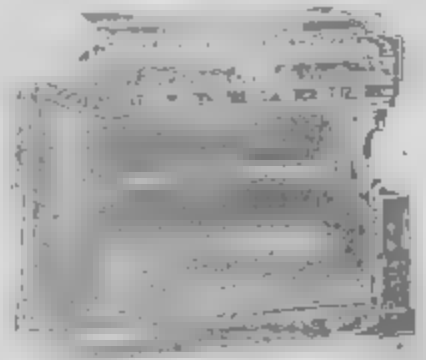
અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીલતા અને વાદી	દોઢ	મુસલકમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૯૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	૬ મી.	૬. મી
	અને વાદી	પોષ	રમજાન	શેહેર ઇલાહી		
રવિ	૫	વદિ	૪	૧૮	૧	૫ ૨	૭-૨
સોમ	૬	,,	૫	૧૯	૨	૫ ૩	૭-૩
મંગળ	૭	,,	૬	૨૦	૩	૫ ૪	૭-૪
બુધ	૮	,,	૭	૨૧	૪	૫	૭-૫
ગુરુ	૯	,,	૮	૨૨	૫	૫ ૫	૭-૬
શુક્ર	૧૦	,,	૯	૨૩	૬	૫ ૬	૭-૭
શનિ	૧૧	,,	૧૦	૨૪	૭	૫ ૭	૭-૮

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

ફ્રાંચના ડબલ રીડ હારમોનીયમ. પગના ડબલ રીડ હાર્મોનિયમ.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આજ કારીગરોની બનાવટની બનાવીએ છીએ

ઓર્ડર મોકલતા:— વારસ કુલ્યુટ તથા ક્લારનેટ કેમ્પુટ.

ઓર્ડરમોના ભાવો કાર્ડ મોકલવા આવે અને કંપોઝીશનની તપાસ કરવા બાબ વિનંતિ છે

હાથના સંપૂર્ણ રીડના રોકડેથી પોંડ ૬-૧૫-૦. હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ રોકડેથી પોંડ ૯-૧૫-૦.

હાથ અને પગના બંને (કપ્લાઇડ) ડબલ રોકડેથી પા. ૧૦-૧૦-૦ હાથના પોર્ટેબલ બાસ મુસાકારીને લાયકના ડબલ રોકડેથી પા. ૪-૧-૬.

પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ મધુરા સુરના રોકડેથી પાઉંડ ૧૦-૧૫-૦ તબલા પાઉંડ ૧-૧-૦, અને પા. ૧-૫-૦.

હારમોનીયમોના બાસ ૧ વધારની કેબીન પેટેન્ટી આપવામાં આવે છે.

આજ સુધી હજાર બંગલા આપ્યા છે. ગેરંટી ૫ વર્ષની—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

ક્રિસ્ટમસના તહેવાર! ક્રિસ્ટમસના તહેવારો!

ક્રિસ્ટમસમાં મિત્રોને ભેટ આપવા લાયક કેકો તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ વેચવા લાયક કેકો તેમજ ફેનસી મીઠાઇના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં ભાવ શી. ૧ થી શી. ૪૦ સુધીના મળશે.

સ્વાદીષ્ટ અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફ્રૂટ સાલ્ટ

આફ્રિકામાં ઘેરે ઘરાળે પસંદગી પામેલા સોલાપુરી ચેવડો અને ગાંઠિયા.

અપકંટ્રીના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

ભાવ વ્યાજબીતર, માલ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023. Cor. Grey & Victoria Street Durban.

Central દેશથી આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થાન.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPY on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natal

'Phone 24.. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street. DURBAN Natal.

ગ્રામોફોનની રેકાર્ડો

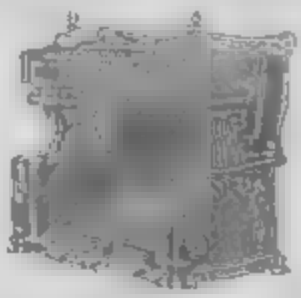
હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—તામીલ—તેલેગુ

છુટક શી. ૩—૬ દરેકની શી. ૩૫—૦

ગ્રામોફોનની દમ ઓટોમેટીક કેબીનેટ.

નમુના પા. ૧—૭—૧ થી પા. પન્નાદ—૦ સુધી. પા. ૩—૫—૦ થી પા. ૫૫—૦—૦. દાગના અને પસંદગી.

લીસ્ટ મારે કરીને ઉપલા એડરેસપર.

Printed and Published by Manilal M. Doctor at Phoenix Settlement, Phoenix Natal

SOUTH AFRICAN LIBRARY
16 JAN 1931

Indian Opinion

No 2—Vol XXXII Friday January 16th, 1931 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"
જાનેવારી તા. ૨૨ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.
ટીકીટના ભાવો—ખોરાકી વગર.
સેકન્ડ ક્લાસ: પૌંડ ૨૭. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીજી પાઉંડ ૩-૨-૬
,, સ્પેશીયલ વીજી પા. ૭-૧૪-૦.
હીંદુ વીજી પાઉંડ ૨-૧૪-૦,
,, સ્પેશીયલ વીજી ૬ખલ.

ઉતારૂઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને કંપનીનું નામ લખી, પોઇંટ, મજબુત સબનાવ્યું કરવું, અને જ્યાંથી ચઢો ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને દાગીના સીધા પોઇંટ ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું, તો ને તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.

સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા દાગીના રવાનીથી ૨૪ કાચા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક કીંમતી ઉતારૂએ પોતાની કીંમત અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ભાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી કીંમત મળતી રહેશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

પત્ર ખુલાસા માટે લખો યા મળો:
SHAIKH HIMED & SONS.
300 Pine Street.
Tel. Add. "Karamat." Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના કીંમતી એજન્ટ.
૩૦૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

શ્રી
ન્યુ ઇન્ડિઆ એશ્યુરંસ
કંપની લીમીટેડ.
—વીમા કંપની—

આગ
મોટર કાર
મોટર લોરી
મોટર બસ.

પ્લેટ ગ્લાસ
ચર્બિન્સ કોમ્પેનસેશન
ફીડેલીટી બોન્ડ
ચોરી ધિરજે.

નાતાલની ઓફીસ.
"INDIA HOUSE"
17 FIRST AVENUE, DURBAN.
Telephone 4800 Central P. O. Box 1610.
Tel Address "RUSTOMJEE" Durban

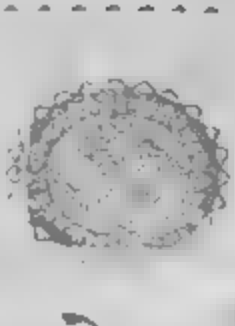
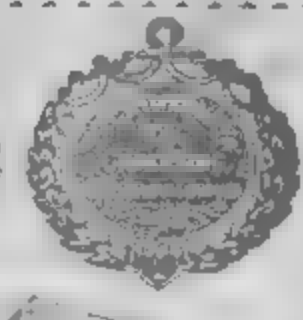
જોહાનીસબર્ગની ઓફીસ.
"BARKLA ARCADE"
6a, Diagonal St., JOHANNESBURG.
Telephone 33-4478 P.O. Box 3641.
Tel Add "RUSTOMJEE" Johannesburg.

પોલીસીઓ આપવાનું અને દાવાની બજાવટ કરવાનું કામ
સાઉથ આફ્રિકાના યુનીયન અને પોર્ટ્યુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રિકાના મુખ્ય મથકોમાંથી

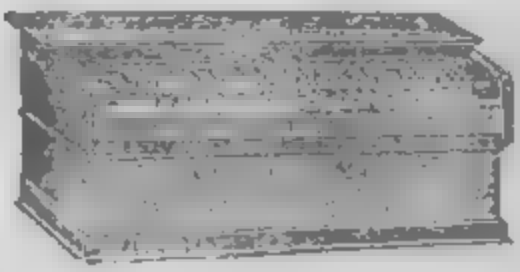
સોરાબજી રુસ્તમજી
તરફથી કરી આપવામાં આવશે.

AWARDED GOLD MEDAL

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવેછે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
મોતલીયા ચકુભીઇ લધુન,
ગોલ્ડ સ્ટોર્સ, ફોર્ટ, કીલ્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેા ઓફીસ અને સારનાથ-એંતવાડી પ મી ગલીના નાકે, ૨૧૨ સેન્ડહર્સ્ટ રેાડ, મુંબઇ, ૮.
Tel "TUNEMASTER" Bombay. આપ ઓફીસ નં ૧ રેાડ ૪૪૪/૬૮ કાલબાદેવી રેાડ, મુંબઇ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારું જગપ્રસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખસ, ખુજલી, ખરજવું વિગેરે ચામડીના દર્દ ઉપર અકસીર દવા છે. કપડા ઉપર ડાઘ પડતા નથી. બધા એકઝીબીશનેામાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે. કી. આ. ૧ ના ૪ આના, પોસ્ટેજ પેકીંગ ચાર્જ જુદેા. આળકદાર એજન્ટો જોઇએ છે.

સપટ કંપની, કાલબાદેવી રેાડ, મુંબઇ. નં. ૨.

ફીટીગસ

પાવડર

ફીટી, ઉધાઇ, માકડ, ચાંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બે રા બનાવટ, કિંમત ટીનેામાં વેચાય છે.

Box 247 & 317 Tel. "Khatri"
HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Deira, P. E. Africa.

બોકસ ૨૪૭ અને ૩૧૭. ટેલીગ્રાફ એડરેસ "ખત્રી"

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

Daily dosing to prevent malaria

is now unnecessary

•

"Tebetren" 3 days a week protects:

enervating after-effects are absent

•

TEBETREN
3 DAYS A WEEK
PREVENTION PLAN

Mon Tues Wed
2 tablets a day

Thurs Fri Sat Sun
no doses

Follow this weekly programme Take 2 tablets of "Tebetren" on Monday, 2 on Tuesday 2 on Wednesday —nothing at all for the rest of the week.

You are no longer tied to daily doses, yet *protection against malaria is complete* when combined with sensible hygiene. The complete efficacy of "Tebetren" is shown in reports received from many leading malariologists all over the world.

"Tebetren" is 50% less toxic than quinine. That means that you feel no enervating after-effects, no deafness, after taking "Tebetren." On the contrary, "Tebetren" has a tonic effect on the system

Change to the "Tebetren" prevention plan—3 days a week—this malarial season If your Chemist cannot supply you, or if you would like more information, write Chemopharm Ltd., Box 276, Johannesburg.

MONDAY TUESDAY WEDNESDAY
TEBETREN
NOTHING THE REST OF THE WEEK

6 TABLETS
25

as purchased by governments in the world malaria belt

Stuttaford & Co. Limited
Stuttaford Bros. and Kaminsky Limited
S.A. Drug Houses Ltd., Durban, and all Chemists

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)
Dalys Limited
Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel 1161

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

NEW SEASON'S

PURE BUTTER GHEE

NOW READY.

PRICES AND PARTICULARS FROM:

THE MERRIVALE DAIRY.

126 Beren Road DURBAN.

નવી ઋતુનું

શુદ્ધ બટરનું ઘી.

તૈયાર છે.

ભાવ તાલનું ઠેકાણું:

મેરીવેલ ડેરી

૧૨૬ બીરીમા રોડ, ડરબન.

બનાના

મોટા પેકુ બનાના બજારી ભાવે મોકા મોટા ૧૪ (બારસે ૬૦૦). ઉંચામાં ઓ. ૨૦ ટી ઓ. ટી. વાળીને ઓર્ડર મોકલવો પાર્સલપોષ્ટ ૬૦૧ ડરબન.

LARGE SELECTED BANANAS

2nd Grade C.O.D., F.O.R. Durban, Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

66, Prince Edward Street, Durban.

Indian Child Welfare Society entre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance,

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon o'clock.

Indian Opinion

No. 2—Vol. XXXII. Friday, January 12th, 1934

CONTENTS

	Page
Notes And News	9
The Limit! (Leading Article)	10
Current Articles	
Community's Protest	11
Hawkers And Pedlars	"
Natal Provincial Conference	"
Asiatic Trading In Lichtenburg	12
Differential Treatment In Post Offices	13
Current Topics	14
India And The Dominions	15
New India Assurance Company	"
News In Brief	16
Sports	"

Notes and News

Refreshment Room Licences

Our attention was drawn to a form, imposing certain restrictions on Refreshment Room Hotels holders, which applicants for such licences are required to sign by the Durban Licensing Officer. We are informed by the Licensing Officer in that connection that the form is one which has been in use for many years and that in cases where food and drink is supplied to Natives, for consumption on the premises, an Eating House licence is required.

The Prince's Visit And The Agent

ARRANGEMENTS are being made for the entertainment of His Royal Highness Prince George who is due to reach Durban on March 5. It has been the custom hitherto when such visits of the Royalty have taken place to present addresses of welcome at the Town Hall where representatives of every section of the community are privileged to be present and then public functions have taken place, generally in the nature of sports, where an opportunity is afforded such personages to come in touch with the people. In the present case, however, we find the following stated in a letter received from Mr. W. J. H. Farrell (Under-Secretary to the Prime Minister) by the Durban Town Council:

> "A request has been received through Kunwar Sir Maharaj Singh, the Indian Agent, that His Royal Highness should attend an "At Home" for the purpose of meeting the leaders of the Indian population, and the Prime Minister desires that this should, if possible, be included in your programme. For this purpose will you kindly get into communication with the Natal Indian Congress?"

One would like to know why the Agent has gone out of his way to make a request for an "At Home" for the purpose of meeting the "leaders" of the Indian population when the Prime Minister has clearly stated, that "strictly sectional functions should be avoided as the Prince desires to see and mix with the *people*." The Agent surely has more important work to do than to arrange for public functions for a section of the people, and in the present case, with the obvious intention of giving recognition to the Congress whose influence among the people is waning and thus to set up one section of the community against another? We notice also that in the Johannesburg programme a Coloured and Indian function is arranged at the showground. Nothing is known whether Indians will be allowed to present their welcome address to His Royal Highness at the City Hall as in the past.

Mrs. Benson Returned

THE Indian Community will be glad to learn that in the Municipal Elections for Ward V Greyville, Durban, held on Wednesday, Jan. 10, Mrs. E. A. Benson was returned with a clear majority of 706 votes. Only 2,569 went to the poll. Mrs. E. A. Benson, a former Town Councillor, has always been keenly interested in Indians and is at present actively associated with the Indian Child Welfare Society in Durban. We heartily congratulate Mrs. Benson on her return and we feel sure she will prove a friend of the Indian community even as she has done in the past.

Non-European Conference

At the fourth non-European conference at which the Coloured, Malay, Native and Indian communities were represented by over 50 delegates from various parts of the Union and which was held in Port Elizabeth under the chairmanship of Professor D. D. T. Jabavu of Fort Hare, the following was among the resolutions passed:

"That in order to fight the evil of the all-white labour policies of private concerns, this conference resolves to boycott all goods made by such firms, and that a black list be compiled of all goods made by all-white labour firms and circulated among our people." A resolution was also passed urging the Government to introduce legislation to fix a minimum wage for unskilled and farm labour, to abandon the "all-white" policy because it was economically unsound in this country where the overwhelming population was non-white, to grant equal opportunities to non-Europeans for employment and promotion in State services, to grant equal subsidies for whites and non-whites on relief works, and also equal opportunities.

Population Of Johannesburg

THE estimated population of Johannesburg on June 30, 1933 was —

Whites	213,290
Natives	154,500
Eurafricans	14,000
Asiatics	10,000
	391,890

Official figures hitherto unpublished follow, says the *Sunday Times*, that as a very modest estimate, the population, counting all races, should be 402,000 at the end of 1933, including 220,000 Europeans. In the circumstances Europeans should not have any reason to grouse about the Asiatic menace.

Mr. C. S. Ricketts, O.B.E.

Mr. C. S. Ricketts who is the oldest member of the staff of the Government of India Agency in this country and who has won through his amiable nature the affection of all those who have come in contact with him has been made an O.B.E. in the New Year's Honours List. We heartily congratulate Mr. Ricketts on the honour conferred on him.

India Team To Visit Union

Owing to the efforts of Mr. P. B. Singh who is on a short visit to India the Indian Football Association, we understand, has accepted an invitation from the South African Indian Football Association for a representative all-India team to visit the Union and play against teams of South African Indians. The team will leave Bombay in May.

The Executive of the local Football Association is busy arranging a programme to give a right royal time to their would-be guests. The Rev. B. L. E. Siganoney from Johannesburg and Mr. R. Mooloo from Pretoria were in Durban during the week-end and took part in the discussions.

The Cause Of India's Poverty

The New Asia, an organ of the New Asia Association standing for the complete independence of Asia, published in Tokyo, writes:

The British Viceroy in India receives a salary of Rs. 21,000 per month besides many other indirect allowances. The British Prime Minister gets £5,000 per year, that is about Rs. 5,400 per month. These figures when worked out make a startling disclosure. The Viceroy receives Rs. 700 per day against India's average income of less than annas (i.e., one-eighth of a rupee) two per day per man, whereas the British Prime Minister gets Rs. 180 per day against Great Britain's average income of nearly Rs. 2 per day. Thus the Viceroy is getting more than 5,600 times India's average income, whilst the Prime Minister is getting only 90 times Britain's average income. Yet there are people who cannot understand the cause of India's poverty under British rule!

The same paper writes about Africa: "Before the Christians went to Africa, the Africans had lands but no Bibles; now they have the Bibles but no lands! How sublimely true

There Should Be No Discrimination On Grounds Of Race

THE same paper referring to Indians in South Africa writes:

The Indians in South Africa are being persecuted by a section of the white population. The country who are about not with anti-Asian hatred. In the [illegible] the Indians were [illegible] industrious labourers for the development of that country. But later a [illegible] Indians after [illegible] their settlers (though unwelcome) succeeded to become economically independent as farmers and [illegible]. Success of these people led to [illegible] envy of the South African whites [illegible] of their superior civilisation. They insisted [illegible] cessation of free Asian labour to South Africa [illegible] Africa by imposing many pre- [illegible] Indian women could not enter [illegible] They insisted to the despicable [illegible] of the Indian population [illegible] business [illegible] agitating so-called [illegible] which in India would be given a [illegible] journey [illegible] by the Indians. This [illegible] which violates [illegible] spirit of the South [illegible] of colonisation of [illegible] been put forward by [illegible] and a conclusion has definitely [illegible] gate the possibility of it. Let us hope [illegible] South African Indians will not become victims of this diabolical policy. If the Indians agree to any such scheme, they will not only betray their own race but establish precedent which may serve as prejudicial to [illegible] people in Africa. We all oppose to policies of special discrimination against Asian peoples owing to their race, in any part of the world. The [illegible] Asian statesmen should make the question of equality one of the cardinal points of their international policies.

THE LIMIT!

THE Finance Committee of the Durban Town Council has approved of the Borough Engineer's recommendation of reducing the pay of Indian relief workers from 3s. to 2s. 6d. a day. At present such Indians as are employed on relief work receive half their pay from a Government subsidy, and the other half from the Borough funds. By cutting the wage down by sixpence a day, the Corporation will save just under a thousand pounds a year. In advocating this economy the Borough Engineer further argues that Indian workers in the Corporation regular employ receive £3 6s. monthly for a working week of five and a half days, while relief workers, at three shillings a day, earn £3 6s. monthly, working only five days a week. The relief worker is therefore, urges Mr. Watson, better off than the regular worker.

The Indian is like the stepchild. He is given bread not out of any love for him but in order not to appear shameless in the public eye, but attempts are made, nevertheless, to snatch it away from him at the first available moment.

Our criticism of the Borough Engineer's recommendation, however mild and reasonable we may attempt to be, is bound to be taken as partial. But that certainly cannot be said of our contemporary the *Natal Advertiser*, which has an editorial on the subject in the issue of January 9, under the caption "The Limit." We do hope its scathing remarks will go home to the Durban Town Council. "Unless votes or no Indian votes, it is to be hoped that some voices will be raised in the Town Council in opposition to the Borough Engineer's recommendations," says the paper. To the argument that the relief worker is better off than the regular worker, our contemporary says:—"This may be; though it is patent to everyone that with the relief worker the slogan is "no work no pay." The relief worker has no permanence in his toil. If he should be laid off, his many comers and circumstances are easily imagined in which his month's wages may be very much lower than that of his compatriot "on the strength." But this is not the gravamen of this protest. We say without hesitation that to cut a daily relief wage of three shillings down by sixpence is an unwarrantable economy that can neither be justified on material or on moral grounds. We know all there is to be said about the "Corporation stroke"; about the fact that Indian labour in the Corporation (like a great deal of European labour) is not conspicuously energetic or profitable; about the fact that a certain amount of community benevolence underlies the provision of work at a time like the present. But how many of the economists who are likely to support this suggestion have looked fairly and squarely at the other aspect of the question? People complain about the filth, squalor and degeneration of the Indian in our midst. What escape is there from these things at three shillings a day, and what lesser escape is there at half a crown

a day." It may be argued that native labour can be got for the lower figure. But do we want the Indian deliberately to relinquish all efforts to live other than as the native? Do we want to drive him to primitivism and then complain that his primitive ways are offensive to our delicate Western senses?

From many points of view all relief work is wrong, and most relief scales of wages are wrong. We are not of those who want to see relief wages so high that men will prefer this kind of employment to regular work for non-State or non-public concerns. But more detestable still is the parsimony that would cut by sixpence a day what is virtually an irreducible minimum, and we are frankly sorry for a community or a Town Council that would prove itself on saving a thousand pounds a year by pairings of this nature. Worst of all is that logic which argues that a man should have a starvation wage reduced because his rate of starvation is a fraction slower than that of some other poor devil who works for the same communal employer.

If the Indian relief worker is not worth his salt then give him no salt. In other words, do not employ him. But if Durban decides it is better to keep some hundreds of Asiatics at work rather than see them fall dead in their tracks from starvation, do not, for Heaven's sake, let us claim that we can no longer afford one and sixpence a day towards their relief wage, but must slip threepence off this amount, and thus save the borough a grand total of less than two pounds ten shillings a day!"

The Town Council would certainly not be setting a very good example to private individuals to improve the lot of their employees if it begrudges even the miserably wage of 1s. 6d. a day it gives to its Indian relief workers and that to but a small fraction of a very large number of unemployed.

Community's Protest

In a letter addressed to the Town Clerk, the Colonial Born and Settlers' Indian Association emphatically protests against the proposal cut of 6d. a day in the wages of the Indian relief workers.

The statement reads: "The only ground on which the Borough Engineer appears to base his recommendation is that the relief worker is receiving a wage higher than the municipal worker. Our Association feels very strongly on the matter, for, a careful record of the number of Indian unemployed in Durban showed the figure at over 4,000. The number of unemployed that was given relief work is only 300, which barely touches the fringe of the question. The relief worker has no permanency of employment and your Council has already decided, we learn, not to replace any vacancies.

"Our Association recently assisted the Revenue Department in the liability of some of the relief workers for exemption from the payment of personal tax, and nearly every case proved that the wage the relief worker was earning was hardly sufficient to pay for the upkeep of his family.

"We would say that it is extremely cruel to deduct 6d. of the daily wage of a worker who, after having been unemployed for a considerable period, is given a temporary employment. We trust that the Council will not support the recommendation of the Borough Engineer.

Hawkers And Pedlars

Further Areas To Be Prohibited
More Unemployment

Messrs. A. Christopher, P.R. Pather and Raghava from the Colonial born settlers Indian Association were in a deputation on the Natal Provincial Executive on Tuesday last on a Bye-law submitted by the Durban Corporation for the approval of His Honour the Administrator Mr. Watson.

The Bye-law prohibits Hawkers and Pedlars from vending their wares in certain additional streets of Durban. A considerable number of Indians—men and women—from the early days of Durban have been allowed to hawk fruits in the streets of Durban. Some little time back for the first time hawking in certain streets was prohibited notwithstanding protest being made.

The further prohibition will throw quite a number of Indians into the ranks of the Indian unemployed who already run into thousands.

The Provincial Executive gave the Deputation a sympathetic hearing and promised duly to communicate its decision.

Natal Provincial Conference

The Colonial Born And Settlers' Indian Association

The presidential address and the resolutions passed at the first Natal Provincial Conference of the Colonial Born and Settlers' Indian Association held on Dec. 31 and January 1 at the Hindu Dumil Institute appeared in our last week's issue.

Lively discussion took place on all the resolutions but particularly on the resolution referring to the Agent of the Government of India in South Africa which took half a day.

The original resolution moved by Mr. C. N. M. Khan and seconded by Mr. B. M. Kuhn was as follows:—

> "That this Conference in view of the fact that the Agent of the Government India does not represent the majority of the Indians in the Union hereby requests the Government of India to recall the Agent."

Strong views were expressed both for and against the resolution. There was one section which believed that there was nothing to be gained by condemning the Agent and that we should go on with our constructive work mindful of whether the Agent agrees or not.

There was another section that felt that the resolution was strongly worded and that it should be passed in a milder form and there was a third that thought the resolution was not strong enough.

Mr. P. R. Pather moved the following amendment:—

> That this Conference is strongly of the opinion that the present Agent of the Government of India is not working in the best interests of the Indian community as a whole, for in matters vitally affecting our people he is openly ignoring the wishes and aspirations of the majority thus creating a division in the community, and urges that the Indian Government and the people of India should take cognizance of the position created in the Indian community and take such steps as would prevent the Agent from taking sides with and serving a small minority against the majority.

In moving the above amendment Mr. Pather said to ask for the termination of the Agency would mean the termination of the Agreement. The present Agent is not serving the best interests of the community and the first step should be to bring the fact to the notice of the Government and the people of India.

Mr. Manilal Gandhi said this was a subject on which one could let go but it was yet a very delicate one and one had to speak thoughtfully. He did not agree, however, with those who expressed the fear that with the end of the Agency the community would be in a precarious position. The Agency had been established for the last few year but our position was none the worse before it. In fact with the advent of the Agency in this country we are beginning to lose our manhood.

We have become so utterly helpless that we cannot do anything without the help of *Sirkar Ma Bap*. While our people in India are struggling to be independent we in this country are going the opposite direction. We are fast losing our dignity and self-respect and yet we claim to be nationals of South Africa. The Government and the people of this country will certainly not think much of us when they find us always approaching them sheltered under the wings of the Agent.

He did not think, the speaker went on to say, that an Agent in this country would not do good to us. The right type of Agent would certainly be able to do an amount of good to the community but he regretted to say that the present Agent was not so. He (the speaker) was better able to say this because we had tried his best to work in harmony both with the Agent and the Congress but had utterly failed.

The speaker, however, did not agree with the resolution moved by Mr. C. N. M. Khan but supported Mr. Pather's amendment.

Mr. A. Christopher, the president, spoke of the disadvantages we had to suffer owing to the presence of the Agent in this country. "Because of the presence of the Agent," he said, you cannot educate public opinion in India neither can you protest against any anti-Indian legislation. He instanced the Transvaal Asiatic Land Tenure Act and said, we told the Government of India Delegation in Capetown in clear terms that we did not want the rights of those who had properties to be protected but we wanted a common right for all to enjoy. We, however, now find that the Agent is helping in the enforcement of the Act notwithstanding the fact that the community with one voice had condemned it, and we are able to do nothing because of the presence of the Agent. A smoke screen of ten parties in mind, the speaker went on further to say, to show to the outside world what a great change there is in the atmosphere, but how many Europeans have invited Indians to similar tea parties? he asked. "The present Agent," the speaker said, "belonged to the ruling class of India and has been a Government official all his life. Government can have no feeling. They are not dependent upon the public. The present Agent is not large hearted enough. Officials in India are accustomed to the divide and rule policy and the same is being done here. There is now a rumour that a title is to be conferred on a supporter of the Congress and the Agent. If this method is to be introduced in this country it is going to destroy us." In conclusion Mr. Christopher said, that though within his heart he did not at all feel satisfied he thought it was best for the time being to pass the amendment moved by Mr. Pather.

Among the others who contributed to the discussion were the Rev. Sundrum, Messrs. V. Naghavjee, P. M. Pillay, M. B. Maharaj, Roopsingh, Lutchman Singh, H. Singh, S. L. Singh, A. Hoffejee, D. S. Chetty, Naymudi Raj, Bhoolia, S. P. Nicholas, Thomas Gabriel Nathoo Morar and A. R. Naidoo.

The amendment was put the vote and was passed with an overwhelming majority.

All the other resolutions were passed unanimously expecting the one asking for the introduction of Afrikaans in Indian schools. There was a section that felt that it was taxing the brains of little children who after their English tuition had to undergo private tuition in the vernacular. Their case was different to those whose mother-tongue was English or Afrikaans for while the latter had to learn only two languages the former had to learn three.

The majority, however, where in favour of the resolution.

The work of the Conference terminated with well-deserved complimentary remarks for the officials of the Association particularly Mr. D. S. Chetty, who was responsible for cyclostyling the whole of the booklet containing the report of the activities of the Association since its inception and Messrs A. Christopher, S. L. Singh, A. Hoffejee, P. R. Pather, P. O. Naicker, Modun, Mr. Christopher's energetic clerk, Mr. Charles, members of Mr. Christopher's staff and other volunteers who had been working day and night to make the Conference a success.

Asiatic Trading In Lichtenburg

A Town Council Protest

A vigorous protest against a proposal to erect a new store for occupation by an Asiatic, on the North side of the Market Square, was lodged at the ordinary meeting of the Town Council of Lichtenburg. The matter rose as a result of an application made by an Asiatic for a general dealer's license for a building, still to be erected by Mrs. Delarey Morkel. Mr. P.J. Huyser explained that although a new licence was applied for, the premises would be occupied by an Indian who had been trading in Lichtenburg for many years. It was not a new business, but merely the removal of one that already existed.

"The Licenses Control Ordinance of 1932 lays down that the Council can in its discretion refuse or grant a licence," declared Mr. A.T. Ludick. "This gives the Council power to act as they deem fit." A man who was refused a licence on the ground that there were already a sufficient number of such licences could appeal to the Administrator. If the Administrator granted the licence, they as councillors had done their duty to the European business man, who to-day was being driven out of Lichtenburg by Asiatic traders. Even if it cost the Council a few thousands pounds, they must fight for the European business man.

Mr. P. J. Huyser said "We are refusing licences which, in my opinion, we are not at liberty to refuse." Mr. Ludick reported that if the store were opened on the market Square, three of the European business men would have to close their doors.

A proposal that the licence should be refused was made by Mr. C. J. Grove, and seconded by Mr. Ludick. Mr. Grove said they must at least keep the Indians out of the centre of the town. Mr. Huyser then pointed out that the erection of building had not even been started, and he considered the application should be forwarded to the Building and Health Committee. Mr. Grove then withdrew his motion, and the matter was referred to this Committee.

Earlier in the evening another application made by Mr. M. Moosa for a general dealer's licence in respect of premises known as London House was rejected by six votes to three, the minority consisting of the Mayor (Mr. J. P. J. Conrade), Mr. P. J. Huyser and Mr. O.W. de Klerk.—*The Star*

[Note. In connection with the application of Mr. M. Moosa, we learn, that until last year Mr. Moosa was trading under the name of his wife. His wife died in that year and Mr Moosa applied for a transfer of the licence in his name as successor to Mrs. Moosa but the Council has refused to grant it, without assigning any reason. It is learnt that the application was to be reconsidered by the Council. —Ed. I.O.]

Differential Treatment In Post Offices

Mr. Justice Gardiner's Judgment In Appellate Division

(Continued from week before last.)

To my mind this relegation of Indians to a non-European counter is humiliating treatment. Lord de Villiers C. J., in the passage I have cited above, declined to ignore the colour prepossession or prejudice which exists in South Africa, and I cannot shut my eyes to the fact that the instruction in question is actuated by the circumstances that a large number of Europeans object to being brought into contact in public offices with non-Europeans, and that they regard the latter as being of a lower order of civilisation. It was suggested in the course of argument that the division in the post office might be based upon distinction of language. But the Postmaster-General does not say this and in my mind it would be impossible for him to say it. There is nothing in common between the Bantu language and the language of India. There is only one attendant at the European counter at Pietersburg. It is most unlikely that he would know both a Bantu dialect and also some language of India. But if such a linguist is in attendance at Pietersburg, it is impossible to believe that a person equally gifted will be found at each of the "hundreds of other offices in the Union" to which according to the Postmaster-General the instruction has been issued. An Indian as a rule is more likely to make himself understood at a counter where the attendant has to speak the two official European languages of the Union than at a counter where the attendant speaks Xosa or some other Bantu language. And the same thing will apply in the case of a native, if the attendant at the non-European counter is appointed because of his knowledge of an Indian language. In view of the prevalent feeling as to colour, in view of the numerous statutes treating non-Europeans as belonging to an inferior order of civilisation, any fresh classification on colour lines can, to my mind, be interpreted as a fresh instance of relegation of Asiatics and natives to a lower order, and this I consider humiliating treatment. Such treatment is an impairment of the *dignitas* of the person affected, and it is the legislature only that can cause that impairment.

On these principles the instruction would be invalid as regards the native as well as the Indian. We are, however, not now concerned with the native, and, for all I know, there may be some unrepealed law of the Transvaal Republic which authorises the distinction in his case. But no statutory authority has been cited to us for the impairment of his *dignitas* is, it seems to me, even greater than in the case of the native. For while the Asiatic is treated by our legislation as being below the white man, the native is being treated as being of yet a lower order. The *dignitas* of the Indian would be lowered by excluding him from the European counter. It is still further lowered by relegating him to the counter provided for the native.

I come now to consider some of the cases in which the validity of a colour distinction has been considered. In a number of the cases cited in argument the decision could be justified on the ground that the treatment accorded to black and white was unequal, and with these I shall not deal. But there are cases in which the view was taken that classification on the basis of colour was *per se* invalid. In Williams & Adendorff v. Johannesburg Municipality (1911 T.P.D. 156) the Court had to decide, according to the finding of the Court on appeal, could authorise the bye-law in question, gave the respondent Municipality the right to work trams for public use. The Municipality made a by-law providing for the setting apart of certain trams for the use of Europeans only and of other trams for the use of coloured persons only. It was held that the bye-laws were bad on the ground that it made a colour distinction, and the Court did not enter into the question of equal treatment. In R. v Plaatjes (1910, E.D.L. 63) a municipal bye law provided that "no person shall bathe in any public stream except in such places as may be appointed or approved by the said Council." The Council appointed as follows. "The hole at the poplars is only to be used as a swimming place for Europeans beneath the poplars for coloured people."

It will be seen that not only was a bathing place appointed for Europeans, but also one for coloured people, and so far as the report shows there was no inequality in the treatment of the two races. Nevertheless a conviction of a native bathing at the European pool was not made, Graham J holding that the Municipality had no right to discriminate between Europeans and Natives, and to make the character of the act depend upon the colour of the person committing it. In Crabbin v. Licensing Officer, Pietermaritzburg (1931 N.P.D. 322) certain ordinances enabled a borough council to issue a charge for licences for boarding and of lodging houses and/or refreshment rooms, tea rooms, native eating houses, Indian eating houses. The respondent Council made bye-laws defining a refreshment room as a European eating house, and forbade the supply therein of food or drink to non-Europeans. An Indian eating house was defined as one in the Ordinance as a place where food and drink was supplied to Indians, but was not sold to Indians exclusively. The applicant applied for a refreshment room licence, but this was refused him because he intended, primarily and principally, to do business with Indians. The Court held that the municipal bye-laws were *ultra vires* saying that the Municipality had no right to discriminate between different sections of the community. Davis-Wilson J.P. was careful to add "There is here no question of any higher licence fee being exigible because of Indians being catered for on the premises, because I understand that licences for refreshment rooms and Indian refreshment rooms in the borough are the same." He also pointed out that there was nothing to restrict an Indian eating house to supplying Indians only. For the same fees, therefore, as was charged for a refreshment room licence the applicant could have obtained an Indian eating house licence, and supplied both Indians and Europeans. All that he suffered by the distinction drawn by the Municipality was the stigma attached to the name Indian eating house, just as in the present case all that the applicant has suffered is the stigma attached to the name "non-Europeans." No case has been brought to our notice where a distinction based on race has been upheld, except George v. Pretoria Municipality (1916 T.P.D. 501), and there special statutory authority existed for the bye-law in question. We have, therefore, three cases where race distinction *per se* apart from any inequality, has been held invalid, and we have no case to the contrary. This Court is of course not bound by these cases, but it is some satisfaction to me to know that the view I have taken is in accordance with what hitherto has been the trend of judicial opinion in South Africa.

In my opinion the appeal should be dismissed with costs.

Current Topics

(By Bystander)

Agent For India

If one were to judge from the arguments used by the different speakers at the recent conference re the Agent and his Office one would be inclined to conclude that there are reasons to believe that there is something wrong in the State of Denmark. Time I believe is a good healer for many ills in life and time will only prove to us what's what. Let us wait and see.

Mozambique Bananas

This was a question which was also debated at great length at the recent Conference. It was pointed out during the course of discussion how the Natal farmers are suffering on account of the Mozambique Treaty although they have the right bananas, the right flavour, the right size, yet they could not compete with the other because of the concession they get from the Government. This is a matter where a number of farmers should organise in building up a trade on co-operative basis with depots in different centres of the Union. They should get the taste of Natal bananas. I understand there is a move in that direction.

Afrikaans

I was interested to note a very keen debate for the introduction of Afrikaans at the recent Conference. It was argued that since it is the official language it should be introduced in our schools. On the other hand it was pointed out that it is not the high Dutch but a mixture and as such it is no use in any other country than South Africa. This would be more of a burden to the Indian child who has to learn the vernacular besides the English. Then also as the present teachers are not bi-lingual it would be difficult for the Government to introduce the Act unless they replace the Indian teachers with bi-lingual teachers which seems impossible, but the House was so convinced that they adopted the resolution. Well, it seems I will have to burn a few words to embody in my next notes.

Personal Tax

This is a tax which hits the poor Indian very hard. An Indian who works in the estates, corporation or as a clerical servant earns about £3; and he has to do or walk to keep a family on this meagre wage. It is because he is provided with rations and quarters that you still find him there. This tax is the most cruel imposition and a perusal of which is hard to find. To take away 5/- of one's monthly wages as this tax is to leave the taxpayer in a very precarious position.

Imagine half of a white man's monthly wages being taken away by the State; the consequences would naturally lead to a bloody revolution.

This is the position in which the Indians are placed in Natal. The Conference passed a resolution the other day, that any Indian who is earning less than £4 a month should be exempted, so that Indians earning above that amount may contribute something towards the Government's coffer. This is as it should be. Will the authorities re-view the position?

That £6000

Reference was made by Advocate Mr Albert Christopher, D.C.M. in his presidential address that £6,000 was donated by Mr. Andrew Weir of the India-Africa Line for an Indian hospital. The community would like to know more about this donation, its conditions and to whom it was entrusted. The man in the street hears that it was afterwards unconditionally made over to the local rice importers and because two of the public stalwarts would not sign the deed of acceptance, the matter is hanging fire. We should like to know more about it. It is worth knowing.

British Guiana

This country has not only produced such statesmen as the Hon. Mr. Veerasamy, Dr Narain and Mr. Luckoo, K.C., but also a Mottee Lal Singh, the champion pugilist who has been in our midst, defying all comers with the sleeping draught.

P.S.C. Results

The other day I saw the results of this examination. It was gratifying to find so many children getting over this, the first hurdle in the race to become useful members of the State. I, with the little experience that I have, might state that some of the children who will get their continuation certificates will not be able to continue their education for want of means. There is no provision in the secondary school to admit these as indigent children, so they drop out. It seems to be a pity to allow industrious and intelligent kids to spoil a fault. I think the leaders ought to make some representation on this very important question. May I, while I say I appeal to Sakaji's educational conscience to help such indigent children and provide them with fees or books or both so that they may continue their studies for a few years more. I do not suggest that all indigent children should be taken on but certainly those who are industrious, intelligent and obedient.

The Report

I expect others like myself are anxiously waiting to see the report of the Colonisation Enquiry Committee. It was announced that the report would be out in January. I hope it will be worthy of its authors.

St. Aidan's Jubilee

It is 50 years now since the St. Aidan's Mission was started in Durban. The senators, the other day, celebrated its jubilee [illegible] Canon Booth—a pathetic [illegible] Gandhi—till its foundation. We, who is not so long to the Church, will remember Dr Booth's free dispensary, his hospital, his schools and his interest in the first ambulance corps during the Boer War. Subsequently his good work was carried by Canon Smith who established a network of schools in Durban and Greater Durban, as it now called, and also away in the country districts. It was Canon Smith who started the St. Aidan's College at Sydenham under T H [illegible], he into Mr. Binsley [illegible] and the graduates who had arrived from Madras. Other missionaries who were directly connected in the uplifting of the Indians generally were Rev. A Browne M.A., Canon R. P. Rogers M.A., Rev. A. B. Baillie, M.A., Rev. S. D. Vedamuthoo and the four generations who were the late Mr [illegible] Joseph, B.A., Rev. D. Kietzlin, B.A., Mr. C. Thangiswami, B.A., L.T and Mr. S. Joseph, F.A. Then came Rev. C. P. Rose who for some reason disagreed with many of the schools and confined himself solely to Church work. And now we have the Rev. Satchell at the head who is increasing the number of schools and enlarging the hospital. I wish more strength to his elbows, and that Heaven's Light shall be his guide.

India And The Dominions

Controversy On India's Rights To Retaliation

Sir Samuel Hoare's Memorandum

The general purport of proposals in regard to discrimination (paragraphs 129 to 134 of the White Paper) was explained at a meeting of the Select Committee held at London recently when Sir Samuel Hoare, the Secretary of State for India submitted a memorandum.

The memorandum explained that it was proposed that the Constitution Act should contain a general declaration that no British subject (Indian or otherwise) be disabled from holding office or practising any profession trade or calling only by reason of his religion, descent, caste, colour or place of birth.

It was proposed that this general declaration would apply to all British subjects including those of Dominions.

This explanation roused the anger of the Indian members of the Committee who uttered rather strong words in the meeting.

On the question of treatment of the Empire subjects resident elsewhere than in the United Kingdom, the memorandum suggested the possibility of India negotiating reciprocal agreements for special protection.

Chaudhry Zafrulla referred to the grant of general protection to Indians as do not admittedly enjoy the same rights in the Dominions.

Sir S. Hoare pointed out that it had been one of the principles of the Indian administration since the Proclamation of 1858. "We feel it will be a retrograde step to go back on it."

Chaudhry Zafrulla asked: Is it consistent with your policy that the British Indian should be ineligible for appointment in the Ceylon Civil Service, whereas a Ceylonese subject of Ceylon is eligible for the Indian Civil Service."

Sir S. Hoare indicated that he wished to consider the point, but expressed the general opinion that there should be an opportunity for the Government of India to make reciprocal agreements with Dominions. He pointed out that India had a strong lever in the power to refuse entry.

Chaudhry Zafrulla asked if Sir S. Hoare expected public opinion or the Legislature in India to view with equanimity the provision compelling them to give the British subjects from South Africa equal opportunities for carrying on trade or profession.

Sir S. Hoare again deprecated going back on the established policy.

Sir Hariising Gour suggested that it would strengthen India's hand to give her right of retaliation.

Sir S. Hoare expressed the opinion that the proper way was to give India the power to withhold the right of entry.

Consternation In India

Sir Samuel Hoare's statement in the Select Committee has created a sensation in political circles in India.

They feel that it will be a monstrous injustice to India if the Select Committee accepts the suggestions made by the Secretary for India.

Mr. R. Das, the Chief Whip of the Democratic Party has sent in a number of questions of adjournment motion on the subject of Sir Samuel Hoare's evidence relating to India's right of retaliation. In the course of a statement to the press, he says: "Sir Samuel denies to India the right of retaliation against Dominions and would grant to Dominions a right which they have never claimed. In fact, when we are worried about the attitude of the South African Government to Indians resident in the Union, we felt that at any rate we had the right to retaliate. It might not have done much injury to the Union but India could have been satisfied that she had recorded her moral protest.

"Sir Samuel Hoare claims that under the Queen's proclamation Dominions have the right of protection. This is surprising as the Proclamation was meant to guarantee rights to Indian subjects. Moreover, the South African War 10 years after Proclamation and the Union did not exist when the Proclamation was made. It was Indian soldiery who fought against Boers. If the Secretary of State's interpretation were to be accepted, we would be deprived of the rights we possess at present.

"I cannot believe that the Government of India can be a party to the theory propounded by the Secretary of State. My questions and adjournment motion will give the Government of India time to get matters right. If they fail to do so and a satisfactory explanation is not forthcoming, then the position of India within the Empire would become definitely subordinate to the Dominions and the new constitution would reduce the status of India in the eyes of the League of Nations and of the world.

"Indians are denied even elementary rights in South Africa even the right to trade is denied to Indians and we cannot accept the position that we should not be able to retaliate in India against Nationals of self-Dominions, if the situation demands such a course."

The Sunday Chronicle which is the Congress organ in Bombay and voices the nationalist opinion of India, enters a very strong protest against Sir Samuel's interpretation. It details the disabilities of Indians in South Africa and says:"

> "We are amazed that Sir Samuel Hoare is ignorant of the agitation now going on in India against the insulting treatment meted out to Indians in South Africa, and the many attempts made to hound Indians out of the country, though they have as much right to live there as the white themselves. Any white man is preferred to a coloured British subject. The Joint Committee would be asked whether such treatment is likely to make Indians proud of the Empire or make them anxious to be subjects of it, or remain within it . . . . ."

SOURCE: ANNUAL INDIAN

New India Assurance Company

Opens Office In Johannesburg

The principal representative in South Africa of the New India Assurance Co. Ltd. Mr. Sorabjee Rustomjee, celebrated the occasion of the opening of the Company's office in Johannesburg, by a social gathering in the Sultana Hall at which over 500 guests were present. The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh, taking a leading part.

A strong plea for Indian support to Indian enterprise was made by Sir Maharaj Singh. "Please remember," he said, "that the New India is an Indian venture, and deserves our support."

The three directors of the New India Company were also directors of the Central Bank of India. It seemed to him quite possible that if the new company succeeded in South Africa an Indian banking institution might be started.

Support for Asiatic ventures from Asiatics was urged by the Chinese Vice-Consul, Dr. H. Liang. It was their duty, he declared, to support their own concerns.

After other speakers had wished the Company every success Mr. Sorabjee Rustomjee said he hoped

that Transvaal Indians would not be found wanting in their support even as the Natal Indians had not. —Contributed.

News In Brief

It will be remembered that well over a year ago the Durban Town Council at the request of the College Advisory Committee, donated an additional acreage to the College. Although this was effected several months ago the Education Department, after considerable delay have deemed it advisable to extend the boundaries of the college by re-adjusting the fences, which were erected by Mr. C. Lakhi of Greytown to commemorate the Sir Pauli Hussain Delegation of 1932.

It is also learnt on reliable authority that a new wing costing £5,000 is to be erected on the east of the present wing. This new building will serve as a laboratory and staff-rooms, for the two sections of the staff. The present laboratory, which the Indian members of the staff occupy as a staff-room will be converted either into a class-room or a library.

—o—

The Vacation courses in the different subjects for Indian teachers will be held from January 8th to 20th. The venues will be Sastri College and the Carlisle Street School.

Negotiations are, however, being entered into with a view to bringing the course to an end by January 19th so that teachers will be enabled to attend the Bi-annual Indian Teachers' Conference which in all probability will take place in P.M. Burg over the last week-end of the Vacations.

Teachers desirous of participating in the Conference, which will be the first of its kind, are advised to communicate with Mr. R. Regunth, Hon. General Secretary of the Teachers' Society.

The Orange River has been in spate of late neighbouring farms as well as many main roads were inundated as a result.

There are at present more women voters than men in the Union.

Mr J. Ramphal a popular local Indian teacher has, at his own request, been transferred to Rhodesia. He has been appointed to the staff of the Bulawayo Indian School which was opened in May, 1933. He leaves Durban on January 14.

The Rev. John Dube, was charged recently for 'inciting to violence.' The Crown alleged that Mr Dube had incited an arrested coloured man Joe Smith, to attack the police. Mr. Dube pleaded not guilty. On evidence the Magistrate, Mr A. B. Tod said: What I have to consider is whether the charge is proved. Had Mr. Dube been charged with inciting the crowd to assault a policeman in the execution of his duty, there might be something to be said for the prosecution under the charge Mr. Dube will be found not guilty and discharged."

—o—

Mr Mghumbisy Nuinker, son of Mr. D.G. Nuinker has passed his final medical examination at the Edinburgh University. We heartily congratulate Mr. Nuinker on the success of his son.

According to the report of the Director of Prisons just issued 31,277 persons were sentenced to prison under the liquor laws as against 32,670 in 1931 and 34,385 in 1930. In 1932, the number of inmates included 707 Europeans, 11,746 Natives, 119 Asiatics and 3,710 other Coloureds, females 120 Europeans, 2,522 Natives, 25 Asiatics and 85 other Coloureds.

We acknowledge with thanks the receipt of New Year Calendars from the following:— Messrs. The Standard Printing Press, M. Khandoria and Sons, The Mercantile Printing Works, Chahalia's Music Saloon, and Haribhai Ghela.

Sporting News

(By Sportsman)

Kid Singh To Meet Cupido

A short while ago it was intimated publicly that Kid (Mattee) Singh, the famous pugilist, would be leaving for Capetown on January 14th and thence to France. But this report has now been discountenanced by more recent and authentic information.

It is now learnt authoritatively that Kid Singh will meet Arthur Cupido of the Cape in a return bout on February 10. The venue will be the Durban Town Hall.

Interviewed, Kid Singh also expressed a desire to have it publicly known that he was not in any way injured in a brawl he was rumoured recently.

Kid is looking as fit as a fiddle and has already begun training in earnest. In his last contest with Cupido he won on points. This time he is leaving no stone unturned to consolidate his chances of victory.

After this fight Kid Singh will fight for the last time in this country in March. He will leave then for France whence he will travel to India.

As will be seen the term of his contract has been extended but it is not likely that he will be sanctioned a further extension of the agreement after his fight in March.

Owen Smith

H.H. Owen Smith, the S. African Rhodes Scholar, has been selected to represent England as full back in the Rugby International against Wales.

Champion Swimmer

Answering a challenge a local Indian D. Sathgady, who claims to be the champion swimmer of the Mauritius Barracks, swam 30 yards under water at the Durban beach recently. There was a large crowd to witness this horrible feat.

Fountain Of Wisdom

—"*A public servant has no personal feelings to be considered. He must be a eunuch. He can have no pride nor power nor prestige except such as service gives him.*"

MAHATMA GANDHI.

—"*Peace on earth and goodwill to men are as badly needed to-day as some years ago.*"

MORRIS ALEXANDER.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૨ જાન્યુઆરી ૧૯૩૪ અંક ૨

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર	૧૧
હદ બહાર (અગ્રલેખ)	૧૪
નાતાલ પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ	૧૭
જોહાનિસબર્ગમાં હીંદી વેપારીઓ	૧૫
જોહાનિસબર્ગના ગો કરશીનું નામ	..
ટ્રેન્સવાલ ગુજરાતી સભા (જોહાનીસબર્ગ)	..
ન્યુ બ્રિટનમા એસપુરક કંપની	૧૬
ફરિયાદ સભા	..
વિવિધ સમાચાર	૧૮
હિંદુસ્તાનના સમાચાર	૧૯

રીક્રુટમેન્ટ કમના સાયકોન્સેલા

રીક્રુટમેન્ટ કમના સાયકોન્સેલા પરવનારાઓ ઉપર અમુક પ્રોત્સાહક નામના એક ટ્રેક્ટ, જે તેમાં સાયકોન્સેલોને મારે આપ્યું કરનારાઓ પાસેથી વસુલના સાયકોન્સોંગ ઓફીસર તરફથી સુધી કરવામાં આવે છે તેના તરફ અમારા ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું હતું તેના સંબંધમા કરબનના સાયકોન્સોંગ ઓફીસર તરફથી અમને જણાવવામાં આવે છે કે જે કાર્ય પણ વખતે કેપગોગમાં લેવાનું આવેલું ... અને તમા તેટીવોને ખોરાક અને પીવા ને મકાનગાંજ બેસીને બાકી અમારા પીવા આવવામાં આવતા ખોરા લા "ઈટીંગ હાઉસ"નુ નામ સેન્સ કરાવવાની જરૂર ન છે.

પ્રાન્સની મુલાકાત અને એજન્ડ

નાગદાર પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ સંપ્રતિ તા. ૫ મીએ કરબન ઉદ્યોગોને સન્માન કરવાની ખોટવણો થઇ રહી છે. અત્યારે સુધી એવા બાદશાહી મહેમાનો જ્યારે જ્યારે આ દેશમાં આવતા હતા ત્યારે રિવાજ એવો હતો કે તેઓના ટાઉન હોલ ગઈ આગેવાનોનાં માનાર્થે આપવામાં આવતાં હતા જ્યારે કામના દરેક વર્ગના પ્રતિનિધિઓને લા હાજર રહ્યા હેમાં આવતા હતા અને તે પછી મુ વચ્ચે કરી સમારંભસતના જાહેર જલસાઓ થતા હતા કે જેથી તેઓને આગેવર્ગના સમાગમમાં આવવાની તક મળતી હતી. પરંતુ પ્રસ્તુત કાર્યક્રમમાં કરબન ટાઉન કાઉન્સીલને વડા પ્રધાનના અન્ડર સેક્રેટરી મી ક્રાપ્ય જે એચ ફરલ તરફથી મળેલા એક પત્રમાં અમે નીચે પ્રમાણે વાંચીએ છીએ :—

> "મીના ગવર્નર કુંવર સર મહારાજ સીંગ તરફથી હીંદી વિનંતી મળ છે કે નાગદાર પ્રીન્સે હીંદી કામના આગેવાનોને મળવાને એક "ગેટ હોમ" માં હાજરી આપવા જોઈએ. આથી વડા પ્રધાન માને છે કે બની શકે તો આ વસ્તુ તમારા કાર્યક્રમમાં ગોઠવવી અને આ બાબતમા મદદગારની કરી નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની સાથે વાટાઘાટ કરવી.

આમે સમજી નથી શકતા કે આ પ્રમાણે એજન્ડને પોતાના માર્ગની અદાર જઈને હીંદી કોમના "આગેવાનો" ને મળવાને માટે "ગેટ હોમ" ગોઠવવાની વિનંતી કરવાની કેમ જરૂર પડી છે. જ્યારે વડા પ્રધાને પોતાના શબ્દોમાં સુચવેલુ છે કે "પ્રીન્સને માટે બીલકુલ ઔપચારિક જલસાઓ નક્કિ કરવા કરતાં તેઓ આમવર્ગને મળવા અને તેની સાથે ભળવા માગે છે." કોમના અમુક એક વર્ગને માટે અને પ્રસ્તુત કાર્યક્રમમાં કોંગ્રેસ કે તેની પણ કોઈ ભાગીદારી પડતી મુકાઈ છે. તેને ગોઠવણ આપવાનાજ દેખીતા પ્રયાસથી, જાહેર જલસા ગોઠવવાના કરતાં આ રીતે કોમના એક વર્ગને બીજા વર્ગની વિરુદ્ધ કરવાના કરતાં એજન્ડને કંઈ વધારે અગત્યના કામો કરવાના નથી? પણ જોહાનીસબર્ગના પ્રોગ્રામમાં અમે જોઈએ છીએ કે કલર્ડ અને હીંદીઓને માટે એક જલસો કીંગ્સમીડમાં ગોઠવવામાં આવ્યો છે. બપોરાણમાં ટાઉન હોલમાં ગોરાઓની તેવો આગેવાનું માનપત્ર આપવાની પ્રતીજ્ઞાત નક આપવામા આવતી હતી. આ બાબતો તો તક આપવામાં આવેલી કે કેમ એ જણવામાં આવ્યું નથી.

જોહાનીસબર્ગની વસ્તી

૧૯૩૩ ના જુનની તા. ૩૦ મીએ જોહાનીસબર્ગના વસ્તી નીચે મુજબ અકસ્તવામાં આવી હતી :—

ગોરા	...	૨૩૩,૨૩૦
નેટીવો		૧૪૪,૬૦૦
યુરેશીઅનો		૧૪,૦૦૦
એશીયાટીકો	...	૧૦,૦૦૦
કુલ		૩૬૧,૮૩૦

"સન્ડે ટાઈમ્સ" જણાવે છે કે સત્તાવાર આંકડા જે હજુ પ્રસિદ્ધ નથી થયા તે પરથી જણાય છે કે હજુ કોઈક અઠવાડીએ કરવામા આવે તો પણ ૧૯૩૪ ની આખરીમાં જોહાનીસબર્ગ ની કુલ વસ્તી ૪૦૦,૦૦૦ ની થશે જેમાં ૨૨૦,૦૦૦ યુરોપીયનોનો સમાવેશ થશે. જ્યાં સંજોગોમાં યુરોપીયનોને હવે એશીયાટીક ભયની ફરિયાદ કરવાનું આપોઆપ કારણ રહેતું નથી!

હાર્દની ગરીબીનું કારણ

ફેડરેશનમા ભેગા થવાના સંપર્કો સ્વાતંત્રતને માટે ધમકારી ન્યુ ઝીલીયા ગેસે.સોસાયટીનુ પત્ર "ધી ન્યુ ઝીલીયા" જણે છે કે: હાલના બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટને આશિષ ૩. ૨૦૦૦

નો પગાર અને ઓ ઉપરાંત ... તરી કીને ઓલાવન્સો મળે છે. સીદીઓ પટા પ્રધાનને વાર્ષિક પાઉંડ ૧૬૦૦ મળે છે ઉપરાંત મોટરનું ૩ પેટ્રલ વગા. આ આંકડાનો ... કરતાં આપણે ઉપજ કરનારી હકીકત બહાર આવે છે હિંદુસ્તાનની રોજની માધુસ દીઠ એવરેજ એ આના (રૂપીયાનો આઠમો ભાગ) કરતાં પણ ઓછી આવકની સામે વાર્ષિસરોયને રોજના રૂા. ૧૭૫ મળે છે. એટલે કે વડાસરોયની હિંદુસ્તાનની એવરેજ આવક કરતાં પાંચ હજાર ગણો વધારે પગાર મળે છે સાથે ૬૮ પ્રધાનની પીંઢનની એવરેજ આવક કરતાં ૬૮૫ ગણો પગાર મળે છે. આટલું બસ નથી પણ નીચે દાઢ કેમ કંગાલ છે ઓ હેલાકે પોતે સમજી શકતા નથી!

એજ પત્ર આફ્રિકાને વિશે લખે છે કે બીજાઓના આફ્રિકા ... તે બધાં ... ના દેશોમાં ... જમીન દબી પણ ... નથી; ... ...

જાતીના આધારે ભેદ હોવો નહિ જોઇએ

ગોજ ... સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓને વિશે લખે છે — સાઉથ આફ્રિકાની ગોરી વસ્તીનો ભેદ વર્ણ જે એશીયાનાવાસીઓને તિરસ્કારે છે તે તે દેશમાં વસતા હીંદીઓને પણ રહ્યો છે. યુનકાળમાં હીંદીઓને એ દેશને બીમારપણે ગીરમીટીયા મજુરો તરીકે બોલાવવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ પાછળથી ... હીંદીઓ પોતાના કરાર પુરા કરીને ગોદનપુ-પણાથી સ્વતંત્ર ખેડુતો અને વેપારીઓ બન્યા. આ ભેદભાની ... સાઉથ આફ્રિકાના ગોર ... પોતાના હુન્નર ... ની મકાસ કરે છે તેમાંને અટેખાય ... સ્વર્ગીય ... વાળી ... પ્રતિબંધ મુકનારા ... પડ્યા. હીંદી બીજા દેશમાં ... દાખલ નહિ થઇ શકે તેવા પ્રતિબંધો મુકીને સાઉથ આફ્રિકામાં હીંદી વસ્તીને વધતી અટકાવવાને અનેક પગલા લેવાયાં, હીંદી વસ્તીના રહેઠાણ અને વેપાર અટકાવવા કરવાની અનિષ્ટ નીતી અમલમાં મુકાઇ. અને કુદે મુકનાર સાઉથ આફ્રિકાના સરકારે હીંદી વસ્તીને અને ખાસ કરી એ દેશમાં જન્મેલા હીંદીઓની સંખ્યા પદ્ધતિ-પણે રીપેટ્રીએશન સ્કીમ" અમલમાં મુકી ... દેશમાંથી હીંદુસ્તાન ચાલી જનાર હીંદીને અમુક ... આપવામાં ... છે. આ તિરસ્કારના જેવી નીતી કે જે સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા હીંદીઓના જન્મસિદ્ધ અને ... વસવાટનો હક ધરાવનારા હીંદીઓના વસવાટના હકો છીનવી લેનારી છે તેના સામે સપના હીંદીઓએ વિરોધ કર્યો પરંતુ ડોમની પીંઢીશ સરકારે તે સ્વિકારી હવે સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓને મારે નાખી સરકારે એક વિદેશ વસવાટની યોજના રજુ કરી ... અને તેની રક્ષણતાની ... ... કમીશન નીમાયું ... ... અમે આશા રાખીએ કે સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓ એ દુષ્ટ નીતીના ભોગ ... થાય ... તે હીંદીઓ એની ... પણ યોજના સ્વિકારશે નહિ તેઓ પોતાની જગ્યાને મુકવાને કરતાં ... નહિ પણ આફ્રિકામાં વસતા અન્ય એશીયાવાસીઓને પણ હાની પહોંચાડશે અનીતના આધારે દુનીયાના ... ... ભેદ પાડવાની નીતીનો અમે વિરોધ કરીએ. હીંદુસ્તાનના ... ... એશીયાના મુખ્ય નીતીજ્ઞોએ જાતીગ સમાનતાના સવાલને પોતાની આંતરરાષ્ટ્રિય નીતીના એક મુખ્ય મુદ્દા તરીકે ગણવો જોઇએ."

મી. સી. એસ. રીકેટસ, ઓ. બી. ઇ.

મી. સી. એસ. રીકેટસ જે સાઉથ આફ્રિકામાં દાઢ સરકારની એજન્સીના સ્થાપના સૌથી જુના અગ્રસકાર છે અને જેમણે પોતાના મળતાવડા સ્વભાવથી પોતાના સંબંધમાં આપનાર સર્વોના પ્રેમ સંપાદન કરી લીધેલો છે તેમને નવાં વર્ષના માન ... ... (ઓફીસર ઓફ ધી ઇમ્પીરીયલ એમ્પાયર) નો ઇલ્કાબ મળ્યો છે. અમે મી. રીકેટસને મુબારકબાદી આપીએ છીએ

સાભાર સ્વિકાર

નીચેના ગ્રન્થો તરફથી આપને મળેલા નવા વર્ષના પ્રેસેન્ટરોના પહોંચ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ. પ્રેસમાં સ્ટેન્ડર્ડ પ્રાઇવેટ પ્રેસ, એમ. ... ... એન્ડ સન્સ, મારકનટાઇલ પ્રીંટીંગ વર્કસ, મોસળીયા બુકસીલ્ડ સલુન, ...

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

... ૧૨ જાન્યુઆરી સન ૧૯૩૪

... ...!

... ...

'નાટાલ ઍડવર્ટીઝર'ને વિશે તો એમ નહિ જ કહી શકાય. એ પત્રે ઉપલા વિષયમાં તા. ૮ મી જાન્યુઆરીના અંકમાં "હદ થઇ!" એ મથાળા નીચે ઘણો અસલામ લખેલો છે. અમે ઘણી રાખીએ છીએ કે તેની સખ્ત ટીકા કરવાને ટાઉન કાઉન્સીલને ગળે ઉતરશે. બાકીમાં 'ઍડવર્ટાઇઝર' લખે છે કે "દીકરીને તોફાન તો ન કરો, પરંતુ બેટલી તો અમે આશા રાખીશું કે ટાઉન કાઉન્સીલમાં દરખાસ્ત બોલા નીકળશે કે જેમાં બોજીનીયરની બદમાશીની સામે પોતાનો વિરોધ દર્શાવશે." બેકાર કામ કરનારાની સ્થિતિ નીચમાં કામ કરનારના કરતાં સારી હોવાની દલીલના જવાબમાં તે પત્ર લખે છે કે, "કદાચ એમ હશે પણ; જો કે અમે માનીએ છીએ કે બેકારને ચાલુ પગાર મળતો નથી. કામ હોય તો પગાર મળે છે. બેકાર મજુરને પોતાની નોકરીના બજુકબજાની ચાવી હોતી નથી. તે તે કામ નહિ કરે તો તેની આવક બદલી પડશે. અને નથી તેનો માસિક પગાર પોતાના જીવનમાંના કરતાં ઘણો ઓછો પડવાના સંજોગો ઘણે ઠેકાણે છે. પરંતુ આ વિરોધનું આ એક જ કારણ નથી. અમે વિનંતી કરીએ છીએ કે બેકાર નિવારણના રોજના ૧૧ ના પગારમાંથી ૭ પેનીનો કાપ મુકવો એ સર્વથા અનુચિત કરકસર છે કે જેને મારે નૈતિક કે જાતીય દ્રષ્ટિએ પણ વાજબીપણું નથી. કોરપોરેશનની તરફેણમાં જે કહી શકાય છે તે સ્પષ્ટપણે આમ બતાવીએ છીએ: કે કોર્પોરેશનની દૈનિક મજુરી (બધી બાદ કરી યુરોપીયન મજુરીને વિશે પણ છે તેમ) ઘેખીતી રીતે નીચા૨ક નથી; અને કાયદાના રાજ્યમાં તેવી મજુરીમાં ઘટાડો કરવાને પરોપકાર ગતિ પણ રહેલી છે. પરંતુ આ સૂચનાને ટેકો આપનારા ઊંચા ઉદ્યોગ ગાંધીવાદીઓ છે કે ... આ સવાલની બીજી બાજુ તરફ ગેરમ નજર કરેલી ... ગરીબ આપણી વચ્ચે વસી રહેલા કોળીની મંદવી અને અર્ધાગતીના ફરિયાદ કરે છે. રોજની રૂા ૬ આપવાથી આ સ્થિતિ આમાં રીતે બચી જવાશે અને રોજની આવી ગીબાંમાંથી શું વધુ બચી જવાશે? કેવી દલીલ થઇ રહી છે કે ... ઊંચા પગારથી નીચી મજુરી ઘણી સારી છે. તો શું કોંક્રિમ નોંધ કરનાં બીજી રીત રહેવાના સપના પ્રજાનો બાદશાહ સાહેબો ઊંચામાં ઊંચા રોજ આપણે માગીએ છીએ ? શું તેને આપણે જંગલી દશામાં બાની દેવા માંગીએ છીએ અને પછી ઊંચી દરિયાદ કરીએ કે તેના જંગલી રીતરીવાજોથી આપણા પ્રાગમના લોકો કેમળ ગાગણીએ દુઃખાય છે? "અનેક દ્રષ્ટિએ તેના બોજરોને રાહત આપવાના સપના કાયો ઘોટાં છે અને પણ બરા તેવા કામને માટેના પગારના દરો પણ ઘોટા છે. અમે એ માનતા નથી કે રાહતના કામના પગાર ઊંચા દોવા જોઇએ ? જેમણે નોંધ નીચામાં કામના કરતાં તેનું જ કામ કરવાનું પસંદ કરે. પરંતુ પગારે નિરુદ્ધાર ઊભવનારી તો તે અબીલાષી છે કે જે દલદલમાં દલદા પગારમાંથી પણ વધુ જ પૈસા પાપવા માંગે છે. આ તો ખાવા રાખે મુદ્દો ચર્ચાના દબ્બર પાડેક બનાવવાની બદીલાષ કરનાર પ્રમ કે ટાઉન માં ટેલો માટે અમને બરોજ બાલાત કર. કેપ્ટ ... તો ઢોંદી મજુરમાં પાષીજ નહિ ડોય તો તેને નોકરી આપોજ નહિ. પરંતુ તેઓને ભૂખે મરી જવા દેવાના કરતા કામે રાખવા એ પગારે

ઠા. છે એમ જો કરવા કરવે તો ખુદાને બાતર આપણે એવો હાવો નજ કરીએ કે તેઓને રોજની રા. ... પગ આપણી આપણને પોસાતી નથી અને તેથી તેમાંથી ઝાઝુ પેની બાકી બાપવા માંગીએ છીએ અને તેમ કરીને ટાઉનને રોજનો કુલ્લે અદા પાઉંડ કરતાંય ઓછી દરમાનો બજાર કરી દેવા માંગીએ છીએ!"

ટાઉન કાઉન્સીલ જો પોતાનાજ ઢોંદી બેકાર મજુરોને રોજની રા. ૧-૦ ઉપરો કંજુસાઈભરેલો પગાર આપવાં પક્ષ બાજુ દોય તો બાજુની જરિસ્થિતિમાંનિ પોતાના મજુરોની સ્થિતિ સુધારવાનો તે સારો દાખલો બની રજ નથીજ બેસાદતો.

નાટાલ પ્રાંતિક કૉન્ફરન્સ

ડાર્બનીપણ બેનર્સ ઍન્ડ સેક્રેટરો પ્રુન્ડિકમન બેસોસીએશનની પ્રાગ નાટાલ પ્રાંતિક કોન્ફરન્સ તે ડીસેમ્બર તા. ૩૧ મીએ અને જાન્યુઆરી તા. ૧ લીએ દર્દુ તાબીસ ટ્રેન્સ્વીટીયુટમાં મળી હતી તેના પ્રમુખસ્થાનું બાધણ અને પરાર થયેલા ઠરાવો ગયા બાપાડીયાના અંકમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ગયા છે.

સમયના દુરાવોપર રસીક બાંધી જાહેરપ્રવચનો થયાં બાદ હતી ખાસ બાગરની ચર્ચા ઓજરૂરને લગતા ઠરાવપર થઇ હતી કે જેની ઉપર અરધો દિવસ રોકાયો હતો.

શ્રી ઠરાવ શ્રા. રહી. ... ક્રમ. બાન તરફથી ... પ્રમાણે મુકવામા આવ્યો હતો:

"આ કોન્ફરન્સ હાર્દ સરકારના ઓજરૂર ધુરીણના દોદાઓની બજુગતિનું પ્રતિનિધિત્વ નહિ બજાવતા દોવાથી તેમને પાછા બોલાવા દેવા દાર્દ સરકારને વિનંતિ કરે છે."

ઉપરના ઠરાવની તરફેણમાં તેમજ વિરુદ્ધમાં ગરમ ચર્ચા થઇ હતી. ઘણાનો એવો મત હતો કે ઓજરૂરને ચૂંટાવવાથી કશો લાભ બજતો નથી અને આપણે ઓજરૂર આપણી અગવડતા કરે તે તરફ બોપરવા રહી આપણું રજનાત્મક કાર્ય કરીએ જરૂર બનશે. બીજા વર્ગ એવા મતનો હતો કે ઠરાવની ભાષા સખ્ત હતી અને બધારે નરમ ભાષા વાળો ઠરાવ પસાર થયો. બેબમણે અને ત્રીજા વર્ગનો મત વધુ એવો હતો કે ઠરાવ બજુ બેબમણે તેટલે સખ્ત નથીજતો.

શ્રી. પા. આર. પારે નીચેના સુધારો મુકયો હતો:—

"આ કોન્ફરન્સનો એવો દ્રઢ મત છે કે દાર્દ સરકારના દાલના ઓજરૂર સામંત ઢોંદી કેમના લાભમાં કામ નથી કરી બ્રા કેમક બોકરોને લગતી બાબતોમા બા બજુગતિની મુંજબાઓ અને અભિલાષાઓની તે સદંતર અપગબણા કરે છે. બના દાર્દ સરકારે તેમજ ઢોંદી પ્રજાને બાંધી ઉપસ્થિત થયેલી સ્થિતિનો નોંધ લેવા અને ઓજરૂરને બજુગતિનો વિરુદ્ધ લઘુગતિનો તરફ પક્ષપાત બતાવતા રોકવા અરજ કરે ..."

ઉપરનો સુધારો મુકતાં શ્રી. પારે જણાવ્યું કે ઓજરૂરોનો અંત લાવવાની વાત કરવી એ ઓરગીમેન્ટના અંત લાવવા

બહેતર છે. હાલના એજન્ટ કોમના લાભો તરફ બરાબર ધ્યાન નથી આપતા અને તેને માટેના પ્રયત્ન પગલાં તરીકે આપણે હવે સરકાર અને પ્રજાનું તે તરફ ધ્યાન ખેંચવું જોઇએ.

શ્રી. મણીલાલ ગાંધીએ જણાવ્યું કે આ વિષય એવો છે કે જેના સંબંધમાં લગામ ખેંચી મુકી દઈ શકાય પરંતુ તે એટલોજ નાજુક પણ છે અને જે બોલીએ તે પણીજ સંભાળથી વિચાર કરી બોલવાની જરૂર છે

તેમણે જણાવ્યું કે જેઓ એજન્સીનો આ રેવામાંથી અંત આવતાં કોમની સ્થિતિ બહુજ આશ્ચર્યજનક થઈ પડવાનો ભય દર્શાવે છે તેઓની સાથે હું જરાયે મળતો થતો નથી એજન્સી તો ઉભાં ઘોડાજ વર્ષ થયા સ્થપાઈ છે પરંતુ આપણી સ્થિતિ તેની પહેલાં કંઈ હાલતા કરતા વિશેષ ખરાબ નહી હતી. ભલે આ દેશમાં એજન્સીના સ્થાપનાથી આપણે આપણું પુરૂષત્વ ગુમાવતા જઈએ છીએ. આપણે એટલી હદ સુધી પરવશ થઈ ગયા છીએ કે એક પણ વસ્તુ "સરકાર માબાપ" ની મોજ સીધા સિવાય કરી શકતા નથી. દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણા ભાઈઓ જ્યારે સ્વતંત્રતાને માટે લડી રહ્યા છે ત્યારે આપણે આ દેશમાં એવા ઉંડાણમાં ઉતરી ગયા છીએ. આપણે આપણી ખાનદાની અને સ્વમાન ગુમાવતા જઈએ છીએ અને છતાં "સાઉથ આફ્રિકાના નેશનલ" દિવાનાં વાતો કરીએ છીએ. આ દેશની સરકાર કે પ્રજા આપણને હજુ વખત તેઓની સમક્ષ એજન્સીની મોટમાં બરાબર જાતા જોઇને આપણે વિષે જરૂર ઉંચો મત નહિજ ધરાવે

આગળ ચાલતાં તેમણે જણાવ્યું કે, હું એમ કહેવા નથી ઈચ્છતો કે આ દેશમાં એજન્સીનો કાયદો હાનીકારક થઈ રહ્યો છે. પરંતુ મારે સ્પષ્ટ જણાવવું પડે છે કે હાલના એજન્ટ તેવા નથી હું એ વખતે પ્રમાણમાં કહી શકું કે જેમકે મેં એજન્ટ તેમજ કોંગ્રેસની સાથે સમાધાનીમાં કામ કરવાનો પ્રયોજ પ્રયત્ન કર્યો હતો પરંતુ તેમાં બીલકુલ નિષ્ફળતા મળી છે. તેમ છતાં હું શ્રી. સી. એન. વૈમ, પ્રાણના કરવાની સાથે મળતો નથી થઈ શકતો. શ્રી પયરના સુધારાને ટેકો આપું છું.

શ્રી. ઈ ડીક્ટાદરે એજન્સીની આ દેશમાં હાજરીથી થતા ગેરફાયદા વિષે બોલતાં જણાવ્યું કે આ દેશમાં એજન્ટ હોવાથી આપણે દીક્ષણઆફ્રિકામાં હોકમત ચલાવી શકતા નથી તેમ આપણી વિરૂદ્ધ થતા રમખાણોની સામે વિરોધ પણ કરી શકતા નથી. ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેનયુર એકટનો દાખલો આપી તેમણે જણાવ્યું કે આમે દીક્ષ સરકારના ટ્રેલીગેશનને કપટકિલામાં ગયા સપ્ટેમ્બરમાં કહ્યું હતું કે જેઓની પાસે હાલ પ્રોપર્ટીઓ છે તેઓની પ્રોપર્ટીઓનું રક્ષણ યોગ તે અમે નથી માંગતા. અમારે આખી કોમ ભોગવી રહ્યા તેવા દાખલા જોઇએ છે. પરંતુ આજે આપણે જોઇએ છીએ કે આખી કોમના સર્વાનુમતિ અવાજની અવગણના કરીને એજન્ટ મજબુત કોમકાના જમલમા સત્તારૂઢ આવી રહ્યા છે અને એજન્ટની હાજરીના લીધે આપણાથી કશા થઈ શકતું નથી

આગળ ચાલતાં તેમણે જણાવ્યું કે બહારની દુનીયાને આ દેશમાં ચાલતાવરણ સુધરતું જણાવે એવું બતાવવાને આ પ્રાર્થનાના જલસાઓથી તેઓનો આપણમાં પ્રયત્ન નાખવામાં આવે છે પરંતુ કેટલા યુરોપીયનોએ હીંદીઓને એવા જલસાઓમા નોતર્યા છે!

હાલના એજન્ટ હીંદુસ્તાનના મહારાજાઓમાંથી ઉતરી આવેલા છે અને આખું જીવન સરકારી નોકરીમાં ગીતાવેલું છે. સરકારી અમલદારોને જાગણી હોતી નથી. તેઓને પ્રજાની ઉપર આધાર રાખવો પડતો નથી. હાલના એજન્ટ અપવાદ હિસ્સા નથી. દીક્ષના અમલદારો કોમોમાં ફુટફાડ કરી રાજ્ય ચલાવવાની નીતી અમલમા કરી રહ્યા છે અને એ વસ્તુ અહિ પણ થઈ રહી છે. હવે વળી એવો અવાજ આવી છે કે એક કોંગ્રેસ અને એજન્ટને ટેકો આપનારને મંત્રીપદ આપવાની વાત આવી રહી છે. જો આ રીતે આ દેશમાં દાખલ થશે તો આપણે નારાજ થશે.

અંતમાં મી ડીક્ટાદરે જણાવ્યું કે જો કે મારાં હૃદયના ઉંડાણમાં તો મને જરાય સંતોષ નથીજ પણ હાલ પુરતને માટે શ્રી. પયરના સુધારાનેજ પસાર કરવો ઉચિત ગણાશે.

ડરાવપરની મર્યાદામાં ભાગ લેનારા બીજનઓમાં રેવરન્ડ સુંદરમ, મેસર્સ પી. રાયપ્પન, પી. એમ. પાલે, એમ. બી. મહારાજ, રૂપસીંગ, લબ્ધાનસીંગ, જી. સીંગ, એસ. એન. સાજ, એ. દાવજી, ટી. એસ મેરી, નાયનારાજ, જયમ્મ, એસ. બી. નીકલસ, થોમસ ગેથીપલ, નાયુ મોદાર અનેકે બી. નામદુ હતા.

શ્રી. પયરનો સુધારો મોટી બહુમતિથી પસાર થયો હતો.

બીજા સધળા ઠરાવો સર્વાનુમતે પસાર થયા હતા સિવાય કે દીલ્હી રહુસોમાં આફ્રિકાન્સ ભાષા, દાખલ કરવાની માગણીને લગતો ઠરાવ. એ ઠરાવના સંબંધમાં એક વર્ગનો એવો મત હતો કે નાના બાળકોને જેમને સરકારી રહુસોમાં અંગ્રેજી શીખવા બહુ થોડા જ વર્ષ મળે છે તેમને પણ પોતાની માતૃભાષાનું શિક્ષણ લેવું પડે છે તેઓના મગજપર વધારાની આફ્રિકાન્સ ભાષા દાખલ કરવાથી વધારે પડતો બોજો પડશે. જેઓની માતૃભાષા આફ્રિકાન્સ હશે તેઓના કરતાં ઉપરી બાળકોની સ્થિતિ જુદી છે કેમકે બીજાઓને બન્ને ભાષા શીખવાની હોય છે જ્યારે તેઓને બન્ને ભાષા શીખવી પડશે

તેમ છતાં ઠરાવ બહુમતે પસાર થયો હતો.

કોન્ફરન્સનું કામ પુરૂ થતાં પહેલાં એસોસીએશનના અમલદારોની અને એસોસીએશનની સ્થાપના થઈ ત્યારથી આજ સુધીના તેના કાર્યના ઈતિહાસનું પુસ્તક આખું સાયક્લોસ્ટાઈલ કરવાની જવાબદારી ઉઠાવવાને માટે ખાસ કરી શ્રી. ઈ. એસ રેટીનો અને મેસર્સ એ. ડીક્ટાદર, એસ. એસ સીંગ, એ. દાવજી, પી આર પથર અને શ્રી. ડીક્ટાદરના ઉત્સાહી કલાર્ક શ્રી મોહન, શ્રી ચાર્લ્સ અને બીજા સ્વયંસેવકોએ કોન્ફરન્સના સબંધમાને માટે રાત ના દિવસ ઉઠાવેલી મહેનતનો માટે તેઓનો તારીફ કરનારા ભાષણો થયાં હતાં. બાદ કોન્ફરન્સ બરખાસ્ત થઈ હતી.

મફત મફત

આ અદ્દેરણાદાર કાપી મોકલવાથી નીચે દર્શ પઠની ચારતાનું વાચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. ઉપરાંત આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લોકો. લખો :—

કે ઈ. તાપીમાવાલા બુકસેલર, ૬ બાજાર (ગન્ધીમાર્ગ)

લખટનબર્ગમાં હિંદી વેપારીઓ

ટાઉન કાઉંસીલની તેઓનો અંત લાવવાની નીતી

લખટનબર્ગ (ટ્રાંસવાલ) મા. માજેસ્ટ્રેટ રકવેરના ઉત્તર ડિસ્ત્રીક્ટે મીસર્સ ડીલારે મોરકેલ નામની ગૈરાંગના તરફથી બાંધવામાં આવનાર મકાનમાં એક દોકીએ જનરલ ડીલરના લાયસેન્સ માટે કરેલી અરજીના સામે ટાઉન કાઉંસીલનો મીટીંગમા સખ્ત વિરોધ દર્શાવાયો હતો.

મી. બી. ગુસરે જણાવ્યું કે જે કે અરજી નવાં લાયસેન્સને માટે થઇ છે ખરાં છે પરંતુ તે મકાનનો બેઝવોટર લખટનબર્ગમા ઘણા વર્ષોના જુના હિંદી વેપારી તરફથી થવાનો છે. આ વેપાર કંઈ નવો નથી ખુલવાનો પરંતુ એક ચાલુ વેપારની તબદલી થવાની છે.

મી. બો. બાદ કપુડીએ જણાવ્યું કે ટ્રાન્સવાલ નો લાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ એવું સ્થાપિત કરે છે કે કાઉંસીલ પોતાની મુનસુફીથી લાયસેન્સ આપવાની ના પાડી શકે છે. કાઉંસીલને પોતાને જોગ લાગે તેમ પરવાની સત્તા છે પરંતુ માણસનું લાય. સેન્સ નેવાં લાયસેન્સોની સંખ્યા પુરતી હોવાના આધારે નામંજુર થયું હોય તેવા માણસને એડમીનીસ્ટ્રેટરને અપીલ કરવાનો હક છે, જો એડમીનીસ્ટ્રેટર તેવું લાયસેન્સ આપે તો પણ કાઉંસીલરો તરીકે આપણે યુરોપીયન વેપારી પ્રત્યેની આપણી ફરજ બજાવી ચુકેલા ગણાઇએ, કે જેને આજે એશીયાટીક વેપારીઓ લખટનબર્ગમાંથી હાંકી કાઢવા ઇચ્છે છે. કાઉંસીલને કદાચિ યોગ્યતાના કારણ પાછળનો ખરો હાથ તેમજ યુરોપીયન વેપારીને માટે તેણે લડવું જ જોઇએ.

મી. ગુસરે કહ્યું કે "મારા મત પ્રમાણે આપણે એવ લાયસેન્સો રીન્યુઅલ કરી રહ્યા છીએ કે જે રીન્યુઅલ કરવાનો આપણને સત્તા નથી." મી. કપુડીએ જણાવ્યું કે જે કે દુકાન માજેસ્ટ્રેટરપ્રત ખુલશે તો ત્યાં યુરોપીયન વેપારીઓને પોતાનો વેપાર બંધ કરવો પડશે.

મી. ગ્રા. જે. ગ્રોવે લાયસેન્સ રીન્યુઅલ કરવાની દરખાસ્ત મુકી હતી અને મી. કપુડીએ તેને ટેકો આપ્યો હતો.

મી. ગ્રોવે જણાવ્યું. કે આપણે દોકીઓને શહેરની વચ્ચેથી દુર કરવાજ જોઇએ.

મી. ગુસરે જણાવ્યું કે હજુ તો મકાન બંધાવું શરૂયે થયું નથી અને આપણે અરજી બીલ્ડીંગ પ્લેન્સ તૈયાર કમીટી પર મોકલી આપવા જોઇએ. મી. ગ્રોવે પોતાની દરખાસ્ત પાછી ખેંચી લીધી અને એ બાબત મજકુર કમીટીને સોંપવાનું ઠરાવાયું.

બીજા મીટીંગમાં મી. ગ્રોમ. મુસાની "ગાંધન હાઉસ" નામથી ઓળખાતી જગ્યામાં જનરલ ડીલરના લાયસેન્સને માટેની આરજી બાબ વિરૂદ્ધ જ મતે નામંજુર કરવામાં આવી હતી. અરજીના તરફેણમાં મત આપનારાઓમાં મેસર્સ મી. કાનરાડી, મી. ગુસર અને મી. ડીકલાર્ક હતા.

મી. ગ્રોમ. મુસાની અરજીના સંબંધમાં અમારા ખબરપત્રી તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે મી. મુસા ગઈ સાલ સુધી પોતાના પત્નિના નામથી વેપાર ચલાવતા હતા પરંતુ તેમના પત્નિ ગુજરી જવાથી તેમણે મરનારના વારસ તરીકે તે લાયસેન્સ પોતાના નામપર ટ્રાંસફર કરવાની અરજી કરી હતી. પરંતુ કાઉંસીલે તે કંઈ પણ કારણ આપ્યા સિવાય નામંજુર કરી છે. જણાવવામાં આવે છે કે કાઉંસીલ મજકુર અરજી પર ફરી વિચાર કરવાની હતી.

જોહાનીસબર્ગમાં મી. કુરેશીનું ભાષણ

(એક ખબરપત્રી તરફથી)

ટ્રાં. મ. કોંગ્રેસની એક જાહેર સભા જોહાનીસબર્ગ ખાતે પાદીકાર હોલમાં મી. ઉ. આઇ. અસ્વાતના પ્રમુખપદે ઇંદિન યુનીવર્સીટી વાળા મી. એ. આઈ. કુરેશી જેઓ થોડા દિવસ મુનીમનમા ગાળી યુરોપ વિદાય થઇ ગયા છે તેઓ જોહાનીસબર્ગ ગયા ત્યારે તેમનો સત્કાર કરવા મળી હતી.

પ્રમુખે પ્રાથમીક વિવેચન કર્યા બાદ, અન્ય વક્તાઓએ પ્રસંગાનુસાર ભાષણો કરી સરકાર તરફથી થતા અન્યાયનું ચિત્ર આલેખ્યું હતું અને મી. કુરેશીના અભ્યાસનાં વખાણ કરવામાં આવ્યાં હતાં અને તેમની કારકીર્દી સફળ નીવડે એવી પ્રાર્થના કરવામા આવી હતી

મી. કુરેશીએ જવાબ વાળતા જણાવ્યું કે હોલ ભરતંત્ર છે એટલે તમારા તરફ ને સંપૂર્ણ દિલસોજી હોવા છતાં, કશા સક્રિય મદદ નહિ કરી શકે. તમારે તમારો ઉદ્ધાર તમારી મેળેજ વધ્યાનો છે. દીલની સંસ્કૃતિથી મોરી આલમને તમારે કેળવવી જોઇએ. દીલની સંસ્કૃતિ તમારામાં હશે ત્યારે બીજા માટે તમારા પોતાનાજ તરફથી ચલાવાતી ગોલેબલ બંધ થશે. દીલમા જ્યારે અંકિતગત સ્વાર્થલાગણી સરકારની મદદ વગર કોમેજો ચાલે છે તો ક. આફ્રિકામાં કેમ ન ચાલે? નાતાલની હોટી કોમે જાતી કોમેજ સરકારને સોંપી દીધી એ બારે ખુલ કરી છે.

મુસ્લીમોને સંબોધી, વક્તાએ તેઓને પ્રગતિ કરવા પકાર કર્યો હતો. આફ્રિકા અને છોકરાંઓને પુરતી તાલીમ આપવા અને ઓછા માટે કલબો સ્થાપવા તેમણે અરજ કરી હતી.

દેશાઈ ગુજરાતી શાળા (જોહાનીસબર્ગ)

પ્રનામ પદેંચાવાનો મેળાવડો

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

જોહાનીસબર્ગમાં ચાલતી દેશાઇ ગુજરાતી પ્રાઇમેરી સ્કુલનો પ્રનામ પદેંચાવાને એક મેળાવડો જોહાનીસબર્ગ ખાતે મી. પ્રાણજીવનદાસ મોમેપર જોહાના પ્રમુખપદે ટ્રેડર્સ હોલમાં યયો હતો. રંભામાં ગાજાવો. અને વિદ્યાર્થીઓ ઉપરાંત અન્ય મહત્વનો પણ હાજર થયા હતા. દીલના જોજનાને લગ્ન પ્રનામો પદેંચાયાં હતાં.

પ્રમુખ ગુજરાતી ભાષાએ દીલની સંસ્કૃતિ, દીલના ઉદ્યોગ અને દીલના જોગારમાં આપેલ ફાળાનું ચિત્ર રજુ કર્યું હતું અને બજારતે દીલને અંગે ઘરેક મહાપુરૂષો, શાસનો રાજદ્વારીઓ અને કવિઓનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. તેમણે ગુજરાતીઓને પોતાનાં છોકરાંઓને ગુજરાતી આપવા પ્રબોધન કર્યું હતું.

બીજા બોલનારાઓએ બાળકોને ઉંચો આદર્શ રાખવાનો પાઠ આપ્યો હતો અને શિક્ષક મી. ડી. કે. દેસાઇના વખાણ કર્યાં હતાં.

મી. કે. એલ. દેસાઇએ શાળાનો રિપોર્ટ વાંચ્યો હતો તે ઉપરથી જણાવું હતું કે વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૪૫ હતી અને તેઓએ અભ્યાસમાં સારી પ્રગતિ કરી હતી.

કુંવર સર મહારાજ સીંગ રકુલની પ્રગતિ તરફ સંતોષ દર્શાવ્યો હતો અને પ્રમુખની સેવાઓની કદર ખુશી હતી અને સારૂ આદ્ય બનાવો વધેચ્યાં હતાં.

સભામાં વિદ્યાર્થીઓ તરફથી પ્રાર્થના મંત્ર અને પ્રાર્થના તથા ગુજરાતી કવિતાઓ બોલાઇ હતી.

ન્યુ ઇન્ડિઆ એશ્યુરન્સ કંપની

એજન્સીઓમાં ખુલ્લી મુકાયેલી ઓફીસ

ન્યુ ઇન્ડિઆ એશ્યુરન્સ કંપનીના સાઉથ આફ્રિકા ખાતેના મુખ્ય પ્રતિનિધિ શ્રી. સોરાબજી રુસ્તમજીએ કંપનીની એજન્સીઓમાં ઓફીસ ખુલી મુકવાનો પ્રસંગ સેલિબ્રેટ કરવા એક સાર્વજનિક જલસો કરીને ઉજવ્યો હતો. જલસામાં ૫૦૦ ઉપર મહેમાનોને નોતરવામાં આવ્યા હતા અને ડીઅ સરકારના એજન્ટે આગળ પડતો ભાગ ભજવ્યો હતો.

એજન્ટે જાહેર કરતાં જણાવ્યું કે "ન્યુ ઇન્ડિઆ" દેશી કંપની છે અને તેથી તેને ટેકો આપવો જોઇએ.

ચામનીજ એશ્યુરન્સના ડૉ. એચ. લીધાએ પણ દેશ કંપનીને ઉત્તેજન આપવાની હિમાયત કરી હતી.

બીજા બાહોશ વક્તાઓએ કંપનીને ઇન્ડિઆ ખાતે કંપનીના પ્રતિનિધિ શ્રી સોરાબજી રુસ્તમજીએ જેવી રીતે નાટાલના કાર્યકરોએ કંપનીને ટેકો દેવામાં પછાત પડયા નથી તેવીજ રીતે ટ્રાન્સવાલના કાર્યકરો પણ પછાત નહિ પડે એવો આશા દર્શાવી હતી.

ગાંધીજીની હરિજન યાત્રા

વરાડની યાત્રા પુરી કરી ગાંધીજી મધ્ય પ્રાંતમાં ગયા હતા. મહાત્મા ગાંધીજીએ પોતાના અંગ્રેજ શિષ્યો મી. ઇવન્સ, મોનહેસ તથા મીસ મેરી બારની મુલાકાત સાતપુડા પહાડમાં તાપીના મૂળ આગળ આવેલા બારાકોંગ ખાતે જોરી સાવલીગઢ ખાતેનાં તેમનાં આશ્રમોમાં લીધી હતી. તેઓ ૧૨૫ માઇલની મોટરની મુસાફરી કરી સીવનીયા સાંઢવા, પેંડપાની, મુલતાઇ થઇને એતુર ખાતે આવી પહોંચ્યા હતા. એમને માનપત્રો તથા ૬. ૧૮૫૦ની થેલી એનાયત કરવામાં આવ્યા હતાં. સીવની ખાતેની મ્યુનીસીપાલીટીએ આપેલા માનપત્રના જવાબમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે મુલ્કમાં જેટલુંકામ ૬ દિવસનું થાય તેમ નથી. અસ્પૃશ્યતા નિવારણ કરવાનું કે ગૌરક્ષણ કરવાનું કામ પણ તેવું જ છે. ખાદીપ્રચાર ખાતે ગાંધીજીએ મોટી સલાહો આપેલી કહી હતી. અને મ્યુનીસીપાલીટી તથા ડીસ્ટ્રીક્ટ કાઉન્સીલોએ આપેલાં માનપત્રો સ્વીકાર્યા હતા. હરિજનોના નિવાસસ્થાનની મુલાકાત લીધા બાદ તેઓ ઉપડી ગયા હતા.

મજુર મજુર વચ્ચે તફાવત

બીલાસપુર ખાતે બ્રી. એન. કેસ્કે ઇન્ડિઅન યુનીયનના આશ્રય નીચે મળેલી કામદારોની જાહેર સભામાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે "હરિજન આશ્રમમાં [illegible] મજુરે. સાથે સંકળાએલો છું. હું અને મજુર છું અને હજુ પણ મજુર થાઉં તેમ ઇચ્છું છું. તફાવત એટલોજ છે કે બીજાઓ પૈસા વધ મળે છે, જ્યારે હું તેવો થવા માગતો નથી. હું એવી રીતે રહેવા માગું છું કે જેથી મારે કોઇ વધારે જરૂરત પડે નહિ. મજુરોની વાજબીમાંગ કોઇપણ માલીકોના પ્રત્યેનો તોડ આવશે." બીલાસપુરમાં ગાંધીજીને મોટર્સ ગેરેજની કાર્યકારી કમીટીએ રૂા. ૧૦૦૦ની થેલી આપી હતી. ચેમ્બરહાઇસ્કુલ અને બાલાઘરામાંથી ગાંધીજીને ૬. ૧૯૧૨ તથા માનપત્રો મળ્યાં હતાં. બાલાઘરામાં તેમણે ગેરેજ દેવળ ખુલ્લું મુકયું હતું.

મુંબઇની નાંદ તો કાયમની

બીલાસપુર કલ્લાની આજુબાજુનાં મુખ્ય ગામોની મુલાકાત લેતાં પાંચ દિવસ રામપુરમાં રહ્યા હતા. રામપુરમાં ગાંધીજીએ હરિજનો તથા સવાનતીઓને મુલાકાત આપી હતી પાંચ તાલુકના લોકલ બોર્ડે માન આપવા માટે ગોઠવેલી સભામાં તેમણે હાજરી આપી હતી. જવાબમાં તેમણે બળવાના ખાર્મક સ્વરૂપનો ડિસ્ક્લેમ કરી સાચા કાર્યકર્તાઓની જરૂરીઆત ઉપર બાર મુકયો હતો. તેમણે જણાવ્યું હતું કે બળવાની દૃષ્ટિએ આપણે સાચા કાર્યકર્તાઓ ઉપરજ છે. આજની પ્રજા જે કાર્ય સ્વેચ્છાપુર્વક નહિ કરે તે અવિધ્યની પ્રજાને હથોડાથી કરવું પડશે. તેમણે અસ્પૃશ્યતા તથા બે કુવાઓ ખુલ્લા મુકયા હતા. આ સભામાં તેમણે અસ્પૃશ્યતાને જડમૂળથી ઉખેડી નાંખવાની અપીલ કરી હતી. તેમણે પચ્ચીસ ગામોની મુલાકાત લીધી હતી તથા જણાવ્યું હતું કે હરિજનોએ તમે જે અન્યાય કર્યો છે તે તમારા તરફથી ધોવાઇ જાઓ.

ત્યાંથી ગાંધીજી સેવાગ્રામમાં પધાર્યા હતા. કાર્યકર્તાઓને તેમણે મુલાકાત આપીને હરિજનોના રહેઠાણોની તેમણે મુલાકાત લીધી હતી. આ આશ્રમમાં તેમનું બાહોશી સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. તેમણે જનતાદેવ પચ્ચે રાષ્ટ્રીય ધ્વજ ફરકાવ્યો હતો. કસ્તુબા તરફથી નવા બ્યુનીસીપાલીટી તરફથી તેમને માનપત્રો આપવામાં આવ્યાં હતાં. સભામાં ગાંધીજીએ સહ્યેકર હરિજન સેવાનીધિ માટે રૂ. ૧૦૦૦ની રકમ જેવી કરવાની અપીલ કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે આજના દીવસની યાદગારી આપક સ્મારક ફંડમાં આપી દેવામાં આવશે. અપીલ પડી કે તરતજ ઓડીએન્સે પોતાનાં પર્સો આપી દીધાં હતાં. ૩૦૦૦૦ કરતાં વધારે માણસો ગાંધીજીના દર્શનાર્થે બેસાં થયા હતાં, રૂ. ૨૦૦૦ ઉપરાંતમાં એકઠા થયા હતા. સનદ્ધ આને તેમને બ્યુનીસીપાલીટી તરફથી માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું. પ્રહારસી આને ૧૦૦૦૦ની માનમેદની તેમને જોવા મળી હતી તથા રૂ. ૨૫૦૦ની થેલી આપવામાં આવી હતી.

ઐતિહાસિક પ્રસંગનું પુનરાવર્તન

ગાંધીજીએ બરસનપાર આગળ નાંગા નદી ઓળંગતા, કહ્યા વારે બનેલા એક જનાવથી એક અતિહાસિક પ્રસંગનું પુનરાવર્તન થયા પામ્યું હતું. ગોંડીયાળા માળીઓએ ગાંધીજીને તેમને પગ ધોવા દેવાની વિનંતી કરી હતી પણ આ વિનંતીનો સ્વીકાર કરવામાં ન આવે તો તેમણે ઠેકડી કંકાસવાની ના પાડી હતી.

બેહજાદ છતાં પવિત્ર પ્રસંગ

આગળ જતાં એક જનાવ બનેલો જાણે હતો : જે બોહજાદ છતાં પવિત્ર અને નિર્દોષ હતો. સકરાજપુર નજીક ૧૦ વર્ષની ઉમરની એક માછી કોકરી સાઇકિલનું ફ્રેમીન કરવાની ઉત્સુકતામાં દોડતા મીરાબહેનની ગાડી નીચે આવતાં, તેને ચોટી પણ જવા પામી હતી. મીરાબહેન બોકસમાં ગાડી માંથી ઉતરી પડયાં હતાં તથા આ દલિત વર્ગની કોકરીને દેવરી હોસ્પીટલમાં દાખલ કરાવી હતી. ગાંધીજીને આ બનાવની ખબર પડતાં, તેઓ હોસ્પીટલમાં ગયા હતા તથા તે કોકરીની તપાસ લીધી હતી. બીજા બપોરે દેવા બદલ કોકરીએ પોતાની નજીક આપુંનાં બેનાં પણ આનંદ અનુભવ્યો હતો.

મંદિરનો પાયો

એતુબાથી નિકળી ગાંધીજી પ્રહારસી, દેવરી, અનંતપુરા વિગેરે સ્થળોએ થઇને કારોરામાં આવી પહોંચ્યા હતા. બાંધકામ ફાળાથી હરિજનો માટે બાંધવામાં આવેલા મંદિરનો પાયો નાખ્યા બાદ ગાંધીજીએ સ્વદેશી સ્ટોર ખુલ્લો મુકયો હતો. તેમણે પ૫,૦૦૦

ની માનપત્રોની સભા ભાષણ આપ્યું હતું. જેતલપુરના આંત ૧૦૦૦ જેટલાની સભામાં ભાષણ આપ્યું હતું તથા બાદી કાર્યાલયની મુલાકાત લીધી હતી.

ગાંધીજીએ હેવરી આને હરિજનોને માટે શ્રી. પુરુષોત્તર મંદિર મુલ્યું મુકયું હતું, તે વખતે લગભગ ૨૦૦ માણસો લોકો જેમા થયા હતા. તેમને સંબોધીને ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે લોકો જો હીંદુ ધર્મની પ્રતિષ્ઠા પુનઃસ્થાપિત કરવા માગતા હોય તો અસ્પૃશ્યતાનું કલંક તેમણે દૂર કરવું જોઇએ. હરિજનોએ માંસ ખાવા કરી બિલ્યોથી દૂર રહેવું જોઇએ. મ્યુનીસીપાલીટી તરફ થી માનપત્ર તથા રૂ. ૨૫૬ ની થેલી સ્વીકાર્યા બાદ તેઓ જેતલપુરા ગયા હતા

સોરાષ્ટ્રથી ગોદામપુર આવી પહોંચ્યા હતા, તેમને સરપદસના આગેવાનો સ્ટેશન ઉપર જ ભેગા થયા હતા, ત્યાં તમામ વર્ગોના માણસોએ તેમનું સ્વાગત કર્યું હતું. મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી તેમને હાર્દિક તથા હાજરાહજૂરના વેસના કાપડ ઉપર જાહેરનું માનપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું.

૧૦૦ સલામીઓ

સ્ટેશન ઉપર ગાંધીજીને ૧૦૦ સલામીઓ, ૧૧ માનપત્રો તથા રૂ. ૩૦૦૦૦ની થેલી અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં. કસ્તુરબા ગાંધીજીને માનપત્રો તથા રૂ. ૨૩૩૨ ની રકમ એનાયત કરવા માં આવી હતી. સ્ટેશનરમાં તેમણે બે સભાઓમા જાહેરો કર્યા હતાં તથા તેમને ૬ ૧૦૦૦ની થેલી અર્પણ કરવામાં આવી હતી.

ક્યારે અને આજાદી કયારે?

બજલપુરમાં ગાંધીજીનું બાદશાહી સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. ઓગણીસ ૬ માનપત્રો તથા રૂ. ૧૫૦૦૦ની થેલી તેમને એનાયત કરવામાં આવી હતી. તેમણે એક સભામાં જણાવ્યું હતું કે જ્યાં સુધી અસ્પૃશ્યતાનું કલંક હીંદમાં રહેશે ત્યા સુધી હાદ સ્વરાજ તથા આજાદી માટે આશા રાખી શકે નહિ. કે અન્યારી આવી પહોંચતાં ગાંધીજીએ તેમની સાથે ખાનગીમા વાતચીત કરી હતી.

આંધ્ર દેશ શું આપશે?

ગાંધીજીએ પોતાના આંધ્ર પ્રદેશના આવી પ્રવાસના અંગે તેના એક અગ્રેસરોને એવી મતલબનો સંદેશો મોકલાવ્યો કે ગઇસાલની કરી સખાવત કાર્યકરોને બક્ષર આવેલ કે હું આંધ્ર દેશમાંથી મોટી વસ્તુઓની આશા રાખું છું. માત્ર મોટી મોટાનાજ નહિ પણ દરેક પ્રાંત પ્રદેશ અંતઃકરણ-પૂર્વક અને આનંદોલ્લાસની લાગણીપૂર્વક હરિજન સેવકોની આશા રાખું છું.

સનાતની સ્વામી અને ગાંધીજીનો સંવાદ

નીચેનો સંવાદ આકોલામાં ગાંધીજીના કાર્યોનો વિરોધ નોંધવા આવેલા સનાતનીઓના અગ્રણી સાથે થયો હતો.—

સ્વામી: "આપ આપનો પ્રવાસ રોકો, નહિ તો મંદિર-પ્રવેશ બિલ વિષે લોકોનો અભિપ્રાય જાણવાનું છોડી દો, અમે એટલા માટે આ સત્યાગ્રહ કરીએ છીએ. એ રસ્તો આપેજ બતાવો જોઇએ."

ગાંધીજી:—આ સત્યાગ્રહ નથી, આ તો દુરાગ્રહ છે. તમે કહેવા માગો છો કે કાં તો અમારાં શરીર પર મોટર ચલાવો, કાં તો આપને પોલીસને સોંપો. મારે બેમાંથી કોઇ વસ્તુ કરવી નથી. હું ચાલતો જઇશ. તો કદાચ તમે મારા પગ પકડશો તે ના કહી બતાવશો.

સ્વામી: હા હા, અમે આપના પગ પકડી લઇશું તે બીજાનું ન આપ આ પ્રવાસ રોકો.

ગાંધીજી: પણ જો તો હિંસા કર્યા કહેવાશે.

સ્વામી. મારો સ્વાર્થ તેમાં આપને જણાવું? આપની પ્રજા તો એ છે કે પોલીસ આવ્યા તો તમારા સ્વયંસેવક બનવું પડશે. એમ કરો તેટલે આપના દિલને આઘાત લાગશે .. આપ પ્રવાસ બંધ કરી દેશો.

ગાંધીજી: પણ મેં તો તમને કહ્યું જ છે પોલીસને બોલાવવાનો નથી. તેમ સ્વયંસેવકને પણ તમારા પર હાથ ચલાવવા દેવાનો નથી.

સ્વામી: તો અમે રસ્તા રોકનો ચાલુ રાખવાના.

ગાંધીજી: તમારી મરજી જાણ્યા નથી. જો સત્યાગ્રહીનો કોઈ નાશ. તમે તો લોકોનાં મનમાં કોમ ઉપજાવી તેઓ હિંસા કરે એમ ઇચ્છો છો. સત્યાગ્રહી કોઇના મનમાં કોમ ન ઉપજાવે. કોઇને ખુદ કરવાની ફરજ્યાત ન નાંખે. અને બાસ કરીને. કોઇની બાબતમાં ખોટી અદાવત રાખે કરાય? જગતમાં બીજી જો શક્તિ નથી જે મારી પાસે બળાત્કારે મે જે પાસે માગ્યો હોય તેનાથી વિરુદ્ધ આચરણ કરાવે.

સ્વામી:—તો અમને બીજી રીતે ઉત્તેજીત કરવા જણાવો.

ગાંધીજી:—હા, એ હું જરૂર બતાવું. તમે સામી બાજુ જાઓ ને વિધવાઓને પ્રાર્થના કરો. આપણા પ્રયત્ન જ્યાં સુધી પ્રાર્થનાનો સ્વર પડેલો છે. પાંડવોએ શું કર્યું હતું? એણે તો તપ કર્યું. તેમ તમે તપ કરો તમને લાગતું હોય કે આ એક માણસનો પ્રભાવ જનસમુદાય પર પડી છે તે લોકોને બહકાવે છે. તો તમે કાશી વિશ્વનાથના પ્રાર્થના કરો કે મને એ કામમાંથી ઉઠાડ. સત્યાગ્રહ કરવો હોય તો એના સામે કરો. બેઠકે કે ગેરની સામે બળવાન કરો—જો શક્તિ હોય તો.

સ્વામી:—બળવાન કરવાની તો અમારામાં શક્તિ નથી.

ગાંધીજી:—તો અસહકારના છોકરો. બેઠકની આગે મુખ જવાની આ તમારી અસહ્યતા બતાવે મને દુઃખ થાય છે. તમે બમારા સલાહકારો પાસે પાછા જાઓ ને તેમને કહો કે મને કાં તો સમજાવો, કાં તો પ્રાર્થનાથી સમજાવે. કાં તો મારી પ્રવૃત્તિનો કાયો કરો. કાં બારણા બંધાવો. એમ ન કરી શકે તો મારા કાર્ય પ્રત્યે સહિષ્ણુતા રાખો. હું એમનો વિરોધ સહન નથી કરતો! તેમ તેઓ બાદ કામ સહન કરે. હું બાજ જે લોકો હરિજનની સંસ્થામાં મને સહિયારા બનાવે છે તેમની આમણ મારે કહેવાનું રહી જાય છે."

સ્વામી અને તેમના સાથીઓ કોઈક પીગળેલા લાગ્યા, આ સભ્યતા સભા તો રાવપુરમા એમનાં દર્શન થયાં નથી. એમણે કશી બાળાગાળી. મારપીટ કરી નથી, સભ્યતાપૂર્વક વાત કરી છે એમ તો કહેવુંજ જોઇએ.—'હરિજનબંધુ'

હીંદુસ્તાનથી યુનીયનમાં આવનાર ફુટબોલ ટીમ—મા પી. બી. સાંગ જેઓ હુંક મુકામ કરવા સ્વદેશ ગયા છે તેમની ગેરહાજરીમા હીંદુસ્તાનની ફુટબોલ એસોસીએશનને સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓની સાથે રમવાને સાઉથ આફ્રિકાની ફુટબોલ એસોસીએશનના આમંત્રણનો સ્વિકાર કર્યો છે. મજકુર ટીમ આવતા મે માસમાં મુંબઇમા રવાના થશે. અત્રેની એસોસીએશનની એકઝેકયુટીવ પોતાના આવી મહેમાનોનો યોગ્ય સત્કાર કરવાને કાર્યક્રમ પહેલાની તૈયારીઓ કરી રહી છે.

સુતા રહ્યા શાને હજી?

(અંધેરાના અંતને સૂ ઉદય બનશે હસી રહી...એ રાગ)

ભારતીયો નિંદમાં સુતા રહ્યા શાને હજી?
સુતા રહ્યા શાને હજી?—ભારતીયો.
શૌર્ય ભારતનું ગયું પરતંત્રતા ઓઢી વરી!
પરતંત્રતા ઓઢી વરી!—ભારતીયો.
જે દશના ઉજ્જવલ્યથી પ્રગટી અનેરી સંસ્કૃતિ!
તે દશની ધુખી અરે નાગી ફરે રે સંતતિ!
નાગી ફરે રે સંતતિ!—ભારતીયો.
ભૂમિ ભારતની અહ, કંગાળતા આગળ ધસી!
રિદ્ધિ અને સિદ્ધિ અહ, અજ્ઞાનતા આગળ વસી!
અજ્ઞાનતા આગળ વસી!—ભારતીયો.
રણક્ષેત્રની વીરતા અહ, કીર્તિ અહ મોરાજસ ભરી!
સ્વમાનની ભૂક્તિ ગઈ, મહાલતા નાચી રહી!
મહાલતા નાચી રહી!—ભારતીયો.

ભારતી.

વિવિધ સમાચાર

ગુલનહેમ હીંદુ ક્રીકેટ કલબ—મજબુર કલબ અને આપેના હીંદુ કલબ વચ્ચેની રમતના આગલા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થએલા રીપોર્ટમાં આપેના કલબ તરફથી પહેલી ઇનીંગમાં ૨૪ રન થએલા જણાવવામાં આવ્યા હતા તે ભૂલ હતી. તેના કુલ ૨૪ રન થયા હતા.

હીંદી વેપારીને મેજીસ્ટ્રેટનો ઠપકો—જોહાનીસબર્ગમાં એક હીંદી વેપારીને રવીવારે અમુક વસ્તુઓ વેચવાના ગુન્હા માટે પાઉંડ ૧૦ નો દંડ કરતા મેજીસ્ટ્રેટે ઠપકો આપ્યો કે હું જોઉં છું કે બાપ અગર્સ બોકટરોનો બાગ કરવા માટે તમને ઘણા વખત સજા થઇ ચુકેલી છે. ઘણા પાઉંડનો દંડ તમારે માટે નકામો છે. ઘણા પાઉંડ ભરી દેવા સહેલા લાગે છે એ પરથી જણાય છે કે એ તમને નફાકારક ધંધો બની બેસેલો છે."

પોરબુગીઝ કબજા આતું—પ્રીટોરીયાના બે હીંદીઓને બોરેનઝો માર્કસમાં ચોરીથી માલ દાખલ કરવા માટે કોર્ટ સમક્ષ ખડા કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રીટોરીયાથી આવતાં તેઓ પોતાના સુટકેસની સાથે કસ્ટમસથી છટકીને બાજુને દરવાજેથી સ્ટેશન બહાર આવ્યા જણાતાં ગયલ કરતા હતા. પકડાતાં તેઓની પાસેથી પા. ૧૩૦ ની કીંમતનું જણાનાન સીલ્ક નીકળ્યું હતું. અમુક આપાતાપર મુકાયેલા સજાનીક પ્રતિબંધોને પરિણામે ચોરીથી માલ ઘુસાડનારાઓ કેટલાયનની સરહદપરના કસ્ટમ ગાર્ડોને બાતુલેન્ડથી ઘુસનારાઓને અટકાવવા હથીયાર રાખવાની છુટ આપવામાં આવી છે. એ છુટ ધણીભૂત નીવડેલી છે કેમકે તેરીવ હેલકરીઓ સામે બંદુક ફોડવામાં આવ્યાથી તેઓ પોટલાં મુકીને સરહદની પેલી પાર નાસી ગયા હતા અને પોટલામાંથી રેયમ નીકળ્યું હતું.

નોન-યુરોપીયન કોન્ફરન્સ—પોર્ટ એલીઝાબેથમાં મળેલી ગોરી નોન-યુરોપીયન કોન્ફરન્સ કેપમાં કલર્ડ, મલાય, તેરીવ અને હીંદી કોમોના ૬૦ ઉપર પ્રતીનીધીઓ યુરોપીયનના જુદા જુદા ભાગોમાંથી હાજર થયા હતા અને જેનું પ્રમુખપદ ફોર્ટ હેર કોલેજના પ્રીન્સીપાલ પ્રોફેસર જબાવુએ લીધું હતું. તેમાં નીચે પ્રમાણે ઠરાવ થયો હતોઃ "ખાનગી પેઢીઓ જે કલમ ગોરી મજુરીથીજ કામ ચલાવવાની નીતી રાખે છે તેની સામે લડવાને આ કોન્ફરન્સ તેવી પેઢીઓ તરફથી બનાવવામાં આવતા સબળા માલનો બહિષ્કાર કરવાનો અને તેવી કેવળ ગોરી મજુરી રાખનારી પેઢીઓથી બનાવેલા સબળા માલનું પ્રોડક્શન બનાવી આપણા લોકોમાં ફેલાવવાનો ઠરાવ કરે છે." બીજો ઠરાવ બહુમતીથી થએલા મજુરો અને પેનરોના મજુરોને માટે ઓછામાં ઓછા પગારનું ધોરણ કરાવવા. આ દેશમાં જ્યાં મોટી વસ્તી નોન યુરોપીયનોની છે ત્યાં કેવળ ગોરી મજુરીની નીતી જે આર્થીક દ્રષ્ટિએ ખોટી છે તે નાબુદ કરવા; રાજ્યની નોકરીમાં નોન-યુરોપીનોને નોકરીની અને પ્રોમોશનની સમાન તકો આપવા, રીલીફ વર્કોમાં કામ કરતા બેકારોને માટે ગોરા અને કાળાઓને માટે સમાન નાણામદદ આપવા કાયદો કરવા સરકારને વિનંતિ કરનારો ઠરાવ થયો હતો.

ફ્રાપાવાળા માટે કાયદો—ફ્રાપાવાળાઓને લગતા મામલા માં સુધારો કરનારો બહુ જાહેર થયો છે. તેમાં જણાવાયું છે કે કોમ પણ બાપુ તેને માટે રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ મેળવ્યા સિવાય બાપી શકાશે નહિ. તેને માટે પ્રધાનને મોખીત અરજી કરવી પડશે અને તેમાં (૧) બાપોનું નામ (૨) જ્યાં બાપવાનું હોય ત્યાંનું એડ્રેસ (૩) પ્રોપ્રાયટર, પ્રીન્ટર, પબ્લીશર, મેનેજર અને એડીટરનાં નામ અથવા જે જવાબદાર તંત્રી હોય તેનાં સહીવાળુના સરનામા (૪) જો કોમ સંસ્થા તરફથી બાપું ચલાવાતું હોય તો સંસ્થાના યુનીયનમાં વસતા સબળા અમલદારોના નામ કોમ જણાવવાં પડશે. રેજીસ્ટ્રેશનનો એક પાઉંડ ફી લાગશે સિવાય કે મજબુર કાયદો બાપવાની પરવાનગી જે બાપું બાપવું હશે તેને તે ફી ભરવી નહિ પડે. વળી કાયદો પણ બાપું યુનીયનમાં બાપી પ્રસિદ્ધ કરી શકાશે નહિ સિવાય કે તેનો તંત્રી કે જવાબદાર તંત્રી યુનીયનમાં રહેતો હશે. કાયદાની કોઇ પણ કલમનો ભંગ કરનારને પા. ૨૦૦ ના દંડની અગર ૬ માસની કેદની સજા કે બન્ને કરવામાં આવશે. આ ખરડો આવતી પાર્લામેન્ટમાં મુકવા પ્રધાન મી. હાર્ટઝોગ રાજમાન કરવાના છે.

૭૫ વીસા પછી ગોરીનું ગોરૂ—સુધારામોમાં એક પ્રગલ્ભા માં નવા વર્ષને દિવસે બાર બાળક કુટુમ્બ પોતાની નાની દીકરીએ બનાવેલી ૭૫ પીપા પછી બે નાનાં બાળકો સિવાય સબળાંને ઝેર ચઢયું અને પાંચ બોકરીઓને માંદી મા. બાપ ગુજરી ગયા. ઝેરનું કારણ જણાવામા આવ્યું નથી.

દાણાના કાયદા નીચે ગુન્હા—ડીરેકટર ઓફ પ્રોહીબીશનના રીપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૩૨ માં ૨૧,૨૩૭ બાબુ-ઓને દાણને લગતા કાયદાની રૂએ સજા થઇ હતી જ્યારે ૧૯૩૩ ની સાલમાં ૩૨,૬૩૭ ને અને ૧૯૩૪ માં ૩૪,૩૮૫ ને સજા થતી ૧૯૩૨ માં સજા પામનારા યુરોપીનોનો ૨૦,૬૭૫, તેરીવો ૧૪,૭૪૬, એશીયાટીકો ૧૧૯ અને અન્ય કલરો ૭,૭૧૭ હતા. બીજીઓમાં ૧૨૦ યુરોપીયન, ૬૯૨૨ તેરીવ ૬૫ એશીયાટીક અને ૮૫૮ બીજા કલરો હતા. દીદાઓમાં જો કે દાણ ની બદી વધતી જાય છે છતાં ખુશી થવા જેવું છે કે તે ગુન્હાગાર દીદાઓની સંખ્યા ઓછી છે.

ઝવાલ આલાના પ્રધાન—દીકસ્તાન અને નજીક પુર્વના દવામ કોની મુલાકાત લઈ રહ્યા છે. દિલ્હીથી કલકત્તા ગયા છે અને ત્યાં વાઇસરોયના મહેમાન તરીકે થોડા દિવસ બાગી સરહદના પ્રતિનીધી મુલાકાત લેશે

ચાર લાખને નપુંસક કરવાનો જર્મનીનો કાયદો—જર્મનીમા વારસાથી ઉતરતા આવેલા રોગોનું મૂળ કાઢી નાખવાના હેતુથી તા. ૧ લીથી એક કાયદો અમલમાં મુકાયો છે જેની રૂએ એવા રોગ વાળા ચાર લાખ માણસોને, જેઓના બધા ભરા નબળા ગનના છે, તેઓને નપુંસક બનાવવામાં આવશે. તેવા કેસો તપાસવાને ડાક્ટર સલ્હાર કોર્ટો સ્થાપવામાં આવશે અને કાયદાના અમલથી બધો એક કરોડ ચાળીસ લાખ માર્ક જેટલું ખર્ચ થવાનું અંદાજવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

"દુંગળીચોર" પકડાયા

"દુંગળીચોર" શ્રી. મોહનલાલ પંડ્યા જેઓ પૂ. બાપુ સાથે રાસ નરહ ફળ કરવાના હતા, તેમને આબુંદ ખાતે પકડવામાં આવ્યા છે.

ખિસ્તી થયેલા હરિજનો

કાલીકટથી સમાચાર આવ્યા છે કે ૩૦૦ હરિજનોએ હીંદુ ધર્મનો ત્યાગ કરીને ખિસ્તી ધર્મ અંગીકાર કર્યો છે. મદ્રાસ ઇલાકો અસ્પૃશ્યતાનો કિલ્લો છે અને ત્યા અસ્પૃશ્યો પર જે જુલમ થાય છે તે પકપદાયક છે. અસ્પૃશ્યોની છાયા પણ સવર્ણોને અપવિત્ર કરી નાખે છે! સ્નાના અસ્પૃશ્યો અહેર સડક ઉપર ચાલી શકતા પણ નથી! પોતા વખત ઉપર એની વાત જાહેર આવી હતી કે એ પ્રદેશના એક ગામમા સવર્ણોએ અસ્પૃશ્યોના ઘરમાં પેસી જઇને તેમને પશુની પેઠે મારી હતા. કેટલી બે ગર્ભવતી સ્ત્રીઓ પણ ઘાયલ થઇ ગઇ હતી. તેમનો અપરાધ એ હતો કે તેમણે સવર્ણોના મંદિરો પર પોતા હકા બતાવ્યા હતા. આથી અમદાવાદમાં ફરાયા કૉંગ્રેસીને હરિજનો ખિસ્તી જાને છે, ત્યારે સનાતનીઓ હીંદુ ધર્મનો જય પોકારતા નાસ પડે છે! આજે મદ્રાસ ઇલાકાના ગામડાંઓમાં ખ્રીસ્તી ધર્મ જેટલો પ્રસર્યો છે તેટલો બાકીના કોઈ બીજા ઇલાકાનાં ગામડામાં પ્રસર્યો નથી

સ્વયં સેવકની આત્મહત્યા

જોરબપુરનો એક સ્વયંસેવક કૉંગ્રેસનો બહુ વિશ્વાસપાત્ર, ચારિત્રશીલ અને ઉત્સાહી નવયુવક હતો. પોતા વખત ઉપરજ તે જેલમાંથી છુટીને આવ્યો હતો દીવાળીના દિવસે રેલના પાટા ઉપર સુઇને તેણે આત્મહત્યા કરી હતી, કારણ કે કૉંગ્રેસ દ્વારા કેટલાક કામોમા તે ભુલચારમાં દાખી ગયો હતો! ભુલ કરનો બહુ ચારિત્રશીલોને પણ કેટલીવાર કેટલા બાગ કરે છે તેનું આ દૃષ્ટાન્ત છે.

સ્વતંત્રતાની લડત અટકે તેમ નથી

પં જવાહરલાલ નેહરૂએ એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે ભલે સુધી મરીબીમા સપડાયલા ભાખો લોકો અને બહોળા મુસલમાનોની બેકારીના પ્રશ્નોનો નિકાલ નહિ થાય ત્યાં સુધી આપણે સ્વાતંત્ર્યની લડત અટકાવી શકે તેમ નથી. બહારથી જુદી જણાય છે પણ લોકોમાં બતાવેલા ઉત્સાહથી અને સંતોષ છે અને એજ રાષ્ટ્રીયતાનું અમરત્વ બતાવે છે. જોઈનિન્સ રાજ્યથી હાલની બાબ પ્રવૃત્તિઓ ઘણી સામ છે પણ મહાસભા મરણ પામી નથી. લડતથી આપણે કાળા મોદાઓને પારખી શકયા છીએ જેઓ શાંતિના વખતમાં મુક્ત રાષ્ટ્રવાદી હોવાનો દોગ કરે છે; પણ જ્યારે લડત કરે બાબ છે, ત્યારે બાગી બનવ છે. બાગી જનારાઓને દંભેરો ઓળખી બતાવે છે.

નવજીવન મુદ્રણાલય વેચાયું

નવજીવન મુદ્રણાલયનું બાકું વેચાણ થઇ ગયું છે. તે પ્રેસ શ્રી જમનાદાસ દ્વારકાદાસ ગોએકા નામના ગૃહસ્થે લીધું છે.

ગોઈનિન્સ એક્ટની મુદતમાં વધારો

મુબઇ સરકારે જાહેર પાડેલી પાદીમા જણાવવામા આવ્યું છે કે મુબઇ સરકારે ગોલ્ડે રેપેસીવસ પાવર્સ એક્ટ ૧૯૩૨ ની મુદત તા. ૧૬-૧૨-૩૩ થી એક વરસ માટે લંબાવી છે.

વડોદરામાં હીંદીભાષા

વડોદરાની બાકા પત્રિકાઓ જેવું ફરમાન જાહેર થયું છે કે નવેમ્બર ૧૯૩૩ પહેલાં જેમને રાષ્ટ્રભાષાની સનદ મળી છે તેવા રાષ્ટ્રસેવકોએ હીંદી ભાષાનું સારૂ જ્ઞાન મેળવ્યું અને તેનું જ્ઞાન મેળવવાને કામમા ૧૯૩૫ ના જાકટોબરની આખર સુધી આ રજુ કરવો. તારીખ ૩૧-૧૦-૩૫ પછી જેમને રાષ્ટ્રભાષાની સનદ આપવામા આવે તેમને સનદ મળ્યાની તારીખથી બે વરસમા હીંદી ભાષાની પરિક્ષા પસાર કરવી જોઇએ.

જનારણ્યમાં પકડાયેલા યુવકો

જનારણ્યમા ફરેટો પાડીને કેટલાક ઘરોની જડતી લઇને બીજ જંગલી યુવકોને ગિરફતાર કર્યા હતા. પકડાયેલાઓમાંથી બેને નિલનાથને પકડવા માટે સરકારે ૪ ૨૦૦૦ નું ઇનામ કહ્યું હતું.

પી. સી. અન્યા

ના આચાર્યાનને અને સર તેજ બહાદુર સપ્રૂને પ્રીવી કાઉન્સીલર બનાવવામા આવ્યા છે

જાહેર વિનતિ

શ્રી. જી વી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી એજ્યુકેશનલ એ. વી. સ્કુલના નિભાવ અર્થે સરદારૂ સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રેટરી રા. નાથુભાઇ મકનજી નાયક સ્કુલ ફંડ. ડરવા ટ્રાંસવાલ, નાતાલ તથા કેપ પ્રોવીન્સ તેમજ રોડેશીયા વિગેરે જાગામાં ફુલવાતા છે તો આવા રાખવામાં આવે છે કે સરદારૂ વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક સાક્ષેય આફ્રિકાના હીંદી ભાઇઓ પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. સરદારૂ સ્કુલ અરોલી બી. એ. એન્ડ સી. આઈ. રેલ્વે લાઇનના સ્ટેશન ઉપર આવેલી છે. શાળા આ રિક્ષાણ સત્ર આજે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે. તો આવા વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક હીંદી ભાઇઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચૂકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઈ મકનજી નાયક, પ્રમુખ.
રૂદીપુરૂ હીંદુ સેવા સમાજ.

શ્રી. મુંબઇ જી. વી પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ સ્કુલ, ફંડમાં દાન આપનાર ગૃહસ્થના નામો:

આજીવન સભ્યોનો રા. ૪૮-૧૩-૧ —૪-૩-૦ મેસર્સ પરામજી ભાઇ એન્ડ કાં. (રૂદીપોરટ), ૪-૪-૦ શ્રી. ર પટેલ એન્ડ કાં. (રૂદીપોરટ), ૧૦-૬ ગરીબાઇ ધનજીભાઇ (રૂદીપોરટ) ૫-૩ હરકીશન રણછોડ (રૂદીપોરટ) ૧૦-૬ મગનભાઇ ગોસરણ (રૂદીપોરટ), ૨-૨-૦ મુસાજી ચુનારા (રૂદીપોરટ) જે. જે. કાજી (રૂદીપોરટ), ૧-૧-૦ કે. પી પટેલ (રૂદીપોરટ), ૧૦-૬ એમ પ. ગોસીઆ (રૂદીપોરટ), ૧-૧-૦ એમ. એમ. ગોલતીઆ (રૂદીપોરટ), ૫-૦ ઈ. આમ. રાવત (રૂદીપોરટ), ૫-૦ નરશંભાઇ ખુશાલભાઇ (રૂદીપોરટ), ૧૦-૬ હીરાભાઇ કાળાભાઇ (રૂદીપોરટ), ૫-૩ ગોવીંદભાઇ ભગવાનજી (રૂદીપોરટ), ૫-૩ પ્રમાર્થભાઇ પ્રભુજી સીકાત (રૂદીપોરટ) ૫-૬ જે. એમ. ૬૩ (રૂદીપોરટ), ૫-૩ રણછોડજી ગલુભાઇ (રૂદીપોરટ), ૨-૬ ગોપાલજી નાગરજી (રૂદીપોરટ), ૧૨-૧ વાડી સીકંદ અબાર (રૂદીપોરટ), ૧૦-૧ અબુદુલ સત્તર અલી (રૂદીપોરટ), ૧૦-૧ રણછોડજી ધનજી (રૂદીપોરટ), ૩-૩-૦ અહમદ અલી એન્ડ સન્સ (રૂદીપોરટ), ૫-૩ પરબુભાઇ રવજીભાઇ (રૂદીપોરટ). —મુલ્ય પા. ૧૦-૧૨-૩.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none

Formula Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો.

કારણકે જ્યારે તમે દુકાનેથી કીનનું ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ ખરીદો ત્યારે તમારે ખાત્રી કરી લેવી કે તમને બરાબર તેજ માલ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ વાપરવાથી કપડાને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે કરકસર પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લ્યુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ સ્ટોક માં રાખશો અને તેજ બ્લ્યુ વાપરવા ભલામણ કરશો તો કાયદાકારક છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ તમે તમારાં ગ્રાહકોને વેચશો તો તેના પૈસા તુરતજ મળે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાણવાર

નામદારનાં નંબર ઓર્ડરો બનાના, પાઈનાપલ વિગેરે ઓર્ડર મળેથી તરત રવાના કરવામાં આવશે.

દરેક ઓર્ડર ઉપર બારી દેખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવા માં આવશે.

ફ્રેપ પ્રોડીન્સ, ફ્રાંસવાલ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આવી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
દરેક જાતનું તાજું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ આવ પેકિંગ કરી સારી સેવા કે થી ગ્રાહકવર્ગમાં આપશે. સંપર્ક:—
P. O. Box 854. Durban. 31 Short St. 65

'Phone 3867. Box 316. 62, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
હીરાભાઇ મોરારજી મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાણના અને કમીશન એજન્ટ.
પેકિંગ સારી રીતે કરી માલ સારી એ.જી. થી ગ્રાહકવર્ગમાં આપશે. ટેલીફોન ૩૮૬૭ બોક્સ ૩૧૬. ૬૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ ડરબન 62

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ આવ પેકિંગ કરી સારી સેવા કે થી ગ્રાહકવર્ગમાં આપશે. સંપર્ક:—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at Lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Funerals Conducted at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross street, Durban. Phone 3901 Cent.
MANAGER K. S. FRANCIS
રાજકુમારનું
અન્ડરટેકર
દરેક, ફુલ મોટર વાળી, કે ઘોડા વાળી કુંડા ગોઠવીને મુકવા બાબતમાં આપને ઉપયોગી થઇ પડશે.
ફોન ૩૯૦૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

અઠવાડીક પંચાંગ

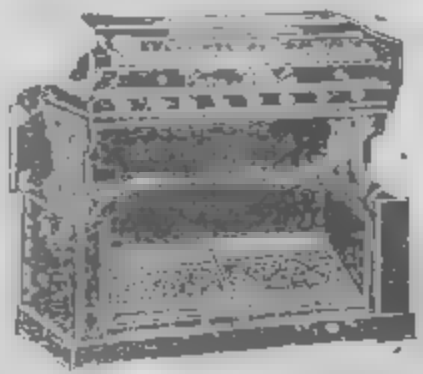
	ભારતી	બીજ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
વાર	૧૬૪૪	૧૬૫૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	કલાક મીનીટ	કલાક મીનીટ
	આદિત્ય	પૈપ	રમજાન	ખોરદ		
	વારી	આઠા	શવ્વાલ	દયમી		
રવિ	૧૨	વદિ ૧૪	૨૫	૮	૫ ૩	૭ ૧
સોમ	૧૩	,, ૧૫	૨૬	૯	૫-૪	૭ ૨
મંગળ	૧૪	,, ૧૪	૨૭	૧૦	૫-૪	૭ ૩
બુધ	૧૫	સુદિ ૧	૨૮	૧૧	૫-૩	૭ ૩
ગુરુ	૧૬	,, ૨	૨૯	૧૨	૫-૩૦	૭ ૪
શુક્ર	૧૭	,, ૩	૩૦	૧૩	૫-૧૧	૭ ૪
શનિ	૧૮	,, ૪	૧	૧૪	૫ ૧૧	૭-૫

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં ભેદક ઘટાડો.

હાથના કબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના કબલ રીડ સ્પ્લાય ૩૮

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ કારીગરોથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ.

સોલ એજન્ટ:— ચારસ કબલ તથા ચારસાર કબલ

બીજમોના ભાવો માટે અમારા ભાવો અને કમીશનની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના સીંગલ રીડના રોકડેથી ભાવ ૧-૧૫-૦. હાથના કબલ રીડ ૨ બેકરેટ્સ રોકડેથી ભાવ ૨-૧૫-૦.

હાથ અને પગના સાથે (કપ્લાઇડ) કબલ રોકડેથી ભા ૩-૧૫-૦ હાથના પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીને લાયકના કબલ રોકડેથી ભા. ૪-૨-૧.

પગના કબલ રીડ ૨ બેકરેટ્સ મધુર સુરના રોકડેથી ભાવ ૨૦-૧૦-૦ તબલા ભાવ ૧-૧૨-૧, અને ભા. ૧-૧૫-૦.

હારમોનીયમોનો ખાસ ૨ વરસની કેમીકલ ગેરન્ટી આપવામાં આવે છે.

ખાસ ભેટ વખત મંગાવનાર ખાનારે. કાર્ડ મોકલો:—

પી: ઓ: બોક્સ ૪૮૦. ઝોરાકીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 480. ZORASTRIAN MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

ક્રિસ્ટમસના તહેવાર! ક્રિસ્ટમસના તહેવારો!

ક્રિસ્ટમસમાં મિત્રોને ભેટ આપવા લાયક કેકો તથા મીઠાઈઓ તેમજ ખાસ વેચવા લાયક કેકો તેમજ ફેનસી મીઠાઇના બોક્સ.

કેકો મોટા જથ્થામાં ભાવ શી. ૧ થી શી. ૪૦ સુધીના મળશે.

સ્વાદીષ્ટ અને લાંબો વખત રહી શકે છે.

ફ્રેસાણ

આફ્રિકામાં એકે જગ્યાએ પસંદગી પામેલા સોલાપુરી ચેવડો અને ગાંઠીયા.

અપકંટ્રીના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

Phone 3623. Cor. Grey & Victoria Street Durban.

Central રેલ્વે આવનાર તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa

RATES and SPECIMEN COPY on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix Natal

'Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street. DURBAN Natal.

ગ્રામોફોનની રેકાર્ડો

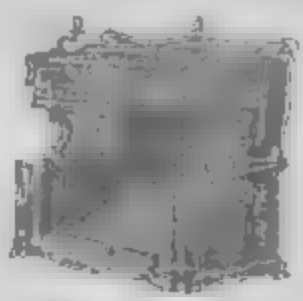
હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—તામીલ—તેલેગુ

છુટક શી. ૩—૩ ડઝનની શી. ૩૫—૦

ગ્રામોફોનની રમ ઓરીજીનલ કેબીનેટ.

નમુના માટે રૂા. ૧—૪—૧ થી રૂા. ૫—૧૦—૦ સુધી. રૂા. ૩—૫—૦ થી રૂા. ૪૫—૦—૦. હાજના અને મજબુત.

ઉપરાંત મારી બીજી ઉપજો ઓર્ડરપર.

Printed and Published by Maganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Natal

Indian Opinion

No. 3—Vol XXXII Friday, January 19th, 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

જનેવારી તા. ૨૨ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ટીકીટના ભાવો—ખોરાકી વગર.

સેકન્ડ ક્લાસ: પેસેંજ રાઉ. ૩૬: પા. ૮—૭—૬.

મુસલમાની વીશી પાઉંડ ૩—૧—૬

,, સ્પેશીયલ વીશી પા. ૭—૧૪—૦.

હીંદુ વીશી પાઉંડ ૨—૧૪—૦,

,, સ્પેશીયલ વીશી ઉપલ.

ઉતારૂઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને કરીભરનું નામ લખી, પોર્ટર, કસ્ટમનું સત્યાસું કરવું, અને જ્યાંથી ચડો ત્યાંના રેલ્વે ટીપાર્ટમેન્ટને દાગીના સીધા પોર્ટર ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું, તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.

સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા દાગીના રાનીબારે ૧૨ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક હીંદી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ગ્રાહકોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

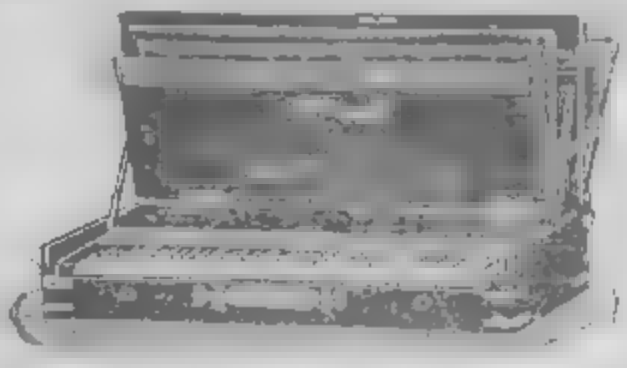
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Kirtaan," Durban.

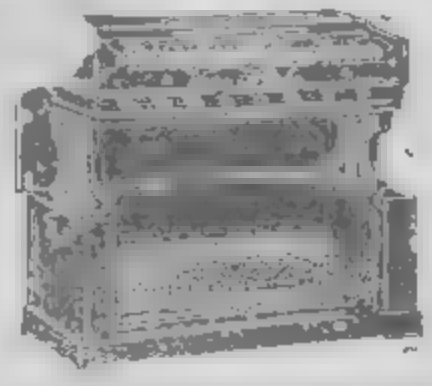
શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હીંદી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ઉપલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ઉપલ રીડ હારમોનીયમ ૩૦.

અમારા ૬૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આપ કેમ્પનીમાંથી બનાવીને મંગાવીએ છીએ

ગ્રાહક મેહરબાન:— વારંવાર તકલીફ લેવા કરતાં હમણાંજ ફરમાવો.

બીજાઓના ભાવો કરતાં અમારા ભાવો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા આપ વિનંતિ છે.

હાથના સીંગલ રીડના હારમોની પીચ ૬—૧૬—૦, હાથના ઉપલ રીડ ૨ મેહરબ્રા હારમોની પીચ ૩૦—૦.

હાથ અને પગના સાથે (કમ્બાઈંડ) ઉપલ હારમોની પા. ૬—૧૦—૦, હાથના પેરીંબલ ભાત મુસાફરીને લાયકના ઉપલ હારમોની પા. ૪—૨—૬.

પગના ઉપલ રીડ ૨ મેહરબ્રા ભણવા સુરતા હારમોની પાઉંડ ૨—૧૦—૦ તબલા પાઉંડ ૧—૨—૬, અને પા. ૧—૬—૦.

હારમોનીયમોનો ભાવ ૨ વરસની ગેરંટી મેરની આપવામાં આવે છે.

ગ્રાહક મેહરબાન અમારી ખાસ કરે. લખીને ખુલાસા—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦ ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ અપર સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Upper Street, Durban

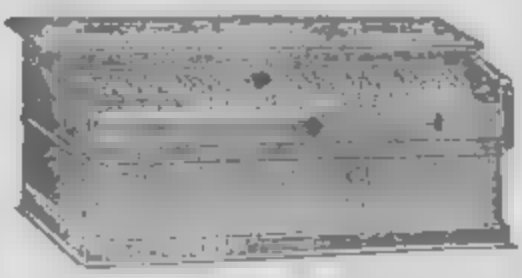

AWARDED GOLD MEDAL

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કુશન હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમાં બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

ટપાલ બાકિસ માટે એજન્ટ:
બોલીયા મ્યુઝીક હાઉસ,
બાબત ૪૫૦, ૧૩૧, બીબી કટીરા રસ્તા

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક જાતના ગ્રામોફોન રેકર્ડ અને ગ્રામોફોનની પીનો માટે એકજ ઠેકાણું:—ચેતવાડી પહેલી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ માટે ઓરંગ ૪૫૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ ૨

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારું જગપ્રસિદ્ધ

સપટલોશન

દરાજ, ખસ, ખુજલી, ખરજવું વિગેરે ચામડીના દર્દો ઉપર અકસીર દવા છે. કપડા ઉપર ડાઘ પડતા નથી. વધુ એકસ્ટીમોનિયલ્સમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે. કીં. બા. ૧ ના ૭ આના, પોસ્ટેજ પેકિંગ ચાર્જ જુદો. બાબરદાર એજન્ટો જોઇએ છે.

સપટ કંપની, કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

કીટીગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ગોળીઓ બનાવવા, ફકત દીનામાં વેચાય છે.

Box 247 & 317 Tel. "Khatri,"
HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

બોકસ ૨૪૭ અને ૩૧૭. ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ "ખત્રી"
હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
ટ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. ૦૦

મલેરીયા અટકાવવાને હવે રોજ દવા લેવી બીનજરૂરી છે.

ટ્રેબેટ્રીન
અઠવાડીયામાં ત્રણ દિવસનો
મલેરીયા રોકવાનો ઇલાજ
સોમ, મંગળ, બુધ.
રોજની બે ગોળી.
ગુરૂ, શુક્ર, શની, રવી
કંઈ નહિ.

"ટ્રેબેટ્રીન" અઠવાડીયામાં ત્રણ દિવસ લેવાથી રક્ષણ થઈ શકે છે.

નબળાઈની પશ્ચાદ્ અસર જણાતી નથી.

આ અઠવાડીયાના કાર્યક્રમને અનુસરોઃ "ટ્રેબેટ્રીન" ની ૨ ગોળી સોમવારે, ૨ મંગળવારે, ૨ બુધવારે લેવી—બાકીના દિવસોએ કંઈ નહિ લેવું.

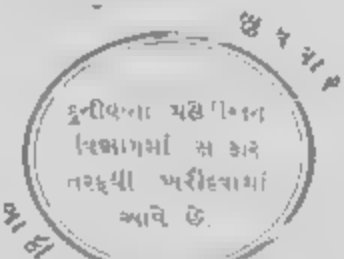
આરોગ્યના અકલમંદ નીયમો પાળશો તો તમારે રોજની દવા લેવાની જરૂર પડયા સિવાયજ મલેરીયાથી સુરક્ષિત રહી શકશો. દુનીયાના સઘળા ભાગોમાંથી અસ્ત્રીતા મલેરીયોલોજીસ્ટોના રીપોર્ટમાં "ટ્રેબેટ્રીન"ની સંપુર્ણ અકસીરતા જણાવવામાં આવી છે.

"ટ્રેબેટ્રીન" કવીનીન કરતા ૫૦ ટકા ઓછી ઝેરી છે. એથી તમને નબળાઇની પશ્ચાદ અસર નથી જણાતી. "ટ્રેબેટ્રીન" લેવાથી બહેરાપણું જણાતું નથી. અલકે "ટ્રેબેટ્રીન" થી શરીરમાં સ્ફુરતા આવે છે.

આ વખતની મલેરીયાની ઋતુમાં "ટ્રેબેટ્રીન" નો ઇલાજ અજમાવી જુઓ. જો તમારા કેમીસ્ટની પાસેથી નહિ મળી શકે તો, અથવા વધુ માહતી જોઇતી હોય તો, લખો કેમોફાર્મ લીમીટેડ, બોક્સ ૬૭૬, જોહાનીસબર્ગ.

સોમવારે - મંગળવારે -

ટ્રીબેટ્રીન

૨૫ ગોળીની
કીંમત રૂા. ૬-૬.

ઉત્પાદકોઃ કેમોલ લીમીટેડ,
ધી ઓરીજીનલ ઓપ્ટીકલ વર્કસ લીમીટેડ,
ધી આ વર્સ હાઉસ લીમીટેડ, ડરબન અને સઘળા કેમીસ્ટો

મલીકેસ કેમોફાર્મ લીમીટેડ,
૫૮ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ,
લંડન, ઇંગ્લાંડને માટે
હાવર્ડસ એન્ટ સન લીમીટેડ,
(૧૯૭૭ માં સ્થાપના) તરફથી
બનાવવામાં આવી છે.

કંઈ જ નહિ.

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH. (Different & Distinctive)

Dalys Limited
Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel. 197

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

NEW SEASON'S

PURE BUTTER GHEE

NOW READY.

PRICES AND PARTICULARS FROM:

THE MEGRIVALE DAIRY

126 Beren Road. DURBAN.

નવી ઋતુનું

શુદ્ધ બટરનું ઘી.

તૈયાર છે.

ભાવ તાલનું ઠેકાણું:

મેગ્રીવેલ ડેરી

૧૨૬ બીરીયા રોડ, ડરબન.

બનાના

મોટા પોલાવાળા બનાની પાકી એવા કેરેટ ૨૭ (આશરે ૧૦૦), ડીપોઝીટ ૬. ૨૦ સી. ઓ. ડી. તારીખે ઓર્ડર મોકલાવો પાર્સલપોસ્ટ ૨૫ ક્રમ

LARGE SELECTED BANANAS

Bill Crate 15/0 F.O.R. Durban. Pineapples 2/- doz.

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
84, Prince Edward Street, Durban.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctor to give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon o'clock

Indian Opinion

No. 3—Vol XXXII. Friday, January 19th, 1934

CONTENTS.

	Page
Notes And News	17
Grossly Misinformed (Leading Article)	"
Original Correspondence — Mr. G. M. Narkadh — Protest	19
Congress Resolution At Capetown	20
Other Articles	
Towards A Deadlock	"
Colonisation Enquiry	"
Current Topics	"
Indian Political Committee	23
Boxing	"
News In Brief	24
Obituary	"

Notes and News

A Threat?

An important [illegible] by the Parliamentary correspondent of the *Natal Mercury* from Capetown while apparently is a threat to the Indian community. There does not appear us to be provided in fact. It is the latter. We propose to deal in our next week's issue and also to deal with it editorially. Here is a portion of what it says:—

[illegible]

Cry Of Indian Penetration

In the course of a circular letter to all Ward Associations Mr. K. J. Clarke, Secretary, has made a suggestion that the very serious question of Indian penetration should be discussed by all Ward Associations at the next meeting of the Combined Ward Association, which will be held this month. "I venture to suggest," says Mr. Clarke, "that the very serious question of Indian penetration should be advantageously discussed by all Associations as this is a problem that is rapidly absorbing Durban, and must be checked. The danger has far-reaching effects. United action is required."

White Labour Policy In Practice

The following will show how the Government encourages the White labour policy:—

"The Railway Administration has given a contract for scraping and painting Durban railway workshops to a contractor employing all white labour."

GROSSLY MISINFORMED

IN the course of a leading article in the issue of Jan 17, on the question of the Natal Indian, the *Natal Advertiser*, while deploring the [illegible] tion of a Colonial-Born and Settlers' Indian Association, suggests that "it was brought into being at the outset because its authors felt that the South African Indian Congress did not reflect vigorously enough the opposition of the Natal-born Indian to the persons of the Indian Colonisation Inquiry Committee." We must say that the statement has been grossly misinformed. The difference with the Congress were for its inconsistency and autocracy. The Congress leaders had let the community down perhaps unintentionally, it might be said, when they agreed to the first Capetown Agreement which was based on the principle of reducing the Indian population of the Union to its irreducible minimum. Much has been spoken of the Assisted Emigration Scheme—how it was an improvement on the original Repatriation Scheme, how it was a purely voluntary scheme and how it was possible for the repatriated Indian to [illegible] the Union again after the expiry of one year and within the period of three years of his departure from the Union. For five years the working of the scheme was watched, the Congress having their hands tied. While the scheme was voluntary in name there were other forces, such as, economic pressure brought about by throwing Indians out of employment and the general depression. These worked against the Indian which do not take advantage of the inducement of the big bonus and the passage only to find himself thrown in a country utterly strange to him. The condition of the repatriates in India was investigated into. Congress leaders and both the Governments of the Union and of India were condemned by them for ever initiating such a scheme into being. But with indemnity were offered to those who were to be repatriated in the form of bonus and free passage. Inducements were also offered to those who chose to remain in this country in the form of some promised concessions if they agreed to the assisted emigration scheme, in other words, to sell the birth rights of their own brethren.

The findings of the Congress leaders of the evils of the assisted emigration scheme were placed before the leaders in India including Mahatma Gandhi who, commenting on their report wrote in the issue [illegible] 4, 1931) *inter alia*:

"But it is no use crying over spilt milk. The [illegible] the framers of the report will not have been in vain if the case of the remnant of the Capetown Agreement the rights of the poor voteless Indian population are not bartered away for doubtful concessions to the other Indians

settlers. The position taken up by the latter is unassailable, and should depend on its own merits. The settlers themselves should therefore refuse to be party to any bargain which would compromise the rights of the less favourably situated brethren, South Africa can easily afford to accommodate the existing Indian population.

There could be no clearer statement as to the duty of the Congress leaders from one whom they profess to recognise and revere as their great leader.

Notwithstanding that, and notwithstanding the fact that they themselves had thundered from public platforms that they would never countenance the selling of the birthrights of their brethren for a mess of pottage they have persisted in identifying themselves with an Enquiry Committee, whose object is to explore the possibilities of a colonisation scheme for settling South African Indians outside the Union and to find out how many Indians would participate in such a scheme, thus flouting the opinion of those very people who did not wish to be let down again for the second time.

Thus the Congress has been guilty not only of inconsistency but also of flouting public opinion. The Colonial Born and Settlers Indian Association owes its existence, therefore, to the high-handed autocracy of the Congress leaders who represent themselves only and a few others who perhaps find it profitable to be with them.

Much as we regret the present split in the community there was no possible way of avoiding it so long as there was a third party in the country to take sides. There is a split even in the Transvaal where there is the Congress as well as the Commercial Association. Up till recently the Congress had sulked because the Agent ignored its voice and helped in the creation of and aided with the Commercial Association. A similar situation has arisen in Natal, and in both the cases the Agent has by his artful methods won over the Congress officials to his side and both have taken unto themselves the responsibility of serving the community against its will. The Congress has no right whatsoever to claim to represent South African Indians.

Infectious

What surprises us most, however, is that the inconsistency of the Congress should have been so infectious as to have infected even our afternoon contemporary. Not very long ago when we condemned, on principle, any idea of a colonisation scheme, on the ground that the motive underlying it was to reduce the Indian population of the Union, our contemporary took us to task severely, suggesting that we should leave all talk of principle aside and look at the question from a strictly practical and bread and butter point of view and that it was far better to send Indians to some other country where they might find better hospitality rather than seeing them miserably situated in South Africa. We find it now considering the Congress statement, which advances no new arguments, to be "an expression of a quite legitimate point of view" and suggesting to us that far wiser would it have been for us to have trusted "that the Congress at the right time would have voiced unequivocally general Indian resistance to any colonisation proposals whatsoever!"

But then again the Congress too has been consistently inconsistent. Its statement is full of inconsistencies. In one place it says that "the whole history of our community here warrants the assumption that any such scheme is intended to reduce our numbers." In another it says that "the desire to seek a new country and new homes as in the past are mainly from thickly-populated countries where the struggle for exist has turned men's thoughts in the direction of new outlets. No such desire has ever been evinced by the Indian community in South Africa, nor is it reasonable to expect such a desire to arise in a country that is sparsely populated," and it expresses the strong feeling that the solution of the Indian problem is close to the hand of the Europeans in South Africa. This is certainly not consistent with its co-operation with the Enquiry Committee. It would have been quite legitimate for the Committee, for instance, to have said: "We know all that but we want you to help us in looking for another suitable country where we can settle South African Indians." It would be interesting to know what reply the Congress leaders would have given to such a question. But it has, of course, left a loop hole even for that by saying that "the present was the worst possible time to consider and examine possibilities of colonisation *on a large scale*." The inference is that it would support it on a *smaller scale*.

Quite obviously the strong opposition on the part of the Colonial Born and Settlers' Indian Association has put the Congress slightly off the hinge.

The Real Solution

There can be only one real solution of the Indian problem in Natal and that is to face it with a sense of fairplay and justice. The Indian was brought to this country and was used to its advantage. It would not be human to throw him away like an orange after having sucked it dry. His descendants must be considered part and parcel of the Union's population and should be afforded every opportunity to become nationals of South Africa in every sense of the term. The Indian has never aspired for dominating South Africa. What he asks is the right to live like self-respecting human beings and the opportunity to eek out a living honourably. This is not asking too much, nor is it difficult to give, if only the ruling race were to evince a little more of the spirit of generosity and less of that false sense of race superiority which in in the long run is never going to pay.

Fountain Of Wisdom

—Love, modesty, charity, mercy and Truthfulness are the Pillars of Greatness.

THIRUKKURAL

Original Correspondence

To The Editor "INDIAN OPINION"

Mr. B. M. Narbeth's Protest

Sir,—You have on various occasions honoured me by referring appreciatively to my work in connection with the Indian Technical Education Committee. It is quite true that I am deeply interested in the welfare of the Indian people in South Africa as I am also anxious to see an improvement in the relations between the Indian and the European people in this country, for it is only by mutual goodwill and understanding that real and lasting progress can be made.

For these reasons I have been greatly concerned to see paragraphs appearing in INDIAN OPINION which can serve only to alienate European sympathy while serving no good purpose to the Indian community.

In your issue of January 12th there are two entirely misleading paragraphs quoted from another Journal but evidently with editorial approval.

One of these paragraphs assigns "The Cause of India's Poverty" to the huge salary received by the Viceroy of India. Although I do not think any intelligent Indian or European reader would accept this view of "The Cause of India's Poverty" it may be that many unthinking people will swallow the suggestion without consideration, and it may be desirable therefore to refer further to the matter.

The paragraph concerned compares the salary of the Viceroy with that of the British Prime Minister, the former being about four times as great as the latter. But the Viceroy occupies a very different position and status from that of the Prime Minister. He is there, on his title indicates, in place of the King-Emperor, and his salary should therefore be compared with that of the King and with those of the Indian Princes and rulers. In comparison with the income of many an Indian Prince, the Viceroy's salary is small, and it represents an almost infinitesimal fraction of the wealth of India. Further, the Viceroy's salary is not hoarded up or sent overseas, but spent in the country going into circulation amongst the people and giving employment to many.

A fertile cause of poverty in India is the notorious practice widely adopted there of hoarding gold. It must be admitted, however, there is one sense in which some of the poverty in India is due to British rule. The Government of India has stopped internecine warfare by the power of good government, it has practically put an end to periodic famine by irrigation and other public works, and it has reduced plague and disease to a minimum by introducing sanitary reforms in urban and rural areas. These three factors, war, famine and disease served formerly to reduce the population of India from time to time by countless millions. Now that these millions are allowed to live the consequent rapid increase in the population of the Indian Continent constitutes the gravest problems—problems which cannot be immediately disposed of by a stroke of the pen or even by the best of Governments. The poverty due to excess population in India is a result partly due to the measures adopted by the Government to preserve the peace, prevent famine and reduce disease in the land. It must not be forgotten, however, that the wealth and health and population of India have by these same means been increased almost beyond comprehension. The root causes of poverty in India lie elsewhere—but that is not my subject just now.

I note that you characterise as "sublimely true" the suggestion that the introduction of the Bible and Christianity into South Africa has robbed the Natives of their lands. I should prefer to describe such an insinuation as a foul libel on our missionaries and on Christian people who assist them. But it not been for Christianity and the Bible the plight of native Africans would have been a thousand times worse than it is. There has not been enough of the Bible and Christianity in dealing with the Natives.

One is impelled to ask has the Indian community in South Africa not enough grievances of its own without going out of its way to import fictitious statements from abroad to foment ill-will in this country and so to increase its own troubles?

The countenance given by INDIAN OPINION to such deplorable misrepresentations of fact as those I have dealt with makes the task of those of us—Indian and European—who are seeking to improve the lot of the Indian in South Africa and to develop better relations between the races, infinitely more difficult, for it serves only to exacerbate where we are seeking to ameliorate these conditions.

I should like to appeal to the leaders of Indian opinion in Natal to seek to terminate this rapidly growing tendency to sow dissention and ill-will and to cultivate better relations both amongst themselves and with the other elements of our South African community.

Yours etc.,
H. M. NARBETH.

16 Ridge Road, Durban.

[NOTE.—We fully appreciate Mr. Narbeth's feelings. Any person who is righteous himself will abhor even to believe that there could be any unrighteousness. Mr. Narbeth has taken exception to the Viceroy's large salary as being the cause of India's poverty. Of course it would be wrong to say that it is the only cause. But statesmen economists and even Mahatma Gandhi has included that among the most important items that are responsible for India's poverty. India is ruled not by the Viceroy but by Downing Street. We do not therefore see that the Viceroy's position is different to that of the British Prime Minister. But the fact that one has to remember, whatever may be said about the riches of the ruling Princes and of the habit of hoarding, is that India's average income is one-sixteenth of that of Great Britain and yet the Viceroy's salary is almost four times as great as that of the British Prime Minister, and let is not be forgotten that after his five years' term he is entitled to a life-long pension which is also paid by India. It should also be remembered that the Indian Civil Service is the most expensive in the world. What good the British Government has done for the benefit of India is a debatable question and we would not like to enter into a discussion of it here. The next point to which Mr. Narbeth has taken exception to is that Christians have brought the Bible to the Native and deprived him of his land. Is there in any doubt about it that the present Christian Government is adopting un-Christian methods in dealing with the Native question? Are not Christian advocating the throwing out of employment of Natives to make room for Europeans to solve the employment question. How will it help the Native by snatching away the bread out of his mouth and preaching to him the Gospel? All honour to those true Christians who are fighting for the legitimate rights of the Natives. But they are exceptions to the general rule. It is certainly not our purpose to foment ill-will in this country nor to antagonise the European friends who are working for our good. But truth will never be hidden however much you may try to hide it. It is up to every true Christian not to resent it but to face it courageously and to fight for it.—Ed. I.O.]

Congress Resolution At Capetown

THE EDITOR, INDIAN OPINION

Sir,—I wonder where "the officials of the Congress" and the "delegates from the provinces" saw or heard the "unwarranted and vilifying attack" made upon Kunwar Sir Maharj Singh, Agent to the Government of India in South Africa by "a section of the Indians at a meeting in Durban recently." Are the members of the S. A. I. C. justified in construing a reading of facts (which happens to be different from their own predilections) and a resolution passed to that effect by a section of Indians at Durban as an "unwarranted and vilifying attack" upon the Agent? I am also a pro-congress-man but I cannot understand the attitude and justification of the resolution passed by the Executive Committee of the S. A. I. C. at Capetown.

I remember perfectly well that in 1932 both the Annual Conference of the S. A. I. C. held at Johannesburg, and the Conference of its constituent body, T. I. C. strongly and vehemently denounced the A. L. T. Act and passed a resolution without an utterance of a single discordant note, refusing to co-operate with the A. L. T. Act Commission appointed under that Act. What happened then? All the Indians, whether congresswalla or not, witnessed with some amusement, a spectacle of the Agent acting as the guide, philosopher and friend of a new organisation (in opposition to congress). That organisation is known as the Transvaal Commercial Association to which the Agent gave his blessings and he identified himself with it in order to co-operate with and help the A. L. T. Act Commission in its work of reporting, ear-marking and recommending certain segregated areas where the Indians can have their legal rights to continue themselves in for the purpose of trade as well as residence. It is well-known to everyone what then was the attitude of the S. A. I. C. and its Executive members. But now we're publicly informed by the S. A. I. C. that even that part played by the Agent must be looked upon as an example of "untiring and selfless services in the cause of the uplift of the Indian community." And do not forget that the very same commercial Association is not going to support individual cases of poor people who form a large majority in Transvaal. Now where lies an "unwarranted and vilifying" attack upon the Agent when a section of Indians in Natal express the opinion that the Agent has divided the community and that he has lent his weight to and supported a minority?

No one can mistake which way the popular wind blows especially in Natal. In the prevailing circumstances the officials of the S. A. I. C. (sometimes referred to as unpopular, unleading leaders whom the majority of people do not believe in) cannot but say *Agent Sahib Bahot Achchha Szrakari Amaldar Hai.*

When the Agent can hear such nice sweet words said about himself, why should he take the trouble to go to Natal and personally witness and hear the expression of popular opinions of the majority of the Indian people especially when their-very-life-and-death-problem-of-colonisation-had-to-be-discussed. Indeed sweeter are the words of those who say without rhyme or reason Yes Yes instead of Nay Nay to whatever the Agent does.

A CONGRESSMAN

[The resolution referred to above was communicated by Reuter from Capetown as follows:—

Strong disapproval was expressed by the delegates from the provinces at the "unwarranted and vilifying" attack made upon Kunwar Sir Maharaj Singh by a section of Indians at a meeting held in Durban recently, and a resolution expressing a deep sense of gratitude to the Agent and the Kunwarani for their untiring and selfless services in the cause of the uplift of the Indian community was moved from the chair.]

Towards A Deadlock

In the course of an editorial headed "The Natal Indian Deadlock" the *Natal Advertiser* writes:

"We have felt for years that the Indian population in South Africa has been moving remorselessly towards a final deadlock, and we dread that deadlock because it will harm South Africa more than it will harm the Indian in our midst. There are solvents to the problem solvents that, if they are little better than expedients, at least would help to clear the air, reduce the menace of Asiatic numbers in any one part of the Union, and, to this extent, relax the racial tension that makes Natal to-day an area charged with possibilities of very grave inter-Imperial reperussions. But not only is South Africa as a whole not inclined to discuss these expedients. There is no political organisation, nor apparently any notable political leader in the country disposed to pursue any of these partial solvents, or do other than let the matter drift as it has drifted for a score of years. A man might take any one of the Parliamentary groups at random and ask it for a policy on the Indian question in Natal. He would ask in vain. Even if the Colonisation Inquiry Committee represents a policy, it is a policy of despair!

The great majority of South Africans, if asked what should be done about the Indian question in Natal, would doubtless reply, "Let it alone. Let it solve itself. Let Natal and its Asiatics stew in their own juice." Well—suppose in the long run this is the nation's attitude towards the matter; where does a man suppose such a course will end? If the Indian, confined to Natal, is given what every man of any colour is entitled to—education and a reasonable chance of self-expression—then the time is not far off when he will be a far greater challenge than he is to-day to the European seeking employment in this Province. If, on the other hand, his history is intensified; if he is more and more made a child of the ghetto; if he is denied any outlet for his many qualities of mental and physical industry; his numbers and his grievances will increase in parallel ratio. Degraded, he will multiply. Herein merely is crystallising a social phenomenon noticed in all the ghettos of the world. Nor is this all, or even the worst. The worse his condition, social, political or economic, is in this country the more is his "cause" likely to become a political issue between a self-governing India and Dominion that will not be slow to test its prestige in the British Commonwealth by defending its nationals overseas, and a South African Dominion jealous of its own self-governing powers. For the last word in the matter is this word 'national'. The Indian is either a South African national or else he is a national of India. Some country or other must own him. He cannot be, like Topsy, a creature that just "'spect it growed." This aspect of the matter is probably not lost on those who decide our respective Imperial destinies. But it is one towards which public opinion, both in Natal in particular and in South Africa in general, seems at present blankly indifferent!

Colonisation Enquiry

S. A. I. Congress's Statement

That long awaited statement of the S. A. I. Congress was presented to the Colonisation Enquiry Committee, appointed to explore the possibilities of a Colonisation scheme for settling South African Indian outside the Union and to find out to what extent Indians would participate in such a scheme, at Capetown on January 9.

After relating the history of Indian immigration and quoting elaborately from the reports of the Indian Immigration in Natal in the year 1890, and the Clayton Commission of 1907, the Congress directs attention to the obligation that Natal owes to its Indian population and proceeds to refer to the gradual change that has taken place in the attitude of the European population towards the Indians.

"We have been at some pains," it is submitted, "to give the history of our community in this country as far as we are able, to present a picture of our position to-day, because we think it essential to explain to the committee the back-ground and atmosphere which influences us in the conclusion we have reached regarding the possibility of colonisation from South Africa.

"A very large majority—certainly more than 80 per cent.—of the Indians now in South Africa are colonial-born descendants of the immigrant Indians. Their ancestors came to this country not with any spirit of adventure but on account of the adverse economic and social conditions prevailing in the vast country like India, and at the special invitation of the European. The majority of them were drawn from Madras and Bengal Presidencies, and among the lower class. This type of Indian is fast diminishing and in the course of a decade or so will have almost, if not entirely, disappeared.

"The preponderating element to-day, consisting of the colonial-born Indians, are such that to all intents and purposes they are South Africanborn, both in their character and outlook, having come in contact with Western influence and civilisation. Their national character and aspirations are gradually being lost, the knowledge of their mother tongue is dying out and their mode of dress and living is fast changing toward Western lines. They are accustomed to the climatic conditions of South Africa, and the tropical climate would have the same disadvantages for them as for a European South African."

The Congress frankly confesses its suspicion as to the attitude to the colonisation scheme.

"The whole history of our community here warrants the assumption that any such scheme is intended to reduce our numbers, to get rid of those who would never have been here but for the insistent demands of the European population and without whom Natal could hardly have attained the present state of development and prosperity. But even if we set aside such suspicion we feel that logic compels us to the conclusions that a colonisation scheme of the kind now envisaged cannot be attractive to us."

So, for Indians in India, the Congress conceives of a land settlement scheme, but for Indians to leave their homeland in considerable numbers there must be a real inducement in the nature of a guarantee of profitable land.

"As for South Africa," in the first place there are now about 160,000 male Indians engaged in agricultural pursuits. This number includes Indians of all ages. It is reasonable to assume that normally a man of 35 or more will be unwilling to uproot himself unless very material advantages are expected to accrue. The urge to travel and explore, the spirit of adventure, if, indeed, they existed originally, have by that time vanished. We should be inclined to put the maximum age for the would-be colonist even lower, but if we set the maximum at 35, that must naturally decrease the numbers theoretically available for such a scheme. In the second place, we, who have been in South Africa and have lived here all our lives, know little or nothing of tropical conditions."

Different Standards

Apart from climatic considerations, there was another consideration of supreme importance. The Indians in South Africa had become accustomed to Western standards of life. On the other hand, a colony for Indians from India must be founded upon different standards from those to which South African Indians were accustomed. It was difficult to see how Indians at present in South Africa could ever fit into such a colony; their habits of mind, their habits of dress, their general outlook were all different. It was, of course, true that in the past few years a number of Indians had left the Union for India, but they were exactly the people who were prepared to live in countries where Western standards did not prevail. The South African-born Indians who had gone would be found to be in a great majority of cases children who were accompanying Indian born parents. In addition there were economic causes at the present time that no country in the world would welcome a large influx of colonists. The present was the worst possible time to undertake the economic possibilities of colonisation on a large scale.

"Moreover, so far as we are aware," the statement continues, "the desire to seek a new country and homes as in the past is mainly from thickly populated countries where the struggle to exist has turned men's thoughts in the direction of new outlets. No such desire has ever been evinced by the Indian community in South Africa, nor is it reasonable to expect such a desire to rise in a country that is sparsely populated, has vast tracts of undeveloped land and offers within its boundaries ample opportunity for its whole population. We feel strongly that the solution of the Indian problem, such as it is, lies close to the hand of the Europeans in South Africa. We have already shown that the Indian community must now be regarded as a permanent section of the population, and to fulfil the ideal of the Union of South Africa we urge that the breaking down of the Provincial barriers, with permission to our community to disperse itself over the whole Union, will not only afford a valuable example of the true union of the Provinces, but will also dispel once and for all on account of our small numbers the bogey of Indian invasion and Asiatic menace."

Fort Hare Reunion

Bishop C. J. Ferguson Davis, who is the present warden of the Anglican Hostel at Fort Hare, and successor to Bishop W. E. Smyth has sent out a circular, which, it is hoped, will catch the eye of old members of the hostel.

The Reverend Bishop intends to hold a reunion of the old members of the hostel, at the hostel, Fort Hare, over the week-end beginning Feb. 17, to Monday 19 Old Fort Hurians desirous of participating in this reunion and capable of being at Fort Hare during the above dates, are advised to communicate immediately with Bishop C. J. Ferguson Davis.

In the same circular the Reverend Bishop writes:—This will probably be the last time that we shall be able to meet in the old buildings, which must have very happy memories for all, for the plans for two New Hostels are nearing completion and we hope that before the end of 1934 we shall be occupying them and then others will be in the old Anglican Hostel. It would be pleasant therefore if we could have a good gathering on this occasion.

Current Topics

COMMENTS AND CRITICISMS

(By Bhramachari)

S.A.I. Congress' Statement

Disappointed might not be the right word re the statement presented to the Indian Colonization Inquiry Committee, but it was not certainly very encouraging to those who have been born here and also to those who have made this country their home. Indians have most emphatically declared that they are not prepared to uproot themselves on any account, whether now or later on. What they need is equal opportunities to eke out their living. If the avenues of labour are open to them, the provincial barriers removed and trade facilities granted, there is no reason whatever why the so-called Asiatic menace would not be clearly forgotten. It would be a thing of the past. The Congress merely advocates the claims of those born in the country, forgetting that there are thousands who have sunk their capital and made this country their home. The Congress also states that at present it is difficult to see how they—the colonists—could fit into such a colony, but surely they do not consider that at some future date they might be suitable to be packed off.

Cat Out Of The Bag!

It would be interesting to know what does the Congress mean when it states that "The present was the worst possible time to consider and examine possibilities of colonization on a large scale." Does this suggest that the time to [illegible] and thus open the doors for the Natives to gradually leave the shores of Africa. It does not show that the cat is out of the bag? Then, the Congress has at this eleventh hour tried to show that the so-called unfettered Indians and their descendants are entitled to remain in this country, but failed to mention the claims of our trading classes. It would have been better had they been more emphatic like the O. R. and S. A. Association and Agent for India, who declared in unmistakable language that the solution lies close to the hand of the Europeans in South Africa.

The Indian Deadlock

The *Natal Advertiser* the other day stated in its leader how it deplores the divisions in the Indian community [illegible] birth of the [illegible] Indian Association [illegible] the importance of the Congress in not opposing vigorously, and with stamina the question of colonization. In other words it considers that to ignore the interests of over eighty per cent. of the population is to commit a blunder of the highest magnitude. Hence the die was cast. But I know that that was not the only reason for the Colonists and Settlers to consolidate their forces. There were other reasons besides the one [illegible] The leaders were getting more and more [illegible] with the doctrines of the autocrat, and [illegible] 'self' of more importance than 'service.' The result was the formation of the new body. This was inevitable but the point to be considered is whether the Colonists are too early or too late in forming themselves into an Association. I humbly think, with due deference to my afternoon contemporary that they have come at the correct moment, and if they are wisely guided they will gain strength as they go along to make themselves felt in the body politic of the Union of South Africa. There is absolutely no fear, as I know from past experience, of a deadlock on matters of principle on the Indian question.

Congress A Spent-Force

It would appear, and there is no do doubt, that the Association has just come in time to replenish that strength to the South African Indian's cause which the Congress had lost in recent times. It matters very little to those who have made this their home, whether the Congress is a spent-force or it is struggling for its very existence, when they know that the Association with its fresh vigour and energy has come with a definite purpose to call a halt on the encroachment of their rights, or as the *Natal Advertiser* says, "his realization is chiefly based on his South African birthright, 'He who born here.'" Could there be a better reason given for the birth of the Association. But the Association does not solely rely on those grounds, it goes further in that it tells the legitimate settlers, it openly advocates the claims of those who have made this their home to the fruits of their labour. Could they be plainer?

Transvaal Indians

I am glad to find that there is a desire in the Transvaal to form a C. R. and S. I. Association to work conjointly with the Natal body. I think it is up to the Natal President to immediately get in touch with Dr. Godfrey and other leaders there who might be helpful to organising the scattered forces into one homogenous body. It seems, from the information received, that the Congress there is foxtag ground and is not functioning properly. If this is so, it would be a sad day for the Transvaal Indians to be drifting rudderless in the mid-stream with dangers and difficulties and with no pilot to guide them to the shores. Their right to live in this land and with thousands at stake make it imperative to consolidate their strength in opposing any influence which might be brought about for their downfall. I hope the Natal and Transvaal leaders would meet together and chalk out their programme for action when the time arrives, upon forces will be of no help.

Relief Works

The other day the Town Council decided to reduce the pay of the relief workers to 2/6 from 3/- per day. The chief argument brought forward for this reduction was that they do not wish to make the relief work more attractive than the ordinary work for which they paid about 2/6. I do not wish to go into detail over this as the case was well put by the O. R. and S. I. Association, but what amazed me a great deal was when I read the names of some of the Town Councillors whom the Congress had used, voting for the reduction of the 6d. from the poor Indian relief workers' wages. I wonder what will they have to say to the Congress for this brave act, and what reply has the Congress to those voters who were asked to vote for Capt. Reinecke and his company. How are the mighty fallen!

Indian Technical Committee

Xmas Tree In Barracks

Breaking Up Functions

A Xmas tree was arranged in connection with the needlework classes run for women and girls in the Durban Corporation Barracks. The tree was gaily decorated with toys and gifts and hundreds from the Barracks flocked to the small hall to join the function.

Miss Dinra Martin, a teacher, was the principal speaker and told the people how Mrs. A. Christopher, a member of the Technical Committee, had approached her to help in conducting the needlework classes for the benefit of the women and girls of the Barracks. She had at first refused but had worked with Mrs. Christopher, Mrs. Jack Singh, Miss Ida Choonoo, Miss Samuels and Miss Jaganathan.

There were over 85 women and girls who were attending these classes and had shown progress in their work. That it had been some return to her and her co-workers to notice the interest and pleasure they showed in the classes. It was, she understood, but the beginning of other classes for women and girls by the Technical Committee who had in view their training for domestic service so that they not only may make good house-keepers but be a help to their families the breadwinner of which was in receipt of a bare subsistence wage.

The arrangements were in the hands of the volunteer helpers who spared no pains to make this function—the first of its kind in the Barracks—a happy occasion for those who see so little of it.

The Kanwarani was in Durban if the time these classes were started and collected some material for clothes for these classes. And to her and all donors, as well as to Mr. De Cam the Compound Manager, the thanks of the Committee are due.

There was also in the evening a Social arranged by the teachers of the Continuation Classes for adults and boys in the hall of the barracks. These classes are attended by over 110 students, all workers in the Corporation. Mr. V. Vinden is the teacher in charge of these classes and has with him Mr. Mathews and other volunteer teachers. The Technical Committee is endeavouring to provide education for these workers to help them to improve their lot.

Mr. Vinden spoke in happy terms of the teachers who are helping him and of the students who rush to the classes from the work no matter how late they knock off their work. The students had done their bit towards getting up the social function and refreshments were served to the music and songs of the students.

Messrs. Christopher, S. L. Singh, P. R. Pather and P. G. Naicker were present.

There was also another social function in the Carlisle Street School where the Technical Committee was also conducting continuation classes. These were the first classes started by volunteer workers in the cause of Indian adult education with Mr. S. M. Moodley and other volunteer teachers. The work has been developing. In addition to the classes at the Barracks, classes for men and boys in technical subjects are being conducted by the Committee in the evenings in the Sastri College premises with Mr Bose. There is also a class for girls in needlework in the same premises in addition to cookery classes for them in the Albert Street School premises. Arrangements are being made to help Indian farmers by means of a course of lectures by Experts and these will be followed by other classes. These are among some of the activities of the Committee and it is hoped that during the year there will be definite developments in the work of the Committee of which Mr. S. M. Narbeth is the chairman and Mr. P. R. Pather, hon. secretary.

Boxing

Maistry's Gold Belt Presented To Mottee Singh

Over fifty Indian and European sportsmen and women gathered round the festive board of Mr. V. M. Maistry at his residence in Orchid Road, Durban, last Saturday to take part in the presentation of his gold belt which was beautifully wrought by Mr. J. P. Naicker, an Indian artistic goldsmith.

The Chairman in proposing the toast of Mr. Maistry spoke of his keen interest in the promotion of boxing and the part he had played as a Manager of Kid Mottee Singh. To encourage boxing among the Indians the world over he was presenting the gold belt for the Indian featherweight championship, which was to become the property of the boxer who won it three times in succession.

Mr. Maistry in reply said that it was a pleasure for him to have been associated with Kid Singh. Kid Singh was a colonial-born Indian of British Guiana but had come to South Africa from the British Indian where, as in his home country, he had made a name for himself as a boxer. During his stay he had fulfilled his contract and had won everyone of his fights. He had made an unequalled reputation for himself in South Africa but he had also done more for he had entranced the [illegible] with his clean boxing and had proved to the world at the ring that they were fighters and not quitters. Every man who contributed something to the credit of his community lived not for himself alone and Kid Singh will be so remembered in this country in the years to come.

He was grateful to the European sportsmen who by their presence and interest had shown that sportsmanship knows no race nor colour.

The Chairman at the request of Mr. Maistry presents the gold belt to Kid Singh.

Kid Singh thanked Mr. Maistry for the gold belt and was glad that he was able to uphold his own reputation and the honour of his people. He had completed his contract but on the urgent request of his many friends was about to enter into a short contract. Mr. and Mrs. Maistry had been as father and mother to him and was happy in their home. He would always remember them with gratitude. He also thanked the promoters Messrs. J. B. Panday and Mahomed who were responsible for his coming out to South Africa.

Mr. C. F. Evans proposed the toast to boxing and referred in particular to his happy experiences of Indian boxing which he said was of a very high standard.

Mr. S. L. Singh replying recalled the early days of Indian boxing when Jack Moodley and Peter Sam won recognition for Indian boxing. Jack fought Indians and Europeans with credit to himself. He wishes Mr. Evans success with the twelve boxers with whom he was about to do the world.

Mr. Hogg as a member of the Boxing Board of Control spoke well of the promoters. Messrs. Panday and Mahomed in proposing their toast.

Mr. Panday in reply thanked the proposer.

Rev. B. [illegible] Sigamony proposed the toast to the European guests. He was happy to see that now as in the early days when he was a layman and a promoter of fights that European sportsmen were ever ready to help in matters of sports. In the Transvaal they could not

hold boxing tournaments or boxing among non-Europeans was prohibited. They were unfortunate. If Europeans who recognised no racial differentiation in sports would do the same in other walks of life there would be no racial question in South Africa.

Major Irvine Crawford in responding agreed with the Padre. He urged that Indian Amateur Boxing should be encouraged.

A jazz band was in attendance and the catering arrangements were in the hands of Mr. Samuel Joseph.

Amateur Boxing

Boxing enthusiasts will be treated to another fare on Saturday night, January 20, 1934. Young Hamilgan, the local jujube promoter, is promoting his third boxing show. The venue will be the Star Hall at the corner of Prince Edward and Cross Streets, Durban.

The programme arranged is indubitably long-winded and unless a number of K. O's a real feature of the show, the promoter's patrons will see the midnight hour whisk by. In all there are 16 bouts of varying durations. The chief contest of the evening will be for non-European heavy weight Championship of Natal between Indian Carrera and M. A. Harry. Of bold Rule B knows but Indian Carrera, we understand, is the local counterpart of the Great Italian Carrera both in regard to vigour and height, being 6ft. 3ins. tall. M. A. Harry on the other hand is the present holder of the title. Carrera hails from Newcastle.

The programme starts at 7 p.m. and the prices are popular, the ringside seats being 2s. 6d.

Medals, it is authoritatively stated, will be presented to the successful contestants.

The following is an epitome of the programme—

Strap Bouts

Indian Carrera vs. M. A. Harry, A. S. Jenny vs. Young Joseph, P. Ramkelawan vs. N. Rama Jimmy Hookdow vs. N. G. Naidoo, Young Goolam vs. Abdul the second.

4 Rounds Contract

M. Ramprosadh vs. M. L. Naidoo, Young Harry vs. V. Govindsamy, H. Ramprosadh vs. S. Govardo, J. Ramma vs. Chin Chitlary, S. Singh vs. Sonny Ramiah, Kid Bhagat Singh vs. Ganesh A. Naidoo, Harry Singh vs. Tommy Goopsamy.

3 Rounds Contract

R. Madhoo vs. Rameshsamder, Young Ramdin vs. S. Mahara), Ebrahim Kid Mooda vs. N. Chin, Kid Ram vs. Young Dalli.

News In Brief

The new Indian Squatters' Market in Warwick [illegible] probably be opened by Lady [illegible] Mr. [illegible] Town Council has just received advice from the Provincial Administration conveying the approval of the Administrator to the draft by-law and tariff of charges for the Indian Market. The promulgation of these by-laws is now being held over pending other arrangements with the opening of the squatters' enclosure.

—o—

Our attention has been drawn to an incorrect report published in our last week's issue in the News in Brief column in connection with the transfer of Mr. J. Ramphal to Rhodesia. Mr. Ramphal who has obtained these teachers qualifications has been a teacher in the Government Aided Clare Estate Indian School for the last eight years where he has obtained excellent records. He has now been directly appointed by the Minister of the Interior of Rhodesia through the Education Department of Rhodesia.

—o—

It was shaken by one of the severest earthquakes on record last Monday. The whole area from west of Gujarat to East Bengal and from the Madras Presidency to the Himalayas and the Punjab was affected. The centre of the disturbance appears to have been about 100 miles east of Bombay and 100 miles north-west of Calcutta. The province of of Behar was the worst sufferer.

Assuming as the latest reliable estimate the received while writing, about 2,000 have been killed and some 10,000 injured. The town of Muzaffarpur in Behar is thoroughly devastated.

—o—

A team of Indian girls, the leading One the cricket game, formed themselves "Rage" [illegible] and wore helmets and played a team of Indian men cricketers at Ahmedabad. And they won.

Obituary

The Late Mr. Chunilal Narotam

In the mid dawns of Mr. Chunilal Narotam of the firm of Messrs. N. Bhoola & Co. of Sutherlands and Durban on the 19th inst., at his residence, the Indian community has lost one of its outstanding figures. By his amiable nature the late Mr. Chunilal had made many friends both amongst Europeans and Indians. His [illegible] were received at Bhoola's crematorium at Pleasistair, Swami Bhawani Dayal Sannyasi officiating.

Hundreds of Indians of all denominations attended the funeral among whom were Messrs Sorabjee Rustomjee, P. Nargovan, C. N. Rama, P. Daya, Bhana Parotam, Jeeva, Dhondo M. I. Bobat, K. B. Maharaj, B. G. David, R. Deokaran, P. M. Sorthia, H. Amod, Ebrahim Ismail, Rewat Soni, Bhayat, Dhiba Goyaram, R. A. Moodley, M. B. Naidoo, Dhanjee, Vadher, C. Esso Essack A. V. Moodley, S. J. Ramdeen, G. R. Singh, L. Naidoo, P. Mukandee, K. H. Patel, V. C. Samuel, W. Krishnasamy, J. B. Singh, Gangabehoon, C. H. Singh, Coonhoven.

Many wreaths and telegrams were received from Capetown and Durban.

The late Mr. Narotam was 52 years of age and leaves behind a widow, two children and a large number of relatives and a circle of friends to mourn their loss.

Late Mrs. P. Naidoo

The sad death of Mrs. Parvathy Naidoo, wife of Mr. Perumal Naidoo and sister of Mr. D. M. Nursoo, took place at her residence in Johannesburg on Jan. 8. Mrs. Naidoo was keenly interested in many social activities and was one of those who took a prominent part during Passive Resistance. Her remains were cremated at the Hindu Crematorium when a large number of friends were present. Deceased leaves behind her husband, eight children and three brothers.

Late Mrs. M. Pillay

Yet another prominent lady passed away in the person of Mrs. Muniahlumal Pillay, wife Mr. K. G. Pillay, a leading Transvaal sportsman. Mrs. Pillay had undergone an operation and was ill for some time. She also took an active part in Passive Resistance under the leadership of Mahatma Gandhi. She was one of the three brave ladies who had been sentenced for their active part at Volksrust.

A large crowd representing every section of the community was present at the funeral. The deceased leaves behind her husband and four children.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૯ જાન્યુઆરી ૧૯૩૪ અંક ૩

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર ૧૪
અત્યંત બુલાવામાં (અગ્રલેખ) ૧૫
દક્ષિણ આફ્રિકામાં ભયંકર પરિસ્થિતિ ૧૭
કોલોનાઈઝેશનની રચના ૨૨
પરચૂરણ ૨૩
ટ્રાન્સવાલના ઈંડીઓ અને કેપટાઉન મ્યુનિસિપલ ૨૩
ગાંધીજીની હરિજન યાત્રા ૨૫
વિવિધ સમાચાર ૨૫
ઈંડિયા કુમાર ગાંધીજીના પિતા ૨૬
ગીતા અધ્યયન ૨૭

ઈદ મુબારક

આ નોંધ લખતી વખતે સમસ્ત મુસલીમ આલમ ઈદનો પવિત્ર તહેવાર ઉજવી રહ્યા છે. અમે અંતઃકરણથી તેઓને ઈદ મુબારક કહીએ છીએ અને આવતું વર્ષ તેઓને સર્વ રીતે સુખ અને આબાદી આપનારું નીવડો એવી ખુદા પાસે દુવા માંગીએ છીએ. આમીન. ધમકી!

'નાટાલ મરકયુરી' ના પાર્લામેન્ટના બ્યુરોપત્રીએ તા ૧૫ ડીસેમ્બરના રોજ મોકલેલી છે કે જે ઈંડી કામને ધમકી બરાબર છે. સમય સંકોચને લીધે તે આ અંકમાં સવિસ્તર આપી શકતા નથી. આવતા અંકમાં પ્રસિદ્ધ કરવા અને તેપર ચર્ચા કરવા ઉપેક્ષ રાખીએ છીએ. તેનો ટૂંકસાર આમ નીચે પ્રમાણે છે:

> "યુનાઈટેડની ઈંડી કામના મોટા ભાગ તરફથી રજુ થયેલી લાગણીને લીધે યુરોપીયન કોલોનાઈઝેશન કમીશન કે જે હાલમાં (હાલ આમ યુનીયન સરકારેની) તપાસ ચલાવે છે તેનું કામ અકાર્ય થઈ પડે. તે તેમ ધારે તો સરકાર આફ્રિકામાં બેકમતનું કબાળ કરતુ થશે કે જેથી સરકારને નવું વધતા યુધ્ધાના વિનાજ ઈંડી જાયને પાયરા હાસ કામમાં લેવાની ફરજ પડશે.
>
> આમી કોલોનાઈઝેશન કમીશનની સગવડ અર્થના કરવા કરવામાં ઈંડી કોમ તેની અપેક્ષામાં બીલ્કુલ ખોટા નેવાં કે બ્લાસ્ક ઈંડીયામાં બીલ્કુ કે જ ૧૯૨૬ ની સાલમાં જે કરૂ રાજનામાં આવ્યું હતું તેની પેઠે તદ્દન ખોટા છે અને તેમાં આફ્રિકાની ઈંડી કામના નેતાઓ પણ દૂરંદેશી નહિ બાપરે તો સામા પક્ષકારને તેમના અધિકારોથી વંચિત કરશે."

ઈંડીના પગપસારની બુમ

ડરબનના સમસ્ત વેપારની એસોસીએશનો એક પત્ર દ્વારા તેના સેક્રેટરી મી. કે. જે. કલાર્ક એવી સૂચના કરી છે કે ઈંડીઓના પગપસારાના અતિ ગંભીર સવાલની ચાલુ માસમાં બળનારી સયુક્ત વેપારીના એસે સીએશનની વાર્ષિક મીટીંગમાં સખ્યા વેપારીની એસોસીએશને ત્યાં કરવી જોઇએ. તે બાબત તે કે "આ સવાલ ડરબન શહેરનુ નાકદિ પ્રશ્ન બેઠો રહ્યો છે. મામલા પહોંચજ ગંભીર છે અને તુરત ગુલામને સંયુક્ત પગલું લેવાની આવશ્યકતા છે."

ગોરી મજુરીની નીતીનો અમલ

ગોરી મજુરીની નીતીને સરકાર તરફ્થી ઉત્તેજન આપી રહી છે તે નીચેની બાબતપરથી જણાઈ આવશે છે: રેલવે ખાતાએ ડરબનના રેલવે સ્ટેશનની કર્મચારીઓને લુનો રંગ કિધા નવો સારવાન બાંધવા કોંટ્રાક્ટરને કામ સોંપેલું છે કે જે સઘળા ગોરા મજુરોનેજ રાખે છે.

"ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૯ જાન્યુઆરી સન ૧૯૩૪

અત્યંત બુલાવામાં

જાન્યુઆરી તા. ૧૨ ના અંકમાં ઉપેક અગ્રલેખ લખતાં બાબતમાં 'નાટાલ એડવર્ટાઈઝર' કોલોનીયલ લોને એન્ડ સેટલરો ઈન્ડિઅન એસોસીએશનની સ્થાપનાને માટે બેઠક ઠરાવતાં એવું સૂચવે છે કે, "કોલોનાઈઝેશન ઈન્કવાયરી કમીટીના હુજુરી આગે નાટાલમાં જન્મેલા ઈંડીના ચિરકાળ વાસેજે પુરતા ખંતથી નાકિ દલીલો નટકા કારમુથી ના સંસ્થા સ્થાપવા માં આવી હતી." અમારે જણાવવું જોઇએ કે ગાર્ડબંધ 'એડવર્ટાઈઝર' ઉપે બાબતમાં અત્યંત ખુલાવામાં છે. કોંગ્રેસની સાર્થના મતકર તેની અસ્તંગતા અને આપખુદીને લીધે થયો છે

કોંગ્રેસના નેતાઓએ ઘણેકુ પટાડીન એમ બેન્ટ સિકારીનોજ ફ્રાગ્રેન્ટ, આણુજણે દ્વારા દીધા હતો કે જે ગોવમેન્ટ યુનીયનની ઈંડી વસ્તીને અંગેનો તદ્દ સુધી પટાડાના સિદ્ધાંતપર રચાએલું હતું. એસેસ્ટેર એમીગ્રેશન કમીશનની એ વખતે, નજા રીપેટીગેશન કમીશન. કરતાં તે કાંઈ પણ સુધારા પાળી અને માનજરેલી હતી. અને આ દેશ છોડી ગયેલા ઈંડીયો તે છોડી ગયાની એક વખે બાદ અને ત્યાં વર્ષની અંદર કેવી રીતે પાછા આવી શકાય તમ હતું, વિગેરે ઘણી બાબતોની મર્યા હતી. પાંચ

વર્ષો સુધી એ સ્કીમની ઉપર નજર રખાઈ. એ દરમીયાન કૉંગ્રેસના હાથ જોડાએલા હતા સ્કીમ સામેની મરજીયાત હતી પરંતુ બીજી તરફે.. જેવા કે, દીક્ષીઓને નોકરીપરથી કાઢી મુકીને તેની ઉપર આર્થિક ને બહાણ લાવવાનું અને સામાન્ય મંદી, વિગેરે કામ કરી રહ્યાં હતાં. આ તત્વોએ તેવા દીક્ષીને મોટી ખરીદો અને ગહન ખાડાની સાહજર તરફ આકર્ષ્યો પરંતુ તેના પરિણામે તે એવા દેશમાં જાઈ પડ્યો કે જ્યાં તેને બીલકુલ અજાણ્યો દેશ હતો. દીક્ષુસ્તાનમાં તેવા આ દેશમાંથી ચાલી ગએલા દીક્ષીઓની સ્થિતિની કૉંગ્રેસના નેતાઓએ તપાસ કરી અને તેવી સ્કીમ દક્ષીમાં લાવવા માટે પુનીયન તેમજ દીક્ષ સરકારોને તેઓએ સખ્ત રીતે ચર્ચાદી કરી

પરંતુ જેવી રીતે આ દેશ છોડી જવા ઇચ્છનારાઓને બધાસ અને મહત ખાડાની ખાલચો બાપાય હતી તેવીજ રીતે આ દેશમાં રહેવા ઇચ્છનારાઓની પણ કેટલાક લાભો આપવાના વચનના રૂપમાં લાલચો બાપાય હતી. જો તેઓ ઓસીલેટેડ ઓગોયેશન સ્કીમનો સ્વિકાર કરે તો. એટલે કે, પોતાના બાપઓના જન્મસિદ્ધ હકો વેચવાને પ્રબુદ્ધ થાય તો.

કૉંગ્રેસના નેતાઓની ઓસીલેટેડ ઓગોયેશન સ્કીમની બદી ઓની તપાસના પરિણામો દક્ષિણસ્તાનના નેતાઓ તેમજ મહાત્મા ગાંધીજીની સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યાં. મહાત્મા ગાંધીજીએ તેઓના રીપોર્ટ પર એ વખતે (તા. ૪ જુન ૧૯૩૨ ના) રીક્ષા કરતાં અન્ય બાબતોની સાથે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું:

> "જરાનું હતુ તે થયું. હવે ઇપદાક્ષિન ગોળીમેન્ટની ફરી તપાસ થાય તે વખતે બાબ્ન દીક્ષી સેટલરોના કાંક્ષિત લાભોને ખાતર કે ગરીબ દીક્ષી મજુરોના હકો વેચી નહિ દેવામાં આવે તો આ રીપોર્ટ પઢનારાઓની મંજુર્ણત જરબાદ ગયેલી નહિ ગણાય. સેટલરોની જિંદગીના વિકલ્પ આંગળા થઇ રહે તેમ નથી. અને તેનો આધાર તેના પોતાના ગુજરાત ઉપર રહેવો જોઇએ. આપણે સેટલરોએ પોતાનાથી એ કી અનુકૂળ સ્થિતિમાં મુકાયેલા બાપઓના હકોને જતા કરવામાં આવે એવા એક સોદામાં ભાગીદાર થવું નોઇએ."

જેઓને તેઓ પોતાના મદાન ભાગેવાન તરીકે ગણવાનો અને આદર બક્ષવાનો હાવો કરે છે તેમના તરફથી કૉંગ્રેસના નેતાઓની કરજ વિશેનું આના કરતાં વધારે સ્પષ્ટ નિવેદન ભાગ્યે જ થઇ શકે.

પરંતુ તેમ છતાં, અને એક હુકકાને ખાતર પોતાના બાપઓના જન્મસિદ્ધ હકો વેચી દેવાના નથી, એવી જાહેર સભાઓમાં ગજ નાખો કરેલી હોવા છતાં, તેઓએ એવી તપાસ કમીટીની સાથે પોતાને ઓળખાવવાની ના કરી, કે જે કમીટીના ધ્યેય સાઉથ આફ્રિકાના દીક્ષીઓને પુનીયનની બહાર પસાવવાને એક વિદેશવસવાટની યોજનાની શક્યતા ઓની અને કટલા દીક્ષીઓ તેવી યોજનાનો લાભ લેશે તેની તપાસ કરવાનો છે. અને આ પ્રમાણે કરીને કૉંગ્રેસે તેજ સોદાના મતને કાકર મારી છે કે જે બીજા વખત કરવા માગતાં નથી.

આ રીતે કૉંગ્રેસ પોતાની હરીફતાને માટે દોષિત છે એટલુંજ નહિ પણ બેકરાતને કેકર મારવા માટે પણ દોષિત છે. કોલોનીયલ ઓનર એન્ડ સેટલર્સ કમીટીના ઓનરરી સેક્રેટરી કૉંગ્રેસના નેતાઓની આપણુદીનેજ આભારી છે કે જેઓ બાદ પોતાનુંજ અને યોકાગેક બીજાઓ જેઓને તેઓની સાથે રહેવામાં કદાચ હાયક થશે તેઓનું પ્રતિનિધિત્વ પરાવે છે.

દેશમાં પોલી પડને માટે આપણે અતર્ન ખેદ થાય છે, પરંતુ જ્યાં સુધી ગોરા તાંબે પક્ષ આ દેશમાં પક્ષપાત કરનારો છે ત્યા સુધી તેને અટકાવી શકાય તેવો એક પણ માર્ગ રહ્યો હોવાજ નહિ. નહ તો ટ્રાંસવાલમાં પણ છે, જ્યાં કૉંગ્રેસ અને કમર્શીયલ એસોસીએશન જેવી બે સંસ્થાઓ છે. કુક મુદ્દત સુધી તો કૉંગ્રેસ, એજન્ટે તેના અવાજની અવગણના કરવાથી, અને કમર્શીયલ એસોસીએશનની સ્થાપનામાં સહાયભૂત થવા અને તેનો પક્ષ લેવાથી, રીક્ષાસ ખેડી હતી. એવીજ સ્થિતિ નાટાલમાં થઈ છે અને બન્ને બનાવોમાં એજન્ટે પોતાની ઉદાસીનતથી કૉંગ્રેસના અગ્રણીઓને પોતાના પક્ષમાં લઇ લીધેલા છે અને બન્નેએ કોમની પ્રજા વિરૂદ્ધ કોમની સેવા કરવાની જવાબદારી ઉઠાવી લીધી છે દક્ષિણતમા કૉંગ્રેસને સાઉથ આફ્રિકાના દીક્ષીઓનું પ્રતિનિધિત્વ મહાત્મા ગાંધી કરવાનો બીલકુલ હક છેજ નહિ.

પરંતુ અમને એ આશા થાય છે કે એ છે કે કૉંગ્રેસની અસ્થિરતા ખેટલી એવી છે કે તેનો ખેપ 'નાટાલ ઓબ્ઝર્વર' ને પણ લાગી ગયો છે. યોકાગેક પ્રધાન ક્રિયર જ્યારે કોલોનાઇઝેશન સ્કીમના કેટલ પણ વિશ્વાસનોનો, તેની પ્રજાઓનો હેતુ પુનીયનની દીક્ષી વસ્તીને પટાડવાનો હોવાના આધારે, સિદ્ધાંતથી ઓછો વિરોધ કર્યો હતો ત્યારે એ તેણે અમને સખ્ત ઠપકા આપ્યો હતો અને સિદ્ધાંતોને બાજુએ મુકીને સવાલનો કેવળ બાવહારિક દ્રષ્ટિથી—રોકીના દ્રષ્ટિથી, વિચાર કરવા સુચવ્યું હતું. અને દીક્ષીઓને આ દેશમાં કુવે આમાં પડેલા જોઇને કરતાં ત્યાં તેઓને વધારે આવકાર મળી શકતો હોય તેવા દેશમાં ચોકલી હેવા એ વધારે સારું ગણાય એમ સમજાવ્યું હતું. હવે આપે જોયુંજ હશે કે બાકાબિક 'ઓબ્ઝર્વર' કૉંગ્રેસનું નિવેદન : જેમાં એક નવી દલીલ કરવામાં આવેલી નથી, તેને "વાજબી દ્રષ્ટિબિંદુ રજુ કરનાર" તરીકે વર્ણવે છે અને એની સુચના કરે છે, કે કૉંગ્રેસે કોલોનાઇઝેશનના કામ પણ દક્ષણાસ્તની સાથે હાથ આપ્યો સામાન્ય દીક્ષી કોમના વિરોધ ગણ્યાગાંઠ્યા રીતે દક્ષણાપ્રેમ જ કોમ એવો વિશ્વાસ રાખ્યો હોત તો કદાચપ્રકટરેલું ગણાતો!

પરંતુ કૉંગ્રેસે પોતે પણ પોતાની આંતરિકના સ્વિકારપણે કબાલી રાખેલી છે. એક આગે ન કહે છે કે "અમારી કોમનો આખો ઇતીહાસ અ..... એવી માન્યતા ધરાવનારને કેટલાકો છે કે એવી કોમ પણ યોજનાનો હેતુ આ દેશમાંથી અમારી સંખ્યા ઘટાડવાનોજ છે." વળી બીજે સ્થળે તે કહે છે કે "બ્રાહ્મણોની ગાઢ નવો ... કે નવાં રહેઠાણો સ્થાપવાની પ્રજ્ઞા ગીચ વસ્તી વાળા દેશોમાં જ્યાં નિર્વાહ કરવાની મુશ્કેલીઓ દાપ ખાજ ઘણ રહે. એવી પ્રજ્ઞા સાઉથ આફ્રિકામાં દીક્ષીઓને કદી ધ નથી એવી ખુલી જગાવાળી વસ્તી વાળા દેશમાં આપ એવી આશા પણ રાજનીતીએ નહિ રાખી શકાય.' વધુમા તે એવી મજબુત દલીલથી દર્શાવે છે કે દીક્ષી સવાલનું સમાધાન સાઉથ આફ્રિકામાંજ પુરેપુરા પ્રયત્નોના ફલની અંદર રહેલું છે. આ બધું તપાસ કમીટીના

આપેલા તેના સહકારની સાથે સંગતમાં ધરાવતું નજર ગણાય. દાખલા તરીકે તપાસ કમીટી કોંગ્રેસનો વાજબીપણે પુછી શકે : "એ બધું તો ઠીક જાણીએ છીએ પરંતુ અમે તો સાઉથ આફ્રિકાના દીઠીયોને પસાથી કશાય તેવો કામ બન્ય દેશ શોધવામાં તકારી મદદ માંગીએ છીએ" ... પ્રશ્નોના જવાબ કોંગ્રેસે શું આપ્યો દેશને એ જાણવું તેનું ધર્મ પણ. પરંતુ તેના માટે પણ. આ વખત લિસ્ટો તૈયાર કરવાની 'બહોળા પ્રમાણમાં' શકયતાઓ વિચારવા અને તપાસવાને બદલામાં બરાબર ... તેનું પોતાના નિવેદનમાં જણાવીને કોંગ્રેસે બારી રાખેલી ... તેનો અર્થ ઓટલોજ થાય છે કે કોંગ્રેસ લિસ્ટોવગરવાળી "મોટા પ્રમાણમાં" તપાસ કરવાને તૈયાર નથી પણ "નાના પ્રમાણમાં" તૈયાર ... !

કોલોનીયલ મીનર ઓન્ડ સેક્રેટરી મી. જોસેફ ચેમ્બરલેનના મજબુત વિરોધ કોંકિ આંકી કોંગ્રેસની કામગી અટકાવી દીધેલી છે એ દુખદાયક.

નાતાલના હિંદી સવાલનું બહુ સફાઈદાર સાધનોને આજ એકજ રસ્તો જણાય છે અને તે ત્યાગ અને બહાદુર જુસ્સાદાયી તેમ બાબતમાં જોવાનો છે. દીઠીને બે દેશમાં સાધનોમાં આવ્યો અને બે દેશના લોકોમાં તેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો. હવે કોઈ હસ્તિને તેમાંથી સપળો રસ ચૂસી જવાને કુંડી દુકકે તેમ કુંડી દેવો. બે ધનસાનીબાત નહિ ગણાય તેના સંચાલકોને મુનીમજીની પસ્તીના એક ભાગ તરીકે ગણવા જોઇએ અને સાઉથ આફ્રિકાના ખરા ભાગમાં ચાલી બનાવવાની દરેક તક આપવી જોઇએ. દીઠીઓએ સાઉથ આફ્રિકાની રાજકારણ જોવાની ખાસિયતો કદી નથી ઉકેલી ફકત સ્વમાનભીરુ મનુષ્ય તરીકે રહેવાનો હક અને માનઆબરૂથી પોતાની રોજ કમાવાની આજ તક માંગે છે. બે બાબતથી કંઈ ઉદાહરણ નહિ ગણાય. તેમ તે બાબત રાખવી પણ કંઈ ગુનેહગાર નથી. એ રાજકરણી પ્રશ્ન ઉકેલવામાં ખરા વિરોધ દાખવે અને જાતીય ઉચ્ચતાનો ખોટો ખ્યાલ જરા ઓછો રાખે તો, ને બે બાબતમાં તેઓને ગોટ મરનારાજ નીવડવાનો છે.

'નવજીવન' ના ગ્રાહકોને

'નવજીવન' કાર્યાલય અમદાવાદના વ્યવસ્થાપક શ્રી જીવણજી ડી. દેસાઇ નીચે પ્રમાણે ખબર જણાવે છે :-

'યંગ ઇન્ડિયા,' 'નવજીવન' અને 'હરિજન નવજીવન' બંધ થતાં બાકીના હરી પ્રસિદ્ધ થયેલા સંખ્યા નાણાં ઉઘરાવવા તે પત્રોના ગ્રાહકોને જણાવવામાં આવે છે કે તેઓનું બાકીનું લવાજમ તેઓની ઈચ્છા હશે તો પાછું વાળી દેવામાં આવશે અને જો તે પાછું નાંખ નેઝવું હોય તો નીચેની વસ્તુઓમાંથી તેના બાકી વધેલા લવાજમના બદલામાં ગમે તમ શકશે:

(૧) ઉપરનાં પત્રોના બદલામાં અનુક્રમે 'હરિજન,' 'હરિજન બંધુ' અથવા 'હરિજન સેવક' મંગાવી શકશે.

(૨) 'નવજીવન' પ્રકાશન બંધ થતાં પ્રસિદ્ધ થયેલા તેટલી કીમતના કોઈ પણ પુસ્તકો પસંદ કરી શકશે.

(૩) મહામાજી તરફની હરિજન ફાળો થઈ ચૂકયો છે તેમાં તે રકમનું દાન કરી શકશે. અથવા

(૪) સામાન્ય ભારતીય સંસ્થા સંઘને બાકી કાર્યને માટે દાન કરી શકશે.

જે બાબતો ઉપરીમાંથી કોઈ પસંદગી કરવા બાબતનો નિર્ણય અને પોતાનું બાકીનું લવાજમ પાછું માંગવા નિર્ણય તેઓએ ૧૫ ૧-૩૪ પહેલાં પોતાની ઇચ્છાઓ જણાવી દેવી. જણાવ્યા નહિ આવતા બાબતોએ ઉપર જણાવેલી પહેલી પસંદગી કરેલી ગણી દેવામાં આવશે અને તેઓનું બાકીનું લવાજમ 'હરિજન' પત્ર પેટે સુપ્રત કરી દેવામાં આવશે.

છગનલાલ ડી. દેસાઇ,
વ્યવસ્થાપક નવજીવન કાર્યાલય.

હિંદુસ્તાનમાં ભયંકર ધરતીકંપ

જાન માલની ખુવારી

કલકત્તાથી તાર જણાવે છે કે ગયા સોમવારે તા. ૧૫ મી જે હિંદુસ્તાનમાં કદી નહિ અનુભવાયલો એવો ધરતીકંપનો આંચ છે

પટના અને જબલપુરમાં મોટું નુકસાન અને જાનની ખુવારી થઈ છે

મરાઓ સાંજે ચારે નુકસાન થયું છે. પટનામાં ૨ મરણ થયાં હતા અને ઘવાયાં ૪ જણા હતાં.

જબલપુરમાં ડીસ્ટ્રીક્ટ મેડીકલ ઓફીસર અને રેલ્વે પબ્લીસીટના મેનેજરની પત્નીઓનું મરણ થયું હતું.

પટનામાં ઓગણીસ ઘરનું બારમેજર ઓફ પણ નકામ રહ્યું હતું. સેંકડો ઘરબાર વિનાના થઇ ગયા છે. ટેલીફોન, ટેલીગ્રાફ અને વીજળીના તારો તુટી ગયા છે અને રોકેલું પાછું પણ બહુજ ઓછું છે

બાલામ કે તોફાનનું મુખ્ય સ્થાન મનાવામાં આવે ... તે બના ગયેલું જબલપુર છે.

કારણકાંગમાં સખ્ત ઓધેડા થયેલા હતા, પારો અને મકાનો પાનાની બાજુની બાજુ ટેકરીઓપરથી બાગી પડયાં હતાં.

જબલપુરમાં રેલ્વે સ્ટેશન ઓફ ફાયર થતાં માલ ગાડી ઉપર તુટી પડયું હતું.

કલકત્તા બાકી ગયું હતું. દીઠીઓના હલ્લામાં પરો હલવાથી લોકો પોતાની માલમતા લઈ બાજરા બની દોડધામ કરી રહ્યા હતાં. બાગો અને ખુલ્લા મેદાનો સ્ત્રી, પુરૂષ અને બાળકોથી ભરાઈ ગયા હતા અને છેક રાત પડયાં સુધી લોકો પાછા પોતાને ઘેર ગયા નહોતા.

સોથી શાંત રહેનારાઓમાં કલકત્તાની ટેલીફોન એકસચેંજના ઓપરેટરો હતા કે જે પોતાને કામે રિપોર્ટ થતાં ચલાવી રહ્યા હતા

મુખ્યમાં ૧૮૯૭ ના સાલ પછી પહેલીજ વખત આવો ધરતીકંપ થયો છે જેને પરિણામે ૨૫ હજારો મરણ પામ્યા હતાં અને ૩૦૦ જખમી થયા હતા.

ગુજરાતથી પૂર્વ બંગાળ અને મદ્રાસથી હિમાલય સુધીના આખા વિસ્તારમાં ધરતીકંપ થયો હતો.

તોફાનનું મુખ્યસ્થાન મુંબઇથી ૧૦૦૦ માઇલ પૂર્વ દિશાએ અને કલકત્તાથી ૧૦૦ માઈલ નાગપુરની તરફ જબલપુર છે.

પટનામાં ૬૦ માણસોને હરિપીતાલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. બધા કુટુમ્બો મકાનો નગરના બહુ ભાગમાં

છે. એવી ગંભીર સ્થિતિ થઇ પડી હતી કે બે દિવસની દફતાળ જાહેર કરવી પડી હતી.

સપ્તાહાર આંકડાઓપરથી જણાય છે કે ધરતીની આજુ બાજુમાં ૫૬ ઝાડો થયા હતા અને ૨૦૭ જગ્યાએ થયા હતા. અત્યારે ૪૦૦૦ ઘરોને નુકસાન પહોંચ્યું હતું. બાગલપુરમાં ૫ માર્યાં ગયા હતા અને મુંગેરપુરમાં ૧૮૦ માંથી ૧૬૦ રેલવેના કુંપકા જમીન દોસ્ત થયાં હતાં. બિહારમાં ૫૦૦ પર પડી ભાંગ્યાં હતાં અને ૧૬ માણસો મરી ગયા હતા.

ગોરખપુરમાં રેલ ગાડીનો માર્ગ અને ટેલિફોન પુલો અટકી પડયા હતા.

બસ દિલ્હીમાં એવી વાત જાહેર થઇ છે કે જ્યોતિષોએ જાન્યુઆરી તા. ૧૫ અને તા. ૨૬ની વચ્ચે આ ધરતીકંપ થવાનું ભવિષ્ય ભાખ્યું હતું.

કહેવાય છે કે ૧૦૦૦ વર્ષ પૂર્વે મહાભારતના યુદ્ધ પખતે થએલા ધરતીકંપ પછી આ પ્રદેશો ધરતીકંપ થયો છે.

તા. ૧૬ મીનો તાર જણાવે છે કે ઉત્તર બીહારમાં આવેલા મુઝફરપુરમાં સેંકડો માણસો મરી ગયા છે. શહેર આખું જમીનદોસ્ત થયું છે. રસ્તાપર લાશો પડેલી છે. બબ્બેહજાર કપાઈ ગયો છે. મુઝફરપુર એ જાંકનું અગત્યનું મથક ગણાતું હતું. હરણામાં ૭૦ માણસ મરી ગયા છે.

ઘણા સ્થળોમાં જ્યાં પૂર્વે ધરતી હતી ત્યાં પાણી ફરી વળ્યાં છે.

દક્ષિણ બીહમાં ત્રાંબેંગામાં આંચકો લાગ્યો હતો પણ વધુ નુકસાન નથી થયું.

બીહારમાં મકાનો જમીનદોસ્ત થવા ઉપરાંત પુલો તારોની ચોતરફની સંદેશાવ્યવહાર સંસ્થાનો ભોગ પણ ભારી પડયો છે.

ડાકતરો અને સંકટ નિવારણના સાધનો મોકલાયાં હતાં.

છેલ્લો અહેવાલ

ધરતીકંપથી બચેલી જનતાની જબારીના ખેતરો અકસ્માત મુજબ આશરે ૨૦૦૦ માણસો મરી ગયા છે અને ૧૦,૦૦૦ ઉપર જખમી થયા છે.

કોલોનાઈઝેશનનો તપાસ

સા. આ. ઈ. કોંગ્રેસનું નિવેદન

લાંબા વખતથી રાજ કોવાર્ડ રહેલું સાઉથ આફ્રિકા ધ્રુનિઅન કોંગ્રેસનું નિવેદન આવ્યું તા. ૬ઠ્ઠીએ સાઉથ આફ્રિકાના દોહીઓના પુનર્વસનની બહાર વસાવવાને એક વિદેશવસવાટની યોજનાના કારણોની અને કેટલા દોહીઓ તેવી યોજનાનો લાભ લેશે તેની તપાસ કરવા નીમાયેલી કોલોનાઈઝેશન એન્કવાયરી કમીટીની રચના રદ્દ કરવામાં આવ્યું હતું.

દોહી વસાહતની વિસ્તૃત તવારીખ આપ્યા પછી અને ૧૯૨૬ની નાટાલમાં થએલી દોહી વસ્તીગણના રીપોર્ટ અને ૧૯૩૨ના કોલેઇન કમીશનના રીપોર્ટ બાબે વિસ્તારથી ટાંક્યા પછી કોંગ્રેસ નાટાલના પોતાની દોહી વસ્તી તરફના કર્તવ્ય તરફ અને યુરોપીઅન વસ્તીના દોહીઓ તરફની કરવાયેલી વર્તણુક તરફ ધ્યાન ખેંચે છે.

તે જણાવે છે કે, અમે અમારી હાલની સ્થિતિનું ચિત્ર આપવાને આ દેશમાં અમારી વસ્તીના બની શકે તેટલો વિસ્તારથી ઇતિહાસ આપવાનો તકલીફ ઉઠાવેલી છે. જેથી સાઉથ આફ્રિકામાંથી વિદેશવસવાટની સકયતાઓ સંબંધમાં અમારા નિરીક્ષણપર આવવામાં કેવા પાતાવરણે અસર કરેલી છે તેનો ફગાટીને ખ્યાલ આવી શકે.

હાલ સાઉથ આફ્રિકામાં વસી રહેલા દોહીઓનો મોટો ભાગ—૮૦ ટકા ઉપર—પ્રવાસી દોહીઓના આ દેશમાં જન્મેલા સંતાનોનો છે. તેઓના પૂર્વજોને આ દેશમાં સાહસ-પ્રિયતા બોલાવ્યા પરંતુ હિંદુસ્તાન જેવા વિશાળ દેશમાં પ્રવર્તતી પ્રતિકૂળ આર્થિક અને સામાજીક સ્થિતિને લીધે અને યુરોપીઅનોના ખાસ આગ્રહવશથી આવ્યા હતા. તેઓ મોટા ભાગના મદ્રાસ અને બંગાળા પ્રદેશોમાંથી અને ગરીબ મધ્યમ વર્ગમાંથી આવ્યા હતા. આ જાતનો દોહી જનારો અદ્રષ્ય થતો જાય છે અને બેત્રણ દાયકામાં લગભગ સમૂળગો અદ્રશ્ય થઈ જશે.

દોહીઓનો મોટો ભાગ આ દેશમાં જન્મેલા દોહીઓનો છે અને તે બધિમના મુખ્યત્વની અસરમાં આવીને દરેક રીતે સાઉથ આફ્રિકન-ઓનો છે. તેઓમાંથી પોતાની જાતીની ભાષાવતો ધીમે ધીમે નષ્ટ થતી જાય છે, તેઓની માતૃભાષાનું જ્ઞાન નષ્ટ થતું જાય છે અને તેઓનો પોષ્ટરચેસ પાકિસ્તાના જેવો થતો જાય છે. તેઓ સાઉથ આફ્રિકાની આબોહવાથી ટેવાયેલા છે અને ઉષ્ણ કટીબંધની સ્થળના ગેરલાભો સાઉથ આફ્રિકાના યુરોપીઅનોના કેટલાક તેઓને પણ નડે છે.

કોલોનાઈઝેશન સામેને વિરોધના કોંગ્રેસ પોતાની શંકા છુપાવતી નથી. આ દેશમાં અમારી વસ્તીનો આર્થિક ઇતિહાસ જેની માન્યતા ધરાવવાને કારણ આપનારો છે કે આવી કોઇ પણ યોજનાનો હેતુ અગારી સંખ્યા વધારવાનો અને જેઓ યુરોપીઅન વસ્તીની આબાદી માગણીઓ સિવાય કદી અહિં આવેલા નહિ હોત, અને જેઓના વિના નાટાલ હાલની આબાદ સ્થિતિએ પહોંચેલું નહિ હોત. તેઓને કાઢી મુકવાનો છે. પરંતુ એવી શંકાનો બાજુએ મૂકીએ તો પણ નાકૉંક્રિટ દાખલે જેનો આપે ખાસ નિરીક્ષણપર આવી જરૂરને કારણે કાઢે કે હાલ વિચારાધીન દોહી તો વિદેશવસવાટની યોજના અમલમાં આવવાનો નહિ રહે.

એટલે દોહીસ્થાનથી દોહીઓને માટે એક વસવાટની યોજના વિચારી નાકાય છે પરંતુ દોહીઓને મોટા પ્રમાણમાં પોતાની જન્મભૂમી છોડવાને માટે તેઓને લાગુ પડનારી જમીનની ખાતરીથી તેઓની સામટા મોટી સંખ્યા મુખ્યો જોઇએ.

સાઉથ આફ્રિકાના સંબંધમાં, લગભગ ૧,૫૦,૦૦૦ દોહી પ્રજાનો ખેતી કામમાં રોકાયેલા છે. એટલું ચોક્કસપણે માની લેવા કારણ છે સાધારણ રીતે કામ કરે એવી પણ વયનો માણસ આંધળો પાટાના ભાગ ઉપરાંતને રાજી નહિ થાય સિવાય કે તેમ તો કોઇ પણ માસ સારો ધંધાના હોય. મુસાફરી કરવાની અને શોધ કરવાની અને સાહસ ખેડવાની પ્રકૃતિ જે તેઓમાં નાબૂદ થઇ ન પણ એમ વર્ષે માણસ ગઈ હોય તોપણ અગે જેઓ સાઉથ આફ્રિકામાં વસેલા કોઇએ અને આખું કુટુંબ અદ્રિ નાખેલું છે તેવા ઉષ્ણ દેશોની સ્થિતિનું જીવંતપણ જ્ઞાન ધરાવતા નથી. આબોહવા ઉષ્ણકટીબંધ

બાજુએ એક વિચાર વધારે જરૂરનો છે. સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓ પ્રત્યેના વિચારો અને દુનિયાના પશ્ચિમના ઘોરણોને ટેવાયેલા છે. વળી હીંદુસ્તાનના હીંદીઓને માટે સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓ ટેવાયેલા છે તેના કરતાં જુદા ઘોરણોનો દેશ જોવો જોઇએ. સાઉથ આફ્રિકાના હાલના હીંદીઓ તેવા દેશમાં કેવી રીતે સમાઈ જાય એ વિચારી શકાતું નથી. તેઓના વિચારો, પહેરવેશ, તેઓની સામાન્ય દ્રષ્ટિ એ સઘળાં જુદી જાતનાં છે. બહુ છે કે છેલ્લાં બોંતેર વર્ષ દરમીયાન ઘણા હીંદીઓ પુનીયન છોડી ઇઈ હીંદુસ્તાન ગયા છે, પરંતુ તેઓજ એવી જાતના લોકો હતા કે જેઓ પશ્ચિમનું ઘોરણ નહિ પરંતુ હીંદ તેવા દેશોમાં વસવાને ખુશી હતા. સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા હીંદીઓ જે ગયા છે તેઓ મોટે ભાગ હીંદમાં જન્મેલા માબાપોના છોકરાંઓ હતા. વળી હાલ અમલીંક કારણો એવાં છે કે દુનીયાનો મોટે દેશ સંસ્થાનિકોની મોટી સંખ્યા માંગે નહિ. ત્યાંથી મોટા પ્રમાણમાં વિદેશ વસવાટની શક્યતાઓ તપાસવાનો આ ચમન સૌથી ખરાબ છે.

વળી અગે જણાવીએ છીએ ત્યાં સુધી બૂનકાળની જમ નવો દેશ અને નવાં રહેઠાણો શોધવાની કલ્પના મુખ્યત્વે કરીને ઘણીજ ઓછ વસ્તીવાળા દેશોમાંથીજ આવે છે કે જ્યા નિર્વાહના સાધનોનો અભાવે લોકોનું મન નવા દેશો તરફ દોડવું હોય છે. સાઉથ આફ્રિકામાં હીંદી કામ તરફથી એવી કદી પણ કલ્પના કરવામાં નથી તેમ ખૂબી ઝબરજ વસ્તીના દેશમાં ત્યાં ને દેશની અંદરજ વિશાળ હોવો પોતાની આખી વસ્તીનો સમાવેશ થઇ શકે તેવા ખાલી પડેલા હોય તેવા દેશમાં તે કલ્પના સુધ્ધાં પણ નહિ. અમારો મોટો મજબુત મત છે કે હીંદી સવાલના સમાધાનનો ઉકેલજ સાઉથ આફ્રિકામાંજ પુરેપુરાપણાના હાલમાં રહેલો છે

અમે જાણીએ ગયા છીએ કે હીંદી કોમને હવે રવાની વસ્તીના એક વર્ગ તરીકે ગણવી જોઇએ અને સાઉથ આફ્રિકાના યુનીયનનો આકરાં પરિણામો કરવાને અમે વિનંતિ કરીએ છીએ, કે પ્રતિક ધોપનો દુર કરવામાં આવવાં જોઇએ અને અમારી કોમને આખા યુનીયનમાં કેળવણીની પુરી મદદ આપવી જોઇએ. તેમ કરવાથી પ્રાંતોને બદલે યુનીયનનો દાખલો બેસાડી શકાશે એટલુજ નહિ પરંતુ અમારી જુનામાં જુની સંસ્થાઓ એસોસીયેશનો અમારા ઉદ્ધારણ પણ દુર થઇ જશે.

પરચુરણ

—દિલ્હીમાં પંડિત જવાહરલાલે બાદશાહ અને ગાંધી આશ્રમની મુલાકાત દરમીયાન ૧૧ મીનીટમાં રૂ. ૧૨૪૫ ની ખાદી વેચી હતી.

—શ્રી. પ્રાગજી દેસાઇ જે પૂ. પ્રસૂરબા સાથે પકડાયા હતા અને પરોપર છોડવામાં આવ્યા હતા તેમને પરોપ ભંગ માટે ફરી પકડવામાં આવ્યા હતા અને ૧૮ માસની સખ્ત કેદની સજા કરી (૬) વર્ષમાં મુકવા છે

—"ફ્રુમણીચોર" શ્રી. મોહનલાલ પંડ્યાને પણ ૧૮ માસની સ ત કેદની સજા થઇ છે.

—રા. મણીલાલ હરીલાલભાઇએ ૨૭ વર્ષની વયે સ્વર્ગવાસ પામેલા પોતાના માતુશ્રીના સ્મરણાર્થે દવાખાનું કરવા નીચેની રકમ દાન કરેલી છે: પાંચ ૧૦૦-૦૦ ગાંધી આશ્રમ. શ્રી. ૭૫ 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન' શ્રી. ૫૦ મોનો લિનોલ્યુ અને શ્રી. ૭૫ મુલ્ક પંજરાપોળ કુલ પા. ૨૫૦૦.

ટ્રાંસવાલના હિંદીઓ અને કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટ

(લેખકઃ સત્યવાદી)

કેપટાઉન સમાધાન પછી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓએ શું શું ગુમાવ્યું અને શું શું મેળવ્યું એ વિષે ઘણું લખાઈ ગયું છે. અને ખરેખર દરેક ટ્રાંસવાલવાસી હીંદીએ તે જાણવું જોઇએ. આ છતીહાસ એક દૃષ્ટાંત રૂપ છે. કેપટાઉનના કરારમાં એક આખીદટમેન્ટ કમીટ અને બીજી રીપ્રેસેન્ટેશન કમીટ હતી. એ બન્ને કમીટીઓ ટ્રાંસવાલના હીંદીઓ મારે નકામી નિવડયા છે. ટ્રાંસવાલના હીંદીઓને લાગે વળગે છે તે દ્રષ્ટિએ જોતાં એક પણ જાતના હીંદીની ઉન્નતી મારે પગલાં લેવાયાં નથી. રીપ્રેસેન્ટેશન કમીટીનો સરકારે ચોખ્ખોજ ભંગ કર્યો છે. અરધી સદીની ચાળુ લડત બાદ સરકાર પોતાની સેમીગેશનલ નીતીમાં ફાવી ગઈ છે. તેણે ટેમ્પુર એક્ટ પાસ કરી હીંદીઓના કરાએ ગોરી પ્રજા કરતાં હીંદીઓ વધારા ઉપરનો ટેક્ષ સદાને માટે ચોંટાડી દીધેલાનું ઠરાવવું અપમાન કર્યું છે. ટ્રાંસવાલનો લાઝસન્સ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ પાસ કરી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓ પાસેથી નગની આઝાદીનાનું એકનું એક સાધન ખુંચવી લેવામાં આવ્યું છે. અને આ એગ્રીમેન્ટનો ભંગ છડેચોક હીંદી સરકારના એજન્ટની હાજરીમાં થાય છે તે વળી અધુરી વધારે દુખકર છે. પરંતુ હીંદ સરકારને સ્વતંત્ર યુનીયન સરકાર મરજીમાં આવે તેમ રમાડે છે. તેનો સદ્ધર સાથી એક પછી એક હીંદીઓની પ્રગતિ ઉપર કાપ મુકવાનો કાયદો પાસ કરી હીંદીઓને તારાજ કરે છે. એજન્ટ સાહેબ બધાના દુઃખે પોતાના દેશબાંધવોની દિન-પ્રતિદિન થતી જતી કરૂણાજનક સ્થિતિ નિહાળતા હોવા છતાં પોતાના માલીક હીંદ સરકારની નીતીને અધીન થઇ, કેપટાઉન કરારનો ભંગ થતા છતાં પણ યુનીયન સરકાર સાથે સહકાર સાધે છે. આ નીતીથી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓના દુઃખમાં રોજરોજ વધારો થતો જાય છે.

કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટના ગયાસ બેઠકો ગણ જાપરે ચડીને ગયા, સવારથી સાંજ સુધી હકમ પલટાની વાતો થઇ. પણ સરકારે હીંદીઓ વિરૂદ્ધ કાયદા પાસ કરવા ચાલુજ રાખ્યા, એમીગ્રેન્ટ, સરકારની એકજ નીતી હીંદીઓને હતાશ કરી તેમને ઓછા કરવાની ચાલુ રહી, ક્લાસ એરીયાસ બીલ પેંસી ગયેલું પણ તે ૧૫,૦૦૦ હીંદીઓ ચાલ્યા ગયા તેમના લોગે. ટેમ્પુરમાં એકટમાં ફુદ્ધારાઓ મુકી તે કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ રદ્દબાતલ કરાવીનેજ, પણ કોંગ્રેસની ફુટ કે જેને માટે નામદાર સાસ્ત્રીએ ફોગટ યુનીયન સરકારની ઉદારતાના હીંદ માં ભર્યા પુષ્કળ વખાણ કર્યા હતાં, તે પણ લાઈસન્સ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ પાસ કરી છીનવી લેવાથી કારણ કે એમીગ્રેટ એરીયાસમાં પણ લાઇસન્સ આપવા કે નહિ તે લાઇસન્સ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સની રૂએ મ્યુનીસીપાલીટીના મરજીની વાત છે. આ પ્રમાણે એમીગ્રેશન પણ બધા અને આજવિકાનું એક માત્ર સાધન, વેપારનું લાઈસન્સ, તે પણ ગયું, આનાથી બીજા કોણ હીંદીઓની દુઃખની કોઈ કલ્પના વિના તકલીફ અને કોઈ પણ મનના બદલા વિના હીંદી પ્રજા આ દેશ છોડી ચાલી જાય એવી આ પ્રપંચ જાળ નથી!

નામદાર શાસ્ત્રીએ જેમ કન્ટીનેશન લેવાની સલાહ આપી તેમ હાલના નામદાર એજન્ટ સાહેબે પણ એમપ્રેસ્ટેટ એરીયાસ બધાવી લેવાની કામમાં સલાહ આપી. પહેલાં તો મંત્રીએ આ

સલાહ સામે મજબૂત વિરોધ જાહેર કર્યો પણ પગલાં ભરતાં વિરોધ સહકારમાં ફેરવાઈ ગયો લાગે છે, એમાં કોમના કમનસીબી નથી. ? એજન્ટ સાહેબ જે દિવસે લાયસન્સ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સની રૂએ એકઝેમ્પટેડ એરીયાસમાં પણ લાયસન્સ નહિ મળે તે દિવસે રીજેક્ટ થયેલાં લાયસન્સો મેળવી આપી શકશે કે? અને જો નહિ મેળવી આપી શકે એમ હોય તો ઉપરની તેમની સલાહ વાજબી ઠેરે? એઝેમ્પટેડ એરીયાસને વધારી લેવાની સલાહને માન્ય રાખનારા દાદી કોમના આગેવાનો કોમને એથેઝાર્ડના ખાડામાં લઈ ગયા છે એ શું દેખીતું નથી? શું હજી પણ કોઈ કહેશે કે દાદી સરકારનો સહકાર સાધી યુનીયન સરકાર પોતાની કુટીલ રાજનીતીમાં નથી ફાવી ગઈ. દાદીઓના વલણ અંગે એજન્સી રજપાણી પણ જોજ એજન્સીએ રજૂઆતે બહાર દાદીઓનું ગોકાણ નથી ... લાયસન્સ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ પાસ થયા બાદ કેટલાયે દાદીઓના લાયસન્સો નામંજુર થયા છે તેમાંના એકને પણ એજન્ટ સાહેબ લાયસન્સ અપાવી શક્યા છે ખરા? નહિ આપાવી શકવા હોય તો ટ્રાંસવાલના દાદીઓ માટે કેપટાઉનના કરારની કોંઈ પણ કલમ ક્યાંય છે ખરી? કાલ માં યુરોપીયન મંડળોમાં દાદીઓનો સામાજીક દરજ્જો ઉંચો લાવવાને નામદાર એજન્ટ સાહેબ સતત પ્રચાર કરી કરી રહ્યા છે, પણ ખુદ દાદીઓ માટે રેલ્વેનું સામાન્ય નહિ હોય તો તેઓ તેમનો સામાજીક દરજ્જો ઉંચો લાવી શકે ખરા? ઉપર બતાવેલી વાતો તો નામદાર સાહેબના ધ્યાનમાં પુરેપુરી લાવેલી છે તો પણ કાયદાકીય અન્યાયોનો પ્રવાહ તો ચાલુજ રહ્યો છે. એ અન્યાયોકીય પ્રવાહને તો નામદાર એજન્ટ સાહેબ અટકાવી શક્યા છે ખરા? આવી ગમીન અને મોટી બાબતોમાં દાદી પ્રજાએ વિશ્વાસ મુકવાથી પુરેપુરો મુકાવ્યું છે તો શું તે ભવિષ્યમાં પણ એવો વિશ્વાસ રાખી શકે? સરકારની નિર્માલ્ય નીતીમાં સહકાર આપી પોતાની પાયમાલી વધારી લેવા માગે છે? કે તે પોતાના પગ ઉપર ઉભા રહેતાં સાખ્યા ગમે તેવાં દુઃખ સહન કરી સ્વમાનથી જાહેર પડશે? બંને એજન્ટો અને દાદી સરકાર કોમના હકોનું રક્ષણ નહિજ કરી શકતા હોય—કોમે જુનકાળે પુરવાર કર્યું ... તેઓ રક્ષણ કરવાને અશક્ત છે—તો કોમે એજન્ટ અને દાદી સરકારની નીતીનો ખુલ્લો વિરોધ કરી તેમને સહકાર આપવાનું બંધ નહિ કરવું જોઈએ? એસોસીએટેડ એજન્સીની યોજના મુજબ ૧૫,૦૦૦ ગરીબ દાદી આશ્રિતો આ દેશ સહાને માટે છોડી જવા પડ્યા, અને હજી પણ ગરીબો વતનોને જવું જોઈએ. તો ... લાયસન્સ ઓર્ડીનન્સ માં એજન્ટો ફેરફાર કરાવી શકતા નથી ત્યારે ... તેઓ કોમોનાઈઝેશન સ્કીમને સહકાર આપી બીજા પચાસેક હજાર દાદીઓને કહાડ્યા બાદ મજબુર લાયસન્સીંગ ઓર્ડીનન્સમાં ફેરફાર કરાવી રાહત મેળવવાનો ઉમેદ રાખે છે?

લાયસન્સીંગ ઓર્ડીનન્સનો અને એવા બીજા કેટલાંય કુદરતોનો નીવેડો નહિ આવે ત્યા સુધી ટ્રાંસવાલની દાદી પ્રજાએ એજન્સી સામે પોતાનો ચિર વિરોધ જાહેર કરી સહકાર આપવાનું બંધ કરવું જોઈએ. ટ્રાંસવાલના ઓ એફ રાઈટર ગ્રાં અને ગ્રામકાર્યોમાં સલાહો આપી એજન્ટ સાહેબને સંભળાવી દેવું જોઈએ કે તેઓ દાદીઓના હકોનું રક્ષણ કરવાને અશક્તજ છે, યુનીયન સરકાર પાસે કેપટાઉન કરારેલું પરિપુર્ણ પાલન કરાવવાને અશક્ત છે તો તેમણે દાદી સરકારને જણાવી દેવું કે તેઓ પોતે યુનીયનમાં દાદી-ઓના હકોને રક્ષણ આપવાને અશક્તજ છે, યુનીયન સરકાર કેપટાઉનના કરારો પાળતી નથી તેવા વિરોધદર્શે યુનીયન માંથી એજન્સી ખેંચી લેવા. નિર્માલ્ય નીતી વાપરી પોતાના કેશભંધુઓના હકોનું વેચાણ થવા દેવું તેના કરતાં ઉપરનો સુચવેલો માર્ગ સર્વોત્તમ છે.

એજન્ટ સાહેબની હાજરીમાં 'ઓપિનિઅન'માં છપાયા મુજબ લાઈસન્સધારીની ફરસ બેરે એક ફેરીવાળા ભાઈ વલી જુમાભાઈ ૧૯૩૨ નું લાયસન્સ માટે દર્દા તે ૧૯૩૩ માં રીન્યુ નહિ કરી આપ્યું અને તેના માલુ વેપારને કચડી નાખ્યો. એકલે હાથે આ ફેરીવાળા ભાઈએ આ હડહડતા અન્યાયની સામે હાઇ કોર્ટમાં કેસ કર્યો જેમાં હાર મળી અને લાયસન્સ રદ થયું. હાઈ કોર્ટના કેસનો ખરચો એકલા હાથે ભરનાર આ ફેરીવાળા ભાઇને કહેવું પડ્યું તે વાંચક લાયસો વાચારી લેશે તેના જીવનની બધી જમીનો સમા ગઈ. લાયસન્સ નહિ મળવાથી ગુલામી કરી નોકરી સ્વીકારવી પડી તે જુદું. કેવી આ ભાઈ પરની જુમાની સ્થિતિ થઇ તેવીજ ટ્રાંસવાલના બધા ફેરીવાળા લાયસોની સ્થિતિ છે. દર વરસે તેમણે લાઈસન્સ માટે એપ્લીકેશનો કરવાના રહ્યા, તે મંજુર કરવાં કે નામંજુર કરવાં તે મ્યુનીસીપાલીટી પાસે રૂરલ એરીયની મરજીની વાત, તેમના નિર્ણયમાં કોર્ટ દખલ નહિ કરી શકે. એજન્ટ સાહેબ કોઈ કોઇ કહાચ દરયમાં બધાના નહિ પણ લાઇસિન્સ તો નહિ આપાવી શકે. દુકાનદારોની પણ એવીજ સ્થિતિ. રસ્તા ઉપર કેવલસકુલ પીલેજ કાઉન્સીલના માલેકા કેસ ઉપરથી જોઇ શકાય છે કે દાદીઓ માટે નવા લાયસન્સો એ અશક્યવત દુષ્કુમ વત છે. આ ઉપરથી સૌ કોઈ જોઇ શકશે, કે ટ્રાંસવાલના દાદીની બાબી પ્રજાના હકોના રક્ષણને સરકારે બંધ કરી દીધા છે. આથી દાદી પ્રજાને બચાવે ગુલામી સિવાય બીજું કંઈજ નથી. ચેસ્ટર્ન સીપોકાલ્પ્સ એસોસીએશનના ધોરણે જીવન ગુજારવાને સગવડો કરી આપવાના કેપટાઉનના કરારોમાં રહેલા કલંકવાળા વાક્યો દાદી પ્રજા માટે દુઃખ ...

ટ્રાંસવાલના દાદીઓનું પ્રતિનિધિપણું ધરાવતી સંસ્થા ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શિયલ કોંગ્રેસ લાયસન્સોના અન્યાયમાં પોતાનો કાર્યક્રમ આવેરમાં મુકી કોમને દોરે એ અતિ ઇચ્છવાલાયક છે. કોમના જોસ્સા આગેવાનો હમણાં જાગી પોતાની કોમના અને જાતિ પ્રત્યેના કાજામાં પોતાની ફરજો બજાવશે અને કેપટાઉન કરારોમાં રહેલા બાકીનો યુનીયન સરકાર તરફથી બજેરોગ્ય ઘનો ભંગ અટકાવવાના પગલાં લેશે કે પછી એજન્ટની સલાહો ભરી તેને પુર્ણાંથી વધારીને તેની આગે વા પાછીઓમાં સામેલ થવાનું અને પોતે અને બીજા બધાસ્ત્ર કોમના ભવિષ્ય માટે સર્વસ્વ માની સ્વાર્થાંધ બની કોમની પાયમાલી કરશે?

નવી દાદી મારકેટ—નેટાલના એપ્રત્યમાં બંધાએલી દરબોરોને માટેની નવી મારકેટ ફેબ્રુઆરી તા. ૧ લીથી ખુલી મુકવાનો સંભવ છે. વરસ દહાડા પહેલાંથી તે મારકેટને ગણતરી બાકી અને દાદીઓના બરદાસને એકાએક ટ્રેડરની સુમતિ મળેલી જોવાની બધર નહતાં પ્રાંતિક બાતો તરફથી મળેલી ... મારકેટ ખુલી મુકાતાં તે બારાઓ બદલ પાઠવવા ના આવશે.

ગાંધીજીનો હરિજન યાત્રા

જબરદસ્ત પથ્થરમાર અને હારતોરા

ગાંધીજી સોદરપુર જવા માટે જબલપુરથી મેલગાં નિકળ્યા તે વખતે સ્ટેશન ઉપર એક પ્રેરક પ્રસંગ બન્યો હતો. અહલાદીપાથી દોઢમાં મુસાફરી કરતા જબરદસ્ત પથ્થરમાર કરો પ્લેટફોર્મ ઉપર ગાંધીજીને હારતોરા પહેરાવવા માટે જબરદસ્ત દાખલ થતાં, ખાટીસ સરકારી અમલદારે તેમને અટકાવીને જણાવ્યું હતું કે ગાંધીજીનો વિરોધ કરવા માટે તમે જલ્દી તોફાથી તમે જ ગાડીમાં નહિ. કરોડો બાકી પુનિદારો પહેલેથી હતો તથા તેઓ રોકાવટ કરવા આવતા હતા. તેમણે આ જવાબ સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. દીક્ષિત પ્લેટફોર્મ પરથી પાછાં આવતાં તેમને જલ્દી ફેંકવામાં આવ્યા હતા. ગાંધીજી કરોના હારતોરાથી ઘણા ખુશ થયા હતા

ગાળ દઈને કુમકો કરે!

સ્વામી લાલજીની આજ્ઞાની નીચે ગાંધીજી પાછળ સદર માં જતા સનાતનીઓએ જબલપુરસ્ટેશન તદ્દન કોલાહલ કરી મુકયો હતો.તેઓ ગાંધીજી સામે બતાવ જોવા બાવરના હતા, તેની સામે લોકોએ રોષ દર્શાવ્યો હતો. રાખી બાકીના તેમની પાસે જઈ ગાંધીજીને ગાળ નહિ દેવા માટે વિનંતિ કરતાં સનાતનીઓએ તેમની ઉપર કુમકો કર્યો હતો. પરિણામે એકના ભળા ઉપર મુજબ થઈ હતી.

હરિજનો સાથે વાતચીત

જબલપુર અને ગાડાથી પાછા ફર્યા બાદ ગાંધીજીએ ત્રિપુરાજીના મંદિરની મુલાકાત લીધી હતી, જે શ્રી જમનાલાલ બજાજે નવા ખર્ચ બંધાવેલા હરિજનો માટે ખુલ્લું મુકયું હતું. તેમણે કોલેજાળાના હરિજન વિદ્યાર્થીઓ અને કારકોની તપાસ કરી તે તેમને સ્વચ્છતાની જરૂરીયાત સમજાવી હતી. હરિજન કાર્યકર્તાઓ સાથે તેમણે વાતચીત કરી હતી. હરિજનોની સભામાં તેમણે ભાષણ પણ આપ્યું હતું. જબલપુર શહેરમાંથી ગાંધીજી રૂ. ૬૦૦૦ મળ્યા હતા.

માનપત્રો અને થેલીઓ

ગાંધીજી બારકાંથી ખંડવા ગયા હતા, ત્યાં તેમણે આખલ ઈંડિયા સંઘની શાખા ઉઘાડી હતી. ગાંધી ચોકમાં મળેલી વિરાટ સભામાં મ્યુનીસીપાલીટી. જીલ્લા કાઉન્સીલ તરફથી તેમને માનપત્રો તથા રૂ. ૧૫૦૧ અને રૂ. ૨૦૦૦ ની હરિજન સેવાર્થે અને સ્વાગતસમિતિ તરફથી થેલીઓ આપવામાં આવી હતી. બુરહાનપરમાં તેમને રૂ. ૧૭૦૧ ની થેલી તથા હરિજનો અને મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી માનપત્રો આપવામાં આવ્યા હતા.

પીળા પોષાકમાં સ્વયંસેવકો

જબલપુરથી નીકળી સોદાગપુર ગયા હતા, ત્યાંથી તેઓ બારડા ગયા હતા, જ્યાં પીળા પોષાકના ... સ્વયંસેવકો સાથે સ્વાગતસમિતિએ તેમનું ભવ્ય સ્વાગત કર્યું હતું. અહીં ગાંધીજીએ હરિજનોની સ્થિતિ તપાસી તેમનાં કષ્ટોની મુલાકાત લીધી હતી. તેમને કુલ થાનપત્રો તથા રૂ. ૨૬૩૪ મળ્યા હતા. દરમ્યાન ખંડવાળ જવા તેમણે ૪૦,૦૦૦ની માનવમેદની વચ્ચે ભાષણ આપ્યું હતું. જબલપુર શહેર તથા કુલ્લાએ તેમને રૂ. ૨૨૦૦૦ આપ્યા હતા તથા એકલા બાંસવાડા તે તેમને રૂ. ૨ આપ્યા હતા.

૨૦૦ સભાઓ: ૧૦૦૦ માનપત્રો

ગાંધીજીએ નાદુરસ્ત તબીયત છતા બરાર અને મધ્ય પ્રાંતનો પ્રવાસ પુરો કર્યો હતો. આ મુસાફરી દરમીયાન તેમણે ઓછામાં ૨૦૦૦ માઈલનો રસ્તો પટાવીને ૨૦૦ મોટી સભાઓ ને ભાષણ આપ્યાં હતા. તેમને ૧૦૦૦ માનપત્રો મળ્યાં હતા. તેમણે રૂ. ૫૫૦૦૦ એકઠા કર્યા હતા. હરિજનની ૧૮૦ માઈલની મોટરની મુસાફરી તેમણે કરી હતી. આખા પ્રવાસ દરમીયાન ગાંધીજી સાથે શ્રી. મહાદેવભાઈ દેસાઈ તથા શ્રી. રવિશંકર શુક્લ હતા, જેમણે ગાંધીજીનું પાણીબાઈ કામ ઉપાડી લીધું હતું. મધ્ય પ્રાંતોના આખા પ્રવાસ દરમિયાન ગાંધીજી સાથે શ્રી. રાજેન્દ્ર સિંહા રહ્યા હતા.

"મહાત્મા ગાંધીજીની જય"

જોધપુરથી દિલ્હીમાં આવી પહોંચ્યા હતા અને જાહેર પરેલા કાર્યોમાની વિરૂદ્ધ લોકોનાં ટોળાંથી બચવા માટે પુ દિલ્હી ખાતે ઉતરી પડયા હતા. ગાંધીજી બીજા બગીના કલા માંથી બહાર નિકળતાં સેવકોએ તેમની આસપાસ કોર્ડન કરી હતી. બહોળ સનાતનીઓ તરફથી ગાંધીજીની મોટર પર કાળા વાવટા બતાવવાનો પ્રયત્ન થયો હતો. ગાંધીજીની મોટર બજારમાંથી પસાર થતા લોકોએ "મહાત્મા ગાંધીજીની જય" ના પોકારો કરી મુકયા હતા.

મુબઇ અને મોટરની ભેટ

બધુ દિલ્હીમાં જમીનદારીપીડાના વિદ્યાર્થીઓએ આપેલા માનપત્રના જવાબમાં ગાંધીજીએ વિદ્યાર્થીઓને પોતાપોતાની આજુબાજુ, ગેરે, દુકાન વિગેરેની સ્વચ્છ રાખવા ઉપ તે બાબતે આનંદ દર્શાવ્યો હતો. આ ઉપરાંત દેવીઓને પણ તેમની સંસ્થામાં સ્વચ્છતા જાળવવા ભલામણ કરવાનું તેમણે જણાવ્યું હતું. વિદ્યાર્થીઓએ રૂ. ૧૦૦૦ ની થેલી તથા પોતે વાપરીને ઉઘરેલા મુળા અને મોટરની ગાંધીજીને ભેટ કર્યો હતા. બાકી કોની પહેલી બાદીના બાકીરો તથા બાદીમાં બાંધેલુ આભૂષણ પણ તેમણે ભેટ આપ્યું હતું. સાયંકાલ ગાંધીજીએ ગુરૂ બાકી ભંડાર અને બાંધી આશ્રમની મુલાકાત લીધી હતી. (બાકી)

વિવિધ સમાચાર

સ્વર્ગસ્થ સુનીલાલ નરોતમ—સધરજેન્ટ અને રજનની મેસર્સ નરોતમ ભગા એન્ડ કુ.ની પેઢીના શ્રી. સુનીલાલ નરોતમ ગઈ તા. ૧૩ મીએ ૨૮ વર્ષની ઉમરે પોતાને મુકામે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. શ્રી. સુનીલાલે પોતાના મળાયુ સ્વભાવ અને મળતાવડાપણાથી દોસ્તોમાં તેમજ મુકામીવનોમાં પણ માન મેળવ્યું હતું. સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા જોહાનીસબર્ગ ખાતે બુતાની સ્મશાનભૂમીમાં સ્વામી બાલાની દયાળના હસ્તે કરવામાં આવી હતી. જે વખતે મોટા બાધ્યોએ હાજરી આપી હતી. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ એક વિધવાને અને બે બાળકોને અને બહોળાં કુટુબીઓને વિલાપ કરતા મુકી ગયા છે. અમો તેઓને થયેલી ખોટમાં આંતરદયથી દિલસોજી બતાવીએ છીએ અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ મળો એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

સ્વર્ગસ્થ શ્રી. કાલીચરણ—જોહાનીસબર્ગ ખાતે સ્થાનિ બાબતોના દીદી શ્રી. કાલીચરણ ૧૫ વર્ષની વયે પોતાને મુકામે ગયા મંગળવારે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. શ્રી. કાલીચરણ જ

ઉંમરના વર્ષથી ક્રાંસવાલમાં હતા અને વેપારમાંથી ફરારત લીધા હતા. ઑક્સફર્ડ સાંગાઠીમાં તેમની દફનક્રિયા કરી હતી. સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પોતાનાં વિધવા અને બે પુત્રો અને ચાર દીકરીઓને વિલાપ કરતા મુકી ગયા છે. તેઓને પરમેશ્વરી ખોટમાં અમે આનંદકરણ્યો દિલસોજી બતાવીએ છીએ. અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ મળો એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

શ્રી. મોરારજી હરિભાઈ દેસાઈને વિદાયગીરી—સુરત હીંદુ એસોસીએશનના માજી પ્રમુખ શ્રી. એમ. એચ. દેસાઈ આવતા સોમવારના ઉપડનારી સ્ટીમર "દનોતા" મા સ્વદેશ જવા રવાના થતા હોવાથી તેમના માનમા ગઇ રવીવારે એસોસીએશનના હોલમા એસોસીએશનની મીટીંગ મળી હતી જેમાં મોટી હાજરી થઇ હતી. શ્રી. એમ. એમ. નામક પ્રમુખસ્થાને હતા અને શ્રી. એમ. એમ. દેસાઈની એસોસીએશનની સેવાઓની તારીફ કરનારાં ભાષણો થયા હતા. શ્રી. એમ. એચ. દેસાઈએ એસોસીએશનનો આભાર માનતાં જણાવ્યું હતું કે તેમણે પોતાની હયાત ઉપરાંત કર્મ પણ બધારે કર્યું નોંધાતું અને એસોસીએશનને મીની ૧ બેટ આપી હતી. એ ઉપરાંત બેઠકે પ્રેસીડન્સી હીંદુ એસોસીએશન, એંજો ગુજરાતી સ્કુલ કમીટી, હીંદુ સ્પોરાન્ડ કમીટી એ સંસ્થાઓના પણ શ્રી. એમ. એચ. દેસાઈ પ્રમુખ હોઈ તે સંસ્થાઓ તરફથી પણ શ્રી. મોરારજીભાઈને વિદાયમેજીનુ માન આપવા મીટીંગો થઇ હતી. એમને પ્રેસીડન્સી એસોસીએશનને શ્રી. મોરારજી ભાઇએ મીની ૧ અને બીજી સંસ્થાઓને મી. ૧૦૦૬ બેટ આપી હતી. સુરત હીંદુ સોશીયલ કલબ તરફથી પણ તેમના માનમાં મેળાવડો થયો હતો. "બન્દિચ્યન ઓપિનિઅન"ને શ્રી. મોરારજીભાઇએ મીની ૧ બેટ આપી હતી જે સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

સ્વામી અચ્યુતાનંદ—સ્વામી અચ્યુતાનંદ હીંદુસ્તાનથી તા. ૧૭-૧-૩૪ ના રોજ સ્ટીમર દાર્જેરીગા મારફતે નીકળ્યા તાર ક્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજને મળ્યો છે. સ્વામીજી બાકુ માસની તા. ૨૬ મીએ ડરબનીસ્પર્ગ આવી પહોંચી. સ્વામીજીનો મુકામ સમાજના અતિથી ગૃહમાં રાખવામા આવશે. સમાજ તરફથી સ્વાગતના સત્કારની તૈયારી કરવામાં આવે છે.

સ્વામીજી સ્વામી વિવેકાનંદ—રામકૃષ્ણની સંસ્થાના છે. અંગ્રેજી, સંસ્કૃત, અને હીંદી ભાષામાં સારે વિદ્વાન ગણા વકતા છે, અને વેદાંતના સારા જાણકાર છે.

સમાજ તરફથી હીંદુઓમાં ધર્મપ્રેરણા માટે બન્ને પુરોહીતોનો મોં પ્રચાર માટે બોલાવવામાં આવ્યા છે. સ્વામીજીના નામનો અગાઉથી ઘણો હીંદુ માત્ર જોગ સારી નહિ જેવી આશા છે.

લોરેન્ઝો માર્કવીની નવા એસોસીએશન હીંદુ—તા. ૩ જાન્યુઆરી ૧૯૩૪ ના મજકુર એસોસીએશનના કાર્યવાહકોની આગુ સાલ માટે ચુંટણી કરવા મળી હતી જેમા નીચે પ્રમાણે ચુંટણી થઈ હતી:—

પ્રેસીડન્ટ—શેઠ દોલતરામ પ્રાગજી દવે. વાઈસ પ્રેસીડન્ટ—શ્રી. ભોગવજી અમરશી. સેક્રેટરી-શ્રી. કરણજલાલ નારણજીભાઈ, ખોડના પ્રેસીડન્ટ-શેઠ લક્ષ્મિદાસ પ્રભુદાસ, બોર્ડના સેક્રેટરી-શ્રી. મણીશંકર જીવણજુરાય ભટ્ટ, ટ્રેઝરર—એસર્સ કલ્યાણજીવંદ હિરાચંદ કુ., સાબરીરીના ટ્રેઝરર-એસર્સ પોપટલાલ હરીભાઇ કુ., બ્યામામ શાખાના ટ્રેઝરર-શ્રી. જગજીવનદાસ ગોકુળદાસ, ફાઈનાન્સ કમીટી-શ્રી. નરોત્તમદાસ કુલ'ભદાર-પ્રસીડન્ટ, શ્રી. ચંપકલાલ જીવણદાસ અડ-સેક્રેટરી, શ્રી. જમનાદાસ ગોકુળદાસ ગોમ્બાર. બોર્ડના સભાસદો શાહ મણીલાલ જગજીવન, ભાઇ કાકુભાઇ માધવજી, ભાઈ કુરજીભાઇ વશનજી, ભાઇ દાગોદર જુઠાલાલ, ભાઇ ગમનલાલ અમરશી, ભાઇ કાકુભાઇ પુરષોત્તમ, ભાઇ ગોરાજ ઇચકરણ.

હીંદી કારીગરોની અરદાનગી—અમદાવાદમાં હીંદી કારીગરોએ પોતાની સાદીઓ કાંતી નાખી હોવાનના પાટલુન અને ઓપન બાસરના શર્ટ અને માથાંપર ટેસલવેટ પહેરી કારીગરોના ફોટા ટીમની સાથે પ્રેસમાં રજુ થતી અને છપાતી પણ હતી.

સનાતનીઓની ગાંધીજીને ધમકી—કલકતાથી એક તાર જણાવે છે કે પોતાની હરિજન યાત્રા દરમીયાન ગાંધીજી મલબારમા પાલઘાટ પાસે પહોંચ્યા સનાતનીઓએ તેમનો વિરોધ કર્યો હતો. મલબારમાં સનાતનીઓનું જોર વધુ છે. ગુરૂવાયુર મંદિરની એ જગ્યા છે, જ્યાં કર્યાથી ગાંધીજી એ મંદિર હરિજનો માટે ખુલ્લું મુકાવવા પ્રયાસ કરી રહ્યા છે. અદ્રિ સેંકડો સનાતનીઓ ગાંધા વાવટા લઈ "ગાંધી પાછો જા! તારી અધર્મી ચળવળ કુસંપ અને હિંસાના બીજ રોપી રહી છે." એવી બુમો પાડતા ગાંધીજીની સામા ગયા હતા. જમીનપર સુઈને ગાંધીજીને તેઓએ અટકાવ્યા હતા. અંતે પોલીસને તેઓને દુર કરવા પડ્યા હતા.

હોંકના કુજર ઉદ્યોગના પિતા

શેઠ જમશેદજી નસરવાનજી તાતા અને તેના કુટુંબની ટૂંકી હકીકત

(લેખક:- ગાદીરાવ મનજીભાઇ દેસાઇ)

(પાને ૫૬૬ થી ચાલુ)

શેઠ દોરાબજી જમશેદજી તાતા પણ શોખીન અને ઉત્સાહી હતા. સર રતનજી તાતાના મરણ બાદ તેમના ઉપર બધુ કામ આવીને પડ્યુ પણ એવામાં સમા મી. સાપુરજી શકલાત વાલા અને આર. ડી. તાતા તથા નવરોજજી સકલાતવાલા મદદ કરતા હોવાથી તેવાને સારે ચર્ચ પડયું. શેઠ દોરાબજીને મદદ એવાના ભાવાના બે કામો ખાસ હતા એક શેઠ જમશેદજીનું અને બીજું ઇસ્ટેકીનું. પહેલા કામ તેઓએ શેઠજીનુ માથે ઉપાડયુ અને પ્રો. રામજીનો મીશાર બદાર પાડયો અને તાજ કરોડની કંપની શરૂ કરી પહેલી મીટીંગમાં પ્રો. રામજીને બધે પોતાના ભાવાને જે કર્યો હતો તે શેઠ દોરાબજીએ રજુ કર્યો શેઠ જોડકરોએ તેનાં શેરો તાતા કુંપનીને આપવા મંજુર કર્યો તરત શેરો ઉપડી ગયા અને મી. શકલાત વાલાને કામ સોંપી પોતે જરમની ગયા. સ્વાંગી અને વેલાતથી

લોકલની મશીનરીના ઓર્ડરો આપ્યા. અને પોતાના બાપાની મરજી મુજબ ૩૦૦ જરમનોને પ્રથમ સાંકચી ખાતે લોખંડનું કારખાનું શરૂ કર્યું. લોખંડની જગાની જોહાસની બાબુ પછી દૂર હોવાથી રેલ્વે શરૂ કરી જોહાસ્બર્ગ સુધી. મજૂરોને રહેવાની વ્યવસ્થા કરી લોખંડનું કારખાનું ૧૯૦૮ માં શરૂ થયું અને ધમધોકાર ચાલ્યું અને ત્યાર બાદ ૧૯૧૧ માં ઇલેક્ટ્રીકનું કામ શરૂ કર્યું. અનેક ખટપટોને અંતે ત શરૂ થયું યોડાક વખત પછી જરમન અને પુરોપની મંદીની અસર થઇ અને સરકારે લોખંડનું કારખાનું પોતે લેવા માગ્યું પણ શેઠ હોરાબજી તાતાએ સસ્તે ભાવે આપવાનું કબુલ્યું એટલે સરકાર રાજી થઇ જરમનો જે કામ કરતા હતા તેમને પણ તે બધાએ નામીન આપી. આખી આવક ખુબ વધી. શેરોના ભાવ વધી ગયા. ત્યાર બાદ સાર્વેંટ હાલમાં થતી નવની તેની પણ તજવીજ કરી. રૂા. ૫૦,૦૦૦ ની આપઝપાટા તાતા સર્વેંટ ફંડ ઉભી કરી. પાંચ વર્ષાઓએ શેરો ૬૫ કરી દીધા. પોરબંદર અને કટકીના મહોડાની જગા પસંદ કરી અને કામ ચાલુ કર્યું. લડાઇ શરૂ થવાથી ઇલેક્ટ્રીક કારખાના માં લોખંડનો સામાન મોંઘો મળતો બાબો આગળ કામ પાછું પડયું. તે વખતમાં સર હોરાબજી તાતા અને બીજાઓએ મળી ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યુરન્સ કું. સ્થાપી ને આજે દેશ પરદેશમાં શાખાઓ ફાદી આજી રહી છે. ત્યાર બાદ તેલનું કારખાનું પણ શરૂ કર્યું. તાતા ઓઇલ કું. સ્થાપી. એક જગ્યા પસંદ કરી અને ત્યાં ફેકટરી ખોલી તેની આસપાસ શહેર વસ્યું તેનું નામ તાતાપુરાન રાખ્યું. લોખંડનું કામ ધમધોકાર ચાલ્યું. ત્યાં એક કોલેજ પણ સ્થાપી કામગારો માટે અને તે જગાએ ગવર્નરને હાથે સર જમશેદજી તાતાનું બાવલું મુકાવ્યું અને તેનું નામ જમશેદપુર રાખ્યું. લડાઇ બાદ સરકારે હુંડીયામણ વેલાતની સરકારના લાભમાં શરૂ કર્યું. બેંકારીઓ નુકસાનમાં આવી ગયા. શેરોના ભાવો ગબડયા મંડયા ઇટલાકની તાતા કું. ઉપર વેર વાળવાની ઇચ્છા થઇ. વેલાતને પણ નુકસાન પહોંચ્યું હોવાથી તાતા કું. ઉપર વેર વર્યું. ઇટલાક જ્યાં ઇલેક્ટ્રીકનું કારખાનું કરવાનું હતું ત્યાંના લોકોને ફિરવીને સલાહ કરાવ્યો. લડાઇ બંધ પડતાં વેલાતમાં મજૂરો કામ વગરના થઇ પડયાં એટલે સાંના લોખંડનો ભાવ ઓછો થયો. ફ્રેન્ચોના ઓર્ડરો તાતાને મળતાં તે બધે થઇ ગયા. નેવામાં મી. સાપુરજી સકલાતવાલા અને બીજાઓએ ઘણા પારસીઓના મેમ્બરોને ઉભા કર્યા. વિલાયતી લોખંડ ઉપર જકાત નાખવાની માગણી થઇ. આખરે એક કમીશન નીમાયું અને સરકારે રૂા. સાઠ લાખની વાર્ષીક સવલાડી આપી. ત્યાર બાદ તાતા ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ બેંકને ધી સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા સાથે જોડી દીધી. પોતાની વગ વધારવા પાઉંડ ૧૨,૦૦,૦૦૦ વેલાતની સરકાર પાસેથી ઉછીના લીધા. ૧૦ વર્ષને માટે અને તે પૈસાથી ઇલેક્ટ્રીકનું કામ ધમધોકાર ચલાવ્યું. તેમાંથી ત્યર નાર્ગેટ બન્યા. આખા મુંબઇને ઇલેક્ટ્રીક પુરું પાડવાનું શરૂ કર્યું. હાલમાં પણ તે પોતાનું કામ ધમધોકાર ચલાવી રહી છે. ૧૦ વર્ષે વેલાતના પૈસા બાબા ભરપાઈ કર્યા આ પ્રમાણે પોતાના બાપાની ઇચ્છા પુરી કરી તેમણે ત્યારથી તાતાને શાંતી આપી. કામ બધું ધમધોકાર હાલમાં ચાલે છે. ત્યાર બાદ સર હોરાબજી તાતા જરમની ખાતે તા. ૬ ઠ્ઠી જુન ૧૯૩૨ ના મુજરી ગયા તેમના પત્નીબાઇથી તેમની પહેલા મુજરી ગયા હતા. તેમના પત્નીબાઇને જે દરદ થયું હતું તેનો ઇલાજ પુરેપુર વિગેરે દેશોમા પણ કામ ન્યાયું નહતું. તેથી તેના ડોક્ટરો જે શોધશે તેને વીસ હજાર પૌંડ આપવા ટ્રસ્ટને આપી ગયાં છે. તે ઉપરાંત તેમણે જે કેમ્બ્રીજ યુનીવર્સીટી માં ક્રાયથી લીધા હતા તેને બે લાખ પાઉંડ આપી ગયા છે. સગા વહાલાઓને મીલકત પોતાની પછી આપી. બાકીનું ટ્રસ્ટ કરી ગયા છે. તેની જે ઉપજ આવશે તેમાંથી બરીબોને ક્રાયથી અને હોસ્પીટલ, યુનીવર્સીટી, હોસ્પીટલ, બાર્મીક મદદ કરવી એમ જણાવી ગયા છે. બોલાય એ મરહુમોને ગરસ્વાન બેહેસ્ત આપે. (સંપુર્ણ)

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—હિરાલાલ ગાંધીભાઇ મહારાજ).

અધ્યાય ૬ ઠ્ઠો ચાલુ

(૨) શ્લોક ૨ જી 3

સર્વ કર્મફળના સંન્યાસનો અને સર્વત્ર સમબુદ્ધિનો બોધ, તેને માટે શ્રીકૃષ્ણે બતાવેલો ધ્યાનનો અભ્યાસક્રમ, તેને અર્જુને આપેલ પર પ્રકૃતિમુક્ત પરમાત્માનું જ્ઞાન-વિજ્ઞાન અને વાણી, મરજીયામણે તેનું ચિંતન-મનન બધું અર્જુને ધ્યાનપૂર્વક સાંભળ્યું અને સમજ્યો પણ ખરો. પણ જેમ જેમ એ સાંભળતો ગયો અને તે પર વિચાર કરતો ગયો, તેમ તેમ એને સિદ્ધ કરવાની શક્યતા વિષે એ સંદેહવાળો થતો ગયો. અને તેથી એ અસ્વસ્થ થતો ગયો.

વળી, તેને એમ પણ લાગ્યું કે જો આજ માર્ગે સર્વે લોકોને જવું અવશ્ય હોય, અને તો સાથે, વળી, સાંસારિક કર્મોનો ત્યાગ ન કરવો એ પણ શ્રીકૃષ્ણનો અભિપ્રાય હોય અને તે સાથે પોતાપ્રકૃતિએ બનેલી સર્વ-પ્રજાની કલ્પના સાચી હોય તો સામાન્ય બુદ્ધિ અને શક્તિના હજારો અપુરુષોએ પોતાના જેવની આશા છોડી દેવી જોઇએ. અને એમ માનીને આવવું જોઇએ કે અવતારી દ્રષ્ટિએ મોક્ષ લેવો વસ્તુજ નથી, પણ કદિ સિદ્ધ ન બનારા આદર્શની જે કેવળ એક કલ્પનાજ છે. અવતારી દ્રષ્ટિએ તો તે જે કાયમનો અસ્તિત્વમાં આવેલો છે તે અનંતકાળ સુધી ટકીજ રહેતો.

અર્જુનની મુખમુદ્રા પરથી તેના મનમાં શું વિચારો ચાલી રહ્યા છે તે ચતુર શિરોમણિ વાસુદેવ પામી ગયા. જોયને જાણ્યું કે અર્જુને ઉપરના શ્લોકની દુરાગ્રહતા વિષે કાંઇ વધારે પડતો ડર કરી લીધો છે, અને તેનું કારણ એ કે એણે એ શ્લોકની સિદ્ધિ માત્ર બુદ્ધિ દ્વારાજ થઇ શકે એમ માની લીધું છે, પણ અશક્તિના હિસાબે ઉપર પોતે જે ભાર મુક્યો છે તે એણે પુરતું લક્ષમાં લીધું નથી. અર્જુનનું સાધન કેટલું બળવાન છે, અને બુદ્ધિથી અને તીવ્ર અભ્યાસ તથા વૈરાગ્યથી પણ જે સિદ્ધ ન થઇ શકે તે અશક્તિથી કદાપિ સહજ સાધ્ય છે, એ એના સમજવામાં આવ્યું નથી. આથી, અર્જુનની મુંઝવણ દુર કરવા માટે તથા તેને પ્રોત્સાહન આપી, વળી, આત્મવિશ્વાસ વધારવા માટે શ્રીકૃષ્ણે આ વિષયનું વધારે ઝીણવટથી નિરૂપણ કરવા માંડયું.

મધુસૂદન બોલ્યા:

"વક્તાપણા અને નિર્મત્સર અર્જુન' જે મોક્ષદાયક જ્ઞાન-વિજ્ઞાન જે તને સમજાવ્યા. તેને પ્રાપ્ત કરવાની કુંચી હું તને હવે બતાવું છું. જેથી તારો ભવ દુર થઇ જાય, તારે

માટે આ માર્ગમાં કશું દુષ્કર નથી એમ તને સહેજે લાગશે.

"પાર્થી જ્ઞાન-વિજ્ઞાન અને તેનો સિદ્ધિનો જે સ્વરૂપ હું તને કહું છું તેમાં સર્વ વિદ્યાઓ અને તત્ત્વજ્ઞાનનાં રહસ્યોનો સાર આવી જાય છે અને, વળી, તે સુણેથી આત્મરી શકત નથી તેનાં પરિણામો પ્રત્યક્ષપણે અનુભવી શકાય એવું છે. એના આત્મસ્પર્શમાં ધર્મ, જ્ઞાન યોગ અને વૈરાગ્ય બધાં અંગો આવીને મળે છે.૧-૨

"સ્વર્ગસ્થ! જ્યાં સુધી મનુષ્યો જ્ઞાન અને સાધનાની એ કુંચીનું મહત્ત્વ નથી સમજતાં અને અહારીત રહે છે, ત્યાં સુધી એમને માટે બીજા ઉપાયોથી જન્મ-મરણનું ચક્ર છૂટી શકતું નથી. પણ એ કુંચીને પ્રાપ્ત કરનાર અને તેનો ઉપયોગ કરનાર સમજપણે સંસારને તરે છે

"આવું જે બ્રહ્મ જ્ઞાન અને સ્વરૂપ તેનું ધ્યાન કરીને મનુષ્ય કરે."૧-૩

અરજ વિનંતિ

શ્રી. જી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલના નિભાવ અર્થે અહરહુ સરધાના ઓનરરી સેક્રેટરી રા. નાથુભાઇ મકનજી નાયક સ્કુલ ફંડ કરવા ટ્રાંસ્વાલ, નાતાલ તથા કેપ પ્રોવીન્સ મેમ્બર વેરેસીયા વિગેરે જાગોમાં ફરવાના છે તો આવા કાર્યમાં આપે છે કે અહરહુ વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક સાહિત્ય આફ્રિકાના હીંદી ભાઇઓ પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. અહરહુ સ્કુલ મરોલી બી. બા. એન્ડ સી. આઇ. રેલ્વે લાઇનના સ્ટેશન ઉપર આવેલી છે. ત્યાંના ઘણા ખરા વિદ્યાર્થી ભાઇ આજે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે. તો આવા વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક હીંદી ભાઇઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચુકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઇ મકનજી નાયક, પ્રમુખ.
રૂડીપુરા હીંદુ સેવા સમાજ.

સુધારો

શ્રી. જી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલના ફાળાની અપીલમાં ગયે અઠવાડીયાના અંકમાં થયેલી ભૂલ તરફ નાયકનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવે છે:

મેસર્સ-જરાજ્ઞ મગનલાલ એન્ડ કું. પા. ૪-૭-૦ ને બદલે પાઉ ૬૭-૭-૦, શ્રી એ. એ ભાઇ પા. ૧-૨-૦

For Sale Or To Let

Old established General Dealers Business of Bethal, Transvaal. Can be taken over as a going concern. Reasonable price for stock and cheap rent.

Apply:- SCHLESINGER and STAZENSKY
P. O. Box 45, Bethal, Transvaal.

વેચવાનું અથવા ભાડે આપવાનું છે

બેથાલ, (ટ્રાંસ્વાલ) માં સારૂં સ્થાપિત થયેલું જનરલ ડીલરનું ધંધો બીજાને. સ્ટોકનો વાજબી ભાવ અને સસ્તું ભાડું.

અરજ: હર્શેલમન્સ એન્ડ સેઝનસ્કી
પી ઓ બોક્સ ૪૫, બેથાલ, ટ્રાંસ્વાલ.

મફત મફત

આ અદ્રેસબુક આપી ગ્રાહકોને મુદ્દર રસ પડતી વારતાનું પુસ્તક ભાગ નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. તમારી પાસે વારતાનો ભાગ બાકી હોય. અરજ:—
જે. ટી. તાપીઆવાલા બુકસેલર. મુ. અકબ (ખાનદેશ)

Phone 3867. Box 316. 87, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ.
પહેલા ભારા ગાડા વરી માલ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન નંબર ઓફીસ ૩૮૬૭. ૮૧ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 62

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ભારે પેકીંગ વરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. કામ:—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
89 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.
રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર.
કફન, ફુલ પેટલ વાળી, કે પેટલ વાળી દરેક જાતની પુરતા પ્રમાણમાં આપને છે. ઘણા વિનય પાત્ર.
ફોન નમ્બર ૪૬૬૧. ૮૯, ક્રોસ સ્ટ્રીટ. દરબન
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ

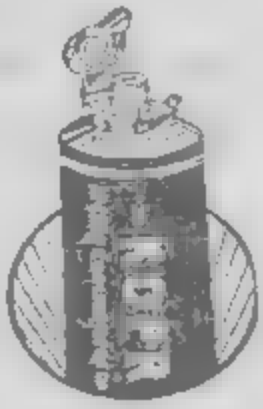
'Phone 327 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ભારે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ ભારે પેકીંગ વરી સી આ ડ થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભારતી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૯૪	૧૯૯૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	૬. મી.	૬. મી.
	ભાનુ વારી	ભાદ્રા	રબ્બાલ	મોહે. ૬૬૫/		
રવિ	૧૬	સુદિ ૪	૨	૧૫	૫ ૧૨	૭૮૦
સોમ	૧૭	,, ૫	૩	૧૬	૫-૧૨	૭ ૧
મંગળ	૧૮	,, ૬	૪	૧૭	૫ ૧૩	૭-૧
બુધ	૧૯	,, ૭	૫	૧૮	૫ ૧૩	૭ ૦
ગુરૂ	૨૦	,, ૮	૬	૧૯	૫ ૧૩	૭-૦
શુક્ર	૨૧	,, ૯	૭	૨૦	૫ ૧૪	૭ ૦
શનિ	૨૨	,, ૧૦	૮	૨૧	૫ ૧૪	૭ ૦

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khata, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal

વેચવાના પુસ્તકો

બહેના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરુષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવા ઉપયોગથી ભરપુર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ આમાં મુખ્યે સોરઠોના ગુજરાત ભર્યા કુલા અને ગીતા છે. કિં. થી. ૨-૧.

રઢીયાળી રાત-ભાગ ૧ લો અને ૩ જો આમાં ઘરીએ તમા બાળાઓ માટે ૪૬ તેવી સુંદર કથાઓ છે

પ્રત્યેકની કિંમત થી. ૧-૮.

સુંદરી—આમાં ઘરીએ બહેનો ગીત ગાય છે તેમનાં સુંદર ભાવ ભર્યા ગીતો છે. કિં. થી. ૧-૮.

બાલુ ગીતો— આમાં બહુ બાળકોથી ભરપુર ગરબી ગીતો મુબરાતી ભાષાનાં અનુવાદ આપે છે ગુજરાતથી ભરપુર છે. કિં. થી. ૨.

ફીલ્સોફલ—આ નાનાં પુસ્તકમાં બાલકલ્યપ્રેમ ભર્યો છે. બાલાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કિં. થી. ૧-૩.

કાવ્ય પરીચય—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિગેરે કવિઓના પ્રભાતીયા તથા ભજનો છે.

પ્રત્યેકની કિં. થી. ૧- .

વેણીના ફુલ—નાની બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કિં. થી. ૧.

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં નંબર બેકના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે આને બોરસર ઘણેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક બોરસર ઉપર બારી રખેવાળ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી ઇજારત આવશે મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશ, પોર્ટુગીઝ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ.

જાત જાતની મીઠાઇઓ જેવી કે પેંડા, બરફી, બરી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે
અને ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
ફીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623. Cor. Grey & Victoria Street, Durban.

Central રેલથી આવનાર તથા બજારોઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

YOUR INTERESTS ARE BEST SERVED

By Advertising In The **INDIAN OPINION**

The oldest Indian Paper read by Indian public throughout South Africa
RATES and SPECIMEN COPIES on application: Indian Opinion, P. O. Phoenix, Natal.

Phone 7447, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

109 Field Street. DURBAN Natal.

ગ્રામોફોનની રેકાર્ડો

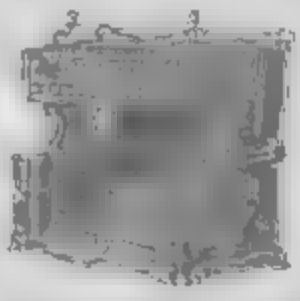
હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—બંગાલી—રેસેશ્યુ

છુટક શી. ૩—૩ ડઝનની શા. ૩૫—૦

હારમોનીયમ ઓરીજીનલ ફેક્ટરી.

નમુના પા. ૬-૭-૬ થી પા. ૫-૧૦-૦ સુધી. પા. ૩-૫-૦ થી પા. ૫૫-૦-૦. હાથના અને પગના.

લીસ્ટ માટે લખો ઉપલા એડ્રેસપર.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Pheonix, Natal.

30

Indian Opinion

No. 4—Vol. XXXII Friday January 26th. 1934 Registered as a G.P.O. as a Newspaper Price Penny

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

ફેબ્રુઆરી તા. ૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ટીકીટના ભાવો—ખોરાકી ચાર્જ.

સેકન્ડ ક્લાસ: પોર્ટ રા. ૩૬: પા. ૬-૭-૬.

મુસલમાની વીશી પાર્ટર ૩-૧-૧

,, રંપેરીયલ વીશી પા. ૭-૧૮-૦.

હીંદુ વીશી પાર્ટર ૨-૧૪-૦,

,, રંપેરીયલ વીશી ક્લાસ.

ઉતારૂઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને કરીમભાનું નામ લખી, પાર્ટર, કરમનનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચડો ત્યાંના રેલ્વે ડીપાર્ટમેન્ટને દાગીના સીધા પાર્ટર ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું, તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.

સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા દાગીના સ્ટીમર ઉપડવાને ૧૨ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક જાતની ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા બાકીના અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાના ટીકીટ મળતી રહેશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SH. UKH HIMPTI & CO.,
390 Pine Street,
Tel. Add. "Karamat." Durban.

ઓફીસ હાજર: એન્ટ સન્સ,
સ્ટીમરના દાતી એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

ચેંદા, બરફી, ચારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને

ફરસાણ જેવાં કે સેલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે

વ્યાજબી ભાવે મળી રહેશે.

અપકંટોના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

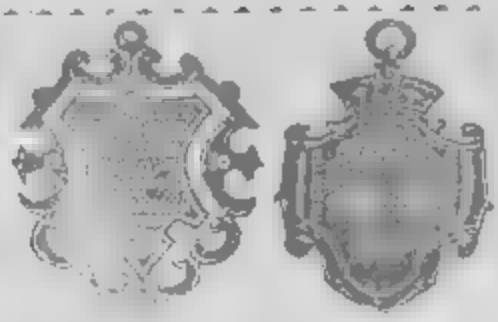
KAPITAN'S BALCONY HOTEL.

(Proprietor M. K. Kapitan)

Cor. Grey & Victoria Street Durban.

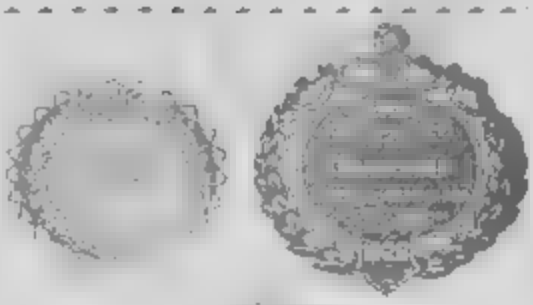
'Phone 3623.

રજાની આનંદકર તથા બનાવોમાટે ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફલ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આવી કરો.

દરિયા બાદિયા માટે બેસ્ટ ગોરંટીવાળા આવીજ સહુલ. ...

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૨૧ ગોકીલ બા... કારખાનું:—ચેતવાડી ૧૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel:—"TUNEMASTER" Bombay ... ફોન નં. ૩૧૪૫૮ ગામઠીની રોડ મુંબઈ ૪

૨૪ કલાકમાં ફાયદો કરનારું જગપ્રસિદ્ધ

સપટ લોશન

કરજ, ખસ, ખુજલી, ખરજવું વિગેરે ચામડીના દર્દો ઉપર અકસીર દવા છે. કપડા ઉપર ડાઘ પડતા નથી. વધુ ઓકટીબીશનોમાં સોનાના ચાંદા મળેલા છે. કીં. બા. ૨ ના ૬ આના, પોસ્ટેજ પેકીંગ ચાર્જ જુદો. બાબરદાર એજન્સી જોઇએ છે.

સપટ કંપની, કાલબાદેવી રો... મુંબઈ. નં. ૨.

કીર્ટીગસ

પાવડર

કીડી, કુવાડ, માકડ, વંદા, માખી. અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીસ બનાવટ ૫૬ વર્ષનો વેચાય છે. ...

Box 21 ... 317 Tel "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

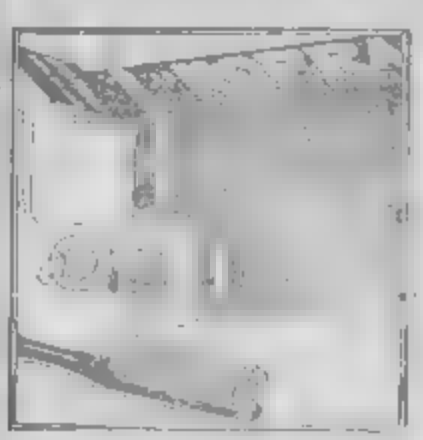
બોક્સ ૨૧૭ અને ૩૧૭. ટેલીગ્રાફ એડરેસ "ખત્રી"

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હોસપીટલ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પી. ઈ. આફ્રિકા. ...

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

Beware when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

બજારમાં ભળતાં નામ ધરાવતાં બ્લુઓ વેચાય છે. તેથી ખરેખર કીનનું ઓક્સફર્ડ બ્લુ ખરીદવા માટે તમારે ખાસ ધ્યાન રાખવું જોઈએ. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ કપડાંને કદી પણ ચમકાવતો નથી અને વપરાશમાં પણ સસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક રાખવો અને તેનું વેચાણ કરવું એ ફાયદાકારક છે કેમકે તેનું વેચાણ કરવાથી તમારે ત્યાં ઘરાકો કાયમ આવશે

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સપ્લાયર

તાજામાં તાજા ઓર્ડર મોકલવા બનાવ્યા, પસંદગીપૂર્વક ખરીદેલ ચીજો મોકલવાથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓર્ડર ઉપર બનતી કાળજી રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી ઉદારતા ભાવથી મોકલવામાં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાન્સવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

રવજી ભુલા,

પી. ઓ. બોક્સ ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. 69

Cheer Up! There's "Good Cheer"

in Every Bottle of SUNCAUSH.
(Different & Distinctive)

Dalys Limited
Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel 191

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

મલેરીયા

તંદુરસ્તી જાળવવાની સામાન્ય અકસીર સાવચેતીઓની સાથે સાથે આ ઈલાજ વાપરીને સંપૂર્ણ રક્ષણ મેળવો. દુનીયાના સમર્થ ડાક્ટરોમાંથી પચ્ચા જણાવે છે કે મલેરીયાના ડાક્ટરો જેઓએ "ટીબેટ્રીન" ની પરિક્ષા કરી છે તેઓ તેની અકસીરતાની ખાત્રી આપે છે

મારી વાત એ છે કે, "ટીબેટ્રીન" એ ક્વીનીનની સાથે બીજા ઇલાજોના ખાસ તપચારના પરિણામે ઉત્પન્ન કરેલી એક સાદા નવી રસાયણીક ભાત છે. અને પ૦ ટકા ઓછી [illegible] "ટીબેટ્રીન" મલેરીયથી શરીર તંદ રોગીમાં રહી રહેવા દે છે અને નવા તા શરીરના અંદરના ભાગમાં મલેરીયાની સામે જબરદાસ્ત રક્ષણ કરે છે. "ટીબેટ્રીન" પૈસાદાર દોસ્તોમાં તે ગેરવારી કમતાકારી જણાતી નથી.

સેાદમચારે · અંગ્રેજીમાં

ટીબેટ્રીન

૨૫ ગોળીની કીંમત રૂા. ૬-૬.

ટ્રીબેટ્રીન

વીકમાં ચાર દિવસ બધ મલેરીયા અકસીરવાનો ઈલાજ સેામ, મંગળ, બુધ. દિવસની ૨ ગોળી ગુરૂ, શુક્ર, શની, રવી, અને નહિ

[illegible]

દુનીયાના મલેરીયાના વિભાગમાં સરકાર તરફથી પરીક્ષામાં આવે છે.

હવે રોજ દવા લેવાની જરૂર રહેતી નથી.. ત્રિકમાં ત્રણ દિવસ "ટીબે-ટ્રીન" લેવાના નીયમને અનુ-સરો કમતા-કાતો બીલકુલ નહિ જણાય.

મલેરીયા સામાન્ય સામાન્ય પર વીકરાવીના રહીશ, લંડન, ઈંગ્લાંડને માટે સાવર્ઝ એન્ડ સન લીમીટેડ, (૧૭૬૭ માં સ્થાપના) વરદી બનાવવામાં આવી છે.

કે છે જ ન હિ.

Indian Opinion

No. 4—Vol XXXII. Friday, January 26th, 1934

CONTENTS.

	Page
Notes And News	25
Future of The Indian Leading Article	26
Threat of Retaliatory Measures.	27
Better Treatment For South African Indians.	28
Visit of H. R. H. Prince George.	"
Asiatic Licences in Lichtenburg.	30
Natal Indian Teachers' Conference	30
Indian's Reply to Springs Council.	31
Current Topics.	"
News In Brief.	32
Sports	"

Notes and News

Government Must Define Its Attitude

After discussing the proposed colonisation scheme and the attitude of the Congress towards it *The Star* (Johannesburg) concludes its leading article of Jan. 16 in the following words :—

"It will be realised that the position—as regards future relations between India and the Union of South Africa—is delicate and may easily become precarious. The Union Government, instead of continuing a policy of drift, varied by acts or threatened acts of coercion and repression, must make up its mind what it means to do in the future. It must clearly define its attitude towards the Indian population in the light of the declaration of 1927. That declaration either means something or nothing, and the resident Indians, 80 per cent. of whom are South African born, are entitled to know just what it means. In this connection we would remind Sir Maharaj Singh's recent appeal to the younger generation of South Africans to take a "broader view" of the subject. "It is partly a matter of ignorance and partly a matter of prejudice," said the Agent for India. "There is no more immigration into South Africa, and surely you can let the Indians that are in this country—only 2½ per cent. of the total population—remain in peace. This is the only country in the whole world—I have travelled in thirty countries and I know—where the Indian is treated as he is. Remember that the annuity of £30,000,000—and add to that the 450,000,000 of China—is bad for you, so that for the sake of a population which in the Union numbers only a very small proportion, you are bound to lose valuable markets." Where other considerations fail to influence local public opinion, the economic argument may prove not ineffective."

Newcastle Town Council Up In Arms

THE Town Council of Newcastle has received definite information from the Education Department, says Reuter, that the premises of the boys hostel, situated in the European residential area, are to be altered and converted into an Indian school. The hostel in question is now disused owing to the creation of new premises. A petition to the Administrator is now in circulation locally, protesting against this proposal, and at a recent Council's meeting, the Council, in passing a resolution of opposition to the project, resolved to remind the Director of Education of his promise made at an interview with the Council, but what that promise was is not stated. The Council is very much up in arms about the matter and one member suggested that, if the Provincial Executive persisted in going on with the proposed Indian school in that quarter, the Council should refuse to render services to the premises, seeing that they are not rateable.

Not long ago the Agent of the Government of India Kunwar Sir Maharaj Singh, when he paid his official visit to Newcastle, paid a very high tribute to the Europeans of Newcastle for being broad-minded. There is certainly not much of that spirit in the present instance where the Council grudges giving a worn-out building of the white boys for the use of Indians.

Indian Paper On Mr. Qureshi's Incident

The Hindu (Madras) writes :—"The treatment accorded to South Africa to Mr. A. I. Qureshi, a research scholar deputed by the Government of India of the Empire to study rural credit and marketing, is revealing. It is doubtless an everyday experience of the Indian community in South Africa, but Mr. Qureshi's case serves to focus public attention on the magnitude of the wrong daily being done to Indians. Mr. Qureshi went there, not as an adventurer out for a career, but as a respected student of the Empire deputed by a well-known Empire organisation. If such a person could be subjected to indignities and insults of the kind of which Mr. Qureshi complains, one can imagine to what lengths the whites might not go in treating those resident in the country. Surely, it is time that South Africa was told that she could not long persist in her policy and yet claim to be reckoned as a fair-minded community. When will the white people of South Africa learn that righteousness alone exalteth a nation ?"

Gold Bangles For Gandhiji's Autograph

MAHATMA GANDHI who is at present touring India in pursuance of his campaign to uplift the untouchables of India is being welcomed by hundreds of thousands of people wherever he goes and financial support in the shape of cash and jewellery is pouring in. There are untoward incidents of orthodox Hindus trying to adopt obstructive methods by lying in front of Mahatma Gandhi's car and greeting him with black flags but they are insignificant in comparison to the wholehearted support he is getting from the nation. Recently in Madura he was welcomed at the station by no less than a hundred-thousand people. Here is just one of the very many instances of the affection for Mahatma Gandhi :—

"Gandhiji on his way to Madura was presented with a welcome address at some wayside station. The Taluk Board of Srivilliputtur presented an address and a purse of Rs. 119 at Srivilliputtur Station. At Usilampatti ladies offered Gandhiji a gold ring and four rupees and requested for his autograph. Gandhiji signed his name on the paper in Hindi, gave it to her and said he would sign in Tamil if her gold bangles were forthcoming. She immediately removed the bangles and gave them to Gandhiji."

FUTURE OF THE INDIAN

A WARNING note has already been struck by the *Natal Mercury* that the Capetown Agreement is in danger. The Agreement when arrived at as a result of the first Round Table Conference in 1926 was described as the Gentleman's Agreement having no bargaining spirit behind it and so on, and yet it was never treated by the silken cord of love as one was made to believe at the time. It was a bargain pure and simple and, that too, not a fair one. In return for postponing legislation—the Areas Reservation and the Immigration and Registration (Further Provision) Bill was threatening at the time—a very substantial reduction in the Union's Indian population was asked for and was given, without the implication of any stigma of racial inferiority," as Dr. Malan tried to explain to the Parliament. "The chief and most satisfactory method of dealing with the problem," Dr. Malan said, "was found in an approved scheme of assisted emigration to be initiated by the the Union Government with increased facilities and inducements, and with proper safeguards against passing abuse." The consoling feature of this scheme however was that it was supposed to be purely voluntary in [illegible] no worse other hopeful features in the Agreement such as the entitlement clause. Side by side with the working of the assisted emigration scheme it was hoped that every opportunity would be given the Indians to enable them to conform to the western standards of life.

It was however found that the upliftment clause in the Agreement was there only as an ornament. Though the Areas Reservation and Immigration and Registration (Further Provision) Bill was supposed to have been postponed ere the ink had dried on the Agreement, the Immigration Bill of 1927, which formed part of that Bill was passed and promulgated in the very presence of Mr. Pandit in this country as the first Agent of the Government of India. A little later another part of the same Bill referring to "Registration" was rushed into Parliament without the knowledge of anybody and was passed as the Immigration Act of 1931, depriving holders of Registration Certificates in the Transvaal of a right which they had earned after paying a heavy price for it. Even General Smuts described it as an immoral measure.

Sir [illegible] Reddi, the second Agent, was able to [illegible] to that, he was also kept in the dark. Then within the period of five years of the working of the Agreement we were faced with the Transvaal Licenses (Control) Ordinance and the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill, the object of which was to segregate Indians in the Transvaal and [illegible] certain vested rights they enjoyed of owning and occupying land and to restrict their trading rights, thus aiming at bringing about their elimination and consequent total extinction. The second Agent protested against these measures as being against the very spirit and the letter of the Agreement until the time came to revise the Agreement.

This is what Indians received within the course of five years in return for the supposed postponement of the Areas Reservation and Immigration and Registration (Further Provision) Bill part of which as we have already pointed out had already been passed and the additional price we had to pay was the compromising of the birthrights of over 150,000 of our brethren who are undergoing untold miseries in India.

When the Agreement came under revision at the Round Table Conference in January 1932 the delegation from India was found to be representing a very weak Government. Before its members could raise a voice against the assisted emigration scheme the Union Government told them in plain words that the scheme had not proved effective enough and unless they were prepared to put forward another scheme which would be more attractive to the Indians and would go to bring about a further reduction in their population they, the Union Government, were not prepared to discuss the Indian question with them. The outcome was the suggestion of exploring the possibilities of a Colonisation Scheme for settling South African Indians in other countries. When this was agreed to the Transvaal Asiatic Land Tenure Bill was the only subject that came under discussion and with slight modifications the Bill was allowed to pass. This ended the matter and further discussion on the Agreement was postponed until after the exploration of the possibilities of a colonisation scheme.

It is too true that the Indian community in South Africa was very reluctant to co-operate in this exploration and it offered its co-operation only on the ground that the Government of India was going on a mission to find outlets for its own population and that the representatives of the Indian community of South Africa would merely go to see if there were any good prospects for their brethren in such countries. They were not at all interested in the Government's policy of reducing the Indian population of the Union and did not wish for the second time to enter into a policy which meant the bartering away of the rights of a section for doubtful concessions for another. Unfortunately the Congress did not realise the strength of public opinion and out of fear of their rights being in jeopardy they went out of their way to co-operate with the Government in exploring the possibilities of such a scheme. But their attitude, as we have noted often enough, has been utterly inconsistent. We entirely agree with our contemporary that "the real issue has been obscured under a great outpouring of grievances," and that "there has been no genuine attempt on the part of responsible leaders to explore the possibilities of the above mentioned scheme." The Congress had started from public platforms and made it clear even to the Government of India delegation that they were no longer going to countenance any scheme which had for its object the sending away of South African Indians to other countries and their attitude in trying to camouflage the issue has resulted in jeopardising that body.

The issue before us now is quite clear. If the Indian community has lost its manhood entirely it will certainly submit to any humiliations for the sake of material gain. Those who have vested interests in this country will be tempted to surrender the rights of their less favourably situated

brethren to safeguard their own interests. It would be an unpatriotic act on their part to do so. Any condemnation of such an act would not be too severe. On the other hand we would urge upon the people in this country to view the question dispassionately and with a little broad mindedness. The issue of further Indian immigration to this country is entirely absent. There is therefore no fear on the score of the country being flooded by Indians. Further it has been pointed out over and over again by the Agent of the Government of India, that the Indian population of the Union is only two and a half per cent. of the total population. Public Commissions and responsible Ministers of the Union have openly declared that the Indian population of the Union is a peaceful and law-abiding community. They have proved their worth in the past when they were introduced to this country as labourers. If they are given the opportunity they will surely be a credit to this country. Is there not room enough in this vast land for a comparatively handful of people whose ancestors have given their life-blood in the development of it? Must they be perpetually threatened with measures of segregation and the deprivation of their elementary rights as human beings? It certainly does not behove any civilised Government nor any people who claim themselves to be civilised to do so.

Fountain Of Wisdom

What stronger breast-plate than a heart untainted?
Thrice is he armed that hath his quarrel just,
And he but naked, though locked up in steel,
Whose conscience with injustice is corrupted.

—SHAKESPEARE.

Discrimination In Post Offices

Question In Indian Assembly

Mr. Khaddin was informed by Mr Bajpai, in the Assembly, that the Government were aware of the recent judgment of the Supreme Court of South Africa which held that the Postmaster-General had the right to direct that Indians be not served at Post Office counters where Europeans are served, but the judgment merely recognised the legality of the existing practice which fortunately was not universal. The Agent to the Government of India in South Africa had already made representations to the Minister of Posts and Telegraphs. So far as the Government were aware, such discrimination was not practised in other Dominions.

Replying to a question whether the Government were prepared to take effective measures to retaliate, Mr. Bajpai said that the Government think the policy they were now following deserved further trial, but the Government were prepared to examine any other practicable policy.

A Qualified Nurse

Miss E. L. Robertson who is an English registered nurse and whose training was completed at the City of London Hospital is willing to nurse Indian patients daily. She has had considerable experience not only in England but in South Africa as well. A message can be left for her at 38 Moore Road, care of Mrs. Horn.

Threat Of Retaliatory Measures

Unless Indians Display More Vision

Agreement Purely A Compromise

The Parliamentary correspondent of the *Natal Mercury* in a message from Capetown dated January 17, states:—

Serious misgivings as to the future trend of Indian affairs in the Union are held in certain responsible quarters and appear to be fully justified.

The Department Commission appointed by the Government last June to undertake a preliminary investigation scheme for settling Indians from India and South Africa in other countries has completed taking evidence and is busy framing its report.

Further Commission

This report will be sent to the Government of India, supposedly to be used by them as the basis for the work of a further joint Commission agreed upon by the two Governments in terms of the report of the 1932 Capetown Round Table Conference.

The work of the present Union Department(al) Commission appointed by Mr. J. H. Hofmeyr has, unfortunately, been falsified to some extent by [illegible] and I am doubtful whether it will lead to any practical results.

In the first place the Indian community has refused upon the Commission as a medium of presenting proposals, and many of the real issues have been hidden and buried under a great outpouring of grievances.

Temporary concessions have been misrepresented as inviolable rights, and there is real danger of the position being misunderstood by the community as a whole.

In Natal, at the close of the Great War, Indian competition had become so acute that a Commission was appointed by the Government which, in 1921, recommended the encouragement of voluntary repatriation of Indians and the segregation of Asiatics.

A Bill was introduced to Parliament which failed to become law owing to various circumstances, and, shortly after the Nationalist Government assumed power, another Bill, known as the Class Areas Reservation Bill, was drafted. This measure was actively fought by the Indian community and resulted in the intervention of the Government of India.

"Purely A Compromise"

Ultimately it was agreed to hold the Round Table Conference in Capetown which ended in the Gentlemen's Agreement of 1926.

What the Indian community in South Africa refuses to face at the present time is that the Agreement was purely a compromise and that the Union Government merely undertook to hold its legislative programme in abeyance while the experiment—that of assisted repatriation—was tried out as an alternative.

There were features of the 1926 compromise which were obnoxious to the European community. Nevertheless, the people of South Africa loyally abided by that arrangement until the close of 1931, when it was realised that the assisted repatriation scheme had definitely failed. There was then nothing to prevent the Union Government from allowing the Agreement to lapse and going ahead with its legislative programme, including the Class Areas Reservation Bill with modifications.

An influential school of opinion did in fact, urge that this course should be adopted. However, it was decided to hold another conference at which the suggestion was made by the Indian delegation that a way out might be found by means of a joint colonisation scheme. The Union Government agreed to carry on the 1926 Agreement while the prospects of such a scheme were investigated.

Interest Lost

A delay then occured and both Governments appeared to have lost all interest. As a concession to public pressure expressed in Parliament, Mr. Hofmeyr appointed his present Departmental Commission last June, and a further delay has since taken place while the Commission has been at work.

Owing to the attitude adopted by a large section of the Indian community in the Union, it might easily be found impossible to undertake the proposed colonisation scheme or even the joint investigation, and the pressure of public opinion in South Africa would then be such as to compel the Government to take legislative steps to tackle the Indian menace without further temporising and delay.

Hence, in raising difficulties before the colonisation scheme, the Indian community is merely hastening the demand by the public for alternate steps, such as the Class Areas Bill, which were held in abeyance in 1926.

That the Indian problem constitutes an increasingly serious menace to the European community becomes more obvious every day to those who are in touch with the situation, and unless leaders of Indian opinion in South Africa display a little more vision they may easily hasten retaliatory measures.

Better Treatment For South African Indians

Strong Plea By The Agent

In the course of a lecture on Modern India to the Vaal Drakensberg Branch of the Junior South African Party Club, recently the Agent of the Government of India Kunwar Sir Maharaj Singh after dwelling on the present situation in India spoke of the condition of Indians in South Africa.

"I have often heard it said," he stated, "that it was impossible to accord better treatment to Indians without raising difficulties for the other sections of the non-European population, how was it possible to give the municipal vote to Indians or free the Indians from the many restrictions from which they are suffering in this country.

"Ladies and gentlemen, it is not for me to give the answer to this question. You know perfectly well that if a thing is right it has to be done. Do you really think that a country with 335 millions of people is going to sit silent for all time?

"Are we not a country with a great civilisation behind us. Can we not be differentiated from the natives of South Africa, who have only recently emerged from barbarism? It is always difficult for me to take that argument seriously—that we, the people of India, should be treated in the same manner as the natives of South Africa.

"Are you really going to deprive us of our rights in South Africa?

"Please remember that 80 per cent. of the Indians in South Africa were born here, and that number is going to increase year by year. The number in the Transvaal is three per cent. of the European population. Is that a menace?"

As for trade, the Kunwar continued, the volume of Indian trade, wholesale and retail in Johannesburg was only about five per cent. And in crime, in spite of the general lack of facilities for education, the proportion was less than among the Europeans.

"Magistrate after magistrate has told me that if anything our community is too law abiding," he said.

If the facts were studied and the Indians given a chance to develop, his countrymen would prove an increasing asset to this country, he concluded.

The Kunwar was introduced by Mr. J. W. Higgerty M.P. A vote of thanks to the speaker was proposed by Mr. A. Mendelow. Mr. B. Reid was in the chair.

Visit Of H. R. H. Prince George

Indian Celebrations

Gulf Widens In Indian Community

Durban Mayor And Mr. Christopher Interviewed

On the 6th January the *Natal Advertiser* reported that on representations made by the Agent of the Government of India, Mr. Farrel, Private Secretary to the Prime Minister and Manager of the Royal Tour, wrote to the Durban Town Council to include in its programme, if possible, an "At Home" for the Indian community where its leaders may meet His Royal Highness. On the same day the Colonial Born and Settlers' Indian Association wrote to the Town Clerk and advised him of its intention to arrange a huge gathering where Indian farmers, workers, returned soldiers and others would meet the Prince. In this connection the Association stated that the Natal Indian Teachers' Society was co-operating with it.

Last week the Town Council's programme of the Royal visit to Durban was published, and in it an item "Indian Celebrations at Albert Park" appeared. On enquiry the Association learned that the control of both the "At Home" and the "Indian celebrations" had been given to the Natal Indian Congress.

Interviewed by our representative on Thursday the Mayor of Durban, who was accompanied by his private secretary Mr. Barne, stated that the Committee had decided to hand the control of both the functions to the Congress. "By suggestions that had been made from time to time by people in authority," said the Mayor, "it was his intention in view of these suggestions to recognise the Natal Indian Congress. It has been definitely given to me to understand that the Natal Indian Congress represents all sections of the Indian community in Natal. There is no purpose in negotiating with any other body. If it would be proved that they were not represented by the Congress, I should be obliged to ask the Committee to reconsider their decision."

The Mayor appeared to be too busy and uncommunicative. When asked what authority he was guided by the Mayor refused to mention any names. He was not able to give much time but asked our representative to see his private secretary.

It was learnt from the interview that the application of the Association was dated the 6th January whilst that of the Congress the 9th January, Mr. Barne maintaining however, that prior to the official application of the Congress, Messrs. Sorabjee Rustomjee and A. L. Kajee who were at Capetown at the time, were in constant telegraphic communication with the Town Council with regard to the celebrations. Neither of them was of course an official of the Natal Indian Congress.

Mr. Christopher's Version

Mr A Christopher President of the Colonial Born and Settlers' Indian Association interviewed

stated that his Association made the application on the 5th January. On that date the only item that the Kunwar, on behalf of the Congress, had asked was an "At Home" for "the leaders" of the Indian community. So far as he was aware there was no application by the Congress for a general celebration for the people. Immediately the full programme arranged by the Town Council was published, he, accompanied by Mr. P. R. Pather, interviewed the Mayor and Mr. Burne, with a view to ascertaining whether the Council had decided to grant the application of his Association. The Mayor told him that he had been bound down by Mr. Farrel's letter, which he claimed, indicated that he (the Mayor) should communicate with the Congress in connection with both the "At Home" and the "India celebrations." Mr. Christopher stated, however, that Mr Farrel's letter to the Town Clerk refers to nothing but the "At Home" and his instruction to communicate with the Congress was in respect of that particular item. No reference to the Indian celebrations is made in his letter.

Continuing, Mr. Christopher stated that in his interview with the Mayor, he had emphasis on the fact that on the occasion of the visit of His Royal Highness, his Association desired no split in the community and he submitted that the action of the Council in handing over of the Indian celebrations to the Congress notwithstanding the prior application of the Association, tended to divide the Indian community. He maintained that the Mayor, having regard to the fact that there existed two organisations should be impartial and suggested that the Council should give the control of the "At Home" to the Congress and the Indian Celebrations to his Association.

The Mayor asked Mr. Christopher to immediately address the Prime Minister on the matter, who, he said had the final say on the arrangement of the programme. If the Prime Minister wished to accede to the request of the Association, he, personally would have no objection to hand the control of the Albert Park Celebrations to the Association.

Mr. Christopher immediately sent a lengthy telegram to General Hertzog informing him that Mr Farrel's letter to the Town Clerk was being taken by the Mayor as an instruction to recognise the Congress only and that the Association had the support of the majority of the Indian community including the Farmers, Teachers, workers and sportsmen. The telegram made a request to hand the Albert Park Celebrations to the Association.

The Prime Minister immediately replied that the arrangement of the Programme was in the hands of the Town Council and that the Mayor had full discretion to decide. The Association immediately wrote to the Mayor enclosing a copy of its telegram to the Prime Minister and copy of his reply

Mr. Christopher said that indirectly he had heard that the Mayor now states that the Sub-Committee in charge of the arrangement of the Programme had decided to hand the control of both the functions to the Congress. But strangely enough the Council has not as yet replied to the Association in writing

Asiatic Licences In Lichtenburg

Town Council Discussions

Lichtenburg's (Transvaal) Asiatic problem formed the subject of a full dress debate at the first meeting of the Town Council this year. So much public feeling has been aroused that the council chamber was crowded, and the Council spent some time hearing deputations from the chamber of commerce the Handhawers Bond, and the local vigilance association, all of whom had come armed with credentials from the bodies they represented opposing any granting of new licences to Asiatics, or the transfer of existing ones. The Mayor (Mr. J. P. J. Ounsdal) presided and the other Councillors present were Messrs. F. J. Royse, [illegible] J. Grove, A. L. Liddick, O. B. Maartens and G. de Klerk.

The matter arose as a result of seven applications (six from Asiatics) for new licences, all of which had been previously rejected by the health and building committee. Of these, those to which chief exception were taken were one by Mr. E. A. Kahn (Hadjen Bros.) for a new licence on the market square in a building still to be erected by Mrs. A. Delaney Markel, and an application in respect of the premises known as London House, by Mr. M. Moosa. The building committee approved of the plan of the building for Mrs. Delaney Markel, but intimated that there would be no guarantee that the licence would be granted

The commercial viewpoint was set out in a letter from the chamber of commerce referring to a general meeting of members at which a resolution had been passed strongly protesting against the granting of new trading licences to Asiatics, "because not only are the number of Asiatic licences entirely out of proportion to the European licences, but also because the general effect of Asiatic trading tends to lower the standard of living of the white population which, in this country, is a matter of vital importance."

The chamber, proceeded the letter, objected most strongly to the granting of new licences or the transfer of others to Asiatics in respect of premises abutting on the market square, and, generally, "because it is not in the best interests of the town to permit more Asiatics to have business premises in the centre of the town." The secretary said various members of the chamber were considerable property owners and they naturally viewed with a deep concern any possibility of their property reflecting a decline in value.

Members of a deputation from the chamber made it clear that they did not wish to see Indians established in stores in the centre of the town, and pointed out that the Council was not legally entitled to consider any application until the building sought to be licensed had been completed. The secretary, Mr. J. Perman, said as a general principle that the chamber was not in agreement with the granting of further licences to Asiatics, applications from whom were out of all proportion to those made by Europeans.

If the Council continued to grant these applications, the European storekeepers would close up one by one. If the Council allowed an Indian in the centre of the town, then they would be compelled to let others follow them and consequently the whole of that portion would soon be occupied by Asiatic storekeepers.

Opposition from the Handhawers Bond was detailed in a speech by Mr G. J. de Klerk who congratulated those [illegible] taking a firm stand on the [illegible] question. At

present, seventy per cent. of the local business went to the Asiatics.

The Council also heard Mr. J. A. Wagner, in support of the application of Hajee Bros., and Mr. B. L. Levi, on behalf of Mr. Moosa. Mr. Wagner said the Council should not be swayed by sentiment, but should treat the applications in a judicial manner. "You must consider whether the applicant is a fit and proper person in the eyes of the law, and not whether he is a Jew, Indian or Asiatic." Mr. Levi addressed the Council at length and maintained that it was unfair of the Council now to refuse the licence to Mr. Moosa, after it had been granted to his predecessor, (since deceased), for whom Mr. Moosa had managed the business.

The applications were not debated at any length. The Mayor ruled that the application of Hajee Bros. could not be considered as the law required the building to be completed first. The applications of Messrs. Lala Roha, E. Gabbard and M. J. Anthony (fresh-produce dealers), and of Mr. Mohamed Kahn (general dealer), were all refused, despite a protest from Mr. Harper who considered that the application of Mr. Lala Roha (which was really a transfer) should be granted. Mr. Mantuna asked why the application had been refused, and said that he considered that if nothing were known against the applicant and the medical report was in order, the licence should be granted. He wished to support Mr. Harper, but feared that the matter had been disposed of.

Trouble Over Administrator's Letter

A letter from the Administrator to the town clerk, in connection with the application made by Mr. Moosa, and a reply sent on December 28, in the absence of the majority of the councillors led to a heated debate. The Mayor said that although the town clerk had sent the reply he would take full responsibility for it. He explained that the letter, marked "Very urgent," had arrived during the Christmas vacation, and the Administrator asked whether, in refusing Mr. Moosa's application, the Council had done so solely on the grounds of overtrading. The town clerk had replied that from the decision it appeared that the Council had been actuated by motives of principle and that in any case the Administrator would grant the licence if he so wished.

A spirited protest at the terms of the letter was made by Mr. Laidlaw. He asked whether the Mayor considered he was entitled to answer it in that strain, and asked why no mention had been made of his (the speaker's) reference to overtrading. He maintained that it was wrong to have put forward only one point of view. Dr. Dion said the whole matter was "the greatest bluff that had ever taken place in the history of the Council." He suggested that a reply should be sent to the Administrator that the letter was not official and did not represent the attitude of the Council. Replying to an interjection from Mr. Harper that the Council would probably be faced with legal actions for refusing the applications, Dr. Dion described the suggestion as "bluff" and suggested that counsel's opinion should be obtained as to the Council's standing in the matter.

The suggestion was made by Mr. Mantuna that as the letter had been sent to the Administrator, no further action should be taken until they received his reply. Mr. Grove said that the Mayor had certain powers, and he did not think he had exceeded those in his reply, because no one was committed in any way. He considered, however, that the Council should send a further reply to the effect that the Council had not refused the application solely on the grounds of overtrading. Eventually the suggestion of Mr. Mantuna that no further action be taken for the present was adopted by four votes to two, and no further decision was arrived in regard to the Umbilo Road application. At a previous meeting it was refused.—*The Star.*

Natal Indian Teachers' Bi-annual Conference and Fellowship Week

The Y. M. A. Hall Church Street, Pietermaritzburg was the venue of the Bi-annual Conference and Fellowship Week organised by the Pietermaritzburg Branch of the Natal Indian Teachers' Society.

The opening proceedings took place on Friday. Officials from the Headquarters and a large number of delegates attended both from the Coast and the Northern Districts. Mr. I. M. Nafeker (President of the Society) presided supported by Mr. Simon David, Chairman of the Pietermaritzburg Branch, Messrs. R. Reginald Hon. General Secretary, V. S. Naidoo Hon. Assistant Secretary, K. R. Naik, Hon. Treasurer, Isaac Anthony Hon. Secretary of the Branch and among others present were Mr. A. H. Allen, B. A. M. Ed. Vice-Principal of the Natal Teachers' Training College, Mr. W. A. Lewis Headmaster York Road Govt. Indian School, Messrs R. J. Choonoo, E. Thomas, W. S. Pathal, H. S. Dhana, Rev. Milborne M.A., Miss E. Peters, and Mrs. K. R. Nair (Hon. Treasurer of the Ladies Auxiliary).

After the chairman declaring the proceedings open, Mr Simon David the chairman of the Pietermaritzburg Branch extended a very warm welcome to all those present. He was followed by the President, who delivered an address on the objects of the Fellowship Week and exhorted the teachers to draw some inspiration from the guidance so that they may play an important part in the service of the community.

Rev Milborne M.A., Mr. W. R. Lewis, Mr E. Thomas, Mr. S. J. Dhanam, Mr. H. S. Dhana were amongst other speakers.

After Tea which was provided by the Branch Mr. A. H. Allen B.A.M.Ed delivered a very interesting lecture on the "Unconscious Mind" at which Mr. Simon David occupied the chair.

During the evening a joint meeting of the Headquarters and the Branch was held presided over by Mr. I. M. Nafeker, when problems of mutual interest were discussed. The Secretary submitted a report of the Conference and the other questions decided. Secretary Reginald spoke on Organisation of the boundary of the Branch, [illegible] Head of a Govt. Girl School, speaking in Indian Schools and Teachers' Examinations.

On Tuesday morning Mr. W. L. Anderson B. Sc. Headmaster of [illegible] occupied the chair and [illegible] was discussed very attentively and [illegible] Mr. [illegible] replied on same and [illegible]

In the afternoon there was [illegible] which Mr. A. H. Allen B.A.M. [illegible] The [illegible] Indians at present populated centres be converted [illegible] immediately."

The Secretary Reginald submitted [illegible] Dr. Dhlomo, E. M. Seshal [illegible] David, Vave Muthien, and G. Vanithavelu, were for the [illegible] The Durban Team opposed the motion and [illegible] Messrs.—T. S. Choonoo, H. S. Dhana, T. M. Naidoo, [illegible] Naik and R. Reginald. After a very spirited discussion [illegible] the motion by a large majority.

During the day's party of Delegates went to the Howick Falls.

later the Pietermaritzburg Branch entertained the visitors to a musical evening, which was thoroughly enjoyed by all those present.

On the morning of Sunday, the City Council placed two Municipal buses at the disposal of the delegates and the various beauty spots and historical places were visited. It was both of instructive pleasure and educational value and the Society is greatly indebted to the City Council for that kind consideration.

The visitors were then entertained to a luncheon at Mr. G. Vasanthaven's residence, which completed a very useful week. This is the first time the Congress has been [illegible] and the Society is greatly indebted to the City Council for that kind consideration.

Indians' Reply To Springs Council

Trade Record During Last 15 Years

The Springs Indian Commercial Association has submitted a memorandum to the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission.

The memorandum is a reply to criticism levelled at Asiatic traders by the Springs Town Council, Ratepayers' Association and Chamber of Commerce.

The Association refutes emphatically that any competition of traffic exists through native laborers around shops tenanted by its members, and points out that loitering on the footpaths by pedestrians whether of white or black colour is under the control of the South African Police in virtue of traffic by-laws in force in Springs.

"In so far as the trading methods of the members of this Association are concerned," states the memorandum, "the records of the local court will serve to refute that charge. No prosecution and no conviction of an Asiatic in Springs for contravening any law or any ordinance governing the conduct of his trade has been brought before the court in the last 15 years.

"There is no 'general belief' that the assistants of the Asiatics are underpaid and that this creates an unfair trading advantage in the competition of traders carrying out the term of the law. The members of the Association conform to the requirement of the Wages Act and its relevant wage determinations. There has been no prosecution and there has been no conviction of any member of this Association for contravening the Wages Act.

"The Town Council of Springs suggests that members of the Association are guilty of [illegible] thus conferring them as a 'general rule' undesirable tenants in the eyes of the law-abiding citizen. There is no record of any prosecution or conviction in the courts of any member of this Association for [illegible].

"The Town Council of Springs asserts that it is 'generally recognised' that the Asiatic has developed a spirit of resistance to and evasion of the law. This Association replies and states that there is no such general recognition and that the Asiatic in this municipality neither resist nor evade the law.

"The Association admits that Springs is a growing town and with the opening of the new mines it is progressing and developing rapidly. This progress and such development is for ever closed to the members of this Association by reason of the restriction entailed with the Transvaal Asiatic Land Tenure Act. The Association holds itself up as a [illegible] who are law-abiding, accept this position as they are compelled to do."

Current Topics

COMMENTS AND OPINIONS

(By Hindoostanee)

The Prince's Visit

According to newspaper reports Congress will celebrate the occasion at the Albert Park, and there will be an "At Home" at the Town Hall. It would appear that the Agent made representations to the Prime Minister who in turn has asked the Mayor of Durban to get in touch with the Congress. For the Agent to go out of his way to ask for recognition for the Congress and to ignore the existence of another body which commands the confidence of a large section of the community is not helping to cement the unfortunate difference in the community.

I hold the Agent who would only be a few years with us, is not to be blamed for all this, but what I do regret is to find that he is not doing anything to bridge the gulf as did the late Agent. There is work for him and there is still ample time. Will he hail the call?

The Mayor's Dilemma

I have [illegible] judging from past experience, that the Mayor of Durban must be in a quandary over the Prince's visit. He as the chief citizen of our town has to see that all sections of the community are given equal opportunities to pay their homage to the member of the Royal family. He on such occasions generally has a free hand to organize matters and I presume he would be wisely guided by favouring no particular section but satisfying the community generally.

Congress Tamasha

The Congress is booked to give an "At Home" in the Town Hall. Everyone would like to express their loyalty in some form or other. The rich and the poor, the worker and the workless may not all show in the same manner, but they all in one breath would give him a most hearty cheer when he passes over streets. The Mayor on behalf of the town might present him with an address and the children will wave their little flags as he passes them with his smiling face. It is but natural that these things happen on such occasion but the Congress, with thousands on the unemployment lists and thousands [illegible] in the streets, hundreds on the relief works and many waiting for the boat to be sent away to India, are going to give an At Home, where money in these times would be spent to entertain the aristocracy. What pervades in this?

The Trio

My readers would excuse me if I, to be brief, summarise the views of the Congress, Agent, and the *Natal Mercury* on the colonisation inquiry.

1. The Congress in their statement instead of coming to grips on the points at issue went to a great deal about unsatisfactory wages and again the unfairness of the Indian immigrants and how they made this the Garden Colony and saved it from becoming insolvent.

It is true that the above are facts but were they the points at issue?

(2) The Agent said this was not the time when India would spend any money in colonising any country. His report of 1925 on such a scheme was shelved on the same grounds.

All this might be correct but were they the points at issue?

(3) The *Mercury* in its leader of last Friday states that both the Congress and the Agent are off the rails and that the dusty volume of the Class Areas Bill might once again see the light of day.

The above might be a good threat but was that the point at issue?

Indeed I say that the C. B. and S. I. Association from the very commencement took up the attitude, "the people would go, no need for inquiry, solution is at the door." I cannot for the life of me understand why the Congress took such a long time and had to go a thousand miles away from the scene to express the same sentiments which of course were wholly inconsistent with its attitude.

Mr. Naidoo's Position

I can only offer my sympathy to Mr. S. R. Naidoo, the Congress nominee on the Inquiry Committee for being placed in such an akward position. He was placed there like the other true men to enquire into the possibilities of planting some or the whole of the Indian community of South Africa in some other suitable country. He has now either to say that there is no such country, which will not be true, or find one and thereby go against the declared wishes of the Congress whose nominee he is on the Committee. I hope when the report is out they (the Committee) would not side-track the issue. The point with them as far as the Government is concerned is whether there is a country to send the Indians away from South Africa, and not whether the South African Nationals like it or not.

News In Brief

The ordination ceremony to the Priesthood of Rev. Deacon Hamilton Joseph Vincent Lawrence, O.M.I., eldest son of Mr. and Mrs. V. Lawrence was performed on Thursday, Jan. 25 at 9 a.m. in the Immaculate Conception Cathedral, Durban. The Cathedral was packed with people of all races. Bishop Delalle O.M.I. conducted the ordination assisted by the members of the Order. This is the first ordination in the Roman Catholic Church in Natal. We offer our heartiest congratulations to Rev. V. Lawrence on his achievement and wish him a very successful future career.

Kunwar Sir Maharaj Singh Agent of the Government of India, left Transvaal on Jan. 21 and is now in Capetown. His residence during his stay at Cape Town is at Wynberg House.

The death has occured of Mr. Kalleberran Sarma well-known Indian resident who came to Johannesburg 15 years ago. In November he donated a property to the Transvaal Hindu Seva Samaj. Latterly he was blind. His funeral was attended by a representative gathering of Indians and many Europeans. He leaves a wife, three sons and two daughters.

It will be regretted by Indians generally that the Indian airman, Manmohan Singh, who left Croydon at 4.2 on Saturday morning last for Bombay on the first stage of his flight to Capetown had an accident at Montauban, near Pari where his machine crashed owing to engine trouble, and Manmohan Singh was taken to hospital with a broken leg.

Mr. F. P. Hawkeby M.A., who was history Master at the Sastri College during 1933 has been transferred to Port Shepstone where he is now stationed as Acting-Headmaster. Mr. Richardson, formerly of Dundee has been appointed to fill the vacancy occasioned by Mr. Hawkeby's transfer.

Sporting News

(By Sportsman)

Amateur Boxing

Last Week's Show

There was a fair crowd assembled in the stat hall, in Prince Edward Street, Durban, on Saturday 20th January, to witness the amateur display arranged by the promoter, Young Ramlagan. The programme commenced at 7-30 p.m. but later in the evening the crowd swelled till eventually all possible standing room was occupied.

The programme was a long-winded one in that there were 14 bouts. It was thought at first the show would close well after midnight. Fortunately there was little delay between the bouts with the result that the programme wound up at 10-30 p.m. Mr. Pegus, assisted by Messrs. Pattook and Connolley were in charge of the fights.

The following are the results of the various fights:—

1. Ebrahim Kid Moola beat N. Chin on points; 2. Young Balla beat Kid Sun on points; 3. Ramchander beat R. Mudhun; 4. Chimjithmy beat J. Runsee walk over; 5. S. Maharaj beat Montana Kid on points; 6. Young Harry beat V. Govindsamy on points; 7. Tommy Coopsamy beat Harry Singh on points; 8. Ramesh Moodley beat Kid Ranjit Singh on points; 9. K. Singh beat Sunny Ramiah on points; 10. M. Rampersadh beat M. D. Naidoo on points; 11. Young Boolan beat Abbai, the second on points; 12. Jimmy Sookdeo beat N. G. Naidoo on points; 13. H. S. Singh beat N. Ramie on points; 14. A. S. Johnny beat Young Joseph on points.

The main bout was to have taken place between Indian Carriers, from Newcastle, and M. A. Harry of Durban. Carriers, however, did not put in an appearance. The promoter later arranged an exhibition bout between M. A. Harry and M. Pockree Pillay, over a distance of 2 rounds. No decision was given. The latter who is a wrestler of repute holds the welter weight as well as the heavy weight wrestling titles of S. Africa. But despite the lack of training and his marked proficiency in wrestling, he put up a very commendable show against Harry with the gloves.

Prior to the conclusion of the programme, the M.C. Mr. G. Singh, B.A. expressed the promoter's gratitude to Mr Pegus and the officers who were present for their services. Master Kid Sigwin and his manager, Mr. V. M. Maistry were also present. Kid Singh assisted as referee in a number of bouts.

Master Kid Singh, who began serious training a little while ago in preparation for his fight with Cupido on February 10th, is now being coached by the well-known trainer, Jack Layland. He is looking trained to the most resolute on victory and is apparently taking no chances. He appears to be optimistic too, and means to leave S. Africa with a clean sheet. It is also rumoured that after his fight with Cupido Kid Singh will be matched against the Port Elizabeth boxer, Reggie Kay, who in a recent tournament beat Rod Grogan by the K.O. route in the first round.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ જાન્યુઆરી ૧૯૩૮ અંક ૪

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર	૩૧
દાદાનું વતન (અમરોખ)	૩૨
દાદીઓ કુટુંબથી વહિ વાળવે તે	૩૩
બીજાઓની દાદીઓને ડાયસીનો આપવા સારી વિનંતિ	૩૪
સા. આ. ના દાદીઓ માટે સારી વ્યવસ્થા	૩૫
રપીન્સ કાંતીલાલ દાદીઓનો બચાવ	૩૬
૧૯૩૪ નું વરસ કેવું નીવડશે	૩૭
વિવિધ સમાચાર	૩૯
બાળકોના હરિજન પાત્રા	૩૮

સરકારે પોતાની વસાહત જાહેર કરી દેવી જોઇએ

સુપ્રસિદ્ધ કેબીનેટમીશન સ્કીમ અંગે કોંગ્રેસની તેને વિરોધી વલણની ચર્ચા કરતા બાદ નેતાજીસુભાષનું 'સ્ટાર' જાન્યુઆરી તા. ૧૬ મીના અંકમાં પોતાના અભિપ્રાયના અંતમાં નીચે પ્રમાણે લખે છે:—

"એટલું સ્પષ્ટ જણાવવું જોઇએ કે હીંદ અને સાઉથ આફ્રિકા વચ્ચેનો સંબંધ પણ ખાસ છે અને પણ્ણીજ સાંસ્કારથી ગર્ભીત સ્વરૂપ પકડવા સંભવ રહે છે. વસાહતોની નીતી સામે રંગભેદને બદલે અંગે દમનનીતીના અનેક પ્રસંગો જોવાને બદલે યુનીયન સરકારે ભવિષ્યમાં પોતે શું કરવા માંગે છે તે સ્પષ્ટ કરી નાખવું જોઇએ. કેટલાકની ભવિષ્યની દૃષ્ટિએ હીંદી પ્રજા તરફની પોતાની વલણ તેણે સ્પષ્ટ કરી દેવી જોઇએ એ ભવિષ્યનો પણ તેના કોંગ્રેસ અને યોગ્ય નેતાઓ અભ્યાસ તો તાત્કાલ યોગ્ય થઇ જશે. અને આ દેશમાં વસવાટ કરી રહેલા હીંદીઓ જેઓનો હક આ દેશમાં જન્મેલા કે તેઓનો તેનો અર્થ શું થાય છે તે સમજવાનો હક છે. આ બાબતમાં સર મહારાજ સીંગની સાઉથ આફ્રિકાના પુનર્દાને ભલામણ દૃષ્ટિ ફેરવાની અરજ તરફ અમે ધ્યાન ખેંચાએ છીએ. એજન્ટે જણાવ્યુ તેમ કે આ સ્થિતિનું કારણ કેટલેક અંશે અજ્ઞાનતા અને કેટલેક અંશે તિરસ્કાર છે. સાઉથ આફ્રિકા માં હવે નવી વસાહત તો થતી નથી. પણ આ દેશમા વસી રહેલા હીંદીઓ, કે જેમ કુલ વસ્તીના દશમ અગીઆર હક્ક છે તેઓને બરોબર તમે શાંતિપણે રહેવા દઇ શકો છો. આખી દુનીયામાં આજ એક દેશ છે—અને હું ત્રીસ દેશોમા ફર્યો છું—કે જ્યાં હીંદીને આવી ખાતરી મળે છે. બાદ રાખજો કે દક્ષ કરોડની દુશ્મનો આગે તેનો સાથે ચીનના ૮૫ કરોડની દુશ્મનો ઓછી સેની તમારે માટે ખરાબ થઇ પડશે એટલું કે, યુનીયનમાં જેનું માત્ર ખુબ પ્રમાણ છે તેવી એક વસ્તીને લીધે તમે કીમતી બાબતો ગુમાવી બેસશો." બધા બીજા વિચારો સ્વાભિક લોકમતને અસર નથી કરી શકતા ત્યાં આવી દલીલ કેટલાય કરી શકશે.

ન્યુકાસલ ટાઉન કાઉંસીલનો બળાપો

ન્યુકાસલની ટાઉન કાઉંસીલને કેળવણી ખાતા તરફથી યુરોપીયન વસવાટના સત્તામાં આવેલું ગોરા છોકરાઓની હોસ્ટેલનું મકાન દાદીઓને માટેની સ્કુલમા ફેરવી નાખવાની સુચના થઇ છે. નવું મકાન બંધાવ્યા હોસ્ટેલવાળું મકાન દૂર નકામું પડેલ છે. કેળવણી ખાતાની આ સુચનાની સામે વિરોધ દર્શાવવાને એડમીનીસ્ટ્રેટરને મોકલવા એક પીટીશન પર સહીઓ લેવાઇ રહી છે. આને ટાઉન કાઉંસીલે વિરોધનો ઠરાવ પસાર કરતા બળવણી ખાતાના ડીરેક્ટરને કાઉંસીલને મુલાકાત દરમ્યાનમાં આપેલાં વચનની યાદી આપવાનું દરખાસ્ત માં આવ્યું છે. શું વચન એ જણાવવામાં આવ્યું નથી. કાઉંસીલ ઘણી બળાપો કરી રહી છે અને એક મેમ્બરે સુચના કરી છે કે પ્રાંતિક ગોલ્ફ્રેક્ટ્યુરીવ કે એ સ્થળે હીંદીઓને માટે સ્કુલ ખોલવાનો આગ્રહ કરે તો કાઉંસીલે તે મકાનને કરો લાયક નહિ બનવાથી કશો મહત્વ આપવાનો ના પાડવી જોઇએ. હુક મુકતપર હીંદ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સીંગે ન્યુકાસલની સત્તાવાર મુલાકાત લીધી હતી ત્યારે તે શહેરના યુરોપીયનોની ઉદારતા અને મહેમાનો દિલના વખાણ કર્યા હતાં. પરંતુ પ્રસ્તુત કાગળમાં જ્યાં એક રહી પડેલું ગોરા છોકરાઓનું મકાન હીંદીઓને માટે સ્કુલના ઉપયોગને માટે આપવાનું છે ત્યાં તો એ ઉદારતા જરાયે બતાવવામાં આવતી નથી!

સા. આ. ના ગોરા કયારે શીખશે?

મી. એ. આઇ. કુરેશી જોહાનીસબર્ગ આ દેશમ ખેતીવાડી સંબંધી માહિતીઓ મેળવવા આવ્યા હતા અને ઇમીગ્રેશન ખાતાં તરફથી તેમને ઉતરતાં હરકત નાખવામાં આવી હતી તે બનાવપર ટીકા કરતાં મહાસનું 'હીંદુ' લખે છે કે સાઉથ આફ્રિકામાં હીંદી કોમને એવા બનાવો રોજના અનુભવવા પડે છે. જ્યાં મી. કુરેશીના બનાવે તેની ગંભીરતા તરફ વધુ ધ્યાન ખેંચ્યું છે. મી. કુરેશી કંઇ એક સાધારણ તરીકે પોતાની રોજી કમાવા ત્યાં નહોતા ગયા પરંતુ હાલની એક ખાસીતી સંસ્થા તરફથી નીમાયેલા એક આગેવાન વિદ્વાનની તરીકે ગયા હતા. તેવા એવા માણસને પણ આ કુરેશા કુરિવાહ કરે છે તેવા અપમાનો સહન કરવા પડતા હોય તો એ દેશના રહીશ હીંદીઓને ગોરાઓ તરફથી કેવી

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શનિવાર, તા. ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૯૩૪

હીંદીનું ભાવિ

કેપટાઉનના કરાર તોડવાની આપી પહેલી ઐતિહાસિક 'નાતાલ મરકયુરી' ને મેળવણી આપેલી છે. ૧૯૨૭ માં બ્રિટીશ પ્રજા રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સના પરિણામે જ્યારે કરાર થયા ત્યારે તેને "બ્રાનફાલાનો વહેલો કરાર" ની ઉપમા આપવામાં આવી હતી અને તેનો પાકળા સોદાના બાનના નહિ ઊઠાવવું જણાવ્યું હતું. પરંતુ હકીકતમાં એ કરાર કોઈવાર આવ્યો હતો તેમ ગ્રેમસ્ટા નાતાલવાસી બહુમતીને નહોતો. કોન્ગ્રેસો સોદાકર થયા હતા અને તે પછી રાજ્યની સોદો નહોતો. કાયદો પડવાના ખ્યાલમાં નહિ લેવાના બદલામાં—જો બોલાએ કોમરીયલ રેજર્વેશન એન્ડ સેગ્રિગેશન એન્ડ રહટર ટ્રેડાન (કોપર બેલ્ટ) બીલ રૂપી વાદળ કેનાના માથા પર ચડ્યું રહ્યું. પુનીયનની દીર્ઘ પરંપરામાં મોટો ઘટાડો કરવાની કંઈ પણ યોજનાની ગાગણી થઈ હતી અને તે આપણામાં આવી નહતી. કેટ. મલાને પાર્લામેન્ટમાં સ્પષ્ટપણે નહતું કે યોગ્યના કાંદીઓ આડે બનતી તરીકે હલકા નહિ પરે અજવા તેઓની ઉપર લાદેલ બાબુ કંઈક નહિ લાગે આપા દીન બધાવામાં આવી હતી. કેટ. મલાને સ્પષ્ટપણે કહ્યું કે આ સવાલનો પાંદડાનો વાજબાની મુખ્ય બાબત આસંત સંસ્થાકારક દીન બેક ઓસીરેટ ઓબ્ઝર્વેશન રક્ષણમાં રહી આવી હતી કે યદુ સત્તાપક્ષ અને યદુ લાચારો રાજ્યે બંને તેમના દુરુપયોગના સામે સાવચે ગિયા સાથે પૂર્ણ ધ્યાન રાજકારે અમલમાં મુકવાની હતી. આ ન્યાયમંત્રી આપણાના બાબતોની બાલુ એ નહતી તે વેપણ મરણપાત્ર રોપાનું કાંઈવામાં આવ્યું તો બાબતે યદુમાં કરારની અંદર બીજા આસાનજનક શરતો પણ હતી જેવી કે કોલાની હોલાલની સભ્યદેશને લગતી કલમ કોણ તરફથી કોણી આશા ? પણ એ આવી હતી કે ઓસરીલેટેડ 'ઓબ્ઝર્વેશન રક્ષણના અમલની સાથે સાથેજ કોઈઓનો પશ્ચિમના પોલ્ડી પાર્લામેન્ટની કેટ રદ્દ કરવામાં આવશે. પરંતુ કરારની બાંહેધરી ઉપરાંતને લગતી કલમ કેવા રીતનાજ હતી એ પોલ્ડ હુંક વ્યવસ્થામાં પ્રકાશવું બાંધ કોણીએ. રેજર્વેશન બીલ બંને કે બહુમતી દેવામાં આવેલું કોવાનું બંધારણીયું હતું પરંતુ, તબુ તો ... પરની સાથી સુધારાઓ પણ નહોતી થા કેટલાંનું કોમરીયલ બીલ ઉપરોક્ત બીલનું બીજ બાં હતું પસાર કરી દેવાયું અને હીંદ સરકારના પ્રથમ બેજવાબ તરીકે ઓબ્ઝર્વેશનો આ દેવામાં હાજરી દુરુપયોગપાત્ર તેનો અમલ થઈ રહી રેવાયો. નાતાલ બાદ કેપ મુકતના બાહરજ તેજ બીલનો. રેલ્વે ટ્રેડાન"નો બાબ કેટલી ...

બાબુમાં આવ્યા સિવાય પાર્લામેન્ટમાં ચુસાડી દેવામાં આવ્યું અને ૧૯૩૩ ના કોમરીયલ એક્ટના રૂપમાં પસાર કરી દેવાયું. બીજા કાયદાઓ કોલ્ડાલાના રેલ્વેટ્રેડાન તહીંશીકેટો પસારાનાનો હોદ્દેઓ ... વિરુદ્ધ સંકટો ભોગવી ગેલાવેલેલ કા છીનવી લેવાયો. જનરલ સ્મટ્સે પણ એ કાયદો અમલમાં મુકાવું જાહેર પણ કર્યું. કોઈ સરકારના બ્યુરા ઓબ્ઝર્વ ... કુમા કેટી કશી સાથ ગેળવી નહિ શકવા બાબત તેમને પણ સાપ અંગેનો ... રાખવામાં આવ્યા હતા.

... બાદ ... કોની મુકત કરવામાં આપણી સમજ ટ્રાંસવાલ ... (કન્ટ્રોલ) ઓર્ડીનન્સ અને ટ્રાંસવાલ ઓબ્ઝર્વ ... બેન્ક ટેન્યુર બીલ એ બે બરકા આવી પહ્યા ... બંનેનો હેતુ ટ્રાંસવાલના દીર્ઘાઓને સેગ્રેગેટ કરવાનો અને ... ની ... માબેલી મરાવવાના અને ... વધુજનજાત હોવા તેઓ ... ના પણ ... ની ... ચાને તેઓના વેપારના ... અંકુશ મુકવાનો અને તેમ કરીને તેઓની ... કરીને એ ... માંથી નાબુદ કરવાનો હતો.

બીજા ... ઉપરોક્ત બારકાઓ કરારના અક્ષરોનો તેમજ ... ના ... કરનારા હોવાનું જણાવી તેની સામે વિરોધ ... .

આ પ્રમાણે ... રેજર્વેશન બીલના બદલામાં, ... બંને ... ... ઉપર જણાવેલા ... ... તરીકે પસાર કરી દેવાયે, તેની ... ની ... બાદમાં પાંચ વર્ષની અંદર કેનાને આ ... ... ગ્રાન્ટ પૂરા ... ... આપ્યું હતું" બંનેનો ... થયો! અને ૧૩૦૦૦ ઉપર પોતાના ... ના ... ... —... ... ...

ખુદ પોતાની વસ્તીને માટે બહાર દેશો શોધવાના મીશનપર જનાર હતી અને સાઉથ આફ્રિકાનાદેખાદી કામના પ્રતિનિધિઓ જેવા દેશોમાં પોતાનાં ઉદ્યોગોને બાદ આવે એવી સારી તક જે જુનાદ્રિ તે તેણે યુનીયન સરકારની ખુલ્લી વસ્તીને બહાર જાની નીતીના તેનેં કંપજ રસ નહોતો અને એક વખત આકિત સાહેબને બાલર બ્રીજ પર્યના હતા જેવી દેવાના ઉદ્યા જાગ્યા તાત્કાલ તે કરી બીજી વખત સંમેલન થયા નહોતા. કમનસીબે કોંગ્રેસ કોકગ્રેસનું બળ સમજી શકી નહિ -અને પોતાના હાથે જોખમમાં આવી પડશે તે જાતા મારી તે તેની ઉદ્યોગધંધાની રક્ષણ.ઓની તપાસ કરવામાં પાર્લમેન્ટને કોકર માટે સરકારને સાથ આપવાને આગળ પડી. પરંતુ તે વખતે અગે અનેક જગ્યા જણાવી ગયા છીએ તેમ આજકાલ હતી અમે જાહેરાત "સરકારની 'સાથે મીશ્રફુલ સંમત થઇએ છીએ" "હરિયાદેના ગોટા પોતાની પરાજય ભરી વસ્તુ કંકાસ જવા દેવામાં આવી છે અને જવાબદાર નેતાઓએ ફાલી ઉદ્યોગધંધાની શક્યતાઓ તપાસવાનો બદલે પ્રયત્ન કરેલોજ નથી."

કોંગ્રેસે ભારત રાજ્યોમાં નેગાજ હોદ્દ સરકારના પ્રતિનિધિઓને સ્પષ્ટ રીતે જણાવી દીધું હતું કે જે પોતાનાનો મેળ ન બેસે અહિકાના હોદ્દેદારો અન્ય દેશોમાં ગોલ્ડની દેવાનો દેખાવ તેવી કરો પણ ઉદ્યોગનો તે સિધ્ધાંતોને માગતીજ નથી. અને કોકપાઓરો કરવાની તેણે અખત્યાર કરેલી વલણનું દીર્ઘદ્રષ્ટિ તે સંજોગ આજ ગોલ્ડમાં ખાસ પ્રસિધ્ધ થઇ ચૂકેલી છે.

આખરી સમાદા સમાચાર હવે આવેલા છે. તે હોદ્દી કોમ પોતાનું પુરાણપ્રેમ સબંધો મુજબની જોડાયી નથી તો તે જરૂર ઔદ્યિક પાસેથી ખાતર ગમે તેવા અપમાનો સહન કરી લેવા તૈયાર થઇ ગઈ. કોંગ્રેસના આ દેશમાં સ્થાપિત સાહેબ નથી તેમાં તે કારણોનું ગ્રહણ કરવાને પોતાનાથી ઉલટતી સ્થિતિના બાહ્યઓના કુકાને સજા આ દેશને ત્યજવાની જરૂર. તેનું બાકીનું દેવાદોદીજ ચલાણી આંક તેનો જેટલું ખેંચાવામાં આવે રોકડું ખેંચાશુજ.

બીજી તરફથી આ દેશની રાજકરણી પ્રજાને આગે આ સવાલનો શાંતચિત્તે અને બહોળા દિલથી વિચાર કરવા ચિતવીએ છીએ. હોદ્દુસ્તાનમાં નવા વસાહતીઓને માટે આ દેશનો દરવાજો સબંધ બંધ થયો છે. એટલે એ રૂકતે હોદ્દીઓએ આ દેશ બરાબર જવાનો દ્રઢસંકલ્પ રાખવાનું કારણ રહેતું નથી.

પણ હોદ્દ સરકારના એજન્ટ તરફથી ફરી ફરીને જણાવાયું છે કે પુનીયનની બીજી કોઇ વસ્તીને દાખલ થવા દેવાની નથી. કમીશનો અને પુનીયનના જવાબદાર પ્રધાનોએ ખુલ્લી રીતે જાહેરમાં કહ્યું છે કે પુનીયનની હોદ્દી વસ્તી શાંત અને કાર્યદક્ષ માની આપી ચાલતારી છે. તેઓને આ દેશમાં પ્રથમ મજુર તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યા બાદ તેઓએ પોતાની કોમત સિદ્ધ કરી આપી હતી. તે તેઓને નવા આવવામાં આવશે તો જરૂર તેઓ આ દેશનું બોજ ઉદ્યોગોની અંગ થઈ પડશે. તેઓના પુર્વજોએ આ દેશની ખીલવણી ગા પોતાનો આખુ ફેરવે છે તેવા પ્રમાણમાં મુકીજ દોકોનો ગુ આવા ઉત્સાહી દેશમાં સમાવેશ થઈ શકતો નથી. ...

સેગ્રેગેશનની અને મનુષ્યવતની નદીના પ્રાપ્તીક કાંઠા પર તેઓની પાસેના છાનવી કેસની તેઓને બાદીઓ નિરંતર આપ્યાજ કરવામાં આવશે. કાઈ પણ સુધરેલી સરકાર પોતાને સુધરેલી પ્રજાવતી પ્રજાને માટે એ ગાજમ નથીજ

લિંદાઓ દુર દેશો નદિ વાપરે તો

સામા પગલાં લેવાની ધમકી

ઓર્ગેમેન્ટ એ કેવળ સમાધાની હતી

'નાટાલ મરકયુરી'ના પાર્લમેન્ટના પત્રકારની કેપટાઉનથી જાન્યુઆરી ના. ૨૩ મીના સંદેશામાં નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

યુનીયનના હોદ્દી સવાલના અધિવેશન વિશે અમુક જવાબદાર નેતાઓમાં ઉંચીર શંકાઓ ઉદ્ભવ્યા થઇ રહી છે અને તેને માટે સબળ કારણો જણાય છે.

સાઉથ આફ્રિકા અને હોદ્દુસ્તાનથી હોદ્દીઓને અન્ય દેશોમાં પસ્તાવાનો એક વિદેશ પક્ષપાતની ચોજનાની શક્યતા વિષેની પ્રાથમીક તપાસ કરવાને ગયા જુનમા સરકારે નીમેલા કમીશને મુલાકાતીઓ ચલાવ્યું પરે છે અને પોતાનો રીપોર્ટ તૈયાર કર્યું છે.

એ રીપોર્ટ હાલ સરકારપર મોકલવામાં આવશે. પારણથી દક્ષિણ ની રેપ્રેઝન્ટેટીવની રાજીક કેબીન કાઉન્સીલના રીપોર્ટની કૂચે બની સરકારો તરફથી ફબુલાગેલાં સંયુક્ત કમીશનના કામને માટેના પાયા તરીકે ઉપયોગમાં લેવાશે.

જી. કોન્ફરન્સ તરફથી નીમાયેલાં હાલના કમીશનનું કામ કામકાજમાં કહેલાંક નવીનને ગમને અમુક ફરજંદ પડી જાય્યું છે અને તેના કેંઇ પણ બ્યવહારૂ પરિણામો આવે ત્યાં સુધી મને શંકા રહે છે.

બહેલાં પ્રથમ તો હોદ્દી કોમે કમીશનનો બહિષ્કાર કેલાયેલાના એક સાધન તરીકે ઉપયોગ કરેલો છે. અને પછી અમલમાં આવનારાં ક્રિયાદોના ગોટા ઘોળવા માટે દાખલ કરેલાં છે.

કાયદેસરની ખુટકાટોને હિલ્સબળ નદિ વગર બીજા કોઇ તરીકે બોકી રીતે વધોવાર્ય - અને સામાન્ય પ્રજા તરફથી સ્થિતિનો વિરોધ સેગ્રેગેશનની અવાનું ચાલું જ રહે છે.

નાટાલમાં બાલન વિષય બાદ હોદ્દીઓની હરિફાઇ બહેલી તીવ્ર થઇ પડી હતી ને સરકારે નક્કી એક કમીશન નીમવા માં આવ્યું હતું જેને દક્ષિણ ની સાલમાં હોદ્દીઓનાં મરણોત્તર રીપેટ્રીએશનને ઉત્તેજન આપવાની અને એશીયાટીકોને સેગ્રેગેટ કરવાની ભલામણ કરી હતી.

પાર્લામેન્ટમાં એક બીલ દાખલમાં આવ્યું હતું કે અનેક સંજોગોને લીધે કાયદો અમલમાં નિષ્ફળ નીવડયું હતું અને નેશનલીસ્ટ સરકાર સત્તામાં આવવાની ઘોષણા મુજબ બાદ કલાસ એરીયાસ રેગ્રર્વેસન બીજ નામનું બીલનું રજૂક બાલ પડવામાં આવ્યું હતું. આ બીલના સમાં હોદ્દી કોમે ગવર્નમેન્ટ સાહસ ઉઠાવી જેને પરિણામે બાદ સરકાર પડવું પડી.

અંતમાં દક્ષિણમાં 'સર્વેડ' કેવું પાર્લમેન્ટસ ઓપોઝીશનનું નામ થયું જેનું પાંચમું "દક્ષિણ ના ઈન્ડિયન્સ ઓર્ગેમેન્ટ ના નીષ્ફળનું

આજે સાઉથ આફ્રિકાની દોડી કામ કરે પરંતુ જેવી નથી તે એ કે એમેન્ડમેન્ટ એ વેળા એક સમાધાનીમાંથી હતી અને યુનીયન સરકારે પોતાનો કાયદાનો કાર્યક્રમ, એસોસિએટેડ રીપિટ્રીએશનનો અખતરો એક બીજા પ્રકારનો જરૂરમાયાચ ત્યાં સુધી માત્ર મોકૂફ રાખવાનું કબુલ કર્યું હતું ૧૯૨૬ ની સમાધાનીની કલમો આજનો યુરોપીયન પ્રજાને અનુકૂળતી હતી. તેમ છતાં સાઉથ આફ્રિકાના મોટા ૧૯૨૬ ની આખર સુધી એ સમાધાનીને વફાદારીથી અનુસરી હતા હતા પરંતુ એસોસિએટેડ રીપિટ્રીએશન સ્કીમ ચોકકસપણે નિષ્ફળ નીવડેલી હોવાનું તે વખતે સમજાયું. યુનીયન સરકારને તેજ વખતે એમેન્ડમેન્ટનો અંત લાવી સુધારા સાથે ક્લાસ એરીયાસ ઇત્યર્વેશન બીલ સર્વાંત પોતાનો કાયદાનો કાર્યક્રમ અમલમાં મુકતાં કોઈજ અટકાવી શકે તેમ નથીનું

પ્રજામતના બેક પ્રકાર પછી તો દરીકતમાં એ માગે મેવાની માગણી કરી હતી. પરંતુ બીજી પાર્લામેન્ટ ભરવાનું નથી થયું અને તેમાં દીઢના પ્રતિનિધિમંડળ તરફથી એક સંયુક્ત વિદેશ વસવાટની મેજબાનની સુધના થઇ યુનીયન સરકારે એવી મેજબાનીનો સ્વીકાર કરતાં લગી ૧૯૨૨ નું એમી ગેન્ડ ચાલુ રાખવાનું કબુલ કર્યું.

ત્યારે બાદ દીલ થઇ અને બન્ને સરકારોનો આ બાબત પરથી રસ ઉઠી ગયેલો જણાયો. પાર્લામેન્ટમાં પ્રજામતના દબાણને લીધે મી. હોફમેયરે ગયા જુલાઈ બાબતનું કમીશન નીમ્યું અને તે કમીશન પોતાનું કામ ચલાવી રહ્યું હતું તે દરમીયાન ફરી પાછી કલમો દીલ થઈ.

યુનીયનની દોડી કામના એક મોટા વર્ગ તરફથી સેવામેવા વલણને લીધે સુચવાયેલી વિદેશ વસવાટની મેજબાની કે સંયુક્ત તપાસ ચલાવવાનું પક્ષ કદાચ અરસકમ જોઇ પડે. અને તો પછી સાઉથ આફ્રિકાના મોકમતનું દબાણ એવું જોર પકડે કે સરકારને દોડી બાબતે દાબમાં લેવાનો પણ વિલંબ કર્યો સિવાય કામદો પકડવાનાં પગલાં લેવાની ફરજ પાડે. આવા વિદેશ વસવાટની મેજબાનીની સગવડ મુકવાથી ઉપર પ્રમાણે બનવા પામે દોડી કોમ બીજી જગ્યા, જેવી કે, ક્લાસ એરીયામાં બીજા, કે જે ૧૯૨૬ થી મોકૂફ રાખવામાં આવેલું છે, તે મોકાની મોકણીને વેગ ત્વરિત કરે છે

દોડી સવાલ યુરોપીયન પ્રજાના વર્તમાનના ગંભીર ભયરૂપ છે એ વસ્તુ જેઓ સ્થિતિની સાથે સંપર્ક ધરાવી રહ્યા છે તેઓને દિનપ્રતિદિન વધારે દેખાતું જાય છે, અને જો સાઉથ આફ્રિકાના દોડી નેતાઓ વધુ દુરદેશી નહિ વાપરે તો તેઓ સામાં બનવા સહેલાઇથી ત્વરિત કરે એવો સંભવ છે.

જાપાનું લશ્કરજ અમારુંથી લેવાનો નીયમ છે તે બાબતોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકદી આપવા ભોલવણીની કરવી. એવી બાબતે બે દિનીના ખર્ચ થશે અને અમને ઉલટાનુંથીએ નીકળવાના ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

લાઇસન્સોમાં હિંદીઓને લાયસેન્સો આપવા સામે વિરોધ

ટાઉન કાઉંસીલમાં થએલા ચર્ચા

વીજાપટમમાં (ટ્રાંસવાલ) ની ટાઉન કાઉંસીલની ચાલુ વર્ષની સર્વ તા. ૧૦ મીએ મળેલી પહેલી મીટીંગમાં તે શહેરમાં એશીયાટીકોને લાયસેન્સો આપવાના લાયલપર વિસ્તૃત ચર્ચા થઇ હતી.

એ બાબતમાં મોટા ભાગથી એટલી ઉશ્કેરણી છે કે કાઉંસીલ ચેમ્બર ઉપરોકત સભા ભરાઇ ગઇ હતી અને કાઉંસીલનો મોટો ભાગ ચેમ્બર ઓફ કામર્સ, ફેન્ડલોર્ડસ એન્ડ રેસીડેન્ટસ એસોસીએશન એ સઘળી સંસ્થાઓ તરફથી આવેલા ડેપ્યુટેશનોનો એશીયાટીકોને નવા લાયસેન્સો કે ચાલુ લાયસેન્સોના ટ્રાંસફરો આપવા સામેનો વિરોધ રજુ કરવા ગયો હતો.

પ્રમુખસ્થાને મેયર મી. ડાનરાહી હતા અને બીજા હાજર થએલા કાઉંસીલરોમાં એલ્ડરમેન મી. બુસર, ઓલેન, બ્રાવ, ક્યુરીક, માર્ટન્સ અને ડીકલાર્ક હતા.

લેન્ડ એન્ડ બીલ્ડીંગ કમીટીએ પ્રથમ નામંજુર કરેલાં સાત નવા લાયસેન્સોની અરજીઓના પરિણામે સભાને ઉપસ્થિત કરેલ હતો જેમાંની ૬૭ અરજીઓ એશીયાટીકોની હતી. આમાંથી મુખ્યત્વે વિરોધ મીસીસ ડીલાર્ક મેગડલા તરફનો મારકેટ સ્ટ્રીટપર આવેલાં આવનાર મકાનમાં નવા લાયસેન્સ માટેની મી. ઈ. એ. પ્રાકા (હાજી અપરો) ની અને લંડન ટાઉન તરીકે ઓળખાતી જગ્યાને માટે મી. એમ. મુલાની અરજીની સામેનો હતો. બીલ્ડીંગ કમીટીએ મીસીસ ડીલાર્કના મકાનનું પેલાન પાસ કર્યું હતું પરંતુ જેમાં લાયસેન્સ મળવાની બહેપરી નવા આપવામાં આવતી એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું.

ચેમ્બર ઓફ કોમર્સનો ઠરાવ

પ્રમુખ મી. બોમર્સે એક પત્રમાં પોતાના મેમ્બરોની મળેલી એક જનરલ મીટીંગમાં "એશીયાટીક લાયસેન્સો ધરાવનારાઓની સંખ્યા યુરોપીયનો કરતાં પણ્યોજ વધારે છે તેટલાજ કારણસર નહિ પણ એશીયાટીકોના ધંધાની સામાન્ય અસર ગોરી પ્રજાનું ધોરણ ઉતારી પાડવાનું થાય છે કે જે બાબત આ દેશમાં ખાસ જીવતાની છે તેટલા કારણસર ' એશીયાટીકોને નવા ધંધાના લાયસેન્સો આપવાની સામે જરબદસ્ત વિરોધ દર્શાવવારા પસાર થએલા ઠરાવ તરફ ધ્યાન ખેંચી ધંધાની ડીરેકટરી દર્શાવવામાં આવ્યો હતો.

વધુમા ચેમ્બરે જણાવ્યું હતું કે મારકેટ સ્કવેરની બીજે આવેલા મકાનોમાં એશીયાટીકોને નવાં લાયસેન્સો કે ટ્રાંસફર આપવા સામે ચેમ્બર જરબદસ્ત વિરોધ દર્શાવે છે, "કેમકે શહેરના મધ્ય ભાગમાં વધુ એશીયાટીકોનો ધંધાર કરવા દેવામાં આવેતું ... હિત સગવડવાળું નથી." સેક્રેટરીએ જણાવ્યું કે ચેમ્બરના બધા મેમ્બરો વધી ગીરકતોની માલેપી ધરાવે છે અને તેઓને પોતાની ગીરકતોની કીમત પડી જવાની ફરીયાદવિષ દહેવાન લાગે છે.

ચેરમેનના રેપ્યુટેશને જણાવ્યું કે ચેમ્બરના મેમ્બરો ગોરાના

વચ્ચે દોડી દુકાનો સ્થપાયેલી જોવા નથી ઇચ્છતા અને જે મકાનને માટે લાયસેન્સ માંગવામાં આવેલ હોય તે મકાન બંધાઇ ન રહે ત્યાં સુધી કાઉંસીલને તેવી અરજીને ધ્યાન દેવાની કાયદેસર સત્તા નથી. સેક્રેટરી મી. ગ્રસ્પેને જણાવ્યું કે ચેમ્બરનો એક સામાન્ય સિદ્ધાંત છે કે એશીયાટીકોને વધુ લાયસેન્સો મળવાં નહિ જોઇએ. તેઓની અરજીઓ ઉપર પીપનોના પ્રમાણની બીલકુલ જરૂર છે.

જો કાઉંસીલ આ અરજીઓ મંજુર કરે જશે તો યુરોપીયન દુકાનો એક પછી એક બંધ થતી જશે. જો કાઉંસીલ એક દોઢીને ગ્રોસરની વચ્ચે દાખલ થવા દેશે તો બીજાઓને પણ દાખલ કરવાની તેને ફરજ પડશે અને પરિણામે એ આખો ભાગ એશીયાટીક દુકાનદારોનો થઈ પડશે

ક્રેન્સ્ટોનમાં બોન્ડની વર્તિ

ક્રેન્સ્ટોનમાં બોન્ડની વર્તિ મી. ડુપ્લેસીસે કાઉંસીલના જે મેમ્બરો એશીયાટીકોની વિરૂદ્ધ મજબુત સ્થિતિ લઈ રહ્યા છે તેમને મુબારકબાદી આપી અને જણાવ્યું કે આજે પણ દક્ષિણ આફ્રિકાનો વેપાર એશીયાટીકોના હાથમાં છે.

અરજદારોના વકીલોની દલીલ

કાઉંસીલે દાઝ ધરવાની અરજીની તરફેણમાં તેના વકીલ મી. વેગનરને અને મી. એમ. મુસાની અરજીની તરફેણમાં મી. સ્ટેનને સાંભળ્યા.

મી. વેગનરે જણાવ્યું કે કાઉંસીલે લાગવગીથી નહિ પરંતુ ન્યાયની દૃષ્ટિએ વિચાર કરવો જોઇએ. "અરજદાર કાયદાની નજરમાં લાયક છે કે નહિ એ તમારે જોવાનું છે નહિ કે તે ગરીબ છે કે દોદો છે કે એશીયાટીક છે એ."

મી. સ્ટેનીએ જણાવ્યું કે મી. મુસા પોતાના પૂર્વગામી (જે હવે મરી ગયા છે) તેમની વતિ વેપાર સંભાળતાં હતાં. તેમને લાયસેન્સ આપ્યા પછી મી. મુસાનું લાયસેન્સ નામંજુર કરવું એ અન્યાયી ગણાય.

અરજીઓ ઉપર લાંબી ચર્ચા થઈ નહોતી. મેયરે ચુકાદો આપ્યો કે દાઝ ધરવાની અરજીને ધ્યાન દઇ શકાય તેમ નથી કેમકે કાયદા મુજબ મકાન પ્રથમ બંધાઇ રહેવું જોઇએ. મેસર્સ આલા કમ્પા, મ. ગોદડ અને એમ. જે. મોનજીતાની ફ્રેડ સ્ટ્રીટ્સના લાયસેન્સને માટેની અરજીઓ અને મી. મહમદ ખાનની જનરલ ડીલરને માટેની અરજીઓ નામંજુર થઈ હતી. મી. લાલા પ્રેમ્જીની અરજી ટ્રાંસફર માટે હતી તેથી મી. બ્રુસરે નામંજુર કરવા સામે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો પરંતુ કરવો જરૂરી નહિ. મી. મોર્ટન્સે જણાવ્યું કે અરજદારની વિરૂદ્ધમાં કશું નહિ હોવા અને મેડીકલ રીપોર્ટ અરોબર હોય તો લાયસેન્સ આપવું જોઇએ પણ તે પહેલાં અરજીનો નિકાલ આવી ગયો હતો.

એડમીનીસ્ટ્રેટરના હાજરી ઉપર તહકીક

મી. મુસાની અરજીના સંબંધમાં એડમીનીસ્ટ્રેટરનો ટાઇપ કરાયેલ પત્ર અને તેના ડીસેમ્બર તા. ૨૮ મીએ પણ બધા કાઉંસીલરોની ગેરહાજરી દરમીયાન આપવામાં આવેલા જવાબ ઉપર ગરમ ચર્ચા ચાલી હતી. મેયરે જણાવ્યું કે જવાબ જો કે ટાઇપ કરાયેલો હતો પણ તેને સંપૂર્ણપણે જણાવ્યું કે એક કાગળ ' ધણીજ અગત્યનો " હોવા માટે સર્વે કીન્ટમસના તહેવારોમાં આવ્યો હતો અને તેથી એડમીનીસ્ટ્રેટરે મી. મુસાની અરજી ઘણા વધુ પડતા વેપારના કારણોજ નામંજુર કરી હતી કે શું એ પુછવું રહ્યું. ટાઇપ કરાયેલ જવાબ આપ્યો હતો કે ચર્ચાવરણ જણાવું હતું કે કાઉંસીલ સિદ્ધાંતના હેતુઓથી પ્રેરાઇ હતી અને જો એમ તેમ હોય તો એડમીનીસ્ટ્રેટરને કંઇ મુનાસબ લાગે તો તેઓ લાયસેન્સ મંજુર કરી શકે છે.

મી. ક્રુડીએ કાગળની સામે મજબુત વિરોધ દર્શાવ્યો અને પૂછ્યું કે મેયરને એવી જાતનો કાગળ મોકલવાની શું સત્તા હતી અને વધુ પડતા વેપાર વિશેની તેમની ટીકા વિશે પગલાં ભરવા કંઇ પણ મસાફરો થયા નહોતા?

ડો. ગોર્ડને જણાવ્યું કે કાઉંસીલના આખા પ્રતિહાસમાં કદી નહિ બનેલું તેવું બહુ જ થયું છે. તેણે જણાવ્યું કે એડમીનીસ્ટ્રેટરને તેના મતલબનો કાગળ મોકલવાનો કોઇપણ કાયદેસર કાઉંસીલની સત્તાપર વલણ દર્શાવનારો નહોતો. પ્રતીક્ષા ચર્ચા બાદ બે વિરૂદ્ધ ચાર મતે વધુ કોઇ પણ જમણા હાલ દાખલ નહિ કરવાનો ઠરાવ થયો હતો. અને લંડન કાઉંસીની અરજીના સંબંધમાં કશો વધુ ખુલાસો લેવાયો નહોતો, પહેલી મીટીંગમાં એ અરજી નામંજુર થઇ હતી.

સા. આ. ના હીંદીઓ માટે સારી વર્તણુંક

હીંદ સરકારના એજન્ટની મજબુત દલીલ

સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટી દરબાર ખુનીમર સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીની વેપાર પ્રાન્ટ્રોની રાખ્યા સમક્ષ " અર્વાચિન હીંદ " ઉપર ભાષણ કરતાં હીંદ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સાંગ્રે હીંદની વર્તમાન સ્થિતિ ઉપર ઘણાં કર્યા બાદ સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓની સ્થિતિ વિશે વિવેચન કર્યું હતું.

તેમણે જણાવ્યું કે જે પણ વખતે એવું કહેવાતું સંભળેલું છે કે યુરોપીયન વસ્તીના અન્ય વર્ગોને માટે તકલીફો ઉત્પન્ન કર્યા સિવાય હીંદીઓને સારી વર્તણુંક આપવી અશક્ય છે. હીંદીઓને ઘુસણીયાપણા જેવા ગણી રીતે આંકી શકાય? અથવા તેઓની ઉપરના અનેક પ્રતિબંધો શા રીતે દૂર કરી શકાય?

આ પ્રશ્નોનો જવાબ આપવાનું મારું કામ નથી. તમે સારી રીતે જાણો છો કે તે એક વસ્તુ બરી દેવા તો તે કરવીજ જોઇએ. ઠક કરોડની પ્રજા દક્ષેશને માટે યુધ્ધ જેવા જેમ તમે શું અરેબર માનો છો?

શું અમારા દેશની પાછળ મહાન સંસ્કૃતિ રહેલી નથી? સાઉથ આફ્રિકાના નેટીવો જેઓ હજુ ઘણાજ જંગલી દશામાંથી ઉગરતા આવ છે તેઓના કરતાં શું અમારી સ્થિતિ જુદી નથી? અમને, હીંદુસ્તાનના લોકોને, સાઉથ આફ્રિકાના નેટીવોની સમાન કોન ગણવું જોઇએ એ દલીલને મંજુર પણે સ્વિકારવાનું મને હમેશાં મુશ્કેલ પડેલું છે.

શું નગે અરેબર સાઉથ આફ્રિકામાં અમારા હક્ક ઝીનવી લેવાના છે?

એટલું યાદ રાખવું કે સાઉથ આફ્રિકાના ૮૦ હજાર હીંદીઓ આ દેશમાં જન્મેલા છે અને એ સંખ્યા પ્રતિ વર્ષ વધતી જવાની છે. ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓ યુરોપીયન વસ્તીના ત્રણ હક્કા છે. શું એ બાબત ગણાય?

હીંદીઓનો વેપાર જનરલ્સમાં હોલસેલ અને રીટેલ મળીને પાંચમે હક્કા છે. અને જેન્સ્ટોનમાં ખાનગીની સગવડોના સામાન્ય અભાવ છતાં પ્રમાણ યુરોપીયનોના કરતાં ઓછું છે.

અનેક મેજીસ્ટ્રેટો મને કહી ચુકયા છે : અમારી કામ બહુજ વધારે છે

તો સત્ય હકીકતો તપાસવામા આવે અને હીંદીઓને અગ્નિ કરવાની તક આપવામાં આવે તો હીંદીઓ આ દેશને મોટી કીમતી નીવડશે.

સ્પ્રીંગ્સ કાઉંસીલને હીંદીઓનો જવાબ

છેલ્લા પંદર વર્ષનો વેપારનો રેકોર્ડ

સ્પ્રીંગ્સની સાન્ડમાન કમર્શ્યલ એસોસીએશને ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમીશન સમક્ષ મોકલી રજુ કરેલી છે. તેમાં સ્પ્રીંગ્સ ટાઉન કાઉંસીલ, રેટપેયર્સ એસોસીએશન અને ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ તરફથી કોરોમાંડીક વેપારીઓ સામે મુકવામાં આવેલા આરોપોનો જવાબ આપવામાં આવ્યો છે.

નોંધીત રજકુઓથી દુકાનોની આસપાસ ભીડ કરવામાં આવે છે એમના આરોપનો ઇન્કાર કરતો એસોસાર્જમેન્ટ જણાવે છે કે કુટપાથપર ગોરા કે કાળા પણ રખડી શકાતું નથી. સ્પ્રીંગ્સનો ટ્રાફીક બાબતોની કચેરી કહે છે. ગા. પોલીસનો અંકુશ તેપર રહ્યા છે. વેપારની રીતોના સંબંધમાં વાદીનાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સ્થાનિક કોર્ટના રેકોર્ડો એ આરોપનું ખોટાપણું સિદ્ધ કરી આપે છે. છેલ્લા પંદર વર્ષ દરમીયાન સ્પ્રીંગ્સમાં કોઇ પણ ઓર્ગેનાઈઝની સામે વેપારને લગતા કાયદાનો ભંગ કરવા માટે કેસ પણ કોર્ટમાં કે ઓર્ડીનન્સની રૂએ કામ ચાલેલું નથી.

ઓર્ગેનાઈઝેશનો નોકરોને દલાલો પગાર આપવામાં આવે છે અને કાયદાની રૂએ ચોલનારા વેપારીઓની સામે તેમને કાંઇ પણ એરબાબજી કરીવાની સ્થિતિ ઉત્પન્ન થાય છે એવી કંઈ પણ "સાંગોન્સ માન્યતા" હોવા નહિ. આ એસોસાર્જમેન્ટના મેમ્બરો વેલ્થ એક્ટની કલમ પ્રમાણે છે. તેના ભંગને માટે કોર્ટની સામે કામ ચાલેલું નથી. સ્પ્રીંગ્સની ટાઉન કાઉંસીલ જણાવે છે કે એસોસીએશનના મેમ્બરો ગેરકાયદે વ્યવહારો છે અને તથા "સામાન્ય નીયમ" મુજબ તેઓ કાયદાનું માન આપી ચાલનારા વેપારીઓની નજરમાં અનિષ્ટ વેપારીઓ છે તેવા કાયદાભંગને માટે કોઇને પણ કોર્ટ સમક્ષ બોલાવવામાં આવેલા કોઇનો બનાવ નથી બન્યો.

સ્પ્રીંગ્સની ટાઉન કાઉંસીલ કહે છે કે જેવી સામાન્ય માન્યતા છે કે એશીયાટીક કાયદાની સામે ભંગના બનવા તેને ઉદાસીનતા ધરાવે છે. આ એસોસીએશન જણાવામાં જણાવે છે કે એની સામાન્ય માન્યતા જેવું નહિ અને એશીયાટીકો કાયદાની સામે થયા પણ નથી તેમ કાયદાને ઉદાસીનતા પણ નથી. એસોસાર્જમેન્ટ કબુલ કરે છે કે સ્પ્રીંગ્સ એક ઉગતું શહેર છે અને નવી બાબતો ખુલ્લી મુકાતાં તે પણ પ્રગતિ કરી રહ્યું છે. આ પ્રગતિ અને બાંધકામોના લાભો ટાઈટલના પ્રતિબંધો અને ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટના કારણે એશીયાટીકો ભોગવતા નહતા. એસોસાર્જમેન્ટ કાયદાને માન આપી ચાલનારા વેપારીઓની અનેની દોષ આ સિદ્ધાંતને નીચે કરજદાર સ્વિકારી લીધેલી છે.

૧૯૩૪ નું વરસ કેવું નીવડશે?

એક પંડીત શંકર સાબ્રીની ભવીષ્ય વાણી

આજ યોગને સબબે વરસનાથી આફતો

ઈ. સ. ૧૯૩૪ નાં વરસનું ભવીષ્ય ભાંખતાં નવેરીનવાળા પંડીત શંકર સાબ્રી જોતારગ્રહદંડ જણાવે છે કે તા. ૧૩ અને ૧૪ મી ફેબ્રુઆરીએ સુની મેદાનો થવા પામશે તે પહેલાં અમેરીકા અને ઓસ્ટ્રેલીયામાં કેળવણી અંગે તેમજ મુલ્ય કરી નાણાં, સોનું અને વેપારનાં ફેરફારો, દેશ પરદેશોનાં સરહદે અને હોનો ઉપર અસર થવા પામશે. મધ્ય આર્યોક પર નાનાં સંબંધી બાબતોમાં દુનીયા વધુ સ્થાપી સ્થિતિમાં આવવા પામશે.

બીહાર

બીહાર ભરચમા સખ્ત કામકુપ અને ધરકસર અને વધારેની જગાતોમાંથી પસાર થશે અને તે પર તેના સોનાના સ્ટેન્ડર્ડ ઉપર પાછુ આવી જશે અને તેના પાછા ગોલ્ડસ્ટાન્ડર્ડ જગાતના દરેક સાથે વાંધાના પાત્રુ સમાધી બનાવશે.

મહાત્મા ગાંધી

તા. ૨૦ મી જાનેવારીને દીને મંગલ અને શનીવર મે તારાઓનો યોગ કહે, જેથી ધરો બાંધવાની યોજનો, બંદુકો માટેની જગાઓ વગેરે ઉપર અસર કરે. શ્રી. દેવાલાંપરનાં મંદીર પ્રવેશ બીલ ઉપર વીચાર ચલાવવાનું વર્ષાતે સને ૧૯૩૫ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવશે. તેટલામાં સનાતનીઓ અને સુધારકો વચ્ચેની ઘણા તીવ્ર ભિન્નતાનો પણ મજબુત સંભવ છે અને તેમ પરીણામે મહાત્મા ગાંધી વર્ષાતે બીજીને ઉપવાસ પાડવાની ફરજ પોતાને માથે આવી પડેલી જોય. એવું લાગે છે કે બર્મના જાણવામાં વચ્ચે નહિ પડવાની રાજનીતીનો સબબ આગળ કરી સરકાર વર્ષાતે સનાતનીઓને પકડે ઉભી રહેશે.

યુરોપમાં લડાઈ?

જર્મની, પોલેંડ અને ફ્રાંસ લડાઇની અસર દેખા જણાશે. વર્ષાતે આખા યુરોપમાં ગંભીર ગુંચવાડ ઉભી થાય.

ગોળ યોગ

તા. ૧૫ મી જાનેવારીએ સાંજે ૪ વાગતે ગોળ યોગ થશે એટલે સાત મહીનો યોગ થશે. આ યોગ દુનીયામાં આફતકારક પરીણામ લાવશે જેમાં રાજાઓના મરણ, ધરતીકંપ, રોગોનો ફાટી નીકળો વગેરે માલમ પડે.

ધરતીકંપ

ધરતીકંપના આંચકા કચ્છના, જાપાનના, પુર્વ તોર્દ (રશીયાના) અને કેટલા દોરામાં સાંભળશે. ધરતીકંપની આફતોના મુખ્ય કરી નીચલે કોઠામાં વરસશે:—ફ્રાંસ પ્રતિની, રૂમાનીયા, બેલ્જીયમ, પ્રશ્યા, ચેકોસ્લોવેકીયા, પોલેન્ડ, ડેન્માર્ક, સ્વેન કોરીયા, અને ઇટલીમાં જણાશે. ઇટલીમાં સર્વેથી ભરાળ અસર ઉત્તર ઇટલી, બોલોગ્નાથી, જીનોવા અને કોર્સીકામાં માલમ પડશે.

પુછડીયો તારો

ગોળ યોગને સબબે ગોળ પુછડીયા તારાઓ દેખાય દેવાની પણ રહે છે. સને ૧૯૨૦ માં ગોળયોગ વેળાએ પણ એક ધુમકેતુ દેખાયો હતો.

લડાઇ

એકાદ બે વરસમાં બાબર બરાબ કાંઈ નીકળવાની પણ માલમ પડે છે.

કેપ્ટિસ

મંગળ મહ દાદના મેસોનલીસ્ટ પક્ષના પ્રતિનિધિ અનુસાર એ તેણે ચૂંટણી સાહની યોગ્યમાં હાર ખાધી . આથી કાપડાનો સ્ટોનલ અંગ દાદની મજબ કાયમનો કોંગ્રેસ દે એવા દરેક થયો .

ગોળમેજમાં હાજ મહાનો મેળાપ દાદમાંના બધા આગેવાન રાજદ્વારી પક્ષોની કોન્ફરન્સ બોલાવે છે. કોન્ફરન્સ બધાને પ્રેમ માટે નવા રાજદ્વારી કાર્યક્રમ અને રાજનીતિ રચે.

આ ગોળ મેજ કોન્ફરન્સના ઠરાવમાં ૧૦ મા .. કેપ અસર કરનો તેવાઓ મોજેસ્ટના બંધારણમાં બધાને કોર્ટ ફેરફાર બાબ પાસે અને આ કરવા કમિશ્ન કોન્ફરન્સની પહેલી રાજદ્વારી બંધારણ નવીકિની જોગવાઈ પંચની પાછી મોકલશે.

વિવિધ સમાચાર

સૌદિરગીધમાં ગાંડીયાવાડી ગુજરાતી લગ્ન—સોનો બાનજી કેમ્બર્લ (સૌરેન્જો મારફત્વાલના રહીશ) ના લગ્ન સૌદિરગીમ મુકામે સોની દીરજી પાલજીના વડીલ પુત્ર શ્રી. હરીભાઈ દીરજીના પુત્રી સાથ ના. ૨૦ જાન્યુઆરીના દિને થયાં હતાં. મી બાજી ઈસ્ટ આફ્રિકામાં સૌદિરગીમના જુના અને જાણીતા વેપારીના મકાનમાં તા. ૨૧ મીના રોજ ગ્રા પાર્ટીનો મેળાવડો થયો હતો. બંગા દોઢ બધા મુસલમાન નામચોએ હાજરી આપી હતી અને વર કન્યાને આશિર્વાદ આપવા હતા. કાઠીયાવાડી-ગુજરાતી દોઢના લગ્ન સૌદિરગીમમા આ પહેલોજ પ્રસંગ આથી ચારેકુમર્યા બધા હતા.

હીંદુ કોંફરન્સ કલબ—કેપટોકન કલબના જનરીજ્યા મંત્રી પી. બાબુભાઈ રણછોડ સ્વદેશ જવા દેવાથી તેમના માનાર્થે દૂધ પાર્ટીનો મેળાવડો રવિવાર તા. ૧૪-૧-૩૪ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખથી પ્રેમાભાઈ લાલભાઈ ... શ્રી. બાબુભાઈએ કલબ પ્રત્યે બજાવેલી સેવાના સુંદર શબ્દોમા વખાણ કર્યા હતા. અને તેમની સફર સફળ પ્રવૃત્તિ કલબ તરફથી એક રોકડ પોકેટની બ્યરીલ ભેટ તરીકે આપવા કરી હતી. સાર બાદ સેવા સમાજના પ્રમુખ શ્રી. રણછોડજી માટીદાર, કલબના પેટ્રન વરજોતમભાઈ બાબુલાલ, મોરજીભાઈ ઠકર, કાનજીભાઈ બાબુભાઈ અને કલબના મેમ્બરો વગેરેનો બાબુભાઈની સફર સફળ પ્રવૃત્તિ બદલ પોતાનો ખેદ હતો.

જવાબમાં બાબુભાઈએ જણાવ્યું કે તેમણે કલબના ... તરીકે રહી જે કામ કર્યું છે તેમાં પોતાની ફરજ ઉપરાંત વધુ કંઈ નથી. અને દરેક પ્રવૃત્તિઓમાં બાબુ રહી તેમના ... માન આપ્યું તે બદલ કલબના આભાર માનો હતો અને કલબ દરેકના પ્રગતિમાન બને એમ ઈચ્છયું હતું. બાબુભાઈએ કલબની ગીનો એક બેંક ખાણી હતી અને તેમની પાસી પડેલી રકમમાંથી દવાલયો બીમારોના સુંદરતામા આપ્યા હતા. ડુપ્લ-વાર તા. ૧૭ મીએ સ્ટેશનપર બાબુભાઈ રવાના તેમજ બાબુભાઈ લાલાનો કલબના પ્રમુખ તરફથી ... મળવાનો વિદાય-ગીરીનું માન આપવામાં આવ્યું હતું.

કલબના મેમ્બર લાલભાઈ પટલના અને મોરાબાઈ લખ્યા ... આવાસ માટે શાની કોલેજમાં બધા હોવાથી તેમના માન બધા દુઃખ મજબૂરીના વિદાયગીરીનું માન આપ્યું હતું.

હીંદી વિમાનીને અકસ્માત—હીંદી વિમાની મનમોહન સીંગ ... સંડનથી ... વિમાનમાં આવવાનું ચાલુ કરવાના બધા અને કોકપનથી ગયા શનીવારે સવારે ૪-૨૫ વાગે બ્રીન્ડીસા આવવા નીકળ્યા હતા તેમને પેરીસ આગળ મોન્ટેરાઈસમાં એંજીનની ખોડને લીધે અકસ્માત થવાથી વિમાન પડી ભાંગ્યું હતું અને મનમોહનસીંગનો પગ ભાંગી જવાથી તેમને હોસ્પીટલમાં બધ કરવામા આવ્યા હતા.

પ્રીટોરીયામાં હીંદુ વ્યાયામશાળા

(અમારા બજારની તરફથી)

શ્રી. પ્રીટોરીયા હીંદુ બ્રધર્સ શાળાના વિદ્યાર્થીઓ તરફથી અંગ કસરતોના કેટલાક પ્રયોગો ગુરૂવાર તા. ૧૮ જાન્યુઆરીના રોજ સાંજના રાયલ થીયેટર હોલમાં ગોઠવી બતાવવામાં આવ્યા હતા. પ્રેક્ષકોની હાજરી બહુ સારી હતી અને નાનાં કુમળી વયનાં બાળકોએ તરેહ તરેહની કસરતોથી સૌના મન હરી લીધાં હતા.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદી બાળામા પહતિસર અને બળવાન થઈ પોતાની ગાંગેરે કરવું આ પ્રથમ ગોઠવણ હોવા તેમ બનવાથી અને કુમ ગુજરાતી બાલક જ તાલીમ લેનારાઓ મામ કરી ... ન જરૂર પ્રશંસનીય છે

અનેક પ્રકારના ટેબ્લો, કવાયતો, લાઠીનું કંગ, બીસ્કોનો, આપ્યાયામના પ્રયોગો, તથા બીજી બધી જાતની અંગ કસરતોથી સૌ ખુશ કરી ગયા હતા આ બાળકોની નીડરતા, પહતિસરનું કામ, શારીરિકબળ, અને સંપીલાનો બેજોડનો આપતી હતી

આ બાળો નથા તેમના આ સ્કુલ પાછળ માટે બધો શ્રમ મેસર્સ જ. પલ્લા એન્ડ કું. વાળા બાબુ બીલાખીયા તથા બાબુ રણછોડ રામજીભાઈએ લીધેલ હતો અને બાળાના સબળા વિદ્યાર્થીઓના સારામા ઉત્સાહથી આગેવા બનાવેલ બહુજ રસભરપુર અને આનંદપ્રમોદ બનાવવામા આવ્યો હતો.

શાળાને પગારે ઘર પાયા ઉપર કરવા માટે બાબુભાઈ બાળાના મકાનની બહુજ જોઈ બાબતોમાં ખેલદીલીપણે પોતાના પ્રયોગોનો ભોગ દેવા આપવાથી કેટલાયે બાબુભાઈ પોતાની મદદ પોતાની હાજરી આપી કરશે એવી આશા છે

ગાંધીજી અને મુસ્લીમ સવાલ

બાબાજીના નિવેદનમા ગાંધીજી જણાવે છે કે હાલના બનતા મુસ્લીમોની સાંપ્રદાયિક સંસ્થાઓના આગેવાનો, જે આ મુખી કોંગ્રેસ મુસ્લમાનોના પંડિત જવાહરલાલે આપેલા રહીબાના સંબંધે મા સર મહમદ પ્રકાશન આપેલો પ્રત્યુત્તર જે જાણવાજ યોગ્યો ... જે કે એ વાદવિવાદમા ઉતરવા પડવાને ... ઇચ્છા નથી પરંતુ સર મહમદ પ્રકાશને મારા સંબંધમાં કરેલા નિવેદનના કારણે આપ્યા સિવાય હું રહી શકું નહિ.

લંડન બાસેની સ્થિતિ

લંડન બાસે મારી સ્થિતિ સારી હતી. ... અનસારી સિવાય કોંગ્રેસ બાબતો પરત્વે અનકરાર પક્ષનો બરવાને હું અશક્ત હતો. મહાસેભાએ મન ઓપેલા પેન્ટેટ મુંજબ મારે બોલવાનું હતું અને હું કોઈ પક્ષ મુદ્દાનો મુંઝવણ તે પહેલાં મારે દેશ અનસારીની સલાહની જરૂર હતી. હાલ તરત માટે મેં. રામજીભાઈમાંથી વિશ્વાસ છોડવો લીધેલો હોવાથી, મેં મુસ્લીમ મિત્રોને જણાવ્યું હતું કે, મુસલમાનોનો બાબતી

બાબતોના સંબંધમાં કે. અનસારીએ મારો વિશ્વાસ તેમના ખીસ્સામાં રાખેલો છે. અને તેથી પરિણામમાં કે. અનસારીની હાજરી મેળવવા માટે તેમણે મારી સાથે સહકાર કરેલો તેમણે પરંતુ બધાં સુધી તેઓ તે માટે સંમત થયાં તૈયાર નહોતા. મારા પ્રયત્નો નિષ્ફળ નીવડવાથી સાચી એકતા પ્રાપ્ત કરવા માટે મેં મારી પાસેનાં સઘળાં સાધનો અજમાવ્યાં પરંતુ હું નિષ્ફળ નીવડ્યો. મદદગારોની જગાએ રહીને મદદ કરનારાઓ તરીકે વર્તન રાખવા માટેની માગણીને પણ દૂર કરી કાઢવામાં આવી. બાદબાકીની પાછળ અવાસ્તવિકતાની અજ્ઞાનભરીની ભાવના હતી.

એક ચોટદાર આક્ષેપ

આ સંબંધમાં મેં શું કર્યું છે અને શું કર્યું નથી તે સમજવાની સર મહમદ શફીએ તસ્દી લીધી નથી એ સ્પષ્ટ છે. જે તેમણે માત્ર મારા કાર્યો વિષે અજ્ઞાનની આતુરતા દર્શાવી હોત તો "ગાંધીજીએ અસ્પૃશ્યોને બીજા હિંદુઓ સાથે બાજુના બારણાં બંધ કરાવવાનું અને તેઓને તેમની વચ્ચે અને સવર્ણ હિંદુઓની વચ્ચે વસ્તુતઃ મોજુદ્દા સિવાય હિંદુ ધર્મમાં રાખવાનું પોતાના જીવનનું ધ્યેય બનાવ્યું છે" એ પ્રમાણે જે તેમણે કહ્યું છે તે કર્યું ન હોત.

ગાંધીજીની હરિજન યાત્રા

(ગતાંકથી ચાલુ)

હિંદુઓ નાક પામ્યા

નીરલા મીલમાં મીલમજુરોએ ગાંધીજીને માનપત્ર તથા રૂ. ૨૦૦ની થેલી આપ્યાં હતાં. મહાત્માજીએ જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે ઓપરેશીય કંપનીમાંથી આપવામાં આવેલા થેલીયો મને સંતોષ થયો નથી. જે કામદારોએ દારૂ અને બાંડી ન પિવાનો નિર્ણય કરી મને એક દિવસની બક્ષીસ આપી હોત તો સંતોષ થાત. હરિજનોનાને અસ્પૃશ્યો ન બધુની તેમને સમાન ગણવા જોઈએ. તે આ ભેદભાવો જ્યાં સુધી તો હિંદુઓ નાક પામશે.

રૂા. મોતીલાલ નહેરૂની ભળી

દિલ્હીમાં વિદ્યાર્થીઓ,ઓ અને પ્રજાની એક મોટી મેદની સમક્ષ હિંદુ કોલેજમાં સ્વ. પંડિત મોતીલાલ નહેરૂની ભળી ખુલ્લી મુકતાં, ગાંધીજીએ મરહુમના સ્વાર્થત્યાગ અને તેમની સેવાઓનાં ભારે વખાણ કર્યાં હતા અને તેઓ તેમના મિત્રો માંના એક સાચા સારા મિત્ર હતા એમ જણાવ્યું હતું.

વિદ્યાર્થીઓ અને અસ્પૃશ્યતા નિવારણ

વિદ્યાર્થીઓને સલાહ આપતાં ગાંધીજીએ નપરાશના વખતે અસ્પૃશ્યતાનિવારણની ઝળપણ હાથ ધરવાનું જણાવ્યું હતું વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના અભ્યાસના ભોગે અસ્પૃશ્યતાનિવારણનું કામ ન કરવું એવી એમણે સલાહ આપી હતી. તે ઉપરાંત તેમણે વિદ્યાર્થીઓને આર્થિક મદદ આપવા ઉપરાંત હરિજનવાસોના મુલાકાત લેવાનું તથા તેમની ઉન્નતિનું કામ હાથ ધરવાનું જણાવ્યું હતું. દિલ્હીના મહાજનવાળા વિસ્તારો કે જેમાં મુખ્યત્વે હરિજનો વસે છે તેમનો ઉલ્લેખ કરતાં જણાવ્યું હતું કે મારી આઠવી છાંટણીમાં અમારે આવો અસ્વચ્છ અને તંદુરસ્તીને હાનિકારક રહેણે કયાંય જોવાં નથી. દક્ષિણ આફ્રિકા જેવા મુલકમાં પણ જોવાં ન હતાં. મારી ઇચ્છા તો આ હરિજનો સાથે રહેવાની છે પણ મારી પોતાની નબળાઇ હું કબુલ કરૂં છું. કારણ કે આ મંદા વિસ્તારો જોવા છે કે જ્યાં હું ત્યાં રહું તો મરણ પામું. ગાંધીજીને હિંદુ કોલેજ તરફથી રૂ. ૫૦૦, રમજાન તરફથી રૂ. ૨૦૬, ફ્રીચન્સ તરફથી રૂ. ૧૫૧, કોમર્સીયલ તરફથી રૂ. ૧૦૧ અને બીજા કોલેજ તરફથી રૂ. ૫૧ની થેલીઓ અર્પણ કરેલા માનપત્રના રૂ. ૭૫૦ ઉપરાંત હતા. ગાંધીજીએ સંસ્થાઓને મુલાકાતો આપી હતી.

કલંક નાબુદ કરો

ચાંદની ચોક પાસે કેટલાક સનાતનીઓ સાથે અરધો કલાક વાતચીત કર્યા બાદ ૬ માઇલ દૂર આવેલા અલિપુર નામના ગામમાં ભરવામાં આવેલી સભામાં ગાંધીજીએ અસ્પૃશ્યતાનું કલંક નાબુદ કરવા માટે આપલ કર્યો હતો. ત્યારપછી બપોરે ચાર વાગે પાન મળ્યાં હતા, જેની હરાજી થતાં રૂ. ૨૦૦ એકઠા થયા હતા.

હરિજનકાર્ય વિષે ચર્ચા

ગાંધીજીએ હરિજન સેવક સમાજની મધ્યસ્થ તથા પ્રાંતિક શાખાઓ સાથે ચર્ચા ચલાવી હતી. મધ્યસ્થ બોર્ડે આવતા વર્ષ માટે રૂ. બે લાખનું બજેટ મંજુર કર્યું છે તથા આવકનો અંદાજ રૂ. ૨,૭૦,૦૦૦ આંક્યો છે. મદ્રાસમાં કાયદાની અનુકૂળતા છતાં કુવાઓ ચાલુ રાખવા માટે સવર્ણ હિંદુઓ દક્ષિત વર્ગોને સમવડ આપતા નથી તે સંબંધમાં હરિજનોના હક સ્વીકાર માટે સહુને મદદ કરવાનું તથા શાંતિમય માર્ગ ચલાવવાનું ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું: રાજપુતાનામાં વેઠનો ત્રાસ પડતો મુકવાથી મજુરો પોતાની ચરણે નાખી કરીને મિલ્કત લેવા ત્યારે વેઠ સામે વિરોધ કરી શકે તેમ ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું. સાબરમતી જીલ્લાના આશ્રમ હરિજનોના હિતમાં ચલાવવા સહકાર તે સંબંધમાં ભોપાલના પ્રવાસ પછી તુરતજ પડવાનું ગાંધીજીએ નક્કી કર્યું હતું. પરંતુ ત્યાં સુધી એમ જાહેરમાં કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રમુખ તથા મંત્રીમંડળ ગાંધીજીની સલાહ લઇને હરિજનોના લાભમાં તેનો જોઇતો ઉપયોગ થયા શકે તેવો કરવો. ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે મંડળે મંદિરપ્રવેશ અને અસ્પૃશ્યતાનિવારણના ખરડાનો પ્રસાર કરવાના માટે પ્રયાસ કરવા જોઇએ. આ સંબંધમાં જોરદાર મુદ્દાસુદ્દાસ અભિપ્રાય આપી શકે તેવા લોક તેમનાજ અભિપ્રાયો જોવા કરવાની વાતને હું ના પસંદ કરૂં છું.

દિલ્હીમાંથી રૂ. ૧૨૦૦૦

ગાંધીજીએ મહિલાઓની સભામાં બોલતાં સંતોષ વ્યકત કર્યો હતો કે દિલ્હીમાં હાલ બાળકોની તાલીમ સ્ત્રીઓને આપનારી સંસ્થા જોરદાર છે. જાણવા પછી તેમને જે માનપત્રો આપવામાં આવ્યા હતાં, જેના રૂ. ૨૯૦ ઉપરાંત હતા. તે ઉપરાંત ચાંદીનાં વાસણો તથા પગાં પરિણાં મળ્યાં હતાં એકંદર રૂ. ૧૫૦૦ નો માલ થયો હતો. સભામાં દિલ્હીમાંથી રૂ. ૧૨૦૦૦ ભેગા થયા હતા.

કાર્યકર્તાઓ જોરદાર કામની વિનંતિ

ગાંધીજી અને પછી જે પ્રાંતોની મુલાકાત લેવા ધારે છે તેના પ્રતિનિધિઓને હરિજન સેવા સંઘના સામાન્ય મંત્રીએ એક નિવેદનદ્વારા વિનંતી કરી છે કે રૂા. અન્સારીએ જબલપુર ખાતે ગાંધીજીની સારીરિક તપાસ કર્યા બાદ, તેમની સાથે

કે બેકબંધ વક્તવ્યકાર પરેલો છે તે સહુમાં સમને એવી સલાહ આપી છે કે પ્રાંતિક પ્રતિનિધિઓએ લાંબા કાર્યક્રમો ટૂંકા કરવા, સભાઓ વ્યવસ્થાપૂર્વક ભરવી. ગાંધીજીએ ભારે ખર્ચાળવાળા કાર્યક્રમો, સરઘસો વિગેરે બાબતથી ઉતરનાર બાબતોથી અલગ રહેવું. મોટી જગ્યાએ અને ગાંધીજીએ દરેકવાર પાંચ કલાકથી વધુ નહિ એવો કાર્યક્રમ—કે સભામાં મોટર અગર વેગેરેદ્વારા મુસાફરીનો પણ સમાવેશ થાય માટે ખાસ કહ્યું હતું.

મદ્રાસની સરકાર અને ગાંધીજીની પ્રવૃત્તિ

મદ્રાસની સરકારે પોતાના સરકારી અને બીજા નોકરોને એક સરકયુલર મોકલી જણાવ્યું છે કે ગાંધીજી મદ્રાસ પ્રાંતના પ્રવાસે આવે ત્યારે કોઈ જાતના દેખાવો કે સભામાં ભાગ ન લેવો. ગાંધીજી હરિજન ઉદ્ધાર અને સ્વદેશી ઉદ્યોગની જિંદગીભર પ્રવૃત્તિઓ કરતી પણ તેમણે એવું માનતા જણાય છે કે એનું કદાચ આખરે સુફેલના બંગળું પરિણામ આવે. જેલમાંથી છુટયા પછીના તેમના બધાં ભાષણોમાં તેમણે એમજ જણાવ્યું છે કે મદ્રાસપ્રાંતના કાયદાભંગના કાર્યક્રમમાં તેઓ હવે બહુ ઓછો ભાગ લેવાના છે અને જે અનુયાયીઓ સત્યાગ્રહ કરવાને તૈયાર હોય તેમણે એ ચળવળ ચાલુ રાખવા સિવાય બીજી કોઈ સલાહ તેઓ આપી શકે તેમ નથી. આવો ગાંધીજી જેવા સેરકાયદેસરની હીલચાલના નેતા છે. તે ઉપરાંત મદ્રાસ સરકારે પોતાના નોકરોને ગાંધીજીના પ્રવાસમાં કોઈ પણ મુશ્કેલી નહિ મુકવાનું તેમજ ખાસ સગવડો પણ નહિ આપવાનું જણાવ્યું છે.

ગાંધીજીનો વિરોધ કરવો વાજબી છે?

સંયુક્ત પાર્લામેન્ટરી કમીટીના પ્રતિનિધિ અને બંગાળના એડવોકેટ જનરલ સર એન. એન. સરકારે છાપાંઓમાં નિવેદન ગાંધીજીની બંગાળની બાકી મુલાકાત વિષે બહાર પાડીને જણાવ્યું છે કે તેમની ચળવળ સામ્રાજ્યક હોવાં રાજદ્રોહી વધુ છે. એ ગાંધીજીની અહિંસા અને પવિત્રતા પ્રત્યેના માનથી બંગાળના હીંદુઓ તેમની નીતી અને હાથો પ્રત્યે વિરોધનો અવાજ ઉઠાવતાં ભય ધરતા હોય તો તેટલાજ પ્રમાણમાં તેમણે ત્યાં મુષ્ઠી આપણા મુસ્લીમ મિત્રોને લાગે વળગે છે ત્યાં મુષ્ઠી ભરી મુકાદાનો વિરોધ કરવો અટકવું જોઈએ. એ મહાત્મા ગાંધીજી સાધુ પુરૂષ છે માટે તેમને અનુસરવુંજ જોઈએ એમ હોય તો ચુ મુસ્લીમોને દોરનાર કાર્ય વીર નથી એ કારણસર તેમનો વિરોધ કરવો એ વાજબી છે?

હીંદુ ધર્મનો પાયો હચમચી ઉઠશે

ગાંધીજી માંડ ટ્રંક એક્સપ્રેસમાં બેજવાડા આવી પહોંચ્યા હતા, ત્યારે તેમનો જબ્બર સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. ગાંધીજીના દર્શન માટે સ્ટેશન ઉપર ટ્રેન આવી પહોંચ્યા પહેલાં કલાકો અગાઉ જોરો એકઠા થયા હતા. ગાંધીજીને માનપત્રો એનાયત કરવામાં આવ્યાં હતાં. કપ મહાલના વિસ્તારનાં ગામડાંઓના હરિજન વાસની ગાંધીજીએ શ્રી. કે. નાગેશ્વરરાવ તથા શ્રી. પીનીંદુ સાથે મુલાકાત લીધી હતી. બીજોની સભામાં ગાંધીજીએ હરિજનોને કરેલો આબાદ દુર કરવાનું સવર્ણ હીંદુઓને જણાવતાં કહ્યું હતું કે ઇશ્વરની આજ્ઞા બધા સરખા છે. દુર્ગાકાલી મંદિરના બગાનમાં ગાંધીજીને માનપત્રો તથા થેલીઓ આપવામાં આવી હતી. જવાબમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે અઢીથી રૂ. ૪૦૦૦ એકઠા થયા છે પરન્તુ સભા પુરી થતાં પહેલાં રૂ. ૫૦૦૦ થવા જોઈએ કારણ બેજવાડા માટે તે વધારે નથી. હીંદુ ધર્મોમાંથી અસ્પૃશ્યતાનું કલંક દુર કરવામાં નહિ આવે તો ધર્મનો પાયો હચમચી ઉઠશે.

હરિજન કાર્યકરોને ચેતવણી

ગાંધીજીએ બેજવાડાથી મોટરમાર્ગે જતાં માર્ગમાં આવતાં ગામોનાં મુલાકાત લીધી હતી. ત્યાંથી તેમને નાનાંની થેલીઓ તથા માનપત્રો અર્પણ કરવામાં આવ્યાં હતાં. અને તેમણે કરેલાં ભાષણોમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે અસ્પૃશ્યતાદુષી કલંકને તાત્કાલિક નાબુદ નહિ કરવામાં આવે તો હીંદુ ધર્મનો ચોક્કસ નાશ થશેજ કાર્ય પણ જાતનો બળજબરી વિના મંદિરો સ્વેચ્છાએજ ખુલ્લાં મુકવાની જરૂર છે. હરિજન કાર્યકરો પ્રત્યે તેમણે જણાવ્યું હતું કે તમે સવર્ણ હીંદુઓ હો, કે હરિજનો હો પરંતુ હરિજનના કાર્ય માટે જે કાંઈ આપવા હો તે સંપૂર્ણ રીતે શુદ્ધ હોવું જોઈએ. જેઓ હરિજન સેવાના કાર્યમાં જોડાયલા હોય તેમણે તદ્દન શુદ્ધ દેશપ્રેમભર કાર્ય કરવું જોઈએ. બાકીનું બળવળ તરીકે જેઓ અસ્પૃશ્યતા સામે પ્રવૃત્તિ ચલાવી રહ્યા છે તેઓએ તેમના વિરોધીઓ પ્રત્યે પણ સહિષ્ણુતા દાખવવી જોઈએ અને જરાપણ ઉશ્કેરાયા વિનાજ તમનું કહ્યું સાંભળી લેવું જોઈએ અને કાયપણ દુષ્કૃત્યોમાં કોઈ અગર વચનથી કે કાયાપણ પ્રકારનો ટેકો દાખવવો જોઈએ નહિ.

મદ્રાસનું માનપત્ર

બેજવાડાથી ગાંધીજી મદ્રાસ આવી પહોંચ્યા હતા, ત્યારબાદ ૧ લાખથી વધારેની માનવમેદનીએ તેમનું સ્વાગત કર્યું હતું. અને મહાત્મા ગાંધીજીની જય"ના પોકારોથી તેમને વધાવી લીધા હતા. સ્વાગત કરનારાઓમાં અસ્પૃશ્યતા નિવારણ સંઘના પ્રમુખ શ્રી. બી. શ્યામ આયંગર, દલિત વર્ગના નેતા શ્રી. આર શાનિદાસન, શ્રી. નાગેશ્વરરાવ, મીસીસ કઝીન્સ, પાકુર દસન, ડો. પટ્ટાભીસીતારામૈયા વિગેરે મુખ્ય હતા. કોર્પોરેશનની મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી પ્રમુખ, મેયર કાર્પોરેશનમાં મોકલેલું માનપત્ર આપતાં જણાવ્યું હતું કે ગરીબોના ઉદ્ધારમાં જે રસ લઈ રહ્યા છે એવા પુરૂષને અભિનંદન આપતાં અમને ખાસ આનંદ થાય છે. જવાબ આપતાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે હીંદુ સમાજના માત્ર એક વિભાગ—અંત્યજોને માટે હું મુખ્યત્વે કરવા માગું છું અને તેને ધર્મનું નામ આપું પણ પછી હું પગે લાગવાને જે વિરાટ સ્વરૂપમાં વાપરું છું તેમાં તેમને બાદ કરતા નથી. હું માનું છું કે તે એક મહાન કાર્ય છે; જેમાં ભાગ લેવાને મેં હીંદુ સિવાય બીજાઓને પણ આમંત્રણ આપતા આંચકો ખાધો નથી. હરિજન બળવળ ખાસ કરીને ઉચ્ચ અને નીચનો ભેદ કાઢી નાખવા માટે છે. બાદ ગાંધીજીએ અખિલ હીંદ સ્વદેશી ખાદી પ્રતિજ્ઞા ખુલ્લું મુકવું હતું.

આક્ષેપો અને ગાંધીજીનો સમાધાન છે

"હીંદુ" પત્રના બાતમીદારોએ લીધેલી મુલાકાત દરમીયાન પુછવામાં આવેલા સવાલોના જવાબમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે—ગાંધી પંથે શું છે તે હું જાણતો નથી જાણવા માગતો પણ નથી. હું હરિજનોને ચોખ્ખું પાણી આપવાનો, તેમને કેળવણીની સગવડો આપવાની, જાહેર ધર્મશાળાઓમાં તેમનો પ્રવેશ થતો નથી ત્યાં તેમનો દાખલ કરાવવાની પ્રવૃત્તિ કરું છું. તેમની પાસે મારાસ છોડાવું છું, તેમનો સ્વચ્છતાના પ્રાથમીક સિદ્ધાંતો શીખવવાનો હું પ્રવૃત્તિ કરું છું. શું તેમાંને તે નથી ગમતું? જ્યારે તેમનો હીંદુ મંદિરમાં પ્રવેશ કરવા

દેવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ ખુબ આનંદમાં આવી જાય છે. આજે મેં બે મંદિરો ખુલ્લાં મુકતા ને વખતે આ વસ્તુ મેં જોઇ છે. સવર્ણોએ આ સંબંધમાં પોતાની ફરજ બજાવવી જોઇએ. આમાં ગાંધીવાદ જેવું કંઈ નથી. અસ્પૃશ્યતાનો નાશ થવો જ જોઇએ એવું માનનાર દરેક હીંદુએ એ કરી કરવું જોઇએ. વર્ણધર્મ એ એક મહાન આર્યોદ્ય સિદ્ધાંત છે અને તે આપણે મેં સ્વીકારીએ તો દુનિયા ઉપર મહાન આપત્તિ આવી પડનાર : તેમાંથી આપણે બચી જવાના. હીંદુ ધર્મશાસ્ત્રોમાં મારી પાસે પુરતા પુરાવા છે કે અસ્પર્શની નજરે ચાલતો અને જોવામાં આવે છે

બે અભિનવાલાઓ

અત્યારે હું બે અભિનવાણાઓ વચ્ચે છું. મહાસભાવાદીઓ મને દગો આપે છે કે મેં આ વરોળીયો ઉભાદીને સભા-સદની બહુમતીને નુકસાન કર્યું છે અને જેઓ મારા અંતિમ હેતુઓ હોવાની શંકા કરે છે તેઓ સભાસદને મજબુત કરવાનો મને દોષ આપે છે. એ આક્ષેપો કે દોષોથી ડરતો નથી અને હું એટલુજ કરીથી જણાવી શકું કે મારા કોઈ બાંહેધરીઓના અંતિમ હેતુઓ નથી. આ એક ધરજીવાન ધાર્મીક આદેશ છે અને તેને જે પ્રમાણે હું વર્તનમાં મુકું છું. બનશે કોઇક મારાં બાણો સાંભળે છે, તેઓ મારા અંતિમાંથી સભાસદનો શબ્દ પણ સાંભળતા નથી. આ કુલ ધાર્મીક પુનરુત્થાન છે એનો એવો અર્થ નથી કે સભાસદ વિનેના મારા વિચારો મેં ફેરવ્યા છે. સભાસદનું સામ્રાજ્ય સંપૂર્ણ પ્રમાણિકતા માગે છે. જો આ આપણા હું સભાસદ મજબુત કરવા માટે બલાવું તો અપ્રમાણિક કહે. સભાસદને એવી કૃત્રિમતાની જરૂર નથી.

શ્રીજોનું માનપત્ર

હીંદી શ્રીજોના એસોસીએશને ગાંધીજીને ૬ વર્ષ પેહલા નાતાલ એક ચીરાની વાટી ભેટ આપ્યાં હતાં, તે ઉપરાંત માનપત્ર પણ આપ્યું હતું. જેના જવાબમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે આપણાગાંમા કેટલાક ઉંચા છે, કેટલાક નીચા છે, કેટલાક અસ્પૃશ્ય છે એ બુલી જવું જોઇએ. જો અસ્પૃશ્યતા રહેશે તો હીંદુ ધર્મ નાશ પામશે. એમ કહેવામાં અને જરાયે સંકોચ થતો નથી.

હીંદુઓને ચેતવણી

સાંજે ફરિયાદિનારે બારણેથી સભામાં હીંદુઓને ચેતવણી આપતાં. ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે હીંદુ ધર્મમાંથી અસ્પૃશ્યતા નાબુદ નહિ થાય તો હીંદુઓ એક ક્યાંત તરીકે નામશેષ થશે. અને હીંદુ ધર્મનું નામનિશાન રહેશે નહિ. હું આશા રાખું છું કે પ્રિવિસના નામે બને તેટલા જલદ તેનાં તરફેદારોએ બાળકો જેમને આપણે બે અસ્પૃશ્યોના તરીકે ઓળખતા અમે હાલે તેમને મારે હું જે પ્રેમ પાર પાડવા મથી રહ્યો છું તેની ગંભીરતા અને વિશાળતા તમારામાંના દરેક જણ વિચારે છે. બને જણાવિપનાઓ માનપત્રોના બદલે બારણે ખીલા લાગ કરતાં ઉનરતી કોમોના રાજપાની પ્રતિજ્ઞા કરી હોત, તો તેમાં વિશિષ્ટતાદર્શક જિન્દ આપ્યા શરીરના ભાગ પણ વાજ ઉપર મુકતા હોત, જે દ્વારા આ ભેદભાવો ચોક્કસ રીતે બોલવામાં આવત. તેમ આમા થાત નહિ બજાત સમજી જતાવી શકાત.

મેરી સ્ટોકસનું માનપત્ર

મેરી સ્ટોકસના સત્યાગ્રહની મુલાકાત ગાંધીજીએ લીધા હતી, મેરીસ્ટોકસે તેમને માનપત્ર પણ અર્પણ કર્યું હતા

જાહેર અખબાર

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

સ્વામી શ્રી. અખંડાનંદજીને આવકાર

ઉપરની સમાજની જાહેર સભા તા. ૨—૭—૩૪ ને ગુરૂવારે સાંજે ૭-૩૦ વાગે પાદીદાર હોલમાં સ્વદેશથી પધારતા સ્વામી શ્રી. અખંડાનંદજીને આવકાર આપવાને મળશે.

સ્વામી વિવેકાનંદ—રામકૃષ્ણની સંસ્થાના આ વિદ્વાન સન્યાસી અને હીંદુ ધર્મશિરોમણિને માન આપવાને હીંદુ માત્રને આ સભામાં હાજરી આપવાને વિનંતી કરવામાં આવે છે. અને હીંદુ ઉપરાંત અન્ય હીંદી ભાઇઓને પણ હાજરી આપવા આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

ઠી. વે. પારેખ,
ભી. યુ. માકનજી,
બને. મા. મંત્રીઓ.

જનેજાનીસબર્ગ,

જાહેર વિનંતિ

શ્રી. જી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલના નિભાવ અર્થે જહરહુ સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રેટરી શ. નાથુભાઇ મકનજી નાયક સ્કુલ ફન્ડ કરવા ટ્રાંસવાલ, નાતાલ તથા કેપ પ્રોવીન્સ તેમજ રોડેસીયા તરફે ભાગોમાં ફરવાના છે તો આદર રાખવામાં આવે છે કે જહરહુ વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક સાક્ષેપ આફ્રિકાના હીંદી ભાઇઓ પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. જહરહુ સ્કુલ મરોલી બી. બા. એન્ડ સી. આઇ. રેલ્વે લાઇનના સ્ટેશન ઉપર આવેલી છે. શાળા માં શિક્ષણ ક્રમ આજે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે, તો આવા વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક હીંદી ભાઇઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફના મદદ કરવાનું ચુકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઇ મકનજી નાયક, પ્રમુખ.
રૂદીપુર્હ હીંદુ સેવા સમાજ.

For Sale Or To Let

Old established General Dealers Business of Bethal, Transvaal. Can be taken over as a going concern. Reasonable price for stock and cheap rent.

Apply SCHLOSSBERG and STANNIMEY
P. O. Box 45, Bethal, Transvaal.

વેચવાનું અથવા ભાડે આપવાનું છે

બેથલ, (ટ્રાંસવાલ) માં વર્ષ સ્થાપિત જનરલ ડીલરનું ધમધોકાર ચાલતું બીઝનેસ સ્ટોરનો વાજબી ભાવ અને સસ્તું ભાડું.

સ્કોલ્સબર્ગ એન્ડ સ્ટેનમરી
પી ઓ બોક્સ ૪૫, બેથલ, ટ્રાંસવાલ

મફત મફત

આ અદ્દેખબર સાપી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી વારતાનું બંધિયા વાચક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું ટપાલી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. મનોઃ—
જે. ટી. તાપીઆવાલા બુકસેલર, ૫ મારવ (ઇન્ડીયા)

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આપવા કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

'Phone 3887. Box 318. 82, Victoria Street, DURBAN.
HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાણના અને કમીશન એજન્ટ.
ઉપરોક્ત ઓફીસ ઉપરથી બધી જાતના સી.એ.ટી. ના ઓર્ડરો ખાસને રેસીડેન્સ ૩૮૬૬. ઓફીસ ૩૧૬. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
ફ્રૂટ બાબતનું કામ અને વેજીટેબલ માટે ઉપરોક્ત બધી જાતના A બી ઓર્ડરો ખાસથી કરવા.—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
ફ્રૂટ બાબતનું કામ અને વેજીટેબલ માટે ઉપરોક્ત બધી જાતના સી. એ. ટી. ના ઓર્ડરો ખાસરે. કરવા:—
P. O. Box 842. Durban. 129 Vic... St. 64

RAJCOOMAR,
CONTRACTOR.
Cleaning & Washing of all descriptions of Carpets, Rugs, Curtains, Blankets, Feathers, Mattresses, Upholstered Furniture & Household Goods. Prompt and Best Results. Moderate Charges. Fresh flowers and Perfumes always on hand. Attendance all hours.
Cross Street, Durban. Phone 4061 Cent.
MANAGER: K. B. FRANCIS
રાજકુમાર,
કોન્ટ્રાક્ટર.
કાર્પેટ, રગ, બ્લેન્કેટ વગેરે, જે જાતના વસ્ત્રો હોય તેને ધોઇને સુધરાવી આપવામાં આવે છે. ચાલ વિષય પત્રક.
ફોન ૪૦૬૧ સેન્ટર. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર કે. બી. ફ્રાન્સીસ

અઠવાડીક પંચાંગ

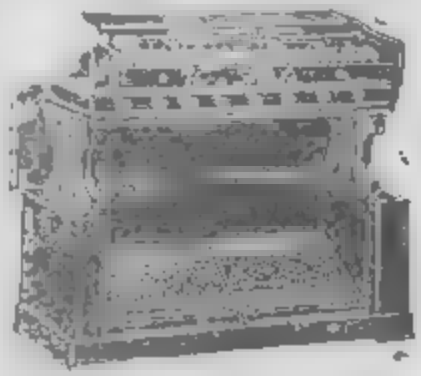
વાર	ભોરતા	દાદુ	પલકમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૮૪	૧૯૮૦	૧૮૫૨	૧૩૦૩		
	અને	માહા	ફગણ	રોજે		
	ફેબ			કદમી		
રવિ	૨૬	સુદિ	૧૧	૬	૬-૨૬	૫-૫૬
સોમ	૨૭	..	૧૨	૭	૬-૨૬	૫-૫૭
મંગળ	૨૮	,	૧૩	૮	૬-૨૬	૫-૫૮
બુધ	૨૯	,	૧૪	૯	૬-૨૬	૫-૫૮
ગુરૂ	૩૦	,	૧૫	૧૦	૬-૨૬	૫-૫૯
શુક્ર	૩૧	વદિ	૧	૧૧	૬-૨૬	૫-૫૯
શનિ	૧	..	૨	૧૨	૬-૨૬	૫-૫૯

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

૮ પેનના હબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના હબલ રીડ બમ્પર 31.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ કારીગરોથી બનાવવાની અમારીએ ખોજ

સ્પેશ્યલ એજન્ટ:— ચારસ કેમ્બ્રીજ એન્ડ સ્ટાર્ટર કેમ્બ્રીજ

બીજમોના ભાવો સારૂ અમારા ભાવો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હારમ સીંગલ રીડના રોકડેથી પીઠ ૬-૧૦-૦. હારમના હબલ રીડ ૧ બેસ્ટના રોકડેથી પીઠ ૯-૧૦-૦.

હારમ અને પગના સાથે (કમ્બાઇંડ) હબલ રોકડેથી પા ૬-૧૦-૦ હારમના પેટેંટલ ખાસ ફુલફરીને હારમના હબલ રોકડેથી બ ૮-૬-૧.

પગના હબલ રીડ ૧ બેસ્ટના મધુરા સુરના રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાર્સલ ૬-૬-૦, અને પા. ૧-૧૦-૦.

હારમોનીયમોનો ખાસ ૧ વરસની ફેમીલ મેરન્ટી આપવામા આવે છે.

ખાસ ભેટ કમ્પલ મંગાવી ખાસથી કરો. કાર્ડ ૧૬ રાખેલા—

પી. ઓ. બોકસ ૪૬૦. ગોકાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOKHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

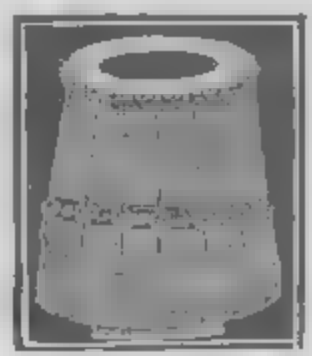
Phone 2447.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V RECORDS.

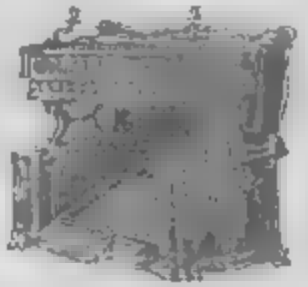
109 Field Street,
DURBAN Natal.

ગ્રામોફોનની રેકોર્ડો
હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—તામીલ—તેલેગુ
દરેક થી. ૩—૩ ફ્રંચની શી. ૩૫—૦

હારમોની તમ ઓરીએન્ટ કેબીનેટ.

નવાસા પા. ૨—૭—૬ થી પા. ૪ ૧૦—૦ સેકડી. પા. 3—૫—૦ થી પા. ૪૫—૦—૦. હાથના અને પગના.
[illegible] માટે સૌથી ઉપયોગ ગ્રામોફોનકર.

NEW SEASON'S

PURE BUTTER GHEE

NOW READY.

PRICES AND PARTICULARS FROM:

THE MERRIVALE DAIRY.

126 Buren Road. DURBAN.

નવા ઋતુનું

શુદ્ધ બટરનું ઘી

તૈયાર છે.

ભાવ વગેરેનું ઠેકાણું:

મેરીવેલ ડેરી

૧૨૬ બ્યુરીયા રોડ, ડરબન.

બનાના

પોતા પોતાના બગલી પાકે એવા પોરા ૨૬ (બાકરે ૬૦૦), દીમત શી. ૨૦ સી. એ. ડી. લાગે બાદ પોતાનો પાર્સલપોસ્ટ ૪/૧ ફ્રાન્સ.

LARGE SELECTED BANANAS

[illegible]

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist.
P. O. Box 730 Durban.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon o'clock

[illegible] Issued fortnightly by Natural Remedies Ltd. [illegible] Phone 2447

Indian Opinion

No. 5—Vol. XXXII Friday February 2nd, 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટો. "ટકલોવા"

ફેબ્રુવારી તા. ૫ મીએ મુંબઇ જવા ઉપાડશે.

ટીકીટના ભાવો		વીજીના ભાવો	
સેકન્ડ ક્લાસ વગર ખોરાકી		મુસલમાની વીજી સાધારણ	પા. ૩–૧–૬.
પાર્ટિંગ રૂ૭–૦–૦.		,, ,, રપેશીયલ	પા. ૭–૧૪–૦.
ડેક વગર ખોરાકી		બીજી વીજી સાધારણ	પા. ૨–૧૪–૬.
પાર્ટિંગ ૯–૭–૬.		,, ,, રપેશીયલ	પા. ૫–૮–૦.

ઉતારૂઓએ પોતાના ટગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટહેલ, ડરબનનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચઢવા ત્યાંના રેલવે ડીપાર્ટમેન્ટને ટગીના ચીપ્પા પોર્ટહેલ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું, તો તે તેવો અંદાજસર કરી આપશે.

ખાસ સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના ભેટા ટગીના રાનીવારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક હાંડી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ભાઈઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવામાં ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચ થાય છે.

વધુ ખુલાસા અરે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS,
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કપનીના જીની એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ.

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ચારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને

ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે

મીહાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

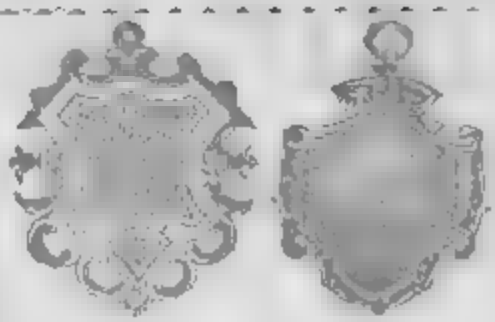
—આફ્રિકામાં પ્રથમ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

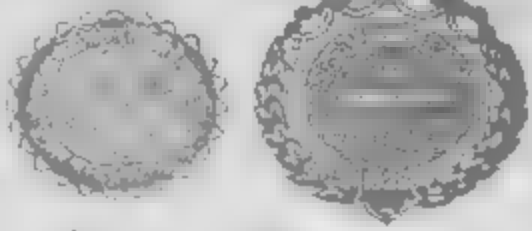
(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623, Central Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તા. જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાંદ
ગણેલા છે.

સરદાર ક્લ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ક્લ્યુટ હાર્મોનિયમ-અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ
ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

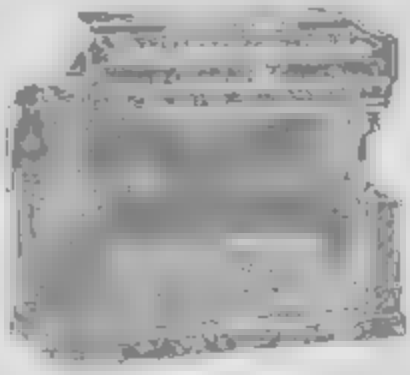
હેડ ઓફીસ અને ફેક્ટરી:-ગોલવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, રહેર સબવે સ્ટેશન રોડ, મુંબઈ, ૬.
P.O. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪-૪૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

હાર્મોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં જોરદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હાર્મોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ હાર્મોનિયમ ૩૨.

ભભાવા ૫૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હાર્મોનીયમો ખાસ ફેક્ટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

સોલ એજન્ટ્સ:— ચાંદી ક્લ્યુટ નામ ઇસ્ટમેન ક્લ્યુટ

ફીલ ભાવો માટે ભભાવા ભાવો અને કમીશનની વગાસ કરવા ખાસ વિનંતિ :

હાથના સીંગલ રીડના હાર્મોની પીચ ૨-૧૦-૦, હાથના ડબલ રીડ ૨ એકટવા હાર્મોની પીચ ૩ ૧૦ ૦

હાથ અને પગના સાથે (કપ્લાઇડ) ડબલ હાર્મોનીયમ પા. ૬-૧૦-૦ હાથના પેટ'બલ ખાસ મુસાફરીને બાથના ડબલ હાર્મોની પા ૪-૨-૬.

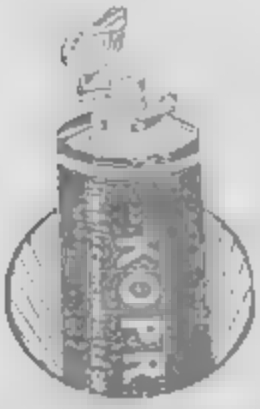
પગના ડબલ રીડ ૨ એકટવા મધુરા હાર્મોની પાકેટ ૧૬-૩૦-૦. ઉભલા પાકેટ ૧ ૦ ૦ અને પા. ૧-૫-૦

હાર્મોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની લેખીત ગેરંટી આપવામા આવે છે

આજ એકે વખત મંગાવી ખાત્રી કરો. લખો યા મળો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and astringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

NEW SEASON'S

PURE BUTTER GHEE

NOW READY.

PRICES AND PARTICULARS FROM:

THE MERRIVALE DAIRY.

126 Berea Road. DURBAN.

નવો ઋતુનું

શુદ્ધ બટરનું ઘી

તૈયાર છે.

ભાવ વગેરે જોગ:

મેરીવેલ ડેરી

૧૨૬ બીરીઆ રોડ, ડરબન.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે. બંગાવી આવો કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફ્રેશ ફ્રુટ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે પેટ્રોલ કરી સી. એ. વી. વી. ની મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 842 Durban 129 Victoria St. 64

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રેશ ફ્રુટ ફ્રૂટ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે પેટ્રોલ કરી સી. એ. વી. વી. ની મોકલવામાં આવી લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

Daily dosing to prevent malaria

TEBETREN
3 DAYS A WEEK PREVENTION PLAN

Mon Tues Wed
2 tablets a day

Thurs Fri Sat Sun
no doses

is now unnecessary

•

"Tebetren" 3 days a week protects:

enervating after-effects are absent

•

Follow this weekly programme: Take 2 tablets of "Tebetren" on Monday, 2 on Tuesday, 2 on Wednesday—nothing at all for the rest of the week.

You are no longer tied to daily doses, yet *protection against malaria is complete* when combined with sensible hygiene. The complete efficacy of "Tebetren" is shown in reports received from many leading malariologists all over the world.

"Tebetren" is 50% less toxic than quinine. That means that you feel no enervating after-effects, no deafness, after taking "Tebetren." On the contrary, "Tebetren" has a tonic effect on the system.

Change to the "Tebetren" prevention plan—3 days a week—this malarial season. If your Chemist cannot supply you, or if you would like more information, write Schimmopharm Ltd., Box 976, Johannesburg.

MONDAY TUESDAY WEDNESDAY

TEBETREN

NOTHING THE REST OF THE WEEK

purchased by governments in the world malarial belt

6/6 FOR 25 TABLETS
All Chemists

Stockists: [illegible]
Sole Agents: [illegible] Limited
S.A. Drug Houses Ltd., Durban, and all Chemists

Sole U.K. Agents for Schimmopharm: General Agencies (CHEMISTS) LTD. (Registered in South Africa) P.O. Box 976, Johannesburg

Phone 1447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

100 Field Street. DURBAN Natal.

ગ્રામોફોનની રેકાર્ડો

હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—તામીલ—તેલેગુ

છુટક શી. ૩–૩ ડઝનની શી. ૩૫–૦

હારમોની તથ ઓરીઅન્ટ કુલ્યુટ.

નમલા પા. ૧–૭–૬ થી પા. ૫–૧૦–૦ એડી. પા. ૩–૫–૦ થી પા. ૪૫–૦–૦. હાજના અને પસના.

લીસ્ટ માટે લખો ઉપલા એડ્રેસપર.

અનાના

મોટા પોચાવાળા અનાની પાકે એના માટે રસ (બાકસે ૬૦૦), ઉંમ્બ શી. ૨૮ થી ઓ. ટનદીઠ ઓર્ડર મોકલાવો

પાયનએપલ શી. ૨ ૬ ડઝન.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Crate C.O.D., F.O.R. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist.

P. O. Box 730. Durban.

'Phone 3867. P. O. Box 316.

HEERABHIA MOHAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોહર માવાડકર,

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ લી ઓ A. થી ગોઠવવામાં આવશે

ટેલીફોન ૩૮૬૭ બાકસ નંબર ૩૧૬ ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૬૨

P. O. Box 247 & 317 Tel. 'Khatri.'

HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હોટલપેઢ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. ૪૦

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write at call for full particulars to steel confidence

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist,

MARTAND REMEDY HOUSE.

382, Pine St. DURBAN Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at Lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice Attendance all hours.

25 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER: E. S. FRANCIS

રાજકુમારે,

અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, હીરસ માટે ને બીજા માટે કુંક નોટીસે પુરતાં બાનામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લ

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ ૨૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ગોરાઓને ને મિસ્ત્રી એટેન્ડીસ

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		કિં. રૂ
રેટલિયા (નવલકથા)		૧ ૬
શ્રી. સાવિત્રી (નવલકથા)		૬ ૦
સ્નેહ યજ્ઞ (નિબંધ)		૫ ૦
વિર વનરાજ (બાળકો માટે)		૨ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
ક્રમ બંધન		૩ ૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સચીત્ર (બાંધવા માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૩ ૦
" " ભાગ ૨		૩ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ ૦
રાજરત્ન મીરબાઇનો ટીલ્લો કોંડોર		૬ ૦
જીવનના દર્દ (દુઃખી દર્દભરી વાતો)		૪ ૦
દુઃખીની દાસ્તાન (નવલકથા)		૬ ૦
રાસીથી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપુર નવલકથા)		૮ ૦
અમરજ્યોતી પુષ્પ		૧ ૦
મોનેરી રેણકી ભાગ ૧–૨		૮ ૦
રાતો ગુલાબી ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૬ ૦
ઝાંસીની રાણી		૫ ૬
મેરી મેમલ		૬ ૦
અજાયબસ્તીના ચમત્કાર		૫ ૦
શારીનના કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)		૮ ૦
ગોરજીવન નોવેલેટ્સ	પા. ૧	૧ ૦
અરજુન વૈરાગ્યની		૬ ૦
રમકડું (બાળકો માટે)		૧ ૦

ગોરાગોરણીનાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઈ. આમાં ગાંધીજી દોરવા જેવાં ચિત્રો અને રેખાઓ દ્વારા ગાંધીજીના જીવનની કેટલીક મહત્વની ઘટનાઓ આલેખવામાં આવી છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

દવી ગોપરણજી—લેખકઃ ગાંધીમણિ મહોપાધ્યાય. પુસ્તકનો ગોદીય ગાયેલ કાંદોર. અમને જે ધાર્મીક ચિત્રો અને સ્વદેશ સેવાના તત્વો જણાં છે તેમાંથી પણ ઘણું જીવનનું મળશે અને કોઈનો પણ પરિચયકરી તમો ફાંદીયો બધું છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર પાર્તા છે. કિં. રૂા. ૩.

વિનોદ વિહાર—લેખક ૫. ગરેતા. આ ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૬ જાતની નાની નાની હાસ્ય રસથી ભરપુર વાતો છે. વાંચવા જેવા વિનોદ વિહારમાં તહાલે.

કિં. રૂા. ૫–૬.

દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો—લેખકઃ રમણલાલ દલ. આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ૬૮ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૨૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચીત્રો અને ૧૨ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કિં. રૂા. ૧-૧૦.

આપણાં ઉખરમાં—લેખકઃ મણેરચંદ મેપાણી. આ નવલના પુસ્તકમાં મરીબેનું ચીત્ર આલેખ્યું છે તે જોવા મરીબેન આપણા ઉખરમા–ઝેરડે આવ્યાજ હોય છે અને આપણે કયું જાણતા નથી. કિં. રૂા. ૧.

મસ્ત ફકીરની મકતી—લેખકઃ મસ્ત ફકીર. આમાં મસ્ત ફકીરની ભજનો સંગ્રહી કરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. કિં. રૂા. ૪–૬.

ઉધીયુ—લેખકઃ છો. ક. ગજીરદાર. આના બે ભાગ છે. બન્ને ભાગ મળીને ૪૦૦–૧૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર ખરેખર વાંચી આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂા. ૩.

કાનમાં કહ્યું—લેખકઃ 'એક તરણ' આ તરણોને વાંચવા લાયક પુસ્તક છે આમા "સંતતી નીયમન" ની ચર્ચા છે કિં. રૂા. ૧.

કંકાવટી—સંપાદકઃ મણેરચંદ મેપાણી. આમાં ગુજરાતની ૨૬ કથાઓ છે. કુલ્લે ઓગણ ત્રણ બાળાઓ જે વ્રતો કરે છે તેની ધાર્મીક મોહક વાર્તાઓ આપવામાં આવી છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

લાલ દેરી—લેખકઃ મોહનલાલ મગનલાલ ભ.. જેલની દીવાલો પાછળ રહેલા ગુનેગારોની શું સ્થિતી થાય છે તે આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે કિં. રૂા. ૧.

ગરીબની હાય—અનુવાદકઃ જીવનજીવન ભાવ. ગામ મારાના મકાનોમાં રહેતા મરીબો આખો દીવસ મહેનત કરી અર્ધ પેટે સુતા રહેવી હાલ ગરાળ માટે જે તેનું આમાં વર્ણન છે. કિં. રૂા. ૧.

પકડાયા લેખકઃ પુષ્પકાંત આ નવલ પુસ્તકમાં સમાવેલી બધી જુદી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી રચવામાં આવી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વર્ગના બાળકો માટે છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

ફેણા કાળી—લેખકઃ ૨ મ. કાપડી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાપડીને કલ્પના બાપક મરીચમ લેખકે આપ્યો છે. કિં. રૂા. ૩.

ફિરોજની વાતો—કર્તાઃ રમણલાલવજી ત્રિભુવનદાસ પાઠક. આ પુસ્તકમા ૧૩ વાર્તાઓ છે આ પુસ્તકમાં નાના ટચકા, ઉખડાસ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ બાપ બેન વચ્ચેના પ્રેમ વિગેરે પણ છે કિં. રૂા. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અભ્યાસક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી દેશમાં જતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ બાર પુંઠાના ૩૮૭ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના ગાંભપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.

કિં. રૂા. ૭.

ઠાકરદ્વારા—સંપાદકઃ પ્રભાશંકર ત્રિભુવન દેસાઈ.
પહેલો ભાગ યુદ્ધમાં મરીજ, જૂદા આખ્યાન, પરચાર આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા મારીથી ભરેલું ૨૭૦ પાનાનું છે. રા. ૬.
બીજો ભાગ નરસૈંહ મેતાની હુંડી, આદિયન્તુ આખ્યાન, વામન ચરીત્ર તથા નરસૈંહ મેતાનાં ઝાને મીરાબાઈના કાવ્યો છે આ પણ ૨૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રા. ૬–૬.
ત્રીજો ભાગ આખા ભણ્યા ભક્તોના ભજનો તથા કાવ્યો છે. ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ ત્રણે પુસ્તકમાં ૪૫૦–૫૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. રૉ. ૫.

ગાંધી કૃત આદ્યાક્ષર—લેખકઃ રસીકલાલ પરીખ આ આદ્યાક્ષરમાં ૨૧ ચીત્રો અને ૩૨ પાનાનું લખાણ છે. હીંદુસ્તાનની ઘોડદોડનો ઘોડી કુદના રમણો છે. અને તે બધાના ચીત્રો. કીંમત રૂી. ૨–૬.

'ધર્મસંકટાપન્ન'—ગાંધીજી-નવજીવન પછી ગાંધીજીએ લખેલા મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ મહાદેવ દેસાઈ. રા. ૨.

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક મનોરમાઈ મોણાણી. આમાં ૫૬ ભાગ છે. બાની બોલ મોરડી દુહાઓ અનુવાદ કર્યો છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને જેમાં શુરાતન અને દેશભક્તી ભર્યાં છે. કીંમત પહેલા બ ભાગની રૂી.૨–૬ પ્રત્યેકની, ઉજો રૂી. ૩–૪, ૪થો રૂી. ૩–૭, પમો રૂી. ૩–૪.

આત્મનીવેદન—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચો ૧૨૪ જૂદી જૂદી જાતનાં વિષયોનો રસ પી શકશે. કીં. રૂા. ૩.

તણખા—ભાગ ૧,–૨,–૩. લેખકઃ ધુમકેતુ. આ પાંચ પુંઠાનાં પુસ્તકમાં ટૂંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો માં હાસ્યરસ, કરૂણરસ તેમજ પ્રેમનો તથા રાજદ્વારી વિગેરે બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કી. પ્રત્યેકનો રૂી. ૨–૩.

રાજાણીની વાતો—અનુવાદકઃ રમણીકલાલ મોહનો. આખાની વાર્તાઓ દાદાની દેકની વિકટિ જવાની રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલાપન અને રંગ પ્રતિબંધમાં પ્રગટ થઇ ચુકેલી છે. કીં રૂી. ૧.

ખુશાલનો દીપક—ભાગ ૧, ૨ અનુવાદકઃ રમણલાલ મોદારી. આખો ગોસલ સંસ્થાના વતન ઇતિહાસ ખલીદાસ છે. આ ઉદુંના એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ્યાસથી ભરપુર છે
કી. અનુક્રમે રૂી. ૨–૬ અને રૂી ૧–૧૦.

શીરીષ—લેખકઃ ર ર. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથાનો પ્રેમ અને આદર્શ કુટુંબનું ગમગ્ર ચીત્રણ પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે કીં. રૂી. ૪–૮.

વાર્તા વિહાર - આ પાંચ પુઠાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નવાની વાર્તાઓ છે કરૂણ, સંસાર અને હાસ્યરસ પ્રધાન એવી બધી જાતની છે. ૨૮ જૂદી વાર્તાઓ છે. કીં. પોર્ટ પ–૬.

પરણીતા—ઉપસરજન—પુષ્કરીબાઈ—આ વાર્તા મુળ ફ્રેન્ચ નામ લાપોરની લખેલી છે. આમાં જોઈ એવા બધા ગુણો ભરેલા છે.
પ્રત્યેકની કીં. રૂી. ૨–૬, રૂી. ૬, રૂી. ૨.

આનંદકોષ—અનુવાદકઃ પ્રભાશંકર દીપચંદ. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જીવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતીહાસ વર્ણવ્યો છે. કી. રૂી. ૬.

વિરાજજહુ—ઋતજાણુની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કીં. રૂી. ૨–૬.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તાઃ પા. ભગ. ભાગવત. આ ૧૨૬૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં જોડે જોડ શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવવાને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે. કીંમત પા. ૨–૦–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્ષનરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati આમાં જરૂર પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કી. રૂી. ૧–૬.

ચરીત્ર ચંદ્રિકા—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આપેલ્યું છે. આ પુસ્તકમાં જૂનેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને વધુજ મેળવણીવાળું છે. કી. રૂી. ૧–૬.

ચિતાના અંગારા—લેખકો મનોરમાઈ મોણાણી. બાની ખાંદર કુમળા વયના બાળ અને પુરૂષો કરીના ભજનોમાં બહાર ચિતામાં બળી બારમ થાય છે. બાની દુખદ નાની નાની વાર્તાઓ લેખક આપી છે. જે બાળ છે.
પ્રત્યેકની કી. રૂા. ૧.

ચુંદાનુ કર્તવ્ય—અનુવાદક જેઠાલાલભાઇ મોણી. આ નાના પુસ્તકમાં દોઢ કમ ચુંદાએ રજુ કર્યું છે એ બધુંજ સરલ અને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને દોઢને પાયું રાખવા શું કરવું તે પણ આમાંથી વાચક મેળવશે.
કીંમત રૂી. ૧.

પચાસ વર્ષ પછી—લેખકઃ ર. પાઠક. આ પુસ્તકમાં પચાસ વર્ષ પછી હીંદુસ્તાન કેવું હશે તેનું કાલ્પનિક ચિત્ર આલેખ્યું છે. પ્રત્યેક રસ રેખાઓ વાંચવા લાયક છે.
કીં. રૂી. ૨–૬.

ત્યારે કરીશું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની એક બોધપદીનું આ સુંદર અને સરલ ભાષાન્તર છે. સાગાઝક, આર્થીક અને રાજકીય જેવા અનેક સવાલોનો ઉંડા ઉતરી ચર્ચા કરી છે.
આખા પહેલો ભાગ ૨૪૪ કીં. રૂી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કીં. રૂી. ૨–૬.

સુબોધક દર્શન—આ પાંચ પુઠાના પુસ્તકમાં ૨૫૨ પાના ભરી રસપ્રદ બધું કીં. રૂી. ૨–૬.

મસ્ત ફકીરનો હાસ્ય વિલાસ—અખાના મસ્ત ફકીર બધું પુ. આપા નામમાંથી ભક્તિ કરવા લેતી. તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય ભર્યાં છે. કીં. રૂી. ૧–૬.

રેશમી ભરતકારીઓ—સંપાદક મનોરમાઈ મોણાણી. આમાં ૧૫૬ નમુના છે. પ્રત્યેકની કીં. રૂી. ૨–૮. આમાં ભરતકારીઓની શુરાતન અને વફાદારી, બીજા પ્રસંગોના ભાવ ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલ છે.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનૈયાલાલ બાલકૃષ્ણ કોલેજકરે પોતાના અનુભવો આપ હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કીં. રૂા. ૨–૬.

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH. (Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialists

Canada Rd., DURBAN Tel 191

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

બાળ ઉપયોગી

શ્રી ૨ બાળ બંધાવલી. સંપાદક રમણલાલ અદ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલા બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	પ્રાર્થી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	બીરા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	બુલબુલ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કમારે સમજ્યું ?	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	વતેા ને ઉખાણાં	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રસ પડવેાની માહતી અને રમુજ ઘણી રહેલી. આખેા સટ રોકડાને કીમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. આપા અને ચબરાક બહુજ સરળ રોચક બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પેદા કરે તેવાં છે

નવ પુસ્તના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
ખેાટી ખેાટી વાતેા		૬
સીયાર્મ કાકા		૭
પેાસ્ટમા માસા		૧૧
સપ્તરસ		૮
ફ્રીનિન્સ્ટોજ		૬
[illegible]		૬

માર્જોલાયા		૬
ખરેખરી વાતેા		૮
મેામાળની મેાજ		૮
રસીદની ચેરી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૨૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૬	૦

નવ નગના રમકડાં (૨)		
ટોલ્સટોયની ત્રણ વાતેા		૧૧
ભરત	૧	૦
ભિરજાનેા ભંડ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
ભીષ્મ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
[illegible]	.	.
તેાફાની ટીપુરેા	૧	.
ગેર હતેા ૫વરેા		૬
નવનીત		.
મેપ મનુષ		.
બાળ રમકડી		
મહાનેા અસ્તાનેા		૧
બંગાળી ચિત્રાવલ	૧	૦
૨૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત	૧૩	૭

Indian Opinion

No. 5—Vol. XXXII. Friday, February 2nd, 1934

CONTENTS.

	Page
Notes And News	33
LEADING ARTICLES—	
The Agent	34
Prince George's Visit	35
Earthquake Calamity And Our Duty	37
OTHER ARTICLES	
The Agent's Achievements	37
Current Topics	38
Poor Indians In Johannesburg	39
Ordination Of Priest	41
India To-day	42
Our London Letter	42
Sporting Notes	44

Notes and News

Swami Adhyanand

We WELCOME to the Union Swami Adhyanand, head of the Singapore Hindu centre, who has arrived in Johannesburg last Thursday. The Swami who has come to this country under the aegis of Pravasi Hindu Seva Samaj (an member of the brotherhood founded by Swami Vivekananda for the purpose of making known to the world the beauties of the Hindu religion and philosophy. The mission is manned by highly trained men who, in addition to having a thorough knowledge of the Hindu religion, are graduates of Indian universities. The object of the Hindu Seva Samaj, a body which has been recently formed for the purpose of social, moral and religious upliftment of the Hindus, in bringing out the Swami to South Africa is that they should have the best that is in their religion imparted to their own people and also that this country may have an opportunity of knowing something of the cultural and religious background of Indians who have made the Union their permanent home. We sincerely hope that the Swami's visit will be enjoyable to him and profitable not only to the Indian community but to the people of South Africa.

Mr. Tielman Roos' Outburst

SPEAKING at a meeting in Pretoria Mr. Tielman Roos, former Minister of Justice, advocated the boycott of Asiatic traders. "These Asiatics," he said, should be allowed to trade with their own people only." But what was more amusing was that he expressed surprise that the Agent-General of India and his wife were allowed publicly to criticise Union conditions. "If these "ambassadors" of India had any complaint to make they should do it to the Government and not in public," said Mr. Roos. Mr. Roos' protest amounts to an admission that there is something wrong in Union conditions. Otherwise there is no reason why he should be so afraid of them being publicly criticised.

Asiatic Trading In Lichtenburg

MR. B. I. LEVY again met the Lichtenburg Town Council at the ordinary meeting in regard to his application for a general dealer's licence for Mr Moosa (London House) which was recently refused. So far as the latter was concerned, he said that a lease had been entered into with the original holder of the licence, who recently died and that it was for a period of nine years and 11 months. Mr. Moosa now had about £3,000 worth of stock, and if the licence was not granted he would probably become bankrupt. Dr. Olen gave notice of motion to reconsider the application after a fortnight had elapsed.

Condition Of Repatriates

Mr. P. H. Sinott in a cable message from Bombay received by Mr. A. Christopher states that the condition of repatriates is extremely deplorable. Hundreds are starving and are homeless and without employment. Extensive propaganda to prevent further repatriation he says is imperative.

Earthquake In India

According to the latest message in connection with the recent earthquake in India the death-roll has reached to 60,000. Widespread damage to the houses and crops is caused. Bihar has been the greatest sufferer where the damage is estimated at many crores of rupees. The damage to Government buildings in Bihar and Orissa alone is stated to amount to £1,500,000. The damage to private property was many times greater. Most of the sufferers are too poor to rebuild their homes without help.

Viceroy's Relief Funds

IN BRITAIN the High Commissioner for India is receiving contributions towards a fund started by the Viceroy at the request of the Secretary for India, and the Lord Mayor of London is cooperating. According to a later message from New Delhi the Viceroy's Fund now totals £40,000, but officials there say that still larger funds are needed if the stricken population is to be permanently rehabilitated. A high official in Bihar says many crores of rupees will be necessary to restore economic life in that Province alone. Torrential rain is falling in Muzaffarpur and thousands of people rendered homeless by the earthquake are now lying drenched on the sides of the roads without shelter.

New Indian Market

THE NEW Indian Market at Warwick Avenue was officially opened by the Deputy Mayor, Mr. S. K. Elgie on Wednesday afternoon Jan. 31. This pos on and now to the old street market in Victoria Street. The new market has been built at an expense of £14,000. Mr. Elgie in declaring the market open said he wished the stall holders every success in their trading ventures. The new market was a credit to Durban, and the tenants were to be congratulated on the facilities placed at their disposal. Mr. Elgie was welcomed by officials of the Natal Indian Farmer's Association.

THE AGENT

THIS is the first time in the history of the Agency of the Government of India in this country that a long list of the Agent's achievements has had to be dished out. The *Natal Advertiser* has published the list together with a leading article two columns long in support of the Agent. Whoever is responsible for having claimed for the Agent the long list of his successes has failed to use his sense of judgment. We do not begrudge the Agent having all the credit claimed for him. But the present circumstances when the whole atmosphere is clogged with misrepresentations it becomes our painful duty to point out to facts even at the risk of being charged with discourtesy to the Agent.

The fact that H. E. the Governor-General has accepted an invitation to an "at home" to be given by the Natal Indian Congress at the request of the Agent of the Government of India is stated to be an indication of the valuable work the Agent has done in the direction of creating closer contact between the Indian community and the Europeans. This appears to us to be an exaggeration. Whilst this will be the first occasion no doubt when His Excellency will be attending a purely Indian function he has attended various non-European functions such as Native and Coloured functions. The reason why an occasion of attending an Indian function has hitherto never arisen is simply because Indians have always stood for equality and fought consistently against segregation. If they would have accepted segregation His Excellency would have been in duty bound not to neglect giving an opportunity to Indians as a separate section of the population to express their loyalty to him.

Similarly the "at home" to be given to Prince George by the Natal Indian Congress—which appears very strongly to have been missed out in the list of the Agent's successes—might also be described as an indication of closer contact between the Indian community and the Europeans. But here too we must point out that the Congress has never in the past agreed to a separate function on the grounds of their race or colour. The present is a clear change of front on the part of the Congress—a backward step. For during the visit of H. R. H. the Prince of Wales it took up quite a different attitude of instituting a boycott campaign on the very grounds of being segregated.

To go a little further it might be suggested that the presence of the Agent being tolerated in the European residential area in the Transvaal, for it is prohibited by law, was also an indication of a closer contact between Indians and Europeans, which would be entirely untrue.

We do not subscribe to the view that through the efforts of the Agent Indians have been given a channel of approach to the Government. It would be unfair to suggest that the Government was ever unapproachable to any section of its community. Before the advent of the Agency the Indian community had always been able to approach through its representatives the highest authorities of the Union and there have been recent cases where they have been able to do so even in the presence of the Agent in this country without his aid and have succeeded in getting relief. If anything, the presence of the Agent might very possibly prove an impediment in this, for he being a person of high standing and authority the Government would be more inclined to be guided by what he may say or do.

With regard to the Union Government agreeing to afford relief to Indians unemployed it must be pointed out that the Sir Kurma Reddi Relief Committee had made great efforts at the time and it was very greatly due to the sympathy evinced and the firm stand taken by the then Mayor, the late Rev. A. Lamont and other Councillors that relief was granted to about 300 Indians which of course barely touches the fringe of that problem. In so far as the Agent is concerned the members of the Sir Kurma Reddi Relief Committee approached him on the question and he was loath to do anything in the matter in view of the adamant attitude shown by the Minister of Labour and it was only when the members were agitated and threatened to stir up India if no relief was granted that the Agent intervened and the Government decided to grant a subsidy of half the wage. Be it remembered, however, that the Durban Town Council under the present Mayor has now reduced the grudgingly given wage of 5s. per day to 2s.

With regard to the increase of a hundred pounds in the annual grant for Indian technical education classes in Durban, Mr. Narbeth, the then Principal of the Technical College, had taken a keen interest in the working of the above classes and had submitted a very favourable report to the present Minister of the Interior Mr. J. H. Hofmeyr, who is perhaps the most sympathetic and broadminded Minister we have ever had in this country and is a great educationist. The Agent's recommendation in addition is no doubt to some extent responsible for the above increase in the grant of £250 which the Indian technical education committee had earned independently by its own efforts.

With regard to the reduction in the deposit taken by the Immigration authorities from Indian students proceeding to Fort Hare College, such students were treated like those who went on a temporary visit to another Province and the sum of £10 was taken from them. This sum was reduced in the case of all who wished to take out temporary permits to visit another Province, after the passing of the Immigration Act of 1927, to £2, plus a fee of 2s. 6d. but £3 were collected from students proceeding to Fort Hare College long before the advent of the present Agent, who has now succeeded in getting the deposit reduced to £1. It might be said, however, that these boys are South African born Indians and there is no justification in taking any deposit from them at all.

With regard to the Springs, Roodepoort and Krugersdorp Municipalities agreeing not to take action against Indians in illegal occupation until the Asiatic Land Tenure Act Commission had reported it should be remembered that the Congress had then passed a resolution condemning the Act and to offer resistance. It was entirely improper for the Councils to enforce the Act when a Commission was

sitting. But the fact was that pressure was brought upon the Agent by the then Congress officials who threatened to put their resolution of resistance into effect unless the Municipalities concerned stayed their hands pending the result of the Commission.

In knowing matters which is about the most important in the Transvaal the Agent has been able to afford no relief at all and how the visiting of respectable Indians in the railway dining cars at the discretion of the chief steward after the close of the service to Europeans could be described as an illustration of the improvement in the status of Indians passes our comprehension. Whoever is responsible for quoting this as an illustration of the improved status of the Indians has, in our humble opinion, no sense whatever of what status means. If this is to be taken as a criterion of what is in store for us and if the Congress is a party to it, it is ample proof that the Congress is no longer what it was in the past and the tendency is not to raise the community upwards but to drag it downwards.

We do not for a moment deny that the Agent is a power in this country. He is sure to be when he is a Government official. But the above criticism will show that the part he has played in getting the retiring concessions, if concessions they could be called, for Indians he would never have played unless pressure was brought forth by the community. It is questionable at any rate in view of the above whether the Agency is really not too expensive for its worth, and it is certainly very harmful when it is inclined to be partial.

We can honestly say that we do not delight in criticising or embarrassing the Agent. As we have made it quite clear we have nothing against Kunwar Sir Maharaj Singh in his personal capacity. But as Agent of the Government of India and as leader of the people it has been our bitter experience that he is not carrying out his responsibilities as he should in the interests of the community as a whole. Though we disagreed with Mr. Sastri in many things we had no occasion to criticise him nor even Sir Kurma Reddi as we are having to do the present Agent. Nor do we know that either Mr. Sastri or Sir Kurma had to go from this country wounded as our afternoon contemporary suggests. It is true that the Congress officials did make an unbecoming and unjustifiable attack on Sir Kurma Reddi at their Conference in Capetown just because Sir Kurma accepted an invitation of a body that was not with the Congress. Why they did not do the same thing with the present Agent when he actually recognised and worked with another body known as the Transvaal Indian Committee Association is indeed a mystery to us.

It is not too late even now for the Agent to handle the situation with tact, which we have no doubt he is not lacking in, and thus retain the confidence of the people. Should he do that no one would be more pleased than ourselves to welcome such a step.

PRINCE GEORGE'S VISIT

THE forthcoming visit of Prince George has created a great deal of commotion in the Indian community. There is no doubt that every section of the community is anxious to have an opportunity of expressing their loyalty to the Prince. It is up to all those who are responsible for the arrangements to celebrate the occasion to see to it that no section is left grieved. In so far as Indians in Natal are concerned, however, we regret to have to say that things are far from being satisfactory. If, as it is believed, the Agent is responsible for the arrangements we regret to have to say that he has not acted wisely. Being fully aware of the strong opposition to the Congress, out of loyalty for the Prince at least, the Agent should have consulted both the parties and tried to find out a way by which each section would have been contented and no one would have had any cause for complaint. The Agent however did not take that course. From reports appearing in the daily papers it was learnt that the Agent approached the Prime Minister and requested him that the Natal Indian Congress would like to give an "at home" to the Prince in order to meet the leaders. The Prime Minister's secretary thereupon advised the Durban Town Council to include, if possible, in its programme an "at home" to be given by the Congress. The Agent could never have taken the step he did had he not been approached by the Congress. When this news came the Colonial Born and Settlers' Indian Association made an application to the Town Clerk for celebrations in the Albert Park so as to give an opportunity to the masses to greet the Prince. This application was made on Jan. 5 and Mr. Christopher, president of the Association, and Mr. Esther interviewed the Mayor and explained to him the situation. The Mayor then expressed his sympathy but said he was helpless in the matter as he had definite instructions from the Prime Minister to get in touch with the Congress officials. He however suggested that the Association should state the matter to the Prime Minister and that he would have no objection to meeting the wishes of the Association should the reply from the Prime Minister be favourable. Mr. Christopher got in telegraphic communication with the Prime Minister's office which in reply stated that the arrangements of the programme were in the hands of the Town Council and that the Mayor had full discretion. On this fact being brought to his notice the Mayor said he could do nothing and that both the "at home" and the Albert Park celebrations were given in the hands of the Congress. On our representative trying to get an interview with the Mayor the interview was first refused but later granted when it was pointed out that it was the desire to get first-hand information. The only information our representative was able to elicit from the Mayor who was most uncommunicative was that "by suggestions that had been made from time to time by people in authority" it was his intention in view of these suggestions to recognise the Natal Indian Congress. That it had been definitely given to him as correct that the Natal Indian Congress represented all sections of the Indian community in Natal and that there was no purpose, therefore, in

negotiating with any other body. It may be mentioned here that while an application for the Albert Park celebrations was made by the Association on Jan. 6 no application whatsoever was made by the Natal Indian Congress excepting of course, for the "at home" through the Agent from Johannesburg until Jan. 9 and even in that application there was no mention either of the "at home" nor of Albert Park celebrations. On this fact being brought to the notice of the private secretary of the Mayor our representative was informed that Messrs Ruskamjee and Kajee were in telegraphic communication with the Mayor from Capetown, which was a very strange thing, in view of the fact that neither of them held any official position in the Natal Indian Congress. This was, however, sufficient to show what elements were at work and with what methods. This is by the way.

Now the Mayor knew distinctly that there was a sharp division in the community and that the Association had a large following that formed part of the burgesses. In view of that fact and in view of the fact that a free hand was given him by the Prime Minister the Mayor's position was quite clear. He was the chief citizen and it was his business to see that no section of the burgesses was left out unrepresented. He did not recognise any body among the other sections of the burgesses and there was no reason why he should recognise any one body among the Indians. He could have appointed an independent subcommittee to be in charge of Indian celebrations. He was however obviously influenced by those who were handling the Congress affairs. On the other hand we deeply deplore the utter pettiness of those who are working for the Congress. They need not have begrudged the Association taking charge of the celebrations at the Albert Park when they had charge of the "at home" which they had asked for. But these friends of ours, we have reason to believe, have not so much the keen desire of expressing their loyalty to Prince George but they have made this as also the "at home" to be given to H.E. the Governor-General a means to get recognition for the Congress whose influence among the people is waning. It is evidently felt that such "shows" will bring back to them the lost confidence of the people, and we are sore at heart to have to say that the Agent who should be above such things is a party to it. But will the desired purpose be achieved by such methods? We have strong doubts about it. And if it is it will only be for a time. It will not last long. Such methods, in our opinion, will only tend to widen the gulf in the community whereas just a little tolerance might have brought about good results. It would at least have done no harm to anyone. It is not yet too late. Will not those who are working for the Congress come to reason or the Mayor do his duty by the burgesses?

EARTHQUAKE CALMITY AND OUR DUTY

THE heart of every Indian must go out to the suffering humanity in Bihar and other parts of India as a result of the unprecedented earthquake just a few days ago. Whatever may be our troubles in this country either as a result of harsh laws or the harsh administration of existing laws or as a result of unscrupulous methods of the autocrats amongst us who, in the madness of their power, have forgotten their true sense of duty to their brethren, that should not make us entirely blind to the untold sufferings our people in India are having to undergo by the wrath of Nature. It is learnt from the meagre reports received in this country that crores of rupees will be necessary to restore economic life in Behar itself where thousands of people are rendered homeless. Whatever we may be able to send from this part of the world will be but a drop in the ocean but it will be an act of goodwill on our part to our distressed brethren. The so-called leaders of our community are engaged at the present time, we are told, in collecting the sum of £500 for a loan post to be given to Prince George—or is it for re-establishing the lost prestige of the Congress? Squandering money will assuredly not bring back the lost prestige nor will it represent in any way their true loyalty to Prince George. True loyalty is in trying to become loyal citizens which you cannot be unless you are loyal to your own conscience. We wish that South African Indians will not be backward in doing their bit for their suffering brethren in India.

Since the above was in print a Reuter's message was received stating that Mahatma Gandhi has issued an appeal to Indians and non-Indian friends throughout the world, particularly in Britain, Africa, America and Japan, to contribute towards a fund for the reconstruction of Bihar. In view of the fact that the Viceroy has opened a fund and the Lord Mayor of London has responded it is to be hoped that the Union of South Africa will also rise to the occasion.

Fountain Of Wisdom

—Money lost, nothing lost, courage lost, much lost, honour lost, more lost and lost, all lost.—Dorvil Pierson.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

The Agent's Achievements

The following is reproduced from the *Natal Advertiser* (dated Jan. 29) :—

For the first time since his appointment to office, the Governor-General (Lord Clarendon) has accepted an invitation to an "at home" in Durban, to be given to him by the Natal Indian Congress. The Governor-General has so far never attended any Indian function and has accepted the invitation mention [sic] at the request of the Agent of the Government of India in South Africa, Kunwar Sir Maharaj Singh.

It is an indication of the valuable work the Agent has done in the direction of creating closer contact between the Indian community and the Europeans. The work forms an important side of the tasks accomplished by the Agent almost day by day, the nature of which is little realised by the general body of public opinion, European or Indian.

A survey of this work reveals that the establishment of the office has been of inestimable value to the Indian community and, through the efforts especially of Kunwar Sir Maharaj Singh, has given them a channel of approach to the Government. It was in response to the Agent's repeated appeals and interviews with Ministers that the Union Government agreed to subsidise the employment of Indians up to the number of 600, the Government's contribution being half the wages cost. The Durban Corporation agreed to give relief work to 300 in February last year and has since found work for this number at a wage of 3s. per day.

The Maritzburg municipality has also employed 50 Indians on the same terms, while in response to persistent appeals by the Agent the Union Government increased in 1933 their annual grant for Indian industrial education classes in Durban from £250, to £350. In education and social work the efforts of the Agency have resulted in many reforms and extra facilities in both Natal and the Transvaal.

In some quarters the criticism has been made that the Agency is of no immediate benefit to poorer Indians but actually, directly and indirectly, it has been of the greatest value. Not only does this apply to matters of broad policy, but also in matters of detail such as the deposit of £5 and a fee of £1 demanded from Indian students proceeding to Fort Hare College. The intervention of the Agency secured a reduction to a deposit of £1 and a fee of 2s. 6d.

The building of a Government Indian School in Estcourt was sanctioned a long time ago by the Natal Provincial Administration. No action, however, was taken till the Agent pressed in August, 1933, for an early fulfilment of the Administration's promise. As a result, funds have been provided and the construction of the school in 1934 is expected.

In The Transvaal

In the Transvaal, as a direct result of the Agent's representations, the Springs and Roodepoort municipalities agreed in 1933 not to take action against Indians in illegal occupation until the Asiatic Land Tenure Act Commission had reported. After great pressure had been brought to bear on them, the Krugersdorp Council also agreed to the same course. Representations from the Agency helped to secure a better scale of pay for Indian teachers who had taken the T2 certificate.

A grant of £ 300 was made for the improvement of Springs Location after a personal visit in March, 1933, to Springs by the Agent and an interview with Mr. Sutter, the Deputy Mayor. Some improvement in roads has been made in the unsatisfactory Benoni Asiatic Location since the Agent addressed a large meeting of Europeans there 23 January, 1933, presided over by the Mayor. After more than one interview between the Agent and the Administrator and the Pretoria municipality a site has been provided in the Asiatic bazaar for a much-needed Indian school in Pretoria, which, the Agent was informed, will be built in 1934.

In his immediate contact with the Government the Agent has been able to serve the Indian community in a way which otherwise would have been barred against them. He has secured licences when licences have been refused by licensing authorities, special consideration for Indian residents wishing to bring their parents to the country for a visit, the setting aside of a deportation order, and he has brought Ministers of Government into direct touch with Indian conditions.

Indian Disabilities

The Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, accompanied the Agent at the latter's request to the Pietersburg Asiatic Bazaar on Wednesday, December 20, 1933. This was the first occasion on which Mr. Hofmeyr had been to an Indian location. Shortly after his visit Mr. Hofmeyr wrote a letter dated December 29, 1933, to the Agent stating, inter alia, that he accepted as a function of his department that it should use its influence as well as such powers as the law lays down to secure an improvement of living conditions in Asiatic Bazaars.

He also stated that he had given instructions to the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs to take the initiative in investigating conditions in the various bazaars and, where such conditions are found to be unsatisfactory, to take such action as may be necessary and practicable to secure an improvement.

Mr. Hofmeyr added that where necessary he was prepared to use his personal influence with local authorities in exceptional cases to secure essential improvements. Further, he was prepared to discuss with the Agent, though he could not commit himself, the question of the grant of dominion to residents in Asiatic bazaars after he had received the report of the Asiatic Land Tenure Act Commission.

The Director of Education, Transvaal, promised the Agent in December last, to make provision in Johannesburg in 1934 for secondary education for Indians. Hitherto primary education only was provided for Indians.

There are numerous other instances where, though the assistance secured or facility obtained may not have been of great importance in itself but has yet been of the greatest significance in the illustration they give of the steady growth and improvement in the status of Indians that the Agent has been able to secure. After, for example, personal representations made by the Agent in May, 1933, the general manager of railways issued instructions in July, 1933, that respectable Indians are to be admitted to the railway dining cars at the discretion of the chief steward after the close of the service to Europeans.

[The above subject is dealt with editorially in the present issue. —Ed. I.O.]

Current Topics

COMMENTS AND CRITICISMS

(BY IMPARTIAL)

The Passing Show

The Indian community to-day is engaged in concentrating all its thoughts and energy on the Passing Show; on the shadow not the substance, clamouring, at what a sacrifice, to be admitted in the mythical hall of fame which is but a passing show lasting the twinkling of an eye. Is it to be blamed? No, it is being led by those autocratic wirepullers who have their own axes to grind. Seldom have I seen such sharp division between those quite able in the past laboured for love, sacrificed time for pride or self but to uplift their fellowmen from the cruel and degrading position they are in. To-day it is all changed, the apple of discord is thrown and they are at each others throats. The captains are devising ways and means to come to grips and at what a sacrifice. I hope they know where all this would end. The enemy is at the door; the right to live as civilised beings is denied to us and yet we are quarrelling over a mess of pottage. Could not the leaders join this? Why, then, make a mountain of a mole-hill. I trust that a little of common sense, which is not a rare commodity among Indians, is used before falling a prey to any passing shows.

Mayor's Highhandedness

The Mayor in his wisdom, which the people think is highhandedness, has decreed that the Congress would have the sole right of arranging the two functions in honour of Prince George. This, in spite of representations made to him by the leaders of the C. B. and S. I. Association. He knows the existence of the Association. He knows that application was made by them to the Town Clerk. He knows that the Association represents the majority of the ratepayers, yet, he turns a cold shoulder to them because somehow in "authority" has asked him to recognise the Congress. Who is this someone in "authority"? He would not say. The reply to Mr. Christopher from the Prime Minister's office is to the effect that the Mayor has the discretion to arrange for the welcome of the Prince with the Indian community. Has he done this, knowing well there are two rival claimants to represent the people. Does he not know that the Indians (Europeans) wish to show their loyalty to the Prince under their own banners. If so, is the Mayor discriminating them by his present action? It is not too late even now for the Mayor to divide the two functions among the two bodies, but then, the Indians, adopt some other method which may not be pleasing to the other either.

Agent's Achievements

The achievements of the Agent of the Government of India in South Africa are being broadcast through the different newspapers. It seems strange that all the credit being given to the Agent and none to the Congress or C. B. and S. I. Association; of course, the latter body has only recently come into existence, but the Congress I hope, has not failed to make representations on the achievements of the Agent. The following are the items of achievements: Relief work given to 300 by the Durban Corporation at 3/- per day now reduced to 2/-; increase of £100 a year for Indian children in Durban; repeal of certain obsolete marriage laws; deputation ordered for students proceeding to Part II era, matter re-opened of the Asiatic Bazaars, which was unauthorised, is now expected; action against illegal occupation in Springs, Rustenburg and Krugersdorp will not be taken until the Land Tenure Act Commission has reported; better pay for C2 employees; improvement to Springs location mentioned; a portion of expenses given to a new ward in Pretoria Hospital; and a clinic taken over by Pretoria Council. All the above are claimed as the achievements in the last eleven months by the Agent. Needless for me to state that at this rate of progress it is doubtful whether the office of the Agency is essential to this country.

Lift The Barriers

The Parliamentary correspondent of the *Advertiser* states that 17,000 Indians have left these shores since 1914 under the repatriation and assisted emigration schemes, and, now, "the evidence taken in this country by the Colonization Enquiry Commission has shown that South African Indians are disinclined to leave the country on any terms whatever. The report it is anticipated would not be out and will probably not be unanimous. Therefore, the correspondent states, it is more likely that urgent efforts will be made to persuade the Union Government to lift the barriers which at present prevent Indians from leaving Natal for other Provinces. The solution, therefore, lies at our door, and I hope our statesmen will be broadminded enough to take the cue from this correspondent and see to the possibilities of acting on the line instead of wasting public money on some Utopian scheme which will never function. The Union of South Africa is large enough to absorb the Indians in the different Provinces, and since the door for further immigration is closed the distribution will not be felt by any of them. It wants a little foresight and vision and surely it cannot be said that we lack these commodities in our South African statesmen.

Danger Ahead

The Indians in this country are daily beginning to realise that there are practically no openings for their children; what few there are are already full up and are strictly restricted to a certain number. In trade there is hardly room for the new ones and as labourers there are thousands of our people without work. Farmers and market gardeners are hardly able to make both ends meet. It is not the principle of opposition to go out of it. The position would still be more acute when hundreds are every year turned out from our schools. There are no dole-houses for the poor Indians and so it is up to the State to consider this question seriously, lest they become a danger to the State by being idle. Colonising another country does not seem to appeal to the people here and true hope, by opening of the vast tracts of land in South Africa and removing the Provincial barriers might assist to ease the position a little, and unless something is done, and done immediately, I see danger ahead. The Indians are sure and India to them is merely a geographical expression. It is up to the Government to settle them on land and make the country more productive than it is. Farmers, gardeners or labourers are up most [illegible] Why should one not be to South Africa. I hope proper representations are made to the Government to lighten these fetters of eight thousand or the [illegible] would be useful members of the State [illegible] clog the wheels of Government machinery. No country has ever progressed which has allowed a portion of its population to drift and be idle. South Africa cannot be an exception. She does not take heed to these words.

Bold Words

The Aggs the other day uttered some bold words, and I wonder if they will [illegible] last word. He said the Union Government must make [illegible] in view of the 1927 declaration [illegible] against [illegible] "There is a stop to immigration into South Africa," he emphatically declared, "and slowly you can let the Indians that are in this country—only 2½ per cent. of

the total population—remain in peace." He then without making matters, and, "remember that the county of 350,000,000—and I do so that the 450,000,000 of China—is had for you." I hope these words will have some effect on the South African whites, but from what we know of this country, the whites must have smiled at the Agent representing an impotent and crippled India with nothing to back him up with. Had Kunwar Sir Maharaj Singh represented Japan—with far less population and said those words, it would have had a lightening effect by now. I do not know if war would not have been declared in the absence of an apology. It is the army and the navy, the gun-boats and the cannons that count in this materialistic world not the population.

Teachers' Fellowship Week

Under the presidentship of Mr. T. M. Naicker, assisted by the chairman of the Maritzburg branch of the Natal Indian Teachers' Society, a successful fellowship week was held in the City. Owing to the tail-end of the holidays many teachers were not able to be present. It is hoped in future better arrangements would be made so that most of the teachers would avail themselves of the opportunity to attend the biennial conference and fellowship week in large numbers. Ten papers read and the debate were of high instructive and educational value. I congratulate the president and the organisers.

Poor Indians In Johannesburg

Their Living Conditions

The following Report of Sample Investigation made by Miss Hilda Bremer, M.A., of the staff of the S. A. Institute of Race Relations for the Johannesburg Indo-European Joint Council is reproduced from the June number of the *Race Relations*, official journal of the South African Institute of Race Relations:—

Sample Cases

1. F.M., 2 C., 6 S.

Housing: Two rooms, about 10 ft. x 12 ft., one smaller room, passage, kitchen. No electric light. Rent £3 per month. Living room would have been airy if window was opened; also serves as bedroom; mattress rolled up in one corner. Father sleeps alone in small room. Mother and girls in living room, boys (from 23 years down) in remaining room.

Food: Meat twice a day, not much vegetables, 100 lbs. sugar used in a month, 2 pints of milk per day. Three older sons work and require two hot meals a day.

Health: Children seem healthy, mother has borne twelve children of whom three had died—one from burning (at two years), the other two—nine years and eight day respectively from unknown causes.

Education: One boy and one girl at school. Two granddaughters have been sent to other grandparent in ? to go to school.

Recreation: Grown up sons belong to football clubs, the younger ones play in the street.

Income: Three sons in work. Two earn £2 per week, and one £1 10s. per week. Keep most of their earnings.

General: The family contributes to a burial society.

2. Widow, three children (baby 16 months).

Housing: One room 8 ft. x 7 ft. Rent 29/- per month (N.B. Rent Board fixed rent at 15/ but landlord charges 25 giving receipts for 15/-).

Room crowded, one bed, small stove, chairs, dressing table, walls covered with pictures—several visitors. Air thick with smoke from galley stove and human odour.

Food: Varied diet—sometimes sardines, all kinds of vegetables are mixed in a stew and even the baby eats this food. Heavy meal followed immediately by bed.

Education:

Health: children look healthy and none of the woman's children have died. The baby was weaned at 10 months.

Recreation: Children play in the alley.

Income: ?

3. F.M.D. (nine years).

Housing: Room about 12 ft. x 15 ft. Kitchen, bathroom. Electric light. Rent £3 per month.

Food: Mother is (Indian) Malay and fond of fish which is the staple food of the family. Three good meals a day; breakfast, porridge, bread and tea or coffee. Girl takes sandwiches to school for 11 o'clock break and is "made to eat" on return from school at 2 p.m. Family is fond of sugar, has much fruit and vegetables and two pints of milk per day.

Education: Girl goes to Indian school, is very bright. Two children at school in India "to get good education."

Health: Three children are deaf, three remaining are healthy, as mother says. Penlights, but not windows open at night.

Recreation and Income:

4. F.M., 1 B.

Housing: Room 8 ft. x 7 ft. Leaky, sloping roof mended with sacking. Floor of wood but roof of building of corrugated iron. Small window, no chimney.

Furniture: dresser, dressing table, sewing machine, primus stove, few chairs. Rent £1 per month (but receipts for ?

Food: Scanty, 3d. milk per day. No nourishing food until evening meal, between 7 and 8 p.m. At 4 p.m. on 21/3/32 visitor found that the two girls, both at school, had only had two slices of dry bread and a cup of tea since the previous evening. Fish about once a week, sometimes also a little fruit.

Health: Children seem healthy. Window closed at night. Bath once a week.

Education: All children at school and intelligent. Eldest girl slow, probably because she must remain at home quite a week to do the general work of the house. When father was asked at what age he intended putting the girl out to work he said that Indians seldom sent their girls to work.

Recreation: Play in the yard.

Income: Father unemployed for three years. Mother sells baskets.

5. and 6 C. (13—8 years) Mother dead.

Housing: Room 9 ft. x 8 ft. Dirty and dark. Floor has sunk so low that walls and beds have been put on the ground. Sweltering hot and window blocked up with strips of wood and cloth. Furniture: Dressing table, kitchen dresser, one bed, a galley stove and a primus, a couple of stools. Those who cannot squeeze into the bed sleep on the floor. Rent £1 10s. per month. (Receipt given for 15/-).

Food: 9d. a day on milk, little food during the day, evening meal at 9 p.m. of rice, fat meat, curry, various vegetables.

Health: One child dead (21 days) cause unknown. Children seem health

Education: Three children go to school. One child of eleven misses two days a week when he goes the rounds with his father.

Recreation: Play in the yard.

Income: Father is a "rag and bottle man" earning on an average 2/- per day.

General Conclusions

There is no part of Johannesburg inhabited solely by Indians. In the slum areas everyone, Native, Coloured, Indian or poor White is forced to fraternize through the sheer force of physical propinquity. In yard, Doornfontein, there are three Indian families scattered among Natives. Though these Indian families are not next door to each other, the distance between them cannot be judged by the fact that here are perhaps eight or more intervening "houses" and it is rarely more than a hundred feet. They consist of one room which serves as bedroom, kitchen, living room, pantry and bathroom as required. The size varies from 7' x 8' to 6' x 5' and the rent from £1 10s. to £1. Legally the landlord may not charge more than 15/- per month, but he keeps within the letter of the law by exacting the additional money but giving a receipt for 15/-.

The rooms are of iron or tin and have a gap for a window which is usually covered with wood or boxes on account of the "dangerous locality." Drains are unknown and there is no chimney, even if one thought of being clean it would be almost impossible under these conditions.

The furniture usually consists of one dilapidated bed, a dressing table, a kitchen dresser, a few stools and a galley stove or primus. There is never anything like a carpet except in cases where the floor is sunk when a few bits of matting and cloth are strewn on the ground. The ceiling very often leaks and is patched up with cloth.

The number of inhabitants of the room naturally varies. In one there were two grown ups and seven children. Those who could wedged themselves on the bed with their parents, the others slept on the floor. Cats and kittens are part of the slum and drop in anywhere at all hours. Children of the neighbourhood run in and out and friends are always found in the rooms.

Food

Every race has a national dish, but few races live almost entirely on this and nothing else. Indian curry constitutes the major portion of the diet of all Indians. It is very satisfying, rich and heavy, though unhealthy. The main reason why it may be considered unhealthy is that it is eaten at night almost immediately before retiring to sleep.

Most Indian children have something to eat three times a day, but naturally this depends upon the position of the parents.

Breakfast is never an elaborate meal among Indians. Among the majority it consists of the remains of the previous night's meal; rice if left over is reheated or made into rice cakes and there is tea or coffee, bread or butter. Among the poorer Indians there is rarely anything over from the night before and children often go to school after having eaten nothing but dry bread.

Lunch is another "scrap" meal specially among those Indians who are working and children seldom get a hot meal when they return from school. One little girl whom we saw late in the afternoon had nothing but two slices of dry bread and a cup of tea since the previous night.

Dinner is the big meal of the day. All the family are present and it is, in every case interviewed by us, preceded by some form of prayer. The most important and substantial dish is the world famed curry into which everything is mixed [illegible] potatoes, cabbages and other vegetables, ghee, and lumps of fat. Vegetables form an integral part of the diet of the Indians as they are an essential for the curry. The most usual are those which are least expensive at the time, but potatoes and tomatoes are always used. Vegetables are not eaten raw, but are always cooked.

Milk is bought by all Indians even those living in the slums.

Meat is chosen according to whether or not it will make a good stew and mutton is popular.

Fruit does not play an important role in the diet of Indian children. They like fruit but it is expensive.

General Health

Health agencies are totally inadequate for Indian children. There is no nurse visiting the poorer quarters.

The Indian Government School has its own clinic where children are treated free of charge

When a child living at Rooiyard was taken ill, her mother had to take her to a Mission clinic and stayed at home to nurse her. The mother in this case was the sole breadwinner, the father was out of work and had been so for three years, and there were two other children. All the time that the child was ill the entire family stayed, ate and slept in the same room.

The overcrowding is terribly unhealthy. The window is closed all night, there is no ventilation in the poorer houses, in winter it is icy cold, in summer devilishly hot. It is amazing that there is no more disease because, under such conditions one infectious case would infect a whole quarter. The sanitary conditions are appalling. At Rooiyard there is the garbage heap right at the entrance, but there is almost as much rubbish strewn in the narrow alley which runs between two rows of slum rooms. This alley serves innumerable purposes; in it the children play, and if they have fruit throw away the peels, the mothers burn their galley stoves there and sit inhaling the foul smoke, wet washing is hung on a line strung across the alley, etc. There is no bathroom and but one tap, with the inevitable result that baths are taken once a week in some cases, twice a week in others, and as the water is cold they have not much effect.

Income

There is not available such information as would justify any statement.

Education

Practically every child is sent to school between the ages of six and eight. Practically every class in the schools is overcrowded and the staff is inadequate. Hitherto, mothers were ineligible for higher [illegible] children left school after Standard VI.

Indian parents of the higher classes are anxious that their children should receive good education and Mrs. H. has left two of her daughters in India in order that they might receive a better education than is given to Indian children in Johannesburg.

The irregularity of children is not peculiar, more particularly if their parents are poor. One boy of eleven whose father sells bags and bottles, is absent from school twice a week when he goes with his father and helps. A little girl of eleven (who looked very delicate) must stay at home once a week to do the cooking and washing and general house work when her mother is out selling basket.

These children have no books at home other than school books and no such things as mechanical toys or other playthings which might develop any talent

The majority of the children can speak both Indian and English, and very often a Native dialect as well. Not many speak Africans. Indian parents very seldom let their daughters go out working, and it is usual for them to get married at an early age.

Recreation

One of the most regrettable features of all slum life is the absence of any play ground for children. The children are therefore driven to play in the streets. When the Municipality does supply grounds the White population often refuse to allow Non-Europeans to benefit thereby. For example a plot of ground was allocated to the people of Durbanville, and swings, etc., were put up, no mention was made by the Municipality of any "colour bar" but when the Indian children played there, the parents of the white children made so much fuss and unpleasantness that the Indian children went back to the streets.

There are no organised games for the majority, and they have few toys. They are always playing, however, and running around.

Indians seem to go for very few walks, and it is a pity that there is nothing to encourage them in the evenings because they go to bed immediately after their evening meal.

General

It is still fairly simple to differentiate between Indian and other children of Non European parentage. Though they rarely wear the sari or other exclusively Indian clothing, the girls often have exceptionally bright dresses and boys' clothing is rarely as ragged as that of the Native children.

Ordination As Priest

First South African-born Indian

Thursday 25th January, 1934, will be a memorable day in the annals of the South African Indian community, for on the first step in this sub-Continent, was a South African born Indian, in the person of Claudius Joseph Vincent Lawrence, O.M.I., ordained to the priesthood of the Roman Catholic persuasion, in the Emmanuel Cathedral, Durban by his Lordship, Bishop Henri Delalle, D.D., O.M.I., assisted by twenty-one priests, all Oblates of Mary Immaculate, in the Sanctuary, in the presence of a crowded congregation of all nationalities, among whom were, many representatives of the Sisters of the Holy Family, Sisters of Nazareth, Augustinian and Dominican Sisters. It is also the first time, ordination has taken place in that Cathedral. The beautiful and impressive ceremony lasted for an hour and half, at close of which, the new priest's parents were the first to receive his blessing and then all his brother priests knelt down to receive his blessing. Hundreds of that cosmopolitan congregation went to the Communion rails for the reception of the blessing from him. He is the eldest son of Mr. and Mrs. V. Lawrence prominent members of the Indian Community in Durban.

The foundation of a sound Catholic education was laid for the young priest, under the care of Mother Mary of the Holy Cross, at St. Philomena's school, Sherwood Road, Durban, thence he went to the Carlisle Street Govt. School for higher education, under Mr. G. Rutter. At the age of thirteen, he left Durban for Ceylon, where the Oblate Fathers have a big Mission. There in St. Patrick's College, he gained his Senior Cambridge with honours and still distinction in Religious knowledge, Vacillation Latin, Physiology and Hygiene. After five years in Ceylon, where he completed his Novitiate, he went to Rome, where he had a brilliant scholastic career and received all his minor Orders.

India To-day

(By C. F. Andrews)

National India, as I saw it on my journey during the past months, is a tired country. The strain of nearly fifteen years of intensive national work covering the whole area of India has been far greater than we can realise on this side of the world. The one inspiring figure throughout, who has held the centre of the picture, whether in jail or out of it, has been Mahatma Gandhi. Though there have been waverings and changes of policy among the English-educated in the great cities, such as Bombay and Calcutta, there has been no change at all in the sentiment of the villagers towards Mahatma Gandhi himself. Everywhere I went his was the only name to conjure with, and it was delightful to find the enthusiasm exactly the same as that which I had noticed in 1920 and 1921.

One factor has been increased that enthusiasm and devotion. The women of India are taking a far more active part in the national movement to-day than they did ten or twelve years ago. This new activity is all on the right side. The women are non-communal and altogether against untouchability -the two touchstones of Nationalism in India to-day. Their influence in framing new public opinion is also incomparably greater.

Among the simple villagers themselves, the fruit of enthusiasm and self-sacrifice has not been in any way exhausted. Yet, on the other hand, in the towns I noted this state of tiredness that I had not met with before. On every side, I was told by responsible leaders, "We are tired and some pause, while we recover our strength, is vitally needed if we are to begin again with fresh vigour to press forward to Purna Swaraj."

The economic depression has *not* lifted, as so many optimistic speeches by officials had sought to make us believe. Rather, it is rapidly growing more intense and the result may be very serious indeed about the middle of the year 1934, unless the world prospect suddenly improves. By far the worst aspect of the economic decline is the *indebtedness* of the whole country-side. Landlords and tenants alike have become overwhelmed by an immense burden of debt, which grows heavier every year. This is more felt in the North of India than in the West and South.

Last of all, I was more painfully impressed, than I can describe, by the distress of Bengal. There, the economic blizzard has swept over, not only the whole country-side, but the vast city of Calcutta itself. Along with this has gone a state of repression, which the revolutionary movement has invoked, placing large districts under what is virtually martial law. How long such repression can continue, without leading to a desperate situation, no one seems to have considered. What happened in Southern Ireland, before the treaty, may occur in Bengal at any time. For violent remedies cannot be applied without provoking further violence. Yet the Government appears to object even to; as much as I have here put down being said openly regarding it as an 'encouragement' of violence. Yet without faithful and even severe criticism, no government with arbitrary power in its hands is likely to keep straight.

Altogether, I came away with a depressing picture surrounding the immediate present, but full of faith and hope about the future. Mahatma Gandhi himself is back once more among the villagers and he is winning all along the line.

Our London Letter

(From our Correspondent)

22nd December, 1933.

Christmas is in the air—the schools have broken up for the holidays and the streets are a mirage of Christmas shoppers. A happy sight if one does not look too closely under the surface or take note of the unemployed men and women who frame the pavements in the main shopping areas—sellers of matches or what not. A remark that Mahatma Desai made to me when he was here with Mr. Gandhi in 1931 is forcibly in my mind these days. He wanted to take back a small present for his little son and we went to one of the large stores named for its Christmas Toy Bazaar. Mahatma Desai gazed with amazement at the whole display and was obviously outraged by some of the things he saw. But I might as well have brought nothing, and when I asked him the reason he said: "How can I buy that toy for my son when our own children have not enough to eat." In the end we bought a sixpenny painting book for the small son.

The House of Commons adjourned last night. Sir John Simon delayed his departure for the Continent in order to be present at the Debate on Foreign Affairs. During the recess he is to be engaged in discussions in Paris and Italy on the subject of Disarmament. Since the demand of Italy for reform within the League of Nations, many people here have been pressing the Government for a clear statement of British policy in this connection. In the Debate Major Attlee asked several pointed questions, and in reply Sir John did make one definite statement—to the effect that the policy of the Government was "Unreservedly to stand by and support the League of Nations." He added later in answer to another question—"That all human institutions are subject to reconsideration for the purpose of adjustment and revision, and the Covenant of the League contains provisions by which amendments may be made."

Major Attlee voiced the feeling of many men and women when he said that the present state of the world was "not very consonant with peace on earth and good-will towards men." It is a good thing we have this short recess. People are weary and anxious and need to use the pause in thinking over the Christmas message more personally—for the nation and the world.

The Churches And Peace

A significant move is being made by a representative group of Church leaders, who met in the Hall of the Master of the Temple to hear from Mr. Arthur Henderson, the Chairman of the Disarmament Conference, the way in which he thinks the Churches can work for peace particularly at this Christmas season. His statement as Mr. [illegible] should be read fully, but one sentence has been quoted widely in the press reports of this meeting: "I believe most profoundly that it is the duty of the Churches to take sides in this struggle which, at bottom, involves a conflict between two ideals of life, the pagan or materialistic view and the Christian belief in the brotherhood of man." The *Manchester Guardian* commenting says:—"Mr. Henderson's appeal to the Church leaders is evidence of his belief that the corporate power of the Churches in this country and in the new religion to the League of Nations Disarmament Conference. Mr. Henderson's appeal should receive [illegible] the Christian forces is that they [illegible] on the issue." What might not happen if in 1914 they responded to Mr. Henderson's recall to action?

The Joint Select Committee

Another stage of the work of this committee ended this week when the examination of the Burmese delegates concluded. It is understood that some of these delegates will submit written statements of their views before they return to Burma. I had the privilege of meeting the only woman delegate, Dr. Mo Saw Sa at an informal luncheon given for her by the British Commonwealth League. She impressed all who were there very greatly. [illegible] the enquiry is sitting on January 30th.

Annual Dinner At The Indian Students' Union

This took place last Saturday and was a great success. The guests of honour were Sir William and Lady Rothenstein. The arrangements were excellent and Mr. Aiman, the Warden and his committee are to be congratulated upon the success of entertainment. The musical programme which included Negro Spirituals and Indian songs etc, was particularly delightful. And the whole thing was over before 10 o'clock—a point on which Sir William congratulated the committee. Mr. Mahanti, the chairman of the Union, in a happily phrased speech, welcomed the guests and told Sir William that art belongs to no one country, but to the world. Therefore they claimed him as a world figure. In replying to the toast, Sir William recalled his visit to India some 25 years ago, and the deep impression that had made on him. He said he always felt at home in India and had many friends there. He hoped that something of the old India would remain intact, and pleaded with the Indian students not to become "too European."

The day after this dinner I saw in the November 30th issue of *Hitavadi* an account of a speech made by Mr. A. H. Mackenzie to the Indolia Uniform College, in the course of which he said:—"Western education is an excellent thing for Indian girls . . . [illegible] will be a curse not a blessing, if it makes them mere copies of girls in the West. Every nation has its own ideals of life."

Sir William Rothenstein and Mr. Mackenzie evidently think alike on some points.

Economic Survey Of India

[illegible] Indian Economic Conference, to make a comprehensive economic survey in the near future. Has anyone commenting on this says: "A great many Blue Books are issued from time to time dealing with different aspects of India's economic life, but there is very little information [illegible] is published, and a new system of reports and statistics, based on more definite plan, would be of great assistance to officials and students."

Since his return to this country, Mr. C. F. [illegible] has voiced his concern about [illegible] economic situation.

Mr. Lansbury

There are many darlings that we think just now, but I doubt whether any of them have received such overwhelming [illegible] of sympathy and love from all over the world as Mr. Lansbury. The paper reported [illegible] message had come from Mahatma Gandhi. It must be a matter to the Leader of the Opposition to know the place he has in the hearts of men and women of widely different political standpoint. Thousands of

Christian—letters and telegrams are pouring into his hospital, the burden of them being "get well soon—we cannot spare you for long." One of the reasons for this surely is that Mr. Lansbury exactly fits the description I saw recently of a gentleman—"One who puts into life more than he takes out."

C. B. And S. I. A.

Committee Meeting

A Committee meeting of the Colonial Born and Settlers' Indian Association was held on Sunday Jan. 28, at the Hall in Tamil Institute, Durban. Mr. A. Christopher was in the chair. Various matters of importance were discussed.

The Association made representations to the authorities for exemption for relief workers from the personal tax. It was reported to the Committee that out of about 300 applications exemption was given only to those who had five children or more and such exempted numbered only about 10. Mr. P. R. Singh spoke to Mr. Christopher in connection with the deplorable condition of the repatriates to India was placed before the Committee.

The sum of £500 is earmarked by the Union Government for pensions to Invalid repatriates. It was reported that sixty were entitled to such pensions of which thirty-three could not be traced and 27 were getting pensions.

Matric And J. C. Results

The S. Afr. an Matriculation and Junior Certificate results appeared a few days ago and it is gratifying to see that quite a large number of Natal Indian students secured passes. Sastri College, which is the only Indian institution catering for secondary educational needs in the Southern hemisphere obtained seven passes in the matric one in the first class, three in second class and three in the third class. This is a great record, for it is the first occasion on which students may have been able to satisfy the examiners. It must now truly be regarded as the most difficult secondary examination in South Africa. The Junior Certificate results, too, are none the less pleasing. Sastri College sent in 51 candidates of which number 42 secured passes. In the Matric seven out of eight candidates entering under the designation of the College were successful. This no doubt marks a definite milestone in the future life and progress of the Sastri College which was founded only four years ago.

This year Sastri College is packed to capacity, as it has never been before. All classes and divisions are crowded out and apparently that seems to be the main lack of accomodation, a defect which we hope will be remedied by the erection of the new wing shortly.

We only hope the promises of the Department to set up the new wing at a cost of about £8,000 will not take long to materialise, so that every parent desirous of sending his boy to Sastri College, may have the opportunity of doing so.

Results

MATRICULATION

Class I: Lazarus, Archibald Nathaniel.

Class II: Khan, Sultan. Hargovan, Chunderpaul; Sham, Nawal Kishore.

Class III: Naidoo, Sunnanundanan Govindsamy; Naidoo, Kannan Pinay; Naidoo, Krishnasamy.

JUNIOR CERTIFICATE

Class I: Gopaul, Muthukistna Naidoo, Jack.

Class II: Athmanand, Behanee; Bangali, Manikram; Govender, Devasamy Moodsamy; Hassanally, Abbas; Jungbahadur, Baldew Lazarus, Alexander Naidoo, Balkissun Nagasamy; Nathalal, Rajahna; Randeria, Motoroshi; Thathiah, Veerasamy Vindon, Arnold.

Class III: Dukkie, Lakmal Chand; Gopaul, Govindsamy; Jagesar, Randal; Khanie, Keresh Intehman, Soobramoney; Mathen, Sankerna; Mackon, Parbhoo Naidoo, Dhanantha; Naidoo, Rayamand; Naidoo, Moorgiah; Peabothy, Nasibsingh, Amersingh, Samuel, Damjee Narsee, Rathnam, Bajoo, Moonsamy, Sundrasagree, Chetty, Moonsamy Munsamy, Sookraj, Moosa Yusuf, Mohammed Idris.

Mitchell Cresent Girl's School

Class III: Singh, Ammaya.

Recent Boys "Scouts Rally"

List Of Donors

The Natal Indian Teachers' Society wishes through these columns to thank the following for their generous gifts during the recent "Scouts" rally held at Beachwood.

Messrs. N. Bhoola and Sons, Rama Ltd. (Miss Dennie), Sastri and Co., Muller Market (Outside Muller Market), Durban Fishermen's Association, R. K. Kanjee, Walter Clarke, Head-master, Sir Kurma Reddi School), A. I. Kajee, V. B. Naidoo, Secretary, Natal Indian Farmers' Association, Victoria Produce Co., Durgapersad and Son, P. Pillay and Son, Mutla Fruit Shop, Star Tea Room, Ellis Brown Coal Co., Ltd., Patia and Sons, Durban, K. Baynath, Hargovan and Co., Consolidated Traders Co., Durban Mineral Water Works, Durban, K. K. Pillay, C. Nook, Farmers' Co-operative Store, Durban, K. A. Pillay, Chetty Bros., Mooroga, P. T. Pillay, Ramsay, Mr. P. M. Govender.

Tongaat Hindu Samarasa Bodha Andhra Association

A general meeting of the Hindu community of Tongaat and district was held at the Association hall recently. The meeting was convened at the express desire of the Hindu community on the strength of a resolution authorising Mr. V. S. Naidoo to revive the Tongaat Hindu Samarasa Bodha Andhra Association which was inactive for over six years. Mr. T. M. Naicker presided and was supported by the Secretaries *protem* Messrs. V. S. Naidoo and A. P. Naidoo.

The report of the present state of the Association was submitted by the Chairman of the provisional committee Mr. A. Jesiavon, which revealed that there were no office bearers and that the object of the Trust was not given effect to and that at a preliminary meeting held on Thursday Jan. 11 it was resolved that the Association be revived.

The following were elected as Office Bearers:—Trustees: Messrs. S. V. Naidoo, O. P. Naidoo, R. K. Naidoo. President: Mr. O. V. Naidoo. Vice President: Mr. S. T. Naidoo. Hon. Joint-Secretaries: Messrs. V. S. Naidoo and M. P. Naidoo. Hon. Treasurer: Mr. O. K. Naidoo. Committee Members: Messrs. A. Jeeaven, K. N. Naidoo, V. A. N. Naidoo, O. M. Naidoo, and R. Sundra.

The Ex-Trustee Mr. V. Appasa then handed the keys and the title deeds to the newly elected officials. The Chairman Mr. T. M. Naicker and the Ex-Trustee Mr. M. O. Naidoo appealed to the public, particulary to the younger members of the community, for their kind co-operation in order to contribute something materially towards the successful working of the Association.

Maistry's Gold Belt Presentation

The above is a photo of the function that took place at the residence of Mr. V. M. Maistry recently on the occasion of the presentation of the Gold Belt to Kid Mattie Singh

Sporting News

(By Sportsman)

Boxing

Singh Cupido

The Durban Town Hall will be the scene of another amateur boxing show on February 10. The local promoters, Messrs J. B. Pauley and M. Mohamed have successfully arranged a return fight between Mattie Kid Singh of the West Indies, U.S.A. and England, and Arthur Cupido of the Western Province. The distance of the contest will be 12-3 min. rounds.

The last contest in which Kid was given the verdict on points gave rise to a great deal of controversy, some feeling strongly and also expressing the opinion in violent terms that Cupido had won. The fight ought therefore to throw the damper on any ill-expressed opinions, for neither the fight ends in a draw or a very narrow win. It ought definitely to prove the talents and capabilities of each boxer and to reveal the better of the two contestants.

Kid is at present ardently training and rumour has it that Cupido, despite the fact that he has to come down to 7lbs by the 8st. 10lb mark is also training seriously.

Other Bouts

The main bout is supported by 3 other preliminaries. Maurice Dixon is to meet Bonny Singh in a 10-2 min. contest. This, too, is a return fight. Last time Bonny gained the verdict on points which many considered was not a true reflection of the fight. Then we anticipate a real scrap.

V. S. Govender meets P. P. Naidoo and Fred Smith is to fight Ted Hyde. Midget Clubs in 3 rounds contests. Ted Baker fights M. D. Chipper and Sonny Chetty meets Tom Chellin in 6-2 min. contests.

Though the supporting bouts may not evince the same amount of interest as they usually do the main bout seems already to be the chief topic of discussion. On found sporting details and element we also conditions promising, the hall ought to be filled to capacity.

Football

India Accepts Invitation

In a cable message sent to Mr. A. Christopher from Bombay Mr. P. K. Singh intimates that the All India Football Association has accepted the invitation of the local Association.

Pretoria Indian Tennis Club

A well attended meeting was held at the Royal Kinema Pretoria, recently Mr. Hoppes presiding and Mr.

Essop Moosa acting as secretary "The Pretoria Indian Lawn Tennis Club," was unanimously formed.

The following election took place: Chairman: Mr. Moosa Anthony, joint secretaries: Messrs. Essop Moosa and G. Soopen; treasurer: Mr. Hussain Moujee Keshavjee: Vice-presidents: Messrs. Ismail Moujee, J. Mahomed Rajee Toomah, S. M. Pillay, Bob Mohmoj, David Anthony, C. B. Pillay, A. Vallab, V. S. Pilly, S. R. Moolloo, Essop Akoojee, G. Krishna, R. Moolloo, G. Khan, M. Keshavjee, A. Khan, G. [illegible] Frank, V. P. Pookey.

The entrance fee for each member is 10s 6d and 3d. per week.

Social Notes

YOUNG SOBRAN

Young Sobran, assistant teacher, the son of Mr. D. Sobran, senior interpreter and a prominent member of the community was joined in the bonds of matrimony. The marriage took place in Maritzburg and the officiating priest was Pandit Sanjit Tewary of Durban. A large number of friends accompanied the bridegroom in buses and cars to the bride's residence. There were numerous presents for the married couple.

YOUNG MOONOO—PARBAT

The marriage of Young Moonoo Pandey, another teacher and grand-son of the late Seshaiah Pandey of Overport took place on June 20 at Mayville. There were about 400 guests present at the wedding. Many leading members of the community graced the occasion with their presence. There were many useful presents sent for the bride and bridegroom. The Tamil Society of Springfield sent a very valuable present for the bridegroom whose father is the late of the estate.

YOUNG RAMPAUGH

Young Rampaugh, the eldest son of Mr. Ramgopal of Chaka's Kraal was wedded to the daughter of Mr. Govindsamy Singh of Isaacs. The marriage was officiated by Pandit Mewa Misra. The marriage took place during the day and many prominent Indians were present to witness the ceremony. Over 800 guests were entertained to a sumptuous dinner. Many were the presentations from friends and relatives. Mr. R. M. Singh was responsible for the excellent arrangements made for the guests.

V. A. NAIDOO—K. M. REDDY

The wedding of Mr. N. Manickam Naidoo, son of Mr. V. N. Naidoo of Johannesburg and Miss Parvathiammal Reddy, daughter of Mr. and Mrs. K. M. Reddy of Clairwood and grand-daughter of Mrs. Kuppamall Naidoo of Sydenham and cousin of Dr. M. G. Naidoo, took place on Sunday Jan. 21 at 214 Umgeni Road, Durban. The ceremony was performed by Mr. Nayinah Raj. The bride and bridegroom looked exceedingly charming in their wedding garments.

The bridal couple were the recipients of many valuable presents, and congratulatory wires were received from all parts of South Africa.

The bridegroom is a keen sportsman in the Transvaal at one time holding an official position in the W. W. I. F. Association and the Transvaal Coloured Cricket Union.

Guest arrived from Johannesburg to be present at the wedding.

The married couple left Durban on Tuesday Jan. 30, for Johannesburg where a reception will be held on Feb. 4.

Mr. and Mrs. V. N. Naidoo take this opportunity of thanking all friends and relatives for the many good wishes and kind tokens that were sent. They also thank the many friends that have assisted them on the occasion.

BETROTHAL

The betrothal of Mr. E. Sigamoney, a teacher in the Depot Road Indian Government School, and the eldest son of the Rev. and Mrs. E. L. E. Sigamoney, with Miss Lydia Jeevanantham, eldest daughter of Mr. and Mrs. Solomon Jeevanantham, took place on Wednesday Jan. 16, at the residence of Mr. Jeevanantham, 68 Lorne Street. There was a large attendance of friends at the betrothal party. The ceremony was performed by the Rev. J. M. Singleton and the Rev. E. L. E. Sigamoney. The young lady was the recipient of many presents among which was a valuable 18 carat gold diamond ring.

Mr. V. N. Thumbadoo, an assistant teacher of many years standing, late of Depot Road Government Indian School has been retired on pension. He is a well-known figure in sporting circles and intends now to take some interest in communal matters.

Mayville Indian Young Men's Society

Fourth Annual Report

The fourth annual general meeting of the Mayville Indian Young Men's Society was held at the residence of Mr. N. C. Naidoo, 42 Gillats Road, Mayville, on Sunday, January 21, at 3 o.m. at which the most successful year of the Society came to an end.

Many interesting items were embodied in the report submitted by the secretary Mr. V. S. Vadival. It is interesting to note in this report that the Society has given relief to poor and destitute Indian families by way of helping them in their sad plight by meeting their funeral and other expenses etc.

Debates, lectures, mock trails, paper reading and musical entertainments were amongst the many items that the Society undertook for the advancement of the members.

An outcome of the Society is the Mayville Indian Youth's Progressive Society, an institution under which young boys of school going age are trained.

The Society is desirous of establishing in the near future a Provident Fund for the young men of the Mayville District, and it is hoped when such a fund comes into existence it will be a splendid institution where thrift could be practised.

The chairman Mr. N. C. Naidoo was in the chair. He made an appeal to the members to do their best in helping the poor who have been unfortunately driven into their sad plight owing to unemployment caused by the white labour policy.

Treasurer's Report

The treasurer's report reflected a credit balance of of £7 6 2. The assets of the Society amounted to £20 8 8.

At the conclusion of the librarian's report, the election took place which resulted in the following being elected for the ensuing year:—Patron: Mr T. M. Naicker, hon. Life Vice-President: Mr. M. R. Naidoo, President: Mr. N. C. Naidoo, vice-President: Mr. S. P. Pillay, hon. secretary Mr. V. S. Vadival, hon. treasurer Mr Rajkumar, hon. librarian: Mr. V. P. Chetty. Committee: Messrs. M. R. Devar, R. Reuben, M. Moonilal, M Thavarin, V K. Naidoo.

Amongst the many speakers were Messrs. S. P. Pillay, R. Reuben, M. Moonilal, S. R Devar, M. Gilbert, M. Thavarin, V. P. Chetty, T. V. Govender and Rajkumar.

The secretary wishes to make an appeal to the general public of Mayville to take full advantage of Lanterns owned by the Society for hiring purposes. Any help in this direction will go towards helping the objects for which the Society stands.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૯મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૪ અંક ૫

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૪૨
એજન્ટ	(અગ્રલેખ)	૪૨
પ્રીન્સ ઑવ વેલ્સની મુલાકાત	,,	૪૪
પરદેશીય અને આપણી ફરજ	,,	૪૫
એજન્ટની સહકારીઓ		૪૫
હૃદયમાં પરદેશીય		૪૭
વિવિધ સમાચાર		૪૭
મૂર્ખીનું પદ		૪૮
બાળકને ઉછેરવાની રીત		૫૦
ગીતા મન્થન		૫૦

સ્વામી અચ્યુતાનંદ

વિવેકાનંદ મઠની સોસાયટીના શાખાના મુખ્ય સ્વામી અચ્યુતાનંદ જેઓ ગયા મુકામે વેદાંતીસિસ્ટર્સ આવી પહોંચ્યા છે તેમને અમે અંતઃકરણથી આવકાર આપીએ છીએ. ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ કે જે સંસ્થા હુંક મુદત માટે વેદાંતીસિસ્ટર્સમાં હીંદુઓની સામાજી, નૈતિક અને ધાર્મીક ઉન્નતિને માટે રમવાર્ષે છે તેના આમંત્રણથી સ્વામીજી અત્રે પધારેલા છે. અમે હમેશ રાખીએ છીએ કે સ્વામીજીની આ દેશમાં હાજરી તેઓને પોતાને સુખકર નીવડવા સાથે આ દેશમાં વસતા રહેલા હાદી બાધવોને જ માત્ર નહિ પરંતુ સમસ્ત સાઉથ આફ્રિકાને ખરી આર્ય સંસ્કૃતિનો ખ્યાલ આપનારી અને લાભદાયક થઈ પડશે.

શ્રી. હીલમાન રૂસ્તમનો બચાવ

પ્રોટેરીયાની એક સભામાં બોલતાં માજી બારબ્યાનાના પ્રધાન શ્રી હીલમાન હસે ઑસ્ટ્રીકાટીક મેપારીઓનો બહિષ્કાર કરવાની હિમાયત કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે ઑસ્ટ્રાકાટીકોને તેઓના પોતાના લોકોજ વેપાર કરવા દેવા જોઇએ. પરંતુ પ્રમાણે રમુજ ડિપ્લોમાટ તા. ૩૦ છે કે હીંદ સરકારના એજન્ટ અને તેમનાં પત્નિને મુલાકાતમાં ગર્વતી સ્વિકારની બાદશમાં દીક્ષા કરવા દેવામાં આવે છે એવા તેમણે આજ્યની ટીકા કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે "આ કોકના 'ગોલ્ડસ્ટીઓ'ને જો કોમ બહિષ્કાર કરવાની દેવે તો તેઓએ તે સરકારને કરવા જોઇએ અધેરનો નાંદ કરવી જોઇએ." શ્રી. હીલમાન રૂસ્તમની આ વિરોધ પુરાવામાં વર્તતી સ્થિતિમાં કેટલું ડહાપણ સ્વિકાર કરવા જરૂરનું છે. નાંદ તો તેની અદેખરમાં દીક્ષા થાય તેવા તેમણે એટલા બધા કરવાની કંઇ જરૂર રહે નહિ.

રીપેટ્રીએટ એજેન્સીઓની કુદંશા

શ્રી એ કોન્ટ્રાક્ટરને મુબલથી મોકલેલા એક તારના સંદેશામાં શ્રી. પ્રેમ શ્રી સાત જણાવે છે કે રીપેટ્રીએટ એજેન્સી હાદી ઓની કદર ખરેખર પ્રોત્સાહનક છે. સેંકડો લોકો ઘરબાર અને કામધંધા વગર બૂબે મરે છે રીપેટ્રીએશન અટકાવવાને બહોળો પ્રચાર કરવો જરૂરનો છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૪

એજન્ટ

હીંદ સરકારની આ દેશમાં એજન્સીની સ્થાપનાના પ્રારંભમાં આ પરદેશનિવાસ પ્રસંગ જોવામાં છે કે સ્થાપે પ્રજાની સમક્ષ એજન્ટની સાધનાઓની સાચી ચાદી રજુ કરવાની જરૂર પડેલી હોય 'નાટાલ ઓબ્ઝર્વરે' એ વાત પ્રસિદ્ધ કરેલી છે અને તેની સાથે જે સાચા કહારે ભરીને એજન્ટને ટેકો આપનારો અભિપ્રેય લખેલો છે. એજન્ટને ગાદે કાઢવા માં આવે છે ને સાધનાઓનું માન તેમને દેવાને અમને જરૂરનું સંકટ થયો નહિ કોમ પરંતુ નાતાલના સંજોગોમાં અત્યારે વાતાવરણ મેરસમજુતીઓથી ઉંડે ભરી ગયેલું છે ત્યારે એજન્ટની તરફ અસજ્જનતાના લેખમે પણ સાચા બદીકનો રજુ કરવાની જબારી ઉપર દુઃખદ કરજ આવી પડેલી છે.

નાતાલ ગવરનર-જનરલ નાતાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ તરફથી આપવામાં આવનાર 'ગોલ્ડ મેડલ' ના આમંત્રણ હીંદ સરકારના એજન્ટની વિનંતિથી સ્વિકાર્યું તેના હીંદી કોમ અને યુરોપીઅનો વચ્ચે નજીકનો સંબંધ રહ્યાવવાની દિશામાં એજન્ટના કીમતી કામના ભોક ચિન્હ તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યું છે. આમાં તેમાં પણ જાતજાતોના અભિપ્રાય છે. નાતાલ ગવરનર-જનરલ તરફથી કેવળ હીંદી મેળાવડામાં હાજરી આપવાનો જે કે આ પહેલવહેલોજ પ્રસંગ બનશે જ્યાં યુરોપીઅનોનરોના બહોળા મેળાવડાઓમાં ત્યા કે નેટીવોના અને ગોરાના મેળાવડાઓમાં તો એ નાતાલારે ઓફિ વખત હાજરી આપેલી છે. હીંદીઓના બહોળા મેળાવડામાં હાજરી આપવાનો પ્રસંગ અત્યાર અગાઉ નહિ બનેલો હોવાનું કારણ માત્ર ઐતિહાસિક હતું કે હીંદીઓએ આજ પર્યંત સમાનતાને માટેજ આત્મ સેવેસેશનની વિશેષ સતત સફળ ઝલાયેલી છે. જે નબળાઈને પણ સેવેસેશનની નીતી સ્વિકારી બીધેલી હોત તો હીંદી કોમ પણ વસતીના ઐક ભાગ નજીક પોતાની તરફ પક્ષપાતી દલીલવાની તક આપવામાં નિષ્ફાળજ નહિ બતાવવાની નાતાલ ગવરનર-જનરલની ફરજ પણ પડત.

ઐતિહાસ રીતે વળી એજન્ટ કરજાતની ફાઈલ કાર્ટિસીલને પોતાના કાર્યક્રમમાં પ્રીન્સ ઑવ વેલ્સ ને કોમેલ નજરથી 'ગોલ્ડ મેડલ' ને માટે સજાડ કરવાનું બતાવી શકતા છે તેના પણ હીંદી કોમ

અને યુરોપીયનોના વચ્ચે સ્થપાયેલા નીકટ સંબંધના ચિહ્ન તરીકે વર્ણવી શકાય છે. જે બાબત ઑરેન્જ ફ્રી સ્ટેટવાસીઓની દીષ્ટમાંથી ગુસ્તાખીકર્યા ગણી શકાય છે. [illegible] બાબતમાં પણ અમારે જણાવવું જોઇએ કે રોયલે ખૂનકામમાં કહી પણ બાકી કે પગલાંના આધારે જુદો મેળાપકો કરવાનું સ્વિકારેલું જ નથી અને [illegible] પગલું તેણે બાબતમાં [illegible] 'પણિયે કહેવાની નાલેશી ભાગીતી બચાવવાનું છે. જે વખતે નાતાલ્હાર શાહબંધુ અને પધારેલા તે વખતે સેસ્ત્રિમેરાલના બાબતોરેન્જ કોમિશે બહિષ્કારની નીતી અખત્યાર કરી હતી.

રહેજ પાછળ રહીને ઑરેન્જફ્રેને વિદી બોબ પણ કહી શકાય કે ટ્રાંસવાલમાં. ત્યાં ગારસ્ટોનના વસવાટના ઘરોમાં તેમને રહેવાકાનો કાનડેસર કર્યા નથી, ત્યાં તેમની હાજરી સહન કરી લેવામાં આવે છે એ પણ કોરા અને યુરોપીયનોના વચ્ચના નિકટ સંબંધનું એક ચિન્હ છે. જે વસ્તુ સર્વના અનુભવમાં. [illegible] અમે [illegible] મતની સાથે બીલકુલ મળતા નથી પણ કહેવા કે ઑરેન્જના પ્રયત્નોથી હાલમાંના સરકારનો બાબાણ બચાવને [illegible] ખુલ્લેઆમ થયો છે. એનું કહેવું [illegible] સરકાર પોતાની રક્ષણતાના કોઈ પણ ભોગે અબાધ છે એ બોલી ઊઠ્યું કર્યું ભગાડવા બદલાવ્યા. ઑરેન્જરીની આ દેશ [illegible] પણ અગાઉ વીદી કોમ કરેલા પોતાના પ્રતિનિધિઓ દ્વારા પુનર્વસનની ઉંચામાં ઉંચી સલાની બાંહેધરી મળી ચૂકી છે. અને એવા પણ કારણો બધાવી શકાય છે, કે બનાવે ઑરેન્જફ્રી [illegible] દેશમાં હાજરી દરમીયાન પણ વીદી કોમ [illegible] [illegible] સરકારની સમક્ષ રજુઆતો કરી રહેલી [illegible] અને રાહત પણ મેળવી રહેલી છે. જો કોઈ પણ કોઈ શકાય કોમ તો ઓદ્યોગ અયોગ્ય કહી શકાય, કે ઑરેન્જ ઉચ્ચ સ્થિતિ અને સત્તા ધરાવનારા ગાયસ્ત દોષ સરકાર તેનું કર્યું કરવાને પણ દોરવાય અને એ રીતે ઑરેન્જની હાજરી કરાવ્ય વીદી કોમને અકલ્પ્યરૂપ થઈ પડે.

પ્રાંતીય સરકારે તોફાર વીદીઓને આપેલી રાહતના સંબંધમાં જણાવવું જોઇએ કે સર કુમાર રેડી રીલીફ કમીશ્નરે એ વખતે મધ્યસ્થ પ્રધાનો કરેલા હતા અને તે વખતના મેયર વીદીઓના અગ્રણી હિતસોક મીસ મરહુમ રેવ. કોમેન્ટ અને અન્ય કાઉંસીલરોએ જણાવેલી હિતસોક અને મક્કમ પ્રધાનની સામે દીર્ઘદૃષ્ટિ ભરેલાં અભ્યુત પગલાંને પરિણામે ૩૦૦ વીદીઓને રાહત મળી હતી કે [illegible] સમુદ્રમાં ઑદ્ય બાદુ સમાતા છે. જો બાબતમાં ઑરેન્જને લાગે વળગે તે તદ્દન દરકાર કર કુમાર રેડી રીલીફ કમીશ્નરના મેમ્બરો તેમને મળ્યા હતા અને મજુર પ્રધાનની જીદને લીધે પોતે કંઈ પણ કરવાને ઉત્સાહી નહિ હતા. પરંતુ જ્યારે મજદુર કમીટીના મેમ્બરોએ જો બાબત માં રાહત નહિ આપવામાં આવે તો આખું કોટુંબ્રાલ પ્રધાની મુલ્યનો પોતાનો નિર્ણય ફેરવ્યો ત્યારેજ ઑરેન્જ સાહેબો વચ્ચે પડવાનું જરૂરનું અને સરકાર બેકાર વીદીઓને કામ આપવાને અરજી કરવા પોતા તરફની બાબતો પ્રયત્ન કર્યો, કે જે કંજુસાભરેલા રોજના શી. ૬ ના પગારમાંથી પણ કરજની હાલના કાઉંસીલે હવે શી. ૨ ની નાખેલો.

કરજનમાં ચાલી રહેલા મલ્ટિઅન ટેકનીકલ ઑબ્જુકેશનના કલાસોને સરકારે પા. ૧૦૦ ની વધારી નાખેલી રકમના સબંધમાં કહેવું જોઇએ કે મી. નારણજી જે ટેકનીકલ કોલેજના પ્રીન્સીપાલ હતા તે આ બાબતમાં ઘણો રસ લઈ રહ્યા હતા તેમણે હાલના મુખ્ય પ્રધાન મી. જે. ઑલ. કોમેરોન જે જાહેર લાગણીવાળા અને જાહેરાના હિતના માણસ [illegible] અને બાદેશ્વા કેળવણીકાર છે તેમની ઉપર મજદુર કમિશન રેકમંડેશ્ન [illegible] વિદી પરોક્ષ અનુકુળ રીપોર્ટ પડી મોકલ્યો હતો અને તેની સાથે સાથે ઑરેન્જની બલામણથી [illegible] ઉદાર દિલના પ્રધાને કમીટીએ પોતાની મહેનતથી સ્થાપેલી સરકાર તરફથી તે બાબતે ઑરેન્જની પા. ૨૫૦ ની માંગણી પા. ૧૦૦ ની ઘણાજ કરી આપેલ.

કોટેંબર કોલેજમાં વિદ્યાર્થીઓ માટે જના દીદી વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી ગ્રામીણેતર ખાતાં તરફથી કોઈની ડીપોઝીટની રકમમાં લેવામાં આવતા દાખલાના સંબંધમાં તથા વિદ્યાર્થીઓના આરંભમાં બીજા પ્રાંતમાં કુટ મુકવાને માટે મુસાફરીપર જનારાઓની મદદનજ લેવા વરસમાં આવતા હતા, અને તેઓની પાસેથી પા. ૨૫ ની રકમ ડીપોઝીટ તરીકે લેવામાં આવતી હતી. આ રકમ રદ્દબાતલ કરવા મીશનરીઓના તરફથી બહુ મુદતથી માંગણી કરી રહેવામાં આવી હતી અને હવે પા. ૨ કરી દેવામાં આવી છે. રકમ ખરેખરની ની તરીકે લેવામાં આવતી હતી. પરંતુ વિદ્યાર્થીઓની પાસેથી પા. ૬ લેવામાં આવતા હતા. તે હવે ઑરેન્જની રકમુબાતલ્યો પા. ૨ કરવામાં આવી છે. પરંતુ આજે ઑદ્યસ્ત કોલેજ બંધકામે કે આ વિદ્યાર્થીઓના વાલ્મ આદિકામાં જગ્યેલા છે અને તેઓની પાસેથી ડીપોઝીટના રકમ લેવીજ નહિ એમકામે

રમણિક, રાંદીપુર અને કુરસ્ટેડોપની ઈન્ડીયાસીપાલીટીઓએ ગેરસરે ગેરહાજરી કરી રહેલા વીદીઓના સામે ઑબ્જાગારીક લેન્ડ ટેમ્પુર એક્ટ કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડતાં સુધી પગલાં નહિ લેવાનું બધુલ્યું તેના સંબંધમાં બાદ રાખવું બનાવ્યું કે ગેરહાજરી એ બાબતે મજદુર કાયદાને વખોડી કાઢનારો અને તેની વિરૂદ્ધ લડત કરવાનો [illegible] હતો. કમનસીબ એટલું બધું તે વખતે કાયદાનો અમલ કરવાનું મુનાસીબ [illegible] વીદીઓનું પગલું બીલકુલ ગેરવાજબી હતું. પરંતુ અરી હકીકત તો એ બની કે ગેરહાજરના તે વખતના અમલદારોએ ઑરેન્જની ઉપર ખુબ દબાણ કાળવા હતા અને તે લાગવી ઘણી ઈન્ડીયાસીપાલીટીઓએ પોતાનો કાયદો પાળો નહિ ખેંચો તો બદલ પાછુ કરી દેવાની ધમકી આપેલી હતી.

બારોબારીઓના સવાલ [illegible] ટ્રાંસવાલના વીદીઓને ઘણોજ બગાસનો છે તેના સંબંધમાં ઑરેન્જ કશી રાહત આપવી ઘટતી નથી અને રેલવેની બાર્ગેનીંગ કારમાં પુરેપુરીપતા જગી ઉઠ્યા બાદ મીશ્ર રહુબર્ટની મુલાકાતોમાં આવે તો આબાદકાર વીદીઓને કાબાલ કરવા દેવાની બાબતને વીદીઓના દરજ્જામાં સુધારો થયા દ્વારાના ઑક કાબાલા તરીકે રહ્યા રીતે વર્ણવી શકાય એ બાબતે કમીશનની બહાર છે. [illegible] પણ તેને વીદીઓના દરજ્જે સુધરેલા દેખાવના કાબાલા તરીકે વર્ણવવાને માટે જવાબદાર કોમ તેમ અમારા નમ્ર મત પ્રમાણે કરજનમાં [illegible] છે તેનું કશું બાન નથી.

આ દેશમાં બાબતે બનવાનું છે તેનું જો થયા ઑક ચિન્હ વર્તાઈ રહેલાનું અને તે ઑબ્રેસ તેમાં બાબતોકાર કોમ તો તે ઑદ્યસ્તીજ વસ્તુ સિદ્ધ કરે છે કે ઑબ્રેસ હવે બદલાવાની ઑબ્રેસ નથી રહી અને તેની બલબુ કોમને કોઈ બદલાવવાની નથી પરંતુ નીચે પ્રમાણની છે.

આ દેશમાં ઑરેન્જ ઑક લાંબત [illegible] તેનો અમે જરાય ઇન્કાર કરતા નથી. સરકારીનું અબલકાર તરીકે તો તેવા ઑદ્યસ્ત. પરંતુ બાબતો ઉપરથી કોઈ ઉપરથી કોમ કાબાલી [illegible] વીદીઓના માટે નવની મુલાકાતો ગોઠવવામાં તેમણે જે બાબત

જનારો છે તે કામનું તેમની ઉપર દબાણ લાવવામાં આવેલું નહિ હોત તો તેમણે કદી નહિ બાજવેલો હોત. વળી ઉપલી બીના જોતાં એ પણ સાફ થાય છે કે ઓજન્સી આ દેશમાં બરોબર પોતાની શક્તિના પ્રમાણમાં ધણીજ ખરવાળ ગણાય કે નહિ? અને તે અતિ નુકસાનકારક તો છેજ, પણ તેની વસ્તુ પ્રમાણે થવાની હોય તો.

અમે પ્રમાણીકપણે કહી શકીએ છીએ કે ઓજન્સની ટીકા કરવાની કે તેમને ઉતારી પાડવાની અમને હોંશ નથી જાતી. અમે આગળ જણાવી ચુકયા છીએ તેમ કુંવર સર મહારાજ સીંગની સામે અંગત અમને કશું નથી. પરંતુ અમારો કહેવો જણાય અમને છે કે હીઝ સરકારના એજન્ટ તરીકે અને લોકોના આગેવાન તરીકે તે પોતાની જવાબદારી આખી કોમને લાગુ થાય તે રીતે ઉઠાવી નથી રહ્યા. ગાન્ધીજીની સાથે ઘણી બાબતોમાં અમારે મતભેદ હશે હતો છતાં તેમની અથવા તો સર કુર્ગા રેડ્ડીની પણ ઓથી ટીકા કરવાનો અમને પ્રસંગ આવેલો નહિ હતો કે જેવી ટીકા ઓજન્સની કરવી પડેલી છે. તેમ બાબુબંધુ "ઓલ્ટરીગ્રિસ" કહે છે તેમ ગાન્ધીજી કે સર કુર્ગાનિ આ દેશ પોતાના દેશબંધુઓથી દુભાયને છોડવો પડેલો હતો એવું પણ અમે જાણતા નથી. અને છે કે કોંગ્રેસના અમલદારોએ પોતાની કેપાઉનમાં મળેલી કોન્ફરન્સમાં સર કુર્ગાએ કોંગ્રેસની સાથે નહિ હતી તેવી બીજી સંસ્થાનું આમંત્રણ સ્વિકારેલું હોવાના કારણે તેમની ઉપર અણઘટતો હુમલો કર્યો હતો, પરંતુ હાલના ઓજન્ટે ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની એસોસીએશન નામક કોંગ્રેસની વિરૂદ્ધ બનેલી સંસ્થાને સ્વિકારી તેની સામે કામ કરેલું હોવા છતાં તેમનો વિરૂદ્ધ વેધું પગલું લેવાનું કોંગ્રેસે કેમ ઉચિત નથી ધાર્યું તેમાં કંઈક ભેદ રહેલો છે. ઓજન્સનામા ચતુરાઈની કશો ખામી નથી અને દબ્યુ પણ તેઓ જો ધારે તો સ્થિતિ સુધારી દેવાના પગલાં લઈ શકે છે. અને તે તે રીતે વાતાવરણ સુધારી દેવાનો પ્રયાસ કરશે તો તેવા પગલાંને અમે સહકાર આપવાની લાગણી.

પ્રીન્સ જ્યોર્જની મુલાકાત

પ્રીન્સ જ્યોર્જની આગામી મુલાકાતે હીંદી કોમમાં મોટો ખળભળાટ કરી મુકેલો છે. કોમનો દરેક વર્ગ પ્રીન્સનો પ્રત્યે પક્ષપાતી બતાવવાને સ્વાભાવિક રીતે ઉત્તેજાયેલ છે. કેટલાક તો પ્રસંગની ઉજવણીને માટે તૈયારીઓ કરવાને જવાબદાર છે તેઓએ જોયું પડે છે કે કોમ પણ વર્ગને નિરાશાનું કારણ નહિ રહે. નાતાલના હીંદીઓને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે અમારે સંમત જણાવવું જોઇએ કે સ્થિતિ જરાએ સંતોષકારક નથી. માનવામાં આવે છે તેવા જો ઓજન્સ કંઈ ગેરસમજોને માટે જવાબદાર હોય તો અમને કહેતા બેદ ઉપજે છે કે તેઓએ હકીકતથી કામ લીધેલું નથી. કોંગ્રેસની સામે બળબુત વિરોધ હોવાનું જણાવે તેમણે કંઈ નહિ તો પ્રીન્સ તરફની વફાદારીને ખાતર સઘળા વર્ગોની સાથે મસલત કરીને દરેકને સંતોષ થાય અને કોમને પક્ષ દોરવવાનું કારણ નહિ રહે એવો માર્ગ શોધવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇતો હતો. પરંતુ ઓજન્સે એમ કરવું દીધેલ નહિ. ઇન્ડિક ઓપીનીયનમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા પત્રપરથી જણાવામાં આવ્યું કે ઓજન્સે વડા પ્રધાનની મુલાકાત લીધી હતી અને તેમને વિનંતિ કરી હતી કે નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસની પ્રીન્સને "ઓલ હોમ" આપવાની પ્રક્રિયા તે કે જેથી તે નેતાઓની મુલાકાત થઈ શકે. વડા પ્રધાનના સેક્રેટરીએ આનાપરથી ડરબન ટાઉન કાઉન્સીલને સૂચના કરી કે જો બની શકે તો પ્રીન્સના સત્કારના કાર્યક્રમમાં કોંગ્રેસ તરફથી "ઓલ હોમ" નો પણ સમાવેશ કરવો. ઓજન્સે આ પગલું કોંગ્રેસની સૂચના વગર તો નજ લીધેલું હોય. જ્યારે આ ખબર આવી ત્યારે કોલોનીયલ બોર્ન ઓન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિયન એસોસીએશનને ટાઉન કાઉન્સીલ પાર્કમાં મેળાવડાની અરજી કરી કે જેથી હાલી આમવર્ગને પ્રીન્સને મળવાની તક મળે. આ અરજ મંજુર રાખી તા. ૬ ડીસે કરવામાં આવી. અને મી. ફીસ્ટોહર, એસોસીએશનના પ્રમુખ અને મી. પલરે મેયરની મુલાકાત લીધી અને તેમને સ્થિતિ સમજાવી. મેયરે તે વખતે કાગળો લખવી પરંતુ જણાવ્યું કે એ બાબતમાં પોતે કશું કરી શકતા નથી કેમકે વડા પ્રધાનની સુચના છે કે તેણે કોંગ્રેસના અગ્રગણ્યોની સાથે મસલત કરવી. તેમ છતાં તેમણે સુચવ્યું કે એસોસીએશને વડા પ્રધાનને અરજ કરવી અને જો વડા પ્રધાન અનુકૂળ હોય તો તેમને એસોસીએશનની ઇચ્છાને બળતા આવામાં કશો વાંધો નથી. મી. ફીસ્ટોહરે તારથી વડા પ્રધાનની ઓફીસની સાથે વ્યવહાર કર્યો અને તેની તરફથી જવાબ આવ્યો કે પ્રીન્સની ગોઠવણો ટાઉન કાઉન્સીલના હાથમાં છે અને મેયરને પોતાની મુનસફી ચલાવવાની પુર્ણ સત્તા છે. આ હકીકતની મેયરને જાણ કરવામા આવતા મેયરે કેરદી નાખ્યું કે તેમનાથી કંઈ થઈ શકે તેમ નથી અને "ઓલ હોમ" તેમજ આગળપર પાર્કનો મેળાવડો કોંગ્રેસના હાથમાં આપી દેવામાં આવ્યો છે. અમારા પ્રતિનિધિએ મેયરની મુલાકાત લેવાનો પ્રયત્ન કર્યો ત્યારે પહેલી વખતે મુલાકાત આપવાની ના પાડવામા આવી અને બાદ સમજાવવામાં આવ્યું કે આ અગત્યના સવાલમા ખરી હકીકત જાણવાની ખાહેશ છે ત્યારે મુલાકાત મળી. પરંતુ મેયર બીનકુલ બોલવાને મરજીયાત નહોતા અને અમારા પ્રતિનિધિ તેમની સાથેની વાતચીતપરથી કહેલ ઓફસુજ મેળવી શક્યા કે "સત્તા પરાવતા બોયા તરફથી વખતો વખત આવેલી સુચનાઓપરથી પોતે નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનેજ માન્ય રાખી છે અને તેમને ચોકસપણે ખાત્રી આપવામાં આવી છે કે નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ દેશના સઘળા વર્ગોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે અને તેથી બીજી કોમ પણ સંસ્થાની સાથે મસલત કરવાનું પ્રયોજન રહેતું નથી. આદિ ઓફસુ ઉમેરવું જોઇએ કે કોંગ્રેસ તરફથી ફકત "ઓલ હોમ" ને માટેજ અરજ થઈ હતી અને તે પણ કોલોનીયલબોર્નના ઓજન્ટે કરેલી તે. તે સિવાયની કોંગ્રેસે અરજ કરેલી નહોતી. ૬ ઠ્ઠી તારીખ એટલે એસોસીએશનની અરજી ગયા બાદ ઘણા દિવસ પછી થઈ હતી અને તે અરજીમા પણ આગળપર પાર્કના મેળાવડા વિશે કંઈ નહોતું. મેયરના સેક્રેટરીનું આ હકીકત તરફ ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું ત્યારે તેમણે ખુલાસો કર્યો કે કેપટાઉનથી મી. સોરાબજી અને મી. કાછી તેઓની સાથે તાર વ્યવહાર કરી રહ્યા હતા. કમ સત્તાથી તેઓ કરી રહ્યા હતા એ તો સ્પષ્ટજ જણે કેમકે મેયરથી ઓર નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અગ્રગણ્યો નથી પરંતુ આ ઉપરનો ઓફસુ સામીલ થાય છે કે કયા તબકે કેવી રીતે કામ કરી રહ્યા છે. હવે મેયરને ખોટની તો બરાબર હતીજ કે કામમાં મોટો મતભેદ કે જેને મોટો વર્ગ એસોસીએશનને અનુસરનારો છે કે જે કોંગ્રેસીઓનો એક ભાગ છે. આ હકીકત જોતાં અને વડા પ્રધાને તેમને પૂર્ણ સ્વતંત્રતા આપેલી હોવાથી મેયરની સ્થિતિ નાદન સ્પષ્ટ હતી. મેયર મુખ્ય કોંગ્રેસી ગણાય અને કોંગ્રેસીઓનો

કામ પણ વર્ગ પ્રતિનિધિત્વ વગરનો નહિ રહી જાય એ જોવાની જોગતા કરવા હતી. રાહેરીઓના અન્ય વર્ગોમાં તેમણે કોઈ પણ સંસ્થાને સ્વિકારી નહોતી અને તેથી દીદીઓમાં પણ કોઈ એક અમુક સંસ્થા સ્વિકારવાનું તેમને કારણ નહોતું. દીદી મેળાવડાઓને માટે તે એક સ્વતંત્ર સભા-કમીટી નીમી શકતા હતા. પરંતુ કોંગ્રેસના કારભારીઓથી તે દોરવાયા હતા. અને પોતાના સ્વતંત્ર મતનો ઉપયોગ કર્યો નહોતો. બીજી તરફથી કોંગ્રેસના કારભારીઓની કૂટ બુદ્ધિને માટે આપણે અત્યંત ખેદ ઉપજે છે. પોતે જેને માટે માંગણી કરતી હતી તે "ગોલ ટેબલ" બેઠકો દ્વારા ઓફીસીયેસન આસજટ પાર્ટના મેળાવડાનો કબજો જે તેની તેઓએ અદેખાઈ કરવા જેવી નહોતી. પરંતુ ખરી દરકાર તો એ છે કે તેઓને પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સને વફાદારી બતાવવાની બેઠકો બધી પસંદ છેજ નહિ. તેઓએ આ પ્રસંગને, અને નામદાર ગવરનર જનરલના આપવામાં આવનાર "એટ હોમ" ના પ્રસંગને પણ કોંગ્રેસ કે જેની લોકોમાં પ્રતિષ્ઠા પડતી જાય છે તેની પ્રતિષ્ઠા પુનઃસ્થાપિત કરવાના એક પ્રસંગ તરીકે બનાવેલો છે, અને અમને દુઃખની દિલગીરી થાય છે કે બોમ્બે કે જેણે આવી રીતોથી પર રહેવા જેટલાકે તેમણે કોંગ્રેસને તેમાં સાથ આપેલો છે, પરંતુ આ આ રીતોથી કંઈ જેતુ સિદ્ધ થશે ખરું? અમને એ વિશે મોટી શંકા રહે છે. અને જો કદાપિ યાત્રા તો પણ કે સિદ્ધસ્થાની તો નાજ રહી શકે આવી રીતો આગાખાન મત પ્રમાણે કામમાં પડેલી તદ્દન ઉપાધી વધારનારી છે. માત્ર બેહીજ સહિષ્ણુતાથી કદાચ સારો પરિણામ આવેલ હોત અને કોમને કશું પણ નુકસાન થયું નહિ હોત. પણ પણ અસુઃ નથી થયું. કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓને અને ગવરન હુકમ વડબુદ્ધિ આપે અને પોતાની જવાબદારીનું ભાન કરાવે એવી અમારી અંતઃકરણની પ્રાર્થના છે.

ધરતીકંપ અને આપણી ફરજ

બીહાર અને દીહના અન્ય વિભાગોના ઘોરાજ ઉપરવર થયેલા ધરતીકંપને પરિણામે બેહાલ બની પડેલા આપણા ભાઇઓને માટે પ્રત્યેક દીદીનું અંતઃકરણ રડયા વગર નહિ રહે. આ રેલમાં આપણી ઉપર નાખવામાં આવતા ત્રુટકની કાયદાઓ બાજુએ તો ખ્યાલ કાયદાના ત્રુટમતાનુસાર અમલથી અથવા તો આપણામાં સત્તાના મદથી ચેલા બની ગયેલા અને પોતાના ભાઇઓ પ્રત્યેની ખરી ફરજો ભૂલી ગયેલા આપણુંની નિરંકુશ રીતીઓથી આપણને ઘણે તેહલી તાલીફો પડતી હોય બનાં નથી હીંદુસ્તાનમાં કુદરતી કોપથી અસીમ દુઃખો સહી રહેલી મનુષ્યજાતીની તરફ આપણે આપણી આંખો બંધ રાખી શકતા નથી. આ દેશમાં મળતા વૃત્તાન્તોપરથી જણાય છે કે ઓકલા બીહારમાંજ આશરે ક્રિયાનિ પુનઃસ્થાપિત કરવાને કરોડો રૂપિયાની જરૂર પડશે.

આ દેશમાંથી આપણે જે કંઈ પણ મોકલી આપીએ તે સમુદ્રમાં બીંદુ સમાન જણાશે પરંતુ આખરી ટ્રબેન્ડાનો આપણા દુઃખી દેશબંધુઓ પ્રત્યે એક પુરાવો ગણાશે. કહેવાય છે કે આપણા કહેવાતા કોમના નેતાઓ પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સને "એક્વેટ" આપવાને—૬ પછી કોંગ્રેસની પડી ભાંગેલી પ્રતિષ્ઠા પુનઃસ્થાપિત કરવાને (?) રા. ૫૦૦ એકઠા કરવાની પ્રવૃત્તિમાં પડેલા છે. પૈસાની એવી ઉઘરાણી કરવાથી ગમેતી પ્રજાપર પાછી ગણવાની નથી કે પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ પ્રત્યેની આપણી ખરી વફાદારી પણ બતાવી શકવાની નથી. ખરી વફાદારી તો વફાદાર નાગરીક બનવામાં રહેલી છે અને જે માણસ પોતાના અંતઃકરણનેજ વફાદાર નથી તે બહેર વફાદાર નાગરીક બની શકેજ નહિ. આગે ઉપોદ્ઘાત રાખીએ દીએ કે સાઉથ આફ્રિકાના દીદી ભાઈઓ હીંદુસ્તાનના પોતાના દુઃખી ભાઇઓપર દુઃખ નહિ તો કુદરતી પાંખડી પણ મોકલવામાં પછાત નહિજ રહે.

ઉપરનું ફકાર્ય રજા આજ મુંબઇના ટ્રસ્ટનો તાર જણાવે છે કે મહાત્મા ગાંધીજીએ સમસ્ત દુનીયાના દીદીઓના અને અન્યજનોને અને ખાસ કરીને યોહન, આફ્રિકા, અમેરીકા અને જાપાનને બીહારના પુનરુદ્ધારને માટે ફન્ડ માટે અપીલ કરેલી છે.

વાર્ધસરેથે ન્દ્ર કાર કરેલું છે એ તેનાં તેમજ સંડનના મોડ મેળે પણ તેનો પ્રત્યુત્તર આપેલો છે તે તેનાં અગે ઉલ્લેખ રાખીએ છીએ કે સાઉથ આફ્રિકાનું પુનીયન પણ આવા ગદા સંકટના સમયે માનપન્દત તરીકે પોતાના માનવબંધુ ઓને ચડતી સહાય આપવામાં પછાત નહિજ પડે.

એજન્ટનો સફળતાઓ.

હાલ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સીંગે આ દેશમાં દીદીઓને રાહત આપવામાં મેળવેલી કહેવાતી સફળતાઓની દીપ જન્યુઆરી તા. ૨૬ મીના "નાટાલ એડવર્ટાઇઝર" માં પ્રસિદ્ધ થયા છે તે તેની નીચે મુજબ છે:—

ગવરનર-જનરલ લોર્ડ ક્લેરેન્ડનને પોતાની નીમણુક બાદ પહેલીજ વખત કરજનમાં નાટાલ પ્રતિનિધિઓ કોંગ્રેસ તરફથી આપવામાં આવનાર 'એટ હોમ'ના આમંત્રણનો સ્વિકાર કર્યો છે. અત્યાર સુધી ગવરનર જનરલે દીદીઓના એક પણ મેળાવડામાં હાજરી આપેલી નથી અને ઉપરોક્ત આમંત્રણ હાલ સરકારના એજન્ટની વિનંતિથી સ્વિકાર્યું છે.

યુરોપીયનો દીદી કોમની વચ્ચે નજીકનો સંબંધ બાંધવાની દિશામાં એજન્ટે કરેલાં કીમતી કામનું આ એક ચિન્હ છે. એજન્ટે દિનપરદિન મેળવેલી સફળતાઓની આ એક અગત્યની બાબત છે કે જેની કીમત યુરોપીયન તેમજ દીદી લોકમતથી કબુલ કરવામાં આવી નથી.

આ કાર્યપર નજર ફેરવતાં જણાય છે કે એજન્ટની ઓફીસ દીદી કોમને ઘણીજ કીમતી થઇ પડેલી છે અને ખાસ કરીને કુંવર સર મહારાજ સીંગના પ્રયત્નોથીજ દીદીઓને સરકારને પહોંચવાનો માર્ગ મળેલો છે. એજન્ટની સતત વિનંતિઓ પ્રધાન સાથેની મુલાકાતોથીજ યુનીયન સરકારે ૬૦૦ જેટલા ગેકાર દીદીઓને નોકરીના પગાર પેટે નાણામંત્રી આપવા કબુલ્યું અને સરકાર અરધો પગાર આપતી થઇ છે. ડરબન કારપોરેશને ગત વર્ષના દુકાળમાં ૧૦૦ દીદીઓને કામ આપવા કબુલ્યું હતું અને ત્યાર બાદ બેટલા દીદીઓને રા. ૬ ના રોજનો કામ આપેલું છે.

મેરીટઝબર્ગની મ્યુનીસીપાલીટીએ પણ એજ શરતે ૫૦ દીદીઓને કામ આપેલું છે જ્યારે એજન્ટની આગ્રહી વિનંતિઓથી યુનીયન સરકારે કરજનના બ્રિટીશ ઇન્ડીયન ટેકનીકલ ક્લાસોને મળતી વાર્ષિક ગ્રાન્ટ ૬૯૭૩ માં રા. ૨૫૦ ને બદલે રા. ૩૫૦ સુધી વધારી આપેલી છે. કાપણી અને સાગાઝીક કામોમાં નાટાલ તેમજ ટ્રાંસવાલમાં એજન્ટની મહેનતથી પણ સુધારા અને વધારે સગવડો થયાં છે.

કહેવાય છે તેટલા દીકરા રહે છે કે એજન્સી ગરીબ વતનના દીકરીઓને કંઈ પણ નાણાકીય મદદ આપતી નથી. તેનું વ્યવસ્થિતમાં સાધી અને આકસ્મિકની રીતે તે પણ કોમની કામ પડેલી છે. અને તે માત્ર બાંધણી બાંધીના સબંધમાંજ નહિ પણ નાની બિનતોમાં પણ. જેમ કે, ફોર્ટહેર કોલેજમાં [illegible] ખર્ચાલને માટે બતા વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી પા. ૫ ડી [illegible] અને પા. ૨ ની ફી લેવામાં આવતી હતી ત એજન્સીના વચ્ચે પડવાથી પા. ૧ ડીપોઝીટ અને રૂા. ૨–૬ ફી કરી આવ. મ. આવી છે. ડાર્ટહેરમાં એક ગવરન્મેન્ટ ઇન્ડિયન સ્કુલ બાંધવાનો નાટાલ પ્રોવિન્સ સરકારે લાંબા સમયથી ઠરાવ કરી આપ્યો હતો, પરંતુ ૧૯૩૩ ના બોગસમાં બજેટે ફગાવ્યો ત્યારે તે પાછો એ વચનનો અમલ કરવાના કશ પગલા લેવાયાં નહોતા. એજન્સીની વિનંતિના પરિણામે ફન્ડ પુરાં પાડવામાં આવ્યું છે અને ૧૯૩૪ માં સ્કુલ બંધાવા પહોંચે છે.

ટ્રાંસવાલમાં

ટ્રાંસવાલમાં એજન્સના લાંબા પ્રતિનિધિત્વને પરિણામે કમ્યુનિસ્ટ અને રૂઢીપુર્ણતા ન્યુનાસીપાલીટીઓએ ૧૯૩૩ માં ગેરકાયદે ઠેરવી રહેલા દીક્ષિઓના સામે એશીયાટીક સેન્સ ટેન્યુર એકટ ઠગાસનને રીપોર્ટ બહાર નહિ પડે ત્યા સુધી અમલમાં લેવાનું મુલતવી રાખ્યું હતું. તે જેમ દબાવ્યા પછી કેટલીક મ્યુનીસીપાલીટીની કાર્યવાહીએ પણ નોંધ કરવા કબુલ કર્યું હતું. એજન્સીનાં રજુઆતોને પરિણામે [illegible] નારા દીક્ષિ સિલકોના પગારના ઠરમાં સુધારો થયેલ છે.

૧૯૩૩ ના માર્ચમાં એજન્ટે ડેપ્યુટી મેયર મી. સ્ટરની અંગત મુલાકાત લીધાથી કમ્યુનિસ્ટના સેક્રેટરીમાં સુધારો કરવાને પા. ૫૦૦ ની રકમ ગ્રાન્ટ થઇ હતી

૧૯૩૩ ના જાન્યુઆરીના મેમરના પ્રમુખપણા નીચે ભરેલી યુરોપીયનોની મોટી મીટીંગ સમક્ષ એજન્ટે ભાષણ કર્યા બાદ તેમની એશીયાટીક લે ઘડાયાના ઠરાવોમાં કરવા સુધારા કરવામાં આવ્યો. એજન્ટ અને [illegible] વચ્ચે એટર્ણી પણ મુલાકાતો થયા બાદ પ્રીટોરીયાની મ્યુનીસીપાલીટી

હિંદમાં ધરતીકંપ

થયેલાં નુકસાનની વિગત

તા. ૧૫ મીએ દૈનિકોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા ધરતીકંપની આજે વધુ વિગતો પરથી જણાય છે કે મેળવેલ પાર્સલોમાંની છેલ્લી આંકડી હજાર કરતાં ઘણે વધારે નવી પહોંચી.

મકાનો અને પાકને થયેલા જુદાજુદા નુકસાનના પ્રમાણમાં આ આંકડા પણ ચોંકાવનારા છે.

સૌથી વધારે નુકસાન ઉત્તર બીહારમાં થયું છે. ત્યાં ગોલ્ડ માં ગોલ્ડ જેવા ઈંટની ચણાયેલી મકાનો તારાજ પામ્યાં છે. મોતીહારમાં કલબીનાલ નષ્ટ થયા છે અને બજાર પડી ભાંગવાથી સૌકડો જન 'ગયા છે. મુજફરપુરમાં જડતા એને સરકારી મોકરોના મકાનો નાશ પામ્યા છે અને જેલ અને બેંકને નુકસાન થયું ૪ ૧૦૦ જન ગયા છે.

દરભંગામાં ૩૦૦૦ વધુ જન ગયા છે અને સેંકડા ઈંટના મકાનો નાશ પામ્યાં ગૌતીહારી સાથે જુદું પડી ગયું છે અને મોટા ભાગ નાશ પામ્યો છે

ભાગલપુરમાં મકાનોને મોટું નુકસાન થયું છે. જમાલપુર માં પણ નુકસાન થયું છે અને ૨૦ જન ગયા છે. પુસા માં જમીની ગોતીયાડીની સંખ્યાને મોટું નુકસાન થયું ૪ સમસ્તીપરમાં ઘરો અને બજાર મકાનો નાશ પામ્યા છે અને કલબીનાલ સહીસલામત રહી નથી. પટનામાં ૫૦ જન ગયા છે સૌકડો ઘવાયા થયા છે અને ૪૦૦૦ મકાનો નાશ પામ્યા છે એવડા નુકસાન થયું છે.

રોકડની બદલ પટનને બીજા પ્રમાણમાં નુકસાન થયું છે. ધરતીકંપનો દબાણ ઝિલ્લો બાજી બધેલા રસ્તાઓ. જોવાલા પ્રમાણમાં પુરેલ, ધરતીમાં પડી ગયેલી મોટી ખાડો જોવાથી કાદવ, રેતી અને પાણી કેટલાંક ઊંચાં ઉંચ, અને નુકસાનકર્તા ઓછા પહાડથી ઉંચાઈ ગયેલા ગૌતરોમાં નજરે પડે છે.

ઓ ઉપરાંત રસ્તા અને રેલવેના પુલો સામાન્ય રીતે બાંગી પોલા જોવાથી બહોળા વિસ્તારમાં સામાન્ય વ્યવહાર અસારી શકાતો નથી.

ગતીન થયેલાં નુકસાનથી અને ચીનીના કારખા નાઓના નાશથી સારા પ્રમાણ રસ્તી ૨ ચોરસ માઈલ ૬૦૦ જેટલી ગીચ છે તે ગંભીર સંકટમાં આવી પડેલી છે.

ચણા ઈમારતો નાશ પામ્યા છે અને ગામડાઓમાં જેમાં ઝાંપડામાં રહેવા પોતાના પાલીની અજાત પડી ઘડી છે, સમગ્ર વર્ગોને નુકસાન થયું છે. કોંગ્રેસીઓ ઘરબાર અને બાલકોના વિનાના થઈ ગયેલા છે અને જોપડીઓનો પાક નાશ પામ્યો છે.

બીહારમાત્ર કરોડો રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે અને સંકટ નિવારણને માટે મોટાં ફન્ડની જરૂર પડશે.

બીહારમાં મોટી પ્રધાનની મુસલમાનો રાજકારોએ ત્રણ કરેલા ફન્ડમાં ઈંટના પડા રમીયનને રાજો મળી રહ્યો છે અને ઇંડિયાના મોટ મેયર પણ તેમાં સાથ આપી રહ્યા છે

પા. ૪૦,૦૦૦ જરૂરયા

નવું દિલ્હીમા મદિરો જણાવે છે કે રિલીફ કમિટિના ફન્ડમા કુલ પા. ૪૦,૦૦૦ જરૂરયા છે પરંતુ વસ્તીને કાયમને માટે પુનઃસ્થાપીત કરવાને હજુ ઘણી રકમની જરૂર રહેશે. બીહારના એક ગોરા અમલદાર જણાવે છે કે આમ બીહાર પ્રાંતમાં આશરે ત્રિલિ પુનઃસ્થાપિત કરવાને કરોડો રૂપિયાની જરૂર પડશે

મુજફરપુરમાં બેમુકાર વરસાદ પડે ૧૦ અને ધરતીકંપથી ઘરબાર વિનાના થયે પાંચા હજારો લોકો રસ્તાપર ઉપાડા પડી તરબોળ થઇ રહ્યા છે.

સરકારી મકાનોને થયેલું નુકસાન

ધરતીકંપના બીહાર અને બંગાલામા કુલ સરકારી મકાનોનેજ પંદર લાખ પાઉન્ડનું નુકસાન થયું છે. બાનગરી બીહકતોને ત્યાં પણ્જેજ પધારે થયું ૪ પણ્યા ભરા લોકો મદદ વિના પોતાના ઘરો ફરી બાંધી શકવાની સ્થિતિમાં નથી

નેપાલમાં બદમજાદ કુદરત ૪૦ મુકર ગાંઉસોથી જવેલુ હતું તે બીજાવર થઇ પડયુ છે. ગાત્ર પશુપતિનાથનું મંદીર જેને નેપાલી લોકો પણ પવિત્ર માને ૪૦ ૪ બચી ગયુ છે.

છેલ્લા ખબર

ફિલ્મ બાબ્યા બાદ નવુ દિલ્હીમાં આવેલો સંદેશો જણાવે છે કે ધરતીકંપથી ગરીબાના પ્રસિદ્ધ થયેલા સરકાપાર આંકડા મુજબ કુલ ૧,૦૪૦ ની સંખ્યા થઇ છે જેમાંથી ૨૮૮૭ દરભંગામાં અને ૨૯૨૯ મુજફરપુરમા મારી ગયા છે.

બીહારમાં થયેલા નુકસાનના બજાર હવે આવવા થયા છે અને મસ્તી જણાય છે કે મોહનબદુ, પટના અને બાહગોય બજાર ૩૦૦૦ મુવેલા હાથ આવ્યા છે અને સૌકડો હજુ દટાયેલા છે. નેપાલના મહારાજા અને તેનું કુટુમ્બ ધરતીકંપ વખતે બહાર ગયા હતાં તેથી તેઓ બચી ગયા છે પરંતુ તેમનો મહેલ જમીનદોસ્ત થયો છે. અને રાજકુટુમ્બના કેટલાક થપ્પરો જે અંદર હતા તે પણ માર્યા ગયા છે.

ઉત્તર બીહારમાં લાલ ચોમાસા પારંભ થતા જે રોજના રબપર હતા શરૂઓ પીલતાં હતા તે આખા ચોમાસાને માટે અટકી પડયાં છે.

વિવિધ સમાચાર

ડરબનની નવી હાઉસ માર્કેટ—ડરબનની ચોરસીક ગ્રેવન્યુમાં પાં. ૧૬,૮૪૮ ના ખરચ બાંધવામાં આવેલી નવી હાઉસ માર્કેટ ગયા ગુરુવારે બપોરે ડરબનના ડેપ્યુટી મેયર શ્રી. એસ. કે. એલકુના હસ્તે ખુલ્લી મુકવામાં છે આ નવા માર્કેટ ખુલતાં વીકટોરીયા સ્ટ્રીટના રસ્તામાં કેટલ બજારે ભરાતી હતી તે હવે હંમેશને માટે બંધ થઇ છે. શ્રી. એલકુકે માર્કેટ ખુલ્લી મુકતાં તેમાં વેપાનારાઓને સારી માર્કેટ મળેલી હોવા માટે મુબારકબંદી આપી હતી. નાતાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસો એસને શ્રી એલકુકના સત્કાર કર્યો હતો.

કેપ, ઓર્ને એન્ડ સે. ઇન્ડિયન એસોસીએશન—કેપ, ઓર્ની એન્ડ સેટલમેંટ ઇન્ડિયન એસોસીએશનની ત્રમારી મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૮ મીએ રેગીસ પ્રનસ્ટીટયુટમા મળી હતી. ૪૦ પ્રમુખ અને અન્ય બીજાનોની સંખ્યા થઇ હતી એસોસીએશને બિહાર દીહીઓને નિવારણાર્થે સરકાર રહ્યથી

આપવામાં આવેલાં કામ કરનારાઓને પરત્વે પ્રેસમાંથી મુક્ત કરવા રજુઆત કરી હતી. લગભગ ૧૦૦ અરજીઓમાંથી ૬૬ત પાંચ આપવા તેવા વધુ છોકરાંઓ ઉપર તેવાઓને જ મુક્ત કરવાનું સરકાર તરફથી ઠરાવાયું હતું અને તેવા માત્ર ૪૯ ને મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. હીંદુસ્તાન રીપેટ્રીએટ થએલા હીંદીઓની દુઃખ ભરી વિગતો મી. પી. બી. સીંગને વાંચવામાં આવી હતી. રીપેટ્રીએટ થએલાઓ માં અપંગ થએલા કામ તેવાઓને પેનશન આપવાને યુનીયન સરકારે વર્ષને માટે પા. ૫૦૦ ની રકમ ફાળવી છે. તેવું પેનશન મેળવવાને લાયક છે તેની સંખ્યા ૬૦ ની છે જેમાંથી ૪૩ નો પતો નથી અને ૨૭ ને પેનશન મળે છે. એવ સરકાર તરફથી જણાવવામાં આવ્યું છે.

હીંદુસ્તાને ફુટબોલ એસોસીએશનનું આમંત્રણ સ્વીકાર્યું—મી. પી. બી. સીંઘ મુંબઇથી જણાવે છે કે સમસ્ત ભારતીય ફુટબોલ એસોસીએશને રમાનિક એસોસીએશનનું આમંત્રણ સ્વિકાર્યું છે.

આર્યન ક્રીકેટ ક્લબ—પોર્ટ એલીઝાબેથથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે અત્રેની આર્યન ક્રીકેટ ક્લબની ત્રીજી ટેસ્ટ મેચ તા. ૨૧–૧–૩૪ ને દિને વેસ્ટર્ન આઉટમાં યુરોપીઅન હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ સાથે રમાઈ હતી જેમાં યુ. ઈ. ક્રી. ક્લબ ૪૨ રન અને ૬ વીકેટથી હારી ગઇ હતી. મેચ ૨૫ વાગે શરૂ થઇ પા. વાગે બંધ થઇ હતી.

પોર્ટએલીઝાબેથ હીંદુ યુવક ક્રીકેટ ક્લબ—પોર્ટએલીઝાબેથથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે તા. ૨૯–૧–૩૪ ના દિને સ્પ્રીંગ્ઝ ક્લબની ટીમ અને આર્યન ક્લબ ટીમ વચ્ચે વેસ્ટર્ન આઉટમાં દોસ્તી ગેમ રમવામાં આવી હતી જેમાં હીંદુ યુવક ક્રીકેટ ક્લબે પહેલ રનથી જીત મેળવી હતી. **પહેલી ઈનીંગ્સ:** હીંદુ ક્રી. ક્લ. ૩૯ રન, આર્યન ક્રી ક્લ. ૬૦ રન. **બીજી ઈનીંગ્સ:** હીં. ક્રી. ક્લ. ૫૭ રન, આ. ક્રી. ક્લ. ૧૨ રન.

રૂદીપુર હીંદુ સેવા સમાજ—રૂદીપુરથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે અત્રેની હીંદુ સમાજની મીટીંગ રવિવાર તા. ૨૮–૧–૩૪ ના રોજ મેસર્સ પરાગજી જગા ભાઇની કુ. ના મકાનમા શ્રીયુત નાથુભાઇ મકનજી નાયકના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી જેમાં સમાજના દરેક સભ્યોએ હાજરી આપી હતી સદર મીટીંગ રા. નાથુભાઇ મકનજી નાયક સ્પષ્ટતા જના રાજીનામું આપ્યું હતું અને તેમની જગ્યાએ નવા પ્રમુખ તરીકે રા. મી. ઇ. પટેલને સર્વાનુમતે ચુંટવામાં આવ્યા હતા. બાદ શ્રી. નાયકે સમાજને એક મીનો મેટ આપી હતી તે સાભાર સ્વિકારાઈ હતી. સમાજના સભ્યોએ પટના કાર્યકરોમાં મી. નાયકની સદર સમાજ ઉભી કરવાની બાબતો કમાં હતાં. બાદ માજી પ્રમુખનું બહુમાનથી સન્માન કરવું હતું. જવાબમાં મી. નાયકે જણાવ્યુ કે સમાજના પ્રમુખ તરીકે તેમણે જે કર્યું હતું તે પોતાની ફરજ ખાતર નહીંતુ અને દરેક સભ્યોએ હાજરી આપી જે માન આપ્યું તે બદલ દરેક સભ્યોનો આભાર માન્યો હતો અને સમાજ દરેકની પ્રગતી થાયએ જોગ ઇચ્છયુ હતું. હવે પછી શ્રીયુત નાથુ ભાઇ મકનજી નાયક બી. એ. એલએલ બી. વકીલ તેમની સેક્રેટરીપણે

એ. પી. રહેવાના હતા માટે આપણા સાથિય ઝાકિર્દા તેમજ રેડીયોના પત્રેરે બાજોમાં પણ કરવાના છે જેથી આ સમાજ દરેક હીંદી ભાઇઓને નમ્ર વિનંતી કરે છે કે સદરહુ રકમ ફંડમાં પોતાના તરફથી જલતો હાથો આપવા ચુકશે નહિ.

આભાર—જેનાનીસબર્ગથી રબુછોડભાઇ વીરજી તરફથી વાળા પોતાના પિતાશ્રીના તા. ૨૧ જાનેવારીના બેસતાં અવસાન વખતે જે જે સ્નેહિઓ તરફથી દીલાસાના સંદેશાઓ મેાકલવામાં આવ્યા છે તેઓનો આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે અને બોકસબર્ગ નાતાના દરેક ભાઇઓએ ગાદગી પખાને જે તકલીફ ઉઠાવી મદદ કરી હતી તેઓનો પણ આભાર માને છે. મરહુમના પુન્યાર્થે નીચે પ્રમાણેની રકમો દાન આપવામાં આવી છે: ફીનીક્સ સંસ્થા પા. ૨, હીંદુ સ્મશાન (જોહાનીસબર્ગ) પા. ૨, ગાંધી હોલ ફંડ પા. ૧૭, તરબચુ મામનું મંદિર પા. ૧૦, સુધા ગરકુળ રૂા. ૨૧, કાંગડી ગરકુળ રૂા. ૨૧, તરબચુ આમેમનું દવાખાનું રૂા. ૨૫, કુંગરી મંદિર રૂા. ૧૦, તાપી અનાથાશ્રમ રૂા. ૫.

ભારત સમાજ (સોરેન્ઝો માર્કવિસ)—સોરેન્ઝો માર્કવિસથી અમારા ખબરપત્રી જણાવે છે કે: ગુરૂવાર તા. ૨૫ મીએ રાત્રે આઠ વાગે ભારત સમાજનાં હોલમાં ભારત યુવક મંડળની એક જાહેર સભા મળી હતી. જેમાં માનુભાઇ મા વગેરે પરતીકમે આવ્યા હતા આપણાં કર્તવ્ય હીંદીઓની કદમતવાક સ્થિતિ ઉપર શ્રીમાન ક. જે. વર્મા અને ચી. જ. પટેલ તરફથી ભાષણ આપવામાં આવ્યું હતું. તેને લગતી વિગતો જુદા જુદા ભાષાઓમાંથી તારવી બહુજ અસરકારક રીતે રજુ કરવામા આવી હતી. જે દુઃખદાયક જનારને ભોગ બન પડેલાઓને વિદેશમાં વસતા દરેક હીંદી ભાઇઓએ યથા શક્તિ મદદ કરવાની જરૂર જણાવવામાં આવી હતી. અંતમાં આપણું દુઃખી ભાઈ બહેનોને આવી પડેલ મુશ્કેલી માં પરમેશ્વર સહાય કરે તેવું પ્રાર્થી પાંચ મીનીટ ઉભા રહી સર્વાએ પ્રાર્થના કરી હતી.

બોઅર ફેંકનાર હીંદીઓને ફાંસી—જાન્યુઆરી તા. ૬ માએ ક્રોટઝેંગમાં એક ક્રીકેટ મેચ જોવા ગેરહાજરીની સામે દાદુઓના એક ટોળાએ બન્ને બોલ ફેંકેલા હતા. તેમાંથી એકજ દુઃખી કરા. મી. કલેરી પોલીસ ખાતાના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટને જરા ખબ થઈ હતી અને એક હીંદુ પ્રેક્ષક માર્યા ગયો હતો. બોઅ ફેંકનારમાંના એકને કેદ કરવામાં આવ્યો હતો અને બે ગંભીર રીતે ઘાયલ થયા હતા. આ બે નામે ચક્રવર્તી અને મોહીને જાસ ક્રીમીનલ તરફથી રિહીના સબ થયાં છે

જર્મનીમાં હીંદીઓ—જર્મનીમાં વિદ્યાભ્યાસ કરવા ગયેલ એક પારસી પોતાનો અનુભવ જણાવે છે કે: "જરમનો બહુ બહા અને ગળાતાડા હોય છે. દક્ષિણ જરમનો રંગરે મળતાવડા હોય છે અને ઉત્તરના ઠીક ઠીક હોય છે. ત્યારે ઉત્તર જરમનો બહુજ થોડું બોલવાવાળા હોય છે. જરમનો ઠેકાણાદાર પણ હોય છે અને બહુજ મહેનતુ માણસો છે. સ્ત્રીઓને પણ પેટભાર બહુ સારા છે. એકંદર બહુ બહા નથી પરદેશીઓ સામે પણ એ પણ્યા માણસ હોય છે. હાલની રાજકારી સ્થિતિને લીધે પરદેશમાં જરમનો માટે ઘણું ખરાબ બોલે આવે છે. પણ ન બનું બહુ છે એમ કહી ન શકાય. જે પ્રમાણે પરદેશી બાબતોમાં તબવા

માં આવે છે તેવી ખરાબ સ્થિતિ કંઈ જરમનીની નથી. એકંદરે લોકો સુખી છે અને કેટલાક ખૂબ પૈસા પેદા કરે છે. બાકી બહુ લોકોની સ્થિતિ દયાજનક છે. એ લોકોથી આંખે કંઈ પણ જોઈ ન શકે એવા સખ્ત કાપડા તેમણે મોં ઉપર મૂક્યા છે.*

ચીનમાં દેવાળીયાની કથા—ચીન દેશમાં કોઈ શાહુકારની પેઢીએ દેવાળું કાઢ્યું તો તેના શેઠ, મુનીમ અને કારકુનો વગેરેના શિરચ્છેદ કરી તેમને અને તેમના બધા વીસાબી ચોપડાને ઑક્કા કરી તેની હોળી કરી દેવામાં આવે છે. આથી ગયા પાંચસો વર્ષથી આજ દીન સુધીમાં એક પણ દેવાળું નીકળ્યું નથી. આ દેશમાં તો સામાન્ય રીતે લોકોએ તો દેવાળું ન કુંકે તે વેપારીજ ન ગણાય!

પેરીસમાં ઓલતું મકાન—પેરીસમાં એક ઓલતું મકાન બાંધવામાં આવ્યું છે જેની એક વર્ષની આવક પા. ૨૫,૦૦૦ થાય છે. દોઢસો સવેરાસ ૨૧૦૦૦ ફ્રાંક બેપ્પે વર્ષ ઇન્શ્યોરન્સ ચાલીસ સાખ ફ્રાંકના તેણે જવાબ આપ્યા હતા. કવચે ૬ વાગે લોકો કામે જતા હોય ત્યારે તેને સૌથી વધારે જપાનો દેવા પડતા હતા. રવીવાર અને રજાના દિવસોએ મકાનને વિશ્રાંતિ મળતી હતી ત્યારે સવેરાસ ફ્રેંક ૬૦૦૦ કાલ થતા હતા.

વીસમી સદીનો પાશ્ચાત્ય સુધારો—અમેરીકાના એક પ્રાણે નોરવેની સાથે ફ્રાન્સ ઓટલાન્ટીક ટેલીફોનથી સમ કર્યો. આ વીસમાં સદીના આંધળું સમ!

પૃથ્વીનું વય

('પ્રસ્થાન'માં લખનાર: પ્રભાંત મુકાળભાઈ નાયક)

(ડીસેમ્બર ના. ૨૬ ના અંકથી ચાલુ)

૧૯૧૫ માં જેલી નામનાં એમેળાયાઓએ સમુદ્રની ખારાશ ઉપરથી પૃથ્વીની વયની ગણતરી કરી હતી. જમીનની સપાટી ઉપરથી દર વર્ષે કેટલું મીઠું સમુદ્રમાં ઘસડાઇ જાય છે એની ગણતરી થાય અને સમુદ્રમાં રહેલા કુલ મીઠાનું માપ નીકળે તો જરૂર પૃથ્વીના વયની આશરે ગણતરી થઈ શકે. એ ગણતરી માટે અનેક કેકાણે જમીને સમુદ્રના પાણીના, નદીમાં વહેતા પુરના, અને જમીનના ખારાશના પરિમાણો નિયત કર્યા હતા અને એ સર્વની સરેરાસ કાઢીને તે કાઢક ગણતરી માટે લીધાં હતાં, જે નીચે પ્રમાણે છે:—

સમુદ્રના પાણીનો જથ્થો	૧,૪૭,૮૦,૭૦,૦૦૦ ઘનમાઈલ.
સમુદ્રના પાણીમાં મીઠાનું પ્રમાણ	૩·૦૮ ટકા.
સમુદ્રના મીઠાનું વજન	૧,૨૬,૦૦,૦૦૦ અબજ ટન.
દર વર્ષે ફ્રેંચેરાતા મીઠાનું વજન	૧૪૭૬ કરોડ ટન
સમગ્ર મીઠાને એમાં થતા	
લાગેલો વખત	૮,૬૦,૦૦,૦૦૦ વર્ષ.

ઉપરના કોષ્ટક ઉપરથી સમુદ્રની ઉત્પત્તિનો સમય ૮૬૦ લાખ વર્ષ પહેલાં મોકો બેસાડી શકાય છે. આમ ઘણાં કેટલાક સિદ્ધાંતાભાસ (Hypothesis) ઉદ્ભવ્યા છે. દાખલા તરીકે (૧) દર વર્ષે સમુદ્રમાં ઉમેરાતા મીઠાનો પ્રવાહ ૮ કરોડ વર્ષ સુધી એકસરખો કાયમ રહેલો ગણાય કે કેમ? (૨) ઉત્પત્તિ વેળા સમુદ્ર ખારો હતો કે મીઠા? ૩) પણી વાર સમુદ્રમાં ઘટતા જ્વાળામુખીઓમાંથી મીઠાનો કંઈક ઉમેરો થયો હશે કે કેમ? (૪) રાસાયણિક ક્રિયાથી મીઠું ઉત્પન્ન થયું કે કેમ? (૫) પૃથ્વીનો સપાટીનું ક્ષેત્રફળ એવું એજ રહ્યું હશે? આ સર્વ બાબતોમાં કંઈ પણ ફાસ ફેર પડયો ન હોય અને એ સર્વ મીઠાનો અમુક ભાગ નદીમુખમાં ગારીના ઘરા સાથે કરી ગયો હોય એમ માનીએ તોએ ઓછામાં ઓછું ૩૩૦ લાખ ટન મીઠું તો જરૂર સમુદ્રમાં જળાયું હશે.

ઉપરના આધારે સમુદ્રનું જીવન ૩૩,૦૦,૦૦,૦૦૦ (૩૩ કરોડ) વર્ષનું ગણી શકાય. પરંતુ સમુદ્રના જીવન ઉપરથી પૃથ્વીની ઉંમરની ગોઠવણ કલ્પના જરૂર ગમ શકે, પરંતુ પૃથ્વીને ઠંડી પડતા કેટલો વખત ગયો હશે એની કશી માહિતી મળે તો સમુદ્રજીવનના આંકડાને ઉપયોગમાં આવી શકે.

આ ઉપરાંત વૈજ્ઞાનિકોને પૃથ્વીના જન્મકાળ શોધવાને ભૂસ્તરવિદ્યાનું મદાન રાજ્ય લાગ્યું છે. ગજબનો પટ ઉપર પડ તપાસતા જગતનું ઘડિયાળ પોતાનું ઇતિહાસ ખુલ્લો કરે છે. માટીને કાપતાં તેના ઊંડાણના પડની મજૂરી કરતાં માટીની ઉંમર શોધી કાઢવા તેમ પૃથ્વીના પર કિલ્લાનાં તેની ઉંમર અને ઇતિહાસ ખગોલશાસ્ત્રીઓને સગવડ છે. સમય જતાં પૃથ્વીની સપાટી કેટલેક ઠેકાણે પુરાતી જાય છે, કટલેક ઠેકાણે જમીન ધોવાઈ જઈને નીચે બેસતી જાય છે. જમીનના થરો ચાર વિભાગમાં વહેંચાયેલા છે. ચારે થર અનુક્રમે ૧,૮૦,૦૦૦ ફુટ, ૧,૮૫,૦૦૦ ફુટ, ૬૧,૦૦૦ ફુટ, અને ૧૨,૦૦૦ ફુટ ઊંડાઇના છે. દર હજાર વર્ષે એક ફુટનું પડ જામે તો પૃથ્વીનું વય ૫૦ કરોડ વર્ષનું આવે: જ્યારે એક ફુટનું પડ થતા ૪૦૦૦ વર્ષ લાગે એમ માનીએ તો ૨૧૬ કરોડ વર્ષની ઉંમર આવે છે. આ ગણતરીમાં પણ દરેક ભૂલ હોવાનો પણ જ સંભવ રહે છે. કારણ કે પરિસ્થાળની શોધમાં રેતીના ઘેઁ દરેક થર જામતાં સરખોજ વખત ગયો હોય એમ માનવાને કંઈ કારણ નથી અને જેથી એક ફુટના થર જામતાં ૧૦૦૦ થી ૮૦૦૦ સુધીમાં ગોઠવણ કેટલાં વર્ષ લાગે એમ ન કહેવાય. એટલે પૃથ્વી ઠંડી થવા બાદ એની ઉપર બૂસ્તરપડો જામતાં ૫૦ કરોડથી ૨૧૦ કરોડના વચગાળાનાં વર્ષો વિસ્યા હશે એમ લાગે છે.

૫૦ થી ૬૦ વર્ષ અગાઉ લોર્ડ કેલ્વીને જળ અને જીવ વિનાની ગરમ પૃથ્વીને ઠંડી પડતાં કેટલો વખત લાગ્યો એની ગણતરી કરી. એના સિદ્ધાંતો ઊષ્ણતિકશાસ્ત્ર ઉપર આધારભૂત હતા. પૃથ્વીને ઠંડી પડતાં અને હાલની સ્થિતિમાં આવતાં ૯૮ કરોડથી પણ વર્ષ નથી લાગ્યાં એમ એની ગણના હતી.

આ સમય અને ઉપર દર્શાવેલો ભૂસ્તરશાસ્ત્રીઓનો સમય એ બેમાં અત્યંત ભેદ છે. અને બધા એમ માનતા હતા કે લોર્ડ કેલ્વીનની ગણતરીમાં કંઈ પણ ભૂલ હોવી જોઇએ. આ બાબતમાં ઘણા વિવાદો ચાલ્યા અને છેવટે એમ પુરવાર થયું કે લોર્ડ કેલ્વીનની ગણતરી ખૂલવારેલી છે અને ભૂસ્તરશાસ્ત્રીઓનો આંકડો પણ ખોટાવાળો છે. આમ ભૂસ્તરશાસ્ત્રીનો આક્ષેપવાદ ખરો ઠર્યો.

એ ઉપરાંત ભરતીઓટવાદ (Tidal Theory) ઉપરથી પણ પૃથ્વીનું વય અમુક હદ સુધીમાં નિયત થાય છે. એ વાદના સિદ્ધાંત પ્રમાણે એમ માલમ પડે છે કે સર્વ મોટા

ત્યારે સૂર્યમાંથી છૂટા પડતા ચારે મોટી ટકોરામાં ફરતા હતા અને જેમ એ ઠંડા પડી કક્ષામાં સંકોચાતા ગયા, તેમ તેમની ઝડપ નાની થતી ગઈ છે; પાસે ફરીને વાયુની પેલના અને હાલની કક્ષા એ બન્ને મહની ઉંમર શોધી શકાય છે. આવી રીતે દરેક મહની હાલની કક્ષા અને તેના વાયુની પેલના ઉપરથી. તેમની ઉત્પત્તિનો સમય શોધતાં દરેક મહની ઉંમર લગભગ સરખીજ આવે છે, અને આસરે ૧૦૦ થી ૫૦૦ કરોડ વર્ષ પહેલાં ચારે મહની ઉત્પત્તિ થઇ હતી એમ લાગે છે. આ સિદ્ધાંતને આધારે પૃથ્વીને જન્મકાળ પણ ચોકકસાઇથી નિશ્ચિત થયેલો નથી; કારણ કે એમાં વપરાતી ગણતરી સાથે પૃથ્વી છૂટી પડવાની સાલવારીજ મળતી થાય છે. બાકી મળતરીમાં અમુક કાળ મુકીનીજ મળતા થાય છે.

મહના આકર્ષણને લઇને સમુદ્રના પાણી મેદાનો તે દિશામાં ઉપરાંલાં રહે છે એટલે પરિણામે પૃથ્વીની ચકગતિ ધીમા પડતી જાય છે. આથી કરીને ચંદ્ર પૃથ્વીથી દૂર ને દૂર સરતો જાય છે. કોને આપણે એમ ધારીએ કે ચંદ્ર પૃથ્વીથી વાયુરૂપ સ્થિતિ વખતે છુટો પાડી ધીમે ધીમે દૂર ગયો છે તે અત્યારની કક્ષામાં આવતાં ચંદ્રને હલેા સમય ગયો એ તારવી શકાય. આ ગણતરી પ્રમાણે એ સમય ૫૦૦ કરોડ વર્ષનો અંદર આવે છે. આની અંદર પણ મંદ ઉત્પન્ન થયા પહેલાં પેટલો સમય ગયો હશે એ સંકારપદ રહે છે. (અપૂર્ણ)

બાળકોને ઉછેરવાની રીત

બાળકોના મગજ ઘાટોઘાટની 'જેઠના જેવાં હોવાથી તમાં તરતજ તમારા વિચાર અને કલ્પનાની છાપ પડી જાય છે. બાલ્યાવસ્થામાં પહેલી આપણ આપો—સંસ્કારોજ માણસનું ભારીભ્ય રચે છે અને તે બાબીપ્રમાં શું કરી શકશે તે નિશ્ચિત કરે છે. તેને તમે તમારા બાળકને ઉત્તેજીત કરવા અને તેની ઉત્સાહશક્તિ શક્તી બહાર આવવામાં સહાય થવા ઇચ્છતા હો તો તેના વાતાવરણમાં ઉત્સાહ, આશા અને નિસ્વાર્થતાના ચિત્રો ખડાં કરો. અને તમારું જીવન તેવુંજ હશે કે જેથી બાળક તમારું અનુકરણ કરે. બાળકને મદદ, સહાનુભૂતિ, સુખ અને આરામના વિચાર આપીને કરવા એ તેને કરોડોની મીલ્કત આપી જવા કરતાં હજાર ગણું મહત્વનું છે. પારંપાર તેમના દોષો અને ખુબીનું સ્મરણ કરાવવું એ બરોબર બાતકી કામ છે. રોગ, ખીજના અને ઉશ્કેરાટના વિચાર આવ્યા કરવાથી ચોકકસ વખતમાં બાળકનાં જીવનમાં ચોકકસ નબળાઇ આવે તે કોઇ મુર્ખ હોવાના નાતે જોઇ. તેની શક્તિ અને સામર્થ્યનો અતીસાયોક્તિ કરતાં તેને શીખવવું નહિ. પરંતુ તેનો ઉત્સાહ ભંગ ન કરવો જોઇએ. તેમના કાર્યની ટીકા કરવાથી તેમના મગજપર બહુજ બરાબર અસર થાય છે. બાળકને જોમ ન કહેવું કે 'તને આ નહિ આવડે' 'તું મૂર્ખ છે.' પણ ખરાં મા બાપો અને શિક્ષકો બારંબાર બાળકોનો ઉત્સાહ મંદ કરી નાંખે છે. તેમના કુમળાં મગજ ઉપર ઉપલા વાક્યો બોલી બરાબર અસર કરે છે અને તેને વધુ બનાવી મુકે છે. દબાણ કરીને કામ કરાવવા કરતાં સમજાવીને કામ કરાવવું બાબું ફાયદાકારક છે અને તેથી તમે તેના મગજ ઉપર સારી છાપ પાડશે તે યાદ રાખવું. વિવેકી અને દીનકર્તા હોય છે તેનું કામ કરવા બાળક હમેશા તૈયાર હોય છે. પરંતુ જેનો સ્વભાવ બીકણો, ઠોબી હોય કે તેનું કામ કરવા તૈયાર નથી હોતાં. બાળક જોઇતા બધા ઉત્સાહી હોય છે કે તેઓ શાંત બેસી શકતા નથી. તેઓ કંઇ ને કંઇ ઉદ્યમ કરતાજ હોય છે. દરેક મા બાપોએ એ જોવાનું હોય છે કે બાળક કરે છે કે નહિ? જો કંઇ નુકશાન કરે તો મારીને તેને સમજ પાડી કહેવું જોઇએ અને તેનું પરિણામ સુંદર આવશે. પણ મા બાપો બાળકનો ઉત્સાહ હણી દઇને તેમનો બાહ્યવ્યવસાય અને તેમનો રમત ગમતનો નાશ કરીને તેમને પાઠ બનાવી દે છે. 'તું મોટી થઇશ.' 'તું મોટો થઇશ.' 'આમ ન કરાય.' વિગેરે વાકયોથી તેને ટોકીને ઉમર કરતાં મોટાં બનાવી જીવન નિરસ કરી દે છે. તમારું પ્રેમ તમારાં બાળકોને માટે આનંદનું અને જગત માં સૌથી વધારે સુખનું સ્થાન બનાવજો જેથી બાળક બહારનો ત્રાસ લેશેજ નહિ. બાળકના કુમળા મગજમાં બિમારીના છાપ પણ ઉંડી બેસાડીએ. છીએ 'આમ કરશો તો માંદા પડીશ.' 'ઠંડા' બરાબ નહિ. માંદા પડાય.' વિગેરે જાય બેસાડીએ છીએ. કુદરતના સંજોગોમાં એને ઉછેરવું જોઇએ.

અનેક કપડાં લાદી એનું શરીર બગાડી મૂકીએ છીએ. તેના મગજ ઉપર આરોગ્યના અને સુખનાજ વિચારો બેસાડવા જોઇએ. પણ માબાપો આ સેવીકાઓ બાળકને અંકુશમાં રાખવા સારૂ બયનો ઉપયોગ કરે છે. અનેક પ્રકારના બયથી તેમના નાના મગજ ઝરી દે છે. અને તેથીજ મોટપણે પણ બાળકમાં નિડરતા અને વિરત્વ નજરે પડતું. બાળકને કદી ઉતરશો નહિ. ખોટું કદી તેને પઢાવશો નહિ કે જેથી તે પણ બીજાને ઉતરે નહિ. ના ખોટું બોલે નહિ. બાળકને કરર રીતે મારવું એ શિક્ષા કરવી એ ક્રૂરતાની અને બેવકુફીના પરાકાષ્ઠા છે. પ્રેમથી તમે તેને વશ કરી શકશો.

જો તમે કરર થશો તો બાળક તમને છેતરી તમારાથી છુપાતો ખોટે રસ્તે જશે પણ જો પ્રેમથી સંગ્રહ્યું હશે તો તે સમજ પુર્વક તેનો ત્યાગ કરશે. પ્રત્યેક બાળકને આત્મબદ્ધા અને પોતાની શક્તી ઉપર વિશ્વાસ રાખતાં શીખવવું જોઇએ અને એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો જોઇએ કે આ દુનીયામાં તે એક તુચ્છ માનવા નથી પણ કંઇક કરી બતાવવા ઇશ્વરે તેને જન્મ આપ્યો છે. તેને માટે તેનું જીવન સુંદર પદ્ધતિ જોઇએ તોજ તે ભાવી વીર બશે.—સુમારિસ. અંગ્રેજીના લેખક ઓ. સ્વે. માર્ડનના પુસ્તકપરથી.

ગીતા મનન

(લેખક—ત્રિભોવનદાસ જગજીવનદાસ મહેતાજી).

અધ્યાય ૬ ઠો ચાલુ

(૨) શ્લોક ૮ થી ૯

"અહીંયાથી હવે હું તને પરમાત્મા જ્ઞાન અને વિજ્ઞાન કેવાં અને વધારે સહેલી રીતે તથા જુદી રીતે કહી બતાવું છું.

"જો પાર્થ! આ સર્વ વિશ્વ જોવાથી દેખાતું જે અને અને સર્વ બાબતોથી બનાવીને જે રહ્યા છે તે પરમ પૂજ્ય પરમાત્માનું સ્વરૂપ અલૌકિક અપરકટ અને સુક્ષ્મ છે. જગતનાં સર્વ ભૂતો, જેમ જળમાં ગ્રાહ્યતા રહ્યા છે, તેમ એ પરમાત્મામાંજ રહેલાં છે પણ, અર્જુન! જેમ જળ માંહ્યલામાં નથી, તેમ એ ભૂતોમાં પરમાત્મા પણ નથી.

પણ આ દ્રષ્ટાંત તું સંપૂર્ણપણે મહાવવા જાયજ તો. વળી તું ખોટાળામાં પડી જાય કારણ કે, પરમાત્મા ભૂતોમાં નથીજ એમ કહેવું તે પણ સાચું નથી, કારણ કે તું બાબતજ વાકયમાં કહેવા પ્રયત્ન છું કે એ પરમાત્મા ભૂતોની

અંદર બહાર સર્વત્ર રહેલા : પણ જળ જેમ માછલીની આજુબાજુ હોવાને લીધે રહ્યું છે, તેમ માત્ર પરમાત્મા પોતાને રહેવા નથી : –

આ રીતે પરમેશ્વર અને જગતનો સંબંધ સમજાવીને જે ખોટાને પોષવામાં અને ખરામાં દોષ કાઢવામાં આવે છે તેમાં તેઓ નથી; અને એમાં નથી પડતા એ પરમાત્માએ સર્વ ગ્રંથોની ઉત્પત્તિનું કારણ છે.૫

"પરંતપ! એક બીજું દૃષ્ટાંત આપીને, વળી, આ સમજણ પ્રગટ કરીશ. પણ, એક રીતે સર્વે દૃષ્ટાંતો ખરે અધૂરાજ કહેવાય એમ છે. કારણ કે જગતમાં એવો કોઈ પદાર્થ નથી, જેની ઉપમા પરમાત્મા અને વિશ્વના સંબંધને પૂરેપૂરો લાગુ પાડી શકાય. પરમાત્માનું સ્વરૂપ એવું અદ્‌ભુત છે. તેમજ મન અને વાણીથી અતીત છે. એવી વસ્તુઓનું આપણને ભાતરીપૂર્વક જ્ઞાન છે કે થઈ શકે છે: એક ચૈતન્યરૂપ પરમાત્મા છે એવું, અને બીજું એ જડ્યત, નાશવંત દેખા પડતા, બ્રહ્માંડમાં છે. આ બે જ્ઞાન ઉપરાંત એવું ત્રીજું નિશ્ચિત જ્ઞાનપણ છે કે આ જગત પરંતુ રીતે પરમાત્મામાંજ ઉત્પન્ન થ. તેમાંજ રહ્યું છે અને તેમાંજ લય પામે છે. આ પરમાત્મા અવિનાશી પણ જગત નાશવંત છે. એટલુંજ નહિ, પણ કોણે કોણે કેટલા પામે છે.

પરંતુ, પરંતપ! જે પરમાત્માથી આ રીતે જગતનું સર્જન આલે છે, જે વિશ્વના પ્રત્યેક પદાર્થમાં તેમજ વિશ્વ બહાર વ્યાપીને રહેલા છે, વિશ્વમાંનાં જીવમાત્રના પ્રાણને ધારણ કરે છે, અને યોગેશ્વરોના પણ ધ્યેય છે, સમગ્ર તત્ત્વચિંતનો જુદી જુદી રીતપ્રણાલિકા, કલ્પનાઓ અને યુક્તિપ્રયોગોથી જેનો પ્રકાશ ખોળવા ગયેલ છે ખરા, પણ કોઈ પણ જે વિષે નિશ્ચયાત્મક સમજુતી આપી શકતા નથી, એ પરમાત્માજ કહે છે કે પોતાનું કેવું સ્વરૂપ છે, કેટલા પ્રકારના સાધકો છે, કેવી રીતે સંસારને પ્રકટાવે છે, ભણ છે અને સંહારે પ., પણ કોઈ માણસો મુક્તિ એ વસ્તુ જોઈ શકતી નથી.

"માટે, દૃષ્ટાંતો આપવાનું પ્રયોજન ફક્ત કરીને તું પરમેશ્વર તત્ત્વના નિર્ણયપર આવી જા. અને કલ્પસૃષ્ટિનો પાંખળા રહેલી સૃષ્ટિનો વિચાર કરી છોડ. એટલુંજ છે. દૃષ્ટાંતોથી પુર્ણ બોધ થવાની તારે આશા રાખવી નહિ.

"અર્જુન! આ સાવચેતી તું રાખેલા મારા દૃષ્ટાંતોનો વિચાર કરતાં બ્રહ્મમાં સમર્પણ એટલે શું એટલામાં પડીશ નહિ.

"હવે બીજું દૃષ્ટાંત આકાશ અને વાયુનું પરમાત્મા અને જગત સાથે આપી રહ્યા છે.

"ગાંડીવધન્વા! જેમ સદા અને સર્વત્ર વાયુ કરનારો મહાન વિશાળ અને નિત્ય આકાશમાંથી ઉદ્‌ભવેલો છે અને તેમાંજ રહેલો છે. અને જેમ આકાશ એ વાયુના પ્રત્યેક અણુ અણુ સાથે જોડાયું છે અને વાયુના અણુમાં તેમજ બહાર સર્વત્ર છે; અને, વળી, જેમ આકાશ વાયુ કરતાં ઘણાંયે અધિક વ્યા, તેથી જ્યાં, વાયુ નથી ત્યાંયે આકાશ તો હોવજ; અને વળી જેમ આકાશ અને વાયુનો આવો સાદ સંબંધ હોવા છતાં વાયુના મૂળ-હેતુઓ આકાશને જરાયે સ્પર્શ શકતા નથી, પણ આખો આકાશ વાયુને ઓળખાવજ ન દેવા તેમ સદાયે તેથી અલિપ્ત રહે છે: તેમ શ્રીકૃષ્ણ! આ સદાયે રૂપાન્તર પામનારૂં જગત નિત્યનો અને નિશ્ચળ પરમાત્મામાંથી ઉદ્‌ભવ્યું છે અને તેમાંજ રહ્યું છે; વળી, જગતના બધા જીવો સર્વે પણ બધીને રહ્યો છે. અને તેની અંદર તેમજ બહાર પણ છે; વળી, એ પરમાત્માની વ્યાપ્તિ વિશ્વ કરતાં વિશેષ છે. તેથી જ્યાં વિશ્વનું કશું દર્શન ન હોય ત્યાંયે પરમાત્માનો વાસ છે; અને આત્મા તથા જગતનો આવો સાદ અને નિકટ સંબંધ હોવા છતાં જગતના મૂઢ-દોષોનો પરમાત્માને જરાયે સ્પર્શ થતો નથી. પણ, જ્યારે પરમેશ્વર જગતના બોળપણાને કે દોષ તેમ સદાયે તેથી અલિપ્ત રહે છે."૬

(૩) શ્લોક ૭ થી ૮

"બધાંનો વિલયમાં જુદા જુદા કલ્પોને અંતે કલ્પાંત સમયે પ્રકૃતિમાં) જે બધાંએ જન્મેલા પ્રાણી તરીકે બધાંય ભૂતો જીવો, અને એના સંસ્કારોને તેમાં રહેલી ત્રણ ગુણ પ્રકૃતિ (સ્વભાવ, પ્રકૃતિ, ત્રણ ગુણ) ના પરિણામ સ્વરૂપ જીવો; એ પ્રાણી પોતાનાં સંસ્કારોને પ્રકટાવે કે તેનો લોપ કરે તેથી આપણે એના વ્યવહારમાં વિષે ભાગમાં પડતા નથી. જેવા પ્રકારે પરમાત્મામાં બધાં સહિત આ વિશ્વને વિવિધ રીતે પ્રકટ કરવાની તેને પ્રારંભ કરવાની અને તેને પોતામાં લય કરી નાખવાની સહજ શક્તિ રહેલી છે. એના જેવી પ્રકૃતિ અથવા સ્વભાવજ ... આથી વિશ્વકર્મે અનેક વિચિત્રતાપણે એ પરમાત્માજ એક જ. કલ્પોના અંત આવે ... ત્યારે જેમ અનાની કામગીરીમાં એનો રંગ ઘૂમ થઈ જાય છે, તેમ પરમાત્માની પ્રકૃતિમાં વિશ્વ લીન થાય છે. અને જ્યારે કલ્પોના આરંભ થાય છે, ત્યારે જેમ કરોળિયા તારીઓમાં રંગ ખૂલે છે, તેમ પરમાત્માની પ્રકૃતિમાંથી વિશ્વ પ્રગટ થાય છે. આ રીતે પોતાની પ્રકૃતિને અવશ્ય સ્વભાવવશ થઈને જ આખરે પરમાત્મા એ પ્રકૃતિને વશ રહેલ સમગ્ર જડ-ચેતનાત્મક વિશ્વ વારંવાર ઉત્પન્ન કરે ... અને લી-કરે છે.૭–૮ (ક્રમશઃ)

જાહેર વિનંતિ

શ્રી. જી. બી., પ્રવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એન્ડ વી. રંગુલના નિભાવ અર્થે સદરહુ સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રેટરી શ. નાથુભાઈ અકનજી નાયક રંગુલ ફુલ કરવા ફાંગવાલ, નાસાક તથા કેપ પ્રોવીન્સ તેમજ જોહેસીયા ખિલેફે બારણામાં ફરવાના છે તેર આવકાર રાખવામાં આવે છે કે સદરહુ ત્રિવિદ્યાલયના કાર્યમાં દરેક સાથ આફ્રિકાના હીંદી ભાઈઓ પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. સદરહુ રંગુલ મરોલી બી. એ. એન્ડ સી. આશ્ર. રંગલ્સ કોલેજના સંસ્કરણ ઉપર આવેલી છે. રાળા આ ત્રિવિદ્યાલ્ય હાલ આવેલ ઉચ્ચતમ ત્રિવિદ્યાલયોમાં કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે. તેર આવા ત્રિવિદ્યાલયના કાર્યમાં દરેક હીંદી ભાઈઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચૂકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઈ અકનજી નાયક, પ્રમુખ.
રૂંડીપુર હીંદુ સેવા સમાજ.

ફેર

ઉપરના ફકરામાં નીચે પ્રમાણે બધુ નાના સુધારા છે:—
તા. ૧૨ જાન્યુઆરીના અંકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલો ખરવાળો
પા ૬૦-૧૨-૬ ઈસ્ટહામીઓબજારથી—તા. ઉકામાર્ગ
મોરારજી પા ૨–૩–૦, શ્રી. મદનજી મુસા શી ૫.૨ા છીપા
ભાઈ દુધવાળા શી. ૧–૬, મા. એન. મોરારજી શી. ૫,

રા. છોતાભાઇ અલાભાઇ પા. ૨–૨–૦, રા. કાનજીભાઇ ભાણાભાઇ શી. ૧૦–૬, રા. નાથુભાઇ નાગરજી શી. ૧૦–૬, રા. કેશાભાઇ ભવાનજી શી. ૫–૬, રા. પટેલ કેસ સ્ટોર પા. ૨–૨–૦, રા. નાથુભાઇ હરીભાઇ એન્ડ કું. પા. ૨–૨–૦, મે. વાઘજીભાઇ લીમજીભાઇ એન્ડ કું. પા. ૨–૦–૦, રા. દેવાભાઇ કુલાભાઇ શી. ૫–૩, રા. માધવજીભાઇ હીરાભાઈ શી. ૫–૩, રા. ડી એન. પટેલ એન્ડ કું. પા. ૨–૨–૦, રા. મણીભાઇ ભાણાભાઇ પા ૨–૨–૦, રા. એમ. વી. દેસાઈ શી. ૫, કુગશેરારીથી—રા. પ્રાગભાઇ પ્રેમાભાઇ શી. ૧૦–૬, રા. હરીભાઇ રામજીભાઇ પા. ૫–૦–૦, રા. એ. કેમ. નીલીમોરીયા પા. ૧–૧–૦, રા. માણેકભાઇ મોતીરામ શી. ૫–૬.—કુલ પા. ૮૪–૨–૮.

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશન

ઘરેા બારે આપવાની નોટીસ

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશનની ૧૨૭ વીક-ટોરીયા સ્ટ્રીટવાળી પ્રોપર્ટીની પાછળનું મકાન તથા ૨૧, ૨૩, ૨૫, કોચ સ્ટ્રીટવાળું મકાન તા. ૧ લી માર્ચ ૧૯૩૪ થી એક વરસનાં લીસથી બારે આપવાનાં છે. બારે રેન્ડરેા મેાકલનારે તા. ૧૧–૨–૩૪ થી જનરલ મીટીંગમાં રૂબરૂ હાજર રહી રજુ કરવા. વધુ બધવા બોલી રકમનું રેન્ડર પાસ કરવાની સત્તા જનરલ મીટીંગને રહેશે.

જી. એમ. પટેલ,
સેક્રેટરી સુરત હીંદુ એસોસીએશન.

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશનના સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૧–૨–૧૯૩૪ ના રેાજ સાંજના ૫ાા વાગ્યે એસોસીએશનના હોલમાં મળશે. સર્વે ભાઇઓને વખતસર પધારવા વિનંતિ છે.

કામ: વાર્ષિક જનરલ રીપોર્ટ, ઓફીસરેા તથા કમીટી મેમ્બરોની ચુંટણી અને રેન્ડરેા પાસ કરવા વીગરે.

જી. એમ. પટેલ,
સેક્રેટરી સુરત હીંદુ એસોસીએશન.

For Sale Or To Let

Old established General Dealers Business of Bethal, Transvaal. Can be taken over as a going concern. Reasonable price for stock and cheap rent.

Apply SCHOONEES and STAZNSKY
P. O. Box 45, Bethal, Transvaal.

વેચવાનું અથવા બારે આપવાનું છે

બેમાલ, (ટ્રાંસવાલ) માં નવું સ્થાપિત થયેલું જનરલ સ્ટોરસ્ વગર હરીફ ગામ બીજાનેસ. ઘરાકનો ચાલુ ધંધો ગામ અને સસ્તું ભાડું.

મળેા: સ્કોલ્ટનર્સ એન્ડ સ્ટેઝનસ્કી
પી ઓ બોક્સ ૪૫, બેથાલ, ટ્રાંસવાલ.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર ૧ કેળાં બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે ચીજો ઓરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે

દરેક ઓરડર ઉપર જાતી દેખરેખ રાખી સારેા માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મેાકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રેાડેસીઆ વીગેરે કરેલ જગ્યાએ મેાકલવામાં આવે છે.

લખેા: રવજી ભુલા,
પેા. બેા. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રાસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ. ૪૮

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ગીધી, ઉધાઇ, માકડ, વંદા, માખી.

બધા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

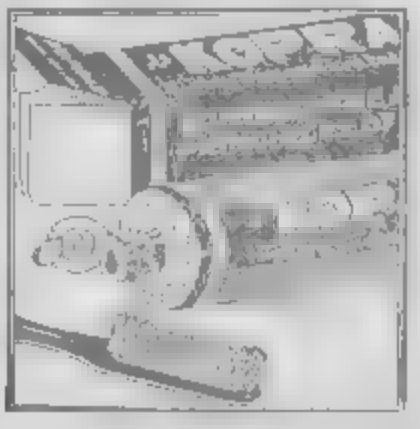
બીજીરા બનાવટ. ફકત દીનામાં વેચાય છે. ૧૧૬

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૪ ઇંગ્લીશ તારીખ	હીંદુ ૧૯૯૦ માસ	પ્રતમાસ ૧૩૫૨ અષાડ	પારસી ૧૩૦૩ શેહેનશાહી રોજ	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
					ક. મી.	ક. મી.
સુક્ર	૨	વદ ૭	૧૫	૨૬	૫-૨૧	૭-૫૧
શની	૩	,, ૮	૧૭	૨૦	૫-૨૧	૭-૫૧
રવી	૪	,, ૯	૧૮	૧	૫-૨૮	૭-૫૪
સોમ	૫	,, ૧૦	૧૯	૨	૫-૨૯	૭-૫૩
મંગળ	૬	,, ૧૩	૨૦	૩	૫-૩૦	૭-૫૩
બુધ	૭	,, ૧૨	૨૧	૪	૫-૩૧	૭-૫૨
ગુરૂ	૮	,, ૧૩	૨૨	૫	૫-૩૧	૭-૫૧

Printed and Published by Manilal M Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

NEW SEASON'S

PURE BUTTER GHEE

NOW READY.

PRICES AND PARTICULARS FROM:

THE MERRIVALE DAIRY.

126 Berea Road. - - - - - DURBAN.

નવો ઋતુનું

શુદ્ધ બટરનું ઘી

તૈયાર છે.

ભાવ વગેરે માટે:

મેરીવેલ ડેરી

૧૨૬ બીરીયા રોડ - - - - - ડરબન.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

'Phone 327 Tel. add. "Lotopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંઈપણ ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી આપો કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફ્રૂટ બટાકું ડુંગ અને વેજીટેબલ માટે પેસિંગ ખરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રૂટ બટાકું વાલું ડુંગ અને વેજીટેબલ સારૂ પેસિંગ ખરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy [illegible] Oxford Blue you can be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never cracks the linen and is so economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ ઉપર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

[illegible] નવી જાતના બ્લુ [illegible] ખરીદો ત્યારે [illegible] ખરીદો છો કે તમને બરાબર તેજ વાદળી મળશે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોક [illegible] રાખવો અને તેજ બ્લુ વાપરવા ભલામણ કરવી કે [illegible] છે તેનું કારણ તેજ છે કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ [illegible] તમારાં ગ્રાહકોને વેચશો તો તેમા કીને સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે

જાહેર વિનંતિ

શ્રી. જી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રા મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલના ફંડફાળા માટે અહરહુ સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રેટરી શ. નાથુભાઇ મકનજી નાયક સ્કુલ ફંડ કરવા ટ્રાંસ્વાલ, નાતાળ તથા કેપ પ્રોવીન્સ તેમજ રોડેસીયા વિગરે ભાગોમાં ફરવાના છે તો આશા રાખવામાં આવે છે કે અહરહુ વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક સાઉથ આફ્રિકાના હીંદી ભાઇઓ પોતાનો હાથ ઉદારતાથી મદદ કરશે. અહરહુ સ્કુલ ખોલીને બી. બી. એન્ડ સી. આઇ. રેલવે સામ્રાજ્યના રેલવાન ઉપર આવેલી છે. ત્યાંના બાળ શિક્ષણ લઇ આજે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ કોલેજમાં અભ્યાસ કરે છે. તો આવા વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક હીંદી ભાઇઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચૂકશે નહીં એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઇ મકનજી નાયક, પ્રમુખ.
રૂદીપુર હીંદુ સેવા સમાજ.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઇ, માકડ, વંડા, માખી.
અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીશ બનાવટ. ફકત ટીનોમાં વેચાય છે.

16 FEB 1931

Indian Opinion

No. 6—Vol. XXXII Friday February 6th 1931

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનોપા"

ફેબ્રુઆરી તા. ૨૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ટીકીટના ભાવો		વીશીના ભાવો	
સેકન્ડ કલાસ વધુ ઓછાડી		મુસલમાની વીશી સાધારણ	પા. ૬-૨-૬.
પાઉંડ	૨૭-૩-૦.	,, ,, સ્પેશીયલ	પા. ૭-૧૪-૦.
૨૬ ટકા ઓછાડી		ઉંડુ વીશી સાધારણ	પા. ૨-૧૪-૬.
પાઉંડ	૬-૭-૬.	,, ,, સ્પેશીયલ	પા. ૫-૬-૦.

ઉતારૂઓએ પોતાના વીશીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, ડરબનનું સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચડો ત્યાંના રેલવે ટીકીટકલેક્ટરને વીશીના મીનુ પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું, તો તે તેવો અંદાજસર કરી આપશે.

ખાસ સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા વીશીના થનીપારે ૨૨ પાસા અગાઉ કસ્ટમમાં પંહોંચતા કરવા.

દરેક હાંડી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. જહાજમાંવાળા બાકીનો અમારી સાથે પરવ્યવહાર કરતાંપણ ટીકીટ બતાવી રાખશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચ થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળોઃ

SHAIKH HAMED & SONS,
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Kurrum," Durban.

શેખ હામેદ એન્ડ સન્સ,
જનરલ વીશી અજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ઘારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
ફીકાયત ભાવે મળી રાકશે.

અપકંટોના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રથમ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023. Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

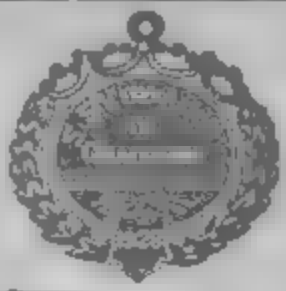
રહેવા આવનાર તમામ જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોન્યમ-અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટેમ્પ મોકલી દરેકને અંગ્રેજી ખાતરી કરો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટસ
ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૧૦. ૧૩૧, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક ઓર્ડર્સ અને કારબાર્સ-ચેતવાડી ૫ મી મહીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel "TUNEMASTER" Bombay આન્ય ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪૫૮ ગ્રાન્ટરોડ રોડ, મુંબઈ, ૨.

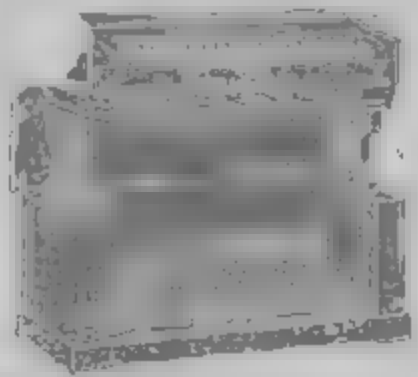

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ સપ્તક ૩૫.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ રેસની ઉંચામાં ઉંચા પ્રકારે બનાવેલ હારમોનીયમો આજ ફેક્ટરીમાંથી બનાવવાના ઓર્ડરોને ખીલે

સોલ્ફેજીયો ૨— વાજા ફલ્યુટ તથા સરદાર ફલ્યુટ

બીજા ભાવો સારૂ અમારા ભાવો અને ઉંચામીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના મીડિયમ રીડના રોકડેથી પીંટ ૨-૧૫-૦. હાથના ડબલ રીડ ૨ ખેરવ્રા રોકડેથી પીંટ ૩-૧૫-૦

હાથ અને પગના સારૂ (કમ્બાઈડ) ડબલ રોકડેથી રૂ. ૨-૧૫-૦ હાથના પેરેંબલ ખાસ મુસાફરીને હારમના ડબલ રોકડેથી પા. ૪-૨-૦

પગના ડબલ રીડ ૧ ખેરવ્રા ઝપુરા રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૫-૦. ડબલ પાર્સલ ૧-૨-૬, અને પા. ૧-૫-૦.

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

મોટા ભાવ કાયમ મંગાવી ખાત્રા કરો ઢગલા પા મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૧૦. ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 480. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

16 FEB

Indian Opinion

No. 6—Vol. XXXII Friday, February 9th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

CONTENTS.

	Page
EDITORIAL.	
The Late Mr. A. Rangaswami Iyengar	41
Mahatma Gandhi's Appeal	42
Mr. Polak's Sinhala Blues	..
OTHER ARTICLES.	
Appeal By Bishop Of Natal	..
Colonisation Committee's Report	44
Current Topics	45
Indian Child Welfare Society	46
Transvaal Notes	47
Higher Education For Indians In Transvaal	48
University Examination Results	54
Durban Indian Market By-laws	..
Social And Personal	57
Sporting News	58

Indian Opinion

FRIDAY, FEBRUARY 9TH, 1934.

THE LATE MR. RANGASWAMY IYENGAR

THERE seems to be no end to India's sorrows. Thousands of innocent people are behind prison bars bearing the Cross in their struggle for independence. As though that were not enough there are a hundred and one other troubles such as communal, religious and social. Mahatma Gandhi who was wholly engaged in the political struggle has been compelled by force of circumstances to divert all his energies for the time being to eradicating the age long evil of untouchability. Ere that is being done one hears of a terrible calamity caused by an unprecedented earthquake. And now are the tears are dried over that shocking affair and over the recent death of Mr. V. J. Patel another great soul has been taken away by the God of Death in the person of Mr. A. Rangaswamy Iyengar. Mr. Iyengar was one of the most prominent Nationalist leaders in Madras. Born in 1877, the late Mr. Iyengar was educated at the Coimbatore High School and the Presidency College, Madras, where he was graduated. He was clerk in the Chief Secretariat; practised as a pleader in Tanjore and joined *The Hindu* which he bought and took up the editorship of *The Swadesamitran*, a leading vernacular paper, and from 1905 was editor of *The Hindu*. The late Mr. Iyengar was elected to the second and third Legislative Assembly and was the Secretary of the All-India Swaraj Party during 1925-27 and General Secretary of the Indian National Congress during 1926-27. Mr. Rangaswami Iyengar went to the Round Table Conference held in London during the end of 1931 with Mahatma Gandhi. He refused invitation to the last Round Table Conference in 1932 on the ground that all important leaders of India were at the time in prison and those who were invited were not the real representatives of the people. His refusal won him very high esteem among the people. *The Hindu* to-day is known to be the best news paper in India which was entirely due to the greatness both of the head and heart of the late Mr. Iyengar. We in South Africa are doubly grieved in losing him. For apart from being one of the foremost Nationalist leaders of India Mr. Iyengar was a keen follower of our cause in this country which he had always championed. Never was there a mail from India when his paper did not contain something on the South African question. In the last batch of *The Hindu* we find a leading article surveying the South African political situation, which shows the grasp the late Mr. Iyengar had of the general situation in this country. "It is pretty obvious," Mr. Iyengar wrote, "that if these extreme parties pull together for particular purposes the Nationals might possibly have an inconvenient time of it. The future, however, depends upon the programme of constructive policy which the New Centre Party places before the country. That General Smuts and General Hertzog have an ambitious plan, is clear." Another issue of *The Hindu* reports that Mr. A. Rangaswami Iyengar presided over the South Indian Shorthand Writers' Conference. The words uttered by him at the conclusion of his speech are significant and strangely enough fit us in the present circumstances most appropriately. It would not be out of place to conclude this article with those words:

The only message he could give them, said Mr. Iyengar, was, "to organise, to unite, to sink your differences by a method of give and take and somehow to achieve that unity without which you will be weaker than you will otherwise be."

To let these words sink into us and to endeavour to put them into practice would, we think, be a fitting tribute by South African Indians to the memory of that great patriot whom the Almighty has snatched away from us. It is our fervent prayer that we may be inspired to do so. Indians in South Africa join their brethren in India in mourning their great loss. May the soul of the departed rest in eternal peace.

MAHATMA GANDHI'S APPEAL.

FOR THE DISTRESSED IN BIHAR

WE have received a cable message from Mahatma Gandhi from his tour in Madras drawing our attention to the public appeal he has made for help for the distressed people in Bihar as a result of the recent earthquake and to the need for a collection to be made and to be sent out to Patna to Babu Rajendraprasad. The urgency of the question must have been realised by all those who have read heart-rending reports of the calamity in the local papers. Mahatma Gandhi's appeal makes it incumbent on every person to direct his attention towards the need of the Motherland. His personal appeal should be eloquent enough to require any pressing on our part.

We would urge upon every association or society, however small it may be, and every individual in the Union to give their bit for Bihar.

We understand the South African Red Cross Society has made a public appeal for funds. We would ask our brethren either to send their contributions to that Society or to this office (INDIAN OPINION, Phoenix,) or direct to India to Babu Rajendraprasad, Patna. All contributions sent to this office will be acknowledged in this paper and forwarded to Babu Rajendraprasad. We would appeal to all friends throughout the Union and especially to leading members of the community and heads of every societies to treat this matter as one of urgency and set out to collect funds in their own towns or districts without the least delay.

We trust our appeal will not fall on deaf ears.

Mr. Polak's Serious Illness

From a communication received from Mr. Hy. S. L. Polak from London we are deeply grieved to learn that he has passed through very serious illness. We are pleased to note, however, that he was well on the way to recovery and we have no doubt it will be sincerely prayed by the Indian community and all those who know Mr. Polak in this country that he may speedily be restored to his normal health. We deeply sympathise with Mrs. Polak and family for the anxiety they must have had to undergo.

APPEAL BY BISHOP OF NATAL

VIEW RACIAL PROBLEMS IN TRUE CHRISTIAN SPIRIT

CHOICE BETWEEN CIVILISATION BASED ON MORAL PRINCIPLES AND ONE BASED ON OPPRESSION CLOAKED IN LANGUAGE OF HYPOCRISY

AN appeal to all Christian churches to "review all racial problems from the standpoint of a common welfare and a common citizenship" is made by the Bishop of Natal and the Rev. F. Oldrieve, a leading representative of the Nonconformist churches in Natal.

The Bishop of Natal is president of the Indo-European Joint Council of Maritzburg, and Mr. Oldrieve the chairman of its executive committee.

The appeal is as follows:—

"Convinced that the well-being of the country is one and indivisible;

"That the economic prosperity of our Indian and native fellow-citizens will promote that of the white population also;

"That the contentment of the non-European races is a factor of the highest political importance;

"That the mentality which sees a menace in the progress and prosperity of other races will react most injuriously upon South African culture;

"That the supremacy of justice in public as in private affairs, even beyond the limits of economic vision, is the foundation of all worthy citizenship and moral character;

"That the Christian religion stands for the effective realisation of the principle of brotherhood in all social, political and inter-racial questions,

"That we stand to-day before a momentous choice—the choice between a future civilisation based upon moral principle and one resting upon oppression cloaked in the language of hypocrisy;

"The undersigned, on behalf of the Indo-European Joint Council of Maritzburg, call upon the Christian churches to review al-

racial problems from the standpoint of a common welfare and a common citizenship.

"To this end it suggests the holding of parochial meetings to discuss the problem of Christian duty in all questions of race.

"It wishes to lay down the principle that before the claims of any citizens, and especially before those of Europeans, are pressed in any matter that affects the welfare of other sections of the community, those other sections shall have the opportunity to state their views, and that a genuinely fair hearing shall be given them.

"It also appeals for new members for the joint councils, which are seeking to promote friendly co-operation between the races upon a basis compatible with our daily prayer "Thy Kingdom come on earth." It hopes that the Christian congregations may supply such members.

LEONARD, Natal.
W. OSBORNE."

COLONISATION COMMITTEE REPORT

FORECAST BY 'MERCURY' CORRESPONDENT

JOINT COMMITTEE RECOMMENDED

THE political correspondent of the *Natal Mercury* from Capetown states :—

The report [illegible] has reached [illegible] and will place it on the table of the Government in about 10 days time, when the document has been typed [illegible] and signed.

I understand that the Commission finds that opportunities for consultation do exist and the appointment of a Joint Commission by the Governments of India and the Union to investigate [illegible] dealt with in the report is unanimously recommended. The document will be recommitted to the Government of India, upon which will rest the onus of taking the next step.

FACE SAVING.

The Indian Government is bound by agreement to institute a colonisation inquiry, but it is strong impression present in responsible quarters that the Indian Government is not over anxious, for domestic political reasons to proceed with the colonisation project and that the suggestion of its best was merely a face saving device by the Indian delegation which attended the last round table conference in Capetown.

The completion of the present Union preliminary colonisation report will, at all events, establish whether the Government of India are in earnest or is simply playing for time. There will be no delay in sending the report to India.

Meanwhile, the situation in South Africa with regard to Indian affairs is far from reassuring. It is important to bear in mind that the attitude of the Union Government ever since 1921, when the first commission recommended class segregation, has been that there could be no proper solution to the Asiatic problem in Natal except by a diminution of the Indian population.

When the 1927 agreement was signed conversely existed in Natal in order to give the repatriation scheme a chance. Repatriation failed, largely because of the activities of the Indian community here and in India, and a secret dispatch sent by the Union Government to India in 1929 throws a flood of light on this point.

Secret Dispatch.

The dispatch stated, "The Union Government [illegible] the policy of the Government of India, the very marked decrease in the number of Indians [illegible] the Union under the assisted emigration scheme. During the first six months of 1929 only 822 left, compared with 1,841 during the same period last year and 1,648 during the second six months of 1928, while during the period July to October, 1929, only 230 left compared with 982 during the corresponding months of last year.

"It is clear that the Capetown Agreement itself is largely dependent for public support in South Africa upon the success of the scheme, the difficult and even serious position created by this rapid decrease will be fully appreciated."

The underlying evil in society over the boycott movement announced by Indian leaders is apparent in the [illegible]. In 1926 the Indian population of Natal was estimated at 151,380 and in 1930 at 163,000 [illegible] increase of about 10 per cent.—and all upon the assumption that repatriation had failed.

The action of the Indian section while the Union has been wrestling with this difficult problem must be understood. Their subsequent refusal [illegible] measures agreed upon by the Union Government and Indian delegations has created unnecessary difficulties.

Furthermore, while the European population has for the most part abided loyally by the truce signed in 1926, Indians in South Africa have never ceased to agitate and have become increasingly bold in their demands—particularly of late. The presence in South Africa of a direct representative of the Government of India, who has apparently been allowed to interfere in matters of a purely domestic nature has been a further complication.

It is [illegible] entertained in many quarters that the Government [illegible] and meeting demands from the Indian community as firmly as it should do and it is [illegible] that statements by Ministers of that [illegible] Office the Office

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISMS

(BY THUMBNAIL)

Tielman's White Policy

THE Rosaites at Pretoria hold their conference. Mr. Tielman Roos, the ex-Minister of Justice, has in the course of his speech declared the following to be the policy of his party: "Industries made by white enterprise and seeking white support should be made 100 per cent. white. The handling of food and drink in business establishments intended for white consumption should be dealt with entirely by whites. Machines driven for the purpose of European use should be driven by Europeans. The population could assist by patronising only European stores. It was absurd that non-European stores should exist outside locations and bazaars and also absurd that Europeans should deal with those stores." Boiled down it means that if Mr. Roos becomes the Prime Minister of the Union of South Africa, there would be no Indians allowed to work in industries, no waiters, cooks or store-keepers to serve the Europeans; no Indians allowed to handle machinery of any kind whose products reach Europeans, and all Indians to be segregated in locations. I wonder if this is the definition of the "uplift clause" in the Gentlemen's Agreement or is the ex-Judge and Minister of Justice wrong. What has the Agent to say to this?

One For The Agent

"We have advanced so far," says Mr. Roos, "that Agent-Generals and members of their entourage are publicly claiming the franchise for Asiatics, better conditions and the like." Here, Mr. Roos thinks the Asiatics in this country should only be allowed to remain as slaves and to improve their condition is beyond the question. So, then, in attacking the present Agent mercilessly, says, "It is a curious development underlying the appointment of the first Indian Agent who was appointed to assist in making the repatriation of Indians a success. His successors are doing their best to make their residence permanent." Mr. Roos, apparently, does not seem to be satisfied that over 13,000 have left the country, but would have the Agent to work harder in making the repatriation a success for which purpose he is appointed. I consult in the words of Mr. Roos who says, "the Agent, therefore, was nominated for the purpose for which he had been appointed." This seems to be the unkindest cut of all.

Warwick Avenue Market

Last Wednesday afternoon the Morning Market in Warwick Avenue was opened by the Deputy Mayor Councillor S. K. Bhyat. Among the other Councillors present were Messrs. Kinloch, J. L. Farrell, C. P. Westgate, R. D. Lavery and A. E. Worman, Mr. H. Sorridge, Assistant Borough Engineer, Mr. H. M. Cannon, Assistant Town Treasurer, Mr. Whitsitt, Chief Constable, Mr. W. J. Westbrook, the Market Master, a few Europeans, many prominent Indians, farmers and Indian hawkers and sellers were also present to witness the opening ceremony. Mr. C. M. Naicker, the president and Mr. A. I. Naidoo, the secretary, of the Farmers' Association, were responsible for this opening function. After the garlanding ceremony speeches were made appropriate to the occasion, the chairman tracing the history since 1910 to the present day.

Conditions At The Market

After the opening there were hundreds of carts with produce waiting to enter and there was a hitch before they were allowed to do so. The old practice was to allow them to sell and then collect the market dues but the new rule was that they should pay before they entered, this was due to some misunderstanding, as the farmers said they were unaware of it; eventually they agreed to comply with the new rule. The market is congested and there is hardly any room to turn about; the position is not altered from the hygiene point of view and most of them will be in a worse position as they are not protected from sun, rain and storm. There is no space provided where they may leave the unsold produce. A lot of improvement is necessary and is urgently required before the producers and consumers and the health authorities could be satisfied.

Victoria Street Market

The old market in Victoria Street and the street itself, now, in the early hours looks deserted. The bustle and hustle and the jostling, the fruits and the greens and the animated scenes are no more to be seen; the stallholders and the shopkeepers wait patiently for the hour when the Warwick Avenue market closes, to catch the trade thereafter. The old order has changed to the new and it will take some time before they get settled to the new state of affairs. Let us hope it is for the better.

Surplus Population

General Smuts, when he returned from Europe in 1919 was presented with an address of welcome by the Durban Indian community. In reply on that occasion, he said, "South Africa has its own difficulties and as a small white community cannot withstand a great influx of Indians. India, continued the General, if she is in need of emigration for her surplus population, has the fertile fields of Mesopotamia, Euphrates, Tigris and Turkistan, which can hold 30 millions of people." India, thought our worthy General, should settle her people there and not send them to South Africa. Dealing with the Indians in South Africa, he said, "But now that the Indians are here I hold they should have fair treatment in all parts of the Union. We have to live side by side in condition, and we must endeavour to understand each other's standpoint, so that we may live together and grow together. We are members of the one family and belong to the same Empire." All this, he said, just fourteen years ago and since the doors for emigration have been closed, would it not be statesmanship to accord that "fair treat-

ment" now and encourage the policy of live and let live. Surely the present trend of activities is no sign of peace and contentment to the Indian members of the Empire. The Right Honourable J. C. Smuts who is the Minister of Justice in the present Coalition Government ought to remember the sacrifices the Indians made during the war and should use his great influence to prevent class legislation detrimental to the interests of Colonial-born Indians and settlers. I hope the Government would realise that in these times of depression and want, the Indian's status would be improved and not made the target of budding politicians who consider self of more importance than the Empire.

Action And Reaction

The present state of affairs certainly does not redound to the credit of the leaders who with one eye closed are leading the community to disaster. All the petting which they are getting from high offices is so much eyewash to safeguard their own position. Any amount of dinner-equality or banquets even with members of the Royal family is not going to assist the people—the mass—from their present deplorable position. The amount of energy, time and money which would be wasted soon, in some such manner, could be better spent or stored for the benefit of those who are struggling hard to eke out a living to save their children from hunger and starvation. The Natal Indian Congress during the Prince of Wales' visit boycotted all celebrations in honour of the Prince because they were not invited to the civic banquet. What they would do on this occasion, I am not in a position to say, but if principles count for anything and if the position is similar to 1925, they would certainly adopt the same course. I also wonder what those stalwarts are going to do who were presented to the Prince a little over a year ago at the Albert Park. Are they going to be left in the cold or were they good enough only then and not now? It is presumed that the Congress leaders or the Agent will seek out these veterans of 1925 to be presented to Prince George so that they, with those who have now been selected may be lined up for presentation. It would be an epoch making day and why should they be left out. Any schoolboy knows that acts of this nature are not going to restore the Municipal franchise, nor are they going to help to wipe out the anti-Asiatic laws of this country. All nations have a reaction and this bluff and bustle, I dare say, would long be remembered after H. R. H. Prince George leaves our shores.

The Congress 2,000

According to the address presented to His Royal Highness Prince George on his landing on South African shores at Capetown, by the South African Indian Congress, it is claimed that they represent 2,000 Indians, which number they have on the membership roll. It is a large number and I have no means of checking the figures, but taking it for granted that this is so, it would be interesting to know who represents the other 148,000. And if there is another body which holds brief for this colossal figure, why has it discarded the 2,000? I hope there is nothing wrong with the 2,000 for not being included in the huge total. Numbers tell and unless the figures quoted above are wrong, there must be some grounds for this other body not to include the 2,000. I am glad a loyal address on their behalf has been presented. I understand that the C. B. and S. I. Association have also sent a telegram welcoming the Prince to our shores.

Indian Child Welfare Society

Annual Report And Financial Statement

THE Annual General Meeting of the Indian Child Welfare Society was held in the Tamil Institute, Durban. Mrs. Moodley was in the chair supported by Mrs. Rathipal Singh (vice-President), Mrs. K. Thomas (Hon. Treasurer) and Mrs. G. Christopher (Hon. Secretary).

The following annual report and financial statement were submitted and passed :—

We present the Sixth Annual Report of the Durban Indian Child Welfare Society for the period 1st. August 1932 to the 31st. July 1933.

ATTENDANCE

There were 12,481 attendances at the Centre.

MEDICAL SESSIONS

101 Medical Sessions were held by Dr. Janet Jackson and Dr. Minnie Alper.

MATERNITY CASES

The Midwife attended 35 cases.

FOOD

24 cases received lactogen at reduced or cost price and 30 cases received free lactogen.

MEDICINE

Cod Liver Oil Emulsion, Camphorated Oil, Mixtures and many other drugs were given free to deserving cases.

ADOPTIONS, PROTECTED INFANTS AND DESERTED WIVES

These matters are receiving the attention of the Society and we are called from time to time to deal with such cases and we have to attend on the Domestic Officer in connection with them.

GRANTS-IN-AID

We receive from the Provincial Council an Annual Grant of £50 0 0.

DURBAN CORPORATION

The Salaries of the Staff at the Centre have been paid by the Durban Town Council, which also granted the free use of the building with electric lights and telephone in Brook Street.

The Durban Town Council took over the Centre from us on the 1st. August 1933, and is using it also for Non-European Child Welfare work. We made representations to the Durban Town Council for various reasons against the Indian Centre in Brook Street, Durban, being converted into a Non-European Centre but so far with no satisfactory results.

Clinics

In September we established a Clinic at the Magazine Barracks to serve the needs there and we are starting a Clinic for School children in the St. Aidan's Hall in Cross Street which is kindly lent to us by the Rev. Satchell, The Superintendent of St. Aidan's Mission. The work done at these new Centres will form part of the next annual report.

Marriageable Ages

It will be remembered that at our last annual meeting attention was drawn to the evils following upon it being permissible for boys and girls coming under the Indian Immigration laws to be majors for purposes of marriage at the age of 16 and 13 respectively and we are grateful to the Protector's Department which took up the matter with the result that this provision of the Indian Immigration laws has been repealed by Parliament.

Thanks

We are grateful to all who helped in any way, especially to Councillors Mrs. E. A. Benson, Dr. Janet Jackson, Dr. Minnie Alper, Dr. A. W. Gabriel, Kunwar Sir Maharaj Sing, Mrs. Whittet, Dr. McNeill, Mrs. Webb, Dr. Sinclair, and the Social Service Committee, Natal Provincial Council,, Durban Town Council.

Clothes

We have to acknowledge a parcel from "The Blue Triangle" of clothes per Miss M. Kriel, which was distributed among six families.

Appeal

Since the establishment of the Society, from investigations in the course of its work, we find how great is the need among our people for child welfare work. Unemployment has made things worse. There is a cry for baby food, medicine, clothes and nursing, and a call for more workers, and we appeal to our Indian women especially to come forward to join our little band and help in the work of Indian Child Welfare.

Financial Statement

From 1st, August 1932 to 31st, July 1933

To Balance in Building Society,	£54	17	8	By Nestle Milk	137	12	
,, Balance in Standard Bank	81	0	1	,, Allen & Hanbury (Medicines)	69		1
,, Sale of Cantogen and Medicine	55	1	5	Lennon Ltd. (Medicines)	1	2	2
,, Maternity Fees	1	13	0	,, Evans (Medicines)	1	18	0
,, Donations received during year	50	0	0	,, Sutcliffe (Medicines)	4	10	0
,, [illegible]	47	15		,, Mallody (Medicines)	1	2	1
,, [illegible]	11	0	1	,, Printing	3	15	0
,, [illegible]	2	2	0	,, [illegible]			
				,, [illegible]			
				,, [illegible]			

look upon the Asiatic as more honest and less exacting. There are no Asiatics in the Free State and very few in the Cape, and yet where can also find greater poverty amongst the Afrikaner element than in those provinces? There being no Asiatics in those provinces, why are there no Afrikaner traders?—REX.

Sir,—Evidently Mrs. E. G. Jansen did not make an exhaustive investigation of the conditions under which the Asiatic traders conduct their dealings with farmers before addressing the Boldingsbond meeting on Jan. 20.

Does she (or Mr. Tielman Roos) realise the countless advantages the farmer gets from his business connection with the Asiatic trader? Firstly, the Asiatic, on account of his sound principles of organisation, coupled with sound economy, can supply the farmer with necessities of life at a cheaper price than other traders. Secondly, can either of the speakers mention cases where Asiatic traders have forced honest farmers to dispose of their properties in order to pay their debts to the Asiatics? Do they realise the immense financial losses sustained by the Asiatics as a result of their readiness to assist farmers with their requirements on terms which are, to say the least, unheard of with European traders? I know of Indian traders in a certain district who have been defrauded by thousands of pounds by farmers over a period of a few years. Thirdly, do Mrs Jansen, Mr. Roos and others appreciate the commercial uplift the Union derives from the circulation of the capital of Indian traders? How many of the traders, wholesale or retail, in South Africa are Afrikaner? A very meagre percentage. The traders in every sphere of business are the foreigners. To regain "economic independence," the Afrikaner will have to attempt the impossible, for without the organisation which is the machinery of the foreignor's success the attempt would indeed be useless.

The shiny motor cars in which the well-to-do traders go about are in a way a support of South African industries, and should not be a matter for criticism.—QUESTION MARK.

Lichtenburg Asiatic Licences

As a result of the Council's refusal to grant a general dealer's licence to an Asiatic trader, Mr. M. Moosa, (Langlaagte House), two letters have been received by the town clerk from the Administrator's Office. In the first of these, dated December 28, the Administrator wanted to know whether Mr. M. Moosa's application had been refused solely on the grounds of overtrading. A subsequent letter, dated January 4, pressed the Council for a reply to the earlier communication, and also asked whether the Council had given any reasons for its refusal to issue the licence.

A motion was tabled by Mr. C. J. Greve at the monthly meeting of the Council that the Council should inform the Administrator that Mr. Moosa's application had not been refused solely on the ground of overtrading, and in reply to the second letter, that no reasons had been give by the Council for refusing the certificate. Mr. J. Conradie and Mr. P. Breyer asked that their names should be noted as being against the first part of the answer. Mr. Conradie said that, in his opinion, by saying that the certificate was not refused solely on the grounds of overtrading, the Council admitted that one of the reasons was overtrading. Mr. Greve's motion was passed.

A special meeting of the Council-in-Committee was to be held to discuss the General Dealer's (Control) Ordinance with the Council's legal adviser. Speaking at a meeting of the Council in favour of calling the meeting, Mr. C. R. Maartens said it was time the Council should have legal opinion regarding the ordinance, so that they should know what powers the Council possessed, on what grounds a certificate could be refused and when they were not able to refuse one. The Council should also decide their future line of action regarding this matter.

Higher Education For Indians In Transvaal

How Increased Facilities Were Granted

Rev. B. I. E. Sibamoney writes to the *Rand Daily Mail*:—"Sir,—With reference to the matter of secondary education for Indians, I would like to point out that the question of higher education is troubling the minds not only of the Indian community but of the coloured community as well.

In 1931 the then officials of the Transvaal Indian Congress met Mr. Malan, the Acting Director of Education, and the deputation was introduced by that faithful and devoted friend of the non-European, Mr. J. D. Rheinallt Jones. The Acting Director not only produced a scheme which he had formulated for higher education, but was also very desirous of starting on the venture. He was, however, held up by lack of money. Mr. Malan suggested that the deputation should get in touch with the Transvaal Eurafrican Teachers' Society, as there was no possible chance of a separate high school for Indians by reason of the fact that the numbers would not justify opening such an establishment.

Mr Rheinallt Jones called a joint meeting of certain officials of the Transvaal Eurafrican Teachers' Association, the Congress officials and Indian teachers. The result was that both these bodies met Mr Malan in the School Board offices in Johannesburg. This deputation strongly objected to the present premises, because of the environment. A small sub-committee was appointed from this deputation to inspect the Village Main Recreation Hall. The sub-committee was pleased with the building and locality, and reported accordingly.

On January 8, 1932, the following letter was sent out to all concerned by the Education Department:—

"Establishment of a Combined Junior High School and Training Centre for Coloured and Indian Pupils at the Village Main, Johannesburg.

"I am directed to inform you that the Executive Committee has approved of the transfer of the training classes at the Kruger Street School to the Village Main as soon as the building is available, which is expected at an early date, but not before the opening of the first term of 1932."

It was agreed by the Director of Education that at the end of 1933 the higher primary certificate course would be taken instead of the C.P.L.

"As a direct result of the joint representations made, Indian and coloured youths for the first time in the history of Transvaal education sat for the Transvaal Junior Certificate, and there have been two passes. Those who want to go in for the teachers' course will now take the higher primary certificate, and those who want to take the Matriculation can do so.

I feel that in fairness to the then Acting Director of Education and to all those who assisted, these facts should be published. In addition, the Transvaal Indian and the Eurafrican teachers' societies have been keenly active to this subject.

R. I. E. Stramrooy,
President, Transvaal Indian Teachers' Society,
Johannesburg.

University Examination Results

Two More Graduates

THE various results of the University degree examinations held during November and December, 1933, are now available. The results of the Indian candidates, who are external students of the University of South Africa, were not published in the local papers, in which recently appeared the results only of the internal students of the different constituent colleges of the University. But private communication has brought the pleasing tidings that the Indian community may now boast of two more graduates. They are Messrs. V. Sirkari Naidoo, B.A. and Cooppan Somasundrum, B.A. There are now four Indian arts graduates in South Africa. The first, Mr. A. D. Lazarus, B.A., obtained his degree in 1930, working at Fort Hare. In 1932 Mr. G. Singh, B.A. graduated, also at Fort Hare. Both Mr. Lazarus and Mr. Singh as well as Mr. Sirkari Naidoo are now on the staff of Sastri College. Mr. Cooppan Somasundrum, however, has expressed his intention of prolonging his sojourn at Fort Hare with a view to taking the Higher Diploma in Education.

Mr. V Sirkari Naidoo majored in English and Roman Law; Mr. C. Somasundrum in English and Psychology. Mr. Naidoo, in particular, deserves to be congratulated in that he has obtained his degree solely through private and individual effort. Ever since he passed his Matriculation in 1927 his has been a career of ambition and determination. The following are the courses he took:—English III, Roman Dutch Law I, Roman Law II, Mathematics I, Latin I, Criminal Law I, Chemistry I, and Constitutional Law I.

The following courses were taken by Mr. C. Somasundrum:—English III, History II, Psychology II, Mathematics I, Chemistry I, Latin I, and Ethics I.

Mr. Naidoo, it will be noticed, has taken five law courses for his B.A. This entitles him to an exemption from the Prel. L.L.B. To secure the latter degree he has now, therefore, to put in two years more study.

It is also learnt that Mr. Jhurin Ramlakie has passed his second year in five subjects for the B.A. while Mr. Joseph Gabriel has also secured a pass in five subjects for his first year. Mr. Gabriel has in addition to his normal degree work also secured the Fort Hare College Diploma in Education.

Mr. G. Singh, B.A. took five subjects last November for his Prel. L.L.B., and news has come that he has secured a pass in all of them. They are: Roman Law I, Roman Dutch Law I, Constitutional I, Native Law I and Criminal Law I.

Durban Indian Market

New By-Laws

The official Gazette of the Province of Natal, dated 26th ultimo, contains the Indian Market By-laws as finally passed by the Durban Town Council at a meeting held on the 22nd December, 1933. Part I., Indian Market to be operative with effect from 1st March, 1934, and Part II., early morning section with effect from 1st February, 1934.

PART I.—INDIAN MARKET.

The market will be open every day, except Sundays and Public Holidays, during such hours as the Town Council may from time to time determine.

The stalls and stands will be let on monthly tenancy terminable upon one month's notice on either side, and the tenant has no right to the refund of any sum which he may have paid as bonus in respect of the tenancy, or to any compensation whatsoever.

No stall-holder may sub-let his stall or stand without the previous consent in writing of the market-master, and no stall-holder may transfer his tenancy except with the approval of the Council. The market-master may divide the market into sections for the sale of different classes of articles, and may direct that any particular articles shall be sold only in the section set aside for the sale thereof.

The market-master may enter any stall or stand for the purpose of inspecting any articles of food exposed for sale, and, if such articles are found to be diseased, unwholesome or unfit for human consumption, he may seize, condemn or destroy the same without compensation to the owner.

No stall-holder may construct any fixtures or make any structions without the permission of the market-master.

Every stall-holder is responsible for any breach of the By-laws committed by his servants.

The Town Council may set aside a section of the market for the exclusive use of Natives for the sale of meat and offal, and for the carrying on of such other trades as the Town Council may determine. These stalls will be let on daily tenancy and no tenant will be entitled to occupy same for more than one day.

The Council is not responsible for the loss by fire, flood or theft, or from any other cause, of any goods the property of any tenant in the market.

TARIFF OF CHARGES.

Monthly stall or stand tenants are payable as follows:

Refreshment: £5.
Sweetmeat: £2 10s., half-size; £5, full-size.
Produce: £2 10s. per half-size; £5, full-size.
Produce and Groceries: £3, half-size; £6, full-size.
Groceries: £3, half-size; £4, three-quarter-size; £6, full-size.
General Merchandise: £3, half-size; £6, full-size.
Soft-goods £3, half-size £6, full-size.
Hardware: £3, half-size £6, full-size.
Greengroceries: £2 10s., half-size; £3 10s., three-quarter-size; £5, full-size.

Butter and/or Eggs: £3, half-size; £6, full-size.
Betel Leaves and/or Cocoanuts, and/or Leaf Tobacco: £2, half-size; £4, full-size.
Live Poultry: £2 10s., full-size.
Pork (outside cubicle): £3 10s. per cubicle.
Butchery: £6, full-size; £4 for Stall No. 147; £3 10s. for Stall No. 124; £2 5s. for Stall No. 138.
Sheep Offal: £3 10s., full-size.
Dry Fish: £4, full-size.
Minerals, Bread, Cakes, etc. (outside cubicle) £2 per cubicle; £3 10s. for Cubicle No. 176.
General Merchandise or Fishing Tackle or Hardware (outside cubicle), £3 per cubicle.
Fresh Fish: £1 10s., full-size, £1 10s. for Stall No. 107.
Fresh Fish Tables: £1 per table.

STAND RENTS.

Groceries, Indian Cakes, Earthenware Pots, Artificial Flowers, Produce, Betel Leaves and/or Cocoanuts and/or Leaf Tobacco, each to pay 10s. per stand.

NATIVE MEAT HALL.

For small stalls, at from 1s. 6d. to 2s. 6d. per stall per diem, according to position and size of stall.

For meat stalls, at from 2s. 6d. to 7s. 6d. per stall per diem, according to position and size of stall.

For spaces for head chutters at 6d. per space per diem.

TRANSFER FEES.

£2 15s. 0d. ... the fee of the transfer of any stall or cubicle at ... a rental of £3 and under; £5 ... for rentals of over £3.

The 10 tables for the sale of fresh fish are counted as one stall and the fee is £5 ...

£1 15s. is the fee for the transfer of any stand.

Any person contravening any By-law is liable on conviction to a penalty not exceeding Five Pounds, ... in default of payment, to imprisonment with or ... until labour for a period not exceeding ... months.

DEFINITIONS.

"Occupier" means the tenant or occupier of any stand or stall in the market.

"Grower" means any person who grows agricultural produce on his own land or on land rented by him.

"Speculator" means any person who buys agricultural produce on the farm or garden on which it is grown or from a market outside the Borough and brings the same to the market for sale.

"Trader" means any person who buys agricultural produce or other articles from a market within the Borough, or from a local dealer or agent, or imports such produce or articles from outside the Borough for sale in the market.

"Manufacturer" means any person who makes ... native-made furniture, implements and ... pots.

"Agricultural Produce" means anything grown on a farm or garden for human consumption, and includes flowers, green lucerne, green forage and ... h dried products as the market-master may ... be sold.

"Closing Hour" means 9.30 a.m. on Mondays, Tuesdays, Wednesdays, Thursdays and Fridays, and 10 a.m. on Saturdays.

Every ... holder must vacate his stand as ... as he has sold the contents of his vehicle, crate or other receptacle, although it may not be closing time.

No person may sub-let any stall or stand.

Vehicles may not be driven or taken into the market after 9 a.m. without the express permission of the market-master.

At the closing hour a warning bell will be rung after which no further sales may take place.

Growers and speculators may deposit unsold goods in the Storage Room on payment of the prescribed fee. All articles so left are at owner's risk.

The gates of the market will be closed 10 minutes after the closing hour and no person may remain in the market after the gates are closed.

TARIFF OF CHARGES.

The following fees or charges shall be payable to the market master in respect of all goods sold or offered for sale at the Early Morning Section in the market:—

1. *For Agricultural Produce (excluding Straw, Grass):*—

Fees payable by growers and speculators.

(a) For two-wheeled vehicles, irrespective of whether the produce is loose or is contained in baskets, boxes, sacks, bundles or packages, 1s. per vehicle.

(b) For four-wheeled vehicles, if produce is carried loosely, 2s. per vehicle.

(c) For four-wheeled vehicles containing a portion of loose and a portion of packed produce, 2s. per vehicle, plus 2d. to 6d. per basket, box, sack, bundle or package (according to size).

(d) For four-wheeled vehicles containing produce all packed in baskets, boxes, sacks, bundles or packages, 2d. to 4d. per basket, box, sack, bundle or package (according to size).

No charge for vehicle if total fees exceed 2s., otherwise minimum of 2s. per vehicle.

(e) For baskets, boxes, sacks, bundles or packages (when carried by persons themselves), 1d. each.

(f) For boxes, baskets, sacks, bundles or packages brought in rickshaws, handcarts or in vehicles drawn by more than two animals, unloaded at the entrance and carried by hand into the market, from 2d. to 4d. per basket, box, sack, bundle or package (according to size).

(g) For storage of unsold produce for the first day free; but if same produce is brought in for storage, 2d. per basket, box, sack, bundle or package.

2. *For Strawberries*:—

From 1d. to 6d. per basket or box (according to size).

Fees payable by manufacturers.

3. *For New Baskets*:—

(a) Small size, 1d. per pair; (minimum 1d.).
(b) Large size, 1d. each.

For wooden mortars with or without pestles, 3d. each.

For wooden pestles (not with mortars), 1d. each.

For Bamboo poles for carrying baskets, 1d. per pair; (minimum, 1d.).

For Winnowing Baskets, 1d. per pair; (minimum, 1d.).

For axe handles, 1d. per pair; minimum, 1d.).

For Indian grass hand brooms, 1d. per doz.; minimum, 1d.).

For any other article not enumerated above, 1d. per article.

4. *For Native-made Furniture*:—

From 1d. to 6d. a piece (according to value)

5. *For Earthenware Pots*:—

(a) For two-wheeled vehicles, 1s. per vehicle
(b) For four-wheeled vehicles, 2s. per vehicle
(c) If carried by hand, 3d. per basket.

6. *For Poultry* :—
   (a) For ducks, fowls, geese (full grown), 1d. each.
   (b) For chickens and pigeons, 1d. per pair; (minimum, 1d.).
   (c) For turkeys and peacocks, 3d. each.
   (d) For rabbits, guinea pigs and any bird not enumerated above, 1d. each.
7. *For Stands* :—
   (a) Stands for the sale of agricultural produce and other articles, at the rate of from 6d. to 3d. per stand per diem (according to size, class or trade and position.).
   (b) Special stand for eggs, from 3d. to 6d.
   (c) Special stands for betel leaves, 6d. per *basket*.
   stand.
8. For refreshment room: rental, £10 per annum.

Colonial Born And Settlers Welcome Prince George

THE Colonial Born and Settlers' Indian Association sent the following wire to H.R.H. Prince George, care Prime Minister, Capetown :—

"Colonial Born and Settlers Indian Association representing South African born and permanent Indian settlers extend warm welcome to these shores. We desire express through you our unswerving loyalty to His Majesty. May your visit to South Africa be the means of bringing together all sections of the community into one homogeneous body who would work in the best interests of this glorious country."—CHRISTOPHER, President, Little Grey Street, Durban.

H. R. H. Prince George's Reply

The following reply was received by Mr. Christopher from the Controller to Prince George :—

"His Royal Highness Prince George much appreciates message of welcome and loyalty from Colonial Born and Settlers' Indian Association and will take earliest possible opportunity of conveying latter to His Majesty."

Tribute To Late Thambi Naidoo

By Mr. Hy. S. L. Polak

To The Editor, INDIAN OPINION.

Sir,—I have only just learnt, having been deprived of papers during a recent illness, of the death of my dear old friend and fellow-worker Mr C. K. Thambi Naidoo. The news recalls the many occasions of co-operation with that brave and indomitable man that I had during the long-drawn-out passive resistance struggle. I drew much encouragement from him, and I recognised in him one of the very few of those engaged in this struggle whose spirit nothing could break. He was during that period a man of whom India could well be proud, for he bore her banner aloft before the eyes of the weak, the greedy and the hostile. In the darkest days his was a voice of confidence, as in the hour of triumph his was a counsel of moderation. To me he had been a most loyal and stimulating colleague, and I am glad to pay this last tribute to his memory and to offer the deep sympathy of my wife and myself to his family. May I ask you kindly to convey this to them?

Yours sincerely,
H. S. L. POLAK.

Union Jack House,
265, Strand, London, W.C. 2.
12th January, 1934

Drama

Occidental And Oriental

(By HAMLET)

LEISURELY turning back through the pages of history one seems instinctively to falter and peep admiringly at the ancient Greeks. The Greek era is perhaps the most romantic, the most full, that Man has hitherto traversed. Particularising, the Greeks may be accredited, for instance, with the enviable reputation of having been the pioneers in establishing drama as a definite aspect in the social life of man. Though their drama may sometimes be stigmatised as having been mythical and allegorical, there is no doubt that the genesis of the drama may be traced right back to the toga-ed Greeks. With the advent of the Roman Empire, however, Greek drama fell into decadence and it was not to be revived till the beginning of the 16th century in England, when the Renaissance fervour, overflowing from the Continent and from Italy in particular, into, what may be called at that time, highly initiative England, once more made it possible for the playwright to breathe. The whole of the Middle Ages, which are often rightly capped with the epithet, *dark*, seems to have arrested not only the growth of the drama but all forms of art. With the exception of the Nibelungenlied, man, apparently due to shortsighted religious bigotry and oppression, was never able during mediæval times, to improve his cultural lot. Thanks to the Renaissance, which brought in its trail, freedom from dogmatic conventionality and narrow ecclesiastical orthodoxy, the drama in 16th England burst forth with conserved vigour like a bird that had long been encaged. In this way, one might easily trace the gradual evolution of the drama to its present form. But such is not the object of this epistle.

* * *

On January 6th, I had the pleasure, which is by no means unique in Durban, of witnessing "Sahishnuta" or "Tolerance" which is the English synonym. The play was staged by the members of the Arya Woonnati Natak Mandal in Durban and though the same play was staged 10 years ago in Durban, it drew an overwhelmingly large audience. The acting, generally speaking, was commendable. N. Balbahadur, the producer-playwright evinced more merit from the patient audience than one thought possible. A. Hulpsingh, the stage manager, also assumed a minor role in the play and with N. Balbahadur were the leading artists; both possessed natural histrionic talent. They be what all great artists do; they seem to put their souls into their parts. Master Lutchmi, nimble of foot impressed with his manly dancing and voice.

* * *

There were others in whom was discernible artistic ability but I do not wish to labour such crude talents and trivialities. It may be quite a theme. What I should like to know is: why was there such a huge galaxy of songs. Everybody sang from the villain, Govind, to the heroine, Raghuman. Discords as bad as ours but one would, in the case of drama, certainly prefer a dearth of singing than an excess of it.

* * *

The play started at 11 p.m. The final curtain fell at 4 a.m. One begins to wonder whether seven hours, when others are ordinarily asleep, is not labouring the point. Circumstances, perhaps, are often taken into consideration but between the Indian play I witnessed and the typical modern play there appears to be a yawning gulf. Not that I blindly advocate following the modern tendency of regarding everything occidental as ideal but for convenience, for effect and impressiveness, the more this gulf is bridged, the more progressive and living will be the current form of Indian drama. Short plays are often very effective; they create no tedium, they eliminate an excess of oratorio and when the final curtain is turned down the audience is left as fresh as when the

play started. This seems to be the *sine qua non* of the art of acting.

* * * *

It will now be apparent why I described at the outset the gradual evolution of the drama in the West. Oriental forms of drama can remain essentially so without in any way impairing its colour, but if the history of Western drama has lessons for the playwright, let him not regard them with disdain. Shakespeare breathed life into the English stage by borrowing on the plots of the Italians and the thingmphies of old Latin chronicles. Shelley, Keats, Byron and Wordsworth, in their manner, drew much of their inspiration from the non-orthodox free-thinking Continent. So too, if there be aspiring artists and playwrights whose genesis may be traced to the East, let them not ignore entirely the universal lessons of the West. On the universal pool let us build.

* * *

Please think forgivingly of me if I injure even in the slightest degree, your tender susceptibilities. Remember; harmful are the wounds of a friend. I meant not to decry "Sahishanta" or any other play. My point is clear. In fact, not to be hyperbolic in the slightest degree, the audience was not in any way disappointed; they emerged from the ordeal with tears of deep pathos for the heroine; they were attracted it was the best they had seen; it was good but in the light of what I have said might it not have been better? I leave you to judge.

Social And Personal

Weddings

Joseph—Jones

A VERY pretty wedding was solemnised at Christ Church, Sydenham, on Saturday, 3rd Feb. The bride was Miss Christina Joseph, the youngest daughter of Mrs. John Joseph of Overport; while the bridegroom was Mr. Anthony Johns, second son of Mr. and Mrs. Anthony C. Johns of Sarnia.

The nuptial service was celebrated at Christ Church at 11.30 a.m. The Church was packed to capacity—a regular feature on nuptial occasions. The officiating Minister was Father W. H. Satchell, priest-in-charge of the St. Aidan's Mission.

After the completion of the nuptial rites the guests were entertained to lunch in the Sydenham Boys' School Hall.

The bride was handsomely attired in white, wearing Nurse and veil to match. After the luncheon Father Satchell proposed the toast of the bride and bridegroom and spoke in very eulogistic terms of the bride's mother who, he said was a very popular personage in the Indian community. "One can hardly think of St. Aidan's Hospital," he said, without thinking of Mrs. Joseph.

Other speakers were Advocate A. Christopher, Messrs. Joseph, Rayeppen, B.A., A.D. Lazarus, B.A., The bridegroom suitably responded.

In the evening a musical entertainment was provided for, which was attended by a very large crowd.

Nadasen—Pushpum

THE marriage of Mr. V. Nadasen Moodley, second son of the late Mr. and Mrs. V. V. Moodley of Malvern with Miss Pushpum, third daughter of Mr.

Rev. Deacon C. J. Vincent Lawrence, O.M.I.
whose ordination to the priesthood took place recently at the Immanuel Cathedral, Durban.

and Mrs. M. M. Moodley of Stanger took place on Sunday, February 4 at the bridegroom's residence, off Seymour Road, Malvern. There were nearly a thousand people present. After the ceremony the guests were served with a sumptuous dinner and the service was well conducted under the supervision of Mr. P. Naidoo and others.

Naidoo—Pillay

THE marriage of Mr. Gopala Krishna Naidoo, son of the late Mr. Arumugam Naidoo of Overport with Miss Vijayathamal Pillay, fourth daughter of Mr. and Mrs. K. K. Pillay of Greenwood Park took place on Sunday, February 4, at the I. C. U. Hall, corner Cross and Prince Edward Streets, Durban. Dinner was served to a large number of friends and relatives who were present, at 12 noon and nuptial ceremony was performed between 1.47 and 2.11 p.m. Music for the occasion was supplied by Prospect Orchestra Club and was conducted by Mr. S. Nurasimulu Maistry.

Farewell Reception

Mr. R. B. Chetty of Durban who is trustee of the M. K. Gandhi Santhanmil School, May Street, Durban, is to be given a farewell reception by the school at the School Hall on Sunday, February 11, on his departure for India.

General

Mr. S. A. Bhabha, the manager of the firm of M. I. Dadabhay, of Carolina, left with his wife for pilgrimage to Mecca. He will also visit Arabia, Palestine, Syria, Egypt and India.

Mr. Roopsingh of Chakkaskraal donated the sum of £5 to the Aryan Benevolent Home, Mayville, on the occasion of his son's wedding which took place recently at Inanda.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

D.D.I.F.A.—Annual Meeting

The annual general meeting of the Durban and District Indian Football Association took place at Currie's Fountain on Wednesday evening, Jan 31. The following clubs were represented: Daffodils, Sastri College, Pirates Grey Stars, Avondale, Stella and Railway.

The financial statement as well as the auditor's report were read and after lengthy and laudatory remarks by the chairman, Mr. K. A. Chin, the sport was approved. A balance of £26, approximately, was shown for the previous season.

Thereafter the elections took place. The following are the new officers for the ensuing season:—

Patrons: Mahatma Gandhi and Mrs. Sarojini Naidu, presidents: Mr. K. A. Chin (re-elected), vice-presidents: Messrs. M. Thajmoon, C. M. Pillay, M. John, C. N. M. Khan and S. N. Moodley; secretary and record clerk: Mr. N. Sullaphen, hon. treasurer: Mr. J. S. Roopnarain, hon. auditor: Mr. M. B. Ismoo. A vacancy having occurred amongst the hon. life vice-presidents through the demise of Mr. J. M. Francis, Mr. S. L. Singh was elected to the post.

Authority was granted to affiliate the association to the Natal Football Association, and the next meeting of the council will take place on the first Tuesday in March to elect the various sub-committees.

S.C.I. Football Association

The South Coast Indian Football Association held their annual meeting on Saturday, Jan. 27. The following officers were elected: Mr. P. M. Pillay (president), Mr. D. J. Francis (hon. secretary), A. Munnich (hon. treasurer). The finances of the association are in a flourishing condition, and they are to be complimented on having procured their own playing grounds in the district at a sum of £700. By carefully conserving their resources, the officials have paid off more than half the amount, and it is a credit to their initiative that many revenue promoting and interesting fixtures have been staged on their grounds.

Cricket

Barnato Cup Tournament

The Barnato Cup Tournament organised annually by the South African Coloured Cricket Board will be held some time in Easter. The Natal Indian Cricket Union have forwarded their affiliation fees for participation in the tournament. The Union complains that last year a similar cheque was forwarded to the S. A. Board but no acknowledgement of the amount was received. Mr. Richards, President of the Board, has, however, intimated his willingness to inquire into the matter. The Barnato Cup Tournament in cricket corresponds to the Soo Chin Cup in soccer, except for the fact that the latter is confined solely to Indians, whereas the former is open to all provincial non-European teams.

Boxing

The big return fight between Arthur Cupido of the Cape and Mottee Kid Singh is slowly drawing nigh. The promoters wish to make it known that the booking will close at 4 p.m. on the afternoon of February 10. Thereafter there will be no booking whatever. Until now the booking has been unusually heavy and if this may be taken as an indication of the crowd that will see the fight one feels no doubt that the Town Hall will be filled to bursting point on the great night. Very keen interest is being evinced in the fight and whatever be the decision that contest will become epic in the annals of South African non-European boxing.

Arthur Cupido, it is learnt, has come down to the stipulated weight, viz. 9st. 7lbs without much impairment to his health or vigour. He arrived in Durban on Wednesday last by the Cape mail. He is confident of victory. So is Mottee Kid Singh, whose trainer Jack Llewellyn, feels the fight will end by the short route. Kid is hard at training and warming that he is still in the pink of condition by the 10th he ought to repeat the former decision.

The supporting bouts, too, are well up to the mark and ought to yield boxing fans a good deal of enjoyment.

Tennis

Moonlighters vs. Spes Bona

The Moonlighters B of Sydenham beat the Spes Bona B of Durban on Sunday, 28th ult. The match was played on the Moonlighters' court at Sydenham. A fair crowd gathered to witness the match which was one of considerable importance in the "B" division league. Despite the intense heat some good tennis was witnessed. The home team beat the Spes Bona by 5—0.

Next Sunday the Moonlighters play Verulam B whom they ought easily to beat. Should they win they play Sydenham B for the final in the "B" division league. This ought certainly to prove one of the most interesting matches of the season.

It is also learnt that immediately after the completion of the league fixtures the Natal Tennis Union will arrange their annual single championships.

Golf

The annual club championships of the Durban Indian Golf Club will be held at the Currie's Fountain golf links on Sunday, Feb 11. Entries for this competition will be received by Mr. Kadoos at 102 Prince Edward Street, until 8 a.m. on Saturday, 10th. This is the most interesting competition of the club.

Indian Child Welfare Society Centre
150, BROOK STREET, DURBAN
Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.
Lady doctors give free attendance.
Tuesday morning 8-30 o'clock Friday afternoon o'clock

Indian Technical Institute

Evening commercial classes will recommence at Sastri College on Wednesday, Feb. 14, at 7 p.m. Students will attend for enrolment at the College on Monday, Feb. 12, at 7 p.m.

SUBJECTS

The following subjects will be taken provided a sufficient number of students enrol of each subject English Afrikaans, Book-keeping, Accountancy, Commercial Arithmetic, Commerce, Salesmanship, Shorthand and Typewriting.

P. R. PATHER,
Hon. Hon. Secretary.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter in for publication to reach here not later than Wednesday.

Manager 'Indian Opinion'

THE INDIAN REVIEW

Editd by th Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

[illegible] of a [illegible] Indians overseas. [illegible] Indian struggle under the [illegible] Gandhi was in constant communication [illegible] and to explain [illegible] the agitation in India as well as [illegible] the interest [illegible] Mr. [illegible] regular correspondence with him. When the deportees reached Madras Mr. Natesan tendered them full assistance ..." In this public work, his monthly [illegible] *The Indian* [illegible] Mr. C. F. Andrews [illegible] Mr. Natesan, owing to [illegible] Indians, and I carried a message of affection from [illegible] Mahatma Gandhi when I departed from here to Madras for South Africa at the end of November, 1913. The cause of Indians abroad has found in [illegible] worker, and now, in the Council of State, [illegible] Minister for Indians Overseas."

Mr. [illegible] I well remember the gallant support [illegible] the critical [illegible] Mr. [illegible] of Indians [illegible] of the Legislature.

Single copy: One Shilling

Annual Subscription: Foreign: 12 Shillings.

Books are given at concession rates to subscribers of the Indian Review. Any one who wishes to buy books at concession rates must remit 12 shillings one year's subscription [illegible]

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

Special January (New Year) Number

Of The 'Indian Review'

CONTENTS

THE INDIAN DEMAND
By Sir P. S. Sivaswami Aiyar

CURRENCY PROBLEMS
By Mr. H. G. Williams, M.P.

THE CAPITATION TRIBUNAL
By "A Nationalist."

FORESTS IN FEDERAL INDIA
By Mr. B. M. DATTA, M.Sc.

COMMERCIAL DISCRIMINATION
By "Politicus."

GOD AND THE UNIVERSE
By Rt. Rev. E. H. M. Waller

THE NEW TURKEY
By Prof. Pantambekar, M.A. (Oxon)

ISLAMIC HISTORY
By Sir Ahmed Amin-Jiaz

H. G. WELLS ON EDUCATION
By Prof. B. R. Bhatia, M.A.

WRATH OF SHIVA: A Story
By Mr. Fred Farrar

RSVP CONTROVERSY
By Prof. K. K. Sharma, M.A.

I.C.S.—A REPROACH?
By Mr. P. R. Srinivas, M.A.

FISCAL AUTONOMY FOR INDIA
By Sir Tej Bahadur Sapru

MUSIC AND EMOTION
By Mr. H. P. Krishna Rao, B.A.

RECENT CONVOCATION ADDRESSES

SUBORDINATE OR EQUAL
By Mr. M. P. Gandhi, M.A.

INDIAN ASPIRATIONS

WORLD EVENTS

TRADE AND FINANCE

INDIANS OVERSEAS

DIARY OF THE MONTH

THE WORLD OF BOOKS

INDIAN STATES etc.

PORTRAITS AND ILLUSTRATIONS

Price 1 sh.

Those who enrol themselves as subscribers for the year 1934 by remitting 12 sh. will be given our Special December Number *free*. A number of books are given at concession rates only to subscribers of *Indian Review*. Any one who wishes to buy books at concession must remit (12 sh). one year's subscription to the *Review* in advance.

G. A. NATESAN & Co., Publishers, Madras.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૮ અંક ૬

વિષય સૂચી

રેવ. સ્વામીનારાયણ આયંગર (અગ્રલેખ)	૫૪
દુઃખી ગિરમીટિયા	,,
મી. પોલાકની ગાદીએ	,,
સાક્ષર આદિકાનો વર્તમાન સવાલ	૫૫
કોલોનાઈઝેશન કમીશનર પ્રીન્સ જ્યોર્જને આવકાર	૫૬
ડરબન ઈન્ડિયન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની સોસાયટી	૫૭
ટ્રાંસવાલમાં હીંદીઓ માટે નવા નિયમો	,,
ટ્રાંસવાલના ખબરો	૫૮
ઓર્ડેંગ્સ્ટ્રી રાજ્યના ખબરો	૫૯
વિવિધ સમાચાર	૬૦
ડરબનની હીંદી મારકેટ	૬૩
પુસ્તકનું નામ	૬૫
ગીતા અક્ષર	૬૬

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, ૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૮

રેવ. સ્વામીનારાયણ આયંગર

ભારતમાતાના દુઃખોનો પાર નથી. હજારો નિર્દોષ લોકો સ્વાતંત્र्यની લડતને અંગે કેદખાનાઓની કોટડીઓની અંદર અસહ્ય સંકટો સહી રહ્યા છે. કંઈ કેટલે ઠેકાણે હજુ બાલ્યા કે ઘેરાવા તેમ તેની સાથે સાથ બીજા પણ કેટલાક અકથ્યપણે ભોગવવી પડે છે. જેવા કે ફાંસી, કારાવાસ અને ધારિક ગાયકાઓ. મહાત્મા ગાંધીજી જેવા રાજદ્વારી લડતમાં લાગ્યા ત્યારથી તેમને સજાઓ પોતાની સાથે સાથે રાજકીય કેદીઓ જગતના સ્વતંત્ર અસ્તિત્વને નાબુદ કરવામાં રેડી રહેવાની રજા પડી છે. હજુ તો એ ચાલી રહ્યા છે તેવામાં કેદી નંબર સાંભળેલા એવા ધરતીકંપે પાડેલા કેરની દુઃખદ ખબર સાંભળવામાં આવી અને હૃદય ભગ્ન થયું. પીડાયેલા પરિવારની બેહાલના આંસુ હજુ લુછાયા નથી ત્યાં તો એ. રંગાસ્વામી આયંગરના અવસાનનો કેરને જબરદસ્ત કટકો પડયો છે. શ્રી. આયંગર મદ્રાસના સાથી અગ્રગણ્ય રાષ્ટ્રિય નેતાઓમાંના એક હતા. તેમનો જન્મ ૧૮૭૩ માં થયો હતા અને પ્રેસિડન્સીની કાંઈ રહ્યા. તેમણે મદ્રાસની પ્રેસીડન્સી કોલેજમાં અભ્યાસ કરી તેઓ તે કોલેજના ગ્રેજ્યુએટ બન્યા હતા. પાછા સેક્રેટરીએટમાં તેઓ દાખલ થયા અને ત્યાર બાદ નાજોરમાં ડીવીઝનલ તરીકે પ્રેક્ટીસ કરતા હતા. તે પછી તેઓ મદ્રાસના જાણીતા 'હીંદુ' પત્રની સાથે જોડાયા અને તે તરીકે કાંઈ એક અરસા દેશી વર્તમાન પત્ર 'સ્વદેશ મીત્રન' નું તંત્રીપદું કરતા હતા. અને ૧૯૨૧ ની સાલમાં 'હીંદુ' નું તંત્રીપદું લીધું. તે આગળ બીજી અને ત્રીજી ધારાસભામાં ચુંટાયા હતા અને ૧૯૨૫-૨૬ દરમીયાન સમસ્ત હીંદીય સ્વરાજ પાર્ટીના સેક્રેટરી હતા. અને ૧૯૨૬-૨૭ માં રાષ્ટ્રિય મહાસભાના સેક્રેટરી હતા. સ્વ. રંગાસ્વામી આયંગર ૧૯૨૭ માં લંડન માં મળેલી ગોળમેજી પરિષદમાં ગા ગાંધીજીની સાથે ગયા હતા. અને ત્યાર બાદ ૧૯૩૧ માં મળેલી બીજી ગોળમેજી પરિષદમાં તેમને આમંત્રણ મળેલું જેનો તેમણે અસ્વિકાર કર્યો હતો. તેનું કારણ એ જવાબદાર હતું કે દેશના અગ્રગણ્ય નેતાઓ કેદખાનામાં હતા અને જેઓને આમંત્રણો આપવામાં આવ્યાં હતાં તેઓ દેશની પ્રજાના પાંચ નેતાઓ ગણાતા. આ ભાગ લેવાના અસ્વિકારે દેશભરમાં સ્વ આયંગરની પ્રતિષ્ઠા વધારી દીધી હતી. તેમનું 'હીંદુ' પત્ર આજે સાથે મોખરે ગણવાલાયક પત્ર ગણાય છે. જેનું મોત સ્વતંત્રતાના મંગલ અને તંદુરસ્તી ચિરાગાલાલે પડે છે સાક્ષર આદિકામાં આપણું સ્વ. આયંગરના અવસાનથી એવું દુઃખ થયું છે કાંઈ જેવું અગ્રગણ્ય રાષ્ટ્રિય નેતા હોવા ઉપરાંત તેઓ સાક્ષર આદિકાના હાદી સવાલના ઉંડા અભ્યાસી હતા. અને તેની હંમેશાં મજબુત હિમાયત કરતા રહ્યા હતા. હીંદુસ્તાનમાં એવી એક પણ હવાલ નથી આવેલી કે જ્યારે તેમના પત્રમાં સાક્ષિય આદિકાના સવાલની ચર્ચા ન હોય. હાલમાં આવેલાં છેલ્લાં 'હીંદુ' પત્રમાં પણ એક અગ્રલેખ સાક્ષિય આદિકાની રાજકારી સ્થિતિ ઉપર છે જેમાં વર્તમાન સ્થિતિનું કરવામાં આવેલું અવલોકન સ્થિતિ વિશેના અભ્યાસપૂર્ણ ઉંડા અભ્યાસનો પુરાવો આપનારું છે. બીજા એક અંકમાં સ્વ આયંગરે રાંધણ્ય દર્શના રોયલ કોન્સ્ટીટ્યુશનલ કોન્ફરન્સની પરિષદનું પ્રમુખપદ દીપાવ્યું હતું. તેમાં તેમણે પ્રમુખસ્થાનેથી આપેલું ઓજસ્વી ભાષણ પણ ઘણું મહત્વનું છે. અંતિમ ક્રાન્તિ અધ્યક્ષીય છે અને પ્રસ્તુત સંજોગોમાં આ દેશમાં આપણી કોમને ખાસ કરી લાગુ પડે છે. આ મોજના અંતમાં તે કિતાબના અંત ને નહિજ ગણાતા આ શબ્દો કહ્યા:

> મારે તમને એકજ સંદેશો આપવાનો છે અને તે એ છે કે તમે અત્યારના કાળા એકસંપી થાઓ. તમારા પ્રતિનિધિઓની આપોકોની રીતોથી દૂર કરી તમે તે રીતે એ એકય મેળવે. કે જેના વિના તમે અન્ય રીતે ઘણો જ કરશ વિજય મેળવી શકો.

આ શબ્દો આપણા દેશ ઉદયમાં ઉતારી એ અને તેને અમલમાં મુકવાને પ્રયત્નશીલ થઈએ તો એ જ એક સુંદર અંજલી જે મહાન દેશભક્તને આપણે બીજી શું

આપી શકીએ! અમે પ્રાર્થીએ છીએ કે પ્રભુ આપણને એ સદ્‌બુદ્ધિ આપે. દાક્તરોના માન ઘોકમાં સાઉથ આફ્રિકાના દીકરાઓ તમેલ થાય છે અને વર્તમાનના આવતા પ્રભુ આપણા સૌને આપો અને સ્વર્ગસ્થના કુટુમ્બીજનોને થયેલી મહાન ખોટમાં ધીરજ આપો એવી અંતઃકરણપૂર્વક પ્રાર્થના કરે છે

દુખી બિહાર

મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલ

મહાત્મા ગાંધીજી તરફથી અદાસમાં પોતાની મુસાફરીપરથી અમારા પર તાર આવેલો છે જેમાં તેઓ બીહારમાં ધરતીકંપના ત્રાસથી દુઃખી થઇ પડેલા ભાઇઓને મદદને માટે પોતે કરેલી જાહેર અપીલ તરફ ધ્યાન ખેંચે છે અને આ દેશમાં ફાળો કરી બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ પર પટના મોકલી આપવા જણાવે છે.

જેઓએ ધરતીકંપના સ્થાનિક વર્તમાનપત્રોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા હૃદયદ્રાવક હેવાલો વાંચેલા છે તેઓને આ બાબતની અગત્યના રમજાવવાની ભાગ્યેજ જરૂર રહે છે. મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલ દરેક વ્યક્તિએ પોતાની નજર આ વખતે માતૃભૂમી તરફ ફેરવવાની આવશ્યકતા દર્શાવે છે. મહાત્મા ગાંધીજીની અંગત અપીલ પછી અમારા તરફથી કંઇ પણ વધારે દબાણની જરૂર નજ હોય.

મુનીયનમાં આપણા ભાઇઓની અનેક નાની મોટી એસોસીએશનો અને સોસાયટીઓ છે કે જે વખતો વખત આવા પ્રસંગે પોતાની ફરજ બજાવતી આવેલી છે. ડરબનમાં પાટીદાર સોસાયટી અને હીંદુ સેવા સમાજ છે. ઈસ્ટ કોસ્ટમાં હીંદુ મંડળ છે મુલતહેગમાં હીંદુ મંડળ છે એ સિવાય મુનીયનના જુદા જુદા ભાગોમાં દરજી મંડળો, મોચી મંડળો અને એવાં અન્ય મંડળો છે. વળી જુદી જુદી અનેક કલબો છે. એ સઘળી સંસ્થાઓને અને દરેક વ્યક્તિને બીહારના દુઃખી ભાઇઓને માટે પોતપોતાનો ફાળો આપવા અમે વિનંતિ કરીએ છીએ.

સાઉથ આફ્રિકન રેડ ક્રોસ સોસાયટીએ તેને માટે ફાળાના જાહેર અપીલ કરેલી છે. અમારા ભાઇઓ આ તો પોતાનો ફાળો એ સોસાયટીપર મોકલી શકે છે અથવા તો સીધો બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદપર પટના મોકલી શકે છે અમારા તો આ ઓફીસે (ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન, ફી • ફસ) મોકલી શકે છે. આ ઓફીસે મોકલવામાં આવેલી રકમોનો આ પત્રદ્વારા હિસાબ કરવામાં આવશે.

આ બાબતને અત્યંત અગત્યની ગણી પોત પોતાના શહેરો અથવા ટીકડીકેટોમાં ફાળો કરવાના બદલ વિલંબ પગલાં લેવાની મુનીયનના દરેક શહેરોમાં વસનાર અમારા સમણા ભાઇઓને અને બાસ કરી આગેવાનો અને દરેક સંસ્થાઓના કાર્યકર્તાઓને વિનંતિ કરીએ છીએ.

અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે આ કાર્યમાં તેઓ પછાત નહિ પડે.

મી. પોલાકની માંદગી

મી એચ. એમ. પોલાકે કંડનથી મરહુમ થંબા નામહના અવસાનના ખબર જાણીને તેને માટે બહુ દીલગીરી અને મરહુમની બહાદુરીના જુના સ્મરણોને તાજા કરી મરહુમને અંજલી આપનારો તથા મરહુમના કુટુમ્બીજનો પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવનારો પત્ર અમારી ઉપર લખ્યો છે. તેની સાથેના તેમના પોતાના અંગત પત્રમાં તેઓ પોતે ગંભીર માંદગીમાંથી હમણાજ સુપારાપર આવેલા હોવાનુ જણાવે છે. આ ખબરથી આ દેશમાં વસતા દોસ્તોએ તેમજ મી. પોલાકના સમાગમમા આવેલા સર્વેને આપણે બહુ ખેદ થયો હશે. અમે પણ તેમને તાજેતરે પોતાની અસલ તંદુરસ્તીપર આવ્યા છે અને મારતના પોલાક અને તેમના કુટુમ્બી સભ્યોના ખબર નિરાંતમાંથી મુકવા પડે એવા અમે આંતરપ્રાર્થના પ્રાર્થના કરીએ છીએ

સાઉથ આફ્રિકાનો વર્ણનો સવાલ

નાટાલના બીશપનું આહ્વાન

નાટાલના બીશપ કેનાડા અને રેવરન્ડ એફ. એલ્ડરીજ જે નાટાલના નેટાલનેટીવ કંટ્રોલના જાણીતા પ્રતિનિધિ છે તેઓએ વર્ણના સવાલોના સમાન હક્ક અને સમાન નાગરીકત્વની દૃષ્ટિએ વિચાર કરવાનું એક નિવેદનદ્વારા આહ્વાન કર્યું છે. નાટાલના બીશપ મેરીત્સબર્ગની ઇન્ડિયન-યુરોપીયન જોઈંટ કાઉન્સીલના પ્રમુખ છે અને મી. એલ્ડરીજ તેની એકઝેકયુટીવ કમીટીના પ્રમુખ છે. નીવેદન નીચે આપ્યું છે.

એ ચોક્કસ છે કે:

"દેશનું હિત એકજ અને અભેદ્ય છે;

"આપણા હીંદી અને નેટીવ ભાઇબંધ નાગરીકો આપણા હક્કો તેમ જોરી વસ્તીની પણ આબાદી થશે. યુરોપીયનેતર જાતીઓને સંતોષી રાખવી એ સર્વોપરી રાજનૈતિક અગત્યનું છે;

અન્ય જાતીઓની પ્રગતિ અને આબાદીમાં બધ જોનાર મનોદશા સાઉથ આફ્રિકાની સંસ્કૃતિને અત્યંત હાનીકારક રીતે પ્રત્યાઘાત કરનારી નીવડશે;

"જાહેર તેમજ ખાનગી વ્યવહારમાં ઇન્સાફની સર્વોપરિતાએ સાચક નાગરીકત્વ અને નતિક આદર્શનો પાયો છે;

"ખ્રિસ્તી ધર્મના આદર્શ સામાજીક, રાજકીય અને આંતર જાતીય સમસ્યા પ્રશ્નોમાં ખાસ્તવના સિદ્ધાંતનું અસર કઇ રીતે પાલન કરવાનો છે.

"આપણી સમજ આજે બે જાતના મુદ્દા વચ્ચે પસંદગી કરવાનો અગત્યનો પ્રશ્ન આવી પડેલો છે. યા તો આપણો ભાંખ્યનો સુધારો નાનક સિદ્ધાંતો ઉપર રચાયેલો રહેશે અથવા તો ઢંબાણી ઠકાયેલી કમનસીબીપર રચાયેલો રહેશે.

"નીચે સહી કરનારે ઇન્ડિયામાંની ઇંડો-યુરોપીયન કોન્ફરન્સ કાઉન્સીલની વતિ પ્રીન્સી એલિને સમસ્યા વર્ણવતા પ્રશ્નોના સમાન હિત અને ગમતાન નાગરીકત્વની દ્રષ્ટિએ વિચાર કરવા આમંત્રણ કરે છે.

"તેમ કરવાને તે સમસ્યા વર્ણવતા પ્રશ્નોમાં ખ્રીસ્તીની ફરજ શું છે એ સ્થાપિત કરવાને ખ્રીસ્તી ધર્મીઓની સભાઓ ભરવાની સુચના કરે છે.

"તે એ સિદ્ધાંત સ્થાપિત કરવા ઇચ્છે છે કે કોઈપણ નાગરીકોની અને ખાસ કરી યુરોપીયનોની બાંધણીઓને કોમના અન્ય વર્ગોના હિતને લાગુ પડનારો કોઈપણ લાભમાં વધારો આપવાનો આરોપ તે પહેલાંને બધે વર્ગોને પોતાનો મત દર્શાવિવાની તક આપવી જોઇએ અને તેઓના સત્ય નિષ્ઠાથી વર્તણુક થવી જોઇએ.

"તે ભિન્ન જાતીઓ વચ્ચે "પૃથ્વીપર ખુદાનું રાજ્ય સ્થાપજો" એવી આપણી ઇચ્છાની પ્રાર્થનાને અનુસાર ઐક્યપણે મીત્રભાવે સહકાર સ્થાપવાની આબદલાવા રાખતા હોય તેઓને કોન્ફરન્સીલોના સાધ્યો અનવા નિમંત્રણ કરે છે. પ્રીન્સી એમિલિયન્સી-ઓ તેવા મમ્બરો કઇ રીતે એવી તે આશા રાખે છે."

સેનર્ડ, નાતાલ.
એફ. ઓલાટીવ.

ટ્રાન્સવાલ ઇમીગ્રેશન કમીટી

તપાસ આગળ ચલાવવાની ભલામણ

સરકારને સખ્તાઈ અખત્યાર કરવાની સુચના

પ્રીટોરિયા, મંગળવાર ના રાત્રીની [illegible] રવાના થયો હતો:—

ટ્રાન્સવાલ ઇમીગ્રેશન કમીટીએ પોતાનો રીપોર્ટ પુરો કર્યો અને ગઇકાલે દિવસમાં સરકારના હાથમાં મુકયો.

કમીટીએ શોધ કરી છે કે ઘણાક વસાહતને માટે લાયક છે અને રીપોર્ટમાં ઇન્ડિયામાંથી બાકીનામાં મુકાયેલ [illegible] યુનીયન સરકારોએ તપાસ આગળ ચલાવવાની સુચના [illegible] નામદારની બાબતમાં સત્તાધીશને રવાના આપી [illegible]

રીપોર્ટ હાલ સરકારપર મોકલવામાં આવ્યો અને ના પછી આવતા પહેલાં કોઇનું કામ નથી રહેતું.

હાલ સરકાર અખત્યાર

હાલ સરકાર [illegible] પ્રસંગોપાત કરવાના કરારથી અખત્યારથી છે પરંતુ બજારમાં રહેલામાં એવો મજબુત મત પ્રવર્તે છે કે હાલ સરકાર પોતાના આંતરિક રાજદ્વારી કારણોને લઇને આગળ વધવાને બહુ ઉત્સાહવાન નથી અને તેની સુચના પરથી પ્રબળ પક્ષ રાષ્ટ્રિય યુનીયન કાન્ફરન્સમાં આવેલ દોરી ફેડરેશનની લાજ રાખવાની એક બાજુ તરીકે હતી.

બીજા યુનીયનની પ્રબળમીક તપસના રીપોર્ટની ગણાંકુતીયા પહેલ સાબીત કરી કે હાલ સરકાર આ બાબતમાં ખરેખર ગંભીરપણે કંઇક કરવા ઇચ્છે છે કે પછી ખાલી રમતજ કરે છે હાલુકાના રીપોર્ટ મોકલવામાં કરી ઢીલ કરવામાં આવશે નહિ.

હરમીયાન સાઉથ આફ્રિકામાં હોદીઓની સ્થિતિ બીલકુલ આલાજનક નથી. એટલું પાકું રાખવાની જરૂર છે કે યુનીયન સરકારની પ્રબળ્ય પહેલમાં પહેલાં કમીશને સેગ્રેગેશનની ભલામણ કરી ત્યારબીજ એવી રમેલી છે કે નાટાલના એસીયાટીક સવાલનું યોગ્ય રીતે સમાધાન હોદી વસ્તીના પહાડના રક્ષાય આવી શકવાનું નથી.

૧૯૨૩ ના જાન્યુ કરાર પર સહી થઇ ત્યારે રીપેટ્રીએશન સ્કીમને તદ્દ આધારને બાતર નાટાલમાં એ તકરાર ઉભેલ રહી. મોટે ભાગે આદ તેમજ હીંદુસ્તાનમાં હોદી કોમની પ્રગતિઓના કારણે રીપેટ્રીએશનને નિષ્ફળતા મળી અને ૧૯૨૬ માં યુનીયન સરકાર તરફથી હીંદુસ્તાન મોકલવામાં આવેલ એક આનની ઇસ્તાદેજ આ બાબતમાં બાકું અજવાળું પાડનાર છે.

આનની દસ્તાવેજ

એ આનની દસ્તાવેજના જણાવ્યા મુજબ આવ્યું છે કે "એસીસ્ટેડ એમીગ્રેશન સ્કીમની કે યુનીયન છોડી જનારા હોદીઓની સંખ્યામાં દેખીતા ઘટાડો થયો છે એ તરફ યુનીયન સરકારે ઘણું ધ્યાન ખેંચ્યું છે. ૧૯૨૬ પહેલાં [illegible] ૧૯૨૬ માં ૧૨૪૧ ગયા હતા અને ૧૯૨૬ ના બીજા ૬ માસમાં ૨૬૪૮ ગયા હતા. અને ૧૯૨૭ ના જુલાઇમાં અકરારના [illegible] ૧૨૫ માત્ર ૧૯૨૮ ગયા હતા ત્યારે બાકીના તેજ આર માસમાં ૬૬૫ ગયા હતા

કપડાંદીનના દરારો ચાલિશ આફ્રિકાની જાહેર પ્રજાના ટેકા માટેના આધાર ચાલકુર ઇજનારી અપીલ ઉપર રહેલો છે તે જોતાં આ વર્ષની ઉપારણ્ય ચોથી મુદ્દત નિમાની ગંભીરતા સંપૂર્ણ રીતે સમજાઇ રહેશે."

હીંદી આગેવાનો તરફથી હાલ થયેલા અભિપ્રાય પ્રમાણે જે સરકારની આંકડા રહેલી વિગત ઉપર તેમાં શંકા છે ૧૯૨૬ માં નાટાલની હોદી વસ્તી ૧,૫૧,૩૬૦ ની અંદાજવા આ આવી હતી અને ૧૯૨૬ માં [illegible] એટલે ૧૦ ટકા પ્રમાણે આવરાઇવાનો આવી હતી તથા દેખાતી રીતે રીપેટ્રીએશનની યોજના નિષ્ફળ નીવડી.

યુનીયન આ મુદ્દાના સાથે [illegible] ત્યારે હીંદીઓની પ્રગતિ સમજવી મુશ્કેલ બની પડેલી છે અને [illegible] યુનીયન સરકાર [illegible] તરફથી નિયમોમાં [illegible] આપવાની તેઓની અનિચ્છાની [illegible] ઉભી કરેલી છે

પ્રમુખ [illegible] યુરોપીયન વસ્તી ગોદ ભાગે ૧૯૨૬ ના

સભા મુલતવી રાખીને પ્રકાશની ૧૫ મિનિટની રોશની કરી હતી. આ વખતે ૬૦ જોડે પોતાની ઓળખ આપી રાખીજ નથી અને બાસ કરીને કમબખ્તો તેઓની મરામણીઓને માટે વધારે જોરથી લડી રહ્યા છે. દીક્ષ સરકારના સીધા પ્રતિનિધિની સાક્ષિય આપેલ છે ડાબરીયા ફેરાની આંતરીક બાબતોમાં દખલગીરી કરવાનો તેમને છુટ આપેલી દેખાવથી સ્થિતિ વધારે મુશ્કેલ ભરેલી બની પડેલી છે.

પણ્ણા રહ્યોગામા વે બધ વર્ષો રહ્યો, છે કે સરકાર દોષી કેદીની ગેરહાજરીમાં પણ જોઇએ તેટલી સજાવાર્ષ બતાવતી નથી અને જે પ્રજાનો તરફથી આ હાકમે નીમણુંક થયેલાથી ના બોલ્યા સાહેબોમાંથી ઉંબળામાં આવી પડશે એમ માનવા આવે છે.

પ્રીન્સ જ્યોર્જને આવકાર

કેલેડોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલરનો તાર

કેલેડોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિપેન્ડન્ટ એસોસીએશને પ્રીન્સ જ્યોરજને નીચે પ્રમાણે આવકારનો તાર મોકલ્યો હતો:—

"કેલેડોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિપેન્ડન્ટ એસોસીએશન કે સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા અને આ દેશમાં સ્થાયી વસવાટ કરનારા હોવાનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે તે આ કોલોનીમાં આપના આગમનપ્રસંગે આવકાર આપે છે અને આ કોલોની પ્રત્યે પોતાની અડગ વફાદારી દર્શાવે છે. સાઉથ આફ્રિકામાં આપનો મુલાકાતનું પરિણામ પ્રજાના દરેક વર્ગોને આ સુંદર દેશના લોકોને માટે સેવા કરનારું એક અંગ નજીક બંધી રહ્યાં નીવડો."

પ્રીન્સ જ્યોર્જનો જવાબ

ઉપરના સંદેશાનો પ્રીન્સ જ્યોર્જના કન્ટ્રોલર તરફથી એ કોન્ટ્રોલરને નીચે પ્રમાણે જવાબ મળ્યો હતો:—

"નામદાર પ્રીન્સ જ્યોર્જ કેલેડોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિપેન્ડન્ટ એસોસીએશનના આવકાર અને વફાદારીના સંદેશાની પહોંચ દર કરે છે. આ તા. સાઉથસાહેબને પહોંચાડવાને અત્યંત ખુશી થશે."

ડરબન ઇન્ડિયન ચાઇલ્ડ વેલફેર સોસાયટી

વાર્ષિક રીપોર્ટ અને હિસાબ

મજકુર સોસાયટીના વાર્ષિક મીટીંગ ડરબન ટાઉન હોલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ ના મીસીસ ગ્રાહમના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. સોસાયટીના રજુ થયેલા વાર્ષીક રીપોર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ગયા દરમીયાન ૧૯૩૨-૩૩ની સોસાયટીના સેન્ટરમાં હાજરી થઈ હતી. ૬૫ સુધારકના કેસોને ધ્યાન દેવ થયું હતું. ૨૪ કેસોમાં ફેકટોરીજના બાળકો ભાવે અથવા ગરીબ ભાવે સોસાયટી તરફથી પુરા પાડવામા આવ્યુ હતું અને ૩૫ કેસોમાં મહત્ત આપવામા આવ્યુ હતું. જરૂરી કેસોમા દાક્તરી પણ મદત પુરી પાડવામા આવી હતી. પ્રાંતિક કાઉન્સીલ તરફથી સોસાયટીને ૫૦ પાઉંની વાર્ષીક મદત મળે છે.

રજબની હાઉસ કમિટીએ સોસાયટીને બક્ષ સ્કાટલું મકાન બની ચિજોરે સકીત મદત આપેલું છે અને તેની બાંધણા સ્કટલેનો બધારે પણ કાઉન્સીલ તરફથી આપવામાં આવ્યો છે. ના ૧ ની ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ થી સોસાયટીના સેન્ટરનો કબજો હાઉસ કમિટીએ લઇ લીધેલો છે અને તેનો બધ્ય પુરોપીયનોતરફ બાળકોની સુખાકારીને માટે પણ ઉપયોગ કરે છે તેમ કરવાનો વિરૂદ્ધ કરીને કાઉન્સીલને રજુઆતો કરવામા આવી હતી પરંતુ સંતોષકારક પરિણામ આવેલું નથી.

સાપ્તાહિકરથ મેળાની બેરેકમાં ચાલતા બાળકો માટે કલીનીક રખાવવામાં આવેલી છે અને સેન્ટ નકલસ હોલ ને સેન્ટ એન્સ મીશનના સુપ્રીનટેન્ડન્ટ રેવ. સેક્રીસ તરફથી આપવામા આવેલો છે તેમાં તબકાળના. ઉનાળા માટે કલીનીક રખાવી હતી. ઇજાત થયું છે.

સેસાયટીની સ્થાપના બાદ કમેટી પ્રમાણપત્રો આપવા થયો છે કે આપણા ગોરાઓ બાળકોના સુખાકારીને માટે કા. ની જરૂર લાગી છે. બાળકોને માટે બોરાક કપડાં અને દવાની ગોમ પડતી મદા છે અને કાર્યકર્તાઓની પણ મોટી વધારે બધ છે. આવી સોસાયટી હોવી બદલને બાળકોના હિતના બ કાર્યમા સહકાર આપવાને સંસ્થામા જોડાવા વિનંતિ કરે છે.

ટ્રાંસવાલમાં હુંદીઓને માટે ઉચ્ચ શિક્ષણ

વધુ સગવડો કેવી રીતે મળી

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન ટીચર્સ સોસાયટીના પ્રમુખ રેવ. બી. એલ. મુ. નાયાનપ્પી રેન્ડ ડેમી ગેઝ ના નીચે પ્રમાણે લખે છે:—

હીંદીઓને માટે ઉચ્ચ શિક્ષણના સંબંધમાં મારે જણાવવું જોઇએ કે ઉચ્ચ શિક્ષણનો સવાલ હાલી મોજુદ જ નહિ પણ કલકં પ્રશ્નનું પણ બની ગયો હતો.

૧૯૩૨ ની સાલમાં જે બનાવો ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના અગ્રસરોને પ્રભાવથી પોતાના કહીને ડીરેક્ટર ઓ મોલાનને મળ્યા હતા અને પુરોપીયનને કરેલા દેરસ્ત ની રજામંદ જેન્સે ડેપ્યુટેશનની મુલાકાત કરાવી હતી. એડકીંગ ડીરેક્ટરે ઉચ્ચ શિક્ષણને માટે પોતે ઘડેલી યોજના આપી એટલુંજ નહિ પણ તે અમલમાં મુકવાની પોતાની ઇચ્છા પણ દર્શાવી પરંતુ તાત્કાલના અભાવે તે બની શકયુ નહિ. મી. મોલાને સુચના કરી કે ડેપ્યુટેશને ટ્રાંસવાલ પુરોપીયન ટીચર્સ સોસાયટીને મળવું જોઇએ કેમકે હીંદીઓને માટે અલગ હાઇ સ્કુલ થવાની બીજ પ્રશ્ન રાજકારણ જોડાતી નથી પણ સ્કુલોના લાભ ઉઠાવનારાઓની સંખ્યા ધણીજ ઓછી હોવાને લીધે.

મી. રાજગોપાલ જેન્સે ટ્રાંસવાલ પુરોપીયન ટીચર્સ એસોસીએશન અને કોંગ્રેસના અમુક અગ્રસરોને અને હીંદી નિષ્ણાતોની સંયુક્ત સભા બોલાવી પરિણામે આ બને સંસ્થાઓએ ... મોલાનને જોહાનીસબર્ગની હાઇસ્કુલ બોર્ડની ઓફીસમાં મળવા ડેપ્યુટેશને ટાઉનના મકાનની સામે પ્રદર્શન કરવાનો ટેપ્યુ ટેશનમાંથી બાર નાની સબ-કમીટી હોંજમેન રીક્રુટમેન્ટ ઉંડાણની તપાસ કરવા મળી સબકમીટી મકાન અને બગાયો સંબંધ પોતાની બાજ ઉપરી અમલદારો રીપોર્ટ કરો.

તા. ૬ જાન્યુઆરી ૧૯૩૩ ના રોજ આવી તરફથી સબ્બા સામ્રાજ્યમંત્રીઓને નીચે પ્રમાણે કાગળ લોકલ્યા

આપ્યો:—

"વીલેજમેન, ટેંટલાનીસમાર્ગમાં કલર્ડ અને દેશીઓને માટે સંયુક્ત જુનીયર હાઈ સ્કુલ અને ટ્રેનીંગ કોલેજની સ્થાપના.

"અને જણાવવાની સુચના થઈ છે કે એકંદરકમીટીએ કગાટીંગ કોન્ટ્રેક્ટ સ્ટ્રોંગ સ્કુલના ટ્રેનીંગ ક્લાસોને વીલેજમેનનું મકાન તૈયાર થયે. જે ડીસેમ્બર ની પહેલી તારીખે શરૂ થવા પહેલાં નાબુદ થશે. ટ્રાંસફર કરવામાં આવશે.

ડીરેક્ટર ઓફ એજ્યુકેશન તરફથી રજીસ્ટ્રારની આજ્ઞાથી સી. પી. ગ્રોસ. તે ત્યારે હાયર પ્રાયમરી સર્ટીફીકેટ વર્ગ ચલાવવાનું કબુલ કરવામાં આવ્યું હતું.

સંયુક્ત પ્રતિનિધિત્વને પરિણામે ટ્રાંસવાલના પ્રતિનિધિમાં આ પહેલીજ વખત દાદી અને ડચ્છટે વિદ્યાર્થીઓ ટ્રાંસવાલ જુનીયર સર્ટીફીકેટનો માટે બેઠા હતા. જેઓ ડીસેમ્બર કોર્સ લેવા ઇચ્છતા હોય તેઓ હવે હાયર પ્રાયમરી સર્ટીફીકેટ વર્ગ શકશે અને ગેરીકનો અભ્યાસ કરવા ઇચ્છતા હશે તેઓ તેમ કરી શકશે.

૧ વખતના કાળચક્રી ખાતાંના એકઠીંગ ડીરેક્ટર તેમજ જેઓએ આ બાબતમાં મદદ કરેલી છે તે બધાને આભાર આ હકીકત પ્રસિદ્ધ થતી જોઇએ.

ટ્રાંસવાલના ખબર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

હાલ ચલા ઉપદ્રવ

કેરોલીનાના મેસર્સ એમ. આઈ. કાકાભાઇના જાણીતી પેઢીના મેનેજર મી. એસ. એ. ભાળા પોતાના ધર્મપત્નીની સાથે મહાકારી હજ પડવા વિદાય થયા છે. તેઓ અરબસ્તાન, પેલેસ્ટાઇન, સીરીયા મીસર અને દીલ્હી પણ મુલાકાત લેશે.

ધરતીકંપની અસર

ગોડા ડિસ્ટ્રીક્ટ સા. આફ્રિકા રેડ ક્રોસ સોસાયટીએ દોઢમાં થએલા ભયંકર ધરતીકંપથી બીહારના લોકોની ઉપર આવી પડેલાં સંકટ નિવારણ અર્થે પુનીયાનની પ્રજાને માટે અપીલ કરી હતી. સા. આફ્રિકન રેડ ક્રોસે આંતરરાષ્ટ્રિય રેડ ક્રોસની પણ એ રાષ્ટ્રિય અપીલ કરી હતી. આ મન્યુઅર ના કલકરોપોની જાણીતી પેઢી બોમ્બે હાઉસના માલીક મી. મનીએ કરાર પત્રપર ૬ ગાંસી એક મોકલી હતી જે સા. આ. રેડ ક્રોસના સેક્રેટરીપર, બોક્સ ૬૨૬૬. આ ઠેકાણેથી અપીલ મોકલી આપવામાં આવી છે

દીલ્હાન ફ્રસને જવાબ

ગયે અઠવાડીયે મી. દીલ્હાન ફ્રસ અને મીસીસ જેનસને પ્રીટોરીયામાં એશીયાટીક વેપારીઓનો બહિષ્કાર કરવાની હીમાયત કરનારા કરેલાં ભાષણથી જાહેર દીકાનો ચરકાટ વરસી રહ્યો છે તે દીવાના 'રહાર'માં બે પત્રો પ્રસિદ્ધ થયા છે તેમાં મી. ફ્રસને સચોટ જવાબ આપવામાં આવ્યો છે. એક પત્ર 'રેકર્ડ'ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયો છે તેમાં જણાવ્યું છે કે—"યુનીયન જેવા દરજ્જા દીલ્હીઓને પોતાના બાલબચ્ચાઓની સાથેજ વેપાર કરવા દેવો જોઇએ એવી સુચના જે માન્યસભામાં સાધારણ બહુમતીનો ઝોક સરખો પણ હોય તેનાથી કમ કરી શકાય એ બનવા જોગ નથી. આજ પ્રજાને લાભ અંગ્રેજ, બોઅર, આફ્રિકાનર, જર્મન અને જેટીવે. વિ. જે પણ કમ ન આપતાં મીસીસ જેનસનની આફ્રિકાનરોને દીલ્હીઓની સાથે વેપાર નહિ કરવાની સુચનાની કોઈ પણ બહુમતી કરશે નહિ. મરીજ વર્ગના આફ્રિકાનર પરદેશી તત્વના કરતા એશીયાટીકને ટેકો આપવાનું વધારે પસંદ કરશે. તેઓ એશીયાટીકને વધારે પ્રમાણીક અને ભોળા સભ્ય માને છે. ડરબનમાં એક એશીયાટીક નથી અને કેપમાં પણ થોડા છે અને તેમ છતાં આફ્રિકાનરોમાં વસ્તી એ પ્રાંતોમાં મરીબની છે તેવી બીજા કયા પ્રાંતમાં છે? એ પ્રાંતો મા એશીયાટીકો નહિ હોવા છતા કમ ક્યાં એવે આફ્રિકાનર વેપારી નથી.'

—

બીજું પત્ર 'કવેશ્ચન માર્ક' જેનો મતલબ "પ્રશ્ન" થાય છે તે નર્મસુસથી લખાયેલ છે તેમાં જણાવાયું છે કે: "મીસીસ જેનસને જાન્યુઆરી તા. ૨૦ મીએ રેડક્રિસમેડનની મીટીંગમાં ભાષણ કર્યું તે પહેલા એશીયાટીક વેપારીઓ ફ્રાર્મરોના સાથે કેવી રીતે વેપાર કરે છે તેના પુરતી તપાસ કરેલી જણાતી નથી. શું તે અજાણ છે કે દીલ્હાન ફ્રસ એશીયાટીક વેપારી તરફથી ફ્રાર્મરને હલકા અસંખ્ય ફાયદા મળે છે તે સમજે છે ખરા? પ્રથમ તો એશીયાટીક પોતાની વ્યવસ્થાના અજબ્બત સિદ્ધાંતોના અને કરકસરના કારણે ફ્રાર્મરોને બીજા વેપારીઓના કરતાં સસ્તા ભાવે માલ વેચી શકે છે. બીજું 'લાયબ્ધ કરનાર અન્નોમાંથી એક પણ એવો ફાયદો આપી શકે છે ખરો કે જ્યારે એશીયાટીક વેપારીઓએ પ્રમાણીક ફ્રાર્મરોને પોતાનાં કરજ ચુકવવાને પોતાની પ્રોપર્ટીઓ વેચી દેવાની ફરજ પાડેલી હોય? ફ્રાર્મરોની હાલનો પુરી પાડવાને તેઓએ કરી સાંભળવામાં પણ આવી નહીં હોય તેવી શરતોથી સદાવ્રત આપેલી હોવાથી એશીયાટીકોને તુકસાનીના ઘણા મોટા બડામાં પાડવું પડેલું છે એ તેઓ જાણે છે ખરા? અમુક ડીસ્ટ્રીક્ટમા કુ એવા દાદી વેપારીઓને જાણું હું કે જેમને ઘોડાક વર્ષના અંતર મા ફ્રાર્મરો તરફના ટનબંધ પાકતુ નુકસાન પતાવવામાં આવેલું છે. ત્રીજું મીસીસ જેનસન, મી. ફ્રસ અને તેમના સાથીઓ ન સમજે છે ખરા કે હોં! વેપારીઓની મુડી કરતા દેવાથી પુનીયાનના વેપારના ઘણેલા ભાગ થાય છે? આફ્રિકા આફ્રિકામાં આફ્રિકાનર વેપારીઓ હોલસેલ કે રીટેલ ઘણા છે? બાકી બધુજ હકા. દરેક વેપારમાં પરદેશીમાંજ અગ્રેસર છે. સારી સ્થિતિના વેપારીઓ ચળકાટી મોટરોમાં ફરે છે એ ફરિયાદનું કારણ નહિ ગણાવું જોઇએ કેમકે એક રીતે તેઓ સાઉથ આફ્રિકાના ઉદ્યોગોનેજ ટેકો આપી રહ્યા છે.

દીબ્બનબર્ગમાં એશીયાટીક દાવપેચ્સ

મી. મુસાના (કાંડા વાલેસ) ને માટેના લાયસેન્સની અર્થે લક્ષ ચાલી રહી છે. એડમીનીસ્ટ્રેટરે તે લાયસેન્સ નામંજુર કરવાના કારણે બતાવ્યા તે કારણો સાબ્બા હતા. પહેલામાં પુછાવ્યું હતું કે લાયસેન્સ કેવળ વધુ પડતા વેપાર દેખાવાના કારણેજ નામંજુર થયું હતું કે શું? આના તેમણે જવાબ નહિ મળેલો હોવાથી બીજામાં પહેલામાં એ પુછાવ્યું હતું કે કાલે સાલે નામંજુર કરવાના કઈ પણ કારણો આપ્યા હતા કે નહિ? આ સા. જ એવે કાઉન્સીલની ગત સિક મીટીંગમા કરવામાંત મુકી હતી. કાઉન્સીલે એડમીનીસ્ટ્રેટરને જવાબ

રેનું જોઇએ કે મી. મુસાની અરજી વખતે ઘણું પડતો વેપાર હોવાના કારણે નામંજુર કરવામાં આવી નહોતી અને પાછળ કામણના જવાબમાં જણાવવું કે રીફ્યુઝ કરવાને માટે કંઈ પણ કારણો આપવામાં આવ્યાં નહોતાં. મી. ડોનરાડી અને મી. બી. શુક્લે પહેલા જવાબની સામે પોતાના વિરોધની નોંધ લેવા જણાવ્યું. મી. ડોનરાડીએ ખુલાસો કર્યો કે લાયસેન્સ વખતે ઘણું પડતો વેપાર હોવાના કારણે નામંજુર થયું નહોતું એમ કહેવામાં કાઉંસીલ એ વસ્તુનો સ્વિકારી કરી લે છે કે નામંજુરીનું એક કારણ ઘણું પડતા વેપારનું પણ હતું. મી. ગોવની દરખાસ્ત પસાર પણ થઈ.

પારાશાસ્ત્રીનો અત્ત લેવાનો ઠરાવ

કાઉંસીલ-બન કમીટીની એક ખાસ મીટીંગ કાઉંસીલના પારાશાસ્ત્રીઓના સાથે જનરલ ડીલર્સ (રીટેલ) ઓર્ડીનન્સની અમલ કરવાને બાબતની હતી. એ મીટીંગ બોલાવવાની તરફેણમાં બોલતાં મી. રહી. બી. મારટીન્સે જણાવ્યું કે એ વખત બને આવેલો છે કે જ્યારે કાઉંસીલે ઓર્ડીનન્સપર પારાશાસ્ત્રીનો મત લેવો જોઇએ કે જેથી કાઉંસીલની સત્તા કેટલી છે, કયા આધારે સર્ટીફીકેટ નામંજુર કરી શકાય અને કયા આધારે નામંજુર નહિ કરી શકાય તેની કાઉંસીલને બરાબર પડી જાય. કાઉંસીલે આ બાબતમાં પોતાની બહિષ્યની વલણ પણ નક્કી કરી નાખવી જોઇએ.

પોર્ટએલીઝાબેથના અખબારો

(અમારા બખરપત્રો તરફથી)

નવું પોર્ટએલીઝાબેથ એરોડ્રોમ બનાવવાને સક્રિય એન્ડના મેદાનમાંની જગ્યા વધુ વેટથી નક્કી કરવામાં આવી છે. તે એરોડ્રોમ બનાવવાનું કંટ્રાક્ટ આપવાને કાઉંસીલની મીટીંગ તા. ૬-૨-૩૪ ના સીટી હોલમાં મળશે ત્યાં પાઉંડ ૨૫,૦૦૦ ના અંદાજનું ટેન્ડર પસાર કરવામાં આવશે.

ઇમીગ્રેશન ઓફીસરની ફેરબદલી—પોર્ટએલીઝાબેથના ઇમીગ્રેશન ઓફીસર મી. આર. એડવર્ડ આફ્રિકી ટ્રાંસવાલ બદલ થયા છે. તેઓશ્રી તા. ૨૯-૧-૩૪ ના ટ્રાંસવાલ બાતે પધારી છે. તેમની સાત વરસની નોકરી દરમ્યાન સમસ્ત હિંદીઓ પ્રત્યે તેઓએ બતાવેલ માયાળુ વર્તણુકના બદલામાં મી. એસ. કે. ગર્મેઠના મકાન પ્રવાસથી હોંદી કાગે એક સુંદર કાલો આપ્યો હતો. એ કાળામાં કહેવામાં છે કે સગસમ પા. પ્રેમ બધા હતા, જેમાંથી હોંદી કાગ તરફથી મી. મર્મેઠના પ્રમુખપણા હેઠળ એક સુંદર "ટી પાર્ટી" નો બનાવો મી. મુજરાતી મોટી હોલમાં તા. ૨૮-૧-૩૪ ના બરવામાં આવ્યો હતો. આદિથી દરમ્યાન થતા મી. એડવર્ડને તેમની બદલીના સેવા બદલ એક સુંદર "ગોલ્ડ કલોક" આસરે પાઉંડ ૨૦ નું તથા પા. ૧૦ ની "પર્સ" એનાયત કરવામાં આવી હતી. તે સાથે પ્રમુખ તરફથી કહેવામાં આવ્યું હતું કે આપણા છે કે મી. એડવર્ડની ગાદી અમારા બાતામાં દરમ્યાન આવેલ નવા ઓફીસર એવીજ માયાળુ વર્તણુક રાખશે. જવાબમાં મી. એડવર્ડે પોતાનેમુલેલ માનનો સાભાર સ્વીકાર કર્યો હતો.

આ મેળાવડામાં બહારના મહેમાનોએને પણ ખાસ આમંત્રણ આપી બોલાવવામાં આવ્યા હતા. આસરે ૧૫૦ માણસો ટી પાર્ટીમાં પધાર્યા હતા.

યહુદીઓ વિરૂદ્ધ ચળવળ—અહિંના બે શર્ટ નામધારી ઓસ્ત્રાઓ કેપર માર્કેટ હોલમાં પોતાના ઉદ્દેશ જનતાને બતાવવાને એક જબરજસ્ત સભા તા. ૩૦-૧-૩૪ ના બોલાવી હતી જેમાં ઝાઝ પણ વધુ હોંદીને જવાની મના હતી. પણ આકસ્માનીક એકાદ બુચ્ચાના દરવાજાનો લાભ લઇ કેટલાક મહદીઓ મીટીંગ લીધેલાને હોલમાં દાખલ થયા હતા. સવાલ જવાબોની આપણે બધાં મારામારી અને બોર્ડની ગોટ ઉડી ગયેલ છે. કેપર માર્કેટ હોલની સુંદર નિર્દોષ ખુરશીઓનો આમાં દુરૂપયોગ થતા કેટલીક હતી ન હતી થઇ હતી!!! હમણાં વાતાવરણ શાંત છે.

—સાઉથએન્ડ અને હિલની જુદી જુદી ક્લબો તરફથી તા. ૨૮ ના ફ્રીંટ મેચ રમવામાં આવી હતી. જેમાં હિલની આર્યન ક્લબને સાઉથએન્ડની હીંદુ ક્લબે જબરી માર આપ્યો હતી.

—બલસાડ બાતે પો. મ્રં. એજના રહીશ બાઇશ્રી જીવકુ ગોવીંદના કોમ્ર બાઇ ધીરજના બરજીવાન વચે શુક્રવાર તા. ૨-૨-૩૪ ના અકાળ અવસાન થયું હતું. એવા સમાચાર બલસાડથી કલલ દ્વારા અત્રે તેમના પતીલ બાઇ મકનજી ગોવીંદને આપવામાં આવતાં મોટા પ્રમાણમાં હીંદુ બાઇઓ આશ્વાસન આપવાને તેમના મકાન ઉપર ભેગા થયા હતા. મરહુમ બાઇ ધીરજના આત્માની શાંતિ માટે આપી વિધિ અનુસાર દફન ક્રિયા કરવામાં આવી હતી. મરહુમના પુણ્યાર્થે શ્રી. મકનજીએ પા. ૧-૬-૦ ખર્માદા કાઢી હતી. મરહુમના આત્માને પ્રભુ શાંતિ આપો!

—બલસાર**ના** ઓલ નામે પારસી ગાય પો. મ્રં. એજની નોકરાની દરમ્યાન કારણે એક પાડક ઉપર ચઢી જતાં તા. ૨૫-૧-૩૪ ના દુખી ગઇ હતી. તેને બચાવવાને અહિંની જાણીતા સર્જનોએ પાઉંડ વીસ બલનરનું ટેન્ડર મોકલ્યું છે. ન ટેન્ડર બાબતીસ પેઢી કબુલ કરે તો ઠીક. નહિતર તેનો નાશ કરવા મા આવશે. નાશ કરવાને પાઉંડ ૨૫ા બલનરનો ખર્ચ થશે! પારસી બાઇના ઢાંઢા આખું શહેર જોઇ રહ્યું છે.

દારૂનો વપરાશ—પો. મ્રં. એજમાંજ હોંદીઓ વચ્ચે આશરે પાઉંડ ૨૭૪૯ નો દારૂ દર વરસે પીવાય છે. આ ચોંકાવનારી બહીનો ભોગ બનેલાની દયામય હાલત છે. આ ચોંકાવનારી ટેવ એકજ વરસને માટે છોડી, તેની બચત દીઠમાં દરિદ્રનો ઉદ્ધારમાં, મહાત્માઓએ કરેલ અપીલના બદલામાં બચાવ આપે તો કેવું સુંદર! પીનારા સમજે છે કે દારૂ પીવાથી માણસ મરી ઠોર થાય છે! આમાં જો કે આપણે ઠોરને બચાવ કરીએ છીએ કારણ કે ઠોર દારૂ પીતા નથી, બલકે બીજું વિશેષમાં ન બનતાં આ વિશેષમાં વધારતાં બનાં દ્રાક્ષ દોષ કરે તેનું કારણ પ્રભુ બાપે. આત્મ પ્રમાણે ઓછું થાય એવી પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના છે.

જાહેર અખબાર

શ્રી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ઉપરોકત સોસાયટીની જાહેર સભા તા. ૨૫-૨-૩૪ ને રવીવાર બપ્પ વાગે સોસાયટીના હોલમાં મળશે. સર્વે પાટીદાર ભાઇઓને વેલાસર પધારવા વિનતિ છે.

કામકાજ: સોસાયટીની વાર્ષિક જનરલ ચુંટણી તથા બરચુરણ.

ભીખાભાઇ કસનજી પટેલ,
રણછોડભાઇ વાલજી પાટીદાર.

વિવિધ સમાચાર

કવિબંદમાં સભા—કરબંદના શ્રી. કે. એસ. રાનીઆની સુપારી ના બેન કાશી અને બેન ગોદાવરીના સ્વર્ગ અનુક્રમે કેસરગામાબેના નામ સંદરજી કરસન સેની અને બાઈ લાદવંજ મોરારજી સોની વેરે નૂરા.૨ રા. ૧ ૨–૧૬૩૪ ના. રોજ થયા હતાં તે શુભ પ્રસંગને માટ સુરત ઢોંદુ એસોસીએશનને પ્રાન્સ એકવા સ્કૂલમાં સ્કૂલને માટ સીંધેસી જગીનપર મંડપ કરવામાં આવ્યો હતો અને પ્રસંગના દરેક વર્ગના ભાઇઓએ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી.

ભારત સમાજ—સોરાષ્ટ્રના સાહિત્યથી સમાજના સેક્રેટરી જણાવે છે કે સમાજની એક જનરલ સભા તા. ૩–૧–૩૪ ને રવિવારે સાજના ૪ાા વાગે મળી હતી જેમાં નવા વરસને માટે નીચે પ્રમાણે સર્વાનુમતે ચુંટણી કરવામાં આવી હતી: પ્રમુખઃ વાલજીભાઈ નરભરામ કુ. કંડોરણા: ૧ જે વર્ષો, પ્રમુખઃ ભીખાભાઈ પુંજ ભાઈ, ઉપપ્રમુખઃ ભીખાભાઇ લલ્લુભાઇ, · સેક્રેટરીઓઃ પ્રભાશંકર ભાઇ જેસંગભાઇ પારેખ અને કેશવલાલ ગોરધન જે બન્નેનચીઓઃ નારણજી ખુશાલભાઈ અને દુર્લભજીભાઇ રામભાઇ કુ., ખજાનચીઃ નાથુભાઈ હરીભાઇ બોરડના કાર્યકરનારાઓઃ પ્રમુખઃ ખુશાલભાઇ ખેમચંદભાઇ, ઉપપ્રમુખઃ દલાભાઈ કાલાભાઇ. બે સેક્રેટરીઓઃ મોરારજી લખમણ અને નાગરજી કેશવજી કમીટીના મેમ્બરોઃ નાથાભાઇ નાગાભાઈ, રણમલ ઘેલાઈ રામભાઇ, ત્રંબકભાઈ પરસોતમ, મનજી નાનજીભાઈ, રણછોડભાઈ ગોવિંદજી, કેમાભાઇ ગોમાદજી કેવળભાઇ દુર્લભજીભાઈ, જમનાદાસ ખુશાલ, રામભાઇ મોરારજીભાઇ, રવજી લક્ષ્મણભાઈ, પરસોતમ મનજી, મગનભાઇ ખુશાલભાઈ, ગોવિંદભાઈ નથ્થુભાઈ, લક્ષ્મણભાઈ દામજી. ખજાનચી કરસન, કલ્યાણજી લક્ષ્મીદાસ, દેવજીભાઇ ગોવિંદજી, મગનભાઈ નરોત્તમભાઇ. મંત્રીઓઃ તળશી ભાઇ, મોરારજીભાઈ નારણજી, ખેતાભાઈ દુર્લભભાઇ. વલ્લભભાઇ રામભાઈ, મનજીભાઈ રામજીભાઈ, કેશવજી કુંવરજીભાઇ, વસરામ કેસરા ભાઈ નાનજી કેશવજીભાઈ, મનજી વીરજી. લવજીભાઇ, નાગજી ભાઈ લાલજી **સાબરમતીઆશ્રમના** નારણજી રણછોડજી રૂપિયા ગુજરાતી ચુંટણીનું પરિણામ પુરૂ થયા બાદ સમાજના નવા કાર્યકર્તાઓ સેવાભાવ સમાજના નાનામોટા કરીબંધુ તથા સમાજની પ્રવૃત્તિઓ તરફ ઉદાર મેમ્બરોનો આભાર માની સભા વિસર્જન થઇ હતી

જલાલપોરમાં છોકરીઓની મીશન સ્કૂલનો લાયબ્રેરી—જલાલપોરથી તા. ૨૩મીએ લખે છે કે જલાલપોરમાં છોકરીઓની મીશન સ્કૂલની લાયબ્રેરી માટેનું જે ફન્ડ ઉઘરાવવામાં આવ્યું હતું તેની કુલ રકમ રૂા. ૧૨–૩–૩ થઈ છે અને તે રકમનો ડ્રાફ્ટ મારફતે રૂા. ૧૫૦ની રકમનો ડ્રાફ્ટ તા. ૫–૨–૧૯૩૪ ના. રોજ જલાલપોર મોકલી આપવામાં આવ્યો છે.

ડુંગરાઓથી પણ ઉંચો પર્વત—ચન્દ્રલોકની ઉપર અગ્નિ દેખાતું આવેલા ડાબાલથી જણાવેલા શોધક પ્રોફેસર હોંગકમ યોર્ક જણાવે છે કે તેણે અને તેના અન્ય સાથીઓએ એ પ્રદેશમાં પર્વતોની શોધ કરી છે કે જેની ટોચ કેટલાયથી પણ ઉંચા છે

ગાંધીજીની હરિજન યાત્રા

કેટલાક જાણવાજોગ પ્રસંગો

(ગતાંકથી ચાલુ)

હિંદુસ્તાનના પાટનગર દિલ્હીમાં વિદ્યાર્થીઓએ ગાંધીજીની હાજરીનો લાભ લઇ તેમની પાસે સ્વ. પંડિત મોતીલાલજીની ઝબી ખુલ્લી મુકાવી હતી. ખુલ્લી મુકવાની ક્રીયા કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે:

મોતીલાલજીની દેશસેવા, મોતીલાલજીનો ત્યાગ, મોતીલાલજીનો પોતાનાં પુત્રપુત્રી પ્રત્યેનો અનુપમ પ્રેમ, એ બધી વસ્તુઓનો પરિચય જેવો મને હતો તેવો જ તમને પણ લગભગ હોવો જોઇએ. જવાહરથી મોતીલાલજીનો પ્રથમ પરિચય મને થયો લાહોર તેમના જીવનના આખરના દિવસ સુધી એમના નિકટ સંસર્ગમાં રહેવાનું સદ્‌ભાગ્ય પ્રભુએ મને આપેલું. મેં જોયેલું કે તેઓ પ્રતિક્ષણ દેશના હિતનું જ ચિંતન કરતા. સ્વરાજ એમને મન સ્વપ્નું નહોતું એ એમનો પ્રાણ હતો. સ્વરાજની એમને દુનેરાં તૃષ્ણા હતી ને તે દિનપ્રતિદિન પ્રબળ થતી જતી હતી. એવા દેશભક્તની ઝબિ તમારી પાસે રહે એ યોગ્ય જ છે. મારા આવવાનો પ્રસંગ જોઇને તમે મને આ માન આપ્યું એને હું મારું સદ્‌ભાગ્ય ગણું છું. એટલી આશા હું અવશ્ય રાખીશ કે એમના જીવનની ખુબીઓનું તમે અનુકરણ કરશો. આપણને એવી ટેવ પડી ગઈ છે કે મહાન વ્યક્તિના દેહાંત પછી તેની ઝબિ બનાવીએ હાર્યે તેની પાછળ સારી પેઠે ખરચ કરીએ છીએ એને સાચવવા રેશમી રૂમાલમાં છીએ, એને ફરતાં ચાંદિ ઉપર ઢિંગાડી રાખવા જોઈએ છીએ, અને એમ કરીને પોતાને કૃતાર્થ થયા માનીએ છીએ. એ સારી વાત નથી. ઝબિ રાખવાનો ઉદ્દેશ તો એ હોવો જોઇએ કે એની ઝબિ સખી દિવ્ય તેનું દર્શન કરીને તેના ગુણોનું સ્મરણ તથા યથાશક્તિ અનુકરણ કરીએ. એટલે મારી ઇચ્છા છે કે તમે મોતીલાલજીના ગુણોનું અનુકરણ કરશો. એ ગુણોમાં એક ગુણ એ પણ હતો કે તેઓ અસ્પૃશ્યતાના પાળના નહોતા. એમનામાં ઉચનીચભાવ નહોતો. તેઓ રાજપુરૂષ જેવા હતા તેઓ આબુદ પેસા કમાતા ને તેટલા જ સહજપણે સ્વરાજના કાર્યમાં ખુવારતા. એમનામાં ઢોંગીપણું નહોતું એનો અનેક દાખલો મારી પાસ પડેલાં છે."

હરિજનો સાથે વાતચીત

એક દિવસ રાતે તા. દિલ્હીમાં ગાંધીજીને ઉતારે હરિજનોનાં એક મંડળ ગાંધીજી સાથે વાત કરવા આવ્યું હતું તેની સાથે ગાંધીજીને નીચે પ્રમાણે વાતચીત થઇ હતી:

સ.—ગાંધિજયેશ્યો જ અમારો ઉદ્ધાર થશે એમ આપ માનો છો?

જ.—હું અવશ્ય માનું છું કે સવર્ણ હિંદુઓએ પોતાના તમામ મંદિરોનાં દ્વાર હરિજનોને માટે ખુલ્લાં મુકવાં નથી ત્યાંસુધી તમારે પોતાના કર્તવ્યનું પાલન કર્યું ન કહેવાય. સવર્ણ હિંદુઓએ પોતાનાં મંદિરોમાં હરિજનોને પ્રવેશ આપવો જોઇએ. પછી ભલે હરિજનો એમાં આવે કે ન આવે. મંદિર ખુલ્લાં મુકવાં એ અવશ્યનું મારે મન અગત્યની વાત છે. ન્યાયની વાત છે. જે મંદિરમાં હું પ્રાર્થના કરી શકું ત્યાં હરિજન ન આવી શકે એ અન્યાય

મને ત્રાસ થઈ પડે છે. અત્યારથી દરિજનો સામેનો મંદિરપ્રવેશનો પ્રતિબંધ પુરેપુરો દૂર થયો ... સાંસ્કૃતી અસ્પૃશ્યતા નાબુદ થઇ એમ હું ના માનું.

સ.—અમને આપ આર્યિક સંકટમાં મદદ નહિ આપો? અમારે મન તો આર્થિક ઉન્નતિ એ મુખ્ય વસ્તુ ...

જ.—આર્થિક ઉન્નતિની વાત તો છે જ, ઇન્કાર નથી જ, પણ તમને અણજ કરિયા આપીને અસ્પૃશ્ય રહેવા દઈએ, અથવા આગ ખતરે સગાજની અદાલ મહેલ બનાવી દઈએ, એથી મને સંતોષ ન થાય. મને તો ત્યારે જ સંતોષ થાય જ્યારે તમે અસ્પૃશ્ય મટશો ને તમો બધી રીતે સવર્ણો હોડે સમાનતાનું પદ પામો. તમારી આર્થિક સ્થિતિ એ તો આખરો કાર્યક્રમનો અનેકગાનું એક અંગ છે.

દુઃખદ અનુભવ

દિવાના સવાલ રિમોની ... સભા પણ તેમાં ધર્મનેતાઓ ચૂપ રહ્યા પાછી રહ્યું છે એનો દુઃખદ અનુભવ થયો. એ સભામાં અસ્પૃશ્યતાના માનનારા અને અસ્પૃશ્યતાના વિરોધી બંને પક્ષના સનાતની પંડિતો આવેલા, પણ અસ્પૃશ્યતાને માનનારાઓએ જ ગાંધીજીનો બચાવ ચમત્કારિક રીતે પંડિતો બોલ્યા તેમને ગાંધીજી પાસે એટલું જ કબુલ કરાવવાનો આગ્રહ દેખાડ્યો કે ગાંધીજીને સનાતની કહેવડાવવાનો કશો અધિકાર નથી. ગાંધીજીએ એમને કહ્યું, ... સનાતની હોવાનો દાવો કરું કેમકે હું માનું કે મારું આચરણ શાસ્ત્રને અને સાધના રહસ્યને અનુકુળ છે ... મારો તો લગે એ દાવો નાકબુલ કરો. મેં શાસ્ત્રોના ગહનાદિકા અભ્યાસ કર્યો છે, ને હું એ નિર્ણય પર આવ્યો છું કે હિંદુધર્મમાં અસ્પૃશ્યતાને સ્થાન નથી."

પણ પેલા પંડિતો તો કહેવા લાગ્યા કે ગાંધીજી અસ્પૃશ્યતાને ન માને, આમ ના કરે, મૂર્તિપૂજન ... કરે, ને એમણે ગણાવ્યા એવા અનેક વિધિઓ ના કરે તે સનાતની કહેવાય જ નહિ. ગાંધીજીએ એમને કહ્યું, "સનાતનધર્મની કસોટી તો સત્યની જ થઈ શકે. માણસ ગમે એટલો ભણ્યોગણ્યો પાળતો હોય પણ જો તે દુરાચારી હોય તો તે ભણ્યાગણ્યાનો કશો અર્થ નથી. જે માણસ દારૂ પીતો હોય, અભિમાર કરતો હોય, જુગાર ખેલતો હોય એ ગમે એટલા દીલાટપકા કરે ને ગમે એવો કમંઢાંડી હોય તોયે સારા કામનું?"

પેલા પંડિતોએ મંદિરપ્રવેશની વાત ઉખારી ત્યારે ગાંધીજીએ કહ્યું કે હરિજનોને મંદિરોમાં પેસાડવામાં આવશે તો પુનઃમરઝી થશે. બાટલાં મંદિરો હોવામાં ખુલી રહ્યા છે પ્રજા કરાવે તોયી કોઈ કોઈનું બગાડ્યું નથી. ગાંધીજીએ તો એમને શાંતિથી સમજાવ્યા કે "બુનામરઝી થવાનો પ્રસંગ આવવાનો જ નથી, કારણ બળાત્કારે તો હરિજનોને મંદિરમાં દાખલ કરવાનો કોઈનો વિચાર જ નથી, જે મંદિરમાં બહાર હાલ સમાજનો બહુ મોટો ભાગ હરિજનોના મંદિરપ્રવેશની તરફેણમાં નહિ હોય તે મંદિર બોલાવવું છે જ નહિ."

અદ્ભુત પ્રેમમંત્રી

આંધ્રદેશમાંથી પણ દિવસને માટે ગાંધીજી મદ્રાસ આવ્યા. મદ્રાસ સ્ટેશને બેઠકથી બીજ કલી કે કાર્યકર્તાઓની પૂરી સાવચેતી છતાં સ્ટેશન બહાર નીકળતા પોલીસ કપ્તાન લાગ્યો. મદ્રાસમાં આ પ્રેમનો અનુભવ ગાંધીજીને નવો. ન હતો. શહેરમાં પ્રવેશ કરતાં જ ટ્રેપેરિયને માનપત્ર આપ્યું તેના જવાબમાં ગાંધીજીએ દ્રૌપદી મારને ચીરના પોતાના જુના સંભારણું સ્મરણ કરીને કહ્યું "નાટાલના ગિરમિટિયા મજુરો હોડે જેલ કટકટ માં મારો નિકટ સંબંધ બંધાયેલો નાટાલમાં મારો પ્રભાવ વધિષ્ણુ હોવાનું માનવામાં આવેલો; અને ગિરમિટિયાઓની હાડમારીનો જે પહેલો કેસ મેં હાથમાં લીધો તે એક તામિલનાડના માણસનો હતો. તે દિવસથી દક્ષિણ ભારત તરફ મારું ... અતૂટ પ્રેમબંધી બંધાઈ છે એનો કરતાં પધારે ગજબનું ગાઢ બીજ કોઈ પ્રાંત તરફ બંધાયું નથી."

'ભગવાનની ધીરજ પણ ખૂટે'

મદ્રાસની એક સભામાં તેમણે કહ્યું: "હું તમને એક વસ્તુ કરવાની કહેવાને અહીં આવ્યો છું. કેટલાક માણસ છેટા છે ને કેટલાક નીચા છે એ ભૂલી જાઓ. કેટલાક દારૂણ છે ને કેટલાક અસ્પૃશ્ય છે એ બેદ ભૂલી જાઓ. તમે બધા ... મારી બેબ ઇશ્વરને માનનારી ઈશ્વર પર આસ્થા રાખનારી છો. એ હું જાણું છું. પુરુષ પુરુષ વચ્ચે, નારી નારી વચ્ચે ઊંચનીચના બેદ રાખવે કાંઈ નથી; ઇશ્વર એવો પરાક્રમી ને અન્યાયી ન હોઈ શકે. અસ્પૃશ્યતા એ હિંદુધર્મ પર મોટામાં મોટું કલંક છે. એ તો કાંઈ દોષ છે ... એ અસ્પૃશ્યતા જલ્દી જાઓ તો હિંદુ ધર્મ બચી જશે. ભગવાનને વિષે મનુષ્યની ભાષા વાપરી શકાય તો હું કહું છું કે ભગવાને આપણા પ્રત્યે પણ ધીરજ રાખી છે પણ હું કહું છું કે ભગવાનની ધીરજનો પણ અંત આવી. રાક્ષ છે; અને હિંદુ સમાજમાં અમુક માણસો બીજા માણસો પર ... અત્યાચાર ગુજારી રહ્યા તેને વિષે ભગવાન હવે પધારવાર ધીરજ નહિ રાખે."

સમાલોચના

હરિજનના બે નાટકો (મૂળ બંગાળી હરિશ્ચન્દ્ર ત્રિવેદાધ્યાય, અનુવાદકો શ્રીયુત પ્રાણશંકર સોમેશ્વર જોશી અને ઈન્દ્રલાલ મનસિંગ કામદાર, પ્રકાશક ગુર્જર ગ્રંથ રત્ન કાર્યાલય, કિંમત આઠ આના.)

કવિ હરિન્દ્ર એક કુશળ નાટકકાર અને કવિ છે. હરિન્દ્ર નારાયણનાં નક્ષત્ર દ્રવતાં કાવ્યોના સર્જન માટે તેમના મશહુર છે જોબનાં કેટલાંક ગુજરાતી સ્વરૂપ પણ મળ્યું છે. એમનાં સભાવોમાં આલુબાલુના બાલાવસ્થાનું સૂક્ષ્મ અવલોકન કલાત્મક રીતે કરવાની ખુબી છે. ... અને એમના જન્મે છે: બનતા નથી જન્મેલ કવિની પ્રતિમાં નક્ષત્રવિદ્યાના તારાને અજુઆવાની શક્તિ હોય છે.

અને એજ સભાવો માનવ હૃદયમાં સંગીત ભાવ પાડી ચડીબાર આસપાસના વાતાવરણથી વિમુખ કરી રાખે. કવિ ચટોપાધ્યાયનાએ નાટકો The Sleeper Awakened અને Returned From Abroad ને ગુજરાતી સ્વરૂપ આપનાર શ્રીયુતો પ્રાણશંકર સોમેશ્વર જોશી અને ઈન્દ્રલાલ કામદારે નાટકકારની રસિક શૈલી જાળવી રાખી અનુવાદ કરેલ છે.

પુસ્તકોમાં કાર્ય કરાવે નાતાં ઊંડેલાં નીરવાં તીર, સમાજ, ધર્મ, રાજકીયતા, કહેવાતો કરૂપ સુધારો, વિદેશીનું અંધ અનુકરણ અને ભારતીય સંસ્કૃતિનું સત્યનાશ વાળનાર વસ્તુ-

ઓનું વર્ણન કે. અન્ય જમીનના આકારોના ગોમાંથી નિષ્પાસ નિકળાયેલી. મુખ્ય લેખકના ભાવ આબેહૂબ ઝીલવા બદલ અને ગીને પોગ્ય રીતે ગુજરાતી વાચક આલમને પરિચય કરાવવા બદલ અનુવાદકો અભિનંદન માગી લે છે. અનુવાદકોમાંના એક શ્રી. જોષીની સમાજ અને સાહિત્ય સેવા જાણીતી છે બાપ કલમબાજે દ. આફ્રિકામાં પણ છે જે મગરૂરીની વસ્તુ છે.

વાચન પ્રિય.

શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશન

ઘરો ભાડે આપવાની નોટીસ

શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશનની ૧૨૭ વીઠ-ટેકરીવા રહીયાળી પ્રોપર્ટીનો પાકળતું મકાન તથા ૨૧, ૨૩, ૨૫, કોમ રહીયાળું મકાન તા. ૧ લી માર્ચ ૧૯૩૪ થી એક વરસનાં લીસથી ભાડે આપ-વાનાં છે. આરે ટેન્ડરો મોકલનારે તા. ૨૧-૨-૩૪ થી જનરલ મીટીંગમાં રૂબરૂ હાજર રહી રજુ કરવા. ચડ્ડ અથવા ઓછી રકમનું ટેન્ડર પાછ કરવાની સત્તા જનરલ મીટીંગને રહેશે.

જી. એમ. પટેલ,
સેક્રેટરી સુરત હીંદુ એસોસીએશન.

શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશન

વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ

શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશનના સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૧૧-૨-૧૯૩૪ ના રોજ સાંજના ૫ વાગ્યે એસોસીએશનના હોલમાં મળશે. સર્વે ભાઈઓને વખતસર પધારવા વિનંતિ છે.

કાર્ય: વાર્ષીક જનરલ રીપોર્ટ, ઓડીસરો તથા **કમીટી મેમ્બરોની ચુંટણી અને ટેન્ડરો પાસ કરવા બીગર.**

જી. એમ. પટેલ,
સેક્રેટરી સુરત હીંદુ એસોસીએશન.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૪ ફેબ્રુ-વારી	હીંદુ ૧૯૯૦ માહા માસ	મુસલમાન ૧૩૫૨ સવાલ	પારસી ૧૩૦૩ શેહે. કદમી	સુર્યોદય કે. મી.	સુર્યાસ્ત કે. મી
ગુરૂ	૮	વદિ ૧૩	૨૩	૬	૫-૩૨	૧૭-૫૦
શની	૧૦	,, ૧૫	૨૪	૭	૫-૩૩	૧૭-૪૯
રવી	૧૧	,, ૧૨	૨૫	૮	૫-૩૪	૧૭ ૪૮
સોમ	૧૨	,, ૧૩	૨૬	૯	૫-૩૪	૧૭-૪૮
મંગળ	૧૩	,, ૧૪	૨૭	૧૦	૫-૩૫	૧૭-૪૭
બુધ	૧૪	સુદિ ૧	૨૮	૧૧	૫-૩૬	૧૭-૪૬
ગુ'	૧૫	,, ૨	૨૯	૧૨	૫-૩૭	૧૭-૪૫

વેચવાના પુસ્તકો

શ્રી દાદાભા મુર્તિ બદલ આભારદર્શન આપ્યો

ઉપરની સંખ્યા વરહ્યા નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો તયાર પડ્યાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ચીત્રભાઈ, તારાબેન, રમણભાઈ પાઠક, કમળાબેન, ચુનીલાલ-ભાઈ, તીજોરીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં ભણીતા લેખકો છે બાળકોના કેળવણી બરાબ આપ અને બરાબ સમાજવાણી અને સહેલી કરવા તેમો ખાસ આપી ગયાં છે હાલમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો પણ ઉપયોગી માલુમ પડ્યાં છે અને તેના ઘણો નદોનો ફેલાવા થઇ ગયો છે. પુસ્તકો બરાબ અને આપ ઘણી બરબ છે બાળકોને બરાબર વર્તે છે તેમોને ચિત્રમય મા રસ ઉત્પન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. પા. શી. પે. ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦
પુઠાની ૨

બહુપત્નિપ્રથા	મહામભાઓ
ગેહેપેટ	કલેવરોનો મુળ
ઉંધું હતું ઉંધું હતું	બધ ગેબા
કલ્પમડી	આફ્રિકા બાબતું
કલાટ	ઘરડ પોથી
બાળકોનો બીરબલ ૧	ચમડી પોથી
ગોપીચંદ	પાકળ પોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
હંસ અને કલા	મોટા પાઠો
વિરંબાલ	નાની વાતો
મામદામાં મળજો	ઘરમાં
બાબ પ્રવાસો	બગિચામાં
મારા ગોઠીયા	શેરીમા
બરા હસો	બાળબાળામાં
બેબીની બાબા	બામમાં
મ.... ... રાજબ	ઘરના બધજો
કર્ણસિંહ મજમદાર	બુબતરામના પાઠો
દયાલના ગેટા	બો બો બો
મધિર	મધિરું ને પેપરું
બોડીબાબાનુ	ઘરના દર્શન
બાળ નાટકો ૨	ઓરલગારી દીવાબો ૧
બાગરથી મારીને	ઓરલગારી દીવાબો ૨
કુદરતમાં	બુદ્ધચરિત્ર
મોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રાબ્દબ્યાસ ઘડી બબા	બોદબ્યા
મજેહના પોપટ	કેદેવત સમય
બેબાઈના ખુબે છે	હરિચંદ્ર
પીર અને—	ગેમ ગેમ
છાબું બાપી બાબ્યા	સાબ રહીજે
બામાની બાબ્ય	બાકરબ પોમી
વાદામાં	ગરવ સંદેવ
રોજનામી	રમન બોદબ્યા
બાળકોનો બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
છેબાં રેબને બાબાબ	કુદા અને તારા

બળવાનું ઠેકાણું:
Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

ડરબનનો હિંદી માર્કેટ

નવા ધારાઓ

ડરબનની ટાઉન કાઉન્સીલે પસાર કરેલા અને એડમીનીસ્ટ્રેટરે મંજુર કરેલા ડરબનની હિંદી માર્કેટને લગતા નવા ધારા નીચે પ્રમાણે છે. જેના હિંદી માર્કેટને લગતો પહેલો ભાગ તા. ૧લી માર્ચે ૧૯૩૪ ના અમલમા આવશે અને અહીં મેનીંગના વિભાગનો બીજો ભાગ તા. ૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૪ ના અમલમાં મુકાયો છે:—

ભાગ ૧ લો—(મર્ચન્ટસ માર્કેટ)

૧. રવીવાર અને જાહેર તહેવારો સિવાય માર્કેટ દરરોજ ૧૯૧૯ ના શોપ અગર ઓર્ડીનન્સની કલમો અને તેના નીચેના ધારાઓના અનુસાર ઠાકુર કાઉન્સીલ વખતોવખત મુકરર કરે તે કલાકો દરમ્યાન ખુલ્લી રહેશે.

૨. માર્કેટના સ્ટોલ અને સ્ટેન્ડોમાં ભાગ પાડવામા આવશે જે આસ્થિત ભાડાથી ભાડે આપવામા આવશે એવા ભાડુતોને આ ધારાઓની રાવાયેલી શરતો લાગુ પડશે અને જો સિવાય ભાડુત ગેરહાજર હોય કોઈ પણ બાલ સરનો પ્રબુધ કરે તે લાગુ પડશે અને એવા બોજવટાના અનેમાંથી કોઇની તરફથી પણ એક માસની નોટીસ દેવાથી અંત લાવી શકાશે. જેવો બોજવટો અંધ કરવાના કાઉન્સીલના ઇરાદાની માર્કેટ માસ્ટર તરફથી નોટીસ આપવામા આવશે તો ભાડુતને તેના બોજવટાના સંબંધમાં બોનસ તરીકે આપેલી કોઇ પણ રકમનું રીફન્ડ કે કોઇ પણ જાતની મુકસાની મળી શકશે નહિ.

૩. કોઇ પણ સ્ટોલહોલ્ડરથી પોતાના સ્ટોલ કે સ્ટેન્ડમા પેટા ભાડુત રાખી શકાશે નહિ. સિવાય કે તેમ કરવાની માર્કેટ માસ્ટરની લેખીત પરવાનગી મેળવેલી હશે. કોઇ પણ સ્ટોલહોલ્ડરથી પોતાનો બોજવટો કાઉન્સીલની સંમતિ મેળવ્યા સિવાય ટ્રાન્સફર કરી શકાશે નહિ.

૪. (૧) માર્કેટ માસ્ટર કાઉન્સીલની સંમતિથી માર્કેટના જુદી જુદી વસ્તુઓના વેચાણને માટે વખો પાડી શકશે અને અમુક જાતની વસ્તુઓ તેના માટે ઠરાવેલા વખોમાંજ વેચવાની સુચના આપી શકશે.

(૨) આ ધારાઓના અમલથી ઉપસ્થિત થતી કોઇ પણ તકરારોનું સમાધાન માર્કેટ માસ્ટર તરફથી કરવામાં આવશે અને તે છેવટનું ગણાશે.

૫. વેચવા માટેની સઘળી વસ્તુઓને માર્કેટ માસ્ટર તરફથી મંજુર થયેલા ઘાટ ભોં કે ટેબલોપર રાખવામાં આવશે અને તેથી કોઇ પણ વસ્તુને માર્કેટની જમીનપર મુકી શકશે નહિ. મરઘાં કાઉન્સીલ તરફથી પુરાં પાડવામા આવેલ કેટામાં વેચવા મા આવશે.

૬. કોઇ પણ સ્ટોલહોલ્ડરથી જુદાના અજાણ્યા માર્કેટમાં સાથ લઈ શકાશે નહિ.

૭. કોઇ પણ માણસથી માર્કેટમાં વેચવા મરઘાં, મરઘીઓ, સસલાં અને ગીનીપીગ્સ સિવાય કોઇ પણ જાનવર કે અન્ય જીવતાં જનાવરો કે કુદરતી કોઈ જમ્ય શકાશે નહિ.

૮. દરેક સ્ટોલહોલ્ડરે પોતાનો વેપાર પોતાના સ્ટોલ કે સ્ટેન્ડની હદની અંદર રાખવો પડશે અને કોઈ પણ વસ્તુ આજાના ગાળાપર રાખી શકાશે નહિ.

૯. કોઇનો નિકો ચલણો કોય તેવા અથવા બોપી કોય કોય નવા કોઇ પણ માણસથી અથવા જોને માર્કેટમાં કંઈ પણ વેચવાની કામ નહિ કોય તેનાથી અને કોઇ પણ બીજાથી માર્કેટમાં દાખલ થઈ અથવા રહી શકાશે નહિ.

૧૦. સ્ટોલહોલ્ડરો પોતાનો સઘળો માલ દિવસની આખરીએ બાકેર સાફ જાય રાખશે. પરંતુ જો તેવા સ્ટોલહોલ્ડરો તેવો માલ માર્કેટમાજ રાખવા ઇચ્છતા હોય તો પોતાના જોખમેજ રાખવો પડશે અને એવી રીતે ગોઠવવો પડશે કે જેથી માર્કેટની જમીન બરોબર ધોવાને લાઇ કરી શકાય.

૧૧. કોઇથી પણ માર્કેટની અંદરની કંઈ પણ વસ્તુ ફીલામથી વેચી શકાશે નહિ.

૧૨ કોઈ પણ સ્ટોલહોલ્ડરથી કોગળ અથવા બીજી રીતે માણસના આહારને માટે હાનિકારક નીવડે તેવી કંઈ પણ માલ વસ્તુ વેચાણને માટે રાખી શકાશે નહિ.

૧૩ માર્કેટ માસ્ટર કોઇ પણ સ્ટોલ કે સ્ટેન્ડમાં તેવા માલ પદાર્થની ચોખ્ખ અયોગ્યતાની તપાસ કરવાને દાખલ થઇ શકશે. અને જો તે એવો કંઈ પણ મનુષ્યભક્ષણને માટે અયોગ્ય પદાર્થ જોવામા આવશે તો તેને તે રદ કરી ફેંકાવી દઇ શકશે અને તેના માલીકને તેની મુકસાની મળી શકશે નહિ.

૧૪. તેના બોજવટાની રૂએ અથવા આ ધારાઓ અંગેની માર્કેટ માસ્ટરની કોઈ પણ કાયદેસર સુચના સ્ટોલહોલ્ડરે માનવી પડશે. તેવી સુચનાનો ચાલુ ભંગ કરનાર અથવા આ ધારાઓના ભંગને માટે ગુન્હેગાર ઠરેલા કોઈ પણ સ્ટોલહોલ્ડરનો બોજવટો કાઉન્સીલ કેન્સલ કરી શકશે.

૧૫. સમયના ભાડાં મુકરર કરવામા આવેલા કલાક દરમ્યાન ઇન્ડિઅન માર્કેટમાં માર્કેટ માસ્ટરની ઓફીસમાં તે રકમ આપની તારીખે ભરવામાં આવશે.

૧૬. દરેક સ્ટોલહોલ્ડર—

(૧) પોતાનો સ્ટોલ, સ્ટેન્ડ ટેબલ કે બજાર, અને પોતાનાં ફીટીંગ્સ, વાસણો, બરોબર સાફ અને સારી સ્થિતિમાં અને માર્કેટ માસ્ટરને સંતોષ થાય તેવી રીતે

(૨) રાખશે પોતાના સ્ટોલ અથવા સ્ટેન્ડમાંથી સઘળો કચરો કાઉન્સીલ તરફથી તે અર્થે રાખવામા આવેલા વાસણમાં નાખવામાં આવશે.

(૩) સઘળું નકામુ પાણી તે અર્થે કરવામાં આવેલી ગટરમાં નાખી દેવામાં આવશે.

(૪) માંસ કાપતી વખતે નકામો કચરો નાખવાને બોટર-ટાઇટ વાસણ રાખવામાં આવશે.

(૫) તોળાને વેચતી વખતે સ્ટેન્ડર્ડ બાજવાં અને વજન રાખવામાં આવશે.

૧૭. કોઇ પણ શખ્સથી માર્કેટમાં—

(૧) સીધી યા આડકતરી રીતે કોઈ પણ શખ્સને કનડી, ધુમ પાડીને આહકને ખોંખો કે કોઇ પણ બીજા માણસના વેપારને નુકસાન પહોંચે એવું કશું કરી શકાશે નહિ.

(૨) કોઇ પણ ખોટાટ, કરી કે ખરાબ ભાષા વાપરી શકાશે નહિ.

(૩) શાકભાજી કે કંઈ પણ વસ્તુ તેને માટે આપવામાં આવેલી સીઝન દરમ્યાન કબ્જે કરેલ પણ ત્યારે પોતે લઇ શકશે નહિ.

(૪) અયોગ્ય રીતે માળી વાપરી કે મારફતના કોમ પણ બાબતના દુરુપયોગ કરી ગયથી તેની બરતરફી કે તેની આજ્ઞાનુસારીની કામ પણ સભ્યોને મુકતાલ પહોંચ્યા કરાશે નહિ.

(૫) મારફતની જગાનમાં કે બીજામાં કંઈ પણ કરવું કે ચોરીથી કે કંઈ પણ બાબતમાં નામો ત્યાંથી તેમજ મારફતમાં ગમે તે બધે મુકી શકાશે નહિ.

૧૮. ગાડીમાં મારફતને માટે માલ લાવનારા ખેતરમાં માલ ઉતારી લાવ ગાડીને મારફતની પાસે માલ ઉતારવા બદલ મદે તે કરતાં વધુ પગાત રાખી શકાશે નહિ.

૧૯. કોઇ પણ રટે મહોલ્લાવાળી પોતાના સ્ટોલ કે સ્ટેન્ડમાં મારફત માસ્ટરની પરવાનગી વિના કંઈ પણ ફીક્સચરો બાંધી શકશે નહિ.

૨૦. બ. મારફતમાં અમલદાર ભોગવટાની સરંગોના પોતાના નોકરોને નક્કીથી બાંધેલા ભંગને માટે દરેક સ્ટોલહોલ્ડર બાંધ જોખમદાર રહેશે.

૨૧ દીઠી મારફત ખાતાના કોઇ પણ કામદારને પોતાની ફરજો અદા કરવામાં કોઇપણ પણ દખલ કરી શકાશે નહિ.

૨૨. મારફત માસ્ટર મારફત ખુલી મુકવા કે બંધ રાખવા સંબંધી અગર બીજા કોઈ પણ બાબતોમાં મારફતમાં આપેલ સ્થળમાં દાખવામાં આવેલા નોટીસ બોર્ડ પર ચોંટાડી અને સભળાવ સ્ટોલહોલ્ડરો અને અન્ય જનોને કોઇ પણ જનની જાણ આપવાને એ નોટીસ પુરતી ગણાશે.

૨૩. દક્ષિણ આફ્રીકા મારફતનો અમુક ભાગ નોટીસોને માંસ મોકલવા માટે અને દક્ષિણ કોલિનોને યોગ્ય વસ્તુઓ તેમજ બીજાં કંઈ પણ વેપાર કરવા હેતુને અલગ કરી શકશે. તેવા ભાગમાં સ્ટોલ અને સ્ટેન્ડો કરવામાં આવશે અને તેને ભોગવટાને માટે બાર આપવામાં આવશે અને તેનું બાર ફોરન્સ અળાકિયો ચોમાસા આવશે. કોઇ પણ બાબતથી બાધ સ્ટોલ કે સ્ટેન્ડોના ભોગવટા બીક દિવસ કરતાં વધારે વખત કરી શકશે નહિ.

૨૪. બાગ, પુર, બોરી કે કોઈ પણ અન્ય કારણે મારફતના કોઇ પણ બાબતની બાલેફી. કંઈ પણ બાલની બોહોંચ માટે કોલનીલ કંટ્રોલહોલ્ડર કાયમ બાબ.

:રે:

૨૫. નીચેના સ્ટોલ અને સ્ટેન્ડો વિ. માટે મારફત મારફતને નીચેના ભાડા અને દરો વારવાં પડશે:—

(અ)—સ્ટોલના ભાડાં:—

સીઝરેશમેન્ટ માટે:

૧૨ સાભ્યના સ્ટોલ માટે માસીક પા. ૧-૦-૦

બીફાર્ડ માટે:

૧૦૬ સાભ્ય સ્ટોલ માટે માસિક પા. ૨-૧૦-૦

કુલ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૫-૦-૦

ગ્રોસરુસ અને બેકીંગ બનાવવાનું કુલ્લીબાર:

૧૦૬ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માસિક પા. ૨-૧૦-૦.

કુલ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૫-૦-૦.

ગ્રોસરુસ માટે:

૧૦૬ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે માસિક પા. ૩-૦-૦.

કુલ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૬-૦-૦.

ગ્રોસરુસ અને બેકીંગ બનાવવાનું કુલ્લીબાર:

૧૦૬ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માસિક પા. ૩-૦-૦.

કુલ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૬-૦-૦.

ગ્રોસરુસ માટે:

૧૦૬ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૩-૦-૦.

કુલ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૬-૦-૦.

ગ્રોસરુસ અને બેકીંગ બનાવવાનું કુલ્લીબાર:

૧૦૬ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માસિક પા. ૩-૦-૦.

કુલ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે પા. ૬-૦-૦.

ગ્રોસરુસ માટે:

૧૦૬ સાભ્યત્વ સ્ટોલ માટે માસિક

ભાગ ૨ (અરજી મોરચીંગ વિભાગ)

અરજી મોરચીંગ વિભાગનું કામકાજ પારાઓમાં બ.સ બજારના જેવા નીચે પ્રમાણે છે :

માર્કેટ સોમ, મંગળ, બુધ, ગુરૂ અને શુક્રવારે સવારે ૯-૩૦ વાગે અને શનીવારે સવારે ૧૦ વાગે બંધ થશે.

દરેક સભ્યે પોતાને માર્કેટ મારફત નરસૂંપા આપવામાં આવેલો સ્ટેન્ડ સમે હાજરી અને માર્કેટ બંધ થયા બાદ તે સ્ટેન્ડ છોડી દેવો પડશે.

જેણે પોતાનો માલ માર્કેટ બંધ કરવાના વખત પહેલાં વેચી દીધેલો હોય તેણે બની તાત્કાલિ સ્ટેન્ડ ખાલી કરી દેવો પડશે.

કોઈએ પોતાને આપવામાં આવેલા સ્ટેન્ડમાં પેટાભાડુત રાખી શકાશે નહિ.

સવારના ૧૦ વા માર્કેટ બંધ કરવાના વખત પહેલાં માર્કેટ માસ્ટરની પરવાનગી સિવાય કોઈપણ કેફી પણ વાહન માર્કેટમાં દાખલ કરી શકાશે નહિ.

જે કરતાં વધારે વજનનો વાળું વાહન માર્કેટમાં દાખલ કરી શકાશે નહિ.

માર્કેટમાં દાખલ થયાના ફરવાળ અને નીકળવાના ફરવાળ કોણ રાખવા તે વખતોવખત ઠરાવશે.

માર્કેટ બંધ કરવાનો વખત થતાં પહેલાં વેચાણમાં આપશે જે પાછી કોઈપણ વેચી નહિ શકાય અને નહિ તેમાંથેલો માલ લોકો દૂર કરી દેવો પડશે.

માર્કેટના દરવાજા માર્કેટ બંધ કરવાના કલાકની ૧૫ મીનીટ બાદ બંધ કરવામાં આવશે. દરવાજા બંધ થયા પછી કોઈપણ પણ અંદર રહી શકશે નહિ.

આ ઉપરાંત ઉપલા પહેલા ભાગની કલમો ૧, ૪, ૬, ૮, ૬, ૧૧, ૧૪, ૧૩, ૧૪, ૧૬, ૧૮ ૧૯, ૨૧, ૨૨, ૨૪, અને ૨૫ લાગુ પડશે

પૃથ્વીનું વય

('પ્રસ્થાન'માં લખનાર : પ્રશાંત ગ્રહાણભાઈ નાયક)

(ગતાંકમાં ચાલુ)

મંગળની ઉત્પત્તિ જે સુર્યો એકબીજાની પાસે ૧૯૦૬ આસપાસ કોઈ અચાનક એકબીજા સાથે અથડાતાં કે કોમે ત્યારે થઈ હશે મનાય છે. આવી અથડામણ ક્યાં તારાની સંખ્યા ઘણી ગીચ કોમ ત્યાં થવાનું ઘણું બનવાજોગ લાગે છે. સુર્યો પોતાના મહામંડળ સાથે અત્યંત વેગથી ગતિ કરી રહ્યાં છે, અને કાલ એ તારામંડળના મધ્યમાંથી ચક્કે દૂર નીકળી આવ્યો છે. આપણા તારામંડળના મધ્યમાં તારાની ઘનતા ઘણી છે એટલે સુર્ય ત્યાં બીજા સૂર્યોની અથડામણ આવ્યો હોય એ ઘણું બનવાજોગ છે. એ ઘનતાવાળા પ્રદેશમાં દાનના પ્રદેશ ત્યાં આવતાં સુર્યો કેટલાં વર્ષ સીધાં એ નક્કી કાપ તો આસરે પ્રયોનો ઉત્પત્તિકાળ મળી આવે એ આધારે પણ પૃથ્વીની ઉમર ૨૦૦ થી ૩૦૦ કરોડ વર્ષની વચ્ચે આવે છે.

ઉપરની સર્વે રીતોથી જોઈ રીત રેડીયમ અને યુરેની ધાતુના આધારે મળી છે. એડવર્ડ નામના વૈજ્ઞાનિક બોરીઅમ નામની રેડીઓ-એક્ટીવ (આપવિનાશી) ધાતુની શોધ કરી. એ ધાતુને રેડીઓ-એક્ટિવ એટલા પુરતી કહેવામાં આવે છે : એના પરમાણુ સતત ભાગિના રહે છે અને આપોઆપ એક ધાતુનું પરમાણુ બીજી ધાતુના પરમાણુમાં અદલાબદલા જાય છે.) બોરી અમ ધાતુના પરમા ભાગી આવ્યા. સીસા અને ગામા નામનાં કિરણો નીકળે છે; કારણ કે એના પરમાણુ અ પો. આપ ભાગી જાય છે. દર સેકન્ડે અમુક પ્રમાણમાંજ એ પરમાણુની સંખ્યા ભાગી જાય છે. એક પરમાણુ બાજતે બીજા ધાતુના પરમાણુમાં પરિણમે. અમુક વખત જતા એવા પરમાણુ ભાગીને બીજા બીજા જાતનું પરમાણુ બને છે આ વિક્રિયા સાત અલવાથી કાયાંતરે રેડીઅમ યાત સીસામાં રૂપાન્તર પામે છે. ૧૬૦૦ કરોડ વરસ યુરેનીઅમ (એ નામની બીજી આપવિનાશી ધાતુ) માંથી ૬ વર્ષે એક ભાગ સીસું જુદું પડે છે. સાધારણ રીતપોગમાં આવતા સીસામાં આ કરતાં જુદા ગુણધર્મોવાળું હોય છે. એટલે પાકકામા આપવિનાશી તત્ત્વોમાંથી કેટલું સીસું ઉત્પન્ન થયું છે, એનું માપ કાઢવામાં આવ્યું છે. કેટલીક સદ્ધર ખુબીને ધ્યાનમાં લેતાં પૃથ્વીના જન્મકાળથી આજ સુધીમાં કેટલું સીસાના જથ્થાનું કોમ થયું હશે તે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. એ પરથી ઉપર કોઈ પણ જગ્યાએ ખણીજ સંદેલાઓથી બધી શકાય આવાનો વાત તો એ છે : પૃથ્વીની સપાટી ઉપર અનેક જગ્યાએ મળી આવતાં આપવિનાશી તત્ત્વોની સામે જોવા મળેલા સંસાની ઉપરથી પૃથ્વીનું વય લગભગ સારું આવે છે, અને સહજ વિસ્તૃત અર્થમાં જે ગણતરી તો પૃથ્વીનું વય ૧૨૦ થી ૫૦૦ કરોડ વર્ષનું ગણી શકાય.

ઉપરના સર્વ સિદ્ધાંતોની તારવણી કરીને પૃથ્વીનું વય નીચેના કોષ્ટકમાં આપ્યું છે. જ્યાં એકબીજાને વાંદોવી કરેલી ગણતરીમાં કટલો ફેર આવે છે એ તફાવત દેખાડ્યા આવશે

	પૃથ્વીનું વય
૧ ગરમીની કલા ઉપરથી	૧૦૦ થી ૫૦૦ કરોડ વર્ષ
૨ ગરમીની કલા ઉપરથી	૫૦૦ કરોડ વર્ષથી ઓછી
૩ સૂર્યોને તારામંડળના મધ્યમાંથી દૂરની જગ્યાએ ખસવાનો લાગેલા વખત ઉપરથી	૨૦૦ થી ૩૦૦ કરોડ વર્ષ
૪ આપવિનાશી (Radio-active) તત્ત્વોના આધારે	૧૨૦ થી ૫૦૦ કરોડ વર્ષ
૫ સમુદ્રમાં ભેગા થયેલા મીઠાના પ્રમાણ ઉપરથી	આશરે ૧૫૦ કરોડ વર્ષ
૬ જ્યુલ્સરપરોની જડતાર્ક ઉપરથી	ચણીજ અનિશ્ચિત
૭ પૃથ્વીના પટને ઠંડા થતાં લાગેલા વખતની ગણતરી ઉપરથી	•
૮ ચાર્લિનના ઉત્ક્રાંતિવાદ ઉપરથી	૧૪૦ કરોડ વર્ષ

ઉપરનાં સર્વ પ્રમાણોથી કાઢેલી પૃથ્વીની ઉંમરનો આશરો ૧૦૦ થી ૫૦૦ કરોડ વર્ષનો થાય છે એટલે દવાખાનીય રીત કોઈ ને આમથી થાય કે આટલા વિશાળ ગાળામાં આશરો આપ એનો નો હોય પરંતુ અત્યારે પૃથ્વીની ઉંમર ૧૮ વર્ષના અસ્તિત્વની સાથે સરખામણીમાં આવે ત્યારે આ આશરો ઘણો

સારોજ ગણી શકાય. વિશ્વની ઉંમર આશરે ૧,૦૦,૦૦૦ કરોડ વર્ષની ગણાય છે ત્યાં ૧૦૦ થી ૫૦૦ કરોડનો આંકડો ઘણોજ સારો ગણી શકાય. આથી એમ કહેવાનો આશય નથી કે ભવિષ્યમાં પણ નિશ્ચિત રીતે પૃથ્વીની ઉંમર ના કહી શકાય.

પૃથ્વીની ઉંમરના પ્રમાણમાં માનવના જીવનનો, એની સંસ્કૃતિકાળ, એના ઈતિહાસો અને એનાં ગ્રહારંભોનો સમય મહાસાગરના પાણીના એક બિંદુ સમાનજ ગણી શકાય. પૃથ્વીના સમગ્ર જીવનમાં માનવજીવનનો અસ્તિત્વકાળ પણ બહુજ નાનો સમય હોવાથી એમ લાગે છે. પૃથ્વીનું ઉચ્ચ જીવન અને પ્રાણીજીવન બહુજ લાંબું ગણાય કે તેમનો પ્રાણીજીવનનો મધ્યકાળ દિવસની એક પળ સમાનજ છે. (સંપૂર્ણ)

ગીતા મનન

(લેખક—ડૉક્ટર પ્રાણજીવન મહેતાના).

અધ્યાય ૯ મો ચાલુ

(૪) શ્લોક ૬ ઠ્ઠી ૧૦

"પણ, પાર્થ! આ પ્રમાણે પરમેશ્વરને જગતના ઉત્પાદક, પાલક અને સંહારક કહ્યા પછી પરમાત્મા એ સર્વ કર્મોના કર્તા બનતા નથી. વૈત-સ્વરૂપ જીવ પરમાત્મા વિષેની, સામાન્ય બુદ્ધિને મુંઝવનારી, આ બીજી વિશેષતા છે.

"અજ્ઞાની! સામાન્ય માણસો પરમાત્મા વિષેની આવી વાતોથી મુંઝાઈ જાય છે અને એમ માને છે કે વિદ્વાનો અમે જેવાં વિશેષણ વાપરીને સૂપેથી ખોલી કહે છે પણ તેને કાંઈ અર્થ હોતો નથી, કારણ કે, સામાન્ય માણસોને કર્તાપણાનું જોરદાર ભાન અને અભિમાન હોય છે કે તેઓ જે જે ક્રિયા કરે તેમાં પોતાનું કર્તાપણું સમજ્યા વિના રહી શકતાજ નથી, અને ક્રિયા કરવા છતાં અકર્તા બનવું કેમ હોઈ શકે તેની કલ્પના પણ કરી શકતા નથી.

"પણ, ધનંજય! વિચાર કરવામાં આવે તો કર્મને કરવા છતાં અકર્તાપણું હોય કહો છે કે સમજવામાં આવે, અને સામાન્ય વ્યવહારમાં આપણે એવું અકર્તાપણું પણ વારંવાર અનુભવ પણ રાખીએ છીએ.

"દાખલા તરીકે, કૌન્તેય! રાજાની આજ્ઞાથી અપરાધીનો વધ કરનાર મારા ઉપર આપણે મનુષ્યનો વધ કરવાનો આરોપ નથી મુકતા. કારણ આપણે કહીએછીએ કે એ વધની પ્રેરણા કરનાર સાચો કર્તા છે, અને મારો તો સાધન માત્ર છે. આમ, મારો વધકર્તા હોવા છતાં એ અકર્તા છે. એમ આપણે વિચારીએ છીએ.

"વળી, ધર્મશાસ્ત્રના નિયમો પ્રમાણે રાજાનું શાસન કરનાર રાજા જેમ વિધિ યા ન્યાય તપાસીને કોઈ અપરાધીને વધ કરવાનું ફરમાવે, તો તે રાજા ઉપર પણ આપણે મનુષ્યનો વધ કરવાનો આરોપ નથી મુકતા, પણ વધનો પ્રેરક છતાં તેને અકર્તાજ માનીએ છીએ; અને ધર્મશાસ્ત્રના નિયમોજ એ કર્મનો કર્તા માનીએ છીએ, નહિ એ આવા અપરાધ કોઈ તો તેમાંજ ફેર કરીએ છીએ, પણ રાજાને દોષપાત્ર નથી ગણતા.

"વળી, એ ધર્મશાસ્ત્રના સ્મૃતિકાર ઉપર આપણે કોઈ અપરાધી વ્યક્તિનો વધ કરવાનો દોષ નથી મૂકતા કારણ, સ્મૃતિકારે ફાંસ આપી વ્યક્તિને ફરેજાને ધર્મશાસ્ત્ર રચ્યું નથી હોતું પણ ધર્મને વિચારીનેજ રચ્યું હોય છે; અને તેથી એ નિયમ રાજા અને બારા દ્વારા પોતાની મેળેજ અમલમાં મુકાય છે, પણ સ્મૃતિકારનો એને અમલ કરાવવા કોઈ પ્રયત્ન કરવો પડતો નથી. સ્મૃતિકારનું કર્તાપણું ધર્મ શાસ્ત્રને રચવામાં છે પણ અમુક કોઈ અપરાધીનો વધ કરાવવામાં નથી. એમ આપણે કહીએ છીએ આમ કર્તા છતાં અકર્તાપણું વિવિધ રીતે થાય છે.

"કપિધ્વજ! પરમાત્મા પણ આ રીતે સૃષ્ટિનો કર્તા છતાં અકર્તા છે; અને જેમ સ્મૃતિકાર, રાજા તથા મારો અનુષ્યવધના દોષપાત્ર બનતા નથી, તેમ પરમાત્માને સૃષ્ટિના કર્તાપણાનું બંધન થતું નથી. કારણ કે, જેમ સ્મૃતિકાર, રાજા તથા મારાને વધ કરાવ અપરાધો પ્રત્યે કોઈ જાતનો રાગદ્વેષ નથી, પણ તે પ્રત્યે સાવ તટસ્થ-ઉદાસ-ભાવ છે, અને કેવળ ધર્મ શાસ્ત્રના નિયમનેજ દૃષ્ટિમાં રાખી વધના નિમિત્ત બને છે; તેમ પરમાત્માને સૃષ્ટિનો ઉત્પત્તિ વગેરે ક્રિયામાં કોઈ જાતની આસક્તિ નથી, પણ ઉદાસીનતા છે, અને કેવળ પોતાની પ્રકૃતિના કારણથીજ એ કર્મોના કર્તા કહેવાય છે.

"અર્જિકગત' બિલાડી ઉંદરને મારે છે, કે સાપ દેડકાને ગળી જાય છે, તેથી તે પ્રાણીઓની ઉપર આપણે ખોટા આરોપનો આક્ષેપ નથી મુકતા. બિલાડી તથા સાપ જન્મસ્વભાવથી જ ઉંદર તથા દેડકાના ભક્ષક છે, અને તેમનો એ સ્વભાવનું નવરાવવું નથી એમ આપણે માની શાંત રહીએ છીએ. વળી, જેમ તાપ આપે તો શરીરને ગરમ કરી મુકવાનો દોષ આપણે લગાડતા નથી, પણ તાપનો એ પ્રકૃતિ ધર્મ છે એમ માની શાંતિ રાખીએ છીએ પરમેશ્વરના અધ્યક્ષપણા નીચે એમની સનાતન પ્રકૃતિમાંથી ચરાચર જગત એની મેળેજ ઉપજે છે, વધે છે અને નાશ પામે છે પણ પરમેશ્વરને એ બધું કરવા કશો વિચાર, પ્રયત્ન કે અભ્યાસ કરવો પડતો નથી. તથા પોતાની સૃષ્ટિ માટે એને કશો રાગ-દ્વેષ કે આસક્તિ નથી, અને તેથી અભિમાન પણ નથી.

આ પ્રમાણે દોષથી ધર્મદ્રિય, પરમેશ્વર સૃષ્ટિનો કર્તા છતાં અકર્તા કહેવાય."૯-૧૦ (અપૂર્ણ)

વેરૂલમમાં મહાશિવરાત્રી ઉત્સવ

વેરૂલમથી શ્રી ગોપાલલાલ મંદીરના મંત્રી શ્રી. રણછોડ કૃષ્ણદાસ લખી જણાવે છે કે સોમવાર તા. ૧૨-૨-૩૪ ના સાંજે ૭ વાગે મહાશિવરાત્રીનો પ્રસંગ ઉજવવામાં આવશે તે પ્રસંગે સર્વે હિંદુ ભાઈઓને સહકુટુંબ પધારવા વિનંતિ છે.

ईन्डिअन ओपिनिअन

पुस्तक ३३. फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. ९ फेबरवारी, १९३४. नम्बर ६.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ९ फेबरवारी, १९३४

हिन्दी भाइयों में निवेदन

यह तो प्रायः सभी जानते हैं कि, 'ईन्डिअन ओपिनिअन' सूरुमें दो हिन्दी, गुजराती, अंग्रेजी और तामिल ऐसे चारों भाषाओं को प्रकाशित करने का सौभाग्य प्राप्त कर चुका है। परंतु हिन्दी के ग्राहकों की कमी के सन १९०५ में विवश हो कर इसका छापना बंद कर देना पड़ा। किन्तु वर्तमान काल में प्रथम की दशा नहि है। क्योंकि भूतकाल की अपेक्षा हिन्दी के पठन पाठन पर बड़ा ही अनुराग देखने में आता है। अतएव बहुत से महाशयों की तरफ से यही मांग रहा करती है कि, हिन्दी का पुनः प्रकाशित होना चाहिये। हर्ष आज उसका साहस पूर्ण करते आनंद होता है। अब इस हिन्दी से अलंकृत समाचार पत्र को दिन दोगुना चौगुना बढ़ाना ग्राहकों का मुख्य कार्य है। आप लोगों के अनुराग तथा उत्तेजना पूर्ण साहस का भाषण मिलने से पत्र उन्नति कर सकता।

भारत में भीषण भूकंप

गत जनेवरी ता. १५ के रोज हिन्दुस्तान में भूकंप हुआ था। जिस में सबसे ज्यादा हानि बिहार प्रांत में हुई है। कमसे कम ६,०४० मनुष्यों के प्राण गये। और बिहार उड़ीसा मिला कर सरकारी मकानों की नुकशानी का हिसाब १५ क्रोड़ पौण्ड कहा जाता है। यह तो सरकारी क्षति की हालत है। इसके अलावा वहां के बाशिन्दों की जो अपार हानी हुई होगी उसका तो हम लोग अटकल ही नहीं कर सकते हैं। वे निराधार प्राणी घर द्वार से रहित रस्तों पर हो पेड़ कर अपना दिन बिताते हैं। अब उनमें किसे घर बनाने की शक्ती कहां रही। महात्मा गांधीजी वगैरहसे, विशेषतः दक्षिण आफ्रिका, ब्रीटन, अमेरिका और जापान से अपील की है। यह अपील आर्थिक सहायता के लिए कि है। भारतमें जहां हमेशा अनेकों कष्ट विराजमान रहते हैं, वहां यह महा भयंकर दुःख भी पहुंच गया।

अब यहां जितनी संस्थायें है, या व्यक्तिगत जिनको ईश्वरने सामर्थ दिया है उन्हें उपरोक्त महात्माओं की अपील पर अपनी उदारता अवश्य ही प्रकट करना चाहिये। यदि सीधा चेक भेजना हो तो बाबु राजेन्द्र प्रसाद, पटना के पते पर भेजना चाहिये। अगर 'ईन्डिअन ओपिनिअन' के पते से सहायता भेजना हो तो लिस्ट के साथ उनका नाम पत्रमें प्रकाशित कर के चंदा सरल से भेज दिया जायगा।

चाइल्ड वेलफेर सोसायटी

डरबन में इस उपयोगी संस्था का स्थापन गांधीजी के हाथों से हुआ था। तबसे आज तक इसका काम बड़ी ही योग्यता से हो रहा है। अभी हाल में ही वार्षिकाधिवेशन हुआ है। इससे यही मालूम होता है कि, १ ली आगस्ट १९३२ से ३१ जुलाई १९३३ एक साल में १२४८४ विसार्थी और उनके कुटुंबों को दवा आदि से सहायता पहुंचा कर, उन पर प्रसूति खेड़ा को ध्यान दिया गया था। ३५ बच्चों को भुफ्त, और २४ को सिर्फ मामूली दाम पर ही लेक्टोजन नामक पुष्टि पदार्थ बच्चों के लिये दिया गया था। इस संस्था को प्रांतिक कौंसिल से ५० पौण्ड वार्षिक सहायता मिलती है। इसका मकान बूक स्ट्रीट में आया हुआ है। जो कि टाउन कौंसिल से भुफ्त प्राप्त हुआ है।

गत आगस्ट में यह मकान टाउन कौंसिलने अपने हाथों में ले लिया। विशेषतः यह स्थान तो केवल हिन्दुस्तानियों के ही वास्ते था. अब इसमें कलर्ड आदि को भी शामिल कर दिया गया है। सेमसनटोने इसका विरोध किया था, परंतु परिणाम संतोषजनक नहीं हुआ। सेन्ट एड्रूस होल में बच्चों के लिये एक शाखा, तथा दूसरी शाखा मेगजिन बारक्स में खोली गयी है। अंततः संस्था भारतिय स्त्रीयों में सहायता चाहती है।

वास्तव में सोसायटी का साहस बच्चों की उन्नति करने के लिये है, इसकी सहायता करना प्रत्येक हिन्दी का धर्म है।

भारत में स्त्रीयों की जाग्रति

मारवाड़ी—महिला—सम्मेलन की सभानेत्री सुप्रसिद्ध कार्यकर्ता सेठ जमुनालाल बजाज की धर्मपत्नी श्रीमति जानकी देवी अपने भाषण में भारत के स्त्री—जागरण की चर्चा करते हुए कहा "स्त्रीयों में दिन—दिन जागृति फैल रही है।

पुरुष भी स्त्रीयों के प्रति अपने कर्तव्यों को स्मरण करते दिखाई दे रहे हैं। महर्षि दयानंद, ईश्वरचंद्र विद्यासागर, अध्यापक कर्वे, लालादेवराज- सर रामाराम आदि महानुभावोंने स्त्री जाति को उठाने, जगाने और योग्य बनाने का बहुत यत्न किया है। ये तो हमारी हालतके अपवादी हुई हैं; किन्तु

महात्मा गांधीने इस पुस्तक में जो अपूर्व जीवन चीजों में डाला है, उसका अनुभव तो हम सब पढ़ने, और आज यहां आई हुई हैं प्रत्यक्ष कर रही हैं। देशके सामाजिक, साहित्य और राजनैतिक जीवन में स्त्रीयों ने इतने उत्साह के साथ योग दिलाना, इस महापुरुष का ही प्रताप है। उसने हमारे प्रचलित "अबला" नाम को झुठा बना दिया है। और हमें यह अनुभव करा दिया है कि, हम भी अपने दुखी देश की स्वाधीनता को वापस लाने में कुछ-कुछ मेहनत कर सकती हैं। दस बीस बरस पहले क्या कभी किसीने स्वप्नमें भी किया था कि, हम पर्दों के पीछे पड़ी सड़ने वाली औरतें खुशी-खुशी लड़ाई के मैदान में पुलीस की लाठियां सहेंगी। जेलके कठोर जीवन का उछल उछल कर स्वागत करेंगी। उसने हमें जेलके सच्चे गौरव का ज्ञान कराया है और हम मिट्टी की पुतलियों को वीरांगना बना दिया है।"

सामान्य वर्तमान

डरबन की नयी सुधरी

विक्टोरिया स्ट्रीट पर जो सुधरी बाजार बहुत समय से लगा करता था, अभी इसी मास से उसका स्थान बदला गया है। अब नवीन सुधरा बाजारवाला एवन्यु में एक बड़े हुए पोलरफा दिवाल के भीतर है। इसमें जितनी सुविधाएँ चाहिये, उनकी कोर्पोरेशन भरपूर मंजूर नहीं किया। देखने में आता है कि खरीद दार-तथा विक्रेता होने पड़ा उत्तम नहीं है।

प्रिन्स ज्योर्ज का आगमन

प्रिन्स ज्योर्ज ता. ४ वर्तमान मास के रोज विलायत से केपटाउन में उतरे हैं। और आगमी मार्च ता. ५ के रोज डरबन पहुंच जायेंगे। साउथ आफ्रिकन इन्डियन कॉंग्रेस की तरफ से उनको मानपत्र दिया गया है। कोलोनियल बोर्न एन्ड सेटलर्स इन्डियन एसोसिएशनने स्वागत का तार भेजा है। जिसका प्रिन्स ज्योर्ज की तरफ से प्रत्युत्तर एसोसिएशन को मिला है।

जापान में अलौकिक दृश्य

जापान की राजधानी टोक्यो नगर में गत २५ दिसंबर को दोपहर के समय एक विचित्र दृश्य दिखाई दिया। आकाश में लोगोंने देखा कि, चन्द्र पहले शुक्रको और बादमें अन्य नक्षत्र को निगल गया। एक एक घन्टे तक दोनों नक्षत्र गायब रहे। ऐसे दृश्य सहस्रों वर्षों में दिखाई दिया करते हैं।

कोयले का मकान

ईंट-पत्थरों के मकान तो सभी कहीं बनते हैं, और लकड़ी के मकान जापान में बनते हैं। ध्रुव-प्रदेश में बर्फके तोपड़े बनते भी सुने हैं, लेकिन कोयले का मकान बनाने की बात कभी नहीं सुनी गयी। हाल में अमेरिका के एक नगर में बड़ा का एक वणिक संस्था के लिए कोयले का एक भवन बनाया गया है।

महा शिवरात्री

आगामी सोम्वार ता. १२ के रोज शिवरात्री होगी। इस महान सिद्धवार के विषय में अनेकों प्रमाण शास्त्रों में सिद्ध कर, कैलास पति महादेव की भक्तोंकी रक्षता की गई है। उसी को पुष्टि में यह पवित्र दिनों के दिन मंगलेश शिवजीका पुजन, ध्यान, स्तुति होके हिन्दु करेंगे।

वेरुलम श्रीगोपाललाल का मंदिर

विदित हो कि आगामी सोम्वार ता. १२ के रोज उक्त मंदिर स्थान पर "शिवरात्री" का विधिवत उत्सव मनाया जायगा। आशा है कि हिन्दुसनातन-धर्मावलंबी जन इस उत्सव में सहपरिवार शामिल हो कर कृतार्थ करेंगे।

रायचंद्र रघुनाथ (मंत्री)

Hindi-English Combined Books
FOR SALE
हिंदी पुस्तकोः

					पि.	पेन्स.
भाग अवश्य।						१
प्रथम	वेद	पुस्तक	अंग्रेजी	साथ		१
द्वितीय	"	"	"	"		१
तृतिय	"	"	"	"		१
चतुर्थ	"	"	"	"		१
पंचम	"	"	"	"		१
षष्ठं	"	"	"	"		१
सप्तम	"	"	"	"	१	०
सत्यार्थ प्रकाश अंग्रेजी टीका सहित					०	१
मंथुकरो पतीछद						१
तितिरसंप्रद						१
सामवेद संहिता					१	०
अथर्व वेद संहिता					१	१
यजुर्वेद संहिता					२	८
पंच महा यज्ञः					१	०

આપણું સ્વરાજ્ય અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને બે પૈસીનો ખાર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

	કી. રૂ
મારીઆ (નવલકથા)	૫ ૦
સૌ સાવિત્રી (નવલકથા)	૬ ૦
સ્નેહ યજ્ઞ (નોવેલ)	૫ ૦
વિર વનરોજ (બાળકો માટે)	૨ ૦
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫ ૦
સમ્રાટ ખંધન	૪ ૦
મોતીના તોરણ, ભાગ ૧ સચીત્ર (બીજો ભાગ તોરણ બનાવવાની રીત	૪ ૦
,, ,, ભાગ ૨ જો	૪ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)	૨ ૦
રાજરત્ન બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર	૬ ૦
જીવનના દર્દ (દુઃખી દર્દભરી વાતો)	૪ ૦
દુર્ભાગી દારા (નવલકથા)	૧૦ ૦
રાગીણી (ઉત્તમ આત્મબોધમયી ભરપુર નવલકથા)	૬ ૦
ચમત્કારી ખુન	૫ ૦
સોનેરી ટોળા ભાગ ૧–૨	૮ ૦
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧–૨ પા. ૧	૦ ૦
ઝાંસીની રાણી	૫ ૬
મેરી મેબલ	૧ ૦
બાલસ્વસ્તીના ક્રમ	૫ ૦
શાહીનની કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)	૮ ૦
ગ્રેરેબીયન નાઇટસ પા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત યોગીની	૧ ૦
વસંત (બાળકો માટે)	૧ ૦

ગોળમેજીમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઇ. આમાં માંધીજી ગોળી પીકાર્ક બ્રમ રાજા ઇલ્સ ગ્રેનહર્સમાં ગયા અને ત્યાંક દેશ આવી પહોચ્યા ત્યાં સુધીના તેમના બાષણો અને સ્મરણો છે. કીં. રૂી. ૧–૬.

દુની ચોપડાણી—લેખકઃ જંગીમચંદ ગોપાલદાસ, પ્રસાદકર્તાઃ મોતીલ ગાલીલ ભંડોર. આમાં જે વાર્તાઓ લિખાડો અને રવદેશ સેવાના તત્વો ભર્યા છે તેમાંથી ઘણું શીખવાનું મળશે અને બોજોનો ભાગ પતીજાતી નથા ભોતીયા ભર્યું છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાર્તા છે કીં. રૂી. ૩.

વિનોદ વિહાર—લેખક. ૫. ત્રેતા. આ ૩૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૩૮ નાની નાની હાસ્ય રસથી ભરપુર વાતો છે. વાંચક બ્રહર વિનોદ વિહારમાં નહાશે.

કીં. રૂી. ૫–૬.

દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો—લેખકઃ રમણલાલ વા૬. આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ૬૮ હ્રદય હલાવે '૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી કરે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૭ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કીં. રૂી. ૧–૧૦.

આપણાં ઉંબરમાં—લેખકઃ મનેરચંદ મેઘાણી. આ નાના પુસ્તકમાં ગરીબનું ચિત્ર આલેખ્યું છે કે જે ગરીબો આપણા ઉંબરમાં—બારણે આમણાગામ રોજ છે અને આપણે કદી જાણતા નથી. કીં. રૂી. ૧.

મહત્ત ફ્રકીરની મસ્તી—લેખકઃ મરત ૬૪૨. આમ મસ્ત ૬૪૨ની મસ્તી ભરી છે. રમુજ અને બોધથી ભરપુર છે. કીં. રૂી. ૪–૬

ઉર્વશી—લેખકઃ છો. ૩. ગજ્જરદાસ. આના બે ભાગ છે આ બન્ને ભાગ મળીને ૪૦૦–૪૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનારે બરાબર વાંચ્યા આનંદ મેળવશે કીં. પ્રત્યેકની રૂી. ૩.

કાન્તમાં કહ્યું—લેખકઃ 'ઓ તારક' આ તારકોને વાંચવા લાયક પુસ્તક છે. આમાં "સંતની સ્મિતમય" ના મમાં છે. કીં. રૂી. ૧.

સંસારવહી—સંપાદકઃ મનેરચંદ મેઘાણી આમાં ગુજરાતની ૩૫ કલાઓ છે. ગુજરાત બહારની કલાઓ તથા બાળકોને રસ પડે એ છે તેની માર્મીક મોબધક વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કીં. રૂી. ૨–૦.

લાલ રેતી—લેખકઃ મોહનલાલ મગનલાલ બ. જેલની દીવાલો પાછળ રહેતા કુટુંબોની દુ સ્થિતી આમાં ખરા રીતે આલેખાઈ છે કીં. રૂી. ૧.

ગરીબની હાય—અનુવાદકઃ મોહનલાલ વા૬. આમાં નારાના મકાનોમાં રહેતા ગરીબો આખો દીવસ રહેતા કરી આખી રેટે સુતા રહેવી હાય વરાળ માટે છે તેનું આમાં વર્ણન છે કીં. રૂી. ૧.

પહાડવા—લેખકઃ પુજાભેતુ. આ નાના પુસ્તકમાં બનાવેલી બધી ખરી વાર્તાઓ સુંદર સુંદર પ્રસંગોમાંથી ઉભવતી છે, આ વાર્તાઓ આમ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. કીં. રૂી. ૧–૦.

ડેવા કાકી—લેખકઃ ૨. મ. ગોહેલી. ૨૨૫ પાનામાં આ પુસ્તકમાં સુંદર બનાવની ૬ વાર્તાઓ છે અને કાકીનો હસવા બાબત ચરીત્ર લેખો આપ્યો છે. કીં. રૂી. ૩.

ફિરોજની વાતો—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૬ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નજ કાકા, ચતરકાકા, વિનોદ ત્રિવેદ છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ શંકર પ્રેમ ત્રિવેદ પણ છે. કીં. રૂી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ ઘણીવર્ષો સેવા આપી ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના પ્રભુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે, આ પાંચ પુંઠાના ૭૮૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. કીં. રૂી. ૭.

ગોતરાતી દીવાલો—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની બાબત શું કહે તે જુદાજા અવસરની કૃપાથી પરીપુર્ણ થઇ તેથી તેનું નામ લેખકે "ગોતરાતી દીવાલો" જોઇએ ઉત્તર તરફની દીવાલો આવેલું છે. કીં. રૂી. ૧–૯.

ઢાંઢારેલુત—સંગ્રહકર્તાઃ પ્રભાશંકર ભૂધરજી રેલામ
પહેલો ભાગ ભૂતકાળ ચરિત્ર, ભૂત આખ્યાન, પ્રકરણ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂા. ૬.
બીજો ભાગ નરસીંહ મહેતાની કુંડી, અભેમન્યુ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસીંહ મહેતાના અને બીજાઓના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રૂા. ૪–૬.
ત્રીજો ભાગ આમાં નવા અક્ષરોના અજનો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫૮–૫૦૦ અજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. રૂા. ૫.

ગાંધી કુચ આલ્બમ—લેખકઃ રસીકલાલ પારીખ આ આલ્બમમાં ૨૬ ચીત્રો અને ૬૨ પાનાનું લખાણ છે. હીંદુસ્તાનની ઐતહાસિક દાંડી પ્રયાના સ્મરણો છે. અને તે બધાના ચીત્રો. કીંમત રૂી. ૨–૬.

'ધર્મસિંધ્યાપન'—અનકનભાઇ પછી ગાંધીજીએ કર્યામાં મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ ચંદ્રશંકર શુક્લ. રૂા. ૧.

ઝઉરાજીની રસદાર—સંપાદક હવેરચંદ મેઘાણી. આનાં ૫ ભાગ છે. આની સુંદર મોરની દુહાઓ અનુવાદ સાથે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને જેમાં ઇતીહાસ અને રેખાચરની ભર્યા છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની રૂી.૨–૬ પ્રત્યેકની, ૩જો રૂી. ૩–૪ થો રૂી. ૩–૭, ૫મો રૂી. ૩–૪.

આત્મોન્નયેકન—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. બાબો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ પી શકશે. કીં. રાા. ૭.

તણખા—ભાગ ૧,–૨,–૩. લેખકઃ પુષ્પરેણુ. આ બધા પુંદાના પુસ્તકમાં કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો માં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ બોધક તથા રાજકારી વિગેરે બધા વાર્તાઓ બાંધવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું જેક જેક પુસ્તક છે. કીં. પ્રત્યેકની રૂી. ૬–૪.

રાજકથની વાતો—અનુવાદકઃ રણજીતરામ મહેતા. આખાની વાર્તાઓ હાલની દેશની સ્થિતિ જોતાં રહી છે અને બધા વાર્તાઓ નવજીવન અને બંગ ભાષામાં પ્રસટ થઇ ચુકેલી છે. કીં. રૂી. ૧.

ચુકાદાનો દીપક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ કકલભાઇ મોદાદી. આમાં મોગલ રાજ્યના વાસ્તવ કાલનો ઇતીહાસ છે. આ ઉદુંના જેક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને કરુણરસથી ભરપુર છે.
કી. અનુક્રમે રૂી. ૨–૬ અને રૂી. ૧–૧૦.

કીરીટ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આદર્શ ફરજનું તેમજ વાસ્તવમાં પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખામાં આવ્યું છે આ લેખકની બીજા પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કીં. રૂી. ૪–૯.

વાર્તા વિહાર આ બધા પુંદાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નાની વાર્તાઓ છે. કરુણ, મંજીર અને હાસ્યરસ વાર્તાઓથી ભરપુર છે. ૨૨ જુદી વાર્તાઓ છે. કીં. રાા. ૫–૬.

પરણીતા–વિસરજન–પુજારીણી—આ વાર્તા મુળ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ બેના જેવા નાની રસીક વાર્તાઓ છે
પ્રત્યેકની કીં. રૂી. ૨–૬, રૂી. ૧, રૂી. ૧

આનંદમઠ—અનુવાદકઃ પ્રસન્નવદન દીક્ષીત. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતીહાસ વર્ણવેલ છે. કીં. રૂી. ૩.

ઇશ્વરાજ્યકથુ—ઝરથ્રોસ્તુની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કીં. રૂી. ૨–૬.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તાઃ બી. કેમ ભલસારા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં જેક જેક શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઇંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઇંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે. કીંમત રૂા. ૧–૦–૦

ઇંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્ષનરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે કીં. રૂી. ૧–૧.

ચરીત્ર સંદિકા–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને બધુજ બોધદાયક છે. કીં. રૂી. ૫–૬.

ચિતાના અંગારા—લેખકઃ હવેરચંદ મેઘાણી. આની અંદર કુમળા વયના બાળ અને પુરૂષો હૈયાના બંધનોથી બહાલે ચિંતામાં બળી ભરમ થાય છે આની દુઃખ ભરી નાની નાની વાર્તાઓ લેખકે બાંધી છે ને બાજ છે
પ્રત્યેકની કી. રૂી. ૧.

ચમ્પક દર્શન—આ બધા પુંદાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના ભરી રસથી ભર્યા છે. કીં. રૂી. ૨–૬.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં બંદર ડરબનના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે ચીજો બોટદ્વારા મળેથી તરત રવાનાવામાં આવશે

દરેક બોટદ્વાર ઉપર બતી દેખરેખ રાખી સારા માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખોઃ રવજી ભુલા,
પો. બોા. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ,

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH And GUJARATI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	1	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

Phone 1447.
P. O. Box 1155.

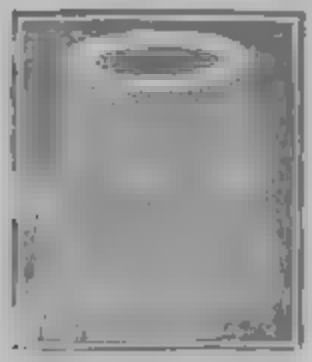
ORIENT MUSIC SALOON.

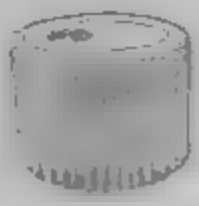
Agent of H. M. V RECORDS.

109 Field Street.
DURBAN Natal.

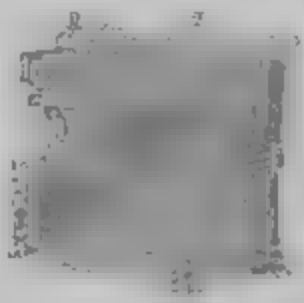
ગ્રામોફોનની રેકાર્ડ
હિંદુસ્તાની—ગુજરાતી—ગમીલ—રેકોર્ડ

છુટક રૂ. ૩—૩ ડઝનની રૂ. ૩૫—૦

હારમોનીયમ એન્ડ ગ્રામોફોન કેબીનેટ.

ગમતા પા. ૧—૭—૬ થી પા. ૧—૧૦—૦ સેકડી. પા. ૪—૫—૦ થી પા. ૪૫—૦—૦, હાથના અને પમતા.

લીસ્ટ માટે લખો ઉપલા એડ્રેસપર.

બનાનાં

૧૦.૨૦ પોશાયલા બનાવી પાકે એવા ગ્રોસ ૬૫ (બાકસ ૬૦૦). ઉપર રૂ. ૨૦ થી ઓ. ટી. સાથે ઓર્ડર મોકલવો પાયનએપલ ડઝ. ૨-૬ ટકાવ.

SELECTED BANANAS

O.R. Durban, Pineapples 2/6 doz

G. M. AHMED,

P. O. Box 730 Durban.

Phone 3867. P. O. Box 316,

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

97 Victoria Street Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મત્વાડકર,

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

ઉપરોક્ત સાથી ગમે તેવી માલ મી ઓ.એ. થી મોકલવામાં આવશે રેલવેના ભાડાના ૧૫ ટકા ઓર્ડરોના ફ્રોટ, ટકાવ. 67

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL. (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

હાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands Of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and evil diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist,

MARTAND REMEDY HOUSE,

382, Pine St., DURBAN. Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage

RAJCOOMAR,

[illegible]

[illegible]

15 Cross Street, Durban. [illegible]

Manager: M. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

MR. A. RANGASWAMY IYENGAR,
One of the foremost National Leaders of India,
Editor of "THE HINDU" Madras,
WHO DIED ON 5TH FEBRUARY, 1934.

શ્રીયુત એ. રંગસ્વામી આયંગર,
હિંદના એક આગેવાન નેતા, અને મદ્રાસના "ધી હિંદુ" પત્રના અધિપતિ,
જેઓ તા. ૫-૨-૩૪ ના સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.

Indian Opinion

No. 7—Vol. XXXII Friday, February 16th, 934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

ફેબ્રુવારી તા. ૧૯ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ટીકીટના ભાવો		તીશીના ભાવો	
સેકન્ડ કલાસ	યમન એારાકી	મુસલમાની તીશી સામાન્ય	પા. ૩-૧-૬.
પાર્ડેક	૨૭-૦-૦.	,, ,, રપેશીયલ	પા. ૭-૧૪-૦.
૨૬	વગર એારાકી	'ઇ' તીશી સામાન્ય	પા. ૨-૧૪-૬.
પાર્ડેક	૯-૭-૬.	,, ,, રપેશીયલ	પા. ૫-૮-૦.

ઉતારૂઓએ પોતાના તાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટહોલ, પ્રમાણસર સારનામું કરવું, અને જ્યાંથી મરો ત્યાંના રેલવે ડીપાર્ટમેન્ટને તાગીના સીધા પોર્ટહોલ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું; તો તે સીધા અંદરખાનત કરી આપશે.

ખાસ સૂચના--ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા તાગીના શનીવારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક જાતની ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી તાદીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ભાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મળી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS,
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. 'Karamat,' Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
એજન્ટો ફોર ધ બ્રિટીશ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ.

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

ચેંડા, બરફી, ચારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને

ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે

કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

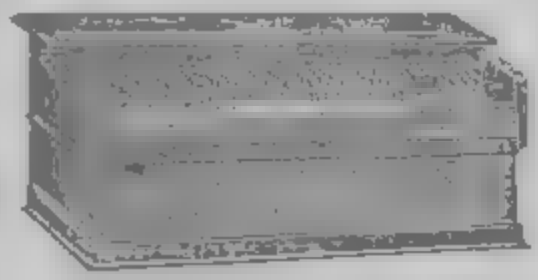
'Phone 3623. Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

રહેવા આવનાર તમામ જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોન્યમ-અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન બનાવી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આખી કરો.

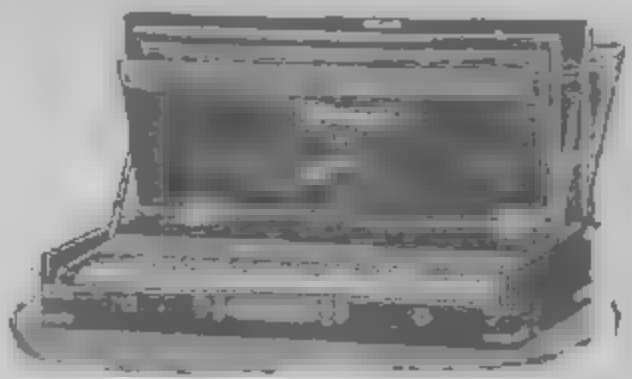
દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, ૧૩૧, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

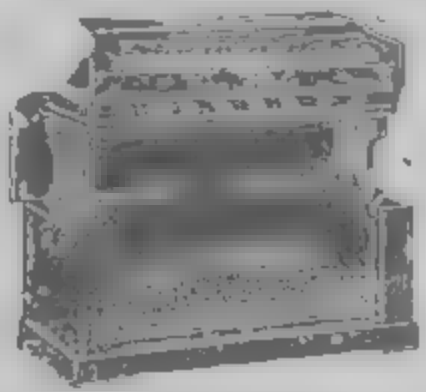
હેડ ઓફીસ અને કારખાનું:-ગેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪/૫૮ ગ્રાન્ટરોડી રોડ, મુંબઈ, ૭

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ ઓર્ગન ફા.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આપ ફેકટરીમાંથી બનાવવાની બંધાવેજ લ્યો

સોલ એજન્ટ:— ગોશાલ મ્યુઝીક સલુન સરદાર મ્યુઝીક.

બીજા ભાગેડુઓએ અમારા ભાવો અને કવોલીટીની નકલ કરવા આપ વિનંતિ છે.

હાથના ફોલ્ડીંગ રીડના રોકડેથી પોટ ૨-૧૦-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ રોકડેથી પોટ ૩-૧૦-૦
હાથ અને પગના સાથે (કપ્લાઉટ) ડબલ રોકડેથી પા ૬-૧૦-૦. હાથના પોર્ટેબલ આપ મુસાફરીને હાથના ડબલ રોકડેથી પા ૪-૨-૬.
પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ મધુરા રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાર્સલ ૧-૨-૬, અને પા. ૧-૫-૦.
હારમોનીયમોની આપ ૧ વરસની કેમ્પીલ ગેરન્ટી આપવામાં આવે છે.

આપ ઓર્ડર વગર મોકલી આપવા કરો. લખો પા ઓર્ડર—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦ ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated – for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 60, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

NEW SEASON'S

PURE BUTTER GHEE

NOW READY.

PRICES AND PARTICULARS FROM:

THE MERRIVALE DAIRY.

126 Berea Road. DURBAN.

નવી ઋતુનું

શુદ્ધ બટરનું ઘી

તૈયાર છે.

ભાવ તાલનું પત્રક:

મેરીવેલ ડેરી

૧૨૬ બીરીઆ રોડ, દરબાન.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટ કંદીના ઓર્ડરો ઉપર બાલ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી બાબો કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફ્રૂટ બાબતું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બાદ પેકીંગ કરી મો. જે. દી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રૂટ બાબતું બાબતું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ લાવ પેકીંગ કરી મો. જે. દ. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 55

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

MALARIA

Follow this plan in combination with the usual sensible hygienic precautions and you get complete protection. Reports from the many leading malariologists all over the world who have investigated "Tebetren" all testify to its outstanding efficacy.

Explained simply, "Tebetren" is an entirely new chemical substance resulting from the special treatment of quinine with other drugs, thus rendering it at least 50% less toxic. The system allows "Tebetren" to remain in the bloodstream because it is non-toxic, thus establishing internal disinfection against malaria.

"Tebetren" being a tonic you will experience no enervating effects after taking it.

TEBETREN
3 DAYS A WEEK PREVENTION PLAN

Mon. Tues. Wed.	2 tablets a day
Thurs. Fri. Sat. Sun.	no doses

Obtainable from
MOST LEADING CHEMISTS
Generally in the
Cheese Chemist Ltd
(Regd. in South Africa)
Box 7754 Johannesburg
or from
Lennon Limited
Sive Bros. & Raimowsky Ltd
S.A. Drug Houses Ltd.,
Durban
All Chemists

Daily doses are no longer necessary for prevention . . Follow "Tebetren" 3 days-a-week plan: Absence of enervating after-effects

MONDAY TUESDAY WEDNESDAY

TEBETREN

as purchased by governments in the world malarial belt

MORNING THE REST OF THE WEEK

6/6 ens 25

Manufactured by Howards & Sons Ltd. (estd 1797) for the proprietors, Chemosphere Ltd., 58 Victoria Street, London, Eng

Indian Opinion

No. 7—Vol. XXXII. Friday, February 16th 1934

CONTENTS.

	Page
Notes And News	61
EDITORIAL:—	
Bishop Fisher's Appeal	62
OTHER ARTICLES:—	
Bishop Of Natal's Appeal	..
Promises That Were Not Kept	63
Current Topics	64
Our London Letter	65
News In Brief	66
Weddings	67
Sporting News	..

Notes and News

Our New Venture

Owing to the [illegible] have to [illegible] more interesting Tamil and Hindi columns in INDIAN OPINION which were abandoned in 1906. It was owing to lack of adequate support that these languages had to be discontinued. In later years, however, the demand for them seems to have grown as there were papers published in both these languages by individual enterprise. In response to the urgent call upon us we have launched on this new venture not without additional financial burden. The life and growth of it is entirely dependent upon the support given by the Tamil and Hindi communities.

Morning Market Tea Room

An amusing story is attached to the Tea Room in the new Indian Morning Market which was recently opened in Warwick Avenue. The tea room, it is understood, was originally to be given to the Indian Farmers Association for their sole benefit at a rental of £10 per month. The representatives of the Squatters Association got in their claim for a share of the profits which might accrue from the tea room; and that they were made partners in this concern. The farmers, however, would not agree. The result of this quarrel led the Corporation to recognise neither of the bodies and the tea room is now put up for tender from the public. It is now learnt that the differences between the two Associations above mentioned have been patched and are anxious to get the tea room. The Associations have little reason to complain if they find the tea room gone from their hands. It is now left entirely in the hands of the Market Master to use his good influences with the Town Council and to persuade it to give preference to the Farmers and Squatters Associations. We hope he will [illegible].

"Insult To God And Disgrace To Man"

In his report to the Durban Town Council on the slum conditions of Indians [illegible] areas Dr. G. H. Gunn (Borough Health Officer) said "To quote an eminent English authority commenting recently on Lancashire slums, the housing conditions [illegible] of most non-Europeans in the oldest areas) are an insult to God and a disgrace to man."

Some Interesting Figures

According to figures prepared and published by the *Natal Mercury* the total number of original Indian immigrants remaining in Natal at December 31 is 31,101. It is interesting to note that of these Indians only 4,938 are younger than 16. There are 2,489 males and 1,598 women between 16 and 45; 1,897 males and 2,142 women between 46 and 50; 1,811 and 1,764 women between 51 and 55; 2,185 men and 1,616 women between 56 and 60; and 3,120 men and 1,794 women between 61 and 90. It is obvious, therefore, that the remaining indentured Indians will grow rapidly less in number the next decade alone. Over 17,000 have returned to India under the repatriation and assisted emigration schemes, and it is believed that when the last of the indentured Indians have died or returned to India the stream of returning Indians will practically [illegible]. It was estimated in 1931 that there were 164,000 Indians in Natal, so that it will be seen that about 80 per cent. of them are South African-born. There are 6,511 Indians in the Cape, 15,500 in the Transvaal and only 120 in the Free State.

Congress Deputation Interviews Minister

A deputation of the Congress under the leadership of the Agent of the Government of India interviewed the Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, in Capetown. Matters relating to Immigration, trading and ownership of land in the Transvaal were discussed. The deputation was given a sympathetic hearing and was promised a written reply to the questions raised.

C. B. And S. I. A. East London Branch

The British Indian Union of East London at a meeting held in the Indo-African Traders Building in Argyle Street was dissolved and the meeting then unanimously formed the Colonial-born and Settlers Indian Association (East London Branch) with Mr. D. P. Parbhoo as chairman and Mr. E. S. Harry as hon. secretary.

Bihar Earthquake

According to a message sent by Hahn Rajendraprasad to the organisers of the Lord Mayor of London's Relief Fund in connection with the recent earthquake in India at least 20,000 persons were killed and thousands more have been buried in the debris. Three thousand square miles of agricultural land are ruined by sand and water, wells are choked. Of the 15 sugar mills in the earthquake area 10 were destroyed and the sugar cane crop jeopardised.

Indian Opinion

FRIDAY, FEBRUARY 16TH, 1934.

BISHOP FISHER'S APPEAL.

THE Bishop of Natal's appeal to Christian Churches published in our last week's issue and his appeal to the public this week is a distinct contrast to the general cry of the Europeans in Natal against the so-called Asiatic menace and the methods suggested to deal with it. "That the mentality which sees a menace in the progress and prosperity of the other races," the Bishop says, "will react most injuriously upon South African culture. . . That we stand to-day before a momentous Choice—the choice between a future civilisation based upon moral principle and one resting upon oppression cloaked in the language of hypocrisy." The Bishop's appeal will no doubt go home to all true Christians but it will have no effect on the politicians of the type of Mr. Tielman Roos. The Bishop did not believe that differences of tradition and outlook, such as were always found when race met race, were inevitably a hindrance to harmonious working. Spirit of fairplay, equal standard of living, increased facilities for education for both boys and girls, said the Bishop, would provide the best conditions for that harmonious co-operation between Indians and Europeans which was in the best interests both of the individual and of the country as a whole. The Indian community has been asking for nothing more. "When competition is fair" the Bishop very rightly says, "the result should be to raise the standard of efficiency and thus to promote progress to the benefit of the whole community. We in this country fully realise that we should adopt the western standard of living. We have welcomed measures that have been introduced from time to time which had for their object the establishing of that standard. But almost all such measures have been worked on racial lines. For instance the Wage and the Industrial Acts apply to all alike but Indians are not given equal opportunities under these Acts. While these Acts outwardly appear to be quite innocent they are designed with the object of squeezing out Indians. One sees this spirit in almost every Act. The whole object of the licensing laws, it would appear is to keep the Indian out of trade. The patience of the Indian in this country is exercised beyond limit. The irony of it is that Indians who are British subjects are branded as foreigners and their condition is worse than the real foreigners. British Empire nor even the South African nationality has any meaning for the Indians. The principles laid down by the Bishop of Natal are gems and if they were to be sincerely followed there would certainly be no cause for any complaint either on the part of Europeans or Indians. We know how difficult it is for any member of the ruling race in this country to give expression to his thoughts frankly. But if all those who feel as the Bishop of Natal does were to express themselves fearlessly they would be doing the best service to the Christian faith.

Bishop Of Natal's Appeal

To Europeans And Indians

SPIRIT OF FAIRPLAY, EQUAL STANDARD OF LIVING, INCREASED FACILITIES FOR EDUCATION ADVOCATED

AN appeal for the spirit of fairplay, a more equal standard of living and increased facilities for sound education as a means of achieving co-operation between Europeans and Indians, and, thereby promoting the progress of the whole community, was made by the Bishop of Natal, Dr. Noel Fisher, in an address at a public conference on Race Relations in South Africa, held in Maritzburg.

It was sometimes assumed, said Dr. Fisher, that differences of tradition and outlook, such as were always found when race met race, were inevitably a hindrance to harmonious working. He did not believe that to be the case. It was true that when people were ignorant about each other and were afraid of the future there was the kind of atmosphere in which dissension and strife were easily born. It was not variety, but mutual ignorance and suspicion which was the real obstacle to right relations. So far from differences being a hindrance they might greatly enrich the life of a country, though only in so far as each race sought to represent its nationality at its best. European and Indian alike had much to contribute to the common good.

"These were days of keen competition, and when those who competed were of different race, a fresh cause of bitterness was introduced. As it was impossible to eliminate competition, it was necessary to free it of its worst features.

"May I insist," said Dr. Fisher, "that co-operation is more fundamental than competition? When competition is fair, the result should be to raise the standard of efficiency and thus to promote progress to the benefit of the whole community. But it is essential that competition should be on fair and equal conditions. On the one hand, no one should be handicapped by artificial restrictions. But again no one should gain an unfair advantage owing to an undue standard of living, enabling him to undersell his neighbours: nor by being able to pay lower wages to those whom he employs. We must press for fairplay, and for equitable conditions of employment that competition may be on a fair basis, as between the two races.

"With a view to an improved standard of living and a larger measure of understanding and mutual appreciation, the benefits of sound education must be placed within the reach of all. That did not mean that all would be educated to the same level, but that each should receive the kind and degree of education which corresponds to his capacity and requirements. He believed that it was as important to educate the girls as the boys, for they were the future mothers, and on them depended the character of the homes.

"If one could bring about these three things—the spirit of fairplay, a more equal standard of living and increased facilities for sound education—much would be done to provide the best conditions for that harmonious co-operation between Indians and Euro-

peace which was in the best interests both of the individual and of the country as a whole.

There were many difficult problems, political, economic and social, which had to be solved. Europeans were demanding, as they had a right to do, the safeguarding of their Western civilisation and standards of life which they regarded as essential. Indians, on the other hand, were demanding, as they had a right to do, a recognised position in the life of the country and opportunities for progress. It was inevitable that politics should enter largely into the question and that efforts should be made from time to time to alter and adjust the laws of the land. He urged the exhibition of patience for which the East was famous and to trust the wisest leaders. Hasty and uncontrolled speech by European or Indian usually set back the hands of the clock.—*Natal Mercury.*

PROMISES THAT WERE NOT KEPT

INDIAN REPATRIATES FROM SOUTH AFRICA

Mr. P. Bharat Singh's Activities

Bangalore, Jan. 9.

MAHATMA GANDHI was to-day interviewed by Mr. P. Bharat Singh, representative of the Colonial Born and Settlers' Indian Association of Natal, on the question of repatriation and assisted emigration of South African Indians.

Interviewed by the *Indian Express* (Madras) about the present state of Indians who have come from South Africa to this country under the above schemes Mr. Singh stated as follows :—

"I have been deputed by the Colonial Born and Settlers' Indian Association of Natal to investigate the conditions of the Indians repatriated from South Africa under the repatriation and assisted emigration schemes. At Calcutta I visited Asra, a suburb of the second largest city in the British Empire, where about 400 returned emigrants from various colonies are living in miserable circumstances. I saw about 20 repatriates from South Africa. I understood there were many more but as my visit was totally unexpected, a large number had gone out of the camp. What I have seen at Asra cannot bear description. Men, women and children are living in a disgraceful condition. They are ill-fed, ill-clothed, and many of them are fever-stricken as Asra is a noted malaria centre. The tragedy of the whole thing is that Government who are a party to the repatriation of Indians from South Africa, have not carried out their promises of looking after these unfortunate people.

At Madras I learnt that Mahatmaji, whom I was most anxious to meet, was at Bangalore, and I took the opportunity of going there. I have still to carry out my investigations in Madras. The Colonial-Born and Settlers' Indian Association, whom I represent and who have deputed me to carry out these investigations is entirely opposed to repatriation, assisted emigration and colonisation. In connection with the latter, the Government of South Africa have appointed a Committee to explore the possibilities of finding another country to settle the Indians at present in South Africa. My Association has declared in unequivocal terms our opposition to the above schemes. Protest meetings have been held throughout Natal, and a large majority of Indians are behind our attitude of non-co-operation with the Government on this Commission.

My countrymen would perhaps be surprised to learn that since the repatriation and assisted emigration schemes were put into force, about 30,000 Indians have left South Africa, and from my investigations so far, a huge majority of them are leading very miserable lives in this country.

At Calcutta had it not been for the noble work of Messrs. H. K. Mukerjee and Pandit Benarsidas Chaturvedi, the plight of the returned emigrants would have been more pitiful. Through the former's instrumentality, Messrs. Birla Brothers of Calcutta have been supplying food, clothing and medicine for about 100 emigrants for the last four months."

Letter To The President

Mr. Bharat Singh writes to the President of the Colonial Born and Settlers' Indian Association from Karachi, dated Jan. 23, 1934

"My visits to the condition of repatriates from South Africa could not have caused much surprise for we have known for years past that their condition in India was far from satisfactory. Nobody in South Africa, however, has a true knowledge of the appalling state of affairs here. During the course of my investigations at Calcutta and Madras I have seen sights which I shall never forget. It is no exaggeration when I say that thousands of our people from South Africa are unemployed in India, while hundreds are really starving, diseased and homeless. They are in tatters and bear no resemblance to the once sturdy Indians of Natal. I have wished, oh how I have wished, that those who have been responsible for this precarious scheme could have been with me during my investigations. Children run about naked, young Colonial-born youths of between 16 and 22 years of age are in a pitiable condition. They came to me in large numbers in Madras and pleaded—I can still hear their pleadings—that something should be done to enable them to return to South Africa. They were compelled to come to India with their parents and since then have never been able to secure jobs of any kind. India's economic condition to-day cannot bear description and it is a tragedy that more repatriates are coming from South Africa. I implore you to do all you can to stop this. Extensive propaganda is necessary—and not another Indian should be allowed to return to India under this abominable scheme. We owe a duty to our people there and we must apprise them of the conditions existing in India. I have obtained statements from various repatriates at Calcutta and Madras and have also taken some snaps. On the journey back to South Africa I hope to prepare a detailed report which I shall present to our Association. I am leaving India by the *Kenya*

sailing from Bombay on the 21st February and hope to reach Durban on the 14th March.

Let me urge again that the position of repatriates here is very serious and distressing. From what I can make of it, we cannot do anything except to agitate for Government assistance to our people here. But whether our voices would be heard by those in power is a matter for conjecture. I certainly do think they will assist. What we must aim at is to prevent further repatriation at all costs."

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISMS
(BY BHUSHANOON)

Mahatmaji's Appeal

IN this time of depression and distress among the millions in India, it is God's will that a further calamity should befall the poor by the recent earthquake when thousands and thousands have perished, cities and towns have been brought to the ground and thousands of them have been made desolate and homeless, what wonder, when historians say that from time immemorial India is still the land of suffering and want. The cruel drain on her resources and the strong grip on her welfare has made India impotent, cripple and paralytic but with such calamities as earthquakes, floods, plagues and famine she is put years behind the clock. It is a marvel how she survives all this and yet allows the continuous drain to go on. Mahatmaji has made an appeal for help and succour for those suffering and helpless victims and who will not help them who have lost their all through no fault of theirs. I hope Mahatmaji's appeal will not fall on deaf ears in this country and a substantial sum will be sent for the relief of the sufferers in India.

India In South Africa

Indian sportsmen and others throughout South Africa will be happy to note the cable received by Mr. Albert Christopher from Mr. P. S. Singh whose mission in India was to arrange for a team to visit South Africa. It appears from the cable that the All-India football team has accepted the invitation and will in due course sail for our parts to play a series of matches in the different Provinces. The visit of the Indian team will not only be of immense benefit to the representatives of India but of invaluable value to the Indians of this country. It would be, as it were, the link that would bind the South African Indians more to their Motherland. Mr. Christopher is the pioneer in this movement, as it was he who had sent the "Christopher Contingent" to India some years ago. Those who went in that tour to India speak very highly of the educational value of the visit apart from the sporting merit which they gained, on the football fields of Hindustan. I know every Indian in South Africa will be ardently waiting for the day to welcome the sons of India to these shores. I, in anticipation of that great day, congratulate Mr. Christopher, Mr. P. S. Singh and those who are working with them to make the coming tour a success. Their arrival would really mean India in South Africa.

Teacher's Society Ignored

I understand from a reliable source that the Natal Indian Teachers' Society have been ignored by the Mayor in not having been asked to arrange for the thousands of children to participate in welcoming H. R. H. Prince George to Natal. The Mayor, it seems, after having given up all his rights and titles of the two functions to the Natal Indian Congress is now resting on his oars. It might be recalled that during the Prince of Wales' visit, the Natal Indian Congress boycotted the celebrations because they were refused admission to the civic banquet. The Teachers during Mr. Watley's mayorship carried on the celebrations with thousands of children at the Albert Park. Mr. Parak's Committee acted for the Indian community. The present Mayor has thought fit, inspite of representations made from different bodies—teachers included—to ignore them all. This high-handed action has created another division among the Indians and we have to thank ourselves for being told that we have no status and hence cannot be recognised. The Albert Park show without the help of the Teachers will fall flat and it seems any amount of cajoling will not bring the children to participate under the wings of the Congress. It would therefore appear that the Mayor is not wisely advised in ignoring the representations of the C. E. and S. I. Association and the Natal Indian Teachers' Society. Could not a last effort be made by the Mayor by inviting the President and Mr. S. Rustomjee from the Congress; the President and Mr. M. M. Gandhi from the Association, the President and Mr. Anand Rai from the Teachers' Society to a Conference and they to settle up a general programme for Prince George's visit to Durban.

How Figures Lie

Last week in my comments, I referred to the Congress 2,000 members as reflected on the salver vide the *Natal Advertiser* and which was presented to Prince George at Cape Town. It is now stated officially by one of the secretaries of the Congress that through an error the figure 2,000 was given instead of 200,000. This makes the position worse still, for at no time, to my knowledge, did the Indian population of the Union ever reach two hundred thousand unless the Congress secretary is including the present total population plus those yet to be born, but figures sometimes lie and in the present excess of enthusiasm, particularly in these hot days and especially when Prince George is in our midst, it might be that Rahn Ashwini Chowdree has blundered.

Legislation On The Anvil

On account of the Wages Act hundreds of Indians in the different trades, have had to make room for Europeans. The trades and industries which hitherto employed a good proportion of Indians at remunerable wages had to get rid of them because the law compelled the masters—who in nearly all cases were Europeans—to pay standard wages to all. The result of this legislation was that the masters who were Europeans employed Europeans in preference to Indians and the consequence was that we find hundreds of printers, painters, carpenters, cabinet-makers, upholsterers and other trades men marching the streets for want of employment. And now another legislation is on the anvil for unskilled labourers in industries and

municipalities for a standard wage. Readers could imagine, if this is passed, and there is every indication that it will be, what would be the position of Indian labourers, say in the Corporation employ, sugar industries or any other industries. If the standard wages for all is fixed at 8/- per day, is it possible that the municipalities or the sugar industries would employ Indians? If not, what would be the position of these Indians. I shudder to think and yet we find the community divided, knowing well, that their home is on fire.

Congress Nominee

Mr. S. R. Naidoo who was the Congress nominee on the Colonisation Inquiry Committee, according to the Capetown correspondent of the *Natal Mercury*, finds that opportunities for Colonisation do exist and recommends the appointment of a Joint Commission of the Governments of India and the Union to investigate schemes indicated in the report. This is exactly what was feared by a vast majority of the people of this country when the Congress by nominating one of their representatives to the Inquiry Committee tacitly agreed to send away those born and raised in this country. If the correspondent of the *Natal Mercury* is correct in forecasting the above from the report, then it seems that the Congress must be bitterly disappointed. The members of the C. R. and S. I. Association must be smiling with cheeks out, as it was they, who from the very commencement came out into the field to warn the people, to warn the Congress and to warn the authorities that they were treading on dangerous grounds by encouraging the committee in any shape or form. They said that the Indians were here and what they need is fair treatment, but the Congress was adamant to their pleadings, the result of which is an "unanimous report" for the reduction of the Indian population of the Union. I wonder what the Indian Government would have to say, but if we are to take what the Agent has told us on behalf of India, then the book for further exploration is closed and we should have our powders dry for the coming Class Areas Bill.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon o'clock

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

Our London Letter

(From Our Correspondent)

January 20th, 1934.

THE tragic news of the earthquake in India has aroused great concern here and much sympathy. Each day brings fuller details of the havoc wrought. The remark of the airmen who flew over the stricken area comparing the tract between Muzaffarpore and Motihari to a "gigantic battlefield of the Great War," has brought a realistic picture to the minds of the people here. Science is now able to grapple to some extent with flood and famine, but earthquakes are beyond human reckoning. I was in China at the time of the Japanese disaster some ten years ago and well remember the plight of some of the refugees who came to Shanghai. Later, I saw for myself the havoc wrought—it was a sight I shall never forget.

The hearts of men and women in this country go out to the stricken areas of India in deepest sympathy.

"Whither Britain?"

Under this title the B.B.C. is featuring a series of unscripted talks, the first of which was given by Mr. H. G. Wells and the second by Mr. Winston Churchill. This was the first time that Mr. Winston Churchill has broadcasted an unscripted speech on a political subject and several people probably "listened in" with some apprehension. He profound his talk by saying that he did not expect that either the Government or the Opposition "will send me a banquet to-morrow." Mr. Churchill dealt mainly with the need for reform in both Houses of Parliament—the need for stronger defence—and a strong Empire. His remarks on our "defenceless" condition were regrettable in view of all the difficulties the Disarmament Conference is facing just now. Speeches like this did not help Mr. Henderson who left London this week to resume his duties as Chairman of the Disarmament Conference.

On Imperial affairs Mr. Churchill said:—"We must be strong, successful, voluntary, commercial Empire or starve. . . . That is why I feel so anxious and so angry when I hear all these high-brow sentimentalists and shop-logic feeble minds talking in their airy, philosophical detachment about letting India go, or throwing away the Colonies, or losing touch with Canada, Australia, New Zealand or South Africa."

The following sentence evidently sums up the direction in which Mr. Churchill feels we are going:

"All this talk of our melting down the inheritance by which we live and to which we render faithful service into some vague international mixture—some sludgy amalgam; all these crazy appeals to disarm ourselves utterly amid an armed and arming and unfriendly world; all these suicidal temptings to cast away what our race has gained by its valour and kept by its virtue; all these shameful and blatant declarations that we are unwilling to defend our rights and possessions, and that it is wrong even to think of doing so, lead only to the starvation and misery of the working masses and to the end of that splendour of Britain for which in every generation the best of our race have always been ready to die."

At the end of his talk one was tempted to ask: "Whither Mr. Churchill?"

Conference On White Paper

The *Times* this week notes that the All-Parties Conference on the White Paper is proposed to be held in India in February, the object being to make clear the modifications desired in the White Paper Constitution. Information with regard to this is meagre and further news will be awaited with interest. Should an agreed statement result, it will help to clarify the position in the minds of a rather bewildered public here on this subject.

The Viceroy's Speeches In Calcutta

The Viceroy's speeches to the Associated Chambers of Commerce and the European Association in Calcutta were reported in the Press here. One sentence in his speech to the European Association, referring to the Terrorist Movement, gives food for thought—"the measures which the existence of this menace entail, and which will certainly be continued without intermission until the menace is finally removed, involve the province, . . . in a large expenditure, and divert much of the effort of the Administration from ordinary beneficent activities." When will the forces of goodwill begin to explore a "better way" out of this deadlock so that the efforts of the Administration and expenditure can be used for "ordinary beneficent activities?"

'Harijan' And The Miners

An interesting incident came to my notice recently. A social worker who lives amongst the miners in one of the South Wales mining areas where there is much unemployment, sent a subscription for *Harijan*. The paper will be placed regularly in the Institute where the miners congregate. This man tells me his men follow the Harijan movement and Mr. Gandhi's efforts with the greatest interest.

Farewell Reception To Mr. R. B. Chetty

A well attended farewell reception was held in honour of Mr. R. B. Chetty, in the M. K. Gandhi Sentlemil School Hall on Sunday 11th February. Mr. R. B. Chetty is one of the Trustees of the School and at the moment was also manager of the School, which has attained Government aided Status.

There were about 400 present, including a large number of children. The Hon. Secretary, Mr. V. M. Naidoo read out the numerous messages and telegrams that were received, wishing Mr. Chetty *Bon Voyage* on the eve of his departure for India. Mr S. A. Pillay, who presided, then garlanded Mr. Chetty according to Indian custom and presented him with a fountain pen and a gold pencil, as tokens of appreciation of Mr. Chetty's services to the School.

Among the other speakers were Messrs. V. S. C. Puther, M. L. Sultan, Anand Rai, T. M. Naicker, and A. M. Padiachy.

Musical items were rendered by the pupils of the School while Mr. Vinothan Reddy, who recently returned from India where he recorded for gramophone companies, also contributed to the lighter side of the function.

Mr. R. B. Chetty left for India on Thursday, 15th inst. It is not known exactly how long Mr Chetty will remain in India.

News In Brief

Under the auspices of the Arya Prathinidi Sabha (Natal) the Shiva Rathree Celebrations were held in the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, on the Tuesday, 13th February, 1934. The Celebrations commenced a little after 8 p.m. and were preceded by the performance of Havan. Prayers were then offered followed by songs and speeches. There was a fair crowd of Hindus present to take part in the celebrations. Bhawani Dayal Sanyasi presided.

—o—

A meeting of the Hindi residents of Fairbreeze and adjoining districts was held in the Fairbreeze Indian School, for the purpose of forming a body. The chair was occupied by Mr. A. Jeenwon. Messrs. Bhagirathi and Budrinath Gosai presented a quarter acre of land to the Hindu public of the districts. It has been suggested that a hall should be built on the land. Mr. A. Jeenwon proposed that the hall should be named, "The Mahatma Gandhi Hall," which was unanimously agreed to by all.

—o—

Miss Maree Salachie Thumbadoo the second daughter of Mr. and Mrs. V. N. Thumbadoo, of "Trichy Villa," 487, Brickfield Road, Overport, attained her 21st birthday. A musical function took place last Saturday when there were about 60 guests—her friends—present. There were many beautiful presents and delightful music was rendered by Mr. Pourie, a talented pianist of Johannesburg.

—o—

Statistics for the year 1933 show the population of Newcastle to be 1551 Europeans, 32,000 Native and Coloured and 2,600 Asiatics. Births decreased from 183 to 127 and deaths showed an increase from 92 to 105.

—o—

Mr. George S. Armstrong, one of the best known figures in the Natal sugar industry, died on his way back to South Africa on the Winchester Castle on Sunday Feb. 11. He was returning from a visit to Mrs. Armstrong who is under treatment in England. He was buried at sea. The late Mr. Armstrong was a popular figure among the Indians as an ex-employer of indentured labour on a large scale.

—o—

The opening ceremony of the Grahamstown British Indian Association Hall was performed by the Mayor Mr. Councillor Lewis Miles on Saturday, Feb. 10.

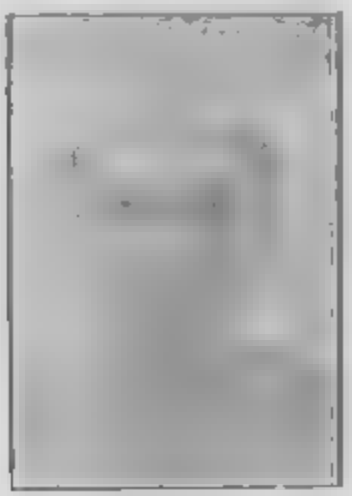
—o—

The death has occured of Sir Provash Chandra Mitter, a member of the Bengal Executive Council. He was a delegate from Bengal to the Round Table Conference in London in 1930-31 and 1931-32. He was vice-president and hon. secretary of the British Indian Association.

—o—

The Rt. Hon. Lord Charles Percy de Villiers eldest son of the late Chief Justice of the Union of South Africa, Lord de Villiers died suddenly at Stellenbosch on Saturday night Feb. 10. Lord De Villiers who was in his 63rd year entertained Prince George to tea on Thursday afternoon and seemed in his ordinary health even on Saturday. The Hon. Arthur de Villiers heir of Lord De Villiers, was overcome with grief when informed by Hunter of his father's death. He said he could hardly believe the news; it seemed impossible; he had not even heard his father was ill. His father was very fond of sport, and in his last letter said that he was

playing strenuous tennis. The new Lord De Villiers is not keen on using his title.

Pandit Jawaharlal Nehru

who has been arrested on a warrant from Calcutta where he has been taken. PanditJi was only a few months ago released after serving a long term of imprisonment. His fearless and frank utterances against the proposed reforms have apparently been too much for the Government to swallow. Mrs. Motilal Nehru, mother of Pandit Jawaharlal as also his wife are on their sick bed.

Weddings

V. D. NAIDOO—RAJAMMAL SOOBIAH

THE wedding of Mr. Peethothmum (V. D. Naidoo), son of Mr. and Mrs. N. D. V. Naidoo of Mayville and Rajammal second daughter of Mr. and Mrs. Joe Soobiah of Maritzburg took place on the 21st January at Mayville, Durban. The bridal couple were the recipients of many valuable presents.

BOBBY NAIDOO—M. NAIDOO

Mr. Bobby M. Naidoo, son of Mr. and Mrs. C. Nollah Naidoo of Maritzburg, and Miss M. Naidoo eldest daughter of Mr. and Mrs. M. Narsimmuny Naidoo of Kimberly were joined in the bonds of matrimony on the 4th February at Maritzburg.

PILLAY—LAZARUS

Mr. A. P. Joseph youngest son of Mr and Mrs. Anthony D. Pillay of Durban and Miss Phyllis Monica Lazarus, youngest daughter of Mr. Joseph Lazarus of Durban were married at St. Anthony's Church, Victoria Street, Durban, by Rev. Father N. de Gersigny, O.M.I. on Wednesday, 6th February. The reception took place at Singh's Market Hall, Warwick Avenue, Durban. The happy couple received many valuable presents.

NAGIR—MOOLOO

Mr. Hariprasad, eldest son of Mr. and Mrs. Nagin of Mayville, Durban, and Miss Rajwanthie Devi, second sister of Mr. B. R. Mooloo of Pretoria were married on the 10th January at Pretoria.

NARAINSAMY NAIDOO—MUNIAMMAH PADAYACHEE

THE marriage of Mr. Narainsamy, second son of the late Mr. C. K. Thumbi Naidoo, and Mrs. Thumbi Naidoo with Miss Manomoney Padayachee, the only daughter of Mr. and Mrs. M. M. Padayachee of Pretoria took place on Wednesday Feb 14. A matrimonial reception was given at 7 p.m. in the Trades Hall, Johannesburg which was presided over by Dr. G. M. Dokat. The bride and bridegroom were the recipients of many gifts and messages of congratulations.

SPORTING NEWS

(BY SPORTSMAN)

Big Boxing Show

Kupido -Kid Return Fight

Kupido Goes Full Distance

OVER 4,000 boxing enthusiasts drawn from all races as well as both sexes, congregated on Saturday night, February 10, to witness the big and much-talked-of return fight between Mottee Kid Singh of British Guiana, U.S.A. and England, and Arthur Cupido, the Coloured Western Province Champion.

A pleasing spectacle, too, was the number of Indian women who, decked in *colourful sarees*, came to see the fight—so keen and universal was the interest taken in this classic contest. The Natal Boxing Board of Control was also fully represented and chose the judges and referees for the various fights.

Mottee Kid Singh vs. Arthur Cupido

The star bout of the evening came on just before the interval. By this time the Town Hall was packed to capacity; all available standing room was also fully occupied. Arthur Cupido (9st. 5lbs.) and Kid Singh (9st. 2lbs.) were given a thunderous ovation as they clamorously stepped into the ring. Mr. Jock Stephens was in charge of the fight.

The fight opened evenly; Kid being more energetic took the initiative and tried to force matters but Cupido's ringcraft as well as side and crouched stance prevented Kid from getting too close to his opponent. Towards the end of this round Kid landed a well-timed right.

The second round was a round of classic fighting. Kid twice nearly got his piston-like punches working but Cupido, realising the weakening effect of these soon extricated himself from danger.

In the 3rd round Cupido was showing signs of tiring and quite frequently leaned on Kid and even took the initiative at times to prevent Kid from attacking. In the 4th round Kid did very little fighting; it was apparent that he was out to tire his opponent.

The fifth round was one of splendid boxing. Kid once more went on the offensive and got in a volley of hard punches and jabs. The gong found Kid labouring Cupido in the latter's home corner. At this stage Cupido's legs were showing signs of

slugging. Kid meanwhile was scoring with every blow: Cupido's left ribs were showing signs of weakness. He landed only few blows during the fight—his main object being to save himself from a K.O.

In the seventh round Cupido was definitely tired and once fell. But in the next round he started aggressively. In the eleventh round there was a good deal of infighting. In the following round Cupido opened furiously but failed to frighten Kid whose attack never for a moment abated in vigour. In this round Kid slipped once but quietly resumed the attack and had Cupido in a most embarrassing position when the timely gong came to the latter's rescue.

In the 12th and final round Cupido realising that there was now no need to conserve his strength opened vigorously but Kid was ever aggressive. He fought like a trojan. It was decidedly a round of classic fighting. On several occasions a K.O. was in sight but Cupido's extensive ring-experience saved him from being defeated by the short route. In the last round Kid was scoring heavily and it is quite probable that if the fight had been over a longer distance Kid would have won by a larger margin.

The fight will have an indelible impression on all who saw it. It was indeed a classic contest. Though he did not win by a K.O. Kid revealed himself as a boxer of the first order. His change of tactics according to circumstances, his speed, his ring-generalship were such as had never before been witnessed in this country. Cupido, too, must be alright for his plucky defence. He quite often went on the offensive to lessen the force of Kid's prolific attack. His age was decidedly a disadvantageous factor.

Other Bouts

Ted Baker vs. M. D. Chippen

This was a 6-2 bout, staged in which Chippen outscaled Ted Baker 1lb. in weight. The fight opened with hard, heavy hitting. Both took as well as gave much punishment. The fourth and fifth rounds were marred by wild blows and at times there was a good deal of unnecessary infighting. The final gong found both contestants gaping at each other. M. D. Chippen was given the verdict on points.

F. Smith (8st. 5lbs.) vs. Midget Chin (8st. 4lbs.)

This fight opened evenly. F. Smith was continually on the offensive but Chin quite often used his right to advantage. But Chin will never be a good boxer unless he gets out of his slaughtering habits. He often covers his head with his gloves and allows himself to be battered without the slightest effort at retaliation. Then suddenly he would start hitting hastily and wildly. Very often he missed hopelessly. His left punch, too, is weak and is nothing more than a mere push. Another very disgusting habit he has is that of pushing his opponent to the ropes. In this fight he often pushed his opponent across the ring. Smith won easily on points and by the way he fought he proved a cleaner boxer.

Seaman Chetty (8st 10lbs) vs Tommy Chelin (7st. 6lbs.)

Tommy Chelin started off well and landed several rights to Chetty's body but they were all low. Seaman Chetty had the advantage of weight and reach but whenever Tommy Chelin had the opportunity he mixed matters well.

Once Tommy Chelin was down for what he considered a below-the-belt blow but the referee considering otherwise continued on. But Chelin soon rose to resume the fight.

In the later stages Chetty took the initiative and had Chelin in awkward situations but Chelin's speed was a helpful factor. Two glorious minutes by both boxers came just before the final gong which brought Chetty the victory on points.

D. D. Naidoo vs. Govender

This was a 3-2 mins contest. D. D. Naidoo began furiously and throughout the fight swung both hands wildly. There was a good deal of activity but little real fighting. Their swings were wild and erratic. Naidoo in particular was most indiscreet. Once he missed so badly that he fell heavily to the ground. Govender was the steadiest fighter and won on points.

Mannie Dixon (9 st. 9lbs.) vs. Benny Singh (9st. 11lbs.)

This was the last fight of the evening and evinced a good deal of lively interest as both contestants had many supporters. From the commencement it was a hard-hitting fight. This was a return contest. Previously Benny Singh was given the verdict on points. On this occasion it was quite obvious that Dixon was out to secure a win. He started aggressively; but Singh also rose to the occasion and using his left prolifically he held his own.

In the second round Singh was most unfortunate. His left brow began to swell rapidly and by the 5th round his left eye was completely closed. But he was lucky enough to persist and though his visibility must have been impaired considerably he fought with unabated vigour. Dixon, however, was not taking any chances but fought well and made Singh's eye a target for his jabs. In the 8th round Benny fought exceedingly well but his left eye was apparently a serious handicap. The final gong was sounded and Mannie Dixon was given the verdict on points.

The programme concluded at 12 p.m.

Coming Show At Umzinto

Kid Singh To Give Exhibition

Following closely on the heels of the recent big improvement in Durban, another variety boxing and wrestling show is to be staged in the Assembly Hall at Umzinto on Saturday evening, Feb. 23. Young Bamboozan a local promoter, in conjunction with Ismail Moosa are in charge of the arrangements. Matter Kid Singh has also signified his willingness not only to be present but also to engage

in an exhibition bout of 3 rounds with the promoter, Young Rahiman. There will be seven other 10 rounds. The following is the programme:—D. D. Naidoo vs. Kid Noisy, Uthili Sookdeo vs. Young Peter, Yoosh Moolam vs. Rahman Patel, Kid Langford vs. Harry Singh, E. I. Timol vs. Kid Martin, M. E. Lockhat vs. S. C. Pillay, Young Harry vs. Kid Chin.

In addition to the boxing items a physical-culture display will be given by Sonny Moodley and the S. H. Rajoo—pupils. The programme will also include an all-in wrestling bout between Sonny Moodley and S. H. Rajoo.

This is the first occasion on which an Indian boxing show is being staged in Umgeni and a huge crowd is anticipated, particularly in view of Kid Singh's participation in the programme.

Tennis

Durban Indian Tennis Club

In view of the fact that a number of members of the Durban Indian Tennis Club had sent in their resignation a special general meeting was convened for the purpose of discussing the situation. The meeting took place at Curries Fountain on Sunday, February 11.

Judging from the tone of the letters of resignation it appeared a great deal of dissatisfaction prevailed, and unless the situation is eased the membership of the Club will dwindle rapidly.

The question of the Club's relationship with the Durban Indian Sports Ground Association who own the courts was also discussed. The present body requires an annual fee of £30 for the use of the two courts. The club apparently is not in a position to pay an exhorbitant a fee. Assuming that the membership fee is 2/- per month the club will require a regular membership of 10. This, too, does not take into consideration the expense involved in the way of balls, travelling expenses, reception to visiting clubs etc. In view of this the fees appear to be somewhat exhorbitant. The club has, however, offered £30 per annum provided they have the sole use of the courts. Another grievance the club also entertains is the fact that the Sports Grounds Association has an arbitrary hold over the courts and may, without consultation with the club, hire the courts to the other clubs and unions.

The secretary, Mr. P. M. Oundjee, read the financial statement of the club, which reflected a balance of £17 0 3. Of this £15 has been handed over to the Sports Grounds Association leaving a credit balance £2 0 3. Mr. C. M. Pillay, the President, was in the chair.

Moonlighters Beat Verulam

The semi-final for the "B" division league championships was played in very slow weather, between the Moonlighters and the Verulam Club, on Sunday, 11th February, on the former's court.

The Moonlighters who are by far the stronger two scored an easy victory over the Verulam Club. By this win the Moonlighters will now play Sydenham for the final of the "B" division Shield.

The S. Mannick Memorial Shield

The Natal Tennis Union has been presented with another very artistically decorated silver shield. The donors are the S. Pokan Brothers of Hamilton Road, Sydenham (Durban) who have presented the shield for annual competition by the "A" division members of the Natal Union. The competition will be played on the Knock-out System.

The shield is a handsome spectacle and the donors presented it to perpetuate the memory of their late brother S. Mannick who passed away on October 16, 1926. At present the shield is on view at the Peters' Lounge Cafe in Grey Street.

Rosebank Sporting Club

The fifth annual general meeting of the Rose Bank Sporting Club was held on Sunday the 11th of February 1934. The following officials were elected:—

Patrons: Messrs. R. Krishnamurthi, A. D. Pillay and M. Rollin, Hon. Life Vice-President: Mr. A. P. Pillay, President: M. R. Perumal (re-elected), Vice-Presidents: Messrs. J. Ramchet, G. S. Maharaj, R. Munsamboo, M. Naidu, R. Ummurthe, David, A. Frank, Horny and M. Ellahand, Secretary and Treasurer: J. S. Naidoo (re-elected), Assistant Secretary: Mr. A. C. R. Hurt, Hon. Auditor: Mr. M. S. Varma, Manager: Mr. Mr. Ellahand, Committee Members: Messrs. Sateloo, G. S. Pillay, Dooraj G. R. Maharaj, K. Lobie and T. Bonga, Trainers: Messrs. A. P. Pillay, Hazer and A. C. Jones, Mr. N. Reddy (Clairwood Branch), Del. to D. and N. I. A. and C. Union: Messrs. Sunnasie Naidoo and P. Durgee. Captain: J. Sunnasie Naidoo.

Athletics

A Revival Needed

The dormancy of the Natal Indian Athletic and Cycling Union is giving rise to a great deal of controversy and, apparently, a number of Indian aspirants to Natal titles have found it necessary to seek expression through the columns of the press. The last Natal Championships were held in 1930. Since then no show has been staged. Some who won Natal titles on that occasion have since then been beaten, though not under the aegis of the Natal Union.

The inevitable consequence is that there are a number of claimants to Natal titles. J. Sunnasie Naidoo, who is a member of the Rosebank Sporting Club is itching for another meeting as he feels confident of annexing the Sprint titles. The present holder of the 100 yards, 220 yards and 440 yards Natal titles is Gaven Ramah and since 1930, when the last Natal championships were held, the holder has been beaten in in the latter two events.

When athletes are so keen is it not a sign that it is time that the Natal Union roused itself from its three year old lethargy. The sporting public in general as well as athletes in particular will be glad to see the organising bodies revived.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૪ અંક ૭

નોંધ અને સમાચાર

વિષય મુચી

નોંધ અને સમાચાર	૬૯
નાતાલની બીજાની અપીલ (અગ્રલેખ)	૬૮
બિહારનો ધરતીકંપ	૭૦
નાતાલના બીજાની અપીલ	,,
ઈંડિયા, દક્ષિણ આફ્રિકા અને જનરલ	૭૧
સ્વામી અખ્યાનંદ	૭૨
મન્ચેસ્ટર	૭૩
વિવિધ સમાચાર	૭૪
ગીતા મન્થન	૭૫

અમારું નવું સાહસ

અમને મળેલી આગળની માગણીઓને લક્ષમાં લઈને અમે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'માં તામીલ અને ગુજરાતી ભાષાઓ જે ૧૯૩૫ માં કાઢી નાખવામાં આવી હતી તે ફરી પાછી દાખલ કરેલી છે. તે વખતે એ ભાષાઓ કાઢી નાખવાનું કારણ તેને માટે પુરતા પ્રમાણમાં ગ્રાહક નહિ હતી તેજ હતું પરંતુ પાછલા વર્ષોમાં તેના માંગ વર્ષની કેમ્પ વ્યક્તિગત સાહસથી જુદા જાપાઓમાં પત્રો ચલાવવા લાગ્યાં હતાં. આજે હવે તેની પણીજ માંગણી થવા લાગેલી દેખાવાથી અમે આ સાહસ ઉઘાડેલું છે પરંતુ આર્થિક બોજને વધારો વગર તેમ બની શકવું નથી. હવે તેના ફાલન અને પુષ્ટિનો આધાર કેવળ તેના તામીલ અને ગુજરાતી ભાષાઓના પ્રેમ પ્રમાણમાં ટેકો મળે છે તેનાજ ઉપર અવલંબેલો છે.

બિહાર ધરતીકંપ

બિહારમા થયેલા ધરતીકંપની અમારા કલકત્તાના બાતમીદારો તરફથી મળેલી વધુ વિગતો અત્ર સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે જે પરથી એ પ્રાંતના લોકોનાં દુઃખોનો ખ્યાલ આવી શકશે. આપણે માનવાર્થે તો કરવા જોઇએ અને શક્તિસાર્થ્યજ મદદ કરી શકીએ. તે મદદથી તેઓનો અકલ્પનીય દુઃખમાં કંઈક રાહત મળશે. જેથી વિશેષ તો ઈશ્વરજ તેઓને ધીરજ અને હીમત આપે. સાઉથ આફ્રિકાના ભાઇઓને મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલ બહેરા કાનપર નથી પડી એ લાભ આપને સંતોષ થાય છે. ડરબન ખાતે પ્રજાપતિ એસોસીએશન એ બાબતમાં પહેલ કરી છે તેને માટે આપે તે એસોસીએશનના પ્રમુખ તથા મંત્રીઓને ધન્યવાદ આપીએ છીએ. દરેક ભાઈ તેનો પડેલા ભાઇ પોતાનો ઉદાર હાથ લંબાવી બિહારના પોતાના દુઃખી ભાઇઓ, બેનો અને બાળકોની કફળતી આંતરડીઓને શાંત કરવામાં સહાયભૂત થવાનો પ્રયત્ન કરશે એવી અમે અંતઃકરણથી આશા રાખીએ છીએ.

ફાળો કયાં મોકલવો

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના ગયા અંકમા અમે જણાવી ગયા છીએ તેમ મહાત્મા ગાંધીજીના સુચના છે કે ફાળાની રકમો પટના ખાતે રાજેન્દ્રપ્રસાદ, જેઓ એ ફાળાના આજનમી છે, તેમની ઉપર મોકલવો. એ સુચના અનુસાર દરેક પોતાનો ફાળો મહાત્મા ગાંધીજી ઉપર નહિ મોકલતાં બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર સીધો પટનાજ મોકલશે એવી આશા રાખીએ છીએ.

માનવજાતને બોધ

બિહારના ધરતીકંપમાંથી મનુષ્યમાત્ર બોધ લઈ શકે છે. સંસારની માયાના પાસમાં સપડાઇને આપણે માનું, તારું કરીએ છીએ. સગા સંબંધીઓમાં રચેલા પચેલા રહીને ઘરબાર જોઈ જઇએ છીએ. પરંતુ નહિ ધારેલ આપણેજ કમ મોતે સકુટુંબ સ્વધામ સીધાવી જઇએ અને આપણુ વિના શું થવાનું એવું મિથ્યાભિમાન રાખીએ છીએ. પરંતુ આ ધરતીકંપ જેવા બનાવોથી પ્રકટ પોતાના પરિવાર સ્વરૂપનું દર્શન કરાવી આ સંસારની અસારતા જ્ઞાન કરાવે છે. હિંદુસ્તાનના લોકો આ કારમા પ્રહારમાંથી પણ જોર કરી શકે છે. સ્વાતંત્र्यના યુદ્ધના આજે હિંદુસ્તાનની પ્રજાએ ઝંપલાવ્યું છે. સરકારે પોતાની દમન નીતીથી પ્રજાને રંજાડવામાં બાકી રાખી નથી. લોકોના ઘર, બાર, માલ મીલકત લુંટી લીધાં છે અને નિરાધાર સ્થિતિમાં મુકી દીધેલ છે. જોખમ આથી ગરમ છે અને તેમાંનામાં નબળાઇ આવી ગઇ છે પરંતુ બિહારના ધરતીકંપથી જે લોકો પીડાયા છે તેના સંકટની આગળ આ સંકટ ન જેવું છે. આ બનાવ તેઓને ઇશ્વર તરફથી જાગૃતિ આપનારો છે કે આ જગતમા તમારું કશું નથી. બધાનો રખનાર પાળનાર અને સહાય કરનાર ઈશ્વર છે. એટલે તમે અભિમાન ન કરો. માલ, મીલકત કુટુંબ, પરિવારથી ન મોહાઓ. બારીજ ઉપર મહા રાખો, માલેજ ખરખ્ત લો અને કર્તવ્ય કરો." આ બોધ બિહારના ધરતીકંપથી દરેક લેવાનો છે.

પંડીત જવાહરલાલના ધરપકડ

પંડીત જવાહરલાલ નહેરુના કલકત્તાના વોરન્ટપરથી પ્રાંતમાંથી પકડી કલકત્તા જેલમા લાવવામા આવ્યા છે તેમની સામેનો આરોપ તેમણે હમણામાં કરેલા ભાષણોપરથી મઢવામાં

આવ્યો છે. પંડિતજી ચોકલાજ માસ પર લાંબી મુદતની સજા ભોગવી ચુકયા હતા અને દેશમાં જાગૃતિ આણવાનું કાર્ય કરી રહ્યા હતા. રાજકીય સુધારા સુચવનારા સહેજ ખરીતા અને હાલના રાજતંત્રની સામેનું પંડિત જવાહરલાલનું રૂપજ્ઞ પક્ષપાત સરકારને ઘણી જરૂ ખારે જણાયું હોવે છે. પંડિતજીના માતુશ્રી તેમ જ તેમના ધર્મપત્નીની તબીયત ન દુરસ્ત ચાલતી આવેલી છે તેવી સ્થિતિમાં હરિ વિયોગ થયો છે.

કેદલાક આનુષાંગિક આંકડા

ડીસેમ્બર તા. ૩૧ ગાંએ તૈયાર કરવામાં આવેલા આંકડા મુજબ નાટાલમાં તે તારીખે મુળ હીંદી વસાહતીઓની સંખ્યા ૩૧,૧૦૧ હતી આ દોરિયેમાંના માત્ર ૪,૯૩૮ ની ૪૦ થી ઉતરતી વયના છે ૨૪૮૯ પુરૂષ અને ૧૫૨૮ સ્ત્રીઓ ૨૧ થી ૨૫ સુધીની વયનાં છે. ૪૮૯૭ પુરૂષ અને ૨૧૪૨ સ્ત્રીઓ ૫૦ થી ૫૫ સુધીની વયનાં છે; ૩,૯૩૧ પુરૂષ અને ૧,૭૧૪ સ્ત્રીઓ ૫૧ થી ૫૫ સુધીની વયનાં છે; ૨,૬૮૫ પુરૂષ અને ૧,૨૧૬ સ્ત્રી ૫૬ થી ૬૦ સુધીની વયનાં છે; અને ૩,૧૨૦ પુરૂષ અને ૧,૭૬૪ સ્ત્રીઓ ૬૧ થી ૬૫ સુધીની વયનાં છે. આ ઉપરથી જોઇ શકાશે કે બાકીના ગીરમીટીયા હીંદીઓની સંખ્યા મરીને ચાલી જવા રીપેટ્રીએશન અને એક્સીરટેડ એમીગ્રેશન સ્કીમોનો કારણે ૧૩,૦૦૦ ઉપર હીંદીઓ હીંદુસ્તાન પાછા ગયા છે અને માનવામાં આવે છે કે ગીરમીટીયા હીંદીઓની સંખ્યા મરણથી અથવા બાકી પાછા જવાથી પુરી થયા બાદ પાછા ફરનાર હીંદ ઐ કંઇપણ નહિ. ૧૯૩૧ માં ૧,૬૨,૭૦૦ હીંદીઓ નાટાલમાં હતા જે પરથી જોઇ શકાશે કે લગભગ ૮૦ ટકા સાઉથ આફ્રિકામાં જન્મેલા છે. ૬૫માં હીંદી વસ્તી ૫,૫૭૧ ની છે. ટ્રાંસવાલમાં ૧૫,૫૦૦ ની છે અને કો રહેટમાં ૬૦૦ છે.

કોંગ્રેસે હીંદીલી પ્રધાનની મુલાકાત

કોંગ્રેસના રીપુટેશને હીંદ સરકારના એજ્યુકેશનની સરદારી નીચે કેપટાઉનમાં મુકકી પ્રધાનની મુલાકાત લીધી હતી. ઇમીગ્રેશન બેપાર અને ટ્રાંસવાલમાં જમીનની માલેકી અને જોબગદારી હકકમારીઓ વિશે ફરિયાદો કરવામા આવી હતી. પ્રધાને ડેપ્યુટેશનની રજુઆતો દિલસોજીથી સાંભળી હતી અને ઉઠાવેલા પ્રશ્નોનો વીગતવાર લેખીત જવાબ આપવા જણાવ્યું હતું.

સ્ટીમરના ખલેરખબરમાં સુધારો

ઓ. કંપનીના લાઇનની સ્ટીમરના ખલેરખબરમાં ગયા અઠવાડીયે રદી. કરેલને બદલે જણાવેલ રદી. "કેનીમા" ઉપાડવું હતું. તા. ૨૯ ગાંએ મુંબઇ જવા ઉપડનારી રદી. "કેનીમા" નહીં પણ રહી "કલ્યા" છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ગુરૂવાર, તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી સન ૧૯૩૪

નાટાલના બીશપની અપીલ

નાટાલના બીશપે બ્રીસ્ટી ગ્રેનેર કરેલી અપીલ જે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના ગયા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ચુકેલી છે અને ચાલુ આવાડીયામાં પ્રજાને કરેલી અપીલ ઐતિહાસીક બનવે વિશેની નાટાલના પુરોહીતોની સામાન્ય ખુમ અને તેને માટે સુચવાયેલા ઇલાજોની નહનજ વિરોધી છે. બીશપ કહે છે કે "અન્ય પ્રજાઓની પ્રગતિ અને આબાદીમાં ગમ જોનારી મનોવૃત્તિ, સાઉથ આફ્રિકાની સંસ્કૃતિને અત્યંત નુકસાનકારક રીતે પ્રત્યાઘાત કરનારી નીવડશે." વધુમાં તે કહે છે કે "આજે આપણે જે વસ્તુની વચ્ચે પસંદગી કરવાની છે. આપણી ભવિષ્યની સંસ્કૃતિ નૈતિક સિદ્ધાંતપર રચાયેલી જોવાની અથવા તે ઇજિપ્ત બાબતની ૬ કાઝીલી દમનનીતીપર રચાયેલી જોવાની." બીશપની આ અપીલ ખરા બ્રીસ્ટીઓને તો ગળે ઉતરશે પરંતુ મી. ટીલમાન હસના જેવા રાજદ્વારીઓને તેની કશી અસર થવાની નથી એક જાતીના લોકો બીજી જાતીના લોકોને ગમે છે ત્યારે તેઓના પ્રચલિત રિતરિવાજો અને દૃષ્ટિમાં સાધારણ રીતે જે તફાવતો જોવામાં આવે છે. તે બન્ને વચ્ચે એકરારથી કામ કરવામાં અનિવાર્ય અડચણરૂપજ હોય છે, એમ બીશપ માનતા નથી અને કહે છે કે જો અહલ પ્રબન્ધારની ભાવના, રહેણીનું સગાન ધોરણ અને છોકરાઓ અને છોકરીઓ બન્નેને સારી કેળવણીની પણ તક, એ ત્રણ વસ્તુઓ સામી થકાય તો પુરોપીયનો અને હીંદીઓ વચ્ચે એકરારથી સહકાર થવો કઠીન નથી અને તે અપેક્ષિતગત તેમજ સમરસ દેશના લાભનો થઈ પડે. હીંદી કોમે આ સિવાય બીજું કશું માગેલું નથી. બીશપે આ કહ્યું છે કે "વાજબી દરીયાદનું બરિણામ નિપુણતાનું ધોરણ ઉચું કરવામાં અને એ રીતે આખી પ્રજાના લાભમાં પ્રગતિ કરનાર નીવડવું જોઇએ." અમે દારી રીતે સમજીએ છીએ કે આ દેશમાં અમારે પશ્ચિમના ધોરણને અનુસરવાનું છે. એ ધોરણ સ્થાપિત કરવાના હેતુથી વખતો વખત પસાર થયેલા કાયદાઓને અમે આવકાર આપતા આવેલા છીએ. પરંતુ તેવા સમજણ સભર કાયદાના અમલમાં બતીએદ રાખવામાં આવેલો છે. દાખલા તરીકે પગાર અને ઉદ્યોગને લગતા કાયદા જે કે સઘળાને સમાનપણે લાગુ પડે છે છતાં તેની કશી હીંદીઓને સમાન તક આપવામાં આવેલી નથી. આ કામદારોને, ઉપરથી જોતા, જે કે નિર્દોષ દેખાય છે છતાં તે હીંદીઓને ઢાંકી કાઢવાનેજ ઘડવામાં આવ્યા છે. આ બાબતના લગભગ દરેક કાયદામાં જોવામાં આવે છે. બેપારના પરવાનાને લગતા કામદારોના હેતુ હીંદીઓને બેપારમાંથી બાતલ કરવાનો છે. હીંદીની મીરજદારી આ દેશમાં દઢ બાંધી રહી છે. વિચિત્ર તો એ છે કે હીંદીઓ જે બીજી રીતમાં ગણાય છે તેઓનેજ પરદેશી કેદી બેસાડવામાં આવ્યા છે અને તેઓની દશા ખરા પરદેશીઓના કરતાં પણ બુરી કરવામાં આવેલી છે. બાકીના સાક્ષાત્મ, કે પછી સાઉથ આ-

[illegible] ચલાવનારો પક્ષ દોષિત ઠરે. આપે અનેક નવી નાટાલના બીનયોરપીયન ટ્રેડના સવાલો [illegible] પ્રેમળ સ્વભાવે પ્રજાસત્તાક અને તેના આ ઇલાકાનો પુરસ્કર્તા કે દરેકે એમનો એકને કાંઈ ફરિયાદનું કારણ નહિ [illegible] રાજકારણી મહાનુભાવ કોઈ પણ રાજ્યના આ ઇલાકાનો પોતાની ચિત્તારે નિમણૂકપણે અવકાશ કરવા ઘટતા અધ્યક્ષ છે એ એમને સારી રીતે સમજાવવાની જરૂર. પોતાના ટેકાના બીયપને બાજુ છે તેનું જોઈએ સાથેનું દેશ તેમનો સમજાવ કેમ પુછવી રીતે પોતાના વિચારને ફરાવીને તેનો નોંધીએ ગારતી-ધર્મોની ઉત્તમમાં ઉત્તમ સેવા બજાવેલી ગણાય.

બિહારનો ધરતીકંપ

ચાર ચોકકસાનારી વિગતો

લંડનના લોર્ડ મેયરના લંડન ટાવરમાં ફન્ડના અપરસ્થાપકોને દોરવતા કર્યા. બાલ્કનીની બાજુ કોર્નવૉલ ડ્યૂક મેનરોમાં એક પરેતીકંપનું દૃશ્ય [illegible] સૈન્યના ઑફિસરો એકઠા કર ,૦૦૦ ની મેદની છે. તેમણે જણાવે છે કે સૈનીને કે કલકત્તરે બીજા જમીનની સ્પેશ્યલ ટ્રેઇન્સ ગયા હશે ચોતરી [illegible] ખાસ જગીનપર ફેલી ગૌના પાણી ફરી વળેલાં છે. કુવા પુરાઇ ગયા છે અને બંગલો,ઓને કેટલા [illegible] ટાંકીનાં રક્ષણ [illegible] ટાંકીનાં જરૂરવું પડે છે [illegible] કરાવાનાઓ.મોંઘા ૧૦ લાખ પીકાટ છે જેને ફ્રાન્ડીને પાર પણ નાણ પાંચમે છે. ધરતીની સપ્રદાયની અનેકાનેકાનો લીધે સાઉથની નવેસર બાંધણીના સોલ્સ ઑમાં [illegible] પડે છે.

દુઃખદ કહાણી

બસેલ્સથી તા. ૬ ની જનસુપ.ની તારીખના પત્રમાં અમેના બિશપશ્રી જણાવે છે:

"આજે રવાનગ્ય દિન હતો. બિહારના ધરતીકંપની લીધે કાર્યક્રમ નહિ [illegible] હતો. ત્યાં ખૂબ નુકસાન થયું [illegible] કલકત્તામાં પણ ખૂબ સાવચ્ચ ચારિયા જાગે હતો. બિહારનું દૃશ્ય [illegible] કહ્યું જાય એવી કરુણ સ્થિતિ છે. [illegible] અમે ધારણાથી એમ છે કે બાબાના પાસે આવી [illegible] [illegible] [illegible]

ઓનું વાતાવરણ થાય છે કે જેમાં મતભેદો અને તકરારો સહેલાઈથી પેદા થાય છે. બીજા સંજોગો ભિન્નતા લાવે, પણ અરસપરસની અજ્ઞાનતા અને શંકા ખરી અડચણરૂપ નીવડે છે. ભિન્નતાને અડચણરૂપ ઠેરાવતા કરતાં દેશનાં જુદાં જુદાં તત્ત્વોને રજૂઆરૂપ કરનારી નીતિ કે જેમાં દરેક પ્રત્યેક જાતી પોતાની જરૂરીયાત અંદરનું જે સારામાં સારું જણાય તેને, પ્રયત્ન કરે કે તેટલે દરજ્જે પુરુષોત્તમ અને દાદી બિન્ને આસાન દિલમાં સમાધાનથી મોટું પ્રમુખ આવી શકે છે.

આ દિવસો તો દરીદ્રાર્પણના છે અને બધાને દરીદ્રતા જિંદગી જાતીના હૃદય છે ત્યારે કરવાનું તાજું કારણ કાયમ થાય છે. દરીદ્રતા નાબુદ થવી જોઇએ — પરંતુ તેને તેના અસલ્ય તત્ત્વોથી મુક્ત કરવી જરૂરી છે.

મારે આગ્રહપૂર્વક કહેવું જોઇએ કે દરીદ્રતાના કરતા સહકાર વધારે ખતરનાક છે. તે દરીદ્રતા સ્વભાવી જોખમ તો તેનું પરિણામ નિષ્પૃહતાનું પોરાણ લિયું થવાથી ઓછું જોખમી અને તેમ થવા સમસ્ત પ્રજાના સાધનો પ્રવૃત્તિમાંને નીચવતું જોઇએ. પરંતુ દરીદ્રતા સ્વભાવ અને ચારિત્ર્યનો ખોરણે દેખી જાય છે. ભૌતિક પ્રતિબંધિયો કાયમી અડચણ કરવી નહિ જોઇએ, પરંતુ તે સાથે રહેણીકરણીના ઉલટા પોરણને લીધે પોતાનાં ઉદ્યોગોના ખરા ઓજો આવે વેચી શકે તે ઉત્પાદનો કરવાનું તો ઉલટાનું ખોટું છે. બજારો આવી શકતા દેખાતી ઉત્પાદનની ઘટાડ મેળવવો નાહક જોઇએ. આપણે અદ્દલ પોષાકને માટે અને નોકરીની વૃદ્ધિની શરતોને માટે દબાણ કરતું જોઇએ કે જેથી આપણી જાતીના ઘણા ચારિત્ર્યથી પોરણે દરીદ્રતા ઘટે.

ગરીબીનું સુપરત્ન ધિક્કાર મેળવવાને અને અસરકારક વધારે ઘાતી સામાજીક મોજાવવાને ઘાતી કેળવણીના લાભો સમાજને આપવામાં આવવા જોઇએ. તેના અર્થ એ નથી થતો કે સમાજને એકાએક ફરજીયાતનું શિક્ષણ અપાવું જોઇએ, પરંતુ પ્રત્યેકને પોતાની શક્તિ અને જરૂરીયાતોના અનુકૂળ અને પુરતા અવસર મળવો જોઇએ. બેકારીનાને પણ બેકારોના ચોક્કસ શિક્ષણ આપવું અગત્યનું છે કારણ કે તાત્કાલિક પરિસ્થિતિ ઉપર તેઓ ઘણો પ્રભાવ પાડી શકે છે.

આદમખુમારીની બાબતમાં, ગરીબીનું બધારે સમાન પોરણ અને ઘાતી બજારોની બાબતે સરખું. જો કામ વસ્તુઓ તૈયાર આપી શકાય તો દેશીઓ અને યુરોપીયનો વચ્ચે બરોબરીનો સંબંધ સ્થાપવા કરતાં તદ્દન જુદા પ્રકારનો ઉભો કરવાને બધું થઇ રહે કે જે વસ્તુ બજારોના વ્યાપક સમજ સમાન કેટલા ભિન્નતી છે.

ઘણા મુશ્કેલ પ્રશ્નો જેવા કે રાજદ્વારી, આર્થિક અને સામાજીક પ્રશ્નોનું સમાધાન બાકીનાના જે યુરોપીયો પોતાના પ્રાણાર્થ સુધારા અને જીવનના પોરણે કે જેના તેઓ અમલમાં આણે છે તેનું રક્ષણ કરવા માગે છે અને તેમ કરવા જોઇએ છે — તો દેશીઓ આ દેશમાં આવવાનું બન્ધ અને પોતાના વિકાસને માટે તમા આગે છે અને તેમ કરવાનો તેમને હક છે. એ પ્રશ્નમાં રાજનીતી ગોટે ચડે કારણ કે બન્ને દેશના કાયદાઓમાં ચમત્કાર ઉપજાવ કરવા પડે અને બીજાઓને જે દીદારીઓને, જેને માટે પૂર્વ પ્રબન્ધાત છે તે પોરણ બતાવવી જોઇએ અને પોતાના સ્વાર્થી કાયમ નેતાઓના વિશાલ મુકવો જોઇએ. યુરોપીયનો તમામ દેશી તે તદ્દન જુદી જાતના અને નીચ દરજ્જા બાબતોના ચડીયાતાનો દરજ્જો કાયમ કરવી રહે.

હિંદ, દક્ષિણ આફ્રિકા અને જગત

(અમારા બાજુરપત્રી તરફથી)

તા. ૧ ફેબ્રુઆરીના રોજ બાલ્ટીમોર નિગ્રોકામાં રહેતા ગામ. કમળ સમાજ બંદાનીસ્ટ્રમર્ગવાળા ના પ્રાધ્યાપકે જોહાની પરિસ્થિતિ પર મનોજ્ઞ વિવેચન કર્યું હતું. તેમણે કહ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકા સાથેનો સંબંધ વધુ કાળ ચાલતો આવ્યો છે કારણ કે બન્ને પ્રદેશોમાં ઊભરે આવેલા સાથેનો દક્ષિણ પ્રશ્નમાંની વાત બન્ને રાજ્યે મળી આવે છે. ઇતિહાસ કહે છે કે ગોરાઓએ આ દેશની ફરતીપદ પગ મુક્યો તે પહેલાં હબાસીઓ અને બાન્ટુ જોકો વાદીઓના સરાસરમાં આવ્યા હતા. સંજોગ અને જરૂરીઓ બધાએ બિયા રાજ્યો પર કબજો મેળવી લીધો અને ગોરાઓની ઇચ્છા મુજબ ગોરાઓની ઇચ્છા મુજબ ગોરાઓની આબાદીનો ઇતિહાસ ગોરાઓ દ્વારા થયો છે કે દ. આફ્રિકા સાથે દોહના સંબંધ બીજો સંબંધ ન હોવાનો કારણ જ સુરક્ષણ ગાદેજ ગોરીસ સરકારે કેપ કોલોની કબજો લીધા પછી થયો હતો. દ આફ્રિકા સાથે દોહનો સીધો સંબંધ તો ૧૮૬૦ માં અપાયો કારણ કે બ્રાઝીલ ગિરમીટીયાઓને લાવ્યા બાદ્રસ આગ્રામો આવ્યા.

દાદ બન્ને ખંડોનો વિકાસ દેશ છે આ બન્ને આખાના દોર હજ્ય ભાગના પ્રદેશમાં રહ્યા કરે છે. બીજા વસ્તીના ત્રીજા ભાગ કેવી રાજધીમો વેશે છે. દેશનું મધ્ય ખંડ મિલી છે. તેનો પર ૮૦ ટકા વસ્તીનો સીધો કે આડકતરો આધાર છે. ખોદકામના ઉદ્યોગો પોતાના અમલ ભાગે દોઢ લાખ અભણ કામ. કે માત્ર પંદર ટકા આફ્રીકા વસ્તી વાંચી શકે છે. ઉદ્યોગ ઉત્પાદનને આધારે બાકી એટલે મોટા ભાગે કે બોહુનોની દુર્દશાનો તો વધારો જ થયો હોય.

બીજો પ્રોફેસર પ્રોમાનવંશ લીધે છે, જેનો દોઢ સાથે સીધો પરિચય નથી, તમો તે એમ માને છે કે દોઢ આફ્રીકા તોફાનો ચળકતો દોરો છે. તે પ્રોફેસરે ઘણા કાળ સાથે છે. તેણે બાદે પ્રગતિ કરી છે; પણ સાથ વાત એ છે કે દોઢની દક્ષિણ પરદેશી રાજધીની આગાહી છે. ૮૦ ટકા વસ્તીને પેટપુરતું ખોરાકપુરું નથી મળતું. બદલે અરધ વસ્તીને અંદર ગોરાઓ ગમે એટલે દૂર માલ ઉપજાવ કરી નાખે તો તેઓનો દાદાપિંજરે જેવા સરીર ને ખોરાક આપી ન શકે. દુકાળો સીમોનો ભોગ થે છે. ૧૮૯૯-૧૯૦૦ એ દરા વર્ષ માંજ સાબીત થે કે ૧૦૦ ટકા દુકાળો આગે મરણ પામ્યા હતા. આ આંકડો ઉપેક્ષાપાત્ર કે સુધીની ૬ સદીમાં આવી દુનીયામાં થયેલી લડાઇઓનો મરણોનો આંકડો દોઢીઓને એટલો ઓછા પ્રમાણ છે. બધા કે ૧૯૦૦ વિશિષ્ટ સેવાને જંગલના કામ પોણા દેશ કરતાં વધારે અગત્ય ના છે. બોમસંસ્થાનો ગોમેરોકના પ્રમુખ કલ્પાયે બધારે મળે છે

દીઠને પરતંત્ર રાખવા ખાતીજ લોકો ચણાયે બહાના કાઢે છે. દેશને સુધારવા માટે, નાની કોમોને રક્ષવા માટે, મુંગા કરોડો હીંદીઓનું પાણીપણું હરવા માટે તે હીંદપર રાજ કરે છે. પણ હીંદીઓએ તેનો જવાબ સાપકાત, ત્યાગ અને જુહિથી આપ્યો છે એક સુકલ સુકડી શરીર, મ. ગાંધીએ હીંદમાં ચેતનના પુર રેલાવ્યાં છે અને એજ એક હીંદી આજે સ્વરાજની ઝંખના કરે છે. ઝાંખો મેદાને ઘા છે અને ઝાંખો ભાગે છે. નિઃશસ્ત્ર હીંદે જગતનાં સમર્થ સામ્રાજ્ય સામે સત્યાગ્રહના મોરચા માંડયા છે અને તે દશેક વર્ષમાં ૬ આફ્રિકા જેવું સંસ્થાનીક સ્વરાજ મેળવ્યું થઇ જશે.

છેવટે શ્રી. વેસ્લીએ જણાવ્યું કે હીંદને બીજા દેશોને પરતંત્રતા વરી છે. હીંદ સ્વતંત્ર હતા તેઓ પણ આઝાદ થશે હીંદની આઝાદી પગર જગતની શાંતિ અશક્ય છે. હીંદની આઝાદી પગર રંગભેદના પ્રશ્નનો ઉકેલ આવે એવોયે સંભવ નથી.

પ્રસંગના પ્રમુખ જે દેશી હતા તેમણે તથા અમેરીકન મિશનરીઓ શ્રી કે. જી. હિલીયરે વકતાનાં રસિક અને માહિતીપુર્ણ ભાષણ માટે આભાર માન્યો હતો અને અસ્પૃશ્યતા, બીનઝોરી કોમોની એકતા વિગેરે પર સવાલ જવાબ બાદ સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

રીઝમા ગામા પ્રસંગમાં નાઝરજલના હીંદીઓ પણ સામેલ છે અને આજના પહેલો ભાગ લે છે.

સ્વામી અચ્યુતાનંદ

ડેલાગોઆબેમાં સત્કાર

ડેલાગોઆબેથી એક બખરપત્રો જણાવે છે કે તા. ૨૯–૧–૩૪ ના રોજ સવારે સ્ટીમર ટેરીઆમાં સ્વામી અચ્યુતાનંદ સાહેબ આફ્રિકા જવા માટે અત્રે આવતાં તેઓશ્રીને સ્ટીમર ઉપર લેવાને માટે શ્રીમાન વર્ગો તેમજ ભારત સમાજના કાર્યકર્તાઓ ગયા હતા. તેઓશ્રીને ઉતારી સમાજના હોલમાં લાવવામા આવ્યા હતા. ત્યાં સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓએ ઉપર સ્તુતિ કરી ફુલના હારથી સ્વામીજીનો સત્કાર કર્યો હતો.

તેજ રાત્રે સમાજના હોલમાં એક જાહેર સભા મોલાવવામાં આવી હતી. તે પ્રસંગે સમાજનો હોલ તેમજ ઓસરી માણસોથી ચીકાર ભરાઈ ગઈ હતી. સભા થતાં પ્રમુખશ્રીએ સભાનું કામકાજ શરૂ કર્યું હતું. અને શ્રીમાન વર્ગોએ સ્વામીજીનો ઓળખાણ આપતાં સ્વામી રામકૃષ્ણ મીશનના તેમજ સ્વામી વિવેકાનંદના સંબંધમાં તેમજ તે મીશન જે પ્રચારનું કામકાજ કરે છે તે વિષય ઉપર ઉલ્લેખ કર્યો હતો તેમજ સ્વામી અચ્યુતાનંદના સંબંધમાં પણ જણાવ્યું હતું કે તેઓશ્રી તે મહાન સંસ્થાનાં પ્રચારક છે અને તેઓએ હીંદુસ્તાન, સીંગાપોર તેમજ ઘણાદેશ વિગેરે દેશોમાં પ્રચારનું કામકાજ કરેલ છે, અને તેમને આ દેશમાં આવતા બહુજ અભિનંદન આપ્યું હતું. વધુમાં પી ક્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજને આવા વિદ્વાન પ્રચારકને મોકલવા બહુજ ધન્યવાદ આપ્યો હતો.

બાદ પછી સ્વામીજીએ હીંદમાં મનુષ્યનું કર્તવ્ય એ વિષય ઉપર વિદ્વતા ભરેલું વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. અને બીજે દિવસે કર્મયોગ ઉપર અસરકારક શબ્દોમાં ભાષણ કર્યું હતું. બાદ સેક્રેટરીએ સભામાં પધારેલા દરેક ભાઇઓનો આભાર માન્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે સમાજના હોલમાં જ્યારે જ્યારે સભાઓ મોલાવવામાં આવે છે ત્યારે ત્યારે પુરતા પ્રમાણની અંદર આગારાથી બેસવાની સગવડ ન થઇ શકતી નથી તે બદલ આગે દિલગીર છીએ, પરંતુ થોડા વખતની અંદર એ મુશ્કેલીઓ દુર કરવાને અમનો પ્રયાસ કરીશું. કે જેમા દરેક રીતનો સમાવેશ થઇ શકશે. તેમ કરવાને નાણાની જરૂર પડશે તો પણ તેને પહોંચી વળવાને માટે પ્રયત્ન કરીશું. ઉપર આપણને જરૂર સહાય કરશે.

ત્યાર બાદ સ્વામીજીનો સાથેજ આફ્રિકાની સફર સફળ કરેલી ભારતમાતાની જય ઘોષણાથી સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

ટ્રાંસવાલમાં સત્કાર

હીંદુ સેવા સમાજનો મેળાવડો

(અમારા ખાસ્સરપત્રી તરફથી)

સ્વામી અચ્યુતાનંદજી તા. ૧–૨–૩૪ ને ગુરૂવારે સવારે જોહાનીસબર્ગ આવી પહોંચ્યા હતા. સ્ટેશન ઉપર સ્વામીજીને માન આપવાને મોટી સંખ્યામાં મોકાએ હાજરી આપી હતી. સમાજ તરફથી સ્વામીજીનો શ્રીમદ્દાસ જાપસંની ગેડીના માલીક શ્રી. રામચંદ્રભાઇએ હાર પહેરાવી સત્કાર કર્યો હતો.

તે દીવસે સાંજે સ્વામીજીનો સત્કાર કરવાને ખાદીદ્વાર હોલ માં સમાજની મીટીંગ શ્રી રામકિશનજાઈ વહાલજીના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. હોલ ચીકાર ભરાઇ જવા ઉપરાંત સેંકડો માણસોની મેદની હોલની બહાર મળી હતી અને સંખ્યાબંધ ગાડીઓ જગ્યાના અભાવે પાછા ગયા હતા.

રાજ્યાતમાં મંત્રી નરશ્રી સા. આ. હીંદુ મહા સભા અને શ્રી સોરાબજી રૂસ્તમજી નરશ્રી આવકાર આપનારા તરીકે બોલવામાં આવ્યા હતા. અને પ્રમુખનું ભાષણ મંત્રી તરફ થી વાંચી સંભળાવ્યા બાદ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન વીમેન્સ એસોસીએશન, પાદીદ્વાર સોશાયટી, અનાથાશ્રમ સમાજ, ફરજ મંડળ, પ્રાર્થનાસમાજ, બાળા હિતવર્ધક મંડળ બાલા મંડળ, કુમારીકાઓ હાઇ સેવા સમાજ, ફ્રેડીપુર હીંદુ સેવા સમાજ વીગેરે મંડળો તરફથી સ્વામીજીનો ફુલના હારો પહેરાવી સત્કાર કરવામા આવ્યો હતો.

મેસર્સ રીમ, નાના, નરશ્રી, સીંગાપણી, નેનરી, વગેરે બોલનારાઓએ સ્વામીજીનો સત્કાર કરનારાં વિવેચનો કર્યાં હતાં.

સ્વામીજીએ બધી સંસ્થાઓએ સત્કાર કર્યો બદલ આભાર માન્યો હતો અને હીંદુ ધર્મ ઉપર અંગ્રેજીમાં અને હીંદીમાં અસરકારક ભાષણ કર્યું હતું.

પાદીદ્વાર સોસાયટી

જોહાનીસબર્ગથી ગુનાઝરેક પાદીદ્વાર સોશાયટી સ્વામી અચ્યુતાનંદના સત્કારથે તા. ૧૧–૨–૩૪ ને રવીવારે એક જાહેર સભા પાદીદ્વાર હોલમાં મળી હતી.

પ્રમુખ સ્વામીશ્રીને સોસાયટી તરફથી પ્રમુખે ફુલ હાર અને ઓટી યુવક પ્રચારક મંડળ તરફથી ફુલ હાર પહેરાવવામાં આવ્યા હતા.

શ્રી. ઈચ્છુભાઈ, જોશી, મેદ. રઘુછોડભાઈ અને ગણુભાઈએ સમયાનુસાર ભાષણ કરી સભાને રામકૃષ્ણ મીશનનો ટુંક પરિચય કરાવ્યો હતો અને સ્વામીજીએ "હીંદુ ધર્મનું મહત્વ" ઉપર મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

સેલબોર્ન હોલમાં જાહેર મીટીંગ

તા. ૬ઠ્ઠ–૨–૩૪ના રોજ ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી પુરોપીયન અને દેશીઓની એક મોટી મેલબોર્ન હોલમાં બોલાવવામાં આવી હતી.

પ્રમુખ તરીકે વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીના ફીનોસોફીના પ્રોફેસર અને જાણીતા વકતા પ્રોફેસર હોર્નલી બેઠા હતા.

સભાગૃહ યુરોપીયન અને દેશીઓએ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી.

સ્વામીજીએ "હીંદુસ્તાન યુનીયનને શું શીખવી શકે" એ વિષય ઉપર અસરકારક વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું. અને યુરોપીયનો તરફથી સંખ્યાબંધ સવાલો પુછવા તેનો સંતોષકારક જવાબો આપ્યા હતા.

શ્રી. ડી. પુ. મીસ્ત્રી તરફથી પ્રમુખનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

સ્વામીજીનો કાર્યક્રમ

સમાજ તરફથી અઠવાડીયામાં ત્રણ દીવસ વર્ગ રાખવામાં આવશે જેમાં સ્વામીજી ગીતા, રામાયણ, અને મહાભારત, ઉપર પ્રવચનો કરશે.

સમાજ તરફથી દર રવીવારે પાટીદાર હોલમાં જાહેર સભા રાખવામાં આવશે. જેમાં હીંદુ ધર્મના જુદા જુદા વિષયો ઉપર સ્વામીજી વ્યાખ્યાનો આપશે.

યુનીવર્સીટીમાં માગેની શરૂઆતથી દર મંગળવારે હીંદુ ફીલોસોફીના વિષય ઉપર ૬ વ્યાખ્યાનો આપશે.

ઈન્ડો-યુરોપીયન કાઉન્સીલ, ઈન્ટરનેશનલ ક્લબ, ઈન્ડુ સોશીયલ સેન્ટર, ફીલોસોફીકલ સોસાયટી, રપીરીચ્યુયલ ફેલ્લસ ફીલેરે સંસ્થાની સભામા હીંદુ તત્વજ્ઞાનના જુદા જુદા વિષયો ઉપર સ્વામીજી વ્યાખ્યો કરશે જેની તારીખો પણ નકી કરવામાં આવી છે.

સંખ્યાબંધ યુરોપીયનો સ્વામીજીની મુલાકાત લેવા આવે છે.

ચર્ચાપત્ર

"પાંજરાપોળ"

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ના અધિપતિ, જોગ.

સાહેબ,—મેં મારા કેટલાક મીત્રોને પુછ્યું કે દીલમાં કેટલે કેટલે "પાંજરાપોળ" નામથી ઓળખાતી સંસ્થાઓ જોવામાં આવે છે એ શું છે એ કામ સમજનારો!

એક મીત્રે "પાંજરાપોળ" ની વ્યાખ્યા કરી બતાવી તે નીચે આપું છું.

"દીલમાં જેની દયા ઊભરાતી હોય, જેઓનો ખાસ ધંધો, ગાય, બૈલ, ઘોડા, વિગેરે પશુઓ પાળે છે અને તેને પોતાના ઉપયોગમાં લેવ છે એ જનાવરો જ્યારે વરદ્યાં, અશક્ત, બીમાર જણાય છે ત્યારે બેકદરને તે બારદરમ બધ પડે છે ત્યારે તેવાં અશક્ત પશુઓને તેના માલીકો પોતપોતાની રાકની પ્રમુ-ખાર પાંચ, દસ, પંદર, ૨ વીસ રૂપીયા ગળામાં બાંધી અમુક સ્થળમાં મુકી આવે છે અને ત્યાં તે પશુને ઝાડે ત્યાં મુકી જોઇતાં ખોરાકમાં આવે છે. એવાં પશુઓને રાખવામાં આવે છે એ સ્થળનું નામ 'પાંજરાપોળ" કહેવાય."

આ ભાઇએ "પાંજરાપોળ" શબ્દની આખ્યા કરી ત્યારે હવે જરાપર સમજાયું કે પેલું "ઓપિનિઅન' માં દરેશાં "રીપીટ્રીએશન" "રીપીટ્રીએશન" લખાય આવે છે તે જોઇ હતી અમારા તો એવુંજ કંઇક હતું. એક દીવસે પેલા બગા કાકા ક્રમીશ્નરમાંથી પાંસ પોંડ ગણે બાંધવી જવાની વાત કરતા હતા તે વખતે સમજાયું. જ્યારે બગા કાકા પાંસ પોંડ ગણે બાંધવી પાંજરાપોળ કહેતા નથી કારણ કે હમણા હમણા જોવામાં નથી આવતા.

પણ હમણા હમણા તો રીપેટ્રીએશનને બદલે નવોજ શબ્દ બોલાતો આવે છે "રીપેટ્રીએશન સ્કીમ" આ લાંબો પ્રપંચીયા તરફ જોવો શબ્દ ઉપયો એટલે કંઇક બારદાર બને

આ નવો શબ્દ પેલા જુનાનો પણ નજીકનો સગો થાય છે. ફેર માત્ર એટલોજ કે રીપેટ્રીએશનમાં પાંસ પોંડ ટેકે બાંધવાનો નીયમ છે તે આમા નથી જણાતો

રીપેટ્રીએશન એટલે ગુજરાતીમાં "પાંજરાપોળ" અને સ્કીમ એટલે "યોજના" એટલે "પાંજરાપોળ" ઉઘાડવાની "યોજના."

પણ શંકા હજી એ રહી છે કે આ પાંજરાપોળમાં જે જનાવરો જશે તેને ઝાડે ત્યાં મુકી જોઇતાં પાળશે કે કમ જે પાંજરાપોળ ઉઘાડવાની યોજનાના હિમાયતીઓ સમજાવશે તો ઉપકાર થશે.

ક્ષત્રિય.

પ્રીટોરીયાના યુવકોની અંગકસરત

હીંદુ વ્યાયામ શાળાના ૧૮ સભ્યો, જેઓએ પોરબંદરના, અખાડામાં શીખી આવેલા યુવક ભાઈ લીલાધર મોઘાળદાસ અને કરાંચીમાં શીખી આવેલા ભાઇ રઘુછોડની અંતભરી ટ્રેનરેશ અને મહેનત હેઠળ તાલીમ લીધી છે. તેઓએ ૬ ફેબ્રુઆરીના રોજ ઈસ્ટ રેમાંડે એવી અંગ કસરતો, પીરામીડો, લાઠીની લડતો, લાકડીના ખેલો, કડા ભાજ, મલ્લકુસ્તી વિગેરેના બોલોનું મહાન ચિકાર ભરાઇ ગયેલા પ્રીટોરીયા હોલમાં જોહાનીસબર્ગ ખાતે કરાવ્યું હતું. આ અંગ કસરત એવી ઉચ્ચ પ્રકારની હતી કે તે જોનારને ગોરાઓએ નવાઈ પામે. દર્શકોને મોટરો તો સવોનુમતે વખાણી સાંભળવામાં આવ્યાં હતા. સ્વામી અખંડાનંદજી, મેસર્સ પ્રાણજીવનદાસ જોશી, ઝીણાભાઈ પારેખ, નારણસ્વામી, નાથુભાઇ અને જેવ. સીતામણીએ સંતોષ દર્શાવનારાં ટુંક વિવેચન કર્યાં હતાં અને ટ્રાંસવાલના હીંદીઓના ઇતિહાસમાં અંગ 'બળ' આવું પ્રદર્શન પહેલવહેલુંજ છે એમ સિદ્ધ થયું હતું. શોકોએ પોતાના આનંદનું કારણ વ્યાયામ શાળાને આપેલ રકમથી કરાવ્યું હતું. પા. ૪૧–૫–૬ નો ફાળો થયો હતો. ફાળો આપનારાઓનાં નામ આ પ્રમાણે છેઃ મેસર્સ નાથુભાઇ ભગાભાઈ, અબ્દુલ્લાભાઇ પ્રભુદાસ ગોદી, જયપાલ બજાર, કોકર્સબર્ગ ટ્રેડરીંગ કંપની, જોન. ઇ. ગોપાળ એન્ડ કું., પટેલ એન્ડ સન, ગોકળદાસ હંસરાજ મરાય, ભગાભાઇ રામાભાઇ, કાલીમા યુવક મંડળ, એચ. મકન, હીંદુ ક્રિકેટ ક્લબ, પરાગજી જમાભાઇ, પી. એસ. જોશી, ભગત અમરા, કાનજી ભાણાભાઇ, વિ.

બાબુભાઈ એન્ડ કું., કાનજી ખીમાભાઈ (કરણા), રણછોડજી રામભાઈ છગનલાલ ગાંધાભાઈ. બીબીજાન મોહમદજી. કુંવરજી ગોપાળ એન્ડ સન ઑન. પ્રેમા, નારણ રામા. બારત યુવક સંગીત મંડળી. બી. એન પટેલ, બેકર્સ માર્કેટ નાનજ પરાગ, પ્રભુ ધનજી, પટેલ મંગળજી અને એલ. ગીલ્બી તરફથી એકેક ગીની; આશ્ર મી. ગાંધાભાઈ એન્ડ કું તથા સ્ટાર ઑ. બન્ડીગ્રા ક્રિકેટ ક્લબ તરફથી બબ્બે ગીની. બ્રધાન બજારના સ્ટાફ તરફથી કુલ ગીની; મેસર્સ કે. નારણસ્વામી અને મૅગસ્ટર ક્રિકેટ ક્લબ તરફથી સાડી ઇરા દરા કીલોગ્ર અને નાથુભાઇ દુરજીવનદાસ તરફથી સાડી પાંચ કીલોગ્ર.

આ ફાળામાંથી મોટા ભાગનાં તો રોકડ આવી ગયાં છે. કેટલાક બાકીનાં તરફથી નથી આવ્યાં તેઓને મોકલી આપવા વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

વ્યાયામ શાળાના સભ્યોના બેજોની વ્યવસ્થા પ્રીટોરીના દીપુ સેવા સમાજે કરી હતી. સમાજના સેક્રેટરી મી. માધુભાઇ મોહનલાલ જોશીએ વ્યાયામ શાળાનો ઇતિહાસ રજુ કર્યો હતો.

વિવિધ સમાચાર

ડરબનમાં હિંદી કલબ વચ્ચે બોકસીંગ—ખાંડીશ ગીતનાયો અને બાવેસ જનશીતા બોકસર મી. મોતી સીંગ અને આદિના જનશીતા કલર બોકસર આરબર કપુપીટો વચ્ચે ગયા રાનીવારની રાતે ડરબનના ટાકિન હોલમાં બોકસીંગ રમાઇ હતી. પ્રથમ પ્રેસકોર્યો હોલ ચીકાર ભરાઇ ગયો હતો. ટાઇટલ ચેમ્પિયનશીપમાં પુરોપીયનો તેમજ અન્ય વર્ગોના બોકસરો ઉતર્યા હતા. ટીકીટોની પણ મોટી સંખ્યા વેચાઇ હતી. ઝપાઝપી આ બન્ને વચ્ચે બોકસીંગ થઇ હતી અને મી. મોતી સીંગે પોઇંટ ઉપર જીત મેળવી હતી. આ પ્રથમની બાજી બીજી પ્રથમની હતી અને બાજી બારેમાર રાઉંડ ચાલ્યા બાદ મોતી મી. સીંગની પોઇંટ ઉપર જીત થઇ હતી.

મી. જયોર્જ આમ્બ્રોસ્ટ્રેગનું અવસાન—મેસર્સ આમ્બ્રોસ્ટ્રેગ & આ દેશના આંકમાં ઉદ્યોગમાં એક જનશીતા વ્યકિત હતા. ડ્રેક ગુરૂવાર પોતાના બીમાર પત્નીને મળવા વિમાનમાં પુરોપ ગયા હતા. ત્યાંથી વિનચેસ્ટર કાસલમાં પાછા ફરતાં સમુદ્રપર મરણ પામ્યા હતા અને સમુદ્રમાં તેમને દફનાવવામાં આવ્યા છે. મી. આમ્બ્રોસ્ટ્રેગ ઝીરગીરીયા મજુરોની મોટી સંખ્યા સંબંધારોગોમાંના એક મોટા હિસ્સેદાર હતા અને સારી રીતે જનશીતા હતા.

—મુકાસલની વસ્તી—૧૯૩૨ના આંકડા મુજબ મુકાસલની વસ્તી નીચે પ્રમાણે છે: ૪,૫૫૦ પુરોપીયનો, ૩૨,૦૦૦ નેટીવો અને કલર્ડ અને ૨,૫૦૦ એશીયાટીકો. જન્મ ૧૪૨૪ ને બદલે ૧૨૧૦ થયાં છે અને મરણ ૮૨ હતાં તેના ૧૦૫ સુધી ગયા છે.

મુકાસલમાં હાયસેન્સને માટે નવા ધારા—મુકાસલ માં વેપારનાં લાયસેન્સોને માટે તા. ૧ લીના નાટાલ પ્રાંતિક ગેઝેટમાં નવા ધારા જાહેર પડયા છે તે મુજબ અરજદારને પોતાની અરજી પ્રથમ પોતાની ખુશીમાં આવે તે કાગળમાં પ્રસિદ્ધ કરવાની છુટ હતી તે હવે લઇ લેવામાં આવી છે. કેટલાક મુખ્ય સત્તાધી અરજીઓ હવેથી મ્યુકાસલ ઓબ્ઝર્વરમાં પ્રસિદ્ધ કરવી પડશે.

એક આફ્રિકનને ફાંસી ફરમાવાના અહેવાલ મીનાપુરનો મેજીસ્ટ્રેટ મી. મી. ઘ. કે જેણે જેનો ગયા સપ્ટેમ્બરમાં મુસલીમ ફુટબોલ ટીમની સામે ટાઉન ટીમનો સામે રમવા પોતાની ફરજોથી ઉિસ્તાર ગેરહાજરી હાર કરવામાં આવ્યો હતો તેના સંબંધમાં ચાર જંગાળાને ફેદાન ઈ: અને બારને જન્મ દેહાનીકાલની સજા થઇ છે. અને બારને છોડી મુકવા માં આવ્યા છે. અને એક જે સરકારનો સાક્ષી બની ગયો હતો તેને માફી બદલામાં આપી છે. મેજીસ્ટ્રેટને હાર કરનાર બારમાંથી એકને લાંબે સાજ મારી નાખવામાં આવ્યો હતો અને ત્રણને ચાવજ કરવામાં આવ્યા હતા. મી. બક્સોની બદલાનાં બે મેજીસ્ટ્રેટોને પણ બેજ પ્રમાણે હાર કરવામાં આવ્યા હતા. બનાવોના એક મી. કેમ્પબલ હતો જેનો ૧૯૩૨ માં મારી નાખવામાં આવ્યો હતો અને મી. પેનડીને ૧૯૩૩ માં મારી નાખવામાં આવ્યો હતો.

પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સે કેપટાઉનમાં પાંચ દિવસમાં ઇસ હજાર માણસોની સાથે હાથ મીલાવ્યા હતા. તેઓ યુનીયનના પ્રવાસે નીકળ્યા છે.

જોહનીસ્બર્ગ હીંદુ મંડળ—જોહનીસ્બર્ગથી મંડળના સેક્રેટરી લખી જણાવે છે કે તા. ૨ ફેબ્રુઆરી રવીવારના રોજ મંડળની આસ મીટીંગ સાંજે ૬ વાગે મંડળના એક જીસ્સાવી માજી સભ્ય શ્રી જીવણજી ગોવીંદજીના વડીલ પુત્ર બાઇ ધીરજલાલના અચાનક અને અકાળ થએલા મૃત્યુ માટે મરનારના ગા બાબ પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવવા અને સ્વર્ગસ્થના આત્માને શાંતિ ઇચ્છવા શ્રી. ઝેક. ટી. અજવરના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. મંત્રી શ્રી બલસારા અને બીજા બાઇઓ તરફથી પ્રસંગાનુસાર બાષણો થયાં હતાં અને સૌએ ઉિસ્તા થઇ સ્વર્ગ ના આત્માને શાંતિને માટે પ્રાર્થના કરી હતી અને શ્રી. જીવણજી જેઓ મંડળના માજી સભ્ય છે તેમને દિલસોજીનો ઠરાવ મોકલવાનું ઠરાવાયું હતું જે મુજબનો ઠરાવ બીજે દિવસે મોકલી આપવામાં આવ્યો હતો.

જાપાન રશીયા સાથે લડશે નહિ—રશીયાને જાપાન પોતાની સાથે લડવાની તૈયારી કરી રહેલું હોવાની બીક લાગી છે તેથી તે સામી તૈયારીઓ કરી રહ્યું છે. જાપાનના નવા એલચી મી. સેઇટારો યુનોકે પર્સિયનો આ બાબતમાં ખુલાસો કરતાં કહ્યું કે એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે "અમે રશીયા સાથે લડવાના નથી, તે અમારી સાથે યુદ્ધ નથી ઇચ્છતું અને અમારે તેની સાથે લડવું નથી રશીયાની સાથે લડવું એટલે બીજા સવા દેશો અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસની સાથે પણ લડવું પડે. અમે આમ્બાબાત કરવા નથી માગતા."

જાપાનમાં ૬૫,૦૦૦ કેદીઓને મુક્તિ—ગયા ડીસેમ્બરમાં હાઉસ પ્રીન્સના જન્મના ક્રિસ્મસની ખુશાલીમાં જાપાનમાં ૫૩,૦૦૦ કેદીઓમાંથી ૩૫ હજારને મુકતી આપવામાં આવી છે. ઓછામાં ઓછા બાકી સજાઓમાં પડાડો કરવો છે અને દેહાન્ત દંડ માફ કરવામાં આવશે અને ૨૫,૦૦૦ સજાદારીઓને સાજારીજાના હકો પરત આપશે.

સર પી. સી. મીત્તરનું અવસાન—બંગાળની એકઝેકયુટીવ કાઉંસીલના મેમ્બર સર. પી. સી. મીત્તરનું કલકત્તામાં અવસાન થયું છે. ૧૯૩૦-૩૧ અને ૧૯૩૧-૧૯૩૨ ની લંડનમાં મળેલી ગોળમેજીઓમાં મરહુમ બંગાળના ડેલીગેટ તરીકે ગયા હતા. બાંદીશ ઇન્ડીઅન એસોના એરાનનાર તે બાર્સલ મસીહના અને એન. સેક્રેટરી હતા.

ન્યુકેસલમાં ૬૮ વર્ષમાં કદી નહિ પડેલી તેવી ઠંડી

પડી જ્યા કરોમીટર ગીરો કરતાં ૧૪૫ ડીગ્રી નીચે ફેરનહીટ થયું હતું કડકડ ઠંડી આખી અરસપરસ અનુભવી ગઈ હતી. ટ્રેસ બરફદાર અને કરીમરોનો બરફાર પણ અટકી પડયો છે અને લોકો મરી ગયા છે

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—કિશોરલાલ મનસુખલાલ મશરૂવાળા).

અધ્યાય ૬ મો ચાલુ

(૫) શ્લોક ૧૨ થી ૨૬

"વારંવાર, આ પ્રમાણે પરમાત્મા વિષયી અલગ અને તેમાં પર અલગ અને અધિષ્ઠાતારૂપે છે, તમજ આ સર્વ વિશ્વ અને તેનો બધો આધુ સર્વ રમણારૂપ્રમાણ થયા કરતો હોવાને લીધે એ પરમાત્મ સ્વરૂપ છે, પણ પરમાત્માથી વિશ્વ કોઈ વસ્તુનું અંશરૂપ નથી : એ બેય વિધાનો વધેપુરતાં વિચારવાથી સાચા છે.

"અમુકને' ત્રિગુણિયા આકારના રમકડાં રમતાં, એના બધુ બધા ખાંતિ, સારુ સિવાય બીજું કશું નથી અને રમનારનો બાજીને ચુકેર કરી નાખીએ તોયે એના સારરૂપમાં કોઈ ફેર પડતો નથી. અને તમો સર્વ એ રમકડાં સારરૂપજ હોવા છતાં કોઈ પણ રમકડાના આકારમાં સારરૂપપણું છે એમ ન કહેવાય, પણ સારપણું સર્વે બાકારોથી પર અને વિશ્વોય અત્યંત ભિન્ન જાતનું કાંઈક છે. મહારાજ! આ દૃષ્ટાંતથી પરમાત્મા અને વિશ્વનો સંબંધ પણ આ સમજ.

"પણ, કોન્તેય! તારી બાબતો સારરૂપની કલ્પના કોઈ બાકૃતિવાળા પદાર્થ રૂપે, પતાસા રૂપે, બરફ જુદાજા ઘાટા રૂપોજ વિચારી શકે છે; પણ બાકૃતિથી પર સારરૂપપણાનો વિચાર કરી શકતા નથી. એમ, પાંડવ! મુગ્ધબુદ્ધિવાળા માણસો બાત્મ કે પરમાત્માનો વિચાર એના કોઈ બાકાર બાકારમાંજ કરી શકે છે. તે એમ માને છે કે મનુષ્યનું શરીર એજ બાત્મારામ; અથવા, તો તેમની એવી માન્યતા હોય કે મનુષ્ય કે વિશ્વનું સોથી બોબડ પ્રાણી છે તેજ તેઓ એમ માને છે કે પરમાત્માનું સ્વરૂપ પણ મનુષ્યાકારજ છે અને જેમ મનુષ્ય વિચાર કરીને માટી વગેરે બાબ પદાર્થોમાંથી ઘડા, માટલાં વગેરે પદાર્થો બનાવે છે, તેમ પરમાત્મા બાબ સાધનોમાંથી વિશ્વ બનાવે છે. પણ બાકાર માત્રથી પર, તત્ત્વ ભૂતોનો મહેશ્વર અને વિશ્વના વિધાતા કારણરૂપ પરમેશ્વરની તેઓ કલ્પનાજ કરી શકતા નથી.

"વળી, પાર્થ! મૂઢ અને બજ્ઞાનના બાળકો સમ કે સિંહ જાતિપણે પાયો હોય બથવા બાકારો હોય તો તેમાં તેઓ કશો ભય જોતા નથી. અને તેમાં પોતાના મનુષ્યની બાસ્થા રાખતા નથી: પણ તે સાથે રમવાનું કે બટકચાળું કરવાનું ઘણીવાર કરે છે. પણ, જે સર્પ કે સિંહ પુખ્તવયના બારે બને કોઈ પણ બળ દર્શનનો કેડવા માટે ત્યારજ આપણે જોઈને કશાનું કારણ થાય છે, અને તેઓ બનજાત કરી બધમ બને છે. આમ બકિતના કારણ વિના તેમને સર્પ કે સિંહના સ્વરૂપની કલ્પના થતી નથી.

"એજ રીતે પરંતપ! બાસુરી પ્રકૃતિ વાળા કેટલા વિશ્વમાં હોય, બપવાદ બજ્ઞાનમાં અને વિકાસ કરેલા બાત્મ જ્ઞાની બકિતયોગાદિક પ્રયોજનની કલ્પના કરે છે; પણ એનું શાંત, સાત્ત્વિક સ્વરૂપ તે મૂઢમ સ્વરૂપ વિસારી શકતા નથી. તમો તે માટે બકારમાં બા કરી શકતા નથી. બાવત બધા એવા લોકોને પરમેશ્વરનાજ સ્વરૂપમાં છે.

"બાસુરી મુદ બાવનાવાળા પુરુષો રાક્ષસી ને બાસુરી પ્રકૃતિવાળા દોષ તેઓ બહારી બાત્મા બર્થે કરો. બજ્ઞાન જ્ઞાન અને વિપરીત બુદ્ધિના પેસે છે. અંગે મોટક પદાર્થો અને શરીરોનાજ જ્ઞાન હોય છે."૧૧→૧૨

(૬) શ્લોક ૧૩ થી ૧૪

"પાર્થ! પહેલાં પણ કૃત બાસુરી ભાવનાવાળા અને તેવી બાચરણવાળા અનુષ્ય પ્રકૃતિના લોક વિષે કહી ગયો છું; અને હવે બાવનાના અનુષ્યોમાંથી બાર્ત, જિજ્ઞાસુ, બર્થાર્થી અને જ્ઞાની એમ ચાર પ્રકારના ભક્તો છે, એમ બધારો પણ કહું એ સર્વે મહાન બાત્મસ્વરૂપો સત્પુરુષો પરમેશ્વરજ સર્વે બૂતોનું મૂળ કારણ છે અને સર્વોમાં બવ્યભિચારી રહેલા છે એમ એમને ઓળખી, એના સ્વરૂપ બીજા કોઈ દેવતાનો ન માનતાં બનન્યભાવે એનોજ બાશ્રય કરે છે. ૧૩

"કોન્તેય! આવા બનન્ય ભક્તોમાંથી જે પ્રકાર છે: એક જ્ઞાનપુરુષ સાંસારિક કર્મો દ્વારા બર્જિત કરવાનો બને જીવન બાત્મસ્વરૂપનો નાશ કરેલાઓને નિરીક્ષ બનતો કર્મયોગ બાચરનાર.

"પાંડવ! બધમ સંન્યાસીઓ સાંસારિક કર્મોનો ત્યાગ કરી, રાગાદિ બને ત્રિગુણની સૃષ્ટિ બર્થે તપ, સ્વાધ્યાય, ધ્યાન વગેરે પ્રકારના કર્મયોગનું બાચરણ કરે છે તેમ જે બાત્મારામીઓ છે તેઓ પરમેશ્વરનું નામસ્મરણ, કીર્તન, બવ્વલ, પુજન નમસ્કાર વગેરે દ્વારા પોતાનું ચિત્ત નિરંતર પરમાત્મામાં જોડી રાખીને દૃઢપણે ધારણ કરી બને સર્વોય બકિતમાર્ગોમાં પ્રબલયોગ રહી તેની ઉપાસના કરે છે."૧૪

(૭) શ્લોક ૧૫

"પણ, પાર્થ! જેઓ જ્ઞાનયજ્ઞ કરવાવાળા બનન્ય ભાવને છે, તેઓ બા બધાના ન કરવામાંને બનુસરતા નથી, પણ પોતાના નિત્ય મતબેધકમો દ્વારાજ પરમાત્માની બાકૃતિ કરે છે. તેઓ રપષ્ટપણે સમજે છે કે સમસ્ત વિશ્વમાં બેકપણે કહો વિભાગપણે રહ્યો કે બનંતપણે કહો, પણ એ પરમાત્માજ રહેલો છે અને સર્વેય કર્મો દ્વારા તેજ ઉપાસ્ય છે. ૧૫ (બપૂર્ણ)

જાહેર વિનંતિ

શ્રી. જી. બી. પટવર્ધન દ્વારા મેસર્સ બીબલ બેન્ક, બી. રેકુલના નિભાવ બર્થે બદરહુ સંસ્થાના બાનરરી સેક્રેટરી રા. નારણભાઇ અકનજી નાયક રેકુલ ફન્ડ કરવા ટ્રાંસવાલ, નાતાલ તથા ફ્રેંચ પોર્ટીગ્રીઝ તેમજ રોડેસીયા વિગેરે બાગોમાં ફરવાના છે તો બારા રાખવામાં બાવે છે કે બદરહુ વિદ્યાદાનના કાર્યમાં દરેક સારુય બાર્થિકસહાય બાપીને બાપવાને પોતાનો હાથ લંબાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. સદરહુ રેકુલ મરોલી બી. બા. સ્ટેશ્ટ સી. આપ. રેલવે લાઇનના સ્ટેશન ઉપર આવેલી છે. હાલમાં બાં શિક્ષણ કામ બાજે કેટલાક બિજાર્થીઓ કોલેજમાં બભ્યાસ કરે છે. તો બાવા વિદ્યાદાનના કાર્યનો

દરેક હોંશી ભાઈઓ ઉદારતાથી પોતાના તરફથી મદદ કરવાનું ચુકશે નહિં એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઈ અકનજી નાયક, પ્રમુખ.

રૂદીપુર હીંદુ સેવા સમાજ.

વધુ ફાળો.

તા. ૨ જી ફેબ્રુઆરીના અંકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી રકમ પા. ૮૪-૨-૯. —મેસાનીસબર્ગથી—હાજીભાઈ નાથાભાઇ ઓરીનીરથી પા. ૧-૧-૦, પરશુભાઇ રામજી શી. ૫, રામજીભાઈ કેશવજી ચાંડાનેર શી ૫, પરેલ એન્ડ સન્સ પા. ૨-૨-૦, નાથુભાઇ હીરાભાઇ શી. ૨-૧, માવજીભાઈ કુબજીભાઈ શી. ૧૦, મોહનજી હીરાભાઈ પા. ૧-૧-૦, અલાનભાઈ ગજાભાઈ શી. ૫-૩, મોહનભાઇ કેશવજી-ભાઇ શી. ૫-૩, છગનલાલ પરાગજી ભગત શી ૧૦-૬, એન પી પરેલ પા. ૧-૧-૦, એન કે. ગોપાલ પા ૨-૨ ૦, કેસાભાઇ મંગાભાઇ પા. ૧-૧-૦, બી. આણુભાઇ એન્ડ કું. પા. ૧-૧-૦, પરશુભાઇ કકલજી પા. ૧-૧-૦, નારણભાઈ ભગવાનભાઈ ગજુદેવી પા. ૧-૧-૦, બીખાભાઇ ભગાભાઇ પા. ૧-૧-૦, કેલ્ડબર્ગ ટેલ-રીંગ પા. ૧-૧-૦, એમ. પરમોતમ પા. ૧-૧-૦, હરજીવન ભગવાન પા. ૧-૧-૦, મગનભાઇ મોહનજી પા ૧-૧-૦, ભગાભાઈ મોહનજી પા. ૧-૧-૦, બી પરશુદાસ પા. ૨-૨-૦, એન પ્રેમા પા ૧-૧-૦, નરોતમ ભાવર્સ પા ૧-૧-૦, કકાનોમીક ટેલર પા ૧-૧-૦, કલ્યાણજી મનમાળી પા ૧-૧-૦, બી પીલ શી ૧૦-૬, ભંગા-રામ ભગવાન પા ૧-૧-૦, નાગરજી દેવરામ પા. પા. ૧ ૧-૦, પરમોતમભાઈ નરોતમ પા. ૧-૧-૦, આણુભાઈ મકનજી પા. ૧-૧-૦, રામભાઈ પરમોતમ પા. ૧-૧-૦, મગનભાઈ મોમા-ભાઇ પા. ૧-૧૦-૦, ઉકાભાઈ આણુભાઇ પા. ૧-૧-૦, કાનાભાઈ લાલુભાઈ એન્ડ કું. શી ૧૦-૬, લહુનાથ પરશુભાઈ શી ૫, રતનજી પરશુભાઇ પા ૧-૧-૦, મોહનજીભાઈ ગ મથુરભાઈ પા ૧-૧-૦, કુંવરજી ગોપાલ શી ૧૦-૬, એનોનીથી કુબજીભાઇ પા ૧-૧-૦, એડકસબર્ગ મેથર્સથી ખંડુભાઇ લાલુભાઇ પા ૧-૧ ૦, પ્રેમજીભાઇ મોહનજી શી ૫-૩, મકનજીભાઈ દાદુભાઈ શી ૫-૩, નારણજી દાદુભાઈ શી. ૫; વાયા.ડ હીરાભાઈ શી ૧-૩, ફ્રાન્સસર્ડોર્પથી છગનલાલ ભગાભાઇ પા. ૫-૫-૦, મોતીદાસ ભીખાભાઇ પા ૧-૧-૦, એ. એલ. બીલીમોરીયા પા ૩ ૩-૦ —૬૧ પા ૧૩૪-૧૫-૧.

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફન્ડ

ટ્રાંસવાલ પ્રબળપતિ એસોસીએશનનો ફાળો

	પા.	શી.	પે.
ભગાભાઇ મકનજી	૧૦	૧૦	૦
બીખાભાઇ ભોગાભાઇ	૫	૫	૦
કુબ્બાભાઇ કાલાભાઇ	૫	૫	૦
નથુભાઇ મોતીરામ	૫	૫	૦
ખુશાલભાઇ હીરાભાઇ	૩	૩	૦
નારણભાઇ આણુભાઇ	૨	૧૦	૬
વલ્લભભાઇ નાનાભાઇ	૨	૧૦	૦
હરીભાઇ નાનાભાઈ	૨	૧૦	૦
બીજા ત્રણિના એક રૂપીયન	૨	૫	૦
માધવભાઇ છગનજી	૧	૧	૦
હરિદાસભાઇ વલ્લભજી	૧	૧	૦
રણછોડભાઇ કલ્યાણજી	૧	૧	૦
દેવાભાઇ વસનજી		૧૦	૬
દેવાભાઈ કાનજીભાઇ		૧૦	૬
લલ્લુભાઇ ખુશાલભાઇ		૧૦	૬
વલ્લભભાઇ દયાળજી		૧૦	૬
મકનજી કલ્યાણજી કેરવા		૧૦	૬
રતનજી કેશવ		૧૦	૩
ભગાભાઇ દીપારભાઇ		૫	૦
કાંઈ બાકી આવ્યું છે.	પા.	૪૫	૧૪ ૩

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર ઓફના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે બીજે ઓરડર મળેથી તરત ચઢાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બની દેખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવા-માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. ઓ. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૯૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	કલાક મીનીટ	કલાક મીનીટ
	ફેબ્રુ વારી	માઘ	જુલકાદ	શહે. કદમી		
ગુરૂ	૧૧	સુદિ ૩	૧	૧૩	૫-૩૮	૬-૪૮
શુક્ર	૧૭	,, ૪	૨	૧૪	૫-૩૯	૬-૪૯
શની	૧૮	,, ૫	૩	૧૫	૫-૪૦	૬-૪૨
રવિ	૧૯	,, ૬	૪	૧૬	૫-૪૧	૬-૪૧
સોમ	૧૯	,, ૬	૪	૧૬	૫-૪૧	૬-૪૧
મંગળ	૨૦	,, ૭	૫	૧૭	૫-૪૧	૬-૪૦
બુધ	૨૧	,, ૮	૬	૧૮	૫-૪૨	૬-૩૯
ગુ'	૨૨	,, ૯	૭	૧૯	૫-૪૩	૬-૩૮

ईन्डिअन ओपिनिअन

पुस्तक ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. १६ फेबरुआरी, १९३४. नम्बर ७

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २६ फेबरुआरी, १९३४

बिहारमें हाहाकार

हमारे सम्बाददाता कलकत्ताका ता. २६ जनेयरी के पत्रमें बिहार प्रान्तमें जो घोर भूकंपका हृदय विदारक समाचार है, उसे हम पाठकों के अवलोकनार्थ यहां देते हैं। "एक कुटुम्ब में माता पिता आदि सब मर गये, सिर्फ २ छोटे २ बच्चे बच गये हैं। इसी तरह एक दूसरा परिवार जिसमें १० आदमी थे, उसमें से केवल पिता और पुत्री जीवित हैं। पुनः एक तीसरा कुटुम्ब था, जिसके अन्दर पति तथा ४ बच्चे नष्ट हो गये, एक मात्र स्त्री बची है। एक सिहाके "सर्वा सेव" का मंत्री खुद अपने नेत्रोंसे देखा कि, चार मिनीटमें उनकी पत्नी और तुमेर से मनुष्य मौतके आधीन हो गये। इत्यादि घटनाओं से समस्त बिहारमें हाहाकार मचा है। यह एक नकार को चिरो मात्सात प्रत्यय का ही उदाहरण हो गया। ऐसे ऐसे भयंकर दृश्यों को देख और सुन कर यह बात निर्विवाद ही सिद्ध हो जाती है कि, भारतमें अंग्रेज सरकार का जुल्म तो हमेशा हिन्दुस्तानियों पर हो रहा है, वह इस ईश्वरीय कोप के सामने कुछ गिनती में नहीं। प्रायः मनुष्य को इस भीषण काण्डसे अवश्य ही शिक्षा लेनी चाहिये कि, संसारमें कुछ भी अभीमान् करनेकी कोई भी चीज हमारे पास नहीं है। हरी इच्छा ही सर्वथा बलवती रहा करती है, अस्तु।

भारत में भूकंप के लिये लेडने में लार्ड मेयरने सहायता के लिये चंदा खोला है। उसी चंदा के व्यवस्थापकों के पास मारवाड़ी श्रीरामचन्द्र प्रसादने ऐसा सन्देश भेजा है कि "२०,००० आदमी मर गये और २००० माईल (चौतर्फा) खेतीकी जमीन नष्ट हो गई। नये कुएं जो वहां थे वे सब नष्ट हो गये। अब वहां जो शहर नष्ट हो गये हैं, उन को फिरसे बनानेकी सवाल ही बड़ी दुस्तर हो रही है, क्यों कि वहां पूर्ववत् समथल भूमी इस समय नहीं है। भूकंपसे वहांकी जमीन उंची नीची, टेढ़ी बन गई है।

अछूतोद्धार पर महात्मा गांधी

यद्यपि अछूतों के अनेकानेक कष्टोंपर सर्व प्रथम महात्माजीने ही अपने उदार पूर्ण हृदयसे उद्धार का बीड़ा उठाया था, परन्तु उसी साथ बहुतसे कार्यों को करते रहना आसान कदापी नहीं। अतः स्वराज्य आन्दोलन जैसा कठोर व्रत के अंतर्गत यह कार्य कुछ दिनसे मंद गती पर हो रह गया था। किन्तु इस समय महात्माजी का ध्यान पूर्ण रूपसे उद्धार पर लगा हुआ है। अभी हाल में ही उनके भाषण इसी काम के पूर्ति पर हुए हैं। मनुष्य मात्र को ईश्वरकी संतान मानना महात्माजी का मुख्य एवं श्रेष्ट उद्देश्य है। अछूतोद्धारमें ही हिन्दु जाति का कल्याण निर्भर है। इसी पर ही हिन्दुओंकी वह शक्ति पुनः प्राप्त हो सकती है, कि जिसकी परम आवश्यकता, वर्त्तमानसे सम्बन्ध रखती है। परमात्मासे मंगल कामना करते हुए उक्त उद्धारकी सिद्धी शिघ्र होना चाहते हैं।

हाल में महात्मा गांधीजीने एक वक्तव्य निकाल कर कहा है कि, "मैं एक पैसे तक व्यक्तिगत सम्बोधन नहीं करूंगा। आवश्यकता पड़ने पर जब कभी सम्बोधन करना होगा, तब हरिजन सेवासंघ के लिये सरकार द्वारा पूर्व सूचीत न मिलने पर आमरण अनशन करूंगा।"

फेरबिन में हिन्दी हॉल

हाल में फेरबिन स्कूल में हिन्दुस्तानियों की एक सभा स्थापीत करने के लिए बहुत से सज्जन एकत्र हुए थे। श्रीयुत ए. जोषन सभापती का आसन ग्रहण किये थे। तदनंतर महात्मा भागीरथी और श्रीनिवास सास्त्री जी का यहां के प्रसिद्ध रहोम है, कोटर जिनका तसवीर शान में दिए हैं। इसी भूमि पर एक हाल बनाया जायगा उसका नाम "महात्मा गांधी हॉल" होगा ऐसा उपस्थित महाशयोंने निश्चय किया है।

पंडित जवाहिरलाल गिरफ्तार

पं जवाहिरलाल नहरू भारत का एक प्रधान नेता को हाल में अंग्रेज सरकारने फिर गिरफ्तार करके कलकत्ता पहुंचा दिये हैं।

एक अँग्रेज का खून का बदला

मेदिनापुर का मेजिस्ट्रेट बी. ई. बर्ज़ेस को गत सेप्टेम्बर में मुसलिम टीम के सामने, टेनिस टीम के साथ फुटपाथ खेलने की अपनी कार मेस डालते हुए, गोली मार दिया गया था। उसी पार्टी में ३ बंगालियों को प्राण दंड की सजा तथा ७ को आजन्म कालापानी, ४ को सौंप दिया गया। सरकारी गवाह होने से १ को माफी हो गयी।

समालोचना

गोलमेज कान्फरेंस—इस पुस्तक के लेखक हैं पं. नित्यानन्द शर्मा—प्रधान सम्पादक श्रीवेङ्कटेश्वर समाचार। प्रायः ऐसे विद्वान की लेखनी से ही इसकी महत्ता का पता स्वयं लग जाता है। विलायत में गोलमेज कान्फरेंस तो १९३१-३२ की सितंबर से दिसम्बर मास की पहली तारीख तक लगभग चली। जिस में महात्माजी का पहला भाषण फेडरल स्ट्रक्चर कमेटी की बैठक में हुआ था जिसका आरंभिक अंश पाठकों को स्मरण ही होगा। "मैं यहां राष्ट्रीय कांग्रेस के विशेष प्रतिनिधि के रूप में उपस्थित हुआ हूँ। अतः यह स्मरण करा देना अप्रासंगिक न होगा कि, कांग्रेस क्या चाहती है। वह भारतवर्ष की प्रतिनिधि संस्था है। जिसने किसी प्रकार का भेदभाव कभी नहीं रखा है। डा. बेसेन्ट और श्रीमति सरोजिनी देवी (दो महिलाएँ) इसका नेतृत्व ग्रहण कर चुकी हैं। यह गुरिबों, मजदूरों और कृषकों की संस्था है। इस समय भी चरखा संघ की मार्फत ५० हजार स्त्रियों के लिए काम दे रही है। ४००० ग्रामों में इसका कार्य फैला हुआ है। इसमें ४ करोड़ मुसलमान हैं। हजारों अस्पृश्य भी आज यहां रहे हैं। रियासतों के आन्तरिक विषयों में हस्तक्षेप न करके फाडरेशन बनाने की भी सलाह दी है।" इत्यादि व्याख्यानों का संग्रह इस पुस्तक में है यह अवश्य पढ़ना पड़ेगा कि यह अपने ढंग की एकही है। इसके पठन से यह भली भांति विदित हो जायेगा कि, वास्तव में महात्मा जीने कहां तक स्वदेश की भलाई के लिए परिश्रम किया, और कर रहे हैं। भाषण में सिद्धान्तोंका २५ पृष्ठों में सब मिलाकर पुस्तक १२५ पृष्ठ में समाप्त हुई है। प्रत्येक हिन्दी भाषी घरों में इसका संग्रह अवश्य करना चाहिये। सुन्दर जिल्द मुनहले अक्षरों में पुस्तक का नाम छपा और छपाई सब अच्छी है। मिलने का पता :—मैनेजर भीखुलालदास, "श्रीपद्म आर्ट" इंडीयन मिल धनबाद। मूल्य पुस्तकपर लिखा नहीं।

ईसाधर्मप्रसारकों तथा दयानंद जन्म स्थान निर्णय

इस पुस्तक में प्रकाशक का नाम-ठिकाना मुद्रक का है। इन्हीं के नामसे श्रीकाशीनाथ मुम्बई के पतेपर मूल्य १२ आने से प्राप्त हो सकती है।

पुस्तक के प्रारंभ में शताब्दी सम्बन्ध में आय-व्यय का पूरा हिसाब दिया गया है। तदनन्तर स्वा दयानन्दजी के जन्मस्थान, "टंकारा ग्राम," तथा उनके पिता का नाम कर्सनजी का विस्तार पूर्वक वर्णन किया गया है। किस प्रकार औदीच्य ब्राह्मण कुल में जन्म लेकर स्वामीजीने जो जो काम किये हैं उन सब का संक्षेप लेखकने भली भांति से किया है। परिचय के वास्ते स्थान स्थान पर खूब सजीले चित्रों को भी छाप कर पुस्तक की शोभा वृद्धि में कमीभर भी कमी नहीं की गयी है। फलतः ५० पृष्ठ पर एक मंदिर का चित्र छपा है। और मंदिर के विषय में लिखा है कि इस प्रकार "टंकारासे लगभग ३ कोस दक्षिण में एक नदी के तटपर एक शिव मंदिर की स्थापना है यह मंदिर फुंवरबाओं का देवालय है। और उसको स्वामीजी के पिता कर्सनजीने बनवाया था" इत्यादि बातों से पुस्तक १२५ पृष्ठों में समाप्त हुई है। विशेषतः आर्य समाजी महाशयों के बड़े काम की उपयोगी पुस्तक है भाषा और छपाई अति सुंदर है।

आरोग्य दिग्दर्शन—यह परम उपयोगी पुस्तक महात्मा गांधी के "आरोग्य विषय सामान्य ज्ञान" नामक गुजराती पुस्तक का हिन्दी अनुवाद है। अनुवादक पं. गिरिधर शर्मा है। पृष्ठ संख्या १५८, मूल्य १ शीलिंग।

मिलनेका पता: "इंडियन ओपिनियन,"
फिनिक्स, नटाल।

यह तो सभी जानते हैं कि मनुष्य को आरोग्यता की कितनी आवश्यकता जीवन पर्यंत रहती है। प्रायः पुस्तक के पूर्वार्द्ध में इसी विषय को बड़ी योग्यतासे नपा तुला विस्तार से लिखा गया है। साथही मन के साथ शरीर का पूरा सम्बंध, तथा इसकी शुद्धताका भरपूर व्याख्या है। शरीर की रचना का विवेचन कर चुकने के बाद शरीर को तीन प्रकार की खुराक की आवश्यकता है, हवा, पानी और अन्न। क्रमशः पहले हवाकी खूबियों खुराक पूरी कर, पानी को दूसरे दर्जेकी खुराक कहा है और अन्न तीसरे दर्जेका मौलिक खुराक है। इसके अलावा भोजन कितना, और कितनी बार खाना चाहिये। फलाहार में कैसी सावधानता पाल लेनी है। लेखक बड़ी खूबी से लिख गये हैं। जिसका ठीक समझना मनुष्य मात्र को सही है। इसी तरह, कसरत के गुण, तथा पोशाक, स्त्री—पुरुष का सम्बंध आदि बातोंकी बहुत महिमा अतीव रोचक ढंग पर की गई है। फलतः जहां तक कहें पुस्तक में यह सब विषय सहज में ही प्राप्त हो सकते हैं। प्रायः जिसका लेखक ही संसार में प्रख्यात महात्मा गांधी हैं। फिर इस पुस्तक की आलोचना स्वतः मुंह में दीपक दिखाना मात्र होगा। हम विश्वास है कि प्रत्येक हिन्दू घर में इस पुस्तक का रखना उचित है।

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

सिनेमा भजन	१	३
तामील वेद	५	६
स्वामीजी का बलिदान	१	-
हमारे नामोंकी गुत्थी	१	-
हाथको कैसे बनाए	२	६
यूरोपका इतिहास भाग १	२	६
" " " २	२	६
" " " ३	३	६
क्या होने	१	-

पता 'इंडियन ओपिनियन,' फिनिक्स, नटाल.

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

மலர் 22. பினிக்ஸ், நாட்டால்—வெள்ளிக்கிழமை செப்டம்பர் 16க் 1921ஆம் இதழ் 6

இந்தியன் ஒப்பினியனும்.

[illegible]

நமது பத்திரிகை.

மைக்மை காந்தி இந்தப் பத்திரிகையை நடத்தியே தொடங்கி தமிழில் ஒருபாகம் இருந்தாலும் [illegible] வேண்டுமென்பதைக் கீழ்க்கண்ட விளம்பரத்தைக் கொண்டு தெரிந்து கொள்ளலாம்.

"இந்தியன் ஒப்பினியன்" ஒரு நாளாக தென் ஆப்பிரிக்க இந்திய சமூகத்திற்காக ஏற்படுத்தப்பட்ட பத்திரிகையாகும். அது இந்திய சமூகத்தின் நன்மைக்காகவே நடத்தப்படுகிறது. அதன் கொள்கைகளை அறிந்து கொள்ள விரும்புவோர் அதன் ஆசிரியருக்கு எழுதிக் கேட்டுக் கொள்ளலாம்.

இந்தியன் ஒப்பினியன் ஒரு நாளாக தென் ஆப்பிரிக்க இந்திய சமூகத்திற்காக ஏற்படுத்தப்பட்ட பத்திரிகையாகும். அது இந்திய சமூகத்தின் நன்மைக்காகவே நடத்தப்படுகிறது. [illegible] இந்திய சமூகத்தின் [illegible] அதன் [illegible] அதன் [illegible] அதன

[illegible] அடிக்கடி கை சினைல் மாறுவதால், பிருஞ் சுழற்சிகளும் மிகும்மென்றன. இவைகளை [illegible] பெறுமாயின் [illegible] குடிகள் கலகங்களையும் பெறுவதெப்படி? எனப் பலரை யுசித்துப் பதிப்பில் பார்க்கிறோம்.

கார்ப்போரேஷன் சட்டம்.

கார்ப்பொரேஷனில் வெள்ளையர், [illegible] கரிகளி இவர்களுக்கு சலிக்கமுறை நீதி நடை பெறுவ தில்லையென்று செய்ய முடிவு செய்திருக்கின்றனர். இந்த சமயம் தென்னாப்பிரிக்காவில் குடியேற்ற சட்டம் [illegible] பாதிக்கும். இதனை இந்தியர்கள் மறியல் செய்தல் கலையுக. கவர்னரிடம் நேராகவே அல்லது இந்தியன் கௌன்சில் மெம்பருகளை இதைப்பற்றி கவனித்து வருமாறு செய்வதாகவும்.

கவர்ன்மெண்ட்டார் புதுச்சட்டம்.

திரான்ஸ்வால் கோலக்காரர்களுக்கு [illegible] காரனர்களுக்கு சட்டம் கறிவிக்கு சம்பவம் ஏற்படுத்த முடிவு செய்திருக்கின்றனர். இதனாலும் காரிகியாக ஆகுது ஏற்படுவ தினையும், ராண்டி. மெனில், காளைன்னுக்கு சட்டம் கறிவிக்கு கொடுத்து இந்தி யர்கள் கோலங்கு வைத்தாக கொள்ளுவதைத்தவிட கொள்ளையடிப்பே கோலங்கு வைத்தாக கொள்ளு வாம்னை. இந்தியர்களுக்கு சோலங் கள்ளை கொளைக்கு முகட்டம் அதுகூலமாயிருப்பதிலும் இதனாலும் இந்தியர்கள் மேல் முன்னர் சொல்லிய கலாம்பாகும்.

வெளியூருக்கு குடியேறுதல்.

ஜூகன்னாகளே வெளியூருக்கு குடியேறவும் விரு [illegible] கார்ப்பரை வெளியூரில் குடியேறியிருக் [illegible] இந்தியர்களின் சமகால நிலைமையைப் பற்றி [illegible] முயலாம் விரைவே செய்து முடிவு செய்திருக்கின்றனர் [illegible] மலேயு, பி., கையு முதலான நிலைகளுக்கு குடியேறுவதில் இந்தி யர்கள் இயற்கை உரிமையாம். அதனிலும் மிகுந்த [illegible] பலதரித்திரங்கள் வாயிலாக அறிந் திருக்கிறோம். அப்படி யிருப்பதிலும் புதிய பரு [illegible] கலியதும் போதும் புதுலையை ஏற்று [illegible] எதிர்பார்க்கிறோம். முடிவில், அநுபவ மானையும், கலைப் போக்குக் கறைட்டதால் இந்தியர்கள் நிலைமை உயருவதைத் தாமதிப்பதில்லை.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે ફ્રીનેસ ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી રાખો કે તમને બરાબર તેજ માલ મળશે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ કાપડમાંથી કપડાંને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે અસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

દુકાનદારોને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રાખવા અને તેનું વેચાણ કરવું એ ફાયદાકારક છે કેમકે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમારે ગ્રાહકોને હંમેશાં તેજ કીનને ખરીદવા આવશે

કીટીંગ્સ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, ચાંદા, માખી, અથવા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બ્રીટીશ બનાવટ. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે.

જાહેર ખબર

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ઉપરોક્ત સોસાયટીની જાહેર સભા તા. ૨૫-૨ ૧૯૩૪ ને રવીવારે બપ્પ વાગે સોસાયટીના હોલમાં મળશે. સર્વે પાટીદાર ભાઈઓને વેળાસર પધારવા વિનતિ છે.

કામકાજ: સોસાયટીની બાંધેલ જનરલ ચૂંટણી તથા પરચુરણ.

ભીખાભાઈ કસનજી પટેલ,
રણછોડભાઈ વાલજી પાટીદાર.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

Phone 7417. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

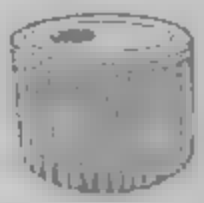
109 Field Street. DURBAN Natal.

ગ્રામોફોનની રેકારડો

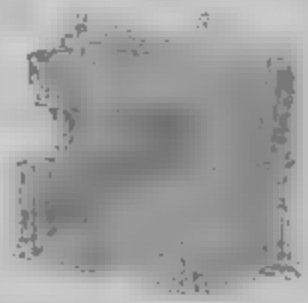
હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી—તમીલ—તેલેગુ

છુટક રૂા. ૩–૩ દરેકની રૂા. ૩૫–૦

હારમોની કમ ઓરીએન્ટ ફ્લ્યુટ.

નમુના પા. ૧–૭–૬ થી પા. ૧૮–૧૦–૦ સુધી. પા. ૩–૧૫–૦ થી પા. ૪૫–૩–૦. હારમોની અને પખાવા.

વીશ માટે લખો ઉપલા એડ્રેસપર.

બનાના

મોટા પોલાવરા બનાની પાકી ઓના મોટા ક્રેટ (આશરે ૧૮૦), કિંમત રૂા. ૨૦ થી ઓ. ટાપરે ગોઠવી મોકલાવો પાઈનઍપલ્સ રૂા. ૨–૬ ડઝન.

LARGE SELECTED BANANAS

20/- Crate C.O.D. F.O.R. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED.

Fruit Exporting Specialist,

P. O. Box 1420. Durban.

Phone 3887. P. O Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

પહેલી સારી રીતે ભરી આપ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે વધારેમાં વધારે ભરોસા રાખશે તમે પીટરમારીત્સ્બર્ગ સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khairl."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હોસપેરીંગ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE.

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER,

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4611 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અંડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટા ગાડી કે ઘોડા ગાડી કુંડ મોડીસે પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું.

ફોન ૪૬૧૧ સેન્ટર. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH ... LIBRARY

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI

No ...—Vol. XXXII Friday February 23rd 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

માચ તા. ૫ મીએ પોરબંદર થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ટીકટના ભાવો		વીશીના ભાવો	
સેકન્ડ ક્લાસ વગર બોરાડી		મુસલમાની વીશી સાધારણ	પા. ૩-૧-૬.
પાર્ડિક	૨૭-૦-૦.	,, ,, સ્પેશીયલ	પા. ૭-૧૪-૦.
૨૬ વગર બોરાડી		દીઠ વીશી સાધારણ	પા. ૨-૧૪-૬.
પાર્ડિક	૯-૭-૬.	,, ,, સ્પેશીયલ	પા. ૫-૬-૦.

ઉતારૂઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટર, દરબનનું સરનામું કરવું. અને જ્યાંથી ચડો ત્યાંના રેલ્વે કીપાર્ટમેન્ટને દાગીના સીધા પોર્ટર ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું, તો ને તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.

ખાસ સુચના—ઉતારૂઓએ પોતાના પોતા દાગીના સાથીવારે ૨૨ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક કીંમતી ચીજો ઉતારૂએ પોતાની કીસ્મત અમારી જોકીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ભાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી કીમત મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો!

SHAIKH HIMED & SONS,
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના દલાલ એજન્ટ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, દરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ચારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623. Central. Cr. Grey & Victoria Street. Durban.

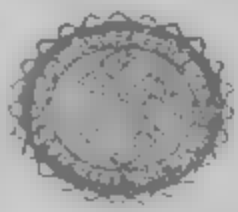
દેશથી આવનાર તમામ ઉતારૂઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મોડેરેટ ભાવથી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, ૧૩૧, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

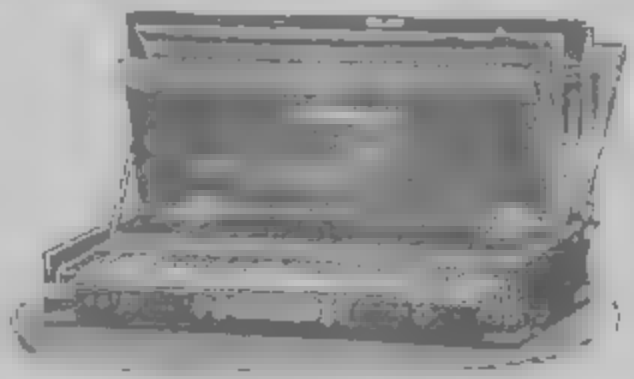
ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને કારખાનું:—ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪-૫૮ ગ્રાન્ટરોડી રોડ, મુંબઈ, ૭.

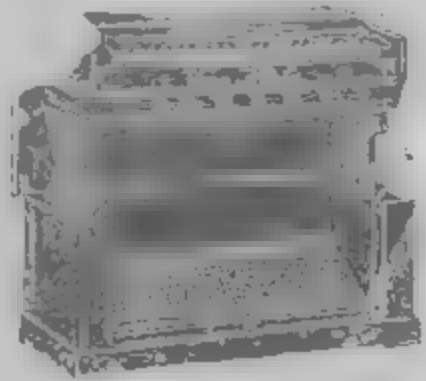

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ બાજા ૩૦.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂલ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આજ કેટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ

દેશ-વિદેશ એજન્ટ:— વારસ ફ્રેન્ચુડ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.

ગીત ગાવા સાથે અમારા માટે અને કોલાકીની તબલા કરતા બાજા બિનરીતે છે.

હાથના ડબલ રીડના કેટલોગ કીંમત રૂ-૫-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ કેટલોગ કીંમત રૂ-૧૦-૦.

હાથ અને પગના કોમ્બે (કપ્લાઈડ) ડબલ કેટલોગ કા રૂ-૧૬-૦ હાથના પેટેન્ટ બાજા મુસાફરીને લાયકના ડબલ કેટલોગ કા રૂ-૨-૦

પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવના અમુક કેટલોગ બાકીના ૧૦-૧૦-૦. તબલા બાકીના રૂ-૧-૦, અને કા. રૂ-૧૪-૦

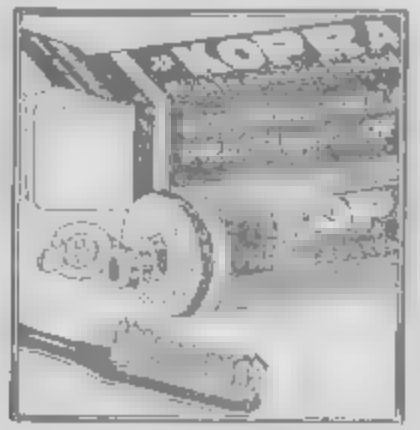
હારમોનીયમોની બાજા ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

બાજા ઉપર વધારે માહીતી બાજા કાગળ પર મોકલો— ઓર્ડર કા મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoja, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

Non 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and called to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર વોના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે બીજો ઓરડર મળેથી તરત રવાના કરવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર જાતી દેખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવામાં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. 8

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ આપ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 442. Durban. 129 Victoria St. 44

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રેવામાં આવે છે. મંગાવી આપો કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સપ્લાય કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. ૫૨ 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી	હાદ	મુસલમાન	પારસી	મુહેદમ	મુબારક
	૧૯૩૪	૧૬૫૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	ક મી	ક. મી.
	ફેબ્રુ વારી	કામણ	જુલકાદ	ફરવરદીન માહે, કદમી		
ગુ	૨૩	શુદિ ૧૦	૮	૨૦	૫ ૪	૬-૪૧
શની	૨૪	,, ૧૧	૯	૨૧	૫-૫૪	૬ ૩૬
રવી	૨૫	,, ૧૨	૧૦	૨૨	૫ ૪૫	૬ ૩૫
સોમ	૨૬	,, ૧૩	૧૧	૨૩	૫ ૪૬	૬-૩૫
મંગળ	૨૭	,, ૧૪	૧૨	૨૪	૫ ૪૭	૬-૩૪
બુ	૨૮	,, ૧૫	૧૩	૨૫	૫ ૪૮	-૩૩
ગ	૨૯	વદિ ૧	૧૪	૨૬	૫ ૪૯	૬-૩૨

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

મલેરીયા.

તંદુરસ્તી જાળવવાની સાવચેતી બીજા સાથે સાથે આ બીમારીને સંપૂર્ણ રક્ષણ મેળવો. દુનીયાના સમર્થ ડાક્ટરોમાંથી ઘણા ખરાઓના મલેરીયાના ડાક્ટરો જેઓએ "ટીબેટ્રીન" ની પરિક્ષા કરી છે તેઓ તેની અકસીરતાની ખાત્રી આપે છે.

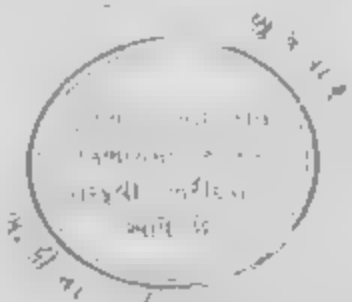
સાદી વાત એ છે કે, "ટીબેટ્રીન" એ પ્લીનાઈનની સાથે બીજી દવાઓના ખાસ ઉપયોગના મિશ્રણમાં કુદરતી મલેરીયા એક ચક્કર નાશ રહ્યાવ્યાધિક ઘાત છે અને ૫૦ ટકા ઓછી કરી છે "ટીબેટ્રીન" બીનજરૂરી દેવાથી શરીર તેને મોઢીમા રહી રહેવા દે છે અને જ્યારે તે શરીરના અંદરના ભાગમાં મલેરીયાની સામે જંતુનાશક પેમને તે છે.

"ટીબેટ્રીન" પોસ્ટિક દેવાથી તે લેવાથી કમતાકાની જાણતી નથી.

સેવા ચાર રે ... ચૂંટ ચી ચા ર

ટીબેટ્રીન

રપ ગોળીનો
કીંમત શી. ૬–૧.

ટીબેટ્રીન

વીકમાં ચાર દિવસ લઇ મલેરીયા અટકાવવાનો ઈલાજ સોમ, મંગળ, ગુરૂ. શુક્ર. દિવસની ૧ ગોળી

ઉપયોગ :

ઉપાલક્ષ્ય ગોળીઓ (ખાલિ ખાલિકામા રહ્યાવ્યાધિ) ના ખ્યાલ ખોલ્યા. ઉંઘતા સમયે, ખોરાક-પાણીમાં અથવા રોજના ખોરાક સાથે ખાલી પાણી સાથે ગળી જવાની ગોળીઓ ૧ ૨ ૩.

હવે રોજ દવા લેવાની જરૂર રહેતી નથી.. ત્રિકમાં ત્રણ દિવસ 'ટીબેટ્રીન" લેવાના નોંધમને અનુસરો કમતાકાતો બાલકુલ નહિ જણાય.

મલેરીયા દુરીકાર્ય ગીમારી પર મીકોરીયા રહીત, મંડલ દુબાઈને મરે દાર્જીલીંગ ટેનર્સ લા લીમીટેડ, (રજીસ્ટર્ડ ના સ્થાપના) તરફથી બનાવવામા આવી છે.

ટે ચ સા ના ... ન ધ્રુ.

[illegible] Public Library

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 8 Vol. XXXII Friday, February 23rd 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper

CONTENTS.

	Page
Notes And News	71
EDITORIAL	
Who Is The Mayor—?	72
A Sympathetic Minister	"
Dr. Frank Moorhouse	73
[illegible]	
Colonial Born And Settlers Indian Association	74
Current Topics	75
Transvaal Indian Congress	77
Transvaal Indian Women's Social Centre	77
Sporting Notes ...	81
News In Brief	83

Notes and News

Suspension Of Deportation Orders

IN reply to a question put to the Minister of the Interior, Mr. Hofmeyr, by Mr. O. R. Nel, member for Newcastle in the Union House of Assembly, Mr. Hofmeyr is reported to have stated that an Indian undergoing sentence was served with a deportation order and that the Departmental warrant was suspended in October, 1933, subject to good behaviour.

Mr. Nel: By whom was the suspension made and on what grounds?

Mr Hofmeyr: By me, having regard to all the circumstances of the case and, inter alia, his length of residence in the Union, his previous record and the number of dependants who would have been rendered destitute in the event of his being deported.

Mr. Nel: What were the circumstances of his conviction and imprisonment?

The Minister: He was convicted of arson at Durban in 1932 and sentenced to serve a period of imprisonment for two years with hard labour, which is the only conviction recorded against him.

Mr. Hofmeyr admitted that an Indian insolvent at Port Elizabeth was served with a deportation order because he was deemed to be an undesirable inhabitant of the Union. This deportation order was suspended in October, 1933, for 18 months.

Mr. Nel: On what grounds?

The Minister: On humanitarian grounds.

Mr. Hofmeyr admitted that another Indian was convicted of theft and sentenced to six months' imprisonment. A deportation order was made out against him, but this was subsequently suspended pending good behaviour.

The New Market Congested

THE New Indian Market at the Warwick Avenue has been found too small. The congestion was so intense last Saturday morning, that the buying public, as well as a section of the traders were greatly inconvenienced, owing to the number of farmers' carts attending on that day being far in excess of the accommodation provided. These were crowded together near the traders' section, and considerable friction was thereby caused. The Market Master has suggested that a further space of approximately half an acre be allocated and enclosed on the South side of the market to provide for this overflow. This, Mr. Westgate thinks, would be large enough to accommodate 100 carts, sufficient for the needs of the market for many years to come.

The New Market Refreshment Room

IN our last week's issue we referred to the refreshment room in the new Indian Market over which the farmers and the squatters associations were quarrelling. Public tender was called for the refreshment room by the Corporation and out of six tenders Mr. M. Ramanna's tender for £772 10 0 which was the highest was recommended by the Markets Committee for acceptance by the Town Council.

Union Flag and the Mayor

A protest against the dying of the Union Flag on the Town Hall at the present time has been made by the Umhlali, Point, Umlazi and Greyville localities of the New Guard and imperialist organisation on the same lines as the Sons of England. The New Guard's resolution protests against the Mayor of Durban raising political questions in the administration of Municipal affairs, and states that it regards his action as 'servility to political bosses' and calls upon him to resign.

Pandit Jawaharlal Nehru Arrested

Pandit Jawaharlal Nehru, the Nationalist leader of India, has been sentenced to two years' simple imprisonment on a charge of making seditious speeches.

Fountain Of Wisdom

We must be prepared to change our opinions, but our convictions must hold us.—ANON.

The highest form of happiness is love; its lowest form is revenge.—GEORGE HERBERT.

For our own part, our readers know well enough that the Natal Advertiser is not afraid to print its opponent's case as fully as it will state its own; and those people who are not our readers know that this reputation is not one easily of five minutes standing.—ADVERTISER.

Indian Opinion

FRIDAY, FEBRUARY 23RD, 1934.

WHO IS THE MAYOR—MR. RUSTOMJEE OR MR OSBORN?

ELSEWHERE in this issue is published the correspondence between the Colonial Born and Settlers Indian Association and the Town Clerk, Durban in connection with the forthcoming visit to Durban, of Prince George. We have dealt with this matter before. The Colonial Born and Settlers Indian Association had made an application to the Mayor for the control of the Indian celebrations at the Albert Park. The Mayor promised to consider the application favourably if the Prime Minister, General Hertzog, was agreeable. But when a reply from the Prime Minister's Office came to the effect that the Mayor had full discretion the latter turned a cold shoulder and said that he had it from "persons in authority" that Natal Indian Congress was representing every section of the community and that he could recognise no other body. Asked who the "persons in authority" were the Mayor refused to disclose who they were.

While this matter ended thus the Indian Teachers' Society wrote to the Mayor asking him what arrangements were being made for Indian School children participating in welcoming Prince George. A reply from the Mayor was to the effect that the Congress was in charge of the Indian celebrations with whom the Education Department was co-operating, and that the 'Teachers' Society should get in touch with the Congress. On inquiries being made to the headquarters it was found that the Education Department had not moved in the matter at all and was surprised to note that such a letter was received from the Mayor. The Teachers' Society was anxious to work independently in connection with the children's celebration and made this fact known to the Mayor. An interview with the Mayor in this connection was sought by members of the Teachers' Society last Tuesday when the Mayor called in representatives of the Congress and had a round table talk which resulted in new developments. It was stated by the Mayor, we are given to understand, that the celebrations in connection with Prince George's visit were in charge of the Durban Corporation in co-operation with the Natal Indian Congress and also the Indian Teachers' Society. The matter was left subsequently to be decided by the executive of the Indian Teachers' Society as to whether they would agree to this arrangement. It was felt that since the celebrations were under the ægis of the Durban Corporation in co-operation with the Congress and the Indian Teachers' Society the Mayor could also give representation to the Colonial Born and Settlers Indian Association. The teachers know well that their success depended on the co-operation of all the parents and that the Colonial Born and Settlers Indian Association represented a great number of them.

Messrs. A. Christopher and P. R. Pather on behalf of the Colonial Born and Settlers Indian Association interview Mr. C. K. Winterton, inspector of Schools, on Wednesday and he was very sympathetic when the whole position was explained to him. As a result of the interview Mr. Winterton wrote to the secretary of the Teacher's Society suggesting that in order to secure the co-operation of the C. B. and S. I. A. the Committee of the Society and that of the Natal Indian Congress should invite the former to send one or two representatives to their joint Committee. On learning this, we understand, Mr. Sorabjee Rustomjee, who is evidently appointed the dictator of the Congress, holding no official post, told Mr. Winterton in effect that the Congress would do nothing of the sort. Now the above method of have the celebrations under the ægis of the Corporation and the Corporation to appoint sub-committees was originally suggested as a way out of this difficulty. But guided by "persons in authority" he refused even to listen to any such suggestion. The matter now lies in the hands entirely of the Mayor who we are sure is willing to see that no section of the burgesses is left dissatisfied in celebrating the occasion of Prince George's visit and in expressing its loyalty to His Majesty the King. It now all depends as to who is the Mayor—Mr. Sorabjee Rustomjee or Mr. Osborn?

A SYMPATHETIC MINISTER

IN Mr. Hofmeyr the Indian community has found a very sympathetic Minister of the Interior. The reply given by him to the representations recently made by the Transvaal Indian Congress deputation relating to Immigration and colonisation is ample proof of it. In so far as immigration matters are concerned we have always found ourselves against a stone wall. Mr. Hofmeyr has, however, promised to remove grievances which have caused a great deal of heart-burning for very many years. The Indian community will no doubt be very grateful to him.

While fully appreciating the generous action of the Minister of the Interior in granting relief in many matters referred to by the Transvaal Indian Congress we would venture to appeal to Mr. Hofmeyr in regard to some matters where he could, and we think, should go a little further. We refer to the question of the condonees. We do not at all find it pleasant to discuss condonation. We have no sympathy with the action of those who have entered this country illegally. If we are at all led to advocate their cause it is not because we admire their act. Far from it. We are led to do so only because of the circumstances which drove

them to adopt that course. Harsh measures often lead to criminality. And in this instance the illegal entry has been due to harsh measures. Then again such entry was not in all cases merely the result of an individual act. The Immigration office itself may have been responsible for many such cases. In view of all these circumstances and also in view of the fact that the only crime of such persons has been of entering the country illegally but that otherwise they have not been a burden to this country there is room in their case for justice to be tempered with mercy. We do not agree with the view expressed by the Congress that the Smuts-Gandhi Agreement of 1914 conveyed an assurance to Indians who entered illegally that no action would be taken against them on account of their illicit entry. What, however, was understood was that domiciliary rights of those holding the Transvaal Registration Certificates would never be challenged and even the Court had decided that once the Transvaal Registration Certificate was granted it could not be taken away from the holder. The position was changed only after the passing of the 1927 Immigration Act.

What we feel now is that now that the Government has been pleased to condone the action of Indians who had originally entered the country illegally the act should not be half-hearted. After all, the number of the condonees is not very great and would it be unreasonable to expect that those who have been condoned and six years have passed since, would be placed on the same footing as the legally entered Indians? Having condoned them why should they still be penalised? We do strongly feel that condonees as a separate class should no longer exist and that all those who have been condoned should be given the full rights that are enjoyed by their other brethren. All the other grievances which have grown as a result of condonation will then have automatically disappeared. We would much rather that this step were taken than expect the Government to further condone those who have hitherto failed to apply for condonation.

The treatment of Indian passengers at Komatipoort has been a serious cause for complaint for many years. Representations made for relief in the past have invariably failed and we are happy to feel that Mr. Hofmeyr has agreed to take steps to do away with the present practice of turning men, women and children indiscriminately out of their compartments and marching them to the Immigration office for examination.

There are other minor grievances in regard to which Mr. Hofmeyr has promised redress and the community appreciates with grateful thanks this kindly act of the Minister of the Interior.

First South African Indian Lady Doctor

DR. FRENI MANCHERSHAW, L.R.C.P. M.R.C.S., D.T.M., is the first South African Indian lady to qualify as a doctor. A fortnight ago after seven years' study she returned from England to Capetown to her parents Mr. and Mrs. O. Manchershaw, leaving her younger brother who has been called to the Bar still in England.

Dr. Manchershaw, who qualified about a year ago, is a Parsee lady only 24 years of

Dr. Freni Manchershaw, L.R.C.P., M.R.C.S., D.T.M.

age. Although born in Calcutta she was brought to South Africa by her parents when she was only two years old. She received all her education in this country passing her matric before she left, seven years ago, to study medicine in London.

She studied at the London School of Medicine (the Royal Free Hospital for Women). The first year her subjects were physics, chemistry and biology; the next year and a half she studied anatomy and physiology, following this up with practical clinical work in the hospital before she took her exams.

She did post-graduate work at the Chelsea Maternity Hospital, for which she was

awarded the D.T.M. And in Liverpool studied and secured a special diploma in tropical medicine.

She was extremely interested in midwifery she said in an interview to the *Cape Argus*, until she commenced the study of tropical disease, which she infinitely preferred She enjoyed the whole course of study, however, and said that the English people were always extremely kind to her. She worked very hard most of the time, but the hours varied, depending on what work she happened to be doing.

When asked what prompted her to select medicine as a career, Dr. Manchershaw said that her father had always encouraged them to specialise in something or other, and she had always had leanings towards medicine, so she just automatically selected it. Her brother, Bayram, who has been in London for three years, has just been called to the Bar.

Dr. Manchershaw has not yet decided where she will practice, and plans to make a tour of the Union before she makes her final decision, though she already has Durban in mind. She is keen to do more research work in tropical diseases and would like to join an Institute which covers this subject. At the moment she knows nothing about the hospitals here.

Dr. Manchershaw is expected to arrive in Durban, we understand, on Monday and will be the guest of Mr. Sorabjee Rustomjee.

While heartily congratulating Dr Manchershaw on her achievement at an early age and for being the first Indian lady doctor in South Africa, we wish her a bright and a successful future career

---

Mrs. Sarojini Naidu in a speech has said that the secret of Gandhiji's greatness is practically [illegible] provided in the transparent sincerity underlying all his words and deeds.

History was repeated when Mahatmaji, while crossing the Narabada at Ramaghat during his tour was approached by the boatmen with a prayer to allow them to wash his feet first and refused to row unless the prayer was granted. It was a touching scene which reminded the incident in the Ramyana when Rama, while in exile, was crossing the Ganges and was similarly approached by Nishadraj Guhak.

Sjt. Devadas Gandhi was recently released from the New Central Jail, Multan. He will be joining the management staff of the *Hindustan Times* (Delhi)

Colonial-Born And Settlers Indian Association

Correspondence On Prince George's Visit

THE following correspondence in connection with Prince George's forthcoming visit to Durban is sent by the Colonial Born and Settlers Indian Association for publication :—

From the Colonial Born and Settlers Indian Association to the Town Clerk, Durban, dated January 6 :—

Dear Sir,—With reference to the visit of H. R. H. Prince George to Durban, we are directed by our Executive to write and advise you that we feel that the Indian community as a whole should be given an opportunity of meeting him. For this purpose it is our intention to arrange a large gathering of the community at the Indian Recreation Grounds. At this gathering we are arranging for the School children to be present and in this connection the Indian Teachers' Society is co-operating with us.

We shall be pleased therefore if you will include this item on your programme.

We may mention that except through a gathering of the nature, which we propose to arrange, the Indian farmer, worker, returned soldier and the poorer members of our community will not have an opportunity of meeting His Royal Highness.—We are, Yours faithfully (sgd.) D. S. Chetty for self and co-Secretaries.

From the Colonial Born and Settlers Indian Association to the Secretary to the Prime Minister, Rt. Hon. J. B. M. Hertzog, dated January 8 :—

Sir,—We beg to enclose herewith copy of letter which we have addressed to the Town Clerk of of Durban, anent the visit of H. R. H. Prince George.

As you are in charge of the arrangements for the Royal visit, our community of South African born and permanent Indian settlers will be pleased of the inclusion of the item on the programme.—We beg to remain, Sir, Yours obediently, (Sgd.) D. S. Chetty for self and Co-Secretaries

From the Prime Minister's Office, Capetown, to the Hon. Secretaries Colonial Born and Settlers Indian Association, P. O. Box 1005 Durban, dated Jan. 10.

VISIT OF H. R. H. PRINCE GEORGE

Sir,—I have the honour to acknowledge receipt of your letter of the 8th instant enclosing a copy of a letter dated 6th instant, addressed by you to the Town Clerk, Durban, on the subject noted above

All arrangements in connection with the reception and entertainments of His Royal Highness Prince George on the occasion of his visit to Durban, are in the hands of the local authorities and you will no doubt hear from the Town Clerk in due course whether it is possible to include the suggested item on their programme. I have the honour to be, Sir, Your obedient Servant, (Sgd.) W. J. H. FARRELL, Manager of the Royal Tour.

From the Colonial Born and Settlers Indian Association to His Worship the Mayor Durban, dated January 22 —

Sir,—With reference to the interview that Mr. A. Christopher and other officials of our Association had with you the other day, we beg to enclose herewith for your information, copy of telegram sent by us to the Manager Royal Tour and his reply to our Association.

We also enclose letter from him of the 19th instant which was mentioned to you in the course of our interview. We remain, Sir, Yours obediently. (Sgd.) D. S. Gregory, for self and co-Secretaries.

Telegram to Manager Royal Tour Prime Minister's Office Cape Town, From Mr. Christopher President Colonial Born and Settlers Indian Association :—

"Interview Mayor who has excluded Association and given two Indian functions to Congress acting on your letter to him as request deal with Congress only—Association represents South African Born Indians and Settlers who are also burgesses and Rate payers and includes Indian returned soldiers, Sportsmen, Farmers whose organisations are in co-operation with Association—anxious co-operate welcome express loyalty Highness and help avoid any communal frictions—feel your request misunderstood Mayor giving body preference which at most can claim a section of community—we suggest Mayor give Indian at home to Congress and Indian celebrations park to Association—Mayor refers Association to letter in him from you—Appeal you not exclude large majority Association represents according loyal welcome Highness.

To Mr. Christopher, President Colonial Born and Settlers Indian Association, from Manager Royal Tour:—

"Your telegram 20th instant all matters in connection with reception and entertainment of H. R. H. Prince George are in hands of Mayor—am not prepared to interfere with his dispositions."

From the Colonial Born and Settlers Indian Association, to His Worship the Mayor, Durban, dated January 25 :—

Sir,—We shall be pleased to be favoured with a reply to our letters of the 6th and 22nd instant as we are holding a meeting on Sunday the 28th inst.—We remain, Sir, Yours obediently, (Sgd.) D. S. Gregory, for self and co-Secretaries.

From the Corporation of the Borough of Durban Municipal Buildings, Durban, to Mr. D. S. Gregory, Hon. Secretary, Colonial Born and Settlers Indian Association, P. O. Box 1065, Durban, dated Jan 27 :—

Dear Sir, I duly received your letter of 6th inst. on the subject of the visit of H. R. H. Prince George.

In reply I have to state that provision has been made in the programme, forwarded to the Prime Minister for approval, for Indian celebrations to be held at Albert Park on Wednesday, 7th March 1934.

As already mentioned to your President these celebrations will be arranged by the Town Council in co-operation with the Natal Indian Congress,—Yours faithfully, (Sgd.) A. Graham Cook, Acting Town Clerk.

From the Colonial Born and Settlers Indian Association to His Worship the Mayor, Borough of Durban, Municipal Buildings, Durban, dated February 16 :—

Sir,—We beg to acknowledge receipt of your letter of the 27th ultimo.

We are directed by our Executive to express their surprise at the terms of your letter.

As you read on the letter from the Prime Minister's Office as a request to deal with the Congress only though the terms of that letter referred only to an "At Home" at the request of the Agent of the Government of India on behalf of the Congress and asking you to communicate with the Congress, we at your suggestion communicated with the Prime Minister's Office and received a wire of which you are aware, that all matters in connection with the reception and entertainment are in your hands and that he was not prepared to interfere with your discretion.

We desire to place on record that the application from our Association was dated the 6th January 1934, three days before the application of the Congress.

In view of the fact that there is division in the Indian community and that the majority of our people are with us, we have tried to help you to overcome difficulties by suggesting that as the Congress is to have a banquet, the outdoor function for which we had applied should be given to us.

By ignoring the fact of such division of which you are aware and giving the outdoor function to the Congress, the result will be the exclusion of a large section of the community who are also rate-payers to the Borough from such function.

It will be a matter of regret that the Royal visit to Durban should be marred by this unfortunate incident.

There is much feeling in the community over this matter and many will not join the celebrations under the aegis of the Congress. It is not too late yet for Your Worship to give the outdoor function to Indian non-political bodies—The Natal Indian Teachers' Society and the Durban Indian Athletic and Cycling Association to control and in this way neither of the Indian political bodies would have a say in what is after all a social function in which children and sportsmen predominate and thus ensure happy and successful an Indian function.

It is a pity the Congress is trying to bolster itself up by doing everything possible to control the function from the top in the hope that Indians might hesitate to boycott such a function lest they be taken to be disloyal.

We can assure Your Worship that this will not prevent our demonstrating to His Royal Highness Prince George but our under the Congress are proud [illegible] of loyalty to His Majesty the King.

We may mention that we are publishing copies of our correspondence.—We beg to remain, Yours faithfully (Sgd.) D. S. Gregory, for self and co-Secretaries.

From the Colonial Born and Settlers Indian Association to The Secretary, Natal Indian Teachers'

Society, Pembroke Chambers, Durban, dated February 20 :—

Dear Sir,—We understand that you have under consideration the co-operation of your Society with the Natal Indian Congress in the Albert Park celebrations in honour of the visit of H. R. H. Prince George.

We desire to remind you that there is a strong feeling in our community against any participation in any celebrations under the aegis of the Congress. As the children attending the schools are mostly of Colonial Born parents we hope in considering your Society will not lose sight of this fact as your co-operation will be a direct cause in creating a strong opposition.

Our Association has no objection to the control of the Albert Park celebrations being handed to your Society.—Yours faithfully, (Sgd.) D. S. CHETTY, for self and co-Secretaries.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISMS

(BY IRUSAMADOO)

Congress Statement

THE Natal Indian Congress now-a-days takes a narrow view of things. Although the officials consist of some modern young men yet their outlook seems to be very conservative whether it is due to self, pelf or pugnacity is hard to tell. One thing is certain that they are daily losing ground and it seems a pity that the elders are being swayed by those who have yet a long way to go to gain that experience of judging white from black, wrong from right. The Congress shouts from housetops of its activities and achievements but the man in the street wants to know what it has done to inform the Indians of South Africa of the statement re the colonisation question on which there is a sharp division among the Indian community. Could the Congress officials with their hands on their hearts, say that, now the Indians of South Africa know the views of the Congress on the colonisation question and that the views tally with those of its representative who sat on the Inquiry Committee. If not, why not?

Congress Climb Down

Having been ignored by the Durban Corporation the representatives of the Indian Teachers' Society started their sounding process at other quarters and have succeeded to a certain extent if one were to judge from the overtures made by the Congress group in allowing them to participate in the function to honour Prince George at the Albert Park not under their wings but on an equal footing. This, if true, is a climb down for the Congress. The teachers on the other hand had resolved to work under their own banners whether they will decide to join the Congress, I am not at present able to say. In all probability they will stick to their guns and yet accord, with the school children a hearty welcome to Prince [illegible] Congress does not feel triumphed and if principles count for anything the teachers will not join the Congress.

The C. S. and S. I. Association are more definite in their attitude and they do not intend to co-operate with the Congress. They will not only if the function is entirely in their own hands, but would accord a hearty welcome to the Prince through other channels.

Market Congestion

It is only a fortnight ago that I brought to the notice of my readers the unfavourable conditions at the new Morality Market in Warwick Avenue. I stated then among other defects, the Market was congested with hardly any room to turn about and that there was no protection from sun, rain and storm. This, no doubt, was a great handicap to the buyers and sellers particularly to the latter as they have to remain there with their wares for hours at a stretch. I am glad to note that the Market Master has not allowed the grass to grow under his feet, as it were, in taking prompt action by making strong representations to the Chairman of the Market Committee to remedy these defects. It is now in the laps of the gods to see that the improvements are immediately made. I have no doubt that with a little patience things would be so adjusted as to give pleasure to the buyers and sellers.

Hertzog-Malan 'Meelso'

I want my readers to know that *Meelso* is not Afrikaans but a Hindi word meaning fusion. The leader of the centre party, Dr. Malan, who held a portfolio in the last Cabinet is about to join the present Coalition Government under certain conditions, those conditions it would appear from newspaper reports are to be the basis understanding of the two leaders. What surprises us is the fact that General Hertzog in the present negotiations is not taking General Smuts into confidence. I thought as the leader of the S.A.P., he would have been consulted in such great matters, but General Hertzog has thought otherwise. Mr. Tielman Roos on the other hand is wagging *his tail* to be admitted in the family kennel of the Prime Minister, the latter no doubt sees the division and is playing his trump card by getting them to yield to his way of thinking. How all these changes are going to affect the Indians might reasonably be asked and the answer is not far to seek. If one has studied the past history of these leaders I know and know well Dr. Malan as Minister of Interior and his anti-Asiatic legislations of the past; I know and know well Mr. Tielman Roos as the Minister of Justice and his anti-Indian laws of the past and now for them to join the present Government would mean the death-knell of the Indian community in South Africa. It is true they are out for fusion sinking the white rulers of this country and could we not take a leaf from their books and close our ranks and stand at ease ready for action. Or, are we going to be led by the reactionaries amidst us who care a jot for our interests, so long as they get some titular distinction for services rendered. There is a lesson to be learnt from our Dutch contemporaries on this fusion or *meelso*.

At Last Hindustani And Tamil

It might seem paradoxical to note that this journal which was founded by Mahatma Gandhi has now again included Hindi and Tamil in its columns. The bulk of the Indian population in South Africa speaks these two languages and yet to-day there is not one journal to cater for their wants. Not wishing to be pulled down by my friends, but it would not be wrong to state that it is the Madrasi and the Hindustanee people who are the real settlers of this country, others might be classed as the floating population or the migratory birds, and yet we find their taste for newspaper reading is not encouraged. I know individual efforts were made in the past and it is told for want of support they all failed. I hope the Tamil and Hindi speaking people would see that a like fate does not meet our new columns.

Transvaal Indian Congress

Memorandum To Minister Of The Interior

THE following is the text of the memorandum submitted to the Minister of the Interior, Mr. Hofmeyr, by a deputation of the Transvaal Indian Congress while they were in Capetown to welcome H. R. H. Prince George:—

1. It is intended to expound certain anomalies existing in the Immigration Laws of South Africa which affect our community adversely and also to express some of the hardships to which we are subjected. Before canvassing in detail the sections of law and the administrative orders against which we are submitting, seeking redress, it will be best to explain shortly on what grounds we now appeal to the Minister to accord his sympathetic consideration to our requests.

2. In the first place it will be seen that some of our complaints are directed against the practical results of the so-called Condonation Scheme of 1928. We beg to remind the Minister that the South African Indian Congress and its constituent bodies in the various Provinces of the Union have always discountenanced all of entry into this country, and that such cases as the scheme aforesaid are largely due to the insistence which we have brought to bear on the Congress on the part of bona fide domiciled Indians in considerable proportions of the Indian community. Moreover, these efforts were made in spite of the fact that the Union Government did not accept the interpretation which Congress have always placed upon the Simla Agreement of 1914 that all effort relatives prior to the date of that agreement had already been condoned and that there was no need for them to apply under the 1928 scheme. We think that the Union Government should recognise the fact that Congress carried out its undertaking in this matter. In the result certain very real hardships have been inflicted upon the Indian community which in our opinion do not accord with the spirit of the Capetown Agreement of 1927, and in view of what has been said above we think that in this matter we are entitled to a generous and favourable consideration of our grievances.

Deserve Special Consideration

3. In the second place the Government has maintained its principle of no further immigration from India, with the result that the Indian community to-day forms an integral part of the permanent population of the Union. The present position is that over 80 per cent. of the Indian population of the Union have been born in this country, and while it is true that a number of us maintain close relations with India and have a deep interest in the country of our origin, the vast majority of us only look upon South Africa as our permanent home. The absolute prohibition of immigration from India therefore makes the Immigration Laws affect us in a very special manner, and in view of the fact that one of the avowed objects both of the Congress and of the agreement arrived at between the Government of India and the Union Government in 1927 was to encourage and enable the Indian community here to conform to western standards and lead a happy family life in this country, we feel that we deserve special consideration where the Immigration Laws tend to prevent that desirable consummation.

4. There is one further general consideration which we wish to urge. Our community is subject to many restrictions. We cannot own land in the Transvaal; even our occupation and residence are confined. The only means of livelihood open to us, trade is hedged around with restrictive enactments, and we have no hesitation in declaring that though some of these enactments are not racial in character their administration undoubtedly is so. In fact it is hardly conceivable that it should be otherwise when absolute discretion to decide our fate is placed in the hands of our competitors of other races. The Union Government has accepted full responsibility for providing educational and other facilities for the permanent Indian population of the Union and for uplifting them to the full extent of their capacity and opportunities. This affirmation of policy by the Union Government—now six years old—has been so often quoted that we need not dilate upon it. But we must again refer to the fact that we are the permanent Indian population here, and that we attach the highest importance to the policy quoted. When in other matters we see our opportunities being limited instead of extended we feel that we can claim in no uncertain manner that it is the duty of the Union Government to examine with the utmost sympathy our complaints against laws and regulations which adversely affect the everyday amenities of life, and that we have a right to expect the Government to afford us relief from the restrictions which militate against the establishment by us of happy and cultured homes in this country.

The Condonation Scheme, 1928.

5. The Minister must be well aware of the position which has arisen under the Condonation Scheme with regard to wives and children of residents. Figures supplied by the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs in December, 1930, show that the numbers then adversely affected by the refusal to allow entry were estimated as follows:

	Wives	Boys	Girls	Total
Cape	176	121	100	397
Natal ...	208	304	311	913
Transvaal	322	160	211	702
Grand Total				2,012

We may mention that the Indian population of the Union is now approximately estimated to be 180,000. To admit the whole of these 2,000 persons would therefore mean an increase of only a little over 1 per cent. At the time of the Condonation Scheme the then Minister of the Interior stated that if it were shown that the number of wives and children adversely

affected was small he would be prepared to consider the question of their admission to the Union. We must now point out that various circumstances taken in conjunction must have considerably reduced the number. Some of those who took condonation have died, some have returned to India and lost their domicile. In these cases their families have no claim to come to this country and probably no desire to do so. Further, some of the children included in this number have by now attained their majority and so will have forfeited any claim to come to the Union, and in particular a considerable number of the girls will have already married in India and consequently have given up the idea of leaving that country. It is usual for an Indian girl to be married by the time she reaches the age of 16. There is the additional consideration that a certain number of condonation certificates have been cancelled, and we submit that, taking all these factors into account, there must be a substantial reduction now in the number of those adversely affected. We have no means of estimating what the reduction would amount to, but we should be grateful if the Minister would have the position re-examined in the light of the remarks we have made, and so far as figures are available, form and communicate to us an estimate of what the position now is.

6. There is in addition to the above general considerations the specific point which we would like to place before the Minister. We refer to the compulsion placed upon major sons of condonees to take out condonation permits on their own account, whether they were born in South Africa or elsewhere, whereas minor sons were accepted upon the condonation permit taken out by the father. The distinction drawn between major and minor sons in this case has never been clear to us. So far as we have been able to understand, it arose over the question whether minor sons were to be allowed registration certificates, which would give them a right to trade, or protection certificates only, which would give them no such right. It appears never to have been suggested that minor sons should themselves take out condonation permits. Major sons had all already obtained registration certificates and the question could not arise in their case, but we believe that the records in the Immigration Department will show that the question was actually raised whether major sons who had been introduced into the Union as minors, need apply for condonation and that the answer was in the affirmative. That ruling gave rise to the extraordinary position that two sons of the same father who had entered the Union under precisely similar circumstances, and quite possibly on the same day and by the same boat, were differently treated solely on account of a difference in age. The older boy, through absolutely no fault of his own, was subsequently compelled, if he had married a girl in India, to abandon all hope of setting up a home in South Africa. In all probability his livelihood and his interests demanded the maintenance of a separate establishment in India to which he could only pay fleeting visits as and when his business permitted. We urge that such a result was not contemplated by Congress and we venture to doubt whether the implications of the ruling against which we offer our protest were fully realised by the Union Government.

7. With regard to the results of the Condonation Scheme therefore our earnest request is that the Minister should favourably consider the following three points:

(i.) We have always held that by the Smuts-Gandhi Agreement of 1914 an assurance was conveyed to illegal entrants before that date that no action would be taken against them on account of their illicit entry. The number of these cases cannot now be very large and we now ask that the Minister should direct that the residence of such people should be legalised.

(ii.) We must impress upon the Minister that those who took condonation and were married are now expected to lead unnatural lives separated from their families. We do not believe that any Government would wish to encourage such a life or can contemplate with equanimity the direct incentive which it affords to loose and immoral living which cannot be for the good of any section of the population. This we think is a consideration which should always be present in the mind of the Minister when he examines the case of these unfortunate people. We may add that sympathetic consideration of these cases will be welcomed by the Indian community as a real endeavour to implement the promise of the Capetown Agreement of 1927.

(iii.) For the reasons which we have explained we think it is not unreasonable to ask that the condonation permits issued to the major sons of condonees should be cancelled, whether they were born in this country or introduced by parents or guardians when minors.

Immigration Law.

8. We have previously tried to show why in our opinion we are entitled to special consideration in the administration of the Immigration laws of South Africa. Not only is the great majority of our community a permanent section of the population but also the policy of prohibited immigration makes these laws apply to us in a special manner. We wish now to refer to certain specific matters either in the laws or in their administration which cause us undue and unnecessary hardship.

(i.) Before the Acts of 1927 and 1931 were passed the holder of a Transvaal Asiatic Registration Certificate had the right to leave the Transvaal and re-enter it at any time, however long his absence. Many Indians who had such certificates looked upon that document as proof of domicile in the Transvaal and did in fact introduce children on their return after long absences, the Immigration authorities raising no objection. In 1929 it was decided in the Rashid Ahmed case that these certificates did not of themselves establish domicile and after that many parents not domiciled in the Union were not allowed to bring their children with them. There were, however, instances where parents relying on a Transvaal Registration Certificate and the previous practice of the Immigration Department had themselves stayed away for a lengthy period and for educational or other purposes kept their children in India. Under the terms of Act 37 of 1927 these persons had to return to the Union within three years of the passing of the Act in order to be able to re-acquire the domicile or quasi domicile which they had lost. Through the interpretation placed on domicile, however, they could not bring their children with them. Many did so return but it happened that while they were in the process of re-

obtaining their domicile by three years residence in the Union their sons reached the age of sixteen and so were permanently debarred from coming to the Union. It may be noted that this position arose not only for those who had an established domicile but were adjudged to have lost it by long absence. The position to-day is clear and it is well known to be that absence from the Union for three years involves loss of domicile though those of us born here of parents lawfully resident are at liberty to return after long absence and re-acquire domicile, not being considered prohibited immigrants. Until that position was not so clear as in the year 1927. Now it was still less clear and certainly less easy for us to understand that those who had been long absent even though they returned would probably by the Union might lose the chance of introducing their families because their children would attain the age of sixteen before it was possible for the parents to re-acquire their domicile. It will be apparent that in such case a man is prohibited from establishing his home here and we feel some doubt, in view of the three years grace allowed to such people, whether it could have been the intention of the Legislature that the man himself should be allowed to re-acquire his domicile only at the expense of permanent separation from members of his family. We have no figures to show how many cases there are of this nature but we request the Minister where this hardship exists to afford relief.

Illegal Entrants Not Condoned

(iii.) There are in the Transvaal a limited number of Indians who were originally illegal entrants and who did not take out condonation permits. In some cases these people held Transvaal Asiatic Registration Certificates and for that reason thought it was unnecessary for them to take condonation. In other cases, owing to the strong opposition which arose to the Condonation Scheme, they were advised by people whom they regarded as their leaders not to take advantage of it. We wish to point out two factors in connection with such people. In the first place, they could have taken condonation permits in 1932 but did not do so for the reasons given above. It seems that those who relied upon their Registration Certificates should now be protected and their domicile in this country legalised. In the second place it will be found that in the majority of cases the men who now find themselves liable to deportation had no hand personally in their illegal introduction into the Union. They were introduced as minors by their parents or guardians and had no knowledge of what the law required. In addition we may point out that owing to the absence of proper records in many cases an Indian born in India literally does not know what his age is and that the relationships of father, grandfather and guardian are apt to get confused in recorded evidence. We believe that reference to any official in India with administrative experience will confirm our statement. It appears to us to be unnecessarily strict to punish a man for an offence or mistake committed by his parents or guardians after a lapse of a number of years when the man himself has settled in this country and made his home here and we request the Minister to afford relief to those people.

(iv.) It was at one time the practice to allow the wife and children of a man earning his domicile to enter the Union on temporary permit, the permit being cancelled when the father had completed his three years' continuous residence. This practice, however, appears to have been discontinued and a man's wife and children are not normally permitted to enter until the man himself has acquired his domicile. The law being what it is we submit that there can now be only a few such cases, since 1930 certificates of identity have been issued only to persons domiciled in the Union and if there were any cases of such certificates being issued before 1930 to persons not domiciled those persons must by now have returned to the Union or have forfeited their right to return. Our request, therefore, that the wives and children of Indians earning a domicile should be admitted on temporary permits during the probationary period cannot lead to any large influx and, moreover, will only accelerate their lawful arrival. We feel that this is not a large concession to seek and that in the few cases involved it will relieve a real [illegible] which is not imposed upon the members of any other race.

South African Birth Right

(iv.) Until a few years ago it was the practice in the Immigration Department to treat any child born in this country as a South African national so long as one of the parents had a domicile here. This practice has, however, been abandoned and in the Ismail Mamjee case it has definitely been laid down by the Supreme Court that unless both parents have a domicile in the Union a child born here has no domicile until it is acquired by three years' continuous residence. We would like to point out the practical results of this ruling. There are at present a number of Indians, either domiciled or South African born, who for various reasons marry in India. The position of their first children appears to us illogical in the extreme. They are born in this country, their father has either South African nationality or a settled domicile, their settled home is South Africa, but if they are born before their mother has been three years in the country they have no nationality here and can only acquire their own domicile by three years' residence, with its accompanying restrictions, while their younger brothers and sisters, born after their mother has resided for three years continuously, become automatically South African nationals. This distinction by itself seems enough to indicate the illogicality of the position but we may suggest another illustration which will make it even more clear. We will suppose the case of a boy born to a South African born Indian by a mother who has not resided for three continuous years. After 20 years' residence in South Africa this boy commits an offence and is ordered to be deported. We cannot see to what country the boy should be sent or what country would be willing to accept him as a national. We believe that the intention of the law is to prevent the acquisition of a birth-right by children whose parents never had any intention of making a permanent home in this country. What we have stated above show that the law goes far beyond that and creates unnecessary and illogical difficulties for those who have already made their permanent home here.

There are further difficulties which arise in this connection. At present and for some time to come reasons must arise which necessitate mothers taking their children to India at a very early age. Unless these children are born to parents both domiciled in South Africa they are perpetually in danger of being refused

entrance on their return. In addition it has been ruled that if such children do go to India they must on their return be accompanied by their mothers. It will at once be obvious that this ruling involves not only inconvenience and discomfort but also expense which a number of us are not well able to bear.

Our request, therefore, is that the Minister should examine the relevant section of Act 22 of 1913, as amended, in the light of what we have said above and make such provision that all children born here shall be treated as South African nationals and freed from the restrictions of an acquired domicile.

Rights Of Those Condoned In 1915

(v.) By virtue mainly of the Condonation Scheme of 1915 there are now in the Transvaal certain Indians who are not prohibited immigrants. Some of these persons hold documents specifically stating that act while some do not but all have been in the Transvaal for a considerable number of years and are admittedly now lawful residents. In spite of their lawful residence, however, a number of these persons do not hold and never have held Transvaal Asiatic Registration Certificates and for that reason cannot obtain licences to trade. It is well known to the Minister that for all practical purposes trade is the only means of livelihood open to the Indians in the Transvaal and we submit that the people to whom we are now referring, besides being admittedly lawful residents, have shown by their long residence in this country that South Africa is their home. To continue to deny them the right to trade will result either in their becoming a charge upon the country or the community or in turning their thoughts in the direction of evading the law. What we ask on behalf of these people is either that Section 14 of Act 37 of 1908 should be suitably amended or repealed or that the records of all such cases should be examined and that the Minister should afford relief in such manner as he thinks fit.

(vi.) Another administrative point that has occasionally arisen is with reference to applications for D.L. 01 certificates for the purpose [illegible] and return from India. The procedure demands an exhaustive enquiry into [illegible] before such a certificate can be completed and the result [illegible] before the enquiries have been completed and by has passed the [illegible] age and [illegible]. We submit that where this occurs and where the result of the enquiry shows that the statement with regard to the boy's age has been correct in the first application the date of that application should be considered as the deciding factor and not the date on which the boy actually sets foot in the [illegible]. We realise that in many cases such applications can and should be made in time to avoid the possibility of such a complication but it is easy to conceive of circumstances arising which make an early application impossible. There is also the consideration that it is impossible to guarantee how long the enquiry in India will take and that we have come across cases where it has taken as much as twelve months. Where the evidence shows that there has been no misstatement of fact and that the application is bona fide we hope the Minister will be ready to accord his sympathetic consideration to our request.

Visiting Permits

(vii.) Our next request relates to visiting permits. These are at present freely issued by the Immigration Department but normally carry a deposit of £2. It is a fact that this deposit and the administrative machinery connected with its payment and refund deter many Indians from taking short holiday and business trips. In the Union such restriction on movement means a loss to the Union in railway fares and other expenses which such visits involve, and, considering the large proportion of Indians who are now South African born and have no permanent ties outside this country we feel justified in asking that visiting permits should be freely issued without deposit.

(viii.) We must refer also to another difficulty which we experience in regard to bringing wives from India. When a domiciled or South African born Indian goes to India and marries, the machinery for the introduction of his wife is cumbrous in the extreme. He must first return to South Africa alone and complete the D.L. 01 form upon which depends the issue and completion of the D.L. 01 form in India. Before all these formalities are completed there is frequently a lapse of a year or more. The husband has then to arrange for his wife's passage or incur the expenses of another visit to India to fetch her. This, however, is not all. It is possible that by the time the forms are sent to India for scrutiny and completion the wife may have given birth to a child, in which case the whole process has to be gone through again. We suggest that in these cases the wife should be permitted to accompany her husband on his first return to the Union and that upon production of proof of the marriage she should be allowed to enter with him and the necessary forms should be completed here.

(ix.) We have one further point to make. According to present practice all Indians entering the Union through Komatipoort are compelled to leave the train at that station and to pass through the Immigration Office while the papers of Europeans are examined on the train in their compartments. We can see no reason for this differential treatment and we can assure the Minister that it entails extreme discomfort for our wives and children. We only ask that the present practice should be replaced by a courteous examination of our papers in our compartments.

In conclusion we trust that the relief asked for will receive your sympathetic and favourable consideration.

The Minister's Reply

The following is the text of the reply to the above memorandum from the Secretary for the Interior dated Capetown, February 14, 1934:—

Gentlemen,—With reference to the interview which the deputation of officials and executive members of the Transvaal Indian Congress, supported by officials and executive members of the South African Indian Congress, had with the Honourable the Minister of the Interior on Tuesday, the 6th instant, I am directed to inform you that the Minister has given very careful consideration to the representations made to him then and that his decision on the various points raised in the memorandum is as undermentioned:—

PARAGRAPH 5.

The Minister regrets that he is unable to agree to the proposal put forward in the memorandum, for the admission to the Union of the wives and minor children of all condonees. Mr. Hofmeyr understands, however, that it is the wish of the Congress to consider the matter further with a view to the submission to him of alternative proposals in this connection, and he will be

willing to give full consideration to any such alternative proposals as may be submitted to him.

PARAGRAPH 5.

The Minister has agreed to the cancellation of condonation permits issued to the major sons of conteurers who were born in the Union or were introduced into the Union when they were minors and thus to place such major sons on the same basis as minor sons in respect of the admission of their wives and families.

PARAGRAPH 7 (1).

The Minister does not agree with the view held by the Congress that the Smuts-Gandhi Agreement of 1911 conveyed an assurance to Indians who entered illegally before the date of that agreement that no action would be taken against them on account of their illicit entry. Mr. Hofmeyr recognises, however, that a number of Indians may have decided not to apply for condonation in 1928 because of the protection which they believed was afforded them under that Agreement by the Transvaal Registration Certificates which they held. He is, therefore, prepared to give a further opportunity of legalising their residence in the Union, to those Indians who entered the Transvaal illegally and were the holders of Transvaal Registration Certificates issued to them prior to the date of the Smuts-Gandhi Agreement, viz. the 30th June, 1914.

Applications by such Indians for condonation must be submitted to the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, Pretoria, not later the 31st August, 1934, and the issue of condonation permits to such Indians will be subject to the same conditions as apply in the case of persons whose illegal entry was condoned under the 1928 condonation scheme.

PARAGRAPH 7 (2).

See the Minister's decision in regard to paragraph 1 above.

PARAGRAPH 7 (3).

See the Minister's decision in regard to paragraph 1 above.

PARAGRAPH 8 (1).

With regard to the admission of sons who were debarred from entering because they had reached the age of 16 years before the father had re-acquired domicile, the Minister will be prepared to deal sympathetically with cases where there were legitimate grounds for misunderstanding of the legal position. It must be clearly understood, however, that each case will be dealt with on on its merits.

PARAGRAPH 8 (2).

The Minister is not prepared to go beyond the decision conveyed under paragraph 7 (1) above.

PARAGRAPH 8 (3).

The Minister has agreed to the request that wives and children of Indians earning domicile be admitted on temporary permit during the time the husband or father, as the case may be, is acquiring domicile, except that children who will attain the age of 16 years before the father has acquired domicile will not be admitted under this arrangement.

PARAGRAPH 8 (4).

While the Minister recognises that anomalies do occur under the present law which requires *both* parents to be domiciled in the Union in order to give a birthright to a child born in the Union, he is not prepared to recommend any alteration of the law in this respect. He is, however, prepared to give sympathetic consideration to any case of hardship provided the circumstances of the case are such as to indicate that the interruption of the acquisition of domicile was due to circumstances not under the control of the person concerned.

PARAGRAPH 8 (5).

The Minister will await the information promised by the Congress as to the number of Indians who, although protected by documents issued under the condonation scheme of 1915, are unable to obtain Transvaal Asiatic Registration Certificates enabling them to obtain licences to trade. On receipt of that information he will consider whether it is possible to afford any relief to those Indians.

PARAGRAPH 8 (6).

The Minister has agreed that in cases where a child, owing to protracted enquiries in connection with the completion of the D.I. 91 form, attains the age of 16 years before the enquiries are completed and the enquiries when completed show that the child had a right of entry, the child shall be permitted to enter provided that—

(a) the application was made not less than nine months before the child attained the age of sixteen years; and

(b) entry to the Union takes place not later than six months after the completed form D.I. 91 is issued by the Department.

The Minister desires me to make it clear to the Congress that his decision in this matter is intended to apply to the exceptional cases rather than as a rule, and that each case will be dealt with on its merits on the lines indicated.

PARAGRAPH 8 (7).

In terms of the Regulations under the Immigrants' Regulation Act, 1913, Immigration Officers have discretion in exceptional cases to issue visiting permits without deposits. The Minister has authorised Immigration Officers to exercise this discretion more freely in future, but he wishes it to be clearly understood by the Congress that where any Indian who has received a visiting permit without a deposit fails to surrender the permit to the issuing officer forthwith upon the expiry of its validity, the privilege of a visiting permit without a deposit will not be extended to that Indian in the future.

PARAGRAPH 8 (8).

The procedure in regard to the completion of the Form D.I. 91 in the case of wives will be modified so as to obviate the difficulties complained of.

PARAGRAPH 8 (9).

The examination of Indian passengers entering the Union at Komatipoort will be an experimental measure be performed in the compartments while the train is proceeding from Resano Garcia to Komatipoort and beyond. The result of this experiment will be carefully watched and if it is found that the work of examination can be carried out satisfactorily under these arrangements, the procedure hitherto followed, of requiring Indian passengers to leave their compartments at Komatipoort and proceed to the Immigration Office for examination, will be definitely discontinued.

I have the honour to be, Gentlemen,
Your obedient servant,
(Sgd.) P. J. Hoogenhout,
Secretary for the Interior.

Transvaal Indian Women's Social Centre

Annual Election

(From Our Own Correspondent)

The annual general meeting of the Transvaal Indian Women's Social Centre took place in the Springbok Hall, Johannesburg. The secretary intimated that the chairlady Mrs. K. M. Pillay who was unable to be present at the meeting to preside expressed her regret that she will not be able to stand for re-election owing to a number of deaths occurred recently in the family, and the meeting unanimously decided upon Mrs. S. B. Chetty one of the vice-presidents to preside. The presiding chairlady expressed her deepest regret at the death of the late Mrs. Permaul Naidoo, the youngest sister of Mrs. K. M. Pillay, and an active worker of the Social Centre and also to the bereaved relatives of the late Mrs. Billy Pillay and the late Mrs. Rob Pillay. As a mark of respect for the deceased, the gathering rose in silence.

The annual report of the Social Centre and the financial report in connection with the recent Christmas Distribution and entertainment were duly submitted and approved. The annual report reflected some good work done by the Committee in the past.

Both the joint secretaries, Miss Beatrice Francis and Mrs. Balkum Chetty were thanked for their service and congratulated for the success of their undertakings in organising a Christmas treat for the Indian children.

The secretary further intimated that six delegates were required from the Social Centre at the request of Mrs. Laura Burton to be represented in a joint committee of the Indo-European Women's Council. After an important discussion, the matter was referred to the committee to invite nominations for the post.

The following were elected office bearers for the ensuing years:—Patron: Mrs. F. Vogl. Vice Patronesses: Mrs. M. Chetty and Mrs. V. Parbhoo. President: Mrs. S. B. Chetty. Vice Presidents: Mrs. C. Godfrey, Mrs. K. Singh, Mrs. J. M. Peters, Mrs. D. M. Nursoo, Mrs. Krishna Pillay and Mrs. Sahibha. Joint hon. secretaries: Mrs. Balkum Chetty and Miss Beatrice Francis (re-elected). Committee: Mrs. K. M. Pillay, Mrs. Motibhai Hayspeia, Miss Shingaradi Naidoo, Mrs. H. C. Patel, Mrs. George Naidoo, Mrs. R. Govindasamy, Mrs. Thomas, Mrs. John Perera, Mrs. R. G. Chetty, Mrs. Bob, Mrs. Harry Pillay, Mrs. Marie, Mrs. M. Naidoo, Miss H. Sahibhai, Miss S. V. Naidoo, Mrs. Mucha Naidoo, Mrs. Annasamy Evelyn Naidoo, Mrs. Sunnie Pedayachee and Miss Kitty Francis.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 12 noon. Infants, young children nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon o'clock.

Maritzburg Notes

(From Our Correspondent)

Colonial Born And Settlers Indian Association

MARITZBURG INDIANS OBTAIN HAWKERS AND PEDLARS BYE-LAWS

At a meeting held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch) at the Y.M.C.A. Main Hall, Church Street, on last Sunday the following resolution was moved by Mr. B. R. Naidoo, seconded by Mr. K. Sookrumoney and passed unanimously:

"That this meeting of Indians of Maritzburg assembled under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch) at the Y.M.C.A. Main Hall, on Sunday the 18th February 1934, do express its strong disapproval and protest against the existing Bye-laws with regard to the defined areas for hawkers and pedlars as being unreasonable and unjust, and with a view to making redress it is hereby resolved (a) that the executive committee of the said Association be empowered to devise ways and means to approach the authorities concerned on the subject, and to do everything needful to test the validity of the Bye-laws, and (b) that a subscription list be opened to collect funds for the purpose of defraying all expenses incurred therewith."

Market Gardeners' Protest

A meeting of the Maritzburg and District Market Gardeners' and Producers' Association was held at the Y.M.C.A. Main Hall, recently. The business of the meeting was to consider the excessive market commission of 15 per lot on vegetables, and 1d. per bunch on flowers and the confirmation of the provisional election. Resolution against this flat rate was passed. It was also pointed out that the Market dues at this rate works out very excessively averaging 20 to 30 per cent sometimes higher when the poor growers gets practically nothing for his labour. It would satisfy all concerned if the growers were charged commission at so much in the pound starting with 6 or 8 on lots or bunches.

The following officials were then elected:—Patron: Mr. A. V. Moodley, President: Mr. L. Zimmerman, Vice Presidents: Messrs. S. M. Javid, S. A. Moodley, S. Moodley, S. Muthu, R. N. Moodley, V. Kristy, J. H. Martens, K. K. Francis, F. Cassim, S. Crouch, Hon. secretary and treasurer: Mr. K. Sookrumoney, Auditors: Mr. S. Mudhay, Committee: Messrs. S. Rajcoomar, C. S. Naidoo, T. Jack, I. Ram, Parbhoo, S. Jamalo, Councillor Dorasamy, R. K. Chetty, Vedi Mayandar, B. Thirumalai, P. [illegible] A. Pescherar, Jack Moodley and J. A. Pinto.

A meeting of the Native Grade School Football Club will be held at 7 p.m. on Sunday at Mr. K. Sookrumoney's, Church Street.

New Institution Formed

A meeting convened by Mr. K. Ramsay took place at the residence of Mr. R. Nayager, Dalton's Hill, Maritzburg on Sunday last and was attended by a number of prominent members of the Indian community.

Mr. Ramsay explained that the meeting was called for the purpose of forming an association where lectures and debates may be arranged for one's mutual

benefit. It was time he felt that some thing was done for the large number of young men who do not know their mothertongue (Hindi). He also advocated that a night school be opened where they could study their own religion also.

The meeting decided to name the institution the 'Hathorn's Hill New Young Pradhurnee Sabha.'

The following are the officials and members :—

Patron, Mr. B. Ramchurran; President, Mr. H. Ramsay; Vice-Presidents, Messrs N. V. Soni; M. R. Singh; and B. Mitton. Hon. Sec., Mr. B. Nagasar; Assistant Sec. Mr. A. Sookram; Treasurer, Mr. M. S. Nundu; Auditor, Mr. R. Hariparsad; Members: Messrs R. Bridgemohan, R. Bhugaloo, A. Ruggoonan, M. Jogoonan, P. R. Krishna, H. Balooee, K. Rajcoomar, S. Mahabeer, N. Ramchil, R. Chunder Deo, B. Jagmohan, G. J. Kalika, S. Soni, M. Nundu, S. Hariparsad, S. Deo, R. Soopramal, S. Bharat, K. Kalicharan, and S. Balandar.

R. B. Bambata Dead

A Great Indian Golfer

By the death of R. B. Bambata, the Indians, particularly the sporting section of the community, have lost a redoubtable champion and teacher of golf in Natal. He was well liked by the Europeans many of whom he coached in the art of playing golf. This is evidenced by the fact that the *Natal Mercury* and the *Natal Advertiser* have paid glowing tributes to him. His charm and courtesy overrode barriers of race and colour, winning him many friends amongst the hundreds of Europeans and Indian golfers in Natal who have passed through his hands. In happier circumstances and a different environment he might have become a famous golfer and brought distinction to his country in that sphere.

In 1929 he was sent to England to play in the British Open. The weather, the unfamiliar conditions, as well as the almost complete lack of experience in big competition golf, were against him, and while he acquitted himself well he did not succeed in capturing any honours. The organising of the trip for him by European members of the local golf clubs was as much a tribute to his personality as to his golf.

Golf had been Bambata's life. Born in 1906 at the time of the Bambata rebellion, whereby he got his name—he was caddying at a very early age. He had been caddying about two years when, it is recorded of him, he got an opportunity to play round the course at Greyville, and with three clubs did a 76. The clubs were an ancient putter, an iron and a driver which was little more than a rough approximation fashioned from an ordinary hurricane stick on which he had spliced a head.

As a caddy he soon became regarded as a personality for he was of those who seem to be born with an instinct for, or an intuitive of, golf.

Knack For Teaching

Bambata had a knack for teaching that which he had learned purely through observation and not-teaching. Added to that was an unfailing, smiling patience and a respectful courtesy which helped to draw many pupils. He achieved a measure of fame as a teacher, especially for the more delicate shots and for the correct use of the wrists. A "wristy" cripple player himself, he was able, though of slight build, to get a tremendous amount of power into his strokes, a power combined with direction that hundreds of beginners have envied.

In addition to teaching he snatched whatever opportunity occurred for playing a round. Sometimes an enthusiastic student would take him for a round at one of the courses outside the town—a treat which Bambata loved. Though the round would be originally a lesson it became a matter of the student watching admiringly an absorbed opponent trying to beat par.

He had an extraordinary indifference to money, and many is the student who has had to insist most emphatically that he accept a reasonable fee. It was the game he loved, and those who knew him will probably agree that if he had been given the choice he would have elected in order to play regularly in genuine games or competitions.

On his return from England he was able to continue his teaching and was still in close association with the game, but his heart was always on the fairways and the greens, the freedom of which never became his. With no opportunities for consistent competition golf he was yet a fine golfer, having enjoyed no teaching he was yet a good teacher, and will be remembered as such. But Bambata will be remembered most of all by hundreds in this province for his personality and charm. He was a widower and leaves one child. The sympathy of the whole Indian community will go out to the bereaved.

Request To Town Council

Sports Ground Wanted

The Finance Committee of the Durban Town Council gave sympathetic consideration to the plea by the Mayville District Indian Football Association, that a permanent recreation and sports ground be provided for the Indian population of Mayville. The association's application was a sequel to the breakdown of negotiations initiated by the municipality for the acquisition of nine acres of ground at Oats Manor owned by Mr. I. A. Mohamed, and which hitherto has been an Indian sports ground.

The Finance Committee recommended that Town be invited for the sale to the Council of a 10-acre site in the Mayville area suitable for recreation purposes. It was further agreed that tenders be asked to include, in their offers, the cost of levelling the ground.

The committee also recommended that competitive tenders be called for levelling portion of the Corporation's Oats Manor estate—hilly land which is situated not far from Mohamed's property, and conveniently sited for purposes of a sports field. Estimates submitted by the Borough Engineer of the cost of levelling this ground departmentally were felt to be on the high side, and committee held that the work might be done cheaper if private contractors were asked to tender.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Athletics

The attention of athletes is drawn to the coming meeting which will be held on Sunday, March 4th at Currie's Fountain. The meeting is being held under the auspices of the Durban Indian Athletic Union. As no sports meeting has taken place for some time keen competition is anticipated in the different events.

Already enthusiastic athletes are hard at practice and though it is only a Durban meeting a large number of entries is expected.

J. Sunnie Naidoo
A local champion Indian Sprinter.

Wrestling

Coming Durban Show

Although arrangements are merely provisional it is quite probable that a wrestling show will be staged in the open air, at Currie's Fountain, on March 15th. There are many minor bouts, and in the star bout will figure S. Pookrea Pillay and N. C. Naidoo, for the South African non-European Welter Weight and Heavy Weight Championship. S. Pookrea Pillay is the present holder of both titles. The programme will be varied so as to include one or two boxing contests.

Tennis

"B" Division League Final

Sportsmen To Play Moonlighters

Though the "A" division league fixtures were completed some time ago the final for the "B" division will be played at the Albert Courts, Randles Road, Sydenham, on Sunday, February 23, between the Moonlighters and the Sydenham Tennis Club. Both clubs have been beaten. The Moonlighters have, in fact, previously been beaten by the Sydenham Club. But this cannot be taken as a deciding factor in predicting the winners of the League Championships.

The match commences at 9-30 a.m. Mr. M. K. Naidoo will officiate as referee.

Manick Shield Competition

Centrals Beat Moonlighters

The Centrals' court was the scene of a very interesting semi-final for the final of the S. Manick Shield on Sunday, February 16, when the Centrals inflicted a fairly easy defeat on the Moonlighters of Sydenham. Despite the unfavourable and sultry weather some very keen tennis was witnessed.

The Spes Bona were slated to play Maritzburg at Maritzburg but it transpires that the latter team has cancelled all future club fixtures. The Spes Bona are fortunate in this respect, for it is the second occasion on which they have been awarded such an easy victory. This brings them into the final with the Centrals. The Court on which the match is to be played has not yet been decided upon but the date has been fixed for the 3rd March.

Boxing

A Challenge

Young Ramlagan Throws Down The Gauntlet

At a recent tournament Young Govender beat D. P. Naidoo on points. The aftermath of this contest is a challenge that has been thrown by Young Ramlagan. He desires to fight the winner, in the near future.

Bud Gengan Reggie Kay

Return Fight

At a recent boxing tournament staged by the promoters Moore, Mohamed and Pandey, Reggie Kay of Port Elizabeth knocked out Bud Gengan in the first round of their contest. All who witnessed the fight expressed the opinion that it was not only a surprise but a matter of misfortune on the part of the local champion.

A return fight, however, has been arranged as the star bout for March 1st, and in view of the previous decision it ought to prove a more spirited contest. Bud Gengan, for one, certainly will not for a moment entertain the possibility of a similar occurrence taking place.

Mr V. D. Mulatey is promoting the fight which will be supported by five other minor bouts. Frankie Naidoo of Mafeking will also be one of the other contestants. The venue of the show will be the Victoria Picture Palace, Durban.

Kid Singh's Exhibition At Umzinto

As was stated in last week's issue Kid Singh will travel to Umzinto on Saturday, Feb 22 and will give an exhibition 4 rounds with the promoter Young Ramlagan. This is the first occasion on which a show is being staged at Umzinto and in consequence a big crowd of country enthusiasts are expected to see Kid Singh in action. The programme commences at 7-30 p.m.

Cricket

Panday Shield Final

In the final for the Panday Shield cricket which took place at the Indian sports grounds, Maritzburg, on Saturday and Sunday last, between the Oriental Cricket Club of Maritzburg, and the Ottoman Cricket Club of Durban, in the first innings Orientals were all out for 102 runs. The Ottomans were 4 for 4 wickets, when the captain asked his men to walk out of the field, owing to a decision given by one of the umpires against the Durban for a catch. The incident has been reported to the Natal Indian Cricket Union by the Maritzburg District Indian Cricket Union. It is hoped some action will be taken against the Ottomans for their unsporting behaviour.

At Dundee

A friendly cricket match was played at Dundee Indian sports ground on Sunday last, between the Dundee United and a Combined School XI, which included teachers and ex-scholars. The following are the scores:—Dundee United first innings, 169, (Fred Kallie 37 and P. Titus 58) Schools XI first innings, 79 all out. Schools XI second innings followed on 100, (M. G. Deer 31), the United Schools winning the match by an inning and 69 runs.

Soccer

Last Sunday the annual general meeting of the County Indian Football Association was held and the following officers were appointed:—

Patrons: Messrs A. Lyapoh and S. C. George, president: Mr. Kitty Samuels, vice-presidents, Messrs. M. T. Moodley, R. A. Naidoo, R. K. Reddy, N. Maharaj, R. V. G. Singh and H. K. Naidu, hon. secretary: Mr. A. Harry, hon. treasurer: Mr. M. J. S. Naidoo, hon. record clerk: Mr. A. G. Moodley, hon. auditor: Mr. N. Sullaphen.

General Items

In the All-India Wrestling Tournament Imam Bux, Gama's brother, in the presence of more than 5,000 defeated Ishwar Singh, the Sikh wrestler hailing from Kolhapur within 3 minutes.

—o—

India beat Western Australia in the Tennis Tests by 6 matches to one.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

News In Brief

The annual general meeting of Shri Vishwaroop Temple and Dharmashala of Tongaat will be held at the Gokhale Memorial Hall on Sunday March 11, at 2 p.m. All are invited by the secretary Mr. V. P. Desai to attend. The following is the agenda: Minutes, Financial Report, Secretary's Report, Chairman's Report, Election of Trustees and officials and general.

—o—

The secretaries of the Sydenham Association have made representations to the Corporation on the following matters: Roads, sports ground, water fountain, Indian cemetery and the running of the roads. A sub-committee is appointed to deal with the matter of sports grounds and Indian cemeteries. The association is still in correspondence on all these matters and is anticipating a favourable reply in due course. Mr. L. Panday who is the chairman seems to be on the move.

—o—

A letter was sent to the Stanger Town Board by the secretary of the Indian Ratepayers Association asking the board to repair the road or rather the extension of Jackson Street leading through the Mavivana stream to the Agricultural Hall, Indian Government School and Stanger sports ground. Upon a proposal by Mr. Thompson, seconded by Dr. Haynes, it was resolved to make representation to the Education Department and to forward a copy of the letter received to the Engineer-Superintendent of Roads.

—o—

The first issue of *Bombay Sentinel*, (Mr. Horniman's new paper) says, it will, as its name indicates, keep watch and ward over the country's interests and be on the alert to give warnings of the approaching danger and the movements of the enemy, undeterred by vested interests, without fear or favour.

—o—

Mr. S. A. Brelvi who was recently released from prison has again assumed the editorial control of the *Bombay Chronicle*.

—o—

The late Sir M. Bhownagree has left property in England of the gross value of £18,819 leaving an annuity of £800 to Jessie? and the remainder of the property to his wife, son and daughter.

—o—

The opinion that *sari* is the most graceful dress for women in the world and the Indian women are lovely and their dress makes them more graceful than the women of any other country was expressed by Mlle Renee Florigny, the celebrated French pianist, in the course of a press interview. Mlle. Florigny, who is now in Calcutta, is widely known in many countries as the "Feminine Paderewski."

India Institute Of The Deutsche Akademie

Dr. Franz Thierfelder, hon-secretary India Institute of the Deutsche Akademie (Maximilianeum) Munchen, Germany writes as fellow:

It is with great pleasure we read the following extract from an editorial, entitled "Harmony" published in one of the foremost Indian dailies of Calcutta:—

"We regret that, however perplexing [illegible] cannot but feeling that [illegible] Germany [illegible] Germany [illegible] Calcutta, [illegible]

The [illegible] our foremost great [illegible] greetings on behalf of India Institute of the Deutsche Akademie, which is engaged in promoting Indo-German cultural co-operation and furthering this cause of Indo-German friendship, — the cultural world of India. We wish to assure that the Deutsche Akademie which enjoys the closest association with German Universities and Institutions for higher education will continue to do its best to help *deserving Indian scholars* to carry on higher studies in German institutions. We wish to assert that although the year of 1933 has been a year of Revolution and national stress for Germany, yet the work of India Institute of the Deutsche Akademie in aiding Indian scholars has not suffered in any way, but we could not [illegible] regarding Indian [illegible] financial difficulties [illegible] this side work has not in any way been [illegible] but to the changed condition in Germany.

The Deutsche Akademie is a purely cultural [illegible] politics and it does not take any part [illegible] economics and politics; therefore it is by no means [illegible] of the future contact of the German people, only [illegible] matters of cultural co-operation. We wish to assure the Indian public that India Institute of the Deutsche Akademie will do all that is possible [illegible] Indian scholars to acquire greater efficiency through German co-operation. We also hope and pray that Indian national leaders will strengthen our hands but whatever [illegible] for adopting such measures as will be proper and adequate [illegible]

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix. Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

A Short History of the World	0 7½
Pick tale of Hindustan	7 3
The story of the Rose [illegible]	1 6
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	4 —
The Note Book	5 0

MAHATMA GANDHI

[illegible] Life trial—An idealistic Outlook in the twentieth century) [illegible] 0

J. C. BOSE

His discoveries [illegible] writings with a biographical sketch [illegible] portrait [illegible] 2

BHAGWAT GITA

[illegible] in Devanagari and translated by [illegible] Annie Besant in English.

Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

[illegible] 2/-

THREE GREAT ACHARYAS

[illegible] Madhwa &c. the three Great Acharyas [illegible] They are equally [illegible] publishers [illegible] Sri Venkatesvara Aiyangar, Prof. [illegible] Aiyar, Prof. T. Rajagopalachar [illegible]

અફ્રેક્ષ વિનતી

શા. જી. બી. પટવરના રાજ્યા ગેમેરીપક્ષ એ. બી. ફકુલના નિભાવ અર્થે અકબરૂ સંસ્થાના ઓનરરી સેક્રેટરી શ. નાથુભાઇ મકનજી નાયક ફકુલ પુના કચ્છ દાંસપાડા, નાવસારી તથા કેપ પ્રાવીન્સ તેમજ રેહોડેશીયા ખિલેજે બાગોમાં ફરવાના છે તો આપના શાખાઓમાં આવે છે ૬ બકરૂ વિદ્યાર્થીઓના કાર્યમાં ૬૬ સાથેય આર્થિકતા ઓછી બાબતમાં પોતાનો હાથ ખેંચાવી ઉદારતાથી મદદ કરશે. બકરૂ ફકુલ મહેસૂલી બી. બા. અન્ડ બી. આર્ય. રેલવે સાધનના રેલવાન ઉપર આવેલી ૬. શાળા માં વિદ્યાર્થી સ્વપ આવે કેળવણી વિદ્યાર્થીઓ રેલવેમાં અભ્યાસ કરે છે. તો આપના વિદ્યાર્થીઓના કાર્યમાં દરેક વર્ષની બાબતમાં ઉદારતા થી પોતાનો તરફનો મદદ કરવાને ચુકશે નહિ એવી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

નાથુભાઇ મકનજી નાયક, પ્રમુખ.
ફ્રીનુભાઇ વકિલ સેવા સમાજ,
વસુ ફ્રીનો.

આથી ઉપર લખેલ, શેઠ પ્રમીનભાઇ, કપડવંજ, ઈ. આર્. પ્રીન્સર્સ, પોતાના ગીરો રાખવાને વાસ્તે ૬ દીકરાને નજર પ્રમાણે છે તે તમો આવતી કાલવારીમાં ઉપર બજારના રસ્તાઓ ફરવાને ગીરે ૬ આવા પ્રમાણમાં આવે ૬ ૬ આ વિદ્યાર્થીઓના કાર્યમાં પોતાનો તરફનો મદદ રેવા ચુકશો નહિ

ની સેવા,
નાથુભાઇ મકનજી નાયક,
બી. ૬. પટલ.

ઈન્ડિયન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું. ડરબન, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ જાન્યુઆરી ૧૯૨૬ અંક ૮

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૭૩
સામાજીકોનો પ્રવાસ (અનુસંધાન)	૭૮
સૌ આ ના પરદેશી ભારતી ભાષ્ય કાઠિયાવાડ ..	૭૮
કરમાન : મેયર કેમ ? ..	૭૦
ટ્રાન્સવાલ ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ	૮૦
મુલ્યો પ્રધાનોને જવાબ	૮૧
જોહાનીસબર્ગમાં સ્થાની અખબારો	૮૨
ગીતા મહાસભા	૮૩
ઈંગ્લેન્ડના સમાચાર	૮૪
ગોદલમાર્ગનાં-ક્વાયલનબર્ગ વચ્ચે કોલ મંત્ર	૮૪
ભીલ્ડર મહારીપ્રેસ લાઇટ કિંમારણ ફન્ડ	૮૫
વિવિધ સમાચાર	૮૬

દેશપારનો હુકમ અટકાવાયો

મુનીપલ પરસાંગેન્ટમાં ન્યુકાસલના સભ્ય મી. નહેમે પુછેલા પ્રશ્નના જવાબમાં મહકી પ્રધાન મી. હેરઝોગે જણાવ્યું કે એક દોઢી સજા ભોગવેલા હતા અને તેની સામે દેશનિકાલનો ઓર્ડર કઢાયો હતો. ૧૯૨૩ ના અક્ટોબરમાં સારી ચાલચલગતના આધારે એ ઓર્ડર અટકાવવામાં આવ્યો હતો.

મી નેલ : કયા તારીખથી અટકાવાયો અને કયા આધારે ?

મી. હેરઝોગ : હકના સભ્યો સ્ટીજોએનને અને બીજા બાબતો સાથે તેના મુનીપલમાં લાવા પસવાટ, પાછળી કારકીર્દી અને તેના આશ્રિતો ઉપર તેના દેશપાર અવાર્યા નિરાધાર થવાના સંજોગોમાં હતા તે સઘળી વિગત ધ્યાનમાં લઇને ગાઢ તરફથી અટકાવવામાં આવ્યો હતો.

મી નેલ : તે કયા સંજોગોમાં ગુન્હેગાર ઠરાવાયો હતો અને કેટલી સજા પામ્યો હતો ?

પ્રધાન : ૧૯૨૩- માં તે કરબનમાં બારસનને માટે ગુન્હેગાર ઠર્યો હતો અને બે પૂર્વની સજા ઉપરાંત સજા પામ્યો હતો. તેની સામે ઓર્ડર ચોક સજા લંબાવવામાં હતી.

મી. હેરઝોગે જણાવ્યું કે બીજી એક કોર્ટ માર્શલમાં છેક નાઇટ કોર્ટને મુનીપલમાં અનિષ્ટ તરીકે ગણીને દરમ્યાનમાં હુકમ થયો હતો. આ હુકમ ૧૯૨૩ ના અક્ટોબરમાં ૧૬ મહિના સુધી અટકાવવામાં આવ્યો હતો.

મી. નેલ : કયા આધારે ?

પ્રધાન : મનુષ્યત્વના આધારે :

મી. હેરઝોગે જણાવ્યું કે બીજી એક દોઢી બારીને માટે ગુન્હેગાર ઠર્યો હતો અને ૬ માસની સજા પામ્યો હતો. તેની સામે દેશપારનો હુકમ થયો હતો પરંતુ બાબતથી સારી ચાલચલગત બતાવવાની શરત અટકાવવામાં આવ્યો હતો.

નવી મારકટમાં ટંગી

બોરસીક એસ્ટેબ્લીમાં ઉમેરેલી નવી દોઢી મારકટમાં એટલી બધી ભીડ થઈ કે જોખમને પગે પાછા બજાર રસ્તાપર લેવાની જરૂર પડી છે. મારકેટ માસ્ટરે કાઉન્સીલના રીપોર્ટ કર્યો છે કે બીજા બારણા એકેક વધારી જગ્યાને મારકેટની દક્ષિણ બાજુએ વાડ કરી દેવામાં આવે કે જેથી બજાર કરી જનારાઓનો રસ્તા સમાવેશ થઇ શકે તેમ થતાં એક સો ગાડાંનો સમાવેશ થઈ શકશે અને તે પછી બધા વર્ષ સુધા વધુ જરૂરીયાત નહિ રહે, એમ મારકેટ માસ્ટરનું માનવું છે.

બેની લડાઇમાં ત્રીજાનું ફાવી જવું

મારકટના બાંધકામ ટીકમ કે જે કોર્પોરેશનના પ્રમુખ બાંધકામમાં આવ્યું હતું પણ રસોઇકારોએ વિરોધ કિધાથી પોતે પણ તેમાં ભાગ આપ્યો નથી કારણે આમ રસોઇકારો બચવી લે તે દરમીયાન કાઉન્સીલે ટીકમ કોન્ટરને માટે બજાર પાકું કરેલ માટે ૭૫ ફેમીલીઓ બજાર ભરવા લાગ્યા હતા. તેમાંથી એમ રામચંદ્રનું ટેબલ પા. નંબર ૧૨૦૬ નું કાઉન્સીલે વિકસાવ્યું છે. જેની જગ્યામાં કાઉન્સીલ પા. નંબર ભારી ગઇ.

બિહારના દુઃખી ભાઇઓને ના ભૂલશો

બિહારના ભયાનક ધરતીકંપથી દુઃખી થઇ ગરીબ ભાઇઓને માટે નાણાં ભરવાની મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલનો પ્રત્યુત્તર સાઉથ આફ્રિકાના દોઢી ભાઇઓને શોભા આપે તેવડો પ્રમાણમાં આપવો બાકી રહ્યો નહિ ગણાય ટ્રાંસવાલ પ્રાંતપતિ એસોસીએશનને પહેલી ખાદમને માટે તેને ધન્યવાદ ઘટે છે. ને એસોસીએશનના આગેવાનો કંઈ આ આલકારમાં નહિ ગણાય છતાં પણ એ. ત્રણ ત્રણ ગીની આપેલી છે અને કેટલાક ગરીબ આગેવાનો અમેરીયા બગવાન ૬ પોતની કંઈકની રકમ પણ આપેલી છે. એ ૫ પોતીના ડોમેના ૬ પાઉન્ડના કંઈકની છે રમકે તે બધા બાકીની છે બુનીપલના સભ્ય દોઢી ભાઇઓએ બારસમાલાના આ સંકટના સમયે સુંદર કામો આપવાની પોતાની ફરજ બજાવવામાં પાછા રહ્યા નહિ એમાટે રમીઓ વેદ પ્રમે સલામો પ્રાઉન્ડકરે તેના કામો પહના બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ પર કરર મારકેટ મોકલી આપેલો છે તેના ફાર્મકર્તાઓને અમે અભિનંદન આપીએ છીએ. બીજાઓ પણ વધુ ઉત્સાહ દર્શાવી તેમ કરે અને કામાન્ત ચારસ્ટ "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" પર પ્રસિદ્ધ કરવા મોકલી આપે.

પંડીત જવાહરલાલને સજા

પંડીત જવાહરલાલ કે જેમને ગયે અઠવાડીયે પકડવામાં આવ્યા હતા તેમને રાજદ્રોહી ભાષણો કરવાના ગુન્હા માટે છે વર્ષની સાદી કેદની સજા થઈ છે.

"ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ગુરુવાર, તા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી સન ૧૯૩૪

લાગણીભરેલા પ્રધાન

મા. હેમચંદ્રમાં દીંદી કામને એક પાકુંજ લાગણીભરેલા મુખ્ય પ્રધાન મળેલા છે. ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસના ઈમીગ્રેશન અને મારી પાર્લામેન્ટો સંબંધી રજુઆતોનો તેમણે આપેલો જવાબ એ પરત સંપૂર્ણપણે સિદ્ધ કરી દે છે. ઈમીગ્રેશનની બાબતો અંગે સરકારને કંઈ પણ રજુઆતો કરવી એ આજ સુધી આપણે માટે એક પડ્યરના દિવાલની સામે ઉભા રહેવા જેવું થએલ છે. પરંતુ મા. હેમચંદ્રભાઈ પણ વર્ષોથી જુદા જુદા કરેલો છે તેની પાછી દરમિયાનું કુદ કરવાનું વચન આપીને દીંદી કામને અત્યંત આભારી કરેલી છે.

ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસે દરાખેલી પછી બાબતોના સંબંધમાં મુખ્ય પ્રધાને રાહત આપવાની અત્યારેલી ઉદારતાના અંગે સંપૂર્ણ કદર કરીએ છીએ પરંતુ તે સાથે બેદરકારી બાબતો કે જેના સંબંધમાં તેઓ હજુ વધારે આગળ જઈ શકે છે અને આપણે આશા છે કે જરૂર તેઓશ્રી તેના તરફ મા. ના ધ્યાન ખેંચવાની આપે તકલીફ કરીએ છીએ. જે બાબત માટી પાર્લામેન્ટોની છે માટીના સભાપતિ આદિ સ્થાનો કરવાને આપણે જરાએ આનંદ થતો નથી. જેઓ આ દેશમાં ઊંડી રીતે આવેલા છે તેઓના એ કાર્યની તરફ આપણે જરાયે દિમસોજ નથી. તેઓના કસની હિમાયત કરવાની તો અમે જરાયે દોરવાતા હોઈએ તો તે નહિ કે તેઓનાં પગલાંને અમે પખાળીએ છીએ, કે સંજોગોમાં તેઓને તેનું પગલું બેસ્ટ દીસું તે સંજોગોને લીધે આમે તેમ કરવાને દોરવાયાએ છીએ. બુઅમી કાયદાઓનું પરિણામ પછી બધાને ગુન્હાગીરી ઉપરના નીચરે છે. અને આ બાબતમાં ગેરકાયદે દાખલ થવાના દાખલા બુઅમી કાયદાને પરિણામે બનેલા છે. વાતી એ દાખલા વ્યક્તિગત ધ્યાનમાંથીજ નથી બનેલા. તેના પણ દાખલાઓને માટે કડક બુદ્ધ ઈમીગ્રેશન ઓફીસરજ જવાબદાર હતી. આ સગળા સજ્જનોને લક્ષને અને આ દેશોનો ગુન્હો માત્ર ગેરકાયદે દેશમાં દાખલ થવાનોજ છે પરંતુ અન્ય રીતે તેઓ આ દેશને બાધારૂપ નથી નીવડેલા એ જોતાં તેઓના સંબંધમાં ધ્યાનસાથે સાથે દયાને માટે પુરતાં સ્થાન છે

૧૯૩૪ ના સમઝસ ગાંધી કરારથી ગેરકાયદે દાખલ થએલા દીંદીઓને તેઓની સામે કંઈ પણ પગલાં નહિ લેવામાં આવવાની ખાત્રી મળેલી એ કોંગ્રેસ દ્વારાવેલા વતની સાથે અમે મળતા થતા નથી. પરંતુ જે સમઝુતા થયા હતા તે એ હતી કે જેઓ ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસ ઘરાવતા હતા તેઓના વસવાટના હકને વિશે કોઈ પણ જાતની રાંકા લાવવામાં આવશે નહિ. અને આ બાબતમાં કોઈ પણ એવો મુકાદો આવેલો હતો કે રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ એક વખતે આપી ચુકયાં પછી તે સર્ટીફીકેટ ધરાવનારની પાસેથી તે છીનવી નહિ શકાય. ૧૯૨૭ નો ઈમીગ્રેશન કાયદો પસાર થતા આ સ્થિતિ ફરી પલ્ટી હતી.

હવે અમને જે લાગે છે તે એ છે કે સરકારે મુજબમાં આ દેશમાં ગેરકાયદે દાખલ થએલા દીંદીઓને માફી બક્ષવા ની ઉદારતા બતાવેલી છે પણ એ ઉદારતા સરકારે કમને બતાવી નહિ હોય. માફી પાર્લામેન્ટોની સંખ્યા કંઈ બહુ મોટી નજ બનાય આ જોતાં જેઓને માફી મળી ચુકેલી છે અને મળવાને છ વર્ષ વીતી ગયાં છે તેઓને હવે કાયદેસર દાખલ થએલા દીંદીઓને હરતફેર મુકી દેવામાં આવે તો અમારા મત પ્રમાણે તે જરાયે ગેરવાજબી કે ગેરબન્દાસરી નહિજ ગણાય. એક વખત માફી આપ્યા દીધાં પછી તેઓને સજા શા સારૂ કરવી જોઇએ? અમે એવો દ્રઢ મત ધરાવીએ છીએ કે માફી પાર્લામેન્ટોને એક નોખા વર્ગ તરીકે નહિ ગણતા પોતાના અન્ય બાપુઓના જેવાજ સોપલી હતા તેઓનો આપવામાં આવવા જોઇએ. તેમ કરવામાં આવે તો પછી માફી પાર્લામેન્ટોના સંબંધમાં જે બીજા અનેક મુશ્કેલીઓ ઉભી થએલી છે તેનું આપોઆપ સમાધાન આવી જશે. ટ્રાંસવાલ માફીને માટે અરજી કરવામાં નિષ્ફળજ બનાવે છે તેઓને માફી મેળવવાની તક આપવાની મહેરબાની કરતાં અમને માફી પાર્લામેન્ટોને બીજાઓની સમાન સ્થિતિએ મુકી દેવાની મહેરબાની તમારે લાગે છે.

પ્રિટોરીયુસ્ટમાં દીંદી ઉતારૂઓ તરફ બતાવવામાં આવતી સહીષ્ણુતાની દરિયાદ જરપુરાણી છે. તેના સંબંધમાં અનેક રજુઆતો થઇ ચુકી પરંતુ તેને દુર કરવાના કશાજ પગલાં લેવામાં નથી આવ્યા. અમને જાણીને બહોજ આનંદ થાય છે કે મા. હેમચંદ્રભાઈ કામ પણ બાબતનો ખ્યાલ કર્યા સિવાય પુરૂષો સ્ત્રીઓ અને બાળકોને રેલ્વેસ્ટેશનના પ્લાટફોર્મથી ઉતારીને તપાસને માટે ઈમીગ્રેશન ઓફીસે કુચ કરવાની બાબતમાં રિવાજ દુર કરવાને ચક્રો પગલાં લેવાનું વચન આપેલું છે. આ ઘરોત બાબત સ્થાનીય બાબતોમાં પણ મા. હેમચંદ્રભાઈ દત્ત આપવાનું કબુલ કર્યું છે, જેને માટે કામ તેઓની અત્યંત આભારી છે.

સાઉથ આફ્રિકાનાં પહેલાં લીંદી બાનુ ડાક્ટર

ડો. હેની મંગેરસાદ, એલ. આર. સી. પી., એમ. આર. સી. એસ., ડી. ટી. એમ. એ ડાક્ટર થવા ઈચ્છામાં સાઉથ આફ્રિકાના પહેલાં દીંદી બાનુ છે. સાત વર્ષના અભ્યાસ પછી તેઓ પંદરેક દિવસપર ઈગ્લાંડથી કેપટાઉન પાછા આવી પોતાના માત પિતા મા. અને મીસીસ ડી. મંગેરસાદને મળ્યાં છે. પોતાના નાના ભાઈ બેનો દુઃખભાજ બારીસ્ટરની પરિક્ષામાંથી પસાર થયા છે તેમને પોતે ઈગ્લાંડ છોડી આવ્યાં છે.

ડૉ. મંગેરશાહ જેઓ એક વર્ષ પર પોતાની પરિક્ષામાંથી પસાર થયા છે તેઓ માત્ર ૨૪ વર્ષનાં એક પારસી યુવતિ છે. તેમનો જન્મ જોહનિસબર્ગમાં થયો હતો પરંતુ પોતાના માત પિતા તેમને બે વર્ષનાં બાળક તરીકે સાઉથ આફ્રિકા લાવ્યાં હતાં. પોતાનો મેટ્રીક સુધીનો અભ્યાસ સાઉથ આફ્રિકામાંજ પુરો કરી સાત વર્ષ ઉપર પોતે ડાકતરી શીખવા કૉલ્ડ ગયાં હતાં. તેમણે લડન સ્કુલ ઑફ મેડીસીન (લીડીઝ માટેની રોયલ ફ્રી હૉસ્પીટલ) માં અભ્યાસ કર્યો હતો. પહેલે વર્ષે તેમણે ફીજીક્સ, કેમીસ્ટ્રી અને બાયોલોજીના વિષયો લીધા હતાં; બીજા ટ્રાઇ વર્ષમાં તેમણે એનેટમી અને ફીજીઓલોજીનો અભ્યાસ કર્યો અને પરિક્ષા આપવાની અગાઉ પ્રેક્ટીકલમાં બાવદારીક ગાન મેળવ્યું

ફ્રોમફીલ્ડ મેટરનીટી હૉસ્પીટલમાં તેમણે પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટનો અભ્યાસ કર્યો કે જેને માટે તેમણે ડી. પી. એચ.નો ડીમો મેળવી હતી. સુવાવડના કામનો પણ તેમણે સારો અભ્યાસ કર્યો હતો.

ડૉ. મંગેરશાહએ પોતે કયા પ્રેકટીસ કરશે એ હજુ નકકી નથી કર્યું પરંતુ ઑબ્સ્ટેનો નિર્ણય કર્યો પહેલાં પોતાનું વતન જોહનિસબર્ગ પુનીયનમાં કરવાનો વિચાર રાખે છે. અમારા સમજવા મુજબ ડૉ. મંગેરશાહ આવતા સોમવારે ડરબન આવશે અને શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીના મહેમાન બનશે.

ડૉ. કેની મંગેર શાહને પોતે આઠમી જુલાઇ વર્ષે અભ્યાસમાં મેળવેલી ડીગ્રીને માટે અને સાઉથ આફ્રિકામાં પહેલા લેડી ડાકતર તરીકે અમે અંતઃકરણથી મુબારકબાદી આપીએ છીએ અને તેમની ભવિષ્યની કારકીર્દી ઉજ્વળ અને ચંદ્રની રીતે સફળ નીવડો એવી અનેક દુવાઓ. પ્રાર્થીએ છીએ. શ્રી. અને મીસીસ મંગેરશાહને પણ તેમનાં સુપુત્રીની ડીગ્રીને માટે અંતઃકરણથી મુબારકબાદી આપીએ છીએ

ડરબનના મેયર કોણ છે—શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજી કે શ્રી. ઓઝબોર્ન

પ્રીન્સ જ્યોર્જની ડરબનમાં પધરામણી થવાને હવે થોડાજ દિવસ બાકી રહ્યા છે. ડરબનમાં તેમનો ભવ્ય સત્કાર કરવાની જોરદસ્ત તૈયારીઓ ચાલી રહી છે પરંતુ હોડી કામ અરસ-પરસ લડવામાંથી અને એકને પકડી નાખીને કામ પોતા પક્ષને એ મુદ્દા ઉપરથી પસ્તારી નથી. અમે અગાઉ જણાવી ગયા હતા કે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશને આજથી પાઠના જલસાની તૈયારી પોતાને હસ્તક આપવાની માગણી કરી હતી જે વડા પ્રધાનની સંમતિ હોય તો મેયરે આપવાની પ્રથમ ના પાડી હતી પરંતુ બનારે વડા પ્રધાન તરફથી જણાવવામાં આવ્યું કે મેયરને સંપૂર્ણ મુનસુરી છે ત્યારે મેયરે જણાવ્યું કે પોતાને "સત્તા ધરાવનારા સબ્જેક્ટ" તરફથી ખબર મળી હતી કે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ કોમના દરેક વર્ગનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવે છે અને તેથી બીજી કોમ પણ સંસ્થાને પોતે ગણવા માંગતા નથી. આ "સત્તા ધરાવનારા સબ્જેક્ટ" કોણ તે જાહેર કરવાની તેમણે ના પાડી હતી.

ત્યાર બાદ નાટાલ ઇન્ડિઅન ટીચરો સોસાયટી કે જે નિશાળના છોકરાઓનો મેળાવડો સ્વતંત્રપણે કરવા માંગતા હતા તેણે મેયરને અરજી કરી ત્યારે મેયરે જણાવ્યું કે હીંદી ઓના મેળાવડાઓની ગોઠવણ કરવાનું કામ કોંગ્રેસના હાથમાં સોંપાયું છે અને કાયદેસરી બાબતોએ કોંગ્રેસની સાથે સહકાર કરવાની ખુશી દર્શાવેલી છે ટીચર્સ સોસાયટી આથી ચોંકી ગઈ અને કાયદેસરી બાબતોની મુલાકાત લીધી તો ત્યાંથી ખબર મળી કે તેના જો બાબતની કશી જરૂર નથી અને કિશોરોની સ્વતંત્રતામાં પોતે વચ્ચે પડવા માંગતું નથી. બીજી મતલબનું તેણે મેયરને લખી પણ જણાવ્યું. ત્યાર બાદ શિક્ષકો મેયરને ગયા મંગળવારે મળવા ગયા ત્યાં મેયરે કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓને બોલાવીને શિક્ષકો અને કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિઓની સાથે ગોળમેજી કરી અને પરિણામે જણાવ્યું કે હીંદી જલસાઓની ગોઠવણ કોરોનેશનના આખા મેળા કોંગ્રેસના સહકારથી થશે અને ટીચર્સ સોસાયટીને વાંધો નહિ હોય તો તે પણ સ્વતંત્રપણે સહકાર આપે. ત્યાર બાદ આ બાબતનો નિર્ણય લેવા ટીચર્સ સોસાયટીની એકઝકયુટીવ મળવાની હતી. એટલું તો સ્પષ્ટજ છે કે ટીચર્સ સોસાયટીના વિદ્યાર્થીઓના જલસાની ટીકીટોના મોટો આધાર વિદ્યાર્થીઓના ગાળાપોના ટેકા ઉપર રહેલો છે અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ એસોસીએશન પણ ગાળાપોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતી હોવાથી તેનો સહકાર મેળવવો પણ આવશ્યક છે. બુધવારને દિવસે નાટાલના પ્રીન્સપેકટર મી. એ. કે વીન્ટરટનની મુલાકાતે ઉપરોક્ત એસોસીએશન તરફથી મી. ઠાકરેટાહર ગયા હતા અને તેમને વિશ્વાસ સગવડતા તેમણે ઉદી દિલસોજી જતાવી હતી મુલાકાતના પરિણામે મી. વીન્ટરટને ટીચર્સ સોસાયટીને પત્ર લખી જણાવ્યું હતું કે તેણે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનનો સહકાર મેળવવાની જરૂર છે અને તેટલા ખાતર તેની કમીટીએ તેમજ નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસની કમીટીએ એસોસીએશનના બેઉ કે બે સભ્યોને જોડાવાને આમંત્રણ આપવું જોઇએ. આ વાતની મી. સોરાબજી રૂસ્તમજીને જાણ થતાં મી. સોરાબજી રૂસ્તમજી કે જેમને નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસે ડીકટેટર તરીકે નીમેલા જણાય છે તેમણે મી. વીન્ટરટનને જણાવેલું જોઇએ કે એવું કશું જનો રાજ તેમ નથી. દરમીકનમાં કોમમાં પડેલી ગુંચની ઉકલ તરીકે મેયરને હીંદીઓના જલસાની મોકવ્ય પોતાનાજ હાથમાં રાખીને સબકમીટીઓ નીમવાની સલાહ અપાઈ હતી પરંતુ તે વખતે "સત્તા ધરાવનારા સબ્જેક્ટ" થી દોરવાઇને તેમણે તે સલાહનો તુચ્છકારી કાઢી હતી હવે એજ પગલું મેયરાયું છે અને જો પ્રીન્સ જ્યોર્જની પધરામણી પ્રસંગે ડરબનના રાહેરીઓના કાર્ડ પણ બારણે તેમાં સામેલ થવાના સંજોગમાં કે પ્રીન્સને પોતાની વફાદારી દર્શાવવાની બાબતમાં અસહકાર રહી જોઇએ નહિ જોવા ઇચ્છતા હોય તો મેયરે કોમ કોંગ્રેસને અને ટીચર્સ સોસાયટીને પ્રતિનિધિત્વ આપેલું છે તેવીજ રીતે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનને પણ પ્રતિનિધિત્વ આપવું જોઇએ. હવે જોવાનું એ રહ્યું છે કે મેયર કોણ છે—શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજી કે શ્રી. ઓઝબોર્ન.

છાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો ન્યાય છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા બહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને બે પૈનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને ચખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

ટ્રાંસવાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસ

મુલ્કી પ્રધાનની લાંબેલી મુલાકાત

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓ મીસ્સ નાયેજુને સન્માનવા રેપટાઉન ગયા હતા તે પ્રસંગે તેઓએ મુલ્કી પ્રધાનની મુલાકાત લઈ કેટલીક ઇમીગ્રેશનની બાબતમાં રાહતની માંગણી રજૂ કરી હતી. એ અંગેજ સવિસ્તર આપવામાં આવી છે અને ટુંકમાં નીચે આપીએ છીએ: -

૧૯૨૮ની માફીની યોજના

૫. માફીની યોજનાથી માફી પામેલાઓનાં આ કોઇ સંબંધમાં ઘણા ઉપસ્થિત થયા છે એથી પ્રધાન નોંધે કરીજ. ૧૯૩૩ના ડીસેમ્બરમાં કમીશનર ઓ ઇમીગ્રેશન એન્ડ એશીયાટીક એફેર્સે આપેલા આંકડા મુજબ એ સમયે મુલ્કીપનમાં દાખલ થવાની મના કરવામાં આવેલી હોવાના કારણે પ્રતિકુળ સંજોગોમાં મુકાયેલાઓની સંખ્યા કુલ ૨,૦૧૨ ની હતી. જેઓમાંથી કરીબ કેપના ૬૧૩ નાટાલના અને ૭૦૨ ટ્રાંસવાલના હતા.

આજે મુલ્કીપનની હાલની વસ્તી આશરે ૧,૬૦,૦૦૦ની આંકવામાં આવે છે. આથી ઉપલા ૨૦૦૦ને દાખલ કરવાથી માત્ર એક ટકા કરતાં વસ્તીજ વધારો થશે. માફીની યોજના પાછળ જે સમયના મુલ્કી પ્રધાને કહ્યું હતું કે આજથ્ય માં આવી પહેલા સ્ત્રી છોકરાંઓની સંખ્યા કેટલી જરૂરથી તો તેઓને મુલ્કીપનમાં દાખલ કરવાનો તેઓ વિચાર કરશે. આજે એ સંખ્યામાં પણ્ણો પહાડો થયો છે. કેમકે કેટલાક માફી પામેલા મરણ પામેલા છે અને કેટલાક જેમના હોદુસ્તાન પાછા ગયા છે તેઓએ પોતાની ડોમીસાઇલ લુગાવી દીધેલ છે. આવા દાખલાઓમાં તેઓના કુટુમ્બો આ દેશમાં દાખલ થવાનો હાવેા નથી કરી શકતા અને કરવાની ઇચ્છા પણ્ણ નથી ધરાવતા. વળી કેટલાક છોકરાઓ જેના આ સંખ્યામાં રાખવેલા હતા છે તેઓ મોટી ઉમરે પહોંચેલા છે અને તેથી તેઓએ દાખલ થવાનો હક ગુમાવ્યો છે. આમ બધી છોકરીઓ હોદુસ્તાનમાં પરણી ચુકેલી હશે અને તે કારણે આ દેશમાં આવવાનો વિચાર છોડી દીધેલો હશે. કોઇ છોકરી સાક્ષારત્વ રીતે ૨૬ વર્ષની વયે પરણી ગઇ છે. અને કેટલાક ઉપરાંત બધી માફીપત્રો અમુક પ્રમાણમાં રદ પણ કરવામાં આવેલાં છે. આ સઘળાં સંજોગોને ધ્યાનમાં લઇએ તો આકસ્મિકમાં મુકાયેલાઓની સંખ્યામાં મોટો ઘટાડો થયો હોવો જોઇએ. ઘટેલો ઘટાડો થયો હશે એ આંકડાને અમારી પાસે સાબીત નથી. પરંતુ તો પ્રધાન અમારી ઉપલી ટીકાના દૃષ્ટિએ સ્થિતિની ફરી તપાસ કરીને તેનો આંકડો અમને જણાવશે તો આભારી થઇશું.

૬. આ સિવાય એક બાબતની બાબત એ છે કે માફી પામેલાઓના મોટી વયના છોકરાઓને તેઓ સાક્ષિત આંકિકા માં જન્મેલા હોય કે બહાર જન્મેલા હોય તો પણ સ્વતંત્ર ગાર્હસ્થપત્ર ક્ષેત્રની કરજ પાડવામાં આવે છે ત્યારે સગીર છોકરાઓનો બાપના માફીપત્રમાંજ સમાવેશ કરવામાં આવેલો હોય છે. આ મોટી ઉમરના અને સગીર છોકરાઓ વચ્ચેનો ભેદ સમજી શકાતો નથી.

૭. આથી માફીની યોજનાના પરિણામોના સંબંધમાં આપની નમ્ર વિનંતી છે કે પ્રધાને નીચેના ત્રણ મુદ્દાઓને અનુકુળ રીતે ધ્યાન દેવું જોઇએ:

(૧) ૧૯૧૪ના સ્મટસ-ગાંધી કરારથી એ કરાર પહેલાં ગેરકાયદે દાખલ થયેલા હોદીઓને એવી ખાત્રી આપવામાં આવી હતી કે તેઓની સામે કંઇ પણ પગલા લેવામાં નહિ આવે. તેવાઓની સંખ્યા વધે મોટી નહિ હોવા જોઇએ અને પ્રધાને તેવાઓના રહેઠાણનો રજીસ્ટર કરાવવું જોઇએ.

(૨) જેઓએ માફીપત્ર લીધેલા છે અને જેઓને છે તેઓને પોતાના કુટુમ્બોથી અલગ રહીને અકુદરતી જીવન ગાળવું પડે છે. કોર્ટ પણ સરકાર એવાં કારણને ધ્યાનમાં નજર આપી શકે કેમકે તેનું પરિણામ અનીતી અને બદિયારગામાં આવે કે જે કોઇ પણ દરા પ્રજાને લાંછનરૂપ ગણાય હિતમાં નહિ ગણાય.

આ બાબતમાં પ્રધાન તરફથી ડિપ્લોમેટીક પગલાં લેવામાં આવશે તો ૧૯૧૫ ના. ઓકટોબર એવા અરસામાં અપાયેલાં પત્રોના બાકીના એક બરા પ્રયત્ન તરીકે કામ તેને પાછાં ખેંચી લેશે.

(૩) અને પરંતુ દાખલ થવાની મંજુરી મેળવી ગેરકાયદા નહિજ ગણાય કે માફી પામેલાઓના મોટી વયના છોકરાઓને આપવામાં આવેલી માફીપત્રો તેઓ આ દેશમાં જન્મેલા હોય કે પછી પોતાના મા બાપો કે વાલીઓ તરફથી સગીર તરીકે દાખલ કરવામાં આવેલા હોય તો પણ રદ કરવામાં આવવાં જોઇએ.

ઇમીગ્રેશન કાયદો

૮. ઇમીગ્રેશન કાયદામાં અથવા તો તેના અમલમાં અમારી ઉપર બીનજરૂરી હાડમારીઓ નાબુદ્દારી કરેલી કેટલીક બાબતો તરફ ધ્યાન ખેંચવા અમોજીએ ઇચ્છીએ.

(૧) ૧૯૨૩ અને ૧૯૩૧ના કાયદાઓ પ્રમાણે જેઓ તે પહેલા ટ્રાંસવાલ રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ ધરાવનારને ટ્રાંસવાલ બાંધી બહાર ગયા પડ્યા કામ પણ્ણ રખને ફરી આવવાનો હક હતો, પછી ભલે ગમે તેટલી લાંબી મુદત તે બહાર રહેલો હોય.

તેવા સર્ટીફીકેટ ધરાવનાર પણ્ણ હોદીઓ એ સર્ટીફીકેટના ટ્રાંસવાલમાં પોતાના રહેઠાણના દરજ્જા પુરાવા તરીકે ગણવાના હતા અને લાંબી ગેરહાજરી બાદ પોતાના બાળકોને સામને દાખલ થતા હતા અને ઇમીગ્રેશન બાબતે તરફથી કોઇ પણ્ણ વિરોધ ઉઠાવવામાં આવતો નહોતો. ૧૯૨૩ના કાયદાના કેસમાં એવું ઠરાવાયું કે આ સર્ટીફીકેટ તેને ધરાવનારને ડોમીસાઇલ સિદ્ધ કરતા નથી અને તે ચુકાદા પછી જે બાબતો ડુનીયનમાં ડોમીસાઇલ નહિ થયા હોય તેઓને પોતાના છોકરાઓને પોતાની સાથે રાખવા દેવામાં આવતા નથી. પરંતુ એવા દાખલા બનેલા છે કે જ્યાં આ બાપોએ પોતાના ટ્રાંસવાલ રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ ઉપર અને ઇમીગ્રેશન બાબતોના અગાઉના નીયમ ઉપર આધાર રાખીને પોતે ઘણાં લાંબી મુદત સુધી હોદુસ્તાનમાં રહેલા હતા અને વિદાય થવા અગાઉ પોતાના છોકરાઓને પણ્ણ હોદુસ્તાનમાં દાખલ કરતા. ૧૯૨૩ના કાયદાની કલમ ૫ પ્રમાણે આ બોકાને પોતાનું ડોમીસાઇલ પાછું મેળવવાને તે કાયદો પસાર થયા બાદ ત્રણ વર્ષની અંદર પાછા આવવું રહેતું પરંતુ ડોમીસાઇલના નવા અમલથી તેઓથી પોતાના છોકરાંઓને લાવી શકાતા નહોતા. એ પ્રમાણે પણ્ણ બાબા થયા હતા પરંતુ એવું બન્યું કે તેઓ ડુનીયનમાં ત્રણ વર્ષની મુદત ગાળીને પોતાનું ડોમીસાઇલ પાછું મેળવતા હતા તે દરમ્યાનમાં તેઓના છોકરાંઓની વય ૨૬ વર્ષની થઇ ગઇ અને તેથી તેઓને ડુનીયનમાં દાખલ થવાનો હક રહેવાને માટે જરૂરી રહ્યો. આ પ્રમાણે જેઓએ લાંબી મુદતની ગેરહાજરીને લીધે પોતાનું ડોમીસાઇલ ગુમાવી દીધેલું હતું તેઓને ત્રણ વર્ષની મુદતમાં

વાસ્તે મેજરી સેવાની જે તક આપવામાં આવી હતી તેથી ટ્રાન્સવૉલના ધરાવનારને તેનો લાભ મળ્યો હતો અને પોતાના છોકરાઓનો હક્ક મેળવવા માટે આવો મોકો હતા. બાકી કાયદા કહેતા છે તે કંઈ રાહતું નથી. બધા તેની ફરિયાદ પડેલી હોય ત્યાં પ્રધાન રાહત આપશે તેમ લિ. જણાવે છે.

(૨) ટ્રાંસવાલના કેટલાક દંપતીઓ જેવા કે જે બંનેમાં બન્ને માં ગેરકાયદે દાખલ થયા હતા અને જ્યારથી માફીપત્રો નહિતર મેળવ્યા. કેટલાકે તો ગેરજાણતાની સાબેતા દિવેદોષના કારણે નહિતર લીધાં અને કેટલાકે પોતાના રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટની ઉપર આધાર રાખીને નહિતરો લીધાં જેમાંથી પોતાના રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ ઉપર આધાર રાખીને નાદર લીધેલા તમામનું ઘણે ખરાબ થયું જણાયું

વળી જેમના કેસોનો ઇતિહાસ આપ છે તેમાંનાનાં પણ ઘરસંસારો ગયા છે અને જેઓ પુનીતમાં જન્મેલા હતા અથવા સગીર હતા તે બધાને મુનીપલ માં લાવવામાં આવ્યા હતા તેમાંના માફીપત્રો. કંઈ કરવાનું જાણ તેમ કરીને તેના મેળવ્યા પહેલા છોકરાઓને પોતાની સાથે અને છોકરાઓને દાખલ કરવાના બંધમાં સગીરના બોરણપર મુકવાનું પ્રધાન કિસ્સામાં :-

પારિગ્રાફ ૭ (૧)

૧૯૧૪ના રમઝાનઅલી કરવામાં તે કરારની પહેલાં ગેરકાયદે દાખલ થયેલા હોદ્દીઓની સામે પણ પગલાં નહિ લેવાય એવી પાકી ખાતરી હતી અને તેઓના મનને પ્રધાન મળતા થઈ હતા નથી. પરંતુ આ તો તેઓપર સમજી શકે છે કે તે કરાર મુજબ તેમાંએ ખરાબેલા ટ્રાંસવાલ રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટથી. તેઓનું રક્ષણ થયું હોવાનું સમજીને પણ હોદ્દીઓએ ૧૯૨૮ના માફીના મારે અરજ નહિ કરવાનો ઠરાવ કરેલો હતો. આ પરથી જે હોદ્દીઓ રમઝાનઅલી કરાર થવાની તારીખ પહેલાં, એટલે કે તા. ૩૦. જુન ૧૯૧૪ પહેલાં ટ્રાંસવાલમાં ગેરકાયદે દાખલ થયેલા હોય અને ટ્રાંસવાલના રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ ખરાબ કે હોય તેઓને પુનીપલ માં પોતાનું રહેઠાણ કાયદેસર કરવાની જરૂર નક આપવાને પોતે તૈયાર છે.

તેવા હોદ્દીઓએ નાગીન માટે અરજીઓ પ્રીટોરીયા કમીશનર ઈન મેજીસ્ટ્રેશન ઓન્ડ એસીયાટીક એફેરર્સને તા. ૩૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ની પહેલાં કરવા અને તેવા હોદ્દીઓને ૧૯૨૮ની માફીનો લાભ. મુજબ જેઓ માફી મેળવા હતા નોટીસ સાથે માફીપત્ર આપવામાં આવશે.

પારિગ્રાફ ૭ (૨)

પારિગ્રાફ ૬ નો પ્રધાને આપેલો જવાબ જુઓ.

પારિગ્રાફ ૭ (૩)

પારિગ્રાફ ૬ નો પ્રધાને આપેલો જવાબ જુઓ.

પારિગ્રાફ ૮ (૧)

પોતાના ધામે ડોમીસાઇલ કરી મેળવ્યું ન પહેલાં ૩૦ વરસ થઈ ગયેલા હોવાના કારણે દાખલ નહિ થઈ શકેલા છોકરાઓને દાખલ કરવાના સંબંધમાં કાયદેસર સ્થિતિને ત્રિશે અને ગેરસમજણ થવાના વાજબી કારણો હોવાનું જણાતાં તેવા કેસોને ત્રિશે હિલચોજણા પગલાં લેવાને પ્રધાન તૈયાર છે પરંતુ પહેલું સ્પષ્ટ ધ્યાનમાં રાખવું કે પ્રત્યેક કેસનો અલાહદા તેના ગુણદોષ ઉપરજ વિચાર કરવામાં આવશે.

પારિગ્રાફ ૮ (૨)

પારિગ્રાફ ૭ (૨) ના આપેલા જવાબ કરતાં પ્રધાન આમાં

મુલક પ્રધાનનો જવાબ

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે મુકેલી પ્રધાનને કરેલી રજુઆતોનો મલકી પ્રધાને નીચે પ્રમાણે જવાબ આપ્યો છે :-

પારિગ્રાફ ૫

માફી પામેલા સ્ત્રીઓના સંતાનો સ્ત્રી અને સગીર બાળકોને દાખલ કરવાની રજુઆત પ્રધાન સ્વીકારી શકતા નથી. પરંતુ મી. ફ્રેમેનના સમજવા મુજબ કોંગ્રેસ એ સિવાય બીજી રજુઆતો કરવાને આ બાબતપર વધુ વિચાર કરવા મુક્યું છે અને તેથી બીજી કંઈ પણ રજુઆતોને પોતે પુરતું ધ્યાન દેવાને રાજી થશે

પારગ્રાફ ૬

માફી પામેલાઓના મોટા ભાગના છોકરાઓ જેઓ પુનીપલમાં જન્મેલા હતા અથવા સગીર હતા તે બધાને મુનીપલ માં લાવવામાં આવ્યા હતા તેમાંના માફીપત્રો. વધુ કરવાનું બાકી રહેતા કરીને તેવા મોટા ભાગના છોકરાઓને પોતાની સાથે અને છોકરાઓને દાખલ કરવાના બંધમાં સગીરના બોરણપર મુકવાનું પ્રધાન કિસ્સામાં :-

પારિગ્રાફ ૭ (૧)

૧૯૧૪ના રમઝાનઅલી કરવામાં તે કરારની પહેલાં ગેરકાયદે દાખલ થયેલા હોદ્દીઓની સામે પણ પગલાં નહિ લેવાય એવી પાકી ખાતરી હતી અને તેઓના મનને પ્રધાન મળતા થઈ હતા નથી. પરંતુ આ તો તેઓપર સમજી શકે છે કે તે કરાર મુજબ તેમાંએ ખરાબેલા ટ્રાંસવાલ રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટથી. તેઓનું રક્ષણ થયું હોવાનું સમજીને પણ હોદ્દીઓએ ૧૯૨૮ના માફીના મારે અરજ નહિ કરવાનો ઠરાવ કરેલો હતો. આ પરથી જે હોદ્દીઓ રમઝાનઅલી કરાર થવાની તારીખ પહેલાં, એટલે કે તા. ૩૦. જુન ૧૯૧૪ પહેલાં ટ્રાંસવાલમાં ગેરકાયદે દાખલ થયેલા હોય અને ટ્રાંસવાલના રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ ખરાબ કે હોય તેઓને પુનીપલ માં પોતાનું રહેઠાણ કાયદેસર કરવાની જરૂર નક આપવાને પોતે તૈયાર છે.

તેવા હોદ્દીઓએ નાગીન માટે અરજીઓ પ્રીટોરીયા કમીશનર ઈન મેજીસ્ટ્રેશન ઓન્ડ એસીયાટીક એફેરર્સને તા. ૩૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ની પહેલાં કરવા અને તેવા હોદ્દીઓને ૧૯૨૮ની માફીનો લાભ. મુજબ જેઓ માફી મેળવા હતા નોટીસ સાથે માફીપત્ર આપવામાં આવશે.

પારિગ્રાફ ૭ (૨)

પારિગ્રાફ ૬ નો પ્રધાને આપેલો જવાબ જુઓ.

પારિગ્રાફ ૭ (૩)

પારિગ્રાફ ૬ નો પ્રધાને આપેલો જવાબ જુઓ.

પારિગ્રાફ ૮ (૧)

પોતાના ધામે ડોમીસાઇલ કરી મેળવ્યું ન પહેલાં ૩૦ વરસ થઈ ગયેલા હોવાના કારણે દાખલ નહિ થઈ શકેલા છોકરાઓને દાખલ કરવાના સંબંધમાં કાયદેસર સ્થિતિને ત્રિશે અને ગેરસમજણ થવાના વાજબી કારણો હોવાનું જણાતાં તેવા કેસોને ત્રિશે હિલચોજણા પગલાં લેવાને પ્રધાન તૈયાર છે પરંતુ પહેલું સ્પષ્ટ ધ્યાનમાં રાખવું કે પ્રત્યેક કેસનો અલાહદા તેના ગુણદોષ ઉપરજ વિચાર કરવામાં આવશે.

પારિગ્રાફ ૮ (૨)

પારિગ્રાફ ૭ (૨) ના આપેલા જવાબ કરતાં પ્રધાન આમાં

Gujarat Vidyapith Digitized by eGangotri

જવા પ્રસ્તુત નથી.

પારિગ્રાફ ૮ (૩)

ઘણી વખત એમાંથી જે કાંઈ હોય તે, ડોમીસાઇલ મેળવવાનો હોય તે મુદત દરમીયાન પોતાના કબી અને બાળકોને ટેમ્પરરી પરમીટપર દાખલ કરવાની વિનંતિ પ્રધાને સ્વિકારેલી છે પરંતુ જે છોકરાંઓનો વય બાબે ડોમીસાઇલ મેળવ્યા પહેલાં ૧૬ વરસની થઇ ગઇ હશે તેઓને આ ગોટવણથી દાખલ કરવામાં આવશે નહિ.

પારિગ્રાફ ૮ (૪)

યુનીયનમાં જન્મેલાં બાળકને જન્મનો હક આપવાને હાલના કાયદાની દૃષ્ટે મા અને બાપ બન્ને ડોમીસાઇલ થએલા હોવાની જરૂર રહેતી હોવાથી વિલક્ષણતાઓ ઉપસ્થિત થાય છે એ પ્રધાન સમજી શકે છે પરંતુ એ બાબતમાં કાયદો ફેરવવાની પોતે બહુમત્વ કરવાને તયાર નથી. તેમ છતાં હાડમારી પડતી હોય તેવા કેસમાં પણ કેસને તેઓ ઇન્સપેક્ટરથી ધ્યાન દેવા તયાર છે અને તેવા કેસના સંજોગો ક્યા માલુમ પડશે કે ડોમીસાઇલ મેળવવામાં પડેલું વિલ લાભના વજનના ગણ્યાનો અંદરા નહિ કરી શકે તેવા સંજોગોમાં પડેલું ગણું.

પારિગ્રાફ ૮ (૫)

૧૯૨૫ની ઓક્ટોબરની ૩જી મેજરબાની રૂએ અપેલાં પરવાનાથી રહ્યાએલા દેવા છતાં રેજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફીકેટ નથી મેળવી શકતા અને તે કારણથી વેપારના પરવાના નથી મેળવી શકતા તેવા દાદીઓના સંબંધમાં વિશે કોંગ્રેસે ઘણુ વીચારો પુરી પાડવાનું કબુલેલું છે તેની પ્રધાન રાજ. જેથી એ વીચારો મળતાં તેવા દાદીઓને કેવી રાહત આપી શકાશે કે નહિ તેનો પોતે વિચાર કરશે.

પારિગ્રાફ ૮ (૬)

D. I. 9 ફોર્મ ભરવાના સંબંધમાં વિસ્તૃત તપાસો ચાલતી હોવાથી તેની તપાસો પુરી થતા પહેલાં બાળકની વય ૧૬ વરસની થઇ ગઇ હોય અને થએલી તપાસપરથી બાળકને દાખલ થવાનો હક હતો એવું જણાય તેવા કેસોમાં નીચેની રૂએ બાળકને દાખલ થવા દેવાનું પ્રધાને સ્વિકારેલું છે:

(અ) બાળકની ૧૬ વરસ પુરાની ઓળખમાં બોળ્યા બાદ માસ પહેલાં અરજી થએલી હશે; અને (બ) ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી ભરાયેલું D. I. 9 ફોર્મ આપવા માં આવ્યા બાદ ૬ માસની અંદર યુનીયનમાં દાખલ કરવામાં આવશે.

પ્રધાન કોંગ્રેસને સ્પષ્ટ જણાવી દેવા ઇચ્છે છે કે આ બાબતમાં પ્રધાનનો ચુકાદો સામાન્ય નીયમ તરીકે લાગુ નહિ પડે પણ બનાવ તરીકેજ લાગુ પાડવામાં આવશે અને પ્રત્યેક કેસનો જણાવેલા ધોરણે વ્યક્તિગત ગુણદોષપરજ વિચાર કરવામાં આવશે.

પારિગ્રાફ ૮ (૭)

૧૯૨૩ના ઇમીગ્રન્ટસ રેગ્યુલેશન એકટ નીચેના ધારાઓની રૂએ ઇમીગ્રેશન ઓફીસરોને અસાધારણ કેસોમાં ડીપોઝીટ લીધા વિના સ્ક્રીનીંગ પરમીટો આપવાની મુનસફી અપાઇ છે પ્રધાને ઇમીગ્રેશન ઓફીસરોને આ મુનસફીનો ઉપયોગ ભવિષ્યમાં વધારે છુટથી કરવાની સત્તા આપેલી છે, પરંતુ કોંગ્રેસને સ્પષ્ટ જણાવી દેવા ઇચ્છે છે કે જે કેસ પણ દાદીને ડીપોઝીટ વગર સ્ક્રીનીંગ પરમીટ અપાયેથી હોય તે તેવી પરમીટની મુદત પુરી થતાં તે હકદાર પરમીટ આપનાર અમલદારને સ્વાધીન કરતાં મુકાશે તે દાદીને ભવિષ્યમાં ડીપોઝીટ વગર તેવી પરમીટ મેળવવાનો લાભ આપવામાં આવશે નહિ.

પારિગ્રાફ ૮ (૮)

બીજાઓના સંબંધમાં D. I. 9 ફોર્મ ભરવાની વિધિમાં કરવામાં આવેલી ફરિયાદો દુર થાય તે પ્રમાણે બદલા કરવામાં આવશે.

પારિગ્રાફ ૮ (૯)

યુનીયનમાં દાખલ થતા દાદી ઉમેદવારોની ડોમાટીપુર્દગી થતી તપાસ એક અખતરા તરીકે રેસાનોમારથોયા ડોમાટીપુર્દ જતાં ટ્રેનના ડબાની અંદરજ કરવામાં આવશે. આ અખતરાનું પરિણામ સંભાળીયું જોવામાં આવશે અને જો આ ગોઠવણથી તપાસનું કામ સંતોષકારક રીતે ચાલતું જણાશે તો હાલનો દાદી વિવાહીઓને ડોમાટીપુર્દ માં ઉતારીને તપાસને માટે ઇમીગ્રેશન ઓફીસમાં લઇ જવાના નીયમ દુર કરી દેવામાં આવશે.

જોહાનીસબર્ગમાં સ્વામી આનંદ

તેમના મનનીય ભાષણો

(અમારા ખાસ પત્રો તરફથી)

સ્વામી આનંદજી જોહાનીસબર્ગમાં બારે સુંદર પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છે. ગયા રવીવારના રોજ તેમણે પાટીદાર હોલ માં 'વેદાંત ધર્મ' ઉપર મનનીય ભાષણ આપ્યું હતું. તેમણે જીવ, ઇશ્વર, આત્મા, સત્ ચિત્ આનંદ; મન, બુદ્ધિ, અહંકાર, માયા વિગેરે શબ્દોની વ્યાખ્યા કરી હતી અને શ્રોતાને વેદાંતની મદદથી સમજાવી હતી. મી. જોશીએ સ્વામીજીના હીંદી ભાષણનો સાર ગુજરાતીમા આપ્યો હતો. શ્રોતામા કેટલાક પ્રશ્નો પુછાયા હતા અને તેના સંતોષકારક સાથે વિદ્વતાપુર્ણ જવાબો સ્વામીજીએ વાળ્યા હતા. સ્વામીજીનો આભાર માનવા બાદ સભા સવા સાત વાગે બર્ખાસ્ત થઇ હતી.

પ્રભુ સભાની સમાપ્તિ સાથે એક બારે ઝરમરવાનો શરૂ થઇ ગયો. સભા ઇમીગ્રન્ટ કાર્ડ બે બાજુઓ સામસામા બેઠા હતા. જો તેઓ હોલ બહાર મળ્યા હોત તો ભીજી જોડાયા વગર મુકાણજ ચાલી. સ્વામીજીનું ચિત્તપર આ દેખાવ અસર કરે એ સ્વાભાવિક છે. દાદીઓની ધર્મ સભામા સાંભળવા આવી તોફાન મચાવવાનું જે કાર્ય થયું તે દાદી કામ માટે લજ્જાસ્પદ છે. એવું ફરીવાર ન બનવું જોઇએ.

ગયા રોજગારના રોજ સ્વામીજીએ ઇન્ડોનેશીયન કાર્ડિનીલ સમક્ષ 'પુર્વની દાદીએ પશ્ચિમનો સુધારો' એ વિષયપર અભ્યાસપુર્ણ ભાષણ આપ્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે એશીયા દરેક સંસ્કૃતિ, ધર્મ, તત્વજ્ઞાન, પ્રજા અને વિજ્ઞાનની જન્મ-ભુમી છે. દાદીના ગાને જગતપર અસર કરી છે. પુર્વ અંતરાત્માના વિકાસને પ્રાધાન્ય આપે છે. જ્યારે પશ્ચિમ દ્રષ્યદ્રિક વસ્તુઓને પ્રાધાન્ય આપે છે. દ્રષ્યદ્રિક વસ્તુઓપર લક્ષ આપવાથી પશ્ચિમમાં સાહસ, પશ્ચિમ માત્ર રાજકીય નીતીનોજ સંબંધ તેની સાથે રાખે છે. તેથી તે સકારમ્ય રીતે સમાનતા અને આઝાદી માટે લડે છે. પુર્વ દરેક વસ્તુઓની કીમત આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટિએ આંકે છે, જ્યારે પશ્ચિમ જડવાદની નજરે તેને અવલોકે છે. પશ્ચિમમાં સરકારી માલમીલ્કતને પ્રતિષ્ઠા અપાય છે. પુર્વમાં ત્યાગીઓની પૂજા થાય છે. પુર્વ લાભ અને ભક્તિમાં માને છે, પશ્ચિમમાં ધર્મનું સ્થાન ગૌણ છે. પ્રમુખશ્રી ને રેવ. રેનોલ્ડ ચેન્સ હતા. તેમણે વકતાનો આભાર માન્યો હતો અને સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ગીતા મનન

(લેખક—હિંમતલાલ જીવનલાલ મહેતાબાબા).

અધ્યાય ૯ મો ચાલુ

(૮) શ્લોક ૧૧ થી ૧૯

"અર્જુન! બાબાઓ અનેક પ્રકારની સાધનસામગ્રીઓ તથા હોમવાના દ્રવ્યો ભેગાં કરી, મંડપો વેદીઓ વગેરે રચી, મંત્રો ભણી, વિધિઓ સંભાળી, અગ્નિ પ્રકટાવી દેવોની સ્થાપના કરી, અને સંકલ્પો ઊચારી યજ્ઞો કરે છે. પણ એ બધાં જુદાં જુદાં સાધનો, દ્રવ્યો, ક્રિયાઓ, મંત્રોચ્ચારો, દેવો, અગ્નિ વગેરેમાં ભિન્ન વસ્તુઓ નથી. પણ એક પરમાત્માજ એ સર્વ રૂપો તેમજ સૂક્ષ્મ ભૌતિક, વાચિક કે માનસિક, દ્રવ્યો અને ક્રિયો રૂપે છે. વિશ્વનો ઉત્પન્ન કરનાર અને પાલન કરનાર પિતા કહો, કે તેને ધારણ કરનાર અને પ્રસવનાર માતા કહો કે તેને ઘડનાર ધાતા કે અજ્ઞ કહો જે કહો તે એ એક પરમાત્માજ છે.

"પરંતપ! પવિત્ર ઓંકાર કહો કે વેદોનાં સૂક્તો અને મંત્રો કહો કે એ વેદોથી જે જણાવાનો વસ્તુ છે તે કહો, તે સર્વે એ પરમેશ્વરજ છે. તેમ પણ પરમેશ્વરરૂપ છે, ઓંકાર પણ ઓતપ્રોત રૂપ છે, અને વેદોથી જેને ઓળખવાનાં છે તે પણ એજ છે. સર્વેને ઉત્પન્ન પ્રલયનું સ્થાન, સર્વેનું ધારણ પોષણ કરનાર, સર્વેનો સાક્ષી સર્વેનું નિવાસસ્થાન, આશ્રયસ્થાન, સર્વેનો હિતૈષી, સર્વેની ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને પ્રલયનું કારણ, નિધાન અને બીજ એજ અવ્યય આત્મા છે.

"ધનંજય! પરમાત્માજ સૂર્ય અને અગ્નિ દ્વારા તપે છે ગુપ્તપણે છે અને વર્ષે છે. પ્રાણીઓનો અમર આત્મા પણ એજ છે અને મૃત્યુમાં તથા પ્રાણીઓના જન્મમાંથીયે પરમેશ્વરને બાદ્ય થતો નથી, પણ મૃત્યુ રૂપેયે એનો જોજ છે. અવિનાશી-સત્ય રૂપ પણ એજ છે અને નાશવંત-અસત્ રૂપ પણ એજ છે. ૧૬-૧૯

(૯) શ્લોક ૨૦ થી ૨૧

"કુન્તીનંદન! સત્ય આ પ્રકારનું તેવા છતાં ત્રણ વેદને ભણેલા બ્રાહ્મણો પણ જે પરમાત્માને સમજતા નથી; પણ સોમરસ પીને, જુદા જુદા યાગોનાં જુદાં જુદાં પ્રાયશ્ચિત્તો કરીને, અટપટા વિધિઓવાળા વિવિધ યજ્ઞો કરી છેવટે સ્વર્ગપ્રાપ્તિનીજ કામના રાખે છે. યાગોનાં અને સુવચ્ચનો દ્વારા આપી ઇષ્ટાપૂર્ત કર્મો કરી, પુણ્ય પુણ્યમ ભેગું કરી એટલીજ ઇચ્છા કરે છે કે એ બધાંને પરિણામે મરણ પછી અમને સ્વર્ગલોકની પ્રાપ્તિ થાય અને ત્યા લાંબો કાળ સુધી દેવોના ભોગો ભોગવવાના મળે.

"ધનંજય! કોઇ કારીગરે એક વાર મહેનત કરી પૈસો કમાવો કરી રાખ્યો હોય અને પછી મહેનત કરવાનું બધા તેમાં તમેરેવ કરવાનું છોડી દઈ એને સુખચેનમાં મરચવા માટે અને પછી વધારામ મળ્યા આવ માટેજ બેસે તે તેવો કારીગર જાણને રહે, તેમ આ પુણ્યનો સંગ્રહ કરવાની પાછળ પડેલા લોકો પોતાની કામનાથી નિર્માણ કરેલાં વિશાળ સ્વર્ગલોકને પુણ્ય ખપી જાય ત્યાં સુધી ભોગવે છે અને પછી પાછા મૃત્યુલોકમાં આવીને પડે છે. આમ ધનુર્ધર! વેદોના કેવળ કર્મકાંડને અનુસરવાવાળા પોતાની વાસનાઓના ગુલામ બની મૃત્યુ અને સ્વર્ગની વચ્ચે આવજા કર્યા કરે છે. ૨૦-૨૧

(૧૦) શ્લોક ૨૨

"પણ મહાબાહો! જે જ્ઞાની અનન્યભક્તો છે જે પરમાત્મા સિવાય બીજા કોઇ દેવને જોડાય સમજતા નથી, અને તેથી તેના સિવાય કોઇને ભજતા નથી જેઓ નિત્ય પરમેશ્વરમાંજ પોતાની હસ્તિને દરશે છે, તેઓ યોગક્ષેમ વિષે જેવા ઉદાસીન છે કે તેની ચિંતા કદિ કરતાજ નથી. પણ પરિસ્થિતિ અનુસાર જે અને તેથી સંતોષ પામનારા છે. ધનંજય! તેઓ વધારે ધનિકતા નથી, અધર્મનું ધનિકતા નથી અને અધર્મીઓએ કરું ધનિકતા નથી; તેથી તેઓની જે આવશ્યકતાઓ છે, તે સર્વોન્તર્યામી પરમાત્માજ પુરી પાડે છે. એને શું જોઇશે તેની ચિંતા બીજા મનુષ્યો કરે છે એટલુંજ નહીં, પણ આ મુઠ અને જડ જેવી જણાતી પ્રકૃતિ પણ બધે એને માટે ચિંતા કરતી હોય તેમ તેની સેવામાં હાજર થાય છે અને એની જરૂરિયાતો પુરી પાડે છે."૨૨

(૧૧) શ્લોક ૨૩ થી ૨૫

"પણ મહાબાહો! કામનિકને આવી શ્રદ્ધા આવી હોતી નથી. તેઓ તો જુદા જુદા કામનાઓ માટે જુદા જુદા દેવો નિર્માણ કરી, શ્રદ્ધાથી તેમની ભાવિત કરે છે અને તે તે કામનાઓની તૃપ્તિ માટે યાચના કરે છે. તેઓ એકને કહે છે વિદ્યા આપ બીજાને કહે છે ધન આપ; બીજાની સંતતિ માટે આરાધના કરે છે; કોઇને રાજ્ય માટે બલિ ચડાવે છે; અને બાકીનાને રોમનિકારણાર્થે તૃપ્તિ કરવા મથે છે.

"અર્જુન! એ કે આમ તેઓ જુદા જુદા દેવોને ભજે છે, છતાં તેઓ પરમાત્મા સિવાય બીજા કોઇનેજ ભજતા નથી; કારણ, એ તેના સિવાય બીજો કોઇ શક્તિઓનો સ્વામી છેજ નહીં તો તેની કેવી રીતે આરાધના કરી શકે! પરંતપ! મનુષ્ય જીંદગીમાં નહાય, જમતામાં નહાય કે સરસ્વતી માં નહાય, પણ એ ત્રણેમાં એક જગાજ હોય, તો તેઓ જળ સિવાય બીજા કામા નહાય છે, વાહ! અજબ, તેઓ મુગટ પહેરે, કુંડળ પહેરે કે કહું પહેરે એ તેમાં સોના સિવાય બીજી કોઇ ધાતુજ ન હોય તો તેઓ સોના સિવાય બીજું શું પહેરે છે, વાહ! આ પ્રમાણે મનુષ્યો ઇંદને પુજે, વરૂણને પુજે, કે અગ્નિને પુજે, પણ તેઓ પરમાત્મા સિવાય બીજા કોઇને પુજ્ય ગણતા નથી; કારણ, તેજ એક સર્વ યજ્ઞો દ્વારા પુજનારો અને સર્વે યજ્ઞોના ફળોનો આપનાર સ્વામી છે."૨૩-૨૪

"પણ, પ્રજ્ઞાવાન ભારત! જેમ સ્વપ્નમાં કરુને રાજા મારવા જનાર માણસ પોતાના પલંગજ બાદશા સાથે અથાગ યુદ્ધ કરે છે; અથવા, જેમ રત્નની પરીક્ષા ન કરી શકનાર કોઇ માણસ પોતાને મળેલા મુલ્યવાન રત્નને નજીવી કિંમતે વેચી દે, તેમ આ અનેક દેવોની આરાધના કરનાર સકામ

બહેનો પરમાત્માને તન્મયી ભક્તિ ન કરી શકે તેનેજ બીજાં બાનનું રૂપ ધરી પ્રભુ દર્શન નથી.

"સત્યસાગરી" સાપ્તસંકલ્પ આત્મા જ્યારે કાયાના તંબૂ અહિ અપે છે ત્યારે ઈશ્વરપાસકો દેવોના વિમુક્તોના ઉપાસકો પ્રેતના ભૂતોના ઉપાસકો ભૂતોના પદને પામે છે અને પરમ ભક્તો પરમાત્માના પદને પામે છે. ૬૫

(અપૂર્ણ)

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

—જલાલપુર તાલુકાના જલાલીના ફાર્મરનો ૬ દરબારી સહુ કોઈએ ઘોડા વખત ઉપર નોટીસબાજી માટે પકડાયા હતા તેમના મુકદમો નાડી મેજીસ્ટ્રેટ બી વર્ષની સજા ૧૬ અને રૂા. ૨૦૦ દંડ અગર ૬ માસ પણ કરી સજા કરી છે.

—સચિવાલય બંગને અંગે પકડાયેલા અગર ગિરફા પામેલા સત્યાગ્રહીઓના સંદિગ્ધાઓ અગર નિવેદનો નાંધ કરવાના ગવર્નર મુનશાર્ટસીસના હરમાનનો અનાદર કરવાના આરોપસર મુંબઈના વધા મજીસ્ટ્રેટ મેજીસ્ટ્રેટ "બોમ્બે ક્રોનીકલ" ના મુદ્રક તથા પ્રકાશક શ્રી. ગર્દને નવ માસની સખ્ત કેદની સજા કરી છે.

—પંડિત જવાહરલાલે કોમીવાદ સામે કોમીવાદીઓને એનાથી આપેલા એક નિવેદન જાહેર પાડીને જણાવ્યું છે કે આજનો કોમીવાદ એ બીજું કંઈ નહિ પણ સ્વાર્થી અને સામ્રાજ્યવાદ પ્રતાપીવાનનું સ્વરૂપ છે અને તેથી આપણે આ કોમીવાદી નેતાઓને રાજપ્રકરણથી અને આર્થિક બાબતોમાં પ્રજાપાતી નિકાળીએ છીએ. કોમીવાદ ના ત્રીજા પક્ષ મોજેલા દુકડા મેળવવા માટેની દોડધામ છે. આ નેતા મારફેતસરો આ કોમીવાદ દાખે આપણે મદદ મેળ બંધકર્તા, અને કોઈ પણ સ્થાનમાં તેને અમલ મળવો ન બંધાઓ, પરદેશી વસ્ત્રો અને આ ધોંધી કોમીવાદીઓના ચિત્ર વર્ગના સ્થાપિત હકોના પ્રતિનિધિઓ છે. તેમને વ્યવસાયુદ્ધાપના દુઃખનો નહિ પણ સ્વહિત સાચવવાનો પડી છે. તેઓ કાલના આર્થિક અને રાજકારણથી બંધારણમાં કોઈ આવશ્યક ફલટો મંજુર્તા નથી અને તેથી તેમનો હાથે દેશ સમક્ષ પોતા સાચા આર્થિક પ્રશ્નોનો નિકાલ લાવો અશક્ય છે. આ કોમીવાદીઓ સ્થાપિત માટે પરદેશી અમલ વાસ્તુ રહે એમ ઇચ્છે છે. રાજપ્રકરણથી પુગ તે પ્રધારનો પ્રધાર થઈ ગયો છે. આજે આપણે રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય બાબતોમા જ્યારે રહેલા આર્થિક પુગમા ઝુકાવ્યું છીએ, કોમીવાદીઓ ઇચ્છે કે ન ઇચ્છે તો પણ ખુબ અને બેકાર દીનના પ્રશ્નોનો તેમને સામનો કરવો પડશે અને તેઓ જો મોટા વ્યવાણ આપી શકશે નહિ તો બાકીના પ્રશ્નોમાં તેમનું સ્થાન રહેશે નહિ.

—આપણા દરમાં બોમ્બેમાં ૨૦ લાખ માણસો વસેલા બોલાવે છે. આ પૈકી માત્ર દસ હજાર બોલતા પારસીનાવ કમાન્ડ છે.

—અમદાવાદ ગુજરાત કોલેજના વિદ્યાર્થીનીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે ક્રિકેટમેચ રમાતી. વિદ્યાર્થીનીઓએ સામા-પક્ષને ૪૭ રનના બોગે આપાવ કરાવ્યો છે. વિદ્યાર્થીઓ બીજીંગ કરવા બોલીંગ કરવા ચાલ્યા ગયા.

—શેઠ શ્રી. વ્રજલાલભાઇ અમદાવાદના પુત્ર શ્રી કલ્યાણભાઇને દાંડી પકડવા ઉપર, બોલાનો ફટકો વાગ્યો હોવા ગંભીર રીતમાં રાખ્યો હતો, જેથી તે ગેરહાજર રહી શકયા, એવું જણાવીને રૂા. ૫,૦૦૦નો દાવો અદાલતની કોર્ટમાં માંડયો છે.

—બોરડોજર માસમાં મદ્રાસ બાજુ ભારે વરસાદ થયો. તે વખતે એક સ્ટ્રકના ઓકરો મકાનમાં તપાસ કરતાં દરજીએ ન્યુનાસીપાલીટી ઉપર રૂા. ૧૦,૦૦૦ની નુકસાનીનો દાવો માંડયો હતો. નુકસાન બદલ રૂા. ૧૭,૦૦૦ દરજીને મળ્યા છે.

—શ્રી. હોમાનજીએ પોતે સહકાર કરવા આતુર કે જેમ જાન્યુઆરી ૧૯૨૮ના સાલથી સરદારે પેન્શન સરકાર પાસે માગ્યું હતું: પણ તે રકમ ૧૯૩૦ની સાલથી મળવા માંડી છે.

મીડલસમ-લાયટનબર્ગ વચ્ચે ક્રિકેટમેચ

(અમનાર: રીપોર્ટર)

તા. ૧૦-૨-૩૪ ને રાજ રવીના મીડલસમ અને લાયટન-બાર્ગ વચ્ચે ઓલઆરાના માકિડબર ક્રિકેટમેચ રમાઇ હતી. ઇસ્ટર્ન ટ્રાંસવાલના બાજુ બાજુના શહેરના બધા ક્રીકેટના શોખીનોમા મેચ જોવા આવેલા માલમ પડતા હતા. બાજુર ટ્રાંસવાલ મુકામે મીડલસમના કપ્તાન શ્રી. મનોહરલાલ ભુખા અને લાયટન-બર્ગના કપ્તાન શ્રી. જેકી ટોસ જિત્યા બાદ પ્રથમ પસંદ હતા. ટોસ લાયટનબર્ગની તરફેણમાં પડતા શ્રી દાવ લેવા મેદાને પડયા પરંતુ મીડલસમના ફાસ્ટ બોલર શ્રી. મધુ ચાલાની કાતીલ બોલીંગ આગળ ટકી ન શકવાથી દાવ ૩૯ રને આવ્યો હતો. બરાબર ૧૧-૪૦ના સુમારે મીડલસમે દાવ લેવા બદલ પહેલી પસંદગીને સંભાળપુર્વક ચોસલાં રહેવા ૬૬ રન સામી પુગાવ્યો હતો. મીડલસમે મારફે શ્રી. ગુલામ હુસેન બાબાએ ૪૪ રન અને છાપ્યુ ત્રાલાએ ૨૧ નો સારો ફાળો આપ્યો હતો. મીડલસમે ફિલ્ડીંગ કરતાં મારફે ૯ વિકેટ ગુમાવ્યા હતા. લાયટનબર્ગે બીજો દાવ લેવા બદલા ૪૪ રનમાં ૬ વીકેટ ખોઇને દાવ ડીકલેર કર્યો હતો. આ વખતે પણ ફાસ્ટ બોલર શ્રી. મધુ ત્રાલા વિજયી નીવડયા હતા. આથી કરીને મીડલસમને ઇનીંગ્સ અને ૧૩ રન થી જીત મળી હતી. લાયટનબર્ગ તરફથી કપ્તાને અને શ્રી. બારમેડ આફ્રીકીએ બેટ પ્રાંગમાં ઓદીંગ કરવામાં શ્રી. દેખાવ આપ્યો હતો. બેસ્ટ ટીમ માટે ચોલ્ડ કરવામા આવ્યા બાદ પહેલના મુકામે મીડલસમ ટીમ વિજેતા કરવામાં આવી હતી. સાંજના ૬ વાગે શ્રી. બારમેડ આફ્રીકન પ્રમુખપણા હેઠળ સભા રાખવામાં આવી હતી સભામાં શ્રી. એમ. આર. પટેલે ટ્રાંસવાલ ક્રીકેટીંગ લીગની સ્થાપના કરનારી દરખાસ્ત રજુ કરી હતી. જે દરેકેદર પસ કરવામાં આવી હતી. સાથે સાથ શ્રી. પી. પી. એ લોકપ્રીયતા - મીડલસમે ટીમ વિજેતા બોલાવી આ મેચ જીતી પહેલા. ગોલ્ડમેડલ્સ્ટીપના વખાણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે પહેલ ... રમોટરમિ આપણા વર્ગમાં નાના મોટા સ્કેલ્સ ટ્રાંસવાલમાં ક્રીકેટને પ્રોત્સાહન મળે એટલુજ નહિ પરંતુ રમોટરમાં પણ પ્રગતિ થાય.

વધુમાં મી. પટેલનો નખીયત નાદુરસ્ત હોવા છતાં બેવ ટીમ માટે અને મહેમાનો માટે ઉઠાવેલી તસ્દી માટે ટૂંકાં શબ્દોમાં આભાર દર્શાવ્યો હતો. બાદ સભા વિસર્જન થયા અગાઉ સ્પોર્ટીંગ સીગલના યુ ના પ્રમુખશ્રીએ કાર્યકર્તાઓ તરીકે ચેરમેન શ્રી. આઇ. જે. જુમા, વાઇસ ચેરમેન મી. અહમદ આકુજી, સેક્રેટરી મી. એમ આઇ. પટેલ અને મી. મકવાણા ખાનાની નિમણૂક થઇ હતી. આશા છે કે ઉપરના કાર્યકર્તાઓ સ્પોર્ટીંગ સીગલને પ્રગતિમાન બનાવવા તન તોડ મહેનત કરી સ્પોર્ટીંગ સરકલમાં પોતાનું નામ અમર કરશે.

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફન્ડ

દક્ષિણવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનનો ફાળો

અગાઉનો સરવાળો પા. ૬૫-૧૬-૩

ખીમાભાઇ ડાહ્યા કરશા	૨	-	૦
વનમાળી ખીમાભાઇ	૧	૧	૦
દયાળભાઇ નારણજી	૪	૪	૦
નરશુભાઇ હરખા	૨	૨	૦
વલ્લભભાઇ ભુદરભાઇ	૨	૧૨	૬
બીજાભાઇ ડાહ્યાભાઇ	૧	૧	૦
કુંવરજી ભુદરભાઇ	૧	૧	૦
દલસુખભાઇ મગનભાઇ	૧	૧	૦
જગાભાઇ બી ગાંધાભાઇ	૧	૧	૦
ભુદરભાઇ જીવણજી	૧	૧	૦
કલ્યાણભાઇ નારણજી મહુદેવી	૧	૧	૦
કો. કુલ્યાણ એન્ડ કું.	૨	૨	૦
લખુભાઇ વલ્લભભાઇ	૨	૨	૦
રાજારામ કેવળજી	૧	૧	૦
મગનલાલ ડાહ્યાભાઇ		૫	૦
કુંવરજી ન ગાંધાભાઇ		૫	૦
રવાભાઇ ખાવાભાઇ		૫	૦
મહમદ અહમદ પોપટી (અત્ર ભાતીના એક સભ્યના)		૨	૬
ઇબ્રાહીમ કાસમજી (અત્ર ભાતીના સભ્યના)		૫	૦
નારણ કુલ્યાણ		૨	૬
રસીલ કરશા		૫	૬
કુલ્યાણભાઇ ભુદરભાઇ		૧૦	૬
ગોવનભાઇ ડાહ્યાભાઇ		૨	૬
મોરારભાઇ લખુભાઇ		૧	૦
ખીમાભાઇ ભુદરભાઇ		૧૦	૬
બીજાભાઇ પરશુભાઇ વિશ્રામી (અમેરીકાથી બજાવીને)			૬
દલુભાઇ દયાળજી			૬
મગનલાલ દલસુખભાઇ		૫	૬
ગોપાળ નાથ મોરારજી		૧	૬
મણીભાઇ રવાભાઇ		૧૫	૬
કેશવભાઇ વલ્લભજી		૧૫	૬
મુલાભાઇ લલ્લુભાઇ		૫	૦
ભગાભાઇ કુંવરજી		૫	૦
ડાહ્યાભાઇ લખુભાઇ		૫	૬
કલ્યાણભાઇ લાલાભાઇ		૫	૭
ડાહ્યાભાઇ ગોવીંદજી		૫	૭
મુળાભાઇ ગોવીંદજી		૫	૬
અમાગાળા વલ્લભજી		૧	૧
(અપૂર્ણ)	પા. ૭૫	૬૭	૧

સર્વોદય સનાતન વેદ ધર્મ સભા

ઉપરની સભા તરફથી પા. ૨૧ । ગાળો દુકાન મારફતે પહેલા ખાદુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર મોકલી આપવામાં આવ્યો છે. દાન આપનારાઓની નામાવળી નીચે પ્રમાણે છે:—

જંધુભાઇ ગમનદીન	૨	૨	૦
રણછોડજી ભુલાભાઇ	૨	૨	૦
બા.ભાઇ ગુલજ	૨	-	૦
ભગાભાઇ વલ્લભભાઇ	૧	૧	૦
મકનજી કુવરજી	૧	૧	૦
કુંવરજી રામજી	૧	૧	૦
મોરારભાઇ ભુલાભાઇ	૧	૧	૦
કરસનભાઇ ગોપાળ		૧૮	૩
ગોવીંદભાઇ દિકા		૫	૩
ગોવાંદભાઇ ગોપાળ		૧૦	૧
ખરશુભાઇ મીઠા	૧	૦	૦
ખુશાલભાઇ પ્રેમા		૫	૩
નાથાભાઇ મે ા		૧૦	૩
ઉકાભાઇ નાથા		૫	૩
ભાંજરામ ગોવીંદ		૧૦	૬
કુબ્બરામ ભા.		૧૦	૩
પરસોતમ જીવણ		૨	૬
પરાગજી ઠાકોર		૧૦	૬
રામનંદ		૫	૩
ભકત પ્રતાપસીંગ		૫	૩
દલુભાઇ દેસાઇ	૧	૧	૦
ભાણુ ભુખા એન્ડ કુંપની	૧	૧	૦
છગા છગ્ના		૫	૬
ગંગાભાઇ આસજી		૨	૬
હરી ગોપાળ		૫	૩
ભાંજરામ ધનજીરામ		૧૦	૩
દેવા ગોપાળ		૫	૩
સર્વોદય સનાતન વેદ ધર્મ સભા તરફથી	૧	૧૩	૩
	૫૪	પા. ૨૧	૦

કુલ રોકડા બાકીના ૬૬-૧૭-૬

—સેલુકવે (રોડેશીયા) થી શ્રી. ગોવીંદભાઇ ભેંગીભાઇ દેસાઇ સહકુટુંબ સ્વદેશ જવા ઉપડીને અમો તેમની તરફથી 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ને પા. ૧ ગ્રાહકવર્ગમાં આલ્યો છે જે સાભાર સ્વિકારવામાં આવે છે.

કરીપુર્વથી આફ્રિકા થી. નારણભાઇ મગનજી નાયક અને મી. ખા. કે. પટેલ તરફથી મીનો । સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

વિવિધ સમાચાર

ધી કેપ ટાઉન હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ—કેપટાઉનથી એક ખાનગી જણાવે છે કે: ક્લબની વાર્ષીક ઓફીસરોની ચુંટણી તારીખ ૧૬–૨–૧૯૨૪ ને દિવસે મળેલી મીટીંગમાં નીચે પ્રમાણે થઇ હતી:—ઝેરામભાઇ લક્ષ્મુ મેરજેન, ટી. સી. પીલ્લા વાઇસચેરમન, સી. મકન મીઆ અને આર. ડી. ચાંપાનેરીઆ જોઇટ સેક્રેટરીઓ, પરશુભાઇ પટેલ પેટ્રન, દેવજીભાઇ પરસોતમ કેપટન, એલ. સી પીલ્લા, નીજાભાઇ કપાળ મીઆ, છ. આર. સુરતવાળા, રણછોડ રામા, સી સી. પરસાણીઆ, બાબુ ઝેરામ, નરોતમ દુલભ, મીસ્ત્રી ડાહ્યા પટેલ, પરસોતમ મકન, બી. ડી. ચાવડા, બી આર. પટેલ, જુમાભાઇ પરાગ વાઇસ કેપટનો. ચુંટણી થયા બાદ નવા કાબેલ જનાર પ્રેસીડન્ટ પાસેથી અડી મીનીંગ અને માસીક ફી એક શીલીંગ લેવાનો ઠરાવ થયો હતો. વાર્ષીક ક્લબની ફુલ્લે આવક પાઉંડ ૩૧–૧૬–૩ થઇ હતી અને ખરચ ૨૧–૧૮–૧૦ ની થઇ હતી. ક્લબ પાસે સીલક ૯–૧૭–૫ છે

પી. ડ. આર્યન ક્રીકેટ ક્લબ ના પ્રમુખ રા. તુકારી દાસ ક. જણાવે છે કે બીજી ફેબ્રુઆરીના 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'માં અત્રેની આર્યન ક્રીકેટ ક્લબનો રીપોર્ટ પ્રગટ થયો હતો તેમાં ૬૨ રન પ્રમટ થયા હતા. જેથી ઘણી ગેરસમજુતી થવા પામી છે હકીકતમાં મુહનલેંગ ક્રીકેટ ક્લબ ચાર રન અને ૭ વીકેટથી હારી ગઈ હતી.

મુહનલેંગ હીંદુ મંડળ—ઉપરોક્ત મંડળની મીટંગ ક્રિન્ટ્સ રૉડ સ્થિત મોસામડીના મંત્રી લલુભાઇ દરિભાઇ તેમજ દરિભાઇ પ્રેમાભાઇ, ખંડુભાઇ ખુશાલ અને ઓસીયલ નોંધવાળા લખાભાઇ મીલ્લ મુહનલેંગની મુલાકાતે આવેલા હોઇ તેમનો સત્કાર કરવા બી. ડી. આર. પટેલના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી મંડળના પ્રમુખ શ્રી. એલ. ટી. ગજ્જર અને સેક્રેટરી જસાભા મોદ્રી અને કામના કારણે ગેરહાજર હતા. પ્રમુખે મહેમાનોને આવકાર આપનાર ભાષણ કરી મુલના ગુજરાથી તેમનો સત્કાર કર્યો હતો. લલુભાઇ તથા અન્ય મહેમાનોએ મંડળનો પટતા શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતો. અને દરિભાઇ પ્રેમાએ મંડળને પા ૧–૫–૦ લખાભાઇ મીલે શ્રી. ૧૦–૩ અને ખંડુભાઇ ખુશાલે શ્રી. ૧૦ બેટ આપી હતી. જે પ્રમુખ તરફથી સ્વીકારવામાં આવી હતી બાદ આભારની, બજન કરી મેળાપડો વિસર્જન થયો હતો

કાર્વિવાહકોની ચુંટણી—મુહનલેંગ હીંદુ મંડળની મળેલી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગમાં સેક્રેટરી શ્રી. જસસારાએ પોતાનો રીપોર્ટ અને હિસાબ રજુ કર્યો અને સર્વાનુમતે પસાર થયા બાદ નીચે પ્રમાણે નવા કાર્વિવાહકોની ચુંટણી થઇ હતી:—લલુભાઇ ત્રીકમદાસ ગજ્જર પ્રમુખ, જીજાભાઇ કારા ઉપપ્રમુખ, મોરારભાઇ ગોપીંદ આજનચી, ખખીલદાસ રતનજી જસસારા અને ડાહ્યાલાલ જીજાભાઇ દેસ. મંત્રીઓ, બી. રતનજી, બી. કરસન, નાથુભાઇ પરજી, મોરારભાઇ જગા, જીજાભાઇ વીરા, ઝેરામભાઇ રામા, ડીગલાલ ગજ્જર, દરિભાઇ ખ, ડાહ્યા મગનલાલ ગજ્જર, ડી આર. પટેલ, બી. કેશવલાલ, પુરૂષોત્તમ ભગવાન.

ચુંટણી બાદ મંત્રી શ્રી. જસસારાએ નીચે પ્રમાણે ઠરાવ રજુ કર્યો હતો: "આજની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ માટે પ્રમુખ શ્રી. કાલાભાઇ રણછોડજી પટેલે ગયા વર્ષ સુધી મંડળનું પ્રમુખ તરીકે તન, મન અને ધનથી મંડળની અમુલ્ય સેવા બજાવી છે તે માટે મંડળ એમની આભારની લાગણીથી ફદર ખુશે છે અને પરમાત્માને પ્રાર્થે છે કે પ્રભુ એમને દિર્ઘાયુષ્ય બક્ષે." મજકુર ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો. આજ પ્રમુખે પટતા શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતો. બાદ અન્ય કાર્યવાહકોની સેવાઓની તારીફ કરનારાં ભાષણો થયા બાદ આરતી, બજન કરી સભા વિસર્જન થઇ હતી.

સામાજીક સેવા—અમદાવાદનું 'લીડર' લખે છે:—સામાજીક સેવામાં બીહાર દર વર્ષે ખુબ પૈસા ખર્ચે છે. ૧૯૩૧ માં જાહેર સામાજીક કાર્યની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ માટે ૩૬,૦૨,૫૧,૦૦૦ પાઉંડ અપાયા હતા. ૧૯૦૦ માં જ્યારે આરોગ્યનો અગર બેકારીના વીમાનું નામનિશાન નહોતું તેવે સમયે ૩ કરોડ પાઉંડ ખર્ચવામાં આવ્યા હતા. ૧૯૧૦ માં આ રકમ ૬,૨૬,૨૬,૦૦૦ પાઉંડની હતી. ૧૯૨૬ માં આ આંકડો ૩૦,૬૬,૧૮,૦૦૦ પાઉંડ ઉપર પહોંચ્યો હતો. ૧૯૩૧ માં બેકારીના વીમામાંથી પરોક્ષ લાભ લેનારી વ્યક્તિઓ ૧,૨૩,૬૦,૦૦૦ અને આરોગ્યના વીમામાંથી લાભ ઉઠાવનારી ૧,૮૫,૩૨,૦૦૦ હતી સામાજીક સેવા ઉપરનું આ વધતું જતું ખર્ચ મુદીવાહી પ્રથાને આગર તો તેવી સમાજ વ્યવસ્થાને ટકાવી રાખવા માટે કરવામાં આવે છે તો ભલે માનવામાં આવે. ૬૬ ક્રોડ પાંઉડ જેવો પૈસાદાર દેશજ આ નીભાવી શકે સામાજીક સેવા ઉપર જેનો આ ખર્ચ હાલી સરકારની ઉપરજ કરતાં કમાયે વધારે છે, તે ધ્યાનમાં રાખવું જોઇએ.

જાહેર ખબર

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ઉપરોકત સોસાયટીની જાહેર સભા તા. ૨૫–૨ ૧૯૨૪ ને રવીવારે બપ્પ બાગે સોસાયટી-ના હોલમાં મળશે. સર્વ પાટીદાર ભાઇઓને વેળાસર પધારવા વિનંતિ છે.

કામકાજ: સોસાયટીની વાર્ષીક જનરલ ચુંટણી તથા પરચુરણ.

જીજાભાઇ કલ્યાણજી પટેલ,
રણછોડભાઇ વાલજી પાટીદાર.

કીટીંગસ્

પાવડર

કીડી, ઉધાઇ, માકડ, વંદા, માખી,
મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજા બનાવટ ફકત દીનોમાં વેચાય છે. ૧૯૮

ईन्डिअन ओपिनिअन

पुस्तक ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता० २३ फेबरवारी, १९३४. नम्बर ८.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २३ फेबरवारी, १९३४

कर्म प्रधान विश्व करी राखा,
जो जस करहीं सो तस फल चाखा॥
—तुलसीदास.

प्रिन्स जोर्जका आगमन और हिन्दुस्तानीयों में खेंचातानी

अगामी मास ता. २ के रोज प्रिन्स जोर्ज दरबन पहुंच जायेंगे। उनका सत्कार करने के लिए यहां के हिन्दुस्तानीयों में मतभेद हो गया है। इस मतभेद का कारण यह है कि, दरबन का मेयर दो जलसाओं को कोंग्रेस के अधीन कर दिया है। यह उसके एकतरफी बर्त्ताव से कोलोनिअल बोर्न एसोसिएशन और टीचरस् सोसायटी शामिल होना स्वीकार नहीं करते हैं। यह मेयर साहेब की करतूत पर अफसोस के अलावा और क्या हो सकता है। आरंभ में मेयरने ऐसा भरोसा दिया था कि, एसोसिएशन की अर्जी पर ध्यान दिया जायेगा। लेकिन उसके सलाहकारों जिसमें हमारे कुछ लोग कोंग्रेस के नेता हैं, उन्हीं के मतमें पड़ने से उसने न्याय पंथ पर ध्यान नहि दिया। अब ऐसा सुना जाता है कि, कोंग्रेस और टीचरस् सोसायटी में खेंचातानी चल रही है। यहां तक कोंग्रेस को नीचा देखना पड़ा है। आगे इस खेंचातानी का क्या परिणाम होगा! कौन कह सकता है।

डा. फ्रेनी मंचरशा

मिस्टर और मिसिस डी. मंचरशा प्रतिष्ठित रहीम केपटौन की सुपुत्री डाक्टर फ्रेनी मंचरशा, एल. आर. सी. पी., एम. आर. सी. एस., डी. टी. एम. की उपाधि प्राप्त की है। यही एक साउथ आफ्रिका में सर्व प्रथम हिन्दुस्तानी स्त्रीयों में ऐसी डिग्री हासिल किया है। आप पारसी महिला; उम्र २४ वर्ष की है। ७ वर्ष विलायत में पढ़ कर, गत साल परिक्षा में उतीर्ण हुई हैं। आपका जन्म कलकत्ता में हुआ था, और छोटी अवस्था में मा बाप के साथ केपटौन में आना हुआ। अब आपका विचार है कि, साउथ आफ्रिका भ्रमण करके शायद दरबन में रह कर, अपनी विद्या का प्रचार करें। इस प्रकार उच्च शिक्षा से अपनी सुपुत्री को विभुषित करने के लिये, माता और पिता को हम हृदय से धन्यवाद देते हैं। इनका चित्र इसी अंक में अन्यत्र दिया गया है।

नवीन गुदरी बाजार

टी रुम पर मतभेद

नई गुदरी बाजार जो बारबीक एवन्यू पर है, वहां के टी रुम के विषय में कृषक (फार्मर्स) और व्यापारी (स्क्वाटर) लोगों में कुछ दिन से मतभेद चल रहा है। इसका असली कारण यह है कि, कोर्पोरेशन शुरु में फार्मर लोगों को उक्त टीरुम देने का निश्चय किया था। परन्तु व्यापारी वर्ग (स्क्वाटरों) ने भी जब कोर्पोरेशन के पास अर्जी भेज कर उपरोक्त टीरुम की याचना की, तब कोर्पोरेशन के अधिकारीयोंने इन दोनो पक्षों को सुचना दिया कि, आपस में समझ लो। अफसोस का मुकाम है कि ये दोनो एसोसिएशनों के प्रधान आगेवानों को आपस में समझोता कर लेना, किसी प्रकार भी, स्वीकृत न हुआ, फल स्वरुप में मौका देख कर कोर्पोरेशन ने अखबारों में जाहिर कर दिया यानि कोई भी (टेन्डर) अर्जी करे, जिसकी ज्यादे किमत की अर्जी होगी, उसी को १० पौण्ड मासिक किराया पर दे दिया जायेगा। अतः वर्त्तमान में ऐसा विदित हुआ है कि, बहुतेसे प्रार्थनापत्र कोर्पोरेशन के पास पहुंचे हैं। और अब यह भी सुनने में आता है कि, उभय पक्ष (फार्मर) तथा स्क्वाटर) लोग एक सलाह, एकी सिद्धान्त अटल हो कर, उस भोजनालय (टीरुम) को लेना निश्चय कर लिये है। आशा रक्खते हैं कि, इन्ही लोगों को जिससे वह फायदा करता है उन्ही को कोर्पोरेशन दे देगा। अन्यथा इस आपस की खेंचा तानी में दोनो दलों को लाभ के स्थान पर हानी होगी।

पत्र छपते समय ज्ञात हुआ कि, श्री. एम. रामोतार का टेन्डर पा. ७७२–१०–० (सात सौ बहत्तर पौंड दश शिल्लींग ६ पेनी) का कोर्पोरेशन मंजूर कर लिया।

पं. जवाहिरलाल नेहरु को सजा

पं जवाहिरलाल नेहरु जो कि, हाल में ही गिरफ्तार हुए थे, उनको राजद्रोही भाषण करने के आरोप से २ वर्ष की साधारण कैद की सजा हुई है।

नई सभा की स्थापना

गत रविवार के रोज हतोर्नहिल स्थान में श्री. बी. नगेसर के मकान पर एक सभा की स्थापना करने के लिए, बहुत से सज्जनों उपस्थित हुए थे। तदंतर श्रीरामसे अपने व्याख्यान में समझाया कि, मातृभाषा और अपने धर्म के लिए, एक हिन्दी भाईयों की सभा की अत्यंत ही आवश्यकता है। अतएव सर्व सम्मति से "हतोर्नहिल सत्युवक प्रचारनी सभा" की स्थापना हो गई। चुनाव होने पर, संरक्षक--श्री. बी. रामचरण, सभापति--श्री. बी. रामसे, उपसभापती--श्री. एन. बी. सोनी, श्री. एम. आर. सिंह और बी. मिठु, मंत्रि--श्री. बी. नगेसर, उपमंत्री--श्री. सुखराम, खजानची--श्री. एम. एम. नंनन, ओडीटर--श्री. आर. हरिनारायण, सदस्यों में--आर. बृजमोहन, आर. ब्रह्मदेव, ए. रघुनन्दन, एम. जगुनंदन, पी. आर. कृष्णा, एन. भिदेसी, वे. राजकुमार, एस. महावीर, एन. श्यामलाल, आर. चंद्रदेव, बी. नगमोहन, जी. जे. कालिका, एम. सोमि, एम. नंनन, एन. हरिप्रसाद, एम. देव, आर. शिवप्रसाद, एन. भारथ, वे. कालीपण, और एस. बहादुर।

श्रीविश्वरुप मंदिर और धर्मशाला

टोंगाट का वार्षिक अधिवेपण

विदित हो कि श्रीविश्वरुप मंदिर और धर्मशाला की वार्षिक सभा ता. ११ मार्च १९३४, दिन रविवार के रोज मंदिर स्थान पर होगी। अतएव सर्व हिन्दु सज्जनों को इस अवसर पर सहकुटुम्ब पधार कर, अनुगृहीत करना चाहिए।

कार्यक्रम:--१--मिनीट, २--खजान्ची का हिसाब, ३--मंत्री का रिपोर्ट, ४--सभापति का रिपोर्ट, ५--ट्रस्टीयों और कार्यकर्ताओं का चुनाव, ६--जनरल.

सर्व महानुभावों का दर्शनाभिलाषी,
सभापती एस. डी. महाराज,
मंत्री बी. पी. देसाई.

फेरीवालों का विरोध

गत रवीवार के रोज मेरिटस्वर्ग में सीटीजनिक्ल योर्ग और मेटलर्ज एसोसिएशन की एक सभा हुई थी। जिसमें यह निश्चय हुआ था कि, फेरीवाले (वाल्कीट) के धन्धा करने वालों को कोपोरेशन और सरकार के पुलीस द्वारा बहुत सी तकलीफें हो रही हैं, उनका निवारण करने के लिए वहां के रहीसोंने पसन्द पास किया है। कि एसोसिएशन कोपोरेशन के मुखीयों से मिल कर इस बातों का अन्त करवे, यदि वे (मुखीयागण) इस का इन्साफ तोषदायक न कर सकें, तो इस के वास्ते एसोसिएशन आगे बढ़े।

शोक समाचार

प्रसिद्ध गल्फ के खिलाड़ी का स्वर्गवास

यह लिखते हुए मार्मिक वेदना होती है कि सुप्रसिद्ध आर. पी. सम्बाडा जो कि हिन्दुस्तानीयों और अंग्रेजों में प्रख्यात नामी "गल्फ" का खिलाड़ी, इसी सप्ताह में इस धराधाम से सदा के लिए उठ गया। हम ईश्वर से प्रार्थना करते हैं कि शोक विह्वल कुटुम्बी जनों को धैर्य, और मृतात्मा को अक्षिपल शान्ति प्रदान करें।

महाराजा दरभंगा का दान

मिथिल ब्राह्मणों के मुख्य महाराजा सर कामेश्वर सिंहजी दरभंगा नरेशने अपनी उदारता का परिचय प्रकट करते हुए, ७५०० पौन्ड पायसराय के भूकंप फन्ड में प्रदान कर दिये हैं। और पुनः दरभंगा शहर बनाने के लिए १,८७,५०० (एक लाख, सतासी हजार, पांच सौ पौंड) सहायता के तौर पर देना स्वीकार किये हैं।

पंजाब की दादी का देहान्त

११२ वर्ष की उम्रमें

पंजाब के सबसे वृद्ध स्त्री श्रीमति सुदेवी का लाहोर में, ११२ वर्ष ९ मास की आयु में, दिलकी धडकन रुक जाने से देहान्त हो गया। आप का जन्म १८२२ में हुआ था। इस वृद्ध अवस्था में भी आपके कान-आंख अच्छी तरह काम करते थे। आप ३ पीढ़ी पीछे छोड़ गई हैं, जिनमें सबसे बड़े की उम्र ५० वर्ष की है।

दो शिर वाला पक्षी

इंगलैण्ड के एक बाग में एक, दो शिर वाला विचित्र पक्षी देखा गया है। जो एक साथ दोनों चोंचों से खाता है। इस तरह का पक्षी पहले कभी नहीं देखा गया।

रोजा न रखने वालों पर सख्ती

आगा की मजलिसे इस्लामीयाने एक घोषणा प्रकाशित की है, कि जो मुसलमान दिन के किसी समय में कोई वस्तु खाता या पीता पकड़ा जायेगा उसे संस्था से सजा के रुप में ८ दिन तक काम करना होगा। यदि वह इन्कार करेगा तो, समस्त मुसलमान जिसमें उसके रिश्तेदार भी सम्मिलित होंगे, उसका बहिष्कार कर देंगे।

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

चिनकी भवान	१	६
तामील वेद	५	६
स्वामीजी का बलीदान	१	०
हमारे जमानेकी गुलामी	१	०
दाक्षी कंवर बुना।	२	६
क्या करें!	१	०
ब्रह्मचर्य विज्ञान	२	६
महात्मा गांधीजीका जिवन चरीत्र	१	०
आरोग्य दिग्दर्शन	१	०
त्रियाली जोतनका बोध	०	६

पता 'इन्डियन ओपिनियन,' फिनीक्स, नेटाल.

இந்தியன் ஓப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மார்ச்சு [illegible] 1911 இதழ் 5

இந்தியன் ஓப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மார்ச்சு [illegible] 1911

தென்னாப்பிரிக்க இந்தியர்களின் விடுதலை

கடைமான செய்தி

[illegible] இந்தியன் [illegible] பிரிவி [illegible] பிரிட்டோரியா [illegible] திருக்கிறார். [illegible] கொண்டே [illegible] விருக்கிறது. [illegible] அறிவிக்கும் [illegible] வாழ்த்து [illegible] கிறோம். இம்மாதம் [illegible] திருப்பி அனுப்பாதது [illegible] எதிர்பார்க்கிறோம்.

[illegible] [illegible] [illegible] விரும்பாத [illegible] [illegible] [illegible]

தேசிய லிபரல் கட்சியின் அரசாங்கத்தின் தலைவர் திரு. ரம்ஸே மக்டொனல்டும் சமீபகாலம் பாணித்து, ஜனவரி சாதாரணமாய்ப் பிரதமருக்கு தருவதுதானே தேசியத்திற்குப் பதிலாக இந்தியர் களுக்கு புராதனமாய் வேற்பட்டிருந்த கதர்தி ர் கின் ஒன் மின்சேர்தென்றால் புனிதத்து வருகிறார் கள். இவ்வாறு கதர் தொடர்பு வருகிறது தொடர்பு தொடர்பாளையான இந்தியாவின் பிரதம் புனிதமை மாற்றும் சோக்கத்தோடு அவர்களோக் தாண்டி வேறுதேசங்களுக்குச் சென்று குருவே தும்படியாக வற்புறுத்தி வருகிறார்கள். அதற் கறுசாரணமாகவே இவ் இந்தியர்களும் லகத்தளம் போட்டு வருகிறார்களாகத் தெரிகிறது.

தென்னப்பிரிக்காவின் மூத்தோன்குக்கு இந்தி யர்கள் பிரிவு வேண்டுமென்று உறைத்தவர்களென் பதை அறியாதவர் தொருவருமில்லை. இத்தேசத் திலும் முன்னேற்றத்திற்காகவே எமது வேலைத்து, எமது இந்த சபை தொடர்ந்தோயும் இவ்விடத்தி லேயே செலவழித்து, இத்தேசத்தை தாய்நா டாகக்கருதி நிம்மதியாய்ப் பிழைத்துவரும் இந்தி யர்களை அப்புறப்படுத்த வேண்டுமென்பதோ இந்திப் பது நியாயமாகத் தோன்றவில்லை, அதற்குடன் கையாயிருக்கும் இந்தியர்களின் சொல்லையும் நியா மற்றதென்றே சொல்லத் தோன்றுகிறது.

இவ்வளவு துன்பமும் நம் ஜனசமூகத்தில் தனி வர்களுக்குள் ஏற்பட்டிருக்கும் அபிப்பிராய பே மாகிய பிளவில் பலனால் உண்டானதென கூசாமற் சொல்லுகிறோம். இச்செய்கையால் நம் ஏழை சகோதர சகோதரிகள் பலவையிலும், வறுமை தனிலும் தூண்டப்பட்டு வேறுதொழிற்சாலைகளுக் குடியேறி பிழைப்புக்கு வழிபற்று கொள்வோர்க்கு தக்கதை அநுபவிப்பதுமல்லாமல், தங்க னியற்கை சுதந்திரமாகவே பிறப்புரிமையையும் இழந்துவிடுகிறார்கள். இன்னும் நிலைமை இவ் வாறு தொடர்ந்தால் இவ்விடத்தில் இந்தியக் குடியேறிகள் சனத்தொகையிழந்த பஞ்சமையாகப் பாதிக்கப் பிரிவாகவே தோன்றுகிறது.

ஆகவே, இந்திய ஜனசமூகத் தலைவர்கள் காலத்தை வணிக்காமல் பாதகமும் அவர்களுக்குள் ஏற்பட்டிருக்கும் அபிப்பிராய பேதத்தை அடியோ யொழித்து, சுயநலக்கை மேன்மைபோற்றத்தக்க முறையில் ஒற்றுமை மேலும் செய்து இழந்த நன்மைகளிலி சாதகத்தை யாவும், பிழைப்புக்காக ஏழை ருகளையும் தேடுவதாகவோ புதிதிலும் சமைய வேண்டும்.

தென்னப்பிரிக்கா அரசாங்க மாற்றம்.

இக்காட்டை அரசாங்கமும் பாராளுமன்ற சபை யின் இருவரின் உண்மையான பாராளுமன்றத்தின் வரும் பிரதான மந்திரியாகிய ஜெனரல் ஹெர்ட் சபையின் கட்சியும், மற்றொன்று ஜெனரல் ஸ்மட்ஸின் கட்சியுமாகும். கடந்த பாராளுமன்று தேர்தல் நடந்தது முதற்கொண்டு ஜெனரல் ஹெர்ட்சாத் கட்சியாருக்கு இவைக்குறைவு அதிகமாயிருந்த மையால், அவரால் மந்திரசபையை ஸ்தாபிக்கப்பட்டு அரசாட்சி செய்யப்பட்டு வந்தது. அவ்வாறு ட்டிருந்தும், ஜனங்களுக்கு வேண்டிய நன்மை மல் அமைதியின்மையும், பலத்த குழப்பங்களும் ஏற்பட்டதை உணர்ந்த சில இராஜ தந்திரிகள் மூன்றாட்டு இரண்டு கன்னைக்காரர் மேற்கூறிய இருவர் பிரபலமும் இணைப்பதற்கு, ஜனரல் ஹெர்ட்சு அவர்களை வருந்தி முயன்ற தின் பயனாக ஜெனரல் ஹெர்ட்சுக்கும், ஜெனரல் ஸ்மட்ஸும் இணைப்பட்டு வேறு மந்திரசபை சபையை ஏற்படுத்தி இத்தேச வியாபாரங்களை கவனித்து வருகிறார்கள். ஜெனரல் ஹெர்ட்சுகின் பழைய மந்திரசபையில் உள்ளவர்கள் மந்திரியின் உத்தியோகத்தை வகித்திருந்த டாக்டர் மலான் என்ற நல்ல சமூகத் தலைவருக்கு இவ்வளவு ய உடன்படிக்கை பிடித்தமில்லாமையால், அவர் அக்கட்சியை விட்டு நீங்கி தனியாக தேசிய சபை ஒன்றை ஸ்தாபித்து, ஜெனரல் ஹெர்ட்சுவின் செய்கைகளைக் கண்டித்துப் பே லேயிருந்து வருகிறார். இதனால் குழப்பம் உண் டாகக் கூடுமென்பதிற்கு சிலபிரமுகர்கள் அபிப்பி மலரையும், ஜெனரல் ஹெர்ட்சு கையும் சமாதான வார்த்தைகளை அறிவித்திருக்கிறார். இதனை யனைத்து மாகாண்டிலே ஏற்பாடாயிருக்கும் பொதுத்தேர்தல் யுமென்றிருக்கிறார்கள். இம்மாதம் 28ம்தேதி வரை விளையும் இப்பிரச்சனை தொடர்ந்து முடிவடையவில்லை.

வெல்லியம் அரசரின் அகால மரணம்.

இரண்டாவது வெல்லியம் அரசர் பெல்ஜியம் தேசத்தின் பாடனையை அன்பிய அரசர் ஆல்பர்ட் அவர்கள் தம் பாராளுமன்றத்தின் உள்ளிருக்கையில் அப்பாவுதற்கினால் தம் கையி விழுந்து அகால மரணமடைந்தார். நேற்றைய தினம் உலகமெங்கும் வருந்தும்படியாக இவ்வரசர் வேறு ஆல்பர்ட் அரசர் பிரபலமாயிருந்தவர். அவர் ஆட்சி காலத்தில

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches			¼ Column.			½ Column.			1 Column			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	1	1	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	7	0	4	4	0	2	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	3	0	0	15	0	0	20	0	0	45	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

Phone 2017.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street
DURBAN Natal.

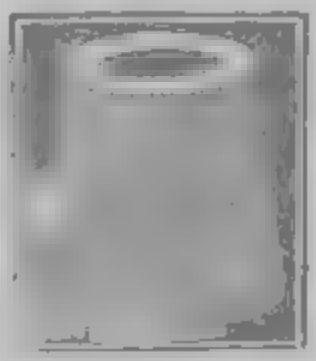
ગ્રામોફોન રેકોર્ડો—હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી
હમેશાં સ્ટોકમાં રહે છે.
માગ્યાથી અરીજો બધી જાતના ગળશે

દર મેલના
લેટેસ્ટ રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

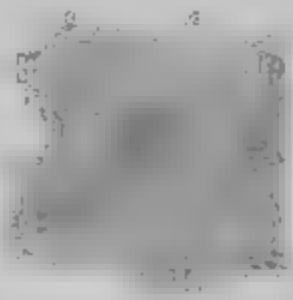
TAMIL, TELUGU,
ZULU
RECORDS

હારમોનીયમ ઓરીજીનલ કવોલીટી.

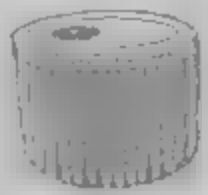
PORTABLE
GRAMOPHONES

આજ્ઞા ગામના
એ... ઉપર
પુરુ... પધાર
આપી આજ
સારી રીતે પેરીસ
કરી મોકલવામાં

આવે છે.
એક વખત
બારદર કરવા
થી સત્યની
પ...ક્ષા થશે.

પ્રા... ક્રીક્ષ આ
ક્ષણે.

સોનાને કસોટી ઉપર નાખવાથી
તેની કીંમત આંકાય છે.

ગ્રામોફોન્સ જુદે.
મોકલવામાં આવે છે.

બનાનાં

મોટા પોસાયના જથ્થી પાકે એવા મોટા કેળ (આશરે ૧૦૦), કિમત રૂા. ૨૦ સી એ. ટી. ગાળે મોકલવા પામેન્ટ ઓપલ ગ્રી. ૨-૬ ડઝન.

LARGE SELECTED BANANAS

... Grade (100) F.O.R. Durban. Pineapples 9/0 doz.

G. M. AHMED.
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 730, Durban.

Phone 2347. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઈ મોરાર માત્વાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ
ઉપરોક્ત સાથી રીતે નવી ભાત રૂા એ. ટી. ગાળકામાં ખાવરે
ટેલીફોન ૨૩૪૭ બોક્સ ૩૧૬ ૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
હોસપીટલ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House
In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Effectency
Of our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write us and for full particulars in every confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE
382, Pine St DURBAN, Natal S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. *All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/- extra to be included for postage.*

RAJCOOMAR.
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearses at Moderate Charges. First class and trustworthy at shortest notice. Assistance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, કફ, મોટર ગાડી ને ઘોડા ગાડી કંપ મોતીયે પુરતાં ભાડામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લા
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

9 MAR 1933

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

Vol. XXXII Tuesday, March 7, 1933

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટા. "ટકલીવા"

માચ તા. ૫ મીએ પોરબંદર થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ટીકીટના ભાવો		વીજીના ભાવો	
સેકન્ડ કલાસ વમર આસપાસ		મુસલમાની વીજી સાધારણ	પા. ૩-૧-૬.
પાર્ડેક	૨૭-૦-૦.	,, ,, રપેશીયલ	પા. ૭-૧૪-૦.
૩ક વમર ઓરાડી		દીક વીજી સાધારણ	પા. ૨-૧૪-૬.
પાર્ડેક	૬-૭-૬.	,, ,, રપેશીયલ	પા. ૫-૬-૦.

ઉતારૂઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી પાઠવવું, કારણ કે સરનામું કરવું, અને જ્યાંથી ચઢવા ત્યાંના ટ્રેનને ટીપાઇન્ડને દાગીના વીષે પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું; તેા ને તેવા બંદોબસ્ત કરી આપશે

ખાસ સુચના- ઉતારૂઓએ પોતાના મેલા દાગીના રાનીચારે ધોવા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

નોંધ: લીંકી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ભાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું કંઇપણ કામકાજ અમારી જાતી દેખરેખ નીચ થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HAMED & SONS,
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karimat," Durban.

શેખ હામેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના દાતી એજન્ટ
૩૬૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ધારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીતર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રથમ જાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023. Central. Cr. Grey & Victoria Street Durban.

રેલવે સ્ટેશન તથા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાંદ મળેલા છે

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

દરેક જાતના ગ્રામોફોન રેકર્ડ્સ અને સોયો મોકલવામાં આવે છે.

ફક્ત આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોકસ ૪૬૦, ૧૩૧, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસોંગ ગુરૂબક્ષસોંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેા ગેરીસ અને ઇરવાનું:—ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. આન્ય ગેરીસ અને શોરમ ૪૫૪ ૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઇ, ૨.

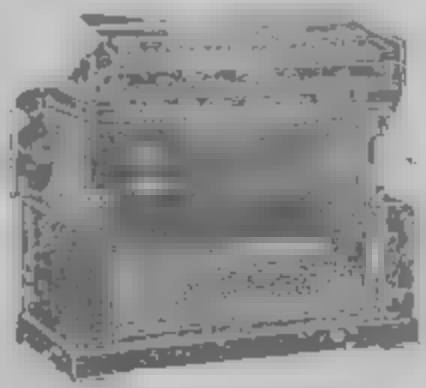

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ૬બલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ૬બલ રીડ ઓર્ગન ડા.

અમારા ૭૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમેા બાજા ફેકટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ.

રોયલ ગ્રેન્ડ:— વાલ્વ ટ્રમ્પેટ તથા સરદાર ટ્રમ્પેટ.

નીચ આપેા સાથે અમારા આપેા અને કેટલોગની તપાસ કરવા બાજા વિનંતિ છે.

હાથના ફોલ્ડ રીડના રોકડેથી પીંદ ૬-૫૦૦, હાથના ૬બલ રીડ ૧ એકસ્ટ્રા રોકડેથી પીંદ ૩-૨૦-૦.

હાથ અને પગના સાથે (કમ્બાઈંડ) ૬બલ રોકડેથી પા. ૧૦-૦-૦૦ હાથના પેટેંટલ બાસ મુકાવવાને હાથના ૬બલ રોકડેથી પા. ૪-૨-૧

પગના ૬બલ રીડ ૧ એકસ્ટ્રા મુકવા રોકડેથી પાંદડ ૧૦-૧૦-૦૦. ૬બલ પાંદડ ૧૦-૨-૧, અને પા. ૧૦-૫-૦૦

હારમોનીયમોની બાજા ૧ વરસની બેમીત રેહેની આપવામાં આવે છે.

બાજા ઓર્ડર સાથેજ મંગાવી આપવા કરો. વધુ માં મળેા:—

પી. ઓ. બોકસ ૪૬૦. ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R Kokatnur, M.Sc., Ph.D and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khuta, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાહાકીનાં નંબર ઓકતા બનાવ્યા, પાઇનાપલ વિગેરે ચીજો ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે

દરેક ઓરડર ઉપર બતી ઇમરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. ઓ. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. 8

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક બતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ભાઇ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ભારે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. મંગાવી આપી કરીશું.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક બતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે લખો:—

P. O. ox 254. Durban. 31 Short St. 65

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ફાલ્ગુન	૧૯૯૦	૧૩૫૨	૧૨૦૭	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	માસ	ફાગણ	જુલકાદ	ઝીલ્હે.	ક. મી.	ક. મી.
				કઅદો		
સુર	૨	વદિ ૧	૧૫	૨૭	૫ ૪૯	૬–૪૦
ચંદ્ર	૩	,, ૨	૧૬	૨૮	૫–૪૯	૬–૨૯
મંગળ	૪	,, ૩	૧૭	૨૯	૫–૫૦	૬–૨૮
બોમ	૫	,, ૪	૧૮	૩૦	૫–૫૧	૬–૨૭
ગુરૂ	૬	,, ૫	૧૯	૨	૫–૫૧	૬–૨૬
શુ	૭	,, ૬	૨૦	૨	૫ ૫૨	૬–૨૫
શ	૮	,, ૭	૨૧	૩	૫ ૫૨	૬–૨૪

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

Mr. Abbas Tyabji's Golden Jubilee

Mahatma Gandhi's Message

MAHATMA Gandhi sent the following message on the occasion of the golden jubilee of Mr. Abbas Tyabji the Grand Old Man of Gujarat whose photo appears elsewhere in this issue :—

Gujarat and Gujaratis will cover themselves with glory by celebrating the golden jubilee of Abbas Saheb. Who can think the enthusiasm, sacrifice and sincerity of Abbas Tyabji? I came into intimate touch with him while working on the Punjab Martial Law Enquiry Committee. He belongs to the celebrated Tyabji family and is doing congress work for many years. Knowing this I suggested his name as a member of that Committee. That suggestion was accepted and Abbas Saheb came to Lahore post haste. Since then our relations have become intimate. In spite of his being a staunch Muslim he can associate with a staunch Hindu like a blood brother. Although he is living like a European he can cheerfully live like a simple rustic. Inspite of his delicate health he can endure the hardships of jail life. He is true in word and deed. I am like a member of his family. His secrets have been confided to me. What I do not know about him is due to my inadvertance or lack of time. I have never seen fraud or deception in that family. All of them do public service according to their capacity. I hope Gujarat will enthusiastically observe the golden jubilee of Abbas Saheb.

Dr. Freni Manchershaw Arrives In Durban

Dr. Freni Manchershaw, L.R.C.P., M.R.C.S., L.C.P. arrived in Durban on Tuesday morning and was met by a large and representative gathering of Indians. She was garlanded by Mr. Sorabji Rustomjee and was taken to Mayville Castle, where the Doctor will be the honoured guest of Mr. and Mrs. Sorabji Rustomjee.

A welcome reception was given by the Indian community to Dr. Manchershaw at the Parsee Rustomjee Hall. Dr. Manchershaw replying to the welcome said she was overwhelmed by her reception and if this was an indication of the co-operation she was to receive from the men and women of her community her task of alleviating human misery among the poor would be fairly easy. She paid tribute to her parents' sacrifices, which enabled her to be there that evening. She thanked Mr. and Mrs. Sorabji Rustomjee who were largely instrumental in bringing her to Durban.

SOAS LIBRARY

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

Vol. XXVII — Durban — Saturday, 3rd February 1934 — No. 5

CONTENTS.

	Page
Notes And News	87
Editorial:	
Welcome Union Decree	88
Other Articles:	
Current Topics	89
Racial Discrimination In Provincial Taxation	90
Colonial Born And Settlers Indian Association	92
Asiatic Land Tenure Act Commission	93
Grahamstown British Indian Association	94
News In Brief	94
Sporting News	95

Notes and News

Lest We May Forget

INDIANS in South Africa, we know, are preoccupied but it will not do for them to forget their brethren suffering in India as a result of the earthquake calamity in Bihar. Let them not forget Mahatma Gandhi's appeal. This is a cause to which every human being of whatever race he may be should help. Who knows but that South Africa may be visited by a similar calamity. South Africa will then be glad to have help from whatever source it may come. Let people of South Africa, therefore, not think this a matter which does not concern them. It concerns every human being and most of all every Indian. The response to the appeal by the Red Cross Society in so far as can be judged from the published reports has been very poor indeed and Mahatma Gandhi's appeal too has not received the response that we would have liked to see. Let this serve as a reminder not to forget Mahatma Gandhi's appeal and our duty to our suffering countrymen.

Funds Already Collected

WE are happy to announce that the Parmo Rutomjee Trust which always rises to the occasion at such times has contributed a sum of £500 for the relief of Bihar. Besides this the Transvaal Prajapati Association has collected £101, Roodepoort Hindu Seva Samaj £32 10 0, the Zoutpansberg Indian Congress £22 5 6 and Springs Sanatan Vedic Dharma Sabha £21, which with other amounts makes the total reach over £800. This is in response to Mahatma Gandhi's appeal through INDIAN OPINION. We have no record of what has been collected by the Red Cross Society.

All are requested to send their collections not to this office but, in accordance with the wishes of Mahatma Gandhi, direct to Patna to Babu Rajendra Prasad.

Divine Chastisement

SPEAKING at a meeting at Vatlecrin, Mahatma Gandhi referred to the Bihar earthquake as follows:

"This divine calamity has suddenly reminded us that all humanity is one; and as is but right and proper, in the face of this calamity the Government and the people have become one. For the time being distinctions between Congressmen and non-Congressmen have been abolished, and all parties are supplementing the efforts of one another." "I want you," he proceeded, "to be superstitious enough with me to believe that the earthquake is a divine chastisement for the great sin we have committed and are still committing against those whom we describe as untouchables, Panchamas, and whom I describe as Harijans. Let us derive the lesson from this calamity that this earthly existence is no more permanent than that of the moths we see every night dancing round lights for a few minutes and then being destroyed. This earthly existence of ours is more brittle than the glass bangles that ladies wear. You can keep glass bangles for thousands of years if you treasure them in a chest and let them remain untouched. But this earthly existence is so brittle that it may be wiped out in the twinkle of an eye. Therefore, whilst we have yet breathing time, let us get rid of the distinctions of high and low, purify our hearts, and be ready to face our Maker when an earthquake or some natural calamity or death in the ordinary course overtakes us."

Death Of Mr. Leon Renaud

THE death occurred at Estcourt Hospital last Monday morning of Mr. Leon Renaud, who has been a very well known figure in Natal for many years. Mr. Renaud was attending a planters' meeting at Mr. Cropper's house at Gingindhlovu, apparently in the best of health, when he had a stroke. He was immediately rushed to the Hospital at Estcourt, where he died. Mr. Leon Renaud practised in Durban for over 25 years. He was a member of the Durban Town Council during the years 1921-22, and also a member of the Municipal Valuation Appeal Board, which was due to consider appeals from the Greenwood Park area. Owing to his sudden and unexpected death the Board postponed its meeting. The Mayor, Mr. P. Osborn, expressed the Board's deep regret at Mr. Renaud's death and sympathy with his relatives. Mr. Renaud, who was married in London in 1901, leaves a grown-up son and daughter. He was a brother of the well-known advocate, Mr. Emtone Renaud, to whom the sympathy of all Indians who have known the late Mr. Renaud and had dealings with him will go out in their very sad bereavement.

Lichtenburg Town Council Rescinds Its Resolution

AT last the much discussed application for a certificate for a general dealer's licence of Mr. M. Moosa of London House has been granted by the Lichtenburg Town Council. The latter decided, at its recent ordinary meeting, to rescind a previous resolution refusing the application and to grant it. Mr. O. W. de Klerk tabled a motion that the licence should be granted, finding a seconder in Dr. I. Olen. In supporting the proposal, Mr. O. J. Grove said that in view of the statements made by the applicant's attorney the Council could do nothing less than grant the application. If they refused it, the ratepayers might have to pay for a court case. An earnest plea that the Council should adhere to its former decision was made by Mr. A. I. Ludick. He thought they had as much chance of winning as of losing if a court case resulted. When the vote was taken Mr. Ludick was the only dissentient.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 2ND, 1934.

WELCOME PRINCE GEORGE

H. R. H. The Prince George will be in our midst on Monday. No stranger person visiting Durban to-day would believe it if he were told that Durban was suffering from depression. The whole town is gaily decorated and the people are gay and are anxiously waiting to welcome His Royal Highness. While there is joy and happiness over the forthcoming visit of Prince George we are a little unhappy to note that there is not that much desired contentedness in the Indian community. There is certainly not any division of opinion on the question of Welcoming the Prince. Even the Congress who launched on a boycott campaign during the visit of Prince of Wales seems to-day to be over-anxious to make up for any spirit of disloyalty that may have been displayed then. The only cause of discontentment is that the very section that had whole-heartedly participated in the welcome celebrations of the Prince of Wales, against the wishes of the Congress, is to-day not given representation on the welcome celebrations of Prince George. Its only fault is that not being able to agree with the methods of the Congress it has formed itself into a separate body known as the Colonial Born and Settlers Indian Association under the leadership of Mr. A. Christopher. Though the Mayor was given full discretionary powers he failed to use his own judgment and at times when he appeared to be about to use he was checked, in his own words, by "persons in authority from time to time." Who those mysterious persons are is not known. The Mayor certainly would have lost nothing in giving representation to members of every section when the only object of that section was to heartily co-operate in making the Prince's celebrations a success. The question of politics might have been laid aside at least until after the Prince had left us and the co-operation of all those who were anxious to welcome H. R. H. should have been sought and accepted. We must blame the Mayor, Councillor P. Osborn, more than anyone else for the unhappy state of affairs created in the Indian community. Were Prince George to come to know of this we do not think even His Royal Highness would approve of the Mayor's action. It is, however too late now to make amends. Our advice to our brethren in the circumstances is not to indulge in any action that would mar the celebrations in any way. Those who are justifiably dissatisfied should remember that they have nothing against His Royal Highness himself. If they are debarred from actively demonstrating their spirit of loyalty it is no fault of their's. What pains us most of all in this incident of course, is that a great opportunity of making common cause and thus working towards bringing about unity once again among the Indian community has been lost

H. R. H. The Prince George

by the sheer haughtiness on the part of a few among us and by the Mayor's weakness in being swayed by those elements. The inevitable result will be that the Prince will come and the Prince will soon go but he will leave us far from united. However, His will be done. We extend to His Royal Highness a very hearty welcome and in doing so we are sure we are voicing the sentiments of every section of our community.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISMS
(By Bhubesmasoor)

Golden Opportunity Lost

It was felt that the visit of Prince George was a golden opportunity for the members of the Indian community to join hands in according a hearty welcome and also of cementing their differences on all political questions. On account of the partiality of the Mayor and the stubborn and unyielding attitude of the leaders this has not come about. The Prince, next week, will be in our midst and will go back perhaps leaving us divided more than ever. Would that good counsel prevails upon all concerned even at this eleventh hour.

Winterton Committee

From reliable source I understand that the tug of war between the teachers and the Congress has ended by the formation of the Winterton Committee. This Committee will now have the control of the Albert Park celebrations. It was anticipated that Mr. Winterton would have included all representatives on his Committee, but, owing to the one-sided attitude of the Mayor he has evidently not succeeded. The teachers have joined, although they had insisted that the Colonial Born and Settlers Indian Association should also be included. Obviously they could not do otherwise for the chairman of the Committee is Inspector Mr. C. K. Winterton. It is a case with the teachers of falling from the frying pan into the fire. Enough said.

What A Transformation!

The following appears in the *Natal Mercury*:—

"Mayville Castle, on the main road to Maritzburg, was brilliantly illuminated on Tuesday night. Festooned with coloured lights from summit to base, it attracted attention from a wide area, as well as being admired by travellers along the main road. Evidently the Indian community is going to contribute prominently to the decorations in honour of Prince George."

Little does the public know that the owner of the Castle took a prominent part in boycotting the celebrations during the Prince of Wales' visit. What a transformation!

Indian Lady Doctor

The Indian community is proud to welcome the first Indian lady doctor to this town. Indians in the march of nations cannot be left behind. When we find that men are progressing it is but natural that our sisters will advance hand in hand. It is pleasing to note that there are two other lady doctors qualifying for the profession and will soon be in our midst. But a warning note might not be out of place. Many of our men have taken up the medical profession and I would not be surprised if they find themselves a little too many. Now we hear already of three lady doctors. In their very laudable ambition of mending souls let them not find themselves on the unemployment list.

Twenty Pounds Brigade

I am wondering what the Congress and the Association are doing to prevent the Indians from joining the 'Twenty Pounds Brigade who are leaving these shores for India. We hear harrowing tales of the repatriates, and yet, it seems no move has been made to educate Indians in estates and industries to the true position of those who had gone under this scheme. Money is going to be spent during the Prince's visit on a one-day's tamasha. What could not a little be spent on organised propaganda work for the upliftment of the people. Time has come for new missionaries to take the place of the old ones to preach the gospel that starvation, misery and ruination faces those who go to India under this scheme. But I had nearly forgotten how could we expect all this from those who still believe in exploring other countries for the Indians of South Africa to colonise.

Indians In Greater Durban

Indians who have been either trading or living for a number of years in the suburbs—now called Greater Durban - are daily being troubled and worried by sanitary inspectors who continually want them to do this, that or the other entailing unnecessary expenditure; failing to carry out their instructions involves them into litigation or the deprivation of their licences. This joining up and becoming residents of Greater Durban has been no gain to them. They have to pay the rates and taxes and also suffer the pin-pricks of our sanitary tin-gods. This Greater Durban will be the ruination of Indians.

India Cant Hit Back

The Indian settlers in South Africa may be treated as pariahs, may be deprived of their civic rights and subjected to any number of disabilities, but according to Sir Samuel Hoare's memorandum, India will not be allowed to adopt retaliatory measures against those who ill-treat and oppress its nationals. It seems strange that if the principle of reciprocity is accepted between Great Britain and India why it should not be accepted between the Dominions and India. Is India impotent that she could not raise her voice against South Africa?

Fountain Of Wisdom

A man should never be ashamed to own he has been in the wrong, which is but saying in other words that he is wiser to-day than he was yesterday.—SWIFT.

"*How can any Christian, worthy of his principles, have any racial prejudice when Jesus Christ was an Asiatic? That is what is too often forgotten. Christ lived as an Asiatic, spoke an Asiatic language, ate and lived as an Asiatic and, if I may humbly say, he looked like an Asiatic. Therefore, mindful of this you must give every race its opportunities.*" KUNWAR SIR MAHARAJ SINGH.

Bad laws are the worst sort of tyranny.—BURKE.

Strange all this difference should be 'Twixt Tweedle dum and Tweedle dee.—BYRON.

RACIAL DISCRIMINATION IN PROVINCIAL TAXATION

CHARGES AGAINST PRINCIPAL AUTHORITY AND REVENUE DEPARTMENT

EX-CIVIL SERVANT'S ALLEGATIONS

(Reproduced From The *Natal Witness*)

The substance of the charges made in the following article is that hostile discrimination is shown against Indians who appeal for clemency in the matter of payment of the Personal Tax. The writer, Mr. D. H. McLaren, B.Com., was an official of the Revenue Department, but has resigned and gone to England. He had to wait until his connection with the public service was severed before making revelations, backed by human evidence, of injustices which he had long resented.

I WANT to make it quite clear that in this article I am criticising not individuals but what I should call the collective Civil Service mentality. I doubt, indeed, whether the individual is conscious of anything else but that he is conscientiously carrying out his duty. From that point of view he does it, I fully admit, efficiently and effectively: nevertheless, in spite of his rigid devotion to rule and regulation, he is a human being and subject, like everyone else, to the delicate and hidden interplay of suggestion and intimation which binds society together, and by virtue of his position he is often able to give effective force to popular beliefs and ideas.

My object is, firstly, to show the civil servant how far he is allowing himself to be the mouthpiece of prejudice and has wandered away from the objective, impartial carrying out of the law which is his code; and, secondly, by "blowing the gaff" to bring about a much-wanted plane of moral justice. If, after the clear indictment I am about to bring, both legislator and administrator continue the oppressive measures of the Personal Tax Ordinance, there can be no moral expression in South Africa.

All observers agree that the most marked component of South African character is "colour prejudice," and we do not expect to find it absent either in the Executive Committee of the Provincial Council or in the Department of Inland Revenue. Let me make this statement of fact and not of speculation: that it is the avowed intention of the Executive Committee to "hot in" the Indian to incorporate in the Personal Tax Ordinance a special poll tax for Indians on the same lines as that imposed upon Natives. If the provincial authority can justify this as the particular point which has been urged upon in many conferences with Natal Receivers of Revenue, how does it explain this circular?

Circular 32

(Confidential)

Administrator's Office,
Maritzburg.
23.10.31.

R.R., Durban.

P. AND I. F. ORDINANCE EXEMPTIONS.

Under Section [illegible] of Ordinance No. 16, 1925, provision is made that the Administrator may, from time to time, issue instructions to officers as to the principles to be followed in determining when applicants apply for exemption on the grounds of indigency may be exempted.

The Executive Committee is not wishing to lay down any hard and fast rule, has agreed to the following principle, the following classes may be exempted:—

(a) Married men who are employed as unskilled labourers on provincial or municipal relief works.

(b) Married railway employees who are performing unskilled work at an average daily pay of [illegible] shillings per day.

(c) All other married persons whose income, gross or less, equals 7s. 6d. per day.

[illegible] all such cases [illegible] unless [illegible] that they are supporting parents or guardians, should rather agree to pay the personal tax, subject, of course, to the receiver's discretion to accept [illegible] the amount before the prescribed date.

The above apply [illegible] With [illegible] Committee is of opinion that [illegible] should be called upon [illegible] indigency.

[illegible] laid down the above [illegible] habitually malingers [illegible] of conformity, and on [illegible] action and [illegible] Receivers are therefore left to exercise [illegible] in this matter, being cautioned that [illegible] which may be known to the receiver [illegible] debarred from these gifts [illegible]

[illegible] but, however [illegible] native [illegible] only on very rare occasions that a native is [illegible]

A. E. Quarrick,
Provincial Secretary.

Note, in particular, the final paragraph. And to make the indictment close and final, let me illustrate the differentiation made between Indians and Europeans with the following actual cases which I have abridged out of certain from the records of the Bureau of the Revenue Revenue at Maritzburg and Durban:—

INDIANS

(a) Sahel Haga, one of S. A. Railways compound, Durban, is married, with five children, and earned £40 for the 1931 tax year.

(b) Davichan Sookanan, of Clairwood, was married and unemployed in the 1931 tax year.

(c) [illegible] Davichan, of Clairwood, [illegible] married, and supported, according to Indian custom, his aged parents, widowed sister and four children, and was employed for only five

[illegible] 166 [illegible] 166

months of the tax year. He told me that he had to borrow the money where with to pay [illegible]

(4) Ganthan, No. 130,130, was married, ill, earned [illegible] and added [illegible] salary of his wife, amounting to £62 for the year 1933 tax year.

(5) Ramdhone, in the employ of Mr. Pape-Ellis, was married and earned £34 for the 1933 tax year.

(6) Chhagan Soobiah Naidoo, of 423, Bonin Street, Maritzburg, was married, with five children, and earned £75 for the 1933 tax year.

(7) Sookoo, employed by the S. A. Railways, was married, with three children, and earned £30 for the 1933 tax year.

(8) Tommy Nandalall, employed by the Maritzburg Municipality, was married, [illegible] earned £65 for the 1933 tax year.

Most of these Indians applied for exemptions and were refused. This is the type of communication sent them:

"[illegible] I am not prepared to grant you [illegible] and the case be [illegible] Complete and return the attached declaration, together with £1 1s., to this office not later than 5th January [illegible] to avoid issue of summons [illegible] 1933.)

Or they are given "time to pay" [illegible] arrangement than [illegible] 31-12-33 and 30th June, 1934, as with Nos. (4) and (5) above. Nos. (6) to (8) have actually paid their taxes this year.

Now look at the very different treatment accorded to European applicants:—

EUROPEANS.

(9) Mr. W., of Durban, a professional gentleman, certificate No. 6,900 [illegible] earnings were £84 monthly, and he had four children.

(10) Mr. L., of Maritzburg, was granted certificate No. 14,076 on an income of £1 [illegible] per annum.

(11) Mr. K., of Maritzburg, was granted certificate No. 15,045 on an income of £727 monthly, one child.

(12) Mr. A. J., of Maritzburg, was granted certificate No. 14,053, with an income of 30s. a day, i.e., say £40 monthly, married two children.

(13) Mr. A. J. M. was granted certificate No. 14,054 on an income of 7os. a day, say, £8 a month.

(14) Mr. W. J. M. was granted certificate [illegible] income of £6 [illegible] four children, [illegible]

It is clear, then, that differentiation is undoubtedly made between European and Indian. But the official mind has various arguments to present in favour of this differentiation. I do not intend meeting them on any ethical or moral grounds—this would require a regeneration of spirit for which a South African Outlyte would have to grieve—but first of all on his own code of implicit obedience to the law, and secondly on principles which no educated person, not even the civil servant, can deny. Let me take these arguments one by one:—

(a) The natives must pay a poll tax of £1 under harsh legal provisions.

Is official law extending that term to the Provincial Council) quite unable to see that the existence of one bad tax is no sane argument for setting up a fiscal system based on that tax? I do not intend arguing the provisions of the Native Poll Tax, but I call upon people who use it in seeking to justify another tax to bring some little independent judgment to bear on the whole question and to analyse the views of enlightened persons who have already done so.

Why, the average civil servant down [illegible] the original reason for the Native Poll Tax [illegible] the reason can no longer be used as its raison d'etre.

And can it not see that the [illegible] of Indian Personal Tax is just as harsh among the "poor Indians" (by which term I mean "members of the low record class" only), who live not on but generally under the civilised margin of subsistence and among whom there is widespread unemployment?

Well, if these counter-arguments fail, we shall proceed to rout the official in his own territory: he knows full well that the South Africa Act protects the Indian as regards differentiating legislation; that is why no definite reference to the Indian could be made in the Personal Tax Ordinance.

But how [illegible] is effect to be given to that clear intention to "get in" the Indian of which I have already spoken? The difficulty is not found by giving the Receiver of Revenue discretion in the matter of granting exemptions. I have shown that this discretion is only used to differentiate between the two races, and to ensure particular enforcement of the tax in the case of Indians.

Obviously the standard used for exempting Europeans is NOT applied to the Indian. And that this is contrary to law was definitely established when the Natal Indian Congress appointed Mr. Godfrey, of Durban, to defend three batches each of some 20 Indians who were prosecuted not long ago by the Receiver of Revenue at Durban for failing to pay the Personal Tax. When Mr. Godfrey had shown that the Indian was treated for fiscal purposes as a class apart, the magistrate could not but convict one single Indian. Did the Executive Committee lose heart? No, it met the case by appointing four counsel on the lines of the English tax collectors, who intensively combed the areas inhabited by Indians!

And, incidentally, it confessed to the necessity of not appearing to apply this measure solely to Indians (which, in fact, were the only reason for its introduction) by making a slight and half-hearted attempt to inspect Europeans as well. This is another fact—I shall really be interested to know how the Provincial Secretary will refute it, as no doubt he will attempt to!

I deal with the next two arguments, trivial as they may appear, because they definitely loom large in the official mind:—

(b) The Indian, to put it mildly, has not the same respect for truth as the European, and therefore it is difficult to decide whether his professed inability to pay the tax is genuine.

To argue about the Indian's moral character is beside the point. If the official is to be entrusted with a wide discretion in administering a fiscal law, is it necessary to point out that this requires an intelligent knowledge on his part of the social conditions of the community upon which he exercises the discretion?

He should—I cannot say that he does—understand the wide social and economic differences among Indians and to seek to establish the particular economic class to which each Indian belongs; this is, in fact, really an easy task, particularly with the "poor Indian." I have found that there exist [illegible]

the mind of the official (who rarely, for example, can distinguish between Mahomedan and Hindu) a somewhat vague impression of the Indian community as a whole—for example, there is little to choose between the prosperous merchant at the top end of Church Street and his poorer brethren at the other end—and I doubt very much whether he has attempted even the following rough classification which can be obtained from the Union Year Book, containing vital statistics for the Natal Asiatics in 1921:—

Agricultural, 20,699—i.e., about 26 per cent.

Commercial, 5,740; professional, 136,—i.e. about 8 per cent.

Labourers, wage-earners and others, 52,889—i.e., about 66 per cent.

Observe the overwhelming predominance of the depressed classes!

Having obtained some knowledge of and insight into the economic conditions of whatever classes into which he may divide the community, the official should with his superior knowledge know better than the dull-witted, illiterate and entirely inarticulate "poor Indian" his own level of income, to which he may then apply the more or less uniform standard he employs in granting exemptions. Quite apart from the possibility of its being a manifestation of "colour prejudice," accusing the Indian of not telling the truth is too easy a means of shelving responsibility.

(c) And, lastly, the official uses this argument:

The fact that the Indian does pay is an indication that he is able to pay, and that the tax cannot inflict any great hardship. It is varied as follows (I may be raising a smile, but it is no exaggeration and a plain statement of fact): the Indian can live on the "smell of an oil-rag," and therefore can the more easily spare a £1 than the European, who has greater needs to satisfy.

Unreasonably Heavy Taxation

Well, can even an official be so ignorant of economics as not to know that the tax is out of all proportion to the "poor Indian's" average income? He must well know that a similar proportion could not be applied to Europeans. It may be too much to expect him to know that a repressive tax applied thus to a people living on or below the margin of subsistence means to them a sacrifice of the very necessities of life.

And perhaps I am going outside the limits I have set myself by asking him to observe and understand just a little the human beings with whom he is dealing. Is it possible for him to believe that the "poor Indian" pays not because he can but because he has to. He has too great a respect for the "raj," and too great a fear of the consequences, of defying it to evade the tax. I discovered this fact when I tried to incite poor Indians into passive resistance, as I have frequently done: but if you require some confirmation just observe the steady stream of sorry beings that pours into the Receiver's office when the tax is due.

Whether or not they are to be regarded as human beings, one fact is certain: the tax does cause definite distress; it is more often than not paid by borrowing (often at exorbitant rates of interest) or by collecting contributions from friends and relatives.

One official method of refuting the criticisms I have made is to give statistics of the number of exemptions given to Indians. I am not denying that the exemptions are granted to Indians—on the basis of the circular I have disclosed, but the number granted is quite an irrelevant answer to the charge that a distinction is made between European and Indian. Moreover, statistics of this nature will probably prove to be information that can be used in evidence against the officials: not the number of exemptions granted to European and to Indian should be compared, but rather the proportion of the indigent white class that has been exempted should be compared with the proportion of the Indian depressed class that has been exempted.

There can seem, then, no reason for refusing the very reasonable request more than once presented to the Executive Committee that some fixed standard of exemption be introduced into the Ordinance. It would be the better also from all points of view; it would remove from the shoulders of the official a good deal of the difficult task of administering the Ordinance; it would save much, not only of the time but of the expense involved in granting exemptions and the privilege of paying in instalments (an Revenue Office could refuse confirmation of the excessive cost disproportionate amount of labour and expense involved in collecting the personal tax), and it would ameliorate the harsh incidence of the tax on Indian and European alike.

Colonial Born And Settlers' Indian Association

A Protest Meeting

A meeting of the above Association was held at the Hindu Tamil Institute last Sunday when the hall was packed to capacity. The meeting was called for the purpose of explaining the methods adopted by the Natal Indian Congress with reference to H. R. H. Prince George's visit. Advocate A. Christopher presided. The Chairman dealt with the correspondence that passed between the Mayor and the Association. He then explained the forecast of the Colonization Inquiry Committee's report and the part played by the Congress and Mr. S. R. Naidoo. He referred to a new Bill which he said would detrimentally affect the unskilled Indian labourers in Municipalities and industries. Among other speakers were messrs D. S. Chetty, R. R. Naidoo and M. Seethapoo Mudaliar.

A resolution was passed appealing the Mayor to reconsider his decision even at this eleventh hour.

Land Tenure Act Commission

Sittings At Springs

Council Charges Refuted By Indians

MR. J. V. BRINK, K.C., with him Mr. H. J. B. Vieyra (instructed by Mr. Ivan Davies) appeared for the Springs Municipality and the Springs Chamber of Commerce, while Mr. P. H. Goldberg appeared for the Springs Indian Commercial Association and several other bodies when the Asiatic Land Tenure Act Commission sat in that town last week.

Council's Statement

An important statement was presented to the Commission by the Springs Town Council setting out the Town Council's side of the case, all of which charges were, however, denied by the Springs Indian Commercial Association.

The Council in its statement pointed out that as a rule the Asiatic trader appeared to charge extra the native trade, and he was unable to control his customers to the same extent as the white trader, which created in most cases an undesirable congregation of natives around his shop to the annoyance and inconvenience of occupants of adjoining properties and users of the public thoroughfares.

"As a general rule," went on the statement, "the trading methods of the Asiatic are looked upon with suspicion, particularly in so far as the general belief is that he fails to comply with the laws and ordinances governing his trade. As an example, it is a general belief that the assistants of an Asiatic are underpaid, and this creates an unfair trading advantage in competition with traders carrying out the terms of the law.

Evasion Of The Law

It is generally recognised that the Asiatic by reason of restrictive legislation has developed a sense of resistance to and evasion of the law. This restrictive legislation from time to time was without doubt occasioned through the wishes of the public.

"Springs is a growing town, and with the opening of the new mines it is progressing and developing rapidly. Certain believers in the future have at considerable cost and expense erected modern premises in the recognised business centre of the town into which Asiatics have penetrated, to the very prejudice of such investors.

"The encroachment of Asiatics invariably results in the depreciation of adjoining properties and has done so in the case of Springs, to the loss and discomfort of owners of adjoining properties, who view this penetration as a grave menace. European traders are disinclined to set up business next door to an Asiatic trader, with the result that such encroachment creates an oasis in the continuity of the building up of the business centre of the town."

A table was submitted showing that seven affected by the encroachment showed a decrease in valuation. "Encroachment invariably results in the enforced removal of the business centre as is quite apparent from the example of Vereeniging. The Council has provided adequate accommodation and trading facilities for Indians in the Asiatic bazaar at Springs, but when it became known that the town of Springs was an "open camp" after the decision in the case of the Town Council of Springs v. Moosa and Seedat, 1923, hawkers and shop assistants in the bazaar filed applications for certificates under the General Dealers Control Ordinance, and became fully fledged traders in the town of Springs. This influx has resulted in frenzied trading, the wholesale cutting of prices, and in great loss to established firms. The town was flooded with handbills advertising sales under cost" all from these new firms anxious to obtain a footing in the town. This influx persisted notwithstanding the publication of the Bill, now Act 32 of 1925, and it is felt that this type of trading which must result in insolvency, must be viewed with very grave suspicion; and it is a continual source of worry and concern to adjoining traders.

New Penetration

"The areas penetrated by the Indian traders were not, prior to such penetration, occupied by coloured persons, and such penetration is against the wishes of other occupants of and owners of land in those areas.

"The introduction of the Asiatic trader and the possible forced retirement of white traders, unable to compete with the Asiatics, tend to obstruct an avenue of employment for the white youth of the country.

"The Town Council suggests that the appearance and the spread of the Asiatic standard of living into the centre of the town of Springs is distasteful and obnoxious to those who enjoy the white standard of living and by frequenting the shopping centre of Springs must perforce come into contact with the Asiatic standard of living."

The Springs Indian Commercial Association submitted that the members of the association served the needs of the European as well as of the native to the same degree as their white competitors.

With regard to the "attacks" on the trading methods of Asiatics, the association denied the charges and stated that in so far as the trading methods of the members of the association were concerned, the records at the local court would refute the charges. "No prosecution and no conviction of an Asiatic in Springs for contravening any law or Ordinance governing the conduct of his trade has been brought before the Court in the last 15 years."

Other such charges made by the Town Council were also refuted.—*The Star.*

Indian School At Nigel

Temporary Building

The question of a building for the proposed new Indian school at Nigel, which has for some months been the cause of constant quarrels between two sections of the Indian community, has been finally settled. Parents and guardians have decided on the construction of an entirely new building.

Last year the residents of the Indian bazaar section of the Nigel location applied for a school. The request was granted in November and a meeting was called to elect a committee to make final arrangements. The question of accommodation then arose, and at first it was decided to hire a building in the location. It was later suggested that a new building should be constructed. This second proposal met with the approval of the majority of parents, but

It was only at last week's meeting that it was decided to make application to the Nigel Town Council for a gift of four stands free of rates for a school building.

In view of the fact that the location will probably be moved in the near future, a temporary building of wood and iron will be constructed. A brick building will be erected in the new location. Work will commence as soon as the consent of the Education Department has been received.

It was also agreed to offer the building to the department rent free for the first 12 months of occupation.

The Rev. A. Hipkin, rector of the Indian Church in the Heidelberg district, has accepted the position of chairman of the committee and 51 children have already been enrolled.

GRAHAMSTOWN BRITISH INDIAN ASSOCIATION

HALL OPENED BY MAYOR

(From Our Correspondent)

THE Grahamstown British Indian Association Hall was opened by the Mayor (Cr. Lewis Miles) recently.

The building, which is a great credit to the Association, was tastefully decorated for the occasion, and the gathering of members of the Association, the Mayor and Mayoress, the Town Clerk (Mr. J. T. Yeomans), and European friends, enjoyed a very pleasant ceremony, followed by refreshments in the hall itself.

Mr. V. N. Pillay, President of the Association, extended a cordial welcome to the Mayor, and expressed his appreciation, on behalf of the Association, of the interest he had shown in the hall and of his consent to perform the opening ceremony. His friendliness and encouragement was greatly appreciated.

The president then presented the Mayor with a silver key, asking him to keep it as a gift from the Association in memory of the occasion.

The key was engraved: "Presented to Lewis Miles, Mayor, opening the British Indian Association Hall, Grahamstown, 10th February, 1934."

The Mayor then opened the hall with this key, and the gathering entered.

Mr. F. Dullabh, the vice-president, then welcomed both the Mayor and the President, with a few appropriate words, and Miss Vallianmal Pillay, daughter of the president, gave the Mayoress a beautiful bouquet.

Peaceable And Law-abiding

The Mayor said that he understood that the hall had been constructed for the purpose of holding meetings of the Association and for social gatherings and that they were considering the question of establishing a school to teach the vernacular languages to the children of the Indian citizens.

"The City Council and myself appreciate the fact that the Indian people are peaceable and law abiding, and that you desire to dwell in harmony with the other races in our great country.

"I thank you very much for having presented to me a souvenir of this very pleasant function, and on behalf of myself and fellow councillors, I congratulate you upon your enterprise, and I extend to the Indian Association our good wishes for its continued prosperity.

The President then said: "I believe that the majority of our well-wishers present here this afternoon are unaware of the fact that the British Indian Association was founded here many years ago, and in view of the fact that the future destiny and government of every country lies in the hands of the younger blood and generation, we, the younger section of the Indian community of this town, with the support and co-operation of the seniors have made it our duty to build what I think you will agree is a very fine hall. (Applause).

"The hall will be chiefly used for the purpose of conducting our regular meetings and social evenings, and we are also considering the possibility of establishing an Indian school for the education of our children in the vernacular languages, and I hope this will be achieved before long.

"Our Association E ent to do everything generally that might contribute to the betterment of the Indian community, and to guard and protect by all legitimate means the status of Indians in this town. We are out to collaborate with all right-thinking sections of the community for the common good of this country; and it is our duty, privilege and pleasure to endeavour to promote goodwill with the different authorities concerned, and in this we feel certain that we have the hearty co-operation of the many broadminded Europeans present and absent here this afternoon." (Applause.)

Mr. D. Morgan (chairman of the executive) proposed a vote of thanks to the Mayor, which was seconded by the secretary, Mr. O. A. Naidoo.

Several congratulatory telegrams from other Indian associations were read.

Tamil Benefit Society

A committee meeting of the Tamil Benefit Society will be held on Sunday 4th March 1934 at the Tamil School at 2-30 p.m.

Agenda:—(a) Minutes, (b) Correspondence, (c) Invitation to Advocate Christopher, Messrs. Manilal Gandhi and P. B. Singh to address meetings in the Transvaal under the auspices of this Society re Colonisation Scheme, Repatriation and the general position of Indians, (d) The question of relationship with the Transvaal Indian Congress, (e) Address by Swami Adyananda to the Tamil community.

S. P. MOODLEY
K. NARANSAMY
REV. B. L. E. SOLOMONEY,
Joint. hon. secretaries.

NEWS IN BRIEF

The Agent of the Government of India and his staff are due to arrive in Durban on Sunday on a short visit.

—o—

Mr. N. K. Sham, brother of Mr. A. Sham of Verulam who recently passed his matric at the Sastri College was recently given a farewell reception at Kalu's Cafe on the eve of his departure for Fort Hare where he intends furthering his studies. Many friends of Mr. Sham were present and Mr. G. H. Maiter presided. Speeches were made wishing Mr. Sham all good wishes and a diary was presented to him. Mr. Sham suitably replied.

..

Mr. Rajoomar, a prominent Hindustani gentleman of Stamford Hill, Durban, and his friend Mr. R. R. Alfred, also of Stamford Hill, are leaving next week on a tour for Europe by the mail boat.

..

Mr. D. Morgan of Grahamstown has arrived in Natal by car and is staying with Mr. A. B. Naidoo of Malvern. He will be leaving for home in a few days time.

—o—

At a meeting held on the 11th Jan. 1934, at the Sastri Indian School, the Nonoil Young Men's Society was formed. It has also been agreed to build a hall for Hindi education. The following are the officials and members.

Patron: Mr. Rampersad. President: Mr. B. Dwarika. Vice-Presidents: Mr. A. Jo. Maraj, Hon. Sec.: Mr. K. Mohanlal. Asst. Sec.: Seeton Pragji. Treasurer: Mr. H. L. Ramperial. Committee: Messrs. H. S. Ramperial, K. Pran, S. M. Maraj, S. Hariram and Chand Lall. Members: D. Sooran, Sankar, Hulas, Sookraj, S. Sonjan, G. Govindsamy, D. Jodha, R. Budhoo, V. Ramdharan, Sewgoolam, Gurmukh Singh, Ramayan, N. Lutchman.

—o—

The marriage of N. Sathoar, son of Mr. and Mrs. Moonsamy Sathoar, of Uitenhage, with Miss Lutchmi Ammal, daughter of Mr. and Mrs. Narinsamy (Vassen) Naidoo, of Cradock, took place on Sunday the February 4, at the bridegroom's residence, No. 71 Cuyler Street, Uitenhage. The pandal was beautifully decorated, and a large number of relatives and friends, including European guests, were present to witness the ceremony, conducted according to Hindu Rites. The bride and bridegroom were the recipients of many valuable presents.

—o—

A bazaar will be held at the St. Anthony's School hall, Retief Street, Maritzburg, on Saturday March 10, in aid of the Child Welfare Society. The Committee are working hard to make this event a success.

The Indian adoption cases, which were formerly investigated by the European Child Welfare Society, are now being investigated by Indian women, under the direction of Mrs. Shirley.

The Maritzburg municipality have also started a weekly clinic at the Aryan Benevolent Home, and this is proving of very great benefit to Indian mothers. Many children are brought on Wednesdays and the mothers are given good advice by Dr. Janey Kelly, and sister Mollongall.

Mr. A. T. Allison has assisted greatly in raising money to equip the clinic, and the thanks of the committee are due to him for his help in this connection.

SPORTING NEWS

Estcourt Indian Tennis Club

At the annual general meeting of the Estcourt Indian Tennis Club, which took place at the Samuel's Cafe, on Sunday last, the following officials were elected for the ensuing year:—Patron: Messrs. A. F. Brokensha, E. M. Hullejee, and Jackson; Vice Presidents: Messrs. A. G. Nanidoo, M. Naiker and N. S. Chetty; Secretary and Treasurer: Mr. A. G. Nanidoo (re-elected); Captain: Mr. J. Samuel; Vice Captain: Mr. A. D. Cooverjee.

Estcourt cricket Result

On sunday last the Pirates Cricket Club, met the Hostpurs Cricket Club, at the Princess Park, Estcourt, in the league Cup Competition.

In the first innings the Pirates scored 70, to which the Hostpurs replied with 58, when the Pirates were again dismissed for scoore of 33. A determined and confident start by the Hostpurs was frustrated by the fine bowling of J. David, who took four wickets for eight runs, and A. N. Samuel 6 for 18, which brought the innings to a close for only 35.

South Coast D. I. F. Association

The annual general meeting of the above Association took place at the Committee room, 542, Main Road, Chelmwood recently. After the report of the secretary and of the financial statement were submitted and passed the following election of new office bearers for the ensuing year took place:—

Patron: Mr. A. Singh. President: Mr. P. M. Pillay, Hon. Life Vice-presidents: Messrs. N. P. Naidoo, M. Rahoo, M. Royappen, A. Singh, M. G. G. Naidoo, P. M. Pillay, R. S. K. Singh, G. Badhry, S. M. B. Lazarus, S. P. Paul, E. M. Parak. Vice-Presidents: Messrs. A. M. Pillay, T. G. Govender, L. Nanoo, M. E. Sigamoney, C. K. Naidoo, R. R. Moodley, N. M. Pillay. Hon. Secretary: Mr. D. G. Francis, Hon. Treasurer: Mr. A. B. Razuth, Hon. Auditor: Mr. G. Badhry.

Cricket Team For India proposed

The hon. secretary of the Indian Cricket Board of the Control has received a letter, it is stated, from the Chairman of the Metropolitan-Suburban Cricket Association, Capetown, stating that negotiations have been opened for a visit of a fully representative South African team to tour India and to play five tests.

Interviewed by Reuter Mr. Lavigne (chairman of the above association) stated that up to the present he had received no reply from India. If a favourable reply was received the association would send a team after the inter-provincial tournament at Capetown during the 1935-36 season, but if necessary the team could be sent before that time. The team would consist of coloured and Malay cricketers whose strength, Mr. Lavigne was confident, would not be below that of the two Springbok teams which recently toured Britain and Australia. Mr. Lavigne indicated that he first opened negotiations with the West Indies and received a reply that while it was at present impossible to receive a South African team, owing to financial reasons, the West Indies would be pleased to reconsider the matter after the South African team had returned from India.

ઈન્ડિયન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨ માર્ચ ૧૯૩૮ અંક ૯

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર ૮૩
પ્રીન્સ જ્યોર્જનું આગમન (અગ્રલેખ) ૮૫
ફ્રેન્ચાઈઝરાઇટ ઓ ઈન્ડિયન એસોસીએશન ૮૭
પોર્ટ એલીઝાબેથ તે પ્રીન્સ જ્યોર્જ ..
કપ્રીલ્સમાં સેન્ટ રેન્ડુર કમીશ્ના ૯૨
વિવિધ સમાચાર ૯૨
અભ્યાસ ટોપળજ (ચિત્ર) ૯૪
બાળકોની કેળવણીનો આદર્શ કયાંથી? ૯૬
બીહાર ધરતીકંપ ૯૪
બીહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ૯૫

બિહાર ધરતીકંપ

સાઉથ આફ્રિકાના હિંદીઓનું ચિત્ત અત્યારે બિહારના ધરતીકંપથી પીડાએલાઓ તરફ ખેંચાયેલું છે પરંતુ તેઓએ બિહારના ધરતીકંપથી પીડાએલાઓ માટે પોતાના ફેલોમુસાફરોને તો નજર ચુકવ્યા જોઈએ. તેઓએ મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલ નહિવત ભુલવી જોઈએ. આ બાબત એવી છે કે જેમાં બીજી જાતિ કે વર્ણનો ભેદ પડી શકતો નથી. પ્રત્યેક મનુષ્યની તેમાં મદદ કરવાની ફરજ છે. કાયદો કહે છે કે આવતી કાલે સાઉથ આફ્રિકામાં પણ એવી આફત નહિ આવી પડે અને તે સમયે સાઉથ આફ્રિકા દુનીયાનાં બધે તે ભાગમાંથી સહાયતા મેળવવાને ખુશી થશે. આવી સાઉથ આફ્રિકાની પ્રજાએ એમ માની પણ બેસવાનું બનતું નહિ. જ્યારે જોઈએ કે આ બાબત આપણને લાગુ પડતી નથી. મનુષ્ય મનુષ્યને તે લાગુ પડે છે. રેડ ક્રોસ સોસાયટી ની અપીલને તેના પ્રસિદ્ધ પ્રમુખ લેડી સેલબોર્ન તરફથી કંઈ સારો પ્રત્યુત્તર મળેલો નહિ કહી શકાય, અને મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલને પણ આપે ઘણાખરાએ તેટલો પ્રત્યુત્તર મળેલો નથી. ગાંધીજીની અપીલને અને પોતાના દુઃખી બંધુઓ પ્રત્યેની ફરજને નહિ ભુલવાની સામાન્ય આ એક નાની રીતિ સમજવી

દુઃખની આરૂત

દક્ષીણકારીનમાં આપણે કરતાં મહાત્મા ગાંધીજીએ બિહારના ધરતીકંપ વિશે બોલતાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું :—

"અસ્પૃશ્યતાના પ્રત્યેના આપણા મહાન પાપના પરિણામે ઇશ્વરે આ દુઃખી આત્મા ઉપર ધરતીકંપને મોકલ્યું છે અને એમ મારું માનવું છે. એમને જણાવું હું. હીંદુ ઉપર કહેતા પનાગિયાની નજરના જોઈએ આ જીવનની નજરને બદલે મેળવો ઘટે. આપણે આ દુઃખની આફતમાંથી લાભ લેવો. આ પૃથ્વીપરની વસ્તિ કરોડોના હાથ પરની તે બહુ મોટી અંગડીના જોડીજ તોળવું છે. કદાચ મોટી અંગડીને સમતોલ રાખી તમે તેને બગડતો બચાવી શકો સાચવી શકો પરંતુ જીવનના બધા નદિ સાચવી શકાય. એક આંખના પણકારામાં તેનો નાશ થઇ જવાનું નિર્માયેલું છે.

"જીવન જીવતાં આપણે આપણા ભોજનપાત્રને પોષક નાખીએ હૃદયને શુદ્ધ કરીએ અને આવી કુદરતી આફત આપણી સામે આવે ત્યારે આપણે કુદરતી સામે ઉભવા તૈયાર રહિએ."

આજ સુધીમાં મળેલો ફાળો.

આનંદ નોંધ લેતાં સંતોષ થાય છે કે પારસી રૂસ્તમજી ફ્રસ્ટ કે જે આવિ વખતને માટે સાચવી આવેલું છે તેણે બિહાર સંકટ નિવારણ ફંડમાં પાઉંડ ૫૦૦-૦-૦ રકમ દાન આપેલી છે. આ ઉપરાંત ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશને પાઉંડ ૧૦૦, ડરબીપુટ હિંદુસેવા સમાજે પા. ૫૨-૧૦-૦, ક્રાઉટવોન્સબર્ગ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસે પા. ૧૨૨-૫-૬ અને ક્રુગર્સડ્રોપ સનાતન વૈદ્ય પ્રભા સભાએ પા. ૨૧-૦-૦ કરેલા છે તે ઉપરાંત બીજી મળી પા. ૮૦૦-૦-૦ જેટલી રકમ થઇ છે. આ ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન દ્વારા એ ગાંધીજીએ કરેલી અપીલના જવાબમાં ગણ છે. રેડ ક્રોસ સોસાયટી તરફથી પહેલી રકમ ધર્મ તેની અમારી પાસે કશા નોંધ નથી. બધુપણ દાતાઓ આવા રાખવામાં આવે છે.

વિનંતી

આથી ફાળો ફરનાર સર્વને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તેઓએમ પહોંચવાની રકમ પોતાનો ફાળો 'ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને પહોંચાડવા એ તે ગાંધીજીની ગુરુતા મજબ સીધા પહોંચાડવા શ્રી. ભગવાનપ્રસાદ આપણે પર મોકલી આપવો.

લીબ્બનમાં દાઉદ કોંગ્રેસીએ પોતાનો ઠરાવ રદ કર્યો

જનરલ દીક્ષાના લાભસન્માન માટે મહીશીદલની ઝકત દાઉદના મી. અબ મુસાની અને લીબ્બનજાતીના દાઉદ કોંગ્રેસીને મંજુર કરી પડી છે. કોંગ્રેસની છલ્લી મીટીંગમાં આરજી નાગરીકત્વ ફરનારો ઠરાવ રદ કરવા ને આવી અરજી મંજુર કરવાનો ઠરાવ રદ થયો હતો. મી. બી. પ્રભુએ કોંગ્રેસમાં ઠરાવ મુકી કે "પસન્સ આપણે નાગરીક ગણે ! આજ. ગોલોન ટ્રેકો આપ્યો ... મી સી ... એ ઠરાવ કરવા ટેકો આપ્યો હતો કે અરજદારોએ કરેલી રજુઆતો તેનાં કોંગ્રેસીઓને અરજી મંજુર કર્યો સંતોષ ઉદ્દભવ્યો નથી. એ તે ના મંજુર કરશે તો કોંગ્રેસને બદ ઠસના પાર્ટ ભજવો પડશે. મી. કપુ કે કાઉન્સીલરને પોતાના મુળ ઠરાવને પાછો રદ કરી આવશ્યકતાને ખાતરી કરવા જણાવ્યું કે કેમ કારી જવાબ ઉદ્દભવે સંભવ રહે છે ત્યારબાદ જીવનના પણ રહે છે. બોર્ડ તરફના ઉદ્દભવ મત આપનારાઓમાં મી. કપુડીક આકસ્માત રહ્યા હતા.

ડૉ. કૂપરની અંત્યેષ્ટિ

ડૉ. કૂપરની અંત્યેષ્ટિક્રિયા ગયા મંગળવાર તા. ૨૭મીએ કરવામાં આવી હતી. તેમનું મૃત્યુ ૨૪ કલાક પહેલાં થયું હતું. મી. સોરાબજી રુસ્તમજીએ કુલનો ૩૨ વર્ષ પહેરાવ્યો હતો અને પછી તેમના મૃતદેહને મેસર્સ કાસલ એન્ડ કંપનીમાં આવ્યા હતા. બધા જ ડૉ. કૂપરના મિત્રોના પ્રતિનિધિ તરીકે તેઓ રહેતા. ૨૮ દિવસ રાતે પારસી રુસ્તમજી હૉલમાં હિંદી કામ કરનારી તેમના મૃત્યુમાં સહકારનો મેળાવડો મળ્યો હતો. તેમની તારીફ કરનારા થોડાક માણસોનો જબરજસ્ત વાણીમાં કૂપરી મંત્રેશ્વરાદે જણાવ્યું કે તે આજનો મેળાવડો મને બતાવ્યો કે કેવા ઉદારદિલ હોય તો ગરીબોની સેવા કરવાનું માટે કામ અઘરું પડ્યું. પોતાની ઉમરની સ્ત્રિતિ પોતાના માતા પિતાના પ્રેમ અને કરુણામાં આભારી હોવાનું તેમણે જણાવ્યું અને પોતાને કરમન બતાવ્યા. શ્રી એ બી. જોન્સ સોરાબજીના આભારી હોવાનું જણાવી તેમનો આભાર માન્યો હતો. અમે ડૉ. કૂપરી મંત્રેશ્વરાદને આદરપૂર્વ આપીએ છીએ અને તેમણે અહીં પ્રેક્ટીસ કરવાને ઇરાદો રાખ્યો છે એ જાણી ખુશી થઇએ છીએ અને તેમના કુટુંબીજનો છીએ.

ઓનરેબલ કરમનમાં

[illegible] ગવર્નર સર મેડારાજ સાંગે પોતાના જન્મદિવસમાં આપેલા ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે : "પ્રજાકીય જીવનમાં જ્યારે એકિયા વાસી હતા ત્યારે મારા પણ મિત્રો જેને પોતાને સિદ્ધાંતોને માટે જરાયે માન હોય તેવા પણ સ્વતંત્ર હવેશ બીજાઓ પણ કઈ રીતે રાખીજ શકાય કે આ વસ્તુ પણી વખતે બુદ્ધી જવાય છે. અમુક ખરત એશિયાવાસી તરીકે જીવતા હતા. એશિયાવાસી તરીકે જીવતા હતા. એશિયાવાસી તરીકે જીવતા હતા. જો કે હું જાહેરાતપત્રોમાં કદી રાખું તો એશિયાવાસી જેવા દેખાતા પણ હતા. આ વસ્તુ આપણામાં લક્ષમાં રાખીને કરેક જાતીને તૈયાર આપવી જોઈએ."

મા. લીયોન રેનોલ્ડનું અવસાન—ના લીયોન રેનોલ્ડ ગયા સોમવારે સવારે ઇસ્ટરની હોસ્પીટલમાં લડવો વર્ષની આવરદાયી અચાનક અવસાન પામ્યા છે. મી રેનોલ્ડ નાતાલમાં પણ વર્ષોથી જાણીતા હતા. ગીરીનજોલોમા ઉજાલટરી મીટીંગમાં હાજરી આપવા ગયા હતા ને વખતે તેમની તબીયતને કશું જ્યું ન લોહાતું. અચાનક લડવો થતા આદરપૂર્વ તેમને ઇસ્ટરની હોસ્પીટલમાં ખાર્ટ જાતમાં આવ્યા હતા તો મરણ પામ્યા. મી. રેનોલ્ડ છેલ્લા પચીસ વર્ષ ઉપર થયાં પ્રસ્તાવમાં એડવોકેટ તરીકે પ્રેક્ટીસ કરતા હતા. ૧૯૨૧-૨૨ દરમ્યાન પ્રમત્ત કાઉન્સિલના મેમ્બર હતા. હમણા તેઓ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન આબીલ બોર્ડના મેમ્બર હતા. જે બોર્ડ પીનવુડ પાર્કના લતામાં અપીલેટ સાંભળવાને સે મકાને બેસવાની હતી પરંતુ તેમના અચાનક મરણનો ક્ષીર મુલતવી રહ્યો હતી મી લીયોન રેનોલ્ડ સંતાનમાં ૧૯૦૧ માં પરણ્યા હતા અને પોતાની પાછળ એક પુત્ર અને એક પુત્રીને મુકી ગયા છે. જનશીના એડવોકેટ મી. પુત્રીન રેનોલ્ડ મરહુમના ભાઇ થાય છે. મી. લીયોન રેનોલ્ડને ઓળખનારા અને તેમની સાથે સંબંધ ધરાવનારા સમગ્ર હિંદીઓની મરહુમના કુટુંબીજનો પ્રત્યે તેઓને ઘણી મદદન બેઠકમાં ઉંડી દિલસોજી જણી.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

ગાંધીજી : ૧૬ માર્ચ ૧૯૦૩

પ્રીન્સ જ્યોર્જનું સ્વાગત

આપણા સોમવારે નામદાર પ્રીન્સ જ્યોર્જનો દરજ્જામાં પધારામણી થશે. કેટલી પણ આબરૂદાર માણસ આજ ના કરણીય મુલાકાત મે અને કરમન ગાંધીજી પોતાના ન ગણ ને તેને કહેવામાં આવે તો અ ય તે જરૂરનું માનતા. એવો કરણનો બધ્ય દેખાવ ઘણ રહ્યો છે. મોટા પણ ઓદ્યોગિક સંસ્થાઓ અને પ્રીન્સ જ્યોર્જ સ્વાગત કરવાને આતુર બની રહેલા છે. આ પ્રસંગે પ્રીન્સ જ્યોર્જની આગમની પધરામણીના ચિરો સર્વત્ર આનંદ પ્રવર્તી રહેલા છે ત્યારે અમને નોંધ લેવા જરા ખેદ થાય છે કે હાલી કોમમાં તેમણે તેટલો સંતોષ નથી. પ્રીન્સનું સ્વાગત કરવાના વિરોધમાં તો બે મત હોઇ નહિ. બલકે કોંગ્રેસ જેણે પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સની મુલાકાતવખત બહિષ્કાર કરવાનું પગલું લીધું હતું તે પણ આજે તે વખત જે કંઈ પણ બીનવફાદારી બતાવાઈ ગઈ હોય તેના સંપૂર્ણ બદલો વાળી દેવાને અતિ ઉત્તેજનાજ બની ગયેલી જણાય છે. અસલ તોફાનું એકમાત્ર કારણ એજ છે કે જે વખે પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સને તે વખતે કોંગ્રેસનો બહિષ્કાર કરીને પણ પ્રીન્સના સ્વાગતમાં પૂરો ઉત્સાહ્યા બતાવી દીધો હતો તેજ આજે પ્રીન્સ જ્યોર્જનું સ્વાગત કરવામાં પ્રતિનિધિત્વ આપવામાં આવ્યું નથી. તે વર્ગનો અપરાધ એટલોજ છે કે કોંગ્રેસની કટલીક રીતો તેના નાદ કરેલી હોવાથી તેણે પોતાની એક સ્વતંત્ર સંસ્થા નામે કાઉન્સીલ્સ ઓફ ધ મેટલર્સ ઇન્ડિયન એસોસીએશન ની એ કોન્ફરે કરી છે. જોકે કોમને પોતાની મુનસુફી ચલાવવાની સંપૂર્ણ સત્તા આપવામાં આવી હતી તેમ છતાં તે પોતાનો સ્વતંત્ર વિચાર કરવા મુકતા છે અને કટલીક વખતે તેમ કરવા દોરવામાં હતા ત્યારે તેમના પોતાનાજ આગેવાનો કહીએ તો, "વખતો વખત સત્તા ધરાવતા રાજ્યો" થ. પોતે બંધાયા હતા, પરંતુ આ નિયિત્ર "સત્તા ધરાવનારાઓ" કોણ છે એ જણાવ્યું નથી. કોમના પ્રત્યેક વર્ગોના એકમાત્ર હતુ પ્રીન્સનું સ્વાગત કરવામાં તાંપણે ઉત્સાહથી સહકાર કરવા સિવાય બીજું કશોજ નથી એમ જોતાં તો તેના દરેક વર્ગને પ્રતિનિધિત્વ આપેલું હોત તો તેમણે કશું મુંઝવેલું નહિ હોત. રાજદ્વારિક પ્રશ્નને પ્રીન્સ વિદાય થતા મુકી કારણે મુકી દેવો જોઇતો હતા અને તેઓ પ્રીન્સનું સ્વાગત કરવાને આતુર હતા તે સઘળાનો સહકાર મેળવી લેવો જોઇતો હતો. હીંદી કોમમાં આજે જે કમનશીબ સ્થિતિ છિન્નભિન્ન થઇ પડી છે તેનો દોષ અમે બીજા કોઇના કરતા વધારે મેયર, કાઉન્સીલર ઓનરેબલની ઉપરજ મુકીએ છીએ તો પ્રીન્સ જ્યોર્જને પણ આ વાત ની જાણ હોય તો અમને જરૂર લાગે છે કે તે નામદાર પણ મેયરના આ પગલાને પસંદ નાપ કરે. પરંતુ હવે તે બાબત સુંઘરી જવા તેમ નથી. આ સંબંધમાં અમારા જાહેરોને અમારી એટલીજ સલાહ છે કે તેમણે

પ્રીન્સના સ્વાગતમાં બાકી રહે એવું કંઈ પણ બનવું નહિ જોઈએ. તેમાંને અસંતોષ થવાનું મુખ્યપણે કારણ છે તેઓએ ઓછામાં ઓછું પક્ષ રાખવું કે તેઓને પ્રીન્સ જ્યોર્જની સામે કંઈ પણ નથી. જો તેઓની ચઢાઈની રેખાઓ સદંતર રીતે બનાવી નહિ શકાય તો તેમાં તેઓનો દોષ નહિ. આ પટ્ટાને ત્રિરંગી બનાવે જે બાકી બધું થાય છે તે ઓટલોનર્સ ! આ પ્રસંગ જે લાગે સાથે મળીને કામ કરવાનો હતો અને તેમ કરીને ગેરસમજ પડી ગયેલી તકને દૂર કરી સંધાઈ જવાનો મોકો હતો તે મોકાને આપણાગાંના દેશકારક અભિમાનીપણાને લીધે અને ઓ તરફોથી દોરવાઈ જવાની મેયરના નબળાપણને લીધે ગુમાવી દેવામાં આવ્યો છે. તેનું અનિવાર્ય પરિણામ એવું આવશે કે પ્રીન્સ આપણી ચર્ચને આવશે અને ખેડાકર કલાકમાં જલ્દી દર્શનો પ્રવેશ કામના અંદર પડી તે સંધાયાને પહેલે પથી જશે. પરંતુ આપીએ જે કાંઈ થયું તેને મિથ્યા બનાવી નથી. નામદાર પ્રીન્સ જ્યોર્જને અમે હાર્દિક સ્વાગત આપીએ છીએ અને તેમ કરતાં અમારી ખાત્રી છે કે અગારી કોમના દરેક વર્ગની અમે લાગણી દર્શાવીએ છીએ.

ઓર્ટેન્સટાકિન ખા. ક્રિશ્ચિયન એસોસીએશન

મેયરના હસ્તે ખુલ્લો મુકાએલો હોલ

ઓર્ટેન્સટાકિન (ઇ. પ્રોવીન્સ) ખા. ક્રિશ્ચિયન એસોસીએશન તરફથી જાહેર સભાની ઉજવણી અત્રેના મેયર કાઉન્સીલર ફ્યુલ્ટસ માઈન્સ તરફથી કરવામાં આવી હતી. તે પ્રસંગે પણ મુકામીનાં તેમજ બહારગામના દોસ્તો હાજર થયા હતા. એસોસીએશનના પ્રમુખ મા. વી. જોન્સ. પીમ્બે મેયરને આવકાર આપતાં જણાવ્યું કે મેયરે આ હોલના સંબંધમાં જે ઊંડો રસ બતાવ્યો છે તે માટે અમે તેમના આભારી છીએ. અને હોલની એક ખાંધીની ચાવી મેયરને ભેટ આપી હતી. ત્યાર બાદ મેયરે તે ચાવી વડે હોલ ખુલ્લો મુકયો. ઉદ્યોગપ્રસંગે તે બાદ દ્વારા સભાપતિપદે પેટાડાક સાહેબ મેયર અને પ્રમુખ વચ્ચે કુલનો હાર પહેરાવ્યો. અને પ્રમુખના વૃદ્ધ પીઢ લીબ્યામાળા પીહરાવ્યો મેયરસને ફુલનો તોરો આપ્યો.

મેયરનું ભાષણ

મેયરે ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે મારા સ્વાગતના પ્રત્યુત્તર મા. દસ એસોસીએશનની મીટીંગે ભરવાને અને સાગતક્ષ પ્રસંગોમાં ભરવાને બનાવવામાં આવ્યા તે બદલ હોદ્દી ના બાળકોને પોતાની માતૃભાષા શીખવવાને તેમણે કરેલ પ્રયાસ પણ વિચાર છે.

સીટી કાઉન્સીલ અને કુ જાહેરમાં કામકાજ ખુશી કરીએ કે હોદ્દી હાલ અને તેમના વહીવટ કરનારા ચુંટીએ છે અને આ દેશની અન્ય પ્રજાની સાથે તમે બરાબરીથી ભેળવા ઇચ્છો છે.

તમારાં આ સાહસને માટે મારી પોતાની તેમજ કાઉન્સીલના તરફથી તમને મુબારકબાદી આપું છું અને ક્રિશ્ચિયન એસોસીએશનની આવી શાખાઓ ઠેકઠેકાણે ખોલી તમે દુનિયાનું ઉપયોગી કામ કરો છો.

પ્રમુખનું ભાષણ

પ્રમુખે જણાવ્યું કે અત્રે હાજર રહેલા ભાઈઓ તથા બહેનો પણ જાણે છે, આ દેશમાં ક્રિશ્ચિયન એસોસીએશન પહેલા પહોંચ સ્થાપિત કરવાની અને દરેક દેશનો ખ્રિસ્તી ભાવિ તેને દિનપરદિન મુકામોના લાભમાં જતું હોવાથી આ શાખાની હોદ્દી કોમના પુખ્ત વર્ગે પોતાનાં ગાડીકોના સહકારથી આ ભવ્ય હોલ બાંધવાની પોતાની ફરજ અદા કરેલ છે. આ હોલનો મુખ્ય ઉપયોગ અમારી નીચલી ક્લિટોને ભરવામાં અને સામાજીક જલસાઓ કરવા માં આવશે અને અગારાં બાળકોને માતૃભાષા શીખવવાને એક સ્કુલ ખોલવા પણ અમે વિચાર કરી રહ્યા છીએ કે કુંકે મુદતમાં અમલમાં મુકવામાં આવશે. અમારી એસોસીએશનનો હેતુ હાદી કોમની રહેણીને ઉન્નતિ કરવાનો અને આ નાઈરમાં હાદીઓનો ધર્મ સાચા ખ્રીસ્તી માર્ગોથી સુરક્ષિત કરવાનો છે. આ દેશના સામાન્ય હિતને બાધા આવતા સામાજીક વિચારો તરફોની સાથે અમે સહકાર કરવાને તત્પર રહીએ. અને જુદા જુદા સભાપતિઓની સાથે સારો સંબંધ રખાય તે કરવાની અમારી ઇચ્છા સમજી તેમાં આનંદ લઇએ છીએ અને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે તેમાં અત્રે હાજર થએલા અને ગેરહાજર રહેલા પણ બહોળા હિલના પુરેપુરા પોષનારાં અમને ફેરવાશે સાથ દે.

એસોસીએશનના પ્રમુખ મા. ટી મેયર્સને મેયરના આભાર માનવાની દરખાસ્ત મુકી હતી જેને સેક્રેટરી મા. ડી. એ. નાયકૂએ ટેકો આપ્યો હતો.

એસોસીએશનને કેટલ ઇન્વિટેશન સંદેશા ઓ આવ્યા હતા અને આ પાણી સર્વ મેળાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં નામદાર પ્રીન્સ જ્યોર્જનું સ્વાગત

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

તા. ૧૬ ૨-૩૪ ના પ્રીન્સ જ્યોર્જ સવારના ૧૧ ની સ્પેસીયલ બદામાટ ટ્રેનમાં અત્રે પધાર્યા હતા. તેમના સ્વાગત માં સ્ટેશન પણાંજ કામાં હોય સાજગારથી આવ્યું હતું તેવીજ રીતે પામ્યા બાદેને મુકામના જેવી જયપોકારે સાથે આવકાર આપ્યો હતો. દરબાર ત્યાર માધુસથી ઓકત ... બહ જબરજસ્ત હતો. ના પ્રીન્સનો સર્વ સેન્ટ જ્યોર્જ ... ના આવ્યા હતા ... વિશાળ પાર્ક માનપ મેદનીના કેડમ ચિકાર ભરાઈ ગયો હતો. આસરે અઢારથી વીસ હજારની માનવ મેદની હતી. તેમા આસરે ત્રીસ હજાર તો નિશાળોના બાળકોજ હતા.

ત્રણ વાગી મેળાવડામાં આવેની કાઉન્સીલે બધી કોમના ગોલાવાને બાજુ આપવામાં પોતાના મેયરની મેળાવડામાં આમ લેવાને કુનાથી કરી હતી. તેમા હાદીઓને માટે પણ આ તો બહુ ગોરા ખુશરોગો રીઝર્વ રાખી હતી. આ ભવ્ય મેળાવડામાં હાદી કોમના અગ્રણીઓ તેમાના પધારી ના. પ્રીન્સની સાથે હસ્ત પીનન કરી બાકી રહ્યા હતા મેસર્સ ... ... મેસ ... મરહુમ કુમારમાતા કુમારશ્રી, પ્રમુખશ્રી ગજકવાલ, મમ્મારખાન મા. દિવાન સાહેબ સ્વામીશ્રી ગોસ્વામી, ... પ્રસાદીમ વગેરે મુખ્ય પધારો હતા.

ના પ્રીન્સે દરેક વર્ગની મુલાકાત લીધા બાદ પોર્ટ એલીઝાબેથની ... પ્રમે પધારવા માટે પોતાની બહી સાગણી પ્રદર્શિત કરી હતી. ... બાદ બરાબર ત્રણ વાગે સેનેટ પાર્ક ... સાથેનું સંધાલ ... ... આવ્યા પુનીવર્સમાં ગોલ ચપળાવ્યા લાયક ... હોવા લાગ્યા ... ના પ્રીન્સ પધારતાં હતા ... પ્રીન્સ અત્રે ચાર કલાક ઉપર પડીના આરામ ગાર હતા હતા, જ્યારે ત્રિનારે સાનદ્ધ બાદી ગાડીની રેખાસાયક વાગ્યાર ટ્રેનમાં માહાબાદ્રોન જવાને રવાડી થયા હતા

ક્રુગ્રીજ્સમાં લૅન્ડ ટેન્યુર કમિશન

હિંદી કોમ ઉપર ટાઉન કાઉન્સીલના આરોપો

એશિયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર કોકટ કમિશનની બેઠક ગયે અઠવાડીએ ક્રુગ્રીજ્સમાં મળી હતી. તે વખતે મી. બાર્કર ટાઉન તરફથી અને મી. ગોકળજીએ ક્રુગ્રીજ્સ ઇન્ડિયન કોમર્શિયલ એસોસીએશન તરફથી હાજર થયા હતા.

ક્રુગ્રીજ્સ ટાઉન કાઉન્સીલે હિંદી કોમ વિરૂદ્ધ પોતાનો કેસ રજુ કરવાનું નિવેદન રજુ કર્યું હતું અને હિંદી કોમે પોતાની સામે મુકાએલા સઘળા આરોપોનો ઇન્કાર કર્યો હતો.

કાઉન્સીલનો કેસ

કાઉન્સીલે જણાવ્યું કે સામાન્ય રીતે એશીઆટીક વેપારી ગોટે ગામે નેટીવ વેપારના આકર્ષે છે અને ગોરા વેપારી જેટલો તે પોતાના માલકાને બંદુકમાં રાખી શકતો નથી અને તેથી તેની દુકાનની આસપાસ નેટીવોનો મોટો સમુદ્ર એકત્ર થાય છે. આજુબાજુના મકાનોમાં રહેનારાઓને અને બહાર રસ્તો વાપરનારાઓને હરકત કર્યા બન પડે છે.

સામાન્ય રીતે એશીઆ ટીકનો વેપારની રીતોને, ખાસ કરીને તે વેપારને લગતા કાયદાઓ પાળતા નથી એવી સામાન્ય માન્યતાને લીધે શંકાની નજરે જોવામાં આવે છે. દાખલા તરીકે એવી સામાન્ય માન્યતા છે કે એશીઆટીક પોતાના નોકરને બોછો પગાર આપે છે અને તેથી તેઓ કાયદો પાળીને ચાલનારા વેપારીઓ છે તેમના સામે ન ગેરવાજબી દરીયામ કરી શકે છે.

એવી સામાન્ય માન્યતા છે કે પ્રતિબંધિત કાયદાઓને લીધે એશીઆટીકની વૃત્તિ કાયદાને ઉલ્લંઘવાની અથવા તેના વિરોધ કરવાની થાય છે. આ પ્રતિબંધ વિનાસંદેહ જાહેર મજાની સુખાકારીના પરિણામો છે.

ક્રુગ્રીજ્સ એ ઉભરતું શહેર છે અને નવી ખાણો ખુલવાથી તે જલદી વિકાસ પામતું બન્યું છે. શહેરના બાંધિપામાં માનનારા અમુક લોકોએ શહેરના વેપારના ધણની વચ્ચે પણ ભવ્ય આધુનિક ઢબના મકાનો બાંધ્યાં છે અને એશીઆટીકોએ તે મિલકતદારોને નુકસાન પહોંચે તે રીતે તે ધણોમાં પ્રવેશ કરેલો છે

એશીઆટીકોનું પ્રવેશન આવ્યું બાજુના મકાનોની કામત ઘટાડી દેનારું છે અને ક્રુગ્રીજ્સમાં તેવું થયું છે અને પરિણામે મિલકતદારોને નુકસાન ખમવું પડી રહ્યું છે.

એશીઆટીકોનું પ્રવેશ આવ્યું બાજુના મકાનોની કામત ઘટાડી દેનારું છે અને ક્રુગ્રીજ્સમાં તેવું થયું છે અને પરિણામે મિલકતદારોને અગવડ અને નુકસાની ભોગવવી પડી છે. યુરોપીયન વેપારીઓના એશીઆટીક વેપારીની પડખે વેપાર ખોડાવા ઇચ્છતો નથી અને તેને પરિણામે જ્યાં જ્યાં એશીઆટીક પ્રવેશ કરે છે ત્યાં આજુ બાજુની જગ્યા ખાલી પડી રહે છે

એશીઆટીકના પ્રવેશથી વેપારનું મથક મોટે ભાગે ફરજીયાત બદલવું પડે છે કે જે દીનીબ્બનનાં દાખલા ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે. કાઉન્સીલે ક્રુગ્રીજ્સની એશીઆટીક બજારમાં હિંદીઓ માટે વેપારની સગવડો પુરતી કરેલી છે પરંતુ ૧૯૨૯ માં મુસા અને સીદાત વિ. ક્રુગ્રીજ્સની ટાઉન કાઉન્સીલના કેસમાં આપેલા ચુકાદા પછી ક્રુગ્રીજ્સ ખરેખું મેદાન હોવાની ખબર પડી ત્યારથી ફરીપાએ અને દુકાનના નોકરો જનરલ ડીલર્સ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સની કલમ સર્ટીફીકેટને માટે અરજી કરવા લાગ્યા અને ક્રુગ્રીજ્સ શહેરની અંદર પુરા વેપારી બની ગયા. આ પ્રવેશનને પરિણામે ગરાકપણું વેપાર ચાલુ થયો, બાકી મોટા ભાગ પર કબારા લાગ્યા ...ના ભુતની સ્થાપિત પેઢીઓને મોટું નુકસાન કરતા લાગ્યું. આપણા શહેરમાં ખરીદ કામ કરતાં બાકી બાકી વેપારીની બાદશાહ આપનારી દરત ગરીકાઓ ફેલાવા લાગી અને આ સઘળું નાના પેઢીઓ તરફથી શહેરમાં પોતાનો પગ પેસારાની આશાએ કરવામાં આવ્યું. ૧૯૨૫ ના કાયદાનો ખરેડો બજાર પ્રારંભ થયા છતાં આ થયું. આ બાબતો વધારે નાદારીમાંજ પરિણમશે. લોકમતે અને નાથી નાની તરફ ગંભીર શંકાની નજરે જોવામાં આવે છે અને આજુ બાજુના વેપારીઓને તે ઉડી ચિંતાનો વિષય બની પડેલો છે.

હિંદી વેપારીઓએ જે દાતાઓમાં પ્રવેશ કર્યો છે તે પ્રથમ કબજે લેવા તરફથી ગોઠવાયા નહોતા અને તે પ્રવેશન ત્યાં વસનારા અને જમીન ધરાવનારા મોટાનો પ્રત્યક્ષ વિરૂદ્ધ થયું છે.

એશીઆટીક વેપારીનો દાખલ કરવામાં આવ્યાથી અને તેઓની સાથે દરીદ્રાર્ય નહિ જવાથી ગોરા વેપારીઓને નુકસાન વેપાર ઘોરણો પડવાથી પરિણામ એમજ આવવું જોઇએ કે આ દેશના ગોરા યુવકને મારે નોકરીનું દ્વાર બંધ થવું જરૂરી.

ટાઉન કાઉન્સીલ સુચવે છે કે ક્રુગ્રીજ્સ શહેરની વચ્ચે એશીઆટીક રહેણીનું ધોરણ દાખલ થયું છે તે ગોરાની રહેં નું ધોરણ કરતાં ઉતરતા પ્રકારનું છે તેઓને નાપસંદ અને સગવડવાળું છે અને ક્રુગ્રીજ્સના વેપારના ધણોમાં અવરજવર કરવાની જરૂર પડતી હોવાથી એશીઆટીક ધોરણના સગવડવાળા કરવાના આવવું પડે છે.

હિંદીઓનો જવાબ

ક્રુગ્રીજ્સ મર્ચન્ટસ કમર્શીયલ એસોસીએશને જણાવ્યું કે એસોસીએશનના મેમ્બરો યુરોપીયન નામજ નેટીવોની જરૂરીયાતો પોતાના ગોરા દરીકાના જેટલાજ પ્રમાણમાં પુરી પાડી રહ્યા છે.

એશીઆટીકોની વેપારની રીત વિષેના મુખ્યના સંબંધમાં એસોસીએશને એશીયાટીકો ઉપર મુકાએલા આરોપોનો ઇન્કાર કર્યો અને જણાવ્યું કે તેઓની વેપારની રીતોને લાગે પડતે છે તેટલે દરજ્જે સ્થાનિક માલના રેકોર્ડો ને આરોપોનું ખોટાપણું સિદ્ધ કરી આપનારા છે. વેપારને લગતા કાયદાના બંધને માટે ક્રુગ્રીજ્સમાં છેલ્લા ૨૫ વર્ષમાં એક પણ એશીયાટીકને પકડવામાં કે ગુન્હેગાર ઠરાવવામાં આવ્યા નથી.

ટાઉન કાઉન્સીલ તરફથી મુકાએલા બીજા આરોપોનો પણ ઇન્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

પ્રીન્સ જ્યોર્જ અને નેટીવ

રમુજી સંવાદ

પ્રીન્સ જ્યોર્જ જેઓ પ્રોવા રેલ માર્ગમાં ફરી રહ્યા છે તેમને એક નાના સ્ટેશને એક નેટીવની સાથે રમુજી સંવાદ થયો હતો. પ્રીન્સને ભારીમાંથી બહાર જોતા જોઇને નેટીવે બહુ આદરથી નમન કર્યું અને પુછ્યું : તમે રાજા છો ?

જ : હું રાજા નથી. રાજાનો કુંવર છું.

નેટીવ : પણ તે કેમ કોઇ રહે ? રાજાના કુંવર હોવા છતાં તમે મજુર દેખાતા નથી.

વિવિધ સમાચાર

ટ્રાન્સવાલ્સના ૧૮ હિંદીઓ વોટર માટે છે—ટ્રાન્સવાલના ૧૮ હિંદીઓ પોતાની ડોમેસ્ટીકોને રેટસ લાગુ પડતા કોમન વોટની માગણી કરી રહ્યા છે. એ ગનલાનું પીટીશન ચડી તેઓએ લોકલ બોર્ડ સમક્ષ રજુ કરેલું છે.

પાર્ટનરોએ ખેલ્યા—સ્વર્ગીય ધોળી અમથાલાલ ગોવીંદજીના પિતાશ્રી ગોવીંદભાઇ નારણ સુરત હરિપરા મુકામે ગુજરી ગયાના સમાચાર કેબલ દ્વારા મળતાં બહદીબ રીતે દુઃખ કરવામાં આવ્યો હતો અને સ્વર્ગસ્થના પુણ્યાર્થે નીચે પ્રમાણે દાન આપવામાં આવ્યું હતું: સુરત અનાથાશ્રમ પા. ૧–૧–૦, સુરત બકિંગારા પા. ૧–૧–૦, સુપા ગુરૂકુળ રૂા. ૧૦–૬, સુરત વેદ પ્રચાર રૂા. ૫–૩, ધોળી મંડળ પા. ૧–૧–૦, સ્ત્રીઓ ગુજરાતી મોચી મંડળ રૂા. ૧૦–૬, ધ્રાન્ડ્રાન ઓપિનીઅન રૂા. ૧૦–૬, કુલ પા. ૪–૧૬–૬.

આર્યન ક્રિકેટ કલબ—પોર્ટ એલીઝાબેથની આર્યન ક્રિકેટ કલબની બોથી ટ્રસ્ટ ગેમ તા. ૧૮–૨–૩૪ ના રોજ પુલનલેંગ હિંદુ ક્રિકેટ કલબ સાથે યુ. હિંદુ ક્રિકેટ ગ્રાઉન્ડમાં રમાઈ હતી. જેમાં આર્યન ક્રિકેટ કલબે ચોવીસ રનેં જીત મેળવી હતી. સ્કોરબોર્ડ નીચે મુજબ હતું :–

આર્યન ક્રિકેટ કલબ પહેલી ઇનીંગ ૬૮, બીજી ઇનીંગ ૬૩ કુલ ૧૩૧. પુલનલેંગ હિંદુ ક્રિકેટ કલબ પહેલી ઇનીંગ ૬૪, બીજી ઇનીંગ ૧૩, કુલ ૧૦૭.

રમત રમા વાગે શરૂ થઈ હતી વાગે બંધ થઈ હતી. ટ્રાન્સવાલ ટ્રસ્ટ કપ મેચ પોર્ટ એલીઝાબેથમાં માટેમાં રમવા નક્કી થયું હતું.

ડરબનમાં કપરી ખુન—ટ્રાન્સવાલના ગેવામ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં આવેલા ડરબનમાં મુલાબ પરસોત્તમ નામના પંચ વર્ષની વયના એક હિંદુ વેપારીનું ખોફ બાદમાશ તરફથી કપાયિ ખુન થયું ... મરનાર એકલા રહેતા હતા અને ખુની રાતને વખતે પરાક દિવાલના બહાનિ પરગાં દાખલ થયા. ગારનારના દાગ-રોકાયેલા હતા. એક દાખમાં બનાનાની એક ગુમ હતી અને બીજા દાખમાં એકજ બનાનું હતું જે તે પરાકને બતાવતા દોરા જોઇએ. તેટલામાં ખુનીએ તેની ઉપર હુમલો કરી કાનથી કાન સુધી તેનું ગળું કાપી નાખ્યું. સવારે ૬ વાગે દુઃખદાયો આવ્યો અને દરવાજા ઠોકતા જવાબ નહિ મળવાથી ઘરમાં દાખલ થયો ત્યારે મુલાબ પરસોત્તમની લાશને લોહીના તળાવમાં પડેલી જોઇ. તેના એક દાખમાં એક બનાનું ખુંડાઇ ગયેલું હતું અને તેની બાજુમાં બનાનાની છુંગ પડી હતી. ખુની દુકાનમાંથી મળી કાંઇ તેટલા પૈસા ઉઘરાવ કરી ગયેલ હતો. ડીખાર્ટની પોલીસ તપાસ ચલાવી રહી છે.

ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસોસીએશનના સેક્રેટરી—જણાવે છે કે મુલાબભાઇ પરસોત્તમ ઉર્ફે કાનજીભાઇ મોરાર ડીખાર્ટમાં લાબી મુદતથી રહેતા હતા અને એસોસીએશનના મેમ્બર હતા. તારીખ ૨૨ મીની રાત્રે કોમ અદમાસ તેટીવે ગોદામાં કપડાંના ટુકડા મારી જરી વતી ગળુ કાપી નાખી ખુન કર્યું છે. કાંઇ ઉઘરયા જે તેટીવેને પકડવામાં આવ્યા છે. એમના મ્રજતી અંતીમ ક્રીયા ટ્રાંસવાલના જુદા જુદા ભાગોમાં પ્રજાપતિબાઇઓએ આવી કરી હતી. ડૉ. પ્રજાપતિ એસો. ઓફ્રેશનના અગ્રણીદારો પણ પહોંચી ગયા હતા. ...

બાઇઓએ પોતાના ઘરેણા રોજગાર બંધ કરી આ કમનસીબ બાઇની સ્મશાન યાત્રામાં માન લીધા હતા એમનો એસોસીએશન પર્યંત આભાર માનવામાં આવે છે. બહાર મરનારના ઘાળામાં સ્વર્ગસ્થે ગીની ૧ આપી હતી જે તેમને હાથે મરવા પહેલાનું છેવટનું દાન થઇ ગયું.

નાઇજેલમાં હિંદી સ્કુલ—નાઇજેલ (ટ્રાંસવાલ) માં હિંદીઓને માટે એક નવી સ્કુલને માટેના મકાન સબંધી ઝગડો બેદલાક માસ ચર્યા ચાલી રહ્યો હતો તેનો છેવટે સમાધાન થયું છે. માબાપો અને વાલીઓએ એક નવું મકાન બાંધવાનો ઠરાવ કર્યો છે. ગઇ સાલ નાઇજેલના ખ્રિસ્તિઅન નીવાસીઓએ સ્કુલને માટે માગણી કરી હતી. નવેમ્બરમાં માગણી મંજુર થઇ હતી અને છેવટની મીટીંગ મળી હતી. ગયે અઠવાડીએ સ્કુલ બીલ્ડીંગને માટે સ્ટેન્ડો રેટસ માફ કરી આપવાની નાઇજેલ ટાઉન કાઉન્સીલને અરજી કરવામાં આવી હતી. મોટરના અકસ્માતમાં ડોવાયેલા કામચલાઉ ટીન બાકડાનું મકાન બાંધવામાં આવશે, અને નવા બોર્ડકામમાં ઇંટનું પાકું મકાન બાંધવામાં આવશે. કેળવણી ખાતાની સંમતિ મળતાં કામ શરૂ થશે. મકાન પહેલા બાર માસને માટે કેળવણી ખાતાને મફત આપવાનો પણ ઠરાવ થયો હતો. રેવ. ઓ. ડીમકીન, હેડમાસ્ટર ડીસ્ટ્રીક્ટના ઇન્સ્પેક્શન અર્થેના રેકર્ડને કમીટીનું પ્રમુખપદ સ્વિકાર્યું છે અને પત્ર છોકરાં દાખલ થયા છે

એક મુવાન બાળાનું સાહસ—મીસ પી. પેરમન નામની મુવાન બાળા પોતાની માંજ મીસીસ જે. જેનસનની સાથે થોડા વખતપર ડુર્બનહાર્બીસબગેથી કપટાઉન એક વેગન મારફત આવીને સર્ઇ હતી. વળતાં તેમાંજે એકલા કપટાઉનમાં બેનહાર્બીસબગ આવીને જવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેણીએ મોટું સાહસ ઉપાડેલું છે એમ કબુલ કરે છે પરંતુ તે પાર પાડવાનો દૃઢ નિશ્ચય કરેલો છે. રાતના આરામમાં સ્વજા મળી રહેવાની તેણી આશા રાખે છે પણ જો નહિ મળે તો ખુલ્લા ગોદામમાં સુઈ રહેવાનું ઠરાવ્યું છે.

દેવધારાએ પોતાનો હક ગુમાવ્યો—જોહેન્સના આફ્રિકન્સથી નાયા હિંદુ એસોસીએશનના સેક્રેટરી શ્રી. શંકરલાલ જી. નટવરલાલ જણાવે છે કે નામદાર ચાર્લીયા કોન્સલ તરફથી એક કાગળ મળ્યો છે જેનો નીચે મુજબ કિસ્સો બન્યો છે જે જાહેરની જાણ માટે આપના પત્રમાં જાહેર કરવા મહેરબાની કરશો. કિસ્સો એવો બન્યો છે કે હિંદુસ્તાનમાં વસતિ એક વિધવા બાઇએ પોતાનો ધણી ગત્રે ગુજરી ગયા પછી મુદત જે વર્ષની અંદર પોતાના ધણીના માથા મિલકત કે જમીનના હકદાર વારસ તરીકે જાહેરાત નહિ કર્યાથી અગ્રેજી કાયદા નં. ૧૪૮૭૭ ની કલમ ૩૩ ની રૂએ મહત પ્રકાર થઈ જવાથી મજકુર જાગીર કે માલ મિલકત બીજા-વારસદાર ગણી જે જાગીર નામદાર પોતું મીલ સરકારે બાલસા કરી છે.

સર આલ્ફ્રેડ બેપ્પ્લેસ જે પૃથ્વી પરની કબરમાં દુનીયાનું ડાયમંડસ ધરાવે છે તે કલ્દારીના રણમાં સોનાની શોધ માટે નીકળ્યા છે.

ઇસ્ટરબબુલમાં ટામમાં બોમ્બ—ઇસ્ટરબબુલમાં એક જાહેરની ટામમાં બાંધ ઉતારેલ મુકવા ચાર બોમ્બ કન્ડકટરને ગાબ્યાથી કાટકાર થતાં રહ્યો હતો. આ સંબંધમાં કેટલાકની ધરપકડ થઇ છે.

બાળકોનો કેળવણીનો આરંભ ક્યાંથી ?

યોગ્ય વાતાવરણ ઉત્પન્ન કરવાને માટે શું કરવું ?

(લેખકઃ ગિજુભાઈ બેધકા, બી. ઈ. દક્ષિણામૂર્તિ બાળ-મંદીર-ભાવનગર)

બાળકોની કેળવણી જન્મથીજ શરૂ થાય છે. એક બાજુથી બાળક પોતાની જાતેજ પોતાની પ્રેરણાને અનુસરીને પોતાનાં શરીરને, ઇંદ્રિયોને, મનને વગેરે તપાસ્યાં કરે છે. તેમ બીજી બાજુથી આપણાં પ્રયત્નથી અર્થાત આપણે રચેલાં વાતાવરણથી તે જાત જાતની અસરો ઝીલે છે અને પોતાના સ્વવિકાસનાં કામમાં તેનો ઉપયોગ કરે છે.

સ્વયંવિકાસશીલ

બાળક પોતાની જાતેજ વિકાસશીલ છે. પરંતુ તે વિકાસ માટે વાતાવરણ માગે છે. પ્રત્યેક બાળકને ચાલવાનાં બોલવાનાં શિખવાની વગેરે જાતની સહજ ભૂખ છે. પરંતુ જો બાળકના પગ બાંધી રાખવામાં આવે : કાનમાં રૂ ભરવામાં આવે તો બાળક ચાલવાનાં અને બોલવાનાં નાખશે નહિ. એટલે કે તેને તેવું વાતાવરણ તેને નહિ મળે અથવા તેનાં વિકાસને વિરોધી એવું વાતાવરણ તેને આપવામાં આવશે તો તે સ્વયં બાળકોના માર્ગમાં આડી પડશે અને પછીપાર પાર પાર્શ્વ કરશે

યોગ્ય વાતાવરણ

આટલા માટે ગાળાપોષકે કે બાળક ઉછેરનારાઓએ બાળક પોતાની મેળે પોતાને ફાવશે એવો વિચાર રાખ્યા પછી બાળકોનાં પ્રયત્નો સહજ અને સરળ બને તે માટે યોગ્ય વાતાવરણ રચવું જોઇએ અને જ શિક્ષક કે માબાપ મોટા વાતાવરણ રચી શકશે તેજ બાળકોના પુરતા વિકાસ સિદ્ધ કરી શકશે.

બધી કેળવણી વાતાવરણમાં નથી

એમ માનવું ભુલ ભરેલું થશે કે બધી કેળવણી વાતાવરણમાં છે, અથવા તો વાતાવરણ માત્ર કેળવણી છે. વાતાવરણ તો માત્ર ખાનપાન છે. બીજ અને બીજને ઉગવાની શક્યતા બાળકના પોતાનામાં છે ખાનપાનનાં બળે, વાતાવરણના બળે, બાળકમાં જે બીજ હશે તે ઉગી નિકળશે અને ખીલશે અને ફાલશે

પોષક જેવું વાતાવરણ રચવું

આવો વાતાવરણ આપવા રૂપે કેમ જોડવું તેનો વિચાર ઝીણવટથી કરવો જોઇએ બીજનો બાળક આવે તેવું વાતાવરણ કરવા બીજને, તેના ઘાટને જોવા કરવું તેનો અભ્યાસ કર્યો કરવો અને તેને અનુસરીને પોષક જેવું વાતવરણ રચવું જોઇએ.

શાન્તી અને સ્વસ્થતાની અતિ આવશ્યકતા

વાતાવરણમા પહેલી અતિ આવશ્યક વસ્તુ શાંતિ છે. પ્રત્યેક વસ્તુ સ્વસ્થતામાં અને શાંતિમાં ઉગે છે, અને પાંગરે છે આ નિસર્ગનો સ્વભાવિક નિયમ છે. બાળક પણ શાંતિમાંજ પોતાને જે જોઇતું હોય છે તે વાતાવરણમાંથી બરાબર ખેંચી લઇ જાય છે.

અશાંતિમાં અસફળ છે

ધરતીમાં સતત સુફળ આપનાર રહેવો હોય તો ગમે તેવા સારા બાતરપાન વચ્ચે ઉગેલાં છોડના મુળ સ્થિર થશે નહિ. અને તેવા છોડ ચમકશે નહિ. તેમ જે ઘરમાં અસ્થિરતા. ઘોંઘાટ. અશાંતિ હશે ધરતીરૂપ હોય તે ઘરોમાં બાળકોને વિકાસનાં મુળ નાખવા અને પગેનનું કામ કરવું આકરૂ અને અશક્ય થઈ પડે છે.

બાળકના બાળીની પંચાત

આવે કેમ ચલું, કેમ કાળો કાઢવા તેની પંચાત કરનાર માબી બાળને સારૂ ઉગાડી શકતો નથી—બહ તેને એવા ધરાણા બધારે પડતું બાતર બાતરપાન આપનાર બાળને સોહવા નથી છે—એવીજ રીતે બાળકને વધારે પડતું બાતરપાન આપનાર કરે છે, અને બાળકને હેરાન કરે છે.

બાતાનું પોષક

બાળકના શરીરને જે પોષક જોઇએ તે વર્ષાદીન દ્રષ્ટિથી માબે આપવું જોઇએ. ધવરાવવાના કે દુધ પાવાના સમય નિશ્ચિત કરવા જોઇએ. સ્ત્રીનું દુધ કે બાવાનું દુધ બાળકને બહ ગુણકારકારક છે તેનું કારણ માતાએ પોતે તંદુરસ્તીના નિયમો પાળવા જોઇએ. અને છોકરાના શોખ કે સ્વાદ સ્વચ્છંદની બાતર, જે તે બાબ પી માબે બાદુ પડવું ન જોઇએ; કારણ કે નાની ઉમરમાં માતી તંદુરસ્તી એટલીજ બાળકની તંદુરસ્તી છે. બાળક માના શરીરથી જુદું હોવા છતાં તે માનું અંગ-ભુતજ છે એમ વિદ્વાનોથી મંજુર થયું છે.

મનની તંદુરસ્તી સાચવવી

આપણે માબે બાળકની તંદુરસ્તી સાચવવી જોઇએ તેમજ તેણે નાના બાળકના પિતાએ મનની તંદુરસ્તી પણ સાચવવી જોઇએ.

આ બાપના માનસની અસર

આ નાની ઉમરમાં બાળકનું માનસ માબાપનાં માનસ સાથે એટલું બધું જોડાએલું રહે છે કે માબાપની તેના પર સારા કે માઠા પરિણામની બહુ જબ્બર અસર થાય છે. આ ઉમરમાંજ બાળકનાં ચારિત્ર, સમગ શક્તિ, ભાવિ વિકાસનાં પ્રથમ પગરણનું બાતમુર્હુ નખાય છે.

બાત પિતાઓ ચેતે

માબાપો મોટા બાળકની હાજરીથી ડરીને કે તેનાથી ચેતીને તેમની હાજરીમાં સભ્ય, વિવેકી, સાચા બોલા વગેરે રહે છે; પણ છેક નાનાં બાળકની હાજરીને તેઓ હાજરી ગણતાં નથી. તેથી નાનૂ બાળક બાજુમાંજ સૂતું હોય છે કે પડખું હોય છે, તે વખતે પરસ્પર અસભ્ય રીતે વર્તે છે-જુદું બોલે છે વગેરે સ્વભાવિક અને અસ્વભાવિક તેમનો માટે ભમ્યો અને બાધમ્યો બધું કરે છે. પણ બા નાનું બાળક નાનું છે બનાં તેનાં ઉપર માબાપના વર્તનની બધી બાપ પડે છે અને મોટી ઉમરે તે માબાપનાં ગુણદોષરાળાં બાજ કારણે થાય છે. **(બાકી)**

"સ્ત્રીનો સણગાર એની પવિત્રતા છે. ઘરેણાં એ બાનો સણગાર નથી. દમયંતી, સીતા વગેરે સતીઓને બાપણે પ્રાતઃસ્મરણીય ગણીએ છીએ તે એમનાં ઘરેણાંને કારણે નહિ. એમને તો કદાચ ઘરેણાંનો બ્યાસ સરખો નહિ હોય બાપણે એમનો એમની પવિત્રતાને સાર પૂજ્યએ છીએ. ને બાજે હજારો વર્ષ પછી એમનું સ્મરણ કરીએ છીએ."—મહાત્મા ગાંધીજી.

બીહાર ધરતીકંપ

સાઉથ આફ્રિકાનો ટહેકો

પારસી ફુરતમજી દરબ્દ

પારસી ફુરતમજી દરબ્દની ગયા રવીવારે અળેલી મીટીંગમાં બિહાર ધરતીકંપ સંબ્દ નિવારણ ફન્ડમાં પા. ૫૦૦ આપવાનું ઠરાવાયું હતું.

જુહુરીખાર

જુહુરજરીખાર્ટના ગાઉટપેન્સબર્ગ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી શ્રી. ચંદુલાલ ખંડેરીના જણાવે છે કે આપણી આગ્રહભરી

(૬૨ મા પાનાનું અનુસંધાન આવુ)

કરસનદાસ ઓ. બાલ ખાલાલી	૩	૩	૦
જેઠાભાઇ ઓનાદ વાકરા	૧	૧	૦
જેસમલાલ સ્વરૂપ મારવાડાર	૧	૧	૦
જરસમલાલ તના કસરડી	૧	૧	૦
નાનાભાઇ પોરીના બોલાલી	૧	૧	૦
ખરસુલાલ નાના મેસ્ત્ર	૧	૧	૦
મોમાલાલ ખેમાદ કરારી	૧	૧	૦
કુવરજી મેપના કારીયેર	૨	૨	૦
ભાગીલાલ બીખા	૧	૧	૦
કચરાભાઇ ભાગા કરાદ	૧	૧	૦
કુલાબભાઇ-જોષી કારીયાર	૧	૧	૦
ચમનલાલ બાબુ વિરાગ	૧	૧	
ડાભાલાલ રામજી ,,	૧	૧	૦
મોદનજી મેના	૧	૧	૦
મોગલભાઇ ગોમાના કારીયેર	૨	૨	૦
ભોગાભાઇ કુલજ માસ્ટરપોર		૧૦	૦
બાબુભાઇ ડાહ્યા ખરસાણેક		૧૦	૦
સબાલાલ લાલા ખાલાપોર		૫	૦
મહેતાભાઇ પરજન નારકી		૫	
કેશવજી કુ વલ્લભજી		૧૦	૬
રવજીભાઇ ખરસમત		૨	૬
હરીભાઇ નાના કેશવાડા	૧	૧	૦
મુળાભાઇ ખ મણીભે૨ મકવાડ	૫	૫	૦
પરસોતમ જગા સાગરા	૧	૧	૦
ભાણાભાઇ મોદ। ચીકોલી	૨	૨	૦
કુવરજી ભાઇ પેલા કેલ્પા		૧૦	૬
કુલ્લાલભાઇ કેવા કાકર		૧૦	૦
પરસોતમ પરાગ પટેલ કારી	૧	૧	૦
ચી ભાભાઇ મોપાગ કરના		૧૦	૦
નાનાભાઇ મકન મકવાડા		૧૦	૬
કેશવજીભાઇ લાલા ,,,,		૨	૬
રવજીભાઇ ખો ડા ખરસાણેપોર		૨	૬
ડાભાભાઇ મોગરજી ખિર વાગ	૧	૧	૦
ભગવાનજી પણ કેલવાડા	૧	૧	૦
ભુમાભાઇ ખાના કેરેના	૧	૧	૦
ડાયાભાઇ ખકર કારીયેર	૧	૧	૦

(કુલ ૬૬ નામ જે) ... ૩૪ ૧૮ ૬

કુલ સરવૈયો ... પાઉન્ડ ૮૧૫-૭-૦

ઉપર પ્રમુખપદ ધરાવી. સખ્ત ધરતીકંપથી હજારો માણસો મરણ પામ્યા અને લાખો ... બીહારમાં અધ પડેલા તેના વરસ દિવસોમાં મજુરોના અનેકો મીટીંગો કરી સભા ભેગા કરી તેમાં પ્રમુખ તરીકે ચા. મીટીંગોમાં દરેકમાં પ્રમુખે પ્રિન્સે તમામ અસરકારક ભાષણ કર્યું, દરેક ઠરાવો ટેકવાનું નામ થતાં ટુંકાજ ભાષણો કરી બેસી ગયા હતા, અને પાઉંડ ૧૨૨ પન્ર થયા હતા. કોલો હજુ ચાલુ ... કાળાની દીપ ખાના સ્વજોકરાવવામાં આવી છે.

રૂડીપુર

રૂડીપુરથી દાદુ સેવા સમાજના સેક્રેટરી શ્રી. નારણભાઇ ખબરદારને પત્રક જણાવે... ૨ તા. ૨૬-૨-૩૪ ના રવીવારે સ્નાયના સાંજ બાદ અત્રેની દાદુ સમાજની સભા શ્રી. પ્રાણજી જમનાદાસની ... ના અધ્યક્ષપદે મળી હતી. તેમા દાદુમા ... ના ધરતીકંપ નિરાધાર અને દુખી ... ને મદદ કરવા કોલો કરી ... તેમાં દરેક ... ભાઇઓ તેમજ પુરોપાપન મીત્રોએ પણ મદદ કરી હતી. —પાઉંડ ૩૨-૧૦-૬ ... કોલો થયો છે. કોલો આભાર મદદરોનો રૂડીપુર દાદુ સેવા સમાજ વતી પત્રદ્વારા આભાર માને છે.

કોલાની દીપ ... સ્થળે ...વામાં આવી છે.

કસ્તુરભાઇ મજમુદાર એસોસીએશન

કસ્તુરભાઇ મજમુદાર એસોસીએશનના મંત્રી જણાવે છે કે બીહાર ધરતીકંપના ... રાહત સબબ આશરે ૫ા. ૬૬ ઉપર પહોંચ્યા હતી અને ... વધુ આંક એવો સંભવ હતો જેથી તા. ૨૨-૩-૩૪ ના રોજ પાઉંડ ૧૦૦ ના ... ૧૩૬૦ ૬૬૨ આપવાનું નક્કી થયા પહેલા ... રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર ટેલીગ્રામ ... આવ્યા કે ટેલીફોન ... પાર્ટી પા. ૧-૧૦-૪ પહોંચ્યા છે. ... પાઉંડ ... ભાગે ૨૬૦ આવી ગયા છે કેટલા ... આવે એવો સંભવ નથી. ... ૫૬ પાઇ ... ને 'મજમુદાર ... ' ઉપર મોકલવામાં આવશે

પ્રોટેરીયાના પ્રેમજીભાઇ ... ભાઇ, જોબ લાલી ... અને નારણભાઇ ... ગોકુળભાઇ, જોબ લાલીડરથી ... ભાઇ ... ભાઇ, સ્ટાન્ડરટનથી ... ભાઇ ... પ્રેમજીભાઇ ... ભાઇ ... ભાઇ ...

બોઅર ધરતીકંપ સકંટ નિવારણ ફંડ

આગલેા સ્વીકારેા પાઉંડ ૬૬ ૧૭ ૬

દક્ષિણ આફ્રિકા અસાસીએશનના ફાળેા

	પા.	ૐ	૧૭	૬
પેાપટલાલ દાજીભાઇ	૧	૧		
પરમેશ્વર કુવરજી	૧	૧	૦	
સ્વ. ગુલાબભાઇ પરમેશ્વર (સ્વહસ્તે ભરેલું દાન)	૧	૧	૦	
પરમણ દુલ્લભજી		૫		
નાગજીભાઇ ભાયજી	૨	૦	૦	
ભાઇ ભાઇ ત્રભુભાઇ	૧	૧	૦	
ડાહ્યાભાઇ કરાભાઇ	૧	૧		
પ્રેમજીભાઇ લાલા એન્ડ કું.	૪	૫	૦	
કાલાભાઇ જેવાભાઇ મજીદીન	૨	૨	૦	
જે. ડી. મજીદપતિ	૧	૧	૦	
જી. મેસ. સાેજા		૧૦	૦	
ભાણજીભાઇ જટાશુઝ (અન્ય દાનેાના મારફતે)		૧૦	૦	
ધનજીભાઇ તુલસીદાસ (અન્ય દાનેાના મારફતે)		૫	૦	
દામેાદરભાઇ ડી. બાદ		૫	૦	
ખીમજીભાઇ દુલભજીભાઇ		૫	૦	
ભગવાન નાગજીભાઇ		૧૦	૦	
નાગજીભાઇ ભાણજીભાઇ(અન્ય દાનેાના મારફતે)	૧	૧	૦	
ન્યામજીભાઇ વસ્તુરામજી પાેપટ		૧૦	૦	
કુંવરજી બીજીભાઇ		૧૦	૬	
આર. એન. ભાના એન્ડ કું.	૧	૨	૦	
નારણભાઇ ભગાભાઇ	૦	૨	૦	
વસનજીભાઇ દયાળજી	૧	૧	૦	
નરેાત્તમજીભાઇ મકનજી	૧	૧	૦	
(આપ્યું)	કુલ પા.	૧૦૬	૧૨	૦

ઓકિપેન્સર્સ ફ્રીન્ડમન ફ્રેન્ચાઇસ

એમ. ભંડારીયા એન્ડ સન્સ	૧૫	૧૫	૦
મદેના એન્ડ સન્સ	૧૫	૧૫	૦
જી. જેવલ એન્ડ કંપની	૧૦	૧૦	૦
જે. જીવલ બ્રધર્સ એન્ડ સન્સ	૧૦	૧૦	૦
કે. સુંદરજી એન્ડ સન્સ	૫	૫	૦
એ. આદમ કું.	૫	૫	૦
જી. કાલા કું. (પ્રીટારીયા)	૫	૫	૦
એમ. આર. પેાેજિ કું.	૫	૫	૦
વિઠલદાસ પેાપાણી	૫	૫	૦
એમ. કે. જીવલ	૫	૫	૦
ઇસ્ટ કેપીંગ કું.	૫	૫	૦
વિરજી મનજી	૩	૩	૦
કેશવજી ગાવીંદજી	૧	૧	૦
મામદ એારવાડે કું.	૧	૧	૦
એમ. ખાનજી (જુનું)	૩	૩	૦
જે. પીલ્લે (કેપ)		૧૦	૬
મુળી		૧૦	૬
સ્વર્ગ ડાહ્યાભાઇ કુલ્લભ		૫	૦
ન્યામજીભાઇ મદનજી		૫	૦

સ્ત્રીઓ તરફથી અપાએલી રકમેા

મીસીસ એમ ભંડારીયા	૫	૫	૦
, મદેના	૫	૫	૦
, જેવ. આદ. પેાપટ	૫	૫	૦
,, જે. ડી. જેવલ	૩	૩	૦
,, બી. પેાપાણી	૧	૧	૦
, કમળાબેટ સુંદરજી	૧	૧	૦
, મેસ. કે. જેવલ	૧	૧	૦
,, એમ. એન. જેવલ	૧	૧	૦
,, બી. ડી. પટેલ	૧	૧	૦
(આપ્યું)	પા.	૧૨૨	૫	૬

ફ્રીપ્રેસ હાઉસ રેાયા સમાચાર

ફ્રીપ્રેસ હાઉસ રેાયા સમાચાર	૫	૦	૦
મારફત ન્યામજી કું.	૫	૫	૦
કાલાભાઇ પરશુભાઇ	૨	૨	૦
કરીમભાઇ ઇબ્રાહીમ	૧	૧	૦
હીરાભાઇ કેવા	૧	૧	૦
એ. બી. માજ અમદાવાદ	૧	૧	૦
ઇ. નાગપાર્ક નારા	૧	૧	૦
બી. કે. પટેલ એન્ડ કું.	૧	૧	૦
નરેાત્તમભાઇ મનજીભાઇ નાયક	૧	૧	૦
ન્યામજી મકનજી એન્ડ સન્સ	૨	૨	૦
ન્યામજી મદ્ર આલ્બો	૧	૧	૦
અે બેાર ગુમાસ્તા	૧	૧	૦
મા. મ. ઈ. કેસ	૧	૧	૦
બા. બી. ઇ. ડાહ્યાભાઇ		૧૦	૦
રવજી નાથુ ભાણજી		૧૦	૦
મગનભાઇ ઇબ્રાહીમ		૧૦	૦
ન. નરીદાસ ખુશાલદાસ		૧	૦
[illegible]		૧૫	૦
મુસ્તફા ઇબ્રાહીમ મહમદ ચલીયાવાલા (ન્યુકેસ્ટર પાસે)		૧૦	૦
સંઘ ડીઅર સીદાત		૧૦	૦
ન. સ્ટાલ્સ		૧૦	૦
મરચન્ટ બ્રધર્સ એન્ડ સન્સ		૧૦	૦
ફુલા મહમદ બાવાણી		૧૦	૦
એ. એ. કાજી		૧૦	૦
અબ્દુલ એસાહેબ (એ'બાર્ગ)		૫	૦
પારી સીંહ નાજર		૫	૦
અહમદ હુસનદ એન્ડ [illegible]		૫	
બી. વાલ્ટ		૫	૦
ફ્રીપ્રેસ નારાજ		૫	૦
બી. બાબી		૫	૦
એ. મીત્ર		૫	૦
હસીમ પટેલ		૨	૧
ઇબ્રાહીમ મકનજી		૧	૦
બી. અમ. કર્વેટ (કપીમ)		૧૦	૦
		૧૨૮	૧૦૦	૬
પા. સુધી ફેરબમણ રકમ	પા.	૩૦૬	૨૦૬	

MR. ABBAS TYEBJI

The Grand Old Man of Gujarat who celebrated his 81st Birthday on Feb. 1 1934

"ગુજરાતના દાદા" જેઓએ ફેબ્રુઆરી તા. ૧ ૧૯૩૪ ના રોજ પોતાની ૮૧ મી વર્ષગાંઠ ઉજવી.

મહાત્મા ગાંધીજીના આશીર્વાદ

ગુજરાતના જુસ્સ્સી અને સેવાભાવી કાર્યકર્તા શ્રી. અબ્બાસ તૈયબજીની ૮૨ મી વર્ષગાંઠના પ્રસંગે તેમના ઉપર પત્ર લખીને ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:—

અબ્બાસ સાહેબના ઊંચી વર્ષ ઉજવીને ગુજરાત અને ગુજરાતી પોતાને ઉજવશે. અબ્બાસ સાહેબના ઉત્સાહને, તેમના ત્યાગને, તેમની નિખ-લસતાને, તેમની ઉદારતાને કોણ પહોંચી શકે? તેમનો આઠ પરિચય મને પંજાબ માર્શલ લૉ વિષે તપાસ સમિતિનું કામ કરતી વખતે થયો હતો. એ તૈયબજી કુટુંબના છે અને કોંગ્રેસમાં ઘણા વર્ષોથી કામ કરે છે. એટલું જાણવાથી તેમનું નામ મેં સહજ રીતે મુકેલું. એ સુચનાનો સ્વીકાર થયો ને અબ્બાસ સાહેબ વળતી ટપાલે લાહોર આવ્યા એમ કહેવાય. ત્યારથી અમારો સંબંધ વધતો ગયો. મુસ્લિમ હોવા છતાં તે ચુસ્ત હિંદુની સાથે સગા ભાઈની જેમ રહી શકે છે. સાહેબ લોકોનું જીવન ગાળતા આવ્યા છે, છતાં ગમે તેવું ગામડીયા જીવન હસતમુખે વહેને ગાળી શકે છે. કોમળ શરીર હોવા છતાં જેલજીવન સારી શકે છે. વિચાર અને વાણીનો મેળ સાધે છે વિચારવું કંઈ, બોલવું બીજું ને કરવું બીજું એ અબ્બાસ સાહેબને વિષે મેં કદી જોયું નથી. હું તો એમના કુટુંબથી સારામાં ભળ્યો. એમના કુટુંબમાં મેં પ્રવેશ કર્યો છે. એમની ગુપ્ત વાતો મારાથી છાની નથી રહેતી. જે હું નથી જાણતો તે માટે વાંકે અમારા વખતના જાણશે. એ કુટુંબમાં કપાંય દંભ કે ડોળ નથી જ જ્યાં સૌ પોતાની શક્તિ પ્રમાણે દેશસેવામાં ફાળો ભરનારાં છે. ગુજરાત અબ્બાસ સાહેબનો એકાશીમો જન્મદિવસ પૂર્ણ ઉત્સાહથી ઉજવશે એવી મારી ઉમેદ છે. એ ડોસો સો વર્ષ જીવો.

ईन्डिअन ओपिनिअन

पुस्तक ३२. फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २ मार्च, १९३४. नम्बर ९

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २ मार्च, १९३४

हमारा अभिनन्दन

जहां सुमति तहँ संपति नाना।
जहां कुमति तहँ विपति निधाना॥

राज्य राज्येश्वर, सम्राट जोर्ज के तृतीय पुत्र कुमार "प्रिन्स जोर्ज" जो कि, कुछ दिन से युनियन में आये हुए भ्रमण कर रहे हैं। दो तीन रोज में डरबन शहर में पधारेंगे। उनके इस शुभागमन कि धूमधाम मच रही है। हरेक वर्ग सम्मान करने को आतुर हो रहा है। इस में भारत-वासी भी शामिल हुवे हैं, किन्तु अभाग्य यह है कि, हिन्दी कोम इस अवसर पर एक मत नहीं है। इस स्थिति में मेयर साहेब यदि अपनी थोड़ी सी उदारता का परिचय दे देते, तो अवश्यही भारतीयों के दिलों में जो विरोधी भावनाएं हैं, उन सबों का एक तरह से सहज में अंत हो जाता। और इस कार्य में एकता कर देने की एक पवित्र पुण्य, साथ ही बहुत काल तक मूर्त्तिमान अमूल्य यश के भागीदार बन कर हिन्दी कोम की सहानुभूति को हासिल कर लेते। परंतु दिलगीरी के साथ कहना पड़ता है कि, यह संयोग मेयर साहेब के हाथों से चला गया। इस दशा में ऐसे उच्च पद पर विराजमान मेयर की इस प्रकार लापरवाही का चित्र निःसन्देह अच्छा नहीं। प्रिन्स जोर्ज महोदय तो अपनी यात्रा को पूरी कर के वापस जायेंगे, किन्तु हिन्दी कोम जो कि, परस्पर द्वेष, फुट आदि का मुकुट धारण किये हुए, अपनी अपनी डफली पर अपना अपना राग अलापते हुए, 'दाई चावल की खिचड़ी' का प्रमाण दे रही है। इस आपस की तु तड़ाक का जो संघर्ष जहां जहां उदय हुआ, वहां वहां जो जो परिणाम हुए, उन सब को देखना हो तो महाभारत और रामायण आदि में भली भांति से शिक्षा मिल सकते हैं। संगठन की महिमा पर ही संसार में उन्नति निर्भर है। न कि विरोधावार से "जहां सुमति तहँ संपति नाना" का उपदेश महान तत्व से सम्बन्ध जरुर रखता है जिस प्रकार और और बातों पर ध्यान दे कर विचार किया जाता है, उसी तरह अगर मन लगा कर उपरोक्त तुलसीदासजी के कथित शब्दों में मनन किया जाय तो मनुष्य अपने अन्तःकरण में कटुता को कभी प्रवेश न होने देवे। अन्ततः हम भी अपने पाठकों के तरफ से प्रिन्स जोर्ज महोदय का हृदय से अभिनन्दन करते हुए, उनकी मंगल कामना करते हैं।

बिहारका भूकम्प

मनुष्य कर्त्तव्यका पहचानो

हिन्दुस्तानसे आये ताजे समाचार पत्रोंमें, बिहारके भूकम्पके बारेमें, अति शोकजनक खबरें छापी गई हैं। ईश्वरके इस प्रकोपके विषयमें 'पोयेकटेअर समाचार' यों लिखता है:—

"यही समय कि मनुष्य मनुष्यके प्रति अपने कर्त्तव्यको पहचाने; यही वक्त है कि समर्थ स्वदेशबान्धव अपने आपत्ग्रस्त भाइयोंके प्रति अपने बन्धुत्वका नाता निबाहनेके लिये आगे पड़ें, यही अवसर है कि स्वजातीयता और स्वधर्मीयताका परिचय दिया जाय। यदि हृदयमें सेवा भाव है तो उसको कार्यमें परिणत करनेका इससे अच्छा सुअवसर और कब उपस्थित होगा! यदि आपको भगवान्ने चार पैसे दिये हैं तो प्रभुकी इस अनुकम्पाके लिये कृतज्ञता प्रकट करते हुए, उनका सदुपयोग आप और कब कर सकेंगे!

जिनके हृदय बिहारकी वर्त्तमान दशोबतपर दहल न जायें, काप न उठें और द्रवीभूत न हो उठें, हम कहेंगे कि भगवान्ने उनको हृदय नहीं दिये हैं; हृदयके स्थानपर पत्थर रख दिये हैं। जिनकी आंखें अपने दैवदुर्विपाकके शिकार हुए भाइयोंकी दशाका चित्र खींचकर अश्रुसिक्त न हो उठें, कहना होगा कि उन्हें आंखें मिली हैं या नहीं है।"

"कोम का सितारे"

"प्रिन्स ओर्ज" का आगमन

दक्षिण आफ्रिका में पुधारा "ओर्ज" कुमारे।
सम्मान समर्पित के लिये, सहर्ष संख्या सिधारे॥
संग दिल हो कोम सारी, कर रही पारिक सत्कारे।
पर हमारे भारती आपस में, लड़ मरते बिचारे॥
प्रथा तो बिगड़ी हुई है, फिर भी क्यों यह खींचातेंच।
क्या हमारी बुद्धि पर, पड़ गई फुसमयी आंच॥
एक तो हम वे परके पक्षि, परतंत्र के पिंजरे में है।
देवस ठोकरें खा रहे हैं, अपना ही घमंड के मारे॥
गर खबरदार है 'दगा-बी-बाबे' को, बेखबर है काले बातिन में।
जाहिर में क्यों दिखला रहे है, कोम के लिडर हमारे॥
झगड़ा तमाम छोड़ के सुप जाय एकी सूत्र में।
आखिर तो हमको लेना है, कुवेर "ओर्ज" का सहारे॥
मिल [illegible] महिमत हो दीन हीन उपाय हो।
राजनीति की एव से, कोई ना होता है न्यारे॥
लाटबहादुर कबतक भटकेगा तु इस असभ्य तुफान में।
भरोसा किसीका अब नहीं, सब अस्त हुए कोमका सितारे॥

सामान्य वर्तमान

नोनोटी यंगमेन सोसाईटी

नोनोटी इन्डियन स्कूलमें ता. १२ फरवरीके रोज यहांके निवासी अनेक हिन्दू एकत्र हुए थे। और सर्व सम्मतिसे "नोनोटी यंगमेन सोसाईटी" नामकी एक संस्थाकी स्थापना हुई। और उसके संचालक गोठ की नियुक्ति हुई कि हिन्दी प्रचार करनेके लिए एक होस्टल बनाया जाये।

निये लिखित संस्थाका कार्यकर्ता और सदस्य हैं—प्रतिपालक श्री. रामप्रसादजी, संचालक: श्री. कृष्णिका, उप-संचालक: श्री. ए. एन. महाराज, मंत्री: श्री. भार. महेंगे, उप मंत्री: श्री. सुन्दर पराग, खजान्ची: श्री. एच एन. रामपर्सोत्तम। कार्यकर्ता: एन एस. रामप्रसाद, के. पराग, एस एस. महाराज, एस. हरदेश, और चुन्नीलाल। सदस्य—श्री सुजान, शेखर, कुलम, खुलमराज, एस. सुलतान, श्री रामनरण, श्री. जोषा, बेचू, ए रामिसरण, शिवप्रसाद, श्री. गरीब सिंह, रामसरण और एन लक्ष्मण।

युरोप रवाना

श्री. रामकुमार सरदार जो कि डरबन का एक प्रसिद्ध रईस है, अपने मित्र श्री. भार. आर आर्मस्ट्रेड के साथ, अगामी सप्ताह में युरोप भ्रमण करने के लिए रवाना होंगे।

मिन्स और नेटिव

हास्य जनक वार्त्तालाप

मिन्स जोर्ज के भ्रमण में एक छोटी सी हास्य जनक वार्ता यह हुई कि, जब उनकी सुफेर रेलगाडी एक छोटा स्टेशन पर आ कर ठहरी, और मेज-कुमार खिड़की मेंसे सिर निकाल कर, देख रहे थे। एक नेटिव नजदीक आकर, बड़े भारी आश्चर्य से प्रसन्न हो उन्हें पूछा: "क्या आप राजा होंगे" तबीपर: "मैं राजा नहीं हूं राजा का पुत्र हूं।"

"नेटिव—बड़े आश्चर्य से: ऐसा कैसा हो सकता! बाप तो दुबले मालुम होते है, और राजा का पुत्र तो खूब मोटा ताजा होना चाहिये।"

राष्ट्र संघ में हिन्दू प्रतिनिधी

सुना गया है कि, भाई परमानंदजी और राजेन्द्र प्रसाद हिन्दू महासभा का दावा राष्ट्र संघ में पेश करने की कोशिश करेंगे। राष्ट्र संघने जो हिन्दू सभा को काम जवाब दिया है, उस सम्बन्ध में ये यहां सिद्ध करने की कोशिश करेंगे कि, राष्ट्र संघ का यह कर्तव्य है कि, वह भारत की हैसियत को हल करे।

खून परोपकार

दो वर्ष लाहोर हायकोर्ट के एक सिख न्यायाधीश एक बिमार की जान बचाने के लिए अपने शरीर का खून उसे दे दिया था। परन्तु उसके बाद से ही खुद उसीकी हालत बिगड़ने लगी, और डाक्टरों की सलाह से पूरा आराम करना पड़ा। उस बहादुर को दो वर्ष बाद गत ५ जनवरी १९३४ को मृत्यु हो गयी।

फिजी में हिन्दी जज

भारतीय प्रवासी-सेवा के दफ्तर में फिजी कौन्सिल के सदस्य तथा स्वामी मुदलियर को जज का पद दिया गया है। यह नियुक्ति भारतीयों की समानता की मांग के कारण समय समय ब्रिटिश सरकार द्वारा दिये गये वचनों अनुसार हुई है। भारतीयों में इस पद पर नियुक्त होने वाले श्री. मुदलियर प्रथम हि है।

चिट्ठि पत्री

फेजीद्वीप रोमाट से श्री. ए. जीवन लिखते हैं:—मैं "इंडियन ओपिनियन" का बहुत समय से ग्राहक हूँ, और जिस समय यह पत्र आरंभ होने का था, तब ऐसा सुना गया था कि, चार भाषाओं में छपेगा।" अतः सेवा दो कुछ दिनों तक चारों भाषा में पत्र प्रकाशित होती रही। किंतु मालुम नहीं किस कारण से, हिन्दी और तामिल पत्र बंद कर दिया गया। हमारी समझ से ग्राहकों की कमी होनी चाहिये। लेकिन ता. ९ फेबरवारी के अंक में, नामी और नामिन्द भाषा को पुनः देख कर, हमारे हृदय में अतीव आनंद हुआ है और मैं सभी भारतीय भ्राताओं से सादर आग्रह करता हूं कि वे इस परम उपयोगी एक मात्र हमारी मातृभाषा का गौरव स्वरूप "इन्डियन ओपिनियन" का स्वयं ग्राहक बन कर, अपने मित्रों को भी कोशिश करेंगे।

समालोचना

महात्मा गांधी—इस पुस्तक में ११ परिच्छेद है। और बड़ी ही सरल भाषा में लगभग चित्रपट् महात्मा गांधीजी का लक्षित जीवन चरित्र लिखा गया है। इसके अलावा "परिशिष्ट" भाग में महात्माजी के अमूल्य विचारों का संग्रह देख कर "सर्च-लाईट" की उक्ति प्रायः स्पष्ट हो जाती है। धार्मिक विचार, सामाजिक विचार, राजनैतिक विचार विभिन्नता प्राचीन सभ्यता स्वराज्य, शिक्षा और सत्याग्रह आदि बाबतों के पढ़ने से सचमुच ही अन्तःकरण में भारतीय संस्कृति की पवित्र भावनाएँ तत्काल ही उदय हो जाती है। फलतः अपनी सभ्य मेमी का गौरव उसी क्षण नयनों के सामने मूर्तिमान हो कर प्रकाश फैलाने लगता है। कायरता को नष्ट कर, वीरत्व को तरंग उठने लगती है। परन्तु ऐसे चार, चार लाईनों की लोकप्रिय को कौन ऐसा अभागी, होगा हिन्दू होगा या कि उसके पढ़ने में अपने को कृतार्थ न मानेगा। मूल्य ॥ आठ आना, पता: "इन्डियन ओपिनियन," फिनिक्स, नेटाल

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

चिनकी अंधारा	१	६
तोमीले वेद	५	६
स्वामीजी का बलीदान	१	-
हमारे जमानेकी गुलामी	१	-
हाकली फैलाए बुनाइ	२	६
वेपारी चर्चा	२	-
ब्रह्मचर्य विज्ञान	२	६
महात्मा गांधीजीका जिवन चरित्र	१	-
आरोग्य रिग्दर्शन	१	-
विद्यार्थी ओक्सफोर्ड कोर्स	०	६
युरोपका इतिहास भाग १	२	६
" " " २	२	६
" " " ३	२	६

पता "इन्डियन ओपिनियन," फिनिक्स, नेटाल

இந்தியா ஏப்பினியன்.

மலை 32 மிஸ்கா, செட்டம்பர் —செல்ஸ்ரிக்ஸ் தலை மாசம் 22ம் தேதி இதழ் 9.

இந்தியன் ஏப்பினியன்.

செல்ஸ்ரிக்முலை... ... மாசு ... 32ம் தேதி

இரும்பு நிலைச்சின விஞ்ஞானம்

சுவிஸ்சாரின் முட்டுரியம்

1கிரின் சுவிஸ்சாலை இருங்கிய பட்ச முதல் ஒரு எட்டியம் பாறை மிகச் சேலைகளை விளம்பி வருகிருக்குமுகள். இரண்டாவது கண்டுகள் தேசாரி வரைந்திருக்கிறார். இச்சுவிஸ்சாலை முன் தோன்றியதாகவும் பாதிலாக அறை கிடைத்துள்ளதாகவும் ஒரு சில கல்லைகள் பாடிய தொல்லை புரிந்துள்ளன. இரண்டாவதில், சுவிஸ் சில குறுங்கோளாலும் வரைந்து சேர்ந்தவர்கள் கல்லூரி நிலை ... ...

செல்லை எப்படியாவது மாகட்டும், மாட்சிமை தங்கிய மகாராஜாவுக்கு இன்னுயிர்கள் பெரு சால் கவலையு மதிகரிக்கும்.

தலைவர்களின் கடமை.

எல்லா தேசங்களிலும், எல்லா நூற்றாண்டுகளிலும் விசேஷமான தலைவர்கள் இருந்திருக்கின்றனர். அப்படிக் இருந்தால் மாத்திரம் அந்தந்த நாடுகளும் சிறப்படைய முடியாதாகும். தலைவர்களாக ஏற்படுபவர்கள் அரசாங்கருடைய உத்தியோகமும், அதிகாரிகளுடைய பிருத்தல் வேண்டும். உயர்வு, தாழ்வு எல்லாம் இந்தியாவில் பாராட்டாமல், எல்லோரிடத்திலும் கருணையோடொழுகி, எல்லா உயிர்களையும் தன்னுயிர்போல் பாவிக்கும் பெரியோர்களே எழுகத்தலைவர்களென்பது நூற்று குரியதாகும்.

எப்பொழுதும், எங்கு எவரும், ஜனங்களும் சொன்னபடைவு வேண்டுமென்றால் கொள்கையை அநுசரித்தொழுகி, நல்லதைச் செய்பவராயிருக்க வேண்டும். ஆதியில் பயப்படாது இருக்கவும், இடைத்தானில் மதியாமல், எதனாலும் மஞ்சாமல் சமயங்கள்போல் இருப்பதை எல்லோ தலைவர்களின் லட்சணமில் வைப்பதற் கருகர். தலைவனாவன்றே தேசமுன்னேற்றமும், ஜனசமூகத்திற்கு நலமுமுண்டாகும். பொதுஜனங்களின் எண்ணத்திற்கு மாறுக நடந்து, வீண் பிரயாசைகளிடத்தில் விடாபாதனமும் வாய்ந்து, சும்மாவிருந்தே கொண்டு அரசாங்கத்தை செல்வதே தொழிலாக உடையவர்கள் ஒருபோதும் நல்ல தலைவராக மாட்டார்கள். அத்தகைய லட்சணத்தான் பலரும் பிரகாசமாக உலகத்தில் இருக்கிறார்கள்.

கல்வித் தேர்ச்சியிலும் பிறந்து வளர்ந்த வாழ்நாள்கள் அனுபவத்திலும் காலத்தில், அரசாங்கத்தாரு விதிவிலக்கு ஏற்பாடுகளும் பொதுஜனங்களின் அபிப்பிராயங்களை அறிந்து, ஜனங்களை நடத்தும் முறைகளை தலைவர்களை பார்த்து, ஒற்றுமை எல்லும் கட்டுப்பாடுமுற்ற இருக்கும் குணவான்கள் உத்தம தலைவர்கள். அவர்களிடம் பிரபுத்துவ ஜனசமூகம் உலகில் பிரகாசமடைந்து மதிப்புடனிருக்கும்.

எந்நிலைமை மத்தளத்திற கொப்ப தோற்றம், அவைகள் சொல்லியபடி நடந்து, அவர்களிடம் நன்மதிப்பு பெற முயன்று, அவர்கள் வாய்மொழியை வாய்மை சாதனமாகப் பெற்றுத் தங்கள் காட்டாருக்கு வழங்கும் பொறுப்பிலிருப்பவர்களே சுயநிர்ணயமுள்ள தலைவர்களாக கொள்ளுதல் எல்

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેવી કે તમને બરાબર તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ બરાબરથી કપડાંને ઝાંખા પડતા નથી અને બરાબર માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રાખવો અને તેનો બહુ પાયદો અપાવવો કારણ કે તેમાં તમારે ગ્રાહકોને સંતોષ થાય છે.

કીટીંગ્સ.

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માંકડ, ચાંચડ, માખી.

મચ્છર વગેરેને

નાબુદ કરે છે.

બીજાના બનાવટ. કુદરતી ફીનામાં બનાવે છે.

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			½ Column.			Column			1 Column			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	1	0	2	10	0	4	1	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

Phone 1447,
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street,
DURBAN Natal.

ગ્રામોફોન રેકોર્ડ—હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી
હંમેશાં સ્ટોકમાં રહે છે.
માસોફોન મશીનો બધી સ્કલના મળશે

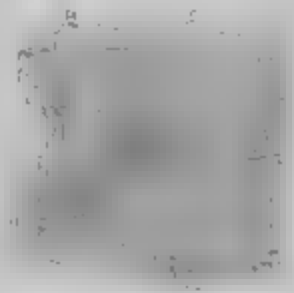
દર મેલમા
લેટેસ્ટ રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

TAMIL. TELUGU.
ZULU
RECORDS
PORTABLE
GRAMOPHONES.

હારમોનીયમ ઓરીએન્ટ ફલ્યુટ.

બહાર આગળ
એ. રે. ઉપર
પુરેપૂરૂં ધ્યાન
આપી બારણ
સારી રીતે પેકીંગ
કરી મોકલવામાં

આવે છે.
એક વખત
ઓર્ડર કરવા
થી અત્યની
પ્રતિમા થશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ આ
લખો.

સોનાને કસોટી ઉપર નાખવાથી
તેની કીંમત આંકાય છે.

સપ્લીમેન્ટ ફ્રી.
મોકલવામાં આવે છે.

બનાનાં

ઉ. ઉમરાળા કાકડી પાકે એવા ગ્રેટેા ૨૬ (આસરે
૨૦૦) બનાના લા. થી ઓ. ઇ. કાકરે ઓર્ડર મોકલાવો
પાયનએપલ ગ્રીન. ૨-૬ ડઝન.

LARGE SELECTED BANANAS

... P.O., P.O.R. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,

... Durban.

Phone 3867. P. O. Box 318.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
32 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરારે માટવાડકર,

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ

બહારગામ સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન નંબર ૩૮૬૭ પોસ્ટ બોક્સ ૩૧૮ ૩૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૩૨

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

હાંસપાર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પે. ઇ. આફ્રિકા. 00

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House
in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency
of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist

MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: F. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, કફ, મોટર તથા ઘોડા તથા કુલ જાતિએ પૂરાં પાડવામાં આવે છે. દાત વિગત પ્રમાણે.
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: ફ. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phœnix Settlement, Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 10 Vol. XXXII Friday March 6th 1931

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

૩ક્ષ
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૯-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૬-૧૦-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

બીજી વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૮-૦.

આવે તા. ૨૬ ગ્રીઝે મુંબઇ જવા ઉપડશે.

આસ સુચનાઓ— [illegible] સ્ટીમરમાં નામ લખી. ટીકટ, રેલવેનાં સરનામાં મળશે. અને બધાંએ [illegible] ટીકટ લેવાની [illegible] વધારેની ખરચ જણાવવું કે જે પ્રમાણે બરોબરની ગોઠવણ થઇ આવશે ખાસકરીને [illegible] ૨૧ પાઉન્ડ [illegible] વધારે ખરચમાં પડશે એમ જણાવ્યું ખરચ

ઇસ્ટ ઈંડિયા ઉતારૂઓ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બીજાઓમાંથી લેવાથી અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતુ દરેક કામકાજ અમારી મારફતે થશે તેમ જાણ છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS
590 Pine Street, Durban.
Tel. Add "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કેનીયા ટીકી એજન્ટ
૩૬૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ઘારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
ફીકાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મેકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રથમ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

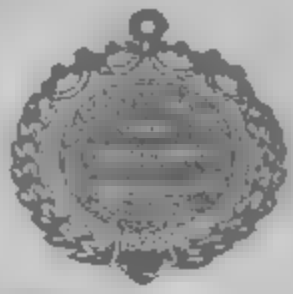
'Phone 3023. Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશથી આવનાર તમામ ગૃહસ્થોને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મામોહાન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. પણ કિમત ચાંદ જેવ આનાનો સ્પેશ્યલ કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

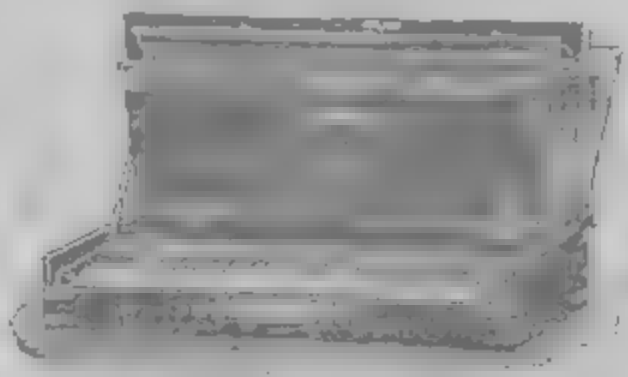
દરેક માહિતી માટે એજન્ટ:
ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૮૦, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને મરમાલુ:-ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel "TUNEMASTER" Bombay બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૧૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ. ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ૬બલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ૬બલ રીડ હા[illegible]

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ રેટની હરીફાઈ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આજ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

કેટલ એજન્ટ:— વારા ફ્રેન્ડસ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.

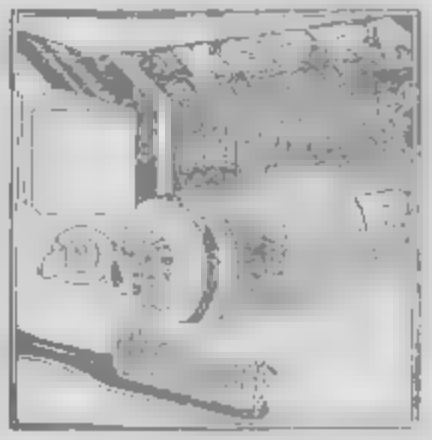
બીજા ગામો માટે અમારા ભાવો અને કમીશનની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે

હાથના કોમ્બેક્ટ રીડના રોકડેથી પીંડ ૨-૧૦-૦, હાથના ૬બલ રીડ ૩ ઓકટવ્સ રોકડેથી પીંડ ૩ ૧૦-૦.
હાથ અને પગના ડબલ (કપ્લાઈડ) ૬બલ રોકડેથી પા ૪-૧૨-૦. હાથના પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીને હાથના ૬બલ રોકડેથી પા ૪-૧૨-૦.
પગના ૬બલ રીડ ૩ ઓકટવ્સ મધુરા રોકડેથી પાદિ ૧૦-૧૫-૦ ૬બલા બાજા ૧૦-૧૫ અને પા. ૧-૫-૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૩ વરસની લેખીત ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે

મારા જેવી લક્ષત મંગાવો આજના કરો કામો વા મળો—

ચી. ઓ. બોકસ ૪૬૦. ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 480. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, antiseptic and anti-septic qualities are second to none.

Formula: Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D and Dr. V. M. Dixon, D.D.S

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

P. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

તાકત-તાજગીથી ભરપૂર

લા૰ત્તદાર

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ.

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માંડો.

ઝંડુ ની સુવર્ણમિશ્રિત

મ ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

-શક્તિની સંપત્તિમ દવા
આજથીજ અજમાવવા માંડો.

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટિકલ વર્કસ લી૰—મુંબઈ નં ૧૪.

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી. ૩૪૫ બ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, જોહાનીસબર્ગ.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	આસ્તી	ઉદય	મસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુનકત
	૧૯૮૪	૧૯૮૦	૧૩૫૨	૧૩૦૯	ક. મી	ક. મી.
	માર્ચ	ફાગણ	જુલકાદ	ફરવરદીન		
				૧૨૯૦		
શુક્ર	૯	વદિ ૯	૨૨	૪	૫ ૫૩	૬–૨૨
શની	૧૦	,, ૧૦	૨૩	૫	૫ ૫૩	૬–૨૧
રવી	૧૧	,, ૧૧	૨૪	૬	૫ ૫૨	૬–૨૦
સોમ	૧૨	,, ૧૨	૨૫	૭	૫–૫૧	૬–૧૯
મંગળ	૧૩	,, ૧૩	૨૬	૮	૫ ૫૧	૬–૧૮
બુધ	૧૪	,, ૧૪	૨૭	૯	૫ ૫૬	૬–૧૭
ગુરૂ	૧૫	,, ૩૦	૨૮	૧૦	૫ ૫૭	૬–૧૬

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રા કરોને.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફરૂટ અને વેજીટેબલ આ ઠેકાણે કરી સોદા કરી ફી ની રિલાયમાં આવશે. લખોઃ-

P. O. બ૦ 254 Durban. 31 Short St. 65

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.

[illegible] ... 129 Victoria St.
P. O. Box 648. Durban.

વેચવાના પુસ્તકો

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળી શકશે. બંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન આ વખતમાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી નાળ પેથી		૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
,, ત્રીજી ,,	૧	૪
,, ચોથી ,,	૧	૮
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠી ,,	૨	૪
,, સાતમી ,,	૨	૬
પહેલી ચોપડીના અર્થ	૦	૫
બીજી ,,	૦	૮
,, ત્રીજી ,, ,,	૧	૦
,, ચોથી ,, ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,	૧	૫
,, છઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૧
,, રજી ક્રિસાબ ,, ૧	૦	૧
,, રજી ક્રિસાબ ,, ૨		૮
,, મિશ્ર ગણિતની ચોપડી	૦	૪

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઈનાપલ વિગેરે વીજે ઓરડર મળેથી તરત રવાનાવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બારી રખરખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખોઃ રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 10—Vol. XXXII. Friday, March 9th, 1934

CONTENTS.

	Page
EDITORIAL:	
Our Shame	97
OTHER ARTICLES:	
Prince Speaks To Indians	98
Current Topics	"
Duties Of The Agent	99
India Institute	"
Our London Letter	100
Tit Bits From The Motherland	102
Earthquake In Bihar	103
Prince George's Visit To Pretoria	104
Prince George In East London	105
News In Brief	"
Sporting News	106

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 23RD, 1934.

OUR SHAME

THE Congress gave a right royal banquet to H. R. H. the Prince George at the D.L.I. Hall on Tuesday night. A civic banquet was of course given to His Royal Highness on the day of his arrival in Durban but the Congress was evidently not satisfied with that. They wanted the Prince all to themselves. They had decided at first to give an "At Home" but it was later altered to a banquet. It is quite a legitimate desire on the part of loyal subjects of H. M. The King and one could have nothing to say against it. We would have wished that this banquet idea was really inspired by deep love and affection for the Prince. But we are sufficiently acquainted with the working of the Congress to know that that was really not the case, but that it was an expensive *tamasha* at the expense of the Prince to regain the waning influence of the Congress by showing the outside world that the Congress is so influential as to have the honour of dining with the Prince and presently also with H. E. the Governor-General. And in this the Congress has the support of the great influence of the Agent of the Government of India—which in our humble opinion is misused.

Be that as it may, we do not wish to quarrel over that. It was the duty of everyone in this country to show his loyalty to H. M. The King and his love and affection to the Prince in whatever way and as extravagantly as he may choose. What has shocked us beyond limits however is the Menu card placed in our hands by a friend with a sarcastic remark that the Congress was fast advancing towards Western standard of living. He was referring to the elaborate liquour list contained therein. It pained us. The depth of our pain could be judged from the manner in which we have headed this article. We were grieved to think that instead of emulating and scrupulously following the good traditions set by Mahatma Gandhi whom at least some of the leaders of the Congress profess to worship they were thrown entirely overboard. It used to be the boast of the Indian community under the leadership of Mahatma Gandhi to give banquets where there was served neither liquor nor flesh. And yet they were more successful than recent banquets given by the Congress and much more appreciated. The reason was because there was some novelty, some originality about them and because the labour occupied was not paid but it was labour of love by volunteers. These are all now things of the past. In recent times there has been a strong element in the Congress insisting on having meat served at banquets. There were some in the Congress who always put their foot down at the suggestion. But now to our shame we find not only meat but liquor introduced at banquets. Is this change to be accounted for the fact that a number of the present prominent officials of the Congress are not teetotalers? Can the Congress justifiably advocate total prohibition after supplying the best and most expensive liquor at their own banquets? Did they think that the Prince would have considered it an affront if he were not served with liquor? We refuse to believe it. The banquet would have been just as well appreciated and the loyalty of the Congress recognised even without mistaking the Westerners. Mahatma Gandhi always put into practice what he preached and if the leaders of the Congress are true followers of his as they profess to be and not merely exploiting his name when it suits their purpose should at least try a little to follow in his footsteps.

What Next?

Well, the Prince's banquet is over. It was futile to expect the Congress to concentrate even a little on the distressed in Behar while they were busy with that. But will they ever be free from such tamashis? They seem to have made a business of them. The next one will soon be engaging their attention when H. E. the Governor-General visits Durban in a few months time. Might we in the meantime take the liberty of diverting their attention

to the land they and their ancestors have hailed from? Is feasting to be the order of the day or will they spare a little for their suffering brethren? He could not be an Indian whose heart does not weep for those who have fallen a victim to nature's wrath. If Mahatma Gandhi has had to appeal to non-Indians for pecuniary help, surely he expects a thousand fold more from Indians. Our appeal is not only to the Congress. It is also to the Colonial Born and Settlers Indian Association and also to other bodies. For instance the Indian Sporting body could well copy the example of the M.C.C. and play a game for charity. Every Indian can and should give his bit even if he has to sacrifice a little of his comforts.

Fountain Of Wisdom

The conception of my patriotism is nothing if it is not always in every case without exception consistent with the broadest good of humanity at large.—MAHATMA GANDHI.

There is but one law for all, namely, that law which governs all laws, the law of our Creator, the law of humanity, justice, equity—the law of nature and of nations. — EDMUND BURKE.

He that roars for liberty
Maist buckle a tyrant's power
And the tyrant's cruel glee
Forces on the freer hour. — TENNYSON.

The Prince Speaks To Indians

Banquet In D. L. I. Hall

NOT a certain section of the Indian community was lacking in zeal in celebrating the visit of H. R. H. the Prince George. Though the Colonial Born and Settlers Indian Association was not given representation by the inadvertancy of the Mayor one could see their flags welcoming the Prince flying on every motor bus, taxis in town; and in Grey Street their flags were flying with those of the Congress.

On the arrival of the Prince at Berea Station members of the Colonial Born and Settlers Indian Association were present by invitation of the Railway authorities to receive the Prince.

Among those who were presented to the Prince on behalf of the Indian community on his arrival at the Town Hall were Messrs. J. W. Godfrey, E. M. Paruk, A. I. Kajee, S. Ramsamjee, B. M. Patel, P. M. Naicker, V. S. U. Pather, Swami Bhawani Dayal and Advocate A. Christopher, president of the Colonial Born and Settlers Indian Association.

On Wednesday the Prince met the Indian school children at the Albert Park.

In reply to the various speeches of welcome, Prince George thanked the assembly for its welcome and said that he came not only in his official capacity but because he took a deep personal interest in all matters affecting his Indian subjects. He said he was glad to hear that the Indian children were taking increased interest in games, saying that this was an invaluable part in the education. He promised to convey all the loyal message to his father, and to celebrate the magnificent reception they had given him he declared that to-morrow Thursday would be a full holiday for all school children. This announcement was followed by frenzied cheering.

At a banquet given in the Durban Light Infantry Hall in honour of H. R. H. the Prince George, by the Natal Indian Congress on Tuesday, in reply to the address presented to him, His Royal Highness said :—

"I am very pleased with the warmth of the reception you have given me here this evening, and I thank you sincerely for the kind sentiments contained in your address and for your gift, which I much appreciate and which I am very pleased to accept.

"This gift will always remind me of the Indian community of Durban and of my meeting with you here to-night. I have heard much of the importance of your community, particularly in this Province of Natal, and of your industry and law-abiding qualities, and on my tour through this vast Dominion I have been deeply touched by the warmth of the reception I have received from all sections of the people.

"I shall not fail to convey the assurance of your devotion and loyalty to his Majesty the King, and I can assure you that his Majesty will much appreciate a message from the Indian community of Durban. I thank you once more for the warmth of your reception and for your kind hospitality this evening."

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISMS

(By Bhurosaheb)

All's Well That Ends Well

THE Prince arrived last Monday and the Indian community was fully represented to receive him at the Berea Road Station. There were 12 programmes of members from the Colonial Born and Settlers' Indian Association. And at the Town Hall among those who were presented to H. R. H. the Prince George was Mr. A. Christopher, the president of the Association. Needless for me to state that the card which he first received from the Mayor with the designation "ex-President of the Congress" was returned and a new one was issued without the designation. All's well that ends well.

Champagne Galore

The banquet given in the Prince's honour by the Natal Indian Congress at the D. L. I. Hall was not only interesting but an up-to-date affair as it could be seen from the menu card. The glasses must have been well full to the brim in drinking the Prince's health. Who would now dare deny that the Indian is not up to the standard when he has at his command champagne on and port to the right and left of him. This is perhaps due to the "uplift clause" of the Capetown Agreement.

Well Played

At the school function in Albert Park Mr. P. M. Naicker, the president of the N. I. Teachers' Society garlanded and welcomed the Prince in a few well chosen words. He was followed by the President of the Congress, Mr. J. W. Godfrey. A number of Indian ladies and gentlemen were then presented to the Prince.

Here it might be remarked that the teachers played their part well and the success of this function was greatly due to their efforts. The Prince left last Thursday.

Heads Together

After the week's excitement, it would not, I hope, be in vain to suggest that now is the time for the heads to put their heads together and draw up a balance sheet showing profit and loss and see if they are still solvent with ideas for reconstruction, and whether they have any energy and strength left ... explore *new* other countries for colonisation, but avenues for a peaceful and honourable settlement of our internal affairs. The Prince's visit if nothing else should teach us how unwisely we at times are to waste time, money and energy on passing shadows which do not in the least help us to concentrate our minds on how to live in this country with honour and respect. Surely our statesmen leaders are not bankrupt with reason and commonsense to go on neglecting to put their house in order.

A Word To The Wise

It is a pity that among the community we have some who glory in creating a barrier as it were, by intemperate language between section and section, class and class, Hindus and Mahomedans and unfortunately they sometimes thrive and succeed in the nefarious work. I am now told that the descendants of ex-indentured Indians who have now formed themselves into an Association are prone to call others in contempt as "Banias" and "Bombayiahs". To call all such persons who indulge in

Official Duties Of The Agent

Questions In Parliament

Mr J. H. Hofmeyr Explains

MR O. R. NEL (S.A.P., Newcastle) asked the Minister of the Interior in the House of Assembly whether he could state the official duties of the Agent-General for India in South Africa. Was the Agent-General, he asked, entitled to make representations to the Government or any Provincial or local authority on matters of South African domestic or political concern? If so, on what grounds did the Government agree to the representative of the Indian Government having such powers in the Union? Had the Agent-General, to the knowledge of the Minister, actually made such representations? Had he at any time interceded with the Minister or any official of the Government regarding deportation orders or any other matters of a similar nature?

The Minister of the Interior (Mr. J. H. Hofmeyr) replied that as a result of the agreement arrived at between the Government of the Union and the Government of India at the Round Table Conference in 1926, the Government of the Union requested the Government of India to appoint an agent in the Union in order to secure continuous and effective co-operation between the two Governments. The Agent-General was intitled to make representations to the Union Governments on any point affecting in the Union arising out of matters dealt with in the agreement.

The Agent-General had actually made such representations and had interceded with the Minister in regard to deportation orders and other matters of a similar nature concerning Indians not born in the Union.

have taken as members of the Association, to be any the least true and by fanning the fire with such and gospel is not only foolish but dangerous.

The playing of the fiddle when people are starving and are groaning under pain of hunger does not enhance the reputation of men who could see better than their fellowmen, men who consider they mould public opinion, men who wield some influence in the community. Let's hope a word to the wise is sufficient.

Transvaal Indians

I learn that an invitation has been issued by the Transvaal Indians to Messrs. A. Christopher, M. M. Gandhi and P. S. Singh as representing the Colonial Born and Settlers Indian Association to visit the Island for the purpose of propagating the aims of the Association and to establish a similar association in the Transvaal. I had suggested sometime ago that the Natal officials should get in touch with Dr Godfrey, Rev. Sigamoney and others and now I am glad to note that the invitation has come from the other end. Mr P. S. Singh will arrive by the next boat and arrangements I believe would be made to visit during the Easter holidays. The Transvaal Benefit Society in co-operation with others are actively engaged in doing the needful. I wish more strength to their elbows.

India Institute Of Die Deutsche Akademie

Scholarships To Indian Scholars

FOR ACADEMIC YEAR OF 1934-1935

The following has been received for publication from the hon. secretary India Institute of Die Deutsche Akademie Germany.—

On behalf of India Institute of Die Deutsche Akademie, we wish to announce that the following scholarships in institutions of higher learning in Germany will be available for Indian scholars (male or female) of outstanding ability, for the academic year of 1934-35:

1. Dresden: One scholarship at the Technical University of Dresden, consisting of free tuition and pocket-money of RM 30.—(thirty marks) per month.

2. Hamburg: One scholarship at University of Hamburg, consisting of free tuition and a pocket-money of RM 30.—(thirty marks) per month. The candidate will be given free private coaching in the German language.

3. Hohenheim (Wurttemberg): One scholarship at the Agricultural University of Hohenheim, consisting of free tuition and free lodging.

4 and 5. Jena: Two scholarships at the University of Jena, consisting of free tuition and a pocket-money of RM 30.—(thirty marks) per month for each scholarship.

6. Munchen: One scholarship at the University of Munchen, consisting of free tuition and lodging.

7. Stuttgart: One scholarship at the Technical University of Stuttgart, consisting of free tuition and lodging.

8. Tubingen: One scholarship at the University of Tubingen, consisting of free tuition and lodging

9. One scholarship of RM 500.—(five hundred marks), the choice of the University being left to the candidate. This scholarship was placed at the disposal of India Institute of the Deutsche Akademie by the Allianz and Stuttgarter Lebensversicherungsbank A.G., Berlin.

These scholarships are tenable provisionally for two academic semesters only. The first semester begins early in November 1933 and the second semester ends in July 1935.

Applicants for these stipends must be graduates of recognised Indian universities, preferable scholars possessing given research experience. Applications from non-graduates will be given consideration only if they have recognised literary or scientific achievements to their credit. Every applicant must possess good health and supply at least two recommendations from professors or Indian public men, about his scholarship and character. It is desired that the application should have fair knowledge of the German language, as all academic work in Germany is carried on through the medium of German.

No application will be given consideration, unless it is guaranteed for by some prominent professor or an otherwise well-known Indian public man that the applicant is really earnest about his application and will certainly come to Germany before the 1st of September 1934, if a scholarship is offered to him.

It is imperative that a stipend-holder should arrive at Munich by the 1st of September and stay in the city at his own cost till the academic year begins in November, devoting these weeks to intensive study of German language in the German language courses for foreigners at the University of Munich, where he will be exempted from tuition-fees. It is however presupposed, that an applicant for a scholarship possesses working knowledge of German. We are forced to take these measures, because a student not having adequate knowledge of German, before beginning his academic work fails to get the benefit of his attending the University and often loses six months time.

We want to make it clear that apart from the scholarship the stipend-holder must be prepared to spend at least RM 100.—per month for the necessary expenses not included in the different scholarships.

All applications should reach India Institute of Die Deutsche Akademie before the 10th of April 1934. A special committee of experts will select the successful candidates, who will be promptly notified of the decision. Selection of successful candidates will be determined solely by the academic qualifications of applicants. Certificates and testimonials of applicants will not be returned.

All applications should be directly sent to the following address: Dr. Franz Thierfelder, Hon. Secretary, India Institute of Die Deutsche Akademie, "Maximilianeum," Munich, Germany.

North German Lloyd Company offers a reduction of 10% on the fare for single trip in cabin class or second class for the Indian students of the Deutsche Akademie coming to Germany or returning to India from Germany, provided they travel during the "off-season" i.e. from Europe during April to July and from Colombo from July to January. Detailed information on this subject can be secured from the representative of Trading Company, Colombo, Ceylon.

Munich, Germany,
1st of February, 1934.

Our London Letter

(From AGATHA HARRISON)

February 2nd, 1934.

DETAILED news of the Indian earthquake is now to hand, and the widespread damage and appalling loss of life is worse than we feared. The airmail this week has brought in the first grim pictures of the disaster, as well as a film taken of some of the stricken areas. No words are needed for these pictures speak for themselves. Meanwhile we know that men, women and children are in dire need. The Lord Mayor of London has issued a letter to the Press appealing for public support for his fund in aid of the Viceroy's Fund. This appeal has been made at the request of Sir Samuel Hoare and in co-operation with the High Commissioner for India, and has the support of the Archbishop of Canterbury, Lord Halifax (as we must now call Lord Irwin) Sir Stanley Jackson, Lord Lloyd, Lord Lothian, Lord Sankey and many others.

The "Friends of India" have also issued an appeal. This has been signed by several British and Indian men and women, and the names include—C. F. Andrews, Horace Alexander, Rev. A. Fenton, P. J. Gidwani, Agatha Harrison, Carl Heath, Edith Hunter, Laurence Housman, Robert Arnott, Harold Ladd, Henry Nevinson, Nanda Royden, Sharan Singh, Anna Kumlani, Reginald Reynolds etc. A meeting is called also at 112 Gower Street (The Indian Students' Union) to consider what steps can be taken to further the objects of the Indian Earthquake Relief Fund. This is being organised by Indian students and friends-Krishna Menon being the Chairman, and the Treasurer M. Mahanti.

Mr. C. F. Andrews has received cables from Mr. Gandhi, Rabindranath Tagore and Rajendra Prasad with detailed information of the terrible havoc wrought, and imploring that everything be done here and in other countries to relieve the distress. It appears that the number of deaths have been underestimated, and it will be some time before the actual figures are known. The Lord Mayor of London broadcasted an appeal over the wireless, and the Manchester Guardian has a letter signed by the Lord Mayor of Manchester supporting the Lord Mayor of London's appeal, and asking for "a substantial sum from Manchester" to demonstrate our practical sympathy with our Indian fellow citizens and our goodwill towards our Indian fellow-subjects with whom we have such intimate relationship." Mr. Andrews expects to go to Manchester this week.

These are bewildering days for so much has happened during the past week. Parliament re-assembled on Monday and [illegible] Bill to provide work—not only in dockyards, but in [illegible] The unemployment question has occupied

much attention this week, but the statement by Sir John Simon presented his Memorandum to the House. One paper described it as "a modern revelation of India." It is early days to predict what the effect of this statement will mean—a Debate will take place next week. Comments from other parts of the world are coming in and are on the whole what was expected. The French press is not enthusiastic to say the least—though it is probable that the terms may be accepted as a basis of discussion. German comment is more hopeful. Mr. Vernon Bartlett broadcasting last night was hopeful that this plan might give us a Disarmament Convention before the end of the year. Other stirring events have been the Pact signed by Germany and Poland, the formation of a new French Government, and Herr Hitler's speech on the occasion of the first anniversary of the present regime. The main points of the latter's speech were given here on the official wireless news and listeners suddenly heard a flood of German, for a record had been taken, and in the miraculous way these things now happen—was able to relay here few hours later. The passion and intensity behind Herr Hitler's words were unmistakable—even to those who do not understand German.

The Joint Select Committee

In the middle of all this excitement, the above Committee has quietly settled down to the work of drafting the report. Its members certainly have an arduous and difficult time ahead of them.

The Return of the Meerut Prisoners

Mr. Lester Hutchinson and Mr. Ben Bradley have arrived in England. On January 27th a meeting was held in London to welcome them and to hear their experiences. Mr. Harold Laski said he hoped these men would go up and down the country, especially to Lancashire. In his opinion the increasing political tension tended to draw the minds of the electorate away from the seriousness of the Indian issue, and Mr Hutchinson and Mr. Bradley could help by presenting their serious case. On January 31st, the Mount Committee of which Mr. Morgan Jones M.P. is Chairman, entertained the two men at the House of Commons. Over tea opportunity was given for informal talk, and later a meeting was held at which Mr. Hutchinson and Bradley spoke. Both of them said they would still have been carried on here and elsewhere. The presence of Mr. and Mrs. Spratt, the father and mother of one of the men still in prison was a reminder that the work of the Committee is not ended. Several well known sympathisers with the Indian cause were present, amongst them Mr. C. F. Andrews, just returned from a week-end in Paris, where he had been preaching at the Embassy Church. Disturbing accounts of the treatment of prisoners from the first hand observers were given. Many present felt that the time was ripe for the appointment of the Committee of Inquiry advocated in the pamphlet recently issued by the Howard League for Penal Reform that was mention in these columns a few weeks ago.

The Quakeress and Mahatma Gandhi

Looking down the list of Sunday services last week, I saw the notice of a meeting to be held at Dr. Maude Royden's Church—the subject being "Mahatma Gandhi" and the speaker Mr. Polak. This was well attended and the men and women present must have gone away with a very different impression of this compelling personality.

Report Of All-India Women's Conference

The full account of the proceedings of the Calcutta Conference and the important resolutions that were passed have just reached us. This material has been summarised so that it can be made available for publicity and speaking purposes. Many of the women's organisations—the Indian Conciliation Group and others—are doing all in their power to make the result of this Conference known in various circles here. The stand taken on the subject of the Franchise is particularly significant. The three women delegates to the Joint Select Committee made a deep impression when they were here last summer and can rest assured of support in the stand they are making from many quarters. A British woman visitor to the Calcutta Conference writes:—

"That the women of India are not only determined to manage their own affairs, but are also eminently capable of doing so, was again amply demonstrated in the All-India Women's Conference . . . . . An outstanding impression left by the conference is of the strength, independence, foresight and efficiency of the major leaders . . . And there is boundless hope in the large numbers of fervent, zealous, sincere, efficient and emancipated younger women from all parts of the country from whose ranks will come the future leaders of one of the most remarkable movements of modern times". . . .

When Mr. Gandhi was here for the second Round Table Conference, he constantly referred to the part women were taking and would take in the struggle for Indian freedom. He constantly used the phrase "the miraculous awakening of women." Mr. C. F. Andrews has brought back the same impression—his opinion being that the stand the women are taking on the communal question, the removal of untouchability, and the great social questions is one of the greatest hopes for the future of India. The reports of the discussions at Calcutta certainly confirm the view taken by the Mahatma and Mr. C. F. Andrews on this subject.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 12 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

TIT BITS FROM THE MOTHERLAND

KAUMUDI'S RENUNCIATION

IT has been my privilege, writes Mahatma Gandhi in *Harijan* (Jan. 19), to witness many touching and soul-stirring scenes during a busy life packed with a variety of rich experiences, but at the moment of writing this, I cannot recall a scene more touching than that of the Harijan camp. I had just finished my speech at Badagara. In it I had made a reasoned appeal to the women present for jewellery. I had finished speaking and was getting the presents received when gently walked up to the platform Kaumudi, a girl 11 years old. She took out a bangle and asked me if I would give my autograph. I was preparing to give it, when off came the other bangle. She had only one on each hand. I said, 'You need not give me both. I shall give you the autograph for one bangle only.'

She replied by taking off her golden necklace. This was no easy performance. It had to be disengaged from her long plait of hair. But the Malabar girl that she is, she had no false modesty about performing the whole process before a wondering public counting several thousands of men and women. 'But have you the permission of your parents?' I asked. There was no answer. She had not yet completed her renunciation. Her hands automatically went to her ears and out came jewelled earrings amid the ringing cheers of the public, whose expression of joy was no longer to be suppressed. I asked her again whether she had her parents' consent to the sacrifice. Before I could extract any answer from the shy girl, someone told me that her father was present at the meeting, that he was himself helping me by bidding for the addresses I was auctioning and that he was as generous as his daughter in giving to worthy causes. I reminded Kaumudi that she was not to have the gymnasium's replaced. She cheerfully assented to the condition. As I handed her the autograph, I could not help profaning it with the remark 'your renunciation is a truer ornament than the jewellery you have discarded.' May the renunciation prove to have been an earnest of her being a true Harijan Sevika.

"Greatest Man Of The Epoch"

[illegible] the initiative of Mr. Subedar [illegible] a reception of Indian students has been formed at Milan. Welcoming the new Association at an inaugural gathering Senator Nantoli said the advent of Indian students at Milan for polytechnic was the beginning of greater relationship between the West and the East. Mr. Bose lecturing on India and Italy expressed admiration for Italy and Fascism and said he considered Mussolini the greatest man of the epoch.

Tata's Charity

It is learnt that the trustees of Sir Dorab Tata Charitable Trust have remitted to the Viceroy half a lakh of rupees for earthquake relief work. This [illegible] Bihar [illegible] uncle.

Indian Women Magistrates

In a long list of Honorary Magistrates in Karachi for the current year the names of three ladies, Mrs. Hallifax, Mrs. Hatim Tyebji and Mrs. Homi Mehta also appear.

"Philosophical Control"

A Hindu professor at an exhibition of "philosophical control" at Mangalore, Madras, allowed himself to be hanged by the neck, completely buried underground, and run over by a steam roller all without a semblance of hurt or pain. He then went on with his feats in concentrated poise, drank liquids, and ate a meal of plums and five pearls.

Mr. Devdas Gandhi's New Appointment

It is stated that Mr. Devdas Gandhi has been appointed Director of the *Hindustan Times* Ltd. He will also act as Secretary to the Board of Directors of the Company.

Meeting Of Muslims In Lahore

At a public meeting of the Muslims of Lahore held outside Delhi Gate Maulvi Mohammad Abdulla presided. A resolution was passed expressing anxiety at the ill-health of Dr. Sir Sohail Din Kitchlew and urging the Government to pay attention to his health.

The other resolution was adopted demanding immediate release of the Frontier Gandhi (Khan Abdul Ghaffar Khan).

Mahatma Gandhi's Appeal

MAHATMA GANDHI has issued a world-wide appeal through Reuter's Agency for relief in connection with the recent earthquake in Bihar: "In point of distress nothing parallel has surpassed the [illegible] in India within [illegible] memory." [illegible] though I have always been to appeal to [illegible] my peculiarity is it, not from any misery but [illegible] consideration, I gladly [illegible] Europe, America and [illegible] that the Indians living in different parts of the world will send the [illegible] He has in mind especially [illegible] follow workers [illegible] South Africa, Zanzibar, Fiji, both [illegible] and on the Pacific Coast of America who are also requested [illegible] contributions. Mahatma Gandhi has also sent cables requesting for collections and [illegible] Bihar to Mr. [illegible] Mr. Philander [illegible] land), Mr. John [illegible] (New York), Mr. C. F. Andrews (London) [illegible] Natal (South Africa).

Dr Rabindranath Tagore has sent the following telegram to the Maharaja of Nepal:

"I am staggered at the [illegible] of disaster of your land. Pray accept our [illegible] sympathies in your terrible affliction."

Sardar Vallabhai Patel has written the following letter to Babu Rajendra Prasad from the Nasik Central Jail:

"Grieved to hear that your province has been the object of [illegible] Had I been [illegible] and free only, I would have rushed to you at once. My heart has been weeping since the hearing of the dire [illegible] fellow-countrymen of your province."

EARTHQUAKE IN BIHAR

GREATEST QUAKE EVER RECORDED

(By Babu Rajendra Prasad)

[Babu Rajendra Prasad, the well-known Nationalist leader of Bihar who is the treasurer of the Bihar Central Relief Committee, Patna, sends for publication the following heartrending record of the recent unprecedented earthquake calamity with the following covering letter:

"Dear friend,—I take the liberty of forwarding a note on the havoc caused by the earthquake in Bihar. I am also sending some cuttings, which will give you some idea of the suffering of the disaster. We are told by experts that it is one of the greatest 'quakes of which record is available and perhaps, the severest if we take into account the way in which the surface of the soil has been disturbed in the vast tracts extending over nearly three thousand square miles. What were green fields are now converted into lakes (one of which is said to be several miles long) or desert covered with sand. The cost of reconstruction will go into many millions. We are trying only to give such relief as is immediately required to help the people to keep their body and soul together with the minimum of food and clothing and shelter and nothing that may be described as comfort or luxury, and even this which has to be sustained until the people are helped to re-start in life is likely to cost millions. One of our embarrassments is that the magnitude of this great disaster is not known to the world at large and even here in India it was not realised for several days. The stupendousness of the task is being brought home to us more and more as information comes in from those parts which have been inaccessible, or accessible with difficulty, till to-day, 4 weeks after the disaster.

I was ill for more than 6 months and was living in hospital as a prisoner for treatment when the 'quake came. I was released two days after it to enable me to recoup my health but have had to plunge head-long into the work of relief. Thank God I am not any the worse for it yet.—Yours sincerely, RAJENDRA PRASAD.]

THE great earthquake lasting for a little over three minutes, that shook India on the afternoon of January 15, 1934, was felt, with greater or lesser intensity, over six hundred thousand square miles, covering an area roughly bounded by Lahore on the North-West, Bombay on the South-West, Bezwada on the South East, and Shillong on the North-East. But its worst effects were felt in the northern portion of the province of Bihar, over an area of nearly thirty thousand square miles, comprising large portions of the districts of Darbhanga, Muzaffarpur, Champaran, Saran, Purnea and Bhagalpore, besides the town of Monghyr, where the devastation was most fearful. The total population of the affected areas is nearly fifteen millions, out of which nearly six hundred thousand people live in towns. Six towns of this area viz. Monghyr (51,000), Muzaffarpur (43,000), Darbhanga (91,000), Motihari (17,000), Sitamarhi (11,000) and Motihanwal (19,000) have been totally destroyed, while ten others including Patna (160,000), Chapra (37,000), Arrah (41000), Barh (10,000) Bettiah (28,000), Samastipur (10,000), Jamalpur (30,000), Khagaria (13,000) Lalganj (9,000), Hajipur (19,000) have greatly severely suffered. In some of these towns practically all the houses have fallen and the few that are left standing are in too dangerous condition to be habitable and those towns present a pitiable sight of [illegible] with a fearful heap of bricks and debris. About Monghyr, the Government mouthpiece in spectacular says: "An area of two miles long by one mile wide [illegible] a mass of crumpled steel work, broken [illegible], crumbled furniture, protruding piles of [illegible] and debris."

Besides the towns, the country side too has been seriously affected, and, in an agricultural country like ours, this presents a most difficult problem. From the standpoint of fertility, North Bihar has been among the richest tracts of the country. Just prior to the earthquake it was [illegible] crops of paddy, wheat, barley, [illegible] moderate estimate, over three thousand square miles such precious lands have been ruined. Large fissures and gushers have appeared everywhere throwing up immense quantities of sand and water and converting vast tracts into sandy deserts or lakes. The sandy deposits are from 2 inches to 3 feet in depth and at some places they are even 10 feet deep. Practically all the wells have been choked up with sand, many are altogether dry, while others have only small quantities of muddy water left in them. The masonry of a considerable number of them is irreparably damaged. The number of wells partially or wholly choked or damaged is estimated to be 60,000 at modest calculation. The result is that no good drinking water is available and the villagers have to use the dirty water that may still be left in the wells or what has been thrown up by the earthquake. All sanitary arrangements have broken down and there is an ever-present danger of epidemics. Standing crops have been greatly damaged, being either covered with sand or flooded with water and the condition of the sugar cane crops is particularly deplorable. There are fifteen sugar mills in the affected areas and ten out of them have been put out of action. Thus the sugar cane crop, valued at about one million pounds, is in imminent danger of being rendered useless, unless we are able to arrange immediately for an alternate number of sugar cane crushing mills worked by bullocks. The opening of the large power driven mills had brought them into desuetude and now with the destruction of these mills, they are suddenly wanted again and are available with difficulty at such short notice.

The serious disturbance of the level of the earth's surface is causing grave apprehension that rivers might change their courses and there may be heavy floods during the coming monsoon. No work of reconstruction [illegible] season is over, that is [illegible] earliest. In the meanwhile the suffering of the people is intense. There have been repeated and most severe cold waves, made worse by untimely heavy rainfall. The survivors are living in wretched, improvised shelters made of straw, bamboo and cloth, and many have been depending on doles from relief organisations. It was fortunate that the earthquake came in the dry time. If it had been in the rainy

the mortality would have been dreadful. Even as things have been at least twenty thousand deaths. Popular estimates put the number much higher and exact figures are still unavailable. It is suspected that thousands of corpses are still lying buried under the debris. Mortality is heaviest among townsfolk, and that too among women and children, who being inside their homes at the time, when men were out at their work, were killed as the houses suddenly collapsed. There has been extensive damage of house property even in the countryside though the mud huts there were better able to stand the shock than the brick and stone buildings in the towns.

The problems before us are various and of a most serious character and must be immediately tackled. Though the roads of the towns have been mostly cleared by Government agency, the houses are still lying in shapeless debris. These have to be cleared and buried corpses disposed of and buried property restored to the surviving owners. Valuable property like jewellery, money, utensils, clothes, etc, must be still lying buried in large quantities. They have to be rescued. Dwellings of a more substantial character than what have been improvised to give immediate shelter, able to stand the rains and last till permanent structures are put up, have to be erected before the rains set in.

The wells have to be cleaned, restored or replaced, so that good drinking water may again be available to the village folk. The destroyed houses, roads, bridges, etc. have to be rebuilt, so that the towns may once more grow up and all means of communication re-established. All lands rendered unfit by deposits of sand or collection of water have to be reclaimed for agricultural purposes. Humble middle class folk, who have lost their stock-in-trade or business, have to be helped to set up in life again. It may also be necessary for some persons from the villages to migrate elsewhere, if their lands are ultimately found to be destroyed and cannot be permanently into sandy wastes.

But above all there is a severe impending famine. Whatever the agriculturists in the countryside possessed in the form of stock of grain has been very largely destroyed, being swallowed by the earth through fissures or buried under debris or covered up by sand or washed away by flood caused by the large volumes of water thrown out by the earthquake through those fissures. The earthquake came after a rainy season which had caused floods, destroying crops in large tracts. And now what with their stock of grain destroyed, what with their standing crops ruined and what with their land rendered useless on account of deposit of sand or collection of water, the agriculturists in the worst affected parts of the districts of Champaran, Muzaffarpur and Darbhanga are face to face with a famine of a most devastating nature. The population which has to face this calamity in a few weeks is not less than 2½ millions. The problem of feeding and clothing this vast population will, for at least a year when some of their lands after the first rains may with the most optimistic calculation be expected to yield some crop, be a stupendous one and the cost will go into crores of rupees. As more information comes in the more gigantic appears the task before us.

The question of rents, revenues, cesses, taxes etc. has to be settled. Unless these are remitted, reconstruction work and return to normal life will become impossible. One can appreciate the difficulties of Government also. They have heavy expenses ahead as they will have to undertake the restoration of bridges, roads, public buildings etc,. and all that will require money. But the people who have lost their all will not know where to get money to pay taxes and rents. For ruined buildings can pay no taxes and ruined fields can pay no rents. Then there is also the problem of the utilisation of the sugarcane crop to which I have already referred.

I have only touched the fringe of the problems; but this will enable friends all over the world to realise that millions of pounds and persistent patient endeavour, extending over a large number of years will be necessary before we can even hope to build up once again what was built in the course of centuries and ruined in the twinkling of an eye.

May I hope you will be good enough to publish these facts through such organs of public opinion as you may consider most useful and suitable and appeal to all, on our behalf, for sympathy and assistance in our dire distress?

Prince George's Visit To Pretoria

Special Treat For Indian Children

The request of the Commissioner of Asiatic Mr. P. P. Kinsaid that an entertainment should be organised for the Indian children of Pretoria, through the Indian Women's Association, has resulted in the Pretoria Municipality deciding to entertain 700 Indian children at Zoological Gardens on Wednesday, March 14, the day that H.R.H. Prince George arrives in Pretoria. The committee of the National Zoological Gardens was approached with the request that the children might be allowed to use the gardens for the afternoon, and was kindly given its consent. The Zoo was decided on not only because the children are themselves very attracted to the animals and the gardens, but also on account of its relative proximity to the Asiatic location.

On arrival each child will receive a packet of sweets, and later will be given buns and mineral drinks. On their departure they will each be given an ice. The children will march four abreast from the schools in the location, carrying flags and banners, and will probably reach the Zoo gates at about 2.30.

The whole function will be under the direction of Mr Hoskins, principal of the Indian school, and his staff, and members of the Indian Women's Association, in conjunction with the teachers will be responsible for the care of the children during the afternoon, while several leading Indians have promised their services.

The Zoo caterer is arranging for the refreshments, and tea will be given by the members of the Indian Women's Association, of which Mrs. Rab Maharaj is president.

Prince George In East London

Colonial Born And Settlers Welcome H. R. H.

THE following address was sent to the Royal train by the Colonial Born and Settlers Indian Association (East London and Districts) during [illegible] to East London:

"The [illegible] of members of the Colonial Born and Settlers Indian Association of East London and the Border districts extend to Your Royal Highness a very warm and cordial welcome to the City of East London and its environs, and desire through Your Royal Highness to give the assurance of our unswerving loyalty to His Majesty King George V and to the British Commonwealth of Nations, of which their mother country, India, and South Africa, the country of their adoption, form an integral part.

"They trust that the visit of Your Royal Highness to the City of East London and the Border will be one with which pleasant memories will be associated in the future; and that it will be the means of contributing to the strength of the ties which bind this country to the British Empire. (sgd.) D. R. Pannalon, President. R. HARRY Hon. Secretary."

[illegible] the following members: Messrs. T. Cooper, A. M. Chetty, A. Timothy and V. Kuriu attended. Mr. Chetty, in accordance with traditional Eastern ceremony, hung a beautiful garland of flowers round Prince George's neck, with the words "I have the greatest honour to garland Your Royal Highness on behalf of the loyal British Indian community."

NEWS IN BRIEF

Mr. H. S. Ricketts, D.F.C., assistant secretary to the Agent of the Government of India, accompanied by Mrs. Ricketts who arrived in Durban on Sunday from Capetown has left for Johannesburg to represent the Kingwar, coincidentally with the arrival there of Prince George. Mr and Mrs. Ricketts will return to Durban in June for the season.

—o—

The Agent of the Government of India has left for Capetown last Thursday by the Armadale Castle.

—o—

Some of the leading members of the Indian community of Stanger assembled in the Criminal Court-room to bid Mr. Boxall with an address signed by Messrs. Hunsperial P. Pathmahy, A. C. Bux, A. P. Naidoo, K. M. Moola, P. Thomas and Anthony Simon, and handed him a purse containing cash as a token of their appreciation.

Mr and Mrs. J. J. Boxall left for Witbank by train, when quite a large number gathered at the station to say good-bye.

—o—

Under the auspices of the Maritzburg Indian Women's Association, (Child Welfare Section), a grand variety bazaar, was held in aid of the Child Welfare Society, in the St. Anthony's hall, Corner of Retief and Pietermaritz Street, the bazaar was opened by Dr. M. R. Peters. The Indian Women's Association is now conducting the Indian adoption case, which was formerly investigated by the European Child Welfare Society.

—o—

The wedding of Mr Lachman Sookan, third son of Mr. Sookan Amir, of Edgerton, and Miss Indiramma Devi, the eldest daughter of Mr. A. Narsoo of of Maritzburg took place last Saturday night. The officiating priest was Pandit Ramdew Maharaj, assisted by Pandit Parmeer Maharaj, and the marriage was in accordance with Sanatan rites. The dance and musical programme was in charge of Mr. R. Lorick, of Durban. The bride and bridegroom left the next day by train for Edgerton.

—o—

We understand that the late Mr. Vithalbhai Patel has left a sum of money amounting to Rs. 100,000 to be spent on the political uplift of India, preferably for publicity work on behalf of India in foreign countries.

—o—

We understand that Sir Mahomed Iqbal has received an invitation from Lord Lothian, on behalf of the Vice-Chancellor of the Oxford University and the Rhodes Trustees, to deliver the Rhodes Memorial lectures this year in the Oxford University. Sir Mahomed is the first Indian to be invited to deliver this course of lectures. General Smuts and Professor Masterman were the previous lecturers.

—o—

A Committee meeting of the Asiatic Benevolent Society, was held at the Home, 340 Pietermaritz Street, Maritzburg.

Mr. R. Manham presided, and was supported by Messrs. R. M. Moorgas, M. S. Williams, R. H. Rajah, G. K. Naidoo, L. S. Pillay, K. Sarjoo, M. V. Govender, K. Soobramoney, G. N. Pathyachee, and N. P. Reddy.

After the adoption of the Minutes, the general correspondence to and from the Society was read and noted.

The Bouquet statement indicated that the expenditure was more than the income, and it was decided to raise funds by holding a bazaar. This matter will be fully discussed at the annual general meeting on Sunday, March 25. A sub-committee was appointed to make the necessary arrangements.

The Society earnestly requests the co-operation and assistance of the public and particularly in increasing the membership.

Mr. M. S. Williams, the hon. Supervisor submitted his monthly report. He referred to the health condition of the inmates which was satisfactory, with the exception of one who was indisposed but was improving.

Dr. M. R. Peters, the hon. Surgeon, attended once during the month, and the Society greatly appreciates his valuable services.

The Society placed on record its grateful thanks to Mrs. and Miss M. S. Williams who were good enough to carry on the work as Matron for four months free of charge.

Obituary

The death took place last Saturday of the father of Mr. V. M. Maistry at his residence in Umbilo Road. Mr. Maistry (senr.) was over 90 years of age. The remains were cremated at the Stellawood Crematorium in the afternoon. A large number of prominent Indians were present to pay their last tribute to the deceased who leaves behind an old widow and grown up children and grand and great grand children. The sympathy of the many friends of Mr. Maistry will go out to him and the bereaved family.

The many friends of Mr. T. V. Rajagopal Pillay of Kimberley will regret to learn of the sad death of his young son which took place on Sunday. Our heartfelt sympathy goes out to Mr. and Mrs. Pillay in the tragic loss they have sustained.

The death took place of Mr. Anthony Sevenappen Nagapen (David) on Friday last week, at the Grey's Hospital, Maritzburg after a prolonged illness. He was buried in the Roman Catholic Cemetery, Commercial Road. The service was conducted by Father Prour of the Roman Catholic Church. The deceased was one of the early Indian settlers who arrived in Natal and was employed in the Head waiter at the Imperial Hotel. He leaves a widow and children to mourn his loss.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Wrestling

Next Week's Big Show

N. C. Naidoo To Meet P. Pillay

The Victoria Picture Palace in Durban has been arranged for March 17th by local promoters. Mixed programme, consisting of six wrestling and four boxing bouts, has been arranged to take place in the afternoon, as, it is learnt, the hall is not available in the evening.

The star wrestling contest of importance will be between N. C. Naidoo, who has given himself the appellation of Young Gurbert and Pookree Pillay who is the present holder of both the non European heavy-weight and welter-weight wrestling titles for S. Africa. The bout will be a title one—Naidoo is young and energetic and is very enthusiastic. Pillay, on the other hand is also confident of victory and we learn that Pillay has a side stake of £50; and is even prepared to go the extent of £500.

Another contest of importance will be between R. M. Patel and Sonny Moodley. Both are real and living symbols of health and keen physical-culturists. Shaik Abdool will also wrestle Hero Barty. These three contests will be all in. The following contests will be catch-as catch-can :—

V. S. Jimmy vs. R. M. Tommy, Ramothar Maharaj vs. H. N. Khan, Young Hoosain vs. Shaik Ayob. In addition to the above there will be the following:

Boxing Bouts

J. Sookdeo vs. Victor Spider, Young Goolam vs. Sookoo Rupa Freddie Mulatry vs. B. Pather, Bob Slusher vs. Kid Pillay.

The programme commences at 2.30 p.m. And despite the fact that is an afternoon show a good crowd is anticipated.

(Photos of the wrestlers appear on another page.)

South Africa Wants Indian Wrestler

The following is culled from the *Tribune* (Fiji) :—

Mr. Harjit Singh, 1a, Maharaja Road, Durban, Natal, South Africa, requests us to broadcast an appeal for an Indian wrestler to visit South Africa, which has [illegible] Mr. Harjit Kashyal wants a heavy weight from India and is prepared to meet all expenses besides a purse.

Golf

The Durban Indian Golf Club staged their annual championship on Sunday last on the Indian sports grounds, but the entries were not as large as expected. The qualifying round was played off, the best scores being: P. Moon 72, A. Moonsamy 74, K. D. Shankar 76, M. Sooboo 76, D. E. Ally 76, D. A. Ally 77, Omar Allybux 80, K. V. Moodley 80, A. Singh 87, K. S. Frank 87, R. G. Moodley 90, N. S. Nair 90, A. Butler [illegible], S. Moonsamy 120.

There will be no fixtures for two weeks as the grounds have been lent to the Cricket and Athletic Unions.

Tennis

Wagmaree Shield Final

Moonlighters Beat Sydenham

The "B" division league final for the Wagmaree Shield was contested in brilliant sunshine at the Plaza Court on Sunday, 25th February. From the commencement there was a big crowd to witness the various sets.

The toss made the Moonlighters the Home Team and with this advantage they went on to win the first three sets of the day. The Sydenham team could only secure one set. Thereafter the Moonlighters had a fairly easy win. They eventually won by 5 sets to 1, at which stage the match was abandoned, further play being deemed unnecessary.

At the conclusion of the match, in the absence of the acting President, Mr. S. M. Moodley, the hon. Life Vice-President, Mr. M. K. Naidoo was called upon to present the shield to the winning captain, Mr. Jack Rajpaul. The two captains and the hon. general secretary of the Natal Union then made speeches.

This is the second year in which the shield has been open for competition. It was presented to the Natal Tennis Union by Mr. H. M. Wagmaree in 1933. It is a floating shield and is competed for annually on the league system.

Ismail Shield Competition

In the "B" division, corresponding to the K.O. competition for the S. Mandek Shield, there will also be a K.O. competition for the Ismail Shield. On Sunday, 11th March, the first matches in this competition take place and it is learnt, authoritatively, that Sydenham "B" will play Verulam "B" on the former's court.

Charity Match In Aid Of Earthquake Victims

The three-day charity match in aid of the earthquake victims was played in Bombay. The M.C.C. in their first innings scored 284, Mitchell being the most successful batsman with 91. The match ended in a draw. The M.C.C., second innings, 215 (Blackwell 75; Amar Singh five for 109). India Eleven, second innings, 112 for four wickets. India's Test Captain, Major C. K. Naidu, stated in an interview with Reuter that he was definitely giving up serious cricket in order to give younger men a chance.

Boxing

Big Umzinto Tournament

Exhibition By Kid Singh

What may be rightly described as a big boxing tournament on the life of Umzinto, took place at the Mamoojee Hall, Umzinto, on Saturday night, 24th February. It is understood that the first boxing tournament to take place in Umzinto was 25 years ago.

Despite the inclemency of weather conditions the hall was well nigh filled to capacity.

Mr. K. Kisson and Mr. Mamoojee, the owner of the hall, were chiefly responsible for the arrangements.

The programme was a varied one. It included a physical culture and ju-jitsu display by Sonny Moodley and S. H. Rajoo. This was followed by two most keenly contested wrestling bouts between Sonny Moodley and Young Khan and Ramothar Maharajh and New Maharajh.

The boxing contests provided, on the whole, more thrills. There were seven bouts. The following are the results: Jimmy Sookdeo beat Young Dass, Young Evelyn beat Baron Patel, H. I. Lingel beat S. Rooman, S. K. Pillay beat M. E. Lockhat, Young Huey beat Young Cassim. All these fights were decided on points. D. D. Naidoo and Kid Nelson also gave a six rounds exhibition.

Exhibition By Mottee Kid Singh

Half way through the programme Kid Mottee Singh gave a three-round exhibition with the promoter, Young Rambiyna. Though the contest was one-sided it enabled the Durbanite sporting public to see Kid in action. Kid was accompanied by his trainer Mr. Jack Llewellyn.

Mr. Peens of the N.R.M.C. also were up from Durban and assisted in refereeing.

The tournament terminated at 10 p.m. after which the contingent of Durban boxers, with the exception of Kid Singh, returned to Durban.

This Saturday's Show

DURBAN—KAY RETURN FIGHT

The return bout between Bud Deepan and Reggie Kay takes place in the Victoria Picture Palace, Durban, on 10th March. Though Bud was beaten by a K.O. on the last occasion, he is intent on making amends this time. This fight will be the main bout of the evening. The supporting programme might also to provide many thrills. A Frank Naidoo of Mafeking will put in an appearance against Walter Swell. Tiger Pine meets D. D. Naidoo. Chin Deepan fights Soonan Chetty while Young Gopal will be plated against Kid Reegie.

The supporting bouts are fairly short ones but the star bout of the show is billed to go over a distance of 12 rounds.

A Challenge

Victor Spider has signified his intention to fight Jimmy Sookdeo in the near future and promoters anxious to have these boxers in the ring should get in touch with Sam Perry, Manager of Victor Spider, at 191 Grey Street, Durban.

Durban And District Indian Athletic and Cycling Union

A Sporting meeting of the above Union took place on Sunday March 4, at the Indian Sports Grounds, Carrie's Fountain, Durban. There was a fair gathering. The following are the results:—

Boys Under 12 Years—75 yds. (1) D. Chetty, (2) M. Valayathum, (3) R. Moonsamy.

Girls Under 10 Year—75 Yds. (1) V. Jaladhin, (2) Sakunthala Chin, (3) Thavedi Pillay.

Boys Under 16 Years—100 Yds. (1) Scottish, (2) D. S. Gordon (3) S. Raman.

Adults—1 Mile Flat (1) P. Nadasen, (2) Bob Mungal, (3) Coopa Naikar.—Time 3 mins. 20 sec.

1 Miles Cycle (1) A. Rasack, (2) R. Gopal, (3) G. Soo.—Time 34 secs.

220 Yards Flat (1) V. K. Pillay, (2) G. Raman.—Time 32½ secs.

½ Miles cycle (1) R. Gopal, (2) A. Rasack, (3) C. Venketsa.—Time 1 min. 15 secs.

100 Yards Flat (1) Scottie Naidoo, (2) V. K. Pillay, (3) G. Raman.—Time 12 secs.

1 Mile Cycle (1) R. Gopal, (2) A. Rasack, (3) I. Seaker.—Time 2 mins. 37 secs.

5 Mile Flat (1) [illegible] Mungal, (3) P. Nadasen.—Time 28 [illegible]

440 Yards Flat (1) [illegible]—Time 0 min. 0 sec.

1 Mile Cycle (1) [illegible] A. Rasack, [illegible]—Time 04 min. 12 secs.

Mr. K. M. Chin, the President of the above Union in a few well chosen words thanked Mr. Beer and the officials for their kind services during the days sports, and also the spectators for their attendance and then distributed the prizes to the winners.

The Natal Championship Sports will take place on May 19, and the Athletes should be in training if they are out to break records.

For full particulars see posters.

Indians Ask For Sports Ground

Finance Committee's Decision

Following an appeal by the Mayville Indian Football Association for the provision by the Town Council of a conveniently situated sports ground, the Finance Committee, it is learned, has recommended: "That tenders be invited for the purchase by the Council of a site approximately 10 acres in extent in the Mayville area, between certain points to be specified by the Borough Valuator, for recreation purposes; further, that such tenders should include the cost of levelling the ground offered to the satisfaction of the Borough Engineer."

Reception To Mr. R. R. Alfred

Mr. A. Ganglah, of Mayville gave a Reception in honour of Mr. R. R. Alfred, a well known sportsman of this town on the occasion of his leaving for England and the Continent by S.S. Arcadia Castle on Thursday March 8. The reception was given at Ranjana Cafe on Saturday night about 30 attended. After the repast, the host garlanded Mr. R. R. Alfred and presented a Bouquet to Mr. A. Christopher President Colonial Born and Settlers Indian Association.

Several speeches were made wishing Mr Alfred God speed. The function terminated with a vote of thanks to the Host.

To Motor Drivers.

Car drivers are given advice on how to be a perfect driver in a series of rules recently published in Punch. They include:

"Slow down for the sake of your own skin, not to please the police.

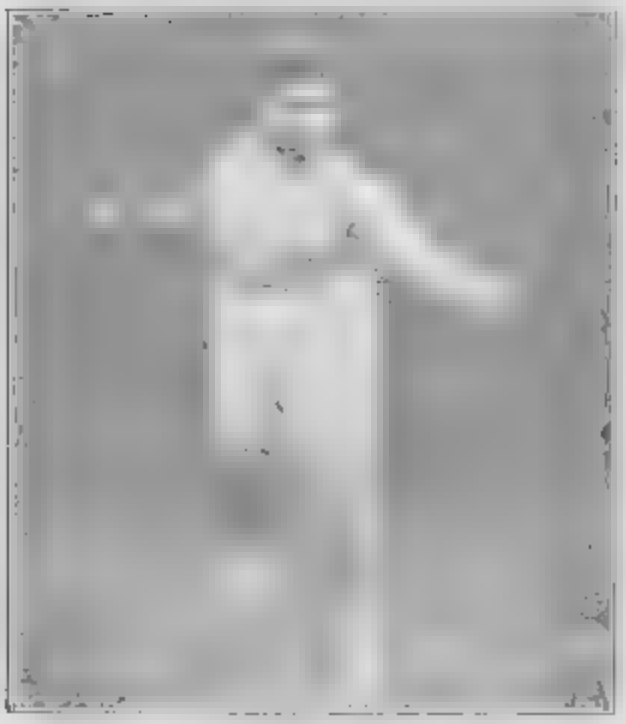
Prudence invented the brake. Pride invented the accelerator.

An idiot always finds a greater idiot who insists on passing him.

No absent-mindedness at the wheel. Do not think of the death of Louis XVI, think of your own.

Beware of animals going to drink—and men who have just been drinking."

Local Indian Wrestlers

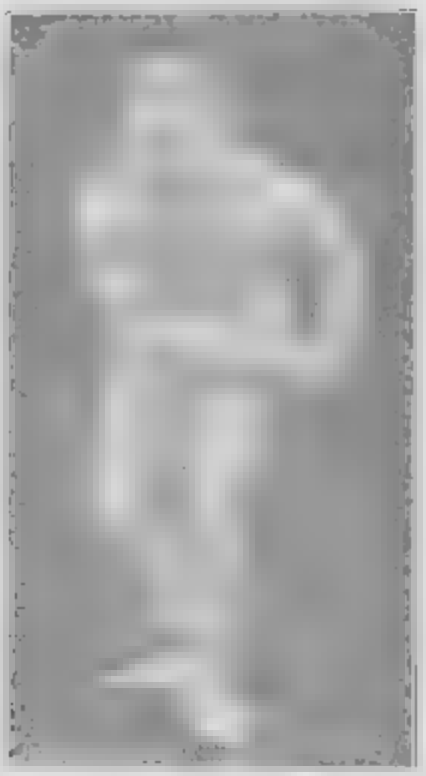
N. C. Naidoo.

Purkeree Pillay.

R. M. Patel.

S. Moodley.

ઈન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૨ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૬ માર્ચ ૧૯૩૮ અંક ૧૦

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર ૬૭
અમારી શરમ (કવિતા) ૭૭
હિંદુસ્તાનમાં પ્લેગનો પ્રકોપ ૭૮
હિંદીઓ સામેના પુનરાજનું જાપાન ૭૯
ગાંધીજીની હોસ્પિટલ યોજના ૮૧
બાળકોની કેળવણીનો આવશ્યક અંગોનો ૧૦૦
ઈંડિયન પરસીકંપ ૧૦૩
ટ્રેજડીઓની ટ્રેજડી ૧૦૧
ડેપ્થ ઈન્ડિયન ડામેજ ૧૦૧
વિમાન તરંગ ૧૦૧
હોસ્પિટલ યુનાઈટેડ પારકાઉર મેગેઝાગરી ૧૦૧
વિવિધ સમાચાર ૧૦૪
હિંદુસ્તાનના સમાચાર ૧૦૫
ગીતા મનન ૧૧૬
વિદુર પરસીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ ૧૧૭

મહાત્મા ગાંધીજીની અપીલ

મ ગાંધીજીએ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદની વિનંતીથી ૨૬ મારફતે સમસ્ત દુનિયાના લોકોને બિહાર સંકટ નિવારવા માટે મદદની માંગણી કરી છે. પોતાના સંદેશામાં તેઓ જણાવે છે બિહારના સંકટ બદલે એવું સંકટ કદી સાંભળ્યા ગું આવેલું નથી. હિંદીઓ સિવાય અન્ય જાતીના લોકો પાસે આર્થિક મદદ માંગતાં હું ખચકાયો આવેલો છું. નહિ કે ગરીબો પરંતુ અન્ય નાબુદ કારણોને લઈને. તેમ છતાં આ પ્રસંગે યુરોપ, અમેરીકા અને આફ્રિકાનાં અને દુનિયાના અન્ય ભાગે માં હિંદીઓ સિવાયના અનેક મિત્રોને પણ ધરતીકંપ મદદને માટે વિનંતિ કરું છું.” જુદા જુદા ભાગોમાં વસતા હિંદીઓ ઠંડીથી બનતા શકે તેટલી મદદ મોકલશેજ એવો મને ગાંધીજીનો ખાત્રી છે. ઈંગ્લાંડ, જાપાન અને અમેરીકામાં વસતા વેપારી વા બિહાર સકમો મોકલશે એવી તેઓ આશા રાખે છે. ગાંધીજીએ કેવલી વિનંતિ બિહારને માટે રાહો કરવાની વિનંતિ કરનારા નાણા ગાંધીઆશ્રમ મા રોગાં રોકાણ અને મા વોલેન્ટયુથે પર, ન્યુયોર્ક મા. જેન ટેપન્સ ટ્રોફ્સ પર સંકત મા. સ્ટ્રી ગ્રોહ. એન્ડ્રુસ પર આના નાટાલ 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' ના તંત્રી પર મોકલવા છે.

ખુલાસો

અહો અગાઉ જણાવ્યા મુજબ શ્રીજો ૬ બિહાર સંકટનિવારણનું અંગે કરવામાં આવતા કાળા સૌએ અમારી પર નાંધ મોકલવાનાં સાંભળ્યા વા રાજેન્દ્રપ્રસાદ બાબુ ઉપર મોકલી દેવા. એ સૂચનાનું કારણ એટલુજ છે કે અમારો બધા પુરતો ખોરાક બાકી ગયો અને ન બોજન ઉઠાવવા લાયક નથી. પરંતુ તેનો અર્થ એમ નથી કે ફાળામાં ફીનીક્સ 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' ના ફાળાનો નાંધ આવે. દરેક હાલો મોકલવો. ફીનીક્સ તેની ટીમ અહીં મોકલી આપશે અને તા ૧૫ આ પત્રમાં સ્થાન દેવામાં આવશે. સ્થળ સંકોચને લીધે આજુ અઠવાડીયામાં મળેલી ટીપોને આંકડા અંદર મુજબની રાખવી પડી છે ફાળાની ટીપો મોકલનારાઓને ખાસ વિનંતિ કરવા મા આવે છે કે તેઓએ મોકલ્યા અગર અને સાઠીથી લખી મોકલવાની તસ્દી લેવી કે જેથી અમારા ગ્રાહકોને આંખો ભગાડવાની મુશ્કેલીનો દાવો માકવો નહિ પડે.

> “ઈન્ડિયન ઓપિનિયન”
>
> શુક્રવાર, તા. ૬ માર્ચ સન ૧૯૩૮

અમારી શરમ

કોંગ્રેસે ગયા મંગળવારની રાત નામદાર યુવરાજ જ્યોર્જના માનમાં ડીનર ઓલ. આપી. હોલમાં સિત્તેર બત્તીનો ઝળહળાટ થયો હતો. યુવરાજની કરણમાં પધરામણી બદલ તેજ દિવસે નામરીકા તરફથી તેમના માનમાં બાલ આપવામાં આવ્યું હતું પરંતુ કોંગ્રેસને એટલાથી સંતોષ નહોતો થયો. તેને પોતાની તરફથી સ્વતંત્ર બાલ આપવું હતું. શરમાત થા તો યુવરાજના માનમાં “ગેટ ટોગ” આપવાની માગણી કર્મ હતી પરંતુ પાડ્યાથી બેંકવેટ આપવાનું ઠરાવાયું. નામદાર રાજેન્દ્રપ્રસાદની પ્રધાનપદે રહેમાન એવો જલસો કરવાની ઇચ્છા કરે એ સ્વાભાવિક છે અને તેની સામે બાબત જરાય વિરોધ ઉઠાવી નહિજ શકાય. આ બેંકવેટનો શિકાર યુવરાજ પ્રત્યેના ઉંડા પ્રેમ અને પાસલ્યથી પ્રેરીત થએલો દેખાતો અમે જરૂર ખુશી અને પરંતુ કોંગ્રેસની પ્રકૃતિઓથી અમે એટલા પરિચિત છીએ કે હકીકતમાં એ વસ્તુ નહોતી એમ અમે સમજી શકીએ છીએ. ભારતમાં કોંગ્રેસની આમવર્ગમાં ઘટતી જતી વગને, કોંગ્રેસની એટલી બધી વગ છે કે તે યુવરાજની સાથે બાલમાં બેસવાનું માન લઈ શકે છે અને દુઃખ મુદ્દતમાં નામદાર ગવર્નર જનરલની સાથે પણ બેસવાનું માન લઈ શકશે. એવી બદારની દુનીયાને દેખાડી વગાડવાના આ એક બચાળા તમાશો હતો. અને તેમાં તેને કોંઇ સરકારના એજન્સની મજબુત વગના ટેકા મળેલો છે—કે જે વગના આધારે તેઓ મન ગમતાં દુરૂપયોગ બાપ છે.

પરંતુ ... ગમે તેમ હોય તેની તકરારમાં અમે ઉતરવા નથી ઇચ્છતા. નામદાર રાજેન્દ્રપ્રસાદ તથા પધારીની

બતાવવાની અને પુરાવાઓ મળી લેવા વિગેરેમાં ઘણોજ ખર્ચ થવાનો સંભવ છે. પણ આપણે ને પોતાની પ્રતિષ્ઠામાં આવે એ રીતે ગમે પોતાની પ્રતિષ્ઠામાં આવે તેટલી બચાવ કરવા જ કરે. પરંતુ આપણને જે વસ્તુથી અપમાન લાગ્યું છે તે તો બાબાના વકીલનું બોલવું પણ બોલતે, કે જે એક બાજુ "ગ્રેસિસ પાસ્ટમ સુધારા બધી સત્યેગ્રહપ્રવૃત્તિ કરી રહી દેખાય છે" બોલ્યા સિમલાલાલ સાથે અમારા હાથમાં મૂકવું છે તેની બે કીકા તેની અંદર ઉચ્ચ પ્રકારના ધીમતી ઢાલની બાબતમાં આવેલી અરજણી કીપો લિખી હતી. જે લોક અમને આવીને દુઃખ જય આ બે બનાવોમાં આવેલાં બયાનો પરથી બે દુઃખ કટલું ઉંડું ઘર તેનો ખ્યાલ આવી શકશે. ગાંધીજી કે જેમને પ્રેસિડેન્સના દક્ષિણ નેતાઓ બાપુનો ટોળ રહે છે તેઓએ ગાંધીજીએ સ્થાનિક સુસંસ્કારોને મદદ કરવાને બાબ દક્ષિણ થી તેના અનુસરણને બદલે તેને બીલકુલ કચડી નાખીને પુળાકેમાં કરી દેવામાં આવી ત્યાં છે એ જોઇએ અમને બેદ થયો. ગાંધીજીની નેતાગીરી નીચે બાકીના બાબાઓમાં બાંસ મહિનાનો ઉપયોગ નહિ કરવામાં દીરદીરેબ્રમ બગડવી સમજાતી હતી. અને તે વસ્તુઓની ગેરહાજરી બાબા ને બાબાઓ પ્રેસિડેન્સ નજરથી દબાબ માં બાબાયેલાં બાબાઓના કરતાં બબારે દુર્ભેદ્ય થયાં હતા અને તેની બબારે દર થતી હતી. તેનું કારણ એ હતું કે તેમાં કોઈક નવિનતા-બાસલપણું હતું અને તેમાં વધારેમાં લોકોની મજબૂરી બા પુરી નહોતી તેની પણ સ્વયંસેવકો બા સ્વેચ્છાએ આપવામાં આવતી હતી એ સાબું દેખે મુકદ્દમાનું થયું ગમે બા બાલના બબાનમાં પ્રેસિડેન્સમાં કોઇક બેવો બબાવ બા બે કે આવી બનાવો બાબાઓમાં બાંસ દોર્યુંજ જોઇએ તેવી નર્સ ગમે રહેતી છે પબ બાબી કારણ એવા મુખ્ય હતા કે એવી મુલાકાત બોલિટિકલ નામનું મુકદ્દમાજ બાબાના તેની બદલે આવે તો બાબરી બાબાત કારણ પકડે બાબાઓમાં બાત્ર બાંસિજ નાબ પણ બાંદરોના પણ છબબીસ્ય ગઈ કરેલો કેસલેસ કરીએ. બા પરિણામોના ધ્યાનું શું કારણ પ્રેસિડેન્સના દક્ષલાક બબારબા કાર્ય તાલીમો કરવા પીઠમાં બાબ બથી સાબરના એ કારણે ! બેસે પોતાબાજ બાબાઓમાં સેબરી ઉત્તમમાં ઉત્તમ અને કોબલીબાં પ્રાબની દાદ પોકરી ! બાકી શું કારણબેપની દિબાબલ તેબાથી બાજબીબેથી થઈ શકે બથી ! બા કે પ્રેસિડેન્સના નેતાઓ બેબમ બાકના હતા કે પુબરાજનો બાદ બા બાંસિ પીન્સપાલો બાબે તો તેબાનું બબબાન થએલું સમજાશે ! બેમ કરવાબે માની બબા નથી અમે પ્રેસિડેન્સ મબીએ છીએ કે બાજબના બોકાની નજરમાં કયો વિનાના બાબ બાબાઓ બેટલુંજ બાબાદ પડેલું હોબ અને પ્રેસિડેન્સના બબુકરીના બબુ બેટલીજ વિલકારબ હોબ તદ્દાબના ગાંધીજી કમેબા ઉપદેશ કરતા તેના અમલ બબુ કરતા કરતા અને પ્રેસિડેન્સના નેતાઓ તરફેબ કરે તો તે કે બી તરા તેને તમબા બાબાજ બાબુ. બાબીઓના બાબ જાબે બિબતો. બુ દિલ્હિ તરફના પુરોહાજ તેબાના બબા બિબોબ નહિ કરબ કોબ તો તેબાઓએ તેબા બાબુસરબ બોટાકે પ્રબાબ તેબુ બાબરબ કરબેજ બિબુંબે.

હવે પછી શું ?

હવે, મુંબઇના બાબાઓના બબસરો તો બબી ગયો તે બબબાબારી બિબાબામાં બિસ્તા બુબી બાબ્રેસના બેસિસ બાબીના બાબ બબા કરી ગયો ! બબુ

હીંદીઓ સમક્ષ યુવરાજ જ્યોર્જનું ભાષણ

ડી. એસ. આઇ. હૉલમાં બેંકવેટ

યુવરાજ જ્યોર્જનું સ્વાગત કરવાના ઉિંગમાં હીંદી કોમના એક પણ વર્ગે ઊણપ જતાવી નહોતી. મેયરના કાફલાપછીને બીજે કારોનીમલ બૅન્ક સેટલર્સ પ્રતિનિધિત્વ ઍસોસીએશનને બે પ્રતિનિધિત્વ આપાયું હોતું પરંતુ કરજનની એકકેક મોટર બસ અને રેકસીપર તે ઍસોસીએશનના યુવરાજને આવકાર આપનારા વાવટા ફરકતા કંપવામાં આવતા હતા.

યુવરાજ ગત સોમવારે બપોરે બારીપા સ્ટેશને ઊતર્યા ત્યારે હીંદી કોમ તરફથી કારોનીમલ બૅન્ક સેટલર્સ પ્રતિનિધિત્વ ઍસોસીએશનના સભ્યો રેલવે બાતાં તરફથી માનીતા આમંત્રણથી સ્ટેશનપર પ્રીન્સને આવકાર આપવા હાજર રહ્યા હતા.

યુવરાજ ટાઉન હૉલ આવ્યા ત્યારે હીંદી કોમ તરફથી તેમને નીચેના ક્રમોએ યુવરાજની રાખે હાર મીલાવ્યા હતા: મેસર્સ કે. પ્રભાશુ ગોકલ, પ્ર. એમ. પારેખ, એ. આર. કાજી, એસ. કરસનજી, બી. એમ. પટેલ, ટી. એમ. નાયકર, વી. એસ. સી. પિલ્લે, કરામા બપાતી દયાળ અને એ. કોરોકાર, કારોનીયલ બૅન્ક સેટલર્સ પ્રતિનિધિત્વ ઍસોસીએશનના પ્રમુખ.

કરજન ફાર્મ પ્રતાપ્ટી હૉલમાં યુવરાજના માનમાં નાટાલ પ્રતિનિધિત્વ કૉંગ્રેસ તરફથી અપાએલા ખાસ્રામાં તેમને આપવામાં આવેલા માનપત્રના જવાબમાં યુવરાજે નીચે પ્રમાણે ભાષણ કર્યું હતું :—

"આજની રાતે તમે જે ઉષ્માપૂર્વક મારો સત્કાર કર્યો છે તેથી હું પહેલો ખુશી થયો છું. તમારાં માનપત્રમાં જે લાગણી દર્શાવેલી આવી છે તેને માટે અને તમારી બેટને માટે હું ઊંડો આભારી છું. એ બેટની હું પણ કદર કરું છું અને પ્રસન્નતા આનંદથી સ્વિકારું છું.

"એ બેટ કરજનની હીંદી કોમનું અને આજની રાતે તમારી સાથે થએલી મુલાકાતનું મને સ્મરણ કરાવશે. તમારી કોમની અગત્ય વિશે મને ખાસ કરી આ નાટાલ પ્રાંતમાં, અને તમારા ઉદ્યોગ અને વફાદારી વિશે મારા સાંભળવામાં પણ આવેલું છે અને આ વિશાળ બંદરમાં મારા પર્યટણ દરમીયાન પ્રજાના સઘળા વર્ગો તરફથી મારા થએલા પ્રેમભર્યા સત્કારથી મને ઊંડો અસર થઇ છે.

"નાતાલ શાસનકર્તાઓને તમારી વફાદારીના ખાત્રી પંદોતેરમાં હું નહિ ચૂકું અને તમને આથી આપી શકું છું કે નાતાલ શાસનકર્તાઓ કરજનની હીંદી કોમ તરફના સદ્‌ભાવથી પૂરેપૂરા જ્ઞાત છે. તમારા પ્રેમભર્યા સત્કારને માટે અને નાતાલની આજની માયાળુ પરોણાગતને માટે હું ફરીથી તમારો આભારી થું."

બુધવારે યુવરાજે હીંદી વિદ્યાર્થીઓની મુલાકાત આવકારદાયક લીધી હતી.

આવકારના જવાબમાં યુવરાજ જ્યોર્જે આ બેટ માનની અને જણાવ્યું કે હું જાહેર મારા પિતાની રજમતોના સમયના પગલામાં ઊંડો રસ લઈ રહ્યો છું તેથી આવેલો છું. જાણીને પણ ખુશી થયો કે હીંદી બાળકો રમતોમાં વધારે રસ લે છે. તેઓના કેળવણીનું એ એક અગત્યનું અંગ છે. સમગ્ર વફાદારીના સંદેશાઓ મારા પિતાને હું પહોંચાડીશ અને આ સુંદર આવકારનો પ્રસંગ ઉિજવવાને આજની રાતનો (ગુરૂવાર) દિવસ તબળ્ય કુટુંબોને માટે રજા જાહેર કરે છું.

આ વખતમાંથી બાળકોની સર્જનાત્મક રમતો રમાડવામાં આવી હતી.

શુક્રવારે સવારે ૬ વાગે સ્ટેનકેડબોઝર્સથી યુવરાજ ટ્રાંસવાલ તરફ જવા વિદાય થયા હતા.

ગાંધીજીની હરિજન યાત્રા

તેમનાં ઉદ્‌બોધક વચનો

તા. ૧૭ જાન્યુઆરીએ ગાંધીજી મહાબારમાં હતા તે વખતે પાલઘાટમાં તેમણે જે પ્રવચનો કર્યું હતું તેમાંથી કેટલાંક મનનીય મુદ્દાઓ અહિં ટાંકીએ છીએ :—

આત્મા કોનો?

"હું અહિં આવતો હતો ત્યારે રસ્તામાં કેટલાક ઊંચા કાળા વાવટા જોયા હતા તે ઝોમની ઉંતકાલેંદ્ર બીજા કેટલાક રાષ્ટ્રીય વાવટા સાથે ઉભેલા હતા. હું તમને કહું છું કે રાષ્ટ્રીય વાવટા કરતાં કાળા વાવટાનું મહત્વ મને વધારે સમજાયું. કેમકે એ કાળા વાવટાવાળાઓએ પોતાની જેમ શરીરે ભસ્મનો લેપ કર્યો હોત તો આપણે કદાચ તેઓને ઓળખી શકત નહીં. પરંતુ તેઓ શરીરે ભસ્મનો લેપ કરે એટલાથી કંઇ એ પવિત્ર થઇ જતા નથી. પવિત્રતા તો આંતરિક શુદ્ધિમાં રહેલી છે. પવિત્રતા એ તો આત્માના ગુણોમાં રહેલું છે. આ જે મૂર્ખોની પૂજા કરવા શિક્ષણ આપવામાં પુરોહિતોએ આપણને આપ્યું છે તે પવિત્રતામાં માનવામાં પ્રગટ થયા નથી. જે માણસ શાસ્ત્રોનો જ્ઞાનભંડાર છે તે પવિત્ર છે; કાળા વાવટા સમને અસત્યનું પ્રદર્શન કરનાર કંઈ પવિત્ર નથી."

કામુદીનો ત્યાગ

શ્રી. ગાંધીજી હરિજનબંધુમાં લખે છે :—

"અનેક પ્રકારના કીમતી અનુભવોથી ભરપૂર ગોવા વિવિધ વ્યવસાયોવાળા જીવનમાં જે નજીવને દેખાવે જેવાં પગલાં ૬ ગોવા દેશમાં છે. પણ કોમુદી નામની બાળાએ હરિજન કાજે પોતે ઓના મુલ્યવાન અલંકારોના ત્યાગ કર્યો એ કાર્યના જેવું હૃદયસ્પર્શી દ્રશ્ય જોયેલું મન આ લખતી વેળાએ યાદ આવતું નથી. મલબારના જડમરા ગામમાં જે બાળકો ત્રણ તેમાં સભામાં આવેલાં સ્ત્રીઓ પાસેથી ત્યરેણાંની ભિક્ષા માગી. બાળકો પૂરું કરીને હું મારી બેટનું વીતરાગ કરવા હતો. એટલામાં કોમુદી નામની ૧૬ વર્ષની બાળા ધીમે પગલે મંચિકા પર આવી. એક નાનું પરબ્યા સોનાની બંગડી મારા હાથમાં મુકીને

પડ્યા. આપના દુઃખદાયક આપઘાત . . . દરમ્યાન આપના બધા દુઃખો ભૂલાવા. તેણે બીજી બંગડી ઉતારીને મારી આગળ ધરી દીધી. એના હાથ પર એકલવ્ય બંગડી હતી મેં કહ્યું, બધાંને બંગડી આપવાની જરૂર નથી. એકજ બંગડી કાયમને પણ કૃષ્ણાવાર . . . ."

કેમુદીએ તે બધાંયનાં બાળકો ને સોનાનો હાર કરાવી મૂકેલો તેણી પર બધાને હાર પાછો સોંપેલો નહોતો. પણ કેમુદી તો મહાભારતની નિર્બળ બાળા રહી. જ્યારે જેને હાર પાછો આપી પુરેપુરી ખેંચતા . . . ત્યારે આ ક્રિયા કરતાંએ જરાયે સંકોચ ન થયો. બોલ્યા તો આભારવિકાર સાથેજ બોલ્યા હતા. મેં પૂછ્યું, "બધાં તો માતાપિતાની રજા લીધી છે?" કુમુદે જવાબ આપ્યો. કેમુદીના બધા કપડાં પુરા નહોતા થયા. એના હાથ તરતજ કાન પર ગયા, ને કાનમાંના દેવતાજ કાઢી નાંખ્યા. લોપાના હર્ષનાદથી સભાસ્થાન ગાજી રહ્યું. મોતીનો બાજીદ હવે સભાય એમ બોલાવું. એ કેમુદીને કહી પૂછ્યું, "તેં અને બધાંએ આપતા માતાપિતાની રજા લીધી છે?" આ સવાલના જાણે મર્મ કોઈ ઉંડા આવે ને બેસવા તો કેમુદીએ મને કહ્યું કે એના પિતા સાબરમતી કાંઠાપર છે અને માતાપત્રોનું લીલવા સાથેનું હતું તેમાં ચોરી કરીને મને મદદ આપી રહ્યા છે. કેમુદીની સ્પષ્ટ સાદગીમાં છુપું હાથ કરવા . . . એ બોલ સાંભળ્યું તે કેમુદીને કહ્યું, "તમારા પગલાં છે તો કે . . . પરેખા આપણાં તે નવાં કરાવવાનાં નથી . . ." તાબુ આ સાદા કહેવાપૂર્વક કબુલ કરી. અને દરમ્યાન આપતા ઉપર આરોપી આરોપનું વાદળ સમાધિ ગયું : . . . પરેખા આપણાં છે એના કરતાં તારો બાપ એજ સાચું પરેખું છે." કેમુદીએ . . . આમ કહ્યું એ એના સાચી દાનજ્યોતિકા બાપાની પ્રત્યેની નિષ્ઠાનીરૂપ નિસરો.

બાળકોના કેળવણીનો આરંભ ક્યાંથી?

શૈશવ વાતાવરણ ઉત્પન્ન કરવાને માટે શું કરવું?

(લેખકઃ ગિજુભાઈ બધેકા, શ્રી. દક્ષિણામૂર્તિ બાળ-મંદિર–ભાવનગર)

(ગતાંકથી ચાલુ)

પિતાની ફરજ

બાળકને છોકરપણામાં મા એટલી જ આવી પડતા બે બંને બાળકને મુખ્યત્વેકરીને સંભાળવો . પિતા અર્થ ઉપાર્જન માટે બહાર કામ કરે છે અને તેથી તેના પરસેથી બાળ કેળવણી જવાબદારીની અપેક્ષા રાખે છે. બહારને બંદિવાન મોટો પરત્વે પિતાજીને બધાં વખતથી મંડેલા છે તે આપણા આવે છે પણ ઘરમાં એમે બહુજ ઓછો ભાગ . . . કામમાં નથી. આવું આવાસે અને પિતાજી . . . ઘણું સરખા કેમ સંજોગોવાળા રાખેલાનો આ સંસ્કારનાં છે બાળકોમાં. કામ જે બહુ નબળાઈ છે. બહુજ વિકાસનો બધ પાયો છે. આ બેનાં બહારનાં અને જવાબદારી ઘરમાં માતાપિતા બન્ને . . . મારે પિતા જો પણ પોતાની બાળકનો કામો ઉપરોક્ત બાળક બાળ ઉછેરમાં મદદ કરવાની જરૂર . . . અને બોજ કેમ સંજોગ પિતાને બધાં ભાગે આ પરના નકામાં કામના બોજામાંથી સહેલાઈ મુક્ત થઈ જાય તો તે સ્થિતિ પણ તદ્દન બરાબર છે. બાળ ઉછેરના કામમાં માતાનાં નાનકડાં કામનાં બધા વધારે કામનાં છે પણ પિતાની મદદના બધાય કામ નથી. એટલુજ નહિ પણ તે મુશ્કેલીકારક છે. બાળકને માતાપિતાના બન્નેના ગુણો અને દોષોના વારાફરતી ઉછેરીનો તો તે બરાબર છે.

આ દૃષ્ટિ પામવા છે

બાળકને ઉછેરવાનું કામ માબાપોને કેવળ પ્રાકૃત દૃષ્ટિએ ન દૂરે. આ બાળક મોટો થઈને બારે આપણને સેવા આપશે. આપણે પડખમ પાળશે. એમ દૃષ્ટિ ક્ષુદ્ર અને પામર છે. એ દૃષ્ટિબાજે ઊંચકરી અને ઊંચકરના ઉછેરમાં ભેદ આવ્યો છે. એ ભેદ આપણને નજર જોઈએ.

પ્રેમનો અખંડી ઝરો

ઉછેરનાર માણ . . . નાનકડિ આ પેલી તેમને. અમારા બાલિક પ્રેમનું મુલ્યિસ્થ આ બાળક . . . આ બાળકનું રક્ષણ અને ઉછેર એટલે પ્રેમનું રક્ષણ અને સંવર્ધન બાપે બેસવું . પુરૂષના પ્રેમનો અખિલ ઝરો આ બાળક દ્રષ્ટિ પવિત્રતાવાળો અને મૂલ્યવાળો માબાપોને સમજો દેવ.

ક્ષુદ્ર અને પામર બાતા તાજો

ક્ષુદ્ર અને પામર માનવિતાના બાળકને ભૂલ . . . અકરમાત બાબીને નમવા પોતાને પશુઓના પણ નાગી પોટીમાં મૂક છે અને તમ કરીને તેણે પોતાના અને પોતાનાં બાળકનું પતન અને હનન કરે.

સરાયાં બાબાંપો

આવો બાબાને બાળકના અનુકૂળતાની ચોરની એક બાજુએ બાપ સમજે છે સમગ્ર બનાવના વિરાટ દેખવું અંગ આ બાળક એમ બાપજ નથી સેવા બારમાં સમર્પિતની તે સેવા કરે છે. આ સેવા નિઃસ્વાર્થ હોય છે.

આપણાં બાબાંપા બાળ ઉછેરમાં આ સેવા પાળી કુતાર્થ થાઓ. (ક્રમશઃ)

બારોનો ધરતીકંપ

શ્રી. રાજેન્દ્રપ્રસાદ બાબુનો પત્ર

બાલાઘાટના મોજીજ કલેક્ટર સાહેબ શ્રી. રાજેન્દ્રપ્રસાદ બાબુ બાલાઘાટ જિલ્લાને સૌન્દર્ય ગીરાઈ કમીટીના ટ્રેઝરર જ તેમણે બાલાઘાટના ધરતીકંપનો વિસ્તૃત વૃત્તાંત પ્રસિદ્ધ કરવા મોકલ્યો છે તે આ ચક્રિકના અંગ્રેજી ઉલ્લાઘામાં આપવામાં આવ્યો . . . શ્રી. રાજેન્દ્રપ્રસાદ બાબુ લખે છે કે કલકટરોના પ્રદેશના મુખ્ય તબારીખાનામાં મદી પણ નાખવામાં નથી. એવો ગોટો બાને આપણે બાબુ દ્વારા સારસ બાબતના ઉલ્લાળા પ્રદેશની ધરતીમાં સપાટી કુરી ગઈ છે ને બંનેના બાજીદ ધરતીકંપ થયો છે બધા ઘણા વખત સીલા બિતરો શોબાં રહ્યા હતા આને બાળ . . . પણ ગયાં (રંજનાના એક પત્રમાં આશ્ચર્ય થાબો . . . બાબતના પ્રેમીના રબ્બુ રાય બાબા . . . બાબાણી ધરવાને કરોડો રૂપીબ બાબે થયો બાબુ તા લોકોને બાબ મદદ કરવી . . . ટાબા પુરતીબ મદદ કરી રાબીબ છીએ. એમ બાબાબના નામા સમાચારોક મોબાબ નબ અને મોટા નબેસરથી બિનાનું દાન બાબુ કરી રહ્યા ને દરમ્યાનમાન ગોદલી બાદદ પુરી પાડવાને પણ કરોડોની જરૂર પડશે. બાબારી એક કમનશીબી

એ છે કે આ બાબતે આપનું પ્રમાણ્ય જનત બણી રાખવુ નહીં. અને ખુદ દીદુસ્તાનમાં પણ દેશભાઇ દિવસો સુધી બાબતમાં આવ્યું નહોતું. પોતાની નવી સરકાર તેના ત્રણ આને ગયા અઠવાડીયા પીના અમા પછી મોટા મુશ્કેલને પહોંચી શકાયુ છે તેમાં કયોતેઓ કેમ કેમ બળે. આપની બાબ છે તેમ તેના અમારા સમય દેશલ બાદ કામ આવી પડેલુ બ તેનો ખ્યાલ રખ તેને વધારે આવતો બાબ છે

હું ૭ માસ ઉપર બધા બીમાર હતો અને મારી તંદુરસ્ત બંધેલ તે વખતે ઇસ્પીતાલના સારવાર માટે મેહી નહીં હતો. જો દિવસ બાદ મને મારી તંદુરસ્તની પાછી મેળવવાને ઉંડવામાં આવ્યો. પરંતુ પુરતાંની સાથે જ તેને નિવારણના કામમાં ઝંપલાવવું પડેલુ છે. પ્રમાણપત્રોમાં બધી કરી હાની નથી બધ.

ચિકિત્સક સંકટ નિવારણ

સા. આ. ના સિંહોમાની મદદ

પ્રેસિડેન્સટાકેન

કોલેન્સટાકનથી લાંબી ઇંડીઅન એરીવલ સોસાયટીના મંત્રી બબાવ છે કે ગિયલી સોસાયટીની મીટીંગ તા. ૧૮-૨-૩૪ ના રોજ મળી હતી તે વખતે ચિકિત્સક સંકટ નિવારણ ફંડમાં નાણાં મોકલવા વિષે ચર્ચા બધી હતી.

પ્રમુખ શ્રી. આર. કે પટેલે શરૂમાં પટના સમાચારમાં આવ્યા મુજબ આપેલ ૧૫ દેશોમાં વસતા હિંદી ભાઇઓની કરજ સંબંધના હતી અને બીજારમાં દુઃખી થયેલ ભાઇઓને મદદ માટે ફાળો મોકલવાનો નક્ષ થયું હતું ત્યારજ રજુ કરેલા બાબ મા. કુંવરજી ભાઇ સોસાટીના ફંડમાંથી કરી પાઉંડ આપવા ઠરાવ પસાર થયો હતો અને એ ચિકિત્સક જુદા જુદા ગામોમાં તરફથી પણ ફાળો આવ્યો હતો જેની કુલ રકમ પા. ૮૪-૧૦-૦ થાય હતી. પૈસા આપનાર ભાઇઓના નામો અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કર્યા છે

ટ્રાંસવાલ ઇંડીઅન કોંગ્રેસ

ટ્રાંસવાલ ઇંડીઅન કોંગ્રેસે જોહાનિસબર્ગમા ચિકિત્સક સંકટ નિવારણ માટે ફાળો શરૂ કર્યો છે. તેમા નાણા આપનારાઓ નો નામાવળી અન્ય સ્થળે આપવામા આવી છે. ફાળો હજુ ચાલુ છે.

એજન્ટની કરજો

પાલમેંટમાં પુછાએલા પ્રશ્નો

મા. ડોક્ટર એચ બોલા પુછાસો

સા. આ. પાર્ટીના બ્યુકાલલના નામદાર શ્રી મા. આર. નાયે યુનીયન પાલમેંટમાં મુકેલી પ્રધાનના સાહેબ આપ્રા. હિંદ સરકારના એજંટની સરકારી નોકરી અંગેની કરજ ઉપરે નીચે પ્રમાણે પ્રશ્નો પુછ્યા હતા :

સાઉથ આફ્રિકાની બાનગી દરબારગીરી બાબતોમાં નામદારો સરકારના ૬ કોણ પણ પ્રતિનિધ ૬ સ્થાનિક સત્તાને રજુઆતો કરવાનો હોદ્દો ધરાવે છે ?

એવી રજુઆતો એજન્ટ તરફથી થયેલી હોય એવી પ્રધાનને બાબ છે ?

દેશાંતરગમનના હુકમો ૬ એની બાબ બાબતોના સંબંધમાં એજન્ટ પ્રધાન ૬ કોણ પણ સરકારી અમલદારને માર્ગદર્શન માટે રજુઆતો કરેલી છે ?

પ્રધાનનો જવાબ

મુખ્ય પ્રધાન શ્રી. જે. બ્રિક. હોઝમેયરે જણાવ્યું કે : દક્ષિણ ની લાંબી ટેબલ માઉન્ટનમાં યુનીયન અને હિંદી સરકાર વચ્ચે થયેલા કરારના પરિણામે યુનીયન સરકારે હિંદી કુંવરજી સાથે બાકી અસરકારક સહકાર રખાવવાને યુનીયનના એક બાજન્ટ નીમવાની બાબતો ચર્ચા હતી

એજન્ટને કરારના ઇંડીબાયેલી બાબતોમાંથી ઉપસ્થિત થતી મુંઝવણના દોંદીબાને સ્પ્રાપ્ત પડેલની બાકી પણ બાબતને વિષ રજુઆતો કરવાના હક્ક છે

એજન્ટે બોલી રજુઆતો કરેલી છે અને હક્ક નિકાલના કુકમો અને યુનીયનના જન્મ નોંધ પાયેલા હોદ્દીબાને મળતી એની બાબતી અન્ય બાબતોના સબંધમાં પ્રધાનને બારીના માટે માગણી કરેલી છે

ફ્રેંચ ઇન્ડિઅ : કોંગ્રેસ

નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી

રવિવાર તા ૨૫ ફેબ્રુઆરીના રોજ પ્રેસિડેન્સ બાત ખાતે ઇંડીઅન કોંગ્રેસની વાર્ષિક સભા વીસીઅસ બીજાના નેશનલ થીએટરમાં ભરાઇ હતી. પ્રતિનિધિની સંખ્યામાં શ્રી. ડી. ઓ. નાયકે ઠરાવ રજુ કરી કે આજની વાર્ષિક સભાનો મુખ્ય હેતુ ચાલુ વર્ષ માટે નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણીનું હોવાથી આજની મીટીંગનું પ્રમુખસ્થાન શ્રી આદમ અબ્દુલ્લા સાહેબને આપવું. એ ઠરાવ્યાસ્તન શ્રી. દાઉદ બાબ ગુલ સાહેબના ટેકો મળવાથી અને ઠરાવ્યાસ્ત સર્વાનુમતે પસાર થયો. શ્રી આદમ અબ્દુલ્લા સાહેબે પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

કોંગ્રેસના જનરલ સેક્રેટરી મી. અહમદ પ્રસ્તાવમાં બાબ વધના રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો બાદ મેસર્સ દાઉદ બાબ ગુલ, ડી ઓ. નાયકા, આદમ. આમે. બાબ. શેખ અહમદ, યુસુફ હાજા, અહમદ મહેક. શેખ બાદમ ઇબ્રાહીમ નાદમદ તેમજ બીજા કેટલા સભ્યોને અનુસરતાં બાબણો કર્યા હતા.

એ પછી ચાલુ વર્ષ માટે નીચે પ્રમાણે કાર્યકર્તાઓની સર્વાનુમતે ચુંટણી કરવામાં આવી હતી :

પ્રમુખ : મી. અહમદ પ્રસ્તાવમાંસ, ઉપ—પ્રમુખો : મેસર્સ શેખ આદમ, મી. સોગ. બ્યાદમ અબ્દુલ્લા, દાઉદ બાબ ગુલ, દીનશાહ બાનજરજી, બબાઝીમ મોહમ્મદ યુસુફ હાજા, એ મહેક, કરસનદાસ માસ્તર, સુલતાન પીલ્લે, અબ્દુલ હમીદ. જનરલ જનરલ સેક્રેટરીઓ : મેસર્સ ડી. એ. નાયકા ત્યા આર. જી. ડીનાગ્રમન. જોઇન્ટ બાજાનરીઓ : મેસર્સ બસા અલી બા ક. બાબ. પટેલ. જોઇંટ ઓરગનાઇઝીંગ સેક્રેટરીઓ : મેસર્સ રા. એસ નરસિંહાલ્યા ત્ય ગોવા બાબુ બાબ. બાડીઅર. મા મુદલ્યા પીલ્લે ઓડીટર્સ : મી દાઉદ બાબ ગુલ. બસનીકપુરીના કમીની ગોરમેન, મી. દસ્તમ બાબા બબાવ : મા . ન. ઓમ. મોહમ્મદ આદમ બબ્બાઝીમ, થોમસન બંસમાબલ પલી મોબા અહમદ, મોહમ્મદ સકેદા પ્રવેશદ્વાર રામ, બાબા મલ ઉમર, દાદા મેનન, મેસર્સ જે. મોહમ્મદ આ યુસુફ પટેલ

આમે બદ પ્રમુખ સેમજ માટે જનરલ સેક્રેટરીનો આભાર માની સભા વિસર્જન થઇ હતી.

!! વિચાર તરંગ !!

ઓમ જનો ! જોયું નથી પ્રભુની અદ્ભુત કળાનું રહસ્ય ? પ્રભાતે આનંદથી ઉડેલાં સેંકડો કુદરતી ગુલાબ સમા ખુલકાંઓ અને અનેક પ્રેમીઓનો ભિકાર ખૂબીએ ભોગ લીધો. "આવતી ઘડીમાં શું થશે ?" નું તત્વજ્ઞાન કંઈ તમારે મોજે ઉતરે છે ? કોઈએ કહ્યું હતું કે ભિકારને ગરીબ ખાતી જમાત સહાયની જરૂર પડશે ? જે બધું છે તે હમણાં નથી એ નવી માનજો; આપનારને લેવું હશે ત્યારે લઇ લેશે ! દુનિયા આવા બગીચીઓનાં સંકટ નિવારણાર્થે નંબર મોકલવાને. એ સમાચ દોહ્યા છે. જેને પકડવું હોય એનેજ અબર દોય !

•

બકતજનોએ બાબ્યું બધું પડયું ઇશ્વર ઉદાર છે, દયાળુ છે, નોધારાનો આધાર છે.

જલતાં જર્મનીને ઠારવા એણે એને તેજન તંત્ર હીટલર આપ્યો. આજે હીટલરના હોંકારા દકારાએ જર્મનીમાં નવ જીવન આપ્યું. "જર્મને જર્મનો; અમારો દેશ અમારા માટે" એ આલ્હાદક ભાવના ઓણે ઉરે ધરી. યહુ અને એના બાંધીઆઓએ હીરા હીટલર પ્રત્યે ખુબ ખુબ ઉદારતા, પણ એ બધ નરને એની કયાં દરકાર છે ? એ નરસિંહને તો આકરી કાઠની સર્જન કરવાં છે ને ?

હીટલર પાછું ઠબોચો !

•

બારતના બધ્ય કોલસાએ બારે કરી ! ત્યાં બધ લાયો દબ પડાવે, પૈસા પડાવે !! બસ પૈસો, પૈસો અને પૈસો !!!

એક દિવસે કોસા ગયા તો એમના દરબારમાં પાંચ ભાળા સદગ્રહ્મ ત્યાં પહોંચ્યો. "તારી સુવાની બંગડી આપે તો તારીબ્રમાં સહી કરી આપું."

સહી કરવાના બદલામાં ગાંધારાજીએ સુવર્ણ બંગડી ભેળવી.

મોંઘા ભારા દરત ઠારનો વ્યાપારે ખિલવા વિચાર આવે છે. ઉઘાડા પાંચનાર જરૂરીએ તે ઠારે એ !

ઠારની સહીની કિંમત ગ ચ ઘોડી—દરત ચાલનો ઓક કપ !

દોય જરૂર તો આમંત્રણ આપજે આ પત્રની દેર માં

•

શું કહો છો ! પેમાબાય ! સાંબેજ બ બરી ગયા ?

અરરર ! કયારે ? શું માંદી હતી ? આપણો બહુ પાદ બાવશે !

એની બાલ્યાવસ્થા, એની ઉદારતા, એનું બધુત્વ અને એવાં એનાં કેટલાય આકર્ષણો શું આપણે કદાપિ વિસરીશું ? એનાં બાળકો શું ? મા વિહોણાં એના બાળકોનાં રૂદન ઘરેઘર પડઘા પગાડશે. શું એના બાપ બીજી કરશે ? ના, ના, તે તો નહિજ, પણ.....પણ.....ઠારે હૃદય ભરાય આવે છે.

વાંચનાર મરનાર એ કોણ ? તમે બબર છે ? બેની "દય સંદરી રાજ્ય સંપમન પરિપદ."

•

કુમળાં સ્વદેશથી સ્વામી બધ્યાનંદ પધાર્યા છે. સભામાં પ્રજાના ઉત્તર તેમના બહુજ સંપર્ક બાપ બેસા બાપ છે એમ સાંભળ્યું છે. અમારા નિર્બે લબ્યા બાંય પ્રજા તો જવાબ એવળ ન આપે

(૧) બધનો આ દેશની પાર્લામેંટના સબ્ય બનવાનું કંઈ થશે

(૨) ઓબ્યા ઉપારે માંથે ફરતા મદારાય ગેલ્હાનિસબર્ગના મેયર કે કંઈ થશે ?

(૩) ઓબ્યા ગ્રહરીઓને "બાનબહાદુર" નો ખિતાબ કયારે મળશે !

(૪) સન્યાસી બનવા બતાં "પોલરીકસ" માં નકામું બાયુ મારનાર ઓબ્યા નાટકના સ્વામીજી કયારે રાજ બટપટી જનવું છોડી દઇને ખરા સ્વામી બનશે ?

(૫) ઓ. લે. ટે. ઓકહ કમીસન અને કોલોનાઇઝેશન કન્ફરબારી કમીશનના અહેવાલો અમારા લાભમાં આવશે કે ?

•

અમારા એક 'ગાબ્ધી' વાળા ખિર ફર છે. એમને એમની માલક મિસીસો જયારે 'સામી' કહે છે ત્યારે એમના ગજજના એક છઠ્ઠા ખુબ્યામાં બિકાર આને ચમેલ જેવી ભળકર ધરતી-કંપ થાય છે. એમનાં ડિબોચનો ગુસ્સાસહ તાંડવ નૃત્ય કરે છે.

એક દિવસ બાવતાંજ પુછ્યું, અલ્યા તરંગી ! આ બાબામાં સ્વામી સ્વામી શું આબ્યા કરે છે ? એ સ્વામી અબ્યાનંદ કોબ્યુ છે !

મેં કહ્યું : એ એક રામકૃબ્ણ મિશન તરફથી બામતા સિંગાપોરના મઠમાં અબ્યાસ છે. કલકત્તા વિદ્યાપીઠના સ્નાતક છે, સંસારથી વિરકત નર છે અને એમને બીજે બાવેથી જગત જંજાળથી અળગા રહેવાય દેહનું સાર્થક થાય. 'એ ... મ એના મોટા માબ્યસ છે ?'

'ના બહુ તો નહિ બારુકરે બધિ સાતપાંચ પ્રીટ મોટા દોબાનું સાંભળ્યું છે.'

કુતુહલ કબિરમો ઠારા પ્રાને જોતાં એ ખિસકરે પુનઃ પ્રશ્ન પુછ્યો : 'અલ્યા, 'સ્વામી' એટલે ? 'સ્વામી એટલે માલેક' એના આ સોકે ઉત્તર આપ્યો.

'હેં ! આલ્યા સાનોદ માલેક ' પોપીરી (ગોબરી) નો કામ કરમ (કરનો) નો કે કોમ રાજનો ?'

મેં કહ્યું : 'એના મનના માલેક'

'ઓમકે! એમાં હું કરી સાબબું.'

•

અલ્હેલમાં કુમળાં કુમળા ફેર ફેર મદારજનોની બબાંત ઉજવાય છે ત્યારે આપણે કાની ઉજવણી ? સૌથી પ્રબમ ડીલમાન ફ્રસબામની જબાંતિ અને પછી અનુક્રમે ઓ. લે. ટે. ઓકહ, કોલોનાઇઝેશન બ્રીમ અને ઉંટબે કન્ઝર્વેશન આવે ! નોંધ, નોંધ—કાનૂનોનાં જન્મોનાંબ વેજબાથી જેબ્યો દેશનો આવતા જનમના ફેરો ટળે, મોક્ષ મળે અબાંત ફરજબાત અમુક વરસોમાં ભોગવવું પડે.

૧૬૨૫

ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટી

વાર્ષિક ચુટણી

પા ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટીની વાર્ષિક ચુટણીની જાહેર સભા સોસાયટીના પ્રમુખ શ્રી. કાળુભાઇ કેશવભાઇ પરેશના પ્રમુખપણા નિચે તા. ૨૫-૨-૧૯૩૪ રવીવારને રોજ બપોરે ત્રણ વાગે પાટીદાર હોલમાં મળી હતી.

કમિટિ રજુ કરતા બાદ પ્રમુખે સોસાયટી તેનું બેવીસમું વર્ષ પુરૂં કરી પાંવીસમાં વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે જે બદલ પ્રભુનો ઉપકાર માની મેમ્બરોનો સોસાયટી પ્રત્યેનો ઉત્સાહ અને ખંત બદલ અભિનંદન આપ્યુ હતુ.

મેનેજર શ્રી. લાલુભાઇ ભીખાભાઇએ ગત વર્ષ ૧૯૩૩-૩૪ નો સોસાયટીનો આવકજાવકનો વિગતવાર હિસાબ નીચે પ્રમાણે રજુ કર્યો હતો.

મંદા સાલની જમા સિલક પાઉંડ ૪૪૭-૧૭-૦ 'પાટીદાર હોલ' ફંડમાં જમા પાઉંડ ૩૨૩૧-૮-૬ પરચુરણ પાઉંડ ૮૦૬-૧૨-૧૦ કુલ્લે આપ્યા વર્ષની આવક પાઉંડ ૪૪૬૩-૮-૧૦ આવક 'પાટીદાર હોલ' ના કોન્ટ્રાક્ટરને જમા પાઉંડ ૩૬૭૦-૧૩-૩, સ્વરાજ્ય ફંડના દેશ જમા પાઉંડ ૨૮૧-૬-૬ જુદા જુદા ખર્ચ પેટે પાઉંડ ૧૮૧-૧-૧૦, હાથ પર સિલક પાઉંડ ૬૦-૧૭-૦, 'પાટીદાર હોલ' ના કનસ્ટ્રક્શન ખાતે કુલ્લે ખર્ચ પાઉંડ ૪૪૨૨-૬-૩ સોસાયટીનું બાકી દેવું પાઉંડ ૨૦૬૦-૧૫-૦.

ઉપલો હિસાબ સર્વાનુમતે પાસ થયો હતો.

મંત્રીએ વાર્ષિક રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો જેમાં સોસાયટી ૧૯૧૨ ની સાલમાં સ્થપાઇ હોઇ તે પોતે બેતાલીસ વર્ષ પુરા કરી પાંવીસમાં વર્ષમાં પ્રવેશ કરેલ હોઇ, બેતાલીસ વર્ષની જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓની માંડી આપી ગત વર્ષમાં સોસાયટીની બાંધા વખતની જરૂરીયાત પુરી પાડનાર, જેવ્હી કમનો સુંદર હોલ બાંધવા બદલ કોમને અભિનંદન આપ્યું હતું.

ચુંટણી

નવા વર્ષ માટે ચુટણીનું કામ હાથ ધરતાં હાજરીમાં કોઇ પણ જાતની રસાકસી નહોતી. પુર્વ ગોઠવણ મુજબ, બારે ઉમેદવાર પંચ નીચે પ્રમાણેના અમલદારો અને કમીટીના ચુટણી ઓ. કાળુભાઇ કેશવભાઇના અધ્યક્ષપણા નીચે થવા હતી :—

પ્રમુખ : શ્રી. કાળુભાઇ કેશવભાઇ પરેશ, ઉપ-પ્રમુખો : શ્રી. ઝેકુભાઇ ભવાનભાઇ દેસાઈ, શ્રી. માવજીભાઈ કાનજી, શ્રી. કાલાભાઈ નારણજી, શ્રી. વલ્લભભાઇ કલ્યાણજી અને શ્રી. ગોવીંદજી પ્રેમજી : મંત્રી : ઓ. જોઈંટ મંત્રીઓ : શ્રી. ભીખાભાઇ કસનજી પટેલ અને શ્રી રણછોડભાઇ વઘાભાઇ પાટીદાર, મદદનીશ મંત્રી : શ્રી. નારણભાઇ રામજી ડુવણ; ખજાનચીઓ : શ્રી. લાલુભાઇ ભીખાભાઇ, શ્રી પ્રેમાભાઇ પરશુભાઇ; હિસાબી અમલદારો : શ્રી. પરશુભાઇ હરીભાઇ અને શ્રી. ડુવણ કાનજી; ભાઇ પરશુભાઇ લીમીટેડ કંપનીના પંચસો ડીરેક્ટર પણ ચુટવા હતા. અને ૨૮ સભાસદોની એક વગવાળા મજબુત કમીટી ચુંટવામાં આવી હતી :—

મેસર્સ નારણજી માધવભાઇ, કુલ્લભભાઇ ગોવીંદજી, રામભાઇ પશુભાઇ, ભીખાભાઇ ગોવીંદજી, વલ્લભભાઇ નારણજી દયાળ-ભાઇ નારણજી, નારણજી માધવભાઈ મોરારભાઇ માધાભાઇ, કાલાભાઇ મેકાભાઇ, ડાહ્યાભાઇ ગલાલભાઇ, નારણભાઇ રામજી પરેશ, કાનજી ભાણાભાઇ, મોરારભાઇ માગજી, ગોવીંદજી ખેત-ભાઇ, કાલાભાઇ રામજી, ડાહ્યાભાઇ ઉકાભાઇ સતેમ, ભુલા-ભાઇ પ્રેમાભાઇ, નગુભાઇ હરીભાઇ, ભવાનભાઇ પ્રેમજી. ભાવા. ભાઇ ખોડાભાઇ, પરશુભાઇ રામજી, કાનજી ભવાનભાઇ, ઉકાભાઇ મોરારભાઇ, રામભાઇ નાથુભાઇ, માવજી દુકનભાઇ, ગોવીંદભાઇ કાકાભાઇ ખામણી, દયાળભાઇ કાળુભાઇ એ રીતે, અને હીરાભાઇ છોનાભાઇ

નીચેના સભાસદોની લાયબ્રેરી કમીટી ચુંટાઇ હતી:—

મેસર્સ જીવણજી પ્રા. ભગત, રણછોડભાઇ કાળાભાઇ, કાલા-ભાઇ રામજી, કાનજી દુકનભાઇ, વલ્લભભાઇ રા. ભગત કાનજીભાઇ ભાણાભાઇ, પ્રેમાભાઇ પરશુભાઇ અને બે સભાસદો ચુટવાના બાકી રહ્યા હતા.

નીચેના શેર હોલ્ડરો 'પાટીદાર સોસાયટી લીમીટેડ' માટે ચુટાયા હતા: મેસર્સ રણછોડજી વા. પાટીદાર, નારણ-ભાઇ માધવભાઇ, મોરારભાઇ માગજી, પરશુભાઇ હરીભાઇ, અકબજી ભાણાભાઈ અને જીવણભાઇ ગોકળભાઇ.

છેવટે ગત વર્ષના અમલદારોએ વખાણવા લાયક કામ કર્યું હોવાથી તેની કદરનો ઉપકારનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પાસ થયો હતો.

રજકણ

કચ્ચર પ્રત્યેની ખરી ભક્તિ જગતની વસ્તુઓ પ્રત્યેના મોહને ભરમ કરીને મનુષ્યને પાંખો આપે છે. જેના બળથી તે કચ્ચરની નજરે પહોંચી શકે છે.

× × × ×

કમળમાં સુગંધ હોવાથી ભમરો પોતાની મેજેજ તેની પાસે લાવ છે. તમારામાં સદ્‌ગુણો હશે તો અનેક મિત્રો તમારી તરફ આવશે.

× × × ×

માગ્યા વિનાની દોલત કરતાં દોલત વિનાનો માગ્યા મટનો છે.

× × × ×

પશુઓ જેમાંથી પાણી પીએ અને જેમાંથી આપણે કદી નથી પીતા તેમાંથી પાણી પીવાને જે ઢોરોને (હરિજનોને) દરજ પાડવી એ દયા છે ? એ તો નરિ નિર્દયતા છે. અધમ છે, પાપ છે, રાક્ષસવૃત્તિ છે. રાક્ષસવૃત્તિ નથી હિન્દુત્વ ધર્મમાં કે નથી બ્રાહ્મણત્વમાં. જેને એકું કાંઇએ મંથોમાં છે એમ માનીને બધા તો અરે હિન્દુત્વ ધર્મ ન જોઇએ, એ હિંદુ ધર્મ ન જોઇએ.

+ × × ×

અસ્પૃશ્યતાને હિંદુ ધર્મ સાંખશે તો બાવીસ કરોડ હિંદુઓનો નાશ છે.

મ. ગાંધીજી.

મેસર્સ્ટ્રાઉનથી મી. કે. પી સોની તરફથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ને મળેલો પાઉંડ ૧-૭-૦ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

વિવિધ સમાચાર

જોહાનિસબર્ગથી શ્રી દાઉદ કાસમ આદમ અને શ્રી પૃથ્વીરાજ પ્રેમજીભાઈ પટેલ ચાલુ અઠવાડીયામાં ડરબન આવ્યા હતા અને પ્રોગ્રેસની બેંકવેટમાં હાજરી આપી બંને હિસ્સે પાછા જોહાનિસબર્ગ ઊપડી ગયા છે. તેઓએ ફ્રીનીકસની મુલાકાત લીધી હતી અને 'ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના તંત્રીના સાથે તિકી કામની અંદર પોલી કુટને પિસી ચર્ચા કરી હતી.

ફ્રીખાર્ટનું ખુન—ફ્રોખાર્ટમાં ગયે અઠવાડીયે રૂપ. ગુલામ પરસોત્તમના સંબંધમાં ખુનના સંબંધમાં એક નેટીવને ગ્રેફતારમાં પકડવામા આવ્યો છે. ચોરાયેલા પૈસા ખુનીએ ઠારી રાખેલા ત્યાંથી મળ્યા છે. તપાસ પરથી જણાયું છે કે ખુન કરવામાં વાપરવામાં આવેલી કુહાડી એક નેટીવની પાસેથી માંગવામાં આવી હતી.

પીટારીમામાં પ્રીન્સ જ્યોર્જ—મહીં તા. ૧૪ મીએ યુવરાજ પ્રીન્સ જ્યોર્જ પીટારીમામાં હરો ને ફરતે કલાકનર ઓ. ઈગીયેશન એન્ડ એશીયાટીક એફેરર્સ મી. પી. એમ. મીનકટની સુચનાથી પીટારીમાના કોલ્ડી બાળકોને માટે ઈન્ડિઅન વીમેન્સ એસોસીએશન તરફથી એક મેળાવડો કરવાનું નક્કી થયું છે. પીટારીમાની મ્યુનીસીપાલીટીએ ૬૦૦ કોલ્ડી બાળકોને મુસોલ્ફકસ ગાર્ડન્સમાં જલસા માટે સગવડ કરવાનું ઠરાવ્યું છે. પ્રત્યેક બાળકને મીઠાઇનાં પડીકાં આપવામાં આવશે અને બન્સ અને બીનરસ ચોકર આપવામા આવશે. અને બીજેરાના પ્રત્યેકને આઇસક્રીમ આપશે. બાળકો કોકેશનમાંથી આરની દારમાં પ્રવેશ કરી રહા ત્યારે જુને દરવાજે પહોંચશે. ઈન્ડિઅન સ્કુલના પ્રીન્સીપાલ શ્રી. પીલ્લાની અને ઈન્ડિઅન વીમેન્સ એસોસીએશનની દેખરેખ નીચે જલસો થશે.

મુકાન્ડામાં ચાહ—મુકાન્ડામાં એક હાટીની ભેગી ૩ બારીદ્ધ વાને પિક્ષ સાથે જીનેરીમાં બની હતી તેને ઉપાલા રાઈફલની ગોળી ફાલતા હોલ આગળ રીવોલ્વર તાકીને ઉભી કરી દેવા મા આવી હતી અને મુખત્રે પહોંચેલા બાકરપાકુઓ પા. ૧૬૦૦ ઉઘરી આપ્યા હતા. બાકરપાકુઓ યુરોપીયનોના દોરવાનું કહેવાય છે. બાકને માટે વપરાયેલી કાર બાકીના પૈસા સાથે પકની ખુબ દેખાતા આવી હતી. તે કાર ઉપાલા આપેલા દાણ પુરેપાપન મુસાફરની દોરવાનું જણાવાય છે.

મુસોલીનીને મારવાનો પ્રયત્ન કરનારાઓ પર કામ—૧૯૨૬ ના બુનની તા. ૩૬ ના રોજ ગોળ્ય કેંકી ચોપેટ મુસોલીનીનો જાન લેવાનો પ્રયત્ન કરવાના આરોપ માટે પકડાયેલા ચાર માણસોની ઉપર માંને તા. ૨૬ મીએ ખાસ ટ્રીબ્યુનલ તરફથી કામ ચલાવવામાં આવશે. કહેવાય છે કે તેઓને પકડવામાં આવ્યા ત્યારે તેઓ ફેરી આસનો ગોળ્ય મુસોલીનીને મારી નાખવાને તૈયાર કરતા હતા. તેઓ પેરીસ અને લંડનમાં જાણીતા ઈમીગ્રેટવાદના વિરોધી પ્રદર્શનોના આયોજક છે.

જાપાન લડવા નથી માંગતું પણ મંચુરીયાનું રક્ષણ કરશે—'ડેલી ટેલીગ્રાફ'ના પ્રતિનિધિને ખાસ મુલાકાત આપતાં મંચુરીયા ખાતેના જાપાનના દળના સેનાપતિ જનરલ હોશીકારીએ જાપાન સોવીયેટની સામે લડવાની તૈયારી કરી રહ્યું છે એ વાતનો દ્રઢપણે ઇનકાર કર્યો હતો. તેણે જણાવ્યું કે અમારૂં લશ્કર ૧૦,૦૦૦ નું છે અને અમારાં વિમાનોની સંખ્યા નક્કરી છે. સંખ્યા જાહેર નથી કરી શકતો પરંતુ અમારી પાસે ૧૦૦ વિમાનો છે જેવું જે આગોય મુકાયેલો છે તે કલ્પિત છે. સોવીયેટ લશ્કર ગોઠવાઈ રહ્યું છે તેની જાપાનને ખાસરી નથી. પરંતુ અમે તે સંજોગોમાં મંચુરીયાનું રક્ષણ કરવાને તે દ્રષ્ટેથી તૈયારજ છે.

દુનીયામાં બબ્બ કરોડ ચાલીસ લાખ ટેલીફોનો છે—દુનીયામાં ૩,૪૦,૦૦,૦૦૦ ટેલીફોન છે અને ગ્રેટબ્રીટનથી ૩,૬૦,૦૦,૦૦૦ ની સાથે વાતો કરી શકે છે. લંડન બાન પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ સર કીંગ્સલી વુડ બ્યવહારના સાધનસમાં થયેલી મહાન પ્રગતિને પિછી જાહાન કરતાં જણાવ્યું હતું કે આજે ઓટલમાં ટેલીફોન રાખનાર કોઈપણ રીતીવર ઉપાડીને ઈંગ્લેંડ, કેનેડા, યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, સાઉથ અમેરીકા, હિંદુસ્તાન, ન્યુ ઝીલાંડ અને સાઉથ આફ્રિકા સાથે વાત કરી શકે છે. ગાલુ વર્ષમાં જાપાન પણ ઉમેરાઈ જશે એવી પણ આશા દર્શાવી હતી.

પુછડી વાળી બાળકી—લંડનમાં એક ગરીબ કુટુમ્બના ઘરમા એક બાળકી પુંછડી સાથે જન્મયાની કાકતરોમાં પહેલે બાળબાટ થઇ ગયો હતો. બાળકીના કહેવા મુજબ પુંછડી જન્મથીજ દેખાતી હતી અને વાંદરાના જેવી વાકી હતી. બીજી રીતે બાળક સાવ તંદુરસ્ત હતું. કાકતરો એવા મત ઉપર આવ્યા હતા કે બાળકને ઘરકત પહોંચ્યા સિવાય પુંછડી કાપી નાખી શકાશે.

અભિપ્રાય

સાહિત્ય સભાની આવશ્યકતા

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના અધિપતિ, સંપ

મહાશય,

નીચે જણાવેલી હકીકત આપના પત્રમાં સ્થાન આપી ઉપકૃત કરશો.

દક્ષિણ આફ્રિકાની દોડા કાજે પોતાના પ્રમોચાયો, પ્રચારકો વા. ગ્રામમંત્રી પ્રજે સંબંધી લોક ભાવના જાગ્રત કરી કોટ સાહિત્ય ક્ષેત્રમાં કેમ પછાત છે? ગુજરાતી સાહિત્યના લેખકારી કવિ નર્મદ અને સરસ્વતિચંદ્રકાર ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠીનો જન્મ કર્યાને દોઢમાં અને પુર્વ આફ્રિકામાં ૪૦ કેર ઉપરાંત જ્યારે ૬. ઓ.ના દોદીઓ એ જાણતી બીકકુલ અજાણ્યા હોય તે શોકજનક વસ્તુ છે.

કરજાતમાં ૬. ઓ.નાં મોટાં શહેરોમાં સાહિત્ય સભાઓ સ્થાપાય અને તે દ્વારા સ્વદેશની સાહિત્ય પ્રવૃત્તિનો ભાખુકાર જળવું રહેવાય એ યોગ્ય છે એમ આપ ખુશ કરશોજ.

કેતદારીસભર્ગ. **ધીરજલાલ કેવાશંકર ભટ્ટ.**

—

વેફલમમાં રામનવમી

વેફલમના શ્રી ગોપાલલાલ મંદીરમાં આવે તા. ૨૪ મીના શનીવારે ગોરે ૧૨ વાગે "રામનવમી"નો ઉત્સવ ઉજવવામાં આવશે. એ શુભ પ્રસંગે મંદીરના સેક્રેટરી શ્રી. રામપ્રસાદ કૃષ્ણલાલ તરફથી સર્વ હિંદુ બાઇઓને સહકુટુંબ હાજર રહ્યા નિમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

બિહાર ધરતીકંપ

ગઈ વખત અઠવાડિયે ટપાલે નેપાલના મહારાજાને નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો હતો : "તમારી ભૂમિ ઉપર પડેલી આફતની ખબરોથી હું ઘણો દુઃખી થયો. . . . તમારાં અસરગ્રસ્ત દુઃખમાં અમારી તરફથી અંતઃકરણની દિલસોજી લિખારશો."

સરદાર વલ્લભભાઈના સંદેશો

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલે નાતાલ કેની સેન્ટ્રલ કમિટીના ભાઈ રાજેન્દ્રપ્રસાદને લખી જણાવ્યું છે કે

"તમારો પ્રાંત પ્રલયની કિનારમાં હોય એમ લાગે છે એવા ખરાબ દુઃખ સમાચાર છે. હું ખરચણ કરું અને પટેલ કાલ તા તમારી પાસે દોડી આવ્યો હોત. તમારા પ્રાંતના ભાઈઓના દુઃખો સાંભળવા સારૂ મારે જેવું રહેવું જોઈએ છે."

કોમરાજ તાતા તરફથી દાન

સર દોરાજ તાતા બોમ્બે ક્રોનિકલના ટ્રસ્ટીઓએ ગવર્નરોપને ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફન્ડમાં આપેલી રકમ ઉપરાંત વધારામાં રૂપિયા આપ્યા છે. વાઈસરોયની સલાહથી આવી બદાર પડી તે પહેલાંજ ટ્રસ્ટીઓએ આ દાન મંજુર કર્યું.

હિંદી કરી મેજીસ્ટ્રેટ

કરાંચીમાં ચાલુ સાલ માનદ મેજીસ્ટ્રેટોના બદલે પાંચ વિખ્યાત લીડરમાં ત્રણ સ્ત્રીઓનાં નામો છે. મીસીસ હલીકર્સ, મીસીસ હાલીમ સૈયબજી અને મીસીસ દાગા મદતા.

આધ્યાત્મિક શક્તિ

મેંગલોર (મદ્રાસ) ના એક દીવ્ય પ્રોફેસરે બોલાના શરીરને ત્રણ પગ પ્રબળ પાંચિયા વિના ગળામાં ફાંસો બાંધી, જમીનના બાંધ દઢાયો અને સ્ટીમ રોલર પોતાની ઉપર ફેરવાવ્યું. તે પછી તેણે જલદ એસીડમાં પોતાના હાથ પોયા, એસીડ પીધા અને કાચ તે બાળના કોલસાનો આહાર કીધો!

શ્રી રવીદાસ ગાંધીની નવી નિમણૂંક

મી. રવીદાસ ગાંધી, મહાત્મા ગાંધીજીના મોટા પુત્ર, હિંદીના 'નોર્થ સ્ટાર' લીમીટેડમ. ડીરેક્ટર નીમાયા છે. કોલીનના ડીરેક્ટરોની બોર્ડ ના સેક્રેટરી તરીકે પણ તે કામ કરશે.

લાહોરમાં મુસ્લીમોની મીટીંગ

લાહોરમાં મસ્લીમોની મીટીંગ મોલવી અબ્દુલ્લાના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી જેમાં ડૉ. સૈફુદ્દીન કીચલુની નાદુરસ્ત તબીયતને માટે ચીંતા દર્શાવવામાં આવી હતી અને સરકારને તેમની તંદુરસ્તીનો ખ્યાલ રાખવા વિનંતી કરવામાં આવી હતી. બીજો ઠરાવ સરહદના ગાંધી ખાન અબ્દુલ ગફુર ખાનને છોડવાની માગણી કરનારો હતો.

ચાલુ જમાનાનો સાહસ નહિ

મીલાન (ઈટાલી) ખાતે શ્રી. મુસોલીની પોતાના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓની એક એસોસીએશન સ્થાપ્યા છે. તેની એસોસીએશનને આવકાર આપતાં સેનેટર નનટોનીએ જણાવ્યું કે મીલાનમાં વિદ્યા કુમાર શ્રી બાવાને દોડી વિદ્યાર્થીઓનું આગમન એ પૂર્વ અને પશ્ચિમ વચ્ચે નવા સંબંધ સ્થાપવાનું એક ચિન્હ સુચવે છે. શ્રી. મોસે ત્રિપ્ત અને ઈટલી ઉપર આવળ કરતી પહેલી અને ઈસ્ટાર્ટવાદના વખાણ કરી જણાવ્યું કે મુસોલીનીને પોતે ચાલુ જમાનાનો એક મહાન નર ગણે છે

ઈંડિયા સરકારને માટે ક્રાઉનની માન્ય

ઈંડિયા સરકારી બાબતો પોટીસ સરકારને વરસ્યો પાઉંડ પા. ૧૫૦૦,૦૦૦ની રાહ આપવાનું દિયાંન આમ વરસ્યો મંજુર થયું છે. આ માન્ય ૧૫ વર્ષે ચાલુ આપવામાં આવશે. પણ ગયેલાં હિંદુસ્તાનના બાર પાંડને માટેના ઢાવાની કાગળના એકસપર્ટોની અદાલત તરફથી તપાસ ચાલી રહી હતી તેનું આ પરિણામ આવ્યું છે.

સંઠ નિવાચ્છ અંધ ક્રીકેટ મેચ

મુબઈમાં ધરતીકંપ સંકટ નિવારણનું કામ રહી રહી ની ત્રણ દિવસ માટે પાર્સીઓ મેચ રમાઈ હતી. એમ. સી. સી. એ પહેલે દિવસે પહેલી ઇનીંગમાં ૨૮૪ રન કર્યા હતા, જેમાં મીસ્ટર હર્ન નો હાથો આપ્યો હતા. બાદી ટીમે ૧૫ રને ત્રીજી વીકેટ ખોયા હતી.

રમત ટૂંકી કરી ત્યારે સી. ના સેકન્ડ ઇનીંગમ રનપ ગયા હતા બાદી ટીમના ચાર વીકેટ રન થયા હતા.

હરિના ટ્રસ્ટ કમિટીના મેજર સી. નાયરૂએ ટ્રસ્ટને જણાવ્યું છે કે મુસાફરોને ચાન્સ આપવાને પાને હવે વીકેટ બંધીપણ રમાવાનું ઓછી કેવાના છે.

સ્વ. વીઠલભાઈ પટેલનું દાન

સ્વ. વીઠલભાઈ પટેલ રૂા. ....૦૦૦ હિંદુસ્તાનની રાજ નમંત્રિક ઉન્નતિને માટે મુકી ગયા છે. તેમની ઇચ્છા હિંદુસ્તાનની ચતિ પ્રદેશોમાં પ્રચારકાર્યે કરવામાં તેનો ઉપયોગ થાય એવી હતી.

સોરાબજી લેક્ચરર તરીકે સર મહમદ શફીઆલ

આકસફર્ડ યુનીવર્સીટીના પામર્સ માન્ચેસ્ટર ખાતે રોકડા ટ્રસ્ટીઓની રાતિ આકસફર્ડ યુનીવર્સીટીમાં ચાલુ સાલ રોકડા સોમોરોબજી લેક્ચરો આપવાને સર મહમદ શફીઆલને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે. આ લેક્ચરો આપવાને આમંત્રણ મેળવનારા હીંદીઓમાં સર મહમદ પહેલવહેલાજ છે. તેમની પહેલાના બે લેક્ચરો આપનાર જનરલ સ્મટ્સ અને પ્રોફેસર બનસ્ટીન હતા.

જેલમાં આગ—૧૫૦૦ કેદીઓનો નાસવાનો પ્રયત્ન

રંગુનની મધ્ય જેલમાંથી ૧૫૦૦ કેદીઓએ આગ લગાડીને નેનો લાભ લઈ નાસી છુટવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. પરંતુ સરકારી પોલીસો દુર્ઘટના સામને ઉભા રહી ગયેલા કેદીઓની બાજી કામ આવી નહોતી. જે બનાવાઓ આગને અંગે આ સારો સાહસ તે પહેલા ત્રણ મોટી જેલોમાં બળા ગઈ હતી.

આસામમાં અંઠબોરો

આસામની ધારાસભામાં બોલતાં માનનો ગવરનર સર મારકહમ ફ્રીને જણાવ્યું હતું કે આસામ પ્રાંતને કોને આજ સુધી અંઠબોરાનું કલંક લાગેલું નહિ હતું ત્યાં અંગાળની અંઠબોરોની ટોળકીનો ઉપદ્રવ થયો છે. ... ફોજદારી બાબતોમાં રજપાટ છે અને કમીશનર અપીલમાં નાબુદ કરવાને હુકમ કરવાને ઘણો ઓછો અધિકાર ધરાવે છે. પોલીસ ફ્લી પકડવાનું ખેડવું છે અને નજીકના ભવિષ્યમાં ફોજદારી તત્વોને પકડવાની સરકારને વધુ સત્તાઓ મેળવવાની જરૂર પડશે સંભવ રહે છે. સર મારકહમ ફ્રીને જણાવ્યું કે હીંદના વતનેદર નેતાઓ ગુજરાતી ગુન્હા ગોને ગેરવાથી નાપસંદગી બતાવે છે અને તે નાપસંદગીને અનુસરવામાં નથી મુકેલો તેને માટે તેઓ દયાને પાત્ર છે.

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—હરિલાલ ગાંધી ગાંધીજીના અંગ્રેજીના અનુવાદ પરથી).

અધ્યાય ૯ મો ચાલુ

(૧૨) શ્લોક ૨૬

"અર્જુન! જે જે દેવોની અને જેજે પરમાત્માની અનન્ય ભક્તિમાં ખાસ પણ પણ ભેદો છે તે પણ હું તને સમજાવવા ઇચ્છું છું.

"ભાઈ! તું જાણે છે કે દેવોની ભક્તિમાં ચોક્કસ પ્રકારની જ સાધનસામગ્રીઓ અને દ્રવ્યોની જરૂર પડે છે; જેના વિધિઓ બરાબર શુદ્ધ કર્યા વિના સાચવવા પડે છે; એનું જ્ઞાન ઠરાવેલા મંત્રોથીજ થઈ શકે છે; અને એ સર્વેમાં જો કોઈ ઠેકાણે જરા ચુક પણ જાય તો આખી આરાધના નિષ્ફળ જાય છે, એટલુંજ નહિ, પણ ભક્તને આપત્તિ આવવાની યે ધારણી ઉત્પન્ન થાય છે

"પ્રિયમિત્ર! જીવોના પરમ સુહૃદ એવા પરમાત્માની ભક્તિમાં આવાં વિઘ્નો નથી. એમાં એક દૃષ્ટિએ જોઈએ તો એકજ વસ્તુની અપેક્ષા છે, અને તે ભક્તની સાચી ભક્તિની. જેવી ભક્તિપુર્વક ભક્તરનો કોઇપણ પોતાની પાસે પત્ર, પુષ્પ, ફળ કે પાણી જેવાં નજીવાં સાધનોજ હોય, તો મે તે વડે તે પ્રભુનું આરાધન કરી શકે છે, અને મુલ્યવાન સંપત્તિ અર્પણ કરનાર સમ્રાટ કરતાં વધારે કૃતાર્થ થઇ શકે છે; કારણ; પરમાત્મા કેવળ ભક્તિભાવનેજ તપાસે છે, જેણે અર્પણ કરેલી સંપત્તિની કિંમત તપાસતો નથી.૨૬

(૧૩) શ્લોક ૨૭ થી ૨૮

"પણ, કૃષ્ણકુમાર! આ પરથી કોઈને તું એમ સમજાવે કે પરમેશ્વર અકર્મણ્યતાથી અને ઊતરતા દરજ્જા જેવો છે; અને તુલસી પત્ર આપી, પુષ્પ ચઢાવી, ફળ અને પાણીનું નૈવેદ્ય કરીએ એટલે એની ભક્તિ સંપુર્ણપણે થઈ જાય છે,

"અર્જુનઃ પરમાત્મા સાધનો અને દ્રવ્યોની કિંમત વિષે ઉદાસીન છે, અને કેવળ ભક્તિનીજ અપેક્ષા કરે છે, એનો અર્થ એટલોજ છે કે દેવોની જેમ એ દ્રવ્યાર્થી નથી, અને, તેથી, જેમ દેવની પાસે કશું ન હોય તે બજારમાં જઈ ખરીદી કરી શકે નહિ! તેમ જેની પાસે જે દેવને આવશ્યક મનાઈ દ્રવ્ય ન હોય તો તે દેવની આરાધના કરી શકે નહિ, તેમ પરમાત્માને વિષે નથી. તુલસીપત્ર અને પાણી જેવી વસ્તુઓથે તેની આરાધના કરી શકાય છે.

"પણ, બીજી બાજુથી પરમાત્માની ભક્તિ તો સર્વસ્વાર્પણ વડેજ થઈ શકે છે. એટલે કે, જો ભક્તની પાસે પત્રપુષ્પજ સર્વસ્વ હોય, તે સિવાય બીજું કશુ હોયજ નહિ, તો એ તેટલાં વડે જ પરમાત્માની ભક્તિ કરી શકે; પણ જો કોઈ પુરૂષ સર્વસ્વ પોતા પાસે રાખી કેવળ પત્રપુષ્પજ ઇશ્વરાર્પણ કરે, તો તેની ભક્તિથી ભગવાન દ્રવતો નથી.

ફ્રાન્સેય! અનન્ય ભક્તિ જેટલે ઇશ્વર સિવાય બીજું કોઈ પ્રિય ન હોવું તે. ઉપરથી, જેમ કોઈ શ્રીમંત પુરૂષ પોતાને ઘેર આવેલા પરમમિત્રને પોતાની સારામા સારી સામગ્રીથી પરોક્ષાગત કરવાને ઇચ્છે, પોતે મિષ્ટાન્ન ખાય અને મિત્રને ખીચડી આપે અથવા પોતે ચાંદીની થાળીમાં જમે અને મિત્રને માટીનું પાત્ર આપે, તો તેણે મૈત્રી દર્શાવી એમ ન કહેવાય, તેમ પોતાની સર્વસ્વ અને સર્વ સંપત્તિ પરમાત્મા-પ્રીત્યર્થ સમર્પવાને બદલે તેનો નાનકડો અંશજ પ્રભુપ્રીત્યર્થ અર્પણ કરે તો તે ઇષ્ટ ભક્તિ નામને પાત્ર થતું નથી.

"ભાઈ, પાર્થ! પ્રભુભક્તિને માટે બીજો શબ્દ જોઇએ તો. તો સર્વસ્વાર્પણ થાય. તું પૂર્ણ નિષ્ઠાને કોઇક દ્રવ્યો પ્રભુસ્વાર્પણ કરી તારી ભક્તિ પુરી થયેલી સમજે તો જે સર્વસંકલ્પ સંન્યાસરૂપ યોગની, સમબુદ્ધિની, જ્ઞાનવિજ્ઞાન પુર્વક પરમાત્માના જ્ઞાનની, સાંસારિક કર્મો દ્વારા ભક્તિ માર્ગની હું વાત કરી ચુકયો, તેની સિદ્ધિ થઈ શકે નહિ.

"એટલે, યુધિષ્ઠિર! આ મોક્ષને આપવા જાણી પરાભક્તિ માટે તો તારે તારાં સમગ્ર જીવનજ પ્રભુસ્વાર્પણ કરવું રહ્યું. તે જે કરે, આપ, ખોરાક, હોમે, આપે, તપ કરે. તે સર્વજ પરમાત્માને અર્પણ કરવું જોઇએઃ જોઇએ કે, કાયા, વાચા, મનથી તું જે કાંઇ ક્રિયા કરે તે બધાથી તું તારે પોતાને માટે એકજ હેતુ ધારજે કે એ સર્વને પરિણામે તારાં ચિત્ત અત્યંત શુદ્ધ બને, તેમાં સમાયેલો પરમાત્માનું સ્થિર-જ્ઞાન પ્રકટે, અને તેમાં તારી સ્થિર-નિષ્ઠા જામે; એ સિવાય બીજી કોઈ પણ આ લોકની કે પરલોકની કામના તું કરેજ નહિ.

"વળી, દૈપદીકાન્ત! પ્રભુસ્વાર્પણ એટલે પરાર્થે જીવન. જગતમાં જે કોઈ દેવ, માનવ, પશુ, પક્ષી, જીવ-જંતુ હોય તે સર્વે પરમાત્મારૂપ હોઇ, તેમના હિતાર્થેજ જીવનવ્યવહાર કરી રાખવો, એ પ્રભુસ્વાર્પણ જીવન થાય.

"મહારથી! દેવપૂજારીને પોતાના ઉપાસ્યદેવનું જ્ઞાનજ ન હોવું, એ હરકત નથી. જો પોતે પણ પરમાત્મારૂપજ હોવા છતાં જે પ્રકારનું અજ્ઞિમાન કરવા ભમ્યા તો એ અયોગ્યતિનેજ પામે; કારણ પરમાત્માના પરમભાવમાં ઊંચાનાના ભાવને સ્થાન નથી; અને જ્યાં ઊંચપણાનું ભાન ઊઠે છે, ત્યાં પરમાત્માનો પરમ ભાવ નથી, પણ તેની માયા પ્રકૃતિનુંજ દર્શન છે. માટે પ્રભુસ્વભક્ત પોતાની સર્વસ્વતાને અને વ્યક્તિત્વને સાવધાન ટાળી શકતો નથી, પણ જ્ઞાન તપ ભક્તિ વડે ટાળે છે. એટલે, જેમાં જેમાં એને હું અને મારું એવું ભાન ઉત્પન્ન થાય છે, તે સર્વને એ લોકકલ્યાણાર્થે અર્પણ કરી નિરંતર નિઃસ્વ (પોતાનું કશું નહિ એવો) બનતો રહે છે જેમ બાહ્ય શરીરમાં મળને જોવા કરવા પ્રયત્નો નથી, પણ નિરંતર કાઢી નાખવાજ પ્રયત્ન કરે છે, તેમ પ્રભુસ્વભક્ત પોતે અથવા પોતાનુંજ જે કાંઇ હોય, થાય અથવા રહે તેને પરાર્થે વાપરી નાંખવાજ પ્રયત્ન કરે છે.૨૭

"આ રીતે સર્વસ્વને પરમેશ્વરને અર્પણ કરી દેનારો ભક્ત અને મૈં કહ્યો તેવો સર્વ સંકલ્પસંન્યાસી, એ જોમાં ભેદ નથી. શુભ અને અશુભ ફળો આપનાં કર્મો આવા ભક્તોને બંધનકારી થઇ શકતા નથી, પણ તેથી, જેની ચિત્તશુદ્ધિ અને જ્ઞાનશુદ્ધિ થઇ પરમ પદમાં સ્થિતિ પ્રાપ્ત છે.૨૮ (અપૂર્ણ)

ઓહાર ધરતીકંપ સકંટ નિવારણ

ફંડ

આગલો સરવાળો પા. ૮૨૪—૭—૬

ટ્રાંસવાલ ઇંડીઅન કોંગ્રેસનો ફાળો

પાટીદાર કરેઠીઅ કુ.	૫	૫	૦
એમ. એમ. રાયત	૧	૧	૦
એમ. એસ. નાના	૫	૫	૦
પટેલ એન્ડ સન	૫	૫	૦
અબ્દુલ રહેમાન	૦	૫	૦
મી કે પટેલ	૨	૨	૦
એમ. પી. પટેલ	૧	૨	૦
પ્રેમા કાલા	૧	૨	૦
આઇ મંગેરા	૧	૧	૦
નારણભુક્ત નાયમ	૫	૫	૦
જી. બ. ગોપટાલ એન્ડ ઝા.	૧	૧	૦
ઝેડ. જી. પારેખ	૧	૧	૦
આર. એમ. નાયડુ	૧	૧	૦
બાબત ઝવેરી	૫	૫	૦
ગોવર્ધનદાસ કાના	૧	૧	૦
રણછોડભાઇ દયાળુ	૨	૨	૦
ભીખાભાઈ પ્રભાત	૧	૧	૦
દામોદર રામજી	૧	૧	૦
ગોવર્ધનભાઇ કાનજી	૧	૧	૦
શોભાગભાઇ ચમા	૧	૧	૦
રામાભાઇ નથા	૧	૧	૦
ઉકાભાઇ નારણ	૧	૧	૦
મોરારજીભાઈ નાયમ	૧	૧	૦
વલ્લભભાઈ રતનજી	૧	૧	૦
રણછોડભાઇ ભાવજી	૧	૧	૦
નારણભાઈ રામા દયાળુ	૧	૧	૦
નરભુભાઈ ગોવીંદ	૧	૧	૦
પટેલ ઇશ્વર દેસાઇ	૨	૨	૦
અબ્દુલ બજાર	૫	૫	૦
દામોદરભાઇ નારણ		૧૦	૬
પટેલ કુ. દેસાઇ	૧	૧	૦
આઇ ગોવ સાહુટ		૧૦	૬
એમ આર પટેલ	૧	૧	૦
દયાળજીભાઈ પરામભાઇ ભગત	૧	૦	૦
ત્રીકમ ખાડા	૨	૨	૦
બાબત પ્રેમા	૧	૧	૦
હીરાભાઈ દાલા		૧૦	૬
પરાગજીભાઇ પરવ		૫	૩
દુલભભાઈ ગોવીંદ	૧	૧	૦
ભગાભાઈ નથા	૧	૧	૦
બાબત ઝવેરી		૧૦	૬
નાથુભાઈ નારણ		૧૦	૬
મોરારભાઇ હરી		૫	૩
બીખાભાઇ ખારવા		૫	૩
ગોવર્ધનભાઇ હરી		૫	૩
રામદાસ પ્રેમા		૧૦	૦
કાનજીભાઈ બાબત		૧૦	૬
દુલભભાઇ પ્રેમા	૧	૧	૦
મુક્તાભાઇ નાયક		૧૦	૬
પરબુભાઈ [illegible]		૧૦	૬
પરબુભાઇ કાનજી		૧૦	૬
ઉકાભાઈ કાનજી	૧	૧	૦
હરીભાઈ નારણ		૫	૩
ગોવર્ધનભાઈ મોરારજી		૨	૬
નાગરભાઈ કુંવરજી		૧૮	૩
રણછોડજી ઝવેરજી		૧૦	૬
દયાળભાઇ હરી		૧૦	૬
ગોવર્ધનભાઇ હરી		૨	૬
પરામભાઇ મોર દ	૧	૧	૦
મુનીલાલ રણછોડ		૧૦	૬
ભીખાભાઇ મગેરીઆ		૧૦	૦
ચકોભાનભાઇ કાલાભાઈ		૫	૩
ઉકાભાઇ નાયક	૧	૧	૦
પરબુભાઈ ગોકળ		૫	૩
કે. જેન. પટેલ	૧	૧	૦
એમ એ પટેલ		૧૦	૬
પરબુભાઈ હીરા		૧૦	૬
દયાળજીભાઈ ગોકળ	૧	૧	૦
નથુભાઇ પરામ		૧૦	૬
રવજી દુલભ		૫	૩
સીતુભાઈ રામા	૧	૧	૦
કેશવજી ઈ ગોવર્ધ		૧૦	૬
એમ એચ પટેલ	૭	૭	૦
ડાલાભાઇ પુરાભ	૧	૧	૦
ગોવર્ધનભાઈ પિતાજ		૧૦	૬
બીખાભાઇ નારણ	૧	૧	૦
ગભાજભાઈ ભગા		૧૦	૦
કાનજીભાઈ બાબત		૫	૩
	૧૯	૫૧	૩

(અપૂર્ણ)

ટ્રાંસવાલ ઇંડીઅન એરીયલ સોસાયટીનો ફાળો

સોની કલ્યાણજી પરસોત્તમ	૩	૩	૦
ભગવાન કલ્યાણ	૧	૧	૦
નારણભાઇ રણછોડ	૧	૧	૬
રામજીભાઈ ખુમીયા	૧	૧	૦
ફકીરભાઈ દુલભ	૨	૬	૦
ભગતભાઈ પનજાણી		૧૦	૬
ડાહ્યાભાઈ મોરારજી		૧૦	૬
ગજ્જરભાઈ ભગા		૧૦	૬
નરશીંહ ગોપાળજી		૧૦	૬
ગોપાળજીભાઈ નારણ		૧૦	૬
વલ્લભભાઈ પરસોત્તમ		૧૦	૩
પટેલ કુ.		૧૦	૩
ગોબરભાઈ નરશીંહ		૧૦	૦
ભગત હરિભાઈ		૫	૬
મોરાર વલ્લભ		૫	૬
પરબુભાઇ ઠીબા		૫	૩
કેશવભાઇ ભાણા		૨	૬
સોસાયટીના ટંડમાંથી ભરાયા	૪૨	૦	૦
	૬૧	૪૮	૧૦	૦

જી ...ો ચતવર્ધ શાસ્ત્રો મેમોરાયલ એ. વા. સ્કુલ

દાતારોની નામાવળી

...રીખ ૧૬ મી ફેબ્રુઆરીના આંકમાં પ્રગટ થયેલી દાતા ... ૫૮૮૮-૬૫૦૬

... અનાજાર્ડ કંપાઉન્ડ ...ાર્ખ, ૨ ૦-૦ ... ...ાળા ... ...ાસભાઇ ...ાદી મેનેજર્સ, રૂા. ૧૦ ...ાભાઇ ... ...ીરાભાઇ, રૂા. ૫-૬ ...ાભાઇ હરીભાઇ સુરત ૧ ૦-૦ ...ાદાન ... ...ાદરાદરદાન, ૧-૧-૦ કેશવજાર્ડ ...ા ... ...ાભાઇ, રૂા. ૧૦ ૬ ...ંસ એ ...ેની ...ાદરાદરદાન, રૂા. ૧૦ ૦ ...ાખુભાઇ કુલમનાર્ડ ...ાદરાદરદાન, રૂા. ૧૦ ૦ ...ારણ ...ાદ ...ા. ...ાદરાદરદાન, રૂા. ૫-૬ ...ાસનભાઇ ...ાદરા ...ાદરાદરદાન, ૫ ૫-૦ રૂા. ...ા. ...ાભા ...ાદાન, ૨-૬-૦ રૂા. ...ા ...ેસાભાઇ ...ાદાન, ૨-૬ ૦ ...ાલજીભાઇ ...ાબુજીભાર્ડ ...ાદાન, ૧-૨-૦ ...ંદ ...ુલા ...ાદ ...ાસ ...ાદાન ૧-૦-૦ ...ેસાભાઇ ...ાદરા ...ાદરાદરદાન, ૧૦૦ રૂા. ...ાદરી, ૧૦૦ ...ાભાઇ ...ાદરા ...ાદરાદરદાન, રૂા. ૫૦૦ ...ાદરી, ૧૦૦ ...ાભાઇ ...ાદરા ...ાદરાદરદાન, રૂા. ૧૦ ૬ ...ાભાઇ ...ાદરા

ईन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२- फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. ९ मार्च, १९३४. अंक १०.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ९ मार्च, १९३४

मत कर मोह तू, हरि भजन को जान रे।
नयन दिये दरसन करने को, श्रवण दिये सुन ज्ञान रे।
वदन दिया हरिगुण गाने को, हाथ दिये कर दान रे।
कहत कबीर सुनो भई साधु, जीवन निपजत जान रे।

युवकोंको उपदेश

सर अमिन्द्रनाथ शीलका संदेश नवयुवकोंको यह है कि जीवनके आचरणका सुनहला सदुपदेश और सभी सच्ची शिक्षाकी नींव अपने प्रति, अथवा भगवद्गीतानुसार अपने स्वधर्मके प्रति, सच्चा होना है। और योवनके यही संयम है, जिसके प्रतिपालनके लिये युवकोंसे कहा जाता है, और जो कि वास्तवमें आज संसारका संयम या धर्म है। आज घरका शासन कौन करता है? युवक: आत्मा का शासन कौन करता है? युवक! अध्यापकोंका अध्यापक कौन है? युवक! और सम्भवत: युवक यदि उसे अवसर मिले तो, वह संसारके पुराने बुद्धिमान स्वामियों या रक्षकोंसे अधिक उत्तमता पूर्वक शासन कर सकता है। उनको ऐसा कहनेके लिये उत्तेजना होती है कि, यदि युवकों संसारकी बुद्धिमत्ताका स्मरण चिन्ह देखना चाहते हैं तो इधर देखिये। अपने चारो ओर नष्ट होते हुए संसार को देखिये। पूर्व और पश्चिम, उत्तर और दक्षिणमें उठते हुए इस रक्त, अग्नि और वासनाके धुएंको देखिये और उठिये। लड़ाईमें से काले "जीन" की तरह उठिये स्थाई रूपसे उठिये, और इस अग्निशी आकाशके स्वच्छ नील कलेवरपर अपनेको अंकित करिये।

मृत्युके इस शरीरमें क्या कोई छुटकारा नहीं होगा? जब कि प्राचीन बुद्धिमत्ताका पतन हो जायगा तो कौन शक्ति संसारकी रक्षा करेगी? परंतु क्या यह नहीं लिखा है कि बुद्धिमत्ता बच्चोंके मुखसे बोल जाती है? एक शक्ति हम सब जानते हैं, या जानते थे, यदि इसमें से कोई अभागा नहीं जानता है, तो वह बहुत पुराना और सनकी आदमी होगा—और वह एक शक्ति—युवककी शक्ति है, जिसने कि हमारे लिये संसारको बदल दिया है। और इस साधारण संसार से एक रूप मय अग्नि शाला बना दिया है, जो कि बृहस्पति और मंगलसे भी बढ़कर अथवा उत्कृष्ट निकली है।

डरबनमें युवराजका आगमन

डरबन शहरमें युवराज जार्जके आगमनके उत्सवमें कोई भी कोम त्रुटी नहीं किया। मेयर साहिबकी मफलतमें कोलोनियल बोर्न और सेटलर्स ईन्डिअन एसोसिएशनको स्थान नहीं दिया गया था, तो भी एसोसिएशनके झंडे मोटर बसोंपर, मोटरोंपर, टेक्सीयों, और दुकानोंपर फहरा रहे थे। इसी तरह से स्ट्रीटमें एसोसिएशनके झंडे जगह जगहपर कोंग्रेसकी झंडियोंके साथ फहराते थे।

जब कि, गत सोमवारके चार बजे बिरिंघा रोड स्टेशन पर युवराज उतरें, वहां उनको मिलनेके लिये, रेलवेके अमलदारोंसे निमंत्रण पाये हुए, प्रतिनिधि कोलोनियल बोर्न और सेटलर्स एसोसिएशनके तरफसे उपस्थित थे। कोंग्रेसकी तरफसे टाउन होलपर युवराजके स्वागत करनेके निमित्त मेसर्स जे. डब्ल्यु. गॉडफे, ई. एम. पारख, ए. आई. काजी, मोरारजी रुस्तमजी, स्वा भवानीदयाल, बी. एम. पटेल, टी. एम. नायकर, वी. एस. सी. पत्तर, और एडवोकेट ए. क्रीस्टोफर सभापती कोलोनियल बोर्न और सेटलर्स ईन्डिअन एसोसिएशन उपस्थित हुए थे।

तदंतर गत बुधवारके रोज हिन्दी बालक, बालिकायें (स्कूलके विद्यार्थी) योंको निरिक्षण करनेके लिये युवराज आलबर्ट पार्कमें पधारे थे।

नेटाल ईन्डिअन कोंग्रेसकी तरफसे टी. थल. आई. हौलमें युवराजको भोजन दिया गया था। जिसके उत्तरमें युवराजने कहा कि, "मैं बहुत संतुष्ट हुआ हूं, यह सम्मान संयुक्त जलसेको देखकर, और स्वागत तथा भेटके निमित्त धन्यवाद देता हूँ पुन: आप लोगोंकी दी हुइ यह भेट मेरेको हमेशा आपकी याद दिलावेगी: डरबनकी हिन्दी कोमके बारेमें मैंने बहुत कुछ सुना था कि, वे राज्य भक्त और पूरी मेहनती है, अब मैं वापिस जाऊंगा तो अपने पिता सम्राट्को आप लोगोंकी राज्य भक्ति उनको सुनाऊंगा। अत आपको प्रेम सत्कारके लिये फिर भी धन्यवाद देता हूं"

चिट्ठी पत्री

ईन्डिअन ओपिनिअनकी सेवाके प्रति दो शब्द

दक्षिण आफ्रिकाके भारतीयोंके लिये यह गौरवकी बात है कि, गत तीस वर्षोंसे 'ईन्डिअन ओपिनिअन' इस देशके भारतवासीयोंकी राजनैतिक क्षेत्रमें सेवा कर रहा है। इस पत्रका जन्मदाता वर्तमान संसारके सर्वस्व त्यागी महात्मा गांधी है।

यहांके भारतीयोंकी राजनैतिक स्थिति (जो आज भी सन्तोष जनक नहीं है) का दिग्दर्शन उचित समालोचना के साथ इस पत्रने अपने जन्मके प्रारम्भ कालसे करते आया है। दक्षिण आफ्रिकाके सत्याग्रहकी लड़ाईके समय में 'ईन्डिअन ओपिनिअन' एक सुदृढ किला एवं एक कुशल मंत्रीका काम किया था।

आज यद्यपि महात्मा गांधी हमारे मध्यमें नहीं है तथापि उनके सुपुत्र श्रीयुत मनीलालजी बड़ि कुशलतासे इस पत्रको कायम रखे हैं। इस समय हमारे राजनैतिक अखाड़ेमें कोंग्रेस और कोलोनियल बोर्न एसोसिएशनके मध्य मतभेद है और यह पत्र किस उत्तम ढंगसे जनताकी मांगको गम्भीर आवाजमें कर रहा है उनको जानेनेके लिये इस अखबारका अध्ययन करना चाहिए।

यह हार्दिक प्रसन्नताकी बात है कि अब इस पत्रमें पुनः हिन्दी और तामील भाषाको स्थान प्राप्त हो गया है। दक्षिण आफ्रिकाके भारतवासीयोंमें हिन्दुस्तानीयों और मद्रासीयोंकी संख्या अन्य सबसे अधिक है। और इन्ही दोनो वर्गके लोग यहांके प्रवासी है और मातृ भाषा राष्ट्रका प्राण है, श्रीयुत मनीलालजीने इन दोनो भाषाओंको स्थान देकर अपने हिन्दु जातिका जो उपकार किया है वह प्रशंसनीय तथा अनुकरणीय है।

खेदका विषय है कि हमारे हिन्दी और मद्रासी भाइयों की इतनी संख्या इस देशमें होते हुए भी इनका कोइ खास समाचारपत्र नहीं है। समय चाहता है कि हम अपने वर्षों कुंभकर्णी निद्राको त्यागकर अखबारी दुनियामें आकर सत्य मार्गको देखें। आर रामोनार शुक्ल,

ज़ुरमेट.

श्रीगोपालललाल मंदिर वेलस्लम

श्रीगोपाललाल मंदिर वेलस्लम ता. २४ मार्च १९३४ शनिवारके रोज १२ बजे दिनमें, श्रीगसगोपीका आनंद उत्सव मनाया जाएगा। मंत्री श्रीरामचन्द्रकी खुशालीकी तरफसे सब हिन्दू भाइयोंको सादर, सपरिवार निमंत्रण दिया जाता है।

श्री. अब्बास तैयबजी

गांधीजीका आशीर्वाद

गुजरातके नेता श्री अब्बास तैयबजी, जिनका चित्र गत अंकमें दिया गया था, ९ फेबरवरीको ८१ वर्ष पूर्ण करके ८२ वें वर्षमें प्रवेश करते है। इस अवसरपर गुजरात और काठियावाड़में बधाईके उत्सव मनाये जा रहे है। म. गांधीने अपने आशीर्वादात्मक सन्देशमें कहा है कि "भगवान उन्हें १०० वर्षतक और सलामत रखे।"

श्री अब्बास तैयबजी बड़ौदा हाईकोर्टके चीफ जज हो चुके है और काठियावाड़ प्रान्तीय देशीराज्य परिषद तथा बड़ौदा राजकीय प्रजा परिषदोंका नेतृत्व भी कर चुके है। आप पूर्ण गांधीभक्त होनेके कारण सत्याग्रहमें भाग लेकर इस वृद्धावस्थामें जेल भी भोगचुके हैं। आपकी सुपुत्रीने भी सत्याग्रहमें भाग लिया था। सत्याग्रही हो जानेके अपराधमें बड़ौदा राज्य आपकी पेंशन बन्द कर चुका है।

सामान्य वर्तमान

हजार मीलकी जात्रा

एक अंग्रेज लड़की मिस लोवेन अपने मित्र मिस्टर ओल्सन के साथ मोटरसाइकीलपर कंपटेन १००० मीलकी सफर पैदल चलकर गई है। अब वहांसे मिस लोवेन पैदलही वापस लौटने का साहस कर रही है। जोखिम बड़ा भारी होने पर भी, इसने इस विषय का दावा है। सफरमें सोनेके लिये किसी न किसी घर मिल जानेकी उम्मीद रखती है, लेकिन न मिला तो, खुले आकाशमें ही सो रहनेका निश्चय किया है।

पूंछ वाला मनुष्य

धर्मशास्त्रोंके विचित्र लीला सर्वथा सत्य और अटल होती है। अभी हालमें लण्डनमें एक मनुष्यके बच्चे तो ईन्च पूंछ सहित पोलिकाका जन्म हुआ है। इस समाचारसे डाक्टरोंमें एक प्रकारकी सनसनी मची है। बड़े बड़े धुरंधर हकीम इसका कारण नहीं बता सकते है। परंतु एक महान डाक्टर साहबका कहना है कि इससे साबित होता है कि, हम लोग बन्दरकी औलाद है। बात बिलकुल सचदुरुस्त है। डाक्टरोंकी राससे विज्ञ वर्गको सुखलाभ पहुंचावे, निःसंदेह पूंछ साफ साफ काटी जा सकती है।

श्रीहनुमानजीकी मूर्तिमें पसीना

महिदपु (मालवा) में श्रीवीरखाले मंदिरमें हनुमानजीकी एक प्राचीन और सुन्दर मूर्ति है। भूकम्प आनेके बारसे इस (मूर्ति) के शरीरमें स्वेद (जल) प्रवाहित हो रहा है, जो प्रतिदिन सिन्दूरसे मिल कर पेंट जाती वर्षाको भईपर रेलके रूपमें उतरता दिखायी देता है। इससे सब लोग अधिक चिन्तित और नास्तिक लोग अधिक विस्मित हो उठे है, मंदिरमें दर्शकोंका तांता बंधा रहता है।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

மலர் 32 பினிக்ஸ், கேட்டால்—வெள்ளிக்கிழமை, மார்ச் 6, 1936 இதழ் 10

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மார்ச் 6, 1936

வெளி நாட்டுக்கு குடியேற்றம்.

1932ஆம் ஆண்டு வரை மேலை மதுரைக்குடியில் சராசரி எண்ணிக்கை இருபது இந்தியர்கள் வெளி நாட்டில் குடியேற்றுவதற்காக விசாரிகளிருக்கின்றனரென்ற விஷயத்தில் ஓர் விசாரணைக் கமிட்டி நியமித்தனர். நமது தமிழ் மக்கள் இவ் விஷயத்தை அறிவதற்காக இங்கனம் எற்றுவிரி யாக எழுதக் காணிக்கோம்.

சென்ற 1911ஆம் ஆண்டிலிருந்து இன்றைய தினம் வரையிலும் சுமார் பெறும் இந்தியாவுக்குச் செல்வது சுலபமாக அமைந்தது. ஆரம்பத்தில் ஒவ்வொரு வருஷத்துக்கு 10க்கு மேலும் கொஞ்சம் வந்தவர்களைப் பற்றி மட்டுமே அறிகிறோம். இப்பொழுது நிலைமை மாறி வருகிறது. ஒவ்வொரு வருஷமும் ஆயிரக்கணக்கான இந்தியர்கள் தாயகம் செல்ல ஆரம்பித்தனர். அப்படி செல்பவர்கள் இந்த வருஷம் ஆகஸ்டில் வரும் இரண்டாவது திருத்தினவர்களை யார். ஆக மொத்தம் வரவேண்டிய சமயத்தைப்பற்றி என்ன சொல்லவேண்டும்? இவ்வூரில் சமஜ சமூகத்தில் தொகை அதிகமாக விருப்பதாலும், அத்தொகையைக் குறைத்தால் இவ்வி சத்தில் வாழ்ந்து இந்தியர்களுக்கு ஓரளவு சுதந்திரமும் கிடைக்குமென்றும் அவர்கள் கருதுகிறார்கள். அதைமட்டு, வாழ்வதற்கு நிலைமை சரியாக நம் எழை ஜனங்கள் அறுபதிவிட்டால் பொருளுடையவர்களுக்கு சுதந்திரம் இங்கு மென்ற பூரண நம்பிக்கை சில நேரங்களுக்குண்டு.

1911ஆம் வருடத்திலிருந்து இப்படி வந்தேறிகளை, அந்த வருஷ முடிவதற்குள் மாகாணத்தில் சேர்ப்பதை முதல் மட்டுமோதை மறுத்து வந்தது. அந்த மசோதா சட்டமாகும் நம் தொகையை குறைக்க வேண்டுமென்ற வார்த்தைகளைத் தேடினர். அது எப்படியெனில், ஒவ்வொரு வருஷத்துக்கு பத்து பேர்கள் கொடுப்பதாக அதிகரித்தது. இந்திய தலைவர்கள் தேசத்திற்கு அதிகமாக செல்லுவதில்லை தானே, ஆகவே, காலனி மெண்டர் அத்தொகையை நிர்ணயம் செய்தனர். அது மாத்திரமல்ல. இந்தியா கவர்மெண்டும், யூனியன் காலனி மெண்டும் சேர்ந்து கொண்டு புதிதாக இடத்தில் எந்த கவனிப்போம். பதினாறு வயதுக்கு மேற்பட்ட வாலிபருக்கு இருபது பவுனும், பதினாறு வயதுக் குட்பட்ட பாலருக்கு 10பவுனும் கொடுத்து சுவாமி செய்வதையும் தெரிவித்தனர். அப்படி சுவாமி பெற்று இந்தியாவுக்குச் சென்றவர்கள் சிலர் திரும்ப தென்னாபிரிக்காவில் நிரந்தரமாய் குடியேறுவதாக இடத்திற்குச் சென்ற ஒருவரும் திரும்பக் கூடாது. மூன்று வருடங்கள் முடிவதற்குள் மறு திருப்பி வேண்டும். அப்படி திரும்பினாலும் குடும்பத்தில் ஒரு நிருபருக்கு மட்டுமே அனுமதி கொடுப்பது. மிகவும் சுவாரஸ்யமாகப் பார்க்க வேண்டிய தொகையாயும், அப்பாதகமும் மறுபடி சொல்லவும் திருப்பிக் கொடுத்துவிட வேண்டும்.

சென்னையைவிட சென்னை எந்த மண்ணைச் சேர்ந்து எற்றுக்கொண்டிருக்க வேண்டுமென்பதை நாம் குறிப்பிட அவசியமில்லை. பெறுமதி இந்தியாவுக்குச் சென்றால், இந்தத் தொகை எத்தனை மாதம் வரையில் அவர்கள் வசமில் திருக்குமென்ற நாம் சொல்லவும் வேண்டியதில்லை. நம் சகோதரர்கள் மறுபடி தேசத்திற்குப் போனால், அவர்கள் வசமில் திருக்கும் பணத்தை எருவருவதற்கும் செலவு செய்துவிடுவார்கள் என்ற கடமையைக் கருதி வெள்ளைக்காரர்கள் இந்த ஏற்பாடு செய்திருக்கிறார்கள். இதை ஒருவருமறியாதவர்கள். இந்தப் பணத்தைப் பெறுமதி போல நினைவு நூல்களிலும் அலுவலகங்களிலும் நாம் எவ்வளவோ சொல்லியிருக்கிறோம். இந்திய கவர்மெண்டார் இதைக்குறித்து செய்ய வேண்டிய உதவியைச் சரியாகச் செய்யவில்லை. இவர்கள் வசமில் பணத்தைக் கொடுத்து உதவி புரியவில்லை. இவர்கள் வசமில் பணத்தைக் கொடுத்து உதவி செய்யவும் இடமில்லை. வியாபாரம் செய்வதற்கு உதவியில்லை. அனுதினத்திற்கு ஏதாவது இல்லாமலும் இரு வகையாக எழுதி வைத்திருக்கிறோம். பாரத்தை மருகிறோம்.

ஆகவே, 1933 வரும் இந்திய கவர்மெண்டு மறுபடி நாட்டில், நம் சகோதரர்களுக்கு ஓர் உத்தரவு கொடுத்து இந்தியாவுக்கு அனுப்புவதை முற்றிலும் நிறுத்திவிட வேண்டுமென்று ஸ்ரீமான்கள் வி. எஸ். சாஸ்திரி, பி. ஆர். பாத்ரா, மவிலால் சக்தி, எம். ஏ. கபாடி, கிருஷ்ணலி, மேத், பிலக்ரி, டி. ராம் மூர்த்தி முதலியவர்கள் வாதாடினர்.

அப்படி வாதாடியும், நம் ஜனங்களை வெளிநாட்டுக்கு குடியேற்றுவதைப் பற்றி பேச ஏராளமிருக்கிறது. இந்த ஜனத்தொகையை நிலைக்க ஒருநாளாவது ஏற்படுவதென்ன மாட்டோமென்ற உறுதியாகத் தெரிவித்திருக்கிறோம். மகிழ்ச்சியாதிருக்கிறதைக் கண்ட

இந்திய டெலிகிராஃப் எடிட்டர், பிலிவிங் வாட்டேஜ் மதுரகவி முடிவு பெறாமல் போகும் போகிறது.

இந்தியாவில் அதிகமாக ஆலோசனை கூறப்படும், ஆனால் வெளிநாட்டில் குடியேற்றவாதிகளாக வாழ்கின்ற இந்திய கவர்னர்களைப் போல் ஒரு பதவி வகிப்பதற்கு போவதாகவும், அங்கேயிருந்து தென் ஆப்பிரிக்காவிற்கு பிரதிநிதியாக இருக்க முடியுமா என்ற கேள்விப் பிறந்தது.

இந்தக் கேள்விக்கு பதிலளிக்க வேண்டிய பதவி பிரிட்டிஷ் இந்திய தலைவர்களுக்குள் யாரும் இல்லை என்பதை இந்திய கவர்னர்களின் வாழ்க்கை வரலாறுகள் தெளிவாக்கி வருகின்றன. அப்படி வாக்களித்தால் பிரிட்டிஷ் அரசாங்கம் தெரிந்து கொள்ளும் என்பதை இந்திய சமூகமும் தெரிந்து கொள்ளவேண்டும். அப்படி வாக்களித்தால் பிரிட்டிஷ் அரசாங்கம் அவர்களை ஏமாற்றி விடும். அவர்களை ஏமாற்றுவதில் பிரிட்டிஷ் அரசாங்கத்திற்கு ஒரு சந்தோஷம் உண்டு.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		શી.	પે
કારીગર	(નવલકથા)	૫	૦
સૌ સાવિત્રી	(નવલકથા)	૧	૦
સ્નેહ વજ્ર	નિબંધ)	૫	૦
ચિર જનરાજ	(બાળકો માટે)	૨	૬
પ્રેમ પ્રભાવ	(નવલકથા)	૫	૦
સ્વપ્ન	સંચયન	૬	૦
મોરલીના તોરમ	ભાગ ૧ સચિત્ર (બાળકો માટે તોરમ બનાવવાની રીત	૩	૦
"	" ભાગ ૨ જો	૩	૦
બાળ ઉખાણાં	(બાળકો માટે)	૨	૦
રાજરત્ન બ્રહ્મચર્યાશ્રમનો હાસ્ય ભંડાર		૬	૦
કુસ્તના ઘર	(ટૂંકી દંતકથા ભાગ)	૪	૦
દુર્ગાજી દ્વારા	(નવલકથા)	૭	૦
રાગીણી	(ઉત્તમ આત્મબોધ)ના બાનપુર નવલકથા	૮	૦
ચમત્કારી ખૂન		૫	૦
સોનેરી ટોળી	ભાગ ૧–૨	૮	૦
રાતો ગુલાબ	ભાગ ૧–૨ પા. ૧	૯	૦
આંસીના રાણી		૫	૬
મેરી મેળાપ		૬	૦
અખરજસ્તીના ભજ		૫	૦
શીરીનના કદાણી	(પારસી સંસારની કદાણી)	૮	૦
ગ્રેરણીમન	નાટકસ પા. ૧	૧	૦
અદભુત ચોરીની		૧	૦
વસન્ત	(બાળકો માટે)	૧	૦

ગ્રેરણામૂર્તિઓ ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઈ. આમાં આપણા દ્વારથી દીકાય બધ રાખી ટ્રેજડ કોન્ફરન્સમાં ગયા અને પાછા ફેક આવી પકડાયા ત્યાં સુધીના તેમના બાષણો અને સમરણો છે કાં. શી. ૨–૬.

દવી ચૌધરાણી—લેખકઃ ગાંધીલચંદ ઝવેરાબ્બાય, પ્રસ્તાવનાઃ ગાંધીજી ગાંધીજી જેવી આમા જે ધાર્મિક વિચારો અને સ્વદેશ સેવાના તત્વો બર્યા છે તેમાંથી બધું શીખવાનું મળશે અને બીજાને આમ પતીલકતી નવા કોલીથી બધું છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાર્તા છે કાં. શી. ૩.

વિનોદ વિહાર—લેખક ૫. ગ્રેવેતા. આ ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમા ૨૬ નાનાં નાનાં હાસ્ય રસથી ભરપુર વાતો છે, વાંચવા જેવા વિનોદ વિહારમાં નકારો

કાં. શી. ૫–૬.

દશ દેશની અદભુત વાતો—લેખકઃ રમણલાલ વ.દ. આ પુસ્તકમાં ૨૬ દેશના ૨૬ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૬ વાર્તાઓ સમાયેલી છે કાં. શી. ૨ ૬૦.

આપણાં ઉંબરમાં—લેખકઃ ગ્રેવેરચંદ મેપાણી. આ નાના પુસ્તકમાં ગરીબીનું ચોટ આલેખ્યું છે કે જે ગરીબો આપણા ઉંબરમા—જોઠલે આસપાસમાં હોય છે છતાં આપણે કશું જાણતા નથી. કાં. શી. ૧.

મકના કુટીરની મસ્તી—લેખકઃ મસ્ત કબીર. આમ મસ્ત કબીરની જેમા મહાણી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. કાં. શી. ૪–૬.

ગાંધીયું—લેખકઃ ઉ. ડા. ભગીરદાર. આના બે ભાગ છે આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાતોએ ભરી છે વાચનાર ખરેખર વાંચી આનંદ મેળવશે કાં. મલ્લિકની શી. ૩.

ઠાનખાં ઠકુ—લેખકઃ 'એક તરુણ' આ નાનાંને વાંચવા લાયક પુસ્તક છે આમા "સંતતી નીયમન"ના ગમે છે કાં. શી. ૧.

કંકાવટી—સંપાદકઃ ગ્રેવેરચંદ મેપાણી આમાં ગુજરાતના ૩૫ કથાઓ છે બુજર્ગ આગેવાનો તમા બાળાઓ જ વાંચે કે તેવી ભાષામાં મોહકર વાર્તાઓ આપવામાં આવી છે. કાં. શી. ૧–૬.

લાલ ટોપી—લેખકઃ મોહનલાલ મગનલાલ બ. જેલની દીવાલો પાછળ રહેલા ગુનેગારોની શુ સ્થિતી હોય છે ત આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે કાં. શી. ૨.

ગરીબની હાય—અનુવાદકઃ કીશનલાલ વાઘ. કાચાં ગામના મકાનોમાં રહેતા ગરીબો આપણે દીવસ રહેતા કરી આપણે ચેરે સુતા કેટલી હાલ ચલાવી રહે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. કાં. શી. ૨.

પકવાયા—લેખકઃ ધુમકેતુ આ નાના પુસ્તકમાં બબાવેલી બધી ભરી વાતોએ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાતોએ બાળ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે કાં. શી. ૧–૬.

કુંવા કાઠી—લેખકઃ ૨ સ કાઠારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે ત્રણ કાઠીનો હલકા હાસ્ય ભરીયમ લેખો આપ્યો છે. કાં. શી. ૩.

ડિકેન્સની વાર્તા—કર્તાઃ રમનારાયણ વિષ્ણનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૬ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ્ર કદાસ, ઉપહાસ, પ્રસંગ ચિત્રો છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ રાખવા પ્રેમ ચિત્રો પણ છે કાં. શી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાનાના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાંચ પુસ્તકના જુદા જુદા પુસ્તકમા તેમના જાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.

કાં. શી. ૭.

ગોલરાની દીવાલો—આ નાના પુસ્તકમાં બી કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોના બાળ શુ કરી તે જાણવા અકકરની કથાથી પરીપુર્ણ બધ તેથી તેનું નામ લેખકે "ગોલરાની દીવાલો" જેટલે ઉત્તર તરફની દીવાલો આવેલ છે કાં. શી. ૧–૬.

કાવ્યસંગ્રહ—સંગ્રહકર્તા: પ્રજારામ ભૂપેરામ રેવાણ.

પહેલો ભાગ સુદામા ચરિત્ર, કૃષ્ણ આખ્યાન, પદ્મમાદ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા બીજાઓની મળેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રા. ૬૦

બીજો ભાગ નરસૈંહ મહેતાની કુંડી, ભક્તિમંજુ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસૈંહ મહેતાના અને બીજાઓના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રા. ૪-૬.

ત્રીજો ભાગ આમાં બધા કવિઓના ભજનો તથા ગરબા છે ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫ – ૧૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. રા. ૫.

ગાંધી કુચ આદ્યોપાંત—લેખક: રસીકલાલ પરીખ આ આખ્યાનમાં ૨ ભાગો અને ૨૨ પાનાનું લખાણ છે. દોઢસોવાનની પ્રાણવાયિક દાંડી કુચના રમરણો છે. અને તે વખતના ભાગો. કીંમત રૂા. ૨-૬.

'મરજિંદોમાણસ'—અનુવાદક: નંદકુંવર મુનશી. રા. ૫.

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ૫ ભાગ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાઓ અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ ચિત્રોના છે અને એમાં ગુજરાત અને કેળવણી બધાં છે. કીંમત પહેલાના બે ભાગની રૂા.૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩જો રૂા. ૩-૪, ૪થો રૂા. ૩-૭, ૫મો રૂા. ૩-૪.

આત્મોન્નતિ—આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાચકો ૧૨૪ જુદી જુદી બાબતનાં વિષયોનો રસ પી શકશે. કીં. આ. છ.

તણખા—ભાગ ૧,–૨,–૩. લેખક: ધુમકેતુ. આ બધા ધુંધળાં પુસ્તકમાં જુદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો મં ઐતિહાસિક, કાલ્પનિક તેમજ ધાર્મિક તથા રાજદ્વારી વિગેરે બધા વાર્તાઓ વાચવા મળશે ૨૫૦ પાનાનું બધ એક પુસ્તક છે. કીં. પ્રત્યેકની રૂા ૩-૩.

રાજસ્થાનની વાતો—અનુવાદક: રણછોડજી બોડો. આમાની વાર્તાઓ હાલની રેહની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા અને બોધ પ્રાપ્તિમાં પ્રગટ થઇ ચુકેલી છે. કીં રૂા. ૨.

ગુજરાતનો દીપક—ભાગ ૧, ૨ અનુવાદક: કલ્યાણ ઝોબાલી આમાં ગોપાલ રાજાના વખત કાળનો ઇતીહાસ છે. આ ઉંચા એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસમયતાથી ભરપુર છે

દરેક અનુક્રમે રૂા. ૨-૧ અને રૂા ૧-૧૦.

કીરીટ—લેખક: ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને ભાવી જીવનનું તેમજ વાસ્તવિક પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે આ લેખકની બીજા પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. કીં. રૂા. ૪-૦,

વાર્તા વિહાર - આ બધા જુદાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નાની વાર્તાઓ છે. રસપ્રદ, બોધક અને રસાત્મક વાર્તાઓથી ભરપુર છે. ૨૪ જુદી વાર્તાઓ છે. કીં, રૂા. ૫-૬.

પરણીતા–વિક્રમચરિત્ર–પુષ્પદંતી—આ વાર્તા મૂળ રણછોડલાલ ડાહ્યાભાઇની બનેલી છે. આમાં જોધ ગરા જેવા નાના રસીક વાર્તાઓ છે

પ્રત્યેકના કીં. રૂા. ૨-૬, રૂા. ૧, રૂા. ૨

આનંદમઠ—અનુવાદક: પ્રભાશંકર દીક્ષીત ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે બનાવ વર્ણવ્યો છે. કી. રૂા. ૨.

વિરાજજહુ—ગરબાઓની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કીં. રૂા. ૨-૬.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તા: મા. ન.મ ભગવાગર. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં જોડે જોડે શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કર્તાની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે કીંમત ૫ ૧-૪-૦

ઇંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્ષનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં આશરે પાનાં બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે કી. રૂા. ૫-૧

ચરીત્ર ચંદ્રિકા–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને બધુજ મોભાદાયક છે. કીં. રૂા. ૫-૬.

ચિતાના અંગારા—લેખક: કવેરચંદ મેઘાણી આની અંદર કુળણ બધના બા અને પુરૂષો દ્વીના બંધનોથી બચવા ચિતામાં બળી મરવ બાય છે આની દુઃખદ નાની નાની વાર્તાઓ લેખકે આપી છે એ ખાસ છે.

પ્રત્યેકની કી. રૂા. ૨.

સુંદરતુ હોંદ —અનુવાદક: જેઠાલાલજી ગાંધી, આ નવલના પુસ્તકમાં હોંદ કેમ સુંદરાય રહ્યું છે એ બધુજ સરસ અને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને હોંદને પાત્ર સુખી કરવા શું કરવું તે બધ આમાંથી વાચક મેળવશે

કીંમત રૂા ૧.

પચાસ વર્ષ પછી—લેખક: ર. પા૨, આ પુસ્તકમાં પચાસ વર્ષ પછી હોંદુસ્તાન કેવું હશે તેનું કાલ્પનિક ચિત્ર આલેખેલું છે. પ્રત્યેક રેવ પ્રેમીએ વાચવા લાયક છે

કીં. રૂા. ૨-૬.

ત્યારે કરીયું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની બધેજ ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાંતર છે. સામાજીક, આર્થીક અને ધાર્મિક એવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા બરશે.

ભાગ પહેલો પાના ૨૬૪ કીં. રૂા. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કીં. રૂા. ૨ ૬.

મસ્ત ફકીરનો હાસ્ય વિલાસ—બનાવનાર મસ્ત ફકીર પાકું નહું. આના નામપરથી વાચક કલ્પના લેશે. તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય બધાં હશે. કીં. રૂા. ૫-૬.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી આના બધ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કીં રૂા. ૨-૮. આમાં બહારવટીઆની સુરાતન અને ઉદારતા, ઓજસ પ્રતેના આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દલાભેર ખબરદાર બોલેબકરે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કીં રૂા. ૧-૧,

મળવાનું ઠેકાણું :

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			6 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

Phone 2417.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

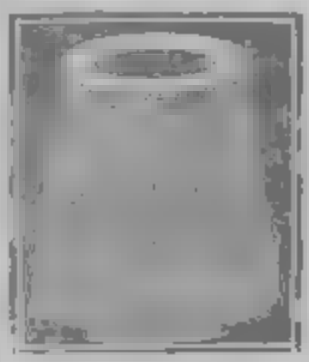
117 Field Street.
DURBAN Natal.

સૌરસ રેકોર્ડ—હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી
હમેશાં સ્ટોકમાં રહે છે.
મામોફોન મશીનો બધી રકમ ના મળશે.

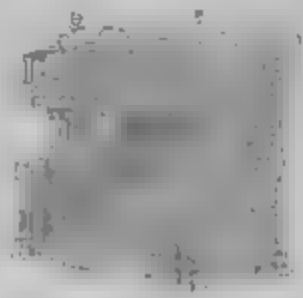
દર મેલમા
લેટેસ્ટ રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

TAMIL. TELUGU.
ZULU
RECORDS.
PORTABLE
GRAMOPHONES

હારમોનીયમ ઓર્ગેનેટ કલ્યુટ.

બહાર આગળના
ઓર્ડરો ઉપર
પુરતું ધ્યાન
આપી માલ
સારી રીતે પેકીંગ
કરી મોકલી આપ્યાં

આવે છે.
અને તમામ
ઓર્ડર કરવા
જી ગ્રાહકોની
ખાત્રી થશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે
લખો.

સોનાને કસોટી પથ્થર લાગવાથી
તેની કીંમત આંકાય છે.

ગ્રામોફોનો ઘુકે.
ગેરંટીવાળાં આવે છે.

બનાના

ઉંચા પોસાયલા નવી પાકે એવા પોર્ટો ફ્રેક (બાકો ૬૦૦). કિંમત રૂા. ૨૬ સી બો ટ લાગશે ઓર્ડર મોકલાવે.
પાયનએપલ રૂા. ૨-૬ દરજન.

LARGE SELECTED BANANAS

[illegible] P.O.D., P.O.R. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,
Fruit Exporters Specialist.
P. O. Box 130, Durban.

Phone 3567. P. O Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
93 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ

પોતાના સારી રીતે કરી માલ સી.એ. ની રીમાર્કમાં આપવો
ટેલીફોન નંબર ફોન ૩૫૬૭ ૯૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Syphilis, Leprosy, Blood poison in all stages of eruption, and venereal diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
ટ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. B. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર તથા ઘોડા તાજી ઢબે મોટીસે પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લુ
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ 15, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. બી. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 1—Vol. XXXII Friday March 6th 1936

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(વચ્ચ મિડલી)
પાર્ટિક ૨૭–૦–૦.

ડેક
(વચ્ચ ઓરાકી)
પાર્ટિક ૬–૭–૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩–૧–૬.
(રીઝર્વડ) પા. ૭–૧૪–૦.

હિંદુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૬.
(રીઝર્વડ) પા. ૫–૮–૦.

આવે તા. ૧૯ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ.—કેટલાકમોસ્ટ પોતાના દલીના કપર પોતાનું અને સ્ટીયરનું નામ લખી, પોઇટ, કરબતનું સરનામું લખ્યું, અને જ્યાંથી ચડો ત્યાંના રહેને ટીકાટમિન્ટને દલીના સીધા પોઇટ કપર પહોંચતાં સ્વરા જણાવ્યું. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે કલાસ્ટોએ પોતાના મોટા દલીના સલીનારે ૧૧ વાગ્યા —બાદ કરવામાં પહોંચતાં કરવાં.

દરેક બંદરે ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અથવાસામવાળા ભાઇઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી મારી દેખરેખ નીચે થાય છે

વધુ પુછાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના દલાલ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ધારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
મીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપૂર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રથમ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623. Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

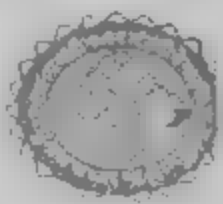
રસોઈ બાબતમાં ઘણા જ્ઞાનીઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDAL

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન આમોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

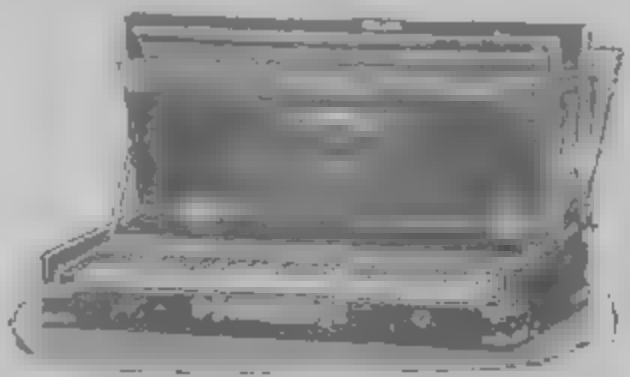
દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોશાળીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, ૧૩૧, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસોંજ ગુરૂબક્ષસોંજ એન્ડ બ્રધર્સ,

દા કોરીસ અને મરણાનું:—ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૪.
Tel "TUNEMASTER" Bombay. આન્સ કોરીસ અને શોરૂમ ૪૫૪૫૮ ગ્રાન્ટરોડી રોડ, મુંબઇ. ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ બાજા 31.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો બાજા ફેકટરીમાંથી બનાવવાના મંગાવીએ છીએ

કેટલ એજન્ટ:— સરદાર ફ્લ્યુટ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.
ગ્રીન માર્કો સારૂ અમારા માર્કો અને કમીશનની તપાસ કરવા આપ લિખીત છે

હાથના કોંસર્ટ રીડના મોડેલો પીંડ ૧૮૫૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ એકટવા મોડેલો પીંડ ૩-૧૦-૦.
હાથ અને પગના ૨૦ રીડ (૧૨બાઇ) ડબલ મોડેલો પા ૬-૧૦-૦ હાથના પેરીંબલ બાજા મુસાફરીને હાથના ડબલ મોડેલો પા ૪-૨-૧
પગના ડબલ રીડ ૧ એકટવા બમુના મોડેલો પાકિંદ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાકિંદ ૧—૧-૧. અને પા. ૧—૪-૦

હારમોનીયમોની બાજા ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે

બાજા ઓર્ડર વખત મંગાવી બાજા કરો બ્રાંચો ના મળેા—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાળીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhœa and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R Kokatour, M.Sc., Ph.D. and Dr. V M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box no. Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

તાજા-તાજગીથી ભરપૂર

ઉત્તેજકદાર

ઝંડુ ક્રા. ક્ષા. સ. વ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માંડો

ઝંડુ નો સુવર્ણમિશ્રિત

મ ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સંવર્ધનાર્થ દવા

આજથીજ મંગાવવા માંડો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લી૦—મુંબઈ નં ૨૪.

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી. ૩૪૫ બ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૨૨૦૫, જોહાનીસબર્ગ.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભારતી	તારીખ	મતલબના	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૪૪	૧૯૯૦	૧૯૫૨	૧૩૦૩	ક. મી.	ક. મી.
	માર્ગ	અક્ષર	જુલકાદ	ફરદ		
			જુલહજ્જ	અમી		
રવિ	૧૬	સુદિ ૧	૨૯	૧૧	૫-૫૭	૬-૧૫
સોમ	૧૭	,, ૨	૧	૧૨	૫-૫૮	૬-૧૪
મંગળ	૧૮	,, ૩	૨	૧૩	૫-૫૮	૬-૧૩
બુધ	૧૯	,, ૪	૩	૧૪	૫-૫૯	૬-૧૧
ગુરુ	૨૦	,, ૫	૪	૧૫	૬-૦	૬-૧૦
શુક્ર	૨૧	,, ૬	૫	૧૬	૬-૦	૬-૯
શનિ	૨૨	,, ૭	૬	૧૭	૬ ૧	૬-૮

'Phone 327 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માલ કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રા કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માલ પેકીંગ કરી સા. આ. ટી. થી રોકડવામાં આવશે. લખો:

P. O. ×261. Durban. 31 Short St. 65

Cheer Up! There's "Good Cheer"

In Every Bottle of SUNCRUSH.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalvs Limited,

72, Canada Road, Durban.

MALARIA

Follow this plan in combination with the usual sensible hygienic precautions and you get complete protection. Reports from the many leading malariologists all over the world who have investigated "Tabetren" all testify to its complete efficacy.

Explained simply, "Tabetren" is an entirely new chemical substance resulting from the special treatment of quinine with other drugs, thus rendering it at least 50% less toxic. The system allows "Tabetren" to remain in the bloodstream because it is non-toxic, thus establishing internal disinfection against malaria.

"Tabetren" being a tonic you will experience no enervating effects after taking it.

Daily doses are no longer necessary for prevention . . Follow "Tabetren" 3 days-a-week plan: Absence of enervating after-effects

Manufactured by Howards & Son Ltd. (estd. 1797) for the pro... Chemists, Chemopharm, Ltd. ... Victoria Street, London, S...

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

March

CONTENTS.

	Page
Notes And News	109
Editorial:	
Indian Rights	110
Office Appliances	
Current Topics	111
Conditions of Indian Registrants	112
Indian Child Welfare	
Things In General	113
Til Bits From The Motherland	114
Sporting News	117

Notes And News

A Distinguished Visitor

THE last boat from India has brought to the Union a distinguished visitor in the person of Pandit Mehta Jaimini, B.A., LL.B., M.R.A.S., Ph.D. There was a representative gathering at the Point on Wednesday morning to receive him. The Panditji, we understand, is the honoured guest of the S. A. Hindu Mahasabha, a body which is supposed to have been recently reconstituted after having been lying dormant for over twenty years, and the Panditji has been hosted by the Sabha at the Aryan Benevolent Home. Such distinguished and learned personages as the Panditji are rare in this country and indeed no particular body can claim them to be their own guests. Panditji is therefore really the guest of the community and we sincerely trust that he will not merely act as a Hindu missionary but that his stay in this country will result in elevating the Indian community as a whole to a higher moral level and we wish too that he will use all his influence in bringing about the much needed harmony in the community. We heartily welcome the Panditji to our shores.

Mr. P. B. Singh

The latest arrival by the Indian mail on Wednesday was that of Mr. P. B. Singh who recently went to India to bring his parents back to this country. While in India Mr. Singh took the opportunity of meeting prominent leaders including Mahatma Gandhi and discussed with them the present situation in South Africa. He also investigated the conditions of the repatriates and we are sure he will have harrowing tales to tell about their conditions to his brethren in South Africa. We heartily welcome back home Mr. P. B. Singh and his parents.

Colonel Molyneux Retires

HARDLY is there an Indian in Durban who is not acquainted with the name of Colonel Molyneux the Borough Licensing Officer. Almost every Indian is on pins and needles at the beginning of every year when he has to apply for either a new or a renewal of his old trading licence, whether his application will be granted by Colonel Molyneux or refused, and leaves a heavy sigh of relief for a year when he finds his application granted. Colonel Molyneux is now retiring after faithfully serving the Corporation for 31 years. The Durban Town Council in paying a high tribute to him has referred to his dignified discharge of the duties of his office and his sterling uprightness of character. While we fully endorse this tribute we must note the fact that the Indians whether rich or poor found in Colonel Molyneux a severe task master. His (the Indian's) race origin was an impediment to every Indian who had to face Colonel Molyneux, for there was always a separate scale of justice in his office in so far as Indians were concerned. Whether the Indian community is better off or worse off with the retirement of Colonel Molyneux is very difficult to foretell. But we had always felt that there could not have been a better person than Colonel Molyneux if only with his other sterling qualities he had also the quality of treating every case strictly on its own merits and not on the basis of colour or race.

A Swollen-headed Town Council

THERE is something wrong somewhere in the Town Council of Newcastle. The other day it was up in arms against Indians being given the use of the unused European boys' hostel as a school. Now we hear it has gone to the length of slighting the local Indians, who were anxious to give expression to their loyalty by garlanding H.R.H. the Prince George during his recent visit to that town. Mr. Oswald Christopher, who is the nephew of Advocate A. Christopher and is a resident of that town and secretary of the local branch of the Natal Indian Congress, was stopped when he had actually approached the Prince with a beautiful garland in his hand. We can imagine nothing more insulting and mean. Comparatively speaking we do think the recent Swastika flag incident in Johannesburg was much less offensive to Germans than the present one is to the Indian community. But where have we such a powerful consul who could make an effective protest on our behalf? We have had to swallow many a cup of humiliation such as this without a murmur.

A European Protest

A PROTEST was voiced in the Methodist Church of Newcastle, we understand, by the Rev. O. J. Lander who observed: "I protest against the refusal of the Council's Entertainment Committee to allow the Prince to be garlanded by the Indian community. The garlanding would not have taken two minutes and its inclusion would have been a gracious act on the part of the Council and would

have gone a long way to foster co-operation and unity within the town. As it is, the whole Indian community has been antagonised and a feeling of shame and dissatisfaction caused to many Europeans." Any repairs the Council may perhaps, in its sober moment, have proposed to make will certainly not retrieve the damage done.

The Mayor Explains

SINCE the above was in print an explanation by the Mayor Mr. Van Schalkwyk to a question put to him by a councillor appeared in the *Natal Mercury* in which the Mayor said, right from the commencement of the arrangements for the Prince's visit it was felt that the shortness of time prevented the presentation of addresses by any bodies and the request of the Indians to garland the Prince had for this reason been refused. The Mayor denied that there was any racial feeling in the matter at all.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 16TH, 1934.

INDIAN BUSES

THE National Council of women has forwarded the following resolution to the Durban Town Council

> "Owing to the ever increasing number of Indian buses traversing the residential parts of the Borough—to the detriment of the road surface, and causing loss of revenue to the Tramway Department—the Town Council be respectfully urged to take some action to restrict these buses to the feeding of the various tram routes at the termini."

The Tramway Manager Mr. J. A. Bromley has expressed his approval to the above resolution stating that the time was long overdue when the Council should restrict omnibuses of this nature.

Some members of the National Council of Women, we understand, opposed the resolution on the ground that it would be unfair to the bus owners. The resolution was however passed by a majority of votes.

Indian buses were always an eye sore to the Durban Corporation and all kinds of devices were adopted to harrass them, in the hope that they would be extinct, by constantly changing their routs and their stands and by knocking them from pillar to post. We had occasion, at the time, to criticise the action of the Corporation and said that they had adopted the "dog in the manger" policy. The troubles of the Indian bus owners have of course never ceased since. They came into competition with railways and their movements have been considerably restricted. Now the complaint is made by the National Council of Women that they are causing a loss of revenue to the Tramway Department and it is suggestd that their movements be still further restricted. Eventually there will be hardly and bus left and the bus owners will be found walking the streets for want of employment.

Indian buses are catering for Indian and Native passengers whom the Corporation had always spurned. On the tramways they are given a limited space and their treatment is humiliating. Their colour was objectionable but not their money and so there were some trains made specially for them and no self-respecting person would be willing to accept such hospitality. Meanwhile enterprising Indians had taken to the occupation of running buses and it was found a paying proposition and a good avenue for making an honest living. It is said that the buses are damaging the road surface. It seems to be conviently forgotten, however, that the bus owners pay very heavily, especially in Natal, for the roads they make use of and get in return very little in the form of good roads. How much damage the bus and the car owners themselves have to suffer owing to bad roads and how annoying it is when they are made to pay heavy taxes those alone know who own such vehicles.

The buses are a source of fat revenue to the authorities and to cry over a small loss the Tramway Department would have to suffer is like being penny wise and pound foolish. But where does the shoe actually pinch? Is it so much the loss to the Tramways that is a matter of concern or is it the sight of Indians being able to make a living for themselves that is so objectionable? We think it is the latter. We are indeed sorry that the National Council of Women should have gone out of their way to pass such a resolution. Any independent effort of self-help in these times of depression and consequent unemployment should not only be appreciated but encouraged and we do think it will be a blunder to restrict Indian buses in the manner suggested which will mean nothing short of snatching away the bread from the very mouths of the bus owners.

This is in so far as the bus owners are concerned. But there is the very much bigger question of the poor people whose needs these buses supply. The National Council seems to have completely overlooked the fact that if their resolution were

given effect to these poor people would have to pay the bus fares as well as tram fares. In other words the poor people would be taxed in order to get a revenue for the Tramway Department'

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM
(BY BHUSSMASOOR)

Recede!

Tell me not in mournful numbers,
Congress was in dreadful plight;
Don't I know it all too clearly,
Teachers showed a manly fight.

On the surface quite alluring,
Like the pond that hides the weeds;
But the tentacles grip tighter,
Every step that one proceeds.

In long words "Association"
Carried their banners to the fore;
When the great Congresswallahs,
Made the room with hearts so sore.

Recognised body it smothers,
On the walls and obstin it lays;
For the mandate of the people,
Like they had in olden days.

In the past were prudent men,
Not as now the third grade stuff.
"All are leaders," they declare,
Who could gain this *vaird* bluff.

Never hate to admit wrong,
Greatness thus is only made;
So rub, clear the Baboojees,
In that you will well be paid.

Climb down from the high pedestal,
Is politely suggested to the six;
Cause commands it, I beseech it,
Will they recede from the fix.

Society Of The Select

Seeing that the leaders, quasi-leaders and the leaders in their 'teens are at daggers drawn with each other for the supremacy of power to rule Utopia according to the perverted knowledge which they have acquired from birth, either by being born with a silver spoon in their mouth or having the gift of the gab or by scratching each others back, it would not be surprising to see the new "Society of the Select" come to light under the wings of our fast, furious and frustrating friend who always leads but is never led. The members of this Society I am told will be those who have been presented to some Royal personage either in this or any other country. There would be no race or colour restrictions but persons who are already enfranchised will not be admitted. The chief object of this society would be after going through their course of training to stand "at attention"—to curb the foolish vaporings of our committed pseudo-demagogues and learn piously to repeat in a solemn manner *Ter Hanour*. They would also be allowed to add the letters 'S.S.' after their names. I say, Amen.

Game's Up

Last Saturday the *Natal Advertiser* in its "In Town and Out" columns had the following interesting para "At the Indian banquet. The flush of the waiters' red sashes as they stood behind the Prince's table and the enthusiasm of one of those waiting in the body of the hall, when he added an involuntary, "hear, hear" to an expression of loyalty contained in one of the speeches." Poor fellow, perhaps he was not let into the secret and gave the game up, or was it due to the spirits abroad with the mum-card.

No Idle Threat

"This is no idle threat, and if Europeans wish to keep their womenfolk alive they must use their influence to ensure the rejection of the Bill," runs the letter addressed by the Bengal Revolutionary Party to a Calcutta newspaper office. The Bill referred to contains stringent clauses to curb terrorism in India and the penalty is death. The Government has lost no time in posting armed guards at clubs, restaurants and places of amusements. The Bengalis whom Macaulay had called effeminate are trying all means to emancipate their country, but to single out the womenfolk in this hide and seek manner does not redound to their credit. This rounds our progress in winning, as Dinabandhu Andrews calls it, the Poorna-Swaraj.

Bharat Singh From Bharat

S.M.N. Herald has brought back Mr. P. B. Singh who was commissioned to interview the leaders in India and to enquire into the conditions of the South African repatriates by the Colonial Born and Settlers Indian Association; he also acted as the Agent of the South African Football Association in arranging for a team from India to tour South Africa. In both of these missions he has succeeded and was fortunate in landing at our port with his respected father—a victim of the repatriation scheme. He could write volumes about his visit to India, his interviews with eminent leaders of Bharatkhand; the harrowing and heartrending tales of the South African repatriates and of his unsuccessful negotiations in arranging for an India Eleven to visit this country. I congratulate him on his achievements and hope that the public here would take heed and be wiser in preventing by all means our compatriots from having their shores under the scheme for India more so to any other unknown country to colonise. 'Once bitten twice shy' should be the *mantra*.

Fountain Of Wisdom

If men were meant to hang on to leaders and rulers, they would have had hooks instead of brains at the top of them.—H. G. WELLS.

All the people in their political passions are in one boat. They must sink or swim together.—DANIAL LATIF.

Conditions Of Indian Repatriates

In the course of an article in the December number of the *Indian Review* Mr. P. S. Singh writes :—

I AM but a humble Councillor of the C.I. and S.I. Association, and during my present visit to the Motherland have been deputed to investigate and report on the condition of Indians repatriated from South Africa.

I have spent considerable time in investigating the condition of repatriates in India. I wish I had the strength in my pen to write as I feel. I have seen hundreds of my poor brothers and sisters at Calcutta and Madras and their condition is pitiable in the extreme. They are on the verge of starvation : quite a number of them are actually starving—are in tattered garments and many are diseased. Truly Mother India has played havoc with the once sturdy men and women of South Africa! There are hundreds of them homeless. They find shelter under verandahs while some sleep on the banks of the Cooum in Madras. I saw quite a number of colonial born youths at Madras. I shudder when I picture the looks of utter misery on their faces. These young men—mostly between the ages of 17 to 22—who were forced to leave South Africa at the command of their parents—are in dire straits. They cannot find employment anywhere, they are in tatters, hungry and without shoes. Their cheek bones are jutting out, eyes sunken, they are flat chested and look more like scarecrows than human beings. They feel utterly dejected and their incessant appeal to me was to do something so that they may return to their Motherland, South Africa. I do not propose to say more on this painful subject here. On my return to South Africa I shall present a report of my investigations to the Colonial Born and Settlers' Indian Association whom I shall describe in detail the distress I have seen among repatriates in India. But I would be failing in my duty if I did not at this stage make a fervent appeal to the Government of South Africa to desist from sending away any more Indians under this inhuman scheme. Literally speaking, it is consigning these poor people—the industrious labourers who gave of their best in making Natal the 'Garden Colony of South Africa'—to a living death, for experience has proved that those Indians who have spent years in the colonies and their children can never be absorbed in the every-day life of India for obvious reasons.

And what of the Government of India in this connection? The moral obligation is theirs to help the sufferers and the victims of the repatriation scheme; and I plead to them in the name of humanity to carry out their promises....

Indian Football Team

Another mission of mine in India was to negotiate for an Indian Football Team to South Africa. My Association—the South African Indian Football Association—has been in communication with the Indian Football Association at Calcutta since 1932 when an invitation was extended to the latter to send a representative team to South Africa. I am happy to state my negotiations were entirely successful and a team will leave for South Africa during May. I am sure my brothers here the team will receive a hearty welcome in South Africa. Our men there are noted for their keen sense of sportsmanship and I know we shall witness some grand games; for I realise that the standard of soccer in India is high. Here's luck to both teams and may the best team win!

Mahatma Gandhi's Message

The most thrilling moment of my tour in India was when at Bangalore I laid my head at the feet of Mahatma Gandhi—India's greatest son and the greatest man of our time—and asked his blessings. Mahatmaji was much perturbed when I described the condition of repatriated Indians, but his loving face was all in smiles when I informed him of the impending visit of the mixed team to South Africa. He gave his blessings to the team and asked me to convey the following message to South African Indian footballers :

"Tell the Indians in South Africa that I shall be happy when they beat the team from the Mother country. It would do parents a lot of good if at times they were beaten in sport by their children. It will certainly do the Mother country immense good if she is beaten at soccer in South Africa."

Indian Child Welfare

Bazaar In Maritzburg

(From A Correspondent)

A bazaar to raise funds for the Indian Child Welfare Association was held in St Anthony's School, Maritzburg.

Mrs. A. E. Shirley, president of the Association, in introducing Dr Maurice H. P[illegible] the bazaar, explained that the object of raising money to establish a creche to enable the child [illegible] to come [illegible] without having always to appeal to the parents. She paid a tribute to the Indian women of the committee, who had thrown themselves wholeheartedly into the work, not only of the bazaar, but of the clinic itself.

Dr Peters, after expressing his pleasure and satisfaction it gave him to [illegible] said that prevention was better than cure, and the modern attempt [illegible] the treatment of various diseases was to do away with the causes. Child welfare work was [illegible] in that direction, as [illegible] [illegible] in the early years of childhood [illegible] was from which the community reaped its great harvest of sickness and physical disability, therefore the welfare of the child must be the chief care of a [illegible] The recognition of the principle was the justification for the large expenditure of national and local funds [illegible] the maintenance of health and the prevention of disease. One of the main objects of establishing a child welfare clinic was to give free advice on infant care and feeding and to treat incipient disease.

Mrs. W. A. D. Russel, in thanking Dr Peters on behalf of the Indian Women's Association, said that this was the first of a series of efforts which were being made to raise funds.

During the day L. Bernstein orchestra and the City Jazz band contributed musical items.

The stall holders were: Pendse, Mrs. Naidu; groceries, Mrs. L. Philip; needlework, Mrs. Z. Gabriel and Mrs. A. I. Dhanjee; sweets and cakes, Mrs. G. Naidoo; woodwork, Mrs. P. R. Raun; poultry and permits, Miss Jeeo Enoch; refreshments, Mrs. M. R. Naidoo.

The amount realised was £67 13s. 4d., but there are still several donations to come in, which will make the final amount £75.

Pretoria M.O.H. Thanked

Dr. Gordon Laing, Medical Officer of Health to Pretoria, who will shortly be taking up the appointment of Assistant M.O.H. in Johannesburg, and Mrs. Laing, were the guests of honour at a monthly meeting of the Indian Women's Association. It was the wish of the Indian women to thank Dr. Laing for the clinic established for babies, which is open weekly under the auspices of the Municipal Health Department. This clinic was opened at the request of the Indian Women's Association.

Mrs. [illegible] introduced the visitors, and Dr. Laing, after paying a tribute to the European ladies who were supporting the work of the clinic in many ways, spoke to the women present upon the need for their active co-operation with the efforts being made for their help and education in health matters. He very specially stressed the dangers of the uncertified midwife and the importance of fully qualified attention for mother and child. The importance of the ante-natal clinic, where women could get advice at all times, was also stressed by the speaker, who congratulated the Association on forming its own clinic and so giving evidence of much self-help, which he had been glad to encourage.

Mrs. B. Maharaj presented a short address of welcome and of gratitude.

Indians In Kenya And South Africa

The National Liberal Federation, which met at Madras under the presidency of Mr. J. N. Basu of Calcutta issued the following resolution on the demands of white settlers in Kenya:

"The Federation strongly condemns the demands which European settlers in Kenya, encouraged by Declarations between the Secretary of State for the Colonies and their representatives, have put forward for acquiring control over the Government of Kenya. It urges that the doctrine of primary duty to native interests laid down by the Conservative and Labour Governments should not be departed from and that no further constitutional powers should be transferred to European settlers either by the institution of a Home constituency with an unofficial European majority as proposed by them or in any other way.

The Federation presses the Government of India to watch the interests of Indians in Kenya with special care in the present circumstances. It further draws attention to the complaint of East African Indians that with the ostensible object of improving African agriculture, monopolies are being granted to Europeans, especially in Uganda and Tanganyika, for the purchase of special agricultural products from Africans and that Indians are consequently being driven out of business in which they were pioneers and being ousted for generations past. The Federation urges the Government of India to take immediate steps to investigate and obtain redress for this grievance. The Federation extends its whole-hearted support to South African Indians in their just fight for elementary rights and confidently trusts that India will always be with them in their struggle to uphold the Motherland and protect the interests of Indian nationals.

Things In General

Influenza Epidemic

A mild influenza epidemic with a suspicion of dengue fever about it is sweeping Durban. It is general throughout the town and has been continuing for several weeks. A number of shops and offices are working with depleted staffs, and there have been about 25 cases in the Borough Police and Fire Brigade during the last three weeks. Dr. Gunn, the Borough Health Officer, states that although it is the type of influenza which spreads rapidly, it should not be neglected owing to the risk of bronchitis or pneumonia. Any number of staff who become infected, particularly with the catarrh or sneezing type, should stay away from work until fully recovered. "It is very important from a public health point of view," Dr. Gunn says, "that the patients should not go to cinemas or to any place where there are crowds." The outbreak is similar to dengue or mild malaria. The symptoms are a headache, chill, shivering, sweating, coughing, a high temperature, pains in the back and joints and prostration. People noticing these symptoms should go to bed immediately, take aspirin, a hot bottle, a laxative, and remain in bed for at least 24 hours after the temperature has settled. Any hot fluid can be tolerated may be taken.

Colonisation Inquiry Committee

The Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr has received the report of the Colonisation Inquiry Committee. After considering the report, Mr. Hofmeyr will decide what use to make of it. Asked when the report was likely to be available for publication, the Minister said in the Capetown correspondent of the *Natal Mercury* that the contents would not in any case be divulged until the Government of India had received the report.

The Prince At Ladysmith

During his visit to Ladysmith H. R. H. The Prince George was given a welcome reception at the Manor Park which was gaily decorated for the occasion. The Prince was garlanded by Mr. I. A. Moola, a member of the reception committee. There was a large gathering of local and school children present. The Prince expressed his thanks and

announcement a holiday for one extra day for the children which was received with hearty cheers by the children.

The Prince In Johannesburg

H. R. H. The Prince George was given a great welcome in Johannesburg. In the course of his reply to the Mayor's welcome at a City banquet given in his honour at the City Hall, the Prince uttered the following significant words:

"I should like to appeal to you as a progressive and intelligent population to maintain a sympathetic understanding with all other sections of the people of this great country—and to appeal to all these other nations to maintain a sympathetic understanding with you. "On the coat of arms of the Union are the words *ex unitate vires*—from union comes strength—and as the strength of the British Commonwealth must depend upon its unity so also must the strength of South Africa."

Indians Refused Admission At City Hall Concert

The Colonial-born and Settlers' Indian Association (Maritzburg branch) has sent the following letter to the Council of Maritzburg:—

"Several complaints have been made to the above Association with regard to the ejecting from the City Hall of Indians who attended the sacred concert there on Sunday night, March 4.

"This action caused the Indians much pain and embarrassment, and my Association will be pleased to hear as to the reason for such action."

Imperial Government Not Concerned

The Secretary of State for India is not directly concerned with the report of the Committee sitting in South concerning the Indian question, as it is one of the subjects transferred to the Government of India but naturally the India Office is interested in the matter, says a Reuter's message from London. It is expected here that another conference will be held between the South African and Indian Governments with the presence also of delegates from the East African Colonies to deal with the whole question of Indian labour.

Indian Midwifery

Improved midwifery services for the borough Indian community are now being organised by Dr. G. H. Gunn (Borough Health Officer). Under this scheme a number of departmentally-trained Indian midwives will be subsidised by the Corporation. Hitherto, the departmental staff has been restricted to one European trained nurse, who has now resigned and will not be replaced. Reporting on this matter, Dr. Gunn states: "The department has now, by special training and equipment, brought a number of uncertified Indian midwives up to a satisfactory standard of obstetric efficiency. This work will develop until a sufficient number of competent midwives become available for all Indian areas in the borough. "Meanwhile, for the town district it is considered that the time is now ripe for taking the next step in the improvement of midwifery services for the Indian community.

Sudden Death Of M.P.

The death occurred with tragic suddenness last Saturday afternoon of Mr. C. W. Gray, M.P. for Griqualand, after he had just completed a game of Tennis at Kelvin Grove, Newlands, Capetown. Mr. Gray was a very well known figure in sporting circles in East Griqualand. He was President of the Matatiele Bowling Club and the Pirates Rugby Club. He was also Chairman of the Matatiele School Board and Secretary of the Matatiele Agricultural Society. He stood as Independent South African Party candidate at the General Election in May last year opposing the official Party nominee, Mr. L. D. Gilson, whom he unseated by securing a majority of 406 in a heavy poll.

A Brighter Budget Expected

During the 11 months of the current financial year of the Union Government revenue is £12,099,258 more than last year over the same period. The comparative figures are:—

1933 (11 months): £24,878,882.
1934 (11 months): £36,914,140.

Expenditure for the 11 months under review amounted to £40,261,113, which is approximately £6,400,000 less than receipts. The budget position therefore promises to be exceptionally bright this year, for at this stage during the last financial year expenditure had exceeded revenue by about £200,000.

200 Repatriates Leaving

The first batch of Indians to leave the Union under the assisted emigration scheme is due to sail this week-end on the Laxmi. Approximately 200 souls consisting of men, women and children of all ages will be taken by the boat. The last batch left in the middle of December.

Japan Safeguarding Her Interests

A Bill has been introduced in Parliament in Japan to safeguard Japan's trade against restrictions imposed by other countries. It empowers the Government to prohibit specified exports and to tax certain imports up to 100 per cent. ad valorem. Another Bill aims at the protection of trade marks and the prevention of unfair competition.

Obituary

The death occurred of Mrs. Bob Nanka, at the residence of her father, the late Mr. Karingan of Hathorn's Hill, Maritzburg, on Friday, last week, after a long illness. The funeral took place on Saturday afternoon at the Mannim Rise crematorium. Deceased leaves a husband, mother, sister, and a son to mourn their loss.

Indian Child Welfare Society Centre
150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

TIT BITS FROM THE MOTHERLAND

SIR T. B. SAPRU ON BIHAR

"THIS Bihar business is terrible," said Sir T. B. Sapru in the course of a talk with a press representative. The incident was fresh in his memory of the visit to him at the High Court of a boy who was the very embodiment of all misery in North Bihar. Homeless, shelterless, orphaned, half-naked, he arrived at Allahabad, God knew how and wanted to see Sir Tej Bahadur Sapru when busy in the High Court. Sir T. B. Sapru was so much moved as to make immediate arrangement for his being first fed. Later the boy was taken to his residence, where Sir Tej told him he instructed his servants to give him hot water bath and take him to the bazaar for clothes. The boy was not coherent in talk, his mind apparently being deranged by the stupendous calamity of the disappearance of every one of his family in the fields where he was working as a labourer. With characteristic generosity Sir Tej Bahadur said: "I have asked him to be with me." That boy's condition is typical of Bihar's woes which moved Sir Tej Bahadur deeply.

Indian Ladies And Public Life

"We do not crave for titles like men and do not want to become prominent in the public eye. What we really desire is that we should be given a greater field for serving our country, declared Mrs. Brij Lal Nehru in the course of a debate on "Should Indian ladies take part in public life," held in Lahore in the presence of a distinguished gathering, including Dr. Gokal Chand Narang, Justice Sir Abdul Qadir and Mr. Justice Agha Haidar. Begum Shah Nawaz was in the chair.

Mrs. Brij Lal Nehru added: "We want to work for the glory of India and no sacrifice will be considered too great in order to achieve that goal. Men have for a sufficiently long period ignored the rights and privileges of women, but the time has come when women should rise to the occasion and with their power of self-dedication and sense of silent service, bring happiness to the country."

Prof. D. G. Sharma opposing the proposition admitted that women had done wonderful service in the "home" but if they entered public life the sanctity and purity of the home would vanish. He was of the opinion that politics was not the field for women. It was honeycombed with intrigues, manoeuvres and counter-manoeuvres.

Begum Shah Nawaz winding up the debate, fully associated herself with those who spoke in favour of the proposition and said that her recent visit to Europe had made it sufficiently clear that women in the west were gaining power gradually and there was a marvellous change within the last fifteen years. She said that her personal experience had shown that wherever men and women co-operated and collaborated success resulted and added "united we stand, divided we fall, whether in the home or in public life."

When put to vote the proposition was passed unanimously.

World Medical Exhibition

At a meeting of the Executive and Finance Committee of the World Medical Exhibition held under the President of Dr. T. Varadarajulu Naidu in the premises of *Tamil Nadu* it was resolved to elect the undermentioned editors of various newspapers as office bearers of the publicity Committee.

The Editor of *The Times* of London be the General President, the Editor of *Times of India* be the President, the Editors of *The Madras Mail*, *The Chronicle*, *The Hindu*, *The Zamindar*, *The Hindu*, *The Swarajya*, *The Tamil Nadu*, be the Vice-Presidents, the Editors of *The Justice*, *The Tamil Hindu*, the *Swadesamitra* the *Indian Express* and the *Andhra Patrika* be the Secretaries, the Editor of the *Al Aman* Delhi, the *Inquilab*, Lahore, the *Pyam Akbar*, the *Muslim Times*, the *Bahadur Deccan*, Hyderabad, the *Bombay Express*, the *Iqbal*, Bangalore, *The Civil Amrita*, the *Sahasta*, the *Muskar* and Madras and some others as members.

First Indian To The Incorporated Sales Managers' Association

Mr. B. Venkata of the Davar's College of Commerce, has been admitted as the first Indian to the Incorporated Sales Managers' Association of the United Kingdom.

G. B. Shaw On India

Mr. George Bernard Shaw in the course of his broadcast speech in the series, "Whether Britain answering the question, if Britain is heading straight for War, declared that Britain at present was not heading straight for anywhere. She was without a pilot driving for the winds and circumstances. Defining the word 'Britain' Mr. Shaw added, "It were a stranger from another planet, I should say that an attempt to combine England with India [illegible] and combined with the United States [illegible] bears on the other hand a crazy contrast of the natural order of things and can't possibly last. I could understand an Anglo combination with Japan as its most aggressive organiser, but could not look the permanency of the present combinations."

Mahatma Gandhi On Birth Control

Interviewed at Madras on the subject of birth control, Mahatma Gandhi said that he was in favour of birth control by what they called perfectly natural and moral means, namely, self-restraint. He was against birth control by artificial means, as these were not natural methods. An individual using artificial means might be helpful; but it was impossible to justify the means by pointing to the propaganda carried on in the West and copied in India. He viewed such propaganda with the greatest alarm and added that artificial means could not be applied on a large scale. Mahatma Gandhi felt that in India, more than in any other country, salvation lay in self-control which could be taught by example and precept. Referring to the economic aspect of the question, he said:

"I do not believe in the idea that India is over populated. If India's agricultural problems were

only twelve to a square mile . . . India would be able to support the whole of the present population. A revenue system based on certain conditions peculiar to India is necessary. The agricultural population is underworked. It works in some parts of India for only 3 months and in other parts for about 6 months in the year. If they were provided with some work which would occupy their spare days, there would be ample food for India's population."

Dr. Tagore At Osmania University

Dr. Rabindranath Tagore delivered an inaugural address at the Osmania University, Hyderabad, on "[illegible] light in history . . . [illegible] to be a degradation and an insult to our culture if we stray away from the paths of our noblest wisdom. . . The West came to exploit and Europe overcame Asia because we confessed to inferiority and did an injustice to Europe by not standing up on terms of equality. We suffer from want of confidence in ourselves unaware of the treasures with which our country abounds. Let us prove that we are not beggars, and this is our responsibility."

American Citizenship For India

Doctor Mahmood Suliman, a dentist has become a citizen of the United States, after . . . [illegible] fighting for eight years in the courts. He . . . [illegible] the United States from Calcutta in 1904 and graduated from the Chicago College of Dental Surgery. In 1919 he was granted the final papers of naturalization by a Chicago judge, but a few years later, the Congress passed an act . . . [illegible] citizenship. Nothing was done to enforce . . . [illegible] in Dr. Suliman's case until 1926, when he applied for a passport to go to India to visit his sick father. In reply he was informed by Washington that he no longer was an American citizen. Dr. Suliman then took the case to the . . . [illegible] on the ground that the act was not retrospective.

Foreign Propaganda For India

Indian Nationalist daily newspapers are to be started in London, Dublin and New York, and financed from funds left by the late Mr. V. J. Patel for foreign propaganda. The publishing venture was proposed by the Indian Nationalist Association, and approved by the trustees, Mr. A. Rivett, Secretary of the Indian Political Group in London, has been officially notified of the impending publication.

Mrs. Naidu At Unity Club

Lecturing recently in Urdu under the auspices of the Indian Women's Unity Club of Bombay, Mrs. Naidu said that women as mothers of future citizens of the country ought to teach the first lesson to the child in such a manner that none of the present day prejudices against caste and community were imbibed by the child.

All India Medical Conference

The Fourth All-India Medical Conference met at Bombay on the 26th December under the presidency of Dr. M. A. Ansari. In a stirring appeal to the Medical Profession of India, Dr. Ansari said:

"If the Indian Medical Profession is to vindicate its function as the friend of the poor and the suffering Indian people, it must cultivate the missionary spirit of consolation and dedication."

The Doctor was in favour of a scheme for the [illegible] of National Medical Service to India. "[illegible] of medical men who will be soldiers, missionaries, and propagandists of health."

Labour Rules In London

For the first time in history the world's largest Municipality has come under Socialist rule. The London County Council elections give the socialists 85 seats out of roughly 120 seats and a clear majority of 14 on the Council.

Tongaat Temple

ANNUAL GENERAL MEETING.

The annual general meeting of the Vishwaroop Temple and Dharmasala was held on Sunday the 20th March, presided by Mr. S. D. Maharaj. There were about 200 people present.

Minutes, financial statement and secretary's report were read and confirmed. Correspondence was also read. Two trustees in the persons of Messrs. S. D. Maharaj and Ramsaran Kanu were elected in succession to the late Mr. Ramayar Maharaj and Mr. Brijmohan. Election of officials was held next. It was eventually decided to amend the existing Trust Law and constitution and in consequence of this seven members were elected in order to draft same. It was finally resolved that the election of officials be held next [illegible] constitution is revised and the present officials carry on till then.

It was agreed that Mr. Kandhai be paid £15 5s. [illegible] only of the 10 acres of land which [illegible] donation by Mr. Patel.

A vote of condolence was passed on the death of Mr. Ramayar Maharaj and Mr. Brijmohan.

The financial statement for the past two years shows an income of £308 18 1 and the expenditure £283 0 1 leaving a credit balance of £25 18 0.

Shri Viswaroop Temple
(Tongaat)

The annual ceremony of Shri Ramnawmi will be celebrated at the above temple on the 24th March 1934.

All Hindu brethren are cordially invited to be present.

S. D. MAHARAJ, Chairman.
V. P. DESAI, Secretary.

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

Heritage Portal

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Wrestling

This Week's Big Show

It is not frequent that Durban enjoys the opportunity of witnessing big wrestling, particularly wrestling contests in which titles are involved. This Saturday afternoon a big crowd is expected at the Victoria Picture Palace, Durban, to witness the several bouts, particularly the main bout between Prokres Pillay and H. C. Naidoo, for the non-European heavy weight championship of South Africa. H. C. Naidoo scales at 17st. 6lbs. which [illegible] colossal weight: while his opponent is fat, 4lbs. lighter. Both are training arduously but despite the difference in weight Pillay feels he will have a fairly easy win. It will certainly be a question of experience versus youth. The show commences at 2.30 p.m.

Soccer

Royals F. C. —Annual Meeting

It is learnt that the annual general meeting of the Royals Football Club (Sunday Division) will be held at the Indian Sports Ground, Durban on Sunday, March 18, inst. commencing at 3 p.m. Agenda. (1) Minutes, (2) Secretary's Annual Report, (3) Treasurer's Financial Statement, (4) Election of officials, (5) Correspondence, (6) General.

Maritzburg Higher School F.C.

At a general meeting of the Higher Grade Schools Football Club (Maritzburg) the election of Junior and Juvenile captains and vice-captains took place as follows:—Junior Captain: Mr. Sobramoney. Vice-Captain: Mr. Mathew Francis. Juvenile Captain: Mr. S. Robert. Vice-Captain: Mr. A. Sothambaram.

Pentrich Schools F.C.

The annual meeting of the Pentrich Schools Football Club, was held at the T.P.A. school hall, Pentrich on Sunday March 11 before a fair gathering of members. The following were elected as office bearers for the opening season —Patron: Messrs. A. G. Pillay, S. G. Chetty and G. R. Naidoo; President, Mr. D. R. Singh; Hon. life vice Presidents: Messrs. S. K. Reddy and G. K. Lazarus. Vice Presidents: Messrs. M. Rangan, Alo Davee, R. G. Jack, H. Muthal, R. Rangiah, R. A. Pillay, G. Maroop, and M. G. John; Secretary: Mr R. Sankaloo: Assistan Secretary Mr. M. Coopsamy; Treasurer: Mr. R. Rangan; Auditor Mr. J. R. Singh, Committee Members: Messrs. R. M. Naidoo, J. Ramchoran, R. Rangan, H. Muthal M. Nathan, A. G Pillay, and R. Maroop: Senior Captain Mr. George Francis; Senior Vice Captain: Mr. George Naidoo; Junior Captain Mr. G. R. Naidoo Junr., Junior Vice Captain: Mr. G. Maniwan: Selection Committee: Hon Captains, President, Secretary and Mr. A. G. Pillay. Manager: Mr. A. G. Pillay. Delegates to the M.C.I.F.A. (Sunday League). Messrs. R. Sankaloo, M. Coopsamy, and Mr. H. Muthal. The Pentrich Schools Football Club has decided to affiliate to the Maritzburg and District Sunday Association.

Tennis

Owing to the inclemency of weather conditions over the last week-end there was no tennis. The "B" Division match set down for the Sundanse Junior Shield had to be abandoned as the courts were not fit to be played upon. Verulam were to play Sydenham at Sydenham. Derby v. Tongaat & Spot Rona to play Umzinto. This competition is run on the knock-out system.

Athletics

In the last week's issue it was inadvertently intimated that the Natal Championship Meeting for 1934 was to be held on May 19. It is now learnt authoritatively that the Championship meeting will be held on May 12. We are also informed that the 440 yards flat event was won in 50⅘ secs. and not in 8 mins. 9 secs. as appeared in these columns.

Boxing

Jack Doyle Gets His £3000

The High Court has ordered the British Boxing Board of Control to pay Jack Doyle £3,000, the amount withheld after the British Heavyweight Championship contest in July between Doyle and Paterson, says a Reuter's message from London. The Board held that Doyle was not entitled to receive payment in consequence of hitting below the belt, for which the referee disqualified him.

Postponed

Owing to arrangements being incomplete, the [illegible] Entertainment Society which was to take place at the Agricultural hall, Show Ground, Maritzburg, on Saturday last, has been postponed till Saturday, March 31.

The 'Holi' Festival

"B. M. P." writes from Maritzburg

The day of Holi was celebrated at Hathorn's Hill, Maritzburg, on the evening of Wednesday, March 7. The [illegible] at the [illegible] Hill Nawyavuk Hindi Pracharsan Sabha before a large gathering.

The story goes that Holi was the sister of King Hiranak. He was an autocratic king who decreed through divine guidance, a mystic book from Brahma, the Creator. Filled with pride, he used to command his subjects to worship none but himself, as he used to claim to be the supreme being, and those who did not obey his orders were persecuted.

Prahlad was the son of King Hiranak, a boy of wonderous wisdom, revolted against this and dedicated his life and soul in search of Hari, the Almighty, Preserver of mankind. He went about preaching against his father's humiliating command. This enraged the King, for which he sentenced Prahlad to death, but through his super-human devotion and undaunted faith, Prahlad escaped unscathed from the many attempts made on his life.

Then the king gave an order to make a large wood fire to burn Prahlad alive, and asked his sister Holi to sit with Prahlad, as her sister worshipped none but the King, and she set with Prahlad to burn him alive, but Holi herself got burnt to ashes and Prahlad emerged untouched by the fire.

LEGAL NOTICE

IN THE MAGISTRATE'S COURT FOR THE DISTRICT OF DURBAN HELD AT DURBAN

Case No. 947/1931

Between A. R. B. Ghalliear, Plaintiff, and M. Nuldoo, Defendant.

To Moonsamy Naldoo, of Avoca, late employed c/o J. W. Craddock, Esq., 35, Berriedale Road, Durban.

TAKE NOTICE that Summons has been issued against you in this Court by ARTHUR HAMILTON RHODES CHALGROVE, of Durban for the sum of Ten Pounds (£10) as and for money lent and advanced to you in November, 1931 and costs, and that an Order has been made that the publication of notice of such Summons shall be deemed to be good and sufficient service of the summons on you. You are required to enter an Appearance to the Summons on or before the 31st. day of March, 1931, and, if you do not do so, Judgment may be given against you in your absence.

Dated at Durban, this 13th day of March, 1931.

(Sgd.) V. ALDERSON,
Clerk of the Court.

(Sgd.) FINDLAY & SULLIVAN,
Plaintiff's Attorneys.

FINDLAY & SULLIVAN,
1-4, West Street, Durban.

South African Hindu Mahasabha

Reception To Pundit Mehta Jaimini, B.A.,L.L.B., M.R.A.S., Ph.D.

A reception in honour of the Panditji will be held at the Royal Picture Palace, Victoria Street Durban, on Sunday, 8th, March 1934 at 8 p.m. The Panditji will speak on "Ideals of Hinduism." All are kindly requested to attend

R. M. PATEL, President.
S. R. PANDIT } Hon.
T. M. NARSOO } Secretaries.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix Postage free on all books

Address:— Indian Opinion,
PHOENIX, Natal.

	£	s.
A Short History of the World	0	5
Plain Tales of the Indians	0	3
The Story of the Ramayana	0	6
The [illegible] (Gandhi)	0	6
The Epic [illegible]	0	6

MAHATMA GANDHI

His trial. An Idealistic Policy in the Heroic [illegible] 0 6

[illegible]

His [illegible] and portrait 0 6

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by Dr. Annie Besant in English.

Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.

New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the mind of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their life and times together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Pandit S. Tatvabhushan, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Ranganathaya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Subba Rau. 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyebji, Rahimtulla Muhamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Hashim Rahimtoolla, Aftab Ahmed Khan, Syed Hasan Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Dr. Muhammad Hafiz Syllah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abdur Rahim, Mr. Hydari and the Ali Brothers. 6s.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by availing the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of [illegible] "Tales from Shakespeare" [illegible] Vikramorvasiya, Malati Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrakshasa. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. V. Sahasranamier, M.A. This is a collection [illegible] Tales of the Brahman, Merchant, Rajah, Barber, Woman Wit and Wisdom, The Son-in-law Abroad, Fools and Dupes, Folk Lore of the Telugus, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d.

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, [illegible] of the Indian outlook to the West. [illegible] underlying [illegible] deals with the [illegible] second and third chapters [illegible] handled, the [illegible] this new, free India. 6s.

Satyagraha In South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ માર્ચ ૧૯૩૪ અંક ૧૨[illegible]

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર	૧૦૯
દાદી બક્ષવાનાઓ (અગ્રલેખ)	૧૩૦
મહાત્મા'દેવ	૧૩૧
બીહાર સંકટ નિવારણ	૧૩૨
ડેલાગોઆમાં યુવરાજ જ્યાજ	૧૧૩
વિવિધ વિષય	૧૧૩
બીહાર ખરીદેલ સંકટ નિવારણ ફંડ	૧૧૫
સંક્ષિપ્ત સમાચાર સમય	૧૧૭
ગીતા મનન	૧૧૮
દીદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	૧૧૯

મુનીયનમાં પધારેલા પ્રતિષ્ઠિત સજ્જન

દીદુસ્તાનથી આવેલી છેલ્લી ડીગરમાં પંડિત મહેતા જયમીની, બી. એ એલ એલ. બી., એમ. આર એ. એસ., પી એચ. ડી., ડરબન ઉતર્યા છે. તેમને સત્કારવા ગયા શુક્રવારે પોર્ટહન્ટર ઘણા આદમીઓ હાજર થયા હતા. પંડિતજી સાહિત્ય આદિકરણ દીદુ મહાસભાના માનવંત મહેમાન છે કે જે સંસ્થા ઘણા વર્ષોથી મૃતદશામાં પડી હતી અને થોડા વખતપર સજીવન કરવામાં આવેલી જણાવાય છે. દીદુ મહાસભાએ પંડિતજીને ગોપીલગાં આવા આનાદ્યોગમાં ઉતારો આપેલો છે. પંડિતજીના જેવા વિદ્વાન અને પ્રતિષ્ઠિત સજ્જનોનું આ દેશમાં જરૂરીજ આગમન થાય છે અને દાદા ઓફ સંસ્થાયો એવા સજ્જનો તેનાજ મહેમાન હોવાનો દાવો થઇ શકતો નથી. દક્ષીકામા તે મામના મહેમાન છે અને આપે અંતઃકરણથી ધન્યવાદ છીએ કે તેઓ એક આર્યસમાજના પ્રચારક તરીકેજ નહિ વર્તી પરંતુ તેમની મુલાકાતનું પરિણામ આખી દીદી કામની નૈતિક ઉન્નતિ કરનારું નીવડશે અને કામમાં સંપ કરાવવામાં તેઓ પોતાની વગનો પુરો ઉપયોગ કરશે. અમે પંડિતજીના અંતઃકરણથી આવકાર આપીએ છીએ.

ઈન્ફ્લુએન્ઝા વિશે ચેતવણી

ડરબનમાં અને નાટાલના બીજા ભાગોમાં ઈન્ફ્લુ સાથે ઈન્ફ્લુએન્ઝા ફરી દેખા દેવા લાગ્યો છે. તંદુરસ્તી ખાતાના અમલદાર કહે છે. અને એ સંબંધમાં ચેતવણી આપેલી છે કે તે કે આ રોગ બહુ જોર નથી કરી રહ્યો પરંતુ એવી જાતનો ઈન્ફ્લુએન્ઝા છે કે જે બહુ ભયંકર સ્વરૂપ છે. તેમાંથી પ્લોંકાકાટીસ અને ન્યુમોનીયા લાગુ પડી જવાનું પણ જોખમ રહે છે. આવા કારખાનામાં જ્યારા કામ પણ સ્વસ્થ કામ કરતા માણસોને તે લાગુ પડે અને ખાસ કરીને છીંક કે ખાંસી આવે તેણે સાજા માણસ મોં ઢાંકી કામપર જવું નહિ જોઇએ. તંદુરસ્તીની દ્રષ્ટિએ જેવા ક્ષેત્રોએ સીનેમામાં જવું કોઇ પણ જાતના મેળાવામાં નહિ જવું અત્યંત આવશ્યક છે. રોગના ચિન્હો નીચે પ્રમાણે હોય છે માથાનો દુખાવો, કંપારી, ઠીક, ખાંસી, સખ્ત તાવ, વાંસાનો અને સાંધાનો દુખાવો. જેઓને આ ચિન્હો જણાય તેઓએ તુરતજ ડોક્ટરોને બોલાવી જવું અને બેસવું. ગરમાટો આપનાર પીણું અને ખુલાખ બહ લેવો. અને તાવ ઉતર્યા પછી ઓછામાં ઓછા ૨૪ કલાક સુધ્ધ રહેવું. જ્યારે કંઈ સાકલ તેવો હલકો ખોરાક લેવો.

રીટાયર થતા ડરબનના ડાયસેન્સીંગ ઓફીસર

ડરબનના ડાયસેન્સીંગ ઓફીસર કરનલ મોલીનોના નામથી બાગજ ડરબનનો કોમ પણ વાકેફ હશે. ૬૨ વર્ષે વેપારનું ડાયસેન્સ કહાવવું પડે ત્યારે બનાવ ૬૨ વર્ષની પેઠમાં હાળ ૬૦ કે મોલીનો સાહેબ ૬૦ મંજુર કરશે એમ અને ગંજુર થાય ત્યારે વર્ષની નિશાન મળે તે હાદેશ ૬૨ વર્ષના ડરબન ડારપારેશનની વફાદારીથી સેવા બજાવ્યા બાદ રીટાયર થાય છે. કાઉન્સીલે તેમની કીમતી સેવાઓની દાદ કરતા કરનલ મોલીનોને માનપત્ર આપ્યું છે જેમાં કરનલ મોલીનોનાં ઉચ્ચ માનસિક વિશે સુમન કરવામા આવ્યું છે. તેમના ઉચ્ચ ચારિત્રની પ્રશંસા કરવામાં અમે પણ સાથેલ થઇ છીએ પરંતુ તે સાથે અમારે એટલી નોંધ તો લેવીજ જોઇએ કે હાદેશો, પછી તે ગરીબ હો યા તવંગર તેમને માટે કરનલ મોલીનો એક સખ્ત કસોટી કરનાર નીવડ્યા હતા. કરનલ મોલીનોની ચમકા જનાર પ્રત્યેક દીદીને પોતાની નીતી અડગપણે પાળ પડતી હતી. દીદીઓને માટે કરનલ મોલીનોના હૃદયમાં ખાસ્સાનું પોરણ જુદુંજ હતું. દીદી કામ કરનલ મોલીનોના રીટાયર થવાથી શોની થઇ છે કે દુઃખી એમ આપણાથી કહાતું નથી. પરંતુ અમને એટલું તો દરેકને કબુલ કરતું જોઇએ કે કરનલ મોલીનોનામાં જે બીજા ઉચ્ચ ગુણોની સાથે પ્રત્યેક કસનો નિપોગ થયો છે તે બધા પરથી નહિ પણ તે કેસનાજ ગુણદોષ પરથી કરવાનો પણ મુખ્ય હોત તો તેમના જેવા સુંદર અભિપ્રાય બીજા કોઇજ ન હોઇ શકે.

ન્યાય શું નથી કરી રાકતી

યુવરાજના સત્કારમાં આગે જોહાનીસબર્ગમાં થયેલા રમખાણ ગાં હાની ચોરસ્ટ ઓફીસપર પુનીયન જેક અને પુનીયનના વાવટા ઉપરાંત અન્ય દેશોના વાવટા પણ શોભા અર્થે ચઢાવવામાં આવ્યા હતા એમાં એક જરૂરનાના ટોળામાંનો સ્વસ્થીક

ઝંડો પણ હતો; પણ સદ્નસીબે અમલદારે તે પાછો ઉતારી લઈ તેની જગ્યાએ જરમનનો જુનો ત્રાપડો ચઢાવ્યો હતો. આથી જરમનોને અપમાન લાગ્યું અને વૅસ્ટનીસ્ટરગેઝેટ જેવા જર્નલ કોન્સ્ટેબલોએ વિરોધ ઉઠાવ્યો અને પોસ્ટ અને ટેલીગ્રાફ ખાતાના પ્રધાનનું ધ્યાન ખેંચવા માં આવ્યું. પરિણામે પરદેશ ખાતાની સુચનાથી બર્લિન માટીની બેઘ્ટા નદીને સ્વસ્તીક ઝંડો પા કરવાને માટે કરી ચઢાવીને પછી યુનીયનના ત્રાપડાઓ સિવાયના અન્ય સઘળા ત્રાપડાઓ ઉતારી નાખવામાં આવ્યા.

યુનીયનજેક હવેથી કોન્સીલ

બ્યુકાસલની ફ્રેન્ચ કોન્સિલનું મગજ ભમી ગયેલું જણાય છે. ગોડાજ દિવસ પર તે યુરોપીઅન ઈતરરાજ્યોની પાસી પડેલી કોલ્ટેજના મકાનો બોઅરોને સ્કુલ તરીકે ઉપયોગ કરવા દેવા સામે બળાબળો કરી હતી અને હવે યુવરાજ ત્યાં જવાના છે તે શહેરની મુલ્ય કાન લીધી તે વખતે તેમને કુલનો હાર પહેરાવીને પોતાની વફાદારી વ્યક્ત કરવાને આતુર બોઅરોમાંને તેમ નહિ કરવા દઇને તેઓનું ઘોરેલોક અપમાન કરવાની ધૃષ્ટતા બતાવી છે. મી. ઓઝવોલ્ડ પિરોટોહર કે એડવોકેટ ફીરોટોહરના બાપોજી ૫ અને ન્યુકાસલના રહીશ તે અને સાંપ્રત નાહાલ મર્ચન્ટચન બોમ્બેલની સાખાના સેક્રેટરી કે તે સુંદર કુલનો હાર પોતાના હાથમાં લઈને જેવા યુવરાજની તરફ જવા પહોંચ્યા હતા તેવામાં તેમને અટકાવવામાં આવ્યા હતા અને આખે મોટે તેમને કુલનો હાર સાથે પાછા કરી જવું પડયું હતું આથી વિશેષ ગંભીર અપમાન બીજું શું હોઇ શકે તેની સભ્યતાથી કરીએ તો અમને લાગે છે કે કુંઇ મુકત ઉપર સ્વેદાનીસાઅઓ માં સ્વસ્તીક ચિન્હ વાળા જરમનોના ત્રાપડાના બનેલા બનાવથી જરમનોને અપમાન લાગ્યું હતું તે આ બનાવથી બ્રીટી કોમનું અપમાન થયું છે તે કરતા ઓછું ગણાય પરંતુ કર્યા છે બાબતથી પાકો ખેદ પ્રગટ કોન્સલ કે જરમન કોન્સલના જેવો આપણી વતી અસરકારક વિરોધ ઉઠાવી શકે આપણે તો યુ કે ત્યાં કર્યા વિનાના ઓવા અનેક કડવા ઘુંટડા ઉતારી જવા પડેલા.

યુરોપીઅનનો વિરોધ

બ્યુકાસલના મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર મી. મેન્ઝે ઉપરના બનાવની સામે વિરોધ દર્શાવતાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું: "કાર્નિગાઅની સરકાર કમિશનના ટ્રાંટી કોમને યુવરાજને હાર પહેરાવવાની મના કરવાના ટેલીની સામે કુ વિરોધ દર્શાવ્યું છે. હાર પહેરાવ તો મીનીટ પણ નહિ અને તે પહેરાવવા દેવામાં કોન્સીલનું પગલું સુંદર અને આ શહેરમાં અસ્તુરૂપ અને સહકારનું વાતાવરણ ફેલાવનાર એમ પણ નથી આ પગલાંથી તો આખી ટ્રાંટી કોમને તદ્દન વિરુદ્ધ કરી મુકેલી છે અને પણ યુરોપીઅનોના પણ સહાનુભૂતિ કરી મુકયા છે." કોન્સીલને તે ફરી જાતમાં આવીને પોતાનો બલ સુધારવાનો કદાચ અવકાશ મળે તોય પણ નુકસાન થઈ ગયું તે તો હવે સુધરી નથી જ શકવાનું.

મેયરનો ખુલાસો

ઉપરના બનાવ બાબત મેયર કાઉન્સીલર વૅસ્ટગાર્થ પુછવામાં આવેલા પ્રશ્નના જવાબમાં મેયરે કહેલું બાબતો 'અરજીપુરી' માં જાહેર પડયો છે જેમાં મેયરે જણાવ્યું હતું કે યુવરાજની ખુલાકાતની મોટા પાયાની શકયતાને લીધે કોમ પણ સ્વસ્થતાભર્યો માનપત્રો આપી શકાય તેમ નહોતું અને તે પરિણામે યુવરાજને હાર પહેરાવવાની દાદીઓની ગોઠવણ નામંજુર કરવામાં આવી હતી. મેયરે જણાવ્યું કે તેમાં અંતીગઢકોના સવાલ હતોજ નહિ.

શાહી સત્કારને કશો સંબંધ નથી

લંડનથી ફ્રેઝર જણાવે છે કે હાલ સરેમ આફ્રીકામાં દાદી સવાલ પર બ્રિટેલી કમીટીના રીપોર્ટની સાથે દાદી પ્રશ્નને ભાગી રીતે કશો સંબંધ નથી અને આ જાહેર દાદિ સરકારને ટ્રાન્સવાલ કોલોનીમાં આવી બધ ૧૬ તેમ બનાવ્યાનિશ્ચિત રીતે પ્રસ્તુતના ઓછીસ તમાં રસ લેવો છે. આંદ તેવો ભાવ દાખવવામાં આવે છે કે દાદી મજુરી ના આખા સવાલને ઉકેલવાને દાદિ આ ખાસ આફ્રિકાની સરકારો વચ્ચે કરી બીજી ગોળમેજી પરિષદ બોલાવે આ તમાં પુર્વ આફ્રિકાના સંસ્થાનોના પ્રતિનિધિ પણ બેસશે.

"ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન"

ગુરુવાર, ૧ લી માર્ચ ૧૯૩૪

હિન્દી બસવાળાઓ

નેશનલ કોન્સીલ ઓફ વીમેનએ નીચે મુજબ ઠરાવ પસાર કરી કલમ કોલોનિયલ સેક્રેટરીલપર મોકલ્યો:

"કરતાની સપાટીને ઉકસાવ કરવી અને ટ્રાન્સવે બાતાની આગેકુચની ગોઠ કરવી દાદી બસ્સા બધારી જવી સંખ્યામાં શહેરના બંદોબસ્તોના મતાનોમાંથી પસાર થવી જવી કોલોથી કોલોનિયલ કોન્સિલોને આ બસ્સ ના ઉપયોગ કરવાના કરવાનિયમો દ્વારા સુધીજ પ્રતિબંધિત કરવાની નમ્ર વિનંતી કરવામાં આવે."

ટ્રાન્સવેના મેનેજર મી. એ ગોમાસીના ઉપરના ઠરાવને પોતાની રજીસ્ટર આપતા જણાવ્યું છે કે આવી બસોની ગોઠવણને પ્રતિબંધિત કરવાના વખત કાયદાઓ આવી પોંચ્યાછે.

નેશનલ વીમેન્સ કોન્સીલના ૨૫ સભ્યોએ કુલસો ઠરાવ બસવાળાઓને અન્યાય ૨૨ ગોપાના આધારે વિરોધ કર્યો હતો પરતુ ૨૭ બહુમત રસાર કરી દેવાયો હતો.

દાદી બસો ૨૦૫ાન કાર ડ્રાઈવરોની આંખમાં સખત ખુંચવાજ લાગી હતી અને તેના નાબુદ કરવાની આશાએ તેઓની ઉંડસાગાના ટ્રાન્સમાં અને ટ્રેન્ડ વખતો વખત બદલીને અને ગોઠવ્યા તદ્દા પડ્યો બસવાળાઓને અટકાવીને ઉંડસાગની કરવામાં આવી હતી ૨૨ વખતે ટ્રાન્સપોર્ટેશનના ઉંચે પંગળાની અમે ટીકા કરવી નહીં હતી અને ટ્રાન્સપોર્ટેશનના નીતીને "બોડગોંધના ઉતારા" ના બંદરો અંગે વર્ણવી હતી.

આર બાદ પણ દાદી બસવાળાઓની તકલીફોનો અંત આવ્યો નથી. ૨૨ ની દરીદ્રાણ રેલ્વેગાડીને પ્રતિકુળ અસર થવા લાગી તેથી ઓની ઉંડસાગ ૨૨ ચાલે સેવા પ્રતિબંધિત કરવામાં આવી હવે આફ્રોની ૨૨૨૨૨ કોન્સીલે ફરિયાદ કરી

છે કે તેઓ ટ્રામવેની આમદાનીને નુકસાન પહોંચાડે છે અને તેઓની દીલસ્વાલ્ડ ઘણુ વધારે પ્રતિબંધિત કરવાની સૂચના કરવામાં આવી છે. આખર પરિણામ એ આવશે કે એક પણ બસ આખેઆખ લોકોમાં આવશે અને બસવાળાઓ ખંધા રોજગાર વિના રસ્તે રઝળતા થશે.

દોડી બસવાળાઓ દોડતા અને નૈતિક ઉદ્ધારકોની જરૂરીયાત પુરી પાડી રહ્યા છે કે જેઓને કારપોરેશને હમેશાં પ્રુનકારી કાઢેલા છે. ટ્રામોપર તેઓને માટે મર્યાદિત જગ્યા રાખવામાં આવી છે. પરંતુ તે અપ્રગાનજરૂરતી રીતે તેઓના વખાણ કારપોરેશન સુધાર છે પ્રસંગ પ્રસંગ સુધારી નથી નેયા તેઓને માટે આમ ઝઘડાવૃદ્ધી ટ્રામોપર કરી. પરંતુ કોમ પણ ચલમાનપ્રાપ્ત માધ્યુસ કારપોરેશનના એવા સુધારાનો બાજા ઉઠાવવા તૈયાર નજર થઈ શકે. દરમ્યાનમાં સાહસીક દોરવણીઓ બસ ઓપરેટરોના પ્રધિ અજમાવી રહેલો અને તે નફાકારક જણાયો અને પ્રમાણાકારપણે રોજ કરાવાના એક સાધનરૂપ ... પડયો. કહેવાતા જાય આવે છે કે તેઓ દરકારી સવારીને નુકસાન પહોંચાડે છે. પરંતુ એ વસ્તુ ખોલી જવામાં આવે છે ... બસવાળાઓને એ રસ્તાઓનો ઉપયોગ કરવા..., ખાસ કરીને નાહ્યલગા, મોટા કરવા પડે ... અને તેના બદલામાં સારા રસ્તાનો તેઓને બીલકુલ સજા મળતો નથી. બરાબ રસ્તાઓથી મકાનો અને કારોને ઘણું નુકસાન પહોંચે છે. એ તો જેમને તે બાતનોનો ... ઉદ્ધારવો પડતો હશે તે ... જાણી શકે. બસો સરકારને મોટી આગાહાનીનું સાધન છે અને ટ્રામવે બાલાને થતી બુજ નુકસાનીનું રહસ્ય "બાબી કુવા દેવા અને ઘરવાળા બહાર બોલવા જેવું ... પરંતુ ભાઈ ... કયાં થાય છે? ટ્રામવેને નુકસાની થાય ... એ મોટી મિસાલને, પ્રિય કપ પડેલા છે કે પછી ઘરવાર દોડીયેલા મિલાની રાજી સ્વતંત્રપણે કરાવા રહો. મેં જોયું શકતું નથી! આમને તો ... બીજા ઘરવાળું ઉપર એમ ... છે

ખીજોની મેહનત ઘરવીરોને આગ બાદાર પડી ઉપદ્રવો કરવા બાલાશ કરવાનું કોમિલ પાડું છે જો કોઈ આમને ખિદ થાય ... ના અને પરિણામે બે બોરાડીના પ્રધાનમાં તો ... અને અહેનતના પાર પણ સ્વાભાવ પ્રયત્નને આવકારદાયક ગણવો જોઈએ કેમકે ... નાર બહારે બની રહ્યો ઘરવાના દેવ કેમ છે. આપ દોડી બસવાળાઓની ઉપર મુખ્યમંત્રણા પણ પ્રાતર્ધ્યા મુકવા કે અત્યંત ખરા ઘરવું ગણાશે અને એ પ્રબલ તેઓના મોરામાંથી કોળીયો ઝીનવી લેવા કરતાં ખરાબ ... ... લિ. ગણાય.

ઘરવું તો માત્ર બસવાળાઓના સાબોને ત્રિશે. પરંતુ એ સિવાય બીજા મોટા પ્રશ્ન ગરીબોના ... તેઓની આ બસવાળાઓ જરૂરીયાતોને પુરી પાડી રહ્યા છે. સ્ત્રીઓની ... ના કાઉન્સીલ એ વસ્તુ સાબ ભૂમી ગયેની જણાય છે કે તેનો ઠરાવ તો અગાલમાં મુકાય ... આ ગરીબ ... બસના ભાડા ... ટ્રામવે ભાડાં પણ આપવાં પડે ... ઘરવું ટ્રામવે બાલાને આગાહાની કરી આપવાનો ગરીબોનો ... ... ઘરવાનો ... ગણાય!

મહાસંદેશ

[આફ્રીકાનની યુનિયન ડિફેન્સ ફોર્સના વિદ્યાર્થીઓ ... ...]

મહાસંદેશ

આ ... વિદ્યાર્થીઓ અને અધ્યાપકો સાથે પરિચય ... કરતાં મને ... આનંદ ... છે. હું ... આવ્યો ને પછીને જે વિદ્યાર્થીઓ આ ... હતા તેમની સાથેની મુલાકાતનાં ... મધુર સ્મરણો મારી પાસે પડેલાં છે. હું અહીંથી ... હતો તે પછીને તમે મને સંભાળો એ અગત્યના ... નિશાની છે

મારો સંદેશો સાવ સીધો સાદો છે. સહુ ... આજે ... ... નથી. ... પચાસ વરસથી હું ... જીવનમાં ઉતારવાનો ... આવ્યો છું, અને મેં સત્ય જીવનમાં ઉતાર્યા ... મને જોઈતી ... સફળતા મળી છે. ... મારો આત્માનંદ ... છે. પણ આ સંદેશો હું ... ... નથી. પણ ... ... જે ... ...

થયા—ગુહ્ય થયાનાં જ—તો આપણે હીંદુસ્તાનમાં બેઠ બીજા પર વિશ્વાસ રાખનાર પ્રજા તરીકે પરસ્પર કરતા અવિશ્વાસને કે વહેમ વિના રહીએ. અનેક સ્થળે ફોટા પાડવાનું કરીને વ્યાપિ રહેલી અરસપરસતા આપણને એકબીજાથી અળગા રાખે .. અને જીવનને બાદ અને અસત્ય બનાવે છે

મિટલે હવે તમે સમજી શકશો કે હું તમામ ધર્મના હીંદીઓની મદદ આ કામમાં લેવા માગું છું. જો તો આપણે જગતની મદદ માગતા સંકોચ નથી કરતો. એમની પાસેથી કશાની ખેવી નથી જોવાની તેઓ આ દિલસોજી પ્રત્યે સમભાવ રાખે, એની દયા માટે પ્રાર્થના કરે. આમ આ પ્રસંગનો અનેક અંગોનો અભ્યાસ કરે, એ હું માગું છું. હું આ કામે માં એમની કાર્યદક્ષ સહાનુભૂતિ માગું છું. એની કિંમત કબજદાર કરતાં અનંતગણી વધારે છે. એમની આગળ હું ઘૂંસા માટે મારો હાથ લાંબો નથી કરતો. કેમકે તેમને માથે દરિદ્રનોનું બાળ નથી. એ ઋણ તો સાચા હીંદુઓએ ભરવાનું છે.

અંતમાં મિટલે કહ્યું કે પરમાત્મા પાસેથી હું જે પ્રાર્થનાની મદદ અને સહાનુભૂતિ માગું છું તે તેઓ તો જ આપી શકે જો તેમના મનમાં આ દિલસોજીને વિષે અવિશ્વાસ ન હોય. અને તેમની ખાતરી થાય કે આ કેવળ આંતરશુદ્ધિની અને અંતર ધાર્મિક દિલચાલ છે. માટ રાખીને કે આ જે લડતો માત્ર હડતાલ કિંવા ધમકીઓથી દબાવવા છે તે જો ફોગટ નવા આપશે. તમે રવેચ્છાએ જે ચીજ આપી તે મેં રાજી થઈને સ્વીકારી છે. પણ જો મેં આપણી વચ્ચેની પ્રેમમંત્રીના ચિન્હ તરીકે આ નજરાણું માગ્યું હોત તો તમારી મદદ આપવાના તમારા નિર્ધારની નિશાની તરીકે મેં સ્વીકારી છે. આજે હું તો સરસ દિલાસાજનક રહ્યો. મિટલે હું તમારી પાસેથી હિસાબ માગીશ, અને તમે આ કામમાં જોડાવા જણાવ્યું છે તે યથાતથ્યપાત જણાવવાની ઉતાવળ રાખીશ. "ફ્રી પ્રેસ ઓફ ઇન્ડિયા"

બિહાર સંકટ નિવારણ

આ. આ. નો ફાળો

રૂા. ૯૦. ૫૦. મકેતા તરફ તરફથી પા. ૧૦૦

રા બાબુ જગદીશ્વર પ્રાણજીવનદાસ મકેતા ટ્રસ્ટ ફન્ડ માંથી તેમના પુત્રો બાબુ શાંતિલાલ તથા બાબુ ચીમનલાલ મકેતાની કુમેલથી બિહાર સંકટ નિવારણ ફન્ડમાં પાઉંડ ૧૦૦ આપવામાં આવ્યા છે.

નાર્ધન ટ્રાંસવાલના વેપારીઓનો ફાળો

જોહનિયા ઉપર આવેલ પત્રો જણાવે છે કે જોહનિયાના મેસર્સ આમોદ ઉમર મુરગાબાલને લાંબી દાઢ પ્રેમાબાલ મદનજી દીનકર રાવજી તેમની કારમાં મા આઈ. ઇ. મુસ્લાબાબ ને ઉપર ઉ. પોતાને લક્ષ્મી પાસેના દાણીઓમાંથી તેમનાથી બનતી મિટલો રકમ બીજાર ધરનીકંપ ફાળા માટે ભેગી કરી છે અને હજુ ઉમેદ રાખે છે કે જોહનિયા રહી ગયેલા દાણીઓમાંથી મોટી બરબા રકમ ભેગી કરી જો સપણી રકમ સાબરી હીંદુસ્તાન ભાઈબાપાર મે કરવામાં આપશે. આજ . સુધી મા પા. ૧૫૫-૧૯-૬ ની રકમ થઈ છે જેનું લીસ્ટ અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે. હજુ બારેય અરજેસો, મીડલબર્ગ જોહનિસ્ટર, મફાકેકેરો અને આજુબાજુના ડીસ્ટ્રીક્ટો મા ફરવાનું બાકી છે. ઉપલી રકમ બે દિવસમાં થઈ છે.

કોળી હિતવર્ધક મંડળ

ફ્રાંસવાલ કોળી હિતવર્ધક મંડળ તરફથી પા. ૧૬૪-૧૦-૦ ની રકમ બિહાર સંકટ નિવારણ ફન્ડ પેટે થઈ છે હજુ ફાળો ચાલુ છે.

શ્રી કાઠીયાવાડી મુસ્લિમ મંડળ

જોહાનીસબર્ગથી શ્રી કાઠીયાવાડી મુસ્લિમ મંડળના પ્રમુખ શ્રી મોહમદાદા કદાનદાના પત્રમ જણાવે છે કે અમારાં મંડળ તરફથી બિહાર સંકટ નિવારણ ફન્ડ માટે પાઉંડ ૫૪-૧૩-૦ ની રકમનો ફ્રા. ઉપર નો ડ્રાફ્ટ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદપર મોકલવામાં આવ્યો છે. નામાવળી અન્ય સ્થળે છાપવામાં આવી છે.

મુલનબેગ હીંદુ મંડળ

મુલનબેગ હીંદુ મંડળના સેક્રેટરી રા. ઉમરીસદાર રતનજી બલસારા જણાવે છે કે અત્રેના હીંદુ મંડળની સભા તા. ૨૫ ફેબ્રુઆરીના દીન સહુમાઈ ગજરના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. પ્રસંગોપાત કામકાજ થયા બાદ બીજાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ માટે ફાળો કરવા અર્થે થતાં પાઉંડ ૩૦ ૦ ૦ ની રકમ થવા પામી . બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદપર પટના બેંક ડ્રાફ્ટથી મોકલી આપવામાં આવી છે

ફપાટસમેન અને ફપાટસમેન રપીરીટ

જોહાનીસબર્ગમાં "પ્રેસ-" ના સદીથી જોહાનીસબર્ગથી સમ ય

જોહાનીસબર્ગમાં એક હીંદુ ફીલ્ડ ક્લબ આજે ૧૯૨૨ થી ઘણી ધમધોકાર ચાલે છે જેના આશરે ચાલીસ મેમ્બરો છે. ક્લબ સારા પાયા પર ચાલે છે. ફ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજના તેણે પા. ૨૫૧-૦-૦ જેવા મોટી રકમ આપી માન મેળવ્યું છે. તેની તા. ૧૬-૨-૩૪ ના રોજ એક જાહેર સભા બાપુજીની (મ. ગાંધીજીની) બીજાર માટેની અપીલ પર વિચાર કરવા પાર્કીયાર હોલમાં મળી હતી જેમાં પ્રમુખે સભા બોલાવી મુકવા બાદ જણાવેલા વિષય પર વધારે ચર્ચા થઇ હતી. મેમ્બરોએ બતાવેલ રપોર્ટસમેન રપીરીટ બાસ ખાંસ ભાગ લેવો એવી હતી. અમુક મેમ્બરો તરફથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે પ્રસંગ તો આપણે આ સવાલ બાજુમાં લેવોજ નહિ . . . પરંતુ અપારમ્ભ વિરુદ્ધ છે. બીજું બોલ પણ મંડળો . . . ફાળો કરશે. આપણે શું કામ? બીજું આ સંગઠ્ઠન કામ આપણે શું કામ હાથ ધરવું જોઇએ વિગેરે દલીલોથી મોટા મોટા ભાષણો થયા હતાં. અને અંતમાં પૈસા આપણે બાદ મોકલી શકાશે એવો ઠરાવ બે વિરુદ્ધ બહુમતથી પાસ થયો હતો.

મારે કહેવું જોઇએ કે ક્લબ અને તેના મેમ્બરોએ લીધેલ આ વલણ રપોર્ટસમેનને શોભે એવી નથી. આ ક્લબના મેમ્બરો રપોર્ટસમેનનો ફાળો કરતા . . . . . જોઇએ કે . . . . . એમ એ સંભારપદ છે.

ઉપલી દલીલ કેટલે અંશે ઠરી શકે તો ક્લબ મારફતે થયેલા નીચેનાં કામો પરથી જણાશે.

પરંતુ તો કચ્છવાડ હાલ સેવા સમાજને કચ્છમાં મોટી રકમ ફાળામાં માંડી આપેલી ફેગાથી અરધી રકમ અપાય એમ છે.

બીજું મને ખબર છે ત્યાં સુધી ગાંધી પેરાલ ફંડ માટે એક આગેવાનમાં વધ્યા બતાવેલ.

આ કામ મારા નમ્ર મત પ્રમાણે સામાજીકમાં કહેવાય.

બીજું "આપણું શું જાય" તો હું પૂછીશ કે તેનું જાય?

આપણે તો ગળા મારીએ છીએ અને રવીવારે કીકેટ રમીએ છીએ. જેને એજ સાથી કલબ બાંધે અને મનુષ્ય ધર્મ જે છે તેનું ધ્યાન ન રહે તો હું જરૂર કહીશ કે એવા કલબો હોદ્દીઓ માટે ધધીજ નાલાયકી ગણેલી કહેવાય.

આજે આ આફ્રિકા જેવા વર્ણદ્વેષને માનનાર દેશમાં પણ રેડ ક્રોસ સોસાયટી મારફતે પરસ્પરીય ફંડ માટે અપીલ બહાર પડી છે ત્યારે એ કામ એક હીંદી કલબના બોકારાબુની વિરુદ્ધ ગયાનું એ વિચિત્ર છે.

અંતમાં એટલુંજ કહીશ કે કલબના જેન્ટલમેનને પ્રભુ સારી બુદ્ધી આપે જેથી કોઈપણ પ્રમાણે "ભાગ્યા તાંથી સવાર" ગણી સ્પોર્ટસમેનનો સાચો અને શુદ્ધ અર્થ કરી આપણી બહાર પડેલી કહેતી અપીલને માન આપે

સ્ટેંડરટનમાં યુવરાજ જ્યોર્જ

(અમારા ખબરપાત્રી તરફથી)

યુવરાજ જ્યારે તા. ૬ ના દિને સ્ટેંડરટનમાં પધારતાં તેમનો સત્કાર કરવા શહેરના રહીશો, વેપારીઓએ ઉકળતા. પગે વાવટાઓથી અને દીવાલોને બાસ્કેટોથી સુશોભિત કર્યો હતો "વેલકમ ઓફ પ્રીન્સ" એવા શબ્દોથી સ્ટેંડરટન રેલવે સ્ટેશન હાઉનહોલ, અને ટાઉનગર્લ્સ રંગીન બનીએથી ગાજતાં હતા.

હીંદી કોમ તરફથી મોટર પાર્ટની જગ્યામાં ખાસ નામદાર યુવરાજના સ્વાગતદ્વાર માટે આવકારના રંગીન શબ્દો વડે મનોહર આર્ચ બનાવી આવ્યું બાજુ રંગીન રબ્બા નાંખીને પચાસ માઈ ઉંટડો સાથે રહેતો. રબ્બી ગાલીચા વાળુ પ્લેટફોર્મ ઝાડ. પાન. ફુલ, વાવટા તોરણોથી ગોકારદાર બનાવવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૬ માર્ચના સવા પાંચ વાગે સાંજે નામદાર યુવરાજની પધરામણી થતાં સ્વાગત કરવા ટાઉનપ્લાન કમીટીના ચેરમેન મી. આઇ. ઓ. મુલ્લા, મેસર્સ ઓમ ચોગસ (મંડી) બાબુ રઘુનાથ સિંહ, યુવરાજને સામા ગયા હતા.

યુવરાજની સાથે મેયર મી. ઓ. બી સ્ટેન્સ, આઇ ગેસ્ટસ્ટ્રેટ મેજર સી ગેલ. ડોરીસ અને યુવરાજના અંગરક્ષક, અને હાજી મહમદ મુલ્લા (નાના બાજી), એચ કાલીજરબ્બુ, બાદમદ ઈ. મુલ્લા, આઈ. એ. ખારવા, ઈ. એસ. અકબાલ, વિકુલ ઓલ. ડોદાવાળા. મહમદ એ મુલ્લા, ઇબ્રાહીમ મુલ્લા, કાદરખાન જરૂખાન વિગેરે પ્લેટફોર્મ પર બિરાજમાં હતા. તા. યુવરાજને જોવા એક બાજુ સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓ અને બીજી બાજુ હીંદી બ્રી પ્રજાની ઠઠ જામી હતી.

તા યુવરાજ જ્યોર્જને આવકાર આપવા બાદમાં મી. થોમસે કર્યા બાદ મેયરને સુંદર કુલનો હાર યુવરાજને પહેરાવ્યો હતો.

તા. યુવરાજે લાગણીભરેલું માન આપવા બદલ આભાર માન્યો હતો અને સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓને સોમવારનો વધુ દિવસ છુટી અપાવ્યાથી ઉંચકારોમાં ખુશી થયા હતા. બાદ ફોટો લેવાયા પછી પ્લેટફોર્મ પર એક પછી એક આગેવાનો સાથે હાથ મીલાવ્યા હતા. બાદ પ્રમુખે આ જગ્યાને સુશોભિત કરવા બદલ મી. ત્રીકમદાસને અને રામસુમેરને ધન્યવાદ આપ્યા સૌ પધારેલા મહેમાનોનો આભાર માની યુવરાજને વિદાય કર્યા હતા.

વિવિધ વિશ્વ

યુવરાજના સત્કારનો ખર્ચ—યુવરાજ જ્યોર્જનો ત્રણ દિવસનો સત્કાર કરવામાં ડરબનને પા. ૬૦૦૦ નો એટલે દિવસના પા. ૨૦૦૦ નો ખર્ચ થયો છે.

ફરદુ અને યુરોપની વિદાય—પ્રગરોડોપના ભાજપતા વેપારી મી ફાદુના પુત્ર મી. સુલેમાન ફદુ સ્વદેશ અને યુરોપ સિધાવતા ટાર્ફ તેમને વિદાયગીરીનું માન અપવા તા. ૨૩-૩-૩૪ ના ગેસ હોલમાં પ્રગરોડોપે એટાગન કલબ તરફથી મી. એ. એલ ખાલીગોરવાના પ્રમુખપદે ટી પાર્ટીનો જલ્સો જલસો, કરવામાં આવ્યો હતો. જે પ્રસંગે મી. ઈસ્માઇલ ગાલુજી, મી. ઇબ્રાહીમ કીનદાર, મી પુસુફ પટેલ, મી. જીવણ પચર્સ, મી પુસુફ સાલુજી તથા એટાગન કલબના સેક્રેટરી મી એ વાડી વગેરેએ પ્રસંગોચાત વિવેચનો કર્યા હતા. ત્યાર બાદ મી સુલેમાન ફાદુએ એટાગન કલબનો પ ગીની બેટ આપી હતી.

ગ્રાઉટવેન્સબર્ગની મન્ડિઅન કોંગ્રેસ ગ્રાઉટવેન્સબર્ગ મન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી વજીર પટેલ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમની યુસાદગી સદ્ગ મન્ડિઅન માટે અગેની કોંગ્રેસની એક મીટીંગ તા. ૮ ના રોજ ઓલાવવામાં આવી હતી. પ્રમુખ તરીકે મી. મોહનલાલ ખંદરીયાને ચુંટવામાં આવ્યા હતા. સભામાં ગેરહાજરોની સંખ્યા સારી હતી. પ્રમુખે સભાનું કારભાર સંભાળીને મી વજીર પટેલે કોંગ્રેસના પ્રમુખ તરીકે સાર વર્ષમાં જે સુદર કામ કર્યું હતું તેનું વર્ણન કરી તેમની મીરજ ને શાંતિની તારીફ કરી હતી. તેઓ વહેલા સ્વદેશ તરફ રવાના થાય તેવી પરમકૃપાળુ પરમેશ્વર તેમની સ્વદેશ માં દરેક મુરાદ બર લાવે ને સુખેથી દેશમાં પહોંચ્યા બાદ ગોવા બાલી દુવાઓ મોકલી હતી. મી વિઠલદાસ ઘેલાણી તથા મી મકનજી ભાણા તથા મી ચુનીલાલ મારફતે પણ સમયોચીત ઉદ્ગારો બોલ્યા હતા. જવાબમાં મી વજીર પટેલે સભાનો ઉપકાર માનતાં જણાવ્યું હતું કે પોતે પોતાની ફરજ ઉપરાંત કંઈ પણ નથી.

એમ. પી. નું અવસાન—બ્રીટીશ કોલંબીયાના પાર્લામેન્ટના મેમ્બર મી. એમ. પી. વુડવર્થ ગયા શનીવારે ન્યુયોર્કે ૬૫ વર્ષની વયમાં ટુંકી બીમારી બાદ અવસાન પામ્યા છે. મી. વુડ્સ મુળ બ્રીટીશ કોલંબીયાના વતની હતા. ગયા મેમાં જનરલ ઇલેકશન થયું તે વખતે સા. આ. પાર્ટીના સભ્યપદે ઉમેદવાર મી. એલ. ડી. ગીલસનની સામે તે ફેડરેશન સા. આ. પાર્ટીના ઉમેદવાર તરીકે ઉભા રહ્યા હતા

...ઓ ૪૦૦ પાઉ ગોળ ખૂટાડ્યા ...

કોંગ્રેસના નામથી નાણું— ... પ્રજાજનો કોંગ્રેસના નામથી ... ઉઘરાવે છે કે જેમણે ... ... ની મુલાકાત લીધી હતી અને કામમાં પોતાની પુત્રીને નોકરી આપવા અરજી કરી હતી. તેના જવાબ ઉપર આવ્યો હતો ... પ્રોફેસર પાસપર જેમની ભલામણ છે અને કોણમાં ૧૮ વર્ષે રજૂ કરવાનું ...

લાયબ્રેનવરજીના ઓફ. પી. ને ક્રીમીનોએ ખુબ્યા— ગા. મોલીની બકારી નિયારબાદ માટે પગલાં ફેલાની ... પર મુનીપલ પાર્લામેન્ટમાં મત્રી પ્રધાને લાયબ્રેનવરજીના નેતા લીન્ડ મેમ્બર ગા. ... ક્રીમીનાલ્સ ... ગામ ક્રીમીનલ્સ માં મોટા ભાગનો દુનિયા ઓદ્યોગિકાલાર ... અને કરેલ વ્યવસાય ચેપારે પદ્ધતિનાના ... પરિણામે પ્રજા ... ગરીબ ઓરાલ્સ ની થતી ... સરકારની ફરજ છે કે તેણે આ ... પરદેશ ... લેવા લોકશે.

મ્યુનીપલ સરકારનું આશાજનક અંદાજ ૧૯૩૩-૧૯૩૪ ના અગીયાર માસમા આંકડા પરના મ્યુનીપલ ... ઘા. ૧,૨૦,૨૬,૨૫૮ ની ચોપડે આવક થઇ છે ૧૯૩૨-૩૩ ના અગીયાર માસમા ઘા. ૧૪૮,૧૮,૮૮૨ ની આવક થઈ હતી. ૧૯૩૩-૩૪ ના અગીયાર માસમાં ઘા. ૩,૬૯,૧૪,૧૪૦ ની રકમ છે ... ઓદ્યોગિક મુકત ફાયનાન્સ ... ઘા. ૩,૭૩,૧૨,૧૬૩ ... ધારે ... ... ઘા. ૧૫,૦૦,૦૦૦ ઓછો ... ... સરકારનું અંદાજ પાછું ... ...

શ્રીકાર પ્રસ્તીકર્ય સંકટ નિવારણ ફંડ

આગળનો આંકડો પા. ૬૫૫૩-૭ ૦

ટ્રાંસવાલ સ્ટેટીઅન કોંગ્રેસનો ફાળો

(અનામતનો આંકડો)

આગળનો સરવાળો	પા	૬૬-૧૧-૩
કનકાભાઈ કુવરજી હરીદાસ	૧	૧ ૦
રણછોડભાઈ કાળા		૧૦ ૬
લાલજીભાઈ મકન		૧૩ ૬
ભોગીલાલ ભવાન		૧૦ ૬
નાગરભાઈ હરી	૧	૧ ૩
ઈશ્વરભાઈ નાથા		૫ ૩
પુરુષોત્તમ કપાસ		૧૦ ૬
ઘનશ્યામ જી ભગવત		૫ ૩
ઠાકરભાઈ કુવરજી		૫ ૩
પ્રભાશંકર ધારશી		૧૦ ૬
રમણભાઈ પ્રેમજી		૧૦ ૬
કુવરજીભાઈ કાળા		૫ ૩
કુશળચંદ જી ભવજી		૧૦ ૬
ગોપાળભાઈ કુશળ		૧ ૬
મણિ ભાઈ કુશળ		૧૦ ૬
જીવરાજભાઈ ખીમા		૧૦ ૬
જીવરાજ જી નાકર સાલેમ	૧	૧ ૦
કેશવજી જી ખીમા	૧	૧ ૬
ભગવાનજી પુરુષોત્તમ	૧	૧ ૦
ગોવિંદભાઈ ખીમા	૧	૧ ૦
મોનજીભાઈ કાળા		૫ ૩
મંગળજીભાઈ ઓધવ		૫ ૩
અબ્દુલભાઈ કરીમ		૫ ૩
વલ્લભભાઈ લીલા પરમાર	૧	૧ ૬
મોનજીભાઈ ડોસા	૨	૨ ૬
ગોવિંદજીભાઈ કરસન	૧	૧ ૦
[illegible]		૧ ૬
જમનાદાસ ગોકળદાસ	૧	૧ ૬
[illegible]		૧૦ ૬
[illegible]		૧૦ ૬
[illegible]		૧૦ ૬
[illegible]		૧ ૩
[illegible]	૧	૧ ૬
[illegible]		૫ ૩
[illegible]		૫ ૩
[illegible]		૫ ૩
[illegible]		૫ ૩
[illegible]		૫ ૩
[illegible]		૧૩ ૦
[illegible]	૧	૧ ૦
[illegible]	૧	૦ ૬

(તમામ પા. ૧ ના ૧૩-૪-૦ બાદ સરવાળો ૬૬૮૮
પ્રસાદભાઈ અલ્લજ મોકલી આપેલા છે)

શ્રી ટ્રાંસવાલ કોળી હિતવર્ધક મંડળનો ફાળો

આગળ ઉપરનો સરવાળો	પા.	૬૫	૨	૯
ગોવિંદભાઈ મકનજી		૧	૧	૬
નગીનભાઈ ખીમા એ. હરી		૧	૧	૬
મણીભાઈ ખીમા નારણ		૧	૧	
પરબુભાઈ મકન પટેલ			૧	
બીકનભાઈ કાનજી રેવાભાઈ		૧	૧	
રામજીભાઈ ખીમા ભોજાણી			૫	
કમનભાઈ કુંવર "			૫	
દયાળભાઈ જે. સરજી વિરાણી				
ગોકળદાસ પુરુષોત્તમ નાકરાણી			૧	
નાથાભાઈ ખીમજી ભોંડાણી			૧	
[illegible]				
[illegible]				
ખોડીદાસ કુંવર ભોજાણી				
વલ્લભભાઈ જેમલ ભટ્ટસાર		૧	૧	
ઠક્કર જી ગોકળ "		૧	૧	
મોનજી પરમેશ્વર વલ્લભજીપોર				
રવજીભાઈ કાળા રણમલભાઈ				
ઠક્કર ભાઈ નાથા લખમી			૫	
ગોવિંદભાઈ ખેતાણ વિરમગી			૧	
વલ્લભભાઈ ભાણજી વલ્લભજીપોર			૧૦	
ખીમજીભાઈ ખેતાણ			૧	
ગોપીબાઈ કાનજી હરીદાસ			૫	
રવજીભાઈ ખીમા કેશવાણી			૫	
મણિભાઈ ખોડીદાસ ભગવાન			૧૦	
નારણજી "કુંવર કરસીમ			૧૦	
ગાંધી ખેતાણ કુંવર			૫	
રવજીભાઈ જી ગુલાબ વલ્લભજીપોર			૨	
ખેતાણભાઈ કાનજી કેશવાણી			૧૦	
નરસીભાઈભાઈ જીવા ખોડીબાર			૧૬	
રામજીભાઈ ખોજાણી લખમી			૧૦	
ખોજાણી જ ભગવા દાસ			૧૦	
ખી. ખુશાલભાઈની			૧૦	
કે કાણજી ભાણ મટપર			૧૬	
ખીમજીભાઈ ભાણજી ખોજાણી			૧૬	
કાનજીભાઈ કલ્યાણ કેશવાણી			૧૦	
પરબુભાઈ ખોજાણી			૧૬	
પરબુભાઈ ખેતાણ મટપર			૧૬	
કુશળભાઈ નાથા મટપરપોર			૧૬	
ભગવાનભાઈ નાથા મટપર			૧૬	
દયાળભાઈ મકન			૧૬	
ખોજાણીભાઈ ભાણા			૧૬	
ખોજાણીભાઈ રણછોડ			૫	
ખેતા નાથાભાઈ રામજી વિરાણી			૧	
ખોજાણીભાઈ કુંવર ભટ્ટસાર			૨	
કેશવજીભાઈ કુવરજી ઠાકરીપોર			૨	
ખેમજીભાઈ હરજી ખોજાણી		૧	૧	
કુવરજી ખેતાણ ઉંટારણ			૫	

સાઉથ-આફ્રિકન ફંડમાટે

આગલો સેરવાળો		આ. ૨૧૨	૫ ૦
સુમારામ હરિભાઇ		૧	૧ ૦
કુબેર નારણ		૧	૧ ૦
બી. કે. પટેલ		૨	૨ ૦
શ્રી જોષ ખોડા		૨	૬ ૦
કેશવ બાબુજી		૩	૩ ૦
નારણ કરસન		૨	૨ ૦
અનુપ ભાભા કુ.		૩	૩ ૦
	કુલ	પા. ૧૩૧	૧૦ ૦

ટ્રેન્સવાલ ન્યાયાલય ઉપર ભાઈચારાભાઈ આંદોલન

શ્રી જોહાનીસબર્ગ કાળીયાવાડી ફુરક

નાગરદાસભાઈ પરમાર	૧૦	૧૦ ૦
કાનજીભાઈ ભાણજીભાઈ	૫	૫ ૦
પ્રેમાભાઈ પરશુ	૪	૪ ૦
પ્રેમજીદાસ ખુશાલદાસ	૪	૦ ૦
નારણભાઈ મકનજી	૩	૩ ૦
મગનભાઈ પરશુ	૩	૩ ૦
મણીલાલ કહાનજી	૩	૩ ૦
હીરાલાલ ભવાનજી	૨	૨ ૦
દુલ્લભભાઇ ગોવીંદજી	૨	૨ ૦
મકનભાઈ મગનજી	૧	૧ ૦
નાથુભાઇ વકાભાઈ	૧	૧ ૦
છગનભાઈ ભીખાભાઈ	૧	૧ ૦
મોહનભાઈ હીરાભાઈ	૧	૧ ૦
ભીખાભાઈ બાવાભાઈ	૧	૧ ૦
મોહનભાઈ દામજી	૧	૧ ૦
કેશાભાઇ છગનજી	૧	૧ ૦
દયાળભાઇ દાદા	૧	૧ ૦
ભીખાભાઈ છગનજી	૧	૧ ૦
નાથાભાઈ મકનભાઈ	૧	૧ ૦
લાલજીભાઇ ગોવીંદજી	૧	૧ ૦
કાળાભાઈ પરશુભાઈ	૧	૧ ૦
કાળાભાઈ કાનજી	૧	૧ ૦
પરશુભાઈ મકનજી		૧૦ ૬
પરશુભાઈ કીકાભાઈ		૧૦ ૬
છગનભાઈ ભાણજીભાઈ		૧૦ ૬
ગોવનજીભાઇ રામા પારેરા		૧૦ ૬
દુલ્લભભાઈ દયાળજી		૧૦ ૬
કાકાભાઈ ભીખાભાઈ પારેરા		૧૦ ૬
દુલ્લભભાઈ ગોકળ		૧૦ ૬
લાલજીભાઈ રામજી		૫ ૦
	પા.	૫૮ ૧૩ ૦

નોર્થન ટ્રાંસવાલના વેપારીઓનો ફાળો

ફરેટન	મે આમદ એન્ડ બ્રધરહૂડ	૧૫	૧૫ ૦
,,	આ એસ એ પોમી	૪	૪ ૦
,,	,, એસ એન્ડ એચ મીઠા	૪	૪ ૦
,,	મીસીસ આઈ હુ પટેલ	૫	૫ -
,,	શ્રી એમ ઈ ગાનજીયા	૧	૧ ૦
,,	મીસીસ એમ. ઈ ગાનજીયા	૧	૧ ૦
,,	મી. એસ. ઈ સરંગ	૨	૨ ૦
,,	મીસીસ એસ. ઈ સરંગ	૧	૧ ૦
,,	મી મુલાન કુરેશ સાહેબ	૩	૩ ૦
,,	,, એ વાઢ	૧	૧ ૦
,,	,, ઈ એમ. આઇ. જીનદાર	૧	૧ ૦
,,	,, ગોપાલ અનુપ	૧	૧ ૦
,,	,, એમ. એમ હાજી	૧	૧ ૦
,,	,, એસ ઈ સરંગ	૧	૧ ૦
,,	મીસીસ એસ ઈ સરંગ		૧૦ ૬
,,	મી ઇબ્રાહીમ મહમદ		૧૦ ૬
,,	. સ્ટેનર (એગા ખ્રીક એન્ડ કુ.ના પ્રતિનિધિ)	૧	૧ ૦
,,	,, ટી આઈ (રોબ ના રેલવેના ઓફિસમેકર)	૧	૧ ૦
અરમેલો	,, એમ એ દિનકાર	૨૧	૫ ૦
,,	. મહમદ રસુલ	૧	૧ ૦
,,	,, મુસા આદમ ઓપરી	૧	૧ ૦
,,	,, સઈદ મહમદ	૧	૧ ૦
,,	,, એ. કરીમ રસુલ	૧	૧ ૦
,,	,, ઈસપ દાઉદ મુલ્લા		૧૦ ૬
ક્રુગરસ્ડોર્પ (ટ્રાન્સવાલ)	,, આદમ મહમદ	૧	૫ ૦
,,	,, આદે. એન બાગા	૧	૧૦ ૦
,,	,, એમ સી બ્રાઝા અને બાબા ફેક્ટરો. અરમેલો	૧૭	૧૭ ૦
,,	મીસીસ એમ સી બાબા	૩	૩ ૦
,,	મી. એ એ દિનાથ		૧૦ ૬
,,	,, ઈ એમ. એમ સાહેબાણ		૧૨ ૬
,,	. સુલેમાન કુરેશ મનસુર		૧૨ ૬
,,	,, એમ એ બાદશાહ		૫ ૦
લેંગર્સ	,, એમ એમ પટેલ	૧	૧ ૦
કરેલીના	,, એમ આઈ દાદા બાઈ	૧૫	૧૫ ૦
,,	મીસીસ એમ આઇ. દાદાભાઇ	૭	૭ ૦
,,	,, આઈ એમ. દાદાભાઈ	૧	૧ ૦
,,	મી. રોમાભાઇ પટેલ	૨	૨ ૦
,,	,, ગોરધન અનુપ	૧	૧ ૦
,,	,, સુલેમાન નગદી		૫ ૦
,,	,, મહમદ ગોગીન		૫ ૦
,,	,, ઈ એમ એમ ઈમોલ		૫ ૦
,,	,, પરશોતમ રતન		૫ ૦
,,	,, અબદુલ રસુલ		૫ ૦
,,	,, એ એમ હાજી		૫ ૦
,,	,, નાકમજી દસનજી	૧	૧ ૦
,,	,, ઈ.ટાઈલ મીયા		૫ ૦
,,	,, તારમહમદ અલી	૭	૭ ૦
,,	મીસીસ તારમહમદ અલી	૧	૧ ૦
,,	મી. ચમામહમદ નુરમહમદ	૧	૫ ૦
,,	,, ગુલામ નુરમહમદ	૧	૫ ૦
,,	,, અલી નુરમહમદ	૧	૧ ૦
,,	,, એન એ કાગેર		૧૦ ૬
જહાનેસબર્ગ-ફીલ્ડ	,, એમ. એ ફીમેટ	૧	૧ ૦
,,	,, એમ એ કાજી	૧	૧ ૦
,,	,, આઈ એમ. બાર્ટલાત	૧	૧ ૦
	કુલ	પા. ૧૫૫	૧૫ ૦

સંક્ષિપ્ત સમાચાર સંગ્રહ

—ડરબનની કોર્ટમાં એક દોડી પોલીસને ધુડાવવાને માટે ગુનેગાર ઠરાવતાં મેજીસ્ટ્રેટ મી. ફનીને ટીકા કરી હતી કે સત્તને વિશે બેપરવાઈ હમણાં વધતી જતી જોવામાં આવી છે અને એ બહોળા ગંભીર ગુનેા છે. આરોપીને પા. પ નો દંડ અગર એક માસની કેદની સજા ફરમાવતાં મેજીસ્ટ્રેટે આરોપીને કહ્યું કે કોર્ટમાં આવેા ત્યારે તમારે યાદ રાખવું જોઇએ કે આવું ગુહ સત્તાજ બોલવું જોઇએ."

—ડરબનમાં પોઈંટ રેાડપર આવેલ એક હોટેલના માલીક મી. સ્પીરેા યાન્નોપોલેા છે કે જે પપ વર્ષની વયના છે અને ગ્રીક, ઇટાલીઅન, પોરચ્યુગીઝ, સ્પેનીશ, જરમન, પરેશીઅન, ઈજીપ્શીઅન, ફ્રેન્ચ, સ્લેવેાનીક, જેન્ડીલેરેા વગેરેમાં બેાલી શકે છે અને હવે જાપાનીઝ ભાષા શીખવાનેા પ્રારંભ કર્યો છે

—ડરબનના સ્વર્ગસ્થ જ્યેાર્જ શીપરર આર્મસ્ટ્રોંગ પાછળ ૧,૦૪,૨૯૫ ની ઈસ્ટેટ મુકી ગયા છે.

—સ્વર્ગસ્થ લીઓન રેનોડ પા. ૬૯ પાઉંડ ની ઇસ્ટેટ મુકી ગયા છે. તેઓ ડરબનમાં એક વખત ફ્રાન્સની નરીક સારી નામના મેળવી હતી તેઓ ટાઉન કાઉન્સીલના અને મ્યુનીસીપલ બોર્ડના મેમ્બર હતા.

—કુંવર સર મહારાજ સિંઘ ડરબનમાં સખત પ્રવૃત્તિમય અઠવાડીયાં બાદ તા. ૮ માર્ચના આરમડેલ કેસલમાં કુંવરાણીને મળવા કપટાઉન જવા ઉપડી ગયા છે. તેઓ એકાદ બે માસમાં ડરબન પાછા વળશે.

—કાયદાની કોમેત મેળવનારા સાઉથ આફ્રિકાના પ્રથમ ગ્રાજ્યુએટ દુખમ્યા વિલામલમાં પુરા થયેલા બદનદિનના ફેરની સર પેટ્રીક હેસ્ટીંગ્સે પોતે નોંધાવાની પા. ૫૦૦ અને રેાજની "૫ા પાઉંડ" થી ૨૦૦ પાઉંડ સીંચેલી બનડી પોતાનેા ફાંસેા માંડી વળાશે.

—ડીપાર્ટમેન્ટલ ઇન્ડિઅન કેદેાનાબંધારણ કમીશનનેા રિપેાર્ટ મુલ્કી પ્રધાન મી. જ. એસ. હેાફમેયરને મળી ગયેા છે પણ તેને હજુ તે ધ્યાનપુર્વક વાંચવાને વખત મેળવી શકયા નથી.

—ન્યુકાસલ ખાતે નામદાર પ્રીન્સ જ્યેાર્જની પધરામણી પ્રસંગે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સ્થાનિક સેક્રેટરી મી. એ. ફીલ્ટોહર, નામદાર યુવરાજશ્રીને એક સુંદર કુલદાર ફ્રેમેરાવવા જતાંજ એ આવકારની મનાઈ થવાથી એ સન્માનનેા હાર પોતાના હાથમાંજ રહી ગયેા!

—એક ગેારી બાઈને "હલેા" કહેવા બોલાવવા માટે કપટાઉન માં એક નેટીવને ૬ અઠવાડીયાની જેલની સજા ફરમાવવા મા આવી છે.

—લીખટનસ્ટર્ન ક્રીકેટમાં ઇન્કલુએન્ઝા ફાટી નીકળેા હેાવાથી હાર્બરેરામા મિંના પેઠી છે.

—મી. આર. પી. ફ્રેમ્પ્ટેલ જે ગણ વર્ષ ડરબનની પાર્ટમાં મીઠ કલાર્ક હતા અને એક વર્ષ આસીસ્ટન્ટ મેજીસ્ટ્રેટ હતા તેનેા ફેમ્પરડાઉનના મેજીસ્ટ્રેટ તરીક નીમણુંક થયા છે.

—ટાંગાનીકામાં સરદ ડરબીયાના મેાટરકારમાંથી બનપરેાના ગેરકાયદેસર શિકાર કરવા માટે શહેનશાહ કુમારના એક સગા, પ્રીન્સ યુસફ કમાલના એકસેા પાઉંડ, અને બે ગ્રાન્ટીઅન યુવરાજોના અઢેકના પચ્ચાસ પાઉંડ દંડ થયા છે તેઓએ દલીલમાં કાયદાની અજાનતા બતાવી હતી.

—ડરબીટલરે એક મેાટરનું પ્રદાન ખુલ્લું મુકતા જણાવ્યું હતું કે બેકારોને કામ આપવાને માટે પ્રત્યેક જગ્યાએ એક મેાટર ખરીદવી જોઇએ. બીજા રેજીનાલ્ડ ડરબનમાંજ ૬૦ ગ્રામ્ય મેાટરેા તેાયાં હોવાં જોઇએ.

—ડીગીટ્રોહ, બ્લુગેરીઆના એક કમ્યુનીસ્ટ કે જેને જરમનીના રીશટેગ આગ કેસમાંથી છોડી મુકવામાં આવ્યા હતા તે મેસ્કેા યુનીવર્સીટીમાં સેાવિએટ કાયદાના પ્રેાફેસર નિમાયા છે.

—એક મહાન રશિઅન લેખક, મવેન ન્યુનીનને સાહિત્ય માટે ૭,૦૦૦,૧૦૦ ફ્રેન્કનું નેાબલ પ્રાઇઝ મળ્યું છે. તેમના પુસ્તકેાના લગભગ તમામ પુરેાપીયન ભાષાઓમાં અનુવાદ થયા છે. પેાતાની આમદાનીમાં આઠસેા પાંચસર રહેવાનેા વખારેા થયા છતા તેઓ પેાતાના જીવનની હબમાં કાંઈ ફેરફાર કરવા ઇચ્છતા નથી અને ફ્રાંસની રીવીરા ઉપર આવેલા આસે ચટેર મા પેાતાના નાના બંગલામાં રહેવાનું પસંદ રાખશે. નેાબલ ઇનામ મેળવનાર એ પહેલાજ રશિઅન છે.

—છેલ્લા આઠ વર્ષ દરમીયાન રસ્તા ઉપર થતા અકસ્માતના પરિણામે ગ્રેટ બ્રીટનમાં ૫૦,૦૦૦ મનુષ્ય નિષ્પ્રાણ કરેવાય છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટસની બી સ્કાન્ડા ફ્લ રેલવે જાહેર કરે છે કે ગામેની ૨૧ ના તે અક રેડીઓની મદદથી એક રેલગાડી ચલાવવા પ્રયત્ન કરશે.

—જનપાનીઝ ટોરપીડેા બેાટ ટબેાટસુર જે રાત્રીના બારે તેાફાન અને ધુમસથી ૨૧ મા ટોરપીડેા બેાટે ફ્લોટીલાના બનાવી યુગ ઉભી થઈ હતી તે ઉભી વળી ગઇ છે. ૮૦ બહાદુરાઓ તમ બનાં તે દુખતી જગ્યાની હતી.

લેખકોને જવાબ

'ભગ્યાનેા ભણી —નગરક લખાણ વાંચી શકાતું નથી તેથી છપાવું નથી.—અ. ઇ. એા.

સુધારેા

ટ્રાંસવાલ કેળવી હિતવર્ધક મંડળે બીજાર સંકટ નિવારણ ફુન્ડ માટે પેાતાના મેમ્બરેાને નાણા મેાકલવાની કરેલી વિનંતિમાં તેનેા પેાસ્ટ બેાક્સ નંબર ભુલથી ૪૫૬૮ છપાયેા હતેા. ખરૂં એડ્રેસ બેાક્સ ૪૪૬૮ જોહાનીસબર્ગ છે.

આફ્રિકા ખબર

ટ્રાંસવાલ પ્રજાપતિ એસેાસીએશન

ઉપલા મંડળનું ૬૯૬૪ નું વાર્ષિક સંમેલન, વિદ્વાન્ વિભુષિત ભાઈ શ્રી. ઇચ્છાભાઈ ઉકાભાઈ મીસ્ત્રી, બેરીકેટરના પ્રમુખપદે તા. ૨-૪-૩૪ ને રવિવારે બપોરે બાર વાગે નં. ૫૧ બ્રી સ્ટ્રીટ, ન્યુ ટાઉન, જોહાનીસબર્ગમાં ભાઇશ્રી એસ. બી.ગ્રીનના કોરખાનામાં મળશે.

વિષય વિચારણી સંબંધે તેજ દિવસે સવારે સાત વાગે નં. ૪૨ આલ્બર્ક સ્ટ્રીટપર મળશે. દરેક પ્રજાપતિ ભાઇબ્રેાએ વેળાસર પધારવા કૃપા કરવી.

કામકાજ:—(૧) મંત્રીનેા રીપેાર્ટ, (૨) કેળવણી ફન્ડ વ્યવસ્થા, (૩) વાર્ષિક ચુંટણી, (૪) પરચુરણ.

ઉ. માસ્તર
મંત્રી.

ગીતા મન્થન

(લેખક—કિશોરલાલ મનસુખભાઈ મશરૂવાળા).

અધ્યાય ૯ મો ચાલુ

(૨૪) શ્લોક ૨૮

અપુણ્યજનનું આ સર્વ નિરૂપણ સાંભળી અર્જુનના મનમાં એક શંકા ઉઠી. તેણે પૂછ્યું:

"ગોવિંદ! તમે કહ્યું કે જે જીવો જુદા જુદા દેવોને ભજે છે તેઓ પણ અજ્ઞાનથી પરમાત્માનજ ભજે છે, પણ પોતાના અજ્ઞાનપણાને લીધે પરમાત્માને પામતા નથી, પણ પોતાના પ્રાપ્યદેવોનેજ પામે છે; પણ જેઓ પરમાત્માને ઓળખીને તેનેજ ભજે છે, તેઓજ પરમ પદને પામે છે.

"વાસુદેવ! સર્વત્ર સમપણે રહેલા નિષ્પક્ષપાત બ્રહ્મમાં આવો ભેદભાવ કેમ ઘટે? માનવો મીઠું સમજીને કેમ માખણ સાકર આમ, કે સાકર સમજીને નાખ અનેને એ બંનેના સ્વરૂપોજ સ્વાહ આપે છે, તેમ પરમાત્મા પોતાના ભક્તની પ્રાપ્તિ જાણથી કે અજાણથી અર્પિત કરનારને સરખાજ કેમ ન આપે? કેમ પરમાત્માના સમત્વમાં આ ન્યૂનતા ન કહેવાય કે?"

અર્જુનની શંકા સાંભળી ભક્ત વાત્સલ્ય પ્રસન્ન વદને બોલ્યા:

"હે અર્જુન! અહો તેં ન કહ્યું કહેવાની. પરમાત્મા સર્વત્ર સમપણે રહેલો છે, અને તેને કોઈ વહાલુંયે નથી તમ અણગમાપણુંયે નથી. એ સાવ ન્યારો છે, પુણ્યશાળીને પાપીને, આસુરી સ્વભાવવાળાને-દંભી સ્વભાવવાળાને. જુદાને—પોતાનને સર્વને એ પોતાને વિષે સમપણે ધારીને રહ્યા છે એને બાજનારાથીયે એ દૂર નથી, ન ભજનારાથીયે એ અદ્ધ જેટલા દૂર નથી. દેવોને ભજનારાઓની કામનાઓને જોર પૂરી પાડે છે, કાને પૂરણપૂરને કરનારાઓ નિષ્કામ કર્મી ભક્તોની કામના ઓનો ભૂંસ ભૂક્યાના કામનાઓને જોર તો કરે છે એમાં કશું જુદાપણું કરવાપણું નથી.

"પણ, ક્ષમાદાનાદિ દૈવભક્તોને જે કારણથી પુરુષપદની પ્રાપ્તિ નથી તેનો ખ્યાલ મળી શકતો નથી. પહેલું કારણ એ કે તમની બુદ્ધિ હજી બોજોના જેટલી સૂક્ષ્મ છે કે પરમપદનો તેમને ખ્યાલજ નથી. તેમને દોષ તે આપવા જોગ, તોયે તેને તેઓ ના ગુમાવે. અજ્ઞાનપણે જે માણસ પાણી માગે તેને દૂધ આપવાથી ક્ષુબ્ધ નથી થતું: મીઠું ગામનારને સાકર આપવા અનુમોદન નથી લાગતું: કાકાના બ્યસનીને સુધારસ પીરાડ્યા તો તે કૃતકૃત્ય નથી ઠરાવતો. પ્રેમમ દોષ છે અપ્રેમમ દોષ. પ્રાપ્યોઓ પોતાની કામનાનીજ તૃપ્તિને ઇચ્છે છે, એમનું ચૂકવી ધ્યેયવૃત્તા. આથી, કર્મપ્રાપ્યોના પુરસ્કર્તાઓ તેમની તે તે કામનાઓ પૂરી પાડી તેમને તરોતાજા રાખે છે.

"વળી, મનુષ્યો! સકામ ભક્તો પરમપદમાં નથી પહોંચી શકતા એનું બીજું કારણ સાંભળો:

"પરંતપ! જેમ વિશાલનગરથી રવમાં બેસી તું પુરંદરનગરમાં આવ્યો તેમ પરમપદને પહોંચવા માટે કોઈ સ્થાનાંતર કરવું પડતું નથી પરમપદમાં માણ નથી? જે કોઈ છે તે સર્વ તેને વિશેજ રહેલું છે. ક્યાંય જવાનું નથી, આવવાનું નથી. કે ક્યાંય મેળવવાનું યે નથી. દરેકનો પોતાનો ખંડયોગ યે વધારે નજીક માં. મન કરતા યે વધારે નિકટપણે. એ પરમાત્મા રહેલો છે પણ, અજ્ઞાનથી જેમ પોતાનો પરમાં પણ દૂરેલું જ, એમ જ્ઞાનનો નથી, તે તેનો ઉપયોગ કે આનંદ મેળવી શકતો નથી. તેમજ જે કૃપણ એનું આરાધન કરે છે તે પણ અનિચ્છાને પ્રારબ્ધે તેનો ઉપયોગ કે આનંદ મેળવી શકતો નથી. તેમ પરમાત્માને તે ઓળખાવનાર તેમ જ ન પ્રસન્નતાએ તેની પ્રાપ્તિ અને શાંતિ ન મેળવે તેમાં શું આશ્ચર્ય!

"આમ જે પરમાત્માનેજ ભોક્તાપુરુષ ન ગણે તે તેનેજ કેમ ભજે?"

(૨૫) શ્લોક ૨૯ થી ૩૪

શ્રીકૃષ્ણના આ ખુલાસાથી અર્જુનને સંતોષ થયો. આમ તેથી કેમ રહ્યાનના ઉમેરાવાર પણ રહેલો પુરાણપ્રકાર જોવાને તે ઉત્સુક થયો. કહે બોલ્યો:

"હૃષીકેશ! તમે કહ્યું એ બધાય મનમાં ઉતાર્યું. પણ હજી આવી પરમ પદની આકાંક્ષા કોને રાખે? બાપ રાખે! પકડવી પ્રાપ્તિ પહેલાં પૂર્વ તૈયારી રૂપે એણે ઘણા દેવોનું અભ્યર્થનપૂજન કર્યું હોય એમણે કે? એના પૂર્વ સંસ્કારો કેવા હોવા જોઇએ? આ બધું મને ખુલાસાથી સમજાવો."

"બહુ સારું" કહી ભગવદ્ગીતાપુરુષ બોલ્યા:

"અર્જુન! પરમપદના ઉમેદવાર થવાને જોઇતા સંસ્કારની જરૂર છે; તે અત્યંત અભિમાનું હૃદય આ સિવાય બીજું કામ તમન નહિ જોઇએ, પૂર્વ તૈયારી ન જોઇએ, પ્રાયશ્ચિત્ત ન જોઇએ. જેમ કે આખુસ બજારમાં ગોલાનો સિક્કો લાવીને આપ, તો તને વટાવીને જુદાજુદા આવશ્યક પદાર્થો મેળવી લઈ શકે છે. કારણ કે તે ચલણી નાણાં બજારના દુકાનદારો ખુશીથી સ્વીકારે છે; તેમ અત્યન્ત-અભિમાનવાળા હૃદયનો બીજાં સર્વે સાધનો મેળવી દેવામાં અત્યંત આવતી નથી.

"આર્યો ધનંજય! મનુષ્યનું પૂર્ણ જ્ઞાન અજ્ઞાન દોષમય હોવું જોઇએ, જેને. જન્મ અધમ અને પાપીકુળમાં થયો હોય કોઈ, વૈશ્ય, કે શુદ્ર જેવી વૈદિક સંસ્કારોથી વંચિત રહેલી એ જાતિમાં હોય, તોયે જો એના હૃદયમાં પરમાત્મા પ્રત્યે અનન્ય મોકળ ઉપજે તો આવો એનું સમગ્ર સુધરીજ ગયું એમ સમજ પોતાના જ્ઞાન દોષો ટાળી પોતાની ભક્તિ બળે એ ઋષિદેવોના સંસ્કારો જાતે કરી શકે છે, અને દુરાચારોથી ધર્માત્મા બની જાય છે.

"આ રીતે જો બ્રહ્મક્ષત્રીય, વાણિજ્યીય, કૃષકીય, કોઈ નેમજ પુરુષ આ પદના અધિકારી બની રહે છે, તો જેમના સંસ્કાર સમય તથા આવશ્યકતા પ્રસંગ કરવા માટે ઋષિઓથી પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે એવા બ્રાહ્મણો અને રાજર્ષિઓ આ પદની આકાંક્ષા કરે તો તેમના અધિકાર વિષે તો કહેવું જ શું?"

"માટે, અર્જુન! આ અનિત્ય અને સુખદાન સંસારને પામીને પરમાત્માની ભક્તિ કરી લે. પરંતપ! એ પરમ કૈવલ્યનેજ શ્રેષ્ઠ સમજ; એમાં તારી બુદ્ધિ અને મન તથા તારો બાળ પ્રેમ જોડ; તેનેજ પૂજ. તેનેજ નમસ્કાર કર. આ રીતે તું એનેજ પામીશ. એ હું તને પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક કહું છું. પરમેશ્વરના વાક્યનો કદી અનાદાર જોજ નહિ." ૩૪—૩૪

અધ્યાય ૯ મો પૂરો

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

—હિંદુસ્તાનથી આવેલા એક પત્રમાં જણાવવામાં આવે છે કે જોહાનિસબર્ગ ખાતેના પ્રદર્શનમાં કાપડના ખાતામાં ઘણી જ ઓછી હાજરી થવા પામી છે. ઓદ્યોગિક હોલની હાજરી ઘણી જ સારી થવા પામી છે. પ્રદર્શનમાં ભાગ લેનારાઓ પોતાના માલની ખરીદી કરવા માટે ઘણા જ ઓછા આવ્યા છે. આ પ્રદર્શનમાં ભાગ લેનારાઓ પોતાના માલની ખરીદી કરવા માટે ઘણા જ ઓછા આવ્યા છે. આ પ્રદર્શનમાં ભાગ લેનારાઓ પોતાના માલની ખરીદી કરવા માટે ઘણા જ ઓછા આવ્યા છે.

—ગાંધીજીએ નાઝીમસ્તાં મદ્રાસમાં કરેલા ભાષણ ઉપરના મદ્રાસના પારસી બાંધવ એવા પત્રમાં પણ રોષ ઉપજાવ્યો છે. [illegible] ક્યારે પણ દરખાસ્તો આવી હોય તેમ જણાતું નથી. [illegible] ગયા અંતરાયો નાબૂદ કરવા માટે ગાંધીજીએ પોતાના પ્રાણ પણ પાથરી દીધા છે. [illegible] અમારા પ્રાણ પણ પાથરી દીધા છે.

—હિંદુસ્તાનમાં પરદેશીય રાજ્ય [illegible] લંડનના એજન્ટ દ્વારા આપવા [illegible] રૂ. ૮ [illegible] આપ્યા છે.

—હિંદુસ્તાનમાં પરદેશીય રાજ્ય [illegible] લંડનના એજન્ટ દ્વારા આપવા [illegible] રૂ. ૮ [illegible] આપ્યા છે.

—રાજકોટ—રાજકોટ [illegible] પ્રકરણ મંત્રી વીરાણાળા સાહેબને રૂા. ૬૦૦૦ અને રાજબાઈબા ઓફ્ફારી મી. મદારસિંહજીને રૂા. ૪૦૦૦ નું ઇનામ આપ્યું. દરબાર વીરાણાળાને આલીક રૂા. ૧૫૦ નો પગાર મળે છે, મોટર અને બંગલો આપવે છે. બીજાં [illegible] પણ [illegible] મળે [illegible] ઉપરાંત બધાને [illegible] મળે છે.

પોરબંદર—પોરબંદરના નામદાર દિવાન મી. અમૃતલાલ શેઠાણીએ અજાનાદ ભાષા દ્વારા થવું પડ્યું અને તેમનો ચાર્જ મી. મૂળજીભાઈ પુંજાભાઈ રખાયો. [illegible] નવા મકાના પાયા ખાતે ગોઠવ્યા [illegible]

જુનાગઢ—[illegible] સ્થાને કાલ સાહેબ નામના અંગ્રેજ આવી ગેલા છે. બાહોદીન કોલેજના [illegible] રૂા. ૪૦૦૦ ના પગારે [illegible] કામ કરવા વિદ્યાપ્રેમી નામદારના દિવાન સાહેબે નિમંત્રણ કર્યું છે.

અજોડ [illegible] કમનસીબી—[illegible] ચોરાસ્તાઓએ [illegible] ઉપરની ચમ્પા પછી ૧૬ વિદ્વ ૬૧ અને ૩૦ મીનલ્સ [illegible] વિજેન્દ્રસિંહ બીજા પ્રકારે [illegible] [illegible] ચમ્પા હોવાને સરકારના [illegible] મેળવ્યા છે.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

[illegible] ચોક્કસપણે પ્રગટ થાય છે. [illegible]

આજીવન ગ્રાહકો:

ગુજરાતીમાં (વાર્ષિક [illegible] પાઉન્ડ ૩-૦-૦
ઇંગ્લિશમાં [illegible] ૨-૦-૦

કોઈ પણ સાલની લવાજમથી શરૂઆત થઈ શકાય છે.

[illegible] સરનામું બદલાવવા [illegible]

ગ્રાહકોની સમસ્યાઓ

કાયદા વિરુદ્ધ અને ઉપરોક્ત જેમ ગ્રાહક ક્યાં સુધી [illegible] અંગે ક્યાં સુધી તેમોની સામે નિશ્ચય આવી લઈ તેમોને જોઈએ કાયદા વિરુદ્ધ ચાલુ રાખવામાં છીએ

ગ્રાહકોના આ ગઢ પરત સુધી ચાલતા ન [illegible] પુરા થયે આપણા કોર્ટમેન્ટ અંગેનાં વકીલોએ નિયમિત ગ્રાહકોની ગ્રાહકોના ગ્રાહકોની આવશ્યક ગ્રાહકોની આવશ્યકતા મંજૂરીના ઉપરની

ગ્રાહકોના જો પોસ્ટલ ઇંડિયનથી ગ્રાહકોના તો તેમાં INDIAN OPINION, Phoenix ના Durban કરવું અને કોલમ્બ કરવો નહિ. જેમ્સ મોટ આપવા પોસ્ટલ ઓફિસમાં નાણાં ગ્રાહકોએ ગ્રાહકો સ્વીકારવા કરવા જો સબ્સિડાઇઝ્ડ ભાવે પણ ગ્રાહકોના ચેક ગ્રાહકોએ ઉપરનું ઉપરોક્ત ઉપરોક્ત ઉપરોક્ત ચૂકવવું નહિ

ગ્રાહકોની સમસ્યા નિશ્ચય માની કાર્ય અંગે ચાલુ ગ્રાહકો ચાલુ બીજો દીધે જો ખાનમાં મળી ગ્રાહકો ગ્રાહકોના ગ્રાહકો [illegible] ગ્રાહકોના ગ્રાહકો ગ્રાહકોના ગ્રાહકોના ગ્રાહકોના

ईन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२. फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. १६ मार्च, १९३४. अंक ११.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १६ मार्च, १९३४.

हमारी शर्म

गिलासों में जो डूबे,
फिर न उभरे जिन्दगानी में।
हजारों बह गये इन बोतलोंके,
बह पानी में॥

प्रिन्स ओनके सम्मानके लिए डरबन कोर्पोरेशनने भोज दिया था, परंतु इसपर संतोष न होनेसे नेटाल ईन्डिअन कोंग्रेसकी तरफसे एक चढ़बढ़के डी. एल. आई. होलमें भी भोज दिया गया। यह तो हमारी राय नहीं कि, सत्कार न किया जाये। परंतु अफसोस और लज्जा यों आती है कि, इस भोजमें मांस, मछली और मद्यने अनेकों टेबल भरपूर थे। उनका (प्रिन्स्का कोई) अथवा भोजका निमंत्रण पक्षसे ऐसा अमूल्य तमाशाके निमित्त कोई भी और कारण अवश्य ही होना चाहिए। और वह ऐसा मालुम होता है कि, हमको डरबन कोंग्रेसपरसे उड़ानेके मतलबसे, ऐसा धूमधड़क्का किया गया है। यदि इसको (वेस्टर्न स्टेन्डर्ड) अर्थात् पाश्चिमीय सुधार कहा जाता हो तो हमको परमेश्वर इससे दूर ही रखें। कोंग्रेसमें बहुतेरे नेता हैं, जो निरंतर रातो दिन कहा करते हैं कि, वे महात्मा गांधीजी और उनके समस्त सिद्धान्तोंका पालन करने वाले हैं, परंतु हमको अच्छी तौरसे अनुभव है कि, महात्माजी जब दक्षिण आफ्रिकामें थे, तब कोई समय इस प्रकारका भोज जिसमें मांस, मद्य, मछली हो, कदापि नहीं होता था। लेकिन आजकल तो उनके भक्त कहलाते फिरते हैं, इस मौजमें उतारू हो गए हैं।

अब यह बात तो हो बीती, रह गई बिहारकी दुःख दारुण बातें, जिसके लिए महात्माजी समस्त संसार दुनियां से मददकी अपील जाहिर किए हैं। उम्मेद है कि, कोंग्रेसको अब इन तमाशोंसे फुर्सत मिली होगी, और बिहार के उन असंख्य मनुष्योंके घोर संकटोंपर ध्यान देना अपना कर्त्तव्य समझेंगे। आशा रखते हैं कि, कोंग्रेस, एसोसिएशन और हरेक सभा समीति, उस ओर मुकंपसे पीड़ितोंपर दया करेंगे।

डरबनमें इन्फ्लुएन्झाकी बिमारी

कुछ रोजसे डरबन तथा आसपासमें समस्त घरोंमें इस समय इन्फ्लुएन्झा और डिनीकी बिमारी फैल रही है। कितनेक घरों, दुकानों, आफिसों आदि कोई न कोईको इस बिमारीओंसे कष्ट जरूर ही जारी है। डा. गल्ब जो कि, कोर्पोरेशनका मुख्य हकीम है उनका कहना है कि, अभी उक्त बिमारीका जोर उतना ज्यादा भयंकर नहीं है, लेकिन तो भी बड़ी तेजीसे फैलती जा रही है। हरेक मनुष्यको चाहिए, बिमारीका लक्षण देखते ही, निमोनिया और ब्रोंकाइटिस आनेके प्रथम ही ईलाज करना शुरु कर देवे। जब जहां किसीको जुखाम या छींक आना आरंभ हो जाय, तो उसी समय तत्काल नौकरी या जहां काम करता हो छोड़कर घरमें ही रह जावे, जब तक कि पूरा आराम न हो जाए। इसके अलावा उन लोगोंको चाहिए, जनताकी भलाईके वास्ते नायस्कोप या कोई भी जलसोंकी जगहमें न जावें। बिमारीका पहला चिन्हा: शिरमें दरद, शरीरका कांपना, छींक आना, खांसी, और देहीका गर्म होना, पीठ और गांठोंमें पीड़ा साथही आलस्यका आना। जब इस प्रकारके चिन्ह मालुम होने लगें, उसी वक्त बिछौने पर, गर्म काढ़ा, एस्पीनकी गोली या हल्का भुलाब लेकर २४ घंटे तक पड़ा रहना चाहिए। या जब तक बुखारका जोर कमती न हो। खानेके लिए जो इच्छा हो खा सकते हैं।

धर्म ज्ञान

नहीं असत्य सम पातक पुंजा।
गिरि सम होई कि कोटिक गुंजा॥

मनुष्य जब अनर्थ करने लगता है तब अपने धर्म, धर्म ज्ञान और उपदेशको आलेमें रख देता है और अन्तःकरणको टेटमें। पर अनर्थ करनेको अपना अधिकार-सा समझता है। स्वार्थसे अन्धा व्यक्ति पापोंको ही पोषा देता है, पर समझता है कि मैंने सबको ठग लिया। अपने शत्रुकी निन्दा करना, मित्रकी बड़ाई करना स्वार्थीके हथकंडे हैं। धनी और अधिकार प्राप्त लोग भला बुरा सब कुछ करनेपर भी बड़े ही गहते हैं। उनके इस बड़प्पनसे निर्धन पीसे जाते हैं। धनी और अधिकार प्राप्त व्यक्ति प्रायः चाटुकार-प्रिय खुशामद-पसन्द होते हैं। खुशामद करने वाले कभी सच्चे सलाहकार और कार्यकर्त्ता नहीं होते। अपनी दुर्बलता और अयोग्यतापर खुशामदकी कलई चढ़ाकर चमकते हैं। इससे धनी निर्धन दोनोंकी हानि है। मनुष्य पापार्थ कुछ छोड़ी नहीं हो सकता। निर्धनको दृढ़तासे धर्म पूर्वक रहना चाहिए।

चिट्ठी पत्री

अखबारोंका महत्त्व

संसारके सर्वश्रेष्ठ पुरुष महात्मा गांधीजीकी कीर्तियोंमें 'इन्डियन ओपिनियन' साप्ताहिक पत्रका भी नाम शामिल है। जो कि दक्षिण आफ्रिकाके प्रवासी भारतवासी भाइयों का ३० वर्षसे ज्यादा भली भांति सेवा कर रहा है। इस देशमें हिन्दुस्तानियोंकी संख्या, किसी अन्य वर्गके लोगोंसे कुछ कम नहीं है। किन्तु इनके लिए कोई ऐसा समाचार पत्र नहीं है, जिससे इनकी स्थितिका पता लग सके। और उनमें कुछ हिन्दुस्तानी भाई ऐसे है कि, सिर्फ मातृ-भाषा हिन्दी ही जानते हैं। उनके लिए दूर दूर देशोंमें बसे हुए भारतीयोंका समाचार जानना, कठिन ही नहीं वरण असंभव है। हमारे बहुतसे भाई जमैका, ब्रीटिश गायना, डचगायना, मोरिशियस, फीजी, ट्रीनिदाड, सुमात्रा, मलाया, केनेडा और अमेरिका आदि उपनिवेशोंमें बसे हुए है। उनकी नैतिक, आर्थिक, सामाजिक और धार्मिक स्थिति कैसी है, इस बातका पता कैसे हो सके! पाठक आप ही अनुमान करें। अवश्य 'इन्डियन ओपिनियन' में हिन्दीको स्थान दे कर, पत्रके संचालकोंने दूरदर्शिताका काम किया है। एफ. रामलगन.

संध्यासे मन मत खींचो

संध्या ही बलाय दुखकी जड़ है भाई।
वेद शास्त्रों धर्म कर्म पढ़ादि सीखाई॥
फल इसका है मोक्ष जान यह तड़को सोचो।
संध्या करनेको अपने मनको मत खींचो॥
यही तुम्हारा धर्म है, यही तुम्हारा कर्म।
संध्याको मत भूलियो, यही वेदका मर्म॥
संध्या करनेसे सब तन पड़ा पाप तनमें।
कभी न करना पाप हम सबके मनमें॥
कहता था संसार भूमि देव हमको आदरसे।
कैसता था संसा हमारे सबके करसे॥
हाय आज हम गिरगये, छोड़ सनातन धर्म।
निन्दा फिर क्यों हो नहीं, करते निंदित कर्म॥
दोउसंध्या साथ यदि संध्या सब करते।
भारत भारी भाग विषतमें, कभी न पड़ते॥
भारत ऐसी पुण्य भुमिपर भाग हमारा।
करते हम नित पाप, चाहते दुःख निपटारा॥
पुण्य भुमिपर वास करि, करते हम नितपाप।
तो फिर क्या आश्चर्यका, हम सबसे संताप॥
देव सनातन धर्म आज घर घर रीते है।
उसकी सेवा छोड़ आज, जन्म खोते है॥
भला भलाई होय आज, हमको कैसे।
धर्म छोड़कर बने नीच हम, पशु जैसे॥
धर्म कर्मको छोड़ कर, बने नीच हम आज।
कहां हमारी नीचता; कहां नाम द्विजराज॥

नंदा मिश्र

सामान्य वर्तमान

वैदिक धर्म प्रचारक

'इंडियन ओपिनियन' के पाठक यह समाचार पढ़कर खुश होंगे कि, वैदिक धर्मके दो प्रचारक, इस समय दक्षिण अफ्रिकाका दौरा कर रहे है। श्रीस्वामी अध्यानन्दजी ता १-३-३४ के ट्रान्सवाल पहुंचे और पारीडाम हॉलमें उनका विधिवत स्वागत, ट्रान्सवालकी हिन्दू सेवा समाजकी तरफसे हुआ। श्रीरणछोड़भाई बहालीके स्थानतामें इस सुअवसरपर हॉल खचाखच भर गया था। बहुतसे भाईओंको उस हालमें जगह नहीं मिल सकी, बहुतसे मनुष्य वापस चले गये। श्रीस्वामी अध्यानन्दजीने उन समस्त सज्जनोंके सहकारका आभार मानते हुए, प्रथम भाषण हिन्दू धर्मपर, अंग्रेजी तथा हिन्दीमें दिये। जिसको श्रवण सर्वसाधारणने अच्छी पढ़ी। दूसरा उपदेशक श्रीमहेता प्रेमिनीजी ट्रान्सवालके अन्दर वैदिक धर्मका प्रचार कर रहे है, जहांपर जब तब आपका व्याख्यान होता है, तब तब हिन्दू, मुसलमान, पारसी, ईसाई आदिकी भीड़ होती है। श्रीमहेता प्रेमिनीजीके व्याख्यान हिन्दी, अंग्रेजीमें होते हैं, और उनका प्रभाव भी आकर्षक ही होता है। गत बुधवारके रोज आपका शुभागमन डरबन शहरमें हुआ है। एफ. रा.

—इसी सप्ताहमें २०० भारतीय मनुष्योंका एक झुन्ड सरकारी सहायतासे २८ पौण्ड लेकर सदैवके लिए अपना अधिकार त्यागका वापस भारत जा रहे है।

माता स्वरुपरानी

पण्डित जवाहरलालजी नेहरूकी माताका स्वास्थ्य अभीतक अच्छा नहीं हुआ। कृशावस्थाके कारण घाव बहुत धीरे धीरे भर रहे हैं। कई दिनसे उनके पेटमें दर्द रहता है जो सही उलझन है।

एवरेस्टकी चढ़ाई बन्द की जाय

खबर है कि मृत्युके कुछ समय पूर्व तिब्बतके भू. पू. दलाई लामाने ब्रीटिश सरकारको एक पत्र लिखा था कि एवरेस्टकी चोटी पर चढ़नेकी चेष्टा बन्द कर दी जानी चाहिये, क्यों कि यहां (तिब्बत) के निवासी इस पर्वतको भगवान मानते है और १९३३ की चढ़ाईके कारण इस वर्ष इस प्रदेशमें ग्रीष्म ऋतुका आगमन नहीं हुआ।

कलकत्तेके एक बंगाली मिस्त्रीने अपने ही कारखानेमें एक मोटर तैयार की है, जिसमें लगभग डेढ़सौ रुपैया और सब सामान कलकत्तेमें ही बनाया गया है। यह मोटर घण्टेमें ३०-३५ मीलसे अधिक नहीं चल सकती। कलकत्ता कार्पोरेशनने इस मिस्त्रीको आर्डर देकर मोटर बनवानेका निश्चय किया है।

—पटनाका समाचार है कि बांकीपुर सामक स्थानमें एक लड़केकी मृत्यु हो जानेपर परिवारवाले उसे दफन करनेके लिये ले गये थे। जिस समय लड़का कब्रमें गाड़नेके लिये रक्खा गया, अकस्मात् वह उछल-कूदकर जीवित हो उठनेका परिचय देने लगा। परिवारवालोंको यह देखकर बड़ा आश्चर्य हुआ और वे उसे जीवित अवस्थामें घर वापस लाये।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மார்ச்சு 16க்கு 1907

சுயாட்சியின் மெய் உரிமை பெறல்.

இவ்விடம் விற்பனைக்கு வரும் நிலம் அமெரிக்க வகுப்பு அதனின் குடியேறுதற்கு விரும்பும் நண்பர் சுயாட்சியுரிமைக்கதே. அவருடைய உடனை கருதும் விஷயமும் சட்டமன்ற உடன்பாடு. அதற்கு விருத்தமான செய்கை யாதும் அதில் இருக்கலாம். ஒவ்வொருவரும் நிலம் விலை ஏறுவதை எதிர்பார்த்து நிலத்தை ஏன் வைத்திருக்கிறார்கள் என்பதை நன்கு அறிவர். அவர்களுடைய அபிப்பிராயத்தை மாற்றுவது சுலபமன்று. ஆனால் இச்சமயத்தில் அவர்களுடைய அபிப்பிராயத்தை மாற்றுவது மிகவும் அவசியமாகும். இந்த நிலத்தை விற்றுவிடுவதால் ஏற்படும் நஷ்டத்தைவிட நிலத்தை வைத்திருப்பதால் ஏற்படும் நஷ்டம் அதிகமாகும் என்பதை அவர்களுக்கு நன்கு விளக்கிக் காட்டுவது மிகவும் அவசியமாகும். இந்தியர்களுடைய இந்த விஷயத்தில் அபிப்பிராயம் மாறுவதற்கு இன்னும் சில மாதங்கள் ஆகலாம்.

அதற்குள் அவர்கள் நாட்டிலுள்ள பிரதிநிதிகளை மாற்றுவதற்கு ஏற்பாடு செய்யலாம். இந்தியர்களுடைய இந்த விஷயத்தில் அபிப்பிராயம் மாறுவதற்கு இன்னும் சில மாதங்கள் ஆகலாம்.

இந்திய முஸ்லிம் வாலிபர் சங்கத்தார் கூட்டம் ஒன்று கூடி, பாரிஸ்டர் ஜி. ஏ. நடேசனை வரவேற்று ஒரு மகஜர் படித்தார்கள். இதற்கு அவர் தக்க பதில் கூறினார்.

அப்பொழுது அவர் கூறியதாவது: இங்கு நான் வந்திருப்பதற்கு முக்கிய காரணம் ஒன்றுமில்லை. ஜோகன்னஸ்பர்க்கில் நான் வக்கீல் தொழில் செய்து வருகிறேன். அதனால் இங்கு வந்து சில நாட்கள் தங்கியிருக்கிறேன். இந்தியர்களுடைய விஷயமாக நான் இங்கு வந்திருப்பதாக நினைத்து இந்த மகஜரை அளித்தது தவறு.

இந்தியாவில் பூகம்பம்

கடந்த மாதத்தில் இந்தியாவில் ஏற்பட்ட பூகம்பம் ஒன்று [illegible] அதிகமான சேதத்தை உண்டாக்கி விட்டதாகவும் பல்லாயிரம் மைல்களுக்கு அப்பாலிருந்தும் உணரப்பட்டதாகவும் தெரிய வருகிறது. இப்பூமியதிர்ச்சியால் இந்தியாவிலுள்ள ஒரிசா, பிஹார் என்னும் இரண்டு மாகாணங்களுக்கு மிகுந்த சேதம் ஏற்பட்டிருக்கிறது. சில இடங்களில் கட்டிடங்களும் மரங்களும் இரண்டாயிரம் அடி தூரத்திற்கு அப்பால் வீசி எறியப்பட்டிருக்கின்றன. ஆறுகளின் போக்கு மாறிவிட்டது. நிலப்பரப்பு [illegible] பூமியதிர்ச்சியின் பயங்கரம் இன்னும் நீங்கவில்லை. தொடர்ந்து [illegible] பூமி அதிர்ந்து கொண்டிருக்கிறது. இதனால் மக்கள் [illegible] பெரும் பீதியடைந்திருக்கிறார்கள். [illegible] இந்தியாவிலுள்ள ஐரோப்பியர்களும் [illegible] பூமியதிர்ச்சியைப் பற்றியே பேசிக் கொண்டிருக்கிறார்கள்.

இந்தியாவில் [illegible] பூமியதிர்ச்சியால் ஏற்படுகின்றன. [illegible] இந்தியாவிலுள்ள [illegible] பூமியதிர்ச்சியைப் பற்றி [illegible] அதிகமாக ஆராய்ச்சி செய்து [illegible] வருகிறார்கள்.

[illegible] பூமியதிர்ச்சியால் [illegible] ஏற்படுகிறது. [illegible] பூமியதிர்ச்சி [illegible] ஏற்படுகிறது. [illegible] பூமியதிர்ச்சி [illegible] ஏற்படுகிறது. [illegible] பூமியதிர்ச்சி [illegible] ஏற்படுகிறது.

இந்தியாவில் [illegible] பூமியதிர்ச்சி

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		ક્રી. પે.
કાજોડા (નવલકથા)		૫ ૦
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૬ ૦
સ્નેહ યજ્ઞ (નોવેલ)		૫ ૦
વિર વનરાજ (બાળકો માટે)		૧ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
લગ્ન બંધન		૩ ૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ લો ત્રીજો (સ્ત્રીઓ માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૪ ૦
" " ભાગ ૨ જો		૩ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ ૦
રાજરત્ન બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૧ ૦
જીવનના ઘડતર (ટૂંકી ઘડતરી વાતો)		૪ ૦
દુલાંત્રી દારા (નવલકથા)		૭ ૦
રાત્રીષ્ણી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપુર નવલકથા)		૮ ૦
ચમત્કારી ખુન		૫ ૦
સોનેરી રેણ ભાગ ૧–૨		૮ ૦
શતો મુલાજ ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૦ ૦
ઝાંસીના રાણી		૫ ૧
મેરી મેબલ		૬ ૦
જગરાજરાણીના ભજન		૫ ૦
શારીનના કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)		૮ ૦
ગોરેબીલ નાટકસ	પા. ૧	૧ ૦
અદભુત મોતીની		૬ ૦
વસંત (બાળકો માટે)		૧ ૦

આબમેળામાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઇ. આમાં બાપીજી દોઢેક વીકાર્ય મ્રમ રાજકોટ ટેમ્પલ મોન્ટેસરીમાં ગયા અને પાછા ફેર આવી મકરાણા ના મુકીતા તેમના બાળકો અને રમકડાં છે કાં. ક્રી. રી. ૧–૬.

રવી ચોપડાવી—લેખકઃ મણીલાલ વકીલભાઇ, પ્રકાશકઃ માદીવ સાહીત્ય મંદીર. આમાં જે ધાર્મિક વિચારો અને સ્વદેશ સેવાના તત્વો ભર્યા છે તેમાંથી ઘણું શીખવાનું મળશે અને ઓજીનો આમ પત્નીભક્તી તથા ગાંધીયા ભર્યું છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાર્તા છે. ક્રી. રી. ૩.

વિનોદ વિહાર—લેખક. ૫. ભટ્ટા. આ ૬૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૩૬ નાની નાની હાસ્ય રસથી ભરપુર વાતો છે. વાંચક બરાર વિનોદ વિહારમાં નહાશે.

ક્રી. રી. ૫–૬.

દસ દેશની અદભુત વાતો—લેખકઃ રમણલાલ વાહ આ પુસ્તકમાં દસ દેશની દસ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી જાય તેવા રીતે લખેલી છે. ૨૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૨૪ વાર્તાઓ સમાયલી છે. ક્રી. રી. ૧-૧૦.

આપણાં ઉખાણાં—લેખકઃ મણેરચંદ મેઘાણી. આ નાનાં પુસ્તકમાં મરીબાનું ચિત્ર આલેખ્યું છે કે જે મરીબા આપણા ઉખરમાં—ઓટલે આમણામાંજ હોવ છે અને આપણે કશું જાણતા નથી. ક્રી. રી. ૧૦

અકબર કુકીરની અકલની—લેખકઃ અસ્ત કબીર. આમ અસ્ત કબીરની ખરી મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. ક્રી. રી. ૪–૬.

ડુંગરીયું—લેખકઃ ઝો. ગા. અજીરદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર ભરપુર વાંચી આનંદ મેળવશે. ક્રી. પ્રસ્તાવની રી. ૩.

હાલમાં કહ્યું—લેખકઃ 'એક તારણ' આ તારણોને વાંચવા લાયક પુસ્તક છે આમાં "અંતની નીબમાલ" ની કમાં છે. ક્રી. રી. ૧.

કંકાવટી—સંપાદકઃ મણેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની નવ કથાઓ છે. મુખ્ય ઓગો તથા બાળાઓ બે ગતો કરે છે તેની આકર્ષક બોધપદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. ક્રી. રી. ૧–૮.

લાલ ટોપી—લેખકઃ મોહનલાલ મગનલાલ ભટ્ટ. જેલની દીવાલો પાછળ રહેલા ગુનેગારોની શું સ્થિતી આમ છે તે આમાં સુંદર રીતે આલેખ્યું છે. ક્રી. રી. ૧.

ગરીબની હાય—અનુવાદકઃ જીવનજીવન ગાંધી. આમાં મારાના ગરાનોમાં રહેતા મરીબો આપેલ દીવસ પ્રેમના કરી અમને ચોર ચુલા પેટની ઢાય ઠરાવ કાઢે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. ક્રી. રી. ૧.

પકડાયા—લેખકઃ પુષ્પકેતુ. આ નાના પુસ્તકમાં બનાવેલી બણી જરી વાર્તાઓ. નુદા નુદા પ્રસંગોમાંથી રચવામાં આવી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વર્ગના બાળકો માટે છે. ક્રી. રી. ૧–૦

ટુચકા કહેડી—લેખકઃ ૨ ક. કેદારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાઠીયા ૬૦૦ ટુચકા ચરીત્રો લેખકે આપ્યા છે. ક્રી. રી. ૩.

ટિકેટની વાતો—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમા ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નામ ઠકાણા, ઉપઠાણ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ કોમળ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. ક્રી. રી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાંચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ મોટા પુંઠાના ૩૪૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.

ક્રી. રી. ૭.

કાવ્યદોહન—સંગ્રહકર્તાઃ પ્રભાશંકર ત્રિભોવન રૈયાણી.
પહેલો ભાગ સુદામા ચરિત્ર, મૂલ આખ્યાન, પદ્મકાર આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રા. ૨-

બીજો ભાગ નરસૈંહ મહેતાની કુંડી, અભેસન્ધ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસૈંહ મહેતાના અને બ્રહ્માણ્ડના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
રા. ૪-૬.

ત્રીજો ભાગ આમાં જુદા જુદા ભક્તોના ભજનો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૭૫૦-૮૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે.
રા. ૫-

ગાંધી કુલ આલ્બમ—લેખકઃ રસીકલાલ પરીખ આ આલ્બમમાં ૨૧ ચીત્રો અને ૬૪ પાનાનું લખાણ છે. હીંદુસ્તાનની ઐતહાસિક લડત કુલના રસરૂપે છે. અને તે વખતના ચીત્રો.
કીંમત રૂા. ૨-૬.

'ધર્મસંસ્કારપાન'—બ્રહ્મલીનસ્વામી પૂજ્ય ગાંધીજીએ આપેલા મોતીભરેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ ઈશ્વરદાસ શુક્લ.
રા. ૧.

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક ઝવેરચંદ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે. આની અંદર મોરલી દુહાનો અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને જેમાં ગુરાતન અને રેહબરતી ભર્યા છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની રૂા.૨-૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રૂા. ૩-૪, ૪થો રૂા. ૩-૭, ૫મો રૂા. ૩-૪.

આત્માનન્દલહરી—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. બાકીના ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ પૂરે છે.
કીં. રૂા. ૭.

તણખા—ભાગ ૧,-૨,-૩. લેખકઃ ધુમકેતુ. આ પાંચ પુંઠાનાં પુસ્તકમાં જુદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે આ ત્રણે ભાગો માં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ પ્રેમની તથા રાજદ્વારી વિગેરે બધી વાર્તાઓ વાચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે.
કી. પ્રત્યેકની રૂા. ૬-૩.

રાજસ્થાની વાતો—અનુવાદકઃ રણજીતરામ મોજી. આમાની વાર્તાઓ હાલની દેશની રિસ્થતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને જંગ પ્રાન્તવાળા પ્રસન્ન થઇ જુવશે છે.
કીં. રૂા. ૧.

બુઝાતો દીપક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ કકલભાઇ ઝોબારી. આમાં મોગલ રાજ્યના પતન કાળનો ઇતીહાસ છે. આ બંને ભાગ એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રહસ્યરસથી ભરપૂર છે.
કીં. અનુક્રમે રૂા. ૨-૬ અને રૂા. ૧-૧૦.

શીરીષ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આફતો છવનનું તેમજ વાત્સલ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપણામાં આપ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે.
કીં. રૂા. ૪-૬.

વાર્તા વિહાર - આ બારા પુઠાની ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં નાની વાર્તાઓ છે. કરુણ, સંગીન અને હળવાશ વાર્તા ઓથી ભરપૂર છે. ૧૮ જુદી વાર્તાઓ છે. કીં. રૂા. ૧૫-૬.

પરણીતા-વિસરજન-પુજારીણી—આ વાર્તા મુનશી કનૈયાલાલ દાક્ષેરની લખેલી છે. આમાં ગોધ જેવા જેવા નાની રસીક વાર્તાઓ ૮
પ્રત્યેકના કીં. રૂા. ૨-૬, રૂા. ૧, રૂા. ૧.

આનંદમઠ—અનુવાદકઃ પ્રભાશંકર દીક્ષીત. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનારે આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે પ્રતાકાર વર્ણવેલ છે.
કીં. રૂા. ૩.

વિરાજબહુ—કરતબાણની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે.
કીં. રૂા. ૨-૬.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી પોકેટ—કર્તાઃ બી. એમ બલસારા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં જોઇ જોઇ શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બોલનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે.
કીંમત પા. ૧-૦-૦

ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી નાનકી ડીક્ષનરી—કર્તાઃ K. V. Namavati આમાં જરૂર પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ કર્યો.
કીં. રૂા. ૧-૬.

ચરીત્ર ચંદ્રિકા—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને ખરેખર મોભાદાર છે.
કીં. રૂા. ૫-૬.

ચિતાના અંગારા—લેખકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આની અંદર કુમળા વયના બાળ અને પુરૂષો હૈયાના બંધનોથી બહાર ચિતામાં બળી ગયા વારસ થાય છે. આની કુલ નાની નાની વાર્તાઓ લેખકે આપી છે, જે બધા છે.
પ્રત્યેકની કીં. રૂા. ૧.

ક્રુંદારુ કુંદિ—અનુવાદક મોહનલાલ ગાંધી, આ નાનાં પુસ્તકમાં લેખક કમ શબ્દોમાં રસનું ઝરણું વહાવે છે એ ખરેખર સરલ અને સુંદર રીતે લખ્યું છે અને હોદને પાણું લાવી કયા શું કરવું તે પણ આમાંથી વાચક મેળવશે.
કીંમત રૂા. ૧-

પચાસ વર્ષ પછી—લેખકઃ ર. પાઠક, આ પુસ્તકમાં ૫૦ વર્ષ પછી હીંદુસ્તાન કેવું હશે તેનું કાલ્પનિક ચિત્ર આલેખ્યું છે. પ્રત્યેક દેશ પ્રેમીએ વાંચવા લાયક છે.
કીં. રૂા. ૨-૬.

ત્યારે કરીશું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરલ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થીક અને ધાર્મીક એવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા જડશે.

ભાગ પહેલો પાના ૨૪૪ કીં. રૂા. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કીં. રૂા. ૨-૬.

અરત ફકીરનો હાસ્ય વિલાસ—લખનારઃ અરત ફકીર ધાકુ હું. આના નામપરથી વાચક કલ્પી લેશે. તેમાં અરતા અને હાસ્ય ભર્યા હશે.
કીં. રૂા. ૫-૬.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક ઝવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કીં. રૂા. ૨-૮. આમાં બહારવટીઆની ગુરાતન અને ઉદારતા, ઓલાદ પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ઓતરાતી દીવાલો—આ નાના પુસ્તકમાં પી. પાલેકરનો બેજોનો અનુવાદ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું બની તે બાબતના અફવારની કુપાથી પરીપક્વ થઇ તેથી તેનું નામ લેખકો "ઓતરાતી દીવાલો" એવો ઉત્તર તરફની દીવાલો આવેલ છે. કીં. રૂપી. ૧–૮.

ઇન્ટરબેંકની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનાલેન બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાનો બાયીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલ છે. કીં. રૂપી. ૧–૧.

ઉજ્જવલ દૃષ્ટાંત—આ પાસ પૃષ્ઠના પુસ્તકમાં ૧૫૨ બોધક દૃષ્ટાંત રસપ્રદ રીતે આપેલ છે. કીં. રૂપી. ૧–૬.

ગાંધજી દર્શન—મી. રાજગોપાલાચારીનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ખાસ અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં મી. રાજગોપાલાચારીએ પોતાના બધ્ધ માસના કારાવાસમાં કરેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "કલમનું બંધન આમાં જેટલું બધ્ધ પ્રમાણિકતાથી આપણે છે કે આ ગ્રોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં ઊંચામાં ઊંચું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં મી. રાજગોપાલાચારીનો પરિચય આપેલો છે. કીં. રૂપી. ૧–૧૦.

જ્વાંત—લેખક: ર. વ. દેસાઇ. કિંમત આઠ રૂપીયા છે. સામાજીક નવલકથા છતાંની અત્યંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ પૈ.

બધના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાળકીઓને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાળજીપૂર્વક પસંદ કરેલ છે.

ગોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં ગુજરાત કાઠીયાવાડના ગુરાતન બધા દુહા અને ગીતો છે. કીં. રૂપી. ૨–૬.

દરીયાઈ વાત-લાપ ૧ લો અને ૩ જો આના કીંમત તથા બાળકો માટે છે તેનાં સુંદર ચિત્રોવાળા છે.

પ્રત્યેકની કીંમત રૂપી. ૧–૪.

ચુંદડી—આમાં બીજો ભાગમાં ગીત બોધ છે તેમાંનાં સુંદર ભાવ ભર્યા ગીતો છે કીં. રૂપી ૧–૮.

ઋતુ ગીતો— આમાં બુધ પ્રતીહાસોથી ભરપુર ગરબી ગીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ આપે છે. ગુરાતનથી ભરપુર છે. કીં. રૂપી. ૨.

ફીલોસોફ—આ નાનાં પુસ્તકમાં વાતચીતરૂપે ભરેલ છે. બાલકો અને બાળાઓ માટે છે. કીં. રૂપી. ૧–૩.

કાવ્ય પરીચય—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિગેરે ભક્તોનાં પ્રભાતીયા તથા ભજનો છે.

પ્રત્યેકની કીં. રૂપી. ૧–૬.

વેણીના ફુલ—હાની બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કીં. રૂપી. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પાંચ ટકા કમીશન આપવા. વી. પી.ના ઓર્ડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:
Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય માળા

ઉપરની સંસ્થા તરફથી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની ઉંમરવારીનાં રસ લેવાના ભાગ સાદેજ, શીવુભાઈ, તારાબેન, રામબાઇ પાઠક, કમળાબેન, જુમતરામ-કવે, તાંબાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બબધીતા લેખકો છે બાળકોની રૂચિવાળી સરળ ભાષા અને સરળ બબબાધવાળા અને સહેલી કરવા તેમા બાન આપી રહ્યા છે. દરેકમાં બાળકો માટે બા પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેના ઘણા બહારો ટ્રેનાવા કરી પામ્યા છે. પુસ્તકનું લખાણ અને ભાષા બહુ સરળ છે. બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને શિક્ષણ માં રસ ઉત્પન્ન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. પાઇ. રૂપી. પૈ.

૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત ૧ ૧૦ ૦
પુસ્તકની ૯

ઈંચુપતિબાપા	મહામળાઓ
ઉંદરો	કદેપતોના ગુળ
તલું કલું ઉલું કલું	મન મોળા
કલ્પકડી	આંદિકા સાંભળું
કલાદ	ભગ્ન ચોપડા
બાળકોનો બીરબલ ૧	ઝબકી ચોપડા
ગોપીચંદ	વાકલ ચોપડી
બાળ વાદો—૧	નાના પાઠો
હંસ અને કંસા	મોટા પાઠો
ઇસરેલાજ	નાની વાતો
ગામડામાં મજાને	ઘરમાં
બાળ પત્રાલેા	બાગમાંમા
બારા ગોડીમા	કોરીમા
અરા હસો	બાળશાળામાં
કબોથી બાબા	બાગમાં
મેકના ને વાદળ	કરવા જવાને
કર્ણસંહ રાજાસંહ	જુમતરામના પાઠો
દયાળના પંખા	બોં બોં બોં
મધિકું	મધિકું ને મોકું
ગોકીકામાનું	દાદા કરીને
બાળ વાદો. —૨	ગોલરાની દીવાલો—૧
અપારથી બાંધીને	ગોલરાની દીવાલો —૨
કુદરતમાં	બુદ્ધચરિત્ર
ગોતાંગો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણાબ પરી કથા	ગોકાબ્યા
ગજેન્દ્રનો ચોપડ	કર્દવત સંબબ
બિબળીકા ફુલે ૭	હારબંદ
પીર અને—	ગમ કમ!
બબ્બો બાપી બાબ્યાં	બાબ્ય રહોજો
બાંબાની બબ્બ	બાકરબ પોબી
વાકામાં	રસ્ત સંબદ
રોજનીશી	રમત ગોકબ્યાં
બાળકોનો બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
ગોટા રેબે બાબાપ	કુદા અને તારકા
મારી ગાય	વિનોદ કુબકા
કમળાગેનના પાઠો	બાળકોના ગેબો
બિરોસિબકશે	બાબપે પોત
બાળા હાજ, કાળી દાઢી	કાબ્યસંગ્રહ
બળાબાદ અને—	કોકોરો પાર
પુષ્પ!	બંબાકોકબું કબન

બાળ ઉપયોગી

ગુજરાત બાળ મંડળવાળી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલા બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો :

		રૂા.	આ.
પુ. ૧	બાર્ની કથાઓ	-	૧૦
પુ. ૨	ઈસપ બોધકથા	-	૧૦
પુ. ૩	ગુલબકાવલી	-	૧૦
પુ. ૪	દયાનંદ દત્ત	-	૧૦
પુ. ૫	કથારે સમજજ્યું ?	-	૧૧
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ	-	૧૨
પુ. ૭	સસલો મેં ઉછાળ્યો	-	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ [illegible] કીમત રૂા. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બધા ઉપયોગી છે. તેના બાકારો મોટા છે. બાળ અને બખાબ્ય બધાજ બાળ દોષ બાળકોને વાંચનનો શ્રેમ અને રસ પડા કરે એવું.

નવ પુસ્તકના રમકડાં (૧)	રૂા.	આ.
બોટી બોબી વાતો		૬
સંસ્કાર કાકા		૬
બાલકા બાઈ		૨૧
રાજારાણ		૮
ફ્રીનિસ્ટોબ		૬
રાજા દાદિ		૬
સારાં બોબાળો		૬
અરેબ્બરી વાતો		૮
મોબાળાની મોજ		૮
રસીકની પેટી		૬
પુસ્તકાબબ		૭
૨૨ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત રૂા.	૬	૦

નવ પુસ્તકનાં રમકડાં (૨)	રૂા.	આ.
ટોલ્સટોયની બબ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
ત્રિરત્નનો બંધુ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બબ સમરંબ	૧	૦
તોફાની ટીપુડો	૧	૦
ગ્રેમ હતો કુવરો		૬
નવનીત		૮
બોબ બનુબ		૬
બાબ કાબડી		૬
બકાનો બસ્તાનો		૬
બંબાળા ત્રિરત્ન	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રણિકા પ્રિંટિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો નવાર પાડવામાં આવ્યા છે. ગુજરાતી બબનાર કોઈ પણ કુમારોને માટે બધા રસીક અને બોધપ્રદ છે.

આબ્યું પણ્ણેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખા સેટ વાંચતા બાળ મહાભારત રચાશે. સુંદર અને સાદી બાષામાં લખાબું

	રૂા.	આ.
પાત્રાલી		૬
દુર્યોધન		૮
શ્રીકૃષ્ણ		૮
દ્રૌપદી –બબાન્યાના	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાબત સુંદર બોધપ્રદ વાર્તાઓ ૬ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતાં બાનંદ થશે અને આગી સાથે બોધ થશે એક એકનો કિંમતીદાસ પણ

મેળવો ૮ રૂા.	રૂા.	આ.
પુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાગના બબ બીજ વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બા–બા બબલી	૧	૬
બોલેરી પબાડ	૨	૬
દેશ દેશની બદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
ઇકીર કથાઓ	૧	૧

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો બા ચોપડીયા બળા રહશે. મંબાવનારાબોએ ઓરડર સાથે નાણા રોકડી બબવા બેંકરંગની રવવી. વી. પી. ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન બાપવામાં બાવશે નહિ.

	રૂા.	આ.
ગુજરાતી બાળ પોથી		૬
ગુજરાતી પહલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
,, ત્રીજી ,,	૧	૪
,, ચોથી ,,	૧	૮
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,	૨	૪
,, સાતમી ,,	૨	૧
,, પહેલી ચોપડીના બર્થે	૦	૫
,, બીજી ,, ,,	૦	૮
,, ત્રીજી ,, ,,	૧	૦
,, ચોથી ,, ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,	૧	૫
,, છઠ્ઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૧
,, ટેબા હિસાબ ,, ૧	૦	૧
,, ટેબા ડીબાબ ,, ૨		૮
,, ભૌમિતિ બાકની ચોપડી	૦	૪
બાળ પર્બની નોંધ	૦	૫
ગુજરાતી જોડાક્ષર બારબ્ય		-
બંગ્રેજી બાષાંતર પાઠમાળો (ભેગાસુત) બાગ ૧	૧	૪
,, ,, ,, ,, ,, ૨	૧	૬
,, ,, ,, ,, ,, ૩	૨	૮
ઉપયોગ શિબનાર જોગિયો (બાગ ૧ લો)	૩	૦

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
ટ્રાંસવાલ ગાવર્મેન્ટીસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ ૧૯૨૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૬
ફીનીક્સ પ્રકાશ	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્ય	૧	૦
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મ. મોહનદાસ	૦	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૬
ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅનનો સોનેરી અંક	૨	૦
મોહનદાસ ગાંધીજીના તીવ્રક તેમના મત અને વિચાર	૦	૬
પુરુષાર્થ અને તેના બે આધ્રસ્તંભો	૦	૬
જેલના કાવ્ય (સંગ્રહ વધારતા)	૦	૬
પુસ્તકો કમાવા પોતાનું ટૂંકુ ચરિત્ર	૦	૬
પુસ્તકો કમાવા પોતાનું ભાષણ	૦	૬
એક સત્યાગ્રહીની કથા (સ્ટોકરેટીસનો બચાવ)	૦	૬
બાઇબલ કેવી જમીનનો આધિક ટેકો કરે? ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી	૦	૧
હોમ રૂલબાર (ગાંધીજીએ લખેલું)	૧	૦
પૂર્ણ અને પંચમ	૦	૧
રેંટિયાવત ગોખલે અને ગોરમીંટના સત્રાવ ઉપરની ચર્ચા	૧	૦

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેચવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઇનાપલ (વધારે ગ્રીન ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

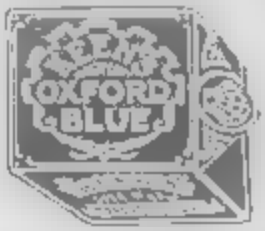
દરેક ઓરડર ઉપર બનતી કાળજી રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી દીધલ વાજબી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. 80

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોજો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ લેવા દુકને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને બરાબર તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ પાણરવાથી કપડાંને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓકસફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ જરૂર રાખો અને તેજ બ્લુ વાપરવા ગ્રાહકોને ભલામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ તમે તમારાં ગ્રાહકોને વેચશો તો તેમને લાંબે ગાળે સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે

ફીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બ્રીટીશ બનાવટ કુદરત દીનમાં વેચાય છે. 77

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ બાઇ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of insertions	¼ Inch.			½ Inch.			1 Column.			½ Column.			¾ Column			Full Page		
	s.	d.		s.	d.		£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	4	0	2	8	0	4	1	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

Phone 24-7.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street,
DURBAN Natal.

લેટેસ્ટ રેકોર્ડો—હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી
હમેશાં દરેકમાં રહે છે.
ગ્રામોફોન બનાવો બધી રકમ ના મળશે.

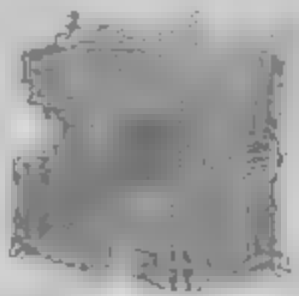
દર મહીના
લેટેસ્ટ રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

TAMIL, TELUGU,
HI-
PORTABLE
GRAMOPHONES

હારમોનીયમ ઓરીજીનલ કલ્યુડ.

બહારે ગામના ઓર્ડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી માલ સારી રીતે પેકીંગ કરી મોકલવામાં આવે છે.

એક વખત ઓર્ડર કરવા થી સત્યની પરિક્ષા થશે.

પાર્સલ લીસ્ટ માટે લખો.

સોનાને કસોટી ઉપર નાખવાથી તેની કીંમત અંકાય છે.

ગ્રામોફોનના ભુકે. મોકલવામાં આવે છે.

બનાના

ફ્રેશ ગોલ્ડમાંથી ઉતારી પાકે એવા પાર્સલ ૧૦ (આશરે ૬૦૦), કીમત રૂ. ૨૦ સી ઓ ડી વાળાને ઓર્ડર મોકલવો પાયનએપલ રતી. ૨-૬ દરજન.

LARGE SELECTED BANANAS

Sol. Orete C.O.D., F. O. C. Durban. Pineapples 2/6 doz.

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 200. Durban.

Phone 111 P. O. Box 316.

BHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

ફ્રુટ્સ અને મેવાના વેપારી,
ફોરવર્ડિંગ એજંટ અને જનરલ કમીશન એજન્ટ
અને કમીશન એજન્ટ.

પરદેશ સારી રીતે કરી માલ ઝડપી મોકલવામાં આવશે ટેલીફોન નંબર ૩૧૬ તાર ૩૧૬ પોસ્ટઓફીસ નજીક, ડરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL. (SARDARGADHI VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
ટ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabete - blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN.
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/- extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર તથા ઘોડા વાળી કુંવે જોઈએ પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું.
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

[illegible] XXII Friday [illegible]

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટગરીઆ"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વગર ખોરાકી)
પાર્ડિ રૂ૭-૦-૦.

ડેક
(વગર ખોરાકી)
પાર્ડિ ૬-૭-૧.

વીજીના ભાવો

મુસલમાની વીજી
(આપવાનું) પા. ૩-૧-૬.
(રવેરાઇવ) પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદુ વીજી
(આપવાનું) પા. ૨-૧૪-૬.
(રવેરાઇવ) પા. ૫-૬-૦.

ખોમાહ તા. ૨ જીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

આવા મુસાફરોને—ટગરીઆમાં પોતાના દાનીના રૂમમાં પોતાનું અને રસોયાનું નામ લખી, પોર્ટહોલ ફરજીયાત બંધાવી રાખી, અને બારીમાં મોટા ખાનાં રહે તીયાર પેન્ડલે લાગી તે સીવા પોર્ટહોલ ઉપર પડદાઓ રખાવી બહારનું તેમ જ તેવા બીજા જરૂરીયાત કરી આપશે. ટગરીઆમાં પોતાના મોટા દાનીના રસોયાને રાખ્યા બાદ રસ્તામાં પડદાઓનાં કરવાં

દરેક હીંદી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અમારામાંથી બીજે ઠેકાણેથી ટીકીટ લેવાથી ઉપલબ્ધવાર કલ્યાણી ટીકીટ મળશે.

રસોયાને બદલે દરેક હાજરાત અમારી બની રસોઇ નીચે પાપ ૪

વધુ ખુલાસા માટે અમો પા. મોકો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
૩૬૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૧૧

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ધારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

આવ ટ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

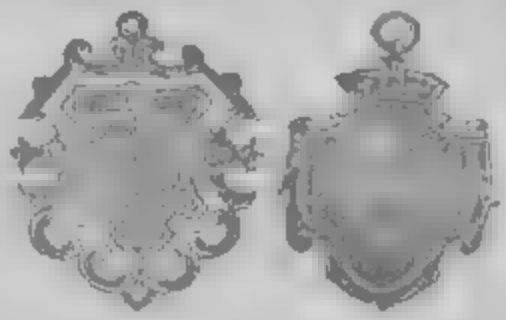
—આફ્રિકામાં પ્રથમ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

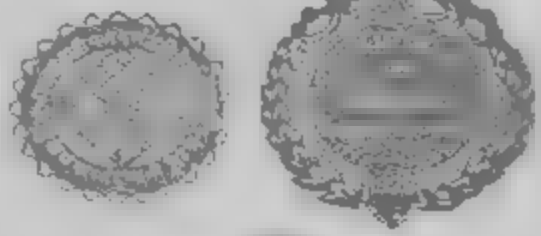
'Phone 3023, Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

રહેવા આવનાર તમામ મુસાફરોને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કૃલ્ચુર હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મામાફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટો:
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, 131, Queen Street, Durban

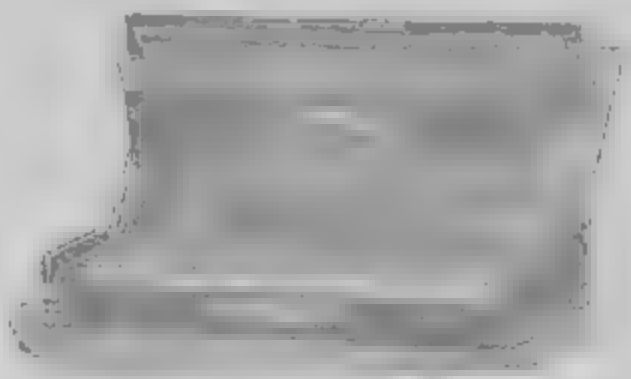
ગૌતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હર્ટ ઓફીસ અને મેનયુફેકચરીંગ—ગોલવાડી ૫ મી મહીના નાકે, રહેમ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ. ૪.
Bombay શાખા ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪-૫૮ વાલ્કાશ્વર રોડ, મુંબઈ. ૨.

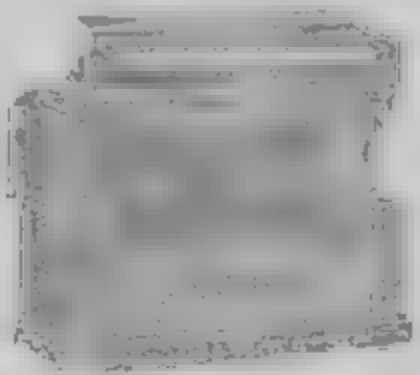

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના તબલા રીડ હારમોનીયમ.

પગના તબલા રીડ ઓર્ગન ૩૫.

અમારા ૫૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

કે.ઇ એજન્ટ: ગોશાલ કૃલ્ચુર તથા સરદાર કૃલ્ચુર.

ગ્રીન સ્ટામ્પો સાથે અમારા ભાવો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે

હાથના સીંગલ રીડના ફોકટેવી પોઇ ૨-૫-૦, હાથના તબલા રીડ ૧ ઓકટેવ્રા ફોકટેવી પોઇ ૪-૧૦-૦
હાથ અને પગના સાથે (કમ્બાઈન્ડ) તબલા ફોકટેવી પા. ૬-૧૦-૦. હાથના ડિલક્સ ખાસ મુસાફરીને હાલતા તબલા ફોકટેવી પા. ૪-૨-૬
પગના તબલા રીડ ૧ ઓકટેવ્રા મધુરા ફોકટેવી પાઇપ ૧૮-૧૦-૦ તબલા પાઇપ ૧૦-૨-૬. અને પા. ૧૦-૫-૦

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી લેખીતમાં આપવામાં આવે છે

ખાસ ભેટ તબલા મંગાવો આજેજ કરો અને પા અર્પણ—

પી. ઓ. બોકસ-૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums Bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is a unique combining the gum-hardening principles of Iabool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none

Formula Dr. S. R Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.

M. A. Khoja P. O Box 69 Verulam. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

તાજા-તાજગીથી ભરપૂર

ગૃહઉપહાર

ઝંડુ દ્રા ક્ષા સ વ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

બિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુ નો સુવર્ણમિશ્રિત

મ કર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સંપૂર્ણતા થવા

આજથીજ શરૂઆતવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લી.—મુંબઈ નં ૧૪.

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ યુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મારીત્સબર્ગ.

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ફીણી, ઉકાળી, ગાઇને, વાંટા, ગળી.

બધાજ જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બ્રીસ બનાવટ. ફક્ત ટીનામાં વેચાય છે. ૧૬

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ આપ પેઢીને હંમેશ કરી

ઓ. ઘ શ્રી ગોકલભાઈ આવશે

x 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ ... વેજીટેબલ આપ પેઢીને હંમેશ

શ્રી. ભો. ઘી. ગોકલભાઈ આવશે.

P. O. Box 842. Durban. 139 Victoria St. 64

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH.

(Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialist

Canada Rd., DURBAN. Tel. [illegible]

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

બનાનાનાં નંબર એકના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે બીજો ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બનતી કાળજી રાખી આવે આવ, બારી પેકિંગ કરી હીફાયત બાબતી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Pempee"

P. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માલ મોકલવા માટે ખાસ એજન્ટ

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

અઠવાડીક પત્રક

	બાનાના ભારનું	દૂ	પાઇનાપલ		ગ્રેપ્સ	ગ્રેપ્સ્ટ્રોબેરી	ગ્રેપ્સ્ટ્રોબેરી
૨૦	૨૦૦૦	૧૭૬૦	૧૪૧૫		૧૨૬૦	૬ ૦૦	૬ ૦૦
	ભારનું	૨૦૦૦	ગુલકન્દ				

INDIAN UNEMPLOYMENT

[illegible] employment [illegible] Indian Sports Ground, Durban

SOUTH AFRICAN LIBRARY
CAPE TOWN

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

Vol. XXXII Friday, March 13th 1931

NOTES AND NEWS

Bihar Relief Fund

We are happy to announce that South Africa's contribution to the Bihar earthquake relief fund in response to the appeal made by INDIAN OPINION has reached the figure of over £1216 [illegible] which is a sign no doubt that our appeal has not fallen entirely on deaf ears. We will discuss this question with further details in our next week's issue.

Average Native Student Equal To European

Prof. R. W. VANDER, Dean of the Faculty of Science of the University of South Africa in the course of his address to the congregation said, speaking from his own experience as an examiner, he had found the average of the Fort Hare [illegible] at least equal to the average in European colleges and on several occasions there had been found among them students of the first rank. This he said was true in regard to scientific training as well as in the department of mathematics.

Fort Hare Cannot Be Admitted

The Witwatersrand University had some time back proposed that the Native University at Fort Hare should be admitted to the National Union of South African students. This was resented by various [illegible] of the Union owing to the [illegible] joining together with Europeans. A [illegible] up for the purpose of considering [illegible] whether Fort Hare should be invited to join the National Union of South African students which, we understand, has come to the conclusion that the point of objection among South African students is that it would be impracticable to admit Fort Hare to membership. Fort Hare did not stand on the same footing as the various European universities and university colleges and was therefore not eligible for membership in terms of the present constitution of the Students' Union. The replies to a questionnaire showed that only a small minority found no practicable objection to admission. Barring that it is a University for Natives we do not know in what other way it is on a different footing to the other South African Universities. It is a case of colour prejudice pure and simple.

Warning To Storekeepers

Two Asiatics, a storekeeper and his assistant, were charged before Mr. I. G. van Niekerk in the Magistrate's Court, Johannesburg, under the Foods and Drugs Act, with selling a quantity of sugar which was discoloured bad smelling and containing part of the dead body of a mouse. Both of the men were found guilty, reprimanded and discharged.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 13RD, 1931.

WHY WE DIFFER

WHEN Mahatma Gandhi was repeatedly requested by the writer to express his considered opinion on the controversy which has unfortunately arisen on the question of co-operating with the Colonisation Inquiry Committee appointed by the Minister of the Interior to investigate into the possibilities of a colonisation scheme for settling South African Indians in other countries and to find out to what extent Indians would participate in such a scheme, Mahatma Gandhi most emphatically said he could not express any opinion unless he was on the spot. Similarly Mr. Andrews has wrote from India that he considered it wise to be silent on the question and that Mahatma Gandhi had endorsed that view. Mr. Andrews is now in London and he seems to have changed his mind and has made a statement which we publish elsewhere in this issue. We wish Mr. Andrews would have adhered to his former resolution till his arrival. We are sorry he has decided otherwise. We have always respected the views of Mr. Andrews and we would think twice before offering any adverse criticism. But on the present issue we are sorry to have to entirely differ from him. The question is complicated and so much misrepresentation has been made that it would nigh be impossible for one who is not on the spot to thoroughly grasp it. If anyone has really understood the question thoroughly in India we think it is *The Hindu* of Madras whose comments we have published in previous issues.

We wholeheartedly agree with Mr. Andrews that a pledge given should be considered moral and should be observed as such. The verse in the Psalms quoted by Mr Andrews: "He that maketh a promise to his neighbour and disappointeth him not, even though it were to his own hindrance, whoso doeth these things shall never fall," is as sacred to us as it is to Mr. Andrews. We are fully prepared to discuss this question from this high moral plane without entering into the question of expediency.

Our contention is that those who have opposed the Congress co-operating with the Colonisation Committee are not guilty of having violated any moral pledge for no pledge to co-operate with a committee

of this nature was ever given. It should be the least necessary for us to explain that to Mr. Andrews because he had heated debate on the very question with the writer himself in Capetown during the Round Table Conference. Mr. Andrews is fully aware of the very strong resentment there was at that time against any substitution of the Assisted Emigration Scheme or the compromising of the rights of the poor Indians for any promised concessions. Mr. Andrews will also be able to recall the fact that it was only after it was explained by the Government of India delegation in explicit terms that *India* was going out on a mission *to seek outlets for her own teeming millions*, and an invitation was extended to Indians in South Africa to co-operate in that mission and to bona fidely see if there existed any good opportunities for Indians in South Africa in such outlets *explored by India* and precisely not on the score of Indians being deemed undesirables or that their population was to be reduced, that the Congress representatives agreed to co-operate, and that too, with certain reservations, namely, that the Congress would withdraw their co-operation if the assisted emigration scheme was not eliminated and if any matters discussed at the Round Table Conference or anything in the Agreement did not meet with their approval. On the score of these reservations alone the Congress was fully justified in withdrawing their co-operation with *India's mission to seek outlets for her own teeming millions*. By what stretch of imagination, then, the appointment of a local inquiry into the possibilities of a colonisation scheme *for settling South African Indians or other countries* is to find out *to what extent Indians could participate in such a scheme* could have any bearing with what in terms emphatically bombastically by the Congress leaders as their 'solemn pledge' is beyond our comprehension.

Mr. Andrews' suggestion would certainly be lamentable if a pledge as he imagines would have ever been given but if Mr. Andrews were to examine carefully the memorandum signed by him in Capetown jointly with the Congress representatives, and compare it with the terms of the present inquiry, he would not fail to see in the latter a distinct departure from the original understanding.

Discussing the advantages and disadvantages of co-operation with the enquiry committee, Mr. Andrews says: "I personally can see no hindrance coming to the Indian community on the contrary, distinct good coming from it instead of evil. For it ought to be possible for the Indian community, by sending a member to serve on the committee of enquiry, to prove by evidence once and for all to the Union Government, that there is clearly no place for any colonisation scheme abroad in the future; and that the Indian community in South Africa is solidly and resolutely against any such scheme." If the community is solidly and resolutely against any such scheme, as it no doubt is, we utterly fail to see what purpose is served by co-operating in investigating the possibilities of such a scheme. Again, if it is assumed that there is no place for any colonisation why could it not also be assumed that there is a place? And what if a place is found? Can the Government of India with any show of honesty shirk their responsibility in formulating a scheme for settling South African Indians in such a place even as they formulated the assisted emigration scheme, for after all has not this colonisation idea arisen as a result of the failure of the assisted emigration scheme? Mr. Andrews seems to assume that nothing is going to come out of it at all: and the Government of India, according to their Agent, are not contemplating launching any colonisation scheme nor do they believe there is any available country where Indians could go. It would be pertinent to ask them, what is all this fuss about? Is it merely to delay the evil day? Discussing the question from a high moral plane is this not camouflage? Are we not trying to appear what we are not to the government and the European people of this country? Could we not win their confidence better by being true to ourselves and true to them?

Mr. Andrews who has been the father of the repatriation scheme and is regretting his action to this day would, in our humble opinion, be better serving the cause of Indians in South Africa by exploding the idea of repatriation or colonisation altogether and devoting all his energy to bringing home to the Government and the people of South Africa their duty to treat the comparatively small Indian community in their midst, eighty per cent. of which is South African born, with justice and equality.

Fountain Of Wisdom

Come what may through all repute and good repute whether others help us or hinder us, we will continue to the last to do our duty.— Mahan Moray Gandhi.

There is the right if freedom, we claim it, we take it, you dare not deny it to us the birthright of humanity.— Sarojini Naidoo.

Not by material, but by moral force are men and their actions governed. -Carlyle.

Sacred Concert Incident

Mayor's Letter To C.I.R. and S.I.A.

(From Our Maritzburg Correspondent)

Mr. C. Soobramoney, Joint Hon. Secretary of the Ceylon Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch) received the following letter from the Mayor of [illegible] in connection with the incident at the Natural Concert held at the City Hall:—

"Dear Sir, —With reference to your letter of the 8th inst. I am directed by the City Council to express its deep regret at and to apologise for the unfortunate incident which occurred on the occasion of the Sacred Concert on the evening of Sunday, the 4th March last. The Council feels that the position was due to exceptional circumstances which arose out of the visit of His Royal Highness the Prince George, and it is satisfied that there was no intention of doing anything derogatory to the feelings of members of the non-European section of the community. In an earnest endeavour to avoid any recurrence of a most unpleasant incident, the Council hereby gives its assurance that in so far as future public Municipal functions in the City Hall are concerned, suitable provision will be made for the accommodation of non-Europeans, provided of course that such public functions are open to all sections of the community."

Digitized by the Internet Archive in 2011 with funding from The Pietermaritzburg Heritage Project

Mr. C. F. Andrews On Colonisation Controversy

Mr. C. F. Andrews writes from London:

"I HAVE refrained hitherto from expressing any judgment of my own with regard to the controversy which has arisen in Natal, within the South African Indian community, because I was intending to come out immediately to South Africa; and therefore it seemed right to suspend my judgment till my arrival. Furthermore, I had wished on this occasion to come out for purely social and educational work, and not take part, if I could possibly help it, in political matters. I had already written to those whose judgment I valued most, both in India and South Africa, and they had cordially agreed with this proposal of mine that I should do social rather than political work.

But from various causes the time of my departure for South Africa has been delayed again and again. It was impossible to prevent this, and on each occasion I took the best advice of those friends who were nearest to me, before deciding.

During this interval of silence, I have had time to think more and more clearly concerning the controversy, and though I wish still to adhere closely to my resolution not to take part in political matters when I come out, it now seems to me only fair and reasonable that I should give frankly beforehand my considered judgment on the point which is at issue; and I am writing this statement for INDIAN OPINION, with that object in view.

I feel that the Indian leaders are right, who have strictly adhered to the pledge which they gave at the time when the new Agreement was made at Capetown and ratified afterwards. That pledge is a sacred pledge, and it should be observed as such. There is a verse in the Psalms which has always appealed to me; it thus describes one of the marks of a man of character and religion: "He that maketh a promise to his neighbour and disappointeth him not, even though it were to his own hinderance, —whoso doeth these things shall never fall." (Ps. 15:4).

Even therefore supposing some hinderance were to come to the Indian community from keeping the promise made by Congress to the Union Government, this would not, in my opinion, settle the matter. The promise ought to be kept at whatever cost. But coming down from that high moral plane to the question of expediency, I personally can see no hinderance coming to the Indian community at this stage, from keeping the promise made at Capetown, but, on the contrary, distinct good coming from it instead of evil. For it ought to be possible for the Indian community, by sending a member to serve on the Committee of Enquiry, to *prove by evidence* once and for all to the Union Government, that *there is clearly no place for any colonisation scheme abroad in the future; and that the Indian community in South Africa to-day is solidly and unitedly against any such scheme.*

I am well aware how intensely in earnest South African Indian opinion is against opening the door to even the slightest compromise on this critical matter. I can also sympathise with the South African Indian community wholeheartedly in feeling that children who have grown up in South Africa and learnt to realise that South Africa is their only home, should not be sent away, against their own wish, merely by their parents' consent. This treatment of South African-born Indian children clearly has become a serious wrong; and *I deeply regret that I have not in the past more strongly objected to it, when the matter might have been brought up for settlement.* But this does not make any weaker my conviction that we ought *now* to keep the pledge given at Capetown.

[NOTE.—The above question is discussed in our leading article.—Ed. I.O.]

Our Indian Letter

(*By* CASUAL)

The 'Quake

INDIA has more than its share of human misery. Nowhere is the problem of poverty more acute. Famine is almost synonymous with India. Foreign rule with all its attendant evils is also a big feature of ours. But we had always been congratulating ourselves on the absence of serious earthquakes. Our self-satisfaction, as all your readers know, has received the rudest shock possible. We will no longer read accounts of earthquakes in Japan and elsewhere as though they were fairy tales. We have now our own fairy tale to tell to every one who will listen with sympathy. We do not know what sort of accounts you have been receiving. But no fictitious story could possibly convey an exaggerated impression of the devastation caused by the earthquake in Bihar. All that remains of three or four big towns and scores of villages is heaps of bricks, iron and timber under which still lie buried hundreds of human bodies. The number of deaths so far ascertainable is in the neighbourhood of 6000. Both official and non-official agencies are working away at high pressure to bring relief to the sufferers. It is no easy task. It is bound to take six months if not more before we get a correct measure of the damage and the work of reconstruction to be carried out. Funds for this purpose are pouring into the hands of the well known Congress leader Babu Rajendra Prasad. It was indeed a divine mercy that his release from jail on account of ill-health should have come just a day or two before the earthquake on 15th January. He is one of those who enjoy the esteem and confidence of the entire nation. The big response therefore to the appeal for funds is not a little due to the personality of Babu Rajendra Prasad. His fund now amounts to nearly 11 lakhs of rupees. The Viceroy, who has also inaugurated a fund, has collected about 17 lakhs, most of his contributors being Princes or merchant-princes. But both the funds combined do not make up more than a flea-bite. Lakhs won't do where crores are wanted, excepting for the purpose of affording relief of a very temporary and urgent nature.

It does seem somewhat strange that Indians in South Africa have not so far come forward with the large donations some of them are undoubtedly capable of making. Never was there a greater need for money. It is not at all too late for them to wake up and once more fulfil the great tradition of their past.

Colourful Cricket

There are ever so many things about which one can write. There is the M.C.C. visit to India which has just concluded. It has certainly kept up keen interest and excitement. Our White visitors have been feted and garlanded all over India but, unfortunately, however, they have left behind a poor impression of their sportsmanship, and their unobservance of fair-play. The last match Madras was characterised by the display of savage tactics on the part of the M.C.C. which nearly caused in a couple of lives at the wicket. We are told that it is not customary to grumble when the ball hits you because it is meant to hit you if you can't hit it. But that only reminds us that when some years ago one fast bowler Ranji proved troublesome to a M.C.C. team in an identical way quite a hue and cry was raised against him.

Mr. Jardine has made matters worse by making an eleventh hour objection to an Umpire, who is an Englishman and a veteran cricketer himself. Why a winning and a superior team should show such degeneracence it is difficult to understand. But this is not the worst. The parting at Madras was more in the nature of a "Good-bye" than an "Au Revoir." The colour question crept up at Madras and the Indian team found themselves unable to attend a dinner party at which both were invited. They complained of gross discourtesy and an utter lack of appreciation of the extraordinary hospitality lavished all over India on the guests. But I suppose the best thing is for people to try and forget those things until the next time. Then we can start all over again India and the Indians can hope for better luck both on and off the field.

I cannot afford to refer to other topics, if only because I am anxious that your readers should [illegible] there is no more burning topic [illegible] the situation with regard to the next. [illegible] to be directed towards the alleviation of distress in Bihar.

Welcome To Pundit Mehta Jaimini

Large Gathering In Durban

A welcome reception was given in honour of Pundit Mehta Jaimini, B.A., L.L.B. (U.S.A.), Ph.D., last Sunday at the Royal Picture Palace, Victoria Street, Durban, under the auspices of the South African Hindu Maha Sabha.

Mr. H. M. Patel, President of the Maha Sabha, was in the chair, supported by Messrs. S. R. Pather and T. M. Naicker, joint hon. secretaries.

The hall was fully packed to hear the distinguished visitor. There was a fair number of ladies present and a fair number of Europeans was also present.

The chairman cordially welcomed the Pundit ji and garlanded him. After several speeches were made suitable to the occasion the Pundit ji rose to reply and was greeted with applause.

Pundit ji said he was glad to see that Indians though they had come to this country very many years ago, when India had hardly any facilities for higher education, had still retained their ancient traditions. After expressing his thanks for the cordial welcome he had received the Pundit ji lectured both in English and Hindustani on "The Ideals of Hinduism."

The Pundit ji delivered another lecture on Monday night at the Town Hall and his lecture on Tuesday was cancelled owing to his indisposition.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(BY THE SUB-EDITOR)

Englishmen Up In Arms

GENERAL HERTZOG, the Prime Minister of the Union of South Africa has disturbed the hornet's nest by his new draft legislation which would soon be on the anvil in a few days. His Bill first of all seeks the right to declare South Africa's neutrality if Great Britain becomes involved in a future war. Secondly, only South African nationals may become members of the Senate or Assembly and thirdly to deprive the King of his power to veto any future amendment of the South African Act, as also abolishing or reducing the powers of the Provincial Councils. This is in a nutshell what he is aiming at and against which the Englishmen are up in arms.

All Tends To Republicanism

It is clear as daylight that this new move of General Hertzog backed by Dr. Malan and others is exactly what he had down when he was thrown out of the Botha Cabinet and formed the Nationalist Party over twenty years ago. He was young then and his language was not clothed in the diplomatic garb nor was he or his party strong enough to force the Government to accept his principles. The position to-day is different and all the stars are in his favour and constitutionally he is in a far better position to carry out his life's dream. There should be no doubt that if this legislation is passed South Africa for all intents and purposes would be a republic only, not in name. But then the next step after making England impotent constitutionally would be simply to declare this country a Republic and legally England could not then interfere. Did not General Hertzog with some of his present cabinet members go to England on such a mission and has not the way now been nicely paved for him to achieve his object without firing a shot? Are not the Englishmen in Natal and elsewhere already finding that they are beaten at their own game?

These are questions to be pondered over.

Indians' Invidious Position

The Indians who are observing this battle of wits between the Dutch and the British are placed in a most unfortunate position, not being enfranchised they do not know where they are. Their status is not declared, they are either British subjects or South African nationals, would that their position was one for all clearly defined and that they were made to feel that this was their home and they had their responsibilities as others in the welfare of the country in which they lived. I trust that the Prime Minister in his new legislation will clear this anomaly. Indians are here and most of them know no other country, their standard of living is more of the West than of the East and to leave them groping in the dark does not redound to the credit of any civilised Government.

Telling Facts

Mr. Philip Townshed of Mayville writes to the *Natal Mercury* in reply to a former correspondent who had

claimed that no Asiatic will never spend a penny in a European store if he can trade with an Asiatic. "Out of the 160,000 Indians," says Mr. Townshend, who, at great expense have been repatriated, I claim that at least half were consumers, to some extent of South African made footwear, clothing, flour, mealiemeal, milk, sugar, tobacco, jam, liquor, stationery and numerous other things which civilised Indians use. To ship these customers away to another country, he continues, must surely have had a deleterious effect on local trade and industry." He then dwells on the question of "Asiatic penetration" which he respectfully submits has no meaning in view of the very large number of Asiatics born in South Africa and who, he suggests, should be considered Afrikanders like the rest of them if they pay their taxes. His letter hits the nail right on the head.

Can Never Be Beaten

The Mayor of Newcastle disappointed the Indian community during the Prince's visit when Mr. O. J. Christopher took up the task of running all the way to Johannesburg with the Newcastle Indians' garland to present to H. R. H. the Prince George. He has now issued a statement that he has succeeded in his mission. It is presumed that had the Mayor of Newcastle known this he would have allowed the two minutes out of the thirty which was allotted to his corps. It is rightly told that there is none to beat the Indians in showing their loyalty and Newcastle now has proved it beyond doubt. The Mayor must be saying with regret, "O, they have done it."

Nothing For Indian Charity!

It was only the other day the late George Shearer Armstrong of Durban died a rich man and left an estate worth £104,295. The late Leon Renaud, advocate has left a estate worth £19,519. Both these gentlemen made most of their money from the Indians, one by using Indian labour in the sugar plantation, the other by having Indian clients. I do not envy their estate but what I do feel is that when they are gone they have left nothing for Indian charity? A little this way would have helped the many poor and helpless Indians in Natal.

Work For Panchcourie De

Police officers at Scotland Yard and also in the Union and Rhodesia are mightily puzzled over the trick whereby gold valued at £6,300, consigned from Bulawayo to a London bank, has been abstracted from a box and its place filled with cement and nails. It is stated that the seals on the box appeared to be intact—yet the gold was gone. There is a theory that the gold never left Bulawayo, but that a duplicate box was prepared and substituted for the treasure chest. This reminds me of the great mysteries solved by that expert Mr. Panchcourie De of Calcutta. Would it be too much to suggest to Scotland Yard, Rhodesian or Union officers of the C. I. D. to drop a card up Mr. De. The famous Indian detective would prove his worth.

Colonial Born And Settlers' Indian Association

Maritzburg Indians' Protest

A mass meeting, under auspices of the Colonial-born and Settlers' Indian Association, Maritzburg branch, was held in the H. Y. M. A. main hall, Chancellor Street, Maritzburg. The hall was full with Indians, Coloureds and Europeans, to protest against the action of the City Council on the proposed erection of a "Native Beer Hall" in Retief Street (between Berg and Boom Street).

Dr. Maurice H. Peters presided, and those who were on the platform included Councillors H. C. Jolliffe, Mrs. A. E. Shirley, Mrs. W. A. D. Russell, and P. J. Lewis together with Mr. W. Matthew, Mr. G. Benjamin (representing the Natal and Maritzburg Coloured Welfare Society); Messrs J. Moores, Timm, and E. Young (representing the European residents of Ward 8), and Messrs P. Thompson, M. R. Naidoo, V. Kristy, and K. Soobramoney, Secretary.

The Chairman after welcoming the Councillors and the other representatives, referred to the site where a Native Beer Hall is to be duly erected, and pointed out the inconveniences the residents in the proposed area would have to undergo. He was of the opinion that if the said Beer Hall was to be established it would certainly be harmful to the residents.

The following resolution was then moved by Mr. M. R. Naidoo, and seconded by Mr. V. Kristy, and passed unanimously.

"That this mass meeting held under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch), assembled at the H. Y. M. A. Hall, Maritzburg, on Sunday the 18th March 1934, do hereby strongly protest against the action of the City Council, in agreeing to the site in Retief Street, (between Berg and Boom Streets) to be used for the purpose of a "Native Beer Hall."

The following reasons were given by the various speakers for opposing the City Council's step:—

that the area concerned and thereabouts is mostly the residential area of Indians and Coloureds, and the erection and existance of a "Native Beer Hall" will tend towards adding more to the existing inconveniences via prowlers, burglars, suspicious characters, disturbers of public peace, hooliganism, and the crowded amenities, and the like.

that Wards 7 and 8 are pestered with the said characters, burglaries are on the increase, and assaults are not uncommon.

that whilst all the above told much to the terror and uneasiness of the residents in this area, the proposed "Native Beer Hall" (where natives of all characters will congregate) will without any doubt increase these disabilities.

A humble suggestion was made to the City Council to keep in retrospect, the importance of the safety and peaceful atmosphere of the said area, and to choose a site preferably outside the immediate neighbourhood of the boundaries of the City proper.

The chairman explained that on behalf of the Association he and the Secretary interviewed the District Commandant for adequate police protection, and as a result of the interview he was glad to state that three extra police officers are on duty at the bottom end.

Sacred Concert Incident

The Chairman also referred to the several complaints that were made to the Association in connection with the ejectment of Indians from the City Hall on the occasion of the sacred concert held on March 4 1934 during Prince George's visit. Letters to and from the Council were read. Several speakers expressed their views on the matter. Eventually Mr. M. R. Naidoo moved the following resolution which was seconded by Mr. S. Sathiyan.

"That at a Mass Meeting assembled under the auspices of the Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch) on Sunday March 18 1934 resolve in terms of a letter from the Mayor dated the March 10, 1934 in regard to the incident at the stored concert to be forwarded to the local press for publication thereof."

The resolution was carried unanimously.

Hawkers' Test Case

The Chairman also referred to the Hawkers' test case in regard to the defined areas which is set down for the 9th of April 1934, and funds are required to meet the necessary legal expenses, and he made an earnest appeal to the public for donations.

The Meeting terminated with a vote of thanks to the chair at 11 p.m.

Indian Buses

The Church Speaks Out

Writing to the *Natal Mercury* on the resolution of the National Council of Women suggesting that Indian buses should be restricted to feeding the various Durban tram routes at the termini Rev. W. H. Satchell says:—

"Two reasons for this suggestion were given, namely, that the Indian buses are harmful to the road surface and that they cause loss of revenue to the Tramway Department. The fact that such a suggestion emanated from the National Council of Women should be sufficient guarantee that whoever might benefit by the imposing of such a restriction, the poor would not suffer. There is no indication however, that anything but roads and revenue were under consideration.

"It is hard to believe that these ladies can have been so much perturbed about the road surface and the loss of revenue to the Tramways Department that they overlooked the untold hardship such a restriction would impose upon the poor in general and their poorer sisters in particular. There are at present over 100 Indian buses in Durban, conveying literally thousands of the poorest members of the community, Natives, Indians and Coloured people, to and out of town. The termini of these bus routes are from two to two and three-quarters of a mile beyond the tram termini. The charge for the complete journey is one ticket. If the suggestion of the National Council of Women were to be carried out and passengers brought by Indian buses to the tram termini were to be transferred to the trams, the cost of the journey would, of necessity, increase.

"The great majority of those who use the buses are too poor to afford an increase. One result would inevitably be that hundreds of poor women who now get to town by bus would be compelled to walk half the distance. They would probably travel by bus to the terminal and then walk into town, carrying their heavily-laden baskets."

Writing to the same paper Rev. J. M. Sundrum says:—

"Many Europeans profess sympathy for the lot of the Indians but lack courage to give open expression to their feelings; for one at least to come out openly with the courage of his convictions is worthy of commendation.

"His intimate knowledge of the sufferings of the Indian unemployed and the hundreds of ill-fed and ill-clothed children—compassion has demanded a little sacrifice of his personal comforts to afford relief to them—probably impelled him to champion the cause of the Indian bus-drivers against whom the National Council of Women is up in arms. How many of the members of the National Council of Women patronise the trams to save a loss of revenue to the Corporation? The discomfort experienced in the trams and the stigma attached to the six rear seats of the upper deck, which are invaded more often by the European, drove the Indians to run buses. When they have thus voluntarily segregated themselves they are accused of being the cause of loss of revenue, and force is to be employed to bring them back to the discomforts and degradation of the trams. In certain shops the Indians who go there to help the revenue are rudely turned out and slighted, notwithstanding the representations repeatedly made by the Indian community. Would the National Council of Women intervene here and show their sense of "fairplay" by passing another resolution to remedy the wrong?"

THINGS IN GENERAL

Postal Difficulties in Sydenham

The Sydenham Ward Indian Ratepayers' Association in reply to representations made by them have received the following communication dated Feb. 19 from the Private Secretary to the Minister of Posts and Telegraphs:

"I beg to acknowledge receipt of your letter of the 7th inst., and the Minister of Posts and Telegraphs has caused enquiries to be made in connection with this matter. The main cause of difficulty in delivering correspondence in Sydenham was that the streets and houses had not been [illegible] and arranged in numerical order. Instructions have been issued that letters should be delivered twice a day by European postmen. These officers are experienced and it is reported that they are finding no difficulty in effecting deliveries. I shall be glad to hear from you as to whether you have any complaint now to make as to the delivery of letters in specific instances so that they can be investigated by the Postmaster, Durban. The Minister suggests that you should interview the Postmaster in connection with the matter if you are experiencing any difficulty as it is within his purview to remedy matters.

Springfield Indian School.

On March 17 certificates were distributed by the Rev. W. H. Stanton, manager of the above school, to the prize-winners in the arts and crafts exhibition organised by the Natal Indian Teachers Society held during the month of December, in which the Springfield Methodist Government-Aided Indian School excelled the other schools in Natal, having gained the trophy presented by Mrs. A. Christopher, for the second time in succession. The Headmaster of the school, Mr. H. P. Nundoo, in his opening speech, said that the success of the school in the recent exhibition was entirely due to two of the teachers, Messrs. S. R. Maharaj and S. Pandey. He also pointed out that in the P. S. C. examination held last year, six out of ten passed, all having gained the continuation certificate. Vernacular was also taught free of charge. The Rev. Stanton appealed to the parents to take greater interest in both their children and the school. He paid tribute to the headmaster and staff. Among other speakers were Messrs. R. Kandhare, R. Perumal and S. R. Maharaj.

Non-Europeans On Rand Mines

In the Union House of Assembly in reply to Mr. J. D. Heyns (Nat., Middelburg), the Minister of Mines said that 87,825 Natives, 1,68 Coloured persons and 118 Asiatics were employed in surface work on the Witwatersrand mines as at Feb. 28, 1934. The possibility of replacing such Natives, Coloured persons and Asiatics by Europeans had been discussed from time to time with the Chamber of Mines. There were, however, many occupations which could not justifiably be undertaken by Europeans and he was of opinion that it would be undesirable to employ Europeans at other than standard wages.

Prevention Of Malaria

At a meeting of non-European land-owners of Plessislaer, Maritzburg, held at the school an interesting lecture on the "Prevention of Malaria" was given by Mr. Bayen. A voluntary committee of sprayers, comprising twenty three members who undertook to spray all Indian and native homes in and around Plessislaer was formed. With the assistance of Mr. Bayer very good results in Anto Malaria work is expected.

M. P. C. For Greyville

By a bare majority of seven votes the South African Party has regained the Greyville seat in the Natal Provincial Council, rendered vacant by the death of the Rev. A. Lamont, who was elected as a member of the Home Rule Party. The result of the by-election, which took place last week was a victory for Mr. J. L. Purcell (638 votes) over his Town Council colleague and Labour opponent, Mr. J. Pyle (624 votes).

O. B. And S. I. A. East London Branch

A special meeting of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, East London Branch, was held at the Indo-African Traders Buildings, Argyle Street. There was a large gathering of members and intending members present. Mr. O. H. Parbhoo, the chairman, cleared up the misunderstandings and doubts existing in the minds of many present and explained the objects of the association and its undertakings.

Mr. R. S. Harry eulogised the work of the association and spoke briefly of the good results attained since its inception. Brief speeches were made by Messrs. A. V. Pillay, R. V. Chetty, H. Naidoo, G. Francis, J. T. Christian and M. D. Dass. The following officials were elected: Mr. O. H. Parbhoo, president; Messrs. D. Irvan and M. D. Dass, vice-presidents; Mr. R. S. Harry, hon. secretary, Mr. H. Naidoo, assistant secretary; Mr. H. Karson, hon. treasurer; committees: Messrs. A. S. Pillay, K. M. Lal, V. Pillay, G. Francis, D. Babana, W. Cuddumby and M. Ragaval.

H. Y. M. A. (Maritzburg)

At the annual general meeting of the Hindu Young Men's Association, Maritzburg, which took place on Sunday last at the H.Y.M.A. Library, the following were elected as office bearers for the ensuing year: -Patron: Hal Parumanand, M.A., President: Mr. R. R. Gopaul, Vice-presidents: Messrs. V. N. Kainn, R. H. Naidoo, and V. S. Naidoo, Joint hon. secretaries: Messrs. V. D. Pillay, R. N. Pillay, Committee: Messrs. K. Kataya Govender, R. Ramasamy Pillay, R. P. Naidoo, P. M. Govender, V. Vemlin Padayachee, and P. N. R. Naidoo; Manager: Mr. K. Kailasa Moodley, Auditor: Mr. A. T. Moodley, Delegate: Mr. R. Ramalinga Pillay, Librarians: Messrs. K. Kasavaloo Moodley and S. G. Pillay.

The Cape Indian Congress

A well attended meeting of the executive of the Cape Indian Congress, being the first since the re-election of officials, was held at the Fidelity Hall, Primrose Street, on Sunday, March 11. Mr. A. Ockim, the chairman of the executive, presided. After the preliminaries had been disposed of, the executive unanimously adopted the following resolutions which were referred to their respective sub-committees for consideration and report:—(1) Annual contribution, through the Congress, by members and supports to local charitable institutions, more especially local hospitals; (2) The founding of two bursaries, one for an Indian scholar and one for a non-European scholar other than an Indian; (3) To render such assistance as may be necessary and to co-operate with the Western Province Football Association in welcoming to the Cape the Indian soccer team which is due to arrive in June; (4) To convene the Cape Provincial Conference. Sub-committees appointed are: —

Charitable Institutions and Bursaries:—Messrs. Ahmed Ismail, Yusof Hawa, A. Ockim, R. Singh, Sheikh Adam, Hajee Khan Gool, Sheikh Amod and R. G. de Norman.

Cape Provincial Conference:—Messrs. Ahmed Ismail, Abdul Hamid, E. I. Patel, H. Khan Gool, A. H. Abdulla, A. Mallek, M. I. Khan, C. C. Pillemia, Sheikh Amod, D. Manoherjee, E. Mohamed, Zavar Khan, D. A. Nagia, R. G. de Norman.

Durban Indian Surf Life Saving Club

Mr Fisherden with Mr. Gilbert Reynolds saw the Indian Life Savers at work on the Ocean Beach on a Sunday recently and were well pleased with the progress the men had made. Both Mr Fisherden and Mr. Reynolds spoke of the work of the life savers and that the Royal Life Savers' Society, which they represented, would be glad to help the movement on. Mr. Christopher on behalf of the Indian Life Savers replied explaining the difficulties under which the Indian Surf Life Savers' Club was working—difficulties largely the result of racial discrimination.

Mr. F. C. Fisherden, vice-president Royal Life Saving Society of England will be accorded a reception and will address on "The work of life saving clubs" at the Tamil Institute, Prince Edward Street, on Monday, 26th March 1934, at 7.30 p.m. Mr. Gilbert Reynolds, Life Governor, Royal Life Society, will also be present. A Demonstration by the club members will be given under the direction of Mr. J. C. Fisherden. The public is cordially invited.

Tit Bits From The Motherland

Gandhiji As Co-operator

Mahatma Gandhi appealed at a meeting of the Central Relief Committee for unstinted co-operation with the Government with the object of relieving the earthquake distress in Bihar. The Nationalist section demurred at the terms of the resolution proposed by him, "tendering respectful co-operation with the Government." Mahatma Gandhi urged that there was no question of fighting the Government when it aimed at relieving suffering. Pandit Malaviya echoed Gandhiji's sentiments. The resolution was adopted without further hitch.

Jaipal Singh For W. Africa

Jaipal Singh, the former Oxford Blue, who played for India during the European tour of 1928, and who made a name for himself during his two years in Calcutta, has accepted an appointment as Professor in Achimota College, West Africa. Jaipal Singh, who is a Master of Arts, was intended for the teaching profession, but was tempted into business (he was with the Burma Shell in Calcutta) because of his love for hockey. During his stay in Calcutta he improved Mohan Bagan's hockey team beyond recognition. He was a valued member of the Calcutta Hockey Umpires' Association and of the Bengal Hockey Association Council, and local hockey enthusiasts will hope for his return to Bengal in the near future.

Bihar Earthquake

One of the officers of s.s. *Surat* told a *Natal Advertiser* representative that at the time of the earthquake which caused Calcutta to shake so badly they were at Madras but did not feel anything. A curious feature of the earthquake was that one of the high priests of one of the sects had prophesied its time and date. This statement was circulated in the Indian Press and there was considerable speculation among both European and Indians as to the correctness of the forecast, which was regarded by most as being little different from that of any other individual trying to tell of coming events. On this occasion, however, the "quake" came five minutes was after the predicted time. Included in the forecast a statement that there would be another earthquake at a later date, and this, too, came to pass and both Chittagon and Bihar were extensively affected. In Calcutta the water in the locks and dry docks was credited with behaving in an astonishing manner. Despite the severe shaking little damage was done, although many people were scared out of their lives.

Another Lakh

Maharani Janki Kaur, British Estate, Champaran has donated Rs. 100,000; for the Bihar earthquake fund.

Military Training

Dr. B. S. Moonjee a prominent Indian leader who is reported to have collected Rs. 30,000 and has promises of a like amount for a Military Training School at Nagpur. It is also published that Capt. Molak will be its first Principal.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

W. P. Indian Football Association

At the Annual General Meeting of the above Association held in Capetown on March 7th the following officials were elected:

Patron: Mahatma Gandhi; Kunwar Sir Maharaj Singh, Advocate M. Alexander, M.P., and Mr. A. MacCallum.

President: Mr. R. G. de Norman.

Life Vice Presidents: Messrs. A. E. Sam, F. Peters, J. G. Reddy, and Ahmad Ismail. Vice Presidents: Messrs. Louis Alexander, A. P. Williams C. Pommy, C. M. Samuel, E. Mahomed, Esop Alli, and D. Singh. Hon. Secretary: G. L. Paul, Match Secretary: M. B. Reddy, Hon. Auditor: Sinden Pillay. Delegates to S. A. Indian Football Association—Messrs. R. G. de Norman and C. B. Reddy.

Natal Football Association

The Natal Football Association held its annual general meeting on Sunday last at Currie's Fountain sports grounds, when the following district associations were represented:—Durban, Maritzburg, South Coast Junction, Maywille and Durban Sunday League. The first two play on Saturdays, while the remainder indulge on Sundays. A letter of affiliation was received from Durnford District, but no intimation whatsoever was received from Klip River, Northern Districts, Weenen County and Maritzburg County. The minutes of the previous year together with the secretary's annual report and treasurer's financial statement were read and adopted. The question of headquarters next year was then discussed, according to the rotation system, Maritzburg was the venue, but the majority of speakers stressed the necessity of allowing the headquarters to remain in Durban in view of the arrival of the All-Indian team and Sun Chim Cup tournament later in the year. The delegates of Maritzburg, while realising the importance of the question, notified the meeting that their district had insisted on headquarters being transferred to them, and under these circumstances could not agree to the majority wish.

The election next followed and the following officers were elected:—Patron, Mahatma Gandhi; President, Mr. R. A. Moodley; Hon. Life Vice Presidents, as hitherto, with the inclusion of Mr. A. Sookdeo, who was elected vice the late Mr. J. M. Esop; Hon. Secretary, Mr. I. A. Hafejee; Hon. Treasurer, Mr. S. Muthray; Councillors to the South African Board, Messrs. S. L. Singh and I. A. Moodley; executive members on the S. A. Council, Mr. S. L. Singh. In view of the headquarters residing in Maritzburg, it was decided that a representative committee be appointed to manage affairs locally, and this body was given wide powers to do everything to provide for the visitors during their stay in Natal. The following are the committee:—Messrs. A. Christopher, S. L. Singh, O. N. M. Khan, R. A. Moodley, K. M. Chin, P. M. Pillay, M. John, K. A. Chin, A. K. E. Bux,

R. N. Moodley, D. Pakir Yusuf, I. A. Hoffejee, A. Sookdeo and C. Anthony, with power to co-operate any other member.

On his retirement from the presidentship, it was decided to present Mr. Sookdeo with an illuminated address. A discussion took place on necessity of stabilising the finances of the association, as the balance sheet showed a deficit of over five pounds but after a lengthy debate this matter was referred to the incoming officials to prepare schemes by which this state of affairs would be overcome.

Cricket

Interlown Match To Be Played

Though the Maritzburg team could not see their way to travel down to Durban to play the annual interlown, the President of the Durban Union, Mr. Lyster has made a sporting gesture by asking the Natal Union to re-set the match for the Easter holidays. It is most probable that the City team will travel down. The match will be played on Easter Saturday and Easter Monday, play starting at 10 a.m. each day. The umpires will be Messrs. A. Nate and A. I. Hoffejee.

Ottomans Final

The Ottomans C.C. of Durban were penalised by the Natal Union for the unsporting act of walking off the field in the final for the Pandy's Shield, against the Orientals of P. M. Burg. The match was played in the City. The match has also been awarded to the Orientals. Another matter arising from this match was the attention of time without the consent of the Natal Union. For this offence both club were penalised.

Wrestling

Puckree Pillay Retains Title

A big crowd gathered in the Vladrin Theatre Palace, Durban, on Saturday afternoon March 17 to witness a variety programme including both boxing and wrestling. Bouts:

There were four small boxing bouts in which figured local amateurs. All the bouts were decided on points. The following is a *resume* of the results:—

T. Kid Pillay beat Bob Sibaber. T. S. Puthar beat Fredi Maistry. 3. Young Goolam beat Sooboo Singh. 4. Jimmy Naidoo beat Victor Snider. (technical K.O.)

The wrestling bouts were more interesting and provided the house with numerous thrills. Young Hassan beat Shark Ayob, V. S. Jhunny beat C. A. Khan. The Shark Abdool—Hero Barry contest was stopped by the referee, Mr. Ayliff. The incident was very unsporting for after a warning from the referee, who is the Natal European Wrestling Champion, Abdool began a heated discussion with the referee. The referee had no alternative but to award the bout to Hero Barry. C. N. Khan also beat Ramothar Maharaj on points.

Puchree Pillay Beats G. C. Naidoo

The chief bout was between Puchree Pillay and G. C. Naidoo and on the whole below expectation. Their respective weights were 12st 2lbs and 12st 10lbs. It was thought at first that Naidoo's weight would be a deciding factor but he evidently lacks grit. In spite of a plucky resistance Puchree Pillay had secured two falls prior to the end of the 2nd round. Pillay thus retains the welter and heavy weight championship of S. Africa.

R. M. Patel Beats Jimmy Moodley

This contest was by far the best and most inspiring of the day. This was a return bout. On the previous occasion Moodley had beaten Patel. From the commencement it was evident that had many supporters. Moodley secured a "fall" in the first round but Patel equalised in the second round and in the third round Patel secured the decisive "fall" to win. This bout was an excellent display of the art and R. Moodley, who apparently was dissatisfied with the decision has signified his intention to have another match with Patel.

Messrs. I. Connor and Young Hassan were responsible for the promotion of the show.

Boxing

Mottee Kid Singh's Last Fight

A little while ago it was announced that Mottee Kid Singh would in all probability meet Bud Granger prior to his departure from South Africa. He was also prepared to fight with a side stake of £100. It now transpires that these arrangements have failed through.

On the other hand the promoters under whose contract Kid Singh is, have now definitely arranged that Kid Singh is to meet Maurice Dixon on Saturday, April 7th, at the Durban Town Hall.

NEWS IN BRIEF

In Capetown there is a general belief that the rift between Mr. Hertzog and Gen. Smuts is irreconcilable. The Nationalist Synod of the province for Calvinia has created an unfavourable impression especially in their reference to the nationality question and the statement that South Africa could not continue to be "merely British subjects." A definite break between Malan and the two Coalition leaders is now held to be imminent.

Southern Rhodesia, voting by referendum, has supported the principle of Government expenditure, subject to strict legislative safeguards, by 16,041 votes against 7,014. It is stated that this vote represents 75-per cent. of the voting electorate.

The Budget this year will not be introduced until after the Easter recess. The House goes into recess on March 28th & does not resume until April 9. The Budget will be introduced shortly after the resumption. The late introduction of the Budget this year is, of course, due to Mr. Havenga's absence from office owing to illness.

The annual festival of Shri Ram Navmee will be celebrated on Saturday the 24th inst. at the Hindu Temple, Dapot Road, Durban. Other Temples, Longmarket Street, P. M. Burg, the Phoenix Sabha, York Road, P.M. Burg, [illegible]

Obituary

The Late Mr. K. Singh

Mr. Kunjbehari Singh died at the age of 61 on Thursday at his house in Jacobs. His remains were cremated at the Umgeni Crematorium, according to Vedic rites which were performed by Pandit Mehta Jaimini.

Mr. Singh came to South Africa from Behar and took a prominent part in the upliftment of the Hindu people. He was one of the founders of the Hindi Ashram and was vice-president of various Hindi schools and societies. He was the brother-in-law of Swami Bhawani Dayal Sannyasi, and the father of Mr. J. K. Singh (President of the Young Men's Arya Samaj.) There was a large gathering present at the funeral.

The Late Mrs. K. V. Maistry

The death took place of the late Mrs. Kuppaiah V. Maistry, widow of the late V. V. Maistry, last Monday. She was greatly dejected since her husband's death which took place a few weeks ago. There was a large gathering of friends and relatives at the crematorium, Stellawood, where she was cremated according to Hindu rites.

Answers To Correspondents

Mr. S. P. Williams.—We cannot entertain controversial religious treatise.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter in for publication to reach here not later than Wednesday.

Manager 'Indian Opinion'

CONTENTS.

	Page
Notes And News	119
EDITORIAL :—	
Why We Differ	
OTHER ARTICLES :	
Mr. C. F. Andrews On Colonisation Controversy	121
Our Indian Letter	"
Welcome To Pandit Mehta Jaimini	122
Current Topics	"
Colonial Born And Settlers Indian Association	123
Indian Races	124
Things In General	"
Tit Bits From The Motherland	126
Sporting News	"
News In Brief	127

REPATRIATION! REPATRIATION!! REPATRIATION!!!

Why Go And Suffer In India!

MR. P. B. SINGH

our representative who has just returned from India will be welcomed in the Tamil Institute, Cross Street, Durban, on SUNDAY, 25th MARCH, 1934, at 2-30 p. m. and will speak on the condition of REPATRIATES in India.

A CHRISTOPHER, President.

P. G. Naicker,
M. John
Hon. Treasurers.

S. L. Singh,
D. S. Chetty,
A. Haffejee,
Hon. Secretaries.

Colonial Born And Settlers' Indian Association.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દર્શને
નવો દૃષ્ટિકોણ આપ્યો.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ માર્ચ ૧૯૩૪ અંક ૧૨

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

	પૃષ્ઠ
નોંધ અને સમાચાર	૧૨૧
અમે કેમ વિરૂદ્ધ છીએ (અગ્રલેખ)	૧૨૧
હોંદી કોમની હાલની સ્થિતિ	૧૨૩
પંડિત મદનના જયમીનીનો સત્કાર	૧૨૩
બીહાર ધરતીકંપ	૧૨૪
આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલય	૧૨૪
હાંકવાલ હીંદુ સેવક સમાજ	૧૨૪
પત્રો પત્ર	૧૨૫
ધી ટ્રાંસવાલ પુનર્વસેટેડ પારીયા લાયબ્રેરી	૧૨૫
વિવિધ વિષય	૧૨૫
અસ્વિષ્ટ સભ્યાગ્રહિ વર્તમાન	૧૨૬
મોતા અન્દન	૧૨૭
બીહાર ધરતીકંપ રાહત નિવારણ ફંડ	૧૨૮

ફ્રેઝર કોલેજને દાખલ કરવામાં નાહક આંચ

ડર્બન મુકામ ઉપર વિટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીએ સાઉથ આફ્રિકાના વિદ્યાર્થીઓનાં નેશનલ યુનીયનમાં ફ્રેઝર કોલેજને મેમ્બરશીપ આપવાની દરખાસ્ત મુકી હતી પરંતુ યુનીયનના બંધારણ સામે એ દરખાસ્તથી બાબાબાધ ઉભા હતા. પરિણામે ફ્રાઇ કરતી કોલેજને યુનીયનમાં લેવા કે નહિ એ વિચારવાને એક કમીશન બેઠું હતું અને એ કમીશન એવા નિર્ણયપર આવ્યું છે કે સાઉથ આફ્રિકાના વિદ્યાર્થી પ્રત્યેનો સામાન્ય મત એવો છે કે ફ્રાઇંડરને મેમ્બરશીપ આપવી અયોગ્યાદાક નથુાશે. ફ્રેઝર યુરોપીયન યુનીવર્સીટીઓનો દરજ્જો નથા ધરાવતી અને તેથી વિદ્યાર્થીઓના યુનયનના હાલના બંધારણની દૃષ્ટિએ તે મેમ્બર બની શકતું નથી. પ્રમાણીના મળેલા અભિપ્રાયોપરથી જણાય છે કે માત્ર એક નહાની અકપમેનિમેજ તેને દાખલ કરવાની તરફેણમાં મત દર્શાવ્યો હતો. ફ્રાઇંડર કોલેજ નટીવોની છે એ સિવાય તેનો દરજ્જો અન્ય યુરોપીયન યુનીવર્સીટીઓથી ઉતરતો કઇ રીતે છે એ અમે સમજી શકતા નથી તેને નહિ દાખલ કરવાનું બાકે કારણ ત હિવેસ સિવાય બીજું જોવે નથી. પરંતુ એ બોધા શબ્દોમાં કહેતાં શરમ થાય છે અમલમાં મૂકતાં નથી થતી!

શ્રી. ગાંધીજી સહકારી બન્યા

બિહાર સંકટ નિવારણ સેન્ટ્રલ કમીટીની મીટીંગ સમક્ષ બોલતા ગાંધીજીએ બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણના કામોમાં સરકારનો કરી પૂર્ણ સહકાર કરવા આહ્વાન કર્યુ હતું. રાષ્ટ્રિય નેતાઓએ ગાંધીજીના કરાવ તરફ અણગમો બતાવ્યો હતો ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે સરકાર જ્યાં દુઃખ દૂર કરતી હોય ત્યાં તેની સામે લડવાનો સવાલજ ન હોય શકે પંડિત મદનમોહનજીએ પણ ગાંધીજીના મતને ટેકો આપ્યો, અને કરાવ કાંઇ પણ વિરોધ વગર પસાર થઇ ગયો હતો.

વેચવાની વસ્તુઓની સ્વચ્છતા

જો ગ્રોસરીવાલાને ક્રિકેટલીસબર્ગમાં મરી ગયેલો ઉંદર પડેલો હતો એવી ગંધાતી ખોની વેચવાના આક્ષેપ માટે અનાજ અને દવાઓને લગતા કાયદાની કલમ હેઠળ મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ ખડા કરવામાં આવતાં તેઓને ગુનેહગાર કરારથી ધમકી આપી છોડી મુકવામાં આવ્યા હતા.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૩ માર્ચ સન ૧૯૩૪

અમે કેમ વિરૂદ્ધ છીએ

સાઉથ આફ્રિકાના હોંદીઓને અન્ય દેશોમા વસાવવાને એક વિદેશ વસાહતની યોજનાની શકયતાઓની અને કેટલા હોંદીઓ તેવી યોજનાને લાભ લેશે તેની તપાસ કરવાને મુખ્ય પ્રધાન તરફથી નીમાયેલી કોલોનાઇઝેશન એનકવાયરી કમીટીની સાથે હોંદી કોમે સહકાર કરવાના સવાલ સંબંધી પહેલી તકરાર ઉપર પોતાનો મત દર્શાવવાને લખનારે મહાત્મા ગાંધીજીને અનેક વિનંતિઓ કરી હતી પરંતુ ગાંધીજીએ સ્પષ્ટ જણાવ્યું હતું કે પોતે સ્વાભાવિક લાભ કર નહિ હોવાથી પોતાનો મત દર્શાવી શકે તેમ નથી. એજ રીતે મી. એન્ડ્રુઝે પણ લખ્યું હતું કે તેમને પણ આ પ્રસંગે મૌન ધારણ કરવું ઉચિત જણાયું છે અને ગાંધીજી પોતે પણ એજ મતના છે. હવે મી. એન્ડ્રુઝ લંડનમાં છે, અને ત્યાં પ્રસંગ તેમણે પોતાના વિચાર ફેરવ્યા જણાય છે અને પોતાનો મત દર્શાવવાને નિવેદન મોકલ્યું છે જે આ અંકમાં અંગ્રેજી તેમજ ગુજરાતીમાં પ્રસિદ્ધ થયું છે. અમને લાગે છે કે મી. એન્ડ્રુઝ આ દેશમાં આવતાં સુધી પોતાના મૂળ કરારનેજ વળગી રહ્યા હોત તો પ્રસંગે ઠીક થતે. અમે હિલગીર હોઇને

કે જો તેવા તેમણે ફેરવાનું ઉચિત માનું છે. શ્રી. એન્ડ્રુઝના મતને માટે અમે હમેશાં માન ધરાવતા આવ્યા છીએ અને તેમના મતની વિરુદ્ધમાં કોઈક દલીલ કરતાં પહેલાં ખેદ વિચાર કરીએ. પરંતુ પ્રસ્તુત બાબતમાં આપણે સવિનય જણાવવું રહે છે કે અહીં [illegible] બનવું [illegible] ગણાય.

સવાલ આટલો મુશ્કેલ હોવાથી અને તેમાં વિશે ગેરસમજુતીઓ ઊભી કરી દેવામાં આવી છે ત્યારે પણ ત્યારે માનુસ સત્યાગ્રહ દ્વારા તેનો નિકાલ લાવવાનો સાધારણ સમજ નથી. હાલ તો અમારે તે બાબતમાં કંઈ કહેવું નથી પણ એ સવાલ બહેતર સમજ શકાય માટે શ્રી. અમરે [illegible] કે કેમ કરીને પ્રતિજ્ઞાઓ આપણા [illegible] કરવામાં આવી છે.

પરંતુ પ્રતિજ્ઞાને પરિણામ આપવાની જરૂરિયાત અને તેવું કેવી રીતે પાલન થવું જોઈએ એ બાબત શ્રી. એન્ડ્રુઝના મતનો સાથ આપે સ્વીકાર્યા બાદના પ્રશ્નો છોડ્યા. આ બાબતના ઇતિહાસમાંથી જણાશે કે સિદ્ધાંતની પ્રતિજ્ઞા ઉપર ગઈકાલે ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. અમારા મતે તો પ્રતિજ્ઞાનું પવિત્ર મહત્વ જાળવવા ખાતર પણ ગઈકાલ જેવી ઘટના ફરીથી ન બને તે માટે સાવચેતી રાખવી જોઈએ. અને આ કારણથી જ સિદ્ધાંતની પ્રતિજ્ઞા ઉપર ભાર મૂકવાની જરૂર છે. તેમાં ફેરફાર કરવાનું ઉચિત માનું છે.

વેળે આ પ્રજાની ઓછી ઉચ્ચ નૈતિક દૃષ્ટિએજ કરીઓ તો શું આ દેશની ઓળેાગળ પ્રજા નાબૂદ થઈ જાય. આ દેશની સરકાર અને યુરોપીઅન પ્રજાની સમક્ષ આપણે નવા લેવા દેવાવાની આ એક બાજુ નથી. આપણી પોતાની જાતને નેગ્રજ તેઓને પ્રજાકીય રહીને શું તેઓનો વિશ્વાસ આપણે ચાપરે સંપાદન નથી કરી શકતા?

મી એન્ડ્રુઝ જેઓ રવીંદ્રીનાથના મિત્ર છે અને જેઓ પોતાની આ વયના આજની પડી પર્વત પધારાય કરી રહ્યા છે તેઓ તો સાહિત્ય અધિકારના બાદી પાની ખરીજ લેવા કરવા ચહાતા હોય તો આ રીતે પ્રમાણે તેઓએ આ રવીંદ્રીનાથના અને પોતાના સંબંધના વિચારને સંહાર કિંમતી દેવે. જોઇએ અને પોતાની સખણી ઇચ્છાઓનો આ વખતે સાહિત્ય આ દાની સરકાર નેગ્રજ પ્રજાને તેઓની વચ્ચે વસેલી મુકાબલે ઉપેક્ષ કહાની તાદી કામ ન કરેની એવા દરા વસ્તી સાહિત્ય ઓર્ડિકારાજ પેઢા થયેલાઓની છે તેને સમાન અને અસરાહી વર્તવ બતાવવાની પોતાની ફરજનું ભાન કરાવવામાં ઉપયોગ કરવો જોઇએ.

કોલોનાઇઝેશનની તકરાર

શ્રી. સી. એફ. એન્ડ્રુઝનો મત

મી સી. એફ. એન્ડ્રુઝ દરબારી મેળે :

સાહિત્ય આફ્રિકાની દોડી કોમમાં નાટાલમાં ઉપસ્થિત થયેલી તકરારના સંબંધમાં મેં મારો મત જાહેર કર્યો નથી. કેમકે હું તુરતમાજ સાહિત્ય આફ્રિકા આવવાનો વિચાર કરી રહ્યો હતો. તેટલા કારણથી મને લાગ્યું કે નાં અત્યારે મારી મારો મત મુલતવી રાખવો ઠીક ગણાશે. પણ આ બેહાએ મારી પ્રજા નાં બેવી રાજનૈતિક બાબતમાં કોઇ પણ ભાગ નહિ લેવાં કયા સામાજીક અને ધાર્મણી સંબંધીજ કામ કરવાની હતી. પરંતુ અંતે કારણોને લઇને મારે સાહિત્ય આફ્રિકા આવવાનું બનવા પામ્યું છે. એ અનિવાર્યે હતું ત્યારે પ્રત્યેક પક્ષને એ સંબંધી નિષ્પક્ષપાત આલતાં ત્યાંના મે માર્ગ બંધિત મીત્રોની સાથે મુલાકાત કરી હતી અને તેઓની સલાહ પછીજ ફેરાત્ય જવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

આ મારા મિત્રના પક્ષપાતીઓમાં મને એ તકરારને વિશે ચાર કોડા વિચાર કરવાની કુરસદ મળેલી છે. અને તો આપણ સારે રાજનૈતિક બાબતોમાં બોલ ના. તેવાના મારા કરવાને તે કે હજુએ વળતીજ ... ના અક્ષરો કોતરા હતાં, મન લાગે ... કે એ તકરારી મુદ્દાપર મારે મત મારે બાબતિજ નિષ્પાલસપણે જાહેર કરી દેવો જોઇએ અને એ હેતુથી "ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન" મારે આ નિવેદન લખી મોકલ્યો હતું.

મને લાગે છે કે દોડી કોમના નેતાઓએ કેપટાઉનમાં થયેલા અને પાછળથી મંજુર કરાયેલા નવા કરાર પત્રને કરેલી પ્રતિને ચુસ્તપણે પાળવામાં પાલબ્ધીજ કર્યું છે. એ પ્રતિજ્ઞા પવિત્ર પ્રતિજ્ઞા છે, અને એ રીતે તે પાળવી તેઓએ બાબતમાં રોપાઓમાં ગેરસ કે ... તેઓ ગારા વિષે ઘણેસાં ઉંડી બાબ પાડેલી છે. પ્રતિજ્ઞા અને સાહિત્યના બાબતનું એક ચિન્હ તેમાં આ પ્રમાણે વર્ણવવામાં આવ્યું છે :

"જેણે પોતાના પડોશીને વચન કિંમતવું હોય છે અને પોતાને ગેરસમાં થવા દેવા બાબ તેને પાળે છે અને તેને નિરાશ કરતો નથી તેનું કદિ પણ પતન થતું નથી."

આથી તે દલિલે યુનીયન સરકારને આપેલું વચન પાળવાથી દોડી કોમ ને કંઇ પણ નુકસાન થતું નથી પણ મારા મત પ્રમાણે આ પ્રમાણે કરવા થી તેનું સમાધાન થશે નહિ. ગમે ... તોએ પણ એ વચન પાળવું ... જોઇએ. પરંતુ એ કરુચ નૈતિક દ્રષ્ટિએ વિચાર નહિ કરતાં ... દ્રષ્ટિએ વિચારીએ ... ... કેપટાઉનમાં આપવામાં આવેલું વચન પાળવાથી દોડી કોમને કંઈ પણ નહસાન થશે એમ હું માનતો નથી. બલકે હાનીના બદલે તેને ફાયદો કારણજ થશે. કેમકે નાતાલ કોલોનીના ... સભ્યને મેજરીટીને કામ વિરોધ વસવાટની યોજનાનો મુ બાંધવામાં એક પણ રકમ ઉંચ નહિ અને સંતોષ આપ્યાની દોડી કોમ સંયુક્ત અને એકકમ યોજનાની બીજવૃક્ષ ચિહ્ન છે એ વસ્તુ યુનીયન સરકારને પુરવાથી સિદ્ધ કરી દર્શાવશે.

આ સવાલપર કેવું પણ સમાધાન ... ને દરબારને બદલે કરવાની વિરૂદ્ધમાં સાહિત્ય આફ્રિકામાં દોડી ... ની સામણી કેટલી બધી તીવ્ર છે એ હું સારી રીતે જાણું છું પણ ... સાંભળનો સાહિત્ય આફ્રિકામાંજ પેદા થયા છે અને સાહિત્ય આફ્રિકાનેજ પોતાનું પતન સમજાવા દીપડા છે, તેઓને પોતાની મર્જીના વિરૂદ્ધ પોતાના માબાપની સ્વમિનીજ બોજણી દેવા નહિ જોઇએ. જો સાહિત્ય આફ્રિકાની દોડી કોમની સામાચારી સાથે પણ હું સંપૂર્ણ હિસ્સેદાર થવાનું છું. સાહિત્ય આફ્રિકામાં જન્મેલા દોડી સંતાનો પ્રત્યેની ... ...

અંગ્રેજી અને હીંદુસ્તાનીમાં હીંદુધર્મના બાદશી એ વિષયપર વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

સોમવારની રાતે પંડિતજીએ પારસી ઇન્સ્ટીટ્યુટ હોલમાં હીંદુની સંસ્કૃતિરૂપ વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું અને મંગળવારનું વ્યાખ્યાન પંડિતની નાદુરસ્ત તબીયતને લીધે મુલતવી રખું હતું.

બીહાર ધરતીકંપ

રાહીય આંકડાનો ફાળો

કાર્લટનવીલના હીંદુઓ

કારલટનવીલ (ટ્રાંસવાલ) થી રા. બાબુભાઇ જણાવે છે કે ગયેલના હીંદુ બાહ્મણો તરફથી બીહાર ધરતીકંપ નિવારણ ફન્ડમાં બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પાઉંડ ૬ નો ડ્રાફ્ટ પરભારો મોકલી આપવામાં આવ્યો છે. ફાળામાં રકમો આપનાર બધિનઓની નામાવળી આપતા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

કેલાગેબાબાદેના હીંદુઓ

કેલાગેબાબાદેથી બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફન્ડ ના ઓનરરી ટ્રેઝરર શ્રી. કેશવરાય પ્રાગજી હવે જણાવે છે કે ગયેલના હીંદુભાઇઓ તરફથી બીહારના પીડીત દેશબાંધવોને મદદ કરવા માટે ફન્ડ થયું છે તેમાં પા. ૨૯૫-૧૫-૦ લવા રા. ૨૫ આપ્યા સુધીમાં ભેગા થયા છે. મી.એ તા.૧૨ માર્ચે રા. ૪૦૦ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદને પટણા મોકલવા માટે મુળજી શાહ પ્રભુદાસ વીરચંદ પ્રાં. ને તારથી સુચના આપવા માં આવી છે. નામાવળી રવાના સંબંધને લીધે આવતા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલય વડોદરા

સમાલોચના

ભારતમાં આર્ય સમાજ પ્રવૃત્તિઓનું એક વિશિષ્ટ અંગ તે વૈદિક સંસ્કૃતિ અનુસાર અપાતી કેળવણી હીંદ અગર આજે સ્થળે સ્થળે પ્રાંતોમાં આર્ય સમાજની શાળાઓ જોવામાં આવે છે. આ શાળાઓ ચારીત્ર ઘડતરનું સાધારણ અને ઉત્તમ કેળવણી આપે છે એટલુંજ નહિ પણ વિદ્યાર્થીઓનાં હૃદયમાં સ્વતંત્રતાના પ્રાણ પુરે છે કન્યાઓની કેળવણીના ક્ષેત્રમાં આર્ય સમાજે વર્તમાન ભારતને આપેલો ફાળો ખરેખર સ્તુત્ય છે.

આજે અમારી સમક્ષ વડોદરામાં આર્ય કુમાર મહાસભા દ્વારા સ્થાપિત અને સંચાલિત આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયનો ૧૯૩૧-૩૨ ની સાલનો રીપોર્ટ સમાલોચનાર્થે પડયો છે. એ રીપોર્ટપર દ્રષ્ટિ ફેરવતાં જણાય આવે છે કે મહાવિદ્યાલયે ગુજરાતની આ દિશાની ખોટ પુરી પાડી છે સ્ત્રીઓ સેવાની ખોખ હીંદના અગ્રગણ્ય પુરૂષોએ સીંચી છે

આ વિદ્યાલય ઠીક પ્રગતિ કરી રહ્યું છે. ૧૯૩૨ ની આખરીમાં અહીં ૧૮૦ કન્યાઓ અભ્યાસ કરતી હતી. કન્યાઓની પ્રગતિ માટે ખાસ લક્ષ આપવા માં તેઓને માત્ર ભાષાનું જ્ઞાન અપાય છે તે ઉપરાંત ઇતિહાસ, ભૂગોળ, ગણિત, શરીરવિજ્ઞાન ગૃહકાર્ય શરીર વિજ્ઞાન સંગીત, ચિત્રકળા, ભજન, ગૃહવિદ્યા અને સ્વાવલંબી શિક્ષણ પણ અપાય છે. શિક્ષણ ક્રમ કુલ તેર વર્ષનો છે. ૯૩ શ્રેણીઓ વિદ્યાલય માટેની અને ચાર શ્રેણીઓ મહાવિદ્યાલય માટેની છે. કન્યા દીઠ માસિક ફી રા. ૧૪ લેવાય છે. પણ રીપોર્ટ જણાવે છે કે એ રકમ તો કપડાં અને ભોજનખર્ચ સમાન થઈ જાય છે બાકી પડતી ખોટ દાતાઓ પુરી કરવી પડે છે.

મહાવિદ્યાલયની કન્યાઓ ચલાવે "બ્રહ્મચારિણી" માસિક કાઢવામાં આવે છે અને આર્ય બાળા સભા પણ ચલાવાય છે. રીપોર્ટ વિવિધ માહિતીઓ અને અંગ બળનાં સાહસ કરતી બ્રહ્મચારિણીઓનાં ચિત્રોથી ભરેલો છે.

આદિકાળ હીંદુઓને એ વાંચીને રસ પડશે કે આ મહાવિદ્યાલયમાં આદિકાળમાં વસતા ઋષિઓની જેવી બ્રહ્મચારિણીઓ અભ્યાસ કરે છે. આવી ઉત્તમ સંસ્થાને જન્મ આપવા માટે અને ટકાવવા માટે મહાવિદ્યાલયના કાર્યવાહકોને અમારાં હાર્દિક અભિનંદન છે.

આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયના સંચાલકપર આર્ય કુમાર મહાસભા બીજુ પણ ઘણું સ્તુત્ય કાર્ય કરે છે. તેના તરફથી લીલાશ્રમો, આર્ય કુમાર આશ્રમો, અને હરિજનો તથા કલિત વર્ગને માટે પાઠ શાળાઓ પણ ચલાવાય છે. એ મહાસભાનું મુખપત્ર "પ્રચારક" પણ સેવાપ્રેમી વિવિધ વાનગી પીરસે છે. તેના તાજાવડી પુરોહિતમાં ઓર ખાસ ધ્યાન ખેંચનારો લેખ દેશભક્ત કુંવર ચંદ્રકરણજી શારદાનો છે. લેખક દેશોધ્ધારના દોહીઓનાંને પ્રશ્ન અર્ચે છે અને પ્રાચીન કાળમાં સમગ્ર સંસારપર આર્યોનું સામ્રાજ્ય હતું એ બતાવવા પ્રમાણો આપે છે આદિકાળ અને પુરાતન કાળમાં હીંદુઓ કેવા ઉચ્ચ દરજ્જે બિરાજતા એ સત્ય વાતનો પણ શ્રી. શારદાજી ઉલ્લેખ કરે છે. જ.

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

મંદીર, ગાંધી હોલ, વીજળીની રોશનીનું પ્લેન અને ટેન્ડર

ઉપરોક્ત સમાજની બ્રાંચ સભા તા. ૧૮-૩-૩૪ ને રોજે શ્રી. રણછોડભાઇ વકાલતના પ્રમુખપણા હેઠળ પાટીદાર હોલમાં મળી હતી.

મેસર્સ પ્લેનબેલની કર્મ તરફથી મંદીર, ગાંધી હોલ, સ્કુલ, લાયબ્રેરી અને ક્લબ માટે તૈયાર કરેલું પ્લેન ભવિષ્ય નીરીક્ષણ માટે ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું હતું.

સ્વામી પા. અખ્યાનંદજીએ આ પ્લેનને બરોબર તપાસ્યા બાદ મંદીર, હોલ વીજળી માટે જે જગ્યાઓ પ્લેનમાં મુકરર કરવામાં આવી છે । માટે ઘણોજ સંતોષ જાહેર કર્યો હતો અને મંદીર અને આગળના દેખાવમાં થોડો ફેરફાર કરવાની સુચના કમીટી મીટીંગમાં કરી હતી જે જણાવવામાં આવ્યું હતું બાદ તૈયાર કરવામાં આવેલું પ્લેન સર્વાનુમતે પાસ થઇ હતું

માસ્ટર બીલ્ડરો પાસેથી પ્લેનના માંગવામાં આવેલાં ૨૬ ટેન્ડરોમાં પા. ૮૪૦૦ થી પા. ૧૮૭૦૦ સુધીના હતાં જેમાંથી મેસર્સ કોક્સ થોમસનનું પા. ૧૦૬૦૦ નું ટેન્ડર પાસ કરવામાં આવ્યું હતું.

બાદ સ્વામી શ્રી. અખ્યાનંદજીએ "મ.ભ્યાસ" ના વિષય ઉપરે વિદ્યાર્થીઓ અને અન્યોને ઉપયોગી વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું,

અને સ્વામીજીએ સમાજે બીલ્ડીંગ માટેના ફંડમાં મુકેલા પૈસા જેમ બને તેમ જલદી આપવા, અને જે ભાઈઓએ હજુ સુધી રકમમાં રકમ નથી નોંધાવી તેઓને વહેલા રકમ નોંધાવવા અને આ કાર્યમાં કાર્યકર્તાઓને મદદ કરવા જાહેર વિનંતી કરી હતી અને જે સેવા એજ મનુષ્ય ધર્મ છે એમ જણાવ્યું હતું. અંતમાં સ્વામીજીએ જણાવ્યું હતું કે મારા આ દેશમાંથી જવા પહેલાં સમાજનું બીલ્ડીંગ તૈયાર થઇ જાય તે જોવા હું આતુર છું. બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ચર્ચાપત્ર

ડૉ. ડૉ. ફીકેર્ડ કલબ અને બીહાર સંકટ નિવારણ

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના અધિપતિ, તંત્રી.

સાહેબ, આપના તા. ૧૬-૩-૩૪ ના "ઓપિનિઅન" માં "પ્રેક્ષક" તરફથી રેપોર્ટર્સમેન અને રેપોર્ટસમેનસ્પીરીટના મથાળા હેઠળ પ્રસિદ્ધ થયેલો લેખ એક સંસ્થા ઉપર બેહદ હુમલો કરવાના હેતુથી લખાયલો હોય એમ લાગે છે. કારણ કે જ્યાં સુધી હું જાણું છું ત્યાં સુધી અમારી કલબે બીહાર રીલીફ ફંડ માટે વિચાર કરવા મીટીંગ બોલાવી હતી તેમાં એમ નક્કી નથી થયું કે અમે પૈસા નહિ મોકલી શકીએ, અગર એ અમારા ધંધારણ વિરૂદ્ધ છે, પણ જોહાનીસબર્ગમાં તેમજ અન્ય સ્થળોમાં ચાલુ, કોમી મંડળો તરફથી બીહાર રીલીફ ફંડ થઇ રહ્યું છે અને તેમાં અમારી કલબના દરેક મેમ્બરોનો હાથ છે, તો અમે અમારી કલબ મારફતે બીજું ઉપરાણું કરીએ તો તેનું મેમ્બરોને બીજી વખત આપવું પડે એમ ધારી અમોએ એ કામ હાથ પર્યું નહોતું.

બીજું અમારી કલબે ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજને પા. ૬૫૧ આપવાનું નથી કરેલું તે અને બીજી બાબતો અમારી પ્યાન બહાર નહિ હતી. 'પ્રેક્ષક" લખે છે કે અમોએ અમારા ધંધારણ વિરૂદ્ધ છે એમ અંદર કરી ફંડ કરવાનું માંડી વાળ્યું. એમાં કેટલુ સત્ય છે તે ઉપરની વિગતોથી જણાઈ શકાશે. સાથે "પ્રેક્ષક" સાહેબ મનુષ્ય ધર્મ શું છે તેનું બ્યાખ્યાન આપે છે તો મારે કહેવું જોઇએ કે પ્રેક્ષક સાહેબોનો હેતુ ઓટ બીજાના જખમ ઉપર મીઠું ભભરાવવાનોજ હોવો જોઇએ નહીતર "પ્રેક્ષક" આવી બીનજરૂરી વિગત બહાર કરવાનું પગલું નહિ ભરતે. અને આશા છે કે "પ્રેક્ષક" પોતાની રેપોર્ટસમેન સ્પીરીટ સમજી જાવાબમાં આવા ઉંચા ફુગ્ગા નહિ કરે.

બી. કલબ મેમ્બર.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર લાયબ્રેરી

ધી ટ્રાં. યુ. પાટીદાર સોસાયટીના લાયબ્રેરીના સેક્રેટરી શ્રી. વલભભાઇ રામજી બારોટ જણાવે છે કે સોસાયટીના વાર્ષિક જનરલ સભા તા. ૨૫-૨-૩૪ ના રોજ મળી હતી. જેમાં સોસાયટીની માલીકી ધરાવનારી એક લાયબ્રેરી સોસાયટીના હોલમાં સ્થાપીને કરવાની ચર્ચા નિકળતાં તે સભામાં લાયબ્રેરીની યોજના ઉભી કરવા માટે એક કમીટી નવ સભ્યોની નિમવામાં આવી હતી. વળી પણ તા. ૧૦-૩-૩૪ ના રોજ પાટીદાર સોસાયટીની એક જાહેર સભા લાયબ્રેરીનું બંધારણ અને ધારા ધોરણ નક્કી કરવા મળી હતી. તે સભામાં બંધારણ લાયબ્રેરી માટે પાસ કરવામાં આવ્યું હતું.

કમીટીની સભા—લાયબ્રેરીના કમીટી સભ્યોની સભા સોસાયટીના હોલમાં આવેલા લાયબ્રેરી રૂમમાં તા. ૧૦-૩-૩૪ ના રોજે મળી હતી. કમીટીનું કામ વ્યવસ્થીત ચલાવવા માટે કમીટીના પ્રમુખ તરીકે કાનજીભાઇ ચાંપાભાઇની નીમણુંક કરવામાં આવી હતી. સેક્રેટરી શ્રી. વલભભાઇ રામજી બારોટ, ટ્રેઝરર ગોમાભાઇ પ્રભુભાઇ અને લાયબ્રેરીયનો તરીકે રણછોડભાઇ કાળુભાઇ અને કાનાભાઇ રાગજીને ચુંટવામાં આવ્યા હતા.

કમીટીની બીજી સભા તા. ૧૧-૩-૩૪ ના રોજે બગત બધરસીની ગોશીલમાં લાયબ્રેરી માટે નાણાં ઉભાં કરવાની યોજના અર્થે મળી હતી. ચર્ચામાં અને કમીટીમાં સર્વાનુમતે લાયબ્રેરી દરમાં દર મહીને ભરનારને લાયબ્રેરીના આશ્રયદાતા, મહીનો પાંચ ભરનારને સહાયક તરીકે અને મહીનો બે આનાવાળાને શુભેચ્છક તરીકે લાયબ્રેરીના ભવિષ્યના ઇતિહાસમાં નોંધવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. બાદ કંઈનું કામ હાથપર લેતાં. કમીટીના નવ સભ્યો ઉપરાંત બીજા ૭૦-૭૫ જેટલી રકમ ભરાઇ હતી.

ત્રીજી સભા ફરીથી તા. ૧૮-૩-૩૪ ના રોજે પાટીદાર હોલમાં લાયબ્રેરી રૂમમાં મળી હતી. જેમાં લગભગ ૨૫૦ પુસ્તકો ઉપરાંત કેટલાંક વર્તમાનપત્રો માસીકો અઠવાડીકો મળીને આશરે એક હજાર રૂપીયાના પુસ્તકો હીંદુસ્તાનથી મંગાવવાનું પસાર કરવામાં આવ્યું હતું. અને એ પ્રમાણે તા. ૨૮-૩-૩૪ ના રોજે ઉપરાંત સ્ટીમરમાં એ પુસ્તકોના ઓર્ડરો રવાના કરવામાં આવ્યા છે.

વિવિધ વિશ્વ

સાહિત્ય પ્રચાર—પાટીદાર સોસાયટીએ જોહાનીસબર્ગની હીંદી જનતા માટે એક સુંદર હોલ તૈયાર કર્યો પછી બીજી પ્રવૃત્તિ તરીકે સાહિત્ય પ્રચારનો માર્ગ હાથમાં કરેલો છે. ટ્રાંસવાલમાં વસતી હીંદી કોમ અને પાટીદાર કોમ આ સોસાયટીના પગલાંને આવકારદાયક ગણી તેને ઉત્તેજન આપે એવી આ લાયબ્રેરી કમીટી સભ્યોની નમ્ર પ્રાર્થના અને વિનંતિ છે.

યુનીયનનું બજેટ—યુનીયન સરકારનું બજેટ ઘરઘરના લક્ષવેધક બાબત પાર્લામેન્ટમાં રજુ કરવામાં આવશે. પાર્લામેન્ટ માર્ચ તા. ૨૮ મીએ બંધ થઇ એપ્રીલ તા. ૫ સુધી પાછી બેસશે નહિ. બજેટ તે પહેલાં થોડી મુદતમાં રજુ થશે. બજેટ મોડું રજુ થવાનું કારણ માંદગીના કારણે મા. ટંચમાની ગેરહાજરીનું જણાવામાં આવે છે.

કેા. ઓ. એન્ડ સે. ઈ. એ. ઇંગ્લ લંડનની શાખા

કોલોનીયલ ઓર્ગ એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની ઇંગ્લ લંડનની શાખાની ખાસ મીટીંગ ઇન્ડિઆ આફ્રિકન ટ્રેડર્સ હીલ્ડીંગમાં મળી હતી. મેમ્બરો તેમજ મેમ્બર થવા ઇચ્છનારાઓની મોટી સંખ્યા હાજર થઇ હતી. પ્રમુખ શ્રી. ડી. બી. પરમુએ હાજર થએલાઓમાંના પધારેલાઓની સંકાઓ અને ગેરસમજુતીઓનું સમાધાન કર્યુ હતું અને એસોસીએશન અને તેની કાર્યવાહકોની હેતુઓ સમજાવ્યા હતા.

શ્રી. આર. એસ. હરીએ એસોસીએશનના કામની નોંધ કરી હતી અને તેની શાખાના કામ બાદ અત્યાર સુધીના કામનું બ્યાન કર્યું હતું. એસર્સ. એ વી. પીલે. આર. વી. પેટી. બી. નાયડુ, જી. દાન્સીસ, જે. ટી. ફીસ્ટીયન અને એમ ડી. દાસે પણ ભાષણો કર્યા હતા. બાદ કાર્યવાહકોની

ચૂંટણી નીચે પ્રમાણે થઈ હતી: પ્રમુખ: શ્રી ડી બી. પરમુ. ઉપપ્રમુખો: મેસર્સ ટી. જુવાન અને એન. ડી દાસ, ઓનરરી સેક્રેટરી. બી. આર. એસ દરી, ઓનરરી ટ્રેઝરર: બી. બી. નાયડુ. ઓનરરી ઓડિટર્સ બી. એસ કરસન, કમીટી: મેસર્સ એ. એસ. પીલે, કે. એન ડાસા વી. પીલે, જે. ફરન્સીસ, ડી બાબુ. કબજી. ડી. એમ્બી અને એમ. રાયવલ.

"કે. એલીશન કેપીનેટ" કેપટાઉન: શ્રી. ચુનીલાલ બી. પલસાણીયા અને શ્રી. એમ આઇ. ખાન ઓરગેનાઇઝીંગ સેક્રેટરીઓ લખી જણાવે છે કે: કેપ પ્રોવિન્શ્યલ કાઉન્સીલની "કોએલીશન કેબીનેટ" ની ચૂંટણી થયા બાદ પહેલ વહેલી એક્ઝેક્યુટીવ મીટીંગ ગયા બુધવાર તા. ૨૧-૩-૩૪ ને દિવસે પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ ઉપર આવેલા પ્રીડીલીટા હોલમાં મળી હતી. મીટીંગમાં લગભગ એકએક કમી મેમ્બરે હાજરી આપી હતી અને કમીટીના પ્રમુખ મી. ઓટ્રીમ ખાને પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું. કમીટીના પ્રાથમીક કાર્યોની સમાપ્તી થતા નીમેના થયેલા સભ્યોનામને પાસ કરવામા આવ્યા હતા, અને તે માટેની બ્યવસ્થા કમીટીઓ નીમવામાં આવી હતી. ઠરાવો:— ૧. પોલિસ તરફથી તોફાનીતત્વ અને સતાવ કરનારા ગોરાના પરોપકારી મંડળોને વાર્ષીક ફંડ ઉપરાવી મદદ કરવી. ૨. ૧૫ થી ૧૬ વિદ્યાર્થીઓનો ખેળવણી માટે શ્રી વિગેરેને પોલિસ તરફથી ફંડ કરી બાર ગોગવવો અને "સ્કોલરશીપ" નો લાભ એક હાઈ સ્કુલની અને એક નોન-યુરોપીયન વિદ્યાર્થીને આપવો. ૩ કોલ્ટનાનો આવતી ફુટબોલ સીઝને વેસ્ટર્ન પ્રોવિન્સ ફુટબોલ એસોસીએશન તરફથી થતા નુકસાન કેપ પ્રોવિન્શ્યલ ડિવિઝન તરફથી ભરતો આપ દેવો. ૪ કેપ પ્રોવિન્શ્યલનું મતીક ઓલ્ડ્સ તરફ આ ઠરાવોની બજવણી માટે નીચેની કમીટીઓ સભ્યોનામને ચૂંટવામાં આવી હતી:— (અ) પરોપકાર, **ફેળવણી અને ફોરચ્યુનેટલ**:—મેસર્સ બાદમદ મરમામંડ. પુલ્લ હાયા, ઈ. ઓગ્રીમ, બી. સીંગ, શેખ આદમ, હાજી બાલમુલ, શેખ અબેદ બાદ આર. ડીનારજન, (બ) **ઓલ્ડસ્ટીયલ્ડ કોન્ફરન્સ કમીટી**: મેસર્સ બાદમદ ઇસ્માઇલ, બાબદુલ હમીદ, ડા. બાબ. પટેલ, એચ કે. ગજ, એ. બાબદુલ્લા, એ. મલીક, એસ. બાબ. બાલ, સી. વી પલસાણીયા, શેખ આબેદ, ડી. રાજગરજી, બ બાદમદ, નવેરબાલ, ડી એ. નાગીબા, અને આર. ઈ. ડીનારજન.

ઈન્દની બાબતમાં નોન-યુરોપીયનોનો—યુનીયન પાલામેન્ટમાં મીડલબાર્ગના નેશનલીસ્ટ સભ્ય મી. જે ડી ઈન્સના સવાલના જવાબમા બાબતોના પ્રધાને જણાવ્યું કે તા. ૨૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૪ ના રોજ હોટેન્ટોટસેટ્રની બાબતોમાં જમીનની ઉપરના માગમાં ૭૭૮૨૬ બીબ, ૬૬૮ બકરાં અને ૨૧૮ એના પાડીયા હતા. આ લોકોની બદલીમાં યુરોપીયનોને રાખવાનો સવાલ બાબતોની ચેમ્બરના સાથે બબાતા બબા અભિપ્રાયો હતો. પરંતુ એવા કોઈ છે કે યુરોપીયનોને આપવા પાત્રબા નહિ ગણાય અને યુરોપીયનોને ધિરાણ કરતા ઉતરતા બાબતે રાખવા પણ પાત્રબી નહિ ગણાય.

મુવેલાને સહાયતા કરનારી સોસાયટી—યુપોર્ટના ડો. બાલબર્ટ ઈલ્સ, દામગોને ફીલોટ્રોપીસ્ટના વેપારી કલબ સમક્ષ એક સોનાની નાણુક સોયની ગોઠવણ દાખી કરી છે કે જેને બીજાની સગડીને મદદમાં ખોબવાથી મુવેલાને સહાયતા કરી શકે છે. ઘણા ડાકતરો આ સોયના પ્રયોગ બા ૧ સફળ છે અને દુનીયાના, ઘણા બાગોમા તેની બનાવટ થઈ રહી છે.

સંક્ષિપ્ત સપ્તાહિક વર્તમાન

—સા આ. ની સંખ્યાના ક્રમમાં બે સાત કેટ સાંપા કાળા માણ. કેટલાક પર ૧૯૨૭ અને એક રીપાકસ નાગનો સાપ મેરકલવામાં આવ્યા છે. લુવાળાઓને પોતાની આંખોનું તે સાપોના મેરથી રક્ષણ કરવાને ચશ્મા પહેરાવવા પડયા હતા.

—રામમાં ફ્રેંચોરેન્સ બાને ગોરોના વચ્ચે આવતા બ્રાઝીલથી ૨૪ ગ્રાહકની રેલવે ખુલ્લી મુકવાની છે કે જેણે ૧૫ રામફારોનો ભોગ લીધો છે અને કેટલા બે કરોડ પાઉન્ડ તેની બાંધણીનો ખર્ચ થયો છે. બે રેલમાર્ગનાં ૬૨ માઇલમાં ૬૨ ટનલો આવે છે અને ૬૮ પુલો આવે છે. સાંબામાં માંબી ટનલ ૨૬૫ મામમ છે કે દુનીયામાં બેવડા માર્ગની સૌથી મોટી ટનલ ગણાય છે.

—સા. આ. ની યુનીવરર્સીના આશરે બેસ્ટ ૬૦૦ વિદ્યાર્થીઓ ચાલુ સાલ ફાકતારી બાબ્યાસ કરવાના છે. જો આજ રીતે ૬૨ સાલ ચાલ્યા કરશે તો ડાકતરોનો રાહડો ફાટશે. બલેજીના ઈન્ફલુએન્ઝા, ટુંગ વિગેરે રોગો ફાટયા કરે ત્યારે તો તેઓનો ધંધો બીલકુલ મંદી પરંતુ જેવો આ રોગોનો અંત આવ્યો તેવા ડાકતરો બેકારીના લીસ્ટમાં નોધાવા લાગશે. બાકિ ડાકતરોએ તેનો ઉપાય કરેલો જણાતો નથી.

—સધને રોડેસીયાએ રેફરેન્ડમથી ગત સબ રહેલી કાબેસર બ્રિટિસલાગતિઓ સાથે સરકારી બંધુત્વ નીચે મેરડોરમાં જુગારની રમતને ૧૬૫૪ વિરૂદ્ધ ૧૨૬૪૮ મતે ટેકો આપ્યો છે.

—સાઉથ આફ્રિકાની નવી બેંકના બંધારણો ૨૭૭૨૨ થઈ ગયા છે અને તેનું નામ "ધી યુનીયન બેંક બાફ સાઉથ આફ્રિકા" રાખવામા આવશે. બોર્ડે આ નામ માટે બાંધેલ હતો તેઓએ હવે સંમતિ આપી છે. જાહેરમાં જવા પહેલાં ફાલ પા ૨,૭૫,૦૦૦ ની ખાનગી રાખવાથી શરૂઆત કરશે. શાહકોને સગવડતા આપવા નવાં સુધી બાનાં બાબાં આવશે જેથી આ દાલ બીજા બોર્ડ બેકોએ બના બાંબીની ભુમ પડે છે તેમાં પણ રોજ પહાડો કરશે. બોર્ડને શાહકોને સગવડ પડે તેવા પ્રબંધો કરશે.

બા રે ૨ બા ૨

ટ્રાંસવાલ પ્રબ્બપાત બેસોસાએશન

ઉપલા મંડળનું ૧૯૩૪ નું વાર્ષીક સંમેલન, વિદ્યાવિભૂષિત બાઈ શ્રી. દલછબાઈ ઉકાબાઈ મીસ્ત્રી, જોહનીસબર્ગના પ્રમુખપદે તા. ૧-૪-૩૪ ને રવિવારે બપોરે બાર વાજે નં. ૪૧ બી સ્ટ્રીટ, ન્યુ કાર્ટન, જોહાનીસબર્ગમાં બાઈશ્રી બેસ. માસ્ત્રીના કાર્યાલયમાં મળશે.

વિષય વિચારણાની સામાન્ત તેજ દિવસે સવારે સાત વાજે નં. ૪૨ આરકેડ ફકીટપર મળશે. દરેક પ્રબ્બપાત બાઇઓએ વેળાસર પધારવા કૃપા કરવી.

કામકાજ:—(૧) મંત્રીનો રીપોર્ટ, (૨) ફળવણી ફન્ડ બાબતમા, (૩) વાર્ષીક ચુંટણી, (૪) પરચુરણ.

ઉ. આસ્તર

મંત્રી.

ઓતા મન્થન

(લેખક—ઠિયોસોફાક પત્રસ્પર્ધાવાળા મહાદેવભાઈ).

અધ્યાય ૬૭ મો ચાલુ

(૨) શ્લોક ૬ ઠ્ઠી ૮

બ્રહ્મવિદ્યાનો ઊંડામાં ઊંડો જ્ઞાન બાકાત અર્જુનને વિશ્વમ સમજાવવામાં ભગવાન રસહીનતા બતાવ્યા. અર્જુન જેવો બાળસખા સાનિધ્યનારો દોષ બાજરવરૂપનું ધ્યાન પરમાત્મા નું નિરૂપણ દોષ અને જ્ઞાનીઓના યોગીઓના અને પરમેશ્વરના રહ્યા મીઠાપ્રેમ જન્મ પકડાય દોષ ત્યારે વક્તા અને બોલા બોલને નિરૂપણ કરતાં અને બાળકના તૃપ્તિ થાય જ નહિ એમાં નવાઈ નથી. બાપો, અર્જુનનું ભક્ત નહોતા કરનારા અને ભગવા પ્રેમને લાયક * કહેનારા વાસુદેવ હરી હરીયો. પરંતુ કુમારને પરમાત્માના જ્ઞાન બધા બાકીનું જ્ઞાન સમજાવવા સાધ્યા હૃદયમાં કર્યાથી થયો અને કરાવે બોધ બે કોઈ બાબતનું નથી કે બાકી રહ્યું પણ નથી. બાકીનું જે કોઈ વિષયો છે તેનો ઉદ્ભવ પરમેશ્વર પાસેનો છે. અને પરમેશ્વરમાંથી છે. બધા જેમ બાપણા બધા પ્રશ્નોની બાબતોનો બાપણે પ્રભાવત બનાવી શકતા નથી તેમ પરમેશ્વરના કહેવાયને બાપણે બધાં બનાવી શકતા નથી.

"પરંતપ! જેમ બાપણો બાળપણાનો બાળકની [illegible] પોતે જ્ઞાનસ્વરૂપનો બદલાયો હોય, તેને વિષે બાપણને એવો જ બધાં હોય છે કે "હું બધાથી જેમને બધું હું બાકીનો બાપો પરમાત્મા તેનો [illegible] તેમ પરમેશ્વર બધાં બનાવ્યો છે, બધાં સ્વરૂપ જેવાં દૃષ્ટિમાં છે તથા સર્વ જીવોના બાંધવર છે, એનું બાપણું જ્ઞાન [illegible] જેને બાપ બધાપણ [illegible] જેને બધે દોષ [illegible] સર્વ પાપોથી મુક્ત થાય છે."૭—૩

(૩) શ્લોક ૮ ઠ્ઠી ૧૭

"બધાં જ સુખરૂપ દુઃખરૂપ, પુણ્યરૂપ કે પાપરૂપ કર્મોનો કારણ કે અકર્મોનો કારણ, જે કોઈ બાબો પ્રાણીઓના ચિત્તમાં [illegible] બનતમાં બનાવવામાં આવે છે [illegible] સર્વ સ્વરૂપ અને તોસ્વરૂપ જેવા પરમાત્માઓજ જુદી જુદી રીતે કહેવાયે છે.

"બધાંનો દ્રષ્ટીકર્તા પરમાત્મા પોતે જો સુખરૂપ પણ નથી અને દુઃખરૂપ પણ નથી બધાનો પુણ્ય પણ નથી તેમ પાપ પણ નથી. પણ બધાં બધાપણ જો જેમાંથી એવા પરમાત્માનો બાપ નથી. પણ એ તે બધા [illegible] જ્ઞાન, નિશ્ચયતા, ક્ષમા, સત્ય, દમ, [illegible] શુભ. બધા બધાં જાતની સારીસા, સંતોષ, તપ, દાન, યજ્ઞ એ સર્વના બાપણે [illegible] જેમાં બધુંય, બધાન, મોહ, ક્રોધ, બાસત્ય, દુષ્ટ, વિનાશ, ઉદ્વેગકારકતા, ઉદ્વેગ, મરણ [illegible] દોસા, પાપીપત. બસંતોષ, ભોગ, પ્રપંચતા બાપણે વગેરે બાવનાઓના પણ બાપણે [illegible] એના જોડે છે

"પ્રાણીનો બધાર બાકારમાં નાના પક્ષીઓમાં મોટા ઉપર છે અને ઢોર નીચે છે. કોઈ ઘણે દર્શે છે અને કોઈ બધાના દાબપર છે, એ સ્વાભાવિક રીતની કહેવાતું નથી. એ તો કર્મનો કોઈ ઊંડામાં ઊંડો જ્ઞાન ઉપર ઉકેલો દોષથી. પોતાના સ્વાનની દૃષ્ટિએ દિક્ષાઓનો વિવેક કરે છે. બધા, બધાપણો! બધાપણો બધાપણ બધાપણ બધાપણ

બીહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

આજ સુધીનો સા. આ. નો ફાળો પા. ૧૨૧૬-૫-૬

ઢાંકવાલ ઇંડીઅન કૅમ્પ્રેન્ડનો ફાળો

(ગતાંકથી ચાલુ)

	પા.		
આગળનો સરવાળો	પા. ૧૨૧	૪	૦
સીતાબાઈ બાબા	૧	૦	૦
બાપાભાઈ ઓધવ	૧	૦	૦
પરશુભાઈ મેસ્તાર		૧૦	૬
ભગવાનભાઈ મકાલ		૧૦	૬
રામાભાઈ હરખા		૧૦	૬
કલાભુભાઈ રામજી		૧૦	૬
હાજાભાઈ કુલમ		૧૦	૬
મોતીરામાય રામાભાય		૫	૬
ભુલાભાઈ પ્રેમા		૫	૩
ભુલાભાય પરભુ		૫	૩
કલાભુભાઈ ઓપરાજ	૧	૦	૦
બીજાભાઈ બાલા		૫	૩
ડાહ્યાભાઈ દમા		૨	૬
રામાભાય કુબેરા		૧૦	૦
ભગવાનભાય નારણ		૫	૩
મોહનભાઈ હીરા		૫	૩
ભભુભાય બીમભાઈ		૧૦	૦
અમારામદાસ મકન		૫	૦
દયાળભાઈ મકાલ	૧	૧	૦
કાભાભાઈ કાનજી		૧૦	૩
ભગવાનભાઈ ખન્ના	૧	૧	૦
નાથાભાઈ હીરા		૨	૬
ભુલાભાઈ હાભા		૧૦	૩
મોતીરામભાઈ કુબેરા		૫	૩
પરશુભાઈ ખલાસુ		૬	૬
ભગવાનભાઈ ખલાસુ		૫	૩
ભાલભાઈ બીજા		૧૦	૬
કાભાભાઈ ઉકા		૫	૩
પરશુભાઈ ભગત		૫	૩
મંગાભાય આભત		૧૫	૦
બાપભગવાન હરી	૮	૦	૦
કાનજીભાય બગત		૫૬	૦
ભગવાનભાઈ મોરાર		૧૦	૬
રામજીભાય રામા સાગરા		૧૩	૩
મોતીરામભાય ઉકા		૧૦	૩
સીતાબાઈ બાબા		૫	૩
ખનાભાય દુલભ		૧૦	૦
નાથાભાઈ ભાલા	૬	૧	૦
કાનજીભાઈ દુલભ ઓરાણી		૧૦	૦
રામાભાય નારણ		૧૦	૩
કાભાભાઈ પરાગ		૫	૩
કુબરજી ભુસાણ		૫	૩
નારણભાઈ હાંસજી		૫	૦
પરશુભાય રામા		૧૦	૬
પ્રેમાભાઈ ભાલારજી		૧૦	૬
કલ્યાણ ભારથીજી	૧	૧	૦
ભુલાભ ભાભા		૧૦	૬
મોતીરામભાઈ રામા		૧૦	૩
ભાલાભાઈ નાગા		૧૦	૬
મોતીરામભાઈ ખખાન		૫	૦
ભુલાભાઈ મોતીર		૫	૩
બેચરભાઈ કુબેર		૧૦	૬
કાભાભાઈ ઉકા સદરાળ		૧૦	૬
કુબરજીભાઈ મફેમ	૨	૦	૦
ઓક ગીત	૧	૦	૦
ગોવંદભાઇ મથુરા		૧૦	૬
મુલજીભાઈ નથ્થુ	૬	૧	૦
કાભાભાઈ ભુખા	૧	૧	૦
ગોવંદ હીરા		૧૦	૬
રામજીભાઈ મકનજી		૧૦	૬
કુબરજીભાઈ ભુસાલ		૧૦	૬
કાળાભાઈ કાનજી		૧૦	૦
કાભાભાઈ બાભા		૧૦	૬
ડાહ્યભુભાઈ નાગર	૧	૧	૦
ભુખાભાય ખુસાલ		૧૦	૬
મહમદ ઇસ્માયલ		૧	૦
ગોવંદભાઈ બજા	૧	૧	૦
હરીભાઈ મકાલ		૧૦	૦
લખ્માભાઈ પરભુ		૫	૦
ખનમાળી મોરાર		૧૦	૬
પરસોતમ ભુલા		૧૭	૦
દયાળભાય દુલભ		૧૦	૬
બાલભાઈ બગાન	૬	૦	૦
મોહનભાય હીરા		૫	૩
દુલભભાઈ બજા		૫	૦
રણછોડભાઈ કાભા	૧	૧	૦
ખલબભાય કુબરજી		૧૦	૬
મોરારજીભાય નાગા		૧૦	૬
ઊદરામ મોરાર		૧૦	૬
ઓક્ટે મારજીટ		[illegible]	૦
હરિરામ બગનભાઈ	૧	૧	૦
દયાભાઈ ખનાભા	૧	૧	૦
ભુલાભાઈ પરભુ	૧	૦	૦
ખનાભાય ખલાસુ	૨	૨	૦
મોલાઈભાય ગોવંદ	૧	૧	-
	પા. ૧૩૧	૮	૦

(સંપુર્ણ)

શ્રી ઢાંકવાલ કેળણી હિતવર્ધક મંડળનો ફાળો

(ગતાંકથી)

આગળ ઉપરવાળી ૨૯૫

	પા.		
	પા. ૧૦	૪	૦
નારણભાઈ રામજી ઓદાણી		૫	૦
બી. ઉકા કોતી		૫	૩
ભભુભાઇ કુબેર વધી		૨	૬
ડાહ્યાભાય નાગા ભાભર		૧૦	૬
ઉકાભાઈ સોમા બરાડી		૫	૩
હીરાભાઈ કુબેર કરાંભર	૧	૧	૦
રામજીભાઈ લખુ વધી		૧૦	૬
કેસવભાય હીરા ભટવાર		૫	૩
કેસવભાય મંગા ,,	૧	૧	૦
ઓગડભાઈ ભુખીભા ..		૫	૬
રણછોડભાય હરજી સાગરા		૧૦	૬
મોતીભાઈ ભાલા પરાગી		૧૦	૬
મલબભાઈ ભાલા ,,		૧૦	૬
પરભુભાઈ છાભા		૫	૬
મોતીદભાઈ કુબેર ભાપરા		૫	૬
રણછોડભાય મોરાર ભરબ્યોર		૫	૬
પરભુભાઈ ડાભા કોજગઢી		૧૦	૬
મગનભાઈ ભાભા મોદી		૫	૩
ઓરામભાઈ પરસોતમ ભાગવા	૧	૧	૦
ભભુભાઈ દાજી ,,		૧૦	૬
મોતીદિભાય ભીખા કાદીયોર		૧૦	૬
કેસાભાઈ મેમા ભટવાર		૧૦	૬
મોતીદિભાય વાલા ,,		૧૦	૬
કાભાભાઈ મંજળ કરાંભર		૧૦	૬
કારાભાય નજીવા બીનાર	૧	૧	૦
ખોજાભાઈ ખુબીબા ભટવાર		૫	૬
કાભાભાય ખાપાભ ઉગેરાદ		૫	૬
મોરારજીભાય મંગા બીનાર		૨	૬
જીવાભાઈ ભાવજી રૂપાતભાય		૧૦	૬
ગેમરાજભાઈ નાના તવડી		૨	૬
નારભુભાઈ મંગા ભદુરા		૧૦	૦
મોમાભાઈ પ્રેમા મોરબાવરા		૫	૩
મોસાઈભાય દમાળ ઓદાણી		૧૫	૬
ભાભભાઈ ભગવાન કેવીત		૨	૬
ખાલુભાઇ[illegible]પા ભોરબાડા		૧૦	૦
પ્રેમા કાળા ઝેરબાવરા		૧૦	૦
ઉકાભાઈ ભીતા ભુતપોર		૧૦	૩
નારણભાય હીરા ભટવાર		૨	૬
ભાભભાઈ મફેમ ભુતપોર		૫	૩
ખનાભાય હંજટ ઓભાણી		૨	૬
ગોરધન પીઢર આર્કિટેનર		૧૦	૬
રવજીભાઈ ડાહ્ય ભાર		૧૦	૦
સુખાભાઈ કરા કેલાડા		૫	૩
મોસાઈભાય રામા કુંપાતભાય		૨	૦
મોતીદિભાય નાના ભભાકપોર	૧	૧	૦
ભાભભાઈ નાના ,,		૫	૦
ખાલુભાઈ નાના તવડી		૧૦	૬
ખતજીભાય નાના ભટવાર		૨	૬
કાભાભાઈ મીઠા ભરબ્યોર	૧	૧	૦
નાંબા મોરાર સરવ		૨	૬
રમા મોમાણ સામરોર		૨	૬
પીતામ્બર હરી ગોસ્વાન		૨	૬
રવજીભાઈ સુખા ભાભાપોર		૨	૬
બી. કોસના પીજે		૫	૦
મોતીદિભાઈ બીખા ઓદાણી	૨	૨	૦
બિલ્પ સાબે પટેલ ઉંડારા		૫	૦
બીજાભાય હાંસજી ભભાકપોર		૧૦	૬
મંજાભાઈ રવજી પેમાણ		૫	૦
પરશોતમ ભગવાન ભભાકપોર		૧૦	૦
મોરારજીભાય બીખા ઓદાણી	૧	૧	૦
કયાળભાઈ રામજી કરડી	૧	૧	૦
મંજાભાય ભાવા બીનાર		૫	૩
ડાહ્યાભાઈ કાળા ભાભવપોર		૧૦	૬
મોતીભાઈ ઉકાભાઈ બરાડી		૧૦	૩
ભાણાભાઈ લાલા ઓદાણી		૫	૦
બીજાભાઈ રામા ,,		૫	૩
મોરારજીભાઈ ઉકા ,,		૩	૩
	પા. ૬૧	૧૦	૬

(ભાકુ)

ईन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नताल—शुक्रवार ता. २३ मार्च, १९३४. अंक १२

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २३ मार्च, १९३४

हिन्दी बसवालोंपर जुल्म

स्त्रीयोंका नेशनल काउन्सिल एक ऐसा प्रस्ताव पास करके टाउन काउन्सिलको भेजा है, जिसका आशय इस प्रकार है। ज्यादा बस हो मोंसे, जहा जहा अंग्रेजोंकी बस्ती है वहा यहांकी बस सड़कें खराब हो जाती है। इसके अलावा ट्रामवे डिपार्टमेन्टकी आमदनीमें भी निरंतर टूट पड़ता है। इन दोनों कारणोंसे ऐसा किया जाये कि हरेक बस चलानेवाले अपनी बसमें पेसेन्जर बहाहीं से ले जा सकें या, ले आ सकें, सहापर कि ट्रामका अंत है। इस अनूठी अर्जीपर मि. जे. ए. ओसली जो कि, [illegible] के मेनेजर बनते हैं, आपने तत्काल ही समर्थनकी छाप लगा दिया। अब अफसोस यह है कि, जब इन्डियनोंको ट्रामों में सबसे पीछे सिर्फ तीन ही बेठक (सीटें) है, जिस पर भी चढ़नेमें बहुत सी तकलीफें होती थी, उस हालतों में भारतीयोंने अपनी कोमके सुभीतेके लिए, तथा ट्रामकी क्षतियोंको दूर करनेके ईरादसे, नगर नगहपर बसोंका प्रबंध किया था। परंतु यह प्रबंध कोर्पोरेशनके आखोंमें कांटा स्वरूप बनकर रातो दिन चुभने लगा। शुरूमें ही उन बिचारे बसवालोंको एक स्थानसे हटाते २ नसाने जितने स्थानों तक ता उन्हें दरकाया गया, और उनके वास्ते अमुक २ रास्ते ही कायम किये गए। इतनाही नहीं, रेलवाई सरकार भी चुप न रही, वह भी यथा शक्ति इन बसवालोंपर हेरानी और रुकावटें डालती गई। आश्चर्य की स्थान है कि, लेडियोंके नेशनल काउन्सिल भी भरपूर जोर दे कर उठी है। इसका अर्थ और सीधा अर्थ सिर्फ यही होता है कि, एसी २ लगातार ताड़नाओंको न झेल कर, बसवाले अपनी इस रोज़ीसे ही हाथ धोकर गली गलीमें भूखसे तड़पते फिरने लगेंगे। न्याय दृष्टिसे देखा जाये तो लाईसेन्सकी बड़ी फी भर देनेपर भी अरब रोडमें जाने आनेमें बसकी ही अधिक नुकसानी नज़र आती है। इसे खेद होता है कि, घरोंमें निराश्रित खाली बेठियों सिनेमा तो घरोंमें ही बहुतसे कामधंधे मौजूद थे, उन्हें बस चलानेवालोंपर इतनी इतराजी क्यों आ गई और इन गरीबोंकी रोटी छीन लेनेकी क्या आवश्यकता आ पड़ी।

रामू

(१)

नरपुरुषश्रेष्ठ, रघुवंशी, सत्यमें अंशतम थे।
प्रतिज्ञा-निर्वाह, पराक्रमी प्रतिज्ञात सद्गुण धाम थे॥

(२)

पाप-प्रतापी प्रलयंकर, शत्रु छिन्नई गोर थे।
ज्ञानी, सदाचारी, सुधा धर्मेश, हमी पति थे॥

(३)

फलाणाफल उनके सभी सुख, रक्षणाका धर लो।
पढ़ मित्र पूर्ण-पवित्र, राम चरित्र जन्म सुधार लो॥

(४)

प्रकृति-सत्यवेत्ता मनोज्ञ, कृतज्ञ गौरव नाथ थे।
सेवाके हितमें रता, तत्पर महा विद्वान थे॥

(५)

निस्पृह, दयानिध, नय निपुण, सभी धर्म अधीन होके थे।
भारती आर्य, उदार, करुणासिन्धु सुधा शालीन थे॥

(६)

थे सदा वर्ण प्रकाशते ६, पूजनीय विचार लो।
पढ़ मित्र पूर्ण पवित्र रामचरित्र, जन्म सुधार लो॥

(७)

पोशाहत तो फर दिखाया, धर्मके विकास में।
ऐसा . अन्य उदाहरण है, जगतके इतिहास में॥

(८)

दिई हो उन्होंके पुण्य-प्रभाव, वारिस चलता हमें।
हम आर्य हिन्दभाष, रामचरित्र पालनमें रम॥

(९)

हमा इसीमें देशका कल्याण, सम्मति सार लो।
पढ़ मित्र पूर्ण पवित्र रामचरित्र, जन्म सुधार लो॥

(१०)

उस सद्गुणाका नामनीको, लीलामें अपना मान लें।
भाषो सर्व सत्कर्मका, सौख्य मनम ठान लें॥

(११)

भद्रा सहित हम उस महात्माका, निरन्तर गाम लें।
हम लोकमें यश पाकर, इसमें विश्राम लें॥

(१२)

[illegible] हम त्याग रामचंद्रजी उसमें, भाक्त सहित धारण लो।
पढ़ मित्र पूर्ण पवित्र रामचरित्र, जन्म सुधार लो॥

श्रीरामनौमी

(लेखक: पं. शिवशंकर दुबे)

"राम नाम अनुपम जिनका, सर्व मंगल धाम है।
प्रणाम उस अयोध्याको, जहां जन्मे प्रभात है॥"

हिन्दू धर्मके जितने त्योहार या उत्सव हैं, उतने अन्य किसी मजहबमें नहीं हैं, इनमें शास्त्रीय व्यवस्था विद्यमान है। अतः जिस समयको त्रेता युग कहा जाता है, जिसके व्यतीतमें लगभग ९ लाख वर्ष हुए, उसी कालमें एक ऐसा प्रबल दुरात्मा जिसको २० भुजाओंके साथ १० मस्तक भी थे। लंका जैसे विशाल देशकी राज्यधानीका स्वामी होते ही, सर्व प्रथम अत्याचार ही करनेमें ध्यान देकर, तीनों लोकमें धर्म और शान्तिको खोज खोजकर, मेट देनेमें बड़ा भी त्रुटी नहीं किया। यहां तक अत्याचार होने लगे कि, धर्मात्मा, साधु, तपस्वीयोंको अपने स्वधर्म पालनेमें घोर संकट उपस्थित हुए। उस हालतमें सनातन धर्मपर, जैसी परिस्थितीयोंका रोमांच कारी यंत्रणाएं हुईं, उनका वरणन न करना ही श्रेष्ठ है। परन्तु अति सर्वत्र वर्जितः धार्मिक संसारमें चारो तरफ त्राहि त्राहिकी पुकारें मचीं, तब समस्त देवताओंको साथ ले कर गौ रूप धरणीने निराधार विलाप करके रावण राजाके समुचे चरित्रोंकी सूचना स्तुति तथा स्तुतिके द्वारा श्रीविष्णु भगवान्‌को सुनाया। उधर धीरे धीरे रावणकी कराल फतूतोंसे पापका घड़ा भी अच्छी तरह भर गया। "कर्म प्रधान विश्व करि राखा" यह तुलसीदासकी रचनाका सत्य समय भी लंकेश के नजदीक आ रहा है। फलतः आकाशवाणी हुई "जनि डरपहु मुनि सिद्ध सुरेशा॥ तुमहिं लागि धरिहौं नरवेशा॥" तदनुकूल अयोध्याके नरेश दशरथ महाराजा की रानी कौशल्याके गर्भसे परमात्माने श्रीरामचन्द्रके स्वरूपमें अवतार धारण किया, उसी श्रीरामजयंतिका पवित्र दिन चैत्र शुक्ल ९, ता. २४ मार्च १९३४ शनिवार ठीक १२ बजे दिनमें जन्मोत्सव मनाया जायगा। पाठक गण सदैवकी भांति इस परम पावन श्रीरामनौमीके शुभ करुणा-निधान, भक्तवत्सल भगवान् श्रीरामचंद्रजीका शुद्ध हृदयसे गुणगान, हवन, पूजन, आदि कृत्योंसे श्रद्धाकी पुष्पांजली दीजिये।

भूकम्प पीड़ितोंको पुराने कपड़े

जिला प्रान्तिक इन्स्पेक्टर जनरल प्रान्तके सभी तहसीलों हुक्म दिया है कि, उनके इलाकमें जितने भी फालतू, फटे और छोट गोदड़े हों, वे भूकम्प पीड़ितोंके लिए पटनाकी रेड क्रास सोसाइटीके पास भेज देवें।

चिट्ठीपत्री

सूचना

श्रीयुत एफ. रामलगनका लेख जो कि रामनौमीके महात्मपर बड़ी ललित भाषामें भगवान् श्रीरामचन्द्रजीके जन्मसे लेकर १४ वर्ष वनवासका वरणन, पुनः अयोध्या के राज्य सिंहासनपर सुशोभित हो कर प्रजाओंको सदा न्याय दान दे कर, अपने रामराज्यका परिचय दिये थे। खेद है कि, स्थानाभावके कारण हम इसे प्रकाशित करने में असमर्थ है परन्तु लेखका असली तत्व गीताके इसी श्लोकके आधारपर है "यदा यदाही धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत। अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहं।

श्रीविश्वरूप मंदिर डोंगर

वर्तमान मास ता. १९ के रोज श्री. एस. के. महाराजके सभापतित्वमें सभा हुई थी, लगभग १५० सदस्योंकी उपस्थिति में निम्न लिखित काम सम्पन्न हुए। पुराणमें दो नए ट्रस्टी चुने गए जिनके नाम ये हैं और एक श्री महाराज, और रामलगपण काशी। ये दो ट्रस्टी स्वर्गीय समरथ महाराज तथा मुलमोहनकी जगहपर चुने गए हैं। और दूसरा चुनाव मुस्तफी रक्खा गया। मंदिरके दो वर्षकी आय ३९८ पौण्ड ११ शीलींग एक पेनी। व्याज ३३३ पौ ७ पेनी। बचा ५५ पौ १४ शी ६ पेनी।

सामान्य वर्तमान

इंग्लंडमेंके प्रसिद्ध फार्मर मैसा कोरीके वहीस कि ओज आर्मस्ट्रोंग जिनका देहान्त हो गया। अपनी सभी संपत्ति १ लाख ८ हजार और २९५ पौन्डकी छोड़ गए हैं।

स्वर्गस्थ मि. हिर्सा रेनाल्ड नामक इंग्लंडका नामी वकील ४५,५३५ पौन्डकी विरासत छोड़ गए हैं।

—इंग्लंडके महाराजा जीवन भूतपूर्व जिनकी त्याग हालीहुई है, वे फाउन्सील ऑफ स्टेट्स इस्तीफा दे दिया है। समझ कि, अपनी राज्यका जो जो स्थान वह अब तक भोग लिए हैं उनको पुनः सुधारनेमें लगे हैं।

—बाबू राजेन्द्रप्रसादको कई नेताओंने परामर्श दिया है कि वे पटनामें भूकम्पसे उत्पन्न परिस्थिति और सहायताके रूप आदि पर विचार करनेके लिये महात्मा गांधीसे अनुरोध करें कि वे एक अखिल भारतवर्षीय कान्फरेंस बुलायें।

—इंग्लैण्डके प्रसिद्ध नाटककार जोर्ज बर्नार्डशाने भविष्यवाणी की है कि इंग्लैण्डकी अवस्था इस समय बिना मल्लाहकी नावकीतरी हो रही है और वह किसी तरफको ओर नहीं जा रहा है। मि. शाने यह भी कहा है कि मालके साथ इंग्लैण्ड का सम्बन्ध अस्वाभाविक है और यह स्थायी नहीं रह सकता.

—जापानके प्रसिद्ध बौद्ध महन्त श्रीओगाटा और कवानो (जो महात्मा गांधीसे भेट कर चुके है) हिन्दोस्तान है। अब तीनो भारत भरमें भ्रमण करनेका संकल्प कर चुके है। बंगाल भी दौरेमें शामिल है। इनका उद्देश्य यह है कि, भारतमें एक विशाल बौद्ध धर्म मण्डलकी स्थापना करके, जापान और भारत का प्रेम सम्बन्ध दृढ़ किया जाय।

1903

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[

தென்னாபிரிக்கன் இந்து மகாசபை

திருவாளர் கனகரத்தினம் அவர்களின் சொற்பொழிவு

பண்டித் ரமந்த் பிரஜினர் விஜயம்

ஸ்ரீமான் பி. டாக்டர் சிங்.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly.

Rates for Advertisements

Number of Insertions	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	0	0	2	10	0	4	1	0	5	10	0	11	0	0	15	0	0
26	2	3	0	4	1	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	12	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and -/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

Phone 2467.
P. O. Box 1055.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street
DURBAN Natal.

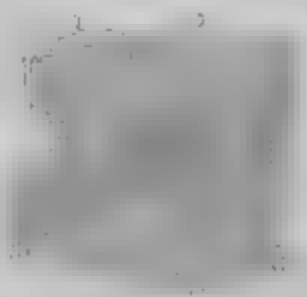
ગ્રામોફોન રેકર્ડો—હિંદુસ્તાની-ગુજરાતી
હંમેશાં સ્ટોકમાં રહે છે.
મામાફોન અસોનો બધી રહનના મળશે.

દર મેલમા
ફ્રેશ રેકર્ડો
આવ્યા કરે છે.

TAMIL, TELAGU,
ZULU
RECORDS
FONTABLE
ORAMOPHONES.

બહાર ગામના
ઓ. ડે. ઉપર
[illegible]
બધી માલ
સારી રીતે પેકિંગ
કરી મોકલવામાં

આવે છે.?
ઓર્ડર ચબત
ઓર્ડર કરવા
થી સત્યની
ખાત્રી થશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે
લખો.

સોનાને કસોટી પથ્થર નામથાથી
તેની કીમત આંકવા છે.

ગ્રામોફોન જુદે.
મોકલવામાં આવે છે.

મર્તાના

ઘેર-ઘેર પોકારમા જવની પાર્ટી એના પીરો રસ (બાર્લી ટ્વાટ) ઘેરના તા ૨૦ ની ઓ. ઈ તારીખે ઓર્ડર પોકારનો પાડનમેન્ટ લો ટી. ૨-૬ ડઝન.

LARGEST RECEIVED BANANAS

[illegible] Durban. Supplies 2/3 Daily.

G. M. AHMED,
Exporting Specialist,
P. O. Box 230, Durban.

Phone 3981. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporters
and Commission Agents.
92 Victoria Street, Durban.

ફ્રીશ ફ્રામ ઓરાજ મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ
બીજા બધા રોકે કરી માલ કરી ઓ. ઈ. ની મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન નંબર ૩૯૮૧ પોસ્ટ બોક્સ ૩૧૬ ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઈ. આફ્રિકા. 80

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House
in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency
Of our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with natural herbs also bladder, kidneys, all urinary troubles gall [illegible] and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. *All orders within the Union are postal free and stamps 1/6 extra to be included for postage.*

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at [illegible]
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, ફુલ, મોટર અને ઘોડા આદિ કુંપ નોટીસે પુરાં પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લ
ફોન નંબર ૪૬૬૧ સેન્ટલ ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

No. 3—Vol. XXXIII

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "દ્વારીઆ"

ડીકટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

ડેક
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૬-૧૬-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

ડેક વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૬-૦.

બોમ્બેલ તા. ૨ જીએ મુંબઇ [illegible] કુચ કરશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારુઓએ પોતાના દાગીના કપ પોતાનું નામ સ્ટીમરનું નામ લખી પોટલા, કબાટનું બરાબર કરવું, અને બધાંથી મોટા ભાગના રેલ્વે ટીકીટ બેન્કને લગી . સીમા પોટલ કપડાં વગેરેમાં કશું જોખમનું તેવું તે વેરો બરોબરસ્ત કરી આપશે ઉતારુઓએ પોતાના મોટા દાગીના દાગીનાં વગેરે બધાં બરાબર કસ્ટમમાં પહોંચવાં કરવા

કોઇ પણ ઉતારુઓ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવા ગયા બરાબર બધાઓ અમારી સાથે વ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ બેલાશ મળશે.

સ્ટીમરને લગતું કોઇ પણ જાતનું બારદાન અમારી બાબતે જોખમદારી નહિ લઇએ

વધુ ખુલાસા માટે અમોને પત્ર લખોઃ

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Kassimat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કોમીશન હાઉસ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, બારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
બાવ બ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

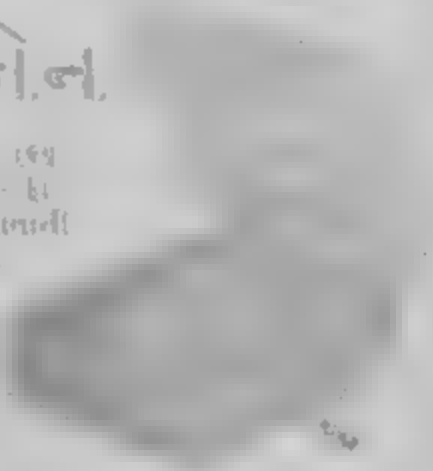
'Phone 3623, Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

ઇસ્ટી આફ્રીકાનું સૌ.ા જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

સરદાર ફલ્યુટ સરદાર ફોન.

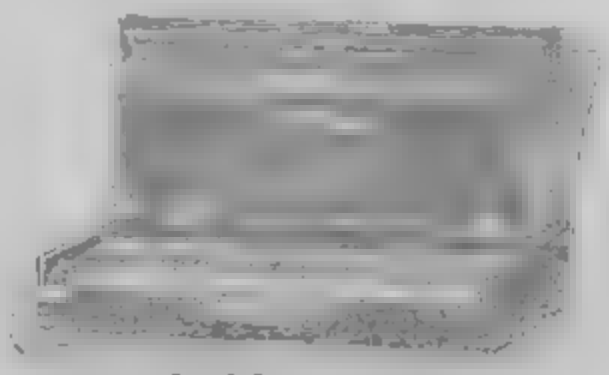
ચેતલોંગ મુઝીકસલોંગ એન્ડ બ્રધર્સ.

Tel "TUNEMASTER" Bombay

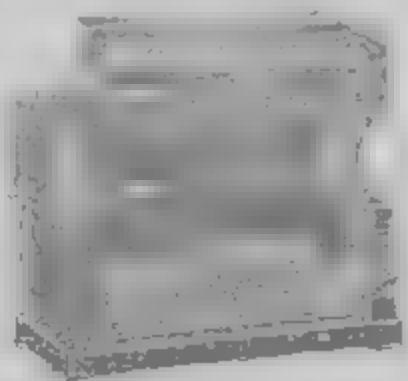

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમા બેહદ ઘટાડો.

હાયના ટ્યલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ટ્યલ રીડ બ્રધર્સ ૩૨.

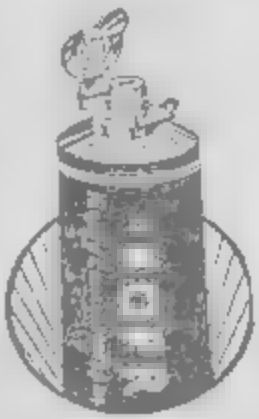
ખાસ ફેક્ટરીમાંથી

શેઠ બ્રધર્સ:— હાથ ફલ્યુટ તથા સરદાર ફલ્યુટ

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,

P. O. Box 480, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

તાકત-તાજગીથી ભરપૂર

લા'જવાબ

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

જિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુની સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની અવેજીમાં વપરાતી દવા— આજથીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪.

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ જુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

ફ્લીટીગસ

પાવડર

ફ્લી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, બધા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીસ બનાવટ. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે. ૧૧૨

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

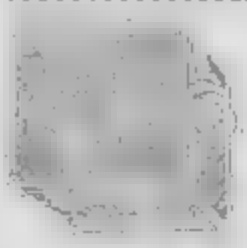
The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be sure this is the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

[illegible] કીનની ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ [illegible] ત્યારે તમારે [illegible] આ લેબલ બરાબર [illegible] કીનની ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ [illegible] ખરીદવાથી કપડાંને [illegible] ખરીદવાથી [illegible] આ [illegible] ખરે છે.

કીન નો
ઓક્સફર્ડ
બ્લ્યુ.

વેપારીઓને

[illegible] ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ [illegible] આ લેબલ [illegible] ખરીદવાથી [illegible] ગ્રાહકોને [illegible] પણ [illegible] મળશે.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ભાવપત્રક ઘરાક પાસ મોકલવામાં આવે છે. ગુજરાતી બોલાય છે.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

અઠવાડીક પત્રક

	ભાવનગર	રાજકોટ	મુસ્લમાનના	પારસી	મુંબઇના	મુંબઇના
	૧૯૯૪	૧૯૯૦	૧૯૫૨	૧૯૫૩	ઘઉં	ચોખા
વાર	મણ	મણ	મુઠ્ઠા	મણ		
	એપ્રીલ					

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their employment.

WRITE - Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 13—Vol. XXXII Friday, March 30th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper

NOTES AND NEWS

Maritzburg Farmers' Resolutions

At a meeting of the Maritzburg Farmers' Association held in Maritzburg last week two resolutions moved by the chairman Colonel F. E. Foxon were passed. The first one was to ask the Government to make the same conditions for acquiring land apply to Indians as apply at present to Natives. In other words to establish Asiatic Reserves as there are Native Reserves. Colonel Foxon informed his audience that every year £100,000 of immovable property was transferred from Europeans to Indians. The second resolution was that when new licences were issued to Indians in Natal they should only be given when the population of the locality in question was predominantly Indian. It suggested that where the majority of residents in an area within a radius of three miles from the site shown was Indian then Indian licences should be granted. There were he said, 1,000 new licences granted to Indians every year.

Colonel Foxon would have been wise to withhold the source of the statistics quoted by him for we have never known Indians in Natal being granted a 1000 new licences every year nor immovable property transferred from Europeans to Indians at the rate of £100,000 every year.

Indian Lady Doctor For Durban

Dr. Perni Mandlenshaw, L. R. C. P., M. R. C. S., D.T.M., who has recently arrived from England after completing her studies has settled down in Durban and has opened up practice from Monday, March 26 at 148 Queen Street. Her surgery telephone number is 2-1145 central and residence number is 3121. Dr. Perni Mandlenshaw is the first Indian lady doctor in Durban. We wish her every success.

The Agent's New Secretary

From the latest exchanges from India we learn that Mr. C. F. H. Williamson, I.C.S., Under Secretary Home Department, Government of India, has been appointed Secretary to the Agent of the Government of India in South Africa.

Colonization Committee

It is believed that the findings of the Committee on the Colonization question will be revealed in South Africa towards the end of the session.

Indian Opinion

FRIDAY, MARCH 30TH, 1934.

"THAT BAD LOT"

MR. P. B. SINGH who was specially appointed by the Colonial Born and Settlers' Indian Association to investigate into the condition of the repatriated Indians in India has returned to South Africa with pathetic tales of their woes. In 1930 Swami Bhawani Dayal and Pandit Benarsidas Chaturvedi had made investigations and their joint report of their sad condition was bad enough. Three and a half years later it is if anything perhaps worse. There is no doubt that the Government of India have not kept their word even with the Union Government. When the assisted emigration scheme was [illegible] by the Government of India that were sent out to India would be looked after by them. From accounts received it would appear, however, that they are left to look after themselves in what is an utterly strange land to them. The Government of India are very ready to shirk their responsibility by giving them a bonus of 10 or 15 Rupees per head. From Mr. Singh's report we find that there is a consultative committee appointed to work jointly with the Government to look after the needs of the repatriates but that committee too, at the head of which is Sir Dava Prasad Sarvadhikari, seems to have been fed up with the active obstruction of the Government officials. Mr. Mukerji an active member of the committee has done much for the repatriates through individual benefactors. What the Government has actually done is to just throw them in the dungeon from where they may not come out. The so-called protector is there to earn his salary. If the men ask him for work, he is reported, tells them to look for work themselves and when they have found it he would give a letter of recommendation. The neighbour powers would not condescend to even to look at them. Mr. Bajpai calls them a bad lot but though he went specially for the purpose to Calcutta he was not able to spare the time even to give them a look up. The mighty sic

Governor in the intoxication of his power had them mercilessly beaten by the Orlentia police for having come to him to tell him how they were suffering. He had no time even to see Mr. Singh who wanted merely to seek information.

We do not for a moment wish to suggest that there is not the other side to the question. We can quite imagine the people who have gone out of this country becoming almost intolerable and exhausting the patience even of Job. But that does not justify their being absolutely despised. Despised they are by their kith and kin. They find themselves in a land where they have no relatives, no friends. The climatic conditions are most trying as indeed they are to all those who are born in South Africa. They find they are penniless, workless, foodless. It occurs to them that it was the Government that induced them to go to India. Mr. Sastri told them to go if they were not comfortable here. Mr. Andrews told them to go rather than being miserable in this country. Have they not the right to ask them: "Where have you brought us, why don't you do something for our comfort?" Mr. Sastri when the tale of their woes was related to him quietly lets the cat out of the bag: "What are you crying over your twenty-thousand when more than a hundred and fifty million in this country do not know what it is to get a square meal even once a day." Indians in South Africa may well ask if circumstances in India were different to what they are at present when the Government of India Delegation agreed to the assisted emigration scheme? Or did they just mean to dump another few thousands to starve with the rest of the hundred and fifty million? If they did it was far from a generous act on their part.

But it will not do for us now to cry over spilt milk. Those who have already gone to India are now a burden of the Government and the people of India. Our duty is at this end. Rather than wasting our time and energy on colonization and other trivial matters the right thing would be to utilise that time and energy in exploring ways and means whereby we could improve the lot of our people in this country and thus wean them from becoming a prey to this unholy assisted emigration scheme. In the meantime we would strongly advise all those who are intending to leave these shores under the assisted emigration scheme to desist from doing so for whatever their sufferings may be in this country their lot in India will be rags and starvation.

ARE THEIR HEARTS SO STONY?

WE are glad to note that Mahatma Gandhi's appeal through INDIAN OPINION for funds for the relief of the distressed people in Bihar has not fallen entirely on deaf ears. The response from the different parts of South Africa is slow but it is sure. From the list appearing in the adjoining column of those who have already donated towards the fund it would appear that the amount has reached the figure of £1860 3 7. Though this figure appears big it of course does not reflect the collective effort on the part of the South African Indians. The sum of £500 has been given by the Parsee Rustomjee Trust and £100 by the J. H. Mehta Charity Trust for which the Indian community has no right to take any credit. Of all the three Provinces Indians in the Transvaal have done well. We heartily congratulate them and in particular the merchants in the Northern Districts of Transvaal who collected the sum of over £155 in a single day and further collection is proceeding. Indians in the Cape come next. They could however do much more. Apart from the Uitenhage Hindu Mandal £10 and Grahamstown Indian Burial Society £4 10s. we have heard of no further amounts. Port Elizabeth, East London, Kimberley and Capetown could surely be able to collect a good amount. We were surprised to notice the absence of a collection for Bihar in the list of the proposed annual contributions of the Cape Indian Congress. Our friends in Natal have been shamefully irresponsive to the Bihar appeal. If they do not bestir themselves at a time like this when will they? We notice that the Morning Market Association which is composed of the poorest class are staging a play in aid of Bihar. It is a gesture of their willingness to do their duty. We heartily congratulate them. But is the Natal Indian Congress, the various associations and all the merchants of Natal bankrupt both in money and in patriotism? Surely their hearts are not so stony that even the pathetic cry of Bihar will not melt them? If you do not do your duty now you will never do it.

Bihar Relief Fund

£1,860 Collected By South African Indians

The following amounts have been already collected in South Africa in aid of the Bihar Relief Fund in response to the appeal made by Mahatma Gandhi through INDIAN OPINION

	£	s.	d.
Parsee Rustomjee Trust	500	0	0
J. H. Mehta Charity Trust	100	0	0
Transvaal Indian Congress	171	8	0
Northern Transvaal Merchants	155	19	0
Transvaal Kon Hitwardhak Mandal	153	7	6
Pontpansburg Indian Congress	136	16	0
Transvaal Prajapati Association	103	12	0
Kachhiawadi Yuvak Mandal (Joh'burg)	54	13	0
Johannesburg Dhobi Mandal	52	10	0
Uitenhage Hindu Mandal	30	0	0
Grahamstown Indian Burial Society	14	10	0
Roodepoort Hindu Seva Samaj	32	10	9
Springs Sanatan Vedic Dharma Sabha	31	0	0
Carlisonite Hindus	6	0	0
Delagoa Bay Hindus	295	15	7
Mr. P. S. Joshi	1	1	0
Mr. S. Roopsing	1	1	0
	1,860	3	7

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(*BY BHUSSIASOHK*)

Wanted—A Man

I give below the following which very aptly applies to the present position of the Indian community in South Africa. It needs no comments as it contains *multum in parvo* —

We want men. The time demands men strong,
With heart, faith and will to sing our song;
The men whom the lust of office will not kill
The men who possesses opinions and will,
Whom the lure of office will not buy,
And who will not lye low and tell a lie.
The men who can stand before a demagogue,
And blow his trumpet through the official fog.
Damn treacherous flatterers without winking,
Not in private grudge but in duty and right thinking.
If such man have some accidental dust,
Mind not, it's not like dignified treachery of office lust.
And if such man is unfit for public function or table,
Care not, if he serve the man in the street, as he is able.

Johnson's Run After Burns

There has been a lot of newspaper controversy recently on Mottee Kid Singh's attitude over the challenge of Bud Gungan. The writers have all tried to make out that Bud has all along wanted to come to grip with this Demerara man and has been passed by. The claim is again made, because Mottee Singh might soon be leaving these shores. It would appear from the points raised in Bud's favour that he has some grounds for consideration and it will be a pity if Kid goes away without satisfying Bud, for it might then be said—remembering Maistry's Indian Gold-belt—the only native Indian who challenged Mottee Singh in South Africa was refused to be taken on. I hope a way is found to have this Indian match staged and not allow Jack Johnson to run after Tommy Burns.

Mozambique Bananas

It was stated that Mozambique exported bananas to the Union of a value of £75,000 to £80,000 a year, this figure is now challenged and the correct figure for 1932 is said to have been £37,000 and for 1933 would not far exceed £20,000. Looking at it from any point of view all this money could remain and circulate in the Union and the farmers in this country need protection. The Government could either by eliminating bananas from the Convention free list and include in its place another Mozambique product or eliminate a Union product. If this course, which is the fairest one possible is not adopted then the Government could put an embargo on bananas like they did on Mozambique citrus. The reason given was that there was canker in the citrus while there was none in the area administered by the State and bananas could be treated in the same way. This step if taken by the Government will not only benefit thousands of farmers but the money will circulate in the Union and benefit all trade and profession and there would also be extra employment for all concerned. I hope it would not be thought that only the Indian farmers would thereby benefit. The above are some of the points on which the question might be tackled.

Settle Indians On The Land

In Faridpur and Fyzabad they have a scheme the object of which is to relieve unemployment. Young men who are trained in agriculture are given 15 (bighas) acres of rent free land and a loan of Rs. 200 or more for capital expenditure. This was started in 1928 as an experiment for three years and is still being continued. There are thousands of Indians in Natal who are unemployed and the Government instead of repatriating them opened up the vast tracts of land lying idle in the north and south coast could do a great deal in relieving the distress of these people. They would require no agricultural training but a small hut, rent free land and a loan for capital expenditure. There would be more produce, land cultivated and less of unemployment. They would become an asset to this country and the thousands of pounds given as bonus to Indians would remain and circulate in this country. If ever there is to be any colonisation it is of this nature and as the Union of South Africa is what the Indians, who have been here, would prefer. This suggestion might be given a trial by some of our well-to-do Indians who are the owners of thousands of acres of land on nominal rentals if they wish to see the Indians remain in South Africa.

Duty Of The State

I quite realise it is the duty of the State to protect and see to the wants of its citizens and hence it is up to the leaders to draw up a scheme and approach the Government on the question. It is no use shouting from every platform that Indians should not leave the Union but one must at the same time realise that they cannot live here on empty stomachs. And if Faridpur and Fyzabad could do it, Why not South Africa? I hope the colonisation inquiry committee's report is somewhat on these lines.

Babu Padam Singh's Return

I was pleased to meet Babu Padam Singh the other day who has returned to South Africa from India. He, it would be remembered was a victim in the repatriation scheme. He went to India with his family, leaving his two sons, P. R. Singh, the magistrate and P. B. Singh, the popular sport in South Africa. Padam Babu is an intelligent and highly educated Hindi scholar and a pioneer worker of the Arya Samaj in Maritzburg. In days gone by the three aggressive Shatriyas Padam, Gai and Mookan Singh were factors not only in the Hindu but in the Indian community of Maritzburg. They gave quarters to none but were always reasonable in their arguments. This triumvirate also excelled in the art of wrestling and took keen interest in our communal affairs. Unfortunately the last named is gone to the world beyond and Natal is fortunate in having in its midst Gai Singh and Padam Singh.

THINGS IN GENERAL

Indian Women Trained In First-Aid

The St. John's Ambulance Association is not only training white women and girls in "First Aid to the Injured," "Home Nursing," "Home Hygiene," and "Invalid Cookery," both in Durban and Maritzburg but also the Coloured, Indian and Native women. Certificated Non-European members are already proving a valuable asset to the Brigade.

Liquor Laws Fifty Years Ago

With the heading Indian and the Liquor Laws the *Natal Mercury*, fifty years ago stated :—

At the Indian Society the other evening we are informed that a warm discussion took place as to the suggested interference of legislation with regard to the liquor laws as applied to Indians. C. Stephens led off in an exposition on the temperance question, pointed out the evil effects upon the Indians, and C. Moothookrishna took up the negative. Many present spoke on the subject, it being urged in the negative that the interference of the Government would degrade the Indian population in the eyes of the Natives.

President Of Appeal Court Receives Demand For Non-Payment Of Tax

Considerable amusement has been caused in the Department of Inland Revenue owing to the fact that Dr. Manfred Nathan, K.C., President of the Special Court of Income Tax Appeal, has received a demand for 17s. tax, with a notification to that if he does not pay within a stipulated period he will be proceeded against without further notice. The amount, said Dr. Nathan to a pressman is in fact not due. "Nevertheless it is an indication of the vigilance of the Department."

Greytown Indian School

Since the establishment of the Greytown Government Indian School in 1920, there have been six transfers of teachers. Despite this, the school has maintained 100% passes in the standard six examination for the past three years. The pupils who got through the examination (Continuation Certificate) last year were Machanjee Vaumara, Essop Adam, Sargonna Nathan and one external student Yusuf Moola.

Transfer To York Road

Mr. I. B. David who has been teaching at the Greytown Indian School since October, 1929, has been transferred to the York Road Government School, Maritzburg. Mr. David was a fine organiser of sports, and it was through his efforts that the school won the League cup twice in succession. He has also held the secretary's post of the Greytown Football Association for one year. Mr. David was the recipient of some fine presents both from the Headmaster and Staff and the children of the school. The Headmaster and staff wished him every success in his new sphere of activities. Mr. Tommy Sabapathy of Estcourt has filled the vacancy caused by Mr David.

Proposed Beer Hall In Maritzburg

In connection with the Beer Hall proposed to be erected in Retief Street by the Maritzburg Town Council which has caused a great deal of discontentment in the Indian and the Coloured communities the Council after lengthy discussion has decided to receive deputations from those bodies who have already applied, at its next ordinary meeting on April 24. Application for the reception of deputations have been made by the Natal Indian Congress and the Coloured Welfare Association.

Death Of Senator Reitz

The death occurred in Pretoria at 10 o'clock on Tuesday morning of the age of 90 of Senator Francis William Reitz, formerly President of the Orange Free State.

Union Butter Exported

252,000lb. of South African butter has been exported to London. Consequently there is a shortage of butter locally and people here have to pay 2d. extra.

Kenya Maize

Another 6000 tons of Kenya maize arrived at Durban by the Tairea. The last consignment is due by the Llandovery Castle which arrived on April 2. The total amount to be landed at Durban will be about 10,000 tons.

Restore German Colonies

Lord Rochdale suggests, as a first convert to Fascism, has opened a campaign in *The Daily Mail* London, to restore German Colonies. He suggests that Britain should set an example by the return of the mandates for Tanganyika, the Cameroons and Togoland to the League for transference to Germany.

Struck Off The Roll

In the Supreme Court of the Cape Province the Judge-President, Mr Justice Gardiner delivered judgement on the application of the Law Society to have Arthur James Solomon struck off the rolls. After traversing the facts of the case, the Judge-President stated that the application would be granted, with costs, and the respondent was ordered forthwith to deliver his certificates to the Registrar. Mr. [illegible] Van Zyl commented :—

Lord Selborne Asks A Question

The Times publishes the following letter from Lord Selborne :

"With reference to the amendments to the Constitution of the Union of South Africa I shall be glad if you or one of your readers can enlighten me on the following points: Any South African subject of his Majesty, on arrival to take up domicile in England is from the moment of landing in exactly the same position as any Englishman in respect to the opportunity of becoming a Parliamentary voter or being elected to Parliament at Westminster and, of course, no one dreams of altering this.

"Similarly, at present any English subject of his is free to take up domicile in South Africa

is, from the moment of landing, in exactly the same position as the Afrikander in regard to getting on the electoral roll or being elected to Parliament at Capetown, but will this still be the case after the Constitution of the Union of South Africa has been amended, as it is apparently proposed?"

Shri Gopallal Hindu Temple

The third Janmashtmi festival was celebrated at the above temple (Verulam) on Sunday March 24 at 12 noon. In the evening a dancing competition was held for Mr. S. R. Mutareedh's floating trophy which resulted in a victory for the Roseburgh Domestic Co. of South West Durban. Refreshments were also provided by the Temple Committee who is to be congratulated for bringing the function to a success.

Tongaat Indians Note!

The Administrator in Executive Council of the Natal Provincial Council has drawn up a set of health regulations for the area under the jurisdiction of the Tongaat Health Committee. They are published in the issue of the *Natal Provincial Gazette*, dated March 22.

Prime Minister's New Residence

According to *The Star* the Government intends to build a new residence for the Prime Minister at Pretoria at a cost of £25,000. At present the Prime Minister's Pretoria residence is one of a group known as the South aspect of Monument Kop near the residence of the Governor-General. The Prime Minister's residence is considered to be too small for receptions and other functions and the Government has decided to erect a new residence near the Governor-General's with a view to the North to Magaliesberg and to the South over the City. The building plans are not yet ready.

Reformatories Transferred To Education Department

Reformatories and certified hostels are no longer to be under the control of the Department of Prisons, but will in future be administered by the Union Department of Education. It is unlikely that any changes will be made in the system at present followed in reformatories and hostels for at least a year, during which time Education Department experts will gain experience of the conditions and will make investigations as to the directions in which a change of policy might be beneficial. Modern educational methods of dealing with the inmates are practically certain to follow the transfer of the control of these institutions to the Education Department, says a Reuter's message from Pretoria.

Helping National Industries

With the object of reviving national industries and conserving financial resources the Afghan Government has prohibited the import of numerous articles, including European and Persian carpets, rugs, shawls, cloth and furniture. The Government has also adopted measures to encourage people now looking the capital (Kabul) with all parts of the country.

Tit Bits From The Motherland

Appalling Conditions Of Child Marriage

A writer gives startling details of child marriage show that the Child Marriage Restraint Act, passed in 1929, is, in practice, virtually a dead letter. The number of child wives under 15 in 1921 was 8,600,000, in 1931, 12,250,000—44 per cent. increase as compared with the 10 per cent increase in population. During the last 10 years the population of India has increased by 10 per cent, but the men outnumber the women by 10,750,000, owing chiefly to the deaths of young girls and women in childbirth and the greater mortality, especially among purdah women, from tuberculosis.

Illiteracy In India

For every 1,000 persons over the age of five, 156 males and 26 females alone are literate, among Moslem women, one in every 100 who go to school only stays long enough to become permanently literate.

Indian Training As Aerodrome Officer

Mr. Baren C. S. [illegible] of the Calcutta University has just completed a course of training as Aerodrome Officer at the Croydon air port and has left for India on furlough at Schiphol, and by the Royal Dutch Air Lines. Mr. Sen has worked in six different branches at Croydon, including control wireless and meteorology. He has also been given special facilities by the Imperial Airways to study their methods of traffic work. Previously, he studied aeronautical research at the Manchester University and received practical training at the Speke and Manchester airports of the Lancashire Counties. He has obtained the professional diploma of the Royal Aeronautical Society. Mr. Sen proposes to study French Air systems at Lebourget before leaving for India.

Back For Rest Cure

Pandit Jawaharlal Nehru who was recently arrested and sentenced to two years imprisonment, before leaving Anand Bhawan, his place of residence, in police custody for Dalousie, sent the following message:—

To Mahatma Gandhi:— "Going back for rest cure, Dalousie this time. Love and all good wishes Jawahar."

To Rabi Rabindra Tagore:— "Sorry cannot help you any more in relief work. Wish you and your colleagues all success in noble endeavour. May Bihar emerge victorious and chastened from this ordeal."

To his daughter Indira at Bombay —

"I am going back to my own home for a while. All my love and good wishes. Dearest, Papa."

Muslim Governors.

With the death of Sir P. C. Mitter, member of the Executive Council in Bengal, there will be three Moslems holding simultaneously governorships in three Provinces Sir Muhammad Usman becomes Governor of Madras vice Sir George Stanley appointed to Sind in the place of Lord Willingdon as Viceroy, Sir Sikandar Hayat Khan becomes Governor of the

Heritage

Punjab for a second time when Sir Herbert Emerson proceeds home on leave due to Lady Emerson's illness. In Bengal, Sir A. K. Ghuznavi will become Governor in summer, when Sir John Anderson will proceed on four months' leave. The Nawab of Chhatari has already acted twice as Governor in the United Provinces.

"Want Tons Of Money"

Pandit Malaviyaji issues the following appeal:—

"I once more appeal to every one to share a bit of sorrow and suffering of Bihar in her hour of distress. The cry of Bihar is piercing my heart. I want tons of money to be sent immediately for the relief of men, women, and children and the speechless cows and cattles in Bihar."

A Mahant's Vow Fulfilled.

Mahant Sitaramdas of Nasik-Panchwati took a vow to get twelve temples to be opened for the Harijans at the occasion of the last birthday celebration of Mahatma Gandhi when he was in Dhulia jail with the leaders. After coming out from the jail he is propagating the cult of Gandhism for the upliftment of Harijans and his vow of getting twelve temples opened has been fulfilled.

Asiatic Nations Must Stand Together

Mr. K. F. Nariman has issued the following appeal:—

[illegible]

Gold from India

Since England went off the gold standard she has exhausted £134,014,011 of India gold.

In Aid Of Bihar Earthquake

The Gyaan Prachnar Natak Mandal will stage Khooni Haar, Sanguinary Necklace, (written by B. Tulsiram) under the joint auspices of the Cato Manor Garden Hindu Association and Early Morning and Market Squatters' Association on Saturday, 14th April, 1934, at the Victoria Picture Palace, Victoria Street, Durban, commencing immediately after the Bio, in aid of the victims of the earthquake in Bihar in response to the appeal by Mahatma Gandhi. This play is full of tragedy, mirth, humour and love. Each cast is entrusted to the Mandal's stage hands, who are sacrificing themselves for the cause of communal service and are prepared [illegible] best voluntarily. Tickets are obtainable at Messrs. Kapitan's Balcony Tea Rooms T. Raghubar and Singh's Mutton Market, (Indian Market), Victoria Tea Rooms (Brook Street), Hind Vijay Tea Room, Grey Street Durban. Plan at Singh's Cafe, Grey Street, for Reserve Seats only.

Durban's New Licensing Officer

Town Clerk's Suggestions

Who will succeed Colonel C. M. J. Molyneux as Durban's Licensing Officer?

This important question was to have been discussed by the General Purposes Committee of the Durban Town Council. In a memorandum submitted for the Committee's consideration the Town Clerk, Mr. A. O. Jones, states that before discussing the appointment of someone to take Colonel Molyneux's place it might be well for the three following alternative courses to be considered:

To appoint a successor to Colonel Molyneux on the same terms, but I suggest with a larger salary.

To appoint a young lawyer to the position, but he would have to learn his revenue work though well able to cope with the legal side of the job. It might be well in this case to increase the pay of Mr. Lagerwall, the Chief Clerk in the office, who knows all the ins and outs of the work, and who would have to coach the lawyer.

To seek legislative powers to appoint a small Licensing Committee to deal with all new applications, leaving all routine work of renewals, revenue collection and the like to the licensing officer, who would act as clerk to the committee which would meet for a few days each month. A disadvantage of this plan would be its cost, but if legislative power be sought it should include power to charge applicants with some of the cost of the Committee.

"I have termed this new body a committee to avoid confusion with the Appeal Board which the Council is now seeking power to appoint, consisting of five Town Councillors.

"The power of the Council to give any direction or instructions to the Licensing Officer is limited to matters which affect places of entertainment. To realise the full extent of the power of the Licensing Officer once he is appointed by the Council, one has to refer to the Dealers Act of 1897, which lays down that a licensing officer shall not issue a licence to anyone whose premises are unfit or who cannot keep books in English. This latter provision by the Interpretation of Statutes Act now must be taken to mean one of the official languages of the Union. In all other cases his discretion is uncontrolled and absolute.

"The Council may consider that Colonel Molyneux's successor would be the better for some legal knowledge, for many legal questions now arise, and the duties of the licensing officer daily become more arduous."

PLIGHT OF REPATRIATES IN INDIA

EAGER TO RETURN TO SOUTH AFRICA

GOVERNMENT APATHETIC

MR. P. B. SINGH TELLS WORRY TALE

MR P. B. SINGH who was appointed by the Colonial Born and Settlers' Indian Association to investigate into the conditions of Indian repatriates in India has returned to South Africa with a very sad tale. A meeting was held last Sunday at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, under the auspices of the Association to hear Mr. P. B. Singh. The meeting was fixed for 2-30 p.m. but Pandit Mehta Jaimini's lecture was advertised by the Young Men's Vedic Society at the same time and in the same premises and it was decided to postpone Mr. Singh's meeting until after the lecture.

At 4-30 p.m. the hall was fully packed with those who were interested to hear Mr. Singh. Advocate A. Christopher in his opening remarks from the chair welcomed Mr. P. B. Singh and presented him with a bouquet.

Mr. Singh then rose to speak and addressed the gathering for nearly two hours. He was listened to by the audience with rapt attention. The story of the repatriates was most pathetic and at times the hearers were much moved by the description given so vividly by Mr. Singh.

Mr. P. B. Singh

"That Bad Lot"

The first person he saw, said Mr. Singh, was Mr. Rajpal in Delhi. When I explained to him the purpose of my visit Mr. Rajpal at once said "Oh! that bad lot. They deserve no help from the Government. The Government has done everything possible for them but they have put every obstacle in the way of the special officer appointed for them." Mr. Rajpal was, however, good enough, said Mr. Singh, to give a letter of introduction to the officer in charge to facilitate matters for Mr. Singh.

From Delhi Mr. Singh went to Calcutta where he had some bitter experiences not only about the conditions of the repatriates but of officialdom in India. Mr. Singh saw Sir Deva Prasad Sarvadhikari who is the President of the Consultative Committee in connection with repatriated Indians, who was very sympathetic and said he had fallen out with the Government owing to the repatriation scheme. Mr. Singh also met Mr. A. K. Mukerjee who was the secretary of the Y.M.C.A. in Calcutta and a very active member of the Consultative Committee and had done everything possible for the comfort of the repatriates among whom he had become very popular. Mr. Mukerjee was a friend of the repatriates, Mr. Singh said, and had done everything for their needs and comfort through private benefactors until he could do no more. "Mr. Mukerjee took me out to a camp at Akra a suburb of Calcutta where all the repatriates are herded. I can never forget the sight I saw there. The once sturdy and healthy South African Indians were to be seen there in tattered garments and half starved and with sores on their bodies. Even the women were not properly clothed. They were living in malaria infested places in sheds about five feet high with a grass roof and a grass wall on one side with three sides exposed to all kinds of weather. These hovels were not fit even for animals to live in." Their water supply was obtained from a standing pool. "The water was greenish hued and unfit for human consumption." On one occasion the repatriates had to remain in knee-deep water for twenty-four hours before they could be housed in a benevolent home by the efforts of Mr. Mukerji and other private individuals.

Officialdom

Mr. Singh pointed out that apart from the help given through private benefactors the Government had done practically nothing to relieve the distress of these poor people for whom nothing was favourable in the Motherland. In their own village they were welcomed so long as they had money. They were otherwise outcastes. They were duped by others because they were strangers and when they found themselves penniless and stranded they had all the trouble imaginable given them by the Government officials. They dare not voice even their protest. Mr. Singh quoted an instance of what happened once when a few hundred actually made their way to the residence of Sir A. K. Ghaznavi, member of the Bengal Legislative Council, who was in charge of the department relating to returned emigrants. He had them enclosed in his compound and telephoned for the police who arrived in full force and severely belaboured them with the lathi charge—men, women and children, and in addition many of them were put into prison.

Another interesting incident in connection with Sir A. K. Ghaznavi related by Mr. Singh was that when he 'phoned the Hon. Member to ask him if he would be pleased to grant an interview to Mr. Singh the latter was informed by the person speaking on the phone that Sir Ghaznavi had an important meeting to attend at noon and it would not be possible for him to see the Hon. Member. Mr. Singh in reply said he would not mind going over directly or at 9 a.m. to have a short interview. Mr. Singh said he was told that in that case he would be able to see the Hon. Member and he immediately took a taxi and went three miles out to Sir Ghaznavi's residence. On presenting his card the messenger very apologetically said the *Sahib* was preparing to go out and would not see him. When Mr. Singh pointed out that he had made an appointment by 'phone he was asked to just wait outside and could speak to the *Sahib* when he came out. As Sir Ghaznavi walked out Mr. Singh drew towards him politely greeting him. Sir Ghaznavi responded with a grunt. "What do you want?" Mr. Singh said, when he explained that he had made an appointment by 'phone the quick retort came: "Yes well what do you want to see me about?" On hearing the object of Mr. Singh's visit Sir Ghaznavi refused to see him unless he asked for an appointment in writing. "When I explained that I had to leave for Madras the following evening and could come at any time that would suit the Hon. Member I was curtly told by the Hon. Member: "Well that's my business if you have to go to Madras. You can't see me at your time." With this experience of Indian officialdom Mr. Singh left for Madras without being able to see the busy *Sab*.

Mr. Singh related another instance of another high official who was also connected with the Indian repatriates and who was not very popular among them. Mr Singh sought an appointment with him by 'phone and when the object of the interview was revealed the reply was given very politely that he was indisposed and could not be seen for a few days. When Mr. Singh said he would not keep him more than ten minutes he was told very politely again that it would not be possible to see him but could give him any information he sought on the 'phone. Mr. Singh expressed his regret for the indisposition of the said official and said he would not in that case disturb him. "Needless to say," Mr. Singh said, "that the very same official was seen not very long after busy collecting his fat fees.

Another instance Mr. Singh quoted was as follows:—

Mr. G. A. Bajpai was to visit the Camp at Akra one Sunday morning at 7.45 a.m. where he was to meet the Consultative Committee. The repatriates were very pleased when they heard of Mr Bajpai's impending visit and in their enthusiasm to accord him a good welcome they all rose at very early hour in the morning and took great pains to clean up the place and clothed themselves with their Sunday clothes. The members of the Consultative Committee were also present. The appointed hour came and passed but there was no Mr. Bajpai on the scene. They waited and waited and waited till noon when a word was sent that it would not be possible for Mr. Bajpai to visit Akra.

Mr. Singh went on further with his interesting though painful story and related how some who knew Mr. Singh playing soccer in Natal came up to him and how pathetically they described their woes and expressed their eagerness to return to South Africa.

In Madras

Mr. Singh also met Pandit Bourasi Das Chaturvedi who has been working for years for the cause of overseas Indians. Pandit Bourasi Das knew all about the sufferings of the repatriates and had tales which would pierce the stoniest heart. He said he was more than ever convinced that repatriation must stop and the community should do everything to prevent any further Indians leaving for India.

From Calcutta Mr. Singh went to Madras. He said the conditions of repatriates was a little better in Madras than in Calcutta, which he said, was due to the more sympathetic treatment towards the repatriates by the Madras Government.

In Madras, said Mr. Singh, he met a crowd of repatriates at the bank of the river where they were supposed to be living in all weathers. There too the only crying appeal was to do something to send them back to the Colonies. Mr. Singh paid a glowing tribute to Dr. P. Varadarajulu Naidu, editor of *Tamil Nadu* who had formed a Repatriated South African Indian Association and is doing everything in his power as president of that Association to help the repatriates. Mr. Singh said he had the pleasure of seeing in Madras also Mr. Sastri and Sir K. V. Reddi. Mr. Sastri was deeply moved with the sufferings of the repatriates but said what was the use of crying over the sufferings of twenty thousand when India had more than 320 million people who did not know what it was to have a square meal. Sir Kurma agreed that repatriation ought to be stopped but stressed on the question of unity among the community.

"I had the good fortune" said Mr. Singh, "of paying my respects to Mahatma Gandhi. He is the busiest man I have seen and those who say that Mahatmaji is losing his influence over the masses do not know what they are talking about. Mahatma Gandhi has at present engaged himself entirely to the removal of untouchability and refuses to see anyone who wish to discuss any other question but that. He had however favoured me with twenty minutes. Mahatmaji was visibly moved when he heard the very sad tale of the repatriates but said he could do nothing to help them. He was delighted to hear that a football team from India was to visit South Africa and said he would be glad to hear that the South African team had beaten the Indian team. Asked for a remedy for the repatriates Mahatma Gandhi said the remedy was not in India but at the other end. You must stop a single Indian being repatriated."

On his return to Bombay Mr. Singh said he had the pleasure of meeting Mrs. Sarojini Naidu who conveyed her warmest greetings to the Indian community of South Africa and said "your only hope and security lie in unity of purpose and action."

Mr. Singh concluded with an eloquent appeal to his brethren not to leave these shores no matter however acute their sufferings here may be, for they will be worse if they go to India. He urged that

also to the Union Government in the name of humanity to stop luring Indians to leave this country to go to a land which is strange to them in every respects and climatically wholly unsuitable.

The chairman congratulated Mr. Singh on his successful mission and thanked him on behalf of the Association for the trouble he had taken in investigating into the condition of the repatriates. The Association, he said, had reason to be proud of Mr Singh who had rendered the services free of charge for the Association which had sent him only a paltry sum of £15 which was barely enough to defray his travelling expenses. The meeting terminated at 6-30 p.m.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Boxing

Next Week's Tournament

Kid Singh To Meet Manie Dixon

In view of the fact that Kid Singh has already beaten four S. African champions the promoters, Messrs. Mahomed and Pandey, have been at their wits end in securing a match for him the last fight in S. Africa. They have however, pitted Manie Dixon against the overseas champion and judging from reports which are current about the local lad it seems Kid will encounter tough opposition. The fight will be over 12-3 min. rounds The following is an epitome of preliminary bouts:-

1 Willie Pegus vs. U. Joonday 12 3min rounds, 2. L. Vanyan vs. Joe Gama 10-3 rounds, 3. Joe Arot vs. Dave Sibulo 6-3 rounds, 4 Tiger Sloik vs. Kid Vangan 6-3 rounds. The tournament is billed for Saturday night, 7th April and as usual the venue will be the Durban Town Hall.

Mottee Kid Singh

To Make His Final Bow

After the tournament on Saturday, 7th April, Mottee Kid Singh's days in Durban will be numbered. In the course of an interview he intimated that he had already booked to leave Durban, for the *Balmoral Castle*, on April 12th. He leaves Durban for England. He will then tour France on a contract, finally leaving for his home in British Guiana. The duration of Kid Singh's original contract was three months. Further extensions have, however, prolonged his sojourn in this country to 10 months. For Kid Singh it has evidently proved at a glance; for there is no doubt that Kid has immensely enjoyed his stay in sunny South Africa. One feels that when he leaves these shores he will carry back many happy recollections of his visit to South Africa.

Kid Singh has also expressed his intention of returning to South Africa in about a year's time. He will then engage in a number of bouts with South Africans, if such be available, and thereafter, accompanied by his manager, Mr. V. M. Maistry, will make a tour of India. In the interim, South African pugilists who are anxious to meet Kid on his return, might get in touch with his South African manager, Mr V. M. Maistry.

Kid Singh have South Africa with [illegible] when about. The following is a brief resume of his contests in this country:—Beat George Proudman K. O. 4th round, beat Sonny Thomas K.O. 3rd round, beat Arthur Cupido Points 12 rounds, beat Peter Dankes K O. 1st round, beat Arthur Cupido Points 12 rounds.

Kid makes his final bow against Mannie Dixon on April 7 and though the local pugilist may have a tough opponent, it is most improbable, in view of his form, that he will suffer a reverse.

As Mottee Kid Singh leaves South Africa, local sportsmen in general and boxing fans in particular wish him *bon voyage* and a most prosperous future.

Farewell Reception

In order to afford local sportsmen the opportunity of wishing Kid Singh *au revoir* Kid Singh's manager, Mr. Maistry, is arranging a farewell reception at his residence on Sunday afternoon, 8th April.

Kid Singh—Bud Gangan Controversy

Bud Gangan's recent challenge to fight Kid Singh at catch weights has given rise to a considerable controversy in sporting circles. Kid Singh who is in the featherweight class has signified his willingness to meet Bud and is even willing to concede his opponent a few pounds but Bud apparently is not disposed to come down to 9st. 7lbs. In view of this, therefore, it seems most unlikely that they will meet before Kid leaves. "Manfred" writing in the *Natal Advertiser* clears the controversy by pointing out preposterousness of the local pugilist's challenge to fight Kid at catch weights. We are not desirous of reopening the sore but we certainly do hope no aspersions will be made against either pugilists, particularly the overseas visitor for declining the contest on the conditions stipulated in the challenge. As "Manfred" points out, a contest between a featherweight boxer and a welter weight boxer would in the strictest sense not be a contest at all.

The Maritzburg boxing tourney billed to take place on the 17th will take place this Saturday, 31st March. Among many bouts the main fight will be between Jugdeep Moreo (P. M. Burg) and Young Pottier (Durban).

Cricket In The City

Europeans vs. Indians

A friendly cricket match, the second of its kind, was played on Sunday March 25, at the Indian Sport's Ground, Maritzburg between a European side known as Normanby eleven and Indian side known as Dr. M. R. Peters eleven.

The Europeans in their first innings were all out for 180 runs; the Indians in their first innings compiled 156 runs, thus leading by 17 runs.

The Europeans went in to bat in their second innings and collected 103 runs for the loss of six wickets when stumps were drawn.

The top scorers were S. Suttle 37, V. R. Court 25 and R. McDonald 25; and on the Indians side I. Bhayat 29 and V. Dayanand 26.

The teams were:—

Europeans (Normanby XI): S. Suttle, - Penny, V. R. Court, R. McDonald, D. Bowling, R. Withey, I. Robertson, W. Jackson, M. Haroman, G. Watson, and S. Acutt.

Indians (Dr. M. R. Peters XI): Dr. M. R. Peters, K. Moodley, K. Maskamoney, P. Nuliah, V. C. Dayanand, V. D. Pedayachee, Y. S. Chetanjee, I. Bayat, L. S. Chetanjee, B. G. Naidoo, Todd Chetty.

The annual cricket intertown between the City and Durban will take place on Sunday and Monday, 1st and 2nd April at Curries' Fountain. Play commences at 10 a.m. each day.

At Estcourt

A very interesting match took place at Estcourt, on last Sunday between the Hotspurs Cricket Club and the Pirates Cricket Club in the second round for Abdoorahman's Trophy.

Hotspurs batted first, and were all out for 49 runs, Hotspurs in their second encounter were only able to compile 15 runs due to the deadly bowling of James David who captured 8 wickets for 1 run in 7 overs. Pirates wiped off the deficit by losing 1 wicket.

Soccer

M. C. I. F. Association

(Sunday League)

The annual general meeting of the Maritzburg County Indian Football Association, which took place at the Tamil Protective Association Hall, Pentrich. Mr. A. K. Beeram, the Secretary in presenting his report, commented on the successful season of the Association. During the past season the "A" Division competed for V. Johnson's and B. Mabaran's trophy, while the "B" Division competed for K. K. Singh's and M. Nadasen's trophy. The Pentrich School "A" showed their capability in winning one of the Trophy's for two years in succession. The Blue Bells were the champions of the "B" Division. The Association showed a credit balance of £7 0s. 2d. The following officials were elected for the ensuing year:— Patron: Mr. D. N. Rhoda. President: Mr. A. U. Pillay, (re-elected). Vice Presidents of the affiliated Clubs: Secretary Mr. R. Ragavan. Treasurer Mr. R. Dookran, (re-elected). Auditor: Mr. S. David. Fixture and ground committee: Messrs. R. Hookem, H. Mootial and A. K. Beeram. Protest and Misconduct Committee. The Vice President, Selection Committee Senior Messrs. A. U. Pillay, S. David, and R. Dookran.

Juniors, Selection Committee: Messrs. R. Chetty, M. Naran, and R. Dookran. Delegates to the N. I. F. A. Messrs. A. U. Chetty and R. Hookem.

As an appreciation of the untiring services an honorarium was voted to the Secretary, Mr. A. K. Beeram.

Pentrich Stars F.C.

At the fifth annual general meeting of the Pentrich Stars Football Club, (Sunday League) which took place at the T. P. A. School, Hall, recently the following officials were elected for the ensuing year:—

Patron: Mr. Harry Chetty. President: Mr. Alfred N. Maree. Vice President: Messrs. Frank Doorasamy, V. C. Phillips, L. K. Naiker, R. Gopaul, M. Peter, Willie Kistnasamy, V. C. James, Arthur Moosamy, and H. R. Govender. Hon. Secretary and Treasurer: Mr. M. S. James. Assistant Secretary: V. Sundrum, Manager Mr. M. Francis Pillay, Captain Snr. V. M. Peter. Vice Captain M. N. Barry. Captain Jun: V. S. Pillay. Vice Captain: A. Joseph. Delegates to the M. C. I. F. A: Messrs. V. S. Pillay, M. S. James, and Johnson.

Maritzburg Soccer

ELECTION OF OFFICIALS

At a meeting of the Maritzburg Districts Indian Football Association held recently the following were elected as officials for the ensuing year. Patron: Mr. P. H. Lawton (re-elected); President: Mr. S. Muthray, Hon. Life Vice-Presidents as hitherto Secretary and Treasurer: Mr. P. M. Manuel. Delegates to N. I. F. A. and M. I. S. A: Messrs. S. Muthray, D. Anthony, and S. P. Naidoo. Fixture and Ground Committee Messrs. S. Muthray, V. Arumugam, and P. M. Manuel. Senior Selection Committee Messrs. S. Muthray, V. Arumugam and V. R. Gopaul. Junior and Juvenile Selection Committee: Dr. M. R. Peters, Messrs M. D. Pillay and R. Kristnasamy. Nominee on Natal Executive: Mr. S. Muthray: Age limit sub-Committee Messrs R. A. Moodley, S. Muthray, and R. Manicam.

Mooi River Springboks

The 7th annual general meeting of the Mooi River Springbok's Indian Football Club, which was held at the residence of Mr. C. K. David, on Saturday March 17. There was a large number of Sportsmen present. Mr. Jack Budhoo, was in the chair, the secretary referred in his report to the discouraging setback of the last season, which however later proved the clubs ability to fight to the end, and maintained a position at the head of the Haffajee's Cup, when they were beaten by the Royals of Estcourt.

The secretary showed a credit balance of £ - -.

The following officers were elected for the coming season:— Patron: Messrs. Edgar Rohde (re-elected) I. M. Haffajee and Haji Mahomed. President: Mr. J. M. Thangalan. Vice Presidents: Messrs. Jack Boodhu, R. Cambell, M. Francis, J. Serod, and S. Singh. Captain: A. S. Moodley, (re-elected). Vice Captain D. Thangalan Secretary Roop Nubee (Jnr). Assistant Secretary P. M. Singh. Treasurer S. Moodley. Auditor M. V. Maree. Selection Committee Messrs. E. Kolin, M. V. Maree, Captain, Secretary, and M. Francis Delegates to the Weenen County League Mr. I. M. Haffajee (re-elected).

Dundee Pirates F. C.

The ninth annual general meeting of the Pirates Football Club, Dundee, was held on March 20. The following officials were elected for the ensuing year:— Patrons: Messrs. G. V. Rob, Moosa Ajoo, K. V. Joseph, I. Ahmed, President: Mr. S. R. Keshwar. (re-elected.) Vice Presidents: Messrs. P. R. Narandas, N. G. Naidoo, N. V. Maree, Moti Narandas, and V. M. Patel. Hon. Secretary and Treasurer: D. Doorsamy (re-elected). Captain: S. Chetty. Vice Captain: R. Ramperaud. Delegates: Messrs. D. Doorsamy and Ramperaud.

Mayville District Indian Football Association

The Annual General Meeting of the above Association was held on Monday March 19, at Kapitan's Balcony, Grey Street, Durban, presided over by the President Mr. A. K. E. Bux. The report of the Secretary, Mr. L. Kris Naidoo reflected a good amount of work done during the year.

The following officials were elected for the opening season. Patrons, Messrs. B. M. Singh and R. Naidoo, President: Mr. A. K. E. Bux (re-elected), Vice Presidents: Messrs. L. Kris Naidoo, S. R. Peters, S. Rajpaul, S. P. Pillay, K. M. Govender, R. Mahabeer and O. D. Goulton, Hon. Secretary: Mr. R. Mahabeer, Asst. Secretary: Mr. J. Nadasen, Hon. Treasurer: Mr. J. Nadasen, Hon. Record Clerk: Mr. R. Baldhan, Hon Auditors Mr. R. Regnath. Councillors to N. I. F. A. Messrs. A. K. E. Bux, S. P. Pillay and S. Rajpaul. The weekly Committee Meetings commencing from Wednesday the 28th March 1934, will be held at the Kapitan's Balcony, Grey Street, Durban, every Wednesday at 5.45 p. m.

The annual general meeting of the Tongaat F. Club was held last Sunday. Among the newly appointed officials are President Mr. V. P. Naidoo Secretary Mr. C. M. Naidoo. Intending members should communicate with the secretary.

The Secretary of the D.D.F.A. Mr Sullaphen, informs us that the Durban Soccer season opens definitely on Saturday, 7th April Keen soccer is anticipated this year in view of the propinquity of the All-India tour to South Africa.

Tennis

"A" Division Ignored

Mr. Y. A. Kadwa writes: —

Your Tennis correspondent it seems is only interested in the "B" Division Clubs affiliated to the Natal Tennis Association as one will observe by perusing your much read paper for recently I have noticed that the results and postponments of minor matches appear whereas such important matches as Final for the Natal Championship "A" Division results are omitted, the match was between Central and Spes Bona Tennis Club which is worthy now for the high standard of game, besides being the foremost Club and it was a Natal Championship one too I sincerely hope that your Tennis columns will cater for both "A," and "B," divisions.

The annual general meeting of the Tongaat Tennis Club will take place on Sunday, 1st April, in the T.H. S.B.A. Hall, Tongaat.

In Memoriam

Late Mr. and Mrs. Venkatasen Maistry

The sixteenth day ceremony of the late Mr. Venkatasen Maistry, who passed away peacefully on Friday, March 2, 1917 and of the late Mrs. Kappama V. Maistry, who passed away on Sunday, March 18, 1934, will take place at the residence of Mr. V. M. Maistry, 127 Umbilo Road on Saturday night, 31st March. The ceremony will be continued on the following day (Sunday) on the bank of the Umgeni River at 9 a.m. Relatives and friends are cordially invited.

Obituary

Death Of Mr. A. C. Perissamier

The news of the death of Mr. A. C. Perissamier, President of the Natal Buddhist Society, on the 20th March at 5-20 p.m. came as a great blow to his wide circle of friends.

He was highly cultured Tamil Scholar and one of the most respected members of the Indian community. Courteous, considerate and kind he was admired and respected by everyone who came in contact with him.

Mr. Perissamier who was 58 years of age at his death was born in India. He arrived in this Colony with his parents when he was a boy of 14 years. Unfortunately within a fortnight of their arrival his father died of illness.

After a few years' struggle he joined the service of the Durban Corporation in the Cemetery's

The Late Mr. A. C. Perissamier.

department and served a remarkable period of 32 years, during which time he had not taken a single leave from the Municipality.

During his long service he was regarded by his principals as one of the most brilliant, promising and earnest member of the staff. For several years he was left solely in charge of the Cemetery's department in which he served. This is evident enough to show his trustworthiness. His loss to the Municipality will be a severe one and his position will be difficult to replace.

He was the president and trustee of the Natal Buddhist Society, president of the Natal Reform Society, president of the Municipal Burial Fund, one of the delegates of the Municipal Indian employees to the Colonial Born and Settlers' Indian Association and member of various charitable bodies

As President of the Natal Buddhist and Reform Society his views [illegible] most important and far-reaching matters affecting everything to do

with the scientific side of religious moral and social aspects.

His pleasing disposition made him the most popular man to every institution to which he belonged. He was a deep thinker and enthusiastic worker and one of the most human and lovable of man, never too busy to serve anyone who needed his help.

By learned men his arguments were always found to be sound in judgement, always reasonable in reply to a question. He has delivered several important lectures at various meetings held in Durban and other parts of Natal.

Many hours of leisure he spent with young men —not excluding the old—advising them as to how to overcome all manners of difficulties in life.

His loss, which is a severe one, will ever be remembered by all those who knew him, loved him, and respected him. His funeral was attended by a very large gathering, including Mr Walker, (Chief Sanitary Inspector), M. Mahon, (Chief Clerk), A. F. Phillips (Chief Overseer), S. H. Ducasse, (Caretaker, Magazine Barracks), F. N. Webb, (Overseer), A. Christopher, (President: Colonial Born and Settlers Indian Association), etc. etc.

He was laid to rest in the Queen Street Cemetary and amidst beautiful floral offerings were wreaths from the following relatives and friends:—Public Health Department, S. H. Ducasse, Kapple Varrie, Mrs. Green and family, R. M. Singh, O. R. Singh, Ram Singh, R. Nagamuthoo, V. M. Pillay, C. Murugasu, A. Nathamuthu, J. Moonsamy, J. Letchmiah, M. R. Pillay, Varden and Sons, V. G. Pillay, A. T. Bundarie Bros., Hill Brown, A. Varthanajalu, A. T. Harry, Munikoo, R. Perumal and family, V. N. Frank, R. M. Chetty, Staff of Upton, Umzoo Beach, Mombore Natal Buddhist Society, Indian Staff, their department, Beach, carpenters shop, Employees, Corporation Barracks, members Rangoon Educational and Social Society, Indian staff West Street Cemetary, E. M. Pillay.

The utmost sympathy is felt for his widow, son and four daughters, brother, son-in-law and two grand children.

Congratulations are extended to Mr. A. H. Allsopp, B.A., M.Ed., on his election as Vice President of the Natal European Teachers Society. The election of Mr. Allsopp who is keenly interested in Indian Education will be a vivifying factor to the Society's new term.

Private Tuition

Part time coaching and private tuition, Primary Standards to J. C., Evening classes; apply, 85, Leopold Street, Durban.

CONTENTS

	Page
Notes And News	129
EDITORIAL :—	
That End Lot	"
Are Their Hearts So Stony?	130
OTHER ARTICLES :—	
Current Topics	131
Things In General	132
Tit Bits From The Motherland	133
Durban's New Licensing Officer	134
Flight Of Repatriates In India	135
Sporting News	147

Indian Child Welfare Society Centre
150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 5 o'clock.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને જનરલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાનાં, પાઇનેપલ વિગેરે બીજો એકસર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક એકસર ઉપર બની રહેવા દરખાસ્ત કરવી આવે આલ, આવી પેઢીના કરી ફરિયાદ આવવી મોકલવા માં આવશે.

કેપ પિટીમ્બ, રહેવાલ, ડીસ્ટેન્ડ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો : રવજી ભુલા,

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧, ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

BOOKS FOR SALE

NOTE.—Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix. Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	3
Folk-tales of Hindustan	7	3
The Story of the Ramayana	1	0
Great Thoughts of Mahatma [illegible]	2	0
The Epic Poet	3	0

MAHATMA GANDHI

[His trial— [illegible] to the twentieth century] 1 0

J. [illegible]

[His discoveries [illegible] and portrait] 3 9

BHAGWAT GITA

With [illegible] Devanagari and translation by [illegible] Anne [illegible] English.
Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of Civil Laws and Institutions, Hindu Thought and Christian Doctrine, Brahmin and Indian Christ. New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the Three Great Acharyas whose teachings have shaped the life of the Hindus all over India. [illegible] By appreciations by the best thinkers of the [illegible] of Europe and America. [illegible] critical sketches of their [illegible] 1s

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Rafiuddin Tyebji, Kahn Bahadur Mahomed Sayani, Syed Mahmood, Syed Ameer Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan [illegible], Badruddin Tyebji, Nawab Shamul Ulma [illegible], Mr. Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Mahomed Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Sir Akbar Hydari, Mr. Hydari and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

(BY DR. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar and by the inclusion of a constructive plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from [illegible] Sanskrit Dramatists. [illegible] Tales from Shakespeare. [illegible] Mrichcha Katika, Sakuntala, [illegible] Vikramorvasie, Malati Madhava, Nagananda, Ratnavali and Priyadarsika. 3s. 6d.

Indian Tales of [illegible] Folklore. Revised and [illegible] This collection contains [illegible] Bhaskar, Mitra the Raman, [illegible] and Wit and Wisdom, The Seshadhri Untold, [illegible] Pebbles of the Telugus, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose [illegible] to English of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teachings [illegible] Prince of India and founder of Buddhism 2s. 9d

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

[illegible] and the last chapter [illegible] the part which the Christian Church should play in the new, free India 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

[illegible] agrees to [illegible] with Lord Willingdon, [illegible] of London to attend the Round Table [illegible] Roland, [illegible] Lord Irwin. 2s

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Ka[illegible] contains a Foreword by Mrs. Sarojini N[illegible] It contains the full report of the Trial of Mahatma [illegible] including Mahatma Gandhi's statement the [illegible] Mahatma Gandhi's reply. It also contains the affecting article [illegible] Bapu Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects [illegible] dear with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence
By M. K. Gandhi
Price 3 Shillings

Joseph Doke
The Missionary-Hearted
Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa
By M. K. Gandhi.
Price 9 Shillings.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phœnix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

[illegible] Fast in [illegible] 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the [illegible] by Dr. Ambedkar [illegible] in the Assembly is explained in full [illegible] points in this book. [illegible] and object of the Act [illegible] raised. 56 Pages. 1s.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, [illegible] Mahatma Gandhi [illegible] Temple Entry Movement [illegible] This book has been [illegible] 64 Pages. 1s.

INDIANS OVERSEAS

By Dr. LANKA SUNDARAM M.A., PH.D. (Lond.)

In these days of the [illegible] problems faced by the [illegible] the world. A dialogue [illegible] Dr. Lanka Sundaram [illegible] enquiry into [illegible] 1s.

Post Free Two Shillings per Copy.

To Subs. of the "I.O." Post Free One Shilling per Copy.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

[illegible] 1914-1915.

[illegible] right. The [illegible] most exciting [illegible] public life. The volume [illegible] Indian question and covers [illegible] and [illegible]

C. F. Andrews, [illegible] subjects of [illegible] chapters [illegible] the famous [illegible] appliqués [illegible] Indians.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhai Naoroji.	*Gopal Krisno Gokhale.*
Rabindranath Tagore.	*M. K. Gandhi.*
Badruddin Tyabji.	*Kristo Das Pal.*
Pandit Madan Mohan Malaviya.	
The Right Hon Syed Amir Ali	
H. H. Sir Sayaji Rao Gaekwar.	
Sir Syed Ahmed Khan,	*H. H. The Aga Khan,*
Swamy Ramtirth,	*P. Krishnamurthy Aiyar*
Narayan C. Rangachariu,	*W. C. Bonnerjee*
A. M. Bose.	*Rao Verma,*
Krishnath Trimbak Telang.	
Ishwar Chandra Vidyasagar,	*Toru Dutt,*
Sir Salar Jung.	*V. P. Madhava Rao,*
D. E. Wacha,	*Sir. Pherozsha Mehta*
Sir Rambrahma Paramahamsa,	
Kandukuriliu Mahomed Sayani.	
Dr. Rash Behari Ghose,	*Lal Mohan Ghose,*
Nawab Mohamed-Mulk,	*Sir C. Sankaran Nair,*
Raja Ram Mohan Roy,	*Behramji M. Malabari*
Babu Surendranath Bannerjee,	
Rou Bahadur R. N. Madholkar.	

Price One shilling each.

GOLDEN NUMBER

OF

"INDIAN OPINION"

1914

SOUVENIR OF THE

PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 1914

Price 2 Shillings.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley.	*Lord Ripon*
Sir William Wedderburn.	*Lord Minto.*
Miss Annie Besant.	*Edmund Burke.*
Charles Bradlaugh.	*John Bright.*
Henry Fawcett.	*Mr. A. O. Hume.*
Sir Henry Cotton.	*Lord Macaulay.*
Rev. Dr. Miller.	*Sir Edwin Arnold*
Lord Hardinge	

Price One shilling each.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi

Vol. I. Price S. 10 6. pence

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૦ માર્ચ ૧૯૩૪ અંક ૧૩

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી પૃષ્ઠ

નોંધ અને સમાચાર ૧૨૯
પેલી અરાબ દોળી (કાવ્ય) ..
ખિલાફતનું રહસ્ય ૧૩૦
૬૬ વેરી પાળા પ્રમેલા દીદીઓ ૧૩૧
ડરબન મેનીસીપાલીટીની જગ્યા ફાજુ લેવી ૧૩૩
વિચાર ગરબ ૧૩૪
કોંગ્રેસના સભ્યોનો વધારો ૧૩૫
ટ્રાંસવાલ ઇંડિઅન સેવા સમાજ ૧૩૬
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર ૧૩૭
ગીતા મનન ૧૩૮
બીજાર પરદેશમાં ૬૫૬ નિવારણ ફંડ ૧૩૮

મેરીટઝબર્ગના ફાર્મરોના ઠરાવ

મેરીટઝબર્ગના ફાર્મરોની એસોસીએસનની બેઠક ગયે અઠવાડીએ મળી હતી જેમાં એસોસીએશનના પ્રમુખ કરનલ એચ. જ. ફોકસને મુકેલા બે ઠરાવો પસાર થયા હતા. પહેલા ઠરાવમાં જમીન મેળવવાના સંબંધમાં જ નીચેની નદીઓને પાણુ પાડવામાં આવે છે તેજ નીયમો દીદીઓને લાગુ પાડવાની સરકારને માગણી કરવામાં આવી હતી. મતલબમાં જેવા નવીન રીઝર્વો સ્થાપવામાં આવેલાં છે તેવાજ દીદીઓને માટે રીઝર્વો રચી પણ કરનલ ફોકસને પોતાના ખેતાઓને જણાવ્યુ કે હર વર્ષ ઓછા સામા પાકિની પ્રોપર્ટીઓના પુરેપુરીપણાના નામપરથી દીદીઓના નામે ફરસાહર કરવામાં આવે છે. બીજા ઠરાવમા નાટાલમાં દીદીઓને વેપારના પરવાના આપવામાં આવે ત્યારે તે સતાની વચ્ચી ત્રત મુખ્યે કરીને દીદીઓની હાલ જોડજ આપવાની માગણી કરવામાં આવી હતી. આ બાબતમાં તેમણે સુચવ્યું કે જે જગ્યાને માટે દીદીએ પરવાનાની અરજી કરી હોય ત્યાંથી દશ માઇલના પેરાવામાં બંત દીદીઓજ મોટે ભાગે વસતા હોય તોજ તેવા પરવાના આપવા બંધએ તેમણે જણાવ્યું કે નાટાલમાં દીદીઓને દર સાલ ૧૦૦૦ નવા પરવાના આપવામાં આવે છે મા ફોકસને ટાંચણા આંકડા કયાંથી મેળવ્યા એ સાથે સાથે જણાવેલું હોત તો ઠીક ગણાત. કમકે તમણે જણાવેલી છે તેટલી મીલકતના યુરોપીયનોના નામપરથી દીદીઓના નામપર ટ્રાંસફર થવેલી અગર દર સાલ દીદીઓને ૧૦૦૦ નવા વેપારના પરવાના આપવાના હોય એવું કારી જનરમાં તો કદી નથી આવ્યું

કરબનમાં હિંદી આનુ ડોકટર

ડો. કેની મંગેરસા. એલ. આર. સી. પી. એમ. આર. સી. એસ., ડી. ટી. એમ., જેઓ હુંણ મુકત થયાં ઇંગ્લાંડની હાકતરીના અભ્યાસ પુરો કરી અત્રે આવેલાં છે તેમણે કરબનમાં સ્થાયી નિવાસ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે અને ૧૩૮ કર્વીન સ્ટ્રીટમાં સોમવાર તા. ૨૬ માર્ચથી પ્રેકટીસ શરૂ કરી છે. તેમના દવાખાનાનો ટેલીફોન નંબર ૨૬૧૬, અને ઘરનો ફોન નંબર ૫૧૨૨ છે. ડો. કેની મંગેરસા કરબનમાં સોથી પ્રથમ હિંદી આનુ હાકતર છે. અમે તેમના ધંધામા સફળતા ઇચ્છીએ છીએ.

એજન્સના નવા સેક્રેટરી

હીંદુસ્તાનથી આવેલાં છેલ્લા જોગાનપત્રોપરથી માલુમ પડે છે કે હાલ સરકારના એજન્સના નવા સેક્રેટરી તરીકે હાલ સરકારના હોમ ડીપાર્ટમેન્ટના અન્ડર સેક્રેટરી મી. સી. જે. વી વીલીયરસન. આઇ. સી એસ. ની નીમણુક થઇ છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૩૦ માર્ચ સન ૧૯૩૪

"પેલી અરાબ દોળી"

મી. પી. બી. સીંગ જેમને પાલોનીપથ ઓર્ન એન્ડ સ્ટેલસો ઇન્ડિઅન એસોસાએશન તરફથી હીંદુસ્તાનમાં મદ્રાસથી પોતાના ૬૬ વેરી પાળા ફરેલા દીદીઓની સ્થિતિની તપાસ કરવાને ખાસ નીમવામાં આવ્યા હતા તે તેમેની દુ:ખદ કથની સાથે આ દેશમાં પાછા ફર્યા છે. ૧૯૩૦ ની સાલમાં સ્વામી ભવાની કપાળ અને પંડિત બનારસીદાસ ચતુર્વેદીએ તેમેની સ્થિતિની તપાસ કરી એક સંયુક્ત રીપોર્ટ બહાર પાડયો હતો તેમા તેમેની સ્થિતિ પુરેપુરી ખરાબ જણાવવામાં આવી હતી. આજ સાડા ત્રણ વર્ષ બાદ તેમેની સ્થિતિ કંઈ નહિ તો પચારે ખરાબ થઇ છે. હાલ સરકારે પોતે હુનીયન સરકારને આપેલું વચન પણ નથી પાળ્યું એ ખેદકર છે. એસોસીએટેડ એમાગ્રેશન સ્કીમ પડાપ તે પખને હાલ સરકાર તરફથી એવું વચન અપાયુ હતું કે જે દીદીઓને મજકુર સ્કીમની ફુએ હીંદુસ્તાન મોકલવામા આવશે તેમેની હાલ

સરકાર તરફથી રાંધણ લેવામાં આવશે. પરંતુ મજૂરો ગિરમીટ પરથી જોવામાં આવે છે કે તેઓને હિંદુસ્તાન બીજી કુલ અજાણ્યો દેશ છે અને તેમ છતાં બીજકૂલ રવાના થયા છે. મળી દેવામાં આવ્યા છે હીદ સરકાર જે ખેતરમાં આવતું હોય તો દરેક ને રૂા. ૧૫ કે રૂા. ૧૫ બક્ષિસ આપી કામને પોતાની જવાબદારીમાંથી બદલી જવાને તૈયાર છે. મી. સીંગના રીપોર્ટ પરથી અમે તેમ્રત્રે જોઈએ કે તેવા પાછા ફરેલા હીંદીઓની જરૂરીયાતો પુરી પાડવાને એક મસલતી કમીટી સરકારની સાથે રહી કામ કરવાને નીમાઇ છે કે જના પ્રમુખ સર દેવ પ્રસાદ સર્વાધિકારી છે. પરંતુ તે કમીટી પણ સરકારી અમલદારોની બેપરવાઇથી કંટાળી ગઇ છે. મી મુકરજી ને કમીટીના ઉત્સાહી સભ્ય છે તેમણે તે હીંદીઓને મારે બાનગી બક્ષિસોની ઉદારતાથી પોતાનું બધું સ્વાહા કરેલું છે. સરકારે તો તેમ્રોને એક ગંદકીના ખાડામાં નાખી દેવાનું નક્કી કર્યું છે કે જેમાંથી તેઓને બહાર નીકળવાની બંધી ... કહેવાને, "પ્રોટેક્ટર" પોતાની બાહોશવિદ્યા બેજવાબ કિંમતને કશું કરતો નથી. બે માણસો તેની પાસે કામ માગે તો તે તેઓને કહે છે કે "જાઓ, કામ શોધી આવો પછી હું તમને બક્ષીસપત્ર લખી આપીશ." તેનાથી ઉચ્ચ સત્તાધારીઓ તો તેઓની સામું જોવે પણ ના. મી. બાબરાવ તેઓને "પેલી બરાબર ટ્રેપી" એ તિરસ્કાર ભરેલી સંજ્ઞાથી બોલાવે છે પરંતુ એક વાર બાસ્ત તે કામસરનું પોતે કરવા ગયા હતા તો પણ તેઓનો મળામ પુરતો પણ ચલાવી શકયા નહોતા. વળી મોટા સાહેબ સર અજાનવી તો સત્તાના મદમાં એટલા બધા ભાન ભુલ્યા કે પોતાનું દુઃખ તેઓની પાસે રડવા ગયેલા હીંદીઓનાં કલકલાની ફાસીનો હાથ લાકડીના મારથી ચાંસા સોરવી નંખાવ્યા. મી. કોલ જે માત્ર મારીની મેજીસ્ટ્રેટજ થયા હતા તેમને પણ તેમ-નાથી બચી નહિ શકાયું.

અમે અમા તો નગીજ સુચવવા માંગતા કે આ સરકારની બીજી બાજુ નથી. આ દેશમાંથી ગયેલા હીંદીઓ અસલા ભમ પડેલા હતી અને અતિ ધિરજવાનની પણ ધીરજ ખુટાડી દેના હતી એ આપે સારી રીતે સમજ્યા હશો પરંતુ એ તેઓને તરછોડી કાઢવાને માટે પાયમી કારણ નહિ ગણાય તેઓના કામ સાંભળીઓની તો તેઓ તરછોડાયેલાજ છે. તેઓ એવા દેશમાં જન્મ પામેલા છે કે જ્યાં નથી તેઓને ... કે નથી કોઇ ગાઇ વગાડી. એ દેશની આબોહવા ... ગણીજ બારકી છે. ભલાને સાહિત્ય આકર્ષકમાં જન્મેલા સભ્યતાઓથી તે ટેવાઇ કાઢતી નથી. તેઓ પે બનાવ ... ઘંપા વિનાના, અને જન્મ દિનાના ગોરાને ... પડેલા જુએ છે ત્યારે તેઓને ખ્યાલ આવે છે કે સરકારેજ આપણને હીંદુસ્તાન આપવાને ઇનકાર કર્યા. શાબ્બીટ્રેઝે આપણને કહ્યું કે જો તમને અહિં નહ ગોરાનું રાજ નો હીંદુસ્તાન ચાલવા જાઓ. મી. વિલ્સને કહ્યું કે આ દેશમાં કુળા કાલતમાં પડી ... કરતા તમે હીંદુસ્તાન ચાલ્યા જાઓ. ... પછી દરેક તેઓને એ પ્રશ્નનો ... કે "તમે અમને કમાં લાવી મુકયા છે? કેમ અમારે માટે કશું કરતા નથી?" શાબ્બીટ્રેની અત્યારે જ્યારે તેઓનો સ્થિતિને વિશેષ વિચાર કરવામાં આવ્યું ત્યારે દાખલાઓ દુઃખી થયા પરંતુ તેમણે ધીમે રહીને બાજી બેસી દીધી: તમે તમારા દીલ કબજાનું તે શાને રહી રહ્યા ... બાર ગયા દેશમાંજ બેસાડામાં બેસાડ્યા ૧૫ કરોડ હંદરસના ગોદ દૂધ પણ પુરતું અનાજ મેળવવું શું છે તે બાબતના નથી. આ કંપનીને કાયદેસર આફ્રિકાના હીંદીઓ વાસ્તવીક રીતે પુછી શકે છે કે હીંદ સરકારના પ્રતિનિધિમંડળે એસોસીએટ કોમોનવેલ્થ કક્ષામાં કબુલ કરી તે બાબત શું હીંદુસ્તાનમાં દાખલા કરતાં જુદા સંજોગો હતા? કે પછી પંદર કરોડની સામે બાજી થોડાક હજારને સમાડવવા માંગતા હતા? તે કોમનજ હોય તો. તેઓના એ પગલું બરાબર ઉદાર નહિ ગણાય.

પરંતુ ભવિષ્યનું રક્ષણ થવા કરતાં હાલનો ઘરાનો નથી જેઓ અત્યાર અગાઉ હીંદુસ્તાન આવ્યા આપ છે તેઓનો જવાબદારી હીંદુસ્તાનની સરકાર અને પ્રજાને શિર છે. અત્યારે દરજ્જા આ છેકે વિદેશ પરસ્પર અને અન્ય નકામી વસ્તુઓમા પાણા અને શક્તિ બરબાદ કરવાના કરતાં તે પણ અને શક્તિનો ઉપયોગ આ દેશમાં આવેલા આફ્રીકાની સ્થિતિ શા રીતે સુધારી શકાય તેના રસ્તા યોજવામાં અને તેમ કરીને એસોસીએટેડ કોમોનવેલ્થ રાષ્ટ્રમાં જેવી હાનીકારક યોજનાના ભોગ થઇ પડ્યા તેઓને બચાવવામાં મથવા જોઇએ. દરમીયાન આ આગારા ... બાકીના પોતાના દુઃખ વેદનને આ દેશ ખોડી જવાનો ઘરાઘ કરતા પોણ તેઓને અમારી ખાનગીજ સલાહ છે કે તેઓએ તેમ નહિ કરવું જોઇએ આ આ દેશમાં ગમે તેવા ... તેઓને ભોગવવા પડ્યાં હોય પણ આ હીંદુસ્તાનમાં તો તેઓ ને મારે ચીપરે વાલ કરવાનો અને બધા મરે વેહવારોજ પાડશો લાગવેગો છે.

બીલ્હારનું કદન

અમને નોંધ લેતા આનંદ થાય છે કે બીહારમાં કુલ્મી મોકેના સંબંધ નિયામકની નામાગ્રહણ મોકસાદની 'અનિષ્ટમાન : પ્રતિબંધન' નામ મહત્વમ પોલીસોએ કરેલી અપીલ સંબંધ બોરેટર નામર નથી પડી. સત્તિએ આફ્રિકાના બુહા બુહા ભાગોમાંથી કાળાઓને બંધ કે ધામા સ્થાન છે ત્યાં મોકસ સ્થાન છે. અત્યાર સુધીમાં સ્થાનિક કાળાની રકમ પાઉંડ ૧૮૬૦-૦-૦ સુધી પહોંચેલ છે. આ રકમ બંધ કે મોટી દેખાય છે પરંતુ તે સાહિત્ય આફ્રિકાના હીંદીઓના સામુદાયીક પ્રમાણની નથી ... પાઉંડ ૫૦૦ પાસેનો કસ્તમણ ટ્રસ્ટ તરફથી અપાયા ... અને પા. ૧૦૦ છે. બી. મોરેના મોરીશ ટ્રસ્ટ તરફથી અપાયા છે. તેનો ... હીં કોમને સેવાનો અધિકાર નથી.

ગયે મહીને ... ટ્રાંસવાલના ... આજીજીઓ રજુ કરેલ છે. અમે તેઓને અને બાજ કરીને ટ્રાંસવાલના નોકરીને ડીસ્ટ્રીક્ટસના મેયારીઓ કે તેઓએ એક દિવસમાં પા. ૧૫૫ ઉપર ઉપચારી નાખ્યા છે અને હજુ ઘણા આજીજ હજુ તેમને આંતરરહ્યુથી મુખારબળાદી આપીએ છીએ. કપના બાબતો બીજે નમવે આવે છે. પરંતુ તેઓ હજુ પાણીજ ... ત્યારે કરી ... પુલનદેના હીંદુ અંજના તરફથી પા. ૩૦- ... ... ગ્રેટેક્સટન ઇન્ડિઅન ગોરીબ્રસ સોસાયટી ... પા. ૫૫-૧૦-૦ સિવાય કપમાં બીજા કાળા ફાળો મળેલ હોવા ... સંભાળાયું નથી. પેન્ટ ગ્રોસીબાબોય, ... ડરબન, ... કપડાંના ... સારી રકમ કરી રહે. ... ઇન્ડિઅન ... મેસે

પોતે વાર્ષિક ફાળામાં આપવા માટે જે નેતું એક લીસ્ટ બહાર પાડેલું છે પરંતુ તે લીસ્ટમાં બીહારના દુઃખી ભાઈઓનું નામજ નથી એ કેવી અક્ષમ્ય ધાર્મિક આંધળી ને બહાલના બાહ્યઆચારે તેને બીહારની અપીલ સામે કાનમાં પુમ્પિત નાખી દીધેલાં જણાય છે. જો આપે વખત તેઓ ચળશે તો ૫ ૬ કલાકે ચળશે! મોનીંગ મારકેટ એસોસીએશન જેવી ગરીબોની સંસ્થા બીહારની મદદને માટે એક ખેલ બજવવાની તૈયારી કરી રહી છે. પોતાની ફરજ બજાવવાને તેઓની નામ ધરવાની એ સુંદર ચેષ્ટા છે અમે તેને મુબારકબાદી આપી એ છીએ. પરંતુ શું નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ, નાટાલની બીજી જુદી સંસ્થાઓ જેવી કે સ્ટ્રેન્ટ ટ્રીંડુ એસોસીએશન જોહાનીસબર્ગની એસોસીએશન, કાઠીયાવાડ આર્ય મંડળ, અને નાટાલના સધળા વેપારીઓ જેમ કરે અને દેશદેશાવરમાંથી નાદાર થઇ ગયા છે? શું તેઓના દુઃખની કરોડ છે કે બીજાનું કલ્પનાજનક દુઃખ પણ તેને પીગળાવી શકતી નથી? હવે આજે તમારી ફરજ નહિ બજાવો તો કયારે બજાવશો?

લુક વેચી પાછા અપેલા હાંડીઓ

હીંદમાં તેઓની દુરવસ્થા—સા. આ.

પાછા આવવાની આતુરતા

શ્રી. પી. ટી. સીંગે કહેલી દુઃખદ કથની

શ્રી પી. પી. સીંગ નાતાના સક્રિય આગેવાનો પોતાનો લુક વેચી પાછા અપેલા હીંદીઓની હીંદુસ્તાનમાં સ્થિતિની તપાસ કરવાને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન્સ એસોસીએશનતરફથી ગયા હતા તે તેઓની દુઃખદ કથની સાથે સાહિત્ય આફ્રિકા પાછા આવેલા છે

ગયા રવિવારે તેમને સાંભળવાને એસોસીએશનના આગેવાનો તેમજ બીજા નામીચા બીઝનેસમેનોને એક મીટીંગ બોલાવવામાં આવી હતી મીટીંગનો વખત બપોરના ૩ વાગ્યાનો રાખવામાં આવ્યો હતો પરંતુ એજ મકાનમાં સીંગ ફ્રેન્ડસ સોસાયટીએ નક્કિ કરેલા જનમાષ્ટમીનું બપોરબાદ જાહેર કર્યું હોવાથી શ્રી. સીંગની મીટીંગ વ્યવસ્થા ન પુરા થવા સુધી મુલતવી રાખવાનું ઠરાવવું પડ્યું.

ઠીક ૪ વાગે શ્રી. સીંગને સાંભળવાને બાજર ભેગા થયેલા વિષેજ ભરાઇ ગયો હતો

ઓનરેબલ મી. કોટેકરે શ્રી. સીંગને આવકાર આપવાના ઠરાવના રાજદો કહી તેમના કુટુંબનો તારો આપ્યો કર્યો બાદ શ્રી. સીંગ ઉભા થયા અને ઓછામાં ઓ કલાક બોલ્યા કર્યું. હાજર રહેલા તેમને તેઓ લાંબો વખત સુધી બીલકુલ સાંભળી રહ્યા હતા એક વખત બોલવા ઉભેલા હીંદીઓની કથની અસંખ્ય દુઃખદાયક હતી અને ઘડીક વખતે શ્રી. સીંગે કહેલાં આબેહુબ વર્ણનથી શ્રોતા પણ પોતાના આંસુ રોકી શક્યા નહતા

"પહેલી ઇમ્પ્રેશન ગાળી"

શ્રી. સીંગે જણાવ્યું કે "તેઓ સંધ્યા વતનથી હિંદીમાં શ્રી. ભાવનગરીની મુલાકાત લીધી હતી મુલાકાતનો હેતુ તેમને જણાવ્યો ત્યારે શ્રી. ભાવનગરીએ ઉદ્ગાર... "પેલી ખરાબ ગાળી!

તેઓ સરકાર તરફથી કંઇ પણ મદદને લાયકજ નથી. સરકારે તેઓને માટે બનતું બધું કર્યું છે પરંતુ તેઓને માટે નીગ્રોમેસ ખાસ અમલદારને તેઓએ કનડવા કરવામાં બાકી રાખી નથી."

તેમ બતાવી શ્રી. ભાવનગરીએ બાદ કામ સરળ કરવાને બાબત ઓફીસર પર ગલાગલુપ્રમ લખી આપવાની ગમમનસ્કામ બતાવી હતી."

કલકત્તામાં

દિલ્હીથી શ્રી. સીંગ કલકત્તા ગયા. બધા તેમને પાછા ગએલા હીંદીઓની દુઃખ વિષેજ નહિ પણ હીંદુસ્તાનના સરકારી અમલદારની જોહુકમી... બે કલાક બોલાવ્યા હતા. શ્રી. સીંગે સર દેવપ્રસાદ સર્વાધિકારીના મુલાકાત લીધી કે તેઓ આ હીંદીઓની સ્થિતિના સંબંધમાં પહેલું કરવાને નીમાયેલા એક કમસ્ટેટીવ (ગસાયલી) કમીટીના પ્રમુખ છે. તેઓએ પણ હિલચાલ બાબતી અને જણાવ્યું કે સરકારની રીપેટ્રીએશનની મોજનાને લીધે સરકારની સામેનો સંબંધ તેમને નાદી નાખવો પડ્યો છે.

શ્રી. પી. કે. મુકરજી એ કલકત્તાની બંગ મેન્સ ઇન્ડીયન એસોસીએશનના સેક્રેટરી છે અને અજબ ગરીબીની કમીટીના એક અગત્યના સભ્ય છે. તેમની પણ શ્રી સીંગે મુલાકાત લીધી હતી. શ્રી. મુકરજીના કામની તારીફ કરતા શ્રી. સીંગે જણાવ્યું કે તેમણે સ્ટીમાનાગાયા પાછા ફરેલા હીંદીઓનાં સગવડો દુઃ કરવાને અને તેમનેને સગવડો કરી આપવાને આકાર પરિશ્રમ ઉઠાવેલ છે અને કે હીંદીઓમાં તે પહેલા માનીતા બની પડ્યા છે. તેમણે બાનગી આફ્રિકાની તરફથી દાન મોકલ્યો પાછા ફરેલા હીંદીઓને મળી રહે તેવી મદદ કરેલી છે. શ્રી. મુકરજી અને કલકત્તાની બીજી સંસ્થાઓ આવેલા આકરા નામના પ્રવાસમાં સાથે ગયા હતા કે જ્યાં જ્યાં પાછા ફરેલા હીંદીઓને રાખવામાં આવેલા છે ત્યાં ત્યાં જે ઇસ્પતાર જોયો તે મારવી કલમ પણ ધ્રુજી ઉઠે તેવી નહિ. એક વખતના સાહિત્ય આફ્રિકાના મજબુત અને તંદુરસ્ત હીંદીઓને આજે એ સ્થિતિ કામ અને કાઠપીંજર કરતાં પણ બીજી કાઢવાના સડેલી ગાંસલામાં કેવા. સ્ત્રીઓએ પણ પુરતા કપડાં નહોતાં પહેર્યાં, તેમના રહેલા હતા ત્યાં પણ મલેરીયાના રોગચાળો હતો અને મકાનમાં પાસલું પાખડું અને એક તરફ પાસની દિવાલ હતી અને બધ્ધ બાજુઓ, બારણ ખુલ્લી હતી. આ જગ્યા બાનગીને પણ રહેવાને લાયક નહોતી. પાણીને માટે એક સિવાય પાણીનો બાકી હતો કે જેમાં વરસાદનું પાણી જમા થયા કરતું અને લીલથા જમાઇ ગયું હતું. મનુષ્યને એ પાણી પીવા લાયક હતુજ નહિ એવા પ્રકાર આ હીંદીઓને વરસાદના લીધે રહ્યા કરતા સુધી ગોકળ્યુ સુધીના ૫ ગાજ પડી રહેવું પડયું હતું અને આ બાદ પણ શ્રી. મુકરજીના અનેલાયો આ ઉદ્ધાર બાબતોની મદદ આ તેમને એક પત્રમાળામાં આવો આભાર આવ્યો હતા.

ડાનેબ્રેરોપરજ આધાર

શ્રી. સીંગે જણાવ્યું કે ખાનગી કપનીઓનો દાન આવ મદદ ઉપરાંત આ લોકોના દુઃખો દુર કરવાને સરકારે તરફથી લગભગ કશુજ કરવામાં આવ્યું નથી. આ કામગીરી કે જે માટે માનુષમાનો કામ સંબંધો અનુકુળ છેજ નહિ, પોતાના આગેવાનો તરફથી પાસે પૈસો ઠેઠ ના સુધી મળ્યો સંબંધીઓ

આવકાર આપે અને જેવા આવી પહ્ય ગયા તેવા તેમને અરજસ્ય ગણી પુનઃહારી કાઢે. પણી દેશમાં જન્મવાના હોવાથી ઐસા આઉંગા પણ તેઓને કોઈ પણ અને જ્યારે એક પૈ પણ પાસે ન રહે ત્યારે સરકારી અમલદારો તરફથી તેઓને માનવામાં પણ નહિ આવી રાક તેટલાં દુઃખ દેવામાં આવે. તેઓનાથી વિરોધ પણ ન થઈ શકે.

સ્ટાનો કેસ

જંગલની ધારાસભાના એક માનવંત સભ્ય સર એ. કે. ગઝનવી જંબના દાક્ષણ આદ્રા ભોકાની દેખરેખનું બાકું છે તેમને મકાને એવો વિરોધ કરવાને તેઓ ગયા ત્યાં તેઓની કેવી વલે થઈ તેનું મી. સીંગે દુઃખ લાગ્યા કરતાં જણાવ્યું કે જ્યારે આ ભોકા ત્યાં ગયા ત્યારે માનવંત સાહેબે પોતાની બારીમાંથી ડોકીયું કરી તેઓને જોયાં અને પણ ગ્રેમપુર્વક ચોગાનમાં બેસવા કહ્યું અને દરબાન જેવા કરાયો પોલીસને ટેલીફોન કર્યો. થોડી વારમાં પોલીસની ટોળી લાઠી લઈને આવી અને વગર પુછ્યે આવ્યે લાઠીનો મારો ચલાવ્યો અને ન જોઈ ઓ કે જેવાં બાળક, બે રીતનું સન્માન કરી તેઓને પાછા પોતાને ઠામ વિદાય કર્યા અને કેલાકને પધારો મા કહ્યાનામાં પુર્યા.

ગઝનવી સાહેબના સંબંધમાં બીજો એક રમુજી કિસ્સો વધારવતાં મી. સીંગે જણાવ્યું કે: "મેં માનવંત સભ્યને મુલાકાત લેવાની ઇચ્છાથી ટેલીફોન કર્યો. ટેલીફોનપર જવાબ આપનારે જણાવ્યુ કે સાહેબ તો બપોરના બાર વાગે એક અગત્યની સભામાં હાજરી આપવા જનાર છે. એટલે મેં કહ્યું કે જો સાહેબ મને મળી શકતા હોય તો હું આ પરીએજ આવવા ૬ વાગે સાહેબના મકાનપર હાજર થઈ શકું છું. એટલે જવાબ મળ્યો કે જો તમે હમણાજ આવી શકતા હો તો ગઝનવી સાહેબને મળી શકશો. આથી મેં એક ટેકસી બારે કરી અને ત્રણ માઈલ દુર સાહેબના બંગલે પહોંચ્યો. બપરાસી દરવાજે આવતાં તેને મારો કાર્ડ આપ્યો. બપરા એ પુછ્યાં પુછ્યાં કહ્યું: "સાહેબ તો અહાર જવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે એટલે આપને મળશે નહિ." મેં કહ્યું: "મેં ટેલીફોનથી મળવાની જોગવાઇ કરી છે તું આ કાર્ડ લઇ જા." પરંતુ ચપરાસીની હોમત ન ચાલી. તેણે કહ્યું: "આપ અહીં થોડી વાર થોભો. હુગ્યા સાહેબ અહાર નીકળશે ત્યારે તેમની સાથે વાત કરજો." હું થોભ્યો. થોડી વારમાં સાહેબ અહાર નીકળ્યા. સામુ જોયા વગર પોતાને માટે તૈયાર રહેલી મોટર ચલાવી ચાલ્યા. હું નમ્રતાપુર્વક ટોપી ઉતારી સાહેબની સામે ઉભો અને નમન કર્યું:

સાહેબ: ચુસકયું કરી બોલ્યા: "યુ બોયઝ્ઝ છે?"

મેં ટેલીફોનપર મુલાકાતની પરવાનગી માંગવી હોવાનું જણાવ્યું એટલે સાહેબે કહ્યું: "હા, પણ સાંજ મારે તમે મળવા માંગો છો?"

મુલાકાતનો હેતુ જણાવતાંજ ગઝનવી સાહેબના ચહેરાપર લાલાશ આવી ગઈ અને કહ્યું: "લખાયેલી મુલાકાતની જોગવાઇ કર્યા વિના હું તમને મળી શકતો નથી."

"મેં ખુલાસો કર્યો કે મારે બીજે દિવસે સાંજે મદ્રાસ માટે ઉપડવાનું છે અને તે પહેલાં કોઈ પણ સાહેબને અનુકુળ વખત હોય મારે આવી જવા તૈયારી છે. હસજ મીનીટ બસ થશે. તેના જવાબમાં ગઝનવી સાહેબ બોલ્યા: "તમારે મદ્રાસ જવાનું હોય તેમાં મને શું? મારાથી કોઈ તમારી સગવડે તમને નહિ મળી શકાય. મારી સગવડે મળી શકાશે." આટલું કહી સાહેબ મોટરમાં બેસી વિદાય થયા અને હું ગઝનવી સાહેબની મુલાકાતનો ખ્યાલો મેળવ્યા વિનાજ બીજે દિવસે મદ્રાસ ઉપડયો."

બીજા એક વડા અમલદાર જે બાળા હરેલા કોંદીઓને સગવું કામ કરનાર છે અને જે તે જોકામાં બહુ પ્રીય રહ્યા નથી તેમનો પણ કિસ્સો મી. સીંગે સંભળાવ્યો. તેમની સાથે પણ મુલાકાત લેવાની ઇચ્છાથી મી. સીંગે ટેલીફોન કર્યો. પુરંતુ શા કારણને માટે મળવાનું છે એ જાણવાતાંજ તે અમલદાર સાહેબે પણીજ નમ્રતાયી જવાબ આપ્યો: "મારી નાદુરસ્ત તબીયતને લીધે હાલ થોડા દિવસને માટે હું કોઇને પણ મળી શકતો નથી." મી. સીંગે તેમને જણાવ્યું કે: "હું આપને દસ મીનીટ કરતાં વધારે રોકીશ નહિ." પરંતુ તેમણે કહ્યું કે "મને મળી તો નહિજ શકાય પણ તમારે કંઈ પુછવું હોય તો ટેલીફોનપર પુછી જાવ છો." મી. સીંગે જોયું કે સાહેબની મળવાની ઇચ્છા નથી એટલે સાહેબની નાદુરસ્ત તબીયતને માટે બેદ દર્શાવ્યો અને તુરતમાં સારી થઇ જશે એવી ઇચ્છા દર્શાવી સાહેબનો આભાર માન્યો અને વધુ તકલીફ નહિ આપવાની ઇચ્છા જણાવી. મી. સીંગે જણાવ્યુ કે "આ અમલદાર સાહેબ થોડાજ વખત બાદ જોકા પાસેથી પોતાની મોટી ફીઓ જપરાવતા જોવામાં આવ્યા હતા."

આવુ તો બીજા કિસ્સો મી. સીંગે નાયે મુજબ વર્ણવ્યો હતા:

"મી. આજ્યપાલ એક રવીવારના સવારે ૧૦-૩૫ વાગે આકાના કબજામાં કોંદીઓની મુલાકાત લેવાના હતા અને મસલતી કમીટીના સભ્યોને પણ હાજર રહેવાનું જણાવવામાં આવ્યુ હતું. બીચારા દુઃખી કોંદીઓ આજ્યપાલ સાહેબ બબર લેવા આવવાના છે એવથી ડરબાયા અને તેમને સારા આવકાર આપવાને સવારના પોરમાં ઉઠી જલ્દી નાહીધુઈને સાફ કરી નાખ્યા અને સૌએ બહુ પહાં તૂટયાં કપડાં કાઢી સારામા સારા હતાં તે કપડાં પહેરી લીધા. મસલતી કમીટીના સભ્યો પણ હાજર થયા. પોણા આઠ વાગ્યા પણ આજ્યપાલ સાહેબનો પત્તો નહિ. ૮ વાગ્યા ૯ વાગ્યા ૧૦ વાગ્યા ૧૨ વાગ્યા તોયે આજ્યપાલ સાહેબ દેખાયા નહિ તેટલામાં બબર આવી કે આજ્યપાલ સાહેબ આવી શકાય તેમ નથી!"

આગળ ગાળતા કેટલાક સાઉથ આફ્રિકાથી પાછા ફરેલા કોંદીઓ મી. સામને જોઇને અને તેમને નાટાલમા ઘટબોલ રમતા જોએલા હોવાનું યાદ કરીને કયા તેમની પાસે ધસી ગયા અને હર્ષાદ રીતે તેઓને પાછા સાઉથ આફ્રિકા જવાની સગવડ કરી આપવાનું કહેવા લાગ્યા તેનું મી. સીંગે હૃદયદ્રાવક વર્ણન કર્યુ.

પંડિત ભનારસીદાસ

મી. સીંગે પંડિત ભનારસીદાસ ચતુર્વેદીની પણ મુલાકાત લીધી હતી. તેમના સંબંધમાં મી. સીંગે જણાવ્યુ કે પંડિત ભનારસીદાસ લાંબા વખતથી પરદેશ વસતા કોંદીઓમાં ઘણો રસ લઇ રહ્યા છે અને પાછા ફરેલા કોંદીઓની સ્થિતિથી સંપુર્ણ

રીને વારેઘડે છે. તેમની આગળ કટકારૂપ ઊભેલા દાખલા આવેલા છે કે જે વજ્ર હૃદયને પણ પીગળાવી દે. તેમણે જણાવ્યું કે પંડિત જનારસીદાસને હવે સંપૂર્ણ ખાત્રી થઇ ગઈ છે કે રીપેટ્રીએશન સિવાય બીજો બંધ થવું જોઇએ. અને કોઈ એક પણ વધુ દીદીને હીંદુસ્તાન આવવા દેવો નહિ જોઇએ.

મદ્રાસમાં

કલકત્તાથી મી. સીમ્સ મદ્રાસ ગયા ત્યાં પાછા ફરેલા દીદીઓની સ્થિતિ કલકત્તાના કરતાં સ્હેજ વધારે સારી હતી. તેનું કારણ મી. સીમ્સે એ જણાવ્યું કે મદ્રાસની સરકાર આ દીદીઓની તરફ જંમાળ સરકારના કરતાં વધારે લાગણી બતાવે છે.

મી. સીમ્સે જણાવ્યું કે મદ્રાસમાં સાની નહિના કાંઠાપર તેવા દીદીઓનું મોટું ટોળું જોયું. તેઓ સઘળી જાતમાં તે કાંઠાપરજ વસે છે. અહીં પણ તેઓની એકજ દીન યાચના જોવા હતી કે "અમે પાછા સાઉથ આફ્રિકા જઈ ગાંધીજી જેવી સગવડ કરી આપો."

ડો. પી. વરદરાજુલુ નાયડુ જેઓ "તમળનાડુ" નામના પત્રના તંત્રી છે તેમણે હીંદુસ્તાન પાછા ફરેલા સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓની એક એસોસીએશન સ્થાપેલી છે. આ એસોસીએશનના પ્રમુખ તરીકે ડો. નાયડુ પણ બહુજ સુંદર કામ કરી રહ્યા છે.

એ ઉપરાંત મી સીમ્સ શ્રીનિવાસ અને સર પુમો રેડીની પણ મુલાકાત લઈ શકયા હતા. શ્રીનિવાસ પાછા ફરેલા દીદીઓના દુઃખોની કથની સાંભળતા દિલગીર થયા હતા પરંતુ તેમણે જણાવ્યું કે, "તમે તો ૨૦,૦૦૦ ના દુઃખોનું રડવું છો. પણ અમારે ત્યાં પંદર કરોડથી પણ વધારે એવા છે કે જેઓ એક ટંક પણ પુરતું ભોજન યા કપડવાજ તે જાણતા નથી.

સર પુમોએ જણાવ્યું કે રીપેટ્રીએશન બંધ થવુંજ જોઇએ અને દેશમાં સંપ મેળવાની બાબતપર તેમણે વધારે ભાર મુકયો હતો.

મહાત્મા ગાંધીજીની મુલાકાતે

મી. સીમ્સે આગળ ચાલતાં જણાવ્યું "કે મદ્રાસમાં ગાંધીજીના દર્શનનો પણ લાભ લેવાને હું ભાગ્યશાળી થયો હતો. ગાંધીજીના જેવડા પ્રતિભાવાળા માણસ મેં હજુ એક પણ નથી જોયા. તેઓ જનતામાં પોતાની કેવા ગુમાવતા બચ્યા છે એવું કોઇનારાઓને તેઓ શું બોલે છે તેનું ભાન નથી. ગાંધીજી હાલ પોતાનો આખો સમય હરિજનકાર્યમાંજ ગાળી રહ્યા છે અને એ સિવાય બીજી કયાં કાર્યની સાથે કરવાની સાફ ના પાડે છે. તેમ છતાં તેમણે મને વીસ મીનીટ આપવાની મહેરબાની કરી હતી. સાઉથ આફ્રિકા પાછા ફરેલા દીદીઓની દુઃખ કહાણી સાંભળીને અતિ ખિન્ન થયા હતા પરંતુ પોતાનાથી એ સંબંધમાં કંઈ પણ નહિ થઇ શકવાનું જણાવ્યું હતું". હીંદુસ્તાનથી એક ફુટબોલ ટીમ સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓ સાથે રમવા આવનાર હોવાનું જાણીને તેઓ બહુ ખુશી થયા હતા અને સાઉથ આફ્રિકા હીંદુસ્તાનને હરાવશે તો પોતે ઘણાજ ખુશી થશે એમ જણાવ્યું હતું."

મી. સીમ્સે જણાવ્યું કે રીપેટ્રીએટ થએલા દીદીઓને માટે પોતે કંઈ પણ પ્રસાદ મુકવી શકે તેમ છે કે નહિ એ પ્રશ્નના જવાબમાં ગાંધીજીએ કહ્યું કે "તેનો પ્રસાદ હીંદુસ્તાનમાં નથી પરંતુ સાઉથ આફ્રિકામાંજ છે. તમારે એક પણ દીદીને હીંદુસ્તાન આવવા દેવો નહિ જોઇએ."

મુલાકાત મી. સીમ્સ શ્રીમતી સરોજીનીની નામપૂની મુલાકાત લીધા હતી. મીસીસ નાયડુએ સાઉથ આફ્રિકાના દીદીઓને ખાસજ યાદ કર્યા છે અને તેઓની સઘળી આશા અને સાંત્વનલાગતિ એકસંપ થઈ કાંઈ કરવાજોઇ રહેલી છે એવો સંદેશો પાઠવ્યો છે.

અંતમાં મી. સીમ્સે પોતાના આ દેશના સઘળા ભાઇઓને આગ્રહપુર્વક વિનંતિ કરી હતી કે આ દેશમાં ગમે તેવું દુઃખ જોવવું પડ્યું હોય તો પણ કોઇએ હીંદુસ્તાન જવું નહિ જોઇએ કેમકે ત્યા તેઓ જેવાંયે વધારે દુઃખી થશે. તેમણે પુનીલાન સરકારને પણ ગનુબ્યાત્વને નામે વિનંતિ કરી કે તેણે દીદીઓને હીંદુસ્તાન ચઢવાની દેવાને તેઓની સામે સાજ્યો મુકવી નહિ જોઇએ.

પ્રમુખે ઉપસંહાર કરતાં મી. સીમ્સે કરેલા સુંદર કાર્ય માટે તેમને મુબારકબાદી આપી અને પાછા ગયેલા દીદીઓની તપાસ કરવાનું કાર્ય તેમણે સ્વેચ્છાએ અને કોઈ પણ જાતનો બીજા વિના કરેલું હોવા માટે એસોસીએશન વતિ મી. સીમ્સનો આભાર માન્યો. પ્રમુખે જણાવ્યું કે એસોસીએશને મગદુર થવા જેવું છે કે તેમને મી. સીમ્સના જેવા ઉત્સાહી મંત્રીનાં છે કે જેણે પા. ૨૫ ની મામુલી રકમ લઈ આટલું સારું કામ કરેલું છે તેટલી રકમ મી. સીમ્સને મુસાફરીના ખાર્ચના ખર્ચે પુરતી પણ નહિ પહોંચી હોય.

બાદ સાંજે ૬–૩૦ વાગે મીટીંગ બરખાસ્ત થઇ હતી.

કર્નલ મોલીનોની જગ્યા કોણ લેશે ?

ટાઉન કલાર્કની સુચનાઓ

કરજનના લાઇબ્રેરીઅન ઓફીસર તરીકે કર્નલ સી. એમ. જે. મોલીનોને કેવાણે કામ આવશે? આ અગત્યનો સવાલ કરજન ટાઉન કાઉંસીલમાં ચર્ચાયેલો. કમીટીના વિચારણા માટે રજુ કરેલ પાદીમાં ટાઉન કલાર્ક મી. એ. એ. જોન્સ જણાવે છે કે કર્નલ મોલીનોને કેવાણે કોઇની નીમણુંક કરવા પહેલાં નીચેના બાબતો ઉપર બારીકાઇથી વિચારવા સારા છે:

કર્નલ મોલીનોને કેવાણે એજ સરતોથી કોઈ બીજાની નીમણુંક કરવી પણ મારી સલાહ છે કે વધારે પગારથી.

એ જગ્યાએ એક જુવાન વકીલની નીમણુંક કરવી. કેમ કે તે કામની કાયદાની બાજુઓ બરાબર સંભાળી શકશે જ્યાં તેણે મહેસુલનું કામ શીખવું પડે. આ કમીટીમાં ઓફીસના ચીફ કલાર્ક મી. ચેગરવેલ કે જેઓ એ કામની દરેક બારીકાઇઓ જાણે છે, અને જેણે એ વકીલને તૈયાર કરવો પડે તેનો પગાર વધારાય તો પણ સારું.

બધા નવાં લાઇસન્સોના વહીવટ કરવા માટે એક નાની લાઇસેન્સીંગ કમીટી નીમવા કાનુની સત્તા મેળવવી અને લાઇસેન્સીંગ ઓફીસર કે જે દર મહીને બેાડા બેાડા દિવસ કમિટી મળે ત્યારે તેના ક્લાર્ક તરીકે કામ કરે, તેના ઉપર શેાજ઼ંદુ રીન્યુઅલનું બાકી કામ અને બંદુસુધ્ધ વસુલાત કામ વિગેરે રાખવું. ખર્ચ એ આ યોજનાનો ગેરલાભ થશે પણ એ કાનુની સત્તા મેળવાય તો કમિટીનું અમુક ખર્ચે અરજદારો પાસે જેવાનો સમાવેશ થવો જોઇએ.

આ નવી સરેજાને મેં કમીટીનું નામ આપ્યું છે કે જેથી પાસ ટાઉન કન્સીલરોનો અધીય ભેદ કે જે નીમવાની કાઉન્સીલ સત્તા માગી રહી છે તેની સાથે ગુચવાડો ચવા નહિ પામે.

બાઘસેનસીંગ ઓફીસરને ફરમાન અથવા સુચનાઓ કરવાની સત્તા રસુલની જગ્યાઓને લગતી બાબતો સુધીજ મર્યાદિત છે. એક વખત કાઉન્સરોએ તેની નીમણુક કરી કે પછી બાઘસેનસીંગ ઓફીસરની સત્તાનું પુરેપુરું પ્રમાણ જાણવા કરતાં ઉપરનો ફીલરો એકદમ જોવો પડે છે કે જેમાં જણાવેલું છે કે જેનું મૂકાન અમોદ્ય હોય અથવા કે ઓર્ડરમાં ચોપડા ન રાખી શકનો હોય તેને બાઘસેનસીંગ ઓફીસર કામમુક્ત કાઢી આપવી નહિ. આ છેલ્લી કલમનો અર્થ હાલના કામદારની દ્રષ્ટિએ, યુનિઅનની સરકારી બાબતોમાંની એક, એવો થાય છે બીજા તમામ મામલાઓમા તેની મુનસફી નિરંકુશ અને સંપૂર્ણ છે.

બિહાર સંકટ નિવારણ

દરબનમાં ધર્માદા મેળા

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણાર્થે મ. ગાંધીજીની અપીલના પ્રત્યુત્તરમાં એનેાર બાર્ડન હિંદુ ઓસોસીએશન અને અલાઁ મેદાર્જિ બ્રધર્સ આરકેટ સ્કાયકરી ઓસોસીએશનના સંયુક્ત આશ્રય હેઠળ રાનીવાર તા. ૧૮ એપ્રીલ ૧૯૩૪ ના રોજ કરબન ખાતે વીકેટારીઆ પીઅર પેસેજમાં જ્ઞાન પ્રચાર નાટક મંડળ તરફથી 'ખૂની હાર' નામનો ખેલ બતાવવામાં આવશે. ખેલ બાયસ્કોપ પુરેા થયા બાદ રાઇ થશે. આ ખેલ વિનોદ, શ્રૃંગાર અને કરૂણરસથી ભરેલો છે.

ટીકેટો મળવાનું ઠેકાણું: કેપીટલ બાલકની ટી રૂમ, ઈન્ડિઅન આરકેટમાં ટી. રસુલર અને સીંગ્સ ઇન આરકેટ, બ્રુક સ્ટ્રીટમાં વીકેટારીઆ ટી રૂમ અને ગ્રે સ્ટ્રીટમાં હિંદ વિજય ટી રૂમ.

પરચુરણ

—કેાંગ્રેસના પ્રમુખ શ્રીયુત બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ બિહારની આપત્તિમાં મદદ પહેાંચાડવા પધારી છે.

—નેટાલમાં શ્રી. જેઠાભાઇના મંદિરમાં ગયા રાનીવાર તા. ૨૨ માર્ચ બપોરે ૧૨ વાગે શ્રી રામનવમીનેા પવિત્ર ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યેા હતેા. રાતે નાચ રંગનેા મજલેા થયેા હતેા અને મંદિરની કમિટી તરફથી પ્રસાદ વહેંચવામાં આવ્યેા હતેા.

—ટોગાલ કેલ્કકમરીના અંકુશ નીચેના વિસ્તારને લાગુ પડનારા પ્રાંતિક કાઉન્સીલે નવા ધારા ઘડેલા છે જે નાતાલ ૨૨ માર્ચના પ્રાંતિક ગેઝેટમા બહાર પાડમાં આવ્યા છે.

—અફઘાન સરકારે પેાતાના રાષ્ટ્રિય ઉદ્યોગેા સજીવન કરવાના અને પેાતાનું નાણું દેશમાંજ રાખવાના હેતુથી ઘણી વસ્તુઓ જેવી કે યુરેાપીય અને પરદેશના કારપેટેા, કામળા, ટોપલ, કાપડ અને હરનીચરની આયાત ઉપર પ્રતિબંધ મુકેલેા છે. પુરતા રાજપાની પાસુલ ન હેાવાના કારણે ગ્રાહકોની સાથે બનેડી દેવાને બદલે એક જબરી સખત સજા રાખવામાં આવી છે.

!! વિચાર તરંગ !!

જગત કવિ

(૧)

એક હતા મૂર્ખાદર વાલજીભાઇ, વાલજી કને પૈસા બહુ (!) અને વાતેા કરવામાં એમના ગુરૂ. તે એવી આખ્યા કરતી મુફલ્સ કાર્યવાર બદાર આવ્યેા પેાતાનેા સમેા, વેપાર ચિંતેરે કામ આવેલ હોય તેને સાથે ફરવા મળે. દરથી ગમન એટલી કરતી કામ હવેલી બતાવી બાકી સાદેજ હાંકે: રતનજીભાઇ આ પર કયું ? રતનજીભાઇ ઉત્તરમાં 'સરસ' કહે અને સામેથી વાલજીભાઈનું કથનક આગળ ચલેઃ 'એ આપણે બાં ઝીરવી છે, એ ગાબુસ પૈસા બારી રાઇ તેમ નથી; બ્રધરેજના તેા આપણે એ બડી બધશું.'

પૈસેા માબુસ વંશ રહે બેાદા ક્રિયસમાં પેાતાનેા આ સગેા આ પ્રમારતનેા માલેક થશે તેથી કેમ ખુશ થવા થાય.

રળા રાત્રી પડે. મહેમાનને ઓસરીમાં સુવાડી પેાતે બેાડી વારમાં દિલાણ કિતાબનું કામ પુરું કરશે એમ કહી ગોરકામાં જાય પેાતાના પુત્ર રત્નેાને અગાઉથીજ શીખવી મુકયું હેાય 'દલાલ્યા દોસીના કેટલા આવ્યા?' જવાબઃ ૬૨૦૦. કીક કરેા એના જવાબ. છુવરામ ગોરને કેટલા દીધા? જવાબઃ ૭૫૦ કરેા એને બાને ઉધાર. અને બેાડી બેાડી જગા ઉધારની સેંકડેા નામાવલિ પુત્રેા રજુ કરે તેના પર ટીકા અને સૂચન કરતા પિતાશ્રી પચન પસાર કરે અને છેવટ 'વાહ, ગણી ખેાના પૈસા' કહી બદાર નીકળે. ગોરકામાં એક મહેનેા કાળા મીઠ પત્થર ઉંધા ને ઉપર બે રૂપીઆ વારાકરતી પગારી દલારેા રૂપીઆ ગણાતા હેાય એવેા અવાજ થઇ રહ્યા.

બદાર આવી સહેજ બાળસ ગરકી મસીનેા હુંકતા વાલજી બાઇ કેઃ 'રતનજીભાઈ! હવે સાંજ થવા, હવે આ જંજાળ છેાડી, દેવા જા વાંક છે હવે બાંધ! હવે આ છેાકરવ સંભાળી લે એટલે બસ.'

જવાબદારીમાં બેઠેલ રતનજીભાઇ પેાતાની ત્રિકારે પુત્રેલ પુત્રીને અદીજ આપવાના વિચારમાં મશગુલ હેાઇ એ ત્રિમત તરફ સહ એમના સામું જોઈ રહે.

(૨)

મકર સંક્રાંતિનેા દિવસ હતેા. આગળના સામના એક જમત કમ જેણે સારીય છંદગી મરીબાને પીસી પૈસેા મેળવવામાં બ્યતિત કરી હતી જેના પરિણામે એમનાં નાનાને જબ્બર ધક્કા પહેાંચેલ. પૈસેા પ્રાપ્ત કરવા કહસાંગ કાળા ધેાળાં કર્યા પછી એ બાબતે સારી નામના કમાવ મન થયું પણ કેંઈ વડી ટેવ જામ ખરી! મકર સંક્રાન્તિ દિને જગત શેઠે માલતુ એક ગાડું લીધું. સાડા બારના ટકેારાથી પીગેા પીગેા પવન ખાતા પુંજીપતી ચાલતા હતા. રસ્તામાં જે મળે એને 'જય જય' કરે અને પછી પૈસેા ન પુછે તેમ 'બા બાનેા આરેા લીધેા, આજે સંક્રાંત છે તેા ગાયેાને નાખશું' આટલું કહી બરા મહલની બાગળ પાલે બાગ કરતાં એ ફેાટલ પાંસનાં બારાં સ્વ. પેર પહેાંચ્યા. રસ્તામાં આસરે સેા એક જણને પેાતાની કાનબિગતા જણાવી પેર પહેાંચી પરણાવે એ બારૂ પેાતાનેા તબેલેા બાં ઢલવાનું પેાતાની બાંધેા અને ગેયા બારે.

રસ્તામાં મળેલ માણસોએ ગાન્યું કે શૌનું ગન મરોપકારના પરોપાયુ અને શૌર ગાન્યું કે જગલ કપાનો મારો બુનો સિદ્ધાંત ચાલુ છે.

(૩)

ઐક વાક્ય કિ. ઓવજૂને નેતા બનવાનો બહુ શૌખ! બબ લાખ્યા બહુજ (?) રોજ સવાર સાંજ અખબાર બ્યે. તેનું મજેનું ઘુંગણું વાળી રસ્તે દમાસ્યરી ચાલે! કાઇ પ્રકે બાબાવાવાડી! નવીન રા! તો દેશનાં તાજાં આવેલાં ગુજરાતી પેપરોમાં વાંચેલ સમાચાર યાદ કરી અતિ રસિક રીતે મારસી દીએ. પેલા માનવ. જોસ ... પેલા ... 'સાહેબજી' કહી બાજતી પકડે.

(૪)

'બાપુઓ બહુ બહેનો!'

રહેલી ચળવળને સમયે બારા બામના ચોકમાં ઐક મોટ સેવક પોતાનું વકતૃત્વ ચલ ... 'હમણા હમણાં મહાત્મા ગાંધીજીના પડકારને પરિણામે સારાય દેશમાં વદેશી ... ... ખતિષ્કાર થય રહ્યો છે ત્યારે આપણે બેમાં પાછળ રાખ જારવાપા જેવું છે ગાટે અતકારેજ પ્રતિજ્ઞા લ્યો કે "પરદેશી વસ્તુ નહિ લઇએ." બેમનાં વકતૃત્વના પણી પ્રભાવે ઘેટલીક બહિનબેનોએ બાજીવન વિદેશી ચીજવા વિમુખ રહેવાનાં વ્રત લીધાં.

બીજા દિવસની પ્રભાતે બાપાસ્વકાર છગનલાલ જમા કરેલાની દુકાને વિદેશી બાલની બાદી ચોર વસ્ત્રેલી ગોળાવના ગારામ પડ્યા.

છગનલાલ જબત હસીને મુબારકબાદી.

(૫)

'કમ બખ્યા શાંતિ! નેવુ બાજવું કામુદી'ર' શાંતિએ કર્યું.

'આ વખતે જરા મોટુ ચાપરીગા બાજ્યુ પણ બાપણને મંજીપાલના પક્ષપાતના પરિબામે સૌ પહેલાં લીધવાનું મળ્યું.' શાંતિ બોલ્યો.

ઐમાં નવું કેનો લાગ ગમ્યો! કાંતિએ પ્રશ્ન કર્યો.

કામ 'વીરબાળ' નામનો લેખમ સારૂ લખે છે. બબાણે બેની લખેલ 'બોલપરી' અને બાજુ માસના બંકમાં બાવેલી મટી' વાર્તાબો બોજે બેની નિરિક્ષણ શક્તિનું ઠીક બાન કરાબ્યું છે.' શાંતિએ જવાબ આપ્યો.

કાંતિ મોટેથી હસતાં હસતા બોલ્યો: 'બોજ આપનો બા સેવક, કલીકામાં કામને ૬' કે! બાપણને નામની બહુ બોબળા કરકાર છે.'

વાસ્તવિક રીતે કાંતિ બીજકુલ 'કામુદી' નો લેખક નહિ હતો પબ્ બાર માથે સ્વિકારવા બેટલી કે કેની કીમત! શાંતિએ જલ બા સમાચાર બીજા કેદીઓને સંભળાબ્યા.

બામ કાંતિ સસ્તી કીર્તિ કમાયો.

વાચકો! બાજ નવે પરિચય જગત કેમોનો પરિચય કરાબ્યો છે. બહુ પરાક્રમી કેમોનો પરિચય કોક બીજા વખત

તરંગી.

સંક્ષિપ્ત સપ્તાહિક વૃત્તાન્ત

—સ્ટીગર ટ્રેરીયમાં કેનેડાવાળી ઐક હજાર ટન માલ કરમાનગાં ઉતરી છે. કેકસ્ટો જબ્યો એમ્પ્રીસ તા. ૨ જીના જેનોવરી કાલલમા બાવશે. કુલ જબ્યો કરમાનમાં ૬૫ હજાર ટનને ઉતરશે.

—૬,૫૬,૬૦૦ રતલ તાઉય બાર્કિકનું જહર "ઉસાબારી" બા લોકને ચઢાવી દેવામું છે. તેબા બાર્કિક બાર્કિકમાં જહરની માત્રા બધિ છે અને બાર્કિના મોકિને ૨ પેની પધારે બાવ બાપવો પડે છે.

—બેરીહજબગેમાં રીટીશ સ્ટાફમાં નવા બાર્કીકો અને કરારોનો વસવાટ છે ત્યાં બેરીહજબગે હાલન કાઉસીલે નેટીવોને હાર પીવાને ઐક બીજ મોલ બાંધવાનો ઠરાવ કર્યો છે. ... ...

—ન્યુસેન્ડમાં બોટા દાણ કાઢીનના સિક્કા ફેલાવવા માટે મેલમોક ખાતે ઘણા યુરોપીયનોને પકડવામા આવ્યા છે.

—યુનીયન પાર્લામેંટના એક સભ્ય શ્રી. જર્નીસાઘડ છે તે દરજી છે. લોકોને માટે કબજા બનાવના બનાવતા હવે પોતાનો દાવ કામદાર બનાવવામાં બજમાવતા ગયા છે.

—યુનલેન્ડ ખાતાના એક અતિ બળવત ગુમારતાએ ડો. મેનહરેડ નાથન, કે. સી., જેઓ મનબગ ટેકસ અપીલની સ્પેશ્યલ કોર્ટના પ્રમુખ છે અને બીજાઓના આરોપોનો ખુલાસો કરવા બેસે છે તેમનીજ ઉપર શ્રી. ૨૭ ના ચેક નહિ ભરેલો ઢોવા માટે ડીમાન્ડ મોકલ્યો છે અને અમુક તારીખ સુધીમાં નહિ ભરી દેવામાં આવે તો કાયદેસર પગલાં લેવાની નોટીસ મોકલી છે. ડો. નાથને વર્તમાનપત્રના પ્રતિનિધિને જણાવ્યું છે કે હકીકતમાં એ રકમ હજુ ચુકવી નથી. પરંતુ રેલ્વનુ પાર્ટ કેટલું બાકી રહે છે તેનો એક સારો પુરાવો છે.

—આર્થર જેક્સ સોલોમન નામના વકીલને સનકમાંથી બાતલ કરવાની સેા સોસાયટીની અરજી ઉપર પ્રીવીની સુપ્રીમ કોર્ટે મંજુર કરી છે.

—ઓરેજ ફ્રીસ્ટેટના માજી પ્રમુખ સેનેટર ફ્રાન્સીસ વીલીયમ રીટ્ઝનું ૯૦ વર્ષની વયે કેપટાઉનમાં ગયા મંગળવારના સવારે ૧૦ વાગ્યે અવસાન થયું છે.

—રેલવેાગાળામાં તારનો બચ્ચો ફરી વધવાથી વેપારી વર્ગમાં બળબળાટ થઇ રહ્યો છે. રેલવેાઓળેથી યુનિયન ૧૨ શબ્દનો એક તાર કરવાની હવે ૭ શી. ૬ પેની પડશે.

—પરદેશોમાં મોટરના સદીરીક્ષ અને મોટર ચલાવવાની પરવાનગીઓને ક્રમતા ૧૯૨૬ ના પેરીસ કન્વેનશનને યુનિયન સરકાર અનુમતિ આપે એ માટે સાઉથ આફ્રિકાની મોટર મેાટાપાયલ એસોસીએશન સાડા ત્રણ વર્ષ થયા પ્રયત્ન કરી રહી હતી. ઘણા પ્રતિનિધિઓ બાદ મુકી બાતાએ સંમતિ આપી હતી અને હવેથી પરવાનગીઓ વિસાયતથી આવી ગઇ છે અને મોટરથી પરદેશ ફરનારાઓને હવે મળી શકશે. દરેક દેશમાં મોટરની તપા તે ચલાવવાની જુદી જુદી પરવાનગીઓ લેવાનો ખર્ચ અને અગવડના આથી બની જશે અને કામ પણ દેશમાં મોટરથી વધુ સહેલાઈથી જવાશે.

—સેાવિયેટ રશિયા, અગાઉ કોઈ કાળે નહિ એવું, અનાજ રમત ગમતમાં વધતું જાય છે. રમત ગમતના સ્ટેડીયમ અને સાધનોમાં છુટે હાથે પૈસાનો વ્યય કરેજ જાય છે. એવી ગણત્રી કરવામા આવે છે કે આ વર્ષના બાંધ કામમાં પાઉંડ ૧૦,૦૦,૦૦૦ ઉપરાંત, અને બીજા પા. ૨૦,૦૦,૦૦૦ રમતના સામાન સાધનોમાં ખર્ચાયા છે. છેલ્લા પેાંડાકજ વર્ષ દરમ્યાન રમતગમત માટે પાઉંડ ૨,૫૦,૦૦૦૦ ખર્ચાયા છે. દોઢ લાખ માણસો બેસી શકે તેવું એક નવું સ્ટેડીયમ મેાસ્કોમાં બંધાઇ રહેલ છે.

—ગરવુમ રાજા ફ્રેડ્રીકના કુંવર પ્રરાટના રાજા ગાગીએ માજી રાજા અલીની ૨૭ વર્ષની સુંદર કુમારિકાની સાથે સાદી કરી છે. બબ્બુરની નીકાસ કરનાર દુનીયામાં સેાથી મોટાં સહેર તરીકેની બસરાની અગત્યતાની એક નીશાની તરીકે તે શહેરે બાદશાહી મુબારકને સેાનાના બબ્બુર સાથેની ચાંદીની બબ્બુરી ભેટ આપી છે.

—સેાર્ડ રેાયરમીયરે લંડનના 'રેલી મેલ' માં પૂર્વ આફ્રિકાના જર્મનના સંસ્થાનો બીજા એક નેશનલને જર્મનીને પાછા સોંપી દેવા માટે આપી દેવાની સુચના કરી છે.

—બંગાળામાં ૧૯૦૨ ની સાલ બાદ બંદુકોરો તરફથી પ૫ મારી નાખવામાં અને ૧૯ પાયલ કરવામાં આવેલા બાકીસ અને દોઢી અમલદારોમાંથી ૧૯૩૦ થી ૧૯૩૩ દરમીયાન ૧૯ ને મારી નાખવામાં અને ૩૨ ને પાયલ કરવામા આવ્યા હતા.

—ઈંગ્લાંડ સેાનાના ધોરણ પરથી ઉતરી ગયું ત્યારથી આજ સુધીમાં તે પા. ૧૩,૪૦,૪૪,૬૧૧ નું સેાનું દોઢસ્તાનથી પસડી ગયું છે.

ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

રામનવમી મહોત્સવ

ઉપરોક્ત સમાજની ત્રાંડર સભા તા. ૨૪—૩—૩૪ ના રેાજે પાટીદાર હોલમાં શ્રી. રાવજીભાઇ પટેલના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી.

શરૂઆતમાં સ્વામીશ્રી અધ્યાનંદજીએ શ્રી. રામચંદ્રજીના સ્તોત્ર સભાજનો પાસે ગવડાવ્યા હતા. અને પ્રમુખ તરફથી રામચંદ્રજી વિષે પ્રસંગોપાત વિવેચન કરવામાં આવ્યું હતું.

બાદ સ્વામીજીએ શ્રી. રામચંદ્રજીના જીવન ઉપર અંગ્રાજીમાં દોઢી બાધામા અસરકારક વ્યાખ્યાન આપતાં જણાવ્યું હતું કે રામચંદ્રજીના જીવન આદર્શો સમાના, પિતા ભક્તિ અને એક પત્નિવ્રત પુરૂષોએ અને સીતાજીના જીવન આદર્શો સત્ય, પત્નિવ્રતના સ્ત્રીઓએ પોતાના જીવનમાં ઉતારવા જોઇએ અને સારેજ દોઢુ સમાજની ઉન્નતી શક્ય છે.

શ્રી. ડી. યુ. નાઈડુ શ્રી. પી. એસ. નૈરોજી અને નાયુડામ બગાભાઇ રામચંદ્રજીના જીવન ઉપર બોલ્યા હતા.

મંત્રીએ સમાજના કાર્યનો હેવાલ રજુ કરતા જણાવ્યું હતું કે સમાજના બીલ્ડીંગ ફંડમાં આજ સુધી માં પા. ૮૦૦૦ ની રકમ નોંધાઈ છે જેમાંથી પા. ૩૦૦૦ ની રકમ વસુલ થઇ છે. સમાજે પા. ૪૪૦૦ એ ખરીદેલી પ્રોપર્ટી પેટે પા. ૩૦૫૦ ભરી દેવામા આવ્યા છે. પ્રોપર્ટીના કોંગત અને પાસ કરેલા પા. ૪૭૭૦ ના ટેન્ડર સાથે પા. ૬૦૦૦ થા ૧૦૦૦૦ ની રકમની જરૂર છે. મકાનનું બાંધકામ પેાસાજ વખતમાં શરૂ થશે

પ્રોપર્ટીનેા અમુક ભાગ મકાન બાંધવા માટે ખુલ્લેા કરી નાખવામા આવ્યેા છે અને આવક માટે રહેવા દીધેલા કોટેજને સુધારીને તૈયાર બનાવવામાં આવ્યાં છે. અતિથી ગૃહ સિવાય ભરિ આપવા કોટેજોના ભાડે પા. ૨૧ આવે છે. સમાજ ફંડમાં પૈસા નોંધાવવાનું કામ હજુ ચાલુજ છે. ત્યા સુધી દોઢુ ભાઇઓને વિનંતિ કરવામાં આવે છે કે જે ભાઇઓએ હજુ સુધી આ ફંડમાં રકમ નથી નોંધાવી તેઓએ ઉદાર રકમ નોંધાવવી અને જે ભાઇઓએ રકમ નોંધાવી છે તેઓએ પોતાના કુલ પૈસા જેમ અને તેમ જલદી આપી દેવા.

સ્વામીશ્રી અધ્યાનંદજી

સ્વામીજીએ આ દેશમાં આવ્યા પછી સંધ્યાજીએ યુરોપીયન અને દોઢીઓની મીટીંગમાં અંગ્રેજી અને દોઢી ભાષામાં દોઢુ તત્વજ્ઞાન ઉપર ઘણાં વ્યાખ્યાનો આપ્યા છે. અને યુરોપીયન અને દોઢીઓ ઉપર દોઢુ ધર્મનો સારો છાપ પાડી છે.

સ્વામીજીએ સ્પીરીચ્યુલ ફેલ્પલ, ઈન્ટરનેશનલ કલબ, ઈન્ડો-યુરોપીયન કાઉંસીલ, બાલ્કુ સોશ્યાલ સેન્ટર, થીઓસોફીકલ સોસાયટી, મીશનમા અને એતદાનીસભાઓ અને ફ્રમગ્રેડોગ્રીઓને

મીનોનીના પુરોહીયનો સમક્ષ બહેર વ્યાખ્યાનો આપ્યાં છે. સમાજ તરફથી તેમજ બીજી સંસ્થાઓ તરફથી રાજ્યમાં આવેલી બહેર સભામાં વ્યાખ્યાનો આપવા ઉપરાંત અઠવાડીયામાં બે કે ત્રણ દિવસ રાજ્યમાં આવેલા વર્ગોમાં સ્વામીજી ગીતાજીનું રહસ્ય સમજાવે છે.

યુનીવરસીટીમાં ભાષણ

સ્વામીજીને વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવરસીટી તરફથી હીંદુ ફીલોસોફી ઉપર ૬ વ્યાખ્યાનો આપવાનું આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું જેથી સ્વામીજી યુનીવરસીટીમાં તા. ૨૭-૩-૩૪ ને મંગળવારથી અને ત્યાર પછીના ૬ મંગળવારે એટલે એપ્રીલ ૩, ૧૦, ૧૭, ૨૪, અને મે ૧ લી એ હીંદુ તત્વજ્ઞાન ના વિષયો ઉપર વ્યાખ્યાનો આપશે યુનીવરસીટી તરફથી દાખલ થવાની ફી દર ભાષણે શીા ૨-૬ અને બધા ભાષણોના શીા. ૫, રાખવામા આવેલી છે. અને તેમાંથી જે નફો રહેશે તેના હીંદુ તત્વજ્ઞાનના પુસ્તકો ખરીદી યુનીવરસીટીની લાયબ્રેરીમાં રાખવામાં આવશે આને ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી ભેટ કરવામા આવ્યા છે એમ લખવામા આવશે. યુનીવરસીટીની લાયબ્રેરીમાં એક રૂમ હીંદીઓ માટે રાખવા માં આવશે અને ત્યાં બેસી લાયબ્રેરીના પુસ્તકો વાંચી શકશે વાંચવા ઈચ્છા હોય તો તેને પણ લાવી શકશે. જેથી દરેક હીંદુ ભાઈઓને આ ભાષણોમાં હાજરી આપી આ કાર્યને ઉત્તેજન આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે. ટીકીટો ખાદીદ્વાર ટ્રેઝરર પુ. ભાવાન ભગવાન ઓ. કાલુભાઈ કમીરભાઈને ત્યાંથી મળી શકશે.

હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

આનંદભુવનમાંથી વિદાયાત ભુવનમાં

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ જેમને ટુંક મુદત પર પકડવામાં અને બે વર્ષની માટે ગિરફતાર કરવામાં આવ્યા હતા તેમણે પોતાના અલ્હાબાદના નિવાસસ્થાન 'આનંદભુવન' માંથી પોલીસ પહેરા નીચે કલકત્તા વિદાય થતાં નીચેના સંદેશા મોકલ્યા હતાઃ

મહાત્મા ગાંધીનેઃ 'વિદાયતિ ભુવનમાં ભણી છું. આ વખતે કલકત્તા. પ્રેમ અને ભલી પ્રાર્થનાઓ. જવાહર'

બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદનેઃ 'દિલગીર છું કે નિવારણ કાર્યમાં વધુ મદદ નહી કરી શકું. તમારા અને તમારા સાથીઓના પવિત્ર કાર્યમાં પૂરો ફતેહ ઈચ્છું છું. આ મહાબલિદાનમાંથી નિર્ધાર ઉગરી વિજયી થાઓ.'

તેમની દીકરી ઈન્દિરાને મુખ્યઃ 'બેડી મુકતને માટે મારે બીજે ઘેર જવું પડે છે. અનેક પ્યાર અને ભલી દુઆઓ. આનંદી રહેજો. પપ્પા.'

બાળ લગ્નનો રિવાજ હજી ચાલુ

હીંદુસ્તાનમાં બાળ લગ્નને લગતા બહાર પડેલા આંકડાપરથી જણાય છે કે ૧૯૨૯ માં બાળ લગ્નની પ્રથા નાબુદ કરવાને બહાર પાડેલા ધારા મુજબ કોઈની અસર હજુ થઈ નથી. ૧૯૨૯ માં ૧૫ વર્ષની વિવાહિત બાલિકાઓની સંખ્યા ૮૫,૦૧,૦૦૦ ની હતી અને ૧૯૩૧ માં ૧,૨૨,૫૦,૦૦૦ ની થઈ હતી એટલે કે ૪૪ ટકાનો વધારો થયો હતો જ્યારે આખી વસ્તીમાં માત્ર ૧૦ ટકાનો વધારો થયો હતો. છેલ્લાં ૧૦ વર્ષમાં હીંદુસ્તાનની વસ્તીમાં ૧૦ ટકાનો વધારો થયો છે પરંતુ સ્ત્રીઓના કરતાં પુરૂષો ૧,૦૬,૫૦,૦૦૦ જેટલા વધારે છે જેનું કારણ મુખ્યત્વે કરીને ૫ વર્ષને ઓછા અને બાળાઓનું મરણ પ્રમાણ ગોદું હોય છે અને પડોસીન બીજાઓમાં સ્ત્રીયો મરણ પ્રમાણ મોટું હોય છે.

નિરક્ષરતા

હીંદુસ્તાનમાં પાંચ વર્ષની વયની ઉપરના દર હજારે ૧૫૬ પુરૂષો અને ૨૯ સ્ત્રીઓ શિક્ષણ પામેલાં હોય છે અને આ સ્ત્રીઓમાં પણ પુરતું શિક્ષણ મળે ત્યાં સુધી નિશાળે જનારી દર સોમાંથી ફાત્ર દશજ હોય છે.

બિહારમાં નવેસર જોર

બિહારના પરતીકપયા જમીનની બબાદી કરી ગયેલી હોવાથી અને નદીના પ્રવાહો બદલાઈ જવાથી જે ભાગો બાજ સુધી રેલના બધથી મુકત હતા તે ભાગોમાં રાજ ઘનારી વરસાદની શરૂમાં રેલ આવવાનો અને તેવા ગંભીર નુકસાન થવાનો ભય ઉપસ્થિત થયો છે. દરમીયાનમા સરકાર તીરહત પ્રમણામાં આવેલા બાકોની સાથેનો વ્યવહાર ઠકાવી રાખવાને સોંકડો હોડીઓ બોધારી રહી છે. રેલ માર્ગ અને રસ્તા બાંગી પડવાથી એ બાગની સાથેનો સબંધ બીલકુલ બાંગી પડવાનો ભય રહે છે. પણ્ડા બાંગી પડેલા રસ્તાઓ અને ગાગડાઓની ચેબાબૂવાળી જમીનપર ફરી બાંધણી શરૂ થઈ છે.

જાપાનીઓને અપીલ

મુંબઈના બેરીસ્ટર વકીલ અને રાષ્ટ્રિય નેતા મી. કે. એફ નરીમાને જાપાનીઓને નીચે મુજબ અપીલ કરી છેઃ—

બિહારના આ સંકટમાં જાપાની એંજીનીયરો, એમારીઓ અને બોમ્બારીઓને એટલીજ ત્વરા અને ઉદારતાથી મદદ કરવા અમે અરજ કરીએ છીએ કે એટલી ત્વરા અને ઉદારતાથી હીંદુસ્તાને અને આસ કરી મુંબાઈએ દસ વર્ષપર જાપાનમાં પરનિકંપથી થએલી હોનારત વખતે જાપાનની બધીએ પ્રત્યુત્તર આપ્યો હતો. એકીબાજ પ્રજાઓએ દુઃખમાં એક બીજાના સાથી બનવું જોઇએ અને જાપાને એશીયાના એક પ્રગતિમાન અને આબાદ દેશ તરીકે આ બાબતમાં બરી હિંમતે પહેલ કરવી જોઇએ. આવે વખતે સેવાયેલું દિલસોજી ભર્યું અને ઉદાર પગલું પોતા પ્રત્યેજ કરશે અને સરકારી સંધીઓના કરતાં બન્ને દેશો વચ્ચેની મીત્રતાની ગાંઠ વધારે મજબુત કરી શકશે હીંદીઓ બહુ કદરદાન છે અને તેઓને કરવામાં આવેલી બાબાદ કદી ભુલતા નથી. જાપાને પોતાની મહાનતાને તેમજ બિહારની બંબાદ જરૂરીયાતોને લાયક કામો અપવો જોઇએ.

મહાત્મા પાળેલું વ્રત

નાસીક જેલવટીના મહન્ત સીતારામદાસ જે વખતે શેઠ જમના લાલ બજાજ અને શ્રી મણીલાલ કોઠારીની સાથે પુણાની જેલમાં હતા ત્યારે એક મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તિ વખતે તેમણે હરિજનો માટે ૨૧ દીવસ ખુલ્લા ખુશાવવાનું વ્રત લીધું હતું. જ્યારે તીકપણ બાબ તેઓ હરિજન કપે કરી રહ્યા છે અને નાસીકમાં બાર મંદીરો ખુલ્લાં ખુશાવાનું પોતાનું વ્રત પાળ્યું છે.

મુસ્લીમ ગવરનરો

હીંદુસ્તાનના ત્રણ પ્રાંતના ગવરનરો મુસ્લીમ નીમાયા : મદ્રાસના ગવરનર સર ... જે રટેનરી પાદશાહોય કોઈ વીલાયતની જગાએ હોવા જતા તેમની જગ્યાએ સર ગુલામ હુસેમાન નીમાયા છે. પંજાબના ગવરનર સર હરબર્ટ એમરસન મેકી એમરસનની નાદરીને લીધે રહયાપર જનાર હોવાથી તેમની જગાએ સર શીકંદર હયાત ખાન નીમાયા છે. બંગાળના ગવરનર સર ... કેસીનો ચાર મહીનો રજા ભોગવી વળતર જતા હોવાથી તેમની જગાએ સર એ. ફ. મજતરી નીમાયા : સંયુક્ત પ્રાંતોના ગવરનરના નાયબ તરીકે નીમાયા મુકાયા :

બિહાર સેંટ્રલ નિવાસણ

ગોરીમાના બદારાથી બિહાર સેંટ્રલ નિવાસણને માટે ઘોર લાગ્યા હોવાથી આપ્યા : અને બાકીનાને પોતાના રહેઠાણો ફરીથી બાંધવાને માટે મદત કામયાની પરવાનગી આપી :

અકબરને નાણાની જરૂર

પંડિત માલવીયજી ને ગ્વેલીની અપીલ બહાર પાડી : "બિહારની આ સંકટની વેળામાં તેના દુઃખમાં ભાગ લેવાને હું દરેકને ફરી વિનંતિ કરું છું બિહારનું કદમ ગાંધી ટોપી વહીરી નાંખે છે. સ્ત્રી, પુરૂષો અને બાળકો અને બિહારના મુંગાં ઢોરોના નિવારણાર્થે તુરતજ ઉદાર નાણું મોકલી આપો એમ માનું છું"

ગીતા મન્થન

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામભાઈ મશરૂવાળા)

અધ્યાય ૧૦ મો ચાલુ

(૩) શ્લોક ૮ થી ૧૧

"અર્જુન! કરીયા છું તને તા૦ પુરૂષો સમજજ અને ભાવિપૂર્વ સ્વરૂપ સમજાવ્યું :

જો, તમો હૃદયપૂર્વે માનો છો કે આ જગતમાં જે કંઈ નામ-રૂપ જણાય તે સર્વેની ઉત્પત્તિનું કારણ અને સ્થાન પરમાત્મા સિવાય બીજું કશું નથી. આવી ચિત્તને અવલોકન કરો અને અનુસંધાન કરવા મોજ કાઢો. હૃદયને પરે તો રાખવા જેવું પણ હોય, પરસ્પર જોડનો કે પરોક્ષના વિષય કરવા જેવું કોઈ હોય, નિરંતર માટે સંતોષ આપનાર એવો આનંદ લેવાનું કોઈ હોય તો તે એક પરમાત્માજ છે. આમ જાણી, તેમાં મન કરી અને રમણથી પ્રીતપૂર્વક પરમાત્માનું જ ધ્યાન ધરજો, ધરીનું :

"અર્જુન! એમ : કા કરતાં તેમાંનું ચિત્ત શુદ્ધ થાય છે, અને ચિત્તશુદ્ધતા બાકી રમણી શુદ્ધ પણ નોમાણ જરૂરની સક્રમ થવા જાય છે અને એવી રીતે શુદ્ધ થયેથી પ્રજા મારે તેવા પરમાત્માને અવશ્ય ઓળખી કાઢી : આ રીતે થવા જાય છે. કયો તેના પદને :

'કાન્તેય! પ્રથમ, વૈરાગ્ય એટલે, બાળ, પ્રકાશ, અભ્યાસ, જાણવા ગોરે : અને પરમાત્માની વસ્તુ નાં : કાં તેનાથી અલાયમાંથી : પ્રત્યેને કેમ કરતાં કેમ એજ નિર્બંધસને આપવાદાજીત છે. બીજી બધી સિદ્ધિઓ કંઈ ન છે. ત્રાગડપી સિદ્ધિની ... જેવા આકાંક્ષી થાય છે, તેની પહેલ એ સધાથી થઈ શકતી નથી અને આકાંક્ષા હૃદયને શુદ્ધ કર છે. અને જેમ તેમ કરીમાંથી દીવાના પ્રકાશ બહારથી દેખે, તેમ એના હૃદયમાંથી જ્ઞાનના પ્રકાશ નીકળી દેખે છે.૮—૧૧

(૪) શ્લોક ૧૨ મો ૧૮

મીકૃષ્ણનું કપટ મુજબનું ભાષણ સાંભળી અર્જુને સાત્વિક ભાવોથી નરગોળા થઈ : જેમ કામ ચાલતે વિષે થોડું ઘણું સમજાય. દોરા, પણ તેની એને પુરી ગમ ન પડી હોય. તો તેથી એને વાંધાર સાંભળ્યા જતાં જેને પુરો આનંદ, રસ : ન હોવાને સમજાતો નથી; પણ : દિવસે અકસ્માત એની પર એને બેસી જાય તે વખતે ... ભલે પોર અપહારમાં મદદના માણસને એકાએક બિજળી પ્રકાશ માટે દેખારી : તેમ હૃદયમાં એકાએક પ્રકાશ થતા જેવું લાગે છે અર્જુનની દશા પણ આવીજ થઈ હતી : પરમાત્મા સોથી મહાન સૌનું નિવાસસ્થાન, સોથી ચિત્ત ... એજ ... ગતનો સનાતન આધાર છે, એજ આદિ દેવ છે દિવ્ય છે અજન્મા છે, સર્વને વ્યાપક છે—એનું એવું પરમોજસ્વું 'નારાયણ' જેવે નારદ, વ્યાસ, આસિત વગેરે મોટા દેવર્ષિઓ, રાજર્ષિઓ, મહર્ષિઓને મોઢે બારંબાર સાંભળ્યું હતું. પણ એનો પુરો અર્થ એના હૃદયમાં આવેલોજ નહોતો. બધા જ એક બાજુથી કહે છે કે પરમેશ્વરનો પાર જણાતું નથી, સમજી શકતું નથી, તો પોતેજ પોતાને કહે છે પરિપૂર્ણ કહેવું એ અસત્ય : અને બીજી બાજુથી જોઈએ તો જેટલા ઋષિ : ના છે તે સર્વે પોતપોતાની રીતે પરમેશ્વરનું જાણ કર્યા કરતા જાય : તો પણ એનો આખરનો એનો પરસ્પર વિરોધી જણાતી હતી. અને કોઈ તે વિષે મુંઝાતો હતો. શ્રીકૃષ્ણના નિરૂપણથી આ વાત એને સ્પષ્ટ થઈ ગઈ. અને અક્ષેય પરમાત્માનું ભાકળ કેવી રીતે જ્ઞાનનિરૂપણ. એનો ખ્યાલ કરે છે તેની ... ગાઢ ... આવી. : સમજીને પરમેશ્વરનું એનો નિરૂપણો ઉચ્ચારણ : ... ચંતન, અને નાદબ્રહ્મોપાસના થઈ રહે છે, અને : ... ઉપાસના એની ... : ઉપાસના થઈ : આવી આ ભાગ્યમાં વાસુદેવ પાસેથી વધારે ખુલાસો મેળવવા એ અધીર થયો. : ... બોલ્યોઃ, —

અર્જુન! સર્વ ભૂતોના કારણ રૂપ સર્વ દેવોના દેવ અને અજન્મા પતિનો : ... : અને વિજ્ઞાન તમે સમજાવ્યા ન ... જે વિષે હું તને : ... છું. જે વાત : ઋષિઓને મોઢી બોલાણને બ્રહ્મા સમજવામાં આવતી : ... આજે હું તમારા મુખચનમાંથી સમ ... દેવી વસ્તુને કપ દીને બતાવે અમારા જોવા આવ્યા ... પ્રગટ થયેલું ... : ... તે અને બાકી સ્પષ્ટપણે સમજાય ... કહે, હું ... પાસે ... ... જે ... વિભૂતિઓ દ્વારા સર્વ વિશ્વને વ્યાપી રહેલા પરમાત્માની ... ચિંતવવી જોઈએ. કેટલી છે? ... પ્રકારની કહે તેનું ચિંતન કરનારાઓ ... કેવી રીતે સમજવાનું ... ... આવેલું ... કર્યું? આ બધી બાબતો તમે મને ... ફરીથી કહો. ... તમારે મોઢે પરમેશ્વરની વાતો ... મને ... કહે ... જાણવાનું નથી. ૧૨—૧૮

(ચાલુ)

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

૬. આફ્રિકાનો ફાળો

શ્રી કાંસવાલ કેળવણી હિતવર્ધક મંડળ

(ગતાંકથી ચાલુ)

આગળ ઉઘરાવાયલી રકમ

પા. ૬૨–૧૬–૯

દુલભજભાઈ વાગજ નીગવાર	૧	૧	
મગનલાલ કાલા ખેરસી	૫	૬	
પરશોત્તમ હરિલાલ ના બા		૧	
બાબુ વા ખેતાર જયાલપોર	૫		
બાલ સુબાના કુ બેટાજી	૧૭	૧	
દલુભાઇભાઈ બાલા ..	૨	૧	
ગોવનબાઈ જુમીબા મદપાર	૧૪	૧	
પરશોત્તમ ડાહ્યા બાલાર	૨	૧	
પરબુબાઇ વાલા પારોદર બારસી	૧૭	૧	
બાબાભાઈ ડાહ્યા પટીદાર બારસી	૫	૩	
ડાહ્યાભાઇ વાલા મગન ૮	૧	૧	૦
દલાભાઈ વાલા કેવળદી		૬	૬
ગોવનબાઈ જુમીબા ગોજર		૫	૬
નરસંઈભાઈ પરબુ દેલવાડા	૧	૬	૬
બાબુભાઇ કાલુ ૮૮ મદપાર		૧	૬
જુલાબભાઈ મંગા ગોકુળભાઇ	૧	૧	૬
નારણભાઈ દલુ ૮૮ બારસી		૫	૬
નાથાભાઈ મેગા કેવળદી		૨	૬
બાબાભાઈ ગોવન બોજર	૧	૧	
નારણભાઈ બાલા બાબુભાઇ		૧૦	૬
રામજીભાઈ વાલા મદપાર		૧૦	૬
ગોવનબાઈ જુમીબા કેવળદી		૫	૩
પરબુભાઈ નારણ દેલવાડા		૧૭	૬
દલાભાઈ વેગા બજારોદર		૨	૬
બાલાભાઇ ગોવા મદપાર	૪	૧	૬
મુળાભાઇ ડાહ્યા બોદાવી	૧	૧	૬
ગોસાઈભાઈ સુખા ,	૧	૧	૬
સુખાભાઈ ડાહ્યા દેલવાડા		૧૦	૬
ગોવનબાઈ પાનીબા મદપાર		૧૭	૬
ડાહ્યાભાઇ વાલા દેલવાડા		૫	૬
રામ ભાઈ ગુબા કરણા	૧	૦	૦
બકાભાઇભાઈ ગોબા ત્રિકાળ		૫	૬
બાબુભાઇ બગા બાદી		૨	૬
બાબુભાઇ વાલા બોદાવી		૫	૬
ગોવનબાઈ બગા કાલી ૮૨		૧	૩
દેવજીભાઈ નારણ ત્રિકાળ		૫	૬
ગોવનબાઈ બગા બાબુભાઇ		૫	૩
દેવજીભાઈ પરબુ બબી બોજર		૫	૩
બાબુભાઇભાઈ તીર બગાર		૫	૩
બાબાભાઇ મગન બાદી		૨	
દુલભાઈ ડાહ્યા કાદીબાર		૫	૩
દાહીબાઈ ગોપાળ કરણા	૩	૩	
મકનજીભાઈ મૂળા સોજીત્રા		૧	૬
પરબતભાઈ નરસંઈ મોતીબાગમ		૧૦	૬
ઉજમબાઈ નાનજી કાદીબાર		૫	૦
નરસંઈભાઈ બગા બાદા		૫	૦
ગોવનબાઈ ડાહ્યા બારોટ		૧૦	૬
	૧૧૦	૬	૦

કાબલીસાનીબાના હિંદુઓ

કેવળભાઈ મકનજી	૧	૧	૬
બાબુભાઈ દલા	૧	૧	૬
બગમભાઈ દલા	૧	૧	૬
મકનભાઈ બોગારા		૧	૬
બાબુભાઇ બારાણ		૧	૬
નાથુભાઇ મકનજી		૧૦	૬
રેવાભાઈ દલાભાઈ		૧૦	૬
ત્રીકમભાઈ ગોવીંદ		૧	૬
કેવળભાઈ બગનજી		૨	૦
કુલ પા.	૫	૦	૦

પુનાસ્થિત હિંદુ મંડળ

મીયુા બીબાબાઈ બારા	૭	૪	૬
ડાહ્યા બાઈ ખુશાલ પરિક	૨	૨	૦
,, બાલકૃષ્ણ મોબીદ	૨	૬	૦
લક્ષ્મણભાઈ દી ૧૯૮૩	૧	૧૬	૦
,, બાબાભાઇ બિકુલ	૧	૧૦	૬
, ગોકલદાસ ૮ ૮	૧	૧	૦
,, બાબુભાઈ પરાગ	૧	૧	૦
,, બકાભાઇભાઈ ૬ બિલ્ડ	૧	૧	૦
, મોહનલાલ ૬ બિલ્ડ	૧	૧	૦
, બીબાભાઇ ૬૬બાબ	૧	૧	૦
,, ૬૬ બાદા બેસ ૧૯૮૩		૧૬	૬
, ૬૬બીલદાસ ૮૮ બારસાપા		૧૦	૬
,, ૬૬૬૬ ૬ બીબા		૧	૬
,, બગમાણી ૬૬૬૬		૧૦	૬
, ગોવિંદભાઇ ૬૬૬		૫	૬
,, બાબુ૦ બિકુલ		૫	૬
,, ૬૬ બાબા ૬ બાદા		૫	૩
,, ૬૬૬ બબ		૧	૦
,, ૬૬૬૬ ૬ ૬૬૬૬		૬	૬
,, ૬૬૬ ૬૬૬		૨	૬
,, ૬૬૬ ૬૬૬		૬	૬
શ્રીમતી ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬	૧	૬	૬
૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬		૧૦	૬
,, ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬		૧૦	૬
,, ૬૬૬ ૬૬૬૬૬		૫	૩
,, ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬		૨	૬
,, ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬		૨	૬
,, ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬		૨	૬
,, ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬		૫	૬
,, ૬૬૬૬૬૬ ૬૬૬૬૬૬		૨

,, શાંતીલાલ પરશોતમ	રૂા. ૨	૫ ૦
,, નરોત્તમ મજમદાર	૨	૫ ૦
,, જટાશંકર પ્રાતાબંદ	૨	૦ ૦
,, નાગર કુંવરજી	૨	૦
,, મુંદરજી કાળીદાસ	૨	૦ ૦
મે. ગની મુહમ્મદ	૧	૫ ૦
ભાઈ મોહનલાલ રણછોડદાસ	૧	૫ ૦
,, કાકાભાઈ રામભાઈ	૧	૦ ૦
,, કાકાભાઇ સુખાભાઈ	૧	૦ ૦
,, વનમાળી જેરામ	૧	૦ ૦
,, જીવારામ રતનજી	૧	૦ ૦
,, નારણજી રણછોડ	૧	૦ ૦
,, પરસોત્તમ જીવાભાઈ	૧	૦ ૦
,, ભાવજી નાથાભાઇ	૧	૦ ૦
,, ખીમજી લીલાધર	૧	૦ ૦
,, પુરસોત્તમ ખેતશી	૧	૦ ૦
,, લાલજી કરસનદાસ	૧	૦ ૦
,, હરીદાસ હંસરાજ	૧	૦ ૦
,, મોળીદાસ દેવરાજ	૧	૦ ૦
,, કાળુભાઇ પ્રેમજી	૧	૦ ૦
,, કાળાભાઇ જીવરાજ	૧	૦ ૦
,, રણછોડદાસ કાળીદાસ	૧	૦ ૦
,, પોપટલાલ બબાનીયંકર	૧	૦ ૦
,, મનજી રામજી		૧૦ ૬
,, ગોવીંદ નાથુ		૧૦ ૦
,, ઓમજી લાલા		૧૦ ૦
,, હીરજી પીતાંબર		૧૦ ૦
,, મુળજી જેપર		૫ ૫ ૦
,, જમનાદાસ મુળજી		૧૦ ૦
બાકી ચિઠ્ઠીએ નીચેના બાકીમાં		
તકરી ગામ નાણાંની (ઓકલ		
કુરેન્સ) આ મદદ મળી તેના		
કુરેન્સ ૫૦૧૭૫, બેંક રૂ. ૨૧૬		
બાકર ખેડના બેએ	૪૩	૫ ૧
	૨૬૫	૧૫ ૭

કુરેન્સ	નામે
૧૦૮૮૦	મિસ્ત્રી મંઠલ એ. માર્સ
૫૦૦૬	ભાઈ જગજીવનદાસ બાવાભાઇ
૫૦૮૦	ભાઇ જમનાદાસ મોકુળદાસ
૩૪૨૫	શાહ ઉજરીદાસ ખાયજી મા
૨૨૫૦	ભાઇ કલ્યાણ કાળીદાસ
૮૦૦	મે. વલીજી ઈસ્માઈલ
૨.૦૦	શ્રી હનુમાન વિજય વ્યાયામ શાળા હિંદુ અસોસીએશન
૧૨૫૦	ભાઇ ગણપતરાવ ગોપાળ રેવાકર
૧૨૫૦	ભાઈ મગનલાલ અમરચી
૧૨૫૦	,, બીલાયર પીઠદાસ
૧૦૦૦	,, મિસ્ત્રી મોરીંદ ભવાન
૧૦૦૦	,, મકન નરોત્તમ
૧૦૦૦	,, મનજી વીસનજી
૧૦૦૦	,, મકન ખુશાલ
૧૦૦૦	,, બાબર બચા
૧૦૦૦	,, કલાભુજ કરસુભાઈ
૧૦૦૦	,, ખેરાજ દેવકરણ
૧૦૦૦	,, ગુરા કાળીદાસ
૧૦૦	,, નથુરામ હરિનરામ
૧૦૦૦	,, મોરાર નારણ
૧૦૦૦	,, મોકુળદાસ પરસોતમ
૫૦૦	,, બમાભાઇ રામજી
૫૦૦	,, કુરમેરિયા કર્સનજી દયાળ
૫૦૦	,, કલ્યાણજી હકીમચંદ
૦૦	,, મોતી રઘુર
૫૦૦	,, દયારામ ફેચર કરજી
૫૦૦	,, કરસુરા'કર પચનજી ગેલડી
૫૦૦	,, ગોરધનદાસ ગોરધનદાસ
૫૮૦૭૫	

મોચા મુળજી દેવજી વરકણી રૂા. ૨૦

બિહાર ધરતીકંપ

આ. આ. નો ફાળો

સોહાનીસભાએ ધોળી મંડળનાં સેક્રેટરી જણાવે છે કે મંડળની મીટીંગ ન્યુકલેર મુકામે તા. ૧૧–૩–૩૪ ના રોજ મળી હતી જેમાં ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ માટે પા. ૫૨–૧૦ ... ની રકમ થઇ હતી જે તા. ૧૫–૨–૩૪ ના રોજ ફુટર મારફતે ભાઇ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર મદના મોકલી આપવામાં આવી છે. નામાવળી અત્ર વહેલે પ્રસિદ્ધ થઈ છે.

શ્રી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલ

બ્રેસેલ્સ ખંધુ ફાળો

૨૨૬ ૧૭ ૬ આજ સુધીમાં બદાર પડેલો આંકડો. બાબુભાઇ દુલ્લભભાઇ નિગમાઇ ફરટ લકન ૫ ૫ ૦, મે. અબ્દુલકાદર મોરારજી કોમ્બડી ૨ ૨ ૦, મંગળભાઇ કેશવભાઇ કોથીમડી ૧ ૧ ૦, રણછોડભાઇ નાનાભાઇ નવરી ૧ ૧ ૦, જીવાભાઇ દુલ્લભભાઇ ઉમરાટ ૧ ૧ ૦, છીબાભાઇ કેશવભાઇ કોથીમડી ૧૦ ૦, રવજીભાઇ મકનજી નવરી ૧ ૧ ૦, રણછોડ ભાઇ પરસોતમ મણાર ૧૦ ૬, પરાગભાઇ મુળીભાઇ મદદાર, ૫ ૦ ૦ એમ. જી. બાજનીમા પ્રમુસાણા ૬ ૧૦ ૦, મીઠાભાઇ રણાભાઇ બજાલપોર ૫ ૫ ૦, નાનાભાઇ મીકાભાઇ ઓજર ૧ ૧ ૦ મગનભાઇ જેરામભાઇ ઓજર ૧ ૧ ૦, ગોકળ-દાસ નથ્થુભાઇ ધામણ ૨ ૨ ૦, કાળાભાઇ કેશવલાલ નાનો ફોદ ૫ ૨ નરસજીભાઇ દયાળભાઇ ધામણ ૧૦ ૬, બાદેચર-ભાઇ રતનુભાઇ અઠીતરા ૫ ૦, મોરારજીભાઇ રણાભાઇ દુધી ધામણ ૫ ૦ ૦, કાળાભાઇ રવાભાઇ ધામણ ૫ ૦ આવાદ મુળાભાદાસ ઓરણા ૫ ૬, મોરારજીભાઇ જવાનજીભાઇ વરાડ ૫ ૬, નાથુભાઇ કેશવભાઇ કટી ૫ ૬, સોમાભાઇ નાનાભાઇ ઓજર ૬ ૬, ભુખીભાઇ બાબાભાઇ ઓજર ૫ ૬, મગનભાઇ બાબા-ભાઇ કોથમડી ૩ ૩, કુલજાલુભાઇ રવાભાઇ હરીધામણ ૧ ૧ ૦, નાનાભાઇ પોમીઆ મદદાર ૨ ૧, જીવાભાઇ મકનજી નવસારી, ૧૦ ૬, કાળાભાઇ રણછોડભાઇ નવસારી ૨ ૬ પેમા કુલ્લભ ૨૧સારી ૫ ૬, કેસવભાઇ ઓન્ડ કુ. ઓમને સોન્ડરી ૧ ૧ ૦ ગોક રમેણી ઉકાઇ ૧૦ ૬, એક રંક સેવક રામજીનો ૭ ૬, પરસોત્તમભાઇ બાવાન જલાલપોર ૧ ૧ ૦, કાળાભાઇ જીવણજી બીલીમોરા ૧૦ ૭ ગોપ કબાઇ નવસારી મોરીમારી ૨ ૬, જીવા-ભાઇ ગોપાલજી પડમા ૫ ૦, બાકુભાઇ પુગાલભાઇ આમરી ૫ ૦, દુલ્લભભાઇ બા નિમાઇ ઉમરાટ ૧ ૧ ૦, જી ગોવીંદજી, બીલીમોરા ૫ ૭, કાળાભાઇ જેમરભાઇ ગોમાભ બજાર ૨ ૨ ૦, કેસવલાલ બોમરડ ૧ ૧ ૦, કુલ ૨૭૫ ૧૭ ૬

ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

વાર્ષિક જાહેર સભા

ઉપરોક્ત સમાજની વાર્ષિક જાહેર સભા તા. ૬ ૪-૩૪ ને બુધવારે બપોરે બાદ ૨–૩૦ વાગે મારી-ટાર હોલમાં મળશે જેમાં નીચે મુજબ બાબતના કામકાજો કરવામાં આવશે.

કામકાજ :—

૧. મંત્રીઓનો વાર્ષિક હેવાલ.
૨. ખજાનચીનો વાર્ષિક હેવાલ.
૩. ઇતર બાબતોની સુચવણી.

હિંદુ બાઇને આ સભામાં હાજરી આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સોહાનીસભર્ણ, ૨૦–૩–૩૪

બી. બે. પાદેમ,
બી. ઉ. માસ્તર,
જો. મા. મંત્રીઓ.

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका सत्याग्रहार्थे
ई. सन १९०३ में स्थापित हुआ

भाग ३२. फीनिक्स, नाताल —शुक्रवार ता. ३० मार्च, १९३४. अंक १३.

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ३० मार्च, १९३४.

सावधान सरकारी खर्चेसे मत जाइये

चिन्ता चितारे जो करे, सो पीछे पछिताए।
काम बिगारे आपनो, जगमें होत हंसाए॥

यह जानी हुई बात्त आजकी नहीं, बल्की पुरानी हो चुकी है। इस देशमें हिन्दुस्तानियोंको उपकारके बदले में यहांके अंग्रेज प्रभुओंने कैसे कैसे एकके बाद एक इसी तरह अनेक युक्तियोंको रच कर, अपनी कृतज्ञताका भली भांतिसे परिचय दिया है। जिसके कुछ अंश उल्लेख करना आवश्यक है। पहले तो यह चाल चलाई गयी, पांच वर्ष काम करनेकी शर्त्त पूरी होनेपर भारत लौटा देनेमें मुफ्त जहाजका नियम था। उसके बाद तो सीधे उन्हे आदमी पीछे ३ पौण्डका ईनाम मिलता था। कुछ रोजके बाद पांच गुना होकर १० पौण्डका प्रलोभन जारी हुआ। जब इसपर भी सफलता न हुई याने भारतीयोंने इस देश को एकदम खाली नहीं कर दिया, तब बीस पौण्डकी लालच देकर यहांसे हिन्दुस्तानियोंको निकाल बाहिर कर देनेकी युक्ति स्थिर की गयी। इसीका नाम है रीपेट्रीएशन स्कीम। इस स्कीमके आरंभसे लेकर २० हजार आदमी भारत चले गए। और वह प्रवाह अटल रूपसे कायमही है अर्थात अभी भी कितने मनुष्य चले जा रहे हैं। क्योंकी यहांके गोरे इन्हें नौकरी भी नहीं देते, जब काम धाम कुछ नहीं मिलता; इस दशामें अधिकांश लाचार हो कर यहांसे सरकारी स्कीमकी भेंट बन जाते हैं। बहुतेरे ऐसे कि २० पौण्डकी लालचमें आ गए, यह सोचते न बना कि "लालच बस परलोक नसाई" अस्तु। कितने ऐसे भी हैं कि मातृभूमि तथा अपने परिवारको देखनेके लिए स्वभाविक अनुराग वस, यहां से प्रयाण कर देते हैं। कोई कोई तो दुसरोंको जाते सुनकरही अपनी तैयारी कर बैठते हैं। इसके अलावा सरकारके निपुण आरकाठीयों की करतूतोंमें भी जादुभरी सामर्थ्य है। वे पट्टी और बहकानेमें हिन्दुस्तानके आरकाटियोंका कान काट रहे हैं, और अधिकसे अधिक भारतीयोंको येही लोभ मति करके इस देशसे विदाई कर देते हैं। जाते वक्त किसी तरहका अपने भविष्यका अंदाजा किसीने न किया। परन्तु जब यहां से वहां पहुचते हैं, तब उनको घोर शंकटोंका, या यों कहिए कि अपनी महा भूलोंका अच्छी तरह अनुभव होने लगता है। बहुतोंको उनके घरवाले अछूत या भ्रष्ट ही समझ कर घरमें नहीं लेते। वे बिचारे अब न ईश्वरके हुए, न उधरके। अब झुन्डके झुन्ड नौकरीकी तपासमें डोलते फिरते हैं। पासमें पैसा नहीं, घरद्वारकी तो बातही दूर है, कोई भी कोई रोटी प्राप्त हो, वहां यह सवालही दुस्तर होगी। इस तरहसे निराश एवं निराधार हो कर, गली २ और सड़कोंपर भूखसे व्याकुल हुए हजारों कही मटियामेट आदि गंदे स्थानोंमें नर्क जैसी भयानक यंत्रणाएं भोग रहे हैं। भारत देश वैसेही गरीब, जहा बेकारोंकी कमी नहीं, प्राय: १० करोड़ आदमीको दिनमें एक बार परपेट भोजन मिलना साधारण बात नहीं। वहां दुसरे गरीबोंके वास्ते कौनसी भलाई है? यहां से जाकर वहां रास्ते रास्तेपर भीख मांगना यह कौनसी बुद्धिमानीका कार्य कहा जाये। इन सब बातोंका ताजाही प्रमाण खुद अपने नेत्रोंसे देखकर आए हुए मि. पी. बी. सिंह हैं, और उनकी रिपोर्ट, जिससे स्पष्ट ज्ञात हो जाता है कि, कितने चिथड़ा पहिनकर अपार कष्टोंका सामना कर रहे हैं। सरकार भी उनको कुछ सहायता नहीं देती। रहे भारतके नेता, वे १० करोड़के निमित्त प्रबन्ध करें, या दक्षिण आफ्रिकासे जाने वालोंको सम्हालें! इस अवस्थामें हमारी सलाह यही है कि दक्षिण आफ्रिकाके भाइयों सावधान रहें, और सरकारी खर्चेसे हिन्दुस्तान न जांय। और यह समझें कि यहां का भारीमें भारी कष्टसे भी हिन्दुस्तानमें और भारी कष्ट है।

एजन्टके नये मंत्री

भारतके समाचारपत्रोंसे विदित होता है कि, मि. सी. एफ. बी. उईलियमसन आई. सी. एस. जो कि होम विभाग भारत सरकारके अन्डर सेक्रेटरी हैं, वे दक्षिण आफ्रिकामें जो हिन्दुस्तानका एजन्ट है, उनके मंत्री नियत किए गए है।

हिंदुस्तानियोंके जानेसे नुकसान

मि. फिलिप टानशेन्ड, मेघेल जिलामें 'मरक्युरी' अखबारमें उनको जवाब दिया है, जो कि अपने लेखमें यों दुहाई दिए थे "इन्डियन लोग इस देशमें हरेक चीजका सामान अपनेही काले भाइयोंकी दुकानोंमें लिआ करते हैं" उसीको मुद्दतोंद जवाब उक्त नामी साहेब बड़ी गंभीरतामें इस प्रकार सुनाया है "आज जो दश हजार हिन्दुस्तानी-योंको हिन्दुस्तान लालच देकर न भेजा जाता तो, क्या ये लोग दक्षिण आफ्रिकाके बने हुए जूते, कपड़े, मकाईका आटा, दूध, शक्कर, तमाकू, नाम, कागज, आदि वगैरह चीजें न खरीदते? और वह पैसे गोरोंके पाकिटोंमें न जाते?"

उन्हें भेज देनेसे व्यापारीयोंको अवश्यही बहुत भारी नुकसानी हुई है और वहांके उत्पन्न इन्डियनोंके लिए, जो कि मजबुत आफ्रिकान्डर कहला सकते हैं, उनकी राय है कि कोई भी किस्मका विद्या-जमीन खरीदने, व्यापार करनेमें होना न चाहिए, कहना व्यर्थ न होगा कि मि. टानशेन्डका यही लूचही निशानपर जा कर लगी है।

सामान्य वर्तमान

श्रीगोपाललाल मंदिर वेरुलम

गत शनिवार ता. २४ के रोज श्रीरामनौमीका त्यौहार बड़ेही समारोहके साथ मनाया गया। रात्रीमें कईएक नृतक अपने साथ समाजके हितार्थ अपनी संचित कलाओं के द्वारा दर्शकोंको मुग्ध आनंदित करनेमें किसी प्रकार भी कमी नहीं होने दिया। अतः श्री. एस. आर. महाराज का कोम्पिटिशन रूप इसी उद्देश्यपर रखा गया था, कि सर्व श्रेष्ठ नाचको उपहारके रूपमें दिया जावे। अंततः आखीर में रोम चरो ड्रामाटिक कंपनी साउथ कोस्ट मैंकशनकी भाग्यही वहां चमक पड़ी, उसीको सर्व श्रेष्ठ मान कर रूप दे दिया गया।

दरबनमें प्रथम हिन्दी स्त्री डाक्टर

डाक्टर कुमी बेनरजी ता कि हालमें विलायतसे डाक्टरी परिक्षा पास करके आई है, वे गत सोमवार ता २६ से अपना दवाखाना १२८ कीन स्ट्रीट दरबनमें खोल दिया है। टेलीफोन नं. ५६१६ है, और उनके घरका फोन ५६४१ है। डाक्टर बेनरजी दक्षिण आफ्रिकामें प्रथम हिन्दी स्त्री डाक्टर है। हम इन्हें सफलता चाहते हैं।

इन्डियनोंके लिए कुछ नहीं

डालमें से प्रतिष्ठित बनाए हुए देशमें सरकारी पार्टी हुए है, जिसमें एक है मि आर्मस्ट्रोंग. और दूसरा मि लिटेल्टन मेनार्ड। पहले मंत्रि एकलाख पौण्डसे ज्यादाकी सम्पत्ति छोड़ गये दूसरा उनका २० हजार, ४० हेक्टरकी मुल्कीतमें कुल गोरा बहुत हिन्दुस्तानियोंके पसीनेका भी हिस्सा जरूर है, परन्तु अफसोस है कि इन्डियनोंको औलादके नामपर उक्त महिनोंने कुछ भी इनाम या यादी खातमें न छोड़ गए।

नकली मोती

मलेशिया का कि मुलुकेन्डम एक छोटा शहर है, वहां डाले ने तीन औरत गिरफ्तार हुए हैं। अभियोग यह कि ये लोग नकली हीरेकस्त बनाते थे। मालुम होता है कि वहां हो कहीं छिपकर, मालो शक्का बनानेकी फाई मुर फक्टरी (कारखाना) का उद्घाटन हो चुका।

बोतल किस तौरसे गया

आज ५० वर्ष हुये ए. सय कि मि. सी. स्टोकस और मि. सी. मनुकृपण, दोनों इन्डियनिस्क पहाड़ोंमा रे चढ़े थे। इनमें परस्परका विवाद शुरु हो गया, विवादका मुलाकार यह था कि, हिन्दुस्तानियोंको समुद्र के सामेक लिए सरकारी पोतलें मिलनी चाहिए, या नहीं, जब इसी दिनसे नातालमें बोतलों की संख्या बंधकर पड़ गई है।

कौतुहलके सम्बन्धमें दूसरी बात है।

अद्भुत विवाह

भोपाल पुरानी राजधानी पेशिसे एक समाचार मिला है, कि श्रीमति सी कमलाकी अवस्था अभी २५ वर्षकी ही है, किन्तु उसके एकके बाद एक इस तरह चार विवाह हो चुके, पर शादी होनेके पाचही उनके पति मृत्युके ग्रास होते गए। तब एक ज्योतिषीने राय दी कि, पुराने आमके पेड़से विवाह कर लेनेके बाद, पांचवा ब्याह करनेसे कोई विघ्न न होगा। तदनुसार श्रीमति सीने एक ७० वर्षके पुराने पेड़के साथ उसके मालिककी स्वीकृति प्राप्त कर, विवाह कर लिया। किन्तु उनके दुर्भाग्यवश विवाहके दोही दिन बाद ऐसा तूफान आया कि, वह वृक्ष जड़से उखड़ कर गिर पड़ा। अब पेड़के मालिकने श्रीमती सीको गिरफ्तार करा दिया है। क्योंकि उसका कहना है कि, यह पेड़ प्राकृतिक कारणोंसे नहीं, बल्कि श्रीमती सी कुलक्षणाके विवाहके कारण गिरा है। अब श्रीमति सी जेलमें है, और यह पता नहीं कि अदालतने क्या फैसला किया।

५१ रुपैसे बराबर दूध

मलाबारमें एक अद्भुत गाय

मलाबार राहलीके एक ग्राममें एक जमींदारके पास एक अद्भुत गाय है। ब्याल्ह वर्ष हुए इस गायने बच्चा दिया था। उस दिनसे वह पांच सेर मालाबारके हिसाबसे रोज दूध दे रही है। प्रतिवर्ष उस दिनमें वह गौ गाभिन हो, उसका दूध बढ़ जाता है। लोग इस गौको देखनेके लिए दूरदूरसे आते हैं। कई लोग कहने लगे हैं कि, यह गौ कामधेनु है।

न्यु यार्क, अमेरिकामें प्रतिष्ठित डाक्टर मालथस ने ऐसा एक ऐसी सोनाकी मशीन हुई तैयार कि है, जो उसके अंदर बिजली लगाकर किसी भी मृत देहके फेफड़ेमें खुश होनेसे परेको जिन्दा कर देती है। इस आश्चर्यमई मुद्दतो डाक्टर महोदयने परिक्षा करके देखा, और उन्हेंको पूरा पूरा विश्वास हो गया। अब इस प्रकारकी सुईयां बम्बई शाखामें अमेरिका में बनाई जा रही है, जिससे सेवामें सर्वत्र उनका प्रचार हो।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[

இக்காடி சுயநிர்ணயத்தை பெற்றுவிட தென்ன ஆபத்தோயேயில்லை.

பிரிட்டிஷாருக்கும், உள்நாட்டாருக்கும் இத் தகைய குழப்பம் ஏற்பட்டிருப்பதால், இத்தேசத்தை தாய்நாடாகக் கருதி வாழ்ந்துவரும் இந்திய சமூகத்தின் கதி யென்னவென்பது விளங்கவில்லை. அதன்காரணத்தை பிதாவை மந்திரி வெளியிடுவாரென்பில் சம்மன்னரின் நிலைமையை ஊழலாக ஏதுவாகும்.

நீதிமன்.

தர்மத்தை தெரிந்து கொள்ளாமை விருப்பதே மோசம். தானே செய்யவேண்டுமென்று தெரிந்துகொள்ளும், தர்ம காரியங்களைச் செய்யாதிருப்பதே அட்டை, தள்ளிப்போடுதல் அருநாசனம்.

தர்மத்தைத் தெரிந்தவர்கள் சத்தியமும் சோர்வும் உத்தமமான தாமென்று சொல்லுகிறார்கள்.

தர்மம் தெரிந்தவனே படித்தவன். தெய்வபில்லா தவனே முக்காலும். தர்மமே வாழ்வாதாரத்திற்குக் காரணம். வயிற்றுப்பிழைப்பே விசேஷம்

காமம், கோபம், டம்பம், பேராசை கெட்ட குணத்தையுடைய இந்த நியூரலர்களோ படங்கிக் கொண்டு தர்மார்க்கத்தில் திருப்தியாய் இருப்பவரை எனை கல்லோ. அவர்களை கொண்டாடத் தருந்தவர்கள். சத்தியே கடைக்கு சென்றுபவனைவிட அதிக பேராசைக்காரன், கலை வித்தைதான் சொல்லாமை. தேசவழக்கமே எல்லாரையுங்களிலும் உயர்ந்தது. திருப்தியாயிருப்பதே எல்லா சுகத்தை ஏற்களிலும் முக்கியமானது.

முகத்திலும் தலையிலும் கை மயிரிருப்பதினாலேயே எவனும் பெரியவனாக மாட்டான், வயதில் திரவுகளிருந்தாலும் எல்லாரும் முடைவயதிலே பெரியவனென்ன காரணமும், சாஸ்திரமும் புகழும் பலவன்.

மூடர்கள் ஒருபொழுதும் திருப்தி யடையமாட்டார்கள். படித்தவர்களான எப்பொழுதும் சத்தியத்தை விரும்புவார்கள். முகஸ்துதியால், படித்தவர்களை இன்புறுத்தி விருப்பதால் எல்லாரையும் அனுபவிப்பார்கள். தாசர்களுக்கு வித்தை, நிலையும் முதலாளிகள் சுகத்தை யுண்டாக்குகின்றன. இலக்கணம் கல்லாதவர்களோ படக்கூடியவர்களாகச் செய்கின்றன.

திருப்தி யில்லாதவர்கள் பேராசையினால் காடமடைவார்கள். பக்தர்களோ எப்பொழுதும் திருப்தி யுள்ளவர்கள். தேக சம்பந்தத்தை முக்கியமாகவைத்துக் கொள்ளுதல்போல் மனதிலுள்ள சம்பந்தத்தை விசேஷத்திலும் போக்கிக் கொள்ளவேண்டும்.

காமம், ரூதாவேசம், குடித்தல் முதலியனைகள் அதிக முசையினால் உண்டாகின்றன, இவைகள் ஆயுளை குறைக்கின்றன. இதனால் மனிதன் தனதாக்கையும். வளர்ப்பத்தையும் போக்கிக் கொள்கின்றான்.

மனிதனுக்கு பெண்சாதியே தலம. சுத்தமான நினைவு, சுயக்கிரகத்திற்கு காரணமாவான். சுயக்கிரகத்தைத் தான்றுவதற்கு வழியாவான். பதிபக்தியை புரிந்தவளே பெண்சாதி.

எல்லாச் சுகத்திற்கும் சரியான நிலைதான் [illegible] அளவுக்குச் [illegible] மருந்து வேறில்லை. தொடரும்.

தமிழ் மக்கள் முன்னேற்ற மடைவது எப்படி ?

பெருமை தங்கிய "இந்தியன் ஓப்பினியன்" ன் மதிப்பு சஞ்சிகையின் பதிநிலை நிலைநாட்டு தல வேண்டி.

ஐயன்மீர்.

தாங்கள் தமிழ் மக்களின் நலத்தைக் கோரி இப் பத்திரிகையை தமிழிலும் பிரசுரிக்க முயல்வதைக் கண்டு, தமிழ் பாஷையிலும், தமிழ் மக்களின் பாஷையிலும் தாங்கள் கொண்டிருக்கும் அன்பை புகழாதவில்லை. அதைப் பற்றி யாதொன்றும் எழுதவேண்டியதில்லை.

தங்களைப்போல் பிரயாசை குன்றாது பாடுபடுவோரை தமிழ் பாஷாபிமானிகள் கட்டாயம் கொள்ளவும், பத்திரிகையை ஆதரிக்கவும் முன் வருவார்களென்பதை முற்றிலும் எடுத்துரைக்கிறேன்.

மேதை தாங்கள் தென்னிலங்கை வாழ்ந்திய நிலையை கருதி வருத்தப்பட வேண்டாம். தமிழ் மக்களும் தென்னாபிரிக்காவில் ஸ்தாபித்து வருடங்களுக்கு மேல் ஆகுதலால். தென்னாபிரிக்கா தமிழ் மக்கள் அனைவரும் தாய்நாடாகவே கருதுகிறார்கள். அதனால் தான் தமிழ்நாடு அரசாங்க விஷயத்தில் அவ்வளவு சிரத்தை யெடுத்துக் கொள்ளவில்லை.

மேலும் தமிழ் மக்களுக்கு தென்னாபிரிக்காவில் எவ்வளவு அன்பும், ஆதரவும் இருக்கிறதோ அவ்வளவு இலங்கை விஷயத்திலும் இருத்தல் வேண்டும்.

தாங்கள், தேசம், பாஷை, வருப்பு முன்னேற்ற வேண்டுமென்ற, தென்னாபிரிக்காவில் பத்திரிகை நடத்துவதுடன் இலங்கை விஷயத்திலும் தாங்கள் கவனம் செலுத்தி முன்னேற்ற முயல்வதை தென்னாபிரிக்காவை விட முன்னேற்ற வேண்டிய இலங்கை அபிவிருத்தி யடைய அவசியம் அபிப்பிராயப் படுகிறார்கள். அவ்விய பாதிலையே யாவரும் மதிக்கும் கருத்தி தென்புரியையாகக் கருதி அமைதிதரவருகிறது.

இக்காட்டில் குடியேறி வாழும் சமூக தமிழ்மக்கள் தென்னாபிரிக்காவில் நிலைபெற அதிக முயற்சி யெடுத்துக்கொண்டதைப்போலவே, இலங்கை விஷயத்திலும், நீங்கள் முயற்சித்தால் வழிகளிலும் கவனஞ் செலுத்தி தாங்கள் கவனிக்கப்படவேண்டும். விவாசாயத் தொழிலிலும் இறங்குவதில்லை. பிறருக்கு வழியிலும் பெரும்பாலோரை கொண்டு பிரிவினை, சமூகம் நெருங்கிவாழ்வதுடன் முன்னேறுங்கியமுறையினும் சென்றதற்பொழுது இனிமேலும் ஸ்திரத்தை ஸ்தாபிக்க வேண்டும். அப்படி பத்திரஸ்தாபி சமூகமுன்னேற்ற மடைவதால் தான் தாங்கள் எதிர்பார்த்த, உண்மை உளைவுக்கும், கட்டத் தலைவர்களாகவேண்டியதாகும்.

தமிழ்நேயன்.

(தொடரும்)

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions	1 Inch.	2 Inches	¼ Column	½ Column	1 Column	Page
13	1 . 0	2 1 6	1 1 6	7 10 0	11 10 0	. . .
26	2 2 0	4 4 0	2 10 0	14 0 0	22 0 0	. . .
52	3 10 0	7 8 0	4 11 0	25 8 0	40 0 0	. . .

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

Phone 7417.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street.
DURBAN Natal.

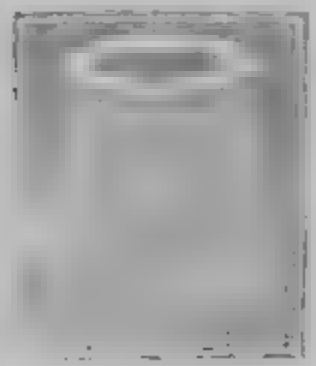
ગ્રામોફોન રેકોર્ડ—હીંદુસ્તાની-ગુજરાતી
કમ્પની દરેકનાં રહે છે.
માગણીના અરસામાં જથી રહેતના મળશે.

દર મેલમા
અઢળક રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

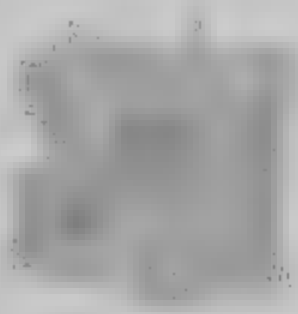
TAMIL TELUGU.

PORTABLE GRAMOPHONS.

હારમોનીયમ ઓરીજીનલ કુલ્યુટ.

આવ્યા
એક ઉપર
પૂરતો ફેલાવ
આપી આલ
આકર્ષી રીતે પેકિંગ
કરી ગોકલવામાં

આવે છે.
એક વખત
બારણે દરેક
ની સાથની
પહોંચ થશે.

બારીક સીરફ આ
લખો.

સોનાને કસોટી ઉપર નાખવાથી
તેની કીંમત માલમ પડે છે.

ગ્રામોફોન્સ ખુટે.
ગોકલવામાં આવે છે.

અનાનો

મદ્રાસ ઈલાકામાં પકવી પાકો મિઠા ગોરિયા કેરા (આકારે ...). ગોળા કરી ૨ થી ૩ ના ટોપલે આકરી ગોઠવાયો પાકુનમુને હલ ગ્રી. ૨-૬ દરાન.

LARGE SELECTED BANANAS

... Orders P.O.R Durban, Pineapples 2/6 doz.

M. AHMED,
Exporting Specialist,
... Durban.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

Phone 3887. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર માટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ
... દરેક જાતની ઉંદી સારી સી.એ. પી મોકલવામાં આવશે.
... 92 વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 60

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khairl."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
... પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Floral flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર.
... કફન, ફુલ, રોવા માટે ને ઘોડા માટે ... ચીજો પુરા પાડવામાં આવે છે ... ચાર્જ
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટર 15, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage Portal

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
11 APR 1934

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI

No. 14—Vol. XXXII Friday, April 6th 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરંજા"

ટીકીટના ભાવો

ફોરવર્ડ ક્લાસ
(ખાવા પીવાનો)
પાસેંજ રૂ૭-૦-૦.

ડેક
(ખાવા પીવાનો)
પાસેંજ ૬-૭-૧.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(ઓછામાં) પા. ૬-૧-૧.
(વધારેમાં) પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદુ વીશી
(ઓછામાં) પા. ૨-૧૪-૬.
(વધારેમાં) પા. ૫-૮-૦.

એપ્રીલ તા. ૧૮ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—પ્રવાસીઓએ પોતાના દરજીના કપ પોતાનું અને રવાનાનું નામ લખી, પોર્ટર, કાયમનું સરનામું આપવું. આ બાબતો વગર તેમના રહેવે ઉતારેજેન્ટને દરજી કે સીધા પોર્ટર : : ની જવાબદારી ભરવા બજાવવું તો તે વગે અંગેજવાબદાર રહી નહીં શકે.
પ્રવાસીઓએ પોતાના પોતા દરજીના દરજી : : કપ બાબ અગાઉ ઇસ્તમાં પહોંચતાં કરવાં.
દરેક જાતી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઉતારીસમાંથી ઉતારી ખાસરામામાંથી ખરીદવી. અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.
સ્ટીમરને લગતું : : કામકાજ અમારી બતી ઉપરોક્ત નીચે પાય ઉ
વધુ સુચનાઓ માટે અમારી ઓફીસ પર મળવું.

SHAIKH HIMED & SONS : શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
390 Pine Street, Durban. ઇંગ્લીશ હોટલ સામે
Tel. Add. "Karamat," Durban. ૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, દરબન. ૭૧

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ધારી, સુતરફેણી, મેસુબ વિગેરે અને ફરસાણ જેવાં કે સોરાષ્ટ્રી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે ફીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટોના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીતર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

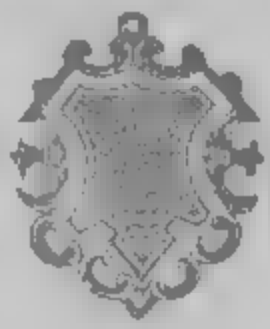
—આફ્રિકામાં પ્રથમ જાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

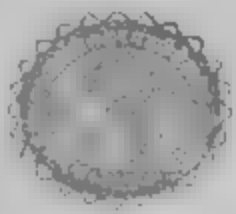
'Phone 3623, Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

દેશી ગ્રાહકો તથા મુસાફરોને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED GOLD MEDAL

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્ચુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આવી કરો.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ દરબન

ગેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

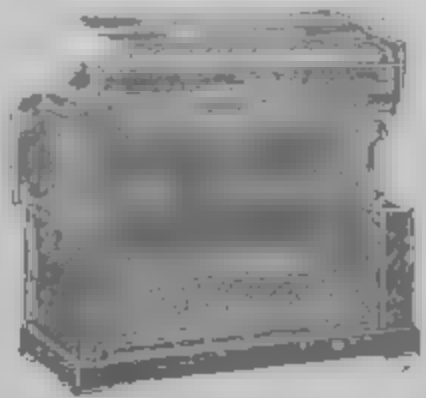
ટ્રેડ ઓફીસ અને મરણાંક:-ગોતવાડી ૫ મી મહોલ્લા નાકે, ૬૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel "TUNEMASTER" Bombay આન્ય ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૧૪/૧૮ મહમદઅલી રોડ, મુંબઈ, ૩.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના કબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના કબલ રીડ ઓર્ગન છે.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવવાની ગોઠવણ કરેલ છે.

સોલ એજન્ટ:— વસા કલ્ચુટ તથા સરદાર કલ્ચુટ.

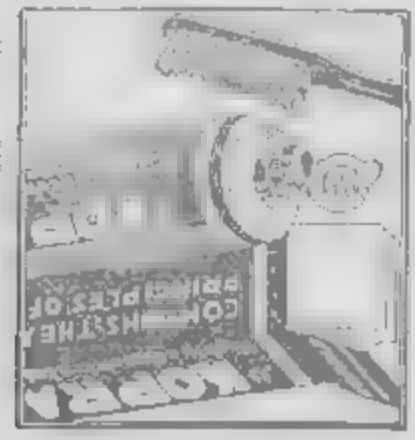
બીજા ભાવો સારૂ અમારા ભાવો અને કમીશનની વધારે જરૂર આપ વિનંતિ છે.

હાથના ડીગ્રલ રીડના રોકડેથી પીઠ ૨-૧૦-૦, હાથના કબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ રોકડેથી પીઠ ૪-૧૦-૦.
હાથ અને પગના સારૂ (કમ્બાઈડ) કબલ રોકડેથી પા. ૧-૧૦-૦. હાથના ગીટીંબલ ખાસ મુસાફરીને હાથના કબલ રોકડેથી પા ૪-૨-૧
પગના કબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ બધુરા રોકડેથી પાઈપ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાઈપ ૧-૨-૧, અને પા. ૧-૧૫-૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે.

ખાસ ઓર્ડર વખત મંગાવી આવા કરો. કેટલોગ વા ભાવો—

પી. ઓ. બોક્સ:૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against six types of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principle of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none

Formula Dr. V R Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khan P. O. Box 69 Vereeniging. 45 Lindou Road, Bombay

લાકત-વાઝગીરી બનવુ-

લાઈસન્સર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા વિના વિલંબે વાપરવા ભારે

ઝંડુનો સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—સર્વોત્તમ દવા— આજથીજ મંગાવવા ભારે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪.

મફત પાર્સલ ૧૫ રા.મ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો — ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગવો

સાહિત્ય આદિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૬૪૫ બુધ રસ્તો, પી. ઓ. બોકસ ૧૨૦૫, બરોદીયા.

કીર્ટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બી કિંમ અનાજને, ફુલ્ટ ટીનોમાં વેચાય છે.

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રાય અને વેજીટેબલ કાર પેકીંગ કરી સી ઓ ડી. થી મોકલવામાં આવશે ઓર્ડર

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રાય અને વેજીટેબલ કાર પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે ઓર્ડર:—

P. O. Box 842. Durban. 120 Victoria St. 64

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH. (Different & Distinctive)

Dalys Limited

Mineral Water Specialists

Canada Rd., DURBAN. Tel. [illegible]

SUNCRUSH

The £1.000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફકત નવ શીલંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સવાપર પ્રકાશ ફેંકતું, હીંદુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૩૨૦ પાનાનું પુસ્તક મી આ ૩.

મુજરપાતિ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ માદીએ આવતાં પહેલાં બનેલ કાવા સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસી નવલ કથા. લાગત, ૨૨૫ પાનાં સુંદર કવર સ્ટી ફા. આ.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે કરેક ઘર માટે ઉપયોગી. આ સસ્તો હેવાલ ચુકશો

એકી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—આડું ને તમારું—આજેજ લખો.

Manager G. GUJRAT TIMES OFFICE NADIAD, Gujrat India

આ અને આ

ફકત બાર શીલંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

ગુજરાત ટાઇમ્સ કાર્યાલયે મોકલવું દ્રવ્ય તો—

આજથી જ શીલંગ પોસ્ટ ઓફીસે મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ભાષણનો જરૂરીયાતનાં બન્ને પુસ્તકો બેઠ મળશે

: ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી ગુજરાત ટાઇમ્સ કાર્યાલય મફત મોકલવા આવશે

જો—

[illegible] સમાચાર જાણવા [illegible], ચાલુ બનાવોની ચર્ચા વાંચવા હોય, અને નુકસાન, ઠગાઇ ન થાય એ પુરે : રાખવા હોય : ૨ શીલિંગનો ખેલ કરી ઓર્ડર મોકલો.

મફત મફત

આ અઠવાડિયા અખર કમી મોકલનારને સુંદર રંગ પટ્ટી ચારવાના ગ્રાહકોને લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું તમારો આ મફતનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:

[illegible] તખોઆવાલા બુકસેલર્સ [illegible]

મફત! તદ્દન મફત!!

[illegible] માહિતીવાળી ચેપડીવિકા પુસ્તક : પત્ર [illegible]

[illegible] મફત મંજરી ફાર્મસી, [illegible]

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 14 XXVII Friday, April 6th, 1934

NOTES AND NEWS

For Bihar's Sake

MAHATMA GANDHI writes in *Harijan* —

"Hardly a meeting has been addressed by me since the calamity of Bihar without reference to it. It must gladden Babu Rajendra Prasad's and every Bihari's heart to know that I have had the most generous response even from the poorest in the most distant villages. Harijans have vied with one another in giving their coppers. When they have not given anything at the meetings, they have been able to say, 'I have already sent my mite to Rajendra Babu.' At the meetings women have given up their bracelets and even their rings, young students their fountain pens because they had nothing else to give. Altogether it is now [illegible] at the meetings has amounted to Rs 5535 11 0. Of course this is nothing compared to the amount required for relief. But the value of the gift of the poor lies not in their available amount, but in their evidence of genuine sympathy. Man does not live by bread alone. Fellow-feeling is often more precious than bread.

"And whilst I am writing about the villagers contributions, I am glad to be able to announce the receipt of a subscription of Rs. 1,960 2 2 from the Yokohama Indian Merchants. The amount has been duly forwarded to Babu Rajendra Prasad at Patna. There is no doubt that the Bihar calamity has stirred the hearts of men and women all over the world."

It has not stirred the hearts of men and women in South Africa to the extent that it is desirable. Will not our brothers even now take heed? We mean those who are in a position to and who have not yet responded. While these lines are being written news comes to us that Mr. J. E. Harden has sent to Patna Rs 10,000 for relief work in Bihar. There are many who could well follow the noble example of Mr. Harden.

Mr Polak Recovered

We have received a letter from Mr. H. S. L. Polak from London in which he states that he has now practically recovered and is doing his work much as usual. Readers of INDIAN OPINION, we are sure, will be happy to learn these good tidings from Mr. Polak.

Mr. C. F. Andrews

Mr. C. F. Andrews who is at present in England is busy in connection with Bihar Relief Fund and is expecting shortly to visit these shores once again. The present address of Mr. Andrews is: Woodbrooke, Silly Oak, Birmingham.

Differential Treatment In Water Supply

There is a great deal of heart-burning among the Indian community of Dundee at the alleged differential treatment that is being meted out to Indian consumer of water, as compared with Europeans. It was told me (and this was subsequently confirmed by Mr. J. H. Hardy, the Town Clerk) says the Dundee correspondent of the *Natal Witness* that whereas all restrictions on the use of water have been removed and no Europeans who are metered are charged anything for extra water they use, the Indians who use anything above their quota have to pay at the rate of 2s. per 1,000 gallons. The town reservoirs have been running over for some time, so the argument that the enforcement of the water regulations tends to save water does not hold good, and in any case, if it did—as the Indians have not been slow to see—then it still is not equitable that the council should make flesh of one and fowl of another.

Room For Non-Europeans In University Library

The University of the Witwatersrand has in its newly-opened library building generously given space for the institute's own library, which is understood to be the only one in Johannesburg as yet open to the use of non-Europeans. A room is also set aside for non-Europeans who wish to use the Gubbins collection of Africana.

Beware Of Burglars

Maryville has been suffering an epidemic of minor burglaries, over 20 houses having been entered last month. In most cases clothing has been taken, but it is thought that the thieves were after money. The majority of houses burgled are owned by non-Europeans, and in practically every case entry was effected through an open window. Householders in the district are advised to make sure that all windows are securely fastened.

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 6TH, 1934.

INDIAN MARKET TROUBLES

IT is two months now since the early morning squatters have been transferred to the new Market at Warwick Avenue. The stallholders in the Victoria Street Indian Market find that with the removal of the early morning section they have lost a good deal of their trade. They have therefore petitioned the Town Council to suspend the imposition of increased rentals recently levied upon them. They also ask that the closing hours of the Warwick Avenue squatters' market be fixed at 9 a.m. from Monday to Friday and 9.30 a.m. on Saturdays. The closing hours now observed are 9.30 a.m. and 10 a.m.

Commenting on these proposals the Market Master states that if the stall rents are not increased in accordance with the new tariff of charges, then a loss of approximately £300 will be incurred on the last six months' working of the current financial year. With regard to the alteration asked for in the closing hours of the early morning market the Market Master states that it would provoke intense resentment and dissatisfaction among the farmers and squatters.

We think the whole position is unsatisfactory. The Town Council it would appear is more concerned about filling their coffers than about the advantages either of the farmers and squatters or the stall holders or the public. By building the Warwick Avenue Market no benefit whatsoever has accrued to the farmers and squatters. They are if anything a little worse off than they were when they did their trade in the street. Their only disadvantage in the street was that they were exposed to all weathers. That they are having to do even now because the new market is just an enclosure without any roof and the two sheds that are there are wholly inadequate. The advantage to the Corporation, on the other hand, is that they are able to get their full pound of flesh from these farmers and squatters without letting a single one escape. Revenue for the month of February proves this fact to the hilt. It totalled £877 which exceeded the revenue for February 1933 when the Market was held in the street by £161. This increase is due to the higher tariff imposed on the squatters after their transfer to the new enclosure. The advantage (?) to the poor farmers and squatters is that they are having to pay double the amount they paid in the street and in return be imprisoned in the enclosure from the evening to three o'clock in the morning and to clear out at the stroke of 9-30 a.m. whether their goods are disposed of or not. Thus the new venture is a profitable business proposition in so far as the Town Council is concerned.

Similarly in regard to the Indian Market in Victoria Street the Town Council is only concerned about increasing its revenue and not in the least about the advantages or disadvantages of the stallholders. There is nothing whatsoever to warrant the levying of increased rentals upon them especially in these times of depression. The transfer of the Morning Market section to Warwick Avenue is doubtless a disadvantage to them and to be made to pay an increased rental would be a distinct hardship. We do not however approve of the request of the stallholders to control the selling hours of the farmers and squatters. It is pettiness on their part to make such a request.

But after all mid and June who is going to be hit in the end by this step on the part of the Corporation? It will be the consumer of course. This is a matter therefore that should concern the public just as much as it does the stall holders and farmers and squatters. The other aspect of this question which should not be overlooked is, that when in 1910 the Indian Market in Victoria Street was first opened and the control thereof, which was until then entirely in the hands of Indians, was taken over by the Corporation it was Mr. F. O. Hollander, the then Mayor of Durban, who announced that the revenue derived from it would be used for the benefit of the Indian community. We are yet to know how that promise has been fulfilled by the Corporation.

Fountain Of Wisdom

An educated man was one who did not force his views on another, but was ready to admit whatever was good in the traditions of others.

A student was not educated whose prejudices and sentiments And become harder and narrower when he left the university.

They must remember they could not maintain the whites' leadership in South Africa unless they were worthier than the black races. Their contribution must be one under which the whites co-operated with the natives.—J. H. HOFMEYR.

Bihar Relief Fund

Contribution From Indians In South Africa

Amount previously acknowledged	£1880	3	7
Pennayal Darjee Mandal	49	3	0
Durban Indians	£130	14	9
	£2040	1	4

The Woes Of Bihar Have No Bounds

The earthquake survivors at the village of Chandpur, Bihar, were terror-stricken when a fire destroyed the flimsy shelters and six girls, four boy and one man perished in the flames.

Asiatic Question In Springs

Mr. Justice Feetham And Town Council

"After very serious consideration the Town Council arrived at the conclusion that it could not concede any exemption whatever to those Asiatics who had taken up occupation in Springs since May 1, 1930, under the terms of the Act passed in 1932," said Mr. W. J. McCann, a member of the Springs Town Town Council, at the sitting of the Transvaal Asiatic Land Tenure Commission, at Springs last month.

Mr. Justice Feetham presided, the other members of the commission being Mr. H. Britton and Mr. J. J. Stewart.

Mr. J. V. Brink, K.C., with him Mr. H. J. R. Viney, appeared for the Springs Town Council and the Springs Chamber of Commerce. Mr. B. P. Goldberg represented the Springs Indian Commercial Association and three other bodies.

Special Council Meeting

Mr. Justice Feetham said that it was open to the commission to recommend exemption under Section 3 of the Act. He wanted to know, in view of the difficulties he had pointed out at the previous sitting of the commission, whether the Town Council would like to consider the position further. He now understood the Council was not prepared to do so.

He had given the Council an opportunity to help the commission, he added. He was sorry that they had not done so. He had hoped that the Council would have adopted a more helpful attitude.

Mr. McCann said he had called a special meeting of the Council to discuss the position. The meeting was held, and they were largely influenced in arriving at their conclusion in view of the strong public opinion against exemption being granted.

Mr. Brink: The upshot is that the Council wishes to stand by the written statement submitted at the first day's sitting of the commission?—Yes.

They feel bound by public opinion?—Yes.

Asiatic Bazaar

"At the previous sitting you spoke very enthusiastically of the possibilities of the Asiatic bazaar," said Mr. Justice Feetham. "Did you mean future possibilities?"

"White men are not allowed to trade in the bazaar," said Mr. McCann. "The Asiatic has practically a monopoly in that bazaar. The East Geduld Mine is in close proximity, a shaft is being sunk at Grootvelt, and further mining development are in prospect in that vicinity. It will mean a lot of trade from the native compounds at these mines.

Mr. Justice Feetham: The European customers of the Asiatic stores are, in the main, inhabitants of Springs?—I have seen motor cars from Brakpan and other outside areas standing at the shop doors of Asiatic traders.

The point I put is whether we might assume that the majority of the customers are European residents of Springs?—One would conclude so, but they also get a lot of trade from the rural areas. The municipal area of Springs is 55 square miles and will shortly be extended by the inclusion of Vogelstruisbult Farm.

If you should call a public meeting would the European customers of those shops roll up to say they did not want them?—They would.

Property Owner's Views

Samuel Tolkin said that he was the owner of ground in Third Street. There were Asiatic shops next to and opposite the large new double-storey block of shops and offices he had erected there. The building cost £17,000, and he had paid £2,700 for the ground.

When he purchased the ground about a year ago, he was given to understand that the Asiatic shop across the street would be closed down and that the licence would not be renewed. It would improve the value of his property if the Asiatics did go, but he would not like it upon himself to advocate that.

A Former Mayor

Mr. D. Harrison, a former Mayor of Springs, said that as a delegate from the Springs Town Council, he gave evidence before the Select Committee on the Asiatic question at Capetown in 1930. He represented the Springs Ratepayers' and Vigilance Association. It was founded in 1924 and had a membership of about 150.

Three members of the present Council were nominees of the association. At the last annual municipal election, 45 per cent. of the votes polled were for the association's candidates.

If the expulsion of the Asiatics had been advocated by their candidates at that election he estimated they would have polled 90 to 95 per cent. of the total vote. The feeling was that the Asiatic question had already been disposed of by the Act of 1932.

In many instances the Asiatic mode of living was below that of the native. It was most desirable that Asiatics should be made to conform with the European mode of living, that they should live away from their places of business. This would put business competition on a more equitable basis.

The majority in Springs would like to see less Asiatic trading. If the question could be put to a referendum in Springs he felt quite sure 75 per cent. would vote in its favour.

White Girl Employes

Replying to Mr. Justice Feetham, witness said, "It was most definitely undesirable to have European girls in the employment of Asiatics.

Mr. Brink: It has been put forward that it would be a hardship to refuse exemption to those Asiatics who have established business in Springs since 1930?—I fail to see it. They came here against public opinion. They were duly warned. I do not think many of them would lose much in the way of business goodwill. They might lose the opportunity of participating in the boom in Springs, but they could go back to the country places from which they came.

Is there any truth in the charge that the presence of Asiatics depreciates the value of European property?—Most certainly.

Chamber Of Commerce

N. L. Henwood, secretary of the Springs Chamber of Commerce, said that the chamber was of opinion that the poorer classes of the community were well catered for by certain classes of traders, such as European bazaars, and that there was no need for them to patronise private shops.

He was of opinion that Asiatics created unfair competition with the European storekeepers by the way in which they cut prices.

Mr. Justice Feetham: Do not the bazaars do the same thing?—Not to the same extent.

Charles Maltman, chief licensing officer of the Springs Municipality, said that there were 14 trading places in the Asiatic bazaar. Eleven of these were general dealers. The number had been about the same for the last three years.

The bazaar was established in 1923. There was no difficulty in the way of an Asiatic obtaining a license there as long as the premises complied with the regulations and the applicant was of good character.

Mr. Goldberg and Mr. Brink addressed the commission, and the sitting, which had occupied four days, was concluded.—*Rand Daily Mail.*

Health Notes

Dr. M. R. Peters, M.B., C.H.B., D.T.M., in the course of his speech at the opening of the Child Welfare Bazaar in Maritzburg, made some useful remarks on health:—

Preventive medicine, he said, is the keynote of the modern conception of treatment of various diseases the human flesh is subject to; in other words we should try and avoid the causes which lead to disease. It is a recognised fact that in the early years of childhood the seeds are sown from which the community reaps the great harvest of sickness and physical crippling of adult life, and therefore the welfare of the child must be one of the chief cares of a nation. The recognition of this principle is the justification for the large expenditure of national and local funds for the maintenance of health and prevention of disease.

The object of Child Welfare Clinic is to give free advice on infant care and feeding and to detect incipient trouble.

Infantile Diarrhoea is one of the chief causes of child mortality, and is due to the use of impure milk in artificial feeding. A Frenchman named Budin was the first to establish a milk depot in Paris in 1901 for the supply of milk especially adapted to the needs of infants of various ages whose mothers were not able to suckle. Previous to the establishment of this clinic the infantile death rate was 178 per thousand. The death rate among those attending the clinic was only 40 per thousand.

There are two matters of great importance I would like to bring to the Indian Women's Association: (1) The Midwife, (2) Medical inspection of the school child.

(1) The Midwife:—The welfare of infancy as well as of motherhood is closely associated with the practice of midwifery by a midwife. Such being the case, it is high time that the unqualified midwife—the "gump"—very prevalent amongst Indians—was done away with. This raises the question of training Indian girls at a hospital in the art of midwifery.

(2) Medical inspection of the school child.—Any scheme for the health of the child to be truly successful must extend from birth until adolescence is reached. Hence it is essential that the health of the school-going child should also receive attention. This leads us to the question of routine medical inspection of the school child and the treatment of defects (e.g. enlarged tonsils, defective teeth, aplnite) found in the course of the periodic inspections by the school medical inspector. So far no such facilities are available for the Indian school child.

In conclusion, I wish your new body every success for your great hearted endeavour in the cause of the health of the Indian community.

Prevention Of Blindness

The following useful information for the prevention of blindness has been sent for publication by Mr. Jas. J. Prevost Smith, organising secretary of the South African National Council for the blind:—

The public appreciates the services of the press in permitting the S. A. National Council for the Blind to make use of its column to disseminate useful information amongst many people who may be checked in practices which may prove harmful, in varying degrees, to their eyes and their sight.

As prevention is of more strategic importance than cure, both as regards the individual's happiness and efficiency as well as the welfare of the nation, the National Council welcomes every opportunity for enlightening the public on the important question of the health needs of the eyes and vision.

There is no doubt that a large proportion of blindness is preventable, at least before the onset of old age.

A large number of those suffering from cataract, for instance, would never have suffered in this way, had they been treated for long-vision or far-sightedness at the proper time.

Workers amongst the blind and those who are in daily contact with blind persons at schools workshops for the blind are only too well aware of the amount of negligence and ignorance which have resulted in eye defects and disorders.

There are numbers of persons in certain callings and occupations who through lack of knowledge and advice, or from carelessness, are daily doing untold mischief to their vision—The seamstress toiling at work too fine for wearied sight, the artisan with eyes unprotected from the danger of flying splinters, the welder exposed to the fierce glare of heat and of molten metal, the office worker subject to eye-strain for hours each day, due to wrong or bad lighting—all these and many others are abusing against the light, more often than not, from sheer ignorance and carelessness.

The National Council for the Blind views with deep concern the apparent indifference with which the general public approaches the important subject of sight preservation, and it feels that the prevailing economic and industrial conditions call for the greatest vigilance in a matter of this kind.

Especially does it deplore the fact that many vendors throughout the country, as well as travelling salesmen, are permitted to sell, in large quantities, very cheap, ill adjusted and ill fitting spectacles to the public, with little or no regard to, and without knowledge of the varying conditions of eye sight.

In the conviction that it is the State's concern that it should not lose the productive power of citizens who may be incapacitated through loss or impairment of sight and through possible lack of opportunity for

rehabilitation and [illegible] Council for the relief [illegible] pursuance of Public Health to enquire into this matter with a view to regulating and controlling the sale of such spectacles in the Union.

"Of all the influences on the health of the people, the nature and quality of the food is the greatest. The best foods are those which come direct from the dairy, the garden and the field. These foods are richest in protective substances. Those who live on them keep their teeth, escape the complications of the common infectious diseases, resist tuberculosis and are consequently the least likely to have their names inscribed on the list of blind later on. The worst foods are the ready-prepared foods, the substitution for foods, dissected foods like white flour and sterilised foods like tinned products.

Specialists tell us that acute eye diseases are food deficiency diseases, that others result from complications of infection in those wrongly fed, that tuberculosis and septic tooth produce blindness and that the best defence against the germs of tuberculosis and dental decay is a proper diet containing diet.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(BY RHEINSUANDER)

World's Greatest 'Quake

ALL the earthquakes of the world are very insignificant compared to the earthquake in Bihar, India. Towns and villages, vast tracts of land with rich crops, men, women, and children have all in one swoop been brought down to the bosom of Mother Earth. The people for miles and miles are now homeless, helpless and starvation is staring them in the face with the dread death waiting at the door. There has never been such a great catastrophe anywhere in the world. The people in Bihar to-day need shelter, clothing and food and Bihar's cry for help has gone round the world. What I am surprised is that England has always come to the rescue of other nations where similar disasters took place, but now, when a portion of the British Empire is in that predicament, I find that the response to the Lord Mayor's Fund is about £40,000, and nothing, it seems from other Dominions except the few pounds subscribed by Indians. This to say the least leaves one very cold indeed.

It Is Bihar To-day!

I admit there is the world to be considered but surely those who are endowed with God's goods cannot remain quiet when they hear the heartrending tales of the havoc played in Bihar and not move to render some assistance and succor to the needy. Except for the few pounds sent by the Europeans to the Red Cross Society nothing has been done by them in South Africa. The European journals in this country have also made no appeals for the relief of God's creatures far away in Bihar.

If this is an example of the chivalry much boasted of by the European people it is indeed a very poor one. Let it not be forgotten that it is India to-day but, God forbid it, may be Africa to-morrow. "Do unto others as you would that they do unto you."

How To Become "A Patriot"

Subscriptions are invited from inhabitants of Arabia for State purposes, 2½d. being the lowest sum. Gifts of £1 will earn the title "Patriot"; £1 10s., "Active Patriot"; £5, "Great Patriot"; £1, "Super-Patriot."

Arabia seems to be suitable place for those who wish to be called patriots without any patriotic qualities in them. Lovers of empty titles might like to migrate to Arabia.

What Did The Thugs Do?

Every school boy knows how the population of India feared the Thugs because they were so well organised in robbing, plundering and murdering and so life was not safe even for the Princes to live in peace. Such was the power of the Thugs in India. But these individual thugs were nowhere in comparison to the whole-nation-thugs who, when they plunder, it is wholesale robbery. Mr. Winston Churchill, in his book on the "World Crisis," asks "What did the Thugs do which the Christian nations did not do in the last war?" It is a question which this generation cannot possibly answer without blushing.

Indian Footballers From India

The time is drawing nigh when the Indian footballers from India would soon be amidst us. They would be picked from two different parts of India. The I. F. A. from Bengal recently toured the North and Western part of India to see and pick up outstanding players for inclusion in the team for South Africa. They would, I understand, leave next month. Our soccer season has commenced and there would be the greatest interest and enthusiasm in every match which they would play from now onwards and it would be some task for selecting the right man for the right place. It is for the players to be on the alert with the necessary science, merit and dash. Now those are the tips!

German Babies

Last year there were in round figures 620,000 marriages in Germany, due to the help given by the Government to couples in the form of loans for furnishing and setting up houses. Bachelors of marriageable age supply the money for this fund by paying a special tax. The births in 1933 in round figures were 910,000 i.e. 235,000 more births than deaths. Now the city of Berlin is offering prizes for couples who have a third or fourth child and other cities are following the example. The prize is 30/- a month in the first year of the baby and 20/- a month for the next 13 years. Fifty shillings a month will be paid to the doctor who has a third child and 50/- a month for each additional child. All this indicates how Germany wishes to increase its population of true Aryan stock and Berlin is to stand as godfather to each child of pure German race. India of course increases her population without any inducement of prize, what if they got such inducement?

THINGS IN GENERAL

Lectures On Hindu Philosophy

Swami Adyanands of the Rama Krishna Mission who is at present in Johannesburg is delivering a series of lectures in the Assembly Hall of the Witwatersrand University, in the engineering block at Milner Park. The first of a course of six lectures delivered on Tuesday, March 27, dealt with "'So Simple yet so Complex': "Conceptions of Reality in Hindu Philosophy." The sixth and last lecture, on Tuesday, May 1, has for its subject, "Practical Aspect of Hinduism: Caste and Karma." The intervening four lectures, on the four Tuesdays in April, will be devoted to: (2) "What is the soul? What is knowledge?" (3) Maya- Matter, Life and Mind." (4) "Shakti: the creative order." (5) "Universal gospels of Hinduism: Yoga Systems."

Admission to the course will be free for all members of the University. Members of the public will be charged a small admission fee, the proceeds of which will go to the library fund of the University, more especially for the replacement of the books on Indian philosophy which had originally been purchased out of the proceeds of Mr. Sastri's lecture and which were subsequently burnt in the library fire.

Proposed Boycott Of Indian Stores

A meeting was held in the Town Hall presided over by Mr Theodoris le Roux, of Tweepanaam, Wolmaransstad District and was largely attended by members of the public. The object was to form a society to be known as the Reddersbond, with the object of boycotting all Indian stores. At Potchefstroom, not far from Wolmaransstad, it was stated, the society had already over 200 members. An arrangement had been reached with white storekeepers whereby members of the society would receive special discount on production of their membership card. There were 6,000 Indian stores in the Transvaal, and it was contended that were they to be supplanted by white stores work would be found for at least 20,000 white youths.

Birth Control

The work of the women's Welfare Centre in giving advice and instruction to married women on birth control methods was described as wholly admirable by Professor R. F. Alf. Hoernle, who spoke at the annual meeting of the Race Welfare Society at the Witwatersrand University. He expressed the hope that the day would come when the society would be able to extend its work to the coloured and native peoples of South Africa. In this matter, he said, there was no colour bar and he could see no reason why the benefits of the knowledge of such methods should be withheld from these peoples. While the Professor believes in making knowledge of the methods of birth control available to those who needed it, he sounded a stern warning against commercialising the movement as was done in America. Since the law against advertising the sale of contraceptives had been withdrawn. He hoped the Race Welfare society would take the necessary steps to see that the knowledge of the use of contraceptives was only spread by competent persons and the sale of such articles controlled by licence.

Wedding

The marriage of Miss Fatima Barmania daughter of Mr. and Mrs. M. S. Barmania with Mr. G. Vanker of Manderston, Natal, took place on Good Friday, March 30, at 1.30 p.m. at the West Street Mosque. A reception in honour of the wedded couple was given at 2-30 p.m. at Peters Lounge, Grey Street Durban which was attended by large number of prominent Indians. The couple was the recipient of many good wishes for a very happy future life and Mr. and Mr. Barmania of heartiest congratulations.

Prince George In Bulawayo

On behalf of the Bulawayo British Indian Association, Mr. K. R. Vashee garlanded the Prince and Mr. V. B. Nagarani presented a beautifully engraved silver casket to His Royal Highness expressing the loyalty of the Indian community in a few well-chosen words. Prince George expressed his thanks in a brief reply.

The Richest Cat

A sleek well-fed black cat purrs contentedly at Bolton Gate—it is enjoying an income of £36 a year for life. Its late mistress, Miss June Barwise, who died recently at the age of 73, has left her entire fortune of £1,200 in trust for the cat. After its death the money is to be divided among Miss Barwise's fifteen relatives.

How long will the cat live? How long can the relatives wait? The cat is only five years old and enjoys perfect health. It could easily live at least another 15 years. The relatives are all over 60.

War Threat In Ireland

"Thank God we have guns and we shall see our forces directed to restoration of a republic," declared Mr. Thomas Barry, a prominent South Irish Republican leader, in a speech at a meeting of 1,000 people in commemoration of the battle of Crom Barry at Cork in 1921.

The men who fought for Ireland, he said, did not fight for dominance like Mr. Cosgrave and General O'Duffy, but for full Republican Government and "if we have to take action I guarantee such action will be taken as will wipe them from the country for ever."

Malay Fishermen Drowned

The bodies of two Malay fishermen Gamat Waggie and Dien Wanza, who were drowned last Sunday at Gordon's Bay when their boat "Swift" was swamped in a heavy sea, were washed ashore at Gordon's Bay, not far from the spot where the boat foundered. After examination by both the medical officer of health both men were buried in the Strand Malay cemetary.

Record season For Fruit Farmers

Fresh fruit railed from Franschhoek was made up as follows: 1,517 tons to the docks for export, 1,251 tons to Capetown markets, 530 tons to Inland markets and 595 tons to jam factories.

Union Postal Orders

The following additional values of Union postal orders will be on sale early in April: 5s. 6d., 7s., 8s., 8s. 6d., 9s., 10s. 6d. 14s. and 14s. 6d.

Unconscious For 200 Hours

P. L. Simpson, the motor cyclist who was seriously injured in an accident at Jacop's Ladder, was unconscious for more than 200 hours in Addington hospital.

Verulam Tea Room

A Tea party was given by the proprietress on Monday 2nd April at "Centre House," Wick Street, when it was opened as an uptodate Modern Tea Room.

Tyer's Kloof Mandal

The annual general meeting of the Hindu Mandal Sabha of Tyer's Kloof was held recently. Mr R. Dadoolram presiding over a large gathering. After the annual report of the secretary was read and adopted the following officers were re-elected: Messrs. R. Dadoolram, president; R. Manson, vice-president; S. Ragunundan, patron; Messrs. R. Gopiebund, secretary; R. Sukhanandan, assistant secretary; Mr. S. Hanumahit, treasurer. Trustees: Messrs. S. Naidoo, R. Basanth, S. Bodhasi, and R. Sohan. Committe: Messrs. M. Sewnundan, S. Ramklowan, R. Ramprasad, G. Rohuror, D. Itaphoosingh, R. Newprasad, Dawjie Ebrahim, Dhindayal Singh and Devi Dhanwanthee.

Police Rewarded For Services During The Prince's Visit

The Finance Committee of the Durban Town Council recommended that in recognition of the excellent services rendered and additional work performed by the Borough Police during the visit of Prince George to Durban, all European servants and constables be granted an ex-gratia payment of £2 10s. each; 10s. be given to each of 29 Indian constables; that an expenditure of £15 be authorised for an extra meal ration and Native beer to the Native Police. The Committee also recommended that an honorarium of £25 be voted to Mr. F. W. Barne, Mayor's Secretary, in recognition of the secretarial work performed by him during the Prince's visit.

Indian Railway Passengers' Union

Indian Railway Passengers' Union was held in the Ishpingo Indian School, with Mr. R. Mahaboer in the chair, supported by an enthusiastic attendance of member.

The following office-bearers were elected for the ensuing year.

Patron: Messrs Seobon Ram, and L. Session. President: Mr. R. Mahaboer; Vice-Presidents Messrs J. Verdun and P. M. Naidoo; Hon. Secretary and Treasurer: Mr. T. Subramuny; Committee: Messrs R. Gopaulsingh, A. V. Sampson, H. Mahaboer, and Dawood Ossiin.

Anti-tuberculosis Movement

The sale of Christmas Stamps in South Africa in 1933 for the anti-tuberculosis movement surpassed all records, the total receipts amounting to £24,300 12s. 11d.

Jews In Germany

Last refuge of Jews in Germany namely navy and army is now [illegible] serving there by a decree issued by the Minister of Defence ordering the application of Aryan clause to officers, non-commissioned officers, soldiers and sailors by 31st of May.

"Germans Do Not Want Colonies"

"Germans do not want colonies; Germans do not want war; all Germans want is Germany," declared Dr. Karl Boerner, a high official of the Nazi Party before leaving for Berlin after attending an International students' conference at Cambridge. The colonial question, he said had been given altogether exaggerated significance outside Germany. "We are sorry to lose our dependencies through the Great War but there have been no heart breaks and I can assure you there are few Germans nowadays who have not forgotten their existence."

Tit Bits From The Motherland

India In The Making

The results of the competitive examination held by the Public Service Commission for filling appointments in Ministerial Service (First and Second Division) of the Government of India Secretariat have been announced. There were 1,069 candidates who sat for the examination. Among the first twenty in order of merit, there are nineteen Hindus and one Muslim. Out of the 19 Hindus 15 are Mahrattis, two Bengalis, one from Sind and one from the U. P.

Indian Defence League

Capt. Malak of the Indian National Defence League met several public men and began to enrol members for the League. Amongst the notables who have joined the League are Pandit Madan Mohan Malaviya, Mr N. C. Kelkar, Mr. D. V. Gokhale, Mr. G. S. Marathe and Mr. S. K. Rajawade of Shahapur.

Director Of Post Offices

Mr. Garmath Venkatesh Bavar, Post Master General for the Bombay Presidency has been appointed to the Post of the Director General of Post Offices for India. The recent proposal by the Finance Member for the reduction in some categories of postal rates synchronises with this appointment.

Communal Riots In India

British troops were called out to assist the police in quelling a riot at Ajodhya. The curfew order is operating at Fyzabad and Ajodhya. Hindu religious ascetics were mainly responsible for the attacks on Moslems. Two of the latter's priests were killed and mosques wrecked. Order is now restored.

Fierce rioting between Hindus and Moslems occurred at Cannanore in South India, resulting in the death of an Indian Christian onlooker and injuries to several policeman who attempted to separate the combatants. Moslems celebrating the Bakrid festival fought a Hindu mob with stones, sticks and bottles, and hundred were injured. Armed police are now patrolling the town.

Several were injured in a riot in a village near Sahebganj in Bihar, when a crowd of infuriated Hindus attacked Moslems taking a cow for sacrifice in the Bakrid ceremony.

Swam Handcuffed For 24 Hours

J. K. Ghosh, of Calcutta, the holder of the world's endurance swimming record of 79 hours, swam handcuffed for 24 hours in Calcutta. Ghosh was kept awake by fireworks and crackers.

Ex-Councillor Arrested

Bejoybehari Ganguli, an ex-Councillor of the Calcutta Corporation, who was wanted by the police in connection with alleged terrorist crimes, and who absconded two years ago, was arrested in the house of a landowner near Calcutta. The Government had offered a reward of 2,000 rupees for his arrest.

Irish Negotiations With India

Negotiations for development of Indo-Irish trade by means of tariff preferences which were begun but not taken beyond the preliminary stage at the Ottawa Conference are expected to be resumed in London. Mr. Bhupendra Nath, Mr. Miller and Mr. George Rainy have been appointed to represent India while the Irish Free State will be represented by Mr. Dulanty (Free State High Commissioner in London) who will be assisted by officials of the Departments of Industry, Commerce, Finance and External Affairs.

Sir Habibullah—Premier Of Travancore

It is understood that Sir Mohamed Habibullah, ex-member of the Viceroy's Executive Council and leader of the Indian Deputation to the League of Nations has accepted the premiership of Travancore State.

Agra Landlord's Offer To Bihar

The All-India Agarwal Seva Samiti announces that Mr. Prag Narain of Agra, who owns over 500 acres of land has agreed to provide land and building materials for 1,000 families, who have suffered in the Bihar earthquake.

15,000 Miles On Foot

Hans Fahrmann, Erich Mandel, Karl Schutt, three German young men, who left Berlin about four years and a half ago, on a world tour, in order to study the habits and customs of peoples and to get knowledge about botany, foreign arts and music, have arrived at Baroda. They have covered 15,000 miles on foot throughout most of the European countries, Turkey, Syria, Transjordan, Palestine, Egypt, Mesopotamia, Persia and Kashmere.

Sir S. Chetty Going To London

Sir Shanmukham Chetty's visit to London is associated with his training in the Bank of England preliminary to his taking up on return the post of Deputy Governor of the Reserve Bank.

Mrs. Subbaroyan To Represent India

The League of Nations invited the Government of India to appoint a representative on the advisory committee for the protection and welfare of children and young people. This is the first time that such an invitation has been extended to India and after due consideration the Government has decided to accept it. They have accordingly appointed Mrs. Subbaroyan as their delegate to the annual meeting of the advisory commission at Geneva.

Indian Policy Opposed

Evidence of the growing opposition to the Government's policy in regard to the framing of a new Constitution for India was afforded at the Delegates Conference of the National Union of Conservatives and Unionist Associations in London. The proposals were formulated by the Government in a White Paper and closely examined before a Select Parliamentary Committee. Opponents of the proposals fear that the Party will be committed to the Government's Indian policy without due regard to their objections to it in its present form. A supporter of the Government's policy moved that no further resolution on the subject of India be considered until the Select Committee has published its report. The opponents, led by Mr. Winston Churchill and Lord Lloyd, moved an amendment to keep the question open for discussion. This was defeated by 512 votes to 314, the minority being unexpectedly large.

SPORTING NEWS

Witwatersrand I. F. A.

Great enthusiasm prevailed at the annual general meeting of the Witwatersrand Indian Football Association which was held on Tuesday March 27. The President Rev. B. L. E. Sigamoney presided over a representative gathering and besides the delegates of the various clubs there was also a good attendance of the public. Mr. D. Pavadey presented the annual report of the Association which was unanimously adopted. Both the secretary and treasurer were complimented on the speedy services they had rendered to the Association. The enthusiasm is indeed great because of the impending Indian tour and the clubs are taking a keen interest and the players are turning out to practices.

The following officials were elected for the ensuing season :—

Patron : Dr. Wm. Godfrey, President : Rev. B. L. E. Sigamoney, Vice-Patron : Mr. D. M. Naidoo, Vice-President : Messrs. S. D. Royeppen, H. Khan, K. Narainsamy, J. P. Matthias, Secretary, Honorary Secretary Mr. D. Pavadey, Honorary Treasurer : Mr K. Flaunby, Honorary Record Clerk : A. P. Pahlahny, Honorary Auditor S. Cassim.

Stella F. C.

The annual general meeting of the Stella F. C. was held on Sunday March 25, at Fordsburg. Although the Club had not been able to secure any of the trophies last year, they nevertheless were the finalist against the Moonlighters F. C. The following officials were elected for the season 1934 :—

Patron: Dr. W. Godfrey, Vice Patrons: Rev. H. [illegible] Simmoney, Messrs. M. [illegible] Pereira and S. Govan; President: Mr. K. M. Moodley, Vice-President: Messrs. R. P. Moodley, H. R. Khatri, Peter Moonlight, C. K. Chetty, J. Pushkoo, R. Vandyar, S. V. Naidoo, V. L. Pather, Captain: Mr. Baraathi Thumbi Naidoo, Vice-Captain: Mr. N. R. Pillay (Junior), Honorary Secretary: Mr. N. V. Pillay, Hon. Treasurer: Mr. Bala I. Naidoo. Delegates to the Witwatersrand Indian Football Association Messrs K. M. Moodley and Baraathi Thumbi Naidoo. Colours Red and Black.

South Coast District Indian Football Association

Fixtures For Sunday 1st April 1934 At [illegible] Wood.

Stars vs. Clairwood 1.10—Referee Mr. A. Lunalia.
United vs. Rowburgh 2.30 Referee Mr. R. A. Govender.
Junction vs. Ranks 3.30 Referee Mr. D. J. Francis.
Sundry Moonlighters, Springbok Schools bye.

Wrestling

Mr. E. Bottejee Manager to K. M. Patel writes:—

"In your issue of the 23rd March 1934 I beg to query the wrestling notes. I as the manager to K. M. Patel wish to make it clear that K. M. Patel has not previously met Sonny Moodley in a wrestling bout. This was the first occasion that K. M. Patel met Moodley and defeated him. The previous bout was with Gordon Patel younger brother to K. M. Patel. The latter wishes to accept Moodley's challenge to a return contest which appeared in the weekend Advertiser of 24th March 1934."

Obituary

The Late M. H. L. E. Lakhi

Profound grief is felt by the Indian community at the death, which took place last week, of Haji Ismail Ebrahim Lakhi, younger brother of Haji M. E. Lakhi, a prominent Indian merchant of Greytown. The late Mr. Lakhi, who was 48 years of age, came to this country from India in 1895. He possessed a personality which won for him a wide circle of friends. He was manager of two of the branch stores of Messrs. M. E. Lakhi Ltd. at Stanger-Hoek and Mandini. The deceased leaves behind a widow and three children to mourn their sad loss. The funeral which took place at Greytown was attended by a large number of friends and relatives.

The Late S. David

The death of Mr. Solomon David took place at Estcourt after a protracted illness of two months. The death removes a notable figure from the social and sporting circles in Natal. He was the patron of the Western County Cricket and Football Associations, and was also patron of the Pirates Cricket Club and the Blue Bells Football Club.

The funeral service was conducted by Canon A. J. S. Harker amidst a large concourse of relatives and friends. Floral tributes were sent by many friends and relatives.

The Late Mr. S. K. Padayachee

The death occurred of Mr. Samiattan Krishnasamy Padayachee better known as S. K. Padayachee, at his residence, 470 Long Street, Maritzburg, at the age of 33. Deceased was ailing for a considerable time. Mr. Padayachee was highly respected by all. In his younger days he was a well-known runner and a soccer player of the Aryan Football Club for many years and was also a member of the Hindu Young Men's Association. Over 200 friends and relatives from all over the Province attended the funeral which took place at the Mountain Rise Indian cemetry. Deceased was a popular member of the Indian community and was ever willing to help those in need. He had spent all his lifetime in Maritzburg. He leaves behind an aged father, a widow and his three children and a large number of relatives to mourn their loss.

Death Of Mrs. Chengtah

On Friday March 30, there passed away at her residence 84 Brickfield Road, Mayville, Durban, beloved wife of Mr. M. Chengtah, of the M.C's Supply Stores, after a brief illness at the early age of 23 years. She is survived by her husband and a daughter aged 6 years. The funeral took place on Saturday March 31, which was attended by a large number of friends and relatives.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter in for publication to reach here not later than Wednesday.

Manager 'Indian Opinion'

CONTENTS.

	Page
Notes And News	141
EDITORIAL:—	
Indian Market Troubles	142
URDU ARTICLES:—	
Asiatic Question In Springs	143
Health Notes	144
Prevention Of Blindness	"
Current Topics	145
Things In General	146
Tit Bits From The Motherland	147
Sporting News	148

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 1 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૨ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૯ એપ્રીલ ૧૯૩૪ અંક ૧૪

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૧૪
દોરી મારકેટની તકલીફો (અનુસંધાન)	૧૪૩
સપ્તાહમાં આરોગ્યવિષે સરળ	૧૪૪
સમાધિલેખના	..
વિવિધ વિષય	૧૪૫
સોલિસ્ટર સર્જનાદિક પરિષદ	૧૪૬
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	૧૪૭
અવશે કનકરે મળેલા પુરસ્કાર	..
બીહાર ઇરદીકપ કષ્ટ નિવારણ ફંડ	૧૪૬
ગીતા મનન	૧૫૦

આભારે દરખાસ્ત બનમું

શ્રીયુત ચકલાભાઇ લલ્લા પટેલ, ૧૫૦ કીંગ્સ્ટનીયા સ્ટ્રીટ ફરજ્યાવે છે કે તેમણે ઝિંદાર ધરતીકંપ નિવારણ માટે કિંગ્સલી કર્યું છે જેની રકમ પા. ૧૨૦-૭-૦ ફેડર આગેવાન ભાઇ ચકલાભાઇ પટેલ પહેલી મીટીંગમાં આપી છે. અમે શ્રી. પટેલભાઇનો સેવાભાવનાને માટે ધન્યવાદ આપીએ આપીએ ફંડની કેટલીક નાણાં અમે અમે આપીને આપી છીએ ... ચૈખને ... કાંઈ પણ નથી કરતી એ અમને સમજાવ આવી થાય છે. કેટલીક બધને મુકાબલે બીજી જરૂરી બાજુઓનો તે એવું કારણ આપ છે અને ઉદાસ વિષય બનાવી દે છે ... ત્યારે બિહારના દુઃખી આમ બંધુઓનું દુઃખ નેત્રોને નથી દેખાતું શરૂ એ કાંઈ ખોટી દીકરી વાત નથી ... આ બધાવાળા ... મોટી ... પ્રસિદ્ધ થશે.

ગારંટી રોકે રૂા. ૧૦,૦૦૦ આપ્યા

... ...

પ. સાખીના તરફ અંતઃકરણથી હિતેચ્છુ ધરાવીએ છીએ અને સર્વ મતના ફ્રેનને શાંતિ મળો એવી દુઆ ખુદાઓ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

ગુરુવાર, તા. ૬ એપ્રીલ સન ૧૯૩૪

ફ્રૂટની માર્કેટની તકલીફો

સવારના વીકટોરીયા સ્ટ્રીટમાં ગરાની માર્કેટના સ્ટોલધારકો અને ફાર્મરોની વેરવીક ઝિલ્યુશન બોલાવેલી નવી માર્કેટમાં બદલી થવાને બે માસ થયા વીકટોરીયા સ્ટ્રીટની દાદી માર્કેટના સ્ટોલ હોલ્ડરોને સવારની માર્કેટ દૂર થયાથી પોતાના ધંધામાં પાકા પાંદડિયા : આથી તેઓએ ટાઉન કાઉન્સીલને પીટીશન કરી છે જેમાં તેઓના બાકામાં કરવામાં આવેલો વધારો મેરૂપ રાખવાની અને વેરવીક ઓક્યુપ્યુ ચાલુ માર્કેટ બંધ કરવાનો પગલા મોમબારથી શુક્રવાર સુધી સવારે ૬ વાગ્યાનો અને શનીવારે ૬—૩૦ વાગ્યાનો રાખવાની માગણી કરી છે. અત્યારે ને માર્કેટ બંધ કરવાનો વખત ૬—૩૦ ... ૧૨ વાગ્યાનો છે. આ માગણીપર પોતાનો અભિપ્રાય દર્શાવતાં માર્કેટ મારફતે જણાવ્યું છે કે જ્યાં સ્ટોલ હોલ્ડરોના બાકા નથી ફર પ્રમાણે વધારવાનાં નહિ આવે તા હાલના આર્થીક વર્ષના ઉપલ્સ ... માસમાં પા ... ની ખોટ ગઈ નવી માર્કેટ બંધ કરવાનો વખત ફરવવાની માગણીના સંબંધમાં માર્કેટ મારફતે જણાવ્યુ છે કે તેમ કરવાથી ફાર્મરો અને રકવોટરોમાં પણ અસંતોષ અને વિરોધની લાગણી ફેલાશે.

આખરના બંને મુદ્દાઓ આખી સિચ્યુએશન અસંતોષકારક છે. ટાઉન કાઉન્સીલને નથી પડી ફાર્મરે ... રકવોટરોની સગવડની કે નથી પડી સ્ટોલ હોલ્ડરોની : જનરલ પબ્લીની સગવડની તેને તો સેલ્યા વધારે પોતાની ટ્રીમંતરી ... ... તેની ચિંતા થઈ પડેલી જણાય છે. વેરવીક ઓક્યુપ્યુ બાબા માર્કેટ બાબવાના ફાર્મરો અને રકવોટરોને ઘણો ફાયદો થયો ... તેઓની વિનંતિ તેઓ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટના સ્ટોલપર વેપાર કરતા બંધ ... કરતા કંઈ નહિ તો વધારે ભાડુ છે. સ્ટોલપર તેઓની એક ગોદી બાબત ઉંડી અને વસ્તુ કાયમ ઉધાર રહેવાની હતી એ તો તેઓને આજ પણ ... ... નથી માર્કેટનો ફરતી દિવાલો છે બાપરે નથી અને જે જે ગેરફાયદાઓ બતાવેલા છે તે પુરતાં નથી બીજા તરફથી ફેરવેપારીઓને ફાર્મરો અને રકવોટરો વાસ્તેપા હવે આગેવાનો થયા છે અમારી બાકાત ફાર્મરે છટકા જવાની ફરિયાદ હતી હતી તે પણ હવે રહેતી નથી ફેબ્રુઆરી માસની ૨૬ માર્કેટની આવકપરથી એ વસ્તુ સિદ્ધ થ ... છે. પાછિક ફાઉન્ડ ની આવક ... હતી તે ૧૯૨ ... ના ફેબ્રુઆરીમાં જ્યારે માર્કેટ સ્ટલપર ભરાતી હતી તેના કરતાં પા, કરતાં ની વધારે પડી હતી. આ વધારાની આવક સ્ટલે ઉપર નવી માર્કેટમાં બદલી થયા બાદ બાબવામાં આવેલા વધારાના કરતાં વધારે થયેલ ... રકવોટરો અને ફાર્મરોને લાભ (?) એ થયો છે કે તેઓને સ્ટલપર ભરતા હતા તેના કરતાં બમણો કર ભરવો પડે છે અને તેના બદલા માં સાંજથી સવારના ચાર વાગ્યા સુધી દિવાસાની પાળણા કેર મફ રહેવું પડે છે અને સવારના કલાકના ઢોરાં ના ઢોરાં ભર્યા કે પોતાનો માલ વેચાયો હોય કે ન વેચાયો પૈસા તેમે ગાંસડા પોટલા બાંધી નાખવા જવું પડે છે. આ પ્રમાણે ટ્રક્સ કાઉન્સીલનું નવુ સાહસ તેને પોતાને નફાકારક વેપારનું સાધન થઈ પડેલું છે.

એજ રીતે વીકટોરીયા સ્ટ્રીટની માર્કેટમાં પણ ટાઉન કાઉન્સીલ સ્ટોલ હોલ્ડરોના લાભ ... ધ્યાનમાં રાખતાં વિરોધ ચિંતા પોતાની આવક વધારવાની છે. આ મંદીના વખતમાં સ્ટોલ હોલ્ડરોના બાકા વધારવામાં અમે કંઈ પણ ... ... બંધ કરતા નથી. સવારની માર્કેટની વેરવીક ઓક્યુપ્યુ બદલી થવાથી ગેરલાભ તેઓને મોટો ગેરસલાભ થયેલો છે અને એ ફરિયાદ તેઓના ... રખાતી હતી. એ તેઓની ઉપર ... રીતે એક ગેરવાજબી દાદાગીરી ભાગવા બરોબર છે. તે સાથ અમારે કહેવું જોઈએ કે ફાર્મરે અને સ્ટલેટદારના વેપારના ... ફાયદા ખાતર કરવાની સ્ટોલ હોલ્ડરોની માગણીને અમે ... ... દેતા આપી શકતા નથી. પોતાના સ્વાર્થને ખાતર ગરીબ ફાર્મરોના રોટલા ઉપર પણ ગુજરો એ તેઓની ... ... સુગવે છે.

પરંતુ ટાઉન કાઉન્સીલની આ બાબતની ... ... ના ઉપર ધ્યાનો છે ખરો એ તો ખરીદ કરનાર આમ વર્ગની ઉપરજ ... ... ઔદ્યે આ બધાલ માત્ર સ્ટોલ હોલ્ડરોનો કે ફાર્મરો અને રકવોટરોનોજ નથી પણ ... ... એ સિવાય બીજી પણ ... ...

સ્ત્રાંઝ્સમાં એશીયાટીક સવાલ

મી. જસ્ટીસ ફ્રીધામ અને ટાઉન કાઉંસીલ

ગયા માસમાં ટ્રાન્સવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમીશનની સ્ત્રાંઝ્સમાં બેઠકો વખતે સ્ત્રાંઝ્સની ટાઉન કાઉન્સીલના એક સભ્ય મી. ડબ્લ્યુ. જે. મેકકેને જણાવ્યું હતું કે: અમોએ ઘણો ગંભીર વિચાર કર્યા બાદ ટાઉન કાઉન્સીલ એવા નિર્ણયપર આવી છે કે તા. ૧ મે ૧૯૩૦ બાદ સ્ત્રાંઝ્સમાં ભોગવટો કરી રહેલા એશીયાટીકોને ૧૯૩૨ ના કાયદાની કલમ ૬ પ્રમાણે પણ જમીનનું એકઝેમ્પશન આપવાને સંમત પક્ષ કાયદો નથી.

મી જે. વી. પાર્ક, કે. સી. અને મી. એચ. જે. બી પીપારા સ્ત્રાંઝ્સ ટાઉન કાઉંસીલ અને સ્ત્રાંઝ્સ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ તરફથી હાજર થયા હતા અને સ્ત્રાંઝ્સ મ્યુનિસીપલ સ્ટાફ એસોસીએશન અને બીજી કેટલીક સંસ્થાઓ તરફથી મી. બી. પી. ઓલ્ડળ હાજર થયા હતા.

મી. જસ્ટીસ ફ્રીધામે જણાવ્યું કે કાયદાની બીજી કલમની રૂએ કમીશન એકઝેમ્પશનની બક્ષીસ કરી શકે છે. કમીશનની આગલી બેઠક વખતે હું જણાવી ચુક્યો છું તે મુજબ જોતાં ટાઉન કાઉંસીલ એ બાબતમાં વધુ વિચાર કરવા માંગે છે કે નહિ એ હું જાણવા માંગું છું. હવે મારા સમજવામાં આવ્યું છે કે કાઉંસીલ તેમ કરવા નથી ઇચ્છતી.

મેં કાઉંસીલને કમીશનને મદદ કરવાની તક આપી હતી પરંતુ હું દિલગીર થઉં કે તેણે તે તક લીધેલી નથી. મને આશા હતી કે કાઉંસીલ વધારે મદદરૂપ થવાની પસંદગી લેશે.

મી. મેકકેને જણાવ્યું કે તેણે કાઉંસીલની આ સ્થિતિનો ખ્યાલ કરવાને એક ખાસ મીટીંગ બોલાવી હતી. મીટીંગ મળી અને બોકમત એકત્રે કાયદાની વિરૂદ્ધમાં મજબુત દેખાયો તેમણે ઉપલા નિર્ણયપર આવવાને દોરાયા હતા.

મી. પીંક: એટલે કાઉંસીલ કમીશન સમક્ષ બીજે પર્યાયે રજુ કરેલા લેખીત નિવેદનનજ ચાલુ રહેવા માંગે છે?

—હા.

બોકમતથી તે પોતાને બંધાએલી માને છે?

—હા.

મી. જસ્ટીસ ફ્રીધામ: "આગલી બેઠક વખત તમે એશીયાટીક બજારની રક્ષણાત્મક વિશે ખબર ઉત્સાહથી બોલ્યા હતા તે શું તમે જણાવેલી રક્ષણતાઓ વિશે કહેવા માગતા હતા?"

મી. મેકકેન: "ગોરાઓને બજારમાં વેપાર કરવાની તક નથી મજબુર બજારમાં એશીયાટીકો લગભગ બધાજ ભરાયે છે. એ સ્થળમાં ખાણોનો વધુ વિકાસ થવાનો છે અને તેથી નોટીસ કમ્પાઉન્ડોમાંથી તેઓ મોટો વેપાર કરી શકશે"

મી. જસ્ટીસ ફ્રીધામ: એશીયાટીક દુકાનોના યુરોપીયન માલીક મુખ્યત્વે કરી સ્ત્રાંઝ્સના વતનીઓ છે?

—મેં એશીયાટીક વેપારીઓના કરવાજે ગ્રેકર્પેન અને બીજા બજારના સ્થાનો પણ મોટર કારો ઉભેલી જોઇ છે.

હું જાણવા માંગું છું કે એ મોટા ભાગના માલીકો સ્ત્રાંઝ્સના સ્થાનીય યુરોપીયનો છે કે નહિ? એમ માનવા કારણ પરંતુ મારા સ્થાનીઓમાંથી પણ તેઓને ઘણો વેપાર મળે છે. સ્ત્રાંઝ્સનો મ્યુનીસીપલ વિસ્તાર પણ ચોરસ માઇલનો છે અને ટ્રાન્સવાલ્ટહસબુક્ટ ફાર્મ જેવડાજથી તે વધશે.

જો તમે એક જાહેર મીટીંગ બોલાવો તો આ દુકાનોના યુરોપીયન માલીકો એકમત થઇને એમ કહેશે ખરા કે "અમે તેઓને નથી માંગતા?"—હા તેઓ કહેશે.

સેમ્યુઅલ ટ્રાન્સીને જણાવ્યું કે હું થર્ડ સ્ટ્રીટમાં જમીન ધરાવું છું. ત્યાં બે દુકાનો અને ઓફીસો માટેનું એક માળનું મોટું નવું મકાન બાંધેલું છે તેની સામે આવા તેની તરફે એશીયાટીક દુકાનો છે. આ મકાનનો ખર્ચ પા. ૧૨,૦૦૦ તો થયો છે અને જમીનના મેં પા. ૨,૭૦૦ ભરેલા છે.

મેં એક વર્ષપર જમીન ખરીદી ત્યારે મને સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે રસ્તાની પેલી બાજુની એશીયાટીક દુકાન બંધ કરી દેવામાં આવશે અને તેનું લાયસેન્સ રીન્યુ કરવામાં નહિ આવે. જો એશીયાટીકો જાય તો મારી પ્રોપર્ટીની કીમત વધે પરંતુ હું જાતે તેની હિમાયત કરવાનો નથી.

ના ડી હેરીસન, સ્ત્રાંઝ્સના આગલા મેયરે જણાવ્યું કે સ્ત્રાંઝ્સ ટાઉન કાઉંસીલના એક રેલ્વેગેટ નજીકે મેં ૧૯૩૦ ના ફેબ્રુઆરીમાં એશીયાટીક સવાલપર બોલાવી સ્પેશ્યલ કમીટી સમક્ષ જુબાની આપી હતી. હું સ્ત્રાંઝ્સ રેટપેયરો અને રીઝલન્સ એસોસીએશનનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતો હતો. ત ૧૯૨૪ માં રચાયો હતી અને તેના ૬૫૦ મેમ્બરો હતા.

હાલની કાઉંસીલના ત્રણ મેમ્બરો તે એસોસીએશનના નીમાયેલા છે. છેલ્લી પાર્લામેંટ મ્યુનીસીપલ ચુંટણી વખતે ૪૫ કરતા પણ એસોસીએશનના ઉમેદવારને મળ્યા હતા.

જો એ ચૂંટણી વખતે એશીયાટીકોને હાંકી કાઢવાની અમારા ઉમેદવારે હિમાયત કરેલી હોત તો ૬૦ થી ૬૫ કરતા પણ તેને ઓછા હોત. આદિ એવી માન્યતા છે કે ૧૯૩૨ ના કાયદાથી એશીયાટીક સવાલનો નિવેડો આવી ગયો છે.

બીજા કારખાનાઓમાં એશીયાટીકની સ્પર્ધાનું ધોરણ નીચું કરવા બધા ઉતરતું છે. એશીયાટીકોને યુરોપીયનની સ્પર્ધાના ધોરણે રાખવાની કામદાર પાર્ટી અત્યાવશ્યક છે. તેઓએ પોતાના વેપારની જરૂરીયાતો દુર કરવું જોઇએ.

તેમ જ તો વેપારની દરીયાદ સમાન ધોરણપર આવી જાય.

સ્ત્રાંઝ્સમાં ઘણા ખરા યુરોપીયનો એશીયાટીક વેપાર ઓછો થતો જોવા ઇચ્છે છે તેમ ફેરફેન્ડમ લેવામાં આવે તો ૧૫ કરતા તની તરફેણમાં મત આવે

મી. જસ્ટીસ ફ્રીધામને જવાબ આપતાં જેણે જણાવ્યું કે, યુરોપીયન છોકરીઓને એશીયાટીકની નોકરીમાં રાખવી એ એક્સ અબુધતા છે.

મી. ક્રોફ: એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૩૦ બાદ જેમણે સ્ત્રાંઝ્સમાં વેપાર રજીસ્ટર કરાવ્યો છે તે એશીયાટીકોને એકઝેમ્પશન લાદિ આપવાથી તેઓની ઉપર દાદાગીરી પાડો!— : એવું નથી તેમ કહેતો તેઓ આદિ બોકમતની વિરૂદ્ધ બોલ્યા છે તેઓને ઘોડા ચેતવણી આપવામાં આવી હતી હું ધારતો નથી કે બજારને બહુ નુકસાન વેપ પામી સ્ત્રાંઝ્સમાં તેઓના વતનનો મેળવાની તક તેઓ

ગુમાવશે ખરા પરંતુ જે ગામડાંઓમાંથી તેઓ આવ્યા હોય ત્યાં તેઓ પાછા આવ્યા જણાશે કે?

એશીયાટીક નજરકેદમાં દેખાતી યુરોપીયનની મીલકતની કેમત ઘટી જાય છે એ વાતમાં કેટલું સત્ય છે?—એશ્યાટીક ઓફીસ.

એન. એલ. હેનવુડ, કમીશ્નર એન્ડ રેવન્યુના સેક્રેટરીએ જણાવ્યું કે ચેમ્બર એવો ગર્ભ ધરાવે છે કે કામના ગરીબ વર્ગોની માંગ અમુક વર્ગના વેપારીઓ જેવી કે યુરોપીયન બજારો તરફથી પાડવામાં આવે છે અને તેઓને ખાનગી દુકાનોને ઉત્તેજન આપવાની કશી જરૂર નથી. એશીયાટીક ભાવો ચઢાવીને યુરોપીયન વેપારીઓની સાથે ગેરવાજબી હરીફાઈ કરે છે.

શ્રી. જસ્ટીસ શ્રીપાદ: જ્યારે બધું થયું નેમ નથી કરતો?—એટલી વધ સુધી નહિ.

ચાલતો માલ્થસેન, કમીશ્નર મ્યુનીસીપાલીટીના લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે જણાવ્યું કે એશીયાટીક બજારમાં ૧૪ દુકાનો છે. તેમાંની ૧૧ જનરલ ડીલરની છે. છેલ્લા ત્રણ વર્ષ દરમ્યાન સંખ્યા લગભગ તેટલીને તેટલીજ રહી છે.

બજાર ૧૯૨૪ માં સ્થપાયું હતું. મકાન બાંધવાનો મુજબનું દોષ અને અગવડતા સારી ચાલ્યાસ્વાતંત્રો દોષ ત્યાં સુધી ત્યાં એશીયાટીકને લાયસેન્સ મળવામાં અડચણ આવતી નથી.

શ્રી. ગોલ્ડબર્ગ અને શ્રી. ખાંચે કમીશન સમક્ષ જાહેરો કર્યો બાદ ચાર દિવસની બેઠક બાદ મીશનનું કામ તા.૩૦/૩/૩૧ ના રોજ બંધ કર્યું.

સમાલોચના

'છગતા તહેવારો'—આ નાના પુસ્તકમાં સત્યાગ્રહાશ્રમની શાળામાં પાળવામાં આવતા તહેવારોની યાદી આપવામાં આવી છે જેમાં હોદ્દુ, તેમજ દેહલાઇ ખોરની તેમજ પુસ્તકની તહેવારોનો પણ સમાવેશ થાય છે. જેમાં તહેવારોના દિવસો આશ્રમમાં અમુક મિસ્તાર ઉડાવવામાં આવ્યા અને નિરર્થક પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાવા કરવાનો આજ છે તેની દીક્ષા કરેલી છે અને આશ્રમમાં તહેવારો પાળવાની રીત કેવી રાખવામાં આવી હતી અને કેવી દોરી જોઇએ તે સમજાવ્યું છે દરેક તહેવારનો ટુંક પરિચય આપવામાં આવ્યો છે. પુસ્તક ખાસ કરી શાળાઓના શિક્ષકોને અને બાળકોને ઉપયોગી છે. કેમકે તેમાં ભિન્ન ભિન્ન તહેવારોને દિવસે શાળાકાને તે તે તહેવારોનું મહત્વ કેમ સમજાવવું અને કેવી રીતે તેનો સદુપયોગ કરવો એ સરળ રીતે સમજાવવામાં આવ્યું છે. દરેક દેશી અને રાષ્ટ્રિય શાળામાં આ પુસ્તક રાખવા જેવું છે. મળવાનું ઠેકાણું:- નવજીવન પ્રકાશન મંદીર, અમદાવાદ.

ભૂલ પેપરના અમુક દુકાનદારના ફરતા સરનામા મળી ગ્રાહકોને પ્રમાણ આપનારા ભારતનું ખિસ્સું ખાલી ગોટું પુસ્તક "ગરીબી શાપ" મહત્ત કપાલ ભરવા માટે બધા પેનીની કીમત બીટો. લખો:—

આપ. આપાર રોઠ, જાહેરાતખાતાના મેનેજર મુ. ભરૂચ (ઇન્ડીયા)

વિવિધ વિશેષ

કરમસદમાં શાદીનો જલસો—મી. અને મીસીસ એમ. ડી. બ્રમભટ્ટના દુખતર હાલિમાના મેન્ડરોહનના મી. જી. એન વાકર સાથે ગામે તા. ૩૦ મીના શુભ દાખડેના દિવસે બપોરે ૧—૩૦ વાગે વેસ્ટ સ્ટ્રીટની મસ્જીદમાં નિકાહ થયા હતા. નિકાહ બાદ પરણેલા જોડાંના માનમાં ૨—૩૦ વાગે એ સ્ટ્રીટની પીટર્સ બાજેજમા ખાસનો જલસો થયો હતો જેમાં અજાણ્યા દોઢસો ગોરી સંખ્યામાં સામેલ થયા હતા. પરણેલાં જોડાને ગાડી દુવાઓ અને તેમના ખાવીદોને મુબારકબાદી પ્રસ્તુવામાં આવી હતી

ચોરોથી ચેતો—ગોરીલમાં ચોરોનો ઉપદ્રવ વધ્યો પડ્યો છે. માર્ચ માસ દરમિયાન ૨૦ ઘરોમાં ચોરીઓ થઇ હતી. મોટે ભાગે કપડાંની ચોરીઓ થઇ છે અને તે મુખ્યત્વે કરીને યુરોપીયનોનાજ ઘરોમાં. લગભગ દરેક કીસ્સામાં ચોર ઓસાડી બારીઓમાંથી દાખલ થયો હતો. મેવીલ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં વસનારાઓએ ચોરોથી ચેતતા રહેવાની અને પોતાના દરવાજા અને બારીઓ બંધ રાખવાની કાળજી રાખવાની જરૂર છે.

એજ્યુકેશનલ અને બોગરેફીકલ ડીસ્ટ્રીક્ટ મેહમેદન એસોસીએશન—ઉપલી એસોસીએશનની વાર્ષિક મીટીંગ દરબનના હાઇ રોમીસ ધર્મસ્ટીટયુટમાં ગયા રવીવારે મળી હતી. એસોસીએશનના મેમ્બરોની સંખ્યા ૬૦૦ની થાય છે. હાજી એમ. ધ. સાખીએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું અને સંસ્થામાં ચાલતી જાતવણીની તારીફ કરી હતી. આગલી મીટીંગની નાનીશ વંચાઇ હતી અને ટ્રેઝરરનો રીપોર્ટ પસાર થયો હતો. સંસ્થાને બાલે વર્ષની આખરીએ બાકિદ પ૦૦ જમા થયેલા છે. હાજી એમ. ધ. સાખી તરફથી પા. ૫૦ની ઉદાર રકમ આપવામાં આવી હતી જેને માટે એસોસીએશને તેનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માન્યો હતો. મૌલવી આમ. ગો. બાબાને એસોસીએશનના વેત ઉપર બાષણ કર્યું હતું. બાદ નીચેના ટ્રસ્ટીઓ નીમાયા હતા:

હાજી એમ. ધ. સાખી, હાજી આર્મ. એસ. જુસા. કે. પ્રસાદ, સી. એચ. કુટલા, હાજી અ.હમ મહમદ, હાજી ધ. એમ. અસવાત, આર્મ. એ. મુલ્લા. એમ. મ મદ, ડી. બાબાત એમ એચ. કુટપ્રા ઉપ-પ્રમુખ, કે. એસ. પટેલ સેક્રેટરી, એમ. એમ. માંજરા આસીસ્ટન્ટ સેક્રેટરી. એમ. ધ. અમીન ટ્રેઝરર. કમીટી: મેસર્સ બેપાત, સાકજી, એ. કાજાર્એમ, ધ. એટાલા, ધ. ધ. એનીયા. આધ. મુલ્લા અને બેલીમ **ઓડીટર માટે ચેરમનશ્રી:** શ્રી સાકિન બાતે કે ઇસાકજી અને આર્મ. એ. બાબાત, લેડીસ્લીપ બાતે હાજી ધ. એમ. અસવાત અને ધ. એમ. ગંગાત મેરીટસબર્ગ બાતે ડી. બાબાત, નોર્થકારટ બાત શ્રી. એરાત અને આર્મ. મુલ્લા, ક્વેહાનીસબર્ગ બાતે એ. સી સાખી. અને એમ. ધ. ગદુ.

બિહાર પરતીકંપ—ડૉ. કાળી હિતપથેા મંડળના સેક્રેટરીઓ રા. જસમતભાઇ નાના અને ગોપાળજી એવાદ જણાવે છે કે તા. ૨૮-૩-૩૪ના રોજ શ્રી ડૉ. કાળી હિતપથેક મંડળની કમીટી મીટીંગમાં થયેલા ઠરાવાનુસાર બિહાર પરતીકંપ સંબંધે નિવારણ કંડમાં રા. ૧૫૩-૭-૬ નો ફાળો થયો છે તે ઠરાવ મારફતે બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પટના તા. ૧૬-૩-૩૪ ના રોજ ખાસથી રવાના કર્યો છે. બિહારના

દુઃખીજનો માટે જે જે સજ્જનોએ આ ફંડમાં નાણાની મદદ કરી છે તેમનો આ મંડળ આભાર માને છે. તેમજ તબાન બજાર વતી પરસોત્તમ ઝીંઝાલાલ કે જેમણે આ ફંડ ઉઘરાવવા ગોઠવણી મદદ આપી હતી તે ઉપરાંત કાકાબાબુ મેરારજી અને કુમારીબેનવાળા ગોવિંદજીભાઈ ઉંડ કમીટી સાથે પોતાના અમુલ્ય વખતનો ભોગ આપી દર્યા હતા તેમોનો પણ આ મંડળ વતી અમે અંતઃકરણપુર્વક આભાર માનીએ છીએ.

ખોડાલીમાં—શા. ભીમજીભાઈ નીકાભાઈ જણાવે છે કે અત્રેથી બિહાર સંકટ નિવારણ ફંડને માટે ઉઘરાવું કરતાં પાઉંડ ૧૫૨-૬૬-૯ની રકમ થઇ હતી જેના હા. ૬૭૮ તા. ૨-૩-૩૪ના રોજ આપ રાજેન્દ્રપ્રસાદપર પટના ફંડ મારફતે મોકલી આપવામાં આવ્યા છે. ફાળાની બી। અત્ર સાથે પ્રસિદ્ધ થઇ છે.

આ ભાગેજ કરવાનું જોડું થયું છે તેને માટે ફંડમાં નાણા આપનાર બાઇઓની માફી માગું છું.—શ્રી. કાનજી નાના ખોડાલી.

ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળ—ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળના સેક્રેટરી રા. વી આઈ. દરજી જોહાનીસબર્ગથી જણાવે છે કે બિહાર સંકટ નિવારણ ફંડમાં અત્રેના ટ્રાંસવાલ દરજી મંડળ તરફથી પાઉંડ ૪૬ ૩ ૦ નો હાળો મોકલવામાં આવ્યો છે જે રીસીટથી જાણુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ પર પટના મોકલી આપવામાં આવ્યો છે.

આકૃતપર આકૃત—બીહારના ચાંદપુર ગામમાં ધરતીકંપથી પીડીત થએલાઓને માટે ઉભી કરવામાં આવેલાં કામચલાઉ ઝુંપડાંને બાળ લાગવાથી ૬ છોકરીઓ ૩ છોકરાઓ અને ૧ બાબુસ બળી ગયાં હતા.

હાંડી વહેપારીઓ વિરુદ્ધ ગોરાઓની ચળવળ—વેરુમરાન્સ્ટાડ (ટ્રાંસવાલ) કીલ્લાકટમાં ગોરાઓ હાંડી દુકાન ફરીનો બહિષ્કાર કરવાના હેતુથી 'રેકસેબેન્ડ' નામની સંસ્થા સ્થાપી રહ્યા છે. ક્રોટોસ્લાગ કે વેરુમરાન્સ્ટાડની નજદીકમાં છે ત્યાં હોલાપારીના બસો ગોમ્બરો હોવાનું જણાવાય છે. ગોરા દુકાનદારોની સાથે જેવી ગોઠવણ કરવામાં આવી છે કે જેથી હોલાપારીના મેમ્બર હોય તેમને જે તેઓ મેમ્બરશીપ કાર્ડ બતાવશે તો બાકી ડીસકાઉંટ આપવામાં આવશે. ટ્રાંસવાલમાં ૬૦૦૦ હાંડીઓ. દુકાનો છે અને જો તે દુકાનોની જગ્યાએ ગોરાની દુકાનો આવી જાય તો ઓછામાં ઓછા ૨૦૦૦ ગોરા યુવકોને રોજી મળી રહે.

ખોડાલીમાં રાષ્ટ્રિય શાળા—કમોજસથી શ્રી. કાનજી નાના ખોડાલીના તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે મત મ. ગાંધીજી તરફથી તા. ૩૦-૩૦ના મંગેલા કાગળ મુજબ ખોડાલી રાષ્ટ્રિય શાળા માટે થએલાં ફંડની ચિમત જાહેર કરવાનું કારણ મુકથી રહી ગયું હતું, તો હવે આપના સુપ્રસિદ્ધ પત્રમાં તે જાહેર કરવા મહેરબાની કરશો. ફંડમાં આપનારા ભાઇઓના નામો નીચે મુજબ છે:-

કાનજી નાના ખોડાલી ૬ ૧૧ ૬, સ્વ. નંબુ સુધા કરોટી ૧ ૧ ૦, બીજા કેટલા અકેકી ૧ ૧૦ , સંઘ મંગળદાસ રબીઝસ ૧ ૧ ૦, ગોકળભાઇ કરાનજી કરસા ૧ ૧ ૦, ભગુભાઇ ગુલજી ખોખાણી ૧ ૧ ૦, કારા ઉલ્લાની કુ. ૧ ૧ ૦, રણછોડભાઇ જુઠાભાઇ ૧૦ ૬, કુલાભાઇ વલ્લભભાઇ કેશાણી ૬ ૬, કાનજી ખીમા મકવાણા ૧૦ ૦, રેમા ગોલ ઓજરવાળા ૧૦ ૬, ગોવનભાઇ લોંકરીવાળા રબીઝસ ૫ ૬, કપાળ કલ્યાણ ખોડાણી ૧૦ ૦ અને ગોરાર બાજરાન ખોડાલી ૫ ૬. કુલ પા. ૧૩. ના. રૂપિયે ખોડાલી મુકામે દાખીન કરવામાં આવી હતી.

ઉપર જણાવેલા મુજબની રકમ મારા તરફથી રા. રા. પરમાણંદ ગુલાબભાઇ નાયકને (ગોધરા સ્ટેશનરીનમાં) તા. ૨-૨-૩૪ નામાવળી અત્ર સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે.

સંક્ષિપ્ત સપ્તાહિક વર્તમાન

—યુવરાજ જ્યોર્જ II દરબારની મુલાકાત વખતે દરબારની પોલીસે બજાવેલી સુંદર સેવા અને કરેલાં વધારાના ખર્ચને માટે ટાઉન કાઉંસીલે સબળા યુરોપીયન સાર્જન્ટો અને કનસ્ટેબલોને વધારાના પા. ૨૫. ૨૬ ઉંચી પોલીસોને દરેકને દસ દસ શીલીંગ અને નેટીવ પોલીસોને પા. ૧૫ ના ખર્ચે એક વધારાનું ૬'ક માસ આપ્યું છે. પાઉંડની કીમતની ક્રાઉનાલ્સ કમીટીએ જાહેરાત કરી છે અને મેયરના સેક્રેટરી મી. એચ. ડબલ્યુ. જનને પા. ૨૫ નું આનરેરી ચેક આપવાની જાહેરાત કરી છે.

—દરબાની સાથે તેડાયેલા પાંચ નવા ઘોડાઓમાંથી ચાલુ વરસમાં કેરબોરેશનને કરોની કુલ રકમમાંથી ૪૩ કાઢી કરી આપ્યા છે પણ હજી બાકીના નવીને પાંચે ઘોડાની કુલ રકમ પા. ૬૯૫૦૦ થાય છે જેમાંથી પા. ૨૯૬૬૬ ભરાયા છે. અને પા. ૩૬૬૬૪ બાકી ભરાવા.

—દરબાર સ્ટેશનના પ્લેટફોર્મો પર બાપડાં નહિ રોવાની દરિયાદો થઇ છે. તેથી એક પ્લેટફોર્મ પર બાપડાં બાંધવાનો ઠરાવ થયો છે. દરમિયાન દરબાર સ્ટેશનનો એક નવો ભાગ બાંધવાને પા. ૩૦૦૦૦ નું અંદાજ પાર્લામેન્ટ તરફથી પસાર થવાની રાહ જોવાય છે.

—મુળ રોગને નાબુદ કરવાની દીશામાંથી બંને સાઉથ આફ્રિકામાં થએલા કોસ્ટગલ સ્ટેશનના વેચાણની કુલ રકમ પા. ૩૩૫૦૦-૧૨-૧૦ માંથી થઇ છે જે અત્ર સુધી થએલી રકમના કરતાં ચડી ગઇ છે.

—રેસ ચેલેંજર સોસાયટીની નીટચોટર્સ ક્લબ ચુનીયર્સીટીમાં મળેલી વાર્ષિક મીટીંગમાં સંતતી નિયમનના વિષય પર ભાષણ કરતાં પ્રોફેસર આર. સી. આર્મ્સ કોલ્સલીએ સંતતિ નિયમનની રીતોના જ્ઞાનનો પ્રચાર કરવાની હિમાયત કરી હતી અને જણાવ્યું કે સોસાયટીએ પોતાનું કાર્ય રંગીન અને નેટીવ લોકોમાં પણ વિસ્તારવું જોઇએ. આ બાબતમાં રહણોંદ નહિ દોવો જોઇએ. બે જ્ઞાનોના પ્રજાના રોગ પણ વર્ગને લાભ નહિ આપવા પોતે કંઇ પણ કારણ જોઇ શકતા નથી. પ્રોફેસરે આ કીંગ્રચાલનોને બહોળો પ્રચાર કરવાની આગના દર્શાવવા સાથે ચેતવણી આપી કે તેને અંગેરીકામાં કરી મુકવામાં આવેલું છે તેવું એક પેપારનું સાધન નહિ બનાવી દેવું જોઇએ. સંતતી નિયમનનાં જ્ઞાન મળેલ લોકો તરફથી આપવામાં જોઇએ અને તેને માટે વપરાતાં સાધનોપર પરદાનથી કાબુ રખાવો જોઇએ.

—ગ્રોસરીયર રબીયા હજુ માણું નથી પણ અણુપયોગી સંજોગોને માટે તૈયારી કરી રાખું છે કે જેથી કામના કુમલાની સાથે તે કામ કરી શકે. તેની તૈયારીઓ પુરી કરવાને તેને હજુ ત્રીજી ગ્રેંક પાઉંની જરૂર છે.

—ગેલેરેન્સથી ફ્રેંચ જણાવે છે કે મ્યુનિસિપલ કેદીના રહેવાનું મુકરર કરેલું ઘર મી. જૅન રીચર્ડસન નામના મધ્યમ કોટિના કેદીને સારૂ ખાસ ઘરમાં માકલવા કહેતા એક વખતે તેમને પાછા કરવાનું સૂચવવામાં આવતા તેણે ગમ્મતને ખેંચવું પોતાની ફરજ ગણી આપ્યો હતો.

—જર્મનીનાં યહૂદીઓને માટે કરિયાણા અને જમીન પરના સરકારનું દ્વાર નોકરીને માટે વધુ ખુલ્લું થતું જાય છે. તા. ૩૧ મીએ ૧૯૩૩ વરસનો કુલમ ઉદ્ધાર માગશે. એ હુકમ મુજબ આર્ય ઐરોલ ઉત્પન્ન અમલદારોને સરકારમાં લેવામાં આવશે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

કલાવડના બાળાશંકર કાલેલકર જેઓ જેલમાંથી છૂટયા બાદ રાજકોટ અંદર [illegible] 'હરિજનબંધુ' ના તંત્રીપદને જેઓ પણ શોભાવતા હતા તેમને સરકારે અનેક વખતે [illegible] આને અનેક વખત ઊંડી મુકેલા હતા. પણ આખરે તમની મુક્તિ પણ પ્રથમ નાસિક જેલથી ગઈકાલે ફેણફુજારી તા. ૧૫ મીએ સરકારનો ફીસનો ભંગ કરવા માટે જે વધારી સજા કેદની સજા કરવામાં આવી છે અને "બ" વર્ગમાં મૂકવામાં આવ્યા સાબરમતિ નામાંથી તેમને છેક સિંધ દેદાકાદની જેલમાં લઈ જવામાં આવ્યા

૦૦૦

નોરબંદર તાલુકાના વીરપર ગામના આગેવાન કાર્યકર્તા શ્રી. મણુભાઈ આણીનું વીસાપુર જેલમાંથી છૂટયા બાદ ભાવનગરના સાવરકીય દવાખાનામાં અવસાન થયું છે. તેમને ગમગીન લાગ્યું પહોંચ્યો હતો.

નેપાલ સરકારના સીવીલ હોસ્પીટલોના ચાલુ ઇન્સપેક્ટર જૈન. મીઝ જે દરબારના ડૉક્ટરના પુસારો આને પ્રેકટીસ કરે છે તેમને પરતીકપરાણી જબાનની કારટાયો બદલ આવેલી રોતાના પોતે જોકટા કરેલા નમુનાઓમાં મોનાનાં તત્વો જણાયાં [illegible]

[illegible] આવાના શ્રી. માગ નારાયણ જેમણે ૧૦૦૦ એકર જમીનની માલેકી ધરાવે [illegible] નેપાલે પરતીકપ ઇપિયા ૨૦૦૦ ખેડૂતોને માટે જમીન અને મકાનો બાંધવાના સાધનો પુરા પાડવાનું કબુલ્યું છે.

[illegible] ભાવનગરના શેરડીના ગાંઠાના ગામોમાં આ વર્ષે ફિલાણીયા રોગમાં એક નવી જાતનો રોગ આવ્યો છે. ખાસ કરી જોરોને ગળે એક ગાંઠ થાય છે અને ત્રણ ચાર પછી ઢોર મરી જાય છે. આ રોગના ઉપાયક નરીતે ચંગીઓનાં ગબ્ધ વાપરવામાં આવે છે અને તેમના ઉપર ખાસ ગુજરો [illegible]

[illegible] ધોરા જીલ્લાની દેશી દારૂની દુકાનોની હરાજી રબૈકટરને બીજલે થતાં કુલ રૂ. ૧,૬૭,૬૨૫ ઉપજ્યા હતા.

[illegible] સુરત જીલ્લા તથા તેની પાસેના દેશી રાજ્યોમાં બાળલગ્ન અટકાવવા માટે બાળલગ્ન નિરોધક મંડળ સ્થાપવામાં આવ્યું છે. તેના પ્રમુખ તરીકે ચરોતરમાં હરીભાઇ પટેલ નીમાયા છે.

રાજપુરમાં એક લાઇબ્રેરિયન લાયબ્રેરીના માટેના મકાન કે જેની ઉઘાડે પી. મનોરદાસે આવી સીપાલીટીને રૂા. ૧૦૦૦ આપ્યા છે તેના બાંધકામની ફિયા શ્રી. અંબાલાલ શેઠ દસ્તે થઇ હતી.

શ્રી અંબાલાલ શેઠે 'ધી સન' નામનું પત્ર ચાલુ [illegible] કે જેનો ખાસ કરી દેશી રજવાડાઓને લગતી અને બીજી સામાન્ય ચર્ચાઓ કરવામાં આવશે.

[illegible] પડી ખાંડસાળમાં કામની ફેરબદલીઓમાં ચીજ વખતના ઉતારૂઓની કાયમગીરીઓ સંબંધી ચર્ચા થતા સર જેમસેટ જમશેદજી કહ્યું કે છેલ્લા કેટલા વર્ષોમાં ચીજ વખતના ઉતારૂઓ માટે વેઇટીંગ રૂમો, પાણી, ઉંચા પ્લેટફોર્મો સંડાસોની સગવડો કરી તેમની પાછળ રૂા. ૨૪૨ લાખ સરકારે ખર્ચ્યા અને નવા વર્ષમાં તે માટે રૂા. ૩૮ લાખની જોગવાઇ કરી છે.

[illegible] મહાત્માના ગાંધીજીના અસ્થિ કલા નવાખલીના પ્રવાસ દરમીયાન અત્યાર સુધીમાં કરિબન કરોડો રૂપીયા જમા થયા મળ્યા [illegible]

[illegible] મુંબઇ કોલાબાના ૧૯૩૪-૩૫ ના અંદાજપત્રમાં એક લાખની બચત રહેવાનું સુચવાયું છે. ૧૯૩૩-૩૪ ના સુધારેલા અંદાજપત્રમાં આવક [illegible] ૧૫૪૮ લાખની બતાવવામાં આવી છે જ્યારે ખર્ચ રૂા. ૧૫૪૪ લાખનું છે. આવતા વર્ષે આવક [illegible] ૧૫૨૬ લાખની જ્યારે ખર્ચ રૂા. ૧૫૨૨ લાખનું થશે તેવો અંદાજો કાઢવામાં આવ્યો છે. બેકારોની સ્થિતિ ખરાબ હોવા છતાં જમીન મહેસુલની ઉપજમાં ખાસ વધારો બતાવવામાં આવ્યો છે. કાઠીયાવાડ સરકારે વધારે ઉપજ મેળવવાની આશા સેવી છે. ૧૯૩૪ ૩૫ ના અંદાજપત્રમાં આવક રૂા. ૨,૪૯,૪૬,૦૦૦ ની બતાવવામાં આવી છે જ્યારે ૩૪-૩૫ માં રૂા. ૨,૫૫,૫૩,૦૦૦ ના અંદાજો બાંધવામાં આવ્યો છે. સરકારી ખર્ચ ઓછું રાખવાની સરકાર પોતાની પ્રમાણિક ઇચ્છા બતાવ્યા રાખવા માંગે [illegible] જ્યારે કોળવણી, [illegible] જાહેરાત જેવાં પ્રજાકીય ખાતાં ઉપર વધારે ખર્ચ કરવાનું તેને બોજા નથી લાગ્યું. બીજા દેશો આવકના વીસ ટકા કોળવણી પાછળ ખર્ચે ત્યારે હીંદુસ્તાનમાં પુરા બે ટકા નથી ખર્ચાતા.

[illegible] બિહારમાં મધ્યસ્થ રાહત સમિતિના મુખ્ય કાર્યકર્તા શ્રી. રામદયાલસીંગ એક નોંધમાં જણાવે છે કે મતિહારમાં અઠવાડીયા-પુર્વ એવા ભયંકર ધરતીકંપના પરિણામે આ જીલ્લો અને ગંગા નદીના ઉત્તરના પ્રદેશોના લાકોની પુરેપુરી પાયમાલી થઇ છે. જીલ્લાના ૩૧ લાખ લોકોમાંથી ૨૭ લાખ સંપૂર્ણમાં ગુમાવ્યા છે. એક લાખ માણસોને તો બચાવવું પણ રહ્યું નથી. સમસ્ત પાણીના બચાવે [illegible] પાણીનો ઉપયોગ થવા રોગચાળો ફાટી નિકળ્યો [illegible] મેલેરીયા ચાલુ છે. કેટલાક લાકોમાં પ્લેગ અને મોતળા ફાટી નિકળ્યો છે. લાખો માણસોને બચાવીને તેમને ઉંચી જમીન ઉપર વસાવી ચોરાક તથા કપડાં પુરાં પાડવાં પડશે.

૦૦૦

લાહોરનું 'ટ્રીબ્યુન' લખે છે:— બિહારમાં અને તેય મુઝફરપુર જીલ્લાના ગરીબોમાં ધરતીકંપે જે ગંભીર નુકશાન કર્યું છે તે જોતાં "ઓછીવત્તી" [illegible] જરૂરી

Gandhi Heritage Portal

નહિ ઉભરાવવામાં આવે તેવી માન્યતા કબાલ તે અનુચિત નહોતું. પરંતુ આમ બનવા નથી પામ્યું. મુસાફરપુરથી એક સંદેશો મળ્યો છે, જે ઉપરથી જણાય છે કે એકુનો પાસેથી "ગોકીદારી" તથા "બાલગુઝારી" કરી લેવા માટે હજાજ મોકલાવવામાં આવે છે. એવી પણ ખબર આવી છે કે કેટલાક ગામોમાં ટોલ પોલીસ એવું જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે ૧૯૩૩ ના કરો જો ભરવામાં નહિ આવે તો ખેડૂતોની જંગમ મિલકત કરાવ કરવામાં આવશે. જો આ ધમકી પાર પાડવામાં આવશે, તો ખેડૂતની સ્થિતિ અત્યંત ખરાબ બનશે. કુદરતે તેમનાં ઘણાં સાધનો તદ્દન લીધાં છે; અને હવે જે કાંઈ બાકી રહ્યું છે તે માલમ ઠુંટવી લેશે.

* * *

સને ૧૯૩૨ ના જંગાળ પ્રજાકાના જેલ વસીવટના બદલ પહેલા અહેવાલમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૩૦ માં જેલમાં આવનારાઓની સંખ્યા ૨૬૮૦૧ હતી, ૧૯૩૧ માં તે સંખ્યા ૪૦૭૨૬ ઉપર ગયા ૧૯૩૨ માં તે ૪૨૬૯૧ ની હતી. સંખ્યામાં વધારો થવો તેનું કારણ એ હતું કે ૧૯૩૨ માં સવિનય કાંગની ચળવળ મુખ્ય હતી. આ ચળવળમાં સ્ત્રી કેદીઓની સંખ્યા મોટા પ્રમાણમાં હતી. આ ચળવળ દરમ્યાન યુવાન વિદ્યાર્થીઓ દોરાયા હતા. નેતાઓએ વિદ્યાર્થીઓને એવું સમજાવ્યું હતું કે સ્થાપિત સરકારના કાયદાનો ભંગ કરવો તે દેશાભિમાન અને ફરજ છે.

* * *

પંડિત જવાહરલાલની ધરપકડના સંબંધમાં મદ્રાસના ડમનિક પત્રના પ્રતિનિધિએ લીધેલી મુલાકાત દરમ્યાન ગાંધીજી જણાવે છે કે જવાહરલાલ બિહારની રાહતના કાર્યમાં મદદ આપવા ગયા હતા. આપણા દેશના બાહોશ વ્યવસ્થાપકોમાંના તેઓ એક છે. કાર્ય કરવાની તેમની રીતિ સૌને પ્રથમ પોતા કરે તેવી છે. એ કાર્યમાં તેમણે પુરા ઉત્સાહથી કાંપલાવ્યું હતું. મને લાગે છે કે ગનુષ્યહિતનું આ કાર્ય તેમને કરવા દેવું જોઇતું હતું.

* * *

શ્રી. સુભાષચંદ્ર બોઝે જીનીવાથી વર્તમાનપત્રોને નિવેદન બહાર પાડીને મદ્રાસાલાના અત્યારના અધિકારીઓમાં તાત્કાલિક ફેરફાર કરવાની જરૂર બતાવી છે. તેમણે નિવેદનમાં જણાવ્યું છે કે મારા સામાજીક તેમજ રાજદ્વારી વિચારોમાં પરિવર્તન થયા પામ્યું છે, એવી મતલબની ગેરસમજુત મારાં વર્તમાનપત્રોમાં આવેલાં નિવેદનો ઉપરથી થતી હોય તો હું એ બાબતમાં સ્પષ્ટ કરવા માગું છું કે હું યુરોપ આવ્યો ત્યારથી મારા મૂળગત વિચારોમાં જરા પણ ફેરફાર થયા પામ્યો નથી. હું પહેલાં કરતાંયે વધારે દ્રઢતાથી માનું છું કે હિંદીઓ માંથી આધુનિક ચળવળોનો અભ્યાસ કરવાનું આપણે માટે ઘણું અગત્યનું છે. આપણી પ્રગતિનો ભવિષ્યનો કાર્યક્રમ આપણા ભૂતકાળના ઇતિહાસ અને આપણી વર્તમાન જરૂરીયાતોના મેળમાં રહે એવી રીતે ઘડી કાઢવાનું આપણે માટે જરૂરી છે. મને ખબર છે કે હાલ રાષ્ટ્રીય મહાસભાએ એવી જાગૃતિ ખીલવી નથી, જે હું માનું છું કે જરાપણ ટીમ વગર આપણે બીજાની જોગએ મતભેદ ધરાવતી સંસ્થાઓ સાથે આપણે સહાનુભૂતિથી કામ લેવું જોઇએ. પોતાની વિવિધ ચળવળોમાંથી કુપદેશી સારું એંચવાનું કામ હાલનું છે. હાલની ભાવિ ચળવળનાં મુખ્ય ત્રણ લક્ષણો નીચે મુજબ હોવાં જોઇએ:—(૧) હાલમાં આપણે આંતરિક પુનરરચના માટે બહારના દુમલાથી સહિસલામતીની આશા રાખી શકીએ તે પહેલાં હાલ એક મજબુત મધ્યસ્થ સરકાર નીચે સંગઠિત થવું જોઇએ. (૨) એક મજબુત તથા વ્યવસ્થિત પક્ષ સ્થાપી તેના અંકુશ નીચે આખી પ્રજાને મૂકવી જોઇએ. (૩) આ પક્ષે સમગ્ર વર્ગની પડખે ઉભા રહેવું જોઇએ. હું એને હાલનો સાક્ષ્યવાદી સંઘ કહું છું. એણે પ્રજાના દરેક વર્ગમાં ન્યાય માટે તેમજ રાજકીય, આર્થિક કે સામાજીક દરેક પ્રકારના બંધનમાંથી મુક્તિ માટે ઝઝા રહેવું જોઇએ એનું કાર્ય ધર્મ, વર્ગ કે જાતિના કૃત્રિમ બન્ધનો તોડવાનું હોવું જોઇએ.

* * *

બોમ્બે ધારાસભામાં સને ૧૯૩૪—૩૫ નું બજેટ રજુ થતાં નાણા ખાતાના સભ્ય મી. વૂડહેડે જણાવ્યું હતું કે જલાલ્મારો અને બીજી ચેટા ચળવળોની પાછળ ૧૯૩૨-૩૩ થી ૧૯૩૪-૩૫ સુધીમાં લગભગ ૧૭૪ લાખ રૂપીઆ ખર્ચાયા હતા.

* * *

બિહાર સંકટ નિવારણની અમદાવાદની કમીટીએ મકાનો બંધાવવા સારૂ રૂા. એક લાખની રકમ પટના બાને મોકલી આપવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

અવલોકનર્થે આવેલાં પુસ્તકો

સમાલોચનાર્થે મળેલાં નીચેનાં પુસ્તકો સાભાર સ્વિકારીએ છીએ:

'ઘુંટેલા તાર'—સરસ્વતી ગ્રંથમાળા વર્ષ પ્રુ. ૧—૨. લેખક: રનેહરશ્મિ, પ્રકાશક: પ્રબોધન કાર્યાલય, અમદાવાદ. કિંમત આઠ આના.

'ગોસેવા'—લેખક: મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી. પ્રકાશક: નવજીવન પ્રકાશન મંદીર, અમદાવાદ. કિંમત પાંચ આના.

"રંગરજ યાત્રા"—લેખક કલાત્રેય બાળકૃષ્ણ કાલેલકર. પ્રકાશક: નવજીવન પ્રકાશન મંદીર, અમદાવાદ. કિંમત રૂા. ૧.

'જીવના તરંગો'—લેખક: કલાત્રેય બાળકૃષ્ણ કાલેલકર. પ્રકાશક: નવજીવન પ્રકાશન મંદીર, અમદાવાદ. કિંમત અઠી આના.

સુધારો

અમે આગાદીમે બિહાર સંકટ નિવારણ માટે ટેલાગ્રામોઆગેના હિંદી ગામે મોકલેલા હજારની રકમ ગુમથી રૂા. ૪૦૦ છપાઇ હતી તે રૂા. ૪૦૦૦ વાંચી જોઇતી હતી.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પોસ્તા	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૫૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	સ. મી.	સ. મી.
	એપ્રીલ	ચૈત્ર	જુમાદીલ	ગેદે		
				કદમી		
શુક્ર	૧	ચૌદ	૨૧	૨	૬-૧૦	૫-૪૬
શની	૭	,, ૮	૨૨	૩	૬-૦૭	૫-૪૮
રવી	૮	,, ૯	૨૩	૪	૬-૧૧	૫-૪૭
સોમ	૯	,, ૧૦	૨૪	૫	૬-૧૧	૫-૪૬
મંગળ	૧૦	,, ૧૧	૨૫	૬	૬-૧૨	૫-૪૫
બુધ	૧૧	,, ૧૨	૨૬	૭	૬-૧૩	૫-૪૪
ગુ	૧૨	,, ૧૩	૨૭	૮	૬-૧૪	૫-૪૩

બિહારી ખરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

સા. આફ્રિકાના હિંદીઓનો ફાળો

શ્રી હાજીવાલી કેળવી ઝુલતરવાલ મંડળ

(ગતાંકથી ચાલુ)

અગાઉની આગળ	૬૬૪	૨૭	૦
ખુબીઆબાઈ વીરા અરબપોર	૧	૧	૦
વલ્લભબાઈ ખીમા		૧૬	૬
બીબાબાઈ રમજી કરીમ		૧૦	૬
કલ્યાણજી રમજી કેપબરી		૧૦	૦
બાલુભાઈ મગન ...		૬	૬
હીરાબાઈ બાવા દાંડી		૫	૬
કાનજીભાઈ ગોવાંદ નથસારી		૫	૬
ખેતશીભાઈ લાલાભાઈ ગાંધી		૧૦	૬
મનસુખભાઈ ગોવીંદ કવાડી		૧૧	૦
વલ્લભભાઈ મગન સંદેસપોર		૧૦	૬
મંગળાબાઈ મગનલાલ ભાયરા		૧૦	૬
મોતીદેવાર્ડ પ્રેમા લુહુવર	૩	૧	૦
બારપોર સુરત મંડળ	૫	૫	૦
કેશવલાલ પરશોત્તમ ઓદાણી		૧૦	૬
મકનજી કે. સાલત		૫	૩
મણીલાલ નાથુ ભાયરા		૫	૩
કાલીદાસ ખુબીબા ઓદાણી		૧૦	૬
ઉકાભાઈ વાલા કાડી		૧૦	૬
પરબુબાઈ ખના નરસીબપોર		૫	૬
મોતીબાઈ દુલ્લભ તીવાસ		૫	૬
મકનાબાઈ સુધા ગાંધી		૧૨	૬
કેશવલાલ મકનલાલ ઓદાણી		૧૦	૬
મગન ભયર્સ ભાયરા		૧૬	૬
મોતીરામ ખેરમ નથસારી		૫	૩
મોરારજીભાઈ રમજી જલાલપોર		૫	૬
લુખાબાઈ લખુ ગાંધી		૨	૬
કરસનભાઈ ગમજી ઓદાણી		૧૦	૬
બાબુભાઈ બાપા .		૧૨	૬
મણીલાલભાઈ રમજી મકવાણા		૧૦	૩
નાથાભાઈ બાવા મિસ્ત્રીવાડા		૧૦	૬
ગણપતભાઈ બીજા જલાલપોર		૧૦	૬
બીલાભાઈ ગોવાલજી ..		૧૦	૩
હીરાબાઈ ગોવીંદ બાવા		૨	૬
મોરારબાઈ હીરા અરબપોર	૨	૮	૦
બાબુભાઈ બીજા સરાવ		૧૦	૬
કલ્યાણજી મણીલાલ ઓદાણી		૨	૬
મોરીશ મોદન		૫	૦
મોરીશ મોક		૪	૦
કલ્યાણજી જેરામ મકવાણ		૧૦	૩
મગનભાઈ મોરારજી વઢોળી		૫	૬
જગાભાઈ બાવા કેવાવાડા		૧૨	૬
પરશુભાઈ રમજી ઓદાણી		૧૦	૬
પ્રભુલાલ લુખા વઢોળી		૫	૬
મોરારજીભાઈ ગોવીંદ ઓદાણી		૫	૬
કાલીભાઈ હરી કરમા		૧૦	૬
બાબુભાઈ દુલ્લભ ઓદાણી		૫	૬
કાનજીભાઈ રતનજી કોળી		૧૦	૬
સુખાભાઈ બાબુ રોબજીકામ		૨	૬
રતનજીભાઈ જીવા ગાંધીમા	૧	૧	૦
નાથાભાઈ રામા ...		૧	૦
રણછોડભાઈ મોકળ ઓદાણી		૫	૦
મુળજીભાઈ રોબા ગાંધી		૧૦	૩
દુલ્લભભાઈ બાબુ બલુડા		૨	૬
ગોકલ્દાસ હેમા ગાંધી	૧	૧	૬
વાલાભાઈ નાના ઓદાણી		૧૦	૬
કાનજીભાઈ રોબા ભોદાણી		૫	૩
મોતીબાઈ બાબુ ભદ્રવાટ		૫	૬
ગોપુબુવાર્ડ રતનજી ઓદાણી	૨	૩	૦
રણછોડભાઈ મકન ઓદાણી		૧	૩
નાનાભાઈ લખુ વઢોળી		૨	૬
દુલ્લભાઈ મકન ઓદાણી	૧	૦	૩
વાલાભાઈ દાવા		૧૦	૦
રતનબાઈ મગન બાલપોરા		૧	૦
રમજીભાઈ ભગવાન		૧૦	૦
			—
કુલ પા.	૧૫૬	૦	૬

(સમુપુર્ણ.)

બાકરવાળાના હિંદીઓ

ખંડુભાઈ વાલજીભાઈ	૨	૮	૦
મોકંદભાઈ માધવજીભાઈના પોતાનો પુરબાર્દ	૨	૨	૦
મગનલ હાલાલ	૨	૧૨	૦
મુખાભાઈ હરીભાઈ	૧	૧	૬
મકનલ હરીભાઈ	૧	૧	૦
જીવાભાઈ પાબત	૧	૧	૦
પેમજીભાઈ મેઘરાજ	૧	૧	૦
નાથાભુ દાદાભાઈ	૧	૧	૦
વામાજાઈ ધોકાભાઈ		૫	૩
મુલાબાભાઈ દાદાભાઈ		૫	૩
મલ્લુભાઈ રામાભાઈ		૫	૩
ભવાનુ ચુલાભાઈ	૧	૧	૦
મોરારજી ચુલાજી		૧૦	૬
રામજીભાઈ નીમાભાઈ		૧૦	૩
બીખાભાઈ નીમાભાઈ		૫	૩
ખંડુભાઈ નાથુભાઈ		૫	૩
વાઘજીભાઈ પરબુભાઈ	૧	૧	૦
રતનજીભાઈ ખુશાલભાઈ	૧	૧૧	૬
મગનભાઈ ગોવરધનભાઈ	૧	૧	૦
મોરારભાઈ ગોપાળજી	૧	૧	૦
ત્રા સ્વ. ગજરાજેન		૧૦	૬
ત્રા. સ્વ. વલ્લભજીન		૫	૩
ત્રા સ્વ. જીવાજીન		૫	૩
બી એન ભાન	૪	૪	૦
મારીશ બી. એન. ભાન	૧	૧	૦
... એન્ડ ...	૨	૨	૦
... ...		૧૨	૬
... ...		૧૦	
... ...		૧૦	
... ...	૧	૧	
... ...		૧૩	
... ...		૧૦	
... ...	૫	૫	૦
... ...	૧	૧૦	૬
... ...		૧૨	૬
... ...		૫	૬
... ...		૧૦	
... ...	૨	૨	૦
... ...		૧૦	
... ...		૫	૬
... ...		૧૨	
... ...		૫	૬
... ...	૨	૨	૦
... ...		૧૦	
... ...		૧૦	
... ...	૧	૧	૦
... ...	૧	૧	૦
... ...	૧	૧	૦

મણિલાલ મોતીરામ	૧	૬	૦
મોતીરામ બીજા		૧૦	૬
રામા કાશીચરણ		૧૬	૬
ઈ. પરાગ		૧૦	૬
ઈ. રમણલાલ		૧૦	૬
		૧૦	૬
		૧૬	૬
		૧૬	૬
		૧૬

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता० ६ एप्रील १९३४. अंक १४

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ६ एप्रील, १९३४

बिहारमें महात्मा गांधीजी

परहित सरिस धरम नहीं भाई।
पर पीड़ा सम नहीं अधमाई॥

बिहार भूकम्पके सम्बन्धमें ताजे समाचारोंका उल्लेख कर देना जरूरी है। भूचालसे न जाने कितने मकान मुर्दामें मिल गये यही नहीं बल्कि तमाम आर्थिक, सामाजिक अवस्था ही पलट गई है। उक्त आकस्मिक विपत्तिका परिणाम ही सदा भयंकर हो गया है। किस प्रकार वहांकी दशा सुधारी जा सकती है, यही प्रश्न भारतीय नेताके सामने उपस्थित हो रहा है। अब पुनर्निर्माणकी गंभीर योजना ही प्रस्तुत है। उसमें नाना विचार उत्पन्न हो गये हैं। यदि पीड़ितोंको इतनी ही सहायता मिल जाय कि, जिससे वे अपने झोपड़ोंको तैयार कर सकें, तो यह सहायता कोई सहायता नहीं, उत्तममें उत्तम मदद तो वह कही जा सकती है कि जिसको पाकर पीड़ित मनुष्यमें वह सामर्थ्य आ जाय कि जिससे वह खुद अपने जीवन निर्वाहमें अग्रगण्य हो सके। इसीकी आवश्यकता है कि असमर्थ हुएको, अपने बलका परिचय देने योग्य होना चाहिये। छोटे छोटे व्यापारियों, कारीगर लोगोंको जिनके हथियार नष्ट हो गए हैं, उन्हें आर्थिक सहायता मिल जानेसे, उनका काम फिरसे चालू हो जायगा, परन्तु इसके में उनसे सामाजिक सेवाकी आशा अवश्य रहेगी। इसी तरह गांवों और खेतोंको फिरसे खेती लायक बनानेके लिए जो कृषक किसान तैयार होंगे, उन्हें उन बातोंसे भरे खेतोंको, जैसेकि योग्य वैज्ञानिक विधि बतायी जायगी। जो शहरके शहर नष्ट हो गये हैं, उन्हें उनकी असली सूरत में बनाना कठिन और नहीं, असंभव सा है। अब सड़कें सीधी और सड़कें चौड़ी बनेंगी इत्यादि, लेकिन सामने मुख्य सवाल तो यह है कि, गांवके गांव, तथा अनेकों नगरोंके निर्माण करनेमें जो खर्च होगा, वह आयेगा कहां से। हमारी समझमें दो ही उत्तर हो सकते हैं। प्रथम तो यह कि, भारत सरकार बिना सूदका उन्हें कर्जा दे, उसमें यह शर्त रहे कि जहां तक इन पीड़ितोंकी स्थिति अच्छी न हो जावे, वहां तक किसी प्रकारका दबाव उन पर न किये जायें। दूसरा दान यह कि हिन्दुस्तानमें बहुत से राजे महाराजे एवं लक्षाधीश सेठ साहूकार बसते हैं, उन्हें इस समय अपनी उदारता प्रगट कर दान देनेका सुयोग्य अवसर है प्राप्त। आशा है कि अब महात्माजी भी वहां पहुंच गए हैं, और उपर्युक्त दान दोनोंसे यथार्थ सहायता प्राप्त होगी। अतः 'इन्डियन ओपिनियन' की अपीलपर, दक्षिण आफ्रिकासे १९३ [illegible] सहायतार्थ भेजा गया है परन्तु सहायता बड़ोंमें चुन्दके समान कुछ नहीं के बराबर ही है।

जर्मनीकी धमकी

आस्ट्रियामें मि. डॉलफसकी सरकार कम्यूनिस्ट और सोशलिस्टोंके बलवेको दबानेका प्रयत्न हठोरतापूर्वक कर रही है। मामला अबतक गरी है। इस समय आस्ट्रिया के नाजी बिल्कुल एक ओर खड़े तमाशा देखते रहे हैं। परिणाम यह हुआ है कि उनकी शक्ति बहुत बढ़ गयी है। इससे फ्रांस भयभीत हो उठा है। उसे मित्र भी बड़े चिन्तित हैं। इस स्थितिपर विचार करनेके लिये उनकी एक कान्फरेंस भी हालमें हो चुकी है। चारों तरफसे आस्ट्रियाकी पूर्ण स्वाधीनतामें बाधा उपस्थित होनेकी पूर्ण

आशंका है। इटलीने जर्मनीको सलाह दी है कि इस झमेलेमें उसका न पड़ना ही अच्छा है। उधर नाज़ी लीडरने मि. हेडिशो धमकी दी है कि डोलफसकी सरकारने नात्सियोंके साथ उचित व्यवहार करनेका वचन न दिया, तो संघर्ष शुरू हो जायगा।

सामान्य वर्तमान

बिहारके सरकार रुपये सूदपर देगी

बिहार सरकारने एक कानून पास किया है जिसके अनुसार सरकार भूकम्प पीड़ित इलाकेमें मकान बनवानेके लिये सूदपर रुपये कर्ज़ देगी और इस ऋणमें जो मकान बनेंगे उनपर अपना पहला अधिकार रखेगी ताकि रुपया अदा करनेमें ढील हो तो कानूनी कार्यवाही करके वसूल करले। श्री राजेन्द्रप्रसादने नीतिकी आलोचना करते हुए कहा है कि जब भूकम्पके चले पड़े हुए हैं तब सूद की बात चलाना व्यर्थ है।

जिनेवामें भारतीय विद्यार्थी

अन्तर्राष्ट्रिय विद्यार्थी संघकी ओरसे भारतीय विश्वविद्यालयोंके श्री. रंगनायकम नेतृत्वमें गए हुए ५२ अध्यापक और विद्यार्थी आज कल यूरोपमें भ्रमण कर रहे हैं। उन्होंने जिनेवा स्थित अन्तर्राष्ट्रिय लेबर आफिसका निरिक्षण किया, उक्त आफिसकी ओरसे इनका धूम-धामसे स्वागत हुआ। और उन्हें भारत सम्बन्धी कार्यक्रमके सम्बन्धमें अन्तर्राष्ट्रिय नीतिका भी उच्च अधिकारियों द्वारा ज्ञान कराया गया। सर अतुल चटर्जी तथा श्रीमती चटर्जीके भी दर्शकोंको चाय पार्टी देते समय भारतके सम्बन्धमें बहुतसी बातें कहीं।

जर्मन टापुओंको वापस देनेकी राय

कोई रोथरमियर को चिट्ठी जो कि लण्डनके 'डेलीमेल' अखबारमें प्रकाशित हुई है, उसमें रोथरमियर साहेब ज़ोर देकर विलायतको कह रहे हैं कि जो जो देश जर्मनीका ले लिया गया है, जैसे कि, टांगानीका कामारुन और टोगोलेण्ड आदि जर्मनीको वापस कर देना चाहिए। जिससे जर्मनीके फुटकर या उपरक्त कोलोनीके बसनेके लिए पर्याप्त हो जावे।

—वर्तमान माह मार्च सा. १० में महात्मा गांधीजी बिहार प्रान्तमें, राजेन्द्र बाबूके साथ, भूकम्प पीड़ितोंकी सहायताके लिए, दौरेपर गये थे।

—नागपुरमें महात्माजीको थैली भेंट की जाती थी कि एक निर्धनने थैलीमें एक कौड़ी छोड़ दिया। महात्माजीने उसकी प्रशंसा की। तुरन्तही वह कौड़ी निलामपर चढ़ाई गई ११९ रुपयोंमें बिकी।

—समाचारपत्रोंमें यह अफ़वाह प्रकाशित हुई थी कि मर आग्रावोंकी वर्तमान राजनीतिका यह रहस्य है कि आगामी शासनसुधार जारी होनेपर वह प्रधानमंत्रीके पदपर स्वयं लगाये बैठे हैं। मर आग्रावोंने इसको निराधार बताया है।

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

	रु.	आ.
चिनकी यात्रा	१	९
तामील वेद	५	९
स्वामीजी का खलीतास	१	०
अमारे जमानेकी गुलामी	१	०
हाथकी कंताई बुनाई	२	९
दया धर्म।	१	०
अहायर्य विज्ञान	१	९
महात्मा गांधीजीका जिवन कार्य	१	०
भारतीय दीनबंधु	१	०
विद्यार्थी जीवनका वेहेम	०	९
यूरोपका इतिहास भाग १	१	९
,, ,, ,, २	१	९
,, ,, ,, ३	१	९

Hindi-English Combined Books
FOR SALE

भाई भाई		१
प्रथम वेद [illegible]		१
द्वितीय ,, ,,		१
तृतीय ,, ,,		१
चतुर्थ ,, ,,		१
पंचम ,, ,,		१
षष्ठ ,, ,,		१
सप्तम ,, ,,	१	०
सप्तम प्रकाश अंग्रेजी टीका सहित	०	९
मनुष्यकी परीक्षा		१
त्रिमितिसंग्रह		१
सामवेद संहिता	१	०
अथर्व वेद संहिता	१	१
ऋग्वेद संहिता	२	०
वेद महा [illegible]	-	

पता 'इंडियन ओपिनियन,' फिनीक्स, नेटाल

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ஆம் வருஷம் ஜனவரி மாதம் 3 ஆம் தேதி
வியாழக்கிழமை வெளியிடப்பட்டது.

வருஷம் 3] வெள்ளிக்கிழமை, பெப்ரவரி 6 ஆம் தேதி [இதழ் 4

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, பெப்ரவரி 6 ஆம் தேதி

கல்வியின் அவசியம்.

"கல்வி" என்ற சப்தத்திற்கு "கல்லாமை" என்பது நேர்எதிர்ச் சொல்லாகும். அதாவது, அறிவை விருத்தி செய்கின்ற சாதனமே கல்வி. மனிதர்களுக்கும் அறிவு ஒரே தன்மைத்தாக இருப்பதில்லை. சிலருக்கு ஒரே தன்மைத்தாக இருக்கின்ற போதிலும் அதை வெளிப்படுத்தும் சக்தியில் வேறுபாடு இருக்கின்றன வல்லவா. அதை வெளி விருத்தி செய்வது முதல் சக்தி கல்வி யினாலும் விளங்கும்.

பொதுவாகக் கல்வியை அவசியத்தைப் பற்றிக் கூற வந்த விடத்து, நேரான சன்மார்க்க நெறியை, மனித புகட்டும் நல்லதோர் முக்கியமாக உணவு பொருள் களுக்கும், அவற்றிற்குச் சமமிடும் மருந்தை உணவு வாங்குகிற பாத்திரத்திற்குமே ஒப்பிட வல்லார். இதன் கருத்தெதுவோவெனில், மனிதர்களுக்கு வாழ்வு எதனால் முக்கிய மாகுமோ அவ்வாழ்வு முதலிய மானதை கல்வியு மென்பதாம்—

"செவிக்குணவில்லாத போழ்தும் சிறிது
வயிற்றுக்கு மீயப்படும்"

என்றார் போலும்!

அறிவாளிகள் சகாலத்தும், எல்லா தேசத்து இதனாலேயே சிறந்த பொருளாக மதிக்கப்பட்டு பொருட் செல்வம், களிச் செல்வம் என்ற இவ்வுலகின் செல்வத்தை சமமாக நினைத்தனர். இதனாலேதான், பல நாடுகளிலுமுள்ள கல்விச் செல்வத்தைப் பற்றி நாம் அதிகமாகவே முற்றுகையிட்டு, பிறகு, பொருட் செல்வத்தைப் பற்றியும், இதை விடயத்தில் சுருக்கமாகவும் கூற ஆரம்பிக்கின்றோம். அதிலும், பொருட் செல்வத்தைத் தேடினால் கஷ்டமும், அதை அடைந்த பிறகு அது சம்பந்தமாக ஏற்படுகின்ற தொல்லைகளும் அதிகமாகவே யிருக்கும்.

இவ் மனித பிறவிக்கும், மிருகங்களுக்கு ஒரு விதத்தில் சமமாகும். அவ்வளவே யெனில்? மனிதர் ஏறுவதாக ஓர் சிறப்பம்சமே பகுத்தறிவு. அதற்கு மிகவும் சாதகமாக வுள்ளது கல்வியே யாதலின், கல்வாதாவை ஏறுவ தறிவை வளர்த்தலே ஆகும். இவ்விரண்டு வகை "மனிதன்" என்ற நிர்ணயத்திற்கு கூறப்படியல்ல. அன்றியும், ஒரு மனிதனுக்கு கல்வியைக் கொடுத்து இன்னொரு மனிதனுக்கு அதைக் கொடுக்காமல் அறிவைப் பெற்றுச் செல்லுவது பிரும்பது கல்வியே எண்ணி எல்லாம் புறம் பொருளை அறிய ஏதுவுதவுக்கு உதவுகின்றனவே, அந்தக் காரணம் வெளிக்க விஷயங்களை யும், இதர தேசிய விஷயங்களையும் அறிய வல்லார் எதுதானாலும்.

இதனாலே கூறியவற்றிற்கு கல்வியின் பெருமை யையும், அவசியத்தையும் வாசகர்கள் நிச்சய மாய்த் தெரிந்திருப்பார்கள். ஆதலால் இவ்விடம் அமர்த்தற்கும். நம் மக்கள் நிறப்பும் தீராக்கை, மனமை மின்மினி யாதி யணங்களால் தீராத்க் கல்லாமை அல்ல கல்விக்கையர் பெற்று கல்வியை வாழ்க்கை யாக்கவேண்டுமென்பதே.

இந்தியா சட்ட பரிபாலனை சபை.

இந்திய நாட்டை யாத புரியும் பிரிட்டிஷ் பாலிய சபையில் இந்திய நாட்டிற்கு ஏதாவது புரோஜனம் ஏற்படச் செய்ய வேண்டுமென்பதாக அங்கத்தினர்களான பிறகு, இந்தியாவிலுள்ள இந்தியர்களுக்கு இடையூறு ஏற்படுகின்ற தருணம் செய்யும் பொருட்டு எதிர்த்து வாதாட வேண்டுமென்பதாக, கொஞ்ச காலத்திற்கு முன் ஒரு பெரிய கூட்டம் கார்டிஃப் நகரில் ஏற்பட்டதாக வாசகர்கள் அறிந்திருக்கலாம். அதைப் பற்றி சமீபத்தில் நாம் ஒன்றும் எழுதவில்லை.

இப்படிச் செய்வதிலும், தென்னாப்பிரிக்காவில் நமக்கு சமமாகவும் வேறுபாடாயும் முயற்சி வெளிப்படுத்தி வருவதை விடவே.

இந்திய சம்பந்தமாக [illegible] வரும் இந்திய சமஸ்தான மன்னர்களும் [illegible] அதற்கு அனுசரித்தவர்களாய்

நாட்டாளியர் வர்த்தகம்.

நாட்டாளியர் சக்கு மிகுந்த அரசாங்கத்தின் [illegible] விருப்பமாயிருப்பதாக [illegible] மிகுந்த [illegible] பிரிட்டிஷ் ஆதிக்கத்திற்கு [illegible] நாட்டாளி தென்னாப்பிரிக்கா வில் மருந்துக்கு ஒரு பங்கு மக்கு வாதாடுகிறார். இதைப் [illegible] அவர்களது விருப்பப்படியே [illegible] நாளில் தென்னாப்பிரிக்காவில் [illegible] கடமை யென்பதாக [illegible] நாட்டாளிய விவகாரம் பிரதி [illegible] வந்தது இவ்வளவு தான்.

தமிழ் மக்கள் முன்னேற்றம் மலடாவது எப்படி?

(சென்ற வாரத்தின் தொடர்ச்சி)

[illegible] [illegible] [illegible] [

[illegible] மைந்தர்கள் [illegible] மற்றவர்கள் [illegible] வேண்டும் என்று [illegible] கண்டனை [illegible] கொண்டனைப்பது [illegible] மனின் செய்கை [illegible] முன்னேற்ற [illegible] தரும் சோதனை [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			1 Column			3 Column.			1 Column.			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	8	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

Phone 7447.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

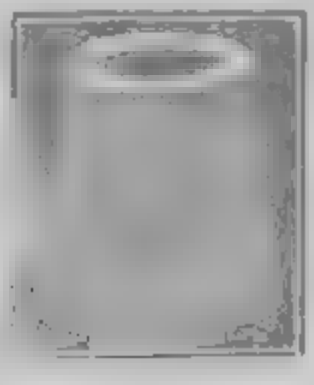
117 Field Street,
DURBAN Natal.

ગ્રેફોન રેકોર્ડ—હીંદુસ્તાની-ગુજરાતી
કંપનીનાં દરેકમાં રહે છે.
માગેફોન મશીનો બધી જાતના મળશે.

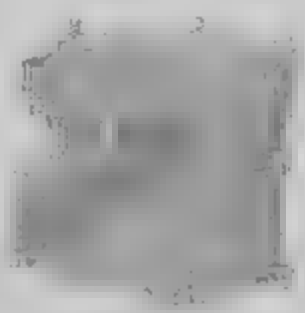
દર મેલમા
ગ્રેફોન રેકોર્ડ
આવ્યા કરે છે.

TAMIL, TELUGU,
ZULU
RECORDS.
PORTABLE
GRAMOPHONES.

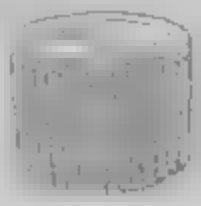
હારમોનીયમ ઓર્ગીનેટ વગેરે.

બદલાવે મામલા
ગ્રે. ફોન ઉપર
પુરતું ધ્યાન
આપી માલ
સારી રીતે પેકીંગ
કરી મોકલવામાં

આવે છે.
ગ્રેફ નવાના
ઓર્ડર કરવા
બીજી સલાહની
પહોંચા થશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે
લખો.

સોનાને કસોટી ઉપર નાખવાથી
તેની કીંમત અંકાય છે.

ગ્રામોફોનના ચુકે,
મોકલવામાં આવે છે.

બનાની

ચોક્કસ પોસાવકા ભાવની પાકી એવા પ્રકારે કેસ (આશરે ૬૦૦) ડિપ્રેસ્ટ સ્ટેશન રેલ્વે ઓ ન વાગરે ઓર્ડર મોકલાવો
પાયનએપલ :ફી. ૨-૬ દરજન.

LARGE SELECTED BANANAS

[illegible] Durban. Pineapples 3/6 doz.

G. M. AHMED,
[illegible]
Durban

MARTANI REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House
in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency
Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs. [illegible] bladder, kidney, all [illegible] troubles, gall-stones, [illegible]

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN.

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.— All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

Phone 2167. P. O. Box 116.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઈ મોરારજી માતવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ

પ્રથમ સારી રીતે કરી માલ મોકલવામાં આવશે
રેલ્વેકાર્ડ વગર પોસ્ટ ૨૧૬. ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
હોંશપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 50

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance at Room 15 Cross Street, Durban. Phone 4662 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, કફ, મોટર તથા ઘોડા તથા કુલ જાતીએ પૂરાં પાડવામાં આવે છે ચાર્જ વિગત પ્રમાણે.
ફોન ૪૬૬૨ સેન્ટર ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

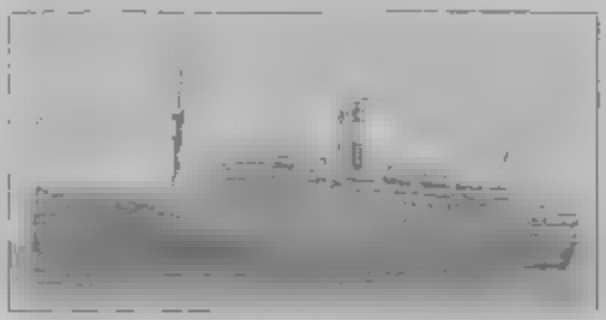
Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 5- Vol. XXX:1 Friday, April 13th, 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

ટીકીટના ભાવો
સેકન્ડ ક્લાસ
(વધુ ઓછાની)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.
૩જો
(વધુ ઓછાની)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો
મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩-૧૬-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.
હિંદુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૮-૦.

એપ્રીલ તા. ૧૬ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—કંપનીએ પોતાના સ્ટીમના કપ્તાન બદલ્યા અને સ્ટીમનું નામ બદલ્યું. પોર્ટ, કપ્તાનનું બદલાવું થયું. અને આમાં ખરી વાત [illegible] કંપનીએ કરવી [illegible] ફેરવવું જોઇએ તે કરવા બદલ [illegible] કરવામાં આવેલ છે.
કંપનીએ પોતાના મોટા સ્ટીમર [illegible] વધારવામાં આવેલ છે.
હરેક જાતી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બંદરમાંના બદમાશોના ભરોસે અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ ગેરલાભ રાખશે.
સ્ટીમરમાં હમેશ હરેક ગમતાજ ખબરની સાથે દેખરેખ રાખવા તેમજ બાવ બ
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
પંજાબના હાલી એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, બારી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
પ્રીફાયત ભાવે મળી શકશે.
અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
ભાવ બાજબીતર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રથમ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623 Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

ઇન્ડી આવનાર તમામ જનારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

સોનાના ચાંદ મઢેલા

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર કોન

દરેક જાતના બરકાર ફ્રેન્ચ હારમોનિયમ અને બરકાર કોન્સર્ટીના અમારી પોતાની ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં આવે છે. એક કિંમત માટે બે આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

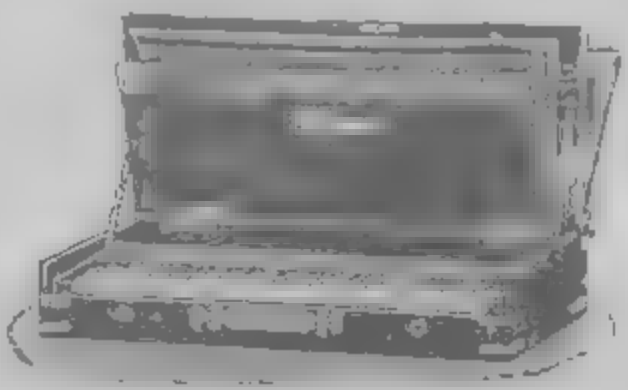
દક્ષિણ આફ્રિકા માટે સિવાય
સોરાબજીયા મ્યુઝીક સલુન.
બોક્સ ૪૬૦, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ ડરબન

ચેતમોંજ ગુરૂબક્ષસોંજ એન્ડ બ્રધર્સ,

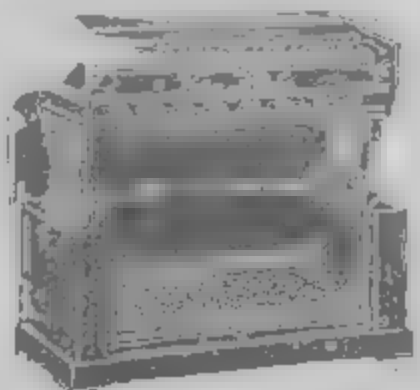
[illegible]—બજારની પ મી મજીનના નાકે, ૬૬૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel [illegible] Bombay આન્ડ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૧૪ પટ્ટ મહમાદેવી રોડ, મુંબઇ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ બાજા ૩૨.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂલ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આપ ફેક્ટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

શોક ઓરડા:— ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ તથા ૧૩૨ બરકાર સ્ટ્રીટ.

ઓર્ડર આવે સાથે બજારા રાખો, અને કમીશનની વધારે રકમ આપ મિનતિ છે.

હાથના સીંગલ રીડના રોકડેથી પીંડ ૬-૧૦-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ રોકડેથી પીંડ ૬-૧૦-૦.

હાથ અને પગના સાથે (કપલાઈડ) ડબલ રોકડેથી પા ૬-૧૦-૦ હાથના પોર્ટેબલ આપ મુસાફરીને હાથના ડબલ રોકડેથી પા ૪-૨-૬

પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ બબુરા રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાર્સલ ૧-૨-૬, અને પા. ૧-૬-૦

હારમોનીયમોની આપ ૧ વરસની ફેકટરી ગેરંટી આપવામાં આવે છે

મારા ઓર્ડર વખત મંગાવી આપવા કરો હાજરો વા. અમેરા—

પી. ઓ. બોક્સ-૪૬૦. સોરાબજીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. [illegible] Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoja, P. O. Box 69, Vereeniging. 84/86 Tardeo Road, Bombay.

તાકત-તાજગીનો ખજાનો

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

બિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુ નો સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની અંતિમ હદ્દ
આખરીજ ખાત્રીવાળા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪.

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા બેજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આનંદ મંગળ
સાહિત્ય આફિસના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ગુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંઈનાં ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રા કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 812. Durban. 129 Victoria St. 64

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માલ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

To Our Subscribers.

Subscription is payable in advance. It is our earnest appeal to our generous Subscribers to oblige us by sending their subscriptions promptly on their receiving our advice and statement.

Manager, INDIAN OPINION
Phoenix, Natal.

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)
Dalys Limited
Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel 19

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

મલેરીયા

દુનીયાની બાબરચાની બાબતમાં બહોળો અનુભવ ધરાવનારાઓની સાથે સાથે આ બીમારીને સંપૂર્ણ લક્ષમાં લેનારા દુનીયાના સૂબેદાર બાગીચાઓ પણ મલેરીયાના કારણરૂપ જંતુઓને "ટીબેટ્રીન" ની પરિક્ષા કરી છે ત્યારે તેની અકસીરતાની ખાત્રી આપે છે

સાદી વાત એ છે કે, "ટીબેટ્રીન" એ ક્વીનીનની સાથે બીજા દવાઓના ખાસ ઉપયોગના પદ્ધતિસરના ગુણયુક્ત મેળવણી એક સહેલ નવા સ્વરૂપમાંનું ખાતુ છે અને ૪૦ દવા ગોળી જેવી છે "ટીબેટ્રીન" બાનુકરી દવાથી શરીરનું તેનું લોહીમાં રહી રહેવા દે ... અને તેથી તે શરીરના અંદરના ભાગમાં મલેરીયાના સામે જંતુનાશક થવને ... ...

"ટીબેટ્રીન" બોલીસ દવાથી ... લેવાથી કમતાકાતો થતા નથી.

ટીબેટ્રીન

વીકમાં ત્રણ દિવસ લઇ મલેરીયા ઓછો થવાનો ઇલાજ
સોમ, મંગળ, બુધ.
દિવસની ૬ ગોળી
બુધ, શુક્ર. શનિ. રવી, ગોળ નહિ

બનાવનાર :
ડાલ્સ લીમીટેડ (લાયસન્સ ધરાવનાર)
ડાલ્સ લીમીટેડ
અક્ષય મેડીસીનલ લીમીટેડ
ડરબન.
સાઉથ આફ્રીકા.

હવે રોજ દવા લેવાની જરૂર રહેતી નથી..
૨૪ કલાકમાં ત્રણ દિવસ "ટીબેટ્રીન" લેવાના નીચમને અનુસરો કમતાકાતો બીલકુલ નહિ જણાય.

સોમ મંગળ બુધ

ટીબેટ્રીન

૨૫ ગોળીની
કીંમત શી. ૬-૬.

દુનીયાના મલેરીયાના ઇલાજમાં સરકાર તરફથી ખરીદવામાં આવે છે

ખાલીસ ફ્રેન્ચોકાનું લીમાટ્ટ પેટ બોટલોમાં રેડીમેડ, ઇંડીયન ઇન્ડસ્ટ્રીને માટે ... (ડરબન ના સ્થાપના) ડરબન બનાવવામાં આવી છે.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
18 APL 1934

INDIAN OPINION

founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 15—Vol XXXII Friday April 4th, 1934

Indian Opinion

Friday April 14th 1933

MOST FORTUNATE IN THE WORLD

IN these hours of world depression the Union of South Africa is the most fortunate country in the world. This fact has been amply proved by Mr. N. C. Havenga, the Minister of Finance through his Budget which has revealed a total surplus of £6,224,000. The step taken to lessen the weight of taxation from the country is a step in the right direction and will no doubt be much appreciated by every section of the population. But that will not be enough. The rulers of a country that is blessed with prosperity such as South Africa is are expected at least to see that every section of the people are living in peace and contentment. One would expect to see large-heartedness and not pettiness of mind. In this vast sub-continent there is surely room enough for all sections—be they British, Dutch, Natives, Asiatics or any others—that are already present and even double the number. It is not human to deny any one section room in this God's good land blessed with health, wealth and prosperity. And yet, such is human nature is, man is not satisfied with all that he has, it is too little for him and he hankers after more. South Africa's position is envied by many other countries but she herself is not satisfied with her own position. Were it not so we would not find so much race hatred between white and white and between white and black. But the whites can afford to battle amongst themselves for they are on an equal footing. No sympathy is needed in their case. Not so in the case of the darker races who are voteless and voiceless. What is to become of them is a question which is very difficult to answer. Whatever may rule this country there seems to be very little hope for them. Past experience leaves nothing for them to choose. Their destiny is in the hands of God. They can appeal to the Godliness of their rulers. That is what we have been doing all along, and we are tempted to ask once again, when it is realised that this country is after all the most fortunate country in the world, whether there cannot be found room for the neglected darker races to share a little of that God-given fortune?

Mr. Havenga's budget makes provision for the relief of unemployment among Europeans, a million is provided for improving the housing conditions and there are many other lofty schemes for the general welfare of the Europeans. Speaking for ourselves are not Asiatics also their burden. What provision has been made for the relief of unemployment among them and for their general upliftment as was promised in the Capetown Agreement? Or is Borneo alone going to be their fate? We might get a ready retort: "What are you yourselves doing for your own uplift." We are prepared to receive the retort in all humility though it could be contended that we are given the opportunities to do so but that however does not release the Government of their responsibility towards Asiatics a section of their population.

INDIAN BUSES

NOT long ago we had reason to criticise the action of the National Council of Women in unrighteously suggesting the imposition of certain restrictions on the movement of Indian buses. Both Colonel G. Molyneux (ex-Housing officer) and Mr. G. H. Constable, Municipal Inspector of vehicles, have made a report which throws a flood of light on the question. Both these gentlemen declare that

> [illegible] the number of Indian buses registered locally has steadily decreased in recent years. Due to this decrease, [illegible] Colonel Molyneux, the borough lost [illegible] an annual revenue of over £1,200. Colonel Molyneux [illegible] that so far as he is aware no legal power [illegible] action [illegible] buses suggested. "Even if it were advisable to do so, which I doubt."
>
> Mr. Constable states that according to the licensing register the number of Indian buses has decreased by 67 between July, 1929 and July 1933. He adds "This decrease is [illegible] about by the ever increasing number of taxis which ply for hire on the different bus routes, taking away both trade and bus passengers. If therefore—as suggested—the Indian buses were more restricted it would only [illegible] to bring more of these taxis on the roads and, in my opinion, would not bring a penny piece more to the [illegible] bus [illegible] adversely dealt with, it would [illegible]
>
> "As things stand now, we have control over these omnibuses. They pay a heavy licence and are also insured [illegible] and [illegible] are to be hauled up on the [illegible] report that the conditions [illegible] are [illegible] and the cheapest form of transport [illegible] travellers [illegible] able to be carried [illegible] which [illegible] necessary for [illegible] class of people.

"The total loss paid on an omnibus of a carrying capacity of over 20 passengers is £39 5s. Of this amount £10 9s. accrues to the Borough, and on top of this is compulsory insurance to the amount of £1,000."

This puts the matter at rest at least for the time being—because it is a very paying proposition for the Durban Corporation!

Racial Inequality

Will Lead To Endless Race Conflicts

DR. HANS KOHN in a Radio Address under the auspices of the National Student Federation of America, dwelt on the alarming effect of race-consciousness, which has prejudiced many. The following extracts from the *World Unity* will be read with much interest in this country where we are experiencing racialism day in and day out:—

"The political and social importance of the modern race theory is not less far-reaching than its intellectual implications, for this theory is bound to awaken the fiercest race conflicts in a historic situation where the race question assumes dimensions unknown up to now. Race conflicts do not become acute until the race kept in the inferior position is animated by the tendency to change its status and to strive for equality with the race deemed superior. We witness to-day a world-wide movement of this kind. Fifty years ago the world accepted the supremacy of the white race without question. To-day the spread of education and of modern technical equipment throughout the world, the bringing together of all human races by the new rapid means of communication and transportation, have destroyed for ever this unquestioned order, and have introduced a new, dynamic element which makes itself felt not only in the revolt all over Asia but as well in similar movements for political and social emancipation outside of Europe which have reached their peaks during the past few years in all Latin American republics, where even the long silent and suffering Indian race is awakening to a claim of its due position in its own ancient lands. Throughout Africa the Negro is stirring, a phenomenon which would have appeared entirely out of question a very few decades ago. There is a great forward movement on the part of all the non-white races which we called, only a few years ago, backward races, and who are to-day trying hard, and sometimes, as Japan proves, very successfully, to adopt for themselves the cultural and social standards of the white race. They strive not only for political emancipation but for a moral advancement of their masses to participate in the progress of humanity toward a better world.

"I believe that all lovers of humanity will welcome this common effort of all human races toward a new world. It is, for the first time in world history, that such a common effort binds different and even the most distant parts of the world together. The basis of world unity is being created. In such a moment a new emphasis upon race and race inequality in many countries must have especially disastrous effects. It will tend to aggravate all race conflicts and therefore act as chief obstacle to world peace. No conflicts are as devastating as racial conflicts, no hatred as degrading as racial hatred because they appeal to the most primitive and most ferocious instincts of man and are apt to bring out the worst sides of his nature. We very often witness the fact that a normally good-natured and reasonable man acts most brutally as soon as race prejudice or race instincts are involved. Through centuries we have striven to arrive at the recognition of personality, not of birth or race, as a standard of the value of man. The race theory means a regression from a spiritual point of view to a biological point of view.

"Liberalism believes that man can be changed and improved by education and by social influences, race theory believes that a man has to continue as he has been born. Therefore, race theories in the present form are not only dangerous for world peace and humanity at large, but as theories of despair bid us to accept man and races as they are and to give up every idea of their improvement. The theory of racial inequality will, therefore, not only precipitate us into endless race conflicts, but make a combined human effort to create a new world futile!

Indian Housing

Regulations Governing Building Loans

The following regulations governing the advance of loans to Indians for the erection of dwellings on fully paid up freehold land have been passed by the Durban Town Council:—

1. That the building shall be erected in accordance with an approved plan and specification.
2. That not less than three tenders are to be obtained and submitted to the Borough Engineer.
3. That before any tender is accepted the applicant is to provide two approved sureties each to the extent 25% of the contract price, and such sureties are to enter into a bond prepared by the Town Solicitors guaranteeing the proper completion of the building. The builder is to enter into an approved form of building contract the original of which is to be deposited with the Borough Engineer.
4. A fee of 10/6d. will be charged for each inspection whether for certifying work for payment or for approval of work. The applicant is to deposit £3 3s. 0d., with the Town Treasurer to cover inspection fees, any unexpended balance will be returned to the applicant in the final certificate.
5. Loans will be granted to owners of fully paid up freehold land. The minimum loan shall be £200 with a maximum loan of £400. For amounts up to £250, the full contract price will be granted, and for amounts in excess of £250, 75% of the difference between £250 and the contract price will be granted.
6. Payments will be made as follows
   (a) 50% of value of work executed on completion of antguard.
   (b) 50% of value of work executed less previous payment on completion of brickwork.
   (c) 50% of value of work executed less previous payment on completion of building.
   (d) Balance of loan two months after completion.
7. The work to be carried out only by an approved contractor and to the satisfaction of the Borough Engineer.

Duties Of The Indian Youth

Pandit Jaimini Speaks To Arya Yuvak Mandal

AN interesting and instructive lecture on the duties of the Indian youth was delivered by Pandit Mehta Jaimini, the Vedic missionary, who has recently arrived from India, in the Hindu Panri Institute under the auspices of the Arya Yuvak Mandal.

Quoting Reverend Murdock, a well-known missionary to Madras, from his work "The three great necessities of India," the learned Pandit remarked that if you want to elevate a nation infuse your ideas in its youth. "The children of to-day are the nation of to-morrow" is a well-known saying. The duties of the Indian youth, said Panditji, are threefold, viz: (1) duty towards God, (2) duty towards their society and country, (3) duty towards their parents and elders. But what a pity it is that in our own schools there are no facilities for inculcating the fundamental principles of these duties the consequent result being that the Indian youth are embracing a foreign civilisation and losing hold of their oriental one. Therefore the first thing we require is a change in the system of our education.

Describing the system of education in different countries the learned Pandit said, our youth are taught three R's i.e. Reading, Writing and Reckoning. After finishing his study the Indian youth cannot stand upon his own legs, he wants some service or job to earn his livelihood. His mentality leads him to slavery and thus he cannot enjoy a life of independence—hence the question of unemployment is vehemently raging in India as well as abroad among the educated youth.

The progress of Japan, the Pandit said, was solely due to the Japanese youth and their system of education which comprises three H's (Head, Heart and Hand) education that Japan has elevated itself to the highest position in the industrial and political sphere. Unlike India more stress is laid there on the development of the mental faculties of the youth, infusing in them the idea of patriotism and serving their country and the last but not the least important, to enable them to earn their living independently by imparting to them the industrial education.

Germany's education, observed Panditji, according to Mr. Fukin, a great educationalist, lies in three N's i.e. National, Natural and Neutral education. The boys are taught how to serve their country and nation (2) how to enjoy nature, study it and derive benefit from it. In Germany the boys read in the open air in the natural method which is known as Kindergarten system and not cramming, (3) to be neutral i.e. free from bigotry, Imperialism and sectarianism.

In America we find the three M's education, that is Mechanical, Mineral and Mercantile education.

While all the countries are imparting education to their youth in their own right way, the Panditji regretted that Indian leaders are lying dormant with no care of their future generation. He emphasised on the necessity of right education of their youth, which is described by Swami Ram Tirath in his lecture in America. He said that the object of education is and should be to utilise the resources of our Motherland, to purify the character to serve the nation, and to develop our senses and faculties and lastly to elevate the Soul by worshipping God.

Panditji in conclusion appealed to the Indian young men to do their duty. India, he said, is fettered with the chains of mental, economical and political slavery. It is the duty of the Indian youth whether in India or overseas to shatter the chains into pieces. Mother India expects her children abroad to love their Motherland. Hence my dear young boys be faithful to your Motherland. You are inheritors of a culture which is not only ancient but fountain-head of all modern cultures. Your legacy is such a sublime philosophy as the modern philosophical schools vie with it and are the offshoots of that high philosophy, hence be loyal to your Motherland and your civilisation and Mother India will bless your efforts and energetic spirits. Your ideals in Ramayan and Mahabharat are so high that abiding by these precepts you can astonish the whole world and brighten the name of India in the eyes of other nations.

John R. Mott and Christian Missions

Though the Jewish scriptures contain no principles a statement on the racial problem as the book of Jonah, yet it would seem to have been difficult for them to believe that salvation was possible for other races, and there is much in the Creeds of the Christian Church which gives one the impression that other nations have less chance than the European of eternal acceptance.

It was a bold move on the part of Dr. John R. Mott, who is shortly to visit Natal, that he inaugurated a scheme for the international comradeship of Christian students of all races and established the Young Men's Christian Association as a world-wide power for good.

I have listened to him addressing a packed meeting at the Albert Hall in London for a full sixty minutes and other gatherings of students in Cambridge, Edinburgh and Liverpool. Ever he kept before his mind's eye the world-wide aspect of the Christian message throughout the world.

Dr. Mott has emphasised how speedily the whole wide world might be told of the essential truths of the Christian faith and has claimed, as the first duty of Christians, the evangelisation of the world in this very generation. The spread of the Christian missions has been in no small measure due to the whole-hearted work of this great leader of modern days, who might readily have secured the position of Prime Minister of the United States, but he not recognised that spiritual enterprises are of vastly superior than those that are merely political and material.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(BY DHUNMAHOOR)

Colonisation Inquiry Committee

THE report of the Committee it was said would soon be out. It appears they considered 13 countries including Tanganyika and eventually have brought the number down to three. They are Borneo, New Guinea and British Guiana and the last named has lukewarm support. This leaves us with the first two named. Borneo has an area of about 31,106 square miles with a population of 257,801 persons of whom 531 are Europeans. The chief products are timber, sago, rice, cocoanuts, gums, coffee, fruits, nutmegs, cinnamon, pepper-gambier, gutta-percha, rubber, camphor, rattans, lupoon, sweet potatoes and tobacco. Borneo is a British protectorate under the jurisdiction of the British North Borneo Co., and administered by a governor (appointed with the approval of the Secretary of State) and a Court of Directors in London appointed under a Royal Charter of 1881. It is rather premature for anyone to say more of Borneo until the report is made known. I wonder why a country next door to us, Tanganyika was passed over; in any *this* it would be better to wait and see. I give the above facts because they are of interest just now.

Cost Of Living

From the Union's budget it would appear there is a surplus of thousands and thousands of pounds and this surplus is being disposed of by Mr. Havenga. One would have thought that having found the surplus, avenues for more work for the people irrespective of colour, would also be found, so that there would be less unemployment and starvation. The cost of living is simply going up by leaps and bounds and the man in the street would like to know why the poor man is always hit. Take for example milk gone up, bread gone up, butter gone up, eggs gone up and other necessities of life. He would rather like to see a penny off the fare of three off the postage. This juggling of figures is of no help to the family-purse, what he wants is work and the cost of living to come down. The Government could help them in both only if they were free from the high politics but the tug-of-war goes on *ad libitum*.

Harijan In South Africa

An intelligent Indian of Maritzburg who takes keen interest in public affairs asks me to approach the leading Hindustanee Indians to take some action on the Harijan question and thus assist the Mahatmaji in his great uplift work in India. Fortunately we have no such questions in South Africa under which the Harijans labour in India. I certainly think that it is up to the Hindustani people of South Africa to respond to the call of Bihar and thereby help them and strengthen the hands of Mahatmaji who is to-day looking to the wants of starving and homeless. Needless for me to state that this section has done nothing so far to help them in their dire needs. The position of the distressed in Bihar to-day is worse than the Harijans and it would take a very long time before they are on their feet again. It is up to us to forget all other work and send our mite for the help of the Biharees. Who will not help in this worthy cause? It is for the ladies to go out with the begging bowls like the Mahatmaji and Rajendra Babu are doing in India.

Native Woman In Trousers

One must have been amused to read that a Native woman was fined by a Ladysmith Magistrate for wearing trousers. I wonder if the people of Ladysmith know that there are many women in Durban who wear trousers. And they are white women too. There is an agitation in the Transvaal in regard to the wearing of trousers by women, but worse still you find hundreds of them in shorts and many of the shorts above the knees parading on the beach or on the railway stations on the coast. But whatever is done by white women is considered right and fashionable but no sooner her darker sister tries to ape her, she finds herself in trouble and the following sermon is preached to her:—"No person shall appear in public wearing garments for the purpose of personating the opposite sex or such garments as would be calculated to deceive as to his or her sex."

Social And Personal

Mr. W. S. Southal, headmaster of the St. Aidan's Indian Boy's School, Sydenham has gone on leave of three months. The manager, Rev. W. H. Satchell, presided over a function in honour of Mr. Southal and in a felicitous speech alluded to the valuable services rendered by him, both to the School and to the Mission over many years. Mr. Southal was presented with a handsome leather case by the staff in appreciation.

Mr. James A. Paul, the senior assistant, will be in charge of the St. Aidan's Indian Boy's School during Mr. Southal's absence.

Mr. S. Pachaie, the well reputed zenobiologist has [illegible] executive business tour of the Northern districts of Natal and Transvaal returned to Maritzburg.

Bihar Relief Fund

Contribution From Indians In South Africa

Amount previously acknowledged	£2,040	1	4
Eastern Transvaal Merchants (further collection)	65	5	3
Young India Club, Johannesburg	3	14	0
Desai Private School Johannesburg	4	3	0
	£2,116	9	7

THINGS IN GENERAL

Indian Midwifery Service

IN the report of the Borough Medical Officer of Health the Public Health Committee of the Durban Town Council have recommended the latter that the vacancy for whole time midwife for attendances on Indian cases, due to the resignation of Nurse Lowler, be not filled meantime, and that a trial be given during the remainder of the Municipal year to a scheme of subsidising selected Indian midwives to carry out the services concerned at a cost not exceeding the saving effected thereby.

Licensing Officer For Durban

The General Purposes Committee of the Durban Town Council have recommended that the duties of Licensing Officer consequent on the retirement of Colonel Molyneux be carried out by Mr. H. R. Logerwall, Chief Clerk of the Licensing Department, until other arrangements are made by the Town Council.

Unpaid Rates In Added Areas

Only 51 per cent. of the total estimated rates from newly incorporated areas for the current Municipal year has been paid into the Durban Corporation coffers. This means that the outstandings for this year amounted to 57 per cent., as compared with 34 per cent. last year. The total assessment from the five areas is £89,590 but of this sum only £29,926 has been collected. The figures reflect the following position:—

	Total Assessment Value	Defaulters
	£	£
Greenwood Park	[illegible]	[illegible]
Umbilo Road	[illegible]	9,[illegible]
Mayville	[illegible]	3,[illegible]
Sydenham	[illegible]	5,[illegible]
South Coast Junction	[illegible]	10,[illegible]
Total	£89,590	£59,664

High Price For Building Land

Johannesburg property has reached a new high peak in price with the payment of £7 per square foot for a central City stand. This is probably the highest comparative price building land has reached in South Africa. It is certain that £49,000 is the highest price ever paid for a single stand in the history of this City. The nearest approach to it was the £40,000 for Stuttaford's Corner in 1928.

Postal Rates

Reduced inland and overseas rates are as follows:

Inland.—Letters, 1d. per ounce; Postcards, 1d. each.

British Commonwealth, Egypt and Palestine.—Letters, 1d. per ounce; Postcards, 1d. each.

There is no change in the rate of postage to foreign countries.

Relief For Taxpayers

The proposals of the Minister of Finance for disposing his surpluses include:

Income Tax Abatement increased to £400.

20 per cent. rebate on Income Tax.

Restoration of penny postage.

Minimum telegraphic charge will be reduced from 1s. 6d. to 1s. from July next.

In addition, the Government is abolishing the extra on fixed interest, reducing the receipts duty and the stamp duty on cheques. Death duties are to be modified to give relief to small estates and quitrent is to be abandoned.

The duty on tea, coffee and rice is to be reduced and the Minister expressed the hope that the reductions would be passed on to the consumer, with a consequent reduction in the cost of living.

First Woman M.O.H.

The Union's first woman medical officer of health has been appointed. She is Dr. Myrtle Thompson, who will be medical inspector of maternity and infant welfare for Johannesburg.

Sentenced For Stealing Trust Monies

Described as an ex-Captain of the Sixth Dragoon Guards and a veterinary officer, William James Campbell (57), formerly Johannesburg municipal compound manager, was sentenced at Benoni to terms of imprisonment aggregating 10 months' hard labour yesterday for the theft of trust monies. In his official capacity he received from certain compound natives in his charge money to be held by him or despatched by him on their behalf to their relatives. Some of the natives had complained to the police that they could not recover their money from Campbell or that their relatives had not received it. The original charge contained 13 counts. Campbell pleaded guilty to six, but in two instances he repudiated the amounts involved. This plea was accepted. Two counts were withdrawn. The amount Campbell was convicted of stealing was approximately £223.

Insolvencies Down By Half

According to the insolvency returns of the Union the total number of insolvencies recorded during 1933 was 1,258, or only half that for 1932. In spite of the great length and severity of the depression the ratio of insolvencies to population has been slightly lower than that for the previous depression. The measures taken by the Government to tide over the worst times is claimed to have assisted materially in bringing about this state of affairs.

Horse-sickness Cure?

A horse-sickness cure which, the discoverer claimed, saved thousands of pounds worth mules and horses on the Natal North Coast, has been handed to the *Natal Mercury* for publication by Sir J. L. Hulett & Sons, Ltd.

The recipe is:—

Glycerine, 20oz.; strong iodine liniment, 30oz.; belladonna liniment, 1oz., to be mixed well and in-

jected at the rate of from four to 10c.c. It is to be followed by a second injection composed of Trypan or Dionine Blue at the rate of from 10 to 15c.c. of a two per cent. solution.

The discoverer was the late Mr. J. H. Lonergan, of Bluegor, who was in the Natal Veterinary Department in the Boer War days. He kept the recipe secret and used the preparation himself on thousands of mules and horses from Zululand to Port Shepstone. On his death in 1932 the recipe was bought by Hulett's in a sealed envelope. The firm used the preparation frequently with considerable success.

House Burgled At Felixton

The house belonging to a well-known Indian at the property Bendzi at Felixton was burgled and an amount of £27 in notes and about £100 worth of jewellery stolen. A theft of chairs from the Reception ground Hall has also been reported.

Not Applying In Full Name

The Rural Licensing Board in Maritzburg refused the application of an Indian giving his name as M. Cassim for a new refreshment room and butcher's licence at Good verwachting on the ground that applicant had failed to apply in his proper name which was Mahomed Cassim Parak which the applicant admitted was so and could give no satisfactory reason for failing to give his full name.

Mass Meeting

Under the auspices of the Mayfair Place Indian Land Owners and Residents Protective Association a Mass Meeting of the Indian community will be held on Sunday April 15, at 2.30. p. m., at the Hindu Temple Grounds, Brickfield Road, Mayville. Several important matters affecting the ratepayers will be discussed. Councillors W. F. Wintgate, E. D. Lavery, M.L.C. and Advocate A. Christopher will address the meeting. All are cordially invited to attend.

Union's Budget

Mr. N. C. Havenga's Budget revealed a total surplus of £6,464,000. The main figures of the Budget may be summarised as follow:

1933-1934

Estimated Revenue	£35,798,000
Actual Revenue	39,524,000
Estimated Expenditure	£34,017,000
Actual Expenditure	33,100,000

Surplus: £6,424,000

1934-1935

Estimated Revenue	£36,795,000
Estimated Expenditure	£33,988,000

Estimated Surplus: £2,808,000

Although the increase in revenue was primarily due to the rising price of gold, all the main sources of revenue [illegible]

Tit Bits From The Motherland

Shamlal Nehru Passes away

The Nehru family is thrown into mourning by the death of one of its prominent member, Pandit Shamlal Nehru who was in indifferent health for some time past.

New Indian Privy Councillor

Sir Shadi Lal has been appointed Privy Councillor and Member of the Judicial Committee of the Privy Council in succession to Sir Dinshah Mulla, who has resigned due to ill-health.

More 'Quake Shocks In India

Further earthquake shocks as reported have devasted an area north of Bihar. No damage has hitherto reported.

On Foot To Mecca

Shah Subhan Ahmed, popularly known Saulbanna Mojnbodun, passed through Cawnpore City on his way to Mecca where he is proceeding on foot offering prayers at every 8 paces. He is at present camping at Rawalpur. A large number of leading Muslim citizens gave a series of parties in honour of the Shah who is dressed only in a wrapper and does not accept any presents. Khan Bahadur Hafiz Hidayat Hussain, has issued an appeal to the public to help him on route on his prayers.

Fifty Drowned In Bihar

Fifty people were drowned when a large rowing boat overturned in a storm on the river Dovi, in Bihar.

Fascist And British Rule In India

The Fascist movement was against the White Paper policy root and branch, declared Sir Oswald Mosley at Stoke-on-Trent. It was the duty of England to remain in India and govern India, which owed everything to British rule. He added that an agricultural policy should be initiated in India, where the masses were being driven from the country into the towns. They were working for 8s. a week and driving Lancashire cotton off the market.

Non-Co-operation To Be Abandoned

From recent telegraphic messages from India it would appear that a change has taken place in the political atmosphere. Mahatma Gandhi has approved of his decision of Congress leaders to contest the forthcoming elections for the Legislative Assembly, reviving the Swaraj Party for this purpose and has undertaken to render the party all assistance in his power. Mahatma Gandhi, writing to one of the leaders, says it is the right and duty of every Congressman, who has faith in the Legislatures, to seek entry in order to prosecute the programme which he believes to be in the country's interest. Mahatma Gandhi has urged the abandonment of Civil Disobedience in the course of a statement to the Press and said: "I must advise all Congressmen to suspend Civil Resistance for the Swaraj as distinguished from specific grievances." He added that he had decided to himself the sole civil resister. Mahatma

Gandhiji's announcement, in conjunction with his decision to contest the forthcoming election for the Legislative Assembly and reviving the Swaraj Party for that purpose, is interpreted to mean that he is abandoning non-co-operation and devoting all his energies to the attainment of the Swaraj.

Release Of Disobedience Prisoners Expected

The gradual release of all Civil Disobedience prisoners, except those convicted of sedition, says a Reuter's message from Bombay, is expected to follow Mahatma Gandhiji's statement which has profoundly affected the situation throughout the country and his appeal for a responsive gesture it is thought should be considered. The legislation which being embodied in the ordinances is not expected to be repealed but will probably be allowed to lie dormant except so far as it is necessary to deal with the terrorist movement, and the ban on Indian Congress organisations is likely to be lifted permitting Central Provincial organisations to meet again.

M. C. C Brings Rs. 5,000 For Bihar Relief

The recent M. C. C. match played in India in aid of Bihar relief has brought Rs. 5,000. It is stated that the figure would have been much higher had the organisers not ignored the Nationalist papers as a result of which many Nationalist did not go to see the game.

Leadbeater Dead

The prominent Theosophist, Bishop C. W. Leadbeater, the presiding Bishop of the Liberal Catholic Church, Sydney, at the age of 87, died of heart disease. He was returning on board the "Mooltan" from India when he was taken ill and landed at Perth (W. Australia). The body was cremated and the ashes were sent to Sydney.

Ankleswar And Mangrol District Mohammedan Association

Generous Donation By President

The annual general meeting of the Ankleswar and Mangrol District Mohammedan Association was held at the Hindu Tamil Institute, Durban, on Sunday night. There was a fair attendance. The membership of the Institute now total 300.

Hajee M. S. Lakhi was in the chair and spoke about the friendliness, sympathy and brotherhood that existed in the Institute. The minutes were read and the treasurer's reports were passed. The financial statement for the year ended with a cash balance of £300. A hearty vote of thanks was extended by the Association to Hajee M. E Lakhi for the generous donation of £50. Molvi I. A. Bayat also gave a speech on the aims and objects of the Association and to work religiously, socially and educationally. Mr. Lakhi, was re-elected President for the ensuing year.

The following trustees were also appointed: Hajee M. F. Lakhi, of Greytown; Hajee I. S. Bohala, of Durban; K. Essack, of Seven Oaks; O. H. Tothla, of New Hanover; Hajee Adam Mahomed, of Abrens Rall; Hajee E. M. Asvat, of Ladysmith; I. A. Moola, of Kranzkop; M. E. Gathoo, of Verulam; D. Bayat, of Maritzburg; vice-president, M. H. Tothla secretary, K. S. Patel; assistant secretary M. M. Manjra; treasurer, M. E Amin; committee, Booth, Bukjee, A. Kora, M. O Moola, E. E. Oola, I. Moola and Rahim.

The agents for collection in the country are K. Essack and I. A. Bayat, for Greytown; Hajee E. M. Asvat and E. M. Ganjat, for Ladysmith; D. Bayat, for Maritzburg; O. Booth and I. Moola, for North Coast A. C. Lakhi and M. E. Gathoo, for Johannesburg.

Aryan Benevolent Society (Maritzburg)

Annual General Meeting

The 20th annual General Meeting of Aryan Benevolent Society was held at its Home, 500 Pietermaritz Street, Maritzburg on March 25. After the Minutes of the last Annual General Meeting were confirmed the Secretary read his Report which showed a membership roll of 50. The object of the Society is to cater for the poor indigent, helpless people, irrespective of class or creed. The Society also provides for orphan children.

A room has been set apart by the Society at the Home for conducting a Clinical Department. Owing to lack of workers the Women's Association were asked to take control of this part of the work. An experienced Doctor and a qualified Nurse are in attendance once weekly under the direction of the Medical Officer of Health. The Committee has left no stone unturned in bringing the Clinic as an additional to the Home.

The yearly grants in aid from the Corporation and the Government is £46, which was proved insufficient for the maintenance of the Home, and strong representations has to be made to the authorities immediately.

The first instalment of £27 4s 8d due to the Corporation was met before the due date, funds were received by the sale of a football during the five-a-side tourney of the M. D. I. F. A. which was kindly presented by the Messrs Moodley's service station which realised a record price of £15 0s with the assistance of the Associations' official the Good Friday street collection amounted to £10, thus the Society was able to meet the loan.

An amount of £7 was outstanding in the Building Fund and an earnest public appeal was made by the secretary to liquidate their liability.

The books of the Society relating to finances were laid open for public inspection from the 18th to 24th March 1934 at the Home. The total revenue was £95 17s. 1d. and the expenditure amounted to £87 11s. 9d., thus leaving a credit balance £8 5s 7d.

To the loan Redemption and Building account the total income was £105 11s. 8d., and the ex-

penditure of £101 17s., leaving a credit balance of £3 14s. 6d. A Balance Sheet duly audited was also prepared which reflects the Capital account.

The Society has from time to time acknowledged in the Press and also passed on record the various gifts in kind and cash, which is to numerous to mention herein.

The Society tenders its thanks to the following gentlemen for their sympathy shown to the Society in its great work:—

Dr. M. R. Peters for his free attendances and medical treatment regularly to the inmates of the Home. Mr. H. M. Daya for free electric and the Press for publishing the proceedings of the activities of the Society, and to others who supplied vegetables, fruits, Cakes, Meat, Fish, and Bread etc.

The Chairman appreciated the services of the Secretary and then moved for the adoption of the of the Annual Report.

Superviser's Report

Mr. M. S. Williams, the supervisor in his report states that all the inmates of the Home are well and happy; and two persons of outside races are being treated and relief is being rendered daily to them. Shelter and food were given to 14 persons from outside districts who were stranded.

He touched upon the rest workings and doings of the Home and the many benefactors who supported the Home were thanked. He also submitted that the provisions received from the public for the year amounted to about £110 3s. 11d., apart from amounts received in cash.

The Inspector in his report submitted that the Home was always very clean, and recommended that two more rooms on the outside of the building should be built.

The Report was adopted, the Chairman on behalf of the Society thanking him for his regular attendance.

Election

The following Office-bearers were elected for the ensuing year:

Patron: Mr. D. U. Dick (re-elected); Trustees: Mr. [illegible] (re-elected), Hon Life Vice-Presidents: Messrs. [illegible], R. S. Moodley, and [illegible] Naidoo; re-elected; President: Mr. R. Manicum (re-elected); Vice-Presidents: Messrs J. M. David, G. K. Naidoo, Vincent George, P. [illegible] (re-elected), K. Lazarus, and S. Sivanon. Hon. Secretary and Treasurer, Mr R. M. M[illegible] (re-elected); Hon. Supervisor: Mr. M. S. William; Hon Inspector: Mr. R. N. Moodley; Hon Physician: Dr. M. R. Peters (re-elected); Committee: Messrs K. Sarjoo, M. P. Govender, G. N. Padayachee, R. R. Rajan, C. Soobramoney N. P. Reddy, L. N. Pillay, (re-elected) S. Visvanatean and C. Peter. The street collection taken below Retaif street, Maritzburg, on Good Friday, realised £11 12s. 8d., which members brought up to a round sum of £12.

Durban Indian Surf Life Saving Club

Welcome To Mr. J. C. Fishenden

A welcome reception in honour of Mr J. C. Fishenden, Vice President of the Royal Life Saving Society, was accorded at the Hindu Tamil Institute, Grey Street, Durban, on Monday, the 26th ultimo.

The President (Mr. P. M. Naicker) described very briefly the beginning of the movement and the difficulties they had to put up with. Nevertheless, he said, with the help of the Pirates Life Saving Club, whose members instructed the Indian Life Savers, Sunday after Sunday they are now able to carry out the work with less difficulties. After presenting a Bouquet to Mr. F. C. Fishenden and another to Mr. G. Reynolds, he called upon Mr. A. Christopher to speak.

Mr. Christopher in welcoming Mr. Fishenden pointed out that the Club was in a bad but hoped, that he would come again when it was in full Bloom. He said further that his application for a Swimming Bath at the Sports Ground was turned down, but he hoped that with the help of Mr. Fishenden and Mr. Reynolds the Indians will be granted a Public Bath in the near future.

Mr. R. R. Singh, the Captain of the Club, thanked Mr Fishenden for the work he has done and is still doing for the Indian Surf Life Saving Club. He wished him a pleasant journey home.

Mr. Reynolds thanked the audience for their presence and especially the members of the Club for their valuable work they were rendering to the Indian community. He said that the help which was rendered by the Pirates Club to those of the Indian Club deserved praise and hoped that more would be done in the future in the furtherance of this Club. He mentioned the Swimming Competition which was held on Saturday night at the Beach Baths in which he was one of the Judges. Continuing he said he was very glad to see the Indians taking up the movement and mentioned the many cases of lives saved on Saturday by the Pirates. He said that this movement was very important to the bathers at the Beach and that such a movement should be supported by everyone. He said that he was pleased to meet Mr. Fishenden, who although came out on a holiday is busily occupied and has more work to do than when he was in England. He concluded by saying that he was ready to help anyone in this direction, and thanked the Indian Life Savers and especially the Pirates for their invaluable work.

Mr. Cross, the President of the Pirates mentioned the valuable work done by the Indian Club and its importance to the Indian Bathers. He considered it a pleasure for his Club to help the Indian Club in fostering the work identical in objects; and in view of this fact he was glad to work and help in co-operation with the Indian Club. He concluded by saying that the Pirates were ready to help anyone on Sea as well as on Land (applause). He thanked Mr. Fishenden and wished him bon voyage.

History of the R. L. S. Society

Mr. Fishenden, after thanking the Club for the [illegible] said, that the Royal Life Saving

society started in 1891 with very few members. There was need for such a Club owing to many cases of drowning. Its importance was soon realised and support came from many directions with the result that his Club to-day has branches all over the world. The King is the patron of the Society and sends his congratulations to it each year. The Society's work and reports are contained in small Hand-books. In 1932 two hundred thousand copies were sold all over the world. These works and reports are translated in six different languages, one of which this year would be in Hindustani for the benifit of the Boy Scouts in India. In the year 1892, there were eighty six awards given out, but in 1933 there were seventy seven thousand six hundred and ninety five awards. The Hon. Secretary of the branch in India is Mr. Chatterjee. There were also branches in Bombay and Ceylon. The Hon. Secretary of the Royal Life Saving Society toured all over the world and his reports were printed in book form. This movement is voluntary. He then gave the names of Messrs T. M. Naicker, A. Christopher, C. N. Pather, R. S. Singh through whose efforts and courage the Indian Surf Life saving Club is carrying on its valuable work. "I had the opportunity," he said, "of seeing the members of this Club carrying on their practices at the Beach and was very pleased with their work.

Swimming Bath At Sastri College

He further said that he was pleased to see Europeans such as Messrs. Hutton, Carse and Cooke giving valuable assistance to the Indian Club. He asked the members and officials to work hard and patiently as was done for the Sports Ground and press the authorities for a Swimming Bath of an elaborate expense. He suggested the Bath be built at Sastri College, where the Teachers could be trained to Life Saving methods and, later, teach the boys. He said he was confident that this would be a success with the help of the Principal of the Sastri College, Mr. Bliss and Mr. Miller. "You have got the material" he said. "Introduce sports to the young children who will be more of help to the Indian community later." "While waiting for the Bath" he said, "I appeal to you to take up land drill in rescuing and resuscitation and go to the river and swim." He further said that there were Blue in Life Saving made by the Royal Life Saving Society. No one was paid for producing it and consequently no one should pay for seeing it; it would be shown to the Indian community as soon as it reaches Mr. G. Reynolds. In conclusion he appealed to those present to give their earnest and individual attention and support the Club and on his arrival in England he will report the work of this Club.

Later he exhibited Charts, Badges, Medals of Awards, as the Bronze Medallion, the swimming instructions award and the methods and works of various others given by the Royal Life Saving Society.

A squad of six gave a demonstration under the direction of Mr. R. S. Singh, the Captain, while Mr. G. Reynolds gave detailed explanation of every hold and catch of rescue, release and resuscitation which were admirably exhibited. At the end of the demonstration, Mr. Reynolds appealed to the merchants to take an interest and support the Club. "When we elected the late Mr. Ellis Brown" he said, "as President of our Club he did not know why he should be elected to this post, as he could not swim." But the speaker said that the late Mr. Ellis Brown was unable to sink when an appeal went to him. (laughter). In conclusion he appealed to every school to teach resuscitation.

The President thanked Mr. Fisbenden and Mr. Reynolds and introduced Mr. Sutha, the expert India swimmer who swam 400 yards into the sea, to the public. In conclusion he wished Mr. Fisbenden a pleasant journey home.

In Aid Of Bihar

"KHOONI HAAR"

"Khooni Haar" meaning the Sanguinary Necklace, written by Mr. B. Tulsiram, will be staged by the Gyaan Prachaar Natak Mandal, under the joint auspices of the Manor Garden Hindu Association and Early Morning Market and Squatters Association on Sunday, April 14, 1934, at the Victoria Picture Palace, Victoria Street, Durban, commencing immediately after the Bio, in aid of the victims of the Bihar earthquake.

Pandit Mehta Jaimini will be present and will address the audience.

Prices SPECIAL RESERVED 21/-, 1st CLASS 5/-, Reserved 10/6, 2nd Class 4/-, 3rd Class 3/-, Ladies 2/-, Children 1/6.

Tickets obtainable at: Messrs. Kaptan's Balcony Tea Rooms, T. Raghubur and Singh's Mutton Market, Indian Market; Victoria Tea Rooms, Brook Street; Hind Vijay Tea Room, Grey Street, Durban.

Plans at Singh's Cafe, Grey St., Durban, for Reserved Seats only.

R. S. SRIVASTANA, Tutor, R. R. SINGH, Stage Manager, B. TULSIRAM, Chairman, B. R. SINGH, Hon. Secretary, M. G. H. Association; T. G. DESAI, Chairman, I. JOOGERNATH, Hon. Secretary, A. H. RAHAMAN, Hon. Treasurer, E. M. M. and S. Association.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Ground, Durban.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

BOXING

Kid Singh's Final Bow

Kid Singh made his final appearance in the ring on Saturday, April 7, against Mannie Dixon, the local pugilist. The Town Hall was not packed to capacity but the big crowd that witnessed was sufficient evidence of the interest taken in Kid Singh's final fight in this country.

This international contest between Dixon of Natal and Kid Singh of England, U.S.A. and British Guiana was billed to go over 12 rounds. But Kid's experience and ringcraft were too much for Dixon who succumbed after an very plucky resistance to a right uppercut.

The first two rounds were full of thrills. Dixon held his own and at times even went on the offensive; but Kid's head manoeuvring made Dixon miss conspicuously. Kid dominated the ensuing rounds and it was not long before the crowd could prophesy the decision. Still Dixon put up a spirited fight and even before he fell he was as offensive as his rapidly diminishing stamina would allow.

In the 10th round Kid made full of the only opening Dixon afforded his opponent throughout the fight and sent Dixon on to the boards for a count of 9. He rose but weak and dazed he clung on the ropes an open prey to Kid. The referee timely intervened and awarded Kid the fight. Indubitably this is the only time that Kid has been extended during his sojourn in South Africa.

Dixon has all the makings of a first rate boxer and in good hands ought to be in the elite before long. Once more Kid gave evidence of his experience; he was ever on the offensive like a tiger after its prey. When he leaves he may leave with the full assurance that he has left an indelible impression on the minds of local fans.

Other Bouts

The other bouts, though not so thrilling were dingdong affairs. Tiger Shaikh beat Kid Vengan on points over four rounds; William Pogue beat Cecil Jonosky on points. This latter bout was a willing contest. Jonosky showed reservedly and was throughout calm in temperament till the 8th round when, realising that he was behind on points tried hectically to close the gap; but though he fought openly and well he narrowly missed the decision. This is his first reverse in this town.

Dave Shiels was beaten by Joe Auron on points. Shiels put up a good show towards the final stages but Auron who had scored heavily in the opening rounds, was given a points decision.

The last contest of the evening was between L. Veeran and Joe Guina. Veeran gave gains nearly a stone and despite this heavy handicap won easily on points. The fight as a whole was marred by excessive infighting and shoving. Guina took severe punishment but it was his physical resiliency which prevented him from falling on the boards prior to the end.

Last Friday, Mr. Billy Padarath had arranged a boxing show to take place in the H. Y. M. A. Hall in P. M. Burg. The main bout was to have been between Young Jadeep and Young Pottier. Unfortunately, the local police authorities acting on instructions evidently from Durban stopped the show. This is the second occasion on which Mr. Padarath to stage a show in the city has been frustrated. The sanction of the N.B.O.C. was undergiven, was not obtained.

Wrestling

R. M. Patel —Sonny Moodley Controversy

Last week's in these notes was published a letter by Mr. E. Hoffejee, manager of R. M. Patel, stating that there had previously been no contest between Patel and Moodley. "Sportsman" who is responsible for these columns realises the fact but the statement was made to him by the promoters of the last show, who he felt ought to be an authority in the matter. We quite agree with Mr. Hoffejee whom, we realise, has his ward's interests and welfare at heart.

Mt. Edgecombe "Feast"

The local promoter, Young Ramlagan, has arranged a two-night wrestling show at Mt. Edgecombe for Friday and Saturday nights, 13th and 14th instant. A number of amateur wrestlers and boxers have been engaged to take part. The "Feast" as the show has been billed, is being staged to coincide with the annual Mt. Edgecombe festivities.

Tennis

Mrs. K. K. Pillay's Shield

The final for the Mrs. K. K. Pillay's shield was won by Messrs. P. B. Singh and Wesley Thomas of Spes Bona. The finals took place at Greenwood Park on Sunday April 8. In appreciation of the donor's kindness in presenting the shield and in response to the donor's request the finals were staged on the Greenwood Park Court. Messrs. Thomby and Isaacs of the Central Club were the chief rivals but the indisposition of Isaacs paved the way for the Spes Bona's couple's easy victory. This is the first year in which the shield has been competed for and though the competition (on the K.O. system) did not take long to complete the tennis in this competition was keen and spirited.

Greenwood Park Indian Tennis

The Greenwood Park Indian Tennis Club elected the following office-bearers at its 36th annual meeting:— Patrons: Messrs. K. K. Pillay, A. I. Kajee, L. Rajcoomar, S. Moodaliyar and V. O. Naidoo; presidents: Mr. S. M. Moodley; vice-presidents: Messrs. T. Thothiah, B. Nankoo and K. S. Pillay; committee: Messrs. K. R. Pillay, K. Gopaul Naidoo, T. M. Goveender, C. S. Thiver, V. Moodley, K. C. Pillay and K. V. Pillay; secretary: Mr. Harry G. Thothiah; asst. secretary: Mr. T. Ramaswamy; treasurer, Mr. D. R. Naidoo; assistant treasurer, Mr. D. V. Naidoo; captain: K. V. Pillay; vice-captain, T. Ramaswamy; delegates Natal Indian Tennis Association: Messrs. H. G. Thothiah, K. S. Pillay, K. C. Pillay, T. Ramaswamy and K. V. Pillay.

Soccer

N. I. F. Association

Intertown Seniors

The following fixtures have been drawn up for the season:

Saturday section, Maritzburg vs. Durban, at Maritzburg, 12th May 1934, Referee Mr. V. Arumugum.

Sunday section. (1) South Coast D.I.F.A. vs. M. County I.F.A., at Maritzburg, 13th May 1934, Referee Mr. D. Anthony.

(2) Mayville vs. Durban Sunday League, at Durban, 20th May 1934, Referee Mr. M. B. Lyallee.

(3) Final, winners (1) vs. winners (2), on winners (2) ground, 27th May 1934, Referee Mr. M. S. Hadat.

Junior Intertown, Durban vs Maritzburg, at Maritzburg, 13th May 1934, Referee Mr G K Naidoo

Juvenile Intertown, Durban vs Maritzburg, at Durban, 9th June 1934, Referee Mr T L Nunes, at 2 p m

Natal Cup, Saturday section, Seniors, Maritzburg vs. Durban, at Durban, 18th August 1934, Referee Mr M K Naidoo

Juniors, Maritzburg vs. Durban, at Durban 18th May 1934, Referee Mr. R Munsingh

Juveniles, Maritzburg vs Durban, at Maritzburg, 25th August 1934, Referee Mr I A Haffajee.

Suncrush Shield

Sunday section. (1) South Coast vs Durban, at Durban, 12th August 1934, Referee Mr. M Thajmoon (2) M County vs. Mayville, at Mayville, 12th Aug Referee Mr. S Williams (3) Final, winners (1) vs winners (2), on winners (1) Ground, 20th August 1934, Referee Mr M. B. Lyalloo

Botha's League Championship Cup, Saturday section, (1) South Coast vs. M. County, at Maritzburg, 2nd September 1934, Referee Mr V Arumugam (2) Durban vs Mayville, at Durban, 2nd September 1934, Referee Mr. B. Munsingh. (3) Final, winners (1) vs winners (2), on winners (1) ground, 16th September 1934, Referee Mr. A K E Bux, alternative D Anthony

Messrs. R. A Moodley, S. L. Singh, and P. M Pillay were appointed as Selection Committee of the Natal team.

South Coast District Indian Football Association

The following are the fixtures set down for Sunday 16th April 1934

Springboks vs. Rank 1.30 Referee Mr M. E Rajmoney
Chiefs and vs. Moonlighters 2.30, Referee Mr. A Lalloo
Junction vs. School 3.30 Referee Mr. A Andrew.
Rosburgh, United, Sunrise, Star bye

Annual Meetings

Dundee Football Club

The Dundee Stella Football Club held its annual meeting on March 28. Mr R A. Jones, the president of the Club was in the chair.

The following office-bearers were elected for season 1934 :—Patrons : Messrs. J. Pare, S. C. Peer, and R. A. Jones; Hon. Life Vice-Presidents : Messrs. J. Pare and M. V. Moodley; President : Mr. V. V. Naidoo; Vice Presidents : Messrs. S. C. Pare, S. M. Pathy, H. Hayes, V. P. Pillay, R. R. Singh, G. H. David, and S. K. Reddy; Captain : Mr. Sonny Pare; Vice-Captain : Mr. Fred Kuller; Secretary and Treasurer Mr R. R Singh; Committee : Messrs. I. M. Nakhooda, O. Singh, and P. S. Rai Selection Committee : Messrs. V. V. Naidoo, M. V. Moodley, and J Pare.

Arrangements for the coming season were discussed, and the hope was expressed that the Club would once again achieve success, as in previous years.

Royals F. C. Annual Meeting

The 34th Annual General Meeting of the Royals Football Club (Maritzburg) was held in Mr. S. Muthray's office, Retief Street, when the following officials were elected for season 1934-35 :—

Patron : Mr. G. Jagwanth, (re-elected), President : Mr S. Muthray (re elected), Vice-Presidents : Messrs. R. Mungal, K Sundar, K. Tommy, George Manickum, S. S. Kader, V D. Pillay, K. T. V. Jummy, E. Inglip-M. Rumdeen, J. Ebenezer, R. Rajkoomar, G. S. Maharaj, Hardaw Singh, S. N. Bhoola, Parbhoo Maharajee, G. K. Singh (Sen), S. Bhugwandeen, Rugbeer Singh, Chota Ebrahim, A. R. Maharaj, K. Gopal, Robert Manickum, R. Tilak, K. Maniekum, Ramkisson, P. M. Manuel, B. Seepaul, J. B. Singh, Sewchall Maharaj, A. G. Pillay and S. G. Dhotty. Secretary and Treasurer : M. D Pillay (re-elected), Hon. Life Vice-Presidents : as hitherto, Delegates to M.D.I.F.A : (Vice President and S. Muthray), R. Manickum and M. D. Pillay, Auditor : T. Ramkilawan, Senior Captain : A R. Govindsamy, Vice-Captain : Nahie, Senior-manager : Robert Manickum, Junior manager : R. Rajkoomar.

N. I. F. A.

Annual meeting

A Special General Meeting of the Natal Indian Football Association was held at the H.Y.M.A Library, Church Street, Maritzburg, on Sunday April 8

Those present included Mr. R. A. Moodley in the chair, supported by Messrs. Advocate S. Christopher, D. F Yusuf, R. N. Moodley, A. Singh, E. M. Ohlo, and A. Sookdoe (Hon. Life Vice-Presidents), K. A. Chin, S N. Moodley, P. M. Pillay (Vice Presidents), S. L. Singh, M. John, O. N. M Khan, (representing D.D.I.F.A.), D. Anthony, R. P. Naidoo, (representing M.D.I.F.A.), N. M. Pillay, K. Samuels, A. Harry, (representing S.C D.I.F.A.), M. Chunder (representing D. D. I. F. A. S. League), S. P Pillay S. Rajpaul (Mayville D.I.F.A.), A. G. Pillay, K Dookran, (representing M. County D I. F.A.), and I. A. Haffejee, secretary

The Chairman in declaring the meeting open welcomed the delegates, and explained the strenuous year which was before them, and appealed for the assistance and co-operation of all the representatives

Letters of credentials from the various affiliated Associations were accepted. An affiliation from the Maritzburg County Indian Football Association was also accepted

The minutes of a special general meeting held on October 12, 1933 was read and adopted.

A lengthy discussion took place as to the advisability of having the statement of accounts audited by Mr. P. B. Singh (Auditor). Eventually Mr. Christopher undertook to see that the accounts were duly audited and submitted at the next meeting

A notice of motion by Mr. S. Muthray re-amnesty was read. A preliminary objection was taken that it was incompetent for the mover on the face of the motion to give notice independantly, and not through the district. Rule 1 of the Council's standing order in regard to notice of motions was quoted. It was contended that if amnesty of all suspended players over 12 months were to be granted it should come from the South African Indian Football Association, and should be applicable to the whole of the Union, and not as was contemplated by the latter forming part of the subject. The objection was upheld and the chairman ruled the motion out of order.

All India Soccer Tour

In connection with the All-India Soccer tour correspondence and minutes from the South African Indian Football Association were read. Considerable discussion ensued regarding the financial side of the tour, and expenses of boarding and lodging of the tourists and as no satisfactory agreement could be arrived at the subject was left to be dealt with later during the day. The chairman in the afternoon intimated to the meeting that during the lunch interval an agreement had been reached, as to the basis of the levy to be imposed upon each Association, and that any new association that may affiliate hereafter be taxed on the amount that may be decided by the Association. Amount of levy is as follows: D.I.F.A., inclusive with Sunday League, £35; S.C.D.I.F.A., £25; M.D.I.F.A., £20; Mayville D.I.F.A., £15; and M. Country I.F.A., £5; totalling in all £100. It was also agreed that the levies be paid by the 8th prox, and any such sum received shall be handed over to the Reception Committee. It was also agreed that in the event of there being a profit at the end of the tour, and provided a share of profits had accrued to the Association a sum of 20% of such profit shall be retained, and the balance of 75% shall be divided amongst the contributory divisional Associations on the basis of such contributions. It was also recommended that the affiliated associations shall be precluded from opening or causing to open any subscription list, with a view of assisting in the payment of their levies.

Mr. S. L. Singh was appointed as a nominee on the Selection Committee of the South African Board.

Letters from the Durban District Liquor and Catering Trades Employees I. C. Association and South Coast D.I.F.A. requesting a match with the All-India team to be allocated to them, it was decided to forward the letters to the South African Board, and in so far as the latter is concerned a recommendation be made from this Association to the parent body.

A letter from Mr. R. B. Lallie requesting for reinstatement who being placed under suspension for not having submitted a report re the match Overport Rangers vs. Swifts, it was resolved that in view of the mitigating circumstances his suspension be removed.

Other letters to and from the Association were read and noted. It was resolved that a trial match of two Natal elevens shall be held in Durban on May 21, 1934, with a view of selecting the Natal team, and also with a view of affording the South African Selection Committee an opportunity of seeing the Natal players in action. It was also decided that intimation be given to the South African Board of the trial, and a recommendation that the Transvaal trial shall be at a date earlier than May 21.

It was unanimously decided that the next meeting of the Association be held at Durban, on May 24, 1934, commencing at 10 a.m.

The meeting terminated with the customary vote of thanks to the chair.

Recreation Ground For South Coast Junction Area

The Durban Town Council has authorised the Borough Valuator to negotiate for the purchase of 3½ acres from the Estate of R. H. Wood to make a full 10 acres block in conjunction with approximately 6½ acres which has already been purchased from the Wood Estate by the Indian Football Association for recreation purpose in South Coast Junction Area.

CONTENTS.

	Page
EDITORIAL:	
Most Fortunate In The World	151
Indian Races	
OTHER ARTICLES:	
Racial Inequalities	152
Indian Housing	
Duties Of The Indian Youth	153
John R. Mott And Christian Missions	
Current Topics	154
Social And Personal	
Blind Relief Fund	
Things In General	155
Antelowar And Mongrel Dist. Mahommedan Association	157
Arya Benevolent Society	
Durban Indian Social Live Saving Club	158
Sporting News	160

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

The Indi ... now in the ... of a century that ... made deep ... upon the ... In ... with the Bo... Maharaja ... constant communication with ... resulted in Mr. Na... social work. ... of ... medals rece... by South African bats... and in close contact with ... support you gave and ... instrumental in ... the critical days ... our ... War, as well as the ... If India shines ... has been ventilated in the *Review* with unfailing regularity

Single copy ... One Shilling.

Annual Subscription ... Foreign 12 Shillings.

Special rates to members of the Indian Merchants ... who are also willing to pay local ... Arrangements are ... subscription

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter i.e. for publication to reach here not later than Wednesday

Manager "Indian Opinion"

Kid Mottee Singh

We [illegible] with the promoters, Messrs. [illegible] and M. Mahomed, the [illegible] of this paper, to express their grateful thanks to the sporting public for their enthusiasm in following up the fights of Kid Singh as well up to the officials of the Natal Boxing Board of Control for their willingness in officiating at the various tournaments.

To the promoters, too, the sporting community is grateful for having made possible the visit of Kid Singh to this country.

આ. અને આ.

ફકત નવ શીલીંગમાં

ગુલકેતુ—વર્તમાન સમાજનો સડાકર કટાક્ષ કે'જું, કેટલ સમાજમાં સુધારાઓની ગર જતાવતું, ૨૦૦ પાનાંનું પુસ્તક કિં. રૂ. ૩.

ગુર્જરપ્રભાત—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ જયસી કુમારપાળ આદીએ આવતા પડેલાં મોસલ કાલના સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાદાઈ, ૩૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં રૂા ૩।

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુકત કંઠે વખાણ કર્યાં છે કરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

કોઈ સારે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફકત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સાપ્તાહિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે.

તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સાપ્તાહિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, સારું ઐતિહાસીક નાનું વાંચવા હોય, અને સુંદર, દળદાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager of, GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

Because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks, is brilliant and is economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે દીનસનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જશો ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને બરાબર તેજ માલ મળે છે કે જીનનો આકર્ષક બ્લુ કાપડવાથી કપડાંને ઠગ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ ચોકસ રહેવા યોગ્ય માલ છે અને તેનો બ્લુ કાપડવા અશક્ય કરવી એ ગ્રાહકોને જે એનું કારણ જોઇ બ્લુ કે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે તમારાં ગ્રાહકોને વેચશો તો તેમા ફીને સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

મફત મફત

આ અઠવાડીયા અંકની ખરીદનારને સુંદર રંગ પકડી વારવાનું બાંધવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખોઃ—

જે કી તસ્વીરખાનાવાલા બુકસેલર, ધુ બાગ (મેવાડ)

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડાંની બાહલીવાળું બેવડિયા પુસ્તક કોઇ પણ હિંદુ કે હિંદુ બાળ અંક ખરીદ નહિ કરી જે મંગાવે

મદન મંજરી ફર્ગ્યુસી, લમલદર, બડોદરા.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phœnix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

Mahatma Gandhi's Epic Fast from September 1932, and events leading upto the Poona Pact, with all relevant documents. 176 Pages 2s. 6d.

REJECTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

[illegible] Harijan movement in all its bearings. It contains valuable information on the history and origin of the legislation [illegible] all the important [illegible] 64 Pages 2s.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has to say on the Untouchability Movement [illegible] and interesting. The work has been compiled and edited under his immediate direction.

132 Pages 1s. 6d.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	3
Pink tales of Hindusthan	2	3
The Story of the Ramayana	4	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	3	0
The Epic Fast	1	0

MAHATMA GANDHI

(His trial - An Idealistic Policy in the twentieth century) 0 3

J. C. BOSE

His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by Dr. Annie Besant in English.

Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dilemma, The Hindu idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy

New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the Sanskrit scholars of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give a popular sketch of their life and times together with an exposition of their respective philosophies. Contributors: Pandit S. Kuppuswami, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Kapardiarya, Mr. C. S. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Satish Das. 4s

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmad, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ahmad Khan, Sir Ibrahim Rahimtulla, Nizab Ahmad Khan, Syed Hussain Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abdur Rahim, Mr. Hydari and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya states his case that led to the destruction of many present evils and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made in the way Mahatma Gandhi laid it by exalting the spinning of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vasantasena, Ratnavali, Avimaraka, Mrichchakatika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvasiya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrarakshasa. 3s 6d.

Indian Tales of Jun, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. C. Sabastanmier, M.A. This is a collection in one volume of the Tale of Devakuman, Mariada Raman Raja Birbal, Komati Wit and Wisdom, The Son-in-law Abroad, Rays and Aprali, folklore of the Telugus, and Indian Tales. 2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, B.A. A prose version in English of Kalidasa's drama 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, set forth a sterling of the Indian outlook in the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying present political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom of India. The second and third chapters give us a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "Naked Fakir" and an account of the most fundamental of his teachings: Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India. A sketch of the Non-cooperation movement, his great contact with "Salt Satyagraha," his arrest and imprisonment, the Slocombe interview, the Sapru-Jayakar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Gandhi-Lloyd George agreement with Fleet Willingdon, down to the departure for London to attend the Round Table Conference and his message from *Kingsley Hall*.

With appreciations by the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Tagore, Romain Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષિણ આફ્રિકામાં સત્યાગ્રહ વિષયક વિચારોનું વાહન

પુસ્તક ૩૨ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ એપ્રિલ ૧૯૩૪ અંક ૧૫

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી પૃષ્ઠ

નોંધ અને સમાચાર ૧૫૯
કાયદો અમલમાં આવ્યો (અનુસંધાન) ૧૬૩
ફીનીક્સને અભિનંદન ..
સ્વર્ગસ્થ મરહૂમ ગનીના અફાનાતકારોને ૧૬૪
નવી ટપાલ ટિકીટને લાલબહાદુરનો સત્યાગ્રહ પ્રયાસ ..
હિંદી યુવાનોની કુરબાની ૧૬૫
ટૂંકમાં સમાચાર ૧૬૬
ગીતા અનવાન ..
સોશિયલ સેક્યુરિટિ બિલ ૧૬૭
ગુજરી ગયા બદલ ..
વિવિધ નોંધ ૧૬૯
હોટેલવાળાને ... ૧૭૦
દક્ષિણ ... ૧૭
બીજાં મહત્વનાં ... ૧

લાંબી અસો—કોરપોરેશનનો નાફાકારક ધંધો

કુંડ મુકવા વિષે યુરોપીયન એજીએની મીટીંગ ૧૮૬૨ની. લાંબી મજલવાળાઓની કીસ્ટચાળવર અમર પ્રતિનિધિ નાખ્યા ત્યારથી માનુદ્ર સુધરાઓની આગેવાની હેઠળ કરવી પડી હતી ને બાબતમાં બાબત બાબતોસ્સીમાં બીજીસર ફેલાસ મેલીનિ અને સાહેબોના સ્પુનીસીપલ બાબતકર્તા ૫૦ ૬૮. ૮ બસરેલમાં આઠ કીલોહ પાંચનો ઠેકો . મહામકર બાબો પ્રકારો પડનારો છે. આ બાબત સહમતકર્તા બાબતમાં છે કે

> ડરબનમાં કલબત શ્રમેરમાં નોધાએલાં વસ્તીની સંખ્યા ... ૧૨૧૬ ... ૧૨૧૬ મોલીને બાબત બહુ છે કે એ બાબત સબબને મકરની કીમતોનો ભેદક પાસ ... ૧૯૩૩માં ૫૦ ... ૧૯૩૩ કે બાબતે ... બાબત બાબ ... રહેમા ખિલે બાબતવાળુ છે કે બાબતો ... પ્રમાણે મુસબાબત બાબતે મેસ્ટેનો બાબો ... બહુ બાબતા લોકોને બાબતેલક બાબત બાબો ... ને ... બાબત બાબાદ ... કમ ... બાબતો તેમને બાબીત રહ્યો છે

મી બાબતેબાબે બાબતબાબુ છે કે બાબસેન્સ ... સ્ટાન્ડર્ડ બાબબાબ લાંબી અસોની ... બાબમાં ૧૯૩૩ ના બાબતાબાબી ૧૬૩૨ ના બાબબાબ બાબીના ૧૯૩૩ ના બાબતો બાબતે છે કે બાબુમાં તે બાબતને છે કે આ ઘર બાબતના બાબુરા ... રસ્તાઓ પર બાબતી બાબી સબબતમાં બાબે ઠાબો તેમજ બાસેન્સના ઉપાર બાબે

લાંબી આફ્રીકી કેસરીબેને લીધે ઘર્ષણ કેવું સુધવાયું છે તે બાબત તો હાલ બાબો ઉપર બધુ પ્રતિબિંબ પાડવામાં આવે તો આ ડરબી-ના બધુ સંબંધમાં કરતી મારો બાબ બાબતા બાબ પ્રમાણે ... લાંબી બાબુ બાબબા નહિ કે બબા બુધ્ધા આ કસ્ટમીના કપડાની બાબ બહાર બાબતા બાબી બેબાબાં બબા બુધ્ધા બારેને ... બાબત બાબ બરાબ બબાબુ બબ્યુ.

લાંબાના આ બસેા બાબ બાબબેા કીબ બંબુબ્ધ છે. તેબેાને બાબ બાબસેન્સરે બેબાં બે બે બાબ ઘર્ષ કીરની સામે બબુ બીબેા બાબબાબેા ... બે બાબ બાબબેબાબ બરબી બારે તેબ કાંઈ બબા બબાબરબાબને માટે તેની કરવે બાબી બબ બાબ બબ બેબબાબ ... બાબેા બાબેબાં સોબી બબબના બાબબેા બ બબાબ બ બાબીબ બાબાંબી બાબાબી ... બાબાબ બુબા બતાબાબને બર બબાબબા ... બે છે બરીબ બર્ઝબા બાબાબને બાબ બબાબબ ... બી ... બબ બ બ બી બે બાબબા બંર છે બાબાબી ... બબ-બ બેબર, બેબેતરીને બળે કે બબ બ બબાબ ... બબબ બુબાને બબબાબાવ બીબા બબાબબનેા બેર છે.”

બ્રિબબી બ્રીકેટનેા તેબનાં આ બબાબને બાબ બુરતને માટે બા દેબી કે બીન મેાબુબ્ધ બાબબાબમા ... બાબ—કેમકે બ્રબબ બાબ બાબેરાબને ... બબેાબણીબુ ... બે બાબબ છે!

અરતીકંપના બુબ્બુ ચંદુ આરંચકા

બાબ્રુ ... બાબીબ્રે દબુ ... અરતીકંપના આંબકા બામચારી ... બિહારનેા ... બબેાક પ્રદેશ બાબ બબ્યેા છે. બૂરબ બીના બાબર દબુ આબબા નથી.

બિહાર વિશે મહાત્મા ગાંધીજીના પત્ર

... બી ... બેબેા ... બાબબી બબબા મહાત્મા ગાંધીજીએ બિહારને વિશે બિબારેા દર્શાવેલા ... તેનેા અમારા બાબ ... બાબ આબીરે બીબા:

> “અા બાબબ બબબાબાદ બબી બરેબમા બબારના બબર ... બબા રહબા બુ... ...હરિજન ... બુબાના રાબી બાબે રાતે પટનાનેા ... બબા બાસેારા ... બબ તે બટ બ ... બેાલ્યુ છે બે રૂ બટ બબબા બેબી બબાર બબી બટતી”

બીજા પત્રમા બેા બબબા છે:—

> “બબત્યારે બબારનેા ... બ બાગબા બાબબેા છે બેબાગે બેાટી રીતે ... બાબી બટેલેા બેટલે બબબરાતે છઠી બીજબેા ઠામનેા દબલેા પટબેા ને બેટલે ફરી ટ્રસ્ત બબબદ્યું બબ ન બબું.

કમનસીબ બિહારમાં આવ્યો છે. ભૂકંપથી થયેલ તબાહી કરતાં
મુ ગઢનો. પટી મન ભેદી ધરતીએ કપરે ન્હાં છે. આ
નેતા ચે . મારા દયાં કર કોર્ટ ક . ભારતવાસીના
મદદ આવે માનીદના જરૂરીયાતવાળા પર્વ માણ ભેગા થ કરીશું
વધેલા ચાલક નથી રહી . સમૂહો કરવાનું મુખ્ય ધ્યે
ગમ બિહારમાં નવી બરાડ કરી છે "ઘર કરે તે ઘોર"

"ઈન્ડિયન ઓપિનિયન"

ગુરુવાર, ૧૨ એપ્રીલ ૧૯૩૪

સૌથી ભાગ્યશાળી દેશ

દુનીયાભરમાં આજે જ્યારે મંદા પ્રવર્તી રહી . ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકા સૌથી ભાગ્યશાળી દેશ ગણાય છે. આ પરથી ગમ્મત ખાતર, પ્રધાન જી એન સી દર્બંગાના ચોસઠ લાખ રોપીસ ખર્ચના પાઉંડની બચત બતાવનારા બજેટ પરથી કહીએ તો ખોટું નથી. દેવાપરથી કરનો બોજો હળવો કરવાનું સરકારે લીધેલું પગલું મેગ્નિફ્યુજ . અને વસ્તીના સપાટા વચ્ચે તેના સ્તોત્રાની લ નથી . વધારી લેવો. પરંતુ એટલાથી કંઈ બધું કરવાનું નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના જેવા એક આબાદ દેશના રાજ્યપકરણોએ પાસેથી ઓછામાં ઓછી એટલી તો આશા રાખવાજ જોઇએ કે પોતાની રક્ષણના કરે . જ્યાં શાંતિ અને સંતોષથી રહેતે પર તેઓ દેખરેખ રાખશે તેમાની પાસેથી કંઈ કુર્બાનિ નહિ. પણ બદોબસ્ત દિલથી ચલાવી લેશે આ વિશાળ ઉપખંડમાં જાદિ વસી દક્ષિણ આફ્રિકા તેમાંથી ગમણાંજ લોકોને કાઢી મુકવા બારેજ પુરતું કારણ ગણી શકે—પછી તેઓ પ્રજાકીય દૃષ્ટિ યા કરવ હોય કે જોતીજ જોઇએ કાઢી મુકવાની બીજી કોઇ નહિ. આ નફરતની, સંકુચિત અને આબાદીની પાયા ઉપરની પ્રજાના ખૂની યા ખાસ કોઇ પણ પ્રકારે કારણ નહિ આપવું આ માનુષી નાદ કુદરત અને તમ છતાં મનુષ્યસ્વભાવ મુજબ માણસ સહજ અસંતોષીજ છે, તેને તાબડતોબ કોઇ બીજા પણ તેને સંતોષ થતો નથી. હજુ ઇચ્છે . કરવાનું કરે છે આજે સાઉથ આફ્રિકાની સ્ત્રિઓની પણ બહારના દેશો કાંઈ કરે છે, પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાને પોતાને પોતાની સ્ત્રિઓની સંતોષ નથી. તેમ નહિ કોઇના : ગોરા, કોરા . અને ગોરા અને કાળા વચ્ચે વતનીય સ્ત્રિ-કારની બાબતથી આજે જે નેટ જોવામાં નજર આવે. ગોરાઓને કોઇ બીજા રંગ બાબત તો ખાસ પોતાપણ તેમ કે કાળા તેઓ અસ્પૃશ્યોની છે. તેઓને કશી હિલચાલની જરૂર નથી. પરંતુ કાળા કે મધ્યમ રંગોના જેઓ અત્યધિકારે વસનારા અને અધ્યાજ વસનારા છે તેઓને ત્રિશે એમ નહિ કહી શકાય તેઓનું ન થવું જોઇએ પ્રશ્નોના અભ્યાસ આપણે ઘણોજ કરેલ છે. આ દેશનું તંત્ર ગમે તે ચલાવે પણ તેઓને માટે ઘણુજ ઓછી આશા . અનુભવના અનુભવે તેઓને માટે પરદેશની કલ્પનાપણ કરવા રાખેલુંજ નથી. તેઓનું વાસ્તિ મજબૂત બોંયે મુકાએલું છે, તેઓનો પોતાના રાજ્યકરનારાઓની કદમને અંગ કરવાની રહી છે, એ વસ્તુ અજમાયશ અમે કરતા આવેલા છીએ, અને આ દેશ દુનીયામાં સૌથી ભાગ્યશાળી છે એ તેઓને અમને ફરી એક વાર પુછવાનું મન થાય છે કે શું એ પ્રજાકરના સુભાગ્યમાં આ દેશની તરક્કીકાંક્ષી બારી પ્રજાઓને ઘેરે કે પણ હિસ્સો લેવાનો અધિકાર નહિ મળે?

મી. હર્બર્ટના બજેટમાં પુરોપીયનોના બેકારી નિવારણને માટે ગોઠવણ કરવામાં આવી છે. રહેઠાણોની સ્થિતિ સુધારવાને કસ લાખ પાઉંડની સગવડ કરવામાં આવી . અને યુરોપીયનોની સામાન્ય સુધારણાને માટે બાકી યોજનાં . સુચવવામાં આવી છે. અમારે પોતાને વિશેષ જોઇતા દો ઓછીવત્તી. પણ રાજ્યનો બોજો નથી . તેઓને માટે બેકારી નિવારણના કમિટિના અમાગેન્દમાં આવેલા વચન મુજબ તેઓની ઉન્નતિને માટે જ પગલાં લેવાયા છે? કે પછી તેઓના લાભમાં ઓનરેબ્લ પ્રધાનશ્રી કહે અમને કોઇકો મળશે કે "તમે પોતે તમારી ...નિને મારે રૂ કરી ... ?" કે અમે નસ્લવારપુરોહિત કિસ્તારી લેવાને તૈયાર છીએ કે તેઓ પ્રમાણે . ન કર્યા કરવાજ છે કે પણ્ણી બાબતોમાં તકેદાર અમાલે અમારાથી કરાયું નથી . ... શકતું પરંતુ તેથી કંઈ સરકાર પોતાની જવાબદારીમાંથી બેદરકારીને ઓછીવાટીકા પ્રદેશોના પોતાની જવાબદારીમાંથી નજીક ... વધી જઈ શકતી.

કંઈ લાગતો વળગતો ખરો કે?

બિહાર ધરતીકંપે માનવજાતને બે વસ્તુઓ બતાવી : એક તો સંહારની અસારતા. સેકંડોમાં સોંપ ... ભરી ભરી જમીનમાં ઘેઘૂર મકાનો બાંધવા, પારાવાર વૈભવો અને તેમાં આનંદ કિલ્લોલ કરવા . પરંતુ માત્ર ચમત્કાર મિનીટમાં બધાને . સપાટીને દાટ વાળી નાખ્યો. બીજી વસ્તુ માનવ પ્રેમે બિહારના કુદરતી વૈભવ કરતાં તે માણસ નથી પણ પરમ પરીક્ષા . એમાં કુદરતમાં જરાપણ ... રાખેલ નથી. કે કુદરતથી જેઓ કાયમના પ્રેમ ભૂલી ગયા હોય તેઓને ઉપર "ભગવાન મારશે" એવો ઘર કરી રહ્યો સંકટના સ્વાગથી દુઃ કંઈક પણ માનવી ... દુઃખો ગાંજરે ખેંચ રાખતા નથી તેમાં તેઓને કામણી ... નથી . મદદ મોકલવામાં આવે તે અધિકારીવર્ગ ... "પૈસા ક્યાં છે." "રેલ્વેવાળા ક્યાં છે." બસ તેઓને બાનાને અક્ષ મળી રહે . પીડને બાબુ નહિ પણ દુઃ પણ મળી . છે પ્રમાણે તો કરોળ પણ મળી રહે છે, કુંવારાને બાંડી મળી રહે છે, સુવાને કામળોજ નહિ પણ પલંગ પણ મળી રહે છે. તેઓ જે આપ મંગાવી ... કલ્પના કરે કે પોતાની હવેલીમા સુખચેનથી પોતાના દુઃખ કથાલાની રાખે પોતે અમળાયમાન ... નથી . અને મીઠા અ ઉતારી ... તેટલામાં કંઈક કામકુરી અંદરના જે પેદાશ તેઓના પગ નીચેથી સરી જાય અને પગ ચાર ઇંચની સુંદર ક્રમવાળા તેઓની ઉપર છુરી ફરે અને તે બાકીના ... ... જરાંમાં બાકી રહ્યા કુટુંબીજનોમાંથી કોઇકાંક અમળાય કે ... દુઃખ કે ત્યાં પાસે ... આપ ... કે ... પાસુ મોઢેથી ... ચિંતાગ્રસ્ત બાબુકાંજ રહી જાય તો. અને બાકીના પુંઠાને મરે તો કેવું ... ? તો જરૂર તેઓને બિહારના દુઃખી ... ના દુઃખનો કંઈક ખ્યાલ આવે અને પોતાની પાસે ... શું

પણ નહોતા તેઓ જે કંઈ સુખ ભોગવતા હોય તેનો ત્યાગ કરીને તેઓના સંદેહ નિવારણાર્થે કંઈક પણ આપવાનું હિંમત થઈ આવે.

ગારદી હોટનું દાન સાઉથ આફ્રિકામાં પહેલે નંબરે આવેલું છે. તેમણે ૬૫ હજાર રૂપિયા આપેલા છે અને જહેર જાહોજલાલી તો વખારે આપવાની પોતાના દરજ્જાને મુજબમાં સૂચના આપેલી છે. ગારદી હોટની સ્થિતિ જેનાં એ માન જોવાને તેઓ લાયકજ છે. અમે તેમને અંતઃકરણથી મુબારકબાદી આપીએ છીએ અને આજ ગારદી હોટનો દાખલો બે એમ ઇચ્છીએ છીએ.

અમને જોઇને આનંદ થાય છે કે ધીમે ધીમે સાઉથ આફ્રિકાના લોકોને રંગ લાગતો જાય છે અને પોતપોતાની રીત મુજબ સૌ કાંઈ કરતા થઈ ગયા છે. જોહાનીસબર્ગમાં રા. ડાહ્યાભાઈ કે. દેસાઈની પ્રાઇવેટ સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓએ પણ ટીપી, છે પેની આપી પા. ૪–૯–૦ ની રકમ કરેલી છે. એ જોરાવર છે. તેનું અનુકરણ બીજી સ્કુલો પણ કરી શકે છે અને શિક્ષકો ધારે ત્યારે વિદ્યાર્થીઓને સમજાવી શકે છે.

કરજનમાં આવતા રવીવારે મેનર માર્ટિન લ્યુથર અને અહીં મેરનીંગ મારકેટ રહોડમાં એસોસીએશનોના આશરા હેઠળ ગાન પ્રચાર નાટક મંડળ તરફથી ધર્મોદય ખેલ થવાનો છે જેમાં પંડિત મોતા જયજીની હાજરી આપણે અને બોલશે. દીકાઓએ આ ખેલને આદર નહિ પણ તેના હેતુને આદર ઉત્તેજન દેવું જોઇએ અને દરેક એવી અમે આશા રાખીએ છીએ.

જન્મખરીદ જમીન ધરાવનારાઓને

રહેવાનાં મકાન બાંધવાને સરકારી લોન

સંપૂર્ણ બરબાદ થએલી જન્મખરીદ જમીન ધરાવનાર કરજના દીકાઓને રહેવાને માટે મકાન બાંધવાને સરકાર તરફથી લોન આપવાના સંબંધમાં કરજન કાઉન્સ મારિસ્ટીએ નીચેના ધારાઓ પસાર કર્યા છે:—

૧. મકાન મંજુર થએલા પ્લાન અને સ્પેસીફીકેશન મુજબ બાંધવામાં આવશે.

૨. એોકામાં એોકા પણ ટેન્ડરો મેળવવામાં અને કરે એંજીનીયર સમક્ષ રજુ કરવામાં આવશે.

૩. કોમ પણ ટેન્ડર સ્વિકારવામાં આવ્યા પહેલાં અરજદારે કન્ટ્રાક્ટના આપના ૨૫ ટકાના બે મંજુર થએલા જમીન રજુ કરવા પડશે અને તે જમીનોએ મકાન તરોજર પુરૂ થવાની જેરન્ટી આપનારા કાઉન્સ સોલીસીટરોએ પરેલા બોન્ડમાં ઉતરવું પડશે. મકાન બાંધનારે મકાન બાંધવાનો મંજુર થએલો બોમીન કન્ટ્રાક્ટ કરવો પડશે અને કન્ટ્રાક્ટની મળ નકલ તરોજ એંજીનીયરના પાસે રહેશે.

૪. પ્રત્યેક ઇન્સ્પેક્શનને માટે રૂા. ૧૦–૬ ની ફી જેવામાં આવશે. બાકી તે પગારને માટે કામ પાસ કરવાને માટે કોમ કામ બરોજર થાય છે કે નહિ તે તપાસવાને માટે કો. અરજદારે ઇન્સ્પેક્શન ફીના ચેરે કાઉન્સ કોસરની આગળ પા. ૧–૩–૦ ડીપોઝીટ રાખવા પડશે. તેમાંથી બચેલી રકમ ઉપરનાં સર્ટીફીકેટના સાથે અરજદારને પાછી આપવામાં આવશે.

૫. સંપૂર્ણ બરબાદ થએલી જન્મખરીદ જમીનના માલીકને લોન આપવામાં આવશે. લોન એોછામાં એોછી પા. ૨૦૦ અને વધારેમાં વધારે પા. ૪૦૦ ની આપવામાં આવશે. પા. ૨૫૦ સુધી કન્ટ્રાક્ટની આખી રકમ આપવા માં આવશે. પા. ૨૫૦ થી વધારે રકમોને માટે કન્ટ્રાક્ટના ભાવ અને પા. ૨૫૦ વચ્ચેના વધારાના ૭૫ ટકા આપવા માં આવશે.

૬. લોનના નાણા નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવશે:

(અ) ઉઘાડની સામે રહાણ થયા પુરતી બાંધણી પુરી થતાં થએલી મજુરીના ૫૦ ટકા આપવામાં આવશે.

(બ) છેટ કામ પુરૂ થતાં આગલી રકમ બાદ જતાં જે મજુરી બાકી રહી તેના ૫૦ ટકા આપવામાં આવશે.

(ક) મકાન પુરૂ થતાં આગલી રકમ બાદ જતાં જે મજુરી બાકી રહી તેના ૫૦ ટકા આપવામાં આવશે.

(ડ) બાકીના લોન કામ પુરૂ થયાં બાદ બે મહિના પછી આપવામાં આવશે.

૭. કામ જોવા એંજીનીયરને સંતોષ થાય તેવા મંજુર થએલા કન્ટ્રાક્ટર મારફતેજ કામ થઇ શકશે.

નવો સૃષ્ટિ રચવાનો માનવજાતનો

સંયુક્ત પ્રયાસ

જાતીય તિરસ્કાર તેનો નાશ કરી દેશે

ડૉ. હન્સ મોહને અમેરીકાના નેશનલ સ્કુલ્પ્ચર કોરેશનના આશ્રય નીચે જાતીય ભાવનાથી ઉત્પન્ન થએલી તિરસ્કારની લાગણી અને તેની ખુરી અસરો વિશે એક રેડીયોના બાષણ દ્વારા ભાષણાત્મક વિવેચન કર્યું હતું.

'વર્લ્ડ યુનીટી' માંથી તેનો સાર નીચે આપીએ છીએ કે જે આ દેશમાં હજી જાતીયવાદ એટલો મૂળ પાકી રહ્યો છે અને જેનો અનુભવ આપણે રાત દિવસ કરી રહ્યા છીએ તો એ બોધદાયક થઇ પડશે.

જાતીય અથડામણો એટલી તીવ્ર થઈ પડતી નથી જ્યાં સુધી દાબી રાખેલી જાતીને પોતાનો કરજને સુધારવાનો અને ઉચ્ચ મધ્યાતી જાતીની સાથે સમાનતા મેળવવાનો જુસ્સો આવતો નથી. આજે જગતભરમાં જેની જાતની ચળવળ જાગી રહેલી જોઇએ છીએ. આજથી પચાસ વર્ષોપર દુનીયાએ કોરી જાતીનો સર્વોપરિતા કોઇ પણ પ્રશ્ન વગર સ્વિકારી લીધેલી હતી. આજે સમસ્ત દુનીયામાં જ્ઞાન અને હુન્નરની આધુનિક સગવડો ફેલાઇ ગયેલી હોવાથી, વાહન અને વ્યવહારના ઝડપી સાધનોથી સઘળી માનવજાતિઓ અરસપરસ સંબંધમાં આવી શકતી હોવાથી, આ નિર્વિવાદ નિયમનો સહુને માટે નાશ થઈ ગયો છે અને નવું ગત્યાત્મક તત્વસમસ્ત જોકીયાબાંધ નહિ પરંતુ રાજદ્વારી અને સામાજીક ઉન્નતિની હીલચાલો દ્વારા યુરોપની બહારના અન્ય દેશોમાં પણ પોતાની હાકિમ

જાતારી રહ્યું છે જેની છેલ્લા થોડાં વર્ષમાં અમેરીકાના પ્રજાસત્તાક રાજ્યોમાં અવળી અસર છે, કે જ્યાંની સાંસ્કૃતિક કાળથી રીવાજ રહેલી મુંજી માણ જાતીઓ પોતાના પ્રાચીન વાતાવરણ માં પોતાના યોગ્ય સ્થાન માટે હાલે કરવાને પ્રયત્ન થતી જાય છે. સમસ્ત આફ્રિકામાં નીગ્રો જાતી જાગ્રત થતી જાય છે, કે જે વસ્તુ થોડાજ વર્ષ પહેલાં સર્વથા અસંભવીતજ મણી કાઢવામાં આવી હોત. સઘળા યુરોપીયનોનેજ જાતીઓ કે જેને માત્ર થોડાંજ વર્ષ પુર્વે આપણે પછાત જાતીઓ કહેતા હતા તે આજે મહાન પ્રગતિ કરી રહી છે. અને જાપાને કેટલીક વખતે સિદ્ધ કરી દીધેલું છે તેમ, પોતાને માટે પોતાની જાતીનો સુધારો અને સામાજીક કરજને બહાર કરવાને વધારેજ સહજતાથી આગળ પ્રયત્ન કરી રહી છે. કેવળ રાજદ્વારી ઉન્નતિને માટેજ તે પ્રયત્ન નથી કરી રહી પરંતુ સમસ્ત દુનીયાની માનવજાતિના વિકાસમાં સામેલ થવાને પોતાની જનતાની સામાજીક પ્રગતિ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છે.

હું માનું છું કે સઘળા માનવજાતને ચાહનારાઓ નવી સૃષ્ટિ રચવાને સઘળી માનવજાતીઓના આ સમાન પ્રયાસને આવકાર આપશે. દુનીયાના નિજ અને અતિ વિખુટા પડેલા ખાંચાને પણ એક સાથે જોડી દેનારો આ સમાન પ્રયાસ દુનીયાની તવારીખમાં આ પહેલવહેલોજ છે. દુનીયાના એકપણ આ પાયો રચાઈ રહ્યો છે. આવી પડીએ પણ દેશોમાં જાતીય અસમાનતાને જોર દેવામાં આવે છે તેનો આઘાતજનક અસર થશે. સઘળા જાતીય અખાડામણોને જે ઉશ્કેરનારી થઈ પડશે અને તેથી દુનીયાની સુમેલન આગે ગાં તે મુખ્ય વિરોધ નીવડશે. જાતીય અખાડામણોના જેટલી વિનાશક બીજી કોઇ પણ અથડામણો નથી. જાતીય તિરસ્કારના જેટલો બધમ બીજો એક તિરસ્કાર નથી, કેમકે તે મનુષ્યની લાગણીમાં કડવી અને રાક્ષસી પ્રવૃત્તિઓને ઉત્તેજીત કરનારો છે અને તેના બરાબર બરાબર સ્વભાવને બહાર કાઢનારો છે. આપણે વધારે વખત જોઇએ છીએ કે એક સાધારણ રીતે સારા સ્વભાવનો અને વિવેકી માણસ જ્યાં જાતીય પ્રશ્ન આવે છે ત્યાં અત્યંત ક્રોધવાન બની જાય છે. સાધકોઓ આપણે માણસની કીમતનું ધોરણ તેની જાતી કે જન્મપરથી નહિ પણ તેનાં વ્યક્તિત્વપરથી બાંધવાનો પ્રયત્ન કરતા આવેલા છીએ. જાતીયવાદ એકલે આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટિબીંદુમાંથી જીવવિદ્યા વિષયક દ્રષ્ટિબીંદુમાં પરાવર્તન.

ઉદારમતવાદીઓ માને છે કે માણસને કેળવણી અને સામાજીક અસરોથી કેરવી અને સુધારી શકાય છે. જાતીયવાદીઓ માને છે કે માણસે પોતે જે જાતમાં જન્મેલો હોય તેમાંજ તેણે રહ્યા રહેવું જોઇએ. એકલે જાતીયવાદ વર્તમાન સ્થિતિમાં દુનીયાની સુમેલને અને સારી માનવજાતને માટે જોખમકર છે એકલુંજ નહિ. પરંતુ એક નિરાશાવાદ તરીકે આપણને માણસને અને જાતીઓને તેઓ છે તેવીને તેવીજ સ્થિતિમાં સ્વિકારવાને અને તેઓને સુધારવાની સઘળી આશાઓ છોડી દેવાનું સૂચવે છે. આથી જાતીય અસમાનતા અનંત જાતીય અથડામણોમાં આપણને ઝોકાવી દેશે એકલુંજ નહિ પરંતુ એક નવી સૃષ્ટિ રચવાના સંયુક્ત માનવ પ્રયાસને વ્યર્થ કરી દેશે.

હિંદી યુવાનોની ફરજો

આર્ય યુવક મંડળ સમક્ષ

પંડિત મહેતા જર્મનીનું વ્યાખ્યાન

આર્ય સમાજના પ્રચારક પંડિત મહેતા જર્મનીની જેઓ હુક મુકત થયા હિંદુસ્તાનથી અત્રે આવેલા છે તેમણે આર્ય યુવક મંડળ સમક્ષ દાદુ રેમાલ ઇસ્ટીટ્યુટમાં હિંદી યુવાનોની ફરજો ઉપર મનનીય વ્યાખ્યાન આપ્યું હતું.

મદ્રાસના એક જાણીતા બ્રીયનરી રેવરન્ડ ગારડનનું "હિંદુસ્તાનની ત્રણ મોટી જરૂરીયાતો" નામક પુસ્તક હાલમાં પંડિતજીએ જણાવ્યું કે જો તમે પ્રજાની ઉન્નતિ કરવા ચાહતા હો તો તેના યુવકોમાં તમારે તમારા વિચારો ઉતારવા જોઇએ. "આજનું બાળક તે આવતી કાલની પ્રજા છે." એ એક જાણીતા કહેવત છે. હિંદી યુવાનોની ત્રણ ફરજો છેઃ (૧) ઇશ્વર પ્રત્યેની, (૨) પોતાના સમાજ અને દેશ પ્રત્યેની અને (૩) પોતાના માબાપો અને વડીલો પ્રત્યેની. પરંતુ દુર્ભાગ્યે આ ત્રણ ફરજોના મુખ્ય સિદ્ધાંતો શીખવવાની આપણી શાળાઓમાં કંઈ પણ સગવડો છેજ નહિ. પરિણામે હિંદી યુવાન પોતાની સંસ્કૃતિને છોડી દઈને પરદેશી સંસ્કૃતિ ગ્રહણ કરતો જાય છે. તેથી સૌથી પ્રથમ જરૂર આપણી શિક્ષણ પદ્ધતિમાં ફેરફાર કરવાની છે.

જુદા જુદા દેશોની શિક્ષણ પદ્ધતિનું વર્ણન કરતાં પંડિતજીએ જણાવ્યું કે આપણા યુવકોને આપણે ત્રણ R—Reading, Writing and Reckoning—વાંચતાં, લખતાં અને ગણતાં શીખવીએ છીએ. યુવક પોતાનો અભ્યાસ પુરો કર્યા પછી તે પોતાના પગ ઉપર ઉભો રહેતો નથી. પોતાના ગુજરાનને માટે તે નોકરી શોધે છે. ગુલામી તરફજ દોરવાય છે અને સ્વતંત્ર જીવન ગાળી શકતો નથી. આથીજ આપણા યુવાનોમાં, હીંદુસ્તાનમાં તેમજ પરદેશોમાં, બેકારીનો પ્રશ્ન બહોળો મોટો થઇ પડેલો છે.

જાપાનની પ્રગતિનું કારણ જાપાનના યુવાનો અને તેની શિક્ષણ પદ્ધતિજ છે. જાપાનમાં યુવાનોને ત્રણ H—Head, Heart and Hand—મગજ, હૃદય અને હાથ કેળવતાં શીખવવામાં આવે છે. આથી તે પોતાની રાજદ્વારી અને ઔદ્યોગીક સ્થિતિ બહોળી ઉન્નત કરી શક્યું છે. હીંદુસ્તાનથી ભિન્ન તે પોતાના યુવાનોનીની માનસીક શક્તિઓ ખીલવવા તરફ વધારે લક્ષ આપે છે અને તેઓમાં સ્વદેશ પ્રેમ ઉત્પન્ન કરે છે અને તેઓને ઔદ્યોગીક કેળવણી આપીને સ્વતંત્ર રીતે પોતાનું ગુજરાન કરતાં શીખવે છે.

જર્મનીમાં જ્યાંના મહાન કેળવણીકાર શ્રી. ફ્રેનકીન મુજબ ત્રણ N—National, Natural and Neutral—રાષ્ટ્રિય, કુદરતી અને નિષ્પક્ષપાતિ શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. ત્યાં છોકરાઓને પોતાના દેશ અને પોતાની પ્રજાની સેવા કરતાં શીખવવામાં આવે છે. કુદરતમાં રસ લેતા અને તેનો અભ્યાસ કરતાં અને તેનો લાભ ઉઠાવતાં શીખવાય છે. જર્મનીમાં છોકરાઓને ચોપડીયુંથી કરતાં નહિ પણ ખુલ્લી હવામાં ફ્રીનકરમાર્ટ'ની કુદરતી પદ્ધતિથી શીખાવવામાં આવે છે અને તેઓને નિષ્પક્ષપાત, રહેતાં એકલે કે ધર્માંધતા, સાંપ્રદાયવાદ કે રાજકીયવાદથી પર રહેતાં શીખવવામાં આવે છે.

અમેરીકામાં ત્રણ M—Michanical, Mineral and Mercantile—યાંત્રિક, ખનીજ અને વ્યાપારી શિક્ષણ અપાય છે.

આ પ્રશ્નોનો ઘણા દેશો પોતાના યુવાનોને પોતપોતાને અનુકૂળ ખરી પડતિયો શિક્ષણ આપે છે ત્યારે હીંદી નેતાઓ પોતાની ભવિષ્યની ઓલાદની સંભાળ લેવાની કયો કાળજી બતાવતા નથી.

સ્વામી રામતીર્થે અમેરીકામાં પોતાના વ્યાખ્યાનમાં જણાવ્યું હતું તે પદ્ધતિયો આજના યુવાનોને શિક્ષણ આપવાની અગત્ય પર પંડિતજીએ ભાર મુકયો અને જણાવ્યું કે શિક્ષણ આપવાનો હેતુ આપણી માતૃભૂમીના સાધનોનો ઉપયોગ કરવાનો, આપણા દેશની સેવા કરવાને ચારિત્ર શુદ્ધ કરવાનો અને આપણી સઘળી શક્તિઓને ખીલવવાનો અને ઉપર લખિતથી આપણા આત્માને ઉન્નત કરવાનો હોવો જોઇએ.

અંતમાં પંડિતજીએ હીંદી યુવાનોને પોતાની ફરજ બજાવવાનું આહ્વાન કરતાં જણાવ્યું કે, "હીંદુસ્તાન આજે સામાજીક, આર્થિક અને રાજકરણી એ ત્રણે બાબતોમાં ગુલામોની બેડીઓથી જકડાયેલું છે. હીંદી યુવક—પછી તે હીંદુસ્તાનમાં હો કે પરદેશમાં હો—એ બેડીઓ તોડી નાખવાની છે. "ભારતમાતા પોતાના પરદેશમાં વસતા સંતાનોની પાસેથી પોતાની તરફ પ્રેમ બતાવવાની આશા રાખે છે. આપ્યા મારા વહાલા યુવાનો તમારી માતૃભૂમી તરફ તમે વફાદાર રહેજો. તમે એક એવી સંસ્કૃતિનો વારસો ધરાવો છો, કે જે પ્રાચીન છે એટલુંજ નહિ પરંતુ સઘળી આધુનિક સંસ્કૃતિઓનું આદિ કારણ છે. તમારી સંસ્કૃતિ એટલા ઉચ્ચ તત્વજ્ઞાનથી ભરેલી છે કે આધુનિક તત્વજ્ઞાનીઓ તેની સાથે સરસાઇ કરી રહ્યા છે અને તમારા ઉચ્ચ તત્વજ્ઞાનના એ દુશ્મનો છે. આથી તમારે તમારી માતૃભૂમીને અને તમારી સંસ્કૃતિને વફાદાર રહેવું જોઇએ. તોજ તમારી માતૃભૂમીના નામને ખુના સિવાંદ મળશે. તમારી રામાયણ અને મહાભારતમાં હજારોવાક્યો આવેલી એટલા ઉચ્ચ છે કે તે મનન કરીને તમે સમસ્ત જગતને આકર્ષક શકો છો અને ભારતમાતાના નામને જગત દેશોની નજરમાં ઉજ્વળ કરી શકો છો."

જીવનનું સાફલ્ય

આજે મહારા પોતાનો મધ્યાન તપ્યો છે! મહારા શિરે સંસારની કંઇ કંઇ જવાબદારીઓ લવાઇ છે.

મહારા પ્યારોરોયપનાં સાથી-મિત્ર વિદાય કરતું હાસ્ય. એ નિર્દોમતા, કે જે બેફીકરાઈ મહારી બનેથી વિદાય થઈ ગયાં છે આજે ઝળઝળીયાં રૂપ બનતો રહ્યો. સુખ, સ્વાતિની રોમાંચ આજથી ખુદ-રોજ ૬ ખુબ આવશે. મંજારસમાં એ હશે એમ માની લ્યા પેઠા. પરિણામે મહાનિ!

પોસામાં સુખ માની કંઇક પુસ્તકોની કદમ ઓસી કરી પણ એમના પત્રના પ્રકારે પાછો પહયેા. પુનઃ પુનઃ થા તે સુખ રોમાંચનું કાર્ય! રે! સુખ તું કયા હશે? કયક દ્વારા પુસ્તકોનાં પાનાં વાંચ્યાં ....

આખર અતિ દૂર સુખનો મૂર્ખ જોયા એ મને ક્ષણિક નહિ કિંતુ કાયમનું સુખ આપશે. કોઇ કહી રહ્યું હતું: "બસ! મુકયાં સિવાંદી, આત્મ સંતોષ, અને મહારી સાથેનું તાદાત્મ્ય એજ સાચું સુખ."

ઝબકી ઉઘતા અનેકરંગી વાતાવરણમાં મેં આંખ મીંચી. કલ્પના સૃષ્ટિમાં મહારી કુલગડીના મરૂર પીળાશરી ગોપવેશે પધારેલા પ્રભુને જોયા!

મહારું જીવનનું સાફલ્ય થયું.

- વનમાલા

ગીતા મનન

(લેખક—ત્રિભોવનદાસ વનમાળીદાસ અમરચંદ)

અધ્યાય ૧૦ મો ચાલુ

(૫) શ્લોક ૧૯ થી ૪૨

અર્જુન! ઉપરના વાક્યમાં કેટલી મુદ્દિ છે. સૂત્રમાં [illegible] માં કેટલું બળ છે. જ્યાં જેવા કુરાતા આકારમાં કેવળ પદાર્થો રચવાની સામગ્રી ભરેલી છે એ કાયા ધારણ કરી તેમ નિજરૂપમાં રહેલા પરમાત્માનાં બળ એવાંજ પ્રકાર, ભાવના શક્તિ વગેરેનો ફોળ, જો એ વિશ્વરૂપે વ્યક્ત ન થાય તો કોણ જાણી શકે? અને એમ વ્યક્ત થયા બાદ પણ તે શક્તિઓનું માપ તો કાઢી શકાતુંજ નથી, એના પ્રકારની કિંચિત્ ગણતરી અને મહત્તાથી કિંચિત કલ્પનાજ કરી શકાય છે.

"આ રીતે મનમોહ ભિન્નતાથી ઉદ્ભવેલ મન તથા બુદ્ધિની મર્યાદિત શક્તિ વડે જગતમાં જે કોઇ સુખપ્રદ-દુઃખપ્રદ, આકર્ષક, રાજસ કે તામસ કુલ્યાણકારી કે અકલ્યાણકારી શક્તિ [illegible] તે હકીકતનું જો પદાર્થોમાં મોટાં પ્રમાણમાં દર્શન થાય છે, તે પદાર્થોને પરમાત્માની એક વિભૂતિ કહે છે, અને તેમાં પરમાત્મનું ચિંતન કરે છે.

"આગ આકાશોમાં વિશ્વ પ્રકાશમાન ગ્રહ નિહારિકામાં સૂર્ય વેદોમાં ગાયત્રી દેવોમાં ઇંદ્ર, ઇંદ્રીયોમાં મન, જે બાબતમાં તે બાબતમાં વિશેષ પ્રકારે બળવત્ત બનતી જોવામાં આવતી તે સર્વમાં પરમાત્માનું ચિંતન કરે છે.

"વળી, પાંડવ! પદાર્થોનું જે વિશેષ તત્વ હોય તેમાંથી પણ પરમાત્માનું સ્મરણ કરે છે. દાખલા તરીકે, ઋતુઓમાં રહેલી ચેતના, વાણીમાં ઓંકાર સ્વરૂપનું મનન, યુદ્ધોમાં જીવન સામગ્રીઓમાં જ્ઞાન વગેરે રૂપે પરમાત્મા પ્રકટે છે, એમ ભાવના કરે છે.

"યજ્ઞ, ફેટલીક વાર, જપ જેવા પ્રકારની સરખી વાંચનો દોષ ત્યાં પણ તેમાંની પવિત્ર ચિંતનેજ પરમાત્માનું ચિંતન કરવા માટે અનુકુળ જણી શકે છે. દા. ત. વર્ણમાળા: અક્ષરોમાં અકાર, સમાસોમાં દ્વંદ્વ, મંત્રોમાં ગાયત્રી, છંદોમાં ગાયત્રી વગેરે.

"હા ઉપરાંત, મહાબાહો! પરમાત્મા તામસ કે રાજસ શક્તિરૂપે અંત મોટા પ્રમાણમાં પ્રકટે છે. તે વાત પણ તમારે ભૂલવા નથી. અને તથા જગતમાં કંઇ દ્વેષ્ય નથી એમ સમજવા. તેવી વાંચનોમાં જે વિચાર કરે છે દા. ત. આસુરીમાં વજ્ર, કવિઓમાં કુંતા, નાશ કરનારાઓમાં મૃત્યુ દમનનીતિમાં દંડ, એ પણ પરમાત્માનીજ વિભૂતિ છે.

"પક્ષ આમ વિચારીને જે તેમાં પોતાને રાખવો જોઇએ માટે તથા ચિત્તને એકાગ્ર કરવા માટે પરમાત્માની દિવ્ય અને કલ્યાણકારી વિભૂતિઓનેજ વધારે વિચારે છે: આ રીતે અનેક વિદ્યાઓમાંથી અધ્યાત્મ વિદ્યાને, સામ્ય શક્તિઓમાં ઇંદ્રિયો, આ. વાણી, સ્મૃતિ, મૂઢ. દ્રવ્ય વગેરેને દ્રષ્ટાંતોમાં પ્રહ્લાદને, નદીઓમાં ગંગને, પાંડવોમાં તનેજ ચિંતન માટે પસંદ કરે છે.

"હવે, અર્જુન! તું બોધમાં બરાબર સમજી, જો. કારણ, જુદા જુદા પદાર્થોનાં નામો આપી હું કેટલીક વિભૂતિઓ

ગણાવીએ તેમાં તે સર્વ લાક્ષણિકતાઓ આપ આપોઆપ આવી જાય છે. આ માટે જે મહાનરીતિ પડી શકાય તેવું નથી.

"ચોક્કસ જ્ઞાન તે એક સાપેક્ષ શબ્દ છે અને બુદ્ધિ પણ એવો જ એક સાપેક્ષ ખ્યાલ છે. ઘરઆખર કોઈ બુદ્ધિ કે પ્રાણી કોઈના વિનાનું નથી. તે બધામાં કોઈ ને કોઈ પ્રકારનું જ્ઞાન રહેલું માલૂમ પડે છે. તો પણ તેમની બુદ્ધિ મર્યાદિત સમજવામાં આવે છે. પણ તેમાં ખૂબ કેળવાતી ચોક્કસ બાબતમાં પરમાત્માનો ભાગ જોઈ શકે છે, કેમ સમજ તે નથી પણ તે કારણ મુકાયેલ! આવી બધી દાખલાઓ સહિત આ સમગ્ર વિષય [illegible] શકે અને માણસ પોતાને કરાવે છે એમ આપ એવાને તું ચોક્કસ સમજાવે છે—ઈ

અધ્યક્ષ ૧૭ મો પુરાવો

યુનીયનનું બજેટ

૬૪ લાખ પાઉન્ડની બચત

મહત્વમાં આવેલા કરો

મી. ચેમ. સી. ઈવેન્સ યુનીયનના નાણાખાતાના મંત્રીએ રજુ કરેલા બજેટ મુજબ દેશને પા. ૧૪,૨૬,૦૦૮ ની બચત થાય છે જેમાંથી ગત વર્ષની ખોટ બાદ જતાં પા.૪૫,૧૦ ... બાકી વધે છે. ૧૯૩૪–૩૫ ના વર્ષ માટેના અંદાજ ... આવકને માટે પા. ૩ ૬૭,૫૬,૦૦૦ અને ખર્ચને માટે પા. ૩,૩૮,૮૮,૦૦૦ અને બચત પા. ૨૮,૦૮,૦૦૦ ની આઠ સવામાં આવી છે.

કરે બસ્તારકોને રાહત

કરોના સંજોગમાં યુનીયનના નાણાખાતાના પ્રધાને નીચે પ્રમાણે રાહત આપવાની જાહેર કરી છે.

આવકવેરો લાગુ પડનારી રકમ ૨૦૦ હતી તેને બદલે ૪૦૦ ની કરવામાં આવી છે.

આવકવેરા પર ૨૫ ટકા રીબેટ આપવામાં આવશે.

કમાણીના કાળોપરાંત ઈનકમ ઉપ પેની હતું તેને બદલે એક પેની કરવામાં આવ્યા છે

બાવન હજારથી વારસો ખર્ચ બાર હજાર થી ૧–૩ પડે છે તે થી ૧ પડશે.

કમાણી આજપર ચાલીસ ટકાનો હતો તે ઓછો થશે.

રીબેટ અને મકપરની રકમ હજારે પચાસમાં આવશે.

ઉંચા હજારો પડતરમાં આવશે

ચા, કોફી અને કોકા પરની હજારો પડતરમાં આવશે

પોસ્ટેજનો નવો દર

કમીશનર તા. ૫ નીચે પ્રમાણે છે:—

યુનીયનમાં કાગળપર એક આઉંસે એક પેની.

,, પોસ્ટ કાર્ડ પર બા પેની.

બ્રીટીશ કોમનવેલ્થ, ઈજીપ્ત અને પેલેસ્ટાઈન; કાગળોપર એક આઉંસે એક પેની, પોસ્ટકાર્ડ પર એક પેની.

પરદેશને માટેના પોસ્ટેજના દરમાં કશો ફેરફાર કરવામાં આવ્યો નથી.

સુધારો

ગયે અઠવાડીએ ટ્રાંસવાલ ૬૨૭ મંડળ તરફથી થયેલા ખિસકાર સંકટ નિવારણ માટેના ફાળાની દીપ છપાઈ હતી તેમાં નીચે પ્રમાણે સુધારો થયો છે:

મણીલાલ ગોતીરામ નીક ગીની નીઝ ડુબ્બ થી. ૧૦–૬ આર. દીરા થી ૫ નીલ. પણ થી. ૫–૩, બી. પીલ્લુ ૨–૨–૬, મગન ભેળી થી ૨૫ અને લલુ કુલાભ થી. ૫.

સંક્ષિપ્ત સપ્તાહિક વર્તમાન

—ઈંગ્લાંડનિસબર્ગમાં શાંઝરની અંદરની જમીનોમાં સોનાના ખડકોના ખાણ પા. છ છે. ... આ. માં મહાનના જમીનને માટે આ ઉદ્યોગ ઉંચા ભાવ પ્રબુદ્ધ છે. ઈંગ્લાંડનિસબર્ગે શાંઝરના પ્રતિદાસમાં રસ લેવા બધારે નાણા એક સ્ટેન્ડને માટે પા. ૬૯૦૦૦ આપ્યો છે. અને ૧૯૨૨૮ ના ૨૮૮૬૬ના ખુલ્લાનો ભાવ પા. ૪૦,... આપ્યો હતો.

—ફ્લીકલટનમાં એક અજાણ્યા ઠંડીના મકરમાં બાજર પાડો કાઢે પા. ૨૭ ની નોટો અને ૪ ૧૦૦ ની કોંગલના દાગીના ચોરી ગયુ છે. ઠંડીબચાવ ઉદ્યમમાંથી પુરકારીઓ પણ ચોરાઈ ગયા છે.

—ઈંગ્લાંનિસબર્ગમાં મુનાવરખાનાની અને બાળ ઉછેરની નવાસ કરવાને તંદુરસ્તીખાતાના મિનરપેક્ટર તરીકે ડો. મેરીયન ચામ્પસલને નીમવામાં આવી છે. તંદુરસ્તીખાતાનાં અગલદાર તરીકે એક સ્ત્રીની નીમણુક: યુનીયનમાં આ પહેલીજ વખત છે.

—ઈંગ્લાંનિસબર્ગના મેયર માટે ન્યુનાસીપુલ કોર્પોરેશન મેયર પીલીવલ જેમ્સ કેમ્પબેલ નામના ગોરાને બેનોનીમાં નેટીવોએ વિશ્વાસે આપેલા તાબુ ઉશ્કેરણ કરવાના ગુન્હા માટે દસ મહીનાની સખ્ત કેદની સજા થઈ છે. પોતાની અગલકારી દરમિયાન કેમ્પબે કેટલા નેટીવોએ સાક્ષ્યવા માટે અરજ તેમોના સમાચો પર મોકલવાને પેસા આપ્યા હતા. કેટલાક નેટીવોએ તેમોને કેમ્પબેલ પાસેથી પૈસા ભર્યા. ગરીબ હોવાથી અથવા તે પોતાના સંગ્રહ આને પૂરા નહિ મળેલા હોવાથી પોલીસને ફરિયાદો કરી હતી. કેમ્પબેલપર એ પ્રમાણે પા. ૨૨૬ જેટલાની ચોરીનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો.

—જર્મનીમાં નાઝી પક્ષની પહેલી અદાલતે જાહેર કર્યું છે કે જે કોઈ ગરેલા આરોપોના પરામર્શથી કાઢી નાખવામાં આવ્યું છે અને જે કોઈ બાકીના કેસમાં જે કરવાનો ગામડા કરવાનના નાઝીપક્ષની પરવાનગી તાબીબાદી પણ કરવામાં આવશે. ઉંચ ૧૮૦૦ ની સાલ સુધીના આપેલ ગોલાકની ગંભાવણી રદ્દ ... પત્રો અને પત્રકો સાથે પ્રવર્તેલા આર્ય પણીને અક્ષર આવેની સાથ પસ્તેથી પદી ત્યાંને પણ પક્ષમાંથી બરતરફ કરવામાં આવશે સિવાય કે તેણે ફરજતી બજાવેલી હશે.

—કેપટાઉનમાં યુનીયન સરકાર એક લાખ પાઉંડના ખરચે નવા ગાંધી બાંધવાનો પ્રબંધ રાખે ...

—યુનીયનનો વિમાની બાબતમાં પણ સુધારવા માગે છે. ચોદ્દા વર્ષમાં વિમાનોની સંખ્યા એટલી કરવાની જોગવાઈ થશે કે જેથી કરનારથી ઈંગ્લાંનિસબર્ગ બે કલાકમાં અને કેપટાઉન પાંચ કલાકમાં પહોંચી શકાય. સોરે જોમાકર્સ અને રોડેશીયા પણ વિમાની બંદર સ્થાપવામાં આવશે.

—જર્મનીમાં બેકારોની સંખ્યા છેલ્લા વર્ષ દરમિયાન અધી થઈ ગઈ છે. ગયા માર્ચ તા. ૨૧ મધ્યે બેકારોની સંખ્યા ૬૮ લાખની ... ગઈ ચાલુ વર્ષ ... ગોજ ગાદીનામાં મદ બાબતની ગણતરીમાં ૩૩ લાખ ૭૦ હજારની હતી.

ઘોડાની બીમારીની દવા

ડર્બનના મરહુમ બી. કે.એચ. જોનસ્ટન જે બોર લડાઇના વખતમાં નાટાલનાં વેટરીનરીખાતામાં હતા તેમણે ઘોડાની બીમારીની દવાની શોધ કરી હતી કે જેના નામે કેરટમાં હજારો પાઉંડની કીંમતના ઘોડા અને ખચ્ચરો બચી ગયા હોવાનો તેમના હાથો હતો. એ દવા તેમણે ખૂબી રાખી હતી અને મરહુમથી પેટંટીપ્લેટન ખૂબી હજારો ખચ્ચરો અને ઘોડાને માટે પોતે તેનો ઉપયોગ કરતા હતા. ૧૯૩૨ માં જ્યારે તે મરહુમ પામ્યા ત્યારે ચૂસેટે તેનો વિધિ ખરીદી લીધો હતો અને પડળીદીમામાં બંધ કરી રાખી મુકયો હતો. ચૂસેટની પેઢીએ તેનો સહીલથી ઉપયોગ કરેલો છે. એ વિધિ સર. કે. એચ. ચૂસેટ એન્ડ સન્સ લીમીટેડે 'નાટાલ મરકયુરી' ને પ્રસિદ્ધ કરવા આપેલો છે. તે નીચે પ્રમાણે છે:

> આસરીન ૨૦ ગ્રેઇન્સ; સ્ટ્રીક્ન ઓર્યાઇન લીનીમેન્ટ ના ગ્રેઇન્સ; બેલેડોના ટીંકચર ૧ ગ્રેઇન્સ આ વસ્તુઓ ખુબ મીક્સ કરવી અને આરબી ઇસ (૨૦૦) મુકવું ઈનજેક્શન મારવું અને તે બધી ટ્રીપન બથવા ડાયબાઇન બદલું બે કલાક સોલ્યુશનનું ૧૦ થી ૧૫ (૩૦) નું ઇનજેક્શન મારવું

સ્વતંત્ર આવે "દેશ ભકત" નો ઉદ્દિકાળ—જરાસ્તાનમાં રાજમને ખાતર લાંબા વતનીઓની પાસેથી 'દેશ ભકત' ગણવાને લવાજમો લેવામાં આવે છે. લવાજમોના ભાવમાં એછો દર ૨૫ પૈની છે. પા. ૧ આપવાથી 'દેશ ભકત' મહીનો રહેવાય; દોઢ પાઉંડ આપવાથી 'પ્રસ્તિમય દેશભકત' વરસો રહેવાય; બે પાઉંડ ભરવાથી 'મદાન દેશભકત' કહેવડાવી શકાય; અને ચાર પાઉંડ ભરવાથી 'અસાધારણ દેશભકત' બની શકાય.

પુંછડીવાળા મનુષ્યો—જાનવરમાં આવેલા સેનાની પેલી બાજુએ આવેલા એક દેશમાં વાસતી બાળીસ વરસ મનુષ્યોની એક જાતી છે કે જેને લાંબી પુંછડી છે. તેઓ સુર્ય, ચંદ્ર અને તારાને પુજે છે અને નાગને પણ પુજે છે. મનુષ્ય ભક્ષણ તેઓનો પ્રીય ખોરાક છે. તેઓનાં જગ લાંબા અને ચપટા છે. તેઓના હાથપગ નાનુંક હોય છે પણ મજબુત હોય છે. તેઓના ચહેરા કદરૂપા હોય છે મોટાં વિકાળ અને ઓઠ જાડા હોય છે. દાંત મજબુત નીમા અને સફેદ હોય છે. તેઓનાં કપાળ ઢળાંજ જાનાં હોય છે. તેઓને દાઢી નથી ઉગતી અને શરીરે વાળ નથી ઉગતા.

બાર આંગળીઓવાળા માણસ—ફ્રીનીડાડમાં ફ્લીહર્ડ રીચર્ડસન નામક માતા તથા દાદી—દરેકને હાથ ઉપર ૧૨-૧૨ આંગળીઓ છે. બહેનને તો પગમાં પણ ૧૨ આંગળીઓ છે. દરેક એક જાતને ૧૧ આંગળીઓ છે.

લગ્ન જીવન સુખી કરવાને—ઓકલેન્ડ(અમેરીકા)ના જજ ગેલાઘે સફળ લગ્ન જીવન સારૂ નીચેના સુચવેલા છે:—(૧) એક બીજા પ્રત્યે ધીરજથી વર્તો. (૨) બન્ને એક સાથે કામ કરો, એક સાથે રમો તથા એક સાથે મોટા થાઓ. (૩) તમારા ગુપ્તખાનોમાં આવેશ ભરી વાતચીતથી દુર રહો. (૪) મતભેદને પરિણામે બન્ને વચ્ચે ઇંકાસ થવા પામે તે પહેલાં જરા સરખો પણ મતભેદ છુપાવશો નહિ. મતભેદ એક બીજાને જણાવી દઇ શાંતિથી તે ઉપર વિચારણા ચલાવો. (૫) પરસ્પર નિખાલસ થાઓ. (૬) સહાનુભૂતિ તથા પરસ્પર સમજણ એ ગૃહજીવનના સ્થંભ છે. (૭) સવારે જુદા પડતી વખતે સુંદર સ્મિત કરો. રાત્રે એકા થતી વખતે આનંદજનક અભિનંદન દો. (૮) ભેખમદારીના બને જણ જવાબદાર થાઓ. (૯) તમારૂ પોતાનું ઘર રાખો. (૧૦) પધારીમાં જતી વખતની પ્રાર્થનામાં આખા દિવસના પ્રસંગોની ઉપર મનન કરી જાઓ તથા ચિત્ત શાંત થાય, તે પહેલાં કદી સુતા નહિ. —ગયે વર્ષે કેલસામાંથી બે કરોડ ૫૦ લાખ ગેલન પેટ્રોલ તયાર કરવામાં આવ્યું હતું.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521, 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનારે

નાટાલનાં નંબર એકના બનાવો, બનાવટ વિષેની બીજા ખોરડા મળેથી તરત જવાબમાં આવશે.

દરેક ખોરડા ઉપર ઝટથી ધ્યાન રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી ચોકસાઇ માં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ ચોકસાઇમાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાટાલ. ૪૦

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ચમચી, માકડ, વંદા, માખી.

ઉપરાંત જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ઓર્ડીશ બનાવટ. ફકત દીનામાં વેચાય છે. ૪૦

છાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવુ અને મોકલી આપવા બહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને બે પેનીનો બાર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીમાં નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપીનિઅન.'

વિવિધ વિષય

હિંદીઓ માટે ઇસ્પિતાલની સગવડ—ડરબન કાઉંસના તંદુરસ્તીખાતાના અમલદારના રીપોર્ટ પરથી હેલ્થકમીટીએ ડરબન ટાઉન કાઉંસીલને ભલામણ કરી છે કે નર્સો સેલ્વરના રાજીનામાંથી ઊભી કરેલીને ધ્યાન દેનાર આખા વખતની ડાર્ઘની ખાલી પડેલી જગ્યા હાલ પુરતી નહિ અને મ્યુનિસિપાલીટીના બાકી રહેલાં વર્ષ દરમિયાન મંજૂર કરેલી ઊંદી ડાર્ઘ્સો નાબૂદને તે કામ ચલાવવું અને ઉપલી ડાઘના જવાથી બચેલા બચ્ચાં સુધીના રકમ પુરતી તેવી ડાઘ્સોને પધારાની મદદ આપવી.

બાકી નામ નહિ આપવા માટે—મરીટસબર્ગની ફરસ લાયસેન્સીંગ બોર્ડે એગ દારૂમ નામથી રીફ્રેશમેંટ રૂમ અને સુધરીને માટે લાયસેન્સના અરજી કરનાર ઊંદીની અરજી, અરજદારે પોતાનું આખું નામ, જે મહમદ કાસમ પારેખ હતું અને જે અરજદારે કબુલ કરૂ હતું, તે નહિ આપવા બદલ નામંજુર કરી હતી. અરજદાર પોતાનું આખુ નામ નહિ આપવા માટે સંતોષકારક ખુલાસો આપી શકયો નહોતો.

યુનીયનમાં નાદારી—નાદારીને લગતા આંકડા પરથી જણાય છે કે ૧૯૩૩ ની સાલમાં યુનીયનમાં નાદારીની સંખ્યા ૧૨૫૮ ની થઇ હતી જે ૧૯૩૨ ના કરતાં અધી હતી મંદી ઓછી વરતીના પ્રમાણમાં નાદારીનું પ્રમાણ અગાઉના મંદીના વર્ષોના કરતાં ઓછું હતું સરકાર ધારે છે કે પોતે મંદીના વખતને પહોંચી વળવાનાં લીધેલાં પગલાંને એ આભારી છે.

ત્રીસ રોકી રાખેલી રેલગાડી—નાતાલના ૨૦ માઇલ લાંબા અને બે માઈલ પહોળા રેાળામાં પેદા થએલા ભયંકર તોફાનથી મેરીત્ઝ જતી એક પેસેંજર ટ્રેનને લગભગ સાડાચાર કલાક રોકી રાખી હતી.

ઇસ્ટર્ન ટ્રાંસવાલના વેપારીઓનો ફાળો—મી. એસ. એ. પેામી બીટન, (ટ્રાંસવાલ) થી લખી જણાવે છે કે : તા. ૧૬ મી માર્ચ ૧૯૩૪ ના 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' માં જે 'નોર્થન ટ્રાંસવાલ' ના વેપારીઓનો ફાળો છપાયુ હતું તે સુધારી 'ઇસ્ટર્ન ટ્રાંસવાલ' વાંચવું, ને તેનો બીજામાં મી. એ. એમ. જુસુબ (કારોલીના) ની ૫ શીલીંગ છપાઈ હતી તે ૫ ગીની સુધારી વાંચવું. તા. ૧૦-૨-૩૪ સુધી બીટનવાળા હાજી ઇસ્માઈલ મહમદ ઘીનહારે પુલ્લે પા. ૧૪૫-૧૫-૯ કીધા હતા. ને આજ સુધીમાં તેવધુ સાહેબે પોતાના કીમતી વખતનો ભોગ આપી પોતાની સાથે મી. ઈ. એ. કીગેલ (નાતાજલ) ને કારમાં લઈ પાસેની કેટલીક રહી ગએલી જગ્યા પરથી પોતાથી બનતી રકમો ભેગી કરી પુલ્લે પા. ૨૧૯-૧૫-૦ ના કરી દીધો છે અને હજુ ઉમેદ રાખે છે કે કુંક સમયમાં રહેલાક રહી ગએલી જગ્યાએ જઇ એક સારી રકમ હિંદુસ્તાન મોકલાવશે

જંગ ધુંધવા ફંડમાં ફાળો—જંગ ધુંધવા ફંડના ટ્રેપ્ટન જણાવે છે કે તા. ૨૯-૬-૩૪ ના રોજે ફંડમાં તરફથી પા. ૬-૧૪-૦ નો મનીઓર્ડર આપુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પહેલા મોકલી આપવામાં આવ્યો છે.

દેશાઈ માધવેટ રફુલ-નેહાનિસબર્ગ—૨૦. પ્રાણાભાઇ ક. દેશાઇ લખી જણાવે છે કે કમર મારકેટ સ્ટ્રીટમાં આવેલી દેશાઈ માધવેટ રફુલના ઉોકરાઓએ બિહાર રિલીફ ફંડને માટે પૈસા ભેગા કરી પા. ૪-૬-૦ જેટલી નજીવી રકમ મોકલી કરી છે જે રકમ પરબારી અલ્હાબાદ (?) (પહેલા આપુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ પર મોકલવી જોઇતી હતી—અ. ઇ ઓ.) મોકલી આપવામાં આવી છે. ઉોકરાઓએ ટીકી ૭૮ પેની ભેગી કરી ઉત્સાહથી આટલી રકમ કરી છે, ઉોકરાઓના ઉત્સાહની આ બિના સમાજમાં પ્રસિદ્ધ થાય તો બીજાઓને ઉત્સાહ આવે એવા વિચારથી તેઓની નામાવળી આપના ઉપર મોકલી આપેલી છે. આશા છે કે આપ તે પ્રસિદ્ધ કરશો. (નામાવળી અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ થઇ છે—અ.)

શ્રી મેસુરીયા સાહિત્ય વર્ધક મંડળ—કેપટાઉનથી શ્રી મુનીલાલ સી. પલરાધુીયા લખી જણાવે છે કે શ્રી મેસુરીયા સાહિત્ય વર્ધક મંડળની જાહેર મીટીંગ તા. ૧-૪-૩૪ ને રવીવારનાર દિવસે મળી હતી અને બિહાર સંકટ નિવારણ ફંડમાં મદદ કરવા માટે મંડળના સભ્યો ઇંડમાંથી પા. ૨૦ ની રકમ ઉપાડવાનો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે ઉપરાંત બધાજ ભાઇઓમાંથી લાગણીભર્યા ફેસ્સાદને અંગે બેસંદગી ફાળો પણ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં. શ્રી. સીતારામ રઘુઉાઇજી પલસાણીયા, મીઠલભાઇ ઇમરામ, લાલાભાઇ ગે.પાંડેજી, નાથુભાઇ રેવજી તરફથી રા. ૧૦-૩ મુકવામાં આવી હતી અને રા. વલ્લભભાઇ કરસનજી તરફથી ૧૦-૬, અને ભુલાભાઇ પરાગજી અને નાથુભાઇ ઉકા તરફથી ૫-૩ મુકવામાં આવી હતી. કુલ વધારો પા. ૬-૧૨-૦ થાય હતો. તે બી કેપ યુનાઇટેડ હિંદુ એસોસીએશનના સંકટ નિવારણ ફંડમાં અર્પણ કરવામાં આવશે.

ટ્રાંસવાલ પ્રાંતીય એસોસીએશનનું ૧૯૩૪ નું વાર્ષિક સંમેલન—એસોસીએશનના મંત્રી લખી જણાવે છે કે તા. ૧-૪-૩૪ ને રવિવારે ૧૯૩૪ નું વાર્ષિક સંમેલન જોહાનીસબર્ગ ન્યુટાઉનમાં બાઇસ્કી એલ. મીઓની કેકટરીમાં મળ્યુ હતું. એ પ્રસંગ માટે ચુટાયેલા પ્રમુખ, રજીસ્ટ્રર કેપ્ટાઉન જવાનું થયેલું હોવાથી કામચલાઉ પ્રમુખ તરીકે તેમનું સ્થાન મંડળના ઉત્સાહી કાર્યવાહક ભાઇશ્રી નાથુભાઇ મોતીરામ મીઆંજીએ લીધું હતું. પ્રથમ ઇશ્વર સ્તુતી થયા બાદ સરકારે કાપી થયું હતું. ગત વર્ષની મીનીટ, હિસાબ વિગેરે રજુ થઇ સર્વાનુમતે પાસ થયા હતા. મંત્રીએ આખા વર્ષ દરમિયાન થએલાં કામ કાજનો રિપોર્ટ રજુ કર્યો હતો, તેમાં ૧૯ જેટલી સાધારણ સભા મળેલી હોવાનું જણાવ્યુ હતું. દરેક સભામાં સુંદર કામો થએલાં હતાં, બિહાર ધરતીકંપ ફાળામાં, મંડળે કરેલી પબ્લિસીટી માટે વર્તમાનપત્રોમાં થએલી પ્રશંસાની નોંધ રીપોર્ટમાં લેવામાં હતી. ફાળાની સંબંધી નિયમો તથા મંડળનુ બંધારણ અને બારા પોરણો સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા. આવતા વર્ષની રોકાણરકમો આપુ કરી દેવાનું ઠરાવી તે માટેની જાહેર-ખબર તથા અરજી પત્રકો છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવાનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે સિવાય ટ્રીબ્યુટમાં ખુનીના ભોગ થઇ પડેલા સ્વ. ગુલામ પરસોત્તમના આત્માની શાંતિ ઇચ્છતો ઠરાવ પસાર હતો. આપુ સભા

દરમિયાન સ્વામી આ અપનાવ [illegible] આપી તેમના વચનામૃતોનું જાહેર સભા [illegible] સ્વામીનું કાર્યક્ષેત્ર હવામાન પાંચ દલાદ સુધી સુંદર આકર્ષક વસ્ત્રો વૃદ્ધ વૃદ્ધ વિષયો ઉપર ભાષણ આપ્યા હતા, બાદ ચુંટણી થઈ હતી. ઉંમરટે, શ્રી. [illegible] મોક્ષાના, તેમણે સભા પોતાના અકાળમાં ભારત દેવાની સગવડ કરી આપવા માટે તેમજ સત્સંગીઓનો આતિથ્ય સત્કાર કરવા બદલ આભાર માની આનંદ અને હિલાલ સહીત સભા વિસર્જન થઈ હતી.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

—અમલનીપુર સ્ટેશનમાં એક ઉતારવા પર ધક્કા મારવાના આરોપ માટે અંગીયાર મહાપોલીસોની ટોળી ઉપર ડિસેમ્બરમાં દામણોમાં આવી હતી. તે બાબતની તપાસમાંથી બાકી પડી છે અને સાક્ષીઓમાં ભારત આપવી રહી છે. ગોમાદાર પક્ષ આસામીથી કેટલાની પોલાયા તેની બદુર ઉંચાઓ લીધી અને તેનો સારો ઉપયોગ કર્યો [illegible] રીતે પાસર્સ ગયો અને પોલીસના [illegible] ઘાયલ થયા હતા. અને ફાયરોનો સક્ષ જંગલના [illegible] પોલીસ કેસનું [illegible] શોધી રહી [illegible] પ્રતીકોમાં દેખાવકારો કેટલા સોનેરી [illegible] પેરે ઓળખાના ખુનેલ મોટે પકડવાના આવ્યા [illegible]

— અમદાવાદ અને મુબઇમાં સૈફેરોકસ્પાલ્સના મેનીનાઇટીસના રોગનો સીધો મારૂ મરણો [illegible] દિવસોમાં દાખલો [illegible] ફેલાવા નાબૂદ થયો માલવામાં આવ્યા છે

—ખિદરાનાં દેપા નદીમાં નોકાનો સીધો [illegible] મોટી ટી ઉપર ના કરવાથી પડ્યા માણસો કુબી ગયા

—સર જેમશેદજી જેજીભોય ડાયરા [illegible] પ્રમાણમાં. બાબતે ફરેનો બચાવ્યા કે કસીરકે બોમ્બેસ્ટાનને નામ સુધારા આપનારા સકેટ અમીનોનો બીલ્સ ખિલાફ છે. હિંદુસ્તાનની દરની પરિસ્થિતિ [illegible] અને ઇંગ્લાંડે હિંદુસ્તાનમાં રહીને કામ કરવું જરૂરી [illegible]. આગાખાનો [illegible] ઉંઘીને ઉભેરેલા આવતા બાપ છે તેને માટે બંધિક મિલીની [illegible] [illegible] [illegible] ઇંગ્લેંડ મંજે [illegible] સામાના અકસ્માતોમાં [illegible] કરી [illegible] કરે છે અને સેંકડોમાયકના કાપડબજારના [illegible] કરી છે છે

—શ્રી. મહાદેવ દેસાઇના મિત્રોની, શ્રી નરહરિ પરીખના [illegible] ની બીજી બ [illegible] સામેના [illegible] [illegible] [illegible]

રજૂ કરવામાં આવ્યો છે અને આગામી ચોથી [illegible] અમલમાં આવશે. આ કરવેરા ઉપરાંત રૂ. ૧૮ લાખનું કરેલા ૧૫૦૦ થી વધારે દરવાજેલેના ઉદ્યોગ ઉપર ઊંડી છાપ પાડે છે. આમ રીપોર્ટ ચલે આગે સંગીનમાં સંગીન હોવાના મામલા વિષે ઉકળેલી ચેલેન્જ રૂપ છે—તે પ્રતિનિધિઓએ રેલું કરેલી વીગતોને આંધકારી વગે સાથ વિરોધ કરે નેગ જણાય છે.

—ડૉ. જસીઃ શેલડરેક નામના અંગ્રેજ જે મુસ્લીમ બની ગયા છે અને તેમના પત્ની મીનીસ ચાર્લીયા નીબીલ શેલડરેક જેઓ હાલ હૈદ્રાબાદમાં છે તેમને ચીનના સોશીયાલ મંત્રીના રાજ્ય રાણી બનવાનું આમંત્રણ આ પત્રમાં આવ્યું છે. ડૉ. શેલડરેક તે સ્વિકારશે કે નહિ તે નથી બધી કંઈ કે તેઓ મુખ્ય હેતુ ઇસ્લામનો પ્રચાર કરવાનો છે અને એમાં તેમણે ૨૦૦ ને લીધેલા હોવાનો દાવો કરે છે. દાદયા ન કરી એને સમજાવે છે.

—કોલાટરી ગામ માઈલ ૨ તાપી ગામમાં ૧૬૦ વર્ષનો બુઢો રહે છે. તેને ૬૯ અને ૧૦૦ વર્ષના બે દિકરા છે. તેની આંખો અને શરીર સારાં છે.

—નવજીવન ટ્રસ્ટની માલીકીની રૂ. ૧૫,૦૦૦ ની રકમ જે સરકારે વલ્લભભાઈ અને બા મોહનલાલ ગાંધીના નામે જોઈ આપ ઉઘડીયામાં કરી, જ મુબઈ સરકારે તેના માલેકોને પા આપેલા કબજા માં કરવામાં આવ્યું છે તે હવે તેમને આપી દેવા સરકારે હુકમ કર્યો છે.

સ્વરાજવાદી પક્ષને ગાંધીજીનો ટેકો

અસહકારે બંધ થયાનો સંભવ

હિંદુસ્તાનના આલેતા તાજ સમાચારપત્રથી આના રાજકીય વાતાવરણમાં નવી પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન થએલી જણાય છે.

ગાંધીજીએ સારાસભાને માટેની આવતી ચુંટણીમા ઉમેદવારી કરવાના અને તે આનાર સ્વરાજ પાર્ટીને દરી સહકાર કરવાના નેતાઓના ઠરાવને સંપૂર્ણ સમર્થન આપી છે. અને સ્વરાજ પાર્ટીને પોતાની થી બનતી સહાય કરવા સિફારસ કરી છે.

મદ્રાસના એક નેતાને લખેલા પત્રમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું છે કે જેને ધારાસભામા વિશ્વાસ હોય તેનો ધર્મ છે કે તેણે પોતે ધારાસભામાં જવું જોઈએ અને તેણે પોતે જે કાર્યક્રમ દેશના હાલમાં છે એવું માનતો હોય તે અમલમાં મુકવાને ધારાસભામા કામકાજ ચલાવી ઉમેદવારી કરવી જોઈએ.

બારડોલી એક નિવેદનમા ગાંધીજીએ સવિનયભંગ બંધ કરવાની સુચના કરી છે એને કોંગ્રેસ કાર્યકર્તાઓ સમજી ગયા છે કે સમગ્ર મદ્રાસ ધારાસભાઓમાં મારી સિફારસ છે કે તેણોએ એકસ્ટ્રા કોન્સ્ટીટયુશનલ અસહકાર સ્વરાજના બાહર સવિનયભંગ બંધ કરવો જોઈએ. વધુમાં તેમણે લખેલું છે કે તેમણે પોતે એકસ્ટ્રાઓર્ડીનરી સવિનયભંગ કરનાર તરીકે કેદખાનાનો ત્યાગ કર્યો છે.

ગાંધીજીની આ નિવેદન બાદ દરમ્યાન આમ એવો કરવામાં આવે છે કે ગાંધીજી હવે અસહકાર ઉપરાંત દેશની સમગ્ર શક્તિઓનો ઉપયોગ સ્વરાજ પ્રાપ્તિમાં કરશે.

અસહકારીઓ ખુશ થવાનો અંભવ

મુંબઇથી ફ્રેટરનીટી ન્યુઝ લખે છે કે ગાંધીજીના નિવેદને દેશભરમાં ઉંડી અસર કરેલી છે અને સંભવ છે કે રાજગોપાલને માટે સજા પામેલા હોય તે સિવાયના સમગ્ર અસહકારી કેદીઓને છોડી મુકવાના પગલાં લેવામા આવશે. ઓર્ડીનન્સોના જે કાયદા કરવાનો આશયો છે તે રદ થવાનો સંભવ નથી પણ તેના માત્ર બજાવણીદારોની ધીકરચાલના સંબંધમાજ ઉપયોગ કરવામા આવશે અને મદ્રાસમિનીની સિફારસો ઉપરનો અંકુશ દુર થવાનો સંભવ છે.

નિહાર સંકટ નિવારણ અર્થે

ધર્મદા ગેલ

સ્નાન પ્રચાર ગાહક મંડળ તરફથી શનીવાર તા. ૧૪ એપ્રીલ ૨૯૩૪ ના દિવસે વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ. ડરબન ખાતે મેસર્સ ગાર્ડન રોડ અને બ્રોર્ડ મોર્નીંગ મેસર્સેજ અને રહેવે ટ્રસ્ટ એસોસીએશનના સભ્યોને આભાર ભોજન આપવા નિહાર સંકટ નિવારણાર્થ

"ધુની હાર"

નામનો ધર્મદા ખેલ ભજવવામાં આવશે.

પંડિત નહેરુના જયંતીની ઉજવણી આપશે અને આયોજ કરશે.

ભાવો: ફર્સ્ટ્રલ સિક્કાઓ રૂા. ૨૨. રીઝર્વ રૂા. ૨૦–૬, ફર્સ્ટ ક્લાસ રૂા. ૫, સેકન્ડ ક્લાસ રૂા. ૩, થર્ડ ક્લાસ રૂા. ૩, આગ્રેમ રૂા. ૨, બાલકો રૂા. ૧ ૬.

ટીકીટ મળવા ઠેકાણા: મેસર્સ કેપીટલ બાયસ્કોપની ટી ટ્રમ. ટી. યુનિયન અને સીગ્સ મહના આફીસ (ઇંડી આર્ટ મોર ૨). વીકટોરીયા ટી ટ્રમ (બ્રેડ્રુક સ્ટ્રીટ); ડર્બન (વિજય ટી ટ્રમ (ગ્રે સ્ટ્રીટ.)

રીઝર્વ સીટોને માટે પોતાના સીગ્સ કેફે. ગ્રે સ્ટ્રીટ. આર. એસ. આયર નવ (શિક્ષક). બી. આર. સીંગ (ટ્રેજર મેનેજર), બી. આર. સીંગ (ઓનરી. સેક્રેટરી. મે. બા. (બ્રા. એ). ટા. જી. હરાણ પ્રમુખ, આઇ. જગન્નાથ (સેક્રેટરી) ન. એમ. મહારાજ (ઓનરી. ટ્રેઝરર અ. બા. એન્ડ રેકોલટર્સ એ).

અઠવાડીક પરચુરણ

	ભાવનગર	રાજકોટ	પોરબંદર	ધારાસભા	સુરેન્દ્રનગર	મુળીરાજ્ય
તાર	૧૯૪૪	૧૯૬૯	૧૪૫૩	૧૪૦૪	૬	૧૫
	એપ્રીલ	અમલ	જુલાઇ			
		ફેબ્રુઆરી	ઓકટોબર			
૧	૧૨	વધુ ૧૦	૨૮	૬	૧ ૧૫	૫ ૪
૫	૧૪	ઘટ ૧	૨૬	૧૦	૧ ૧૫	૨૬
૮	૧૫	૨	૪૦	૨૧	૧ ૧૬	૫ ૦૯
૧૫	૧૦	૩	૧	૧૨	૧ ૧૬	૫ ૨૦
૨૨	૧૭	૪	૨	૧૭	૧ ૧૭	૫ ૨૬
૨૯	૧૮		૩	૧૮	૧ ૧૭	૫ ૩૫
૩૦	૧૬	૫	૪	૧૧	૧ ૮	૫ ૩૪

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

સા. આફ્રિકાના હિંદીઓનો ફાળો

શ્રી. ગજુભાઈ ભાલા હસ્તે દરબનમાં ખંભેસો ફાળો

શ્રી એન નાયક	૫	૫	૦
મોલનભાઈ મણિભાઈ	૫	૫	૦
વલ્લભ ભાલા	૧૦	૧૦	૦
નારણજી વલ્લભ	૫	૫	૦
મનજીભાઈ કાનજી	૩	૩	૦
મોનજીભાઈ કાનજી	૩	૩	૦
રણછોડ ભાલા	૨	૨	૦
પરાગ હરગોવન એન્ડ કું.	૨	૨	૦
ભાઈલાલ ભુલા	૨	૨	૦
કે. રહમ મહમ	૧	૧	૦
મહમદ કેચલી	૧	૧	૦
પરસોત્તમ કુંવરા	૧	૧	૦
આર કે કેપીટન	૨	૨	૦
રણજી ભુલા	૧	૧	૦
નારણજી પ્રાગજી કું.	૨	૨	૦
દુલભ જાવરા	૧	૧	૦
હીરાભાઈ રામજી	૧	૧	૦
ટી પી પટેલ	૧	૧	૦
મહંમદ ફકીરજી	૧	૧	૦
ગાંધી એન્ડ કું.	૧	૧	૦
સોની હરીલાલ નથ્થુ	૧	૧	૦
પુંજાણી એન્ડ મન્સ	૧	૧	૦
પરમ ન ગી એન્ડ કું.	૧	૧	૦
હરીલાલ અબાશંકર ડાકર	૧	૧	૦
રણછોડ રામા ગાંધીબાબાડી	૧	૧	૦
ડાહ્યાભાઈ પ્રેમા	૧	૧	૦
સી એમ કેશાઈ	૧	૧	૦
એમ. કે પોદીયા	૧	૧	૦
વીકટેરીયા પ્રિન્ટર્સ કું.	૧	૧	૦
જી. જી કેપીટન	૧	૧	
ભાઈ મુલા કેપીટન	૧	૧	૦
જિ પાર્લંડી કેપીટન	૧	૧	૦
,, દલ્લત કેપીટન	૧	૧	૦
રણછ ભુલા નવસારી	૧	૧	૦
ભાણુ પ્રેમા રૂપજીભાઈ	૧	૧	૦
પરસોત્તમ વલ્લભ	૧	૧	૦
એમ બી નાયક	૧	૧	૦
એન ભુલા એન્ડ કું.	૨	૨	૦
ભીખા પ્રેમા		૧૭	૬
ભુલાભાઈ પ્રેમજી		૧૦	૬
મુખાભાઈ જમખાન		૫	૬
કી પી. નાયકુ		૫	૦
ડોકટર હરજીવન		૧૦	૦
	૬૩	૭૮	૧૦ ૦
		(અપુર્ણ)	
બીજી યાદિમાં જમા થયેલ (જોઈએ)		૮	૧૪ ૦

* પ્રસ્ટર્ન હોસ્પિટલના વેપારીઓ

આગલો સરવાળો	૬૪૫	૬૫	૬
મીસીસ આઇ ડ બભાણીયા			
પ્લાટરેન્ડ	૨	૦	૦
ઈસુપ બાગી ,,		૫	૦
એમ. આઈ બાબલીઆ ,,	૧	૧	૦
મીસીસ એમ. એમ. બાબા			
સ્ટેન્ડરટન	૧	૧	૦
દયારામ બ્રમચાર ,,	૧	૧	૦
કી. નારણ ,,		૫	૦
નારણ દુલભ ,,		૫	૦
એમ એમ બાબા ,,	૧	૦	૦
આઇ ઈ પોપી ,,		૭	૬
ઈ એમ દાદુ ,,		૧૦	૬
એ એ બાબા ,,		૧૦	૬
ઈ એ. જુસાબી ,,		૧૨	૬
કરસન હરજી ,,		૫	૦
ઈસુપ કાકલદાદા ,,		૫	૦
મેમણ ,,		૧	૦
હસન અબ્દુલ્લા ,,		૫	૦
ર દયાળજી ,,		૫	૬
મની ઓરજાલાલ ,,		૫	૬
ફકા ઉમર ઓસમાન ,,		૧	૬
કરીમ આમદ ,,		૫	૬
એ ઈ પોપી		૧૦	૬
અબુ આમદ	૧	૧	૦
અબ્દાલમ		૨	૬
ન્ન એ શકુર ,,		૨	૬
એ દાવજ્જુ કુરેમાન શેખ	૧	૧	૦
કમર અબ્દુલ્લા એરમેસો		૧૦	૬
ઈ ઇ જરાત ,,		૧૦	૬
એસ એન્ડ એચ. મીયા ,,		૧૦	૬
મીસીસ આઈ સાબેદ મહમદ			
એરમેસો		૧૦	૬
અબ્દુલ્લા પઢાળ ,,		૧૦	૬
જુસબ હાજમ એમેસો ,,		૧૦	૬
એમ એ. ફત્રોર ,,	૧	૧	૦
એસ સી બાબા ,,	૨	૨	૦
સાબેદભાઇ ,,		૫	૦
આઇ ઈ ચેહની એન્ડ કું.			
જોઈએ	૧	૧	૦
જુસબ આદમ એરમેસો	૧	૧૦	૦
જી કારા ,,	૧	૧	૦
સી. ઈ બ્રમાલીઆ ,,		૧૨	૬
આમદએન્ડઇસ્માઇલ ,,	૩	૩	૦
આઈ ઈ અધિયાત ,,	૧	૧૦	૦
અબુબ કરીમ ,,		૧૦	૦
કરીમન ફ્રેઝર લી૦ જોઈન	૨	૨	૦
ઓસમાન બાબા એરમેસો	૨	૧૦	૦
એગ એચ ઈબ્રાહીમ એન્ડ કું.			
એમદવદગાર	૧	૧૦	૦
જી કારા ,,		૧૦	૦
ઇસ્માઇલ અબ્દુલા ,,		૫	૦
હસન અબુબ પીઢ રીટીક	૫	૫	૦
એ. એમ બાબા ,,	૩	૦	૦
એ સલ્ટ ,,		૨	૦
આઈ નાયક ,,		૨	૦
સી એગ બાબત ,,		૨	૧
કાકા ,,		૨	૦
એચ. એસ. ચુહાબ ,,	૧	૧	૦
એમ એ મનસુર ,,	૨	૨	૦
એ કી. મહમદ ,,		૭	૧
એ. ઈ પટેલ ,,		૩	૧
ઈ. ધનુપ કરોડીયા ,,	૧	૧	૦
કાકા ,,		૧	૦
ઇ એમ મુનશીબા ,,	૧	૧	૦
એમ કી મીયાં ,,		૧	૬
બારમીન ફેરા સ્ટોર ,,	૧	૧	૦
ઈસ્માઇલ ,,		૧૦	૧
આઈ એમ બદાત ,,	૧	૧	૦
ઈબ્રાહીમ મલા ,,	૧	૧	૦
પટેલ એન્ડ પામબ્બા ,,		૧૦	૧
અહમદ પટેલ ,,		૧	૦
મસીમ તેયબ એરમેસો	૧૭	૭	૦
એ. એસ નરાજીબા એજન્ટ		૧૦	૦
	૬૪	૧૧૫	૧ ૦
		(અપુર્ણ)	

* આગલા અહેવાલમાં નોધેલ ટ્રાંસવાલ રૂપાબેનું ને વાંચનારે સુધારી હસ્તની ટ્રા. સરવાળ લખવું

જોઈએલ કેશાઈ પ્રાઈઝ ફંડ

રકમના મારનાર	૨	૧	
ચિમનભાઈ ખુશાલભાઈ ગર મહમદ		૧૦	૧
પરસોત્તમભાઈ ભાલાભાઈ ,,		૧૦	૧
આતમાર ૧ નારણભાઈ ચિતામી	૨		૧
મોહનભાઇ ,, ,,	૨		૧
મણિલાલ પ્રાણજીવનભાઈ ,,	૨		૧
૬ ભાભાઇ ,,	૨		૧
પ્રાણજીવન કેચ ંદભાઇ ,,	૨		૧
ભોગીલાલ ખંડુભાઇ ,,	૨		૧
મનસુખલાલ નરસીકભાઈ ,,	૨		૧
અમૃતલાલ જમનાદાસ ,,	૨		૧
શાંતીલેન ડાહ્યાભાઈ ,,	૨		૧
ધરસ્તેરજી ભોગાભા ,,	૨		૧
ભાન્દીલાલ જીણુભાઈ ,,	૨		૧
રેવાબહેન પરસોત્તમભાઈ ,,	૨		૧
દિવાળીબેન પરસોત્તમભાઈ ,,	૨		૧
ડાહીબેન પરસોત્તમભાઈ ,,	૨		૧
રમણલાલ વલ્લભભાઇ ,,	૨		૧
ભોગીલાલ ડાહ્યાભાઇ ,,	૨		૧
ઈબ્રાહીમભાઈ લદેર ,,	૨		૧
હરજીભાઈ ભારમલ ,,	૨		૦
જમનાબેન ભોગારજી ,,	૨		૧
	૧૨	૭	૨ ૦

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका कार्यक्रमांमें
ई. सन १९०३ में स्थापित हुआ

भाग ३२. फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता० १३ एप्रील, १९३४. अंक १५.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १३ एप्रील, १९३४.

गुदरीमें झंझट

विक्टोरिया स्ट्रीटसे हटा कर दो महीने हुए वार्विक एवन्युमें नयी गुदरी खुली है। इस अंसमें इन्डियन मार्केट के स्टोल वालोंको नुकशानी हुई, वह जरुर खटकती है। क्योंकी यह सवाल है रोजी और आजीविकाके गंभीर विषयका। अतएव स्टोल होल्डरोंने कोर्पोरेशनके पास अर्जी भेज कर, निम्न लिखित दो बातोंका सुधारा चाहते हैं। पहली बात यह कि, बढ़ाया हुआ किराया मुल्तवी किया जावे, दुसरी बात यह कि, नयी गुदरीको सोम्वारसे शुक्रवार तक ९ बजे, और शनिवारके ९॥ बजे बंद करनेका नियम हो जाना चाहिए, जो कि आज ९॥ और १० का समय रखा गया है।

इस अर्जीपर मार्केट मास्टर रीपोर्ट करते हुए कहा कि, यदि अर्जीके मुताबिक, बढ़ाया हुआ किराया मुल्तवी कर दिया जावे तो, कोर्पोरेशनको ९०० पौन्डका घाटा होगा। और जो नयी गुदरीका समय कम कर दिया जावे तो, फार्मरों, स्काटरों जो दूर दूरसे अपनी सैलात लेकर आते हैं, उन लोगोंको बहुत नुकशानी होगी। और वे लोग अत्यंत असंतुष्ट होंगे।

फार्मर लोग घोर परिश्रम करके अपने खेतोंका माल दूर दूरसे लेकर आते हैं, लेकिन उनको उतना सुभीसा इस नयी गुदरीमें नहीं है। जितना आगे रास्तेके उपर मिलता था। स्टोल होल्डरोंका कथन भी बराबर है कि उनका बढ़ाया हुआ किराया मुल्तवी कर दिया जाय। क्यूंकि कोई ऐसा कारण नहीं उत्पन्न हुआ है, जिससे उनके व्यापारकी उन्नति हुई हो, जिससे कोर्पोरेशन किराया बढ़ा दिया।

स्टोल होल्डरोंमें हमारी सहानुभूति है, परंतु जब वे अपने स्वार्थका ही ख्याल करके गुदरी बंद करानेका समय घटाना चाहते हैं तो, उस बातमें हम सहमत नहीं हैं। फेब्रवारी महीनेमें नयी गुदरीसे कोर्पोरेशनको ९७९ पौण्डकी आय वृद्धि, याने लाभ हुआ है। इस लाभके टोटलको गत साल फेब्रवारी महीनेसे मिलाकर देखा जावे तो, ३९१ पौण्ड ज्यादा होते हैं। क्यों न ज्यादा हो। जब कि दरेक बिक्रेताओंपर किराया बढ़ा कर दूना कर दिया गया हो।

आखिरमें इस किराया और स्टोल होल्डरोंका किराया चढ़ानेका असर तो खरीददारोंको ही सहना पड़ेगा। अतएव चाहिये कि वे खरीददार लोग इस मामिलेको स्वयं उठा लेवें। दुसरी बात यह है कि सन १९१० में जब कि, ग्रे स्ट्रीट मसजिद स्थानमें गुदरी हटाई गयी और कोर्पोरेशनके हस्तगतमें आई उस समय मि. ए. ई. सी. हालेन्डर मेयर थे उन्होंने यह जाहिर किया था कि कोर्पोरेशनको गुदरीसे जो लाभ होगा वह सब हिंदुस्तानियोंकी भलाई में दे दिया जायेगा, अस्तु। हम जानना चाहते हैं कि उपरोक्त मेयरकी वचनोंका कहां तक पालन किया गया है।

वाणीका स्वरूप

लेखक: पं. देवशर्मा 'अभय' विद्यालङ्कार
(प्राण की 'ती' मेंसे)

साधारणतया हम लोग ऐसा समझते हैं कि 'मीभसे शब्दोच्चारण करना' यही वाणीका स्वरूप है; और वाणी का सामर्थ्य इतना समझते हैं कि इसके द्वारा हम अपना ज्ञान दूसरे तक पहुँचा देते हैं। पर असलमें वाणी इससे अधिक गहरी और इससे अधिक विस्तृत वस्तु है। वेदमें 'वाक' देवता और संस्कृत साहित्यका 'वाणी' शब्द गहराईमें और विस्तारमें दोनों प्रकारसे अधिक व्यापक अर्थ रखता है।

पहिले गहराईकी दृष्टिसे देखें तो, हमारे यहां वाणीका प्रारम्भ मीभसे नहीं होता किन्तु इसका मूल मूलाधारमें है। नाभिमें तो वाणीका सबसे मोटा, सबसे परिमित रूप प्रकट होता है। मीभ तक पहुंचने तक तो असली वाणी चार कदम चल कर परिमित हो चुकी होती है। वाणी निम्न चार कदमों (कर्मों) द्वारा अपने स्थूल रूपमें पहुंचती है। अतएव 'चतुष्पदा' कहलाती है। इसके प्रत्येक पादको

ऋषियोंने भिन्न भिन्न नामसे पुकारा है। मूलाधारमें रहने वाली वाणी 'परा' कहलाती है। इस वाणीमें ज्ञानका कोई आकार या प्रकार नहीं होता, अतएव यहां सब ज्ञान अविभक्त और सामान्य रूपसे (निर्विशेष निराकार रूपमें) रहता है। एक कदम आगे चल कर वाणीमें ज्ञानका प्रकार तो आजाता है, पर उसका आकार कुछ नहीं होता। इसे "पश्यन्ती" वाणी कहते हैं। इसका स्थान नाभि है। तीसरे क्रममें यह हृदयमें पहुंचती है, यहां इसका नाम "मध्यमा" वाणी है या मानस वाणी है। यहांपर ज्ञान एक प्रकारके आकारसे भी परिमित हो जाता है अर्थात् ज्ञान भाषाका सूक्ष्म शरीर धारण कर लेता है। मनमें जब हम विचार करते हैं तब भाषाका प्रयोग कर रहे होते हैं—मन मनमें शब्द, पद, वाक्य बनते हैं। ये शब्द पद वाक्य उच्च ध्वनिमें नहीं होते, पर मन मनमें बड़े वेग से बोले जाते हैं। यहां हम शब्दसंकेतका उपयोग प्रारम्भ करते हैं। पहिली दो वाणियां "परा" और "पश्यन्ती" तो आकार रहित होती हैं अतः उनके रूपको हम अच्छी तरह समझ ही नहीं सकते, किन्तु हम तीसरी वाणी (मध्यमा वाणी) को हम समझ सकते हैं। वेदमें इस वाणी पर बहुत विचार किया गया मिलता है। इसके बाद चौथी वाणी जो 'वैखरी' कहलाती है यह प्रसिद्ध वाणी है जो कि मुख द्वारा ध्वनि (आवाज़) रूपमें बोली जाती है। वाणीका मूल हृदयमें है इस बातको हम आसानीसे समझ सकते हैं, क्योंकि हम जानते हैं कि हृदयमें पहले विचार होता है उसे हम जीभसे बोल देते हैं। पर असल वाणी का स्थान हृदयमें (मध्य स्थानमें) भी नहीं अपितु और अधिक नीचे मूलाधार स्थानपर है। सब वाणी यहींसे उठती है। वहींपर वाणीकी विस्तृत और दृढ़ नींव है।

यह तो बात गहराई की हुई, विस्तारमें भी वाणी शब्दोच्चारण मात्र नहीं है। शब्द—संकेत (भाषा) का उपयोग हम केवल बोलनेमें ही नहीं किन्तु लिखनेमें भी करते हैं। लिपिके आविष्कारसे और अब छापेखानेके आविष्कारसे वाणीका क्षेत्र बहुत बढ़ गया है। बोला हुआ ही नहीं किन्तु सब लिखा भी वाणी है। (सब Press और Pictorial वाणी है) लिखा हुआ भी अक्षरोंमें ही नहीं किन्तु सब आलेखन, चित्र, व्यङ्गचित्र ये भी वाणी है। इसी तरह कहनेमें भी केवल वाणीका बोलना नहीं, किन्तु हंसना, रोना, गाना, बनाना, मीठी बनाना आदि ध्वनियां वाणी है। सब इशारे, ग्रन्थियोंके संकेत, नाचना, व्याख्यानोंका हाथ मारना, प्रदर्शन करना यह सब वाणी है। जिस किसी भी प्रकारसे हम अपना अभिप्राय प्रकट करते हैं वही वाणी है। कई बार 'मौन' होजाना बहुत ही बड़ी वाणी होता है, बड़े भारी अभिप्रायका प्रकाशक होता है। मुखकी नाना आकृतियां, आंखोंका रंग बदलना वाणी का काम करता है। चुपचाप कुछ काम करना भी वाणी हो जाता है, अस्तु।

पुराने लोग बिजली वाणियोंको मीलों हवे रखनेके लिये अपने अन्दरकी सम्मिलनिकाका उपयोग किया करते थे। वेद ऋचाएं इसी तरह रक्षित रख गये हैं। पर आजकल हम छापेखाने द्वारा वाणीको स्थिर रखनेका काम लेते हैं। फोनोग्राफ यन्त्र द्वारा अनिमय वाणीको भी स्थिर करने का ढंग हमने निकाल लिया है। इसी तरह वाणीको बड़ी जल्दी एक जगहसे दूसरी जगह पहुंचानेके लिये भी आजकल टेलीफोन, तार, वेतारका तार आदि आविष्कारों द्वारा हमने वाणीके उपयोगको बहुत ही अधिक बढ़ा दिया है। दिनमें कई बार निकलने वाले अखबारोंका और विज्ञापनबाजीका एक विज्ञान बन गया है।

सामान्य वर्तमान

—युनियन सरकारकी सूचनाके मुताबिक ता. ११ एप्रेलसे चिठ्ठीयोंपर जो २ पेनीका स्टेम्प लगाया जाता था उसे घटा कर १ पेनी कर दिया है।

—इन्कम टेक्स जो अभी तक ३०० पौण्डपर चालु था वह अब ४०० पौण्डपर लगेगा।

—उपरोक्त इन्कम टेक्सके विषयमें ५० टका माफ होगा।

—आगामी जुलाई महीनेसे कमसे कम टेक्सामका चार्ज आठ आना होगा। जो कि अभी १२ शब्दोंका १० आना है।

—रसीद और चेकपर स्टेम्प कम किया जायगा।

—मरनेके बाद जो ड्यूटी थी, उसमें भी कमी की गयी है। इसके अलावा चाह, कोफी, चावलपर भी सरकारी लगान (ड्यूटी) कम हुई है।

सन १९३३ में समस्त युनियन भरमें १२५८ दिवाला बेकार हुए थे। उसके अगले सालके इसका दूना निकला था। इन सब घटनाओंको देखते हुए वर्तमान समयकी तुलना कर लेनेसे मालुम होता है कि, देश कुछ कुछ सुधारके मार्गपर अग्रसर हो रहा है।

पूंछ वाला मनुष्य

सुदान जो आफ्रिकामें एक देश है, वहां तीस—चालिस हजार मनुष्योंकी एक ऐसी जाति है, जिसको तीन इंच लंबी पूंछ होती है। वे सूर्य, चन्द्र और तारोंकी पूजते हैं। और नागको भी पूजते हैं। मनुष्य भक्षण उनका मुख्य आहार है, उनके पैर लंबे और पतले होते हैं। उनका हाथपैर नाजुक देखनेमें मालुम होता है, पर मजबूत है। उनकी सूरत कुरूप होती है। मुख बड़ा और ओठ मोटे होता है, दांत मजबूत, चाल और सफेद होते हैं। उनका शिर बहुत छोटा होता है। उनको दाढ़ी जामती नहीं, और शरीरमें बाल भी नहीं होते हैं।

1903 ...

... பெப்ரவரி 13... வெள்ளிக்கிழமை ... இதழ் 5

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

... பெப்ரவரி 13... வெள்ளி

பல வரிகள்.

... நாதனின் ... இலண்டனிலிருந்து பயணத்தில் ... பிரார்த்தனை ... அவர்களும் மருத்துவர் ... மனைவியும் ...

சென்ற மாதம் இல்லஸ்ட்ரேடெட் லெண்டன் நியூஸ் பத்திரிகையில் வெளிவந்த ... குறித்து, பல பத்திரிகைகளில் அபிப்பிராயம் ... வியாபாரத்துறையில், ஒத்துழைப்பும் ... பிரிவு காரணமாக ஒருவரையொருவர் ... இவையாவும் தவறான ... அபிப்பிராயமே. இந்தியாவில் மாபெரும் ... ஆகியவை ... ஆகிய ... ஆகியவை ... ஆகிய ... ஆகிய ... ஆகிய

தொன்ஸ்வாலில் சுயபரிசோதனை.

"இந்தியன் ஒப்பினியன்" பத்திராதிபருக்கு வந்தனம். நலை செய்து இக்கடிதத்தை கூடிய அருமை பத்திரிகையில் பிரசுரிக்குமபடியாகக் கோருகிறேன்.

ஐயா, —தொன்ஸ்வாலில் வசிக்கும் தமிழர்களை மிக சமயமிப்பம் கவனிக்கவேண்டியது சம்மக்கள் சன்மார்க்கத்தை அநுசரித்தொழுகி முன்னுக்கு வரவேண்டியதென்பதே. தற்போது சம்மக்களின் நிலைமை எல்லோரும் நிருகிறதென்பதைக் கவனிக்கப்புருந்தும். கடை புடை பாவனை முதலியவைகளில் வேறு மதத்தவர்களோடு மாறுபட்டு வருவதினாலேயே வெள்ளையர் மேற்போல் மதிக்கப்படுவதில்லை. அப்படியானால்

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly.

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			Column.			Column.			Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	[illegible]	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	[illegible]	0	7	10	0	14	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	[illegible]	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:-

THE MANAGER.

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

'Phone 2447.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

113 Field Street.
DURBAN Natal.

લેટેસ્ટ રેકોર્ડો—હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી
હંમેશાં સ્ટોકમાં રહે છે.
મામોફોન અરીસો બધી રહમતા મળશે.

દર મેલમાં
લેટેસ્ટ રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

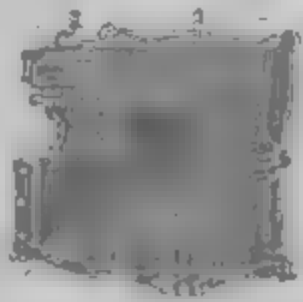
TAMIL, TELUGU,
ZULU
RECORDS.

PORTABLE
GRAMOPHONES.

હારમોનીયમ ઓરીજીનલ કુલ્યુલ.

બહાર ગામના ઓર્ડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી માલ સારી રીતે પેકીંગ કરી મોકલવામાં

આવે છે.
એક પખવત ઓર્ડર કરવા થી સત્વની પહોંચ થશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.

સોનાને કસોટી ઉપર નાખવાથી તેની કીંમત અંકાય છે.

એપ્રીશીએટ જુકે. ક મોકલવામાં આવે છે.

બનાના

મોટા પોસાયના નવલી ચાર એક્સ ગોરા ૨૪ (બાકસ ૧૦૦), કીંમત ૪ ૨૦ સી એ ૬ બાકસે ઓર્ડર મોકલાવો
પાઇનએપલ રૂા. ૨-૬ ડઝન.

LARGE SELECTED BANANAS

Sup. Graded O.D. V.G.H. Durban. Pineapples 3/dozen

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist.
P. O. Box 1165. Durban.

'Phone 3667. P. O. Box 316.

HEERABHIA MOKAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
99 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોકાર મટવાડકર,
જોબરોક ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ
દેશના સારી રીતે કરી માલ રેલ્વે.એ.ક્ષ. ની મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન ૩૬૬૭. બોક્સ ૩૧૬ ૯૯ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khatel."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
ટ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 80

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House
In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency
of Our Remedies

sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/- extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર.
કફન, ફુલ, મોટા ગાડા કે ઘોડા ગાડા કુંક નોંધીસે પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લ
ફોન ૪૬૬૧ સે.ક્ષ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

26 APR 1934

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 16—Vol. XXXII Friday, April 20th, 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વત્તા ઓરાણી)
પાર્ડર ૨૭-૦-૦.

ડેક
(વત્તા ઓરાણી)
પાર્ડર ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(ખાવાનું) પા. ૩-૧૬-૬.
(રહેવાનું) પા. ૭-૧૪-૦.

હિંદુ વીશી
(ખાવાનું) પા. ૨-૧૪-૬.
(રહેવાનું) પા. ૫-૬-૦.

સોમલી તા. ૩૦ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—૧ ઉતારૂએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને રહેવાનું નામ લખી, પેકિંગ, કબાટનું સરનામું પાકું, અને મજબૂત તાળાં દેવે ઉપાડ પેન્સને લગતી તકરાર કોઈપણ પ્રકારે થવા સંભવતું નથી. તેવા બદોબસ્ત કરી આપવો. કોઈએ પોતાના ઊતારા દાગીના ચોરીનાં ૧૧ બનવા બનાવ કરવામાં પડેલાં કારણ

દરેક હાંડી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અમારાએજન્ટવાળા બાકીનો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

રસીદમાં લખવું દરેક નામકામ બજારી નળી દેખરેખ નીચે પાય ૦

વધુ ખુલાસા માટે અમને પત્ર મળો।

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Kuramat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
એજન્ટસ હાઉસ ઓફ્સ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, બરફી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવા કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટાના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3023, Central. Cr. Grey & Victoria Street Durban.

દેશમાં આબરૂદાર મુસ્લિમ જનતાઓને ઉતારવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

ટ્રેડિંગ આદિકા માટે એજન્ટ:
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન.
બોકસ ૪૬૦, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ ડરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

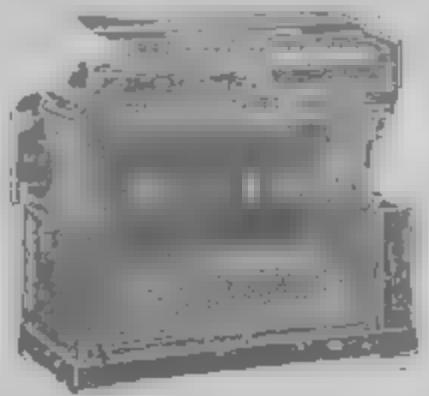
ફેક્ટરી:— [illegible]-ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
[illegible] Bombay ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪૬૫૮ ગ્રાન્ટરોડ રોડ, મુમ્બઈ ૭.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના બ્લેક રીડ હારમોનીયમ.

પગના બ્લેક રીડ હારમોનીયમ.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

રેડ્રેસ એજન્ટ:— ગોશાલીયા એન્ડ સરદાર ફ્લ્યુટ.

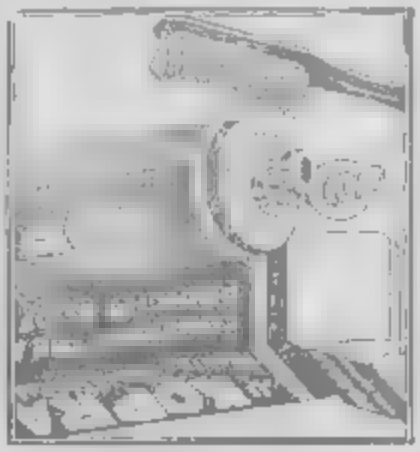
બીજા ગામો માટે અમારા ભાવો અને કમીશનની વધારે વિગત માટે અમને લખવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના સ્ટેન્ડર્ડ રીડના રોકડેથી પીઠ ૨–૧૦–૦, હાથના બ્લેક રીડ ૨ ઓક્ટવ્સ રોકડેથી પીઠ ૩–૧૦–૦
હાથ અને પગના બંને (કમ્બાઈન્ડ) બ્લેક રોકડેથી પા ૬–૧૦–૦ હાથના પેટેન્ટ ખાસ મુસાફરીને લાયકના બ્લેક રોકડેથી પા ૮–૨–૧.
પગના બ્લેક રીડ ૨ ઓક્ટવ્સ બધુના રોકડેથી પાઈટ ૧૦–૧૨–૦ બ્લેકા પાઈટ ૧–૨–૧, અને પા. ૧–૧૪–૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરન્ટી લેખીત મેળવી આપવામાં આવે છે.

ખાસ ઓર્ડર વખત મંગાવી આપો કરો ઓર્ડરો વા મનીઓ—

પી. ઓ. બોકસ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none

Formula. Dr V. R Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M A Khota, P. O. Box 60 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

લાલ-ચાઠાંવાળો બદમૂ-

ઉપયોગકાર

અંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ.

સાચા શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

અંડુ ની સુવર્ણમિશ્રિત

મ કે ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની અંતરંગમ ક્રિયા—

આજથીજ અજમાવવા માટે

અંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪.

અંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે મળો.—અંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો

વાડિલ આર્કેડના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ગ્રુમ રોડ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, બરોડા.

M. M. Dhanani

Wholesale Fruit Merchant.

[illegible]

P. O. Box 256. Durban. 31 Short St. 66

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

[illegible]

[illegible] 542. Durban. 129 Victor[illegible]

કીર્ટીગસ

પાવડર

કોફી, ઉકાળો, આકડ, ચંદન, આખી.

બધાજ જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કીંમત બનાવટ. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે.

SUNCRUSH

The £1.000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban

આ. અને આ.

ફકત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સ્વરૂપ ઉપરજ કેટલું, બીજુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. ટા. ૬.

કુમારપાળ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલા ઘણેક કલ્પના સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા સાહિત્ય, ૨૨૫ પાનાં સુંદર કવર કા. ટા. ૭૫.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુકત કંઠે વખાણ કર્યા છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

ઓછી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—મારું ને તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I. GUJRAT TIMES OFFICE) NADIAD Gujrat India

અને

આ.

ફકત બાર શીલીંગમાં

બેઠક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાન્ય ખેડૂતનું કામ છે. આજેજ ૧૨ શીલીંગ ને બારણે બેઠકરે બેઠલી આપે.

બે લાભ

(૧) ઘરબેઠા બનાવેલા બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) બેઠક બે સુધી સામાન્ય 'ગુજરાત' સમાચાર મફત બોકલવા આવશે

ને—

દેશના તમામ ખેડૂતો ઉપયોગી, જ્ઞાન, ચાલુ બનાવોની ટાંચણી વાંચવી ગમે, અને સુંદર, ઇતિહાસ સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં [illegible] ને બારણે મોકલશે.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—મારું ને તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I. GUJRAT TIMES OFFICE) NADIAD Gujrat India

મફત મફત

આ બહેન બબર ટપી બોકલનારને સુંદર રંગ પટ્ટી ચારણવું ત્રાંબિયા બબર નવ પુસ્તક મફત મળશે. બબરો આ કરવાનો લાભ બરાબર લેશે [illegible]

જે. ડી. તલપાડાવાલા બુકસેલર, ૧૫ બાલા (બરોડા)

મફત! મફત!! મફત!!!

કેળવણી બાબતોમાં **કેવાંચવા** પુસ્તક કરતાં પણ કિંમતી [illegible] મફત મળી [illegible]

મફત મંજરી ફાર્મસી [illegible]

INDIAN OPINION

founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 16—Vol. XXXII. Saturday, April 20th, 1934

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 20TH, 1934

ASIATIC TRADING RIGHTS

ELSEWHERE in this issue we publish a judgment of the Supreme Court of the Transvaal Province in the appeal of the Municipal Council of Krugersdorp versus Hong Son, a Chinaman, which is of considerable importance to Asiatics. Hong Son had applied for a certificate for a general dealer's licence to trade on Erf 181, in the District Township, Krugersdorp. The application was refused by the Municipal Council of Krugersdorp who refused to give its reasons for such refusal and quoted a decision of the Supreme Court of the Transvaal of September 4, 1933, of Vally Jooma versus Lydenburg Rural Licensing Board, in which it was held that, in refusing a certificate, the local authority could not be compelled to disclose the grounds of refusal. The applicant thereupon appealed to the Magistrate who upheld the appeal and granted the certificate. The Municipal Council of Krugersdorp lodged an appeal to the Supreme Court against this decision questioning the right of Hong Son to appeal to the Magistrate. The Supreme Court has upheld the Council's appeal setting aside the Magistrate's order granting the certificate. It was held by the Court that the Magistrate had no jurisdiction to hear the appeal except upon a decision by the Municipality, that an Asiatic might not carry on business on the erf in question, and the respondent could not prove that the refusal was on the grounds that he was an Asiatic; hence he could not prove that the refusal was on a ground on which it was competent for the Magistrate to hear the appeal.

In a supplementary summary of the position Mr. Justice Tindall adds: In the case of Vally Jooma this Court held that by reason of the provisions of Ordinance 4 of 1932 the local authority is not bound to disclose the grounds for its refusal. In that case, however, the Court did not consider the effect of its ruling on the right of appeal granted to Asiatics under Act 37 of 1932. As the Ordinance must give way to a Statute of the Union Parliament, the ruling of Vally Jooma's case must be qualified or otherwise the Ordinance would be allowed to render abortive a right of appeal granted by an Act of Parliament. The Court therefore holds that where the applicant whose application is refused is an Asiatic, he is entitled to obtain from the local authority an answer to the question whether the sole ground of refusal was that it was not lawful for the Asiatic to trade on the premises in question."

"This judgment decides then that local authorities may not refuse an application for a certificate for a trading licence on the sole ground of the applicant being an Asiatic and if it is refused on that ground it would be competent for the Magistrate to interfere.

THAT BEER HALL

THAT Beer Hall proposed to be built by the City Town Council in the heart of the residential quarters of Indians and Coloureds has been going at a great deal. The Town Council has apparently made up its mind and protests from both communities above mentioned are of no avail. The last resort was to go to the Council in a deputation and when a request was made to the Town Council to receive a deputation and the request was granted an outspoken lady Town Councillor said it was hypocrisy on the part of the Town Council to receive a deputation when its mind was already made up. The deputation however went and addressed the full Council meeting. There were but a few who supported the objectors while the rest of them felt that they had not given any sound reason for the Council to reconsider its decision. The only argument that could be taken into account, it was suggested, was that there was inadequate police protection and that the Council was prepared to give. The argument that the Beer Hall would be a nuisance in a residential area carried no weight with the majority of the Councillors.

One would have thought that by the advent of women in the public and as legislators the coarseness of the man would be somewhat tempered by the gentler sex. But we find that the gentler sex is fast imbibing the coarseness of the opposite sex. The National Women's Council in Durban recently were troubled over the Indian issues disturbing the security of the European residential quarters by just passing on the public thoroughfare and the only solution they could think of was to cut them from the root. Now in the Maritzburg Town Council we find that the gentler sex is the harshest. It hardly

necessary for us to describe the evils of a Native Beer Hall. No one would like to have a bar in a residential area and a Native Beer Hall is indescribably worse. A congregation of Natives is not so much liked by the Europeans in any part whether it be a residential quarter or a trading quarter and a Beer Hall is a place where you find the worst characters loitering about and when Natives get mad murder is invariably the result. For a civilised Town Council to expect Indians and other non-European residents to put up with this day and night and live in constant terror is nothing short of barbarism. And the irony is in a woman spouting this. "Do unto others as you would they do unto you." Would the Europeans tolerate the nuisance of a Beer Hall in their residential quarters? Indeed they would not. Then why not have the same consideration for others? The reason is quite clear. The non-Europeans are dumb. They can raise a voice but it is a voice in the wilderness.

Native Beer Hall In The City

Council Refuses To Alter Decision

(From Our Maritzburg Correspondent)

The Colonial Born and Settlers' Indian Association (Maritzburg Branch) had lodged its strong protest to the City Council against the establishment of a Native beer hall in Retief Street between Berg and Boom Streets.

The Council were however determined to have the Hall erected, as they felt no suitable site could be obtained elsewhere.

In view of the decision of the Council at its last meeting the Association decided to send a deputation. The deputation consisting of Dr. M. E. Peters and Mr. K. Soobrmoney attended a meeting of the Council on April 10, 1934. Dr. Peters the spokesman of the Association addressed the full Council at length and pointed out that the proposed site was purely a residential area, and further no proper police supervision was administered in the locality. He appealed to the Council to reconsider their previous decision. A petition with about 400 signatures was submitted to the Council through the Association.

The Mayor assured the deputation that the Council would give its representation every consideration.

To test the opinion of the Council, Mrs. W. A. D. Russell formally moved that the Council should adhere to its previous decision. The members of the deputation she said had advanced no cogent objection to the beer hall being erected in Retief Street. What they had advanced was an argument for increased police supervision of the area, a matter that was receiving the attention of the Council.

Mr. A. O. D. Johnson seconded.

Mr. F. J. Lewis asked whether the Council was not making a mistake in endeavouring to make one beer hall do for the whole of the City. He considered that the objection that a beer hall should not be established in a residential area a valid one. Mr. A. E. Douglas agreed with the remarks of Mr. Lewis.

Mr. E. C. Tooth said he did not think the beer hall nuisance would prove to be the nuisance that the members of the deputation anticipated.

Mr. H. Collins thought the Council would be doing a good thing for the locality by establishing the beer hall there.

Mr. G. C. Jolliffe said he had been listening to the discussion to gather whether Mrs. Shirley's accusation of hypocrisy at the last meeting was justified. He had come to the conclusion that it was justified. He considered the objections advanced by the deputation to be satisfactory, and suggested that instead of one big beer hall there should be two small ones, one at the top end of the City, and one at the bottom. He hoped the Council would defer its decision.

Mrs. W. A. D. Russell, in reply, said that Maritzburg had at present four native beer halls. The new beer hall in Retief Street would be the same size as the present one in Pietermaritz Street. She then moved the following resolution, and Mr. Johnson seconded:

"That this Council, having carefully considered the representations made by the deputation and petitions received from the Coloured and Indian communities, and also from European resident of the area, regret that it cannot see its way clear to depart from its decision to establish the main native beer hall and market on erven 45 and 46, Retief Street."

Mr. G. C. Jolliffe moved an amendment that the deputation should be considered. This was lost by 12 votes to 4, and Mrs. Russell's motion carried.

Natal Townships Ordinance

Protest By Colonial Born Indians

The Colonial Born and Settlers' Indian Association sent a letter to the Select Committee on the Private Townships and Town Planning Ordinance drawing attention to the proposed setting aside of areas for non-Europeans.

The letter adds: "We cannot possibly think that this clause has any reference to Indians, for that would mean segregation, which no Enabling Act empowers the Provincial Council to create.

"We shall be glad to hear that this clause has been eliminated from the schedule."

The following reply was received to the above dated April 14, from the Clerk of the Provincial Council —

Dear Sirs,—I am desired by the chairman of the Select Committee appointed to consider and report upon the above Draft Ordinance to acknowledge receipt of your letter of the 10th instant and to state that your representations have been placed before the Committee who will give due consideration to the question involved."

The clause referred to above is the last in the schedule to the Ordinance detailing the matters to be considered in the preparation of a Townplanning scheme. It reads as follows: "The reservation of land for occupation by persons other than Europeans." We learn that the clause has been deleted

The Agent Desires To Leave

Request To Indian Government

The Capetown correspondent of the *Natal Advertiser* states :—

The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh, has asked the Government of India to permit him to relinquish his duties in South Africa and to return to India in January.

It is understood that his reason for returning is that he wishes his sons to continue their education there. The Kunwar has asked the Government of India to make the necessary arrangement for his successor, and it is possible that he may be asked to continue in office for a few months until one is appointed.

His secretary, Mr. G. S. Bozman, will leave for England on six months holiday at the end of June, after which he will return to the Indian Civil Service in Madras. He will be succeeded by Mr. F. C. Williams, at present secretary to the Government of India in the Home Department. Mr. Williams is expected here at the beginning of October.

Kunwar Sir Maharaj Singh was appointed Agent-General in August, 1932.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(*BY IBHUSMASOOR*)

Philippine Islands And America

SPAIN ceded these islands to United States in 1899. This is 35 years ago. During this short period America has found that the Philippines are fit to govern themselves. She has therefore decided to grant her independence within a certain period. The area consists of 114,000 square miles and has a population of 12,204,100 souls. America ruled them in such a manner that she has made them fit for independence. India on the other hand is under the absolute control of Englishmen for over 100 years. India is a civilised country and she has a glorious past as compared to the Philippines. British have administered India in such a manner that she still considers her not fit for dominion status leave alone independence. This then is the difference in the administration of the countries by America and England. The one wishes her subjects to move with the times and on equality whereas the other keeps her subjects down without even raising her status. Japan also, in far less than a 100 years and with her self-efforts has become a first-class power, but India under the British rule is still the butt-end of all, not only abroad but at home also. The question again arises could not the British do in 100 years what the American did in 35? Or is it self-interest that keeps India down when others are marching forward.

Nazi Hero's Love For Britain

General Goerlog, one of Hitler's henchmen recently granted an interview to a representative of the *Daily Mail* of London. He is reported to have said in that interview "We have no feelings against England. The English are near blood relations of Germans, a point to which we attach great attention." The Nazi hero might have been reported correctly, if so, it seems paradoxical for him to cringe to Britain when he knows that Germany has been ruined after the war. What is surprising is when he says, "I shall never allow before me Gandhi being celebrated as a hero of freedom; I consider him an anti-British Bolshevik agent in India. A while back I refused to receive a colleague of his, when someone at an accidental meeting wanted to present him to me." It would appear that Germany seeks the friendship of the British and it would not be profitable for her to antagonise Britain when she wants to put the German nation on a strong footing. This could only be the reason for General Goering's outburst.

All About New Guinea

Last week I gave a few facts and figures about Borneo in case that was the chosen country for colonisation. This week I present my readers with few particulars about New Guinea. This country is a mandatory territory under the Australian Government and the laws of the Commonwealth with local modifications prevail. It has an area of 93,000 square miles and has a native population of 400,735 and non-indigenous population of 4,185. The products of this country are cocoanuts, cotton, cocoa, kapak, yam, tropical fruits, rice and tobacco. British New Guinea comprises of Papua and is in the South Eastern part of the island of New Guinea. The area is 87,786 square miles and has 1328 Europeans with 275,000 Papuans and is under the Federal Government of Australia. It is governed by an executive council of 8 officials and 1 non-official and a legislative council consisting of the executive councillors and 5 other members 4 of whom being nominated by the Lt.-Governor and appointed by the Australian Governor General. The 5th is nominated by the Lt.-Governor of Papua and represents the interests of Christian Missions. [illegible] have been leased and the farmers cultivate cocoanuts, rubber, and sisal hemp. Freehold alienation is prohibited. A regulation enforces each native to plant cocoanuts or other economic trees in their land. This, then, is the other country, I am told, recommended by the Colonisation Inquiry Committee and it is to this place they want the South African Born Indians to pack and go.

"Chronicle's" S. A. Correspondent

The South African correspondent of the *Bombay Chronicle* in dealing with the Colonisation Inquiry Committee, says, "Indians in South Africa have learnt with surprise the acquiescence of Mr. S. R. Naidoo, the South African Indian Congress representative on the Colonisation Committee, in such a scheme of colonisation. It was generally believed that he would write a note of dissent in the Report and recommend for the distribution of the large Natal Indian population in various other provinces

in the Union and emphasise the Union Government's duty to look after and protect the Indian population for whose introduction the authorities of South Africa were evidently responsible."

I wonder whether the report is ever going to be published so that the people might know exactly what attitude the Congress representative took in the matter. India Government has now completed negotiations with the Malaya Government, and so, would she join the Union Government in getting, as it is presumed, the South African Indians to settle in Borneo? There's the rub.

Indian Education In Natal

According to the report of the Superintendent of Education for the year 1932, the Province has spent £262,817 8 9 on Indian education. This is £11,872 10 0 less than they spent for the secondary education of European children. The amount spent on European primary education was £288,809 12 11 In adding to this the amount spent on secondary European education it would give us a grand total of £363,039 11 7 and, this is, leaving out the figures for the training of teachers and preparatory education of the Europeans. There are thousands of Indian school going children who are refused admission for want of accommodation. Then there are a number of private schools waiting for Government aid and yet we see that more money is spent on European secondary education. The Superintendent says in his report, "Some ten or twelve schools, now privately conducted for State assistance, but as funds were not available, their recognition had to be refused for the time being, but their requests will be kept in view." The Union Government pays £5 5s. per child and the Provincial authorities do not spend a penny more than the Union grant, always a little less, yet they would allow the thousands of Indian children to live in ignorance for want of a little broadmindedness.

People Would Like To Know

1. What has happened to that £6000 donated by Mr. Andrew Weir for an Indian hospital?

2. What are the merits of that senseless and heathen custom of firewalking annually?

3. Why is it so quiet at the "Western Front?" Have the "spirits" that were prevalent so much at Prince George's banquet gone down?

4. What has happened to that Chelliah's scholarship?

5. Why only the members of the Borough Police and the Mayor's secretary are given rewards for their services during Prince George's visit? What about those hard working Indians who so loyally co-operated with the Mayor?

6. What the banquet to the Prince has cost the public?

Asiatic Trading Licences

Important Judgment

Ground Of Refusal To Be Stated

In the Supreme Court to-day judgment was given in the appeal of the Municipal Council of Krugersdorp versus Hoosi Soni. The appeal was heard by Mr. Justice Tindall and Mr. Justice Solomon.

In his judgment, Mr. Justice Tindall said that the question raised was whether respondent was entitled to appeal to the magistrate, Krugersdorp, against a decision of the Municipal Council of Krugersdorp refusing a certificate for a general dealer's license applied for by respondent.

Respondent wanted a license to trade on Erf 161, District Township, Krugersdorp. On December 7, 1933, the General Committee of the Municipality sat to hear his application for a certificate. Respondent gave evidence, and his attorney addressed the Committee. As respondent was an Asiatic, it was relevant to ascertain whether an Asiatic might lawfully trade on the erf. A certified copy of the deed of transfer of the erf was produced, and this was free of any restriction in regard to occupation by Asiatics. That did not dispose of the question whether occupation was lawful by reason of the provisions of the Gold Law of 1908. The attorney led no evidence on this question, contenting himself with the statement that District Township was not proclaimed ground and therefore did not come under the Gold Law.

Reasons Refused

Respondent's attorney was advised that the application would be considered and this was done on December 19 by the full Council. The Chief Sanitary Inspector submitted a report which was not disclosed. The application was refused, and the Council refused to give its reasons for such refusal and quoted a decision of September 5, 1933, of Vally Jooma versus Lydenburg Rural Licensing Board. Respondent then applied to the Magistrate.

At the hearing a certificate was put in that there was no restriction in Asiatic trading, and also that the erf was situate on land originally proclaimed under the Gold Law as from September, 1887, but deproclaimed as from February, 1903. The Council's attorney quoted Vally Jooma's case, in which the the Supreme Court held that, in refusing a certificate, the local authority could not be compelled to disclose the grounds of refusal. The magistrate upheld the appeal and granted the certificate.

His Lordship said that it was unfortunate that the magistrate's attention had not been drawn to a decision of the Supreme Court that the magistrate has not the right to interfere in all cases of refusal of a certificate.

Applicant's Plight

The magistrate in the present case had no jurisdiction except upon a decision by the Municipality that an Asiatic might not carry on business on the erf in question. Respondent did not know what were the grounds of refusal, and could not prove that the refusal was on the grounds that he was an Asiatic, hence he could not prove that the refusal was on a ground on which it was competent for the magistrate to hear the appeal.

Counsel, by process of elimination of possible grounds of refusal, had argued that the only ground would have been that the applicant was an Asiatic; but their lordships, while admitted that such might have been the case, still considered that the magistrate had no jurisdiction. Respondent could not prove that the magistrate had jurisdiction to hear his appeal unless he could actually prove the ground of refusal.

The magistrate, said Mr. Justice Tindall, had rightly drawn attention to anomalies existing in the legislative provisions of the Act and in the Ordinance. In the case of a rural board the appeal would be to the magistrate of the district, who would possibly be chairman of the board against whose decision the appeal was lodged. Another anomaly was that the Asiatic's right of appeal was frustrated because a local authority was not obliged to disclose reasons for refusal.

Entitled To Answer

"The ruling in Vally Jooma's case must be qualified," said his lordship, and it was held that "where the application for a certificate is an Asiatic, he is entitled to obtain from the local authority an answer to the question whether the sole ground of refusal," were because he was an Asiatic. Having obtained the answer, which, of course, the local authority must give with perfect honesty, the Asiatic would be in a position to decide whether or not he would appeal to the magistrate.

The present respondent's position was that without an answer by the local authority to the question, the magistrate had no jurisdiction to hear the appeal. The magistrate's order granting the certificate would be set aside. Respondent's remedy was to obtain an answer to the question of the reason for refusal and then to decide whether he would appeal afresh to the magistrate.

The appeal was allowed with costs, the magistrate's order granting the certificate being set aside.

Important Issue

In a supplementary summary of the position, his lordship said: "This appeal involves a question of importance to Asiatics applying for certificates for trading licences and to local authorities who refuse the applications. In the case of Vally Jooma this Court held that by reason of the provisions of Ordinance 3 of 1932 the local authority is not bound to disclose the grounds for its refusal. In that case, however, the Court did not consider the effect of its ruling on the right of appeal granted to Asiatics under Act 35 of 1932. As the Ordinance must give way to a Statute of the Ceylon Parliament, the ruling in Vally Jooma's case must be qualified or otherwise the Ordinance would be allowed to render abortive a right of appeal granted by an Act of Parliament.

"The Court therefore holds that where the applicant whose application is refused is an Asiatic, he is entitled to obtain from the local authority an answer to the question whether the sole ground of refusal was that it was not lawful for the Asiatic to trade on the premises in question."

THINGS IN GENERAL

Manning Place Meeting

Last Sunday there was a fairly large gathering of residents of Manning Place at the Temple grounds. Among others present were Councillor and Mrs. W. F. Westgate, Councillor and Mrs. H. D. Lavery, M.P.C., Advocate A. Christopher, Messrs. M. B. Lazarus, Anand Rai, A. Nable, M. Ghoolam, M. Odlar, Ramkilawon, M. Appanah, E. M. Pillay, Khurpathroo, S. Hoosen, D. S. Chetty, Alfred A. Naidoo and M. B. Maharaj. Mr. E. M. Olin presided. After welcoming and garlanding the Councillors and Mr. Christopher, the ladies were each presented with a bouquet. The chairman pointed out the grievances under which the people in the district were suffering. He touched upon such matters as the control of traffic, rubbish and night soil removal, public latrines, drainage and hardening of roads, rates exemption on vacant lands, sanitary recreation grounds and the closing of Pitt's dam. Mr. Christopher dwelt elaborately and in detail on street lightening, housing scheme, roads and recreation grounds. The Councillors suitably replied and promised to do all they can in the matter referred above.

Served Corporation For 43 Years

The Markets and Abattoir Committee of the Durban Town Council recommended that Suchitt Maharaj, chief clerk of the Indian market mart, be retired on full pension two months before his municipal service ended. Maharaj made his application for retirement on medical advice. He has served the Durban Corporation for 43 years. Councillor J. Fyfe (Chairman) moved a resolution to the effect that the integrity, willingness and honour with which Suchitt Maharaj had so long carried out his arduous duties which would always be a high mark of service which those following him would find it hard to better.

Prosecution Under Malaria Regulations

The first prosecution under the malaria regulation for the Nonoti, Fort Pearson area, Lower Tugela District, was heard in the Stanger magistrate's court on Friday, April 13, before Mr. G. A. Whitelaw. Hoosen Salajee, a farm manager, of Allister farm, was fined £10 or one month's hard labour. Inspectors Parker and Smith gave evidence that they inspected the barracks occupied by the natives on the farm on March 20, and there caught 52 mosquitoes, which were handed over to the Government Pathologist for identification. His report was handed in and showed that the specimens were Anopheles gambiae. The accused admitted to the inspectors that he had not sprayed as required by the regulations and that he had no spray or fluid to do so. The magistrate said it was no excuse for the accused to say he had no pump, as he was responsible as the occupier of the premises and a pump and fluid could be purchased at very low cost. It was the duty of every person to assist in controlling the malaria danger.

Estcourt Indian School

The Provincial Builders' tender for the new Indian School at Estcourt for £3,100 has been accepted.

Piet Retief Government Indian School

The first annual distribution of prizes took place at the Indian school which was beautifully decorated, prior to the breaking up for the Easter vacation. Mr. M. D. Bhuroochi chairman of the Indian School Committee presided, who presented the prizes to the successful scholars. Among those present on the platform were Mr. A. I. Kajee, E. M. Moosa, I. Badat, G. M. A. Bedat, P. Pillay (assistant teacher) and S. Singaram, principal of the school. Messrs. Bhuroochi, Badat and Cajee congratulated the principal and staff on the efficiency which the school had attained, and suggested to the parents to visit the school more often. Songs and poems were rendered by the various scholars. In his annual report Mr. Singaram reviewed the progress of the school during 1933. Owing to several factors the total number of pupils had steadily declined. After doing justice to the table the function terminated with "Sarie Marais" which was sung by the scholars.

Grahamstown British Indian Association

The annual meeting of the Grahamstown British Indian Association was held recently at the Association's Hall. The secretary presented a very interesting report of the activities of the Association for the past year and a statement of the financial position which was very satisfactory. The president Mr. V. N. Pillay spoke on the activities of the association and the successful manner in which the Association was able to build a splendid hall. The following new officials were elected:—Mr. V. N. Pillay, president; Mr. F. Dollabh, vice-president. Messrs. D. A. Naidoo and O. V. Karsan, secretaries, and Mr. R. K. Patel, treasurer. The committee members are Messrs. D. Morgan, (chairman), N. G. Naidoo, R. K. Patel, R. Abdool, N. H. Chetty, R. P. Reddy and F. Dollabh.

Tamil New Year Celebrations

The Hindu Tamil Institute was filled to its capacity, and a large crowd was standing in the doorway, when the Tamil New (Naval Year was celebrated on Friday the 13th April 1934 at 8-30 p.m. Mr. A. M. Padayachie presided who duly opened the function with prayers. Mr. P. R. Pather the secretary gave a brief explanation in Tamil on the New Year and its observance. Thereafter songs and dialogues were appropriately presented by the Institute children, which were excellently organised by the headmaster Mr. S. Moonsiwami Pillay. Mrs. Laxmiamal (Mrs. P. S. Pillay) delivered a very interesting lecture on "The Celebrations of Hindu Festivals" which was very highly appreciated by the Tamil community, and it is hoped that Tamil women will come forward to deliver lectures on various subjects. Mr. N. Manickam Pillay, the secretary of the Chairwood Tamil School, rendered general assistance in bringing the whole function to a success. Other speakers spoke on the New Year and congratulated the Headmaster for arranging so grand a programme, thereafter the celebrations concluded with prayers at 8-15 p.m.

Senator F. S. Malan Selected

Reuter is informed that Senator F. S. Malan has been selected to represent the Union of South Africa Branch of the Empire Parliamentary Association at the Centenary celebrations of the State of Victoria Australia, in November next. The selection was made in response to an invitation from the Victorian Branch of the Association.

An Annual General Meeting At Malvern

The adjourned annual general meeting of the Malvern and District Sanatan Dharm Maha Mandal Sabha, will be held in the Malvern Indian School room, on Sunday, the 29th April 1934, at 2 p.m. All Hindu Brethern are kindly requested to attend. Agenda:— (1) Minutes, (2) Secretary's report, (3) Financial statement, (4) Election of officials, (5) General.

Two Million Turks Learn To Write

Two million Turkish men and women have learnt to read and write in the past five years, as a result of the introduction of the new Turkish characters, derived from the Latin ones. Before the introduction of the new alphabet only about a million persons—less than one in ten—could read and write. Mustapha Kemal Pasha, the Turkish president, was so keen on language reform that he earned the nickname of "Schoolmaster-in-Chief" by giving lessons in the new script to Ministers and Deputies.

Dis(?)Armament !!

1756 warships were built for the British Empire, the United States, Japan, France, Italy, Soviet and Germany during the year ended the 1st February according to official return. This is fewer than the previous year by 16. In the building return Britain has 24 destroyers scheduled and the United States 32. Submarines Britain 2, United States 6, Japan 6, France 15, and Italy 22. Cruisers: Britain 10, United States 11, Japan 2, France 6 and Italy 6. Soviet owns 3 battleships, 6 cruisers, 2 cruiser minelayers, 17 destroyers and 16 submarines.

Resistance To War

Students throughout the nation held a one-hour strike against war. The strike began in the colleges and schools at 11 a.m., but in some cases the police had to be called in to get the scholars back to work. The police raided a meeting of a thousand students of the City of New York College, and in Baltimore broke up another meeting with fire hoses. Meetings in other cities were peaceful. Student orators made speeches asking a pledge of resistance against war.

Turkey To Build 10 Submarines

New naval construction by Greece and Turkey is revealed by an exchange of communications in which Turkey advises Greece she proposes to order 10 submarines and Greece declares she is building two destroyers. Both naval programmes are in accordance with the recent Pact.

TIT BITS FROM THE MOTHERLAND

"Ask The Magistrate, He Knows Better"

Interviewed regarding a report that was be asked by the collector at Dharwar to take down the Congress flag from the car, Mahatma Gandhi said: "Ask the magistrate, he knows better.

Rs. 1,25,000 For Harijan Uplift

It is understood that the Budget Committee of the Calcutta Corporation has decided to sanction Rs. 1,25,000 for the uplift of the Harijans. Of this sum the Corporation will borrow one lakh while the balance will be met from the Corporation's own fund. The Harijan Committee appointed by the Corporation, who will devise the ways and means for the uplift of the Harijans demanded Rs. 3,13,000.

Response To "Bapu's" Message.

Madelaine Rolland, sister of Romain Rolland, sending a bank note of five pounds to Srijut Rajendra Prasad writes:—

"Dear Friend —Bapu has send us your address. We, Geneva groups of friends of India, are sending now an appeal to all our friends to help the afflicted Bihar. This very small bank note is only a token of my love for my Indian brothers."

23,000 Matric Candidates

Over 35,000 candidates, reported to be a record number, are appearing in different examinations of the Calcutta University this year. Over 23,000 students are appearing for the Matriculation examination alone, among these are over 1,000 women many of whom are married. The number of women that appeared in the various school leaving and degree examinations last year was about 1,000 but the number has more than doubled itself this year. The University in consequence is faced with the grave problem of finding accommodation for these increasing numbers.

Delhi Durbar In 1935

According to the "Sunday Express," when the Viceroy of India, Lord Willingdon, arrives in London this Summer, he will discuss with the Cabinet the Imperial Durbar, to be convened at Delhi in 1935, in celebration of the 25th anniversary of the King's accession to the Throne. The Chamber of Princes is now discussing a project for establishing and endowing a chain of hospitals to be named after King George and Queen Mary. The cost is estimated at £25,000,000. The project is an all-India one.

What Each Indian Pays For Imperial Defence

Replying to Sir Alfred Knox, who asked whether Government envisaged the scheme of compulsory retirement of officers in the Indian Army in order to relieve block promotion, Sir Samuel Hoare said that the authorities in India were now considering how best to deal with the problem of congestion which was due largely to a number of permanent Commissions granted in the War years, but no definite scheme had yet been formulated. Replying to Mr. Donner, Sir Samuel Hoare said that the cost of contribution to the Imperial defence per head of the population in British India amounted 2s. 7d. but the figure appeared to be only significant in relation to the average income per head.

Winterton Offered Madras Governorship

A special London despatch to Roy's Weekly says that the Madras Presidency Governorship has been offered to Lord Winterton, who was Under secretary of State when Lord Peel was Secretary of State, and that Lord Winterton is likely to accept the offer.

"Navjivan Press" Account

The Government of Bombay have cancelled the notice served on the Manager of the Bank of India in 1932 requiring him not to allow the withdrawal of a sum of Rs. 15,000 belonging to Mahatma Gandhi's "Navjivan Press," and deposited in the joint account of Mr. Vallabhbhai Patel and Mr. Manilall Bhatt, the Manager of the press.

The Hon Sir K. V. Reddi

The Hon Sir K. V. Reddi former Agent of the Government of India in South Africa, is reported will be appointed Law Member, Madras Government in succession to Sir M. Krishnan Nair.

Mahatma To Lead Deputation.

A deputation will tour in throughout India to collect funds for the relief of Bihar. It will consist of Gandhiji, Malvia Mohan Malaviya, Srijs. Ghanshyamdas Birla, Jamnalal Bajaj and one or two others.

Mahatma's 1932 Fast Recalled

Mahatma Gandhi's historic fast of September, 1932, in Yeravda jail was recalled by a simple ceremony which Mahatma Gandhi performed before departure for Secunderabad *enroute* to Patna. This consisted of planting a Mango tree in the compound of Mrs. Sarojini Naidu's residence whose connection with the famous mango tree of the Yeravda jail under which Mahatma Gandhi carried out his memorable fast is that the latter is parent plant. The plant was secured at the time of Mahatma Gandhi's release since when it has been matured with care almost amounting to reverence for the past 18 months. The ceremony was performed by Mahatma Gandhi in the presence of a crowd of interested spectators who cheered enthusiastically as Mahatma Gandhi after placing the plant in the position shovelled into the pit watered it with the zeal of an experienced horticulturist.

American Millionaire Visits India

Mr. William T. Grant, American Millionaire, arrived to Bombay and is accompanied by his wife. In an interview he said "We come to India on a pleasure trip. But, of course, we shall utilise this opportunity to study the industrial conditions in this great country." His stores in America store Indian articles and, therefore, he is interested in various

products of India. He has read a lot about India and is anxious to see this ancient land. He takes keen interest in Bhagavat Gita. In America he was the host of the late Mr. V. J. Patel, Mrs. Naidu and Dr. Tagore. Mr. Grant's secretary told the press that Mr. Grant proposed to start in India a chain of stores dealing in Swadeshi articles.

A Catholic Pilgrimage

About 40 people including three priests of the Bangalore Roman Catholic Diocese left for Madras to join a party of 100 people sailing from Madras on pilgrimage to Palestine, Rome and Lourdes.

Mahatma Gandhi's Unqualified Success In South India.

'I have not the faculty of others for looking ahead, much less across three months,' said Mahatma Gandhi in an interview with the Associated Press of India prior to his departure for Patna, when questioned about the future Congress programme. 'When the period of my self-imposed inactivity permanently ends on July 31,' he added there would be time enough to consider the position. "Till then' continued Mahatma Gandhi, 'I have my hands full with anti-untouchability work and the Bihar programme.' Mahatma Gandhi emphatically denied the report that the visit to Hyderabad marked the end of his tours for the uplift of Harijans. He said that he was only suspending his programme on account of the emergency in Bihar. While much had been achieved in the past few months a great deal remained to be accomplished. Asked about the results of his recent tour in south India, Mahatma Gandhi said it was an unqualified success. He found nothing throughout his visits to those parts to support the suggestion that the south Indians were less displeased than people of other parts of India to help in the eradication of untouchability. On the contrary, he declared everywhere he observed as much enthusiasm over his campaign as elsewhere, while in throwing open the temples and contributing to the anti-untouchability fund the south Indians were second to none. Guruvayur was expected to bear out his experiences of south India and even here he was confident the popular opinion would prevail.

Earthquake Shocks In India

Earthquake shocks lasting from four o'clock to 10.30 last Sunday morning were experienced over a wide area in North-Eastern India. The Bihar earthquake survivors were terror stricken by a shock lasting half a minute. Doors and windows shook, but no damage has hitherto been reported.

Hunger Strike

After terminating a hunger strike, lasting seventy days, in Multan Jail, Obeidullah Khan, nephew of the famous "Red Shirt" frontier leader, Abdul Ghaffar Khan, who was styled "Gandhi of the Frontier," has been removed to Sialkot.

Obeidullah Khan was sentenced in 1931 to three years' imprisonment, and undertook this, his fifth, hunger strike, as a protest against his transfer on medical grounds from Sialkot to Multan.

Mysterious Disease In Indian Village

Medical authorities are puzzled by a mysterious disease which is raging in the village of Pari, near Nagpur in the Central Provinces, where 100 people died a few hours after being attacked. Doctors and nurses have been rushed to the village from Nagpur and other cities.

Civil Disobedience Abandonment

The Government of India will raise no obstacle to the meeting of the All-India Congress Committee or the National Congress for the ratifying of Gandhiji's new policy to abandon civil disobedience and devote all his energies to the attainment of the Swaraj, stated Sir Harry Haig, Home Member, in the Assembly. If as the result of the meeting civil disobedience was called off, Sir Harry said, the Government would review its policy regarding the Congress organisations and the release of political prisoners would be expedited.

Opposition To Tour By Indians

Violent opposition is being engineered by Nationalist Indian newspaper in Calcutta against the proposed barefoot Indian footballers' visit to South Africa on the ground that it is humiliating that Indians should visit the Union and be subjected to the colour restrictions imposed on the Indians resident there.

Indian football officials consider says the Calcutta correspondent of the *Natal Advertiser* that the tour is financially lucrative politically unsound, educationally interesting and opposed to the best and true interests of the motherland. The tour is bound to rake up bitter racial controversies and the aftermath may produce serious and unfortunate results. Despite all this opposition the tour will take place. Trial matches are being held in Calcutta and the team is leaving Bombay on May 12.

East Africa Merchant's Princely Gift

Shath Nanjibhai Kalidas Mehta a wealthy merchant of East Africa has announced a sum of Sh 300,000 (Rs 200,000) for a Kanya Gurukul to be [illegible] at Porbandar (Kathiawar). [illegible] Gurukul at Sangath near Bhavnagar [illegible] Rs 100,000 for another institution for girls was a long [illegible]. Shath Nanjibhai's munificent gift will [illegible] possible now. He has also donated a sum of Shs 35,000 to the Arya Kanya Mahavidyalaya and an Indian Ward will be erected at the Mengo Hospital out of Shath Nanjibhai Kalidas Mehta's donation of Shs 10,000/-. Shath Nanjibhai's total public donations in India and East Africa says the *Kenya Daily Mail*, now go beyond a million and a quarter of shillings. He deserves to be congratulated upon his large-hearted generosity in the case of popular institutions both educational and charitable.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

Now that the curtain has been rung down over cricket and the veil lifted off the football season, societies all over the province are beginning to loosen their limbs and get into their usual swing. Inclement weather conditions marred the possibility of any good soccer over the first two week-ends, yet it is not difficult to perceive from the standard being put up to see that Soccerites are keeping the forthcoming Indian Tour in view. Sydenham is the only Club that has 4 points at the moment. All the other strong teams have already suffered a reverse, it is as well, for the usual tedious characteristic of the opening of a season has thereby been considerably brightened. The following is an epitome of results of last weeks matches in Durban: -

Seniors:— Avondale 4 Daffodils 2, Blue Bells 2 Pirates 1, Sydenham 2 Santri 0, Stars 5 Stella 1.

Juniors:— Stella 5 Avondale 1, Red Rovers 8 Sydenhams 0, Daffodils 5 Pirates 0.

Juveniles:— Junction 2 Red Rovers 0, Stella 3 Violets 3, Railway 2 Blue Bells 3.

Indian Soccer At Clairwood

Notes Of 15th April, 1934

Banks kicking off in favour of the wind and with combination by the forward brought them a goal. After twenty minutes fast play the Springboks made all efforts to score. In the second half the Banks outclassed Springboks. With a neat combination by the Banks they registered another goal. The well deserved match ended in win for the Banks by two goals to nil.

In the second match the Clairwood with a alteration in the team brought a very good defence. Within two minutes resuming the Moonlighters scored. Blair soon beat off the best of opening but the lack of shooting by the forwards. Interval brought Moonlighters leading by a goal. Clairwood were now pressing strongly in the Moonlighters area and obtained a goal. Another attempt by the Clairwood fawards brought them a goal. There were no further score and the match ended in a win for the Clairwood by two goals to one.

The last match for the day was very exciting, the Junction were given much rest, as the Schools forwards kept them busy. A break away by the schools they registered a goal. A battle progressed and the Junction set up a terrific bombardment on the Schools goal, interval arrived with the Schools leading. Play now became very fast and exciting Junction making a move, scored, the score being even and within a minute the Schools scored. Almost immediately after the ball was kicked off one of the forwards of Junction sent in a dangar in the corner of the goal. The last match ended bringing the score sheet [illegible]

The Coming All India Team

Indian foot ball players throughout the country are participating in trials at Calcutta for the forthcoming tour of South Africa by the team which leaves Bombay on May 10. The side will consist of 16 players and a manager.

BOXING

Mt. Edgecombe Boxing Show

Synchronous with the annual Mt. Edgecombe festivities was a boxing show arranged by Young Ramlagan. There were two shows—on Friday, 13th and Saturday 14th. The more important bouts took place on Saturday night. Included in the programme was wrestling, boxing and a ju-jitsu display. The following are the results of the three most important bouts:—

Ramsingh drew with Johnny Chetty, Jimmy Sookdeo beat Ted Baker on points, Young Goolan beat Thinagen Naidoo on points.

Boxing Challenge

Young Ramlagan, a local pugilist, desires through the columns of the press to throw out a challenge to D. C. Govender. If the latter so wishes he should get into direct communication with the challenger.

Kid Singh Sails For England

Mottee Kel singh, the famous British Guiana pugilist, sailed on the *Balmoral Castle* for England, last Thursday, 12 April. There was a very large gathering of sportsmen representing both communities to bid him an revoir.

It is understood that from England he goes to France on a contract. He then returns to British Guiana and will revisit this country in approximately 12 months time. Prior to his departure a farewell reception was accorded to him by his local manager, Mr. V. M. Maistry.

Death of Mr. Ismail A. H. Moosa

While going to the press the very sad news of the death of Mr. Ismail A. H. Moosa has been received from Port Jadda on his return from Mecca where he went with his family in last November. The grief of his family and aged parents Mr. and Mrs. A. H. Moosa prominent members of the community in Durban is accentuated by the tragic circumstances in which the death has taken place. Our heartfelt sympathy goes out to them in their sad bereavement.

CONTENTS.

	Page
EDITORIAL:—	
Asiatic Trading Rights ...	165
That Beer Hall ...	"
OTHER ARTICLES:—	
Native Beer Hall In The City ...	166
Natal Township Ordinance ...	"
The Agent Desires To Leave ...	167
Current Topics ...	"
Asiatic Trading Licences ...	168
Things In General ...	169
'Tit Bits From The Motherland ...	171
Sporting News ...	173

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ એપ્રીલ ૧૯૩૪ અંક ૧૬

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

		પૃષ્ઠ
નોંધ અને સમાચાર		૧૧૬
ઓરેંજફ્રીસ્ટેટના ગેરકાયદા હુકમ	(અમ લેખ)	૧૧૫
મેરીટ્સબર્ગમાંના નેટીવ બીઅર હૉલ		,,
આજકાલની બજારની ઉપેક્ષા		૧૧૧
ઓરેંજફ્રીસ્ટેટના ગેરકાયદા હુકમસેન્સસ		,,
ટ્રાન્સવાલ હિંદુ સેવા સમાજ		૧૧૭
સોસિએ સર્વન્ટ્સ ઓફ ઇંડિયા		૧૧૮
આફ્રિકા. તેની પ્રજા અને પ્રશ્નો		૧૧૯
વિવિધ નિબંધ		૧૨૦
દક્ષિણાફ્રિકાના ટાંકા સમાચાર		,,
બીજાઓ પ્રકાશિત કરેલ નિબંધ ઇંડ		૧૨૪

મી. ઇસ્માઇલ મુસાનું શોકજનક અવસાન

છાપવા જતી વખતે પ્રેટ જહાંથી બહુજ શોકજનક ખબર આવ્યા છે કે ડરબનના જાણીતા વેપારી મી. ઇસ્માઇલ એ. એચ. મુસા જોહાનિસબર્ગ ગયા નવેમ્બર માસમાં સહકુટુમ્બ મકરારીકે હજ પઢવા ગયા હતા તેઓ પાછા ફરતાં પ્રેટ જહા ખાતે જન્નતનશીન થયા છે. આવા દુઃખદાયક સંજોગોમાં થએલા અવસાનથી મરહુમના કુટુમ્બને તેમજ તેમના વૃદ્ધ માતાપિતાને અનહદ દુઃખ થયું છે. તે બધાના મહાન દુઃખમાં અમે તેઓની તરફ અંતઃકરણથી દિલસોજી બતાવીએ છીએ અને મરહુમના રૂહને ખુદા શાંતિ આપો એવી દુવા ગુજારીએ છીએ.

"દક્ષિણ આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો"

દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી તરફથી લખાએલા "દક્ષિણ આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો" નામક પુસ્તકની આ અંકમાં પ્રસ્તાવના આપવામાં આવી છે અને આવતા અંકોમાં તેના પ્રકરણો ક્રમશઃ પ્રગટ થશે. પુસ્તક લખનાર દક્ષિણ આફ્રિકાના લાંબા વખતના રહીશ છે અને વર્તમાનપત્રોમાં લખવાનું કામ કરી રહેલા હોવાથી દક્ષિણ આફ્રિકાનો અને તેના [illegible] પ્રશ્નોનો જાણકાર છે. તેણે આ પુસ્તકમાં લખાયેલી હકીકતો જાતેના અનુભવ અને નજરે થયેલી છે અને સંપૂર્ણ આશા છે કે તે વાચકને રસીક થઇ પડશે.

મેરીટ્સબર્ગનો બીઅર હૉલ

મેરીટ્સબર્ગના ટાઉન કાઉન્સીલે દોઢીઓ અને પુરોપીયનોના પ્રજાઓના રહેઠાણના સવાલો નેટીવોને માટે એક બીઅર હૉલ ખોલવાનો નિશ્ચય કર્યો : એ હકીકત ખુબ ગવાઇ ચૂકી છે. દોઢીઓ અને કલર્ડ લોકોએ કાઉન્સીલના એ પગલાનો સખ્ત વિરોધ કર્યો હતો અને છેવટે આખી ટાઉન કાઉન્સીલની મીટીંગ સમક્ષ ડેપ્યુટેશને જઇ રજુઆત પણ કરી પરંતુ પત્થરપર પાણી નાખ્યા જેવું થયું કાઉન્સીલે પોતાના ઠરાવથી નહિ ડગવાનું આગ્રહ પૂર્વક જાહેર કર્યું. હકીકત કાઉન્સીલરો વિરોધીઓની દલીલ સમજી શકયા હતા પરંતુ બીજાઓને એમજ લાગ્યું કે વિરોધીઓ પોતાના વિરોધને માટે સબળ કારણ દર્શાવી નથી શકયા અને એક કારણમાં વજુદ છે કે જેના સંબંધમાં કાઉન્સીલ પહેલાં પગલા ભરવાની છે—તે પોલીસનું પહેરા રક્ષણ આપવાનું. રહેઠાણના વિસ્તારમાં બીઅર હૉલ નહિ ખોલવા બોલાચાલે એ વાત સુપરેલા કાઉન્સીલરોને ગળે નહિ ઉતરી.

સ્ત્રી કાઉન્સીલરો

સ્ત્રીઓ જાહેર કાર્યમાં ભાગ લેવા લાગી અને મતાધિકાર પણમાં પણ હાલ આપવા લાગી એટલે એક જાતનો સ્વાભાવિક સંતોષ તો માનજ કે સ્ત્રી પોતાની કામગીરીથી પુરૂષની કેડોકેડ ચાલે અને પ્રેમ અને અહિંસા મન્ત્રથી મળવાની પધારે આવા રાખી રાજકીય આંદોલનમાં તો એથી ઊલટું જોવામાં છે. સ્ત્રીઓએ પુરૂષોની સાથે પુરૂષોનું કામ કરતાં બન્નેને પોતાની કામગીરી અને મતાધિકાર ગુમાવી દીધા છે અને પુરૂષની કારકિર્દી મદદ કરી લીધેલી છે અને ઘણી શક્તિથી તે કહેવાતાને પધારે કહાર કરી રહી છે. ડરબનમાં આપણે જોઇ ગયા કે નેટાલ પીપેન્સ કાઉન્સીલના દોઢીઓની અસો. યુરોપીયનોના રહેઠાણોના ભેગા મળી અંદર રહેનારાઓના ગેરકાર થતી હતી તે પણ બુંગા ગયું અને તેનું ડીફેન્સજ કાઢવાના પગલાં સુચવ્યાં. મેરીટ્સબર્ગમાં યુરોપીયનોના રહેવાના નદીવે ના ગાટે બીઅર હૉલ ખોલવાના છઠ્ઠ કરવામાં પણ પહેલ ત્યાં કાઉન્સીલરોજ કરેલી છે યુરોપીયનોના રહેઠાણોના પ્રશ્નમાં કાયદા પોતું ખોલવામાં

આવે તો તે કદી પણ સદન કરવામાં ન આવે તો પછી નેટીવોને માટે બીજ હોલ એ તો તેનાથી કયાંયે ખરાબ. તેના ઇનિજો અદ્દિ વર્ણવવાની ભાગ્યેજ જરૂર રહેતી હોય.

જ્યાં જ્યાં બીજ હોલ હોય છે ત્યાં ખરાબમાં ખરાબ નેટીવોનો વાસ હોય છે અને બીજી અનેક બદીઓ હોય છે. વળી નેટીવો જ્યારે ગાંઠા અને ત્યારે પુષ્કળ સિવાય બીજી વાત જ હોતી નથી. પરંતુ એવી સ્થિતિમાં યુરોપીયનોતર કોમોને ભયભીત થયામાં પડી રહેલું છે તેની કાઉન્સીલરોને કશી ચિંતા નથી. અને તેનું કારણ માત્ર એજ છે કે તેઓના અવાજનું કશું વજન નથી. તેઓના અવાજથી કશું ફરવાનું નથી. મુંગા ઢોર જેવડી તેની અસર. મતાધિકાર નહિ હોવાનો આ ગેરલાભ અને તે નહિ આપવાનું એજ કારણ.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ગુરુવાર, તા. ૨૦ એપ્રીલ સન ૧૯૩૪

એશીયાટીકોના વેપારના હકો

આ અંકમાં હુંગસન નામના ચીના વિરુદ્ધ પ્રેટોરીઆની મ્યુનીસીપાલીટીની અપીલના ટ્રાંસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલો ચુકાદો છાપીએ છીએ. એ ચુકાદો એશીયાટીકોને ઘણોજ અગત્યનો છે. હુંગ સને પ્રેટોરીઆના ડીલીવીટ કાઉનસીલમાં અર્થે ૧૬૧ ની જગ્યાએ વેપાર કરવાનો જનરલ ડીલરના લાયસેન્સના સર્ટીફીકેટ માટે અરજી કરી હતી. પ્રેટોરીઆની મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલે એ અરજી રીજેક્ટ કરી હતી અને રીજેક્ટ કરવાનું કેમ પણ કારણ આપવાની ના પાડતાં ટ્રાંસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટે તા. ૯ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના રોજ ઇનજંકશન દ્વારા લાયસેન્સીંગ બોર્ડ વિરુદ્ધ વળી જુમાના કેસમાં આપેલો ચુકાદો ટાંકયો હતો. એ ચુકાદામાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે એક સર્ટીફીકેટ રીજેક્ટ કરવામાં સ્થાનિક સત્તાને રીજેક્શન માટે કારણ જાહેર કરવાની ફરજ પાડી શકાતી નથી. આ ઉપરથી અરજદારે મેજીસ્ટ્રેટનો અપીલ કરી. અને મેજીસ્ટ્રેટે અપીલ મંજુર કરી સર્ટીફીકેટ આપ્યું હતું. પ્રેટોરીઆની મ્યુનીસીપલ કાઉન્સીલે મેજીસ્ટ્રેટના ચુકાદાની વિરુદ્ધ સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ નોંધાવી અને હુંગ સનના મેજીસ્ટ્રેટનો અપીલ કરવાના હક વિશે પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો. સુપ્રીમ કોર્ટે કાઉન્સીલની અપીલ મંજુર કરી સર્ટીફીકેટ આપવાનો મેજીસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ કર્યો છે. સુપ્રીમ કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું છે કે મેજીસ્ટ્રેટને અપીલ સાંભળવાની સત્તા નહિ હતી સિવાય કે મ્યુનીસીપાલીટીએ એવો ચુકાદો આપેલો હોય કે કોઇ પણ એશીયાટીકથી મજકુર જગ્યાએ વેપાર થઇ નહિ શકે, અને પ્રતિવાદીએ એવું પુરવાર નથી કરેલું કે તેની અરજીના રીજેક્શનનું કારણ પોતે એશીયાટીક હતો તેજ હતું અને તેથી પ્રતિવાદી એ પણ પુરવાર નથી કરી શકયો કે એ રીજેક્શન એવું હતું કે જેથી મેજીસ્ટ્રેટને અરજી સાંભળવાની સત્તા મળી શકે.

સ્થિતિને ટુંકમાં સમજાવનારા એક વધારામાં મી. જસ્ટીસ રીનરોએ કહ્યું કે: વળી જુમાના કેસમાં આ કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું હતું કે ૧૯૩૨ ના ત્રીજા ઓર્ડીનન્સની રૂએ સ્થાનિક સત્તાને અરજીના રીજેક્શન માટે કારણ આપવાની ફરજ પાડી શકાતી નથી. પરંતુ એ કેસમાં પોતાના ચુકાદાની ૧૯૩૨ ના ૩૫ મા કાયદાની રૂએ એશીયાટીકોને અપાએલા અપીલના હક ઉપર બનારી અસરનો ખ્યાલ કર્યો નહોતો. ઓર્ડીનન્સથી યુનીયન પાર્લામેન્ટે પસાર કરેલા કાયદાની ઉપરવટ નહિ જાય ચોકકસ અને તેથી વળી જુમાના કેસના ચુકાદાને સ્પષ્ટ કરવાની જરૂર છે નહિ તો પાર્લામેન્ટના કાયદાથી મળેલો અપીલનો હક ઓર્ડીનન્સથી રદ થઇ જાય. આથી કોર્ટ એવું ઠરાવે છે કે કોઇ પણ એશીયાટીકની અરજી રીજેક્ટ થએલી હોય ત્યાં તેને સ્થાનિક સત્તાની પાસેથી રીજેક્શનનું એક માત્ર કારણ મજકુર સ્થળે કાંઇ પણ એશીયાટીક વેપાર કરવો કાયદેસર નથી એજ છે કે શ્ર એ પ્રશ્નનો જવાબ મેળવવાનો હક છે."

એટલે આ ચુકાદાપરથી એવું ફલીત થાય છે કે કોઇ પણ સ્થાનિક સત્તાથી વેપારના લાયસેન્સના સર્ટીફીકેટને માટેની અરજી ગેરલાયક એશીયાટીક હોવાના માત્ર કારણે રીજેક્ટ નહિ થઇ શકે અને જો તે કારણે રીજેક્ટ થાય તો મેજીસ્ટ્રેટને વચ્ચે પડવાની સત્તા રહેતી.

મેરીટઝબર્ગમાં નેટીવ બીજ હોલ

કાઉન્સીલ પોતાનો ચુકાદો ફેરવશે નહિ

(અમારા મેરીટઝબર્ગના ખાસ પત્રો તરફથી)

કોલેનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલરો ઇન્ડિઅન એસોસીએશનની મેરીટઝબર્ગની શાખા તરફથી રીજીનલ સ્ટ્રીટમાં આર્ય અને ખુમ સ્ટ્રીટોની વચ્ચે નેટીવોને માટે એક બીજ હોલ બોલવાના ટાઉન કાઉન્સીલે કરેલા ઠરાવનો સખ્ત વિરોધ કર્યો હતો. પરંતુ કાઉન્સીલે કશા પરવા કર્યા સિવાય બીજું લાગુ સ્થળના અભાવે ત્યાંજ બીજ હોલ બોલવાનો નિશ્ચય કર્યો.

કાઉન્સીલના આ ઠરાવથી એસોસીએશને કાઉન્સીલ સમક્ષ ડેપ્યુટેશન મોકલવાનો ઠરાવ કર્યો. મજકુર ઠરાવ મુજબ એસોસીએશન તરફથી ડો. પીટર્સ અને મી. કે. સુબ્રમની એપ્રોચ તા. ૧૦ મીએ આખી કાઉન્સીલની મીટીંગ સમક્ષ ગયા હતા. ડો. પીટર્સે કાઉન્સીલને સંભળાવ્યું સમજાવ્યું હતું કે કાઉન્સીલ જે સ્થળે બીજ હોલ બાંધવા માંગે છે તે સ્થળ કેવળ રહેઠાણનું સ્થળ છે અને ત્યાં પોલીસની પણ પુરતી વ્યવસ્થા નથી. તેમણે કાઉન્સીલને પોતાના બાબલા ઠરાવપર ફરી વિચાર કરવા વિનંતિ કરી.

ચારસો સભ્યોના સાથેનું એક પીટીશન પણ એસોસીએશન તરફથી કાઉન્સીલ સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યું હતું.

મેયરે ડેપ્યુટેશનને રજુઆતોને પુરતું ધ્યાન આપવાની ખાત્રી આપી.

ત્યાર બાદ કાઉન્સીલના મતની ખાત્રી કરવાને મીસીસ રસલે કાઉન્સીલે પોતાના બાબલા ઠરાવને વળગી રહેવાનો ઠરાવ મૂકયો. અને જણાવ્યું કે ડેપ્યુટેશને રીજીનલ સ્ટ્રીટમાં બીજ હોલ કેમ નહિ થવો જોઇએ તેને માટે સબળા કારણો આપેલાં નથી. તેઓની એકજ દલીલ વજુદ વાળી છે અને તે એ કે એ સ્થળમાં પોલીસની પુરતી વ્યવસ્થા નથી. અને એ બાબતને કાઉન્સીલ ધ્યાન લઇ રહી છે.

મી. જિનાસને ઉપવાસ કરવાની ઈચ્છા થઈ.

મી. ઓદુ જે. ચુકસે પુરવાર કે કારાવાસ આપવા બદલને બદલે બીજી કોઈ કરવા જેવી શું થઈ શકી? તેણે જણાવ્યું કે બીજા કામ રહેવાળાના લાભમાં નહિ થવો જોઈએ એ દલીલ બરાબર છે

મી. રામસન મી. ગુપ્તાની દલીલના સમર્થનમાં બોલ્યા

મી. કુબે જણાવ્યું કે કેપ્ટુરેશન પાસે જે મોટલો બીજ હોય બદલાવવાની નથી પણ ખરાબ.

મી. જી સી. નાયડુએ કહ્યું કે તું આ અર્થને મીસીસ લાલ બહેન ગાંધીજીમાં કેરેક્ટરાઈઝ કરેલા આરોપ મુકેલો હતો : મી. નાયડુ કહે કે તેની ખાતરી કરવાને બાલપુરોહ સાહેબ હજાર હતા. મારો લાગ્યું છે કે એ આરોપ બરાબર ... કેપ્ટુરેશન રજુ કરેલી દલીલે બરાબરી ... કારણ રીતે જોઈ શકે છે. બીજ તોલ બાબતનો અહલે સાંભરના અર્થે બાબ નાના બાળકો બાબતમાં કાર્તિમાલે પૈસાનો ઉપાય મોટો કરવાનો છે.

બારડોલી રહસ્ય ચર્ચાના જવાબમાં જણાવ્યું કે બંદીવાનોએ મા હાલ બાર ગેરવાજ બીજ હોવા છે. કોરોડો સ્ટ્રીટ બાબ તોલ પીટરમેરીટજ સ્ટ્રીટમાં બ્રેક નેવેડાજ થવાનો.

બાબ બાદ બેબ્રીએ નીચે પ્રમાણે ઠરાવ રજુ કર્યો હતો મા જોનસનનો ટેકો આપ્યો :

> "આજ બારડોલીના કામ અંગે નોંધી કરેલો તારકર્યા કેપ્ટુરેશનો બાબ પ્રાગ્રેસનની દલીલોનો પુરતુ ધ્યાન રાખ બાદ નેશનલ જે સત્તાના પુરોપીપલને શોભે પણ સત્યાગ્રહ બાદ લઈ ગયો છે કે આજ સ્ટ્રીટના કપ અને કર્ટ સબંધની કમ્યુનિકેશન સ્ટ્રીટ બીજ દોલ્ય બાબ મારફતે સંબંધમાં બે ઠરાવ આપણ દિલગીરી કરવી સલાહ નથી"

મી. નેતાજી ... મે કહે કરવાનો ઉપરના રહાણી વિરુદ્ધ સુબોધે મુકેલો. સુધારો ... વિરુદ્ધ કર મતે ઉડી ... અને મા સ રજુ કરવાનો ઠરાવ પસાર થયો.

એક જરૂરના જરાનો કંઈક્ષો

હદિ સરકારને ચમકાર

હદિ સરકારના આજના કુંચે પર મહારાજ સામે બાબુ ઝાડીમાં સાકિય આદેશમાં પોતાની બજાવદારીઓમાંથી મુકત થવાની ... મા અજબ હદિ સરકારનો કરવામાં છે. તેમ કરવાનું કારણ તેમણે એ દર્શાવ્યું છે ... પ્રજાના પ્રતિનિધિ બાબતો કબજે છે. કુંચે પર મહારાજ સીએ પોતાની જરૂરિયાતો બાબત કોમ્યુનલની નીમણુંક કરવાની જરૂરી મોટેભાગ કરવાની સરકારને લાગતું પડી છે આ સ્થાન ... ને તરત જ જવાબ નીમાય કરવીકાલ બાબત પણ બાલ તેમને રજુ કરવાનું કહેવામાં આવે

ઉપરના સંબંધમાં મી. બોનર્જીના જુબની આપવીમાં ... બહિષ્કાર ... કરી આ બાબતો મહારાજની સીવીલ સાયસમાં કરી બેસાડી ... શે

તેમની રજુઆતમાં મી. રાવ ... કે હાલ હદિ સરકારના ... કોમ્યુનલ ... ના કામમાં ... બાબતો ... મી. વીલીયમ્સ બાકરોલની ... બદિ બનાવવા ... છે.

કુંચર પર મહારાજ સોગ ઓગસ્ટ ૧૯૨૨ માં એકત્ર નીમાયા હતા.

એકીબાટીકાના વેપારના લાયસેન્સો

પોલીસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટનો અગત્યનો ચુકાદો

ગુરુવાર ના રોજ કુગસોર્ટમાંના રજુવાસ્ટિપાલીટીના અમીનની સુનાવણી કાર્યવાહી દરમ્યાન મારફાડ મી. જસ્ટીસ રીનોડા અને મા જસ્ટીસ સે પ્રાયન સમક્ષ થઈ હતી.

મી. જસ્ટીસ રીનોડાએ ચુકાદો આપતાં જણાવ્યું કે કુગસોર્ટ રેગ્યુલેશનો ઓર્ડીનન્સ કાર્ડ ... ના જનરલ ડીલરના લાયસેન્સ્સ માટેની સહીયારકરના અરજી નામંજુર કરવાના ચુકાદાની સામે પ્રીવિકાઉન્સીલ ... મેન્ડેમસ મેજીસ્ટ્રેટને અમીન કરવાનો હક છે કે નહિ એ પ્રશ્ન ઉભો થયો આવેલો.

પ્રીવિકાઉન્સીલ કુગસોર્ટમેન્ટ ડીસ્ટ્રીક્ટ કાઉન્સીલમાં ૧૬૧ નંબરની જગ્યામાં વેપારનો માટે લાયસેન્સ્સ ... હતું ... ડીસેમ્બર ૧૯૨૨ ના ... મ્યુનીસીપાલીટીનો જનરલ કમીટી મળ્યું હતું સર્વીસીટના અરજીપત્ર વિચાર ... કરી હતી. પ્રતિવાદીએ ... જાની આપી હતી અને તેના પક્ષને રજુ સમક્ષ રજીસ્ટ્રી કરી હતી. પ્રતિવાદી ... ડીસ્ટ્રીક્ટ ... મારફત વગીનમાં લાયસેન્સ વેપાર ... ને ... એ ... કરવી ... હતી. મારફત જગ્યાનો ... ડીસ્ટ્રીક્ટ ... સર્વીસીટના ... જણાવ્યું હતું અને ... ટાઈપ ... વેપારના ... મંજુર ... નહિ ... પ્રતિવાદીના ... નહોતો. ... એ ... ને ... ને ... ડીસ્ટ્રીક્ટ ... ને નહિ ... ને ... નિકાલ આવી ... નોંધાયા ... પ્રશ્ન ... ડીસ્ટ્રીક્ટ ... ને ... ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજીસ્ટ્રેટ ... ને ... ને ... ને

નહિ. મેજીસ્ટ્રેટે અપીલ મંજુર કરવા સર્ટીફીકેટ આપ્યું હતું.

નામદાર જસ્ટીસ બ્લાઉએ ચુકાદામાં જણાવ્યું : સર્ટીફીકેટ નામંજુર થયેલ કેસમાં મેજીસ્ટ્રેટની વચ્ચે પડવાની સત્તા બાબે કે સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા તરફ મેજીસ્ટ્રેટનું ધ્યાન નહિ ખેંચાયું એ ક્ષમાપાત્ર ગણું છે.

પ્રસ્તુત કેસમાં મેજીસ્ટ્રેટને એશિયાટીક્સ મજકૂર જમીનમાં રોપારે નહિ કરી શકવા એવો મ્યુનીસીપાલીટીએ મુકદમો માંડેલો. હોમ તે સીવાય વચ્ચે પડવાની સત્તા બાબે મતિવાદીને રીકયુજીયાના કારણોની બાબત નોટીસ અને એશિયાટીક્સ હોવાના કારણે રીકયુજ થયું હતું એવું જે પુરવાર કરી શક્યો નથી. અને નથી રીકયુઝલ, મેજીસ્ટ્રેટથી બાકીક સાબિતી રજુ કરવા બાબે કહ્યું છે, એવું પણ ફરમાવ કે સકતો નથી.

વધુમાં રીકયુઝલના બચાવ કરવા આપારોને ગણાવીને એવો દલીલ કરી કે રીકયુજલનું એક મજબુત કારણ પ્રતિવાદી એશિયાટીક હોવાનું જ હતું. પરંતુ નામદાર એ કારણ હોવાનું સિધ્ધ કરવા બાબે મેજીસ્ટ્રેટને વચ્ચે પડવાની સત્તા નહિ હોવાનું ફરમાવ્યું કેમ કે પ્રતિવાદીને રીકયુજલનું બીજું કારણ પુરવાર કરી શકાયું નથી.

વધી જસ્ટીસ બ્લિકાએ જણાવ્યું કે મેજીસ્ટ્રેટે કાયદાની કલમોમાં અને ઓર્ડીનન્સમાં દર્શાવી બોડો તરફ ધ્યાન આપ્યું નથી. કલમ બોડના સંબંધમાં અપીલ પારીકરના મેજીસ્ટ્રેટના મતી વૅનર્સિમ અને સબબીત બાબે જજ મેજીસ્ટ્રેટ બોર્ડના પ્રમુખ હોય અને તેનાજ મુકાબલી સુનાવણી કરે હોય. પણ બીજા બોર્ડ બાબે કે સ્થાનિક સત્તા રીકયુજલનું કારણ આપવા બંધાએલી નહિ હોવાથી અસીલ રીકયુ બાબે અપીલનો હક્ક ગયો નથી.

નામદાર જજે જણાવ્યું કે વધી ચુકમાન કલમ બોર્ડ ડાયરામાં આવ્યું હતું કે તેના સર્ટીફીકેટને માટે અરજદારે એશિયાટીક હોવા ઉપરાંત તેનો સ્થાનિક સત્તા તરફનો રીકયુજલ કારણ તે એશિયાટીક હતો તેજ કારણસર થયું હતું કે નહિ તેનો ચોખો ખુલાસ બાબવાનો રહે છે. આ કારણે કે સ્થાનિક સત્તા બીજલ્સ ગ્રાન્ટ ઇકોનોમી આપવાનો ઇન્કાર કરી તે મેળવવા માટા મેજીસ્ટ્રેટના પોતે તપાસ કરવા કે નાહક તેનો એશિયાટીક નિર્ણય કરી શકે છે.

પ્રસ્તુત કેસમાં પ્રતિવાદી રસ્તા બિલ સત્તા તરફ વાસ્તવિક જ્ય બાબે નહિ મેળવેલો હોવા બદલ મેજીસ્ટ્રેટને અપીલ ચલાવવાની ના પાડી. બાબે મેજીસ્ટ્રેટને સર્ટીફીકેટ બાબવાનો હુકમ રદ કરવામા આવે છે. પ્રતિવા કેસના ખર્ચ બાબે રીકયુજલ માટેના કારણોને, સબ સત્તને જવાબ મેળવાને અને પક્ષ નોટેશ સરથી અપીલ કરવી હોવા તે કરવી.

મ્યુનીસીપ લીટીનો અપીલ મંજુર બાબવા બાબે મેજીસ્ટ્રેટને સર્ટીફીકેટ આપવાનો હુકમ રદ કરવામા આવે.

રમાનામાં નામદાર જસ્ટીસ જણાવ્યું કે આ અપીલ વેપારી લાયસેન્સોને માટે સર્ટીફીકેટો બાબે અરજ કરનાર કે પારીકોના અને બારકોના નામંજુર કરવા સ્થાનિક સત્તાના બાબે આપવાનો સવાલ ઉપસ્થિત કરનારી કે બધી જુદાજુદા કેસોમાં આ કારે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે દરેકના બા આર્ડીનન્સના કે બી કલમ સ્થાનિક સત્તા રીકયુજલનું કારણ બુકવું કરેવાને અધિકારવાળી નથી. પરંતુ એ કેસમાં દરેકના બા કાયદાની કલમ એવી પારીકોને અપીલના હક આપવા હતો તેની બેજર એ મુકાદાની અસર ના થશે તેવો કોર્ટે વિચાર જોડાયો કર્યો. ઓર્ડીનન્સે પુનીપલ ઓફ લાયસેન્સના કાયદાને જરૂરના આપવી બેનર્જીની દોરવણી બધી જુદાજુદા કેસના આધારભૂત મુકદમા બાબે કે. અને ઠરાવ કરેલો જેમાંએ નહિ તો બાબોમેંટના કાયદાથી અપાયલો બધપીક્ષાનો હક ગેરાંટીબ્લથી ઉપર બાબ છે. આથી કોર્ટ એવું માને છે કે આ કામે એશિયાટીકની અરજી નામંજુર થઈ હોવા તેના સ્થાનિક સત્તાની પાસેથી રીકયુ બાબે કારણ મેળવવાને જ બાબવાને બધાને બધો કાયદેસર નથી ગેરલા છે કે નહિ એ પ્રશ્નનો નિર્ણય મેજીસ્ટ્રેટને તેને હક બે

ફ્રાંસ ના હિંદુ સેવા સમાજ

વાર્ષિક ચુંટણી અને રીપોર્ટ

સ્વયંસેવક સમાજની વાર્ષિક બેઠક સમ ... ૯-૪-૩૧ ને રોજ શ્રી. રાજુએડવોકેટ [illegible] દાદા પરમાનંદની પારીકાર હેઠળમાં બાબા હતી. સભાબાદમાં મંત્રી તરફથી ... હિસાબ વાંચી તે બાબતે સંતોષ રજુ કરવામા આવ્યો હતો. તેમાં પ્રેસીડેંટ ચારીટી [illegible] લેન્ડ મ્યુનીસીપાલીટી પ્રેસીડેંટ અને [illegible] સોસાયટી વગેરે ચુંટણીમાં મજબુત ઉમેદવારો ઉભા કરવા અને તમામ [illegible] પ્રતિનિધિઓ મોકલવા, સમાજ [illegible] પ્રોવીડંટ [illegible] ફંડમાં મુકવા [illegible] કરવું બાબા. અને ફ્રેન્ચ, હિંદુ સ્ત્રીઓ તમામ વેપારી સમાજની મીટીંગોમાં હાજર કરવામાં આવેલી દરેક [illegible] મેંટ ઇન્ડિયામાં રહેલ કાર્યમંડળ કન્યા મંદા વિદ્યાલયને માટે કુમારી નારાયણસ્વામીનો [illegible] બાબા [illegible] પત્રવ્યવહાર સમાજને પ્રોત્સાહકારી બોધ વેલા [illegible] પ્રમાણ આવ્યા બાદ બીજી બેઠકની [illegible] બાબવા [illegible] કરવામાં આવ્યો.

હિંદુસ્તાનમાં દુષ્કાળ રાહત ... સામે કરેલી મદદ માટે સુરત કાઉ ... સોસાયટી ... સમાજ ... ના આભારની ઉદ્ઘોષણા રકમ મટે. [illegible] એસોસિએશન ... સમાજ ... [illegible] કરેલી મદદ અને ... આફ્રીકામાં ... [illegible] માટે શ્રી ... ની [illegible] અને આ ... સમાજને કરેલી મદદ માટે સર્વેનો આભાર માન્યો હતો.

સમાજના ... [illegible] વધુ કરવામા આવ્યો હતા. [illegible] મુજબ છે.

શ્રી ... હિંદુ સેવા સમાજનું વાર્ષિક સરવાયું

... આર્ટ ... [illegible]

...	...
...	...
...	...

મહારમાણની અપ			સમાજનું બાકું	૧૦	૧૫ ૦
બાકીની પ્રાર્થના			પેટરાલ અને ઑઈલ	૧૦	૧૭ ૮
સભામાં બેઠકી પધેલી			મોટાનું હાઈસ્કુલ	૪	૧૭ ૬
૬૬૫	૨૯	૭ ૧	સ્વામીજીનો રહીમર		
બેંકમાંથી વ્યાજ	૨૨	૭ ૧	પીપળ અને પરબુરમ્		
રીપોર્ટમાં નાખેલી			ખર્ચ	૧૧૯	૬ ૪
જાહેર ખબરના	૧૮	૧૦ ૦	પ્રોપર્ટીનું એસેસમેંટ,		
મહારમાણની અપ			રેટસ, ટીઃ અને સેસ		
બકાયા પ્રાર્થના			અને પરબુરમ્ ખર્ચ	૧૧૫	૬ ૦
સભામાં બેઠકી પધેલી			પાણી, લાઈટ -અને		
૬૬૫	૧	૧૫ ૪	મીટર રીપેરીંગ	૬૮	૫ ૦
દોરપીટલ ફંડ અને બેટ	૬	૧૧ ૦	કતિથી મહમાં દુર્ગંધિક	૨૮	૦ ૦
મેમ્બર ફી	૨૮	૮ ૬	પ્રોપર્ટી પેટે આપ્યા	૩૨૭૭	૪ ૩
સમાજની બીલ્ડીંગ પેજના			સેવીંગ્સ બેંકમાં	૧૯	૭
૬૬ (મંદીર, સાબી હોલ			દાહડ બેંકમાં	૧૦૬	૧૫ ૧૧
સ્કુલ (ચિમેરે)	૩૧૭૫	૧૬ ૦	દોરડ લાબ પર	૪૬	૦ ૧
પ્રોપર્ટીનું બાકું	૬૮	૭ ૫			
	૧૬	૫૧	૩૬૫૬	૧૮	૮

આજ આવતા વર્ષના અધિકારીઓ અને કમીટીના સભ્યોની નીચે મુજબ સર્વાનુમતે ચૂંટણી કરવામાં આવી હતી.

અધિકારીઓ

શ્રી. રણછોડભાઈ વલ્લભજી પ્રમુખ, મેસર્સ કાલુભાઈ ઠક્કર-ભાઈ, લલ્લુભાઈ ગુલાબભાઈ દેસાઈ, મંચેરશાહ એચરબાઈ પટેલ, જીકમભાઈ નારણભાઈ, પી. એસ. ગોવેંગી, નરસીદભાઈ જેરામભાઈ, ટી. પુ. ગીરધી, એ એસ. ખીમીમોરા, અને વલ્લભભાઈ સોમાભાઈ ઉપ-પ્રમુખો મી. ઝીણાભાઈ વેલજી ઘાડેખ અને શ્રી ભીખાભાઈ કસનજી પટેલ ખંડીઆ મંત્રીઓ, શ્રી ભીખાભાઈ ઉકાભાઈ માસ્તર અને શ્રી પરસોત્તમભાઈ ખીજલાલભાઈ ખેડીઆ ખજાનચીઓ, શ્રી મોગરબાદાસ પટેલ અને શ્રી જસમતભાઈ નાનાભાઈ ઓડીટરો અને શ્રી દલ્લા-ભાઈ સાયંગેરીયન.

કમિટીના સભ્યો

મેસર્સ રતનજી પરબુભાઈ, નરસીંદભાઈ પરબુભાઈ, લાલ-ભાઈ વાલજીભાઈ, મગનભાઈ કપરભાઈ પટેલ, એસ. પી. મોદી, પ્રેમજીભાઈ પરબુભાઈ, ઇ. એસ. દેસાઈ, નારણભાઈ રામજી, ડાહ્યાભાઈ રામજી, દુલ્લભભાઈ કાનજી, મોરારજીભાઈ પ્રભુજી, ઓ. આર. પટેલ, મોરજીભાઈ હકીરભાઈ, અંબારામ ભગવાન, એલ. મીસ્ત્રી, મોમાલભાઈ ગોર્વીદજી, બાપુભાઈ મણીભાઈ દેસાઈ, પરબુભાઈ નાનાભાઈ, નારણજીભાઈ માધવ-ભાઈ, પરબુદાસ હરીભાઈ પટેલ અને પ્રેમાભાઈ ડાહ્યાભાઈ.

સ્વામીશ્રી અખ્યાનંદજી

સ્વામીજીને પ્રીટોરીયા, ડરબન અને બીજી દક્ષીણ આફ્રીકાની જગ્યાઓમાં બોલાવવાને આમંત્રણો આવેલા છે. સ્વામીજી જુનીવરસીટીનું ઉંચકું વ્યાખ્યાન તા. ૧૫-૫-૩૪ ને રોજ આપ્યા પછી જુનીબર્ગમાં બીજી જગ્યાએ જવા માટે નીકળશે.

સંક્ષિપ્ત સપ્તાહિક વર્તમાન

—અમેરીકામાં ૧૯૨૯ માં ૬૫ કરોડપતિ હતા તેના ૧૯૩૨ માં ૩૨ થયા હતા. ૧૯૩૦ માં તે સંખ્યા ૨૫૦ ની થઇ ગઈ હતી. અમેરીકાની આબાદીના પ્રમાણમાં કરોડપતિઓની પુંજી ૨૦ કરોડ પાઉંડ સુધીની હતી. આજે તેવા કરોડપતિની સંખ્યા માત્ર ૨૮ ની રહી છે.

—ચીનમાં આજે ખરા કરોડપતિ ૧૪૮ છે ૧૧૬ સમજમ છે. અને તેઓની આવક વાર્ષીક પા. ૭૫,૦૦૦ થી ઓછ લાખ પાઉંડની છે. ૨૬૦ થી વધુ લોકોની વાર્ષીક આવક પા. ૫૦ થી ૭૫ હજારની છે અને ૧,૦૫,૫૧૭ લોકો વાર્ષીક પા. ૨૦૦૦ ની આવકપર સુધર ટેક્સ ભરે છે. દેશના ઝિનેરીસ તેથી પા. ૫૭,૭૬,૧૪,૦૬૧ મળે છે.

—દર્બામાં નવી બેરીલ નીધી ચાલુ થઇ ત્યારથી પાંચ વર્ષમાં ૨૦ લાખ ટુકડે કાળી અને પુરૂષો રાંધતાં અને સળતાં શીખ્યા છે. આ સીધી દાખલ થયા પહેલાં માત્ર ૧૦ લાખ-દરમાં એક જણ-સખનાં પાંજના બનાવતા હતા. મુસ્લીમ કમાજ બાળાના સુધારાના માટે એટલી કાળજી કરતા હતા કે તેમને "રસુલ નારદર-ઝન-સ્કીલ" નું ઉપનામ આપવામા આવ્યુ હતું. કાપલ માટે રમનારાઓ પ્રસંદગીમાં એકકા થાય છે. રાષ્ટ્રિય પ્રતિનીધીઓ હીંદુસ્તાનથી અને ટીંગ બાબત સામે વિરોધ દર્શાવ્યો છે કેમ કે બદનો કાગદાઓ બાપમાન ભરેલા ૭ અને તેઓના અહી આવવાથી પરિણામ સારૂ નહિ આવવા સંભવ છે પણ રાજકીય કારણે પણ આ પ્રસંગ અણુકુળ નહિ ગણાયો.

—હિંદુસ્તાનથી આવેલ આદિકા રમવા આવનાર ફુટબોલ ટીમ જે ગે તા. ૧૬ મીએ મુબામથી ઉપડશે તેમાં ૧૫ રમનારાઓ અને અક મેનેજર આવશે. આમા દેશના રમનારાઓ

—ગોલીશ ફુટબોલની કીમતી સેવાઓની કદરમાં ફુટબોલ એસોસાએશનની કાઉસીલે સર કેરીક હેમને પોતાના ૭૨ મા વર્ષગાંઠને દિવસે પા. ૧૦૦૦ ની બેટ આપી છે. બુલાકમાં સર કેરીક હરાગત થનાર છે

—મીસ્સ જ્યોજ લંડન પહોચી પોતાના માત પિતાને મળ્યા બાદ સ્કોટલેંડમાં અને ન્યુ ઝીલાંડના મુલાકાતે જવાની તૈયારી કરશે એડીલ તા. ૨૪ મીએ ને સાઉધેમ્પટન પહોંચશે.

—ઑસ્ટકોટના લોર્ડીયા માટેની નવી સ્કુલ બાધવાને પ્રાંતિક બિલ્ડરોનું પા. ૭૦ નું ટેન્ડર સરકાર તરફથી સ્વિકારવામાં આવ્યુ છે.

છાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવુ અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને બે ફેનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાના ખર્ચ અને વખત બચશે

મેનેજર, 'ઈન્ડિયન ઓપિનિઅન.'

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તથા
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

પ્રસ્તાવના

દક્ષિણ આફ્રિકા બ્રિટિશ સામ્રાજ્યમાં એક પ્રગતિમાન રાષ્ટ્ર છે. અહીં ઐક્ય આણ્યું. પુરાતની પ્રકારની અને દૂરની અને બૂરસ્ટે આગળ વધતી યુરોપીય સંસ્કૃતિ, બીજી બાજુથી જંગી આક્રમણો સામે નમ્રપણે સ્વ-રક્ષણ કરતી ભારતીય સંસ્કૃતિ, અને ત્રીજી બાજુથી પૂર્વ અને પશ્ચિમની સંસ્કૃતિઓ વચ્ચે ક્રમભક્તિ બાન્ટુ સંસ્કૃતિ, એમ ત્રણ ત્રિવેણી સંગમ થયો છે. કાળાઓના મહાસાગર વચ્ચે ગોરાઓએ વસવાટ કર્યો હોવાથી. દેશમાં બારે સમૃદ્ધિ ભરી હોવાથી, તેનું ઉજ્જડ-પણ ભાવિ ચમકતું હોવાથી, વસવા આવેલી વિવિધ પ્રજાઓએ તેને સ્વદેશ સ્વીકાર્યો હોવાથી, દ. આફ્રિકા કુદરતી રીતેજ કોયડા રૂપમાંનું જીવંતપણું અનેલ છે.

કાળા અને મારા વચ્ચેનો ભેદ, આફ્રિકા અને હબ વચ્ચે દ્વેષ, એશિયાઈ ગોરા સામે સમય ગોરા સમાજનો વિરોધ, પ્રજાઓ વિરુદ્ધ પગે પગે સામનો અને ઠરતો અગ્નિ, અને રંગીન ગોરા પ્રત્યે રખાતું અનિશ્ચિત વર્તન-એ બધા પ્રશ્નોનો બીચડો દ. આફ્રિકાનું રાજપ્રકરણ સરજે છે. આ રાજપ્રકરણ અટપટું છે. જ્યાં સુધી દ. આફ્રિકામાં વસતી કોમોની મનોદશા ન સમજાય ત્યાં સુધી એ સમજવું ભેરાક મુશ્કેલજ નીવડે. "દ આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો." એ પ્રશ્નો સમજાવવાનો નમ્ર પ્રયાસ છે.

"દક્ષિણ આફ્રિકાનો સત્યાગ્રહ" લખી મ. ગાંધીજીએ હિંદ અને દ. આફ્રિકાનો હિંદીઓને આભાર તળે મૂકયા છે. મ. ગાંધીજીને દ. આફ્રિકા છોડયાં આજે વીસ વર્ષનો અરસામાં દુનિયામાં ઘણા રાજદ્વારી ફેરફારો થઈ ગયા. દ. આફ્રિકા સંપૂર્ણ સ્વરાજ ભોગવતો દેશ બન્યો. તેણે બ્રિટિશ સર્વોપરીતાને દૂરથી પોતાને અનુકૂળ રાજનીતિ ગગનમાં ગૂંથી દીધીઓ સામે અનેક કાયદાઓ પડાયા અને હિંદી વસ્તી ઘટાડવા નવી નવી યોજનાઓ રચવામાં આવી. આ પરિસ્થિતિથી હિંદની વિશાળ જનતા કેટલેક અંશે અપરિચિત છે. આ પુસ્તકમાં તે અપરિચિતતા દૂર કરવા માટે દ. આફ્રિકાની પ્રગતિ અને તેના આદર્શોનું વિસ્તૃત અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે. મ. ગાંધીજીના "દ આફ્રિકાનો સત્યાગ્રહ" બાકીના સમયના પ્રસંગોનો સિંહાવલોકન તરીકે વાંચવામાં આવે એમ હું આગ્રહ કરું છું. જો કે મારાં આ પુસ્તકમાં મ. ગાંધીજીની લાક્ષણિક ચોટોનું દર્શન નહિ થાય, છતાં તેનો સાહિત્યકારો અને સમાલોચકો નભાવી લેશે એવી આશા રાખું છું.

આ પુસ્તકની વિશિષ્ટતા એ છે કે તેમાં હિંદીઓના-પ્રશ્નની સમાલોચના છે તે ઉપરાંત દ. આફ્રિકાના પ્રશ્નો સર્વંતી જાણીતે કોમોનું રાજદ્વારી, સામાજીક અને આર્થિક ચિત્ર છે. બાન્ટુ પ્રજા, ગોરાઓ આગમનનો ઇતિહાસ, દ. આફ્રિકાની ગિરમીટીયાનું સિંહાવલોકન, વર્ણની પ્રશ્નની ચર્ચા વિગેરે વસ્તુઓ ગુજરાતી સાહિત્યમાં આ પુસ્તકમાં પહેલવહેલીજ પ્રગટ થાય છે. કદાચ આગળ વધી ગોટલો કાવો કે સવિનય કહે કે સમૃદ્ધ એવા હિન્દી ભાષાનાં સાહિત્યમાંયે, દ. આફ્રિકાના હિંદી પ્રશ્ન વિશે પુસ્તકો છપાયા છતાં, દક્ષિણ આફ્રિકા વિશે આવું સર્વ દેશીય પુસ્તક હજુ સુધી પ્રગટયું નથી.

"દક્ષિણ આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો" એ દક્ષિણ આફ્રિકા ઉપર લખનારા પ્રમાણભૂત બધી પુસ્તકોના વિચારોનું સાવધ રીતે કરેલું તારણ, છે મારા અભ્યાસનું એ ફોલ છે વિવિધ પ્રશ્નોના નિર્ણય માટે રજુ કરેલા વિચારો વધે ભાગે મારા પોતાના છે, એ પ્રશ્નોનો ઇતિહાસ દક્ષિણ આફ્રિકા વિશેના પુસ્તકોમાંથી લેવામાં આવ્યો છે.

આ પુસ્તક તૈયાર કરવામાં બધું પુસ્તકોનો કુદરતી રીતેજ આધાર લેવાયો છે. તે ઉપરાંત સરકારી રીપોર્ટો, વાર્ષિક બુક, અને વર્તમાનપત્રોએ પણ ઘણી જરૂરી માહિતી પૂરી પાડી છે. આ બધાનો હું આભારી છું. એ સાથે મારે મારા બે ગોરા મિત્રોનો ખાસ આભાર માનવાનું ભૂલવું ન પટે. જો તેઓએ પોતાની જંગી વાચનેરીનો ઉપયોગ મને કરવા દેવાની ઉદારતા ન બતાવી હોત, તો આ પુસ્તકમાં બહુયે ત્રુટીઓ રહી જાત.

આમ છતાં "દક્ષિણ આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો" સર્વાંગ પૂર્ણ સંપન્ન બંધ નથી એ હું જાણું છું. પણ તે દ. આફ્રિકા વિશે અભ્યાસ કરવા ઇચ્છતા કોઈ પણ હિંદીને મદદગાર ભૂમિકારૂપ બનશે એ વિશે મને દૃઢ વિશ્વાસ છે. આ પુસ્તક તરફ ગુજરાતના વિદ્વાનો મીઠી દૃષ્ટિથી જોશે અને જે હેતુસર તે લખાયું છે તે લક્ષમાં રાખી તેનો સત્કાર કરશે તો હું કૃતકૃત્ય થયો માનીશ.

દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

		શી.	પે.
ફ્રેમચાલ બાનમેન્સ્સિ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ 1932			
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં		૧	૬
સીતા વનવાસ		૨	૦
ઇવનપર પ્રકાશ		૦	૬
સત્યના પ્રયોગો આત્મકથા ભાગ ૧		૧	૬
,, ,, ,, ,,	ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્ય		૦	૦
મારો જેલનો અનુભવ	લેખક: મ. ગાંધીજી	૦	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ	,, ,,	૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો સોનેરી અંક		૨	૦
લે.કમાન્ડ ગાલ્સવર્થાધર લીધા તેમનો મત અને વિચાર		૦	૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે આમ્રો.		૦	૬
જેલના કાવ્ય (સત્યાગ્રહ વખતના)		૦	૬
પુસ્તકો કમાણ બાબાનું જીવન ચરિત્ર		૦	૬
પુસ્તકો કમાણ બાબાનું ભાષણ		૦	૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)		૦	૬
માણસ કેટલી જમીનનો માલિક હોઇ શકે? ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી		૦	૧
હોદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)		૧	૦

વિવિધ વિષય

૪૩ વર્ષ કોરપોરેશનની નોકરી—જોહનીસબર્ગ મ્યુનિસિપલ માર્કેટના હોદ્દી ઓફ્ફિસર મી. સુલીવન ગયા વરસે ૪૩ વર્ષની કોરપોરેશનની નોકરી પછી રીટાયર થયા છે. માર્કેટની કમિટીએ તેમને આખું પેન્સન આપવાની ભલામણ કરી છે અને કમિટીના મુખ્ય કાર્યવાહક મી. ફ્રેઝર તેમની વફાદારી ભરેલી નોકરીની પ્રશંસા કરી હતી.

બેલરયાના કાયદાના ભંગ માટે સજા—ટ્રાંસવાલ ડીસ્ટ્રીક્ટ કોર્ટમાં હુસેન સાહેબ નામના એક હોકરને મલેરીયાના મચ્છર દૂર રાખવાને પોતાની જમીનમાં મલેરીયાની હવા નહિ ઝાંઝવાના ગુન્હા માટે પા. ૧૫ ના દંડની અથવા એક માસની કેદની સજા થઇ છે. આરોપીએ જણાવ્યું હતું કે તેની પાસે હવા કે ઝાંઝવાનું કારણ નહોતું. મેજીસ્ટ્રેટે જણાવ્યું હતું કે કારણ નહોતું. જમીન પૂરવાના તરીકે તે જાણકાર છે પૈસા અને હવા ઘણા ઓછા ખર્ચે મળી રહે છે. મલેરીયાનું નિવારણ દૂર કરવામાં મદદ કરવાની પ્રત્યેક માબૂસની ફરજ છે.

નાતાલ ટાઉનશીપ ઓર્ડીનન્સ—નાતાલ ટાઉનશીપ ઓર્ડીનન્સમાં પુરેપુરીનેટર કાયદાના ભોગવટા માટે જગીન ખલાસદી કાયદાને લગતી ફીના રકમ મેળવાથી તેની સાથે દોડી ગયેલ ઓર્ડીનન્સમાં કેટલી સિલોકેટ કમિટી સમક્ષ તે કાયદામાં સુધારા-વધારાનો સિદ્ધાંત દાખલ થયો હોવાના આધારે વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. ત્ર કલમ કાઢી નાખી દેવાનું જણાવાયું છે.

ઇસ્ટ લંડન કોળી લતવર્દીઠ મંડળ—ગયા બિહાર સંકટ નિવારણ ફંડ માટે પા. ૧૭–૧૦–૦ નો કરાહટ આપ્યો શરીન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પત્રના મોકલી આપવામાં આવ્યો છે. ફાળાની રીપ આવતી અંકમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

સ્ટેલેન્બસ્ટહોપના બ્રીટીશ ઇન્ડિઅન એસોસીએશન—ની વાર્ષિક મીટીંગ મળી હતી. સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરનો રિપોર્ટ રજુ થતાં અને બધાને જુના બાદ નવા કાર્યવાહકોની નીચે મુજબ ચુંટણી થઈ છે: મી. વી. એન. પીલ્લે પ્રમુખ, મી. એચ. દુલ્લભ ઉપ-પ્રમુખ, મેસર્સ ડી. એ નાયડુ અને સી. વી. કરસન સેક્રેટરીઓ, અને મી. આર. કે. પટેલ ટ્રેઝરર. કમીટી: મેસર્સ ડી. મોરગન (પ્રમુખ), એન. જી. નાયડુ, આર. કે. પટેલ આર ગાંડુલા, એન એમ્મા. ચેટી, આર. પી. રેડી અને મી. દુલ્લભ.

આ તે નિઃશસ્ત્રતા કે શસ્ત્રતા?—તા. ૧લી ફેબ્રુઆરીએ પુરાં થયેલાં વર્ષ દરમિયાન બ્રીટીશ સરકારના યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, જાપાન, ફ્રાંસ, ઇટલી, રશિયા અને જર્મની માટે ૧૭૫૬ મનવારો બંધાઈ હતી. આગલા વર્ષ કરતાં આ ૧૬ ગણી હતી. બાંધણીના આંકડાઓમાં બ્રીટનની ૨૪ ડીસ્ટ્રોયરો અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસની ૩૨ છે. સબમરીનો બ્રીટનની ૯, યુ સ્ટેટસની ૬, જાપાનની ૬, ફ્રાંસની ૧૫ અને ઇટલીની ૨૨ છે. ક્રુઝરો બ્રીટનની ૧૦, યુ સ્ટેટસની ૧૧, જાપાનની ૮, ફ્રાંસની ૬ અને ઇટલીની ૬ છે. સ્લોપ્સ્ટેટની ૨ બેટલશીપ્સ, ૧ ક્રુઝર, ૨ ક્રુઝર મોકલ મેનરો, ૧૭ ડીસ્ટ્રોયરો અને ૧૬ સબમરીનો છે.

ઇટલી અને ગ્રીસ વચ્ચે કરાર—ઇટલી અને ગ્રીસ વચ્ચે થયેલી સંધી અનુસાર ઇટલિએ ૧૦ સબમેરીનોનો ઓર્ડર આપ્યો છે અને ગ્રીસ બે ડીસ્ટ્રોયર બાંધવાનું છે.

યુદ્ધ સામે વિરોધ—અમેરીકામાં વિદ્યાર્થીઓએ યુદ્ધ સામેના વિરોધ દાખલ કોઇ કલાકની હડતાલ પાડી હતી. હડતાલ સવારી ૮ વાગે અને ૯ વાગે શરૂ થઇ હતી. કેટલાક કોલેજોમાં પોલીસોને વિદ્યાર્થીઓને પાછા બોલાવવા મોકલવા પડ્યા હતા. ન્યુ યોર્ક સીટીની કોલેજના ૧૦૦૦ વિદ્યાર્થીઓની મીટીંગ ઉપર પોલીસે દરોડો પાડ્યો હતો અને એસ્ટીમોરમા આગ ઓલાવવાના બંબાનો મીટીંગ વિખેરવા પડ્યા હતી બીજા શહેરોમાં મીટીંગો શાંત હતી. વિદ્યાર્થીઓએ યુદ્ધની સામે વિરોધ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લેવાનું કહેનારા બાષણો કર્યા હતા.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

બત્રીસ જણના પગ આમકા

ગયા રવીવારે સવારે ૪ વા ૨ મીનીટ વાગ્યા પછી દાહના વાતાવરણના ભાગોમાં ધરતીકંપના આંચકા હળવા જણાયા હતા. બિહારમાં આંચકો ભારે ભયંકર હતો અને ભારે ખાનાખરાબી નોંધાયાં હતાં. લોકો ગભરાઈ ગયા હતા. નુકસાન અંગેનું જણાવાયું નથી.

પુર્વ આફ્રિકાના આણીતા વેપારીનું ઉઠાર સખાવત

શેઠ નાનજીભાઈ કાલીદાસ મહેતાએ પોરબંદરમાં કન્યા વિદ્યાલયને રૂપિયા ત્રણ લાખ પીસ્તીસ હજાર રૂ. બે લાખ આપ્યા છે. ભાવનગર આગળ સોનગઢમાં છોકરીઓ માટે નાનકડી કે પરંતુ કન્યામાં માટે એવી સંસ્થાની પણ જરૂર હતી. હવે શેઠ નાનજીભાઈ કાલીદાસ વિદ્યાર્થી ઉઠારનાથી પુરી પાડી છે. ઉપરી રકમ ઉપરાંત શેઠ નાનજીભાઈ કાલીદાસે આપી કન્યા વિદ્યાલયને મા. [illegible] આપેલી છે. હોદ્દ અને પુર્વ આફ્રિકામાં શેઠ નાનજીભાઈએ કરેલી આવી સખા-વતોનો કુલ આંકડો બાર લાખ સીતેર હજાર થવા જાય છે.

સોલનચબંધ બંધ થશે તો

દિલ્હી ધારા સભામાં સેમ મેજર સર હેરી હેમે જણાવ્યું છે કે સવિનયભંગ બંધ કરવાની ગાંધીજીની નીતિને મંજુર કરવાને મદ્રાસના અથવા મદ્રાસના પ્રીમીયર મળશે તો તેને અટકાવવાના સરકાર પગલાં નહિ લે. એવો જવાબ પરિણામે સવિનયભંગ બંધ કરશે તો સરકાર મદ્રાસની સંસ્થાઓના સંબંધમાં પોતાની નીતીના ફરિ વિચાર કરશે અને રાજદ્વારી કેદીઓને તુરત છોડી મુકવામાં આવશે.

સંયુક્ત પ્રાંતોના નાગપુરની નજદીક પુરી ગામમાં એક વિચિત્ર રોગ ફાટી નીકળવાથી ૧૦૦ માણસો બેહાલ કલાકમાં મરણ પામ્યાં. હજારો અન્યપળીમાં પડી ગયા છે. નાગપુર અને અન્ય સારા કેન્દ્રોમાંથી ડાકતરો અને નર્સોને બોલાવવા પડ્યા છે.

ફરેરોજના એક લાખ

શાન્તિનિકેતનવાળા મી. ફરદુન બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ સાથે મુલાકાત લિસ્તારેલમાં ફરીને પટના આવી પહોંચેલા નિવેદન જાહેર પાડીને તેમણે જણાવ્યું હતું કે બિહારમાં, ધરતીકંપની નિમિત્તે ન આવી શકાય તેવી છે. મે માસમાં ફરદુન રાહત માટે જ ફરોજના રૂ. લાખ ભેગાં કરશે.

"આજુસબત"

ગાંધીજી પટણા સ્ટેશને આવી પહોંચ્યા ત્યારે તેમનું જાપાનીઝ સાધુઓ રેવરંડ જી. ફીયુજી તથા રેવરંડ જી. માકયામા

પીઝા બ્લા પદેરીને ટાપર ના કરવા જેવો ગાંધીજીને "માબૂસબાઈના તારબાબાર કહીને વંદન કર્યા હતા.

કયો કેપ વધારે?

ગાંધીજીએ જોહોસીબર્ગ પ્રેસાન લખેલો આપનો જવાબ વાંચ્યો. મેં મારી બાજુ રાજેન્દ્રપ્રસાદને સંભળાવી દીધી. બાદમાં તમારા ઉપર આવેલ ઉપરી [illegible] છે એમ મને લાગ્યું, પરંતુ મારું હૃદય તમારી સાથે હતું. [illegible] બાબુ સાહેબ દ્વારા કે તમો બારે પ્રસંગે બારે ન બોલવાની રાખે છે. બહારના કેપ કરતા અસહકારનો કેપ વધારે ગંભીર છે એમ વિચારે આપણે વધારે પોતાનું બનવું જોઈએ અને આંદોલન વધારે સબ બનાવવો જોઈએ.

પંડિત જવાહરલાલ ઉપર અંકુશ

પંડિત જવાહરલાલ જેલમાંથી લખેલા પત્રમાં જાણવા મળે છે કે જેલતીક પ્રવાસો વિરુદ્ધના મારા પ્રયાસોને [illegible] અને પરવાનગી આપી નથી તેમજ બુલેટીનમાં પ્રસિદ્ધ થતા ઉદ્ગિયાન સંબંધી [illegible] સમાચારો આપવામાં આવી હતી તે સમાચારો અમારે આપવામાં આવતી નથી. આ સંબંધો સામે પત્રવ્યવહાર કરવાનીજ સામગ્રીઓ નામદાર એસારે આપવામાં આવે [illegible]

ગાંધીજી સામે ડા. અનસારી

ડા. અનસારીએ મુબાઈમાં એક સભા સમક્ષ બોલતાં જણાવ્યું હતું કે કોમી વાટાઘાટો [illegible] ચાલુ છે. બન્ને પક્ષો [illegible] પરંતુ મુસ્લીમ લીગના પ્રતિનિધિઓ તરીકે અમુક માણસોની ખોટી રીતે પસંદગી કરવામાં આવી હતી [illegible] પણ પ્રકારના સમાધાન અસંભવિત બને અને નવા બંધારણ ત્રીજા પક્ષોના ચૂકાદા ઉપરી જોસવાય. કોમી ચૂકાદો અનિષ્ટ પરિણામ છે. ન બદલાઈ શકાય તેવા ધોરણનું કે બિંદુ છે અને મોજણીની બાબતોને યોગ્ય ઠરાવવા માટે તે આપવામાં આવ્યો છે. હું ગાંધીજીવાદી અને જે કે રાજકારણમાં નિષ્ણાત ગણાઉં છું તો પણ ગાંધીજીવાદી તરીકે જ મરીશ.

સોનાની માટે બકરાંનો શોખ

બકરાંનો બારીક રોમ શરીરસ્નાન માટે ઉત્તમ, આરોગ્ય પ્રદ માની સાબુ કરતા ઘણાંએ સારો પદાર્થ છે. બકરાંના પંજાબી સાધારણ ગરમ પાણીથી બનિવનો. પછી બકરાં ઉપરની બારીક બકરાંના રોમની બુરદી બનાવી તેને ચામડી ઉપર સાબુની પેઠે ખુબ ચોળીને પછી બહેરને સારી પેઠે ધોઈ નાખવો. તે બહેરા પર તે સુકાઈ જાય તો બોકરાંના છાણા કરી આમડીને ચોળી રહેવા સંબંધ છે માટે તરત સારી પેઠે ધોઈ નાખવો. બકરાંની ચામડીનો બારીક રોમ પણ ચામડી ને ખબોરવામાં લઇ શકાય છે. બકરાંના રોમને દૂધ સાથે બોળી [illegible] પગ, કપડાં વિગેરે શરીરના ભાગ ઉપર ઓળો ચોળે છે અને સોંદર્ય વૃદ્ધિ માટે તે સાબુ કરતાં વધારે સારો ઉપાય મનાય છે.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 5, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેચનાર

નાતાલનાં બંદર ઉપરના બનાના, પાઈનાપલ વિગેરે તાજે તાજે ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બનતી કાળજી રાખી આપે માલ, આવી પહોંચ્યે કરી ફરિયાદ બાબતી લખવામાં આવશે.

કેપ પોર્ટીન્સ, રહોડેશીયા, કોન્ગો, મોઝામ્બીક વિગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા.

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૫ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

Phone 327 Tel. add. "Utopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે ઇંગ્લાંડ ઓર્ડરો પ્રમાણસર વહેંચવામાં આવે છે. ખાત્રી વધારો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

અઠવાડીક પંચોંગ

વાર	બીજ	તિથિ	નક્ષત્ર	યોગ	કરણ	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૮૯	૧૮૫૬	૧૮૦૩		ક. મી.	ક. મી.
	એપ્રીલ	માસ	ફાલ્ગુન	ચૈત્ર			
			મેહોરમ	સંવત			
રવિ	૨૦	સુદ ૧	૫	૧૧	૧	૬ ૨૮	૫ ૪૩
સોમ	૨૧	,, ૨		૧૨	૧	૬ ૨૮	૫ ૪૨
મંગળ	૨૨	,, ૩	૬	૧૩	૧	૬ ૨૮	૫ ૪૧
બુધ	૨૩	,, ૪	૭	૧૪	૧	૬ ૨૮	૫ ૪૦
ગુરૂ	૨૪	,, ૫	૮	૧૫	૧	૬ ૨૮	૫ ૩૯
શુક્ર	૨૫	,, ૬	૯	૧૬	૧	૬ ૨૮	૫ ૩૮
શનિ	૨૬	,, ૭	૧૦	૧૭	૧	૬ ૨૮	૫ ૩૭

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

સા. આફ્રિકાના હિંદીઓનો ફાળો

શ્રી. વઝીરભાઈ હાલા હસ્તે વસૂલ થયેલો ફાળો.

(ગયા અંકથી ચાલુ)

અગાઉના સરવાળા	૧૪	૬૭	૦
એ. બી. સ્ટોર		૨	૬
નરોત્તમ હરજીવન		૫	૬
હરગોવન ભગવાન		૫	૬
દોરસામી વરદ એ ફ્રમ	૨	૨	૦
છગનભાઇ ગોવિંદજી		૫	૦
પી. પીલ્લે		૫	૦
નર્બદાપ્રસાદ મારેત		૫	૦
બાબુલાલ	૧	૧	૦
નરોત્તમ હરી		૨	૬
મોરારજી નાથજી		૧૦	૬
નાથાભાઈ ભગત		૧૦	૬
નારણ ભગા		૧૦	૬
કાળાભાઈ પ્રેમા		૧૦	૬
ભગાભાઈ મુલજી	૧	૧	૦
માધવજીભાઈ રાયજી	૧	૧	૦
માધવજી ગોપાલ એન્ડ કું.	૧	૧	૦
મંગારામ બીમાણિ	૧	૧	૦
નરોત્તમ ભગવાન		૫	૦
ડાહ્યા એન્ડ સન્સ		૫	૦
નારણ હરી		૧૦	૬
કલ્યાણ દુલભ		૧૦	૬
હરીભાઈ ખેતા		૧૦	૬
ભગવાન હરી		૫	૦
મોપાલ કુંવરજી		૫	૦
છગનલાલ નરશીલાલ		૨	૬
ખટપ્પા છગન		૫	૦
દયાળ ગોવર ભામાણી		૧૧	૬
સોમા ગોપાલ		૧૦	૬
જમાલ કાદર		૧૦	૬
કે. નથ્થુ		૫	૬
રામપ્રસાદ મહારાજ		૨	૬
ધુર સિંગ્રેજ		૧	૬
છગન નાથજી		૫	૬
દુલભભાઈ વલ્લભજી		૧૦	૬
બી. એમ. પટેલ	૨	૨	૦
સુરત આર્ય સંગીત મંડળ તરફથી	૭	૧	૦
મુપુસાળી મુદલી		૧૦	૬
પરમુભાઈ પરસોત્તમ		૧૦	૬
એમ. કે. મુદલી		૫	૬
મોદી ગવન્દર	૧	૧	૦
મોટ નાયડુ		૨	૬
એમ. મોનીદરસામી		૫	૬
વલ્લભ ભગત		૭	૦
મેહિર નારણ ભગત બી ફ્રમ		૦	૬
એકત્રીસ		૦	૬
હરગોવિંદ બાદુભ		૨	૬
હાલા મહારાજ	૫		૬
કાસમ કબીર	૨	૬	
ઈસ્માઈલ યાકુબ	૨	૬	
ભના વલ્લભ	૨	૬	
ઉકા ભીખા	૨	૬	
મી. રાજ	૨	૬	
જમાલ કાસમ	૧	૦	
હસમ કાસમ	૨	૦	
મુસા હરમાઈલ	૨	૬	
ખમીદા આદોટમાંથી	૧	૦	
મી. બોલાસર	૧	૦	
ભીખા નાગજી	૨	૬	
કુમાર રવજી	૫	૬	
જેરામ ડાહ્યા	૨	૬	
ઇબ્રાહીમ હસન	૨	૬	
આઇ એચ. મુસ્લા	૨	૬	
આર. એ. પટીયાચા	૨	૬	
હાંસજી ગોવીંદ	૫	૦	
રવજી દીલા	૨	૬	
માધવજી રણછોડ	૨	૦	
ગોલનભાઇ	૧	૬	
બાઇ રેવા	૧	૦	
દુલભ દેસાઇ	૧	૦	
કે. હરીભાઈ	૫	૬	
અબારામ મકનજી	૫	૦	
બી ડાહ્યા	૨	૬	
ઇછા છગન	૧	૦	
ગોવર્ધનભાઈ ભીખા	૧	૦	
બાબુભાઈ બાપા	૨	૦	
મોરાર માવજી	૧	૦	
છગનભાઈ રણછોડ	૨	૧	
કાનજી ઘેલા તલાટી	૫	૬	
લાલભાઈ રામજી	૫	૬	
જીતા ઉકાની કું.	૨	૦	
ગમાપ્રસાદ	૬	૬	
પી પીલ્લે	૫	..	
મણીભાઈ દયાળ	૧૦	૬	
ભીમજીભાઇ પ્રાણજી	૫	૬	
મનજી પાના	૧૫	૦	
રવજી પેમા	૨	૭	
રાજાભાઈ મકન	૫	૦	
નરસંમ ભગા	૫	૬	
દુલભ કેમા	૨	૬	
ભેરાજાભાઇ ગોવીંદ	૫	૬	
કાભાભાઈ નાના	૨	૬	
ભીખાભાઇ પરસોત્તમ	૫	૨	
બાલાભાઈ રામજી	૨		
પેમાભાઇ પરસોત્તમ	૫	૬	
કલ્યુ છના	૨	૬	
માધવજીભાઈ ડાહ્યા	૨	૬	
કુંવરજી ભીખા	૨	૬	
કલાભાઈ મોરાર	૨	૬	
મોરારજી બાલા	૨	૬	
જેરામ કેશા	૨	૬	
રામદેવ સીંગ	૧૨	૬	
વનમાળા મોરાર	૨	૬	
સુખા ભગા	૨	૬	
દાદાભાઈ નીકા	૨	૬	
નીકાભાઇ છગન	૨	૬	
પરસનભાઇ ડાહ્યા	૨	૦	
નાનાભાઈ પરબ	૨	૬	
ભીખા જીવા	૧	૬	
કુંવરજી રતનજી	૧	૬	
મોલન ઠીરા	૨	૬	
બુલાભાઈ નરસંઈ	૧૧	૦	
બળરામપ્રસાદ બખાન	૧	૧	
ભાણા ભીખા	૧૦	૬	
કુબેર ડાહ્યા માવાનર્ન	૧૦	૬	
નારણદાસ એન્ડ કું. કરબન	૧૦	૬	
નંદાપ્રસાદ	૧	૦	
ખુબરામ	૧	૦	
ચંદ	૧	૦	
નંદકુંવર	૧	૦	
રામકુંવર	૧	૦	
હરી ચરન	૧	૦	
રામબીર	૧	૦	
મહાબીર	૧	૦	
રામપ્રસાદ	૧	૦	
એમ. કે પટેલ	૨	૬	
મોહન	૧	૦	
જી મોનાસીંગ	૧	૦	
એન. ટી પટેલ	૨	૬	
લીસ્ટા	૧	૦	
સુરદ ઝબરી	૨	૬	
બી. રામનામ	૧	૦	
મોહમદ ભગા	૧	૦	
પુનમાસી	૨	૬	
બારી	૧	૦	
પ્રુરેશ	૧	૦	
રામનારાયણ	૨	૬	
એમ. મેદ્ય	૨	૬	
ગન્નધર	૧	૦	
લાલા ગોવર્ધનની ચીસી તરફથી	૧૦		
રણછોડ રામા બારડોલીવાળા	૧૦	૬	
બુબરામ	૩	૦	
અદ્દરેખ	૧	૦	
ચીસ્ટી	૧	૬	
કુલ	૧૨૬	૭	૩

(ચાલુ)

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका हस्तलेखमें
ई. सन १९०३ में स्थापित हुआ

भाग ३४ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २० एप्रील, १९३५. अंक १६

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २० एप्राल, १९३५.

हिन्दुस्तानियोंको मदद

घर बनानेको कर्ज मिलनेका नियम

जिनकी ज़मीन फ्री और पट्टा मौजूद हो, सिर्फ घर बनानेके लिए कर्ज लेनेकी ज़रूरत हो, उनके लिए उधार पैसा देनेको डरबन टाउन कौंसिलने नीचे लिखित नियमों को पास किया है।

(१) जिनको मकान बनाना है, वे पास किए हुए प्लानके मुताबिक ही बना सकते हैं।

(२) कमसे कम ३ (टेन्डर) अर्जीपत्र भेजाकर घरों इंजिनियरके पास भेजना पड़ेगा।

(३) कोई भी टेन्डर मंजूर करनेसे पहले ३ लायक आदमियोंकी गेरंटी २५—२५ टका मरके ठेकापर लिया जायेगा। और उन गेरंटीयोंको कोर्पोरेशनके खांचरके पास घर पूरा करनेका शर्त लिखनी होगी। घर बनानेकी शर्त घरों इंजिनियरके वहां देना पड़ेगा।

(४) हरेक वक्त देखने (इन्स्पेशन) के लिए १० शीलिंग ६ पेनी चार्ज देना पड़ेगा। और अर्जी करने वालोंको टाउन खजांचीके यहां ३ गिन्नी जमा कर देना होगा। दरअस के (इन्स्पेक्शन) के खर्च बाद जो कुछ बचेगा वह उनको वापस लौटाया जायेगा।

(५) मकान बनानेके लिये उधार उन्हींको दिया जायगा, जिनके ज़मीनका (टेंटल) पट्टा की होगा।

तथा कमसे कम ६०० पौण्डसे ४०० पौण्ड तक कोर्पोरेशन उधार दे सकता है। और ६५० पौण्ड तक पूरा ठेकाका दाम कोर्पोरेशन देगा। अगर इससे ज्यादा हो तो उस ज्यादापर ७५ टका ठेकाका दाम दिया जायेगा।

(६) उधार देनेकी नीति।

(क) घरके नीव पड़नेपर ५० टका याने आधा पैसा कोर्पोरेशन देखकर पास करके देगा।

(ख) ईंटोंको दिवाल पूरा होनेपर ५० टका उपरोक्त (क) दिया हुआ को छोड़कर दिया जायेगा।

(ग) मकान तैयार हो जानेपर २० टका आधा उपर लिखित (क) (ख) दिए हुए को छोड़कर, दिया जायेगा।

(घ) घर बन जानेके बाद ६ महीने पीछे बाकी पैसा दे दिया जायेगा।

(७) ठेकादार वही आदमी हो सकता है जिसको कोर्पोरेशन मंजूर करे, और वह काम करो इंजिनियरके पसन्द हो।

सामान्य वर्तमान

आयरिश मतिनिधि सभामें गड़बड़

आयर्लेण्डकी प्रजासतिनिधि सभामें स्वयंसेवकोंको वर्दीके नियन्त्रणका बिल द्वितीय बार भी पास हो गया। नाजरेट ओडफ्रोक पक्षपातियोंने बहुत शोर मचा, पर इस विषयमें दो-चार कड़े शब्द कहकर ही उन्हें चुप होजाना पड़ा क्योंकि उनके पक्षमें मत देनेवालोंकी संख्या नगण्यमें भी उत्तेजना फैल रही है। फेब्रुवारी ९ तारीखको पार्लीमेन्टकी सभामें नीलीवर्दीवाले स्वयंसेवकोंको देखकर बड़ा उत्पात मच गया था। पुलिसको कई बार लाठियां चला-कर भीड़को हटाना पड़ा और हवामें गोलियां चलाकर भी उन्हें धमकाना पड़ा। नीलीवर्दीवालोंपर केवल पत्थर ही नहीं बरसाये गये वरन् किसीने उनपर पिस्तौलें भी दागी थीं। पत्थरोंके बौछारमें अनेक आदमी घायल हुए। बहुत से मकानोंकी खिड़कियां टूट गयीं। बड़ी मुशकिलसे पुलिस के संरक्षणमें सभा हो सकी।

डैवरचल्फर्ममें भेंटस्ट

उपरोक्त मेडस्टका वार्षिक अधिवेशन हालमें मि. बी. दादुल्लरामके सभापतित्वमें हुआ था। मंत्रीका वार्षिक विवरण वांचनेके पश्चात् निचे लिखित चुनाव हुआ। सभा-पति श्री. बी. दादुल्लराम; उपसभापति श्री. बी. मेशन, प्रतिपालक एस. रघुनन्दन, मंत्री बी. गोपीचन्द उपमंत्री बी. सुखानन्दन, अनांची एस. रामसुचित, ट्रस्टी बी नानकु, बी. विसनाथ, एस. विदेशी, और बी. मोहन। कमीटि

एस. शिवसुन्दरम, सी. रामलिंगम, बी. रामप्रसाद, जी. बिहारी, डी. रफ़ीसिंह, दाऊजी इब्राहिम, दीनदयालसिंह और देवी धनवन्ती।

रेलवाई पार्सेजर यूनियन

शाम्में इसीगो इन्डियन स्कूलमें उपरोक्त सभाका अधिवेशन हुआ, उस वक्त नीचे लिखित प्रमाण नवीन चुनाव हुआ। प्रतिपालक श्री. सिंधुराम, और एल. विष्णु, सभापति बी. महलिंग, उपसभापति सेंबर्धन और पी. एम. नाईडू, मंत्री और खजांची—टी. सुवरमणी, कमीटी—आर. गोपालसिंह, ए. बी. सेमसन, एन. महावीर और दाउद कासिम।

लण्डनमें बेकारोंके जबरदस्त प्रदर्शन

दूर दूरसे दल बनाकर आये हुए सहस्रों बेकारोंने पार्लियामेण्टको घेर लिया था। महामन्त्री मि. मेकडोनाल्ड उनके सामने खड़े होकर बात करनेका साहस न दिखा सके, अतः आपने किसीसे भी भेंट करना स्वीकार न किया। फिर भी असंख्य बेरोजगारोंके पार्लियामेण्ट भवनको घेर लिया और अपने-अपने इलाकेके प्रतिनिधियोंसे अपने कष्ट सुनानेके लिये पार्लियामेण्ट भवनमें जानेका आग्रह करने लगे। इस विषयमें भी अधिकारियोंने नये बन्धन लगाकर बाधा उपस्थित की थी जिससे अभद्रोंकी दलमें भारी असन्तोष फैला हुआ है।

बम्बईमें बेकारोंका प्रबल संगठन

बम्बई और उसके उपनगरमें कोने-कोनेसे यही आवाज आरही थी कि "हमें काम दो या रोटी दो।" बेकारोंका ऐसा जबरदस्त प्रदर्शन इसके पूर्व कभी नहीं देखा गया था। अनेक सभाएं हुई थीं। हजारों हेण्डबिल बांटे गये, अन्तमें चौपाटी पर मि. नानवालाकी अध्यक्षतामें प्रचण्ड सभा हुई।

श्रीमती मेठानीजी पकड़ी गयीं

फ्रांसमें लाखों रुपयेके चारे न्यारे करके हाथ रंगनेवाले स्टेविस्कीकी मेठानी २ मार्चको (पेरिसमें) गिरफ्तार कर ली गयीं। उनपर भी गड़बड़ घोटालेका अभियोग है। इस प्रसंगमें फ्रांसमें एक तूफान खड़ा कर दिया है क्योंकि समझा जाता है कि राष्ट्रकी लाखोंकी सम्पत्ति डकारनेके इस षड्यन्त्रमें बड़े-बड़े राजनीतिज्ञोंका हाथ है। सरकारने इस विषयकी नियुक्तिके साथ ही भूतपूर्व सरकारी प्रॉसीक्यूटर मि. प्रिंसकी रहस्यमय मौतिसे हत्या हो जानेसे बड़ी सनसनी फैल गयी है। मि. प्रिंस ही एक ऐसा व्यक्ति था जिसके पास इस मामलेमें पोल खोलनेवाली प्रचुर सामग्री मौजूद थी। पर उसके आवश्यक कार्यमें मुलाकात करनेके नाम पर निर्जनसे स्टेशनपर बुलाकर किसीने उसको गोलीसे परलोक भेज दिया है। समझा जाता है कि इस काण्डकी जिम्मेदारी एक षड्यन्त्र कारी दलकी है। पुलिस उसके पीछे है।

विलायती अखबार जब्त हुआ

पैगम्बरपर आक्षेप

लाहौर। पंजाब सरकारने "पीयरलेस पीकली" नामक विलायती साप्ताहिक पत्रकी १० फेब्रुवारीवाली संख्या जब्त कर ली। इसमें "मुहम्मद: अल्लाहका पैगम्बर" शीर्षक लेख प्रकाशित हुआ है। यह लेख धर्मद्वेष फैलानेवाला माना गया है।

रूसका भूकम्प-पीड़ितोंको दान

रूसकी रेडक्राम सोसाइटीने इंडियन रेडक्रास सोसाइटी के पास बिहारके भूकम्प-पीड़ितोंके लिये ५००० डालर (१५ हजार रुपये) भेजे हैं।

चिट्ठीपत्री

पं. मेवा मिश्र—आपकी भूल है। दरेक स्कूल मिश्नरियोंके हस्तगत नहीं है। फिर कौन २ स्कूल ५० व ७५ टका फीस सरकारी स्कूलोंसे ज्यादा लेते हैं। आपकी चिट्ठीसे यह बात खुलासा नहीं होती है।

जेलमें सत्याग्रहियोंकी संख्या

जनवरीके अन्तमें सत्याग्रही कैदियोंकी संख्या इस प्रकार थी: मद्रास १०६; बम्बई ८७७; बंगाल ९८९; संयुक्त प्रान्त ६५३; पंजाब ६३; बिहार-उड़ीसा १८२; मध्य प्रांत ६८; पश्चिमोत्तर सीमाप्रान्त १९३; दिल्ली ७; कुर्ग ५; अजमेर मेरवाड़ा ११। कुल संख्या १९९० होती है।

—आगराके निवासी श्रीयुत प्रागनारायण जी को ५ हजार सिगाह नमीनका मालिक है, बिहारके भूकम्प पीड़ीत १००० परिवारको बसनेके लिए भूमि तथा घर बनानेके की सामाग्री आदि प्रदान कर दिये है।

—कोहाटमें ३ मील दूर तापी गांवमें १६० वर्षका एक बुड्ढा जीता है। उसके २९ और १०० वर्षके दो पुत्र भी जीते है। उनकी आंखें और शरीर अच्छी है।

—ट्रीनीडाडमें क्लीफर्ड रीचर्डसनके माता और दादी—हरेक को हाथोंके उपर १२-१२ अंगुलियां है। बहिनके भी पैरोंमें १२ अंगुलियां है। और एक स्त्रीके ११ अंगुलियां है।

—सीप (ओईस्टर) जन्म लेता है स्त्री लिङ्ग धारण करके, कुछ दिनके बाद आश्चर्यजनक पुलिङ्ग हो जाता है। फिर दो पालके पश्चात दैव गतिसे अपने आदि रुप स्त्रीलिङ्ग बन जाता है।

நற்பயன் பத்திரிகை.

1903 [illegible]

மலர் 8: விளம்பி ஐப்பசி—வெள்ளிக்கிழமை, டிசம்பர் 20க, 1934(இ) இதழ் 6

நித்தியமும் பயனுள்ளது.

[illegible] டிசம்பர் 20க, 1934(இ)

வாழ்க்கை முறை.

[illegible] வாழ்க்கை [illegible] வாழ்க்கை [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly.

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch			2 Inches.			3 Columns			6 Columns			1 Column			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	12	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	45	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and -/- per inch succeeding insertions

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

Phone 7467,
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street.
DURBAN Natal.

ઓરીએન્ટ રેકોર્ડ—હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી
દુકાનો દરેકમાં રહેલ છે.
મામાકિલ આર્ડરો બધી રકમના મળશે.

દર મેલમા
ન્યુ૮ રેકોર્ડો
આવ્યા કરે છે.

TAMIL, TELUGU,
ZULU
RECORDS.
PORTABLE
GRAMOPHONES.

ગ્રામોફોનોનાં ગ્રામોફોન કુલ્યુ.

બહારગામના
ઓર્ડરો ઉપર
પુરતું ધ્યાન
આપી માલ
સારી રીતે પેકીંગ
કરી મોકલવામાં

આવે છે.
ઓર્ડર વખત
ઓર્ડર કરવા
કી સત્વની
પહોંચ થશે.

પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે
લખો.

સોનાને કસોટી પથ્થર નાખવાથી
તેની કીંમત અંકાય છે.

ગ્રામોફોન્સ જુદે.
મોકલવામાં આવે છે.

અનાનો

મોટા પોલાણના બનાવી તાજા મોટા ફળ ઉતારે
૧૦ ડીલ ફળ ૨ થી ૩ ૧ તારીખે પહોંચે મોકલાવો
પાસનઓપલ ગ્રી. ૨-૬ દરેક.

LARGE SELECTED BANANAS
EAR Durban Pineapple 2/6 doz.

M. AHMED,
Exporting Specialist,
Box Durban.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House
In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency
Of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature kidney, all uri etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

Phone 3567, P. O. Box 310.

BHERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
92 Victoria Street Durban.

ભીખા મારૂ મોરાર માતવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાલાર
અને કમીશન એજન્ટ

દરેક સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
ટેલીફોન નંબર ૩૫૬૭ ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 57

P O Box 247 & 317 Tel. "Hotel."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઈસ્માઈલ (સરદારગઢ વાલા)
હીંદીયાન હોટેલના માલીક,
વેપારૂ પો. ઈ. આફ્રીકા. 60

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearses at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths always on hand. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4681 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, કફ, મોટા માટી કે બીજા માટી કુંવ મોટરો પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લ.
ફોન ૪૬૮૧ સેન્ટ્રલ ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI

No. 17—Vol. XXXII Friday, April 27th, 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વતન મોરબી)
પાર્ડેક રૂ૭—૦—૦.

ડેક
(વતન મોરબી)
પાર્ડેક ૬—૭—૬.

વીરીના ભાવો

મુસલમાની વીરી

(સાધારણ) પા. ૩—૧—૬.
(રપેશીયલ) પા. ૭—૧૪—૦.

હીંદુ વીરી

(સાધારણ) પા. ૨—૧૪—૬.
(રપેશીયલ) પા. ૪—૬—૦.

એપ્રીલ તા. ૩૦ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—હતાશોએ પોતાના ઘરીના રૂપા પોતાનું અને રહીમતું નામ લખી, પોટીસ, કલબનું સરનામું કરવું, અને બર્થની ચોકી લેતા રહેવે સીકારેન્ટને ઘરીના સીધા પોઈટ ઉપર પહોંચતાં સ્વયા બક્ષુવાનું તો તે તેવા બંદોબસ્ત કરી આપશે હતાશોએ પોતાના મોટા ઘરીના ઘરીનાં દરેક બાબા અલગ પરદેમાં પડેલિવાં કરવાં.

દરેક હીંદી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અહારગામવાળા બહારગામ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને હજુ દરેક માસમાં અમારી બીજી ટેમરેમ નીચે પાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હાકી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, બરી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
કીફાયત ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
ભાવ બ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

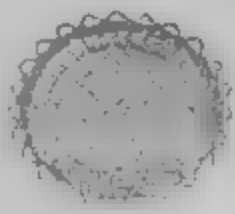
'Phone 3623, Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

રહેવા આવનાર નવા ઉતારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ક્લ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મોડેરેટ ભાવથી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

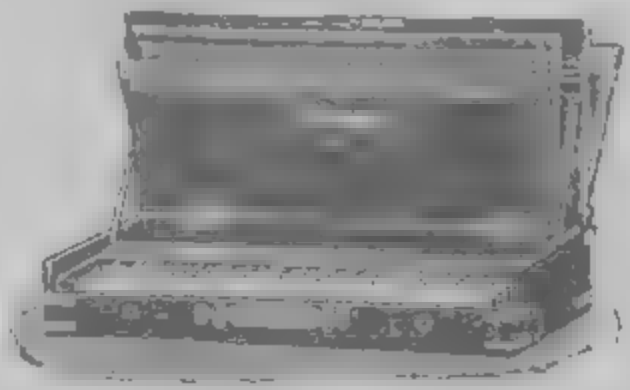
દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન.
લાઇન ૪૬૭, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ ડરબન

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

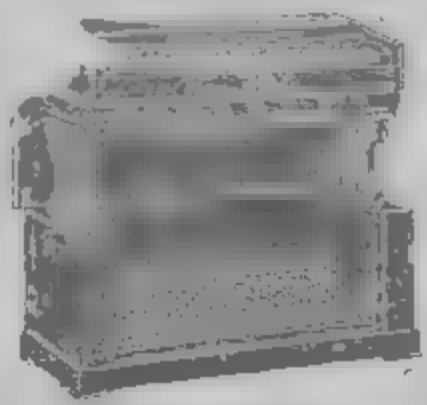
હેડ ઓફીસ — ૧૭૫ બાબુ:-ભેલવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, વલ્ડ સેન્ટહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૯.
Tel "TUNEMASTER" Bombay બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪ ૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઇ ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ હાર્મોનિયમ.

અમારા ૬૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

ઓર્ડર મોકલતા:— વધારા ફ્લુટ તથા સરદાર ફ્લુટ.

બીજા ભાવો સારૂ અમારા ભાવો અને કેટલોગની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના સીંગલ રીડના રોકડેથી પીંટ ૨–૧૦–૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓકટ્રા રોકડેથી પીંટ ૪–૧૦–૦.

હાથ અને પગના સારૂ (હેમ્બાઇટ) ડબલ રોકડેથી પા ૧–૧૦–૦. હાથના પેરિંગલ ખાસ મુસાફરીને હાથના ડબલ રોકડેથી પા ૪–૨–૬.

પગના ડબલ રીડ ૧ ઓકટ્રા મધુરા રોકડેથી પાઈંટ ૧૦–૧૦–૦ તબલા પાઈંટ ૧–૧૨–૬, અને પા. ૧–૧૪–૦.

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી મોકલી આપવામાં આવે છે

ખાસ ભેટ વધારે મંગાવની ખાત્રા કરો ઓર્ડર વા કેટલોગ—

પી. ઓ. બોકસ નં. ૪૮૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 480. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatour, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 109, Vereeniging. 83/85 Pardeo Road, Bombay.

ખાસ-ખાસ જરૂરી ખરીદ

ઉપકારક

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુ ની સુવર્ણમિશ્રિત

મ કર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની ખેંચાખેંચ કરવા—

આજથીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪.

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું મુસીપત્ર આજેજ મંગવા

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ જુમ્મ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા.

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
ઉપર આવતું વાગ્યું કરૂ અને વેગનલોડ આવ પેસિંગ કરી સી. એ. ટી મોકલવામાં આવશે. લખો:-
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
કરવા આવતું કરૂ અને વેગનલોડ આવ પેસિંગ કરી સી. એ. ટી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 842. Durban. 139 Victoria St. 64

ફીટીંગસ

પ્લમ્બર

ટીપી, ઉઘાડ, માકડ, વંડા, માખી.

અમારા જંતુઓએ

નાબુદ કરે છે.

બીજીસ અનાવટ ફકત દીનામાં વેચાય છે.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફકત નવ શીલીંગમાં

ઉપહાર—વર્તમાન સમાજના સંસાર ઉપરાંત કેટલું, કોણ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવશે, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કી. ૨: ૦

ગુજરેશ્વર—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ કાવતરા સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાજીત્ય, ૬૨૫ પાના, સુંદર કવર કિ રૂ. ૩૦.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો ચિરે ગુજરાતી બંગલોએ મુકત કરી વખાણ્યા છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો દેખાવા જોઇએ

એકી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફકત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો **ભેટ** મળશે.

તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

પુસ્તકો તમારાં જોયાં પછી, આપ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, કલાકાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો રમાડવા હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

મફત મફત

આ અદ્ભુત ખબર જાણી મોહનલાલને ખુબ સુંદર રસ પડતી વારતાનું ત્રણસો ફાયર પાનાં પુસ્તક મફત મોકલી આપ્યું. તમારી આ ઇચ્છાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

જે. કી તારાબાગવાલા પુસ્તકસેલર, ૫ બદચ (ઇન્ડીયા)

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી બાદલીયાળું **વૈદ્યવિદ્યા** પુસ્તક ૬૪ પાનું કિંમત કે ટપાલ ખર્ચ વગર મફત મળે છે. લખોને.

અકબર ઔષધી ફાર્મસી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI

Friday, April 27th, 1934

NOTES AND NEWS

For Indian Girls

DR. PARSI MANCHERSHAW the new Indian lady doctor, was recently the guest of the Durban branch of the Association of University Women whose meeting was held at Scott's Arcade. In the course of her speech Dr. Manchershaw referred to the existing need for the services of an Indian women doctor—a need which had made her appeal to her to come to Durban, despite the fact that the work would necessarily be uphill at the commencement. There were many obstacles to be overcome, one of the first and most urgent needs being the provision of adequate hospital accommodation and facilities for the Indian community. Her brief experience here had revealed another pressing need, namely the necessity for the higher education of Indian girls. Their present High School was not in a suitable position to make it popular in the Indian community. She appealed for the co-operation and goodwill of the European community to enable her adequately and be worthy to cope with her great task here. Mrs. Rolin, the secretary, spoke of the efforts of the efforts the University women were making to investigate conditions of secondary education among girls of all races in Durban and Natal. They pledged themselves to assist Dr Manchershaw in her efforts to promote the higher education of Indian girls.

Proposed Restrictions On Ownership Of Land

THE practicability of restricting privately-owned land, falling within certain defined areas of the borough, to European occupation, is at present being investigated by the Durban Corporation's Town Planning Advisory Committee. Legal opinion on the matter has been sought. Since 1922 the municipality has incorporated the Anti-Asiatic clause in the conditions governing the sale of town lands; the area to which this restriction applies now totalling 220 acres (freehold) and 28 acres (leasehold). The question of extending the restriction to other land in private ownership was recently discussed by the Town Planning Committee, when it was pointed out that undertakings or other restrictive conditions of ownership can only be effected—as the law now stands—when properties are in course of transfer.

A report is now awaited from the town solicitors on the question of the measures which the Corporation may competently take, to restrict by endorsement on title deeds, privately-owned land to European occupation. If the proposed scheme frustrates the position of Indians in Natal in regard to ownership of land will be no better than their brethren in the Transvaal. It will not do for the community to sit quietly and watch. They must be up and doing.

Reverend Andrews Coming

INDIANS in South Africa will be pleased to learn that Rev. C. F. Andrews who is at present in England working for the relief of Bihar will be leaving for South Africa on May 11 and will spend four months in the Union mainly in Natal. The Reverend Andrews is a lover of peace and we sincerely hope he will bring peace with him.

Indian Opinion

FRIDAY, APRIL 27TH, 1934.

DESTRUCTION OF SLUMS

ELSEWHERE in this issue we reproduce provisions of the Draft Slums Bill which is now before a Select Committee of Parliament and which confers upon Municipalities and local authorities drastic powers to enable them to destroy the slums. Slums are a credit to no country or people and there is a world-wide movement to get rid of them. It is the duty of every section of the population to assist the Government in this very laudable act. But there is just one fear that makes us tremble and our past experience fully justifies our fear. In countries other than South Africa where steps are taken to clear the slum areas provision is first made for the people who would be driven out of the slums. In South Africa too, we know, provision would be and is made in the case of the white races but there are hardly any white slum areas in South Africa. Wherever there are slums there are found Natives and Indians and coloureds living in dire poverty. We are not unconscious of the fact that there are some of our own landlords who care only for the income they can gather from their tenants and are utterly callous about the conditions in which they are housed. Our sympathy does not go out to them so much. What we are [illegible] about is what is to be the lot of those who will be thrown out [illegible]

the streets as a result of the working of the legislation? What provision is made to house them elsewhere should they be driven out of their present quarters? This is a question which should not be overlooked. The Bill provides for a destructive policy. It should also provide for a constructive one. But we know how very difficult it is to expect the Government to bring forward a constructive policy for non-Europeans. At a meeting held in Pretoria only the other day of the Reddingsband Mrs. G. G. Jansen, wife of the Speaker of the House of Assembly, said the Natives were the cause of so many Afrikaners living in dire poverty and that the presence of the Indian was one of the greatest dangers threatening this country. Natives are the sons of the soil and eighty per cent. of the Indians are also sons of the soil. But the Afrikaner finds them burdensome and if it were in his power he would certainly not hesitate in applying poison gas to get rid of them. The next best thing is to deprive them of all the rights they may be entitled to as human beings and to thoroughly neglect them leaving them at the mercy of the Creator. How could one expect a constructive policy for them from rulers with such a mentality? This is why we shudder to think of what evils will be perpetrated under this otherwise a very good piece of legislation.

In the meantime we would advise all our brethren who may be responsible for slums anywhere not to wait for the legislation to be enforced but to take prompt steps to comply with the requirements of the sanitary and health laws and thus not be found guilty but be helpful in every way in clearing up the slums. Our Social Service Committee which has been doing very useful work ever since its inception can do a great deal in educating our people in this connection.

THE LATE MR ISMAIL A. H. MOOSA

THE very sad and sudden death at the early age of 44, of Mr. Ismail A. H. Moosa at Port Jeddah in Red Sea on his return from his pilgrimage to Mecca, a short notice of which appeared in our last week's issue, removes from the life of Durban a distinguished Indian merchant and an aspiring young man. The late Mr. Ismail Moosa was the eldest son of Mr. A. H. Moosa, an old and prominent merchant of Durban and Mrs. Moosa who had accompanied their late son to Mecca and it is painful to think that this calamity should have befallen them in the midst of their joy of having successfully terminated their pilgrimage, far away from their homeland and their near and dear ones.

The late Mr. Moosa was from his young age very enthusiastic and public spirited. In the active days of Passive Resistance when Mahatma Gandhi was in this country and stalwarts like the late Mr. Parsee Rustomjee and Mr. Dawood Mahomed were still living Mr. Moosa took a very keen and lively interest in the important discussions and movements in the interest of the Indian community. Well-to-do as he was with wealth the late Mr. Moosa was never found wanting in giving his bit to any worthy cause when he was called upon to do so. He was educated in South Africa at the Higher Grade Indian School and was brought up to live the western standard of life. The late Mr. Moosa was one of the many who could prove to the hilt that Indian merchants were not "living on the smell of an oil rag," a phrase very often used by anti-Asiatics. He was the very first Indian in South Africa to import a Rolls Royce car for his personal use. This is but a single instance to prove that Indian merchants do not all send away their money to India. The late Mr. Moosa believed in living in Rome like Romans and had there been no restrictions on the movements of Indians in South Africa Mr. Moosa would have been found second to no European of his standing in his mode of living. The late Mr. Moosa had joined his father's business in Field Street in 1909 and left for Bombay in 1914 where he managed the Bombay office till 1927 when he returned to Durban.

The late Mr. Moosa had done an extensive tour of the world and had established business connections in Mauritius, Reunion, Madagascar, Egypt and Italy. He was so keen to travel that even after the pilgrimage to Mecca it was his desire to visit Angora and return via Europe to South Africa.

During the Balkan War when Channes Bey visited the Union for funds for the Red Crescent Society the late Mr. Moosa was one among the many to actively support the movement and was the treasurer of that Society.

He was treasurer of the Indo-European Council until just before he left for Mecca.

He was noted for his hospitality and was host to many distinguished personages at his residence at Gower Road such as the late hon. Mr. Gokhale, members of the Paddison and Hubibullah delegations from India and several others.

The late Mr. Moosa was keenly interested in education and wished the Indian Youth to be a successful businessman even as he was and for this reason had provided scholarships for commercial education at the Aligher College in India, and we are given to understand that he has bequeathed his properties in India for such scholarships.

The late Mr. Moosa leaves behind a widow, a son eight years old, three daughters, his old parents and younger brothers to mourn their loss. We extend to them all our heartfelt sympathy in the very great loss sustained by them and pray that the soul of the departed may rest in eternal peace.

Fountain Of Wisdom

If civilisation will not accept the Indian and the coloured, then the sheer urge of survival will in time drive these people to the ranks of uncivilised Africa with consequences none can foresee.—THE NATAL ADVERTISER.

Where and when have you heard that a man being the slave of lust and wealth has been able to liberate another or to show the path of God to him? Without himself being free, how can he make others free? —VIVEKANAND.

Closing Of Slum Areas

New Draft Bill

The acquisition and expropriation of land, the demolition of property and the closing of areas declared to be slum areas, are among some of the wide powers suggested for municipal authorities in the draft Slums Bill, now before a Select Committee of Parliament. The Bill is one of the most far-reaching on housing that has yet been drafted.

The Durban Town Council has appointed a special committee, comprising Councillors Shearer, Kemp and Pyfe, with the Borough Health Officer and Borough Engineer, to scrutinise the clauses and frame amendments for submission to the committee.

Durban's Scrutinising Committee

It is considered that in its present form the Bill throws too heavy a financial burden on the municipalities. First of all it is laid down that "It shall be the duty of the local authority to take all lawful, necessary and reasonably practicable measures (a) for preventing or remedying or causing to be prevented or remedied all nuisances in its district, and (b) for ensuring the provision of suitable housing for the inhabitants of its district.

If it is reported to the local authorities by the M.O.H. that a nuisance exists in or upon any premises or any part thereof, the owner may be served with a notice calling upon him to show cause why such area should not be declared to be a slum.

Drastic Powers

Should the area be declared a slum then the powers of the municipality are both drastic and complete. The Town Council can sign an order calling upon the owner to remove the nuisance within three months or, if the local authority is satisfied that any dwelling comprised in the slum is so dilapidated that repairs are likely to be ineffective the building must be demolished.

The owner in the meantime must deliver to the Town Clerk a list, signed by him, of: (a) the names of all occupiers of the slum; (b) his documents of title to the slum; and (c) the registered mortgage bonds over the slum.

Every occupier will then be served with notice, but if the owner refuses to carry out the directions the local authority may then break up the houses at his expense, sell them or the materials by public auction and close the area to any occupier whatsoever.

No rent of the slum or of any portion shall be recoverable from any person in respect of any period during which the owner of the slum is forbidden to permit him to occupy the slum.

Apart from buildings the local authority may acquire by agreement or expropriation any land comprised in a slum and any land which adjoins or is near to the land acquired. The acquisition has to be approved by the Minister, and if the local authority and owner cannot agree on the price an arbitrator may be appointed.

Orders of ejectment may be obtained against persons on the grounds that they are occupying a slum. There will be no exemption on the ground of lack of other accommodation. The section dealing with this makes the point unmistakably clear.

Other Accommodation

First, a declaration in terms of the Act of any premises as a slum shall not be invalid by reason of the fact that other suitable accommodation is not available, provided, "that it shall not be competent for the local authority to make such a declaration in respect of any premises upon the sole ground that adequate provision for the separation of the sexes is not made in such premises, unless the local authority is satisfied that suitable accommodation for the occupiers of such premises is available, where adequate provision exists for the separation of the sexes."

Other provisions are "No person shall be exempt from complying with the directions contained in an order issued by the local authority, under the Act, by reason of the fact that other suitable accommodation for the occupiers of the slum affected by such order is not available.

"If the local authority notifies the owner or any occupiers of the slum of other accommodation available to the occupiers of the slum affected by any such order, the local authority shall not thereby become bound to provide such accommodation or any other accommodation for such occupiers of the slum."

The local authorities to which the Bill will apply are Bloemfontein, Capetown, Durban, East London, Johannesburg, Maritzburg, Port Elizabeth and Pretoria.

The Schedule

The schedule to which premises must comply is as follows:—

1. No room wholly or partly used by human beings for sleeping in shall be occupied by a greater number of persons than will allow 400 cubic feet of free air space and 60 square feet of floor space for each person aged 10 years or more and 200 cubic feet of free air space and 20 square feet of floor space for each person less than 10 years of age: provided that under no circumstances shall any latrine or any passage, staircase, landing or cupboard or any outbuilding garage, stable, tent, storeroom, lean-to, shed or loft be used for sleeping in by any human being, unless its use for that purpose has been approved by the local authority.

2. No dwelling, or part thereof, shall be occupied by such a number of persons that the sleeping accommodation is insufficient to allow of persons of opposite sexes over 12 years of age, other than persons living together as husband and wife, being segregated in separate rooms, separated from one another by brick walls or partitions extending from the floor to the ceiling and of such construction as is in the opinion of the medical officer of health reasonably sufficient to render such segregation effective.

3. Every dwelling, or part thereof, shall be provided with one or more latrines, in such numbers that there shall not be less than one latrine for every

12 persons or fewer than 12 persons, not less than two latrines for more than 12 persons but not more than 24 persons, and so forth, occupying such dwelling or part thereof, and in such position or positions as to be accessible to all the occupants with reasonable convenience.

4. Every dwelling, or part thereof, shall be provided with accommodation for the preparation and cooking of food, adequate for the use of and readily accessible to each tenant or sub-tenant by whom any room or rooms therein is or are occupied under separate tenancy or sub-tenancy, and where in the opinion of the medical officer of health it is necessary that separate accommodation in respect of each such tenant or sub-tenant for the preparation and cooking of food be provided, such separate accommodation shall be provided.—*Natal Advertiser*.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(*BY BHUNSHASHOH*)

White Girls Behind The Counter

The whites in South Africa are never satisfied with any changes made by Indians either in their mode of living or in their mode of conducting their business in this country. The whites, at least some of them, do not see that if the Indians have got to live in South Africa—and they cannot be handed out—they have not only to comply with the law of the land but have also to please the Europeans in doing things up to the standard and in a manner befitting the ideals of this country. Most of the whites—not of the upper ten—wish to deal with Indian traders whether in Durban, Capetown or Pretoria, yet at the same time they feel and expect, since they give their custom to them that the Indian storekeepers should employ European hands to serve them and some could take exception to this. But the objection generally comes from the white agitators, the professional office-seekers, and the big-frys who live upon the small frys that there is no room for such a change in South Africa. The other day, I read in the columns of *Pretoria News*, where it was made out in an interview granted to that journal by a South African white that there are a number of Indian storekeepers who employed white girls behind the counter and this he thought brought the white prestige down and that there should be a law prohibiting them from employing white girls. This sort of argument is very difficult to understand but it is carried on *ad nauseam* without let or hindrance by the big-frys as I have stated above or paid to be carried on by them, not for the benefit of South Africa but to fill their own coffers. Surely if one has eyes he could see that by employing white girls, not only the employer, the white girls, the customer but also the country benefits to a great extent. When will South Africa learn a little common sense which is not a rare commodity in any country for those who have not lost their equilibrium.

The Essentials Of Education

Pandit Jaisini the other day in one of his learned lectures pointed out the three great necessities in education of the Indian youth. They were the three duties, (1) towards God (2) towards society and country (3) towards parents and elders. He deplored to find that education was not based on these principles even in this country, hence it was not surprising to note that the Indian youth was imbibing all that he possibly could at the fountain of the West without in the least paying any heed to the lofty teachings of the East. This drawback will lead him to great handicaps which will all be obstacles in the battle for existence. He then compared the essentials of citizenship in the different countries and the system on which they base their whole superstructure. In England and India it is the three R's—Reading, Writing and Reckoning; in Japan it is the three H's (Head, Heart and Hand), in Germany it is the three N's (National, Natural and Neutral) in America it is the three M's (Mechanical, Mineral and Mercantile). He then extolled the high ideals and precepts contained in the Ramayana and Mahabharat. I hope it has gone home that these two epics contain lessons not only on culture but also on moral aptitudes which all tend to build the man in us.

Wild Birds Protection Act

According to the Government Gazette of April 13, wild birds are now protected under the Act. The Act lays down that no person shall capture any wild bird unless it is for the purpose of immediate destruction at the place of capture and no person shall after the expiration of six months after the commencement of this Act sell, purchase or barter any live wild bird unless it is in accordance with a permit granted in that effect. There is a fine not exceeding twenty-five pounds for the contravention of any provision of the Act. "Wild bird" does not include domestic bird unless it is proved otherwise. I hope school teachers and members of the community would make a note of this new law and inform the children that it is a punishable offence to capture wild birds. At the same time I think it would be advisable if the Education Department were to issue and distribute literature to every child under their charge to see that they comply with this Act and thereby assist to protect the innocent wild birds. A great deal could be done in this matter to allow the bird creatures to sing and live for the sweet pleasure of mankind.

People Would Like To Know.

1. Who would be appointed to Mr Sachin Mukerji's post at the Indian Market when he retires on pension?

2. Whether it is not meet to get the two bulls by the horns instead of allowing them to gore each other?

3. What has prevented the Indian Conference from taking place at Port Elizabeth during last Easter?

4. Why not let it be one of our wishes for peace and tranquility in the home?

Employing White Girls A Crime

Mrs. Jansen Advocates Segregation

Much wrath against Indians employing European girls was expressed by speakers at a meeting organised by the Reddingsband in the National Club hall, Pretoria. The meeting was attended by an enthusiastic audience of about 600 people, and was presided over by the president of the organisation, Mr. G. K. Smit.

The president explained that the Reddingsband had been established in Pretoria about ten months ago to combat the poor white problem, and that it had since grown so rapidly that there were at present 600 branches, with total membership of 18,000.

Mr. Smit said the meeting was convened to protest against the employment of European girls by Indians, a practice which was rapidly growing. The speaker had visited certain Indian shops at Springs, and in one of them he found 15 European girls and two European boys working with 14 Indians.

"I was deeply impressed by the coloured relations that seemed to exist between the European girls and Indians," said Mr. Smit. "They fooled with one another, and the Indian shopkeeper was addressed by those girls as 'Sir.'

Her Lord And Master

"It seemed clear to me that at such places the Afrikaner girl is gradually beginning to look up to the Indian as her lord and master, while the Indian is beginning to look down on the European girl as his humble servant. The dividing line with regard to colour, for which so many Voortrekkers had sacrificed their lives, was gradually disappearing, continued Mr. Smit. He referred to Slagtersnek, where six men died on the gallows for this cause. The speaker feared that the colour division in this country would be abridged.

In all he had found some 50 European girls working for Indians at various places on the East Rand. "They are people of honourable descent, who have been driven to desperation by poverty, and they are obliged to sacrifice sacred principles.

"I do not wish to call the youth of South Africa to violence, but I think it is time for us to awake and to prevent such occurrences," appealed Mr. Smit. "We are on the verge of disaster and this must be avoided. One of these European girls told me that on a single day she had attended to 81 Europeans in the shop where she was employed. It therefore seems that these Indians are using the white girls as an advertisement, and they are enjoying the support of Europeans. This will undoubtedly lead to serious competition for our European firms."

Should legislation be introduced to prevent European girls from working for Indians, Mr. Smit said he would undertake to find employment for each of the girls concerned, even if he had to walk from the one shop to the other with his hat in his hand.

The Men To Blame

Mrs. E. J. Jansen, wife of the Speaker of the House of Assembly, addressed the meeting as a representative of the Vrouebond. She spoke on the native problem, which was the cause of so many Afrikaners living to-day in dire poverty. She blamed the men of the country for not having introduced legislation to protect the women of South Africa against threatening dangers.

"In the first place I ascribe the prevailing conditions to the neglect and weakness of the Afrikaans citizen, who has allowed himself to be misled and to support legislation which does not support the views of the Voortrekkers and the Afrikaans nation."

The Coloured Vote

Much harm had further been caused by giving the vote to coloured people and Indians, continued Mrs. Jansen. The presence of the Indian was one of the greatest dangers threatening this country. Economically, the Indian already had the European in hand, but he was not satisfied with this privilege, and was striving for political and social equality. Mrs. Jansen appealed to the public to utilise its vote more intelligently and to send men to Parliament who would rectify the present conditions. "This is no longer a matter of sentiment," she said, in conclusion. "It has become a matter of fighting to maintain life."

The meeting unanimously adopted a motion urging upon the Government to introduce legislation prohibiting Indians from employing Europeans and restricting the Indian trade to Indians.—*Reform News.*

The Status Bill

A Native Protest

Dr. W. B. Rubusana writes as follows in the *Umteteli*:

I just wish to mention that there is now before the Union Parliament a serious proposal to amend the South African Act of Union, of 1909. The proposed Bill besides annexing, as it were, the old Colonies of the Cape to the old Transvaal and the Orange Free State Republics proposes to exclude the rights and the powers of Great Britain from this country as follows:—*Clause 2*:

"The Parliament of the Union shall be the sovereign legislative power in and over the Union, and notwithstanding anything in any other Law contained, no Act of the Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland passed after the 11th day of December, 1931, shall extend or be deemed to extend to the Union as a part of the Law of the Union, unless extended thereto by an Act of the Parliament of the Union."

The proposed Bill allows His Majesty King George to be the King of South Africa and as such to act on the advice of his Ministers in the Union.

Our chief wonder as Afri[illegible] is that we are not represented in the present Union Parliament in any shape or form, it is only natural, therefore, that we should be most apprehensive when we see the Union Parliament preparing to take away our

British status of "British subjects" without giving us any equivalent status in the new State of South Africa.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Remedy To Combat Repatriation

Sir,—Allow me the space in your well read journal to say a few things on a matter which is of vital importance to the Indian immigrants and their descendants in South Africa.

One Mr. P. R. Singh, who was deputed by the Colonial Born and Settlers' Indian Association of Natal to proceed to India to investigate the conditions of the Indian repatriates in Calcutta and Madras returned from his mission with woeful tales which I understand were told by the Colonial Born and Settlers representative at a meeting convened for the purpose by the Association at the Hindu Tamil Institute, Durban.

It is all very well for the Colonial Born and Settlers Indian Association to hold a mass meeting for this purpose in the heart of Durban, and allow Mr. Singh to tell his woeful tales about the Indian repatriates who are suffering in India, to a section of the Indian community who are not at all concerned about repatriation or colonisation. They should have been told to the poor labouring class of Indians in the sugar estates. The poor labouring class in the sugar estates are the Indians who are quickly enrolled as members of the "Twenty Pounds Brigade" and it is to them that these woeful tales of Mr. Singh should be told. If at all it is the intention of the Colonial Born and Settlers Indian Association to stop repatriation, I suggest this course is the only dose of tonic, which will tend to give repatriation a permanent death. As a remedy to combat repatriation, I strongly suggest that the Colonial Born and Settlers Indian Association endeavour to carry out extensive propaganda work and address meetings in all the sugar estates throughout Natal and at all such places where large numbers of the immigrant class of Indians are employed.

ONLY A MEMBER.

OUR APOLOGIES

We owe an apology to our Tamil readers for the non-appearance owing to unforseen circumstances of the Tamil columns in the present issue. We hope to make up for the loss sustained by our readers in our next week's issue.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Kunwarani Speaks To Women's Council

An appeal to the South African National Council of Women for help in uplifting South African Indian women was made by the Kunwarani Lady Maharaj Singh in an address to the Council's National Congress which met recently in Capetown. There were not enough schools for Indian girls in South Africa, there being only one High School for them in the country—situated in Durban—and that was unfortunately placed in a most unsuitable spot. The Kunwarani was anxious to prevail upon the authorities to remove the school to a suitable site, and asked the Council to interest itself in the matter. Mrs. Karl Spilhaus, in thanking the Kunwarani, said that she felt that the matter was purely a Provincial one, and as such could not be taken up by the National Council.

A Native Of European Descent

An unusual case concerning the nationality of a man descended from a mixed Irish and Zulu marriage, came before Mr. R. Ashton, in the Umgeni Court, Maritzburg. The accused was charged with failing to pay Native general tax for eight years. He claimed European descent in support of his plea of not guilty, and was defended by Mr. A. Hathorn. Mr. H. C. Anderson prosecuted. The Crown alleged that the man, being a Native, was liable to pay the tax and should have done so and Mr. Anderson claimed that the onus was on the defence to prove non-Native descent. Mr. Hathorn produced photographs, given him and put into Court by his client, of the accused's grandmother and her children, including his own father. The accused stated that his grandmother, who had died recently, had been an Irishwoman who came to Natal over 50 years ago and married a Native, settling down near Manderston. The photograph showed the old woman surrounded by her sons, the accused's father, her daughter and two granddaughters. Her husband died in 1912. It was also claimed that the accused paid European personal tax. Mr. Ashton decided that the accused was of European descent and therefore not liable to pay general Native tax.

Violent Storm

A terrible storm, a parallel of which is in the 1925 hailstorm, in Durban took place at 4 o'clock on Sunday afternoon when hail lashed by a 60 mile-an-hour hurricane, devastated a narrow strip of country from Thornville down the main road to Durban and Avoca. Telegraph lines were battered down, trees uprooted, windows smashed, railway traffic held up and motorists marooned. Lightning also struck houses at Durban North and scores of properties at Red Hill and Prospect had windows broken by hail and were flooded by driving rain. The storm lasted less than half an hour. From Thornville Junction Southwards down the main road the storm left a trail of ruin and crops, uprooted trees and flattened

plantations. A Native church was struck by lightning five minutes after the congregation had left. All communications inland and to the North Coast were cut off.

New Postal Regulations

The new postal regulations permitting the use of "business reply cards" are now gazetted. The scheme, which was recently announced by the Minister of Posts, provides for the issue of a licence to any person to receive postcards, envelopes, folders or portions of reply cards, the postage of which has not been prepaid. The postage, plus a supplementary charge of ½d. per article, is payable by the receiver. In effect, the new arrangement enables a business house to send out circulars and the like and to receive unstamped replies from customers, the postal charges being borne by the firm. Licensees are required to make a deposit with the Postmaster-General, the minimum amount being 10s.

S.A.'s First Step To Republic

Discussing the Status Bills in the Kollebalg, Dr. Karl Bremer, M.P., chairman of the Cape Nationalist Party executive, said that on the question of entering war or staying at peace, South Africa alone would have the decision, which would be made by the King on the advice of his Ministers. If that was not the right of neutrality, said Dr. Bremer, he did not know what else they could say in the Bill to define it. Mr. Erasmus, M.P., secretary of the Cape Nationalist Party, described the Status Bills as an undeniable triumph for Nationalism. As to what was new in the Bills, Mr. Erasmus remarked that they had now stopped being British subjects. That was something new. Further still, Mr. Erasmus considered Article VI. of the Seals Bill, enabling the Governor-General to act for the King in certain cases, as the first step towards making South Africa *de facto* a republic. That article meant that the Governor-General, acting on the advice of the Prime Minister, could declare war. That was something new in the whole system of the British constitution. In other words, he was a President. There was no difference between the position of Mr. de Valera in Ireland and the position of the Prime Minister in South Africa. He added that they would later secure the abolition of appeal to the Privy Council, and secure their own nationality.

Union Flag Opposed

A deputation from the New Guard waited on the Durban Town Council in connection with the flying of the Union Flag from the Town Hall. It is understood that the deputation stated that they appreciated the broadminded sentiment which had actuated the Council in flying the Union Flag, but the members of the New Guard maintained that in the light of present events that feeling had not been reciprocated. They asked the Council to discontinue the flying of the Union Flag or at any rate to take a referendum of the burgesses on the matter. The discussion which took place was most amicable and the Mayor announced that the Council would consider the request of the New Guard at the next meeting in committee.

Aryan Benevolent Society (Maritzburg)

A committee meeting of the Aryan Benevolent Society was held at Maritzburg. The chairman welcomed the new officials and committee, and appealed to them for goodwill and co-operation in the Society's great task and said that any religious or political differences should not be introduced in the administration of the affairs of the Society as they were working to alleviate the distress amongst their brethren. A letter from Mr. D. C. Dick (patron) was read, in which he appreciated the work of the Society. The accounts for the month of March were passed, and the treasurer's statement that this was the only month when a sum of £0 2 was added to the income, after deducting expenses. A letter from Mr. J. Nadasen of Cato Manor re physical culture was read. It was decided to stage the show soon in aid of the Society. Permission was granted for rehearsals by the S. H. S. Sabha. The committee decided to take the inmates of the Society's to the World's View on May 20, 1934.

Madressa Anjuman Islam

The annual meeting of the Durban Madressa Anjuman Islam, Pine Street, was held on April 8 under the Presidency of Mr. E. M. Parak. The Secretary read out the report with reference to the Madressa which was heartily supported by the house. The secretary thanked the members and trustees for their co-operation in bringing the Madressa to a success. The election of officers for 1934 resulted as follows — President: E. M. Parak; vice-president: A. M. M. Lokhat; treasurer: E. C. Coovadia secretary E. G. Patel; trustees: A. H. Kajee, V. S. Mahamoon, A. M. Lokhat, M. S. Moolla, M. I. Kajee, A. S. Kathrada, I. Mahomedy, M. I. Behat, Jorn Randeree, M. D. Emack' A. S. Kajee, J. J. Essack M. J. Randeree.

Union's Trade For March

Union imports for the month of March, 1934, total £5,154,023, as against £4,014,463 in March, 1933. For the three months of 1934 the imports amount to £14,444,871, as compared with £10,209,682 for the same period in 1933. The total exports for March, 1934, were £6,852,103 as against £7,206,138 in March 1933. The three months' total for 1934 amounts to £19,040,601, as compared with £20,984,698.

Ordination To Priesthood.

The Ordination Mass to the Priesthood of Rev Bro. Anthony Clement Leo Gabriel, O. M. I., will take place at the Emmanuel Cathedral, Durban, on Tuesday, 1st. May, 1934, at 9 a.m. The ceremony will be officiated by The Right Rev. Henry Delalle, D.D. O.M.I.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Mahatma Gandhi On Ethics Of civil 'Disobedience

In the course of an interview, Mahatma Gandhi declared that while he considered Congressmen could and should co-operate with the Government in the Legislatures, he never knew when the time might come to ask his sympathisers to resume the struggle against the Government. He had no regrets for his past acts of civil disobedience, but he had no doubt that in the extraordinary situation facing the country it was the wisest thing for him to advise Congressmen to suspend resistance confining it to himself. Boycott and disobedience were never a mask for spiritual violence. "They have never had any hate for a single Briton, not even those like General Dyer (who quelled the Amritsar rebellion in 1919) who, in their opinion, gravely wronged thousands of innocent men and women." Mahatma Gandhi claimed that when the dispassionate history of the past 14 years was written, historians would testify to the fact that physical non-violence, coupled with boycott and civil disobedience, had materially checked the outbreak of violence and taught people the value of self-restraint. Civil resistance, when honestly pursued, had been known to transform the passion for hate into passion for friendship.

Mahatma Gandhi's Tribute To London Police

Mahatmaji recently referred to a report in the *Modern Mail*, dealing with his experiences with the London police and

As I am saying this, I am reminded of a conversation with two gentlemanly detectives appointed to protect me in London at the Round Table Conference. They told me that constables in London, before being detailed off to duty for the day, had to go through a rehearsal every morning at which they declared 'We are servants of the people and we not as such.' I dare say as a human being the constable also has his limitation, but knowing as I do the police at close quarters in many parts of the world, I can say truthfully that my contact with the London police is altogether pleasant. Therefore, if [illegible] compliment I am paying during my experience of my tour when I recall the constable.

Begum Aga Khan's Impressions.

Interviewed at New Delhi before her departure, Begum Aga Khan said:— 'If Indian women did not observe purdah they could take keen interest in the political life of the country and help in the general uplift of India. For myself, I am not very politically minded, but I am ready to take part in the social side of the question. India's women are more politically minded than the average Persian women.' Giving the impressions of her first visit to India, she said the Taj at Agra was wonderful and more impressive than anything she had seen before. She hoped to visit India every year and added: 'During my next visit I would see Delhi city and observe the mode of living of the poorer people.

Dr. Paari Honoured

Dr. Jal Dastur C. Pavry, M.A., Ph. D., has just been elected a member of the Executive Committee of the Association des Missions, an international organisation founded recently in Paris under the patronage of the President of the French Republic.

The aim of the Association is the promotion of intellectual co-operation among the nations of the world. Sir Austen Chamberlain is one of the Presidents of the International Executive Committee. Dr. Pavry has, likewise, been elected a member of Committee of the International Institute of Hyperphysical Research, recently established in New York, which aims to investigate systematically the the revolution effected in scientific thought by the astounding discoveries of the last few decades.

Dr. Pavry, who is spending the winter in England is at present writing articles concerning India's relations with England for a number of American newspapers.

Bombay - Calcutta In Eight Hours

Plans have been placed before the Government by Tata and Sons for an eight-hour daily air mail service between Bombay and Calcutta.

Rs. 27 lakhs Exclusively For Parsees

Mrs. Hamabai M[illegible], sister of Sir Dinshaw Petit, has donated Rs. 27,50,000 for charitable purposes. The amount is to be utilised only in the interest of the Parsee community.

Not Playing Against Australia

"It is quite correct that I have no desire nor intention of playing Cricket against Australia," declared D. R. Jardine in an exclusive interview with Reuter just before his departure for England. Jardine said he was indeed sorry at leaving India where he encountered a kind [illegible] and hospitality, second to none.

Sastri College Old Boys' Club

The annual general meeting of the above Club will be held in the Carlisle Street School on Friday 4th May 1934, commencing at 4.30 p.m. sharp. All old boys are requested to attend. Agenda:—1. Minutes, 2. Correspondence, 3. Presidential Report, 4. Secretary's and Treasurer's Report and Financial Statement, 5. Election of officials, 6. General.

M. JOSEPH
A. N. CHINNAH
Jt. Hon. Secretaries and Treasurers.

Smuts's Message To Jewry

"Dogs Bark But The Caravan Goes On"

A message to Jewry in South Africa was given by General Smuts, Minister of Justice, when he laid the corner stone of a new Synagogue at Sea Point. As he had been laying the foundation stone, he said, an old Arabic saying had occurred to him "The dogs bark, but the caravan goes on." The caravan was going on in spite of everything that was happening in the world. In South Africa, too, there were signs of trouble. Small signs as yet, but very real signs. The inscription on the corner stone contained such words "In quietness and confidence by your strength." "That," said General Smuts, "is my word to the Jewry in South Africa and throughout the world, 'In quietness and confidence be your strength.' Do not get rattled; remember that though foundations may be rocking however at present not falling. Behind you you have centuries of the noblest traditions and history. "Don't let small events in South Africa disturb you. We have reached a time in this country when more than ever before we cannot think of ourselves alone. We must think of all that multiplicity which builds up the nature of the South African people. People are rising gloriously to this call of destiny. I am firmly convinced that this effort to sow the seed of dissension among the people of South Africa will fail. There are many people who are envious of the down, jealous of their success. Take my word, they will fail. South Africa, I hope and believe, will be one of the last countries where anti-Semitism will be a successful doctrine. The Jewish question is becoming a question for Christian conscience. The world cannot allow the Jew to be downtrodden, too."

Veda Pracharak Society

Free Hindi Education

The first annual general meeting of the Vedic Vidya Pracharak Society, Pontrich, was held at its hall on Sunday when the following were present: Messrs. R. Poodun, G. K. Singh, B. Sewpaul, K. Gopal, J. B. Singh, D. K. Singh, G. S. Maharaj, T. D. Sewbrath, H. Ramaburan and several others. In reviewing the society's activities the secretary, Mr. Ramaburan, said its members had every reason to be proud of the work of imparting free education to 130 children. He stated that the membership was only 35 and hoped to enrol more members to strengthen its cause and funds.

In May 1928 a piece of land was purchased for the sum of £38 and in May 15, 1931 the foundation of the hall was laid and is now completed at a cost of approximately £315 9 7 It is exempted from all the municipal rates, and the hall was formally opened by Mr. Sathyanj Chetty of Maritzburg in May, 1932.

In 1932 the roll of children increased to over 121 and Mr. Rambally Singh foresaw difficulties for a single teacher to handle so many pupils, whom he undertook to teach free of charge with three other paid teachers to assist him, and today the roll has increased to 130 and they consider it a pleasure to learn their mother tongue. All efforts are made by the teachers to impart useful knowledge to the children. The instruction comprises of reading and reproduction of matters read, writing, counting and numberwork, religious teaching and instructions. The principal also conducts regular Sunday school. The society thanked the following for their sympathy and assistance Messrs. Damjee, R. Keshwar, G. K. Singh, K. Gopaul and the press.

The following office-bearers were elected for the year:—Patrons: Messrs. C. Hardaw Singh and Jungbahadoor Singh. President: Mr. Gopaul Rambalii Singh. vice-presidents Messrs. T. D. Sewbrath, K. Gopaul, B. Sewpaul, G. S. Maharaj and D. S. Vather, hon. secretary: Mr. B. Poodhun, assistant secretary: Mr. Baldaw Sookaloo, treasurer: Mr. M. Ramchoran, Delegates: Messrs. B. Poodhun, G. K. Singh, T. D. Sewbrath, Ramnath Bharos and Jungbahadoor Singh, Committees: Messrs. Mahabeer Badeen, Suroop Paharoo, Ramdhanee Mahabeer, Harilal Akloo, Ramnath Bharos, Jagnath Maharaj, Sewnarian Dasrath, Gobin Mararoop, Nepal Soomber, Rugbar Mararoop, and P. K. Singh.

Pandit Metha Jaimini's Visit To The Northern Districts

The Indian Community of the Northern Districts will be delighted to hear that Pandit Metha Jaimini B.A., L.L.B., M.R.A.S. Ph.D., the Vedic missionary from India intends visiting the Northern Districts of Natal sometime next month (May 1934).

Secretaries and Presidents of the various associations in the Northern districts are kindly requested to communicate with Mr. S. Bhugwandeen whose address is P. O. Glencoe for the necessary particulars etc.

Mr Bhugwandeen is acting as Secretary for Panditjee and whole arrangements of his visit to the Northern Natal has been entirely left in Mr. Bhugwandeen's hands.

Mr. Bhugwandeen sincerely appeals to all the local institutions to kindly give this publication their scrupulous attention and not to miss this unique occasion of meeting Panditjee of which the fullest advantage should be taken.

Weddings

A popular wedding of Miss Annamah E. James the youngest daughter of Mr. and Mrs. Harry James of Maritzburg, with Mr. Jack S. Naidoo, the fourth son of Mr. and Mrs. S. Naidoo of Maritzburg, was solemnised at the St. Anthony's Church, Retief Street, Maritzburg on April 11. The bride and bridegroom were the recipients of numerous valuables and useful presents.

The Wedding of Mr. Alli Mohammed, second son of Mr. Dean Mohammed of Vryheid, and Miss Hajra Bibi, eldest daughter of Mr. M. S. Sujan of Newcastle, took place on Saturday April 7. The Nikah ceremony was performed by the Molvi of Newcastle. The dance and the musical programme was in charge of the Glencoe Dramatic society. A large number of visitors from Piet Retief and Vryheid were present. The Bride & Bridegroom left by car for Vryheid, where a reception was held at the residence of Mr. & Mrs. Dean Mohammed. Mr. S. Singaram proposed the toast of the Bride & Bridegroom. There were many presents given to the Bride & Bridegroom.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

The soccer matches over the last week-end were contested in ideal autumn weather. For the first time this season were the grounds dry. The senior matches resulted in few surprises. The Sastri College went down (4-2) to Avondales. It was thought at the commencement of the season the youthful College team would find little in the way of opposition but the indisposition of two of their members has apparently been a serious handicap. The Greyvilles, for the second time lost by a big margin to its sister team, The Suns (6-3). The Daffodils-Sydenham match was the draw of the day. The Sydenham, playing short, could not cope with the strong Daffodils attack and sustained their first defeat this year by (3-1). The Blue Bells, too, easily overrun. The Shamrocks, a new team to this year's senior league, by the big margin of 7-1. So far the Senior league is at an interesting stage.

There will be no soccer on Saturday, 28th inst. The ground have been hired for the motor-cycle race meeting to be held the same day.

Dannhauser Pirates Indian F. C.

The fifth annual general meeting of the Dannhauser Pirates Indian Football Club, which took place on Tuesday last, when the following officials were elected for the ensuing year: - Patrons. Messrs. A. Rust and C. H. Oliver; President: Mr. Soorolal; Vice Presidents: Messrs P. R. Phillips, R. C. Chetty, Harry Chetty, Puckrie Moodley, and Rajaram Maharaj; Hon. Secretary, Mr. A. Padayachee; Assistant Secretary: Mr. B. C. Chetty; Hon. Treasurer: Mr. A. G. Gafoor, Captain: Mr P. Ramsuran; Vice-Captain: Mr. R. Ramlucken; Committe: Messrs P. R. Phillips, A. Padayachee, B. C. Chetty, A. G. Gafoor, Percy Moodly, and R. C. Chetty.

Frontier Soccer Association

The annual general meeting of the Frontier Indian Football Association was held during last week, at the Indo Traders Building, East London. A vote of thanks was passed to the retiring chairman Mr. R. S. Harry, who, in replying, welcomed the newly elected committee, and wished them every success for the ensuing year. A great deal of interest was aroused by the announcement that All-India Soccer team was to tour South-Africa during the coming season. The S. A. I. F. A. is endeavouring to arrange a match in East London, and it is hoped that the necessary support will be forthcoming to make the visit possible.

The following new officials were elected for the ensuing season:— Patron I. A. Timothy; Vice Patron: D. B. Parbhoo: President: C. Chooojhee: Vice-Presidents: P. A. Mooniyn, E. L. Augustine, I. Abrahams, A. M. Chetty, E. M. Chetty. Hon. Secretary: P. Pavaday; Assistant Secretary: I. Charles: Treasurer: M. D. Dass.

Clairwood Soccer.

The match between Sunrise and Moonlighters last Sunday was one sided for Moonlighters easily run out winners by 7 goals to 1.

The second match between Clairwood Schools was very exciting from the start to the finish. Although the the game swung evenly from end to end, Schools were the superior side in the first 10 minutes. Half time arrived with no score. When the game was resumed Clairwood were first on the move and from a corner the Clairwood missed an opportunity - good soccer ended with no score. The spectators were very anxious to witness the last match between Suns and Springboks unluckily it was abandoned owing to a heavy rain.

Riverside Football Club

(Durban North)

The Third annual General Meeting of the Riverside Football Club was held at Sir Kurma Reddi School on Sunday 18th March. After the minutes of the last Annual Meeting were adopted the secretary read his excellent report. The following officials were elected:— Patrons. L. N. Gounder, M. M. Gounder, B. Rajcoomar; Manager. M. S. Naicker, President: R. K. Ghoorun (re-elected), Secretary and Treasurer M. A. Naicker (assist.) B. Bux, Captain: M. V. Naicker, Vice Captain: R. Joglall, Vice Presidents: Messrs B. Billat, Jakisson, Roopnarain, N. Gardner, G. Jagannan, Ramnarain, Ramrathen, Freddie Moonsamy, Reddi, Frank Morgan, B. Ghoorun, Poorsamy, Tommy Dakie, Parboodeen, S. Driman, J. Emblin, Cartoon, Dr. Krantz, D. Bilbar, Naidoo.

£10,000 For Services To Football

The Council of the Football Association has decided to to present the secretary, Sir Frederick Wall, who is retiring in July, with £10,000 in recognition of his untiring energy and valuable service to British Football. The announcement will be a pleasing birthday present to Sir Frederick, who is now 76.

Tennis

Ismail Shield Competition To Be Replayed

Secretary's Error

Quite a stir was created recently in tennis circles when it was pointed out that a technical error had been made in the fixtures set down in the Ismail Shield "B" Competition. Some matches had already been played when the Maritzburg Club sent in a letter of protest alleging that they had been omitted from the fixtures. It transpired that the Maritzburg Club has cancelled all their league fixtures and not for the whole season. As a result of their protest the matches already played have been cancelled and the fixtures have been drawn anew, the first matches taking place on Sunday, 29th April.

Wrestling

Challenge Accepted

Mr. Amod Khan, Manager to Sonny Moodley writes:—" Sir,—Re your issue of the 6th April 1934 of the wrestling news. In reply to Mr. E. Hafejee, Manager to R. M. Patel, we would like Mr. Hafejee to understand that I am not satisfied with the referee's decision for the previous fight as I have previously stated in the weekend Advertiser of the 24th March 1934, and also that Sonny Moodley is quite prepared to meet R. M. Patel again, anywhere, any time, and any place, and he also accepts Gordon Patel's challenge for a return fight after meeting his brother R. M. Patel.

Estcourt Angling Competition

At the annual general meeting of the Estcourt Indian Angling Club which took place recently, the following officials were elected for the ensuing year: Patrons: Messrs. A. K. E. Do Wael and W. Elliot, President: Mr. A. G. Naraidoo, Vice-presidents: Messrs. M. Naiker and J. Somaroo, Captain and record clerk: Mr. M. Naiker, Vice-captain: Mr. Meera, Secretary and Treasurer: Mr. A. M. Samuel, Committee: Messrs. M. Naiker, A. M. Samuels, J. Somaroo and Govender.

Golf

Durban Indian Golf Club

The annual general meeting of the Durban Indian Golf Club was held on Sunday, 8th April 1934 at 12.30. p. m. at the Currie Fountain. The secretary intimated that his annual report was not ready but notified the the house that it would be produced at the next opening general meeting. The Treasurer's report too, was not adopted on account of the absence of the Auditor,s statement. But the Club's general position, apparently, is much better than it was formerly. As against a deficit of £23, of last year, the club now has a credit balance of £3 7s. 3d. The following are the newly elected officials:—

Patrons: Messrs V M. Maistry, H. Francis and H. Soobrayan President: Mr. D A Ally. Hon. Vice Presidents: Messrs C. Sewlath, M. Madari, A. Soondro, A. S. Knox, T. Rennysingh and L. France; Vice Presidents: Messrs P. Allybuckus, T. D. Naidoo, B. Maharaj, S. I. Mia, P. Moosa; Captain: Mr D. E. Ally; Vice Captain: Mr. K. W. Shunker, Hon Treasurer: Mr. K. S. Frank Hon Secretary: Mr. R. D. Boodhun; Committee: Messrs N. S. Nair, K. V. Moodley, B. Ramandh, A. Butler, Nariandas, A. Mookerjee, R. G. Moodley A. Moonsamy, O. A. Bukus, P. S. Appadoo, J. B. Maharaj; Delegates to Sports grounds Association: Messrs D. A. Ally, P. Moosa and R. G. Boodhun; Executive Committee: Messrs D. A. Ally, K. S. Frank, P. Moosa B Maharaj and R. D. Boodhun.

Boxing

Singh-Dixon Fight

Mr. W. H. Miller writing to the *Natal Advertiser*, re the Singh-Dixon fight states:— It is to be regretted that you let your usual fairness go by the board in your report of the Mottee Kid Singh—Dixon's fight on Saturday night, for in justice to the former the fight is quite badly described, and I am certain that even Dixon could not agree that he had at any time during the contest the better of Kid . I am certain he can give Dixon the benefit of being a good, game, brave and hard-hitting fighter, but anyone unbiassed must admit that Mottee Kid Singh had the upper hand from start to finish of a very great and good fight.

I would be very sorry indeed to let Mottee Kid Singh leave Natal with any feeling of unfairness from the Press, to whom he conveyed, from the ring, his very best thanks for their courtesy to him.

Mannie Dixon is a good boy and I hope to see more of him, but on Saturday night he will, I am sure, be willing to admit himself that he met a past master.

I hate publicity, but in fairness to a good sportsman I hope that you will print this in the hope that the boy will go to England knowing that all good sportsmen wish him well.

Cricket

Griqualand West Indian Cricket Union

Fifth Birthday Celebrated

The Griqualand West Indian Cricket Union recently celebrated its fifth birthday when the presentation of cups won during last season were presented at a most enjoyable function in the Indian School Hall, Kimberley.

There were present Messrs. T. V. R. Pillay, P. M. Dawson, C. W. Mills, R. V. Padayatchi, N. K. Pillay, T. N. Samy and representatives of the various clubs.

Welcoming those present, the president Mr. T. Lachi, said the Union was formed in 1929 and had gradually gathered strength, till it now was on a firm footing. It was perhaps an easy task to launch an institution, but they were all aware of the amount of work required to keep it progressing.

The names of Messrs W. R. Humphreys, Michael and Samuels would be ever remembered by Indian sportsmen in this city for what they had done. He trusted that the co-operation and sympathy shown would continue, and that the Union would flourish.

Mr. C. W. Mills, president of the Diamond Fields Coloured Cricket Union, in responding to the toast of "Other Unions," said that he always believed in clubs developing a sense of self reliance. It was the spirit of the game and the ideal for which cricket stood that players should strive.

Mr. W. Joseph, in proposing the toast, "Our Guests," said he felt that though there were difficulties the affairs of the Union, by wise administration, had been successfully conducted. He hoped that in order that it might achieve greater results the Union would always have the sympathy and guidance of their guest.

Mr. P. M. Dawson, patron of the C. W. I. Football Union, suitably responded.

Mr. T. V. R. Pillay, in handing the Humphreys League Trophy to the Oriental Club and runner up cup to the City Crests, sympathised with those who had not won trophies, but said there was success in all honest endeavours, and that there was some victory gained in every gallant struggle.

Mr. P. Lachi, captain of the Oriental Club, responding also thanked the umpires for their services and his team for their loyalty and support. Mr. R. Lingam, on behalf of the City Crests Club, congratulated the winning team on their success.

Mr. R. Padayatchi, secretary to the Victorian Cricket Club, though regretting that this team did not come up to expectations, said that in the coming season they would show better form.

Mr. M. D. Samy moved a vote of thanks to the guests and Mr. T. V. R. Pillay for presenting the trophies.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee Indian Sports Ground, Durban.

Obituary

The Late Mr. Pandither

The death has occurred of Mr. Munuswami Pandither at his residence, 305 Pietermaritz Street, Maritzburg, at the age of 70 on April 10. Deceased contracted malaria few months ago, from which he recovered, it was just a day before his death it was discovered that he was suffering with pneumonia. He was born in India and came out to South Africa at the age of 26 with his wife, and settled in the South Coast of Natal and resided in Maritzburg all his life time. He was one of the early Indian settlers in Natal. He possessed a personality which won for him a wide circle of friends, and was ever willing and hard working to help those in need, he will be missed by all who knew him for his kindness. He has left a widow, three sons, a daughter and many grandchildren and a large number of relatives to mourn their loss. There was a large gathering of friends to pay their last respects at the Mountain crematorium.

Death of Mrs. Sengiani

The death occurred on Saturday last, at Gray's Hospital Maritzburg, of Mrs. Rahmany Sengiani, wife of Mr. S. Sengiani. The interment took place at the Mountain Rise cemetery, on Sunday afternoon, at which there were a large gathering of relatives and friends, from all parts of the Province.

New Education Fellowship Regional Conference

The biggest and most important educational conference ever held in South Africa is now being organised. It will be held in Cape Town from July 2nd to 13th, and in Johannesburg from July 16th to 27th, under the auspices of the New Education Fellowship, an international body which includes the most prominent educational experts of the world.

There will be many distinguished speakers from overseas, such as Professor John Dewey (New York), Pierre Bovet (Geneva), Giovanni Gentile (Italy), Dr. W. Stern (Hamburg), Dr. William Boyd (Glasgow) Dr. [illegible], Leeuw (Holland) and some fifteen others equally well-known.

There will be several sections of the Conference but the largest—and perhaps the most important—will be the Native Education section the programme of which has now been issued. The theme of the Conference is "the adaptation of education to meet the rapidly changing needs of Society, with special reference to South Africa." At Cape Town there will be nine papers in the Native Education section and forty in Johannesburg. At both centres the overseas speakers will co-operate with men and women who have exceptional knowledge and experience of African conditions. The anthropologists will include Professor B. Malinowski, Mrs. A. W. Hoernle, Dr. I. Schapera, Dr. W. Bleeker and Dr. Monica Hunter and Mr. P. A. W. Cook; among the educationists will be Professor Mabel Carney (New York); Professor Victor Murray (Hull), author of "School in the Bush; Mr. H. Jowitt, Director of Native Development, Southern Rhodesia; Rev. J. Dougall, former Principal of the Jeanes School Kabete, Nairobi; several Inspectors of Native Education and several Africans including Professors D. D. T. Jabavu of the South African Native College Fort Hare; the Rev. K. T. Motsete, Principal of Tati Training Institution, Bechuanaland Protectorate and Mrs. Mabaana Moshe, Principal of Wilberforce Institute, Evaton, Transvaal. The economic aspects will be dealt with by Dr. J. E. Holloway, who was Chairman of the Native Economic Commission, and Health by Dr. H. T. Squires of Jane Furse Hospital, Sekukuniland and Dr. A. B. Xuma, the African doctor resident in Johannesburg, who is medical officer of health of Alexandra Township. Linguistic problems will be dealt with by the well-known authorities, Professors C. M. Doke and G. P. Lestrade, and others while community work will be covered by Professor Coulter (Ohio), who has been to South Africa on two previous occasions to undertake social investigations, and by Mr. Rheinallt Jones. Several missionaries will also contribute papers.

The Conference is open to Europeans and Non-Europeans on payment of a fee of £2 2s., covering the meetings at Capetown and Johannesburg. Enquiries regarding the Native Education section may be addressed to Mr. W. G. A. Meares, Boys' High School, Doubleburg, Cape; or to the South African Institute of Race Relations P.O. Box 1176, Johannesburg.

Review

"Nazi Germany Explained"

"If I were not so deeply, so [illegible] convinced that the whole issue of peace and war, life and death, decency and mean hatred depend upon our ability to remove the humiliation that will otherwise drive Germany to destroy herself and the world, I should not have been quarrelling with all my friends and burning the midnight electric light in order to write this book," says Mr Vernon Bartlett, the well known war correspondent and journalist in his "Nazi Germany Explained" (published by Victor Gollancz Ltd.) A part of the publication explains the motive of the author's sincerity in his attempt to give an objective account of the German Revolution and also to plead for a little more patience and understanding on the part of the Powers that be before they set themselves to judge Modern Germany.

The bulk of the book is filled with the history of the ascendancy of Hitler who is the dominating personality in the Nazi Party. He is pictured as quite [illegible], not at all anything terribly impressive about him except the large, brown eyes and his habit of shouting as though he was addressing a public meeting. His most attractive qualities are simplicity and honesty.

The author traces the events subsequent to 1919 which led to the German Revolution. First, soon after the war [illegible] of the German people were in empty of hatred as of every other feeling except hunger which claimed a large number of victims in the chief cities of Germany. Secondly, endless wrangling about German reparations led to conferences all over Europe. And this task proved an impossible one, for the experts calculated how much Germany ought to be made to pay and not how much she—with her starving millions—could pay. Under these circumstances, the occupation of the Ruhr united all parties in Germany in support of their Government to passively resist the occupation of its most important possessions. But before any headway could be made here, came the decline of the German currency with its rapid fall in value from 4200 Marks to the £ on Jan. 10, 1923, to 480,000,000 Marks to the £ in September of the same year. This shattered the German's notion of values, but at the same time brought into the political arena Herr Hitler who led, unsuccessfully, with General von Ludendorff, a revolt against Herr Stresemann who formed a Government which put an end to the hopeless policy of resisting the French by supporting passive resistance in the Ruhr.

Then followed a brief period of prosperity when the Dawes Plan was accepted, the Mark stabilised, and the humiliating treaty provisions were pushed to the background and temporarily forgotten. Between 1924 and 1928, £223,000,000 came into Germany from the United States only, and Sir Arthur Salter puts the total influx of foreign capital during that period at £750,000,000. The country apparently prospered; while the bankers—all Jews in Nazi belief—certainly prospered exceedingly, but this borrowing was disastrous to the countries national economy. It had now not only to pay reparations but also a heavy interest on the foreign loans. Before long, however, the New York capitalists were alarmed and the capital invested in Germany was withdrawn even faster than it was introduced. And the Social Democrats who played the most important part in German politics since the war, found themselves saddled with the unpleasant job of telling the trade unionists that they must go hungry again in order to prevent the collapse of capitalism. From that time Nazi boom rose.

Hitler with his profound knowledge of human psychology, and with his thorough mastery of propaganda, fired the German nation with his eloquence and before long the greater part of Germany believed with heart and soul that Hitler will save them. His followers increased from thousands to millions, and his programme, 'The Twenty Five Points,' became the religion of the people and the basis of Hitlerism which in spite of its excesses has much that is fine. It is worshipped as the religion of regeneration and has given a new hope to youth demoralised by the consequences of defeat and inflation. Its watchword is to sink personality in the unquestionable service to the State. Patriotism is the one cardinal virtue and obedience is its watchword. Whatever may be said against Hitlerism, it is a faith for which millions would die with shining eyes.

On the constructive side Hitler as yet seems to have no definite plans. His greatest desire is that more peasants shall have land and fewer of them shall have debts but how this is to be fulfilled the future only can tell. Meanwhile, to relieve the unemployed rampant among the people he has promised work for all, and has already absorbed a great number in the State harbour service—a great burden on an impoverished country.

But what the outside world is concerned with most is whether the Nazi movement is not essentially a grand marshalling of troops for another and more devastating European conflict. The book supplies a bold survey of the situation and those further interested in this question will be well repaid by a study of the chapters on the subject. The author, after considering the pros and cons very thoroughly, concludes: "I do not believe—and most emphatically do not believe—that Germany wants war. Not yet! And it will not be her fault if she ever does." And the discussion of this last sentence is probably the best part of the book and Mr. Bartlett deserves to be congratulated on his impartiality in pluming a few more facts—for volumes have already been written on the subject—before the reader which should enable him to judge without prejudice Nazi Germany.

V. SIRKARI NAIDOO.

Here's A New And Funny One!

A little girl went into a chemist's shop and asked for 8 Aspirins and a tin of Keatings Powder — incidentally crying that her father was ill — what do you want the Keatings for, asked the chemist:—because father said he had a jolly headache.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention.—Manager "INDIAN OPINION," Phœnix, Natal.

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

[illegible] Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 3s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the [illegible] introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly [illegible] full details with all relevant documents [illegible] of the history and [illegible] with the intentions [illegible] 70 Pages. 2s.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully [illegible] authoritative edition of what Mahatma Gandhi has [illegible] said [illegible] Anti-Untouchability Movement [illegible] 'The book has been compiled and [illegible] in his inimitable style.

154 Pages. [illegible]

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address: - Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	0	3
Dick tales of Hindusthan	.	3
The Story of the Ramayana	1	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2	0
The Plate Fast	1	0

MAHATMA GANDHI

His trial «An Idealistic Policy in the twentieth century) 2 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by D. Anno Besant in English.
Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu View of Life, Caste and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Unity, Brotherhood Indian Problem etc.
New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three great Acharyas whose teachings hold the Hindus all over India. They are equally honoured by the best thinkers of the day even among the Christian people of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their lives and views together with an exposition of their respective philosophies. Contributors: Pandit S. Tirumalai, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangachariya, Mr. N. K. Aiyar, Prof. C. Rajagopalachari, Prof. [illegible] 4s

EMINENT MUSSULMANS

Contents: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhammad Sayani, [illegible] Ameer Ali, Dr. Ansari, Dr. Mukhtar Ahmed Ansari, Mr. Hasan Imam, Hakim Ajmal Khan, Sir Mahomed Shafi, Maulana Mahomed Ali, Shaukat Ali, Maulana Abul Kalam Azad, Dr. Zakir Hussain, Khan Bahadur Ghulam Rasul Khan, Mr. Jinnah, Sir Abdur Rahim, Sir Ali Imam, Hasan Imam, Syed Ali Imam, Sir Mahomed Fazl-i-Hussain, Maulana Mahomed Ali, Sir Shah Suleiman, Sir Abdul Qaiyum and the Aga Khan. 3s.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces at [illegible] the history of the Khaddar movement in India. He shows how [illegible] the country has made by the steps Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vision of Vasavadatta, Avimaraka, Mricchakatika, Uttara Rama Charitam, Malavikagnimitra, Vikramorvasiya, Malati Madhava, Nagananda, Ratnavali and Swapna Vasavadatta. 3s. 6d.

Indian Tales of Love, Folly, and Folklore. Retold and edited by Prof. P. S. Sastri, Annamalai, M.A. This is a collection of the Tales of Visakhadatta, Mahendra Raman, Gopi Bhatta, Sivaram Vasu, Sir Gooroo Das Banerjee, Raja Bhoja, Sivaram Vasu, Sir Gooroo Das Banerjee, Raja Bhoja, Kshemendra, Somadeva Bhatta, Soundara Nanda Mahakavya, Kavi and Pandita, Bhavabhuti, Bana, Dandin, and Indian Tales. 2s. 6d.

Sakuntala. By Kalidasa Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama 1s 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the immediate background of freedom in India. The second and third chapters give us a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "naked fakir" and an account of the trust and devotion of his teachings Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This new, enlarged and up-to-date edition of Mr Gandhi's life and writings, with an account of his activities in South Africa and India, details of the Non-co-operation movement, the great mass civil disobedience campaign, the struggle and the triumph, of Satyagraha, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Gandhi-Willingdon conflict, the Poona Pact, and the Communal Award. Profusely illustrated with Portraits.

With appreciations by Dr. Rt. Hon. Sastri, Tagore, Romain Rolland, Rev. Holland, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lajpat Rai. 3s

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 6 Shillings.

MR. HAJEE I. A. H. MOOSA.

A prominent Durban Indian who died at Port Jadda, while on his way back from Mecca.

શ્રી. હાજી ઇસ્માઈલ એ. એચ. મુસા,

ડરબનના જાણીતા હિંદી વેપારી, જેઓ મક્કાશરીફથી પાછાં વળતાં પોર્ટ જદ્દા ખાતે અવસાન પામ્યા છે.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

પહેલા બોમ્બેઇના દર્શને
અને ૧૯૦૪માં સ્થાપયું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૭ એપ્રીલ ૧૯૩૪ અંક ૧૭

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૧૩૩
બાંજરાંબોનો બારા (અગ્રલેખ)	૧૩૪
મરહુમ મા ફિશબાર્ન એ એચ. મૃત્યુ	,,
મીશનરીઓને નોકરી આપવી એ ગુન્હો	૧૩૫
યહૂદીઓને રક્ષણનો સંદેશ	૧૩૬
મનુષ્યની અમાનુષતા	,,
વિવિધ વિષય	૧૩૭
સત્યાગ્રહી મેરીસન	૧૩૮
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	૧૪૦
દ. આફ્રિકા: તેની પ્રજા અને પ્રદેશ	૧૪૧
બીના મન્થન	૧૪૩
બીહાર ધરતીકંપ રાહત નિવારણ ફંડ	૧૪૪

હીંદી કન્યાઓને માટે ઉચ્ચ કેળવણી

ડરબનમાં આવેલાં નવાં હીંદી બાનુ ડાક્તર કે. કેની મંચેરશાહ ગયે અઠવાડીયે યુનીવર્સીટી વીમેનની એસોસીએશનની ડરબનની શાખાના માનમાન ભર્યાં હતા. એસોસીએશનની મીટીંગ કર એડ્રસ આપેલું માં મળી હતી. કે. મંચેરશાહે પોતાના ભાષણ દરમીયાન ડરબનમાં એક હીંદી બાનુ ડાક્તરની મણીજ જરૂર હોવાનું અને પોતે એ જરૂર સમજીનેજ શરૂઆત માં અનેક મુશ્કેલીઓ નડવાની હોવા છતાં આ વ્યવસાયનો વિચાર કરેલો હોવાનું જણાવ્યું હતું. હીંદી કોમને માટે એક હસ્પીતાલ હોવાની પણ તેમણે બહુ જરૂર જણાવી. પોતાના ટુંક અનુભવપરથી તેમને એક બીજી પણ મોટી જરૂરીયાત જણાય હતી અને હીંદી છોકરીઓને ઉચ્ચ કેળવણી આપવાની. તેઓને માટે હાલ જે હાઇ સ્કુલ છે તે બહુ પ્રતિકુળ સંજોગમાં આવેલી હોવાથી માબાપો ને સ્કુલમાં પોતાની છોકરીઓને મોકલવાને આકર્શાતા નથી. કે. મંચેરશાહે પોતાના મુશ્કેલ કાર્યમાં યુરોપીયનોના સહકાર અને ભલી દુવાની માંગણી કરી હતી. કે. મીસ્ટર કલાર્ક કે. મંચેરશાહનો આભાર માનતાં જણાવ્યું કે હું મારા પોતાના જાતી અનુભવપરથી જોઇ શકું છું કે હીંદીઓમાં એક પોતાની જાતીની બાનુ ડાક્તરની ખાસજ જરૂર છે કે જે મારામાં મારી નિંદાવાળા યુરોપીયન કરતાંયે પોતાના લોકોની વધારે સેવા બજાવી શકે. એસોસીએશનની સેક્રેટરી મીસીસ રીમે કે. કલાર્કનાં પ્રજાને ટેકો આપ્યો અને યુનીવર્સીટીની બાનુઓ ડરબન અને નાટાલમાં સઘળી જાતીની છોકરીઓમાં માધ્યમિક કેળવણીની સ્થિતિની તપાસ ચલાવી રહેલી હોવાનું જણાવ્યું અને હીંદી છોકરીઓને માટે ઉચ્ચ કેળવણી પુરી પાડવાના કે. મંચેરશાહના પ્રયત્નોમાં સહાનુભુતી બતાવવાની એસોસીએશનની પ્રતિજ્ઞા દર્શાવી હતી.

જમીનનો મોર્ટગેજપર અંકુશ

ડરબન કારપોરેશનની ટાઉન પ્લેનીંગ સ્કેટમાંજરી કમીટી ડરબન શહેરના અમુક મુકરર કરેલા ભાગોમાં બાનગી માલેકીની જમીનનો ભોગવટો યુરોપીયન સિવાય અન્ય કોઇ પણ નાત કરી શકે એવું કરવાની શક્યતાઓની તપાસ ચલાવી રહી છે. ૧૯૨૩ ની સાલથી શહેરની જમીનોના વેચાણની શરતોમાં મ્યુનીસીપાલીટીએ ઓર્ડીનેન્સ વિરૂદ્ધની કલમ દાખલ કરેલી છે. ૨૨૦ એકર જમ્મખરીદ અને ૩૬ એકર પડાપરની જમીનના વિસ્તારમાં આ પ્રતિબંધ લાગુ પડે છે. એ પ્રતિબંધ બાનગી માલેકીની જમીનને પણ લાગુ પાડવાના સવાલની ટાઉન પ્લેનીંગ કમીટી વર્ષો કરી રહી હતી ત્યારે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કાયદેા દાખલ છે તે મુજબ એન્ડોર્સમેન્ટ કે મોર્ટગેજની બીજી પ્રતિબંધિત શરતો પ્રોપર્ટીઓ ફ્રાન્સફર થતી હોય તેજ વખતે જ થઇ શકે. હવે બાનગી માલેકીની જમીનને ડાયરક્ટ ડીકપર એન્ડોર્સમેન્ટથી પુરોપીયનોનેજ મર્યાદિત કરી શકાય તેવા કારપોરેશન તરફથી અસરકારક પગલાં લેવાના સવાલપર ટાઉન પ્લેનીંગ કમીટીના રીપોર્ટની રાહ જોવાઇ રહી છે. આ સુધારાની યોજના જો ધણીજ નીયંત્રી તો નાટાલમાં જમીનની માલેકીના સંબંધમાં હીંદીઓની સ્થિતિ પોતાના ટ્રાંસવાલના ભાઇઓના જેવીજ થઇ પડશે. કોમે આ વસ્તુને શાંત બેસી રહી જોયા કરવી નહિ પોસાય. તેણે તેનો વિરોધ કરવાના પગલાં વગર વિલંબે લેવા જોઇએ.

નાટાલમાં જન્મેલા છોકરાઓ

એક વર્તમાનપત્રો તરફથી સવાલ પુછવામાં આવ્યો છે કે નાટાલમાં જન્મેલા છોકરાઓ યુનીયનની બહાર જન્મ તો તેઓને ત્રણ વર્ષની મુદત લાગુ પડે કે કેમ? કાયદાનો ક્રમવાર અર્થ કરવામાં આવે છે કે મા અને બાપ

પત્રો આ દેશમાં ડેમોક્રેસીસામ્રાજ્ય થએલા હોય તેમના કોઈકના આ દેશમાં પેદા થવા. હોય તે આ દેશના જન્મેલા પ્રજાના, કોઈના પણ દેશમાંસ્થાપિત થએલો હોય અને આજે બાકી રહેવા સારૂ રહીને ડેમોક્રેસામ્રાજ્ય ભોગવવા પહેલાં બાળકને જન્મ આપેલો હોય તો યુનીયન બહારના આવેલા તરીકે ગણવા માં આવે એટલે કે તેની પેદાશ આદિની હોય બધાં તે તેને યુનીયન છોડી જતાં તો પણ પાછળ પાછળ દાખલ થવું જોઇએ.

સેશલ્સ એન્ડ્રુઝ સા. આ. ની મુલાકાતે

સાહિત્ય પરિષદના દોઢી । આપણે ખુશ થશે કે સેશલ્સ સા. એજ. એન્ડ્રુઝ કોલોંબો વાસ ઉપરાંતમાં બિહાર સંકટ નિવારણનું કાર્ય કરી રહ્યા છે તેઓ મે ના. । માસ સાઉથ આફ્રિકા આવવા ઉપડશે અને યુનીયનમાં ચાર માસના બાકી આફ્રિકા આવવા ઉપડશે અને યુનીયનમાં ચાર માસના બાકી આશરે આંહ મોટે ભાગે નાટાલમાંજ રહેશે. સેશલ્સ એન્ડ્રુઝ દાદિ આદનારા છે અને અમને આશા છે કે તેઓ પોતાની સાથે શાંતિ લેતા આવશે.

"ઇન્ડિયન ઓપીનિયન"

દાદાભાઈ. તા. ૨૭ એપ્રીલ સન ૧૯૩૪

આંજરાંઓનો નાશ

આ અંકના અગ્રલેખ વિભાગમાં આંજરાઓનો નાશ કરવાને લગતુ બીલ જે હાલ પાર્લામેંટની સિલેક્ટ કમીટી સમક્ષ આવેલું છે તેની કલમો સવિસ્તર કરવામાં આવી છે. આ બીલ આંજરાઓનો નાશ કરવાને મ્યુનિસિપાલીટિઓ અને સ્થાનિક સત્તાઓને બહોળી સત્તા આપનાર છે. આંજરાં કે ગમે પણ દેશને કે પ્રજાને આબાદ આપનારાં નથી. અમને બધાજ દુનિયા ભરમાં આંજરાનો નાશ કરવાના પગલાં કેવાઈ રહ્યા છે. આ સુંદર કાર્યમાં સરકારને પુરતી સહાયતા આપવાની પ્રજાના દરેક વર્ગની ફરજ । પરંતુ આકરજ બધાએ અમે જાણીએ છીએ અને અમારો અનુભવ આનુષંગિક આમારા ... પણનું વાજબીપણું સિદ્ધ કરી દે છે. સાહિત્ય આફ્રિકા સિવાયના આના દેશોમા. તો આંજરાં ... કરવાની સાથે તેમાં રહેતા લોકોને માટે પ્રથમથીજ આના સગવડો કરવામા આવે છે ... જગાઓમા છીએ આફ્રિકામા. પણ એ વસ્તુ તો અવશ્ય કરવામા આવે પરંતુ ત આજ ગેરી ... અને ગોરા રહેતા હોય એમાં આંજરાના ... બાંધ બધુ જુજ જોવામાં ... છે. બાકી બધાં આજરા છે ત્યા અને ગરીબીમાં સબડતા નેટીવો, હોંદીઓ અને કલરી વસતા ... આવે છે. એ વસ્તુઓ અને આબાદીવાળા નથીજ ... પેટસારુ આપણા પોતાના ખોલકાર દેશમા છે કે જેઓના પોતાના મકાનો પડવાને છે અને તેમાં ... પોતાને આબાદીની પટ્ટી ... છે મેજોરિટી માત્ર આબાદ કરે છે. આંજરાંઓ કયા દરજ્જામાં રહે તેનો વિચારે આબાદ કરવાજ નથી આજની હિલસોજ જેવાઓની નજર બહાર નથી. આમ ... જે વર્ગના માણસોને ... આંજરાના અંતે બાકુનો કે બંનેને કાયદાના અમલથી ... રેખાના મુકી દેવામાં આવશે તેઓની શું દશા થશે! તેઓને પોતાના હાલના રહેઠાણોમાંથી કાઢી મુકવામાં આવતાં અન્ય સ્થળે રહેવાની તેઓને માટે શા સગવડો કરવામાં આવશે? આ પ્રશ્નની આવશ્યકતા ... નહિ જોવામા. બોઅર પોંડાત્મક નીતિને માટે અવશ્યના કરનારે છે તેની સાથે કંઈક રચનાત્મક નીતિ પણ હોવી જોઇએ. પરંતુ યુરોપીયનોના ... માટે રચનાત્મક નીતિની આ દેશની સરકારની પાસેથી આશા રાખવી અત્યંત મુશ્કેલ છે. દાખલાજ ચોકકાજ દિવસપર પ્રીટોરીયામાં ગોલ્ડી ફેડરેશનલેન્ડ નામની યુરોપીયનેતર પ્રજાઓની વિરૂદ્ધ આપણા કરનારી સંસ્થાનો મીટીંગમા પાલામેંટના પ્રમુખપદાર પોતે મીનીસ્ટર ઓબ્લ્યુશન બોલ્યા હતા કે આ હિંદીઓની અત્યંત ગરીબીમાં રહેવું પડે છે તેનું કારણ નેટીવોજ છે અને હોંદીની હાજરી આ દેશને અર્થે ... કારક છે. નેટીવો આ ભૂમિમા પેદા થએલા મૂળ વતનીઓ છે અને ૯૦ ટકા હોંદીઓ પણ આ ભૂમિમાંજ ... પામેલા છે. પરંતુ આફ્રિકાનરને તેઓ બોજારૂપ છે અને જો તેઓનો જ હાયમા હોય તો કેરી આસપાસ તેઓનો વિધ્વંસ કરી નાખવાં તેમાં જરાયે સંકોચાય નહિ. પરંતુ એ નથી બનતું એટલે મનુષ્યત્વની દરીએ તેઓના રહપળા દરા ખાતરી આપવા તેઓની ... એજન્સીઓ બનાવી હિંદુસ્તાનને ... એ કરવાં ... પણ કર્યા છે. રાજકર્તાઓની એવી મનેચ્છા ... નાનકડા લોકોને માટે રચનાત્મક નીતી પડાવાની આશા ... રીતજ રાખી શકાય! આપણે અમે આ નવો કાયદો ... બીજી રીત પણ સુંદર છે તેના આનાથી ... પ્રયોગ કરવાં ઘટવારીએ ...

દરમીયાન આપણા આફ્રિકા ... દેશ પણ રહ્યો આવો આંજરાંના માટે જવાબદાર ... તેઓને અમારી આંતરપૂર્વક સલાહ છે કે તેઓએ ... સ્થાનિક થવાની અને આમ ... કાયમની રહેવા ... નહિ રહેવાં હમણાંથીજ તંદુરસ્તી અને સુધારણાને ... કાયદાઓની જરૂરીયાતો પુરી ... પોતાના ... સુધારણાના પ્રયત્ન લેવા ... જોઇએ અને તેમ કરીને ... આંજરાંઓ લાવ કરવાના કાર્યમાં સરકારને મદદરૂપ થવા ... જોઇએ. આપણી સેટલમેંટ સર્વીસ કમીટી ... કામમાં ... છે ... આ બાબતમાં આપણા ... આપવાની ... ... છે.

મરહુમ મી. ઇસ્માઇલ એ. એચ. મુસા

... દરમ્યાન ... પહેલી ... ના સાલ સમુદ્રનો ... પોર્ટ ... ખાતે ... ઇસ્માઇલ ... મુસાના ૬૪ વર્ષની ... ... અને ... ...

સાહજાતાથી પૂરી કર્યાની ખુશાલી વચ્ચે પોતાના નજીકના સગાં સંબંધીઓથી બહોળે અંશે દૂર નગરોની ઉપર આવી આફત આવી પડી છે તથા દુઃખ ઉપજાવનારો છે.

મરહુમ પરમાણંદ શેઠ તરબંદ પોતાના દયા સારવીજ ચતુર ઉદ્યોગી, શોખીન અને ઉદાર દિલ હોવા હતા. સલામતના પ્રસંગમય દિવસોમાં જ્યારે મહાત્મા ગાંધીજી આ દેશમાં હતા અને કાયદેસ આફ્રિકાના બાહોશ નેતા જેવા હતા મરહુમ પારસી રૂસ્તમજી અને મરહુમ દાઉદ મહમદ હજુ હયાત હતા તે વખતે મરહુમ પરમાણંદ શેઠ દાદી કામને લગતા મુદ્દે મંત્રીની મંડળોમાં અને ધારાસભામાં ઊંડે રસ લેતા હતા. બહારનો તેમને ખાસ્સો અનુભવ હતો અને માન પણ ખાસ્સું મળતું તેમની પાસેથી આપણું ઘણું શીખવાનું હતું પણ આપણે તેમના વિષયમાં બહુ ઓછા પડતી નહોતા.

મરહુમે પોતાની પ્રેમાળથી સ્વભાવની દ્વારા મોટા ખાનદાન કુટુંબમાં લીધી હતી અને પશ્ચિમના વિકાસે કુદરત તાવાવાને ટેવાયેલા હતા. "દાદા કેપારીઓ, તો ગેલાળા મોટરોની ખેંચ ઉપર નભે છે" એ દાદીઓની વિરુદ્ધ ચળવળ કરનારા ગોરાઓના સ્વભાવ સહેજ નાનો ઉશનારા અને દાદીઓમાં મરહુમ પરમાણંદ શેઠ આગેવાન હતા. પોતાના અંગત કેસમાં મને માટે આફ્રિકા આવ્યા પહેલા હતા. બહારના દાદીઓમાં મરહુમ શેઠ પહેલા હતા. બહારના દાદીઓ પોતાની કમાણીનો પૈસો દાદુસ્તાન મોકલી આપતા એ આ ઐકયના ધારાધોરણથી વિરુદ્ધ જાય છે. મરહુમે પરમાણંદ શેઠ દેશ તેવો વેશ રાખવામાં ચુસ્તપણે માનનારા હતા અને આફ્રિકા આવ્યા પહેલાં દાદીઓ પર પ્રતિબંધ નહિ ના બરાબર આવેલો કોટ તો તેઓ ઇ.સ.ની સદીમાં પોતાની સ્થિતિના કારણે પણ પુરેપીયન કરતાં ઉતરતે નહોતા.

મરહુમ પરમાણંદ શેઠ ૧૯૦૬ની સાલમાં પોતાના પિતાના પ્રીવ્હ સ્ટ્રીટના વેપારમાં જોડાયા હતા અને ૧૯૧૪ માં સ્વદેશ જતાં ૧૯૨૩ સુધી પોતાની મળતની પેઢી સંભાળતા હતા ૧૯૨૩ માં તેઓ ફરીને આવ્યા ત્યારે આવ્યા હતા. મરહુમે દુનીયાની બહોળી મુસાફરી કરી હતી અને ગોરીક્યાસ, રીયુનીયન, માડાગાસ્કર, મોરેશિયસ, પંજાબ વગેરેમાં વેપારનો સંબંધ બાંધ્યો હતો. તેમના મુસાફરી પ્રસંગોનો ઘોટલો ઘોમ હતો ૧૯૨૩ પુરી કર્યા બાદ તેમણે આગેવાન બજારનો નાના સ્તરનો પુરેપીયનો મુસાફરી કરવાનો વિચાર રાખ્યો હતા પરંતુ અનુભવી ચાહકોના પાર પાડવાનું બનવા કાર્યમાં રહેલું છે. બાદમાં બજારમાં ખાસે કરી ૧૯૨૩ એ દાદીઓએ રેડ લાઈટ સ્ટોરોમાં નાટિ દાઓ સેવા આવેલા લાવે મરહુમ પરમાણંદ શેઠ પુની પસંદમાં સ્થાપના પહેલી સોસાયટીમાં જોડાવા બોલાવ્યા હતા. આ સોસાયટી ના ટ્રસ્ટર બન્યા હતા. દાદુસ્તાનથી અત્રે આવ્યા બાદ તેમણે ઈન્ડો-યુરોપીયન કારકીર્દીના પણ ટ્રસ્ટર હતા.

કરમસદમાં આવેલા પોતાના ઘરમાં જે મરહુમે બાકી દેહમાં અવસાન આવેલ પ્રતિષ્ઠિત જનો કારણ તેમનું નજીકના મરહુમ ગોરધને આણંદ દોઢ સરકારના પેટીલ અને કપીમુસ્લાદ પ્રતિનિધિ મંડળના સભ્યો, વિગેરે પણ હતા.

મરહુમ પરમાણંદ શેઠ કપાસીયાના વેપારમાં ઉંડા ઉતર્યા હતા અને દાદી પુરાનાંને ખેતીના ઉંદરાત ઇંડાના વેપારી બનાવવા મદદગાર હતા. આથી તેમણે દાદુસ્તાનમાં વેપારી કાપાસીયાંને માટે અલીગઢ વિદ્યાલયમાં સ્કોલરશીપો આપેલી છે. અને અમારા સમાજના મુખ્ય પોતાના રિપ્રેસેન્ટેટીવો પોતાની દાદુસ્તાનની મિલ્કતોની આવક ખાસ્સા ઉપરાંત માટે મૂકી ગયા છે.

મરહુમ પોતાની પાછળ પોતાના વિધવાને, બાર વર્ષની વયના પુત્રને અને ત્રણ દીકરીઓને પોતાના વૃદ્ધ માત પિતાને અને નાના ભાઈઓને શોક કરતા મૂકી ગયા છે. તેમના સર્વેને અગેસી પરમાત્મા બેઠકમાં અને અંતઃકરણથી દિલસોજી પરાપીએ છીએ અને મરહુમના રૂહને શાંતિ મળો એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ. આમીન

ગોરાંગ...ઓને નોકરો ...પવા બે ગુનેહો

સેટ્રેગેશનની હિમાયતને મીસીસ બેનસન

પ્રીટોરીયાના નેશનલ કોન્વેન્શ હોલમાં રેલીગ્સઓ તરફથી બોલાવાયેલી મીટીંગમાં ભાષણ કરનારાઓએ ગોરાંગનાઓ દીદાઓને યા તે નોકરી કરે છે તેની સામે ખબરદાર કાઢવા હતા. મીટીંગનું પ્રમુખસ્થાન શ્રી. શ્રી ટે. સ્મટે લીધું હતું.

પ્રમુખે જણાવ્યું કે રેડીસ્લેન્ડ એ હવે મારકપર ગરીબ ગોરાનો પ્રશ્ન હાથમાં લેવાને પ્રીટોરીયામાં સ્થાપવામાં આવી હતી અને તેણે એવી ખબર મળતી કરેલી છે કે આને તેની એકસો થઇ ગયો, અને બેન્ગરોની કુલ સંખ્યા ૧૮,૦૦૦ ની થઇ છે.

શ્રી. સ્મટે જણાવ્યું કે આ ગીરીમ દીદીઓ તરફથી પુરેપીયન છોકરીઓને નોકરીપરે રાખવામાં આવે છે તેની સામે વિરોધ દર્શાવવાને બોલાવવામાં આવી છે. એ પ્રથા દરરોજ વધતી જાય છે. મેં દર્શાવ્યાગાં આપણા દાદીની દુકાનોની મુલાકાત લીધી હતી અને એકમાં ૧૫ પુરેપીયન છોકરીઓ અને બે પુરેપીયન છોકરાઓ ૧૪ દાદીઓની સાથે કામ કરતા જોયા હતા.

પુરેપીયન છોકરીઓ અને દાદીઓની વચ્ચે વધારે નિકટ સંબંધ જોતા અને પરણી બસવે થાય તેઓ બેટ બીજા સાથે મજૂરી કરતાં હતાં અને ... દાદી દુકાનદારને 'બાસ' કહી બોલાવતી હતી.

મી. સ્મટે જણાવ્યું કે આવાં સ્થળે.એ આફ્રિકાનર છોકરીઓ દાદીને ચેલાનો ગલીચ તરીકે ગણે છે અને દાદી પુરેપીયન છોકરીની તરફ એક તાકી નોકર તરીકે જુએ છે.

ચર્ચો વચ્ચેનો ભેદ ... અને માટે હસન ખાં પુરેટ્રેરીયસે પોતાના ભાષણ આપ્યું હતું તે ... અને અને ... અને મને આ છે કે તે ... ...

ઇસ્ટ ૨૬૦૦માં એ પચાસેક પુરેપીયન છોકરીઓને દાદીઓની નોકરી કરતા જોયા હતા. આફ્રિકાનર છોકરાઓ કે છોકરીઓ હતી. પરંતુ ગરીબાઈના સાથે પોતાના પવિત્ર સિદ્ધાંતોને ત્યજી દેવા પડયાં હતાં.

આફ્રિકા આફ્રિકાના પુત્રોનો હું મારકપર કરવાનું બાબો કહેતો પણ આ વસ્તુ સ્વદેશપ્રેમને આપણે સ્વતંત્ર ... પાડીએ આપણે એક જબરી આફતમાં આવી પડેલા છીએ અને આ આફત અટકાવવી જોઇએ.

આ છોકરીઓમાંથી એક મને કહ્યું કે એકજ દિવસમાં તેણે ૬૪ યુરોપીયનોને પાન આપ્યું હતું. આ ઉપરથી જણાય છે કે આ દાદીઓ ગોરી છોકરીઓને જાહેરાત તરીકે રાખે છે અને તેઓને યુરોપીયનોનો ટેકો મળે છે. યુરોપીયન પેઢીઓને માટે આ ગંભીર હરીફાઈ થઈ પડશે.

યુરોપીયન છોકરીઓને દાદીઓની નોકરી કરતી અટકાવવાને જો કાયદો કરવામાં આવે તો તે પ્રત્યેક છોકરીને માટે જરૂર પડે તો હાથમાં રોપી સામને નોકરી શોધી આપવાને હું જવાબદાર તૈયાર છું.

મીસીસ જેનસનનું ભાષણ

યુનીયનની આમની સભાના સ્પીકર મી. જેનસનના પત્ની પ્રોસીસ ઈ. જી. જેનસને નાઈરોબીલ્ડના પ્રતિનિધિ તરીકે ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે નેટીવોને લીધે આજે પણ આફ્રિકાનરોને અત્યંત ગરીબી સહેવી પડે છે. પ્રજામાં રહેલા ભયની સામે સાઉથ આફ્રિકાની સ્ત્રીઓના રક્ષણ માટે કંઈ પણ કાયદા નહિ કરવાને માટે મીસીસ જેનસને પુરજોરમાં રોષ મુક્યો.

પ્રથમ હાલની સ્થિતિનો રોષ આફ્રિકાન્સ ગ્લેરીની ઉપર હું મૂકું છું કે જેણે પોતાને ગેરરસ્તે દોરાવા દઈને યુરટેકરો અને આફ્રિકાનર પ્રજાના મતને ટેકો નહિ આપનારા કાયદાને ટેકો આપેલો છે.

વળી કલાર્ક અને દાદીઓને મત આપવામાં પણ મોટા ભૂલ કરવામાં આવી છે. દાદીની હાજરી આ દેશને મોટા માં મોટી બગરૂપ છે. આર્થિક સ્થિતિમાં દાદીએ યુરોપીયનને પોતાના હાથમાં લઈ લીધેલો છે. આટલથી તેને સંતોષ નથી થયો અને હવે તે રાજકારી અને સામાજીક સમાનતા મેળવવા માગે છે.

મીસીસ જેનસને બોઅરને પોતાનો મત કલાર્કપણાથી આપવા અને કલાર્કની સ્થિતિને સુધારી શકે તેવા માણસોને પાર્લામેન્ટ માં મોકલવા જણાવ્યું. આ સવાલ હવે આગળનો નથી. હજીને કલાર્કી રાખવાને અટકત કરવાનો છે.

મોટાભે દાદીઓને યુરોપીયનોને નોકરીપર રાખતા અટકાવનારો અને દાદીઓના ધંધારને બોઅરોમાંજ અબોધિત કરનારો કાયદો કરવા સરકારને વિનંતિ કરવાનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

બહુદાઓને રમટસનો સંદેશ

"કુતરાં છો ભસતાં, કાફલો તો ચાલ્યાજ કરશે"

સ્વામધાતાના પ્રધાન જનરલ સ્મટસે કેપટાઉનમાં સીપોઈન્ટ ખાતે યહુદીઓનાં ફેલણ (સીનેગોગ) નું ખાતમુર્હુત કરતાં જણાવ્યું કે આ ખાતમુર્હુત કરતાં મને આરબોની એક કહેવત યાદ આવે છે કે 'કુતરાં છો ભસતાં, કાફલો તો ચાલ્યાજ કરશે.' દુનિયામાં ગમે તે બન્યા કરતું હોય છતાં કાફલો તો ચાલ્યાજ કરે છે. સાઉથ આફ્રિકામાં પણ તોફાનના ચિન્હો દેખાય છે એમ કે તે બનતાં છે છતાં અસરકારક દેખાય છે.

ખુલ્લાના પ્રમુખપર 'શ્રદ્ધા અને શાંતિમાં તમારું બળ રહેલું છે' એવા શબ્દો કોતરવામાં આવ્યા હતા.

જનરલ સ્મટસે કહ્યું કે સાઉથ આફ્રિકાના અને જગતના યહુદીઓને મારો એજ સંદેશો છે કે 'શ્રદ્ધા અને શાંતિમાં તમારું બળ રહેલું છે.' અશાંત નહિ થાઓ. યાદ રાખો કે બાપા બાજે હલતા હોય પણ આપણે ડગવાનું નથી. તમારી પાછળ સેંકડોની તમારી સુંદર ઈમારતો અને તમારીઓ પડેલી છે.

સાઉથ આફ્રિકામાં બનતા નજીવા બનાવોથી અશાંત નહિ થાઓ. આપણે આ દેશમાં એવા અવસરે પહોંચ્યા છીએ જ્યારે આપણે આપણો પોતાનોજ વિચાર કરી શકતા નથી. સાઉથ આફ્રિકાના સમગ્ર લોકોનો વિચાર કરવાનો છે. ભાવિના આ અવાજને સોકો સુંદર પ્રત્યુત્તર દેતો જણાય છે. મારી ખાત્રી છે કે સા. આ. ના સોકોમાં કુસંપનું બીજ રોપનારાઓની પ્રગતિ 'નખળજ' જશે. પણ સોકો યહુદીઓની કીર્તિ કરનારા છે, તેઓની કુનેહની અદેખાઈ કરનારા છે. પરંતુ તેઓ નિષ્ફળ જશે એ મારું વચન યાદ રાખજો. મારો દ્રઢ વિશ્વાસ છે કે યહુદી વિરુદ્ધ ચળવળ સા. આ. માં કદી હોંશ મંદ થવાની નથી. યહુદીઓનો સવાલ ખ્રીસ્તીના અંતઃકરણનો સવાલ બનતો જાય છે. દુનિયા યહુદીઓને કચડાવા નહિજ દ્યે રહે. જો તેમ થશે તો બીજાઓને કચડાવું પડશે.

મનુષ્યની અમાનુષતા

મહાત્મા ગાંધીજીની મદ્રાસમાં હરિજન યાત્રા દરમિયાન બનેલો નીચેનો જાણવાજોગ પ્રસંગ 'હરિજનબંધુ' માંથી અહિ ઉતારીએ છીએ :-

"કાંજીવરમમાં મેં કહ્યું: "બાપુ, આ તો દક્ષિણનું કાશી. આ બધા મંદિરો જોવાનું મન થયા વિના નથી રહેતું."

બાપુ કહે, "હા, પણ હરિજનોને જોવાને સારૂ જવા કરતાં ઈશ્વર એટલે સુધીજ આપણાથી ના જવાય."

"હા, જરૂર. હરિજનોને માટેના દરવાજા આગળ હું નહિજ ઊભો."

બાપુ હસ્યા. "બહુ જોવા તો નહિ મળે, પણ જાઓ, સારો અનુભવ મળશે."

હું ગયો. મારી સાથે બે સવર્ણ હિંદુ અને એક ક્રિશ્ચન (ખ્રીસ્તી) ભાઈ હતા. અમે એક બીજા મંદિરના દરવાજા આગળ પહોંચ્યા, ના તો ગેટરમાંથી ઉતર્યા."

મેં પૂછ્યું, "હરિજનો કયા સુધી જઈ શકે?"

"ગાડીમાં જ સુધી. આગળ નહિ."

બીજા તો અંદર ગયા. પેલા ગોરા ખ્રીસ્તી ભાઈને પણ કાયદેસર રોકવા નાહક હું બહાર ઉભો રહ્યો. એ સોનેરી શિખરો ચિકાશ દરવાજામાં થઈ પંદરેક આંગણાં ઓળંગી ગાંભારાઓની પાછળ અદશ્ય થઈ ગયા એમ હું જોઈ રહ્યો કેવા એ મંદિરની સુંદરતા હતી! માથે ખૂબ આકાશ હતું, અને સોનેરી તડકામાં મંદિરનું ઊંચું ગિખર ગાજતું હતું. અંદર જાણે સાની શાંતિ, ગંભીરતાનું પાન કરવાને, અને હજાર વર્ષની ભક્તિ અને કલા નિહાળવાને મારું હૃદય તલસી રહ્યું હતું. પણ હરિજને બહાર એકલાં ને વસમાં મારતાં રહેવું જોઈએ. એને અન્યાય કરતા વધારે તેના અપમાનનું ભાન કરાવનાર દુનિયામાં બીજી એવી વસ્તુ નથી.

હું ઉભો હતો તેટલામાં એક ભૂંડ ત્યાં આવી ચડયું. મેં એને જોવાડ્યું: "આ પણ ભૂંડ, આપણે બે અંદરી અસ્પૃશ્ય છીએ." પણ તેણે તો જવાબમાં જરાક બોમાર કર્યો. પૂજારીણી ને મંદિરના દરવાજામાં થઈને અંદર દોડી ગઈ. મનુષ્યની અમાનુષતા કેટલેક દૂર સુધી જઈ શકે છે એનું ઉંડું ચિંતન કરતી હું જ ત્યાં ઉભી રહી.

મીરાં.

વિવિધ વિષય

વિનાશકારક વાવીઝોડું—ડરબનની મેસર્સ લાઈન અને નોર્થ કોસ્ટબર ગયા રવિવારના સાંજના ચાર વાગે ૧૯૨૯ માં ડરબનમાં પડેલો હતો તેવો સખ્ત વાવીઝોડાં સાથે કરાનો વરસાદ તુટી પડેલો હતો. પવનનું જોર કલાકના ૬૦ માઇલનું હતું. પોનેવીલથી ડરબન અને ડરબનથી એવોકા અને નોર્થ કોસ્ટના અન્ય ભાગોમાં ઘણું નુકસાન થયું હતું. ટેલીફોન લાઇનો ભાંગી પડી હતી અને ઝાડો ઉખડી ગયાં હતાં. બારીઓ તુટી ગઈ હતી અને નાનાં કપડાંઓ ઉડી ગયાં હતા. રેલ્વે ટ્રેકો અને મેટરો અટકી પડી હતી. ડરબન નોર્થમાં ઘરો પર વીજળી પડી હતી. એક નેટીલ દેવળ ઉપર તેટીવો દેવળમાંથી ગયા બાદ વીજળી પડી હતી. તોફાન અર્ધો કલાક પણ ટકયું નહોતું પરંતુ તેટલા વખતમાં ઘણુંજ નુકસાન કરી ગયું અને નાળાઓમાં પુર આવી ગયું હતું.

યુનિયનના વાવટા સામે વિરોધ—ડરબનના ટાઉનહોલ પર યુનિયનના વાવટો ફરકાવવાના સંબંધમાં બ્રીટીશોની અનેલી ન્યુ ગાર્ડ સંસ્થા તરફથી કેપ્ટન્ટન ડરબનની ટાઉન કાઉન્સીલની મુલાકાતે ગયું હતું કેપ્ટનને જણાવ્યું કે યુનીયનના વાવટો ફરકાવવામાં કાઉન્સીલે જે બીલ્લાનું ડિલ બનાવેલું છે તેની ન્યુ ગાર્ડ કદર કરે છે પરંતુ દગલ્લામાં અનેક બનાવો બનતાં ઓજ ભાવના સામા પક્ષ તરફથી બતાવાઈ નથી. ન્યુ ગાર્ડે તે વાવટો ના તો ઉતારી લેવાની અગર તો ફરકાવવો કે નહિ તે ઉપર રાઉંડરીઓનું રેફરેન્ડમ લેવાની વિનંતી કરી હતી. કાલ સીલે આવતી કમીટીની મીટીંગમાં ન્યુ ગાર્ડની રજુઆતો ઉપર વિચાર કરવા જણાવ્યું હતું.

પોસ્ટેજના નવા દર—"બીઝનેસ રીપ્લાય કાર્ડ" વેપારીઓથી ઉત્તરને માટે કાર્ડ મોકલી શકાય તેને લગતાં પોસ્ટેજના નવા ધારા એજેટમાં જાહેર પડયા છે. આ નવા ધારાની ઇચ્છે વેપારીઓથી સન્કુલરો વિગેરે પોતાના ગ્રાહકોપર મોકલી અને પગર સ્ટેમ્પે માલ્લો પાસેથી જવાબ મેળવી શકાશે. અને પોસ્ટનો ખર્ચ વેપારી તરફથી ભરવામાં આવશે. આ ફરીને માટે જેને તે કાયદા કરવો હોય તેણે લાયસેન્સ લેવું પડશે અને પોસ્ટ માસ્તર-જનરલની પાસે ઓફીસમાં ઓછી વી. ૧૦ ની રકમ ડીપોઝીટ મુકવી પડશે.

યુનીયનનો વેપાર—૧૯૩૪ ના માર્ચમાં યુનીયનમાં પા. ૧૧,૫૪,૦૧૩ નો માલ આયાત થયો હતો. જ્યારે ૧૯૩૩ ના તેજ માસમાં પા. ૮૦,૪૮,૭૬૩ નો આયાત થયો હતો ૧૯૩૪ ના ત્રણ માસમાં પા. ૧,૩૪,૪૪,૮૭૧ નો માલ આયાત હતો જ્યારે ૧૯૩૩ ના ત્રણ માસમાં પા. ૧,૦૩,૦૫,૬૮૨ નો આયાત થયો હતો. ૧૯૩૪ ના માર્ચમાં યુનીયનમાંથી પા. ૬૮,૫૨,૧૦૩ નો માલ નિકાસ થયો હતો જ્યારે ૧૯૩૩ ના માર્ચમાં પા. ૭૪,૬૫,૧૮૮ નો નિકાસ થયો હતો. ૧૯૩૪ ના ત્રણ માસમાં પા. ૧,૯૦,૪૦,૬૦૬ નો માલ નિકાસ થયો હતો જ્યારે ૧૯૩૩ માં તેટલી મુદતમાં પા. ૨,૦૮,૮૪૬૯૮ નો થયો હતો.

સા. આ. નો ફેરબદલો—સાઉથ આફ્રિકાનો ફરબદલો ફરવાનારૂ રહેલ બીજા સમસ્ત દેશમાં મોટી ચર્ચાનો વિષય બની પડેલું છે. ડો. કાર્લ ગેમર એમ. પી. જે કેપ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના પ્રમુખ છે તેમણે તે બીજાની ચર્ચા કરતાં કેપ-ટાઉનમાં જણાવ્યું હતું કે સાઉથ આફ્રિકાએ યુદ્ધમાં ભેદાવું કે શાંત બેસી રહેવું તેના નિર્ણય સાઉથ આફ્રિકા જાતેજ કરી શકશે અને તે પ્રધાનોની સુચનાથી રાજા કરશે. જો એ તટસ્થ રહેવાનો હક્ક ન કબુલાય તો પછી તેની જાહેરાત કરવાને બીજુ બીલમાં શું કહી શકાય એ હું સમજી શકતો નથી. મી. ફ્રેરેસમસ જે ઉપલી સંસ્થાના સેક્રેટરી છે તેણે સ્ટેટસ બીલને નેશનાલીસ્ટોની ઇજા તરીકે વર્ણવ્યું હતું. બીલમાં નવું શું થયું એ જણાવતાં મી. ફ્રેરેસમસે કહ્યું કે સા. આ. ના લોકો હવે બ્રીટીશ રક્ષપત નહિ ગણાઈ શકે. ચર્ચામાં અમુક બાબતોમાં ગવરનર જનરલને રાજાની વતી કામ કરવા દેવાને સીલને સખતાં કે ટી કલગુસાઉથ આફ્રિકાને રીપબ્લીક બનાવવાનું પ્રગમ પગલું છે. બ્રીટીશ બંધારણમાં એ વસ્તુ તદ્દન નવી છે. બીજાનો અર્થ એવો થાય છે કે વડા પ્રધાનને કુલ સત્તા રહેશે. મતલબમાં તે પ્રેસીડન્ટ ગણાશે. આર્ચબીશપ ડી વેટ્ટેરા અને સા. આ. ના વડા પ્રધાન વચ્ચે કશો ફરક રહેશે નહિ. આગળ જતાં પ્રાંતો કાઉન્સીલને અપીલ પણ નાબુદ કરવામાં આવશે અને સા. આ. ના બોકો સા. આ. ની રક્ષપત ગણાશે.

હીંદી કન્યાઓના માટે કેળવણી—સા. આ. ની યુરોપીયન સ્ત્રીઓની નેશનલ કાઉન્સીલની કેપટાઉનમાં મળેલી કોંગ્રેસ સમક્ષ જાહેરમાં કુંવરાણી બેડી મહારાજ સીંગે સાઉથ આફ્રિકાની હીંદી સ્ત્રીઓને ઉન્નતિ કરવામાં મદદ કરવા વિનંતિ કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે હીંદી કન્યાઓના માટે સાઉથ આફ્રિકામાં કેળવણીના સાધનો પુરતાં નથી. આપણા દેશમાં એવી જરૂર રહેલ છે અને તે ડરબનમાં છે અને તે પણ કમભાગ્યે ઘણીજ અગવડભરેલી જગ્યામાં છે. તેને અનુકૂળ સ્થળમાં સાથ જવાની કુંવરાણીએ વિનંતિ કરી અને કાઉન્સીલને તે બાબતમાં રસ લેવા જણાવ્યું. મીસીસ કાર્ટ રપીલ્લાઉએ કુંવરાણીનો આભાર માન્યો અને જણાવ્યું કે એ બાબત પ્રાંતિક કોંગ્રેસ નેશનલ કાઉન્સીલથી દાખલ લઇ શકાય તેમ નથી.

એથાદ મુસ્લીમ કલબ—મી. એસ. એ. પોન્સી જોહાલ્સબર્ગ ખબર જણાવે છે કે તા. ૮-૪-૩૪ ના જોહાલ્સ બાલે મી. એ. એમ. જીણાના સ્વાગ્ન કોંફરન્સ હાજી મુસા દિનદારની સાથે થયા. તે પ્રસંગે મી. જીણાએ એક વાર તેવો પાંચ મીની આપી હતી છતાં બીજી વાર કાળામાં સાત મીનીટ પોતાની મરહુમ બેરીસ્ટર ખાલીલના નામથી અર્પણ કરી તેમજ મી. અસ્માઇલ હાજી મોહમદ દીનદારે પણ ૨૬ મીનીટ આપેલી છતાં બીજા પાંચ પોંડ દસ કાળાને આગળ વધારવો. ને સ્વાગ્ન પ્રસંગે મી. એસ. એ. પોન્સીએ એક કુંકું અસરકારક નિવેદન કરી કાળા માટે જોહાલ્સબર્ગ પા. ૨૩-૧-૦ જાનાવી હાજી હસ્માઇલ મોહમદ દીનદાર પોતાની જનતી કોમ્પ આ કામ માટે જોહાલ્સમાં કીધી જે ભલા ગૃહસ્થને આ કાર્ય માટે મુબારકબાદી ઘટે છે. જોહાલ્સની મુસ્લીમ કલબના મેમ્બરોએ વચન આપ્યું છે કે તેઓ પોતાની કલબ વતી પોતાથી બનતું કરી કાળામાં એક સારી રકમ ભેગી કરી મોકલાવશે. ત્યાંની કલબના ચેરમેન મી. ઇસ્માઇલ કુવાડીયાએ એક એડ્રેસ મી. જીણાને કલબ વતી આપ્યું. મી. જીણાએ એક મીની કલબને બક્ષીસ આપી. કલબમાં અનેક વિદેશનો પણ હાજર હતાં. મી. અહમદ હાજી શેઠે રા. ૧૦ તથા મી. આર્ચ. પ્ર. મુસ્લાંબાઇએ એક મીની તથા મી. પ્ર. એ. બાએ એક મીનીની જોડો કલબને આપી હતી.

શ્રી કેપટાઉન મેમુદીયા મીત્ર મંડળ—આ નવેમ્બર માસમાં સ્થાપાયા બાદ ક્રાંગ્રેસવાદીઓ અને મેમ્બરોની ઘણી ખંત અને ઉત્સાહથી આ મંડળ કોમમાં ઉંડમતા અને ઉન્નતિના પંથે પ્રગતી કરી રહ્યું છે. મંડળના ઉત્સાહી મેમ્બર રા. ભુલાભાઇ પરાગજી નરદયા પોતાના વડીલબંધુ જગુભાઇની સાંભરણના હિસાબે મંડળને રોક રૂ-૬-૩ એક આપ્યા હતા અને મસાલેદાર દૂધ આપવામાં આવ્યા હતા. મંડળ તરફથી તા. ૮-૩-૩૪ ની મીટીંગમાં રા. ભુલાભાઇ જીવનજીના બહુમાનાર્થે સૌ જગતા બંધુ સ્નેહ ભરતા હોવાથી તેમને સ્મરણ આપવાને ફોટા વિગેરે પ્રબુધ્ધ થી. નાથુભાઇ ઇચ્છારામે આપ્યા હતા. જાણીતા ભાઇઓના ભાષણોમાં તેમની સાદર સ્મરણ પ્રસંગમાં આવ્યા હતી. રા. જગના બંધુને આભાર માન્યા બાદ મંડળને રા. ૧૦-૩ બેટ આપી હતી. મંડળ તરફથી રા. ભુલાભાઇના સ્વ. પીતાશ્રીના આત્માની શાંતિ માટે પ્રભુ પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. રા. ભુલાભાઇએ પોતાના સ્વ. પીતાશ્રીના પુન્યાર્થે મંડળને રૂા. ૧૦-૩ આપી હતી.

ગોલ્ડ નેટીવ—મેરીટઝબર્ગના અગ્રેજી કોર્ટમાં મી. આર. ગોલ્ડસ્ટનની સમક્ષ જાપરીયા વાને વૃક્ષ રજીસ્ટર ગબ્બાથી ઉત્પન્ન થયેલા ગાયકવાની ઓબાદ ૨૦ કહેવાય એ ઠરાવવાને એક કેસ રજી થયો હતો. આરોપીની સામે આવા પ્રકારે નેટીવ ટેક્સ નહિ ભરવા માટે આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. આરોપીએ ગુન્હો નામંજુલ કરતા પોતે યુરોપીયન ઓલાદનો હોવાનો દાવો કર્યો. પ્રોસીક્યુટરે કહ્યું કે આરોપી નેટીવ રીતે તેજ કર ભરતો હોવાથી અને નહિ તો પોતે નેટીવ નથી એવું સાબીત કરવું જોઇએ. આરોપીના વકીલ કાંઇ સમજી શકેરોપીની દાદી અને તેના કુટીમ્બીજનોનો ફોટો બન્ધ કર્યો હતો તેની દાદી આમરીકા હતી અને ૫૦ વર્ષ ઉપર નાતાલમાં આવી વૃક્ષને પરણી ગોલ્ડસ્ટનની નજદીક રહેતી હતી. આરોપી યુરોપીયન ગણવાજોગ ઠરતો હતો. મી. ગોલ્ડસ્ટને ચુકાદો આપ્યો કે આરોપી યુરોપીયન ઓલાદનો છે અને તેથી નેટીવ કર તેને લાગુ પડતો નથી.

મદ્રેસા આતજુમન મુસ્લાહમ—પામ્સન સ્ટ્રીટ, ડરબનમાં મદ્રેસા આતજુમન મુસ્લાહની વાર્ષિક ગીહીંગ એપ્રીલ તા. ૮ સોમે ના રા. એમ. પારેખના પ્રમુખપણા નીચે ગણી હતી. સેક્રેટરીએ મદ્રેસાને લગતો રીપોર્ટ વાંચી સંભળાવ્યો જે સર્વાનુમતે પસાર થયો હતો. સેક્રેટરીએ મદ્રેસાની સહાયતા માટે મેમ્બરો અને ટ્રસ્ટીઓનો કરવી મદદને માટે તેઓનો આભાર માન્યો હતો. સાલ ૧૯૩૪ ની સાલને માટે નવા ઓફીસબેરરોની સુંટણી નીચે મુજબ થઇ હતી:—પ્રેસીડેન્ટ: મે. એમ. પારેખ, વાઇસપ્રેસીડેન્ટ: એ. એમ. દોમાટ, ટ્રેઝરર: મે. પી. પ્યારીયા, સેક્રેટરી: મે. ઇ. પારેખ, ટ્રસ્ટીઓ: એ. એચ. કાજી, વી. એસ. માદસુ. એ એમ. દોમાટ, એમ. એસ. મુલા, એમ. આઈ. રાજ, એ. એચ કરવાદા, આઇ. અલમદી. એમ. આદ. બોળા. ગોરા રદિરી. એમ. ડી. પ્રસાદ, એ એસ. કાજી, જે. એ. પ્રસાદ. એમ. આઇ. રદિરી.

૬૨ કલાકે ભાન આવ્યું—બીસેનો પી એલ. સોપસન જે જોહન્સ લેડરપર મારતાં માર્ચ તા. ૨૪ મીએ પોતાની મોટર સાઇકલપરથી પડી ગયો હતો તેને એડમીટન હોસ્પીટલ મા ૬૨૦ કલાક સુધી બેભાન રહ્યા પછી ભાન આવ્યું હતું.

મુસ્લીમો દીન બુલી ગયા છે—સ્ટેન્ડરટનથી મી શેખ મકસુદ મહમદીમ એક અખબારમાં લખે છે કે સાઉથ આફ્રિકામાં મુસ્લામીઓનો વૃક્ષ વર્ગ બ્રમજ સ્ત્રી વર્ગ દીન ભુલતા જાય છે. બાપ, મોજશોખ આમોદપ્રમોદમાં મશગુલ રહે છે અને પોતાનો ધર્મ અને બાપ મુસલમાની નસીહતો ભુલતા જાય છે. આ દ્વારાથી જમત થવા તે મુસલમાનોને ચેતવણી આપે છે.

હોંદુ બ્યાબમરાળા સેટલમેન્ટ આકરૂં—બ્યાબમરાળાના કેપટન લખી જણાવે છે કે:—હોંદુ એસોસીએશનની એ દુમાન ચીજમ બ્યાબમરાળા તરફથી જણાવવામાં આવે છે કે બે મ સની ઝુમ્બાતમાં અજવા તે આબરીએ એક જગી મેળાવડો કરવામાં આવશે, કે મેળાવડામાં કોમ પ્રમુ મુસ્લિમ બાબતોને ઉતરવા ખુટ આપવામાં આવશે. અને તેમાં ૩ બાબતના ઠરાવો મુકવામા આવશે. દરેક દરીદામ મા બોલ્યું, બીજું અને ત્રીજું એમ ત્રણ બાબતના ઠરાવો માટે ૬૮ મેડલ આપવામાં આવશે. દાખલ બનાવ બાબતોએ બોલ્યા અમારા કેપટન પાસેથી રેગ્યુલેશન માંગી દાખલ થવું જેથી પસ્તાવાનો વખત ન આવે. ટાઇમ રાત્રે ૮ થી ૯ હોંદુ એસોસીએશન, તા. ૧૫-૫-૩૫ સુધીમા નામો નોંધાવી જવા વિનંતિ છે.

ડિફેન્સને શું નથી ગમતું — જર્મનીના ચાન્સેલર હિટલરે જાહેર કર્યું છે કે પોતે નાઝી જર્મનીમાં હાજરી આપે તા.૨ —

(૧) જેકસ્લોવેકો પાસે રેસીટેશન નહિ કરાવવું—તેઓ માને કમનો બદલો વાળવા રોકયા છે @

(૨) પોતાની સર્વાને આરે માગણીઓ નહિ કરવી.

(૩) નાટકોમાં જર્મન વચ્ચે નાણીઓની ગોળબા નહિ કરવી.

બિહાર સંકટ નિવારણ

બીહાર સંકટ નિવારણ ફંડ—પોર્ટ એલીઝાબેથના પા ગોલાબ્યા રજપુત પોળી તાનિ હિતચોક મંડળ તરફથી બાબુ રાજેન્દ્ર પ્રસાદ પટના, મનીઓર્ડરથી પોંડ ૨૬-૨-૩ તથા મી કાલાભાઇ પ્રભુદાસ ચોપીસીબાળા તરફથી પોંડ ૧-૧-૦ મળી એકંદર પોંડ ૨૭-૩ ૩ મોકલી આપવામાં આવ્યા છે નામવાર લીસ્ટ અન્ય સ્થળે જાહેરમાં આવી છે.

બાદુમરા (સાઉથ રોડેસીયા) થી પા. મી. એ. પટેલ લખી જણાવે છે કે અત્રેના દોદીચે બિહાર પીડીત ફન્ડ માટે પા. ૪-૧૦-૦ ની રકમ ઉઘરાવેલી છે તે બાબતો ઉપર બદલે રકમે મોકલી આપવા રવાના કરવામાં આવી છે બજકુર ફાળામા રહેમ આપનારાઓની નામાવળી અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામા આવી છે

આલ્બરટન (ટ્રાંસવાલ) થી મી કેશા લખી જણાવે છે કે અત્રે બિહાર સંકટ નિવારણાર્થે ફાળો કરવામાં આવેલો છે જેના પા ૭-૧૪-૬ ની રકમ થઇ છે તે ટેક્ષ આને મોકલી આપવામા આવી છે. નામાવળી અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે.

છાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે બાબતમાં ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા બદેરબાનો કરવી. એથી બાદમને બે પૈનીનો બાર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

સત્યાગ્રહ ગેરિલ્લા

(લેખનાર : 'ડરબન્સ' માં ગુનીરાજ પુ. અરેલ)

માણસ માણસને ઠેરવવાને કે ખુરશીદેખલની જેમ ગોવાની મિલકત ન મળી શકે અર્થાત્ ગુલામ ન રાખી શકે એવો કાયદો અમેરિકામાં માત્ર અગાઉ ૧૦૦ વર્ષ થયા, ત્યાર પહેલાં લાખોએ હબ્શીઓને, અને હબસણો ૨ સ્વતંત્ર મુલકની જન્મેલી લાખોએ વર્ષોવર્ષ લોહીને ગોકારો ત્યાં પોતાના ગુલામ તરીકે રાખતા. એમને કૂતરાં ઢોરની જેમ પાળતા, ઢોરની જેમ મુકાવતા, ઢોરની જેમ મરતા અને બાકીનું જેમ બેસતા આર્યાવર્તમાંના મજુરી કરાવતા. કાલાંરે નો પેસલાનાજ માલુના બાપ પ પણ કોઈ અનિવાર્ય બારણે બાકે બાપા મરેલા ઉપર પણ માણસ બારણે બાકે બાપા મરેલા ઉપર પણ માણસ બારણે બાકે બાપા મરેલા ઉપર પણ માણસ

'લિબરેટર' શરૂ કર્યું ત્યારે આગાઉથી એને પણ માટેનું નોંધ્યા વિનાજ શરૂ કર્યું હતું. 'ન્યુ ઈંગ્લંડ રાજ્યવિરોધક મંડળ' ની સ્થાપના કરી ત્યારે માત્ર બાર સભ્યોજ હતાં; નૈતિક સંકટમાં સપ્યાબળની કિંમત નહિ જેવી છે. એ તો એવી લડાઇ છે કે જેમાં એક સાચો માણસ દુશ્મનોના હૃદયમાં જગવા દુઃખી સૈન્યને હરાવી શકે.

(અપૂર્ણ)

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

છત્રીસ ખાણી મુકામેલા ગામવાસીઓ

દક્ષિણ હૉકના સીકંદરાબાદ પ્રાંતમાંના મીનાવીન ગામમાં ૪૦ ગામવાસીઓને આગ અને ખુનને માટે પકડવામાં આવ્યા છે. ગામવાસીઓમાં કજીયો કરવાથી તેઓએ વિરોધી પક્ષના એક ઘરને આગ લગાડેલી હોવાનું કહેવાય છે. ઘરમાંથી પાંચ જણ બાળવાનો પ્રયત્ન કરતા હતા પરંતુ તેઓને સમયના બહકાની અંદર બાળા કેંદી છત્રીસ જણ મુકામમાં આવ્યા હતા. એ ગેરતો બની જવા પામી હતી પરંતુ પણીજ જખમી થઈ હતી.

સવિનયભંગ વખતે ગાંધીજી

એક મુલાકાતમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ જણાવ્યું છે કે મહાસભાવાદીઓએ ધારાસભાઓમાં સરકારની સામે સહકાર કરવો જોઇએ એમ જો તે પોતે માને છે તથા કાઉ પછીજે કરી સરકારની સામે બાંત ચાલુ કરવાની તેમને સલાહ આપવી પડશે એ પોતે કહી શકતા નથી. ભૂતકાળમાં સવિનય ભંગની લડત સલાહમ તેનો તેમને જરાયે પસ્તાવો નથી પરંતુ દેશની સમક્ષ ઉપસ્થિત થએલી અસાધારણ સ્થિતિ જોતાં મહાસભાવાદીઓને લડત મોકુફ રાખવાનુ કહેવામાંજ પોતે કર્તવ્ય રહેલું માને છે.

બહિષ્કાર અને સવિનય ભંગમાં એક પણ પ્રોટનની તા૬ ભલે જનરલ ડાયર જેવો ૧૯૧૯ માં અમૃતસરમાં ગોળ વર્ષાવ્યો હતો અને હજારો નિરપરાધી પુરૂષો અને બાઓની ઉપર ગંભીર અન્યાય કરેલો કહેવાય છે તેવાની તરફ પણ નિરકારને માટે અવકાશ નથી. ગાંધીજીએ જણાવ્યું કે છેલ્લા ૧૫ વર્ષનો ઇતિહાસ જ્યારે શાંત ચિત્તે તપાસીશે ત્યારે ઇતિહાસકારો સિધ્ધ કરી દેશે કે આખરિક અહીંસા અને બહિષ્કાર અને સવિનય ભંગે દેશને મારફાડ કરતા રોકયા હતા અને તેઓને આત્મસંયમનો પાઠ શીખવ્યો હતો. સવિનય ભંગ જ્યારે પ્રમાણિકપણે કરવામાં આવે છે ત્યારે તે વિકારને પ્રેમમાં ફેરવી નાખે છે.

મુંબઇથી કલકત્તા આઠ કલાકમાં

તાતા એન્ડ સન્સે મુંબઇથી કલકત્તા આઠ કલાકમાં જવાય એવી વિમાની સર્વિસની યોજના હાલ સરકાર સમક્ષ રજુ કરી છે

ઇલાજ પારસી કોમને ગાડોજ

શ્રી દીનશાહ પીટીટના બેન મીસીસ હમાયાઉ મહેરજીએ ધર્માદા ખાતે રાા લાખ પન હજાર રૂપિયાની સખાવત કરી છે. એ રકમનો ઉપયોગ કેવળ પારસી કોમની ઉન્નતિને માટેજ કરવામાં આવશે.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને બરાબર તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ જ સ્ટોક માં રાખશો અને તેજ બ્લુ વાપરવા સલાહ આપવી એ ફાયદાકારક છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ તમે તમારાં ગ્રાહકોને વેચશો તો તેઓ હંમેશાં સંતોષ પામશે અને ફરીથી પણ તેજ ચીજના આવશે.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

			આ.	રે.
ફ્રાનચાઇ ફ્રાંચસેન્ચાંસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ ૧૯૨૨				
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં			૧	૬
સીતા વનવાસ			૧	૦
છવનઘર પ્રકાશ			૦	૬
સત્યના પ્રયોગો આત્મકથા ભાગ ૧			૧	૬
,, ,, ,, ,,	ભાગ ૨		૧	૬
નીતિના પાઠ			૧	૦
મારો જેલનો અનુભવ		લેખક મ. ગાંધીજી	૦	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ		,, ,,	૦	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ		,, ,,	૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિઅનનો સેટેરી ભાગ			૨	૦
હેન્રીમાન્ડ થારાંગાંધાર તીરાક તેમના મત અને વિચાર			૦	૬
મુરબ્બીરાજ અને તેના બે બાઇઓ			૦	૬
જેલના કાબ્ય (મલયાલમ પરથતના)			૦	૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરિત્ર			૦	૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ			૦	૬
એક સત્યવીરની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)			૦	૬
માણસ કેટલી જમીનનો માલિક હોવા જોઇએ? ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી			૦	૧
હોંદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)			૧	૦

દક્ષિણ આફ્રિકા:

તેની

પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

૧

દક્ષિણ આફ્રિકાને તીરે

"The Bantu and the Englishman may be found elsewhere on the earth's surface in equal or greater perfection: but the Boer, like our plumbagos, our silver trees, and our Kudoos, is peculiar to South Africa. He is the result of an intermingling of races, acted on during two centuries by a peculiar combination of circumstances, and a result has been produced so unique as to be indecipherable through long and sympathetic study."

OLIVER SCHREINER.

યુરોપના ઇતિહાસમાં પંદરમી સદીએ બારે યશસ્વી અને અમૂલ્ય લાભ અપ્યો છે. એ સદીએ યુરોપની પ્રગતિ અને સમૃદ્ધિના શ્રીગણેશ માંડ્યા. દ. આફ્રિકા અને અમેરીકાની શોધ એક સાથમાં થઇ કારણકે એમેરીકા ખંડ શોધ્યો તે પૂર્વે પાંચ વર્ષ જ દક્ષિણ શોધાયેલ. એ વખતે અમેરીકાનું આકર્ષણ વધ્યું, પણ દક્ષિણ આફ્રિકાનું આકર્ષણ એક સદી મોડું થયું. કારણમાં સેકાના નાવિકોએ આ દેશ તરફ દુર્લક્ષ રાખ્યું. જ્યારી રેશમાં વિચરતા પોતા હોટેન્ટોટા આર્થિક દૃષ્ટિએ કશો લાભ નહિ આપે એવો ખ્યાલ જોયારીઓને આવ્યો. અને તેઓનાં વહાણો કેપના કિનારે વહાવી ઈસ્ટ ઇન્ડીઝ જવા લાગ્યા. કોઇ વારી વીસા બાદ ૧૬૫૨ માં ડચ ઈસ્ટ ઇંડીઆ કંપનીએ ટેબલ માઉન્ટનની બગલમાં વાડું સ્થાપ્યું અને કાન રીબીકની નાનકડી કુકડી ટેબલ બેને કિનારે ઉતરી.

આ અરસામાં, હિંદ સમૃદ્ધિને શિખરે હતું. દિલ્હીના તખ્તપર શાહજહાં રાજ્ય કરતો હતો. હિંદની સમૃદ્ધિ યુરોપને આકર્ષી રહી હતી અને પોર્ટુ ગીઝની પુંઠ પકડી વલંદાઓએ પણ એ સમૃદ્ધિની લહાણ લીલવા નિશ્ચય કર્યો હતો. કેપને કિનારે વાડું નાખવાનો મુખ્ય હેતુ ડચ નાવિકોને હિંદના પંથે વિશ્રામો લેતાં ખોરાકી અને શાકભાજી પૂરી પાડવાનો હતો.

પણ એજ સમયે, વર્ષોવિયા વ્યવસ્થા વર્ષો વહ્યા જોરા સેટલરો મેળવી રહ્યું હતું. ૧૫૦૦૦ જોરાઓ વસી ચૂક્યા હતા. નવુ જોર પણ એ પંથે પ્રગતિ કરી રહ્યું હતું વસાહત ૬૮ વર્ષ હતી અને ૨૦૦૦ સેટલરો આવી વસ્યા હતા.

દક્ષિણ આફ્રિકાની અજાણી ધરતી પર પગ મૂકનાર ડચ જોરાઓએ ખોરાકી અને શાકભાજી પેદા કરવાનું કામ તો ૬૦ માસમાજ પાર ઉતાર્યું જાણે ગામે ખાણુ અપાયુ ત્યારે સગળે કહેવાયુ કે મેજર પર પીરસાયેલ બધી વસ્તુ કપમાંજ ઉગાડેલી છે. એ વસ્તુઓ તે દ્રાક્ષ, ઓલીવ, ઓરેન્જ, પાઈનાપ્પલ, પ્લેટિસ, એસપરેગસ, પટાટા, વિગેરે. ૬૦ ડિસેંબર ૧૬૫૨ ના દિવસે કપમાં ઉગાડેલ પહેલી પહેલવહેલી રોટી બનાવવામા આવી.

ધરતીના પહેલા ખેડનારાઓ બાબર માલ પકવનારા માણીઓ હતા. પાછળથી નવા સેટલરો આવ્યા. તેઓએ જગ્યા જાદી અને દ. આફ્રિકાના મૂળ ખેડુતો બન્યા. ડચોએ દ. આફ્રિકામાં પગ મૂક્યો ત્યારે બુશમેનો રહેતા હતા. લાંબ ખોયિખાઇ કેદીઓને કાલવવામાં આવ્યા. અને પાછળ આફ્રિકાના ૪૦૦ જેટલા મલાયોને પણ વસાવવામાં આવ્યા. ૧૬૮૮ માં ફ્રાંસમાં ધાર્મીક ત્રાસથી બચી. આશાનો દ્વા ખોળવા હ્યુગનોટ સેટલરો આવ્યા. એટલે દ. આફ્રિકાનો પ્રતિહાસજ વિવિધ કોમોની અથડામણ સાથે શરૂ થયો એમ કહી શકાય.

આજે ડચ બોરો 'આફ્રિકેન્ડર' ને નામે ઓળખાય છે. તેઓ ખરી રીતે ડચ, ફ્રેંચ અને જર્મન સંતતિ છે. આ આફ્રિકેન્ડરના બે વર્ગ છે. એક વર્ગ તે સત્તરમી સદીના સંસ્કાર ધરાવતો પ્રાચીન બોઅર અને બીજો વર્ગ તે પશ્ચિમની સંસ્કૃતિને જાણનારો આધુનિક બોઅર.

ડચ બોરોનું માનસ જોઓ તેમના સંસર્ગમાં આવ્યા હોય તેઓજ સમજી શકે. તેઓનાં જીવન પર પણ પુસ્તકો લખાયાં છે. કેટલાક એમ માને છે કે ડચ બોરોની મનોદશા વિચિત્ર છે. તેઓના મત પ્રમાણે ડચ બોરો એટલે એકલવાયા, બહારની જંજાળથી બેપરવા-વાળા, સ્વદેશ માટે અત્યંત પ્રેમ ધરાવનારા, અને પોતાની ક્ષિતિજના પોતાને રાજા માનનારા. તેમને જગતમાં થતા ફેરફારોની પરવા નથી. જગતની ક્રાંતિ તેમને આકર્ષતી નથી. હિંદી, ચીના, રૂકું, અને બીજી સ્થિતિ ચૂસ્ત કોમો પણ જગતના પ્રવાહને અંશે પોતાના વિચારો બદલવા લલચાય, પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના ડચ બોરો નહિ. ડચ બોરોની સ્વતંત્રતા એટલે એકલવાયું રાજન, તેને કોઇની દખલ ન ગમે. બ્રિટિશ બોરો સ્વચ્છતાનો દાવો કરે છે એમ કહી તે અમે તેવા લાયક અને ભલા અંગ્રેજને પણ ના આવે. ધર્મ તેમના પર બહુ અસર કરે છે. તમનું ચર્ચ તે એકજ ડચ રિફોર્મ્ડ ચર્ચ. એ સાથે એટલે ડચની સાગાઇક, આર્થીક, રાજદ્વારી અને બધી પરિસ્થિતિનો વિચાર કરનાર સંસ્થા. ડચ બોરા એટલા પુરાણા વિચારના છે કે તેઓ બધુ 'ઓલ્ડ ટેસ્ટેમેન્ટ' ના પૂરત ભક્ત છે, વિસમી સદીની પ્રગતિ છતાં 'ન્યુ ટેસ્ટેમેન્ટ' ના નહિ. ઈશુ ક્રિસ્ત એક્રિપાસ હતો અને તે દક્ષિણ આફ્રિકા આવે તો બાધિત પ્રવેશક પણ એ વાત બધુ ડચના મગજમાં ઉતરતી નથી. જ્યારે તેઓ આ વાત સાંભળે ત્યારે ખુરશામાંથી બેઠા થઇ બધુ બોલતા આવા બને. તેઓ કાયસ્થને દ. આફ્રિકાવાસી કબૂલે છે, અને રંગ-ભેદના પ્રબળપર તે તેમના વિચારોને અનુમોદન આપે એમ પ્રતિપળે પ્રગટે છે. ટીકાકાર આગળ વધી કહે છે કે ડચ બોરોમાં દુર્ગુણો, સ્વાર્થ, બંડખોરવૃત્તિ, અસહિષ્ણુતા અને વેરની તૃષા છે. ગ્રહેરમ; વસતો ડચ કાંતો તદ્દન નરમ કે તદ્દન ગરમ દેખાય છે. તે પોતાના પરિચિત ક્ષેત્રમાં ભમ્યા કરે છે. તે પ્રતિકૂળ વાતા-વરણમાં ઉકેરાટ બધુ છે. ડચ પણ મહાત્મા ગાંધીના જેમ હૃદયથી માને છે કે તેઓજ પ્રભુના પ્યારા પુત્રો છે, બંદા છે, વિગેરે.

[illegible] ઓળખાય છે. ને [illegible] આફ્રિકામાં વસતી [illegible] સાથેનો મૂળ સંબંધ [illegible] છે. [illegible] આફ્રિકામાં વસતો [illegible] [illegible] મધ્યે કુદરતી [illegible] તે તરફ નજર ફેરવે. બ્રહ્મદેશ જર્મનીની તરફ દૃષ્ટિ નાખી રહ્યું. ઇટાલી ઇથિયોપિયા તરફ અને તે તરફ મીટ માંડી રહ્યું. પણ આફ્રિકાનેર, કે જે બ્રિટિશરને તો બ્રિટિશર કરતાં દક્ષિણ આફ્રિકા છે, એમ જ તેમનો આત્મા ઇચ્છે [illegible]

[illegible] ઇચ્છે છે. [illegible] આફ્રિકામાં [illegible] વસે છે. તેમના માત્ર બ્રિટિશર કરતાં ઘણા ગણી [illegible]

[illegible] દક્ષિણ આફ્રિકાને બ્રિટિશર પોતાનો સ્વદેશ માને છે. તેમનો ઇતિહાસ [illegible]

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

[illegible] quality in Hammis, Pines etc. supplied and suited to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care given to every order.

હોલસેલ ફ્રૂટ અને જેનરલ પેદાશના વેપારીઓ

નાતાલનાં નજર ઝેડના બજારો, પ્રજાપક્ષ ધરાવે છીએ બોટલર ઘણીથી તરત વહાણવામાં આવશે

દરેક બોટલર ઉપર બની કેમ્પેન્સ રાખી આપે. માલ, સારી પેઠગિ કરી ટ્રીટમેન્ટ આવથી મોકલવા બધું આવશે.

કેપ પોટેટોઝ, બંસબાલ્સ, કોર્સેટ્સ, [illegible] નીચેને દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

[illegible] રવજી ભૂલા

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ [illegible]

અઠવાડીક પત્રાંક

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ગીતા મનન

(લેખક—કિશોરલાલ મશરૂવાળા).

અધ્યાય ૧૧ મો ચાલુ

ઉપોદ્ઘાત ત્રીજો

(૧)

અગિયારમો અધ્યાય શબ્દાર્થ પરથી થોડો ઉપોદ્ઘાત કરવાની જરૂર જણાય છે.

મોટા ભાષ્યકારો અધ્યાય દીઠ જે વિષયનું વર્ણન કરે છે તે ગીતા તત્ત્વજ્ઞાનના કોઈ ને કોઈ વૈષ્ણવ સંપ્રદાયના ગ્રંથ છે, અને, તેથી, એમણે વૈષ્ણવ સંપ્રદાયની માન્યતાઓનો ઉલ્લેખ તથા શ્રીકૃષ્ણનું એક બાજુથી વિષ્ણુના અવતાર તરીકે સમર્થન છે, અને બીજી બાજુથી, એથીયે આગળ વધી શ્રીકૃષ્ણ અને પરમાત્માનું ભેદ તેમ અભેદ પ્રવચન કરાયેલું છે. ગીતાની કાર્યે આ ગ્રંથને વાંચનારના લક્ષમાં આવ્યા જ હશે કે ગીતા ગમે ત્યાંયે પરમાત્મા એવો ત્રીજા પુરુષનો શબ્દ નથી, પણ સર્વત્ર ઠામે શ્રીકૃષ્ણ તેમ પરમાત્મા અને પરમાત્મા તેમ શ્રીકૃષ્ણ કોમ પરમાત્માને બદલે 'હું' 'મારું' 'મેં' 'મારામાં' 'મારામાં' એવો પહેલો પુરુષજ વાપરવામાં આવ્યો છે.

સર્વ ધર્મોના જૂના ગ્રંથોમાં આવી પદ્ધતિ જણાય છે. બાઈબલમાં ઠામ ઠેકાણામાંયે પેગંબરો દ્વારા બોલે પરમાત્મા બોલતા હોય તેમ પહેલા પુરુષનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. દરેક ધર્મના ગ્રંથોમાં જેમ કરવામાં આવે તેમાં નવાઈ પામવાનું કારણ નથી. કારણ સિદ્ધાંતના સ્વિકાર પ્રમાણે તો પરમાત્મામાંજ શ્રીકૃષ્ણ દ્વારા બોલે છે એ પ્રવચન અઠાનો વિષય નથી, પણ જાણીતી-વાત છે. એટલે શ્રીકૃષ્ણરૂપે પરમાત્માજ છે એમ કહેવામાં અતિશયોક્તિ નથી.

પણ શ્રીકૃષ્ણરૂપે પરમાત્માજ છે એમ કહેવું એ એક વસ્તુ છે; પણ શ્રીકૃષ્ણ એટલે પરમાત્મા અને પરમાત્મા એટલે શ્રીકૃષ્ણ એમ કહેવું એ બીજી વાત છે. પહેલી વાત તત્ત્વની છે; બીજી સંપ્રદાયની અને શ્રદ્ધાની. એ બીજી વાતોનો અર્થ એવો થાય છે કે બહુરંગમાં વસ્તુદેષ-દેખાયા છતાં જોયેલા પ્રકાશના પૂરા કેન્દ્રમાં પરમાત્માના બધે કિરણો ઝીલે શકાતાં. એક કેન્દ્રમાં આવીને એકઠી થતી જેમ અહારથી છિટકાવેલા સૂક્ષ્મદર્શક કાચ (convex lens) મોંથી આવનારા કિરણો બીજી બાજુએ એક કેન્દ્રમાં એકઠાં થાય છે, અને ત્યાં કોયડાને બાળવાજ પણ સર્વે કિરણોની બધી ગરમી એકત્ર કરી દે છે, તેમ પરમાત્માનું સર્વત્ર એ શ્રીકૃષ્ણમાં આવીને રહેલ હતું. એવો એ અઠાનો અર્થ છે.

આજસુધી જેટલે વૈષ્ણવ પુરાણોમાં તથા મહાભારતમાં પણ કેટલેકણે આ અર્થને પોષણ મળે એ રીતે શ્રીકૃષ્ણનું ચરિત્ર ચીતરવામાં આવ્યું છે, અને તેટલા માટે, જ્યાં પરમાત્મામાં વિરુદ્ધગુણોની ભરમાળ શંકાકુશંકા અને ભાવના-ઓનો અવકાશ છે તેવા શ્રીકૃષ્ણના ચરિત્રને સહ-અમલ સર્વે બાબતો પ્રમેયરૂપ ચીતરવાનો પ્રયત્ન થયો છે. તેમજ અનેક ચમત્કારોના કરનારો તરીકે પણ એમને બતાવવામાં આવ્યા છે.

(૨)

આ પ્રમાણે, તાત્ત્વિક દૃષ્ટિએ જ્યાં સર્વત્ર પરમાત્મારૂપ જે એવો સિદ્ધાંત છે, ત્યાં જ્ઞાની યોગી, ધર્મના અને પ્રત્યક્ષ શ્રીકૃષ્ણના મુખમાં પરમાત્માનું નિરૂપણ 'હું' શબ્દથી થાય એમાં ગીતા દરેક ધર્મની તેમજ કુદરત પર્યંતની આજની આવેલી પ્રજ્ઞાવિકાસની જ અનુસરે છે. પણ એ સાથે પરમાત્માની વૈષ્ણવી શક્તિનો શ્રીકૃષ્ણમાં પાદુર્ભાવ એ એક માન્યતા તેમજ પરમેશ્વરની સમગ્ર વિભૂતિઓ પણ નિમિત્તમાત્ર કેન્દ્રી ભૂત થયેલી છે એ બીજી માન્યતા—એમ બે જાતની માન્યતાઓ ગીતામાં સંમિશ્રિત છે. આથી કંઈ કશું નથી કે જેને માટે શ્રીકૃષ્ણ 'હું' સર્વ નામનો ઉપયોગ ન કરે, કે જેને 'હું' કહીને ન સંબોધાય એવી. આ અધ્યાયમાં શ્રીકૃષ્ણનું વર્ણન ચતુર્ભુજ, શંખ-ચક્ર ગદા-પદ્મ યુક્ત એવું વિશ્વરૂપ કરવામાં આવ્યું છે, અને તેથી, શ્રીકૃષ્ણ એ રૂપ અર્જુનને સદા દેખાતા એવો ચમત્કાર ઉત્પન્ન થાય છે. વસ્તુતઃ આવા કરવાનું પ્રયોજન એટલજ જણાય છે કે ભક્તિમાર્ગી વૈષ્ણવીઓ ન ઉંચકી કરે છે તેને અનુરૂપ અને નિરૂપણમાં તથા પરોક્ષ (નિષ્ઠા) અને પ્રત્યક્ષ (કૃષ્ણ) માં ભેદ કરવો નહિ—એ સિદ્ધાંત સ્થાપિત કરવો. (અપૂર્ણ)

ખુલાસો

ગયા અંકમાં કંપોઝીટર દોષે મારા લખાણની ત્રણેક પંક્તિઓનું દેવાય પ્રાયઃ ગળે હતો તેમાં નામ ચૂંટણીના બાબતોના નામોમાં ફાલ્ગુનીય પ્રસંગ તરીકે આ સમયનું ગુજરાત વનું નામ રહી ગયું હતું.

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

સ્પેશીયલ જનરલ મીટીંગ

ઉપરોક્ત એસોસીએશનની સ્પેશીયલ જનરલ મીટીંગ તા. ૨૬-૪-૫૪ ના રોજ સાંજે ૫ વાગ્યા કે ૩ વીકારીઆ કલાકવાળા હોલમાં મળશે.

કામકાજ :

ઓનરરી સેક્રેટરી આવશ્યકની ચૂંટણીની બાબતમાં નીમેલી મીટીંગ કમીટી તથા જનરલ કમીટીનાં રીપોર્ટો પાસ કરવા.

પરચુરણ.

ડી. કે. પટેલ
એ. સુ. હિ. એ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL.

Fruit and Vegetable Exporter

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ્સ મોકલે તેવા ઓર્ડર... ધ્યાન રાખવામાં આવે ... મંગાવવી આપ ...

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. ૨૦

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ કંડ

સા. આફ્રિકાના હિંદીઓનો ફાળો

શ્રી. વલ્લભભાઈ ઝાલા હસ્તે કરવામાં થએલો ફાળો

(ગતાંકથી ચાલુ)

અગાઉનો સરવાળો	૨૨૦	૬	૪
ગોવીંદસ્વામી		૧	૦
બહેન		૧	૧
કેરી		૧	૧
ક્રોનંડન		૨	૦
સુરદેવ		૧	૩
મુબારક			૦
બી. બીરબેચર		૨	૧
અજવાનદીન		૧	૦
પ્રુશેવા		૦	
બેલી		૧	૦
અબૂબકર		૦	૯
પીરમલ		૧	૦
મોરારજી હરીભાઈ દેસાઈ	૧	૧	૦
નામાભાઈ પરસોત્તમ	૧	૧	૦
આર્દિસ ગોવીંદ		૧૦	૦
વીરાભાઈ રતનજી		૫	૩
વીરાભાઈ છગન		૫	૩
નારણભાઈ પરશા		૧૦	૦
ધ્યાભાઈ મોરારજી		૨	૬
દેસાભાઈ મગન		૫	૦
ડાહ્યાભાઈ બીખા		૧૦	૦
રામજીભાઈ ગોપાળ	૧	૧	૦
દયાળભાઈ તેજી		૧૫	૬
ગોવનભાઈ મોરારજી		૧૦	૩
ડાહ્યાભાઈ મગનજી		૧૦	૩
હરીભાઈ હરી		૧૦	૩
મગનભાઈ હરી		૭	૬
ગોપાળભાઈ દેસા		૭	૧
રણછોડભાઈ પરસોત્તમ		૫	૩
વસનભાઈ ચોથા		૫	૩
દુલ્લભભાઈ ઘેલા		૪	૩
કસનભાઈ રામજી		૫	૬
ગોવનભાઈ નથ્થુ		૫	૦
મોરારભાઈ કબીર		૨	૬
મગનભાઈ ગોવન		૨	૬
જગનભાઈ દુલ્લભ ત્રિભોવો		૦	૬
	૪૫	૧૧૦	૧૪ ૬

ઇસ્ટ લંડન કોળી હિત વર્ધક મંડળ

ભા. મોરાર એન્ડ સન્સ કોયમતી	૫	૫	૦
આર. પરસોત્તમ એન્ડ સન્સ મજાર	૨	૫	૦
રણછોડભાઈ નાના તબડી		૧૫	૦
મોતીભાઈ રામજી ખોદાણી		૧૫	૩
મગનભાઈ કેરાળ કોયમતી	૧	૫	૩
ડાહ્યાભાઈ પાંચીઆ મટવાડ		૫	૩
ખુબી આ બાબુ ગોલ્ડર		૧૦	૩
વાલીદાસ બાબુભાઈ તબડી		૫	૩
સોમાભાઈ નાના ગોલ્ડર		૧૦	૧
મગનભાઈ રવજી ઠક્કારી		૧૦	૩
બાબુભાઈ દુલ્લભ નીમરાઈવાળા	૧	૧	૦
બીખાભાઈ કેરાળ કોયમતી		૭	૬
રવજીભાઈ કેશર ઠક્કારી		૧૦	૩
છગનભાઈ દુલ્લભભાઈ ઉમરાટ	૧	૧	૦
ધનાભાઈ ગંગા કોયમતી		૧૦	૩
પુનીભાઈ ગલા તબડી	૧	૧	૦
વાલાભાઈ લેરામ ઠક્કારી		૧૦	૧
નાથુભાઈ કેરામ પરસ રૂટી	૧	૧	૦
બાબા ગુલાબદાસ ગોરધન		૧૦	૧
મોરારભાઈ બખાન પટેલ નવાર		૧૦	૧
દુલ્લભભાઈ રખા પટેલ હરી		૫	૧
	૧૪	૧૩	૧૦ ૪

પોરબીજાવેલ શ્રી રજપુત પોખી હિ. ચ. મંડળ

ગમનભાઈ ગોવીંદજી સુરત	૩	૩	૩
કલ્યાણ ગોંસાઈ નવસારી	૩	૩	૦
ભગત ગોવીંદજી ,,	૨	૨	૬
પ્રેમાભાઈ રામજી બીલીમોરા	૨	૨	૦
પ્રેમોત્તમ ભગવાન કઠોર	૬	૬	૦
ગંગારામ ભગવાન ,,	૧	૧	૬
મોરાર ઠાકોરદાસ બીલીમોરા	૧	૧	૦
મોરાર લેરામ ઘુંબજ		૧૦	૩
ભગવાન ઘેલાભાઈ કઠોર		૧૦	૩
નરસંઘ કુંવરજી નવસારી		૧૦	૩
બીજા મોરાર બીલીમોરા		૧૦	૬
રણછોડ મોરાર ,,		૧૦	૬
કારણેજ ભગવાનભાઈ સુરત		૧૦	૬
મગનભાઈ ભગવાનભાઈ ,,		૧૦	૬
વલ્લભજીન પ્રેમાભાઈ બીલીમોરા		૧૦	૬
હિરાજીન પ્રેમાભાઈ બીલીમોરા		૫	૩
જગન્નાથન પુરૂષોત્તમ ઠઠોર		૧૦	૬
જગજીવન ભગવાન ,,		૫	૩
નારણ રણછોડ ઘુંબજ		૧૦	૦
રેવાજીન મોરારજી બીલીમોરા		૫	૩
જગન્નાજીન રણછોડ ,,		૫	૩
દયારામ ખુશાલ સુરત		૨	૬
રણછોડ કુબેર ભટુના		૧	૬
કેશવજાઈ જીભાભાઈ નવસારી		૨	૬
ભગવાન દુલ્લભ સુરત		૧	૩
ધોબી મંડળ તરફથી એક દર પા. ૨૧		૮	૬
ડાહ્યાભાઈ પ્રભુદાસ એલીસબ્રીજવાળા	૧	૧	૦
કુલ	૨૨	૬	૬
મની ઓર્ડર ખર્ચ બાદ		૧	૩
રહ્યા મોકલ્યા પા. ૨૨		૫	૩

આલબરહન (ડાંસવાલ)

ઈસ્માઈલ ઈ. માકડા	૨	૧	૦
ઇબ્રાહીમ સાલેજી લઢેર	૧	૧	૦
ભગવાન પ્રેમા દરજી	૧	૧	૦
દયારામ પરષુ કેસાઈ	૧	૧	૦
અહમદ મુસુફ કેશાભાઈ		૧૦	૧
ઈસ્માઈલ સાલેજી લઢેર		૧૦	૧
મહમદ મુસુફ કેશાભાઈ		૧૦	૧
ભગવાન		૫	૦
મગનલાલ બચુભાઈ પટેલ		૫	૦
હસન આદમજી લઢેર		૫	૩
રામજીભાઈ હરીભાઈ		૨	૬
	૧૬	૫૧	૭ ૧૮ ૩

આ ઓફીસે આવેલી રકમો

ભાઈ લેરામ અને છગન ખેતા (સમારોહ ઉપર)	૧	૦	૦
ઇ આર મહારાજ (ડરબન)		૧૦	૦
ઈ. મહમદ (રીચરડસ)		૧૦	૦

(બાકીના સા. રેઇકરીયા)

સી. ગ્રેઇ પરેલ એન્ડ કુ.	૧	૧	
બાબુ પટેલીયા		૫	૦
ઓરીજનલ સ્ટોર્સ	૧	૧	૦
એચ એન મહમદ		૨	૬
સામજી લધમણ		૧૦	૦
સી. ડી. ચેટરીકસ		૫	૦
મોરાર દુલ્લભ		૫	૦
એકસ રેવીડીબોરડ		૨	૬
પી દુલ્લભ એન્ડ સન્સ		૫	૦
આર સી ઘેલાડા એન્ડ કુ.		૨	૬
એમ એ મુલ્લા		૩	૬
ચતુર કારા		૫	૦
બાલા બાબુ		૫	૦
	૧૭	૫૧	૪ ૧૭ ૦

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका सत्याग्रहके
ई. सन १९०३ में स्थापित हुआ.

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २७ एप्रील, १९३४. अंक १७.

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २७ एप्रील, १९३४

दुनियामें दक्षिण आफ्रिका अत्यंत भाग्यमान

वर्तमान समयमें आर्थिक संकट समस्त संसारमें व्यापक हो रहा है। ऐसे भयानक समयमें भी दुनियाके अन्दर युनियन सरकार सबसे ज्यादा भाग्यमान है। सबब यह कि मि. एन. सी. हर्बंग जो युनियन सरकारका खजान्ची है, अपने आय और व्याय (बजट) में जाहिर किये कि १२,२४,००० पौण्ड खर्च करनेमें भी फालतू बच जायेगा। इससे सरकारी कर (टेक्सों) को घटाना मुनासिब है। और इसीसे यहांकी जनता भी खुशी होगी। लेकिन इतनाही नहीं होना चाहिए। ईश्वरके प्रतापसे जो देश इस प्रकारसे प्रफुल्लित हों, जैसा की दक्षिण आफ्रिका है। उस देशमें आशा होती है कि वहां देश वासिलोग शान्त और आबाद रहते होंगे। इस विशाल देशमें ब्रीटिश, डच, नेटिव, एशियाटिक तथा दुसरोंके लिये बहुत जगह मौजुद है। परन्तु मनुष्यता नहीं है कि, कोई एक क़ौम इस ईश्वरीय भूमिमें रहनेसे किसीको रोके। किन्तु मनुष्यतामें विशेषतः एक प्रभाव है कि, जो कुछ उनके पास है उससे वे संतुष्ट नहीं। और भी ज्यादा कि चाहना किया ही करते है। आज दुसरे देश साउथ आफ्रिकाकी स्थितिको देखकर बहुत इर्षा करते हैं। लेकिन साउथ आफ्रिका अपनी स्थितिसे संतुष्ट नहीं है। अतएव ऐसा अगर न होता तो इतनी क़ौमिक नलन, गोरा गोरामें, और गोरा कालामें दिखलाई क्यों पड़ती। गोरा गोरा आपसमें लड़ते सकते हैं, सबब कि इस देशमें उनको समान अधिकार है। पर ऐसा कालोंके लिये तो हम नहीं कह सकते है। इन लोगोंकी क्या दशा होगी, इसका उत्तर देना बहुत कठिन है। कोई भी इस देशमें राज्य करे परन्तु इन लोगोंके निमित्त कोई उन्नतिकी उम्मीद नज़र नहीं आती। अब यह देश दुनियां में भाग्यमान है तो क्या इन काली रहीमोंकोके लिए उस बचे हुए फालतु धनमेंसे कुछ भाग या अंश खर्च करनेका सबन्ध किया जायेगा! मि. हर्बंग, बेकार गोरोंके वास्ते प्रबन्ध किया है। गोरोंके घर सुधारनेके लिये १० लाख पौण्ड खर्च करनेका भी प्रबंध किया है और दुसरे प्रबन्ध गोरोंके लिये भी हो चुके हैं। इत्यादि। अब हम यह जानना चाहते है कि हिंदुस्तानी बेकारों और उनकी स्थिति बढ़ानेको केपटाउन सममौताके मुताबिक क्या प्रबन्ध किया गया है। या उनकी तकदीरमें बस वही बोरनियों ग्राप्त ही लिखा है? जो कोई कहे कि हिंदुस्तानी क़ौम अपने खुदके लिए क्या करती है; तो हम यह कह सकते हैं कि, कौम को कोई मौका नहीं दिया गया, तौभी इस बाबत से सरकार छुटकारा नहीं पा सकती है।

सामान्य वर्तमान

जंगली (वाइल्ड) चिड़ियोंके बचाव

युनियन सरकारका एक नया कानूनके अनुसार "जंगली (वाइल्ड) चिड़ियोंके अपने कबजा करना, या पकड़ना मना है। जंगली चिड़ियोंको वहां ही मार देनेका हक़ है। और जिसके हाथोंमें या पींजड़ेमें जीवित जंगली चिड़िआयें पाई जायेंगी तो उसको इस कायदाके अनुसार २५ पौण्ड तक दण्ड मिल सकेगा। "जंगली चिड़ियों" का अर्थ यह है कि, जो घरमें पाली न जाती हों, और ये अपनेको खुद ही साबित करना होगा।

इससे हिंदुस्तानि भाईयोंको चाहिये कि, वे सावधान हो जावें और अपने बाल्कोंको बर्जित करें कि, "जंगली चिड़ियों" को वे मत पकड़ें।

कुंअर सर महाराज सिंहकी रिहाई

हिंदुस्तान सरकारका एजन्ट कुंअर सर महाराज सिंहने भारत सरकारसे अर्जी किया है कि, उनको लौटनेकी रिहाई अगामी जनवरी महीनेमें दे दी जाये। इसका कारण यह मालूम होता है कि वे अपने पुत्रोंको शिक्षा देनेके लिये ही चले जानेका इरादा कर लिये हैं और इसी हेतुसे

कुअर महिज महाराजसे अर्जी द्वारा विदित किया है कि, उनकी जगहपर कोईका नियुक्त पहलेसे ही कर लिया जाय। अतः उनका मंत्री मि. जॉ एस. नायमन जून महीनेके आखरीमें ६ मासकी छुट्टी पर जोहानेस जायेंगे। उसके पश्चात मद्रासके इंडियन मिशिल मंत्रिमंडलमें काम्बाई करेंगे। और उनकी जगह दक्षिण आफ्रिकामें मि. एम. सी. उलियम्स लेवेंगे, जो कि यहां अक्टूबर मासमें आ जायेंगे। अगस्त १९३२ में कुंअर सर महाराज सिंह एजेन्सर जनरलके पद पर नियत किये गये थे।

४३ वर्ष कोर्पोरेशनकी सेवा

दरबन टाउन काउंसिलका मार्किट और अंजटर कमेटीने सिफारिस किया है कि, श्री. सुखित महाराज जो इंडियन मार्केटमें प्रधान क्लार्क है, उनको दो महीने आगेसे ही छुटकारा सम्पूर्ण वेतन पर दे दिया जावे। महाराजने डाक्टरोंके सलाहसे छुटकाराके लिये अर्जी भेजा था। अतः उन्होंने दरबन कोर्पोरेशनकी सेवा करी योग्यतासे ४३ वर्षकी है। काउंसिलर फाईफ (सभापति) ने एक प्रस्ताव पचलित किया है कि, महाराज जो महान प्रश्रिमसे अपने पदका भली भांति अलकृत किया है वह वास्तवमें प्रशंसनीय है।

कर्ज भरनेकी नीति

गत सप्ताहके अङ्कमें "हिंदुस्तानियोंको मदद" शिर्षक लेख प्रकाशित किया गया था, उसी विषयमें पाठकोंको यह विदित करना चाहते हैं कि, उस कर्जपर ४ टका सालाना सूद भरना पड़ेगा। अर्थात् हरेक सैकड़ा पौण्ड कर्जापर कमसे कम ११ शीलींग मासिक सूदके साथ भरना होगा। उदाहरणार्थ ४०० पौण्ड पर २ पौण्ड और ४ शीलींग मासिक देना पड़ेगा। उक्त कर्जसे उऋण होनेके लिए।

मालवर्न सनातन धर्म महामण्डल

उपरोक्त मण्डलका वार्षिक अधिवेशन, मालवर्न इंडियन स्कुल रुम, रविवार ता. २९ एप्रेल १९३४ को दो बजे होगा। हरेक हिंदुभाईयोंसे निवेदन है कि, वे उपास्थत होनेकी कृपा करें।

कार्यक्रम (१) मिनिटस, (२) मंत्रीका विवरण, (३) खजान्चीका हिसाब, (४) चुनाव, (५) वगैरह।

द. आ. सनातन धर्म ब्राह्मण मण्डल

श्रीयुत बल्देव रामलखण महाराज लिखते हैं:—आपको मालुम हो कि रविवार ता. १५ वर्त्तमान मासको दक्षिण आफ्रिका सनातन धर्म ब्राह्मण मण्डलका महासभा हिंदु मंदिर सिडन्हम पर हुई थी, जिसमें मुझे मंत्रीपदके लिए रिपोर्ट लेनेको आज्ञा मिली थी। सो मैं नोट करके आपके पास भेजता हूँ। और मेरी प्रार्थना है कि आप इसे छाप देवें। अधिवेशनके आरंभमें इस संस्थाके नाम पर सारा दो घन्टे बहस हुई कि, इस मंडलका नाम सनातन दक्षिण आफ्रिका ब्राह्मण मंडल था, परन्तु अब सनातन धर्म शब्द क्यों जोड़ा गया? किन्तु इस प्रश्नका ठीक रुपसे उत्तर कोई नहीं दे सका। और अन्तमें नतीजा कुछ भी नहीं निकला। याने आगे कोई विचार न हुआ। अन्तमें मण्डलके मंत्री (पं. रामप्रसाद पाण्डेय) अपना ईस्तीफा देनेका अनुरोध किये। इसके बाद मंडलका प्रधान (पं. मेवा मिश्र) दोनों हाथ जोड़ कर, मंडलसे छुटकारेका नमस्कार चाहा तदंतर मंत्रीजीने बड़े जोरसे घोषणा करते हुए कहा कि आजसे यह दक्षिण काफ्रिका सनातन धर्म ब्राह्मण मंडलका पूर्णाहुती होती है, और मंडल रसातलमें पहुँच गया है।

मेरिट्झ प्लेसमें अधिवेशन

रविवार ता. १५ वर्त्तमान मासमें एक रहीसोंका अधिवेशन मेनींग ड्रेमके मन्दिर स्थान पर हुआ था। उस वक्त उपस्थित थे काउंसिलर और मिसिस डब्ल्यु. एस. वेमगेट, कौंसिलर और मिसिस आर. डी. लचेमी एम. पी. सी; एडवोकेट ए. क्रीस्टोफर, मि. एम. सी. लाझरस, बाबु आनन्दराय, ए. नकी, एम. बंगेया, एम. ओडीयार, रामलेखावन, एम. अपना, ई. एम. पिल्ले, खरयतराम, एस. सुंमन, डी. एस. चेट्टी, आरकेड, ए. नाईडू और एम. विदेशी महाराज। मि. ई. एम. नेन सभापतिका आसन ग्रहण किया था। कौंसिलरों और मि. क्रीस्टोफरको फुलों का हार पहिनाया गया, तथा स्त्रीयोंको फुलोंका गुच्छा दिया गया। इसके पश्चात् सभापति और मि. क्रीस्टोफर अपने भाषणोंमें स्थितिका बयान करते हुए, जो जो कष्ट यहांके रहीसोंको हो रहे हैं उस पर कौंसिलरोंने सहानुभूति सूचक उत्तरमें कहें कि, उन दुःखोंके निवारणका प्रबन्ध करेंगे।

स्टेंगर के फार्मर को दण्ड

—स्टेंगर ईलाकेमें हुसेन सालेजी नामका एक फार्मरको मलेरियाके मच्छरोंको दूर रखनेके सम्बन्धमें और दवा न छींटनेके अपराधके लिए, १० पौण्ड दण्ड या १ मास कैदकी सजा हुई है। अभियुक्तने अपने बयानमें कहा कि, उसके पास दवा या छींटनेका कोई वस्तु नहीं थी। इस पर मेजिस्ट्रेट साहेब बोले कि, यह आपका कहना व्यर्थ है। जमीनदारोंको समझना चाहिए कि वे इसके जिम्मेवार है। पम्प तथा दवा बहुत ही सस्ते दाममें मिल सकती है। मलेरियाकी जोखिमसे मच्छरोंको दूर रखना हरेकका फर्ज है।

વેચવાના પુસ્તકો

ઓતરાતી દીવાલો—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. ગોવિંદકરને બહેનોના અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે બહેનની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું કરે છે તે બતાવવા અક્ષરોની કલાકી વડીપણું કામ લેખકે 'ઓતરાતી દીવાલો' એવો ઉત્તર લખવો દીવાલો આપેલું છે. કિં. રૂ. ૧-૯૦

ઉત્તરધ્રુવની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક ઇતાલિયન ખાનદાન ડ્યુક ઓફ એબ્રુઝી પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂ. ૧-૮.

સત્યાગ્રહ દર્શન—આ પાકા પૂઠાના પુસ્તકમાં સત્યાગ્રહ વિષે ખાસ જાણવા જેવું રજુ કરવામાં આવ્યું છે. કિં. રૂ. ૧-૬.

જીવન ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક ગણીતજ્ઞ તરીકે અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુખ્ય અનુયાયી તરીકે જગપ્રસિદ્ધ છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના ૭૫ વર્ષના જીવનના અનુભવોમાંથી વીણેલી રત્નકણીઓ છે. પ્રોફેસર ગિલ્બર્ટ મરે પોતાની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હવેનું મંથન આપણે ભેટમાં આપ્યું છે. આપણે તે ઘોળીને પી જવાનું છે. આ ચોપડી વાંચનારાઓમાં મારું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ ગાંધી અને રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂ. ૧-૧૦.

બાળકોના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો [illegible]ને, [illegible]ને, બાળકોને, અને બાળકીઓને બાપ સાથે આનંદ આપે તેવા કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

સોરઠી ગીત કથાઓ—આમાં ત્રણ ચાર ગીતોના ગુજરાતી અર્થ કુટા અને ગીતો [illegible]. કિં. રૂ. ૧-૬.

દીપાવળી રાત-ઉજાગરે ઇડો અને કેડો આવા બીજા નવા બાળગીતો બાપ કરે તેવાં સુંદર મરણાંકો : પ્રત્યેકની કિંમત રૂ. ૧-૬.

ચુંદડી—આમાં બીજા બાળકના ગીત બાપ છે તેમનાં સુંદર બાપ અર્થ ગીતો છે. કિં. રૂ. ૧-૬.

બાળ ગીતો— આમાં બાળ કવિઓથી બનાવેલ આવેલી ગીતો ગુજરાતી બાળકોનાં અનુકરણ આપે છે. ગુજરાતથી ભરપુર છે. કિં. રૂ. ૨.

કીલ્લોલ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં બાલકલ્પનાએ અમોલ બાળકો અને બાળકોના માટે છે. કિં. રૂ. ૧-૪.

કાવ્ય પરીચય—ભાગ ૧, ૨, આમાં [illegible] વિષે ભારતના પ્રસિદ્ધ કવિઓના કાવ્યોનો [illegible]. પ્રત્યેકની કિં. રૂ. ૧-૦.

ચોકીના કુલ—નાની બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો [illegible].

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પડતર મોકલી આપવા. વી. પી.ના ઓર્ડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શ્રી રંગિલા મૂર્તિ બાળ કલાકૃત્ય આપો

ઉપરની કંપની તરફથી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૬ પુસ્તકો બહાર પડ્યાં છે. બાળકોને ઉપયોગી રમત રોનાર્ડ દ્વારા લાઈન, સ્ટ્રીપ્સ્ટ્રાર્ફ, તારાલેન, રમણાગામ પાઇર, કમળાબેન, મૃણાલબાલ-દરે શ્રીકાન્તીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં અણીતાં લેખકો બાળકોની કેળવણી અંગત આવા [illegible] ઉંમરોને ધ્યાનમાં રાખી સહેલી કરવા તેમણે ખાસ આપી રહ્યા છે. દરેકની બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડ્યાં [illegible] એવો અભિપ્રાયો ઉપરાંત મળ્યા છે. પુસ્તકોનું બંધારણ અને બાળા પસંદ [illegible] બાળકોને ઉંમરલાયક લેખો છે તેમાંને ધ્યાનમાં રાખી રસ ઉત્પન્ન કરાને એવાં આ પુસ્તકો છે પા. રૂ. રે.

૮૬ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૨ ૧૦ ૦

ડિટકની ૬

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

બાળ ઉપયોગી

મુબારે બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	મોતી કમાઓ	૦	૧૦
પુ ૨	બીજા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઝુલઝુલ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કમારે સમજવું?	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	ચતો ને ઉખાણું	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રસ પરદેશની માહની અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત શી. ૫ ૧

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બધા ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યરચના બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પેદા કરે તેવાં છે.

નવ પુસ્તકના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
ખોટી ખોટી વાતો		૬
સીપાઈ દાદા		૭
બોલતા બાજ		૧૧
સસરસ		૮
કોતિસ્તંભ		૬
ચિકિ ચિકિ		૬
આરંભીબાબો		૧
અરેબરી વાતો		૮
મોરાબાની મોજ		૮
રમીરની રેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૬	૦

નવ પુસ્તકનાં રમકડાં (૨)		
ટોલ્સટોયની બીજી વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
નિરબલનો બંધુ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બબ બજરંગ	૧	૦
લોહાની ટીપુડો	૧	૦
સોક હતો કુતરો		૬
નવનીત		૮
સેમ ધનુષ		૬
બાલ કથાવલી		૮
મજાનો બસ્તાનો		૬
બંગાળી નિરબલ	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રણછોડ મૂર્તિ પ્રકાશન મંદિર વરસથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી બાલમંદિર ઉમરના કુમારોને માટે બધા રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આપણે સૌ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને મોટી ભાષામાં લખાયાં છે. શી. પે.

પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
ગોકુ—અર્ધાત્મામા	૧	૦
ભરતરાજ		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાલક સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતા આનંદ થશે અને આવે આવે બોધ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે. શી. પે.

કુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બા—બા બકરી	૧	૬
બીલોરી પહાડ	૨	૬
દેશ દેશની અદભુત વાતો	૧	૧૦
હિરોર કમાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા.

નીચેના પુસ્તકો બધ ઓરડીયેથી મળી શકશે. બંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાલ પોથી			૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી		૧	૦
,, બીજી ,,		૧	૨
,, ત્રીજી ,,		૧	૪
,, ચોથી ,,		૧	૮
,, પાંચમી ,,		૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,		૨	૪
,, સાતમી ,,		૨	૮
,, પહેલી ચોપડીના અર્ધા		૦	૪
,, બીજી ,,			૮
,, ત્રીજી ,, ,,		૧	૦
,, ચોથી ,, ,,		૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,		૧	૮
,, છઠ્ઠી ,, ,,		૧	૮
,, સાતમી ,, ,,		૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,, ૧		૦	૧
,, દેશી હીસાબ ,, ૨			૮
,, સચિત્ર બાળની ચોપડી		૦	૪
બાળ વર્ણની તોડ		૦	૧
ગુજરાતી જોડાક્ષરનું બારાક્ષર			૦
અંગ્રેજી બાળશિક્ષણ પાઠમાળા (ચેમ્બરફુલ) ભાગ ૧		૧	૪
,, ,, ,, ,, ૨		૧	૬
,,	૧	૧	૮
ઉપયોગ શિખવનાર જોડણીયો (ભાગ ૧ લો)		૪	૦

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly.

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			1 Column.			4 Column.			1 Column.			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક ફક્ત ૮ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે અ. પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૮ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

ફી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થશે જ્યા સંબંધ છે માટે તારીફ ઓર્ડર મોકલાવો.

માર્ચ માસના લેટેસ્ટ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઈંચ ૧૨ શી. ૬—૬.

ઈંચ ૧૦ શી. ૪.

સપ્લીમેન્ટ મંગાવો.

પૃથ્વીરાજ શૌહાણનું નાટક

૮ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

ફી. પા. ૧—૧૨—૦ માં

આપવામાં આવશે એની સાથે એક સંપુર્ણ ગાયનની ચોપડી કે જેમાં જુદા જુદા સીનના ફોટા મુકેલા છે.

આજે દુનીયામાં સર્વત્ર ફુસ'પ અને ફંકાસ વર્તી રહ્યાં છે. એ ફંકાસથી આપણે ગુજરાતી દરીયામાં પડેલા છીએ. પ્રભુને પણ ભુલી ગયા છીએ, ઘર ઘરના ફંકાસમાં આ સેટ ખાસ સાંભળવા અમો ભલામણ કરીએ છે. રેકોર્ડમાં ચોકકસ રહ્યો ગયા છે.

Phone 24 7, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON,
Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street, DURBAN Natal.

બનાના

પોતા પોતાના બગીચા પાસે એવા પોરા રસ (આશરે ૧૦૦). કિંમત ૧૨ સી એ ૪. તાજે ઓર્ડર મોકલાવે પાસનગ્રોસ્ટ શી. ૨-૬ ૧૦૦.

LARGEST SELECTED BANANAS

[illegible], Durban. Pineapples [illegible]

G. M. AHMED.
Exporting Specialist.
[illegible] Durban.

Phone 2207. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
99 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરારે મત્વાદકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ
૯૯ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P O Box 247 & 317 Tel. 'Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
ફાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood [illegible] ulcers of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist,
MARTAND REMEDY HOUSE,
382 Pine St. DURBAN Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. —All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
[illegible]
Coffins & [illegible] of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
45 Cross Street, Durban. Phone 4667 Cent
MANAGER :- S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
[illegible]
[illegible] ૪૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
ફોન ૪૬૬૭ સેન્ટ [illegible] ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર :- એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

8 MAY 1934

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 18—Vol. XXXII Date: May 4th 1934

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ડીકટના ભાવો

શેકન્ડ કલાસ
(વચ્ચ ગોરાણી)
પાર્ડિક ૨૭-૦-૦.

૩જ
(વચ્ચ ગોરાણી)
પાર્ડિક ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફખાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩-૧૬-૬.
(રેપેરીયસ) પા. ૭-૧૬-૦.

ડીંક વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૬-૬.
(રેપેરીયસ) પા. ૫-૨-૦.

મે તા. ૧૪મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

મારફત મુસાફરોને—કેનાડીઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખવા. પોર્ટ, કરમ નું સરનામું લખવું. બ્રા બાબતી મોટા ભાગના હરે ડીપાર્ટમેન્ટને દાગીના સ્ટીમ ઉપર પહોંચતા ૧૫ કલાક જોઇએ. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે કેનાડીઓએ પોતાના મિત્રો દાગીના રાનીમારે ૨૪ કલાક અગાઉ સ્ટેશનમાં પહોંચાડવા જોઇએ.

કરેક ઠેકાણે ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ગ્રાહકોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતા દરેક પ્રકારના અમારી ખાતી ટેલરફોન નંબર ૧૫ ૪

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
એજન્ટસ ધી બી. આ. સ્ટી. ને. કું. લી.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, બાકરી, સુતરફીણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવાં કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
વાજબી ભાવે મળી શકશે.

અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623. Central. Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

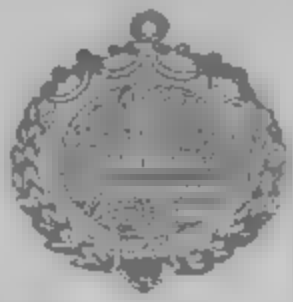
ગોરી મારફાર ૮૦૦ હબસીઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. પણ ખિમત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

રહિમ આદિવા માટે એજન્ટ:
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બિલ્ડ ૪૧૦, ૧૩૧, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ગેતસેંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૨૦ ઓફીસ ની સરનામું:-ગેતવાડી ૫ મી મલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel "TUNEMASTER" Bombay. આન્ય ઓફીસ અને શોરૂમ ૬૫૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાયના ૨૦ ફ્રેમ રીડ હારમોનીયમ.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂલ પડે તેવાજ હારમોનીયમો અમારા ફેકટરીમાંથી બનાવરાવા મંગાવીએ છીએ

ઉંચા એજન્ટ:— ચારણ ફ્લ્યુટ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.
બીજા ભાગો સારૂ અમારા ભાવો અને કમીશનની બાબત કાગળ પત્ર લખવા વિનંતિ છે.
હાયના ૨૦ રીડના રોકડેથી પીસ ૬-૧૦-૦, હાયના ૨૦ રીડ ૧ ઓક્ટવ્ના રોકડેથી પીસ ૭-૧૦-૦.
હાથ અને પગના ઝોરે ફેલ્યાટા ૨૦ રીડ રોકડેથી પા ૬-૧૦-૦ હાયના પેટેંટના બાસ પુસારીને હાયના ૨૦ રીડ રોકડેથી પા ૮-૨-૧
પગના ૨૦ રીડ ૧ ઓક્ટવ્ના બબુના રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૦-૦ ૨૦ના પાર્સલ ૬-૨-૧, અને પા. ૧-૧-૦
હારમોનીયમોની બાંધ ૧ વરસની લેખીત ગેરન્ટી આપવામાં આવે છે

બાકી બીજી જાતના અમારી બાબો કરો હુકમો મા મળેલા—

પી. ઓ. બોક્સ ૬૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 660. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

લાલ-લાજવાબી બરમૂદ

સરતાજ

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

જિતા જિલ્લે વાપરવા માટે

ઝંડુ નો સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની સંપૂર્ણતા ક્યા —
આજથીજ મંગાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લા૰—મુંબઈ નં ૧૪.

ઝંડુ ફાર્મસીના તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું પ્રતીપત્ર આજેજ મંગાવો
સાહિત્ય આંકડાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ખુમ રહીમ, પી. બોક્સ ૧૨૦૫, બરોદરીયા.

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
દરેક જાતનું તાજું ફળ અને વેજીટેબલ માટે પેશીજ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે લખો:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેશીજ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

કીટીંગસ

બારડર

કીડી, કુંવાડ, માંકડ, વંદા, માખી, બધા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીરા બનાવટ. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફકત નવ શીલંગિમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેંચતું, ઢીંઢ સમાજનાં સુધારપ્રયાસોની સટ્ટ બતાવતું, ૨૦૦ પાનાંનું પુસ્તક કા. ફા. ૩.

કુજરપતિ—પાટણવાલ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ કાવતા ઓની આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કિંમત સાદાનું, ૨૩૫ પાનાં, સુંદર કવર ટી. ફા. વા.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુકત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ કિંમતી ફોતરાજ જોઇએજ

મોટી ખોટ અને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલંગિમાં પડશે.

ફકત બાર શીલંગિમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ડાયજેસ્ટ' સામાજિક મેળવવું હોય તો આજેજ ૧૨ શીલીંગના પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુમાં બતાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ડાયજેસ્ટ' સમાજિક ગુજરાત મોકલવામાં આવશે

જો—

ઉપરના સમાચાર વાંચ્યા પછી, આપ ઐતિહાસીક પાનાં વાંચવા ઇચ્છો, અને સુંદર, રસપ્રદ, સાંગોપાંગ બે પુસ્તકો મંગાવવા ઇચ્છા હો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (D), GUJRAT TIMES OFFICE NADIAD, Gujrat India

મફત મફત

આ જાહેર ખબર વાંચી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી બારવાર વાંચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારો આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. તમારા

જે. કી. લાખીઆવાલા બુકસેલર, ૬ બારચ (પશ્ચીમ).

મફત! તદ્દન મફત!!

કપોલની સાદગીમાણ બેમાલેલા પુસ્તક ૨૪ પાનાં કિંમત ૬ આના બધાં પત્રકાર મફત મળે છે. મંગાવો

મફત મંજરી ફાર્મસી, ભમનગર, અમદાવાદ.

8 MAY 934

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

May 4th, 1934

NOTES AND NEWS

To Be Treated As Confidential

WHILE the Indian community in South Africa is digesting leisurely the report of the Colonization Enquiry Commission we learn from the New Delhi correspondent of *The Hindu* (Madras) that it is quite possible that the Union Government may insist on treating the report as a confidential one and advise the Indian Government to that effect. In fact says the correspondent, Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India in South Africa has been in communication with the authorities in Delhi on this matter and it is believed has also communicated the views of the South African Government to the Government of India suggesting a possibility of the Union Government treating officially the report of the enquiry as a confidential one. *The Hindu* in an editorial note expresses the hope that the Government of India would protest against the reported desire of the South African Government to treat the report of the Colonization Committee as confidential. The report in question says our correspondent is preliminary only and it is [illegible] to a Commission representative of both the Governments and the South African Indian community. The question whether the Government of India should [illegible] in any further enquiry will depend upon the nature of the recommendations contained in the report and the public in India and the Indian community in South Africa must be taken into the confidence of the Government of India before the latter take any step. The authorities would be assuming a great responsibility if, without consulting the public, they come to a decision regarding their participation in a commission. An opportunity should be provided to the Indian Legislature to consider the various aspects of the problem and the Emigration Committee of the Central Legislature should also be consulted. Such information as has leaked out regarding the recommendations contained in the report is far from satisfactory from the standpoint of the Indian community. We hope that the Government of India will refuse to be a party to the Herzog-Smuts policy evidently favoured by the Union Government.

Germiston Indian Location

Elsewhere is published the text of a petition sent to the Germiston Town Council signed by about two hundred Indians resident in the Germiston Indian location. The petitioners have objected to signing a lease for six months subject to six months notice. They ask for an assurance from the Town Council that in the event of their being asked to vacate their present quarters the Council would give them another suitable and convenient place and fully compensate them for the expenses they have incurred on buildings etc. in the present location. The request of the Indians we think is quite a reasonable one and it would be only just and fair for the Council to accede to it. This was a matter which the Transvaal Indian Congress had taken in hand when the question of the removal of the Indians from the present location was being discussed and it is the duty of that body to see it through.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 4TH, 1934.

'TIS IN THE BOND!

TWO applications for trading were refused in Maritzburg last week. Mr. Ally Hassan who was trading in Commercial Road and has been in business for the last thirty years applied for a transfer to his own property in Longmarket Street. The application was refused, the objection being that "the area was not suited to the type of business" which the applicant intended to carry. Mr. Amod Chenjor also an old merchant of Maritzburg had purchased a building close to his present store and applied for a license as an exemption store. The application was refused.

In the Transvaal Messrs. E. I. Minty and Sons, merchants of Nelspruit recently appealed to the Magistrate for the district of Pilgrims Rest, Mr. Wild, for an order compelling the Sabie Village Council to issue a general dealer's license to them, which the local licensing authority had previously refused, no reasons therefor being given. The Magistrate dismissed the appeal for lack of jurisdiction. Costs were granted against the appellants on the higher scale. In Maritzburg and Roodepoort applications for hawkers' licenses are even refused.

Such occurrences are so common that one has got over the shock of hearing them. The licensing authorities have unfettered powers and the slightest

protest is wanted and the licence is refused without question. In all the above cases the applications were for transfers and a transfer of a licence is considered to be a new licence and an Indian stands the remotest chance of getting a new licence. The Transvaal Municipalities, we understand, are gradually refusing Indian licences on a larger scale.

The Indian community did not like the Land Tenure Act Commission. The Agent of the Government of India who is in this country to see to the proper working of the Capetown Agreement said, 'Tis in the bond' and you shall have to fulfill it. Like honourable men Indians carried out the conditions of the bond. The Indian community did not like the Colonization Inquiry Committee. The Agent again said: 'Tis in the bond' and like honourable men the Congress yielded and fulfilled the terms of the bond. The Indian community did not like the Assisted Emigration Scheme. The Agent again said: 'Tis in the bond,' and the Congress yielded and suffered to see thousands of their brethren leaving these shores to undergo untold sufferings in India.

Now the Indian community cries. But it is also stated in the bond that "the Union Government firmly believes in and adheres to the principle that it is the duty of every civilised Government to devise ways and means and to take all possible steps for the uplifting of every section of their permanent population to the full extent of their capacity and opportunities and accept the view that in the provision of educational and other facilities a considerable number of Indians who remain part of the permanent population should not be allowed to lag behind other sections of the people." It is also in the bond that in regard to trading rights "the Union Government will give all due consideration to the suggestions made by the Government of India Delegation that the discretionary powers of the local authorities might reasonably be limited in the following way (1) the grounds on which a licence may be refused should be laid down by statute (2) the reasons for which a licence is refused should be recorded, (3) there should be a right of appeal in cases of first applications and transfers, as well as in cases of renewals to the courts or to some other impartial tribunals." The Indian community asks whether these terms of the bond are never to be fulfilled. The Agent in this country we expected would play the part of Portia if the Union Government played the Shylock. But to our utter disappointment we have seen three successive Agents to have watched in quiet acquiescence the tightening up of the licensing and other laws affecting Indians rather than giving them opportunities for their fulfilment to the full extent of their capacity. Not once ago a list of the Agent's achievements was published. Those achievements are like crumbs which might go a little way just to keep the body but what he and his predecessors have failed to achieve will destroy the body as well as the soul of the community.

Black And White Justice

We reproduce the following leading article from *The Star* (Johannesburg) which gives an idea of two codes of justice existing in this country:—

Several correspondents have written letters to us, both privately and for publication, calling attention to a recent case at Harrismith where a European who killed a native child and was found guilty of culpable homicide was sentenced by the judge-President to six months' imprisonment or a fine of £12. Over a long period of years we have frequently directed attention to the utter inadequacy or excessive severity of sentences imposed by judges and magistrates, in dealing with Europeans and natives, especially in cases involving both, but so far there is no apparent improvement and it seems almost futile to continue to protest. And yet if no protest were made it would amount almost to a condonation of actions of which a great many citizens, who are far from being "negrophile," deeply disapprove. South Africa is free from the reproach of mob violence and the kind of lynch law which is so discreditable and recurrent a feature of life in the southern States of America. On the other hand we have a "lynch law" of our own practised by individuals, instead of mobs. Also the more serious of these cases come before the courts, and there frequently suggests that the offenders are not deterred by any fear of the consequences. They count upon a jury drawn from their own race and class; and if they are well-to-do they are able to employ the best available counsel for the defence, whereas the prosecution is not expected to do more than state the case against the accused without unduly pressing it. There have been instances where defending counsel has appealed to the jury on grounds which are highly improper in a court of law which is also supposed to be a court of justice. If the worst comes to the worst and the jury, on the evidence, cannot reasonably or conscientiously do other than pronounce a verdict of guilty, the accused hopes for a lenient sentence. It is in this respect that the Bench has a very considerable responsibility. A form of punishment which fits the crime cannot but have a deterrent effect, whereas misplaced leniency merely encourages others to do likewise. And if we may judge by the number of cases of murder, culpable homicide or more or less serious cases of assault committed by Europeans on natives, we can scarcely escape the conclusion that there has been a good deal of misplaced leniency.

The particular case referred to by our correspondents is that which came before the Criminal Court at Harrismith on April 16, when a European named Piet Jansen was charged with assaulting a young native lad in such a manner as to cause his death. The following is a summary of the proceedings:

> Evidence was led that Moses hit another little native over the head with a riem for letting the colt out of the kraal. Accused is then alleged to have hit Moses with a whip, reversed his grip, and hit him on back of the head with the butt of the whip, whereupon Moses collapsed. *Accused, however, continued to belabour with the whip.* Moses got up, staggered away a short distance and again collapsed and died almost immediately. The accused gave evidence and stated that the blow in-

landed for the shoulders of Mason accidentally struck him behind the head. The jury returned a verdict of guilty of manslaughter with a strong recommendation of mercy. The judge sentenced Jansen to pay a fine of £12, or serve six months' hard labour.

The "strong recommendation to mercy" is not readily intelligible in view of the admitted facts. In any case the Judge was not obliged to act upon it. Presumably he was disposed to agree with it, for on no other assumption can we explain his decision to give the prisoner the option of a fine, and a fine which, in view of the seriousness of the offence, was very small. By way of contrast we have the case referred to by a correspondent in Wednesday's Star. This correspondent, L., in Press writing from Barrismith, says: "Some weeks ago *two native children were each fined £1/0 for stealing a fowl.* Last week a white man in this district was fined £12 for killing a native boy by striking him with a whip several times. The value of a native being just £2 more than that of a fowl, it would be interesting to know what would happen if a white child were clubbed to death by a native."

By way of future contrast, and with special reference to the point raised by our correspondent, L. in Press, we have the case reported in yesterday's Star. On the same day at Harrismith a native named Gatabe was charged with assault to commit murder, the complainant being one Marina van den Bosch. The evidence for crown was that Van den Bosch ordered Gatabe to leave at once as he had previously dismissed him. We give the following extract from the report:

> The accused man went to his hut, took his clothes and his kerrie, and walked away. The complainant followed him, swore at him and at his mother, and kicked him. He then closed with the accused man and tried to take away his kerrie. The accused man hit him on the head, and when he fell to the ground he hit him again. The complainant could not give evidence of the assault, as he said that his mind was a complete blank in so far as the matter was concerned, and he would not deny that *he had first kicked the accused man, and sworn at him before the accused man retaliated.*

The accused man, *who was not defended*, was found guilty and sentenced by the Judge-President to three years' hard labour and three lashes. We have taken steps to ascertain whether our report of the case was a fair summary of the evidence, and we are informed that it is correct in every detail. The contrast between the sentences imposed upon Jansen for culpable homicide and Gatabe for an assault under severe provocation cannot but create a painful impression upon the public mind. We are reluctant, for obvious reason, to criticise our judges, in the performance of their very difficult and arduous duties, but we also have duty to perform, and there are circumstances in which comment is demanded in the public interest and to satisfy the public conscience. Such occasions have occurred before both in the Union and in Rhodesia, and no doubt will occur again. We can only hope that as time goes on, and under pressure of a more enlightened public opinion, they will become less and less frequent.

Germiston Indian Location

Petition To Town Council

The following petition signed by about two hundred Indians resident in the Asiatic Bazaar at Germiston was sent to the Germiston Town Council:

We, the undersigned, Indians residing in the Bazaar of the Germiston Town Council at Germiston pray that you will consider our grievances in regard to the following matters:—

Our people have lived in this district since the time of the Republican Government, and to the best of our knowledge we have never at any time caused the Council any trouble, in or about the year 1911 we were removed from the residences to the present site of the Bazaar by the Town Council, and we were then definitely assured that this site would be set aside as a permanent home and Bazaar for the community of Germiston; being then out of the way of the European business and thoroughfare.

During the past three years we have received numerous notices to vacate our premises unless we enter into a form of lease for six months and subject to six months' notice. So far we understand no other place has been set aside as a Bazaar in case any of us are ordered to remove from the present sites and no indication is given whether your Council will pay as compensation for our improvements which have been effected with the knowledge and consent of your Council.

After the receipt of further notices dated the 16th March 1934, a meeting was held on the 8th April 1934, which was addressed by the Town Solicitor, Mr. Rose-Innes and by the Location Superintendent and we were then told that unless we sign the form of lease provided we should all be ejected from the Location.

Since May 1933 our rental receipts have been refused by the Superintendent. Legal proceedings for ejectment have been issued against some of us, and we are being forced to these leases by threats of ejectment.

If the Council give us the assurance and undertaking that we shall be given another Bazaar adjoining the Native Location when this Location is removed, in the same locality and at the distance as the present one is from the Native Location, as done in 1912, and will pay us full compensation for our buildings, etc., we are willing to sign the lease.

A number of our poorer members have to trade with the European community in the town of Germiston, and their needs should also be considered, as they will be forced into starvation if the Bazaar be removed any distance from the town.

We humbly pray in the name of Justice and Equity to give our case your grave consideration, and earnest and sincere thought, as we are helpless in your hands, with no voice or vote in the affairs of the Council; and without any power to advise or criticise in regard to our affairs as a community.

CURRENT TOPICS

COMMENTS AND CRITICISM

(BY BHUSHANDI)

Indian Labour For Malaya

MALAYA is wanting about 20,000 Indians. She has asked India to supply her with the quota. The labour conditions in Malaya were not appealing and public opinion in India was against assisting, unless she improved her labour conditions. India Government after negotiating with the Malaya authorities for the improvement of the conditions have now agreed to supply her with labour for the rubber plantations. India Government apart from her own unemployed Indians has the thousands of the South African repatriates who are starving in Calcutta and Madras streets for want of food. She would now be able to send them to Malaya where the probabilities are they might be able to make out their living. Mr. Bajpai has given an assurance that the Government will keep a watchful eye on their political, economic and other interests. South Africa in 1875 was very anxious to obtain Indian labour and Lord Salisbury then gave the assurance that Indians will be *free men* in all respects with privileges no whit inferior to those of any other class of her Majesty's subjects in the Colonies. How that promise has been fulfilled the Government of India and we in South Africa know very well. We are not only punished inferior but treated worse than outsiders or refugees from Europe who are all given status of equality in this country. I hope Mr. Bajpai on behalf of the Indian Government has left no loopholes for the Malaya Government to suck the life blood of these poor labourers and then to turn them back on Indian soil to die for want of food and clothing in their old age.

Malaya Visited

Dr. Lanka Sundaram who recently visited Malaya has issued a statement, summarising which he is the opinion that the resident Indians of Malaya would have preferred that [illegible] a little longer before [illegible] admitted. Although things in Malaya are on an upward grade as far as the rubber industry is concerned, but wages are still unsettled. Housing conditions far from perfect, the right to form [illegible] association still denied and the position of [illegible] is not fully met with. The Government of India before agreeing to allow labourers to go to the country should have seen that these points [illegible] were made out, the residents of Malaya including the Indian public of India were informed of the [illegible]. Perhaps it would not be out of place here to suggest that a few more questions from that champion of overseas Indians, Mr. Gaya Prasad Singh would make Mr. G. S. Bajpai lay all his cards to show the agreement arrived at between the two Governments. The irony of fate of the repatriated Indians from South Africa is that they are truly being knocked from pillar to post.

Manning Place Association

Manning Place Landowners and Residents Protective Association has addressed a letter to the Town Clerk, Durban, requesting for a Park and Sports ground in their district. This request, since there is no other available land, except the one at the corner of Bekkebidh and Kenilworth Roads consisting of five acres, the Corporation should get in touch with the owners for the purchase of same for purposes indicated above. In view of the fact that the district has no proper recreation ground it is to be hoped that the Town Council will favourably consider the request of the above Association.

Kipling's Error Exposed

If one read the translation by Anna Harris of Paul Odon-Portheim's "The Message of Asia," one could not but come to the conclusion why such books were not translated ere now. He cleverly criticised Rudyard Kipling by very vividly pointing out that as France and Germany need each other for the full development of their own distinctive qualities so do Europe and Asia. "I can think," he writes, "of no more erroneous judgment, no more superficial view, than that contained in Kipling's line, "For East is East and West is West and never the twain shall meet." The German writer then goes on to ask: What is East and what is West? . . . The earth is round. . . . When we talk of opposite extremes we ought always to think of a circle not of a straight line. This is a grave error on the part of Kipling. In his thesis he goes further to prove and shows, that as all religion has sprung from Asia to deny Asiatic spirit is to repudiate all religion. Our [illegible] profound supplementation which bows between Europe and Asia is instantaneous in particular the high honour in which the name of Paris is held throughout Europe. For many a day reminiscences of this nature have gone down our way and we could safely say how Kipling has erred.

White Child In Native Compound

An extraordinary case has just come to light at the Newcastle Colliery compound. The wife of one of the European employees of the mine found that an elderly native woman in the compound was in charge of a little [illegible] boy about three years of age. On asking whose child it was, she was informed that he belonged to a native woman. Further inquiries elicited the story that the native in question, who is married to one of the native employees of the mine, was in the Volksrust district and took the child, then an infant in arms, from its mother who, said the native woman, intended to strangle the child; but she persuaded her to give it up to her. Now about two child but has been brought up entirely by this native couple who have treated it as their own. They have other children and the child is well cared for and clothed, but speaks nothing but Zulu. There is no doubt that the child is pure European. It is a bonny boy with fair straight hair and is stated to be particularly bright and intelligent. When told that the child might be taken away from her the native woman was most distressed

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Union's Future Native Policy

The statement made by General Hertzog in the Union House of Assembly in regard to the transfer of Bechuanaland, Swaziland and Basutoland to the Union has caused a stir among Natives here and the British Press in England. The Natives of Basutoland are strenuously opposed to the Prime Minister's suggestion that the Union Government should take over the administration of the three Native Protectorates. They are opposed to the suggestion because they think that they have more freedom under the present system than they would have under the Union control and because they are afraid that the system of chiefs would be abolished and that the chiefs would be divested of their power. The Natives of Swaziland are also reported to be perturbed and will definitely oppose any policy of removing them from the direct control of the British Government.

British Press Comments

The *Manchester Guardian* commenting on General Hertzog's statement declares, "There can be no question of entrusting it without adequate safeguards that the status of 1,000,000 or so Natives affected will be in perpetuity and will be as modern as under British rule." The paper proceeds to point out that the Protectorates were formed and maintained for the express purpose of preserving to Natives their land and tribal customs. Previous pledges for their incorporation had been rightly resisted. The Inauguration of the Union had inspired hopes of a liberal Native policy, but the tendency unfortunately had been in the reverse direction. Native chiefs made it amply clear that they would today regard the handing over of our trust as a betrayal of our promises," adds the *Manchester Guardian*. "The British Government must clearly await better assurances for Native welfare than it has yet received available."

£60,000 For Repatriation

Another sixty thousand pounds has been budgeted for the repatriation of Indians from South Africa in the coming year.

Town Council And The Lakhi Gift

The Mayor of Greytown, Councillor Graham, presided over the turbulently meeting of the Town Council. Arising out of the Lakhi gift of two acres of ground for sports purposes, Councillor Duncan proposed the insertion in the deed of gift of a clause empowering the Council at any future date to reclaim the ground should the town development extend in that direction or other public services reasonably require, and instanced a case in another town where the absence of such clause necessitated a special bill in Parliament. The matter is to be discussed with the donor.

South African For India

Captain and Mrs. Webb of Pollock are shortly leaving for India where Captain Webb is taking up an appointment as Chief Officer to his Highness the Rao Rajah of the State of Sikar in Rajputana.

Natal's Increasing Prosperity

The Natal Provincial Administration has exceeded its revenue estimates for the financial year 1933-34, according to official returns in the Government Gazette. The total estimated revenue was £735,500, and the amount received as at March 31 was £741,974, an increase of £6,474. The most important increase was in respect of Personal and Provisional Income Taxes. The amount received was £147,130 as against an estimate of £140,000. Motor vehicle licences produced £186,086, which is more than £6,086 over the estimate. Trade and professional licences estimated at £56,000 exceeded this figure by £9,7[illegible]. Hospital receipts of £44,831 were up nearly £2,000. Both the betting tax and entertainment tax showed substantial increases, an index which suggest returning prosperity. The betting tax produced £64,520, the estimate being £61,000. Entertainments tax yielded £42,310, against an estimate of £38,000.

Building Plans Show Big Increase

There has been a striking increase in the number of building plans approved by the Town Council during the first eight months of the present financial year. Since last August, 1,181 plans have been approved, representing buildings to the value of £908,000. For the same period last year only 821 plans were approved, representing buildings to the value of £176,500. Last month 141 plans were approved with a building value of £133,913.

Borough Licensing Officer's Post

Recently the General Purposes Committee of the Town Council was asked to submit recommendations on whether the post of Borough Licensing Officer (now vacant) should be filled, or whether other machinery should be provided to deal with licensing applications. The Town Clerk, in reporting on the matter, suggested that one of three courses might be followed the proposed alternatives being:—

Appointment of a successor to Colonel Molyneux, but at an increased salary grade.

Appointment of a young lawyer as Borough Licensing Officer.

Appointment of a Licensing Committee to deal with all new applications, leaving the routine work of renewals, revenue collection, and so on, to be dealt with by an officer, who could also act as clerk to the Licensing Committee.

These proposals were submitted to the General Purposes Committee, though it is learned, they were referred back for consideration. After the committee dealing with reform of municipal procedure has submitted its recommendations on the reform and reorganisation of corporation departments.

Pandit Jaimini At Stanger

Pandit Mehta Jaimini, B.A., LL.B., M.R.A.S., D.D., under the auspices of the Lower Tugela District Hindu Veda Dharma Sabha, delivered an impressive and interesting lecture at the Sabha Hall, Stanger, on "The Future Religion of the World." Several addresses of welcome were also read and the Pandit was garlanded. Musical items were also supplied by the Vedic Orchestra.

Indo-European Council

The fiftieth meeting of the Council will be held at the Hindu Tamil Institute, Cross Street, Durban, on Friday, May 4, at 8 p.m. Pandit Mehta Jaimini B.A., B.L., who has recently arrived from the East will address on "India's Contribution to World Culture." After which Mrs. Mabel Palmer will lead a discussion on "The Principles which ought to determine the Relations between European and Coloured Labour." Professor Edgar Brookes has kindly consented to attend. Members and friends are kindly invited to attend. An interesting evening is assured.

Health Visitor For Indians

It is proposed by the Johannesburg Municipal Health Committee to create an additional post of health visitor for the benefit of the Indian population (which is prepared to provide the necessary accommodation) on the grade £300 to £340 per annum, plus £6 12 4 locomotion allowance.

Edendale Welfare Society

A committee meeting of the Edendale Welfare Society was held at Mr. Redman's nursery on the day. The secretary reported in connection with malaria control work organised by the society to assist the malaria officer in the district and extensive spraying had been carried out. Mr. Redman, patron and treasurer of the society, has kindly donated six spray pumps and several gallons of paraffin and pyrum to the society to carry out the malaria work in the district. A sub-committee was appointed to raise funds for the purpose of buying pyrum to continue the work of spraying. The medical officer of health had expressed appreciation of the society's assistance in this direction. The matter of the water-furrows giving water supply to many residents in the village, and the complaints received regarding them, was referred to the advisory board for consideration. The society decided to seek representation on the advisory board, and empowered Mr. Redman to place these matters before the board and report at the next meeting. Among other matters considered by the committee was that of finding a suitable site for a school. The committee will in due course commence raising funds in the district for the school.

Indian Child Bitten By Cobra

An Indian child, aged nine years, daughter of W. Narumilinga, Indian chief of Van Reenen Hotel, was bitten by a cobra. Fitzsimons's serum was injected and the child was pronounced favourably.

Slight Earth Quake Tremors

Slight earth tremors were felt last Monday at Hlabisa and Empangeni. At Hlabisa the tremor was felt at 7.15, and lasted for about 10 seconds, and at Empangeni it lasted for a few seconds and was noticed by many inhabitants of the village. No damage was done.

Protection Of Wild Birds

By-laws relating to the protection of wild birds in the Borough of Durban have been confirmed by the Administrator in Executive Committee, according to an announcement in the latest issue of the Natal Provincial Gazette. Under these new by-laws no person shall kill, catch or attempt to kill any wild bird by means of any trap or snare or by the use of lime or of any weapon or missile or by any other means or device whatever. No person shall take or remove the egg of any wild bird from a nest or take or remove any nests from any bird. No person shall dispose of by sale or acquire by purchase or barter or otherwise any wild bird, whether alive or dead or the egg of such bird, save in terms of a permit issued specifically for the purpose. Nothing, however, in these by-laws shall apply to the sale of those varieties of game birds which are ordinarily used for food.

Durban Parking Arrangements

Durban's new parking by-laws have been confirmed by the Administrator in Executive Committee and are published in the Natal Provincial Gazette. The following are now all-day parking areas:

Russell Street (centre parking).

Leopold Street (on side adjoining railway fence only).

Pine Street (Nicols' Square).

Four-hour parking spots are

Esplanade, between Russell and Aliwal Streets—South side only.

Smith Street, between Uhurob Street and Milton House—North side only.

Railway Street, between Queen and Leopold Streets—Railway side only.

West Street, between Aliwal Street and Town Hall—South side only.

West Street, between Police Station and Town Halls—North side only.

Commercial Road, between Field Street and entrance of Fire Brigade Station yard—North side only.

Pine Street, between Field Street and yard gate of Telephone Exchange—North side only.

One-hour parking places:

Pine Street, between Railway Street and of Market Building and first gate of produce section of Market—North side only.

Commercial Road, between the Railway Street corner of the Market Building to gate of egg receiving depot—South side only.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Gandhiji 'Praying For Obeidullah Khan

Mr. Mahammed Aslam, a prominent leader of Frontier, has sent the following telegram to Mahatma Gandhi —

"Obeidullah Khan, nephew of 'Frontier Gandhi, is on hunger strike. His condition is precarious. Please pray for him."

To this Mahatmaji has sent a telegraphic reply from Patna :—

"Ever since I learnt about Obeidullah's condition, I have prayed for him and still continuing."

Pt. Malaviya's Appeal To Lord Willingdon

Pandit Madan Mohan Malaviya has sent the following telegram to the Viceroy :—

"May I invite Your Excellency's attention to the case of Khan Obeidullah Khan, a political prisoner in Multan Central Jail. He has been on hunger-strike nearly for 30 days and is reported to be lying in a precarious condition. Considerations of humanity demand that he should be released immediately. Hope Your Excellency will be pleased to interfere and save his life."

Viceroy's Reply To Malaviyaji

The following telegram from the Private Secretary to the Viceroy has been received by Pandit Malaviya, in reply to his appealing for immediate release of Khan Obeidullah Khan, who has been on hunger-strike in the Multan Jail :—

"I have laid your telegram before His Excellency the Viceroy, who wishes me to say, as already publicly stated, that the matter rests with the Government of the Frontier Province, and he does not feel that he can interfere."

Mahatma Gandhi's German 'Disciple

Dr. Spiegal, Mahatma Gandhi's German disciple, who is staying at Sabarmati Ashram, has decided to devote her life to the cause of Harijans. She is learning Gujarati and looking after the boarding and school for the Harijan girls.

Harijan Collections By Gandhiji

Total collections during Mahatma Gandhi's Harijan tour amount to Rs. 37,000.

Famine Apprehended Between 1941—1946

Greater interest in village holdings as an economic unit in India was urged by Mr. H. Calvert, O.B.E., in an address to the Conservative India Committee of the House of Commons expressed the opinion that there might be a famine in India any time between 1941 and 1946.

All India Swaraj'st Party

The Congress leaders who took decision of far-reaching political importance of reviving the All India Swarajist party following the course formulated by the four great deceased patriots of India, viz., Mr. C. R. Das, Pandit Motilal Nehru, Hakim, Ajmal Khan and Mr. Vithalbhai Patel, and captured the legislatures at the elections in 1926. The Leaders's Conference has appointed a watch dog committee in preparation of its programme on the the event of the new constitution.

By Lorry To Mecca!!

About 50 Muslmans have left Delhi on pilgrimage to Mecca in lorries. It is probably the first time when such a trip has been undertaken. The caravan will pass through Baluchistan, Persia and Iraq and after crossing the northern portion of the Central Arabia, will reach its destination covering 5,000 miles. The party is expected to return to Delhi in the second week of May after visiting the famous shrines at Baghdad and Mashed which is the meeting place of caravans from Russia, Afghanistan and India.

Rani Gives Rs. 8½ Lakhs For Charity

A Patna message states Rani Dhandevati has made a gift of Rs. 8½ lakhs for religious and charitable purposes. The Administrator General of Bengal will be the sole trustee.

Pt. Jawahar Lal Loses Weight In Jail

It is understood Pandit Jawaharlal Nehru has lost five pounds in weight in jail. His cell is locked up from 6-30 a.m. to 3-30 p.m. He is allowed to take some exercise for thirty minutes every morning and evening. He has been given no fan until [illegible]

A Land Of Desolation

In an interview to the representative of the *Searchlight* Mahatma Gandhi gave his impressions of his recent tour in Champaran and some parts of Muzaffarpur district. He said :—

"My impressions are that what use to be once a fair land I witnessed as a land of desolation. Motihari, Hajipore, Lalganj and Muzaffarpore are places which I had visited before. Other places which I visited this time, I have no recollection of having visited before. In Motihari I lived for several months, that being my headquarters during my stay in Champaran in 1917. To see up to places houses after houses, some of which I knew so well, in a dilapidated condition [illegible] ruins was a heart-rending sight to me. Fields after fields covered with sand showed how difficult life must have become for the peasantry of several thousand acres of land. The problem of restoring conditions to anything like pre-earthquake days is calculated to baffle the combined efforts of the best workers in the land. In the midst however, of this desert, it was a matter of joy to me to meet representatives of different relief societies, including those representing the Government Relief Department, and to find that they were working, more or less, in co-operation with one another, all having one end in view namely, relief to the distressed people to the best of their ability."

Miss Agatha Harrison of the Whitley Labour Commission who is at present on a visit to India accompanied Mahatma Gandhi in his above tour.

Mahatmaji's Health

Dr. T. N. Banerjee and Dr. Raghunath Sharma examined Mahatma Gandhi who complained of pain on the left side of his chest and advised that his programme should be cancelled for a week. This was necessary in view of the pain in the chest which was likely to be aggravated by overstrain and exposure. Mahatmaji has however decline to postpone his tour and has said that he is feeling quite fit.

Oxford Indian Students' Donation

Mahatma Gandhi has received a splendid message by cablegram from Mr. M. S. Sankaran on behalf of the Indian Majlis, Oxford. Forwarding the remittance the senior writes: This contribution from Oxford is in token of the genuine goodwill and friendliness on the part of the youth of England. It would be very appropriate to devote the small sum for relief of poor school children but you may utilise it in whatever way you think fit." £38-7-0 have been received from Miss A. Maude Royden, the amount representing the collection made at Guild House.

113 Year Old Paper Ceases Publication

The *Englishman* one of the oldest papers in the world and the first and the only paper to appear for over one hundred years in India has ceased publication from March 26 after 113 years of publication.

Black 1934 For India

An Indian astrologer in London foresees a black 1934 for India. Outstanding incidents, he alleges, will be:—March: flood in the Punjab, June: death of famous Indian statesman, September: earthquake in Burma, December: great fire in Bombay.

THINGS IN GENERAL

Britain Contributes £47,000

Approximately £47,000 has been contributed to the Lord Mayor's Earthquake Fund, excluding donations made direct to the Viceroy's Fund by British business houses before the Lord Mayor's Fund was opened. The *Times* says that, while the sum is substantial, it is infinitesimal as compared with the need and urges the necessity of further efforts to augment the fund.

Restriction On Jews By Afghanistan

The Afghan Government has placed severe restrictions on Jews, who henceforth will not be allowed to visit Kandahar or the southern and western provinces, or to leave Kabul without police permission.

Japan To Double Air Force

The Japanese Air Force will be nearly doubled during the next three years at a cost of £4,000,000 yen (£320,000) as already provided for in the Budget. Eighteen squadrons consisting of 500 machines will be added to the existing 646 machines by the end of 1936.

Drug Formula For Colonies

A German offer to exchange the formula of a valuable drug in return for her lost colonies was mentioned by Sir Leonard Rogers, the distinguished authority on tropical medicine, talking at Manchester on tropical diseases. Germans discovered a remedy for sleeping sickness and offered it to Britain against the restoration of her colonies, but before it could be seriously considered French doctors had discovered the formula themselves. A Berlin Reuter message says an appeal to the world to allow Germany an equal share in the development of overseas countries was voiced by Dr Schmidt on the occasion of the 50th anniversary of the acquisition of Germany's first colony. Germany, he said, urgently needed elbow room in tropical countries for raw materials and colonies for emigrants, who otherwise would be compelled to go to foreign countries.

Voronoff Marries At 68

It is reported from Bucharest that Serge Voronoff, the rejuvenation expert, who is 68 years of age, was married at the American consulate to Hilda Sobwala, aged 21, who is a cousin to Madame Lupescu.

Hitler's Plan To Conquer Unemployment

Allotment of a thousand million marks to conquer unemployment was announced by Herr Hitler in a speech at a lonely spot between Munich and the Austrian Frontier to men engaged in road-works. The speech, which is the last of a series to commemorate of his accession to power, was made in the presence of most Cabinet members and broadcast throughout the nation. All workers in the country downed tools for one and a half hours to hear Herr Hitler. All cities and villages were beflagged. Herr Hitler declared that the Government intended to marry at least 300,000 girls this year and 150 millions would be appropriated to matrimonial loans, 500 millions would be spent on road-making and 300 millions given in taxation loan certificates. Herr Hitler, in conclusion, appealed to other nations to realise that Germany desired nothing except freedom and power, to contribute towards creating a better world.

12 American Countries Sign Anti-War Pact

Representatives of 12 American countries the United States, Bolivia, Cuba, Ecuador, Salvador, Guatemala, Venezuela, Panama, Nicaragua, Honduras, Costa Rica and Haiti have signed an anti-war pact. Peru is expected to join later.

World Buddhist Conference

An invitation from Japan to the All-Ceylon Buddhist Conference to send delegates to the World Buddhist Conference to be held in Japan from July 21 to July 29, was considered at an emergency meeting of the Executive committee of the Buddhist Congress. After a long discussion the meeting resolved to accept the invitation and decided to appoint suitable delegates. The World Buddhist Conference is to be held under the auspices of the Japanese Imperial Government.

Smaller Nations Impatient

The smaller Nations' impatience at the delay in the Disarmament Conference is revealed by a movement led by Sweden, which has communicated to the League the text of proposals for instituting a substantial convention. Holland, Denmark, Norway, Spain and Switzerland have approved the proposals, which will be considered at the next meeting of the Bureau.

The Swedish memorandum suggests that a convention be limited to certain branches of armaments, leaving a comprehensive solution until later, and postponing naval considerations until 1935.

First Woman F.R.C.P.

For the first time in 100 years a woman physician has been elected a Fellow of the Royal College of Physicians. She is Helen Mackay, who is attached to the Queen's Hospital for Children in London and with her colleagues recently evolved a simple and cheap remedy for infant anaemia.

Philippines Accept Independence Bill

The Philippine Legislature has voted acceptance of the Independence Bill passed by the United States Congress on March 24 granting the Philippines independence within 10 or 12 years.

Fight For Estates Worth £740,000

The Court of Appeal at Warsaw has begun the hearing of the appeal of Countess Brassoff, sister-in-law of the late Czar, against the decision of the Lower Court depriving her of estates valued at about £740,000 formerly the property of the late Prince Michael Alexandrovitch. The Lower Court held that Polish soldiers fought for freedom and not to enable members of the Czar's family to continue to enjoy estates. The Countess retorts the soldiers are not brigands and did not fight to steal other people's property.

Cuba's Debts

President Mendieta has proclaimed a moratorium for two years, or until Cuba is able to meet her obligations without imperilling her economic structure, on 80,000,000 dollars of British and American loans. Officials explain that it was a choice of payment national obligations and salaries of public employees or of providing certain foreign payments. The interest on the charges, however, will be met.

Ford To Pay £1 A Day

The Ford Company announced a restoration of the daily minimum wage of £1 for all employees. This is the second wage increase within a year. If say Ford having announced a 2s. per hour minimum wage last summer, and approximately 47,000 workers employed are affected by it.

Vidya P. Society's Meeting (Maritzburg)

The first committee meeting of the Vedic Vidya Pracharak Society, Pietermaritzburg, was held on Sunday at his hall. Among those present were Messrs. Gokul Ramduth Singh in the chair, J. B. Singh, H. Veloo, S. Maharaj, T. K. Singh, N. Sambor, S. Dwarka, M. Sadeen, R. Bharos, R. Patanjee, R. [illegible] G. Sharroop, K. Maharaj, J. Maharaj, and R. Boodhan. The chairman welcomed the new officials and committee members and appealed to them for close co-operation to the Society's great task of fostering our religion and propagating our mother tongue and to impart free education to all children irrespective of class, colour or creed. It was also decided that an attempt should be made to raise funds by collecting the outstanding donations to the credit of the Society and thereby liquidate the liability of £85 incurred in the building of the hall. The committee decided to make suitable presentations to each of the seven girl students who have passed their examinations at a later date.

Social And Personal

Mr. S. Visveranthan, of Maritzburg, has now been appointed on staff of Carlisle street Government Indian School, Durban, who has left Maritzburg during the week.

—o—

Lady Graham, the wife of Sir Lancelot Graham, K.C.S.I., Secretary to the Legislative Department of the Government of India, has arrived in Southern Rhodesia on a visit to relatives. She will go to the Victoria Falls later, before travelling to Maritzburg, and will sail for Capetown for England on June 1.

Answers To Correspondents

Mr. S. BHAGWANDEEN.—Your letter is libellous and therefore cannot be published.—[ED. I.O.]

South African Hindu Conference

The third South African Hindu Conference will be held in Durban on 26th, 27th and 28th May, 1934. The opening of the Conference by Swami Adhyanandji will take place in the Durban Town Hall on Saturday 26th May at 2-30 p.m.

The President-elect of the Conference is Pandit Mehta Jammi, B.A., LL.B., M.R.A.S., Ph.D. Shriman Harishankar Vidyarthi, a notable public worker in India, will arrive and participate in the Conference.

All Hindu Associations, temples, schools and other institutions are hereby invited to forthwith apply for affiliation with the South African Hindu Maha Sabha to the undersigned.

Representatives of affiliated bodies will be entitled to participate in the deliberations of the Conference without payment of additional fees, but representatives not exceeding five for any one institution which is not affiliated with the Maha Sabha will be entitled to participate on payment of a delegation fee of 5s. per representative.

For full details see handbills.

All affiliations must reach the secretaries by the 21st of May.

B. M. PATEL,
President.

S. B. PATHER,
T. M. NAICKER,
Hon. Gen. Secretaries,
South African Hindu Maha Sabha,
88, Cathedral Road,
Durban.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

The Coming Indian Tour

Doubts regarding India's ability to send a football team to South Africa have been set at rest. The Football League at a meeting decided definitely to make the tour and picked 22 men from whom 16 will be finally selected.

Owing to the clashing of dates with the Motherwell tour, the South African Indian Football Association has arranged provisional fixtures for the visiting Indian soccer team. This list in the main will be accepted as final but two of these matches will either have to be cancelled or substituted. The response by the Frontier and Eastern Province Associations has been quite satisfactory but the Western Province has sent in a reply which conveys nothing. They are quite prepared to play the visitors and suggest three dates instead of the one allotted them, together with the information that they play on grounds which are not enclosed. The officials seem to forget that this tour involves a great deal of expense and the travelling to Capetown will be a costly item. The South African Board has written quite definitely on this question and if no satisfactory response is obtained then the fixture may have to be cancelled. It would be a great pity if the visitors are not entertained at Capetown but the Board will be to no other alternative but to pursue its course in view of the financial responsibilities. Another fixture provided for the South C ast District will have to be ratified, as no direct reply has been received.

Matches With Europeans Not Fixed

The matches with the European elevens of Natal and Transvaal have not been placed on the programme pending a reply from the South African Board, but if satisfaction is obtained then a slight re-arrangement will have to be made. The tourists arrive in Durban on June 4 and will depart from here on July 23.

Draft Programme

The full draft programme is as follows:—

At Durban: India v. Natal (provincial), Saturday, June 9.

At Maritzburg: India v. Natal (provincial), Saturday, June 16.

At Johannesburg: India v. Transvaal (provincial), Wednesday, June 13.

At Pretoria: India v. Transvaal (provincial), Saturday, June 16.

At Johannesburg: India v. South Africa (first test), Wednesday, June 20.

At Durban: India v. South Africa (second test), Saturday, June 28.

At Cradock: India v. South Coast District (Sunday section), Sunday, June 24.

At East London: India v. Frontier (divisional), Saturday, June 30.

At Port Elizabeth: India v. Eastern Province (divisional), Wednesday, July 4.

At Capetown: India v. Western Province (divisional), Saturday, July 7.

At Kimberly: India v. Griqualand West (divisional), Wednesday, July 11.

The Saturday, July 14, date is open.

At Durban: India v. South Africa (third test), Saturday, July 21 (last match).

South Coast I. F. A.

(Sunday League)

The first match between Ranks and United last Sunday was one sided for the Ranks easily run out winners by 8 goals to 3. This was caused because the United were playing with less members.

Sunrise and Rossburgh took the field and the Rossburgh were the first to press, and they opened the scoring in the 6th minute. Play was fast and the Rossburgh forwards combining scored two goals. Half time was reached with the Rossburgh leading. On resumption of the play Sunrise pressing scored a goal. A minute later the Sunrise scored again and thus bringing the score 3—2.

The last match for the day was between the South Coast and County. The match commenced with excitement a movement by the South Coast forwards brought a goal. The Coast forwards were having most of the game and by an attempt they registered a goal. Interval arrived with the Coast leading by 2 goals to nil. On resumption the County forwards pressed to score but the Coast defence kept them away. Do what they might the County forwards could not score. The County were tired and the Coast took advantage and scored four more goals, and thus bringing the score sheet for Coast to win by 6 goals to nil.

Maritzburg Soccer

Royals—Pirates

The Maritzburg soccer season commenced on Saturday, April 21 at the Indian Sports ground, when most of the clubs were in good trim in the league matches, so that they may complete the league fixtures, and the senior Intertown, between Maritzburg and Durban which is to take place on May 12, it is decided at the Council meeting of the M. D. I. F. A. to set matches for Saturday and Sunday. In view of the fact that all-India team is due to arrive in this country in June, and the likelihood of some of the local men being chosen for Natal or South Africa side.

There were only two Senior league matches set down, the Royals met Pirates, and the former won by three goals to two. S. M. Kader of Royals gave masterly display and was responsible for two goals, and A. Seopie one.

Schools—Colonials

This match was a very interesting game, in which the Colonials were unlucky, nearly all their shots went out side the goal. The Schools forward played better and deserved a win. The School as a whole showed a better spirit of co-operation and put up a game, which, for the beginning of the season, and was decidedly creditable. The match resulted in a win for Schools by two goals to one.

In the Junior League match the Royals beat Stella, by two goals to one, this match was played on Sunday.

Referees Association

Annual Election

At the annual general meeting of the Maritzburg Indian Referees Association, which took place at the

Reatured of Mr. D. Sigamoney, recently, the following officials were elected for the ensuing year:— President: Mr. C. K. Naidoo; Vice-President: Mr. G. M. Naidoo. Hon Secretary and Treasurer: Mr. C. K. Lazarus. Board of Examiners: Messrs G. K. Naidoo, S. Francis and G. M. Naidoo. The meeting also resolved to conduct an examination within the next fortnight, therefore those who are desirous of becoming referees are requested to send in their application for membership to the Secretary 113 East Street.

Young Colonials F. C. Maritzburg

The annual general meeting of the Young Colonials Football Club was held at the H. Y. M. A. main hall on Sunday last, when the following were elected officials for the ensuing year:— Patron: Mr. M. R. Naidoo; President: Mr. R. P. Naidoo; Vice Presidents: Messrs S. P. David, G. S. Maharaj, N. M. Taylor, C. K. Lazarus, A. Pudayachee, S. Packree, S. V. Charles, and V. P. Pillay. Secretary and Treasurer: Mr. S. Shanmugam; Assistant Secretary: Mr. K. D. Pillay; auditor: Mr. C. K. Lazarus. Committee: Messrs K. K. Moodley, R. Nadasen, G. P. Frank, S. M. Paddy, S. K. Naidoo, Harry Naidoo, D. Pudayachee, R. N. Pudayachee; Senior Captain: R. Munioum Moodley; Vice-Captain: S. Soobiah. Juvenile Captain: R. Vallithum Vice-Captain, Stanly Charles. Delegates to the M. D. J. F. A.: Mr. R. P. Naidoo and S. B. David.

Estcourt J. L. F. C.

The election of officials of the Estcourt Juvenile League is as follows: Patron: Mr. M. Naiker. President: Mr. A. G. G. Narandoo. Vice Presidents: Messrs A. M. Samuel, A. N. Channah, and J. Samuel; Secretary: Mr. M. K. Lalla. Treasurer: Mr. A. G. Narandoo. Selection Committee: Messrs A. M. Samuel, A. N. Channah, and R. Gungadyall; Delegates to the W. O. J. F. L.: Messrs H. D. Kooverjee, S. Jerome and G. Molun.

Estcourt Plough F. C.

Establishment Of Organisation

At the third annual general meeting of the Plough Football Club, Estcourt, which was held at the Walters Room, Plough Hotel, on Monday last, it was decided to affiliate to the Weenen County Football League. The following officials were elected for the ensuing year:— Patrons: Messrs. G. Zunckel, E. Powell, P. Cook, N. Frauch, and Haller; President: Mr. P. A. Pillay; Vice-Presidents: Messrs. Pillay, J. David, K. Behary, F. James, and Sewgulam Lalla; Captain: Paul James; Vice-Captain: R. Gungadayal; Secretary and treasurer: R. Gungadayal; Assistant Secretary: Naran K. Lalla. Delegates to the Weenen County Football League, Messrs. Paul James, R. Gungadayal and P. A. Pillay.

Transvaal Football Association

Mr. W. Ernest has been elected as president of the Transvaal Indian Football Association. Mr. S. Cassim as the secretary, with Mr. P. M. Narroo as treasurer, and the Rev. B. L. E. Sigamoney and Mr. Solomon Ernest have been nominated as councillors to the South African Board.

Boxing

In the course of an interview, the local promoters Messrs. J. B. Pandy and M. Mahamed, definitely intimated that they have booked the Durban Town Hall for June 9th. The star bout will be between Reniso Kid Simmons, a Negro pugilist of repute, and Arthur Cupido of Capetown. Kid Simmons had been waiting for some time in England for the necessary permission to tour this country and if such was forthcoming earlier it is quite likely he would have been matched with Kid Singh. He has already met Kid Singh twice; losing on the first occasion and winning on the second. He has already had over 150 fights and has won the majority of them by the K. O. route. That Arthur Cupido will make an excellent match, dispite his age cannot be doubted more in view of the fact that the contest will be fought at catch-weights.

Another bout to take place the same evening will be between Jugdeep Morris of Maritzburg and Young Pottie of Durban.

Reniso Kid Simmons is already *en voyage* for South Africa and will land in Durban on May 20th. During his stay in this country he will engage in two bouts only.

Tennis

Moonlighters Tennis Club

The eight annual general meeting of the above club was held on Saturday the 29th. April, at Mr. M. Narbuty's Tea Room, Randles Road, Sydenham. The following were elected officials for the ensuing year.— Patrons: Messrs S. Rustomjee, Alfred David, J. E. Roopnarian. President: Mr. A. C. Ayob; Vice Presidents: Dr. Frani Manoherchaw, Ismail Goolam, G. Rangasamen, R. Rangnath, A. Manickam, P. K. Govender, P. Pillay, A. Govender, N. Ganga, R. George, and E. Hassim. Hon. Secretary: Mr. R. Jugnath, Treasurer: Mr. P. Rajkumar, Captain: Mr. E. H. Shaik. Delegates to Natal Indian Lawn Tennis Association: Messrs A. Manickam and E. M. Shaik; Committee: Messrs M. K. Naidoo, S. Rajpaul, G. Naran, E. M. Shaik, R. Mahabeer.

Sydenham Indian Young Men's Club

The fifth annual general meeting of the Sydenham Indian Young Men's Club, which was held at the Government Aided Indian School Hall, Sydenham on Monday April 20, at which the following officials were elected for the ensuing year — Patron: Messrs N. Maistry, R. S. Pinkron Chetty, K. R. Naranah; President: Messrs. P. G. Moodley, G. Sewpaul; Hon Secretary, Mr. S. S. Chetty; Assistant Secretary, Mr. O. Edwards; Hon Treasurer, Mr. O. Munioum Pillay; Auditor, Mr. D. G. Moodley. Committee, Messrs. S. P. Chetty, N. S. Chetty, R. Ganga, S. R. Dasar, N. Sewnarine, M. P. Peter.

Newcastle Angling Club

At a meeting held on April 15 the above club was formed with the following officials:- Patrons: Messrs E. A. Paytel, I. A. Moola and E. J. Lockhat; President: G. M. A. Vawda; Vice-Presidents: E. A. Paytel and C. V. Aboosoo; Captain: E. A. Paytel; Secretary and Treasurer: P. Frank; Record clerk: V. V. Pillay and a committee consisting of the officials and Messrs. M. P. Chetty and D. Pushil. Three cups have been donated for competition and will be held at the Incandu, Ingagane, Ingogo, Pongolo, Buffalo, Tugela and Mooi rivers.

Athletics

The Rover Athletic Club is holding an athletic meeting on June 3rd. Members of the club are already actively engaged in training. It is also understood that in addition to the events for members of the club, there will be open events in which non-members may also participate. As the Durban Athletic Union has not organised a meeting for sometime it might be wise for those athletics, keen on keeping in trim, to take advantage of this meeting.

Australia Invites Indian Hockey Team

It is understood the Indian Hockey Federation will consider the invitation from the Australian Hockey Association to send out an Indian team to Australia Melbourne for in the..... Schemes to raise funds for this purpose will also be put forward for consideration before all the accredited members of the federation

Catering Rights

Public tenders are invited for the catering rights at the Indian Sports Grounds, Currie's Fountain, from 1st June 934. All tenders must be in the hands of the undersigned on or before the 23rd May 1934.

N. SEETAPATHEN,
Secretary.

Obituary

Death Of Mr. K. Moosai

The death took place of Mr. K. Moosai, at the Grey's Hospital, Maritzburg, at the age of 60, after a short illness. Mr Moosai was one of the early Indian settlers in Natal. He came to South Africa at the age of 20, and resided in Maritzburg all his days. He was a committee member and Caretaker of Shri Vishnu Temple for many years and worked for the Maritzburg Corporation for 36 years. His mortal remains were cremated, at the Mountain Rise, Crematorium.

Colonial Born And Settlers Indian Association

Clairwood Branch

A mass meeting of the Indian community of South Coast Junction area will be held at the Clairwood Indian Boys School, Clairwood, on Sunday May 6, 1934 at 10-30 a.m. Mr. P. R. Singh, our representative who has recently returned from India will speak on the deplorable condition of the repatriates suffering in India.

P. M. PILLAY, Chairman,
I. GANESH, Hon. Treasurer.
R. M. PILLAY } Joint
P. R. PATHER } Secretaries.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	189
EDITORIAL—	
"The In The Bond"	
GENERAL ARTICLES—	
Black And White Justice	190
Germiston Indian Location	191
Current Topics	192
South Africa—News In Brief	193
India—News In Brief	195
Things In General	196
Sporting News	198

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their matter in for publication to reach here not later than Wednesday.

Manager 'Indian Opinion'

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr G. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

The Indian Review [illegible] for a century, [illegible] the conditions of Indians overseas [illegible] great agitation [illegible] South African Indian struggle [illegible] 1910 Mr. [illegible] ...ripping up the [illegible] Powers of the [illegible] ...monthly after [illegible] ...to the [illegible]

Major [illegible] South Africa [illegible] November, [illegible] The [illegible] publication would be found in him, as [illegible] Brigade [illegible] Council of State, I have named him [illegible] Doll a Dyerman.' [illegible]

[illegible] pages [illegible] One Shilling.

[illegible] Foreign 12 Shillings.

Back [illegible] in connection [illegible] to subscribers [illegible] Indian Review. Any [illegible] made to the [illegible] remittance other [illegible] 12 shillings are [illegible] by the Publishers.

[illegible] NATESAN & Co. Publishers

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું ડરબન, શનિવાર, તારીખ ૪ મે ૧૯૩૪ અંક ૧૮

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ	૧૯૫
... (અપૂર્ણ)	૧૯૬
...	...
...	૧૯૭
...	...
સત્યાગ્રહી ગેરીલ્લા	૧૯૮
...	૧૯૯
...	૨૦૦
વિવિધ વિષય	૨૦૨
દૌદ્દસ્તાનના તાજા સમાચાર	...
...	...
બીજાર ...	...

૩૨. મારે કરેલી યુવાનોની પ્રશંસા

... ... મોટ દ્વારા ... આવેલા છે અને ... ... આગે આવ્યા હતા ... ...

રાખીએ છીએ કે દીદ સરકાર યુનીયન સરકારની મુખ્યકોરી પકડવાની નીતિમાં સાથેલ નહિ થાય.

રીપેટ્રીએશન માટે પા. ૬૦,૦૦૦

ચાલુ સાલમાં સાઉથ આફ્રિકાથી દાદીઓને રીપેટ્રીએશનની મેાજના મુજબ દીદ સરકારે યુનીયન સરકાર તરફથી ગ્રાન્ટ પા. ૬૦,૦૦૦ અજેટ કરવામાં આવ્યા છે.

"ઈન્ડિયન એાપીનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૪ મે સન ૧૯૩૪

"દસ્તાવેજમાં લખાયેલું છે!"

મેરીટઝબર્ગમાં ગયે અઠવાડીએ વેપારના લાયસેન્સેા માટેની જે દરખાસ્તેાની અરજીએમાં નામંજુર થઇ હતી. શ્રી. અલી દાઉદ જેમનેા વેપાર લાંબા કમસેપલ રાકડર છે અને છેલ્લા ૧૦ વર્ષ થયા વેપાર કરી રહ્યા છે તેમણે લેાંગ માર્કેટ સ્ટ્રીટમાં પેાતાની માલેકીનેા મકાનમાં ટ્રાંસફરને માટે અરજી કરી હતી. અરજી નામંજુર થઇ હતી અને તેની સામેનેા વાંધેા એટલેાજ હતેા કે અરજદારે ત્યાં બીજાના વેપાર કરવા માટે જે રકમ ચાપડે નથી તે બીજાના વેપારને માટે એ રકમ ચાપડે નથી. શ્રી. આગદ કાસમજી પણ મેરીટઝબર્ગના જુના વેપારી છે. તેમણે પેાતાની દાકાનની દુકાનની બાજુમાં એક મકાન ખરીદ્યું અને પેાતાના વેપારના એકસટેનશનને માટે લાયસેન્સની અરજી કરી. અરજી નામંજુર કરવામાં આવી.

ટ્રાંસવાલમાં નેટાલના મેસર્સ ડ. આર્મ ગાન્ધી ગ્રેન્ડ એન્ડ સન્સ વીલ્જર કાઉન્સીલ : જેણે તેમના બીજા ડીલરના લાયસેન્સને માટેની અરજી કંઇ પણ કારણ આપ્યા સિવાય નામંજુર કરી હતી તેની વિરૂદ્ધ મેજીસ્ટ્રેટને અપીલ કરી હતી. મેજીસ્ટ્રેટે પેાતાને ત્યાં ચલાવવાની સત્તા નહિ હેાવાથી અપીલ રદ કરી ... કેસનેા ખર્ચ ઉપરાંત દરેક અરજદારની ઉપર નાખવામાં આવેા.

આવા બનાવેા એટલા બધા બની ગયા છે કે તે સાંભળીને હવે આપણે ચકિત નથી થતા. લાયસેન્સીંગ અધિકારી-મેાટા હાકેમ બહુધા સત્તાએા મુકાએલી છે અને દાદીનું લાયસેન્સ નામંજુર કરવાના કેસમાં બહાનાબાજી માત્ર જરૂર હેાય છે. ઉપરના ત્રણે દાખલાઓમાં અરજદારેાએ ટ્રાંસફરને માટે અરજી કરી હતી અને ટ્રાંસફરને નવું લાયસેન્સ ગણવામાં આવે છે અને દાદીને નવું લાયસેન્સ બજેજ મળી રહે છે.

જાણવામાં છે કે ટ્રાંસવાલમાં મ્યુનિસિપાલિટિઓ મારફે મીજ દાદીએ... લાયસેન્સેા આપવાનું બહુધા પ્રમાણમાં બંધ કરતી જાય છે. મરાબસ્ટળમાં અને ક્રુગરસ્ડૂર્પમાં તેા હેાકરના (ફેરીયા) ના લાયસેન્સેા પણ આપવામાં નથી.

દાદી પ્રજાને સેન્ડ ટ્રેન્સફર એકટ કમિશન ફેમ્પ્યુ નહિ.. દાદ. સ્વતંત્રતાના બ્યાજન્ટ કે જે આ દેશમાં કાયદાકિય કરવાનેા મેાજ બજાવ્યા માત્ર તે બજાવવાને અર્થે નીમાયેલા છે. તેમણે કહ્યું કે "એ તેા દસ્તાવેજમાં લખાયેલું છે" એટલે તમારે બાજેજ પુરાવેા કે સત્યાનાશ-બાજાવાનેા બનાવેા તરીકે દાદીઓએ દસ્તાવેજનેા શરણે જવું. દાદી પ્રજાને વિદેશ-વસવાટની તપાસ કમીટી પસંદ નહેાતી. બ્યાજન્ટે કહી કહ્યું: "એ તેા દસ્તાવેજમાં લખાયેલું છે." કાંગ્રેસે સલવજની પુરઃસ્સર તરીકે નમતું મુકયું અને દસ્તાવેજનેા શરતેાનું પૂરા ઉત્સાહથી પાલન કર્યું. દાદી પ્રજાને એસોસીએટેડ એમીગ્રેશન સ્કીમ પસંદ નહિ પડી. બ્યાજન્ટે ફરી કહ્યું: "એ તેા દસ્તાવેજમાં લખાયેલું છે." કાંગ્રેસે નમતું મુકયું અને પેાતાના હજારેા ભાઇબેન, બેનેા અને બાળકેાને આ દેશને છેાડી જતાં અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં જબ્બર બેસુમાર સંકટેા સહેતાં શાંતપણે નિહાળ્યાં.

હવે દાદી પ્રજા ઘુમ મારીને કહે છે: પણ દસ્તાવેજમાં તેા એમ પણ લખાયેલું છે કે "પેાતાની રહેણી કરણીના દરેક વર્ગના સભ્યેા શકિત અનુસાર ઉન્નતિ કરવાને પ્રસંગ સપળાં વર્ગના બેસવાના અને તેને માટે રસ્તાઓ મેાકળવાનેા દરેક સુબેસી સરકારનેા ફરજ છે એ સિદ્ધાંતને યુનિયન સરકાર દરપણે માને છે અને તેને અનુસરે છેઅને કેટલાકથી અને અન્ય સમયેાના સંબંધમાં દાદીઓની જે મેાટી વસ્તી આ દેશની સ્થાયી વસ્તીના એક ભાગ તરીકે રહેલી છે તેને વસ્તીના અન્ય વર્ગોની પાછળ પસ્તાવા જેવી નહિ બંધાએ એ અર્થને મળતી થાય છે." વળી દસ્તાવેજમાં એ પણ લખાએલું છે કે વેપારના ધંધાના સંબંધમાં 'યુનિયન સરકાર સ્થાનિક સત્તાધિકારીની મુનસફીની સત્તાઓ (૧) લાયસેન્સ નામંજુર કરવાના કારણેા કાયદામાં ઠરાવીને (૨) જે કારણસર લાયસેન્સ નામંજુર કરવામાં આવે તે કારણેાની નોંધ લેવાનું ઠરાવીને અને (૩) રીન્યુએલેા તેમજ નવાં લાયસેન્સ અને ટ્રાંસફરના કેસમાં કાંઇને કે કાંઇ પણ નિષ્પક્ષ પાની અદાલતેાને અપીલ કરવાનેા હક આપીને મર્યાદિત કરવાની દીદ સરકારના પ્રતિનિધિમંડળની સૂચનાને પરત્વે ધ્યાન દેશે."

દાદી પ્રજા પુછે છે કે દસ્તાવેજમાં લખાયેલી આ શરતેાનું પાલન કરી શકાનું જ નથી કે શું? આશા તા એવી રાખવામાં આવી હતી કે જો યુનિયન સરકાર રીકસપીયરના મરજન્ટ ઓર્ડર વેનીસના જાણીતા નાટક સાગલેાકનેા પાઠ ભજવે તેા બ્યાજન્ટ આ દેશમાં રાજદ્વારને ઢંઢાળનાર બાહેાશ વકીલ પેારસીયેા પાઠ ભજવશે. પરંતુ આપણી અત્યંત નિરાશા વચ્ચે અમે નોંધ્યું રહ્યા છીએ કે આંદ આવેલા એક પછી એક બધા બ્યાજન્ટોએ દાદી પ્રજાને પેાતાની સંપૂર્ણ શકિત અનુસાર ઉન્નતિની તકા આપવાને બદલે લાયસેન્સેાના અને દાદી પ્રજાને લગતા અન્ય કાગદાઓને વધારેને વધારે સખ્ત બનાવના શાંત સંગાનિયા જેવા કરેલા છે. કુંક મુકનર દાસના બ્યાજન્ટની આ દેશમાં સિદ્ધિઓની ટીપ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. એ સિદ્ધિઓ દેશને રહેંજર કરાવી રાખનારા દુષ્કાળેા જેવી છે. પરંતુ જ વસ્તુ તે અને તેમની પહેલાના બ્યાજન્ટો સિદ્ધ નથી કરી શકયા તેથી તેા દામના દેહ અને આત્મા બન્નેનેા નાશ થઇ જવાનેા છે.

રજકણ

ચુનામાં થયેલાં સંસ્કારસમૃદ્ધિ, કલારસીકતા અને સર્વાંગિક સગામાન. એ ત્રણે વસ્તુઓ મેં અનુભવી છે. છતાં મને લાગે છે કે જેમ દેવના -પરની રાખ ખંખેરવાની હેાય છે અથવા ઘરમાંથી નકામું રામરજીયું અને, "લેજર" કાઢી નાખવાનું હેાય છે, તમજ ધર્મવૃક્ષને પણ વખતેા વખત ખંખેરવાની જરૂર હેાય છે. બેાજ પાતેામાંના સાધીપણાએ સાપ સંઘની હતેા ગયેા. પણ તે મરી ગયેલેા અને જાનવરપર પડી રહ્યાતેા હતેા

ખરો. પણ તે મરી ગયેલો અને ...પરા પર પડી સુકાતો હતો. એ ઠવતો કે કહેવાપણને ઝેર ફેલાવતો નાંદાતો. આપણે પરંપરાગત સનાતન ધર્મને નાગે રનો પણ સંપરીયે છીએ અને કોકરા પણ સંપરીએ છીએ. દલાલળ પણ સંપરીએ છીએ અને અજૂત પણ સંપરીએ છીએ. આપણા સંપરેલા સાપોમાંથી કેટલાક જીવતા અને ઝેરીલા છે. અને કેટલાક કહેવાપણને મરણ ફેલાવે છે. અને તેથી આપણો શુદ્ધ ઉદાત્ત સનાતન આર્ય ધર્મ મૂંઝાઈ ગયેલો છે નિર્ણયમાં વગર ધર્મક્ષેત્રમાંથી સારો માર્ગ મળે એમ નથી.

આત્મારામ કાશીરામ

× × ×

ગામ બદલવાથી જે વસ્તુની ઉપયોગિતા મટી જાય છે તે દૂકાથી રાખવાના આગ્રહથી સુદ્રાદોષ થઈ જાય છે

જરમીસ્ટનનું હિંદુ સેાકેશન

જરમીસ્ટનના દીઠી મેદેશનમાં વસતા દીઠીઓએ બસેા જેટલાની સહી સાથનું એક પીટીશન જરમીસ્ટન ટાઉન કાઉન્સીલ સમક્ષ રજુ કર્યું છે. તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે દીઠીઓ જે ટ્રીમીયટમાં રીપબ્લીકના વખતથી રહેતા આવેલા છે અને કાઉન્સીલને કાંઈ પણ જાતની તકલીફ આપીથી હોલ ચેમ્બર જણાતા નથી. ૧૯૨૬ ની સાલમાં તેમને તે વખતના રહાઇમાંથી બસેાડીને હાલના રહાયમાં લાવવામાં આવ્યા હતા. અને તે વખતે એવી ખાત્રી આપવામાં આવી હતી કે એ રહાય તેમને સારૂ કાયમનું રહેશે.

પરંતુ અત્ર વર્ગમાં તેમને ૭૫ મહિનાની નેાટીસ મળી હાલવાની સરતવાળી ૭૫ મહિનાની મીસપર સહી નહિ કરે તેા એમ રહાય ખાલી કરી જવાની અનેક નેાટીસેા અપાઈ છે. અસ્સાર સુધી કેટ તરફેાથી કેાઈને પણ ત્યાંથી કાઢવા મા આવે તેા તેમેાને માટે બીજું ઘર રહાય નહી કરવામાં આવ્યું નથી. તેમ કાઉન્સીલની જાણ અને સંમતિથી તેમણે હાલના રહાયમાં કરેલા ખર્ચને માટે કાઉન્સીલ કંઈ પણ નુકસાની આપવાની પણ ખુદા ઠરાવેલી નથી.

૧૯૩૪ ના માર્ચની તા. ૨૬ મીએ ફરી નેાટીસેા મળતાં એપ્રીલ તા. ૮ મીએ મીટીંગ મળી હતી જેમાં ટાઉન સેાલીસીટર મી. રેાબ ઇન્સ અને સેાસેયલના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટે હાજરેા આપી હતી અને તેમેાને કહેવામાં આવ્યું હતું કે જો તેમેા લીસનું ફ્રામ સહી નહિ કરે તેા તેમેાને નેાટીસમાંથી કાઢી કાઢવામા આવશે.

૧૯૩૩ ના મેથી સુપ્રીનટેન્ડન્ટ તેમેાના ઝાડા લેતા નથી. કેટલાકની સામે ઇજેકટમેન્ટને માટે કાગદેસર પગલાં લેવામા આવ્યા છે અને ઇજેકટમેન્ટની ધમકીથી તેમેાની પાસ લીસ સિવકારવવાના પગલાં લેવામ રહ્યાં છે

જો કાઉન્સીલ તેમેાને એવી ખાત્રી આપે કે તેમેાને નેાટીય સેાકેશનની નેટીજ એજ જગામાં બીજું રહાય આપવામાં આવશે અને ૧૯૨૬ માં થયું હતું તેમ તેટલીજ હદની અંદર આપવામા આવશે અને તેમેાનાં મકાનેા ભિત્રેરેને માટે કાઉન્સીલ નજીવી નુકસાની આપવામાં આવશે તેા તેમેા લીસ સહી કરવાને તૈયાર છે.

તેમેામાના વધુ ગરીબ લેાકેાને જરમીસ્ટન ટાઉનમાં પુરેપુરીપણે સાથે વેપાર કરવેા પડે છે અને તેમેાની જરૂરીયાતેા પણ સંભાળવી જોઇએ કમકે જો તેમેાને તદ્દન દૂરથી પધારે દુકાનેા જવામાં આવશે તેા તેમેા રેાજી વિનાના થઈ પડશે.

અંતમાં એક અયાજ વગરની નિરાધાર પેાલી કામનેા આયાજ સાંભળવાની કાઉન્સીલને દીન મનના કરવામાં આવી છે.

રમતના મેદાને

હિંદથી આવનાર પુરેાલ્લ ટીમ

કાચેા કાર્યક્રમ

સાઉથ આફ્રિકન ખ્રિસ્તિઅન પુરેાલ્લ એસેાસીએશનને હાલમાં આવનાર ટીમને માટે કાચેા કાર્યક્રમ ઘડેલેા છે. એ કાર્યક્રમને ગેાદે ગેાઠવ કેટલના કાર્યક્રમ તરીકેજ સ્વિકારી લેવામા આવશે પરંતુ જો કે કાંઇ ગેરસમજ થા તેા ફેરફાર કરવી અશક્ય ફેરફારેા કરવી પડશે. ડરબનીયર અને પ્રેારટર્ન પ્રેાવિન્સેા તરફથી સંતેાષકારક જવાબેા આવી ગયા છે પરંતુ વેસ્ટર્ન પ્રેાવીન્સે અર્થે વગરનેા જવાબ મેાકલ્યેા છે. તેમેા દીઠના મહેમાનેા સાથે રમવા તૈયાર છે અને તેમેાને આપવામાં આવેલી ૯ તારીખના બદલે ચાર તારીખેા સુચવે છે અને તે સાથે ખુલ્લા મેદાનમાં રમવા માગે છે એવું જણાવે છે. કાર્યકરતાઓએ આ મુસાફરીમા બનાર મેાટા ખર્ચનેા અને કેપટાઉનની મુસાફરી કરતી અર્થાત્ કહી તેનેા વિચાર કરેલેા જણાતેા નથી. સાઉથ આફ્રિકન મેાર્ં આ બાબતમાં મેાખું જબી જાએલું છે અને જો સંતેાષકારક જવાબ નહિ મળે તેા એ મેચ રદ કરવી પડશે. મહેમાનેા કેપટાઉન નહિ જાય રાકે તેા બિહજનરાક ગણાશે પરંતુ આર્થીક જવાબદારીને લીધે મેાટા ભાગે એક રસ્તેા લાંબા રાકાય તેમ નથી. સાઉથ આફ્રિકન ક્રીકેટના પ્રીકસ-ચરને પણ મંજુરી મળવી જોઇશે કેમ કે કંઈ પણ રીતેા જવાબ મળેલેા નથી. ટ્રાંસવાલ અને નાટાલના પુરેાલ્લીને, સાથેના મેચેા સાઉથ આફ્રિકન મેાર્ંના જવાબ આવતાં સુધી નકી કરવામાં આવી નથી. પરંતુ સંતેાષકારક જવાબ મળતા થેાડા પણ ફેરફારથી તે ગેાઠવી દેવાશે.

દીઠની ટીમ જુન તા. ૬ ઠાએ ડરબન આવશે અને મુસાફરી તા. ૨૩ મીએ પાછી ફરશે.

કાર્યક્રમનેા કાચેા ખરડેા નીચે પ્રમાણે છે:

ડરબનમાં: દીઠ વિ. નાટાલ (પ્રાંતિક) શનીવાર જુન તા. ૬.

મેરીટઝબર્ગમાં. દીઠ વિ. નાટાલ (પ્રાંતિક) શનીવાર જુન તા. ૧૦.

જોહાનિસબર્ગમાં: દિઠ વિ. ટ્રાંસવાલ (પ્રાંતિક) બુધવાર જુન તા. ૧૩.

પ્રીટેારીયામાં: દિઠ વિ. ટ્રાંસવાલ (પ્રાંતિક) શનીવાર જુન તા. ૧૬.

જોહાનિસબર્ગમાં: દિઠ વિ. ફ્રી. (પહેલી ટેસ્ટ) બુધવાર જુન તા. ૨૦.

ડરબનમાં: દિઠ વિ. સા. આ. (બીજી ટેસ્ટ) શનીવાર જુન તા. ૨૩.

પ્લેરસ્ડૂરપ : ટીમ વિ. તાઉન કેરટ ડીવીઝન (ત્રી સેક્શન) રવીવાર જુન તા. ૨૪

ઈસ્ટ લંડનમાં : ટીમ વિ. કોન્ટીયર (ડીવીઝનલ) રવીવાર જુન તા. ૩૦.

પોર્ટએલીઝાબેથ : હિંદ વિ. ઈસ્ટર્ન પ્રોવીન્સ (ડીવીઝનલ) બુધવાર જુલાઈ તા. ૪

કેપટાઉનમાં : હિંદ વિ. વેસ્ટર્ન પ્રોવીન્સ (ડીવીઝનલ) રવીવારે જુલાઈ તા. ૮

જોહાનીસબર્ગ : હિંદ વિ. ગ્રીકવાલેન્ડ વેસ્ટ (ડીવીઝનલ) બુધવારે જુલાઈ તા. ૧૧

રવીવાર જુલાઈ ૧૫. બુલ્સો.

ડરબનમાં : હિંદ વિ. સા આ. (ત્રીજી ટેસ્ટ) રવીવાર જુલાઈ તા. ૨૨ (છેલ્લી મેચ.)

સત્યાગ્રહ ગેરિલ્લા

(અખબાર 'ઝરથ્રા' માં ચુનીલાલ પુ. આરેટ)

(ગતાંકમાં ચાલુ)

ગેરિલ્લાની ગુલામ સ્ત્રીની આ વાતને લુંગોકમાં પણ ગોળાર થયું. એણે બાજીને ગરી પાસે ચેરી, પરંતુ સાહસ અને અદિકાના મદાન અને ઉંચા ત્રિકોણોને ઓળી ફરીને પોતાની તલવારની વાંકાચુકાતરો ગુલામીનો ઉપભોગ કરનારાં જ ચમકી. ઉંચા મકાન ઇલમો એના રક્ષણના અને સાહસના બારણાંમાં ગયા : ત્યારે એને અબ અને દાંત વચ્ચે વેર થયું. મકાનના ત્રણ બારણાંમાં હતો : બીજી મદદગારો લાકડાંના ગુલામદારોના હાથથી એને કાપીનાંખવા માટે કુહાડીનાં ઝમકો પાને પાછે કાઢવો પડયો હતો. બધા બાર. ગ્રામ બોલાવા હતા અને બીજા આવી આવી મહાકાય ઉભાને પોતાના ત્રિકોણ જડબામાં અને બારી નાખવા હાથ ફેલાવવાનું પણ એ બધામાંથી એનો બાદ રાખે અને સેનેમ માર્ગ કાઢવો અને બધા ના માર્ગ નીકળવો અશક્ય જણાયું ત્યાં ઝપાટ માર્ગ કાઢવો; પણ ... ગ્રામ બાજીને આ ... જણાયું.

ગેરિલ્લાના અજાતવાસ સમયમાં 'ઝિનિયસ' નામના પાસા લડી તરીકે પોતાના બાજના એક ગેરારી ઉપર એના ગુલામોના ઉપરને અંગે એણે જે ... કરી તના પરથી ખડકોનો ... મારે ... ના ... ગામ ... ...

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેના
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

આર્યાયનની એક સદી

૨

"When one nation dominates another it is unhappy. One dreams of its lost glory, the other tours that ... it is thus neither is happy."

ભગવાન બુદ્ધ.

(૧)

જ્યારે ૧૫ સૈકે દક્ષિણ આફ્રિકાને આંગણે આવી પગપેસારો કર્યો ત્યારે દક્ષિણ સમુદ્રકિનારે હતું. તેની સંસ્કૃતિ, કળા અને ઈતિહાસિકોએ આપણા પુરોપને અજાણ્યું. હિંદ સાગરના પેસારાને આંગે મહાલીને, પોર્તુગીસ અને ડચોએ તો ઘણી વખતે ગોવાની આબાદી પંક્તિના મુકે પત્ર ખુશી. પોર્તુગાલ, સ્પેન, ફ્રાન્સ અને ઈંગ્લાંડ—એ દેશોના ખલાસીએ તો પોતાના કુશળ નાવિકોને જળમાર્ગે શોધવા મોકલ્યા; વાસ્કો દી ગામાએ એ જળમાર્ગ શોધ્યો અને તેણે હિંદની ભૂમિપર પગદંડાવવાનો પગ મૂકયો; પણ આફ્રિકાના ખલાસીઓ ખવાસ કરવા જતાં આફ્રિકાને કિનારે પટકાયા.

દક્ષિણ આફ્રિકા અને અમેરિકાનું મુખ્યત્વે સ્પેઇન્સ સમાજ એકજ સમયે શોધાયું હતું. પણ જ્યાંના રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનું મુખ્યત્વે સ્પેઇન્સની કલ્પનામાં કયાંયે ઉતરવું સ્થાન ન પામ્યું. દક્ષિણ આફ્રિકાના સ્પેઇન્સ પ્રજા કરતાં ઘણા ઓછા સ્પેઇન્સો ત્યાં વસવાટ કરવા ગયા. આફ્રિકાને ઉત્તર કિનારે ભૂમધ્ય સમુદ્ર પુરોપીય સૈકાને હિંદના પ્રવાસ કરવા માટે અનુકૂળ હતો. પણ તે સમયે યુરોપની સંપૂર્ણ ભૂમિ જેમના દુનિયાભરના પ્રવાસમાં આવશ્યક તે બધી બાબતો દુનિયાના પ્રવાસીઓના ખ્યાલના અંગે રહિ ગયેલ હતા. એટલે યુરોપ પણ વાસ્કોની શોધ પછી હિંદ પહોંચવા માટેના આફ્રિકાના કળામાર્ગને સ્વાભાવિક રીતે પસંદ કર્યો.

કેપની શોધ પછી આઠસોએક વર્ષે હિંદી મહાસાગરનું ત્રિકોણ, કે જે આફ્રિકાની પશ્ચિમે આટલાંટિક મહાસાગરની બીજી છેડે છે અને પુરોપના નાવિકોનું દર્શન કરતું છે; ત્યારે પછી હિંદી મહાસાગર ‘ચીન ગૌરવનું રહસ્યીન સ્વપ્નકાર્ય છે’ અને હિંદ સાથેના પુરાણા સંસર્ગનું સ્મરણ કરાવે છે.

(૨)

હિંદના પ્રવાસે જતાં કે પાછાંને ખોરાકો પૂરી પાડવા નેપરસ્ટેંડ ઈન્ડિઆ કંપનીએ ટ્રેપ્ટા બેનો કબજો લીધો, બાકીનો બધો ભાગ ભાગી. ડિકસો બાંધ્યો અને ડચોના વસવાટની મગદા માંડયા. આ સૈકામાં, ફ્રેંચોએ અને પ્રુશ્નોની મદદથી અને પોતાના આફ્રિકાવાસી ગુલામોની મદદથી જંગલ કાપી ખેતીલાયક બનાવી ત્યાંનો વસ્તીમાં અને ૬ આફ્રિકાનો સ્થિરવાસ બનાવી દીધા માંડયો. પણ તેઓને આ કાર્યમાં પણ મુશ્કેલીઓ. સને, પણ આવા-રાવિહીન ઉત્તર મુલક નીતિ સામે પડયું. તેઓનો બાકાત દેશ દોલાંડ, અને ઈંગ્લાંડના રાજદ્વારી બખેડા સામે પલટાયા.

હિંદમાં પોની સત્તા સર્વોપરી બની ગઈ ત્યારે રસ્તા સામે ૬ આફ્રિકાને ખાસ સંબંધ હતા. યુરોપની સત્તાખોરી પ્રજાઓમાં ડાહું ગીત આ કમ ઓકોનો રાજદ્વારી આત્મ ગયો અને હિંદના શાસન માટે, ૬૦ અને અંગ્રેજ પ્રજા વચ્ચે વસ્તુત યુદ્ધ થયું. ફ્રાન્સોઓનો આખરી બાજીપર અંતિમ વિજય થયો, અને તેઓ પકડી કરતી રીતિપર કેપમાં વસતી ૦૦ પ્રજા પર પડયો. ૬ આફ્રિકામાં નવું રાજદ્વારી પ્રકરણ શરૂ થયું અને અંગ્રેજકમ આફ્રિકામાંની સદી જન્મ પામી.

(૩)

દક્ષિણ આફ્રિકાનો રાજદ્વારી ઈતિહાસ એટલે અંગ્રેજ-ડચની કદી ઉપર-નીચ ભાગ્ય ચક્ર. બિટાનની સાત્રાજ્યવાદી ઈસ્ત ફાનું કેપે થયું, કે જ્યાંથી પોતાનો સ્વાર્થ સાધે ત્યાંથી પ્રજાને કરે. ૬૦ કહતા સ્વભાવની દરણ કામ. હિંદના સમાદિકો ઈંગ્લાંડને આકર્ષ્યું; હિંદના મુખ્યપે ઈંગ્લાંડના સામ્રાજ્યપ્રદેશને જન્મ આપ્યો; અને હિંદના પગલાંએ, ઈંગ્લાંડને, જગને નવિ નોખેલ ‘બ્રિટિશ સામ્રાજ્ય’ અર્પણ કર્યું.

હિંદુસ્તાન જેવું મન સ્વાધિકારી, બ્રિટને પોતાની આખી રાજનીતિ પલટી નાખી. હિંદ પોતાનો ૬ ન નીચે હંમેશ માટે ૦૦ રહે, પર રાજ્યોની હિંદમાં સાર્વભૌમ કોઈ પ્રવેશ ન કરી શકે, હિંદના જળમાર્ગો અને ભૂમાર્ગો બ્રિટને માત્ર બ્રિટિશ હાથ હેઠળ રહે એ વિચારણા આંગ્લેજ રાજદ્વારીઓ કરવા લાગ્યા. તેઓનો ૦૦ ૦૦ ૦૦ લિખ્યું કે હિંદમાં ૦૦૦ ૦૦ ૦૦ તેઓ નો વેપાર સુકર અને સુરક્ષિત ૦૦ માટે, હિંદની ૦૦ એ હેતુએ ૦૦૦ ૦૦ પણ શાસન ૦૦૦૦ ૦૦ ૦૦ ૦૦ સ્થાપવી એ આવશ્યક છે. આજે બ્રિટિશનો મિનારો હતો તેનો ઝંડાના પાયાનો ૦૦ ૦૦ પડયા ૦૦૦ તેમનાપર પ્રસન્ન હતી ઈસ્વાદે આંદોલીય સાંસ્થાનવાદનો ઝંડા રોપવાનું ધર્યું થઈ ૬૫. હિંદી મહા ૦૦૦ ૦૦૦ ૦૦ ૦૦ સમુદ્રો ઈંગ્લેંડના સ્વાધિકારોપર ૦૦૦૦૦ ૦૦૦૦૦૦૦૦.

૧૯ આદીર જોસ પોતાના ૦૦૦૦ ‘બિઠાસ’ ૦ મંજીના ૦૦૦૦ આગે, ૬૦ ૬૦ ૬૬૦૦૦ ૦૦૦૦૬ શાસન ૦૦૦૦૦૦ તેની નજરથી ૦૦ ૦૦ ૬૦ અને ખુદ ૬. આફ્રિકાના ૬૦૦૦ પણ હિંદી ૦૦૦૦૦ રહ્યા ૦૦ ૦૦ મેળવો એ નવાન સાથ ૨૫૫ કરે છે તે કહે ૦૦

"અમારા ૬ ૦૦૦૦ પુરુષો હિંદ પરદેશીઓ અમેરીકા ૦૦ ૦૦૦ હિંદી ગોવારનું ૬૦૦૦ કરવા માટે અમે દક્ષિણ આફ્રિકા, ૦૦૦ ૦૦૦૦૦ વિદ્વાનો ૦૦૦૦ ૦૦૦૦૦૦૦ રહેવાને ૦૦ ૦૦ ૦૦૦૦ ૦૦ ૦૦ પરદેશીઓ ૦૦ ૦૦૦૦ ૦૦૦ ૦૦ ૦૦૦૦ ૦૦૦૦૦ ૦૦૦૦૦૦૦૦

દ. આ. ના ટુંક અખરો

આ. આ. હીંદુ કોન્ફરન્સ

સાઉથ આફ્રિકાની હીંદુ કોન્ફરન્સ મે તા. ૨૬ માંએ ડરબનના ટાઉન હોલમાં બપોરે ૨–૩૦ વાગે સ્વામી અખ્યાનંદના હસ્તે ખુલ્લી મુકાશે અને તા. ૨૭ અને ૨૮ માંએ બેઠક થયા કરશે. પ્રમુખસ્થાન પંડિત મહેતા જમશેદી લેશે.

અવસાન

ડરબનના અમદીતા બુકસેલર શ્રી. દલપતભાઇ મુલાભભાઇ દેસાઇ હીંદુસ્તાનથી પાછા ફર્યા બાદ ૨૦ દિવસની અંદર ટાઈફોઈડથી અત્રે આવાડીમાના બુધવારે સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે. સ્વર્ગસ્થ લાંબા વખતથી મી અહમદ કાઉદની પેઢીમાં કામ કરતા હતા અને હીંદુસ્તાનથી આ વખતે આવ્યા પછી પટ્સબુરમ્ કામ કરતા હતા અને મી. ડી. પી. દેસાઇની સાથે રહેતા હતા.

મકાનોના પ્લાનોમાં મોટો વધારો

ડરબન ટાઉન કાઉંસીલના ચાલુ આર્થિક વર્ષના પહેલાં આઠ માસમાં મંજુર કરેલાં મકાનોનાં પ્લાનોમાં મોટો વધારો થયો છે. ગયા ઓગષ્ટ બાદ કીંમત પા. ૬૬૮૦૦૦ ના મકાનોના ૨૧૮૧ પ્લાનો મંજુર થયા હતા. ગત વર્ષમાં તેવીજ મુદતમાં પા. ૧૭૦,૫૦૦ ની કીંમતના મકાનોના કુલ ૬૨૭ પ્લાનો મંજુર થયા હતા. ગયા માસમાં પા. ૧,૩૦,૬૧૩ ની કીંમતના મકાનોના ૨૩૬ પ્લાનો મંજુર થયા હતા.

ડરબન બોલીનોની જગ્યા

ડરબનના બાયલેન્સોજ ઓફીસરની ખાલી પડેલી જગ્યાને વિશે ડરબનના ટાઉન ક્લાર્કની (૧) ડરબન બોલીનોની જગ્યાએ એક વધારે પગારદારને નીમવાની અથવા (૨) બાયલેન્સીંગ ઓફીસર તરીકે એક સુપ્રાન વહીસને નીમવાની અથવા (૩) તમારા નવી ગરજોપર વિચાર કરવાને એક બાયલેન્સીંગ કમીટી નીમવાની અને રીપ્રેઝેન્ટેશનો આપવા અને લીએ ઉપરાવવા વિશેરેનું કામ તેની કમીટીના ક્લાર્કની મારફતે કરવાની સુચનાઓ જનરલ પરપઝીઝ કમીટી સમક્ષ રજુ કરવામાં આવતાં તે કમીટીએ મ્યુનીસીપાલીટીઓમાં સુધારા કરવાને લગતી કમીટીની કારમોરેશનના બાતાઓની પુનઃતપાસ અને સુધારા વિશેના બલામણો કર્યા બાદ તે પર વિચાર કરવાનું ઠરાવ્યું છે.

જંગલી પક્ષીઓનું સંરક્ષણ

ડરબન કાઉંસમાં જંગલી પક્ષીઓનાં સંરક્ષણને લગતા બાયલોઝ અમલમાં મુકાયા છે. જે મુજબ કોઇથી પણ કોઇ પણ જંગલી પક્ષીને કોઇ પણ જાતના ઇલાજથી પકડવાનો પ્રયત્ન કરી શકાશે નહિ. કોઇથી કોઇ પણ જંગલી પક્ષીના માળા માંથી ઇંડાં લઇ શકાશે નહિ અથવા કોઇ પણ પક્ષીનો માળો લઇ શકાશે નહિ. કોઇથી પણ તેની જાતના મુવેલા પા કુવા પક્ષીને કે તેના ઇંડાને વેચી શકાશે નહિ અથવા કોઇથી તે ખરીદી શકાશે નહિ સિવાય કે તેને માટે ખાસ પરવાનો મેળવવામાં આવેલો હશે. સાધારણ બાબતો ઉપલોગમાં લેવાતા પક્ષીઓના વેચાણને આ નીયમો લાગુ પડતા નથી.

આ. આફ્રિકાની હિંમત નિષ્ફળ

પેરોકના કપટન અને મીસીસ વેબ ટુંક મુદતમાં હિંદુસ્તાન જવા ઉપડવાના છે. ત્યાં કપટન વેબની નિમણુંક ૨૦૪ પુલાનામાં સીકર રહેતા નામદાર રાજાના મીલ મેનેજર તરીકે થઈ છે.

નાતાલની વધતી જતી આબાદી

સરકારી ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ કરેલા આંકડા મુજબ ૧૯૩૩-૩૪ ના વર્ષમાં નાતાલ પ્રાંતિક સરકારને આકસ્મિક કરતાં આવક વધારે થઈ છે. કુલ આવક પા. ૭,૩૫,૫૦૦ ની અંદાજમાં આવી હતી જ્યારે ખરી આવક માર્ચ તા. ૩૧ માંએ પા. ૭,૪૧,૬૭૪ ની થઇ હતી એટલે અંદાજ કરતાં પા. ૬૪૭૪ ની વધારે થઇ હતી. સર્વથી અગત્યનો વધારો પરચુનસ અને પ્રાંતિક કુન્હમ ટેક્સથી મળ્યો હતો. તેની આવક પા. ૧,૪૦,૦૦૦ ની અંદાજમાં આવી હતી પરંતુ પા. ૧,૪૭,૬૩૦ ની થઇ હતી.

સેટર વાદનોના લાયસેન્સોથી પા. ૧,૮૬,૦૪૬ ની આવક થઈ હતી જે અંદાજ કરતાં પા. ૬૦૦૦ ની હતી. બંધા અને વેપારના લાયસેન્સોની આવક જે પા. ૬૬૦૦૦ ની અંદાજમાં આવી હતી તેમાં પા. ૪૭૬ નો વધારો થયો હતો.

ટ્રસ્ટીલાલની આવક જે પા. ૪૪૮૩૧ ની અંદાજમાં હતી તેમાં પા ૨૦૦૦ નો વધારો થયો હતો. બેટીંગ અને એન્ટરટેનમેન્ટ ટેક્સની આવકમાં પણ સારો વધારો થયો હતો જે પ્રાંત ફરી આબાદ થતું હોવાનું સુચવે છે.

આભાર

અત્રે લંબનથી રા ભુધીઆ સખુ તરફથી પોતાની બેન મંગીના પુણ્યાર્થે "ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"ને મોકલવામાં આવેલી રકમ પા. ૫ અને જોહાનિસબર્ગથી રા. કાળાભાઇ ભોપાજ (કરમા) રહી કરંજમાં સાતકુટુંબ સ્વદેશ જવા ઉપડી ગયા તેમની તરફથી મોકલવામાં આવેલી ગીની ૧ સાભાર સ્વીકારીએ છીએ

બાળકને કરડેલો નાગ

વેન રીનન ડોટેલના ગોઇ ધગલીમાની નાની વર્ષની દીકરીને નાગ કરડયો હતો. ફ્રીસ્ટઅસીગનલની રસી મુકવાથી તેને સાજી થઇ છે.

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

જોહાનિસબર્ગથી શ્રી. શીવલાલભાઇ વે. પારેખ લખી જણાવે છે કે ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજની વાર્ષિક ચુંટણીનો હેવાલ જે ટુંક મુદતપર આ અંકમા પ્રસિદ્ધ થવા ચુકયો છે તે ઉતાવળથી લખાયેલો હોવાથી મહદનીશ મંત્રીઓ તરીકે શ્રી. કાલાભાઇ ભાખુભાઇ અને શ્રી. દયાળભાઇ કુંવરજી ચુંટાયા હતા તે લખવાનું રહી ગયું હતું

શ્રી. અબદુલ ગફુરની વિદાયગીરી

ટ્રાંસવાલના જાણીતા વેપારી શ્રી. અબદુલ ગફુર લાંબી મુદત પછી સમ સ્ટીમરમાં સ્વદેશ જવા ઉપડયા છે. પ્રજા આગેવાનોએ તેમને વિદાય આપી સારુ સારુ ઇનામો દીધી હતી.

ક્રીશ્ચીઓ માટે તંદુરસ્તી ખાતાના અમલદાર

જોહાનીસબર્ગે મ્યુનીસીપલ હેલ્થ કમીટી તરફથી પા. ૬૦૦ થી ૭૫૦ ના વાર્ષિક પગાર અને પા. ૧-૧૨-૪ વાહનના ખર્ચ ઉપરાંત વરતીને માટે એક હેલ્થ ઓફીસરનું વધારાનું પદ ઉભું કરવાની સુચના કરેલી છે.

દુકાળ સંકટ નિવારણ

પ્રીટોરીયાથી હિંદુ સેવા સમાજના સેક્રેટરી શ્રી. પી. એમ. સેતા લખી જણાવે છે કે સમાજ તરફથી દુકાળ પરસ્તીકેય સંકટ નિવારણ ફંડ માટે ઘણો સારો કામ કરતાં રકમો બરાબર છે અને પા. ૬૦ પૌંડ કરાવટથી દેવા મોકલવામાં આવ્યા છે. કામનું કામ હજુ ચાલુ છે. નામાવળી અન્ય સ્થળે છપાય છે.

સ્વામી અખંડાનંદ પ્રીટોરીયામાં

દોહથી અત્રે પધારેલા સ્વામી શ્રી અખંડાનંદજી આજના માસ મેની તારીખ ૬ થી ૧૬ સુધી પ્રીટોરીયા શ્રી. હિંદુ સેવા સમાજના આમંત્રણથી પધારશે. પ્રીટોરીયાની યુનીવર્સીટી, થીઓસોફીકલ મેજ તથા અન્ય મંડળો સમક્ષ પોતાનાં ભાષણો સંભળાવશે. સ્વામીજીઓ જોહાનેસબર્ગમાં પોતાના રહેઠાણ દરમિયાન હિંદુ ધર્મ પ્રચાર અને દોહની સંસ્કૃતિ વિશે કાર્ય કરેલું છે.

યુનીયનની નેટીવ નીતિ

ચાર પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગે પાર્લમેંટમાં બેચુઆનાલેન્ડ, સ્વાઝીલેન્ડ અને બસુટોલેન્ડ જે હાલ બ્રીટીશ સરકારના તાબામાં છે તેને યુનિયનને સોંપી દેવાની પરવી માંગણીઓ નેટીવોમાં તેમજ ઈંગ્લાંડનાં વર્તમાનપત્રોમાં ખુબ ખળભળાટ મચાવ્યો છે. બસુટોલેન્ડના નેટીવો ચાર પ્રધાનના નિવેદનનો મજબુત વિરોધ કરે છે અને જણાવે છે કે પ્રોટેકટરેટો યુનીયનના તાબામાં હોવા તેના કરતા હાલ તેઓ વધારે સ્વતંત્રતા ભોગવી રહે છે અને જો યુનીયનના તાબામાં જશે તો નેટીવ બ્રીટાની સત્તા હીનથી મેવામાં આવશે અને બ્રીટાને નાબુદ કરવામાં આવશે જેવો તેઓને ધાસ્તી છે. સ્વાઝીલેન્ડના નટીવો પણ બ્રીટીશ તાબામાંથી તેઓને બસેડવા સામે વિરોધ દર્શાવી રહ્યા છે.

ઈંગ્લાંડના વર્તમાનપત્રોની ટીકા

ઈંગ્લાંડના અંગ્રેજીપત્રોએ લગભગ એકસરખોજ મત દર્શાવ્યો છે. મેન્ચેસ્ટર ગાર્ડન લખે છે કે લગભગ દસ લાખ જેટલા નેટીવોને બ્રીટીશ સુબા જેવી બરાબર ખાત્રી નહિ મળે કે તેઓની સ્થિતિ યુનિયનની નીચે બ્રીટીશ સરકાર નીચે છે તેવીજ રહેશે તો સુબા જે સવાલનો કેમ વિચારજ થવા ઘટે નહિ. પ્રોટેકટરેટ નેટીવોની જમીન અને રીત રીવાજોને રક્ષણ રાખવાને ખાતરજ સ્થાપવામાં આવ્યા હતા. યુનિયનની સ્થાપનાથી નેટીવ નીતિ વધારે ઉદાર થવાની આશા રાખવામાં આવી હતી પરંતુ બસબુ તો કમનસીબે ઉલટીજ દિશા તરફ જોવામાં આવેલી છે. નેટીવ બ્રીટાએ સ્પષ્ટ જણાવેલું છે કે આ પ્રોટેકટરેટ જે એક ટ્રસ્ટ છે અને તે યુનિયનને આપી દેવામાં વિશ્વાસઘાતજ ગણેલો ગણાશે. બ્રીટીશ સરકારને નેટીવોની સુખાકારીને વિશે હાલ છે તેના કરતાં વધારે સારી બાત્રીઓની જરૂર પડશે.

કેપટાઉનમાં બિહાર ફંડ

ધી યુનાઈટેડ હીંદુ એસોસીએશનની જનરલ સભા શ્રી કેશવલાલ જગજીવન પટેલના પ્રમુખપણા હેઠળ તા. ૧૧-૩-૩૪ ના દિવસે ઈસ્લીટી હોલમાં મળી હતી. એસોસીએશનને કોષાધ્યક્ષની ખાસ જરૂર હોવાથી સર્વાનુમતે રા. રામજીભાઇ વિઠ્ઠલદાસ બલસારાની ચુંટણી થઇ હતી.

બાદ "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" માંથી બિહાર વિભાગમાં થયેલ કોમાંયક-કરૂણ પરિસ્થીતિની દુઃખદ કથની સાંભળાવવા મા આવી હતી અને 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયનને' કરેલ અપીલ ઉપર વિચાર કરી દુઃખીઓનાં દુઃખોનો અંશો ખ્યાલ થતા વર્ગ તરફથી ભરાઇ થયો હતો. એ સમયે શ્રી. વી. બી. પીરાળાએ બિહાર સંકટ નિવારણ ફંડ અંગે કેપટાઉન રકમ એસોસીએશનને સોંપી હતી અને શ્રી પીરાળાએ લિધેલ મહેનત માટે આભાર માનવામાં આવ્યો હતો. ફાળાની ફંડમાં વધારો કરવા માટે જિલ્લા જિલ્લા કોમી સંસ્થાઓ દ્વારા ફંડ એકત્ર કરવા માનવંત વ્યક્તિઓનો નિમણુંક થઇ હતી. એ સઘળું ફંડ એકત્ર થતાં એ ફંડ "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" પત્રની સુચના મુજબ સ્વદેશ મોકલી આપવા માં આવશે.

કેપટાઉનમાં પ્રથમ ચિકિત્સક સ્નાતક

કેપટાઉનમાં શ્રી. પુરૂષોત્તમ કેશવ બલસારાના પુત્ર વિઠ્ઠલ ડાક્તરના સ્નાતક પોષક વિધિથી શ્રી. ભગવાનજી કલ્યાણજીની પુત્રી નર્સ દેવી સાથે તા. ૧૮-૩-૩૪ ના રવિવારે "મીત્ર હોલ" માં થયા હતાં. વિધિ સમયે હોલ ભરપુર ભરાયેલો હતો. કન્યા અને વરને સ્નેહિ સર્મા તરફથી ભેટો આપવા બાદ વરના તેમજ કન્યાના પિતા તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને દાન આપવું કર્યું જે ઉપરાંત, કેપટાઉન મોચી મંડળના "મીત્ર હોલ" માં ભેગા થયેલા બુલા તથા પાસલો વિગેરે વસ્તુઓની વર-કન્યાના પિતાઓ, સંબંધને ભેટો આપી હતી. બાદ વર-કન્યાને શુભાશિષ આપવા હતા.

કેપટાઉનમાં સ્વર્ગવાસ

શ્રી. મકનજી મંગળદાસ બલસારાના પિતા ચરોતરમાં સ્વર્ગવાસ થયા બદલ મકનજીભાઇના ગામને સ્વાગી બનાવી કમાલ કરનારા દરેક ભાઇ બહેન પ્રત્યે વિધિ કરવામાં આવી હતી અને મરહુમના આત્માની શાંતિ અર્થે પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. શ્રી. મકનજીએ સ્વર્ગસ્થના પુણ્યાર્થે જુદી જુદી સંસ્થાઓને દાન કર્યું હતું.

Hindi-English Combined Books
FOR SALE

બાદ				૨
પ્રથમ	ભેદ	પુસ્તક	અંગ્રેજી	સાથ	૨
દ્વિતીય	"	"	"	"	૬
તૃતિય	"	"	"	"	૬
ચતુર્થ	"	"	"	"	૬
પંચમ	"	"	"	"	૬
ષષ્ઠ	"	"	"	"	૬
સપ્તમ	"	"	"	"	૧ ૦
સટીક પ્રકાશ અંગ્રેજી ટીકા સહિત					૭ ૬
પત્રકારો ઉપયોગી					૧
નિતિસંગ્રહ					૬
સામવેદ સંહિતા					૨ ૦
ભગવદ્ ગીતા સહિત					૧ ૬
વજુવેદ સંહિતા					૨ ૬
ઋગ્ વેદ સંહિતા :					૧ ૦

પત્ર 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન,' ફિનિક્સ, નેટાલ.

વિવિધ વિષય

બેકારી નિવારણની હીટલરની યોજના—જર્મનીમાં અને ઓસ્ટ્રીયન ડન્ટીગરની વચ્ચે સરહદ જાહેર કરવાના કામમાં રેકાબેલાર મજુરો સમક્ષ ભાષણ કરતાં હર હીટલરે જણાવ્યું હતું કે બેકારી નિવારણ માટે પોતે એક અજબ મારફતની રૂકમ મુકરર કરવાનો . આ વ્યાખ્યાન પોતે સત્તામાં આવ્યો તેના રવરસ્યુમેનની વ્યાખ્યાન માળાનું છેલ્લું વ્યાખ્યાન હતું અને ડબ્લીનના મેમ્બરોની સગવડ કરવામાં અને સમરસ્ત દેશના પ્રોપાગેન્ડા કરવામાં આવ્યું હતું. આખા દેશમાં મજુરોએ રોડ રસ્તાને માટે હીટલરને સાંભળવાને કામ બંધ રાખ્યું હતું અને રાજકારણ અને ગામગપાટાઓના વાયદાઓની ગાડીઓમાં આવ્યાં હતાં હીટલરે જણાવ્યું કે સરકાર બેકારમાં બીજા લાખ કુટુંબોને આ વર્ષે પરણાવવા માગે છે અને પંદર કરોડ લગ્નને માટે લોન આપવામાં અને સાડે કરોડ સકરા બાંધવામાં અને બીસ કરોડ ઘરોના માટે સોનાના સર્ટીફીકેટો આપવામાં વપરાશે. અંતમા બીજી પ્રજા ઓને ઉદ્દેશીને હીટલરે કહ્યું કે જર્મની જર્મનની સુખાકારી અને સ્વતંત્રતા અને શાંતિમાં પોતાનો ફાળો આપવા ઉપરાંત કશું પ્રજ્જ્વા નથી.

ચચેલા સંસ્થાનોના બદલામાં જર્મીબુટી—લિબ્બ મંત્રીઓ આ વખતે ઇંગ્લેન્ડ મેનચેસ્ટર ખાતે ભાષણ કરતા જર્મીબુટીપર પ્રકાશ પાડ્યો હતો. સર લેનર્ડ રોબર્ટસે જર્મનીના ગુમેલા સંસ્થાનોના બદલામા બ્રીટનને બદલે ફ્રેંચની જર્મીબુટી આપવાની વાત કરી હતી. સ્વીડીશ સીકેનેશન માટે જર્મનોએ ગ્રેટ આકર્ષણ બતાવ્યો હતો અને હીટલરે પોતાના પ્રદેશોના બદલામાં આપવા જણાવ્યું હતું પરંતુ એ સુચનાપર વિચાર થાય તે પહેલાં ફ્રેંચ ડાકતરોએ તેની શોધ કરી હતી. બર્લીનમા રટર જણાવે છે કે ડો. ક્લીજે જર્મનીના ભૂત, ભવિષ્યની પણ બી વર્ષોમાંને દિવસે ભાષણ કરતા જર્મનીને આફ્રીકા કરી હતી કે જર્મનીને દરિયામાર્ગ દેશોને ખીણવાના સમાન હક્કો આપવો જોઇએ તમણે જણાવ્યું કે જર્મનીને કુચ્ચા દેશોમાં કાચા માલને માટે અને વસ્તીવધારને માટે સ્થળની બહુજ જરૂર છે. જો તે નહિ આપવામાં આવે તો તેઓને પુનરદેશોમાં જવાની ફરજ પડશે.

અફઘાન સરકારનો યહુદીઓપર પ્રતિબંધ—અફઘાન સરકારે યહુદીઓપર પ્રતિબંધ મા મુક્યા છે જ્યારે તેઓ પોલીસની પૂરવાનગી વિના વાવિભમાં કંદહાર કે કાબિલ કે પશ્ચિમ પ્રાંતોમા જાય કે કાયમ વેપારી નહિ થઇ

જાપાન પોતાનું વિમાની દળ વધારે—જપાનનું વિમાની દળ વધારવા ત્રણ વર્ષની અંદર ૭૨ લાખના ખર્ચે વધારો કરવામાં આવ્યો. ૧૯૩૬ ની આખરી સુધીમા ૬૪૦ વધારો છે તે ઉપરાંત બીજા ૫૦૦ વિમાનો ૧૮ સ્કવેડ્રનોમા ઉમેરવામાં આવશે.

શ્રદ્ધ વિશ્વ ફેરો—પુર્વ વિશ્વ કરારપર અમેરીકાના ૧૨ દેશોએ સહી કરેલી છે જેમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, બોલીવીયા, મધુરા, મકસેકોર, સાલવેડોર, ગ્વાટેમાલા, હેનેડુમેલા, પાનામા, નીકારાગુવા, હોનડુરાસ, પારાગ્વારીકા અને હાયટી છે. પેરુ પણ સહી કરશે એમ માનવામાં આવે છે.

૬૮ વર્ષ ૨૬ વર્ષની યુવતિ સાથે લગ્ન—સુર વિલિયમ જે ગરહાને યુવાન જણાવવાનો ઓકસફર્ડ છે તેણે ૬૮ વર્ષની વયે ઓસ્ટ્રીયન કેનસ્ટોલેટમાં મેકમ સ્યુપેકેટની સખી હીલ્ડા સ્વાબેટના નામની ૨૬ વર્ષની યુવતિની સાથે લગ્ન કર્યું છે એમ બ્યુડાપેસ્ટથી જણાવાય છે

રોજનો પાર્કેઇનો પગાર—અમેરીકાની કાર કંપનીઓ પોતાના સપ્તાહ કામદારોને માટે રોજનો પા. ૧ એવામાં ઓછો કર જાહેર જાહેરો છે. આ વધારો વર્ષની અંદર બીજી વખત કરવામાં આવ્યો છે. મધ્ય ઉન્હાળામાં ક્લાર્કનો ઓછામાં ઓછો પગાર રૂા. ૨ ના પગાર કુરી જાહેરો હતો. આ નવો કર ૨૫૦,૦૦૦ કામદારોને લાગુ પડશે.

દુનીયાની વસ્તિ કે કોન્ફરન્સ—જુલાઈ ના ૨૧ થી ૨૮ સુધી જપાનમા મળનારી દુનીયાના વસ્તિના પ્રશ્નિષ્ટ કોન્ફરન્સમાં સ્ત્રીકોનગ્રેસ ઇલાસ્ટેટા મોકલવા સભ્યત સીલોન વસ્તિના પ્રતિનિધિ કોન્સલને આમત્રણ આપવામા આવ્યું છે. ઘણેકે લાગત દેશીમંડળ મોકલવાનો ઠરાવ કર્યો છે. કોન્ફરન્સ જપાનની સાર્વો સરકારના આશ્રય નીચે મળશે

રશીયાના ઝારની ખાણોના મુકદમો—પા. ૬,૮૦૦૦૦ ની સીક્કત જે પહેલાં ઝાર માલકસ મેસેકઝાન્ડ્રોવીચની હતી તે એસ્ટેટ પાતાની પાસેથી જપ્ત કરવાના નીચલી કોર્ટે આપેલા ચુકાદાની સામે રશીયાના મરહુમ ઝારની બાબી કાર્યિસ ઓસોકે વડી અદાલતને કરેલી અપીલની સુનવણી શરૂ થઇ છે. નીચલી કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે ગોલીસ સોસલ-જરો સ્વતંત્રતાને માટે લડયા હતા અને તેથી કરીને ઝારના વૃદ્ધમી-જનોને મીલકતોના વારસા જોગવવા દેવાના પાત્ર રાખવાને. કાર્યકર્તાએ તેનો પ્રત્યુત્તર આપ્યો છે કે સોસલજરો લુટારા નથી અને બીજા સોવરાની મીલકતો ઝારી દેવાને નહોતા લડયા.

ફીલીપાઈનની સ્વતંત્રતા—ફીલીપાઇનના પાલામેન્ટમાંએ ટુડીંગ્સ મેકડફી સ્ટસની બીલને માને ના ૨૪ ગામ ફીલીપાઇનને ૧૦ થી ૧૨ વર્ષની અંદર સ્વતંત્રતા આપનારો બહરો પસાર કર્યો હતો તેના વિવેકર કર્યો :-

ગોકલદ્રુ ના વિદ્યાર્થીઓનું દાન—ગોકલદ્રુ ના વિદ્યાર્થીગામ બિલ્ડર સર્કલ નિવારણ માટે મોકલ્યા આવ્યાને પા. ૧૦૦ મોકલ્યા છે. તે ગોકલતા મી. ઓમ. એસ. મુકર્જી લખ્યું છે કે ના. ફીગ્લાંડના યુવકોની મુલેચ્છાના અને બાકી બિલ્ડ નથી સ્વિકારશે. તેના ઉપરોગ નિરાશ્રિ જના ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને માટે કરવામા આવે તો યોગ્ય ગણાય અને આપતા મુલ્યમાં આવે તેમ કરશે. સીક્રેટરીસ્ટર્યા મીસ્ટર એ. મોર રેગરને લાખો કરી પા. ૬૮-૦૦ ની રકમ મોકલી છે

ગર્ભવતીઓને

ગર્ભવતીઓને વિનંતિ કરવામાં આવે છે . તેમણે પોતાના લગ્નોત્સવો ગાંધી ગામના ગરીબ અને ગામડાની બેહજ બાલુઓ બળી મોકલ્યા . . જો બંધ આવતીકાલમાં બાપવાની બાહેંસ રોગ તો મોકલામાં મોડો અહીં બુધવારે સવારે મળી જાય જે રીલ મોકલવા નહિ તો તેઓને પોતાના પાંચે નિરાશ થવું પડશે.

તંત્રી.

છાપાનું સ્વરાજ્ય આગાહુથી લેવાનો નીયમ છે તે બાહુકાએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી બાહુકને પેનીના બચ્ચે થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાના ખર્ચા અને વખત બચશે

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

ઓસ્ટ્રેલીઆનું લિંડને આમંત્રણ

ઓસ્ટ્રેલીઆની નેશનલ એસોસીએશનના વડાની હોદ્દાની દુરંદેશીને એક વાદી ટીમ મોકલવાનું આમંત્રણ આપ્યું ૧૯૩૫ માં મોકલવાનો વિચાર આવી ।

રાષ્ટ્રોએ ૮૫ લાખ આપ્યા

પકવાયા ઓફ નેશન્સ ખબરે છે કે રાષ્ટ્રો ચંદરપનીએ ૮૫ લાખ પાઉન્ડ ભર્યા પછી પોપરકાર આવેલ. ... બંધારણના અમલીનીસ્ટ્રેટર જનરલ તેના એકના એકેડર કરે છે

પં. જવાહરનું રજત મહત્વ

જાણવામાં છે કે પંડિત જવાહરલાલ નહેરુનું રજત પોપ્ય પૂરતા પડી ગયું છે. તેમને સાબરના ૬-૩૦ થી તારીખના ૫-૩૦ વાગ્યા સુધી બંધ મોટરીમાં બેસી રાખવામાં આવે છે. સવારે સાજ આંખો ફાડા કસરત કરવા દેવામાં આવે છે વધુ સુધી તેમનો પંજો આખામાં આવ્યો નથી.

સ્વરાજ પાર્ટી

મદ્રાસમાના નેતાઓએ રજીસ્ટર ખાદીય સ્વરાજ પાર્ટીને રાજકીય કરી દીધા મરહુમ નેતાઓ શ્રી. સી. આર. દાસ, પંડિત મોતીલાલ નહરુ, મૌલિમ અબ્બાસ માન અને હકીમ અજમલ ખાંએ ચીંધેલા માર્ગ ફરીને ચાલવાનો ઠરાવ કરે છે. પાંચમાના નેતાઓ આગળ નવા બંધારણ અમલમાં આવે તેને માટે એક ... રાખનારી કમીટી ચુંટવી છે.

કોર્ટમાં અરજ

દિલ્હીની પગારોદાર મુસ્લીમો ... સરકાર હજ પરના પ્રતિબંધ દૂર કરવાને કોર્ટમાં નીકળ્યા ... ॥ મુસાફરી પોલીસીલ્ટ પગાર મળી રહેવાનું જણાવાય છે. કોર્ટ હજો બધુસ્તિખાન, પ્રધાન અને પ્રધાન ચાલ્યા ... અરજીપત્રો ... સંખ્યા ૪૫૦૦ સરકારના પંજે કરી મક્કા શરીફ યાત્રાળુના પાસેના છે કેના બીજા ભાષાઓમાં તે હિંદી પાના આવી પહોંચવાની આશા ... છે.

મહાત્મા ગાંધીજીની તબીયત

પટનામાં મહાત્મા ગાંધીજીની તબીયત દાખા પાસામાં દુખાવો અને ઉધરસ ફેબ્રુ. ફી. એન. બેનરજી અને ફેબ્રુ. યુનાય સરને તેમના શરીરની તપાસ કરી હતી અને દુખાવાનું કારણ વધુ પડતા કામના બોજા અને મોટરના મુસાફરીનું આપ્યું હતું અને પોતાની મુસાફરીના કાર્યક્રમ એક અઠવાડીયા માટે મુલ્તવી રાખી આરામ લેવા જણાવ્યું હતું. ગાંધીજીએ તમ કરવાની ના કહી પોતાની તબીયત સુધર હોવાનું જણાવ્યું હતું.

૧૯૪૧-૪૬ માં દુકાળ પડશે

લંડન ખાતે દિવાને આલમના પોલાઝરવેદીય મંત્રિઓમા કમીટી સમક્ષ બોલતાં કરતા મી. એચ. કેમરૉન હિંદુસ્તાનમાં ૧૯૪૧ અને ૧૯૪૬ ની સાલ દરમિયાનમાં દુકાળ પડશે એવો મત દર્શાવ્યો હતો.

ગિલ્બીદુસ્તાનખાનને માટે ચંદગી

સરહદ પ્રાંતના એક પ્રતિષ્ઠિત નેતા મી. ગનગાદ અસલામે મહાત્મા ગાંધીજીને તારનો સદેશો મોકલ્યો હતો કે: 'સરહદના ગાંધીના ગાંધીજી ગોલીદુસ્તાનખાન અને દેશભાનામાં ગાનદાર ઉંદરી દીધેલો છે અને બધુ ગંભીર હાલતમાં છે તેમને માટે બંદગી કરશો.' તેના જવાબમાં ગાંધીજીએ જણાવ્યું છે કે: ગોલીદુસ્તાનખાનની સ્થિતિના ખબર પડી ચુકયા છે તેમને માટે બંદગી કરી રહ્યો છું

બાલવીરોના સંદેશો

પોરબંદર બાલવીરોએ નીચે પ્રમાણે સંદેશો મોકલ્યો હતો: ગાંધીદુસ્તાનખાન જેવા મુસલમાનની મૈત્રીથી અમે રાજદારી કરી છે ... દેશ વિશે આપનું ધ્યાન ખેંચું છું. તાજેતરમાં ... ક્રિયા થયાં બાલવીરોના ... થી છે અને બીજા હાલતમાં પકડાયા જણાય છે. મનુષ્યત્વને ખાતર બધુ જેવાને તુરત છોડવામાં આવવા લેખશે. આવા રાષ્ટ્રમાં ... ને વાયરલેસ પત્રો પડીને તેમના ... ગાંધીજીએ જવાબમાં જણાવ્યું છે કે: તમારો તાર વાંચીસંભળાવ્યો ... ખુશી થયો ... જાણે જણાવ્યા પ્રમાણે છે કે, ...

ગીતા મનન

(લેખક—વિદ્યાવાચસ્પતિ ગોકુલદાસજી મહારાજ).

અધ્યાય ૧૧ મો ચાલુ

ઉપોદ્ઘાત ત્રીજો

(૩)

ગીતાના વાચકો શ્રીકૃષ્ણને પૂર્ણ સમજે, એમનામાં અને પરમાત્મામાં, એમનામાં અને વિશ્વમાં કશો ભેદભાવ ન સમજે, એટલા માટે આગલા અધ્યાયોમાં વિશ્વરૂપે પરમાત્મજ છે એમ જે પ્રતિપાદન કર્યું, તેને, વર્ણવ્યા તથા સાંભળ્યા મનોહર લાગે એવું વિરાટ્ દર્શનનું કાવ્ય રચી, એ સિદ્ધાંતનું સ્પષ્ટ ચિત્ર ઉપજાવવી કલ્પના શક્તિને મદદ કરવાનો આ અધ્યાય આ પ્રસાસ છે.

આ ઉપરાંત એની સાથે જે પરમાત્માનું કાળસ્વરૂપ પણ જોડવી દેવામાં આવ્યું છે, પરમેશ્વરના સનાતન સ્વરૂપ માં ભૂત વર્તમાન, એને ભવિષ્યના ભેદો નથી. ત્રણે કાળોના એ સાક્ષી છે પણ એ ત્રણે કાળ, એટલે શું? કરમાત્ર આંતે તો વિનાશને પંથિક છે, અને કાળ એટલે કરણોનું સર્જન સંહાર કરનારી પરમાત્માની શક્તિ. એ રીતે પણ પરમાત્મનું ચિત્ર રજુ કરવાનો આવો પ્રયત્ન છે.

પણ, કાળનું આટલું જ સ્વરૂપ અહીં ચીતર્યું નથી. પરમાત્મા અજવા કાળને નિમિત્ત રૂપે પણ અહીં દેખાડવા છે. પ્રાણીઓ પોતાને સમજે છે તેટલા સ્વતંત્ર નથી; ધારે છે તેટલું સમજી કરી શકતા નથી; પ્રજ્ઞાઓનું કલ્પજ્ઞ કશું કામ લાગતું નથી, અને દેખીતા વિનાશને અટકાવી શકાતો નથી એટલું જ નહિ, પણ ખુલ્લી આંખે પોતાને જે વિનાશના મોંમાં જવાને પડવું પડે છે, અથવા વિનાશ કરવામાં નિમિત્ત બનવું પડે છે આવું કામ છે ત્યારે 'એનો ક્ષણ કાપ્યો છે,' 'એનું મરણજ બાકી' છે' એમ આપણે બોલીએ છીએ. આનેજ નિયતિ કહે છે. કૌરવોનો કાળ કાપ્યો હતો, એ વિચાર બાદે મહાભારતમાં અનેક કિસ્સાઓ રજુ કર્યો છે, અને તેનેજ અહીં કાવ્યમય રૂપમાં પાછો દર્શાવ્યો છે.

હું આશા રાખું છું કે આટલો ઉપોદ્ઘાત આ અધ્યાયને સમજવામાં ઉપયોગી થશે.

(૧) શ્લોક ૧ થી ૪

જેમ આપ પોતાના પ્રિય વાચકોને માટે પાનેતર છોડે, તેમ શ્રી કૃષ્ણે પોતાના વહાલા અર્જુનની ઉપર જ્ઞાન, કર્મ યોગ તથા ભક્તિની સેરો છોડી. એને મુક્તપણે દર્શન કરી દીધો આત્મા-પરમાત્મા સંબંધી આ સર્વોત્તમ જ્ઞાન સાંભળી અર્જુનને ઉત્પન્ન થયેલા મોહ તથા સંશયો ટળી ગયા. પણ, જેમ શિલ્પી મૂર્તિ ઘડાવનારની પ્રજ્ઞાઓને પહેલાં સામાન્યપણે સમજી લે છે, અને પછી તે ઉપર વધારે ચિંતન કરી તેનું ચિત્ર પોતાની કલ્પના શક્તિ આગળ સંપૂર્ણપણે ઉપજાવી કાઢવા પ્રયત્ન કરે છે ત્યારે ત્યારબાદ બનવે તેને જોઇને મૂર્તિ ઘડતો હોય તેમ દેખાતું નથી; તેમ અર્જુને અધ્યાત્મ-વિદ્યાની પ્રૌઢતાને સમજવા કરી લીધી. અને પછી તે ઉપર વધારે ચિંતન કરી, તેનું ચિત્ર પોતાની કલ્પનાશક્તિ આગળ પૂર્ણપણે ઉપજાવી કાઢવા પ્રયત્ન કરવા લાગ્યો. અને તે અત્યંત નમ્રતાથી અને સહર્ષાદિત કંઠે બોલ્યો:

"કમલપત્રાક્ષ, ભૂતોની ઉત્પત્તિ અને પ્રલયની રીત તથા પરમાત્માની સદા એકરૂપે રહેનારી સત્તા અને તેનો મહિમા મેં તમારી પાસેથી વિસ્તારપૂર્વક સાંભળ્યાં તો ખરાં પણ એમ સાંભળવાથી આ સમણ કેવી રીતે બની આવવું હશે, અને એકજ પરમાત્મામાં સર્વ ભાવો અને ભૂતો કેવી રીતે વાસ કરતા હશે તેની કાંઇ કલ્પના થઇ રહતી નથી. ભિખારી પણ પરમેશ્વરનું સ્વરૂપ હોય અને ઉંદર પણ પરમેશ્વરનું સ્વરૂપ હોય, અને તે એક બીજાને મારે, અને એક જાતુથી બિજાડીને ત્રિકરણપ્રાપ્તિનો આનંદ થાય, અને બીજી જાતુથી ઉંદરને પ્રાણ જવાનો ભય અને શોક થાય, એવાં વિશ્વનાં વિવિધ પરસ્પર-વિરોધી લક્ષણ રહેનારાં ભૂતો, કર્મો અને ભાવો એકજ પરમાત્મામાં એકી વખતે કેવી રીતે વાસ કરીને રહેતાં હશે, તેના કાંઇ કલ્પના આવતી નથી.

"વળી, ઋષિશ્વર! એકજ સર્વાન્તર્યામી પ્રભુ દુર્યોધન તેમજ અર્જુન રૂપે વિચરતા હોવા છતાં, દુર્યોધનના ભાવો અને શક્તિનું અર્જુનને જ્ઞાન ન હોય, અને અર્જુનના ભાવો અને શક્તિનું દુર્યોધનને જ્ઞાન ન હોય, તથા દરેક પોતાના મનમાં પોતાને બીજાથી ચઢિયાતો અને અજેય માનતો હશે છે, એમ કેમ બને છે?

"યોગેશ્વર! તમે જે પ્રકાર વિષે તાત્ત્વિક જ્ઞાન-વિજ્ઞાન સમજાવ્યાં તથા જે સમણું એમજ છે એમ બુદ્ધિમાં તો દરપણે ઉતરી ખરું છે પણ મનમાં કેમે એની કલ્પના ઉઠતી નથી. માટે વિશ્વરૂપ પરમાત્માનું સ્પષ્ટ ચિત્ર હોં! જે રીતે હું વિશ્વ-દર્શન પામ્યું છું; તે જો શક્ય હોય તો કૃપા કરી મને દેખાડો." ૧–૪ (અપૂર્ણ)

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં નંબર જોડના બનાવો, જાનાપલ વિશેરે બીજે ઓરડર મળેથી તરત વહાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બતી દેખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી ઇન્સપત બાવથી મોકલવા માં આવશે.

દરેક પ્રોવીન્સ, ટાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆના બીજરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. ૧૭

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

સા. આફ્રિકાના હિંદીઓનો ફાળો

શ્રી પ્રીટોરીયા કેળવી હિતવર્ધક મંડળ

રામજીભાઈ ગોવિંદ	૧	૫	૩
રામજીભાઈ નારણ	૨	૮	૧
રાઘવજી જેરામ	૨	૦	૦
નરસીદાસ પ્રેમા	૩	૫	૦
લાલજીભાઈ રામજી	૧	૧૬	૬
દામજીભાઈ ભીખા	૧	૫	૩
મોમાસાહેબ કોકા	૬	૩	૬
બાબુભાઈ દાદા	૧	૧	૮
જીવરાજ વલજી	૧	૧	૩
લખાભાઈ ભીખાભાઈ	૧	૧	૮
નારણભાઈ ખુશીભાઈ	૧	૧	૩
કાલાભાઈ પારા	૧	૧	૩
મોહનલાલ રામજી	૧	૧	૩
રણછોડભાઈ પ્રેમાભાઈ	૧	૧	૩
કાલાભાઈ ધુલા		૧૨	૬
મનાભાઈ પરશોત્તમ		૫	
જીવાભાઈ નાથુ	૨	૨	૩
જેરામજી ઈ ગોવીંદ	૧	૧	૩
જમનાદાસભાઈ મોનજીભાઈ		૧૦	૬
મોભારભાઈ ખાબાભાઈ	૧	૧	૩
રઘુનાથભાઈ ગોવીંદ		૧૩	૬
નાનજીભાઈ લાલજીભાઈ	૧	૧	૩
મંગાભાઈ ભીખા	૧	૧	૩
મકનાભાઈ મીઠાયા	૧	૧	૩
ખીમજીભાઈ ખેતશી	૧	૧	૩
નાનાભાઈ ગોવાભાઈ		૧૩	૬
નાનાભાઈ રામજી		૧૩	૬
બાબાનભાઈ બાલા	૧	૧	૩
નાથુભાઈ પ્રેમાભાઈ	૧	૧	૩
દયાળજીભાઈ રામજી	૧	૧	૩
રામજીભાઈ પ્રેમાભાઈ	૧	૧	
ભાણજીભાઈ કેશવ		૭	૬
ડાહ્યાભાઈ પરા		૫	૩
	૬૫	પા. ૪૬	૧૩ ૬

શ્રી પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

ઈ કાળા એન્ડ કું	૩	૧૩	૩
ઈશ્વરભાઈ ચુનાભાઈ	૦	૨	૩
એમ. એન મેરવી	૧	૧	૩
મેઘજી લખા મુકવા	૧	૧	૩
મેસર્સ ભગાલાલ	૧	૧	૩
ઝવેરભાઈ મેઘજી	૧	૧	૩
ભગવાનજી પરબુ	૧	૧	૩
નાગરભાઈ પેસાભાઈ	૧	૧	૩
એસ. જીવરાજ	૧	૧	૩
સી. બી. ભરચી	૧	૧	૩
મેસર્સ મોદી એન્ડ પ્રભાશંકર	૧	૧	૩
મકનજી વીરમભાઈ		૧૩	૬
છગનભાઈ ડાહ્યા		૧૩	૬
હરિકૃષ્ણભાઈ જે ભટેના		૧૩	૨
મોમ્બી નારણભાઈ પ્રેમજી		૧૩	૩
,, ગોવીંદ ખીમા		૫	૩
	૫૬	પા. ૨૨	૫ ૩

પરચુરણ

—બિહારના રાંચી પ્રાંતમાં પારધીઓએ રીંછનો શિકાર કરતા બે ગામડાંની બાઈઓને જંગલી જનવર સમજીને મારી નાખી.

—સંયુક્ત પ્રાંતોના ગોરખપુર પ્રાંતમાં રાતો વરસાદ પડેલો જણાવાય છે. આખી રાત વરસાદ વરસ્યા બાદ ગામડીઆઓએ જે ઊઠ્યા ત્યારે ખેતરો રાતા થઈ ગયેલા જોયા હતા. તેનો નમુનો સરકારી તપાસ કરનારપર મોકલવામાં આવ્યો છે.

—મહાત્માજીની મુલાકાતે ગયેલા બિહારના એક પ્રાંતમાં તેમની મોટર પર સનાતનીઓએ હુમલો કર્યો હતો. મારીને કાંઈ કુદરી જતા પણ મહાત્માજીના સાથીઓ જખમી થયા હતા. મહાત્માજીને માગ્યું નજરાણું બિહારના સંબંધમાં મહાત્માજી બોલ્યા હતા કે "હું એકલો મહાત્મા ને જેવા સનાતનીઓ મને મારી શકે. અસ્પૃશ્યતા વિરૂદ્ધ દીક્ષાયાત્રા માટે હું પોતેજ જવાબદાર છું અને કોઈનું પણ માઠું બોલવાનું કોમ તો મારૂજ ભાંગવું જોઈએ. ઈશ્વરપર શ્રદ્ધા એજ મારી ઢાલ છે. એ દીક્ષાયાત્રા છોડવા કરતા હું મરવાનું વધારે પસંદ કરું છું. આજ સુધી મારા જીવનપર ત્રણ કે ૭ હુમલાઓથી હું બચી ગયો છું."

—મુજફ્ફરમાં ૬૦,૦૦૦ મીલ મજુરોએ હડતાળ પાડી હતી અને કેટલાક ૬ મે મોકલા કોપાયી પોલીસ અને મજુરો વચ્ચે રમખાણ થયુ હતું. સખ્ત પોલીસ બંદોબસ્ત મુજફ્ફરમાં ૨૫ પીકેટ કામ કરતી થઈ છે. ન્યુ દિલ્હીમાં મુંબાઈની હડતાલોમાં ૧૭૦૦૦ મજુરોએ હડતાલ પાડી હતી જેમાંથી ૧૫૦ તોફાનમાં જખમી થયા હતા.

—જેલ ભોગવતા પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂનાં બહેને પંડિતજીની મુલાકાત બાદ પુર જેલમાં જાહેર જણાવ્યું છે કે પંડિતજીએ જેલમાં ગયા બાદ ૫ રતલ વજન ગુમાવ્યું છે. તેમને બદધો ખોરાક સાજ સવાર કરવા દેવામાં આવે છે. ઇચ્છાનુકમજ તેમને પુરે પાડવામાં નહિ આવેલ હોવાથી તેની ખોટ તેમને લાગે છે.

—બારડોલીના સીધ્ધ આશ્રમના વતની શ્રી કાલાભાઇ મજુભાઇ પટેલ જેમની જમીનો સવિનય ભંગની લડતને અંગે સરકારે હરાજ કરી નાંખી છે, તેમના બે ઘરો પણ હાલમાં હરાજ કરવામાં આવ્યા છે અને તે રૂા. ૨૨૫ ની કીંમતમાં સરકાર ગાંઠીએ રાખ્યા છે.

—નવી ધારાસભાએ માટે લાયનાગર રાજ્યે નવા ધારા કૃષીબા રાજ્યે મંજુર કર્યો છે. આમા એકસ રેથી જાતી મારપાર માટે સગવડ કરવામાં આવશે અને ધારકાપને લગતાં કિલ્લા સાધનો પુરાવવામાં આવશે.

—દીલ્હીમાં ધરતીકંપને અંગે સંકટમાં આવી પડેલાઓને રાહત આપવા માટે ફંડમાંમાં મેન્શન્સ હાઉસ ફંડમાં ભરાયેલા નાણાંનો પા. ૪૦૦૦૦ નો પહેલો હપ્તો લોર્ડ મેયર તરફથી ના. વાઇસરોયને મોકલી આપવા માટે ટાઈ કમીશનરને હવાલે કરવામાં આવ્યો છે.

—પોરબંદરના ગાદી જજ શ્રી. અબાસ તૈયબજીનું સલામતીની બાબતમાં અંગે બધ કરેલું પેન્શન પુરેપુરું મુકવામાં આવ્યું છે અને હવે પછીથી એ એમને મળતું રહેશે.

—ડો. કીચલુએ જેલમાંથી છુટકારો મળ્યા પછી અમૃતસરની અદાલતમાં વકીલાત શરૂ કરી છે.

—જુનાગઢ રાજ્યે ખેડુતોના દેવાની તપાસ કરી રાહત આપવાના પ્રશ્નની વિચારણા કરવા તથા તપાસ બેસાડવા એક કમીટી નિમી છે.

इन्डिअन ओपिनिअन

पान ३२ फीनिक्स, नाताल शुक्रवार ता. ४ मेई १९३४. अंक १८.

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ४ मेई, १९३४

रंगभेद

आखिर फिर भी वही पुरानी चाल। ज्ञात होता है कि, दक्षिण आफ्रिकामें हिन्दुस्तानीयों, चाहे कितना भी सुधार अपने रहन सहन अथवा व्यापार आदिमें करें, परन्तु यहांके गोरे प्रभु सन्तुष्ट नहीं होते। इसके अलावा कुछ गोरे ऐसे भी है, जिन्हें सूझता ही नहीं कि, इन हिन्दुस्तानीयोंको तो यहां आफ्रिकामें ही रहना है। इस देशके कानूनके अनुसार इसके उपरान्त गोरोंको पसन्द करनेके लिए, उच्च श्रेणीके मुताबिक भारतीयोंको रहना पड़ेगा। अतएव बहुतसे हिन्दुस्तानी व्यापारियोंसे लेन देनका सम्बन्ध रखते है। और न एसी भी उम्मीद रखते है कि, हिन्दुस्तानी व्यापारी गण गोरोंको भी अपनी अपनी दुकानोंमें नौकरियां देंगे। और यह बहुत स्वाभाविक दलील है। परन्तु कोई कोई गोरे आन्दोलनिक स्वार्थिक और रंगभेदिक, यह दलील नहीं चाहते है कि हिन्दुस्तानियोंके यहां कोई भी गोरे युरोपी नौकरी करें अतः ताजा उदाहरण 'विटोरिया न्यूस' के अन्दर एक मि. मॅ, ने लिखे एक आन्दोलन पत्र किया है, जिसका खुलासा अर्थ यही है कि, बहुत सी गोरोंकी दुकानों हिन्दुस्तानियों की दुकानों में नौकर है। यह कितनी शोचनीय बात है। इससे इस देशके गोरोंकी सफेद चमडी पर लज्जा भाव पहुंचता है। अतएव उक्त शोचनीय बन्द करनेको तैयार नहीं इनका कहना है कि, एक ऐसा कायदा बनाया जिससे गोरे लड़कोंको हिन्दुस्तानियोंके यहां नौकरी न करने पावें। बचाव बचानेके लिए ऐसी ऐसी दलीलें इस देशमें बहुत हसिन मालुम देता है। इससे स्पष्ट प्रकाशित होता है कि, इन दुष्ट गोरे अपने स्वार्थके लिए ऐसा रंगभेद का आन्दोलन हमेशा चालू रखते है। पाठक! समझ सकते है, और जिसमें सत्य है, वह देख सकता है कि, हिन्दुस्तानी व्यापारीयों उन गोरोंको नौकरीमें रख कर, पहला फायदा अपनेको पहुंचाते है। और दुसरा लाभ उन गोरोंकी लड़कीयोंको मिलता है। तीसरा फायदा हरेक गोरे पहरोंको पहुंचता है। अन्तः चोथा फायदा या लाभ इस देशको होता है। इतने पर भी इन लोगोंकी बुद्धि ऐसी निकम्मी विशाल है कि, ये लोग रंगभेदमें ही लगीन रहा करते है। अस्तु।

परीटमबर्ग प्रचारक सभा

गत मास ता. १७ के रोज उक्त सभाका वार्षिक अधिवेशन पेन्टीबर्गमें हुआ था। नीचे लिखित सज्जन उपस्थित थे। श्री बी पूडन जी. आर सिंह, जी. शिवपाल, ब. गोपाल, ब. बी सिंह, डी. आर. सिंह, जे. एम. महाराज, डी. डी. शिवचर्ण, और एम. रामचरण। सर्व प्रथम सभीने अपने विचारमें व्यक्त किया कि,—१३० बच्चोंको हिन्दी भाषा मुफ्तमें पढ़ाई जाती है। और इस समय सभासदोंकी संख्या ५३ है। दूसरे भाईयोंको भी एसे अच्छे एवं उपयोगी कार्यमें अवश्य शामिल हो जाना चाहिये, यह हमारी भावना है। गई सन १९२८ में ३ टुकड़ा जमीन ३८ पौण्डमें खरीदी गयी थी, उसी भूमिमें अपना भवन बनाया गया है। जिसमें ३१० पौण्ड २ शीलिंग ७ भी खर्च हुआ है। बाबु रामचली सिंह एम पाठशालाको अत्यंत सहायता किये है अब स्वरूपमें विद्यार्थी खुशीसे अपनी मातृभाषाकी शिक्षा ग्रहन कर रहे है। सभाके नामपर पाड़ा सा कर्ज देना है। दिल आशा है कि हिन्दू भाईयोंकी सहायतासे यह ऋण चुकानेमें अधिक विलंब न होगा।

नवीन चुनावमें निम्न लिखित सज्जन चुने गए है। प्रतिपालक श्री हरदेव सिंह और नेगनबहादुर सिंह। सभापति श्री बी. रामचली सिंह उप-सभापति श्री. डी. डी. शिवचर्ण, मंत्री ब. पी शिवपाल, जी. एस. महाराज, और ई एम पिल्लार मंत्री श्री पूडन, उप-मंत्री जगदेव सुखराम, खजान्ची एम रामचरण, प्रतिनिधि श्री. पूडन,

जी. आर. सिंह, डी. डी. दिवतर्से, रामनाथ, धर्मेन्द्र, नेगबहादुर सिंह। कार्यकारी मंत्री वीर सुदीन, एम. पचारू, आर. महाशॉर, एच. अकल्ह, आर मरोस, जगन्नाथ महाराज, एस. इशरन, जी. समरू, एन. सियंबर, आर. मनरूप और पी. के. सिंह।

एकता

(लेखक: पं शिवशंकर शुक्ल)

चाहे तो सूर्य पश्चिममें उदय हो, और पहाड़ों पर कमल फूलने लगें, ऐसे आश्चर्य तो ही हो जायँ, किन्तु सर्व बंगला एकताके चिन्ह हिन्दुस्तानी फौजके अन्दर दिखलाई नहीं देते हैं। अतः यह एक सिद्धान्त है कि बिना एकताके किसी फौजकी भलाई या उन्नति होना असंभव है। यह मानी और मानी हुई मामूली कहावतके समान "एकता" की महिमा समझिए। इसके ही अन्दरसे अनेकों अमोघ शक्तिओंका जन्म हुआ करता है। फिर क्या कारण है कि, इस दक्षिण आफ्रिकामें जिधर आँखें उठा कर देखिए, बस उल्टी गंगाकी धारा ही दीख मिलेगा। ब्राह्मण ब्राह्मणमें विरोध, सनातनी और आर्य समाजीमें द्वेष, हिन्दु मुसलमानमें संघर्ष, कौंसिल तथा कोलोनियल बॉर्न एसोसिएशनमें कलहकी, यहां तक कि भाई भाईके अन्दर शत्रुताकी गंभीर झलक सुनिश्चित है। क्या अपने को हिन्दुस्तानी कहलाने वाले एकताके सिंहासन पर बैठ सीताराम कहते "फूट" का मंत्र साथ ही साथमें की शपथ की है? क्या अपनी कौमकी भलाई करना अपना पवित्र कर्त्तव्य नहीं है? क्या यों कि भलाई के लिये आप के दिलोंमें अब बाकी नहीं रह गई। भूमकाको जाने दिजीये, वर्त्तमानको कवीर दासके शब्दों में "जनम चेतो तबसे सही" कहलाते एकताके प्रकाशमें ही हिन्दुस्तानी फौजका उत्थान होगा। जब कि, इस उन्नतिके जमानेमें हरेक देश, हरेक कौम अपनेके साथ आगे चलनेमें आतुर हो रहे हैं, इस दशामें आप उदासीन बन ठिक बैठ रहें तो इस गफलतका नतीजा सर्वथा ही अपने वर्त्तमानके साथ ही साथ भविष्यको भी नष्ट करनेकी जिम्मेदारी आप पर हो है।

लड़कियोंकी शिक्षा

डाक्टर फ्रेंसी मेचरज हालमें अपने व्याख्यानमें कहा कि, इसमें एक लेखा जोखाका आवश्यकता भी इस लिए वे यहां आये हैं। अब उनके सामने सर्व प्रथम हिन्दुस्तानियोंके लिए खास हस्पतालकी रचना करना है। दूसरी आवश्यकता है लड़कियोंको उच्च श्रेणीकी शिक्षाकी है। अतः अभी जो गर्ल स्कूल जहांपनाह आप करायम है, वह अच्छी जगह पर स्थापित नहीं है। इसके सम्बन्धमें मिसेस रेंम पुलिसवालोंसे मिलनेके लिए गये थे। उनके तरफसे बोलो कि, वे लोग भी डाक्टर मेचराजके विचारोंसे समर्थन करते हैं। और तब सबसे बड़ा हिन्दुस्तानी लड़कियों को उच्च श्रेणिकी शिक्षा मिलनेमें मदद करेंगे।

सामान्य वर्तमान

"सरकार सलाम"

कलकत्ताका प्रसिद्ध अखबार 'अमृतबाजार पत्रीका' 6 मार्च अंक में लिखता है कि, इधर कलकत्ते में ... राजनैतिक कैदियों पर असाधारण कठोरता और अत्याचार हो रहे हैं। यहां पर सभा यहां तक कि, उनके लोगोंने दरवाजे और खानेमें भी फर्क डालते हैं इसी लिए उन्हें कैदीके आधारमें जेल कर रहे हैं कि, जिससे वे आचार ही कर सकारी अधिकारियोंको 'सरकार सलाम" बोल करें। हां कि, अब तक इस पेशे कोई "सरकार सलाम" संस्थामें स्थान किया है।

२७,५०,००० रुपयेका दान

मिसिस आमाबाई मेहता एक गरीब महिला, जो कि सर शेषाद्रि मेहताकी बहन है। आप सर्व मिलाकर लाख रुपयोंका दानमें समर्पण किया है। यह कुल रकम पारसीयोंके मदतमें ही खर्च किया जायगा।

श्री डोनोवल आर के. पी. कहते हैं कि हिन्दुस्तान सरकार का एजेन्ट से दक्षिण आफ्रिकामें ४ अन्य मददगार नियुक्त (ला मेम्बर) करनेकी संख्या नियत किया गये है, वह एम. कृष्णमाचारीकी जगह पर।

-दक्षिण आफ्रिका निवासी हिन्दुस्थानीयोंको, यह समाचार अत्यंत ही हर्ष दायक होगा कि, रिनेन्ड्यू एण्डरुज जो अभी बिलायतमें विशेष मुकरर्य पोलिटीकल लिए गये हैं, वे मार्च मास ता १५ को यहां से मेडागास्कर लिए रवाना होंगे। और वहां जाकर ४ मास रहनेका उनका विचार है।

मद्रास सरकारने तो तौरसे यह घोषणा प्रसिद्ध करना है कि, ... नेशनल (नेशनल डिफेन्स) एक्ट के अनुसार, जिन्हें मार्च स्थानोंमें भ्रमण करनेका पूर्ण निषेध कर दिए है।

दक्षिण आफ्रिका हिन्दु कांग्रेसके वार्षिक अधिवेशन डरबन टाऊन हॉलमें तारीख ता २६ फरवरी और ता २७ को होगी जिसका उद्घाटन स्वामी सत्यानन्दके हाथोंसे संपन्न होगा।

सिन्ध प्रांतके प्रसिद्ध नेता श्रीयुत हसुमल एम. पेरू, सी., जो कि कराचीमें चेम्बरमेन है उनको पसंद किए है कि, वे लीजिसलेचर अपना इस्तीफा दे दें, ताकि उनकी जगह पर दूसरा कोई लायक हिन्दू चुना जाए। अतः वे नेशनलफ्रेण्ड करते हैं कि, क्योंसे भूल हुई हो कि अमुक चेम्बरमेनको कौंसिलमें भेजें।

खुश है कि कि कलकत्ता कोर्पोरेशनके इलेक्शनोंको इलेक्शिन किया गया हुई फरियादको सुना लोकोंने रफुल देनेका निश्चय किया है। इस फैसलेका उपयोग किस प्रकार होगा, इसका निर्णय फरवरी करेंगे।

मलेशियामें विद्यार्थीयोंने पुलिसके विरोधमें एक बड़ा हड़ताल किए थे। अतः हड़ताल में कोलिजों और स्कूलोंमें ११ दिन बंद हुई थी। फलतोगत्वा विद्यार्थीयोंको पुलिसोंसे क्षमा मांगनेको बाध्य होने जाना पड़ा था। न्यूयोर्कके मिटी कालेजके १५०० विद्यार्थीयोंको मिलि व पुलिसको हकना करना पड़ा था और हाथापाईमें भाग लेनेके कारण पांचोंको पचड़ोंसाल जेलमें भोजन करना पड़ा था। दूसरे शहरोंमें तो दंगेका होना साधारण था। विद्यार्थीयोंने पहले विरोध करनेकी प्रतिज्ञा लेनेके लिए शपथ खाते थे।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 [illegible]

மலர் 32. பிரிட்டோரியா, தென்னாப்பிரிக்கா—வெள்ளிக்கிழமை, மேமீ 4உ 1934ஆம் இதழ் 18

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மேமீ 4உ 1934ஆம்

சொந்த வீடு நல்ல தலையா?

வீடுகள் இல்லாமல் தவிக்கும் வெள்ளையர்களுக்கு டாமன் கார்ப்போரேஷன் தங்கள் சொந்த நிலத்தில் வீடுகள் கட்டி அவைகளை இருபத்தைந்து வருடத் தவணையில் பெரிதுப்பதாக சபை முன் அறிக்கை செய்தது. இது போன்ற வீடுகள் பல இடங்களில் கட்டி முடிக்கப்பட்டு அதனை வாடகைக் கூடியவர்களுக்கு மாதா மாதம் வாடகை (இன்ஸ்டால்மெண்ட்) செலுத்தி வந்தால் போதும். பத்து வருடத்திற்கு இந்த நிதத்திற்குமேல் வரை வாதம். இப்படி வீடுகள் கட்டி விற்பதற்கு முனிவல கவர்ன்மெண்டார் பொருளுதவி புரிகின்றனர். முற்றும் வெள்ளையர் கார்ப்போரேஷனிடமிருந்தே இதுபோன்ற வீடுகள் வாங்கியிருக்கின்றனர்.

இந்த உதவி பலவாறுகளாக இந்தியர்கள் பெறுமனிருந்தனர். டர்பனிலும் தற்போதைய முன்னை இந்தியர் விகிதங்கள் இருப்பதை விளக்க யூனியன் கவர்ன்மெண்டார் 1920ஆம் ஆண்டில் டர்பன் டவுன் கௌன்சில் என்பவருடைய அபிமானத்தின் பேரில் ஒரு விசாரணைக் கமிட்டியை நியமித்தது. அப்படி விசாரித்ததில் டர்பன் கார்ப்போரேஷனும் இந்தியருக்கு வேறிய உதவிச் செய்வதில்லை என்றும், இந்தியரின் விகிதம் நிரந்தரமாகவும் பாதுகாப்பு செய்யவேண்டுமென்றும் பதிவுச் செய்தனர்.

இந்த விசாரணைக் கமிட்டியின் அபிப்பிராயத்தை வெளியாவதற்கு முன்னரே யூனியன் கவர்ன்மெண்டார் டர்பன் கார்ப்போரேஷனின் வசம் ஐம்பதினாயிரம் பவுன் கொடுத்து. இப்பணத்தை விகிதட்ட இந்தியர்களுக்கு பங்களாக்களின்பேரில் கொடுக்கக் கடன் விட்டனர். இத்தொகையை 1931ஆம் ஆண்டில் கார்ப்போரேஷன் பெற்றுக்கொண்டு மாதா மாதம் வருமானத்திலும் தவணை செய்யாமல் விடுத்தனர். யூனியன் கன்ட்ரோலர் ஜெனரல், டர்பன் கார்ப்போரேஷனுடைய செய்கைகளை கண்டித்தும் பின்னர் பிறகு விகிதட்ட இந்தியருக்குப் பணங்கொடுப்பதாக வெளியிட்டனர். ஏனெனில், கார்ப்போரேஷனுடைய பிரதிநிதிகள் கமிஷனராக இருக்கின்றதால் இந்திய நலன்கள் பாதுகாக்கப்படுவதில்லை.

சென்ற முறை பாராளுமன்றத்திற்கு முன்பாக டர்பன் கதச் சட்டசபையில் சபையார் கமிஷனர்களுக்கு இதைப்பற்றி நன்கு பத்தக விபத்தினர்களுக்கு பணங்கொடுத்து உதவுவதாக நிர்மானித்தனர்.

அவையாதெனில், மீளா கடவில்லாத விருத்தி வேண்டும். 250 பவுனுக்குக் குறையாமல், 400 பவுனுக்கு மேற்பட்டும் கடன் கொடுக்கப்படாது. அதற்கு இருபதாவருடம் தவணை. வட்டி தாம்சன் ரூ வரை. இருபது வருடத்திற்குள்ளாக வேண்டியதான் பணத்தை முற்றிலும் கொடுத்து விடவேண்டும். வீடு கட்டுவதற்கு குடிக்கூலிக்கு விடக் கூடாது.

நம்மவர்கள் வீடுகளை நிருத்தவேண்டிய அவசியத்தை இவ்விடம் வற்புறுத்தி சொல்லுவோம். வெளியில், சுகாதாரச் சட்டங்களுக்கு உட்பட்டும் விருத்தும் வீடுகளை வாடகைக்கு வெண்டுமென்ற சட்ட நிதிகள் காணப் படுகிறபடியால், வெள்ளை யருமுவதாக வீடுகள் கட்ட வேண்டியது [illegible] ஆகும்.

அமெரிக்காவின் ஆட்சேபியம்.

"கொலம்பட்" என்ற ஆங்கிலப் பத்திரம் தமிழில் இலஞ்சம் கொடுத்தல் என்ற பொருள்படுகிறது. இலஞ்சம் கொடுப்பதும், வாழ்வு மனிதனின் இன்பத்திற்கும் [illegible] நிம்மதி தேசமே மிகச் சொன்னபானதென்று சாஸ்திரியிருக்கிறோம். ஏனெனில், எல்லாவிதமான நியச்செய்கைகளில் அமெரிக்கா ஏடு கேவலப் பெயரெடுப்பதில் முதன்மை பெற்றிருப்பது பேராச்சரியத்தை தருகின்றது. உலகிலுள்ள சகல தேசங்களிலும் சம்பந்தில் சிறந்து விளங்குவது அமெரிக்கா தேசமென்று அறியாதாரில்லை. வியாபாரத்தில் இணையற்ற வர், பொருட்பஞ்சமில்லாமல் எப்பொழுதும் நிறைவுள் தாண்டவமாடும்

திம்மிய தேசம் புதிய சென்டில்மெண்ட் சம்பிப் பிடிப்பதில் அக்கட்டோ இருவர்களும் சமுதாய ஞமலாம்.

இருந்தாலும், "பொருட் சீரை போற்றி வாழ்" என்ற மனத் தளர்ச்சியும் நீங்கியபாடில்லை. கடவுள் ஒரு ... இருக்கிறார் என்பதை நாஸ்திகர்கள் போ ... மே வடிப்பதே பெருமையைக் கொடுக்கிறது.

இங்காட்டாருக்கு நிரண்ட சமயத்தமைச் சிருந்தும் இவர்களின் நடத்தை பிசகி சேலலமாயும், மூர்மிலும் அருவருப்பைத் தருகிடியதாயும் இருக்கிறது. அக்காட்டில் மதுவிலக்குச் சட்டமிருந்தும் (லாகி மனுவலை விற்பனைச் செய்யக் கூடாதென்ற சட்டம்) சமயத்திற்கு பஞ்சமில்லை. அதனை விற்பனைச் செய்பவர்களையும் பிடித்து அடைப்பதில்லை. எனென்றால், சேவகன் முதல் இன்ஸ்பெக்டர் வரையிலும் சட்டத்தை மீறி கடப் பவர்களிடம் இலஞ்ச சம்பளத்தில் இருப்பதால் குற்றவாளிகளுக்கு எவ்விதமான தொந்தரவு மேற படாமல் சுலபமாயும் தியதொழிலை வளர்த்து வருகின்றனர். இப்படியே ஒவ்வொரு தொழி லிலும் காய்ப்பேறிய சாகைகள் ஏற்பட்டிருக்கின் றபடியால், எந்த விஷயத்தையும் பணத்தைக் கொடுத்து இலட்சியம் முடிக்கும் சௌகரியம் அங்காட்டில் அதிகமுண்டாம். ... ஒரு வேளை மேற் சொன்னவர்களில் ஒருவனிடத்தில் பணத் தைக் கொடுத்தால் எப்போப்பட்ட வழக்காயிருந் தாலும் அவன் சாயபாக முடித்துவிடுவான். அத் துடன் இந்தமாதிரி குழந்தைகளையும், மனிதனை யும் நிருபூ பலவகைகளுக்கு வல பிஸ் மனுஷத்து வத்தை, இடைக்காலிடம் அவசியம் கொஞ்சம் செய்வதற்கும் அஞ்சாதவர்கள்.

இப்பொழுது இக்கொடுஞ் செய்கைகளின் சம் பந்தமாய் விசாரணை நடக்கின்றது. இதனாலாவது அமெரிக்கா தேசம் திருந்துமா? பார்ப்போம்.

இந்தியன் டஸ்.

1911 வருடத்தில் இந்தியன் சென்டில்மெண்ட், அதாவது தென்னாப்பிரிக்காவில் அதிகரித்துக் கொண் டே வந்திருக்கிறது. ஸ்பெஷல் வெருனம், அம் கொமாஸ், டேர்பன்ட், மேரிட்ஸ்பர்க் முதலிய இடங்களுக்கு நான் சென்றுகொண்டிருந்தேன். டர்பன்களும் பலபாகங்களுக்குச் செல்லுவதி னால் நெரிசலுக்கு வந்து முன்டாரண்டு 1911 வருடத்தில் ரெயில் ஏமாகச் சென்றுக் கொண் டிருந்த பள்ளிய வாண்மென்ட் ... டிட் டனர். ஏனோ தானென்றிருந்த இவர்களை பல வகை நிறத்தகளில்லை. இப்பொழுது, அவைகளையும் இந்தியர்கள் அறவென்ற நில வெள்ளை மோட்டிகள் ... ஏற்றுக்கொண்டு வருகிறார்கள். இதனை ... ஒரு சிறந்த மாற்றம் இதில்லை.

பெண் கல்வி.

"ஜூனியன் ஒப்பினியன்" பத்திராதிபருக்கு, ... வரத்தில் வெளிவந்துவரிய சஞ் சிகையில் "பெண்கல்வி" என்ற மகுடத்தின் கீழ் நான் எழுதியிருந்ததை வாசகர்கள் சிலரைத் ... ஆனால் அனைவரும் வாசித்து மனதினிற் பதித்திருப்பார்கள். அதில் பிரதான விஷயங்களை மட்டும் சுருக்கி இங்கு மறுபடியும் எழுதுகிறேன்.

பெண்கல்வியைப் பற்றி பல பத்திரிகைகளில் எழுதியிருந்தும் இதுவரை எவரிடமிருந்தும் பலன் ஏதும் பெறாமல் விரக்தியடைந்ததை நான் அறிவேன். இன்னும் இவ் விஷயத்தில் சிரத்தை யில்லாதவர்களை யிருப்ப தேனோ?

ஒரு தேசம், ஒரு சமூகம் முன்னேற்றமடைய வேண்டுமானால், தாய்மார்களை அவசியம் கற்க வேண்டும். ஆடவர்கள் மாத்திரம் கற்பது போ தாது. ஆடவரைப் போலவே மகளிரும் கற்றல் அவசியமாகும். ஆண்—பெண் என்ற இருமனி களை ஒரே நுகத்தாணி கயிறில் பூட்டப்பட்டு இழுக் கப்படும் குடும்பம் என்ற ஒருவண்டி, எதேனும் ஒரு மாடு சரியாயிருப்பின், வண்டி எப்படி ஓட் டத்தில் தடை படுமோ அதுபோலவே குடும்பத்தில் இருவரில் ஒருவர் படிப்பறவராயிருந்தால் குடும்பம் ஒழுங்காய் ஓடை செழுமையில் தலை எடுப்பதில்லை மா? சற்றாலோசித்துப் பாருங்கள்.

நமது பெண்கள் கலைப் பயிற்சி வரையில் வ ளர்ந்து விட்டால் தமிழ் சமூகம் கதிஜனை படைத்த தமிழ்நாடென்ற கௌரவம் இப்புவியில் இல்லாமல் மறையும். அக்காலத்திலாகட்டும் பாரதகாலத்தில் முற்போக்கு ஆவர்களின் விருப்புகள் உண்மையாயின் சமூகத்தினரின் பழக்க வழக்கங்களைப் பின்பற்றி நடத்தலே இன்றியமையாததாயிருக்கும்.

முற்காலத்திய பெண்மணிகள் கல்வி, உண் மை, உறுதி ... யாவர்களாய் இருந்தனர் என் றதை யாரால் மறுக்க முடியும். உதாரணமாக, அகலாதி மகாராஜாவின் அருகதையைப் புத்திரியாகிய சகுந்தலையின் சரிதையைக் கவனியுங்கள். முற் காலக் மகளிரிடத்தில் உறுதி, கற்பு மனசாட்சி முதலான உயர்குணங்கள் இணைந்திருந்தனவென்ப தாரு ஏதேனும் மறுப்பு உண்டா!

ஆகவே, தருக்கச்செல்வரின் இக்கட்டுரையை தமிழரனைவரும் தக்கம் புத்திரிகளுக்குத் தமிழ்க் கல்வியைப் போதித்து நமது பழக்க வழக்கங்களில் வேண்டிய திருத்தங்களைச் செய்து கொள்வதே உசிதமாகும்.

— வி. ஆர். வரதி.

[illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

இந்து தமிழ் வித்தியாலயம்.

[illegible]

વેચવાના પુસ્તકો

ઝોતરાતી દીવાલો—આ નવાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાળ્યા શું હશે તે જાણવા સરકારની કૃપાથી પરીપૂર્ણ શ્રમ લેવી તેનું નામ લેખકે "ઝોતરાતી દીવાલો" એટલે ઉત્તર તરફની દીવાલો આવેલું છે. કી. રૂી. ૧-૯.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનાલેલ આત્મારામ કાલેલકરે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રૂી. ૧-૦,

સાબરમતી દર્શન—આ પાકા પુઠાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કી. રૂી. ૧-૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેમ રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુખ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના વધુ ભાગના કારાવાસમાં લખેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાસ્યનું મંજન આમાં જેટલું વધુ પ્રમાણમાં છે તેટલું આપણુ છે કે આ ચોપડી સાહિત્યમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રૂી. ૧-૧૦.

બાળના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાળકીઓને જોઇ સાથે આનંદ આપે તેવાં હાસ્યરસથી ભરપુર છે.

ચોરટી ગીત કથાઓ—આમાં મુજબ બારણોના ગુજરાતના બધાં દુહા અને ગીતો છે. કી. શી. ૨-૬.

રસીયાણી રાત-ભાગ ૧લો અને ૩જો આમાં સ્ત્રીઓ તમા બાળાઓ બાપ કરે તેવાં સુંદર ભરણાઓ છે.
પ્રત્યેકની કીમત શી. ૧-૬.

ચુંદડી—આમાં સ્ત્રીઓ લગ્નના ગીત બાપ છે તેમનાં સુંદર બાપ બધાં ગીતો છે કી. શી ૧-૬.

બાળ ગીતો— આમાં જુના ઇતીહાસોમાં ભરપુર બારણી ગીતો મુજબની બાપાનાં અનુવાદ બાપે છે ગુજરાતથી ભરપુર છે. કી. શી. ૨.

ઢીંગલાલ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં વાત્સલ્યપ્રેમ ભર્યો છે. માતાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કી. શી. ૧-૩.

બાળ પરીક્ષણ—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસિંહ મહેતા વિગેરે ભક્તોના પ્રભાતીયા તથાભજનો છે.
પ્રત્યેકની કી. શી. ૧-૧.

વેણીના ફુલ—નવાની બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કી. શા. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પોસ્ટા મોકલી આપવા. વી. પી.ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

શ્રી હરિકૃષ્ણ મુનિ બાળ સાહિત્ય માળા

ઉપરની સંસ્થા તરફથી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગોપુઆર્ય, વારાણેન, રામબાબુ પાઠક, કમળાબેન, બુધવરામ-ઇયે, સીતાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બહુધા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ બોધવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બધા ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બધો ખરોજો ફેલાવો બતા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું બોધવાનું અને ભાષા બધાં સરળ છે. બાળકોને બમજાવ તેવાં છે. તેઓને ચિત્રમાં રસ ઉત્પન્ન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો છે. પા૦ રૂી. ૧.

૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૨૦ ૦
પુસ્તકની ૯

ગણપતિબાપા	મહામળાઓ
ગોલ્લેયો	કહેવતોનાં મુળ
ઉધું કહું ઉધું કહું	ચાર ચોળા
હનમાડી	આફ્રિકા સાબર્યું
કલાટ	હાડ ચોથી
બાળકોનો બીરબલ ૧	ત્રિજી ચોથા
ગોપીચંદ	પાકમ ચોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
ઢંગ અને ઢંગા	મોટા પાઠો
તિરંદાજ	નાની વાતો
બાબતમાં મળજો	ધરમાં
બાળ પ્રવાસો	બીમારમા
મારા ગોદીમા	ઢોરીમા
જરા હસો	બાળબાળામાં
કબીરી બાબા	બાબમાં
મકના મકાન	કરવા બનજો
હરકિંદ રામબંદ	જુમતરામના પાઠો
ટપાલની પેટી	બો બો બો
બધિકું	બધિકું ને બોકું
ગોદીમા બાનું	કામ કાન
બાળ નાટકો—૨	ગોતરાતી દીવાલો—૧
અવારયો બાંકાને	ગોરતરાતી દીવાલો—૨
કુરસ્તમાં	જુહચરિત્ર
મોતીયો	-ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રાગાકાબાપ પડી બબા	સ્નેહલ્યા
મંગેશનો ચોપટ	કહેવત સંગ્રહ
બિબાંઢા બુને છે	હરિબંદ
પીડ અને—	ગોમ કેમ
બાંધ્યા બાબી બાબ્યા	બાબ્ય રહીઓ
બામાની બાબત	બાકરણ ચોથી
વાયમાં	રસત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત સ્નેહલ્યા
બાળકોનો બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
ઉંઘ ઉભે બાબાપ	દુહા અને સોરઠા
મારી ગામ	વિનોદ કુમકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના બેબો
ગિરિબિબરો	બાબમે ચોતે
કાળા હાબ, કાળી દાઢી	કાબસંગ્રહ
બબાવાદ અને—	કેબબો પાઠ
બધું ?	બંબાકોનું બાબ

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly.

Rates for Advertisements

Number of Insertions	1 Inch			2 Inches								1 Column			Full Page		
	£	s.		£	s.												
13	1	-	0	2	10	0						1	10	0			
26	2	2	0	4	4	0						15	0	0			
52	3	10	0	7	0	0						20	0	0			

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and -/6 per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોકસમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલાવો.

આર્ય બાલના ક્લેરફ્રટ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ટ્રેચ ૧૨ કી. ૬–૬.

ટ્રેચ ૨૦ કી. ૪.

સપલીમેન્ટ મંગાવો.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક

૮ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોકસમાં

કી. પા. ૧—૧૨—૦ માં

આપવામાં આવશે એની સાથે એક ગંપૂર્ણ ગાયનની ચોપડી કે જેમાં બધા ઘુડા સીનના ફોટા ચોકેલા છે.

આજે દુનીયામાં સર્વત્ર ફુસંપ અને કંકાસ વર્તી રહ્યાં છે. એ કંકાસથી આપણે ગુલામી દશામાં પડેલા છીએ. પ્રભુને પણ ભુલી ગયા છીએ. ઘર ઘરના કંકાસમાં આ સેટ ખારા સાંભળવા અમો ભલામણ કરીએ છે. રેકર્ડમાં ધોરાજ રહી ગયા છે.

Phone 54 7. P. O. Box 1155. **ORIENT MUSIC SALOON.** Agent of H. M. V. RECORDS. 117 Field Street, DURBAN Natal.

જનાના

પેટ્રા પોમાદના બનાવી આ ભેગા માટે ૧૦ (આઠ ૪૦૦). ઉપર ૧૦ સી એ. ની બાદમાં ઓર્ડર મોકલાવે પાયનઓ ૩૪ કી. ૨–૬ રહેશે.

LARGEST SELECTED BANANAS

Apply to G.D. & O.E. Durban, Pineapples 2/6 box

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 730, Durban.

Phone 2267. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
જોબરોક ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાલનાર અને કમીશન એજન્ટ
પેઢીએ બારી રોકે બધી માલ સી.એ.ટ્રે. થી મોકલવામાં આવશે રેલવેકેન્ટ બરાબર ચોકસ કામ ૮૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in the Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison (in all stages of eruptions) and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write us all for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હોટલ ઓફ એશિયાટીક એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate [illegible] and wreaths at shortest notice. Attention at all hours.
15 Cross Street, Durban. [illegible]
MANAGER: K. A. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
બધા, કુલ, મોટર અગર કે ઘોડા વાલી કુંદ મેકીસી પુરા પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લું.
ફોન બરાબર સેન્ટર. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર: કે. એચ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

15 MAY 1934

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

No. 19—Vol. XXX I Friday, May 11th, 1934

NEW SWARAJ PARTY LEADER

સ્વરાજ પાર્ટીના નવા લીડર

Dr. M. A. ANSARI.

Prominent Nationalist Muslim leader and a former President of the Indian National Congress has been elected President of the Swaraj Party, which, at a Conference at Ranchi unanimously passed a repolution rejecting the White Paper proposals.

ડૉ. એમ. એ. અનસારી.

જાણીતા રાષ્ટ્રિય મુસલીમ નેતા અને અગાઉ મહા-સભાના પ્રમુખ હતી સ્વરાજ પાર્ટીના પ્રમુખ ચુંટાયા છે. સ્વરાજ પાર્ટીની રાંચીમાં મળેલી પરિષદે હીંદને માટે રાજકોય સુધારા સુચવનારા બ્રીટીશ સરકારના સફેદ પત્રીકાને ધરમાડા કાઢનારો ઠરાવ સર્વાનુમતે પસાર કર્યો છે.

સોનાના ચાંદ
મળેલા

સરદાર કલ્ચુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્ચુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમા બનાવવામાં આવે છે. એક વિનંતી મારે એટલી જાણવાની સ્વાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આવી કરશે.

દક્ષિણ આફ્રિકા માટે એજન્ટ:
ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,
બોક્સ ૪૬૦, 131, ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન

ચેતસીંગ સુરજમલસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

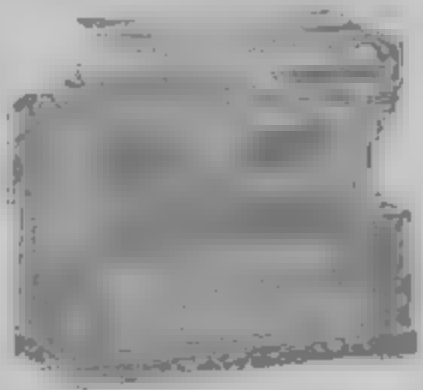
હેડ ઓફીસ અને વેરહાઉસ:—ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, રહેમ મેન્શન્સ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel "TUNEMASTER" Bombay બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૧૪ ૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના બ્લાક રીડ હારમોનીયમ.

પગના બ્લાક રીડ ફોર્ટ ડો.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ રેસની દરેકને અનુકુળ પડે એવાં હારમોનીયમો બાકી ફેક્ટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

ખાસ ફેચર્સ:— ઘરગ્રુ કબુલ તથા સરદાર કબુલ.
બીજા માલો કરતાં અમારા માલો અને કોલોડીની તપાસ કરવા બાકસ વિનંતિ છે.

હાથના સીંગલ રીડના રોકડેથી પીંટ ૬-૫૦, હાથના ડબલ રીડ (બોકસના રોકડેથી પીંટ ૭-૧૦-૦
હાથ અને પગના કામે (કમ્બાઈન્ડ) ડબલ રોકડેથી પા ૧૦-૧૦-૦ હાથના પોર્ટેબલ બાકસ મુસાફરીને લાયકના ડબલ રોકડેથી પા ૮-૨-૬
પગના ડબલ રીડ ૨ બોકસના કામના રોકડેથી બાકસ ૧૦-૧૦-૦ તબલા બાકસ ૬-૨-૬, અને પા ૬-૬-૦

હારમોનીયમોની બાકસ ૧ બરાબર પોર્ટેબલ પેરેની આપવામાં આવે છે

બાકસ બોક્સ વધારે મંગાવી આપવા કરો. ભાવો પા મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ-૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

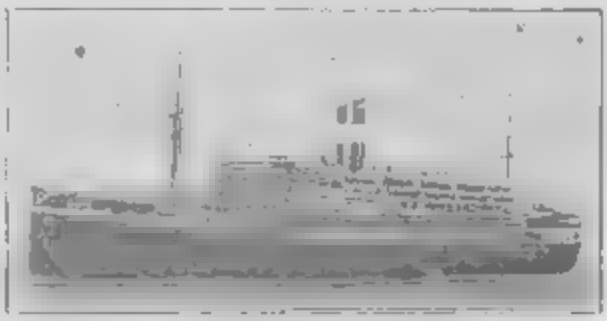
British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકીટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(બજર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

૩જો
(બજર ખોરાકી)
પાઉંડ ૯-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૩-૧-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

દેક વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૮-૦.

મે તા. ૧૪મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના ડાઘીના કપડાં પોતાનું અને કેબીનનું નામ લખી, પોટલું, કપડાનું સલામતું કરવું. અને બધાંથી મોટો લાંબા રસ્તે ટ્રેપાર્ટમેન્ટને ડાઘીના સીધા પોટલું કપડાં પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તેમ તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે
ઇતાઇઓએ પોતાના ખોરાક ડાઘીના ચાનીયારે ૧૨ વાગ્યા પહેલાં કપડામાં પહોંચતાં કરવાં
દરેક દીલી ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ ઝબારી ઓફીસમાંથી લેવી. ઝબારીઓ ઝબારી થાય
પ્રમાણપત્રક કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.
સીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી મારી રેજરજ નીચે થાય છે
વધુ ખુલાસા માટે લખો કે મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban,
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કેનીયા દીલી એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મીઠાઇનું ઘર અને મુસાફરોને રહેવાનું સ્થળ

જાત જાતની મીઠાઈઓ

—: જેવી કે :—

પેંડા, બરફી, ધારી, સુતરફેણી, મેસુબ વિગેરે અને
ફરસાણ જેવા કે સોલાપુરી ચેવડો, ગાંઠીયા, સેવ વિગેરે
ફીકાયત ભાવે બની શકશે.
અપકંટ્રીના ઓર્ડરોને ખાસ અંગત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.
ભાવ વ્યાજબીસર, માલ સરસ અને પાર્સલપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

(Proprietor R. K. Kapitan)

'Phone 3623, Central Cr. Grey & Victoria Street, Durban.

રહેવા આવનાર નવા ઉતારાઓને ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

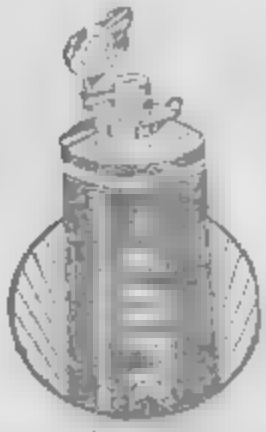
Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee Indian Sports Ground, Durban.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoja, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

વાહ-વાહગીરી બન્યુ

ચમત્કાર

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ.

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

જિંદા ચિલ્લાકે વાપરવા માટે

ઝંડુ ની સુવર્ણમિશ્રિત

મ. ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સંપૂર્ણતમ કલા—

આજથીજ મંગાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તમા એજન્ટોએ માટ લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહસ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ બ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, જોહાનીસબર્ગ

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રાન્ટ તથા વનસ્પતિ ઘી પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વનસ્પતિ ઘી પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

કીટીગ્રસ.

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી.

અમળા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીવા અનાવટ. ફકત ટીનોમાં વેચાય છે.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
.....	9	4
.....	7	3
.....	2	0
.....	—	11
.....	3	0

MAHATMA GANDHI

His Trial—An Idealistic Policy is the twentieth 2 6

J. J. DOKE

..... biographical sketch
..... 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devan... and translation by ... Apte
Issued in English.
Pocket Edition 1

THE HEART OF HINDUSTHAN

... on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, ... Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and C... Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy
New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three ... whose teachings hold sway over the bulk of the H... ... This They are highly appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in the book to give critical sketches of their ... and views together with a ... of their respective philosophies. Contributors: Pandit ... Tatvabushan, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Hengarbarya, Mr. C. N. K. Aiya, Prof. ... Rajag... 1s

EMINENT MUSSULMANS

Contents: Sir Syed Ahmed, Sh... Nawab Mohsinul Mulk, Hafizuddin Tyeb... Syed Mahmood, Syed Amir Ali, ... Shah, Sir Ali Imam, ... Hasnain Rahimtoolla, ... Justice Shah Din, Sir Mahomed ... Rahim, Sir Abbas Ali Baig, ... Ujjain and the Ali Brothers. 4s. 6

ON KHADDAR

(By Dr. Pattabhi ...)

... Dr. Pattabhi ... the ... and ... of Khaddar and ... to the cause of India. It ... the ... great ... the country has ... ... took by ... ting the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the ... Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatits. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vision of Vasavadatta, Avimaraka, ... Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramurvasiya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mrichakatika. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. R. K. ... Chakravarty, M.A. This is a collection ... the Tales of Tenalirama, Mariada Raman, ... and Wise ..., ... Sensible Man Abroad, ... Tales. ... 2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version ... English of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual ... underlying recent political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom by India. The second and third chapters give a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "naked fakir" ... an account of the most fundamental of his teachings—Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

... the most ... edition of Mr. ...'s life ... activities ... South Africa ... Ha, ... Non-Cooperation ..., ... and ... in connection with "Salt Satyagraha," his ... and ... the Sibsomby interview, the Satyagrahi deputations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Rupture and the ... with Lord Willington, ... departure for London to attend the Round Table ... and his message from ... Appreciations by the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Pagaze, Romain Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, ... Andrews, Mr. Polak, Ladoi Doa. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It gives the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

... ...

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ. અને આ.

ફકત નવ શીલીંગમાં

ફુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેરતું, હોટુ સભ્યત્વમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૪૦૦ પાનાનું પુસ્તક કો ફા ૩.

ફુજેરપ્રવેશ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ કાવતરાં સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાઇઝ, ૪૪૫ પા ૧. સુંદર ડબલ કો ફા. ૩૫.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો ચિત્રો ગુજરાતી પત્રોએ મુકત કંઠે વખાણ્યાં છે દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ રત્નો હોવાંજ જોઇએ

ભેટી આવે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફકત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો **ભેટ** મળશે.

તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

તમારા સમાચાર જાણવા હોય, સાધુ એલેકઝાંડર તમો વાચવો હોય, બાળ સુધર, ઇનામ, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારૂં તે તમારૂં—આજેજ લખો,

Manager (D. GUJRAT TIMES OFFICE. NADIAD. Gujrat. India

મફત મફત

આ જાહેર ખબર કાપી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી ચારતાનું ચાચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત નામલીયું હમારો આ ઉદર તો લાભ જરૂર ઉઠાવો. લખો:

ઇ. કી. ત્રીભોવનદાસ ઝુકેરાકર, ૬ બજાર (ઇન્દોરમાં)

મફત! તદ્દન મફત!!

કબજીયાત માટેની વૈદકિય પુસ્તક કિંમત પણ કિંમત ૧ ૨ ૦ વગર મફત મળે છે મગાવો

મદન મંજરી ફાર્મસી, જામનગર. કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 19—Vol XXXII Friday, May 13th, 1932

NOTES AND NEWS

A Denial

WE are glad to be able to publish a denial from Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India, to the statement by the New Delhi correspondent of *The Hindu* (Madras) which appeared in our last week's issue, that the Agent has communicated to the Government of India the views of the Union Government suggesting the possibility of the Union Government resolving ultimately to treat the report of the Colonization Enquiry Committee as confidential and that he has been in communication with the authority in Delhi of the alleged suggestion. We are informed by the Agent from Capetown that the report is entirely without foundation.

The Passing Of A Friend Of Natives

By the sudden death of Mr. Howard Pim, O.B.E., which took place on Saturday night April 21, in the words of Mr. W. G. Ballinger, adviser to the I. C. U., "the almost politically inarticulate Native people have lost a great champion." The late Mr. Pim was one of the best known residents of Johannesburg, a familiar figure in South African life for the last 40 years, and a noted worker in the cause of Native welfare. He was also a member of the Institute of Race Relations. He was perturbed over the question of the Union's taking over the control of Native territories, and was considering making a statement on the subject but he died suddenly at his residence. The remains of the late Mr. Pim were cremated and those who intended sending wreaths were requested to send, instead, donations to the Bridgeman Memorial Hospital.

How British South Africa Treats Indians

Forward of Calcutta writes:—

THE South African Government are trying their level best to get rid of the Indians who settled in South Africa and made it their home. At first they tried to repatriate them to India. Now they want the Indians to go and settle in some other parts of Africa, outside the South African Union. This is what the Colonization Enquiry Committee have recommended. But the problem for Indian settlers in South Africa is firstly why they should leave a country they have adopted as their home and secondly what guarantee there is that they will be welcomed in other places.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 13TH, 1932.

ON THE WRONG LINES

WE know we are touching upon a delicate subject which might wound the susceptibilities of the orthodox which we are least desirous of doing. Nevertheless, however, we feel we must give expression to our opinion on a matter which is taking an important turn in the history of Indians in South Africa. We refer to the forthcoming conference of the Hindu Maha Sabha.

This is not a purely religious paper and therefore we cannot devote much time or space to discussing matters of sectional religion. We wish to discuss the Hindu Maha Sabha to the extent to which it has bearing on the whole Indian community.

Speaking quite frankly we are averse to such a move in South Africa. It has been our boast in this country for very many years, that we who have hailed from the Motherland have not created a little India with all its evils of caste and communal distinctions but that we have been able to live as Indians first and Indians last in one common brotherhood of man.

It was when Swami Shankaranand came to this country that signs of communalism were noticed and while his lectures on Hinduism were listened to with keen interest his activities on the whole did not receive the unanimous support of even those in whose interests he was working. It was Swami Shankaranand who was instrumental in forming the Hindu Maha Sabha, a step which we did not so much endorse even then. The Maha Sabha, however, was not long lived. Almost with the departure of Swami Shankaranand it died. Another wave of enthusiasm has come over some of our Hindu brethren and they have once again revived the defunct body and with pomp the opening of the conference of the Hindu Maha Sabha is to be performed in the Durban Town Hall at the

end of this month under the presidency of Pandit Mehta Jaimini, the Arya Samaj missionary who is at present visiting the Union. We do not know the aims and objects of that body and therefore cannot discuss them here. We are told it is to be entirely a non-political body. But it will seek affiliation with the Hindu Maha Sabha in India which is very vocal on political matters. We fail to see the advantages of such a body in South Africa. If the religious uplift of the Hindus is sought thereby there are already in existence numerous Hindu bodies such as the Arya Pratinidhi Sabha, the Vedic Sabha, the Sanatan Dharma Sabha and scores of others. They can do much to uproot the evil customs under which ceremonies are performed in the name of Hindu religion. But not one has so far succeeded in eradicating those customs. They are annually exhibited at Isipingo to the utter shame of the Hindus. And why go further? One of the prominent officials of the Hindu Maha Sabha has been an advocate and a supporter of that barbarous custom known as the fire-walking ceremony. The Hindu bodies already in existence ought surely to be able to take effective steps for the elimination of these crude customs from amongst their own brethren. What then is the purpose of the Hindu Maha Sabha? Can we not be broadminded enough to work for the social, moral and educational upliftment of the community as a whole than to seek only to gain our selfish ends? We are of the opinion that the more sectional bodies there are in existence the more cause there will be for friction between the various sections of the community for they sow the seed of sectionalism. Such a move will certainly gladden the hearts of those who are seeking to sow communal division in this country and such men will lend themselves not out of any sympathy for the cause the Hindus may have at heart but to satisfy their desire to see division in the community. What is there to prevent Moslems from forming a Muslim league and Christians from having their own organisation? There is of course nothing to prevent them from having their own organisations even if Hindus did not have theirs. But as Hindus we would certainly be the last to give a lead or to encourage such a movement. We do not want preachers in this country who will declare from the platforms that ours is the best religion and all the rest take a secondary place. The essentials of all religions are the same and a true Hindu can be a true Muslim or a true Christian and a true Christian or a true Muslim vice versa. One's religion is judged by the actions of its votary and not by an eloquent exposition of it. We would wish that in South Africa at least each man's religion would be in his home and in his bedroom and that outside he would be an Indian first and last. So far we have discussed the question on its own merits but from a practical point of view too we fail to see how there can be a Hindu Maha Sabha embracing all the Hindus. There are many Hindu bodies which will not affiliate with the Maha Sabha. There is the Arya Pratinidhi Sabha which is a representative body of the Arya Samajists with its branches all over the country who will not join the Sanatanists nor will the latter join the former. Who will the Hindu Maha Sabha then represent? Will it represent the Sanatanists or Sanatanists-cum-Arya Samajists? It will only be a creation of complicating issues. We venture to think therefore that the present move however good motives it may have been inspired with is on the wrong lines. In these days of enlightenment and reform it were far better to work on broader lines which would not divide human beings in different compartments but would unite them into a common brotherhood.

George Carver Of Tuskegee

We take the following very interesting and instructive article by Mr. C. F. Andrews from *Harijan* —

MY visit to Tuskegee Institute during the time that I spent in the Southern States of U.S.A. left me with a very deep impression of the wonderful possibilities which were as yet undeveloped in the Negro community. This Institute is entirely staffed by American Negroes, and it is one of the most efficient in the world.

One of the greatest teachers in Tuskegee is Dr. Carver, who combines in his character the simplicity of a child with the wisdom of old age. The days that I spent with him, either talking over my own religious experiences and comparing it with his own, or else being shown by him over his own laboratory, where the most marvellous discoveries in science have been made, were among the most precious during all my stay at Tuskegee.

In his own field of scientific work, Dr. Carver is almost as great a discoverer as Burbank was with regard to plant life and Edison with regard to discoveries in electricity and light. He has been able to synthesize the different products of sweet potatoes, peanuts and other plants in such a manner as to produce entirely new materials to be used either for food, or dyes or other purposes. He has used synthetic products from waste materials, also of such a character that new building boards and floor marbles have been produced from them. Work that he has undertaken in chemistry has led continually to discoveries of very great commercial value; but Dr. George Carver has never made for himself a fortune out of them. Not seldom he has given over his discoveries to others to use in the best way they could, and they have made money from them, while he has remained to the end of his life a poor man.

One of his most noticeable characteristics is his complete humility. Never in my life have I seen

one so great in character and achievement and at the same time so modest and retiring in temperament. Though he is now advanced in years and has grown old in learning, his whole attitude towards life is child-like and simple. His laugh expressive of his youthful heart within. He seems to have retained the secret of perpetual youth as he has grown towards old age.

The world and its values have no attraction for him and, when he was offered many years ago a place in the laboratory of Thomas A. Edison, which would really have made his fortune, he refused it, because he wished to live among his own Southern people and to give his learning to the service of Tuskegee Institution, which he so dearly loves. Sir Harry Johnston, who was one of the most distinguished British colonists, explorers of the 19th century, writes of him as follows: "Prof. Carver, who teaches scientific agriculture, botany, agricultural chemistry etc., at Tuskegee, is an absolute Negro; but in the soundness of his science, he might be Professor of Botany, not at Tuskegee, but at Oxford or Cambridge. Any European botanist of distinction, after ten minutes' conversation with this man, would instinctively treat him as a man on a level with himself." These words, which were written many years ago, have become still more true to-day, for Dr. Carver's researches have gained him an even greater reputation in the scientific world than he had when Sir Harry Johnston wrote about him.

Probably the most beautiful of all his many recent discoveries are those that have been made of the common clay of his own Southern States. At a time when Georgia and Alabama were passing through a very critical period owing to the ravages of the cotton crops through the boll weevil, George Carver showed how the soil of Alabama was by no means confined in its fertility to the black cotton soil of the South, but that the clay soil, which had hitherto been neglected, was itself a soil which could produce splendid crops of peanuts and sweet potatoes and other products of great value to mankind. The discoveries of Dr George Carver put new life into the agriculture of the South. They made the Southern farmers lift their heads once more and realise that they had invaluable treasures which would carry them far beyond the point of their former complete reliance on the cotton crop alone.

Dr. Carver has a very great and wide reknown among the farmers of his own State. They come to him constantly for advice on practical matters. Nearly every day, it is possible to see them gathered round him about the soil on their own estates and getting from him an analysis which will prove to them what is needed to increase fertility and how their crops may be improved.

The conditions of farm life in Alabama and Georgia in the past had been very precarious, and most of the farmers had to struggle very hard indeed to obtain a living. One hundred thousand white families in the four Southern States alone under the [illegible] and supply a population of at least one-fourth of a million souls. Side by side with these are the Negro farmers, who are living in even worse conditions and whose average family is larger than the families of the white neighbours. Thus the South has not as yet been able to rise out of the depression of the past, when it relied almost entirely on the rich profits derived from the cotton harvest. A great scientist like Dr. Carver, working steadily at the very soil of the country itself and proving its immense potentialities to those who are working on the soil as farmers, has probably done more by his single life to raise the South out of the depths of despair, in which it had sunk, than any other living human being.

It is, indeed, an amazingly strange thing to remember that George Washington Carver himself was born a slave in the year 1864, the child of slave parents. So little was his life valued that, in the first months of his existence, he was thrown aside and almost left to perish and then sold in exchange for a cow borne by the man who rescued him from death, at a valuation of about £300. At first, it seemed as though his life itself, thus preserved, would not be able to preserve its vigour; for he nearly died quite in his childhood and only lived by what now seems to have been almost a miracle. He picked on his feet anywhere, learned to cook and knit and draw, while roaming about in the woods he also gathered his knowledge of bird and insect and animal life and his wisdom with regard to the plants that grew wild in the jungle. As he became older, he manifested powers were noticed and he gained to his own way the rudiments of education. After he had learned to read and write, he began devouring all the books that came within his reach and, by the strong force of genius, put everything he read to brilliant use. Thus, out of a birth in slavery and a precarious childhood, he found at length his true strength and drove through every obstacle. At last, by the dynamic power within his own soul, he reached success.

Perhaps the most beautiful thing of all is this, that, having reached success in this miraculous manner, he has been ready to sacrifice every financial advantage that might have resulted from it and has continued to live in the humblest manner among his own people.

But no account of George Washington Carver's life would be at all complete without revealing the secret which has been there, in his own inner experience, all through those strenuous years. That is set to his simple devotion to God, who directs all and guides everything he does. His faith as a Christian is as simple as that of a little child, and it has carried him through every sorrow and trial of a long and varied life. Literally every day with George Carver is begun, continued and ended in prayer. He is one of those about whom it is said: "Blessed are the pure in heart, for they shall see God."

Working Of Repatriation Scheme

Emigrants' Return To India

Facilities In India

Information is now available as to the amount of bonus paid to Indians returning from South Africa under the scheme of assisted emigration, and on what principle such bonus is distributed and the minimum and maximum amounts paid to each person, during recent years, by Government of India. It is stated that a sum of Rs. 4,85,790 was paid at Madras alone by way of bonus to 2,478 returned emigrants from South Africa says the New Delhi correspondent of *The Hindu* (Madras.)

The bonus given to emigrants returning from South Africa is intended to enable them to make a fresh start in this country. Each adult who elects to be repatriated to India is paid, on landing at Madras, a bonus of £20 and each minor £10. It is, in effect a scheme of assisted emigration designed to enable Indians who find conditions of life in South Africa uncongenial to start life afresh in this country.

I understand that about 9,500 emigrants had returned from South Africa since the creation of the appointment of the Special Officer in 1927 to end of 1932. This Special Officer was instructed by the Government of India to have information as to where the great majority of the returned emigrants had settled and was also asked by Government to keep in touch with them by regular touring.

Regarding the future of these returning emigrants it is stated that no regular assignments or grant of lands were made by Government, but it is presumed that they generally bought their own lands and settled down in the villages.

The appointment of a Special Officer, it may be recalled, for South African Repatriates was created in 1927 to deal with Indians returning from Africa under the scheme of assisted emigration and particularly to attend to the following:—

(i) The reception of emigrants on arrival,

(ii) their despatch to destinations inland,

(iii) the protection of cash they may have with them on landing;

(iv) the provision of facilities to bank their savings, and

(v) settling them in occupations for which they may have expressed a preference.

The number of South African emigrants dealt with by this officer and the amount of money handled by him on their behalf since the year 1921 is shown below:—

Year	No. of Repatriates	Amount of money handled by officer: Bonus	Savings	Jewellery
1928	2,731	Figs. not available with	Government	
1929	1,033	2,84,121	[illegible]	1,313
1930	592	1,76,955	7,694	1,643
1931	1,610	4,78,405	1,001	1,738
1932	1,471	4,40	1,015	2,333

Indian Colonization

The Searchlight (Patna) commenting on the impending report of the Colonization Enquiry Committee says:

The Colonization Enquiry Committee appointed by the South African Government last year in pursuance of one of the recommendations of the second Capetown Conference between the representatives of that Government and of the Government of India to the effect that search should be made for suitable places outside South Africa to which Indians from India and South Africa should emigrate, is said to have submitted its report. What that report is we are not yet in a position to know, but it is being widely asserted that one of the schemes the Committee considered was the settlement of Indians in Borneo and British Guiana. Whether conditions in Borneo and British Guiana or, for the matter of that, in any other part of the world, would be better than what they are in South Africa, so far as the Indian settlers are concerned, is more than we can say. But it appears strange that the question of settling South African Indians anywhere other than South Africa itself should have arisen after nearly three quarters of a century of hard work put in by the Indians to improve South Africa and make it what it is to-day. The question can have only one meaning underlying it and that is that Indians in South Africa must be got rid of somehow and that any place under the sun would be fit enough for them, provided they are induced to shake the dust of South Africa off their feet. If that is not the meaning, we fail to see why the South African Government should have been so keen on the enquiry as to have forced it even against the opposition of the combined body of the South African born Indians. India has a large and growing population and a suitable scheme for settling its excess population elsewhere—in a place suitable, climatically, economically and politically for Indians—is indeed a great desideratum. But that ought to be the look out of the Government of India and of the British Government, if the latter are really as solicitous of the welfare of the Indian people as they declare themselves to be. The South African Government cannot be expected to be expected to be anxious for the preparation and execution of such a scheme in which they can naturally have no interest. The present scheme, therefore, can have value in the eyes of that Government only if, although ostensibly for Indians generally, it is meant particularly for Indians who are now a part and parcel of the population of South Africa. The sinister import of the scheme is apparent and Indians must be chary in giving support to it, however tempting its exterior South Africa must find an honourable place for those who have worked for it and their children. These cannot be allowed to be hounded out of it, albeit with the help of tempting bait and proposals.

The Haunting Spectre

The spectre of untouchability haunts Gandhiji wherever he goes. It found forceful expression in the course of his Hindi speech (all speeches are now-a-days in Hindi) before a monster open-air gathering of about thirty thousand people on the evening of the 27th March at Chapra. After reiterating his belief in the underlying connection between Nature's physical manifestations and the moral being of man, he said: "To-day a terrible calamity has overwhelmed us all alike—Hindus, Mussalmans, Christians and the rest, the so-called high-born and low-born, without favour or distinction. If even this terrible blow does not enable us to purge ourselves of pride of place and blood, to obliterate all arbitrary, man-made distinctions between man and man, then I would only say that there is none so ill-fated as we. The conviction is growing upon me day after day that human intellect is incapable of fully understanding God's ways. God in His wisdom has circumscribed man's vision, and rightly too, for, otherwise man's conceit would know no bounds. But whilst I believe that God's way cannot be comprehended fully by man, I have firm faith that not a leaf falls without His will, and not a leaf falls but it subserves His purpose. If only we had enough humility, we would have no hesitation in accepting the recent earthquake as a just retribution for our sins. This is not to say that we can with certainty attribute a particular calamity to a particular human action. Very often we are unconscious of our worst sins. All that I mean to say is that every visitation of Nature does and should mean to us Nature's call to introspection, repentance and self-purification. To-day, more than ever, our hearts need a thorough cleansing and I would go so far as to say that even the recent earthquake would not be too great a price to pay, if it enabled India to cast out the canker of untouchability.

Colonial Born And Settlers' Indian Association

(Clairwood And District Branch)

Mass Meeting Of Indians

A mass meeting convened by the above Association was held at the Clairwood Indian Boys' School on Sunday the 6th May 1934, commencing at 11 a.m. when over 400 Indians were present. Owing to the absence of the President Mr. P. R. Pillay, the Vice-President Mr. L. Nanoo presided.

Mr. Nanoo, in his opening remarks from the chair, welcomed Mr. P. R. Singh who had recently returned from India after investigating into the conditions of the repatriates in India, on behalf of the Colonial Born and Settlers Indian Association. Mr. Singh then addressed the gathering for nearly one and half hours. He was listened to by the audience with great interest and attention. The story of the conditions and sufferings of the repatriates and the deplorable treatment meted out to them by the India Government officials were very pathetic and heartrending, and at times the hearers were much moved by the description given so vividly by Mr. Singh, which were supported by photographs of the repatriates. Thereafter the joint secretary Mr. N. M. Pillay gave a brief explanation on the results of objection lodged with the Durban Corporation, on the valuation of properties in the South Coast Junction area, and also informed the gathering that several roads are being done up as a result of a report sent in by him. It was also intimated that the Branch Association is in communication with the Postmaster-General in connection with post delivery in the area. Mr. Pillay further informed the audience that persons requiring assistance in connection with matters affecting them in the area should get in touch with the secretaries at 542 Main South Coast Road, Clairwood, when they will do all that is necessary for them. The meeting concluded at 1-45 p.m. with a vote of thanks to the chair and Mr. P. R. Singh.

How Do You Pray?

Mahatma Gandhi writes in *Harijan* dated April 6:

God has blessed me with numerous friends belonging to different faiths. Some of these are anxious to help me in the movement against untouchability. The question is assuming a concrete form and requires a definite answer. My own position is very clear and precise. I need the co-operation of the whole world in this purity movement of gigantic internal reform. I have asked the prayers of the whole world. But some non-Hindus want to translate their prayer into action, and that they would do, if they could, in co-operation with me. I would love to have it in the closest manner possible, but there is a limitation. Suppose I hand a Harijan child to a Christian or a Muslim friend or institution. What will they do? Will they bring it up as a Hindu or in their own faith? For me all the principal religions are equal in the sense that they are all true. They are supplying a felt want in the spiritual progress of humanity. Hence I have had no difficulty in bringing up Muslim, Parsi and Christian children under my care in their own faith. Indeed, I had to study some literature for their sake when their parents wanted me to teach them particular forms of worship according to special books. The quickest way to find out a man's position is perhaps through this prayer. I suggest the following two forms:

I

O God! give all thy creation wisdom, so that each may worship and follow Thee according to his light and grow in his own faith.

II

O God! give Thy creation wisdom, so that each may worship and follow Thee even as I tried to do.

It is clear that the first form is all-inclusive and that, therefore, a person or institution that will subscribe to it can conscientiously bring up Hindu wards as Hindus, Muslim as Muslims, etc., whereas one subscribing to the second form can conscientiously take in only those who belong to his denomination.

Will friends who read these lines and care to write to me for my information which prayer they subscribe to and offer every day?

Cooperation with Swaraj Party

Mahatma Gandhi Interviewed

In a special interview to the *Searchlight* Mahatma Gandhi clarified the extent and the nature of his co-operation with the proposed Swaraj party. The following conversation took place between the *Searchlight* representative and Mahatmaji:—

Q.—What would be the extent of your co-operation with the proposed Swaraj party?

A.—Consistently with my views on Council entry I will render them all the assistance I can.

Q.—Could you kindly tell us how far you will be able to assist the Swarajist candidates at the time of the election?

A.—I will certainly not interfere in the election but the electors will be guided so far as my opinion counts with them by the knowledge I would like them to vote for the Swarajist candidates if they are otherwise qualified.

Q.—What would be the duty of congressmen as a class in regard to the election?

A.—Those Congressmen who believe in Council entry will certainly consider it their duty to take part in the election.

Q.What will be the position of men like Babu Rajendra Parsad who do not believe in Council entry but whose assistance will be necessary to ensure success at the election?

A.—Rajendra Babu does not believe in Council entry he will not seek election but there will be nothing to prevent him from advising those congressmen who may desire to enter the Assembly and guide them.

Q.—Will your assistance be always available to the party?

A.—Whenever they seek my assistance and I can legitimately give it to them it will be always at their disposal so long as I am out.

Q.—Will you co-operate with them in drawing up the constitution and the programme of the party?

A.—If I can spare the time and I can usefully advise them I shall certainly do so. But this must not on any account be interpreted as an invitation to come to me for advice on all occasions. For one thing, I shall have no time left to me for shouldering such a burden.

Bus-Taxi War

What promises to be bellicose affair is the bus-taxi rivalry that is rapidly reaching a climax in Durban. For some time the buses have been feeling the serious effects of the taxi which traverse the same routes, levying the same fare. The taxis, however, paying a much lighter tax are not on the other hand, subjected to the same restrictions. They follow no definite time-table, have apparently no stand and are not confined into following the same route as buses. The results have been disastrous to the buses. The position has become in deed critical in recent months. This year the fact that there are 57 buses less than previously may perhaps be taken as a relex of the situation.

The Hire purchase system, too, has brought into the street a host of cars not fully owned and the taxi business has become so lucrative that even private cars, with private number plates are racing to and fro from the town into the suburbs.

Last week the position had reached a head. The Onto Manor buses are doing the usual route for a reduced fare of 2 pence and there is a strong rumour that if the position becomes any more critical the other Divisions will follow suit.

From Colonies To Nations

'Man In The Moon' observes in the *Natal Mercury*:—

The Statute of Westminster was the final stage in the British Dominion's march to independence. The first big step was taken only 66 years ago.

In 1867 the four chief North American colonies constituted themselves a federation known as the "Dominion of Canada," but it is the first use of the word dominion in this sense in the Empire.

Less important, but earlier, came responsible Government in Newfoundland in 1855. Corresponding steps toward autonomy were taken by New Zealand in 1870, Australia in 1900, South Africa in 1909 and South Ireland in 1920.

In 1862 London took the view that "colonies exercising the right of self-government ought to assist in their own defence," and shortly after withdrew British troops, leaving defence to the colonial militia or army.

In 1901 a Committee of Imperial Defence was set up, the Dominions taking part. The following year Canada began to build its own navy, followed by Australia in 1909.

In 1907 Dominion [illegible] attended the first Imperial Conference in London, and at the following Conference 1911, they were admitted for the first time to secrets of foreign policy.

In 1917, during the World War, the Imperial War Cabinet (called Cabinet of Governments) was formed, including India.

In 1919 full equality of nationhood for the Dominions was recognised by the Covenant of the League of Nations, which gave the Dominions international status apart from the British Empire.

In 1924 the Irish Free State sent its own diplomatic representative to Washington, Canada following suit in 1925.

In 1926 the Imperial Conference established Great Britain and the Dominions as autonomous communities within the Empire, equal status and in no way subordinate, united by common allegiance to the Crown.

In 1930 the Imperial Conference adopted a plan for the Westminster Statute, setting the above decisions in legal form.

This year the Union Government has pushed the terms of the Statute of Westminster to the limit, and even beyond, by the Constitutional legislation now before Parliament.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Peace Strength Of D.L.I.

In connection with Mr. Crowe's statement on the strength of the Active Citizen Force under the reorganization scheme it is of interest to note that the peace time strength of the Durban Light Infantry is 32 officers and 894 other ranks.

Duty On Spanish Oranges

A fortunate reaction for South Africa to the British tariff poll has just come to light. The British Government has imposed an extra tariff on Spanish oranges from April 1 on the grounds that they compete against South African oranges, the export of which technically begins in April, although only minute quantities arrive before the end of May, when the season really begins.

South African growers feel so much by this step that they have pressed their Government to offer South Africa a substantial import of Union wine into Spain if the South African Government will negotiations with the British Government to have the extra duty cancelled.

Pandit Jaimini On Cremation

Dr. Mathra Prasad delivered a lecture on "Ideals of Womanhood," to women only, at the H.Y.M.A. hall, Maritzburg, on Saturday afternoon.

On Saturday evening Dr. Jaimini delivered a very interesting lecture on "Cremation versus Burial."

In the course of cremation, he quoted the Yajna Vada, which reads: "When a soul leaves the body, then the body is only fit for burning." On the supernatural aspect alone, he said that it was by far cheaper to cremate than to bury.

He went on to contend that the practice of burial was not only not economical but against the interests of the living, for the world's total population consisted of 1,000,000,000 souls, and the surface area covered 820,000,000 acres, and if a single corpse occupied four yards, and by 1,500 years not a yard of land would be left. All would be one vast graveyard.

On the sanitary and medical aspects he quoted the reports of Dr. Parker (England), Dr. Hay, Professor of the Pasteur Institute, and other eminent medical men, who encouraged the idea of cremation as the best scientific method of disposing of the dead.

The lecturer said that fire and heat were germicidal. In England a Cremation Act had been passed in 1902, and now hundreds were cremated, and so it was in Japan, America, France, Italy, Germany and elsewhere.

Worm Under Dog's Tongue

The latest Press bulletin issued by the Union Agricultural Department contains the following:

The attention of the Department has on several occasions recently been drawn to the fact that, in spite of the advice of veterinary surgeons, laymen persist in carrying out the operation known as the removal of the lyssa of the dog's tongue. It is an old belief that the removal of the so-called "worm" will not only cure diseases such as distemper and biliary fever, but will also ward off possible hydrophobia (rabies). It may be added that the lyssa (or worm) is a normal structure, being a fibrous cord at the under aspect of the middle line of the tip of the dog's tongue. Not only is the belief that the cord is responsible for disease entirely erroneous, but its removal, especially without anaesthetics, is intensely painful. It is desired to give as much publicity as possible to the cruelty and futility of the operation, so that persons who undertake it may be warned not only of the consequences of the legislation forbidding cruelty to animals, but also, where a fee is charged, to the contravention of the Veterinary Act 16, of 1933.

Inspectors Visit Vryheid

The following inspectors of schools, visited Vryheid for a few days and stayed at the President Hotel. Dr. W. G. McConkey and Messrs. John H. Lawlor, John McLeod, E. A. Rinks and J. du Toit.

Estate Of Late Mr. Randeree

It is learnt that a cheque of £13,591 19s. 8d. has been paid to the Receiver of Revenue as death duty on the estate of the late Mr. M. S. Randeree. The estate was proved at £104,805 5s. 3d.

Measures Against Mosquitoes

Durban Town Council authorised an expenditure of £229 to enable the Borough Medical Officer of Health to carry out spraying and other measures in the Sea Cow Lake area, on the Umgeni River, to cope with the present intensive breeding of mosquitoes.

Obituary

Death Of Mrs. T. Moodliar

The Indian community of Maritzburg loses a well-known figure by the death of Mrs. Thayarmah Moodliar, wife of the late Rangasamy Moodliar, and the mother of Mr. Montoum Moodley, the well-known soccer player of Natal, at her residence at 442 Boom Street, Maritzburg, at the age of 47, after a short illness. The funeral took place on Tuesday morning at the Mountain Rise Indian Cemetery, and was attended by more than 200 people.

The Late Mr. C. V. Padayachee

The Indian community will regret to the death of Mr. C. Vengedajalu Padayachee at the age of 75 at his residence, Church Street, Maritzburg on Monday morning last. Mr. Padayachee was born in India and came out to South Africa in December, 1878 by the sailing ship *Copenhagen* as an indentured immigrant. He resided at Estcourt and then went to Durban where he began farming. In 1891 he came to Maritzburg where he lived up to the time of his death. During the stay here he opened a store, and after some years he retired from business. He took a great interest in the religious activities of the community and was a well-known figure at the local temple. There was a large number of relatives who attended the funeral on Monday afternoon at the Mountain Rise Crematorium.

The Late Mrs. Amoorthamal

The death took place last Friday, May 4, of Mrs. Amoorthamal, mother of Messrs. A. Moonsamy Bros., prominent farmers of New Germany, Verulam, after a short illness at her residence at the age of eighty years. Deceased leaves behind two sons and a daughter to mourn their loss.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Motoring Escape For Gandhiji

Gandhiji had a remarkable escape when his motor car left the road on its way from Ranchi and fell into a deep ditch. None of the occupants was hurt.

Swaraj Party's Programme

At a meeting of leaders of the Swaraj Party, consisting of members of the National Congress who favour contesting the elections for the Indian Legislature in the autumn, it was decided that the main points in the party's programme be opposition to all forms of Imperial preference, a demand for an inquiry into India's public debt and the rejection of the White Paper constitution. Gandhiji, who has arrived at Ranchi in the course of his tour on behalf of the depressed classes, is being consulted at every stage by the Swarajists.

Find Of £4,000 In Gold Coins

A poor woman digging in the ruins of an ancient military encampment near Mominabad, in Deccan, found a brass vessel filled with gold coins to the value of nearly £4,000. She hid the vessel and reported the find to her husband, who, at night time removed the gold to his house and later melted it into bars. This sudden accession of wealth aroused the suspicion of the police who arrested the couple, who alleged that they had given a quantity of gold to local Indian police officials as hushmoney. The officials have been suspended pending an investigation.

International Committee For India

The International Committee for India formed in Geneva for the purpose of foreign propaganda about India publishes short news items about the situation in India. The following are a few which we have culled from the March number of *Indian Peace*:

Export Of Gold From India

The largest load of gold which has left Bombay for foreign countries since Great Britain went off the gold standard, was sent recently on three steamers bound for England and America and carrying 56,809,147 rupees. The total of the Indian gold exported since England abandoned the gold standard is 1,649,458,307 rupees.

India's Present Economic Condition

Sir George Schuster, the British Finance Minister of the Government of India said at the beginning of 1934, that "India was supremely sound financially." Commenting on this, *Forward* said:—

"We see no signs of improvement in the economic condition of the country. The outlook of trade is as gloomy as ever. The prices show no tendency to rise. Rice does not bring half of what it was bringing a few years ago. Jute does not sell, and when it sells its price does not cover the cost of production. Cotton depends on bargaining with Japan. Indian goods are being ousted from the markets of Europe. India is dependent on exports of treasure to balance her trade. The economic situation is, in short, as disastrous as can be conceived.

India Charged For British Diplomatic Services

"It may be news that India continues to pay half the diplomatic and consular expenditure in Persia, the entire expenditure at Bahrein and Muscat (Arabia), including the annual subsidy to the Sultan of Muscat. India also pays for some diplomatic and consular establishments in China and Arabia. Enquiries should be made what political and trade interests India has in those countries and what does she gain by financing those establishments. The Dominions dont contribute towards the maintenance of Britain's diplomatic and consular representation. May we know what other Dominion pays for such items?"—*Amrita Bazar Patrika*.

Premier Macdonald in his book "The Awakening of India" said: "...We would never think of making such a charge against our Colonies: India has to pay for Imperial Embassies into different parts of Asia."

It should be noted in this connection that not a single Indian is employed in the Diplomatic and Consular Service of Great Britain.

In this concern it is interesting to state that the publication of the book of Prime Minister Macdonald has been forbidden in India because of the sympathy he is showing there for the justice of the cause of India.

Before The Earthquake

Berhampore, January 4—As a result of acute economic distress the peasants from different "mahals" submitted petitions to the Collector surrendering their holdings on the ground that their properties do not yield sufficient to their needs. They also stated that no sign of improvement in the situation was seen but on the contrary it has been assuming a gloomy outlook.—*Forward*.

After The Earthquake

Pandit Jawaharlal Nehru in an interview said "The future is threatened with a dangerous situation. It is monstrous to think of collecting rent now from the peasants. I am amazed to learn of an attachment of a peasant's property for a tax after the earthquake...The question is not how much he is to pay, but how much he is to be paid by us..."—*Free Press Journal*.

Mahatma Gandhi May Meet Viceroy

Miss Muriel Lester and Miss Agatha Harrison, the English women disciples of Mahatma Gandhi, are on their way to Simla in an endeavour to secure a rapprochement between the Viceroy, Lord Willingdon, and Mahatma Gandhi, now that the latter has decided to suspend the civil disobedience movement. Lord Willingdon is flying to England on May 15, and it is believed that the women will endeavour to induce him to advise the India Secretary to consult Mahatma Gandhi on the Congress viewpoint before the final touches are given to the White Paper constitutional proposals. If they succeed in their self-imposed task a meeting between the Viceroy and Mahatma Gandhi is likely. Miss Lester was Mahatma Gandhi's hostess when he visited London for the Round Table Conference.

Mahatma Gandhi Resumes His Tour

Mahatma Gandhi has resumed his Harijan tour, which was interrupted owing to earthquake relief work. He is proceeding to Assam where strong committees have been at work for his reception prominent among whom are Sanatanists

India And The League Of Nations

Dr. Lanka Sundaram of the Andhra University in the course of an address on "India and World Politics" examined the question of India's position in relation to the League of Nations and came to the conclusion that her withdrawal from it would be more advantageous as it would mean a distinct saving to her exchequer. She has to contribute 27 lakhs towards the League's maintenance. With this conclusion Dr. Sundaram's countrymen will wholeheartedly agree says the *Amrita Bazar Patrika*. India has hardly gained anything by being an original member of the League of Nations at such a huge cost. The humiliating disabilities which Indians are still made to suffer in foreign countries is alone a sufficiently conclusive proof of the utter uselessness of India's membership of the League of Nations. But whether India wants it or not she will have to continue to be a member at a cost dictated by others. This position of India is the truest index of her present political status.

Legislative Assembly To Be Dissolved

The Viceroy has decided to dissolve the Legislative Assembly after the coming session at Simla to enable the Swarajist Party to enter the legislative councils. No date for a general election has been fixed, but it is likely to be in the middle of December.

Tornado's Havoc In India

Details have reached Calcutta of the appalling havoc by a tornado in the Sylhet district of Assam on April 30. Hitherto 700 are reported dead, 100 missing and 500 injured. Scores of villages were destroyed and thousands of inhabitants are homeless. It is feared that the destruction is much heavier in the remote districts, as scores of human bodies and animals are floating daily in the river at Surma where many fishing boats and ferry boats are overwhelmed with relief parties sent to the affected area.

Indian Statistical Institute

An Indian Statistical Institute has been established for the promotion of the study of statistics, with headquarters in Calcutta and branches in Bombay, Poona and Mysore. The institute has a library in Calcutta the three sections containing (a) books on statistics, economics and allied subjects; (b) calculating and duplicating machines, statistical tables, and other aids to computation; (c) official and non-official periodicals. A quarterly journal, the "Indian Journal of Statistics," is published, in which publications received are acknowledged and noticed. The service department is prepared to supply free of charge any statistical information regarding India that may be available from the fairly complete collection of Indian data. The Institute's address is Statistical Laboratory, Presidency College, Calcutta, the Secretary being Professor P. C. Mahalanobis, and the joint Secretary, Dr. G. Sinha.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

Durban Saturday Division

The fourth round of the league competition was contested in fair weather over the last week end, when two surprises resulted. The first match on the main ground between the Blue Bells and Sydenham was fast and against the wind, as the second half Sydenham netted once—the only score of the match. The second match on the main was keener and the play far more spirited. The Stars pressing with the wind had several opportunities but very poor combination between the forwards was an impediment. A few minutes before interval, however, [illegible] Akbar, took advantage of an open kick and netted. On the resumption the Daffodils pressed with the wind and were always on the verge of scoring. The strong resistance put up by the Stars as well as their indomitable defence, however, prevented the Daffodils forwards from equalising. The final whistle still found the Stars in the lead.

On the other grounds the Sastri College gained an easy victory over the Shamrocks by 3—1. The Avondale also beat the Stella by 1—0 while the Pirates inflicted another heavy defeat on the Greyvilles of 8—0.

Indian Soccer Results

Senior League

Sydenham	1	Bluebells	0
Star	1	Daffodils	0
Sastri College	3	Shamrocks	1
Pirates	8	Greyville	0
Avondale	1	Stella	0

Junior League

Sydenham	5	Avondale	1
Railway	1	Pirates	0
Stella	1	Daffodils	0

Juvenile League

Junction	3	Bluebirds	1
Railway	3	Violets	2
Sastri College	9	Stella	0

The Durban League Log

The position of the league is very interesting as four clubs have an equal number of points Avondale, Pirates, Sydenham, and Stars, have each lost a match and great keenness is being shown to secure the premier position. The log produced hereunder represents the position at present: -

Team	P	W	L	Pts.
Sydenham	4	3	1	6
Avondales	4	3	1	6
Pirates	4	3	1	6
Stars	5	3	1	6
Sastri College	4	2	2	4
Daffodils	4	2	2	4
Blue Bells	4	2	2	4
Greyville	3	0	3	0
Shamrocks	2	0	2	0
Stella	3	0	3	0

Durban Sunday League

Last Sunday quite a fair crowd gathered to witness the opening of the Durban League Sunday Division

The Orientals stood a bye. The Clare Estate—Silverton match proved quite interesting. It was only the tale of missed opportunities that prevented the youthful Silverton from gaining the day. On the other ground the Royals fielded only 8 men and could not cope with the strong attack of the Sons-of-India forwards. Nevertheless, it was fully 30 minutes before the Sons-of-India netted their first goal. The scores were:—

Clare Estate 2, Silverton 2, Sons-of-India 9, Royals 0.

Durban Intertown Teams

The following are the Durban Intertown teams to represent Durban against P. M. Burg on the latter's ground on Saturday, 12th May.

Seniors: Goal: Andy Pillay (Stars); Backs: George Singh (Sastri College) and D. Abrahams (Pirates); Halves: C. Padayachi (Sydenham), P. Moorn (Greyville), and R. A. Naidoo (Daffodils). Forwards: P. Nulliah (Sydenham), S. Naroo (Bells), Capt., N. Veerah (Avondales), S. Kalee Pather (Avondales) and O. Akbar (Stars). Reserves: W. Thomas, P. Maistry and M. I. Yusuf.

Juniors: Goal: Barney Polyanthee (Stella). Backs: M. Mohamed (Railways), and G. K. Naidoo (Daffodils). Halves: G. Nair (Sydenham), A. Chumbee (Stella) and K. Poonee Pillay (Daffodils), Capt. Forwards: C. R. Pillay (Daffodils), B. Maro (Railways), A. Pillay (Daffodils), D. Hills (Avondales), and A. Brook (Railways). Reserves: T. M. Moodley; S. M. Mahabeer; V. M. Eileen; and T. D. Govender.

The team will meet at 9 a.m. at Currie's Fountain on Saturday morning, 12th inst.

South Coast Soccer

Last Sunday the League competion was resumed on the South Coast grounds when three matches were decided. The last match of the afternoon proved of great interest. The Stars were leading by one goal to nil when the Junction team upset the tables with two rapidly scored goals. A little later they scored a third time. The following are the results in detail: Clairwood 4, United 0. Homburgh 2, Mountaineers 1. Junction 3, Star 1.

Maritzburg Soccer Results

There were only two senior and one junior matches staged on the Indian sports ground, Maritzburg, on last Saturday afternoon. The first match Schools vs. St. Ita (Senior League) resulted in a win for Stipolo by 4 goals to one. The second match between Royals and Young Colonials was evenly contested and resulted in a draw of one goal each.

In the Junior division the Young Natalians met the Schools on the No. 2 ground and resulted in a win for the former by 2 goals to 1.

Dannhauser & District Indian Football Association

ANNUAL ELECTION

Patron: Messrs. A. Rose, L. Rapple K. M. D. Moola and Dr. R. Campbell; President: R. Patak, Vice Presidents: Messrs M. D. Moola, D. R. Mistry, Ahmed Mahomed and Victor Lazarus. Hon. Secretary: A. Anthony. Hon. Treasurer: M. D. Moola. The Sporting Community of Dannhauser is pleased to know that the newly appointed teacher, Mr. A. Anthony has taken a very keen interest in sport, and has successfully brought about a Junior Division in which four Junior Clubs have affiliated viz.—Dannhauser Juniors A. & B., Dambrian Rovers Juniors and Stellas. The following Senior Clubs have affiliated:—D. N. C. United, Blackdells, Stars and Dambrian.

Dannhauser Juniors I.F.C.

The following were elected as officials of the Dannhauser Juniors Indian Football Club for the ensuing year: Patrons: Messrs. R. Patak, C. Jamaludin and M. D. Moola. President: Mr. Balraj Gauteman. Vice Presidents: Messrs S. Soorajpal and S. Seebalu. Secretary: Master S. Dhaygopaul, assist. secretary: Master R. C. Chetty. Treasurer: Master S. Sooker. Captain: M. Mourulah. vice-captain: S. Mungal.

Indian Tour

The Natal Football Association has opened a collection list to defray the expenses of the Indian tourist while in the Province, and any sportsmen or well wishers wishing to contribute [illegible] he Secretary, P. O. Box 1440, Durban.

Boxing

Parsee Champion From India

The well known boxing promoter Mr. Billy Pidgeon who is making the necessary arrangements for Full Richmond of India, who is due land in South Africa by next month and is willing to fight any feather fights. He was born of Parsee parents at Poona in Bombay Presidency. He is 27 years and [illegible] boxing for the last 9 years. He has fought 200 [illegible] 12, and drew 10. He is at present giving boxing lessons, and was the [illegible] for to the Indian Mercantile Training ship "Dufferin" in Bombay for 7 years, and since he [illegible] on Instructor to the Bristol [illegible].

Boxing At Clairwood

The local promoter Young Kanhayan is arranging [illegible] inter-district boxing tournament at [illegible] Hall on Sat. 19th May. It commences at 8 p.m. The [illegible] fight will be between Benjamin Pugs (of South Coast) and Kid Singh (of Durban). For account of pressure of space with details all particulars will appear next week.

Wrestling

Indian Wrestlers For South Africa

Negotiations are being conducted by a well known local promoter to bring out a wrestler from India to this country. [illegible] opinion in India and hailing from the Punjab. This enlightened [illegible] to Durban, but the local authorities are [illegible] to the suggestion. Further negotiations are being entered into and we hope the visit will come off as it will certainly support the entertainment heaves. Indians abroad and overseas.

[illegible]

MALARIA

Follow this plan in combination with the usual sensible hygienic precautions and you get complete protection. Reports from the many leading malariologists all over the world who have investigated "Tebetren" all testify to its complete efficacy.

Explained simply, "Tebetren" is an entirely new chemical substance resulting from the special treatment of quinine with other drugs, thus rendering it at least 50% less toxic. The system allows "Tebetren" to remain in the bloodstream because it is non-toxic, thus establishing internal disinfection against malaria.

"Tebetren" being a tonic you will experience no enervating effects after taking it.

TEBETREN

Mon, Tues. Wed.
2 tablets a day

Thurs. Fri. Sat. Sun.
no doses

Obtainable from
NOEL ILLINGWORTH,
General Agent for
Chemopharm Ltd.
(Regd. in South Africa)
Box 974, Johannesburg
or from
Lennon Limited
Smith Bros & Kernotsky Ltd.
S.A. Drug Houses Ltd.,
Durban
All Chemists

Daily doses are no longer necessary for prevention . . Follow "Tebetren" 3 days-a-week plan: Absence of enervating after-effects

or purchased by governments in the world malarial belt

6/6 — 25 TABLETS

...ING THE REST OF THE WEEK

...manufactured by Howards & Sons Ltd. Ilford 1927, for the proprietors, Chemopharm, Ltd. 56 Victoria Street, London, Eng.

CAMPAIGN AGAINST UNTOUCHABILITY

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

The following books can be had at this office. Remittance to be sent together with the order. C.O.D. orders will not receive attention. Manager "INDIAN OPINION," Phœnix, Natal.

CITIZENSHIP IN INDIA [illegible]

[illegible] WORD [illegible] RAJAHOPALACHARI

[illegible] introduced by Mr. Gandhi [illegible] full detail [illegible] Pages 64.

"MY NOTICE" [illegible] Mahatma Gandhi

[illegible]

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi

Vol. I, Price S. 10, 6. pence

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રતિપદા	દ્વિતીયા	તૃતીયા	ચતુર્થી	પંચમી	સૂર્યોદય	સૂર્યાસ્ત
	૧૪ કલાક ૨૪ મિનીટ	૧૪ કલાક ૫૬ મિનીટ	૧૫ કલાક ૨૯ મિનીટ	૧૬ કલાક ૨૭ મિનીટ	૧૭ કલાક ૨૭ મિનીટ	૬ વા. ૫૩ મિ.	૬ વા. ૬ મિ.
રવિ	૧૧	વદિ ૧૩	૨૬	૯	૧-૩૧	૫-૧૫	
સોમ	૧૨	,, ૧૪	૨૭	૮	૧-૩૨	૫-૧૪	
મંગળ	૧૩	,, ૦૪	૨૮	૬	૧-૩૩	૫-૧૩	
બુધ	૧૪	વદિ ૧	૨૯	૧૦	૧-૩૩	૫-૧૨	
ગુરૂ	૧૫	,, ૨	૧	૧૧	૧-૩૪	૫-૧૨	
શુક્ર	૧૧	,, ૩	૨	૧૨	૧-૩૪	૫-૧૧	
શનિ	૧૭	,,	૩	૧૩	૧-૩૫	૫-૧૧	

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૪ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૧ મે ૧૯૩૬ અંક ૧૯

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૧૯૮
ખેટો માર્ગ	(અગ્રલેખ)	૧૯૯
ક્ષમાપત્રની ખોટ		૨૦૦
તમે કઈ રીતે પ્રાર્થના કરો?		,,
ગવર્નમેંટ મેરીઝન		૨૦૧
મે દરોજ ક્ષમા માગતી હતી		૨૦૨
વિવિધ વર્તમાન		૨૦૩
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		,,
૬. આફ્રિકા: તેની પ્રજા અને પ્રશ્નો		૨૦૬
બીજા મનન		૨૦૭

એજન્ટ તરફથી ઇન્કાર

વિદેશ–પ્રવાસની તપાસનો રીપોર્ટ યુનીયન સરકાર બાનમાં રાખવા માગે છે એવો યુનીયન સરકારનો મત હાઈ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સીંગે હાઈ સરકારને જણાવેલો છે અને એ બાબતમાં હિંદીના સત્તાધીશોના સામે એજન્ટ પત્ર બહાર મલાયો રહ્યા છે, એવો મદ્રાસના 'હિંદુ' પત્રના ખુદ દિલ્હીના ખબરપત્રીએ જણાવેલો બીના જે અમારા ગયા અઠવાડીયાના અંકમાં અમે પ્રસિદ્ધ કરી ગયા હતા તેનો એજન્ટ તરફથી ઇન્કાર પ્રસિદ્ધ કરતા અમને પણ આનંદ થાય છે. એજન્ટ અમને કેપ ટાઉનમાં જણાવે છે કે એ બીના બીલકુલ બીનપાયાદાર છે

સા. આફ્રિકામાં બ્રિટિશોની હિંદીઓ તરફ વર્તણુંક

કલકત્તાનું 'ફોર્વર્ડ' લખે છે કે: સા. આ. ની સરકાર સાઉથ આફ્રિકામા જબ્બર રસોકા અને તેને 'પોતાનુ' વતન કરી રહ્યા હોદ્દીઓને બાધા હાકી કાઢવાને બનતું સઘળું કરી રહી છે. પ્રથમ તેણે તેઓને હિંદુસ્તાન રવાના કરી દેવાનો પ્રપત્ન કર્યો, હવે તે હોદ્દીઓને સા. આફ્રિકાથી બહાર કાઢી અન્ય દેશમા ગેરકલી દેવા માગે છે વિદેશ–પ્રવાસની તપાસ કમીટીએ તેની બહાદાદ કરેલી છે, પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાના હિંદીઓના બચાવમાં પ્રથમ એ પુછી શકાય કે કે દેશને તેઓએ પોતાનું વતન કરેલું છે તે દેશ તેઓએ શા સારૂ છોડવો જોઇએ; અને બીજું અન્ય દેશોમાં તેઓને આવકાર મળવાની ખાત્રી શું છે?'

હિંદનો દરજ્જો

આજ પુનીવર્સીટીના ડો. બંકા સંદરમે 'હોદ અને જાપાનનુ રાજકારણ" એ વિષયપર જાપાન કરતાં બીજ એાદ નેશન્સની સાથેના હોદના સંબંધનું અવલોકન કર્યું હતું અને એવા નિર્ણયપર આવ્યા કે "બીજમાંથી હોદ ઘટા વટવામજ લાબ છે કમ કે તેમા તેની બ્રીટેરીને મોટો બચાવ થશે. બીજને નભાવવાને હોદને ૨૭ લાખ રૂપીઆ આપવા પડે છે." 'અમૃત બજાર પત્રીકા' ટિકા કરતાં લખે છે કે ડો. સુંદરમના દેશબંધુઓ તેમના એ નિર્ણયને અતકરણથી ટેકો આપશે, એટલા મોટા ખર્ચે બીજના સ્વતંત્ર સભ્ય બનવાથી હોદને કશો લાભ થવાનો નથી. પરદેશોમાં હોદીઓ ઉપર નાખવામાં આવતી અપમાનભરેલી કાયદારીઓ હોદના બીજ એાદ નેશન્સમાં બાકીદારીપણાની અપીલ સંપૂર્ણપણે સિદ્ધ કરી આપનારી છે. પરંતુ તેમ છતાં હોદ તો તે પ્રશ્ને પા ન પ્રશ્ને તો પણ બીજઓ કરમાવે તો બારણે મેંબર રહેવુંજ પડશે. હોદની આ દશા તેના વર્તમાન રાજદ્વારી દરજ્જાનુ ભાન માપ છે.

ઇંગ્લાંડનો ખોટો દાવો

'મેનચેસ્ટર ગાર્ડીયન' માં પ્રોફેસર સ્ટીવર્ટ એેટર લખે છે કે:

'આપણે ઇસ્લામ ફેલાવાનો દાવો કરીએ છીએ. આપણી રાષ્ટ્રિય આવકમાંથી આપણી પોતાનીજ માનપ્રજાતની દશા કરવાને સાધનો યોજવામાં ત્યાં સુધી સાબો પાકેલ કર વર્ષે આપણે ખરચીએ છીએ અને તેઓના દુઃખો દુર કરવામાં એક પૈ પણ નથી ખર્ચતા ત્યાં સુધી ... દાવો જુઠો અને દાંભીક છે. આપણા વતન મુજબ આપણે ખરુ ખ્રિસ્ત ધર્મને આપણે આપણા પિતા કહીએ છીએ તેમને નથી પુજતા પરંતુ એક પ્રજા તરીકે સંયુક્ત રીતે બળ અને લોભ રૂપી ઇશ્વરોને પુજીએ છીએ."

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
ગુરુવાર, તા. ૧૧ મે સન ૧૯૩૪

ઓટો માર્ગ

આ લેખમાં જે બાબતની અમે ચર્ચા કરવાના છીએ તેથી જુના વિચારના હિંદુ ભાઇઓની લાગણી દુભાવાનો સંભવ રહે છે કે જે વસ્તુ કરવાની અમને હોરાગાત્ર ય ઇચ્છા નથી. તેમ છતાં અમને લાગે છે કે એક બાબત જે હ. આદિમાના હીંદુઓના ઇતિહાસમાં એક અગત્યની ઘટના રહી છે તેની ઉપર અમારો મત અમારે જાહેર કરવોજ જોઇએ. એ બાબત તે હુંકે મુદ્દત ઉપર બળનારી હીંદુ મહાસભાની છે.

આ પત્ર કેવળ ધાર્મિક નથી. તેથી તેમાં અમુક ધર્મિય ધાર્મિક બાબતોની ચર્ચા કરવામાં અમે ઘણો સમય કે રહણ રોકી શકતા નથી. હીંદુ મહાસભાની જરૂરીયાત કરવાને તેને હીંદી કોમની સાથે સંબંધ રહેલો છે તેટલેજ કરવાને અમે ચર્ચા કરવા ઇચ્છીએ છીએ.

તદ્દન નિષ્પક્ષપણે જોઇએ તો કોઇપણ આદિકામાં એવી હીલચાલની અમે સદંતર વિરુદ્ધ છીએ. આ દેશમાં આપણે ઘણા વર્ષોથી મગફરી લેતા આવેલા છીએ કે આપણી માતૃભૂમીથી આ દેશમાં આવીને જાતી જાતિના અભિષ્ટ વાડાઓ પાડીને આપણે એક નાનકડું હીંદુસ્તાન બનાવી નથી દીધું. પરંતુ એક સમાન ભાતૃભાવથી હીંદી તરીકે રહી શકયા છીએ.

કોમ્બોધના પ્રથમ શિષ્યો સ્વામી સંકરાનંદ આ દેશમાં આવ્યા ત્યારેજ જોવામાં આવ્યા હતાં. હીંદુ ધર્મ ઉપરના તેમનાં વ્યાખ્યાનો જો કે રસપુર્વક સાંભળવામાં આવતાં હતા તેમની પ્રવૃત્તિઓને જેમના હિતાર્થે તેમણે તે ચલાવી રહ્યા હતા તેમનો પણ સપોર્ટમને ટેકો મળ્યો નહોતો. આ દેશમાં હીંદુ મહાસભા સ્થાપવાનું સૌથી પ્રથમ પગલું સ્વામી સંકરાનંદે લીધું હતું કે જે પગલું તે વખતે પણ કોમને બહુ આવકારી શકયું નહોતું. લગભગ સ્વામી સંકરાનંદની આ દેશમાંથી વિદાયની સાથેજ તેનો પણ મૃત્યુ થયો. અમારા કેટલાક હીંદુ ભાઇઓપર ઉત્સાહનું એક નવું મોજું આવી ચઢયું છે અને તેઓએ તે મૃત સંસ્થાને ફરી સજીવન કરી છે અને મોટા ઠમામ સાથે તેની બેઠક ડરબનના ટાઉન હોલમાં આજ માસની આખરીએ પંડિત મહેતા જયગિનીના પ્રમુખપણા નીચે ખુલ્લી મુકવાની છે. તે સંસ્થાના આશયોથી અમે વાકેફ નથી તેથી તેના વર્ચામાં અહીં ઉતરી શકતા નથી. સાંભળવામાં આવ્યું છે કે તે બીનકુલ બીન-રાજકારી સંસ્થા થવાની છે. પરંતુ હીંદુસ્તાનની હીંદુ મહાસભાની સાથે તે જોડાવાની છે કે જે સંસ્થા તો રાજકારી બાબતોમાં ઘણીજ વગવાળી છે. તેવી સંસ્થાની ઉપયોગીતા આ દેશમાં અમે જરાયે જોઇ શકતા નથી. જો તેથી હીંદુઓની ધાર્મિક ઉન્નતિ કરવાનો આશય હોય તો આજે હીંદુઓની અનેક સંસ્થાઓ હસ્તી ધરાવી રહી છે, જેવી કે આર્ય પ્રતિનિધિ સભા, વૈદિક સભા, સનાતન ધર્મ સભા વિગેરે, વિગેરે. હીંદુ ધર્મના નામે ઓળખાતા થાય છે તે જંજાળી રિવાજોને નાબુદ કરવાને એ સંસ્થા ખરું કરી શકે છે. પરંતુ એક પણ સંસ્થાથી તે રિવાજો નાબુદ થઇ શકયા નથી. હીંદુ ધર્મને ઝાંખન લગાડે તે રીતે અસીપાસોમાં દર સાલ તેનું પ્રદર્શન થાય છે. અને દુર કરવાનું શું પ્રયોજન? ખુદ હીંદુ મહાસભાનાજ એક અગ્રગણ્ય કાર્યકર્તા દેવતાપર ચાલવાના જંજાળી રિવાજની હિમાયત કરતા અને તેને ટેકો આપતા આવેલા છે. હયાત હીંદુ સંસ્થાઓ તરફથી પોતાના ધર્મી ભાઇઓમાંથી આ જંજાળી રિવાજો નાબુદ કરવાને અસરકારક પગલાં અવશ્ય લક્ષ ખેંચાવાજ જોઇએ. ત્યારે પછી હીંદુ મહાસભાનું પ્રયોજન શું? આપણા સ્વાર્થી હેતુઓજ સાધવાને બદલે આખી કોમની સામાજીક, નીતિક અને ધાર્મણી વિષયક ઉન્નતિને માટે કાર્ય કરવાની આપણે મહોળી દ્રષ્ટિ ન પાથરી શકીએ? અમારો એવો નમ્ર મત છે કે જેટલી વધારે ધર્મિય સંસ્થાઓ આપણે ઉભી કરીશું તેટલો કોમના જુદા જુદા વર્ગો વચ્ચે વિખવાદ ઉભો થવા કમ કે તેવી સંસ્થાઓ કોમીવાદનું બીજ રોપનારી હોય છે. બેશક કેટલાક જેઓ આ દેશમાં કોમી ભેદો ઉત્પન્ન કરવાજ ઇચ્છે છે તેઓ તો આવાં પગલાંથી ખુશીજ થશે અને ઉત્સાહથી તેમાં મદદ પણ કરશે. પરંતુ એ મદદ કંઇ હીંદુઓને હમણે રહેલા સવાલ તરફ તેઓ બિલકોજ ધરાવે છે તેથી નહિ કરે પરંતુ એથી પોતાનો હેતુ સધાય છે એવું સમજીને કરશે. મુસ્લીમોને પોતાની મુસ્લીમ લીગ કરતાં કોણ રોકી શકશે, ખ્રીસ્તીઓને પોતાની ખ્રીસ્તી સંસ્થા કરતા કોણ રોકી શકશે? જો કે એ સંસ્થા તો તેઓ હીંદુઓની સંસ્થા જ ય ય થાય નહિ તો પણ સ્થાપી શકે છે. પરંતુ હીંદુઓ તરીકે અમે એવાં પગલાંમાં હાંદુઓનેજ પહેલ કરતાં જોવાને તેમ કરવાનું ફિલોજન આપવાને તો નજર ઇચ્છીએ.

આ દેશમાં હીંદુ ધર્મ એજ સર્વોત્તમ ધર્મ છે અને બીજા બધા ધર્મો એથી ઉતરતા છે એવું કહેનારા તબદેશકોનો આપણને બધ નથી. હકીકતમાં સર્વ ધર્મોમાં તત્વ એજ રહેલું છે અને જે બરો હીંદુ છે તે બરો મુસ્લીમ કે બરો ખ્રીસ્તી છે અને જે બરો ખ્રીસ્તી યા બરો મુસ્લીમ છે તે બરો હીંદુ થઇ શકે છે. મનુષ્યના ધર્મની પરિક્ષા તેના ઉપાસકના હૃત્યો પરથી થાય છે, નહિ કે શાસ્ત્રાર્થ કરવાની શક્તિ પરથી આ દેશને લાગે વળગે છે તેટલે કરવાજે તો આપણે એમ જરૂર ઇચ્છીએ કે પ્રત્યેક હીંદુ પોતાના ધર્મને પોતાના ઘરમાં અને પોતાની જીવનની મોટરીમાં રાખી બદલે હીંદી તરીકેજ પોતાને ઓળખાવે. અહીં સુધી તો આપણે આ બાબતની ચર્ચા તેનાજ ગુણદોષ ઉપરથી કરેલી છે. પરંતુ અવલોકન દ્રષ્ટિથી જોતાં પણ સર્વ હીંદુઓનો સમાવેશ કરનારી હીંદુ મહાસભા કોઇ રીતે લક્ષ થઇ એ આપણે જોઇ શકતા નથી. ઘણી હીંદુ સંસ્થાઓ છે કે જે હીંદુ મહાસભાની સાથે જોડાશે નહિ. આર્ય પ્રતિનિધિ સભા કે આર્ય સમાજીઓનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારી સંસ્થા છે અને જેની આખા પ્રાંતમાં અનેક શાખાઓ છે તે સનાતનીઓ સાથે જોડાશે નહિ તેમ સનાતની ઓ સમાજીઓ સાથે નહીં જોડે. ત્યારે હીંદુ મહાસભા કોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવશે? સનાતનીઓનું અને સનાતન-સમાજના મિત્રોનું? આ ઉપરથી સવાલ વધારેને વધારે મુંઝવણ કરશે.

ક્ષુલ્લકતાના અકર્તા

[illegible] વિદ્યાર્થીઓ [illegible] પ્રમુખ ફિલ્મસ્ટાર [illegible] ફિલ્મોના આપેલા આત્મકથાથી લાખોના જીવનારા આપ્યા છે!

[illegible] ત્યારે પુસ્તી ગાઢ [illegible] નથી. પણ [illegible] બંનેએ [illegible] પ્રકૃત્ય [illegible] ને [illegible] કોઈ [illegible] ખૂબ [illegible] ક્ષુલ્લકતાના [illegible] ક્ષુલ્લકતાના [illegible] ક્ષુલ્લકતાના

(૧)

હે ભગવાન, તેં મુજબના સૌને સન્મતિ દે, જેથી કરીને તે પોતાના પ્રકારના પ્રણાલિકા તને પૂજે તે અનુસરે, અને પોતાના ધર્મમાં રહીને ખીલે.

(૨)

હે ભગવાન, તેં સર્જેલા સૌને સન્મતિ દે, જેથી કરીને જેમ હું કરવાનો પ્રયત્ન કરું છું ... જ પ્રમાણે સૌ ... પૂજે તે અનુસરે.

પહેલો પ્રકાર સર્વોપરી છે ... અને જેનો જે ખ્યાલ ... સરખા સ્વીકાર કરે તે પોતાનાં હિન્દુ મંદિરને હિન્દુકો, મુસલમાનને મુસલમાનકોમે પોતાની પોતીકી ... ભગવાનપૂર્વક જાણે પણ પોતાના ધંધામાં ... પ્રકટ બરદાસપૂર્વક બીજાને લાગે તે ... બીજો પ્રકાર સ્વીકારનાર અંતઃકરણપૂર્વક માત્ર પોતાના સંપ્રદાયપણાને જ લાગુ રાખે.

આ પરિણામ વાંચે તે ચટણી તૈયાર કરે એવા મિત્રો મારી જાણ સારુ મને લખી મોકલશે, કે તેઓ કઇ પ્રણાલિકા સ્વીકારે છે તે જાણવા ઇચ્છે છે?

સત્યાગ્રહ ઐતિહાસ

(ગ્રંથકાર 'અરુણ' માં ચુનીલાલ પ્રે. આણંદ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

સ. ૧૮૩૫ ની સાલમાં ગેરીસનપર લોકો ... ત્યારે ... ગંભીર ભયંકર સ્વરૂપમાં તુમલો થયો. ગેરીસનના એક અખબાર ગુલામો ... ગ્રાનિક ફાસ્ટવાનોપર નારી-મંડળની સભા ... થઈ અને વિલિયમ આલ્સની સભાનો સુપ્રસિદ્ધ સભ્ય અને ... ઘણા ... લાગ્યા ... માંથી ગુલામોની પ્રથાનો નાશ કરવાની મતલબ ... ઠરાવ ... ઠરાવો ... ફાસ્ટન ઓમાં ... કરવો એવું ... ઠરાવ ... ગેરીસન ઉપરાંત ... થયો ... અને ... ય અખબારના ... માલસાલનિ ... ની કપટપાત્ર ઉપાડી પાડી ... મંડળનું સાચું સ્વરૂપ ... બતાવવા ... ખરી રીત ... ગુલામો ... કરવા ... નાશ કરવા નહિ. પણ ... સારુ' ... નીતિશાસ્ત્રના ... નહિ અને ... પાયાના ... નીચે ... ની પ્રથાને ... અને ... ની ... સારુ ... ઠરાવ ... ઠરાવો ... ઠરાવ ... ઠરાવ ... ઠરાવ

ગ્રે સ્ટ્રીટ નુંબ્મા મસ્જીદ ટ્રસ્ટ

મદરેસાનું પહેલું ૭ માસીક ઇમ્તેહાન

ડરબનથી મી. એસ. એમ. આમત લખી જણાવે છે કે:— તા. ૧૫-૧૬ ઓક્ટરમ ૧૩૫૩ હીજરી મુતાબીક તા ૩૦ એપ્રીલ તથા ૧ લી મે ૧૯૩૪ ના તા. ૧ નવેમ્બર ૧૯૩૩ થી રજપાએલ ગ્રે સ્ટ્રીટ મુસ્લિમોના રહાય દેહળ નાહાલ ખાતેના મદરેસા મદરેસામાં ૭ માસિક ઇમ્તેહાન લેવામાં આવ્યું હતું.

મોલાના અદમદ મુખતાર સાહેબો. મોલવી મોહમદ બશીર સાહેબને સાથે રાખી ઇમ્તેહાન લીધું હતું

મદરેસા કમીટીના સભાસદો પૈકી જનાબ તૈયબ સકુર. સી. એન એમ. આન તથા એસ. એમ. માયત સાહેબોએ હાજરી આપી હતી. જનાબ હતીફ સકુર તથા ઇસ્માઈલ મોગ સાહેબો પણ હાજર રહ્યા હતા.

મદરેસાના રજીસ્ટરે ૬૧ વિદ્યાર્થીઓ પૈકી ૧૩ ગેરહાજર હતા ઇમ્તેહાનના પરિણામે ૭૮ વિદ્યાર્થીઓમાં ૭૭ એ સફળતા મેળવી. માત્ર એક ફેલ થયુ છે.

પહાડના મહતા દરમ્યાનમાં ચાર છોકરીઓ હતી જેઓ કુરઆન શરીફ પુરું કરી રોઝ કરી ચુકી છે. એઓ દીનયાત સાથે ઇંગ્રેજી તથા ગુજરાતીની તાલીમ લે છે. એ છોકરીઓ બધા સભ્યોહજરમાં સ્વચ્છ રીતે પસાર થઇ હતી.

૨૯ બાળકો કુરઆન શરીફની પહાડ ઉપર ૨ ! છે તેઓને ઉર્દુની તાલીમ પણ આપવામાં આવે છે. બાળકીઓ અરબી કાયદાઓ તથા પારસે જમ પઢતી હોય છે.

ઉપરના રીપોર્ટપરથી જણાય આવશે કે પરિક્ષામાં વિદ્ય પીઓ મોટી સંખ્યામાં કામ્યાબ થયા છે. ઇમ્તેહાન પધ્ધક ઉપરથી જણાય આવશે કે એક એક વિદ્યાર્થીએ કેટલા માર્ક મેળવ્યા છે.

ઉપર જણેલા પરિણામનું માન પ્રીન્સીપાલ આપાબાર્ડ મહમદ સાહેબનાં અને તેમના એસીસ્ટન્ટ અમીનાબેન ઉસમાન સાહેબનીજ પડે છે. તેઓની મહેનત અને કાળજીને લઇ મદરેસામાં પહાડ નીયમીત રીતે કામને અનુસરી ચલાવવામાં આવી છે

છોકરીઓની તાલીમ માટે સ્ત્રી શિક્ષકાઓને રોકવાની જહનિ મુસ્લમ મસ્જીદ ટ્રસ્ટ બોર્ડ કાયમ કરેલી છે. જેમાં ભવિષ્યમાં નીડલવર્ક અને દાજર ઉંચ્ચીસ વગેરે તાલીમની જોગવાઇ કરવાની ખુદામાફ વધુ સમજ આપે. આમીન

સુધારો

ભિલાર મસ્તીકેપ ઓફ નિશાનબાજ ક્લબ (મારોદીઆ)

પ્રીઝરીઆમાં ઉપલા ક્લબને માટે હમેલા ફાળાની નામાવળી ગયા અંકમાં પ્રસિદ્ધ થઇ હતી તેમાં તીરેના આકડાઓની રકમ જોવી ભુલાઈ હતી તે નીચે પ્રમાણે સુધારી આપવામાં આવી છે:—

રામજાઈ જેસાઈ પા. ૩ ૫ ૬, નાથુભાઈ પ્રાગજીભાઈ પા. ૧૯ ૦ અને એમ એમ જેવી પા ૨ ૨ ૦.

આભાર

દેશમાં થયા ગામમાં અમારા મુરબ્બી તાનાસાહેબ આદમ અલગડ મેગી જેમેલ બાસેઠ વખતની ઉમરે તા. ૪-૩-૩૪ ના રોજ ખુદાની રહેમતે પહોંચ્યા છે તે બદલ પ્રથમ સાહેબોએ અમારા કુટુંબમાં બાગ લઈ અમોને બતોબાબત તેમજ કાગળો દ્વારા દિલાસો દીધો છે તે સાહેબોના આ પત્ર દ્વારા હું આભાર માનું છું

નં. ૨૫ એલ્ગીન રોડ. ઇબ્રાહીમ હસન મેમણ.
પોર્ટ એલીઝાબેથ.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

IS PROFITABLE TO STOCKKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપુર્વક જોશો.

કારણ કે જ્યારે તમે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને જોઇએ તેજ માલ મળશે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ બીજા વાસણથી બગડતો હોય પડતા નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે.

કીન્નો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુજ રાખો અને વેચો આ કારણો અને તેજ બ્લુ વાપરવા ગ્રાહકોને સલાહ આપો કેમકે તમારે ત્યાં કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ હશે તો તમારાં ગ્રાહકોને સંતોષ થશે અને તેઓ કાયમ તેજ ખરીદવા આવશે

'Phone 327 Tel. add. "Letopco,"

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંઈના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રા કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

વિવિધ વર્તમાન

માછલાંના ઉપદ્રવનો ઇલાજ

સીકાવલેકનાં લગામાં મચ્છરોનો નાશ કરવા નેટાલની બાતાંના અગલદાર તરફથી થતા ઉપાયો સર્વ શકાય તેવી પ્રવૃત્તિની ટાઉન કાઉન્સીલે પા. ૨૯૮ ના ખર્ચ કરવાની સત્તા આપેલી છે.

મરહુમ મી. એમ. એસ. રાવેરી ની એસ્ટેટપર ડેથ ડ્યુટીને માટે ફરબાન રીસીવર જેનરલ રેવન્યુને પા. ૧ પહેર-૧૯-૬ ની ચેક મોકલી છે. મરહુમની એસ્ટેટ પા. ૧,૭૪ ૯૬૯–૫–૬ ની પુરવાર થઈ હતી.

મુલ્લાજી પરસોતમના ખુનીઓને ફાંસી—ડીસામાં મી મુલ્લાજી પરસોત્તમનું તેની દુકાનમાં કેમુઆરી તા. ૨૨ મીએ કુહાડાથી ખુન કરવાના ગુન્હા માટે એદવર્ડ જેમ્સને અને રૂડુઅર્ડ જેરેમે નામના બે નેટીવોને ફાંસી દેવામાં આવી છે. તેઓ મોટી ઘાટ પાડવાની આશાએ ગયા હતા પણ રોકડ ૪–૪ અને એક પદીમાળા સિવાય તેઓને બીજું કાંઈ ગયું નહોતું.

ધી આર્યન ક્રિકેટ ક્લબ ની પાંચમી વાર્ષિક ફાઇનલ મેચ ટ્રેફ મેચ તા. ૧૯–૩–૩૪ ને દીન પી. બી. વેસ્ટર્ન મારિત્સમાં મુહનદેમ હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબની સાથે રમાઇ હતી. જેમા મુહનદેમ ક્લબ ૬ વિ. પી. ક્લબ ૩ રન અને ૬ વીકેટથી હાર પામી હતી. રમત ૨–૩૦ કલાકે શરૂ થઈ. ૬–૩૦ કલાકે બંધ કરવામાં આવી હતી.

(નોંધ: મુહનદેમ હિંદુ ક્રીકેટ ક્લબના એક ખેલાડીને ઘોડા ખોલ રમવા પછી પોતાની જીપ પર (લોગબુકમાં લાલ) થયેલી પ્રોટેસ્ટ અંદર મેચ બતમેકેરવામાં આવી હતી. કાલ તા. ૨૨–૪–૩૪ ને દીને પી. ઇ. મુહનદેમની યુનીયનની એક મીટીંગ બોલાવ થઇ હતી જેમાં મુહનદેમના એલાડીએ તેની ખુબ ખેંચી લેતા ફાઇનલ ૩૩ મેચની છત આપીને ક્રીકેટને મળી હતી.)

૧૯૪૦ માં થનાર દુનયની મુદ્ધ

જાપાનના ઇતિહાસકાર મી. એચ. જી. વેલ્સ જેઓ બે અઠવાડીયાની રજાપર ન્યુ યોર્ક ગયા છે તેમણે ૧૯૪૦ ની સાલમાં દુનયની યુદ્ધ થશે એવો ચોકસ અભિપ્રાય દર્શાવ્યો છે. તેમણે જણાવ્યુ કે હાલ યુરોપમાં કોઇ લોખમકારક સ્થળ નથી અને દૂર પૂર્વને વિશે પોતે ચોકસ કહી શકતા નથી પરંતુ ૧૯૪૦ માં દુનિયાની આર્થિક સ્થિતિ એટલી મુશ્કેરી ગ્રસ્ત થશે કે એક મહાન યુદ્ધને માટે તે તૈયાર થઇ જશે.

દુનયાનો સાથી લાંબો માણસ

શાહ ખાન ઉર્ફ્ન કાયમીર ખાન નામનો પઠાની દુનયામા સાથી લાંબો માણસ હોવાનો દાવો કરે છે. તેની ઉંચાઈ ૧૧ ફુટ ૩ ઇંચ છે.

જાપાનું લવાજમ અઠાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવુ અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને પોતાનો અર્ક થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો અર્ક અને વખત બચશે

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન.'

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

હિંદની ભયંકર આર્થિક સ્થિતિ

હોંડી સરકારના બ્રીટીશ નાણાખાતાનાં મંત્રી સર જ્હોન સાયમને ૧૯૩૪ ની શરૂઆતમાં જણાવ્યુ હતું કે 'હીંદુસ્તાનની આર્થિક સ્થિતિ બહુજ ગંભીર છે.' તેપર ટીકા કરતાં કલકત્તાનુ 'ફારવર્ડ' લખે છે કે અમે દેશની આર્થિક સ્થિતિમા કંઈ પણ સુધારો જોતા નથી. વેપારની સ્થિતિ દીવસેદીવસ બેહાલ છે. બારીક ચટ્ટે એવાં ચિન્હ જણાતા નથી કે ખેતીવાડીનો ભાવ ચોદાંટ વર્ષપર હતો તેનો અર્ધો પણ આજે નથી. નુકસાનનું વેચાણ નથી અને દેશ છે ત્યારે તેની ઉપજના અર્ધ ઉદ્યોગો ભાવ મળતો નથી. દેનો ભાવ જાપાનની સાથે સોદો કરવાની ઉપર રહેલો છે. યુરોપની બજારમાંથી હીંદી માલને ધકેલી કાઢવામાં આવે છે. ટુંકમાં હીંદની આર્થિક સ્થિતિ ખારી ચકાસ તે કરતા વધારે ભયંકર છે.

વિદેશના એલચીઓનો અર્ભ હિંદની ઉપર

"ગ્રેમ જણાવ્યા જેવું થયુ પછી ૬ વરસમાં બ્રીટીશ એલચીનો અર્ધો અર્ભ અને મરકત (એરેબીયા)માં કુલ અર્ભ અને મરકતના સુલ્તાનની વાર્ષિક રકમારની નાણામદદ પણ હીંદુસ્તાનજ કાયુ સુધી આપી રહ્યું છે. વળી હીંદુસ્તાન ચીન અને અફગાનસ્તાનમાં પણ એલચીનો કાફલોજ અર્ભ ભરે છે. નપાલ સર્વ જેમ્સજે કે એ દેશોમાંહીંદુસ્તાનને રાજદ્વારી અને વેપારના દા લાભો છે અને એ સંસ્થાઓનો અર્ભ વધારવાના પક્ષમાં હીંદુસ્તાનને રજ મળે છે ! બ્રીટનના એલચીઓના અર્ભમા સંસ્થાનો કંઈ પણ હાથો આપતા નથી અને બે આપતાં દેશ તો અમે જણાવ્યા પ્રમાણે ચીને ૬ તેઓ શું આપે છે."—'અ. જ. પત્રીકા'.

પિતિસ વડા પ્રધાને 'હીંદમાં જાગૃતિ' નામના તેમનાં પુસ્તકમાં પ્રકટ કર્યું છે કે "... તેવો અર્ભ સરહાનોપર નાખવાનો અમે વિચાર પણ ન કરીએ; હીંદુસ્તાનને એશીયાના જુદા જુદા ભાગોમાં ચાલી એલચીઓનો અર્ભ આપવો પડે છે." આ બાબતમાં નોંધવા જેવું એ છે કે ગ્રેટ બ્રિટનના એલચી તરીકે એક પણ હીંદીને નીમવામાં આવ્યો નથી. વળી એ પણ જણાવ્યા જેવું છે કે વડા પ્રધાનનું આ પુસ્તક તેમાં તેમણે હીંદુસ્તાનના સવાલના પ્રત્યુપરીપ્રત્યુને માટે ડિસેમ્બર પરાજેથી દેવાના કારણે સરકારે હીંદુસ્તાનમાં આવતું બંધ કરેલું છે!

હિંદુસ્તાનની ખેડુત પ્રજાની દુર્દશા

ખરતીકંપ પદેશા: બહેરામપુર બનપુઆરી તા. ૪ સખ્ત આર્થીક દુઃખને પરિણામે જુદા જુદા પ્રગણાઓમાંથી ખેડુતોએ કલેક્ટરને પીટીશન કરી પોતાની જમીન પોતાની જરૂરીયાત પુરતી ઉપજ નહિ દેતી હોવાથી સોંપી દીધી હતી. અને વધુમાં જણાવ્યું કે સ્થિતિમાં કંઈ સુધારો જણાવાને બદલે દિન પર દિન વધારે બગડતી જાય છે.

ખરતીકંપ પછી :

પંડિત જવાહરલાલે એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું કે 'અવિષ્ય પહેલું જોખમકારક લાગવાનું છે. આવા વખતમાં ખેડુતો પાસેથી કર વસુલ કરવાનો વિચાર કરવો ગાતરી છે. ખરતીકંપ થયા પછી એક ખેડુતની મિલ્કતપર તેનો કર વસુલ

કરવાને ૬૨ મહેરબાની આવી કે બાળા અને બધુ લાગ્ય જેવું બન્યું. આપણે તેમને શું આપવાનું છે એ સવાલ રહ્યોજ નથી. આપણે તેમને શું આપવાનું છે એ સવાલ રહ્યો છે.'—'ધી ગ્રેસ ગજરાત.'

ગરીબ બાઈને અંગેલી ૪૦૦૦ સોનામોહોરો

કચ્છમાંદ્રામાં મોગીબાબાદની નજર ૬૬મા જુના પ્રધાનના સરકારી પ્રસંગના ખંડેરોમાંથી જમીન ખોદતાં એક ગરીબ બાઈને ૪૦૦૦ સોનાના મોહોરોથી ભરેલું એક પીત્તળનું પાસબ્યું મળ્યું હતું. તેણીએ તે છુપાવી પોતાના પતિને વાત કરી પણ્યુંએ રહેલ ગણી તેની ઠેકડીઓ બનાવી નાખી પોલીસને તે મુગલની અબ્બાસાહબ્યો બાબાસાહબ દેવને કાંઠા ઉપજ અને આ પુરૂષ બન્નેને પકડવામાં આવ્યો ૦.

કીંગ્સ્ટોઝેરાન ફકીમ

કીંગ્સ્ટોઝેરાન મહીમની ફ્રમે દંડ પાળા કરતાં દોઢીમેમાંથી ઇયા મદ્રાસગાર્ડિ રહ્યાર ને રા. ૪,૬૫,૭૬૬ બોનસમાં આપવામાં આવ્યા છે. બોનસ આપવાનો હેતુ દોઢુસ્તાનમાં તેઓ નવેસરથી ધંધા શરૂ કરી શકે એ છે. પાળા જયા ઇન્ડ્યાદાર ૬૨૬ પુરૂષને મદ્રાસ પેઢીમાંના પા. ૨૦ અને સ્ત્રીને બચતાંને પા. ૧૦ બોનસ આપવામાં આવે છે. ૧૯૨૧ માં મદ્રાસમાં કંપનીના બોમ્બીસર નિમાયો ત્યારથી ૧૯૨૨ સુધીમા ૬૦૦૦ દોઢીમેમા મદ્રાસ પાળા કર્યા.

ગાંધીજીની બેઠકને ઘરેલેા આકરમાત

રાચીમાં પાળા કરતાં મહાત્મા ગાંધીજીની મોટર રસ્તામાંથી બંધ બર્ક ઉંડી ખાઇમાં પડી ગઇ હતી. પરંતુ સુભાગ્યે કોઇને વધુ ઇજા થઇ નથી.

મારકણા વિજેરી નાબવામાં આવશે

વાયસરોયે સીમલામાં મળનારી આવતી ધારાસભાની બેઠક પછી ધારાસભા વિજેરી નાબવાનો ઇરાદા કર્યો છે જેથી સ્વરાજપાર્ટી તેમાં દાખલ થઇ શકે. મુંઝણીને માટે તારીખ નક્કી કરવામાં આવી નથી પરંતુ ડીસેમ્બરના મધ્યભાગમાં એવા સંભવ છે.

ઉડતી ઉસ્તાદ વિમાનમાં

મુબાઈના ઉસ્તાદિક કલબના ચાર દોરી પુરાનો બે અંગ્રેજ પાયલટ તીન વિમાની કલા ઉડાવવાના ઇરાદાથી આવતે મહીને ચાર વિમાનોમાં મુંબઇથી ઉડતાદ ઉડવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે. તેઓ ૨૦ દિવસે લંડન પહોંચવા ધારે છે ત્યાં તેઓ તાલીમ લેશે અને પાછા મેળા પ્લેને દોઢ જશે.

બ્રેઝોલના ગવર્નરપર ગોળીબાર

રીયોડેઝનો મેદાનપર બંગાળાની ગવર્નર સર બેસન મેનડસ તાની સામે બે બંગાળીઓએ ગોળીબાર કર્યો હતો. ગવર્નર બચી ગયા અને બન્ને બંગાળીઓને પકડવામા આવ્યા છે. કોઇ પણ સરકારી અમલદારને બચી નહોતી પરંતુ એક સીને રહેજ ઇજા થઇ હતી ગવર્નર રસ પુરી થતાં ખુબ ખોસી ગયા હતા.

દુષ્કાળ ભયાનક

ચીનને ઉત્તરીનાંદોઢાનાના અમલદારે કે ... ના. કરને જણાવે છે કે દોઢુસ્તાનમાં આંકારે ... બાળકો ભોજના મરણ પામે છે અને કેટલાક સ્થળોમાં હજાર જનોમાં બાળકોમે ૩૦૦ થી ૫૦૦ મરણ પામે છે. ૬૨ વર્ષ બાળકોમે એક પેઢી જયા બાદ કુંટ મુદ્દતમાંજ મરણ પામે છે ગોદાનના કરતાં બાળકોનું મરણપ્રમાણ સાતગણું છે. ૬૨ હજારે ૬૮ બાળકો મુબારકમા મરણ પામે છે.

ના. આગાખાન અને વિમાની યોજના

અગાઉ હવું 'ટીન' લખ્યું છે:—પોતાની બહેનો, કુટુંબનો કે માસમીકતની સલામતી ખાતર અથવા તો તેના રક્ષણ ખાતર અગર તો પાળા પડેલાઓને કંઇ ગંભીર નુકસાનથી સહન કરવી ના પડે તેની ખેતરાબ કરવા 'ખાતર' વિમો ઉતરાવવાની પદ્ધતિ આજ સાંબા સમયથી જગતમાં પ્રચલિત છે. પરંતુ આ એક અત્યંત અગત્યની યોજનાથી પણ મુસ્લીમોને મોટામમ રાખવામાં આવે છે અને વિમા ઉતરાવનારા ઉત્સુકોને પણ પ્રત્યક્ષ રીતે વિમાની મહત્વ છે એવો કડક ખુલાસો સંભળાયો ઓછી પોજનાનો લાભ લેવાની ગનાઇ કરવામા આવે ત્યારે એ ખરેખર દીલગીરી ઉપજાવનારું છે. કારણ કે આવા બહાના તેજ પણ નકામાં કાઢવામાં આવે છે કે જેમાં મરહામી જાનથી પાવન દોવાનો દાવો કરી ચેલા છે. ધન્ય છે ના. આગાખાનની દીર્ઘદ્રષ્ટિને કે તેમણે દાનમાંજ ફલકના બાલે આ વિમા કંપનીમાં આખાર માનપત્રના જવાબમાં જે કંઇના પાડ્યા બીરી નાંખ્યા કે અને સાદ સાદ શબ્દોમાં જણાવી દીધું છે કે વિમો ઉતરાવવો એ ખરેખર કર્તવ્યરૂપ કાર્ય છે અને અમલમેની રાજનાર દરેક માણસે તે ઉતારવો જોઇએ વિમાગાં કંઈ પણ અળ્યું મરસામીદ કાયદાન પોષવામાં આવેલો નથી ના. આગાખાનનું પ્રસ્તાવ વિષેનું જ્ઞાન પણ ઉંડુ અને ઉચ્ચ છે. ફ્રીયુક્તના પ્રા. અનુભવી અને કરસાની કાગ્રેસોના અંગ્રેજીમા અનુવાદ કરનાર જસ્ટીસ અમીરઅલીના તેઓ ગાઢ મિત્ર છે એટલે ના. આગાખાનનું મરસામી કાયદા વિષેનું જ્ઞાન માજના વેદભરા બોલવીઓ જેવું ઉપરછોટીયું નથી પરંતુ સંપૂર્ણ અને સચોટ છે. અમે આશા રાખીએ કે ના આગાખાનની સલાહ મુજબ મુસ્લિમો આ એક જાતિ લાભકારી યોજનાનો લાભ લેવાનું ચૂકશે નહિ કારણ કે વિમાગા કરકસર કરાયા સિવાય અન્ય કોઇ પણ ખરાબ હેતુનો સગાવડ થતો નથી.

સ્ત્રીઓ માટે તુરંગમાં ખાસ વ્યવસ્થા

સાંપ્રત જાગૃતના કાળમા દોઢમાં ઘણી ખોચો જેલમાં જવા લાગી. દાયકા પુર્વે કોમ પર ગમે એવા પ્રકારની આફતો જેલસુધા સમ નહોતી, એટલે તેવી તુરંગવાસી સ્ત્રીઓ માટે જેલમાં કેવી વ્યવસ્થા હોવી જોઇએ તેનો સવાલ કોઇએ વિચાર કર્યો ન હોતો. અનુભવ ઉપરથી જેલમાં ખાસ વ્યવસ્થાની જરૂર જણાતા મુબઇની સ્ત્રીઓની નેશનલ કાઉન્સીલે એક તપાસ સમિતિ નીમી હતી. બાલમાં એ સમિતિના સભ્યોના નિમંત્રણ કેસ. દંસા મહેતાએ જુદા જુદા દેશોના સ્ત્રીઓનાં તુરંગો અને દોઢના તુરંગોની વ્યવસ્થા વિષે માહેતી મેળવીને કેટલીક મહત્વની સુચનાઓ કરી છે. (૧) સાજાવિજ્ઞ કરવાને અને ગુન્હાનો પ્રકાર જો બોજી બાબત ધ્યાનમા રાખીને બી બેરેકની વ્યવસ્થા કરવી જોઇએ. દાખલા તરીકે જેમા અને ઉંચ વર્ગની સ્ત્રીઓ, બાલક અને હલકા ગુન્હા મોટેની કેદ બાંધેલી સાથે રાખવી ન જોઇએ. (૨) સ્ત્રીઓને માટે જેલમાં બાલ-બાળક નાના વિનોદની સગવડ રાખવી જોઇએ. (૩) સ્ત્રીઓ ઉપર બી જમાદાર સુપરવાઇઝરી જોઇએ. (૪) સ્ત્રીઓની તબીબી તપાસણી માટે બી ડોકટર જોઇએ. (૫) કેદીઓ ન આવે તે માટે સ્ત્રીઓને ગ્રેજ્યુએટ કામો વખતો વખત પકડવાં જોઇએ.

પરબંદર ધારાસભા પ્રવૃત્તિ

પોરબંદર પંચકમાં ધારાસભ્યોની ધારાસભાની તપાસ અરથે ગાંધી આશ્રમ તરફથી એક સર્વ સંગ્રહ તૈયાર કરવાનું નક્કી કરવું છે. આ આશ્રમના મંત્રી કુમારી બી. દોઢુસ્તાબ ... ગાંધીની

દરમ્યાન સર્વ આવ્યા છે. અને બીજા ગામોમાં કેટલાંક કાર્યક્રમ તેમણે ગોઠવી રાખ્યો છે. આગળની મજલ માટે તેમણે ૭૬ પ્રશ્નો તૈયાર કર્યા.

દરિજનોના આગી નેતાઓને સહકાર કરવા આશ્રમમાં ફેબ્રુ ગમાસપ બેઠકનાં આવ્યા છે. તેમના માટેના પાંજરાપોળ માંડી વાળ્યા, ખૂટ. પટેલોના વર્તનને કારણ શ્રીમતીબાના પ્રબંધ થશે. ... ગાંધી આશ્રમ રહેવા ... આશ્રમ સાબરમતી આશ્રમમાં અમલદામ શીખવા મોકલવામાં આવ્યા. ગામોમાંના શીખવા આપવાનું કુશાન કરિજનોને વાપરતા થાય તેવું શીખવવામાં આવશે.

પારણકૂવાના મેકરીજોગ્રેમા આશ્રમોએ ... આગે કરતા પુસ્તકાલયે રાખવાની જોરદાર કરી છે. અને ... ... કરવા બી. કેશુભાઈ પેસાની સાથે ... ... રાખશે. ... સાથ આપવાના ... ... આપશે.

હરિજનબસ્તીમાં સાબરમતી

સાબરમતી હરિજન આશ્રમ, ...

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેની
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગત અંકથી ચાલુ)

(૪)

૬૫ કાયદાની બ્રિટિશ શાસનનો ઇતિહાસ પારમું દ્રષ્ટિબિંદુ ન સમજવાની દુષ્કતાનો, બારકી સ્વતંત્રતા તરફ જે પરવા બતાવાનો, આપખુદીના દોરનો, અને અન્યાયનો ઇતિહાસ છે. ૧૬૯૫ માં બ્રિટિશે ૬૫ બોઅ ગુઅ દ્વીપને પહેલ વહેલું જીત્યું. ૧૮૦૩ માં એમીન્સના કરારની રૂએ, કેપ બ્રિટને બાટેવીયાના પ્રજાસત્તાકને કેપ પાછું સોંપ્યું. ઈ. સ. ૧૮૦૬ માં કેપને પાછું જીતવામાં આવ્યું અને ઇ સ. ૧૮૧૪ સુધી સાચવ્યું. જોઅ વર્ષે ૬૦ લાખ પૌંડમાં નેધરલેન્ડઝનાં રાજાએ તેને ગ્રેટ બ્રિટનને સોંપ્યું. રાજાને પૈસાની બહુ બીક હતી, અને ગ્રેટ બ્રિટન કોઈ પણ સંજોગોમાં તે પાછું આપે જોમ નહોતું એટલે નેધરલેન્ડઝના રાજા તો ૬૦ લાખ પૌંડ મેળવી રાજી થયો. આ સોંપણીના સંબંધમાં કેપના બોઅોની સંમતિ લેવામાં આવી ન હતી. શ્રીમતી ઓલીવ કાનરાહ્ડ આર્કનર પોતાના પુસ્તક Thoughts on South Africa માં લખે છે કે અંગ્રેજોએ જ્યારે દેશનો કબજો લીધો ત્યારે પરિસ્થિતિ પ્રતિકૂળ ન હતી. "સાચા પ્રજા તરીકે અંગ્રેજો વિરુદ્ધ પક્ષપાત ન હતો, અને બે દેશના પુરાણા રહેવાસીઓ સાથે કામ લેવાનાં કુનેહ, દિલસોઝી અને નિર્ણય શક્તિનું સારું પ્રમાણ બતાવાયું હોત તો આજે દક્ષિણ આફ્રિકામાં કોઈ ગોરો કામો પ્રશ્ન ન રહેત." પણ તેણી કહે છે કે કેપમાં જ્યારે જે અમલદારો મોકલવામાં આવ્યા તે કદાચેજ અંગ્રેજ હતા, અને તેને પરિણામે કેપ-અંગ્રેજ પ્રશ્નનો જન્મ થયો.

(૫)

બ્રિટિશ રાજાઓએ દેશના બોઅોની મનોદશા સમજવાની ભૂલો ઉપર ભૂલો કરી. એમાં પહેલી ભયંકર ભૂલ કરનાર ગવર્નર લોર્ડ ચાર્લ્સ સમરસેટ. તેનું માનસ વિરુદ્ધ પક્ષને કચરનારું હતું. ગ્રેટ બ્રિટનનું આધિપત્ય હતું. તેણે કેપ બોઅોની મનોદશાને પગ મારી, દેશની વસતી કેપને, ફ્રેડરેટ્ટ બોઅોને, સશસ્ત્ર કર્યો અને સૈનિક બનાવ્યા. આ અરસામાં ગ્રાહમ્સ રિવર વેલીમાં રહેતા કેપ એડ્રિયન ફ્રેડરીક બેઝુડનહોટે એક ફ્રેડરેટ્ટ ફ્રેડરેટને આંચો એ બદલ તેને કોર્ટમાં હાજર થવા સમન્સ મોકલવામાં આવ્યો. તે કેપ કોલોનો બ્રિટિશ સરકારને સોંપવાનું તેની વિરુદ્ધ હતો અને ફ્રેડરેટ્ટ બોઅો સશસ્ત્ર બને અને ગોરાઓ ઉપર અમલ કરે તેથીયે વિરુદ્ધ હતો. તેણે સમન્સના હુકમને માનવા ના પાડી. આ ઉપરથી લેફ્ટેનન્ટ કર્નલની સરદારી હેઠળ ફ્રેડરેટ્ટ સૈનિકોની એક ટુકડી તેને પકડવા માટે મોકલવામાં આવી. બેઝુડનહોટના ખેતરે એ ટુકડી આવી પહોંચી એટલે તે પોતાના એક નોકર સાથે ઘોડાનાં પલાણ કરવા ઉભો રહ્યો. ઇંગ્લાંડના રાજા, જીજ્ઞ ત્રીજાના નામે શરણ્ય થવા તેને હુકમ થયો ત્યારે તેણે ના પાડી. અને ગોળીબાર કર્યો. પણ ગોળી કોઈને લાગી નહિ. પત્ની તે ઘરમાં ભરાયો. અને પાછળ આવેલી ગ્રેટ ફેશરીના ગુફામાં પેસી ગયો. સૈનિકોએ એ જગ્યા શોધી કાઢી, અને શરણ્ય થવા માટે બેઝુડનહોટને ફરમાવવામાં આવ્યું તેણે શરણ્ય થવા ના પાડી અને જાહેર કર્યું કે તે ફ્રેડરેટ્ટોને હાથે કદી જીવતો નહિ પકડાય. પછી તો ગોળીનો વરસાદ વરસ્યો અને બેઝુડનહોટ મૂરાયો. તેના કબજો નોકરો ઝરણે પડ્યા પણ તેઓને છોડી મૂકવામાં આવ્યા. સાંજે બેઝુડનહોટનો બાકી સફાંઓ સાથે આવ્યો, મૃત-દેહને કાઢયો અને બીજે દિવસે દફનાવવામાં આવ્યો. એની કબરપર કડક બાપણો થયાં. બેઝુડનહોટના ભાઈ અને બેઝુડનહોટે જાહેર કર્યું કે જ્યાં સુધી ફ્રેડરેટ્ટ ટુકડીને દેશ બહાર પકડી કાઢવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તેઓ જંપશે નહિ. આવી રીતે ઈંગ્લાંડ સામે તો પહેલો તાનાકો બળવો ૧૮૨૫ માં ગ્રહ થયો. ૨૪ નવેમ્બરે ૫૦ ફ્રેડરેટ્ટોના કમાન્ડરોએ શરણ સ્વીકાર્યા અને પ્રભુ સમક્ષ પ્રતિજ્ઞા કરી કે તેઓ દેશમાંથી બ્રિટિશોને હાંકી નહિ કાઢે ત્યાં સુધી શાંતિ પામશે નહિ. ૨૮ નવેમ્બરે એક મોટી અંગ્રેજ ટુકડીએ તેઓને ઘેરી લીધા. ૨૮ જણ્યા શરણે થયા. બાકીનાઓ નાઠા. જાન બેઝુડનહોટની સરદારી હેઠળ પાંચ જણાએ દેશ છોડી જઈ કાફ્રારલેન્ડમાં આશરો લેવાનો નિર્ણય કર્યો. તેઓ પોતપોતાનાં ગાડાં અને કુટુંબો સાથે ઉપડ્યા તેમની પાછળ એક અંગ્રેજ ટુકડી પડી. ડુંગરાઓમાં એક નદી પાસેની બીજુમાં તેઓ થાક ઉતારવા બેઠા ત્યાં તેઓ પકડાઈ ગયા. ઘોડાની પાસે ન હતાં તે પકડાયો; બીજાઓ ગોળીબાર કર્યા તેનો સામો જવાબ વાળ્યો; તે ઘવાયો ન પકડાયો. ફક્ત બેઝુડનહોટ, તેની બ્રી અને છોકરો બાકી રહ્યા. તેઓનાં ગાડાંને ઘેરવામાં આવ્યું. શરણ્ય થવા હુકમ થયો. બેઝુડનહોટે ગોળીબારથી જવાબ વાળ્યો. તેની સ્ત્રીએ તેની બાજુએ આવી કહ્યું: "ચાલો આપણે સંગાથે મરીએ." તે તેની બંદુક ભરવા લાગી. બેઝુડનહોટ મરણતોલ ઘવાયેલો પડ્યો. સ્ત્રીએ ગોળી મારી, પણ તેનેય ગોળી વાગી અને પુત્ર સાથે ઘવાઈ. બેઝુડનહોટ થોડા કલાક બાદ મરણ પામ્યો: સ્ત્રી અને પુત્ર પકડી જવાયાં. આ બળવામાં કુલે બત્રીસ જણા પકડાયા. ૨૮ જાન્યુઆરીના દિવસ જ જણાને ફાંસીની શિક્ષા થઈ, અને બીજાઓને દેશ, ઈંડ કે દેશપારીની શિક્ષા થઈ આ કાયદાની દ્રષ્ટિએ જરાજાર હતી પણ એટલું લક્ષમાં રાખવાની જરૂર છે કે અપરાધીઓને હાથે કાયદનું મોડી રેડાયું નહોતું. એટલે ગવર્નર પોતાની સત્તાની રૂએ ફાંસીની શિક્ષા માફ કરી શકત અને દેશપટાની શિક્ષા ફરમાવી શકત. ફાસીનાં સાક્ષા સમક્ષ અપરાધીઓ પહોંચ્યા. ત્રણસો સૈનિકોએ ફાંસીને ફરતે ચોકી રાખી હતી. ફાંસીની શિક્ષા રદ થવાની આજ્ઞા બર ન આવી. માણસોએ ફાંસી પર ચડવા પહેલાં પ્રાર્થના આપવાની રજા માગી તેઓનો જવાબ દઢ અને સ્પષ્ટ હતો. તેઓ ફાંસીએ ચડયા અને અંગ્રેજ વિરુદ્ધની શત્રુવટના ઉંડા બીજ કેપ હૃદયમાં રોપાયાં તે હજુ સુધી સજીવન રહ્યા છે.

શ્રીમતી ઓલીવ આર્કનર આ પ્રસંગ

પર ગનગીન અને તટસ્થ નમાલેનના કરતાં સાધન કહું પ્ર કરવા લોર આસ્ત્રો સમરસેટે પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હોત અને આ પાંચ માણસોને ક્ષમા આપી હોત, તો તેણે કે આફ્રિકામાં અંગ્રેજ શાસન દૃઢ કરવા સારૂ કામ કરવા સાધ્યું હોત! એકલી અંગ્રેજ સૈનિકોની કુર્બાનીઓમાંજ, ઈગ્લાંડે પહેલે બાજે આ કાંસીએ ચડેલા બોઅર બાપુસના માણસો માટે, એક દહાડમાં વધારે ખત આપ્યા છે. જો તેણે તે દિને આ પાંચ બોઅરોની કરાવેલ એકેક કરોડ પાઉંડે ખરીદી હોત, તો તે સોંઘા ખરીદી થઇ મનાત. રાજદ્વારી યુદ્ધાઓ માટે કાંસીને લાકડે ચડાવે રક્ત એવી વિચિત્ર વસ્તુ છે કે તે સુકાઈજ નથી . તે બધે તાજુ રહે છે. કાંસી ઉતારી દેવામાં આવે, શબ્દો દફનાવ્યા બાદ, પણ એ સ્મૃતિ લોહીમાં રાતીને વધારે રાતી બને છે દરેક પેઢીએ એ રક્ત બીજું નવું રેડાયું હોય એમ બને છે."

(અપૂર્ણ)

ગીતા મનન

(લેખક—વિઠ્ઠલદાસ પ્રભુદાસ મજમુદાર).

અધ્યાય ૧૧ મો ચાલુ

(૨) શ્લોક ૫ થી ૮

અર્જુનની આ વિનંતી સાંભળી શ્રી કૃષ્ણ બોલ્યા:

"ગુડાકેશ! તારી મુરાદો અને મુગ્ધતા ઠીક છે. વિશ્વરૂપ પરમાત્માનાં ચિત્ર, અનેક વક્રો અને આકૃતિવાળા ચેહરાઓ અને હજારો કપો આંખોના એકજ દૃષ્ટિપાતમાં સમાઈ જાય એવી રીતે તું જોવું ઇચ્છે છે. સૂર્ય ચંદ્ર નક્ષત્રો, પવનો, દેવોનાં રૂપ અને અદશ્ય કપો. એ સર્વેને તું એકજ દૃષ્ટિથી જોવા ઇચ્છે છે તો ભલે જોઈ લે. પણ, એ પ્રમાણે તું આ ચર્મચક્ષુથી જોવા ધારે તો તે શક્ય નથી તેને માટે તારે તારાં કલ્પનાચક્ષુની મદદ લેવી પડશે.

"પરંતપ! જન્મમાં જન્મીને માણસે જે કાંઈ જોયું, સાંભળ્યું, સુંઘ્યું આવ્યું, કે બીજી રીતે અનુભવ્યું હોય છે તે બધું હોય કે અમૃત હોય, તેનો કાંઈક મૂર્તિમાન સંસ્કાર આ આપણા મસ્તકમાં પડી ગયા છે. નિદ્રામાં જ્યારે બાહ્ય ઇન્દ્રિયો ઉપરનો પોતી હોય છે, ત્યારે એવા કેટલાક સંસ્કારોની સ્મૃતિ ખડી થાય છે, અને સ્વપ્નરૂપે જણાય છે પણ એના સર્વે સંસ્કારો એકી વખતે જાગ્રત થતા નથી, અને તેનું જોયું ચિત્ર રજુ કરતા નથી.

"ધનંજય! યોગીઓ બાહ્ય ઇન્દ્રિયોનો પ્રત્યાહાર કરીને ધારણા તથા પ્રાણાયામના અભ્યાસવડે કેટલાક સંસ્કારોને ઇચ્છા પૂર્વક જાગ્રત કરી શકે છે, અને મસ્તકમાં પડેલા સંસ્કારોને પ્રત્યક્ષ રીતે ઇન્દ્રિયોથી દેખાતા હોય તેમ મૂર્તિમાન કરી શકે છે.

"ગુડાકેશ! વળી કેટલાક યોગેશ્વરો યોગને ન જાણનારા એવા સામાન્ય જનના ચિત્તને પણ યોગબળથી પોતાના રજ આ કાય તેને યોગનિદ્રામાં નાંખે છે, અને પછી પોતાની કે તેની ઇચ્છા મુજબ તેના ચિત્તમાં રહેલા સંસ્કારોને જાગ્રત કરી તેનું દર્શન કરાવી શકે છે.

"કૌન્તેય! તને પોતાને આજે યોગાભ્યાસનો અવકાશ નથી. સ્નેહથી મારી યોગવિદ્યાથી મારે તારા ચિત્તમાં રહેલું વિશ્વનું ચિત્ર દેખાડવું રહ્યું.

"જ્યારે તું મને સંપૂર્ણપણે આધીન થઇ જા, અને જેમ યોદ્ધાનો ચહેરો બાણની માની પાછળ ઘોડાના મુખનો બાકી, તેમ તારા ચિત્તને મને જોવરાવવા માટે મારી પાછળ મારી કે, જોયો તું તને દમણાજ યોગનિદ્રામાં નાંખી દઉં, તારાં પ્રમાણમાં ચોથી કરું. એવી તાગ મજબૂત લોકને તથા સાંભળીને વિશ્વનું જે ચિત્ર પોતું છે તે પ્રત્યક્ષપણ તું જોઇ શકીશ "૫-૮ (અપૂર્ણ)

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

દર શુક્રવારે પ્રગટ થાય છે. સવાજમ દપાડ

ખરચ સાથે:

યુનીયનમાં	(વારષિક)	પાઉન્ડ	૧-૦-૦
હિંદુસ્તાનમાં	"	"	૧-૦-૬

ભાઈ મગનલાલ ગાંધીની સહીથી આવક થયે રસીદ છે.

સવાજમ અગાઉથી લેવાનો ધારો છે.

અગત્યની સુચનાઓ.

જ્યાં સુધી તેઓની સામી નિશા આવી જાય ત્યાં સુધી ન જાણે ત્યાં સુધી તેઓની સામી નિશા આવી જાય તેઓ ઉપર જાપું મોકલવું બાદ કરીજો જીએ.

સવાજમ જે વખતે પહેલ સુધી ચકવાનું હતું ત્યાં પુરું થયે આપવું કરેલમેન્ટ મળતાં બહારોએ નિયમિત લવાજમ મોકલી આપવાની મહેરબાની કરવી

સવાજમ જે પેપરના ઓફરસથી મોકલો તો તેમાં INDIAN OPINION, Phoenix or Durban કરવું અને ચેકમ કરવો નહિ. એના નોટ બાકીના પેપરના ઓફરસથી લાગુ મોકલનારે બરાબર રહસ્યદાર કરવો એ સવિસ્તારમાત્ર બરોબર બજારો એક મોકલનારે એનનું કમીશન ઉમેરતાં ચુકવું નહિ

બાકીની સામી નિશા આવી જાય અને જાપું મોકલવું બાદ કરીજો જીએ એ ધ્યાનમાં રાખી જેઓને બાકીના બાકી રહેવા ન ઇચ્છતા હોય તેઓએ પોતાનું લવાજમ પુરતે મોકલી જાપું મોકલવું બંધ કરવાની સુચના લખી મોકલવા જેથી સવલતા બતાવવા મહેરબાની કરવી.

હિંદુસ્તાન બહારના બારીઓએ આફ્રિકાના બાબતથી માહિતીવાર રહેવું હોય તો લવાજમ બારી હિકમાં "ઇ. ઓ." બાંધી મોકલો બરોબરસ્ત કરી બચશે.

પત્ર વ્યવહાર કરવાનું સરનામું:—

Manager,
Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका हाथसे
ई. सन १९०३ में स्थापित हुआ.

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल -शुक्रवार ता. ११ मेई १९३४. अंक १९.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ११ मेई, १९३४

हिन्दी और हिन्दुस्तानीयो

"वि ज्ञाने" सिद्ध धातुसे विद्या शब्द बनता है। और इसका अर्थ होता है जानना। संसारकी सब चीज़ोंको यथार्थ जान लेना यह विद्याकी ही महिमा है। अब उसी विद्याके विषयमें यत्किंचित् संक्षेपसे यहां लिखा जाना अवश्यक समझते हैं। विद्या मनुष्य मात्रके लिए कितनी आवश्यकीय वस्तु है, इसमें दोराय नहीं, क्योंकि शिक्षित वर्ग इस जानते हैं। नीति शास्त्रोंमें वे माता और पिता स्वयं अपने संतानोंका वैरी या शत्रु कह कर संबोधित किए गए हैं, ने कि अपने पुत्र और सुधिरोंको विद्या पढ़ानेमें वंचित रहते हैं। अतः विद्याकी प्रशंसामें न जाने कितने ग्रंथ रचे गये, और रचे ही जा रहे हैं। उसीको दीपलेखेना नाम शिक्षा है अत्यंत देखनेमें आता है कि, शिक्षित और अशिक्षितमें, अन्धकार और प्रकाश जैसा महान अंतर है। जब इतना गौरव इतनी प्रशंसा विद्याके विषयपर सुननेमें आती है, तो क्या दक्षिण आफ्रिकाकी हिन्दु जनता के लिए यह बड़ा भारी कर्त्तव्य नहीं है कि, व अपने संतानोंको मातृ भाषाकी शिक्षाका कुछ प्रबन्ध करें। थोड़ी बहुत अंग्रेज़ी जानने की सीमा पार समझना, यह कोई सामान्य भूल नहीं है। मुसलमान अपने बच्चोंको मातृ भाषाकी शिक्षापर कितने अनुराग दिखाते हैं कि जहां उनकी मस्जिद है, वहीं मदरसा। इसी तरह मद्रासी भी अपनी संतानोंको मातृ भाषाकी शिक्षाके लिए जगह जगहपर स्कूलका प्रबन्ध किये है। परन्तु हिन्दी भाषाका देखिए सबसे पीछे निर्जिव सी दिखाई देती है। मानो इसी विद्याका यहां कुछ सरोकार है ही नहीं। या यों कि हिन्दू चलकोंके मा बाप इस विषयपर ध्यान देना ही नहीं चाहते। यदि उन्हें अपनी मातृ भाषापर कुछ भी अनुराग होता, तो यह कार्य ऐसा दुस्तर नहीं है कि, वे न कर सकते। उन्हें सोचना चाहीए कि जिस कौमने अपनी भाषाको खो दिया, वह फिर संसार में जीवित कहलानेके योग्य नहीं रहती। अतएव जहां जहां मंदिर है, वहां वहां पुजारीके द्वारा हिन्दी पढ़ानेका कार्य आसानीसे हो सकेगा। तथापि अंग्रेजी स्कूलोंमें एक दो घंटा इसके लिए इन्तजाम करना चाहिए। यह एक अटल सिद्धान्त है कि, यदि हृदयमें पक्की उमंग और पूरा उत्साह हो तो कौन सा ऐसा कार्य है, जो कि मनुष्य न कर सके। अन्तमें हिन्दुस्तानी नेताओंको इस हिन्दी भाषाकी तरफ गंभीरता पूर्वक विचार करना चाहिए, विचार ही नहीं बल्कि तन मन धनसे इस क्षेत्रमें तैयार हो कर खड़े हो जानेसे, इस महत्व पूर्ण कार्यको अवश्य पूरा करने का यश प्राप्त करना चाहिए, अस्तु।

'विश्वमित्र' और दक्षिण अफ्रिकाके प्रवासी भाई

दक्षिण अफ्रिकामें प्रवासी भारतीयोंकी दिनोंदिन दूसरे देशों में जैसी समस्यापर वहांकी युनियन सरकार पिछले बहुत दिनों विचार कर रही थी और गत मार्च १९३३ में एक कमेटी इस प्रश्नपर विचार करनेके लिये नियुक्त की थी। इस कमेटीकी रिपोर्ट शीघ्र ही भारत और दक्षिण अफ्रिकामें प्रकाशित होनेवाली है। इस बीच प्रेस विशेष प्रतिनिधिको ज्ञात हुआ है कि, कमेटीने सर्वसम्मतिसे सिफारिश की है कि प्रवासी भारतवासियोंको गत्रा से निकालकर दूसरे उपनिवेशोंमें बसाने का प्रबन्ध कर देना चाहिये। इसके लिये कोलिंगा ओर ब्रीटिश गायना पसन्द किया गया है। कमेटीने प्रवासी भारतवासियोंको भारत वापिस भेजनेके प्रश्नपर विचार नहीं किया, क्योंकि ८० प्रतिशत प्रवासी भारतीय दक्षिण अफ्रिकामें ही पैदा हुए हैं इस लिये अब भारतकी आबहवा उनके अनुकूल न होगी, इसके अलावा आर्थिक कारणों से भी भारत अनुपयुक्त है।

बिहारमें गांधीजीके साथ।

(प्रेषक : सिद्धार्थ—कुमारी मीरा बेन)

[उत्तर बिहारी मुख्य पीड़ित स्थानोंका भ्रमण गांधीके साथ मीरा बेन भी गयी थीं। महात्माजीके तूफानी पीड़ित-किसानोंमें जो आशाका संचार हो गया इसका उन्होंने बड़ा ही हृदयग्राही चित्र चित्रण किया है जिसका साधानुवाद नीचे दिया जा रहा है]

गत १६ मार्चको गर्मीमें हम लोग पटना पहुंचे। दक्षिण अफ्रिकासे लौटने के बाद १९१७ में गांधीजी चम्पारन में किसानोंके लिये गये थे और तबीसे उनके और बिहारियोंमें अनुपम प्रेम स्थापित हो गया। एयरोड्रोम आया भीड़ने इनका स्वागत किया, तो उसी प्रेमका प्रकट रूप था।

सोमवार १२ मार्च मौनदिवस था। किन्तु मध्याह्नको प्रार्थनाके समय हजारों नहीं लाखों मनुष्य एकत्र हुए थे। मंगलवारको महात्माजीने पटना शहरके उन प्रस्त स्थानोंको देखनेका प्रयत्न किया किन्तु दर्शनार्थियोंकी अनियन्त्रित भीड़ने उन्हें मोटरसे उतरने नहीं दिया। फिर भी बहुत कुछ घूमना और सूना देख लिया गया।

१४ सायं सुधाकरके दिन था, जब कि राजेन्द्र बाबू हम लोगोंको बाबूराज के मौलिहारीकी ओर ले चले। हम लोगोंके पास दो मोटरें थीं। उसमें साथ मिस मुरियल लीस्टर और उनकी सेक्रेटरी मिसेज हम भी थीं जो यूरोप शीट आनेसे पूर्व दर्शनोंका इस अपने आपसे देखना चाहती थीं।

एक हजार वर्ष पूर्व राजने जंगली लोगोंसे बाद किया था, बनकटीसे दक्षिण जैसी ही देहाती सड़कें मोतीहारीको पारकर हमारी यात्रा आगे हुई। सूर्य निकल रहे थे और उनकी तीक्ष्णता आशाओंको ईर्षान्वित बना रही थी। ज्योंही हमारी कार पहुंचकी चीरती हुई चली, गांधीजीने अपने भक्त वृद्धत्वका फैला दिया। फिर भी शारीरिक और मानसिक शान्ति बहुत देरतक न रही। इस पार पहुंचनेपर हमें मोटर द्वारा सन्दी सड़कोंसे चलना पड़ा। ज्यों-ज्यों हम लोग आगे बढ़ते गये, गांव की दरिद्रता दृश्य अधिक कारुणिक होता गया।

११ बजे हम लोग कालेजगत (आश्रम) पहुंचे। यहांकी इमारतें और सड़कोंको देखकर हम लोग तो दंग रह गये परन्तु हमें बताया गया कि अन्य स्थानोंकी अपेक्षा यहांकी बरबादी कुछ भी नहीं है। आश्चर्य! यहां मकानोंमें १२ सौ गिरे हैं, २ सौ क्षतिग्रस्त हुए हैं और सिर्फ १६२ सुरक्षित हैं। अस्पतालों में २० में से १८ [illegible]

[illegible] इसपर ३० मील चलकर शाम तक मोतिहारी पहुंचना था। सड़क इतनी खराब थी कि कोटा १२ से १५ मील प्रति घण्टाकी रफ्तारसे अधिक नहीं चल सकती थी। इस आलोच्य भागमें जिधरसे किसानोंकी भीड़ एकत्र होकर गांधीजीका साथ देती थी। इसका फल यह हुआ कि हमें मोतिहारी पहुंचनेमें ४ घण्टे लग गये और बीचमें एक घण्टा एक स्थान भोजन किया गया।

प्रथम सन्देश

दोपहर १ बजे मुश्किलसे हम लोग अपने कमरे में यहां गांधीजीका पटना पहुंचनेके बाद पहला सन्देश सुनाना पड़ा। [illegible] चारों ओर क्षुब्ध पीड़ित किसानोंकी बहुत बड़ी भीड़ एकत्र हो गयी। महात्मा गांधीने इन्हें सम्बोधन करते हुए कहा—"मैं अपको धन्यवाद देता हूं कि आप लोग यहां इतनी शान्तिपूर्वक बैठे रहे। [illegible] मुझे [illegible] है। एक नहीं है कि मैं आपसे बहुतकुछ कहूं, परन्तु [illegible] चाहता हूं। जिन लोगोंने सैनिक सिपाहीके काम किया है, उन्हें भगना पड़ा। इमानदारीसे करना चाहिये। जिनको काम नहीं मिला है उन्हें काम पानेकी कोशिश करना चाहिये। मुझसे क्या लेना चाहते हैं? [illegible] आप आत्मशुद्धताको भी अपने इतनेसे सिलसिला डालिये। (अपूर्ण)

प्रसिद्ध सेठजीका दान

इस अफ्रिकाका प्रसिद्ध और धनाढ्य व्यापारी सेठ सानजी भाई कालीदास मेहताने हालमें अपनी उदारता की परिचय दी दिया है। २ लाख रुपये कन्या गुरुकुल पोरबन्दर काठियावाड़में स्थापित करनेके लिये प्रदान किये है। इस गुरुकुलमें कन्याओंको शिक्षा दी जायगी। इसके अलावा १७५०० रुपये आर्य कन्या महाविद्यालयको भी अर्पण किए हैं। दूसरा ५००० रु. मेमो हॉस्पिटल को दिये है, जिससे उक्त औषधालय में एक भाग बनाया जावे, हिन्दुस्तानी योंकी खास सुविधाके लिये। इस प्रकार इन सब दानोंको करते हुए उपरोक्त सेठजीने अपनी अमर कीर्तियों के द्वारा अवश्य ही धन्यवादके पात्र बने है, अस्तु।

विद्या प्रचारक सोसाईटी

गत मास रविवार ता. २१ को पेन्ट्रीचक वैदिक विद्या प्रचारक सभा का अधिवेशन हुआ था। श्री जी. रामबली सिंहने सभापतिका आसन ग्रहण किया था। और निम्न लिखित सज्जनों उपस्थित थे। श्री. के. जी. सिंह, एम. अकबर, आर. महादेव, पी. के. सिंह, एन सुभम्बर, एस. दशरथ, एम. सुदीन, आर. मरीम, आर. महाराज, के. महाराज, के. पुथन, आर. ओ जी. मलरूप। इस सभामें यह निश्चय हुआ कि. बाहर उपरोक्त सेठ तमोल २ सभाके नाम पर जो रुपए ८१ पौण्ड रहा है, उसको जुदा किया जावे। और उन सात लड़कियों, जो परीक्षा पास किए हैं, उचित पुरस्कार दे कर उन्हें सम्मानित किया जाय।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ... [illegible]

மலர் 32. பினிக்ஸ், கேப் டவுன்—வெள்ளிக்கிழமை, மேமீ 11உ 1934ஆம் இதழ் 19

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மேமீ 11உ 1934ஆம்

சாமியாரகளின் வருகை!

தென்னப்பிரிக்காவில் இந்தியர்கள் குடியேறிய காலம் முதல் அநேக சாமியார்கள் "பாரதப் பிரதி போல வருவது போலதான்" தென்னாபிரிக்க இந்திய சமூகத்தில் பாவித்திருப்பதுபோல் இச்சாட்டுக்கு வந்துகொண்டும், போய்கொண்டு மிருக்கிறார்கள். அப்படி வந்தவர்களில் ஒரு சிலரைத் தவிர மற்றவர்கள் பணஞ்சம்பாதிக்க வந்தவர்களாகத் தெரிகிறது. வருஞ் சாமியார்களில் பெரும்பாலானவர்கள் இந்தியாவின் வடபாகத்திலிருந்து வந்தவர்களே யாவர்.

முதன்முதல் 1905 வருஷத்தில் பண்டிதர் ராமானந்தர் என்ற பெரியார் வந்தார். அவரது வருகையால், கேப் டவுனில் இந்தியர்களால் ஒரு வண்ணமான மண்டபம் அவரால் நம்மக்களின் முன்னேற்றத்திற்காக பலபாகங்களில் சபைகளும், சங்கங்களும் ஸ்தாபிக்கப்பட்டன. அதை மக்களனைவரும் பலலட்சியமின்றி ஏற்றுக்கொண்டார்கள். இந்து மதத்தின் சகலரும் அவர் விரும்பிய காரியங்களில் வெறுமனே அச்சில், அவர் சொன்ன அரிய உபதேசங்களின் பயனாக நமது மக்களுக்கு கம்பளவாடு, தேசம், வாயம், கல்வி முதலியவைகளில் அக்கறை அதிகரித்து, காம்பளவைகளின் அருமையை அறிந்து தற்கால மக்களனைவரும் போற்றத்தக்கவர்களாகச்சென்.

அவருக்குப்பின் சுவாமி ஷங்கானந்தர் காலத்தில் இயமாக பேரிய வகையிலும் முன்னேற்றம் ஏற்பட்டது. இன்னிரு மதத்தலைவர்களும் சம்பவாகின் சிறந்தவர்களே. இவைகளை வகிலுத்தலுடன் வந்தவர்களே யாவர். இக்கைவாள்கள் ஆங்கிலப்பாடசாலையில் பூரணப்பயன் அடைந்தும் பெற்ற அப்பாலைகளை கல்கொடுத்து முறைப்போல் வண்டிகளை உடை பலர்களுக்கல்லாம், இவர்களது ஆழ்ந்த அருத்தவைத்த உபதேசங்களைக் கேட்டுப் பயனடைந்த இந்தியர்களும், வெள்ளையர்களும் அக்காலத்தில் இடையாது. இவ்விரு வரும் இச்சாட்டினின்றும் ஒரு வாசம் வேறுமை கொண்டு போனவர்களல்லர். பணஞ்சம்பாதிக்க வேண்டுமென்ற சோகத்தாலை வந்தவர்களல்ல யென்பதை இவர்களது அருஞ் செல்வாக்கு நிரூபிக்கின்றது. அதனும், இந்தியாவின் வடபாகத்திலிருந்து இச்சாட்டுக்கு வந்த சில பண்டிதர்களும், சாமியார்களும் பயனதையடி வந்தவர்களே யாவர். அவர்கள் வந்தவர்களில் அநேகர் இச்சாட்டினின்றும் வரனமாக தென்னையைக் கைப்பற்றிச் சென்றதாயுந் தெரிகிறது.

தமிழ் பேசுகிறவர்களிலிருந்து வந்தவரும், கண்ணனின் மித்திருக் காந்திசோசாயத்தால் பணஞ்சம்பாதிக்க முடியாமை வருமானிய மனிதாவத்தைப் பிரயோகித்து, புத்தக வியாபார நிமித்தமாய் இச்சாட்டுக்கு வந்தவர் என்பதற்கையமில்லை. அவரது உபதேசத்திலுமும், கூட்டங்களிலுமும், பேசுமேடைகளிலுமும் மதமகத்துவங்களை அடைந்தும் பலன் ஒன்றுமில்லை. அவரைப் பிரகாசம் பண்ணுவதற்கு ஜோகன்னஸ்பர்க் ஆலயத்தில் அடைபட்டிருந்தவரை அறியாதவர்களில்லை. அதனை சோகத்தும் கால், இச்சாலத்திய யோசிக்கிறவர்களில் பெரும்பான்மையோர் பணத்தாசையால் சோலம்போனதொன்றாகும்!

தென்னப்பிரிக்காவில் வசிக்கும் தமிழ்பாஷாபிமானிகளே! சோதரர்களே! [illegible] நமது மக்களில் [illegible] ஏமாற்றப்பட்ட [illegible] பல சிக்கல்களிருப்பதை நீங்கள் நன்கறிந்திருப்பீர்கள். இனிமேல் இச்சாட்டுக்கு வருஞ் சாமியார்கள் விஷயத்தில் நீங்களனைவரும் தமிழ் மக்கள் அதிக ஜாக்கிரதையாயிருக்கவேண்டுமென்று இதனால் எச்சரிக்கிறோம். சமீபத்தில் கூட்டிலாகும் இந்து மஹா சபையும் சில சாமியார்கள் முதலானவர்களைத் தேவையாக வரவழைத்து, அவர்களது கூட்டங்களினால் தமிழ் மக்கள் விழிப்புடன் எதிர்பார்த்திருக்கலாகுமாம்.

காதேயின் கொலைமை.

பலவருடங்களாக காதேயை எல்லாம் இவ்வுலகில் இருக்கவொட்டாமல் முழுமூச்சாக பாடுபட்டு வருவதில் பலதரப்பட்ட சம்பவங்கள் நிகழ்ந்திருப்பது யாவருக்கும் தெரிந்ததாகும். அவர் தென்னாப்பிரிக்காவை விட்டு வெளிப்படை கைத்தொழில் வைதிகியான் பல ஆண்டுகளாக இவ்விடம் சிலர் சேவகத்தைப் பரிசோதித்து வந்ததில் தொடர்ச்சியாகவும் காதேயைப் பாவி வருவதற்காகவே செல்லுமிடமெல்லாம் தமிழ் மக்களில் வெகு நிலைசெய்துள்ளார். காதேயைக் கண்டு ஆவலுறும் ஒருவரைக்கூடத்தான் மகாத்மாவுள்ள மற்றெருவரைக் கடிக்குமாயின், இவரிடம் புள்ளையின் நிலைதான் எப்படிப்பட்டிருக்கும் என்பதைப் பற்றி சுதந்திரமில் வாசகர்களே யூகித்துக் கொள்ளுங்கள். இதற்கு முன்னர் பெரு இந்தத் தடவை ஒட்டத்தைத் தடைப்படுத்துவதினால் இயற்கையாயுள்ள சீதளத்தால் குளிரால் காய்ச்சலுற்றிருந்தும் சுகவீனம் விருத்தியுற்றும் காய்ச்சல் உண்டாகியது. இதனை முன்னிட்டே இக்கெடுமையான காய்ச்சலில் வடவையெடுத்து சோவெல வைத்திய நிபுணர்கள் அபிப்பிராயப்படுகிறார்கள்.

தற்போது இங்கிலாந்திலுள்ள பலபாகங்களிலும் பரிபூரண மதுமக்களின் பெரும்பான்மையோரை ஆட்சேபம் தான்புறுத்தி வருவதால் வாழ்நாள் முழுவதும் ஆலோசனைப் பண்ணுகின்றனர். கடந்த 1918 ஆண்டில் இவ்வியாதி சமயக்கருவியை உலாவி வந்ததைக் கண்ட தக்கோர் முன்வந்து நிவிக்கை முதலான பலவித உதவிகளை ஜனங்களுக்குச் செய்து வியாதி சாந்தப்படுவதை வரையில் உழைத்தனர். அதைச்சுற்றத்தாரும் ஆதரவாய் நின்றனர்.

அக்காலிருந்த சமயத்திலுங்கூடவும் சர்ப்பத்திரர்கள் சம்பவங்கள் கொஞ்சமாவோ தெரியவில்லை. இந்நாட்டின் பொதுஜன ஸ்தாபனமொன்றை கொண்டாவதற்கு கொம்பு சுற்றும் இந்தியன் காங்கிரஸ் இவ்விஷயத்தில் இருந்திருப்பதும் கவலை தெரிவதற்கு தெரியவில்லை. சமது மக்களே வேறு தேசத்திற்கு குடியேற்ற வேண்டுமென்ற சூழ்ச்சி யோசனையில் அமிழ்ந்து விடுவதும் பொதுமை! நாம் எப்படியானாலுமாகட்டும், சமீபத்தில் தேசாபிமானி வேளையில் போர்ன் இந்தியன் அசோசியேஷன் என்ற சங்கத்தார்களாவது இவ்விஷயத்தைக் கவனிக்கக் கூடாதா?

கடந்த வாரம் நாம் ஒரு பிரேதத்தை புதைக்கும் பொருட்டு இகோடெவ்னுக்குச் சென்றிருந்தோம் அவ்விடத்தில் சென்ற மாதம் 25 தேதிமுதல் இக்காய்ச்சலால் மாண்டு மொத்தம் 23 பிரேதங்கள் புதைக்கப்பட்டதை அறிந்து திகைக்கலானோம். ஆகவே, நமது தலைவர்கள் இங்கே வளர்க்கவேண்டியது அத்தியாவசியமான செய்கையாகும்.

— தமிழ் நேயன்.

நிலவள்வால் திருநாள்.

(ஜோஹன்னஸ்பர்க் தமிழ் வளர்ச்சி வளர்ச்சி சபை காரியதரிசி எழுதியது.)

வணக்கமிடத்தில் இருக்குவதனால், நமது கடந்த மாதம் 19ம் வெளிப்பிரசுரத்தில் "இந்திய ஒற்றுமை" யில் ஸ்ரீமான் பாலசுந்தர முதலியாரவர்கள் "நிலவள்வாலில் கலப்பாசை" என மகுடமிடுவதாக எழுதிய விஷயத்தைப்பார்க்க பெரிய சாதகத்தை தருகின்றது. எவ்வளவு முதலியார்கள், ஜோஹன்னஸ்பர்க் தமிழ்ப் பள்ளிக்கூடத்தில் தலைமை உபாத்தியாயராயிருந்து மாசு அறுவருடங்களாக உழைத்தவர், நாயப்பாசையின் பரம்பல் கண்டவரல்ல, இருந்தும், கடந்த ஏழுவருடங்களாக உபாத்தியாயராயிருந்த முதலியார், நிலவள்வாலில் தமிழ்மக்களின் தற்கால நிலைமையை பரிசீலனைச் செய்து கம்மக்களில் பெரும்பான்மையோர் மதிப்பு, மரியாதையுடனும் வாழ்வதாகவும், வசதி நிலவும் வாழ்க்கையை கழித்து வருவதாகவும் வரைக்கூறி எழுதியது கற்றவர்களிற் சிலர்களில் செல்வாக்கு முற்றிலும் மிகுதியாகும். முதலியார் வருந்தி எழுதி பிரசித்தப்படுத்திய தகவு மிகவே இத்தென்னாப்பிரிக்காவில் மாத்திரமல்ல உலகிலெங்கும் நிலவும் தமிழ் மக்களுடைய துன்பமையாயிருந்தும், சமூகங்கள் அதில் படிவது கடமையென்ற சமூக சேவகனில்லை, சமூக பாத்திரமில்லை எனவும் எத்தனை முன்னேற்றமும் அதற்குடனாட்ட மாட்டாதென்பதை எல்லோரும் அறிந்ததே.

நாயப்பாசையாகிய தமிழை சம்மக்கள் கற்றுக் கொள்ள வேண்டிய அவசியமென்ன, அதினால், பலனுமுண்டென்ன, சுற்புறக்கூறும், ஆரசாங்கட்டுஞ் சிற்சிலமென்னும் நன்றோர் வரைவுத்தினில் தவறியில்லை. ஆனாலும், கண்டபடிகளுள்ள ஆசனித்தில் பலதவர்கள் சிப்பதியாகவென்னும், பத்தை வளர்க்குமே ஆசானுடைய பெற்றன் கைப்பிடிவது கடமை என்னும் நீதிதான் கூறுகிறது, நமது முதலியார் சொல்லிய நகர்த்த கருத்தை கூறி, பெரும்பான்மையான நிலவள்வாலை தமிழ் மக்களைத் திருத்த நம்ம ஆசானே தேவை, அதற்கு முதலியார் பிரவாகப்படுவிலாதாக

நிலவள்வாலில் தேசாபிமானம், பாஷாபிமானம், ஞானாபிமானம் பொருந்திய தமிழ் மக்கள் இல்லாமலில்லை. வைதிக தருமத்தை வளர்ப்பதற்கு ஆலயமும், பள்ளிக்கூடமும் மிருக்கிறதாகை ம பெருமையாளையர் தமிழ் மாக்கத்தினை நம மேம்பாடாகவென்னச் சொல்ல ஒருவரும் அருகில்லை. நிலவள்வாலில் வசிக்கும் தமிழர்கள் வண்டிகளையில் மற்ற வாரில் வசிக்கும் தமிழ் மகனுடன் சமத்துவம் பாராட்டி தன்னைவிட யாவர் என்பதை முதலியாரிய விரும்புகிறோம்.

நிலவள்வாலில் நமது நாயப்பாசையாகிய தமிழ்

[illegible] கடிதங்களை [illegible] [illegible] [illegible]

વેચવાના પુસ્તકો

ઓતરાતી દીવાલો—આ નવાના પુસ્તકમાં ૫૦ કાર્ટુનકારો કેમેરાનો અનુભવ છે. અનામત આફ્રિકાની જિંદગી બતાવી દીવાલો આવેલી છે અને ન દીવાલોનાં બારણાં શું કરે ન બારણાં બહારની દુનિયા જોઈ શકે નહીં એવું નામ જોઈને "ઓતરાતી દીવાલો" નામને ઉત્તર તરતની દીવાલો આવેલ છે. ઈ. રૂા. ૨-૯.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દામોદર સાવલારામ કાલેલકરે પોતાના આત્મીયો સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલ છે. ઈ. ૨-૦.

સહેલાઈ દરોનન—આ પાકા પુરાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ ચિત્રો આપવા આવ્યા છે. ઈ. રૂા. ૨-૯.

ગાંધી ચાવડી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ખૂબ અનુયાયી તરીકે આજકાલ જાણીતું છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રા. ગોપાલાચાર્યે પોતાના વધુ માસ્તર મહાશયના કરેલી રેજનીતિ ઉપર કોલેકર નવા પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હવેનું ભંજન આમાં બેહદ ના પ્રમાણિકતાથી આપણે છે કે આ રોપડો સાહબજીવનના કામનું રમાન કરશે." મદ્રાસના દક્ષિણાદ દેવાએ તેમનો શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. ઈ. રૂા. ૨-૧૦.

બધાના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરુષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, બધા બાળકીઓના જોડે સાથે આનંદ આપે તેવાં કાળજીથી ભરપૂર છે.

રહીયાળી વાત-ભાગ ૧લો—આમાં ૩૦ જેટલી બોધ નવા બાળકોના મોઢામાં રમે તેવી સુંદર બાળવાર્તા છે. પ્રત્યેકની કિંમત રૂા. ૧-૦.

ચૂંદડી—આમાં બીજો બધામાં રંગીન ચાર ... તેમાંનો સુંદર બાર બધી ચીનો ... રૂા. ૧-૦.

બાળ ગીતો—બાળમાં જુના પ્રસીદ્ધગીતોથી ભરપૂર બાળકી મોટા મુખરાની બાળકોનાં અનુકૂળ બાળે છે. ગુજરાતની ભરપૂર ... ઈ. રૂા. ...

ફીલ્ડહાલ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં ચાલતાવપ્રેમ બધો છે. બાલકો અને બાળકો માટે છે. રૂા. રૂા. ૧-૭.

કાવ્ય પરીચય—ભાગ ૧, ૨, બાળકો નરસૈંહ, ભટના વિષેનો બાલકોના પ્રભાતીના રસાસ્વાદના છે.

પ્રત્યેકની રૂા. રૂા. ૧-૦ .

વેલીના ફૂલ—નવાની બાળકોને ઉપયોગી ચીનો ... રૂા. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડરને ... બાબત ચોકસી આપવા. વી. પી. ના ઓરડરોનો બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

શ્રી રાંદેરિયા મુનિનું બાળ સાહિત્ય આપણા

Bandi બંધના તરવરા નીચેના અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડ્યાં છે. બાળકોના કલાકારીના રસ લેનારા ... નાદેસ, નીરુબહેન, ગજરાબેન, રમણલાલ પાઠક, કેમેળાબેન, ચુનીલાલ-વગેરે લીસ્ટવારીના વિષયે આ પુસ્તકોનાં નામોવાળા ઉમેરો ... બાળકોની ... ભાષા અને નરણ કુબાકુરાબા અને બહેળા કરવા તેમના ખ્યાલ બાબી ... પાકું ચૂળો. આવે આ પુસ્તકો બધા ઉપયોગી સાબુત પુરવા છે અને તેના ઘણા આવૃત્તિઓ કેટલાક ... છે. પુસ્તકોનું ... બાળા પહેલા ભરત ... બાળકોના ... તેમાં છે. તેમોને ... આ રસ ચેનચાર કરવે બધા આ પુસ્તકો છે. ઇ. રૂા. ૧. ૮૦ પુસ્તકના આખાયા ... ની કીમત ૨ ૧૦ ૦

પુસ્તકનાં

...	...
ચકલીયો	કઠિયારાનો ...
ઉંદર કરે પેલાં ઉંદર	...
ઉનમારી	...
કલાદ	...
...	...
...	...
...

બાળ ઉપયોગી

સુબોધ બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ.

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	પ્રાર્થી કથાઓ	૦	૧૦
પુ ૨	ઈશ મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	સુવચન	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કયારે સમજશું!	૦	૧૧
પુ. ૬	રોબ્સટોનની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	સતો ને ઉખાણાં	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રોજ વરેણની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યો બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ મુજબના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
બોલી બોલી વાતો		૬
સોનાની કાકા		૭
કોયડા કાકા		૧૧
અજરસ		૬
પ્રતિસ્પર્ધા		૬
રિકિ ટિકિ		૬
આરંભીઓ		૪
અરેબરી વાતો		૮
બોબાલની બોબ		૮
રમીદની બેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૬	૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)		
રોબ્સટોનની બધુ વાતો		૧૧
બધુ	૧	૦
બિરબલનો બંધુ	૧	૬
બીરબલ	૧	૦
બીરબલ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બબ બબરચંબ	૧	૦
તોફાની ટીપુડો	૧	૦
બોલ હતો કુલડો		૬
નબનીત		૮
બોબ બધુ		૪
બાળ બબરી		૮
બધુનો બસ્તાનો		૬
બંબાળો બિરબલ	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રણછોડ મુર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો સહજ ચાલમાં આપ્યાં છે. ગુજરાતી બધુનાર ઉમરના કુમારોને માટે બહુ રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આપું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયા છે.

	શી.	પે.
પંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
શોધ—બધાત્મામા	૧	૦
ખેતરાપ્રે		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાદ સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ બેલડી જશે.

	શી.	પે.
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
રિવાજના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બા-પા બસવી	૧	૧
બીબોરી બહાદ	૨	૬
દેશ દેશની બધુત વાતો	૧	૧૦
ઉદ્ધોર કથાઓ	૧	૧

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

...નીચેનાં પુસ્તકો...ુજરાતી બોર્ડીંગોમાં ખાસ જરૂરી. મંજાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. **વી. પી. ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.**

ગુજરાતી બાળ પોથી			૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી		૧	૦
,, બીજી ,,		૧	૨
,, ત્રીજી ,,		૧	૪
,, ચોથી ,,		૨	૦
,, પાંચમી ,,		૨	૪
,, છઠ્ઠી ,,		૨	૮
,, સાતમી ,,		૨	૧
,, પહેલી ચોપડીના ભાષ'		-	૪
,, બીજી ,,		-	૮
,, ત્રીજી ,, ,,		૧	૦
,, ચોથી ,, ,,		૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,		૧	૮
,, છઠ્ઠી ,, ,,		૧	૮
,, સાતમી ,, ,,		૧	૧૧
,, રેખી હિસાબ ,, ૧		૦	૬
,, રેખી ડ્રોઈંગ ,, ૨			૮
,, સચિત્ર આંકની ચોપડી		-	૪
બાળ વર્ણની નોટ		૦	૪
ગુજરાતી...ાળાનું ભાકરણ			૦
અંગ્રેજી બાળશિક્ષ પાઠમાળા (વેલ્સકૃત) ભાગ ૧		૧	૬
,, ,, ,, ,, ૨		૧	૧
,, ,, ,, ,, ૩		૧	૮
ટપાલ ખિસ્સાનાર ખેરખિસ્સો (આના ૧૨ સો)		૬	૦

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

The Oldest Journal Circulated Throughout South Africa, India And Other Parts Of The World.

Published Every Friday.

IN

ENGLISH, GUJARATI, TAMIL And HINDI.

For The Political, Moral And Educational Upliftment Of The Indian Community.

Thirtysecond Year Of Publication.

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union . . . . . 20s. Annually.

" " " . . . 10s. 6d. Half-yearly.

Outside the Union . . . . . 21s. Annually.

" " " . . . . . 11s. Half-yearly.

Rates for Advertisements

Number of Insertions.	1 Inch.			½ Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	1	6	7	10	6	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

૪ રેકોર્ડમાં એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફુકત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી અલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવો.

આર્ય માસના હીરજ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઇચ્ય ૧૨ કી. ૬–૬.

ઇચ્ય ૧૦ કી. ૪.

સપલીમેન્ટ મંગાવો.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક

૮ રેકોર્ડ એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. પા. ૧—૧૨—૦ માં

આપવામાં આવશે એની સાથે એક સંપૂર્ણ ગાયનની ચોપડી કે જેમાં જુદા જુદા સીનના ફોટા મુકેલા છે.

આજે દુનીયામાં સર્વત્ર કુસંપ અને કંકાસ વર્તી રહ્યાં છે. એ કંકાસથી આપણે ગુલામી દશામાં પડેલા છીએ. પ્રભુને પણ ભુલી ગયા છીએ. ઘર ઘરના કંકાસમાં આ સેટ બાલ સાંભળવા અગે અલાભણ કરીએ છે. નેટકમાં ગોલાજ નહી મળે છે.

Phone 47, P. O. Box 1155

ORIENT MUSIC SALOON,
Agent of H V. RECORDS

117 Field Street. DURBAN Natal.

બનાના

મેસર્સ ગોલ્ડમાં બનાની બાબે એવા ગોરા ૩૬ (બાબા ...). ઉંચા સા ૨ સી એ ૩ બાબરે મોકલવાને. પાસનગ્રે ૩ શી. ૨–૬ બાબ.

LARGE SELECTED BANANAS

250 Asked O.D. F.O.R. Durban, Pineapples 3/6 doz.

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 730. Durban.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/- extra to be included for postage.

Phone 3567. P. O Box 318.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
99 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મત્રાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ
પ્રથમ કારી ગીને વરી માલ રવાના કરવામાં આવશે

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હોસપીટલ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths in all descriptions always ready. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance at Funerals.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, કુલ, મોટર તથા ઘોડા તથા કુલ ગોઠવે પુરા પાડવામાં આવે છે. ગમ હિવસ ખુલ્લું.
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

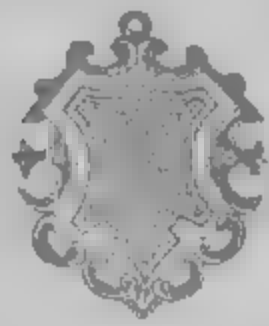
INDIAN OPINION

No. 6—Vol. XXXII

BIHAR EARTHQUAKE

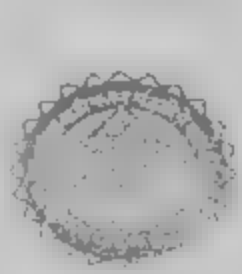
WHAT A BRITISH M. P. SAYS

Mr. H. K. Hales, M.P., paid a visit to the Bihar Central Relief Committee. He said: "The earthquake disaster in Bihar has given the British nation an opportunity of showing their sincere sympathy with the Indian nation at this time of their greatest distress. It is not a question of charity or generosity merely. It is an imperative duty for England to realise immediately the necessity of rendering assistance to the afflicted people in the devastated area. In my opinion the reason for larger contributions not forthcoming from England at the present time is solely and entirely due to the fact that the magnitude of this calamity has not yet been brought to the notice of the British people. It is that reason which has prompted me to make a personal visit to the devastated area. By a series of lectures illustrated by lantern slides in the principal cities in England, I hope to bring home to the British people the immediate need for help. The House of Commons will, I feel sure, respond to my suggestion of a guinea subscription from each member and so prove in a practical manner their friendship to our kindred across the seas.—'The Earthquake Relief Bulletin.'

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કુબ્જક હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. ચડ્ડ કિંમત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આવી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 440, DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

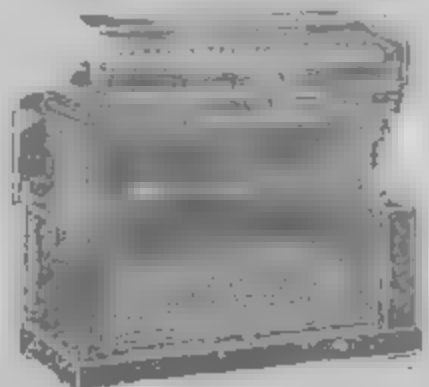
હેડ ઓફીસ :— મરણાનુ:—ચેતવાટી ૫ ગી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૧૪૧૫૨ ગ્રાન્ટરોડ રોડ, મુંબઈ, ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના કબજ રીડ હારમોનીયમ.

પગના કબજ રીડ હાર્મોનિયમ.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ

રીડ બોર્ડસ :— નકલ કબજુક તથા સરદાર કબજુક.

બીજા ભાવો તથા અમારા ભાવો અને કેટલોગની વધારે કરતા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના ડબલ રીડના રોકડેથી પીંડ ૬-૧૦-૦, હાથના કબજ રીડ ૧ ઓક્ટ્રા રોકડેથી પીંડ ૪-૧૦-૦.
હાથ અને પગના સાથે (કબલાઈડ) કબજ રોકડેથી પા. ૬-૧૦-૦. હાથના પેટેંટલ ખાસ મુસાફરીને હાથના કબજ રોકડેથી પા. ૪-૨-૬
પગના કબજ રીડ ૧ ઓક્ટ્રા મધુરા રોકડેથી પાકિંગ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાકિંગ ૬-૨-૬, અને પા. ૬-૫-૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી મેરેની આપવામાં આવે છે

ખાસ ભેટ નકલ મંગાવી ખાતા કરો હાલો વા મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૧. **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 461. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઇરીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વત્તર ઓરાબા)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

ડેક
(વત્તર ઓરાબા)
પાઉંડ ૬–૭–૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૬–૧–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૧૪–૦.

હીંદુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૮–૦.

એ તા. ૨૮મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારુઓએ પોતાના દાણાના કપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ ઓફ ડરબનનું ફરનાણું મારવું. અને જ્યાંથી ચડો ત્યાંના ટેકને ક્રમપ્રમ નેમ્બરને દાણાના સીમા પોર્ટ કપર પડાવ્યાનું કરવા જણાવવું. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે ઉતારુઓએ પોતાના પોતા દાણા સાથીદારે ૧૧ વાગ્યા પહેલાં કસ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં.

કપ્તાન વગેરે ઉતારુએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી કુવી અહમદાબાદના બાકીના અમારી સાથે પ્રબંધવાળા કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી મળી દેખરેખ નીચે થાય છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel Add, "Kuramat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હીંદી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES — PROPRIETOR: R. K. KAPITAN.

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

યુનાયનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(નાતાલ ઇંડીયન કોંગ્રેસની ટ્રેઝરર)

ફોન ૩૬૨૩. ફોનર્સ ગ્રે અને વીકટારીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Notice

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

WRITE: Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee Indian Sports Ground, Durban.

Indian Child Welfare Society Centre

150, BROOK STREET, DURBAN

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 11 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khotu, P. O. Box 66 Vereeniging 85/85 Tardeo Road, Bombay

તાજા તાજરીવા બનવું?

ખરીદાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

બીજા બદલે વાપરવા આગ્રહ

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—ની ખરીદી કરતી વખતે—

આગ્રહપૂર્વક મંગાવવા આગ્રહ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લી.—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે વધુ એજન્સીઓ ખાલી થઈ – ઝંડુની દવાઓનું મુકીયત બાજેજ મંગાવો

સાઉથ આફ્રિકાના એજન્ટ: એમ. એમ. જોશી. ૩૪૫ બ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, પ્રીટોરીયા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફળ અને વેજીટેબલ બાર પોર્ટર કરી સી

ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખોઃ

P. O. Box 254. Durban.

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફળ અને વેજીટેબલ બાર

સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો

P. O. Box 812. Durban.

ફીટીંગસ

પાવડર

દીવી, કુવાઈ, માકડ, વંદા, માખી,

બધા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

અજમાયશ બનાવટ. ફક્ત દીનામાં વેચાય છે.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	4s
A Short History of the World	9
Folk tales of Hindusthan	2 6
The Story of the Ramayana	4
About Doing [illegible] of Mahatma G[illegible]	3 6
The Epic Poet	3

MAHATMA GANDHI

His trial—An [illegible] Policy in the twentieth century 1 0

J. C. BOSE

Mr. Rabindranath Tagore with [illegible] sketch and a portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With the Devanagari and translation by Dr. Annie Besant in English.

Pocket Edition 6 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

[illegible] on the Hindu [illegible]
The third [illegible]
The [illegible]
2s

THREE GREAT TEACHERS

[illegible] the three Great Acharyas [illegible] the Hindus all over [illegible] are equally appreciated by the best thinkers in the [illegible] scholars of Europe [illegible] Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangachariya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Subbit Rau. 4s

EMINENT MUSSULMANS

Contents: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab [illegible] Faqir, Kalimullah Muhammad Sayeed, [illegible], The Aga Khan, Sir Muhammad [illegible] Imam Imam, Ajmal Khan, Sir Maulavi [illegible], Sir Abdul Ahmed K[illegible], Syed Hasan Bilgrami, Justice [illegible] Mahomed Iqbal, Sir Muhammad [illegible] Bahadur, Sir Abdur Rahim [illegible] Hamid, Sir Ali [illegible] Baig, M. Ilyas and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

(By Dr. Pattabhi Sitaramayya)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the [illegible] of many ancient crafts and industries of India. He [illegible] by facts and figures the great advance Swadeshi has made by the step Mahatma Gandhi took by making the question of Khaddar go to the production of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from [illegible]." Contents: [illegible] Vasavadatta, Ashvaghosha, Mrichchhakatika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvashiya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrakshasa. 3s. 6d.

Indian Tales of Love, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. C. Subbaramaiah, M.A. This is a collection [illegible] some of the Tales of Tenalirama, Mullah Nasrudin, Stories of Akbar and Birbal, Stories of Wit and Wisdom, The Son-in-law Abroad, [illegible] of Agbali, Folklore of the Telugus, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 6d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues [illegible] and events in India. [illegible] chapter [illegible] The [illegible] Conference, the Gandhi-Irwin [illegible] with Lord Willingdon, [illegible] to attend the Round Table [illegible] Rajagopalachari, Tagore, Romain Rolland, Madame Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, [illegible] 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus,
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)
Dalys Limited
Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel [illegible]

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ. **અને.** **આ.**

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના તડાપર ઉઠાવ કરતું, કોંકુ સમાજમાં સુધારણાઓની વાત બતાવતું, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. ૪ ૩.

કુમકેપાત—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ બાવા સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાદિક, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં. ૩ા.

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો તમને ગુજરાતી ખરેખરું સુકત કરી બતાવ્યું કર્યાં છે ૬૨૬ ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ રત્નો હોવાજ જોઇએ.

બોલી ચાલે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' તાજેતરમાં મેળવવું હોય તો - આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરમાં બતાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાચિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

ઉપરના સમાચાર બનાવટ નથી, આવું ઐતિહાસીક વાતો વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપયોગી, સચિત્ર બે પુસ્તકો પસંદ કરવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD Gujrat India.

મફત **મફત**

આ જાહેર ખબર કાપી મોકલનારને સુંદર રંગ પકડી પારખવું બાબતનું લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. તમારો આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખોઃ—

જે. કી. લાયબ્રેરીયન, ગુજરાત ટાઇમ્સ (અ-ઉપાધ્યાય)

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી જાહેરાતોવાળું વૈશાખવાળા પુસ્તક ૬૪ પાનું કિંમત ૧ લાલ બહાર પડવા થયું છે. મંગાવો

મદન બુકસેલર્સ, જામનગર, અમદાવાદ.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
23 MAY 1934

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. [illegible] Vol. XXVII Friday, May 18th, 1934

NOTES AND NEWS

Swami Adhyanand In Durban

SWAMI ADHYANAND, of the Ram Krishna Mission, who has been delivering very interesting lectures for the last few months before distinguished gatherings of both Indians and Europeans in Johannesburg is due to arrive in Durban on Saturday May 19. We extend to the Swamiji a very hearty welcome and hope that his lectures in this Province will be instructive and elevating to the people in general, even as they have been in the Transvaal. "If there was one thing which India could teach the world it was her philosophy" observed Swami Adhyanand in the course of a lecture in Pretoria recently. "Today, in the midst of great unrest in different sphere of life, politic, economic or social, India could give ideals which would not merely solve many problems, but would make for co-operation and mutual respect between the different creeds and nations. A contribution which India had made was a synthesis of all the existing religions. India, in spite of her ills to-day, sent out that idea of religious synthesis in thought, and showed warring humanity how real peace, based on spiritual idealism, might be attained. If there was to be any permanent peace in the world it could only be brought about by spiritual ideals. India had a message—the message of harmony among the warring creeds of the world. It did not consist of dogmas and doctrines, but was the experience of the human soul. The Swamiji will be welcomed on Sunday May 20, at 2.30 p.m. at the Royal Picture Palace, Victoria Street, Durban, by the South African Hindu Maha Sabah.

Our Critics

WE have received a few letters for and against our last week's leading article dealing with the Hindu Maha Sabha. Neither time nor space will permit us to publish the letters here but we hope to deal justly with those who defer from us in our next week's issue.

The Curse Of Colour

A Swiss managed hotel in Bloomsbury, London, it is reported recently asked 21 Indian students to vacate temporarily during renovation. After renovation they refused readmission to the hotel on the ground that it had been decided not to have coloured guests in the future. This flagrant exhibition of colour prejudice in the Imperial Capital has aroused great indignation and the matter has been referred to the High Commissioner.

While we are suffering under colour prejudice in this country and complaining that as British subjects we should not be subjected to such treatment it is interesting to note that the curse is spreading fast even in England.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 18TH, 1934.

THE SLUM BILL

THE Indian community is much perturbed over the Slums Bill which is about to be passed into law. In dealing with the question editorially in a recent issue we pointed out to the fact that slums are a disgrace to any civilised country, that it is the duty of every person to assist in their destruction and that we therefore, welcome any legislation with that object in view. We also pointed out that those to be affected by the Bill will be mainly Indians and Natives both voteless and voteless, and extraordinary powers placed in the hands of Municipalities and local authorities are apt to be used unfairly against them. The Durban Town Council, fearful of its powers being curtailed under the new Bill, rushed to Capetown to see Mr. Hofmeyr, Minister of Health, and the latter has agreed that the present powers of the Borough Council under its public health by-laws No. 30, regarding procedure in closing down insanitary buildings, should, under a new section to be included in the Slums Bill, remain intact. The procedure to tackle undesirable housing under this by-law is far speedier and far more effective than any of the provisions provided in the Slums Bill. Section 29 of the Bill provides that a local authority may make regulations to prevent overcrowding, to control dwellings provided by the local authority, the fixing of the number of persons in certain dwellings, and so

on. The Minister, at the request of the Durban Town Council deputation has, it is reported, agreed to include in this Section 29 a permissive clause to enable a local authority to make regulations to provide for the licensing or registration of all dwellings situated within its area of jurisdiction, such licensing or registration not to be granted unless the owner of the dwellings is in possession of a certificate of approval from the Medical Officer of Health that the dwelling is from a public health and sanitary point of view, fit for human habitation.

While the powers of the Municipality are thus being increased what protection have those against whom such powers are to be used. It is this that is causing great anxiety to the Indian community. We of course know that there are some amongst us who have known merely to collect rents from their tenants without the least concern as to how they live. But such men are not limited to the Indian community alone. Whatever race they may belong to they will be and will have to be brought to book. But what about those that have a real grievance—whose means are limited, who are hardly able to support themselves and their families. Are they just to be thrown on the streets because they cannot pay higher rents? What protection have they?

While we disagree entirely with Mr. D. C. Lunnon, Labour member for Umbilo, when he charges the Asiatic with not being amenable to discipline and with finding some means of evading the law—the fact has been that though the Indian may have tried to avoid the law, the law has never evaded the Indian—we fully agree with the following remarks made by him:

> "If it was going to be difficult to deal with white men earning six shillings a day how much more difficult would it be to deal with the Indian earning 1s. 6d. or 2s. 6d. He had seen as many as six Indians in one room with six sewing machines and six beds, and the door built up inch thick in filth. .... There would be no solution of our social problem until we tackled the poverty question. Slums were an essential adjunct of poverty and they were starting at the wrong end by trying to abolish slums while leaving poverty unsupplied. The call of the sloppish was a great deal more insistent and nearer home than that of a better house.

The Indian community fears that this is going to be but another measure which will be worked in such a way that it will result in staving them out of the country. As we have stated before we are fortunate in having Mr. Hofmeyr as the Minister of Interior who has proved to be very broadminded and we sincerely hope he will consider favourably the representations made on behalf of the Indian community in this connection.

Fountain Of Wisdom

One rupee invested in Khadi often means feeding sixty-four mouths for one day.—MAHATMA GANDHI.

Goodwill Between India And South Africa

Pandit Metha Jaimini In Maritzburg

A hope that goodwill would be fostered between South Africa and India was expressed unanimously at a meeting of the Natal Debating Society in Christie's Tearoom Maritzburg. Dr. Metha Jaimini moved a motion on these lines in an interesting speech.

Misunderstandings had caused distrust between the European and the Indians, said the doctor. South Africans were trying to judge from ability and character of one per cent. of India's people the mentality and character of India as a whole. India was not a savage country—she has been a civilised land when Britain was peopled by men painted in woad.

He outlined the work Indians were doing for countries of their adoption in many parts of the world. Wherever Indians had gone in British colonies they had by their diligence and honesty served the British to a remarkable extent.

He had heard gladly that the European outlook on South Africa was changing for the better towards the Indians. It was a sign for hope that better feelings was coming. Commercially he held that India could be most useful to South Africa.

A spirit of goodwill would be not only useful to the Indians, but to Europeans, and he hoped that both races would work towards the prosperity of the country by all means. A spirit of mutual co-operation would bring peace and happiness to the country, and he knew the Indians would come forward and do their part for the Empire if ever there was the need.

Mr. John Linforth, the Mayor, said that the Indians in South Africa had a [illegible] They were here to stay, and it was obvious that a spirit of mutual goodwill must exist. Few people had the courage to stand up for their convictions, and he considered that India was to be admired for producing a man such as the doctor, who was spending his life [illegible] the world and sacrificing his livelihood to spread a spirit of goodwill.

Councillor A. C. D. Johnston greeted the Panditjee in the vernacular, and announced, that although leader of the opposition he did not intend to oppose the motion.

Mr. F. J. Lewis Minister of Lands and Public Works, outlined the disadvantage of Indian trading in South Africa, and remarked that if goodwill was to be promoted in this country the Indian merchant must do his bit as well as the European.

The Rev. Frank Oldrive said that intense feeling had existed in the past against the Indians in South Africa, but he thought that the position was improving. He had been in India at the time and knew what the position had been. He could sympathise with the bitterness on the part of European traders in combating the wages and keen competition of the Indian traders.

The motion was carried unanimously.

Dr. Mott On Race Problems

At a large and enthusiastic meeting held under the auspices of the International Club at the Bantu Men's Social Centre, Johannesburg, on Monday, May 7, Dr. John R. Mott, Chairman of the International Missionary Council, addressed the meeting.

Dr. Mott, who received an enthusiastic ovation, spoke of the various aspects of the effect of patriotism on the race problems of the world. He said that he thought that patriotism was a good thing, and that the more it was suppressed the more it would be augmented. "I am a friend of the young men and women of all nations," he said. "I have visited 65 countries scattered all over the world, and I find myself at home among the people of every race. I find that the objects of the International Club will not be achieved by chance. It is only by sacrificial means that you can hope to fulfil your visions. The race problem is a world-wide one. You are familiar with it in South Africa, and we find it also in Europe, Asia and America. One of the chief reasons why the race problem has not been solved is the failure to recognise that it is a world-wide one. The world race problem is of great urgency. There is a pleasant aspect of the race question—racial patriotism. I look upon this as the moving of a higher spirit. You cannot convince me that there is anything devilish in patriotism. Another solution to the racial question has been what is called amalgamation, that is, that we proceed on the lines of local residences, but I don't believe in that course. Its very weakness confronts it. Others had tried segregation, but this had proved absolutely impossible."

Dr. Mott said that the true solution of the racial problem lay in Christ's two edicts "Love thy neighbour as thyself," and "Love thine enemies."—*Umteteli Wa Bantu.*

Poor Indian Children

Effort To Provide Winter Comforts.

(From A Correspondent.)

The Royal Kinema in the Arbitle Reserve, Pretoria was crowded to capacity on Monday Evening, May 7, when a variety concert was given by the Girl Pupils of the Pretoria Indian Govt. School, aged from 5 to 14 years. The concert was held under the auspices of the Pretoria Indian Women's Association, which was founded by the Lady Kanwarani Maharaj Singh. The Organizer was Miss M. L. Peters, a member of the School staff and a keen Indian Social Worker.

The Proceeds were for the promotion of a fund towards maintaining the Children attending the Indian Government School, with warm foods, Jerseys and Blankets.

The Stage Managing and Direction were excellently carried out by Messrs. Sigamoney Appasamy and and M. Govindsamy.

The Programme also included a Physical Culture Display by the members of the Pretoria Hindu (Vyasa Shala) Physical Culture Club, and an exhibition of Indian Dance by the actors of the Young Indian Dramatic Company.

The "Apsara Dance," "All's well that ends well" (a fairy play) and the "Indian Dance" were the most outstanding items on the programme.

All the pupils acted exceedingly well, and their Dancing and Singing captured the hearts of their audience.

The success of the concert was greatly due to the Organizer, Miss M. L. Peters whose labour to further the fund is very much appreciated by the Indian community.

The conditions under which Poorer Children attend School during the winter months are pitiable, and the lack of funds for the soup kitchen and the like hampers the work considerably. The Indian Women's Association, which raised a sum of money for the General Hospital and for Poorer Indian School Children last winter, is now making an effort to raise funds for the provision of hot breakfasts in the coming Winter.

Music was rendered and conducted by Miss Peters. All the items were enthusiastically applauded.

Government's Native Policy

Attacked By A Former Chief Justice

A bold attack on Government native policy was made by Sir James Rose-Innes, former Chief Justice of the Union in an address at the annual meeting of the Cape Branch of the Joint Council of Europeans and Bantus.

Sir James said that since Union the spirit of the north had tended more and more to dominate their native policy.

"The keynote of that policy, it is insisted, must be not liberty, but repression," he declared. "The universal rule in circumstances to form part of our policy. They are to be a people apart to whom the privileges of citizenship are to be forever denied. They are to be economically, politically and concentually from the remainder of the population, whom they outnumber by three to one. That this policy can be put into full operation is very doubtful; that the result would be disastrous to our country is absolutely certain. Yet we are told by an energetic and forceful Minister that it is the hallmark of the new South African culture. He regards it as necessary to the preservation of white civilization.

"We are all agreed that in the interests of black and white alike the civilisation introduced by the white man must prevail in this country, but we think that it would best be preserved by including in its privileges and [illegible] every class of inhabitant, irrespective of race, colour or creed.

"The Minister's policy is the negation of that ideal. He rises at the dominance of the white man because he is white and the subservience of the black man because he is black. That is the policy of the top dog. It is of evil blast in Mr. Pirow's ancestral home. What results there will be we do

not yet know, but we cannot risk it here where diversity of race is complicated by the clash of colour."

Sir James then dealt briefly with some of the broader aspects of native policy and the extent to which the Cape native franchise is affected by the Status Bill but careful study of the Bill satisfied him that the measure did not go beyond the resolution of the Imperial Conference of 1926, which was approved and ratified by the Statute of Westminster.

Miserable Share

But since the introduction of white adult suffrage and the tightening up of the registration machinery the proportion of Native electors in the Cape province was now in the neighbourhood of three per cent. In spite of that, the demand for the exclusion of the native from the ordinary electoral roll was certain to be pressed, not on the grounds of illiteracy or unfitness, but solely on the ground of colour.

"The natives as a body," he said, "are in a condition of dire economic distress and what do they get from the surplus? To them is allocated £78,000. They constitute three-quarters of the population and they are given less than one-fiftieth of the surplus which they have been mainly instrumental in creating." The natives were not adequately represented in the House.

Sir James bitterly criticised the pass laws. The abolition of passes throughout the Union and the substitution of identification certification would save the State much expense, would prevent the mischievous manufacture of criminals, would gratify native sentiment, and would meet with strong support from many perhaps unexpected quarters.

A policy of repression, said Sir James in conclusion, was contrary to the best interests of South Africa. —*The Star.*

"Miracle Healer" At Ladysmith

Cures Of Chronic Paralysis

An Indian's Claims

The Ladysmith correspondent of the *Natal Witness* states:—

"Miracle" cures, which are being effected in Ladysmith in case of chronic paralysis, are attracting wide interest. Case of paralysis which, years and years ago, were declared to be hopeless from a medical science point of view, have responded to treatment of the new "healer," and limbs that have grown rigid in a couple of years are now being moved freely.

The "healer," is an Indian, M. N. Naidoo, and his religion is the cult of the late Mrs Annie Besant—Theosophy, but it is not on the basic ideals of religion that Naidoo effects his "cures." He claims to practise one of the most jealously guarded secrets known to only medical science of the East. With Naidoo there are no instantaneous cures. Daily, and with untiring patience, he works away in his secluded consulting rooms, skilfully manipulating and bringing relief to lifeless limbs. Some days the progress is slow, but there is always progress, and the patience and practitioner alike are happy.

Naidoo's early work was confined to alleviating the distress of his fellow countrymen, but soon news of his success spread and Europeans sought him out, bringing cripple and deformed children, they asked for his help and it was given.

I went to see Naidoo to-day to find out something of his work. Of Theosophy he did not have very much that was new to say. It was just a bland, "There is no religion higher than truth."

But of his "miracles" that of revealing to all who seek to know the potentialities of spiritual progress within themselves—he spoke with enthusiasm.

While there I saw one of his most celebrated "miracles." The patience is the 20-years-old son of a wealthy and influential Indian, Mr. M. E. Seedat. In brief, the medical history of the case is as follows: The patience was prematurely born, and after a few months it was noticed that he was a hopeless cripple. His legs were intertwined and grew double up under him, and the arms were interlocked behind the head and the hands were clenched. The mouth was set open and incapable of being closed.

Year after year the child grew and the position seemed to be worse. Medical men who examined the patient stated the case to be hopeless. After 19 days in the hands of the Eastern "healer" the limbs and jaws have now been freed. The patient can move his fingers and for the first time in his life is able to feed himself and generally manage for himself. The palate senses have been developed and the patient has been taught to say several words. With the aid of the sciences of his fathers, Naidoo claims to be able to fully develop Seedat's limbs and senses and to have him walking and permanently cured within a month.

The parents, who have watched the apparent hopelessness of the case for the past 20 years, are overjoyed at the progress. Relatives and friends tell of similar "cures effected in their immediate circles.

Obituary

Death Of Miss B. Nahar

The funeral took place on 6 May of Miss Bhimnathoe Devi (Soni), the fifth daughter of Mr. and Mrs. Rajroo Nahar of Hathorn's Hill, Maritzburg. The said death took place on Saturday May 5 at her parents' residence after a short illness.

Miss Bhimnathoe Devi (Soni) was in her sixteenth year, when she passed away. She was educated at the St. Anthony's Indian School, Maritzburg, where she was very popular among her school mates.

The funeral which was attended by over 300 friends and relatives took place on Sunday afternoon at the Mountain Rise Crematorium. The ceremony being officiated by Pandit Ramdev Maharaj of Maritzburg.

Among those present at the grave side were:—

Messrs. Nahar, R Nahar, R Nahr, R Nahar, B. Ramchuran, R. Ramsay, R. N. Singh and Bros., R. Satgoor, B. Sangler, S. L. Singh, M Mayanun Tommy, J Muthudeen, N. Rhoda, G. Jugwanth, M. Naukoo, B. Nagarsar, R. Mackbar, R Mitoo, R. Sewparsad Bros., R Moonilall, R. Mawalall, R. Mansingh, S. Prawlall, R. Gooldeep, P. R. Singh, S Sahikram, R. Ramperasad, R Roopnarain Bros., M. Ramharry, M. G. Rathan, R. Narainsh, A. S Lalla family, (Estcourt), and Sookan Bros., (Lidgeton).

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Non-European Landowners' Association

The annual general meeting of the Non-European Landowners Association, Plessislaer, Maritzburg, was held on April 15 at Plessislaer when the following officials were elected for the ensuing year :- Patron: Mr. M. M. Bhoola, president Mr. O. H. Singh, vice-presidents: Messrs. R. Dookun, D. N. Bhoola and P. M. Seethal, secretary: Mr. G. Beshoon, treasurer: Mr. R. Dookran, auditor: Mr. D. N. Bhoola, committee Messrs. H. Beshoo, Doolam, A. Parmdi, Sookhal, Chuddie, K. M. Tommy, S. Ramdeen, Valu, and Seetharam; delegates: Messrs. O. H. Singh, G. Beshoon, P. M. Seethal, R. Dookran and K. M. Tommy

There are 21 voluntary sprayers who are spraying all the houses in the district under the supervision of Messrs. S. Dookran and G. Beshoon.

The St. John Ambulance Brigade

The members of the Indian Division of the St. John Ambulance Brigade of Maritzburg spent a lovely time at Fynelands, Bluff, recently when a grand picnic took place. The party was under the control of the Divisional Superintendent Dr. M. R. Peters, and the Ambulance Officer (Mr. M. D. Pillay). This being the first function of its kind conducted by the Division, all the forty members of both sex immensely enjoyed themselves. The picnic party was conducted as a matter to encourage its members. The journeys both forward and return were done in two buses placed at the disposal of the Division for the purpose. The Ambulance officials take this opportunity in thanking all those who assisted in making the picnic party a great success.

The Status Bill

Dr. Malan on May 9 at Mooresburg has explained the terms of the Status Bill, briefly as follows :—

"The King is no longer King of a British Empire which includes the Dominions. We no longer have anything to do with the King as King of England or Canada or Australia, but as King of South Africa acting on the advice of his South African Ministers...

"South Africa is just as free as Great Britain to become a Republic at any time. Therefore we have the right of Secession .

"The King cannot declare war on our behalf, we must do so ourselves or else remain neutral....

"Under present conditions no Government (of South Africa) could fly in the face of the anti-Imperialist feeling which has always existed in South Africa and which exists still. If it did, South Africa would become a Republic within 18 months .

"The passing of the Status Bill does not mean that the agreement between General Hertzog and the Head Committee of the Cape Nationalist Party has been fully carried out .

"One of the points of the agreement was that in future Governor-Generals of South Africa must be South Africans....

"Another point of the agreement was that the right of appeal to the Privy Council must be abolished....

"Thirdly—and this is the most important point—dual nationality must disappear from our Statute Book. We cannot be South Africans and British Subjects at the same time. We must be South Africans and South Africans alone....

"I am glad to see that the promise made by General Hertzog in this regard has been repeated during the recent debate in Parliament .

"The new Party must be an embodiment of Nationalism and its principles must be reconcilable with the principles of the Nationalist Party. There must be no restrictions. Any member of the Party who so desires should be at liberty, for instance, to make propaganda for a Republic.

"The Status Bills represent the greatest victory in the history of Nationalism...."

Missionaries In Conference

Some 160 missionaries, representing all the missions in South Africa, are meeting in Bloemfontein under the presidentship of Dr. John R. Mott to consider how to attain closer co-operation among the various denominations in mission work in South Africa. The Conference is in session.

Arya Kanya Mahavidyalaya Baroda

(Contributed)

The Arya Kanya Mahavidyalaya, one of the various activities of Arya Kumar Mahasabha was founded in Baroda in 1921. This Kumar Maha Sabha runs the following institution

(1) Arya Kumar Ashram, (2) Arya Kanya Mahavidyalaya, (3) Bill Ashram, (4) Abala Ashram,(5) Gurukul Songadh, (6) Hindu Mission, Ahmedabad, (7) Arya Kumar Pathshalas, (8) Arya Sanyas Ashram (9) Aryn Veer Dals, (10) Arya Kumar Printing Press, (11) Preaching.

Arya Kanya Mahavidyalay fulfils the most urgent need of the present time, where 250 girls receive education without any distinction of caste or creed.

Pandit Anandpriyaji, who is the chief promoter of all the above said activities, has together with his whole well educated family, dedicated their lives to this sacred cause.

Pandit Anandpriyaji, with 22 girls of the said Mahavidyalaya, has been touring Kenya and Uganda for the last two months, and have visited all the important places. The propaganda work done by them by demonstration and lectures etc. were so fascinating that not only the Indian public at all places, but Europeans as well, were highly impressed with the education imparted by this Mahavidyalaya. The party had been everywhere received with cordiality and the preaching for female education was so forcible that the present need of proper education was much appreciated and donations were given liberally.

At Eldoret, Barrister Mr. Shaw had been kind enough to preside at the performance of feats. At Jinja the Provincial Commissioner was good enough to preside. When the party arrived at Kampala, a special show was also arranged for Europeans: His Excellency the Governor could not attend owing to illness, but the Hon. The Chief Secretary Major Scott was good enough to preside at the function and the audience was so pleased with the

performances that they sat spell-bound ... to 2 a.m. Even at the late hour Mrs. Scott gracefully distributed the prizes. Pandit Anandpriyaji mentioned on this occasion that his institution was aspiring to see that Indian Womanhood reached the level of education in all branches from swimming to flying as in the case in Europe. Mr. Nanjibhai has, over and above his gift of Sh.50,000/- has, as voluntary gifs to his party, donated Rs. two lacs to open a branch of this Mahavidyalaya at Porbander, Kathiawar, his birth place, while other donations from Kenya and Uganda amounted to nearly Sh.150,000/- Major Scott at this juncture declared that he was much impressed with the looks of the girls and with the education given to them and he wished every success to the mission of Pandit; saying that it will be a proud day for the British Empire when the Indian womanhood reached the level as anticipated by him. He further laid stress upon the fact that not only the Indian community, but only the Government could be proud of Mr. Nanjibhai, but the whole country is indebted to him.

The audience was much impressed by discourses given by the girls about the present miserable and pitiable condition of Indian womanhood.

In remembrance of this tour, a fine arch made with two pieces of ivory with a plate with all the names of the girls on it attached, was presented by Sheth Nanjibhai; a welcome address in silver casket was also presented to Pandit Anandpriyaji on behalf of Arya Samaj of Kampala, Jinja and Lugazi. A gold medal was given to each girl by Sheth Nanjibhai, of Messrs. Vithaldas Haridas and Co. Ltd.

A silver flower-vase to each of 4 good speakers (girls) of the party were presented and a silver medal to each of the remaining were given by Mrs. Scott.

When the party was touring Uganda, even native girls were impressed with the propaganda by this party and they were invited by them to their school whom they entertained the party and presented them with their little saving from their gardening work.

After touring through Kenya and Uganda for nearly 4 weeks under the guidance of Sheth Nanjibhai, the party arrived at Lugazi, headquarters of Sheth Nanjibhai, where is situated his biggest sugar factory. Here the party stayed for about 12 days and reached Kisumu, which was left out, as the party travelled by special motor-car arranged by Sheth Nanjibhai from Eldoret to Uganda visiting all the places on the way. From Kisumu this party intends going via Victoria Lake to Mwanza and other important places in Tanganyika reaching Dares-Salaam in about the middle of May.

The Pandit desires to extend his propaganda mission to South Africa. And if it can be made convenient for him to do so, he will be reaching in South Africa some time in June.

At present there are some 250 girls ... Mahavidyalaya which can hardly ... number and still there are more than 200 applications for admission. Owing to want of school rooms, the ... has to be used for this purpose.

It should be clearly understood that this tour is purely an educational one, with twofold intentions, firstly to see the foreign countries and secondly to enlighten the Indian brethren about the quality of education which is imparted by this national institution.

It is hoped that the Indian public in South Africa will consider them their duty to welcome this party and look to their comfort and help them in every possible way.

THINGS IN GENERAL

Profess To Be But Not Christian

Prof. Gilbert Slater writes in the course of a letter to the *Manchester Guardian* :—

We profess to be a Christian nation. As long as we spend on out of our national revenue a hundred million pounds per annum on organising the means to slaughter our fellow-creatures abroad and not one penny to relieve their suffrings, that profession is a lie and a hypocrisy. It is anti-Christ and the devils of Fear and Greed whom we collectively as a nation worship in fact and deed, and not the Christ whom we call our Lord.

Restoring Peace To Moslems

According to a telegram received at Cairo, in order to avoid fratricidal conflict among the Moslems, the Imam of Sanaa has withdrawn from the disputed territory and has asked King Fuad to intervene and restore peace.

Ban On "Esquire"

The Turkish Government has decided that in future no Turk may use the title of "Bey" (Esquire) or "Effendi" (Mr.). They are considered unsuitable for democracy. The word "Pasha" will still be allowed, as it has a military significance.

"Bey" and "Effendi" were also originally military words. "Bey" was a title reserved for officers holding the rank of major or upwards, and "Effendi" was exclusive right of captains and lieutenants.

Gradually the two titles came into general use as the equivalent of the English "Esquire and "Mr."

Mussolini Sole Dictator

The Parliament will cease on July 1, when Mussolini's Co-operative State is inaugurated. All corporations will remain under the direct control of Mussolini, whose decrees will give legislative effect to the decisions of confederations. Mussolini will appoint the presidents of corporations, and tell them exactly how to run certain branches of industry.

World War Certain In 1940!

On his arrival in New York for a two weeks' holiday visit Mr. H. G. Wells expressed the opinion that a world war in 1940 was a certainty. Mr. Wells said there were no danger spots in Europe at present and that he was uncertain about the Far East, but by 1940 the world would have made such progress in economic recovery that it would be ready for another major war.

Negroes' Status In U.S.A.

The position of the negro in the United States of America was the subject of an interesting address given by Dr W. Brown (Professor of Sociology, University of Cincinnatti), in the Unitarian hall, Capetown. The American negro population numbered some 12,000,000, he said, and a man was termed a negro even if he had the smallest trace of Negro blood in his veins. Among them were many "definite blondes," with blue eyes and fair hair. Socially they were negroes, but automatically they were "whites." Nothing but a sentimental bond connected the American negro with Africa. In his language, ideas, conception of his rights and reli-

tion, he was thoroughly American. In the Southern States the position of the negro was one of "traditional subordination." "He still lives in the shadow of slavery," said Dr. Brown. "Economically and socially he is still in a low-class group, with the white man assuming that this is as it should be, and the negro in many cases accepting it as inevitable." In the South there was absolute segregation of the negro. He was put on the "other side" of the fence and was expected to stay there. In the north, however, although a colour bar existed, it was not as rigidly defined. The native competed with the white in the skilled trades and professions. There were many negro dentists, became white dentists. There was little probation for black doctors. There were many clever negro doctors, physicians, teachers, lawyers and politicians, but, although there were 265 negro newspapers in the States, really clever negro journalists and artists were rare. Every year America turned out about 5,000 negro B.A.'s and only 10 per cent of the negro population was illiterate. There was no law against the sex relations of black and white; but there was a law against marriage.

Status Bill And British Pledges

In the course of a debate in the House of Commons Mr. J. H. Thomas, Secretary of State for the Dominions, referring to the Status Bill, is reported to have stated that nothing arising out of the legislation of any part would preclude the British Government from giving effect to its pledges. Sir Stafford Cripps asked if the Union Government accepted the view and Mr. Thomas replied, "I think I can go so far as to say that they accept that."

INDIA

NEWS IN BRIEF

American Sympathy For Bihar

Mr. W. T. Grant, the American chain-store magnate, who interviewed Mahatma Gandhi at Sonepur, has given a cheque for 200 dollars to the Rajendra Prasad Earthquake Relief Fund. Mr. Grant also visited the earthquake devastated town of Monghyr, and a vivid impression of the terrible havoc and [illegible] by the earthquake. He said he was greatly impressed by Gandhiji's personality and had fulfilled one of his greatest desires by meeting him. On return to America he would try to arouse American sympathy to the cause of earthquake relief to Bihar.

Congress Of Radiology At Venice

It is announced that Sir C. V. Raman, Director of the Indian Institute of Science, Bangalore, will proceed to Venice to deliver the inaugural address at the opening session of the first International Congress of Radiology to be held in the historical Palace of Doges on the 10th of September next. He is also expected to visit some important centres of Research work on Atomic Disintegration.

Following Example Of Buddha

Gandhiji has decided to abandon his motor car and, following the example of Buddha, traverse the the country on foot during his anti-untouchability campaign.

Khadi, The Kamadhenu

Pandit Madan Mohan Malaviya has issued an appeal in Hindi in connection with the National Week of which the following is a translation:

"To-me Khadi is to provide food and clothes to our poor brothers and sisters. If you can purchase Khaddar all the twelve months of the year, it is well and good. Otherwise, you should try to purchase as much Khaddar as possible during the National Week, and also help in selling Khaddar. You should take the vow that so long as 'swadeshi' is available, you will never buy 'Videshi.' In this lies the welfare of the country and yourself.

10,000 Workers Lose Jobs

It is understood that about a dozen match factories in and around Calcutta closed down resulting in about ten thousand labourers being deprived of employment.

The action is believed to be the result of the duty proposed to be levied on matches.

First Indian To Obtain D. Sc.

Dr Anant H. Pandya, is the first Indian, who recently returned to India after taking the D.Sc. degree in Civil Engineering from the Institute of Technology, Massachusetts, U.S.A.

Dr. Tagore On Freedom Of Action

Explaining his opinion on Mahatma Gandhi's decision to abandon Civil Disobedience in order to give the Swarajists an opportunity to enter the Councils, Dr. Rabindranath Tagore in an interview said "I approve of Mahatma Gandhi's decision which gives freedom of action in service to the country."

Dr. Ansari Going To Europe

The *Hindustan Times* correspondent understands that Dr. M. A. Ansari will probably sail for Europe on May 24 alongwith his Highness the Nawab of Bhopal.

Bhai Parmanand And Maulana Shaukat Ali Meet

It is understood that as a result of Mr. Jinnah's private suggestion that the time was opportune for having future conversation to promote Hindu-Muslim settlement an informal conversation was held between leaders including Pt. Malaviya, Bhai Parmanand, Maulana Shaukatali and Sardar Sant Singh.

"History Of The World"

Mrs. Vijay Laxmi Pandit has gone to Calcutta to see Pt. Jawaharlal in connection with his history of the world, written in jail the publication of which Pt Jawaharlal has entrusted to her talented sister.

King George As "Ojasvi Rajanya"

The name of the Nagadra decoration to be conferred upon H. M. the King Emperor "Ojasvi Rajanya" signifying the most energetic Emperor. This decoration is bestowed only on royalties and King George is the first foreigner to receive it.

Viceroy Flying Home

Lord Willingdon left Simla accompanied by Lady Willingdon, on three months' leave for England. He is the first viceroy to travel home by air.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

THE ALL-INDIA TOUR

The South African Teams Competition

RRIZE FOR BEST SELECTOR

IN view of the close proximity of the All-India tour and the keen interest being evinced in the selection of various local teams to meet the visitors, we have decided to offer our readers the opportunity of selecting their own teams for (A) Natal, (B) Transvaal, (C) South Africa.

The selecaions of readers will be published in the columns of the "I.O." from time to time. Competitors must comply with the following conditions:—

(1) Competitors must write their teams on the prescribed form appearing in the Indian Opinion. Any number of selections may be made provided condition (4) is adhered to. (2) selection must be posted to reach the office of the Indian Opinion, Phœnix, Natal, not later than Saturday, June 2nd. (3) The decision of the Editor, "I.O." shall be final.

A first prize of £1-1-0 on value thereof will be awarded to the successful competitor in the three divisons, viz. A, B, and C. In the event of a tie the prize will be divided.

Should no competitor make the correct selection the prizes will be awarded to those competitors whose selections, in the opinion of the Editor, are nearest to the selections made by the official selectors of the different teams.

COMPETITION FORMS

	(A) Natal	(B) Transvaal	(C) South Africa
Goal			
Right Back			
Left Back			
Right Half			
Centre Half			
Left Half			
Outer Right			
Inner Right			
Centre Forward			
Inner Left			
Outer Left			

The Editor, INDIAN OPINION

The above are my selections for the Natal or and Transvaal or and S. African teams. I bide by your conditions.

Signature.....
(in block letters)

Address.....

Maritzburg Intertown Soccer

Durban Teams Win Both Matches

South Coast Defeats Maritzburg County

(By R. M. Tommy)

The semi-final in the Indian intertown soccer competition took place on the Indian sports ground, Maritzburg, on Saturday afternoon, when Maritzburg met Durban, before a large crowd. Mr. V. Arumugum of Maritzburg refereed.

The following were the teams: Maritzburg: A. N. Pillay, G. S. Naidoo, J. Ebraham, G. A. Padayachee, Aron George, K. Chinnapa, Hendry Jacobs, J. B. Lall, Benny Reddy, R. M. Moodley and N. Moonsamy.

Durban: Andy Pillay, George Singh, D. Abrahams, C. Padurath, P. Moses, R. A. Naidoo, Pat. Nulliah, S. Nuroo, N. Vardha, Cassim Akbar, S. S. Pather.

Maritzburg gave a poor display and Durban were by no means in their best form. It was indeed a very mediocre sort of game, but if the City had taken advantage of the mistakes by the Durban defence in the early part of the game, a different tale might have been told.

The result, of course, did not matter, but the game revealed unsuspected weakness in the City ranks for example they did not anticipate such a feeble display as that given by the Durban backs and half-backs.

The play opened with the visitors facing the pole end. Naidoo and Andy Pillay had to save well for the visitors, and caused the visitors anxiety. The play remained in the visitors area and a corner against them was wasted. Durban made a fine run but Naidoo put the ball out of play.

Akbar put in a long pass from the left but Pillay saved well. After 20 minutes play, a rush was made by the Durban forwards. Pat Nulliah sent across a beauty, but no one was handy to follow up. Maritzburg now attacked and maintained pressure for time, when another fine run was made by the City but Singh saved well on the backs line.

The game now began to be interesting, the Durban forwards making a move towards the City goals. A neat pass from the right wing resulted in Vardah tapping the ball in the net (1—0). Within two minutes the Durban forwards made another raid, and Vardah took a fine shot of 25 yards and beating Pillay (2—0).

The game quitened down for a while and after another ten minutes' play when Akbar gave a fine cross from the left and hit the bar and Vardah was just in time to beat Pillay (3—0). The Durban forwards combined well, and the city was outplayed when Pat. Nulliah gave a fine cross from the wing, but Akbar missed and shot wide. Now the city woke up, attacked but to be beaten off. Again the Durban halves worked the ball and gave it to Akbar, and Pather made a fine run for Durban, but Jacobs saved well.

Half-time Score

Durban	3	Maritzburg	0

In the second half both sides pressed hard and kept the ball in play in mid-field for a while. Maritzburg now faced down a dangerous situation. After an anxious moment by Durban the city strove hard to pierce their defence, but failed. Moodley made many fine runs for the city but shot wide.

Pat Nulliah made a fine run for Durban and made a splendid drive of 25 yards (4—0). Within 3 minutes another run was made by Durban when Pather took a rolling shot in the net and brought the score to 5—0.

The city made many attempts to score but with the fullbacks of Singh and Abrahams they were quite safe. A penalty for hands against Durban was converted by Benny Reddy and brought the score to 6—0.

Maritzburg again followed up and the goals were visited in turns, when a fine run by Chinnapa who shot in the net, but Andy Pillay saved a fine rolling ball and pushed it to a corner.

The Final Score:

Durban	6	Maritzburg	1

Junior Intertown

In the junior intertown match which was played on the junior ground between Durban and Maritzburg resulted in a win for Durban by 4 goals to 1. This match was very interesting in which the city were unlucky, nearly all their shots went outside the goal. The Durban forwards played better and deserved a win. Durban as a whole showed a better spirit of soccer and put up a hard game, for which it was decidedly creditable.

The teams were: Durban: Barnee Padayachee, M. S. Mahomed, G. K. Naidoo, A. Nair, A. Chumbee, K. Poonee Pillay, B. Marie, A. Pillay, D. Billy, A. Knock, C. R. Pillay.

Maritzburg: N. R. Moorgas, N. Rathnam, K. Saveraj, N. P. Cain, K. James, K. Govindsamy, A. Anthony, Y. Moonsamy, V. Valabam, C. Doorasamy, H. Rajamin. Referee: Mr. S. Francis of Maritzburg.

South Coast Defeats Maritzburg County

The Sunday league intertown soccer semi final between Maritzburg County and South Coast was held on the Indian sports ground, Maritzburg, on Sunday afternoon before a large gathering, and the teams lined out to Mr. D. Anthony's whistle as follows: -

Maritzburg County: M. D. Pillay, M. Valoo, M. N. Harry, V. S. Pillay, George Francis, C. V. George, Naidoo, B. M. Naidoo, Joseph Marian, Benny Reddy, R. Ragwan, and Thunga Reddy.

South Coast: R. Coopa, Jackie Kader, A. R. Hamith, A. Choonie, P. Appalton, H. Pacup, P. Cheathey, G. Arco, A. S. Pillay, N. Sunny and J. Narrainsamy.

The Coast kicked off and play started at a fast space. The game was still young when Coast made a solo run, with a fine cross from Narrainsamy and Pillay connected with a first-timer when the County goalkeeper had no hope of saving (1—0). But Coast's attack was perfectly served by clever backs, who were not long in getting on terms.

After a determined rush by Coast forwards, in which the County goal was only saved by clever play on the part of Pillay, mid-field play continued for some time and before the interval the visitors were having the best of the game.

Half-time arrived with the score as follows:

South Coast	1	Maritzburg County	1

From the resumption Maritzburg looked dangerous and Reddy made a fine solo run and forced a corner, which was fruitless, but a minute later the Coast made a raid on the Maritzburg goal and this gave the Maritzburg

goalie an anxious time, in which a fine display by Pillay was the feature of the play. A fine movement by the Coast forwards was just in time to head the ball into the net (2—1). Within a few minutes Maritzburg made a fine run from the half-line when Marlon passed to Reddy who found the net for the final time 3—1.

Fifteen minutes before the termination, the Coast played the ball outside the line, when the game became fast. Reddy sent in what appeared to be a sure equaliser, but shot just over the bar.

Fortunately there was no incidents and a cheerful and enthusiastic crowd cheered the teams to the call. There was not a dull moment throughout the game and in the closing stages the crowd was kept breathless.

The end came with Coast pressing hard, and were the deserving winners of a splendid game.

The Final Score:

South Coast	3	Maritzburg County	1

Sunday Soccer Results

Silverton	4	Regals	0
Clare Estate	2	Sons of India	1
Overport	1	Schools	0
Mayville	3	Stella	2
United	5	Sparta	0
Rowburgh	1	Ranks	1

Estcourt Schools F.C. Election

A meeting of the Estcourt Indian Juvenile Schools Football Club was held at Mr. A. M. Samuel's Cafe on Friday last when the following officials were elected for the ensuing year:—Patron: Mr. A. M Samuel, President: Messrs. A. N. Chinnah, James David and Sewpujan Lalla; secretary and treasurer Master Ingmohan Gandiyall; Captain: Master Nathlal H. Gandiyall, Vice-captain: Master Naran K. Behari; Selecting Committee: Messrs. A. N. Chinnah, A. M. Samuel, R. Gandiyall. Delegates to the Weenen County Indian Juvenile league: Messrs. R. Gandiyall, J. Gandiyall and B. Hirnathram.

Stanger Stars F.C.

At the second annual general meeting of the Stanger Stars Football Club the following officials were elected for the ensuing year: hon. secretary: E. Sader, captain (senior): A. J. Bux, vice-captain (senior); G. Mather, captain (junior) M. Moola, vice-captain junior: Kurrim

Tennis

Tennis Match At Verulam

A friendly Tennis match was played at Verulam on 10th May 1931 between the Kangaroo's six of Durban and the Verulam Vijay Tennis Club. The result was a win for the Verulam Vijay Tennis Club by 4 matches to 3

The following represented the Verulam Vijay Tennis Club: V. Raghavjee (Capt). N. Jota, M Raghavjee, V. Jota, S. R. Maharaj, J. R. Patwantsinhg

The following represented the Kangaroo's six of Durban: S. I. Mahomedy (Capt). C. H. Amra, E. I. Hafejee, M. E. Asmall, E. H. Asmall, G. H. Randeree, Y. D. Shaikh, (Manager).

India Team Sails

Amended Itinerary

The Indian soccer team, comprising 15 players and a manager, have left by the *Karanja* on May 16 from Bombay, and will arrive in Durban on June 6.

Arrangements for the accomodation of the touring team are being made throughout the various Provinces in South Africa, and the South African Board is leaving no stone unturned to make the stay of the tourists in South Africa a comfortable one.

Advocate A. Christopher has left for Johannesburg and will proceed from there to Capetown to see to the necessary arrangements personally.

Itinerary

The amended Itinerary for the tour is as follows:—

June 9 v. Natal, at Durban.
" 10 v. Natal, at Maritzburg.
" 12: v. Transvaal, at Johannesburg.
" 16: v. Transvaal, at Pretoria.
" 20: v. South Africa (First Test), at Johannesburg.
" 23 v. South Africa (Second Test), at Durban.
" 24 v. South Coast District (Sunday Section), at Clairwood.
" 30: v. Frontier, at East London.
July 1: v. Eastern Province, at Port Elizabeth.
" 7: v. Western Province, at Capetown.
" 11 v. Griqualand West at Kimberley.
" 21: v. South Africa (Just match), (Third Test), at Durban.

July 22, (Sunday), tourists to be on board at 6 p.m.

July 23, (Monday), tourists sail for Bombay at day break.

Grand Charity Display

PHYSICAL CULTURE AND BOXING.

The Durban Indian Amateur Weight Lifting and Physical Culture Club will hold a Grand Display in Physical Culture and Boxing on Saturday 19th inst at 7 30 p.m. at the Gokhale Memorial Hall, Pageant in aid of the Hindu Sanmarga Bodha Andes Association Tongaat. The programme includes displays in Boxing, Posing, Hand to hand Balancing, Acrobatic, Jui Jitsu Dive through Fire Hoop and knife Leaping [illegible] Additionally some dangerous Works with sword will be [illegible] Exhibition of muscle control not [illegible]

The following is the Boxing Programme

K. Chetty (Prop.) vs. Brown Pan (Prop.) Light Ismail (Lgt) vs Young Solomon, (Lgt) [illegible] vs. Dass, (Dbn) Black Panther (Lgt), vs. Jack Savahathy, (Dbn). Young Steven (Lgt), vs. M. P Pillay (Dbn).

The special attractive feature of the evening are Oriental and Persian Dances by Miss. Steve and Miss Fry. The Oriental Music Saloon Orchestra under the Conductorship of Messrs M. S. Reddy and M. H. Moorthee will provide the Evening's Music.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

પુસ્તક ૩૨ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૮ મે ૧૯૩૮ અંક ૨૦

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર	૨૩૯
રહસ્ય બીજ (અંગ્રેજી)	૨૪૦
હિંદ અને દ. આફ્રિકા વચ્ચે નિકટતા	૨૪૧
બિસ્માર્કની સલાહ	..
સત્યાગ્રહી ગેરીસન	૨૪૨
અખબાર વેચો	..
અભિપ્રાય	૨૪૩
વિવિધ નોંધો	..
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	૨૪૫
ઇ. સી. પટકર્નિંગ રાજા મેજારીટીના અ પી ૨૬૭	૨૪૬
બીના મહત્વ	..
૬ નાટકોનો તેની પ્રેમ અને પ્રકૃતિ	૨૪૮
બીજાવર મહારાજા સાહેબ વિમારણ ૨૬	૨૪૯

ફરગ્યનમાં સ્વામી અખંડાનંદ

૨૧ મહિનાના પ્રવાસે સ્વામી અખંડાનંદ ગયેલા થોડા મહિના પર્યા ફ્રાંસવાસમાં દીક્ષિતો તેમજ યુરોપીયનોને સમયે ગુરુ વ્યાખ્યાનો આપી રહ્યા હતા તેઓ રવિવાર તા. ૧૯ મી મેના રોજ ફરગ્યન પધારવા વાળી છે. અમે સ્વામીજીને અંતઃકરણથી આવકાર આપીએ છીએ અને સાંભળીએ છીએ કે તેમના વ્યાખ્યાનોનો આ પ્રાંતમાં પણ ઘરેઘરે ફ્રાંસવાસના ઉંટપાંજ બે ઘડાયક અને રસીક થઈ પડશે. પ્રીટોરીયામાં થોડા દિવસપર વ્યાખ્યાન આપતા સ્વામીજીએ જણાવ્યું હતું કે હિંદુસ્તાન વેદ જગતને કંઈ પણ શીખવી શકતું હોય તો તે વેદનું તત્વજ્ઞાન છે. આજે જીવનના ૨ જવાબદારી, આર્થિક અને સામાજીક ભિન્ન ભિન્ન ક્ષેત્રોમાં થઇ રહેલી અથડામણો હિંદુસ્તાન જેવા આદર્શો આપી શકે છે કે જે વડે આ સઘળાનું સમાધાન સાધનારા ધર્મ પછી એટલુંજ નહિ પણ ભિન્ન ભિન્ન પ્રજાઓ અને ધર્મો વચ્ચે સહકાર અને આરસપારસ માનબિંદુ ૨ કરનારો ધર્મ પછી. હિંદુસ્તાન આજે એટલું પીરાતું હોવા છતાં આધ્યાત્મિક આદર્શવાદપર રચાયેલી એની શાંતિ કાયમ રાખવી સહાય એ મહાપર્વ માનવજાતીને શીખવે છે. ... ...

માથે લેવું હજાર દરજ્જે બહેતર છે. આપણા અંતર આત્મા આગળ જુદા નિયમો કરતાં દુનિયા આગળ જુદા દેખાવું એ કરતાં મરણ આરું છે.

× × ×

એક રૂપિયો આદામાં ખર્ચવાનો અર્થ એક દિવસમાં ચોસેર ગેલનનું ઝાળ પૂરું પાડવાનો થાય છે. **અ. ગાંધીજી**

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૧૮ મે સન ૧૯૩૪

સ્લમ બીલ

ચૂંટણીના જુદાં જુદાં સંકેરામાંથી ગંદકીવાળાં રહેઠાણો દૂર કરવાના જે હેતુથી સ્લમ બીલ પાર્લામેન્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલું છે, અને જે ટૂંક વખતમાં કાયદાના રૂપમાં પસાર થઈ જશે, તેથી દાઢી કોમને ગંભીર ચિંતા થઈ પડી છે. એ સંબંધમાં અગાઉ ટીકા કરતાં આપણે જણાવી ગયા છીએ કે એવાં ગંદાં રહેઠાણો કાંઈ પણ સુધરેલા દેશ કે પ્રજાને લજ્જાસ્પદ ગણાય અને તેનો નાશ કરવામાં મદદ કરવાની દરેક વ્યક્તિની ફરજ છે, અને તેથી તેવા હેતુ માટે કોઈ પણ કાયદાને અમે આવકારદાયક ગણીએ છીએ. વળી અમે એ પણ જણાવી ગયા છીએ કે એ કાયદાની અસર મુખ્યત્વે કરી દાઢીઓ અને ગેરીવેને વધારે કે જેઓ નથી મતાધિકાર ધરાવતા કે કોઈ અવાજ ધરાવતા. અને તેથી મ્યુનીસીપાલીટીઓ અથવા સ્થાનિક સત્તાઓના હાથમાં મુકવામાં આવેલી આંધળી સત્તાઓનો તેના ભોગ થઈ પડેલા-ઓના વિરૂદ્ધ અન્યાયથી અમલ થવાનો પણ સંભવ રહે છે.

કરજતની હાઉસ કાઉન્સીલ પોતાની હયાત સત્તાઓ આ નવા કાયદાની રૂએ વધી જવાની બીકથી ઝટ કેપટાઉન હોદી ગઈ અને તંદુરસ્તીખાતાના પ્રધાન પી. હેરાઝેમરને મળી. પ્રધાને તેની રજુઆતો મંજુર કરેલી છે અને અસ્વચ્છ મકાનોને ભંગ કરી દેવાના સંબંધમાં પોતાના બદલે તંદુરસ્તીને લગતા બારાઓની રૂએ હાઉસ કાઉન્સીલ હાલ જે સત્તાઓ ધરાવી રહી છે તે કાયમ રહે તેવો સ્લમ બીલમાં સુધારો કરનારી નવી કલમ દાખલ કરવાની કબુલાત આપેલી છે. અનિષ્ટ રહેઠાણની વિરૂદ્ધ આ નવાં સ્લમ બીલની કોઈ પણ કલમના કરતાં કાઉન્સીલ પોતાના બારાઓની રૂએ વધારે તાકીદે અને અસરકારક પગલાં લેવાની સત્તા ધરાવે છે. વળી નવા બીલની કલમ ૨૯ માં સ્થાનિક સત્તાઓને વધારે પડતી ઘીક કરી દેવા, સ્થાનિક સત્તા તરફથી પુરાં પાડવામાં આવેલાં રહેઠાણોપર અંકુશ રાખવા, અમુક રહેઠાણોમાં કેટલા માણસોથી રહી શકાય એ ઠરાવવા વિગેરેની સત્તા આપવામાં આવેલી છે. પ્રધાને કરજત હાઉસ કાઉન્સીલના રેપ્યુટેશનની વિનંતિથી આ કલમ ૨૯ માં સ્થાનિક સત્તાને પોતાની હકુમત નીચેની હદમાં આવેલાં સઘળાં રહેઠાણોને માટે લાયસેન્સો કઢાવવા અથવા રજીસ્ટર કરાવવાની સત્તા આપનારી એક કલમ ઉમેરવાની પણ કબુલાત આપેલી છે. તેવાં લાયસેન્સ કે રજીસ્ટ્રેશન તોજ મંજુર થશે જો તેવાં રહેઠાણોનો માલીક રહેઠાણ તંદુરસ્તી અને સ્વચ્છતાની દ્રષ્ટિએ માણસને રહેવાને લાયક છે તેવું તંદુરસ્તી ખાતાના અમલદારનું સર્ટીફીકેટ ધરાવતો હશે.

આ પ્રમાણે જ્યારે મ્યુનીસીપાલીટીની સત્તાઓ વધારવામાં આવી છે ત્યારે જેઓની સામે એ સત્તાઓનો અમલ થવાનો છે તેઓને તેઓની સામે તેનો દુરૂપયોગ અથવા અન્યાયથી ઉપયોગ નહિ કરવામાં આવે તેની ખાતરી શું છે? આ વસ્તુ દાઢી કોમને ચિંતા ઉપજાવી રહી છે. અમે જણાવીએ છીએ કે આપણામાં કેટલાક એવા પક્ષ છે કે જેઓએ માત્ર ભાડાં ખાતાંજ ખોલ્યું છે પરંતુ જાહુનો કયો દરવાજો રહે છે તેની જરાયે દરકાર કરેલી નથી. પરંતુ આવા બોકા કોમ દાઢી કોમમાંજ છે તેવું પક્ષ નથી. બાકી ગમે તે જાતીના હોય, તેવાઓને અન્યાયની ફરિયાદ કરવાપણું દોષ જ નહિ. તેઓ તો કાયદાના પંજામાં આવશેજ અને આવવા જોઇએ. પરંતુ જેઓને ફરિયાદનું ખરું કારણ છે—જેઓનાં રોજના સાધનો મર્યાદિત છે, જેઓ બાપેજ પોતાના કુટુમ્બનું પોષણ કરી રહે છે, તેવાઓનું શું? શું તેઓથી ઉંચાં ભાડાં નહિ ભરી શકાય તેવા તેઓને રસ્તે રઝળતા મૂકી દેવામાં આવશે? તેઓને શું રક્ષણ મળશે?

અમ્બીલોના લેબર મેમ્બર મી. ટી. સી. બર્નસાઇડે દાઢી અવગણાઇ રહી શકાયજ નથી અને કાયદાથી છટકવાનોજ રસ્તો શોધે છે એવો આરોપ મુકેલો છે. અમે તેમના એ મતની સાથે મળતા નથી થતા. બાકી હકીકત તો એ છે કે દાઢી ગમે તેટલો કાયદાથી છટકવા ઝાંઝવા દોષ છતાં કાફરોએ આજ સુધી તેને છટકવા દીધેલો નથી. પરંતુ તેમની ઉપરની ટીકાઓ સાથે અમે સંપૂર્ણપણે મળતા થઇએ છીએ.

> "એ રોજની ૬ શીલીંગ કમાતા એક ગરીબને માટે જ્યાં નહિ બાંધી શકાય તો રોજની દોઢ કે બ્રાંડી શીલીંગ કમાતા હિંદીને માટે શું બાંધી શકાશે. એ એક કુટુમ્બની અંદર ૧૦ જેટલા હિંદીઓ રહેતા હોય છે અને એ કુટુમ્બના ૧૦ માણસોના સંબંધ અને જ મીલના અને જમીન ઉપર આવેલા ઘરમાં મેળનો ઘર બગેરેનો લેવેદેવો છે. આપણા સામાજીક સવાલનું ન્યાયી સુપરી આપણી દરિદ્રતાનો ઉપાય નહિ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી સમાધાન થઇ શકશેજ નહિ. ગરીબ રહેઠાણો એ દરિદ્રતાનું અનિવાર્ય પરિણામ છે અને દરિદ્રતાનો ઉંચ જ કર્યા સિવાય ગંદા રહેઠાણો દૂર કરવાનું કામ ઉપાડવું એ એ રોગની આગળ આડી બાંધવા જેવું છે. સારાં ઘરના કરવા ગેરનો સવાલ બાકીને અગત્યનો છે."

દાઢી કોમને ભય [illegible] લાગેલો છે કે બીજા પક્ષો કાયદાઓની જેમ આ કાયદાનો અમલ પણ એવી રીતેજ થવાનો છે કે જેથી દાઢીઓને આ દેશમાંથી જલ્દી મારી દાંડી કાઢવામાં આવશે. અમે આગાઉ કહી ગયા છીએ તેમ આ દેશના મુખ્ય પ્રધાન તરીકે મી. હેરાઝેમર છે એ આપણા સુભાગ્ય છે તેઓ ઉદાર દિલના છે અને આ બાબતમાં દાઢી કોમ તરફથી બનારી રજુઆતોને તેઓ દિલસોજીપૂર્વક ધ્યાન દેશેજ એવી અમે અંતઃકરણથી આશા રાખીએ છીએ.

હિંદ અને દ. આ. વચ્ચે મિત્રભાવ

મેરીટઝબર્ગમાં પંડિત મહેતા જયંતીની

મેરીટઝબર્ગમાં પ્રોવીન્સ ઈ ઇમમાં નાટાલ ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ સોસાયટીની મીટીંગમાં પંડિત મહેતા જયંતીએ આપણે દરમ્યાન હિંદુસ્તાન અને દક્ષિણ આફ્રિકા અને હિંદુસ્તાન વચ્ચે મિત્રભાવ સ્થપાય એવી આશા દર્શાવનારી ઠરાવ મુકી હતી. પંડિતજીએ જણાવ્યું કે યુરોપીયનો અને હિંદીઓ વચ્ચે અવિશ્વાસ ઉત્પન્ન થવાનું કારણ ગેરસમજુતીઓ છે. સાઉથ આફ્રિકાના કોરો હિંદુસ્તાનના કોરાના એક ટકાના આશરે અને શક્તિ પરથી આખા હિંદુસ્તાનની મનોદશા અને ચારિત્રને વિશે મત બાંધી દે છે. હિંદુસ્તાન બંજીઓનો દેશ નથી. ધોરણના કોરો જ્યારે પોતાના શરીરને રંગ દમ કરતા હતા ત્યારે હિંદુસ્તાન સુધરેલો દેશ હતો. હિંદીઓએ બ્રીટીશ સંસ્થાનોમાં જઈને પોતાના મહેનતપણા અને પ્રમાણીકપણાથી બ્રીટીશની પણ સેવાઓ બજાવેલી છે. સા. આ. માં યુરોપીયનોની હિંદીઓ તરફ દ્રષ્ટિ સુધરતી જાય છે એ જાણી મને આનંદ થાય છે. અવિધને માટે એ આવકારદાયક છે. વેપારમાં હિંદુસ્તાન સા. આ. ને પણ મદદગાર થઈ શકે છે. બન્ને વચ્ચે મિત્રભાવ માત્ર હિંદીઓને નહિ પણ યુરોપીયનોને પણ ફાયદારૂપ થઈ પડશે અને બન્ને વતનીઓ દેશની આબાદીને માટે કાર્ય કરી કારોબારની આપત્તિથી દેશને સુખ અને શાંતિ મળી રહશે અને હિંદીઓ રાજ્યવ્યવસ્થાની બીજા પક્ષમાં પોતાનો હિસ્સો આપવામાં બાકાત નહિ પડે.

પ્રધાન મી. હેન્રી સીનકોએ જણાવ્યું કે સા. આ. ના હિંદીઓને બીજો કોઈ દેશ નથી. અહિં તેઓ આવેલા છે અને અહિંજ રહેશે અને બન્ને વચ્ચે મિત્રભાવ દોરો પણ જ આપવરૂપ છે. પોતાના વિચારોને વળગી રહેવાની જરૂ પોતા લોકોમાં હિંમત હોય છે અને પંડિતજી જેવા જેઓ મિત્રભાવ કેળવવાને મોટા ભોગે દુનીયાની મુસાફરી કરી રહ્યા છે તેમનો હિંદુસ્તાને ઋણ કર્યો છે એ કદર કરવા જેવું છે.

કાઉન્સીલર ઓ. સી. ડી. હેનરસ્ટને જણાવ્યું કે પોતે જોકે વિરૂદ્ધ પક્ષના લીડર છે છતાં પંડિતજીની દરખાસ્તનો વિરોધ કરવા ઇચ્છતા નથી.

જર્મીસ્ટન અને જહેર કામ ખાતાના પ્રધાન મી. ગ્રેહ. જે. બુકસે સા. આ. માં હિંદીઓના વેપારથી થતા ગેરલાભો તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું અને જણાવ્યું કે આ દેશમાં જો મિત્રભાવ સ્થાપવો હોય તો હિંદી વેપારીઓ યુરોપીયનના જેટલોજ હિસ્સો આપવો ઘટેછએ.

રેવરન્ડ ફ્રેક ઓલસુંવે જણાવ્યું કે સા. આ. માં યુદ્ધકાળ માં હિંદીઓ વિરૂદ્ધ પણ તીવ્ર લાગણી પ્રવર્તતી હતી પરંતુ હવે એ સ્થિતિ સુધરતી જાય છે. એ વખતે હું દીલમાં હતો પરંતુ સ્થિતિ કેવી હતી એ જાણતો હતો હિંદી વેપારીઓના હલકા પગારો અને તીવ્ર હરીફાઇની સામે યુરોપીયનોને મુશ્કેલ પડ્યું હોવાથી યુરોપીયન વેપારીઓની કડવાશ દિલસોજીને પાત્ર છે.

ઠરાવ દરખાસ્ત સર્વાનુમતે પસાર થઈ હતી.

બોવાયેલો સાંકળો

'હરિજનબંધુ'માં મ ગાંધીજી લખે છે:

એક સાંકળો બોવાયો ગયો, કોઈ હરિજનની આત્મોન્નતિને લીધે જડી, અને અન્ને હરિજન પ્રવૃત્તિમાં ભેટરૂપે આવી, એનો નીચે પ્રમાણેનો ઇતિહાસ છે તેની વાચક અવશ્ય કદર કરશે. શ્રી. કુમારસ્વામી લખે છે:

'પૂજ્ય મહાત્માજી, આપ મદ્રાસથી તીરૂપુર જતા હતા ત્યારે પ્લેટફોર્મમાં ૪૫૦ રૂ. ની થેલી આપને આપવામાં આવી. ત્યાં મારી ચાર વર્ષની ઉમરની ભાણેજ એની સોનાની, સાંકળી આપને આપવા ઇચ્છતી હતી, પણ મારી કાકીને એ ગમ્યું નહિ, એટલે એણે સાંકળી બધાને પોતા આગળ રાખી. કોણ જાણે કેમ પણ મારી કાકીના હાથમાંથી એ સાંકળી પડીમાં સરી પડી. મેં એને કહ્યું, કે બાળકની ઇચ્છાનો અનાદર કર્યો એનો આ દંડ લાગે.

'બે અઠવાડિયે સાંકળીનો ધણી આવ્યો. ૬૯ વર્ષના એક હરિજન છોકરાને એ જડી હતી. છોકરો પાસેના ગામડામાં રહેતો હતો. એના બાપ પાસે સાંકળી હતી, અની પાસે ગયા, તો પહેલાં તો કહ્યું કે હું કાંઈ જાણતો નથી. પોતાને કયો મળશે એવો એને ભોટો ડર હતો પણ મેં એને આપના પ્રવાસનો હેતુ સમજાવ્યો, અને એના છોકરાને જડેલી વસ્તુ રાખવામાં કોણે કાંઈ દોષ કર્યો ન કહેવામ એમ કહ્યું, ત્યારે એણે અમને બધી વાત કરી અને સાંકળી ખુશીથી પાછી આપી. મેં એને રૂપ રૂા. ઇનામ કાપ્યા આપ્યા, તે એણે કૃતજ્ઞતાપુરઃસર સ્વીકાર્યા, અને કાઢ છોકરાનું વચન આપ્યું. અહીંના હરિજનમાં એ વિશ્વાસપાત્ર માણસ ગણાય છે.

'એટલે બાળકની ઇચ્છાનુસાર આ સાંકળી આપને મારા કુટુંબીજાત ગોકલે છે. પ્રવાસમાં હરિજનસેવાને સારૂ આ સાંકળીના પૈસા આપ તારવી રાખવા દેવને એવી પણ મારી ઇચ્છા છે. એથી કરીને આ પ્રદેશમાં હરિજનસેવાનું મંગલાચરણ થાય એમ છે.'

આ પત્રલેખકને મેં ખાત્રી આપી છે, કે સાંકળીના પૈસા ઉપજશે તે એની ઇચ્છાનુસાર તાગવેલા રહેશે. બોવાયેલી વસ્તુ જોને જડે એનો થાય એમ માનવામાં એની અવરસ ભૂલ છે. માલીકનો પત્તો ન લાગે તો તે વસ્તુ રાજની બહાર. માલિકને સાંકળી આપનાર હરિજન, દક્ષિણની આર વર્ષની બાલિકા, અને એની પ્રેરણાને અંતે માન આપનારા એના સ્વજન, એ સર્વેને હું અભિનંદન આપું છું પણ એ બાલિકા બાળે કે હરિજન અર્થે સાંકળી આપનારી એના જેટલી જ અવસ્થાની છોકરીઓમાં પોતે પહેલી નથી.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મારે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રા કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 30

સત્યાગ્રહી જેરિસન

(લખનારઃ 'ઝરેથન' માં ગુનિગ્રાહ્ય કુ. બારોઝ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

પાદરીનો અને રૂઢ ખ્રિસ્તી ધર્મ સામેની આ લડતમાં પણ જેરિસનનાં સગાંઓ તો હમ્મ અને આંદોલનો કર્યાં. આ લડતને આંગે 'રિન્ડર્સ ઓ ટોગાસાદી' એ નામથી ઓળખાતી અને આખર ટોગાસાદીનો ગેરસનને ભોગ થઈ પડ્યું પણ આ વખતે પણ કેપ્ટન રિન્ડર્સના ઝનૂન પર પળ જેરિસનની બહાદુરી અને એનાં સાથીદાર એવા એક બે કુમળી યુવકાઓના વિનોદી ચરિત્રનો વિજય થયો પરંતુ ટોગાએ સખ્ત અત્યાચાર કરી મુખ્ય અને તેમાંય પાસેની ધાર્મિક શિક્ષણ પીઠના વિદ્યાર્થીઓએ તો અનર્થની હદજ કરી

હવે ગુલામીવિરોધી એકજ બાબ સામે મંડાયેલી હતાની કેટલા બાજા રહી અને સરકાર આનો આધાર પ્રજાસત્તાક રાજ્યમાં લોકમત ઉપરજ હોવાથી લોકમતની કેળવણી ઉપર સ્વાભાવિક રીતેજ જેરિસનનું બધું ધ્યાન દોરાયેલું રહેતું અમેરિકાનાં સંયુક્ત રાજ્યોમાંનાં દક્ષિણ ના રાજ્યોમાંજ ગુલામગીરી પ્રથા હોવાથી ને ગુલામોના હાથમાં હતાં અને કેટલા ઉત્તરવાસીઓમાં પણ ગુલામો હોવાથી અને જેરિસનનું વિરુદ્ધનું પ્રચાર-કાર્ય પુરજોશથી ચાલતું હતું તેનો ઘણો દક્ષિણનાં રાજ્યો અપ્રસન્નતામાં આવ્યાં. જેરસનનાં ક્રા. એનાં વ્યક્તિસ્વાતંત્ર્યના હોને નાબુદ કરવા તેજ અમે તેને વિરુદ્ધના સંયુક્ત રાજ્યોમાં રહીએ નહિ તો જુદાં પડીશું ... દક્ષિણ રાજ્યોને ઉશ્કેરવા લાગ્યા. જેરસનને ... અંતઃકરણે એવા વિચારોનો પ્રચાર કર્યો તે દક્ષિણી રાજ્યમાં રહેવું એ કેટલાક ગુલામોના પોષણ ખાતર ગુલામગીરી સ્વીકાર સરખા છે. જેરિસનના પોતાના ચારપાંચ પત્રોમાં તો દક્ષિણ અને ઉત્તર વચ્ચેનો ... યુદ્ધ અને ... થવાનું ... અમેરિકાના નવા સ્વતંત્રતામાં ત્યારે ત્યારે ... ગુલામપણે ઉમેરવા ... પ્રજાના બાપ ત્યારે ત્યારે આ ... ઉશ્કેરવા બાપ અને ... પૈસા ખાતર ... ગુલામોની પ્રથાનાં ... ગુલામોને ... કરવા માંડ્યા. આ ... ફરીદામ ... ઉપરે ... પોતાના ... સૂત્રાનાં સૂત્રે ... કે અને ... તો ગુલામોની પ્રથા ... ચાલુ રહ્યા કે ... કે અમેરિકાનાં સંયુક્ત રાજ્યોમાં ... ચાલુ પડી ... નવું સ્વતંત્રતાનું નાદ ગાજશે તો ગુલામ ... અમ અનુકૂલ ત્યારે એમણે અમેરિકાના સંયુક્ત રાજ્યો ની સરકાર સામે બાજુએ કર્યો. સરકારે એના ... ... લડાઈ ... કરી અને ... ઉત્તર દક્ષિણ વચ્ચેનું ... ...

સાહેબે. નાતાલમાં સભામાં ઊભા થવું જોઈએ ત્યારથી આવ્યું છે તે કુમની અંદરની ઇજારવા માટે પ્લાઇવૅન્ડવાળા તો કું. પ્રમાણે ઇમાળવા તરફથી પહોંચે. આવતાં વિશેષ પોતાના છોકરાની શાદી બે માસ પહેલાં થયેલી તેની ખુશાલીમાં પક્ષ કરવામાં આવશે. સ્ટેન્ડરટનમાં ભદ્રાસના ભોગ માટે પહોંચી અગ પડ પડતી હતી તે આ બે સાહેબોએ દૂર કરી તે અદલ તેમનો તેમજ શ્રી વાલેકની મહેનતનો આભાર સ્ટેન્ડરટનનો કોમ કરી ભુલશે નહિ. અમો પણ મહેનતો અમારી સાથે કંપક ઉમેદો સાહેબ આવ્યા હતા. ને અમારી મુશ્કેલીઓ પણ તે માટે ખાસ્તુ થયા દ્વારા પ્રસ્તાવક મોહમદ દીનદાર સાહેબે મિલકારે કામ માટે દુઃખાણમાં પીડીતોનો ચિત્તાર રજુ કરી ગરીબોની સહાય માટે હાજી ભેગા કરવા વિનંતી કરી તેનું પરિણામ એ આવ્યું કે દુઃખ સમયમાં શાહીની મીજ તરફમાં પા. ૨૬-૧૩-૦ ની રકમ ભેગી થઈ બાદ બાદમાં સુધીમા અમો હાજી હસનમિયા મોહમદ દીનદાર સાહેબની ને ખાસ કરીને તેમજ તેમની બનતોડ મહેનતોને લઇ કુલે ૫૦ ૩૨ પા ૩૨ ના ફાળો ભેગો કરવા બાબતથી નીચેના છોકો ને હાજ ઉમેદ છે કે કંઈ પોતું વધારે કરવાનો આવ્યા છે. તેની વિગતવાર નોંધ પછી મોકલીશું.

ચરખા પત્ર

ગાંધીજીની ધુળિ, ઇલાયદાર અને આનદાનીનું પ્રદર્શન

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના સંપાદક, જોગ

સાહેબ,—નીચેના લખાણને પોતાના ગણાવાવાના કૃપા કરશો.

વધિક ખીરાદર' તમે તો નગારી ભાષી જંદગીનાં પણાઓ પ્રદર્શન બાદ સુધીમા બંનાં દશે દક્ષિણ નાતમાં આનાદાદીના બાજ્યા. મુસાફખાનાની દિવાલો, વતરેહ મકાનો ખિંગરે ઉપર ચમર પેસો ગાંધીવાદ કરનારો ૫. પ્રયત્ન પડયો છે. તેમાનુ, કરવી પણ આપ અભૂતપાનું નહિજ ગણે. પરંતુ તે કલાકાર ગાંના ગેરાક મહનીયા ગીતારાઓ આ કેસમાં પણ ન ના પડેલા છે. જોમ કે આપને : તેમ જરૂર તમને તારણુની જેવું લાગશે પણ ! પોતું નથી. તેને આપન ઘરના કુપણ તેમ તારાપ્રમાણે નવાં પથરાયેલાં સુદર અને ભવ્ય જોડા નીકળનારના રેલને સ્ટેશના ઉપર બાર બાદ બ જરૂર દોડી ના આટે ગેરકાયાના (ક્રમો) રાખેલા કે, તેની દિવાલ તપાસો, બરોબર નાજાનાં નીચ માનસ ખુશીનું ગદર્શન ના પન પ્રયત્ન દક્ષિણેજ તેના બાકી ન આપ સાહબ. નોટને મુંબ એ બરાબર બાબુના દશે. તો એ મહનીયા ગીતારાઓને પાત્ર દસ મનમા તે બાનાના સંભાળાવી પણ દેશોજ બહસેલા. "ગાંધીકાને જે કંઈ ગંભાવ્યુ બાજ્યું !" આ બુનો કરેલુંનુ બ બ્યાબના તિલ નથી. બાપણે આદર દૂર સુધારામાં કુદકે ને ખુલ્લે આનાના પથરા દેશમાં આબ્યા તેમણે કહ્યું તેના તેજ રહ્યા! જે કમદા હાજી બાબ્રશ્રીઓ રાખે બ ને સાથે આપડી, આ પ્રિકરબાના તમે પ્રાર્થના કુમની તમારવ ગેબાને કતી તેમને બાલું જંગલી કૃત્ય જંજ કહ્યું દુ ખરું દશે તેના દશે કિ ઉજાગરાદિ ઉકરા. છોકરવાડી સેનાનીઓ વિકાર કર્યો દશે' દેવ પરદેશથી આગનાર ક્રિયાર્થમે. આ બાબ્યે આ સુદર સ્ટેશનના ખુણે ખુણા ફરી ફરીને જરૂર જોતાજ દશે તેમો આપણા પિશે શ્રી ખારવી જોતા પણ બ્યાલ આ બાન ભુલેલાને નહિ આવ્યે કેમ! મારેખર આવું સરમજનક દૃશ્ય કરનારાઓ બહપદિન પણ જોયા દોવા જોઈએ. આપણીજ સરમ આગ ઉઘાડી પાડવાં ! દ આમ છે પણ ના ઉલટાજ આવું દુઃખદ અદકાવવાનો બીજો ઉપાય નહિ જણાતા છતે અદવું પડે છે. ૬ બેશરમ માનબોઓ તો દેવાનીપતની ૮૬ પાળી છે. બારા ચાર મહેતા બેદકબાનાને પણ ઊંઘવું નથી! તેની દિવાલો પણ વિજાતસ સુબાજોપરી ઉતારી મારી. હું નમ્ર બાવે જોહાનીસબર્ગના હોદ્દા આગેવાનો ને જોમણે પ્રમાણીજ એ સગવડ મેળવવામાં રસ લીધો હતો. તેમને વિનંતી કરું છું કે, આ શરમ ભરેલાં સ્થળે ઉપર ચુનો દેવ કાપી જોઈ નોટીસબોર્ડ મુકાવી દેવરાવે ૬ જેથી આદેમાં બારે સજ્જનું સુપન કરું દોય. નહિતર ઇજ્જતીનો પાર નથી!

આ પ્રમાણકર પ્રાર્થી ઊંઘ ધ્યાનમાં મેર જેવી વસ્તુ બાદ આવે છે અને તેના તરફ જંગ દુર્લક્ષ રાખવાં તો પ્રગતિ દ નથી. દિવાલો ઉપર ગીરનામાંઓ બાસ કરી પુસ્તકો મારી છે જેથી જોહાનીસબર્ગના ગંદા પુસ્તકાનું માનસ કેવું બ્યાલબ્ધ કરું છે તેનું માપ નીકળી શકે છે. એવા પુસ્તકોના આબારે પોતાનાં બાળકો પ્રત્યે બેદરકાર રહેવું પરે નહિ.

બી. "દેવાનીપતથી હેરાન"

વેપારે વર્તમાન

વરસના સવાલપર ડૉ. મોદ

જોહાનીસબર્ગની સાંસુમેન્સ સોસાયટી સેન્ટરમાં બ્રહ્મદર્શનલાલ બ્રમચારી આબ્ય દેવા બધેથી મીટીગમાં આનરરાષ્ટ્રીય ગીતાદરી ચાન્દ્રસ્વાન પ્રમુખ ડૉ. જોન બ. મોદે વરસના સવાલપર આપણુ કરું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે સ્વદેશાભિમાન કે સારી વસ્તુ છે અને જંગ જોગ તેને દ્રઢ બનાવાં આવે તેમ તેમ તે વધારી બનવ છે. હું અપણી પ્રજાનીના સુધારાનોનો મોટ્ટ પક્ષ. જે દુનિયાના દરેક દેશોની મુલાકાત લીધેલી ને અને દરેક જાતિના લોકોમાં હું ભળી જઈ શકયો છું. વર્તમાન સવાલ વાસ્તવ દુનીયામાં ઉપસ્થિત નથેલો. ૫. દરિયા આદિકામાં તે જોવામા આવે છે તેમ યુરોપ અમેરીકામાં જોવામા આવે છે. તેનું સમાધાન બાદ બધે શોધવું જોપાનું એક કારણ એ છે કે એ બ્યસ્ત દુનીયાનો ને એ પ્રકીર્ણ સમજાઈ નથી. દુનીયાનો વર્તમાન સવાલ પણોજ અગત્યનો ૫. બધા એક સારી બાબુ જાતીય સ્વદેશાભિમાન છે. સ્વદેશ વિમાનમાં હું કોઈ પણ પરાજ્ય જોતો નથી.

વર્તમાન સવાલનું બીજા સમાધાન મીમાયું છે. એ બધાના બા ગોબા દરિયાપરનો માર્ગ છે. પરંતુ એ માર્ગમાં હું અજાતા નથી બીજાઓએ ઘણો પ્રયત્નપ્રયત્નનો માર્ગ લીધેલ છે પરંતુ એ અનાદર નીવડયો છે. વર્તમાન સવાલ " બર સમાધાન ભગવદ્ગીતાના " તમારા પડોશીને તમારા જેવાજ ચાહો અને તમારા શત્રુઓને ચાહો" ૫ સિદ્ધાંતમા રહેલું છે.

અમેરીકાના નીગ્રોની સ્થિતિ

સીનસીનાટી યુનીવરસીટીના સોશ્યોલોજીના પ્રોફેસર ડો. હમ્ફ્રે. વાઉને અમેરીકામાં નીગ્રોની સ્થિતિ ઉપર કેપટાઉનમાં જણાવવાલેગ ભાષણ કર્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું કે અમેરીકામાં નીગ્રોની વસ્તી એક કરોડ વીસ લાખની છે અને એક માણસનામાં નીગ્રોના બોદીનો છાંટો સરખો પણ હોય તેને નીગ્રો ગણવામાં આવે છે. કદલાકની આંખો આરબની રંગની અને વાળ પણ ઉજળા હોય છે. આ બોધ શરીરે ગોરા છે પણ સમાજમાં નીગ્રો ગણાય છે. આફ્રિકા સાથે તેમોનો સંબંધ માત્ર લાગણીથીજ છે. ભાષા, વિચારો, દેખા અને ધર્મથી તેઓ સંપૂર્ણ રીતે અમેરીકન છે. દક્ષિણ અમેરીકા માં નીગ્રોને પરંપરાગીજ હલકા ગણવામાં આવે છે. હજુ પણ તેઓ ગુલામીમાંજ રહે છે. આર્થિક અને સામાજીક દ્રષ્ટિએ તેઓને હલકા વર્ગના ગણવામાં આવે છે. ગોરા એ સ્થિતિને ચોગ્યજ ગણે છે અને નીગ્રો તેને અનિવાર્ય ગણે છે. દક્ષિણમાં નીગ્રોને બીલકુલ પ્રસાગતા કરવામાં આવેલા છે. વાડની પેલી બાજુએ તેમને રાખવામાં આવ્યા છે અને સાંજ તેઓને રહેવાનુ હોય છે. ઉત્તરમાં વર્ણભેદ છે ખરા પરંતુ બહુ તીવ્ર નથી. કારીગીરીના ધંધા ઓમાં તે ગોરાની સાથે હરીફાઇ કરે છે. નીગ્રો ઇજનેરો પણ છે કેમકે ગોરા ઇન્ટીરસ્ટ કાળાના ભોગમાં લાભ નાખતા સુજાય છે. પણ કુશીયાર નીગ્રો ડાકતરો, પાદરીઓ, શિક્ષકો, વકીલો અને રાજદ્વારીઓ છે. જો કે ૨૬૫ નીગ્રો છાપાં છે છતાં નીગ્રો પત્રકારો અને કલાકારો પણ ગોરા છે. દર વર્ષે ૪૦૦૦ નીગ્રો બી. એ., થાય છે અને માત્ર દશ હજા નીગ્રો વસ્તી નિરક્ષર છે. ગોરા, કાળા વચ્ચે કેવી પ્રથાના સંબંધ વિરૂદ્ધ અમેરીકામાં કાયદો નથી પરંતુ તેવાં લગ્ન વિરૂદ્ધ કાયદો છે.

ક્રાઢાગ્રસ્ત વર્ષના બાળકની ફરિયાદ

જોહાનીસબર્ગના મારોસ સ્કેવરમાં એક ક્રાઢાગ્રસ્ત વર્ષના બાળકે પોલીસ સમક્ષ જઈ પોતાની ટ્રાઉસીસ કે તેણે રસ્તાપર મુકેલી હતી તેચોરાઇ જવાની ફરિયાદી નોંધાવી હતી. આ નાનકડા ફરિયાદીને જોઇ મારોસ સ્કેવરમાં પણ કુતુહલ થઈ પડ્યું હતું. પરંતુ બાળકે ગંભીરપણે પોતાની ફરિયાદી નોંધાવી પોતાની ટ્રાઉસીસ્ત્ર શોધી કાઢવાની પોલીસને સુચના આપી હતી.

પૈસા પડાવવાની નવી યુક્તિ

જોહાનીસબર્ગમાં રસ્તે જનારાઓની પાસેથી પૈસા પડાવવાની નવી યુક્તિ કરનારા સકંદ ઠગ પેદા થયા છે. તે સારા પોષાકમાં સજ્જ હોય છે અને બેંકમાંથી બહાર કરીબાદ કોઇ તેની આગળ જઇ "તમે પૈસા નીચે પડી ગયેલા જણાય છે" એમ કહી તેની આગળ એક પાકીટની નોટ ધરે છે. એવા આશાએ કે કોઇ એ પોતાનું પાકીટ જોતાં પૈસા ગણવા જાય તો પોતે બાજુમાં ભરી ઉચાપત કરી જાય. તેવા કીસ્સામાં પડી જનારને ચેતવવામાં આવે છે કે એવા સંકટ કયથી બચવાનો ઇલાજ એજ છે કે એવી રીતે પાકીટની નોટ ધરનારની પાસેથી તે તુરતજ લઇ લેવી અને ગુનાર માની ગાલનો થવું.

યુનિયન સરકારની તેદીવેા સંબંધી રાજનીતિ

માજી ચીફ જસ્ટીસ સર કેન્સ રેાજ ડ્રન્સે યુરોપીયન બાન્ડુ એસોસીએશનની કેપની શાખાની વાર્ષીક મીટીંગ સમક્ષ ભાષણ કરતાં સખ્ત ટીકા કરી હતી. સર કેન્સે જણાવ્યું કે એ નીતિનેા મુળ પાયેા સ્વતંત્રતા નથી પણ દમન છે. તેદીવાને તેઓની વસ્તી ગણ્ય ગણી છે છતાં કૃત્રિ વસ્તીયારી દરેક રીતે અલગ કરવાની સરકારની નીતિ છે. એ નીતિ સંપૂર્ણપણે અમલમાં મુકી શકાય તે વિશે શંકા રહે છે. તેનું પરિણામ આઘાતજનક નીવડશે. તેમ છતાં પ્રધાન મી. પીરેા કહે છે કે નવા સાઉથ આફ્રિકાની સંસ્કૃતિનું તે ચિન્હ છે અને ગોરી સંસ્કૃતિને ટકાવી રાખવાને જરૂરી છે. એ ભાષણમાં આપણે સૌ સમંત છીએ કે ગોરા અને કાળા જનેના ફાયદાને ખાતર આ દેશમાં ગોરાઓએ હાલ કરેલેા સુધારેા ટકી રહેવેા જોઇએ. પરંતુ તે સારી રીતે તેજ ટકી શકશે જો તેની છત્રછાયામાં તેજ તેના સંરક્ષણમાં આ દેશના વતનીઓના દરેક વર્ગને ગતી, ગાતી ૬ વર્ષના ભેદ વિના હાલ કરવામાં આવશે. પ્રધાનની નીતિ એ આદર્શની વિરોધી છે. તે ગોરાઓનેા સર્વોપરિતા ટકાવી રાખવા માગે છે કમ કે તે ગોરા છે અને કાળા માણસને ઉતરતેા રાખવા માગે છે કારણ તે કાળેા છે. એ સર્વોચ્ચતાની નીતિ છે. અને તે ટકી શકશે નહિ. વધુમાં સર કેન્સે જણાવ્યું કે તેદીવેાની આ દેશમાં આર્થીક સ્થિતિ પણ કંગાલ છે. અને તેમ છતાં બચેલા નાણામાંથી તેઓને કેટલેા હિસ્સેા મળે છે તે તેઓને માટે પા. ૭૮,૦૦૦ કાઢવામાં આવ્યા છે. તેઓની વસ્તી પેાણી છે અને જે બચત કરવામાં તેઓજ મુખ્યત્વે કરી અંગભૂત થયા છે તેઓને માત્ર પાંચમેા ભાગ મળે છે. તેઓનું આખની સભામાં પુરૂ પ્રતિનિધિત્વ પણ નથી. અંતમાં સર કેન્સે કહ્યું કે દમનનીતિ એ દેશનાં ખરાં હિતની વિરોધી છે.

ખિલાફ અંક્ક નિવારણ ફંડ—જોહાનીસબર્ગથી ટ્રાંસવાલ ક્રાંગ્રેસ કમીટી તરફથી રા. અંબારામ ભગવાન જણાવે છે કે ઉક્ત કમીટી તરફથી બિહાર પ્રાંત વિગેરે સ્થળે ધરતીકંપથી પીડીત થયેલાઓને મદદ આપવા સારૂ ૬૧ પાઉંડ કરવામાં આવેલું. પુકે રકમ પા. ૪૯—૭—૧ ની થએલી તે પેકી કેપટાઉન અને રહાંય વિગેરેનેા ખર્ચ બાદ જતાં બાકી પા. ૪૮-૧-૬ ના રૂપીયા ૬૪૦ દર રૂ. મારફતે કેબલથી તા. ૮-૫-૩૪ ના રેાજ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પટના ખેાકલવામાં આવ્યાં છે. ઉપલા ફંડમાં નાણા આપનારાઓની નામાવળી અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે.

મુસેાલીની ડીકટેટર

મટાલીની પાર્લામેન્ટની ફરી ચુંટણી તા. ૧ લીથી નાબુદ થઈ અને મુસેાલીની કુલ ડીકટેટર તરીકે રહેશે. સભળી કેારપેારેશનેા તેના સીધા અંકુશ નીચે રહેશે અને તેના ફરમાનેા કાયદા તરીકે ગણાશે. કેારપેારેશનેાના પ્રમુખ મુસેાલીની નજરથી નીમવામાં આવશે અને તમને ઉદ્યોગેાની અમુક શાખાઓ કેમ ચલાવવી તેની સુચના કરશે.

હોંદથી આવતા ખેલાડીઓ

હોંદથી આવનારી ક્રીકેટ ટીમ જે મેનેજર ઉપરાંત ૧૫

રમનારાઓની છે તે મુંબઇથી મે તા. ૧૬ મીએ રવીમર કરંજમાં ઉપડી ૨૨મને બુધ તા. ૬ ઠીએ આવી પહોંચશે. દરેક પ્રતિમાં તેઓનાં સ્વાગતને માટે સાઉથ આફ્રિકન ગેડ તરફથી પહેલી સવળા તૈયારીઓ થઇ રહી છે. તેઓની રમતોનો સુધારેલો કાર્યક્રમ અંગ્રેજી વિભાગમાં આપ્યો છે.

દ્રાં. રોહિત યુવક સુધારક મંડળ

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

આ મંડળ ટ્રાંસવાલમાં, પણ મોટે ભાગે જોહાનિસબર્ગમાં વસતા હરિજનોનું છે. તેઓનાં ગામડાંની સંખ્યા પણ ઓછી છે, અને તેઓની આર્થિક સ્થિતિ પણ સાધારણ છે. છતાં તેઓએ હાલમાં દોઢેક હરિજનોને ઘડી આપે એવું સ્તુત્ય કામ કર્યું છે.

તેઓના એક નિસ્વાર્થ જ્ઞાતિ સેવક શ્રી. જીવનકૃષ્ણ સી. પરમાર કરીને મુંબઇમાં હતા. તે તેઓને પત્રો દ્વારા બહુ ઉત્સાહ આપતા. તેની મુરાદ હરિજનો ઓચી કામ, પણ્યાદ કામ વિગેરે શીખે અને સ્વ પગે ઊભે એટલા માટે કુશરસાળા સ્થાપવાની હતી. તે યોજના વિષે ચર્ચા કર કરી ન કરી ત્યાં તો તે કમનસીબે મરણ પામ્યા. તેમના મરણનો તાર મળ્યા બાદ આ મંડળે તેનું નામ કાયમ રાખવા અને તેની મુરાદ પર આવવા માટે યોજના ઘડવા સભા બોલાવી. તેનાં અવસાન માટે દિલગીરી દર્શાવવા અને કુશરસાળા સ્થાપવા માટેની યોજના ઘડવા માટે કમીટી નિમાઇ. કમિટીની સભામાં "રોહિત જીવનકૃષ્ણ શ્રીમાળગાર પરમાર કુશરસાળા" સ્થાપવા માટે રૂા. ૩૦૦૦ ના ટીરો મંડળના સભ્યોએ ખરીદ્યા છે એવી જાહેરાત કરવામાં આવી. હવે આ કામ આગળ ધપાવવા માટે પગલાં ભરવામાં આવનાર છે.

છાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને પોનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ		મુસલમાન	પારસી	ગ્રહોદય	મુહુર્ત
	૧૯૩૪	૧૯૯૦		૧૩૫૨	૧૩૦૩	ક. મી.	ક. મી.
	મે	વૈશાખ		ચેહેલ્લમ	મેહે		
		દ્વિતીય		સફર ૨	૬૬મી		
શુક્ર	૧૮	વદિ	૫	૫	૧૪	૬ ૪૬	૫-૧૦
શની	૧૯	,,	૬	૬	૧૫	૬ ૪૬	૫-૦૯
રવી	૨૦	,,	૭	૭	૧૬	૬ ૪૭	૫ ૦૯
સોમ	૨૧	,,	૮	૮	૧૭	૬-૪૭	૫-૦૮
મંગળ	૨૨	,,	૯	૯	૧૮	૬-૩૮	૫-૦૮
બુ	૨૩	,,	૧૦	૧૦	૧૯	૬ ૪૮	૫-૦૮
ગુ	૨૪	,,	૧૧	૧૧	૨૦	૬ ૪૮	૫-૦૭

હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

કાર્યની સ્વતંત્રતા

ડૉ. રવીંદ્રનાથ ટાગોરે ગાંધીજીના સવિનયભંગ બંધ કરવાના કરાવપર પોતાનો મત દર્શાવતાં એક મુલાકાત દરમિયાન જણાવ્યું હતું કે જો કરાવને હું પસંદ કરું છું કેમ કે તે દેશહિતના કાર્યની સ્વતંત્રતા આપનારો છે.

પહેલો ગુજરાતી નવલકથાકાર

વડોદરાની ગુજરાતી સાહિત્ય સભાના આશ્રય હેઠળ શ્રી. રમણલાલ દેસાઇના પ્રમુખપદે પહેલા ગુજરાતી નવલકથાકારની શતાબ્દિ ઉજવવાનો મંડપ૨ મહેતાની મુકત કે તારીખ કરવામાં આવી હતી. સંદેશાઓ મોકલનારાઓમાં દિવાન બહાદુર કૃષ્ણલાલ અને શ્રીમતિ દંસા મહેતા પણ હતાં.

ડૉ. અનસારી યુરોપ જાય છે

સ્વરાજ્ય પાર્ટીના પ્રમુખ તરીકે નીમાયેલા ડૉ. અનસારી મે તા. ૨૪ મીએ બોમ્બાસાના નવાબની સાથે યુરોપ જવા ઉપડશે.

પ્રોફે. પરમાનંદ અને મૌ. શૌકતઅલી વચ્ચે મુલાકાત

હીંદુ-મુસલીમ વચ્ચે સમાધાન કરવાનો આ અનુકુળ વખત હોવાનો શ્રી. ગોગ ઓ. બીજાઓએ મત દર્શાવેલો હોઇ તેના પરિણામે પંડિત માલવીયાજી, પ્રોફે પરમાનંદ, મૌ. શૌકતઅલી, સરદાર સંતસીંગ વિગેરે નેતાઓ વચ્ચે વાટાઘાટ ચાલી રહી છે.

ટ્રેન્ચ કાઢી નાખી

અલાહબાદની હાઇ કોર્ટના ત્રીજા જજીસ સર શાહ મહમદ સુલેમાને કરીની મુલાકાત લીધા પછી ઇંગ્લાંડની હોદ્દ ખાતર કરતાં પોતાની ટ્રેન્ચ પહેરવાનું છોડી દીધું છે.

કલકત્તાના પહેલા મુસલીમ મેયર

શ્રી. ઓ. કે ખ્વાજા-ઉલ-દીન પસંદ થયેલા મુસલીમ મેયર સુંદરાયા છે. સર પી. સી. રોયના પ્રમુખપણા નીચે હાલેન હોલમાં પેલી જંગી સભામાં તેઓની સુંદરાઇને સત્કાર વધાવી લીધી હતી.

જાયન્ટસ ઇન્ડીયા ઉડી ગયા

મેડમ વીલીંગ્ડન પોતાની પત્નિ મેડી વીલીંગ્ડનને લઇ બધુ માસની રજાપર ઇંગ્લાંડ ઉડી ગયા છે. વિમાનમાં ઇંગ્લાંડ જનાર આ પહેલાજ પાયસરોય છે.

જવાહરલાલનો દુનિયાનો ઇતિહાસ

પંડિત જવાહરલાલે જેલમાં લખેલો દુનિયાનો ઇતિહાસ કે જે પ્રસિદ્ધ કરાવવાનું કાર્ય તેમણે પોતાના સુશિક્ષિત બેનને સોંપેલું છે તેના સબંધમાં શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મી પંડિત પંડિત જવાહરલાલની મુલાકાત લેવા કલકત્તા ગયાં છે.

કીંગ જ્યોર્જને અંગ્રેજી ઇલકાબ

નેપાલ તરફથી કીંગ જ્યોર્જને "ગોરજસ્વી રાજન્ય" નામનો ઇલકાબ આપવામાં આવ્યો છે જેનો અર્થ શક્તિમાન સમ્રાટ થાય છે. આ ઇલકાબ રાજાઓનેજ આપવામાં આવે છે અને પરદેશીઓમાં આ ઇલકાબ મેળવવામાં કીંગ જ્યોર્જ સૌથી પ્રથમ છે.

૧૧૫ હરેકની મદદ આફતમાં

ગાંધીજીએ એક મુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે મારી કલ્પના રહિત પણ તીવ્ર ઊપાડું માનવામાં આવે છે; છતાં બિહારની આફતોનો મને સ્પર્શ થયા વગર રહી શકયો નહોતો. રાજેન્દ્રબાબુ ચાર્જિંદા ઝિયકાર છે છતા બિહારમાં તાલ પાગેલી વિગતોનો મોજ ખ્યાલ મને આપવામાં તેઓ નિષ્ફળ નીવડયા છે. લગભગ દરેક સ્થળે પાણીની અછતને લીધે દુકાળનો સાચો ભાવ પેદા થયો છે. સેન્ટ્રલ રીલીફ કમીટીને રૂા. ૨૦ લાખ મળ્યા છે. જ્યારે વાયસરોય ઘરતીકંપ ફંડમાં રૂા. ૪૦ લાખ ભરાયા છે. આ રકમો પુરતી નથી. બિહારની આફતો ધ્યાનમા રાખીને દરેક મદદ કરવી જોઇએ. હાલમાં બીજી સખણી જરૂરીયાતો બાજુએ મુકતાં નરસ્યા ગાણસો અને ઢોરો માટેના પાણી સારૂ દસલાખ લાખ રૂપીયાની જરૂર પડશે તે કહી શકતો નથી. છેલ્લા સરકારી અહેસટા મુજબ પાંચ લાખ એકર જેટલો જેતીનો વિસ્તાર રેતીયા મરાઇ ગયો છે. આવી એક એકર જમીન પાછી જેની માટે તૈયાર કરતાં ઓછામાં ઓછું રૂા. ૨૦ નું ખર્ચ થશે એટલે ૬ એકરો નવેસરથી તૈયાર કરવામાજ રૂા. ૧ કરોડ જોઇશે. આ પ્રમાણે રૂા કરોડ જેટલી મદદ આફતમા આવી છે.

શ્રી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલ

બગેલોર ચરખા ક્લાસો

તા. ૨૭ માર્ચ સુધીના અંકમાં પ્રસિદ્ધ થએલા આંકડા ઉપર રજા-ઉ-કરીબાઈ પટેલ ૧ ૧ ૦, એમ એચ મેમણ ચાંદમારી ૫ ૦, હાસમ હસણ મેમણ ચારણ ૭ ૬, ગોપાલજીભાઈ મેરારજી ભીમીરેડ્ડી ૨ ૬, મરહુમ જમાલ અબ્દુલ્લાહ ૧ ૧, એમ. એ પટવર્ધન ૫ ૦ દીકેમાલ પુરસીબ ૨ ૬, મુસા મહમદ ૨ ૦, ઈબ્રાહીમ રહુજેઠ આંકલેશ્વર ૩, સોમાભાઈ ભાવાભાઈ સગાપોર ૫ ૬, ગાંધીભાઈ કાલીદાસ પરવાડા ૧૩ ૬, ભાણુભાઈ રણછોડ ખાણીયા ૫ ૦, નાથુભાઈ ભાણજીભાઈ ઠાગેલ ૧ ૬, હાજી મુસા મહુંબરા ૧૦ ૦, ઈબ્રાહીમ કાલીદાસ ઉકાને ૨ ૬, પરશુભાઈ કાલાભાઈ ઉમરેઠ ૫ ૦, એચ કે હાજેર બાલીયોર ૨ ૦, દુલભજીભાઈ રણછોડદાસ બાંગણીયા ૧૦ ૬, એમ જી ભાણા બાબોર ૨ ૬, ભાણુભાઈ મુખાભાઈ કપીમારી ૧ ૦, કાલાભાઈ વલ્લભભાઈ મહવાદ ૫ ૬, મોતીભાઈ મુળજી પ્રભા ૧૦ ૦, રણછોડભાઈ મોરારજી કોસ ૧૦ ૬, મોહનલાલ રામાભાઈ ભીમીયેરા ૧૦ ૬, કાલાભાઈ ખુશાલભાઈ સાદડવેલ ૫ ૦, માણેકલાલ છગનભાઈ તલંગપોર ૫ ૦, દુલભજીભાઈ કાલીદાસ ભણેશ્વર ૫ ૦, મકનભાઈ ભાણુભાઈ સાદડવેલ ૫ ૦, રણછોડદાસ મોપાલજી ઉકાલ ૫ ૦, નાથુભાઈ મીઠાભાઈ સુપારૂવેલ ૨ ૬, ચુનાભાઈ ઈશ્વરભાઈ પારા ૨ ૬, અબ્દુલ સેન ૫ ૬, મદુ પાંડુ ૫ ૦, રામાભાઈ મનાભાઈ આમુંદ ૧૦ ૬, ઈશ્વર નાથા પોલરડ ૦ ૬, ગોવીંદભાઈ હીમાભાઈ બલાસાર ૫ ૦, મકનજી ઓનીદિઝ તથા વીઠલભાઈ વલસાર ૧૦ ૬, રણછોડભાઈ કાલીદાસ ૧ ૧ ૦ લક્ષ્મી ઓપરી આમરી ૧ ૧ ૦, લાલુભાઈ કુંવરજી નાગસારી ૫ ૦, ભાણુભાઈ લક્ષ્મણભાઈ વલસાર ૫ ૦, પરશોતમ ભગવાન કડોદ ૫ ૬, પ્રેમાભાઈ રામજી ભીમીયેરા ૧૦ ૬, લક્ષ્મણભાઈ ગોપાલ નવસારી ૧૦ ૬, વીરજલાલ મોહનલાલ વલસાર ૨ ૬, પી. બી. ગામલી ૧ ૧ ૦, દુલભજીભાઈ કુબેરભાઈ બગવાલ ૧ ૧ ૦, ત્રીકમદાસ ઓપરી ૧ ૧ ૦, મહમદ ઉમરદીન બારડોલી ૭ ૬, અબુબકર કાલા ૨ ૬, અલ રમજાનભાઈ ચાલા ૫ ૦, કારા દયા કુમતા ૨ ૬, વીરજીભાઈ નારણજી સાગી ૧૦ ૬, એસ. કે. મર્ચંટ નંબર ૧ ૧ ૦, નીકાભાઈ છગન બાંવીસા ૧ ૬, લક્ષ્મણભાઈ રામજી કબરાવ ૫ ૦, નરસીભીમાઇ ભાવાભાઈ ૨ ૬, પી. મોહા ઝીન્દ રૂા. ઈનલ ૧૦ ૬, વીરાભાઇ કુબરજી વલસાર ૨ ૬, મકનભાઈ હરીભાઈ ૨ ૬, ઝમનલાલ કાશીરામ સાદડવેલ ૨ ૬, હાસમભાઇ ગનીભાઈ ગેબલપોર ૫ ૦, હરીભાઈ દુલભભાઈ સઠોદરા ૨ ૬, રામાભાઈ દાદાભાઇ પરવાણુ ૨ ૬, અમમદ ભાઈ મોનજીરા સુરત ૧ ૧ ૦, બીખાભાઈ દેવાભાઇ સીમલક ૨ ૬, બંગારામ અગાધ કડોદ ૧૦ ૬, નારણભાઈ મકનજી ચેરમા ૫ ૦, બીખાભાઈ ઠાકરજી પલસાણા ૨ ૬, મુહનદેવ હીંદુ મંડળ મુહનદેવ ૫ ૦ ૦, બીખાભાઈ કાળાભાઈ મોતા ૧ ૧ ૦, મનાણીભાઈ કસન ખાખી ૨ ૬, મગનલાલ ખેત મજુર પેટલા ૨ ૬, બી. આર. પરેલ બોલસર ૫ ૦, મોરારજીભાઈ જમનાભાઈ સરભોણ ૧૦ ૦, મોરારજીભાઈ મોતીદિઝ નવસારી ૧૦ ૦, કાશીરામ બીખાભાઇ મોતા ૨ ૬, મગનભાઈ મકનજી ભગત ૨ ૬, નાથુભાઇ પરસુભાઇ ડેકોરેટર મીરજાલાલ કેસવલાલ મજુર પેટલા ૧૦ ૦, બીખાભાઈ મીઠાભાઈ કડોદ ૧૦ ૬, જેરામભાઈ રામાભાઈ ગણપા ૫ ૬, એચ. કી મજુર, પેટલા ૧ ૦ ૦ અને રોબાગ્રામવાસી મીજાજીન મજુર પેટલા ૧ ૧ ૦. કુલ કરેલો પોર્ટ અદાજગિય તથા ચુકતેજનો પા ૩૧૧ ૬ ૬

ગીતા મનન

(લેખક—કિશોરલાલ મશરૂવાળા મહારૂવાળા).

અધ્યાય ૧૧ મો ચાલુ

(૩) શ્લોક ૬ થી ૧૪

આ પ્રમાણે ભિન્નભિન્ન યોગીઓના રાજા શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનને પોતાના સ્વરૂપમાં કરી દીધો. અને બધા બ્રહ્માંડોજ તેને યોગ નિદ્રામાં નાંખી દીધો. જ્યમ વિજળીના ઝબકારાથી બધકારાયો, કે અષાઢના વરસતા ઘોર જેવા કડા પણીથી માણસ ચમકી જાય, તેમ અર્જુનના શરીરમાં પહેલો બધકારો આવ્યો. ગાંડો, અને એનુ શરીર જાણે કે બહુ અસ્વસ્થ થઇ ગયુ, અને તેનો ચાર્જોચ્છવાસ ઝડપથી ચાલવા લાગ્યો પણ ધીરી ધીરે તે ક્રિયા મદ પડતાં પણ નિયમિતપણે ચાલુ રહી અને જાણે રંગભૂમિ પર ઉતારણે ગાજવાનું કોઇ આકર્ષક નાટક કે ચમત્કારિક કરતુ ચિત્રપટ પોતે જોતો હોય એમ એ અનુભવવા લાગ્યો.

પહેલા તો શ્રીકૃષ્ણને અર્જુનને પ્રાણપ્રિય અને પૂજ્ય ગુરૂ પરમાત્મા શ્રીકૃષ્ણનું દર્શન થયું ન થયું ત્યાં તો એ મૂર્તિમાં હજારો જાતના ઝપાટાબંધ ફેરફારો મતા દેખાવા લાગ્યા, મુળ બુધિદાર્મી શ્રીકૃષ્ણમૂર્તિ અને સ્મૃતિ કામમ રહી. ને જાણે અનેક પ્રકારના આકારોકારી રૂપો ધારણ કરતા હોય, અને પોતામાંથી નિર્માણ કરતા હોય પોતામાં ધારણ કરી રાખતા હોય, અથવા પોતામાં લીન કરતા હોય, તથા આખાયે સાક્ષાત પોતાના શરીરના નકાર આકારજ રહ્યો હતા હોય, એમ એ જોવા લાગ્યો. પહેલા ચાર તો પુરાણોમાં વર્ણવેલી સૌમ્ય તથા આહ્લાદ આપનારી વિષ્ણુની મૂર્તિમાં જાણે આ કુણા ફેરફાર જતા હોય એમ દેખાયું. પણ, આગ પછી, જાણે હજારો માથાં, હજારો હાથ, હજાર પગ, હજારો આખા, કાન ચારેકે અવગવોવાળા, હજારો મુખોના અકલ્પ્યમયો જેવો પ્રકાશ પાથરતા પ્રકાશવાળા જમીનથી આકાશ સુધી આપો જગાર વિરાટની મૂર્તિમાં એ ફેરવાઇ ગયેલા જણાયા. એ રાક્ષસી કદની મૂર્તિ ચોરી ચારે તો એને માત્ર ગ્રાકર્ષકારક પણ ડાંઢ ભાસી પણ પછી તો એવી વિકરાળ અને ભયંકર લાગવા લાગી કે જોનારને ભાનભાન રહ્યા ગોકર નાચે યુદ્ધ કરનાર ગાંડિવધારીમાંથી અર્જુન પણ ભયમસ્ત થઇ ગયો, અને

ચોરો કર્યા છે, કોની પાસે છે, શું કામ ઉઘેડ છે, આ દર્શન કેમ છે, કેમ ચલું. ... [illegible] ... અને ચારણી ...

આ દર્શન કરવાના લોભનો સંક્ષિપ્તાર્થ અર્થાત્ બનતી કંઈ જેમાં તો કહેવું જ શું ? એ વારંવાર પ્રણામ કરતો દર્શન આ દેખાતી મૂર્તિનું ધ્યાન અને સ્તવન કરવા લાગ્યો, જે જે બાવીને અનુનયતો ગયો તેને તેને પકટ કરવા લાગ્યા. ૬—૧૪

અક્રૂરને કરેલું વર્ણન અને સ્તવન

"અહોહા દેવો આ તમારા કેવું વિલાસ અને અદ્ભુત સ્વરૂપ દેખાય છે! સર્વ દેવો પરમમહાપુરુષોના બંધો, આ સૃષ્ટિના આદિ ભૂતા પદર્થો, સર્વે અધ્યાત્મો, ...ના પેટે અવતારો કરવો પર્વત ભર્યો સમુદ્ર- ...મય, અદ્ભુ-ચેતન રાજ્ય તમારામાજ બધે આદીન વર્તેલા દોષ જેવું ... દર્શન થાય છે!૧૫

"અરે, પણ, વિશ્વેશ્વર એટલામાં આ શું થયું અકૂ ...ને તો તમને બધે દશરા હાથ, પગ, ઉદર, મુખ, નેત્ર અને દશરા રૂપે ફરી નાહલ્યા દાખ જેવા નજરે દેખાઓ છો! અરે, તમારો મધ્યભાગ ક્યો, આદિ ભાગ ક્યો, અન્ત ભાગ ક્યો કશુંજ જતાંજ નથી! તમારું વિશ્વરૂપ આજ દેખ્યા થયા છે.૧૬

"હા, હવે તમારા મુગટ, ગદા અને ચક્ર ... જોઈ શકું છું. પણ, હવે તો મારી આંખો અંજાઈ ગઈ છે! અરે, તમારા શરીરમાંથી ઉગ્ર તેજના કેવા અંગારા નીકળે છે! અરે, અપાર આંખ જોઈશકે એવડા દોળ, અથવા ઉત્પાતના મધ્યાહ્નનો સૂર્ય અરાબર આંખની બરાબર આવતાં ઉગેલા દોળ તેમ બધી દિશાઓ તમે તેજના દીપતા દેખાઓ છો. અને તમારા અવયવો હવે, ગાઢ ગાઢ વધી ગયા છે.૧૭

"ત્રાનરૂપે અનન્ત યોગ પરમ મહાન ગણે, અને સૃષ્ટિનો અંતિમ આધાર, અવિનાશી દેવ, જે પરબ્રહ્મોના પરબ્રહ્મ અવિનાશ પુરુષ કે સનાતન પુરુષ કહેવાય છે, તે તમોજ છો એમ મારી ખાતરી થાય છે. તમારામાંજ બધુ વિસ્તર રહેલું જોવાયું બધું તમારામાંથી પ્રગટે છે, અને અંત તમે.૧૮

"... અહોહા, આદિ, મધ્ય અને અંત વિનાના, અનન્ત શક્તિવાળા દેવ, તમારા બાહુઓની ગણતરીજ નથી હાથ અંગ નથી. આ સૂર્ય અને ચંદ્ર તમારી આંખ ... રીપરણે ... છે. તમારે મુખ તેમાંથી બહાર નીકળતી જ્વાલાઓ પ્રકાશવાળા જીવોને લીધે બહળતા અગ્નિ જેવું જણાય છે. અને તમારા તેજથી આખું જગ ... વીને આખાય જગતે એમ લાગે છે.૧૯

"તે મહાપુરુષો ખૂબીથી આકાશ સુધી બારે દિશાને ભરી દેનારું શરીર જોઈને પ્રથમ દોળો ધરવતા દેખાય છે. ૨૦

"એક બાજુથી દેવોના ગણો તમારામાં લીન થતા જણાય છે; બીજી બાજુએ ઠરાવ કરવા બદલ ભક્તિ ને દ્વારા કોટી તમારું સ્તવન કરે છે; બીજી બાજુએ મહર્ષિઓ અને સિદ્ધો તમારા મહિમાનાં સ્તોત્રો ગાઈ છે; ત્રીજી બાજુએ, દેવોની તેત્રીસ કોટિ ... સિદ્ધો, સાધ્યો ગંધર્વો, વસુ. રુદ્રો. પિતરો અને બીજા પણ જે કોઈ ગણુંબાંધી ઉપરની બેતાલના ગાનારા સાબળવાળા આવે છે. તે સર્વે નમને આશ્ચર્યચકિત થઈને જુએ છે.૨૧—૨૨

"એવા હવે તો તમારું રૂપ નજરે નિહાળવું બનતું જણાય છે. તમારાં અનેક મુખો, નેત્રો, પગ, હાથો, પેટ દાઢ ઉપરાંત તમારી આ આકાર વિકરાળ દાઢો જોઈ અને ડોકો અને કું પણ બધાયના જણાયે છીએ.૨૩

"અરે, મને હવે કર માફ છે! અરે, વિશ્વ વાસુદેવ! આ અનેક રંગોવાળા કરોળો જેમાંથી ચળકો ... રે છે. નવાં ... ઉપરાંત મુખો અને વિશાળ નેત્રો જોઈને હું હવે ધીરજ ... શકીશ નહીં. ૨૪

"અરે, ભગવાન! તમે કેમ ... ! તમારા પ્રલયકાળના અગ્નિ જેવાં અને વિકરાળ દાઢોવાળા મુખોને જોઈને મને કશું સુખ નથી! હું દિશા ભૂલી ગયો, શાંતિ ગુમાવી બેઠો છું. મારી ઉપર તમે પ્રસન્ન થાઓ. મારી ભૂલે ચડી ગયો તો માફ કરો! હું છું ... ૨૫

"અરે હું ... ... જોઈ રહ્યો છું! ... સર્વે કાળનો, ભક્ષક, દોષ, કર્યો બાકી રાખ્યા વિનાનો સંહાર કરવા હવે ... ... તમારાં વિકરાળ અને ભયંકરતા ભરેલાં મોઢામાં ચારે બાજુથી પેસતા લોકોને નરી નજરે જોવા આવતા આ રોમાંચ ઉપજાવી દેનારાં ... જેમ કરા જેવાથી પકડી ... છે! અને, ... બાજુ તમારી દાઢોની વચ્ચે તેના કેવા ચૂરા ભરતા જાય છે! અરે, કયો ગોકો મારફાડમાંનો કોનાં ગાત્રો પીલાતાં દેખાય છે.૨૬—૨૮

અરે! હવે તો તમારી જ્વાળામયી જીભોથી તમે બધાયે લોકોને ખેંચી ખેંચીને બધા બાજુઓ થી, મોં તમારાં ... ... માંથી ચાટતા જાણે હમણાં બધાંને ગળી જશે ... મે લાગે છે.૨૯

અરે દેવવર! ... પ્રસન્ન થાઓ, પ્રસન્ન થાઓ, હે વિષ્ણુ! આપી ઉગ્ર શક્તિ પ્રકટકારા તમારા સ્વરૂપને ... હું આકાશપાતાળ આ સ્વરૂપમાં તમે બધે નામે ઓળખાઓ ... ... બધાયના ઉપરનું પણ આ તમારી બધા પ્રકારની પ્રકૃતિ અને બધા પ્રકારની શાંતિ છે તે હવે નજરે રહેતી નથી. કૃપા કરી ... ... આ સ્વરૂપનું સંહરણ કરવાનો "૩૦

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેચવાવાળા

નાતાલનાં બંદરો જોકના અનાનસ, બનાનાપક્ષ વગેરે ચીજો ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બનતી કાળજી રાખી સારો માલ, મારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવામાં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેસીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો! રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૪૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

દક્ષિણ આફ્રિકા
તેની
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગત અંકથી ચાલુ)

(૬)

સામ્રાજ્યવાદ એ કંઈ વસ્તુ છે. એના મદમાં પડેલું રાષ્ટ્ર માત્ર પોતાનો સ્વાર્થજ જુએ છે. તેને પારકી લાગણીઓની કદર નથી હોતી. તે પોતાની આઝાદી ચાહે છે. પણ પારકી આઝાદીને કચરે છે. તેને પોતાનું એક માણસ મરાય છતાંયે તેની આંતરડી કળતી નથી. દ. આફ્રિકાના અંગ્રેજ હાસકોએ ઠગ લાગ જોઈને કદી ભાગ્યેજ વિચાર કર્યો છે. તેના સામ્રાજ્યપદાદે દૃઢાદૃઢ નીતિને પ્રધાનપદ આપ્યું છે, આપેલાં વચન તોડયાં છે, અંદર કરેલી રાજનીતિ ફેરવેલી છે જ્યાં લાભ થયો ત્યાં નિર્લજ્જ આક્રમણ કર્યું છે.

બોઅર સમરહેટ લારબાદ કેટલાંક વર્ષ સુધી ગવર્નર ઘટે રહ્યો, પણ પ બજાવી કેટલાક અંગ્રેજ કોલોનીસ્ટોએ તેમના ઉપર સામ્રાજ્યવાદ અને દમનનીતિનો આરોપ મુકયો અને તેને પાછો બોલાવવામાં આવ્યો. જઈ તેના સાજે કરિયાદ કરવા વચન આપેલું. પણ તેનો કેદો અને તેની દોસ્તે તેને રક્ષણ આપ્યું.

ઇ. સ. ૧૮૨૮ માં એક બીજું પગલું ભરાયું, જેથી સ્વમાની અને સ્વ-ભાષા પ્રેમી બોઅર બોકોની વિશેષ માન હાની થવા લાગ્યું. બધા બોકોની ભાષા 'હોલાન્ડ' હતી તેનો અસ્વીકાર કરવાનો કાયદો કરવામાં આવ્યો. અને અંગ્રેજ સરકારે તે ભાષામાં લખાયેલી અરજીઓ લેવાનીયે ના પાડી. આ ઉપરાંત, અંગ્રેજ ભાષા (જે શીખવાની સગવડ ન હતી છતાં) ન જાણનારને જ્યુરીપર બેસવા ન દેવાનો કાનૂન અમલમાં મૂકાયો. ઇ. સ. ૧૮૩૦ માં અંગ્રેજ સરકારે અંગ્રેજ કોલોનીઓ અને કબજા હેઠળના દેશોમાંની ગુલામી દૂર કરવા માટે બે કરોડ પૌંડ કાઢયા. ઈ. સ ૧૮૩૪ માં કેપમાં ગુલામીકાયદેસર રીતે નાબુદ થઇ અને બે વર્ષમાંથી દ. આફ્રિકાના ગુલામોને ખરીદી લઈ છુટા કરવા માટે પૌ. ૧,૨૪૭,૦૦૦ જેવી મોટી રકમ ચૂકવામાં આવી. પણ એ પૈસા ગુલામોના હાથને પહોંચ્યાનાં, પણ ભાગે, અમલદારોની ગફલતી અને સટોડીઆની ચુન્નાઓને પરિણામે, રસ્તેજ ચવાઇ ગયા. પરિણામે જે બહુ પુરષો ગુલામો હતા પહેલાં તવંગર હતા તેઓ કંગાલ બની ગયા. બહેરાત એવી બની કે બોઅર માલીકોને ગુલામ છુટા કરવાના બહાનામાં ઉદાર રકમો અપાઇ છે, જ્યારે તેઓના ઉપર કરોડોના કારજોઓ નહિ જેવું મળ્યું એવાની જાણમાં થી હોવાયું. પણ સૌથી વિશેષ માનભંગરૂપ તો બોઅરોને એ લાગ્યું કે તેઓ તરફનું વર્તન એક ઉતરતી કોમ જેવું રખાતું હતું. કેપ કોલોનીના પૂર્વના ભાગોમા તો કકવારા એવડી બધી વધી કે સંખ્યાબંધ બોઅરોએ ઇ. સ. ૧૮૩૬ માં પોતાના ઘરબાર છોડયાં. ઉત્તર દિશાએ અણવસેલા પ્રદેશમાં પ્રયાણ કરી જવાનો, જ્યાં સ્વતંત્ર રાજ્ય સ્થાપવાનો કરાર કર્યો. આ ચળવળ, આ પ્રસ્થાનને, દ. આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં, "The Great Trek" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

કરણ કૅલેડોનિસ ક્રોચર, એન્ડ્રીઝ પોઢસ્ટીઝર, મૅરીટ્ઝ મરીટસ અને પીટ મૅરીટ્ઝ રેટીફ એ સરદારો દેઢળ સ્વમાની અને સ્વતંત્રતા પ્રેમી બોઅરોએ ઘરબાર, માલ મિલ્કત, ખેતર વિગેરે વેચી, ગાડા બેસી કરી, કુટુંબોની સાથે, જન્મભૂમિ કેપ કોલોનીને નમસ્કાર કર્યો અને ઉત્તર તરફ પ્રયાણ કર્યું. ઓરેન્જ રિવર કેપ કોલોનીની સરહદ હતી તે ઓળંગીને એક નવીન દેશમાં દાખલ થયા. અહીં બ્રિટિશ શાસન ન હતું. એ દેશનું નામ ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટ અપાયું અને તેને પ્રજાસત્તાક જાહેર કરવામાં આવ્યું. એક કુકડી વાત નહી ટ્રાંસવાલ પહોંચી. ત્યાં પણ પ્રજાસત્તાક સ્થપાયું.

નાટાલમાં આ વખતે ઝુલુ લોકોનું પરિબળ હતું. તેના ગવાઇર રાજા ચાકાના નેતૃત્વ હેઠળ ઝુલુ લોકોએ એક મોટું રાષ્ટ્ર ઘડયું હતું. ચાકાએ વિવિધ દેશી કોમોને કરાવી પોતાની આણ વર્તાવી હતી, અને અજબ લશ્કરી કવાયતવાળું જબરદસ્ત દળ જમાવ્યું હતું. ઇ. સ. ૧૮૨૮ માં ચાકાનું તેના ભાઇ ડીંગાનને હાથે ખૂન થયું. ટ્રાંસવાલમાં ઝુલુ કોમના એક વિભાગરૂપ માટાબલે કોમે પણ લડાયક સેના વધી કરી હતી. જ્યારે બોઅર મુસાફરીઓ ટ્રાંસવાલમાં આવ્યા ત્યારે તેઓને દેશ બોકોએ માટાબલેના આક્રમણ અને અત્યાચારો સામે રક્ષણ મેળવવા આશ્રયકાર આપ્યો હતો. એક વખતે વાત નહી પાસે ઇંસાસ્સ કોઇક ખાતે વાંચ આકાવાળી એક નાની બોઅર કુકડીને માટાબલેએ ઘેરી અને કહલાક બોઅર મરાયા. પછી માટાબલેની વિશાળ સેના પ્રવાસીઓનાં મુખ્ય નિવાસ સ્થાને આવી. છેવટે ગંભીર લડાઈ થયા બાદ માટાબલેની સેના નાઠી, પણ બોઅરોના બધા ઢોર ચોરાઇ ગયાં. ભખમરો પ્રસર્યો, પણ ત્યાં પ્રવાસીઓની નવી કુકડી આવી અને જીવન બચ્યા. આ યુદ્ધ વિશે સમીક્ષા કરતાં લેખિકા ઓલીવ આઈનર કહે છે:

"આફ્રિકન સિંહ અને આફ્રિકન વાઘ એક સીધી અને સ્વતંત્ર લડતમાં જોયપર એક સાથે રગદોળાયા. જેને બોઅર પડે તો તેના સાથે તેની ભા અને છોકરાં પડે, જેમ વસુએ યુદ્ધ કર્યું તેમ બોઅર જીવન અને ગૃહ માટે યુદ્ધ કરતો હતો. બોઅર બોકોને પોતાની પાછળ કોમ જોવી સુધરેલી સત્તા ન હતી કે જેને તેઓ મદદ માટે બોલાવે. તેઓને એકલે હાથે, કોમ જબરનાં સહકારની મદદ વગર, પોતાનાજ જન્મજાત હાકપર આધાર રાખી આગળ વધવાનું હતું. એ બહુના બળપ્રદ દિવસોમાં જે રીતે, પોતાના કાળા કે ગોરા પુત્રો લડયા ન માટે દક્ષિણ આફ્રિકાને શરમાવાને કશું કારણ નથી."

જ્યારે પ્રજાસત્તાકોનો એક ભાગ ફ્રી સ્ટેટ અને ટ્રાંસવાલમાં રહેતો ત્યારે બીજો ડ્રેકન્સબર્ગ પર્વત ઓળંગી નાટાલમાં આવી વસ્યો. અહીં ડીંગાનનું શાસન ચાલતું હતું. બોઅરોએ ડીંગાન પાસે જમીન વસવાનો હક માગ્યો. ડીંગાને ચુકત ના પાડી, પણ સરત કરી કે તેઓએ ભમતો જબ પાસેથી પોતાના ઢોર પાછા મેળવી દેવા. આ કામ સહેલાઇથી બજાવાયું અને બોઅર કુટુંબનાં ૧૦૦૦ જેટલા માણસો નાટાલમાં દાખલ થયાં. પીટ

પેટીદ્વ, ૧૫ અનુયાયીઓ સાથે, બ્લાઈટ ઉમ્બેલીઓકીમાં ડીન્ગાનના પૈતરે, કરાર પર સહી લિદ્ધા કરાવવા ગયો. ડીન્ગાને તેમને આવકાર આપ્યો. નાચ રંગ પણ થયા. ડીન્ગાનના ગિરાનરી મા. ઝોવેને સુમેદ અને મૈત્રીનો કરાર થયો. છેલ્લે દિવસે દુકડી ડીન્ગાનની વિદાય માગવા ગઈ. રાજાની હાજરીમાં જવાનું દેવાયું, તેઓને સમયના અનુસાર શસ્ત્રો એક બાજુ મૂકવા પડયાં રાજાએ તેમને દબદબી ખરાબ પીવા આપી. પછી તો ડીન્ગાનના બસારા સાથે, તેના યોદ્ધાઓ બોઅર ટુકડીપર તૂટી પડયા. કત્લેઆમ થઇ. એક પણ બોઅર નાસી ન શક્યો. મિશનરીએ ધાર્યું કે તેની પણ ઝો દશા થશે તે પણ પોતાની દુકડી સાથે ઝુલુ 'કાફ્રા' માંથી પલાયન કરી ગયો. એજ દિવસે ઝુલુના દક્ષ દબદબની સેના ઉપરા ઉપરી પ્રવાસીઓપર હુમલો કરવા શાંત રીતે આગળ ધપ્યા. પીનન—જેને ગાસ્કદાયક દિવસની માફગીરીમાં 'પીપીંગ' તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે—ને આગ પાસે પુકયો, એઓ, છોકરાં અને રંગીનનોકરો મળી ૪૦૦ ઉપર માણસોના ભોગ લેવાયા. તે પણ બોઅર ન બચ્યા હોત, તો તેઓએ તૂટી પડનાર આફત વિશે બાજીના બોઅરોને ન ચેતવ્યા હોત, તો નાટાલમાં બધાએ ગોરા મોતને શરણ થાત. બોઅરોએ ગાર્ડા ઝુલુના બ્યુહ રૂપે ગોઠવ્યાં, અને બાંધા બહાદારબ્ધ બાદ ઝુલુ સેનાને નાસવું પડયું. આ યુદ્ધમાંથે બોઅર સ્ત્રીઓએ પુરુષોની જેમ શરાબાલ દાખવ્યું.

હવે બાકી રહેલા બોઅરોએ શું કરવું તેનો વિચાર બાંધ્યો. કેટલાક નિરાશાવાદી હતા. તેઓએ પાછા ચાલ્યા જવા સુચવ્યું. પણ સ્ત્રીઓએ સર્વાનુમતે પડકાર કર્યો કે કદી ન નમવું. જે ભૂમિ પર તેઓના સાથીઓએ પ્રાણ ખોયા છે તે ભૂમિપર કાંતો પ્રજાસત્તાક સ્થાપવું અથવા મરવું. છેવટે ૧૬ ડીસેમ્બર ૧૮૩૮ ના રોજ 'બ્લડ રિવર' પાસે બોઅર અને ઝુલુ વચ્ચે પ્રચંડ યુદ્ધ કર્યું. દસ હજાર સેના હારી ગઈ ડીન્ગાન નાઠો. બોઅરોનો વિજય ધ્વજ ફરકયો. ૧૬ ડિસેમ્બરનો દિવસ તે પ્રસંગની સ્મૃતિ રૂપે દક્ષિણ આફ્રિકામાં બ્લડ્રેર તહેવાર તરીકે ઉજવાય છે. દબદબી હોમ તેને માનભંગ અને પ્રાણના ભિન્ન તરીકે માને છે.

બોઅર બોઅરની વચ્ચે ઝુલુનો બળ ન રહ્યો. તેઓએ પ્રજાસત્તાક સ્થાપવાની તૈયારી કરી. પોતાના કબજા કબેલા સરદાર પીટ રેટીઅરની માફગીરીમાં, તેઓએ એક ગામનું નામ પીટર મેરીટ્સબર્ગ પાડયું, તેને રાજધાની જાહેર કરી અને એક દેવળ બાંધ્યું. પણ બ્રિટિશ મનોદશા બે દિવસે એવી હતી કે તે કશું ન સાંખે, તેનાથી બોઅર વિજય જોઈ ન શકાયો અને સેંકડો માઈલ દૂર કેપ કોલોનીમા બેઠેલી બ્રિટિશ સરકારે ફરમાન કાઢયું કે વેધી નાટાલ બ્રિટિશ પ્રદેશ બનશે. પોતાના ફરમાનનો અમલ કરવા એક લશ્કર બોકલવામાં આવ્યું, બોઅરોનો પરિશ્રમ વ્યર્થ ગયો; તેના બોગો પળ વારમાં થયા; પ્રજાસત્તાક સ્થાપવાની તેઓની આશના નષ્ટ થઇ. બ્રિટિશે નાટાલ પોતાનું કીધું અને બોઅર બોઅરોના નસીબે વાનપ્રસ્થાશ્રમ રહી. બ્રિટિશ રાજનીતિનાં આ અંગે દ. આફ્રિકાના ઇતિહાસને બટકો લગાડયો છે એમાં સંદેહ નથી.

જ્યારે બ્રિટિશ સેનાપતિ પીટર મેરીટ્સબર્ગે આવ્યો ત્યારે મહા બાગના બોઅર બોઅરોએ બ્રિટિશ શાસન કેટલા રહેવાની ચોકખી ના પાડી. સ્ત્રીઓની એક જંગી સભા ભરાઇ. સેનાપતિ સમક્ષ બોઅર યાતનાઓનું બ્યાન રજુ કરવામાં આવ્યું. છેવટે કશા ન વળ્યું એટલે સ્ત્રીઓએ બ્રિટિશ શાસન સ્વીકારવાને બદલે દેશ છોડવાનો કરાર કર્યો. ટ્રેકન્સ બાર્ગે પ્રયાણ તરફ આગળી બતાવી, બોઅર સ્ત્રીઓની સરદાર વૃદ્ધ બાઇએ કહ્યું: "અમે આ પ્રદેશને વટાવી ગયેલુને કે આઝાદીને ખંમે સંચરવું." નાટાલની બાજી બોઅર વસ્તી એ પ્રદેશ છોડી ગઈ. માત્ર ૬૦૦ કુટુંબો ત્યા રહ્યાં. પ્રવાસીઓએ ટ્રાંસવાલમાં પ્રવેશ કર્યો અને દ. આફ્રિકાનું પ્રજાસત્તાક સ્થાપ્યું.

(અપૂર્ણ)

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

આ. આ. ના ઉદારીઓનો ફાળો

ટ્રાંસવાલ હરિજન કમીટી

સી પીતાંબર શોલજી બ્રધર્સ	૧૦	૧૦	૦
પ્રાણજીવન નથીદાસ	૫	૫	૦
મંગળદાસ ભગવાન એન્ડ સન્સ	૪	૪	૦
પ્રાણજીવન સુંદર	૩	૩	૦
પી. કાકા એન્ડ સન્સ	૩	૩	૦
પરસોત્તમ નરોત્તમ	૨	૨	૦
નરસિંભાઇ જેરામભાઈ	૨	૨	૦
નાથાભાઈ દયારામ ભાઈ	૨	૨	૦
નાથુભાઇ ઓર મગનભાઇ	૧	૧	૦
નગીનભાઈ નરસિંહભાઇ	૧	૧	૦
કાળાભાઈ નરસિંભાઇ	૧	૧	૦
ચુનીલાલ નરસિંહભાઈ	૧	૧	૦
(ડરબનોગરિ ટેલર) મોતીરામ મલ્લજી	૧	૧	૦
એક ક્ષત્રિય સદ્ગૃહસ્થ તરફથી	૧	૧	૦
દેવરામ ભગવાન	૧	૧	૦
બાઈ નંદી તે કેસુર છગનની મહીબાગ્યી	૧	૦	૦
નગીનદાસ મોતીરામ		૧૦	૧
કાળીદાસ નાથરભાઈ		૧૦	૧
ગોકળદાસ ભીખાભાઈ		૧૦	૧
કાશેરભાઈ ભીખાભાઈ		૧૦	૧
પ્રાણજીવન મનજીભાઈ		૧૦	૧
નાથુદાસ દુલ્લભભાઈ		૧૦	૧
જમનાદાસ રતનજી		૧૦	૧
ડી નારાયણની કું		૧૦	૧
ઓદમન ચલ્લમ		૧૦	૧
બચુભાઈ નરસિંહભાઇ		૧૦	૧
મગનભાઇ જેશીંગ		૧૦	૧
અંબારામ કુંવરજી		૧૦	૧
બાલુભાઈ મોતીભાઈ		૧૦	૧
કાલાભાઈ પરસોત્તમ		૧૦	૨
અબજાલ રામજોડ		૧૦	૦
કુંવરજી નાના		૫	૦
નાથુભાઈ હરીભાઈ		૩	૧
	૫૭	૫૭	૪
૨૮૨ કેમલ ભર્ન અને ચેરસ્ટેજ બાદ	૧	૧	૦
	૪૮	૬	૪

કોમી ચુકાદાનો અમલ

ડૉ. આલ્મે જણાવ્યું કે સ્વરાજ્ય પક્ષની નોંધ ગાંધીજીના ગાંધીવાદ અને ડૉ. અનસારી જેવા મુસલમાનોથી દોરાતા રાજકારણમાં ખળભળી ઉઠેલાં પાણીમાંથી ઝડપભેર પસાર થઇ જશે. તેની સફળતા માટે મને કંઇ શંકા નથી. માત્ર માર્ગમાં તેને એકજ જંગદર ખડકનો સામનો કરવો પડશે. એ ખડક તે કોમીવાદ અને કોમી ચુકાદો છે. જેની સમયસરની ચેતવણી પહેલ મેળી જોઇએ.

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल -शुक्रवार ता. १८ मेई, १९३४. अंक २०.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १८ मेई, १९३४

'ईन्डियन ओपिनियन' के पाठकों

पं. रामाधार शुक्ल क्लेरस्टेटसे लिखते हैं:—जबसे 'ईन्डियन ओपिनियन' में हिन्दी निकलने लगी है, तबसे हिन्दी जनताका ध्यान इस पत्र की ओर विशेष रूपसे आकर्षित हुआ है। इस बातका प्रमाण तो हमें तब मिलता है, जब को हम देखते हैं कि, एम. के गांधी पुस्तकालयमें इस पत्र को पढ़नेके लिए लोगोंकी काफी भीड़ लगी रहती है। ऐसी स्थितिमें पुस्तकालयके मेंजपर पत्रकी एक ही प्रति होनेके कारण, प्रायः पाठकोंको उसकी प्रतिक्षामें कुछ देर तक बैठना पड़ता है। अच्छा हो कि, ऐसे प्रख्यात सर्वजनिक पुस्तकालयके लिए पाठकोंके लाभार्थ, इस अखबारकी दो प्रतियां लिया करें। शहर और बाहरके कितने ही लोग इसकी प्रतियां मंगाते हैं, और कई लोग पढ़ा करते हैं। ग्राहकोंकी [illegible] इस अखबार के प्रति दिलचस्पी बतलाना इस बात को स्पष्ट करती है कि, 'ईन्डियन ओपिनियन' जनताके विचारोंको ठीक रूपमें प्रकाशित करता है। हम श्रीयुत महाशयोंसे निवेदन करते हैं कि, हिन्दी तो अपनी राष्ट्रभाषा है एवं जिसका आदर बहुधा हरएक वर्गके हिन्दुस्तानी करते हैं, उसके लिए अपने पत्रमें दो पृष्ठ हिन्दी और दे सम्मिलित करदें, जिसमें हिन्दी पाठकों को पढ़नेमें विशेष कुछ और भी सामग्री मिले, तथा 'ईन्डियन ओपिनियन' के प्रतिका मूल्य भी पेनीसे एक पेनी घटाकर तीन पेनी कर दीजिये। ग्राहक वर्ग साधारणको इसे खरीदनेमें सुभीता हो, और आप विशेष लाभ उठावें। तथास्तु।

[इस पत्रमें पाठकों खासकर "हिन्दी" को पढ़न कर, संतुष्ट हुए हैं, यह हमारे लिए हर्षकी बात है। परन्तु यह कहनेकी जरूरत है कि, हिन्दीके प्रकाशित करनेका काम भारी खर्चसे किया गया है। और यह तो नितान्त समझना चाहिये कि, कोई भी अखबार की वृद्धि केवल ग्राहक के आधार पर ही निर्भर हुआ करती है। अतएव ग्राहकोंकी कमीसे समाचारपत्र चलाना नितान्त कठिनताका प्रश्न है। फलतः पृष्ठ संख्या बढ़ाने तथा मूल्यमें पेनी घटा कर २ पेनी कर देनेकी अवस्था पर, खेदके साथ कहना पड़ता है कि यदि इसी प्रकार ग्राहकोंकी कमी रही तो अभी तो २ पेने हिन्दीमें छप रहे हैं उनको भी लाचार हो कर बन्द कर देना पड़ेगा। यही बात मूल्यमें कम करनेकी उस पर तो पहले हमको आशा थी कि, हिन्दीके पाठक इस पत्रका एक मात्र उनकी मातृ भाषा "हिन्दी" के लिए हमें पर्याप्त उत्साहित करके कमसे कम २-तीन सौ ग्राहक बन जायेंगे। उस दशामें उपरोक्त सुधारोंके करने में कोई कठिनता न मालूम पड़ेगी।—सं. ई. ओ.]

सामान्य वर्तमान

विलायतमें विद्यार्थीयों

विलायत और आयर्लेन्डमें करीब २९०० भिन्न भिन्न देशोंके विद्यार्थी विद्याध्ययन कर रहे हैं। उनमें ज्यादा हिन्दुस्तानी हैं। जिनकी संख्या ५२०० है। ईजिप्शियन ९००, चाईनिज ४००, अफ्रिकन १३०, वेस्ट इन्डियन १९० सायामिज ९०, जपानिज ३०, परशियन ४०। इस के अलावा बड़े बहुत ईराक, पेलेस्टाईन और अबीसिनियाके भी हैं।

—ताजा समाचार है:—'हिन्दुस्तान टाईम्स' से मालूम होता है कि, डाक्टर एम. ए. अन्सारी जो हालमें स्वराज्य पार्टीका प्रधान नेता चुने गये हैं, वे हिज हाईनेस भूपाल नवाबके साथ

सा. ६४ वर्तमान मामलेमें युरोपके लिए रवाना होंगे।

—युनियन एगरीकलचर डिपार्टमेन्टमें यह सूचना सर्वसाधारणको जाहिर की गयी है। अभी तक कुत्तोंकी नीलसे कोई कीड़ा समझ कर निकाल दिया जाता था, परन्तु अब उपरोक्त डिपार्टमेन्ट उसे नुकसान पहुंचा साबित करके उसको एक अपराधी शामिल किया है। यानि वह कीड़ा नहीं है, बल्कि नीलकी एक नस है। उस नसके निकालनेसे कुत्ता को बड़ा कष्ट होता है। और मविष्यमें कोई नील मेंसे कीड़ा निकालते पकड़ा जायेगा तो सजा होगी।

—हरिजनोंके लिये महात्मा गांधी अबतक बरार, दिल्ली, आन्ध्र, तामिलनाड, गोआवार, मैसूर, कर्नाटक और हैदराबादका दौरा कर चुके। इन प्रान्तोंमें सब मिलाकर अब तक महात्माजीको पौने ४ लाख रुपये मिले हैं।

—पोलीनाचाद दक्षिणमें कीमी गरीब स्त्रीको जमीन खोदते समय एक पीतल का पात्र मिला। जिसमें अन्दर ४०० अशर्फियां थीं। उक्त स्त्रीने उसको वहां ही तत्काल छिपा कर, अपने पतिसे इस वृत्तान्तको आकर सुनाया। पतिने गाड़ीमें अशर्फियोंसे भरे हुए उस पात्रको उठाकर घर ले गया। परन्तु अभाग्यवश पड़ोसी पर खुफ जानेसे पकड़ धकड़ मच गयी। तो घुस लेनेके कारण २ पुलीसके सिपाही भी हवालातमें भेजे गये। अब अदालतमें क्या फैसला होगा! खबर नहीं।

—विदित होता है कि, यहांके कोई महाशय, हिन्दुस्तानसे "मछ युद्ध" के लिए पहलवान मंगानेकी कोशिश कर रहे हैं।

—लगभग १२ माचिसके कारखाने बन्द हो जानेसे कलकत्ता और आस पास प्रायः १० हजार आदमियोंकी नौकरी छूट जानेसे बेकार हो जाना पड़ा है।

—एसोसियेटेड प्रेसके प्रतिनिधिसे बातचीत करते हुए डाक्टर रवींद्रनाथ टागोरने कहा कि, स्वराज्य पार्टीको महात्मा गांधीजीने कौंसिलमें जानेके लिए अपनी स्वीकृति दिए है, अतएव इस सिद्धान्तको उक्त डा. रवींद्रनाथ टागोरने भी समर्थन किया है।

—संप्रति गौतम बुद्धके समान महात्मा गांधी, पैरों से चल कर हरिजन कार्यों की पूर्तिका निश्चय कर लिए हैं। अतः मोटर सवारीको त्यागन कर दिया है।

श्री. रवीन्द्र बाबुके बिहार भूकम्प की अपील पर दीनबन्धु एण्ड्रूज़ने फ्रांस और सुइझरलेन्ड फिर कर, डा. सेरीसोलसे उक्त भूकम्प पीड़ितों के लिए सहायताका प्रबन्ध किया है तथापि अभी उक्त सज्जन उन निराधार पीड़ितोंके लिए डेनमार्क, सुइडन, नोर्वे, जर्मनी और नेदरलेन्ड भ्रमण कर रहे हैं।

—शिकारपुर निवासी श्री. ने एम. सिंह नामक नवयुवक, अखिल संसार का भ्रमण पैदल ही तय करनेको निकल पड़े हैं। और इस लंबी यात्रा का आरंभ गत दिसम्बर ता. १५ बम्बईसे हुआ है। अतः नाशिक, कोल्हापुर, बेलगाव और गोआ, इन सब स्थानोंको पार हो चुके हैं। तो कि लगभग हमारे मीलसे कम न होगा। अब वहां से विदेशके लिए कूच किया है। आगे बढ़ते हुए युरोप पहुंच जायेंगे। अतएव उम्मीद है कि दुनियाका भ्रमण क्रमशः पैदल ही ८ वर्ष में समाप्त कर डालेंगे।

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

	रु.	पै.
सिखकी भक्ति	१	६
तामील वेद	५	६
स्वामीजी का बलीदान	१	०
हमारे जमानेकी गुलामी	१	०
हाकमी फैसाद कुमार	६	६
ब्रह्मचर्य विज्ञान	१	६
महात्मा गांधीजीका जिवन चरित्र	१	०
आनंद प्रेमदर्शन	१	०
विद्यार्थी जीवनका देवेश	०	६
युरोपका इतिहास भाग १	१	६
" " " २	१	६
" " " ३	१	६

Hindi-English Combined Books FOR SALE

भाग	पहला					३
प्रथम	वेद	पुस्तक	अंग्रेजी	भाग		१ -
द्वितीय	"	"	"	"		५
तृतीय	"	"	"	"		५
चतुर्थ	"	"	"			५
पंचम		"	"	"		
षष्ठ	"	"	"	"		५
सप्तम	"		"	"		१ -
सायण प्रकाश अंग्रेजी टीका सहित						७ ६
तृतीय एडिशन						
तिरुवल्लुवर						६
रामायण गाइडो						८ ०
भगवद् वेद गीता						२ ६

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ம் ஆண்டு ஜூன் மாதம் 4 ந் தியதி ஸ்தாபிக்கப்பட்டது.

வால்: 32. பிளிக்ஸ், சௌத் ஆப்—வெள்ளிக்கிழமை மேய் 18வ 1934(ஆ) இதழ் 20

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, மேய் 18வ 1934(ஆ)

தமிழ் மக்களின் நலம்.

இக்காட்டில் வசிக்கும் தமிழ் மக்களின் தற்கால நிலைமையைப் பற்றியும், அவர்கள்மேல் குடிகொண்டு சூழ்ந்தும் தலைதலைகளைப் பற்றியும் அறிக்கையிட்டு எழுத வேண்டியதாக விருக்கிறது. யுரோப்பில், மற்றைகுப்பெனர்கள் எல்லாத்திலும் முற்போக்கை அடைந்திருக்கிறார்களை அநுபவியாளரைப் பற்றி யோசனை. அதனைப் பார்த்தேனும் நம்மவர்கள் திருத்தமடைகிறார்களா? இல்லை. பிறரோக்குக் கே தமிழர்கள் தாழ்ந்துகொண்டே போகப்போக பெரிதும் வருத்தமுண்டாகிறது.

இத்தேசத்திலே தமிழ் மக்கள் மூன்றாவது வேண்டுமென்றும் பல வினா முறைகளைக் கையாண்டும் சம்மன்களை ஏசப்பத்திரம் தர்மமுன்னுக்களை கையிட வேண்டும் காரணங்களில் வெற்றியான கையோர் இவ்வும் பிரசாரத்தை அடையாளம் பல்லைக் கடித்து அந்தகாரத்திலேயே பதுங்கிக் கிடக்கின்றனர் என்பதற்கு ஐயமில்லை.

தமிழ் படிப்பாளிகளை பயித்து, அவர்களை நல்ல மாக உற்சாகத்தினையும் பெற்றுய்யலாமென்ற கருத்தினை களுக்கும் நிருப்திகரமாக சேமம்பெறவில்லை. சற்றவர்களில் பலர் மதத்தாபனங்களாகவும் சேவாசிக்கள் நிருத்தங்களிலே விசுவாசம் கொண்டிருக்கின்றனர். லெ சியமாக தெரியாத தமுனைகளாகவும் எழுந்து கள், கம்மன்களுக்களியற்றிய அருஞ்செயல்களைப் புகழ்ந்தும் கொண்டும், "வளர்கொடி மாலையை" பாடிக் கொண்டுமே, சிறுச்சேவிலும் பாடியவர் களைப் பிரசங்கத்திலுமே காண்கடந்தி வருகிறார் கள். நமது ஆன்றோர்கள் தமிழ் மக்களின் முன்னேற்றத்திற்கு உபயோகமாகவும் பொருட்டு, வகை மாதரை இரவாமல் திட்டினைத்தை நிலைய முறை பெற்றிருக்களில் அடைப்பட்டு நலமும் கல் லொழுக்கம் பேதங்களை, இக்காலத்திய வாலி பர்களுக்கு சரியான வழுங்கப்படாமையால், அவர் களும் அவைகளை பண்ணை காலத்து குருட்டுப் பாட்டி கதைகளாகவும் கருதுகால், எல்லா வற்றையும் "காள்ளாள்" எனற ஒரே அம்பையர் பதத்தில் அமிழ்த்திவிட முயலுகின்றனர்.

தண்டனையின் இனிமையையும், அப்பாலையில் படிக்கும் பிடிக்கும் நீதிமார்க்க சன்மார்க்கத்தையும் வகியை பாடசாலை அலங்காரத்தில் மையல கொண்டிருக்கும் வாலிபர்கள் நுனிப்பாத்துவிடுவார்களானால், அன்பை பாலை பூமிதத்தை வழங்கி ஞானம் அவர்களை வாடிகளையென மதிப்பார்களென்பது சந்தேகமே.

நம் முன்னோர்கள் செய்தவைகளையே நாம் பின் பற்ற வேண்டுமென்று நிபந்தனைசெய்யவில்லை. அவர்கள் வியந்தியது தவறென்றும் சொல்லுவதற்கில்லை. சமுகமுன்னேற்றத்தின் பிரித்தம், அல்லக் காலங்களுக்கேற்ப விதிகள் வகுக்கப்பட்டிருக்கலாம். இக்காலத்தியவர்கள் அவைகளை முதலிலும் ஆலோசித்து வேண்டிலே தருமமென்று நிலைத்தவை அபிவிருத்தியாய் கொள்ளுகின்றனர். காரணம் அதனை தவறுவதே [illegible]

[illegible] முறை களை. இக்காலத்திய வாலிபர்களுக்கு கேற்ற வகையில் ஒப்புக்கொண்டு, தமிழ் மக்களுக்கு நிருப்தியும், சமுக முன்னேற்ற மடையும் வகையிலே ஒவ்வொரு தமிழரின் கடமையாகும்.

நமது முன்னோர்கள் செய்தவைகளையே வெளி தெளிவுபடுத்தப் பேசுகிறவர்களையும், வினாருடன் வாசகரு செயல்களையும், வீண்பிரசாரங்களையும் விரும்பாமையும், விதண்டா வாதங்களையும், விருப் பனைகளையும் வெறுப்பதோடும், புறக்கணிப்பதும் அவசியமாகிறது. பழக்காலங்களில் தமிழ் மக்களுக்கு அவசியமான வழிகளை கொடுத்த தரித்திரமே இத் தேசத்தில் இல்லாது

தென்னாப்பிரிக்காவில் இந்தியர்கள் குடியேறி சற்றேறக்குறைய 74 வருடங்களாகின்றன, அப் படி குடியேறியவர்களில் தாய்நாட்டில் தாயாதி பெயர் கள் சென்னை இராஜதானியிலிருந்து வந்தவர்க ளைவிட இலைபட்ட ஒப்பந்தத்தில் வந்தவர்களுடன் பல நூற்றாண்டுகளுக்கும், சோசியல்ல நிலையிலிருந்து அவர்கள் சொந்தத்தில் பெரும் செல்வத்தைக் கடைத்து இக்காட்டில் குடியேறி யிருக்கின்றனர். கடந்த

1900 வருடமே வரையில் சுமார் மில்லியனரும் தமிழ் மூன்னு வகையே பிரித்தல் அதற்குப்பின்பாகு எல்லா பாரி முழுதுமே இந்த இரண்டு அம்சங்களைத் தழுவியே கொண்டது மற்றவருப்பினர்களைப் பற்றி அவர்களது சுதந்திரமாகுமே வாத்தைப் பலனே அது விஷயப் பிரஸ்தாபிக்கவில்லை. திருமகளும் அவர்களிடம் இல்லை கடவுளாகவே கொண்டிருந்திருந்தும்.

பயிர்தொழிலில் மாத்திரமே 4 லக்ஷம் மக்களில் இருக்கின்றனர். இருந்தும், வேளாண்மைத் தொழில் செய்பவர்களின் நிலைமையைப் பற்றி யாரெழுத வேண்டுமென்றில், அவர்கள் படும் கஷ்டநிலைமை நமக்கு கண்கூடாகவே தெரியும். வருஷத்தோறும் உழைத்து சம்பாதித்து மறுபடி வருஷத்தை நடத்த கொடுக்க வேண்டிய நிலைமையில் சரியாகவே எழுதுகின்றனர்.

தமிழ் மக்கள் பயிர தொழிலில் முன்னேறுவதை அடைய திரு. ரங்கைப் போலவே ஒரு வொரு தொழிலிலும் முயற்சிகளை மேலை நாடுகளைப் போல நினைக்கவேண்டும். [illegible] திரில் ஆங்காங்கு சபைகளும், சங்கங்களும் ஸ்தாபிக்கப்பட்டன. அவைகளில், பேசுவார்கள் இருந்து வாதிப்பார்களே தவிர வேலைகளை பெரும்பாலும் போயின. அவைகளை தமிழ்ப் மாணிக்க கூடமைகளை தாபித்து இரவுபகலும் உழைத்துக்கொண்டு வருகிறது. கல்கொல்லை பத்திரமாகு... இருக்கப்பட்ட கதாபாத்திரங்களை ஒழிப்பதாகவும், ஆமை பூந்தாழிலுமாகவோ ஒழிவதாகவும் கரையை நம்பக்கூடாது. சகோதரப்பாசங்களை மறவாமல் களின் ஒற்றுமைக் குறைவால் ஏற்படும் விரக்கடை வாத பிரிவினைகளை சபைகளை தீர்த்தரிசனம் இருக்கவேண்டும்.

உப்பளில் வதிபிக்கும் படிப்புகளுமே வாதிபாவைதே சபையும் இரவலையில் அபாயங்களை கொண்டு யொன்றும் செய்யவில்லை யாவிலும் பலகை வைகளில் கதிரேற்கிறக் கொண்டு அரிய பிரச்சங்களைக் செய்யுபடியாக தாவாதனாலும்மல்லாமல், அதற்கு வேண்டிய சௌகரியங்களுக்கு ஏதாவது ப் கிடைக்கவில்லை. மேலும் மெச்சுதற்குரிய செய்கைகளை பிருந்தும் சொல்லும் பிரசங்கங்களைக் கேட்டு வரும் தமிழர்கள் விஷயம் செய்யாமையால். அதுவும் கை பெறவில்லை.

கம்மவர்கள் கூடியில் தேர்ந்தவர்களென்று சொல்லுவதற்கு கடமைப்பட்டிருக்கிறதாகத் தோன்றவில்லை. இருந்தும், கல்வியுள்ளவர்கள் பல பேர் தொழிலாளிகளிடம் "கம்மரின் பிறகு வந்தவர்கள்" என்று தமிழ்மறை கூறும் வார்த்தைகளை மனிதனை கிளையாளர் படிப்பது பெரியப் புகழாம் இடிப்பது வெறுப்பாம்" என்னும் பழ மொழி நினைத்தக்க விதமாய் ஒழுகி, எழுதுவது பேசுவது கடைசியாகும். [illegible] சாலை செய்யாமலும் இருப்பதே அதற்கு காரணமாகும். இந்திய ஸ்தாபனங்கள் கம்மவர்களிடம் வரையில் தமிழ் [illegible] முன் நிலைமையை தெரிவிக்கிறது. கம்மருக்கு செய்யப்படவேண்டிய [illegible] அதைவிருக்கின்றன. [illegible] வருஷத்தில் பொது வனவைக்கு [illegible] ஸ்தாபிக்கப்பட வேண்டும். அவர்கள் [illegible] சபைகள் சமூகத்தின் கம்பிகளையை பெற்றிருக்க வேண்டும். இதுவரையில் [illegible] பிரசார வேலையினால் [illegible] அதன்பலனாக சமூகம் முற்போக்கை [illegible] உலகமான மற்று வருவதைக் [illegible] அத்தகையில் [illegible] மேனிலைக்கு [illegible] அவைகளைச் சேர்ந்திடாத [illegible] வேளாண்மையை மறக்கக்கூடாது. பிறபோக்குக் காரணங்களை [illegible] தமிழ் மக்களின் வருங் காலத்தை [illegible]

மின்னலின் வேகம்.

மின்னலின் வேகத்தைக் கண்டுபிடிப்பதற்கு எதனின் மேல் வருஷங்களாகப் பிரயத்தனப்பட்டும் இதுவரையும், [illegible] முடிவு தெரியாமலிருந்தது. [illegible] ஒரு மைல் தூரத்தில் [illegible] சமயத்தில் [illegible] மின்னலின் வேகம் மணிக்கு 18 மைல் தூரம் செல்லுகிறதாம்.

மற்ற விஷயங்களில் தெளிவுப்படுத்தியதில் [illegible] அதிக நுட்பங்கள் வேண்டியிருக்கின்றன.

இந்து மதச் சபை.

இந்த மதச் சபை [illegible] மேற்கு [illegible] நகரங்களில் [illegible] நகரில் இந்து மதாசாரம் கூடும். சபாபதி அதன் வாலக்கத்தில் அவர்களால் மதாசாரம் நிறைக்கப்படும். பண்டிதர் [illegible] அவர்கள் அதிபராயிருப்பார்.

வெட்டுக்கிளி உபத்திரவம்.

கேட்டலில் வெட்டுக்கிளியினால் [illegible] பயிர்களைக் காக்க [illegible] பயிர்களில் [illegible] அழித்து விட்டது. [illegible] வருஷத்தில் [illegible] பயிர்களை [illegible] வேண்டுமென்று [illegible] வரவேண்டிய [illegible] படுகிறது.

தமிழ் மக்கள் முன்னேற்ற மடைவது எப்படி ?

(சென்ற வாரம் 19-ம் பக்க தொடர்ச்சி)

[illegible] வகையில் [illegible] பெருமுயற்சிகள் [illegible] கையிலே [illegible] தலைமை தாங்கியே [illegible] அவைகளிலே அரசாங்கத்தாரிடம் அனுப்ப வேண்டிய [illegible] ஆகியவற்றை [illegible] நாடுகளிலே [illegible] நாட்டிலே [illegible] நாட்டிலே [illegible] நாட்ட

વેચવાના પુસ્તકો

ઐતરવાળી દીવાલો—આ નવાના પુસ્તકમાં શ્રી. પ્રભાશંકરને જોવાનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જંગલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની બાબત શું કરવું તે અંગેના સરકારના પ્રશ્નો વીણવું કામ તેમણે તેનું નામ જોખરે "ઐતરવાળી દીવાલો" એવું ઉત્તર કરવાની દીવાલો આવેલું ... કિં. રૂા. ૨-૯.

ઠક્કરબાપાની યાત્રા અને હિમાલયના પ્રવાસ—આ પુસ્તક ઠક્કરબાપાના ... આસીનો આપ હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસદાર વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂા. ૧-૭.

ઝવેરાત દરોગા—આ બારા પુસ્તિકા પુસ્તકમાં ૧૫૨ બાળ જ્ઞાન રજૂ કરવા આવ્યું છે. કિં. રૂા. ૧-૬.

ઝવેર ઝવેરી—શ્રી. રાજગોપાલાચારીનું નાનું ... નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુખ્ય અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચારીએ પોતાના નવ માસના કારાવાસમાં અનુભવી રોજનીશી છે. પ્રસ્તાવનામાં એમણે જે "હાલનું નવલ ... આમાં જાહેર જીવન પ્રવાસીઓને આપણે છે. તે આ ગ્રંથમાં સાક્ષરશ્રીઓના કાર્યનું દર્શન લેવે." મહાદેવ દેસાઈએ તેનો કિ. ... રાજગોપાલાચારીનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂા. ૧-૧૦.

બાળના રોજીંદીના માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરસ્કાર, ઇનામ, ખાણીકાના, અને બાળકીઓને ભેટ લાવે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપૂર છે.

રહીયાળી રાત-વાર્તા ૨,૩૦ ભાગ ૩ જો ભાગ આ ... તમા બાળકોને માટે ઘણે તેવા સુંદર વાર્તાઓ છે

પ્રત્યેકની કીમત શ્રી. ૧-૮.

મુંઝવણી—આમાં બીજો બાળકના ગીત ... વેતાના મુંઝવણભરી ભર્યા ગીતોછે. કિં. રૂા. ૧-૮.

ઝરણ ગીતો— આમાં જુના ... ગીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ ... છે. કિં. રૂા. ૧.

કિલ્લોલ—આ નવાના પુસ્તકમાં બાલસ્વભાવને ... બાલકો અને બાળાઓ માટે છે. કિં. રૂા. ૧-૪.

કાવ્ય પરીક્ષા—આમંત્રણ. ૨, આમાં નરસૈંહ ... વિશેષ કવિતાના પ્રકારોના તત્વજ્ઞાનનો છે.

પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૧-૧,

ચેષ્ટાના કુલ—નવાની બાળકોને ... ગીતો. કિં. રૂા. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક ... ...

બાળ ઉપયોગી

સુરત બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	મોતી કમાન્યો	૦	૧૦
પુ. ૨	ઊંચા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઝુલઝુલ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કમારે સમજ્યું!	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	ગતો ને ઊખાણું	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યરચના બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
બોટી બોટી વાતો		૬
સીપાઈ દાદા		૭
ડોલમા કાકા		૧૧
અજરસ		૮
મીતિસ્તંભ		૬
ટિકિ ટિકિ		૬
આરંભીનાઓ		૬
બરેબરી વાતો		૮
મોઢાળની મોજ		૮
રસીલની ચેરી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૧	૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)		
ટોલ્સટોયની બાલ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
સિરનલનો બંધુ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
લીલમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બાલ મનોરંજન	૧	૦
તોફાની ટીપુડો	૧	૦
ગોકુલ હતો દુભણે		૬
નવનીત		૮
મેમ ચતુર		૬
બાળ દયાળી		૮
બહાદુર બરતાનો		૬
બંબાળા સિરનલ	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી બોલનાર ઉગતા કુમારોને માટે બહુ સરસ અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે. શી. પે.

પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
શ્રીકૃષ્ણ—પરમાત્મા	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા લાયક સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ કરી અને સાથે સાથે બોધ લેવા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે. શી. પે.

કુરબાનીની કમાન્યો	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની દીરકથાઓ	૧	૧૦
બા-પા પગલી	૧	૧
નીમોરી પહાડ	૨	૬
દેશ દેશના અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
હિમોદર કથાઓ	૧	૧

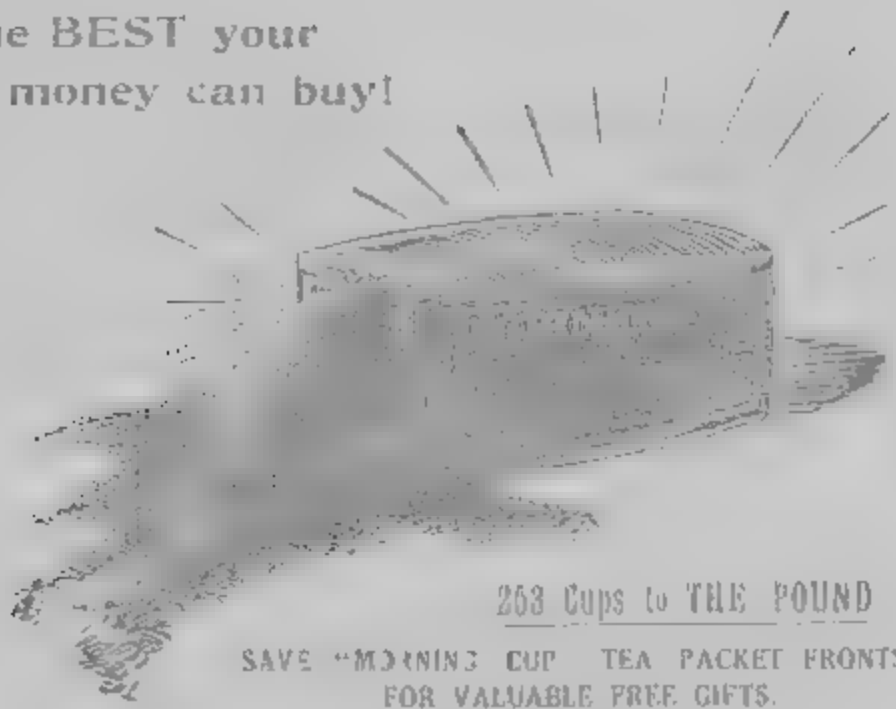

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળી શકશે. મંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી		૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
,, ત્રીજી ,,	૧	૪
,, ચોથી ,,	૧	૮
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,	૨	૪
,, સાતમી ,,	૨	૬
,, પહેલી ચોપડીના અર્થ	૦	૪
,, બીજી ,, ,,		૮
,, ત્રીજી ,, ,,	૧	૦
,, ચોથી ,, ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,	૧	૫
,, છઠ્ઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,, ૧	૦	૧
,, દેશી હીસાબ ,, ૨		૮
,, સચિત્ર ભાંડની ચોપડી	૦	૪
બાળ વર્ણની નોધ	૦	૫
ગુજરાતીઉચ્ચારણ		૦
અંગ્રેજી બાળવિર પાઠમાળા (ચિત્રયુક્ત) ભાગ ૧	૧	૪
,, ,, ,, ,, ,, ૨	૧	૬
,, ,, ,, ,, ૩	૧	૮
ઇંગ્રેજી ક્રિશ્ચનવર ચોપડી (ભાગ ૧ લો)	૦	-

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually 10s 6d Half-yearly
Outside the Union	24s Annually. 12s Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			4 Columns.			7 Columns.			14 Columns.			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક ફક્ત ૮ રેકોર્ડમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સૂર્ય અને ચંદ્રની રોશની છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૮ રેકોર્ડનો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલો.

આર્ય બાલાના સુંદર રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઈચ્ચ ૧૨ કી. ૬—૬.

ઈચ્ચ ૧૦ કી. ૪.

સપ્લીમેન્ટ મંગાવો.

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનું નાટક

૮ રેકોર્ડનો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. પા. ૧—૧૨—૦ માં

આમાંમાં આવશે એની સાથે એક સંપૂર્ણ સાધનની ચોપડી કે જેમાં જુદા જુદા સીનના ફોટા મૂકેલા છે.

આજે દુનીયામાં સર્વત્ર કુસંપ અને કંકાસ વર્તી રહ્યાં છે. એ કંકાસથી આપણે ગુલામી દશામાં પડેલા છીએ. પ્રભુને પણ ભૂલી ગયા છીએ. ૮૨ વર્ષના કંકાસમાં આ સેટ આપ સાંભળવા અમો ભલામણ કરીએ છે. રેકોર્ડમાં ફોટાજ રહી ગયા છે.

Phone 4 7. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON,

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street, DURBAN Natal

બનાનાં

૨૫૦ પેકાયજ. બનશે ત્યાં સુધી મોકલવા મળશે. ૧૬ (આશરે ૧૦૦). કીમત રૂા. ૨૦ સી બોક્સ ઉપર તાકીદે ઓર્ડર મોકલાવો. પાર્સલપોસ્ટ ઉપર કી. ૨-૬ ટ્રાન્સ.

LARGE SELECTED BANANAS

200 bags F.O.B. F.O.R. Durban Consignee 2/6 doz.

G. M. AHMED,
Fruit Exporter Specialist,
P. O. Box 730, Durban.

Phone 3801. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મત્વાદકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહનકાર અને કમીશ્ન એજન્ટ

દરેક જાતી રીતે કરી માલ સી.આઇ.એ. ની મોકલવામાં આવશે
હીરાભાઇ મોરાર મત્વાદકર ૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 82

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruptions and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney all urinary troubles, gall-stones, [illegible] diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatel."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 00

RAJCOOMAR.

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at short notice. Attendance all hours.

25 Cross Street, Durban. Phone 4001 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, કફો, મોટર માટે ૧ પોતા માટે ૬૦ શેલીંગે પુરા પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ચાલુ.

ફોન ૪૦૦૧ સેન્ટ્રલ. ૨૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

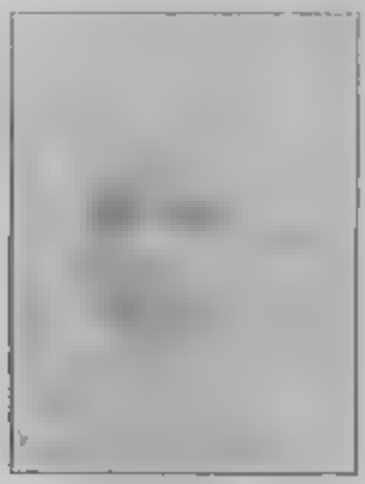

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION
MAHATMA GANDHI

INDIA'S

Great Nationalist Leader

હિંદના મહાન રાષ્ટ્રીય નેતા

PUNDIT MADAN MOHAN MALAVIYA

Who is at present conferring together with other prominent leaders with the Moslem leader Maulana Shaukat Ali on Hindu-Moslem Unity.

પંડિત મદન મોહન માલવીયા

જેઓ અન્ય પ્રતિષ્ઠિત નેતાઓ સહિત મૌલાના શૌકત અલીની સાથે હિંદુ-મુસ્લીમ ઐકયને માટે વાટાઘાટ ચલાવી રહ્યા છે.

સોનાના ચાંદીના મેડલો

સરદાર ફ્લ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મ્યુઝીકલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ બનાવી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામા આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો છો.

Sole Agent For South Afrion
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN

ગોતસીંગ ચુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક જાતના હારમોનિયમ અને તબલાં રીપેર કરવાની ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

Tel. "TUNEMASTER Bombay

ઠેકાણું:—૧૪૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૮.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ ઝોલા છે.

અમારા ઠરાવેલ કમીશનથી આ ટેકાની હકકે અમુકત પટે તેમજ હારમોનીયમો બાકી ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

સોલ એજન્ટ:— સરદાર ફ્લ્યુટ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.

ગીત ગાવા સારૂ અમારા ગાયો અને ગ્રેમોફોનની તપાસ કરવા બાકસ વિનંતિ છે.

હાથના ફોલ્ડિંગ રીડના રોકડેથી પૌંડ ૨-૭૫, ૪ બેટરી ડબલ રીડ ૧ ઓકટેવ્સ રોકડેથી પૌંડ ૩-૧૦-૦

હાથ અને પગના સારૂ (કમ્બાઇંડ) ડબલ રોકડેથી પા ૬-૧૦-૦ હાથના પેટેન્ટેડ બાકસ મુસાફરીને હાથના ડબલ રોકડેથી પા ૪-૨-૧

પગના ડબલ રીડ ૧ ઓકટેવ્સ બબુરા રોકડેથી બાકીના ૧૦-૧૦-૦ તબલા બાકીના ૧-૨-૬, અને પા. ૧-૫-૦

હારમોનીયમોની બાકસ ૧ વરસની ગેરંટીના રોપીને આપવામાં આવે છે.

બાકી એક વખત મંગાવી આપ્યા કરો ઓર્ડર વા મનીઓર્ડર—

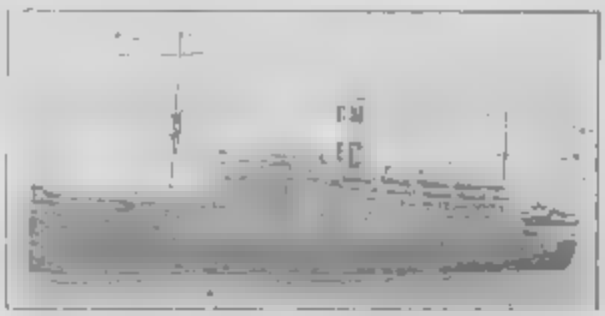
પી. ઓ. બોકસ-૪૬૦ ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટાઇરીયા"

ટીકટના ભાવો
સેકન્ડ કલાસ
(વતર ઓરાબી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.
૩૬
(વતર ઓરાબી)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

સ્ટીનના ભાવો
મુસલમાની રીતથી
(સાધારણ) પા. ૬-૬-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.
હીંદુ રીતથી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૬-૦.

એ તા. ૨૮ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ગ્રાહકોએ પોતાના માણેલા કપડાં પોતાનું નામ લખ્યા. પોર્ટ, ફરબતનું ઠરવાનું સ્થળ, અને ત્યાંથી મકો ત્યાંના રેલ્વે સ્ટેશન સુધીનો ગાડી ના સીમા પોર્ટર ઉપર ચઢાવવા કરવા જણાવવું. તો તે તેનો બહોબસ્ત કરી આપશે ગ્રાહકોએ પોતાના મોટા કાળના સનીપારે ૧૧ પાળ્યા બાદ કરવામાં પહોંચતાં કરવાં.

કોઇ હંડિ ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ આપણી ઓફીસમાંથી લેવી બાકીના બધાએ આપણી ઓફીસ સિવાય બીજે ક્યાંથી ટીકીટ મેળવવી સહેલી.

સ્ટીમરને લગતું દરેક મામલાજ આપણી અતી કેમ્પરેજ નીચે થાય છે

વધુ પુછપરછ માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street Durban.
Tel. Add. "Kismat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
બંદરીના હંડિ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES — PROPRIETOR, N. R. KAPITAN.

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્કરના રાગ) રતલ ૧ શી ૧૦-૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટિક વનસ્પતીથી તૈયાર કરી તેમજ અન્ન મમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કપીટન
(ભાલેક: કપીટન ભાઇની હોટેલ)

ફોન 3623. કાર્નર ગ્રે અને વીકટારીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા

Books For Sale

The following books can be had at this office

Speeches And Writings Of MAHATMA GANDHI

New Omnibus Edition

Price . . . . . 10 Shillings

INDIANS IN SOUTH AFRICA

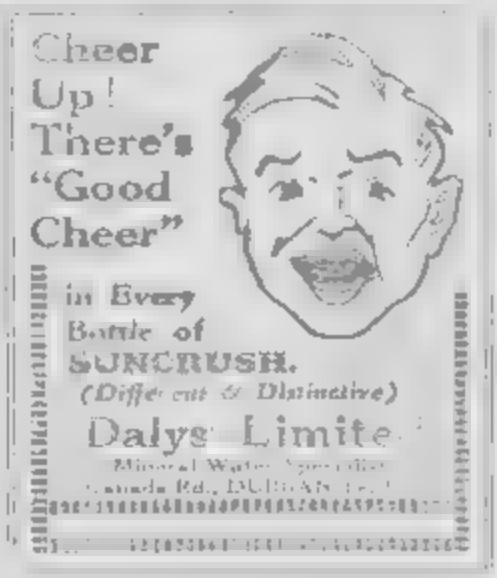
Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ. અને આ.

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સંસાર પર કટાક્ષ કેરતું,
હીંદુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું,
૪૦૦ પાનાનું પુસ્તક કીં. રૂા ૩.

મુજેરપ્રીત—પાટણકુમારી | સિદ્ધરાજ જયસી કુમારપાળ
ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ કાવતા
સમયની આબેહુબ ઐતિહાસીક નવલ કથા.
સામત્ર, ૬૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કીં રૂા. ૩॥

ઉપરોના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત
કંઠે વખાણ્યાં છે દરેક પર બન્ને લાયબ્રેરીમાં
આ પુસ્તકો દોવાઈ ગયેલ છે

બેકી આજે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

અ. ને આ.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાચાર પત્ર તેના—
આજેજ પર શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો બેટ મળશે.
તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાચાર પત્ર
મોકલવામાં આવશે.

જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, સાધુ ઐતિહાસીક વાર્તા
વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપયોગી, સચિત્ર બે પુસ્તકો મંગાવવા
હોય તો ૨૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

મફત મફત

આ અદ્ભુત બનાવ પાછી મોકલનારને સુંદર રમ મફતી વાસ્તવ
નામવા સાથે નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું ઉમારો આ
ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—
જે. બી. ત્રાંબોલીવાલા બુકસેલર, ૫ ગરબે (ખંભાત)

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વેપારદક્ષ પુસ્તક કંઈ પણ ખર્ચ
કે ઉધાર મૂલ્ય વગર મફત મળે છે. મંગાવો.

અમૃત મંજરી ફાર્મસી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 1—Vol. XXXII Friday, May 5th, 1934

NOTES AND NEWS

Indians Bid Au Revoir To Mr. Doull

A VERY pleasant function took place last Tuesday evening at the Ismaee Khotsanjee Hall when a farewell reception was given by the M. K. Gandhi Library and Pravee Khotsanjee Hall Committee in honour of Mr. Wm. Doull of Messrs Livingstone, Doull and Dumat, Advocates, who is secretary of the Raf Jerbai and Ismaee Khotsanjee Trusts. Mr. Doull was recently very ill and had to undergo a serious operation. For twenty years he has had no holiday and he is now proceeding to England on a well deserved long holiday. Mr. G. H. A. Jhaveri presided over a large gathering of the Indian community among whom Mr. Doull has become very popular. The chairman paid a glowing tribute to the selfless services of Mr. Doull as secretary to the above mentioned Trusts and the manner in which in his profession he always looked after the interests of his clients in these days his fees which made Mr. Doull so popular among the Indian community. The chairman then introduced Mr. Doull and presented him with a beautiful bouquet and wished Mr. Doull a very pleasant holiday, a speedy restoration to his normal health and a safe return. Various other speakers spoke on the same strain wishing Mr. Doull developed. Mr. Doull in a feeling reply thanked the Indian citizens and the various speakers for the honour they had done him and for their good wishes.

Colonisation Committee Report

He (the Hon. Mr. A. J. MacOsllan (S.A.P., Wonderstock), in the Union House of Assembly the Minister of the Interior (Mr. Fotmeyr) said the Indian Colonisation committee had issued a report which would be made public simultaneously in India and South Africa early in July.

Highly Unsportsmanlike If True

Mr. RAMSAY, hon. Secretary of the Star of India Football Club, Krugersdorp, writes to us a long letter in which he complains that the Ottoman Football Club does not allow the former team to practice or play matches on the football ground granted by the Krugersdorp Town Council as we are given to understand, to the Indian community. If Mr. Ramsay's complaint is true we must say that it reflects no credit to the Ottoman Football Club whose action is highly unsportsmanlike. Even if the grounds were not granted by the authorities for the general use of the community such pettiness is wholly inexcusable. We hope that better counsel will prevail and the differences between the two clubs will be settled without having to wash their dirty linen in public.

Mr. Andrews Arriving

The C. F. ANDREWS who has been strenuously working in connection with the Bihar earthquake in Europe is to arrive by the Warwick Castle at Capetown where he will be the guest of Mrs. Cool at 7 Bittenbridge. After meeting his friends in Capetown Mr. Andrews hopes to come to Natal. We extend to Mr. Andrews a very hearty welcome.

A Distinguished Visitor

We heartily welcome to Durban Mr. Tayob Ali A. Alavi a prominent Nationalist leader in Karachi. Mr. Alavi arrived here on Monday and is the honoured guest of Mr. E. G. Parak a prominent Merchant of Durban.

Indian Opinion

FRIDAY, MAY 25TH, 1934.

THE HINDU MAHA SABHA

SOME of our readers have taken exception to our comments in our issue of May 14 on the the formation of a Hindu Maha Sabha in this country. We were conscious of the fact that our article would provoke dissatisfaction in certain quarters as all those criticism on religions, or cultus, believed to be religion matters is sure to do. Is not Mahatma Gandhi experimenting it in India in the course of his propaganda against untouchability?

We give here the salient points in two letters we have received against our article:—

1. The article betrays not only a wrong perspective but is entirely misleading and full of ignorance, besides being outside your provinces.
2. The Hindu Maha Sabha proposes to combine the various minor associations into a powerful one and thereby lead to the unity of the Hindu community.
3. If the Mahomedans and the Christians vigorously carry on proselytising amongst the Hindus, why should not Hindus try to fortify themselves against such attacks?
4. Every responsible and sane thinking Hindu in this country realises the urgent necessity of a body such as the Hindu Maha Sabha not only to protect the interests of the Hindus but also to disseminate the gospel of the greatest and certainly the best religion in the world—Hinduism.
5. To ascribe communalism in this country to Swami Shankaranandu is to blaspheme one who will go

down in history as the saviour of the Hindus in South Africa.

1. We plead not guilty to the first charge. A frank expression of opinion against a thing is certainly neither misleading nor ignorance. What is and is not within our province is surely for us to decide. It has certainly been our policy to avoid any purely religious discussion affecting a section. But we have always entertained and have been guided by religious principles that are of universal application. Further we claim the right to guide the Hindus when we feel they are going wrong—a right that we could exercise over Hindus, being Hindus ourselves, but not so freely over followers of other faiths. But in doing so we do not claim to be always in the right and those against whom our criticism is directed always in the wrong.

2. We do not know the aims and objects of the Hindu Maha Sabha nor do we think the writer of the letter referred to above knows what they are. What he claims to be the object of the Maha Sabha seems to be a distant ideal which not even the greatest leaders in India have been able to achieve. There is a sect of the Hindus which believes in universal brotherhood of man, there is another which believes in caste system, there is a third which believes in proselytising and denounces idolatry. These sects have not been able to come together in India and we cannot believe they can come together in this country.

As we have already stated in our article in question there are Hindu bodies that have not joined the Hindu Maha Sabha. A very representative one is the Arya Pratinidhi Sabha which has refused to affiliate. The Hindu Maha Sabha in India, far from leading to the unification of the Hindus has created an atmosphere of sectionalism and by launching into politics has entirely shorn it of its religious significance. In the absence of any specific aims or objects we have reason to believe that the Hindu Maha Sabha move in South Africa is based on the same lines as and is prompted by the Hindu Maha Sabha in India. We have reason to believe also that it is the desire of the Hindu Maha Sabha to affiliate with the body in India even as the Arya Pratinidhi Sabha and the South African Indian Congress have affiliated with their respective bodies.

3. There is poison in the idea expressed in this paragraph. We do not thereby wish to pretend to defend Christianity or Islam as it is practised in the present day. But neither are we going to defend the Hindu religion if it is to be practised on the same lines. We do not wish it to be inferred that Hindus who have embraced another faith and desire to return to their own, being convinced that their own faith is as good as any other, should not be taken back. But it is time that that was worked with a broader vision which would not antagonise other faiths but would bring them to nought. If South African Indians could give a lead in this direction to India they would have well served India and proved their worth in this country. The very narrow vision that the wearing of a sacred thread or the chanting of the *Gayatri Mantra* makes a man a true Hindu no matter that he may be a villain otherwise should be discarded.

4. We cannot subscribe to the statement that Hinduism is the greatest and the best religion in the world. Even if it be so it is not dignified to make that statement, for Hindus neither in India nor in South Africa have proved its greatness by their action.

5. Our statement with regard to Swami Shankeranandji was clearly this: "The first signs of communalism were seen when Swami Shankeranandji came to this country." Not even the staunchest Sanatani or Arya Samaji can refute that statement. We will not hesitate to say that the aggravation of communalism was first seen when the Hindu Maha Sabha was established if that fact proves to be as glaringly true as is the former.

In conclusion we would assure our readers that we have ventured to deal with the question of the Hindu Maha Sabha with the best of motives. If the organisers of the movement feel that it is done with the sole object of putting a damper over their venture we can only ascribe their attitude to pettimindedness. It must be conceded that this is an unique event in the history of the Indian community and if we conscientiously feel that a section of the community is about to take what may amount to a reactionary step and so drag the other sections with it we would certainly consider it our duty to sound a note of warning.

We wish to express our voice of protest against persons who are closely connected with the Congress and are considered by that body to be representatives of the community who have during the Colonisation controversy made criminal misrepresentations of facts and are indulging in such even on the present issue. We have it on authority that such a person made the libellous statement at the Royal Picture Palace last Sunday that there is a paper in this country—referring to this one by implication—that is against any preachers coming to this country. Such wilful misrepresentations are responsible to a great extent for widening the gulf between the different sections of the community. Our statement clearly meant that we want in this country the right type of preachers who come not out of pecuniary motives but for the sake of service. The present unfortunate practice is that anyone either comes to this country on his own or is called by an individual or an individual body and is thrown as a burden upon the community. We have in this country many national calls such as the Bihar distress and we have our own institutions in this country either starving or non-existent owing to lack of funds. Are we to support our own institutions and respond to national calls or just be embarrassed into feeling individual institutions outside South Africa?

Fountain Of Wisdom

"*Mine is no narrow creed. It is one of realizing the essential brotherhood of man. To my mind, the message of the Vedas is unity of God and unity of all life in one God.*"

MAHATMA GANDHI.

Hindu-Muslim Unity

Imperative Need Of The Hour

Dr. Mahmudullah, barrister-at-law, secretary, Muslim Nationalist party, in the course of a statement says:—

I have followed the patriotic efforts of a few leaders to mobilise progressive opinion in the country to condemn the White Paper. The negative aspect of their work is in itself discouraging. It is my conviction and I make no secret of the fact that the real responsibility for the reactionary and unsatisfactory nature of the White Paper does not rest with his Majesty's Government but it lies in the inability of India to combat with the growing forces of internal discord. It is an irony of fate that the statesmen of India should be blind to the obvious.

So long as India remains politically and culturally divided and its leaders prefer to ignore the growing internal strife there could be no question of responsible government in India. If men who claim to govern the country and guide the fortunes of 350 million of their fellow country-men are utterly incapable of settling their home affairs they should feel grateful for whatever is doled out to them. No governing power on earth would willingly transfer the reigns of government to a people who politically can not see beyond council entry, ministerability reforms and the communal award. Those Indian leaders who had expected Dominion Status under the circumstances were either political babes or had very much underestimated the statesmanship of their rulers.

Example Of Turkey

I consider it undignified and indeed waste of national energy to lodge protest after protest to condemn the White Paper. Our time would better be occupied by launching a 'nation building' programme suited to the genius of the people of India, as it has been done by Turkey, Italy and Germany. The present political controversies should never have been allowed to dominate the more vital problem of uniting the discordant elements in the country and welding India into a united nation. The imperative need of the hour is to call upon the Indian National Congress to take up the work of politically uniting the people of India and inculcating in the masses the belief that without unity no economic prosperity or political advancement is possible. This vital issue can not be left to minor organizations or in the care of individual leaders for nothing effective could be achieved without the help of the Congress. The Congress must either do its duty by the people or die like so many other great institutions which have perished for want of life, courage and statesmanship. The inertia and want of swift decision is ruinous to the prestige of the Congress.

The cause of Hindu-Muslim unity must be taken in hand with the zeal of a true missionary. There should be no political consideration nor should hatred and bitterness mark our labours. The work should be done for the love of it. I know only one way by which India could attain political freedom within a reasonable time and that is by making the masses realize the national value and sanctity of Hindu-Muslim unity.

A Disgrace

Communal riots are a disgrace in the 20th century and the public should be made to realise that they are an insult to India's nationhood and her ancient civilization. I also disagree with those who believe in paper unity through the medium of conferences. Those who have attended the Unity Conference at Allahabad know full well that it is useless to attempt a compromise on paper under the existing mentality of the leaders and the masses. The method of settlement by conventions should be dropped for some time to come. India is on the verge of an unprecedented communal tension and if the work is not taken up immediately posterity will rightly condemn us for want of courage and foresight.

Present Deadlock In India

Solution Possible Through Freedom

Dr. Rabindranath Tagore said recently in the course of a public lecture: A number of nations have perished who were too late in realising that the raft of time, to which they clung believing it to be modern, had already become of the past. Are we sure that the same thing has not happened to the West and that the atmosphere of turmoil which we find there is not due to the conflict between their present history, which is no longer modern, and the messenger of the future, which has come with its sovereign claim? Even the paling darkness of the dawn is immensely distant from the morning light though they are in immediate contact, and who knows if the present history of the West is not already as old as the day of the Deluge?

There are people naive enough to believe sincerely that Britain will eventually grant some form of self-government to India. They think that a political compromise will be effected and the Indians will be conceded the right to govern their country, like Canada or Australia. But is a political compromise between England and India possible, even in the remote future? It is not. A political compromise is possible only when there is some community of interests, but in the case of England and India there are no common interests which can make a compromise between the two nations possible. Their political, economic, military and cultural interests are unmistakably and indisputably antagonistic and clashing everywhere and everyday.

Australia and Canada can have real freedom within the British Empire for the sole reason that they are peopled by the same British race, and have not only the same customs, manners, traditions, religion and language, but the common interests on many vital matters. The Australians and the Canadians are quite right and logical when they claim the Empire as their own. But the case of India is quite different.

She is a conquered country, inhabited by peoples of completely different customs, manners, traditions, religion and language. Her interests clearly and constantly conflict with those of England. For the cogent reasons mentioned below a political compromise between these two countries is neither possible nor desirable:

(1) There is no social kinship between the two countries.

(2) There is hardly anything in common between the cultures of India and of Britain.

(3) From the economic standpoint, India is to Britain a supplier of raw materials and a consumer of British manufactures. On the other hand, India aspires to be a manufacturing country, so that she could become self-contained in the matter of manufactured goods and could also export not only raw materials but manufactured goods as well.

(4) India is at present one of the biggest markets for Great Britain. The industrial progress of India therefore is against Britain's economic interests.

(5) India affords employment at present to scores Britishers in the army and in the civil administration in India. But this is against India's interests and India wants her own children to occupy all these posts.

(6) India is sufficiently strong and has enough resources to be able to stand on her own legs without the help or patronage of Great Britain. In this respect the position of India is quite different from that of the dominions.

(7) India has so long been exploited and dominated by Britain that there is a genuine apprehension that in the event of a political compromise between the two countries, India will stand to lose and Britain will stand to gain. Moreover, India has developed an "inferiority complex" as a result of her long servitude, and this "inferiority complex" will remain so long as India is not completely independent of Britain.

(8) India wants the status of a free country, with her own flag, her own army, navy and defence force, and with her own ambassadors at the capitals of free countries. Without this invigorating and life-giving freedom India will never be able to rise to the full stature of their manhood. Independence is to India a psychological, ethical, cultural, economic and political necessity. It is an essential condition of the new awakening in India. Independence, which India aspires after to-day, is not "Dominion Home Rule," as we find in Canada or Australia, but full national sovereignty obtains in the United States of America or in France.

(9) As long as India remains within the British Empire she will not be able to safeguard the interests of other Indians who have settled in other parts of the Empire. The weight of Great Britain has always been, and always will be, thrown on the side of white races—as against the Indians. An independent India, on the other hand, will be able to secure better treatment for her children who have settled in different parts of the British Empire.

It will thus be seen that the basis of a compromise between India and Great Britain does not exist. Consequently, if the leaders of the Indian people disregard this fundamental fact and effect a compromise with the British Government, the arrangement will not last. Like the "Gandhi-Irwin Pact" of March, 1931, it will be short-lived. The racial, economic and political forces working within India are such that no peace is possible between India and Britain till India's legitimate aspirations are fulfilled.

The only solution of the present deadlock that is possible is through the attainment of India's freedom, which implies complete severance of the British connection.—*New India.*

"Women Of India"

An interesting and instructive lecture on the "Women of India" was delivered by Swami Adhyanand, M.A., in the Star Picture Palace, Pretoria, on May 14 under the auspices of the Indian Women's Association.

The chairwoman (Mrs R. Maharaj), in her opening remarks, welcomed the Swami, who was garlanded by the President (Mrs. Arabie Pillay). Miss M. L. Peters, the social worker among the Indian women, and the secretary of the Association addressed the audience.

The Swami in his lecture said the Indian women must consider the value of education in many directions. "India has given equal freedom for women in religion, politics, and in every kind of social affairs. Study literature, history, and, above all, your mother tongue, and do not feel inferior. Assimilate and organise public bodies and associations. Do not look for public prominence, and be honest workers. Start schools among Indian girls, study the hygienic conditions, and the women must possess a minimum standard of intellectual idea. Then only Indian women will advance." The Swami said that Indian history was full of incident, and India had produced greater women than any other nation. "Mother's heart and hero's will, when combined will do great things," went on Swami. "Sincere workers and persons who will devote to the cause must build a better society and home. Without these efforts you will fail. Great things were done by Indian women. Determination as mother's will were the ideals of the women of India." The Swami also emphasized the necessity of right education for their girls and the study of midwifery and nursing, which were the physical needs of their women.

The Union And The Protectorates

A Native View

The recent statement by the Prime Minister of the Union regarding the transfer of the Protectorates has given rise to a great deal of controversy, coupled with which there has been quite a lot of misunderstanding of the position. Both in London and South Africa [illegible] variously interpreted but there can be no doubt that in regard to the principle there is not the least doubt that the existing position cannot continue much longer, and that sooner or later there must be a change. The question is, when?

In considering the question as it exists to-day it is necessary to bear in mind certain essential facts. It is only by realisation of the actualities that unsound opinions can be removed. Among the latter is the question of right. In his statement the Prime Minister claimed that the Union is in the position to claim the right of transfer, and that such right was conferred by the South Africa Act. This is scarcely correct. The fact is that while the Union can at any time apply for the transfer of the Protectorates, in so far as any statutory right is concerned Great Britain is entirely free to decide the matter. There is nothing to prevent the Union Government from making application for a transfer but there is at the whatever that binds Great Britain to comply with such a request.

What might happen in the event of the British Government giving an affirmative reply is another matter. There would be terms and conditions to be hammered out in conformity with the schedule to the Act. On this point likewise there has been much misunderstanding, but it can be taken for granted that such an important question as the alienation of land there are certain reforms undertaking which would form an integral part of an agreement and that the position of our people in the Protectorates would be safeguarded to the same extent as they are in the Transkei and in Zululand.

A further point upon which there appears to be considerable doubt is that of the consent of the Natives themselves. According to certain published statements it is generally supposed that a pledge has been given by the British Government to the effect that there will be no transfer without the consent of the Natives concerned. This pledge, however, is really something very different, for it consists of an undertaking that the Government will not make a decision until both the white and Native populations have had the fullest opportunity of expressing their views. It would be utterly foolish for this or any other Government to flout the wishes of the Natives, and we have no doubt that opposition to a proposal of transfer would be based upon reasons which no Government could possibly set aside. At the moment it is beyond question that transfer is by no means welcomed by our people, and while this obtains it would not only be difficult for the Government to agree to a transfer, but the Union Government would also be placed in an extremely awkward position. There are good grounds for believing that the proposal will not come within the vision of practical politics for some time, but in view of what has happened, it behoves our people to watch the course of developments very closely, so that when the matter does come up for decision—as it unquestionably will—they will be in a position to put forward their views either for or against.—*Bantu Love Natal.*

Vegetable vs. Meat Diet

Port Shepstone Literary And Debating Society

The second monthly meeting of the above Debating Society took place at the Indian School Hall, Port Shepstone, on May 5. There was practically a full gathering of members and an increased attendance of spectators.

After welcoming the gathering the chairman called upon Mr. D. G. Pershad to speak in support of the motion, "That a vegetarian diet is more conducive to a healthy life than flesh eating."

Mr. Pershad came armed with voluminous facts and authorities. He argued the merits of a vegetarian diet at considerable length, citing various authorities, and quoting the instance of certain warlike races in India, from whom fighting men are drawn for the Indian Army, and who subsist chiefly on vegetable food, reinforced with "ghee" (clarified butter). He averred that one of the causes of a vegetarian life not being followed to a greater extent in this country was the lack of knowledge how to prepare vegetarian dishes. This was a fine art in India.

Mr. N. P. Naidoo, in opposing, championed the cause of meat-eaters. He declared in no uncertain fashion that meat was absolutely necessary for human development. He quoted extensively from books in support of his contention. Nearly every other member then took part in the discussion, the consensus of opinion being in favour of a mixed diet, and that it was a question largely determined by climatic conditions.

Mr. Pershad, in replying, urged that a mixed diet was ruled out by the actual wording of the motion, stressing the point that the question to be considered was whether a wholly vegetarian diet or a wholly flesh diet was more conducive to a healthy life. From this standpoint the motion was adopted by a majority of 12 to 3. An interesting afternoon was spent, and the gathering dispersed after partaking of light refreshments.

The chairman, Mr. R. Muthukistna, will deliver an address on the poetical works of Mr. Sarojini Naidu, the famous Indian poetess, at the next meeting of the Society, to be held on Saturday, June 2, at 2-30 p.m. All are cordially invited to attend.

Swami Adhyananda

Welcome Meeting In Durban

Swami Adyhanand arrived in Durban last Saturday morning and was met at the Station by many prominent members of the community. A welcome reception under the auspices of the S. A. Maha Sabha was held on Sunday afternoon at the Royal Picture Palace, Mr. B. M. Patel presiding. The hall was fully packed with Indians and a sprinkling of Europeans including a good number of Indian ladies in the gallery and in the main hall. The President after reading his speech of welcome garlanded both Swami Adyhanand and Pandit Mehta Jaimini who was also on the platform. The president referred to the Swamiji's past services for the Ramakrishna Mission at different centres in India and to his recent activities in propagating the religion of his master, as also the philosophy of the East in the Transvaal. He said that teachers of Swamiji's standing are always welcome in any country and more so in this part of the world where such lofty teachings are essential for the general upliftment of his compatriots. He concluded by saying that his fame had preceded him and it was for the community to take full advantage of his stay here.

There were several others who spoke more or less in similar strain.

Swami Adhyanand who got up amidst great applause thanked the President and the community for the splendid reception accorded to him not as a personal honour but as representing India her culture and traditions.

The Swamiji by articulation and gesture very forcibly drove home the difference between the monster-man and the divine-man, the soul and the sword, the truth and falsehood. India's message, he continued was to search for the divinity in man and not the brutality. West, he emphasised, was out to conquer the world at the point of the sword. East or rather India on the other hand will have nothing to do with brute force. "To-day" he said "look at that frail man Mahatma Gandhi he is conquering the world by practising non-violence and by loving his neighbours. Our ancient sages have taught us to realise the sparks within us which is the positive proof of our Maker and it is for us to search the why and wherefor of its existence.

Swamiji's address was well received by the audience judging from the great applause with which he was greeted.

A Reception In Pretoria

Swami Adhyanandji, the Hindu philosoper, who delivered a series of lectures at the University of the Witwatersrand recently, was welcomed to Pretoria by the Hindu Society, the chairman of the society remarking that in point of numbers, the Indian community in Pretoria came next to that of Johannesburg. They were very proud to have among them such a distinguished leader in their religion as the Swami, and they realised what important work he was doing in the Transvaal.

Mr. P. D. Joshi (Hon. Secretary of the Hindu Society), Haffee Cassim Adam, Mr. Krishna Pillay, Mr. Pagesmith, and other Indians and Europeans also added their welcome.

Mr. H. B. Pickes, Principal of the Indian Government School, said it was a pleasure to pay his respects to the Swami, as an intellectual product of that wonderful country that had been called the brightest jewel in the Empire's crown. Culture knew no creed, no nationality, no colour. He paid a tribute to other distinguished Indians who had lived in South Africa, notably, Mr. Sastri and the Kunwar Sir Maharaj Singh and the Kunwarani Lady Maharaj Singh, people who were a credit to India and an asset to South Africa. On behalf of the children of his school, he expressed appreciation of the Swami's work, and hoped that his visit would be to their lasting benefit and their lasting good.

Hindu Idealism

The Swami and the Chairman of the Hindu Society were both garlanded, and after the former had thanked his compatriots and the Europeans for their warm welcome, he went on to discuss the grandeur of Hindu idealism. If there was one thing which India could teach the world, it was her philosophy, and to-day, in the midst of the great crises, in different spheres of life—political, economic or social—India could give ideals which would not merely solve many problems of life, but would make for co-operation and mutual respect between the different creeds and nations. He went on to speak of the origin of Hinduism many thousands of years ago, its galaxy of great thinkers down the ages, who had from time immemorial brought to their people the life supreme, and had shown them how to attain the ultimate goal. Another contribution which India had made was a synthesis of all the existing religions of the world. India, in spite of her ills to-day, sent out the ideal of religious synthesis in thought and and showed warring humanity how real peace, how real harmony, based on spiritual idealism, might be obtained. If there was to be any permanent peace in the world to-day it could only be brought about by spiritual ideals.

Philosophy

The Swami quoted Max Muller's words: "If there is any country in the world which has produced the greatest thought in the realm of philosophy, it is India." India had a message of harmony among the warring creeds of the world. It did not consist of dogmas and of doctrines, but was the experience of the human soul, the response of the human personality to the fundamental reality of the universe. Religion was an attitude of mind. It must be studied psychologically. Religion must come from within.

Answers To Correspondents

"One Who Wants To Have Justice."—We are sorry we cannot entertain religious controversies in these columns.—Ed. I.O.

"Mr. S. Panday".—The publication of your letter will serve no purpose.—Ed. I.O.

RAMAKRISHNA MISSION
AND
SWAMI ADHYANANDA

WE have at present in our midst a distinguished personage in the name of Swami Adhyananda of the Ramkrishna Mission which was founded by that great thinker of the East Swami Vivekananda in 1881 in the name of his Master Ramakrishna of whom Mahatma Gandhi has said: "The story of Ramakrishna Paramhansa's life is a study of religion in practice. His life enables us to see God face to face." The objects of the Ramakrishna Mission are to promote the study of Vedanta on a universal basis and to bring about harmony of all faiths in the world and to serve God in man irrespective of caste, creed or nationality. There are a hundred and twenty centres of the mission in India and 12 in America and one in Germany. The activities of the Mission are to preach, to teach and to render medical service. Free medical aid is given every year by the Mission to 15,000 people in India. There are various educational institutions run by the Mission and free education is imparted to 20,000 students.

Swami Adhyananda

The minimum qualification for one who wishes to join the Mission is that he should be matriculated. Anyone who believes in the universality of religion and synthesis of different faith may become a member whether he is a layman or monastic. The age limit for monastic members is thirty. But one who wishes to become a monastic member is only allowed to do so provided he has no dependents or he has made suitable arrangements for their maintenance.

Swami Adhyanda who is an M.A. of the Calcutta University and hails from the Bengal Province is forty years of age and joined the Mission as a monastic member sixteen years ago soon after he was graduated.

Asked by our representative how he was inspired to renounce the world and take to this work the learned Swamiji who was amiable and simple in manners yet rich in knowledge said Bengal was seething with nationalism in those days and being philosophically minded and in contact with the disciples of Swami Vivekananda the spirit of service awoke in him and this led him to join the Mission. The Swamiji has an elder brother who is professor of law in the University of Dacca. The Swamiji is the founder-president of the Singapore Ramakrishna Mission and was for some time editor of a paper connected with the Mission.

It was through an application made by the Transvaal Hindu Seva Samaj to the headquarters of the Mission at Calcutta for a lecturer to be sent out to this country that Swami Adhyananda who was at the time in Calcutta was sent out here and it is for the first time that a lecturer from the world famous Ramakrishna Mission has come to this country and the Indian community of the Union is greatly indebted to the Mission.

The Swamiji had been in the Transvaal for the last three months during which time he has delivered many interesting lectures on the culture and philosophy of India before European and Indian audiences including rotary clubs and has delivered a series of lectures at the Witwatersrand University the proceeds of which were given over to the University by the Transvaal Hindu Seva Samaj and are to be utilised in adding to the library of the University books on Indian philosophy and culture.

It would be a blot on the character of South Africa if an Indian whether he be of the lowest type or whether he be highly cultured were not given a little taste of racialism and Swami Adhyananda has also been honoured with it. While in Johannesburg the Swamiji it appears was invited by the Women's branch of the South African Party to deliver a lecture on Indian womanhood. Mrs. Laura Ruston who is a paid organising Secretary we understand of the Indian Women's Association in the Transvaal wrote subsequently to the Swamiji that he being an Indian would not be allowed to lecture. Swamiji naturally felt slighted for he did not seek an invitation.

Some prominent Europeans met the Swamiji and the outcome of the interview was that another letter was received by the Swamiji regretting the incident which it was stated was caused through some misunderstanding and that the Swamiji would be very welcome. The Swamiji thereupon asked permission to take a few Indian friends with him to the lecture which he was allowed to do by the secretary of the Branch in a letter to the Swamiji. On his arrival at the hall at the appointed time, however, the Swamiji was met by the President of the Branch and was told

that while he himself would be welcome his friends would not be admitted. The Swamiji protested explaining that permission had been granted him in a letter by the secretary. The president, however, refused to admit the Swamiji's Indian friends saying that the secretary had no authority to grant the permission. The result was that with regrets the Swamiji refused to lecture in the circumstances and returned home.

Asked about his impressions about South Africa the Swamiji said in so far as the Indian community is concerned he realises the many disabilities they have to labour under but "inspite of them and inspite of the harsh laws against them much constructive work could and should be done from within the community such as imparting of education on general lines, giving of instructions on sanitation and hygiene and much cultural work could be done. From what I have seen I am inclined to think that there are not many persons here who are willing to undertake such constructive work."

Asked what he thought the drawback was due to the Swamiji said that "provincialism sectarianism seemed to be very common in the community. The efforts of nationalising and broadening the outlook of the Indians in this country are wanting. Mahatma Gandhi has left behind him in this country great ideals and they should act as an inspiration to the Indian community."

The Swamiji is the honoured guest in Durban of Mr. Govindrum of Messrs. Bombay Bazaar Co., Ltd. of West Street, Durban.

Doctors Profession Overcrowded

Warning signal Given

In the last 20 years the total number of medical men on the register in South Africa has practically doubled itself, whereas the white population has only increased by one-third, and the native population by one-quarter, according to figures quoted by Dr. Arthur Bloom, in a survey of the state of the medical profession in South Africa, published in the South African Medical Journal, dated May 12.

"In 1913," he states, "there were one medical man for each 1,002 white population; to-day it has dropped to practically three-quarters of this number."

He quotes figures showing an annual gross increase of somewhere over 100 new graduates per annum, and the wastage is in the region of about 60— "that is, a net increase of about 40 at present, and most likely in the few years an annual increase of about 100.

"Can this country ?" he asks, "stand even a net increase of only 40 new men per annum ?

"It seems from the figures that have been shown that we are already overcrowded, and that in the next few years it is going to become infinitely worse.

"If overcrowding comes then one of two things will happen, either higher fees will have to be charged, and we know that this is out of the question and is not arguable, or else we as a profession will descend in the social scale and become more or less skilled artisans.

"We must, I feel, look ahead. In few years the profession will be in a deplorable state. If something can be done now, it is more likely that we will be able to retain some of the ideals and traditions associated with our calling. We will be able to prevent colleagues fighting each other for their bread and butter."

Dr. Bloom suggests that steps towards limitation of the numbers entering the profession should be taken through the universities and by warning the public of the position.

A commission, he suggests should also be appointed to consider :

(a) Whether the medical services without any State aid are adequate to deal with the poverty-stricken section of the population, i.e., the really poor European and the native;

(b) If the medical population has reached saturation point or is overcrowded, to advise officially prospective entrants into the profession to do so some other career.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Coloured Teachers In Indian Schools

Sir,—The way our Indian people treat the question of education is deplorable, and although it is of importance they hardly give their attention to it. Many Indians would be astonished to learn that coloured teachers are employed in some of the Transvaal Indian Schools. Many know and in spite of their knowing are undisturbed as I appear to be at ease, yet hardly do they realise the harm that such penetration would cause in the near future. The Department of Education would undoubtedly replace European teachers with coloured because their salaries are comparatively less. There is a need for a certain number of European teachers which is unquestionable, but the rest of the posts should be filled in by Indians. I am surprised that no steps is taken to remedy this state of affairs.

I am, etc.

E. A. GACHALIA.

[NOTE : There is only one argument which we look with favour in the above letter and that is that Indian teachers should be given preference to in purely Indian Schools. We must, however, be aware against allowing ourselves to stoop in ourselves who are fighting against that very evil. It should not be considered humiliating to learn under any one provided he has the necessary qualifications to teach. —ED. I. O.]

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Pathmotarimi Andhra Sabha

The above sabha celebrated its first anniversary at the Temple Hall, Similar Road, Clairwood, on Sunday, May 13. Many prominent persons were present, among whom were Messrs. V. M. Naidoo, A.J. and D. V. Naidoo, representing the Durban Andhra Maha sabha, and A. I. Naidoo representing the Stanhope and District Andhra Sabha and Pietermaritzburg. Several interesting speeches were delivered, touching upon the necessity and importance of the Andhra education, and the distance recited by the school children were an eyeopener to those who are looking in the interest and welfare of the mother language. The Pathsala inaugurated by the Sabha about 10 months ago is making satisfactory progress, and since the inception the number of children attending has gradually increased from 27 to 90. The Sabha takes this opportunity of expressing through the medium of the Press their sincere gratitude to all those who have so kindly assisted in bringing the function to a success.

Colonial Born And Teachers (Maritzburg)

In order to consider an important letter from the Natal Indian Teachers' Society (Maritzburg) at an executive meeting of the U. D. A. was held. The Teachers' Society suggested convening a conference on the following educational matters viz. (1) Employing European teachers at St. Anthony's Indian School, (2) Girls' Government School, (3) Secondary education, (4) Workers' continuation classes, (5) other matters if needing matters for discussion. It was resolved that the Association co-operate with the Teachers' Society in their movement to convene the conference with other public bodies and as requested the following five gentlemen were appointed to represent the Association at the conference namely, Dr. M. R. Pather, Messrs K. Soobramoney, M. Ranganathan, I. A. Meer, and Arthur Parsotamay.

C. B and S. I. Association (Maritzburg)

A committee meeting of the Association was held last Sunday when Dr. M. R. Pather presided. A full report of the activities of the Association was submitted and approved. Consideration of space precludes us from publishing them in detail. Among others the work done by the Association was with regard to the Transportation Board, hawkers licenses, hawkers defined area, visit of Prince George, Town Hall, unemployed feeling, peasant tax, burial fund, telephone etc. at the Mountain Rise Cemetery. Among those present at the meeting were Messrs. P. M. David, Shaik Ahmed, J. M. David, C. K. Lazarus, B. K. Naidoo, A. Poonamy, G. S. Maharaj, M. Ranganathan and K. Soobramoney, (secretary).

When Parliament Will Close

If present progress is maintained, Parliament, it is stated, should rise not later than Saturday, June 2, and there is at the moment some prospect of its rising on Thursday May 31.

Representations On Slum Bill

In reply to representations made by a deputation from the South African Indian Congress on the Slums Bill the Minister of the Interior, Mr. P. H. Hofmeyr, said he was unable at this stage to give effect to the representations but added that on one or two points he would consider the matter further. The deputation which was met with great courtesy was given two hours.

Congress On Poor Whites

The Rev. A. D. Luckhoff, the secretary of the Poor White Commission of the Dutch Reformed Church, notifies that a congress in connection with the poor white problem will be opened in Kimberley on Oct. 2. It is expected that 500 delegates from different bodies and Government departments will be present.

INDIA

NEWS IN BRIEF

A Convenient Proposal

Mr. C. F. Norman, refering to Sir Samuel Hoare's appeal to display on this tragic occasion in India "a feeling of sympathy and friendliness" has, so far as the officials in India are concerned, fallen on deaf ears.

Since the opening of the Earthquake Relief centres with very few exceptions, there have been hitherto, no suitable subscriptions from the high Government servants in different Provinces, while the response from the people is more or less generally universal.

He proposes that the Executive Councillors, Ministers, High Court Judges, Commissioners, Collectors etc. should sacrifice at least one month's salary for this deserving cause. The Viceroy and the Governors too ought to do the same.

He also protests against useless expenditure and reminds that during the war European countries were forced to exercise self-restraint and forego all superfluous luxuries and pleasures, considered them to be crimes. And a responsible Hindu official has declared that the disaster in certain parts is greater than the War. —*Amrita Bazar Patrika.*

Muslim Women Demand Equal Right

A public meeting of Muslim women was held in the Town Hall Amritsar. Resolutions were passed demanding equal rights with men in accordance with Islamic Law. Mrs. Khitalew presided.

Gold Medal For Premier

Dan M. Tobi Ram Gangaram of Dera Ismail Khan has received the following letter from the Hon. J. MacDonald, Prime Minister

DEAR SIR,—I am greatly honoured by the proposal you convey to me that I should receive from you and your friends of the Dera Ismail Khan district a gold medal and address in recognition of what I have been able to do for India. In doing what I have done I have been fully rewarded by the pleasure it has given me.

I have learned to love India, I have seen it and that has been enough. Your medal and address will, however, be a visible testimony for your esteem and I value them and hope that they may induce my children to feel in their time the bond which had united their mother and myself to India. I shall leave the method of transmission to you and shall be glad to receive your expression either by post or by deputation as it pleases you.—Yours sincerely, (Sd.) J. Ramsay MacDonald.

THINGS IN GENERAL

Empire Conference Next Year

The likelihood of an Empire conference next year is broached in the London Times, which draws attention to the fact that the Dominions, Colonies and Protectorates will all be represented at the celebrations in connection with the 25th anniversary of King George's accession. 'There is a strong feeling that the unique opportunity for inter-Imperial consultation which should not be lost, says the paper

Germany Wants "Elbow-Room"

A solemn warning that "German youth'le yearsfor elbow-room" has been delivered by Dr. Walter Groll, a German political and philosophical writer, in a speech in Berlin before the German Colonial Society.

He referred with scorn to those people who declared that Germany had no gift for colonisation and had in the past exploited the natives. Such statements, he said, were "an infamous calumny of a people who stood at the head of all colonisers for educational and economic achievement." Germany had poured into the lands under her care great wealth, high ideals, conscientious work and "the sacrificial blood of her great colonial pioneers." Atrocities, he continued, were completely lacking from German colonies. German youth was crying out for the chance to prove its ability. Thus the nation's consciousness of its duty to youth should lead Germany to pursue the struggle for the recovery of her possession. In this struggle all the right would be on the German side.

Pact Between Russia And France

The unexpected arrival of the Russian Foreign Minister, M. Litvinoff, in Geneva, has caused a sensation there. It is stated that Russia is most anxious to avoid a disarmament breakdown and will submit proposals for a mutual security pact. It is reported that France's new policy is to isolate Germany by bringing Russia in the League and there is a possibility that France will consider a pact of mutual assistance. Meanwhile Signor Mussolini in a remarkable article in a Rome paper says that if the disarmament Conference fails there will be new alliances and "His Majesty, King Cannon, will be invited to speak." Signor Mussolini appeals to Britain to try again. "The world awaits her in these last weeks," he says, "in which not the fate of ministries is at stake but millions of lives and the destiny of Europe."

Britain's Preparations

While Sir John Simon says this, it is interesting to note that in anticipation of the breakdown of the Disarmament Conference vast plans are being worked out by the British Government for doubling the air fleet by building 700 new fighting aircraft, constructing many more aerodromes and training the necessary personnel. This is the meaning of the statement by Mr. Stanley Baldwin which has aroused intense interest. It is a matter of interesting speculation as to how France will react to Mr. Baldwin's statement, as she has the world's biggest air fleet of approximately 3,000 aircraft, compared with Britain's 1,400.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

Soccer

Indian Soccer Results

SENIOR LEAGUE

Pirates	4	Shamrock	2
Daffodils	4	Greyville	0
Avondale	6	Sydenham	2
Sastri Col.	3	Stella	1
Star	6	Blue Bells	2

JUNIOR LEAGUE

Red R.	3	Pirates	1
Stella	9	Sydenham	1
Daffodils	2	Railway	2

JUVENILE LEAGUE

Violets	6	Red R.	1
Sastri C.	1	Bluebirds	0
Junction	2	Railway	0

Durban Sunday Soccer

Last Sunday three interesting matches were contested at Currie's Fountain. The Swifts in their first match this season sustained a narrow defeat Sons of India by their win over Silverton now entrench their position as league leaders.

SUNDAY SOCCER RESULTS

Sons of India	1	Silverton	2
Royals	6	Pirates	2
Claire Estate	3	Swifts	2
Cato Stars	1	Rangers	1
Mayville	9	Schools	0

Durban Indian Schools Football Association

CUP PRESENTED BY DR. K. M. MISTRY

The above Association which has been catering for the soccer needs of school going boys in Natal Schools has been presented with a handsome trophy by Dr. K. Madan Mistry. The Cup will be for competition among Natal Schools.

South Coast League Log

(Up To The 18th May)

	P	W.	D.	L.	Pts.
Rosebrugh	4	3	1	0	7
South Coast Junction	4	2	2	0	6
Banks	4	2	1	1	5
Clairwood	4	2	1	1	5
Moonlighters	4	2	0	2	4
Schoo's	3	0	3	0	3
Rovers	4	1	0	3	2
Stars	2	1	0	1	2
Springboks	2	0	1	1	1
Empire	4	0	0	4	0

Natal Trial Match

Soccer is now in full swing. With the All-India team at sea and the All-India matches in South Africa fast approaching, there is conspicuous a good deal of enthusiasm in local soccer.

On Saturday the league will be resumed and on Sunday 27th inst. the Natal trial match will take place at Currie's Fountain. This will be the final match which the selectors both of Natal and of South Africa, will witness prior to making the official selections.

Transvaal Trial Match

The trial match between the two best Transvaal teams was eagerly contested in Johannesburg on Sunday 20th May. The three South African selectors were present The teams were evenly balanced, the match resulting in a draw.

Indian Soccer At Newcastle

On Saturday afternoon the semi-final of the senior intertown was played on the Newcastle Indian football ground between Klip River and Northern Districts, a good game resulting in a win for Northern Districts by two goals to nil.

There was a large number of spectators, including visitors from Durban, Dundee and Ladysmith. The Natal selectors were represented at the match by Messrs. S. L. Singh, R. A. Moodley and P. M. Pillay, Mr. A. Christopher, of Durban, president of the South African Indian Football Association was also present.

Definite arrangements have been made for a match of the All-India tour to be played against the Northern Districts. The date has not yet definitely been fixed.

Welcome At The Pavilion

A welcome by the South African Football Association to the all-India footballers has been arranged at the Pavilion at the Beach on Thursday evening, June 7. All sportsmen are asked to keep this date in mind and to give the visitors a rousing reception.

Matches At Dannhauser

Two matches were played on the Pirates ground on Sunday the 13th inst ,Cambrian versus Bells and Pirates versus Stars. Cambrian won by 5 goals to nil, Pirates won by 4 goals to nil.

The first match was not upto the mark but the second one was really worth witnessing. It was through their goal keeper that the Stars suffered such a heavy defeat.

Dannhauser Stella F. C.

The following officials have been elected for the ensuing year: President H. Nanjee; Vice-President M. Kader; Captain M. Khan; Treasurer E. C. Vawda; Secretary M. Nanjee; Manager S. I. Adam.

The opening match played against the Cambrian Juniors resulted in a draw.

Weenen County F.C. Annual Meeting

The annual general meeting of the Weenen County Indian Football League was held at Samuel's Cafe Estcourt, on May 12. Mr A. G. Naraidoo occupied the chair Among others present were Messrs. A. G. Naraidoo, A. M. Samuel, A. N. Chinnah, P. James, A. P. Naidoo, J. P. Augustine, I. A. Hoosen, C. A. Lalla, J. G. Augustine, and the delegates of the Plough, Royals, and Bells Football Club.

The secretary read the minutes of the previous annual general meeting which was adopted. It was hoped that the Mooi River Springboks, Weenen, and Colenso Football Clubs will soon affiliate to help the League to draw their fixtures. The chairman also pointed out that it is a matter of regret that the Weenen County Indian Football League would be unable to affiliate to the Natal Indian Football Association owing to the financial position. It is all the more regrettable in view of the all-India soccer tour.

Annual Five-A-Side

It was also resolved that the annual five-a-side soccer tournament for the Naraidoo's trophy be held on Sunday June 3, at Estcourt, at which the competition would be opened to any five in Natal. The meeting decided, in appreciation of the valuable services rendered to the League for the past two years to present illuminated addresses to Messrs A. G. Naraidoo, C. A. Lalla, and J. G. Augustine, and to place on record the services of the late Mr. Soloman David who was Patron of the League for several years.

The following were elected officials of the League for the ensuing year:

Patrons: Messrs. A. P. Brokenshaw, G. R. Bentley, E. N. Hoosen, G. Bankie, Dr Gilendaal, and Miss Reed (Patroness); President: Mr. A. Naraidoo: Vice-Presidents: Messrs. A. N. Chinnah, P. James, N. P. Naidoo, J. P. Augustine, I. A. Hoosen; Hon. Secretary: Mr A. N. Chinnah; Hon. Treasurer: Mr. C. A. Lalla; Hon. Auditor: Mr. A. G. Naraidoo; Hon. Record clerk: Mr. A. N. Chinnah; Selection, Fixture, Executive, and Grounds Committee, secretary, President, and Messrs A. M. Samuel, C. A. Lalla, J. G. Augustine; Misconduct Committee: Messrs I. A. Hoosen, J. G. Augustine, C. A. Lalla A. M. Samuel, A. G. Naraidoo.

The Star Of India F. C. (Krugersdorp)

The following were elected officials for the ensuing year:— Patron: A. L. Billimoria Esq., President Prag Perma Esq., Vice-President: Thakor Natha, M Bikha, B. Bhoola, and C. D Narsoo, Hon. Sec.: Peter Hannay, Hon. Treasurer: Dhangan Natha, Captain: D. M Bhoola, Vice-Captain: C. R. Pillay, Auditors: S. I. Frank and Prag Perma. Committee: Messrs T. Cassim, G. Willie, G. Sabestein, V. Lalloo, I. Adams, D. Bhyn, M. Bheka and W Vala.

Natal Soccer Fixtures

Final:— Durban vs. Newcastle at Durban, on 4th August 1934, at 3 p.m., referee: Mr. M. S. Bulal.

Juveniles Intertown:—(1) Maritzburg vs. Durban, at Durban, on 9th June 1934, at 2 p.m., Referee: Mr. T. L. Naidoo. Klip River Bye.

Final:—Klip River vs. Winners 1 on Winners 1 Ground, on 4th August 1934, at 3 p.m., if played at Maritzburg, Referee: Mr. I. A. Hoosen. If played at Durban Referee: Mr. M. Thalmoun.

Natal Cup seniors:—(1) Maritzburg vs. Durban, at Durban, on 18th August 1934, at 3 p.m., Referee: Mr. M. K. Naidoo.

(2) Klip River vs. Newcastle, at Ladysmith, on 18th August 1934, at 3 p.m., Referee: Mr. M. Khan.

Final:—Winners of 1 vs. Winners 2, on Winners 2 Ground, on 1st. September 1934, at 3 p.m., if played at Newcastle or Ladysmith, Referee: Mr. R. A. Moodley.

Natal Cup Juniors:—Maritzburg vs. Durban, at Durban, on 18th August 1934, at 2.30. p.m., Referee Mr. S. Manalagh.

Juveniles Natal Cup:—(1)Maritzburg vs. Klip River, at Maritzburg, on 25th August 1934, at 3 p.m., Referee: Mr. I. A. Hoosen. Durban bye.

Final:—Durban vs. Winners. 1, on Winners 1 Ground, on 8th September, at 3 p.m., if played at Ladysmith Referee: Mr. M. Thomas, if played at Maritzburg Referee: Mr. D. Anthony.

Senior Intertown:— (1) Mayville vs. Durban Sunday League, at Durban, on 24th May 1934, at 3 p.m., Referee Mr. M. B. Iyaloo. Dundee bye.

(3) Dundee vs. Winners 1, at Durban, on 24th May 1934, at 3.30 p.m., Referee: Mr. S. Williams.

Final:—Winners 2 vs. Winners 3, on Winners 3 Ground, on 5th August, 1934, at 3 p.m., appointment of Referee to follow.

Tennis

Council Meeting

At a council meeting of Natal Tennis Union held in the Carlisle Street School, on Tuesday 17th two important questions were discussed to a finality. The protest by the Spes Bona Club against the Derby Club was ruled out of order on technical grounds. The Moonlighters, too, were awarded the match against the Sydenham Club, which was played on the 14th and which was not completed.

On Sunday Derby beat Verulam at the Derby courts in the semi-final for the Ismail K.O. Shield. Derby will now meet the Moonlighter in the final. On Sunday there were no "A" division matches.

New Tennis Club Formed

[illegible] Of Opinion.

Keen interest was shown at an inaugural meeting, convened by a number of Tennis fans who were desirous of forming a new Club. The meeting took place at the resident of Mr. V. C. Dayanund 301 Church street, Maritzburg on May 16. After an enthusiastic discussion it was unanimously resolved that a New Club be formed, and be called the "Silverton Tennis Club" with Green and White as its colours. The Club's court is situated at Pindmona Road, behind the residence of Mr. Zank of Ramnati, Greytown Road.

The following were elected office bearers of the club: Patron: S. D. Chetty Esq., President: S. Rathnam Esq., Vice-Presidents: Messrs R. [illegible] K. M. Vather and V. Kristy; Joint Secretaries: Messrs K. Dhavaraj and V. Govinder; Committee: Messrs K. J. Moodley, R. Reddy and D. M. Vather; Captain: V. C. Dayanund Esq., Vice-Captain: C. G. Rajah Esq., selection Committee: Messrs S. Rathnam, V. C. Dayanund, and R. S. Pillay; Auditor: D. M. Vather Jnr. All communications to the Club should be directed to 145 Ratlef St. or P. O. Box 106, P. M. Burg.

BOXING

Arrival Of Renico Kid Simmons

Renico Kid Simmons, the Trinidad champion, arrived in Durban by the mailboat on Tuesday, 20th inst and was accorded a welcome by the local promoters, with whom he is contracted to fight in this country, Messrs. M. Mohamed and J. B. Panday.

Kid Simmons is looking fit and well. He has already been active training in preparation for his coming fight with Arthur Davids. This will be his first bout in the Durban Town Hall on June 9th. To all he has engaged in over 150 fights. It is also interesting to note that he has already met Kid Mattoo Singh for two previous occasions. On the first occasion he lost on points over 12 rounds but won the second fight over the same distance. This alone will afford local boxing enthusiasts a criterion for judging the visitors merits. A public reception was accorded by [illegible] Sporting public [illegible] Wednesday evening, 23rd inst. The [illegible] Hall, Durban.

Boxing Results at Gokhale Hall

Young Solomon (Tgt) beat Tiger Ismail (Tgt), K. Shaik (Tgt) beat Dixon Pillay (Tgt), M. Pillay (Tgt) beat Young Stevens (Tgt), Black Panther (Tgt) drew with Young Singh (Fraser).

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'

Athletics

Will They Wake Up

Apparently, athletics has become a dead letter in recent months. It is some time now that the Union has functioned. We publish this week a letter written by "Athlete" who complains that the Union has not done its duty in that it has not arranged a Natal meeting as was sometime ago intimated.

To The Editor, Indian Opinion.

Sir,—As a very enthusiastic Athlete I feel very deeply the fact that the Durban Indian Athletic Union has not been functioning as it ought to. Sometime back it was intimated, even in the press, that a Natal Union would be held on May 19th. May 19th has come and gone and yet there are no notices or bills intimating the meeting. I went into serious training and am bitterly disappointed. I hope you publish this letter, with a hope that the authorities will wake up.

I am, etc.

"Athlete"

Rovers Athletic Club Meeting

The Durban Indian Sports ground will be the venue of an athletic meeting projected. The Rovers Athletic Club have booked the day for a club meeting. Certain events, however are open to non-members who are desirous of participating. Another interesting item on the programme is the public appeal to be given by Ronico Kid Simmons. This will be his first public appearance. A large crowd is anticipated.

ફીટીંગ્સ
પાવર
ગીઝર, કેબાર્ડ, બાથ, વૉશ, બાસ્ટ,
બનાવવા જરૂરીઆતો
નાબુદ કરે છે.
બીજા બધાથી કેમ કીંમતમાં ઘણાજ છે. ૧૬

CONTENTS

	Page
[illegible]	233
[illegible]	
[illegible]	
Opening Article [illegible]	
Hindu-Muslim Unity	235
Persia's Deadlock in India	
Women Of India	236
The Union And The Protectorates ...	237
Vegetable vs. Meat Diet	
Swami Abhyananda Welcomed In Durban ...	238
Ramakrishna Mission And Swami Abhyananda	239
Doctors Professional Government	233
Original Correspondence ...	
Natal Affairs—News in Brief	231
India—News in Brief	
Things In General	232
Sporting News	

THE ALL-INDIA TOUR

The South African Teams Competition

PRIZE FOR BEST SELECTOR

IN view of the close proximity of the All-India tour and the keen interest being evinced in the selection of various local teams to meet the visitors, we have decided to offer our readers the opportunity of selecting their own teams for (A) Natal, (B) Transvaal, (C) South Africa.

The selections of readers will be published in the columns of the "I.O." from time to time. Competitors must comply with the following conditions :-

(1) Competitors must write their teams on the prescribed form appearing in the INDIAN OPINION. Any number of selections may be made provided condition (a) is adhered to (2) selection must be posted to reach the office of the INDIAN OPINION, Phœnix, Natal, not later than Saturday, June 2nd. (3) The decision of the Editor, "I.O." shall be final.

A first prize of £1-1-0 on value thereof will be awarded to the successful competitor in the three divisions, viz. A, B, and C. In the event of a tie the prize will be divided.

Should no competitor make the correct selection the prizes will be awarded to those competitors whose selections, in the opinion of the Editor, are nearest to the selections made by the official selectors of the different teams.

COMPETITION FORM

	(A) Natal	(B) Transvaal	(C) South Africa
Goal			
Right Back			
Left Back			
Right Half			
Centre Half			
Left Half			
Outer Right			
Inner Right			
Centre Forward			
Inner Left			
Outer Left			

The Editor, INDIAN OPINION

The above are my selections for the Natal or/and Transvaal or/and S. African teams. I bide by your conditions.

Signature.....
(in block letters)

Address .....

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૫ મે ૧૯૩૪ અંક ૨૧

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૨૨૨
હિંદુ મહાસભા	(અગ્રલેખ)	..
ઇસ્લામી અખ્બારદર્દુનું આગમન		૨૨૪
રામકૃષ્ણ મિશન અને ઇસ્લામી અખ્બારદર		૨૨૫
આર્ય કન્યા મહા વિદ્યાલય		૨૨૬
ઐક્ય રાજ્ય વિદેશ સમાચાર સમિતિ		૨૨૭
વિવિધ વર્તમાન		૨૨૮
ઇ. આ.ના દુઃખ ખબરો		,,
વિષાર તરંગ		૨૩૧
ઇ. આફ્રિકા તેની પ્રજા અને પ્રશ્નો		૨૩૦
સર્વોદયી ફેરીસ્ટન		૨૩૧
બીહાર ધરતીકંપ રાહત નિવારણ ફંડ		૨૩૨

જાણીતા મહેમાન

ફરાંગીના જાણીતા રાજદ્વિપ્ર નેતા મી. તંપળ અલી એ. અલવી જેઓ ગમા સોમવારના રોજ ડરબન પધાર્યા છે તેમને અમે અંતઃકરણપૂર્વ આવકાર આપીએ છીએ ડરબન તેઓ કુંક મુદત રહેનાર છે જે દરમિયાન ડરબનના જાણીતા બેરારી મી. ઇ. છ. પારખના મહેમાન થયા છે.

મી. ઍન્ડ્રુઝનું આગમન

મી. સી. એફ. ઍન્ડ્રુસ જેઓ પુરોપમાં બીદારના ચરતી કેપના સબંધમાં અમૂલ્ય પરિશ્રમ ઉઠાવી રહ્યા છે તેઓ ચાર ત્રીક કાસલમાં કેપટા ન આવી પહોંચવા વધી .. . ત્યાં તેઓ ઇ ન્યુટનસીંગમાં મીસીસ ગુલના મહેમાન થશે. કેપટાઉનમાં પોતાના મીત્રોની મુલાકાત લીધા બાદ જેમ અને તેમ જલદી તેઓ નાતાલ આવવાની આશા રાખે છે. અમે મી. ઍન્ડ્રુઝને હાર્દીક આવકાર આપીએ છીએ.

વિદેશ-વસવાટની તપાસ કમીટીનો રિપોર્ટ

યુનિયન પાર્લામેંટમાં પુકરટોઠના સા. આ. પાર્ટીના મેમ્બર મી એ. જે. મેકકલમના સવાલનો જવાબ આપતાં મુખ્ય પ્રધાન મી. હેરઝોગે જણાવ્યું કે હોદીઓ માટે વિદેશ-વસવાટની તપાસ કમીટીએ પોતાનો રીપોર્ટ રજુ કરેલો છે જે આવતા સુધારાની રાહનામામાં દીઠ અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં એકી સાથે પ્રસિદ્ધ કરવામા આવશે.

૨૭૫૫૫

લાભ કરેલો સહેલો છે. બધુ કરેલા લાગને સાપડ બારણું એમાજ પુરાયાં છે.

× × × ×

દુનીયા એજ રીતી ચલે છે સવાર થયું અથવા બીજાની સવારી કબુલ કરવા કાંતો ફરીને બીજા તરફ જોવું અથવા અમલદાર બની બીજા તરફ તુચ્છતાથી જોવું. પણ સમાન ભાવે સમાનપણે જોવું એ કળા પણ ચોપડામાં હતી.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૫ મે સન ૧૯૩૪

હિંદુ મહાસભા

ગત તા. ૧૪ મીના અંકમાં આ હેડમાં હિંદુ મહાસભાની સ્થાપના ઉપર અમે કરેલી ટીકાથી અમારા કેટલાક વાંચકો નારાજ થયા છે. અમને બાલીજ હતી કે અમારા લેખથી અમુકબબ્બેમાં અસંતોષ ઉપજાવશે. ધાર્મીક અથવા તો જેને ધાર્મીક તરીકે માની લેવામાં આવે છે એવી બાબતોપર વિરુદ્ધ ટીકા થવાથી એવું પરિણામ અવશ્ય આવેજ. હીંદુસ્તાનમાં અસ્પૃશ્યતા વિરુદ્ધ પોતાની ઝાઝરામાં ગઢાતમા ગાંધીજીને પણ કયાં એવા કડવા અનુભવો નથી થતા? અમારા એ લેખની વિરુદ્ધ મળેલા જે કાગળોમાંના મુખ્ય મુદ્દા આહીં ટાંકીએ છીએ:

૧ તમારા લેખની અંદર ખરો દ્રષ્ટિબિંદુ છે ઐકલ્પ નહિ પણ બહુ જોરદસ્તે કારનારો અને અકાટ્યો લાગે છે પણ તમારા શ્રેયની પણ તે બહાર છે.

૨ હીંદુ મહાસભાનો હેતુ જિલ્લ જિલ્લ કહાની સંસ્થા ઓને એકત્ર કરી એક બળવત સંસ્થા કરવાનો છે. અને એ રીતે હીંદી કોમનું સંગઠન સાધવાનો છે

૩ તે મુસ્લીમો અને બ્રીસ્તીઓ હીંદુઓને વટલાવવ નો અસહોર પ્રયાર કરતા હોય તો પાકી હીંદુઓએ એવા હુમલાની સામે પોતાનુ સંરક્ષણ કરવાનો પ્રયાસ કેમ નહિ કરવો?

૪. આ હેડમા હરેક જવાબદાર અને કહાપક્ષી વિચાર કરનાર હીંદુને હીંદુ મહાસભા જેવી સંસ્થાની જરૂરીયાત

સ્વરૂપે રીતે સમજાઈ છે અને તે નહિ કે હીંદુઓના લાભોનું સંરક્ષણ કરવાને અર્થે જ પરંતુ એક મહાન અને ઉદાર જગતમાં સારામાં સારો ધર્મ, જે હીંદુ ધર્મ છે તેનો પ્રચાર કરવાને પણ.

૫. આ દેશમાં કોમીવાદનો રોગ સ્વામિ શંકરાનંદ ઉપર મારવો એ દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદુઓના રૂપધારક તરીકે જેનું નામ તવારીખમાં નોંધાઈ રહેવાનું છે તેના એક મહાન નરનું અપમાન કરવા બરાબર છે

૧ ઉપર દર્શાવેલ પ્રથમ આરોપને વિષે અમે કંઈ કહેતા નથી. અમુક વસ્તુની વિરુદ્ધ નિષ્પક્ષપણે મત દર્શાવવો એ ઘેર રહ્યે હેરનાદ કે અજ્ઞાનતા ભરેલું નજ કહી શકાય. અમારા લેખની અંદર જે મહાર કંઈ વસ્તુ છે તેનો નિર્ણય અમારા જીજ થઈ શકે. અમારી નીતિ બેશક અમુક વર્તનિજ લાગુ પડતી હવા પામેલિ ચર્ચાઓમાં નહિ ઉતરવાની હમેશાં રહેલી છે. પરંતુ સાર્વજનીક નૈતિક સિદ્ધાંતોને અમે હમેશાં સ્થાન આપતા આવેલા છીએ તેમ તેને માર્ગદર્શક તરીકે ગણતા આવેલા છીએ. એ ઉપરાંત વળી હીંદુ બાહ્મણો બેટે માર્ગે જતા જણાય તો તેઓને ખરે માર્ગે દોરવાના હકનો પણ અમે દાવો કરીએ છીએ કે જે હક અમે બીજે હીંદુ કોઇને હીંદુ બાહ્મણોપર વાપરી શકીએ છીએ. બીજે અન્ય ધર્મીઓ પર એવડી છુટથી નજ વાપરી શકીએ. પરંતુ એ દાવો કરવાની સાથે અમે હમેશાં ખરાજ છીએ અને જેમની વિરુદ્ધ દીકા કરીએ તેઓ બોદાજ છે એવો દાવો અમારાથી નજ કરી શકાય.

૨. હીંદુ મહાસભાના હેતુઓ અમે જાણતા નથી તેમ ઉપરોક્ત પત્ર લખનારને પણ તેની ખબર હોય એમ અમે ધારતા નથી. મહાસભાનો જે હેતુ હોવાનો તે દાવો કરે છે એ દૂરના એક આશયનો જેવો જવાબ છે કે જે આશયો હીંદુસ્તાનમાં પણ મહાનમાં મહાન નેતાઓથી સિદ્ધ થઈ શકયો નથી હીંદુઓનો એક વર્ગ એવો છે કે જે સકળ માનવ જાતનું ભ્રાતૃત્વ કથાપરામાં માનનારો છે, બીજો વર્ગ છે કે જે ત્રાસિત હદીમાં માનનારો છે. ત્રીજો વર્ગ છે કે જે શુદ્ધીપુનાનું ખંડન કરનારો અને અન્ય ધર્મીઓને પોતાના ધર્મમાં વટલાવવામાં માનનારો છે. આ ભિન્ન વર્ગો હીંદુસ્તાનમાં પણ એક થઇ શકયા નથી અને આ દેશમાં બની શકે એમ અમે માની શકતા નથી. અમારા લેખમાં અમે જણાવી ગયા છીએ તેમ કેટલાક હીંદુ મંડળો છે કે જે હીંદુ મહાસભાની સાથે જોડાયા નથી. તેમાંનું સૌથી પ્રતિનિધિરૂપ મંડળ તે આર્ય પ્રતિનિધિ સભા છે કે જેણે મહાસભાની સાથે જોડાવાની સાફ ના પાડેલી છે. હીંદુસ્તાનથી હીંદુ મહાસભાએ હીંદુઓનું સંગઠન કરવાના કરતાં વિશેષ કોમીવાદનું વાતાવરણ ઉત્પન્ન કર્યું છે. અને રાજપ્રકરણમાં સંપત્તિની તેનું ધાર્મિક મહત્વ નષ્ટ કર્યું છે. કંઈ પણ ચોકસ હેતુઓના અભાવે અમને માનવાને કારણ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદુ મહાસભાનું આ પગલું હીંદુસ્તાનની હીંદુ મહાસભાના દોરણે રચાએલું અને તેનાથી દોરવાએલું છે. અમને એમ પણ માનવાને કારણ છે કે હીંદુ મહાસભાની ઇચ્છા હીંદુસ્તાનની સંસ્થા સાથે જોડાઇ જવાની છે જેમ આર્ય પ્રતિનિધિ સભા તેમજ સાઉથ આફ્રિકન ઇંડીઅન કોંગ્રેસ પોતાને સગવી સંસ્થાઓની સાથે જોડાએલી છે.

૩. આ પારીમાપમાં દર્શાવેલા વિચારમાં મોટું ઝેર રહેલું છે. એમ કહીને ખ્રિસ્તી યા તો ઇસ્લામ ધર્મનું આજે જે રીતે પ્રાબલ્ય થઇ રહ્યું છે તેનો બચાવ કરવાનો અમે ઢોંગ કરવા ઇચ્છતા નથી. પરંતુ તે સાથે હીંદુ ધર્મ પણ જે જોર ઘોરણે પળાવાનો ઢોંગ તો તેનો પણ બચાવ કરવાના નથી. આ ઉપરથી એમ પણ માની લેવાનું નથી કે જે હીંદુઓએ અન્ય ધર્મનો અંગીકાર કર્યો છે તેઓની પોતાનો ધર્મ બીજા કોઇ પણ ધર્મના જેટલોજ સારો છે એવો ખાત્રી હતાં પોતાના ધર્મમાં ફરી આવવાની ઇચ્છા થાય તો તેઓને નહીં લેવા. પરંતુ હવે એ વખત આવેલો છે કે જ્યારે એ કાર્ય સિદ્ધ કરવામાં બહોળી દ્રષ્ટિ વાપરવી જોઇએ કે જેથી અન્ય ધર્મીઓ આપણી વિરુદ્ધ નહિ થાય પરંતુ આપણાથી આકર્ષાય અને એક સાર્વજનીક ભ્રાતૃત્વ ઉભું થાય. જે દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ આ દિશામાં હીંદુસ્તાનને દોરવામાં પહેલ કરે તો તેઓએ હીંદુસ્તાનની ખરી સેવા બજાવેલી ગણાય અને આ દેશમાં પોતાની કીમત પુરવાર કરી દીધેલી ગણાય. એક માણસ ગમે તેવી નીચ જાતિનો હોય તો પણ યજ્ઞોપવીત ધારણ કરવાથી અને ગાયત્રી મંત્રનો જપ જપવાથીજ માત્ર હીંદુ બની જાય એ હુંકે દ્રષ્ટિ દૂર થવી જોઇએ.

૪. હીંદુ ધર્મ જગતમાં સૌથી મહાન અને સૌથી સારોજ છે. એ મતની સાથે અમે જોડાવા ઇચ્છતા નથી. તેમ હોય તો પણ એ વસ્તુ કહી સંભળાવવામાં મોહાઇ નથી. કેમ કે હીંદુઓએ ન તો હીંદુસ્તાનમાં કે ન તો દ. આફ્રિકામાં પોતાના વર્તનથી તેનો મહાનતા સિદ્ધ કરી આપેલી છે.

૫. સ્વામિ શંકરાનંદના સંબંધમાં અમે માત્ર એટલુજ જણાવેલું હતું કે "કોમીવાદના પ્રથમ ભિન્દ સ્વામિ શંકરાનંદના આ દેશમાં આગમન પછીજ જોવામાં આવ્યાં." ચુસ્તમાં ચુસ્ત સનાતની કે ચુસ્તમાં ચુસ્ત આર્ય સમાજીએ પણ એ વસ્તુનો ઇન્કાર કરી શકે તેમ નથી. કોમીવાદની રહ્યા હીંદુ મહાસભા સ્થાપાયાકુબાદ પ્રથમ જોવામાં આવી એમ કહેતા પણ અમે જરાયે સંકોચાયેલું નહિ. જો તે ઉપલી વસ્તુના જેટલીજ દેખીતી રીતે સત્ય પુરવાર થશે.

અંતમાં વાચકને અમે ખાત્રી આપીએ છીએ કે હીંદુ મહાસભાના પ્રસપર થયાં કરવાની હીંમત અમે બીલકુલ શુદ્ધ ભાવનાથીજ કરેલી છે. જો એ હીલચાલના સંચાલકોને એમ સાબિત કરાય કે અમારો આશય તેઓના સાદસપર પાણી ફેરવી દેવાનોજ છે તો એ તેઓના સંકુચીત મનોદશાજ ગણાય. એટલું તો સ્વિકારવુંજ જોઇએ કે આ પ્રસંગ હીંદી કોમની તવારીખમાં અસાધારણ છે. અને જો આમને અંતઃકરણ પૂર્વક એવું લાગે કે કોમનો એક વર્ગ પ્રત્યાઘાતી પગલું ભરવાની અણી ઉપર છે અને અન્ય વર્ગોને પણ પોતાની સાથે ઘસડી જવાનો ભય છે તો તેવા ભયજનની સામે ચેતવણી આપવાની અમે બેશક અમારી ફરજ સમજીએ.

અમુક વ્યક્તિઓ જે કોંગ્રેસની સાથે નજીકનો સંબંધ ધરાવે છે અને જેઓને કોંગ્રેસ કોમના પ્રતિનિધિઓ તરીકે

[illegible] [illegible] [illegible] [

રામકૃષ્ણ મિશન

અને

સ્વામિ અભેદાનંદ

સ્વામિ વિવેકાનંદે કાલાન્ત પૂજ્ય રામકૃષ્ણ પરમહંસના નામથી ૧૮૯૬ની સાલમાં સ્થાપેલા રામકૃષ્ણ મિશન. સ્વામી અભેદાનંદ તાજા અપણી વચ્ચે આવેલા છે. રામકૃષ્ણ પરમહંસને વિશે [illegible] પૂજ્ય [illegible] ના [illegible] ના [illegible] ના

દીઠી કોમ અને પોતાની કોમને સામાન્ય કેળવણી આપવાનું, સ્વચ્છતા અને આરોગ્યના નીયમો શીખવવાનું અને સંસ્કૃતિનું પણ રચનાત્મક કાર્ય કરી શક છે અને કરવું જોઇએ. હું જોઇ શકયો છું તે પરથી એવો મત બાંધવાને દોરાયો છું કે એવું રચનાત્મક કાર્ય કરવાને આ દેશમાં ઘણા ચોકા ખુલ્લા જણાતા નથી.

એ શિથિલતાનું પોતે કારણ શું ધારે છે એ પ્રશ્નના જવાબ માં સ્વામિજીએ જણાવ્યું કે: "કોમમાં પ્રાંતિક અને વર્ણીય ભેદો જોવામાં આવે છે. આ દેશમાં દીક્ષીઓની દષ્ટિ બહોળી કરવાના પ્રયાસો મંદ થતા જતા જોવામાં આવે છે. મહાત્મા ગાંધીજી આ દેશમાં મહાન આદર્શોનો વારસો મુકી ગયા છે અને એ આદર્શોનો દીઠી કોમે ઘણુંજ પ્રોત્સાહન જેવું જોઇએ.

ડરબનમાં સ્વામિજી વેરલ્ટ્રીટપર આવેલી ભોમ્બે બજાર ૮૫ની બીમારીના માં ગોવીંદરામના મહેમાન તરીકે રહ્યા છે.

આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલય

સ્ત્રી શિક્ષણનો સંદેશ!

ધર્મ કે જ્ઞાતિના ભેદ વગરની સંસ્થા

આ પેઢુમાર મહાસભા સંસ્થાની સ્થાપના સ. સ. ૧૯૨૧ માં વડોદરામાં કરવામાં આવી ત્યારથી તેની પ્રવૃત્તિઓ વધતી જઇને હમણા મુખ્ય નીચે જણાવેલી સંસ્થાઓ આ સભર ચલાવી રહી છે:—

(૧ આર્યકુમાર આશ્રમ, (૨) આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલય, વડોદરા, (૩) ભીલાશ્રમ, અંકલપુરા, (૪) અમૃત આશ્રમ, વડોદરા, (૫) ગુરૂકુલ, સોનગઢ, (૬) દીક્ષીમીશન, અમદાવાદ, (૭) આર્યકુમાર પાઠશાળાઓ (૮) આર્ય સન્યાસ આશ્રમ, વડોદરા (૯) આર્યવીરદલ, (૧૦) આર્યકુમાર પ્રેસ, (૧૧) પ્રચાર.

ઉપર જણાવેલી પેટા સંસ્થાઓમાં મુખ્ય અને ચાલુ જમાનાને વિશેષ ઉપયોગી "આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલય" છે જેમાં **ધર્મ કે જ્ઞાતિના કશા ભેદ સિવાય અઢીસો કન્યાઓને કેળવણી લઇ રહેલ છે.**

આ કેળવણીનો પ્રચાર કરવા આ સંસ્થાના પ્રાણરૂપ સંચાલક પંડીત આનંદપ્રીયજીએ પોતાના કેળવાયલા આખા કુટુંબ સહિત, પોતાનો જીવન મંત્ર માન્યો છે. હમણાં લગભગ બે માસ થયાં પંડીત આનંદપ્રીયજી મહાવિદ્યાલયની ૨૨ કન્યાઓ સાથે કન્યા પુગાન્ડાની મુલાકાતે ગયા છે. અને આ પ્રદેશમાં જુદા જુદા સ્થાનોએ શારીરિક વ્યાયામના પ્રયોગો—જ્ઞાનદર્શન સંવાદો નમા પ્રવચનો કરીને દીક્ષીઓ તેમજ યુરોપીનોને અચંબો પમાડયો છે. અને આર્ય જાતની કેળવણીની ઉપયોગીતા જેવા અનેક દરીકારવામાં આવી છે.

શેઠ નાનજીભાઇનું આતિથ્ય

આ મંડળીનો પ્રવાસક્રમ શેઠ નાનજીભાઇ કાળીદાસની સલાહ મુજબ ગોઠવવામાં આવ્યો હતો.

કેન્યામાં ગોમ્બાસા, નૈરોબી, નકુરૂ એલ્ડોરેટ જેવા મોટા સ્થળોએ તેમજ નાના સ્થળોએ ફરીને પોતાના પ્રયોગો બતાવી બાળાઓએ દીઠી પ્રજાના તેમજ યુરોપીયનોના (અગ્રહદારો સહીત) હૃદય ઉપર જે છાપ પાડી છે તે ખરેખર ખુશાલી નહિ. અને આવી કેળવણીની ઘણીજ જરૂરીયાત પીછાણીને આપ આંદી હોવા બદલ દીઠી પ્રજાએ સુંદર દીલો આપ્યો છે.

યુરોપીઅનોની અભ્યર્થના

એલ્ડોરેટમાં ડારીસ્ટર મી. શેના પ્રમુખપણા નીચે પ્રયોગો કરી બતાવી શેઠ નાનજીભાઇએ ખાસ ગોઠવેલ ૩૨ સીટર મોટર બસમાં રવાના થઇ ટરોરા, ખ્વાલે, સરોટી કમલી બિગેર સ્થળોએ ફરીને આ પાર્ટી છુંબ ભારી હતી. છુંબમાં પ્રોવીન્સીયલ કમીશનરના પ્રમુખપણા નીચે યુરોપીયનો માટે ખાસ પ્રયોગો ગોઠવ્યા હતા. જે જોઇને તેમણે જે પ્રશંસા કરી હતી તેથી પણજ ઉત્સાહ ફેલાયો હતો. છુંબ રના વેપારીઓનું મોટું બંધક કોમને પણજ સુંદર દીલો દીઠી બાઇઓએ આપ્યો હતો.

બાળાઓનું વચન

શેઠ નાનજીભાઇએ શી. ૪૫૦૦૦ ના મંડળને આપ્યા ઉપરાંત આ મહાવિદ્યાલયની જોડ ખાખા કાઠીયાવાડમાં આવેલ પોતાના વતન પોરબંદરમાં સ્થાપવા માટે રૂા. ૨ લાખની મખાવત જાહેર કરી ત્યારે પંડિતજીને બાળાઓને તેમજ દીઠી પ્રજાને જે હર્ષ થયો હતો તે વર્ણવવા શબ્દ તેમ નથી. પંડિત આનંદપ્રિયજીએ તે વખતે જણાવેલ કે મજબુર જાહેરાતનો દીવસ તેમને માટે કન્યા મહાવિદ્યાલય માટે તેમજ દીઠી પ્રજા માટે ખુબ મહાત્રો. આ જાહેરાતને બાળાઓના હૃદયમાં ઘણીજ સુંદર અસર કરીને જે ઉદગાર કઢાવ્યા તે નોંધવા લાયક છે

બાળાઓ તરફથી શેઠ નાનજીભાઇને ખાત્રી આપવામાં આવી કે તેઓનો અભ્યાસ પુરો થયેથી આ નવા વિદ્યાલય માટે સેવા આપવા અમારી પવિત્ર ફરજ થઇ ચુકી છે અને સ્ત્રીઓના ઉદ્ધાર કાર્યમાં આવા દાનવીર શ્રીમંતો બહાર પડે એવી અમારી પ્રાર્થના છે.

પોરબંદરનું આ કન્યા મહાવિદ્યાલય—વડોદરા માફક કન્યા પ્રાંત, ધર્મ અગર જ્ઞાતિના ભેદભાવ સિવાય સારી દીઠી બાળાઓ માટે ખુલ્લું રહેશે.

કેંપાલાનો સત્કાર

છુંબથી આ પાર્ટી આસપાસના સ્થળોએ ફરીને કંપાલા આવી હતી ત્યાં દીઠી પ્રજા તેમને આવકાર આપવા બહુ જ ઉત્સાહ બતાવી રહી હતી જેમ દરેક દરેક સ્થળોએ બન્યું તેમ અહીં પણ દીઠી પ્રજાએ પ્રેમ તેમજ દીલાસી આ મંડળને નવાજ્યું અહીં પણ યુરોપીઅન વર્ગ માટે ખાસ પ્રયોગો ગોઠવવામાં આવ્યા હતા અને નામદાર ગવર્નરની નજુરસ્ત તબીયતને માનને પુગાન્ડાના ચીફ સેક્રેટરી મી રકોટના પ્રમુખપણા નીચે પ્રયોગો થયા હતા. રાત્રીના ૧૨ વાગતા સુધી મોટું ધસ્યા જતાં દરેક મંત્રમુગ્ધ બની ગયા હતા. બાદની મોડી રાત્રે પણ મીલીમ રસ્તે ઘનાબો બણીજ ખુશાલી વહેચી આપ્યા હતા. આ પ્રસંગે પંડીત આનંદપ્રિયજીએ જણાવ્યું કે જેમ યુરોપમાં ઓબો દરેક વિષ માં—એરોપ્લેન માં ઉડવા સુધીની—પ્રવીણ અને ■ તેમ અમારા દીઠની બાબો પણ અને એ અમારો પ્રવાસ છે ચીફ સેક્રેટરી મી. રકોટે આ પ્રયોગોને જોઇને પોતાનો સંતોષ જાહેર કર્યો હતો અને પંડીતજીને તેમના પ્રવાસોમાં ફતેહ મળ્યતાં જણાવ્યું કે દીઠ

આ તેમની ઇચ્છા મુજબ આ કેળવણી આપણા વર્ગને ઉપયોગ થાય એ પ્રીતમને અભિમાન લેવા જેવું થશે. શેઠ નાનજીભાઇ માટે તેમણે જણાવ્યું કે તેમના માટે એકલા હીંદીઓએજ મગરૂર થવાનું નથી પણ આખો દેશ તેમના માટે મગરૂર છે.

ડંકો અને નિશાન

આ પ્રસંગની ઝાકઝીરીમાં શેઠ નાનજીભાઇ તરફથી બે હાથી દાંતની કમાન (આર્ચ) કરી વચ્ચે આંદી આવેલી બહેનો રીબીનોના નામની તકતી માથે તેમજ વેદ પ્રચાર માટે એક ડંકો બેદ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમજ કંપાલા જીલ્લા આર્ય સુધારણા સમાજ તરફથી પંડીતજીને કંપાના કાસ્ટેટમાં માનપત્ર એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું.

શેઠ વિઠલદાસ હરીદાસની પુ. વાળા શેઠ મુલજીભાઇ તથા કાણીદાસભાઇએ હાજરી આપી દરેક બાળાને એક સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો હતો.

મીસીસ રહેટના હાથે સારા ભાષણો કરનાર ૪ બાળાઓને ચાંદીનું એક કુલાવર વાસ તથા બીજી બાળાઓને ચાંદ આપવામાં આવ્યા હતા.

યુગાન્ડામાં આ મંડળ કરી રહ્યું હતું ત્યારે નેટીવ બાળા ઓએ રસ લઇ તેમને પોતાની સ્કુલમાં બોલાવી તેમની મહેમાની કરી હતી અને યથાશક્તિ બેટદ આપી હતી.

યુગાન્ડાની મુલાકાત

લગભગ દોઢ માસ આમ મુસાફરીમાં ગાળ્યા બાદ શેઠ નાનજીભાઇના કુટુમ્બ સ્વજન "યુગાન્ડા" કપા તેમનું બીજું મોટું કારખાનું છે ત્યાં આરામ માટે દસેક દીવસ માટે ગયા હતા. ત્યાં વસતા તમજ આજુબાજુના હીંદી બાઇઓ માટે પણ એક બે પ્રવચનો કરવામાં આવ્યા હતા.

ઉપર જણાવેલી શેઠ નાનજીભાઇની શી. ૬૫૦૦૦ તથા રૂપીઆ બે લાખની સંપત્તિ ઉપરાંત કેન્યા તથા યુગાન્ડામાં લગભગ દોઢ લાખ મ. મંડળને પ્રાપ્ત થયા છે. આમાં કેન્યા વેપાર અર્થે આવેલ જાપાનીઝ પેઢીઓએ પણ ફાળો આપ્યો છે. મંદીનો સમય તેમજ અન્ય કારણોને ચાલતા દોરા છતાં આ રકમ સંતોષકારક ગણાય અને તે આપી મં સ્થાની જરૂરીયાત હીંદી પ્રજા સિવાયને છે એના સાક્ષી પુરે છે.

યુગાન્ડીથી કેન્યાના ક્રીસમસ વિજેરે સ્થળોએ ફરી લગભગ બે માસની અધ્યયનમાં આ મંડળ ફારેગ્રામ પહોંચશે.

આ મહાવિદ્યાલયમાં ૨૫૦ બાળાઓ કેળવણી લઇ રહેલી છે. અત્યારે મહાનો વિજેરેની જે જગ્યા આ સંસ્થા પાસે છે તે અત્યારની ૨૫૦ બાળાઓ માટે પણ પુરતી નથી આથી અને બહુજ મુશ્કેલી વેઠી સુધાના મકાનોજ ચાલુ માટે ઉપયોગ કરવો પડે છે. તેમાં આ દેશમાં તેઓના આત્મ ભાઇ માં કેળવણી લેવા જવા માટે બહારી બાળાઓ તૈયારા થઇ રહી છે. અને ઉપરાંત હીંદની પણ ૨૦૦ બાલીકાઓ તેઓ પાસે પહોંચી છે.

"કરીઆવર આપો!"

આ એક જાતનો પડકાર છે. વળી આપણા હીંદી રીવાજ મુજબ કન્યાઓને કરીઆવર આપવો પડે છે આ બાળાઓ પોતાનો કેળવણી-કરીઆવર માગવા આપણી પાસે આવેલ છે. કેન્યા તથા યુગાન્ડાના હીંદી ભાઇઓએ પોતાની ફરજ બજાવી જણાય. સાચા પ્રકારની કેળવણી એક ખરું ધન છે. પાર્થીવ ધન નાશવન્ત છે જ્યારે કેળવણી કમી બળતો ચિરંજીવી છે. તો જ્યારે આપણા દેશમાં અત્યારે કી જાતી કપરાઇ રહીને રાષ્ટ્ર અવનતિના ખાડામાં ગબડી પડેલ છે ત્યારે તેના ઉદ્ધાર માટે પંડીત આનંદપ્રિયજી જેવા અસ્ત ફકીરી ધારણ કરીને પોતાના કેળવણેલા આખા કુટુંબ સહીત રાષ્ટ્રને સેવા આપી રહેલ છે ત્યારે તે વડા પ્રજાવત્સલ રાખનો એ ગમે ત્યાં વસતા દરેક હીંદી પવિત્ર ફરજ સમજી આ પ્રચારકાર્યમાં પોતાથી બનતી સહાય આપશેજ. —મણીલાલ

ખેડા જીલ્લા વિઠ્ઠલ સ્મારક સમિતિ

આફ્રિકાના ભાઇઓને

ઉક્ત સમિતિના પ્રમુખ શ્રી. કાકુભાઇ પુરૂષોત્તમદાસ દેસાઇ, અને મંત્રીઓ કુલચંદ ખાપુજી શાહ અને શ્રીબાભાઇ કુબેરભાઇ પટેલની સદીયા આફ્રિકાના ભાઇઓને ઉદ્દેશી નીચેની પત્રીકા બહાર પાડવામાં આવી છે:—

આફ્રિકામાં વસતા ભાઇઓ, વિઠ્ઠલભાઇ જેવા વીર પુરૂષના સ્મારક રૂપે નડીયાદમાં કન્યાવિદ્યાલય સ્થાપવાની યોજના તમને સાને ગમી છે, એમ તમારે લાંબા આવતા અનેક પત્રોથી અમે જાણી શકયા છીએ. આથી અમારો ઉત્સાહ વધે છે. કન્યાકેળવણીની ભૂખ સૌને અનેક દિવસથી લાગી છે, તે પૂર્ણ કરવાનો આ સુંદર પ્રસંગ લાધ્યો છે ને તેનો લાભ આપણે લેવા લેવા તત્પર બની ગયા છીએ એ આપણા સમાજની ઉન્નતિનાં સ્પષ્ટ ચિન્હ છે.

પણ માત્ર આનંદથી કે ઉત્સાહથીજ કંઇ કદાપિ વળે? 'ધુંવે પુડા ન જાય!' કન્યાવિદ્યાલય સારી રીતે સ્થાપવાને માટે અને પછી તેને સાબુ કરવાને માટે પુષ્કળ પૈસો જોઇએ, એ આપણા બધાં ધ્યાન તો એક બાબત ઉપર મળે શરૂઆત કરીજ દેવી એવો. અહીંના ભાઇઓએ નિશ્ચય કર્યો છે. અહીંના ભાઇઓ સદ્ભાનુભૂતિથી પૈસા ભરવા લાગ્યા છે.

અને તમારે ત્યાના ભાઇઓ પણ કંઇ કરવા ઉત્સાહી બની ઉપરાયથી એવી આશા છે.

આફ્રિકાની બેનોને

પાદીહાર ભગિનિ સમાજના ઉપપ્રમુખ ઝકિતબહેન દેસાઇ અને મંત્રીઓ વિમળાબેન પટેલ અને શાંતિબેન પટેલની સહીઓથી આફ્રિકાની બેનોને ઉદ્દેશી નીચેની પત્રીકા બહાર પાડવામાં આવી છે:—

આફ્રિકામાં વસતિ બેનો! નારીસમાજની કેળવણિ વિના સમસ્ત સમાજની ઉન્નતિ થવાની નથીજ. સમાજના કુમારોનેજ કેળવવાથી અર્ધો ભાગ અર્ધ જવાનો છે એ વાતની સૌને ખાતરી થઇ ગઇ છે. આથી અહીંના ભાઇઓએ વીર વિઠ્ઠલભાઇના સ્મારક રૂપે નડીયાદમાં બાલાલય સહિત કન્યાવિદ્યાલય સ્થાપવાની યોજના કરી છે. આથી આપણને આનંદ થવો જોઇએ. આપણા પ્રદેશની કન્યાઓ બાલાલયમાં રહીને ભણશે. હાલ સ્કુલોમાં હવે તો કુમારો સાથે કન્યાઓ ભણવા લાગી છે; તે અને ત્યાં હાલ સ્કુલો નથી—અને આફ્રિકામાં તો ચોકીજ છે-સાંતી કન્યાઓ આ બાલાલયમાં રહીને કન્યાવિદ્યાલયમાં ભણશે. વળી અનુભવે આપણને શીખવ્યું છે કે આજે હાઇ સ્કુલોમાં ભણાતું શિક્ષણ કુમારો માટે નિષ્ફળ નીવડ્યું છે, ત્યારે કન્યાઓ માટે તો કહેવુંજ શું? આથી, આપણા સમાજને યોગ્ય સુપત્નીઓને સુમાતાઓ, અર્થાત સુંદર ગૃહિણીઓ બની શકે એવા

...લાખો આ કન્યા વિદ્યાલય સ્થાપવાની યોજના કરી છે.

...ને ...ા કન્યા કેળવણીનું કામ તો આપણું પોતાનું જ છે. બાબુઓ સહાનુભૂતિના આપણું કામ કિંમતી છે એ એમનો ઉપકાર. બાકી આપણો ઉદ્ધાર તો આપણી બહેનો કરશે. ...ા પણ આ કન્યાવિદ્યા ...ા સ્થાપવાનું કામ તો આપણે પોતે જ કિંમતી ભોગ દઈને પૂર્ણ કરવું જોઈએ; પછી સુંદર વ્યવસ્થા કરે, સમાજને ઉત્તમ સંસ્કારો સોંપે; ..... આ કન્યાવિદ્યાલયો. આવી સાર્વજનિક સંસ્થાઓ—આ કન્યા વિદ્યા મંદિરો—પ્રજાપ્રસન્નતા પામ કમાઈ લાવે; નાગરિકસમાજ તેની સુંદર વ્યવસ્થા કરે, સમાજને ઉત્તમ દાતાઓ સોંપે; આ સમાજકાર્ય.

હવે પ્રસંગ આવ્યો છે, કન્યા વિદ્યાલય સ્થાપવા છે; આપે તેના કંઈ કરી પુષ્પણા સહાયના આપે. તેના એટલું કરશો તો આપણી શક્તિના પ્રમાણમાં સમસ્ત સમાજને લાભ થશે.

વિવિધ વર્તમાન

નિઃસત્ત્વ પરિષદ

નિઃશસ્ત્ર પરિષદ જીનીવા ખાતે બે વર્ષ ચાલ્યા પછી મોકે મળવાની છે. હવે તેના સાધનને આગળની કામગીરી આપવા કરતા તેના સંબંધમાં જણાવ્યું હતું કે સરકાર એ પરિષદ હવે મરી પરવારી માનતા નથી. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું કે પરિષદમાં કંઈ પણ નવું થશે એવું પોતે નથી માનતા પરંતુ તેના નિષ્ફળતા સાથે દુનિયાને પણ આંચ આવી જશે એવું કારણ પોતે ઉચ્ચારી શકતા નથી. ... પરિષદ ભાંગી પડશે તો સામાની બળવાની સરકારોમાં ઉંધુંક નવો માર્ગ શોધવો પડશે.

જાપાનની તૈયારીઓ

જાપાને સ્પર્ધા પ્રમાણ સામગ્રીમાં ઉપર જણાવ્યું કર્યો ત્યારે મી. વ્રેનલી બોલ્ડવીનના કથન મુજબ નિઃશસ્ત્ર પરિષદની નિષ્ફળતાનો આક્ષેપ ...ીરા સરકાર ..... નવા વિમાનો બાંધી પોતાનો વિમાની કાફલો બેવડાવવાનો અને વિમાનોને માટે વધારે નવાબંદરો બાંધવાની અને તેને માટે જરૂરી માલસામો તૈયાર કરવાની યોજના પણ કરી છે. ...ણે ...ની પાસે દુનિયામાં સૌથી મોટું લશ્કર હશે તે ની આકાશદળના આ ...ન પ્રમાણ ...ુ ... તેથી ... ...ાસ પાસે ...ણ હજાર વિમાનો છે ત્યારે ઇટાલ પાસે ૧૪૦ ... છે.

રોશિયા અને ફ્રાંસ વચ્ચેનો કરાર

રશિયાનો પરરાષ્ટ્ર પ્રધાનો મંત્રી મોસ્કો મીટીંગોમાં ગયા-નક્ષ ફ્રાંસના લશ્કર પ્રધાનોના બાબતમાં કર્યું રહ્યો ... જણાવાયું છે કે રશિયા નિઃશસ્ત્ર પરિષદ આગળ ચાલી અટકાવવાને પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે અને અરસપરસ સહીસલામતીની કરારોની કરવાનું છે. કહેવાની જરૂર નથી કે રશિયાને જીવતા કરવાને કરીને ...ાનો એકલું કરી રહ્યાની ... અને ફ્રાંસ અરસપરસ મદદને માટેના કરારનો વિચાર કરી ... મિસ્ત્રી મુસોલીનીએ રોમના કોન્ફરન્સમાં એક બેબ લખ્યો જણાવ્યું ... કે જો નિઃશસ્ત્ર પરિષદ નિષ્ફળ જાય તો નવા મિત્ર રાજ્યો ઉત્પન્ન થશે. સોવિયેટ મુસોલીની ખિટલરને ફરી પ્રયત્ન કરવાનું કહેતાં જણાવે છે કે જેવરના અઢાર ...ાદીવસો દરમિયાન પ્રધાનમંડળને જાવિ જનાઓમાં આવી પડેલું હોવાની નહિ પણ સાથેનો ઝઘડો અને યુદ્ધ પીનુ ...ાવિ જોખમોમાં આવા પડેલું હોવાની દુનિયાને ચોક્કસ ખબર રહી ...

કલકત્તાની કોરપરેશનમાં બે પક્ષની ચૂંટણી

કલકત્તાની કોરપોરેશનના મીટીંગમાં બહુમતીએ બનાવેલા બન્યા પછી મહાસભાના બે વરીષ્ઠ નેતાઓ નાદરની બેનર્જીનાથ કંપીકાર્જિન, યુનિટના વકીલ, મુસ્લીમે સેન ગુપ્તાના ...ીજેરની સામે બનેલાયા હતા બન્યા પછી સરકાર ...યો નીમાએલા કાર્યકારી સીમરે અને પરોપીપાઓ મુખ્ય યજ્ઞ ...ના પક્ષમાં બનેલાયા હતા. ચૂંટણી બાદ બંગાળ સરકારે કોરપોરેશનની મીટીંગમાં ચર્ચાસો કરવાને ૨૬ ફરીયાદમાં બહુમત કર્યું જેના કારણમાં બંને સભ્યોનાં બહુમતે આવ્યું હતું ... પ્રમુખે પોતાનું કર્યું ...ાદેસર આપ્યું નહોતું

દક્ષિણ આફ્રિકાના કૂક અખબારો

...ંદીઓનું મી. કુલને વિદાયગીરીનું માન

ગયા મંગળવારના રોજ પારસી કન્યાશાળ ...ંદરમાં એક સુંદર મજલસો થઈ હતી. પ્રસંગ મેસર્સ લીનીસ્ટન, કુલ એન્ડ ...ાર એડવોકેટોના ના દીનાઓના કુલ જેવોએ બાજ જરબાજ અને પારસી કન્યાશાળ ...ોના સેક્રેટરી છે ... એમ. ઇ. મંત્રી કાર્યકરોની અને પારસી કન્યાશાળ ...ીલ કમીટી તરફથી વિદાયગીરીનું માન અભિનંદન આપવામાં આવ્યું હતું. મી. કુલ મોટા ...ના ઉપર ગંભીર માંદગી ભોગવી રહ્યા હતા અને તેમના ઓપરેશન કરાવવું પડ્યું હતું. તીવ્ર પીડામાંથી મી. કુલ ...ાપર નવા આવ્યા બાદ તેઓ આખી રજા ભોગવવા ને અને પોતાની તંદુરસ્તી સુધારવાના ઇંગ્લાંડ ...ીનય થાય છે. સભાગૃહ ચેપારી વર્ગના ભોકાનો મોટી હાજરી થઈ હતી ને ...ંગોમાં મી કુલ પણ પ્રીય થઈ પડ્યા છે. પ્રમુખસ્થાને મી. ઉમરે ...ણ અસરકારક પ્રવેશીઓ કીધું હતું. પ્રમુખે મી. કુલની ઉપરોક્ત ...ોના સેક્રેટરી તરીકેની અનુપમ સેવા... અને ...ોવાના બંધારણ પોતે લગે... પોતાની ...ીના કરતા પોતાના ...ારીઓના ...ાનો લક્ષ વધારે ...તા ...ાર તેની તારીફ કરી હતી ... જે ...ાસબંધથી પોતે ...ાદા કામમાં ...હકાર ...ાપ્રમાણ થઈ પડતા હતા. ...ારબાદ પ્રમુખે મી. કુલને ...ુલનો હાર પહેરાવી અને સુંદર ...ુલનો ...ારેા ...ાપી તેમની ...ાદર સફળ ...ચ્છી હતી અને તંદુરસ્ત ...ી પૂરી ...ાપવા ...ાદિ ...ા ...ાસન ...ા દેશમાં ...હેલા ...ાદી પહોંચે ...ા દુઃખ ...ાકરી હતી. બીજા ...ોટાના ...ાબોએ પણ મી. કુલને ...ાદર ...ાદર ...ાસબંધારણ ...ાપ્યા હતા. મી. કુલે ...ીજીએ તેમના ...ા ...ા ...ોટાનારાબોએ તેમને ...ાપેલાં માનને ...ટે ...ન ...ાની ...ુવાબોને ...ટે ...ટના ...ાન્દોલન ...ાભાર માન્યો હતો.

કરીમર હાયરીયામાં આવેલા ...ણીતા બાઇસ્કોપ

ગયા ...ુધવારે ...ાવ્યા ...ાવેલી કરીમર હાયરીયામાં ...ાદેશના ...ના ...ોમાંના ટોંગાટના મેસર્સ ...ાથી ...ન્ડ કું. ના મી. ... ...ં. ...ાથી અને ...ાસીસ ... ...ે. ...ોપી અને ...ુદ્રુન, વેજલમના મેસર્સ ...ુનીલાલ ...મલના ...ી. ...ુનીલાલ ...ન તેમના ...પત્નીએ ...ી. રાધામણ કેવળ પારેખ અને તેમનું ...ુટુંબ અને ...ટેજના ...ી. ...ેમ. ...ે. ...ોદીયા ...ાવેલા છે.

...રસાદથી ...ણી ...ાવેલી ...ોવાયેલી ...ીંદી—વીન્ડહૂક

...ાતે સખ્ત વરસાદ ...ાવવાના ...ાના ...ોટ ...ામનું ...રીજ ...ૂલી ગયું. ...ેવામ છે કે ...ાઠ ...ખવાદ ...ાની ...ોટ ...ેમની ...ીરાની

ચાંદી ગુમ થ ગઈ. બંને આરોપીએ બારીમાંથી તે જમીન પરથી બાંધી આવ્યા હતી. મારપીટમાં મદદ કરવાની ફરિયાદ તેમને કાઢી મૂકવામાં આવેલી બાંદી બેનપર અને બારણામાંથી ચાવીનો તે શોધી નાંખ્યા હોવાનો ફોજ.

સ્લમ ક્લિયરન્સ કેસોની રજૂઆત—૫૫ ક્લિયરન્સ સાઇટ ઓફિસર મારફત ૪ નોટિસ કાઢવામાં આવી હતી. ૨૦ ઘરોમાં ૧૦૦ માણસો રહેતાં હતાં. ૧૦ ઘરોમાં ૪

!! વિચાર તરંગ !!

હે ધરિયાર દેશ મુકયો! છેલ્લે પાણી પીઉંદહ કરવી'તી તો કોણે કહ્યું'તું ભથાર પડો!

હવે શું કરશો! હવે શું થશે! હવે શું? હવે શું? આ વાતો ઠેર ઠેર થઈ રહી છે.

શું જેલોની જેલ અધુરા છે? શું તપસ્વીનાં તપ ઓછાં છે? નહિ તો આમ કેમ!

એ.....દેખાય.....એ.....રહ્યું! અને કેવા ચલચિત્રની જેમ સ્વરાજ્ય આવ્યા કરે.

ગાંધી–ઇરવીન પેકટ એક ચલચિત્ર જેવીજ હતી ને! કોના કહ્યે ધારાસભામાં પ્રવેશ થઇ ગયો!

હકમાં કોડીનાં કુંડાં ભરી ભરીને આપનારને પુછ્યું છે?

શું ભારતીયોમાંથી સ્વાધીનતાનું ભાન ભાગી નીકળ્યું? અને અપાયેલા જોગો! એ અદ્વિતિય જોગો!!

એ જોગને પ્રજાનાં જુલ્માનોનાં મત્યુ રુપે વિસરાશે!

શું એમની ઘડાઘડતી ચિંતાઓની કારુણ્યપુર્ણ કલ્પનાપર ગોરીનાં ત્રોરસ ઠોળાયાં! ત્યારે આમ શા સારૂ છે? શું સ્વાતંત્ર્ય દેવીને જોગ ઓછા પડયા? કે એકજ આકરો જોગ આપનારી સજીવની સ્વાતંત્ર્યને જરૂર છે? અત્યારે બસ એકજ તપસ્વી તપ તપી મહાસમશાનમાં મંગલ મચરાવશે! શું આપણી રાષ્ટ્ર ભાવના સ્મશાને સુતી છે? ના તે તો અધિક બળવાન થઈ! જ્વાળામુખીના પ્રબળ પ્રભાવે જંમતાં રાહ જુમ્યાં માનવો બલેને એની આડી ચીનગી ઉિવાસ કરતાંય મોટી ઈંટ અને ચુનાની ઉિવાસ થઇ હશે! બલેને આડો ઢાંસો નાખે પુરતી બળ સો સો ઉિવાસો અને અસંખ્ય દોરડાંઓનો ઉગ્રહ કરી માર્ગ મેળવે. બસ્સારે અગ્નિ બારી દીધો. ઉપર આસ પહતાં બાલ કરવા દળ ભરતી જ્વાળાને અટકાવવા સંસારમાં કોણ સમર્થ છે!

સલામ સહાને માટે રાખી ગયો કહેનાર કાંતો જુલમી જેવા ભોળા છે ને કાંતો મૂર્ખાઓની જમાતમાં વસનારા છે.

ધારાસભાનાં પગથીયાં ચઢવા ઉત્સુકોને એમ કરતા એક નજરે જુઓ. ગાંધીનું પાસો પુનઃ પાછા ફરે ત્યારે સત્કારવા હિમત સહ સજ્જ રહેજો.

શું ત્રાસ અને નેહરુ ભોળા અનુભવી અને મુત્સદી હતા! શું પ્રમુખ પટેલને માસના પાંચ હજાર કરવા લાગતા 'તા!!

યુદ્ધ

બસ વખતનાં એ યુદ્ધ ન હતાં! હોકિકા ઉત્સવે મહેલ કા ઉજરીમા વાપા સજ્જ ઘોરણવાની એ યુદ્ધ તાલીમ હતીં એ તો એક પ્રકારની ઉિક્ષા હતી!! રાતાં પ્રવાહનાં કપાં પુર વહ્યા છે! કયાં વિશાળ સંખ્યામાં કોઈના લાડકવાયાંઓ ખુવા છે!! યુદ્ધ તો આજકાર છે. ખરું એ તો એની ઝાંખી. તે બસ વખતની જેવું નહિ હોય! નાનો કોઢા અને ગોળાઓ ગોકાતાં હતી ઉપરથી અગ્નિ જરાદ જરાદ દળ ઝરતો હતી ત્યારે આજની જેમ શ્વેત વસ્ત્રો નહિ હતી પણ ઠંડીના સુસવાટને સહેવા ઉપાડાં શરીરોજ હતી. સુર્ય દેવના તાપ સહેતાં અને નગ્ન રહેવું પડતું. બસ વખતે આપણી સહન શકિતનું હિસાબ જગને જેવું. સત્યસ્વરૂપ ભવિષ્યમાં બાળશે! જગતનાં કુડાં માનવીઓ સારે સદચરિત ભારતના ભાલને બાંકાં ચટકશે!

× × ×

આપણી એકેમ પ્રકૃતિ એમને પસંદ પડતી નથી! નાચવું નહિ હોય ત્યારેજ આંગણું વાકું પડેને? અગાઉ આપણાપર આપણાથી ગોરાઓને રહ્યો આર્થીક લાભ નહિ હોવાનો આક્ષેપ શ્વેત સ્વર્ગમાંથી સટ સટાક સાકિબ આફ્રિકામાં ઉતરી પડનાર શ્વેત હિજ્બે તરફથી હતો.

એગના કાળા અત્યંને આપણે એ આક્ષેપ વિસારવા મોરી બાળાઓને કામે રાખી પ્રવાસ આદર્યો. માની લીધેલ સર્વોચ્ચ શ્વેત સંસ્કૃતિ સ્મીટ સાહેબને' સરી જતી જણાઇ! બસ..... બસ.....કાળા ગોરાનું કામ ધંધામાં મિશ્રણ એમને ન ગમ્યું સ્મીટ સાહેબ! અગે એવા તે કયા પ્રગતિ કરી નાખી છે પ્રજા પ્રતાપે યત્કિંચિત્ આપણે મુક પ્રસ્થાન ન રેખી શકાતું હોય તો નોંધ બંધ કરો! સાંભળ્યું! સાંભળી ન શકાતું હોય તે, કાન બંધ કરવાની પણ છુટ–છે!!

આપણા પ્રસ્થાનની પળ આવનાર છે! જુઓ જુની પ્રજા હસ્તીની આપણી માન્યતા પ્રજળ સ્વરૂપ પામતી બસ છે! એ આપને ઉગારશે! ઓ આપને તારશે!! આપણી સંસ્કૃતિ સંસારમાં સર્વોચ્ચ છે. ૮–૧૫ સેકા પહેલાં આપ દોરમાં આવેલ હતા તો આપને અટકવા જેટલુંય ઔદાર્ય કાબવવા અમે અસમર્થ હોત

× × ×

સ્વદેશથી એક વડીલશ્રી લખે છે:—"આપના કોંગ્રેસીઓ અમુક અંગ્રેજી માસિક દ્વારા આપની જનતાને અવળા પાઠ ભણે છે."

આપના કોંગ્રેસીઓ! ભલાર પડયા છો તો સેવા કરવાને! લ્યો! લ્યો! આપણે વા અજાણે કુસેવા કરવાના કલંકની કમાણી થાય નહિ!

નરંજી.

–

શ્રી. અબદુલ્લાહની સ્થિતિ

મીયાં અબરશાહ, કાકા બેગમ મીયાં અબદુલ્લાસાહ અને મી. અદમજશાહના જનેલા પ્રતિનિધિમંડળે મહંતજી મી. કનીગહામની મુલાકાત મી. અબદુલ્લાને માફીનીને લીધે છોડી મુકવા વિનંતી કરવા લીધી હતી. ગાંધીજીએ મુલતાનના સ્થાનિક કાર્ય કર્તા લાલા કેવાલકીશનને મુલતાન જેલમાં ભૂખમર રહેતા અબદુલ્લાહ ખાનની સ્થિતિ વિષે તાર કરી પુછ્યું છે ગાંધીજીને તેણે જવાબ આપ્યો હતો કે અબદુલ્લાહ બેભાન સ્થિતિમાં છે અને બોલી શકવાને અશકત છે.

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેની
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગત અંકથી ચાલુ)

(૮)

ઈ. સ. ૧૮૫૨ માં સેન્ડ રિવર કન્વેન્શનની રૂએ એ નીતિ સ્વીકારવામાં આવી કે અંગ્રેજ સરકારે વાલ નદિના ઉત્તરના પ્રદેશોમાં તેઓની પૂઠ ન પડવું. તેઓની સ્વતંત્રતા સ્વીકારવી અને તેઓનાં રાજ કારભારમાં દખલ ન કરવી. બોઅરોની નવો સમાજ સર્જવાની શક્તિઓ, મુક્ત સંગઠન બળે, અને આઝાદીની ભાવનાઓએ, ટ્રાંસવાલને પ્રગતિમાન કરવા માંડયું. પ્રજાશાસનનાં તત્વો દાખલ કરવામાં આવ્યાં. ટ્રાંસવાલ આવેલી પ્રત્યાન ફુકડીનો એક સભ્ય પોલ ક્રૂગર પ્રજાસત્તાકનો પ્રમુખ નીમાયો.

બોઅર બોઅરએ આ સિવાય એક બીજું પ્રજાસત્તાક ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમાં સ્થાપ્યું હતું. ત્યાં પણ નાટાલની જેમ બન્યું. જેવા બોઅર બોઅર ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમાં પ્રસ્થા કે તરત બ્રિટિશ સ્વાર્થી પ્રગટી આવ્યો તેઓએ કારભાર હાથ કર્યો ન કર્યો ત્યાં તો બ્રિટિશ ધ્વજ ફરકાવવામાં આવ્યો. ઈ. સ. ૧૮૫૪ માં સરકારે વધારે પડતાં ખર્ચો અને જવાબદારીને અંગે રાજનીતિ બદલી. અને ફ્રી સ્ટેટનો પ્રજાને છોડવાનું જાહેર કર્યું. પણ બ્રિટિશ સરકારે ન માન્યુ. ઈ. સ. ૧૮૬૮ માં ફ્રી સ્ટેટમાં હીરાના ખેતરો નીકળ્યાં. હવે બ્રિટિશ ડાગણી ચમકી. તેણે તે હીરાવાળા પ્રદેશનો સત્વર કબજો લેવા નિર્ણય કર્યો. બોઅર બોઅરોને બ્રિટિશ સશસ્ત્ર સરકર સામે રક્ષાવું કરવાની શક્તિ ન હોવાથી ઈ. સ. ૧૮૬૮ માં પૌ. ૯૬૦૦૦ માં તે હીરાવાળો પ્રદેશ વેચી દેવાની ફરજ પડી.

(૯)

આ બધી બાબતોએ ડચ અને અંગ્રેજ વચ્ચે વેર વધાર્યાં. મંત્રિનો માર્ગ દૂર ને દૂર થવા લાગ્યો. ઈ. સ ૧૮૬૭ માં ટ્રાંસવાલની સ્વતંત્રતા કુંઠિત કરવામાં આવી. કોમિસ્ત્રન રેડ વિગેરે અવિચારી પગલાં ભરાયાં ઈ.સ. ૧૮૮૦–૧૮૮૧ માં આઝાદીનું યુદ્ધ જાગ્યું તેથી અંગ્રેજોની સ્વાર્થી નીતિ વિરોધ પ્રગટ થઇ અને ધુંધવાતી અગ્નિમાં ઘી હોમાયું લાર્ડ બાકનાં બંદર વર્ષોએ દ. આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં નહિ અનુભવેલી એવી અપૂર્વ કસ–અંગ્રેજ શત્રુપટ્ટ નિહાળી. દરમિયાન ઈ. સ. ૧૮૮૪ માં ટ્રાંસવાલમાં સોનાની ખાણો નીકળી. એ હાથ કરવા અંગ્રેજોએ વિવિધ કાવાદાવા કર્યા. આ બધા કારણોને અંતે ઈ. સ. ૧૮૮૯ ના અગ્નિ ભડકા આવ્યો, ક્રમ રીતે પ્રદીપ્ત થયો અને આંગ્લ–બોઅર યુદ્ધ રૂપી દાવાનળ સળગી ઉઠ્યો.

ટ્રાંસવાલ અને ફ્રી સ્ટેટના બોઅર પ્રજાસત્તાકોએ આઝાદી માટે કસરીયાં કર્યાં કહ્યવામાં ઓદથી રખી ગઇ કે બોઅર અંગ્રેજોને સમુદ્રમાં ફગોળી દેવા ની ખુલ્લી રીતે વાતો કરવા લાગ્યા. બોઅર પુરૂષો, સ્ત્રીઓ અને બી છોકરાંઓએ પણ આ યુદ્ધમાં ભાગ લીધો. બોઅર યુવકને નેતામાં દાખલ કરવામાં ન આવે તો અપમાન લાગતું. અપકય ઉમરનો દોષ છતાં તે યુદ્ધમાં સકવામાં મગરૂરી માનતો.

ડચ સરકાર ક્રીવેટ અને ક્રિસ્ટારેએ મદારાજ્ઞ વીર શિવાજી જેવું પાણી બતાવ્યું અને ડચ લોકો દાખલ્યું. આ વિગ્રહમાં દુનિયાનાં મોટામાં મોટાં સા-મ્રાજ્ય સામે, માત્ર મણા મોઢા ડચ બોઅરોએ જે સ્વાર્થત્યાગ, દેશપ્રેમ, અને સ્વમાન ખાતર મૃત્યુને ભેટવાની તાલા-વેલી બતાવી તે જગતના ઇતિહાસમાં સુવર્ણ અક્ષરે અંકાઇ રહેશે. આ યુદ્ધ દરમિયાન ડચ બોઅરોને–ખીઓ મુદ્ધાં–જે માનભંગની યાતનાઓ સહન કરી પડી તે તથ્ય સુધી મુલાકાત નથી. ડચ પ્રજાએ દગ્ધ સુધી તેની નિખાલસભાવે ક્ષમા આપી નથી. કુદરતી રીતેજ ડચ બોઅર છેવટે હાર્યા. પણ તેઓનું હૃદય તો ઇતિહાસમાં સખાઇ ગયું.

આ વખતે પણ કટલાક બોઅરો એવા નીકળ્યા કે જેઓએ બ્રિટિશ ધ્વજને વંદન કરવાની કે બ્રિટીશ તાજ પ્રત્યે વફાદારીનાં કસમ ખેવાની ના પાડી. ૨૦૦૦ બોઅરોએ દક્ષિણ આફ્રિકાની ભૂમિ છોડી દક્ષિણ અમેરીકા તરફ પ્રયાણ કર્યું. આજે તેઓનો મોટો ભાગ આર્જેન્ટાઈનમાં છે.

ટ્રાંસવાલ અને ફ્રી સ્ટેટ યોડો વખત લશ્કરી શાસન હેઠળ રહ્યાં. દરમિયાન મિસ્ટર પાલીગેંદનું સુકાન ન્યાય પ્રેમી સર કેમ્પબેલ બેનરમેનના હાથમાં હતું. તેણે દ. આફ્રિકાને સ્વરાજ આપવાનું કામ કોયડ્યથી પાર પાડયું. ઈ. સ. ૧૯૧૦ માં, દ. આફ્રિકાના ચારેય પ્રાંતોએ ભૂતકાળને ભૂલી જવા અને નવજીવન શરૂ કરવા એકત્ર થવાનો નિર્ણય કર્યો દ. આફ્રિકા, કેનેડા અને ઓસ્ટ્રેલીયા જેવું સંસ્થાનિક સ્વરાજ ભોગવવા લાગ્યું. યુનિયન હસ્તીમાં આવવાથી, ડચ અંગ્રેજ કડવાશની એક સદીપર પડદો પડયો. અને બન્ને કોમ રેશોન્નતિના કાર્યમાં પરોવાઈ ગઇ.

ચરચરણ

—ડોક્ટર અનસારી આવતા માસમાં દરબની તપાસ કરાવવા યુરોપ જશે. તેની ગેરહાજરીમાં શ્રી. ભુલાભાઇ દેસાઇ સ્વરાજ્યપક્ષના પ્રમુખ તરીકે કામ કરશે.

—સ્વદેશી ચીજના આગ્રહ નીચે સ્વદેશી પ્રદર્શન વલસાડમાં આવતા માસમાં ભરાશે.

—સરસપુર (અમદાવાદ) માં એક કુતરી બે બેઠ બાળકને જન્મ આપવાથી ત્યાં અજાયબી થઇ હતી. બાળકને હોસ્પીટલમાં બસેડતાં મરણ પામ્યું હતું.

—ભાંગાના અજ્ઞાતના કિનારાપરના અંદર નીલામાં સખ્ત આગ લાગવાથી બધી દુકાનો બળતા લાખ રૂપિયાનું નુકસાન થયું છે.

—હૈદરપુર જીલ્લામાં ૬૨ ગામમાં આગ લાગવાથી ૬૦ ઘરો, અનાજનો જથ્થો અને સંખ્યાબંધ ઢોરો બળી ગયા છે.

—જોધપુરમાં સરકારી બોરડીનન્સ બ હાર પાડયો છે કે લોકોએ બધા બંદુક સ્ટેશો, રસ્તા રેલ્વે સ્ટેશનો વિગેરેમાં કોટ, પહેરણ, બાટલુન અને ધોતી પહેરીને જવું. નહીતર ગુન્હા માટે રૂ. ૧ કે પડે.

—બીતાગોંગ બીજ ટ્રેકસના ડેપ્યુટી કમીશ્નરે શિકાર આવનારાઓ માટે રજા મેળવવા વગર ન આવવાનો હુકમ બહાર પાડયો છે.

સત્યાગ્રહી જેરિસન

(લખનાર 'ઝરેસ્ટ'ના ગુજરાતી મુ. તારાચંદ)

(ગતાંકથી ચાલુ)

આ એક અત્યંત બંદોબસ્ત જેરિસનનું. જીવનકાળે સિદ્ધ થઇ ચૂકયું. — જેના ગામ [illegible] દેહરે ઇનામ આદર કેના હતા અને હાલનોરા અર્પણ થયા. બાદશાહી ગુલામીનો ક્રિમ્બંદ મતા 'જેરિસને પોતાનું 'લિબરેટર' [illegible] કર્યું. દાસત્વનિષેધક [illegible] પ્રસંગે પણ તેમને વિજેરી નાખવાની સલાહ. આપી અને આજાદ કરેલા [illegible] દોરોની સેવા. તેમજ જુદા જુદા અખબારો અને સભાઓનો સમાયો બહુ આદર [illegible] કરવામાં [illegible] દેવક વરીઠ ગૌરવ પણ સમાજ કર્યું જેરિસનની પણ પૂર્વેના ગિરકી સહન ગીતાઓ સામે સંયુક્ત રાજ્યની અદાલતોમાં [illegible] અને આખરોઢપોપર કાયદાને અનેરો રજુ કર્યો. હતો તેની [illegible] હતી. 'આપણી માનવ [illegible] આપણા રેસાઓઢમાં છે' એવી એની માન્યતાનો આ પરત જે જેરિસ સભા પુરાવો છે. આજન્મ ગરીબોના સેવનાર આ સમાજસેવકના પરાપક્ષને રાખી ન હ તો ન્યાયાલય કરવા માટે રંગભેદીઓના જેવા મિત્રો, પ્રશંસકો અને બીજાઓ તરફથી એને જેવું મોટી ધેલી અર્પણ કરવામાં આવી.

જેરિસ આગળ કવિએ કહ્યું છે કે :

નાહિ ન હમારે પાસ ઢાલ તલવાર છુરી
પરછી બંદૂક તૈ બચનમાર મારી હૈ

જેરિસન કોર્ટ [illegible] અને [illegible] તો કલાક, કોણ નીતી જેરિસે જેનું સભા શરૂ — બચનમાર મારી જ હતી. ગુલામીના બાકાત [illegible] કરીને [illegible] એના પુનરુદ્ધાર માટે નવા બહલે ગુલામોના મતાધાર બચાવ કે પ્રચાર કરવા જે [illegible] લેતી પડ એના [illegible] રહેતા. અને ભાવિ નાગરિક [illegible] એના પર રહેલો છે. કાયદાએ એની નાગરિક [illegible] પણ બરી તથા 'કસંપોપાઠ' કહી છે અને ગિરેજે જેને 'કઠોર' અને 'ક્રિમ' કહી છે બચાવે બાળવાના બચાવ કે [illegible] એના 'બહુના આગળ રાખ' સમાન ગણેલી [illegible] જેવું [illegible] જેરિસનના દુષ્મનનું પણ કરી શકે નથી 'કલંક' કે ખુદ નથી કર્યું. એની [illegible] એને પેન્સોર [illegible] ગુલામીની [illegible] [illegible] કુસંપોપાઠના અખૂતી [illegible] [illegible] પક્ષ અને કુપક્ષ વચ્ચે કુસંપ પોપરાનીય છે અને પક્ષપાત [illegible] [illegible] જે ઢીલદીલ અને દસ્ત [illegible] કાળીપરસ્તના ગુલામોનાજ.

પણ જેરિસનો [illegible] [illegible] મોટા [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] નિવારણ ફંડ

[illegible] હિંદીઓનો ફાળો

ટ્રાંસવાલ કોલ્ડન કોલોનીનું પાકીનું લીસ્ટ

[illegible]		૮	–
[illegible]		૧	૬
[illegible]		૧	૬
[illegible]		૧	૦
[illegible]		૧૬	૦
[illegible]			૯
[illegible]		૧	૧
[illegible]		૧	૦
[illegible]			૬
[illegible]			૩
[illegible]		૧	૩
[illegible]		૧	૦
[illegible]			૩
[illegible]		૧૦	૩
[illegible]			૬
[illegible]			૦
[illegible]			૬
[illegible]			૩
[illegible]		૮	૧
[illegible]		૧૦	૧
[illegible]			૬
[illegible]		૧	૬
[illegible]		૧	૧
[illegible]		૧	૧
[illegible]		૧	૬
[illegible]		૧	૬
[illegible]			૬
[illegible]		૧	૬
[illegible]		૧	૧
[illegible]			૬
[illegible]		૧૨	૧
	કુલ પા.	૧૬૬	૧૦

કી. ૬. અપાવલ કોલ્ડન કોલોનીના ફાળાની યાદી

[illegible]		૧	૧
[illegible]		૧	૦
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬

[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬
[illegible]			૬

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका सत्याग्रहाश्रम
इ. सन १९८३ में स्थापित हुआ.

भाग १२. फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २५ मेई, १९३४. अंक २१.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २५ मेई, १९३४.

हिन्दु समाज सुधार

समय परिवर्त्तनशील है, यह बात कौन नहीं मानता। एक शताब्दी पूर्व जो बात न्याय संयुक्त समझी जाती थी, आज बहुतेरे लोग उसकी उपहास कर रहे हैं। यह बात अधिकांश रुढ़ियोंपर है। जिसका भूतकाल में आदर मान था, वर्त्तमानमें कुरीति का नाम देकर, हिन्दु समाज उसके निकालनेका सतत प्रयत्न कर रहा है। अतः वास्तवमें वह बातें कुमपाएं भी हैं। फलतः समयानुकूल हेर फेर होना ही चाहिये, दुसरे प्रकृतिका एक नियम भी पूरा होता जाता है। किन्तु क्या इतने होसे हिन्दु समाजको सर्वांग सुधरा हुआ कोई मान लेगा? कदापि नहीं। समस्त हिन्दु जातिके लिए, हिन्दु आचार विचार और प्राचीन सभ्यता आदिका पर्याप्त, पालन जहां तक न किया जायेगा वहां तक हिन्दु समाजका सुधारकी कल्पना करना भी व्यर्थ है। अतः जो उच्च श्रेणिके पद का दावा करते हैं, और निम्न जाति को घृणाकी दृष्टिसे देखते हैं। अब उनको चाहिए कि, इस ओर ध्यान देवें जिससे हिन्दु समाजमें परिवर्त्तन हो। इसके अलावा धनाढ्य, गरीबोंको शिक्षा आदिके निमित्त आर्थिक सहायतासे उदारताको प्रकट न करें तो वे मानवी धर्मसे विरुद्ध हैं। सच तो यह शक्ति होते हुए भी अशक्तों के उद्धारमें परोपकार पुण्यसे वंचित रहना, एक संतापकी ही वार्त्ता है। अस्तु, ऐसी न महात्मता पहुंचानेसे, हिन्दु समाजके उत्थानमें एक किसिम की बाधा बनी ही रहेगी। इसके अतिरिक्त शिक्षाकी नितान्त कमी है। और इसकी पूर्ति बिना संसारमें कोई कौमका सुधारा नहीं होता। इस लिए अपनी मातृभाषा "हिन्दी" का पुर्णतः प्रचार होना जरूरी है। इसी तरह हिन्दु समाज सुधारके अन्तर्गत संगठन को कभी न भूल जाना चाहिए, क्यों कि वर्त्तमानमें संगठनकी महिमा और सामर्थको भरपूर समझ लेना अत्यंत आवश्यक विषय है। दक्षिण अफ्रिका के अन्दर प्रत्यक्ष दिखलाई दे रहा है कि यहांके हिन्दु समाजमें और और बातोंकी कमीके अलावा, आपसमें मेल मिलापका नितान्त अभावसा ही है। अतएव यह कोई कम विचारणीय बात नहीं है। यद्यपि इस मुल्कमें कईएक सभाओं, संस्थाएं भी सुनी जाती हैं, परन्तु उनमें कोई नाम तो अभी तक सुधारके कोई चिन्ह दृष्टिगोचर नहीं हुए हैं। क्योंकि उनमें अधिकांश धार्मिक अङ्गोंके, और कुछ तत्व है ही नहीं। इस हालतमें हिन्दु समाजके सुधाराकी आशा करना, केवल भ्रम तथा दुराशामें शामिल है। जब तक भिन्न भिन्न मतोंका आग्रह कायम रहेगा, तब तक एक दुसरेसे भ्रातृभाव की विमल ज्योतिके दर्शन होनेमें कठिनता ही समझना चाहिए। हिन्दु समाजमें सुधारा तो तभी हो सकेगा जब कि, हिन्दु जनता अपने प्राचीन शुद्ध मार्ग, जोकि, महान ऋषियोंने बतलाए हैं उन्हींपर चलनेसे पुनः प्रफुल्लित होगी।

स्वामी अध्यानंदजीका अभिनंदन

गत रविवारको रोयल पिक्चर पेलेस में हिन्दु महासभाकी ओरसे हिन्दी कौम, स्वामी अध्यानन्दजीको अभिनन्दन दिया है। अतः सभामें हरेक कौमके प्रतिनिधि उपस्थित थे। सभापतिका आसन श्री बी. एम. पटेलने सुशोभित किया था। फलतः स्वामी अध्यानंद और पं. मेहता जैमिनीको फूलोंके हार पहिनाए गये। तदनंतर स्वामीजीने एक अतिमय मार्मपूर्ण महत्वपूर्ण व्याख्यानमें धर्मकी वास्तविक मिमांसा करते हुए, बतलाया कि धर्म क्या चीज है, और किस तौर से वर्त्तमान समयमें लोग मायामें फस कर अपने स्वार्थके लिए लीलीन हुए हैं। अन्ततः प्राचीन ऋषियोंके पवित्र वाक्योंको भूल जाना यह नितान्त खिन्न बात है। पूर्व महर्षियोंके कथित आचरणोंको हृदयंगम करना, उनके रचित ग्रंथोंको अध्ययन करना तभी धर्मका असली तत्व मोटी भांतिसे समझ में आ सकता है। इत्यादि स्वामीजीके भाषणका प्रभाव उपस्थित लोगोंको अत्यंत ही पड़ा।

बिहारमें गांधीजीके साथ।

(लेखिका: चिरञ्जिवमें—कुमारी मीरा बेन)

(गतांकसे आगे)

[उत्तर बिहारके मुकाम पीड़ित इलाकोंपर महात्मा गांधीके साथ मीरा बेन भी गयी थीं। महात्माजीके आनेपर पीड़ित-किसानोंमें जो आशावत संचार हुआ उसका उन्होंने बड़ा ही हृदयग्राही चित्र चित्रण किया है जिसका भावानुवाद नीचे दिया जा रहा है।]

आंखोंके सामने रेगिस्तान

दूसरे दिन हम लोग फिर चले। सूर्यदेव ज्यों-ज्यों पश्चिमकी ओर ढलते जा रहे थे, त्यों-त्यों हम लोग प्रतिभस्त सड़क और बालूके प्रान्तमें पहुंचते जाते थे। अन्धेरा हो जानेपर भी जगमगाते हुए तारोंके प्रकाशमें चारोंसे भरे हुए खेतोंका दृश्य दृष्टिगोचर होता था। अन्तमें रास्ता इतना खराब हो गया कि कुछ देर सकना असम्भव हो गया। अकस्मात बीच मार्गमें एक भिखारी दीवाल खड़ी दिखायी दी। हम लोग इसे घुमाकर मोटर चलानेकी बात सोच ही रहे थे कि हमें मालूम हुआ कि सामने का पुल टूट गया है और खतरेकी लिये मिट्टीका बांध बना दिया गया है। इस लिये हमें नीचसे उतरना पड़ा, खेतोंसे पगडंडी पकड़कर एक अस्थायी पुलसे हम पार हुए। यह पुल ऐसा जान पड़ता था मानो अब टूटा, तब टूटा। किसी तरह पार होकर हम लोग फिर सड़क पर आये और कोई दूर आगे बढ़े थे कि यही काण्ड फिर उपस्थित हुआ।

अन्तमें हम लोग मोतिहारी पहुंचे। अन्धेरेमें हम लोग कुछ भी देख न सके। इसके अलावा हम बहुत थक भी गये थे। हम लोग राजेन्द्रबाबुके सेण्ट्रल रिलीफ कमेटीके केम्पमें ठहरे। गांधीभक्तोंके चम्पारनके पुराने साथियोंने इनका स्वागत किया। दूसरे दिन प्रातःकाल ६ बजे मोटरसे चुर्दशा देखनेको हम निकले। चम्पारनके पहलेके सुन्दर खेतों और रम्य गांवोंके बीच होकर ३५ मील हम लोग गये और ३५ मील आये। बीचमें तीन नदियां पार की गयीं, परन्तु ये सुन्दर खेत अब कहां हैं! हमारी आंखोंके सामने बालू-ही-बालू दिखायी देता था। जहां-तहां खड़ी फसल दिखायी देती थी परन्तु उसके नीचे भी बालू फैल गया था और दाने पुष्ट न होकर नष्ट हो गये थे। यहां असंख्य दरारें पड़ी थीं, जिनमेंसे बालू और पानी निकला था। पानी तो सूख गया परन्तु बालू ज्योंका-त्यों पड़ा है।

गांधीजी पिघल गये

खेतोंका यह दृश्य देखकर गांधीजी पिघल गये। उत्तरोंके चम्पारनका दृश्य दर्दनाक देखा पड़ता है जरूर, परन्तु आज नहीं तो कल उसे पुनः पा जायेगा किन्तु यदि खेत बर्बाद हो गये तो मनुष्यजीवन सर्वदाके लिये सङ्कटापन्न हो जायगा। भारतमें यह प्रदेश सबसे अधिक सुन्दर था। सालमें तीन फसल होती थी।

खेतोंके बीचसे होकर खुली सड़कोंसे जब हमारी मोटरें चल रही थीं तो गरीब पीड़ित किसान चारों ओरसे "गांधी जी महाराज—गांधीजीकीजय" करते हुए दौड़कर आते थे। वे आशा भरी आंखोंसे देखते थे और समझते थे कि अब उन्हें विशेष सहायता मिलेगी। यह दृश्य हटना देनेवाला दृश्य था और आंखोंका आंसू रोकना कठिन था। गांधीजीने अपना सन्देश इन्हें भी सुनाया और कहा कि तुम लोग हिम्मत न हारो। किसानोंने गांधीजीके सन्देशको ईश्वरको हाथ जोड़कर सुना। यह सन्देश इस विपत्तिमें उन्हें धैर्य प्रदान करे! उनपर विपत्ति पड़ी है, वे विपत्ति भोग रहे हैं और हां। इससे भी बड़ी विपत्ति उनपर आगे आनेवाली है, क्योंकी जल और भूतलकी सतह बदल गयी है और इस कारण बरसातमें जलधार उन्मत्त होकर अनेक स्थानोंको प्लावित कर देगी। सेण्ट्रल रिलीफ कमेटी नावें बनवा रही है परन्तु एक लाख नावें भी सारे प्रदेशके धन, जन और पशुओंकी रक्षा कर सकनेमें समर्थ न होंगी। मानो विपत्तिमें आशाकी किरण केवल इतनी ही है कि बाढ़ कुछ बालू बहा ले आयेगी। वापस लौटते समय मोतिहारीकी हम लोगोंने उल्लेखनीय झील देखी। छोटी-छोटी झीलें तो असंख्य हैं। परन्तु कुछ झीलें सैकड़ों कोस लम्बी है और यह झील जो हमें दिखाई गयी है, इतनी लम्बी-चौड़ी और गहरी थी कि उसमें स्टीमरों द्वारा यात्रा कर सकते हैं। तीसरे पहर हम लोग मोतिहारी शहरकी बर्बादी देखनेको निकले। प्रायः सभी मकान खण्डहर, टूटे हुए और क्षतिग्रस्त दिखायी दिये। जमीन तो इतनी अधिक फट गयी है कि उसे देखे बिना कोई उसकी कल्पना भी नहीं कर सकता। इस बर्बादीका पूरा विवरण यदि लिखा जाय तो कई पर्चे लग जायें। संक्षेपमें यह कहा जा सकता है कि यह शहर इतना सर्वनाशको प्राप्त हो गया है कि इसकी परम्परा नहीं हो सकती।

मुजफ्फरपुरमें

दूसरे दिन सबेरे हमें मुजफ्फरपुर हो कर पटनाके लिये रवाना होना था, परन्तु प्रस्थानसे पूर्व हम लोगोंने शहरके नमूने देखे जिसे सरकार मध्यम श्रेणीके लिये पुनर्बसानेकी तजवीज कर रही है। इसके बाद ६। बजे हमारी यात्रा आरम्भ हुई। रास्तेभर बालू ही हमारा स्वागत करता रहा। जब हम लोग मुजफ्फरपुर पहुंचे तो शहरका रूप इतना बदल गया था कि मैं पहचान न सकी, यद्यपि मैं पहले भी यहां आयी थी। चारों ओर खण्डहर था। बालूके कारण मोटर आगे न चल सकी। हम लोग कतार बांधे और पैदल चले। इस मुहल्ले में एक भी मकान खड़ा न था। अन्तमें हम लोग उस मकानपर पहुंचे जहां मैं पिछली बार ठहरी थी। मैं पहचान तक न सकी, कौन-सी सड़क है जिससे मैं आती जाती थी और कौनसा मार्ग अन्दर जानेका है। इस मकानमें ५५ आदमी थे, जिनमेंसे ७ की मौत हुई तथा ३ नौकर मर गये और ६ घायल हुए। इनमेंसे एक लड़केकी लाश ५ दिन बाद और दूसरेकी लाश ११ दिन बाद निकाली गयी। हमारी परिवारोंपर पड़नेवाली विपत्तियोंमेंसे यह एक उदाहरण मात्र है। ८० सैकड़ा मकान गिर गये हैं और तीन हजार मनुष्य मरे हैं। (समाप्त)

शोक समाचार

खेदके साथ लिखना पड़ता है कि, वर्तमान मास ता. १५ मंगलवारके रोज डिडमन्डके प्रसिद्ध रहीस भीखाभाई सुन्दर मजलिस सिंहकी धर्मपत्नी श्रीमती मागमती फा ५६ वर्षकी उम्रमें स्वर्गवास हो गया। और दूसरे दिन बुधके उनका अन्त्येष्टि सूतक सन्स्कार किया गया। अतः ईश्वर मृतात्माको शान्ति, एवं शोकाकुल परिवार को धैर्य प्रदान करे।

[illegible]

[illegible] 21

[illegible]

[illegible] 25ம் 1934ஆம்

[illegible]

[illegible] மாகாணத்திற்கு [illegible] மாகாண முழுவதும் [illegible] செய்வது அதன் முழுமுதற் கொள்கை யாயினுமைதை அமைத்த இந்திய தேசமுழுவதும் [illegible] மகாணத்திலிருந்து [illegible] தலைமைக்கு [illegible] மாகாணமாயமைத்து [illegible] ஒன்றோடு [illegible] வேண்டிய தவிர்மேலும் [illegible] ஏனைய [illegible] மாகாணங்களில் [illegible] தாய்மொழியாகிய [illegible] மாகாணத்தில் [illegible] மாகாணத்தில் [illegible] மாகாணத்தில்

Gandhi Heritage

கண்ணப்பன், கல்லால் இன்னும் எண்ணிய பெயர்களின் சரித்திரங்கள் விடாமுயற்சியால் அவர்கள் பலவீன சுபாவத்தை எடுத்துக் காட்டுகின்றன. அடுத்த நூற்றாண்டில் வேதாந்தத்தில் வல்லுகாரிய விவேகானந்த சுவாமிகள் விடாமுயற்சியினால் தம் எண்ணியவற்றை முடித்த சரித்திரம் கண்முன்பில் உலவி வருகின்றது. ஆகவே, காரியங்களில் ஒரு காரியத்தை முடிப்பதற்கு விடாமுயற்சியைக் கடைப்பிடித்தொழுகுவோமாயின் கொண்டுள்ள காரியங்களில் வெற்றியடைவோம் என்பதில் ஐயமில்லை.

—சாலிக்ராம ஏலு

உண்மை ஞான இரகசியம்.

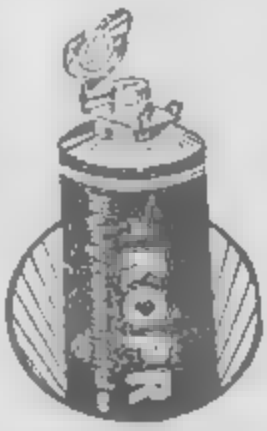
நீவாத்மாவுக்கும், பரமாத்மாவுக்கும் வேற்றுமை யில்லையென்ற உணர்வுதான் ஞானியே யாவான்

அவனே பிரபஞ்சத்தின் உண்மையை உள்ளவாறு உணர்ந்தவன். அவனே பிறக்கும் பயனிலனே யாவன்.

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant,
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ આપ પેઢીને કરી શકો. કે. જી. મોકલવામાં આવશે. લખો:
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ આપ પેઢીને કરી શકો. કે. જી. મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoja, P. O. Box 69, Vereeniging. 35/37 Forbes Road, Bombay.

ચામડા-ચામડીની બરકુર

ઉપચાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

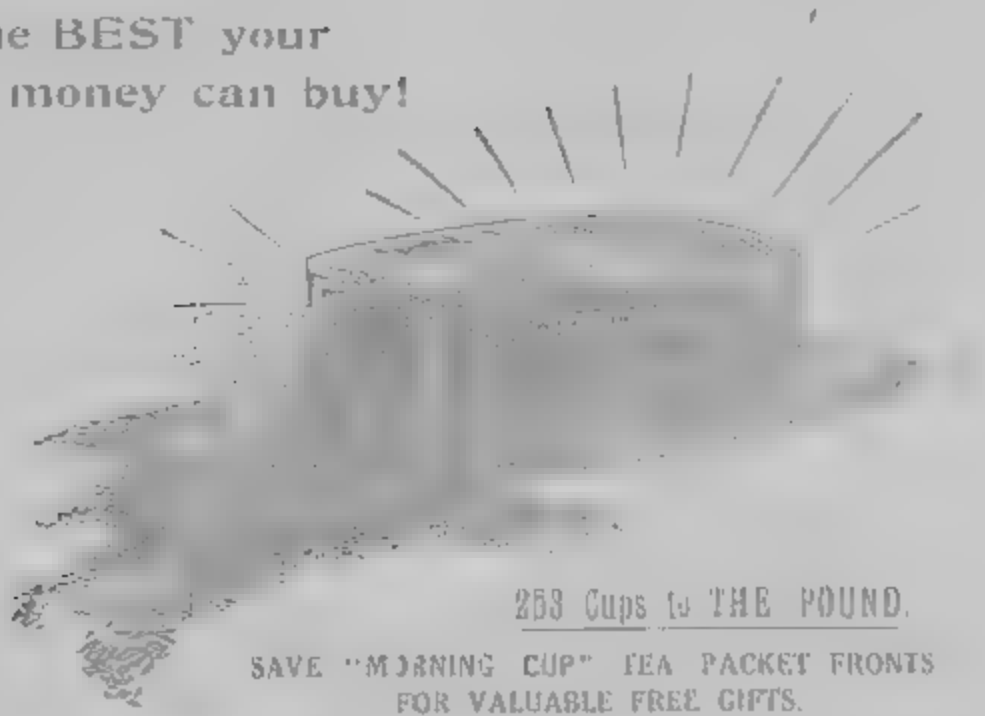
મકરધ્વજ ગુટી

—અગ્નિની સવેરિતમ કળા—
બાજરીબ બજારવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કર્સ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર માંગવો
સાહિત્ય અધિકારના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ગુમ રોડ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, બારોડીયા

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND.

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s annually
	10s 6d. Half-yearly
Outside the Union	24s Annually.
	12s Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			1 Column.			Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 1/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું
નાટક

આ નાટક કુલ ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમા જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હસ્તી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફુકત ૧૬/—

આ નાટકના શેર બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તારીફ ઓર્ડર લખાવો.

આજે આપના સેરેજ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઇંચ ૧૨ કી. ૬—૬.

ઇંચ ૧૦ કી. ૪.

કમ્પલીમેન્ટ મંબર વેા.

દિલ્વ મંજરી ને સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. પા. ૧—૪—૦ માં

દિલ્વ મંજરી હિંદે મુવાયેલું નાટક ઘણું વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાંભળવા લાયક છે. આ નાટકની ઉપરે તારીફે કરવી એ સોના ઉપર ઘોલ ચડાવવા જેવું છે. હુમારી અલાગણ છે કે આ નાટક જરૂર મંગાવી સાંભળો, તે સાંભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ બે પણ રેકોર્ડમાં પોકાજ રહી ગયા છે માટે તારીફે ઓર્ડર ભોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 4 7. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS

112 Field Street DURBAN Natal.

અનાનાસ

પેટા પેકાવાળા અનાસી ગાંસે બોક્સ પાછા ૨૬ (આશરે ૬૦૦), ટિકિટ સાથે ૨ શી એ ડી વધારે ઓર્ડર મોકલાવો પરદનગમે ૧૯ શી. ૨—૬ ડઝન.

LARGE SELECTION OF DURBAN VIEWS

Golf Ovals G.O. Size Post Cards, Pineapple Spirits.

G. M. AHMED,
Fruit Export Specialist.
P. O. Box 120 Durban.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, gall bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

Phone 3987. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરારે મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ
૯૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

પ્રથમ દરજ્જાની રીતે કરી માલ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે રેલવેરેટ કરતાં ખાસ ઓછા ૬૨ કરી દેવામાં આવશે

P. O. Box 247 & 312 Tel. 'Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
હોસપીટલ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પે. ઇ. આફ્રિકા. 60

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Floral flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4666 Cent.
MANAGER K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, કુલ, મોટર તથા ઘોડા તથા કુલ મોકલવા પુરા પાડવામાં આવે છે સસ્તા ચાર્જથી. ટેલિ. નંબર ૪૬૬૬ સેન્ટ્રલ ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN LIBRARY
4 JUN 1934

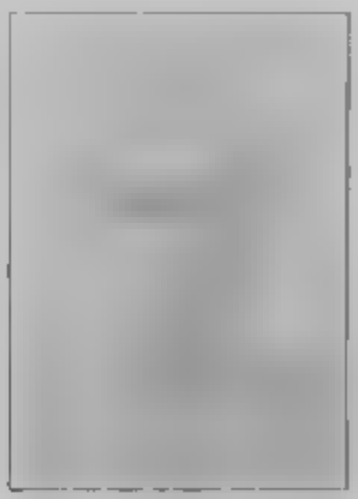
INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

No. 2—Vol. XXXII Friday June 1st 1934

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU'S MESSAGE

TO INDIANS IN SOUTH AFRICA

PANDIT JAWAHARLAL NEHRU

The following message has been sent by Pandit Jawaharlal Nehru the Nationalist leader of India, through Mr. Choonilal Raghavjee who had the pleasure of meeting Panditji in Allahabad: –

"I was pleased to meet Mr. Choonilal Raghavjee. I am asking him to take back with him to our countrymen in South Africa our warmest good wishes. They have many difficult problems to face but essentially their problem and our problem is of the freedom of India. Today we are helpless and cannot do much for our countrymen abroad. But when India is free, India's sons and daughters will be able to meet others as free men and women and to demand perfectly equal treatment."

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂનો સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓને સંદેશો

હીંદના રાષ્ટ્રિય નેતા પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂએ વેરૂલમના શ્રીયુત ચુનીલાલ રાઘવજી જેઓ અલાહબાદમાં પંડિતજીની મુલાકાત લેવાને ભાગ્યશાળી થયા હતા તેમની મારફતે સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓને નીચેનો સંદેશો મોકલ્યો છે:—

"શ્રીયુત ચુનીલાલ રાઘવજીને મળી હું બહેા ખુશી થયો છું. તેમને સાઉથ આફ્રિકામાં વસતા તમારા ભાઇઓને અમારી ઉંડી શુભેચ્છાઓ પહોંચાડવા કહું છું. તેઓને બહા મુશ્કેલ સવાલોની સન્મુખ થવાનું છે. પરંતુ મૂળમાં તેઓનો સવાલ અને અમારો સવાલ હિંદુસ્તાનના સ્વાતંત્ર્યનોજ છે. આજે અમે નિરાધાર હીંએ અને અમારા પરદેશમાં વસતા ભાઇઓને માટે બહુ કરી શકીએ તેમ નથી. પરંતુ જ્યારે હિંદુસ્તાન સ્વતંત્ર થશે ત્યારે હિંદુસ્તાનના પુત્રો અને પુત્રીઓ અન્ય જનોને સ્વતંત્ર પુરૂષો અને સ્ત્રીઓ તરીકે મળી શકશે અને સંપૂર્ણ સમાન વર્તણુંકનો દાવો કરી શકશે."

સોનાના માં મઢેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામા આવે છે. વધુ વિગત માટે બોક્ષ આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

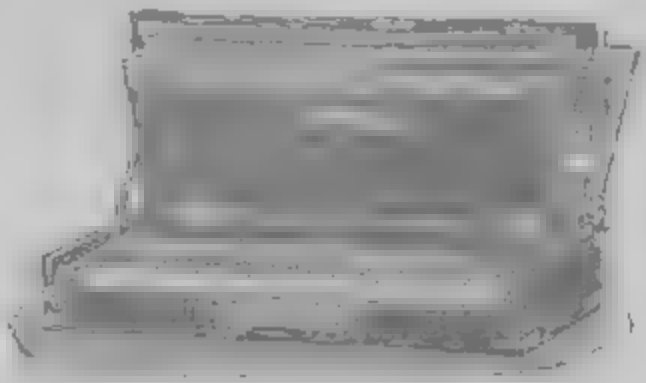
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460. DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

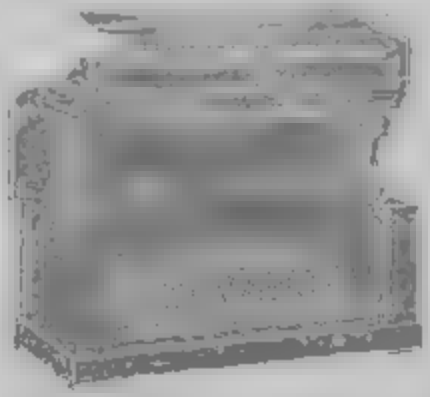
દેર ઓફીસ અને મરણાદ-ચોતચાડી ૫ મી ગલીના નાકે. ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay આન્ય ઓફીસ અ ૌાામ ૪૫૪ ૫૮ ગોલબાદેવા રોડ, મુંબઇ. ૩

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ [illegible]

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો અમારી ફેકટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ.

ખાસ ખોખ્ખ:— ઘડાયલ ફ્લ્યુટ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.
ખીજા ભાગો સારૂ અમારા ભાવો અને કેટલોગની વધારે કરતા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના ઓર્ગન રીડના રોકેથી પીચ ૨-૧૦-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્ના રોકેથી પીચ ૩-૧૦-૦.
હાથ અને પગના સારૂ (કપ્લાઇડ) ડબલ રોકેથી પા. ૪-૧૦-૦. હાથના પેડેલ ખાસ મુસાફરીને હાથના ડબલ રોકેથી પા. ૬-૨-૧.
પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્ના મધુરા રોકેથી પાકિંગ ૧૦-૧૦-૦ ડબલ પાકિંગ ૧-૨-૧, અને પા. ૧-૫-૦

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે

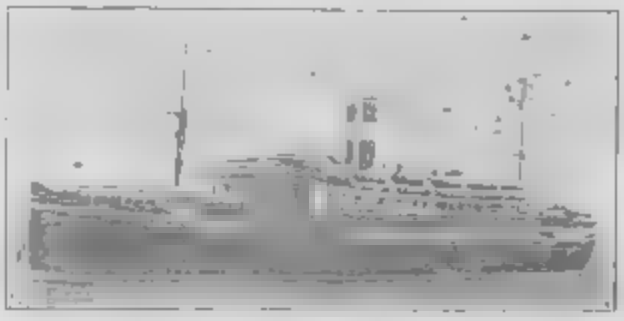
ખાસ ખોક્ષ વધારે મંગાવી આપવા કરો. ઓર્ડર વા મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ:૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ફરાંજ"

ટીકટના ભાવો
સેકન્ડ ક્લાસ
(વધુ ઓછાણ)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.
૩૬
(વધુ ઓછાણ)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો
મુસાફરોની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩-૧-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.
ઉંચી વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૮-૦.

જુન તા. ૧૧મીએ મુંબઈ જવા ઉપાડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના દરજીના કપડાં પોતાનાં અને રસીદમાં નામ લખી, પોર્ટર, કસ્ટમનું સરનામું કરવું, અને બધાંથી ઓછા ખર્ચ ફીપાર્ટમેન્ટને દરજીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે સેવા બદોબસ્ત કરી આપવી
ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા દરજીના સરનામે ૧૨ મારા આગળ અસ્તમાં પહોંચતાં કરવાં.
વધુ વીગે ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અથવા્યામવાળા આપશે. અમારી સાથે
પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલવા જણાશે.
રસીદને લગતું તેમ મકાન અમારી બની કેમરેજ નીચે બાય ૭
વધુ પુછાણ માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
એજન્ટો ફીફી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR- R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાગનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાગ) રતલ ૧ શી. ૨૦-૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાઠ શી. ૫, અડદપાક શી ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પાંતથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કપીટન
(આર્યકર: કપીટન બાકરની દોરીવ)

ફોન 3623. કોર્નર ગ્રે અને વીકટારીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા

Books For Sale

The following books can be had at this office.

Speeches And Writings Of MAHATMA GANDHI

New Omnibus Edition

Price - - - - - 10 Shillings

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

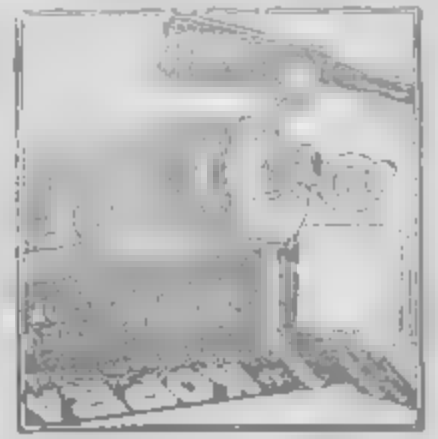
AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging: 83/85 Pardeo Road, Bombay.

વાપરો—વાપરવાની જરૂર

બીજાતર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિનો અપૂર્વ ઝરો—

આજથીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર મંગાવજો મંગાવો.

સાહિત્ય આધિકારના એજંટ: એમ. એમ. ત્રેશી, ૬૪૫ ફુલમ રહીમ પો. બોક્સ નં ૧૨૦૫, બરોડા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant

દરેક જાતનું ઉત્તમ દરેક ગામ વગેરેનું સદા પહોંચ કરી શકે

એ. મ. શી બોક્સમાં આપશે. લખો:

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 66

P. P. BILIMORIA

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ઉત્તમ ફળ વગેરેનું સદા પહોંચ કરી શકે

એ. મ. શી બોક્સમાં આપશે. લખો:

P. O. Box 342. Durban. 129 Victoria St. 64

કીર્તીગાસ

પાવડર

દીવી, ઉબાડું, માકડ, વંદા, માખી,

ચાંચળા વગેરેનો

નાશ કરે છે.

બીજીશ બનાવટ. કેવલ દીનોમાં વેચાય છે. ૧૫

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	3
Tales of Hindusthan	7	3
The Story of the Ramayana	4	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi		0
The Light of Asia	3	0

MAHATMA GANDHI

His Ideal and Practical Policy [illegible] century 7 6

J. C. BOSE

His discoveries and writings also a biographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by Dr. Annie Besant in English.

Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.

New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over [illegible] of the Hindus all over India. [illegible] by eminent Hindu scholars of Europe and America, [illegible] book to give critical sketches of their [illegible] with an exposition of their respective [illegible] Pandit S. Satyabodhaji, Dr. [illegible] Rangachariya, Mr. C. N. K. Ayyar, [illegible] 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmad, Sir Salar Jung, Nawab Mohsinul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, Sir Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Hussain Imam, Afzal Ahmad Khan, Syed Hasan Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahmood Iqbal, Sir Muhammad Habib Ullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abdur Rahim, M. Hydari and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

(By Dr. Pattabhi Sitaramayya)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries in India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of [illegible] Tales [illegible] Vikrama, [illegible] Malavi-agnimitra, Vikrama [illegible] Nagarananda, Ratnavali and Mricchakatika. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Folklore. Revised and edited by [illegible] This is a collection [illegible] Tales of Tenalirama, Mayadevi Prasanga, [illegible] Wisdom, The Stupendous Adventures, [illegible] Tales of the Pathans, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. [illegible] A prose version of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom for India. The second [illegible] chapters give us a vivid picture of Mahatma [illegible] "naked fakir" and an account of the most [illegible] Satyagraha, and the last chapter expounds the part which the Christian Church should play in the new India. 6s.

MAHATMA GANDHI

The Man Him His Mission

[illegible] enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life [illegible] with all account of his activities in South Africa [illegible] a sketch of the Non-co-operation movement, his great march to [illegible] and imprisonment, the [illegible] and interment, the [illegible] the Sapru-Jayakar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Rajkot fast and the [illegible] with Lord Willingdon, down to his departure for London to attend the Round Table Conference and his message from s.s. *Rajputana*.

With appreciations by the Hon. Sastri, Tagore, Romain [illegible], Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Sir Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was charged and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફકત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેરતું, ઢંઢુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૪૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. રૂા. ૩.

ગુજરપતિ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પાસે કુમારપાળ માફીએ આવતા પ્રસંગ ઉપરથી ઐતિહાસીક નવલ કિંમ. સાદાઈ, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં. ૩ા.

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

જોડી આપે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફકત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી આપ

ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મેગેઝીન ફોર્મ તો આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરોક્ત જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાજિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

તમારા સમાચાર જાણવા ફોર્મ, આપ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, કટાક્ષ, સત્યિક બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારૂં તે તમારૂં—આજેજ લખો,

Manager (1), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

મફત મફત

આ અઠવાડીયા પહેલાં ઓર્ડર મોકલનારને સુંદર રસ પડતી વારતાનું વાંચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારી આ ઓફરનો લાભ જરૂર લેશો લખો:—

જે. ડી. તલાટીસાહેબ બુકસેલર, ડ. બારડોલી (સુરતજીલ્લા)

મફત! તદ્દન મફત!!

કમરોગની માહિતીવાળું વૈદ્યવિદ્યા પુસ્તક કંઈ પણ કિંમત કે ટપાલ ખર્ચ વગર મફત મળે છે. મંગાવો.

અકબર મંજરી ફાર્મસી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. —Vol. XXVII Friday, June 5t, 1931 Registered at the G.P.O. as a Newspaper

NOTES AND NEWS

Rev. Andrews Message

THE REV. C. F. ANDREWS who has arrived in Capetown on board the Warwick Castle, last Sunday wires to us: "My affectionate greetings to the whole Indian community." During his stay Mr. Andrews expects to do mostly social and educational work in Natal. He hopes also to visit Fort Hare and possibly Tygerkloof. It is at present doubtful whether he will go to India from Natal or whether he will go to England. Mr. Andrews is to stay about a fortnight in Capetown and about two months in all in South Africa principally in Natal.

Mahatma Gandhi's Influence Not Waning

Asked whether it was true that the influence of Mahatma Gandhi was on the wane, Mr Andrews told a representative of the *Natal Advertiser* that exactly the opposite was the case. The crowds that came to him had never been so great, and it had become almost impossible to control them. Mr. Andrews forecast a sweeping victory for the Swaraj Party in the autumn elections for the Central Legislative Assembly at Delhi. It had become the common desire of the whole people. The solving of the untouchable problem was very difficult, but no greater leader had ever dealt such blows at the evil of untouchability as Gandhiji had.

Mr. Alavi's Mission

Mr. TAYEBALI A. ALAVI of Karachi who has recently come on a visit to Durban, is the managing trustee of an Institution in Karachi known as the Hassanl Academy Society. The Society is running a high school for boys and a middle school for girls and a commercial school. All these schools are housed in a huge building, the cost of which was met by public donations and Government grants, the largest donor being Messrs. Karimjee Jivanji of Moriswalla, who contributed Rs. 40,000 towards building funds. These educational activities have a very remarkable history. A band of few Bohra gentlemen of Karachi started a middle school only for Bohra community in 1904. After a period of twelve years when passive resistance was started Karachi came under the spell of national spirit, and the sectarian character of this middle school took the form of national institution, inviting boys and girls of all sections to learn, love and live together as sons and daughters of India. This institution to-day teaches nearly 520 boys up to the matriculation, and is the product of national activities of many Hindu-Moslem citizens of Karachi among whom Mr. Alavi is an active worker. The institution now needs a permanent income to the amount of Rupees five thousand a year and it is with the object of persuading Indians overseas to contribute their quota to this cause that Mr. Alavi has undertaken the present tour of East and South Africa. We wish Mr. Alavi success in his mission.

Further Facilities For Indian Education

While there is much wanting in the facilities provided by the Government for the education of Indians in this country we cannot but appreciate the statement by Mr. Hofmeyr in the House of Assembly indicating the measures taken to improve the present conditions both in Natal and the Transvaal. The extra grant to the Technical Classes will also be received with profound gratitude. If such goodwill be shown in other directions the lot of Indians will no doubt be happier and Indians will not be wanting in actively demonstrating their sense of appreciation.

An Indian Among The Six

To have watched Durban grow from a struggling townships sprawled over a sandy waste beneath the bush-clad slopes of the Berea to a great industrial and commercial metropolis and the premier port of the Union, has been the experience of Mr. George H. Whyte, doyen of the Corporation's officials, who retired from his post as Borough Valuator after almost half a century's continuous service with the municipality. To be precise, says the *Advertiser*, it was exactly 45 years ago, on May 29, 1886, that Mr. Whyte, then a lad in his 'teens, was appointed as a junior clerk to the staff of the town clerk's and town treasurer's department. With his advent, the numerical strength of this staff was increased to the imposing total of six, comprised of Messrs. Wm. Cooley (Town Clerk and Treasurer), W. B. Dyer (Borough Accountant); T. R. Jennings (cashier), H. Whyte (Mr. Geo. Whyte's brother), Mr. Geo. Whyte himself and Dick, an Indian clerk, who, as Mr. Whyte recalls, was both a valuable servant and something of a character."

Indian Opinion

FRIDAY, JUNE 1ST, 1934.

THE SOUTH AFRICAN HINDU MAHA SABHA

WE owe an apology to our readers for reverting to the same subject once again. There are two reasons for this. Firstly because since the publication of our articles, many prominent members of the community have misrepresented our views and have tried to attribute some ulterior motives to our honest expression of opinions on a matter of great public importance not only to the Hindu community of South Africa but to the whole Indian population of this country. Secondly we consider that many of our views have been expressed, though in different language, in the brilliant opening speech of Sri Swami Advyanandji. With regard to the first point we want to make our position perfectly clear. When we had made some criticisms on some of the popular views, which are generally found amongst the narrow, sectarian section of the Hindu community, it did not mean that we did not want the progress of the Hindu community, as some people have misrepresented and painted us.

We can assure our readers and the whole of the Hindu population in the Union that when we made some strong remarks or rather brought to the notice of the leaders certain facts, we had nothing but good of the Hindu community in view. And we believe our warning, that the Maha Sabha should not be the cause of creating communal and sectarian feelings in this country has in reality had some good effects. The views expressed during the session were expressed with much restraint and the resolutions passed were made very moderate in their outlook.

Now to explain a little more of our policy. Since the days of Mahatma Gandhi, INDIAN OPINION has always adopted an attitude of universality towards religious questions. It has always fought against narrow religious views, whether they have been expressed from the Hindu, Moslem or Christian platforms. We still hold the same attitude. We do not believe in any dogmatic view of religion. We only believe in the religions that broaden the vision of their followers.

All the noblest leaders of India to-day hold very similar views. They fully realise what narrow religious views have meant to India politically, economically and otherwise. Once the public mind is poisoned by sectarian religious views, they find reactions in other fields too. Thus bigoted, narrow, sectional religious movements destroy the unity in the country and awaken communal consciousness. Mrs. Naidu once asked at a meeting: 'What has made India a fakir or beggar to-day?' She answered, "this is because wherever an Indian is found he either says: "I am a Sanatanist or a Samajist or a Hindu or a Moslem,—Never an Indian." We hope we have made our position perfectly clear.

Now some people may question and indeed they have already questioned us: "Who are you to criticise religious matters of the Hindus?" We do not claim to be or possess such critics on religious matters, but we have enough consciousness to see things in their true light.

Shri Swami Abyanandji is certainly a scholar and can surely speak with more authority on Hinduism than any one of us here. What does he say? Let us quote him from his opening address and our readers will then realise how biased have been the remarks of those who have said publicly that we do not want the progress of the Hindu community or that we are trying to throw cold water on their efforts, only because our views have been different from some of the popular views.

Swamiji says:

> "Since religion in Hinduism is experience of the soul and an attitude of the mind towards the fundamental reality of the universe, *its teachers have always laid emphasis on life and conduct instead of mere profession of a creed or faith. True religion is a unifying bond as it should be a fellowship of makers after truth whatever may be the particular faiths of different persons.*

We hope the Maha Sabha enthusiasts will remember these precious words of Swamiji for all time and for all practical purposes.

Already there are whisperings that the Maha Sabha is going to be more an instrument of personal ambitions and individual self-interests than an institution of *seva* for the community.

With our experience of [illegible] affairs in this country, we are nothing if not [illegible]. It will be for the Maha Sabha enthusiasts to show to the contrary by their sincerity and sacrifice, and make the Maha Sabha a real temple of service to the Hindu community. Meanwhile we shall reserve our eulogy and appreciation for a future date. We do not believe so much in show as in sincerity. [illegible]

Fountain Of Wisdom

"My brother," says the ignorant Indian, the poor Indian, the illiterate Indian, the pariah Indian, "is my brother."
—SWAMI VIVEKANANDA

India should be taught that on crossing by the labour of their hands there was always spread—not the bread of servitude but the bread of honour.—MRS. SAROJINI NAIDU

Indian Education

Important Statement By Mr. Hofmeyr

Five To Ten Thousand Pounds Increase In Natal

Better Facilities In Transvaal

Further Grant To Technical Classes

On the Interior Vote, the Minister of the Interior made an important statement in the Union House of Assembly on the question of the provision of educational facilities for Indians in terms of the 1927 Round Table Agreement.

"I should like to take this opportunity of referring briefly to one matter of considerable importance to the Indian community," said Mr. Hofmeyr. "In the Round Table Agreement of 1927 the Union Government accepted the view that in the provision of educational facilities the Indians remaining as part of our permanent population should not be allowed to lag behind the other sections of the people. Indian education is, of course, a Provincial concern, save in respect of those branches of educational activity which fall under the Union Education Department, and there is, therefore, very little that the Government can do in the matter.

"The Provincial Administrations more directly concerned have always taken account of the undertakings given in the Agreement and, more especially in the years following the conclusion of the Agreement, many improvements were effected. In more recent years the Provinces have been struggling with deficits and economies have had to be effected which have borne hardly on Indian education as on other branches of education. Happily times have improved and advance has again become possible.

"The Indian Agent has taken a great deal of interest in the matter and has been in touch with the Provincial Administration chiefly concerned. I understand that in the Transvaal Province, where the problem of Indian education is relatively small, improvements are being effected in important respects, more especially in regard to secondary education and teachers' training.

"As far as Natal is concerned, I have recently been advised by the Administrator that his Executive Committee is contemplating an increase of some £5,000 to £10,000 in the provision on the estimates for Indian education and that as a result it will be possible to improve the existing facilities in various ways both at aided schools and at Government schools.

"I should also like to say that, so far as the Union Department of Education is concerned, it was found possible last year to increase the grant to the committee administering the Indian technical classes in Durban and it is hoped to make a further increase this year. Arrangements have also been made for the establishment of part time class for Indians in connection with the Witwatersrand Technical Institute."

Indians And The Slums Bill

Mr. Christopher Interviews The Minister

Advocate A. Christopher, President of the Colonial-Born Settlers Indian Association, interviewed the Minister of the Interior on the Slums Bill last Saturday.

The Bill, said Mr. Christopher, was ideal in its objects, but as Colonial-born and settled Indians were suffering from disabilities in the country, the working of the Bill, when it became law, would cause great hardship to the working class Indian. This helpless economic position was the result on the operation of the White labour policy with its subsidies.

Their housing was also an acute problem. Owner-occupiers of the working class would also suffer from the lack of supervision. It was suggested that if no classification or change of owners were possible in the Bill then in administration of the Bill greater consideration should be shown to the owner-occupier.

Local authorities, like the Durban Corporation, did not give attention to the needs of the Indians, some of whom were ratepayers, and there had always been dissatisfaction at the treatment the Corporation meted out to them.

Appeals from the decisions of local authorities under the Bill should lie with the Minister, and if the local authorities were required to furnish returns under the Bill it might act as a check to any hasty action by the local authorities.

The Minister received the representations sympathetically, and said that the right of appeal to him was being retained and that the Bill would not affect any existing law, ordinance, or by-law on a matter which was not in any way consistent with the Bill. The Bill was really a supplementary measure.

Indian Red Cross Nurses

Dr. Gabriel's Selfless Services

Since the formation of the Division of Indian Red Cross Nurses Dr. A. R. W. Gabriel, M.B., Ch.B. Edin., has been their lecturer. Out of the 30 girls who offered themselves for the First Aid Certificate Examination 28 passed and are now undergoing instructions in Home Nursing at the Addington Hospital where they would gain practical experience in this branch of study. Dr. Gabriel delivered a lecture on "Cerebral Hemorrhage and Hemiplegia" to the European Nurses of South African Red Cross Society (V. A. D.) at the Durban Turf Club rooms, Dick Armstrong on the 28th inst.

The chair was occupied by the Commandant of the Natal Divisions who said that they were very much pleased to have the doctor to lecture to them, and later thanked him for his eloquent and very interesting lecture.

Dr. Gabriel is the Honorary Surgeon and lecturer to the 1st Indian Detachment of the S. A. Red Cross Society, and meetings are held every Wednesday

evening at 7 p.m. in the Carlisle Street School.

Recently the Indian Detachment paraded in the Defence Headquarters together with the Natal Division of the Red Cross Society for the Annual Inspection by the chief Commandant and Col. Thornton.

It will be noted that this was the first occasion in which an Indian Division had paraded in the Defence Headquarters.

Dr. Gabriel, it will be remembered, enlisted at the age of fifteen years for active service in German East Africa with the 1st I. R. C. He was also a member of the 5th Presidency Volunteer Rifles Battalion and was appointed a Civilians Subordinate Officer in the R. A. M. C. and was Senior Medical Assistant to the Cadet Hospital, London.

Shri Swami Adyanandji's Speech

At The Hindu Maha Sabha

The following interesting speech was delivered by Shri Swami Adyanandji at the opening of the South African Hindu Maha Sabha at the Town Hall, Durban, on Saturday May 26th—

President, Delegates, Ladies and Gentlemen,

In opening this Conference this afternoon I first of all invoke the blessings of the supreme spirit who is all pervading reality of the Universe and who has been worshipped in different names and forms and who revealed Himself at different times unto the seekers and seers of all lands. May that supreme being guide us in the deliberations of this august assembly!

Next, to put in the words of our great leader Swami Vivekananda, our salutations go to all the past prophets whose teachings and lives we have inherited whatever might have been their race, clime or creed. Our salutation go to all those God-like men and women who are working now to help humanity, whatever be their birth, colour or race. Our salutations to those who are coming in the future—living Gods—to work unselfishly for our descendants.

After this prayer I propose to tell you some things about "Hinduism". What is Hinduism? To every student of religion and philosophy in the world it will appear very difficult to define Hinduism. It has existed for thousands of years before the Christian era, and it differently has been defined differently by different prophets and leaders. In Vedic Age, Hinduism had one meaning, during the Buddhistic era Buddha defined Hinduism in another way, in the mediaeval period Sankaracharya and Ramanuja gave new interpretation to Hinduism and to-day, through the great seers of Hindustan, Hinduism has taken a garb altogether new. From all these diversities of thoughts, are we to infer that Hinduism is a mere medley of thoughts without any underlying unity of purpose or a substantial content. Well, to the superficial students Hinduism may appear to be so, but to all seekers after truth and light Hinduism is the perennial source of solace for ever. Those who have dived deep into the ocean of Truth know well the greatness of the pearls they find there in the midst of the turmoil [illegible] Hinduism is not a [illegible] based on some external authority. Hinduism is a record of experiences of the infinite Eternal reality, both immanent and transcendental at various times. It therefore does not insist on any particular doctrine or dogma, nor does it try to establish a creed because the Eternal Infinite Spiritual Truth cannot be shut up in one single formula.

Since religion in Hinduism is experience and an attitude of the mind towards the fundamental realities of the universe, its teachers have always emphasised on life and conduct instead of mere profession of a creedal faith. Because when we have the proper attitude of the mind towards life and reality, universal moral and spiritual truths of human personality are bound to find expression. Looking from this angle of vision our leader Swami Vivekananda has declared [illegible] as, "The manifestation of Divinity already in man."

Well, ladies and gentlemen, I have no time to-day to tell you the history of Hinduism in all its phases and interpret to you its metaphysics, psychology or ethics but allow me to tell you a little more about the experiences of its seers. When an iron ball is brought near fire it gradually turns red, so when the human mind which thinks about the Supreme Reality brings about various moods, temperaments and ethical qualities. Hinduism speaks of four distinct qualities which dawn in human personality when the inner doors of the soul are opened by the spiritualisation of his mind thought. They are known in Hinduism as [illegible] Yoga, mystic vision, Bhakti devotion and [illegible] Karma Yoga. The first [illegible] of concentration on the Divine or the [illegible], gives man a [illegible]. This is the path of [illegible] and intuition when man's supernatural [illegible] gets the vision of reality. This is followed by the realisation of the spiritual as the background of all existences. Then man sees his own self as the self of all beings. The Upanishad [illegible] in his spiritual vision says:

"Yasmin Sarvani Bhutani
[illegible]
Tatra ko mohe Kah shoka,
Ekatwamupashyatu."

When all beings become one with the self [illegible] where is ignorance and where [illegible]. Next we have the mystic who [illegible] the presence of [illegible]. Then we have the [illegible] who by direct [illegible] confirms to spiritual realities [illegible] expands himself to universal love. Here man finds [illegible] the Supreme in its love aspect. Next we have the Karmayogi or the person who though in the midst of intense activity, sings a divine anthem day and night and through service and fellowship [illegible] in super realities. These are some of the universal gospels [illegible] of the Hindus. Since Hinduism [illegible] universality of moral, spiritual and religious aspirations of man, its spirit is so [illegible] profound and universal that its attitude [illegible] is one of fellowship and harmony. Hinduism does not believe in the doctrine that a particular theological belief or

a particular [illegible] of worship is the only way [illegible] salvation. True religion is [illegible] whether we prove it through [illegible] or through a yatie ex[illegible] [illegible] unites have the same ex[illegible] [illegible] to a unifying soul[illegible] it should [illegible] whip of sectism after [illegible] whatever may be the particular faiths of different persons.

As science has opened [illegible] for honest doubts and independent inquiry about the [illegible] of creative orders, so true religion should keep open its doors for experiment and observation of the subjective room or the soul of man and the universe. To-day, with its developed [illegible] of commercial and political competitions, we find a keen competition in so-called religious [illegible] too, but do you think narrow, bigoted, [illegible] religion can do any good to the [illegible]? We have enough troubles in the world, [illegible] social, economic and so [illegible] spheres with [illegible] philosophy of greed and hatred and the survival of the fittest and the organised. The variation of the different faiths should not add to that trouble by the mad race for proselytising. The [illegible] thing is [illegible] that [illegible] long as there [illegible] diversity of human nature and temperament [illegible] there will be need for diversity of faiths and experiences. Nature's ways are [illegible] [illegible] and [illegible] [illegible] experiences [illegible] [illegible] [illegible] in faith [illegible] [illegible] [illegible] If it be the [illegible] [illegible] [illegible] can only join [illegible] [illegible] impossible dream [illegible] [illegible] the world, because [illegible] [illegible] the truths of life, real[illegible] and nature.

You are aware that the modern world has challenged [illegible] traditional beliefs and has questioned the value and need of [illegible] religion at all. Well, I am inclined to think, if [illegible] religions of the world are to prove their worth and merit, they should be studied on [illegible] universal basis, ensuring [illegible] central, moral and spiritual development of human personality, instead of formalism and intolerance. In short, religion should teach men or women how to grow spontaneously from within to a greater reality and ideal.

Now, coming down from high ideals of thought to our everyday life, I wish to tell [illegible] of the religious movements of modern Hindustan.

When India came [illegible] contact with the West its philosophy and religion, its art and literature there appeared to be a great confliction and confusion. India was at its low[illegible] ebb of life at the beginning of the nineteenth century. English education had been introduced, and with the introduction of [illegible] new system, naturally there was a great confusion of ideals. The diverse creeds and sects of India were really in the middle of a great crisis. Many Indians and Europeans began [illegible] the wisdom of India's age-long philosophy of life and religions.

The darkest hours seemed to usher in. A crisis followed. The best of [illegible] life seemed [illegible]. But India has always met such crises by the advent of a new expansion of her philosophy and religions. Raja Rammohun Roy was the first leader in modern India to give a rational interpretation of the religion and philosophy of the Vedas. He was a great [illegible] scholar in many languages, studied the different scriptures of the world and started the Brahmo Samaj for the [illegible] of what may be called the rational Hinduism of modern India. Next we [illegible] Arya Samaj movement, started by the [illegible] Swami Dayananda Saraswati. Arya Samaj movement has tried to put Hinduism in pure and pristine Vedic form, and its yeoman services in the cause of education are well known.

Next we have in the spiritual [illegible] people [illegible] the two luminous [illegible] Krishna, Vivekananda, who by [illegible] and [illegible] thralling devotion unprecedented [illegible] experiences have given a unique interpretation of the religion of the Hindus. It is not the time here to tell you about the importance and significance of their lives and teachings. If time permits I may do it on other occasions. All these movements, however, show the vitality of Hinduism to adapt itself to new conditions and environments.

This Conference, which opens its sessions here to-day, should therefore find out ways and means how Hindu teachings, its ideals and philosophies, can be best adapted to local needs and conditions. Its efforts should be creative and constructive and should not antagonise any section of the Indian or other communities. Since I have stayed in this country I have seen the many disabilities and prejudices that exist against our countrymen in this land. But I am sure, if constructive efforts are made from within the community, much progress may be [illegible]. We want men first [illegible] by spiritual idealism of service [illegible] if we can create a dozen men of sincerity and earnestness, I am sure many great things may be achieved.

South African Indian Community may claim the unique distinction of producing the great national hero and leader of India to-day Mahatma Gandhi, the apostle of non-violence and Ahimsa, has evolved not only a unique political philosophy in the world, to fight out unrighteousness, but by his [illegible] life and self-abnegation and selfless activities has shown [illegible] soul of Hindustan.

With [illegible] and gentlemen, in closing my [illegible] here and declaring this Conference [illegible] only pray, in the words of our great [illegible] and Vivekananda, that the augury [illegible] here to-day may herald the death [illegible] of criticism, narrowness, bigotry and [illegible] and may it prove to the world that [illegible] and selfless service of God in [illegible] to exclusive possession of any [illegible] religion of the world. May it show [illegible] for [illegible] harmony and unity of civilisation, every religion should write on its banner, "Help and not fight" "Assimilation and not destruction" "Harmony and peace, and not dissension."

May the Supreme Being guide us in the right path in the deliberations of this Conference!

"Ya Isvan Agnau, ya Apsu, ya Viswam
Bhuvana vivesha
Yah Oushadhishu yah Vanaspatishu Tasmai
Devaya Namo Namo."

Salutation to the Supreme Being who is in fire, who is in water, who [illegible] in the universe, who is in [illegible] in the [illegible].

(Concluded on page 242.)

SOUTH AFRICAN HINDU CONFERENCE

OPENED AT THE TOWN HALL

LARGE ATTENDANCE OF DELEGATES

THE third South African Hindu Conference was opened in the Durban Town Hall on Saturday by Swami Adyananda of Ram Krishna Mission, India. The first conference of its kind was held in Durban in May, 1912, when the South African Hindu Maha Sabha was organised with the object of improving the religious, social and ethical conditions of the Hindus and spreading education on a national basis.

The Hindu Maha Sabha convened a second South African Hindu conference in May, 1913. An interregnum followed of 20 years, during which the organisation gradually became inactive. The revival of the Maha Sabha has followed a generally expressed desire for its resuscitation.

Sixty-two institutions in various parts of the Union were represented by delegates from Natal, the Cape Province, and the Transvaal, on Saturday afternoon, when the Deputy Mayor, Councillor S. K. Elgie, in the absence of the Mayor, welcomed the conference. He remarked it showed a fine spirit when delegates came forward in large numbers as they had done in the interests of a useful movement of this kind.

Opening Of Conference

Swami Adyananda in opening the Conference said that to all superficial students Hinduism was a mere medley of thoughts without any underlying unity of purpose or substantial content, but to all seekers after truth and light Hinduism was the perennial source of solace for man. Those who had delved deep into its contents knew well the meaning of its revelations. They found the unity in the midst of its various thoughts and experiences.

Since religion in Hinduism was experience of the soul an attitude of the mind towards the fundamental reality of the universe, its teachers had always laid emphasis on life and conduct, instead of mere profession of a creedal faith. When we had the proper attitude of the mind towards life and reality, universal moral and spiritual truths in human personality were bound to find expression.

"Since Hinduism recognises the universality of moral, spiritual and religious aspirations of man, its spirit is so large, profound and universal that its attitude towards other religions is one of followship and harmony" said the Swami. "Hinduism does not believe in the doctrine that a particular theological belief or a particular form of worship is the only way towards light and salvation. True religion is the religion of man, whether we proceed through humanism or service or through mystic experience. All the mystics have the same experience. True religion is a unifying bond—so it should be a followship of seekers after truth whatever may be the particular faiths of different persons.

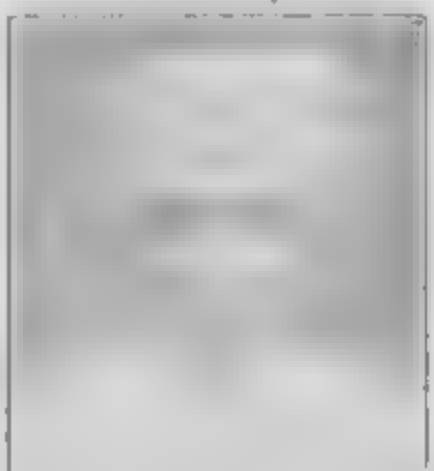
Keen Religious Competition

"To-day with development of commercial and political competitions, we find a keen competition, in the so called religious race too, but do you think narrow, bigoted, fanatical religion can do any good to the world? We have enough troubles in the world, in political, economic and social spheres—with the material philosophy of greed and hatred and the survival of the fittest and the organised. The votaries of the different faiths should not add to that trouble by the mad run for proselytisation; because, one thing is certain, that so long as there exists diversity of human nature and temperament there will be need for diverse faiths and experiences.

"Nature's ways are the ways of variety and not uniformity, so we should find unity in diversity of thought and experiences. If anyone thinks his own particular faith and creed will only survive because it is only true religion according to him I can only pity him and say, "Brother, yours is an impossible dream. It will never be so in the world because you are not recognising the truths of life, reality and nature." Religion should teach man or women how to grow spontaneously from within to a greater reality and ideal." (The full text of Swamiji's speech appears in another column—Ed. I.O.)

Mr. B. M. Patel, President of the South African Hindu Maha Sabha, and chairman of the reception committee said it was magnificent gathering unprecedented in the annals of the South African Indian. It represented all the Provinces where Hindus were resident, and embraced the different sections and its representative character was unquestionable.

President's Speech

Pandit Mehta Jaimini

Pandit Mehta Jaimini, B.A., LL.B., M.R.A.S., Ph.D., the President of the third conference, said that this country had become the motherland of our future generations and they ought to be able to utilise its resources by means of industrial education. This Maha Sabha should be able to send some energetic youths to Japan, Germany and Finland to learn arts and industries and introduce them here and, by the help of wealthy persons, open factories to remove the problem of unemployment and starvation.

Teaching of the vernaculars was very important. The revival of ancient culture was essential to the solidarity of their nation in this country. The uplift of the poor and support of helpless Indians should also be one of the factors in the programme of the Hindu Maha Sabha. The question of female education also deserved their consideration. Though many of the Hindu festivals were observed, yet further efforts were required in this direction. No nation could become exalted without hero worship and the Hindu public should be reminded of the marvellous achievements of its spiritual, social and political heroes.

"I appeal to the Hindu youths, reminding them of the rapid rise of Japan and the wonderful progress of Russia, which are due to the sacrifice, service and patriotism of those countries. The future destiny of Indians in South Africa lies in your hands. Arise, awake, cast off the spirit of lethargy, come forward with loving hearts, aspirations of patriotism and honest ambitions. Be good citizens of this land where you were born and brought up and be faithful to your motherland and her culture."

After other speeches appropriate to the occasion were made and garlanding ceremony was performed the conference was adjourned and sat in session at the Surat Hindu Association Hall and completed its deliberation on Sunday.

On Sunday the annual general meeting of the Maha Sabha was held at the Surat Hindu Association Hall. After the secretaries' and the treasurers' reports were read and confirmed officials for the ensuing year were elected.

During the whole session a band of volunteers under Messrs P. B. Singh and R. N. Patel was in service and very profitably performed their duty.

The Vedic Society orchestra was present to remove the monotony.

Lunch was given to the delegates at the Supper room of the Town Hall on Sunday by Mr. Sorabjee Rustomjee, and tea parties were given by Messrs M. C. Varman and R. N. Patel and an at Home was given by the Vedic Society.

Social And Personal

Mr. A. Christopher who recently went to the Rand and then to Capetown in connection with the South African arrangement for All-India Tour, returned to Durban, on Monday 28th May.

—o—

Mr W. Ernest, one of the Transvaal representatives on the South African Soccer Association was present in Durban over the last week-end. He is one of the South African Selectors.

—o—

Mr S. M. Naidoo has left by the R. M. S. *Armadale Castle* for East London, en route to King Williams Town, where he at present has taken up business. Mr. Naidoo who was an old Springfield (Durban) resident, where he was a well known figure among the Indian Community of the district, has now made permanent residence in King Williams Town. He wishes to thank old friends through the medium of these columns, for the kind hospitality extended to him during his three weeks stay in Durban.

Swami Adyanandji's Speech

(Continued from page 241)

plants. To that monument Supreme our salutations go again and again.

Asato ma Sad Gamayo
Tamasho ma Jyotirgamayo
Mrito ma Amirtam Gamaya.

From unreal lead us to the real.
From darkness lead us unto light.
From death lead us to immortality.

I now declare the Conference open.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Desai School Welcomes Guests

The Desai Gujarati Private School, Hand Street, Durban, extended a warm welcome to Pandit Motha Jaimini and Shri Swami Adyanandji. Pandit Motha Jaimini and Swami Adyanandji, in the course of their address, dwelt on the necessity of education and the need to know one's mother tongue. Swami Adyanandji made special reference to the Sanskrit language and its classical value. Mr. S. J. Randeria was in chair.

Union's Fifth Province

The South-west Africa Assembly unanimously passed resolution requesting the Union Government to alter the constitution with the object of administering the territory as the fifth province of the Union.

"Surwan-Ke-Katho"—To Be Staged In Durban

"Surwan-Ke-Kathe" an Indian play is to be staged by the Riverside Sanathan Drama Co. on Saturday, June 16, at the Victoria Picture Palace, Durban, in aid of Shri Sanathan Dharma Sabha, Prospect Hall. The whole of the proceeds will go towards the rebuilding of the Temple. This play is being staged for the first time in Natal, and abounds in tense situations, exciting moments of thrills and humour, and it depicts tragedy, romance and sorrow. The cast includes some of the best versatile actors of Durban.

Capt. Singh at Rescue

An Indian youth who was swimming at the beach was seized with a cramp, noises were heard and both a European, and a Indian life saver Mr. B. B. Singh the captain of the Indian club rushed to the rescue. Mr. B. B. Singh captain, eventually brought out the victim safely to the shore.

Portfolio For Mr. Stuttaford

If the Fusion terms are acceptable, says *The Argus*, one of the immediate consequences would be a change in the Cabinet. It is expected that Mr. R. Stuttaford would be asked to accept the portfolio of Commerce and Industries, which is at present held by Mr. A. P. J. Fourie conjointly with that of Labour. *The Argus* also notes that General Hertzog had an interview with Dr. Malan regarding the Fusion Party.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Can Samajists Eat Meat ?

Can the Arya Samajists the followers of the late Maharshi Dayanand Saraswati eat meat or not is the question that has now been vexing the leaders of the Arya Samaj movement and institution and has been circulated to provincial Arya Samaj bodies for opinion.

At a meeting of the Antaranga or inner council of the Malwa and Rajputana Arya Samaj the question came up for discussion when it was resolved after a lengthy debate that according to the dictates of the late founder of the Samaj and his interpretation of the Vedas, eating meat has been definitely and strictly prohibited and none who advocate it without establishing that the Vedas really do permit meat eating, could remain a member of the Arya Samaj or attend its functions. It is understood the Pandits first arrived to Lyceum Mahatma Hans Raj of the D. A. V College Lahore and some members of the Arya Samaj and has assumed a serious aspect which threatens rupture among the Aryas all over the country.

Bhai Parmanand Robbed

A theft has occurred of a six chambered revolver, five cartridges, gold buttons and a purse of the house of Bhai Parmanand, member of the Assembly, living on the Barakhamba Road, New Delhi. It is understood that the thief stealthily got into the room and removed the keys from the pocket of Bhai Parmanand and opened the almirah case in which the revolver was kept. He also removed gold buttons and a purse containing money from Bhai Parmanand's pocket. The matter has been reported to the police who are investigating.

To Succeed Bhore

The "Sun" understands that Sir V. T. Krishnamachari, Dewan of Baroda will shortly be elevated to the Viceroy's Executive Council in the place of Sir Joseph Bhore, the Commerce Member who is leaving the Cabinet for another theatre of activity.

There was a three cornered fight for the post between Sir V. T. Krishnamachariar, Sir T. Vijaya Raghavachari and Mr. G. S. Bajpai, I. C. S., Secretary of the Education Department. In view of the fact that Sir Noyce, I.C.S., is already there and Mr. Bajpai is young and could wait he was first eliminated. Between the Dewan of Baroda and Dewan [illegible] Sir T. Vijaya Raghavachari it is reported Sir T. V. Krishnamachariar has been chosen.

Passport Refused To Hindu Delegates

It is reliably understood that Pandit Jyoti Shanker Dixit, Secretary, All-India Hindu Maha-Sabha and General Secretary of the United Provinces Hindu Sabha, who was deputed by the U. P. Provincial Hindu Sabha to go to Japan and to represent India in the 25th Centenary of Lord Buddha's Birthday has been refused passport by the U. P. Government.

Attempt on Mt. Kailash

The expedition to Mount Kailash to be led by the Indian Himalayan Club, Delhi, will consist of Messrs Hemprasad Mukherji and M. Aslam (Bengal), Abdul Hamid Hog and Sardar Partam Singh (Punjab), S. Parmanabiyan, Professor Venkata Rao and Boyapati Ramaswami (Madras), S. Michael and Mata Deen (Central Provinces), Rambhag Chowdhury and Kotwal (Sind), T. Davar and A. K. Joshi (Bombay) Bhagwan Singh and Dhiren Biswas (United Provinces), Ramkumar Mishra (Bihar), Madhava Barua (Assam) and G. D. Joshi (Delhi). The date of the departure of the party will be announced shortly.

Nepalese Envoy In London

A formal welcome was extended to the mission from the Kingdom of Nepal which arrived in London for the purpose of presenting a new Nepalese honour to the King and establishing a permanent Nepalese legation in London. The mission is headed by a special envoy, General Bahadur, the eldest son of the Prime Minister of Nepal. For a fortnight members of the mission will be the guests of His Majesty's Government, and when the official visit ends the special envoy will present, letters of credence on his appointment as the first Nepalese Minister to London. General Bahadur brings some rare gifts from Nepal for presentation to the King on the occasion of His Majesty's birthday.

New Governor Of Madras

Lord Erskine, M.P., has been appointed Governor of Madras in succession to Sir George Frederick Stanley, whose term of office expires in November.

Lord Erskine, who is 39 years old, is the eldest son of the Earl of Mar and Kellie. Since 1931 he has been an Assistant Whip in the National Government, having previously served for several years as Parliamentary Secretary to Sir W. Johnson Hicks.

Gandhiji Has Not Failed

Mahatma Gandhi has never failed in the present nor will he fail in the future. His philosophy of life has no room for defeat, declared Mr. N. S. Varadachariar, presiding over the Madras Provincial Youth Conference. It was not the Satyagraha, he added, which failed us but we have failed the author and director of the satyagraha.

Indian Ladies Red Cross Society

Successful Concert Staged

The St. Paul's hall was the venue of a packed house on Saturday, 19th May, when the Indian Ladies Red Cross Society of Durban staged a most successful concert. The house was packed. The items which offered both in quantity as well as in variety were much appreciated by the audience. Vocal Solos, violin trios were among the items while two short plays were staged. In these the cooperation of the Scout College was obtained. The plays were interesting. The proceed of the play will go towards the expenses involved in the running of the First Aid class which is held every Wednesday evening at 7.30 p.m. at the Carlisle Street School.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'

THINGS IN GENERAL

Quintuplets For Canada

A farmer's wife, Olivia Dionne, at Calendar Village, Ontario, has given birth to five girls, all of whom are doing well. This is not a record. A woman in Georgetown (British Guiana) last year gave birth to seven sons, while eight children are reported to have born at once to an Ohio woman in 1872. A case is also mentioned of a white woman in the Cape Province giving birth to six boys some years ago.

Parsee Who Fought In U.S. Army

Dr. Dinshah Pestonji Framji Ghadiali of Malaga, Ohio, who in 1917 became a United States citizen after serving with the American army during the World War, may be deported from the country on the ground that he comes under the ban against Asiatics, says the *New York Herald Tribune*. Mr. Harlan Besson, District Attorney, announces that Mr. Ghadiali will be given a hearing before Judge John Boyd Avis, in Camden, New Jersey. Mr. Ghadiali, in his own defence, declares that he is not subject to the ban because he is descended from the Parsee Zoroastrians, rulers of ancient Persia, who are classed by historians as Aryans. "The complaint" he says, "seems actuated by some idea that because the respondent was born in Bombay, he was, therefore, ineligible. However, on the obvious grounds that an Englishman born in Africa does not become a Negro, the respondent born in India is a free white person and mainly eligible."

Admiral Togo On His Deathbed

The 87-year-old Admiral Togo, the maker of the modern Japanese Navy, is lying on his deathbed suffering form cancer in the throat. The Emperor today raised him from the rank of Count to Marquis. His illness has cast a gloom over the Navy Day celebrations commemorating the 29th anniversary of his victory over the Russians at Tsushima Straits.

"Better To Live One Day As A Lion"

Dramatically Signor Mussolini told a cheering throng of soldiers, black shirts and citizens celebrating the 19th anniversary of Italy's entrance into the world war that "it is better to live one day as a lion than 100 as a sheep."

What Is A Human Body Worth?

According to a writer in the *Sunday Express*, London, the human body costs only 3s. 6d. with the following materials.

Sulphur—enough to rid a dog of insects.

Lime—for 6 bars of soap.

Iron—for a six-penny nail.

Phosphorus—for 20 boxes of matches.

Sugar—for 10 cups of coffee.

Potassium—enough to explode a toy cannon.

Pundit Jaimini

A Vedic Missionary In S.A.

On the invitation of the South African Hindu Maha Sabha Pundit Jaimini Vedic Missionary, landed at Durban, on 14th March 1934. He was given a cordial reception by the South African Indians in the Royal Picture Palace on 18th March in an over-crowded meeting consisting of Indians of all communities as well as some Europeans. Ever since his arrival he has commenced his preaching work. His discourses on Indian Culture, Sublimity of the Vedas, Sublime Philosophy of Hindu Scriptures, Krishna's Flute etc. etc., have magnetised his audiences. He has become the topic of the day. Hindus, Mahomedans and Europeans have become his admirers and the spacious halls are always packed up. He has attracted the people to such an extent that he is compelled to deliver his speeches on Saturdays in two places and on Sundays in three places. On other week-days he delivers one lecture every evening on various topics. He has finished his series of lectures on Indian Culture and its effect on America, Greece, Egypt, Africa, Germany, Britain, France and Italy in eight lectures. These lectures were arranged in M. K. Gandhi Library Hall under the auspices of M. K. Gandhi Library Committee. These meetings were presided over by eminent European Scholars and Professors of German, French, American and British Nationalities, who made highly appreciative remarks on the vast learning, wonderful memory and store of information of the learned speaker. Panditji by his dynamic intellect, miraculous memory, all round comprehensive knowledge, comparative study of religion and philosophy has won the hearts of all the communities. His speeches are free from attack on any religion or community. He is cosmopolitan, tolerant in spirit, simple in habits, always busy at table. The old age has not affected his activities. Up to the end of April, has delivered during 19 days 47 lectures on various topics replete with new quotations references and authorities of scholars—Europeans, Americans and Orientalists, full of up to date solid information, profound scholarship and eminence in every branch of science and philosophy. The President of the South African Indian Congress in his last speech epithetised him as "Living Encyclopaedia." He has electrified the Indian Youths of South Africa. The Indian youngmen, who were disgusted with Indian Culture and were westernised in habits, culture and civilisation, have now awaked from their lethargy and callousness. Now they realise their Sublime Culture and Philosophy, the legacy of their forefathers and now feel proud of their Sublime Culture and Philosophy. He has changed their mentality, elevated their ideas, infused the spirit of patriotism and nationalism in the Indian youths. Panditji's wonderful, charmful and electrifying speeches have affected Europeans and raised the Status of India in the eyes of foreigners. He has instilled true religious spirit and original culture and genius in the minds of Indians born here. Hindus and Moslems both admire his civility and pre-eminence. His future programme will be prepared by the Hindu Maha Sabha later on.

I am etc.

R. M. PATEL

President S. A. Hindu Maha Sabha.

SPORTING NEWS

(By Sportsman)

All-India Soccer Team

Who's Who

Having the description in detail of a few of the India players, apart from what Mr. M. John has furnished to the press, we give them below for the benifit of our readers.

Manager: Mr. P. K. Mookerjee, the joint hon. secretary of the I.F.A.

Goal: Hassan Shah age 20, Peshawari Mohamedan. P. Banerjee age 26, Bengali. Improvemement very marked in last two seasons and recognised by selection for the recent Ceylon tour. Tall and fearless.

Backs: G. Pal, age 36 (captain), Bengali, played for 20 years in first class football and captain of the Mohan Bagan Club for many years: S. Mozumdar, age 29, Bengali: most versatile player, has played at almost every position. One of the few Bengali players booted.

S. Dutt, age 37, medical officer, Bengali.

Half-Backs: Abdul Hamid, age 26, Mohamedan, bearded and booted player, formerly of Sandemouinus. Sound strong player, headwork brilliant, good in attack and defence. One of the most popular favourites.

K. Nasim: age 28, Mohamedan, sound tackler and good feeder. Consistently good half and speedy.

M. Guha: age 23, Bengali, player of young school. Inclined to weight but fast and strong. Sound reliable half. Fakrar, age 26, Mohamedan.

Forwards: A. Samad, age 39, Mohamedan, the old school still holding its own against the younger. Tall, fast, clever with exceptionally good ball control. Famous for spectacular runs and goals.

K. Bhattacharjee, M.A., B.L., age 24, Bengali, one of Calcutta's favourites, still young but experienced in representative matches. Clever forward.

A. Ganguly: age 24, Bengali, experienced player of consistent performance, strong shot and feeds the wings accurately. Can be brilliant.

S. Roy Chowdhuri: age 26, Bengali, extremely sound player of consistent merit. Played a great part in helping his club to rise from the 4th division of the Calcutta Football League to the First Division in three years.

Ramanna, age 25, Bangalore Madrassi: Lakhamnarayan, age 24, Bangalore Madrassi.

The Natal Eleven

The following team was selected last Sunday by the Natal Indian Football Association selection committee to represent Natal against the All-India soccer combination from India, who open their tour of South Africa at Currie's Fountain, Durban, on June 9:—

Manager: Mr. R. A. Moodley, President, N.I.F.A.

Trainer: Mr. P. Moosa.

Goal: Naduman (Mayville). Backs: George Singh (Durban) and Appaiah (Durban).

Halves: G. Padarath (Durban), G. Raman (Durban), and R. A. Naidoo, captain (Durban).

Forwards: Louis Paul (Mayville), S. Narasoo (Durban), P. Naraidoo (Durban), N. Moonsamy (Maritzburg), and K. Akbar (Durban).

Reserves: Goopa (South Coast Junction), G. S. Naidoo (Maritzburg), Choomo (South Coast): Pat Nulliah (Durban), and Nadasen Pudayachi (Durban).

The members of the Selection Committee present at Durban, where the final choice was made, were Messrs. R. A. Moodley (Maritzburg), P. M. Pillay (Durban), and S. L. Singh (Durban).

Natal Trial Match

The Natal trial match which was arranged to afford the various selectors the opportunity of selecting the Natal as well as S. African (Springbok) teams was played in brilliant sunshine at Currie's Fountain on Sunday, 27th May. There was an extraordinarily large crowd of spectators, which was by far the best seen at Currie's Fountain this season.

Mr. S. Williams was in charge of the whistle. The ground unfortunately was in a very bad condition owing to the rains. Patches of mud and water were a hindrance. In the first half play was even, and at the interval the score was White Shirts 2, Coloured 1.

In the second half there was far more combination between the White Shirt forwards. R. A. Naidoo and O. Akbar were playing at the height of their form. Vardiah, too, never missed when an opportunity afforded itself. The White Shirts scored twice bringing their lead to 4—1. G. Raman, too, was brilliant and his attack indomitable. Once or twice S. Narsoo and Billy Subadar tried to make a run but the White Shirt defence was too strong. Singh in backs cleared at the earliest opportunity.

Had it not been for the bad condition of the grounds at much faster game would have been seen. The final score was White Shirts 4, Coloured 1.

The same team will represent Natal in the second promised match against the All-India team at P. M. Burg on June 16th. In the event of injuries to players, the reserves will fill in the vacancies.

Rain Prevents Play

There were no league matches of the D.N.I.F.A. on Saturday, May 26th. Owing to rain the grounds were in an unplayable condition.

Sunday League

Mayville Beats Durban

The semi-final for the Sunday inter-district K.O. Cup was contested at Currie's Fountain on Thursday, 24th May. Dundee could not travel to Durban and consequently forfeited their match to the S. Coast.

The match proved an interesting one from the commencement. The Mayville defence was solid and Appiah at the backs was irritable. He saved his side. At the interval the score was Mayville 1 Durban 1.

On the resumption play became more spirited and Durban pressed but were not able to equalise. The final score was 4—2. Mr. M. H. Lyaloo was in charge of the match.

Tennis

Indian Tennis At Dannhauser

In the presence of a representative attendance of Europeans and Indians, the Dannhauser Indian tennis club opened a new court. Mrs. Reid-Campbell performed the opening ceremony. This is the second court erected by the Indian in that district, and in sport they believe in self-help, making provision for several sporting facilities out of their own pockets.

Maritzburg Tennis Club

Annual Election

The 9th annual general meeting of the Maritzburg Indian Lawn Tennis Club was held on May 20 last at the Tennis Court, when the following officials were elected for the season.

Patron: Mr. A. H. Peters (re-elected); President: Dr M. R. Peters, (re-elected); Vice-Presidents: Messrs D. C. Andrews, M. R. Naidoo, M. S. Naidoo, I. S. Cassimjee, and G. Gopaul; Secretary and Treasurer: M. M. D Pillay; Delegates to Natal Indian Lawn Tennis Association, Messrs M. R. Naidoo and M. D. Pillay, (re-elected); Committee: Messrs S. A. Parak, Z. Cyprian, A. H. K. Vanker, V. Nobin, M. Hansa, G. H. A. Bayat, H. M. Cassimjee, Y. S. Cassimjee, and K. K. Moodley; Selection Committee: Dr. M. R. Peters, Messrs D. C. Andrews, and and M. D. Pillay, (re-elected); Auditor, Mr. M. S. Naidoo; Reception Committee: Messrs I. S. Cassimjee, Dr. Mr. M. R. Peters, K. K. Moodley, M. D. Pillay, V. Nobin, Z. Cyprian; Captain: Mr. I. S. Cassimjee; Vice-Captain: Mr K. K Moodley.

BOXING

Challenges

Ilan Kid Singh signifies his willingness to meet A. S. Johnny. Young Ramlagan wishes to fight V. S. Govender at catch-weights. Managers please note.

Swimming

The Durban Indian Surf Life Saving Club

An interesting and instructive Film on Life Saving with comments by Mr. G. Reynolds, (Life Governor, Royal Life Saving Society, England) will be shown in the M. K. Gandhi Library 140 Queen Street, Durban, on Sunday 3rd June 1934, at 7. 15 p.m. A demonstration will be given by the members of the club. The Public and Senior Pupils of schools in particular are cordially invited by the officials of the club

P. K. Ghose For Japan

P. K. Ghose, who holds the world championship for endurance swimming, proposes to leave for Japan with his disciples, including Sabitrimoni Khandwalla, the eight-year old daughter of a Calcutta share-broker, for showing swimming feats.

Obituary

Death Of Mrs. Kamphal Lila

The funeral took place on Saturday, May 19, of Mrs. K. Kamphal Lila of Maritzburg, who passed away peacefully on Friday night at the Grey's Hospital after a short illness. Deceased was the second daughter of Mr. and Mrs. D. Jugdow of Maritzburg. She was in her nineteenth year and was only married eleven months ago at Isipingo. The interment took place at the Mountain Rise cemetery and the service was conducted by Pandit Ramchab Maharaj of Maritzburg. Wreaths were sent by the Indian staff, *Natal Witness*, Mr. and Mrs. D. Jugdow Mr. and Mrs. D. Brijmohan, Mr. and Mrs. D. Parmanand, Mr. and Mrs. Bodasingh, Mr. Sarwan and family and others without names.

Late Mr. Rampall Maistry

The Indian community has a well-known figure by the death of Mr Rampall Maistry at his residence 787 Umgeni Road on May 20 at the age of 75. Mr. Maistry was highly respected. Formerly he was well-known in Maritzburg where he resided most of the time. He was one of the early Indian settlers in Natal. The interment took place on Monday afternoon at the Umgeni Indian crematorium according to Vedic rites. He leaves two sons to mourn their loss. There were many wreaths and floral tributes sent by relatives and friends.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	237
EDITORIAL:-	
The S. A. Hindu Maha Sabha	238
OTHER ARTICLES:-	
Indian Education	239
Indians And The Slum Bill	"
Indian Red Cross Nurses	"
Shri Swami Adyanandji's Speech	240
South African Hindu Conference	242
South Africa—News In Brief	243
India—News In Brief	244
Things In General	245
Sporting News	246

GOLDEN NUMBER

OF

"INDIAN OPINION."

1914

SOUVENIR OF THE

PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હાથે
અને [illegible]માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧ જુન ૧૯૩૪ અંક ૨૨

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર		૨૩૪
આફ્રિકા આફ્રિકન હિંદુ મહાસભા	(અનુસંધાન)	૨૩૫
હિંદીઓની કેળવણીનો સવાલ		૧૬૬
હિંદીઓ અને રસમ બીલ		"
સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ કોન્ફરન્સ		૨૩૭
બીહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ		૨૩૮
હિંદની આર્થિક નપાસ ૩૦ લાખને ખર્ચે'		૨૩૯
વિવિધ વર્તમાન		"
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૨૪૦
દ. આફ્રિકાઃ તેની પ્રજા અને પ્રશ્નો		૨૪૧
ગીતા મંથન		૨૪૨

દીનબંધુ એન્ડરુઝનું કેપટાઉનમાં આગમન

દીનબંધુ એન્ડરુઝ જેઓ ગયે રવીવારે બોરવાડ કાસલમાં કેપટાઉન ઉતર્યા છે તેઓએ અમારી ઉપર નીચેનો તાર મોકલ્યો છે :

"આખા હીંદી કોમને મારા પ્રેમપુર્વક વંદન."

દીનબંધુ પોતાના આ દેશમાં રહેવાનું દરમિયાન મુખ્યત્વે કરી નાટાલમાં સામાજીક અને કેળવણી સબંધી કામ કરશે તેઓ કેપટાઉનની મુલાકાત જેવા પ્રસંગે છે અને ડાર્બનમાં કદાચ પણ પાછું કરી જશે. નાટાલમાં તેઓ સીમા હીંદુસ્તાન જશે ને પાછા ઈંગ્લાંડ જશે એ નક્કી નથી. દીનબંધુ એન્ડરુઝ કેપટાઉનમાં પંદરેક દિવસ રહી નાટાલ આવશે અને સાઉથ આફ્રિકામાં લગભગ બે માસ ગાળશે જેમાંનો મોટો ભાગ નાટાલમાં વિતાવશે.

"ગાંધીજીની વગ વધતી જાય છે"

'નાટાલ મેરકયરી'ના પ્રતિનિધિને એક મુલાકાત દરમિયાન દીનબંધુ એન્ડરુઝે તેમને પુછાએલા પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું કે મહાત્મા ગાંધીજીની વગ ઘટતી નથી જતી પણ હદ બહાર વધતી જાય છે. લોકોના ટોળાં હાલ થાય છે તેવા કદી નથી થયાં અને તેઓને સમુદાયમાં રાખવા અશક્ય થઇ પડે છે. આવતી બીજી જાનુઆરીમાં બનારી કોંગ્રેસભાની બેઠકમાં સ્વરાજ પહેલી મોટી હરોળ કરશે એમ દીનબંધુ એન્ડરુઝ અનુમાને છે. અસ્પૃશ્યતાને વિષે તેમણે કહ્યું કે એ સવાલનો નિવેડો લાવવો ઘણોજ મુશ્કેલ છે પણ અસ્પૃશ્યતાની બદીને મહાત્મા ગાંધીજીએ જેવો ઘટકો માર્યો છે તેવો સખ્ત ઘટકો આજ લગીમાં કોઇ પણ નેતાએ માર્યો નથી.

હિંદીઓ માટે કેળવણીની વધુ સગવડો

આ દેશમાં હીંદીઓ માટે કેળવણીના સરકાર તરફથી કરવામાં આવેલી સગવડોમાં જે કે હજુ ઘણી ખામીઓ રહેલી છે પરંતુ નાટાલમાં તેમજ ટ્રાંસ્વાલમાં વધુ સગવડો આપવાના પગલાં લેવાનું સુચન કરનારાં મી. ઉોકમેયરે યુનીયન પાર્લામેંટમાં કરેલા નિવેદનને હીંદી કોમ ઉંડા આભારની લાગણીથી વધાવી લેશે. તેમ કરવામાં ટેકનીકલ કલાસને વધારી આપેલી માંહ્તે મારે પણ વધુ સંતોષ દર્શાવવામાં આવશે. જે આવીજ ભલી લાગણી અન્ય દિશાઓમાં પણ બતાવવામાં આવતી હોય તો આ દેશમાં હીંદીઓની સ્થિતિ જરૂર સુધરે અને તેની કદર પુરવારામાં અને તેઓના ઉંડા આભારની લાગણી સક્રીય રીતે પ્રદર્શીત કરવામાં હીંદીઓ જરાય પાછા નહાજ પડે.

મી. આલવીનું અવસાન

કરાંચીયા તુંકે મુકત થયા આવેલા ગા તેયબ અલી એ. અલવી દસની ઓફેમી સોસાયટી નામક કરાંચીમાં એક સંસ્થાના મેનેજીંગ ટ્રસ્ટી છે. મજકુર સોસાયટી તરફથી એક કાઓ માટે એક હાઇ સ્કુલ, છોકરીઓ માટે મીડલ સ્કુલ અને એક કમર્શીયલ સ્કુલ સ્થાપવામાં આવી છે આ સઘળા સ્કુલો એક મોટા મકાનમાં ચાલી રહી છે. કે જેનો પાયો જાહેર સભાવતો અને સરકારી માનથી કહાવાય છે. સૌથી મોટું દાન આપનાર મેરીસવર્ગ કરીમજી જીવણજી છે, જેણે મકાનની ખાપણી પેટે રૂા. ૪૦,૦૦૦ આપેલા છે.

આ કેળવણીની પ્રવૃત્તિઓની પાછળ જણાવાયેલ મીનિટ્સ રહેલો છે. કરાંચીના બોડાએક ઉત્સાહી બોહોરા મહસ્થોની કુકડીએ ૧૯૦૪ માં એક મીડલ સ્કુલ શરૂ કરી હતી. બાદ વર્ષ બાદ બનારે સલામતની સકત રાહ થમ ત્યારે કરાંચીમાં રાષ્ટ્રીય જુસ્સો આવી ગયો અને આ સંસ્થા ને એક વર્ગમિ સંસ્થા હતી તેને રાષ્ટ્રીય સંસ્થા બનાવી દેવામાં આવી અને સઘળા વર્ગના બોકરા છોકરીઓને દોહના સંતાનો તરીકે એક

આંગે બાલુવા, રહેણા અને આદવાનું આગંતુક કરવામાં આવ્યું આ સંસ્થા આજે આપણે ઘરઘ ઊંચકરાગોનાં મેળાક મુખી થીખવે છે અને કરાંચીના હીંદુ-મુસ્લીમ રાદંગીઓની રાષ્ટ્રિય પ્રવૃત્તિથી ઉત્પન્ન થઈ છે કે જેમાં ગા અસ્વી પ્રવૃત્તિમય કાર્યકર્તા છે. સંસ્થાને દર્શે વાર્ષિક રૂા. ૧૦૦૦૦ ની કાયમની આમદાનીની જરૂર છે અને કરિયાપારના હીંદીઓ આ કાર્યમાં દાતા પાસેથી લેવાના હેતુથી શ્રી. અલવીએ પોતાની રહસ્યસાગા પુર્ણ અને ઇતિહ્ય આદિકાની આ સફર કવાનું સાહસ ખેડેલું છે. અમે શ્રી. અલવીના મિશનમાં ફતેહ ઇચ્છીએ છીએ.

"ધ્રન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

૨૬મોર, તા ૧ જુન સન ૧૯૩૪

સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ મહાસભા

આ અઠવાડીયે અમારે ફરી એના એજ વિષયપર ચર્ચા કરવી પડી છે તેથી અમારા વાંચકો પાસે ક્ષમા માગીએ છીએ. તેમ કરવાના બે કારણો છે. પ્રથમ તો એ કે અમારા આગલા લેખો છપાયા બાદ કેમની પછી જાણીતી વ્યક્તિઓએ અમારા વિચારોને ખોટા સ્વરૂપમાં રજુ કર્યા છે અને સક્રિય આદિકાના હીંદુઓનેજ નહિ પરંતુ આ દેશની આખી હાલ કોમને મોટી અસરકર્તા એક બાબત ઉપરના અમારા પ્રગતિશીલ મતદર્શનની પાછળ કંઈક ગુઢ હેતુ રહેલો છે એવું અમારી ઉપર આરોપ મુકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે બીજું કારણ એ કે જ વિચારો અમે રજુ કર્યા છીએ એજ વિચારો જુદી જાહામાં આ સ્વામી અખ્યાનંદજીએ કેનહરસ્સ બુક્સની મુલાકી વખત કરેલાં સુંદર ભાષણમાં દર્શાવ્યા છે.

પ્રથમ મુદ્દાને વિશે અમે અમારી સ્થિતિ નાહન સ્પષ્ટ કરી દેવા ઇચ્છીએ છીએ. હીંદુ કોમના ઘટકાક સંકુચિત વિચારના વર્ગોમાં સામાન્ય રીતે પ્રચલિત છે તેવા વિચારોની ઉપર અમે જ્યારે ટીકા કરીએ ત્યારે તેનો અર્થ ઘટકાક ભાઈઓએ અમને બોટા સ્વરૂપમાં રજુ કરવાની જાહેરાત બતાવેલી છે તેમ અમે હીંદુ કોમની ઉન્નતિ ઇચ્છતા નથી એવો ભાવ નથી.

અમારા વાચકોને અને ખાસ કરીને જ્યાં વસતા સપણા હીંદુ ભાઈઓને અમે ખાત્રી આપીએ છીએ કે જ્યારે જ્યારે અમે કંઈક પણ કડક ટીકા કરેલી છે અથવા તો અમુક દલીલનો તેમાઓના બાલપર ફાડવાનો પ્રયત્ન કરેલો છે ત્યારે અમારે હેતુ હીંદુ કોમના હિત સીવાય બીજું કાંઈજ નહોતું. ઘણા અમને માનવાને કારણ છે, કે મહાસભાએ આ દેશમાં ગાભીયાદ ઉભો થાય તેવું કામ નહિ કરવાની અમારી ચેતવણીની અસર થારીજ થઇ છે. કેનહરસ્સની બેઠક વખતે થએલાં ભાષણોમાં કંઈક વાપરવામાં આવ્યો હતો અને પ્રસાર થએલા ફરાવોમાં પણ ઘણી વિનીત દ્રષ્ટિ વાપરવામાં આવી છે

હવે અમારી નીતિ વિશે ટૂંકામાં ખુલાસો કરીશું. મહાત્મા ગાંધીજીના દિવસોથી 'ધ્રન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ની નીતિ વાર્ષિક સવાલો તરફ સાર્વજનીક વલણ લેવાની રહેલી છે. સંકુચિત ધાર્મિક વિચારોની સામે તે હમેંશા વિરોધ કરતું આવેલું છે. પછી તે વિચારો ભલે હીંદુ, મુસ્લીમ કે ક્રીસ્તી તરફથી દર્શાવાયલા હોય. એજ વલણ અમે આજે પણ અખત્યાર કરેલી છે. ધર્મને વેદી કોઈ પણ કહેવાતી મતમાં અમે માનતા નથી. જે ધર્મો તના અનુયાયીઓની દ્રષ્ટિ બહોળી કરનારા હોય તેજ ધર્મોમાં અમે માનીએ છીએ. હીંદુસ્તાનના સમજા નિષ્પક્ષપાતી નેતાઓ પણ આજે એવાજ વિચારો ધરાવે છે, સંકુચિત ધાર્મિક વિચારોથી હીંદુસ્તાનને રાજનૈતિક, આર્થિક અને અન્ય રીતે કેટલું નુકશાન થયું છે એ તેઓ સારી રીતે સમજી ચુકેલા છે. વર્ગીય ધાર્મિક મતથી બાહેર પ્રજાના મનને ઝેરી બનાવી દેવામાં આવે કે ત્યારે તેનો પ્રત્યાઘાત અન્ય સ્વરૂપમાં પણ થયા વગર રહેતો નથી. આ રીતે કટ્ટરવાદી, સંકુચિત, વર્ગીય ધાર્મિક હીલચાલો દેશમાંથી ઐક્યતાનો નાશ કરે છે અને કોમોપાકને અશક્ત કરે છે. એક વખતે એક બાહેર સભામાં બોલતાં શ્રીમતિ સરોજિનીના નામકુએ પુછ્યું હતું કે: "હીંદુસ્તાન આજે કમજોર અવસ્થા તો બીજાની ગુલામી થયું છે?" તેનો પ્રત્યુત્તર આપતાં તેમણે જણાવ્યું કે: "તેનું કારણ એ છે કે જ્યાં જ્યાં કોમ પણ હીંદી બોલવામાં આવે છે ત્યાં તે પોતાને બા તો સનાતની અથવા તો આર્ય સમાજી અથવા તો હીંદુ અથવા તો મુસ્લીમ તરીકે ઓળખાવે છે **હિંદી** તરીકે કદી ઓળખાવતો નથી."

અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે અમારી સ્થિતિ આ ઉપરથી તદ્દન સ્પષ્ટ સમજી શકાય હશે.

કેટલાક લોકો અમને કહેતી અને કહી ચુકેલા છે કે: "હીંદુ ધર્મની બાબતોની ટીકા કરવાનો તમને શો હક છે?" ધાર્મિક બાબતોમાં અમે પ્રમાણભૂત છીએ દાવો અમે કદી કરી શકતા નથી તેમ એવો દાવો કરી કરેલો પણ નથી પરંતુ વસ્તુઓને તેના ખરા સ્વરૂપમાં જોવા પ્રતી અમે સાધારણ અક્કલ ધરાવીએ છીએ.

શ્રી સ્વામી અખ્યાનંદજી તો વિદ્વાન છે અને હીંદુ ધર્મોપર આ દેશમાં આપણામાંના કોઇના કરતાં પણ સપ્રમાણ મત દર્શાવી શકે છે. તેઓ શું કહે છે? તેઓએ કેનહરસ્સ બુક્સી મુલાકી વખતે કરેલા ભાષણમાંથી એક ફકરાનો સાર અત્રે ટાકીશું કે જેથી અમુક લોકમતપર અમારો મત વિરુદ્ધ પડતો હોય તેવા અમે હીંદુ કોમની પ્રગતિ ઇચ્છતા નથી અથવા તો તેના પ્રયત્નોપર પાણી ફરવવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ એવો જાહેરમાં આક્ષેપ મુકનારાઓની ટીકા કેટલી પક્ષપાતી છે તેનો વાંચકોને ખ્યાલ આવી શકશે.

સ્વામિજીએ કહ્યું હતું કે:

> "હીંદુ સભાના અમુક પ્રચારકો હમેશાં અમુક મત ધરાવવાને બદલે જીવન અને ચરિત્ર ઉપર વધારે ભાર આપતા આવેલા છે. ખરો ધર્મ માનવ સૃષ્ટિનું અક્ષય્ય સ્વાધ્યયમાં રહેલું છે અને તેથી જુદા જુદા લોકો જ્યારે ત્રમે તે ધર્મ પાળતા હોય છતાં સર્વત્રિ સાથે મળી સત્યના શોધકોનો એક સમ હજો કાયમ ખરે. ધર્મ રહેલો છે."

અમે આશા રાખીએ છીએ કે મહાસભાના ઉત્સાહીઓ

સ્વામીઓના આ અનનીય ગાબડે હમેશને માટે બાદ રાખશે અને તેને વ્યવહારમાં મુકશે.

હમણાંથીજ કાન તો કુંકાઈ રહ્યા છે કે ગદાસભા દૌદુ કેમની સેવા ની સંસ્થાના કરતા પક્ષિતમ મહેન્દ્રઓ અને વ્યક્તિગત સ્વાર્થી સાધવાનું એક સાધન થઈ પડવાની છે. આ દેશમાં બલેર કાર્યોના અગાર અનુભવ પરથી એવી ભીતીમાં કંઈ પણ અસાધારણતા અગે જેવા નથી. એ વસ્તુ પણ વગરની છે એ ગદાસભાના હિતાર્દીઓએ પોતાની સલામતિ અને જ્યાંથેલાયથી ગદાસભાને દૌદુ કેમનું ખરૂ સેવા અદીશ બનાવીને સિદ્ધ કરી દેવું પડશે. દરમિયાનમા તેની પ્રશંસા અને કદર કરવાનું અમે ભવિષ્યને માટે મુલતવી રાખીશું.

નમારા અને આડમ્બરના કરતા સત્યનિષ્ઠા અને વ્યવહાર ધર્મના ઉપર અમે વધારે વિશ્વાસ મુકીએ છીએ.

હિંદીઓના કેળવણીનો સવાલ

મી. હોસ્ટેફ્રેયરનું અગત્યનું નિવેદન

નાતાલમાં બાકીથી દસ હજાર પાઉંડનો વધારો

ટ્રાંસ્વાલમાં વધુ સમજણ

યુનીયન પાલામેન્ટમાં ગુરૂકી બજેટના માટેના વોટપર ચર્ચા કરવામાન સુબ્બી પ્રધાન મી. હોફમેયરે ૧૯૨૬ ના કે ઉંડ કેમના કરારની રૂએ હિંદીઓને માટે કેળવણીની સગવડોના સવાલપર એક અગત્યનું નિવેદન કર્યું હતું તેમણે જણાવ્યું કે:

હિંદી કામને માટે પબ્લીક સગવડની એક બાબત તરફ ધ્યાન ખેંચવાની આ તકનો લાભ લેવા ઇચ્છું છું. ૧૯૨૬ ના રાઉંડ ટેબલ કરારમાં યુ કીયન સરકારે એ મતનો નિકાલ કર્યો હતો કે કેળવણીની સગવડોના સંબંધમાં આપણી રહ્યમી વસ્તીના એક ભાગ તરીકે રહેનારા હિંદીઓને બીજાના અન્ય વર્ગોની બાબત બરાબર ગણવા જોઇએ. હિંદી કેળવણી એ અસાધારણ એક પ્રાંતિક બાબત છે. સિવાય કે કેળવણીની બે શાખાઓ યુનીયનના કેળવણી ખાતાની નીચે આવેલી છે. એ કામ એ બાબતમાં સરકારને પણ મોટું કરવાનું રહે છે.

જે પ્રાંતોને વધારે સીધો સંબંધ છે તે પ્રાંતની સરકારોને કેપટાઉનના કરારને હમેશાં ધ્યાનમાં રાખવાના છે અને કરારે થયા પછીના વર્ષોમાં જે કંઈ કરી શક્યા સુધરા થયા છે. કમભાગ્યના વર્ષોમાં પ્રાંતોને ખોટ જતી હતી અને કરકસર કરવાની જરૂર પડી હતી. તેને લીધે કેળવણીની અન્ય શાખાઓ સાથે હિંદીઓની કેળવણીને પણ ધક્કા પહોંચ્યા છે. સુધારાએ હવે બાબત બદલાયો છે અને ફરી પ્રગતિ શરૂ થઈ છે.

દૌદ સરકારના એજન્ટે આ બાબતમા પણ રસ લીધેલો છે અને મુખ્ય સંબંધ ધરાવનાર પ્રાંતિક સરકારોની સાથે સંબંધમાં રહ્યા છે. ટ્રાંસવાલ પ્રાંતમાં જ્યાં હિંદીઓની કેળવણીનો સવાલ ઓછો ગોટો નથી ત્યાં મારે સમજવા મુજબ ખાસ કરીને માધ્યમિક શિક્ષણ અને શિક્ષકોની તાલીમના સંબંધમાં બાકી કરી સગવડના સુધારા થઇ રહ્યા છે.

નાતાલને લાગે વળગે છે તેટલે દરજ્જે એડમીનીસ્ટ્રેટર તરફથી મને સુચવવામાં આવ્યું છે કે તેમની એકઝેકયુટીવ કૌંસીલે હિંદીઓ માટેની કેળવણી માટેના આંદાજમાં પાઉંડ બાંધવા દસ હજારનો વધારો કરવાનો વિચાર રજુ કરી છે અને તેને બાંધછોડે એકેક રકમો તેમજ સરકારી રકમોમાની બાકી સગવડોમાં પણ હિસાબે સુધારો કરી આપશે.

વળી હું એટલું પણ કહી દેવા ઇચ્છું છું કે યુનીયનના કેળવણી ખાતાને લાગે વળગે છે ત્યાં સુધી ગત વર્ષે દરબન માં યોજના ઇન્ડિઅન ટેકનીકલ કલાસોની સગવડ કમીટીને આવકમાં આપવી મજબૂત વધારો કરી આપી શકાયો છે અને ગત વર્ષમાં બીજો વધારો કરી આપવાની ફિકેદ રખાય છે. એ ઉપરાંત વીટવોટરસ્રેન્ડ ટેકનીકલ ઇન્સ્ટીટ્યુટના સંબંધમાં હિંદીઓ માટેના પાર્ટ ટાઇમ કલાસો બેાતવાની ગોઠવણો થઇ રહી છે.

હિંદીઓ અને સ્લમ્સ બીલ

મી. હોસ્ટેફ્રેયરે પ્રધાનની લીધેલા મુલાકાત

કાલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલ્ડ ઇન્ડિઅન એસોસીએશનના પ્રમુખ એડવોકેટ પિ કાસ્ટેફ્રેયરે સરકારના સ્લમ્સ બીલપર ગયા ગુરૂવારે મુખ્ય પ્રધાન મી. હોફમેયરની મુલાકાત લીધી હતી મા કાસ્ટેફ્રેયરે જણાવ્યું કે બીલના હેતુઓ સુંદર છે પરંતુ આ દેશમાં ગરીબ હિંદીઓપર હાડમારીઓ પડે છે અને આ બીલનો અમલ તેવા લોકોપર બોજી મુશ્કેલીનો નાખનારો થઇ પડશે. તેઓની આર્થીક નિરાધાર સ્થિતિ થઇ પડવાનું કારણ સરકારની ગોરી મજુરોની નીતી છે. તેઓના રહેઠાણો સંબંધી સ્થિતિ પણ ખરાબ છે. મજુર વર્ગોના ઘરધણીઓને તોફરી વગર દુઃખી થવું પડશે. એવું સૂચવવામા આવ્યું છે કે બંને બાલીકાના વર્ગોનું વર્ગીકરણ નહિ થઇ રહે તેમ હતા તો બીજાના અમલમાં ગાલીક પોતે વસતા હોય તેમ તેને વધારે ધ્યાન દેવામાં આવશે. પ્રતિનિધ સભાઓ જેવી કે દરબન ટાઉન કાઉન્સીલ હિંદીઓ કે જેઓ મોટા પાયા રેટપેયરો છે જ્યાં તેઓની જરૂરીયાત તરફ કયું ધ્યાન દેવી નથી. અને કમુનીસીપાલીટીની તેઓ પ્રત્યેની પોલીસ વિશે કમેસા અસંતોષ દર્શાવેલો છે. પ્રતિનિધ સત્તાઓના ચુકાદાની સામે બીલમા પ્રધાનને અપીલ કરવાનો હક્ક હોવો જોઇએ અને એ પ્રતિનિધ સત્તાઓને બદલીને કોર્ટ મારફતે અપીલ કરવાની બીલમા સુચના કરવામાં આવે તો તેઓ તરફથી કંઈ પણ ઉપાધીરૂપ પગલું ભરવા સામે ઘાંકુરા રહે.

પ્રધાને જણાવ્યું કે પ્રધાનને અપીલ કરવાનો હક્ક કાયમ રાખવામાં આવ્યો છે અને બીલની સાથે અસંગત દરેક જાતી કોઇ પણ બાબતપર બીલ કોમ પણ ધ્યાન રાખવામાં કે બારાને દરકાર કરશે નહિ. વધીકામાં બીલ કોઇ એક વધારાનો કાયદો નથી.

[illegible] સ્વાભાવિક અગાઉથી રોકવાનો નીયમ છે તે માટે કરીને ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. એવી મતલબને પિનીનો મતલબ પણ બીજી અને અમલ ઉદ્યોગણીમ નીકળવાના બધા અને ચમત્ત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ કોન્ફરન્સ

ટાઉન હોલમાં ખુલ્લી મુકાઈ

ડેલીગેટોની મોટી હાજરી

સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ મહાસભાની ત્રીજી કોન્ફરન્સ ડરબનના ટાઉન હોલમાં તા. ૨૬ મીના રોજ પૂજ્ય સ્વામી અખંડાનંદજીના હસ્તે ખુલ્લી મુકાઈ હતી પ્રથમ કોન્ફરન્સ ૧૯૨૨ માં ડરબનમાં મળી હતી ત્યારે હિંદુઓના ધાર્મિક, સામાજીક અને કેળવણી સંબંધી સ્થિતિ સુધારવાના હેતુથી સાઉથ આફ્રિકાની હિંદુ મહાસભાની સ્થાપના થઈ હતી

ત્યાર બાદ ૧૦ વર્ષે ૧૯૩૨ માં બીજી કોન્ફરન્સ મળી હતી અને તે પછી વીસ વરસે આ ત્રીજી કોન્ફરન્સ ગણી છે.

યુનિયનના ત્રણે પ્રાંતોમાંથી આસરે હિંદુ સંસ્થાના ડેલીગેટો હાજર થયા હતા.

કેપ્ટાઉની મેયરના આશીર્વચન

મેયરની ગેરહાજરીમાં કેપ્ટાઉની મેયર કાઉન્સીલર એસ. કે. એલક્રાઓ કોન્ફરન્સનો આવકાર આપતાં જણાવ્યું કે પોતે ખુશી થાય છે એવું છે કે આવાં એક ઉપયોગી કાર્યને માટે ડેલીગેટો મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા છે એ તેઓનો ઉત્સાહ સુચવે છે

સ્વામીજીએ કોન્ફરન્સ ખુલ્લી મુકી

ત્યાર બાદ કોન્ફરન્સ ખુલ્લી મુકતાં પોતાના વક્તવ્ય દરમીયાન સ્વામીજીએ જણાવ્યું કે હિંદુધર્મના ઉપરછટકના અભ્યાસીઓ માત્ર મોટા વિચારો ધરાવે છે પણ તેની પાછળ માર્ગ બતાવો આવતો નથી પરંતુ સત્ય અને પ્રકાશની શોધ કરનારાઓને હિંદુધર્મ ઉંડી શાંતિ આપનારો થઇ પડે છે. જેઓ તેના ઉંડાણમાં ઉતર્યા છે તેઓ તેના ભેદો, સમજી શકયા છે. તેઓ તેમાં અનેક ભિન્ન વિચારો અને અનુભવોની વચ્ચે સાર્વભૌગિક એકતા રહેલી જુવે છે

આજે વ્યાપારી અને રાજકારી દરીયાઓમાં ધર્મના પણ દરીયાઓ મળી રહી છે. અને સંકુચિત વિચારના ધર્મગુરૂઓ ઉત્પન્ન થયા છે કે જે કોઈ સામેલ કરી શકવાના નથી એટલે સાચો એક ભીલની ઉપરચટ બધા મેળવવાની રૂચિથી જગતમાં આજે રાજદ્વારી, સામાજીક અને સામાજીક તકલીફોજ એટલા માટે છે કે જુદા જુદા મત ધરાવનારાઓએ અન્યધર્મીઓને પોતાનામાં લેવાની બેચેનાથી કરીને જ તકલીફોમાં ઉતરેલા નહિ કરવો જોઈએ. કારણ કે એક વસ્તુ ચોકકસજ છે કે મનુષ્યના સ્વભાવ અને પ્રકૃતિમાં બધા સુધી તફાવત રહેલો જ છે સુધા મતો અને અનુભવોમાં પણ તફાવત રહેવાનોજ.

કુદરતનો માર્ગજ વિવિધતાનો માર્ગ છે. સમાનતાનો નથી. એટલે આપણે વિચારો અને અનુભવોની ભિન્નતામાં એકતાની શોધ કરવી જોઈએ. કેટલા એમ માનતા હોય કે પોતાનોજ અમુક ધર્મ કે પંથજ ટકી રહેવાનો છે કારણ કે તેને મને તેજ માત્ર ખરો છે તો મારે તેની દયા ખાવાને કહેવું જોઈએ કે: "ભાઈ, તારૂં સ્વપ્ન અશકય છે. જગતમાં એ કદી બની શકવાનું નથી કારણ તું ઈશ્વરના સત્યો, કુદરતનું અસ્તિત્વ સમજી શકતો નથી" ધર્મ પુરૂષ અને સ્ત્રીને પોતાના અંતરાત્મામાંથી ઉચ્ચ આદર્શોની પ્રેરણા આપવી છે.

ડેલીગેટોનો સત્કાર

સા. આ. હિંદુ મહાસભાના પ્રેસીડન્ટ અને સત્કાર સમિતિના પ્રમુખ શ્રી. બી. એમ પટેલે જણાવ્યું કે આજનો મેળાવડો સાઉથ આફ્રિકાના હિંદીઓની તવારીખમાં અપુર્વ બનેલો છે. સમગ્ર પ્રાંતોમાં જ્યાં હિંદુઓ વસે છે ત્યાંથી દરેક પંથોના પ્રતિનિધિઓ આવેલા છે અને તેના પ્રતિનિધિપણાને વિશે શંકા ઉઠાવી શકાય તેમ છેજ નહિ.

પ્રમુખનું ભાષણ

ત્યાર બાદ કોન્ફરન્સના પ્રમુખ પદેથી મહેતા જમનાદાસે ભાષણ કરતા જણાવ્યું આ દેશ આપણી આવી પ્રજાની માનવૃત્તિ માટે પડયો છે આ ઔદ્યોગિક પ્રજાસત્તા લક્ષને તેઓએ તેના સાધનોનો લાભ ઉઠાવવો જોઈએ. આ મહાસભા મહેનત મજુરોને જ્ઞાન, જરૂરતો અને ઈચ્છાઓ ઉશ્કેરીને કારીગરી શીખવા મોકલી શકવાની સ્થિતિમાં હોવી જોઈએ અને પછી તેઓ આફ્રિકને શ્રીમંતોની મદદથી કારખાનાઓ ખોલીને બેકારી અને ભુખ મરણનો સવાલ દુર કરવો જોઈએ

દેશી ભાષાઓ શીખવવાની પધ્ધતી અગત્ય છે. આ દેશમાં તેઓની ખાનગી ગરજપુરતીને માટે પ્રાચીન સંસ્કૃતિ સજીવન કરવાની જરૂર છે. ગરીબોની ઉન્નતિ અને નિરાધાર દીકરીઓને ટેકો આપવો એ પણ હિંદુ મહાસભાના કાર્યક્રમનો એક વિષય હોવો જોઈએ. સ્ત્રી શિક્ષણને પણ ધ્યાન દેવું જોઈએ. એ કે હિંદુઓના ધણા ઉત્સવો પાળવામાં આવે છે છતાં એ દિવસે હજુ વધુ પ્રપંચની જરૂર છે. કોઈ પણ પ્રજા મહાપુરૂષોને પુજ્યા વગર ઉંચે ચઢી શકી નથી અને હિંદુજનતાને પોતાના ધાર્મિક, સામાજીક અને રાજદ્વારી ગદ્દાનપુરૂષોની બલદાન સિદ્ધિઓનું સ્મરણ કરાવવું જોઈએ.

જમાનો કેટલી ઝડપથી આગળ વધ્યું છે અને દરીયાએ કેટલી મુદત પ્રગતિ કરેલી છે, એ એ દેશોના સ્વાર્થત્યાગ, સેવા અને સ્વદેશભકિતથી બની શકયું છે. હિંદુ યુવાનોને તેનો ખરો લેવા હું આહ્વાન કરૂં છું સાઉથ આફ્રિકામાં હિંદીઓનું ભાવિ તમારા હાથમાં રહેલું છે ઉઠો, જાગો, તમારામાંથી પ્રમાદને કાઢી નાખો, અને સ્વદેશભકિત અને પ્રમાણીક અભિલાષાઓથી જાહેર પડો. આ દેશ કે જ્યાં તમારો જન્મ થયો છે અને જ્યાં તમે ઉછરેલા છો. તેના સારા નાગરીકો બનો અને તમારી માનવૃત્તિ અને તેની સંસ્કૃતિને વફાદાર રહો.

ત્યાર બાદ અન્ય બે પક્ષો રજુ કર્યા અને હાર તોરા અર્પણ કરવાનો વિધિ થઇ રહ્યા બાદ રાત્રે કોન્ફરન્સની મોટર સુરત હિંદુ મંડોસી એસોસીએશનના હોલમાં મળી હતી અને રવીવારે પોતાનું કાર્ય સમાપ્ત કરી રાત્રે મહાસભાની વાર્ષિક સભા મળી હતી અને કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી થઇ હતી.

શ્રી પી. બી. સીંઘ અને ત્યાર બાદ પટેલની સરદારી નીચે સ્વયંસેવકોની કોર્ટ થઈ હતી જેણે વ્યવસ્થા બાબતનું કાર્ય કરેલું હતું.

વેદીક સોસાયટીના બેન્ડે મનોરંજન સંગીતમય કરી હતી.

મી. સોરાબજી કરસનજીએ હાઉસ ડોલના સુપરફ્રમમાં રવીવારે બપોરે રેફ્રીજરેટરને ખાણું આપ્યું હતું. મી એમ. સી. વરમન તરફથી શનીવારની રાતે ટીપાર્ટી આપવામાં આવી હતી. રવીવારે મી. મી. એમ. પટેલ તરફથી ટીપાર્ટી આપવામાં આવી હતી અને વેદીક સોસાયટી તરફથી ગ્રેહાઉન્ડ આપવામાં આવ્યો હતો.

ભિક્ષાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

કુશરભાઈ દેવા ઓઢાણીયા	૧	૧	૦
નારણભાઇ ખાપા	૧	૧	૦
આર. એચન ઈગેપો	૫	૫	૦
એક ગરીબ ઘર (દરબત)	૧	૬	૦
કુલ પા.	૮	૧૩	૦

કવીન્સહાઉસ

કી. એસ. નાયડુ		૧૦	૬
ગોવીંદ કુંવરજી	૧	૧	૦
જગજીવન મેઘાર		૪	૩
કાળા એરેગ્રમ		૧૦	૬
ઇના નારમ્બ		૨	૩
ગોવીંદ પી મીઠા		૨	૬
ઈસુપ અધરર	૧	૧	૦
એસ એ. પીલ્લો		૨	૬
બાગા ખુશાલ		૧	૦
સી આર દેર		૨	૬
એચ પોટે માસ		૧	૦
એ એ. વકીલ		૧	૦
કુલ પા.	૪	૦	૦

ફોકસબર્ગ

ભુંડુમાઈ લાલભાઇ	૨	૨	૦
ગોવીંદભાઈ ગામવભાઈ તરફથી તેમના પિતાશ્રીના પુન્યાર્થે	૨	૨	૦
વસનજી હાંસજી	૨	૧૮	૦
સુખાભાઈ હરીભાઈ	૧	૧	૦
નકનજી હરીભાઈ	૧	૧	૦
જીતારામ પાલજી	૧	૧	૦
ચેમાભાઈ મે રાવજી	૧	૧	૦
નારણજી દાજીભાઇ	૧	૧	૦
પાપાભાઈ હરીભાઇ		૫	૬
મુકાભાભાઈ કાજીભાઇ		૫	૩
લક્ષ્મણભાઈ રાજાભાઈ		૫	૩
જીવણજી બુધાભાઇ	૧	૧	૦
કુલ પા.	૧૩	૧૭	૬

પ્રીટોરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

શ્રી. પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજના સેક્રેટરી મી ક. એસ. નાયડુ લખી જણાવે છે :

શ્રી. પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજની એક જાહેર સભા ગઇકાલ તા. ૨૪ મી મેના રોજ બપોરના ૩ વાગે સમાજની ફ્રમમાં બોલાવવામાં આવી હતી. મેમ્બરોની હાજરી બહુ સારી સંખ્યામાં હતી. પ્રમુખસ્થાનેથી મી. એમ. બોમીએ સમાજ સારૂ કરેલા કાર્ય ઉપર વિવચન કર્યું હતું. સારભાદ મી. બોમીએ સમાજ દોઢ વર્ષ દરમિયાન કરેલ પ્રગિતનો અહેવાલ રિપોર્ટ રૂપે વાંચી સંભળાવ્યો હતો.

સમાજની ઉત્પત્તી મહાત્માજીના અપવાસને અંગે મજાની પ્રાર્થના સભાઓમાંથી કેવી રીતે થઇ તે જણાવ્યું હતું. પ્રથમ કાર્ય સમાજના સભ્યો નોંધવાનું હતું જેમાં ૪૫ આજીવન સભ્યો, ૬ સહાયક સભ્યો, ૧૫ સહાનુભુતિદારક સભ્યો નોંધાયા છે.

સમાજને સારૂ પ્રોપર્ટી ચોક ઉપર ની ખરીદવામાં આવી છે જેમાં રોકાઇ ૬૦૦ ખરચાઇ ગયા છે.

સ્મશાનની બારે બાજુએ પાકી દિવાલ ચણવામાં આવી છે.

અસ્પૃશ્યતા દૂર કરવા બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ સારૂ ફાળો ઉઘરાવી મદદ કરવાનું કાર્ય કરેલું છે.

હીંદુ તહેવારો ઉજવવા, દેશ નેતાઓની જયંતિઓ ઉજવવી, ધર્મની ચર્ચા કરવી, રામાયણ સભા બોલાવવી વિગેરે કાર્ય.

શ્રી પ્રીટોરીયા હીંદુ બ્યાયામશાળાને આગળ ધપાવવાનું અને જનતાની જરૂરીયાત સાચવવાનું કાર્ય.

મી. પી. એમ. નૈકરી દેશ જવા કોર્ટ મંત્રીપદનું રાજીનામું આપતાં તેમની જગ્યાએ મી. કનૈયાલાલ રાજુલાલ શાહ તથા જગનભાઇ બીખાભાઇની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી.

છેવટે સંગીતના જલસા બાદ સભ્યોનો આભાર માની સભા બરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

શ્રી પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજના હોલની અંદર તા. ૨૭ મી મેના રોજ સાંજના ૭ વાગે એક સભા સમાજના માજી સેક્રેટરી મી. પી એમ. નૈકરી દેશ જતા હોઇ વિદાયગીરી આપવા સારૂ બોલાવવામાં આવી હતી. પ્રાર્થના બાદ સભાનું કાર્ય શરૂ થયું. મેમ્બરોની હાજરી પણ સારી સંખ્યામાં હતી. પ્રમુખે પ્રસંગોચિત વિવેચન કરી મી. નૈકરીની સફર સુખરૂપ ઇચ્છી હતી. સમાજ તરફથી પ્રમુખશ્રી નાજાલાલભાઇએ મી. નૈકરીના કરેલા કાર્યની કદર કરતાં કુલદાર માનપત્ર તથા એલ્બમ રીસ્ટ વોચની ભેટ એનાયત કરવામાં આવી હતી. શ્રી પ્રીટોરીયા હીંદુ બ્યાયામ શાળા તરફથી માનપત્ર આપેલ કરવામાં આવ્યું હતું છેવટે મી. નૈકરીએ આભાર માનતાં જણાવ્યું હતું કે મેં કંઇ મારી ફરજ બજાવી છે આથી વધુ કંઇજ કર્યું નથી. પણ સમાજ આટલી બધી કદર કરે છે જે બદલ અંતઃકરણપુર્વક આભાર માનું છું અને સમાજની સારી પ્રગતિ ઇચ્છું છું.

સંગીતના જલસા બાદ સભ્યોને દુધ આપવામાં આવ્યું હતું. ત્યાર બાદ સભ્યોના આભાર માની સભા બરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

હીંદની આર્થીક તપાસ ૨૦ લાખને ખર્ચે

હીંદની આર્થીક તપાસ કરવાની યોજના વિષે કરેલા હેવાલમાં લંડન યુનીવર્સીટીના પ્રો. કે. બા રેલી અને કેમ્બ્રીજ યુનીવર્સીટીના બ્યાખ્યાતા મી. રેગનૅલ્સને જણાવ્યું છે કે:

આવી તપાસ કરતાં ઓછુ વર્ષ લાગશે અને રૂ. ૩૦ લાખનું ખર્ચ થશે. સરકારનો પ્રથમ ઇરાદો આ હેવાલ બીનકુલ મંત્રિમંડળમાં મુકવાનો નહોતોઃ પરંતુ વડી ધારાસભામાં સવાલ જવાબ થયા પછી પ્રાંતિક પ્રધાનોની પરિષદને વડી ધારાસભાના રાબ્યો માટે આ હેવાલ કેમ્બવાની જરૂર જણાઈ છે. બ્રીટીશ હીંદના મોટા શહેરોમાં ઉત્સાહથી મુસાફરી કરી નિષ્ણાતોએ આ હેવાલ તૈયાર કર્યો છે. આ હેવાલે પ્રાંતદેશના આંકડા એકત્ર કરતાં વધારે રેસીડન્સીની મુલાકાત લીધી નથી. સરકારે નિષ્ણાતોની ભલામણ સંબંધી કશો નિર્ણય કર્યો નથી. નિષ્ણાતોના કહેવા પ્રમાણે આર્થીક માહિતી એકઠી કરવાનું કામ કરનાર ખાતાં માટે જે બાબતો કરી છે તેમાં મોટો ફેરફાર કરવાનો સમય આવ્યો છે. ના. વાઇસરોયની કારોબારી સભાની આર્થીક કમીટી તા ચાલુ રહેશેજ. નિષ્ણાતો વેપારી માહિતી અને આંકડા ખાતાંનો વધારે ઓ નામ કાઢી નાંખવાની અને કારોબારી સભાની આર્થીક કમીટી સાથે કામમાં અર્થશાસ્ત્રીઓને જોડવાની ભલામણ કરે છે. અર્થશાસ્ત્રીઓની સંખ્યા ચારની રહે અને ત્રિસ પ્રતિના બાબુસો આકર્ષીક આવે એટલા પગાર તેમને મળે. હીંદની રાજકીય સંપત્તિનો અડસટો કરવાની ભલામણ હેવાલમાં કરવામાં આવી નથી; પરંતુ નિષ્ણાતોએ મોમ્બ અને રાજેરી પ્રદેશોમાં ઉત્પન્ન અને ગ્રાહકી પ્રદેશોમાં ઉત્પન્ન વેરાનું તપાસ કરવાની સુચના કરી છે. મોમ્બ પ્રદેશોની બાજુમાં નિષ્ણાતોએ પસંદ કરેલા ગામોમાં બારીક તપાસ કરવાની પદ્ધતિથી જમીનનું ઉત્પાદન અને ગામડાંની કામગીરીનાં પ્રમાણ અને મુલ્યનો અડસટો કરવાની હિમાયત કરી છે. રાજેરાની આવક પરત્વે નોંધોમાં ભલામણ કરી છે કે પ્રથમ તો કુટુંબોના ધંધા અને તેમની આવકના અડસટાની જમુના દાખલ તપાસને આધારે પછારે મોટાં શહેરોની તપાસ કરવી એમ પણ સુચવવામાં આવ્યુ છે કે આ જાતની બધી તપાસ જેટલે અંશે અને સહકાર કરવા શક્તિમાન હોય તેટલે અંશે દેશી રાજ્યોમાં પણ કરવી

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૯૦	૧૩૫૨	૧૩૦૩	ક. મી.	ક. મી.
	જુન	વૈ. વૈશાખ	સફર	શહેં શહમી		
ઉપ	૧	વદિ ૪	૧૮	૨૮	૬ ૪૫	૫-૦૧
સોમ	૨	,, ૫	૧૯	૨૯	૬-૪૬	૫-૦૫
મંગળ	૩	,, ૬	૨૦	૩૦	૬-૪૬	૫ ૦૬
બુધ	૪	,, ૭	૨૧	૧	૬-૪૭	૫ ૦૬
ગુરૂ	૫	,, ૮	૨૨	૨	૬-૪૭	૫-૦૬
શુક્ર	૬	,, ૯	૨૩	૩	૬ ૪૮	૫-૦૭
શનિ	૭	,, ૧૦	૨૪	૪	૬ ૪૮	૫-૦૭

વિવેક વર્તમાન

દરાશ રૂકસે કરેલો મહોમાનોનો સત્કાર

બોન્ડ સ્ટ્રીટ ડરબનમાં ચાલતી દરાશ ગુજરાતી પ્રાથમિક શાળા તરફથી પંડિત મહેતા જયમીની અને શ્રી સ્વામિ આનંદજીનો સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખસ્થાને મી. એસ. બી. રાંદેરીયા હતા. પંડિતજી અને સ્વામિજીએ પોતાના ભાષણોમાં બાળકોની અગત્યતા ઉપરી બાર મુકયો હતો. સ્વામિજીએ સંસ્કૃત ભાષા શીખવાની અગત્યતા ઉપરી જણાવ્યું હતું.

મરણ

અમને નોંધ લેતાં બેદ થાય છે કે મરહુમ શેઠ અહમદ મહમદ કાપડીયાના કુપાતર બાઇ આમદાં તે ગી. મહમદ મસિધ કાપડીયાના પત્નીશ્રી જોહાનીસબર્ગમાં જન્નત નશીન થયા છે. મરહુમના કુટુમ્બીજનો તરફ અમે અંતઃકરણપુર્વક દિલસોજી ધરાવીએ છીએ અને મરહુમના રૂહને શાંતિ મળે એવી દુવા ગુજારીએ છીએ.

યુનિયનનો પાંચમો પ્રાંત

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાના ધારાસભાએ યુનીયન સરકારને પોતાના બંધારણમાં ફેરફાર કરી સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાને યુનિયનના એક પાંચમા પ્રાંત તરીકે જોડી દેવાની વિનંતી કરનારો ઠરાવ પસાર કર્યો છે.

સોા ફિ.સ વેંચો તરીકે રાંધવા કહ્યાં એક ફિવસ સિંહ તરીકે ગાળવો ભલો

ઇટલી મહાન વિમહમાં જોડાયું તેનું ૧૯ માં વર્ષની ઉજવણી પ્રસંગે સોશ્યાલીસ્ટોને સીબિરા મુસોલીનીએ કહ્યું હતું કે એકસો વર્ષ સુધી ઘેંટા થઈ પડી રહેવા કરતાં એકજ દિવસ સિંહ બની રહેવું ભલું છે

મનુષ્યના શરીરની કીંમત શી. ૩-૬

લંડનમા 'સન્ડે એકસપ્રેસ' ના એક લેખક જણાવે છે કે મનુષ્યના શરીરની કીંમત નીચેની વસ્તુઓથી માત્ર શી. ૩-૬ જેટલી થાય છે.

ગંધક—એક કુતરા પરથી જંતુઓ દુર કરી શકાય તેટલો.
ચાઇમ—૬ લાકડા સાબુ થાય તેટલો.
કોલું—૭ પેનીના ખાલા જેટલું.
ફોસફરસ—૨૦ માચીસની પેટી થાય તેટલું.
ચરબી—દસ બાકડા કરી થાય તેટલી
પોટેસીયમ—એક રમકડાની તોપ ફોડી શકાય તેટલું.

જાહેર ખબર

શ્રી ટ્રાંસવાલ કોળી હીતવર્ધક મંડળ

ઉપરોકત મંડળની વાર્ષીક જનરેલ સભા તા. ૧૭-૬-૧૯૩૪ ના રોજે અપોર બાદ બરાબર ચારે ૬ રમોલ્ડ માર્કેટ રૂમ ૬ ઉપર આપેલ તા. ગબ્બા બાઇ બાબાના મકાનમાં નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે મળશે. દરેક સભ્ય ભાઇઓને વેળાસર પધારવા વિનંતી છે.

કામકાજ: (૧) વાર્ષીક ચુટણી, (૨) હિસાબ (૩) પરચુરણ.

જસમતભાઇ નાનજી } મેનેજરીઓ.
ગોપાળજી ગોવીંદ }

ટ્રાં. કો. હિ. મંડળ.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

મહાત્મા ગાંધીજીની હાર કદી થઈ નથી

શ્રી. એન. એસ. વરદાચારીએ મદ્રાસ પ્રાંતિક યુવક પરિષદના પ્રમુખસ્થાનેથી બોલતા જણાવ્યું હતું કે મહાત્મા ગાંધીજીની હાર કદી થએલી નથી અને કદી થવાની નથી. તેમના જીવનમાં હારને સ્થાનજ નથી. સત્યાગ્રહની હાર નથી થઈ પણ આપણે તેના સૈનિકો અને સંચાલકો જેવા નીવડવા જોઈએ.

બંગાળના ગવરનરના જાનપર હુમલો

બંગાળાના ગવરનરના જાનપર થએલા હુમલા વિશે વર્તમાનપત્રમાં છપાતાં મહાત્મા ગાંધીજી લખે છે કે એવા ગુનાહથી હિંદુસ્તાનની તેના ઉદ્ધારે પહોંચવાની પ્રગતિને બાધા પહોંચનાર છે. યુવાનોએ એવા ખોટાં કામો નહિ કરવાં જોઇએ.

પાસપોર્ટ રીફ્યુઝ થયો

પંડિત જ્યોતીશંકર દીક્ષિત હિંદુ મહાસભાના સેક્રેટરી અને સંયુક્ત પ્રાંતની હિંદુ મહાસભાના જનરલ સેક્રેટરી જેમને યુ. પી. ની પ્રાંતિક હિંદુ સભા તરફથી બ્રહ્મદેશ હિંદુની રજત જયંતી સપ્તાહ પ્રસંગે હિંદના પ્રતિનિધિ તરીકે જવાન આવાને યુ. પી. ની સરકારે પાસપોર્ટ આપ્યો નથી.

મદ્રાસના નવા ગવરનર

સર જ્યોર્જ ફ્રેડરીક સ્ટેનલી કે જેમની મુદત નવેમ્બરમાં પૂરી થાય છે તેમની જગ્યાએ મેજર અર્સકાન એમ. પી., મદ્રાસના ગવરનર નીમાયા છે.

શીતળામાતાને ૬૦૦૦ જનવરોનો ભોગ

મદ્રાસ પ્રાંતના કોઈમ્બતુર શહેરમાં ઘણા વિરોધ છતાં શીતળામાતાને શાંત કરવા ૬૦૦૦ જનવરોનો ભોગ આપવામાં આવશે.

મુંબઇમાં મીલ મજુરોની હડતાલ

મુંબઇમાં મીલ મજુરોની હડતાલ હજુ શાંત પડી નથી. મારામારીઓ હજુ ચાલુ થયા કરે છે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠની જમીનઅંકેસુલ અંગે નોટીસ

શ્રી. નરહરી દ્વારકાદાસ પરિખ જે સત્યાગ્રહની લડતને અંગે દાંડીમાં સજા ભોગવી રહ્યા છે, તેમની સામે ઉભરા ડિસ્ટ્રીક્ટના મામલતદારે બેન્ડ રેવન્યુ એક્ટની કલમ પર મુજબ નોટીસ કઢાવી છે. એમ માલુમ પડે છે કે ગુજરાત વિદ્યા પીઠના જમીનના એક ટુકડાની જમીનઅંકેસુલ રૂ. ૨૬ ની રકમ સરકારમાં ભરાઇ ન હોવાથી આ નોટીસ કાઢવામાં આવી છે અને તે નાસીક જેલમાં શ્રી. પરિખ ઉપર બજાવવા સત્તાવાળાઓએ મોકલી આપી છે.

શહીદ કરબલાની યાદગીરી અંગે ઉજવણી

સત્ય અને સિદ્ધાંતની રક્ષા માટે પોતાની અને પોતાના કુટુંબપરિવારની મહાન કુરબાનીઓ આપનાર હજરત સૈયદુશ્શોહદા ઇમામહુસેન (અલ.) ની શહાદતની યાદગીરી ઉજવવા એક જાહેર સભા અમદાવાદમાં પ્રેમાભાઇ હોલમાં ખા. સા. ઇમામ મોહમ્મદના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. એ પ્રસંગે પ્રોફેસર ડાયર મૌલાના હુસૈનમોહમ્મદ જરીવાલાએ હઝરત, મૌલાના હાફીઝ રહીમુદ્દીન હઝરત, શ્રી. મોહમ્મદ યાસીન તુરી બેરીસ્ટર, મૌ. સૈયદ આબીદશાહ હઝરત તથા શ્રી. સૈયદ સફરુદ્દીન બુખારીએ ઇમામથી મહાદત પર વિવેચન કર્યું હતું.

આર્યવીર દલની સ્થાપના

પંજાબ પુરત મંજાગા મકાનમાં એક સભા ભરી "આર્યવીર દલની" સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. ઉપયુક્ત સંસ્થાના હિંદુ, દેશ ભક્તી અને ધર્મની સેવા તથા બાકીના અધિકારોની રક્ષા કરવા વગેરેનો છે. આ સંસ્થાના પ્રમુખ તરીકે હીંદી પ્રચારકોના સંસ્થાપક શ્રી રામસિંહજી અને મંત્રી તરીકે શ્રી. રામમૂર્તિ કરનપુરી ઉપરાંત એક અંતરંગ કમીટી નીમાઇ છે.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંઈનો ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. બંધારી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 20

RAVJEE BHOOLA
Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.
P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.
Nice quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.
Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર
નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે ચીજો ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે
દરેક ઓરડર ઉપર જાતી દેખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકિંગ કરી દીકાયત આવશી મોકલવા માં આવશે.
કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશ, રોસ્ટેનબા વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.
લખો: રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ. 8

"INDIAN OPINION"
Subscription Rates.

		s.	d.
WITHIN THE UNION :			
	Yearly	20	0
	Half-Yearly ...	10	6
OUTSIDE THE UNION and OVERSEAS			
	Yearly ...	2	0
	Half-Yearly ...	10	6

દક્ષિણ આફ્રિકા:
અને
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(૩)

૬. આફ્રિકાની સ્વાતંત્ર્ય-કુચ

A little over twenty-five years ago, the Boers fought desperately to uphold their independence against British aggression. In the battle fields they were outnumbered by British forces and they were finally subjugated through the application of the policy of starvation under the cover of so-called "concentration camps." The Boers lost the war; but they under the guidance of astute leaders as General Botha, General Smuts and others immediately began the work of "transforming the defeat into a glorious victory."

Through diplomacy the South African people, the Boers, the Dutch and others—are marching to their destiny of independence, as a part of the so-called British Commonwealth of Nations, with full right to secede from the British Empire when they chose to do so.

૩. નાતાલમાં હાલ.

સ. ૧૯૧૦ માં દ. આફ્રિકામાં જ્યારે દેશીનું જોડાણ થયું અને આપણે દેશ 'યુનિયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકા' ને નામે ઓળખાવા લાગ્યો. રાજવહીવટ માટે જે બંધારણ પસંદ કરવામાં આવ્યું તે "સાઉથ આફ્રિકા એક્ટ" ને નામે જાણીતું થયું ત્યારે કેપ પ્રાંતોની અને નાતાલમાં ચોદીય પ્રજાની પ્રમાણે, અને ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમા કેપ પ્રજાની પ્રમાણે રાજકારભાર ચાલતા હતો. ચારેય પ્રાંતોમાં પરિસ્થિતિને અનુકૂળ કાયદાઓ પસાર થતા.

કેપ કોલોનીમાં રંગભેદને સ્થાન ન હતું. નાતાલમાં ગોરા પ્રમાણમાં હતું અને ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટ યા ટ્રાંસવાલમાં તેનું ઉંચ દર્શન થયું. દરેકની જુની પ્રણાલી મુજબ રહી તે કારણે ચારેય પ્રાંતો ભિન્ન રહ્યા. આ પ્રણાલીઓને જોડે રેલાઓ અને દોહીઓના સંબંધમાં જુદા જુદા પ્રાંતોમાં જુદા જુદા કાયદાઓનો અમલ ચાલે છે. બોઅર લોકોને રંગભેદનો પ્રશ્ન કેટે લોવાયો હતો પ્રાંતોમાં જરીપુરાણા કાયદાઓ મધ્ય જાજ જાય કાયદાઓની જેમ અમલમાં ચાલ્યા છે. બોઅર લોકોની ચારિત્ર્ય તરફ આપણે ઉલ્લેખ કરી ગયા છીએ. આ ચારિત્ર્યની સંપત્તી બાલુએ ઇ. સ. ૧૯૧૦ બાદ રાજદ્વારી પ્રગતિ કમાલ કરવા માંડી.

કેપ બોઅરોએ એવી કુનેહપૂર્વ કામ લીધું કે રણમેદાનના પરાજયને તેઓએ રાજકીય ક્ષેત્રમાં રાજદ્વારી વિજયમાં પલટાવી નાખ્યો. આ રાજદ્વારીનો અભ્યાસ કરતાં બ્રિટિશ રાજદ્વારીઓને જે પરાજય મળ્યો એ પાછળ આપણે સમજી જઈએ. આપણને એ વિચાર મુંઝવ્યા કરે કે બ્રિટિશ જેવી રાજદ્વારી પ્રજાએ કેમ સુલેયાપ આવી હશે? કેપ બોઅરી રાજદ્વારીઓને આગે બ્રિટિશ સર્વોપરિતા જતી રહી. બોઅર સર્વોપરિતા સ્થાપી બની અને દ. આફ્રિકાના અંગ્રેજોનાં સ્થાન બદલાયાં

ઇ. સ. ૧૯૧૦ માં ચાર પ્રાંત બોઅર રાજદ્વારીઓએ દ આફ્રિકામાં એવાં કેવા બીજ વાવ્યાં ? દ. આફ્રિકાનો વહીવટ પ્રધાન કરીએ આમ અંગ્રેજ બન્યો ન માય! ઓરેંજીઆ અને ન્યુઝીલાંડમાં બ્રિટિશ સર્વોપરિતા રહી છે. કેનેડામાં અનિશ્ચિતા છે, પણ દ આફ્રિકામાં તો આપણી કેનેડા જેવા શૂન્ય છે એમ આજે કહી શકાય જેમ આયર્લાંડમાં ડી વાલેરા અને કોસગ્રેવે, તુર્કીમાં કમાલપાશાએ અને ઇજીપ્તમાં ઝેગલ અને તેના અનુયાયીઓએ બ્રિટનને બતાવ્યું : બળવાખોરો યુદ્ધમાયે લડી રહે છે તેમ દ. આફ્રિકાના બળવાખોર વીર પુરૂષો જનરલ બોથા, જનરલ સ્મટસ અને જનરલ હર્ટઝોગે પણ દેશને આઝાદીને પંથે દોરી સાબીત કરી દીધું.

દક્ષિણ આફ્રિકાનું એકજે હાથે અંગ્રેજને શાસન કરે એ અશક્ય હતું. બોઅરનો મદદ વગર તેઓથી એક પગલું ભરાય એમ ન હતું. બોઅર પ્રજાના પક્ષે બે હતા પણ ચોપ એકજ હતું. એક પક્ષ હમા માનતો કે બ્રિટિશ અલગ થવું ... બીજો એમ માનતો કે બ્રિટિશ સાથ સહકાર રાખી પોતાનું ધ્યેય સાધવું. આગલા પક્ષનો આ આજનો વડો પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગ અને પાછલા પક્ષના નાયકો તે જનરલ બોથા અને જનરલ સ્મટસ. તેઓના નેતાઓ આજ બોઅરોના અને નિષ્ણાત રાજદ્વારીઓ.

(અપૂર્ણ)

પરચુરણ

—સાંબરેજા રાજ્યે રાજપુરથી પ્રગટ થતા 'રેયતી' સામે પ્રવેશ બંધીને મનાઈ હુકમ ફરમાવેલ છે.

—વેરાવળ બંદરે વેપારી વર્ગનો મોરચાર તથા આયોજ સગવડતા આપી રાજ્ય તેટલા રાજની સ્ટેટ બોંદવું મહાક જુનાગઢથી વેરાવળ ફરવેલ છે.

—જામનગર રાજ્યે રાજકોટમાં પ્રાયવેટ પ્રેકટીસ કરતા ડા. દામોદર જગન્નાથની (ડા. પાંડ્યા) ને પેન્શન સરજન તરીકેની નીમણૂંક કરેલ છે.

—રાજકોટનાં સિવિલિકા બહેન મણિબાઈ કમારાએ સ્વર્ગવાસીના વિધુર મોહનલાલ કરસનના સ્મરણ અર્થે પુનઃલગ્ન કરેલાં છે.

—જામનગર ઇ. વિ. સભાને માધ્યમિક શિક્ષકોને નવીન ગાનસશાસ્ત્ર, શિક્ષણ તથા કેળવણ પદ્ધતિનું જ્ઞાન આપવા ઉનાળાની રજા દરમ્યાન એક તાલીમ વર્ગ ખોલવાની યોજના કરેલ છે.

ગીતા મનન.

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામદાસ મશરૂવાળા).

અધ્યાય ૧૧ મો ચાલુ

(૫) શ્લોક ૩૨ થી ૩૪

અર્જુનની આવી દશા જોઈ, "મેમળજ"ના જેવો અંજીર, ધીર બનાં ચિત્ત આપવાને નીકળેલો હોય તેવા અવાજથી શ્રી કૃષ્ણ અર્જુનને એ દિવ્ય પુરૂષની ઓળખાણ આરતા બોલ્યા—

"અર્જુન! તું ડર નહિ. આ સ્વરૂપ જોઈને ગભરા નહિ. હું તને પહેલાં જે વાત કહેતો આવ્યો છું, તેજ તું સ્થૂળ રૂપે આ રૂપમાં જુએ છે. એ દેવ બીજું કોઈ નથી, પણ લોકનો ક્ષય કરવાવાળો કાળજ છે. બાકી તારા વિપક્ષ બાજીના આ બન્ને બાજુના સૈનિકોનો કાળ બરાબર ગયો છે, એમનું મોતજ એમને માથે બની રહ્યું છે, અને સર્વેને આ બીજા યુદ્ધમાં ઘેરી રહ્યું છે આ લડાઇમાંથી તું બચી જાય તેવો કોઈ ઉપાય નથી. કાળ તેમને જીવતા રહેવા દેવાનો નથી.૩૨

"સવ્યસાચી, એમાંના બચ્યાનું મરણ તારે હાથે થવાનું છે, તેથી તું કૃપાતો પણ નહિ, અને ઉદ્વેગ પણ ધારતો નહિ. એમને મરવા સાંપ્રત નિમિત્ત જોગાએ છે, તે તું છે એમ માન, અને ઉભો થા; અને અનાયાસે મળતી કીર્તિ તથા રાજ્યસંપત્તિને સ્વીકારીને જોગવી લે તું એમ જાણ કે કાળે એમને પહેલાંથીજ હણેલાં છે અને તું માત્ર તે મરણની બંધણી ક્રિયા કરે છે.૩૩

"દ્રોણનેય! આ યુદ્ધમાં તારોજ વિજય થવાનો છે, એમ હું તને ખાતરી આપું છું. ભીષ્મ, દ્રોણ, જયદ્રથ, કર્ણ વગેરે સર્વે દુષ્ટાત્મા શૂરવા છે એમ માની, તું તારે કર્તવ્ય બજાવી લે."૩૪

(૬) શ્લોક ૩૫

કેશવના આ વચન સાંભળીને અર્જુનને હવે કૃષ્ણ પ્રત્યે અનુપમભાવે જોયું કામ રહ્યું નહિ. એને કૃષ્ણનો મહિમા નવીનજ પ્રકારે સમજાયો. પોતાને જે વિશ્વરૂપ સૌન્ય તથા અમંકર રૂપે દર્શન થયું એની ભૂમિકામાં કૃષ્ણજ રહેલા છે એમ પ્રત્યક્ષવત્ દર્શન થવાથી એ કૃષ્ણનું હવે પ્રેમરસભાવે સ્તવન કરતો અટકે એ શક્ય નહોતું! કૃષ્ણ પાસેથી વિશ્વ ભાવે અભયદાન મેળવ્યા છતાં અર્જુન ભૂતા પરિણામને બીધે અને કૃષ્ણને જોજ પસંદ છે એવું સમજી, એ બાહ્યોપચાર રહિત મિત્રભાવેજ એમની સાથે વર્તતો હતો. પણ હવે કોઈ વાર તો એનાથી પોતાની સર્વ ભક્તિ પ્રદર્શિત કર્યા વિના રહેવાયું નહિ. આથી બે હાથ જોડી, ધ્રૂજતો ધ્રૂજતો, વારંવાર નમસ્કાર કરતો, બીતો બીતો, પ્રણામ કરતો, એ પુનઃ સદ્‌ગદ કંઠે સ્તવન કરવા લાગ્યો:૩૫

(૭) શ્લોક ૩૬ થી ૪૬

"હે હૃષીકેશ! જગતના આબાલવૃદ્ધ, જ્ઞાની—અજ્ઞાની, સર્વેજનો તમારો જયજયકાર કરવામાં અને તમારી કીર્તિ ફેલાવવામાં આનંદ માને છે, અને તમારે વિષે અત્યંત ભક્તિ ધરાવે છે તેની યોગ્યતાને આજે હું સમજી શકું છું રાક્ષસો તમારાથી ડરીને છે તથા ભાગતા ફરે છે, અને સિદ્ધ પુરૂષો તમને નમસ્કાર કરે છે, તેમાં પણ મને હવે આશ્ચર્ય લાગતું નથી. ખરેખર, મેં તમારાજ જોયું કે તમેજ આદિપુરૂષ છો. જગત બધાને સૃષ્ટિના સર્જનારા માને છે પણ એ બધાથી તમારાથી ઉપરેજા અને અર્વાચીન છે. તમે તો અનંત, સર્વ દેવોના દેવ, બ્રહ્માંડને વ્યાપીને વસેલા છો. જગતનું જે અક્ષર તત્ત્વ, તથા પદાર્થોના સનાતન અને નાશવંત ધર્મો, અને એ બેમ ધર્મોથી પર જે મૂળ વસ્તુ, તેજ તમે છો.૩૬—૩૭

"અનંત! આ વિશ્વ તમારેજ આધારે રહેલું છે. જગતને તમેજ સંપૂર્ણપણે જાણો, અને જાનથી જે જાણવા યોગ્ય વસ્તુ છે તે તમારેજ સ્વરૂપ છે. જે પ્રાપ્ત કરવા જેવું પદ છે તે, તમારી સાથે એકરૂપ થઇ જવું, એજ છે.૩૮

"સૃષ્ટિનાં જે અનેક દેવ-દેવતાઓ ભિન્ન ભિન્ન રૂપે ભિન્ન ભિન્ન શક્તિઓ ધરાવતા દેખાય છે, તે, વસ્તુતઃ તમારાજ જુદા જુદા આવિર્ભાવો છે. તમારે લીધેજ એ સર્વેનું અસ્તિત્વ અને મહત્વ છે. તમને છોડીને એમને કશું સ્થાન નથી.

"સ્વામી, હે સર્વરૂપ, મારી તમને હજારો વંદના છે. ગુરૂદેવ! તમને આગળથી, પાછળથી, બધી બાજુએથી નમસ્કાર કરું છું તમારું રોમ રોમ સનાતન તત્ત્વજ્ઞ હોઇ, તમારું અણુ—અણુ મારે મારે પૂજ્ય અને વંદનીય છે.

"અરેરે, હું કેવો બુદ્ધિહીન, કે બાળપણથી તમારી સાથે રહ્યોય, રમ્યો, કામો કર્યાં છતાં તમારા અનંતપણાને અને અપાર શક્તિને ઓળખીજ ન શક્યો! તમેજ આ સર્વ વિશ્વને ધારણ કરીને રહેલા હોવાથી, તમેજ સર્વરૂપ છો એમ ન જાણતાં, મેં તમને કેવળ મારા જોડીદાર જેવા ગણ્યા. અરે, મેં મંદબુદ્ધિએ કેવી બાલેશ કરી! કેટલી વાર મેં તમને તું-તાં કર્યું! કેટલી વાર તમારી વિશ્રામશૈયાને ઉશ્કેરી, તમારી કેડકીઓ પણ કરી, અને તમને સર્વે વડીલોનાયે વડીલ સમજી બદમથી વર્તવાને બદલે તમારા આસન પર ચડી બેઠો. તમને મારો પગ ચાંપવા દીધો, એક બાજુ જમ્યો અને બાજુ તમે કોઈ સામાન્ય મિત્ર હો તેમ વર્ત્યો!

"ભગવાન મારો અવિવેક મને ક્ષમા કરો. તમારો મહિમા ન જાણવાથી આ બધું થયું. (ક્રમશઃ)

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

आज आवश्यक					१
प्रथम	वैद्य	पुस्तक	मोहनमाला	सात	१
द्वितीय	"	"	"	"	६
तृतीय	"	"	"	"	६
चतुर्थ	"	"	"	"	६
पंचम	"	"	"	"	६
षष्ठ	"	"	"	"	६
सप्तम	"	"	"	"	१ ०
सत्यार्थ प्रकाश मोहनमाला टीका सहित					० ६
मंदुकजी पनीजाद					६
गीतासंग्रह					६
सामवेद संहिता					५ ०
अथर्व वेद संहिता					१ ६
यजुर्वेद संहिता					२ ६
पंच महा यज्ञ:					१ ०

पता 'इन्डियन ओपिनियन,' फिनीक्स, नेटाल.

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीका करकमलोंसे
ई. सन १९०३ में स्थापित हुआ.

भाग ३२. फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. १ जून, १९३४. अंक २२.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १ जून, १९३४

हिन्दु महासभा

पाठकोंको स्मरण होगा कि बीस वर्षोंके बाद तीसरी हिन्दु महासभाका उद्घाटन स्वामी अध्यानन्दजीके द्वारा दरबन टाउन होलमें हुआ है। अतः इतने लम्बे समयपर उक्त सभाको खूब जोर शोरसे देख कर, हिन्दु जनताके हृदयोंमें ऐसा अनुमान तो जरूर ही होता होगा कि, महासभा यदि पहिले नहीं, तो अब अवश्य ही कुछ ऐसे कार्योंको करनेमें समर्थ होगी, जिससे कि हिन्दु कौमकी भलाई हो। प्रत्यक्ष देखने में आता है कि सभा सोसाईटियोंसे नातीय उन्नति होती है। परन्तु दक्षिण आफ्रिकाकी हिन्दु जनता अपने धार्मिक विचारोंके अनुसार संस्थाओंको कायम किआ है। उन सबको यदि महासभा मिला सकी तभी वह जीवित दशामें रहने सकति है। अतः अपने अस्तित्व को रखते हुए, जनताके विचारोंका लक्ष निरन्तर ध्यानमें रखकर उसे अनेको विघ्न बाधाओंका सामना करना होगा। क्योंकि श्रेष्ट कार्योंमें विघ्न भी बहुत हुआ करते हैं। क्रमशः हिन्दु नातिमें सबसे ज्यादा कमी शिक्षाकी है। पुनः एकताका अभाव सा हो रहा है। इन दो बातोंपर महासभाको सर्व प्रथम ही पूर्ण रुपसे ध्यान देना चाहिए। वास्तवमें अगर इतने कार्योंको महासभा कर सकी तब तो कहना होगा कि हिन्दु महासभाका उद्घाटन शुभ घडीमें हुआ था। अन्यथा वही बात घुमकर फिर सामने न आने पावे कि २० वर्षके बाद फिर महासभा होगी, अस्तु।

फिरभी रंगभेद!

डांसवालमें स्वामी अध्यानन्दजीका व्याख्यान देनेके लिये गौरांग महिला मंडलकी ओरसे निमंत्रण प्राप्त हुआ था। अतः यथा समयपर स्वामीजी अपने दो तीन हिन्दुस्तानी साथीयोंके साथ मंडल स्थानमें उपस्थित हुए। तदन्तर मंडलका सभापति कहने लगा कि आप व्याख्यान दीजिए, किन्तु आपके साथ आए हुए हिन्दीयोंको यहां उपस्थित रहना सर्वथा ही वर्जित है। अतः स्वामीजी उत्तरमें कहा कि आपके मंडलका मंत्री अपनी सूचनामें हमको तथा हमारे साथीयों के आनेके लिए स्विकार कर चुकि है। इस बातपर सभापति सहमत न हुए। अंततः स्वामीजी व्याख्यान देने से ईनकार कर, वापस लौट आये।

अग्नि दग्ध संस्कारसे क्या लाभ?

ये मेहता कोमिनी अपने एक भाषण में मृतक दाह संस्कारके विषयपर भिन्न भिन्न प्रमाणोंसे सिद्ध करते हुए, उदाहरणके तौरपर यह भी बतलाया कि, संसार भरमें मनुष्य जन संख्या १,९०,००,००,००० अर्थात एक अरब ९० किरोड़ है। और ९२,-००,००,००० बासठ किरोड़ बिगहा जमीन है। अब जो दरेक आदमीको ४ गज भूमि दिया जाय तो १ हजार और ५०० वर्ष में १ गज भी जमीन शेष न बचेगी। सारांश यह कि सारी पृथ्वीका हिस्सा कब्रस्थान बन जायेगा। अतएव इससे साबित होता है कि, मृतकको जमीनमें दफन करनेकी अपेक्षा, दग्ध संस्कारसे कितनी भलाई है। और आज कल जलाना ही प्रायः श्रेष्ट मानकर जापान, अमेरीका, फ्रान्स, ईटली, जर्मनी तथा और और देशोंमें अग्नि दाहको ही उपयोग किया जा रहा है, अस्तु।

"श्रवणकी कथा"

रिवरसाईड सनातन ड्रामा कम्पनीने यह "श्रवणकी कथा" नामक सुन्दर धार्मिक नाटकको तैयार किया है। और जून ता. १६ शनिवार, रायल बाईस्कोप स्थानमें दिखलाया जायेगा। अतः इस नाटकसे जो आय होगी, वह सब मोरपेक्टहोलके श्रीसनातन धर्म सभाको दे दी जायेगी। उक्त सभा इस द्रव्यको मन्दिर सुधारमें ही खर्च करनेका निश्चय किया है। फलतः इस देशमें यह नाटक दिखलानेका पहला ही अवसर है। अब जनताको चाहिए कि दर्शक रुपमें इस नाटकसे सिर्फ मनोरंजन ही, यही नहीं बल्कि

वह एक शिक्षाप्रद नाटक समझना चाहिए। वाल्मीकीय रामायणमें अयोध्याकी कथा का अत्यंत करुणापूर्ण चित्र खींचा गया है। अतएव इस अभिनयके लिखने पात्र हैं वे नाटक कलामें निपुण मालूम होते हैं।

समालोचना

'वीरभूमि'—सम्पादक नरसिंह दासजी राघवजी। मूल्य ३ रुपये। पता २९४ कालबा देवी रोड, बम्बई।

यह नवीन साप्ताहिक पत्रिका बम्बईसे प्रकाशित होती है। इसके सम्पादक श्री. राजनैतिक कार्यक्षेत्रमें एक अनुभवी नेता हैं। पहली संख्यासे ही मालूम होता है कि, पत्रकी नीति भारतके देशी राज्योंकी प्रजाको सेवा करना, और उनको निर्भीकताकी शिक्षा देते हुए, वीरता का पवित्र पाठ भी पढ़ाना है। विशेषतः सुयोग्य सम्पादकसे 'वीरभूमि' की योग्यता अवश्य प्रशंसनीय है। इस सामाजिक अशांतिके हुल्लोंके उठनेमें, पार्टियोंकी सेवा करनेमें, और अनगठितोंका पुष्ट संगठित बनानेमें ही प्रयुक्त होगा। अपने रंग ढंग परसे अवश्य यह बात प्रकट होती है कि पत्रिका हो लाख है। ऐसे पत्रोंकी जरूरत भी खूब है। कागज और छपाई आदि सब अच्छे हैं। हिन्दी पढ़ने वालोंसे हम अनुरोध करते हैं कि इस पत्रिकाका ग्राहक बनकर, इसकी उन्नतिमें सहायक हुआमें। मंगलप्रभात पत्रिकाकी आयु वृद्धिकी शुभकामना करते हैं, बस्तु।

१९४० में भीषण युद्ध

मि. एच. जी. वेल्स नामक अंग्रेज लिखायतमें एक लेखक और भविष्य-वक्ता होनेमें ख्याति प्राप्त किया है। हालमें ही न्यूयॉर्क अमेरिकामें जा कर कहा है कि सन १९४० ई० में एक ऐसा भीषण युद्ध होगा, जिसके अन्दर दुनिया सामिल होगा। किन्तु अभी यूरोपकी स्थिति देखते हुए, आप कहते हैं कि यहां तो शान्त भावना है, लेकिन पूर्व दिशाके विषयमें अभी कुछ भी अटकल या दशाको आप स्पष्ट नहीं कह सकते हैं, अस्तु।

लकवाका ईलाज

'मेडिकल टाइम्स' से ज्ञात होता है कि, लेडिसिथके अन्दर एक डाक्टर एम. एन. साईड है, जो कि पुरानासे पुराना लकवा रोगको ईलाज करके रोगीको अच्छा कर देते हैं। साईड महाशयकी ईलाज विधनमें भी होती है। और हालमें बहुतेर उक्त बिमारीमें बैठे हो गये हैं। ऐसा उपरोक्त अखबारमें विदित हुआ है।

दरबन आर्य समाज

दरबन आर्य समाजकी वार्षिक मिटींगमें नवीन चुनाव हो गया। जिसमें निम्न लिखित पदाधिकारी चुने गये हैं। सभापति श्री. पचमसिंह, उपसभापति श्री. बी. ए. नेथराज और सि. टि. [illegible] श्री. सिंह और हम नेथराम सामान्यो श्री. एम. मुन्सु, कमीटी [illegible] परमधर, सत्यदेव, डी. रुपानन्द और डी. ए. लिस्टकार। प्रतिनिधि पो. बी. सिंह, डी रुपानन्द, एच. लाल, बी. ए लिस्टकारी और डी. सिंह। सभाका मनोहिक बैठक प्रति रविवारको दोपहर ईस्टीटयुट स्थान में हुआ करेगा, ऐसा निश्चय हुआ है।

शोक समाचार

शोकों लिखा पढ़ते हैं कि श्रीमति कामकल्ल लीला जो कि मेरिटस्बर्ग निवासी मि. डी. नगरिकी दूसरी पुत्री थीं। गत ९ मे शुक्रवारको उनका देहान्त हो गया। और दूसरे दिन शनिवारके मोम्बसा इंडियन मंस्कार किया गया। उक्त स्थानपर पं. रामसखि महाराज उपरोहित थे। हम इश्वरसे मृतात्माको शान्ति, और शोकाकुल परिवारको धैर्यकी प्रार्थना करते हैं।

सामान्य वर्तमान

दीनबन्धु मि. एन्ड्रूजका शुभागमन गत सोमवारको केपटाउनमें हुआ है। अतः वहां २ सप्ताह रह कर, नेटाल में आयेंगे। और लगभग २ मास यहां ठहरेंगे।

दरबन शहरका एक विख्यात व्यापारी मि. एम एस सांदरी, जिनकी हालमें ही मृत्यु हो गई, उनकी सारी-मिलकियत १०४०२९ पौण्ड १९ शीलिंग ३ आनकी है। जिसपर मृतक ड्यूटी सरकारी टैक्स के लिये १३६९१ पौण्ड १९ शीलिंग ३ पेनी का चेक सरकारको देना पड़ा है।

पं. जवाहिरलाल नेहरू जेलमें 'संसारका इतिहास' नामक एक वृहद ग्रंथ लिखे हैं, अब उसके प्रकाशित करनेके निमित्त श्रीमति विजय लक्ष्मी पंडिताने उनको कलकत्ताके जेलमें जाकर मुलाकात करेंगी।

—आसामके भू. पू. गवर्नर सर लाडर समरदने मेंचेस्टर (इंगलैण्ड) में बोलते हुए कहा है कि सभी तरहके हिन्दुस्तानी अब यह सीख गये हैं कि माग कमे कं गली है और टैक्स (कर) देनेसे कैसे इन्कार किया जाता है। यदि अधिकांश लोग कर देनेसे इन्कार कर देंगे, तो आखिरमें हम लोगोंका अन्त हो जायगा।

[illegible]

[illegible]—வெள்ளிக்கிழமை June திரு 1934ஆம் [illegible] 22

[illegible] தபதினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, June திரு 1934ஆம்

[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] 1912 மாடு [illegible] [illegible] [illegible]

லை சகலருக் கொண்டுமிக் கிரத்தினைப் படைத் தவருமாகிய பண்டித ஜேத்ரா ஜெய்மினி அவர் களை மதராஸ்டிற்கு அன்புரசனையாய் வரிக்குமாறு பாரக் கேடுத்துக்கொண்டார். கற்றவர்க்த விந் தவமணியாகிய பண்டிதர் ஜெய்மினி அவர்களும் வந்தது. தமது அதிவிசாரண உபந்தியாசத்தில், தெளிவுப்பிரிக்கா இந்தியர்கள் சேர்வைப்பட வேண் டியதற்கான முழுக்குகளையும், இந்த சமயத்தில், தொழில், ஆசாரம் முதலியவற்றில் உயர்நிலையுடைய வெள்ளிய சமூகங்களையும், தினமேல் இதற்கான பின்பற்றவேண்டிய முறைகளையும் எடுத்துச் சொன் னார்.

இரவல்லால், கேப் முதலான மாகாணங்களி லிருந்து வந்திருந்த பிரதிநிதிகள், மதராசுடனடைப் புகழ்ந்ததமல்லாமல், அந்த மாகாணங்களிலுள்ள இந்தியர்களெல்லோரும் இம்மாதா காட்டை ஏற்க சிக்கப் கொண்டிட வார்களென்றும் பிரகடனத்தார் கள். மதற்குமேல், தெய்வலவாக்கு செய்யப் பட்டு குழுகலத்தடன் கூட்டங்கலிர்ந்தது.

இத்திறப்பு விழா விமரிசையாக நிறைவேறின வர், மேலும் செய்யவேண்டிய வைகளைப்பற்றி யோ சிக்கும் பொருட்டு, பிரதிநிதிகளி பெருமானால் ஜேயோர் பண்டிதர் ஜேய்மினி அவர்கள் அங்கத் தனத்தில்லும் குறித் தந்த அதேதினியனால் ஹாலிம் மாலை 7 மணிக்கு கூடினார். அவ்விடத்தில், சுவாமி ஆனந்தானந்தர் எனத்தில் முடிவுப்பட்ட திலும் இந்தியர்களுக்கு சமைகளுப்பிரசு. முன் னரே தயாரிக்கப்பட்டிருந்தவர்களில் உறுதிச் செய்யும் பொருட்டு ஒரு காரியதரிசிகள் தெரிவுசெய்த பொழுது அதல் திருமணம் பிரதிநிதிகளில் ஒரே ருக்கு பிடித்தமில்லாமையால், குறைக்களு தெரிய ப ஏராமபித்தவர். அதிவிசாரண கண்டித்தும் பேனி, குழப்பம் விளாவண்ணம் அடங்கினர். அச்சட் தீர்மானங்களை பரிசீலனைச் செய்து ஏற் றும்படி விதிடம் ஒப்படைக்கப்பட்டு ஏலப் பற்ற மணிக்குமேல் கூட்டம்கலிருந்து மதராஸ் வருவித் தங்கியுள்ள சுவாமி ஆனந்தானந்தரை மணிக்கு மழைதடியே கூடிற்று. தகவிசாரணைக் முன்னரே நிருத்தப் ப ட்டிருந்தவர்கள் வரப்பிரசாரம் அதிகாரி ருமுப்பமில்லாமலேயே யுள்ளனிதனர். அதலை பின் பிரதிநிதிகள் எல்லோரையும் ஸ்ரீ சொ ஸ்றி சன்மந்தி அவர்கள். போட்டியில் மறுபி கா மூலமாகவும் கொண்டுபோய் மேற்கையாக விருப் தில் பேசினார்கள். திருப்பி கையுகு வந்து இந்தக்கை முன்னேற்றுவிப்பதற்காக பலதீர்மா வங்கள் தடங்களில்லாமல் நிறைவேறின. மகாத் சனம் முடிவுரையுடனே முன்னுரையும் நடந்து மறுநா ரு முற்பிறந்தது.

இரண்டாவது கூடிய முதல் டத்தை வரவேற் சனதிசுத்தத்தில் அங்கத்தினர்கள் சேர்ந்துவரும் தனமலையால் இரவுமாகி கூடுதற்கு பேருக்கு வாயிருந்தது பரவட்டுதற்குரியதே. இந்த சபையின் அலுவல்களில் பல பாகை வாதுரும் ஒவ்வொ னோபகரித்தது புகழ்தற்குரிய செய்கையாகும்.

மறுநாளும் விருதிசயாகையுடன் செய்த நீர்ப் னர்க்கே கடல்களைவு தொல்லைவந்தபடி ந் ஜுக்களின் அயர்ந்தை பதவிலேயே வாதலால் இந்த மகாநாடுகளின் கலனித்து கடத்தல் முடிவு டைபெயர்ந்தது.

இந்து மகா சபை.

சென்ற ஞாயிற்றுக்கிழமை மாலை மணிக்கு மூதல் இந்து அசோசியேஷன் ஹாலில், கூடி மகா சபையில் வருடாந்திரக்கூட்டம் ஸ்ரீ பி. ஏம். பட் டேல் அவர்கள் அக்ராசனத்தின்கீழ் கூடியது. அதனால், குறிப்பு கணக்கு முதலான வைகள் சமர்ப்பிக்கப்பட்டு சபையோர்கள் அங்கீகரித்தபின் புதிய உத்தியோகஸ்தர்கள் நியமிக்கப்பட்டு சபை கலைந்தது.

பண்டிதர் ஜேத்ரா ஜெய்மினி அவர்கள் பிரசங்கம்.

தென்னாட்டிலிருந்து இவ்விடம் வந்திருக்கும் ஸ்ரீ பண்டிதர் ஜேத்ரா ஜெய்மினி அவர்கள், தெயில் வே இந்து ஸபா முன்னேற்ற சங்கத்தின் ஆதர வில் மீத், தெயில்வே பாசுகளில், கடந்த 20ஆ ஞாயிற்றுக்கிழமையன்று மாலை மணிக்குமேல் "வேதாந்தம்" எனுமபொரு விஷயமாய் ஸ்ரீண்ட தோர் பிரசங்கத்தைச் செய்தார். அப்பிரசங்கத் வதைக் கேட்பதன்பொருட்ட கமார் ஆயிரம் ஜனங்களுக் கதிகமாகவே வந்திருந்தார்கள்.

ஜந்து சங்கதியை அக்ராசனரை ஸ்ரீ பி. வெங்கண் சாமி படையாச்சி அவர்கள், பண்டிதரை வரவேற் து புகழ்ந்து பேசி அவரையும் பெரியோர்களையும் களுக் கறிமுகப் படுத்தினார்கள். அதற்குப் பின்னர், பண்டிதர் அவர்கள் வேதாந்த விஷயமாய் ஏற்பிலத்திலும், இந்தியாவிலும் எல்லோரும் எளிதில் உணருமாறு இனிமையான உபந்தியாசத் ல பிரசங்கம் செய்தார்கள். ஸ்ரீ கு பாலசுப்பிர மணிய ஐயர் அவர்கள் பண்டிதரின் பிரசங்கத் தை தமிழில் மொழிபெயர்த்துச் சொன்னார்.

ஸ்தெயில்வே சம்பளவண்டு தரை ஸ்ரீ டப்ளியு. ஜி. ஸ்டல் அவர்கள், அவ்வளவுதனை ஸ்லாக்கித் துப்பேசி சக்ரவர்த்தி வாடுத்து மல்லாமல், இதைப் போலவே இன்னமேலும் விஷயங்கள் கூடவேற வேண்டுமென்று கோரி அதற்காக கம்பனியின் ற வரையில் யதனிச செய்ய இசைவாகிருப்பதாகவும் தெரியமாக்தார். பண்டிதருடைய பிரசங்கத்தை சாவதானமாய் கேட்டின்புற்றதற்காக கன்றி பாராட்டி தெரிவுப்பிரிக்கா இந்து மகாசபை கூட்டுபோவதால் அதற்கு ஒவ்வொருவரும் போக வேண்டுமென்று ஸ்ரீ பி. ஏம். பட்டேல் வற்புறுத்தி னார். அதற்கு மேல், அவர் தெரிவித்தபின்பு பிர சங்கத்தைச் செய்த பண்டிதர் ஜேத்ராவுக்கு வந்தன மளிக்கப்பட்டு கூட்டம் குதூகலத்துடன் கலைந்த தாய் ஓர் நிருபர் எழுதுகிறார்.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		ક્રી.	પે.
કેસરિયા (નવલકથા)		૫	૦
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૧	૦
સ્નેહ પત્ર (નિબંધ)		૫	૦
વર વનરાજ (બાળકો માટે)		૨	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫	૦
લગ્ન બંધન		૨	૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સંગીત (બીજાને તોરણ બનાવવાની રીત		૬	૦
" " ભાગ ૨ જો		૩	૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨	૦
રાજરત્ન મીરબક્ષનો હાસ્ય ભંડાર		૬	૦
જીવનના દર્દ (દુઃખી દર્દભરી વાતો)		૪	૦
દુર્ભાગી દારા (નવલકથા)		૭	૦
રાજીથી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપુર નવલકથા)		૮	૦
ચમત્કારી ખૂન		૫	૦
સોનેરી રેખા ભાગ ૧–૨		૮	૦
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૦	૦
ઝાંસીની રાણી		૫	૧
મેરી મેબલ		૬	૦
જબરજસ્તીના લગ્ન		૫	૦
મીરીનની કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)		૮	૦
ગ્રેરેબીયન નાઇટસ	પા. ૧	૧	૦
અદ્ભુત મોતીની		૬	૦
વસંત (બાળકો માટે)		૨	૦

ગામમેળામાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઇ. આમાં ગાંધીજી કોંગ્રેસ પંડાલ બહાર રાહેડ ટેન્ટમાં ઉતર્યા અને બાજુ દેશ આદી પ્રકરણો આ પુસ્તકના તેમના આપણે અને સમજીએ છે. ક્રાં. ક્રી. ૧–૬.

દેવી ચૌધરાણી—લેખકઃ ગંગાપ્રસાદ મહેતાબાબાબાબા, પ્રસ્તકર્તાઃ ગાંધીજી સાહિત્ય મંદિર. આમાં જે ગામડાં વિચારો અને સ્વદેશ સેવાના તત્વો ભર્યા છે તેમાંથી બધું જીવનવાનું મળશે અને બીજાનો ભાગ પત્નીભક્તિ તથા ક્રાંતીથી ભર્યું છે. ૨૮૪ પાનાની સુંદર વાર્તા છે. ક્રાં. ક્રી. ૩.

વિનોદ વિહાર—લેખક. ધ. ભેદવા. આ ૨૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં ૬૬ નાની નાની હાસ્ય રસથી ભરપુર વાતો છે. વાંચક જરૂર વિનોદ વિહારમાં નહાશે.
ક્રાં. ક્રી. ૫–૬.

૨૬ દેશની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ દેસાઇ. આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ૨૬ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૨૬ વાર્તાઓ સમાયલી છે. ક્રાં. ક્રી. ૧–૧૦.

આપણાં ઉખરમાં—લેખકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આ નાના પુસ્તકમાં મરીબીતું જીવન આલેખ્યું છે કે જે મરીબો આપણા ઉખરમાં—જેઠકે આસપાસમાં હોય છે છતાં આપણે કશું જાણતા નથી. ક્રાં. ક્રી. ૧.

મહેનત કુદરતની મહત્તી—લેખકઃ મસ્ત કબીર. આમ મસ્ત કબીરના ભર્યા, મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. ક્રાં. ક્રી. ૪–૬.

ઉધીયું—લેખકઃ ભો. ક. ઝવેરસાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ સમી છે. વાચનાર જરૂર વાંચી આનંદ મેળવશે. ક્રાં. પ્રત્યેકની ક્રી. ૩.

ઢંઢેરાબી—સંપાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી આમાં મુજરાતની નવ કથાઓ છે. મુજરે આજે તથા બાળકો જે વતે કરે છે તેની ધાર્મીક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. ક્રાં. ક્રી. ૧–૬.

ગરીબની હાય—અનુવાદકઃ કીશનસીંહ ચાવડા. કામ સારાના મકાનોમા રહેતા મરીબો આખો દીવસ મહેનત કરી આપે છે છતાં કેટલી હાલ વરાળ કાઢે છે તેનું આમાં વર્ણન છે. ક્રાં. ઓ. ૧.

પદકાવ્યો—લેખકઃ પુષ્પકેતુ. આ નાના પુસ્તકમાં બબાતેની બધી ખરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. ક્રાં. ક્રી. ૧–૬.

ડેવા કાકી—લેખકઃ ૨. મ. કાકી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો કમળા ખાસક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. ક્રાં. ક્રી. ૩.

ડિકેન્સની વાતો—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૪ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કથાઓ, ઉપન્યાસ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ દાંપત્ય પ્રેમ વિગેરે પણ છે. ક્રાં. ક્રી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુઠાંના ૩૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.
ક્રાં. ક્રી. ૬.

જયંત—લેખકઃ ૨. વ. દેસાઇ. કીંમત આર ક્રીલી'ઝ છે. સામાજીક અને સાહસીક જીવનની અલંગ રસીક અને બોધપ્રદ નવલકથાઓ છે.

કાબ્યદોહન—સંપ્રહકર્તાઃ પ્રભાશંકર સુખેરામ દેસાઇ. પસંદગીના ભાગ સુંદર ગરીબ, જીવન આખ્યાન, પદ્યબંધ આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. ક્રાં. ક્રી.

ત્રીજો ભાગ નવસંદ કરેનાની કુંડી, અક્ષરમનુ જ્ઞાનકોશ, ૨ ભાગ ચરીત્ર તથા નવસંદ કરેલાનો અને મીશ્રાનામના ગ્રાહકો છે આ પક્ષ ૮૬૦ પૃષ્ઠનું પુસ્તક છે ... ...

ઓતરાતી દીવાલો—આ વર્ષના પુસ્તકમાં બીજા ઘણાયે સુંદર ચિત્રોનો ઉમેરો કરવામાં આવ્યો છે. સામાન્ય આબાદીની દૃષ્ટિએ કેટલીક દીવાલો આપેલી છે અને તે દીવાલોના વર્ણન ઉપરાંત તે દરેકના બનાવની ટૂંકી પણ રસિક પીઠિકા પણ આપી છે. એથી જેનું નામ જેવામાં "ઓતરાતી દીવાલો" એવડે બનાવ્યું તેવી દીવાલો આવેલી છે. કિં. રૂા. ૨–૦૦

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક ઉત્તરખંડના યાત્રાધામોનું પોતાના અનુભવો સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસિક વર્ણન આપેલું છે. કિં. ૦

ઋગ્વેદ દર્શન—આ ગ્રંથ પુરાણા પ્રસ્તકમાં રજૂ થયા જ્ઞાન રસથી ભર્યો છે. કિં. રૂા. ૨–૬.

ગાંધી હાયકી—શ્રી. રાજગોપાલાચારીનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુખ્ય અનુયાયી તરીકે જગપ્રસિદ્ધ છે. આ પુસ્તક તો શ્રી. રાજગોપાલાચારીએ પોતાના જેલ આસના કારાવાસમાં લખેલી રોજનીશી છે. પ્રસ્તાવનામાં પણ તે કહે છે "હાથમાં મોજીદ આવ્યું એટલું લખી પ્રસિદ્ધ કરવાની બાબત છે કે આ ગ્રંથથી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ દરિયાઈ દેસાઈએ તેનો શ્રી. રાજગોપાલાચારીનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂા. ૧–૬૦

બાળના રોગીઓ માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરુષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, બાળ બાળકીઓને ઉપયોગી થાય તેવાં કાળજીથી પસંદ કરેલાં છે.

દીવાળી રાત-બજાર ૨ ભાગ અને ૩ જો ભાગ દીવા તમારા બાળકોના હાથમાં મૂકે તેવાં સુંદર ચિત્રોવાળો. પ્રત્યેકની કીમત રા. ૧–૪.

ચુંદડી—આમાં બીજો પણ સુંદર ગીત સાથે છે. ચિત્રો સુંદરતાથી ભર્યા છે. કિં. રા. ૧–૪.

બાલુ ગીતો— આમાં ખૂબ ઉપયોગી ગરબા આરબી ગીતો ગુજરાતી ભાષાનો અનુવાદ આપી છે. ગુજરાતમાંથી ભરપૂર છે.

ફીલ્ડોડા—આ વર્ષના પુસ્તકમાં વાતચિત્રોમાં ભરી ... બાળકો અને બાળાઓ માટે છે. કિં. રા. ૧–૪.

બાળ પદ્ધતિસર—બાળ ૧, ૨, ભાગો નરસૈંદ મહેતા ઉપરના અક્ષરોના ઉપયોગવાળા તથા બાળબોધ છે.

પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૧–૦.

ચકલીના કુટુંબ—નાનાં બાળકોને ઉપયોગી ચિત્રો. કિં. રા. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પડતા પોસ્ટેજ આપવા. વી. પી.ના ઓરડરવાળા બીલકુલ ધ્યાન રાખવામાં આવતું નથી.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

શ્રી કાકાજી સ્મૃતિ બાળ સાહિત્ય માળા

ઉપરની સંસ્થા તરફના નીચેના અનુક્રમે ૮ પુસ્તકો બાળકો છે બાળોપયોગી પ્રકાશનોમાં રસ ધરાવનારા ... સાહેબ, પ્રિયુભાઈ, ડાહ્યાભા, રામભાઈ પટેલ, કેળવણીખાતા, ગુજરાત... વીરાવાલીખાતા ... રેશે આ પુસ્તકોનાં બાળકોના લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સ્વતંત્ર ... અને બરાબર ધ્યાનપૂર્વક અને સહેલી કરવા તેમણે ખાસ ખાસી ... કે. ... બાળકો માટે આ પુસ્તકો પણ ઉપયોગી અમૂલ્ય પ્રકાશ છે અને તેનો મહોં ભરોસો ... કરવા ... પુસ્તકોનું ... બાળકોના ... છે. તેમાંનું ... બાળકોને ... ચિત્રો ... ચિત્રો ... ચિત્રો

બાળ ઉપયોગી

સુબોધ બાળ મંજાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	મોતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	બીજા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઝુમઝુમ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કમારે સમજ્યું !	૦	૧૧
પુ. ૬	રોબ્સરોનની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	ગતે ને ઉખાણાં	૦	૧૧

આ માલે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને લખાણ બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
ચોટી બોડી વાતો		૬
સીપાઈ દાદા		૭
ડોબરા કાકા		૧૧
સળરસ		૮
પ્રતિબિંબ		૬
રિમિ ટિમિ		૬
સારંગીનાદો		૬
અરેબ્બરી વાતો		૮
મોસાળની મોજ		૮
રમકડાની પેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કિમત શી.	૧	૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)		
રોબ્સરોનની બહુ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
નિરમલનો બોધ	૧	૩
નીલમ	૧	૦
ભીષ્મ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાલવિહાર (૧)	૧	૬
બાલવિહાર (૨)	૧	૦
બાબ નસરદીન	૧	૦
સોહાની દીકરી	૧	૦
બોધ કથા કુસુમ		૬
નવનીત		૮
બોધ મનુષ		૬
બાળ ગાથા		૮
મકાનો મસ્તાનો		૬
બંગાળી નિરમલ	૧	૦
૧૪ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં ચાત્રો

શ્રી રણછોડ પુસ્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો નહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી ભણનાર ઉંમરના કુમારોને માટે બહુ રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને મોટા ભાગમાં છપાયાં છે

	શી.	પે.
પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
કૌરવ—અર્જુનમામા	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલા પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાલક સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	શી.	પે.
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બાપા પગલી	૧	૬
બીરબોરી પકાર	૨	૬
દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
કિશોર કથાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકોના બોર્ડની નિશાળો માટે મંજુર થયેલ છે. મંજાવનારાઓએ બોરડર માટે નાના મોટાની આપવા ભલામણ કરી. બી. બી. બોરડરોને બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી				૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી			૧	૦
,, બીજી ,,			૧	૨
,, ત્રીજી ,,			૧	૪
,, ચોથી ,,			૧	૮
,, પાંચમી ,,			૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,			૨	૪
,, સાતમી ,,			૨	૧
,, પહેલી ચોપડીના અર્થ			૦	૫
,, બીજી ,,				૮
,, ત્રીજી ,, ,,			૧	૦
,, ચોથી ,, ,,			૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,			૧	૫
,, છઠ્ઠી ,, ,,			૧	૮
,, સાતમી ,, ,,			૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,,	૧		૦	૬
,, દેશી હીસાબ ,,	૨			૮
,, સચિત્ર બાળકની ચોપડી			૦	૪
બાળ વર્ષની નોંધ			૦	૫
ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ				૦
અંગ્રેજી આપોતર પાઠમાળા (વિલાયત) ભાગ	૧		૧	૪
,, ,, ,, ,,	૨		૧	૧
,, ,, ,, ,,	૩		૧	૮
ઉપયોગી ચિત્રવતાર બોર્ડમિયો (ભાગ ૧ લો)			૪	૦

The BEST your money can buy!

263 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	24s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s Annually.
" "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			3 Columns.			4 Columns.			5 Columns.			Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	1	0	5	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	14	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર લખાવો.

આર્થી આસના હરિશ્ચંદ્ર રોહિત આવી ગયા છે.

ઊંચા ૧૨ કી. ૬—૬.

ઊંચા ૧૦ કી. ૪.

ગ્રામોફોનના સંગ્રહો.

દિવ્ય મંગળ ફક્ત સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. પા. ૧—૪—૦ માં

'દિવ્ય મંગળ' કરીને સૂરદાસનું નામ ગજબ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાંભળવા લાયક છે. આ નાટકની બજારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર ઘોલ ચઢાવવા જેવું છે. હમારી ખાત્રી છે કે આ નાટક જરૂર મંગાવી સાંભળો, તે સાંભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ ઉપર પણ સ્ટોકમાં થોડાજ રહી ગયા છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 4 7. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

અનાનાસ

મોટા પેકાનાં બબ્બે પાઉંડ એવા નંગ ૬૦ (આઠ ડઝન). ટિન વગર રૂ. ૩ પોસ્ટ ખર્ચ ૧ વધારે મોકલવામાં આવશે.

નાણાં પહેલાં રૂ. ૩-૦૦.

LARGEST ASSORTED BANANAS

Post Orders to P. O. Box 780, Durban.

A. AHMED,

Fruit Specialist,

Durban.

Phone 3852. P. O. Box 218.

DEBIABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

22 Victoria Street, Durban.

દીપાભાઇ મોરાર મટવાડકર,

જથ્થાબંધ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર અને કમીશન એજન્ટ

પોસ્ટ ઓફીસ બોક્સ ૨૧૮ ફોન નં. ૩૮૫૨ ડરબન.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL. (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

હોટલવાળા જનરલ મર્ચન્ટ એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 50

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with Martand's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, piles, fistula, and eye diseases, &c.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist

MARTAND REMEDY HOUSE.

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, ફૂલ, મોટર ગાડી ને ઘોડા ગાડી કુંડ નોટીસે પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું.

ફોન નંબર ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal H. Gandhi at Phœnix Settlement, Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 23—Vol XXXII Friday June 8th, 1951

ALL INDIA SOCCER TEAM

Mr. Mookerjee's Message

The following message has been sent to us by Mr. P. K Mookerjee, Manager of the Indian Soccer Team:

"I and my boys are deeply touched by the warmth of welcome through numerous telegrams from all over from my Indian brethren of various bodies and Associations We have also had a very cordial welcome in advance from Mr. Singh on behalf of the South African Indian Football Association at Lourenco Marques. Words fail me to express our sincere thanks to all of them. I shall not fail to thank them personally when I have the pleasure of meeting them.

"We have come out to this part of the world as ambassadors of peace and goodwill and to cement our bond of fellowship with our Colonial brethren through the channel of sport. We are a family of sportsmen and it will be our honest and constant endeavour to uphold the traditions of that family to the best of our ability."

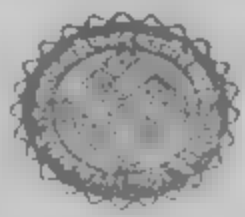
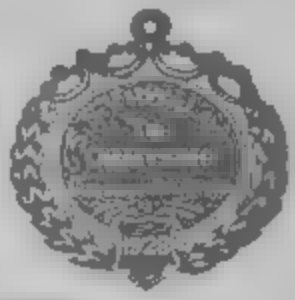
Mahatma Gandhi's Message

In a message sent by Mahatma Gandhi through Mr. P. B. Singh who recently visited India he said he was delighted to hear that a football team from India was to visit South Africa and he would be glad to hear that the South African Team had beaten the Indian team.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

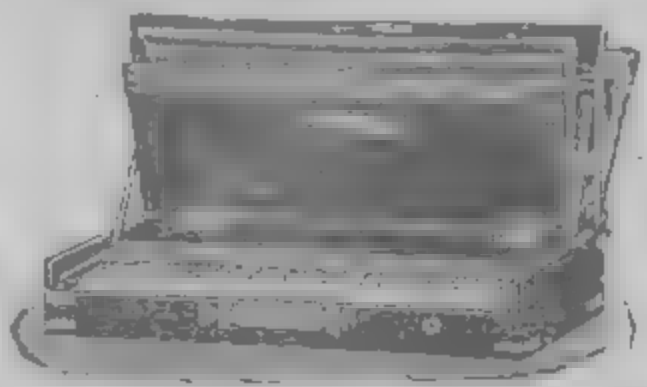
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN.

ગોતસેંગ મુઝિકલ્સ એન્ડ બુક્સ,

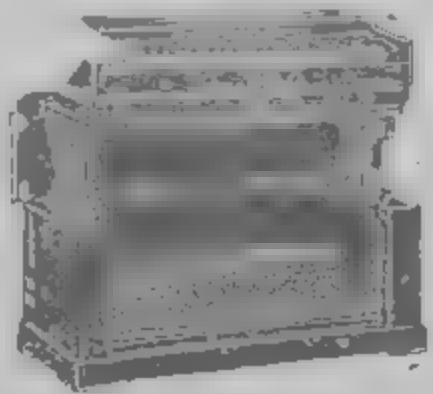
દેશ કોરીયા અને ગારબાતું-ગોલવાડી ૫ મી મકીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૧૪/૫૮ કાળાદેવી રોડ, મુંબઇ. ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ૬બલ રીડ હારમોનીયમ,

પગના ૬બલ રીડ ઓર્ગન ૩૫

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો બાજ કેટલીકવારી બનાવવાનો ઓર્ડર.

ફોન ઓલ્બર્ટ ૨—— વારા ફલ્યુટ તથા સરદાર ફલ્યુટ.
બીજા ભાગો સારી અમારા ભાગો અને કંપોઝીશનની વધારે વધુ બાજ મિલિત છે.

હાથના સ્ટિરલ રીડના રોકડેથી પીંટ ૧-૫૦-૦, હાથના ૬બલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્રા રોકડેથી પીંટ ૨-૧૦-૦.
હાથ અને પગના કાર્ય (કપ્લાઉટ) ૬બલ રોકડેથી પા ૧-૧૦-૦. હાથના પેડેલ બાજ મુસાફરીને હાથના ૬બલ રોકડેથી પા ૨-૨-૦
પગના ૬બલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્રા અમુક રોકડેથી પાંચ ૧૦-૧૫-૦ ઉપરના પાંચ ૧૦૨-૦, અને પા. ૧-૧-૦
હારમોનીયમોની બાજ ૧ વરસની કેમ્પીટ રેપરની બાંયધરી આપવામાં આવે છે.

બાજ ઓર્ડર વખત મોકલી આપવા કરો. ઓર્ડર આ મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજ"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વત્તર ખોરાકી)
પાર્ડેક રૂ૬—૦—૦.

૩જી
(વત્તર ખોરાકી)
પાર્ડેક ૯—૭—૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩-૧-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

હીંદુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૬-૮-૦.

મુલ્ત તા. ૧૧મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—કેનાઓસાહેબ પોતાના સગીના કબર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટર, કરણનું સરનામું કરવું, અને બ્રાંચી ઓફીસ સાથે કબે ડીપાર્ટમેન્ટને કાગળ સીધા પોર્ટર કબર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. જેથી તે તેમને બરોબરસ્ત કરી આપશે ઉતારુઓએ પોતાના પોતા સગીના સલીકારે જ પાણ્ય બનાવ કરવામાં પહોંચતાં કરવાં

કરેક વીશે ઉતારુએ પોતાની ટીકીટ અમારી એજન્સીમાંથી લેવી અમારાસમારાય બાબતો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું કરેક પ્રશ્નકાર અમારી બાબી કેબરેબ નંબરે આવ ૬

વધુ ખુલાસા માટે લખો વા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel Add. "Kapitan," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના કીંગ એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, કરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3023 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાજનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામા આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (રાજાના રાજા) રતલ ૧ શી ૧૦—૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, આદપાક શી ૪ મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ બાતુપોષક વનસ્પતીથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ. વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(નાલેદ કેપીટન બાવાના દોસ્ત)

ફોન ૩૬૧૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, કરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE E TO FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and [illegible] leading up to it. Post free, with full index and [illegible] Six Pence

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

[illegible] by Rt. Hon. Srinivasa Sastri on the Agreement [illegible] full details of relevant documents and book. [illegible] complete account of the history and object of the legislation and meets all the objections raised [illegible] Price [illegible] 9d.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેંકતું, ઢીલુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. હા. ૩.

કુમકેરપતિ—ગાદ્યપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં બનેલ બાબતો સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા સાંચિત્ર, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં. હા. ૩.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. કરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

એટલે આપે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુમાં જણાવેલા બન્ને પુસ્તકો એક મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

ગતના સમાચાર જાણવા હોય, ચાલુ ઐતિહાસીક બાબતો વાંચવી હોય, સારા સુધર, કવિતા, ચમત્કારિક વાર્તા પુસ્તક વસાવવા હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I). GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

મફત મફત

આ અઠવાડીયા અખબાર સાથી મોકલનારને સુંદર રંગ પકડી પાસવાનું બાંધવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું કમારો આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો :—

એ. કી. ચાંપશીભાઇ ગુરુજીકર, પુ. ભરૂચ (ઇન્ડીયા)

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડાંની બાંધણીવાળું ચોપડવાનું પુસ્તક કિંમત કે ૬ આ બધું બીલકુલ મફત જોઇ છે. મંગાવો

મફત મંજરી ફાર્મસી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 3—Vol XXXII. Friday, June 8th, 1934

NOTES AND NEWS

The Minister's Assurance

THE assurance given by the Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, in regard to the administration of the Slum Bill, during his speech in the Senate on Friday, May 25, should completely remove from the minds of the Indian community the grave fear that the law would be administered harshly against them. The purpose of the Bill, says Mr. Hofmeyr, "is to wipe out slum conditions, irrespective of the race or colour of slum owners or tenants, and it has no ulterior motive. It will be administered in that spirit by me and my Department . . . It will be made to operate in a spirit of fairness and justice and without discrimination—and of that the powers vested in the Minister under the Bill are a guarantee, if such guarantee were necessary." No better assurance could be expected from the Minister of the Interior. The Indian community not only owes a deep debt of gratitude to the Minister for this statement but, as we have already pointed out in our previous articles on the subject, they should deem it their duty to fully comply with the law before it comes into operation and facilitate the work of the authorities thus proving their loyalty and sincerity.

Krugersdorp Footballers' Dispute

A FEW weeks back the Star of India Football Club of Krugersdorp complained that the Ottoman Football Club would not allow the former to play on the ground given them by the Krugersdorp Town Council. We criticised the action of the Ottomans as being unsportsmanlike. We have now received a letter from the secretary of the Ottoman Club stating that the said ground has been given by the Town Council not to the Indian community but to the Ottoman Club and that the Star of India Club, instead of coming to any terms, has been adopting an obstructive attitude. We think the fault lies in the fact that the playground is given by the Krugersdorp Town Council to a section of the community. We do not think it is the right thing for any Town Council to do. The ground should be for the use of the community without any distinction and all the clubs should make use of it having regard to each other's convenience and without causing disturbance. There can be no other amicable solution.

Terms Of Fusion

THE terms of Fusion published in a joint statement issued by General Hertzog and General Smuts as the agreed basis for the Union of the Nationalist and South African Parties makes very interesting reading. What is of special interest to the Indian community is a clause which reads as follows:—

"The protection of the European, the Coloured and the Native population against Asiatic Immigration or competition while recognising and maintaining existing rights of Asiatics born or legally domiciled in the Union."

Indian Opinion

FRIDAY, JUNE 8TH, 1934.

THE INDIA TEAM

FOR the first time in the history of South Africa Indians have had the unique opportunity of welcoming in their midst distinguished sportsmen from their Motherland. A long felt desire has been fulfilled. Indeed there is one who will be pleased more than anyone else to see his wish realised in his very presence in South Africa and that is the Rev. C. F. Andrews. For it was Mr. Andrews who first advocated frequent visits of this nature from and to India as a means of bringing about better relations between the two countries. It was about twelve to fourteen years ago that a soccer team from South Africa visited India and were given a right royal welcome by their countrymen there. It has taken India all these years to pay a return visit to afford an opportunity to our brethren here to reciprocate. But we do not blame them for this long delay. It takes a tremendous amount of courage for any Indian with a spark of self-respect in him to hazard a voyage to South Africa just for the sake of a visit, for he has had sufficient knowledge from the bitter experiences of others of the reception that awaits him first at the hands of the Immigration Department and then in the course of his movements in the country where he finds his race and his complexion an obstacle to almost every

step he takes. The reader may get some idea of it from the report by a spectator appearing in another column, who had witnessed the scene at the wharfside when our visitors arrived.

The All India Soccer Team is composed of members of the Mohan Bagan and the Aryan Teams which are known to be the first class Bengali teams in India. The Mohan Bagan team had the honour of winning the I. F. A. shield in 1911, a shield which is open for competition to all classes including Europeans. All the British regiments stationed in India, we understand, play in competition for this shield. Our visitors are therefore the best players from India. We were sorry to learn from Mr. P. K. Mookerjee, the Manager of the team, that one of their best players had to cancel his passage at the last moment owing to his serious indisposition and that another one was not able to reach in time.

One of the characteristic features of this team, which though quite common in India will cause a great deal of attention in this country is that with the exception of two or three they play on the field barefooted.

Our distinguished visitors are the honoured guests of the South African Indian Football Association in whose hands the arrangements of their programme lie. The Association has taken on itself the whole burden of supplying the needs of the visitors during their stay in South Africa which it has so far successfully done with very little help from outside. We heartily congratulate the officials and members of the Association and we feel that that will prove their ability to play the higher games in life.

We extend to our distinguished visitors a very cordial welcome on behalf of Indians in South Africa and wish that their visit to this country will not mean the mere playing of soccer but that it will draw the minds of their brethren living in this far-off land more towards their Motherland and her great ancient culture and thus act as a silken cord that will bind South Africa and India in mutual love and affection.

In conclusion, although Mahatma Gandhi has in his message wished that South Africa should beat India our sincere wish will be that India will give a jolly good licking to South Africa so that South Africa may remember India with reverence as the victor and not as the vanquished.

OUR REGRET

We regret to announce that owing to several members of our staff being laid up with Malaria which is prevalent in many parts we have been obliged to produce a smaller issue this week and to omit our Hindi columns

Fountain Of Wisdom

Our timidity has caused us to stop all voyaging on the high seas, whether of fortune or of wisdom

—RABINDRANATH TAGORE.

Arrival Of The India Team

(By A SPECTATOR)

LONG before the Indian boat arrived in Durban last Wednesday morning crowds of Indians were waiting patiently at the wharf to welcome the all India soccer team. It was made known before hand that there would be no trouble about their landing as the Immigration authorities had very courteously relaxed to a certain extent the ordinary routine that Indian passengers had to undergo. It was expected therefore that within a few minutes after the release order was given by the Port Health Officer our distinguished visitors would be allowed to land.

In high expectation the huge crowd waited. The release order by the Health Officer was given. There was a rush on board by the Europeans—men, women and children—who were waiting on the wharf, to go to receive their friends and relatives.

Indians were waiting patiently cursing their own race origin and complexion and envying the white folk.

Indians are never allowed to go on board even to receive passengers without being granted passes by the Immigration Officer. The granting of passes is entirely in his own discretion. It was expected in the present instance especially since the Immigration authorities had gone out of their way to relax the restrictive measures that at least a few representatives of the South African Indian Football Association would be allowed to go on board an hour to receive their guests. But that was not so. Not a single Indian could go. Mr J. S. Hosmani, the secretary of the Agent of the Government of India was seen going on board accompanied by the Immigration Officer. There was a whisper: "Oh he'll do the trick We'll soon be able to go and welcome our visitors." Not so, indeed. They were a bit too hasty in their conjecture. Soon the Agent's secretary came down and went away. It was known later that he went as a messenger of the Congress to convey a message to the visitors.

The anxious crowd still waited patiently. The European passengers one by one alighted and their luggage was brought down. Indian and Native labourers could go on board but distinguished persons like Advocate A. Christopher, president of the South African Football Association, Mr. Fakir Yusuf, chairman of the reception committee, Mr. S. L. Singh, manager of the football team, Mr M. Gandhi, Mahatma Gandhi's son and editor of INDIAN OPINION could not be permitted to go on board. The scene was enough to drown anybody in shame but the sporting Indians took it all very lightly. They hummored over it all by saying to one another amusingly: "how I wish I had a labour badge on me," "how I wish I had a white skin."

At last after a long and tedious waiting when all the European passengers and their luggage had come down our distinguished visitors alighted with smiling faces overwhelmed with the loving reception from their brethren.

Mr A. Christopher on behalf of the S. A. I. F. A. with a few words of welcome garlanded Mr Mookerjee the Manager and Dr. Dutta, the Captain of the India team. They in return thanked their

hosts and said that they would not like sportsmen both on and off the field.

Well it was time to get in the cars and take the visitors home. But there comes a baggage man who is in charge of all the baggage. "What about the baggage, Sir." The Manager replied that he had filled in declaration forms and that it would be alright. "It won't take a minute Sir, just come to the custom shed." The Manager gone alone. But that was not sufficient everyone had to go. Every package was opened and thoroughly examined and it was not before lunch time that the visitors were free of all this unnecessary ceremony which could have been avoided in such special circumstances.

The visitors were then taken to their headquarters at Hampson Grove where Mr. P. K. Pather has placed his residence at their disposal. Mr. A. Christopher's residence at Huron Road has also been placed at the disposal of the guests both having been specially furnished for the occasion by the S.A.I.F.A.

A delightful lunch was prepared for the guests at Mr. Pather's residence after which the writer left them to rest for a while before getting ready for practice during the afternoon.

Administration Of Slum Bill

Mr. Hofmeyr's Assurance

No Racial Discrimination Intended

DURING his speech on the Slum Bill in the Senate on Friday, May 25, the Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyr, said:

"There is one final point that I would like to emphasise. The purpose of this Bill is the elimination of slums. In certain quarters the fear has been expressed that it has either been connected with, or will be used to further, some deeper policy of race discrimination.

"I would emphasise that this Bill has nothing whatever to do with anything of that nature. Its purpose is to wipe out slum conditions, irrespective of the race or colour of slum owners or tenants, and it has no ulterior motive. It will be administered in that spirit by me and my Department.

"I have no reason to think that it will be administered in any other spirit by the local authorities. I look to them to help us in applying it vigorously and effectively towards the attainment of its object as I have just defined it. It will, I am sure, be made to operate in a spirit of fairness and justice and without discrimination—and that the powers vested in the Minister under the Bill are a guarantee, if indeed such guarantee were necessary."

Repatriation Scheme

Department's Policy During Depression

Immigration Bureau Funds Used

Indian repatriation was discussed by the Select Committee on Public Accounts, a report of whose proceedings has now been issued. Giving evidence, the Secretary for the Interior, Mr. P. I. Hoogenhout, explained that provision was annually made in the Estimates for £65,000 to £75,000 for the repatriation of Indians, but during the depression the Department made use of the funds of the Immigration Bureau in Natal. Before the funds were so used the Bureau had assets of about £120,000. It was clear that the Government could not appropriate the assets of the Bureau without special legislative authority. "Under an Act of 1931 we legalised the position to use this money for the repatriation of Indians," Mr. Hoogenhout added. "We used about £80,000 of that money, but that may not be applied to any but Natal Indians.

Mr. P. F. Kincaid, Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, said that so far only 323 Indians out of 14,000 who had been repatriated since August 1927, had returned to South Africa. The natural increase of Indians in the Union was bigger than the repatriation figures.

Answering a question, Mr. Hoogenhout said this year £60,000 had been provided for Indian repatriation. "We are not using any more money of the Bureau," he added. "The Indians laid claim to the money and so did some of the employers and we thought the best thing to do was to use it for repatriation."

[Note:—The sum of £120,000 in the possession of the Immigration Bureau was money belonging to Indian immigrants and their descendants and could and should have been put to better use in uplifting the Indians locally than using it for repatriation. Whilst it is a pity that £80,000 should have been misused by the Department we are glad to note that it has now stayed its hands.—Ed. I.O.]

Social And Personal

Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent-General for India, accompanied by the Kanwarani Lady Maharaj Singh and family, is leaving Capetown for Durban in the Edinburgh Castle on Wednesday, June 19, on a four month's visit.

—o—

Mr. G. S. Boxman, Secretary to the Agent-General of India, has arrived in Durban accompanied by Mrs. Boxman. They are staying at the Hotel Osborne.

—o—

Messrs. A. A. Gandhi, K. P. Desai and S. P. Desai of the firm of Messrs. Gandhi and Co., Tongaat who recently returned from India were given a welcome reception by their Tongaat and Durban staff.

—o—

Mr. G. H. Whitelaw, resident Magistrate at Stanger has been transferred to Newcastle. A farewell address and a purse was presented to Mr. Whitelaw by Mr. N. Kalasingh on behalf of the Stanger Indian community. Mr. H. C. Baxter of Ventersdorp has taken the place of Mr. Whitelaw at Stanger

Flood And Earthquake In India

(By C. F. ANDREWS)

[Though we have had so many reports of the recent earthquake disaster in India the following vivid description from the pen of the Rev. C. F. Andrews will no doubt be read with great interest by our readers.—Ed. I. O.]

THE Province of Behar and Orissa has suffered more than any other Province in India during the past year from disasters caused by convulsions of nature. The Indian earthquake, on January 15th 1934, was the second disaster on a great scale within six months. It followed closely upon a devastating flood in the south of the Province, near the sea-coast of the Bay of Bengal.

When I was in India last year, a great part of my time was taken up with flood relief work in Orissa. Twice before when the great river Mahanadi has overflowed its banks, I have been called in to help in this very difficult form of relief work, wherein the necessary aid can only be rendered by small boats which can pass from village to village over the flood waters. Malaria and cholera and dysentery are rife on such occasions, and take their toll of victims even more tragically than the fate of those who are drowned in the flood waters. In the Orissa flood last year, 2000 square miles of cultivated land were devastated in a single night of hurricane and storm. When I reached Orissa a new flood had suddenly arisen, and the marooned villagers had to flee for safety to the embankments once more. I found them, as we went out in a boat to distribute relief, in a most pitiable state. It will be difficult for anyone who has not taken part in such relief work to understand the misery of it. Hundreds of thousands of human lives were affected, and the resources of the Province of Behar and Orissa were exhausted very quickly. We had to appeal to the cities of Calcutta and Bombay for help, and in the severe economic depression that exists over India the sum raised by private subscriptions fell far short of what was required.

Now, a new disaster, caused by another convulsion of nature, has happened in North Behar. I can easily picture the misery of the sufferers, whose whole livelihood has been shattered by a single blow. In many cases, also, the family life itself has been decimated by death and disease caused by the earthquake.

This part of the Province of Behar and Orissa is almost as well known to me as its Southern portion. The soil is fertile but the villagers are poverty-stricken, and the pressure of population on the land is almost unbearable. Many have gone up to the tea-gardens of Assam to find work there—others have gone out in the past, under a vicious system of indentured labour, to the British Colonies to work in the sugar plantations of Fiji, Mauritius, Demerara and Natal. I have wandered about in these villages and towns which are now a mass of ruins, and therefore it is very easy for me to picture the desolation which has been wrought.

This area of North Behar lies between the River Ganges and the foot-hills of the Himalayas. Many small tributary rivers carry down from the high mountains the heavy rainfall of each monsoon, and help to fill the great valley-bed of the Ganges during the months of July, August and September. According to accounts which have now reached us, and maps which have been made from photographs taken from aeroplanes, the whole of this region has been fissured, and the soil has been upheaved and left in great waves running across the country. Letters which have reached me by air-mail show that this stupendous upheaval has entirely broken the natural waterchannels which existed before, and no human engineering before the monsoon begins can possibly prevent floods on an extensive scale from bringing further havoc. Even to-day in this dry season of the year, untimely rains have come, and new water-logged land has appeared, mile by mile with large tracts of country which has already been covered with sand, and thus been put out of cultivation.

One of the strangest of all the phenomena of the earthquake has been described by an eye-witness at Patna, in *The Pioneer* of Lucknow:—

"Within a minute after the earthquake had begun the whole place was a shambles. The vertical movement was so vertical that I felt as if I were jumping up and down. This was followed by a lateral movement. Suddenly the sound of the earthquake changed from a dull roar and became shrill. From the river there came a hissing noise, and then the waters of the Ganges subsided as if by magic into the sand."

At this time of the year the waters of the Ganges at Patna are low, compared with the full flood which comes late in the monsoon. The accident proceeds:

"All this happened in a few seconds and the bed of the river was left dry where only a minute before the stream had been swiftly flowing. The effect of this was most terrifying. It seemed to me that the end of the world had come. Many people attempted to get up from the ground where they lay, only to be thrown down again. A cry of 'Qyamat' (Day of Judgment) arose, and men prayed more fervently than they had ever done in their lives before.

"The scene in the river-bed was frightful. Opposite where I stood there had been an island of sand standing up in the middle of the stream, with a narrow passage of water on the nearer side and a broader stream, where steamers and boats plied, on the further side. Suddenly the island in the middle of the stream became joined as if by magic to the mainland. On what had been the broad passage several boats and a river steamer were stranded. Their occupants rocked to and fro with the motion, as the sand beneath them vibrated. On what had been the narrow passage a number of bathers were left half-sucked into the sand by the force of the receding waters. They struggled to get free and to escape.

"For the space of a few minutes the river-bed remained dry. As suddenly as it had vanished before my eyes, the River Ganges appeared once more, but this time it spouted up it waters from the sand with considerable force. Columns of water shot up with a loud hissing noise. Every boat was capsized."

One of those who narrowly escaped destruction was Doctor Foss Westcott, Metropolitan Bishop of Calcutta. He was standing on the verandah of a bungalow at Jamalpur, where the shock was very

severely felt. He had the presence of mind to rush out into the open. Just before the engine collapsed. It is said not long as he might have been among those whose lives were lost.

Hinduism

The *Natal Witness* in the issue of May 28 wrote a leading article under the heading "The Future of A Great Religion." We reproduce below the said article and an interesting reply given by Shri Swami Adyanandji:—

THE great religions of the world have achieved permanence by identifying themselves with some object or symbol transcending the life of the ordinary individual. Taking Christianity as the most familiar example, we know that it has been associated, apart from the person of Christ Himself, with a Book and a Church. A Christian is one who stands in a specific relation to the Book or the Church or, it may be, to both, in varying degree.

The central and distinctive feature of Hinduism is that it has perpetuated itself through other means, not through a single organization or scripture or divinity, but through a social system. There is no Hindu creed, no Hindu Church, no divine or semi-divine founder of Hinduism. There is only a peculiar and complex social organization, the members of which describe themselves, in their own language, as Hindus.

The Social Structure

In Hinduism, religion and social structure are indistinguishable. And it is well known that the social structure is built on the principle of caste, a principle which implies not so much the question of equality as the organization of inequality exclusively on the basis of inheritance. Differences there will be in any imaginable society; differences of function, privilege, and responsibility. It is not in recognizing their inevitability that caste is peculiar; it is in the method it adopts to systematize and control them. You are a Brahmin because your father was a Brahmin; or a butcher or sorcerer, weaver or washerman, for the same reason. Birth is everything. That is the caste system.

Now for the light in which the present impasse in Hinduism must be viewed. We have here a religion that has staked its all on the permanence of a social system. The security of that system is threatened now on many sides. Is its overthrow at all likely? If not, what manner of reform can Hinduism undergo?

Although Hindu liberal opinion admits that the social system has engendered many evils, it does not believe that they are beyond remedy. Caste is ill, it believes, basically sound. It is even holy; an eternal and indestructible thing; varnashrama dharma. It only needs purification. Glamour it of its most obnoxious features, such as untouchability, say the liberals, and all will be well again.

Omnipotence Of Heredity

This is, nevertheless, a position rooted in misunderstanding. It is not in its details that caste is primarily defective; its weakness is in its innermost principle—the manipulation of heredity. Between this principle and [illegible]—the equation is possible. A sheer, clear-cut, irreframable antithesis divides societies which limit the individual, spiritually and materially, to an area of heredity status, and societies which gave him freer scope. Hinduism will have to be one or the other.

There does not seem to be any doubt which it will be. All the most active forces in India to-day are working against caste, and no reason exists to anticipate their reversal. When it comes, the final disintegration of the institution would bring with it one supreme advantage: it would restore to the Hindu his spiritual independence. He would never more be tempted to regard the discharge of his secular obligations as equivalent to religious exertion. Like those Christians who withdraw from the Roman Church the Hindu would have withdrawn from an organization which tends to confound its decrees with the mysterious and sacred will of God.

The tragedy of Hinduism is that its leaders are reluctant to abandon a form which is slowly breaking up under their feet because in the course of the centuries they have come to look upon it as the very bedrock of religion. The question which arises—and it is of profound moment for the East—is whether they can be persuaded to change, or whether change will come upon them in a flood of disaster. If the latter happens, who knows what political upheavals may emerge, to transform and overwhelm the old lethargy of the Indian sub-continent into new and inconceivable forms?

Swami Adyanand's Reply

To the Editor of the *Natal Witness*.

Having read your leading article on "The future of a great religion" of May 26, I must ask you the following questions before discussing some points that you have raised in your article:—

(1) What is religion?

(2) Are we not to consider the difference between the history of a religion and the revelations of a religion?

(3) Do you recognize that books, churches and historical or mythological persons of the different religions can at best be records or examples of a great infinite, universal, spiritual principle?

(4) If you can see your way to realise that there is an infinite spiritual principle in the universe, can you say that that infinite principle can be shut up in a single formula?

I have asked you these salient questions in order to refute your wrong utterance that Hinduism has perpetuated itself through a social system.

Coming to some of your points: Is it not absurd to say Hinduism has no sacred book or church or divine person? All the orientalists and Indologists have declared openly that Sanskrit sacred books are most profound. One can get a glimpse of those from the sacred books of the East series. Apart from the ancient orientalists, such as Max Muller, Paul Deusen, Winternitz, Hopkins and many contemporary oriental scholars will bear testimony to this fact.

To mention of a few, out of an infinite number dating back from centuries before the Christian era: What are the Vedas, the Upanishads, the Vedanta Sutras, the Bhagvat Gita, the Sankhya, the Yoga, the Nyaya, the Mimansa and many others? The variety of sacred books has not taken that Hindu in-

him has no unity of purpose. The same truth may be expressed on many occasions in different languages and forms.

Moreover, I ask you: "Do you think uniformity of thought and understanding is good in connecting and realising the infinite truth of God and reality?"

Secondly, holding the same attitude towards personalities, it can be asked: "Is it not better to have divine or semi-divine personalities to present the universal and infinite truth of God than one, so that man may choose to follow one according to his own temperament and inclination? If not freedom of choice and liberty of thought absolutely necessary for spontaneous growth of religious man?"

Hinduism has a galaxy of teachers and prophets; incarnations starting from pre-historic Vedic age right up to our time. Who are Yajnyavalkya and Janaka, Shri Krishna, Shri Rama, Shri Sankaracharya, Shri Ramanuja, Shri Madhvacharya, Nanak, Kabir Shri Chaitanya, Shri Dayananda, Shri Ram Krishna, Shri Vivekananda? These are only a few among many others. In view of these facts, is it not wrong to say Hinduism has no divine or semi-divine person? Hinduism recognises the immensity and infinity of God's truth, so it does not want to stereotype human thought in search of that truth.

Now let me come to the main target of attack, "the caste system." Before I write anything on this point I must ask if the truth of a religion is to be questioned from the prevailing social conditions of its followers. If that be the criterion of judging the merit of a religion, all religions can be attacked. Does religion help to attain material prosperity, or does it carry its own ornaments? Caste is not a Hindu word. Hindu social philosophy and ethics have no such word. It is a word of Portuguese origin. Coming to the social philosophy of the caste I can say that it is not possible to explain within the scope of this article all its implications and the original motives of its promulgators. As a student of comparative philosophies and religions of the world and considering the moral, spiritual, social and economic aspects of life I can say it has its merits which are worthy of consideration. By this I do not mean to say it is a perfect system nor do I hold that in its present form in India it is working well or it should not be reformed or modified.

Many people make much of the caste divisions. They are better than the class divisions that exist in other parts of the world today. We have the caste tyrannies in India but elsewhere are class selfishness and factory slavery. Such is the position of civilisation. Hinduism does not, however, believe that a change is possible unless the whole outlook of man and civilisation is changed through culture, spiritual idealism and fellowship, and efforts are made to change "man, the brute, to man, the divine" in the words of India's great philosopher, seer and prophet of modern India, Swami Vivekananda.

SWAMI ADIANANDA,
of the Ramkrishna Mission (India and Aurora.)

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Reduced Import Duties On Coffee, Rice And Tea

Reductions in the import duties on such articles as coffee, rice and tea, will come into effect during the course of the next few weeks when the Bill to amend certain customs duties, which has been passed by the House of Assembly, has been ratified and promulgated. In addition to coffee, rice and tea, there is a long and involved list of other commodities on which import duties will be decreased.

Swimming Bath For Indians

The need for a Swimming bath for Indians in Durban was stressed by Mr. Gilbert Reynolds at a packed meeting of between 400 and 500 Indians held in the Gandhi Library Hall last Sunday night when an instructive film, loaned by the Royal Life-saving Society, was shown. After the film had been screened a squad of the Durban Indian Life-saving Club gave a demonstration showing the latest methods of resuscitation. The object of the meeting was to create an interest among the Indian community in the Lifesaving Club, which has been doing good work on the Beach for some time past. "Your ability to make yourselves proficient in various sports such as Cricket, Football, Golf, Boxing and Athletics is well known," declared Mr. Reynolds, "and I am confident that, given proper facilities, you will be just as good at Swimming and life-saving. At one time you had few facilities for your games, but now you have a splendid enclosure for your sports. By the same methods as you employed to obtain those sports grounds, you can obtain a Swimming bath, which is a much-needed amenity for the Indian population.

Mr. Alavi On Education

Mr. Tyebali A. Alavi, of Karachi, India, had a large audience in the Madrasee Hall, Durban, for his lecture on "Education" and was cordially welcomed and garlanded by the chairman Mr. E. H. Ismail. In the course of his lecture, Mr Alavi made an earnest appeal to the Indians of Durban and Natal, and to the Muslims in particular, to familiarise themselves with higher forms of instruction. It was regrettable, he said, that although prominent in business affairs, Muslims had hitherto neglected the fundamental principles of education, without which no community could hope to achieve success in this competitive world.

Welfare Centre For Asiatic Infants

In November, 1933, the Agent-General for India and the Kanwarani accompanied by Mr. Rheinallt Jones and Dr. Liang, and with the approval of the Transvaal Indian Congress had an interview with Dr. Milne, Medical Officer of Health, Johannesburg and asked for the formation of a maternity and child welfare centre for Asiatic in Johannesburg. Dr. Milne, who has taken a sympathetic interest in the matter, recently informed the Agent-General that the Johannesburg Town Council has approved of the establishment of an Asiatic Infant Welfare Centre in Johannesburg and the employment of a

Health Visitor. The Agent-General has expressed his thanks to the Mayor, Town Council and the Medical Officer of Health, Johannesburg.

Borough Licensing Officer

Durban Council-in Committee decided to advertise the position of Borough Licensing Officer, which post until recently was held by Colonel Molyneux. This means that Mr. H. R. Greenwall, who is at present the Chief Clerk in the Licensing Department, will have the same opportunity of applying as any outsider.

THINGS IN GENERAL

Japanese Press Reporter

According to recent travellers back from Japan the Japanese reporter beats every one else in the world in the matter of journalistic enterprise. He boards incoming ocean boats with the port doctor, carrying a camera and a basket of carrier pigeons. The reporter photographs the prominent persons, interviews them, types and reduces the whole to the dimensions of a postage stamp, and fastens it to one of his pigeons. The carrier pigeon flies to the newspaper office in time to have the article published and sold to passengers as they get off the boat.

No Need For War Scare

"There is no justification for the assumption that war is inevitable, or that it is approaching in the near future," declared Mr. J. H. Thomas, Secretary for the Dominions, in a speech at Derby. He added that he believed it was the intention of the Government not to commit itself to any alliance that bound Britain to go to the aid of any country in the event of war. Referring to rumours of dissensions in the Cabinet, Mr. Thomas declared that he had never known a more united team. Meanwhile, according to the *Observer's* diplomatic correspondent, the Cabinet is faced with the necessity for deciding, before the Disarmament Conference reassembles, whether and to what degree, British support will be given to the France-Russian enterprise for organising European security against Germany.

Anarchist Plot In Spain

The police raided a secret meeting of youths described as anarchists and arrested 50. A number of documents were seized which, the official state, revealed plans for an anarchistic rising throughout Spain.

New Snake-Bite Serum

A greatly improved anti-snake-bite serum, four times as strong as that previously used, has been discovered at the Central Research Institute at Kasauli, near Simla. In addition to its increased concentration, it is claimed for this new serum that in the process of concentration the foreign animal matter present in serums is practically eliminated. It is this foreign matter which is responsible for disagreeable reactions after use. The new serum, which is in great demand throughout India for treating cases of snake bite, will be exclusively distributed from the Kasauli Institute.

Strange Rites For Rain

Ancient pagan rain-making rites are being revived in many parts of Southern and Eastern Europe owing to the drought. In some villages naked girls wearing green leaves or boughs, dance through the streets singing prayers, and then with elaborate ceremony, fling their adornments into the neighbouring streams as a sacrifice to the Water God. At Dragovatz two youths threw a priest, who had just concluded prayers for rain, into the river in order to appease the pagan rain god.

£10,000 Offer Accepted

Mr. Ernest Dionne, whose wife gave birth to five girls, has announced he has accepted 50,000 dollars (£10,000) to exhibit the quintuplets at the Chicago World Fair.

Weddings

Moonilal—Seerajbally

The wedding took place at the residence of Mr. Moonilal at 1 Randles Road, Mayville, Durban, on May 26 when his eldest son Mr. Arthur (Tommy) was married to Miss Basanthayi Devi, the eldest daughter of Mr. and Mrs Seerajbally Maharaj, of 12 Greytown Road, Maritzburg. The ceremony was performed according to Sanatan rites by Pandith Sookdew Maharaj and Pandith Mawlall Maharaj of Durban. Congratulatory speeches were made by the European and other guests; and after dinner a musical programme was rendered by Mr. H. Lorlok and others.

Gunpath—Mahadew

The residence of Mr. Mahadew, of Charlestown, on May 26 was the scene of a popular wedding, when his daughter Kumari Chandergathee Devi was married to Mr. Sewlal, the eldest son of Mr. and Mrs B. Gunpath of Ladysmith. The marriage, in accordance with Sanathan rites, was followed with a great deal of interest by all those present. After the ceremony the bride and bridegroom paid the customary respects to their parents and those assembled offered the couple their blessings according to custom. Dinner was served and this was followed by music. The bride and bridegroom left the next day by train for Ladysmith.

Rickeelal—Mahabeer

A pretty wedding took place at the residence of Mr. Balbahadur Mahabeer of Isipingo, when his eldest daughter, Jaigunbay Devi, was married to Mr. Rickeelal, the second son of Mr. and Mrs. Sookhai of Otto Manor on Saturday the 26th May. The ceremony was conducted by Pandit Kalidoon Maharaj of Merebank, Clairwood. A highly entertaining musical programme was rendered by Mr. Ghoroos and Mr. [illegible] of Verulam. The bride and bridegroom left the next day by car for Otto Manor

ALL INDIA SOCCER TEAM

STANDING:—(1) Mr. Mahomed Hussain, (2) Mr. Aqil Ahmed, (3) Mr. Mir Hamdu, (4) Mr. S. Chakraborthy, (5) Mr. P. K. Singh (representative of S. A. I. F. A.), (6) Mr. N. Ghosh, (7) Mr. Ramanna (8) Mr. Lakshmanayan, (9) Mr. N. Guha.

SITTING:—(1) Mr. A. Gangali, (2) Mr. S. Mazumdar, (3) Mr. S. Chowdhari, (4) Mr. K. Mookerjee, (Manager), (5) Dr. S. Dutta, (Captain), (6) Mr. K. Bhattacharyya, (7) Mr. K. Nassim, (8) Mr. P. Banerjee.

First Match

India vs. Natal

(By S. M. Pocock.)

Durban will be the centre for the opening match of the All India soccer tourists to-morrow afternoon, at 3.15 p.m. at the Currie's Fountain when they will meet Natal's eleven. The result of the game will be followed with the greatest interest throughout the Union as centres that they have to meet are Natal, Transvaal, East London, Port Elizabeth, Capetown, Kimberley, and they will play three test matches in the Union, one at Johannesburg, and one at Durban. This will be the first tour by an overseas team, and the officials of the South African Board deserves every credit for the courageous stand that they have taken up in arranging it. It will necessitate the outlay of several hundreds of pounds, but the Board will have the confidence not only of the associations but of the general public, who would flock in their thousands to see the Indians at play.

Natal will be led by Mr. R. A. Naidoo, who has struck form reminiscent of his best days. He has a capable team under him who should give of their best against the visiting team. The forward line has a good set who understand each other well, such as P. Naendran who is a well-known goal getter. The halves and backs are dependable enough. It is to hoped a good solid team of 11 should put up a very fight with the tourists.

The All-India team is of outstanding merit, and and it is suggested that [illegible] their selected captain (S. Pal and A. Sen-Gupta) have both been left out of the team. All the players possess mature experience in soccer and will be worth while going a long way to see their play.

The chances of victory are quite good— only if the boys would put [illegible] and combine.

Natal's Who's Who

N[illegible] Plays for Mayville Football Club. He has possession a strong punch, sure in handling [illegible] the ball, played in Mayville interclub [illegible] and T[illegible] will be his first appearance in a Natal match.

[illegible] Natal Right full back. He is a powerful shooter and a stable man on his legs. He played in the last Interstown match for Durban, and represented Durban in many interclub matches. He plays for Sastri College, Durban.

R. APPIAH (APPIAH). Left full back. Member of Mayville Football Club, Durban. Sound in defence. Represented Natal in the tournaments held in Kimberley and Durban.

C. PALLARTH. Right half back. A sound half and fine shot. He is speed and always ready to pass the ball. He has represented Durban on a number of occasions and is a member of the Sydenham Football Club, Durban.

G. RAMAN. Centre half back. Plays for Mayville Football Club, Durban. He is the strength of the half backs. He has represented Durban in interstown for the first year, knows where to pass the ball. Can jump almost his own height to head a ball.

E. A. NAIDOO. Left half back (captain). Member of Dalhousie Football Club, Durban. A real tackler and feeds his forwards with judgment. He was a member of the tournament, in 1930 and 1932. Represented Durban in many interstown matches. He is quick into his stride, never at a loss as to what to do with the ball when he gets it, and knows when to put in with the best.

LEWIS PAUL. Outer right forward. Plays for Mayville Football Club, Durban. A fast winger. Crossings are timely and accurate. Represented Durban in the interstown match on several occasions, and is a prolific goal scorer.

S. NAIDOO. Inner right forward. Member of Hollis Football Club, Durban, a fast winger. Crossings are timely, and has a good ball control. He fills the inner position with credit, and is well built for a footballer, and shoots frequently. Represented Durban in many interstown matches.

P. NARAINSAMY. Centre forward. Plays for Avondale Football Club, Durban, who heads well, and is well built, and could be relied on to score goals, and he is one of the Durban's best front line. Represented Durban in the interstown for many years.

N. MOONSAMY. Inner left forward. The youngest player in the team. Plays for Schools Football Club, Maritzburg, a fast forward. He is good both in attack and defence, tight in build, and possesses speed. He has represented Maritzburg in interstown matches for many years, and played in the last South African tournament.

CARLOS ACHUN. Outer left forward. Plays for Avondale Football Club, Durban. A fast forward, good at both in attack and defence, has a strong left shot. Played for Durban, in the interstown for the last few years, played in 1925, 1926, 1930, and 1932 tournaments.

(Name not legible) to play in the goal (reserve). He has done well ever since he started in the senior division. Has splendid ball control. He plays for South Coast Football Club, Clairwood.

G. S. NAIDOO (name not to play right back (reserve). He is a powerful kicker and reliable with his head. He played in the 1926, 1928, and 1932 tournament, and represented Maritzburg for many years. He is a member of Schools Football Club, Maritzburg.

(Name illegible) Selected to play centre half back (reserve). He is a sound half and always ready to pass the ball. He has represented South Coast on many occasions. He is a member of South Coast Football Club, Clairwood.

NARASIMU PADAYACHEE. Selected to play inner left (reserve). Member of Avondale Football Club, Durban. He has represented Durban in interstown match. He has a good ball control and fills the position with credit.

The members of the South African Selection Committee will be present at Durban to-morrow, and at Maritzburg on Sunday were the choice will be made to select the South African's eleven for the first test match which is to take place at Johannesburg on June 20.

[India's Who's Who appeared in our last issue.]

CONTENTS.

	Page
Notes And News	249
EDITORIAL:	
The Indian Team	"
OTHER ARTICLES:—	
Arrival Of The India Team ...	250
Administration Of Slum Bill ...	251
Repatriation Scheme	"
Flood And Earthquake In India ...	252
Hinduism ...	253
South Africa—News In Brief ...	254
Things In General	255
Sporting News	256

THE INDIAN REVIEW

Edited by th Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

[illegible] great agitation in [illegible] Indian struggle under the lead of Mahatma Gandhi. Mr. Gandhi was in constant communication with Mr. Natesan both in regard to keeping up the agitation in India as well as in safeguarding the interests of the South African deputies, whose cause [illegible] Mahatma Gandhi, writing on "Satyagraha in South Africa" says: "[illegible] Mr. Natesan perhaps stood alone in India [illegible] the grievances of Indians abroad. [illegible] valued helper, and a systematic and well [illegible] of their case. I had regular correspondence [illegible] When he deputed Srijut Mudras Mr. Natesan rendered them full assistance..." In this public work, his monthly magazine, *The Indian Review*, has [illegible] Par month after month, [illegible] the problem [illegible] Indian abroad. [illegible] Mr. Natesan [illegible] Natal Indians [illegible] Mr. Natesan [illegible] Natal Indians [illegible] November 1913. The [illegible] Mr. Natesan [illegible] Mr. Natesan [illegible] Mr. Natesan

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના મંત્રો
અને [illegible] વ્યવસાયનું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૮ જુન ૧૯૩૪ અંક ૨૩

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર		૨૪૪
ઇન્ડિઅન ટીમ	(અગ્રલેખ)	,,
ઇન્ડિઆ ટીમનું આગમન		૨૪૫
રસમ બીલનો ખતમ		૨૪૬
રીપેટ્રીએશન સ્કીમ		,,
હિંદુસ્તાનમાં પુર અને જાન		૨૪૭
સંતતિ નિયમન વિશે કલકાર વિચારો		૨૪૮
મોરારીબાપા હિંદુ સેવા સમાજ		૨૪૯
ઇ. આફ્રિકા: તેની પ્રગતિ અને પ્રદર્શન		૨૫૦
ઇ. આ. ના કુંક ખબરો		૨૫૧
વિવિધ પત્રિકાન		,,
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૨૫૨

પ્રધાન તરફથી ખાત્રી

શુક્રવાર તા. ૨૫ મી મેના રોજ સેનેટમાં બોલતાં મુલ્કી પ્રધાન મી. જે એચ. હોફમેયર તરફથી રસમ બીલના અમલના સંબંધમાં આપવામાં આવેલી ખાત્રીથી એ કાયદાનો અમલ પોતાની સામે કરવામાં આવશે એવો હીંદીઓને લાગેલો ગંભીર ભય દૂર થયા જેવો જણાયો. મી. હોફમેયરે જણાવ્યું કે ૬ બીલનો હેતુ મક્કીચ રહેણાંકના મોહોલ્લા અથવા તો બાકીનાના વર્ણો કે જાતીનો ભેદ રાખ્યા સિવાય તેમાં રહેણાંક નાબુદ કરવાનો છે. એ સિવાય બીજું કંઈ પણ ગુપ્ત હેતુ તેમાં રહેલો નથી. તેનો અમલ એજ ભાવથી મારા પોતાના અને મારા ખાતા તરફથી કરવામાં આવશે . . . તેનો અમલ કામ પાડ્યા જાતનો ભેદ રાખ્યા સિવાય ન્યાય અને અદલ ઉન્સાફથી થશે અને બીજાના કરતાં પ્રધાનના હાથમાં રહેલી સત્તાઓ તેની બાંહેધરી છે—એ ખરેજ એવી બાંહેધરીની જરૂર હોય તો.” પ્રધાન તરફથી આ કરતાં વિશેષ ખાત્રીની આપણે જરા પણ રાખી શકાય. હીંદી કોમ તેને માટે પ્રધાનની ઋણી છે એટલુજ નહિ પણ આગે ઉપ વિષયપરના અમારા આગલા લેખોમાં જણાવી ચુક્યા છીએ તેમ હીંદી કોમે ફાયદો અમલમાં આવે તે પહેલાંજ કાયદાની સઘળી જરૂરીયાતો પુરી પાડવાના પગલાં લેવાની પોતાની ફરજ સમજવી જોઈએ અને તેમ કરી સત્તાધીશોના હાથમાં મદદરૂપ બની પોતાની સભાનિષ્ઠા અને વફાદારી સિદ્ધ કરી દેવી જોઇએ.

હબસીઓની કરતો

નેશનાલીસ્ટ અને સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીઓનું જોડાણ કરવાના પાયા તરીકે જનરલ સ્મટસ વચ્ચે થએલી હબસીઓની કરતો પ્રસિદ્ધ થઈ છે જે નોંધવા લાયક છે. સ્વભા અને સમય લડાઓને લીધે તે આ અંકમાં આપી શકાય તેમ નથી. તેમાંની હોદીઓને ખાસ લાગુ પડનારી કલમ નીચે પ્રમાણે છે:

> “ઓનારાદીક વસાહત અથવા હરીફાઈની સામે પુરેપુરી પ્રીવીલેજ, કલર અને નેટીવ વસ્તીનું રક્ષણ કરવું અને સાથે યુનીયનમાં જન્મેલા અથવા કાયદેસર ડોમીસાઈલ થએલા એશીયાટીકોના હયાત હકોને સ્વિકારવા અને ટકાવી રાખવા.”

“ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન”
શુક્રવાર, તા. ૮ જુન સન ૧૯૩૪

ઇન્ડિઆ ટીમ

પોતાની માતૃભૂમીમાંથી પ્રતિબંધિત ધોરણોઓને પોતાની વચ્ચે આવકાર આપવાની હીંદીઓની અપૂર્વ તક મળેલી ડાયાના દક્ષિણ આફ્રિકાની નવારીઓમા આ પ્રથમજ બનાવ બનેલો છે અને એક લાંબા વખતની ઇચ્છા પૂર્ણ થઇ છે. ખરેજ એક બહિષ્કૃતને દક્ષિણ આફ્રિકામા પોતાની હાજરી દ્વારમિયાનજ પોતાની ઇચ્છા પાર પડેલી જોવા સિવાય આનંદ થશે. તે બહિષ્કૃત દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ છે કે જેમના દીલમાં તમજ દક્ષિણ આફ્રિકાથી આવા મુલાકાતીનો બનતે દેશે વચ્ચે મિત્રતાની ગાંઠ બાંધવાના એક સાધન તરીકે તાદાત્મ્ય હિમાયત કરતા આવેલા છે. આજથી બાર કે બાર વર્ષ પૂર્વે દક્ષિણ આફ્રિકાયો એક ક્રુકેટોલ્ય ટીમ હીંદુસ્તાનની મુલાકાતે ગઇ હતી અને ત્યા આપણા બાંધવોએ તરફથી તેમનો અતિ સુંદર સત્કાર થયો હતા હીંદુસ્તાને આકરા કાળે એ સત્કારનો ઋણ બદલો વાળવાની આ દેશમાં રહેતા પોતાના બાંધવોને તક આપેલી છે. તેમાં આપણે તેઓને કોઇ કસર રહેવા દેવી જોઇએ નહિ. સ્વમાનનો ઝાંઝો ઘરનો

પણ જરાપણ દીલગીર થવાનું કારણ નથી. આવવાનું સાહસ ખેડવાને અત્યંત દીલગીર હોવાની જરૂર પડે છે, કેમ કે આ દેશમાં દાખલ થનાં પ્રથમ મીશ્રણમાંથી અર્ધા તરફથી અને લાગણીહીન દેશની અંદર પોતાની દિલગીરી દરમિયાન તેમને કશો સત્કાર થાય તે તેનું બીલકુલ ઓછા કરવા બરાબર છે. પરથી તેને સારૂ જાન થએલું દીસે છે. દરેકને પછી પોતાની જાતી અને પછી તેને વિચારણ થઈ પડે છે. આ વસ્તુનો વાચકને રહેજ ખ્યાલ આપણા મહેમાનો દરબન બંદરે ઉતર્યા તે પ્રસંગનું ટુંક નજરે જોનાર એક પ્રેક્ષકે કરેલું વર્ણન કે આ અંકમાં અન્યત્ર સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે તે પરથી આવી શકશે.

એસલ ઇન્ડિઆ ફુટબોલ ટીમ હીંદુસ્તાનમાં સૌથી ઉચ્ચ ગણાતી મોહન બાગન અને આર્યન નામની બંગાળી ટીમોના રમનારાઓની બનેલી છે. મોહન બાગન ટીમે ૧૯૧૧ ની સાલમાં આઇ. એ. એ નું સરદ્ધ ટ્રોફી પ્રાપ્ત કરવાનું માન મેળવ્યું હતું એ શીલ્ડની હરિફાઇ માટે યુરોપીયનો સીવાય કરીને બધા લોકો રમી શકે છે. હીંદુસ્તાનની જુદી જુદી ક્રીકેટ રેજીમેંટો પણ એ શીલ્ડ માટે હરિફાઇ કરે છે આ ઉપરથી જોઇ શકાશે કે આપણા મહેમાનો હીંદુસ્તાનના સારામાં સારા રમનારાઓમાંથી ચુંટાએલા છે. ટીમના મેનેજર મી. મુકરજી પાસેથી જાણીને અમને બેદ થયો કે કેટલાક સારા રમનારને છેલ્લી ઘડીએ નાદુરસ્ત તબીયતને લીધે અને બીજાને વખતસર પહોંચી નહિ શકવાના કારણે અટકી જવું પડેલું છે.

આ રીતથી આવેલી ટીમનો કોઇ કે હીંદુસ્તાનમાં સત્ય સાધારણ ગણાય છે પણ આ દેશના લોકોને આકર્ષનારી વસ્તુ એ છે કે તેઓમાંના બે કે ત્રણ સિવાય બાકીના બધાએ પગે રમનારા છે.

હોડથી પધારેલા આ સજ્જનો સાઉથ આફ્રિકા ઇન્ડિઅન ફુટબોલ એસોસીએશનના માનવંત મહેમાનો છે અને આ દેશમાં તેઓના રહેકાયું દરમિયાન તેઓના યોગ્ય સત્કારની જોઇતવીનું કામ તેના વ્યવસ્થાપકોનું છે તેઓની સઘળી જરૂરીયાતો પુરી પાડવાનો બોર્ડ ઓફ એસોસીએશને પોતાને ઉપર સ્વીકારેલો છે અને અત્યાર સુધીમાં અમારી તેનો ખુબજ મદદ મળી છે. અમે એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓને અભિનંદન આપીએ છીએ અને એટલું માનીએ છીએ કે આ રીતે તેમણે કરેલા દરબારે વધારે તેમ રમતો પણ રમવાની પોતાની શક્તિ સિદ્ધ કરી આપી શકશે.

આપણા માનવંત મહેમાનોને દક્ષિણ આફ્રિકાના હીંદીઓ વતી અમે અંતઃકરણથી આવકાર આપીએ છીએ અને ઇચ્છીએ છીએ કે તેઓની આ દેશની મુલાકાતનો આનંદ ફક્ત ફુટબોલ રમવાનોજ નહિજ થાય પરંતુ આ દુર દેશમાં વસી રહેલા પોતાના ભાઇઓનું ચિત્ત માતૃભૂમિ તરફ અને તેની મહાન પ્રાચીન સંસ્કૃતિ તરફ ખેંચનારી અને તેમ કરી દક્ષિણ આફ્રિકા અને હીંદ વચ્ચે અરસપરસ પ્રેમની ગાંઠ બાંધનારી થઇ પડશે.

અંતમાં, જો કે મહાત્મા ગાંધીજીએ તો દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીને દરેકે એવા આશીર્વાદ આપેલા છે જેના બળે તો અંતઃકરણથી એમજ કબુલવું પડે કે હીંદુસ્તાન દક્ષિણ આફ્રિકાને જેવો તેવો સત્કાર મારે આપશે, કે જેથી દક્ષિણ આફ્રિકા હીંદુસ્તાનને પરાજયી તરીકે નહિપણ બાહરથી વિજયી તરીકે સંભાળશે.

ઇન્ડિઆ ટીમનું આગમન

(લખનારઃ એક પ્રેક્ષક)

ગુરૂવારે સવારે હીંદુસ્તાનની સ્ટીમર ડરબન આવી તેની પહોંચ આગમચથી કોકાનું મોટું ટોળું દરિયા આવનાર એલ ઇન્ડિઆ ફુટબોલ ટીમનો સત્કાર કરવાને પોર્ટનટર આતુરતાથી રાહ જોઇ રહ્યું હતું. પ્રથમથીજ પત્તર મળી હતી કે ઇમીગ્રેશન સત્તાધીશોએ હોડી ઉતારૂઓનો સાધારણ રીતે જે વિધિમાંથી પસાર થવું પડે છે તેમાં કહલીક ખુટખાટો મુકવાની બાલમનસાબ બતાવેલી હોવાથી મહેમાનોને રહ્યા અત્યંત નહિ આવે. આથી ઝોવું ધારી લેવામાં આવ્યું હતું કે જેવી ડાકતરી તપાસ પુરી થશે કે તોડીક દરબારમાંજ મહેમાનોને ઉતારી દેવામાં આવશે.

એવી ઉચ્ચ આશાએ જનસમુદ્ર રાહ જોઇ ઉભો હતો. ડાકતરી તપાસ પુરી થઇ. ડાકતર જેવો ઉતરી તેવાજ નીચે ઉભેલા યુરોપીયનો પુકર્યા, બીજાએ અને બાળકો સહીત--પોતાના સગા સંબંધીઓના જોઇવા સ્ટીમર ઉપર ધસી ગયા.

હોડીઓ જિયારે પોતાની બની અને બધાને હોય હેતા અને ગોરાંગ દેશોની બીક કરતા આતુરતાથી ઉભા રહ્યા.

હોડીઓને ઉતારૂઓના લેવાને ખાતર પણ ઇમીગ્રેશન ઓફીસરની પાસેથી પાસ મેળવ્યા સિવાય સ્ટીમરપર ચઢવા દેવામાં આવતા નથી પાસ આપવો નહિ આપવો એ કેવળ તેની મુનસુફી ઉપર રહેલું છે. પ્રસ્તુત કીસ્સામાં જ્યારે ઇમીગ્રેશન ખાતાએ પ્રતિનિધિને દીક્ષા મુકવાની રજેચ્છાએ ઉદારતા બતાવી હતી તે જોતાં એટલી તો આશા રખાયજ હતી કે કંઇ નહિ તો સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન ફુટબોલ એસોસીએશનના બોડાક પ્રતિનિધિઓને પત્રવ્યવહાર તરીકે પોતાના મહેમાનોનો સત્કાર કરવા સ્ટીમરપર ચઢવા દેવામાં આવશે, પરંતુ એ બોટી આશા હતી. એક પણ હોડીયો નહિ જવાયું

તેટલામાં હાઇ સત્કારના એસજન્સના સેક્રેટરી મી. એલમેન ઇમીગ્રેશન ઓફીસરની સાથે સ્વતા જોવામાં આવ્યા. ઉભેલા હોડીઓને આશાનું કીરણ જણાયું. કે "હવે તો જરૂર લગવક થઇ જશે અને દમણ્યા આપણે અહીં ઘસીશું." પરંતુ પાછા બુલાવામાં પડયા. એવું કશું થયું નહિ એસજન્સના સેક્રેટરી તો ઘોડા વખતમા ઉતરી ગયા અને ચાલી ગયા. પાછળથી ખબર મળી કે તેઓ તે કોંગ્રેસના દુત તરીકે મહેમાનોની મુલાકાત લેવા ગયા હતા

આતુર જનસમુદ્ર હજુ શાંતીથી ઉભોજ હતો. યુરોપીયનો ઉતારૂઓ એક પછી એક ઉતરવા લાગ્યા. તેઓનો અસબાબ ઉતરી ગયો. હોડી અને નેટીવ મજુરો ઉપર નીચે આવ જા કરી રહ્યા પણ પ્રતિક્ષિત હોડી મહત્સ્યો જેવા કે એસોસીએટ કોન્સ્ટેબલ, સા. આ. ફુટબોલ એસોસીએશનના પ્રમુખ, મી. હકીમ મુસદ્દા, સત્કાર સમિતિના પ્રમુખ, મી. એસ. એસ સીંગ, ફુટબોલ ટીમના મેનેજર, મી. મણીલાલ ગાંધી મહાત્મા ગાંધીજીના પુત્ર અને 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના અધિપતિને સ્ટીમરપર ચઢવાની પરવાનગી નહિ મળી

એ દ્રશ્ય કોઇને પણ શરમમાં નખાવી દેનારૂં હતું પરંતુ બોલાવી હોડીઓએ એ બધું હસમુખે વદને સહી લઇ તેમાંથી

પણ આનંદ ઉપજાવ્યો: બન્ને જોડે બીજા સાથે કુતુહલથી વાતો કરવા લાગ્યા: "આ મજુરનો બિસ્કીટ મારે કેવો તો કેવું સારું." "કાયરે મને મોટી આગબોટ આપેલી હોત તો કેવું સારું!"

છેવટે ડાબા ચમન સુધી રાજકોટના કેળાંના પછી સપળા યુરોપીયનો અને તેઓનો અસબાબ ઉતરી ગયા પછી આપણા ગાનવંત મહેમાનો હસતે મુખે અને ગેલતીમાં હેસણકે બાજો તેઓના કેરેલ સરકારથી અત્યંત સંતોષ અને ખુશી પામતા રહ્યમરપટ્ટણ ઉતર્યા.

શ્રી બોમ્બેવાલે સ. આ. ઈ. ઇંગ્લેંડ ઓસોસીએશનના પ્રતિ ચોક્ક અભિપ્રાયના શબ્દો બોલી કન્વેન્શન કીમના મેનેજર મા મુકરજીને અને કપ્તાન ડો. દાને પુષ્પહારથી વધાવ્યા.

મહેમાનોએ વદતા વાક્યોમાં પ્રત્યુત્તર વાળ્યો અને કહ્યું કે અમે મેદાનની અંદર નેગ્રો બજાર ખરા સેલ્ફગવર્નમેન્ટ તરીકે વર્તીશું

હવે તો મહેમાનોનો મોટરોમાં બેસવાની ગોવાનના નિવાસે જવાને શરૂ કરવાનું જ બાકી રહ્યું મોટરોવાળી ચક્કર... ત્યાં તો મેજર કિલકરી સાહેબ સાહેબ રહેતા પાછળ આવ્યા. મોટર ને પેનાની ટીમ તથી કહ્યું કે અમે કરવા ટીમો કરી દીધેલ છે ... કયા આરબ્ધ નહિ ત્યારે ... ને કહ્યું કમારે રહેમ ફોરમા બનવા આવી પડ્યા. મેજ. મેનેજર ભાઈ બોલાવ્યા પણ બહલું બસ નાહ થયું બધાએ ના પાડી ઉતરી પડ્યા ગયા. ત્યાં બધાને ઓફ કરી દીધા. ... આવ્યા અને પારીકુપારી ... સ્ત્રી બાળ પુરુષો આ સર્વોએ બીનાનકારી ... તે આવા બાદ સર્વેતોમાં ભરતી કરી રહ્યું સરકાર તથા નિવાસમાં પધાર્યા બાદ ... પાછા આવ્યા ત્યારે પહકારો થયો

પછી સાથી મહમાનોને ચેમ્પસન ચોકમાં તેઓને ઉતારે લઇ જવામાં આવ્યા બધા ... ને બાર પછી ચોમનું ખૂબ મહેમાનને માટે ખુબજ ખુશી ... શ્રી પ્રેસ્ટોકરે ગોવાન બારીના રાજકારણ વરે પણ ખુબજ ખુશી દર્શાવી અને બન્ને બાજુએ મહેમાનો ... સન્માનને માટે આભાર દર્શનીય કરવામાં આવ્યા છે.

શ્રી પી બાર પધારવા ઘેર મહેમાનોને મારે સુંદર લંચ તમારે કરવાનો આદેશ કર્યો જે લીધા બાદ તેઓશ્રી બારે પ્રેસ્ટી કરવાની સિંગારેટ કે તે પહેલા કાઢીને ઓફિ કોના મુકી સત્કારને વિદાય લીધી

આભારી દિલગીરી

અમારે દિલગીરી સાથે જાહેર કરવું પડે છે કે અમારા ગ્રાહકોના ચાલુ માસુસાર કેરાનો અનેક મનેમાં કેટલીક મહેલી અસેસ્મેન્ટમાના ગેરસમજથી રુપદ્રાઓના હેવાથી આ અકડાડીએ તે અંકે અમારે વહાનો કરવો પડેલો છે અને હીંદી પાના પણ છેડી દેવાં પડ્યાં છે.

રેલમ બીલનો અમલ

વધુભેદ પાડવાનો હેતુ નથી

એવી મુલ્કી પ્રધાનની ખાત્રી

લેજ બીલ ઉપર ... રજ બીના શુક્રવારે સેનેટમાં ભાષણ કરતાં મુલકી પ્રધાન મી જે. એમ હૈરાનેવરે નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:—

"જેમ એક વેપારના મુદ્દા ઉપર હું બાર દેવા મુજબ્યું છું. આ બીલનો હેતુ ગણીચ લત્તાઓનો નાશ કરવાનો છે કેટલાક દલીલમાં એવો ભય દર્શાવવામાં આવ્યો છે કે બીલની અંદર વધુભેદની નીતી અમલમાં મુકવાનો હેતુ રહેલો છે. હું આદરપૂર્વક જણાવવા ઇચ્છું છું કે આ બીલનો એવો હેતુ નથી. તેનો હેતુ ફક્ત હિંદીઓને ઘુસી નાખવાનો છે અને ... કરવામાં ગલીચ દબાણોના ગાળીયા ... ના વર્તી કે જાતીના ભેદ ધ્યાનમાં લીધા આવે અને બીજો કોઇ ખુબ હેતુ પણ સમાયેલો નથી. એજ બાબતો તેના ... મારા પોતાના વિભાગ મારા ખાતાં નીચેથી અમલ કરવામાં આવશે. રજાનિક સત્તાએ નીચેથી પણ એ સિવાય અન્ય રીતે જેનો ... આપણા થશે ... ના માનવાને મને કબુજ કારણ મળ્યું. મેં જોયું ... હેતુ પાર પાડવામાં મજબુત ... પ્રકરણ બનતા હોવાથી. ... ની સદ્ધતાની ... મારી ખાત્રી છે કે તેનો ... અમલ ન્યાય ભાવ ... પ્રસ્તાવનો અને કોઇ પણ જાતનો ભેદ ... ન્યાય સિવાય કરવામાં આવશે અને એ બાબતમાં બીજાની ... પ્રધાનને ... આવશે. ... ખાતરી છે—તો અરેજ તેવી બાહેધરીની જરૂર રહેતી હોય તો."

રજીસ્ટ્રેશન સ્કીમ

મંદીના વખતમાં મુલકી બાતાંની નીતિ

રજીસ્ટ્રેશન બ્યુરોના નાણાંનો પ્રજાહિત ઉપયોગ

... ચમચપ: મોસી લીબેરલ ટ્રસ્ટી કે જેને રીપોર્ટ ... પડ્યો છે તેણે હિંદીઓને રીજીસ્ટ્રેશન કરવાની સરકારની સ્કીમની ચર્ચા કરી હતી

મુલ્કી બાબત સેક્રેટરી મા શ્રી આર્થર મુલ્તકુટ લુઆની ... કહ્યું કે નાણાંવાળું રીતે હિંદીઓને રીજીસ્ટ્રી ... કરવાનો અને આ ... પત્રકના પા ૬૫મી પા ... રજીસ્ટ્રેશન કરવા ... આવે છે પણ મંદી વખતમાં મુલ્કી બાતાંએ ... બ્યુરોના નાણાંનો ઉપયોગ કર્યો હતો. આ હિંદીઓએ ઉપયોગ કર્યો ... ની ... પારો પા ૬,૬૦,૦૦૦ ની મુદી હતી

સરકારથી આ નાણાંનો ... ઉપયોગ ... રાખે ... તે ... ૬ ... ના ... આ નાણાંનો હિંદી ... રીજીસ્ટ્રેશન કરવામાં ઉપયોગ ... સરકારી સત્તા ગૌરવપ્રદ ... આવી હતી ... પા ... નો ઉપયોગ ... હતો પરંતુ તે ... હિંદીઓને માટે ... રાખવા ... પ્રશ્નનો ... આપતા મી. ... જણાવ્યું ... આમુ સાલના સરકારે પા. ૬૦,૦૦૦ ની રીપેટ્રા-

[illegible] માટે સગવડ કરેલી છે. હવે અમે બ્યુરેટના નાકાને વધુ ઉપયોગ કરતા નથી. નાકાનો ફાયદો કરવા હતો તેમ રેટલાક ગાડીકોએ પણ કર્યો હતો તેમ સારામાં સારે રસ્તો રીપેરીંગેસનમ તેનો ઉપયોગ કરવાનું તમને ગમશે.

કમીશનર ઓફ પબ્લીસીટી એન્ડ એસોસીએટીડ એજન્સી મી. પી. એચ. પ્રીનારે જણાવ્યું કે ૬ઠ્ઠા ઓગસ્ટથી આજ સુધીમાં રીપેરીંગેટ થયેલા ૧૪૦૦૦ ટાઈફોઈડમાંથી માત્ર ૬૨૨ સાબિત ટાઈફોઈડ પાછા આવેલા છે. રીપેરીંગેશનના આંકડા કરતા. મુનીસીપલમાં દાદીઓની પરતીમાં થતા ફરતી ચેપારોના ઓકડા પણ આપ્યા હતા.

[illegible]– ઝમાઝેલ બ્યુરેટના આગળ પા. ૨,૨૦,૦૦૦ ની ઓફ્ત જમીનો પકડ કરી દેશમાં આવેલા દાદી ગામડુરે ઉભી [illegible] સોલ્ડાડી [illegible] હતી અને તેનો [illegible] ટાઈફોઈડ ની ઈસ્પેક્ટ કરવાકાજ સદુપયોગ થઈ શકતા હતા. આ [illegible] નથી. [illegible] દાદીઓએ આ રેસ્ટોરાંમાંથી રેવાના કરી દેવાની મુકરી [illegible] તેમાંથી પા ૬૦,૦૦ નો ઓ કાઢીનાં ખુલ્લા કરી નાખ્યો [illegible] ગણાય. અમે જણીને ખુશી થઈએ કે તેનો પણ ઉપયોગ [illegible] કરવાનો કાર્યક્રમ કર્યો છે —અ ન ઓ]

હિંદુસ્તાનમાં પુર અને ભુકંપ

દીનબંધુ એન્ડરૂઝ તરફથી તેનું હૃદયભેદક વર્ણન

દીનબંધુ એન્ડરૂઝ કેનેડા થોડા વખત થયાં લંડનથી રેપટાઉન આવેલા છે અને હિંદુસ્તાનમાં જાનાર આવે આવવાના છે તેમણે હિંદુસ્તાનમાં પુર અને ભુકંપ વિશે વર્ણન લખ્યા મે કલ્યુ છે તે સાન્ડમન એનિમિનિઅન ના વાંચકોના લાભ અર્થે ગુજરાતીમાં નીચે આપીએ છીએ:

ગત વર્ષ ફરમીયાન ભુકંપના ત્રાસ : હિંદુસ્તાનના અન્ય કોઈ પ્રાંત કરતાં બીહાર અને ઓરીસા સદીયે વધારે પીડાયું છે. તા. ૧૫ જાન્યુઆરી ૧૯૩૪ ના દીવસે થએલો ભુકંપ જ માસની અંદર બીજો વખત મોટા પાયા ઉપર થયો હતો. બંગાલના અખાતના સમુદ્ર કિનારાની નજદીક તે પ્રાંતના દક્ષિણમાં આવેલાં બાંકર પુરતી પછી તુરતજ ભુકંપ થયો હતો.

ગયે વર્ષે જ્યારે હું હિંદુસ્તાનમાં હતો ત્યારે મારો પહેલો ખરો પ્રવાસ ગેંગરીસામાં પુર સંકટ નિવારણના કામમાં રોકાયો હતો. પ્રથમ બે વખત જ્યારે મહા નદીમાં પુર આવ્યું હતું ત્યારે પણ સંકટ નિવારણના મુકરર કરેલાં મારી મદદ લેવામાં આવી હતી એ વખતે પુરના પાણીપર જવાની ડીંગો દ્વારે એક ગામથી બીજે ગામ જવાને મદદ આપવી પડી હતી. કોલેરા વખતનાં મલેરીયા, ટાઈફોઈડ અને મરડાના રોગો પણ [illegible] છે અને પુરમાં તબાહી થયેલાઓના કરતા પણ અંદર રીતે તે ભક્ષક છે. ગયા વર્ષમાં આ ગેંગરીસાના પુરથી ૨૦૦૦ સ્કેવર માઈલ જેટલી જમીન એક રાતના વાવાઝોડાંના તોફાનથી નાશ થઈ ગઈ હતી. ઓરીસા પહોંચ્યે ત્યારે બીજું પુર આવવાનું હતું અને લોકોને ઘરો છોડી રક્ષણ માટે ટીનારાપર જવાનું બનવું હતું. અમે ટેકરીમાં રાહત આપવા ગયા ત્યારે તેઓને અત્યંત ભયજનક સ્થિતિમાં જોયા હતા. જેઓ એ રાહતના કામમાં ભાગ નથી લીધેલો તેને તેઓના દુઃખનો ખ્યાલ આવવો મહેજ કઠીન છે. હજારો માનવીઓ કુદરતી ક્રોપ પડયા હતા અને બીટાર અને ગેંગરીસાના સપાટ સાધને તુરતમાં ખુટી પડયાં હતા. મુખ્ય અને કલકત્તા પાસે આવેલ ૨૦૦ માઈલ પહોળી હતી અને હિંદુસ્તાન માં હાલની પ્રસીદ્ધ ગંભીર અથડી ગઈ હતી. [illegible] થયેલી ૨૨૭ [illegible] પણ ઓછી હતી.

તેટલામાં હવે ઉત્તર જીલ્લામાં બીજું નવું સંકટ આવી પડેલું છે. મનુષ્યની આજીવિકાનો એકદમ કુદરતી સદંતર નાશ થઈ ગયેલ છે. પણ હાલમાં કુટુંબો બરબાદ થઈ ગયા છે.

આંકડા અને ગેંગરીસાના [illegible] જીલ્લા બોર્ડના ચેરમેન હું બનાવીને ધું. જમીન પણ ફળદ્રુપ છે પરંતુ આમવાસીઓની સ્થિતિ દંગાલ છે અને વસ્તી. બેંતે લગભગ આસણ છે બધા લોકો [illegible] ટોપલાને આસામના ચા ના બગીચા [illegible] ગયા છે. બીજાઓ વળી પરદેશમાં [illegible] ટ્રીજ, ગેરીનાસ ગુયેનાર, અને ત્રીનીદાદ વગેરેમાંના કેટલી નીચે દટાઈ ગયા છે. આ ખરેખર ભયંકર પડયું, ગામડાંઓ અને ગંગરોનાં ગંગ જતાં મોટા ભાગના સંકટનો ચિતાર મને રાહત [illegible] આવી રહે છે.

ઉત્તરે બીહાર [illegible] નદી અને હિમાલયની તળેટીના વચ્ચે આવેલો છે. પણી જ્યાંની જમીનો આ વિશાળ પટ કેટલાયે દર વરસ સારા સમૃદ્ધ પરસાદના પાણીથી સર્જાય જાય છે, ઓગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બરના ગીતનો કાંઠાપ્રાંત ગંગા નદીનો ખાણોના ભાગો [illegible] મદદરૂપ થઈ પડે છે. આમારી સમક્ષ રજાયું આવેલા હેવાલો અને નિશાનોમાંથી [illegible] [illegible] નદીઓમાંની આ આખા પ્રદેશની ધરતી ફાટી ગઈ છે અને ઉંચકી પડી છે. વિમાનો દ્વારાલઈને મોટા ભાગના કાંઠાઓપરથી જણાય છે કે આ મદ્રાન ઉંચકાયો પાણીનો [illegible] જમીનો ભારે પાયો છે. અને ગેંગાનું ગોરસેજ અગાઉ [illegible] ગયે [illegible] ઉંડાઈ નાશ પામ્યું પુરથી ઘણાની ઘણુ ખરાબી અટકી [illegible] નથી. આજે સુકા વખતમાં પણ [illegible] પરસાદ પડેલો છે અને દેશના ઘોઢા ભાગો રેતીથી ઢંકાઈ ગયા છે તે સાથે બીજા પાણીથી ઢંકાઈ ગયા છે અને ખેતી ખુબ મુશ્કેલ અઘરી છે.

ભુકંપના અતિ અજાણ્યા [illegible] પટનાના એક પ્રોફેસર લખનૌના "પાયોનીયર" પત્રમાં વર્ણન આપ્યું છે. "

"ભુકંપ થયાની એક મીનીટમાં આખું [illegible] કોલસાનું 'બની ગયું હતું' એક ક્ષણમાં જમીન ઉંચી નીચી થઈ. લાંબી અને ઉંડી [illegible] કુદરતે મારતા ન હોઈએ તેવું જણાયું. તે પછી તુરતજ જમીન [illegible] લાગી વળી કાંઠામાં ભુકંપના આંચકા [illegible] ઓસરતા [illegible] થયું નદીમાંથી ફુવારા [illegible] અને ઘોડા વારમાં મગા નદીના પાણી એક જાદુની સાદૃશ રેતીમાં અલોપ થઈ ગયાં."

પટનાના આ પત્રમાં પટનામાં [illegible] પાણી ઉંચાઈ વર્ણવતાં એમાં હોય છે "આ સમયું ઘોડીક સમયમાં

બની ગયું અને નદીનું બાકું જે એક મીનીટ પહેલાં પોતપોતાનું પાણીયા ભરેલું હતું તે સુકું બની ગયું. આ દ્રશ્ય અત્યંત ભીષણમાં ભીષણ હતું. દુનીયાનો કેમ જાણે અંતજ આવ્યો ન હોય એવું લાગ્યું. પણ જોકો નીચે સૂતેલા તેઓ ઉભા થવા મથા પરંતુ તે ફરી પછડાવા લાગ્યા અને માણસો છંદગીમાં કદી નહિ કરેલી હોય તેવી બૂમરાણ કરવા મંડી પડયા. નદીનાં બાકીનું દ્રશ્ય ત્રાસદાયક હતું. હું ઉભેલો તેની સામે પાણીની વચ્ચે રેતીનો એક ટાપુ હતો અને તેને પ્રવાહે કોડીઓ ઉભી હતી. અચાનક એ ટાપુની જમીન જાદુની માફક મણ જમીનની સાથે ભેકાણ થતી જણાઇ. નીચેની રેતીની સાથે કોડીઓ અને કોડીઓમાંના જોકો આમથી તેમ ઠેલવા લાગ્યા. કેટલાક નદીમાં તણાનારાઓ અરધા રેતીની અંદર ખેંચાઇ ગયા અને તેમાંથી નીકળવાને વલખાં મારવા લાગ્યાં.

થોડીક મીનીટ સુધી નદીનું બાકું સુકું રહ્યું અને પાછું જોતજોતામાં મારી નજરની સામેજ જેમ પાણી અદ્રશ્ય થઈ ગયું હતું તેમ ગંગા નદીએ ફરી દર્શન દીધું. પરંતુ આ વખતે રેતીમાંથી પાણી પણ જોસથી નીકળવા લાગ્યું. ગંભીર ઘુઘવાટ સાથે પાણી પોતપોતાનું ફેલાવા લાગ્યું. સઘળી કોડીઓ ઉંધી વળી ગઈ.

બચીયા બનવા જવા રવાના એક વ્યક્તિ ડૉ. કાસ વેસ્ટકટ કલકત્તાના મેટ્રોપોલીટન બીશપ હતા. જમાલપુરના બંગલાના વરંડામાં તે બેઠા હતા ત્યાં પણ સખ્ત કંપ થયો હતો. બંગલો કરકડભૂસ થઈ જમીનદોસ્ત થતાં પહેલાંજ બારણામાંથી બાપરી તે સાહેબ બંગલાની બહાર દોડી ગયા. જો તેમ નહિ કર્યું હોત તો બન્ય મુસેલમાનોની સાથે તે પણ મારી ગયા હોત.

સંતતિનિયમન વિશે કેટલાક વિચારો.

(પ્રસ્તાવનામાં લખનાર: ડૉ. કાંતિલાલ એ. શાહ એમ. બી. બી. એસ.)

સંતતિ નિયમનમાં બે પ્રધાન મુદ્દાઓ જ એવે જણાવા—એને જુદા પાડયા વિના ચર્ચાતાવરણ જે ગંભીરપણ પૂર્વક કરી લેવાની જરૂર છે

તે બે મુદ્દાઓ આ છે: (૧) સંતતિનિયમનની જરૂર અને (૨) સંતતિનિયમનનાં સાધનો.

(૧) અનેક દૃષ્ટિએ પ્રજોત્પત્તિ પર અંકુશ મુકાય એ ઇચ્છવાજોગ છે. કદાચ હીંદુસ્તાનમાં જમીનના ક્ષેત્રફળના પ્રમાણમાં વધારે ચરતી નહિ હોય; કદાચ કુદરતી ઉત્પાદકોએ એમ સાબિત કરી આપે કે આ ભૂમિ પોતાના દરેક સંતાનને પુરતું પોષણ આપી શકે એમ છે. જ્યાં સામાન્ય મનુષ્ય પોતાની આસપાસના જીવન જોતાં કબુલ કરે છે જ કે આપણા સંસારમાં બાળકોના જન્મની હદ બાંધી શકાય તો કલ્યાણ છે. અનેક માનાઓ એક પછી એક બાળકી સંતાનોને પરિણામે કાં તો મૃત્યુ પામે છે કે કાં તો અનપાય જીવન ગાળે છે. એમના જીવનમાં આવતી નિરસતા, ગીતા,

દાક્તરી એ જાતની પ્રવૃત્તિ જ કરીએ તો પાની જવાબ છે કેટલીયે વાર સાંભળીએ છીએ કે અમુક છોકરીને લગ્ન કરતો તે સુધારક આવતાં વીસમી અને મરણ પામી.

આરોગ્યની દૃષ્ટિએ વિચાર કરતાં પણ આ જમાનામાં બહોળું કુટુંબ એ એક ઉપાધિ જ છે, એમ સમજી શકાય છે. કેળવણી મોંઘી, દાક્તરો મોંઘા, ઘરનાં ભાડાં મોંઘાં, નોકરીની તાજાતરછ, કપડાંનાં બંધન—અનેક વિટંબણાઓમાંથી પસાર થતાં થતાં અકાળે વૃદ્ધત્વ ધારણ કરતાં કે વેડી હોતાં અનેક કુટુંબો નજરે પડે છે.

આબાદીની વૃદ્ધિ પર અંકુશ મુકવાની જરૂર કોઈ વ્યક્તિને પોતાને માટે ન લાગે એ સમજી શકાય છે; પરંતુ એ માટે પણ બે બાળકની વચ્ચેના અંતરને નિર્બાધિત રાખવાની જરૂર છે જ. બુદ્ધિનો એ સદુપયોગ છે; દુરુપયોગ નથી.

સંતતિનિયમનના આ મુદ્દાની વિરુદ્ધ ગાંધીજીએ પણ કદી લખ્યું હોય એમ મને યાદ નથી. ઉલટું, એવું સાંભરે છે કે એક વખત એમણે એમ કહેલું કે 'આખો દેશ પણ જો એક દાયકો બ્રહ્મચર્ય પાળે તો હું ખુશી થાઉં.' (કે એવા જ અર્થનું કંઈ.)

(૨) હવે બીજા મુદ્દા વિશે. જે અંધશ્રધ્ધાળુ અને અણસમજુ પ્રજા છે તે બધા આક્ષેપકારો કહે છે કે સંતતિનિયમનનું એક અને અબાધ સાધન બ્રહ્મચર્ય છે. ગુજરાતમાં આ માન્યતા પ્રચલિત થવામાં અનેક કારણો છે, પણ ગાંધીજીના વિચારોએ એને વધારે મજબુત બનાવી છે. એમ કહી શકાય સંતતિનિયમનનાં કૃત્રિમ સાધનો વાપરવાની વિરુદ્ધની ગાંધીજીની જે દલીલો છે તે બધી એક મૂળગત સિદ્ધાંત ઉપર બંધાયેલી છે; તે સિદ્ધાંત એ કે સ્ત્રી-પુરુષનો સમાગમ માત્ર પ્રજોત્પત્તિ માટે જ હોવો જોઇએ: તે સિવાયનો બધો સંભોગ પાપરૂપ છે; અને એ હેતુથી કરવામાં આવતો સમાગમ પણ દૂષણ જ છે. અહીં આપણે એ વિચાર કરવાનો છે કે આપણે આ પ્રમાણે માનીએ છીએ? આપણે એમ પ્રમાણે વર્તીએ છીએ? ગાંધીજીના હિસાબથી પ્રમાણે તો ખોરાક માત્ર જીવન ટકાવવા પુરતો જ લેવો જોઇએ: કપડાં માત્ર શરીર ઢાંકવા પુરતાં જ પહેરવાં જોઇએ: પૈસા જોડવા ન જોઇએ; ઘરની જરૂરનું કશું ન મંગાવવું—આ બધું આપણે કરીએ છીએ? અને જ આપણે હિસાબથી આપણને માન્ય છે? વળી એને આગળ લંબાવીએ તો એમ કહી શકાય કે હાથ માત્ર કામ માટે જ વાપરી શકાય; લખવું કે ચિત્રો દોરવાં એ હાથનો દુરુપયોગ તો નથી જ? મોં માત્ર ખાવા અને બોલવાનું જોઇતું જ વાપરી શકાય; જમીન માત્ર અનાજ પકવવા જ વાપરી શકાય, બાગ માટે જમીન વાપરવી એ એનો દુરુપયોગ છે—એ પ્રમાણે વિચારતાં જીવનમાંથી કેટલી વસ્તુ બાદ થઇ જાય છે એ જોવા જેવું છે

ત્યારે પ્રજોત્પત્તિ માટે જ રતિક્રીડા હોવી જોઇએ એમ શા માટે માનવું છે? ડાક્ટર અને એન્જીનીયર જેવા વિચારો આજકાલ પ્રચલિત થતા જાય છે એટલે ગૃહસ્થજીવનને વધારે આનંદ આપે છે એનું શું? શું પ્રજોત્પત્તિ જ કરીએ? આવા ભયથી કે વિના ભયથી સાધનો ન હોય તેણે શું મરવું જ ન કરવું?

ઉપનિષદનું વાક્ય છે કે: 'જ્યાં આનંદનું જોકારણ ઉપસ્થ છે, તેમાં પ્રજાનો પ્રવેશ કરી મનુષ્યો તે વડે પણ

કહેવા જેવું છે: આંતર આનંદ જાગ્રત થતાં અને પ્રજ્ઞાની પ્રાપ્તિ" અમુક પુસ્તકમાં કે અમુક વ્યક્તિના કહેવામાં વધુ સત્ય આવી જાય છે એમ કહેવાનો આશય નથી. પરંતુ આ વાક્ય પરથી એટલું સમજાય છે કે પ્રજ્ઞાની પ્રાપ્તિ એ રતિસુખનું એક ફળ છે; અને ગૌણ ગણવું હોય તો ગૌણ ગણો, પ્રધાન ગણવું હોય તો પ્રધાન ગણો વ્યક્તિગત ધર્મ કરતાં સામાજિક ધર્મને જે વધારે મહત્ત્વ આપે છે તે પ્રજોત્પત્તિને પ્રધાન ગણશે; કારણ, પ્રજોત્પત્તિ એ સામાજિક ક્રિયા છે. અત્રે એટલું જ સ્પષ્ટ કરવાનું છે કે પ્રજોત્પત્તિ એ જ દાંપત્યસંબંધનું માત્ર એક જ કારણ હોવું જોઈએ એ માન્યતા યોગ્ય નથી.

રતિક્રીડાની સાથે ઔચિત્યપૂર્ણ રહેલો જે ચારીત્રિક અને માનસિક આનંદ છે તે અયોગ્ય હોય, પુણ્યજન્ય હોય, રુદ્ર હોય એવી જ ભ્રાન્તિ ગાન્ધર્વ કરતાં ઊતરતી ગાન્ધર્વમાં આને ઠેકાણે કાલ્પિતકરમાં દેખાય છે. એકના ઉપયોગિતાવાદની અને બીજાના purificationism ની આ અસર હોય એમ લેખકને લાગે છે. પરંતુ વિવાહવાની વાત એ છે કે સ્યુલદૃષ્ટિમાંથી આનંદ કે ઉદ્વેગજન્ય સક્રમ આવેશો અનુભવ કરવો એ મનુષ્યત્વનું લક્ષણ છે, પશુત્વનું નહિ. પશુકર્મ પશુમાં ને મનુષ્યમાં જે બાબત જેવું જ તેમાંનો આ એક છે. હવે આ આનંદ સેવવાની જે શક્તિ છે તે પણ કુદરતી જ છે, તો પછી આનંદ માટે અમુક પ્રાન્તના ઉપમાન આ અકુદરતી છે અને સંતતિ માટે જ એનો ઉપયોગ કુદરતી અને ન્યાયી છે આમ કેવા રીતે કહી શકાય?

ઉપયોગિતાની દૃષ્ટિએ તો સ્ત્રીપુરુષના પોતપોતાની ઇન્દ્રિયોનો માત્ર એક જ ઉપયોગ છે—મળત્યાગ. પ્રજોત્પત્તિ તો અન્યોન્યના સંપર્કપ્રસંગે છે. આ આપણે જે નવીન ઉપયોગનો પ્રદેશ ખૂલ્લો આપણે ભાવનાના પ્રદેશમાં આવીએ છીએ. માતૃત્વ એ સ્ત્રીને માટે એક અને અદ્વિતીય અનુભવ છે પરંતુ પિતૃત્વ એ પુરુષ માટે એવો અનુભવ નથી. માનસશાસ્ત્રીની દૃષ્ટિએ તો પિતૃત્વ એ એક જાતનું અસત્ય છે. પુરુષને કોઈ બીજા બાળકને માટે અસત્ય લાગ તો એ જરૂર પિતૃત્વ અનુભવી શકે છે; પરંતુ પોતાનામાંજ ઉદરમાં પાંગરતી આનંદમય રમત અનુભવવા ના હોય ત્યાં સુધી માતૃત્વનો અનુભવ એ નથી એમ કહી શકાશે. માટે પુરુષને માટે તો મૈથુનનું પ્રાપ્ત થતું એવું પિતૃત્વ નથી, પણ એવા અનુભવના સ્વપ્ના સ્વપ્ન, અને કલ્પના થતી અલૌકિકની ઝાંખી એ છે. આ રીતે સ્ત્રીપુરુષ બન્નેને રતિક્રીડા ઉપકારક છે; અને પ્રજોત્પત્તિ એ અનુ ગૌણ અને ત્રણમાંનું એક કામ છે.

સંયમ વિશેની જે દલીલો છે કે સંપૂર્ણ સંયમ શક્ય નથી: વ્યક્તિ માટે કદાચ હોય, પણ સમાજ માટે તો નથી જ બુદ્ધિમાન વર્ગ માટે કદાચ શક્ય હોય, પણ જેને જીવવું જરૂરનું છે અને રાંતકીડા જેટલુંજ છે તેને માટે નથી જ—વગેરે દલીલો માટે પણ સંતતિનિયમનના પુસ્તકમાં મળી શકશે. એનાં સાધનો માટેની માહિતી, તથા સાધનોની તરફેણની દલીલો પણ એવા પુસ્તકમાંથી મળી શકશે. તાજેતરમાંજ ગુજરાતીમાં એક પુસ્તક બહાર પડ્યું છે એમાં કદાચ બધું હશે.

આ લેખનો આશય તો સંયમની આખી ફિલસૂફી તપાસવાનો છે. જો એમ સમજી શકાય કે પ્રજોત્પાદન સિવાય પણ મૈથુન હોય શકે, અધર્મ નથી, પાપ નથી, અમાનુષી નથી, તો જ્યારે પ્રજની ઇચ્છા ન હોય ત્યારે દંપતીને સાધન વાપરવાની છૂટ હોવાજ સાધનપ્રાપ્તિના પ્રયત્નનો ઉપયોગ કરવો. કોઈ રાષ્ટ્રમાં કે સમાજ, એ પોતાને નષ્ટ થવાનું છે.

પ્રીટોરીયામાં હિંદુ સેવા સમાજ

શ્રી પ્રીટોરીઆ હિંદુ સેવા સમાજના સેક્રેટરી શ્રી. કે ગોસ. બાલ લખે જણાવે છે કે:—

જોહાનીસબર્ગની અંદર તા. ૨૯ મી મે ગુરૂવારના રોજ ધી ન્યુ કિન્ડિઝાન કોર્પોરેશન માર્કેટ જોહાનીસબર્ગના મેયર—શ્રી. ડી. મેથી રોબર્ટસના હાથે ખુલ્લી મુકવાની હોવાથી જોહાનીસબર્ગવાળા જાપાન રાજકીય હાજરીની અંદર ભાગ કરતા બાલ જસમતલાલની મારફતે આમંત્રણ અત્રેની શ્રી. પ્રીટોરીયા હિંદુ બાલાશ્રમ શાળાને આપવામાં આવ્યું હતું. આમંત્રણને માન આપી અત્રેથી બાલાશ્રમ શાળાના સમર્થ વિદ્યાર્થીઓ ગયા હતા.

માર્કેટ ખુલ્લી મુકવાનો દીવા થમ રચવા બાદ નામદાર મેયર તથા મેયરેસ બાલાશ્રમ શાળાના વિદ્યાર્થીઓની કસરતો જોવા સારૂ રોકાયા હતા.

૬૫ વર્ષની ઉમ્મરનાઓએ ધોળા બદનાબને નીકરો પહેરી ગુલાંટ, કુસ્તી, મગદળ ફેરવવાનું અને વજનમાં કામ રત્ન વજનનું ડમ્બેલ્સ ઉંચકવાનું કામ કરી બતાવ્યું હતું.

એક ગુલાંટ બબલ હેડ ઓવર હીલ્સ નામની એવી સરસ રીતે કરી બતાવવામાં આવી હતી કે મેયરેસ પણજ ખુશ થઈ ગયા હતા. બતાવવામાં આવ્યું હતું કે અમે એકઠા થએલા છોકરાઓમાંથી જે કોઈ બબલ હેડ ઓવર હીલ્સની રમત કરી બતાવશે તેને શ્રી. ૨-૬ નું ઇનામ આપવા માં આવશે. બધા નાના છોકરાઓ બન્યે સાથે ઉત્સાહથી ધૂંસીઓ પકડી, સાઠડીના એક બુઝેલા બીજે બુઝે ત્યાંજ ઇનામ મેળવવા સારૂ મહેનત કરી. બધાએ ઇનામ લેવા સારૂ મહેનત કરી પણ નીષ્ફળ નીવડ્યા. આખરે જે છોકરાઓએ ૬ફત બે વખત ગબડવાનું કામ કરી બતાવ્યું. નીરાશ નહિ કરવાના ઇરાદાથી તાળીઓના ગડગડાટ વચ્ચે ઇનામ આપવામાં આવ્યું હતું.

મેયર તથા મેયરેસ કસરતોથી પણજ ખુશ થઇ બાલાશ્રમ શાળાના વિદ્યાર્થીઓના સાથે ફોટોગ્રાફ કર્યો હતો. તદ્દન નાની ઉમ્મરના છોકરાઓને ખાસ ઉમદા ચીજો આપી હતી.

પછી ચોકીજ કસરતો વખતના અભાવને લીધે બતાવવા માં આવી હતી. બાકી જો એ ચીજ કસરતો બોક્રાના જોવામાં આવી હોતો તો બોક્રાનાં હૃદય હર્ષથી વધુ ઉભરાઈ જતે.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રતિપદા	દ્વિતિ	તૃતિયા	ચતુર્થી	પંચમી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૮૭	૧૯૫૬	૧૯૭૩		૬ મી.	૬. મી.
	જુન	વૈશાખ	સવંત				
		જેઠ			૬ઠ્ઠી		
રવિ	૮	વદિ ૧૧	૨૫	૫	૬-૪૮		૫-૦૪
સોમ	૯	,, ૧૨	૨	૬	૬-૪૮		૫-૦૪
મંગળ	૧૦	,, ૧૩	૩૦	૭	૬-૪૮		૫-૦૪
બુધ	૧૧	,, ૧૪	૩૮	૮	૬-૪૮		૫-૦૪
ગુરૂ	૧૨	,, ૧૫	૨૬	૯	૬-૪૬		૫-૦૪
શુક્ર	૧૩	સુદિ ૧	૩૦	૧૦	૬ ૫૦		૫-૦૪
શનિ	૧૪	,, ૨	૧	૧૧	૬ ૫૦		૫-૦૪

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેની
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(૩)

૬. આફ્રિકાની સ્વાતંત્ર્ય-કુચ

બ્રિટિશ રાજનીતિનું મુખ્ય સૂત્ર કૂટ નીતિ છે તે નરમ પક્ષ સાથે સંઘર્ષ કરી પોતાનો અર્થ સાધવા ઇચ્છે, અને ગરમ પક્ષને દબાવી દે.

નરમ પક્ષ એટલે ઉદાર વિચાર ધરાવનાર વર્ગ. તે રાષ્ટ્રવાદી ગ્રુપ એટલે તેની સાથે મેળ કેમ કરવે! દાખલા તે મોરેટોનો લાંબો ભાષા અને કોમેસ પક્ષનો વિરોધ કરે. આયર્લાંડમાં તે પેરસ્ટોવને પડખે ઊભો રહે. અને ડી વાલેરાનો તિરસ્કાર કરે. દ. આફ્રિકામાં તેમોએ જોયું કે સ્મટસ-બોથાની પીઠ થાબડવામાં તેમોનો લાભ સમાએલો છે. જ્યારે મદદ યુદ્ધના ડંકા વાગી રહ્યા હતા. આંતર રાષ્ટ્રીય પરિસ્થિતિ મુંઝવણ ભરી હતી. ગ્રેટ બ્રિટનને માટે જરૂર મરણનો પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો.

આ સંજોગોમાં બોઅર સ્મટસ પક્ષને સ્વ-પક્ષમાં લેવાયો. જ્યારે બોઅર અને જનરલ સ્મટસો અંગ્રેજ સરકારને ટેકો આપ્યો પણ દક્ષિણ આફ્રિકાને પોતાના આદર્શે દોરી જવાનું કામ સાથે રીતે ચાલુ રાખ્યું હતું. અંગ્રેજોએ આ જાણતા હતા પણ આફ્રિકામાં બ્રીટીશ દેશના જર્મન આક્રમણ સામે રક્ષવા માટે દ. આફ્રિકાની કુમક મદદની જરૂર હતીજ. હર્ટઝોગ વગેરે બોઅર નેતાઓએ બ્રીટીશ સરકારને ટેકો આપ્યો. અને પડખે ઊભા રહી લડ્યા, પણ તેમોનો હૃદયનો ઉંડો બ્રીટીશ વિરોધી સાથે તો બોલાવ કરવો જ જોઈતો. પણ બોઅર-પ્રદેશના જર્મન પ્રદેશોને છતી લઈ દ. આફ્રિકા સાથે જોડી દેવાનો હતો. તેમો પોતાના આ ધ્યેયમાં સફળ થયા. જર્મન સાઉથ-વેસ્ટ આફ્રિકાનું મેન્ડેટ તેમોને મળ્યું.

આ પછીને તેમો બોઅર રાષ્ટ્ર વીરોએ કુનેહથી ત્યાગ લઈ પોતાની દેશની પ્રીતિ સંપાદી અને સફળ રીતે પ્રગતિ કરી. જ્યાં એક પક્ષ એવો હતો કે જેને મૂલ્યાંકનો ઇતિહાસ ઉપાસનો હતો. અંગ્રેજ રાજ્ય પૂજા પેઠા કરતો હતો અને બ્રીટીશ સામ્રાજ્યથી અલગ રહવા જિંદગીનો હતો.

એ પક્ષનો સરદાર તે આજનો વડો પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગ હતો. એમણે રાષ્ટ્રવાદી પક્ષને જન્મ આપ્યો, જેમોનો અને પ્રાણપ્યારા બનાવ્યો. પુદ્ધ સમાપ્ત થયા બાદ, તે ગ્રેટ પ્રતિનિધિ મંડળ સાથે, દ. આફ્રિકા માટે પ્રજાસત્તાકનો હક માગવા, વિલાયત ગયો. કમનસીબે તે નિરાશ થઈ પાછો ફર્યો.

બ્રીટીશ પ્રજા કે પ્રેમ સામ્રાજ્ય પ્રજા પ્રાર્થનાઓને કદી નમે ખરી? શાસન કરનાર દેશ તો માત્ર શક્તિનેજ નમે!

જનરલ હર્ટઝોગે પોતાના પક્ષને બારે બળવાન બનાવ્યો. દરમિયાન સ્મટસ-બોથા લગભગ ૧૫ વર્ષના સાંગા સમય સુધી ચાલ્યું કોંગ્રેસથી જનતા કંટાળી હતી. તેને પલટો જોઈતો હતો. સાં.સૂ. સ. ૧૯૨૨ આ આશાનો ફાગદાતાએ દક્ષિણ પાડી. સ્મટસ સરકારે લશ્કરી કાયદો ચાલુ રાખ્યો અને તેને સફળ રીતે ઢાંકી દીધી.

હર્ટઝોગ પક્ષે હવે જનતાને ઉશ્કેરી દીધું કે સ્મટસવાદ એ મુડીવાદ છે, તેને શ્રમજી પ્રત્યે પ્રેમ નથી; તે મુડીવાદીઓનું સોગાદ છે. આમ વાતાવરણ બિનજરૂરી ચાલ્યું. સા.સ. ૧૯૨૪ માં જાહેર ચૂંટણી થઈ અને હર્ટઝોગ પક્ષને મુદ્દત હતોય મળી. જેના નાગરા બ્રીટીશ સરકાર બાઝતી, તેજ પુરૂષ આજે દ. આફ્રિકાનો 'મુકાની' બોઅર ઊભો ઉડ્યા.

તેમોએ બોઅરોને બાઝવવા માંડ્યા કે બોઅરોની નદીઓ ખાલશે. આંતર-વિગ્રહ શરૂ થશે અને હર્ટઝોગે શાસન ૬ માસ પર્યંત પણ નહિ ટક્યું. હર્ટઝોગ સરકારે પોતાના ધ્યેય પ્રમાણે શાસન ચલાવવા માંડ્યું. આત્મનિર્ણયનો અધિકાર જાહેર કર્યો, અંગ્રેજ કબજાને ધૂત્કારી કાઢી અને બોઅર સર્વોપરીના રમાડવા માંડી.

૧૯૨૬ માં ચાલી પરિષદ મળી. જનરલ હર્ટઝોગે તેમાં આગેવાની જમી જોગ લીધો. ચાલી પરિષદમાં હર્ટઝોગની માગણી સ્વીકારવી પડી.

તેણે મુખ્ય ઠરાવ દ્વારા જાહેર કર્યું કે: "સંસ્થાનો અને ગ્રેટ બ્રીટન બ્રીટીશ પ્રજાસંઘમાં સ્વરાજ્ય ભોગવતી દેશો છે. તેમો આંતરીક કે બહારના કામકાજમાં કોઇની કક્ષ રીતે ઊતરતાં નથી. તેમો તાજ તાબેની સામ્રાજ્ય પરાધીનતા ભોગવતા નથી. અને તે બધા જ મળતા-સ્વતંત્ર સભ્યો તરીકે સ્વતંત્ર રીતે જોડાયેલા છે."

જનરલ હર્ટઝોગે આ રાષ્ટ્રવાદીઓએ આ નિર્ણયોનો અર્થ દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજાને સમજાવતાં ખુલાસો કર્યો કે દક્ષિણ આફ્રિકા હવે સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર સ્વદેશ છે. ને ઇચ્છે તો પ્રજા સત્તાક જાહેર કરી શકે. તેને ગ્રેટ બ્રીટન યુદ્ધમાં ઝિલે ગયો. વસ્તુ રહેવાનો હક છે. તેને પરદેશો સાથે સ્વતંત્ર વ્યવહાર કરવાનોયે હક છે. "ને પ્રીવી કાઉન્સીલની અપીલ પણ રદ કરી શકે છે, વિગેરે.

હર્ટઝોગવાદીઓએ આ નિર્ણયોને અમલમાં મુકવામાં જરાયે સમય ન ગુમાવ્યો. દ. આફ્રિકામાં આખરે સંપૂર્ણ અંગ્રેજ પદાનો મરણ પ્રજા સત્તાક સ્થાપવું કેવળ અશક્ય હોઈને પ્રજા સંત્તાકની વાત ઉડી મુકાઈ. પણ હર્ટઝોગ સરકારે અંગ્રેજોના સખત વિરોધ છતાં વાવટાનો બારદો તો પસાર કરી દીધો. અને દક્ષિણ આફ્રિકાનો રાષ્ટ્ર ધ્વજ કરી દીધો.

બ્રીટીશ, ડચ્ચાલી વિગેરે દેશો સાથે સ્વતંત્ર કોન્સ્યુલરો કર્યા અને જુદા જુદા દેશોમાં પોતાના કોન્સ્યુલો મુકવા.

દોડી પ્રજાનો કકળાટ કરવા માટે દોડના પ્રતિનિધિઓ સાથે તેણે સ્વતંત્ર ગંત્રાણા અલાહી અને તેની રીતે કરે. બાલકાયા ફેડરેશનના સાબનો વિચાર કરવાને બદલે પોતાના સાબનો વિચાર કરી આત્મ-નિર્ણયને કક્ષ અમલમાં મુકયો.

રાષ્ટ્ર સંઘની બેઠકોમાં પણ તે પોતાનો સ્વતંત્ર અવાજ રજુ કરવા લાગ્યું. આજે દેશનો આંતરીક કારભાર પણ માત્ર દ આફ્રિકાના હિતનો વિચાર કરીનેજ ચલાવાય છે. કોઈની સલાહના બેજવાબ છે આદર્શજ નહિ પણ રાજ-કારી ક્ષેત્રમાં તો તેમોની સર્વોપરીતા સ્થાપાઈ ચુકી છે.

દાદાણુ આફ્રિકાના કૂંક અહેવાલ

જોહનિસ્બર્ગના સેક્રેટરી કરબતમાં

ઘોડ સપ્તાહના રવિવાર તા. ૩ જીએ મિસ્ટર મિસીસ મોહમેન તા. કરબત આવ્યા. અને તેઓ મોહમેનમાં ઉતર્યા.

ઘોખા પરની આયાત જકાતમાં ઘટાડો

ગયા મુદ્દે કરવામાં આવેલા ફેરફારોમાં સુધારો કરવાને બીજ કુદ કરવામાં આવ્યો છે. આ અમલમાં મુકવાનાં કારણ ઘોખા અને ચાકલેટ ઉપરની આયાત જકાતો ઘટાડવામાં આવશે અને એ ઉપરાંત બીજી પણ ઘણી વસ્તુઓપરની જકાતમાં ઘટાડો થશે.

ગેટરટ્રેઇનની ઉજવણી

રટેંબરના રેસીડન્ટ મેજીસ્ટ્રેટ મી. જી. એ વિલ્યુટ્રેઇનો નુકસાનમાં પહેલી થઇ. કન્ટ્રોલરની મેજીસ્ટ્રેટ મી. ગોગા રહી. ગોલ્ડસ્ટ્રેટ આવ્યા છે. રટેંબરની દાદી ગામ તરફથી મી. બ્લાઉટર્પને વિદાયગીરીનું માનપત્ર અને પર્સ ભેટ આપવામાં આવ્યાં હતા.

પુરી ચાર્જની રજાપારી

મી. કાયપ્રુ. ગ્રેગ્રપ્રન ન્યુ નેટીવોની આફ્રિ. સી. યુ. સંસ્થાના સેક્રેટરી હતા તે ત્રણ વર્ષની રજાપારી પુરી કરી ફરી પાછા કરબત આવ્યા છે અને આ સી. પ્રા. ના જનરલ સેક્રેટરીનો હોદ્દો ઉઠાવેલો છે.

હીંદીઓ માટે સ્વીમીંગ બાથ

મી. મીલ્સપટ ફેનોકડે મહાન મનીષાઓના રાને પારસી રુસ્તમજી ઉદાપા રોપણ લાયક સેવીંગ સોસાયટી તરફથી ઉઘાડની આપવામાં આવેલ ફ્રીક્સ ભંડોળમાં હીંદીઓ માટે સ્વીમીંગ બાથ દેવાની જરૂરીયાત ઉપર ભાષણ આપ્યું હતું. ફ્રીક્સ ભંડોળ પાસે કરબત ઇન્ડિયન લાર્જર સેવીંગ ક્લબની ડુકડીએ પુલના સભ્યોને બચાવવા તે નવી રીતો બતાવી હતી. મીટીંગનો હેતુ પટલોક પ્રબાત થયા સ્વીમીંગની લાર્જર સેવીંગ ક્લબમાં હીંદી કોમનો વધુ રસ લેતો કરવાનો હતો. મી. ફેનોકડે જણાવ્યું કે ક્રીકેટ ફુટબોલ, ગોલ્ફ, ગોકસીમ બધાને ક્લબતમાં વાપર્યા મકાની તમારી શાકત તમે સિદ્ધ કરી બતાવી છે અને હવ તમને બોગ્ય તક આપવામાં આવે તો તરવામાં અને ડુબતાને બચાવવાના કામમાં પણ મારી ખાત્રી છે કે તમે ગૌરવપ્રદ કુશળ નવડી શકશો. એક તબક્કે તમારે રમવા જમનો માટે પણ ઓછી સગવડો હતી પરંતુ હવે તમારી પાસે મહાન રમતનું મેદાન છે. ખાસ રીતે તમે એક સ્વીમીંગ બાથ પણ મેળવી શકો છો કે જે હીંદી કોમને માટે પણજ ઉપયોગની વસ્તુ છે.

કેળવણીપ્રેમી મી. અલવી

કરાંચીના મી. તૈયબજ્ઞલી એ અલવીએ કરબતના મહેસા હોલમાં મી. પી. ગોચ, ધરમાત્મામના પ્રમુખપણા નીચે "કેળવણી" ઉપર ભાષણ આપ્યું હતું. કરબત અને નાટાલનાં હીંદીઓને આ ખાસ કરી મુસ્લીમોને મી. અલવીએ કેળવણીના ઉચ્ચ ધોરણથી વાકેફ થવા જણાવ્યું હતું. મુસ્લીમો બેમાર આ આગળ પડતા હોવા છતા કેળવણીના મુળ સિદ્ધાંતો જોના વિના આ દરીયાઇ વાળી દુનીયામાં કોઇ પણ દાગની કરીને મેળવવાની આશા નજર રાખી શકાય. તેની તરફ તેમણે મેળવણ [illegible]

ઇંગ્લંડ ક્રિકેટ ટીમ્સ જોગ્નીસ્બર્ગ

ઉપરોક્ત ટીમના વતીય મંત્રી મી. કાલાભાર્ય અને નાયુમાર્ક ખનજીભાઇ રહેમ આવ્યા હતા તેમના માનમાં ટુંક પાર્ટીનો મેળાવડો રવિવાર તા. ૩-૬-૩૪ ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રમુખસ્થાને જસમતભાઇ બાલાભાઇ પટેલ્સ કાલાભાઇ ખુશાલ અને નાયુમાર્ક ખનજી કલબ મેમ્બર સ્વદેશ જતા દોસાદા રમેશચંદ્રએ બધાને બોલાવેલી સેવાના સુંદર શબ્દોમાં વખાણ કર્યા હતા અને તેમની સાદર સલામ સ્વીકારવા ફરમાવ્યું હતું. આપણે બોલાવેલી સેવાના ભાઇ નરેશ કાલાભાઇ એક ટુંકા દોડાદોડીભર્યા ભાષણ કરી તા બન નાયુમાર્કને એક પર્સ ભેટ આપી હતી. ત્યારબાદ મેસર્સ નાયુમાર્ક મેસર્સ રમેશચંદ્ર પાદીદાર, ખનજીભાઇ અમલાભાઇ, નાયુમાર્ક બાલાભાઇ અને કલબના બીજા મેમ્બરો તરફથી કાલાભાઇએ બધાનો સાદર સલામ માગી. મી. કાલાભાઇએ બધાનો કલબના મંત્રી તરીકે સારી રીતે [illegible] તે બદલ મી. નાયુમાર્કનો આભાર માની મંત્રીને ૨૦ ૬ ભેટ આપી હતી.

આભાર

પુલનગેગના મી. એલ. ટી. ગ્રાનરાજ તરફથી મા. ૧, મી. મી. આર. આલારા તરફથી મા. ૫, અને રૂપટાઉનના મી. ગુલીલાલ મી. પ્રસન્નાણીયાં તરફથી મા. ૧ "ઇન્ડિ" ઓફિસના એરોપિનિઅનને મળેલી ૫ ને સાભાર સિકારીએ છીએ.

વિવિધ વર્તમાન

જાપાનના સાહસિક રિપોર્ટરો

જાણવાથી પાછા ફરતા મુસ્તફરો મુજબ જાપાનના ત્રીપત્રો ના રીપોર્ટરો દુનિયાના ગમતા રીપોર્ટરોને હમ્મર મારે તેવા [illegible] મારામાં દાખલ થતી સ્ટીમરપર રીપોર્ટર ઉતરતા દાકતરની સાથે જરૂર છે અને પોલીસની સાથે કેમરા ને પ્રબુત્વ લઇ જાય છે. બધીના ઉદાહરણ ચિત્ર ૧.ડી લેખે અને મુલાકાતોનો ક્રમ ૧ છે જેને તેને રીપોર્ટર સ્ટેશનના કંઇના કાગળમાં દાખલ કરીને પ્રબુત્વરને ગળે બાંધી દે છે પછી પ્રબુત્વર તે પકડી લઇ જાય છે અને ઉદાહરણ સ્ટીમર પરથી ઉતરે છે ત્યારે બધીને અસિદ્ધ બની તેમોના દાકતરો પટોબી બધ છે.

બધુદ જગતના મુદ્દતનો બધ (?)

"લોબ્ય ના પ્રધાન મી. જે એચ થોમસે કરબી આને ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે યુદ્ધ અનિવાર્ય છે જ્યારે તો નજીકના ભવિષ્યમાં ઇનાર કે બીજા બધને માટે કંઇ પણ કારણ નથી. યુદ્ધ થાય તો પોતાને કોઇ પણ દેશની મદદે જવું પડે એવા કોઇ ગિલ્ડ-કાનુનોથી સાંધે બધુલાતથી બંધાયાનો સરકારનો ઇનકાર નથી. પ્રધાન મંડળમાં વિખવાદ ઉભાની અફવાઓના સંબંધમાં મી. થોમસે જણાવ્યું કે તેમનું કેબિનેટથી મંડળ બીજું અને તેમણે જણાવું નથી. કર. બિમાનમાં "બોમ્બરવર" ના રાજદારી બધારપત્રીના "બધુલવા

પ્રમાણે ફરી જર્મનીની સામે યુરોપની સહીસલામતી સ્થાપવાના ફ્રાંસ-રશિયાના સાહસમાં બ્રિટન તરફથી પહેલો સાથ આપવામાં આવશે એ નિઃશંક થરિપદ ફરી મળે તે પહેલાં પ્રધાન મંડળે નક્કી કરવાની જરૂર રહેશે.

સ્પેનમાં રાજ્યમંડનું ફાવશે

સ્પેનમાં રાજ્યદંડ કરનારાઓ તરીકે વખોવાયેલા યુવકોની એક ખુલ્લી સભાપર પોલીસે ફરોકો મારી ૫૦ તે ૬૬ જણ કર્યા છે. પકડાયેલા દસ્તાવેજોને પકડાયા છે કે જે ઉપરથી આખા સ્પેનમાં રાજ્યદંડનું મોટું કાવતરું પકડાયું છે.

પાંચ છોકરીઓને જન્મ આપનાર માતા

અમેરીકાના એક શહેરમાં મી. આરનેસ્ટ કાયન કે જેની સ્ત્રીએ એક સાથે પાંચ છોકરીઓને જન્મ આપ્યો છે તેમને ચીકાગો ખાતે ભરાનાર દુનિયાના પ્રદર્શનમાં તેને લાભતા માટે પા. ૧૦,૦૦૦ આપવામાં આવ્યા છે

દુનિયામાં સૌથી શ્રાવકાર રેડ ક્રોસ્ચિઅન

દુનિયામાં સૌથી શ્રાવકાર ગણાતો અમેરીકાનો રેડ ક્રોસ્ચિઅન જેકસન બારનેટ જેણે બોકસા કોમામાં તેલના કારખાનામાંથી લાખોની પેદાશ કરી હતી તે હોસ એંગલ્સ ખાતે પોતાના બંગલામાં ૬૭ વર્ષની વયે ગુજરી ગયો છે. એક ગોરી બાબ સાથે તેને લગ્ન કરવા હતા પરંતુ સરકારે તેની મનાઇ કરી તે બાબને તેનું ઘર સાચવનાર તરીકે રાખવાની છુટ આપી હતી.

સાપના ડંખ માટે નવી રસીની શોધ

સીમલાની નજદીક કાસોલ્ડ ખાતે સેન્ટ્રલ રીસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ તરફથી સાપના ડંખને માટે નવી રસીની શોધ થઇ છે કે જે પહેલાંના કરતાં વધારે સુધારા વાળી છે. વધારે તેજદાર ઝેરવા સાથે આ નવી રસી રસીઓમાં સામાન્ય રીતે જીવ પદાર્થ ઝેર છે તેથી વિરકત ઝેરવાનો દાખલ કરવામાં આવે છે. આ નવી રસી કે જેની આખા હિંદુસ્તાનમાં નાગના ડંખના કેસોને માટે મોટી માંગ થઇ રહી છે તે હવળ કાસોલ્ડ ઇનસ્ટીટ્યુટ માંથીજ મોકલવામાં આવે છે.

વરસાદને માટે યુરોપમાં થતી વિચિત્ર દીક્ષા

દક્ષિણ અને પુર્વ યુરોપમાં વરસાદની ઘણીજ અછત હોવાથી વરસાદ લાવવાને વિચિત્ર દીક્ષાઓ થઇ રહી છે. કેટલાંક ગામડાંઓમાં નગ્ન કન્યાઓ બીજા પાંદડાંથી પોતાના શરીરને ઢાંકીને રસ્તાઓપર નાચે છે અને પ્રાર્થના કરે છે અને પછી મોટી દીક્ષા કરી પોતાના પાંદડાંથી વસ્ત્ર બાજુના ગરબામાં મેઘરાજાને ભોગ તરીકે નાખી દે છે. એક સ્થળે બે યુવકોએ મેઘરાજાને ભોગ તરીકે વરસાદને માટે પ્રર્થના કરી રહેલા બે પાદરીઓને નદીમાં ફેંકી દીધા હતા!

વાચકોને સૂચના

ખેદપૂર્વક સાથે જાહિર કરવા પડતા રે કિ પ્રેસમેં કમ્પોસિટરી કી (મલોયિા) વુલ્લામસે પીડિત હૈં જાનેકે સબબસે ઇસ સપ્તાહમેં હિન્દી પ્રકાશિત કરનેમેં હમ વિવશ હૈં। અતએવ પાઠક ક્ષમા કરેં મેનેજર 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

સ્વરાજ પાર્ટીપર શ્રીનીવાસ

સ્વરાજ પાર્ટીએ મારાસભામાં દાખલ થવાના કરેલા ઠરાવને આવકાર આપતા ના. શ્રીનીવાસજીએ એક નિવેદન દ્વારા જણાવ્યું છે કે તીબરલ પાર્ટી અને સ્વરાજ પાર્ટીના હેતુઓ વચ્ચે કશો પણ તફાવત નથી. બન્ને પક્ષો સંકટ મરીતાની વિરૂદ્ધ છે

ગોરીસાવાસીઓને ગાંધીજીનો સાથ

ગોરીસાનો પ્રવાસ શરૂ કરતા ગાંધીજીએ કાસગિરા, સંજૌલપુર અને ગંગુલ ખાતેની સભાઓમાં આપણે કરી હતી પ્રમુખપુર્વક જણાવ્યું હતું કે 'અસ્પૃશ્યતા નાબુદ કરો, મદ્યપાન અને જાહેરનો ત્યાગ કરો અને અરબો કાંતવાનું શરૂ કરો.' તેમણે સાંભળ લોકોની દરિદ્રતા તેઓની આગણ ટેવોને લીધે પેદા થયા પાછી છે એમ જણાવ્યું હતું.

માનપત્ર આપવાની દરખાસ્ત રદ

મહાત્માજીના હરિજન પ્રવાસમના સંબંધમાં બપારે જદ્દ રામપુર આવે ત્યારે તેમને મ્યુ. તરફથી માનપત્ર આપવાની એક સભ્યે રજુ કરેલી દરખાસ્ત બહરામપુર મ્યુનિસપાલીટીએ બહુમતીએ રદ કરી.

પગપાળો પ્રવાસ

ગાંધીજીએ હવે પછી પોતાનો હરિજન પ્રવાસ પગે ચાલીને કરવા નકી કર્યુ છે. તેમણે બંગ મુલાકાતમા જણાવ્યું હતું કે અત્યાર સુધીના મારા અનુભવ પરથી મને જણાય છે કે હવે તેઓ બુદ્ધ અને શંકરની માફક પગે ચાલીને પોતાનો અસ્પૃશ્યતાનો ઉપદેશ જનતાને પહોંચાડે તો તેની વધુ અસર થવા સંભવ છે. ગાંધીજીની ઇચ્છા પોતાની આ માન્યતાને ગોરીસાના પ્રવાસથીજ અમલમા મૂકવાની છે

દરરોજ આઠ માઈલ

ગાંધીજીએ પોતે બદલેલા કાર્યક્રમ પ્રમાણે તેઓ પોતાના હરિજનપ્રવાસમાં : માઇલ રોજ ચાલશે અને આઠ દિવસમાં પુરીથી કટક પહોંચશે, બાકીના તેઓ પટના જશે. પુરી ખાતે જગન્નાથજીના મંદિર પાસે ગાંધીજીએ ગરેજી સભા વખતે સનાતનીઓ કાળા વાવટા સાથે ઉભા હતા. સભાસ્થાન નજીકના મકાન પર પણ કાળા વાવટા ફરકતા હતા. પુરી મંદિરના ઉત્તર અને પાછળના દરવાજાઓ બંધ રાખવામાં આવ્યા હતા. સભા સાંતિપુર્વક વિસરજન થઇ હતી.

ઇસ્પિતાલમાંથી રૂ. ૨૩૭૪૨

ગાંધીજીને બિહારમાંથી હરિજન ફંડ ખાતે કુલ રૂ. ૨૩૭૪૨ મળ્યા છે. આ રકમમાંથી પટનાએ ૬૬૪૨, હજારીબાગે ૬૩૭૨, મોતીહારીએ ૪૫૦૮ અને ગયાએ રૂ. ૨૦૮૩ આપ્યા છે.

ગાંધીજીના સાથીદારો

ગાંધીજીની ટુકડીમાં ૧૮ માણસો છે. જેઓ બધા પગે ચાલીને પ્રવાસ કરે છે. તેઓ રાત્રે રાતની ધારમાં સાંજે છે.

પંડિત જવાહરલાલની બદલી

પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂને અલીગેાર જેલમાંથી દહેરાદુન સેન્ટ્રલ જેલમાંથી દહેરાદુન એકસપ્રેસ દ્વારા દહેરાદુનની જેલમાં બદલવામાં આવ્યા છે. આ જેલમાં તેમને પ્રથમના કરતાં વધુ સગવડો આપવામા આવી છે. બિજળીના દીવાઓ, રસોડું અને નહાવાની ઓરડી સાથેનું મકાન તેમને આપવામા આવ્યું છે.

[illegible]

[illegible] 1934 [illegible] 23

[illegible]

[illegible] 1934

தமிழ் மறுமலர்ச்சி.

தென்னிந்தியாவில் வசிக்கும் ஐந்தில் ஒரு பங்கினரான தமிழ் மக்களைப் பொறுத்தவரை தமிழ் மறுமலர்ச்சி வேண்டுமென்பதே, இன்றைய தினம் தமிழ் மக்களின் அதிகமானோரின் அபிப்பிராயமாயிருக்கும். தமிழர்களுக்குப் பொதுவான சபை யொன்று இல்லாமலிருப்பது பெருங்குறையாகும். ஒவ்வொரு விஷயங்களிலும் தத்தமக்கு ஏற்ற வகையில் நடப்பதற்கும், தென்னாட்டிலுள்ளோரும் பொதுநிலை யடைந்து சமமாகவே ஏற்று இந்தி அதன்வாயிலாகவே பிரசார வேலைசெய்து வருவதை நிறுத்த, அதினால், மற்றவருடைய ஆசாபாசங்கள் இல்லாமல் தமிழ் இனத்தை [illegible] காப்பாற்றிவரும் வழக்கப்படியே [illegible] தெலுங்கர் கையாயிலகுபடும் தெலுங்கு [illegible] மொழியும் [illegible] அதிகாரம் [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

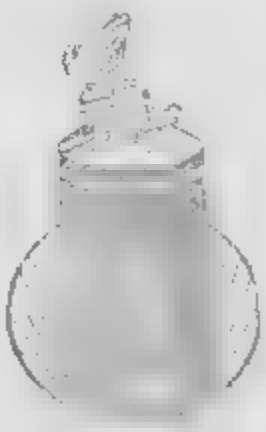
[illegible]

தாளமயம்

மிதமிஞ்சிய போகிறவாக்கின் மகத்தான வரலாறாயிருப்பது அருமை. அவர்களுடைய நாகரிகமாகப் போகட்டுமே, அதை ... ... தங்களுக்கொரு நாடாக ஏழுபஞ்சுப்பஞ்சு மத்தியதரைக் கடல் வெகுதூரம் சொல்லி வைத்திருக்கிறார்கள்.

தாம் செய்த குற்றத்திலிருந்து தப்பிக்க அரசர் பொய் சொல்லுகிறார்கள். அதனை மறைக்க அவசியம் பொய்கள் சொல்லவேண்டி வருகிறது. மனித அபிப்பிராயங்களை ... ...

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by very mild but strong cleansing agents it contains But KOPRAN does more!

It also contains the most delicate and stringent agents known to dental science and in this way it sterilises the mouth, braces up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use

The active principles of Babool bay leaves are incorporated for the first time in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other disease

KOPRAN TOOTH PASTE

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and stores

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. S. Khoja Box 99, Vr... 83/8 ...rdar Road, Bombay

[illegible]

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા — વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—સોનાની સંપત્તિમ દવા—

આજીવન ગરમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી૦—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ ફાર્મસીના બધા સ્થાનો માટે તમ... બધા... એ માટે બધો—ઝંડુની દવા નું ચોપડ... બધા... મંગાવો.

સાહસ આર્કેડના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ગ્રામ રસ્તો, પી. બી. નં. ૨૪૦૫, મદ્રાસ-૩

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

[illegible]

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

[illegible]

કોર્ટીગ્રાસ

પાવડર

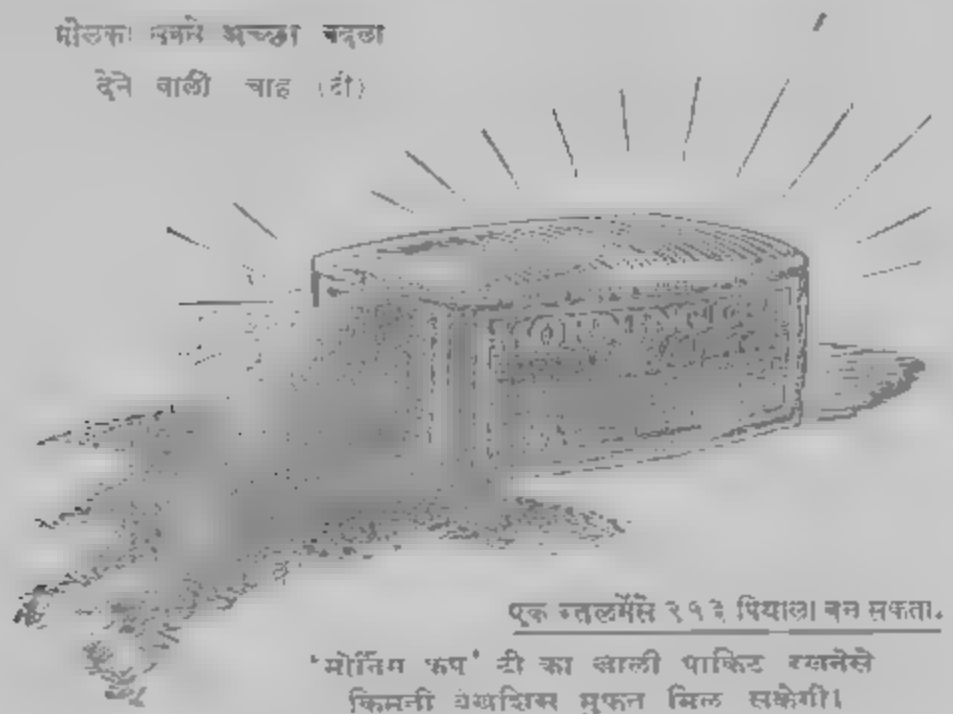
કાંદી, ઝખમ, માકહ, ખંજ, ખરજ.

ઘણા ... ગુજરાત

નાબુદ કરે છે.

[illegible]

मोलका सबसे अच्छा बदला
देने वाली चाह (टी)

एक स्तलमेंसे २५३ पियाला बन सकता.

'मोर्निंग कप' टी का खाली पाकिट रखनेसे
किमती वेअशिस मुफत मिल सकेगी।

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d	£	s.	d	£	s.	d	£	s.	d	£	s.	d	£	s.	d
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and -/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક ફક્ત ૮ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સૂર્ય અને ચંદ્રની રૂપારી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોકસમાં

કી. ફકત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બધુ જોયા પ્રમાણમાં આવેલા ડોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલાવો.

આર્ય આસના સીરિઝ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઇંચ ૧૨ શી. ૬—૬.

ઇંચ ૧૦ શી. ૪.

ગ્રામોફોનિક્ટ મંગાવો.

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફ સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોકસમાં

કિં. પા. ૧—૪—૦ માં

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું નામ જગ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાંભળવા લાયક છે. આ નાટકની બજારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર પોલ મઢાવવા જેવું છે. હુમારી સલાહ છે કે આ નાટક જરૂર મંગાવી સાંભળો, તે સાંભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ સેટ પણ સ્ટોકમાં મોકલાવી રહી ગયા છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 4127. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

112 Field Street DURBAN Natal.

બનાવટી

ઉપર પોસ્ટાવાળા જાહેરી માટે લિખા તારીખ ૧૦ (આકરે ૧૦૦), બીજા સો ૧૦૦ સી ઓ ડ તારીખે ઓર્ડર મોકલાવો

નાચીસ શિ. ૫ ૨૦૦.

[illegible] SHEETED BANANAS

[illegible] P.O.B. Durban. Natjes 5/ 100

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist.

P. O. Box 720, Durban.

Phone 3361. P. O. Box 316.

HEBRABUJA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street. Durban.

હીરજી મોરારે મત્વાડકર,

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

૯૨ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

* ઇનામી રીતે કરી આપ શી ઓ.ડ. થી મોકલવામાં આવશે [illegible] ૬૨૬ ટેલીફોન ૩૩૧ ૮૮ ઉપરોકત સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

હોટલવાળા, વેપારી અને ટ્રાન્સપોર્ટ એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with a cure's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE.

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, ફૂલ, ગોલા ગાડી ને ઘોડા ગાડી કુંડ વાજબી ભાડામાં આપે છે ગમે દિવસ ફોન

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN NATIONAL LIBRARY
19 JUN 354

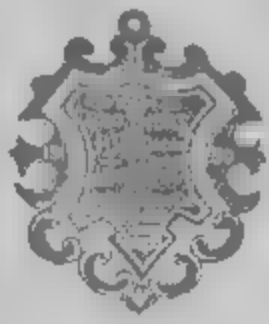
INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 24—Vol. XXXII Friday June 15th 1934

"COMMENCE YOUR DAY WITH PRAYER AND END IT WITH PRAYER"

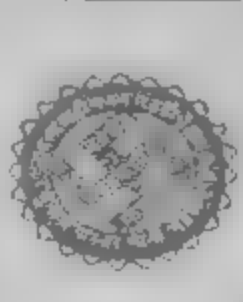
During the course of his Harijan tour in Assam Mahatma Gandhi offered morning prayers at Rangiya Station which he passed early in the morning and where there was a long enough halt. We cull the following from his discourse on that occasion which is of universal application.

"I should not as a rule have liked to speak after the morning prayer. But as the mission that has brought me to Assam is for me of a deeply religious character, I have no hesitation in combining the meeting with the prayer. But before I speak on the mission, I should like to ask you all who have gathered here in such large numbers to take to the practice of rising in the morning and commencing the day with prayer and finishing the day with prayer before retiring. Do it with the members of your family, if you cannot get your neighbours to join, and if you cannot get the members of your family to do so, do it alone. If you will cultivate the practice, you will find for yourselves what a peace-giving thing a prayer from the heart is, and you will find that it will steady you. And a day begun under such happy auspices will invariably end well. One of the verses we sang this morning paraphrased means this: "O God, I desire no earthly riches, nor heaven, not even salvation. I desire the alleviation of the sufferings of all Thy creatures." This is not a verse of modern coinage. It is an ancient orthodox prayer."

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા.

સરદાર કલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન માર્કોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. પણ ખાત્રી માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

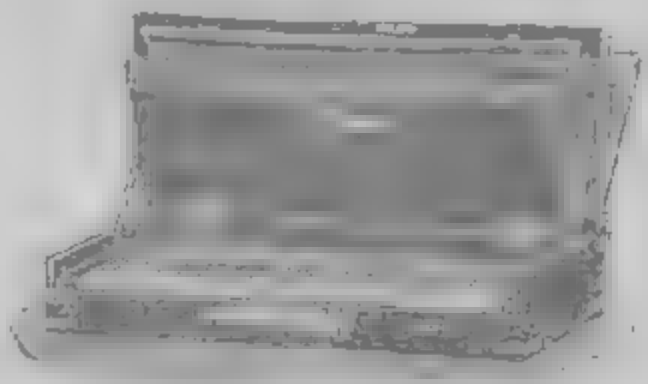
Sole Agent For South Afrion
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

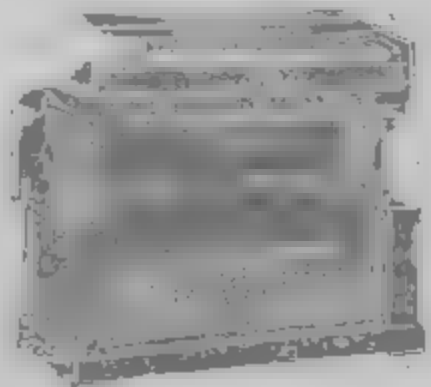
હેડ ઓફીસ અને વરબાડુ-ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪ ૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઇ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ૯બલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ૯બલ રીડ ઝાલર ડા.

અમારા ૨૫ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવવાનો મંગાવીએ છીએ

ડબલ બેલ્લ્સ:— બહદ કલ્યુટ તથા સરદાર કલ્યુટ.
બીજા ભાવો માટે અમારા ભાવો અને કેટલોગની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના ફ્રેંચ્ચ રીડના રોકડેથી પૌંડ ૨–૧૦–૦, હાથના ૯બલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ્રા રોકડેથી પૌંડ ૩–૧૦–૦
હાથ અને પગના સાથે (કપ્લાઇડ) ૯બલ રોકડેથી પા. ૬–૧૦–૦. હાથના પેટેંન્ટ ખાસ મુસાફરોને હાથના ૯બલ રોકડેથીપા ૪–૬–૬
પગના ૯બલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ્રા મજબુત રોકડેથી પાઉંડ ૧૦–૧૦–૦ ૯બલા પાઉંડ ૧૦–૨–૬, અને પા ૧૦–૫–૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે

ખાસ ભેટ વખત મંગાવી ખાત્રી કરો ભાવો વા મળોઃ—

પી. ઓ. બોક્સનંબર ૬૦. **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "તકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ

(વગર ખોરાકે)

પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

કે૬

(વગર ખોરાકે)

પાઉંડ ૯–૭–૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી

(સાધારણ) પા. ૩–૧–૬.

(સ્પેશીયલ) પા. ૩–૧૪–૦.

હિંદુ વીશી

(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૬.

(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૬–૦.

જુન તા. ૨૫ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—કેટલાએકોએ પોતાના દાગીના કપડા પોતાનું અને રસોયાનું નામ લખી, પેસેંજ કરવાનું સરનામું કરવું. અને બધી મોટી લાંબા પેસે કીમાદપેન્ટને દાગીના સીધા પોકેટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે તેવો બદોબસ્ત કરી આપશે

કલાર્કોએ પોતાના મોટા દાગીના સનીવારે ૧૨ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવાં

કેક્ષ દરેક પેસાકરે પોતાની ટીકીટ બજારી ઓફીસમાંથી લેવી બજારબાબતના બાકીના બજારી લાગે પસ્તવ્યસ્થાસર કલ્યાણી ટીકીટ મેળવી લેવી.

સ્ટીમરને ફરતું ૧૨૬ બંગલાનું બજારી બાંધી કેબીનો નીચે બાર છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો:

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel Add, "Karimat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હાટી એજન્ટ
૩૬૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND BAKES — PROPRIETOR: H. K. KAPITAN.

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાંચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૨ શી. ૨૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.

વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(માલેક: કેપીટન બાકરાની હોટેલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Gandhiji's Fast [illegible] and events leading upto the [illegible] documents. 320 Pages. [illegible]

... ...

... ...

FLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

[illegible] Ranga Iyer [illegible] and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

... ...

... ...

[illegible] R GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning [illegible] serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-aeptic qualities are second to none.

Formula: Dr V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. [illegible] D.Sc.

Sold every where.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans to teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoja, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

વાસ્તવ-વાણીથી વધારે

કામ/વધારે

ઝંડુ ફ્રા. શા. સ. વ

[illegible] વાપરવા આપો

સાચા શક્તિનો સમેલ કરવા

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

અ ક ર દ્રવ જ ગુ ટી

—શક્તિની અવેરિત્ય કરા—

આજથી જ વાપરવા આપો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—મુંબઈ નં ૧૪

[illegible] સાથે ખાવા માટે તમ [illegible]—[illegible] સાથે ખાવાનું ચુરણ આજથી જ મંગાવો

સાહિત્ય સાર્વજનિક એજન્ટ: એમ. એમ. જોશી, [illegible] પી. બા. બોક્સ ૧૨૦૫, મદારશીયા

M. [illegible] DEEN

Wholesale Fruit Merchant.

[illegible] ભાવે ફળ આપવામાં આવશે.

P. O. Box 254. Durban. 30 Short St. 65

F. [illegible] MAHADAI

Fruit Merchant.

[illegible] ભાવે ફળ વેપારમાં આપવામાં આવે છે.

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

કીર્ટીંગ્સ

પાઘડીઓ,

કોટી, ઉપરણું, માકડ, [illegible]-માળી.

[illegible] ઓર્ડરમાં

મોકલાવે છે.

[illegible] ઉપરાંત [illegible] વેચાણ છે.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix. Postage free on all books.

Address:— **Indian Opinion,**
PHŒNIX, Natal.

[illegible]	9 3
[illegible]	7 3
[illegible]	- -
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	1 0
The Epic Fast	4 0

MAHATMA GANDHI

His trial—An Ideal Life in the twentieth century 1 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with photographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by D. Anna B. Ware in English.

Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hindusthan, The Hindu Dharma, The Hindu Ideal of Life, Hindu Ideal of Marriage, Hindu Ideal of Family, Hindu Ideal of Education, Hindu Ideal of Government, Hindu Ideal of Social Service, Hindu Ideal of Citizenship, Hindu Ideal of Religion, Hindu Ideal of Culture, Hindu Ideal of Humanity.

New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Of this, Rameswaram and Shankara are the first two of Acharyas whose Bhashyas have been translated and are the basis of every Indian. There is a full discussion on the Bhashyas of the three great Acharyas, the Hindu Conception of Maya and Vedanta. An attempt is made to show the fundamental principles of Hindu Philosophy and the differences between the respective philosophies of the three Acharyas. By S. Subramania Aiyar, B.A., B.L., Ramanujacharya, by C. V. S. Aiyar, and Dr. S. Bhagavantam, Prof. Subba Rau, 1s

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Ameer Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Ibrahim Rahimtoolla, Abdul Ahmad Khan, Syed Hasan Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Justice Sir Abdur Rahim, M. Hydari and the Ali Brothers. 3s.

ON KHADDAR

(BY DR. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya faces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar or to the potential of a permanent plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vision of Vasavadatta, Avimaraka, Mrichchhatika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvasiya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrakshasa. 3s. 6d.

Indian Tales of Love, Valour and Adventure. Retold and edited by Prof. P. [illegible] This volume is the first of a series to be one volume of [illegible] Stories, Mahabharata Stories, Raja Bhoja Stories, Vikramaditya Stories, Akbar and Birbal Stories, Rays of Hope, Tales of Courage, Tales of Devotion, Stories of Self-Sacrifice, Tales of Adventure, Stories of Wit and Humour, Stories of Fairies, Stories of Ghosts, Stories of Magic, Stories of Animals, Stories of Birds, Stories of Trees, Stories of Flowers, Stories of Rivers, Stories of Mountains, Stories of Seas, Stories of Islands, Stories of Deserts, Stories of Forests, Stories of Caves, Stories of Temples, Stories of Palaces, Stories of Cities, Stories of Villages, Stories of Kingdoms, Stories of Empires, Stories of Republics, Stories of Democracies, Stories of Monarchies, Stories of Aristocracies, Stories of Oligarchies, Stories of Tyrannies, Stories of Anarchies, Stories of Revolutions, Stories of Wars, Stories of Peace, Stories of Treaties, Stories of Alliances, Stories of Leagues, Stories of Federations, Stories of Unions, Stories of Confederations, Stories of Associations, Stories of Societies, Stories of Clubs, Stories of Parties, Stories of Factions, Stories of Sects, Stories of Religions, Stories of Philosophies, Stories of Sciences, Stories of Arts, Stories of Literatures, Stories of Languages, Stories of Alphabets, Stories of Numbers, Stories of Measures, Stories of Weights, Stories of Money, Stories of Banks, Stories of Trade, Stories of Commerce, Stories of Industry, Stories of Agriculture, Stories of Mining, Stories of Manufacturing, Stories of Transport, Stories of Communication, Stories of Travel, Stories of Exploration, Stories of Discovery, Stories of Invention, Stories of Progress, Stories of Civilization, Stories of Culture, Stories of Education, Stories of Learning, Stories of Wisdom, Stories of Knowledge, Stories of Truth, Stories of Beauty, Stories of Goodness, Stories of Virtue, Stories of Vice, Stories of Sin, Stories of Crime, Stories of Punishment, Stories of Reward, Stories of Justice, Stories of Law, Stories of Order, Stories of Liberty, Stories of Equality, Stories of Fraternity, Stories of Humanity, Stories of Nature, Stories of God, Stories of Man, Stories of Woman, Stories of Child, Stories of Family, Stories of Home, Stories of Love, Stories of Marriage, Stories of Death, Stories of Life, Stories of Eternity, Stories of Time, Stories of Space, Stories of Infinity, Stories of Zero, Stories of One, Stories of Two, Stories of Three, Stories of Four, Stories of Five, Stories of Six, Stories of Seven, Stories of Eight, Stories of Nine, Stories of Ten, Stories of Hundred, Stories of Thousand, Stories of Million, Stories of Billion, Stories of Trillion, Stories of Quadrillion, Stories of Quintillion, Stories of Sextillion, Stories of Septillion, Stories of Octillion, Stories of Nonillion, Stories of Decillion, Stories of Undecillion, Stories of Duodecillion, Stories of Tredecillion, Stories of Quattuordecillion, Stories of Quindecillion, Stories of Sexdecillion, Stories of Septendecillion, Stories of Octodecillion, Stories of Novemdecillion, Stories of Vigintillion, Stories of Centillion, Stories of Millillion, Stories of Billillion, Stories of Trillillion, Stories of Quadrillillion, Stories of Quintillillion, Stories of Sextillillion, Stories of Septillillion, Stories of Octillillion, Stories of Nonillillion, Stories of Decillillion, Stories of Undecillillion, Stories of Duodecillillion, Stories of Tredecillillion, Stories of Quattuordecillillion, Stories of Quindecillillion, Stories of Sexdecillillion, Stories of Septendecillillion, Stories of Octodecillillion, Stories of Novemdecillillion, Stories of Vigintillillion, Stories of Centillillion, Stories of Millillillion, Stories of Billillillion, Stories of Trillillillion, Stories of Quadrillillillion, Stories of Quintillillillion, Stories of Sextillillillion, Stories of Septillillillion, Stories of Octillillillion, Stories of Nonillillillion, Stories of Decillillillion, Stories of Undecillillillion, Stories of Duodecillillillion, Stories of Tredecillillillion, Stories of Quattuordecillillillion, Stories of Quindecillillillion, Stories of Sexdecillillillion, Stories of Septendecillillillion, Stories of Octodecillillillion, Stories of Novemdecillillillion, Stories of Vigintillillillion, Stories of Centillillillion, Stories of Millillillillion, Stories of Billillillillion, Stories of Trillillillillion, Stories of Quadrillillillillion, Stories of Quintillillillillion, Stories of Sextillillillillion, Stories of Septillillillillion, Stories of Octillillillillion, Stories of Nonillillillillion, Stories of Decillillillillion, Stories of Undecillillillillion, Stories of Duodecillillillillion, Stories of Tredecillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillion, Stories of Quindecillillillillion, Stories of Sexdecillillillillion, Stories of Septendecillillillillion, Stories of Octodecillillillillion, Stories of Novemdecillillillillion, Stories of Vigintillillillillion, Stories of Centillillillillion, Stories of Millillillillillion, Stories of Billillillillillion, Stories of Trillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillion, Stories of Quintillillillillillion, Stories of Sextillillillillillion, Stories of Septillillillillillion, Stories of Octillillillillillion, Stories of Nonillillillillillion, Stories of Decillillillillillion, Stories of Undecillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillion, Stories of Centillillillillillion, Stories of Millillillillillillion, Stories of Billillillillillillion, Stories of Trillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Millillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Billillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Trillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quadrillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quintillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sextillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Nonillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Decillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Undecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Duodecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Tredecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quattuordecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Quindecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Sexdecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Septendecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Octodecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Novemdecillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Vigintillillillillillillillillillillillillillillillillillillillillion, Stories of Centill

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુબેરેચ્છુ—વર્તમાન સમાજના સમાપ્ત કટાક્ષ કરતું, ઢાંકું સમાજમાં સુધારણામાંની રાહ બતાવતું, ૩૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં રૂ. ૩.

કુબેરમાલિ—પાશ્ચાત્ય વિદ્વાન બર્ટા કુમારપાળ માદીજ આપતા મદદા પ્રેમેસ કરતા સંજોગો આકર્ષક શૈલિદારીએ નવલ કથા સાહસ, કરુણ પાનાં સુંદર કવર કિં રૂ. ૩

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો નિયે ગુજરાતની પ્રજાએ મુકત કરે સ્વીકાર કર્યો કરે પર બન્ને સાહેબોએ આ સ્વરો દિવાજ કોમુદ્રો

ચેકી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (D. GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

અને આ

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મેળવવું દીપ તો આજેજ ૧૨ શીલીંગના પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુના જવાબોમાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે. તે ઉપરાંત.

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

દરતના સમાચાર ખબરદાર હાલ, ખાસ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવા હોય, અને સુંદર, ઉપહાર, ચાંચિત્ર જો પુસ્તક રમાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગના પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (D. GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ અઠવાડીયા મળતા મોકલનારને સુંદર રસ પડતી બારવાનું પાંચમા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું ઉતારો આ વિજ્ઞાનનો લાભ જરૂર લેશો લખો:

જે. ડી. ઝવેરીભાવાળા બુકસેલર, પુ. નડિયાદ (ગુજરાત)

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વૈદ્યવિદ્યા પુસ્તક ૬૬ પાનું કિંમત કે ટપાલ ખર્ચ બરાબર મદદ મળે તે મંગાવો.

મફત મંજરી ફાર્મસી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

No. 24—Vol XXXII Friday, June 15th 1931

NOTES AND NEWS

'Advertiser' On India Team

WE welcome the very wise and practical suggestion made by the *Natal Advertiser* in its leading article on the All-India Soccer Team, which is reproduced elsewhere in this issue. But our contemporary's suggestion is only to give the European sports ground for the benefit of the Indian players. We would go further and suggest that the European team should give a match to the India team. As Mr Christoph r pointed out in his speech at the welcome reception held at the Pavilion in honour of the visitors, not for the sake of Indians in South Africa, but for India, it would be a very graceful act on the part of European sportsmen if they were to rise to the occasion. Some of the officials of the European sporting bodies such as the president of the Maritzburg Football Association and others, have expressed their good will from public platforms which have been very much appreciated by local Indians and we have no doubt will be appreciated by India. Words translated into deeds will doubtless have a much better effect and will give an unmistakable proof that in sport at least there is no distinction of class, creed or colour. We appreciate very much the spirit of friendliness so generously advocated by our afternoon contemporary's article to India team as well as the South African Indian Football Association and in that we have no doubt we are voicing the sentiments of the Indian community in general.

Indian Pupils In Transvaal Schools

LAST year the Agent-General for India asked the Director of Education, Transvaal, for figures of Indian pupils in the Transvaal. As a considerable number of Indian boys and girls went to schools with coloured as well as Indian pupils, separate figures for Indians have not been available in the past. The Director has now kindly supplied the desired information according to which the total number of Indian boys and girls attending primary schools in the Transvaal in the beginning of 1931 was 2,037 and 788 respectively. Secondary classes were attended by 23 Indian boys and 1 Indian girl.

More Indians Repatriated

124 Indians have been sent away to India under the assisted emigration scheme last Tuesday by the new Aurlew Weir vessel Inchanga. This was the first batch of repatriates to leave Durban since January and will be it is stated the last large batch to leave this port, for it has been decided that in future there will be monthly batches. One reason for this decision is that on arrival in India it would be easier to get [illegible] and better attention could be given them.

Indian Opinion

FRIDAY JUNE 15TH, 1934.

WANTED TRUE LEADERSHIP

THE Indian community in South Africa is suffering at the present moment from a plethora of leaders. From one point of view it may perhaps congratulate itself that it has [illegible] leaders. But from our experience of public affairs we hold the firm conviction that true leadership is not a common thing. True leadership requires many things and only when a community has a few leaders of the true type it can feel safe and march towards progress and advancement. Otherwise plethora of leaders only intensifies dissensions and differences within the community and prevents true Nation—where such nation is necessary and desirable for the good of the community at large.

INDIAN OPINION since its very inception has always been idealistic in its outlook and has not believed in the leadership of privilege and honours seekers. It has always advocated that leaders must be men of independence, courage and above all, inspired by a spirit of sacrifice, truth, honesty and fairplay. We think these are also the cardinal tenets of *Satyagraha* which has had its origin in South Africa under the leadership of Mahatma Gandhi whom some of our leaders dislike.

We have seen from our experience how weakness on the part of leaders have weakened our cause in this country. The recent unfortunate incident in connection with the arrival of the All-India soccer team is a case in point. Many prominent leaders

wanted to go and show their leadership and then a competition followed. A few who believed they were the known leaders of the community and thought this was an occasion of great honour when distinguished visitors were coming to this country to receive them and be known to them as *the* leaders, instead of going the right way about, in their egotism, did all in their power to come in the forefront. Making use of authority for such purpose has become quite a common thing. How far it enhances their own prestige or that of the community is not far to seek. The above mentioned leaders who feared they would be left out of the picture actually competed with the others to go on board the ship to accord a welcome to the newer team from India and in doing so left no possible stone unturned. The result was that no Indian was allowed by the immigration authorities to board the ship as was described by a spectator in our last week's issue. It is interesting to note that those actually in charge of the team were in the beginning given permission to send five representatives on board to receive the visitors but the unsolicited interference on the part of the other leaders was responsible for the cancellation of permission even to those who had already been given it. The interferers may wear a feather in their cap if they wish to for this act on the part of the authorities but we certainly do not consider it a very honourable position either for them or for the community. Every Indian knows here in South Africa the humiliating position in which the whole community is placed and the present tactics of our leaders are far from being conducive to improving that position. They are only helpful in adding injury to our insults.

Is it not time, we would ask in all earnestness, for our leaders in public life to pause and ponder over a little and give up petty jealousies and bickerings and discard that spirit of outdoing one another and in try to spend their time and energy in serving the more urgent needs of the community?

Let this hint be not interpreted as a sermon on our part. We feel strongly that our position in this country is growing worse and it is to a large extent due to the ebb in true leadership—which does not lie in figuring big in the community not due to humility, truthfulness, honesty, straightforwardness and spirit of self-sacrifice for the sake of service and not for *glory*.

We are making no personal reflection on anybody but we have to face facts and we feel we would be failing in our duty as an organ devoted to the material and moral welfare of Indians in South Africa if we did not at this juncture remind our public workers the duties and responsibilities that devolve upon them.

It will not be out of place to conclude our remarks by mentioning the three main conditions of leadership which Mahatma Gandhi pointed out some time back. Firstly he said, a leader must possess intense patriotism; secondly "he must be inspired by a spirit of sacrifice and service;" thirdly: "he must have the material resources at his disposal." But this Mahatma Gandhi did not give the first place.

We hope our brethren in this country will remember these words and think and act accordingly.

Fountain Of Wisdom

Everything has its withdrawal for its basis, competition for its right and self-assignment as its goal, must die sooner or later.—SWAMI VIVEKANAND.

A civilised labour policy is built on very sickly foundations when it excludes from its adroit use the great majority of the inhabitants of a country.—MAHMUD PALAMBI.

Test Of Greatness

Character And Not Genius

I KNOW a Swiss peasant woman whose character is greater than that of any president, cabinet minister I have ever met. She has not accomplished great things. But she has lived up to her own ideals, despite almost heartbreaking obstacles, writes Emil Ludwig in *Survivors*.

That is the test of character. No matter how much talent you may have, it is wasted unless you also have the strength of character to use it in the face of difficulties. Edison had genius, but he would not have accomplished what he did without tremendous energy and endurance. In other words, he was unstable. I mean by character then by genius.

Everyone of us, of course, has some sort of character; and every character is different from all others, just as every face is different from all others.

Part of this inner, guiding force which we call character, is born in us. But as we go through life we are constantly changing the proportions of the various qualities that make it up. It plays practically no part in our surface life, the little conventional things we do and say. We all lead double lives: one life that our friends and neighbours see, and the other invisible life within us.

The surface life is trivial, unimportant. But the life within is vital. It dictates every important decision on which may depend prosperity or failure, happiness or unhappiness, victory or defeat.

Great or always basic character, whatever moral lapses or weaknesses you find in the records of their owners, otherwise the genius within would never be converted into the deeds which make them great. But the greatness of character is independent of genius. Genius must be developed by activity, but great character arises from suffering as well. That is why there are more geniuses among men than among women, who use up so much productiveness in childbirth. And that is why more women than men have great character.

Durban Welcomes India Soccer Team

Large Assembly At The Pavilion

Deputy-Mayor Presides

WELL over 1,000 [illegible] of all creeds assembled in the Pavilion Thursday night June 7 to hail the team of Indian soccer players welcome to Durban. The Mayor, Mr. Percy Osborn, was not present, owing to a previous engagement and Mr. S. R. Kirk deputised for him.

In welcoming the team on behalf [illegible] the Indian community Mr. A. Christopher retailed the history, extending over a period of 30 years, of the struggle which had been made to get [illegible] team of Indians to tour the Union. Political influences were at first blamed against [illegible] out of action. Then it was found that there was no controlling body in India. In desperation, the South African Indian Football Association sent [illegible] team of players from this country on a tour of India in 1932. This evoked considerable public interest, and the first real hope of success was given to South African Indians when the Round Table Conference sat in Capetown. One of the members of this conference, a well known Indian statesman, was approached and he gave his word that he would do everything in his power to induce the people of his own country to send out a team. It was as a result of his representations that the visitors were amongst the audience. They had shown great courage in coming to the Union in the face of the press criticism levelled at the idea of a tour by the Nationalists in India, and he hoped they would be rewarded for their courage by the warmth of their welcome and a happy memories he hoped they would take back to their mother country.

Emphasising the fact that sport, like art, knew no creed or colour, Mr. Christopher pointed out that a team of European footballers equally matched [illegible] of Durban players in Durban. These people were not only non-Europeans but they were not even members of the British Commonwealth. He appealed to the sport loving Europeans of this country to stage at least one match against the tourists as a gesture of friendship. He did not ask this for the local Indian community but more for the visitors.

Mr. Elgie's Address

In extending a welcome to the tourists on behalf of the town, Mr. S. R. Elgie drew attention to the rapid strides forward made by Indian social service in this town. The Town Council had done all in their power to make the lot of the Durban Indians as comfortable as possible. Schools playing [illegible] and other amenities had been provided and this was reflected in the Durban Indians of to-day. Physically many of them were fit [illegible] evidence of manhood. In conclusion he extended a warm welcome to them and hoped they would enjoy every moment of their stay here.

Dr. Dori, the captain of the team, spoke briefly and to the point. He and his team were glad of the opportunity to visit this country and [illegible] been entertained with the warmth of their welcome.

In a spirited speech, Mr. N. K. Mookerjee, the manager of the team said that he had been looking forward to a tour of the Union for many years. He stressed the fact that his team had come out purely on invitations of people and goodwill. They had come out to play the game and to cement a feeling of friendship and sympathy between colonials and the Indians in India. The result of the matches did not matter so much as the effect of the tour. If the tour promoted a better understanding of the Indians, with all sections of the community it would have achieved as much as could possibly be desired of it.

The Senate Alymamad, [illegible] also said he was particularly pleased to see a team of his fellow countrymen in South Africa as the Indian people were considered by the world at large as being thinkers and thoughts rather than material struggle. The tour, he hoped, would prove that they could hold their own on the field of sport as well as on the field of philosophy.

Others present were Messrs L. A. Palmaro and J. G. Veerasch, B the Natal Football Association, the Rev. W. H. Wells, [illegible] of the Natal Referees Association, R. A. Moodley, president of the Natal Indian Football Association, H. F. Yusuf, chairman of the reception committee and B. L. Singh, the South African manager of the India team.

A European View

In the course of a leading article the *Natal Witness* writes:—

THE arrival in Durban of an all-India touring football team is an event of much wider importance than appears at first glance. We in Natal particularly should hail it as another indication of the significant regions of which a strenuously vocal Commonwealth is made. Association football was taught to India by British people many years ago, and to-day the soccer field is one of the arenas where the divergent races in the great Dependency meet in a rivalry that should be to the definite advantage of all concerned. Indians have proved themselves apt pupils of their teachers, and the playing standard attained among them is very high. [illegible] men of a type our representatives [illegible] ry can offer. In their ranks are barristers, graduates and other men who, from an Indian point of view, correspond to the university products of this old country. The visitors will find, undoubtedly, that in South Africa there is not that cordiality shown by the European people to men of their race that their social and educational attainments entitle them to expect. But they will not let this fact disturb them for long. We in South Africa do not always see the Indian of his best, and many of our own people are very similar indeed in their dealings with people of different complexions from their own.

We hope the visitors have a pleasant stay in South Africa; that they enjoy their football; that they are able to help onward the local standard, and

andhi He

that they take away with them a better opinion of South Africa than sometimes India is given of this perverse and variegated land. We hope, too, the local Indian officials will approach the European authorities and find out if it is not possible to stage at least one of the touring matches at Kingsmead. There are a great many Europeans in this town who, for more reasons than one, would like to see the visitors in action, and who would like to feel that, on so memorable an occasion, a main European playground was at their disposal. The Indian Association might retort, of course, that there is nothing to prevent Europeans going to the playing fields of the Association at Currie's Fountain. Nor is there. What we had in mind, however, was that if one of the matches with the visitors could be staged on Kingsmead or the Track Ground, a better gate would be secured which would help the Indian football revenues, and the visitors would be made to feel that the European sporting community was eager to show some courtesy to strangers from a far-reaching land. At the latter end of June there will be so many visitors to Durban that a mid-week match at one of the central grounds under the control of the Grounds Association would draw a popular gate: and we do not doubt that many employers would give their Indian workers time off to see their compatriots in action. Anyway, the experiment is worth trying!

Natal Education Defect

Examiners' View

Natal children of the Standard VI age are learning to spell words they cannot use, declares Dr. W. G. McConkey, Inspector of Schools, in a report on the 1933 Certificate examination just circulated. He found that a request for synonyms for simple words from the spelling list was worse answered than any other question in the Second Paper set for children taking English as their main Language.

Another fault to be discovered was the poor [illegible] ability to combine simple sentences to form complex ones. This, Dr. McConkey regards as a sign that the ability to use English is unsatisfactory, and he or teachers to encourage private reading among their pupils, as well as to improve the standard of oral English used in ordinary classroom work.

The importance of reading is stressed by another examiner, Mr. N. E. Nuttall, who affirms that the children who read are always the children who can write good idiomatic English. The need is once again apparent, he says, for well-equipped and wisely-used school libraries.

Mr. Nuttall, who was also concerned with this general Standard VI examination, regards as alarmingly large the number of candidates who were obviously quite unfitted for the examination. The compositions were, for the most part disappointing, and the great majority of the children showed a distressing lack of imagination.

"The use of words in sentences to illustrate their meaning," says Mr. Nuttall, "was generally far from satisfactory. The last question, demanding an outline of a poem, a prose passage or a speech, or a description of a painting, produced deplorable answers from the majority of candidates. And yet it does not seem unreasonable to expect from children in Standard VI a coherent and intelligible account of something they have seen, read or heard."

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

The Boy Scouts Movement

Sir,—A meeting was convened recently at the the Star Picture Palace with the object of organising a Pathfinder movement for the Pretoria Indian Government School children. The conveners were Messrs. W. H. Hickin, principal of the school, O. S. Frank, Moonsamy Das and the school staff.

Captain White, a noted Scout Master explained the various laws governing the movement and said it is unfortunate that the Indian Boy Scouts are not recognised in the Union. The Paladins, Wayfarers, Pathfinders etc, are recognised by the Union Council and their training are run parallel to the Boy Scouts movement.

There is an organisation here which was recently formed and is called the "Pretoria Indian Boy Scouts Association." Mr. O. S. Frank was elected as Scout Master and chairman. After a few weeks he resigned from his post without giving any substantial reason and with the assistance of Mr. Moonsamy Das, who has been a Scout Master in Natal he convened the above meeting. Mr. Das promised faithfully to give his service. Instead of uplifting the Scout movement, assisting and encouraging us in our struggle for improvement he did the opposite.

It is a pity that these two gentlemen were misinformed in Europe as best to judge of the name and that we should abide by their decision. Did they realise that it was a crime on our part to deprive us from using the word "Scout" and its uniform? Mr. Naga Sita, a patriotic Indian said that he was disgusted to learn that the Indian Boy Scouts in the Union are not recognised. "Scouts in East Africa, India and in other parts the Indians are allowed to be Scouts, to adorn the original uniforms and even attend the Jamboree. He further said the Scout movement was International recognised throughout the world and which stood for what was right and good and strongly protested to the word "Pathfinder."

The conveners had cast a great slur not only on our community, but on the whole [illegible] hero. Do the gentlemen know that not long while ago the Minister of Native Affairs refused to grant passports to three enlisted Native Pathfinders who were selected to proceed for the Jamboree held in Hungary? Will they now understand that the Pathfinder movement is not national and its aims and objects are also different.

Yours etc.,
A. MOONSAMY.
Pretoria.

ALL-INDIA BEGIN THEIR TOUR

FIRST MATCH WITH NATAL

ALL ROADS LEAD TO CURRIE'S FOUNTAIN

INDIA BEATS NATAL BY 6 GOALS TO NIL

WELL over 10,000 excited spectators, including several hundred Europeans, and a comparatively small number of Indian women, were thrilled to their hearts' satisfaction last Saturday afternoon when the first all-India side ever to tour this country, opened their tour with a match against Natal, defeating them by six goals to nil.

Conditions were ideal and the crowd was prepared for the event of the afternoon, by the curtain raiser which was productive of excellent football. In this fixture, Maritzburg outplayed Durban and won by three goals to one.

Promptly at 4.15 Dr. S. Dutt, the captain of the tourists, led his men on to the field. They were greeted with a roar of applause which gave way to a gasp of surprise when it was seen that with the exception of S. Mazumdar, they were all coloured.

The Natalians then ran on the field behind K. A. Naidoo, and were not less generously treated by the crowd.

The teams were: ALL-INDIA: P. Banerjee, S. Dutt, S. Mazumdar, K. Nassim, Amit Ahmed, S. Chakrabarthy, N. Ghosh, Lakshminarayan, Ramana, K. Bhattacharjee, S. Chaudhari.

NATAL: P. Nadasen, George Singh, R. Appalsamy, O. Pedaseth, G. Ramah, K. A. Naidoo, Lewis Paul, Sonny Narsoo, P. Naraidoo, S. M. Nader, Qasim Akbar.

Referee: Mr. M. K. Naidoo.

In beating Natal, as they did, the visitors proved themselves to be footballers of no mean ability. Right within the first minute, the barefooted players, by means of fast footwork, clever passing and heady play, carried the ball within the Natal penalty area. Lakshminarayna shot from a good position but Nadasen brought off a good save—only to be defeated a minute or so later when Bhattacharjee broke through and scored.

The tourists were now doing what Natal was not. They were keeping the positions they drew their opponents, passed accurately and conserved their energy. Bhattacharjee and N. Ghosh were in particular brilliant for while the latter's centres were always accurate to a degree the former seemed to be here, there and everywhere, and utilised these centres to such effect that Nadasen in the Natal goal had his work cut out to keep his charges clear.

Several times after their first goal, and within ten minutes of the start of the game, the tourists seemed to be certain of increasing their score, but really brilliant defence by George Singh, the young Natal right back, and good goal keeping on the part of Nadasen managed to keep them out. It was as a result of their combined efforts, in fact, that Natal initiated the attack when the game was 20 minutes old.

Singh punted high upfield and Lewis Paul, the right wing man, showed a flash of brilliance and took the ball into shooting range, after beating Chowdhari and Chakrabarthy. He centred beautifully but Banerjee cleared well, to send his team once again, on the attack.

It was at this stage that they demonstrated just how superior they were to the home side, as they literally ran rings round them, and all but scored on numerous occasions. This aroused to anger the Natal team, and a free kick for the tourists, just outside the penalty area, resulted, Amit Ahmed, although he made a brilliant effort just failed to score.

Natal now and again managed to break through the cordon around their goal. Although these occasions were infrequent, they were always dangerous on the forward line, once it got moving, became a good scoring machine, which just failed on account of excellent defence play by Dr. Dutt, S. Mazumdar and Banerjee.

The home side were, in fact, robbed of a certain goal by Dr. Dutt, who took Banerjee's place in the goal when the latter lay prone on the ground, as the result of attempting to clear a shot by S. M. Nader. The doughty Doctor cleared, gave the ball to Ghosh who played brilliantly to pass to Ramana who scored with his head just before half time.

On the resumption, the visitors, looking fitter for the fray than their rivals, soon increased their lead when Ramana scored following an excellent move in which all the forwards participated.

The tourists were now definitely in the ascendancy, and obtained their fourth goal when Bhattacharjee received the ball from the right half, K. Nassim, one of the best men on the field, to score with a low, forceful shot.

Natal rallied once or twice, but were obviously a tired team and it came as no surprise, when five minutes from the end, Ramana, making use of a good pass from Ghosh scored his third goal.

The tourists now played as they liked, and it was only a matter of time before they once again increased their lead. Just as the referee was about to sound the final whistle, Bhattacharjee obtained his hat trick by sending in a world beater which gave Nadasen no chance.

The visitors, who run off the victors by six goals to nil, were swamped by their host of admirers.

One notable feature manifested itself throughout the match. There were no unpleasant incidents and the referee had very little occasion to use his whistle. This is all to the good as it says much for the standard of Indian soccer.

While it is difficult to single out any one member of the touring side, for special mention (a host occur to the memory) one cannot let the opportunity go by without commenting on the really brilliant play of Nassim, Dr. Dutt, Mazumdar, Bhattacharjee and Ramana. On the Natal side, George Singh, the

Ingulshed himself while Naidoo showed he was an able captain. Although he let six goals through, Nadasen can rest content that he did not disgrace himself—his performance being most creditable.

At Maritzburg

Natal Takes Revenge

On Sunday morning the India team motored to Maritzburg where they arrived at lunch hour. Crowds of Indians were waiting at the H. Y. M. A. Hall to welcome the tourists. After welcome speeches were made by Indian and Europeans and thanks expressed by the captain and the manager of the team Dr. Dutt and Mr. Mookerjee respectively, the visitors were taken for lunch and from there direct to the Sports ground where the play commenced at 3.30 p.m. There was never such a big crowd of spectators present to see an Indian match in the history of Maritzburg, there being over 4,000 Indians and a large number of Europeans present.

Natal beat All-India by 3 goals to 1 in a thrilling match. The game was a very fast one and the ball was swung rapidly from end to end of the field with brilliant movements. Both teams lacked the ability to finish off movements in front of goal, but in the latter stages of the game Natal were always the aggressors and the last two goals came from good combination and splendid shooting.

All-India fell away in the last quarter of the game, and, under the spur of success, Natal dominated the game and ran their opponents off their feet. At one stage of the game All-India ran rings round the Natal men who stood helplessly in the face of perfect combination and ball control, but Natal gradually rallied and turned the tables.

For the first 10 minutes All-India dominated the game and the Natal goalkeeper had a busy time. Natal then started to press and each goal was visited in rapid succession.

All-India narrowly missed scoring on several occasions. At this stage it looked as if All-India were to repeat their Durban score, but the excellent defence, particularly by Natal's right fullback, George Singh, kept the ball out of the goal. Singh played a prominent part in breaking up dangerous movements and throughout the match played brilliantly. The Natal goalkeeper never made a mistake.

All-India's only goal came from a corner at the end of first half when Akil Ahmed, the centre-half headed into goal. In the second half Natal's inside-right, Sunny Nursoo, scored the first goal, heading in from a perfect corner.

The game then became fast and furious both sides being dangerous. From a splendid movement Natal's centre-forward, scored from a centre by Cassim Akbar. All-India then fought hard to equalise, but Natal kept the upper hand and the third goal came from Sunny Nursoo as the result of a centre by Cassim Akbar. All-India was defending furiously when the match ended.

Natal.—P. Nadasen, G. Naidoo, G. Singh, R. A. Naidoo (capt.), O. Rawon, O. Appadoo, Cassim Akbar, S. Padayachee, P. N. Naidoo, Sonny Nursoo, P. Naidoo.

All India.—P. Banerjee, S. Dutt, (capt.) S. Moonmdar, K. Nursing, Akil Ahmed, S. Chakrabarty, N. Ghose, Lakshmanarayan, A. Ganguly, K. Bhattacharjee, S. Choudhury.

The India team was placed in somewhat unfavourable circumstances. They were given practically no opportunity to rest after the previous day's match; they had a tiring journey from Durban to Maritzburg and were rushed to the field immediately after lunch and there to find the ground unusually small and harder than Currie's Fountain. Dr Dutt had a severe wound under his toe at the end of the match and had to be attended to by Dr. Peters. The wound has to be stitched and Dr. Dutt will be unfit for eight or ten days to come on the field. From Maritzburg the India team left for Johannesburg on Monday accompanied by Mr. A. Christopher, Mr. S. L. Singh and other officials of the South African Indian Football Association.

India Plays Excellently

Transvaal Beaten By 7 To 1

(From Our Own Correspondent)

The India team was in full form when it played in Johannesburg on Wednesday before a huge crowd of spectators including over 500 Europeans, defeating Transvaal by seven goals to one. Hussain in the goal keeper and Ramana with his bare feet amazed the crowd with their excellent game. Lakshmanarayan, the inside-right who scored four goals, was carried off the field shoulder high. Ramana the centre-forward obtained the other three goals. The spectators both Europeans and Indians were much impressed with the high standard of game played by India. The Mayor welcomed the visitors.

The first test match will be played in Johannesburg on Saturday June 16.

Social And Personal

Mr. P. J. Kinnaid, Commissioner of Immigration and Asiatic Affairs, is leaving Capetown this week on a tour of inspection of different immigration offices in the Union.

Dr. Edgar H. Brookes has been appointed as the new principal of the Adams mission station.

—o—

Pandit Motha Jaimal leaves Durban for Johannesburg on Saturday by the 2.15 p.m. train.

Mr. A. W. G. Champion, the native secretary of the I.C.U., has returned from an exile of three years to resume office in Durban as general secretary of the I.C.U.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

1896 Incident Recalled

Durban Town Councillors and all prominent Municipal officials were present at a farewell ceremony to Mr. George H. White, Durban's ex-Borough Valuator and Estates Manager, held in the Mayor's Parlour last week. Mr. White has been a member of the Municipal Service for 46 years—a record. Mr. White was the recipient of several handsome gifts as a mark of esteem of Town Councillors and his fellow officials. The gifts included a magnificent grandfather clock, a mahogany desk and chair, and a [illegible] In presenting to Mr. White an illuminated address containing the Town Council's resolution of appreciation, the Mayor, Mr. P. Osborn paid a glowing tribute to his services. Mr. White in replying referred to certain records attached to his service and recalled an incident in which Mr. Gandhi figured in 1896. "When I joined the staff of the Town Clerk and Town Treasurer in 1888, said Mr. White, it comprised five members, together with myself and the Indian office messenger named Dick, who was the father of Sookdeo, the present Indian clerk in the Town Clerk's Department. Although he could not read or write he knew every book in the Department. Incidentally Dick was the means of saving Gandhi's life during the anti-Asiatic demonstrations in Durban. Dick was very similar in build to Gandhi and while the mob were outside a house in Field Street where Gandhi was hiding the Chief Constable saw Dick on the outskirts of the crowd. He sent for Dick and took him into the house, where Gandhi changed into his clothes and escaped in this way to the Main Police Station, where he remained a week."

The Study Of Indian Culture

It will be remembered that during the sojourn of the lecturers from India, who took up their appointments at the Natal College, an Indian Study Circle was formed. What has been the fate in the interim, needs no effort to relate. It is indeed a pity that the Study of the Indian classics in this Country is so lightly and indifferently neglected. To promote, therefore, the study of the classics and foster an interest in matters pertaining to Indian Culture a new group has been inaugurated in Durban. The president is a keen and interesting student of Indian literature and philosophy, Mr. B. D. Lalla; its Secretary, another member of the teaching profession, Mr. S. Pillay. The inaugural meeting of the above club was held in the Parsee Rustomjee Hall on Tuesday evening, 29th May, Pandit Motha Jutmini delivered a lecture on Indian Culture. He pointed out the four W's which constituted the basis of so-called western Culture and termed them to be Inshort, Wine, Wealth, Women, and War. He then showed how Indian Culture assured a safer and more consolidated moral background in that it rested on the pillars of four S's viz Simplicity, Self-control, Self-sacrifice, and Service. Mr. B. D. Lalla, the President, then delivered his inaugural speech in which he outlined the aims and objects of the society. Among other speakers were Messrs T. M. Naicker, G. Singh and G. V. Naidoo, who proposed a vote of thanks to the Pandit. Music items were rendered by the Oriental Orchestra.

Pandit Jaimini's Lecture

An interesting and instructive lecture on the "Teachings of the Mahabharata" was delivered by Pandit Motha Jaimini B.A., L.L.B., M.R.A.S., Ph.D., at the Shree Ramayan Sabha Schoolroom, 105 Hill Street, Overport, Durban, on Saturday, June 2 under the auspices of the Overport, Indian Study Group and Debating Society. The hall was packed. After prayers the proceedings opened with a song by the pupils of S. R. S. Hindi School. The chairman, Mr. S. P. Singh, in his opening remarks welcomed the Panditjee and garlanded him. The learned Pandit said that the sacred book, Mahabharata, contains 1,000,000 verses. Western culture, he said, dominated rights, but Eastern culture dominated duty.

Lectures By Shri Swami Adyanandji

Lectures on "Eastern View of Western Civilization," "Reincarnation a Myth" and "Cult of the Cooling Man" will be delivered by Shri Swami Adyanandji at the Parsee Rustomjee Hall, Queen Street, Durban on Monday June 18, Wednesday June 20 and Friday June 22 respectively at 5.30 p.m. All are invited to attend by the Secretaries of the Hindu Maha Sabha.

Malaria At Sea Cow Lake

Property owners of Kenville Estate, in the Sea Cow Lake area, have complained to the Town Council that mosquitoes are breeding freely on the estate, and notably in rank grass and thick growth of trees. They declare that the inhabitants of all houses on the estate are suffering from malaria, and that three deaths from malaria occur every year among a population of 100. In a report on this matter, Dr. G. H. Gunn (Borough Health Officer) declares that the infection is probably derived from Sea Cow Lake. The residents have been advised to fumigate their premises regularly, while the Borough Health Department has made arrangements to supervise the settlement and organise malaria preventive measures. Dr. Gunn's report has been circulated to the Public Health Committee.

Port Shepstone Indian Debating Society

At the usual monthly meeting of the Port Shepstone, Indian Debating Society held at the Indian School Hall, Port Shepstone, on Saturday June 2, there was almost a full attendance of members, and a number of visitors were also present. Mr. H. W. Charles presided and briefly introduced Mr. R. Muthukisna who delivered a lecture on the poetical works of Mrs. Sarojini Naidu. Mrs. Naidu, said the speaker was a born poet, having "heart of expressing beautiful thoughts in melodious language," this being the highest definition of poetry.

The next monthly meeting of the Society will take place on June 30, 1934, at 2.30 p.m., at the same place when Mr. G. M. Moodley will move: "That alcoholic indulgence is detrimental to human welfare." Mr. D. G. Parsad will oppose. All are cordially welcome.

Problem Of S.A.'s Protectorates

Lord Selborne has been appointed Chairman of an influential all Party Committee of both Houses of Parliament to keep in touch with the problem of the South African Protectorates with special reference to General Hertzog's demand. The Committee will have three secretaries, Conservative, Labour and Liberal, and its members include Lord Winterton, Mr. L. S. Amery, Lord Lothian, Colonel J. C. Wedgewood, Captain V. A. Caulfeild and Mr. E. L. Mallalieu. The Committee will first of all draw up a memorandum on the Protectorates for circulation among members of both Houses.

Non-European Buses And Taxis In The City

No further sites or stands for non-European buses and taxis have been recommended by the Works Committee of the City Council. Applications for additional sites were made to the City Council, but the Works Committee reports that it is unable to accede to them. Those already authorised are:—

Non-European buses: Eloff Street Road, near Gaol; Church Street South, below Bezuidenhout Street; Pietermaritz Street, outside Native Eating House, for three buses.

Non-European taxis: Edendale Road, near Gaol, Retief Street, East, between Church Street and Pietermaritz Street, for 10 taxis.

Estimate Of Maize Crop 19,452,000 Bags

The Division of Agricultural Economics and Markets announces that the fourth preliminary estimate of the maize crop for this season, based on the May reports of crop correspondents, is 19,452,000 bags.

Production in the various Provinces, including Native crops, is as follows: Cape Province: Transkei 21,122,000 bags; other, 1,250,000 bags; Natal 2,010,000 bags; Transvaal 3,891,000 bags; Orange Free State, 6,074,000 bags. Total, 19,452,000.

The prospects of the crop have been further improved by the absence of frost. Cobwebbing, however, is fairly generally reported and appears to have done some damage. The heavy rains during the last week in May will delay harvesting and threshing operations, as the grain is still very damp.

New Protectorates Official

It is officially announced that Sir Cecil Fforde has been selected for the appointment which will combine the posts of President of the Special Courts of Swaziland and Bechuanaland Protectorates, Judicial Commissioner in Basutoland, and Legal Adviser to the High Commissioner for South Africa.

Sir Cecil Fforde is expected to arrive at Capetown on July 2. He has had a distinguished career as a Judge in the Punjab, but resigned in consequence of the forging action of the Lahore Ministry. He is an Irish and Irish barrister.

Future Of S. A. Protectorates

The future of British Protectorates in South Africa will be raised on July 4, when Lord Standerton, on behalf of the Labour Peers, will interrogate the Government on the matter.

THINGS IN GENERAL

New Municipal Act in Fiji

Information has been received in the office of the Indian Colonial Association, Adjitenal, from Fiji that a memorial has been drafted by a representative Committee of the residents of the Fiji against the proposals of the Fiji Government to abolish the present constitution of municipalities and to substitute a new one, whereby all the members of the Municipal Council shall be nominated by the Government representing different interests of various communities, for presentation to the Secretary of State of Colonies for consideration of His Majesty's Government. The memorial is now being circulated among European Citizens and Indian residents for their approval and signature. It is understood that the new move is being opposed by every section of the population, including Europeans.

Ireland Certain To Secede

"The Irish people are prepared to accept the consequences of separation from Britain and of being a foreign nation when the test is put to them," declared President De Valera in the Dail.

He said the Government's Policy was directed along the line of self-sufficiency, so that when the time had come to cut adrift the reactions upon the Irish people would not be so serious as they otherwise too would be. "We shall cut off from Britain ultimately. Nothing is more certain," added Mr De Valera.

Brazil Setback To League

Hopes of settling the Assyrian refugees at present in Irak in Brazil have received a setback as Brazil has passed a law restricting all immigration, which though not directed against Assyrians, bars their entry.

The League Council at the final meeting of the 80th session decided to make another appeal to governments to facilitate the task of the Assyrian Committee, and simultaneously reminded the Irak Government of its pledges to protect its Assyrian population.

Arab Emir Visits London

A picturesque figure in the dress of his country, Emir Abdullah of Transjordania arrived in London on his first visit to Britain. He is staying three weeks, as the guest of the British Government. In an interview he stated that he was paying a purely courtesy visit, with no political or financial significance. Transjordania, he said, was making great strides. They were entirely free from frontier troubles and were living in cordial relationship with Palestine, Syria, Iraq and the Hedjaz.

No Future For Tristan

Tristan da Cunha has no future and should be evacuated, declared the Rev. A. G. Partridge, ex-priest in charge, speaking at Southampton. The people of Tristan, he said, should be settled in England and taught useful crafts. If something was not done soon to guess the island would be faced with starvation and it would be one of the scandals of the Empire.

A Doctor Accepts The 'Rope Trick Challenge

The recent statement by Lord Ampthill at a meeting of the "Magic Circle" that they might as well offer £50,000 or £500 for a demonstration of the Indian rope trick because it was impossible, has caused a controversy with Dr. Alexandr . a psychiatrist who has demanded £50,000 for a performance in London, with the additional cost of bringing yogis and assistant and a shipload of special sand to England and having the Albert Hall properly heated and lighted.

Two Stamps Sold For £1,400

Two Canadian 1851 twelve-penny black stamps realised £1,400 in a London sale of the collection of the late Mr. Arthur Hind the American millionaire plus manufacturer.

Indians Head Mecca Pilgrimage

Indian pilgrims far outnumbered the pilgrims of other nations on this years journey to Mecca.

Official statistics show that they numbered more than double the Egyptians who are always staunch supporters of the pilgrimages.

The figures are as follows :—

Indians	9,815
Egyptians	[illegible]
Javanese	[illegible]
Syrians	[illegible]
Algerians	[illegible]
Sudanese	[illegible]
Aden	[illegible]
East Africa	[illegible]

Although a number of hardy individuals still prefer to do the pilgrimage in traditional style on a camel, most pilgrims prefer motor transport.

Taking The Sting Out Of Telegrams

No longer will a telegram in Czechoslovakia be automatically considered a harbinger of misfortune. For an additional fee of 6d. the message, whatever it is, will be written in an elegant and decorative copy-book hand, on ornamental paper, and will be delivered in a tastefully designed envelope, so that the recipient can tell, from the outside, what sort of news he may expect inside. There have been so far four different forms perfected. Three of these are appropriate for congratulations or engagements, births, marriage and other occasions meet for celebration. The fourth is a sombre conception, black-edged, and bearing a suitable symbolic design, and is intended for notification of death and for messages of condolence.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'

INDIA

NEWS IN BRIEF

Ghose Travelling Fellowship Scholarship

Miss Sakuntala Rao, a Telugu by birth, who has adopted Bengal as her home will be the recipient of the Ghose Travelling Fellowship Scholarship of the Calcutta University. This is the first time that the distinction of winning this scholarship falls to a women scholar. The holder of this scholarship is required to undertake the investigation of educational methods followed in countries outside India is required to submit to the Board of management a full report embodying the results of the studies and travel Since its endowment in 1921, eminent educationists like Sir C. V. Raman have been the recipient of Ghose Travelling Fellowship Scholarship.

11-Year Old Girl Passes Matric Exam.

Starting her education eight months ago from the primary stage, an eleven and a half years old Sikh girl came out successful in the First Divisio. in the Punjab University Matriculation Examination, the results of which where announced recently. It is gathered that when she made up her mind to study for the Matriculation Examination eight months ago, she did not know even the English alphabet. A tutor was engaged for her, and she appeared for the examination as a private student

Kapurthala Maharaja Gives 10,000 Lire To Mussolini

Mussolini received the Maharaja of Kapurthala, who gave him 10,000 lire. The Duce is sending the money to the unemployment relief fund.

Death Of Acting Viceroy's Brother

News has been received of the sudden death from dysentery at Srinagar, in Kashmir, of Admiral Sir Victor Stanley, who went to India in February to visit his brother, Sir George Stanley, Acting Viceroy of India during the absence in Europe on leave of Viscount Willingdon.

The King's Favour To Ceylon

The King is anxious that the visit to Ceylon of the Duke of Gloucester should be marked by some expression of his personal favour towards his subjects in the island. He has accordingly decided to restore to Ceylon the ancient throne of the Kings of Kandy, which has been preserved at Windsor Castle for over 100 years, and he has charged the Duke of Gloucester with the duty of making the formal presentation to the Ceylon Government during his coming visit. His Majesty believes that the return of this historic monument to Ceylon will be agreeable to sentiments widely entertained by all sections of the Ceylon community.

170 Years Old Man

A Muslim named Ramzan aged 170 resides in a village in Hazara district. His general state of health is very satisfactory and his eyesight is

excellent. He attends to his daily routine of duties and does not feel exhaustion. His daily diet consists of bread, butter and two seers of milk. He is called the 'Great Old Man' of Hazara.

World Fellowship Of Faiths In 1936

The first inaugural meeting of the World Fellowship of Faiths was held at Bombay, Sir Govind Ram Pradhan presiding.

Raja J. P. Bahadur Singh said that the object of the meeting was to inaugurate in Bombay an Indian national committee of the World Fellowship of Faiths, with the aim of establishing world peace and unity through methods of conciliation and good-will. Several speakers addressed the gathering and explained the work done by the World Faiths Conference recently held at Chicago. During the last session of the World Fellowship of Faiths it was decided to set up a permanent organisation and accordingly an international committee with the Maharaja of Baroda as chairman was formed.

It was announced at the meeting that the World Fellowship of Faiths was planning to hold the next world conference in India in 1936.

"Henry VIII" Banned In New Delhi

The Chief Commissioner of New Delhi has issued a notification that the film "The Private Life of Henry VIII is unrestricted."

Deaths In Capsize Of Ferryboat

A ferry boat with 300 passengers on, capsized in a squall on the South Hoogly River. It is feared that fourteen were drowned.

Weddings

Wedding At Fair Breeze

The wedding on many of the fourth and fifth daughters of Mr. A. Jeewan Headmaster of Fair Breeze Government Indian School, with the third and fourth sons of Mr. Hoosen of Stanger was performed at Mr Jeewan's residence "The Bonares House," Tongaat on Saturday May 26. The ceremony was conducted by Pandit Ramcheeran Maharaj and Pandit Sankar Maharaj. There was a large gathering of friends and relatives. Mr. A. [illegible] Singing party was in attendance.

Pillay—Naidoo

A very pretty wedding took place at the Orient Palace, Pretoria, on Thursday 24th May 1934. The Bridegroom Mr. G. Boodoo Pillay, a member of Durban in sports and the secretary of the Pretoria District Indian Football Association, was married to Miss Seshamma, the daughter of the late Mr. G. K. P. Naidoo of Johannesburg, who was a great patriotic leader in S. Africa and the President of the Transvaal Indian Congress. On Wednesday evening a musical entertainment was held, which was provided by the members of the Pretoria Tamil Young Men Association. The evening ended with a very fine musical entertainment. Indians of all denominations were present and they were well represented from many parts of the Transvaal. On Thursday at 2 a.m. according to the appointed time for the actual ceremony, a large crowd of men, women and children gathered at the beautifully decorated Pandal in the Orient Palace. Mr. S. Padayachy performed the ceremony.

SPORTING NEWS

Soccer

City Team Wins Weenen Trophy

The Maritzburg "Victoria" "A" again won the Naraidoo Moving Trophy at the Weenen County Indian football League annual five-aside soccer tournament, held at Estcourt on Sunday. The Escourt Royals were the runners up.

After the tournament Mr. A. G. Naraidoo presented the prizes to the successful teams. He complimented the Maritzburg team on its fine play and winning the trophy for three years in succession.

The winning team consisted of S. G. Pillay (Pak), Saulow Francis, K. Montoo, N. Moonsamy, and J. B. Lall.

Bootless Football

The amusing display of the Scottish All-India footballers says 'Diffy' in the *Mercury*, has caused as much comment as that of the Motherwell match. A colleague of mine who is an expert on soccer tells me that the bare-footed players revealed a control over the ball which completely flabbergasted the local team.

He says a kick with the bridge of the foot, with unerring accuracy. Anyone who has tried to kick a football without a boot will realise what that means.

Tennis

Central Lawn Tennis Club

At the First Annual General Meeting of the Central Lawn Tennis Club held recently, the following office bearers were elected for the coming year. Patron: Mr. A. Moonilal, Vice Patrons: Dr. M. E. Naidoo, Dr. K. M. Seedat, Messrs. U. J. Khowan, Hall Jeenath and R. D. Naidu. Presidents: V. P. Chetty, vice Presidents: Messrs. D. C. Pillay, R. K. Lovender and S. S. Pather. Secretary: Mr. V. Pandoo, Treasurer: Mr. G. S. Samuels. Auditor: Mr. Y. A. Kadva. Committee: Messrs. V. M. Pillay, D. I. Chetty, G. G. Govender, V. Isaac, N. Reindorp, C. N. Moodly and Morris Naidoo, Captain: Dr. E. M. Govender, vice-Captain Mr. Y. A. Kadva. Councillors to N.I.L.T.A. Messrs S. S. Pather and V. Thumbie. All communications to be addressed to the secretary, 24 Short Street, Durban.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	259
EDITORIAL	
Wanted True Leadership	"
OTHER ARTICLES :-	
Port Of Greatness	260
Durban welcome Indian soccer Team	261
A European View	"
Natal Education Defect	262
Original Correspondence	"
All-India Begin Their Tour	263
Social And General	264
South Africa—News In Brief	265
Things In General	266
India—News In Brief	267
Sporting News	268

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૫ જુન ૧૯૩૪ અંક ૨૪

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૨૪૩
...ના નેતાઓની જરૂર (અનુસંધાન)	,,
કસ્ટડીમાંથી આવેલા કુટુંબે બયે	૨૪૬
"એટલાન્ટાઈકર" ની ફીર...	૨૪૫
ઓલ ઇન્ડિયાએ લઇ કરેલી રમત	૨૪૬
૬ આ પ્રકારે તેનો પત્ર અને ઉત્તર	૨૪૭
ઓ ખિલાફ ન્યાય વિચારણાએ આપ રાજકીય અને બ...ઇસ્લામ ઉપરી સુચના	૨૪૮
૬ આ તો કૂદ બાબતો	૨૪૯
બોઅર ગરીબોપ સારુ નિધિ	,,
વિવિધ વર્તમાન	૨૫૦
ઇંડિયનોના વાંચવા સમાચાર	૨૫૧
ગીતા મનન	૨૫૨

ડીપ્લોમેટ થયેલા ચાર ઇંડીઓ

ગ્રેજ્યુએટ એસોસિએશન સ્કુલમાં કુલે ૧૨૪ વર્ષ ઇંડીઓને ગયે અઠવાડીયે ઉપરોક્ત ડીપ્લોમા નામની નવી સ્કીમ ઉપર આ ઇંડિયનોના સહાયક ઇરાદામાં આવ્યા ... બ્યુજારી આદ આ પરીક્ષામાં કુલ ... ઉપરોક્ત છે અને કદાચ ... ૬ મોટી કુટુંબીઓ માં આ ડિપ્લોમા બાબતી કમ્પ્લિમેન્ટમાં ... મહિને ... મોકલવામાં આવશે. આ ડિપ્લોમા ધરવાનું કારણ એ જણાવાયું છે કે ચાડી સંખ્યામાં હોય તો ઇંડિયનોમાં તેઓની ડિપ્લોમેસી રાખવાનું વધારે સુગમ થઇ પડશે

ટ્રાંસવાલની સ્કુલોમાં ઇંડી વિદ્યાર્થીઓ

ગત વર્ષે ડીંદ સરકારના એજ્યુકેશન ટ્રાંસવાલની સ્કુલોમાં ભણતા ઇંડી વિદ્યાર્થીઓના આંકડાને માટે ટ્રાંસવાલના જાણવણી ખાતાના ડીરેક્ટરને માગણી કરી હતી. પાંચ ઇંડી કેળવણી, છોકરીઓ, કસ્ટડીની સ્કુલોમાં એક સાથે ભણતા હોવાથી ખુબ-ફાળગા ઇંડીઓના જુદા આંકડા મેળવી શકાય નહીંતર ડીરેક્ટરે તે મેળવી આપેલા છે જે મુજબ ટ્રાંસવાલમાં પ્રાથમિક સ્કુલોમા ભણતા ઇંડી છોકરા અને કે.કરીઓની સંખ્યા ૧૯૩૪ ના આરંભમાં અનુક્રમે ૨,૦૩૫ અને ૭૮૮ ની હતી અને માધ્યમિક વર્ગોમાં ભણતા છોકરા અને છોકરી ઓની સંખ્યા અનુક્રમે ૨૩ અને ૧૦ ની હતી

ઉપાડા પગથી લજ્જાયેલા એક ઇંડી બાઈ

એક બાઈ કાલીબી (ડાંસવા...) ... કેસ ચર્ચાપિત્ર બની ઇન્ડિયા દીપના રક્ષકોએ ઉપરાંત પત્ર રમે છે તેને માટે બોધ કહાવે ... અને તેઓના આ રીતથી લજ્જાય છે. એ બાઇને અમે ખાત્રી આપીએ છીએ કે ગોવી ઇંડી લજ્જા પામનારા ઇંડીઓમાં તે એકજ છે અને મોરાબા ... જેની નોમને એટલી બધી બદીઓ લાગે છે તેઓને તો ઉપાડે પગે પુરુષોલાની રમત જોઇને સાનંદાર્ય થાય છે અને તેઓ ઇંડીઓ કરતા વધારે સાલસિક દોષ તેના અખનરો અને પણ કરી જોવાને ઉલ્લગામ તો નવાઇ જેવું નહિ ગણાય.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૧૫ જુન સને ૧૯૩૪

અન્ય નેતાઓની જરૂર

ઇંડિયન આફ્રિકાની ઇંડી કોમમાં ક્રમશઃ ક્રમશઃમાં નેતાઓનો રાફડો ફાટી નીકળેલો છે. ... રીતે જોતાં કોમ પોતાને અભિનંદન આપી શકે ... કે તેની પાસે ચોટલા બધા નેતાઓ પડેલા છે. પરંતુ અંદર કાર્યોના અગારા અનુભવપરથી આમે જોવે ઇંદ મત ધરાવીએ છીએ કે ... નેતૃત્વ એ કંઈ હાલતુ વસ્તુ નથી. ખરાં નેતૃત્વને માટે ઘણી વસ્તુઓની જરૂર હોય છે અને જે કોમમાં ચોકીદાર પણ ખરા નેતાઓ હોય છે તેજ કોમ અવિચ્છિન્ન ચાલી શકે છે અને પ્રગતિના માર્ગે વિચરી શકે છે. જ્યારે નેતાઓનો રાફડો ફાટવાથી કોમમાં અનૈક્ય અને કુસંપ પેદા ... અને સમસ્ત કોમના હિતને માટે કોઈની આવશ્યકતા હોય છે ત્યારે તેવા કોને અટકાવે છે.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' ની સ્થાપના ... ચારપીજ આફ્રિકાવાસી રહેલું છે અને કાળો કે માનના બુધ્ધા નેતાઓને તેથી ઉત્તેજના આપેલું નથી. નેતાઓમાં હોવા જોઇતા અને ઓછા જોવાં નેતાઓ અને સૌથી વધારે તો સ્વાર્થત્યાગ, સત્ય પ્રમાણિકતા અને ન્યાયબુદ્ધિથી પ્રેરાયેલા હોવા જોઇએ એવા ને તેવા હિમાયત કરતું આવેલું છે. આમ માનીએ કોઇએ

કે આજે મુખ્ય સિદ્ધાંત સત્યાગ્રહના પણ છે કે જેની ઉત્પત્તિ મહાત્મા ગાંધીજી કે જેઓની આપણા કેટલાક નેતાઓ મૂર્તિપૂજા કરે છે તેઓના નેતૃત્વ નીચે દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ થાય છે. આપણા નેતાઓની ભાગીઓને લીધે આ દેશમાં આપણા સવાલને કેટલું નુકસાન પહોંચેલું છે એ અનુભવથી આપણે જોઈ શકયા છીએ. ઓલ ઇન્ડિયા ફુટબોલ ટીમના આ દેશમાં આગમન વખતે જોયેલો કમનસીબ બનાવ તેનો એક પુરાવો છે. પણ્ય અગ્રગણ્ય નેતાઓ પોતાનું નેતૃત્વ ભાવપણાની હોંશમાં હરીફાઇએ મૂકયા હતા. કેટલાક જેઓ પોતાનેજ કોમના ખરા નેતા ગણતા હતા અને સ્વદેશથી આવનારા પ્રતિષ્ઠિત મહેમાનોને આવકાર આપવા અને તેઓમાં ખરા નેતાઓ તરીકે ઓળખાવાને આ એક મોટા માનનો પ્રસંગ સમજતા હતા તેઓએ ખરો માર્ગ લેવાને બદલે અહંકારવૃત્તિથી દોરાઈ આગળ થઇ જવાને પોતાની સઘળી શક્તિઓનો ઉપયોગ કરી નાખ્યો. આવી બાબતોમાં સત્તાધીશોની આજ્ઞા કોરી જવું અને તેઓનો ઉપયોગ કરવો એ સામાન્ય બન બની છે. કોઈ વસ્તુ તેઓની પોતાની આજ્ઞા અથવા તો કોમની આજ્ઞા કેટલી વધારનારી છે એ જોવાને દૂર જવું પડે એમ નથી. ઉપરોક્ત નેતાઓ પોતે બહાર રહી જઈ એવા ભયથી દોડયા આવતી ફુટબોલ ટીમને આવકાર આપવાને સ્ટીમરપર ચઢવાની બીજાઓની સામે હરીફાઇમાં ઉતરી પડયા અને તેમ કરવાનો કોઇ પણ માર્ગ અજમાવતાં ચુકયા નહિ. પરિણામ એ આવ્યું કે ઇમીગ્રેશન સત્તાધીશોએ એક પણ હોડીને સ્ટીમર પર ચઢવાની મના કરી દીધી. અહિ એટલું જણાવ્યા વગર છે કે અજાણ્યા ટીમની વ્યવસ્થાનું કાર્ય જેઓના હાથમાં હતું તેઓને પોતાના માંચ પ્રતિનિધિઓને સ્ટીમરપર આવકાર આપવા ગોકલવાની પરવાનગી મળી હતી પરંતુ બીજા નેતા ઓએ બોટી રીતે કબજો કરી લેવા તેઓને અપાએલી છૂટ પણ પાછી ખેંચી લેવામાં આવી. કબજો કરનારાઓના સરકારના આ પગલાને માટે બીજે બેજવાબદારી માનના હોય પરંતુ અમે તો તેને તેઓને પોતાને માટે કે કોમને માટે બેમાંથી એકને માટે માનભરેલું ગણતા નથી.

આ દેશમાં આપણી કોમની કેટલી અપમાનભરેલી સ્થિતિ છે એ દરેક હોંશી બનશે છે અને આપણા નેતાઓની કામ કરવાની આ રીતેા એ સ્થિતિને સુધારવાને બદલે કાયમ ઉપર કામ દેશમાંજ મદદરૂપ બન પડે છે.

આપણા જાહેર નેતાઓએ જરાક ચોમી જાય દૂરંદેશી વાપરી ટુંકા કેરાવાદને અને એક બીજાની ઉપરવટ થવાની હલકટ વૃત્તિને લક્ષ કાઢને કોમની વધારે અગત્યની જરૂરીયાતો તરફ લક્ષ આપવામાં પોતાના સમય અને શક્તિનો ઉપયોગ કરવાનો ટૂંક વખત પણ બચવા નથી આવેલો.

અમે પ્રશ્નકાર્ડો છીએ કે અમારી આ ટીકાના અર્થ એવો નહિ કરવામાં આવે કે અમે અમારા નેતાઓને ઉપદેશ દેવા માગીએ છીએ. આ દેશમાં આપણી સ્થિતિ દિન પર દિન ભાગતી જાય અને તેનું મુખ્ય કારણ ખરો નેતૃત્વનો અભાવ એજ છે. ખરું નેતૃત્વ કોમમાં મોટા હોદ્દાવાળામાં નથી રહ્યું નમ્રતા, સભ્ય, પ્રમાણિકતા, નિખાલસતા અને મોટાઇ મેળવવાને નહિ પણ સેવાભાવથી સ્વાર્પણમાં રહેલું છે.

અમે કોમની ઉપર અંગના ટીકા કરવા માગતા નથી પરંતુ ખરી હકીકતો રજુ કરવીજ જોઇએ અને આ દેશમાં વસતા હાલીઓની સામાન્ય ઉન્નતિ અર્થેના ઓછા પ્રયત્ન નરીક્ષ અમે માનીએ છીએ કે આપણા બહાદુર કાર્યકર્તાઓને તેઓની ઉપર રહેલી ફરજો અને જવાબદારીઓનું સ્મરણ નહિ કરાવીએ તો અગાઉની ફરજમાંથી અમે ચુકેલાજ ગણાઇએ.

આ લેખના અંતમા મહાત્મા ગાંધીજીએ ટુંક મુલાકાત બોમ્બેની ત્રણ મુખ્ય શરતો જણાવી હતી તે અહિં ટાંકવી અસ્થાને નહિ ગણાય. પહેલી શરત ગાંધીજીએ એ કહી હતી, કે નેતાઓએ અસ્ખલિત તીવ્ર સ્વદેશાભિમાન ધરાવવું જોઇએ. બીજી શરત એ કહી હતી કે "તેનામાં સ્વાર્થત્યાગ અને સેવાભાવ ઢોયા જોઇએ." ત્રીજી શરત એ કહી હતી કે: "તેની પાસે પોતાનું સાધન ઢોવું જોઇએ." પરંતુ તેને ગાંધીજીએ પ્રથમ સ્થાન નથી આપેલું.

અમે ધ્યેય રાખીએ છીએ કે આ દેશમાં આપણા જાહેર કાર્યકર્તાઓ આ શરતોને યાદ રાખશે અને તેનું મનન કરી તે પ્રમાણે વર્તવાનો પ્રયત્ન કરશે.

સ્વદેશથી આવેલા ફુટબોલરો

પેવીલીયનમાં સત્કારનો ભવ્ય મેળાવડો

ડરબનની બીચપરના પેવીલીયનમા સ્વદેશથી આવેલા ફુટબોલરોના સત્કાર કરવા ગુરૂવાર તા. ૭ મીની સાંજે જાહેર મેળાવડો થયો હતો. મેયર ગા. ઓલીવરની રૈકાણુને લીધે હાજર નહિ રહી શકવાથી ડેપ્યુટી મેયર ગી. એસ. કે. એલજીએ પ્રમુખસ્થાન લીધું હતું.

દરેક કોમ પ્રતિ ટીમને આવકાર આપતાં મી. ફ્રીસ્ટોકર જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાનથી રમનારાઓને આ દેશમાં બોલાવવાનો પ્રયાસ વીસ વર્ષથી ચાલતો આવેલો છે. પ્રથમ રાજદ્વારી કારણોને લીધે આપેલા રમનારાઓને મોકલવામાં સફળ થયો હતા અને ત્યાર બાદ હીંદુસ્તાનમાં કોઇ પણ તેની વ્યવસ્થા કરનારી સંસ્થા નહિ હોવાનું જણાવ્યું. સાઉથ આફ્રિકન ફુટબોલ એસોસીએશને નિમંત્રણ મોકલ્યું છેવટે આ દેશમાંથી રમનારાઓની એક ટીમ ૧૯૨૭ ની સાલમાં હીંદુસ્તાન ગોકલી. તેની અસર બહોળી પડી અને કેપ-ટાઉનમાં મળેલી પ્રથમ રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ વખતે એ દિશાએ સફળતાની આશાનાં કીરણો પ્રગટ જણાયા. કે નહિ-સના એક સભ્ય કે જેને રમતપ્રીતા રમનાર હતા તેમની મુલાકાત લેવાથી અને તેમણે હીંદુસ્તાનથી એક ટીમ મોકલવા પોતાનાથી બનતું કરવા વચન આપ્યું. તેમની રજુઆતોને પરિણામે આજે આ મહેમાનો આપણી વચ્ચે હાજર થઇ શકયા છે. હીંદુસ્તાનના પ્રતિનિધિઓની સખ્યા ટીકાઓ બાબતમાં જે આવ્યા માં તેમણે ઘણાજ હિમત કરેલી છે અને હું ઉમેદ રાખું છું કે આ દેશમા અમારા સાદર આવકારથી તેનો તેઓને પુરતો બદલો મળી રહેશે અને માતૃભૂમીમાં પાછા જાય ત્યારે મહિનો સારા રમતોથી પોતાની સાચ પાડ કરી શકશે.

રમતમાં વર્ણભેદને સ્થાન નથી

રમતમાં વર્ણભેદને સ્થાન નથી એ હકીકતપર ભાર મુકતાં

મી. કીન્ડ્રેડે જણાવ્યું કે હું મુક્ત ઉપર યુરોપીયન એસોસિએશન ઓફ ટીમ ક્રમ્પનમાં ભારતીય ટીમની સાથે રમત માં ઉતરી હતી અને જયાનીઝા તો યુરોપીયનેતર હતા એટલું જ નહિ પણ ખોરીશ ગ્રીનસ્ટાકતના વતનીઓ પણ નહોતા. રમતના શૌખીન યુરોપીયનોને હું વિનંતી કરું છું કે તેઓએ મીત્રતાની ભાવના દાખલ પણ કંઈ નહિ તો એક મેચ મહેમાનો સાથે રમવી જોઇએ આ ગેરમાણી કું રમાનિક હોદ્દો રાજને ખાતર નથી કરતા પણ દેશથી આવેલા મહેમાનોને ખાતર કરું છું

ડેપ્યુટી મેયરનો આભાર

ડેપ્યુટી મેયર મી ઓસ. કે ઍલજ્ઝએ શહેરીઓ તરફના મહેમાનોને આવકાર આપતા આ શહેરમાં હોદ્દો સમાજ સેવામાં થઈ રહેલી કપી પ્રગતી તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું અને જણાવ્યું કે હાલ ફાઉસીલે કરબનના હીંદીઓની સ્થિતિ સુધારો, રમતના મેદાનો અને બીજી સગવડો આપીને સુધારવાનો પોતાની શક્તિ અનુસાર યત્ન કરવાનો સમાજ પ્રયત્ન કરશે છે અને તેના પરિણામો આવે ત્યારે જોવામાં આવે ત્ય.

અંતમાં તેમણે જણાવ્યું કે મહેમાનોના કું સફળતા આવે કાર આપું છું અને આશા રાખું . કે આ દેશમાં પ્રત્યેક પ્રમાન આનંદપ્રમોદ પસાર કરો

કેપ્ટનનો જવાબ છે

ટીમના કેપ્ટન કે. કું એ જણાવ્યું કે અમારી ટીમને આ દેશની મુલાકાત લેવાની તક મળી તેથી ઘણો સંતોષ કર્યો છે અને તેઓને આપવામાં આવેલા ભવ્ય સત્કારને માટે અત્યંત આભારી છે.

મેનેજરનું ભાષણ

ટીમના મેનેજર મી. કે. મુકરજીએ જણાવ્યું કે હું યુનીયનની મુલાકાતે આવવાને લાંબા વખતથી આતુર હતો. અમારી ટીમ કેવળ સુલેહ અને શુભ ભાગણીના દૂત તરીકે આ દેશમાં આવેલી છે. અમારી ઇચ્છા આ દેશના લોકો અને હીંદુસ્તાનના લોકો વચ્ચે મીત્રતાની ગાંઠ મજબુત કરવાની છે. મેચનું પરિણામ શું આવશે એ એટલી બધી અગત્યની બાબત નથી. અમારી આ મુસાફરી હીંદીઓ અને અજનબી અન્ય વર્ગો વચ્ચે સારી સમજુતી કેળવવામાં પરિણમશે તો અમે અમારી મુસાફરી સફળ થયેલી માનીશું.

સ્વામી અબ્ધાનંદજીનું ભાષણ

સ્વામી અબ્ધાનંદજીએ કું ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાનથી મારા સ્વદેશબાંધવો અત્રે રમવા આવેલા તેઓને મને ખાસ આનંદ થાય છે કેમકે અઢારની દુનીયા હીંદીઓને વિશે એવું જ માને છે કે તેઓ તો તત્વજ્ઞાનીઓ છે અને દુનીયાદારીને કશા જાણતા નથી. પરંતુ હું આશા રાખું છું કે આ મુસાફરી હીંદીઓ કેવું ઉચ્ચ સ્થાન ભોગવાલના પરાવે તેટલું જ રમતના ક્ષેત્રમાં પણ ધરાવે છે એ વસ્તુ સિદ્ધ કરી દેશે

બીજા ભાષણ કરનારાઓમાં નાટાલ ફુટબોલ એસોસીએશનના પ્રેસડેન્ટ એલ એ. પેટમોર અને જે. ઇ. હાપકેક, નાટાલ રેફરી એસોસીએશનના પ્રેસડન્ટ ડબલ્યુ એમ. બેમ, નાટાલ ઇન્ડિઅન ફુટબોલ એસોસીએશનના પ્રમુખ મી. આર. કે. મુદલે, રીક્રેએશન ગ્રાઉંડના પ્રમુખ મી ટી. એમ યુસુફ અને ઇન્ડિઅન ટીમના સાઉથ આફ્રિકા ખાતેના મેનેજર મી. એસ. એસ. સૉમ હતા.

'એડવર્ટાઈઝર'ની ટીકા

"નાટાલ એડવર્ટાઇઝર" એક અગ્રલેખમાં નીચે પ્રમાણે લખે છે :—

એલ્ફ્રેડિઆ ફુટબોલ ટીમના દરબનમાં આગમનનો પ્રસંગ ઉપરથી દેખાય છે તે કરતાં ઘણોજ જાહેરો અગત્યનો છે. બારા કરીને નાટાલમાં આપણે તેને ચમકાવી જોઇએ. ફુટબોલની સામુદાયીક રમત હીંદુસ્તાનને પોતીકી છે એમ પણ પહેલાં જાણવી હતી અને આજે ફુટબોલનું મેદાન એ એક રંગભૂમી થઇ પડેલી છે કે જ્યાં ભિન્ન ભિન્ન જાતીના લોકો હરીફાઇમાં ઉતરે છે અને લાગતાવળગતા દરેકને ચોક્કસપણે જાણકારીજ નીયકથી જોઇએ હીંદીઓ પોતાના યુરૂપના લાયક ચેલાઓ નીવડ્યા છે અને તેમની રમતનું પોરણ ઘણું ઊંચા પ્રકારનું છે. ઘણી અગ્રે આવેલા રમનારાઓ ઉચ્ચ સંસ્કૃતિ પામેલા છે. તેઓનામાં ખારીસ્ટરો, એન્જીનીયરો વિગેરે ...

રમનારા બે આ મહેમાનો જેવીજ સાઉથ આફ્રિકામાં તેઓની બંદરોના લોકો તરફ તેઓની લાગણી અને કેળવણીમાં સિદ્ધહસ્તોથી પોતાને દેખાડવા ગણી શકે તેવું સનમાન યુરોપીયનો તરફથી બતાવાતું નથી. છતાં એ વસ્તુને તેઓએ જરાપણ ધ્યાન દેવાની જરૂર નથી. સાઉથ આફ્રિકામાં હીંદીને અમે હજીસુધી તેના સારામાં સારા સ્વરૂપમાં જોતા નથી. અને અમારા પોતાના લોકોમાંના મધ્યા પોતાનાથી ભિન્ન વર્ણના લોકોના સાથેના વ્યવહારમાં બહુજ સંકુચિત મનના છે

અમે આશા રાખીએ છીએ કે મહમાનોનું સાઉથ આફ્રિકામાં રહેવાનું આનંદદાયી થઇ પડશે અને ફુટબોલની રમત રસીક થઇ પડશે અને આ દેશના રમતના પોરણને આગળ વધારી શકશે અને આ બગડી ગએલા અને બહુરંગી દેશને વિશે હીંદુસ્તાનને કદલીક પક્ષને આપવામાં આવે છે તેના કરતા તેઓ વધારે સારો મત બાંધી જશે. વળી અમે આશા રખીએ કે સ્થાનિક હીંદી કાર્યકર્તાઓ યુરોપીયન સત્તાધીશોને મળશે અને ઓછામાં ઓછા એક મેચ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ગોઠવવાની તજવીજ કરશે. આ શહેરમાં પણ યુરોપીયનો છે કે જેઓ અનેક કારણોને લક્ષને મહેમાનોને રમતા જોવાને ખુશી છે અને આપણા સ્વરૂપીય પ્રસંગે યુરોપીયનોનું મુખ્ય રમતનું મેદાન તેઓને સ્વાધીન કરવામાં આવે એ જોવા ઇચ્છે છે ઇન્ડિઅન એસોસીએશન અરજના કરી શકશે કે કરીઝ ક્રીકેટનમાં તેઓને મેદાનમાં યુરોપીયનોને આવતાં કોઇ રોકવાનું નથી. અને હકીકતમાં કોઇ રોકવાનું નથી. પરંતુ અમને વિચાર આવે છે તે એ છે કે જો કોઇપણ રમત કીસ્ટમીઝ અથવા ઇસ્ટર માઉંડ પર રમવા દેવામાં આવે તો તેથી ઉપજ સારી થશે અને ઇન્ડિઅન ફુટબોલ એસોસીએશનને તે મદદરૂપ થઇ પડશે અને યુરોપીયન રમનારાઓ કુદ દેશથી આવેલા મહેમાનોને કંઇક સભ્યતા બતાવવાને આતુર છે એ તેઓ જોઇ શકશે. જુનની આખર માં દરબનમાં બહારના લોકો એટલા બધા આવેલા હશે કે અઠવાડીયાના મધ્યભાગમાં એક નવા મુખ્ય મેદાનમાં મેદાનની એસોસીએશનના અંકુશ નીચે ગોઠવાઈ જોઇએ તો મોટી ગેટ થશે અને ઘણા માલીકો પોતાના હીંદી નોકરોને રમત જોવાને રજા પણ આપી શકશે. આ અખતરો અજમાવામ તો જોઇએ તહિ ગમ્યાય.

ઓલ ઈન્ડિઆએ રમત શરૂ કરી

નાટાલ સાથે પહેલો મૅચ

ઈન્ડિઆએ ૭ મેલ વિકેટ નાલથી મેળવેલી જીત

ઉપર ગણીપરે બપોરે રમવાના સમાચાર રસ્તાઓ કરીને હાજરીને માં આવેલી ઓલ્ડમન રેપોર્ટસ માટેડ નથી બન્યા દેખવામાં આવતા હતા. ઓછા માં ઓછા દસ હજાર લોકો ઈન્ડિઆના વિકેટ નાટાલની ફુટબોલ મેચ જોવા ઓકેમ થયા હતા. મોટરિસ્ટો પુરેપુરા પણ સારી સંખ્યામાં જોવામાં આવ્યા હતા અને ખાસો પણ મેચ જવા આવી હતી.

સવા ચાર વાગે ઓલ ઈન્ડિઆ ટીમ મેનો પ્રવેશ કર્યો. દરેકનો સાથે અંદર મારી ... સાથે રહેમાં ઉપરાંત ... મેદાનમાં દરમ્યાન ખરા નાગીરિકોના દોષપત્રો લખવામાં સેવામાં આવી હતી. ટીમના મેનેજર સિવચલન, બીજા રમનાર ઉમેદો પણના રક્ષણ માટે પક્ષ ખોખા હતા પરંતુ મદદગાર રાખવાના પણ ઉપયોગ થયા. મેનેજરો પુરા પહેર્યા હતા.

તે પછી નાટાલની ટીમ પોતાના કેપ્ટન જી.ટ. ડૉ. નામદારની સાથે મેદાન પર દોડી આવતાં તેને પણ તાળીઓના વધાવવામાં આવી હતી.

ઈન્ડિઆ ટીમના રમનારા નામો પી. મૌનાદ, મેસ્સ દત્ત, મેસ્સ મહારાજ, નરસીમ, ... અબ્દમન, મેસ્સ. મહારાજ, મેસ્સ ચોપ — ઉદ્ઘોષણા નારાયણ હતા.

નાટાલ ટીમમાં પી. નકેસન, જી. ... સીમ, એ. અબ્દુલ્લાજી, સી. પટારો, ... રામલ, આર. નાયડુ, ન્યુકસ પૈસા. સ્વા નાયક પી. નાયડુ, રેફરી. મેસ્સ નાયર અને રામમ બ્લકર હતા.

રેફરી મી. મેસ્સ કે. નાયડુ હતા.

ઈન્ડિઆ ટીમે પોતાની ગોલપર, મોલને સામેની પાસેથી મૂકવામાં આવેલી અને પેનલના માણસોને બોલ પડાર કરી દેવાની ગોલની ... પ્રારંભ થી પુરુષોત્તમી રમતમાં નાની ... ગોલના ખેલાડીઓને ગોલની ... કરી દીધા હતા. નાયડુ હતા ... ઈન્ડિઆ ટીમનેજ ... નાના ... રમતા ... પરંતુ ... પણ સ્વદેશ પ્રત્યેનો પ્રેમ અને અભિમાન હાજી નથી ... રીતે જોઈ શકાતું હતું. ... ઉપર ... સામે ... રમનારાઓ ... હતી.

રમત ચાર વાગની સાગેજ ઈન્ડિઆ ટીમે ... ગોલ ... અને ... ઠાઈમ થતા પહેલા બીજો ગોલ ... કર્યો

નાટાલ ટીમમાં ... સોમ અને ગોલકીપર નકેસને ... કરવામાં ... બહાદુરી બતાવી હતી. પરંતુ ઈન્ડિઆ ટીમની ... ... ફેરવી શકયું નહોતું.

હાફટાઈમ બાદ ઈન્ડિઆ ટીમે ... ... ગોલ કરી નાટાલનો ... રમત પુરી થતાં બીજા ... ગોલ ... .

નાટાલે પણ ... રમત રમી ગોલ કરવાનો ... પ્રયત્ન કર્યો પણ ઈન્ડિઆ ટીમના ... ગોલકીપર મી. મેનાદકુમે ... ...

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેના
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

૫. ઉત્તર વર્ગ—જેનો મોટો સમુદાય કચ્છ તેઓનું રક્ષણ એક યુદ્ધોએ તરીકે ત્રિવંકારાયુ છે. યુડી-વાદી બાની ચુસ્ત નીતિ અટકાવવા મજૂરો, કામદારો અને નોકરોના વગરો વધારવાની નીતિ અખત્યાર કરવામાં આવી છે.

આફ્રિકાન્સ ભાષાને, સમાન સ્થાન અપાયું છે. સરકારી નોકરી મેળવનારને આ બન્ને ભાષાનું જ્ઞાન ફરજિયાત રખાયું છે

જનરલ સ્મટસે બ્રિટિશ સામ્રાજ્યનો દક્ષિણ આફ્રિકાના કારભાર પરત્વેની જાગવમ ઘટાડી અને જનરલ હર્ટઝોગ તેને પાછળી કરી. આજ બ્રિટિશ સામ્રા-જ્ય ફ. આફ્રિકામાં માત્ર નામનું રહ્યું છે. તેનાં નામથી મોટા આકર્ષણો નથી. ફ. આફ્રિકાનો કારભાર, ભાજે બ્રિટિશ સામ્રાજ્યની કરતી ન હોય તેવી રીતે ચલાવાય છે.

ઈ. સ. ૧૯૨૩ માં પ્રજાના મંડપમાં પલટો થયો અને જનરલ હર્ટઝોગ ને તેના જનરલ સ્મટસે જૂનાકાળને વિસરી જઈ એકય કરવાની મંત્રણા આપી. આ મંત્રણાના મૂળ સિદ્ધાંત તરીકે જનરલ હર્ટઝોગે નીચલા મુદ્દાઓ રજુ કર્યા. તે પક્ષ કચ્ચ રાજદ્વારીના વિજય સૂચક હતા અને તેને નેશનાલીસ્ટ પાર્ટી અને સા. આ. પાર્ટી બન્નેએ સ્વીકારવા ના મુદ્દાઓ આજે ઐતિહાસિક બની ગયા છે તે નીચે પ્રમાણે છે:

(૧) ફ. આફ્રિકાની સ્વતંત્રતા અને સાર્વભૌમ ધોરણપર દેશનો કારભાર ચાલે.

(૨) દેશનો સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રધ્વજ છે તેમ રહે. ફ. આફ્રિકાનું રાજતંત્ર આજની જેમ રહે. માત્ર પ્રાંતોને બચાવે પડતી સત્તા ન અપાય.

(૩) આફ્રિકાન્સ અને અંગ્રેજી ભાષા બોલતા વિભાગોના લાભો જોવાય, બન્ને ૬૮ સરખાજ રહે.

(૪) ધરતીના બધા ભાગોના લાભો જોવાય, બધા બેકુલ વસતીના ભાગ તરફ ખાસ લક્ષ અપાય.

(૫) ફ. આફ્રિકાના મજુરને યોગ્ય રક્ષણની બાંહેધરી આપવા અને સુપરેલી મજુર નીતિ કાયમ રહે.

(૬) દેશી પ્રજાનો સંતોષકારક ઉકેલો આણવા માટે પ્રયાસ થાય અને જોરી અને સ્વતંત્રતાની જરૂરીયાતને સમતોલન અપાય અને ગોરા અને કાળાનાં જુદા પ્રાંત-નિધિત્વ માટે આયોજન થાય.

(૭) આપણા બાંધાને અને મુદ્દાનાં સાધનોને રક્ષણ અપાય.

આ ધિક્કારપટ્ટી આ ઝરનો અંગ્રેજોને સોંપ સ્વીકારવી પડી અને તેઓના એક સરકાર જનરલ સ્મટસે બને વધારી અને ફ આફ્રિકાએ રાજદ્વારી ઝગડાનો ભોગ-ઘા ખૂબો મિત્રો થયા, અને અંગ્રેજ-ફરા સયુકત પ્રધાન મંડળ જનરલ હર્ટઝોગની સરકારી નીચે દક્ષતામાં આવ્યું. પણ આ પરિસ્થિતિ દરમ્યાન રાષ્ટ્રવાદી નેતા ડો. મલાનને અને પ્રજા-સત્તાકવાદી પક્ષને તેણે દ્વ-ગ્રંજ ઐકય સામે બંડ ફિકાવ્યું અને જનરલ હર્ટઝોગ સામે યુદ્ધના મોરચા માંડયા.

ડો. મલાન એક નિડર અને નિષ્ણાત રાજદ્વારી છે. ફ. આફ્રિકામાં એક પ્રજા-સત્તાકનાં સ્વપ્નાં સેવનાર બ્રિટિશ સામ્રા-જ્ય વાદના પ્રહરેતા કરતાં શત્રુ પક્ષ અંગ્રેજ ડો. મલાન છે. તેની વિચારણા એવી પડે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાને સં-પૂર્ણ સ્વતંત્ર પ્રજાસત્તાક બનાવવું. એની બાદશાહ માત્ર નોટીસ આપીને કરી દેવી. ઇંગ્લાંડના અંગ્રેજ સબનર આવે એ સ્થિતિ તેને દેશનાં અપમાન રૂપ લાગે છે. પોતાની પ્રજાસત્તાકની મહે-ચ્છા પૂર્ણ થાય તે દરમિયાન, ડો. મલાન રાજા જ્યોર્જ પાંચમાને દક્ષિણ આફ્રિકાના જ્યોર્જ પંદરમા તરીકે ઓળખા-વાયો. ગ્રેટ બ્રિટન યુદ્ધમાં ઉતર્યું હોય ત્યારે ફ. આફ્રિકા તટસ્થ રહી શકે એ હક્ક પ્રાપ્ત કરાવવો, પ્રિટી કાઉન્સીલની અપીલ બંધ કરાવવી વિગેરે કામો સાધવા ઇચ્છે છે. તેણે એવી કુનેહ બુદ્ધિથી કામ લીધું છે કે જનરલ હર્ટઝોગ બે ચાર વખત ચૂંટાયા છે.

ડો. મલાનને ફ આફ્રિકાના પ્રજા-સત્તાકવાદીઓનો સંપૂર્ણ ટેકો છે પ્રજા સત્તાકવાદીઓનું ધ્યેય આફ્રિકાને બ્રિટિશ સામ્રાજ્યથી અને બ્રિટિશ તાજથી તદ્દન અલગ, સંપૂર્ણ આબાદ પ્રજાસત્તાક બનાવવાનો છે. ફ. આફ્રિકાની પાર્લામેંટના સ્પીકરની પત્ની (મિસિસ મ છ. કેન્સલન) આ પ્રમાણે પ્રજાની ભાવના બતા... કે:

"આપણી સ્વતંત્રતા નેતાલના પાર્લા સિંહ જેવી છે. અમુક મર્યાદિત વિ-ભાગમાજ આપણે સ્વતંત્ર છીએ. બા-આપણે કંઈ દીક્ષણમાં કરીએ તો આપણી સામે સામ્રાજ્યવાદ, પરદેશી સામ્રાજ્ય અને મુડીદાર પ્રજાનગીરીના પ્રશ્નો ખડા થાય છે. આ તત્વો આપણે દૂર કરવા માગીએ છીએ.

આ વિશે જનરલ હર્ટઝોગને કંઈ ન કહેવા. રાષ્ટ્રવાદીઓ ખ્રિજ ખિજ માંડ બધા એ તેમને ના કુચ્યુ. તેણે ડો. મલાનનો સંગાથ આપી બધા જોઈતારજુનો બનાવ પકડયા. ડો. મલાના સાથે નવા ચૂંટણી કરી, તેને મનાવ્યો, તેના પક્ષ તરફ રજુ થયેલ બાબતો માન્ય રાખી અને આ એકય ઠરાવ્યું જનરલ સ્મટસ બાકાયો. રાજીનામું આપવા તૈયાર થયો. જનરલ હર્ટઝોગે તેનું મનાવ્યો અને દેશનું વાતાવરણ પલટાવા દીધું અને આ દેશના સામ્રાજ્યવાદીઓ ઉપર કરી વિજય મેળવ્યો.

(અપૂર્ણ)

(૨૫૬ માં પાનાનું સાંધણ)

કોપર હતા પહેલી પંદર મીનીટમાજ ગ્રાન્ટમાં ટીમે પાંચ ગોલ કર્યા હતા અને બીજા ગણી સાત ગોલ કર્યા હતા ત્યારે ટ્રાંસવાલે એક કર્યો હતો ગેનરલ, ટ્રુસેન અને ક્રિયાકા પગવાળા ૨ ગજાની મૂંઝ -માંથી અને મેન્ડિઆ ટીમની કુશળતાની રમતનું ઉચ્ચ ધોરણ જોઈને પ્રેક્ષકો આભમાં પામ્યા હતા. ૫૦૦ ઉપર ઉદારીનો રમવા જોવા આવ્યા હતા ખેલદિલીસભર્યાના મેળરે કીન્ડિયા ટી ન સરસ આવકાર આપ્યો હતો અને તેઓની કુશળતા માટે અભિનંદન આપ્યું હતું.

શ્રી વીઠ્ઠલ કન્યા વિદ્યાલય

અભ્યાસક્રમ અને બંધારણ વિશે સૂચના

ખેડા જીલ્લા વિઠ્ઠલ સમારક સમિતિના મંત્રી શ્રી. રાવજી ભાઇ મણીભાઈ પટેલ લખે છે કે :

શ્રી. ખેડા જીલ્લા વિઠ્ઠલ સમારક સમિતિએ સ્વદેશ ભક્ત વીર વિઠ્ઠલભાઇ પટેલના સમારકમાં નડિયાદ ગામમાં કન્યા વિદ્યાલય સ્થાપવાનો નિર્ણય કર્યો છે સમિતિને એવી સલાહ મળી છે કે આ કામની શરૂઆત કરવાને આશરે એક લાખ રૂપિયાના ફાળાની જરૂર છે. આ ફાળા માટે કન્યા વિદ્યાલયનો હાલો શરૂ થયો છે. સમારકનું આ કામ ખેડા જીલ્લાના કાર્યકરોએ ઉપાડયું છે. છતાં તે આખા ગુજરાતનું ગણાય ગુજરાત બાપા બોલતા સર્વ ભાઇઓનું છે. એટલે ગુજરાતી હોવાનો દાવો કરનાર દરેકેદરેક ભાઇ બહેનની પવિત્ર ફરજ છે કે આ કામમાં પુરી મદદ કરે. ઉપરાંત સદગત હેસ ભક્ત શ્રી વિઠ્ઠલભાઈ પ્રત્યે માનવૃત્તિ રાખનાર દરેક દીદીની પણ પવિત્ર ફરજ છે કે આ સમારકનું કાર્ય પોતાનું ગણે.

અમને આશા છે કે કન્યા વિદ્યાલયનું કામ શરૂ કરવા પુરતું નાણાનું ભંડોળ આવી મળશે પણ જે કામ સમિતિએ હાથ ધર્યું છે તે બહુ નાજુક છે આજ સુધી આ પ્રાંતમાંની મહી સંસ્થાઓ જેવી કે વનિતા વિશ્રામ, શારદા મંદિર, ગોકળદાસની સ્ત્રી શિક્ષણની હાઇ સ્કુલ તેમજ વડોદરાની કે અમદાવાદના છોકરીઓની હાઇ સ્કુલ ચાલે છે. પણ તેથી આપણને સંતોષ થયો છે એમ ના કહેવાય. આ શિક્ષણક્રમમાં આપણને બારે ખાસી ફાલ્યાફાલ્યા કરે છે ઝાલાવાડ કેળવણીકારો સ્ત્રી શિક્ષણ સંબંધે વ્યાખ્યાન આપ્યાં વર્ષ છે પણ આપણા બંગાલ કોંગ્રેસમાં મારી શકયાની હિંમત કરી શકતા નથી. કારણ એજ કે કન્યાઓને કે મહિલાઓને શિક્ષણ આપવાનું ધોરણ કયુ જોઇએ તેની હજુ હજી આપણને પડી નથી. યુરોપના દેશોમાં સ્ત્રી શિક્ષણ સંબંધે હવે વિચાર બદલા તે બધી પાશ્ચિમાત્ય કેળવણીના દિવાળીઓ મુંઝાણા છે. જે શિક્ષણ પુરૂષો માટે હિતકર છે તેજ શિક્ષણ સ્ત્રીઓ માટે હિતકર નોય એ પ્રશ્ન હવે સ્ત્રી શિક્ષણના વિષયમાં મહત્વ ભાગ પડયો છે. અને હવે સર્વ કોઇ સ્વીકારવા લાગ્યા છે કે બન્ને માટે એક જાતનું શિક્ષણ કોઇ હિતકર નથી. બીજાઓને કુટુંબના સર્વ કામમાં અવકાશ મળે તેવી રચનાના આ વર્ગને કોઇ જોઇએ એ મુદ્દા સ્વીકારવા ઉપર । સામાન્ય રીતે જોઇએ તો સાસુ ગૃહિણી અને મંત્રી કેળવણી તેમને મળવી જોઇએ એમ બીજા અને પુરૂષો કહે છે.

આ ઉપરથી એવો પ્રશ્ન ઉભો થાય છે કે તો પછી શ્રી કેળવણી કયા ધોરણો એક જિલ્લા વિઠ્ઠલ સમારક સમિતિ કે "વિઠ્ઠલ કન્યા વિદ્યાલય" સ્થાપવા માગે છે તે સંસ્થામાં કેવી જાતના શિક્ષણનો પ્રબંધ થવો જોઇએ એ બહુ નાજુક પ્રશ્ન છે. તેના કારણે આ કેળવણીમાં નિષ્ણાત બાર બહેનોની સમિતિને આ શિક્ષણક્રમ તૈયાર કરવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું છે. આ સમિતિમાં મોજુદા વિદ્યાર્જુની રમણભાઇ નિલકંઠ, શ્રી. શારદા મુખર્જી બહેન અને શ્રી રામનારાયણ પાઠક છે.

આ શિક્ષણક્રમની સમિતિના સભ્યો અભ્યાસક્રમ પકવામાં પુરી મહેનત લેશે એમાં તો કાંઇજ નથી પણ કન્યા વિદ્યાલયનો અભ્યાસક્રમ આપણી આજના અને ચાલુ જમાનાને અનુરૂપ તૈયાર થાય એવા હેતુથી તૈયાર થયેલા અભ્યાસક્રમના અરસાના આજ વિચારક અનુભવી બહેનો તથા બાહ્યો માટે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે અને તેના ઉપર તેમની સૂચના માગવામાં આવશે.

શ્રી. વિઠ્ઠલ કન્યા વિદ્યાલયના બંધારણના નિયમોનો બરડો તૈયાર થઇ ગયો છે અને પ્રસિદ્ધ કરવામાં પણ આવ્યો છે એ બંધારણ સંબંધમા કોઈ બાજ બહેનને સૂચનાઓ કરવાની ઇચ્છા હોય તેણે એવી સૂચનાઓ સંસ્થાના મંત્રી તરફ મોકલી આપવા વિજ્ઞપ્તી કરવામાં આવે છે

પરદેશ બેઠલા હજારો બાઇઓ આ ઉભી થતી સંસ્થા પ્રત્યે દિલસોજી ધરાવે છે અને બીજી નજરે તેના વધાવી લે છે. આદિકાલથી બાઇ બહેનો તો બધી સારી મદદ આપે છે. તેઓનો પણ આ સંસ્થાના બંધારણમાં અવાજ હોવો જોઇએ. બંધારણનો નકશો તો દરેક દિલસોજ મુહસ્થના હાથમા પહોંચ્યો છે. અને મારી માંગણી છે કે તે બંધારણ સંબંધે કોઈ બાજ બહેન પધારો સુધારાની સૂચનાઓ મોકલી આપશે તો બંધારણના નિયમ ૪૪ અનુસાર જે કાર્યવાહી સામાન્ય સભા નક્કી થશે તે એ બંધારણોને મંજુર કરે તે પ્રસંગે બધા સૂચનાઓ તેની સમક્ષ રજુ કરવામાં આવશે.

અભ્યાસ ક્રમ ઉભી કરવી સહેલી છે, નીભાવવી મુશ્કેલ છે, અને તેને નિભાવવાની સાથે તેનો આદર્શ સાચવી રાખવો બહુ મુશ્કેલ છે. સંસ્થાને જેવા કાર્યકરો મળશે તે પ્રમાણે તે દીપી નીકળશે એવી બાબતોમાં કુશળ આગેવાન સેવા ભાવિ, નિષ્ણાત અને ખાસ બાઇ બહેનો સંસ્થાને નાજ તો તેનું ભાવિ પણ ગજબનું નીવડે

આપણે એવી આશા જરૂર રાખીએ કે કન્યા ગુજરાત શ્રી વિઠ્ઠલ કન્યા વિદ્યા મંદિર જેવા આપણે તેને જીવંત રાખવાને તેના પ્રાણરૂપ સેવકો પણ આપશે.

જાહેર ખબર

શ્રી ટ્રાંસવાલ કાળી કીનારેક મંડળ

ઉપરોક્ત મંડળની વાર્ષિક બેઠક શુક્રવાર તા. ૧૭-૬-૧૯૩૪ ના રોજ બપોર બાદ બરાબર ૩ વાગે ન. ૬ કેમ્બ્રીજ રોડ ખાતે મળશે. કામમા નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે બોલાવે. દરેક ગ્રાહક બંધુઓને પધારવા વિનંતી છે

કામકાજ: (૧) વાર્ષિક રીપોર્ટ, (૨) હિસાબ (૩) પરચુરણ.

જરૂરાતજોગ નાનાભાઈ ...
ગાંધીગ્રહ મંત્રીઓ ...
ડરબન, તા. ...

દક્ષિણ આફ્રિકાના કૂંક ખબરો

હૃદયથી આવેલા અભિનંદન વેપારી—શ્રીયુત ચંદ્રકાન્ત માણેકચંદ શાહ જેઓ મુંબઇના જાણીતા શ્રીયુત વીરચંદ ધનજીભાઇના પૌત્રના બાપદાદા છે તેઓ સ્ટીમર ટ્રેરીયા માં ફરજન છિપાં છે અને વેપારઅર્થે યુરોપખંડના આગ્ય પ્રતિમાં પધારવાના છે. ફરજનમાં તેમનું મુકામ પ્રીટોરીયા સ્ટેશનમાં શ્રી. એસ. જે મહેતાને ત્યાં.

કરાડી રાષ્ટ્રિય કુમાર મંડળ—કરાડી સંસ્થા આજ નેક વર્ષ થયાં ચાલતી આવી છે અને તેને લગતુ કામ સારી રીતે ચાલતું આવ્યું છે. તા. ૬-૫-૩૪ ના પ્રીટોરીઆ મુકામે મળેલી કરાડી પારસી જાહેરજોગની મીટીંગમાં નવી કમિટી આગામી ૬ઠ્ઠ ઓગસ્ટ ઓલાસ થવા આવેલું દીવાળી રાત્રીના નિમાયું. માસીક ફી અગાઉ ગોલીંગ રાખી મેમ્બરો કરવાનું નક્કી થયું હતું તે મુજબ જાનેવારી મેમ્બરો નોંધાવા લાગ્યા છે. ૧૫ જાનુઆરીથીજ માસીક આવી શીલીંગ આપવા આવ્યા છે અને તે કામને માટે સારું છે.

રાષ્ટ્રિય રાત્રીનું કામ નિયમીત ચલાવવા અગર એક મંડળ સ્થાપવું હતું જેનું નામ કરાડી રાષ્ટ્રિય સેવા મંડળ રાખવામાં આવ્યું છે. તેના અધિકારીઓ નિચે મુજબ ચૂંટવામાં આવ્યા હતા. પ્રમુખ રાણાભાઇ [illegible]ભાઇ ઉપ-પ્રમુખ નાગુભાઇ પ્રાગજી, ખેડીઆ મંત્રીઓ જસવંતભાઇ નાનાભાઇ અને જસવંતભાઇ પ્રેમાભાઇ, ખજાનચીઓ રામભાઇ ગોસાઇભાઇ અને વાલભાઇ રાણાભાઇ. માસીક ફી ઉઘરાવવાનું કામ ખજાનચીઓને સોંપવામાં આવ્યું છે. મેમ્બરો નોંધવાનું કામ ચાલુ છે. કોઇ પણ મદદગાર મેમ્બર થવા અગર બેટ આપવા ઇચ્છતા હોય તેઓએ નિચેના સરનામે પત્ર વ્યવહાર કરવો. સેક્રેટરી કરાડી રાષ્ટ્રિય સેવા મંડળ P O Box 5209 Johannesburg અને ૨૪ Church St Pretoria

હુસ્સડ્રીફ્ભાં શાદી—હુસ્સડ્રીફ્ભાંના જાણીતા વેપારી મી. અબ્દુલભાઇ હાજી ઓમરના ફરજંદ ભાઇ હાસમ અલીના નિકાહ ભાઇ મીરાબાઇ અજન મહમદ બોરેનો મારકપીસ-વાળાની દીકરી નુરબાનુ સાથે મંગળવાર તા. ૧૨ મી જુનની રાત્રે આઠ વાગે ધામધુમથી થયા હતા. પરણેલા જોડાને અમે અનેક ભલી દુવાઓ મરજીએ છીએ.

બે ભાઇઓએ ઝગડો કરેલું સમાધાન—કેપટાઉનથી શ. ભાણાભાઇ કલ્યાણજી અને શ. ઝવેરભાઇ કલ્યાણજી મારવાડી આ પત્ર દ્વારા જાહેર કરવા ઇચ્છે છે કે: અમો બન્ને ભાઇઓ વચ્ચે અમારા [illegible]ના હિસાબનો ઝગડો ચાલતો હતો અને કેસ સુપ્રીમ કોર્ટમાં પણ ગયો હતો. અમો ભાઇઓઓએ મી. ડી. મંચેરજીને વચમા નાખી સલાહ કરી અમારો ભાગ સરખે ભાગે વહેંચી લીધો છે. હવે અમો બન્ને ભાઇઓને કોર્ટ રીતે ઝઘડો ટંટો કે લેવા દેવા રહી નથી અને અમો બન્ને ભાઇઓ હવેથી સંપીને રહીશું પ્રાર્થીએ.

સા. આ. ના ગ્રેટકટારેટાનો સવાલ—સા. આ. ના નેટીવ ગ્રેટકટારેટાને યુનિયન સાથે જોડી દેવાની જનરલ બદ્ધ ગોગે ફૂંક પગલાપર કરેલી સૂચનાના સંબંધમાં ગો જાહેરને ધ્યાન દેવા ઇંગ્લાંડની અને ટ્રાન્સવાલની સભ્યો પરોની એક જગદાર કમીટી લોર્ડ સેલબોર્નના પ્રેમુખપણા નીચે નિમાઇ છે. કમી ના કનવરવેટીવ, લેબર અને લીબરલ એમ ત્રણ સેક્રેટરીઓ રહેશે અને તેના સભ્યોમાં લોર્ડ પીન્ટરહન, મી. એલ. એસ એમરી, લોર્ડ લેમીંગ્ટન, કર્નલ જે. વેજવુડ, કેપ્ટન પી. ગો કાકાલેટ અને મી. ક. એલ. માલાન્યુ છે. કમીટી પ્રથમ ગ્રેટકટારેટો ઉપર બન્ને પાલોમેંટોના સભ્યોમાં ફરવાને અહ પાછી પડવાનું માગ કરશે.

બિહાર સંકટ—ગોદીરીઆના રા. જસમત ગુલાબભાઇ લખે જણાવે છે કે બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ માટે અત્યે ૬ થેલા કપડાં છે. ઉપરાંત પેસામાંથી ગનીમેડર ખર્ચ તથા બીજા હપાલ ખર્ચ તથા ગેરેકાનું કમિશન બાદ જતાં પા. ૨૧-૧ ૬ આવી રહ્યા હતા જે આપ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પહતા મોકલી આપવામા આવ્યા છે. કાળામાં પૈસા આપનારાના નામ આ અંકમાં અન્ય સ્થળે જાહેર પાડવામા આવ્યા છે.

નેટીવ ગ્રેટકટારેટ માટે નવો અભિપ્રાય—ક્વાઝીલેન્ડ અને જોહ્યુનાના લેન્ડ ગ્રેટકટારેટોની રપેસ્યલ કાર્ટોના ગ્રેસીડન્ટ, બસ્ટોલેન્ડના ન્યુડીસ્ટ્રીક્ટ કમીશનર અને સા. આ. ના પહા કમીશનરના લીગલ એડવાઇઝર તરીકે સર સેસીલ હાર્ડની નિમણુંક થઇ છે. સર સેસીલ કાર્ડ જુલાઇની તા. ૨ જીએ કેપટાઉન જોઇનશે. તે પંજાબમાં જજજ હતા પણ લાંબારના હતા પાછી માદક નહિ આવવાથી રાજીનામું આપ્યું હતું. જુલાઇ તા. ૯ થીએ ગ્રેટકટારેટોના સંબંધમાં બંધનમાં દિવાને ધારામાં સરકારને મજુર પક્ષ વતી લોર્ડ સેન્ડરસન તરફથી સવાલો પુછાશે.

મકામનો પાક—આ સાલ યુનીયનનો મકામનો પાક ૧,૬૪,૫૨,૦૦૦ બસતા અંદાજવામાં આવે છે.

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

પ્રીટોરીઆમાં રા. જસમત ગુલાબભાઇ તરફ થએલા ફાળો

	પા.	શી.	પે.
જસવંતલાલ ગુલાબભાઇ	૪	૪	૦
કુબરજી બી. પીકાસ એન્ડ સન્સ	૪	૪	૦
કે. એલ. એનર સ્ટોર્સ	૧	૧	૦
કે. એસ. ઇદાખર એન્ડ કું.	૨	૨	૦
કરમન એન્ડ ટ્રાન્સ	૨	૨	૦
સ્ટેર્ન એન્ડ એન્ડલોવીટઝ	૨	૨	૦
ગટવેલ્ય ગલાબ એન્ડ કું.	૨	૨	૦
સોહરલ ફીનીક્સ	૧	૧	૦
જીવાભાઇ ખીમાભાઇ એન્ડ કું.	૧	૧	૦
ગોકળભાઇ નાના	૧	૧	૦
કેસલ એન્ડ કું.		૧૦	૬
કુલ	પા. ૨૧	૧૦	૬
ખર્ચ બાદ		૯	૦
મોકલ્યા	પા. ૨૧	૧	૬

વિવિધ વર્તમાન

આયર્લંડ જુદું પડશે—આયર્લાંડના પ્રધાન પ્રેસીડન્ટ ડી વેરાએ પોતાની પાર્લામેંટમાં જાહેર કર્યું છે કે આયર્લીશ પ્રજાની કસોટી કરવામાં આવે તો વાંધો પડ્યા બ્રીટનથી જુદા થવાના અને એક પરદેશી રાજ્ય બનાવવાના પરિણામો સ્વિકારી લેવાને તે તયારજ છે. સરકારની નીતિ સ્વતંત્રતાને માંગે જણાવી છે કે જેથી જુદા પડવાનો વખત આવે ત્યારે આયર્લીશ પ્રજા ઉપર તેના પ્રત્યાઘાતની ગંભીર અસર નહિ થાય. છેવટે બ્રીટનથી અમે જુદા પડવાના છીએ એવી પાકી ખાત્રી થઇજાય ત્યારે.

ટ્રીસ્ટાનનું ભાવિ—ટ્રીસ્ટાન દા કુન્હા અટલાંટિક મહાસાગરના દક્ષિણ ભાગમાં આવેલો ટાપુ. વેસ્ટર્ન ઓફ. માર્સીલીસ સાક્ષેપ્રકરણમાં જાણવા કરતાં જણાવ્યું છે કે નકામો થઇ ગયો છે અને ખાલી કરવા જોઇએ. ટ્રીસ્ટાનના લોકોને ઇંગ્લાંડમાં વસાવી ઉપયોગી ધન્ધો શોધવા જોઇએ. જો કંઇ પણ નહિ કરવામાં આવે તો દસ વર્ષમાં એ ટાપુમાં ભુખમરો ફાટી આને જો સોસાયટીને સરકારો જેવું થઇ પડશે. ટ્રીસ્ટાનનો ઉપયોગ પ્રથમ મેટ લેસીનામાં કેદ કરવામાં આવેલા તંપોલીયન ઉપર ચોકી કરવાને થયો હતો.

ડાં જોરડેનીયાના અમીર લંડનની મુલાકાતે—ટ્રાંસ જોરડેનીયાના અમીર અબદુલ્લા પહેલીજ વખત પ્રીટનની મુલાકાતે ગયા છે. પોતાના સરકારના મતુમાન તરીકે તેઓ બ્રા ત્રણ અઠવાડીયા રહેવાના છે. એક મુલાકાતમાં તેમણે જણાવ્યું કે આ મુલાકાતનો હેતુ કંઇજ સબંધ ઠરાવવાનો જ છે કોઇ પણ જાતનો રાજદ્વારી કે આર્થીક હેતુ નથી. ટ્રાંસજોરડેનીયા પણ્ી બહાદુર પ્રજાતિ કરી રહ્યું છે એમ કરી તેઓને કર્યા નકલીફ પડતી નથી અને પેલેસ્ટાઇન, સીરીયા, ઇરાક અને હિજાઝની સાથે મિત્રતા ભર્યો સંબંધ ધરાવે છે.

ફ્રીજમાં નવો મ્યુનીસિપલ કાયદો—ફ્રીજ સરકારે મ્યુનિસિપાલાયેઝનું નાલનું બંધારણ રદ કરી મ્યુનિસિપલ કાઉન્સીલના સભ્યો મેમ્બરોને જુદી જુદી કોમોના લાભોનું પ્રતિનિધિત્વ બરાવનાર સરકાર નરફથી નીમવાનો અને પછી ન નામો ચાલી સરકારનાં ધ્યાનને માટે બંધારણ પ્રમાણ સભાસ રદ્દ કરવાનો નવો કાયદો કર્યો છે. આ કાયદાની સામે ફ્રીજના રહીશોએ પોકાર પાડેલું છે અને પુરોગામીપણ, ગીના અને બીજી રહીશોની સંમતિ અને સલાહ માટે કરવા મામા આવી રહ્યું છે. સરકારનું આ નવું પગલું યુરોપીયનો સામે બનતીના સબળા વર્ગો નારાજગી કરે છે.

ઇરાનના શાહ તુર્કીની મુલાકાતે—ઇરાનના શાહ ૪૦ માણસોનો રસાલો લઇ મુસ્તફા કમાલને મળવા તુર્કી જવા નીકળ્યા છે. બાકુને રહેવા માટે માર્ગ-એબ્બીકાન્દના રસ્તા પર અગોરાથી બાસ બોલવામાં આવેલા ફરનીચરથી ત્યાર થયેલ સ્ટેશનમાં ઉતારો કરવામાં આવ્યો છે. ઠઠીથી શાહ રેલપર યુરોપ તરફ પ્રયાણ કરશે.

રોમાં રોલાં બંદી સાથે પરણે છે!

સુવિખ્યાત ફ્રેંચ સંગીતકાર, વિદ્વાન અને ફિલસુફ મે. રોમાં રોલાં ટ્રેલે. રોમમાં જેક ક્રિશ્ચન ઉપર વિક્ટોરીયા બાને ૬૮ વર્ષોથી રહે છે તેઓ તેમના મંત્રી મેમ ક્લોડાલીને પરણનાર છે. બેઉ વિધવા છે. મે. રોમાં રોલાંની વય ૬૮ વર્ષની છે તેમનાં મંત્રીના જન્મ સેન્ટ ફિલર્સબર્ગ (જેરીન માંડ) માં થયો હતો. તેઓ ૪૮લાપ વખતથી મે. રોમાં રોલાંના મંત્રી તરીકે કામ કરે છે.

તાર પહોંચાડવાની નવી રીત—ઇંગ્લાંડમાં તારના સંદેશા પહોંચાડવાની નવી રીત દાખલ થઇ છે જેથી મુબ અમુક સમાચાર તારના કવર પરથીજ તાર ખોલ્યા પહેલાંજ જાણી શકાય. મુબ સમાચારને માટે કોબીનાં કવર રાખવામાં આવ્યા છે અને અમુકને માટે કાળી કીનારીવાળાં રાખવામાં આવ્યા છે. આ પ્રમાણે સંદેશા પહોંચાડવાની ૬ ગેની વધારાની સેવામાં આવે છે.

ચોરોને પકડનાર આસેડેલ—કાપનહેગનના ઘરમાં ચોર દાખલ થાય તો તેને પકડવાની નવી રીત દાખલ થઇ છે. ગ્રામોફોનની રેકાર્ડ જેવી રીતે ગોઠવેલી હોય છે કે જેથી ચોર પરમાં દાખલ થતાં દરવાજો ખુલવાથી તે રેકાર્ડ વાગવી શરૂ થાય છે અને ટેલીફોન મારફતે પોલીસને ખબર કરી દે છે. ટેલીફોન એક્સચેંજને તે રીંગ કરે છે અને ત્યાંથી પણ જણાવે છે. આગ લાગી હોય તો તેની પણ ખબર કરે છે. રૂમની હવા અમુક ટેમ્પરેચરે પહોંચતાં ટેલીફોન એક્સચેંજને બોલાવવામાં આવે છે અને પછી રેકાર્ડ બંબાવાળાની માગણી કરે છે અને આગ લાગેલા ફ્લોર તે સ્થળનું નામ ફોન આપે છે.

કેદીઓની બાદી—ગેઝક સરકારની એક મીટીંગમાં બોર્ડ ઓફ્ફ્રીસે જણાવ્યું હતું કે હીંદુસ્તાનની કેદીઓની બાદી બતાવવાને પા. ૫૦૦ આપો કે પા. ૫૦,૦૦૦ આપો એ સરખુંજ છે કમ કે એ ઘણુંજ બારાબર છે. એ પરથી રા. એસકઝાન્ડરે લંડનમાં એ બાદી બતાવવાનું નીચું જાહેર કર્યું છે. અને પા. ૫૦,૦૦૦ ની માંગણી કરી છે અને વધારામાં હીંદુસ્તાનથી ચોગીઓ અને તેમના નદદનીશોને બોલાવવાના અને કદીમકેરા બારીને બાસ કેદી મંગાવવાના અને બાલજાદ કીલ્લામાં ઉભ્યુ કરવા જેટલો ગરમાટો લાવવાના ખર્ચની માંગણી કરી છે.

પા. ૧૪૦૦ ની કીંમતે વેચાયેલી બે ટપાલો—કેનેડાની ૧૮૫૧ ની સાલની બે બાર પેનીવાળી કાળી ટપાલોની લંડનમાં પા. ૧૪૦૦ ની કીંમત ઉપજી છે. મી. આર્થર હાર્પલ્ડ નામના અમેરીકન કરોડપતિએ તે ખરીદી હતી.

હીંદી વીદ્યાર્થીની સંખ્યા વધી ગઇ—આ સાલ અમુક શરીફ વર્ગ પાસવા જનારાઓમાં હીંદીઓની સંખ્યા ગણ્ય દેખાએ કરતાં વધી ગઇ છે. બીસ્ટરના બોર્ડે બાબતમાં સોથી વધારે ચુસ્ત ગણાય છે બાતે તેઓ કરતાં પણ હીંદીઓ વધી ગયા છે. તેના આંકડા નીચે આપવામાં આવ્યા છે:

હીંદીઓ ૬,૮૧૫, મુળપત્યનો ૪,૨૭૦, જાપાનીઓ ૩,૧૮૮, સારીયનો ૨,૬૬૬, એલઝરીયનો ૧,૬૧૫, ગુજરાતીઓ ૧,૩૨૨, ગ્રીક ૪૫૦, અરબ આફ્રિકા ૧૬૩—કુલ ૨૩ ૩૩૯. જોકે ૬૮ાવ વસ્તુ પણ ઠંડા પારા જતાં ઉંદરની મુસાફરી પસંદ કરે છે બાતે પણ્ાબરા હવે મેદરનો ઉપયોગ કરવો વધારે પસંદ કરે છે.

જરમનીમાં વધી પડેલા લગ્નો

જરમનીમાં સરકારે પરણવા ઇચ્છનારાઓને ફરનીચર અને બરનો સામાન ખરીદવાને લોન આપવાની જોગવાઇ કરેલી હોવાને પરિણામે લગ્નોની સંખ્યામાં વર્ષમાં ૨,૦૦૦,૦૦ ના

ચલાવવા માટે કરવો છે. કોઈ કલાકાર પાછી ફરવાને ... છે એવી ધારણા આવા નહિ રાખેલી એટલી ટિકિટબારી નીચેથી છે અને નવા બેકારીઓની સંખ્યામાં ગાર ચમચા દસ લાખનો ચઢાવો થશે ... દર વર્ષે ચાર કરોડ પાઉંડના બેકારી નિવારણના ખર્ચમાં ચઢાવો થશે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

ના. આગાખાનની માગણી

દિલ્હીનું 'રીયાસત' જણાવે છે કે નામદાર આગાખાને પોતે શહેનશાહની રજની સ્વરમેળા દ્વારા પોતે હિંદુસ્તાનમાં ગતારાજન રીતના સંપૂર્ણ નવા સાથે રાજ્ય કરી શક્ય નથી એવી આપવાની દોરા પ્રધાનને માગણી કરી છે. અને સેમ્યુઅલના કેસ કે આરક્ષ પાકાસરોપણ મોકલી દેવાનું જણાવ્યું છે. વાઇસરોયે કરણોના અને ટ્રાન્સીટાડાઉનના રાજકીય જેવા તેનું અનુકરણ કરવાને પ્રેરણ આવા બાબને સીધે ને માગણીનો સ્વિકાર કરવાને નાખુશ ... સરકારે સમજા પ્રકા છે કે આવિષ્યમાં સરકાર આગળથી આવી કે એવો દાખલો બેસાડવા વિના ના. આગાખાનને રાજી રીને ખુશી કરી ...

રાજની સ્લોવેનિયન અકેરબાની

કયુક ઓ. ઓસેરેટર સીલોનની મુલાકાતે જાય તે વખતને ને ટાપુમાં વસતી પોતાની રક્ષણ તરફ શહેનશાહની નિર્ભેળ-બાનીનું ઊંડા ચિન્હ રાખી જનાની શહેનશાહને ખાનેજરી આપે છે. કો મુજબ તેણે કાન્દીના રાજ ... પ્રાચીન ... કે જેને ૧૦૦ વર્ષ ઉપર થયા પોન્ડસર કેસલમાં સાચવી રાખવામાં આવ્યો છે તે સીલોનના પાછો આપી દેવાને ઠરાવ કર્યો છે અને કયુકત પોતાની આવની મુલાકાત દરમ્યાન સીલોની સરકારને વિધિસર તેનો ભેટ કરવાની સૂચના આપી છે. શહેનશાહ માને છે કે આ પ્રતિકારીક સમારંભ સીલોનને પાછું આપવાની સીલોનની પ્રજાના સપળા વર્ગોના ઉપર સારી અસર થશે.

અગીયાર વર્ષની બાળા મેટ્રીકમાં પાસ

આઠ માસ ઉપરાંત કરો શીખવાનું થાય ... અગીયાર વર્ષની એક શીખ બાળા પંજાબની પુનીવર્સીટીમાં મેટ્રીકની પરિક્ષામાં પાસ થયેલી ઠેરવાનું જણાવાય ... કહેવાય છે કે આઠ માસપર મેટ્રીકનો અભ્યાસ કરવાનું તેણે નક્કી કર્યું ત વખતે અંગ્રેજીનો કોઇ પણ જાતની નહોતી. તે માટે આ શિક્ષક રાખવામાં આવ્યો હતો અને એક જાતની વિદ્યાર્થી તરીકે પરિક્ષામાં બેસી હતી

કપુરથલા નરેશની ઉદારતા

કપુરથલા નરેશે મુસોલીનીની મુલાકા ... વખ તેને ૧૦,૦૦૦ લામર ભેટ આપ્યા છે. મુસોલીનીએ ... ૨૬૫ બેકારી નિ-વારણ ફંડમાં આપી છે.

એરફીલ્ડ વાયસરોયના ઉપયોગનું ન

ધાર્ડ ગીલીંગડનની ગેરહાજરી દરમિયાન એરફીલ્ડ વાઇસ-રોય નરીને નીમાયેલા સર જ્યોર્જ રોનસીના ઉપયોગ એરફીલ્ડ સર વીકટર રોનસી ૯ ફેબ્રુઆરીમાં પોતાના ભાઇને મળવા હિંદુસ્તાન આવ્યા હતા તે કાશ્મીરમાં શ્રીનગર ખાતે મહારાજા હરિસિંહ આગાનક ગરજ પામ્યા છે.

તાર્મીલ બાઇને ટ્રેવલીંગ સ્કોલરશીપ

મીસ તાર્મીલ રાય નામની રેલ્વે ખાન ... બે બંગાળને પોતાનું વતન કરેલું ... તને ૧૯૫૪ યુનીવર્સીટીની ઇસ ટ્રેવ-લીંગ ફેલોશીપ સ્કોલરશીપ મળવાની ... આવી સ્કોલરશીપ મેળવનાર આ પ્રદેશીય બાઇ છે. આ સ્કોલરશીપ પ્રવાસ નાર્થે હિંદુસ્તાનની બહાર બ્રિટીશોની ફ્રેંચોની તપાસ કરવાની રહેશે ને બાદ બાદી હિંદુસ્તાન પાછા આવી ડિપ્લોમેન્ટ ખોર્ડને પોતાની અનુભવોના પુરા રીપોર્ટ આપવો પડે છે. ૧૯૫૨ માં એક સ્કોલરશીપ સ્વરુપે આવ સર મી તા રામન જેવા પ્રતિષ્ઠાત પ્રવાસીઓમાં તેનો સમાવ મિશ્રણે.

૧૭૦ વર્ષનો માણસ

કલકત્તા હાઇકોર્ટના રજીસ્ટર નોંધ્યા પ્રમાણે વર્ષની ઉ.. એક મુસ્લીમ ... લંબા ... સ્વસ્થ અને મજબુત બાંધો ધરાવે ... ય ... નથી તેનો ખોરાક રોટી શાકભાજી અને બે શેર દુધ છે. તે ઠંડારનો ... ધંધો ...

ફેરી બોટ ડૂબી વળા ગઇ

કલકત્તાની હાઉરા કુમારી નદીમાં એક ફેરી બોટ ... મુસાફરો સાથે ડૂબી વળા ... ય ... ના માણસો ડૂબી ... ના ... ઠંડારનું જણાવાય છે

સોલનપરબંગને લોટરી પાવાનો ઇનકાર

મુંબઇ કલાકા ... સિંધના સોલનપરબંગની પ્રજા લોટરી પાડવાના પ્રસ્તાવનો સરકારને ૧૯૫૩-૫૪ ની સાલમાં કુલ ૨૬૪ લાખ રૂપિયાનો ખર્ચ થયો હતો.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. ... ..., ... Street, ...

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નજીક ઓર્ડરો બનાવો, પ્રસ્તાવ ઉપરોક્ત સ્થળે મોકલી તરત જણાવવામાં ...

કરેક ઓરડર ઉપર ખાસી કમીશન રાખી આપે માલ, સારી પેકીંગ કરી ઉપરાંત આવશ્યક મોકલવા ... આવશે.

કેપ પ્રોડીન્સ, ટ્રાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેશીઆના ... ઉપર ... મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બોક્સ નં. ... ૮ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

...

ગીતા મન્થન

(લેખક—વિશ્વનાથ પ્રભાશંકર ભટ્ટ્રાણી).

અધ્યાય ૧૧ તથા ૧૨ મો ચાલુ

૬૬

હે પુરાણપુરુષ! આજે મને તમારી મોટપ સમજવામાં આવી. આ ચર-અચર જગતના પિતા, ત્રિલોકના પૂજ્ય અને બ્રેષ્ઠ ગુરુ, સર્વ વંદનીય પુરુષ તમે જ આ કારણથી થયા છો, એ મને હવે સમજાય છે. જગતમાં તમારી જોડીમાંયે આવે એવું કોઈ નથી, તો તમારાથી અધિક તો ક્યાંથીજ હોય કે? ૪૩–૪૪

"માટે, દેવેશ! હું તમને ફરી ફરી પ્રણામ કરું છું, તમારી કૃપાદૃષ્ટિની યાચના કરું છું. કૃપાળો! જેમ પિતા પુત્રને, મિત્ર મિત્રને, કે પતિ પત્નીને નિભાવી લે, તેમ મને નિભાવી લેજો, અને મારી ત્રુટિઓ સામું જોશો નહિ.—એ વર હું તમારી પાસે નમ્રભાવે માગું છું.૪૪

"અને હવે, ગુરો! તમારું ભયંકરરૂપ સંકેલી લો. મારાથી આ કાળ સ્વરૂપનું દર્શન સહન થતું નથી. મને તો જગત વાસ! તમારું પહેલું સૌમ્ય ચતુર્ભુજ વિષ્ણુ સ્વરૂપજ આનંદકારી લાગે છે. એ સ્વરૂપને પુનઃ દેખાડો, બહીબાર તેમાંજ મારી અભિરુચિ ઠરવા દો, અને તેના ઉપર અમૃત ઢોળા દો.૪૫–૪૭

(૮) શ્લોક ૪૭ થી ૪૯

અર્જુનની આવી બધ, દીનતા તથા નમ્રતાપૂર્વક સ્તુતિ સાંભળી શિષ્યવત્સલ આ કૃષ્ણે જોને નીચે પ્રમાણે આશ્વાસનબર્યા વચનો કહ્યા:

"અર્જુન! તને ખીવડાવવાને કે રોષથી મે તને આ વિશ્વરૂપ દેખાડ્યું નથી. આ અસીમ તેજોમય, વિશ્વવ્યાપી, અનંત અને આદિરૂપ જગતના કોઈ પ્રાણીએ આ પૂર્વે જોયું નથી, તે જે તને મારા યોગબળથી અમલ પ્રેમથી દેખાડ્યું છે. ત્રિલોકના વેદ, યજ્ઞ, અધ્યયન, દાન, કર્મ કે તપની ઉગ્રતાથી જે મનુષ્ય લોકમાં તારા સિવાય બીજા કોઈને આવું વિશ્વરૂપનું દર્શન કરવું શક્ય નથી; કારણ કે મારા યોગબળ તથા અનુગ્રહનો અને તારી ભક્તિ તથા શ્રદ્ધાનો પ્રતાપ છે, સામાન્ય પુરુષાર્થનો નથી માટે તું આવા ઘોરરૂપથી ડરી બેબાકળો થા નહિ, મોહ, આ પાપું મારું મૂળ રૂપ જો, અને તારો ડર છોડી દઈ સ્વસ્થ તથા પ્રસન્ન થા.૪૭–૪૯

(૯) શ્લોક ૫૦ થી ૫૨

આમ શ્રીકૃષ્ણની સાથેજ મહાત્મા વાસુદેવે પોતાની ગૌરમાયાને પાછી ખેંચી લીધી, અને અર્જુનને હાથે રહીને આશ્વસ્ત કરી દીધો. પછી પોતાના માનવરૂપથી તેની બીક ઉતરી જાય ત્યાં સુધી એને બાથી સાથે આંપ્યા તથા ધીરજ આપી એનું સાંત્વન કરવું.૫૦

અર્જુન જ્યારે પુરેપુરો સ્વસ્થ થઈ ગયો અને પોતાની મૂળ દશામાં આવી ગયો ત્યારે તે બોલ્યોઃ

"હારા, જનાર્દન! હવે મને આરામ લાગે છે. અહો! વિશ્વરૂપનું દર્શન કરવાથે માગણી કરી, પણ એ બયાનક સ્વરૂપ! મારા ક્ષત્રિયપણાની આજે કસોટી થઈ ગઈ! કેશવ! તમારું આ પ્રત્યક્ષ માનવી સ્નાગ સ્વરૂપ જોવું આનંદકારી લાગે છે, તેવું પેલું અદ્ભુત સ્વરૂપ રુચિકર નથી લાગતું. મારી આશંકા તો બધે ભાગે ને આ બાજ દુંગેરા રટ્ટેને, એમ હું માનતા કરું છું."

(૧૦) શ્લોક ૫૨ થી ૫૫

અર્જુનનાં આ વચન સાંભળી શ્રીકૃષ્ણ બરાબર હસી પડ્યા, ને બોલ્યા,

"પાર્થ! ડીક કરી તેં પણ! અરે, આ રૂપ તે બહુ રસ્તામાં પડ્યું છે કે કુરી કુરીથી જોવાનું મળે! દેવોને પણ દુર્લભ જોવું આ રૂપ તુંજ જોઈ શક્યો છે એમ જાણી તારું અહોભાગ્ય માનવાને બદલે તું તો ઊલટો કંઈ છે કે તને આ રૂપ જોવાની ઇચ્છા રહી નથી! અરે મુગ્ધદેવ! આ રૂપને જોવા માટે દેવો તલસતા કરે છે. અપ્રિસ્તુનિઓ વેદાધ્યયન, દાન, યજ્ઞ, તપ વગેરેનું આચરણ કરે છે અને છતાં એને જોઈ શકતા નથી.૫૨–૫૩

"અર્જુન! આ સ્વરૂપને તત્વથી જાણવાનો, તત્વથી જોવાનો, અને તત્વથી એમાં પ્રવેશ કરવાનો એકજ માર્ગ છે. અમને જે માર્ગે અનન્યભક્તિનો. કેવળ, શુષ્ક વૈરાગ્યયુક્ત યોગના અભ્યાસથી પણ આ રૂપ જોવાનું યોગબળ પ્રાપ્ત થતું નથી. કારણ, યોગાભ્યાસીનો વૈરાગ્ય અને આ સ્વરૂપ જોવા માટે જે વૈરાગ્ય જોઈએ તે બે વચ્ચે ભેદ છે. પરંતુ! આ પ્રાપ્ત થતારા વૈરાગ્યનું નામ અનન્યભક્તિ. પરમેશ્વર પ્રત્યે બીજે કોઈ કોઈ રાગ નહિ. પણ પરમાત્મા માટે અનહદ અનુરાગ એનુંજ નામ સાચો વૈરાગ્ય અને સાચી ભક્તિ. એવી ભક્તિ વિના પોતાના યોગાભ્યાસથી કે બીજાના યોગબળથાયે આવી યોગસમાધિ પ્રાપ્ત કરી શકતી નથી તો વિશ્વદર્શન તો ક્યાંથીજ થાય?૫૪

"માટે પાંડવ! જે પરમાત્મા પ્રીત્યર્થેજ સર્વ કર્મ કરવાવાળો છે, તે તેનેજ પરમધ્યેય ગણ રહે છે, બનવ સર્વત્રથી આસક્તિ છોડે છે, અને પ્રાણીઓ પ્રત્યે અહિંસા વૃત્તિ રાખે છે અને જે પરમાત્માનો અનન્ય ભાવ રાખે તેજ પરમાત્માને પામે છે, એમ જાણ."૫૫

અગિયારમો અધ્યાય પુરો

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે ઈંડાના ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. ગુજરાતી ભાષા કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રીસ્તી	હીંદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુનરિસ
	૧૯૩૪ જુન	૧૯૯૦ જેઠ	૧૩૫૩ સફર	૧૩૦૩ શેહે. ૬૬મી	૬ મી.	૬. મી.
સુક	૧૫	સુદિ ૩	૨	૧૨	૬–૫૯	૫–૦૪
શની	૧૬	,, ૪	૩	૧૩	૬–૫૯	૫–૦૪
રવી	૧૭	,, ૫	૪	૧૪	૬–૫૯	૫–૦૪
સોમ	૧૮	,, ૬	૫	૧૫	૬–૫૧	૫–૦૪
મંગળ	૧૯	,, ૭	૬	૧૬	૬–૫૧	૫–૦૪
બુધ	૨૦	,, ૮	૭	૧૭	૬–૫૧	૫–૦૪
ગુરુ	૨૧	,, ૯	૮	૧૮	૬–૫૧	૫–૦૪

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. १५ जून, १९३४. अंक २४.

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १५ जून, १९३४

ओल इन्डिया फुटबोल टीम

प्रायः अभी तक हिन्दुस्तानसे कईएक धर्माचार्योंका ही समय समयपर आगमन होता रहा है। किन्तु इस समय भारतसे हिन्दी फुटबोल टीम दक्षिण अफ्रिकामें फुटबोल खेलनेको आई हुई है। अतः उक्त टीममें सभी प्रान्तोंके सुयोग्य खिलाड़ी शामिल हैं। फलतः महानसे उतरते समय उपर्युक्त अतिथियोंका सहर्ष स्वागत किया गया। और यहां के नवयुवकोंको अपने भारतीय आगंतुकोंके प्रति सम्मान करनेमें अत्यंत ही प्रसन्नता हुई है। क्योंकि यह पहला ही अवसर है कि, सुदूर हिन्दुस्तानसे ऐसे अतिथीयोंसे साक्षात्कार हुआ है। अतः परस्पर एक दुसरेसे हृदयसे मिलकर पवित्र मित्रता की मानों नींव ही स्थापित की गई है। और भविष्यमें इस वर्त्तमान भ्रातृभावना की क्रमशः वृद्धि होती रहेगी तथापि इसी बहाने दक्षिण अफ्रिका और भारत देशके नवयुवकोंमें प्रेम भाव पुष्ट होता जायेगा। और ऐसा होना ही चाहिए। संप्रति गत शनिवारके पहला खेल दरबनमें हुआ था, दर्शकोंकी संख्या दश हजारसे किसी प्रकार भी कम न थी। और उस रोज नेटालकी टीम हार गयी। उक्त भारतीय टीमने अपनी ओरसे ६ गोल किया था। उसके बाद मेरिट्सबर्गमें दूसरा खेल गत रविवारके हो गया, वहां नेटाल टीमकी विजयमें ३ गोल हुए। और एक गोल भारतीय टीम की ओरसे। इस प्रकार अभी तक दो खेल सानन्द हुए हैं। इसके बाद नोहानिसबर्ग आदि और २ स्थानोंमें खेल होंगे। इसी तरह यहांके युवक जब भारत जायेंगे तब अपनी योग्यता का परिचय देंगे। अन्ततः मंगलेशसे इस आगंतुक टीमके सज्जनोंकी मंगल कामना करते हुए, उनके स्वास्थ्य संयुक्त सानन्द स्वदेश वापस (आगामी मास) में पहुंचनेकी प्रार्थना करते हैं, अस्तु!

दक्षिण आफ्रिका तृतीय हिन्दु सम्मेलन

टाउन होल, दरबन २६ वी मई १९३४

स्वामी अध्यानन्दजीका व्याख्यान

प्रधानजी, प्रतिनिधियों, महिलाओं और सज्जनों,

आज इस सम्मेलनका उदघाटन करते हुये मैं सबसे प्रथम उस सर्व शक्तिमान परमात्मासे सहाय याचना हूँ जो सर्वव्यापक और सर्वान्तर यामी स्वरुप, जीनका स्मरण, ध्यान, और उपासना, भिन्न २ नामो द्वारा विविध प्रकारसे किया जाता है, और जो समय २ पर देश देशान्तरों में अपने भक्तोंका शुभ मार्गका अवलोकन कराते है, उस महान शक्तिवाले परमात्माने आज इस महान कार्यके सम्पादनमें सहायकारी हो।

फिर हमारा नमन उन महान नेताओंमें है जो समय २ पर हमको आदर्श-जीवन बितानेकी शिक्षा दी है। यदि हम उस महान नेता स्वामी विवेकानन्दके शब्दोंमें ही उन नेताओं को जो जाति, पांति, भेद, भावको भुलो कर मनुष्य मात्रका कल्याण कर गये और जो भविष्यमें करेंगे, उन देव और देवीयोंको हमारा नमस्कार स्वीकृत हो।

अब इस प्रार्थनाके बाद हिन्दुत्वके विषयमें आपसे कुछ कहना चाहता हूँ। हिन्दुत्व क्या है? संसारके उन विद्यार्थीयों और विद्वानोंको भी इस हिन्दुत्वके समस्याको ठीक २ जान लेना कठीन है क्योंकी हजाइयोंसे हजारो वर्ष पहिलेसे ही यह प्रचलित है, और भिन्न २ समयपर विविध प्रकारसे विद्वानोंने इसकी व्याख्या की है। वैदिक-कालमें हिन्दुत्वका एक अर्थ था, बुद्धोंके समय दुसरे प्रकारसे समझा गया, और शंकराचार्य तथा रामानुजने इसका और ही अर्थ किया, आज हिन्दुस्थानके तीव्र बुद्धि वाले विद्वानोंने एक नये प्रकारके सांचेमें

इसे डाला है, क्या ऐसी ९ घटनाओंके घटनेपर हम यह सोचने लग जांय कि यह केवल विचारोंका भ्रम है! और इसमें सम्भीरता, सुद सत्व सार नहिं है! भले ही दुसरे प्रकार के सिद्धान्तीयोंको यह ऐसा विदित हो किन्तु सत्यके प्रेमी और ज्ञानके चाहने वालों हिन्दु-धर्म ही एक ऐसी चीज है जो मनुष्य-मात्रके लिये लाभदायक और संतोषजनक है, जिसहीने उसके भव्य मंदिर गाने लगाए हैं। उनको इस महान धर्मका आधार और सिद्धान्त पुर्ण रीतिसे विदित हो गया है। ये एकनाका पाठ, सहिस्नुता। अनुभव इसीके द्वारा प्राप्त किये। हिन्दु-धर्म पक्षपात रहित सब मात्रके कल्याणका उपदेष्टा सत्यताका भंडार मत भेद रहित तथा ज्ञान है। हिन्दुत्व विश्वव्यापी अनुभवपुर्ण धर्म है इसके प्रचारकोंने जीव व आदर्शको सामने रखते हुये सत्य सिद्धा और ज्ञानका प्रचार करते आये

सज्जनों! आज समयके अभावसे मैं विशेष रूपसे आपको हिन्दु धर्मका महत्व नहिं कह सकता। केवल उसका मुख्य तत्व और अनुभवका दिग्दर्शन कराना चाहता हूँ।

सब ए. सैंसेक्ष वेद अग्निके समीप लाया जाता है तब यह मंत्रि २ स्तोत्र हो जाता है उसी प्रकार जब मनुष्य ज्ञानाग्निके पास आ जाता है तब उसके सम्पुर्ण भ्रान्ति के शुद्ध भाग, में ज्ञानी परिपक्व आत्मिन परिपुर्ण हो जाता है हिन्दु-धर्म चार प्रधानकी पवित्र प्रणाली है, ज्ञान, योग, भक्ति, और कर्म।

उपनीषद्‌में लिखा है कि:-

यस्मिन् सर्वाणि भुतानि
..... अमुत विजानतः,

तत्र को मोहः कः शोकः,
एकत्वमनुपश्यतः।

जब इसी पुरुष आत्मतत्व सब प्राणियोंको जानता और मानता है, तब वह शोक और अज्ञानसे अलग हो जाता है। यागी लोग अपने मन को वश और सर्व प्रकारसे विषयों वासनाओंसे अलग रहते हैं, और प्रेमका पंथ चला कर सर्व सुखी बनानेकी चेष्टा करते रहते हैं। नाना प्रकारके विचारों द्वारा तथा मन शांत रहते हुये भी मुक्ति और मार्गदर्शक महापुरुषका ध्यान, स्तवना, प्रार्थना, और उपासना करना हिन्दु धर्म सिद्धान्तकी सिलसिला है यदि कोई अन्य धर्मावलम्बी यह कल्पना करे कि मेरा धर्म सर्वोत्तम या सर्वोपरि है तो मुझे खेदके साथ कहना पड़ेगा कि आप भुल करते हैं और आपका यह ख्याल स्वयं मुल्य है। विचारें कभी ऐसा हो नहीं सकता, क्यों की आप पक्षपात प्रयास भलाप और व्यामोहितके विरुद्ध कहते हैं। आप मानते हैं कि आज तक्षिल संसार लाख मनुष्यों का निमंत्रण भोजन रहा है। संभवना है कि यदि संसारमें किसी धर्मका मूल्य किया जाय तो प्रथम उसको सिद्धान्तोंके, चालन और सिद्धान्तोंको आप नाम देवोगे। (अपूर्ण)

धारणा जो युनायटेड ओनर्मे मुद्द किया था

माहुर डाक्टर प्राणजीवन मेहतासे झवेरीओ को मोहीओ ( ) के सम्बन्धमें प्राप्तव्य निवेदन

कि सत्याग्रह प्रथम तो युनायटेड स्टेटस नामक पत्रमें छपे थे। हिन्दुस्तानी दैनिक समाचार उनको इंग्लैंडसे तार द्वारा भेजा गया है। यह स्मुर्ण 'हण्ड ब्रदोपुन'

का कथन है श्रीमान हारकेस वेमन जो डर्बके डिस्ट्रीक्ट ट्रस्टी है करमाते हैं कि मि. मजियाशीका फैसला सब मोल चायकके -मस्त होगा।

मि. मजियाशीका दावा है कि यह अद्भुतपने दोष मुक्त था, वहीं पक्षता क्योंकि मे तो हिन्दु सन्तानमें गिना जाता है और प्राचीन कालमें पेशावर (अफगान) में उनकी राज सत्ता थी, इतिहास उनको आर्य कहता है।

इसमें कारण केवल इतना ही है कि मेरा जन्म बम्बईमें हुआ था, किन्तु अधिकांशें जन्म लेनेसे अंग्रेज निगरो तो नहीं कहाते। इस प्रकार मेरा जन्म भारतमें होनेसे क्या हुआ। मेरा एक ओर अधिकार एक स्वतंत्र देशका नागरिक होना चाहीये।

सामान्य वर्तमान

-हिमाच्य जन्म दिल्लीके कईएक सदस्योंने कलकत्ता पर्वतकी चोटीपर चढ़नेका निश्चय किए हैं। जिनके नाम और निवास स्थान इस प्रकार है। मणा--रमाप्रसाद मुकर्जी और एम. आलथम मंगाल, अब्दुल रहीम बेग, सरदार पुरनाम सिंह पंजाब। एम सिरमू, प्रोफेसर कृष्णराव और योगाचार्य रामसरी मद्रास। एम माईकल और मुहम्मदीन मध्य प्रान्त। रामाश्रय कलकी और गोलवाल सिंध। बी. बेनर्जी तथा ए. एच. तोशी बम्बई। भगवानदीन और पंडित सिंहराम संयुक्त प्रान्त। कुंवर सिंह और रामकुमार सिंह, आत्माराम महादेव मद्रास, सिंहने से. डी जोशी इत्यादि। उपर्युक्त सिमलाके चढ़नेकी पक्की तारीखमें निमग्न है।

-सिंहोंकी सहरोंपर प्रति दिन ६०० आदमी मरते हैं। यह मौतें सोटर कारोंसे कुचले जानेके कारण होती है।

[illegible]

[illegible] 15க 1934ஆம் [illegible]

[illegible]

[illegible] June 15[illegible] 1934ஆம்

[illegible]

உலகிலுள்ள [illegible] நிறத்தை [illegible] அறியும் [illegible] நகரை மறைமலையடிகள். [illegible] வரை [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] கைத்தொழில் [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		મો. પે.
કાર્પિકા (નવલકથા)		૫ -
સૌ સાવિત્રી (નવલકથા)		૧ -
સ્નેહ યજ્ઞ (નોવેલ)		૫ -
૨૨ વનરાજ (બાળકો માટે)		૨ ૧
પ્રેમ પ્રભાત (નવલકથા)		૫ -
લગ્ન બંધન		૭ -
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સચિત્ર (ઓળો માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૧ -
,, ,, ભાગ ૨ જો		૩ -
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ -
રાજરત્ન બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૧ -
જીવનના દર્દ (દુઃખી દર્દભરી વાર્તા)		૪ -
દુર્ભાગ્યની દાયણ (નવલકથા)		૭ -
રામોણી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપુર નવલકથા)		૮ -
ચમત્કારી ખૂન		૫ -
સોનેરી રેખા ભાગ ૧–૨		૮ -
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૭ -
મેરી મેબલ		૧ -
હીરાનંદની કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)		૮ -
ગ્રેરેમીમન નાઘ્રસ	પા. ૧	૧ -
અદભુત વેપારી		૧ -
પ્રશાંત (બાળકો માટે)		૧ -

ગાજરેજાંમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઈ. આમાં ગાંધીજી દાંડીયા રીફામ મધ્ય રાજકોટ,[illegible] અને રાજ. દેસ આવી પહોંચ્યા[illegible] તેમના ભાષણો અને રમણીઓ છે. કાં. શી. ૧–૬.

રમ્ય રેખાની વીર કથાઓ—લેખકઃ "રમણીબેન". આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ૧૮ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી કહે, એવી રીતે લખેલી છે. ૨૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૨૩ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કાં. શી. ૧-૧૦.

શીરીષ—લેખકઃ ર. ૫. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આદર્શ જીવનનું તેમજ વાસ્તવિક પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. કાં. શી. ૪–૮.

પરણીતા-ત્રિપરજન-પુષ્પરીણી—આ વાર્તા મુળ રશીયન નામે ટાલ્સ્ટોયની લખેલી છે. આમાં ચોમ જેવા જેટલી નાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કાં. શી. ૨–૬, શી. ૧, શી. ૨

ઇસરાજાહુ—ફારસાણુની વાર્તાઓ મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કાં. શી. ૨–૬.

આપણાં ઉંબરમાં—લેખકઃ મનેરચંદ મેઘાણી. આ નવા પુસ્તકમાં ગરીબીનું ચિત્ર આલેખ્યું છે ને જે ગરીબો આપણા ઉંબરમાં—જોઈએ આસપાસમાં હોય છે છતાં આપણે કશું જાણતા નથી. કાં. શી. ૧.

મહાત્મા ફ્રુકીરની મહત્તા—લેખકઃ મસ્ત ફકીર. આમાં મસ્ત ફકીરની ખમીર મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધપ્રદ[illegible]છે. કાં. શી. ૪–૬.

[illegible]—લેખકઃ ઝો. ૫. ઝવેરીદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપ્રદ વાર્તાઓ લખી છે. વાચનાર ખરેખર વાંચી આનંદ મેળવશે. કાં. મત્રેઇનની શી. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ મનેરચંદ મેઘાણી આમાં ગુજરાતની ૩૫ કથાઓ છે. ગુજરે ઓળો તથા બાળાઓ જે વ્રતો કરે છે તેની ધાર્મિક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કાં. શી. ૨–૦.

પરકથાયો—લેખકઃ પુષ્પકેતુ. આ નાનાં પુસ્તકમાં બગાસેથી મધ્યે ભરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી કલ્પનાથી લખી છે. આ વાર્તાઓ ખાસ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. કાં. શી. ૧–૦.

કુંવર કાકી—લેખકઃ ર. સ. કોઠારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો કલ્પના સાથક મરીચમ લેખો આપ્યો છે. કાં. શી. ૩.

ડિકેન્સની વાર્તાઓ—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ્ર હાસ્ય, ઉપહાસ, વિનોદ વિગેરે[illegible]છે. તેમજ મીઠા પ્રેમ પ્રપંચ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કાં. શી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ ઉંમરથી દેખાવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુઠાંના ૩૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.
કાં. શી. ૭.

જયંત—લેખકઃ ર. ૫. દેસાઈ. કોમત આને **શીલીંગ** છે. સામાજીક અને સાહસીક જીવનની અલંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

કાવ્યદોહન—સંપાદકોઃ પ્રભાશંકર સુપેરામ દેસાઈ. પહેલો ભાગ મુદ્રામાં સરીક, ખૂબ આખ્યાન, પદ્યાદ આખ્યાન ઉપરાંત આખ્યાનો તથા ગાળોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. કાં. ૬.

આત્મજ્ઞાનવિવેચન—આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચવા ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ પડે તેમ છે. કાં. રા. ૭.

ત્રીજો ભાગ નરસૈંહ મેહેતાની કૃતિ, ભજનસંગ્રહ આખ્યાન, ચાતન ચરીત્ર તથા નરસીંહ મેહેતાના અને મીરાબાઇના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
શા. ૪–૬.

સાતમો ભાગ આમાં બધા ભક્તોના ભજનો તથા કાવ્યો ૯૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પુસ્તકમાં ૪૫૮–૫૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે.
શા. ૫.

ગાંધી કુળ આલ્બમ—લેખક: રસીકલાલ પારીખ આ આલ્બમમા ૨૧ ચીત્રો અને ૩૩ પાનાનું લખાણ છે. હીંદુસ્તાનની બાલદાસ્તાન કોડી કુળના રમણીયો છે. અને તે બધાના ચીત્રો.
કીંમત શી. ૨–૬.

'ઇન્ડિયન્સ ઇન્ડિયા પ્લસ'—અનસ્ટનસસાદ પછી ગાંધીજીએ આપેલ ચોવીસેક લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ ઇંદ્રશંકર મુક્ત.
શા. ૨.

કાઠિયાવાડની રસધાર—સંપાદક મનેરચંદ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે. આનો અંદર મોટી દુહાઓ અનુપાદ સાથે છે. આ દુહાઓ વિરેાના છે અને એમાં ચુરાતન અને રેહસ્યની બધાં છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની શી.૨–૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો શી. ૩–૪, ૪થા શી. ૩–૭, ૫મો શી. ૩–૪.

નાકુબા—ભાગ ૧,–૨,–૩ લેખકઃ ધુમકેતુ. આ પાંચ પુંઠાનાં પુસ્તકમાં ટુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ બધી ભાષે આ ઢારવાસ, ગ્રામજીવન તેમજ ધાર્મીક તથા રાજદારી વિષેની બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું બધા ભાગ પુસ્તક છે.
કીં. પ્રત્યેકના શી ૨–૪.

રાજસ્થાનની વાર્તા—અનુવાદકઃ રમણીકલાલ મોદી. આખાની વાર્તાઓ હાલની રેહની રીવાજ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને મંગલ પ્રભાવવાળા પ્રસંગ ઉપર ચુંથી છે.
કીં. શી. ૧.

ગુજરાતનો દીપક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ રમણલાલ દેસાઇ આમાં મોગલ રાજ્યના પતન કાળના ઇતીહાસ છે. આ બંનેના એક પુસ્તકનો અનુવાદ બે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ્યસથી ભરપુર છે.
કીં. અનુક્રમે શી. ૨–૬ અને શી ૧–૧૦.

આલબમ—અનુવાદકઃ પ્રસન્નવદન દીક્ષીત. બારવાટીયાઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે પ્રતાપદાસ પણ્યોનો છે.
કીં. શી. ૩.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તાઃ બી. અમ. ભલભારા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં એક એક શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઇંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઇંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે.
કીંમત પા. ૨–૦–૦

ઇંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્ષનરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati. આમાં બરાબર પસંદ કરેલા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે.
કીં. રો. ૪–૧.

મસ્ત કવીનો હાસ્ય વિલાસ—બનાવનારઃ મસ્ત કવીર આનું પુસ્તક છે. આના નામપરથી ખ્યાલ કરાય એવું છે. તેમા મસ્તી અને હાસ્ય ભર્યા હશે.
કીં. શી. ૧–૪.

ચરીત્ર ચંદ્રિકા–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૬ મહાનુભાવોનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને બહોળા ચીતરામણ છે.
કીં. શી. ૫–૬.

ત્યારે કરીયું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થીક અને ધાર્મીક એવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા જડશે.

આગ પહેલેાં પાના ૨૪૪ કીં. શી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કીં. શી. ૨–૬.

સેલડી અલંકારટીકા—સંપાદક મનેરચંદ મેઘાણી. આના ૩ ભાગ આવે છે. પ્રત્યેકની કીં. શી. ૨–૮. આમાં બધા અલંકારટીકાની ચુરાતન અને ઉદારતા, બીજો પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિરેાનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	શી.	પે.
કોલવાલ ગાયસેન્સોંગ્રેસ્ટ્રક્ટોલ એસીનેન્સ ૧૯૦૨		
ગુજરાત અને અંગ્રેજો	૧	૧
સીતા વનવાસ	૧	.
ટ્રાન્સવાલ પ્રકાશ	-	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૧
નીતીના કાવ્ય	૧	
મારા જેલના અનુભવ લેખકઃ મ. ગાંધીજી	૦	૧
મારા જેલનો બીજા અનુભવ ,, ,,	૦	૬
મારા જેલના ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપીનિયનના સોનેરી અંક	૨	૦
લોકમાન્ય બાલગંગાધર તીલક જેમના મત અને વિચાર	૦	૬
ગુરૂભારાજ અને તેના બે ભાઇઓ	૦	૬
જેલના કાવ્યો(સત્યાગ્રહ ચળવળના)	૦	૬
મુસ્લીમ કોમના પયગંબર સાહેબનું જીવન ચરિત્ર		૬
મુસ્લીમ કોમના ખુલફાનું ભાષણ	૦	૪
ઇંગ્લેંડ અમેરીકાની કથા (સેલ્ફરેસ્પેક્ટનો જવાબ)	૦	૬
કાયદા સામે બળની હરજ	૦	૧
સા. આ. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનું ડેપ્યુટેશન	૦	૬
જીવન દોરી	૦	૩
બ્રહ્મચારી ભરથરી		૨
ઓફીશ્યલ રીપોર્ટ ઓફ ૧૯૦૮ના ધારા ગુજરાતી–અંગ્રેજી	૦	૪
મુસ્લીમોના બાપાકા		૪
સત્ય વિના બીજું કશું નથી		૪
કરમન ગાંધીનું વર્ણન		૪
એક દોકુ પત્યે ટોલ્સટોયનો પત્ર		૨
આફ્રીકા વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬
મતાભેદ		૩
કબીર ચંપતી		૬
અંગ્રેજીમ		૬

ઝોકાવાળી દીવાસળી—આ જાતના પુસ્તકમાં મિ. સાવિત્રીએ [illegible] આપ્યા છે. [illegible] દીવાસળી વેચવે [illegible] દીવાસળી આપેલી છે અને તે દીવાસળીના બાકસ ઘૂંટણ [illegible] તે બાકસના અક્ષરની પ્રથમીને જોડવાથી જે [illegible] નામ લેખકે "ઝોકાવાળી દીવાસળી" આપ્યું છે તે [illegible] દીવાસળી આપેલી છે. કિં. રૂા. ૧-૯૬

ઈન્દ્રધનુષ્ય—આ પુસ્તક ગુજરાત વિદ્યાસભાના પ્રમુખ [illegible] પ્રકાશિત કરાવ્યું છે. પુસ્તકમાં [illegible] પોતાના સાથીઓ સાથે વિદ્યાસભાના [illegible] પ્રસંગોનું સુંદર અને રસીલી [illegible] આપેલું [illegible] કિં. રૂા. ૧-૯,

સુબોધ ઉદાહરણ—આ પાંચ પુસ્તકોમાં [illegible] પાંચ ભાગ [illegible] કર્યો છે. કિં. રૂા. ૧-૬.

ગજા દાસ્તાન—પા. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ [illegible] તેમના અને મહાત્મા ગાંધીજીના [illegible] વર્ણવી [illegible] આ પુસ્તકમાં પી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના [illegible] સંબંધમાં [illegible] છે. કાર્નેલિયર તેના પ્રસ્તાવનામાં [illegible] "હકીકતનું [illegible] આમાં [illegible] પ્રમાણિકતાથી આપણું [illegible] કે આ [illegible] [illegible] રજૂ [illegible] મહાદેવ દરિયાઈ દેસાઈએ તેમના [illegible] રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂા. ૧-૧૦

બધાના શોખીનો માટે

નીચેના પાકેટો પુરુષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલ [illegible] ખેલ રાખી આનંદ આપે તેવા ઠાઠવરથી ભરપૂર છે.

રહીયાળી રાત-વાસ ૧ સેટ [illegible] જુદા જાતના કોયડા [illegible] સુગાળોના બાજ [illegible] તેવા સુંદર કરવાના [illegible] પ્રત્યેકના કીંમત રા. ૧—૯.

ચુંદડી—બાળકો કોયડા બરાબર [illegible] ગીત ગાય [illegible] સુંદર ગાય બધાં ગીતો છે. કિં. રૂા. ૧—૬.

ગમ્મત પોસ્ટેજ—બાળકો [illegible] [illegible] ગીતના ગુજરાતી ભાષાનાં [illegible] ઠાઠવરમાં [illegible] છે. કિં. રૂા. ૧.

કોયડાવાડી—આમાં [illegible] બરાબર કરવાના [illegible] કિં. રૂા. ૧.

ચોકઠાં પઝલ્સ—આમાં ૧, ૨, ૩ ભાગ બરાબર [illegible] આકારોના પ્રકારોના [illegible] છે.

પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૧-૪.

ચિત્રોનાં કુદરત—બાળકો બાળકોને [illegible] ગીતો કિં. રૂા. ૧.

આમ નોંધ— પુસ્તક મંગાવનારાઓએ [illegible] પોસ્ટેજ સાથે પડતર મોકલવી આપવાથી વી. પી.નો ખોરડકર્ચ [illegible] ધ્યાન રાખવામાં આવશે નહિ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

શ્રી દાદાભાઈ મૂળજી આપણે સાહિત્યકાર થયા

ઉપરની સંજ્ઞા દાદાભાઈ નવરોજીનાં અનુકમે ૮૦ પુસ્તકો બાદ [illegible] સાહિત્યકાર તરીકેનું સ્થાન [illegible] સ્વીકારવામાં [illegible] કરવામાં આવેલ, [illegible] પુસ્તકોનાં અધ્યાયો લેખકોને [illegible] સાહિત્યની દૃષ્ટિથી તપાસ આપી અને [illegible] ચર્ચાઓ કરવા તેમને આમંત્રણ [illegible] ઉપરનાં સાધનો મળે આ પુસ્તકો [illegible] રીતોથી મેળવીને વાંચવા [illegible] અને તેનો અંગે [illegible] ઉપરોક્ત [illegible] [illegible] પુસ્તકોનું [illegible] અને [illegible] પ્રસંગો [illegible] [illegible] તેમણે [illegible] [illegible] આ [illegible] પુસ્તકો [illegible] પા. રૂા. ૧.

૮૦ પુસ્તકોના આખા સેટનો કીંમત [illegible] રૂા ૮

પુસ્તકોની [illegible]

[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
ઉપર ઉપર ઉપર ઉપર	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]

બાળ ઉપયોગી

ગુજરાત બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ વાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	કાંતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	ઘરેણાં	૦	૧૨
પુ. ૩	ઝુલઝુલ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કયારે સમજશું?	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ		૧૦
પુ. ૭	વતો ને ઉખાણાં	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમૂજ મળી રહેશે. આખો સેટ મંગાવનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યો બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ પુષ્પના રમકડાં (૧)	શી.	પે
બોટી બોલી વાતો		૬
સીયાર્ડ કાકા		૭
કોયલા કાકા		૧૧
સસરસ		૮
મીનિસ્ટર		૬
રિકિ ટિકિ		૬
બાજીગરવાળા		
બરેબરી વાતો		
મોજાળની મોજ		
રમીદની પેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૬	૦

નવ પુષ્પનાં રમકડાં (૨)		
ટોલ્સટોયની બાળ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
નિરમલનો નંબુ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બમ બમજંગ	૧	૦
મોહાની દીપડો	૧	૦
મોહ હતો પુતરો		૬
નવનીત		૮
મેમ મનુષ		૬
બાળ કાવડી		
બકાનો બસ્તાનો		૧
બંબાળ નિરમલ	૧	
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી ઇન્દિરા મુદ્રિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી બોલનાર ઉગતા કુમારોને માટે બહુ સરસ અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે

	શી.	પે.
પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
દ્રોણ — અશ્વત્થામા	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને બોધના બાલક સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૧૦ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને કાયમ સાથે રાખે તથા દેવ દેવતા ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	શી.	પે.
પુરજાનીની કથાઓ	૧	૧
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેવ દેવની વીરકથાઓ	૧	૧૦
પા-પા પગલી	૧	૧
બોલોરી પદાર	૨	૬
દેવ દેવની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
કિશોર કથાઓ	૧	૧

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી ટેક્સ્ટબુકો

નીચેનાં પુસ્તકોની ઓછીમોટી બહુ થશે. મંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી			૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી		૧	૦
, બીજી ,,		૧	૨
, ત્રીજી ,,		૧	૩
, ચોથી ,,		૧	૮
, પાંચમી ,,		૨	૦
,, છઠી ,,		૪	૦
,, સાતમી ,,		૨	૧
પરદેશી ચોપડીના અમ્યા			૫
બાલ બોધ			૮
, ત્રીજી ,, ,,		૧	૦
, ચોથી ,, ,,		૧	૩
,, પાંચમી ,, ,,		૧	૫
, છઠી , ,,			૮
,, સાતમી ,, ,,		૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,, ૧		૦	૧
,, દેશી હીસાબ ,, ૨			૮
,, અંકિત અંકની ચોપડી			૪
બાળ રમેની નોંધ			૫
ગુજરાતી બાળનું બોધરણ			
બંગેલ બાળવિવર પાઠમાળા (વેલ્સકૃત) બાળ ૧		૧	૩
,, ૨		૧	૬
,		૧	૮
ઉંગેલ શિખનાર ચોપડિયો (બાળ ૧ લો)			૩

INDIAN OPINION

[Founded by Mahatma Gandhi in 1903]

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s. Annually.
" "	10s 6d Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" "	11s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches			3 Inches			6 Inches			1 Column			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	0	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and /- per inch succeeding insertions

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક કુલ ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવ દી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. કુકત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ મોટા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદ ઓર્ડર લખાવો.

માર્ચ માસના સેરેક્ટ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ફુચ ૧૨ થી. ૬—૬.

ફુચ ૧૦ થી. ૪.

કપલીસેન્ટ બંગ્લ બો.

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફ સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કુ.. પા. ૧—૪—૦ માં

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું નામ જગ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાભળવા લાયક છે. આ નાટકની વધારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર પોલ ચઢાવવા જેવું છે. અમારી અદાજથી છે કે આ નાટક જરૂર મંગાવી સાંભળો, તે સાભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ રેકર્ડ પણ સ્ટોકમાં થોડાજ રહી ગયા છે માટે તાકીદ ઓર્ડર ઓકલવા કૃપા કરશો.

Phone 1407, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS

117 Field Street DURBAN Natal.

જનાનો

રોકા પોસાણના બનવી ગયો એના પારા રૂપ (આકરે ૭૦૦), કિંમત રૂા. ૨૫ થી ૯૦ ની તાકીદે ઓર્ડર લખાવો.

નાચીજ રૂપી. પ ૭૦૦.

LARGE SELECTED BANA CAS

[illegible] P.O., [illegible] P. Durban. Natipra M [illegible] 100.

G. M. AHMED,

Fruit Exporting [illegible]alist,

P. O. Box 730. Durban.

Phone 2287. P. O. Box 216.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street. Durban.

હીરાભાઇ મોરારે મટવાડકર,

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

પરદેશ તારી રોજ ભરી માલ સી.ઓ.ડી. થી પોસ્તવામાં આવશે ટેલીફોન ૨૨૮૭ પોસ્ટ બોક્સ ૨૧૬ ૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 52

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also liddier, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence:

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,

382, Pine St. DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/- extra to be included for postage.

P. O. Box 247 & 887 Tel. 'Khatel.'

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

હોલસેલ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 80

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER,

Coffins & Wreaths of all descriptions at low as prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER / K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, કુલ, રીથ ગમે તે જોઇએ ગમે તેવી જાતમાં આપે છે ચાર દિવસ ખુલ્લે

ફોન નમ્બર ૪૬૬૧. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ. દરબન.

મેનેજર: કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN JEWISH LIBRARY
26 JUN 1934

INDIAN OPINION

190

Friday June 22nd 1934

WHAT IS SATYAGRAHA

"Satyagraha is a purely spiritual weapon. It may be used for what may appear to be mundane ends and through men and women who do not understand its spirituality provided the director knows that the weapon is spiritual. Everyone cannot use surgical instruments. Many may use them if there is an expert behind them directing their use. I claim to be a Satyagraha expert in the making. I have need to be far more careful than the expert surgeon who is a complete master of his science. I am still a humble searcher. The very nature of this science of Satyagraha precludes the student from seeing more than the step immediately in front of him."

"I am in deadly earnest about this greatest of weapons at the disposal of mankind. It is claimed for Satyagraha that it is a complete substitute for the violence of war. It is designed therefore to reach the hearts both of the so-called "terrorists" and the rulers who seek to root out the "terrorists" by emasculating the whole nation. But the indifferent civil resistance of many, grand as it has been in its results, has not touched the hearts either of the "terrorists" or the rulers as a class. Unadulterated Satyagraha must touch the hearts of both. . . . . .

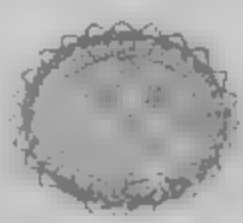
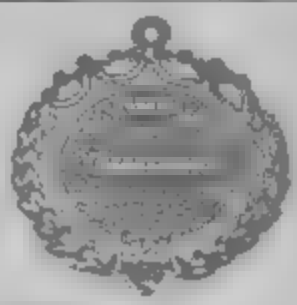
"Let me caution the reader against mistaking Satyagraha for mere civil resistance. It covers much more than civil resistance. It means relentless search for truth and the power that such a search gives to the searcher. The search can only be pursued by strictly non-violent means."

MAHATMA GANDHI.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે દરેક જાતનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

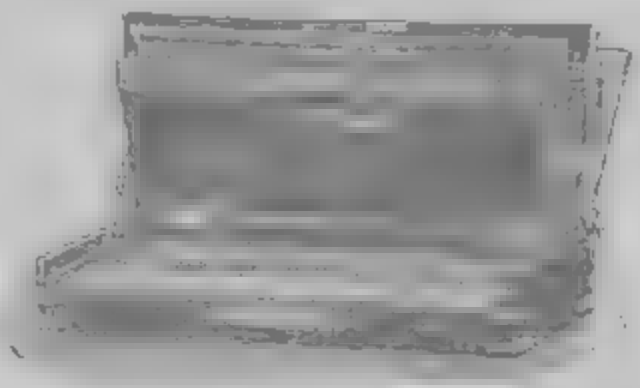
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen st. P.O. Box 460, DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

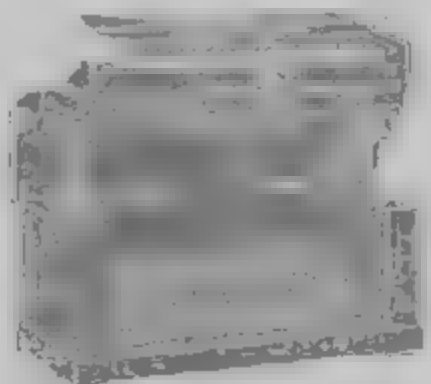
દરેક ઓરીજીનલ અને ગરમાગરમ-ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay આલ્બમ ઓરીજીનલ અને કોમ્પ્લેટ મશીનરી રોડ, મુંબઇ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના બ્લાસ રીડ હારમોનીયમ.

પગના બ્લાસ રીડ ઓક્તાવ ૩૦.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આપ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ આપે.

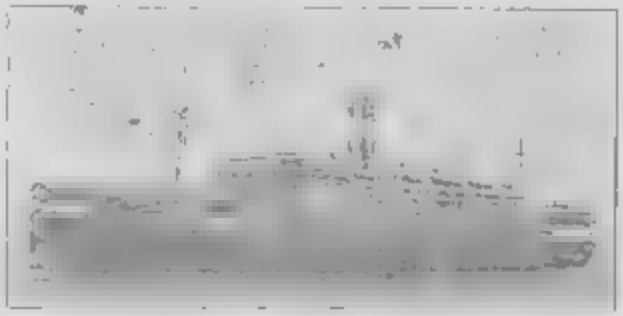
ફોલ્ડ બેલ્ડ્સ:— ચાર ફોલ્ડ તથા સરદાર ફોલ્ડ.
બીજા ભાષા સારૂ અમારા ભાષા અને કમીશનની તપાસ કરવા આપ વિનંતિ છે.
હાથના ફ્રેંચ રીડના રોકડેથી પીંટ ૨-૫૦, હાથના બ્લાસ રીડ ૧ ઓકટવ રોકડેથી પીંટ ૩-૧૦-૦
હાથ અને પગના સાથે (કમ્બાઇંડ) બ્લાસ રોકડેથી પા ૧-૧૦-૦ હાથના પેરિંગમ આપ મુસાફરીને સાથના બ્લાસ રોકડેથી પા ૪-૨-૬.
પગના બ્લાસ રીડ ૧ ઓકટવ અપુરા રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાકા ૧૦-૬, અને પા. ૧૦૫-૦.
હારમોનીયમોની આપ ૧ વરસની ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે .

આપ ઉપર લખાણ મુજબની આપો કરો હુકમો યા મનોઃ—

પી. ઓ. બોકસ નં. ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "તકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સેન્ડ ક્લાસ
(પત્નર મોરાબી)
પાર્ડિક ૨૭–૦–૦.

ડેક
(પત્નર મોરાબી)
પાર્ડિક ૬–૭–૧.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૬–૧–૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૧૪–૦.

ડેક વીશી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૮–૦.

ચુનત તા. ૨૬મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારુઓએ પોતાના દરીયા રસ્તા પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, રવાનનું સરનામું કરવું, અને બાંધી ચકો બાંધ રહે ટીકાર્ટીન્ટને લખ્યા ; સીમા પોર્ટ ઉપર વધારાનો કરવા જણાવવું. તો તે તેમો બરોબરનો કરી આપશે
ઉતારુઓએ પોતાના મોબા કીમતી સબીયારે ૨૪ કલાક અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં
ઘરે બેઠાં ઉતારુઓ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા બાકીનો અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.
સ્ટીમરને લગતું દરેક સગવડ લગારી બાકી રેખરેખ નીચે થાય છે
વધુ ખુલાસા માટે અમો પર અમોદ

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
પિનીના સ્ટ્રીટ એન્ડ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: M. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાજનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શેકેલા રવા) રતલ ૧ રૂ. ૧૦–૬, બદામપાક રૂ. ૫, ગુંદરપાક રૂ. ૫, કુવારપાક રૂ. ૫, અડદપાક રૂ. ૪, મેથીપાક રૂ. ૪, મેથીના લાડુ રૂ. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતીથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
જોપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કપીટન
(પાલેક: કપીટન બાકરી કોટેલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ઓફ ગ્રેય વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ્સ. ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

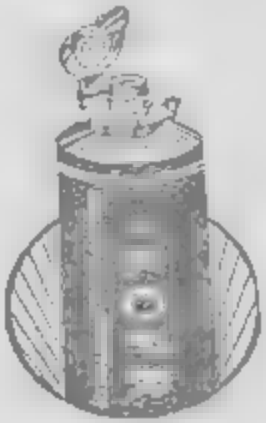
THE GUJ PAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 250 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the [illegible] Bills [illegible] by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete compilation of the history [illegible] the Legislature and meets all the objections raised. 32 Pages. ad.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83 Tulsi Road, Bombay.

શક્તિ-લાઝગીથી ભરપૂર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચા શક્તિનો સંગ્રહ કરવા — વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની અપૂર્વ વૃદ્ધિ કરવા— આજીવન અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લા૦—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો — ઝંડુની દવાઓનું સૂચીપત્ર આજેજ મંગાવો

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, 324 યુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મીરારીયા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માલ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 55

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માલ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 54

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, કંસારી, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીશ બનાવટ. ફક્ત ત્રીસમાં વેચાય છે. ૨૫

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	
Ish Vâsya Upanishad	7	3
The Story of the Ramayana	4	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	3	0
The Epic Poet	1	0

MAHATMA GANDHI

His Goal—An Evaluation Policy in Retrospect (Seventieth century) 2 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with bibliographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by Mrs. Annie Besant in English.

Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

[illegible] of Hinduism, [illegible]
[illegible]
[illegible]

New and Revised Edition 2s

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their lives together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Pandit S. Satyalingam, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangachariya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. P. Rajagopalachari, Prof. Subba Rau. 4s.

EMINENT MUSSULMANS

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Hyder and His All Heathens. 1s.

ON KHADDAR

(By Dr. Pattabhi Sitaramayya)

In this handy book, Dr. [illegible]
[illegible]
[illegible]
took by putting the question of khaddar [illegible]
a patriotic plank in the Congress platform. 1s 6d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists [illegible]
Lamb [illegible]
Vasavadatta, Avimaraka, [illegible] untala, Malavika and Urvasi, Vikramorvasiya, Ratnavali, [illegible] and Mudrakshasa. 1s. 6d.

[illegible]
Kalki Best of
Rao and A
2s. 6d.

Sakuntala. By Kamal Satthianadhan, M.A. A prose version for Pupils of Kalidasa's great 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and Founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

[illegible] by English writers who have [illegible] to their [illegible] with [illegible] an interpretative consensus of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political [illegible]. The first chapter [illegible] with the moral [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an [illegible] and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, [illegible] an account of his activities in South Africa [illegible] India, [illegible] sketch of the Nonco[illegible]operation movement, his [illegible] movement, the Sikh [illegible] movement, the Moplah [illegible] movement, the Bardoli [illegible] Peace, the [illegible] Round Table Conference and [illegible]

With appreciations by the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Tagore, Romain Rolland, Rt. [illegible] Sir Stanley Wolpert, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord [illegible] 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book [illegible] of Mr. K. P. Kesava Menon and [illegible] by Mrs. Sarojini Naidu. It contains [illegible] the Trial of Mahatma Gandhi including [illegible] statement, the Judgment and Mahatma [illegible] It also contains the offending articles [illegible] Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Heritage Po

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ. અને આ.

ફ્રકત નવ શીલીંગમાં

ગુજરાત—તેમાંના સમાચારના સમાવેશ કરવા કે જેનું દીકું સભ્યોએ સુધારણાઓની ઘણ બતાવેલ. ૬૦૦ પૃષ્ઠના પુસ્તક કી રૂા ૨.

ગુજરપ્રીત—સરદારશ્રી નિહાલસિંહ પહેલા કુમારપાળ ગાંધીએ બાવતા પહેલાં સંસ્થા કરવા સંબંધી ગાયર્ય ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાજીક, ૪૨૫ પાના સુંદર રંગ કી રૂા ૩

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં : ફ્રકત પર બને લાવનારાઓને આ રત્નો ઢાળીયા લોભશે

એકી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફ્રકત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફ્રકત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજીક મેળવવું હોય તો આજેજ ૧૨ શીલીંગના પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુનાં બન્ને પુસ્તકો બેઉ મળશે તે ઉપરાંત.

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાજીક મફત મોકલવામાં આવશે.

બેર—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, ચાલુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાચવી હોય, અને સુંદર, રંગદાર, સચિત્ર પુસ્તકો મંગાવવા હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ જાહેરાત વાંચી મોકલનારને સુંદર રંગ મઢવી ચારવાનું નામાવલી વગેરે નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. જલ્દી આ ... કિંમત ... રૂપિયા જરૂર લેશો. લખો :

કે. કી. ત્રાપોગ્રાફીકલ પુસ્તકોદ્ધાર, ૪ નાગ (ગુજરાત)

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી જાહેરાતોનું વૈવિધ્યવાળું પુસ્તક કિંમત ૬ આના પાર્સલ ખર્ચ રૂપિયા મફત મળશે તે મંગાવો.

મફત મંજરી કંપનીસરી, લાભનગર, અમદાવાદ.

INDIAN OPINION

No. 25—Vol. XXXII Friday, June 22nd, 1934

NOTES AND NEWS

Mr. Sastri's Great Loss

IT is with profound regret that we have to record the very sad news transmitted by Reuter from Madras of the death of Mrs. Sastri, the beloved wife of the Rt. Hon. Srinivasa Sastri. We can imagine what a great shock it must have been to Mr. Sastri who is himself not enjoying very good health. We have no doubt that the heartfelt sympathy of the entire Indian community of the Union and of many European friends will go out to Mr. Sastri and the bereaved family in the irreparable loss sustained by them. We fervently pray that the soul of the departed may rest in eternal peace and that the Almighty may bestow upon Mr. Sastri courage and forbearance in his hour of sorrow.

Mr. Andrews In Johannesburg

THE Rev. C. F. Andrews who has recently come on a short visit to the Union from London is at present in Johannesburg where he is sounding public opinion as to whether an appeal for financial assistance would meet with any response. In Capetown his efforts in this direction were successful. In England too Mr. Andrews had made great efforts to secure financial assistance for the victims of the earthquake. The Lord Mayor's fund in London has reached a total of £60,000 and will possibly be increased to £100,000. Mr. Andrews also toured other parts of Europe in the same cause and records with gratitude that Denmark and Holland have rallied to the appeal for help. Mr. Andrews is expected to be in Durban in a few days and will proceed to India to reach there by August to join Mahatma Gandhi.

Johannesburg Mayor's Noble Example

"It has at all times been my endeavour to attend and participate in the functions of every section of our community, irrespective of race, colour or creed, provided always that the event or the function is a worthy one and has for its object the betterment of our community or the conditions under which we live." Thus observed the Mayor of Johannesburg Mr. D. Percy Roberts when he officially opened the new Indian sports ground recently at the corner of Berea and Durban Streets. The noble example set by His Worship the Mayor of Johannesburg is certainly worthy of being emulated by Mayors of other towns.

Indian Opinion

FRIDAY, JUNE 22ND, 1934.

THE NEW INDIAN MARKET SCANDAL.

EXCITING that the congestion in Victoria Street has been removed by the opening at Warwick Avenue of the new Indian Market, the lot of the poor farming community has not been relieved in any degree. In fact their hardships seem to be growing day by day. These are days when the authorities ought to consider first and foremost the interests of the poor. But apparently the authorities themselves have become capitalistic and are out to squeeze the poor. The latest trouble that has arisen in the New Market is that some of the poor people who were formerly earning their livelihood by selling sweetmeats, cakes, and other cooked foodstuffs in Victoria Street are now debarred from pursuing that business in the New Market. The reason for this action is given by the Market Master in reply to a communication on the subject in the *Natal Advertiser* as follows: "The traders referred to by you have been given notice to discontinue the business formerly pursued by them, namely, the sale of sweetmeats, cakes, and other cooked foodstuffs. This trade they formerly carried on in the old street market, but in the new Rumsteers' Market the Corporation has built a substantial restaurant, which has now been leased for tenant who pays a fairly heavy rental, and who also paid over £700 as bonus for obtaining the lease. It was found that the stall vendors of cooked foodstuffs were selling at prices which cut into the trade of the restaurant lessee; and for this reason, and because it is held that hygienic control of cooked foodstuffs can more readily be exercised in a building properly equipped for sales to the public, the Market Committee has ruled that the stall-holders concerned must discontinue their former trade. It is further stated that these traders are free, should they so desire to take up stands for the

sale of vegetables, fruit or other produce; but not cooked foodstuffs, which will now be confined to the restaurant." We do not think this is at all satisfactory. We can quite understand the difficulty of the person who paid £700 to acquire the control of these premises built by the Corporation in the Market but we certainly do not think it is fair to allow poor people to starve because there is one man who could afford to get a monopoly of a certain class of business. We cannot conceive of anything more scandalous.

These poor people are now told that they may take up stands, if they so desire, for the sale of vegetables, fruit or other produce. That is but little consolation to them. In other words it only mean that they must starve because one man has monopolised their business.

Fountain Of Wisdom

The world never needed prophets so much as it did to-day, but before prophets there must be seers. The qualities required in the world's leader to-day were comprehension, creative leadership, statesmanship and vision, co-operation and unselfishness.—DR. MOTT.

Rising an inch puts you below your enemy, swerving one inches you but even with him; forgiving it sets you above him.—BENJAMIN FRANKLIN.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," JUNE 17, 1914

The following appeared on the "Historic Debate" on the Relief Act from the Editor's Chair:—

We take the speeches as an earnest of the intention of the Government and the legislature that the resident population is to be treated with justice and fairplay. Contrary to [illegible] General Smuts made it clear that, this th[illegible] had the Government considered the feelings [illegible] Imperial Government and the Government of [illegible] but they had conveyed the Indian sentiment also. We trust that the same policy will be followed in the future.

What could have contributed to the high tone of the debate? Certainly the worthfulness of the Imperial Government certainly also, the courageous handling of the question by the Viceroy. Mr. Andrews' missive of love, too, contributed not a little to the lofty tone of the debate. His spirit seemed to watch and guide the deliberations of the House. And none of these helps could have been at our disposal if we had not helped ourselves. The spirit of Passive Resistance it was which made this trinity of causes possible. Let the community, therefore, understand that its best weapon at a critical moment is Passive Resistance, which has been once more fully vindicated.

The Slums Bill

Mr. Hofmeyr's Reply To Congress

The following reply has been received by the South African Indian Congress from the Hon. the Minister of Interior Mr. J. H. Hofmeyr to representations made by the former in connection with the Slums Bill:—

Sir,—I am directed to refer the Memorandum on the Slums Bill submitted to the Minister of public Health on behalf of the South African Indian Congress at an interview on 11th. May, and to the verbal representations made on that occasion.

It appears to the Minister that the attitude of the Congress in regard to the matter is based on the statement in the memorandum "that the Bill invests local authorities with wide and discretionary powers, without the necessary safeguards and protection." This statement can not be accepted as correct. The Bill will not invest in local authorities any substantial powers which are to be exercised in the absolute discretion. The central point of the procedure contemplated in the bill is the declaration of a slum. In this respect provision is made for an appeal to the Minister, who cannot delegate his authority save to the Central Housing Board. While in other less important matters the Minister has a wider power of delegation, he will always be in a position to resume such delegation if it appears to him that it is being exercised in an improper manner. The Minister therefore regards the safeguards and protection provided by the Bill as ample.

In particular the fear was expressed that where the grounds laid down in the Bill has been followed with the result of depriving slum-dwellers of their present dwellings, a local authority might fail to provide the alternative accommodation which would be necessary. In this connection you are referred to the double duty imposed in section 3 on a local authority of remedying nuisances and of providing housing facilities, which should be read in conjunction with section (8), which makes these duties enforceable in the last resort by the Minister under section 11 of the public Health Act. The general validity of this provision is not impaired by section 27 (3) [illegible] to was referred to by the deputation, and which is quite clearly merely specific in its application. In general it may be accepted that, under the provisions of section 3 and 2 (3) as it is, in view of the Minister's general powers under the Bill slum clearances will not be allowed to outstrip the provision of new housing.

In general the deputation appears to be animated by the fear that the Bill would, if it passes into law, be used to carry into effect policies based on race or colour discrimination. The Minister desires me to emphasise that the Bill is a Slums Bill introduced with a view to the elimination of slum conditions, irrespective of the race or colour of slum owners or tenants. He has no reason to believe that it will be administered otherwise than in that spirit, although he hopes that it will also be applied rigorously and effectively towards the attainment of its object as

just defined. Since he is strongly convinced of the necessity of legislation on the lines of the Bill, he cannot agree to its abandonment or modification because of the fears of the nature referred to.

If, however, it should be found that the provisions of the Bill are in fact being utilised in a spirit of discrimination or so as to give effects to policies extraneous to its object, it would be entirely appropriate for concrete evidence on this point to be brought to his notice.

With regards to the specific points raised, I am to state as follows:—

1. CLAUSE 2 (1). This clause, as amended, does not, as stated, intervene between the Durban Health By-laws and the Bill. It does go more than any plan in relation to the Slums Bill may powers which local authority may have under any local government legislation on the same basis as, in the original Bill, it was intended to confer its powers under the Public Health Act. Such powers will acquire no greater validity under the Slums Bill than they had before.

2. CLAUSE 5. The Minister regrets that he cannot for the reason given to the deputation, entertain the proposal for the appointment of Local Boards and a Central Appeal Board. He considers that the position is adequately safeguarded by the provision for an appeal to the Minister, with powers of delegation only to the Central Housing Board.

3. CLAUSE 16. It would appear that the effect of this clause has been misunderstood. When it is desired to take steps for the declaration of all the premises within an area of a slum, the full procedure laid down in the section must be gone through in relation to each owner and the provision as to an appeal to the Minister will apply.

4. CLAUSE 17. The point was made by the deputation that it would be possible for a local authority first to order the demolition of the buildings on the land declared a slum, and then to proceed to expropriate, the object being to reduce the amount payable in compensation. It is pointed out that in terms of section 5 the procedure by way of demolition order and the procedure by way of expropriation are clearly conceived as alternative. Such a course of action could therefore not be followed. It should be remembered that a local authority cannot proceed to expropriation without the approval of the Minister.

The question was raised of the position of purchasers of land under the Hire-Purchase system where the title does not pass until all instalments have been paid, and the possibility of the forfeiture by them of paid up instalments in the event of expropriation. The position in regard to this matter is not free from doubt, but the Minister will seek, while the Bill is before the Senate to have amendment inserted with a view to ensure the repayment of such instalments to the hire purchasers affected.

The suggestion on page 20 of the memorandum as to the possibilities of assistance being rendered to purchasers of the nature referred to in the preceding paragraph with a view of the completion of their instalments, is not regarded as within the scope of the present Bill. It will, however, be considered in conjunction with other possible amendments of the Housing Act. The effectiveness of such an amendment would, however, depend on the co-operation of the local authorities concerned, and it would therefore be advantageous for the Congress first to discuss the matter with the Durban Municipal Authorities.

CLAUSE 20. It is essential that no change can be considered in the provisions as to the basis of compensation. It is considered essential, if slum clearance is to be effective, that a limit must be imposed, and for the reasons given the deputation it is not possible to agree to go beyond the maximum excess of 30 per cent. over the valuation as proposed in the amended Bill.

CLAUSE 21. The Minister regards the licensing power as provided for in the amending Bill as an important part of the machinery not only for the control also control, but more specially for the prevention of new slums. He has no reason to anticipate that it will be utilised in the discriminatory manner which the deputation appears to fear and the general remarks made in the early part of this letter as to the purposes of this Bill and the manner in which it should be regarded apply also to this particular clause. He would also point out that it would be well within the powers of a Provincial Council at any time to pass legislation for the confirmment of such a licensing power as is here contemplated.

I have the honour to be,
Sir,
Your obedient servant,
(Sgd.) E. N. THORNTON.
Secretary for Public Health.

Mr. Hofmeyr Welcomes All-India Team

The Indian football team visiting Pretoria last Saturday were welcomed by Mr. J. H. Hofmeyr (Minister of the Interior) at a reception given in their honour. The Mayor (Mr. Ivan Solomon) presided.

Mr Hofmeyr said that as the Minister most concerned with Indian affairs in this country, he welcomed the team and was glad the Government had been able to assist in making the tour possible. India and South Africa were closely linked as members of the British Commonwealth, and it would be a good thing for South Africa to understand the position in India, while it would also be a good thing if the people of India would understand the conditions which existed in this country. He looked to the tour as a possible help to remedying some of the misunderstandings.

Mr. A. Christopher, president of the South African Indian Football Association, thanking Mr. Hofmeyr, said they wished to show their European friends that they were sportsmen and fully understood the implications of the term, and said "all men are equal in the university of sport. I hope South African sportsmen will rise above all racial considerations and play the All-India team at least one match." Mr. S. I. Singh, South African manager of the tour, said the majority of the team were university graduates.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Tribute To All-India Team

Many will share the views expressed in the following letter appearing in the *Natal Advertiser* over the nom de plume "Lover of Clean Sport". —

"Lovers of sport are grateful to those who arranged the tour of the All-India soccer team to this country. As has been repeated so often on public platforms and through the Press, the object of inviting the team was none other than to cement the ties of friendship with the motherland etc. But, unfortunately for that object, while there are two opinions amongst those who watched the game at Currie's Fountain, on Saturday, and again at Maritzburg on Sunday, as to the superiority in every respect of the All-India team, whose clean manner of play has won for them the praise and admiration of all the spectators who watched the matches, the same cannot be said of the Natal team who, especially at Maritzburg, became absolutely oblivious to the fact that they were on the field of sport for the sake of sport, rather than for obtaining a victory by fair means or foul. It became exceedingly apparent to those who witnessed the Maritzburg match that the local team had made up their mind to snatch a victory by hook or by crook. But there is a feeling among all decent people that a defeat would have been far more honourable than such a victory. Again those responsible for arranging the programme have been far from fair to the All-India players. The Durban match, played as it was by them after nigh a month's inactivity on board the ship, must have rendered them muscularly stiff. And yet they were made to play another strenuous match the very next day, and that, on top of attending a boxing match and a musical concert the previous night. No wonder the All-India team lost at Maritzburg.

Indians As 'Probation Officers

An attempt to find 12 suitable men and women to act as probation officers in Durban is being made by the Chief Magistrate. "Our idea," he told a representative of the *Natal Mercury* "is to map out the whole of Durban into certain areas and to appoint a number of men and women as voluntary probation officers in each area. These voluntary officers will have to work under the official probation officer." A number of suitable Durban men and women have been approached by the Chief Magistrate and two or three favourable replies have already been received. It is hoped that Durban will soon possess 12 voluntary probation officers, who will do valuable work among juvenile delinquents of all races. It is understood that the possibility of appointing a number of Indians as voluntary probation officers, to deal with Indian cases, is also being considered.

Investigation Into Flats

A special sub-committee of the Town Council is to be appointed to review problems raised by Durban's "boom" in flat building. This decision was taken by the Public Health Committee after consideration of a comprehensive report submitted by Dr. G. H. Gunn (Borough Health Officer). Questions of public health, rating revenue, and the possible development of slum tenements are involved. Dr. Gunn holds, broadly, the flats cannot be condemned on hygienic grounds, provided the building regulations are scrupulously observed and that sites are so laid out as to conform to all necessary public health requirements. He has recommended, however, that the building of flats be confined to defined zones. These and other questions will be examined by the sub committee, on which these Town Council members have been invited to serve:—Councillors V. L. Shearer (chairman of the Public Health Committee), Captain Rabaiah, H. Middlebrook, O. H. Scott (chairman of the Building Plans Committee) and H. H. Kemp (chairman of the Finance Committee).

Lady Clarendon To Visit Hillary

June 30 is to be an important day at S. Monica's Home, Hillary, when the Countess of Clarendon has graciously consented to attend the opening of the new baby's wing at the Home's Annual Open Day. The home is situated in ideal surroundings and is for coloured girls being run under the auspices of the Church of England.

General Smuts On Roos' Policy

General Smuts speaking at Standerton on the question of fusion was asked by Mr. Irving Steyn whether the Fusion Party could not insert something in its programme to counter Mr. Roos's popular suggestion to deal with Asiatic trading. General Smuts replied that Mr. Roos made speeches to please the people but what was the use of that when all his actions pointed to an opposite direction. Mr. Roos was a member of the Government which made the present agreement with the Government of India. Asked what the programme of action of the new Party would be General Smuts said that he could not possibly say what the Congress of the Party would submit.

Judge On Jury System

That the jury system in the administration of the criminal law has outlived its usefulness, was one of the opinions expressed by Mr. Justice Sutton in an address on the subject of crime and its treatment. He said he did not want to tread on anyone's corns, but that was his view. The system certainly enabled miscreants to get off guilty often because they were able to play on the feelings of jurymen. It was not so easy to play on the feelings of the Judge who was too old a bird generally to be caught by chaff. It had been their experience that in certain types of cases juries did not do justice and in others that they were quite unfitted to carry out the duty imposed on them. In this latter class of case was included insolvency cases and similar matters involving complicated questions of accountancy. In other cases the jury was inclined to act from prejudice, and he instanced the numerous charges of I.D.B. which were constantly investigated by the criminal courts. It was difficult to persuade juries to convict in these

cases, which depended largely upon trapping, and the traps were often disreputable people.

5,000 Tons Of Sugar A Week

More than 1,000 tons of sugar a week above the country's normal requirements are now being produced by the sugar mills. Normally the consumption of the country is about 4,000 tons a week, whereas the mills are now producing roughly 5,000 tons a week, with the output rising rapidly daily. It will be some time before the distributors will be in a position to fill the huge list of orders placed with them during the period of scarcity, but with the mills producing above current requirements the acute shortage is being gradually relieved.

Native And Indian Markets

That, to meet the wishes of customers frequenting the Indian and native markets, the Corporation acquire legal powers to remain open beyond the normal time limits fixed under the Shop Hours Act, is suggested by Mr. R. J. Westbrook (Borough Market Master) in a report to the Town Council. Under the Act, closing hours are fixed at 5 p.m. on weekdays and 1 p.m. on Saturdays. Mr. Westbrook points out, however, that the rigid enforcement of the Act at the Indian market would cause hardship to coloured workers patronising it, and who are detained at their places of employment until after the hours of 5 p.m. and 1 p.m. on weekdays and Saturdays respectively. Accordingly, Mr. Westbrook reports, a certain latitude has been exercised in respect of the trading hours operative at the Indian market, which is kept open until 5.20 p.m. on weekdays and 7-20 p.m. on Saturdays, this concession having been operative for many years, primarily for the benefit of native and Indian workers. To regularise the position, it is suggested that the Shop Hours Act be amended to permit "exempted" shops to remain open for one or two hours after normal closing times; when this provision could be applied to both the native and Indian municipal markets. "Under present circumstances," Mr. Westbrook adds, "the only thing that can be done is to enforce the Shop Hours Act as it stands, and all stallholders in the market are well aware of its conditions and hours of trading, in so far as it refers to the particular class of business carried on by them."

Tragic Affair At Loskop

The victims of the Loskop tragedy are Hussain Mayet, nephew of I. B. Mayet, the owner of the store, an assistant named Ismail Akoojee, and a native umfaan aged about 14. All the three were evidently shot with a shot gun at close range. The motive it is alleged was robbery. The C.I.D. are investigating.

Cable To Rt. Hon. Mr. Sastri

The Natal Indian Congress has sent the following cable of sympathy on the death of Mrs. Sastri to the Right Hon. V. S. Srinivasa Sastri, P.C., former Agent-General to the Government of India in South Africa: "On behalf Natal Indians tender our deep sympathy in your extremity and bereavement. May God grant peace to departed soul and strength to you in this hour of travail."

Siva Soobramanian And Mariaman Temple

The Annual General meeting of the above Temple took place at the Temple grounds (Mountainy) on 24th May last at 2 p.m. There was a large and representative Reddiorian present. The Secretary's Financial report which was submitted to the meeting showed a credit balance of £87—4—6 at both Standard and Barclay's Bank, Mortsboro. The following officials were elected for the ensuing year:—Trustee Mr. C. V. Moodley, (re-elected); President: Mr. P. M. Govender Vice President: Mr. S. G. Naidoo; Hon. Sec. and Treasurer Mr. V. S. Pudhaby; Committee: Messrs P. G. Pudhaby A. S. Pudhaby, P. V. Naiker V. C. Pudhaby, V. S. Pillay, R. L. Moodley, Vythelingam Pudhaby, K. Moodley and Sulsan Pudhaby. Auditor: Mr. A. P. Moodley.

Nigel Government Indian School

The Nigel Indian School Committee wish to thank the following donors who responded to their call to assist them in erecting the above school at the Asiatic Bazaar in Nigel:—

Messrs. M. M. Govender, (Umhlatuzana) £5 5s.; V. N. Maistry, (Durban) £5 5s.; Coopoo Murie £5 5s., Gharib Nullah £2 2s., S. R. Naidoo £1 1s., R. N. Moodley £1 1s., V. S. Naidoo (Christie) £1 1s., S. D. Chetty £ , S. N. Naidoo £1, M. R. Naidoo £1, V. N. Pudayachy £1, R. M. Moodaliar £1, G. Soobiah £1, P. Mackenzie £1, P. N. Naidoo £1, Ghela Dayanun £1, Dr. M. R. J. Peters £1, Mr. V. R. Kalo £1, Moosa S. P. Vather and Sons £1, Mr. A. P. Moodley 10s., M. Mourogan 10s 6d., E. C. Naiker 10 6d., K. G. Naidoo 10s. 6d., R. Moothoo 5s. 6d., S. Subadian 5 6d., V. C. Samuel 5s., A. V. Moodliar 5s., C. V. Moodaliar 5s.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Mahatma Gandhi And The Bombay Textile Strike

Gandhiji reached Bombay and is likely to take a hand in settling the textile strike, which has lasted two months. Provided the strike leaders are agreeable to arbitration Gandhiji is prepared to exercise his influence with the millowners for a settlement.

First Bhuddist University

The first Buddhist university in India will be started this year at the Deer Park, Benares, where it is believed Buddha preached his first sermon. The Indian Government has sanctioned the scheme in principle and given the land for its construction, and has promised an annual grant for its upkeep. The university aims at advancing research in various Buddhist studies on the basis of co-operation of all Orientalists. The governing body will be composed of representatives of Buddhists throughout the world.

Medical Awards For Indians

Diplomas in Tropical Medicine and Surgery have been awarded to six men from India and Ceylon according to an announcement by the Royal College of Surgeons, they are: Messrs. A. C. Banerjee, M.B., (Calcutta); P. P. Bhavnagri M.R., D.S., (Bombay); K. S. Melon, L.R.C.P., M.R.C.S., M.B., B.C., (Andra); G. M. Pradhan, M.B., B.S. (Bombay); J. Yatawara,

L.M. and S. (Ceylon); and F. G. Smith, L.M. and S. (Ceylon). The diplomas are awarded in conjunction with the Royal College of Physicians.

The Richest Man In The World

The Nizam of Hyderabad is to visit London next year. He is the richest man in the world. A special liner will be chartered to bring him and his retinue to England. The Nizam never travels without a retinue of servants and officials which numbers more than 300. His income is £1,000 a day. He rules over fourteen million people. His state is more than twice the size of England and Scotland. Delhi houses one of his largest palaces, close to the home of the Viceroy. Twenty-one guns boom forth their welcome when he reaches the capital. Officers in glittering uniforms and soldiers in brilliant dress uniform await his coming.

THINGS IN GENERAL

Ex-Kaiser On World Politics

Emerging momentarily from the shadows of exile, the ex-Kaiser expressed forthright judgments on many international issues when interviewed on behalf of the Daily Mail by Mr. Randolph Churchill, who describes him as "still to-day as gay and outgoing a being as one could wish to meet, with the mental vigour and alertness of a man 15 years younger." The ex-Kaiser said: "The German people expelled me. If they want me back they must come and fetch me. Herr Hitler has done marvellously putting new life and zeal into the German nation. If ever they feel that his endeavours should be crowned by a return to constitutional monarchy, my family will not fail in their duty." He expressed horror and amazement at the world policy of attempting to restore prices by destroying goods. The ex-Kaiser is greatly impressed with Japan's increasing power, and declared: "Japan is capable of giving China peace and order as the British did in India. It is useless to think that the growth of Japanese power in China is preventible, moreover Japan constitutes in the East a bulwark against Bolshevism as strong as Germany in the West." The ex-Kaiser laughed at the folly of talking disarmament when all nations were rearming. "Germany's talking alone only brings international co-operation into ridicule. The trouble is that there are plenty of politicians but few statesmen," he said. If the British left India there would assuredly be a cleavage between the Mahomedans and Hindus, in which the Hindus would be bound to be worsted. Mr. Churchill contradicts the stories of the ex-Kaiser's fabulous wealth. He says the taxes consume over 80 per cent. of his German income, and he supports 14 families on the remainder. He adds that the ex-Kaiser lives with extreme simplicity and remains proud of his rule, claiming that the benefits of it have been distorted by war bitterness.

Building Empire Forests

The Rajah of Sarawak, Sir Charles Brooke, has given £20,000 towards the fund for building a permanent and self-supporting Imperial Forestry Institute at Oxford.

Big Stamp Sale In London

Bond Street's first test as a stamp selling centre has proved an immense success. Record prices were obtained at the continued sale of the famous Hind collection at Harmer's. Twenty thousand sterling was bid for Mauritius specimens in under 10 minutes and a few minutes later sales realised over £47,000. One Mauritius envelope started at £3,000 and, eventually fetched £5,000, which the auctioneer described as the greatest bargain sale. A penny orange-red stamp was sold for £2,500. Buyers represented every European country, America and South Africa. The collection was left by Mr. Hind a millionaire plush manufacturer, and it was liquidated for testamentary beneficiaries.

Round Mecca

Bare sand, grim rocks; no friendly palm-trees nod
By pool or stream the wanderer to invite.
Here famined Nature scowls vague fears affright
The land whose weary feet these wilds must plod.
Yet here, from scorching sand and barren sod,
From doubt and fear to Faith's unclouded height
Up rose, on wings of majesty and might,
One fervent spirit in its quest of God!
Each glances a longing, and each with a prayer,
What wondrous stores lay scattered all around;
The Maker's bounties spread before man's eyes;
Like grains of sand, or motes in sunlit air!
With new-born strength the heart's desire was found,
The herbless desert bloomed a paradise!

NIZAMAT JUNG, in "Islamic Culture."

Japanese Competition

Speaking at the Rosebank Hall, recently, Mr. Sutton who had supported Mr. R. H. Tothill when the question of the Japanese competition was before the House said that Mr. Tothill showed a box exactly like a Swedish matchbox, which had never seen Sweden, but had been made in Japan. He also showed a safety razor complete with all the British and American patents stamped on it, the whole of which had been made in Japan and could be sold two-thirds below the price of the British or American razor. While British pencils cost 10d. a dozen and German 8d. Japanese pencils were 1d. a dozen. A British fountain pen sold at 1s. 10d., a German pen for 10d., and the same type of pen made in Japan was sold for 2½d. in London. Japanese cups and saucers were sold at 3d. for two, electric lamps cost 6d., felt hats 17s. 6d. a dozen, gramophones 15s. to 60s., and he had been shown a Japanese wireless set in Durban which sold at £8 10s., leaving the seller a better profit than on one of British make selling at £17 or £18, while the workmanship was equally as good.

Gramophone To Trap Burglars

A new terror to burglars has been perfected in Copenhagen, according to the Berlingske Tidende. It is a gramophone record which automatically calls the police by telephone as soon as an attempt is made to break in. The appliance is set in motion by the forcing of a door. It rings up the telephone exchange, gives the alarm and indicates the source of the call. It can also give an alarm in case of fire. When the room reaches a certain temperature the

telephone exchange [illegible] called, and a record time was made for the fire brigade, giving the address where the outbreak had occurred.

Believe It Or Not

[illegible] in the north-eastern district of Siberia is a village whose inhabitants, until a short time ago, believed they were still living under the rule of the Czar. They had not seen a visitor since 1913 until they were recently discovered by a scientific expedition sent out by the Moscow Academy. They had not even heard of the Great War.

American's Fortune

Mr. Seeger, the well-known racehorse owner and second son of the inventor of the sewing machine bearing his name, left a fortune of a gross value of £1,606,018, with net personality £873,392, on which £308,872 in estate duty has already been paid.

Popular Reception For Shah

A message from Angora states the city is agog at the the official visit of the Shah of Persia, who after being met at the station by Mustapha Kemal drove through the streets, which were lined by 10,000 soldiers and cheering crowds.

Exportation Of Arms

The record exportation of arms from Britain amounting to £2,482,246 Sterling, was due mainly to orders from the Soviet who, according to the *Sunday Express*, is feverishly buying up the products of the World's armament factories in readiness for the struggle which it is believed is approaching with Japan. The arms sent from Britain consisted largely of machine guns and munitions permission for the shipment of which had been obtained at Whitehall.

New Sports Ground For Johannesburg Indians

Mayor Performs Opening Ceremony

"It has at all times been [illegible] and participate in the [illegible] our community, irrespective of [illegible] provided always that the event [illegible] worthy [illegible] for its object [illegible] the conditions [illegible] the Mayor of Johannesburg, Mr. D [illegible] Indian community, at the opening [illegible] Ground, at the corner of Harrison and Durham Streets, on which the first athletic match between the all-India and South African Indian teams was played on June 20.

The ground, which has been provided by the City Council, is a large one marked off into two fields. It has extensive seating accommodation and is in every way ideal for recreation. The Johannesburg Indian community has striven for such an amenity for many years.

There was a representative gathering of the Indian sporting motion present at the opening. The Mayor, who was accompanied by Mrs. Percy Roberts, in his address [illegible] the need for physical exercise to attain a high standard of mental and physical fitness.

The City Council, he said, had very great pleasure in granting the amenity for playing fields on which the citizens might indulge in healthy recreation and to that end it had spent large sums of money in providing the necessary facilities for the playing of football, cricket, tennis and other such pastimes that would help to build up a healthy, happy and contented community.

The ground which he had the pleasure of opening was another instance of the [illegible] importance of that policy [illegible] to remember that it was as much there [illegible] as that of the City Council [illegible] it was for them to see that it was properly prepared and used and was a credit of it.

The Mayor then presented a magnificent cup which is said was to be a floating trophy to be competed for by [illegible] clubs. They would have ample opportunity for framing rules and regulations governing the competition before the next season.

The Rev. H. L. K. Shirinyamy, president of the Johannesburg Indian Sportsmen's Association, said they were very fortunate in having a Mayor and Mayoress who were not strangers to them but took a deep interest in the Indian community. Indian sportsmen were very grateful to the City Council, which had always given them sympathetic hearing. What was done for the good of the Indian community, he said, benefited the community as a whole, and the Council was now alive to the needs of the Indian community. South Africa could not afford to allow a section of the community to develop while the other did not.

After thanking the Mayor for the cup he had presented, the speaker garlanded him and presented the Mayoress with a bouquet.

Mrs. Percy Roberts delivered a brief address to women and girls. Among other speakers were the Rev. L. Dexter Taylor and Mr. D. M. Nurse (one of the trustees of the ground), Mr. G. O. Clarke, of the department of the Parks and Estates Committee, was also present.—*The Star.*

Newcastle Council Changes Its Decision

Ground For All-India Match

The Newcastle Town Council has created an extraordinary volte face in connection with an application from the Newcastle and District Indian Football Association for the Lennin Park ground for match between the Northern Districts and the All-India team. The application was made for the purpose of allowing the association to take a gate on the occasion of the match as a guarantee £50 had been put up.

When the Council-in-Committee came to consider this application it was decided to recommend that the application be not granted. At the Council's monthly meeting Councillor Greaves moved that the application of the Indian Association be granted. This was seconded and carried with only two dissentients, so that the Indian match will take place in the park after all.

Northern Natal's Team

The four Indian soccer associations of Northern Natal—Dannhauser, Dundee, Newcastle and Ladysmith—have chosen the following team to play against the All-India team at Newcastle:

S. O. Maistar, Ladysmith; I. Nuttor, Newcastle; S. M. Ismail, Ladysmith; H. Narainsha, Dundee; K. Singh, Newcastle; K. A. Pillay, Ladysmith; P. Naran, Dannhauser; I. Muthoo, Newcastle; B. Subadar, Newcastle; R. Lutchon, Dannhauser; M. V. Naidoo, captain, Newcastle.

Reserves: R. Patel, Dundee; H. Goordeen, Dannhauser; B. Noormahomed, Dundee; D. P. Thomas, Ladysmith; P. Moodley, Dannhauser.

SPARKLING MATCH

TRANSVAAL GIVEN A LESSON

ALL-INDIA WINS EASILY

IN one of the most interesting soccer games seen in Johannesburg for many a day, says, the *Advertiser's* correspondent, the All-India soccer beat Transvaal on Wednesday June 13th by seven goals to one. Those who went to the match at the Indian sportsground were treated to as good an exhibition of fast, scientific soccer as has been seen outside a match in which Motherwell has figured. Europeans among the crowd of about 3,000 Indians went to see the game in a mood of indulgent good humour, no doubt expecting to see a colourful Indian scene with more than a touch of temple bells and the mystic East about it. In point of fact, however, they saw a thoroughly English-Indian crowd watching a game which was in accordance with the very best traditions of soccer. It was fast, bright and clean, and the result, seven goals to one in favour of the tourists, accurately reflected the game. The only thing, indeed, which seemed to strike a strange note at the match was the orderliness of the crowd.

The all-India team appeared barefooted with the exception of a bandage binding the ankle and instep. It was something new in soccer football, but no one could say that the players were at all inconvenienced by the absence of boots. They used the instep to kick the ball, and actually they seemed to possess an uncanny facility for ball control, which may or may not have been due to foot lightness. The tourists wore red and white, and as opposed to the lot of most visiting sides they had the crowd with them from the kick-off. Such barracking as was bestowed by the crowd at the players as the game went on was directed against the Transvaal players, who sadly needed gingering up.

Hectic Time

The game was notably chiefly for the most hectic quarter of an hour that has been seen in the soccer game here for many a day. Ramana started the ball rolling. This clever inside forward revealed himself to be a sprinter of more than ordinary capacity, and after a period of play in which the all-India team were all over Transvaal, Ramana dashed through after initiating a dashing passing movement, received a pass and banged it scammurily into the net. The ball was no sooner centred than Chowdury, the visiting captain, dashing down the left wing, centred, and Lakshiminarayan beat the Transvaal custodian, Palayachee, with a shot which did no give him a chance.

The Transvaal was nowhere in the picture at this stage. The backs seemed loth to tackle and the halves were badly out of place at critical moments. The half-line, in fact, was redeemed only by the presence of A. C. Naidoo at centre, who was the outstanding player of the side. Naidoo, merely by virtue of being where he should be, received the ball from an all-Indian back who had control, and he kicked high towards the opposing goal. The all-India goalkeeper, Mir Hasan, sensed danger and ran out to meet the ball, but the bounce beat him and Transvaal scored its only goal. Transvaal supporters had no time to console themselves with the thought that the tide had turned for inside a minute all-India had scored again. There was a scuffle in front of the Transvaal goal and the ball rolled into the net. The crowd cheered heartily, not knowing what was to come.

Ramana, the opportunist, dashed through the Transvaal defence like a streak of lightning and headed the ball into the net from a brilliant pass by Ghosh. The crowd yelled "Hy Ghosh" with excusable enthusiasm. In 15 minutes five goals had been scored. The pace of the game was terrific. No European team could have beaten the pace of the All-India visitors. At this stage of the game, with the score 4—1 in their favour, the visitors slacked off a little, but every now and again the three inside forwards, Ramana, Ghosh and Ganguly, would be seen in a brilliant piece of passing work, reminiscent of the famous Motherwell three inside men.

Opportunists

The All-India forwards were opportunists to a man, and not one of them had anything to learn about the trick of taking a pass and banging in a shot at the same time. They bombarded the Transvaal goalkeeper from all angles. Their bare feet undoubtedly gave them an adroitness which their opponents lacked. They leaped higher and at times seemed to gather the ball in their toes to head it rather than kick it to a colleague.

The Transvaal forwards showed little form before half-time, but they all had the tendency to keep ball to themselves rather than to pass it out to the wings. This lost them opportunity after opportunity. Essop Sallie, the Transvaal left-half, had bad luck when he shot in a bid one which just missed over the crossbar.

Mir Hasan, the visitors' goalkeeper, was one too many for the Transvaal side. He was up to all the tricks of the trade and the crowd quickly christained him McClory. He was a tower of strength to All-India and he saved one difficult situation after another by sheer aggressiveness. The pick of the Transvaal forwards in those rare moments when they really looked dangerous as a result of a well conceived passing movement was P. A. Govender. He had flashes of brilliance, but several of his passes went abegging.

Half-time came with the score still 4—1 in favour of All-India.

On the resumption play was confined to midfield for a spell, but it was perfectly clear that the speed of All-India team was no flash in the pan. Periodically they would flash through the Transvaal side and come within an ace of scoring. Transvaal were keeping the ball to themselves instead of passing it well out, and in this way they repeatedly lost the ball. There was no match for the visitors at ball control, and when it came to sheer dribbling trickery the All-India side made rings round them. Tackling,

the obvious remedy for this type of hyplay, was tardy and ineffectual.

Easy Goals

Lakshminarayar, was always dangerous and now dominated the scene again, and after another speedy forward dash down the field he beat both backs by sheer persistency and put the ball past Padayachee with a low ground kick. Ramsay, not to be outdone did a little forcing work on his own and scored again with a corking shot from about 20 paces out.

Lakshminarayan, a popular hero with the crowd, responded to the cry of "another one, please, India," by heading a beauty past Padayachee. He took a wing pass easily and headed it into the net with such a ease that the crowd gasped with astonishment The game after this developed into a series of attempts by the Transvaal to do something, but the game closed with the score:—

All India	7
Transvaal	1

The All-India side was faster, more scientific in all departments of the game and much more accurate than the Transvaal team. Their backs were sound and their halves were always in position. They gained a well-deserved victory in a sparkling match.

Dinner At Johannesburg

Sport Which Brings Races Together

The Mayor of Johannesburg Mr. D. Percy Roberts welcomed the All-India Soccer team to Johannesburg at a dinner given in the team's honour by the Witwatersrand Indian Football Association, in the Selborne Hall.

The Mayor referred to the influence of Indian sportsmen like Ranjitsinhji and Duleepsinhji on English sport. He wished the Indian team every success in their tour.

In replying to the toast of "India our motherland and our visitors," proposed by the Rev. S. L. E. Sigamoney, Mr. P. K. Mookerjee, the manager of the Indian football team, referred to sport as a factor, bringing together all peoples, irrespective of caste, colour or creed. Though in South African conditions were somewhat different, they came from their motherland as ambassadors of peace and goodwill and to make ties with all races of South African. They hoped, he added, to invite a South African team to India in 1936.

Replying to Mr Arnold's toast of "South African Sport," Mr. A. Christopher, president of the South African Indian Football Association, said that they had welcomed the announcement, made a few weeks ago, that the South African Cricket Association contemplated sending a European cricket team to India. He hoped that Europeans would appreciate the true value of sports, eliminating all racial factors.

Proceeding, Mr. Christopher paid a tribute to the assistance rendered in the cause of Indian sport by European sportsmen. Would they not, he asked, show another friendly gesture by meeting the All-India team? With this end in view, they had written to the European soccer organisation and were still awaiting their reply.

The other toasts were: The "South African Indian Football Association" (Mr. K. Naranasamy and Mr S. L. Singh), "Transvaal Indian Football Association" (Mr. J. F. Macrae and Mr. W. Ernest), "Wit's Indian Football Association" (Mr. M. John and Mr. D. Pavaday), "Our European Friends" (Dr Rahman and Professor Dake), "Our Guests" (Mr. S. D. Rayappen and Mr. A. J. Kenward), "The Chairman" (Mr Mall and the Rev. S. L. E. Sigamoney),

Mr. Mookerjee's Suggestion

Match Between Europeans And India Team May Help To Remove Prejudice

Interviewed on the question of the All-India soccer team playing a match against a European team, Mr. Mookerjee, secretary of the All-India Football Association and manager of the touring side, said that, while the team appreciated the existence of local difficulties in race relationships between Europeans and Indians, the request to play against a European team came not from South African Indians but from the All-India team, who were visitors from all parts of India.

"Why, in India the Viceroy plays tennis with Indians. I have been entertained by the vicereal party in the name of sport," said Mr. Mookerjee.

He stressed the fact that the Nationalist Party in India was prejudiced against South Africa and had been opposed to the present tour. A match between a European side and the All-India team would do a great deal to dissipate this prejudice.

Ancient v. Modern Civilisation

In an address presented to Mahatma Gandhi at Kalyanam on behalf of four villages, there was a remark that he had shown that the East India and the West were incompatibles. In replying to the address, Gandhiji said, if this were true of him, it would be a matter, not of praise, but of reproach. He was a follower of *Advaita* or the theory of oneness of all. East and West, South and North were all one to him. How could he, sworn opponent of untouchability in every shape and form, dare to make an untouchable of the West? What he had really said was that it would be suicidal for them to imitate Western or properly speaking, modern, civilization, which they called Western because it came from the West. Modern civilisation stood for indulgence, while ancient or Eastern civilisation attached great importance to self-denial and self-restraint. It was, therefore, a conflict, not of East and West, but of two widely divergent philosophies of life Untouchability was the worst form of exclusiveness. The Harijan movement was really only the first step in his programme of breaking down all barriers whatever which divided man from man.

Match At Pretoria

The All-India soccer touring team beat Transvaal last Saturday at the Caledonian Grounds, Pretoria, by six goals to one. Eight of the visiting team played in bare feet, the goalkeeper and fullback having taken to boots. The tourists gave an up-to-date exhibition of ball control and developed considerable speed. At half-time, All India led by two goals to nil, the goal scorers being Bhattacherjee, Lokahmimurgan, Chowdry and Ramana (2). After the interval, P. R. Govender scored for the Transvaal and Bhattacherjee again scored for the tourists.

Transvaal Team At Pretoria

The Transvaal team at Pretoria was as follows:—

Pokgadoby (East Rand), [illegible] Naidoo (Pretoria) and R. Chetty (Johannesburg), Kasan Sattie (East Rand), G. Naidoo (East Rand), and Ebrahim Sattie (East Rand), A. S. Govender (East Rand) (captain), Gounderamy (Pretoria), O. Pokgadoby (Johannesburg), Manager: Mr. B. R. Moolan.

Delightful Footwork Of Indian Tourists

An excellent exhibition of soccer was given by the Indian soccer tourists at the Caledonian ground on Saturday. The opposition did nothing, with the exception of the goalkeeper, who put up a good display, despite the fact that six goals were scored against him.

The ball control and footwork of the visitors was delightful to watch, and was a real eye-opener. It was unfortunate that there was a counter attraction at the Rand, for it was a display of football that one does not see every day. The only fault that can be found with the team is that their shooting is somewhat on the weak side, their defence being mostly at the goalkeeper.

Every member of the team, even those who wear boots, is extremely speedy, and on Saturday they outran the local players time and again. They do not believe in excessive dribbling, but their passing is done in a remarkably neat manner.

A feature of the match was the sporting spirit in which it was played.—*Pretoria News.*

Pretoria Indians Give Banquet To All India Team

The Pretoria District Indian Football Association entertained to a banquet at Polley's Hotel, last Sunday evening, the sixteen members of the All India touring side. Among the European guests present were the Mayor, Mr. Kincaid (Commissioner for Asiatic Affairs), Mr. A. Andrews (Immigration Department), Dr. Donelly, (Acting Medical Officer of Health), Councillors Attwood, J. Petmore, Captain Stuart, J. Beck, Scott, Theo Lorentz, Messrs. P. Battle and F. C. Ferguson.

The Mayor welcomed the tourists and stated Pretorians were pleased to make further contact with India through such emissaries. He said that the strength of a nation was made up of the total of the strength of that nation. "When we meet representatives of India, such as the true sportsmen of the India team, then we have concrete evidence of the fact that India is a great and strong country."

South Africa had much in common with India. Our interests were bound up with the interests of the great Commonwealth of Nations, both belonged to that Empire, which stood for justice, solidity and stability. That Empire was passing through severe trials today and could emerge triumphant only if there was the utmost co-operation between all members of Commonwealth.

Mr. Singh proposed the toast of "South Africa—the Land of our Adoption." He said this was the land of his birth as well, and he was privileged to be a true South African Indian, working for the betterment of South Africa in general. This country was not as bad as painted by Indian Nationalists who thought that Indians in this country were isolated. Indians shared the trials and ordeals with the rest of the South African population. They should work to make South Africa happy and prosperous for the entire population. He was proud of being a full-blooded Indian, but he realised that conditions in the country demanded that Indians should learn to [illegible] official languages of the country to prove to Europeans that they were able to take their correct place in the life of South Africa.

In response to the toast Mr. Nana said that fully 80 per cent. of the Indians in South Africa were born here, therefore had improved tremendously for them. South Africa had other racial problems and all of these would be solved when they learned to pull together. It required everyone to do so, and he felt that Europeans were doing a great deal for Indians. The gestures of friendship shown by the Minister of the Interior and the Mayor were evidence of the improved conditions for Indians.

Other toasts proposed were the South African Indian Football Association, the Transvaal I.F.A., the Pretoria I.F.A., the All-India Touring Team, and the European Guests.

The toast of the tourists was proposed by Mr. Ismail Mahomed, who was a member of the South African team to India in 1921. He stated that the tourists were to be congratulated on their showing. They had to play too often, whereas the 1932 team were called upon to play eight days in succession. He felt sure that the good impression left by that team had convinced their Motherland that a tour should be made to South Africa.

Mr. P. K. Mookerjee, manager of the team, said that the hospitality of South Africans knew no bounds; they were flooded with receptions, and South Africans were far too generous. Recently Prince George had fallen a victim to the hospitality of South Africans, and, as loyal subjects, they had to follow suit.

He was glad that sport was the common platform for healing true love. For years Europeans had preached that, and Indians accepted it as gospel truth. He hoped that he was not asking too much when he made the suggestion that big men of Europeans and by this means show some of their own people that South Africans were broad-minded in every way.

Fort Hare vs. Sastri College

A fully representative team of the South African Native College, Fort Hare, will be touring the Cape, Orange Free State and Natal. It is understood that besides playing a representative XI of natives in Durban they will be playing the Sastri College on Wednesday, July 4 at Currie's Fountain.

All-India Wins First Test

Speed And Accuracy Spell Victory

Before a crowd of about 6,000, and several hundred [illegible] the ground, the first [illegible] played between India and South Africa [illegible] by two goals to nil at Ellis Park last Wednesday afternoon.

The tourists were not quite so good as in their previous matches and there was no scoring at half-time. In the second half, however, their superior speed and accuracy enabled them to hammer away at the stout defence and net the ball twice.

The scorers were Bhatsara [illegible] who was the best forward on the field, and Lakshmiswaran. G. Singh, South Africa's captain at back, was outstanding.

S.A. Indian First Test Team

The following were selected to represent South Africa against the All-India soccer tourists in the first test match which was played in Johannesburg on June 20:—

P. Nadasen, (Natal), George Singh (Natal, captain), R. Govindsamy (Transvaal), Essop Dilles (Transvaal), M. C. Naidoo (Transvaal), R. A. Naidoo (Natal), Pat Naidoo (Natal), P. Naraidoo (Natal), P. S. Govinden (Transvaal), T. A. Govinder (Transvaal), and P. R. Govinden (Transvaal).

Reserves: R. Chetty (Witz) and Ebrahim Saliba (Transvaal).

Manager, Mr. Willie Ernest, Transvaal.

S. Africa's Second Test Team

The South African team to meet All-India at Currie's Fountain on Saturday at 3 p.m. in the second Test match will be selected from the following:—

P. Nadasen (Natal), G. Singh (Natal) captain; G. S. Naidoo (Natal), C. Kandasamy (Transvaal), R. A. Naidoo (Natal), C. Rajoo (Natal), C. Acosta (Natal), E. Saffie (Transvaal), P. Naidoo (Natal), G. Rajoo (Natal), P. Naraidoo (Natal), Nadasen Pather (Natal) and [illegible] Victor (Natal).

Social And Personal

The Viceroy of India, Lord Willingdon, accompanied by Lady Willingdon, arrived at Croydon last Monday by Imperial Airways liner from India, to spend a brief holiday in England.

—o—

Mr. [illegible] Erikson, president of the Durban Chamber of Commerce, and Mr. Victor Kent, chairman of the executive of the Associated Chambers of Commerce, have, it is learned, been appointed official advisers to accompany the delegation to the Mozambique Convention Conference which meets in Delagoa Bay on July 11.

—o—

Mr. C. M. C. Bone A.R.W.S. has been admitted as a member of the 1934 Art Group. Mr. Bone will be remembered by many people in Durban for his long association with St. Aidan's Mission. He will show water colour drawings at the coming exhibition of the group at the Municipal Art Gallery.

Bodha's Cup Fixtures

No. 1. Durban vs. Maritzburg County, at Maritzburg, on 2nd Sept. 1934, at 3 p.m., Referee: Mr. I. A. Hajee.

No. 2 Mayville vs. South Coast, at Mayville, on 2nd September 1934, at 3 p.m. Referee: Mr. M. B. Lyloo.

No. 3. Winners 1 vs. Winners 2, at Winners 1 ground, on 16th September 1934, at 3 p.m. if at Maritzburg, Referee: Mr. V. Arumugam, if at Durban, Referee: Mr. T. L. Naidoo.

Final. Winners 3 vs. Durban, on Winners 3 ground, on 30th September 1934 at 3 p.m., if at Maritzburg, Referee: Mr. G. K. Naidu, if at Durban Referee: Mr. I. Chadnedy.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	269
EDITORIAL :—	
The New Indian Market Scandal	..
OTHER ARTICLES :—	
Twenty Years Ago	270
The Slums Bill	..
Mr Hofmeyr Welcomes All-India Team	271
South Africa—News In Brief	272
India—News In Brief	273
Things In General	274
New Sports Grounds For Johannesburg Indians	275
Newcastle Council Changes Its Decision	..
Sparkling Match	276
Dinner At Johannesburg	277
Mr. Mookerjee's Suggestion	..
Ancient v. Modern Civilisation	..
Match At Pretoria	278
Pretoria Indians Give Banquet To All-India Team	..

અક્ષરોને મજબૂત કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર શ્રી. બી. એ અક્ષરોને મજબૂત બનાવવા માટે ખાસ કરીને આંખો માટે એવી સુંદર મિનરેસરીને મળતી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં અક્ષરોને ખૂબ બળ પડે છે તથા મગજ ખૂબ કેળવી શકાય છે. તથા આંકડાઓને સુંદર કાઢી શકે તેને આંખે પણ સુંદર ટ્રેનિંગ આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટમાં આવે છે. પેની કીંમત રૂા. ૧૮. ઉપરાંત રાખે.

મળવાનું ઠેકાણું :—

ઇન્ડિયનઓપીનીયન ઓફીસ

ફીનીક્સ, નાતાલ.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દરેક
મતે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૨ જુન ૧૯૩૮ અંક ૨૫

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર		૨૬૪
રંકના મેળો	(અનુસંધાન)	૨૬૫
હિંદી વેપારીનો બેદી ખત		૨૬૬
ટ્રિટોરીઆમાં ભારત ધનિકના ઠામ		,,
મી. ડાયરની મુલાકાત		૨૬૭
ના હિંદુ સેવા સમાજ		,,
બિહાર સકટ નિવારણ		,,
હબસી અખબારો બાબત		૨૬૮
૬ આફ્રિકાના ૬'ઉ બબકો		૨૬૯
વિવિધ વર્તમાન		૨૭૦
હાલેય ૨૨૨		,,
ગીતા મન્થન		૨૭૧
બિહાર પ્રજાકીય સકટ નિવારણ ફંડ		૨૭૨
૬ આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રદેશ		૨૭૩

ના. શાસ્ત્રીજીને મળેલી મહાન ખોટ

ના. મહાદેવ શાસ્ત્રીજીના ધર્મપત્ની શ્રીમતી શાસ્ત્રીના અવસાનના મહાસાગા ફટકે આપેલા દોઢ-બસ્ત્ર બબરની નોંધ લેતા અમને અત્યંત ખેદ થાય છે. ના શાસ્ત્રીજીની પોતાની હાલની નાજુક તંદુરસ્તીમાં તેમની ઉપર પડેલી આ આકરી ફટકી અસહ્ય ચોટ પડી હશે તેમ અમે અનુમાની શકીએ છીએ. યુનિયનની સમસ્ત બહેની કોમની તેમજ પ્રબુદ્ધ યુરોપીયન મિત્રોની શાસ્ત્રીજીને અને સ્વર્ગસ્થના અન્ય કુટુમ્બીજનોને મળેલી મહાન બોટમાં તેઓની તરફ ઉંડી દિલસોજી બરશે. સ્વર્ગસ્થના આત્માને અચળ શાંતિ મળો અને ના. શાસ્ત્રીજીની ઉપર આવી પડેલી આપત્તિમાં તેમને ધૈર્ય ધીરજ અને ક્ષમિત આપો એવી અમે અંતઃકરણથી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ

દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ જેઓ કુક મુકત થયા કંડનથી પુનાપલ્લી મુલાકાતે કેપટાઉનમાં થોડા દિવસ ગાળ્યા બાદ હાલ બેનેડા-નીસલગર્ન ગયા છે ત્યાં બિહાર સંકટ નિવારણાર્થે યુરોપીયનો તરફથી સહાયતા મેળવવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. કેપટાઉનમાં બે દિવસમાં તેઓનો પ્રયત્ન સફળ થયો છે. ઈગ્લાંડમાં તેઓ એજ કાર્ય કરી રહ્યા હતા અને તેઓના જણાવવા મુજબ બંડનમાં લોર્ડ લેમરનું ૬'ઉ પાઉંડ સારૂ દબારે પહોંચ્યું છે અને એક લાખ સુધી વધવાની આશા રખાય છે. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝે યુરોપના અન્ય ભાગોની પણ મુલાકાત લીધી હતી અને ડેનમાર્ક અને હોલેન્ડ તરફથી સારી મદદ મળેલી હોવાનું જણાવે છે. તેઓ થોડા દિવસમાં કરાચી આવી પહોંચશે અને ત્યારથી આવતા એગસ્ટ સુધીમાં હોંદ પહોંચી મહાત્મા ગાંધીજીની સાથ જોડાઇ જવાની આશા રાખે છે.

બેહાનીસબર્ગના મેયરનો સુંદર દાખલો

"કોમના દરેક વર્ગના મેળાવડાઓમા જાતિ ત્રાતિ કે વર્ણનો ભેદ રાખ્યા સિવાય હાજરી આપવાનો અને સાથેસ્થ થવાનો હું હમેશાં પ્રયત્ન કરતો આવેલો છું. એટલાં સારૂ કે એવા મેળાવડા કે ઉત્સવનો આપણી કોમની કિર્તિ કરવાનો અથવા આપણે ... સ્થિતિમા રહીએ ... કે તે સ્થિતિ સુધારવાનો સુંદર હેતુ હોય." આ શબ્દો જોહાનિસબર્ગના મેયર મી. ડી પેન્ડી કેનડસે થોડા દિવસપર દોઢીસો માટેની નવી કોહાડસે આકેડ ખુલ્લી મુકતી વખતે ઉચ્ચારાં હતા જોહાનિસબર્ગના મેયરના આ સુંદર દાખલાનું અનુકરણ અન્ય કહેવાતા મેયરોએ પણ કરવા જેવું છે.

પહેલી ૨૨૬ એપ્રિ

જોહાનીસબર્ગમાં ઓલ ઇન્ડિઆ અને સાઉથ આફ્રિકાની કોમો ત્યાં પહેલી ૨૨૬ મેમાં ઓલ ઇન્ડિયાએ જે ગોલવા કૂત મોકલી છે. સાઉથ આફ્રિકાએ અદ ગોલ કર્યો નહિ.

હીંદની નવી પરિસ્થિતિ વિશે ગાંધીજી

મહાસભા સમિતિની સભાયા ઉપસ્થિત થયેલી પરિસ્થિતિ સંબંધી 'હીંદુ' ના બજારપત્રીના લીધેલી મુલાકાત દરમિયાન ગાંધીજીએ જણાવ્યું હતું કે " પોતે એકલો સવિનય ભંગ કયારે અને કેવા રીતે કરીશ તે હું કહી શકતો નથી; કારણ કે હું પોતેજ તે જાણતા નથી. બા સુધી તારીખને માટે ચળગે છે ત્યાં સુધી તો હું ... ારે પરોક્ષ કેસમાંથી બહાર આવ્યો. ... જ તો નથી કરવામાં આવી હતી. આ ઉપરાંત બીજું બધું બાલ્યના મન જેટલુંજ શૂન્ય છે પણ મન ઠેકાણે આવ્યો ત્યારે મેં જણાવ્યું હતું તે ફરી જણાવવું જોઇએ કે સવિનયભંગને જરૂરીયાતો બધાને અટકાવવા ...

જનતો પન કરીશ. સ્વરાજવાદીઓને તેમને પોતાના વિચારો જણાવવા માટે અને તેમની સંસ્થાને માટે મહાસમિતિ તરફથી સ્વીકાર મેળવવાના સર્વ સંજોગો કરતુ બહાર હોય તો પોતાની મેળે કાર્યકર્તા બનવા માટેનો મારો નિર્ણય સ્વતંત્ર નિર્ણય હતો; પરંતુ જ્યારે મહાસમિતિને મળવાની પરવાનગી અપાઈ ત્યારે તે સંસ્થાને માટે રાંગી પરિષદનો દરાવ સ્વીકારવાની કંઈ જરૂર પડી ન હતી. મારાસ્વભાવપ્રમાણે પોતાની પાસેજ રાખવા અને મહાસભાના રાજકીય કાર્યક્રમને અમલમાં મુકવા માટે તેને પોતાની એજન્સીમાં ઉભી નાખવાનું મહાસમિતિ માટે બસ હતુ અને સ્વેત પત્ર પરની મહાસભાના વલણની વ્યાખ્યા કરવી બીલ જરૂરી હતી, કારણ કે તે જણીતી હતી મહાસભાના ધ્યેય "પુર્ણ સ્વરાજ્ય" નો નીતિ વિરૂદ્ધ મહાસભા કંઈ સ્વીકારી શકે નહિ. સ્વરાજ્યવાદીઓ મહાસભાની સંસ્થાના એક ભાગ બનતા છે."

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૪ મુન સન ૧૯૩૪

ઈંડનો બેલ્જી

[નીચેનો સુદર લેખ મહાત્મા ગાંધીજીના એક ચુસ્ત અનુયાયી અને મરીબોનો સેવકગાંજ પોતાનું જીવન વિતાડનાર ખરા કરિશ્મા શ્રી વિનોબાએ 'હરિજનબંધુ' માં લખેલો છે જે સહુને માટે એટલો મનનીય છે કે તેને અમે અમલેખનું સ્થાન આપવાને લલચાયા છીએ. આ. ઈ. ઓ.]

પ્રભુને સૌની ચિંતા ભલે રહેતી હોય, પણ એને બધાજ ચિંતા રહે છે ગરીબોની બીજા લોકો પણ પ્રભુના છે; ગરીબ તો પ્રભુનાજ છે. બીજાઓને તો બીજો પણ આધાર હોય છે; પણ ગરીબોનો આધાર તો ગરીબનિવાજ વિના બીજો કોઈ નથી. સમુદ્રની વચ્ચોવચ્ચ જહાજ પરથી ઉડેલાં પંખીને જહાજ સિવાય બીજો આશ્રય ક્યાં? એનાથી દૂર જમીને એ કયાં જતાં? ગરીબોનું ચિત્ત પ્રભુની બાજુ તેમણે દોરાયેલું જાય! ગરીબો પ્રભુના કહેવાય છે, પ્રભુ ગરીબોનો કહેવાય છે. ગરીબોનો બાજુ વૈભવ જોઇને કુંતીએ એને જ્યારે પ્રભુએ વર માગવાનું કહ્યું ત્યારે મરીબાઈ માગી. કહેવાય કહી રહે છે કે પ્રભુ તો આપતો હતો કટોરામાં પણ એને અણગમોજીએ માગ્યું પડિયામાં. પણ કાચા કટોરા કરતાં સાજું પડિયો સોગણો સારો.

કદાચ કોઈ 'લાકોળુ' માણસ વચમાજ પુછશે કે સાજું કટોરો તો સૌથી સારો! હું સાચ કહીશ, નહિ બાપુ. પાણી પીવાને માટે તો સાજું પડિયો ને સાજું કટોરો બંને સરખા. અને જરા ઝીણી આંખે જોઇએ તો એ ધાતુનો કટોરો ઇન્દ્રજેસ્થ જેવી જણા પડે. કટોરાની બાજીમાં એક બીજું ગબરાટ ચાલી રહયો હોય છે "અમને કોઇ ચોરી તો નહિ જાય!" પડિયાને આવો ભય હોયજ નહિ, એટલે એ નિર્ભય છે.

વળી કટોરો ને સાજો એ બેનું મેળવું હોવું મુશ્કેલ છે. રામકૃષ્ણના શબ્દમાં કહીએ તો જે મોટો તે ચોર. માણસ મોટો હોય ને બીજા પર ભગવાન ગરજ હોય એવાં દૃષ્ટાંતો બહુ ચોડાં મળશે. એવાં ઉદાહરણ ભગવાન નથીજ. ને કદાચ હોયાય તો એવાનો જન્મ મોટા કરી પણ એ માણસ મોટપણાનો હાર ઉતારી, અત્યંત દીન બનને ભગવાનને શરણે પડેલો હશે. એ દિવસે પ્રભુએ એને પોતાની પાસે લીધો. રાજા બલિએ જ્યારે રાજપણાનો હાર ઉતારીને માથું નમાવી દીધું ત્યારેજ પ્રભુએ એને આંગણે ઉભા રહેવાનું કબુલ કર્યું. ગજેંદ્રને જ્યાંસુધી એના બળનો ગર્વ રહ્યો ત્યાંસુધી એણે જ યું તે બધું કરી જોયું. જ્યારે ગર્વ ઉતર્યો ત્યારે એને દીનબંધુ યાદ આવ્યા. એજ દિવસની કથાનું નામ ગજેંદ્ર મોક્ષ છે. અને અર્જુને મહાભારત જે દિવસે જોયું તાની દોવાતો મર્મ છોડયો તે દિવસે પ્રભુએ એને ગીતા સંભળાવી. એ પાર્થ, એનો પ્રભુની સાથેજ મતભેદ થઇ ગયો! મોટા માણસ ભરોસો પ્રભુના મત કરતાં એના મતમાં શ્રેયનું કલ્યાણ કેમ ન હોય? પણ બાર વર્ષના વનવાસે એને 'મત-ત્વ' થી ઉતારી 'મંતવ્ય' ની સેવા કરવાનો અવસર આપી દીધો. જાનીપણા પર ચઢેલો મતના બાધા ઢગમગવા લાગ્યા. એ અવસ્થામાં બેસે બેઠેલા પ્રભુના ચરણ એણે પકડી લીધા. "અમે તો ઈંડિયોના ગુલામ છીએ. અમારો મત કયો.' અમારી તો ઈંડિયો કાવે તે નિર્ણય કરે છે, અને મનમલ્લ એના ઉપર પોતાની સહી કરી દે છે. સાં ધર્મને જોવા શક એવી દૃષ્ટિ ક્યાંથી આવે? ભગવાન, હું તમારો સેવક થું. મને તમે જ્યાંથી લો." આટલું બધા પછી ભગવાનને વાચા ફુટી, ને ગીતા કહેવા માંડી. ગીતા કહેતાં કહેતાં પણ શ્રીકૃષ્ણે એક વાત તો કબીજ દીધી—"મોટા-પણાની વાતો તો બધી કરે છે, પ્રત્યાઘાત તો બધા ભોગે છે.' સાર એ છે કે મોટા માણસોમાં જ્યે કોઇ પ્રભુને પ્રિય છે એવી વાત સંભળાવી શોય તો તે એવા માણસની જે પોતાનું મોટપણ છોડીને, પોતાની મહત્તા એક કોર રાખીને નાનામાં નાનો, રંક, નિરાધાર બન્યો હોય. ત્યારેજ એ પ્રભુનો સેવક કહેવાયો. જેને જગતનો આધાર છે તેને પ્રભુની સાથે શું સગપણ? જેના માતામાં જગતનો આધાર જમા ન રહ્યો હોય તેનોજ બોજો પોતાને માથે લેવાનો પ્રભુનો કોલ છે

રહસ્યકણ

જે પ્રજાને પોતાનો ઇતિહાસ નથી તે પ્રજાને આ જગતમાં બીજું કશું નથી

× × ×

જે દેશનો ધર્મ બરાબર હોય ત્યાં બધુજ બરાબર હોય છે.

× × ×

જે જે મહાન કાર્યો જમા છે અને થાય છે તે મનજનાજ પરિણામ છે અને બીજા કે વૈસાના. હકીકત બધા એજ બધા છે.

હિંદી વેપારનું ભેદી ખુન

ચૌદ વર્ષથી ડીટેકટીવને હંફાવનાર ખુની

હજુ હાથ આવ્યો નથી

હેરીસ્મિથની દરા માર્કેટ દૂર ગો. આવેલી દુકાનમાં તા. ૬ ઠ મીને ખુનેય બના સાંજના સવાયા સાત વાગે બાંદર ખુનેય બનાં બીજે દિવસે સવારના એક નોકરીને નોંધી દુકાને કેમ માલ ખરીદવા ગયો. ત્યારે તેણે બારણું બંધ જોયું. બારણું બંધ હોવાથી તે બારીમાં ગયો. બારણું તો તેણે એક દીવી મારતાં પાસેથી જોયો અને બરની બાજુની બરણીમાં બીજા માણસનું મોઢ જોયું, અને બરણી દૂર જોયું તેણે મરનાર દુકાનપણીનો દુખ ગયેલા દેખાયો.

તા. ૬૪ મીને ગુરૂવારે સાંજના ૬ વાગે બાજ પરસ્પાદ ગેર જોયો પોલીસે: કમ આવ્યા તપાસ કરી શકયા ન હતા ડીટેકટીવો પણ અંધારી રાત અને વરસાદમાં નીકળ્યા હતા આજે સવારે લગભગ દસ વાગે તેઓ પહોંચ્યા હતા પણ તેઓ કંઈ કરી શકયા ન હતા.

તા. ૧૦ મીને શુક્રવારે ડીટેકટીવો જ્યારે પહેલાં દાખલ થયા ત્યારે તેમણે દીવીઓના મારાં દુકાનની પાછળના ભાગમાં જોયું, અને એક કુતરો ઓણીંદા જોગ બન પડયો હતો. કુતરો ખુબ ભસતો હતો અને ઓણી પરબારી તેના ઓઢામાં ભાગી દેખ તેમ તેમણે જોયું.

પાછળના આખા ભંયકામાં લગભગ ૧૪ ઘાનો ભાગ્યા ન કે સાંજની રસોઈ ન હતો તેના વાંસકામાં ઓણી ભાગ પાણી તે ભરી ગએલો જણાતા. ત્યારે ડીટેકટીવો પરમાં દાખલ થયા અને પરના પાછળનું બારણું ઉઘાડયું કે બારણું કટોર દુમના પાછળના ભાગમ તથા રસોડામાં પડયું હતું ત્યાં એક માણસના માથા ઉપર ઓણી દાજેલી જણી. રસોડાની બહાર નાની બોહરીમાં બાકરા વિગેરે હતા કે બાર લગભગ ૩૦ વર્ષની ઉમરના માણસને કાબા બાંધ્યા ઉપર ઓણી મારી દીધી, અને રસોડામાં ખુન થએલાનાનું જોઈ આ પાંદડી સુધી આવ્યું નહીં

બાંદુનો આકાર ચોરી ૬ રહેતા નાગિકોને સંભળાયો હતો. હજુ સુધી કોઈ પકડાય નથી પોલીસો તથા ડીટેકટીવો ખાનગી જાતની શોધો કરે છે. આ ખુનમાં લાખની ચોરી થઈ હોય તેમ સંભળાય છે

ચૌદ વર્ષ થયાં પણ આજ કેસો ભારત બાબાના બે જંજાળના ચૌદ વર્ષ બાદ આજે નીચે મુજબ છે.

૧૯૨૦ ના મે મહિનામાં કાપડ બજારમાં નાટકના અજવાસમાં વેપારી સુમમ ન ખેરગાર્ધ બારણાનું ખુન સમજાય સાજન આ કર્યું તેને પણ બાંદુના બાર કર્યાનો પત્તા લાગ્યા હતા અને બુની હજી મળ્યો નથી.

૧૯૨૩ ના જાન્યુઆરી માસમ ક્રોસ્ટની નજીક કાનીફીલ્ડમાંની દુકાનમાં માલીક મી. મહમદ મેગડ અલીકરીમનું પણ રાત્રે લગભગ આઠ વાગે બાંદુનો ખુના થયા હતા ૧૯૨૩ ના ઓકટોબર માસમાં ઉપરના જેવો જ બીજો બનાવ બન્યો. મહમદના વેપારી મહમદ મેગડાલા નડકામાં બોલા હતા તેણે દુકાનમાં અવાજ સાંભળ્યો તે જોવા ગયા ત્યાં તો બાંદુની ગોળી છાતી અને મોઢામાં સરસ્યું મારી પડયા હતા આ બનાવ લગભગ અઢારના ગાર વાગે બન્યો હતો.

ઉપરના ખુનો વિશે અનેક મતો બાંધવામાં આવે છે. કેટલાક છે કે ખુન કરનાર કદાચ ગોરો પણ હોય. પરંતુ ગોરો એક નજીવી રકમને માટે આવું કૃત્ય કરે એ સંભવિત માનવામાં આવતું નથી. વળી એમ પણ માનવામાં આવે છે કે કોઈ વેપારી-ની રાજપાટ કરનારા ગોરાઓમાંનો તે એક હોય અને દેશી વેપારીઓને આ પ્રકારે કરીને પાટી મુકવાના એક કરતા તરીકે આવું કૃત્યો કરી રહેતો હોય. જો પણ સંજોગોમાં બાંધવામાં આવતું નથી. વળી ચીનેન મજબુત મત એવો દર્શાવાય છે કે આ ખુનો કરનાર કોઈ ડીટેકટીવ કે પરંતુ સામ બારીક હજુ સુધાર આવી નથી તેમ ખુનીનો પત્તા પત્તો લાગ્યો નથી. ડીટેકટીવો બારીક તપાસ ચલાવી રહ્યા છે.

પ્રિટોરીયામાં ઓલ ઈન્ડિઆ ટીમ

મુલ્કી પ્રધાને કરેલો સત્કાર

ઓલ ઈન્ડિઆ ટીમે ગયા રવીવારે પ્રીટોરીઆની લાયબ્રેરી મુકામને બાના ગ્રેજ્યુ થી આયોજિત સ્નેહમેલનમાં પ્રમુખ પદે તેમોના માનમાં મેજવાડો થયો હતો. મુલ્કી પ્રધાન મા. જે. કોલ ટેબલપર પણ તે પ્રસંગે હાજર રહ્યા હતા. તેમણે પોતાના ભાષણમાં દરમિયાન જણાવ્યું હતું કે આ દેશમાં હિંદીઓને લગતી બાબતો સારો મારો અભ્યાસ ધરાવનાર પ્રધાન તરીકે મેસર્સ પ્રેન્ડિલ્યર રીચને આ ખાતાની આવકાર આપું છું તે જાણી ખુશ થું કે સરકારે તેમોની આ મુલાકાતને રાજ્ય કારભારના મહદરૂપ ગણ્ય છે. પોલીસ કોમીસનરના અંગે તરીકે હિંદુસ્તાન અને દક્ષિણ આફ્રિકા વચ્ચે નજીકનો સંબંધ રહેશે અને તેથી દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદુસ્તાનની વિદ્વાન પ્રજાને હિંદુસ્તાનના મોટા આ દેશમાં પ્રવર્તતી સ્થિતિ સમજવે જો પ્રબન્ધ રહેશે. હું આશા રાખું છું કે આજ પ્રતિનિધિ રીમાની આ મુલાકાત રહેલી કોસ્સમ વધુમાં વધુ અને દુ પ્રજામાં મહદરૂપ થઈ પડશે.

સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિઅન કંગ્રેસના પ્રમુખ મી. કોસ્ટા મેસનના પ્રમુખ પદે મી. રીચર્ડસે મી. કોલમેનરના સ્વાગતમાં જણાવ્યું હતું કે હિંદીઓ પોતાને યુરોપીઅન બાકીસંપદાને ખાતરી આપવા ઈચ્છે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના બધા પ્રશ્નો સંપુર્ણ રીતે સમજે છે, અને બધા ન્યાયોચિત માની રહે છે.

પ્રિન્સ... રીચન બારીક આફ્રિ... પોતાના મેનેજર મી મેસ. કોલા સાથે પણ સમજવાનું ... બાબતમાં કર્યું હતું.

કાયદાનું રક્ષણ ... ...

મી. મુકરજીની સૂચના

૪ ટેસ્ટના ટીમ અને યુરોપીયનો વચ્ચે મેચ

ઓલ ઇન્ડિયા કુટબોલ એસોસીએશનના સેક્રેટરી બ્રાઁ અને આવેલી ટીમના મેનેજર મી મુકરજીએ ઇન્ડિયા ટીમ અ। યુરોપીયન ટીમ વચ્ચે મેચ રોાવવાના સંબંધમાં ગોલ્ડાનીસબર્ગમાં એક મુલાકાત દરમ્યાન જણાવ્યું હતું કે આ દેશમાં યુરોપીયનો અને હીંદીઓ વચ્ચેના ખતીપ સંબંધ વિશે રહેલી મુંઝવણો જોતે કે બંને સારી રીતે સમજી શકીએ છીએ બન્ને યુરોપીયનો સાથે રમવાની સૂચના કેમ સ્વીકૃત આફ્રિકાના હીંદીઓ તરફથી કરવામાં આવી નથી, પરંતુ ઓલ ઇન્ડિયા ટીમ તરફથી કરવામાં આવી છે, કે જેમાં હીંદુસ્તાનના સમગ્ર ભાગોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારા હીંદીઓ છે. વળી હીંદુસ્તાનમાં તો ખુદ વાયસરોય પોતે હીંદીઓની સાથે ટેનીસ રમે છે ફેડરેશને નાતે વાયસરીગલ પાર્ટીમાં મને પણ આમંત્રણો મળેલા છે

હીંદુસ્તાનનો રાજકારી પક્ષ સ્વીસ આફ્રિકાની બહુજ વિરૂદ્ધ છે, અને અમારી આ મુલાકાતોનો પણ તેણે વિરોધ કર્યો હતો. યુરોપીયનો અને ઓલ ઇન્ડિયા ટીમ વચ્ચે બે મેચ રોાવી શકાય તો બહુ સારૂ એ વિરોધ દુર કરવામાં મદદરૂપ થઇ પડે.

ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

પંડીત મહેતા જયંતિની અને રેવ. એન્ડ્રુઝને આવકાર

ઉપરોક્ત સમાજની ખાસ સભા તા. ૧૭-૬-૩૪ ને રોજ પોતીદાર હોલમાં શ્રી. રણછોડલાલ વલ્લભજીના પ્રમુખપણા હેઠળ પંડીત મહેતા જયંતિની અને રેવ. એન્ડ્રુઝને આવકાર આપવાને મળી હતી.

પ્રમુખે પંડીતજીને આવકાર આપતા પંડીતજી દુનીયાના કેટલ દેશોમાં હીંદી સંસ્કૃતિ અને તત્વ જ્ઞાનના પ્રચાર કર્યા છે અને આર્ય સમાજની સુંદર સેવા બજાવી છે વિગેરે તારીફ કરી પંડીતજીનો હારથી સત્કાર કર્યો હતો અને પારીદાર સેક્રેટરી તરફથી રા. પ્રાણજીવન મણીલાલ એ, અનાદીલ મંડળ તરફથી રા. લલ્લુભાઇ મુલજીભાઇ દેસાઇએ, મોટી વિદ્યાર્થી મંડળ તરફથી રા. જસમતભાઇ નાનાભાઇએ, કન્યા મંડળ તરફથી રા. એ એમ. બીલીમોરીઆ એ પત્નાતિ મંડળ તરફથી રા. ડી પુ. ગોસ્વામિ, બાળી મંડળ તરફથી રા. ગોવીંદરામ વલ્લભજીભાઇએ, ૨ દીત મંડળ તરફથી રા. રતનજી ખુશાલભાઇએ અને ,મરોડીય વેદ ધર્મ સભા તરફથી રા. નાથુભાઇ ભગવાનજીના હાર અર્પણ કરી પંડીતજીનો સત્કાર કર્યો હતો.

ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ તરફથી મી એસ. એમ. નાનાએ મુસ્લીમ લીગ તરફથી મી આદમ આદમ હાજી અને ક્રિશ્ચિયન ફોમ તરફથી રેવ. રીગામની અને મી. રીચે પંડીતજીને આવકાર આપ્યો હતો.

રેવ. એન્ડ્રુઝના આવકાર આપતા પ્રમુખે તેમણે મનુષ્ય જાતની બજાવેલી સેવાના માટે વખાણ કર્યા હતા. અને અસહકારના છેલ્લા અખતરા સમયે અપવાસ ,ઉપવાસ અને જેલમાંથી છુટા કરાવવાના કરેલા પ્રયત્નો અને બિહાર ધરતીકંપ વખતે બજાવેલી સેવાની પ્રશંસા કરી હતી અને હાર અર્પણ કરી સત્કાર કર્યો હતો.

બીજા બોલનારાઓમાં મેસર્સ બી. ઇ. પટેલ પી ઓસ. નેમી, બેસ. બી મેદ, ., એમ. નરસુ. ચીના અનેસ્ટ, બાબુ હજુરા સીમ વિગેરે હતા.

પંડીતજીએ સમાજ અને બીજા મંડળોએ કરેલા સત્કાર મ ટ આભાર માન્યો હતો અને હાલી સંસ્કૃતિની મહત્વતા અને તેને બાધા રાખવા માટે તેમજ દરેક કોમોને સંપ બજાવવા માટે ઉંડાણથી વિવેચન કર્યું હતું

રેવ ઓન્ડ્રુ તેમના થયેલા સત્કાર માટે આભાર માન્યો હતો અને મહાત્માજીએ કેરેલા અખતરા ..... તેમજ જેલવાસથી છુટા થયા તે પ્રસંગના જનાવો વિગતવાર કહી સંભળાવ્યા હતા.

પંડીતજીના સેક્રેટરી શ્રી ભારતીએ પણ પ્રસંગાનુસાર વિવેચન કર્યા બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

બિહાર સંકટ નિવારણ

ડરબનમાં થયેલો ધર્માદા ખેલ

ડરબનથી શ્રી. ઝવેરલાલ દેસાઇ લખી જણાવે છે કે:

બિહાર સંકટ નિવારણાર્થે ધર્માદા ખેલ તા. ૧૪ એપ્રીલ ૧૯૩૪ ને દિવસે ભજવવામાં આવ્યો હતો. જેનો હિસાબ નીચે પ્રમાણે છે:

ટીકીટનું વેચાણ	૭૬	૬	૧
ડોનનું ફીરાયુ તથા			
ખર્ચ	૧૪	૬૧	૬
ચેકનું બાદસમેત	૧૦	૮	
કરણદ ભાઇ રાજેન્દ્ર			
પ્રસાદ ઉપર ને કલ્યો	૧	૧	૧
	૨૬	૧૧	૭
	૬૩	૧૦	૭

ઇંગ્લીશ મારકેટના સ્ટાફ તથા ગ્રેટબ્રુસના યુરોપીયન વેપારી તથા બાલેાનગિલ બોર્ન બ્રધિઅન સ્ટોરલ્સ એસે સી એશનના લીડરોનો તથા 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' પ્રીસેરો આ બાબતમાં કરેલી કીમતી મદદ માટે આભાર માનીએ છીએ.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીસ્તી ૧૯૩૪ જુન	હીંદુ ૧૯૯૦ જેઠ	મુસલમાની ૧૩૫૨ સફર	પારસી ૧૯૦૩ ૧૯ મહીના	સુર્યોદય કલાક મી.	સુર્યાસ્ત
રવિ	૨૨	સુદિ ૯	૯	૧૮	૫ ૫૨	૫ ૦૪
સોમ	૨૩	,, ૧૧	૧૦	૨૦	૫ ૨	૫
મંગળ	૨૪	,, ૧૨	૧૧	૨૧	૫ ૫૨	૫ ૦૪
બોધ	૨૫	,, ૧૩	૧૨	૨૨	૫ ૫૨	૫ ૦૫
ગુરૂ	૨૬	,, ૧૪	૧૩	૨૩	૫ ૫૩	૫ ૦૫
શુક્ર	૨૭	,, ૧૫	૧૪	૨૪	૫ ૦૩	૫ ૦૫
શનિ	૨૮	વદિ ૧	૧૫	૨૫	૫ ૫૩	૫ ૦૫

હબસી અધ્યાપક કાર્વર

[નીચેના લેખમાં ડીનબંધુ એન્ડ્રૂઝે અમેરીકાના હબસી ડૉ. કાર્વરની જીવનકથા આપેલી છે જે 'દરિજનબંધુ'માંથી અમારા વાચકોના લાભાર્થે અહિં છાપીએ છીએ. મહાત્મા ગાંધીજી તે છાપતાં વાસ્તવીકજ લખે છે કે ડૉ. કાર્વરની જીવનકથામાંથી આપણે સહુએ. બોધ લેવા જેવો છે. —અ. ઇ. ઓ.]

આ એરિકાનાં દક્ષિણનાં સંસ્થાનોમાં મેં જે વખત ગાળ્યો તેદરમ્યાન હબસીઓની સંખ્યા મેં જોઇ, તેમાં હું જોઇ શક્યો કે હબસી પ્રજામાં કેટલીક અદ્ભુત શક્તિ હજુ અણખિલી પડી રહેલી છે. હબસીઓના અધ્યાપકો અધ્યાપક અમેરિકાના હબસી છે, ને એ અધ્યાપકો કુશળતામાં જગતના કોઇ પણ અધ્યાપકોની બરોબરી કરી શકે એવા છે.

હબસીઓના મોટામાં મોટા અધ્યાપકોમાં એક ડૉ. કાર્વર છે. એમના સ્વભાવમાં બાળકની સાદાઇ અને ઇશ્વરના જ્ઞાનનો સુમેળ થયેલો છે. મેં એમના સહવાસમાં જે દિવસો ગાળ્યા તેમાં મેં મારા ધર્માનુભવો એમને સંભળાવ્યા અને એમના સંભિલ્પા: અને એમણે એમની પોતાની પ્રયોગશાળા જ્યાં વિજ્ઞાનની અદ્ભુતમાં અદ્ભુત શોધો થયેલી છે તે મને ફેરવીને બતાવી. એમની સાથેના એ દિવસોને હું હબસીઓના મારા નિવાસના કીમતીમાં કીમતી દિવસો ગણું છું.

વિજ્ઞાનના એમના ક્ષેત્રમાં ડૉ. કાર્વરની પ્રતિભા વનસ્પતિ-જીવનના વિષયમાં બરબાદીમાં અને વિપુલ નવા પ્રકારની શોધોના વિષયમાં ઓદીસીયસની તોલે આવે એવો છે. તેમણે બટાટા, વટાણા અને બીજી વનસ્પતિઓનાં જુદાંજુદાં તન્તુઓનું એવું મિશ્રણ તૈયાર કર્યું છે કે એમાંથી બીજાં સાવ નવાંજ તન્તુઓ પેદા થાય ને તે ખોરાક, રંગ કે બીજા કામ માટે વપરાય. કચરામાં ફેંકી દીધેલી વસ્તુઓનાં તન્તુઓ લેગાં કરીને એમણે એવાં નવાં તન્તુઓ તૈયાર કર્યાં છે કે એમાંથી નવા પ્રકારની પાટિયાં અને ફરસમાં જડવાના આરસ બનાવવામાં આવ્યા છે. રસાયણશાસ્ત્રમાં એમણે જે કામ કર્યું છે તેમાં થયેલી શોધોની વેપારી દૃષ્ટિએ બહુ મોટી કીમત ઉપજે એવા છે. પણ ડૉ. જ્યોર્જ કાર્વરે એમાંથી પોતાને માટે સંપત્તિ પેદા નથી કરી. વખતોવખત એમણે પોતાની શોધો બીજાને ઉપયોગ કરવા આપી દીધી છે; એ લોકોએ એમાંથી પૈસા પેદા કર્યા છે પણ ડૉ. કાર્વર પોતે તો હજુ સુધી અકિંચન જેવા જ રહ્યા છે.

એમના સ્વભાવનો એક જાંચ આપણી નજરે નરી આવે છે તે એમની સંપૂર્ણ નમ્રતા. શીલમાં અને વિદ્યામાં એમના જેવો મહાન છતાં એમના જેવો નિરભિમાન અને એકાંત પ્રિય મનુષ્ય મારી જિંદગીમાં મેં બીજો કોઇ જોયો નથી. હવે તો તેઓ ઘરડાં થવા આવ્યા છે ને એમનું વિદ્યાધન પણ પુષ્કળ જેવું થયું છે છતાં જીવનને તેઓ બાળકના જેવી દૃષ્ટિએ પ્રસન્નતાથી નિહાળે છે. એમના હાસ્યમાં એમનું મુખાન હૃદય દેખાઇ આવે છે. વયોવૃદ્ધ થવા છતાં એમણે જુવાની દબાવી રાખી છે.

જગત અને જગતનાં સુખોની એમને કશી પરવા નથી. પચ્ચીસ વરસ પર એમને ટોમસ એડિસનની પ્રયોગશાળામાં કામ કરવા બોલાવવામાં આવ્યા હતા. ત્યાં ગયા હોત તો તેઓ પણ સંપત્તિ મેળવી કરી શકયા હોત. પણ એમણે એ જગા લેવાની ના પાડી કેમકે એમની ઇચ્છા પોતાના દક્ષિણના લોકોની સેવે રહેવાની ને પોતાના જ્ઞાનનો લાભ પોતાની પરમપ્રિય સંસ્થા ટસકેજીને આપવાની હતી. ૧૬ મી સદીના અરસથી વિખ્યાત અંગ્રેજ વૈજ્ઞાનિકો અને સંશોધકોમાંના એક સર હેરી જોનસ્ટન એમને વિશે લખે છે: "અધ્યાપક કાર્વર, જેઓ હબસીજીમાં વૈજ્ઞાનિક કૃષિશાસ્ત્ર, વનસ્પતિશાસ્ત્ર, ખેતીને લગતું રસાયનશાસ્ત્ર વગેરે શીખવે છે, તેઓ સોએ સો ટકા હબસી છે; પણ એમનું એ શાસ્ત્રોનું જ્ઞાન એટલું સંપૂર્ણ છે કે તેઓ હબસીજીમાં નહિ પણ ઓકસફર્ડ કે બાજના અધ્યાપક થઇ શકે. કોઇ પણ પ્રસિદ્ધ રસાયણશાસ્ત્રીઓ આ માણસની સાથે દસ મિનિટ વાત કર્યા પછી આપોઆપ એમને પોતાનો બરોબરિયો ગણવા લાગશે." પણ્યાં વરસ પર સભાગીલા આ શબ્દો આજે વધારે યોગ્ય થયા છે; કેમકે સર હેરી જોનસ્ટને એમને વિશે આ શબ્દો લખ્યા ત્યારે વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં ડૉ. કાર્વરની જે પ્રતિષ્ઠા હતી તેના કરતાં આજે એમના પ્રયોગોથી એમની પ્રતિષ્ઠા પણી વધી છે.

એમની દક્ષિણની સંસ્થાનની ભૂમિની સાધારણ માટીને વિષે એમણે જે શોધો કરી છે તે એમની આજકાલની શોધો માં કરતાં ચઢિયે ચઢતી ગણે. જ્યોર્જિયા અને અલાબામામાં સંસ્થાનોમાં રૂનો પાક બેસાડ જવાથી વરસો વખત આવેલો તે વખતે જ્યોર્જ કાર્વરે બતાવી આપ્યું કે અલાબામાની જમીનમાં એટલું કાંઇ રૂજ નથી ઉમરતું, પણ જે માટીવાળી જમીનની સામે અત્યારસુધી કોઇએ જોયું નથી તે જમીનમાંથી વટાણા બટાટા ને બીજા બીજા કીમતી પાક ઉતરી શકે એમ છે. ડૉ. જ્યોર્જ કાર્વરની શોધોથી દક્ષિણની ખેતીમાં નવો જીવ આવ્યો. એનાથી દક્ષિણના ખેડૂતો કરી બચું ઉભું કરી શકયા, ને સમજી શકયા કે તેઓ પહેલાં એકલા રૂના પાક પરજ આધાર રાખતા તેને બદલે તેમની પાસે આ જે અખૂટ ખજાનો પડેલો છે તે તેમને અઢળક સંપત્તિ આપે એમ છે.

ડૉ. કાર્વરના પોતાના સંસ્થાના ખેડુતોમાં એમની પ્રીતિ બહુજ ફેલાયેલી છે. તેઓ બજારની બાબતોમાં એમની સલાહ લેવા વખતોવખત આવે છે. ઘણાખરા દરરોજ તેઓ આવીને પોતાની જમીન વિષે તેમના પાસે પૂછપરછ કરે છે, ને તેમની પાસેથી જમીનનું પૃથકરણ કરાવીને જાણી લે છે કે એ જમીન વધારે રસાળ કેમ થાય ને પાક કેમ સુધરે.

અલાબામા અને, જ્યોર્જિયામાં ભૂતકાળમાં ખેડૂતોનું જીવન બહુ વિષમ હતું, અને વખાખરા ખેડૂતોને પેટ ભરવા માટે બહુ કષ્ટો મારવાં પડતાં. દક્ષિણનાં ચાર સંસ્થાનોમાં એક લાખ ગોરાં કુટુંબો અત્યંત દારિદ્રમાં રહે છે. અને એક લાખ કુટુંબ એટલે ગોડાઉનમાં ઓછા અદી લાખની વસ્તી થઇ. એમની જોડાજોડ હબસી કુટુંબો રહે છે, તેમની દશા એથીયે કંગાલ છે, અને એમના કુટુંબનો મદારસરી વિસ્તાર ગોરા પડોશીઓના કરતાં ચઢારે છે. જૂના વખતમાં દક્ષિણના ગુલામોનો ગગલગ બધો આધાર કપાસ પાકમાંથી મળતો

અહેવાલ નમા ઉપર હતો; એ જતાં જે ખંદરી આવી તેમાંથી એ લોકો નીકળી શકયા નથી. ડો. કાર્વર જેવા મહાન વૈજ્ઞાનિકે દક્ષાપૂર્વક દેશની જમીન ઉપર પ્રયોગો કરીને, અને બેડુતોને એ જમીનમાં રહેલો કસ બતાવી આપીને તેમને આ નિરાશા-કૂપમાંથી બહારને ઐટલે દાર્ય જેટલો પ્રયત્ન કર્યો છે ઐટલો બીજા કોઇ પણ માણસે નહિ કર્યો હોય.

વાંચનાર એ જાણીને કદાચ સ્તબ્ધ થઇ જશે કે જ્યોર્જ વોશિંગ્ટન કાર્વર પોતે ૧૮૬૪ ની સાલમાં મુસાગ તરીકે, ગુલામ માબાપને પેટે જન્મ્યા હતા. એમની જિંદગીના કિંમત ઐટલી નજીવી ગણાયેલી કે એ માલ્યા બાળક હતા તે વખતે એમને રસ્તામાં ફેંકી દેવામાં આવ્યા. એ દયામય એ મરી બનત પણ ઐક માણસે એમને બચાવ્યા ને એમની ૪૦૦ ડોલરની કિંમત ગણી તેમને આપી બદલામાં ગુલામને પોતે લીધા. પહેલાં એમ લાગતું હતું કે આ રીતે બચેલી જિંદગી ચકિત કે કુંઠિત પાછી નહિ આવે; કમે બાળપણ માં એ મરણની સમીપ પહોંચી ગયેલા, તે આજે આપણને ચમત્કારિક લાગે એવી રીતે મરતાં બચી ગયેલા. બાવાનું તેઓ ગમે લાંબા મેળાની હોતાં, અને જંગલમાં રખડતા રખડતા રાંધતા, ગૂંથતાં ને ચીતરતાં શીખ્યા એજ રીતે તેમણે જંગલનાં પશુપંખી અને ઝાડપાનગાંઠિયું અને જંગલની વનસ્પતિઓનું જ્ઞાન સંપાદન કરયું. તેઓ મોટા થતા ગયા તેમ તેમની બુદ્ધિશક્તિ દેખાતી ગઇ, ને એમનીજ હવે એમણે શિક્ષણના પ્રાથમિક સંસ્કારો મેળવ્યા. લખતાં શીખ્યાં પછી તેમણે હાથમાં આવી તે બધી ચોપડીઓ વાંચવા માંડી, અને કેવળ પ્રતિભાને બળે જે વાંચ્યું તેનો અદ્ભુત ઉપયોગ કર્યો. આ રીતે ગુલામીમાં જન્મેલા ને બાળપણે મરતાં ઉગરેલા એમણે આખરે પોતાનું ખરું તેજ પ્રકાશ્યું, અને ઐકૈક મુશ્કેલીને તરી પાર ઉતર્યા. આખરે આત્માની અજબ શક્તિથી તેઓ સફળતા પામ્યા.

આ બધામાં સૌથી સુંદર વસ્તુ એ છે કે અહીં અજબ સફળતા મેળવ્યા પછી તેઓ એમાંથી ગણનારો ઐકૈક આર્થિક લાભ જતો કરતા તત્પર રહ્યા છે, અને પોતાની કોમના સેવાની જોડે રહી રંકનું જીવન માણી રહ્યા છે.

પણ આ બધાં વિપત્તિનાં વરસોના એમના આત્માનુભવમાં જે રહસ્ય રહેલું છે તે પ્રગટ કર્યા વિના એમનું રેખાચિત્ર પૂરું થયું કહેવાયજ નહિ. એ રહસ્ય તે એમનો પ્રભુભક્તિયોગ છે. એમના ઐકૈક કાર્યનો પ્રેરક, દિશાદર્શક અને નિયંતા પ્રભુજ છે. એમની ધર્મશ્રદ્ધા બાળકના જેવી સાદી છે અને એ શ્રદ્ધાએ એમને બાળ ને વિવિધ જીવનની અનેક વિપત્તિઓ અને કસોટીઓમાં ટકાવી રાખ્યા છે. એમના કાર્યના ઐકૈક દિવસનો આરંભ અને અંત પ્રાર્થનાથી થાય છે. એમનું આખું જીવન પ્રાર્થનામય છે. એ ઐક એવા જીવ છે કે જેમને વિષે બાઇબલમાં કહેલું છે: 'ઐવા શાક હૃદયવાળાને ધન્ય છે, કેમકે તેઓ ઇશ્વરનાં દર્શન કરી શકશે.'

દક્ષિણ આફ્રિકાના કુંક ખબરો

ન્યુ કાસલની કાર્નિવલી ફેરવેલો કરાવ્યો—ન્યુકાસલ અને ડીસ્ટ્રીક્ટ ઇન્ડિયન ફુટબોલ ઐસોસીએશન તરફથી નોર્થન ડીસ્ટ્રીક્ટસ અને ઓલ ઇન્ડિયા ટીમના વચ્ચે મેચ રમવાને ન્યુકાસલ ટાઉન કાર્નિવલને ઇનડોર પાર્ક માઉનો ઉપયોગ કરવા દેવાને અરજી કરવામા આવી હતી. કાર્નિવલ મેનેજમેંટી સમક્ષ અરજી આવતા તે નામંજુર કરવાની બલામણ કરવાનો ઠરાવ થયો હતો. ત્યારબાદ કાર્નિવલની માસીક મીટીંગ વખતે કાર્નિવલર મીત્ર તરફથી ઇન્ડિયન ઐસોસીએશનની અરજી મંજુર કરવાની દરખાસ્ત મૂકવામા આવી અને તેને ટેકા મળતાં માત્ર ઐજ વિરૂદ્ધ મતે દરખાસ્ત પસાર થઇ હતી. ઐટલે હવે દોડીઓ ન્યુકાસલના પાર્કમાં મેચ રમી શકશે.

ઇમ્પીરીયલ ઇરગીકેપ—લીબ્ટનબર્ગથી લીબ્ટનબર્ગ હોલ સેવા સમાજના સેક્રેટરી રા. મગનલાલ પી. પટેલ લખી જણાવે છે કે ઇમ્પીરીયલ ઇરગીકેપ સંકટ નિવારણ ફંડ માટે ઉપરોકત મંડળ તરફથી ફાળો કરી મોકલી આપ્યો છે. ફાળામાં આપનારાઓના નામો આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે.

પોર્ટ એલીઝાબેથ અને યુનાઇટેડ—યુનાઇટેડથી રા. લલ્લુભાઇ નાગરજી લખી જણાવે છે કે: આપના તા. ૧૧ મે ૧૯૩૪ ના 'ઈ. ઓ.' ના અંકમાં પોર્ટ એલીઝાબેથ આર્યન કોલ્ટ ક્લબ તરફથી યુનાઇટેડ હોકી ક્લબ સાથે જે કપ મેચો રમાયેલ તે અંગે જે હેવાલ આપવામાં આવ્યો છે તે વિશે હું ખુલાસો કરવા ઇચ્છું છું. પોર્ટ એલીઝાબેથની ઉપરોકત ક્લબનો હું ઐક સેક્રેટરી હોઇ તેમજ બન્ને ક્લબ તરફથી નીમાયેલ પ્રતીનીધીનો હું પ્રમુખ પણ હું, જતાં ઉપરોકતહેવાલ મને કોઇ પણ જાતની ખબર આપ્યા સીવાય અને મારી સંમતી વગર બાયસ મોકલાવેલો છે. તો એ અંગે હું આપના પત્ર દ્વારા જાહેર કરવા ઇચ્છું છું કે એ હેવાલ તદ્દન ખોટો છે કારણ કે જે રાત્રે કપ મેચો એ ઉભય ક્લબો વચ્ચે રમાયેલ, તે હોકીના કોઇ પણ કાયદાઓ અને બંધારણ વગર રમાયેલ છે. એટલે એ પાંચેય મેચો પ્રતીનીધી પાર્ટ ગીન કાયદેસર રમાયા હતી. જેથી એ કપ ઉભય ટીમો વચ્ચે કોયએ હજુ થયો નથી. તેમજ હું આ પણ જાહેર કરવા ઇચ્છું છું કે ઉપરોકત કપ મેં પોતેજ પી. એ. ક્લબને બેટ આપ્યો હતો. જતાં મારી સંમતી સીવાય ખોટો હેવાલ છાપવા મોકલ્યો. જેથીને આ ખુલાસો મારે આપના પત્ર દ્વારા જાહેર કરવાની જરૂર પડી છે. તો આ ખુલાસાથી જે ગેર સમજ થયેલી છે તે દુર થશે.

જોહાનિસબર્ગમાં સુંદર રમાયેલી ફુટબોલ મેચ—જોહાનિસબર્ગમાં ટ્રાંસવાલ અને ઓલ ઇન્ડિયા વચ્ચે સુંદર મેચ રમાઇ હતી. જેમાં લગભગ ૩૦૦૦ ગોરાઓ આવ્યા હતા. હોદીઓ પણ પોતાના માતૃભાઇઓની મેચ જોવા આવ્યા હતા. ઓલ ઇન્ડિયા ટીમ ખુબ જહનિસર રમતી હતી, અને ઉંચાડે પગે રમતા હતા. માત્ર પગ ઉપર સોટ મારતા ભાંખ્યા હતા. અવરિક્ષત રીતે તેઓએ રમી ૭ ગોલ વિરૂદ્ધ ઐક ગોલે અત મેળવી હતી

ટેસ્ટ મેચ—સાઉથ આફ્રિકા અને ઓલ ઇન્ડિયા વચ્ચે પાંચવી ટેસ્ટ મેચ જોહાનેસબર્ગ ખાતે ગયા બુધવારે રમાયેલી

હતી. બીજી ટેસ્ટ મેચ આવતી તા. ૨૩-૬-૧૪ ને શનીવારના રોજ કેનબામાં રમાશે.

પ્રિટોરીયામાં બબ્બ ફુટબોલ મેચ—પ્રિટોરીયામાં કોલેજીયન ગ્રાઉંડમાં સુંદર મેચ રમાઇ હતી. જેમાં સાઉથ આફ્રિકન ટીમના બોલફોપર બબ્બજ ગોલ રમ્યો છતાં ઇન્ડિઅન ટીમના ૭ ગોલ થયા. બેનારાઓને ખુબ આનંદ થયો હતો. ઇન્ડિઅન ટીમ પોતાના બેફ તરફ બોઅર સરકારવામાં ચણીજ સુંદર રીતે રમ્યા હતા.

અમારા —મી. અને મીસીસ ડબલ્યુ પેક અને મીસીસ સી. પેક અને કુટુંબ પ્રીટોરીયા ઇંડીપનેનો પોતાના પુત્રના અવસાન જોગમ્યે બોકસેલા સુંદર રીથે. તેમજ દર્શાવેલી દિલસોજી માટે આ પત્ર દ્વારા ખરા અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

વિવિધ વર્તમાન

નિરાશ્રિતો કે સરકારો?

બ્રીટને પોંડ ૨૪,૮૨૨૪૬ ની કીમતના હથિયાર નિકાસ કર્યા છે. જેમાંના મોટે આગે સોવીયેટ સરકારઓ આપેલા ઓરડર મુજબ મયા છે. 'સન્ડે એકસપ્રેસ' ના જબ્બરાવ્યા મુજબ જાપાનની સાથે ભવિષ્યમા યનાર યુદ્ધની તૈયારીઓ કરવાને રહીઆ દુનીયાની સઘળી દક્ષિણની ફેકટરીઓમાથી હથિયારની ખરીદી કરી રહ્યું છે. બીજાના ગયેલા હથિયારો માં મુખ્યત્વે કરી મશીનગનો અને હારમોળાનો સમાવેશ થાય છે કે જે મોડલયાની પરવાનગી બદાયટ કોલ તરફથી આપવામાં આવી છે.

આનો ના ન આનો.....પણ

સામ્રાજ્યવાદીઓના ઇશારા પ્રમાણમાં આવેલા એક ગામડાના વતનીઓ આજ સુધી પોતે ગોરાના શાસન નીચેજ જ રહ્યું માનતા હતા. ૧૯૧૪ ની સાલથી બહારના કોઈ પણ માણસે ત આમની મુલાકાત લીધી ન હતી. મોરફેરા એકેડમી તરફથી વિજ્ઞાનશાસ્ત્રીઓએ સંશોધન કરવા ગયા તે ગામડાના કુટ મુકત ઉપરજ મુલાકાત લીધી હતી ત્યારે તેઓને ગામ-વાસીઓના અજ્ઞાનનું ભાન થયું. મહાન યુદ્ધને વિશે પણ તેઓ કશું જાણતા ન હતા.

એક અમેરીકનની બરકામત

અમેરીકાના બબ્બીના શરતી ગોલના માલીક અને સંગર નામના સિવણના મંચાના શોધકના બીજા દીકરા મી. સીંગર પોતાની પાછળ પોંડ ૨૦,૬૧,૦૧૮ ની બરકામત મુકી ગયા છે.

૭૩૦૦૦ પાંડે વેચાયેલો આફ્રિકન સ્ટાંપ

અમેરીકાના કરોડપતિ મી. મરહુમ આર્થર હાઘનનો સ્ટાંપોનો સંગ્રહ લંડનમાં વેચાના આફ્રિકન સ્ટાંપોની કીમત ૪૭૦૦૦ પોંડ ઉપજી હતી.

દુનીયામા સહુથી મોટો બેજાદાર

ગયે વર્ષે દુસિણ કેલીફોર્નીયાના નીગ્રો લંડન ગયા હતા. તેઓ દુનિયામાં સહુથી વધારે બેસાદાર ગણાયુસ છે. તે તેના બોકરો અને બોટીલરો સિવાય કદી મુસાફરી કરતા નથી, જે ૩૦૦ ઉપર છે. તેની આવક શેરબના પા. ૨૦૦૦ ની છે તે ૨,૪૦,૦૦,૦૦૦ ની વસ્તી ઉપર રાજ કરે છે ઉંમરમાં અને રોબદાબમાં કરતાં તેનું રાજ બબ્બજ મોટું છે. હિન્દી માં વામસરોયના મંગલાની નજીક ૧૫ સલ્યો મોટો મહેલ છે. બબારે તે રાજધાનિ શહેરે પહોંચે ત્યારે તેને ૨૧ તોપનું માન મળે છે.

મુંબઇના મીલ મજુરોની હડતાલ અને ગાંધીજી

મહાત્મા ગાંધીજી ગઈ તા. ૧૪ ના રવિને મુંબઇ પહોંચ્યા છે. અને છેલ્લા બે માસ કયાં સુધી ચાલી રહેલી મીલ મજુરોની હડતાલનું સમાધાન લાવવામાં પોતાની પગ ચલાવવા પણ રાજધાનમાં આવે છે. હડતાલના આગેવાનો પંચાયત કરવા કબુલ થાય તો ગાંધીજી માલ માલેકોની સાથે વાટાઘાટ કરવાને કબુલ થયા છે

લિંકન નરસકીએ અદાલતના સામેના હુકમ પાછા ખેંચી લીધા

સાનનયજંગના કારણે દીક્ષણઆફ્રીકાની જુદી જુદી અદાલતોની સંસ્થાઓને બેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવી હતી તે હુકમ મહાત્મા ગાંધીજીના સવિનયભંગ ભય કરવાના દરાવના પરિણામે હદ સરકારે પાછા ખેંચી લીધા છે. પરંતુ રેલવેસ્ટોની અને અન્ય હિંસાવાદી સંસ્થાઓ સામેના કાયદા કાયમ રાખવામાં આવ્યા છે અને તરફદના પ્રતાપમાં લાલ બત્તીસો વાળાઓની ડીલવાલોને બેરકાયદેસર ઠરાવવામાં આવી છે.

હાસ્ય રસ

પુરૂષોને ગુન્હેગાર કોણ બનાવે છે?

ગયેજ બદાયદહંડ નામના લેખકે "ધી અનકંર સેકસ" નામનું એક પુસ્તક લખ્યું છે. તેમાં "સ્ત્રી નિષ્ઠુરતા અને ગુન્હો" એ પ્રકરણમાં ઓસ્ટ્રો અને ગુન્હા એ બેઉના નિકટનો સંબંધ દર્શાવનારે વિવેચન અસંત માર્મીક રીતે કરવામાં આવ્યું છે. તે કહે છે કે "બીજાઓને પુરૂષોના જેવા સમાન હક આપવા બંધાય એવી તમની માનસ્થી બબ્બજ છે. બીજાઓને પુરૂષોના જેવા હકો કદાચિ આપી દેવાય નહિ. પુરૂષોપર હમેશાં અવલબી રહેવું એવી તેમના શરીરની માનસિક અને નૈતિક પટના સ્વરૂપે કરી છે. ઓ બહુધા ગુન્હેગારી પ્રવૃત્તિની દોરવણી તે મનુષ્યને બદમાયશીરી કરવાને અને પોતાના માટે ખારી કરવાને કિરકરે છે. મજબુરના ગુન્હા ઓ તરફથી મળેલા ફિલિંગ્સને પરિણામે હવા પામે છે. સ્ત્રીઓ અને સર્વે ચારિત્રવાન કોલસની આરાધના એ બેઉ અમેરીકામા બનતા બબ્બર ગુન્હાઓ સાથે તથા બદમિજારી જીવન સાથે નિકટનો સંબંધ ધરાવે છે. આ વાત ગુન્હેગારોની દુનિયામાં બબ્બુતો છે એમ નથી, પણ અમેરીકાના ઉંચા દરજ્જાના લોકોમાં પણ તેનો બેસુમાર ફેલાવો થયો છે."

બીલ લોકોની લબ્બતાબ્ધિ

જાપ્રમ જીલ્લાઓના નર્મદા તીરના બીલ લોકોના લગ્નવિધિ વિચિત્ર છે. બોકરો બોકરી દસ—અગીયાર વર્ષનાં થાય છે. બેટલે ઘર પહલનો મુખ્ય પુરૂષ વધુપદના પુરૂષ પાસે બનય છે અને (બેસીસાળ આગળથી કરી રાખ્યું હોય છે) લગ્નનું મુહુર્ત કરાવવાનું કહે છે. જો આઠ દિવસ પછી લગ્ન કરે છે તો તે બેઠ કોરીને આઠ ગાંઠો વાળી આપે છે અને તે ગણીને ઘર પહલનો માણસ ઘેર પાછો આવે છે. રોજ બેઠ બેઠ ગાંઠ છોડતો જાય છે. તે બાબતનું કોવાયો દિવસની આ રીતે ગણત્રી કર્યા વિના તેનો પુરૂષ બનો નથી. આઠ બંધાય તે દિવસથી કન્યાને ઘેર રોજ બીજાના નાચ ચાલે છે, ઢોલીના તાલ સાથે નાચવાનુ

દેશના છે. ઉમરદ્યાપક બીલડીઓની આપ ઉપર બેસે તે પણ કેટલાક બીલો નાખે છે. દોરીની ગાંઠો પુરી થાય ત્યારે પહેલે પર બાજ બહેન બનાવે ઘેર જાય છે. પાત્રોક મોબાઇલપ્રેમને પરસ્પરા સામસામાં બેસે છે અને ઉંદરણીઓની ઉપર મોબા ઉડારે છે આ મોબા કેટલાના વિધિ બોજ સંમતિષ!

ગીતા મનન

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામભાઈ મશરૂવાળા).

અધ્યાય ૬ ઠો ચાલુ

(૧) શ્લોક ૧

અર્જુને જે પ્રશ્ન અત્યાર સુધી સાંભળ્યું તથા અનુભવ્યું તે ઉપર હવે એ શાંતપણે વિચારવા ... અને તાત્ત્વિકતાના ઊંડાણમાં પ્રવેશવાના પ્રસંગ ઊભા થાય છે. એમ વિચાર કરતાં એને એક ખુલાસો પૂછી લેવાની પ્રેરણા થતા કૃષ્ણચંદ્રની આજ્ઞા થઈ તે બોલ્યો:

"કેશવ! તમે અત્યારસુધીમાં મને જે બોધ આપ્યો, તેનો સાર હું તમારી આગળ નિવેદન કરું છું તે સાંભળો. આથી મારી તમને સમજવામાં કંઈ ભૂલ થતી હશે તો મને ખબર પડશે. અને મારે જે આગળ પ્રશ્ન પૂછવો છે તેનું પ્રયોજન પણ તમારા ધ્યાનમાં આવશે.

"પ્રભુ! તમે પહેલ આમ કહ્યું કે સંન્યાસ એટલે સાંસારિક કર્મોનો ત્યાગ એમ નહિ, પણ સંકલ્પનો ત્યાગ તથા ફળના ત્યાગનો ત્યાગ તે સંન્યાસ.

"વળી, તમે એમ કહ્યું કે આવો સંકલ્પ સંન્યાસ સિદ્ધ કરવો આવશ્યક છે, અને તે માટે સાધકો જુદા જુદા પ્રકારના કર્મ યોગમનું. અમારા સાહિત્યિક ધર્મમાં, જુદી જુદી આશ્રમ પદ્ધતિનું આચરણ કરે છે.

"એવા કેટલાક સાધકો સાંસારિક કર્મો દ્વારાજ આવા કર્મયોગ ને મહત્વ આચરણ કરે છે, અને બીજા કોઈ સાંસારિક કર્મો છોડીને બીજા જાતનાં કર્મો દ્વારા તેનું આચરણ કરે છે.

"વાસુદેવ! આ વિષે તમે જેવો પણ અભિપ્રાય આપ્યો છે એ બધાયે પ્રકારના સાધકોનું ધ્યેય એકજ અને શુભ હોય છે; અને તે નિઃશ્રેય ને પ્રાપ્ત કરવાનું કોઈપણ સાંસારિક કર્મો છોડીને કોઈપણ પ્રકારનો યોગ આચરે છે, તે સામાન્ય રીતે, કાષ્ઠમાર્ગી, સંન્યાસી, બાધ, વગેરે નામે ઓળખાય છે ખરા. પણ સાધ્ય કે જ્ઞાનમાર્ગનું, સન્યાસનું કે જ્ઞાનયોગનું કાર્ય એવા પ્રકારના કર્મમાં નથી.

"વળી, તમે એમ કહ્યું કે સાંસારિક કર્મોનો સામનો માર્ગ લેવો કે તે દ્વારાજ યોગ સિદ્ધ કરવો, એ દરેકની પ્રકૃતિ ઉપર અવલંબીને રહેલું છે; અને પોતાની પ્રકૃતિથી કરેલા સ્વધર્મનિજ દરેક નિષ્કામથી આચરી તે દ્વારાજ સાધના કરવી જોઇએ.

"હાર્દિક! હું જે પરાત્પર સમજ્યો હોઉં તો તમારો મહાપાત્ર એ મત મને જણાયો કે સાંસારિક કર્મોનો ત્યાગ કરીને, પણ તેનુજ જ્ઞાનપુર્વક, કુશળતાપુર્વક, ભગવાપુર્વક, ચિત્તશુદ્ધિ માટે નિષ્કામ પણે, ઓલ્લપુર્વક, અને યજ્ઞરૂપે આચરણથી આચરણ કરવું: કારણ કે કર્મવિરહિત કર્મો હજારો અને લાખોનો રચનાદિક કરનારજ છે, માટે તે દ્વારાજ મોક્ષનો માર્ગ શોધવો એમાં પ્રજ્ઞાનોનું કલ્યાણ રહેલું છે

"અર્જુના! આમ આપ તમે કહ્યું કે, સાધક સાંસારિક કર્મોવાળો હોય તેનો ત્યાગ કરનારો હોય, બંનેને જ્ઞાનમાં નાંખ કરી જોઇએ તથા અવશ્યક્ષ પ્રાપ્ત થવી જોઇએ.

"આ માટે ... મને પરમાત્માના જ્ઞાન તથા વિજ્ઞાન વિસ્તારપુર્વક સમજાવ્યા તથા સમબુદ્ધિયોગનો આદર્શ બતાવ્યો.

"શ્રીધર! પરમાત્માની જ્ઞાન-વિજ્ઞાન સંબંધે પણ તમે અને બે ઠાં આ સમાધાની અને સમબુદ્ધિના પ્રાપ્તીમે બે પદ્ધતિઓ બતાવી, આમ મને લાગ્યું છે.

"મધુસૂદન! આત્મજ્ઞાન આપતા બે દ્રષ્ટિબિંદુ કે રીતે હું સમજ્યો છું તે તમને જણાવું ... આ દ્રષ્ટિ એવા કહ્યું કે આત્મા સદા શાંત, ચૈતન્યરૂપ, દેવના સાક્ષી છે એ પ્રકૃતિ અને પ્રકૃતિની ક્રિયાઓથી અલિપ્ત, નિરંતર એક રૂપે રહેનારો, સર્વ બાહ્યાંતર ઉપાધીની પરમ્પરા અપ્રકટ તથા અવ્યક્ત રહેનારો છે. એ કંઈ કરતો નથી કે કારવતો નથી, પણ તેનો સત્તા માત્રથી પ્રકૃતિ પોતાના સ્વભાવ પ્રમાણે ચલે છે, બાહ્ય જ્યાં સુધી ચિત્ત ને આત્માના વિષેજ દૃષ્ટિ થાય નહિ ત્યાં સુધી આ પ્રકૃતિની પ્રવૃત્તિનો અંત આવતો નથી. એવો અવ્યક્ત, અક્ષર, અને અલિપ્ત આત્માનું જ્ઞાનલક્ષ્યન લક્ષ, તેનું અનુસંધાન રાખી, કેવળશુદ્ધિ માટે કર્મોચરણ કરવું, એ જ્ઞાનની એક દ્રષ્ટિ મેં સમજ્યો છે.

"નરકેસરી! જ્ઞાનની બીજી દ્રષ્ટિમાં તમે જેમ કહ્યું કે પરમાત્મા વિષેરૂપે બધાંયે ... જડ-ચેતન દ્રવ્યોનો જે કંઈ કાર્યવ્યને વ્યક્તમાં જણાય છે, અને સાંખ્ય વગેરે જ્ઞાનવાળાઓ જે જુદા જુદા તત્ત્વોની ગણના કરે છે, તે પરમાત્મારૂપીજ અપર અને પર એવી બે પ્રકૃતિ—અથવા સ્વભાવાત્મક શક્તિમાંથી ઉદ્ભવે છે. વાસ્તવિક રીતે એક અખંડ ચિદાત્મ ભાવ નાનો તત્ત્વોનો જોડ નહિ માટે, વાસુદેવજી કહે છે એમ માનો સમગ્ર વિશ્વ વિષે પરમાત્મ-બુદ્ધિ રૂપ કાયદાંદોષ રાખી, તેની વિભૂતિઓનું ચિંતન તથા ઉપાસના કરવી.

"હવે સમબુદ્ધિયોગની ... બે પદ્ધતિઓ : સમજ્યો છું તે કહું છું:

"ગરુડધ્વજ! એક તો તમે યોગીઓએ અનુસરેલી અભ્યાસ અને વૈરાગ્ય દ્વારા ચિત્તની ચોકાયતા, સમાધિ તથા નિરોધ સિદ્ધ કરી આત્માનું સાક્ષી માત્ર સ્વરૂપ કૈવલ્યપણાનો અને તે દ્વારા આત્મૌપમ્ય સિદ્ધ કરવાની રીત બતાવી.

"વાર્ષ્ણેય, ગોકુલેશ! તમે બીજાની રીત કહી. અનન્યપણે, અત્યંત અનુરાગથી, પરમાત્મા સિવાય બીજું કશું જોવું નહિ, તથા અને ચારેય સર્વે જીવન અને જીવનનો ક્રમો યજ્ઞ રહે, અને એના વિષય બીજે ક્યાંયે આસક્તિ રહે નહિ. એવી પર ભક્તિ પણ સમબુદ્ધિ યોગનો અને પરમપદે પહોંચવાનો માર્ગ છે એમ તમે કહ્યું.

"ગીરેશ્વર! હવે આ વિષયમાં કેટલાક ખુલાસા કરવાની મારા મનમાં ઇચ્છા છે, તે આપી મને અનુગૃહિત કરો.

"પદ્મનેત્ર! પહેલો પ્રશ્ન એ છે કે, જ્ઞાનની જે બે દ્રષ્ટિઓ તમે કહી તેમાંથી કઇ દ્રષ્ટિનો ઉપાસક વધારે સારો યોગયેત્ત ગણાય? જે આહાર, અવ્યક્ત અને અલિપ્ત પદાર્થનું આલંબન કરે છે તે, કે જે સર્વે સ્વરૂપ છે એવું સમજી તેની શ્રેષ્ઠ વિભૂતિનું ચિંતન અને ઉપાસના કરે છે તે." ? (અપૂર્ણ)

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

ફીનિક્સમાંથી હિંદુ સેવા સમાજ તરફથી
ઉઘરાવાયેલા ફાળો

પરશુભાઈ ઉકાભાઈ પટેલ	૧	૧	૦
કાલીદાસ જટુ		૧૦	૬
મુસમાઅલ કાસમ		૨	૬
એ. એમ. દીનાત		૨	૬
નાદીરશાહ	૧	૧	૦
મુખા દેવા		૫	૩
બલ્લુ નાથા		૫	૩
ઠક્કર ધાંસી		૨	૬
નરોત્તમભાઈ પરસોત્તમ		૨	૬
મેનચેસ્ટર ટ્રેડિંગ કું. લી૰		૧૦	૬
એલ. મકન		૫	૦
હરીજન		૨	૬
કુલ મેળવ્યા	પા.	૪	૧૧	૦

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 621. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં નંબર બોકસ બનાવ્યા, પ્રાનાપ્રાણ (વ્હેરે બીજો બોકસ મળેથી તરત વહાવવામાં આવશે.

દરેક બોકસ ઉપર આવી ઇમ્પ્રેશન રાખી આપે આવે, આથી પેકિંગ કરી દીધાબાદ બાકીનો બોકસનો ખર્ચ આપવો પડશે નહિ.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, હોલેંડ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ બોકસ આપે છે.

લખો: રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૮૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના બોર્ડરો ઉપર બાકી રાખવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો.

જ્યારે તમે કીન્સનો બોકસકર્ક બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમારી ખાત્રી કરી લેજો કે તમને બરાબર તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો બોકસકર્ક બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને ડાઘ પડતા નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે.

કીન નો:
બોકસફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો બોકસકર્ક બ્લુ રાખવો ફાયદાકારક છે અને તેજ બ્લુ વાપરવા ભલામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે એનું કારણ એજ છે કે કીનનો બોકસકર્ક બ્લુ તમે તમારાં ગ્રાહકોને વેચશો તો તેવા કીમાં ગ્રાહકોને સંતોષ પ્રાપ્ત થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે

શ્રી ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટી

ઉપરની સોસાયટીના આશ્રય નીચે જાહનીના પંડીત મહેતા જયંતીનીમીના મુબારક દીવસે "પાટીદાર લાયબ્રેરી" ખોલવાની ઇચ્છા કરવા અને પંડીતજીના સત્કારર્થે એક જાહેર મેળાવડો "પાટીદાર હોલમાં તા. ૨૪-૬-૧૯૩૪ ને રવીવારે બપોરે ૨ ૩૦ વાગે થશે. પંડીતજી "હીંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિ" એ વિષય ઉપર વ્યાખ્યાન આપશે. વખતસર પધારવા પાટીદારો ઉપરાંત સર્વે હાજરી આપવા વિનંતી છે.

પાટીદાર હોલ
જોહનીસબર્ગ તા. ૧૧-૬-૧૯૩૪

ભીખાભાઈ ક. પટેલ,
રણછોડજી વ. પાટીદાર.
ઓ. સે. મંત્રીઓ

વિક્રયાર્થ હિન્દી પુસ્તકે

	પા.	પ્રત
ચિતકો અકાલ	૧	૬
તામીલ વેદ	૧	૬
સ્વામીજી કા બલીદાન	૧	૦

પત્ર 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન,' ફિનીક્સ, નેતાલ.

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેનો
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

જનરલ હર્ટઝોગે મૂકેલા આ રાજતંત્રના ખરડાઓએ ૬. આફ્રિકાની સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાપર મદાર મારી. વેસ્ટમીન્સ્ટર ઍક્ટને મુનમાનના ઍક્ટમાં ફાવ્યસ કર્યો, રાજા જ્યોર્જને ૬. આફ્રિકાના રાજા તરીકેજ નમન કરવું એમ ઠરાવ્યું, બ્રિટિશ પાર્લામેંટ અને બ્રિટિશ પ્રધાન મંડળની સત્તાનો સહંતર નાશ કર્યો, બ્રિટિશ સાર્વભૌમને નામે અપાતા હુકમ દૂર કર્યા અને રાજાએ ૬. આફ્રિકાના પોતાના પ્રધાનોની સલાહ પ્રમાણે ચાલવું એમ ઠરાવ્યું

આમાં સુધી ૬ આફ્રિકા પ્રજાસત્તાક ન થાય ત્યાં સુધી તેને આટલી સત્તા અમલમાં કરવી પડે એવી "હર્ટ્ઝોગ્યાજ" ૩૦. મહાનની માગણી હતી અને તે-અનુસારથી જુદું સ્વરૂપ બનાવવામાં આવે છતાંયે-સ્વીકારવામાં આવી. એનું ચાતા-વરણ ઉભું કરવામાં આવ્યું અને જનરલોએ એવી યુક્તિ રચી કે અંગ્રેજો તેથી સંતોષ પામવા લાગ્યા.

પણ અંગ્રેજ તો પગદાનીના ઉંદરપેઠ જાણે કરી ચૂકયા છે કે "તે સ્મટસને સંતોષ થયો તો અમનેય સંતોષ થયો." "સ્મટસ કહીએ બરફળ નહિ મારે" લિગેરે.

સા આફ્રિકન પાર્ટીની કોન્ગ્રેસમાં આ બરફાઓ ફાલિફર નથી: તેઓ તો વેસ્ટમીન્સ્ટર ઍક્ટના માત્ર ફણગા રોપેજ છે; તે સ્વીકારવા માટે કરી વાંધો ઉઠાવી ન શકાય એવો ખુલાસો થયો અને ઝબ્બોએ તે બરફાઓને સ્વીકારવા માટે કરી વાંધો ઉઠાવી ન શકાય એવો ખુલાસો થયો અને ઝબ્બોએ તે બરફા ઓને સ્વીકારવા કબ્જા કરાવી.

જનરલ હર્ટઝોગના બરફાઓ રાજ-ક્ષત્તા પર પસાર થઈ ગયા અને તે સાથે બ્રિટિશ પાર્લામેંટની રહી ગઈથી જરાતરા સત્તાએ અદશ્ય થઈ પણ એક પ્રશ્ને બંધારણ શાસ્ત્રીઓ અને રાજદ્વારીઓને માથું ખંજવાળતા કરી દીધા. એ પ્રશ્ન તે રાજની વિભક્તાતાનો સાર્વભૌમત્વના બારીકાઈભરી દલીલ એ છે કે વેસ્ટમીન્સ્ટર પાર્લામેંટનો અંગે કોઈ સંબંધ યુદ્ધ અમલ તટસ્થ રહી શકે કે રાજની વિભક્તાતા કરી શકાય એવો . ત્યારે એવી આત્મનાજ પ્રજાના શાંકર્ષ અગાઉના નાબૂદારી છે. ઓફસર રાજા જુદા જુદા અંગ તરીકે કામ ન કરી શકે આંતર-રાષ્ટ્રિય પ્રાપ્તો રાજ્યના એકજ પડાતો. એટલે રાજાશાહી દેશોમાં માત્ર પ્રમુખોજ સ્વીકારે છે. એટલે કોઈ રાજા પ્રમુખના આત્ત આવે બાગ પાડી ન શકાય અને બાપ એવી દલીલ ન કરી શકે કે: "તમો ઓસ્ટ્રેલીઆના રાજા હોવાથી હું નગારા પર ટુમલો કરીશ; પણ કેનેડાના રાજા તરીકે તમોને હું મદદ કરીશ; તમો કાસિના પ્રમુખ હોવાથી હું તમોને ગોળાયા વિમારા બનાવે મોરોક્કોના પ્રમુખ તરીકે તમારા જખમ રૂઝવીશ."

બીજાઓ કહે છે કે બનકાળમાં એવું બન્યું છે કે ઓક જગાનામાં ગ્રેટ બ્રિટન અને કેનેડાવર બ્રિટનના રાજા જ્યોર્જ પંચમાના ઓકજ સામાન્ય હોદ્દા ધોવા છતાં તેઓ બીજા દેશો આગે યુદ્ધે ઉતરેલા, જ્યા એક બેય તટસ્થ રહી શકેલા.

આપણે તો બધારણ દાંડીઓને એની મજાકુક કરવાનું સોંપીને એટલું કહીએ કે ૬. આફ્રિકાએ સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરી છે અને બ્રિટનની સામ્રાજ્ય સત્તા બની છે એ સત્ય વાત કશું કોઈને સ્વીકાર્યા વગર ચૂકતા નથી.

બ્રિટિશ [illegible] સંબંધોને ગ્રેટ બ્રિટનના મિત્ર રાખવા, વેસ્ટમીન્સ્ટર ઍક્ટ પસાર કર્યો અને સરહદોની સ્વ-તંત્રતાપર વજન મૂકયું હતું એ વસ્તુ સ્થિતિ આપણને એવું કહે છે કે બ્રિટન અને સરહદો વચ્ચે અગાઉના જેવો ભાઈબંધ રહ્યો નથી સરહદો એમ પોતાની સ્વતંત્રતા માટે પડકાર કરે હતો અને બ્રિટિશ સરકારને અને કે કરતાં તેઓની એ સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાને સ્વીકાર કરવો પડયો. આજે બ્રિટિશ સરકાર સંરક્ષણની નૈતિક ફરજપર ભાર મૂકે છે અને તેઓ ગ્રેટ બ્રિટનને પક્ષે ઉભા રહેશે એમ માને છે, પણ યોદ્ધા પર પોતાનો એ તેઓ કે સંસ્થાનો બ્રિટિશ રાજ્ય દરીઓના બધુદ્વેષમાં ફસાવાને બદલે પોત પોતાના દેશોનોજ લાભ વિચારી પોતાની રાજ-નીતિ ઘડશે. તેઓ યુદ્ધ વખતે પણ તટસ્થ રહી શકશે અને યુદ્ધ બ્રિટિશ લાકોને વિરુદ્ધ પણ કાળક પડી શકશે

૬ આફ્રિકાને સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાને પંથે દોરનાર જનરલ હર્ટઝોગ અને જનરલ સ્મટસની રાજદ્વારીને ધન્ય છે. તેઓએ બ્રિટિશ સામ્રાજ્યવાદીઓને ઓટલા પાંગળા બનાવ્યા છે કે તેઓની બુદ્ધિ બહેર મારી ગઈ છે અને તેઓને આ બે પુરુષો દોરે તેમ દોરાવાનો સમય સાંપડયો છે.

ધિક્કાર અંગ્રેજો! કયાં ઈંગ્લાંડના મુત્સદ્દી અંગ્રેજો અને કયાં ૬. આફ્રિકાના કલકી પંક્તિએ ચાલનાર અંગ્રેજો!

બ્રિટના રાજદ્વારીઓએ હવે રાજ-ક્ષત્તાનો અભ્યાસ કરવાની આજ જરૂર છે. કમિશન ૬. આફ્રિકાના સૂત્રધારો જનરલ હર્ટઝોગ અને જનરલ સ્મટસે આ દેશને જગતના રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં રજાન અપાવ્યું છે અને ઓગણીસમી સદીના વાતાવરણને દૂર કરી સ્વતંત્ર દૃસ્ય આબાદ રીતે પાર પાડી છે.

પરચુરણ

—આપણે રાજેન્દ્રપ્રસાદે સ્વરાજ્યદ્રોને જણાવ્યું છે કે તેઓ સ્વરાજ્યદ્રટ ઉમેદ-વાર તરીકે ઉભા રહેશે નહિ. બિહાર અને ઓરીસાને વધારે એકતાની બહુ મની માટે તેઓ પ્રયત્ન કરશે

—પૂજ્ય કસ્તૂરબા ગાંધીને તા. ૧૬ મે ના મુદ્દા પુરી થતાં છોડવામાં આવ્યા છે.

—મી. કાકા કાલેલકર હાલમાં સેન્ટ્રલ જેલમાં માદમી ભોગવે છે.

—જાપરા તાલુકાના સોરીપદ્ર નામ-પુર ગામમાં આગથી ૨૬ ઘરો બળતાં કેટલાંક કુટુમ્બો નિરાધાર થયાં છે. ૬. ૩૦,૦૦૦ નું નુકસાન થયું છે.

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २२ जून, १९३४. अंक २५.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २२ जून, १९३४

'ईन्डियन ओपिनियन' य "भारतीय विचार"

महात्मा गान्धीजीके स्वार्थ त्याग और [illegible] बोलनेको सारा संसार मानता है, वर्त्तमान-समयमें अद्वीत्य प्रभावशाली और भारत माता के सच्चे सपुत माने जाते हैं।

दक्षिण अफ्रिकामें २१ वर्ष तक रह कर जनताकी जो सेवा की है। वह सत्याग्रहका घोर संग्राम, और सहाके सरकारके साथ उनका कशमकशी द्वन्द युद्ध, जब तक सुर्य और चंद्रमा का प्रकाश भुमंडल पर पड़ेगा तब तक कोई भी इसको नहीं भुल सकता।

ऐसे महापुरुषके कर कमलों द्वारा उस पत्रका जन्म फिनिक्समें तथा सुमिमें ई० सन १९०३ को हुआ और जो सब प्रकारके संकटोंको झेलते हुये इस उपनिवेशमें बसे हुये भारतीय के दुख कहानीको सुना रहा है, और अन्य दैनिक समाचारपत्रोंको, जो समय समय पर भारतीयोंके विरुद्ध लिखते रहते है। उनको मुंह तोड़ जवाब 'ईन्डियन ओपिनियन' देते रहता है। तो भी ऐसे हितैषी मित्र को भुल कर सरकारका 'एक्टोन,' और 'एडवर्टाइजर' आदिको अपनाया करते हैं। केवल खरीद बिक्रीके विज्ञापन देखनेके लिये, उन भाइयोंसे मेरा निवेदन है कि वे अगर 'ईन्डियन ओपिनियन' के ग्राहक श्रेणीमें आपना नाम दर्ज करा लें। साथ ही आपने हित मीत्रों को भी पाहक बनेको कहें। ऐसा करनेसे आप कममें कम युरोपियन सरकारके षड़यंत्रोंको भी अच्छे प्रकार से जानते रहेंगे और इस उपयोगी पत्रको आर्थिक इमदाद भी पुहंचा सकेंगे।

—बी. बी सिंह.

दक्षिण आफ्रिका तृतीय हिन्दु सम्मेलन

टाउन हॉल, डरबन २६ वी मई १९३४

स्वामी अच्यानन्दजी का व्याख्यान

(गताङ्क से आगे)

जब भारत वर्ष पाश्चीमीय सभ्यता का अनुसरन करने लग गया, और उसकी पठन पाठन तथा शिक्षा-प्रणालीकी ओर झुक गया, उस समय ही स्वधर्म पालन सब गई। उन्नीसवीं सदीमें भारत बहुत ही हीन दशामें था और बहुतसे गोरे व काले भारतके धार्मिक अवस्था और प्राचीनके प्रश्न उठ खड़े हुये। अब ऐसे भयानक समयमें जब भारतीय राष्ट्रकी नौका डुबनेको थी, तब एक ऐसी घटना घट गई, जिसको जाना। वह था नवीन भारतका प्रथम नेता पकड़ हुये निन्होंने समयोचित वेदों द्वारा धर्मकी व्याख्याकी वे एक धुरन्धर विद्वान थे और अन्य कइ एक भाषाका ज्ञान भी था। फिर हिन्दु समाजको कायम रखने के लिये उन्होंने नवीन भारतमें ब्राह्मो समाजका पचार कर हिन्दु धर्मकी रक्षा की।

इसके बाद महर्षि स्वामी दयानंद सरस्वती हुये जो आर्य्य-समाजकी स्थापना कर सत्य वेदोंका ज्ञान फैला गये जिनका सत्योपदेश आज विश्व-व्यापी हो रहा है। उनके बाद दो महान पुरुष—रामकृष्ण, विवेकानन्द हुये जिनकी कठीन परिश्रम और प्रचारसे आज हिन्दु धर्म जीता जागता है।

इस सम्मेलन जिसका उदघाटन आज हो रहा है। आवश्यकता पुर्वक हिन्दु-धर्मको समयानुसार उसकी उन्नतिकी योजना करते हुये अन्य मतवालोंमे भी प्रेमका वर्ताव रखते हुये आपनी स्थितिको सुधारनेकी चेष्टा हों क्योंकि जबसे मैं इस देशमें आया हूं। हमारे देशवासीयोंको नाना प्रकार के कष्ट और मुसीबतोंका सामना करते हुये देखता हूँ। आशा है कि यदि हमारे देशवासी इकट्ठासे आपसमें मील कर कोई काम करेंगे तो अवश्य ही फलेहसन्द होंगे। यदि हम बारह आदमी हम ऐसे बना सकें जो त्याग मुर्ति और परोपकारी हों तो हमें कुछ सफलता प्राप्त हो सकती है। दक्षिण

अफ्रिकाके हिन्दीयों इस बात पर गौरव होना चाहीये कि उनके मध्यमें आज महात्मा गान्धी भारतका राष्ट्रवीर और महान नेता कहलाते हैं। अहिंसा का प्रचार कर जिन्होंने राजनैतिक क्षेत्रमें संसार पर विजय प्राप्त की है। स्वार्थ त्याग और परोपकारी जिवन बितानेका शिक्षा जिन्होंने कह कर नहीं बल्कें करके संसारको आश्चर्य कर दिया और ऐसा करते हुये हिन्दुस्तानका विशाल हृदय इसको दिखला दिया।

सज्जनो, अब मैं अपने इस संक्षिप्त व्याख्यानको तय करके इस सम्मेलन का उद्घाटन करता हूँ। केवल उस महापुरुष स्वामी विवेकानंदके शब्दोंमें यही प्रार्थना करूंगा कि आज एकत्रीत जनता, इर्ष्या, द्वेष तिरोभावी दे कर संसारको मार्धीत करे। इस पवीत्रता, धार्मिकता और शुद्ध भावमें इश्वर भक्ति आदि शुभ गु। किसी धर्म या सम्प्रदायकी विशेषतामें नहीं है।

लेकीन मनुष्यत्वका उत्तम विचार और सभ्यताके चाहने वालों अपने धर्मकी श्रेष्ठता पर यह लिख कर कहना दो कि

"सहायता करो पर लड़ो मत"
"उन्नति करो नाश मत करो"
एकता और सुलह करो
मतभेद और विग्रह छोड़ो।

परम पिता परमात्मा हमको इस सम्मेलनके सफल बनानेके लिये शुभ ज्ञान और सद्विचार प्रदान करें।

यो देवा अग्नौ यो अप्सु यो विश्वम
भुवनं आविवेश।
या औषधीषु योः वनस्पतिषु तस्मै
देवाय नमो नमो॥

उस प्रभुको हम नमस्कार करते हैं जो अग्नी, जलमें, जो सब जगहमें व्याप्त है, जो वनस्पतियोंमें औ पेंधों में भी है उस परमात्माको हम बारम्बार नमस्कार करते हैं।

असतो मा सद्गमयो तमसो मा ज्योतिर्गमयो मृत्यो मा अमृतं गमयो।

अनित्यसे नित्यकी प्राप्ति मुझे कराइये, अंधकारसे मुझे प्रकाशमें ले चलिये, मृत्युसे मुझे अमृतत्वको प्रदान कीजीये।

मैं अब इस सम्मेलनका उद्घाटन कर देता हूँ।

हिन्दीका पैसा हिन्दीयोंको देना भूलनेपें

ईन्डियन इमिग्रेशन (सेसन ऑफिस) के पास बेवारिस पड़े हुए भारतीयोंकी संपत्ति, कुल ७ साल २० हजार पौण्ड जमा था। अतएव उक्त मिल्कियत पर कुछ गोरे तथा हिन्दुस्तानियोंने दावा किया, तो सरकारने चालाकीसे ८० हजार पौण्डकी रकम रिपेट्रिएशन में खर्च कर डाला।

६ में एक हिन्दुस्तानी

मि. गोर्न वाईट जो कि ४६ वर्ष दरबन कोर्पोरेशनकी नौकरीमें पुरा करके, अभी रिटायर हुए हैं। अतः वे अपने सम्मानके उत्तरमें बोले कि, उस समय यहाँ ४६ वर्ष पुर्व कोर्पोरेशनका कारबार चलानेमें सिर्फ ६ आदमी थे। उन ६ में एक हिन्दुस्तानी, जिसका नाम डिक, था तो निरक्षर लेकिन होशियार ऐसा कि. कोई भी बुक मांगने पर ऑफिससे तत्काल ही ले आता था। फलतः वही डिक सन १८९६ ई० में अपनी पोशाक महात्मा गांधीको पहिना कर उन लड़ाकू उपद्रवी गोरोंकी झुण्डमें से महात्माजी को सकुशल निकल जाने मौका दिया था। संप्रति हम समय डिकका पुत्र सुखदेव टाउन क्लार्कके ऑफिसमें काम कर रहा है।

मनुष्यका किमत ३ शीलींग ६ पेनी

'मन्डे एक्सप्रेस' से यह एक मनोरंजन समाचार विदित हुआ है कि, मनुष्यकी किमत केवल ३ शीलीं ६ पेनीकी है। क्योंकि इसमेंसे उतना ही गंधक निकलेगा, जिससे एक कुत्तेके बदनसे सू दूर हो सकते हैं। पुनः उतना ही चुना निकलेगा, जिससे कि ७ टिकिया साबुन बन सके। उतना ही लोहा निकलेगा, जिससे कि ६ पेनीकी कांटी बने। और उतना ही फिस्फोरस (फोसफरस) निकलेगा, जिससे २० डिब्बिया माचिस तैयार हो सकती है। फिर उतना ही चिकनी मिट्टी निकलेगी, जिससे १० कप कौफी बने। अन्ततः उतनी ही बारुद निकलेगी, जितनेसे छोटे लड़कोंकी खेलनेकी बन्दूकका आवाज हो सके।

टर्कीमें नयीन कानून

टर्की सरकारके एक नवीन कानून के अनुसार उसके देशमें तुर्की सिवाय दुसरा कोई भी वहां भिक्षा भिखोते धन्धा नहीं कर सकेगा। जैसे मोटर चलाना, नाईका काम, हजामी, मोची का काम, मुन्शी (क्लार्क) इत्यादि। इसके अलावा ६ से १२ महीनेके अन्दर दुसरे भीकर, वेटरी, नाटक करने वालों, छापा खोलने वालों, और औषधालय दवा बेचने वालों सभी ६ इन सबको देश छोड़ देना चाहिए।

—कंचन नदीमें काले पत्थरकी बनी हुई विष्णुकी एक विशिष्ट मूर्ति पाई गई है। उक्त मूर्तिकी २० भुजायें हैं और वह गरुड़ नामक पक्षीपर सवार है।

[illegible]

1903 [illegible]

[illegible] வெள்ளிக்கிழமை, June 22-ல் 1934-ல் [illegible]

இந்தியப் பிரதிநிதிகள்.

வெள்ளிக்கிழமை, June 22-ல் 1934-ல்

பிரமணப் பகிஷ்கரிப்பு.

அயல்நாடுகளில் வாழும் மாக்கள்களில் தமிழர்கள் தெய்வ பக்தியில் சிறந்த விளங்குகிறார்கள் என்பதற்கு பல [illegible] தொன்று தொட்டு இவர்கள் தலையாய [illegible] விசேஷ பக்தியின் பலனாக பரத கண்டத்தின் தென்திசையில் அநேக ஆலயங்கள் கட்டப்பட்டு ஆராதிக்கப்பட்டு வருகின்றன. அவை கலைப் பரிபாலிக்கின்றன. அதனால் இவர்களை உண்டு களிப்பவர்கள் இருந்தும் காரணமின்றி வரை யறியில் பகைமை கொண்டு கொலைத் திரியும் பெரிய ஜாதி" பிராமணர்களே ஆவர். இப்பெரிய ஜாதியார் நிலவுரிமைத்தில் பெருட்டு வருந்தருளிய வருணாசிரம நீதிநூல்களின் முறை போக்குக்கு முடிக்கடை யாகி இவ்விய நூல் முறையை ஸ்தாபித்தற்கு காரணமாகிய வேண்டிய விரு வரை விரோதிப்பதினாலுமல்லாமல் [illegible] மார்க்க தெய்வவழிபாடுகளை உண்டாக்கி பிராமணர்கள்" என்ற மேலாகத்தால் கொண்டாடப்பட்டு "பெரிய ஜாதி" பனிதர்களும், [illegible] மனிதர்களும் தம் மதியன்தர்க [illegible] இம்மூட பக்தியை நம்மவர்கள் மெய்யென்று பிராமணர்களுக்கு [illegible] "பெரிய ஜாதி" யாருடைய [illegible] கஞ்சலை படைகள் நடைபெறுகின்றது.

தெய்வத்தை வழிபடும் முறைகளிலும் வேத வேதாந்தமானவிதிகளை அனுசரிப்பதிலும் [illegible] நின்றனர். பிராமணர்களால் எழுதப்பட்ட [illegible] புராணம்" என்ற புத்தகங்களை ஆராய்ச்சி செய்தற்கு அதனிலுள்ளன விளங்கும் விஷயங்களை அவைகளுக்கு சேர்ந்திய பிருஷ்ணு மூர்த்தி, தேவதையின் புதிர்களை சனித்த காலத்தி [illegible] ஏகாந்தமாக உச்சாணியில் வசிப்பதாகவும் "மாயை" என்ற பெண்தேவதையை [illegible] ரும் பூசிக்கவேண்டிய தலியிலையும் அப்பிராமணர்கள் சுத்தமாக நீங்களும், ருத்திரர்கள் [illegible] சோதி முதலிய வேலங்களை வெட்டிப் பூஜைப் செய்ய வேண்டுமென்றும், அதினால் அவர்களுடைய பதவிக்கிடம் கோடிலபமென்றும் ஏழுதப் [illegible] ருக்கிறது. சர்வ தேவர்களையும் ஏக சொரூப சொல்லி பாத்திரங்களுக்குப் பிரமத்தில் பிரதிஷ்டை [illegible] தமாகவும், தமது இச்சைப்படி [illegible] பலனை சொல்லும் பொருட்டு பரம்பொருளின் [illegible] தினிப்பிரதிஷ்டை பலனும், பிராமணர்கள் [illegible] நூற்றிரர்கள் காலமும் பிரித்து, பிரமன் [illegible] ஒருவிதமாகவும் ருத்திரர்கள் ஒருவிதமாகவும் [illegible] நிரூபித்து முதலில் பெரிய வேண்டும் [illegible] வருத்திருப்பதாகவும் அப்படி வருத்திருக்கும், பெரும் பின்னாலை வஞ்சிப்பதற்கு இவைகளை காரணங்களாகிய தெய்வமென்று [illegible] கொல்லவேண்டுமென்றும், [illegible] சாவல்லமையுள்ள கடவுளின் அவதாரமென்றும், அவரே ஸ்தாபகராகிய பிரமணர்களை [illegible] முறையில் நடத்தாவிடில் [illegible] கடவுள் இழிந்த நீசஜாதி மனிதர்களிடத்தில் [illegible] ஆகாரமாக [illegible] உலகில் பிக்ஷை [illegible] இல் [illegible] ஆகாரமாகவே, அந்த ருத்திர தெய்வத்தை தான் ஸ்தாபிக்கிறோம் [illegible] அழிவதை அவர்கள் சுத்தப் பொய [illegible] ஆதலால் வேண்டும், ருத்திரர்களாகிய சிங்கள் அல்ல சோழி, [illegible] முதலான பிருஷ்ணுக்களிப் பண்டிட்டு பூஜிக்கவேண்டுமென்றும், அப்படியான [illegible] நம் ஏழுதப் பட்டிருக்கிற [illegible] சமயங்களை [illegible] தாலறுதியாயல்லாமல், நந்தே தெய்வத்தை [illegible] முதலானவிதில் பிரதிஷ்டிக்கிறார்கள்.

[illegible] முன் சொன்னபடி அவைகளை [illegible] பிராமணர்கள் [illegible] மேல், பிழைப்பு [illegible] சொல்லி வயிறுவ உலகில் களிக்கமுடியாமல் [illegible] ஏழுதிய அதிகப் புராணங்களை [illegible] பிராமணர்களுக்கு [illegible] கொண்டிருப்பதாக [illegible] ஏன்ற இரண்டு பிரிவுகளாக [illegible] பதாக [illegible] வாழ்க்கைமுறைப்படி பலவிதமான [illegible] பிராமணர்கள் கண்டுபிடித்த [illegible] அதனை [illegible] கொண்டிருப்பதாக விஷயங்களை [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		શી.	પે.
કાશીબા	(નવલકથા)	૫	૦
સૌ. સાવિત્રી	(નવલકથા)	૬	૦
સ્નેહ મંત્ર	(નિબંધ)	૫	૦
વર વનરાજ	(બાળકો માટે)	૨	૬
પ્રેમ પ્રભાવ	(નવલકથા)	૫	૦
સમ્ર બંધન		૩	૦
મોતીના તોરણ.	ભાગ ૧ સચિત્ર (બાંધવા માટે તોરણ બનાવવાની રીત)	૩	૦
,, ,,	ભાગ ૨ જો	૩	૦
બાળ ઉખાણાં	(બાળકો માટે)	૨	૦
રાજરત્ન બીરબલનો	હાસ્ય ભંડાર	૬	૦
જીવનના ઘડતર	(ટૂંકી કહેવતરૂપી વાતો)	૪	૦
દુર્ગાજી ધારા	(નવલકથા)	૭	૦
વાગીશ્વરી	(ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપૂર નવલકથા)	૮	૦
ચમત્કારી ઔષધ		૫	૦
સોનેરી રેણા	ભાગ ૧–૨	૮	૦
રાજા પ્રહ્લાદ	ભાગ ૧–૨ પા. ૧	૦	૦
મેરી મેળવણ		૬	૦
શારીરની કહાણી	(પારસી સંસારની કહાણી)	૮	૦
ક્રોરેબીનસનક્રુઝો	પા. ૧	૧	૦
અદ્ભુત મોતીની		૬	૦
વસંત	(બાળકો માટે)	૧	૦

ગાંધીજીમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઈ. આમાં બાપુજી દ્વારા લીધેલા પંચ મહાન રેખમ ગોલ્ડબંધમાં બધા અને બાકી રહેલ બાકી પકડામાં આ મુખીના તેમના બાપજી અને રમરણો છે. કાં. રૂા. ૧–૬.

દક્ષ રાજાની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ ભટ્ટ. આ પુસ્તકમાં દેશ દેકના ૧૦ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવી રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૩ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કાં. રૂા. ૧–૧૦.

શ્રીરીષ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને બાપ્રો જીવનનું તેમજ વાત્સલ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપણામાં આપ્યું છે. આ લેખકનાં બીજા પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કાં. રૂા. ૪–૬.

પરણીતા–વિસરજન–પુજારીણી—આ વાર્તા મુળ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ લેવા જેવા નાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કાં. રૂા. ૨–૬, રૂા. ૧, રૂા. ૨

ચરાજબહુ—ગુજરાતીની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કાં. રૂા. ૨–૬.

આપણાં ઉંબરમાં—લેખકઃ કવેરચંદ મેઘાણી. આ નવા પુસ્તકમાં મરીબેનું ચિત્ર આલેખ્યું છે કે જે ગરીબો આપણા ઉંબરમાં–ઝોટકે આસપાસજ હોય છે છતાં આપણે કશું જાણતા નથી. કાં. રૂા. ૧.

મકન ફકીરની મસ્તી—લેખકઃ મસ્ત કવિ. આમ મસ્ત કવિની નવી મસ્ત કરી છે. રસીક અને મોજથી ભરપુર છે. કાં. રૂા. ૪–૬.

દુર્ધારુ—લેખકઃ ઝે. કા. અમીરઅલી. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપ્રદ વાર્તાઓ લખી છે. વાચનાર બરાબર વાંચી આનંદ મેળવશે. કાં. પ્રત્યેકની રૂા. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ કવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની નવ કથાઓ છે. મુખ્યત્વે બાળકો તથા બાળાઓ જ મતે ૬૨ છે તેની ધાર્મિક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કાં. રૂા. ૨–૦.

પદમાવતી—લેખકઃ મુનશી. આ નવીન પુસ્તકમાં રજપુતોની બધી જરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ બાળ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. કાં. રૂા. ૧–૦.

કૈલાસ કાકો—લેખકઃ ર. મ.- કોઠારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાનાં કે અને કાકીનો કલ્પ બાળક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. કાં. રૂા. ૩.

ડિકેન્સની વાર્તા—કર્તાઃ રમણલાલવ્રજ વિષ્ણલાલ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નામ કહાણ, ઉપહાસ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મીઠ પ્રેમ દાંપત્ય પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કાં. રૂા. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—આબાદક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ કંઠોપણી હોવા છતાં મુખ્યત્વે ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના પ્રભુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને સુપેરે અનુભવ છે. આ પાકા પુઠાંના જાડા પાનાના પુસ્તકમાં તેમના ત્રાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. કાં. રૂા. ૩.

અનંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઈ. કિંમત આર રૂપીયા છે. સામાન્યક બાળ સાહસીક જીવનની અનંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

કાવ્યદોહન—સંપાદકર્તાઃ પ્રબ્રાચાર્ય મુળશંકર દેસાઈ. પહેલેથી ભાગ મુદ્રામા સરીત, મૃત્યુ આખ્યાન, પદ્મવાદ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા બીજાંશો મરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂા. ૧.

આત્માનવેદન—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ પી શકશે. કાં. રૂા. ૩.

બીજો ભાગ નામાંક્ત કરેલાની કૃતિ, અંગ્રેજીનું ભાષાન્તર. દરેક વાર્તા પછી આપેલ કરેલાના અને મીરાંબહેનના ફાળો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક

રા. ૪–૬.

સાતમો ભાગ આમાં ... ...

ઝોતરાતી દીવાલો—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો લેખનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે લેખની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોના પાયા શું કરે તે ઝવાલા અરકારની પ્રણાલીપરીપ્રથમ થાય તેથી તેનું નામ લેખો "ઝોતરાતી દીવાલો." એટલે બીજા તરફની દીવાલો આવેલું છે. કી. શી. ૧-૯૦

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. શી. ૧-૮,

ગ્રામ્યગીત દર્શન—આ પાંચ ખૂણાના પુસ્તકમાં ૨૫૨ પાનાં જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કી. શી. ૧-૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુરતદાર અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના વતન સાલમના કારાવાસમાં ભોગવેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાસ્યનું મંજન આમાં જેટલું ભર્યું પ્રમાણકરવામાં આપણ છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈએ તેમાં શ્રી રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. શી. ૧-૧૦

બધાના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને જોઈ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાર્યરસથી ભરપુર છે.

રંગીબાગી ચાર-ચાર ૧ લો અને ૩ જો આમાં ચીજો તથા બાળાઓ બાબ હો તેવાં સુંદર ચરણાઓ છે.
પ્રત્યેકની કીંમત ઝી. ૧-૪.

ચુંદડી—આમાં ચોરેલા ચિત્રમાં ગીત બાબ છે તેમાંન સુંદર ભાવ ભર્યા ગીતો છે. કી. શી. ૧-૯.

બાલ ગીતો - આમાં જુના પ્રતીહાસોમાંથી ચરપુર ચારણી ગીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે ગુજરાતનાં ચરપુર છે. કી. શી. ૨.

કીલ્લોલ—આ નાનાં પુસ્તકમાં બાલમનપ્રેમ ભર્યો છે. માતાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કી. શી. ૧-૪.

કાવ્ય પરીચય—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિગેરે, કવિતોના પ્રભાતીયા તથાજ્ઞાનો છે.
પ્રત્યેકની કી. શી. ૧-૬,

ચોપડીના કુલ—નાનાં બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કી. શી. ૧૦

બાલ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પાસા મોકલી આપવા. વી. પી. ના ઓરડરોને ધ્યાન રવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શ્રી દાક્ષણા મૂર્તિ બાળ ગ્રંથાવલિ

છેલ્લી સંખ્યા તરફથી નીચેનાં બાકીનાં ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગીજુભાઈ, તારાબેન, રામબાબ પાઠક, કમળાબેન, ચુનીલાલ-ભાઈ, દીવાલીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં અભ્યાસી લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ બબાલુવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. ઘરમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બધાં ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બધો ખરેખો ફેલાવો કરવા પામ્યો છે. પુસ્તકનું બબાલુ અને ભાષા પણ સરળ છે. બાળકોને બબાલુ તેવાં છે. તેઓને શિક્ષણ માં રસ ઉત્પન્ન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો છે. પા. કી. પે.

૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત ૧ ૧૦ ૦
પુસ્તકની ૯

બાબુપતિબાબા	મહામબાબો
ચેલેચેલા	કહેવતોનાં મૂળ
ઉધું ઘડું ઉધું ઘડું	બાર ચેલા
ઘબ્બાકડી	આફ્રિકા સાંબળું
ખબાટ	શબ્દ ચોથો
બાકોનો ખરિબબ—૧	મિઠ્ઠી ચોથો
ગોપીચંદ	વાક્ય ચોથો
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
ઢંગ અને ઢંગા	મોટા પાઠો
ચિરંજીવ	નાની વાતો
બામકામાં મળજો	ઘરમાં
બાળ પ્રવાસો	બાગિચામાં
મારા ગોઠીબા	ચોરીમા
બધા ઢબો	બાળબાળામાં
કબીરની બાબા	બામમાં
બાકનો રાજાબ	કરવા બબજો
કૃષ્ણદેવ રામાયંદ	ભુગાલરામના પાઠો
કબાનાં પેટી	ગો ગો ગો
બધિકું	બધિકું ને પોકું
ચોકીવાબાનું	દાદા દર્શન
બાળ નાટકો—૪	ઝોતરાતી દીવાલો—૧
બવારની ગાડીને	ઝોતરાતી દીવાલો—૨
કુકરવગા	ખુલ્લુંચરિત્ર
ગોળીઓ	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણબાબ પરી બબા	ગોકબ્બા
બંગેજનો ચોપટ	કહેવત સંગ્રહ
ગોબરીયા ખુબે ઝ	હરિબંદ્ર
પીર અને	ગ્રીમ કેમ?
બાંધ્યું બાપી બાબ્યા	સાબ્દ રહીજો
બાબાની બબજ	બબારબ ચોપી
વાકયમાં	વરત સંગ્રહ
ગેબ્બરીબી	રબત ગોકબ્બા
બાળકોનો ખીરબબ—૨	શિબાજી મહારાજ
કેટલો રેબ્બે બાબાપ	કુબા અને સોરઠ
બારી બામ	વિનોદ કુટબબ
કબબાબેનના પાઠો	બાળકોના ગેબો
ગિરનારબરો	બાબબે ચોતે
કાળા કામ, મળી ગાબી	કાબ્યસંગ્રહ
બબાવાય અને—	કેબ્બો પાઠ
૧૨	બંબાડોનું બબજ

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" "	10s. 6d Half-yearly
Outside the Union	21s Annually.
" "	11s Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	0	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું
નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ઉતરવામાં આવ્યું છે. સત્યવ દી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૂતળીમાં જ્યાં સુધી સૂર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડોનો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં
કી. ફક્ત ૨૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદ ઓર્ડર મોકલવો.

માર્ચ માસના હિઝ્ઝ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઇંચ ૧૨ કી. ૬—૬.

ઇંચ ૧૦ કી. ૪.

કપલીંગ્સ મંગાવો.

દિલ્વ મંગળ : ૬ સુરદાસ
૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં
ફ્રે. પા. ૧—૪—૦ માં

વેલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું નામ ઘણા વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાંભળવા યોગ્ય છે. આ નાટકની પ્રભાવે તાજેતરમાં જ એ સોના ઉપર પોલ ચઢાવવા આવ્યું છે. અમારી ખાત્રી છે કે આ નાટક બરાબર મંગાવી સાંભળશો, તો સાંભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ રેકર્ડ પણ સ્ટોકમાં પોતાજ રહી ગયા છે માટે તાકીદ ઓર્ડર મોકલવા કૃપ કરશો.

Phone 7417. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.
Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal

બનાના
ગોલ્ડ ફોઇલવાળા બનાના કેળ મધુર રસ (આસરે ૭૫૦) કેળાં સહ રૂા. ૨૫ સ્ટી પો. ટ્રા. લાગશે ઓર્ડર આપવો.
નાચીસ સ્ટી. પ રૂા૦.

LARGE SELECTED BANANAS

Durban, Nurjees 10m.

G. M. AHMED,
Exporting Specialist,
P. O. Box 780, Durban.

Phone 2107. P. O Box 116.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરા લાધા મોરાર માતવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ
દરેક જાતની રોકે કરી આપ સ્ટી.એ.ટ. ની પોસ્ટઓમાં ભાવથી
ઠીકાણે કરવા ઓછા ૦૧૧ ૨૮ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, 62

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હાંસપેર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE
Oldest Established Indian Remedy House in The Union
Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

[illegible] of eruptions, [illegible] diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write us call for Full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialists.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St. DURBAN, Natal, S. A.
Correspondence [illegible] prompt and careful attention.
N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, કુલ, મોટર અને ઘોડા અને કુલ મોસીસે જુદા જાતના આપે છે. ચાર દિવસ ખુલ્લ.
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 26—Vol. XXXII Friday, June 29th, 1934

WHO CAN ENTER THE TEMPLES

"It would not do to say that sinful people could not be allowed to enter temples. Temples were like spiritual hospitals, and the sinful, who were spiritually diseased, had the first right to be ministered unto by them. Temples were for sinners, not for saints. And who was to judge where no man was without sin? They declared every day in their prayers: पापोऽहं पापकर्माहम। (I am sinful, I am a doer of sinful deeds). So, if the temples were intended only for the sinless, they would have to bar their door in the face of all mankind."

Mahatma Gandhi.

મંદિરમાં કોણ પ્રવેશ કરી શકે

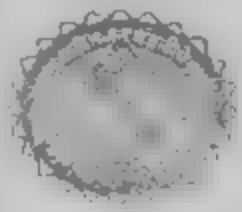
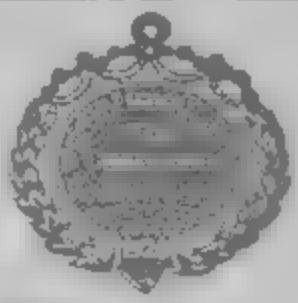
"પાપી મંદિરમાં ન આવી શકે એમ કહેવું નિરર્થક છે. મંદિર આધ્યાત્મિક હૉસ્પીટાલ છે, એમાં પાપી અર્થાત આધ્યાત્મિક રોગીને સ્થાન ન હોય તો કોને હોય? મંદિર પાપી સારૂ છે. પુણ્યવાન સારૂ નહિ. અને કોઈ નિષ્પાપ તો હોવજ નહિ, ત્યાં કોણ કોને ન્યાય તોળે? આપણે રોજ પ્રાર્થનામાં પ્રતિજ્ઞા કરીએ છીએ કે પાપોઽહં પાપકર્માહમ। હું પાપી છું, ને પાપનો કરનારો છું. એટલે મંદિરમાં નિષ્પાપજ જઈ શકે. તો તો મંદિરનાં દ્વાર આખી મનુષ્યજાતને સારૂ બંધ રાખવાં પડે."

મહાત્મા ગાંધી.

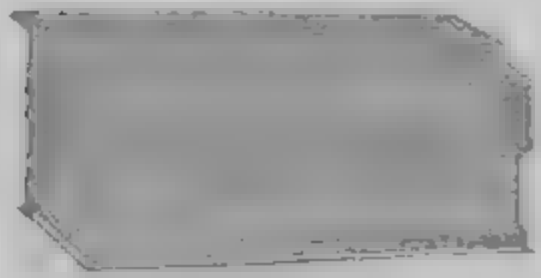

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા :

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ડ્રમહુદ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. ચડ્ડ ત્રિપલ માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Gosalia's Music Saloon,
131 Queen St. P.O. Box 480, DURBAN.

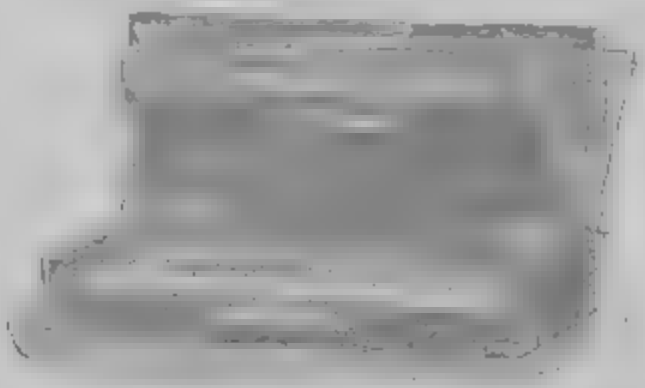
ચેતભીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૬૮ ગ્રાહીન અને ગ્રામોફોન-બિલ્ડીંગ ૫ મી ગલીના નાકે, ફ્રેર સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel "TUNEMASTER" Bombay ભાલ્ય ગ્રોહીલ અને રોયલ ૪૪૪ ૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઇ, ૨

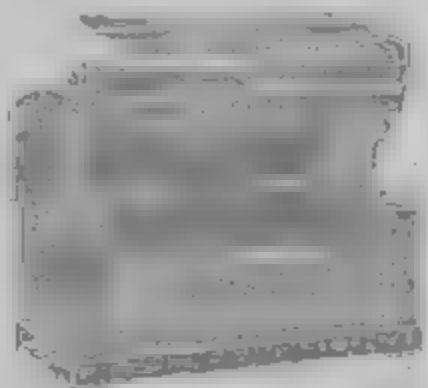

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ૬બલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ૬બલ રીડ ઓર્ગન ૩૮

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો અને ફેકટરીમાંથી બનાવવાનો મંગાવીએ છીએ

રોલ એજન્ટ :— ઘરના ફ્રમહુદ તથા સરદાર ફ્રમહુદ

ત્રીજા ભાગે રાખે બનાવ બનેલા અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના સીંગલ રીડના રોકડેથી પૌંડ ૨-૧૦-૦, હાથના ૬બલ રીડ ૨ ઓક્ટવ્ર રોકડેથી પૌંડ ૩-૧૦-૦

હાથ અને પગના હાથે (કપલાડર) ૬બલ રોકડેથી પા ૪-૧૫-૦ હાથના પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીને હાથના ૬બલ રોકડેથી પા ૪-૨-૬

પગના ૬બલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્ર્ર અધુરા રોકડેથી પાઉંડ ૧૦ ૧૦-૦ ૬બલ્ડ પાઉંડ ૧-૨-૬, અને પા. ૧-૫-૦

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ડેબ્રીલ ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે

ખાસ ભેટ વગત મંગાવી ખાત્રા કરો ઘણો ના ઘણો—

પી. ઓ. બોક્સ નં ૪૮૦ ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 480. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકીટના ભાવો		વીશીના ભાવો
સેકન્ડ કલાસ		મુસલમાની વીલી
(વત્તા ખોરાકી)		(સાધારણ) પા. ૬-૧-૬.
પાઉંડ ૧૭-૦-૦.		(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.
ડેક		હિંદુ વીલી
(વત્તા ખોરાકી)		(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
પાઉંડ ૬-૭-૬.		(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૬-૦.

સુકાશે તા. ૬ આગેમ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—કંપનીઓએ પોતાના સ્ટીમના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી. પોઉંડ. કલ્યાનનું સલાહું કરવું, અને બંદરો વચ્ચે બંદર ઉપર ડીપાર્ટમેન્ટને સ્ટીમર સીધા પોઉંડ ઉપર પહોંચવાં કરવા જણાવવું. તેમ તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે કંપનીઓએ પોતાના ગોરા ઇજીના સલીયારે ૧૧ માગ્યા બરાબર કલ્યાનમાં પહોંચવાં કરવાં

દરેક બંદરે ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ જમારી કોઉંડસમાંથી લેવી બહારગામવાળા બાઇબો જમારી સાથે પસાર્પરકાર કરવાની ટીકીટ મેળવી લેશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક પ્રકારનું જમારી બધી દેખરેખ નીચે પાસ છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો વા મળોઃ

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat." Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના લીકી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR) R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામા આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (રાક્રાના રાગ) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬. બદામપાક શી. ૫ ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, આદુપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪. મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ઘાતુપૌષ્ટિક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ. વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

ચમા. કે. કેપીટન
(માલેક: કેપીટન બાલકની હોટલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ઓફ ગ્રેય એન્ડ વીક્ટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

[illegible] Mr. Ranga Iyer on the Assembly Resolution will deal with all relevant [illegible] It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

પહેલા-વાઝગીનો અપૂર

બેજોડ્ઝાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

બિના બિલકુલે આપવા આવે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—અમારી સર્વત્રિય દવા—

આજીવન અજમાવવા આવે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટકલ વર્કસ લા૦—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહિત્ય આકર્ષકના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ જુમ્મા રહીમ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોરારીયા.

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારા પેકિંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT'S

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારા પેકિંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

કીર્ટીગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી,

મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીવાર બનાવવા. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix. Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

A Short History of the World .
Jails: Their Origin and History .
The Story of the Ramayana .
Great Thoughts of Mahatma Gandhi .
The Kiss Test .

MAHATMA GANDHI

His Arrest—Non-Violence Policy in the twentieth century . . s.

J. C. BOSE

His discoveries and writings with photographic sketch and portrait . s.

BHAGWAT GITA

[illegible] translation by M. Anand

Pocket Edition . s.

THE HEART OF HINDUSTHAN

[illegible] the Heart of Hindustan, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Hindu and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.

New and Revised Edition 3s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas [illegible] the Hindus all over [illegible] great thinkers of the [illegible] book gives critical sketches of their [illegible] exposition of the respective [illegible] Pandit S. Tirupathaiah, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Sobha Rao 6s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Mahomed Sayani, Syed Mahmood, Syed Ameer Ali, The Aga Khan, Sir Mahomed Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Hakim Rahimtulla, Wali Ahmed Khan, Syed Hasan Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Mahomed Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Akbar Hydari, M. Hydari and the Ali Brothers.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar so as to the pedestal of a national cloth in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales [illegible] (Sanskrit Dramatic [illegible] Written on the lines of [illegible] Tales from Shakespeare [illegible] Vikram and [illegible] [illegible] Sakuntala, Mahaveer Charita, [illegible] Malati-Madhava, Ratnavali, Mahaveer Charita, Madhava [illegible] 2s. 6d.

[illegible] Folk-Tales and Folklore. Revised and [illegible] Mrs. M. C. To be a collection [illegible] of Dravidarattam, Mariada Raman, [illegible] Kurma Avatar and Wisdom, The Socialism Abroad, [illegible] Fables of the Telugus, [illegible] Indian Tales. —2s. 6d.

[illegible] Sathianadhan, M.A. [illegible] prose version in English Kalidasa's 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 6d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, this book is interesting of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom of India. The second and third chapters give us a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "naked fakir" and account of the [illegible] His method of his teaching—Satyagraha, and the last chapter [illegible] the part which the Christian Church should play in [illegible] 1s.

MAHATMA GANDHI

HIS LIFE AND HIS MISSION

This [illegible] with [illegible] of Mr. Gandhi's life [illegible] work in South Africa and [illegible] who [illegible] [illegible] [illegible]

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

દુખકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કરતું, દીકુ સમાજમાં સુધારણાઓની સદ્ ભાવવું, ૪૦૦ પાનાનં પુસ્તક કિં. રૂા. ૨

ગુર્જરપતિ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં બનેલ ગ્રાવનાં સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસી. નવલ કથા. સાત્વિક, ૩૨૫ પાનાં સુંદર કવર કિં રૂા. ૩.

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ

એટલે આજે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મેળવવું હોય તો આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) આજુમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તક જોઇ મળશે તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મફત મોકલવામાં આવશે.

બે—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, આબુ ઐતિહાસીક વાતો વાંચવી હોય, અને સુંદર, દળદાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (D), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ જાહેર ખબર જોઈ મોકલનારને સુંદર રસ પડતી બારતાનું વાંચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

કે. કી. તાપીઆવાલા બુકસેલર, મુ. સુરત (ઇન્ડિયા).

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વૈદકિયા પુસ્તક કિં પણ કિંમત કે ટપાલ ખર્ચ વગર મફત મળે છે. મંગાવો.

મફત મંજરી ફાર્મસી, અમરનગર, કાઠીઆવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 26—Vol. XXXII. Friday, June 29th, 1934

Registered at the G.P.O., as a Newspaper
Price Fourpence

NOTES AND NEWS

The Kunwarani On Female Education

ON her return from Capetown the Kunwarani Lady Maharaj Singh touched East London where she attended a hastily convened public meeting in the Council Chamber. Speaking on the necessity for Indian trained nurses Lady Singh is reported to have said that that morning she had spoken to Miss Donald, the head mistress of the East London Girls' High School, and had asked her if it would be possible for a dozen Indian girls each year to attend her classes so that they could carry on up to the eighth standard, which was the standard demanded before they could receive nursing training. The College Street school could give them tuition only up to the sixth standard, and the tuition was of such a poor standard that many of the girls could not write a decent letter in English or read an English book when they left school. She felt sure that the intelligence of the Indian girls was not lower than that of European girls of the same ages—it was simply that they were not given the same opportunities. *She did not ask that the girls who attended the Girls High School should mix with the European girls in any way; she simply asked that they should be allowed to sit at the back of the class* and receive the same tuition and the same chance as the European girls, and she felt sure that if they worked really hard they would be able to do the two years' work of the seventh and eighth standards in one year.

The above is referred to in our leading article.

Poor Standard Of Education

IN the same speech the Kunwarani spoke very strongly on the poor standard of education offered to Indians in most centres of the Union. She said that she had seen European schools with the most palatial buildings, half a dozen tennis courts and every conceivable kind of playing field—all free, although many of the girls drove to school in their own cars. The rate of pay offered to teachers in the Indian schools was very low, and the teachers who were satisfied to accept that lower rate of pay were badly qualified. No incentive was given to Indian children to work hard because there were no scholarships or bursaries, although the Provincial Councils received £2,000 revenue yearly from Indians who were paying for their primary education. Consequently girls were leaving school after the fourth or fifth standard, uneducated, and they were sitting at home doing nothing, many of them not even competent to run a home properly.

The Emigrants' Home

THE Emigrants' Home opened by the Imperial Indian Citizenship Association in Bombay for the benefit of incoming and outgoing passengers, we understand, has had to close down from June 1, 1934, owing to lack of support. The Home was no doubt a useful institution but there was apparently not so much need for it in a place like Bombay where most of the passengers alighting and going out were with sufficient means to look after themselves. The need for such an institution, however, is undoubtedly great in places like Calcutta and Madras where mostly repatriates land and are in a helpless condition. Of course Government have made certain facilities for them but it would be quite appropriate for the Imperial Indian Citizenship Association to take personal interest in them and the opening of such a Home in the above-mentioned places would, we think, serve a very useful purpose.

Mr. Roos And The Central Party

WITH only 13 dissentients, a large meeting at Lichtenburg recently at which farmers predominated, passed a vote of confidence in Mr. Tielman Roos and the Central Party, and at the same time a vote of no-confidence in the Government. Mr. Roos explained the programme of the Central Party which inter alia advocated settlement of Asiatics in bazaars, and was absolutely opposed to employment of white girls by Indians. In regard to the unemployed, Mr. Roos said, there should be a legal definition of work that could be done by natives and work that could be done by Europeans. He was opposed to the employment of natives as clerks. If they prohibited natives from performing this work they would be able to obtain employment for thousands of Europeans. At a meeting at Klerksdorp Mr. Roos advocated that all Asiatic trading should be done in bazaars and that no Europeans should be permitted to enter the employment of Indians.

Who would believe that these words are uttered by an ex-Minister of Justice of the Union? But nevertheless it is so.

Slums Act

THE SLUMS ACT has come into operation from June 25. The Durban Town Council it is learned is unlikely to take immediate advantage of the powers now bestowed on Municipalities for the removal of slum areas. It is contended in Municipal circles that the Government should come in on a fifty fifty basis. If the State agrees to do this then the Durban Town Council would probably be quite willing to seriously consider such scheme.

Indian Opinion

FRIDAY, JUNE 29TH, 1934

POLICY OF DRIFT

THE Kunwarani Lady Maharaj Singh has made a statement in the course of her recent speech in the London which we feel will be taken exception to by all self-respecting Indians. We have reproduced portions of her speech in our Notes and have believed that portion which we have referred to above. Of course the Kunwarani has made no secret of her anxiety to see Indian girls in this country advancing in education and in suggesting that they should be allowed to sit at the back of the class in European schools, we have not the slightest doubt, she is well-meaning and it only shows how over-anxious she is for their progression. Quite obviously the Kunwarani attaches more importance to learning than to one's honour. We, however, beg to differ from her. The first and most important lesson one must be taught from young age is pride of one's own race and country. It is the lack of that very lesson in India under the present system of education that has given birth to shoddy mentality and has killed in every manhood of the Indian people which brought about India's downfall. Thank God that self-consciousness is once again slowly but surely awakening. We in this country are decidedly opposed to encourage any system of education which would teach our boys or girls that they belong to a race which is inferior to any other race and that is indeed what our girls would learn by sitting at the back of the class. Indians—just as the untouchables in India have learnt to feel, after having been treated as such for years, that they are untouchables. The inferiority complex is sure to take root in our young boys and girls in such an atmosphere.

We have resented all these years such crumbs thrown in a niggardly manner as those who try to acquire such crumbs for the community are not in the least elevating the community but degrading it.

The Kunwarani seems entirely to lose sight of the fact that our whole struggle in this country has been against any discrimination based on colour or race. It has been a question of vital principle to us and the community has undergone untold sufferings for it in past years. Indeed Mahatma Gandhi had students to sacrifice their studies in order to fight for that principle and is he not doing so even at the present time in India? Are we now to give up those principles? "Pray what principles have you kept?" we might receive a very pertinent retort. The reply to that is simple. It has been our quarrel all along with the Government of India and their Agent in this country that they have not richly guided us to uphold the principles but are subtly leading us at every step to crush them.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," JULY 1, 1914

AT a farewell gathering some European friends of the Indian movement together with a number of Indians assembled at the house of Dr. Gool in Capetown on Saturday afternoon in order to congratulate Mr. Gandhi on the passing of the Indian Relief Bill. Among those present were Senators Duncan Well and Marshall Campbell, and Mr. Moyle M.L.A., also Miss Ogilvie and Miss Molteno. Mr. Marshall Campbell spoke for the Senate, and Mr. Moyle for the House of Assembly, both speakers referring to their pleasure that the injustice of the £3 tax was now removed and other outstanding difficulties of the Indian community had been settled. Mr. Gandhi, in replying, referred to the period 21 years ago when he first came to this country, an Arcadia. He had since learned, [illegible] that there was Divine Purpose in the world, and a Divine Hand guiding events unfalteringly therein.

In the long struggle for the removal of Indian disabilities, a struggle which had absorbed the best part of his life, he had had many hatreds to do with, and many things had been attributed to him that he had not done nor intended to do, the method on which he had relied, which he thought was now beginning to be better understood, had nothing to do with a lawless or desperate spirit, but he knew always that it made more demands on a man's courage and endurance than methods of violence could do. [illegible] All he would ask for the Indian community was that, on the basis of the rights now conceded to them, they should be suffered to live with dignity and honour on the soil of South Africa.

A Letter From The Rev. C. F. Andrews

This will be rather like a diary than a letter, but it will contain news. It was a great disappointment to me not to have been able to write since I landed in Capetown on May 28th. The fact is that I have been so actively engaged, ever since I landed, that nearly every minute has been taken up and I have put off writing again and again. But now, in Kimberley, an opportunity has occurred.

First of all about South Africa. I had many interviews in Capetown with those who direct the whole Indian policy of the Union and also with the Press.

The South African Press,—in Capetown as well as elsewhere,—has always been friendly to me; and old friendships count for a great deal in South Africa. In all my journeys round the world, there is no place in which the friendships once made hold as firm as in the Union. At the Cape, when Parliament is sitting, there are many people who have learnt to know me as an old friend. This time I found a warmer welcome than any time when I have been here before, and a much more hopeful atmosphere about the future. The spirit of union and unity was in the air at Capetown, and the economic change for the better which both agriculture and the mines have recently experienced have greatly cheered those who have the interests of South Africa deeply at heart. What a loveable country it is, in spite of its moral cleavages!

Those, whom I met, talked very freely to me and told me how very despondent they had been only a short time ago: then, in a wonderful manner, everything had changed. For it had been decided to pull together, and at the same time to give up the gold standard. Those who came from the Transvaal told me how remarkably everything had altered at Johannesburg and Pretoria; how the long drought had also broken, which had made the farmers glad. I could see that hopefulness was in the air. Everyone told me that the change had been very noticeable since the beginning of 1934, and most salutary for the country. I am simply quoting opinions which I heard in Capetown. Quite possibly there is another side to the storm which I did not hear down there.

Now about India. While I was on board the steamer, coming over, every moment that could be spared for the task had been given up to writing a book on the Great Indian Earthquake. Let me explain what had happened to me in January, so as to make things clear. Only a few weeks after I had left India and reached London the earthquake in Bihar occurred. My first wish had been to go back to India by the next steamer in order to help in the relief work. This would have brought the greatest comfort to my own mind, for I know well those village people in North Bihar, and it seemed impossible to stay away from them when they were suffering in this manner.

Yet cables came to me from Mahatma Gandhi and Babu Rajendra Prasad and the Poet Rabindranath Tagore telling me *not* to come out, but to remain in England and also visit Europe and America. For the calamity was a world disaster,—just like the Tokyo Earthquake of 1923,—and an appeal must be made to the whole world for sympathy and help.

So after visiting many towns in England, on behalf of the Indian Earthquake Relief Fund, I went over to the Continent of Europe. My first journey was to Switzerland which is the centre of all international relief work. People gave me a very good reception; and Dr Pierre Ceresole, the son of the late President of the Swiss Republic, decided to start immediately in order to see things with his own eyes and afterwards in the cold weather bring over an international team to join with the relief workers in all kinds of manual labour and thus show true sympathy in action.

Later on, I went to France and in the midst of other duties spoke also about the Indian Earthquake. But the longest time of all was spent in North Europe, where I visited Holland, Belgium, Denmark and Sweden. The very best opportunities were given me of speaking and in each country I was admirably interpreted. In Copenhagen, I was asked to go at once on the State Radio and an interpreter was seated by my side at the microphone. He was the Rev. H. Bjerrum from Cuddalore in South India, a member of the Danish Mission, whom I had met at Bangalore with Mahatma Gandhi in 1927, when I reached India from South Africa.

That Bangalore visit brought me into touch with Mr. and Mrs. Bjerrum, and they helped me greatly in Denmark when I was there this year in April. A 'Friends of India Society' has been founded. After I had broadcasted on the Radio one young Danish schoolmaster volunteered to come out to India to help in relief work and others were ready to do the same.

Sweden was very cold indeed, even in April, but a more warm-hearted people I could not wish to meet! They also gave me their earnest support and are forming a Friends of India Committee. Here too I met those who had been out in India and had a great affection for India. Mrs. Soderblom, the widow of Archbishop Soderblom, was very deeply interested in India. Her husband, before he died, had written much about Sadhu Sundar Singh, the Indian Christian Mystic, and she wished me to publish this in English and I promised to do so. The Sadhu spent three days with the Archbishop having long conversations with him, and the Archbishop had written about these in a book.

In Holland, I found that the Dutch language was just like Afrikaans; and every now and then, I could read the directions in the public services, which reminded me of those I had seen in Adderley Street and other places in South Africa, for they are closely related by birth to those who came here with Van Riebeek more than a hundred years ago. A committee of 'The Friends of India'—which sympathises deeply with Mahatma Gandhi and his great struggle for India's national independence,—was formed here as well as in other places. It will take up the Indian Earthquake Relief

Immediately after I had returned from Northern Europe, I had arranged to start for South Africa. Just at the very last moment, I had a cable from India, sent by Miss Agatha Harrison, asking me not to go out till she returned as there was some important work to be done there. But I had already booked my passage and had postponed my journey so often, that I could not do so again. As I had expected, Miss Agatha Harrison had shown her cable (asking me to remain in London) to Mahatma Gandhi, before despatching it and he had told her to send it. So it came from him as well as from her. But I felt so strongly the importance of not delaying my more, that in spite of this, I determined to start for Capetown.

My one wish during this visit is, if possible, to carry back to Mahatma Gandhi in India the good news that just as in India itself all differences have been laid aside in face of the Great Earthquake, so here in South Africa a basis of unity may be found which will allow for the widest difference of opinion. I know, of course, already that this will not be an easy thing to do but I feel certain that the deep love for India which is in everyone's heart out here will help to achieve this object.

(To Be Continued.)

The Kunwarani In East London

Appeal To Parents To Educate Their Girls

A very pleasant little function took place in the St. Saviour's Hall, East London, when the Indian community of that town and the Indian-European Women's Welfare Association arranged a social evening in honour of the visit of the Kunwarani Lady Singh, wife of the Agent-General to South Africa, on her way to Durban.

There was a large gathering of Indians and a number of European women present.

The Mayoress (Mrs. Bruce-Hays), in welcoming the Kunwarani, said that the association needed her help and appreciated her coming very much indeed. All those present loved her and had watched her work in South Africa with interest.

After supper had been served, the Kunwarani addressed the Indian women and girls, making a strong appeal to them to co-operate with those European women who were trying to help them on to higher things. The I.E.W.W.A. was doing all in its power to give them the advantages of a better education, but they must do their part too. They must attend the lectures and they must attend the clinic so that they might become more efficient in looking after their children and in running their homes.

Their great need now was that they should become responsible. She told them of associations in their centres where the women had recently become responsible and were looking after their own people—caring for the sick and the poor in their own Indian communities. Many of the Indian women in East London came only to the first parties given by the associations, and stood away from the classes and lectures. She felt that their shyness about coming to the lectures was mainly due to their unfamiliarity with the English language, and so she had arranged for English conversation classes to be held, to which she hoped they would all come.

Call For Education

The keynote of the association should be thought and loving service for other people. Up till now they had been receiving that service from women who were better equipped educationally than they were themselves, but now they must give that service for other people instead of simply accepting it for themselves.

The Kunwarani made a very strong appeal to the mothers to allow their girls to be better educated. She knew that the chief aim of parents for their daughters was marriage, but she pointed out that the Indian men were receiving better education and they were demanding educated wives, so that marriage might be a truer companionship, and if the girls were not educated they would never make happy and successful marriages. It was her great ambition to improve the standard of education for Indian girls in East London. She knew that in their schools here they could not go higher than the sixth standard and she was going to try to arrange for them to go on to the eighth standard, so that they would be able to take up some career. She wanted them especially to become trained nurses. There were Native and coloured nurses in South Africa, but no Indian nurses. That was partly the fault of the parents, who would not allow their daughters to take up careers, and it was also because there were no facilities for education.

Gujarati Vernacular School

Foundation Laid By The Agent

The foundation laying ceremony of the Gujarati vernacular school to be built by the Surat Hindu Association in Prince Edward Street, Durban, was performed last Monday morning by the Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh, who arrived from Capetown on Sunday accompanied by the Kunwarani Lady Maharaj Singh. Among those present were Shri Swami Adyanandji, the Mayor Mr. Osborn, Mr. Narbeth Mr. Boxman, secretary of the Agent, Kunwarani Lady Maharaj Singh and a representative gathering of Indians including a number of ladies.

Mr. Govind Mani, the president of the association, in the course of his opening speech from the chair described the work of the association from its inception in the year 1907 and explained the objects of the school. He thanked the Agent for having accepted the invitation to lay the foundation of the school and the other Europeans for gracing the function with their presence. The chairman then garlanded Shri Swami Adyanandji, the Kunwar and the Kunwarani and the Mayor and presented other European guests with bouquets.

The Agent then addressed the gathering and said that every move that has for its object the imparting of education to boys and girls had his wholehearted

support. He laid stress on the need for female education and said he was pleased to see five ladies present at the function but hoped to see fifty in time to come at such functions. He congratulated the association for the very laudable step it had taken and wished the school would grow into a useful institution. The Agent then said ohoora laid the foundation with the help of the contractor Mr. Mukan Dayal with the silver trowel presented to him.

The ceremony was followed by speeches by various speakers who wished the venture of the Surat Hindu Association every success.

An amusing feature was that while Shri Swami Adyanandji who spoke in English stressed the need for vernacular education in order to safeguard the ancient Indian culture and gave English a secondary place for the requirements of the conditions of this country, the Kunwarani Lady Mahuraj Singh who spoke in the vernacular emphasised the need for English education contending that vernacular should be given a secondary place. At the termination of the function all those present were served with sugar candy.

Gandhiji And Motor-Car

"Does Better By Walking"

Mr. H. S. L. Polak writes in the Manchester Guardian:—

It is strange from what apparently small happenings great events may depend, and how one may be the unwitting instrument in the projection of those events.

I can quite clearly recall the youthful enthusiasm with which one historic night, I handed to Mr. Gandhi, at Johannesburg station, my copy of 'Unto This Last,' urging him to read it as soon as possible. As he tells us in his "Autobiography," a sleepless but a fruitful night gave him an immediate opportunity, and the book changed his life. It is still in my possession—a cherished treasure and an unique item for any future collection of 'Gandhiana.'

I am hoping, however, that, for a second time, I have not been the unwitting cause of a fateful event in Mr. Gandhi's career. A few weeks ago I read with great interest, both in the weekly organ of his anti-untouchability movement, 'Harijan,' and in private correspondence, how he was touring rapidly, addressing one day a number of meetings in places widely apart and travelling by car from one to another. I thereupon wrote to him gently suggesting, amongst other things, that he had evidently found some at least of the amenities of modern civilization convenient for the purpose of his campaign.

Mr. Gandhi seems to have received my letter when he had already become immersed in the details of his tour through earthquake area in Bihar, for, contrary to his habit, he asked one of his secretaries to write to me in reply substantially as follows: He strongly differed from me as to the use of motor-cars as a means of forwarding his propaganda. He was convinced that he would succeed much better by walking from village to village and place to place. The only reason that he had not done so was because of the persuasions of friends and colleagues. He then reminded me the success attending his march with the Indian indentured labourers from Natal into the Transvaal in 1913 in protest against the £3 tax, and his more recent march to Dandi in order formally to commit a breach of the salt revenue laws.

It is clear, as you remark, that through all these years he has never overcome his repugnance to the mechanical side of our civilization, and that evidently before he came to his present decision to give up the use of mechanical transport in connection with his social reform activities the matter was already causing him some anxiety and much inner questioning.

Licensing Procedure By-laws

Amendments

The Administrator in Executive Committee has confirmed the following amendments as passed by the Town Council of the Borough of Durban at a meeting held on the 11th December, 1933, to the Licensing Procedure By-laws for the said Borough published under Provincial Notice No. 286, 1930:—

(i) The following new By-law, to be numbered 7A, is hereby inserted:

7A. (1) Every applicant for the grant or renewal of a certificate of approval to a licence in respect of any restaurant, refreshment room or tea room or every holder of such licence who shall apply to the Licensing Officer in terms of Section 4 of Ordinance No. 12 of 1933 for permission to keep open his business premises on hours not later than 6 p.m. shall make application for such permission upon the form prescribed in Schedule "C" to these By-laws and shall give public notice of such application in the manner prescribed by Section 5 of these By-laws.

(2) The provisions of these By-laws relating to the hearing of applications and to the lodging and hearing of objections and appeals in connection with such applications shall be followed in disposing of every application for late-hour privileges in terms of Section 4 of Ordinance No. 12 of 1933, save that no fee shall be chargeable in respect of any such application.

(ii) Schedule "C" is hereby amended by the addition thereto of the following form:

(Form 4.)

SCHEDULE "C"

APPLICATION FOR LATE-HOUR PRIVILEGES UNDER SECTION 4, ORDINANCE No. 12 OF 1933.

To the Licensing Officer for the Borough of Durban.

Name of applicant .....

Name of Person, Firm or Company to be inserted in the Permit .....

Serial Number of Licence or Certificate of Approval .....

Premises in respect of which the Permit is applied for .....

Hour to which it is desired to keep open .....

Period for which Permit is applied for .....

General Business Postal Address .....

Date .. 193 ....

Signature of Applicant.

No fee or charge is payable in respect of this application

Bomb Outrage At Poona

Attempt On Mahatma Gandhi's Life

Our special correspondent at New Delhi sends the following message dated June 28 in connection with the bomb outrage which took place during the week in Poona in which an attempt was made on Mahatma Gandhi's life:—

The Poona outrage is universally condemned. A leading Anglo-Indian daily characterises the incident by stating that the bomb has exploded with deadly effect on the citadel of orthodoxy. The same journal however qualifies its condemnation of the action by attributing the outrage to the spirit of defiance against authority created by the Mahatma himself. This biased view is however entirely confined to Anglo-Indian journals. Impartial observers have never failed to realise the historical fact that peaceful Satyagrah has been the only effective check against violence and terrorism a fact which however true is obnoxious to Anglo-Indians.

Mahatma Gandhi has not missed this opportunity to emphasise his uncompromising opposition against all acts of terrorism. In a characteristic statement he points out that the Poona outrage should open Indian eyes to the evil of the terrorist cult which, he says, sooner or later must recoil on ourselves.

Happily none have been seriously injured but the lead was evidently attempted on Gandhiji's life. The bomb was thrown as the band struck up the welcome tune on the approaching car preceding Gandhiji's car near the Municipal buildings.

The culprit is not known but presumably the outrage was a sequel to the agitation of the orthodox people against the untouchability reform movement.

Recalling the Johannesburg incident when an attempt was made on his life by Pathans during Passive Resistance Mahatma Gandhi publicly expresses the hope that no action will be taken against the bomb throwers.

Hall For Coloured People

The question of providing a hall for the Indian and coloured communities in Johannesburg is prominent at the moment. Mr. M Freeman, the Deputy Mayor, raised the matter at the meeting of the City Council recently, and in view of these facts the following letter, sent by the Mayor of Johannesburg, Mr. D. Percy Roberts, to the General Purposes Committee on June 2, is of interest:—

"During my term of office I have repeatedly been approached by the coloured, Indian and Indian communities with a view to the use of the City and Selborne Halls for various types of functions, and it has occurred to me that the time is now arrived when the City Council might wisely consider the possibility of obtaining a suitable piece of ground and erecting thereon a building that could be let to the communities in question on the same lines as the City and Selborne Halls are let to the European population." It is understood that this was accepted in principle by the General Purposes Committee and that the matter is being referred to the Town Planning Committee.

[If this means that Indians as a part of the bargeese are to be debarred from making use of the City Hall it is a glaring injustice and it will be a step not of progress but retrogression.—Ed. I.O.]

Indian Labour For Malaya

As a result of the depression in the rubber industry the emigration of unskilled labourers from South India to Malay was stopped in 1930. This stoppage of emigration and the measures taken to repat[illegible] those labourers who could not find work on suitable terms had the effect of preventing unemployment and steadying wages.

Malayan Deputation

In December 1933 the Malayan Government represented to the Government of India that not only had practical equilibrium been reached between supply and demand for labour in Malaya, but that acute shortage was likely to occur if there was a sharp rise in the price of rubber and the consequent revival of the industry.

In November 1933 the Malayan Government sent to India a deputation who interviewed the Standing Emigration Committee of the two Houses of the Indian Legislature and explained that owing to the very large repatriation that had taken place in 1930 it was apprehended that the existing supply of labour in Malaya would be unequal to the demand of the revival in the rubber industry and that an urgent decision for the renewal of emigration was called for.

After the visit of the deputation from Malaya, inquiries were carried with the Madras Government whether there was any desire amongst the people of the Presidency to emigrate to that country. These inquiries revealed both a strong demand for labour in Malaya and a desire for emigration from the Madras Presidency.

Assisted Emigration

After consultation with the Madras Government and the Standing Emigration Committee, the Gov-

ritage Portal

ernment of India have decided that non-recruited and assisted emigration to Malaya should be reopened in order to ensure that this does not lead to oversupply of labour, with consequent depressing effect upon the level of wages in Malaya and possible unemployment.

Facilities For Emigrants

They have also decided that emigration shall be subject to the following conditions:—

(1) Fresh emigration shall be restricted to 20,000 in the first year and

(2) An emigrant shall be repatriated free any time within two years of his arrival at Malaya on reasonable grounds, namely, of ill health, unsuitability of work, ill treatment or inability to find work at the standard rates of wages. Even after the expiration of two years repatriation will be allowed, if conditions justify this.

It also has been arranged that the emigration Commissioner for Malaya in Madras shall supply to the Local Government a monthly report of the condition of employment and that statements of information supplied to intending emigrants shall be corrected as frequently as the circumstances may require.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Indian Girl Guides Arriving

Twenty-two girl guides of the Arya Kanya Maha Vidyalaya which is run in Baroda, India, under the auspices of the Arya Kumar Maha Sabha are due to arrive in Durban and a the guidance of the Pandit Anandpriyaji, the principal of the institution, on Wednesday July 4, by the Kenya. A welcome reception in their honour will be held at the Royal Picture Palace, Victoria Street the same evening at 5.15 under the auspices of the Arya Pratinidhi Sabha.

Relief Work For Indian Unemployed

Through the intermediary of the Department of Labour, the Indian community of Durban has appealed to the Town Council to employ the full authorised quota of Indian relief workers eligible for State subsidy. The authorised quota is 300, while the present strength of the Indian relief gangs is 247 and the Natal Divisional Inspector of Labour has now asked whether the municipality is prepared to bring this total up to the maximum figure. Eight months ago the Town Council decided to gradually cut down expenditure on relief works and the Borough Engineer was instructed not to fill vacancies thereafter occurring in the gangs and also not to augment the relief works programme laid down for the following nine months—a period which will shortly expire. A decision on future policy must now be taken and the Borough Engineer has asked for instructions of the Works Committee.

Christians Oppose Building Of A Mosque

A meeting was held in the Verulam Town Hall recently to consider a petition urging the Town Council to sanction the building of a mosque on a piece of ground next to the Post Office, which the Mahomedans had bought some years ago for that purpose. The design showed that it would be a fine building. The Christian section of the community, however, attended in force, determined that the Indians should not succeed in their petition. The Rev. A. F. Bulmer urged the Christian section to allow the Indian suggestion to go forward, but in vain, states a correspondent from Verulam.

Farewell To School Superintendent

The Rev. and Mrs. W. H. Stanton were given a farewell reception by the pupils and teachers of the Sir Kurma Reddi School, Indian North, on the occasion of Mr. Stanton leaving his work as superintendent of the Methodist Indian Mission to take up other duties in the Cape Province. The Rev. R. Thomson, who presided, Mr. W. Ghoonoo, the head teacher and Mr. V. S. Naidoo, paid tributes to Mr. Stanton's fine work and genial personality. A beautiful casket was presented to him as a token of appreciation from the staff and the children. Another farewell reception in honour of the Rev. and Mrs. W. H. Stanton was staged at the Methodist Indian School at Cato Manor. Some 700 school-children were assembled the school choir sang. Mr. K. Ramalan, the headmaster, eulogised Mr. Stanton's work as school manager, and Mr. Stanton was given a certain sum, with pencil and pocket-knife to match as a souvenir of his association with Cato Manor. The two smallest girls in the school presented Mr. and Mrs. Stanton with bouquets.

Indian Teachers At S.A. World Education Conference

The following Indian teachers from Durban and suburban schools are attending the South African World Education Conference to be held in July at Capetown and Johannesburg:—

Messrs. R. Ragnath (General Secretary, Natal Indian Teachers Society, Cato Manor School), R. Chetlaloosh (Cato Manor School), V. Sirkari Naidoo, B.A. (Sastri College), V. K. Naidoo (Sea View), S. R. Maharaj (Springfield), K. R. Maharaj (Umbilo) and R. Chettiar (Umbilo).

Estate Of Indian Merchant

An estate of £13,890 was disposed of by the will of the late Ahmed Ebrahim Amanl, Indian born merchant of Durban, which was filed in the office of the Master of the Natal Supreme Court. Mr. Amanl died on May 5. He bequeathed his entire estate to his widow, Aisha, and to Mr. M. I. Bohri, merchant of Durban, as trustees, to be used for the benefit of his relatives. The estate was composed of flats and dwelling houses in Carlisle Street, Milton Road and

Derby Street, Durban, to the value of some £9,2000 and of £4,000 odd, representing half share in "The Feejee Outfitters" in Field Street and Commercial Road, Durban.

Hertzog To Be Present At King's Jubilee

It is learned that the Prime Minister, General Hertzog, has replied to the invitation to attend the jubilee celebrations of the accession of King George V. to the Throne next May in London. General Hertzog has intimated his willingness to be present at the celebration.

S. A. Maize Quota Announced

It is notified for general information that the Minister of Agriculture has fixed the maize quota for the year June 1, 1934, to May 31, 1935, at 50 per cent., that is, dealers in maize have to provide for the export of half the quantities they buy and receive from producers.

City Population

According to the census taken by the Maritzburg Corporation on March 11 of this year the City population is as follows:—Europeans 22,309, Coloured 2,985, Asiatics 8,183, Natives 13,889.

Pretoria's Tribute To Physical Culture

Mr. A. Sigamoney, instructor to the Pretoria Indian Amateur Physical Culture Club writes:

A grand variety entertainment was given at the Orient Palace, Pretoria on 18th June 1934 by the members of the well-known Mayville Physical Culture Club who are now touring the Union giving free physical culture displays. One of the principal items on the programme was a "Muscle Control" by the instructors of the above club, S. Lgr. Sonny Moodley and S. Lgr. Rajoo. They gave a wonderful account of themselves in a hand-to-hand intoresting turn and clever artistic posing and a very valuable demonstration of the various Ju-Jitso locks and holds. Weight-lifting exhibitions was given by S. Lgr. Sonny Moodley, all being well appreciated. Smiles and thrills were created during the "Blind-Fold Boxing," the referee being also blind folded, never having seen an exhibition of this kind before, which provided a grand finale to an enjoyable evening. The entire exhibitions was new to the audience and earned the artists thunderous applause. On the whole the show was a great success. Silver collections were taken. On behalf of my club I congratulate them as they had to travel 500 miles to encourge physical culture in the Capital where it is lacking.

Maritzburg Aryan Benevolent Society

Mr. R. M. Moorgas, the Hon. Secretary and Treasurer of the Aryan Benevolent Society, Maritzburg, acknowledges with thanks the following gifts in cash and kind:—City Sporting Club £5, Mr. and Mrs. Moorgas Moodley £4 (per Mr. R. N. Moodley for the diningroom sideboard), Mr. and Mrs. G. Doraswami Pudayachee of Port Elizabeth £3, (per Mr. R. N. Moodley for a sideboard in the men's ward); Messrs. Bala Moodley, Sookdeo, and V. Kristy for fruit; Khushal Patel, K. G. Naidoo, Joe Subla, D. P. Padayachee, Cassim Suleman for vegetables; D. J. Padayachee for cakes, Ocean Fisheries and White's Marine Fisheries for fish; Bhayat Bakery and E. Turnbull & Co. for bread; W. Hay & Son for 10 lbs. biscuits monthly; Dalys Ltd. for four dozen minerals monthly; M. B. Society (per Mr. S. Rathanam) £1 1s., P. M. Borg Cold Storage Co. Ltd. for meat weekly.

Union Exports Increase

The Union's exports for May are £1,353,499 more than for the corresponding month last year, according to the latest Government Gazette. The imports this year show an increase of £1,611,685, and import duties have increased by £231,009. Durban's share of the import duties has risen from £171,377 to £247,032. The totals for May last year and this year are: Import duties, £625,772 and £856,781; imports, £3,757,763 and £5,369,451; exports, £3 944,783 and £5,298,282. Union imports through Durban have increased from £979,545 to £1,401,102. Substantial increases for the five months ended May this year, compared with the same five months for last year, are shown. They are: import duties, £3,314,342 and £4,114,429; imports, £17,753,201 and £24,699,375; exports (a slight decrease), from £30,230,017 to £29,525,299. Natal Provincial revenue collections, including collections direct by the Province from April 1 to May 31, total £68,943, compared with £62,351 for the same period last year. Collections for May are £37,961 compared to £34,381.

Social And Personal

The Agent-General for India, Kunwar Sir Maharaj Singh, accompanied by the Kunwarani and party, arrived in Durban in the Edinburgh Castle on Sunday last. The Agent's Durban address is 356b Musgrave Road. He will remain here for about four months. Mr. G. S. Bozman, secretary to the Agent-General, and Mrs. Bozman are at the Hotel Osborne. Mr. C. S. Ricketts, assistant secretary, with Mrs. Ricketts, arrived from Johannesburg this week and are living at 32 Springfield Road.

—o—

Mr. Douglas Smit, Under-Secretary for Justice, has been appointed Secretary for Native Affairs.

—o—

Sir William Clark, British High Commissioner in Canada, will succeed Sir Herbert Stanley as High Commissioner in South Africa. Sir Herbert Stanley is to be Governor of Southern Rhodesia.

—o—

Mr. Ramsay Macdonald's medical advisers have recommended him three months' holiday from all official work as soon as possible, states the *Daily Mail*.

Answers To Correspondents

Mr. M. S. PILLAY.—Rumours are not to be heeded.—Ed. I.O.

SPORTING SPECTATOR.—Publishing your letter will serve no purpose.—Ed. I.O.

THINGS IN GENERAL

India To Participate In Empire Games

The prospect of India participating in the British Empire games which will take place in England from August 4 to 11 has definitely improved, and the Indian athletes are to sail from Bombay on June 21. Hitherto financial difficulties had been in the way of organising India's participation in the games. Two athletes will join the team in England and six will proceed from India, of whom three will be wrestlers and three athletes. The team will be in charge of Mr. Memby of Lucknow. The British Empire Games Committee are paying £280 towards passage and each of the athletes is personally contributing Rs. 700 towards expenses.

Shock For Stamp Collector

Twelve Indian four-anna blue and red stamps, dated 1852, fetched the remarkably high price of £650—£200 more than was expected in the sale in London of a section of the famous £100,000 stamp collection formed by the Mr. Arthur Hind, an American millionaire. The whole of this collection is now being auctioned in the London market. Among the experts who watched the bidding rise was a retired Indian Army Officer who had been a stamp collector in his youth. Thirty-five years ago he had sold the same 12 stamps in London for £14, and had congratulated himself on a good deal.

Present Position In Malaya

The decision of the Government of India to reopen assisted emigration of unskilled labour to Malaya has been criticised on the ground that nothing has been done to ensure political equality for the emigrants or opportunity for settlement for such of them as may not wish to return to India. Enquiries in authoritative quarters show, says an A.P.I. message from Simla, that the criticism is the result of misapprehension. Indians in Malaya have exactly the same political rights as other British subjects. The Federal and the four State Councils in the Straits settlements Legislative Council consist only of nominated members, official and non-official, and there is no franchise. Indian members sit on all these except on one of the State Councils. Several Indians are nominated members of Municipal Councils and Sanitary Boards. Indians have been made Honorary Justices of Peace. There is also no bar to Indians acquiring immovable or any other form of property and settling down in Malaya. For the benefit of those Indian State labourers who may wish to make Malaya their permanent home facilities for land settlement were made available experimentally some time ago and these are said to be proving successful.

Magistrate's Suggestions To Motorists

The following suggestions for courteous motoring are part of a series compiled by Mr. F. T. Neale, additional magistrate, Johannesburg.

(11) After overtaking go back to the left side of the road, but not before you can do so without inconvenience to the person overtaken.

(12) Do not cut in. Remember the right-hand side of the road belongs first to on-coming traffic. Never overtake, therefore, unless it is clear that you can pass and get back to the left side of the road again without making either the person overtaken or a person approaching from the opposite direction check speed or alter direction suddenly.

(13) When being overtaken by another driver try to help and not to hinder. Never accelerate at such a moment. Keep well to the left and if the road is clear signal him on. A signal does not absolve the overtaking driver from the duty of satisfying himself that he can overtake with safety.

(14) Take special care at corners and bends to leave ample room for on-coming traffic.

(15) No vehicle has a "right-of-way" at cross roads, but it is the duty of a driver on a minor road when approaching a major road to go dead slow and to give way to traffic on it. Nevertheless when you are driving on a major road always keep a sharp look-out and drive cautiously at cross roads and road junctions.

Near East Pact Being Discussed

Important consequences are expected to follow the visit of the Shah of Persia to Turkey. Official talks have opened on the basis of a lasting friendship with complete independence. It is rumoured that a new alliance is being discussed, which will form the foundation of an Eastern pact, comprising Turkey, Persia, Irak and Afghanistan, and which will also link Persia and Turkey by rail. The Shah is prolonging his stay in order to visit with Kemal Pasha strategical points in Western Anatolia, including Smyrna and the Straits.

Germany's "Right" To Colonies

General Ritter von Epp, organiser of the Nazi Storntroops, speaking at a gathering at Berlin, declared that Germany would recover her colonies as soon as she wanted them. Germany, he said, had an indisputable right to the return of her overseas possession. General Von Epp's appeal was supported by Mr. Albert Soskine, a former Governor of German East Africa, who declared: "Our youth demand that Germany should again have a share of colonies through the return of the possessions of which she has been robbed."

INDIA

NEWS IN BRIEF

Bombay To England Flight

A unique instructional air flight from India to England concluded its outward journey when four machines flown by Indian pupil aviators arrived at Heston Aerodrome. The tour was carried out under the auspices of the Bombay Flying Club. The airmen experienced thrills in the eight countries traversed. At one aerodrome the aviators and tribesmen had to hold the machines down for nine hours amid violent dust-storms. One machine was blown 270 yards with its human load before it could be buttressed by sacks of corn. The return flight is projected for Aug. 16.

Next Congress Session In October

The next ordinary session of the Indian National Congress will be held it is stated, at Bombay in the first week of October, 1934.

Bomb Meant For Gandhiji

A bomb was thrown at a car in which the assailants believed Mahatma Gandhi was travelling. Mahatma Gandhi however, was not in the car, but seven of his supporters were wounded. Mahatma Gandhi recently foresworn cars and other vehicles in order to follow Buddha's example. Mahatma Gandhi's escape was due to a mistake of the Boy Scouts' band, who, believing he was in the car, began playing a welcome tune, whereupon the

(Continued on page 291)

THE SECOND TEST

INTERESTING PLAY EVER SEEN IN DURBAN

ALL-INDIA WON BY TWO GOALS TO NIL.

COLD gusty torrents of rain had no effect whatever on the enthusiasm of the huge crowds that filled the grandstands and surrounded the playing field at the Indian Sports Ground on Saturday afternoon when South Africa met India in the second football test.

For Indians interested in soccer—and it seemed that in Durban there are very few who are not—it was a red letter day. With two teams matched evenly enough to make a really spirited struggle of their game, with players both on the South African side and on the All-India side noted as exponents of the finer points of the game, and with close on 4,000 people to intensify the sporting atmosphere it was only to be expected that the day would be a memorable one. And expectations were not disappointed.

From the first whistle to the last the game was fought with a keenness that put a fine edge on the skill of all the players. It was only a short while after the first whistle it was evident to many that the visitors were the more skilful players, but the South Africans were putting much of their superior energy into the game to make the result anything but a foregone conclusion. South Africa lost but were not disgraced. They played a splendid game and deserved a share of applause. The enthusiastic vocal support that was accorded the visitors was well merited. The visitors did get too much penalty for their game—but the South Africans certainly did not get enough. In the circumstances the home side would not be expected to let themselves go completely. It is generally recognised that the home side has a natural advantage in any match, but on Saturday this order was reversed. They must have felt very far from home some times when about after about went up for their opponents.

Sound S. A. Defence

Summed up in a few words the [illegible] itself into a contest between the [illegible] forward line of the rugged South African defence, Ganguly, Lakshminarayan, Ramana, Bhattacharjee and Choudhuri were not outstanding most parts. They were but the movements were well timed. Their ball control was a feast for the eye. On the other hand, the South African forward line was weak. Too often they lost each other. Their ball control was uncertain. A slightly better forward line would have given the visitors a rough time, for the All-India defence was almost certainly not better than the home defence.

The teams lined out as follows:—

ALL-INDIA: Mir Hussain Shah, S. Muzumdar, Mohammed Hussain, K. Nassim, Amjad Ahmed, S. Chakrawarthee, A. Ganguly, Lakshminarayan, Ramana, Bhattacharjee and Choudhuri.

SOUTH AFRICAN: P. Nadasen, George Singh, G. S. Naidoo, Chetty, H. Ramsa, R. A. Naidoo, P. Naidoo, E. Sallie, P. Naraidoo, N. Pather, Cassim Akbar.

Mr. K. Mansingh was in charge of the whistle.

India won the toss and elected to play with the wind, a decision that gave South Africa the opportunity of making an early raid on the visitors' territory. Ganguly proved the first thrill of the afternoon when he took possession from his backs to make a clear run down three quarters of the field, neatly side-stepping most of the South African defence on route. South Africa was severely incommoded by the heavy wind which penalised all high kicking towards India's goal. Taking possession of a ball that rolled down to him on the wind after it had been kicked by a South African player, Ganguly took another shot at goal before the game had progressed more than a few minutes, missing by a few feet.

Boisterous Wind

India probably expected far more help from the wind than they actually got. True enough, they had but only to touch the ball to send it rocketing down the field towards South Africa's territory, but this advantage was also a disadvantage as it was often the case of the ball passing out of control as its too-speedy career with the wind. Time and time again India were robbed of what seemed certain goals by the habit the ball had of having faster than the men behind it, thereby making the last kick at goal more or less a random affair. Ramana missed several times through failing to get that last kick right, and Ganguly and Choudhuri on the outside frequently sent the ball behind!

The first goal was scored after 20 minutes play. The India forward line, keeping the ball among themselves in a way that made attempts to rob them almost laughable, slowly and relentlessly worked their way up the field for Ramana to flip the ball into the South African net with the greatest ease. The movement that resulted in this goal and the second was repeated time after time, with Ramana always in his right place. The fact that the second goal was as slow in coming is something of which the South African defenders may reasonably be proud. There was only one way of dealing with the clever visitor and that was to "ball right in" and give them but little time for leisurely and precise passing, and this South Africans did.

The game was very open. The South Africans indulged freely in long-range kicking, but the lack of proper co-operation among the forwards often resulted in the long shots landing at the feet of their opponents, who, adopting the slower and more sure method of dribbling and passing, were able to make much more solid progress in all their attacks.

The interval arrived with the score India 1, South Africa 0.

Crowd Drenched

Rain had been falling at [illegible] half was being played, and at [illegible] another sudden downpour, sending hundreds of people stampeding towards anything that looked as though it might offer shelter—including the grandstand, which by this time was crowded far beyond the capacity for which it was designed.

In the second half India continued to attack relentlessly. And soon after missing several times and after being actually repulsed by the South African backs a score of times, the visitors sent the ball into the net for the second and, as it happened, the last goal of the match. Ramana passed back to Lakshmanayan who scored with a splendid shot that took Nathoo quite by surprise. Nathoo had not been pressed until he might have been pardoned for being. This one came from over the heads of several players in front of the goals and was in the net before he knew what had happened.

After several showers the playing field became very slippery and several players slipped and fell heavily. It was still drizzling when the last whistle was blown, giving the visitors the victory by two goals to nil.

There must have been very few disappointed among the four thousand people who thronged out of the gates on their way home. South Africa had lost but they had put up a very fine game. Indeed South Africa was unlucky not to have scored. Cassim Akbar, always left on the outside left, missed on one notable occasion when a goal was almost certain.

[illegible] there need be no regrets for it was a splendid game played in a splendid spirit of sportsmanship.

Natal Singles Championship

"Dr. M. R. Peters Trophy"

The following are the results of the Natal Singles Championship "A" Division Tournament played on the 3rd June for the above Trophy at the Central and Durban Courts. The Quarter and Semi Final were played on the 17th at the Central Court.

1st ROUND: N. Thumbia beat M. K. Naidoo 6—0, 6—0; G. Vanthaven beat A. P. Singh 7—5, 8—6; Wesley Thomas beat [illegible] R. Pillay 6—1, 6—2; G. Narain beat H. M. G[illegible] 6—3, [illegible] 8; Rajpaul beat D. G. Chetty 8—1, 3—6, 6—3; J. Mahabeer [illegible] R. P. Singh; R. P. Saul beat P. O. Father 6—2, 8—6; R. C. Moodley [illegible] A. [illegible] Sheik 8, S. Father beat N. N. Pillay 8—6, 6—2.

2nd ROUND. V. Thumbia beat J. Mahabeer 5—7, 6—1, 6—3; S. Rajpaul beat S. S. Father 6—2, 6—2; G. Narain beat G. Vanthaven 0—3, R. C. Moodley 6—3, 6—3; Wesley Thomas beat R. C. Moodley 6—2, 6—0; R. P. Soni bye.

3rd ROUND. Wesley Thomas beat R. P. Soni 5—4, 6—2; V. Thumbia beat S. Rajpaul 6—2, 6—3; G. Narain bye.

SEMI FINAL: V. Thumbia beat G. Narain 6—1, 6—2; Wesley Thomas bye.

The date of the Final between Wesley Thomas and V. Thumbia has not been fixed yet.

India News In Brief

(Continued from page 380)

bomb was thrown. Mahatma Gandhi arrived five minutes later. Five arrests were made.

India Through British Eyes

"I came to India believing what I have been told from childhood that 'natives' were a race of dirty, sensual, diseased, immoral, heathen, [illegible] irresponsible blacks. But what I saw actually in India was quite the reverse" says Miss Cecily Haines in her unconventional and outspoken book, *Sunrise Over India*.

"The retired Anglo-Indians, as we call them in England, who are responsible for [illegible] potions do not seem even to know," [illegible] the peculiarly offensive term "[illegible] current among the British in the sub-continent. The fact that the Indian have one of the finest philosophies of the world and [illegible] and literature worthy to take their place with those of the West does not enter into their calculation. In India, wherever I went, I have found gentleness and charm, spirituality and culture among the Indians I have had privileged to meet."

Miss Haines goes on to recommend that eight [illegible] of every ten British women in India should be [illegible] by [illegible] for nothing to the country and show no interest in Indian women and their welfare.

Jawaharlal Loses Ribs

Mr. K. S. Pandit, who interviewed Pandit Jawaharlal Nehru on May 25, in the District Jail during the course of his talks with the *Hindustan Times* special correspondent said that Panditji was cheerful as usual but looked rather pale. His weight, which was 140 lbs. before he went to jail was now only 132 lbs.—a loss of 8 lbs.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	281
EMIGRATION:—	
Policy of Drift	282
OTHER ARTICLES:—	
Twenty Years Ago	
A Letter From The Rev. C. F. Andrews ...	
The Kuswamat in East London ...	
Gujarati Vernacular School ...	
Gandhiji And Motor Car ...	
Licensing Pegasdigar Bye-laws	
Bomb Outrage At Poona	
Bail For Calcutta People	
Indian Labour For Malaya	
South Africa—News In Brief ...	
[illegible] In General ...	
India—News In Brief	
The Second Test	

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

અહિંસાના ગાંધીજીના દર્શને
નાતાલમાં સ્થાપેલું.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ જુન ૧૯૩૪ અંક ૨૬

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૨૭૧
પાછળ પ્રસારવાની નીતી	(અગ્રલેખ)	૨૭૭
ફરમાનગર ગુજરાતી સ્કુલ		૨૭૮
ઈસ્ટ લંડનમાં કુંવરાણી		,,
બાલ્ટ ટેરસ ગેમ્સ		૨૮૦
દ. આફ્રિકાના દુઃખે અખરે		,,
વિધિમ ચર્ચિલ		૨૮૨
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૨૮૩
ગીતા ગાંધત		,,
દ આફ્રિકા : તેની પ્રગતિના અને પ્રશ્નો		૨૮૪

આખરે ભર્યો

વસ્તુની ખર્યા આકે વર્ષોથી જમા કરેલી છે અને જેના માટે સુરત હીંદુ એસોસીએશનના કાર્યકર્તાઓને પણ ઘણાયે સહેવા પડયા છે તે વસ્તુનો આખરે પ્રારંભ થઇ રહ્યો છે એ વસ્તુ તે ગુજરાતી સ્કુલની સ્થાપના. સમા સોમવારે એસોસીએશને પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટની પોતાની પ્રોપર્ટીપર સ્કુલને માટે મકાનનું આનમુકુળ કુંવર સર ગજરાજ સીંગના હસ્તે કરાવ્યું છે અને મુગ સકલની સાકર બધાને વહેચાવી છે. અંગ્રેજીમાં કહેવત છે કે "બેટર લેટ: ધેન નેવર." એ મુજબ આઠથી મોડી પણ બાબતી બાબી એ ખુશી થવા જેવું છે. પણ જેઓ આજ સુધી એ બાબતમાં જબરી ચળવળ ચલાવી રહ્યા હતા તેઓને પોતાની મહેનત સફળ થયા બદલ સંતોષ થશે. એક સારી ગુજરાતી સ્કુલની જરૂર તો ઘણા વખતથી છે અને જો તે સામાન્ય સામની સ્કુલ બના લેવા તો પણ સુંદર કહેવાતે. પરંતુ સુરત કુટાના વતનીઓની વસ્તી અહા ભારી છે અને તેની એસોસીએશનના આશ્રય હેઠળ સ્કુલ ખુલે કે પણ ફીકજ છે. એક વાત સંભળાવા આવે છે કે જરા ઊંડે કપલાવનારી છે. તે એ કે સુરતી અને અન્ય કોમો વચ્ચે ભેદભાવ બતાવાય રહ્યો છે. અમે આશા રાખીયે કે એસોસીએશન આવું સુંદર કાર્ય કરીને સંકુચિત દ્રષ્ટિ તો નજિક વાપરે અને કોઇ પણ જાતનો ભેદ રાખ્યા સિવાય સામાન્ય જનતાયે એ સંસ્થાનો ઉપયોગ કરશે. અમે ઇચ્છીએ છીએ કે સોમવારે નંખાયેલો પાયો મજબુત થશે અને તે પર બનારી ઇમારત સ્કુલની અને ભાવિપ્રજાની ઓલાદોની નૈતિક અને કેળવણીવિષયક ઉન્નતિ કરનારી એક ઇમારત બની પડશે.

શ્રી કેળવણી ઉપર કુંવરાણી

ઇસ્ટલંડનથી પાછા ફરતા કુંવરાણી સેડી મહારાજ સીંગ ગયા શનિવારે ઉતર્યા હતા જ્યાં પ્રોવિન્શીયલ ચેમ્બરમાં તેમને માટે નાસ્તાદિથી ગોઠવાયેલી એક મીટીંગમાં તેમણે બાષણ કર્યું હતું. પોતાના બાષણમાં તેમણે આ દેશમાં હાલી નસોની ખાસીજ આગત્યતા બતાવતાં કહ્યું હતું કે:

"ગેજ સવારે તેમણે ઇસ્ટ લંડન પબ્લીક હાઈ સ્કુલની હેડમાસ્ટ્રેસ મીસ ડોનલડની મુલાકાત લીધી હતી અને તેણીને પ્રશ્ન્યું હતું કે ૬૫ વર્ષે પોતે કઇનેક હીંદી છોકરીઓને પોતાના વર્ગમાં ભણવા કરી રહે કે નહી કે જેથી તે આઠમા ધોરણ સુધીનું શિક્ષણ પામ અને ક્રમે તે શિક્ષણ નસોની તાલીમ લેવાથી લાભ ... નથી. કાફોજ સ્ટ્રીટ સ્કુલમાં તેમને માત્ર બઠા ધોરણ સુધીજ શિક્ષણ મળે છે અને તે શિક્ષણ પણ બેહદનાં દલક ધોરણનું હોય છે કે ઘણી છોકરીઓથી અભ્યાસ પુરે કર્યા બાદ અંગ્રેજમાં એક લાંબો કાગળ પણ નથી લખી શકાતો કે અંગ્રેજ પુસ્તક પણ નથી વાંચી શકાતુ કુંવરાણીએ જણાવ્યું કે "મને ખાત્રી છે કે હીંદી છોકરીઓ... બુદ્ધિ સમાન વધની અંગ્રેજ છોકરીઓના કરતાં કોઇ કિતરતી નથી. માત્ર તેઓને તક આપવામાં આપની નથી." વધુમા કુંવરાણીએ જણાવ્યું કે: **હું એવું નથી માંગતી કે ગર્લ્સ હાઇ સ્કુલમાં જતી છોકરીઓએ કોઇ પણ રીતે અંગ્રેજ છોકરીઓની સાથે ભળવું. હું માત્ર એટલુજ માંગુ છુ કે તેમને વર્ગની છેક પાછળ બેસાડવામાં આવે ... અંગ્રેજ છોકરીઓના જેવુંજ શિક્ષણ અને તમના જેટલીજ તકો તેમને આપવામાં આવે.** તો પછી તે પુરતી મહેનત કરશે તો મારી ખાત્રી ... કે સાતમા અને આઠમાં ધોરણમાં એ

વધેલું કામ તે એકજ વર્ષમાં પાર પાડી શકશે."

આ બાબતની ચર્ચા અમારા આગેવાનમાં કરવામાં આવી છે.

કેળવણીનું ઘટતું ધોરણ

એજ બાબતમાં કુંવરાણીએ મુનીયનના બચ્ચા ભરા મકાનોમાં દોડીઓને અપાતી કેળવણીના હલકા ધોરણની સખ્ત ટીકા કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું, કે યુરોપીયન સ્કુલો અતિ આલેશાન મકાનોમાં ચાલતી મેં જોઈ છે અને દરેક જેટલાં તો રૂનીસ કોરો અને સુંદર રમતનાં મેદાનો હોય છે અને એ સઘળું મકાન પુરૂ પાડવામાં આવે છે—ત્યારે કે પણ છોકરીઓ પોતાનીજ મોટરકારોમાં બેસી સ્કુલે જવા ટાઢનારી હોય છે! દોડી સ્કુલોમાં શિક્ષકોને આપવામાં આવતા પગારો બધા હલકા હોય છે અને જે શિક્ષકો એવા પગાર સ્વિકારવામાં સંતોષ માને છે તેઓની લાયકાત સારી હોતી નથી. હબા બાળકોને મહેનત કરવાને લલચાવનારૂં કંઈ પણ નથી. કેમકે તેઓને માટે નથી સ્કોલરશીપો કે બરસારીઓ—જે કે પ્રાંતિક કાઉન્સીલોને દર વર્ષે દોડીઓ પાસેથી પોતાની માધ્યમીક શિક્ષણને માટે પાઉંડ ૨૦૦૦ ની આવકની મળે છે. આ કારણથી છોકરીઓને ચોથા કે પાંચમાં ધોરણ પછી શિક્ષણ પુરૂં કર્યા વગર સ્કુલ છોડી દેવા પડે છે અને ગેર નવરા બેસી રહેવું પડે છે અને પછી બરીનામાં તો પર ચલાવવાની પણ આવાત હોતી નથી.

રંગીન લોકો માટે હોલ

એડવાનીયુગંની ટાઉન કાઉંસીલ દોડી અને અન્ય રંગીન વર્ગોના લોકોને માટે એક જુદો હોલ બાંધવાનો વિચાર ચલાવી રહી છે. આ સંબંધમાં એડવાનીસ્ટમંના એકે જનરલ પરપઝીઝ કમીટીને જુન તા. ૬ છએ સભેલો કાગળ અહાર આવ્યો છે જેમાં એમણે જણાવ્યું હતું કે "મારા અભિપ્રાય પ્રમાણે, નેટીવ અને દોડી લોકો તરફથી જુદા જુદા મેળાવડાઓને માટે સીટીહોલ અથવા એસેમ્બલીનું હોલની અનેક વખતે માગણી થએલી છે અને એ પરથી મને વિચાર આવ્યો છે કે સીટી કાઉંસીલે એક જમીન લઇ તે પર તે કામો માટે એક અલગ હોલ બાંધીને સીટી આગળ એસેમ્બલીનું હોલ જેમ યુરોપીયનોને આપવામાં આવે છે તેમ તે હોલ તે કામોને આપવો જોઇએ." આ સિદ્ધાંત જનરલ પરપઝીઝ કમીટીએ સ્વિકાર્યો છે અને હવે એ બાબત ટાઉન પ્લેનીંગ કમીટી સમક્ષ ગઇ છે. આ પ્રસંગનો અર્થ એ એવો થતો હોય કે દોડી લોકોથી શહેરીઓના એક ભાગ તરીકે સીટી હોલનો ઉપયોગ ભવિષ્યમાં નહીં કરી શકાય તો તે ઘણે અન્યાય જેવોજ ગણાય અને એ એક પ્રગતિનું ચિન્હ નહીં પણ અવગતિનુંજ ચિન્હ ગણાય.

મી. હર્સ અને સેન્ટ્રલ પાર્ટી

વીમ્બલ્ડનબાગ (ટ્રાંસવાલ) માં એક મોટી મીટીંગે માત્ર ૧૩ વિરૂદ્ધ મતે મી. ટીલમાન હર્સ અને તેની સેન્ટ્રલ પાર્ટીમાં વિશ્વાસ દર્શાવનારો અને સરકારમાં અવિશ્વાસ દર્શાવનારો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો. મીટીંગમાં મુખ્યત્વે કરી કાર્યકરો હતા. મી. હર્સે સેન્ટ્રલ પાર્ટીનો કાર્યક્રમ સમજાવ્યો હતો જેનો હેતુ બીજા હેતુઓ સાથે બોશાપાટીઓને બજારોમાં ફરવાની કીમાયત કરવાનો છે અને દોડીઓ તરફથી ગોરી છોકરીઓને નોકરી આપવા સામે સખ્ત વિરોધ કરવાનો છે. એકારી વિષે બોલતાં મી હર્સે જણાવ્યું કે કયું કામ નેટીવોથી કરી શકાય અને કયું ગોરાઓથી કરી શકાય તેની કાળજીપુર્વક ચર્ચા થવી જોઇએ. દાખલા તરીકે નેટીવોને રાખવા સામે તેમણે વિરોધ દર્શાવ્યો અને જણાવ્યું કે જો નેટીવોને શોભારતું કામ કરવાનો બંધી કરવામાં આવે તો હજારો યુરોપીયનોને નોકરી મળી રહે. ક્લાર્કસડોર્પમાં એક મીટીંગમાં મી. હર્સે બોશાપાટીઓને માત્ર બજારોમાંજ વેપાર કરવા દેવાની અને કોઈ પણ ગોરાને દોડીઓની નોકરી કરવાની બંધી કરવાની કીમાયત કરી હતી.

ઘણા કહેશે કે ઉપલા શબ્દો યુનીયનના એક આગેવાનના છે? પરંતુ હકીકતમાં તેમજ છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર, તા. ૨૯ જુન સન ૧૯૩૪

પાછળ ઘસડાવાની નીતી

કેટલાક વર્ષ પહેલાં પોતાના ભાષણમાં કુંવરાણી લેડી મહારાજ સીંઘે એક વસ્તુ કહી હતી જેની સામે અમને ભય છે કે સ્વમાનપ્રીય દોડીઓ અપવાદ સીવાય વિના વિલંબ રહે કુંવરાણીના એ ભાષણમાંથી કેટલોક ભાગ આગારી નોંધમાં ટાંકેલો છે અને તેમાંનાં વાંધાભરેલા શબ્દો કાળા અક્ષરમાં આપવામાં આવેલા છે. એટલે આ દેશમાં દોડી છોકરીઓની કેળવણીમાં પ્રગતિ થતી જોવાની પોતાની અત્યંત ચિંતાતુરી કુંવરાણીએ કદી છુપાવેલી નથી અને દોડી છોકરીઓએ યુરોપીયન સ્કુલોમાં ક્લાસની પાછળ બેસવાની સુચના તેમણે ઘણા ભાષણોમાં કરેલી છે એ વિશે શંકા ઉઠાવવાનું અમને જરાયે કારણ નથી, અને તેમ કરીને તેમણે આ જાતીની પ્રગતિને માટેની પોતાની અતિ ચિન્તુકતા સિદ્ધ કરેલી છે. દેખાતા રીતે કુંવરાણી સ્વમાનના કરતાં અજ્ઞાનને વધારે અગત્યનું સ્થાન આપે છે. અમારે સબેદ જણાવવું જોઇએ કે તેમના એ મતની સાથે અમે મળતા થઇ શકતા નથી. બાળકને તેની ઉગતી વયમાંજ પ્રથમ પાઠ તો તેની જાતી અને તેના દેશનું અભિમાન ધરાવવાનો શીખવવામાં આવવો જોઇએ. હીંદુસ્તાનમાં કેળવણીની પ્રચલિત કુદી નીચે એ પાઠની બાબતે બીપિન્ન હીંદુસ્તાનની પ્રજાનો ગુલામીવૃત્તિ જન્મ પામી છે અને પોતાનું મનુષ્યત્વ ખોઇ બેઠેલી છે. અને તેથી હીંદુસ્તાનની પડતી થઇ છે. પ્રભુ કૃપાએ આજે ફરી એ આત્મજ્ઞાન પ્રજામાં ધીમે ધમ્મે ગોઠવવાપણે સજ્જન થતું જાય છે.

આ દેશમાં આપણા છોકરાઓ કે છોકરીઓને પોતે કાંઇ બધુ અન્ય જાતીના કરતા નીચી જાતીનાં છે એવું શીખવનારી કેળવણીની કોઇ પણ પ્રથાને અમે કુનેજન નજ આપી શકીએ અને આપણી છોકરીઓ પોતાની યુરોપીયન સહાધ્યાયીઓની પાછળ બેસાડે તો જરૂર એજ વસ્તુ થાય.

જેવી રીતે હિંદુસ્તાનમાં અસ્પૃશ્યો તેઓની નરકની વસ્તી જેવી વર્તણૂકને લીધે પોતે બરોબરજ અસ્પૃશ્યો છે એવું સમજતા થઈ ગયા છે. પોતે બીજાથી નીચા હોવાની ખોટી સમજ આપણા ગુલામ છોકરા, છોકરીઓમાં એવા વાતાવરણમાં પડ્યા રહીને મુળ ચાલ્યા વગર નજર રહે.

એવા કડવા અનુભવોમાં આવતા દુઃખકોની સામે ઝઝૂમે આજે પોતાનો વિકાસ રુંધાતા આવેલા છોકરાઓ અને કેળવણી કામને માટે જે દુઃખો ભોગવવાનો પ્રસંગ પડે છે તેમના હકીકતમાં કામને ઉંચે ચઢાવવા નથી પણ તેનું પતન કરે છે.

કુંવરશ્રી વળી એ પણ સુચી કર્યા જણાવ્યું કે આ દેશમાં અમારી આખી સ્કાત બાબી કે વર્ષોના વર્ષો શોધ પાછળ ખર્ચવાની વિરુદ્ધ થતી આવેલી છે. એ એક અજાયબી સિદ્ધાંતનો તમાસ છે કે જેને માટે બાબે બાતકાળના વર્ષો ના બેસુમાર દુઃખો સહન કરેલાં તે વર્ષો પુરુ મહત્વના ગણી ઠર્ક પણ, એ સિદ્ધાંતને આકાર પકડવાને વિષ થોડો પાસે પોતાના વિદ્યાવ્યાસંગને લીલ જાણે ઈચ્છાવી છે અને આજે દોડતુ લક્ષ્ય પણ ખોવા જેવું કરી રહ્યા છે. તે પછી રહ્યું દૂર અમારે એ સિદ્ધાંતોને બરબાદ કરી દેવાં અમે જાણીને છીએ કે આ દલીલની સામે અમને પારાવાર ટોણો મારી શકે છે કે: "બાકી તમારા કેટલા સિદ્ધાંતોને આજ સુધી દફનાવી દોધેલા કર્યા" તેનો જવાબ આપીશું. હોદ્દ સરકાર અને આ દેશના તેમના એજન્ટની સામેની અમારી ફરિયાદ એ છે કે તેઓ એ સિદ્ધાંતોને દફનાવી નથી રહ્યા પરંતુ પ્રપંચથી તેને કબરો બાબવાને માટેજ પગને પકડી રહ્યા જણાય છે.

બાદ એજન્ટે આભાર કરતાં જણાવ્યું કે કોઈ છોકરા અને છોકરીઓને કેળવણી આપવાનાં કોઈ પણ પગલાંને હમેશાં મદદ તાલુકા રહેલા છે અને કેળવણીના બાબતમાં ઉપર તેમણે ખાસ ભાર મુક્યો અને જણાવ્યું કે આ મેળાવડા આ પ્રકારનો પહેલો હાજર હોવાથી છે એ લેખકે મને મહેનો આનંદ થયો છે પણ ભવિષ્યમાં આવા મેળાવડા રોજમાં પાંચને બદલે પચાસ જોઈએ. હાજર રહી એવી આશા રાખું છું એમ કહ્યું. એજન્ટને લીધેલાં સુંદર પગલાં માટે તેમણે એસોસીએશનને અભિનંદન આપ્યું અને સ્કૂલ બિલ્ડિંગમાં કોઈ ઉપયોગી સુધારા થઈ પડશે એવી આશા દર્શાવી.

ત્યાર બાદ એજન્ટે પોતાને ભેટ આપવામાં આવેલા સરીની ખાદીની પહેરી વળી કુંવર કે મહારાજા કુમારની મદદથી તાળીઓના ઘોષ વચ્ચે આમંત્રણ કર્યું.

આમંત્રણ થયા બાદ આણંદના જાણીતા બોલનારાઓએ સુરત કોટ એસોસીએશનને ઉદ્દેશીને સુંદર ભાષણો કર્યાં.

એક રમુજી પ્રસંગ એ બન્યો હતો કે શ્રી. કરસાણી આપણા નંદકુંજ કે જેમણે અંગ્રેજીમાં ભાષણ કર્યું તેમણે આ દેશના ચાલીસ આને સંસ્કૃતિ બતાવી રાખવા ને દેશી ભાષાની બળવાણીને પ્રબળ બનાવવાની આવશ્યક ઉપર ભાર મુકી અંગ્રેજીને આ દેશની જરૂરીયાતોને બદલે માત્ર સાધારણ ભાષા જણાવ્યું હતું માટે કુંવરશ્રી મહારાજ સિંગે કે તેમણે કોઈમાં ભાષણ કર્યું હતું તેમણે અંગ્રેજીને પ્રધાનપદ આપવા ઉપર ભાર મુકી દેશી ભાષાને ગૌણપદ આપવા જણાવ્યું હતું.

ત્યાર બાદ મેળાવડો બરખાસ્ત થતાં સભાના હાજર જનોને સાકર વહેંચવામાં આવી હતી.

કરબનમાં ગુજરાતી સ્કુલ

એજન્ટના હસ્તે થએલું બાલમુહુર્ત

સુરત કોટ એસોસીએશન તરફથી પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં બાંધવામાં આવનાર ગુજરાતી સ્કુલનું બાલમુહુર્ત ગયા સોમવારે સવારે નેટાલ સરકારે એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સિંગ કર્યું. કુંવરશ્રીનો સાથે ગયા રવીવારે કરબનમાં ઉતારો પધાર્યા છે, તેમના મુબારક હસ્તે કરવામાં આવ્યું હતું એ શુભ પ્રસંગે હાજર થએલાઓમાં પી. સ્વામી અબ્બાનંદજી મેયર મા. ઓઝાણોનો, મા. નારણેજ, એજન્ટના સેક્રેટરી મા. બોઝવેલ, કુંવરશ્રી સર્વ મહારાજ સિંગ વિગેરે હતા અને પ્રાંત ખિલ્ત હોદ્દેદારોની સારી સંખ્યા ઉપરાંત ઘણી સ્ત્રીઓ પણ હતી.

એસોસીએશનના પ્રમુખ શ્રી ગોવીંદ મણીએ પ્રમુખસ્થાનેથી બોલતા કહ્યું કે એસોસીએશનના ૧૬૦૦ મા સભ્યપદ ઘણા લાંબા વખતથી સરકારે એ કરેલાં કામનું પરિણામ હતું અને સ્કુલના હેતુઓ સમજાવ્યા. સ્કુલનું બાલમુહુર્ત કરવાનું માન સ્વીકારવા એજન્ટને માટે અને મેળાવડાને પોતાની હાજરીથી શોભા આપવા માટે મેયર અને અન્ય યુરોપીયનોનો આભાર માન્યો અને શ્રી સ્વામી અબ્બાનંદજી, કુંવર સર મહારાજ સિંગ, કુંવરશ્રી અને મેયરને પુષ્પહાર પહેરાવ્યા અને અન્ય યુરોપીયનોને કુલના તોરા આપ્યા.

ડર્બન ખાતે કુંવરાણી

છોકરીઓને કેળવણી આપવાની

આગેવાનોને મજબુત બલામણ

ડર્બનની કરબન આવતા ઇસ્ટ ખાતે કુંવરાણી હેમલતા રહ્યાં. ડર્બનિયન યુરોપીયનવીમેન્સ વેલફેર એસોસીએશન તરફથી કુંવરાણી તેમજ મહારાજ સિંગના માન માં કોટ રહેલા ગોલગા ગાર્ડન માં એક ગાર્ડન પાર્ટીમાં આપ્યું હતું.

દોઢી બસો જેટલા યુરોપીયન બહેનો તથા ભાઈઓ હાજર થઈ હતી.

પ્રેસીડેન્ટ મીસીસ મસબેરે કુંવરાણીનો આભાર માનતાં જણાવ્યું કે એસોસીએશનને આપની મદદની જરૂર છે અને આપની મુલાકાતથી અમને પણ આનંદ થયો છે. અને હાજર રહ્યા છો તે આપને માન આપે છે. અને ખાસ અભિપ્રાયમાં આપનું કામ રસપ્રદ નિવડી રહ્યા છે.

ત્યારબાદ કુંવરાણીએ દોઢી બહેનો અને છોકરીઓને ઉદ્દેશીને જે યુરોપીયન બહેનો તેમને ઉંચે આવામાં સહાયતા કરી રહી છે તેમની સાથે સહકાર કરવાની મજબુત બલામણ કરી હતી. ડર્બનિયન યુરોપીયન વીમેન્સ વેલફેર એસોસીએશન બહેનોને માટે સારી કેળવણીનો લાભ મેળવવાને

પોતાની જનની પેઠી કરી રહી છે પરંતુ તેઓએ બીજા પક્ષ પોતાનાથી બનતું કરવાનું છે. તેઓએ આપણી હાજરી આપવી જોઈએ અને કમીટીએ પણ હાજરી આપવી જોઈએ કે જેથી તેમને પોતાનાં બાળકોનું ત્યારે સારી રીતે જતન કરતાં અને તે અંગેની સૂચના મળી રહે

તેઓની મોટી બદકીસ્મતે અને અજ્ઞાનતા બનવાની છે. ઘણા મહેકામાં એસોસીએશનો ચાલી રહી છે અને કોઈએ તે અજ્ઞાનતાની ઉઠાવી લીધેલી છે અને પોતાની કોમના ગરીબો અને બીમારોનું જતન કરી રહી છે

ઘરડા બંધનમાં પણ ખરી જ. બીજી ઘી વાર્ષિકોમાં હાજર થાય છે પણ વર્ગો અને અભ્યાસનો રસને શેરડાવર હોય છે. અભ્યાસોમાં જાતના તેઓ સંપૂર્ણ છે તેનું કારણ એ છે કે તેઓ અંગ્રેજ સમાજ - પુરની માહીતગાર થયા. આથી તેઓને માટે અંગ્રેજ ઓરસવાળા વર્ગો ગોઠવવાની જોહમણ કરવામાં આવી છે અને તેઓએ તે વર્ગોમાં હાજરી આપવી જોઈએ

એસોસીએશનના મુખ્ય ઉદ્દેશ અન્યજનો પ્રત્યે પ્રેમભાવ બતાવવાનો અને સેવા કરવાનો હોવો જોઈએ અને સુધી તેઓને એ સેવા તેઓનાથી બનવા જોઈએ તેમ નથી પરંતુ હવે તેઓએ તો અને સેવાને બદલે બીજાઓને આપવી જોઈએ

કારણોથી માતાઓને પોતાની દીકરીઓને સારી કેળવણી આપવાની અજબુત ભલામણ કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે માબાપો મુખ્ય વિચાર પોતાની દીકરીઓને પરણાવવાનો કરે છે પરંતુ તેઓએ યાદ રાખવું જોઈએ કે દીઠો પુરુષ વર્ગ ઉચ્ચ કેળવણી પામેલ જાય છે અને તે કેળવાયેલી કન્યા જ માંગે છે કે જેથી પરિણિત જીવનમાં તે તેની બરાબરી સાથે. દરેક ઘરડામાં દીઠી દીકરીનું કેળવણિ ધોરણ સુધારવાની મારી અભિલાષા છે. અડચણો દરેકોમાં હોય પણ ધોરણથી આગળ વધી શકતા નથી અને હું આશામાં ધોરણ સુધી તમે ચલી શકો એવી ગોઠવણ કરવાનો પ્રયત્ન કરી રહી છું. તગારે કેળવાયેલી નર્સો બનવાની જરૂર છે સિવિલ આફ્રિકામાં તેવીય અને ટ્રેઈન નર્સો છે પણ દીઠી નર્સો નથી. તેમાં મુખ્ય દોષ માબાપોનો છે કે જેઓ પોતાની દીકરીઓને કંઈ પણ ધંધો શીખવા દેતા નથી અને બીજું દોષ એ પણ છે કે કેળવણી માટે પુરતી સગવડો નથી.

બચ્ચાઓના મગજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર મી બી એમ બચ્ચાઓને રમત રમાડે કે જેમાં ગણિતનો ખ્યાલ આપી શકાય તેવી કુંદર મોન્ટેસરીને મળતી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં બચ્ચાઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. તથા બાંહેધરીઓ સુંદર થાડી શકે ન માટે પણ સુંદર રીતસર ના અમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અમેરીકા તથા ગુજરાતીમાં આવે છે. પેટીની કીંમત રૂા. ૧૮ રેલ્વે ખર્ચ.

મળવાનું ઠેકાણું:—
ઇન્ડિયનનેશનલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

પુનામાં બોમ્બ ફેંકવાનું

કાળું કૃત્ય

ગાંધીજીનો જીવન લેવાનો પ્રયત્ન

પુનામાં ચાલુ અઠવાડીયામાં ગાંધીજીને જીવ લેવાને કરેલા બોંબ ... બનાવ વિષે શ્રી દિલ્હીની અમારા ખાસ અખબારપત્રો જુન તા ૨૮ મીના રોજ રેડીયામાં નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

"પુનાના મોટર કૂરબને આપણે કેમ ચમે ઠી કલ્પેલું છે. એક જાણીતું એંગ્લો ઇન્ડિયન દૈનિક તેની ટીકા કરતા લખે છે કે આ બોમ્બમત. ... ઠાની સગાતીઓના કીલ્લામાંજ પ્રજાપ્રતિ અસર થવાની છે. એ પત્ર બનાવને વખોડતાં વધી જાય છે કે આ જીએ પોતે આજની સામે વિરોધની ઉત્પન્ન કરેલી લાગણીનું કેમ ... ... કરે છે. પરંતુ આ બોલતાની આ માત્ર એંગ્લો ઇન્ડિયન જ નથી. ... બરાબર છે. નિષ્પક્ષપાતી પ્રેમકે ... ... સત્યાગ્રહથી ... ગારફાઇની ... ... અંકુશ રાખી રાકેલો છે એમ ઈતિહાસવિદ વસ્તુ કબુલ કરે છે. કે જે વસ્તુ એંગ્લો ઇન્ડિયન ... ... નથી.

બહારના ગાંધીજી નામદારના બનાવોનો સામેનો ... ... અજબુત વિરોધ બારપુર્વક ... ... કોઈની ... ... લેવાનું ચુકેલા નથી. એક ... નિવેદનમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે પુનાના ... ... થી હીંદુસ્તાનની આંખો મારફાઇની નીતીના ... ... ખુલી જવી જોઇએ, કે જેનો પ્રત્યાઘાત આપણી ઉપરજ થશે.

મુબઇ ... કોઈને ગમ્યો ... ... પરંતુ ... ... રીતે ... ... ગાંધીજીનો ... ... લેવાને ... ... હતુ. ગાંધીજીને આવકાર ... ... થતાંજ મ્યુનીસીપલ ... ... આગળ ગાંધીજીની ... ની આગળ ચાલતી કારપર બોંબ ... હતો.

... ફેંકનાર પકડાયો નથી પરંતુ ... ... નામુદ કરવની હીલચાલના ... ... ની ... ... ચળવળને ... ... કૃત્ય ... ... છે.

જોહાનીસબર્ગમાં સત્યાગ્રહની ... ... ઉપર હીંદીઓએ કરેલા ... ...

બીજી ટેસ્ટ મેચ

૧૨મનમાં કદી નહિ જોવાએલી એવી ફુટબોલની રમત

ઓલ-ઈન્ડિઆ બે ગોલ—સાઉથ આફ્રિકા નીલ

૨૧ નીવારનો દિવસ સાધારણ રીતે રેસનો હોય છે. અને સવારથી રેસમેદાન લોકોનું ચિત્ત પોતાના ઘોડા માં હોવાજ નથી પણ રેસના સ્વપ્નાં નજરે આવ્યા કરે છે અને એક વાજવાની આતુરતાથી રાહ જોવાતી હોય છે. આ બાબતમાં કમનસીબે દોડીઓ પણ ગોરાઓના જેટલાજ રંગાએલા છે.

પણ ગયો શનીવાર અપવાદરૂપ હતો. લોકોનું ધ્યાન રેસમાં નહિ પણ દોઢસો આવેલા ફુટબોલરોના સાઉથ આફ્રિકન ટીમની સાથેની બીજી ટેસ્ટ મેચ જોવા આકર્ષાયું હતું. દોડી ફુટબોલરોની રમતની કયા કયાં તેઓ રમ્યા છે ત્યાં તારીફ બોલી બધી ગઈ છે કે લોકોને તેઓની રમત નજરે જોવાની આતુરતા અપાર હતી.

દિવસ કમનસીબે બહોળા ગરાળ નીવડ્યો. સવારથીજ હવા પુષ્કળ હતી અને સવા બાર વાગે કરીબ હાજરાહજરની મેદનીના વચ્ચે ઓલ ઈન્ડિઆ અને સાઉથ આફ્રિકા વચ્ચે રમત શરૂ થઈ તે વખતે આકાશ વાદળથી ઘવાઈ ગયું હતું અને વરસાદ પડું પડું થઈ રહ્યો હતો. બીજી તરફથી ઠંડી અને હવાનું પણ જોર ઘણું હતું.

રેફરી તરફથી સીટી પડતાં લોકોની નજર વાદળ, વરસાદ અને હવા તરફથી ખસી રમનારાઓ પર એક તાર થઈ ગઈ.

રમતનો આરંભ થતાંજ ઈંદના રમનારાઓની ઝપાટા જવાઈ આવી. તેઓને હવાની સામે લડવાનું હતું અને થોડી વાર થઈ ત્યાં તો વરસાદ પણ ઝરમર ઝરમર પડવા લાગ્યો. લોકો નીતરતા નીતરતા પણ રમત જોવામાં મુગ્ધ બની રહ્યા હતા.

સાઉથ આફ્રિકાની ટીમે દોઢના રમનારાઓ સાથે આઠનો વખત રમીને તેઓની કટકીક રીતો અભ્યસ કરી લીધેલી અને બચાવ ઘણી કુશળતાથી કરી રહ્યા હતા. પણ જ્યારે ગોલ પોતાના ગોલની નજદીક આવી જતો હતો ત્યારે ગોલ થઈ જવાની ગભરામણમાં ધ્યાન ચૂકી જઈ ગમે તે રસ્તે બોલને ઠોકવામાં પડી જતા હતા. તેને માટે પ્રેક્ષકો તરફથી તેઓને શરમના પોકારો પણ પ્રસંગે પ્રસંગે સાંભળવા પડતા હતા.

ઘણી મુશ્કીલતે વીસ મીનીટ ગોલ ઈન્ડિઆએ બે ગોલ ખાઈ પા. ગયા પછી એક ગોલ સીધો પ્રહાર કરી દીધો.

ઈન્ડિઆના રમનારાઓમાં મોસુકી, લક્ષ્મીનારાયણ, રામજા, ભટ્ટાચાર્ય અને ચોધરી ઘણા ઝાહોજલા હતા. ઈન્ડિઆની હોવાઈ લાઈન ઘણીજ મજબુત હતી જ્યારે સાઉથ આફ્રિકાની નબળી હતી અને ગોલ પ્રહાર કરવામાં પણ ઈન્ડિઆ કરતાં ઘણાજ પાછા હતા.

હાફ ટાઈમ

માત્ર એકજ ગોલે હાફ ટાઈમ થઈ ગયો પરંતુ તે દરમીયાન રમતજ એટલી સુંદર હતી કે પ્રેક્ષકોને કંટાળો બીલકુલ આવ્યો નહોતો.

હાફ ટાઈમમાં તો વરસાદનું ઝાપટું સખ્ત થયું અને જમીન લપસણી થઈ ગઈ. વરસાદમાંજ રમનારાઓ ફરી મેદાન પડ્યા.

વરસાદ પણ દીલચસ્પીમાં રમત રમી રહ્યો હતો. કોઈક વેળા થોડી થોડી વારે એક ઝાપટું નાખી જતો હતો અને લોકોને આમથી તેમ વરસાદથી બચવાને દોડાવી રહ્યો હતો. પણ પાછળથી તો લોકોએ પણ ઠેક કરી વરસાદ પડવાજ દીધો અને ભીંજતાં ભીંજતાં રમત જોવાને બેસીજ રહ્યા.

જેમ પહેલા હાફમાં ઈન્ડિઆએ સાઉથ આફ્રિકાની બાજુ સ્વજને કરી હતી તેમ બીજા હાફમાં સ્વજન બદલાતાં પણ તેઓએ સાઉથ આફ્રિકાની બાજુનો કબજો લીધો હતો. કોઈક વખતે ગોલ ઈન્ડિઆની બાજુએ જતો હતો પણ બહુ વાર ત્યાં ટકી શકતો નહોતો. બીજા હાફમાં થોડી રમત ચાલ્યા પછી અને અનેક ધા બાકી ગયા પછી સાઉથ આફ્રિકાના ગોલીથી બચાવ નહિ થઈ શકે તેવી રીતે ઈન્ડિઆએ બીજો ગોલ પસાર કરી દીધો અને મેદાન તાળીઓ અને કોલાહલથી ગાજી રહ્યું. ત્યાર બાદ રમત તીવ્રપણે રમાઈ અને જમીન વધુજ લપસણી હોવાથી રમનારાઓ ખુબ પડવા લાગ્યા. અંતે વખત પુરો થવાની સીટી પડી અને જો ગોલ ૨ નીલે ઈન્ડિઆ વિજયી થઈ. મેદાનમાંથી વિદાય થયા અને પ્રેક્ષકો આનંદ પામતા વિજેરાધ ઈન્ડિઆની સુંદર રમતની તાળુમોથી વાતો કરતા ઘર તરફ વિદાય થયા.

ટીમોના નામ

ટીમો નીચે પ્રમાણે હતી:

ઓલ ઈન્ડિઆ: મીર હુસેન શાહ, મઝુમદાર, મહમદ હુસેન કે. નરસીમ, અબીદ અહમદ, એસ. ચક્રવર્તી, એ. ગંગુલી, લક્ષ્મીનારાયણ, રામજા, ભટ્ટાચાર્ય અને ચોધરી.

સાઉથ આફ્રિકા: પી નોકેસન, જ્યોર્જ સીમ, જી. એસ. નાયડુ, ચુના, જી. રામન, આર. એસ. નાયડુ, પી નલીયા, પ્ર સામી, પી નરાયડુ, એન. પયર, હાસમ અબ્બર.

ગી. બી. માનસોબ રેફરી હતા.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

ભિદાર ધરતીકંપ—ઈસ્ટલ ડનથી સાંતી દોઢ સોસાયટીના સેક્રેટરી લખી જણાવે છે કે ભિદાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ માટે અપીલ કરવામાં આવ્યો છે જેમાંથી શ્રી. પ-૯ અર્થ ભાઈ જતાં પા. ૨૩-૭-૦ ફાળવ્યા પછના બાકી રાજેન્દ્રપ્રસાદભર મોકલી આપવામા આવી છે. નામાવળી અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે.

ડેલાગોઆબેનો વધુ ફાળો—ડેલાગોઆબેથી નોવા દોઢ કોસોસીએશનના સેક્રેટરી મી. કરસનદાસ વી. નટવરદાસ લખી જણાવે છે કે અત્રેના દોઢ ભાઈઓ તરફથી ભિદાર પ્રાંતમાં ધરતીકંપથી પીડીત થએલા ભાઈઓને મદદ અર્થે ફન્ડ થયું તેની શરૂઆતની ટીપ તા. ૩૦-૩-૩૪ના અંકમાં બહાર પડ્યા હતા. તેના અનુસંધાનમાં પાછળથી કરજાત

૨૭૫૨૫ની ૨૬મી મેમ છે જેમાંથી કુરબાત ૧૧૬૯ બાદ જતાં ૨૦૩૫૬ ફ્રોબ્જનના બાકીદ ૧૭–૧૬–૦ થયા છે અને આગલા મળી કુલ પા. ૩૧૩–૬–૦ થયા છે. તેમાંથી ગયા ફેબ્રુઆરીમાં પા. ૩૦૦ નો અવેજ રૂા. ૪૦૦૦ અત્રેથી તારથી સુચના આપી મુજબ સમાચારમાં ઝરાવીને તેના મારફત બાબુ રાજેંદ્રપ્રસાદ પર મોકલવામાં આવ્યા હતા અને બાકીના પા. ૧૩–૬–૦ તથા અગાઉની ટીપના રૂા. ૦૦ મળી કુલ રૂા. ૬૯૦ તા. ૨૬–૫–૩૪ ના રોજ ટેરીમામાં ફૂંડીયા મુજબ સમાચારને મોકલી આપવામા આવેલ છે જે બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ પર મોકલી આપવામા આવશે. ફન્ડમાં આપનારાઓના નામ નીચે મુજબ છે: મેસર્સ બી. ગોવિંદરામ ૫૦૦૦, બા. દુર્લભરામ ૫૦૦૦, મૂળજી જીના ૨૦૦૦, કા. રણછોડ હીરજી ૨૦૦૦, રા. માધવજી વીઠલદાસ ૨૦૦૦, કા. મોરારજી કાકરીયા ૨૦૦૦, બા. દયાળ દાજી ૧૦૦૦, બા. રામજીશેઠ ગોવીંદ ૧૦૦૦, રા. હરીલાલ નલકુંદ ૧૦૦૦, રા. ત્રીકમજી ફેમચંદ ૧૦૦૦, મોરારજી ગોરીંદજી ૫૨૫, મજલાય પ્રાગજી ૫૦૦, દુર્લભ પ્રભાળ ૫૦૦.

રસ્કીન બીલ જે પાર્લામેન્ટમાંથી પસાર થઈ ગયું છે તે જુન તા. ૨૫ મીથી કાયદા તરીકે અમલમા મુકાયું છે. રસ્કીન કોલેજ ટ્રેડ યુનિયન્સ સ્થાપવા કાયદો અમલમાં મુકવાને તખ્તાર નથી કર્યું તેમ કરવામાં ખર્ચ મોટો થશે અને સરકાર તરફથી આપવામા આવનાર નાણામદદ પુરતી નથી. તે સરકાર અથવા અમુક ખર્ચ આપવાને કબુલ થાય તેજ કોલેજ કોલેજ પગલાં લેવા તખ્તાર થશે.

પેટ્રોલનો ભાવ રીટેલ વેપારીઓએ કેનેડામાં જઈને શી. ૧–૬ નો ઠરાવ્યો છે. તેઓને જે પેનીનો નફો મળતો. અત્યાર અગાઉ તેઓ એક પેનીનો નફો કરતા હતા અને કોર્ટ બધાને બીલકુલ કરતા નહોતા.

મેરીટઝબર્ગની વસ્તી—ચાલુ સાલના માર્ચની તા. ૧૧ મીએ લેવામેલી વસ્તીપત્રક મુજબ મેરીટઝબર્ગની વસ્તી નીચે પ્રમાણે છે: યુરોપીયનો ૨૨૩૦૯, કલર્ડ ૨,૦૮૫, એશીયાટીકો ૮,૨૮૩, નેટીવો ૧૩૮૮૮૬.

મકાઈનો ક્વોટા—ગૅતી બાતાના પ્રધાને તા. ૧ જુન ૧૯૩૪ થી તા ૩૧ મે ૧૯૩૫ને માટે મકાઈનો ક્વોટા ૫૦ ટકા મેળવી ઠરાવ્યો છે. એટલે કે મકાઈના વેપારીઓએ તેઓ ખરીદે અને વેચાડનારાઓ પાસે તા ગેળવે તેના પા ટકા મકાઈ નિકાસને માટે આપવી પડશે.

સા. આ. અને ફ્રાંસ વચ્ચે નવી શીપીંગ લાઈન—અમુક પ્રદાલીયન લાઈનો સાઉથ આફ્રિકા અને ફ્રાંસ વચ્ચે સ્ટીમરો ચલાવવાની ગોઠવણ કરી રહી છે.

ઈન્ડિઅન હોસ્પીટલ એડવાઈઝરી કમીટી—અપાનુ આગામા ગુરૂવારે ડરબનમાં દરદીઓ માટે હોસ્પીટલોમાં સારી સગવડો કરવાને પગલાં લેવાની ચર્ચા કરવાને મી. મુ. એમ. પારેખના પ્રમુખપણા નીચે એક મીટીંગ મળી હતી અને ત્યાં બાદ એક પ્રમુખ, ચાર ઉપપ્રમુખો, સેક્રેટરી, ટ્રેઝરર અને બાર કમીટી મેમ્બરોની એક "ઈન્ડિઅન હોસ્પીટલ એડવાઈઝરી કમીટી" સ્થાપવાનો ઠરાવ થયો હતો. તેનો હેતુ નાટાલમાં વસતી ધ ધવાતી સરકારી અને અન્ય હોસ્પીટલો માં દરદી દરદીઓને માટે સારી સગવડો મેળવવાનો, એવી સંસ્થાઓને મદદ કરવાને અને કમીટીનું કામ બરોબર ચલાવવાને ફન્ડ એકઠું કરવાનો, અને એવી સંસ્થાઓને વખતો વખત સલાહ અને મદદ આપવાનો અને ઉપલા હેતુઓ અમલમા મુકવાનો અને અન્ય જરૂરી વસ્તુઓ કરવાનો છે. મી. મુ. એમ. પારેખના પ્રમુખપણા નીચે ચુંટણી થઈ કમીટીની ચુંટણી થઈ છે.

ન્યા. આ. ના નવા કમીશનર—સર હરબર્ટ સ્ટેનલી લખર્ન રોડેસીયાના ગવરનર નીમાયા છે અને તેમની બાકી પડેલી જગ્યાએ કેનેડાના નવા કમીશનર સર વીલીયમ કલાર્ક નીમાયા છે.

એજન્ટનું આગમન—દીહ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર નટવરજી સોગ સહકુટુમ્બ ગયા રવીવારે એમ્પ્રેસમાં કાસલ માં ડરબન ઉતર્યા છે. તેમનો સ્વાગત પક્ષ ડરબન આવેલ છે અને કવીન સ્ટ્રીટમાં લાયબ્રેરીના સામેના મકાનમાં પોતાની ઓફીસ ખોલી છે. એજન્ટ આદિ ચારેક મહિના રહેશે જે દરમીયાન તેમનું મુકામ કાપ મસલેવ રોડપર રહેશે.

ખ્રીસ્તીઓનો મરણોદ્ગાર સામે વિરોધ—ઝીરસ્ટ ખાતે પોસ્ટ ઓફીસની નજદીકમાં મુસ્લીમોએ કેટલાક વર્ષોપર ખરીદેલી જમીનપર એક મસ્જીદ બાંધવાની ટાઉન કાઉન્સીલને પરવાનગી આપવાની અરજ કરનારા પડાએલાં એક પીટીશન પર વિચાર કરવા ટુંક મુદતપર ઝીરસ્ટના ટાઉન હોલમા મીટીંગ મળી હતી. પ્લાનપરથી જોવેજ શકાયું હતું કે મકાન પણ બાબ બનશે. પરંતુ ખ્રીસ્તીઓ દીટીઓનું પીટીશન ધ્યાનમાં નહિ લાય એ હેતુથી મીટીંગમાં મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા અને રેવરન્ડ એ એચ. બુલમરે વિરોધ નહિ કરવાની ખ્રીસ્તીઓને કરેલી વિનંતિ જરબાદ જણ હતી એમ ઝીરસ્ટથી એક બાતમીદાર જણાવે છે.

સેડીસ્મીથના કબ્રસ્તાનમાં બત્તિ—સેડીસ્મીથના મુસ્લીમ કબ્રસ્તાનમાં બત્તિ મુકવાની ત શહેરના મુસ્લીમ વતનીઓએ ટાઉન કાઉન્સીલને અરજી કરી હતી જે કાઉન્સીલ મંજુર કરી છે.

ડૉ. કાળી હિતવર્ધક મંડળી—શ્રી. ફ્રાંસવાલ કાળી હિતવર્ધક મંડળની વાર્ષીક જનરેલ સભા તા. ૨૭–૬ ૩૪ ના રોજ કોલ્હાનીસબર્ગ મુકામે મળી હતી. આગલી મીટીંગની મીનીટ પાસ કર્યા બાદ કાર્યવાહક સમિતી સભાસદ રા. નાનાભાઈ પાંચીઆ અને ઓડીટર ધનજીભાઇ નારણજી સ્વદેશ જતા હોવાથી તેઓએ મંડળની બજાવેલી સેવાની કદર કરી સુંદર શબ્દોથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો અને સફળ મુસ્લીબાદ આવી હતી: એ બન્ને ગૃહસ્થોએ મંડળને એકેક મીની બોટ આપી હતી. બાદ ટ્રેઝરર વરકયો હિસાબ રજુ કર્યા મંડળ પાસે સીલક પા. ૫૬–૩–૬ જણાવી હતી. સર્વાનુમતે હિસાબ પાસ કરવામાં આવ્યો હતો. ચુંટણીનું કામ હાથ ધરતાં નીચે પ્રમાણે અગલદ કોની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી. પ્રમુખ: કલ્યાણજી મંગળજી, ઉપપ્રમુખો: મોરારજીભાઇ ધીરા, કેસવજી લક્ષ્મણ, વલ્લભભાઇ સોમા. ખુશાલભાઇ બાવા, નારણજીભાઇ ધીરા સેક્રેટરીઓ: જસવંતલાલ નાના, મોપાળજી ગોવીંદ, ખજાનચી: દામોદરભાઇ કુબરજી, ગોવીંદભાઇ બીખાભાઇ, ઓડીટરો: બાવાભાઇ કાનજી, પરશુભાઇ નાના, કાર્યવાહક કમીટી મેમ્બરો કાનજીભાઇ રવજી, ગજ્જરભાઇ ભાખુ, ડાહ્યાભાઇ વલભ, પરશોતમ ખીજલાલ, દામોદરભાઇ બીખાભાઇ, નારણજીભાઇ રામજી, સોમાભાઇ ગોવીંદ, ગોવીંદભાઇ લક્ષ્મણ, કાનાભાઇ મોરારજી, ગોવીંદભાઇ બાપુ. ઉકાભાઇ ભાખુ, હકીરલાલ ધીરા નરસીમભાઇ દુલભ. મોરજલાલ હકોરા. પરશોતમભાઇ નરસી. હરીભાઇ મકનજી, રણછોડભાઇ સોમા, કેસવભાઇ રવજી. કારાભાઇ મીઠા.

બાદ દુખ લંબ સભા સાંજે આઠ વાગે વરખાસ્ત થઈ હતી.

આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયની કન્યાઓનું આગમન—પોરબંદરમાં આર્ય કુમાર ગુરુકુલના આશ્રય નીચે ચાલતી આર્ય કન્યા ગુરુકુલ મહાવિદ્યાલયની બાવીસ કન્યાઓ તે સંસ્થાના સંચાલક પંડિત આનંદપ્રિયજીની સાથે આપના બુધવારે રવીમર મેદાનમાં કરજન ઊતરશે. તેઓનો સત્કાર કરવા આર્ય પ્રતિનિધિ સભા તરફથી ડોકટરીયા રટ્રાટપર આવેલા રોયલ પાર્કમર પેવેલિયનમાં તેજ દિવસે સાંજે સવા પાંચ વાગે સભા મળશે.

વિવિધ વર્તમાન

સાલેનસાહની જુબીલીમાં જનરલ હર્ટઝોગ જશે—ના. સાલેનસાહ પંચમ જ્યોર્જ શાહીમાં બેઠા તેની જુબીલીનો આવતા મેમા લંડનમા ઘનાર ઉત્સવમા હજરી આપવાનું પોતાને ગમેલું આમે ગયા યુનીયનના વડા પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગે સિવકાર્યું છે.

વડા પ્રધાનને મારે આરામ—મી. રાગસે મેકડોનલ્ડના ડાકતરોએ તેમને સપ્તા કામમાંથી કરાજન થઈ ચદ્ધ મહીનાની રજા લેવાની સલાહ આપ્યુ કરી છે.

હર્ટાની મુલાકાતે ફાકુ—પરિસના ચાદ હર્ટાની મુલાકાતમાંથી અગલના પરોણાઓ નીપજવાનો સભવ જણાવાય છે. સંપર્ણ સ્વતત્રતા સાથે કાયમની મૈત્રાર્ગના ધોરણે સત્તાવાર અર્યાઓ ચાલી રહી છે. અહના ૫ ૬ હર્ટી. પરશીયા. મુરાક અને અફઘાનીસ્તાનનું એક પુર્વનું જોડાણ કરવાની અને ઇરાન અને હર્ટી વચ્ચે રેલમાર્ગ ખોલવાની વાતો ચાલે છે. પશ્ચિમ એશ્ટોલીયા. જેમાં સમારત અને સ્ટ્રેટસનો પણ સમાવેશ થાય છે તેની કમાલ પાશાની સાથે મુલાકાત લેવાને ના. સાહે પોતાનું રવાના કરવામાં આવ્યું છે.

ચીનમાં આફતો—તેરાનલા રીલીફ કમીટી તરફથી રજુ થયેલા રીપોર્ટ મુજબ ચીનમા ૧૯૩૩ની સાલમા આફતો પણ આવી પડેલી. કુલ ૧૪ પ્રાતો પણાયા, પુર, દુષ્કાળ, રોગ, રોગ અને અન્ય પરિસ્થિ પીડાયા હતા. તે ૧૪ પ્રાતોમાં અ ફોનારતોનો ભોગ થયા પડેલાની સંખ્યા ૬,૫૦,૦૦,૦૦૦ ની થઈ છે

લંડન ગયેલાં ફ્રીખાઉ વિમાનીઓ ઓમ્બે હલાંબ્રગ કલબના આશય હેઠળ ફ્રિખાઉ વિમાનીઓ ત્રણ વિમાનો સાથ લડન સર્વીસલાયસ પહોંચ્યા છે અને ઓગસ્ટમાં પાછા ફરશે.

જર્મનીના છુંટાએલા સંસ્થાનો—તાજી ટ્રમોટકુ'સના વ્યવસ્થાપક જનરલ રીટર વોન ગ્રેબે જર્મનીમાં આપ્યુ કરતા જણાવ્યુ હતું કે જર્મનો પોતાનો સંસ્થાનો પોતાની મુઠ્ઠીમાં આવશે ત્યારે પાછા મેળવી લેશે. પોતાના હારપાપારના સંસ્થાનોમાં પાછા જવાનો જર્મનીનો નિર્ધાર દ્રઢ છે. જનરલ ગ્રેબના આ કથનનો જર્મન પ્રેસ આફ્રિકાના નાબ્રા જનરલર ડો. આલ્ફર્ટ સ્ટીજે ટેકો આપતાં જણાવ્યુ કે અમારો મુખ્યવર્ગ માને છે કે જર્મનીના છુંટી ગ્રેવાયેલા સંસ્થાનો તેને પાછા આપવાજ પડશે

નાઝી હીલચાલ એક હજારજ થઈ—જર્મનીના ચાન્સેલર હર હીટલરે એક મુલાકાતમા જણાવ્યુ હતું કે નાઝી હીલચાલ એક હજાર વર્ષ ચાલશે. જર્મન માલનો બહિષ્કાર કરશે તો પોતે સામા પગલા લેવાનો પગડી આપી હતી અને જણાવ્યુ કે આયાત ઉપર હું પ્રતિબંધ મુકીશ અને પેટ્રોલને બદલે કોલસો અને તેલ વાપરીશ અને મુસરાઓ માલને બદલે બનાવટી મુસરાઓ માલ વાપરીશ.

હથિયારોમાં કરકસર—રશિયાએ મ્રસોલીનીએ બજેટ ખર્ચમાં ૩૰ કરોડ લાયરાનો ઘટાડ કરવાની યોજના ઘડેલી છે. સઘળાં ખાતાંઓને ખર્ચમા ઘણુ ભાગ પાડવાની સુચના કરી છે અનિવાર્ય, જરૂરી અને ઉપયોગી. તેમાંથી ઉપયોગીને તેણે સંકોચ કાંઈ નાખ્યો છે.

દુનીયાનો સૌથી વૃદ્ધ આજીવ મરણ પથારીએ—ઈસ્તમબુલનો ૧૬૫ વર્ષનો જરો આપો જેને પ્રથમ પાશમાંથી હમણાજ ઊઠવામા આવ્યો. હતો તેને પાછો ફાપાલ કરવામાં આવ્યો છે અને પણ ગંભીર હાલતમાં છે.

નિઃશસ્ત્ર પરિષદ ભાંગી પડી—નિઃશસ્ત્ર પરિષદ પડી ભાંગી છે અને ઘાટને પોતાનું કરો સરસામાન પધારવાનું ફરમાવ્યું છે. પ્રાદનનું વિમાનીદળને બેવડાવવામાં આવશે. અને બીજાં શું પગલા લેવા તેની વિચારણા ચાલી રહી છે.

રેલની રટાંપોની કીંમત—અમેરીકાના સપ્યના મી. આરબેર હાયન્ડના રટાંપોના સંગ્રહના વેચાણમુ. ૧૨ ડોલની બાર આનાની લાલ અને આસ્માની રંગની રટાંપોની કીંમત પા. ૬૫૦ ઉપજી છે. એક રીટાયર થએલા દાદી સરકારી અમલદારે ગેજ બાર રટાંપો ૩૫ વર્ષ ઉપર લંડનમાં પા. ૧૪ ની કીંમતે વેચી હતી.

ચરચા પત્ર

૧૨૦ શિક્ષીત બહેનોએ

મંત્રીસ્થાન 'અન્તિજન ઓપિનિઅન' ના અધિપતિ જોગ.

સાહેબ,—રમહત્મ ગાધી હરારતાગાને આજે વીસ વર્ષોના વહાણા વાયાં. આ વીસ વર્ષોમાં દીક્ષાઓના આ દેશના કાર્યમાં કેટ કેટલી ઘાર અપનારી ફેરફારો થતી આવી અને હજી થયે જાય છે. નાદા, નુકસાનીનું સરવચાલુ કાઢવા બેસીએ તો નુકસાનીજ નીકળે એ વાત દક્ષિણ આફ્રિકાના એક પણ દાદી ભાગ્યેજ નાકબુલ કરી શકે.

અધિપતી સાહેબ, માફ નો લગાડશો. આપને પુછવાના પ્રશ્નોનો તો આપ યોગ્ય પ્રત્યુત્તર આપશોજ એ મને શ્રદ્ધા છે.

પૂજ્ય બાપુએ રમહત્મ સાથેના કરારમાં ૫૦ વર્ષે ૬ શિક્ષીત દીક્ષીઓને આ દેશમાં મોકલવા લાગણી દાખલ કરવામાં આવશે એવુ કરાર હતું આ વાત દીક્ષીઓથી જાણેજ જાણવી હોય.

વીસ વર્ષોના લાબા ગાળા પછી આજે આપણી પાસે શિક્ષિત દીક્ષીઓની ૧૨૦ ની સંખ્યા થવી જોઇએ.

નીચેના બાકી પ્રશ્નોના ખુલાસો કરશો તો ઉપકાર થશે:—

(૧) 'અન્તિજન ઓપિનિઅન' બાપુએ કોમની સેવા અર્થે સ્થાપેલું અને તેજ ધ્યેયથી સેવા બજાવતું આવ્યું છે એ તો સાને પ્રશ્નજ ખુલ્લ કરી લેવું જોઇએ. પરંતુ ૬૨ વર્ષે ૬ શિક્ષિત દીક્ષીઓને દાખલ કરવા કોમના આગેવાનો અરજીઓ તપાસ્યા. તેમાંથી ૬ અરજીઓ પાસ કરે છે એવા પાસ થયેલાં ૬ કોલેકટેક નામો તો ગોવરતને માટે આગેવાનો તરફથી આપને મોકલવામાં આવતાંજ હશે ને?

તેમ જોવા તો ચારે વર્ણના સીસેકટ્સ નાખો મેગ્નેટ ગત પોતાની નાબારણી બતાવેલા ક્રાય ... ...

જોનારો વિચારજ ન કરી શકે એમ અને, પણ, કોનેય! વિવેક અને વિચાર વધવાથી તથા બાહ્ય પદાર્થો પરની આસક્તિ ઓછી થવાથી એની કલ્પના શૂન્ય થતી જાય, પણ, કંઈ સોનું નથી, પોંચી શકાતું નથી, એમ 'નેતિ નેતિ' રૂપ વર્ણનથી, સામાન્ય માણસ અકળાઈ જાય અને સોનાને જોતો અને ઓળખતો હોય જ્યાં સોનું તે કાંઈ જાણે શું અને કેવુંયે હશે એવી વિમાસણમાં પડે.

"પાર્થ! આજ ઉપરથી તું અચીંત્ય તથા અવ્યક્ત અક્ષર બ્રહ્મની ઉપાસના અને સર્વ વિશ્વ બ્રહ્મરૂપ જ છે એ ઉપાસના વચ્ચેનો ભેદ સમજી લે, તથા નિર્ણયો દ્વારા પરમની પ્રતિતી કરવા કેવી દુષ્કર છે, એ વિચારી લે.

"અર્જુન! આ અચીંત્યસ્વરૂપની ઉપાસનામાં ધ્યાન કે ભક્તિને અવકાશ નથીં એમ. ચિત્તના આત્મિક ભાવોને અહેજે પોષણ મળતું નથી. એમાં કેવળ બુદ્ધિને ઘસી ઘસી તીવ્ર કરવી પડે છે, તથા વિવેક, વિચાર અને અખંડ સાવધાનતા તથા સતત પુરુષપ્રયત્ન પર સાધકને નભવું પડે છે. એ પ્રયત્ન જોનો મોળો પડી જાય તો એ ચુક્યો, દંભી કે નિરાશ બની જાય છે. એને કયમે દીલમાં આપનારો આધાર મળી શકતો નથી. એની સાધનામાં એ ક્યાં ભુલે છાં એની દીલમાં ભાગી પડવાનો પુરેપુરો સજાગ રહે છે. આથી, પાંડુનંદન! વિદ્વાનોએ આ જ્ઞાનમાર્ગને નામે ઓળખાતી અવ્યક્તની ઉપાસનાને ઝાઝુપગથી સમુદને તરવા જેવી કઠણ કહી છે. ૫

"ધનંજય! આને બદલે જેનો જે ઈષ્ટ છે તે એક પરમેશ્વરજ છે, તેના સિવાય બીજું કાંઈ છે જ નહિ, એનાથી કાંઈ ચેષ્ટ નથી, પસંદ કરવા જેવું નથી, એજ સર્વના કર્તા, હર્તા છે, અને એ જ શરણ લેવા યોગ્ય છે એમ માને છે; અને, તેથી, જેઓ અનન્યભાવિકતા વડે ઇષ્ટદેવ દ્વારા એનાજ ધ્યાન અને ઉપાસના, કરે છે, એનેજ પોતાના નિર્માયક ગણી સર્વ કર્મોનું કર્તાપણું તથા નિર્યંતાપણું એનુંજ છે એમ માની એનેજ આધીન થઈને રહે છે તથા પોતાની સર્વે પ્રવૃત્તિઓ તથા વાસનાઓને છોડી એનીજ મરજીપર રહે છે; એવા ભક્તોની ચીંતા ખુદે પરમાત્માજ કરતો હોય તેમ તેઓને ખબર ન પડે તેમ તેમનું ચિત્ત શુદ્ધ થતું જાય છે અને તેઓ સહેજે મૃત્યુ સંસારસાગરને તરી જઈ પરમ પદને પામી જાય છે. ૬–૭

"અર્જુન! તું ભક્તવત્સલ અને ભક્તિવાન છે; તારૂં હૃદય શુધ્ધ નથી. તું ભક્તિમાર્ગે જ જા પરમાત્મામાંજ તારૂં મન પરોવી દે; સ્વબુદ્ધિનું અભિમાન છોડી દઈ એનેજ તારો નિર્યામક બનાવી દે, તો તારી સ્થિતિ જોને વિષેજ નથી, એમાં શંકા નથી." ૮

(અપૂર્ણ)

છાપાનું લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા બહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને પૈનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.'

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે તાજે તાજાં ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે

દરેક ઓરડર ઉપર બને તેટલી કાળજી રાખી આવે આવા, સારી પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી મોકલવા આ આવશે.

કેપ પેરીન્સ, ટંજરાઇન, લીમડેસ, રોકમોલ્સ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૮ બોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. ૬

'Phone 327 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓરડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. ૨૦

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી		દાદુ		પ્રસ્થાન		પારસી		સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૧		૧૯૮૦		૧૮૫૩		૧૮૯૩		કા. મી.	કા. મી.
	જુન	જુલાઇ	જેઠ		સહર		મહે.	કદમી		
૨૮	૨૯		વદિ	૨	૨૧		૨૧		૬ ૫૩	૫-૦૬
૨૯	૩૦		"	૪	૧૭		૨૧		૬-૫૩	૫-૦૬
૩૦	૧		"	૫	૧૮		૨૮		૬-૫૩	૫-૦૬
૩૧	૨		"	૬	૧૯		૨૯		૬-૫૪	૫-૦૬
૧	૩		"	૭	૨૦		૩૦		૬ ૫૪	૫-૦૬
૨	૪		"	૮	૨૧		૧		૬ ૫૪	૫-૦૬
૩	૫		"	૯	૨૨		૨		૬ ૫૮	૫-૦૮

દક્ષિણ આફ્રિકાઃ
તેની
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખકઃ દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

૬૫ લોકોની દરિદ્રતા

"……While South Africa had greater mineral wealth below her soil than many other country in the world, the people on the soil were impoverished, many of them the poorest of the poor.

Dr. D. F. MALAN,
(Ex-Minister of interior).

દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇતિહાસનું એક લાક્ષણિક તત્વ છે તે તેની ૬૫ વસ્તીની સંસ્કૃતિનાં મૂળ ઊંડી પૂર્વ અને ઉત્તરના પ્રદેશો તરફની પ્રસ્થાન પ્રવૃત્તિ છે. આ દ્વિશતાબ્દિ સત્તરમી સદીની મધ્યમાં શરૂ થઇ. અઢારમી સદીમાં પ્રબળ થઇ અને આજે તે મર્યાદિત રીતે દૃષ્ટિગોચર થાય છે. આવાં પ્રસ્થાનનું કારણ રોજીની સાધનોની ખોટ અને એકલશૂરું બેપરવા જીવન છે. એક રીત આ સ્વભાવ મનની નિર્બળતા, નીડરતાનો અભાવ કે આત્મવિશ્વાસની ખુદીની બેદારી છે.

આ તત્વને દ. આફ્રિકાના આર્થિક પ્રશ્ન સાથે ઊંડો સંબંધ છે. એ તત્વ ગરીબ ગોરાના પ્રશ્ન માટે જવાબદાર છે એમ પણ કહી શકાય. ગરીબ ગોરાનો પ્રશ્ન લગભગ અસાધ્ય છે એમ કહેવાય જવાબદાર પુરુષો નિરાશા સાથ સ્વીકારે છે. ગરીબ ગોરા વર્ગ કામ કરવાનો ચોર છે એવો પણ આક્ષેપ મુકાયો છે. તે આક્ષેપ માટે અનુભવ સિદ્ધ સપ્રમાણ દલીલો પણ અપાય છે. આ વર્ગમાં પુરાણું જીવન ગુજારનારા, ખેતરમાં બેકુતને આરારે રહી પેટ ગુજારો કરનારા, ઠંગાઇ કરિયારા, બેકારીવાસું અને બૌદ્ધિક પ્રગતિથી નિરાળું જીવન માણનારા ગરીબડા કુદરતી અને આર્થિક આફતોને અંગે દરિદ્ર બનેલા બેતોનો સમાવેશ થાય છે. આ ગરીબ ગોરા વર્ગની સંખ્યા કુલ ગોરી વસ્તીના ૧૬ ટકા જેટલી છે, એટલે ઘણુ લાખ ઉપર છે.

આ વર્ગનો ગરીબીનાં કારણો ઘણાં છે. કેટલાક સુધારાના વેગ સાથે જઈ ન શકયા અને પડતી દશામાં પાછળ રહ્યા, કેટલાક ગામડામાજ પડી રહી, બદલાયેલ પરિસ્થિતિને ન સમજી, કે ગણે તે પર આધાર રાખી બેઠા; કેટલાક જ્ઞાનપ્રાપ્તિને અર્થાર્જનના ક્ષેત્રથી વિમુખ રહ્યા. આજે દરિદ્રતાએ તેઓનાં માનસ્વભાવ પર અસર કરી છે, તેઓ નૈતિક રીતે પાછળ પડયા છે. અને બોરાશીને અભાવે તેઓ કોમ સામે દબદબ ભીલવાની શક્તિમે ગુમાવી બેઠા છે. તેઓની સંતતિ પણ કુદરતી રીતે અશક્તિ અને અલ્પ-બુદ્ધિ બળની વારસદાર બની છે. દરિદ્રતાએ તેમનાં સ્વમાનને પકડો પહોંચાડયો છે, અને તેઓ મુન્દ્રાઓ કરતા શીખ્યા છે.

આમ છતાં ગરીબ ગોરાઓનો વર્ગ પોતાને બીનગોરાઓથી ચડિયાતો માને છે. એટલે દેશીઓ અને ગોરાઓ વચ્ચેનાં બાંતર-લગ્નો થતાં અટકે છે. પણ આવાં બાંતર-લગ્નો કુપના રંગીનો અને ગરીબ ગોરા વચ્ચે તો થયેલાં છે દેશ ગોરા રંગીનોને ચડિયાતા લેખવામાં આવે છે એટલે તેવાં લગ્ન તરફ અલ્પ તિરસ્કારથી નથી જોવાતું, પણ દેશીઓની પરિસ્થિતિએ પહોંચેલા, તેઓનાજ વાતાવરણમાં ઉછરેલા ગોરા, એ પણ દેશી બની જવાથી તો વિરુદ્ધ છે

ગરીબ ગોરાનો પ્રશ્ન જાણમાં આવ્યાને ૪૦ વર્ષ થયાં, પણ તે પ્રશ્નનો ઉકેલ આણવા માટે પ્રયાસ માત્ર હાલમાંજ શરૂ થયો છે. આમ છતાં એટલું કહેવું જોઇએ કે યુનીયનની સ્થાપના થયા બાદ ગરીબોને મદદ કરવાનું કામ સરકારે અગત્યનું ગણ્યું છે. કાયદાઓ ઘડાયા છે. લોક રક્ષણ સગાઓ સ્થપાયા છે. સંકટ નિવારણ કામો શરૂ થયા છે અને લાખોઓ ગોકળાયાં છે. પણ આ પ્રશ્નના અભ્યાસીઓ માને છે કે આ બધું કામ માત્ર મદદ કરવા પુરતુંજ દોષાયું તેનો અર્થ સરતો નથી ગરીબ ગોરો વર્ગ ઘટતો નથી. ઘણુ પ્રતિદિન વધે છે. આ પ્રશ્નના ઉકેલ માટે ખાસ જરૂર પોગ્ય જોગવાઈની, નવી પરિસ્થિતિયો ઉભવા માટે જરૂરી મદદની અને કામ કરાવી સહાય આપવાની પદ્ધતિની છે. કેટલાક એમ માને છે કે તેઓ માટે નવીન આર્થિક જીવન સર્જવાની જરૂર છે. ગરીબ ગોરાઓ બીનગોરાઓ સાથે હરિફાઇમાં ઉભી શકે એવી શક્તિ ધણા વાપી બેઠાઓ. જો એ શક્તિ ન કેળવાય અને સરકારી રક્ષણ મજબુત કરે તો તેનું પરિણામ બુઢ્ઢા ગરીબ ગોરાના નુકશાનમાંજ આવે.

આ ગરીબ ગોરા પ્રશ્ન માટે દક્ષિણ આફ્રિકાની આર્થિક રાજનીતિ પણ કંઈક અંશે જવાબદાર છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના મજુર વર્ગના લગભગ ત્રણ ભાગના બીનગોરાઓ છે. તેઓના ૮૯ ટકા બાણોમાં ૫૭ ટકા બેપાર ઉદ્યોગમાં અને ૬૪ ટકા ખેતીવાડીમાં કામ કરે છે. ગોરો મજુર વર્ગ આ ક્ષેત્રમાં ઘણો ઓછો છે. બીન. ગોરા મજુરને સરેરાશ માસિક પાંચ ૨ પગાર મળે છે. સોધી મજુરીથી યુનીયનને ઉંચું રાખવાની કંગાળ નીતિએ જેટની કેવી વપ્રપ્રદાન કરી છે તેનો આ દાખલો છે. બીજી બાજુથી ગરીબ ગોરો વર્ગ સરકારને ગળે જબ્બાની જેમ બાંધેલો છે. બેકુત વર્ગ પણ સરકારી મદદ ઉપર જીવે છે. હવે બળી બીન ગોરી મજુરી વગર જવાબદાર રીતે ટકી શકાય એમ પણ નથી. બીનગોરાઓ અને ગોરાઓને આર્થિક ક્ષેત્રમાં અગત્યનાં અંગ ગણી, પક્ષપાત વગર, સ્વાશ્રયના સિદ્ધાંત ઉપર કેળવવામાં આવે તોજ દેશની પ્રગતિ થાય, પણ ગોરાંગ સરકારને એ વાત હજી ઉતરતી નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં સોનાની બાણો છે, તે જગતના પાકનો અર્ધો ભાગ દર વર્ષે આપે છે, છતાં દક્ષિણ આફ્રિકાની માથા દીઠ આવક બ્રિટિશ સામ્રાજ્યમાં બીજું બે સંસ્થાનો ઓસ્ટ્રેલીયા અને કેનેડાથી ઓછી છે એ જાણીને પણ ચમકશો. ૧૯૨૩ માં ઓસ્ટ્રેલીયાની માથા દીઠ આવક પા. ૭૮, કેનેડાની પા. ૧૦૦ અને દક્ષિણ આફ્રિકાની માત્ર પા. ૨૬ હતી.

(અપુર્ણ)

इन्डिअन ओपिनिअन

महात्मा गांधीजीच्या हस्ताक्षरातील
सन १९०३ मध्ये स्थापित झालेला

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २९ [illegible] १९३४. अंक २६

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २९ जून, १९३४

सच्चे नेता की आवश्यकता

दक्षिण अफ्रिकाके भारतीय जनताको अच्छे २ सच्चे नेताओंकी कमी है, वैसे तो नाम धारी नेताओंकी संख्या अधिक है। किन्तु कसौटियोंमें उनकी गणना नहीं हो सकती।

सार्वजनीक कार्योंका अनुभव बतलाता है कि सच्चे नेताओंमें कुछ विशेष गुण ज्ञान होने चाहियें जिनकी सहायतासे सम्पूर्ण कार्योंको वे सही भांति कर सकें और कौमको उन्नतिकी ओर अग्रसर कर सकें नाम। अन्यथा जनतामें आपसमें फूट इत्यादि फैल कर उलटे हानिकारक हो जाती है। यदि गौरसे देखा जाय तो मालुम हो जायगा उन्हीं बेचारे नेताओंकी कमजोरीने ही भारतीयोंको समय २ पर कष्ट पहुंचाया है। आत्मीयता तो इन नेताओंको छू भी नहीं पाती। अगर यह भी सोचा जाय कि जब हमारी तरफ अपनेमें शत्रुभाव हो, और हम फर एक दूसरेको झगड़ू करने हैं तो ऐसी और कौमको मदद करनेकी इनको फुरसत कहां! इनका यह मेकुणोत न्या इस उपनिवेशमें हमें निर्बल बना डाला।

हालहीमें देखिये कि भारतसे आये हुये फुटबोल टीमके स्वागत करनेके लिये इन नाम धारी नेताओंने कैसी धींग धींग मचाई, उनके करतूतोंके लिखनेमें लेखनी भी शरमाती है। यदि नेतागण मिलकर प्रेम भाव, भ्रातृ भाव से उन आगत सज्जनोंका सच्चे दीलसे स्वागत करते, तो आज उनके विरुद्ध कोई कुछ कहना हो क्यों।

पक्षपात रहीत हो कर यदि नाम व यश कमानेके बदले देश व कौमके लेखेमें तन मनसे लग जायें तो अवश्यही ये कौमकी कुछ भलाई कर सकते हैं। नेताओंको चाहिये कि समयानुसार कौमकी आवश्यकता अच्छी तरीसे जान कर उसके उन्नतिको चेष्टा करें, एक दूसरेसे द्वेष न करें [illegible] मिल कर निर्दिष्ट स्थान पर पहुंच कर निस्वार्थ भावसे देश भाईयोंकी सेवा करें।

देखें किसी कविने क्या ठीक कहा है।

नदति नद्यः स्वयमेव नाम्बः
स्वयं न खादन्ति फलानि वृक्षाः।
आदत्ति सस्यं खलु वारि वाहो
परोपकाराय सतां विभूतयः॥
कर्करेण मधु यदि हस्त युक्तो
माणिक्य युक्तो चरणो च तस्य।
एकैक पत्रे यदि नाम लिखितं
तथापि शाकी न च राज हंसः॥

नदीमें जो जल बहता है उसको नदी स्वयं नहीं पीती, फूले हुये वृक्ष फलको स्वयं नहीं खाते, बादलजल बरसाते समय अन्न होता है, परन्तु वे अन्नको नहीं खाते। इसी प्रकार सत पुरुषोंकी संपत्ति आपने लिये नहीं परोपकार हेतु है।

यदि काककी चोंच सोनेसे मढ दी जाय, चरणमें मणि जड़ दी जाय और हंसके बंशमें मोती पैदा हो जाय तो भी काक राजहंस नहीं बन सकता।

द. अफ्रिकामें हिन्दी साहित्य

दूसरे भाषा भाषियोंके दैनिक, साप्ताहिक और मासिक स्वरूप में अनेक समाचारपत्र प्रकाशित हो रहे हैं। किन्तु इस हिसाब अफ्रिकामें "हिन्दी" का सर्वथा ही अभाव सा था। अतएव हर्षका विषय है कि जिस लिपीको भारतके समस्त नेतागण एक स्वरसे राष्ट्र भाषा बनानेकी कोशिश कर रहे हैं, जिस भाषाके अन्तर्गत ही हिन्दु धर्म और हिन्दु संस्कृतिका पूर्णतः ज्ञान होना निर्भर है, खेद है कि उसी हिन्दीका एक भी समाचारपत्र इस देशमें नहीं था। अब उसी अभावकी पूर्ति एक पाक्षिक साप्ताहिक पत्र 'ईन्डियन ओपिनियन' कर रहा है। फलतः देश विदेशके नाना समाचारोंके अंग्रेजी, गुजराती, तामिल और "हिन्दी" ऐसे चार भाषाओंमें सुन्दर कागजः पर छाप कर प्रति शुक्रवारके प्रकाशित होता है। "हिन्दी" भाषाके पेपियों

के लिए यह एक नयी दुनिया खुलना है, और है उनकी मानुषताका गौरव बढ़ानेका उत्तम साधन। अस्तु एक पंथ दो कार्योंकी फलनाका पवित्र उदाहरण यानें हिन्दीको उत्तेजना, और माल मसाह चर बैठे 'इन्डियन ओपिनिअन' में कहाँ क्या हो रहा है, ताजी ताजी खबरें पढ़कर मनको प्रफुल्लित कर लेना। आशा है कि हिन्दी प्रेमी अवश्य ही इस महिने का अमिष मूल्य १ पौण्ड, भेजकर 'इन्डियन ओपिनियन' फिनिक्सके पतेसे भेजकर ग्राहक बननेकी उदारता प्रकट करेंगे।

आगाखानका मांग

दिल्लीके 'रियासत' पत्रमें लाना मंगता है कि हिन्दुस्तानके पैसेके आगाखान कोई ऐसी जगह मांगा था नहीं पर कि वे पूरे अमन चमन मेहरबानी की तरह रह सकें। अतः यह उनकी मांग सरकारको नापसंद पहुंचानेके उपहार स्वरूपमें हुई थी। किन्तु अभाग्यवश मर मेम्युअल शेरने उक्त अर्जी को चाईसरायके पास भेज दिया। फलतः चाईसराय यह कहते हुए अर्जीको रद्द कर दिया कि, अगर आगाखानकी याचना स्वीकार करली जाती तो, तुर्की उन्हींकी मांगे जैसे इस्लामी तीर्थ, मुर्शीदाबादके नवाब आदि भी ऐसे अपनी अपनी वफादारीका इजहार मांगेंगे। अतएव न तो, परन्तु अंग्रेजों के सामने यह एक बड़ी विकट समस्या उपस्थित है। देखना है कि आगा खानको क्या बोल कर समझाया जायेगा।

१७० वर्षका बुढा

हजारा जिलाके एक ग्राममें १७० वर्षकी उम्रका रहमान नामक वृद्ध जीवित रहता है। अब उसकी [illegible] हालमें आंखोंकी ज्योति सुचारुरूपसे काम देने लगी है। इतना ही नहीं हर रोज बिना ही चश्मेंसे अपने काम प्रसन्नतासे किया करता है। और उसकी खुराक है रोटी, मक्खन और २ सेर दूध।

आर्य समाजीयों क्या मांसाहारी हो सकते हैं?

स्वामी दयानन्दके अनुयायी आर्य समाजी लोग मांस खा सकते हैं, या नहीं? यह एक विकट प्रश्न उन्हींकी सभा समितियों में अभी चल रहा है। अबः मालवा और राजपुतानाकी अन्तरंग काउन्सीलमें यह सवाल दाखिल हुई, तो भरपूर वादविवाद और बहस के अन्तमें, यह निश्चय हुआ कि, स्वामी दयानन्द कृत वेदार्थमें खून सिद्ध होता है कि, मांस भक्षण मना है। इसके अलावा जो बिना [illegible] द्वारा सिद्ध किए मांस खावें, वे वास्तविक आर्य समाजका सदस्य नहीं होने सकते। अतएव ज्ञात होता है कि, महात्मा हंसराज तथा दूसरे आर्य समाजियोंमें यह विचार पहले पहल आरंभ हुआ था। किन्तु अब उक्त प्रश्न ऐसा गंभीर हो गया है कि, देश भरके आर्य समाजियोंमें एकदम फूटमत हो जानेका लक्षण प्रकट हो रहा है।

परामर्श भारतवासियों

डाक्टर राधाकमल मुकर्जीके हिसाब से प्रवासमें भारतीयोंकी संख्या नीचे लिखित प्रमाण है:—

बर्मा ११,००,०००, सिलोन ११,००,०००, मलाया ६,३८,०००, डच ईस्ट इन्डीज ५००००, मॉरिशस १,३००,०३५, त्रीनीदाद १,३३,२७०, ब्रिटिश गायना ५३,६००, फीजी ३६ ७२१, मॉरिशस ३,८१,००, ब्रिटिश हाण्डुरास और लिट्ल अंटिलीज ८६,१२०, [illegible]

सामान्य वर्तमान

—मिसिस फेजलूके सभापतित्वमें मुस्लिम महिलाओंका एक सम्मेलन, अमृतसरके टाउन हालमें हालमें ही हुआ था। जिसमें ऐसा प्रस्ताव पास हुआ है कि, इस्लामिक धर्मके मुताबिक स्त्रीयोंका भी, पुरुषोंकी तरह समान, पूर्ण हक मिलना चाहिये।

—राइट ओनरेबल श्रीनिवास शास्त्रीका कहना है कि, उनका दल (लिबरल पार्टी) और सरकार पार्टीके अन्दर कोई भेद नहीं रह गया। सबसे दोनों पार्टीयां वाईट पेपरके विरुद्धमें हैं।

—बम्बईमें सर गोविन्द रामके सभापतित्वमें, एक सम्मेलन हुआ था, जिसमें यह निश्चय किया गया, कि सन १९२६ई में एक महा सम्मेलन देरक धर्मका किया जायेगा।

—एक सिन्धकी कन्या जिसकी उम्र अभी केवल ११ वर्षकी है। हालमें उक्त कन्याने आठ ही महिनेके अन्दर अपनी तीव्र स्मरण शक्तिकी बदौलत (मेट्रिक) ए. बी. सी. की मेट्रिक परिक्षा में पास हुई है।

—मि. पी. वे. चीस वह व्यक्ति है जिन्होंने, तैरनेकी क्रिया में आल संसार के अन्दर चाम्पयनशिपकी पदवी हासिल की है। अब सांत्रिग्रार नी नी कि ८ वर्षकी उम्र और कलकत्ता के प्रसिद्ध व्यापारी खेतवाला की पुत्री है, तथा दूसरे हिन्दीओंको साथमें ले कर जापानकी तैयारी किया है। और वहां पहुंच कर अपनी तैरनेकी विलक्षण शक्तिका पूर्णतया परिचय देंगे।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ... [illegible]

மலர் 32. வெள்ளிக்கிழமை—வெள்ளிக்கிழமை June மீ 29உ 1934ஆம் இதழ் 27

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, June 29மீ உ 1934ஆம்

கலியமங்கள பிரபாவம்.

பாரோர் புகழும் பாரதநாட்டுச் செல்வாளாகிய தமிழ்மக்கள் ஒப்புயர்வில்லாத "கலைச்சுரி" என நாமதினை பற்பலவாறு போற்றிப் புகழ்ந்தும், எழுதியும் வருகிறார்கள். உலகப்பொதுவின் சால்பாம மோட்சத்தைப் பெறும் பொருட்டு முஸ்லீம் பாம்பொருளை வாதிக்கின்றனர். அப்பாம்பொருளை நே வடிவினை மாத்தாகள் கூறுவது. "வேண்டுதல் வேண்டாமை இலானடி சேர்ந்தார்க் கியல்வினை மிலம்மையில்" என்னும் திருக்குறளடியால், விருப்பும் வெறுப்புமற்ற வடிவினைச் சேர்ந்தவர் களுக்கும் மற்றவர்கள் பிறவிதனை அறுத்து வினைகளும் நீங்க வழியில்லை யென்னச் சொல்லவும் வேண்டுமோ. இவை வாழ்க்கைக்கு இன்றியமையாத தனவா யிலுகுவது அறிவாதலால், அவைதமின் விச்சிற்கு ஏதுவாயுள்ள கல்வியே பாமெல வருகுவதற்கு இரண்டாவதாம்.

இதனியற்றி நெடுங்கடல் வையும் "கலை சகதி" யின் சொரூபத்தையும், ஆராதிக்கும் முறைகளை யும் பாடலிலும் பின்னுள்ளோருக்கு பலவாறு படிப்பித் தனம். பொருத்தமற்றக் கதைகளைச் சொல்லியும், மனம்போனப்படி எழுதியுமலருக்கிறார்கள் இக்கா லிற்பலரையே இரவி வாயா எழுதிய படங்களைப் பிரசுரஞ்செய்து, அதற்கு புடைபுழுந்து டி தென்னாய் புடைதல். கற்ற ஆசானின் குலமரபு சொடுசொப சாதங்களை செல்லாமே இயற்றி,

"தென்றமிழ் மொழியினைக் கண்ணெனப் போற்றி
நின்றிடு மாலை வாக்கு
தென்னவன் சங்கத்தமிழ்வளர் பாண்டி நாடுமுகள்
தேனிலவெண் கலைச் சுரி
கன்னிருட் குழல்வல்லி விசாகரி பதுவலாஞ்
ஞானமா மலர் முதல்வி
கலந்தரு மொய்யாரி யினிதெங் கரிபுகழ்
உன்னுளத் தலைப்பண் வல்லி
வெண்ணிறு மதுசுமை மலர்க்கரங் கமலை

கல்வளை வெண்டி ராட்டி
கருணை பிரவாகமாய் வின்தொனிர் கலிமாது
கலைமகட் சேவடி தஞ்சு
வள்ளலாய் தோன்றுவெண் டாமரை மிறத்தியே"

எனத் துதித்து, இன்ன, பிறிய கவிய கலைமகள் கலை வயிரித்து வருகின்றனர். அதினால், கம்ம தெருக்கு கல்வியின் பயனுண்டாமென கருதலின் றனர். இவ்வையபயத்தை சரஸ்வதிப் பூசையென யும் சொண்டாடுகின்றனர். தமிழ் என்னும் அற் புத கலைஞானம் உலகில் எப்படி தோன்றியிறன் றது, பாரத மழங்கப் பட்டதென்பது ஏதாம் வேர்களுக்கு, சொற்கீய வல்லுகராய்ய அகத்திய முனிவ ராலேயே தோன்றிற்றென விளக்கும் பூட்ப முனிவரே தமிழ் மொழிக்கு முதற்குரவ ராயும், இலக்கண கர்த்தாவாயும் விளங்கியவர் என் பதை பல புதகா கினை வறியலாம். பாரதவிய சக்கிரவர்த்தியாகிய கபாடி, அகத்திய முனிவரை "தமிழுறுது மலை பருகு சலை கற்கலன்" எனு இராமாயணத்தில் உரையிருப்பதை பேறில சான் றும். இக்காலத்திலே கலைமுதல்வியிக்கு இயற்றப் படும் பூசையில் முதற்குரவராகிய அகஸ்தியரை வைத்திப்பவர்கள் வெகுவிலர் என்பதனையுமிழ்ந்து, வடசொற்கி பண்டிதைகளை முன்வைத்து கொண்டாடு வதும் கவிதை மகளை, முத்தமிழ் குரவராகிய அகத்தியரை முற்றுமாக மறந்திருப்பதை விசனிக்கத் தக்கதே. இதனால், இந்த சரஸ்வதி பூசை யென் னும் கொண்டாட்டதையும், தமிழ்மக்கள் வட சரஸ்வதியும் கலை எல்லியாகவென முடிவு வேண்டி யிருக்கிறது. அப்படியில்லாவிடில், இக் கலைஞரை காலத்தில், தமிழ் நாட்டில் கலைமனிக் கென தனிப்பூசை யிருக்கவேண்டுமென்பது அனைவர்கள் முடிவுபடுவதால், முதலாவதில், வட மொழியின் உதவியின்றி தமிழ் மொழி தனி மொழியாயிருக்கவேண்டியதால், வட மொழியாக சரஸ் வதி பூசையை நிறுவிதைப்போது தமிழ் முதலாம் அறியாத விடுதலை பாதாம்! ஆதலால், இக் கொண்டாட்டும் வடநாட்டு ஆரியர்களால் வந்த வைகளில் நிறுவிமென்றென வைக்கொள்ள வேண்டியதை யிருக்கிறது. அது எப்படியானாலும், தமிழ்மக்கள் தமிழுணர்ந்தப் பெரியோர்களை தொழ வேண்டுமாய் படைத்தவர்களாதலால், தமிழ்ப்பாடசாலை

களில் அவ்வப்போது பிரசுரிக்கப்பட்டு வந்தன. அவற்றை ஒன்று சேர்த்து, தமிழ்நாட்டிலுள்ள நண்பர்களுக்கு அன்பளிப்பாக அனுப்பி வைத்தார். அவற்றை இப்போது மறுபடியும் தமிழ் உலகத்தினர் முன்னிலையில் வைக்க முயற்சி செய்திருக்கிறார்கள். அதற்கு நாம் மிகவும் மகிழ்ச்சியடைகிறோம்.

இந்தியாவின் முன்னேற்றத்தில் "கலாசக்தி" யின் பிரபாவத்தைப் பற்றி கவனிப்போம்.

இருப்பு, நிதி, சக்தி, நிர்வாகம், அறிவுத்துறை என்னும் பஞ்சசக்திகளுக்கும் அதிகாரியாக விளங்குவது கலாசக்தி. இவ்வுலகையும், இதில் குடியிருக்கும் சீவராசிகளையும், அவ்வாறான உயிர்கள் உயர்ந்த பொருட்டு பல்வேறு வண்டங்களையும் விளையாட்டாகவும் சிருஷ்டித்துள்ளானென்பது அறிஞரின் கொள்கை. தனிமுதற் பெருங்கருணையாகிய சச்சிதானந்த மூர்த்தி, தம்முன்னிலையும் பல்வாசிகளுக்கு தோற்றுவிப்பதற்காக பல கருவிகளை வகுத்துவிட்டிருக்கின்றார். அக்கருவிகளையே "சக்தி" (பலம்) எனப்படுகிறது.

கருணையங்கடலாகிய கடவுளோ, தாயென்றும், தந்தையென்றும், உயிரென்றும், உயிருக்குயிராய் உலகிலுள்ளனவும், எல்லாப் பொருளும் நீயே யென்றும் உலகமாந்தர்கள் துதிக்கின்றனர். அவ்வாறு போற்றுதற்கு அவர்க்கு காரணங்களுமுண்டு. கடவுளானவர் எங்கும் நிறைந்து, எல்லாத்தேவர்களிலும் உள்ளும் புறம்பாயும் விளங்குவதும் தன்னுடைய பெருந்தகைமையை வேதாந்த ஞானிகள் முன்னிலையிலின்றனர். அவ்வாறு விளங்கும் அரிய தத்துவ கோட்பாடே சம்பிரதிக்கு முக்கியமானது.

முதலில், அவரால் படைக்கப்பட்ட பிரபஞ்சம் சுற்றி நிற்பதற்கான பல அற்புதங்களை நாமும் விட்டகலாதிருக்கும் சக்தியைக் கொண்டு நடத்தி வருகிறார். ஆயின்பாலும், ஆடையின்பாலும் அவருடைய விருப்பத்தை முன்னிட்டே அவ்வாறான சுவாரஸ்ய சாமர்த்தியமுள்ள தேகத்தினில் இவ்வுலகினை வைத்தார்.

உலக ஜீவராசிகளுக்குத் தேவையான உணவையும், பிணிக்கு மருந்தையும், அபாயத்தான அருங்கிலையும் அளித்திட்டிருக்கவல்ல முதல்வன், அறிவு விருத்திக்கு ஆதாரத்தானமாயுள்ளதும், அவைகளிட்டுள்ளதுமான கலாசக்தியை சமமாகவே வைத்திருக்கின்றனர். அச்சக்தியையே சுவை, மதவெறுப்பு, மொழியாணவம், சாதிவெறி யென்றும், பதவியாட்டி யென்றும், பார்ப்பி யென்றும் நின்று மனிதர்களை மயக்குகிறோம். அத்துடன், அக்கலாவினுடைய சக்தியை அன்னியாயமாய் பாவித்துத் தீதாழுகிறோம். எப்படியெனில், சமுகத்தைத் திட்டுவதும் மன்னிப்பதும், தாகத்தைத் தீர்க்கும் எள்ளளவுமுள்ள சுவைத்தை மிஞ்சுகிற இனிப்பினுக்கும் வாழ்வையும் காலாகாலப் பாலிப்பதைப்போலவே அறிவுவிருத்திக்குக் காரணமாயுள்ள கலைகளையும் நன்னோக்கமாய் பாவிக்க வேண்டியதாயிருக்கிறது. ஆதலால், சகலருக்கும் பல வேறு சக்திகளில், இக்கலாசக்தியே பலகோடிகளைப் பயக்கும் பண்புடையதென பாரோர் முதலியோர் பகர்கிறார்கள்.

இவ்வுலகத்துள்ள மக்கள் அறபதித் தின்புறுஞ் செல்வங்களில் நிறைந்து விளங்குவது கல்விச்செல்வமென குருடனும் கண்கூடாய் கண்டவைகளை உலகமறிக்கது. கல்வியால் வரும்பயனை எதிதாகச் சொல்லுஞ் சிறப்புடையவர்கள் கூறப்படுவது கஷ்டம். ஒவ்வொரு பிறவிலும், இம்மையில் அடையவேண்டிய சுகத்தையும், மறுமை இவ்விரண்டையும் கல்வி யென்னும் அரிய இருவிசையே பெற்றுக் கொள்ளலாமென்பதற்கு ஆட்சேபனை இல்லை. இக்கருத்தைபற்றியே

"அரம்பொரு ளின்பமும் வீடும் பயக்கும்
பரம்பரை கல்விசையும்..... டும்—உரம்பல
வையன்

அறமுரியும் வகையெல்லாம் கல்வியிலாவ்விடம்பே
நிறமுரிக் குறாத தலை" எனவே ஸ்ரீ குமரகுரு பரலயாமிகளும் அருளிச் செய்தனர்.

(தொடரும்)

THE INDIAN REVIEW

Editd by th Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

The Indian Review is edited by one who, for over a third of a century, has evinced deep interest in the condition of Indians overseas. Mr. Natesan took a leading part in the great agitation in India in connection with the South African Indian struggle under the lead of Mahatma Gandhi. Mr. Natesan was in constant correspondence with Mr. Natesan and guided public opinion in the right direction in India as well as in safeguarding the interests of the South African deportees, whose cause he made his own. Mahatma Gandhi, writing in "Satyagraha in South Africa," says: "In those days, Mr. Natesan was practically alone in India as a student of the question of Indians abroad, their valued helper, and a sympathetic but well-informed exponent of their cause. I had regular correspondence with him. When the deportees arrived Madras Mr. Natesan rendered them useful assistance..." In this noble work, our monthly magazine, *The Indian Review*, has played no inconsiderable part. For month after month, a special section in that journal devoted to the problem of Overseas Indians has kept up and stimulated Indian interests in the problem of Indians abroad. Such a work deserves to be widely read by South African Indians.

Mr. C. F. Andrews, [illegible] into closest contact with Mr. Natesan, owing to his second visit on behalf of South African Indians, and I carried a message of sympathy from him to Mahatma Gandhi who I departed from him in March in South Africa at the end of November, 1913. The cause of Indians abroad has found in him an unfaltering champion, and now, in the Council of State, I have hailed him as "The Member for Indians Overseas."

Mr. H. S. L. Polak:—I well remember the gallant support you gave and were instrumental in procuring in the critical days of the South African troubles before the War, and ever since the problem of the disabilities and status of Indians abroad has been ventilated in the *Review* with unfailing regularity.

Single copy :: One Shilling.

Annual Subscription : Foreign : 12 Shillings.

Back numbers at concession rates to subscribers of the Indian Review. Any one who wishes to buy books at concession rates must remit 12 shillings per year's subscription to the "Review" in advance.

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

ત્રીજો ભાગ નરસિંહ મહેતાનો કૃષ્ણ, અક્રૂર-પ્રભુ આખ્યાન, વામન અવતાર તથા નરસિંહ મહેતાના અને મીરાબાઈના ગણ્યા છે. આ પણ ૨૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. શી. ૪–૬.

ગાંધીજીના ભાગ આમાં નવા ભજનો તથા કાવ્યો છે. ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રકારે પુસ્તકમાં ૪૫૦–૫૦૦ ભજનો અને કાવ્યોના સંગ્રહ છે. શી. ૫.

ગાંધી કુળ આલ્બમ—સંગ્રાહક: રસીકલાલ પરીખ આ આલ્બમમાં ૨૧ ચીત્રો અને ૨૪ પાનાન લખાણ છે કાઠિયાવાડના પ્રાચીનતા ગાંધી કુળના દસ્તાવેજો છે. અને તે સબંધના ચીત્રો. કિંમત શી. ૨–૬.

'ધ્રુવેસિંહયા પાન'—બાલકલાસાહેબ પંતી ગાંધીજીએ બાબાને મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ સંદલકર ગુરુજી. શી. ૧.

ઝવેરાતની રસપ્રદ—સંગ્રાહક ઝવેરચંદ મેઘાણી. આના પાંચ ભાગ છે. આની [illegible] મોરબી દરબાર અનુવાદ આપે છે. [illegible] આ દરબારો વિશેના [illegible] અને દેશકથની બાબો છે. [illegible] ભાગની શી.૨–૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો શી. ૩–૩, ૪થા શી. ૩–૭, પાંચમો શી. ૩–૩.

તણખા—ભાગ ૧.–૨.–૩.–સંગ્રાહક ધુમકેતુ. આ બારા કુંવારા પુસ્તકમાં કુંવારી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે આ ત્રણે ભાગોમાં ઝવેરચંદ, રવજીકાકા તેમજ ધાર્મિક તથા રાજકારણી વિષયે ઘણી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું દરેક ભાગ પુસ્તક છે. કિં. પ્રત્યેકના શી. ૩–૩.

રાજસ્થાનની વાતો—અનુવાદકઃ રમણીકલાલ મોદી. આખાની વાર્તાઓ રાજાની રજવાડી વિગતે બતાવી રહી છે અને બધા વાર્તાઓ વાંચવાલાયક અને [illegible] ચોપડી છે. કિં. શી. ૧

ભુજાનો દીપક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ રણછોડલાલ મોદી. આમાં મોગલ સમ્રાટના કાનન કાજેનો મરાઠાઓ ક આ બંનેના બેઉ પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ્ધારસથી ભરપુર છે.

કિં અનુક્રમે શી. ૨–૬ અને શી. ૨–૨૦.

આનંદઘટ—અનુવાદકઃ પ્રભાશંકર [illegible]. આરબપારસીઓને રાષ્ટ્રીય જીવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે પ્રતીહાસ વર્ણવ્યો છે. કિં. શી. ૨.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તાઃ ખા. બા. બાબાસાહેબ, આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં બેઉ બોલ શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ અભ્યાસકોને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે. કિંમત બા. ૧૦–૦–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્ષનરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati. આમાં બારસો પાનાં જેવા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કિં. શી. ૫–૬.

મસ્ત ફકીરનો હાસ્ય વિલાસ—સંપાદકઃ મસ્ત કકીર પોતે પોતાનું પુસ્તક. આના નામપરથી વાચક કલ્પી લેશે. તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય ભર્યાં હશે. કિં. શી. ૫–૬.

ચરીત્ર સંગ્રહ–૧૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ બારસો છે [illegible] ૨૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આપેલ્યું છે. આ પુસ્તકમા પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને બધુજ વાંચવાલાયક છે. કિં. શી. ૫–૬.

ત્યારે કરીશું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થિક અને ધાર્મીક આવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા ભરેલો.

આગ પહેલો પાના ૨૪૪ કિં. શી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કિં. શી. ૨–૯.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક ઝવેરચંદ મેઘાણી. આના બધા ભાગો છે. પ્રત્યેકની કિં. શી. ૨–૮. આમા બહારવટીઆની ગુજરાત અને કાઠિયાવાડ, બાંધો પ્રત્યેનો આમ આપ વિગેરેનું સુંદરવર્ણન આપેલું છે.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	શી.	રૂ.
દાદાભાઇ નાયરોજીનાં ફન્ટ્રોમ ઓર્ડિનન્સ ૧૮૬૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
જીવનપર પ્રકાશ	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્ય	૧	૦
મારો જેલનો અનુભવ લેખકઃ મ. ગાંધીજી	૦	૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૪
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૧
હીન્દીજન ઓપિનિઅનના મોનેરી અંક	૨	૦
સેરકમાન્ડ ગાંધીજીઓફ તીલક-તેજના મત અને વિચાર	૦	૬
ગુરુભરાજ અને તેના બે ભાગમો	૦	૬
જેલના કાવ્ય (સત્યાગ્રહ વખતના)	૦	૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું જીવન ચરિત્ર	૦	૬
મુસ્તફા કમાલ પાશાનું ભાષણ	૦	૬
એક ગાંધીભક્તની કથા (મોહનદાસીઝમનો સ્વભાવ)	૦	૬
હાલતા આવે જવાની ઇજ્જ	૦	૬
મા. આ. પ્રિન્ટિંગ પ્રેસિલનું મુનીપીઅર	૦	૬
જીવન દોરી	૦	૩
જરથોસ્તી ક્રિયા	૦	૨
ઇન્ડીઅન્ટીક એક્ટ ૧૮૭૮ના બારા ગુજરાતી–અંગ્રેજી	૦	૪
સુધારાના ભાવો		૩
સત્ય વિના બીજું કશું નથી		૩
દરબાર ગોકુલદાસ વક્તવ્ય		૩
એક વૃદ્ધ પત્રે ટોલ્સટોયનો પત્ર		૨
ઓરોગ્ય વિશે આપણા જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬
અન્નાહક		૩
ફકીર અંપની		૬
અમોદય		૧

ગોતરાતી દીવાલેા—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનેા લેખનેા અનુવાદ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલેા આવેલી છે અને તે દીવાલેાની પાછળ શું હશે તે જાણવા અરધારની કૃપાથી પરીપૂર્ણ થવા તેથી તેનું નામ લેખકે "ગોતરાતી દીવાલેા" એવડે ઉત્તર તરફની દીવાલેા આપેલું છે. ઈ. ટી. ૧–૯૦

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનેા પ્રવાસ—આ પુસ્તક રવામિનારાયણ કાલેલકરે પેાતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. ઈ. ટી. ૧–૮૦

સુગમ દર્શન—આ પાંચ પુઠાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. ઈ. ટી. ૧–૬૦

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પેાતાના છયે માસના કારાવાસમાં કરેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હકીકત બંધન આમાં જેટલું છયે પ્રમાણિકતાથી આપણુ છે કે આ ગોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઈ ડેસાઈએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનેા પરિચય આપેલેા છે. ઈ. ટી. ૧–૧૦

બાળના શેાખીનેા માટે

નીચેના પુસ્તકેા પુરૂષેાને, સ્ત્રીઓને, બાળકેાને, અને બાળકીઓને બેાધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

રંગીલાણી રાત-બાબા ૧ લેા અને ૩ જો આમા સ્ત્રીએ। તથા બાળાઓ બાબ કરે તેવાં સુંદર ભરતાઓ છે.
પ્રત્યેકની કીમત સી. ૧–૬.

ચુંદડી—આમા સ્ત્રીએ। બાબતમાં ગીત બાબ છે તેમાંના સુંદર ભાવ ભર્યા ગીતેા છે. ઈ. થી ૧–૬.

બાલ ગીતેા – આમાં જુના કવીઓમાંથી ભરપુર બાળગી ગીતેા ગુજરાતી બાષાનાં અનુવાદ સાથે છે ગુજરાતમાંથી ભરપુર છે. ઈ. સી. ૨.

કીલ્લોલ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં બાલસમરેખ ભર્યો છે માતાઓ અને બાળાઓ માટે છે ઈ. સી. ૧–૪.

કાવ્ય પરીચય—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિગેરે ભક્તોના પ્રભાતીના તથાભજનેા છે.
પ્રત્યેકની ઈ. સી. ૧–૰.

ચેલીના કુલ—હાનીબાળાઓને ઉપયેાગી ગીતેા ઈ. સા. ૧

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પાસા ઓછી આપવા. વી. પી. ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન રેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal

શ્રી દાક્ષાયણી મુદ્રિત બાળ સાહિત્ય માલા

ઉપલી સંસ્થા તરફથી નીચેના અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકેા બહાર પડયાં છે. બાળકેાની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, બીજુભાઈ, તારાબેન, રામબાબ પાઠક, કમળાબેન, ચુનારામ-ઢબે, હીરાલક્ષ્મીબેન વિગેરે આ પુસ્તકેાનાં બહુધીલાં લેખકેા છે બાલકેાની કેળવણી સરળ બાષા અને સરળ સમજાવવાળા અને સહેલી કરવા તેમેા બાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકેા માટે આ પુસ્તકેા બહુ ઉપયેાગી સાહિત્ય પડયાં છે અને તેનેા બહેાળે ફેલાવેા કરવા ધાર્યેા છે. પુસ્તકેાનું સમાધાન અને બાષા બહુ સરળ છે. બાળકેાને સમજાય તેવા છે, તેમાંને વિકાસ માં રસ ઉત્પન કરાવે એવાં આ પુસ્તકેા છે. પા. ટી. ૫,

૮૦ પુસ્તકેના આખા સેટની કીમત ૨ ૧૦ ૦
પુસ્તકની ૯

સમુદ્રતીરમાંથી	મહામળાઓ
એકડો।	કટેવનેાનાં મુળ
ઉછું ચલું ઉછું ચલું	સપ નેાળા
કબ્બડી	આફ્રિકા સાંભર્યું
કલાટ	કબ્દ ચેાપડા
બાળકેાનેા બીરબલ ૧	ચિઠ્ઠી ચેાપડી
ગેાપીચંદ	વાકબ ચેાપડી
બાળ નાટકેા—૧	નાના પાઠેા
હંસ અને હંસા	મેાટા પાઠેા
વિરેંદ્રાજ	નાની વાતેા
આમકામાં મળજો	ગરમા
બાળ પ્રવાસેા	બાંસકામા
મારા ગેાઠીયા	સેરીગા
જરા હસેા	બાળકાળામા
કયાંથી આવ્યા	માગમાં
ગદ્ય : ગદ્યાવલી	ફરતા બાજીએ
રૂપસિંહ રામસિંહ	બુમલરામના પાઠેા
૬ બાળની પેટી	બેા બેા બેા
મધિકું	મધિકું ને પેાકું
ગીડીના માનું	દાદા દાર્યન
બાળ નાટકેા—૨	ગેાતરાતી દીવાલેા—૧
અવારવી માહીતિ	ગેાતરાતી દીવાલેા—૨
કુદરતમાં	બુદ્ધચરિત્ર
મેાતીકેા	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામાણબાબ પડી ગયા	બેકડવા
અજેકનેા ચેાપટ	કટેવત સમહ
મેાનીકેા કુવે છે	હરિચંદ્ર
પીર અને	ગેમ કેમ ?
બાંધી બાપી આવ્યાં	બાબ રહેાજો
મામાની બબ્બ	બાકરણ પેાથી
વાદામાં	વરત સંગ્રહ
ફેાનનામી	રમતા બેાલવા
બાળકેાનેા બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
છેલ્લાં ફેબ્બે માબાપ	કુકા અને સેારઠા
મારી બાબ	વિનેાદ કુબકા
કમળાબેનના પાઠેા	બાળકેાના બેબેા
બિરસંતબશે	બાપણે ચેાતે
કાળા કામ, કાળી દાઢી	કાવ્યસંગ્રહ
બળાબાઇ અને—	ઉંબેા થાઇ
૪૫	સંબાકેાનું કામ.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		રા. પા.
કેસરીયા	(નવલકથા)	૫ ૦
સેા સ્વાંગી	(નવલકથા)	૧ ૦
વનદ પત્ર	(નેાવેલ)	૫ ૦
૨૨ પ્રવાસ	(બાળકો માટે)	૬ ૧
પ્રેમ પ્રભાવ	(નવલકથા)	૫ ૦
૧૫ ભજન		૯ ૦
મેાહીની તેારણ, ભાગ ૧ સચીત્ર (બીજા ભાગે તેારણ		
	મેાકલવાની રીત	૩ ૮
,, ,,	ભાગ ૨ જો	૩ ૦
બાળ ઉખાણાં	(બાળકો માટે)	૨ ૦
રાજરત્ન બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૧ ૦
૫૦૦ના ૬૪	(ડુંગરી રહસ્ય ભાગ)	૪ ૦
દુનાંગી ઢારા	(નવલકથા)	૭ ૦
રાગીણી	(ઉત્તમ ભારમેાનીયમ ઉપર નવલકથા)	૮ ૦
ચમત્કારી ફુલ		૫ ૦
સોનેરી રેણા ભાગ ૧–૨		૮ ૦
રાતે ફુલાના ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૦ ૮
મરી બાલ		૧ ૦
હીરીનના ૬૮ાણી	(પારસી સંસારની ૬૮ાણી)	૮ ૦
ગેરેબીબલ્ડનાઇટસ	પા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત મેાગાની		૧ ૦
પલ્લત	(બાળકો માટે)	૧ ૦

ગાલમેજમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઇ. આમાં ગાંધીજી ૬ઇયા બીટમ બાદ નાના ફ્રેન્ચ પ્રેમકથાઓ મધ્યા અને ૩૭ દેશ ભાષી દરમ્યાન આ મુલાકાતો લેખકે આપેલી છે. ૬૦ રૂા. ૧–૬૦

૬૨ દેશની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ ૩૦. આ પુસ્તકમાં ૬૨ દેશ ૬૨ ૬ંન કથાઓ. ૧૦–૧૨ પર્યંતનાં બાળકો વાંચી શકે અને રીતે લખેલી ૬. ૧૨૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચીત્રો અને ૬૨ વાર્તાઓ સમાયેલી ... ૬૦. રૂા. ૧-૨૦.

શીરીષ—લેખકઃ ૨. ૫. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામા પ્રેમ અને આદર્શ જીવનનું ચમત્કાર ચારિત્ર્ય પ્રેમના સુંદર ચિત્ર આલેખામા આવ્યુ છે. આ લેખકના ચીત્ર પુસ્તકો પણ બાળકોમા લોકપ્રિય છે. ૬૦. રૂા. ૪-૦.

પરણીતા–વિસરજન–પુનમરીણી—આ ત્રણ નાની ૧૩૦-૧૪૦ પાનાની ૩ ચોપડી ૬. આમાં બાળ લગ્ન અને તેના સ્થાની ઉપરીક વાર્તાઓ છે

પ્રત્યેકની ૬૦. રૂા. ૨-૬, રૂા. ૧, રૂા. ૧

વિસરજન—કરસનદાસનુ પાતાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇ ને કરેલો અનુવાદ છે. ૬૦. રૂા. ૨-૬.

આપણાં ઉજ્જરમાં લેખક ... પેલાણી. આ ... પુસ્તકમાં લખીણનું ચીત્ર આલેખ્યું છે ૩ ને પરીણે આપણા ઉજ્જરમ–જેવું આ...પ્રાપ્તિ હોય તે આ આપણે કદુ આપના નથી. ૬૦. રૂા. ૧૦

મકત કુરીદની મકતી—લેખકઃ મરત હરીર. આમ મરત હરીરના ગુણ ગાતા ગાઇ છે. રસીક ... મેાનગી...પુર છે. ૬૦. રૂા. ૪–૮

દુદીયુ—લેખકઃ છે. ૫. ...ગરીબાઇ આના બે ભાગ ... આ બન્ને ભાગ મળીને ૧૪૦–૧૫૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર ...ને પાની આનંદ મળશે. ૬૦. મનસુખની રૂા. ૩.

ડેકાણી—લેખક : મણેરાંદ મેઘાણી આમા ગુજરાતના ૨૯ ...ના ૬ મુખ્ય ...ાંના ૬૦ ...ાંઓ ને ચરો...ઠર ૬ તેની પાર્શ્વ મેાનમાં વાર્તાઓ આપવી મળશે. ૬૦. રૂા. ૨–૦૦

પદમાવા—લેખકા ... આ ...ના પુસ્તકમાં ...પાલેલી ઘણી જુની વાર્તાઓ જુદા જુદા ઉતારાઓથી ઉપલબ્ધ ...ના ૬. આ વાર્તાઓ ...ાન રસીને કુમાર ...વના બાળકો માટે ૬. ૬૦. રૂા. ૧–૬.

ડેણ્યા ડાકો—લેખકઃ ... મેાટી ...., ૨૨૫ પાનાની આ પુસ્તકમા જુના ...ાનાની ૬ ...ન કાઠીના ...ના ...ાના ચરીત્ર લેખા આપેલા ૬. ૬૦. રૂા. ૩.

ઉિરેકુની વાનેા ...કતો ...નારાયણ ...પાધ્યાય. આ પુસ્તકમા ૧૬ વાર્તાઓ ૬. આ પુસ્તકમાં ...ત્ર ...ાહ, ...વાસ, ...ા ...િરેકે ૬. ...ાક ...ીત ...ન ...પણ પ્રેમ ...રેકે ...ય ૬. ૬૦. રૂા. ૨–૬.

કાસેડકરના લેખો—...ખ્યાપક ...ત્તાત્રેય ...ાળકૃષ્ણ ...ાસેડકરનું નામ ...પ્રસિદ્ધ ... તેમના ...ણિથી ...ા ...ના ...ાપાય. તેમના ...ાળુનો '...ન ...ાનું' ...ાયન ...ાનને પુરો ...ુખ ... આ ...ા પુર્ણિના ૭૪૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના ...ાનપુર્ણ લેખોનો ...ંગ્રહ ૬.

૬૦. રૂા. ૭.

...ર્ત—લેખકઃ ૨. ... દેસાઇ. ...ંમત ...ારે **શીલી'ઝ** ૬ ...ાગાદાર ... ...ાસ્તવીક ...ના ...ર્ણ રસીક ...ને ...ાગાદાર ...ના ...ાંચવા ...ાંચો ૬.

...ાન્ય...ાહુન—...ાહકારો ...ખ્યાલાલ ...ુરાલાલ દેસાઇ. પહેલો ...ાગ ...ુદામા ...રીત્ર, ...ૂત ...ાખ્યાન, ...ાહાર ...ાખ્યાન રસીને ...ાખ્યાના ...ના ...ાળોપો ...રેલુ ૮૫૦ પાનાનું ૬.

રૂા. ૨.

...ાત...ાત્રવેદન—...ા ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ ...ખ્યા ૬. વાંચો ૧૨૪ જુદી જુદી ...તના વિષયોનો ...ય ...ી ...કશે. ૬૦. ...ા. ૩.

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union - - - - - - 20s Annually.
" " - - - - - - 10s 6d. Half-yearly
Outside the Union - - - - - - 22s. Annually.
" " - - - - - - 11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	7	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage P

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવ દી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોકસમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવો.

આર્ય બાલના કિંમત રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઇંચ ૧૨ કી. ૬—૬.

ઇંચ ૧૦ કી. ૪.

કમીશન અંબ ચો.

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફ સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોકસમાં

કિં. પા. ૧—૪—૦ માં

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું નામ જગ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાભળવા લાયક છે. આ નાટકની બધારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર પોલ ચઢાવવા જેવું છે. હમારી અલ્તાબ છે કે આ નાટક મંગાવી સાંભળો, તે સાભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ સેટ પણ થોડાજ રહી ગયા છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 1417. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

બનાવનો

મોટા પોલાવાળા જલદી પાકે એવા કોરો ૬૫ (બાકસે ૧૦૦) કિંમત રૂા. ૨૫ કી. ઓ. ૨ તાકીદે ઓર્ડર મોકલવો.

નાખીસ કી. પ ૨૦૦.

LARGE SELECTED BANANAS

[illegible] P.O. Box 100

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

[illegible] Durban.

Phone 3867. P. O Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street, Durban.

હીરા ભાઇ મોરાર મટવાડકર,

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વહાલવાર અને કમીશન એજન્ટ

દરેક જાતી ફ્રૂટો કરી માલ સારી ઓર્ડર મી મોકલવામાં આવશે

ટેલીફોન ૩૮૬૭ બોકસ ૩૧૬ ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes [illegible] of eruption, and [illegible] be cured with nature's [illegible] also bladder kidney, all urinary troubles gall-stones, and [illegible] diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE.

382 Pine St., DURBAN, Natal S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khairi."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 40

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER,

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Funerals [illegible] Wreaths at [illegible] notice. Attendance all hours

[illegible] Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent

MANAGER: K. B. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

દરેક જાતના કફીન તથા રીથ તથા ફુલના રીથ વાજબી કીમતે તૈયાર કરી આપવામાં આવશે તથા મોટર તથા ઘોડા ગાડી વાજબી ભાડે મળશે

ફોન નં. ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર: કે. બી. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI

No. 27—Vol. XXXII Friday July 6th, 1934

WHAT IS SWARAJ

"The word Swaraj is all-embracing. It does include complete independence as it includes many other things. To give it one definite meaning is to narrow the outlook, and to limit what is at present happily limitless. Let the content of Swaraj grow with the growth of national consciousness and aspirations. We may be satisfied today with dominion status. The future generations may not be, may want something better. Swaraj without any qualifying clause includes that which is better than the best one can conceive or have today. Swaraj means even under dominion status a capacity to declare independence at will. So long as we have not achieved that capacity we have no Swaraj. This is the least it should mean. South Africa has achieved that status today. It is a partnership at will of free peoples. Between Britain and the dominions there is a partnership at will on terms of equality and for mutual benefit. What India will finally have is for her and her alone to determine."

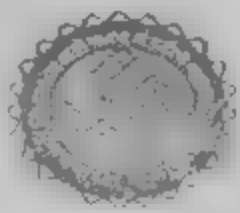
MAHATMA GANDHI.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મામોફોન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

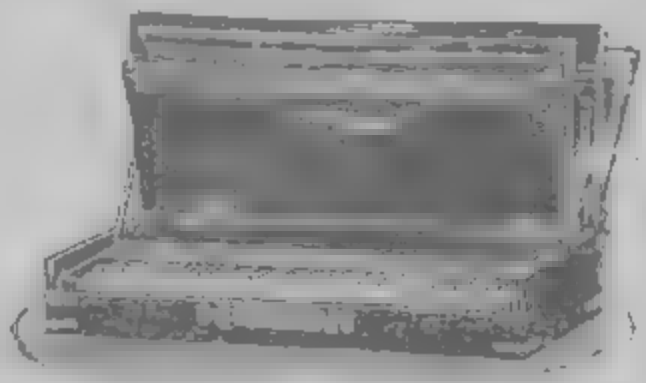
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN.

"ચેતરેંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

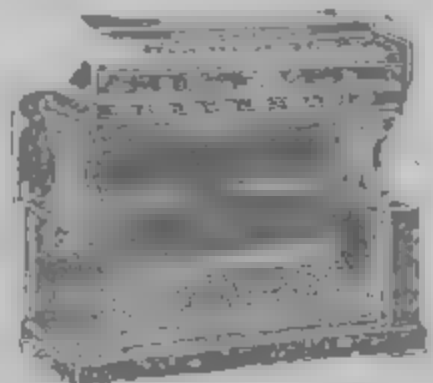
દેા મોટીમ અને હારમાનું:—ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્દ્ર મોટીમ અને રોડના ૪૫૪/૫૮ ગલબાદેવી રોડ, મુંબઇ ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ સપ્તક ૩૧.

અમારા કર વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમેા આવા કેટલોગમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

કેટલ મેાકલવા:— વડા કલ્યુટ તથા સરદાર કલ્યુટ.
બીજા ભાગેા માટે અમારા ભાગેા અને કમીશનની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના મીડલ રીડના રોકડેથી પીટ ૨-૫-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્ર રોકડેથી પીટ ૩-૧૦-૦
હાથ અને પગના સારૂ (કલ્યાઇટ) ડબલ રોકડેથી પા ૬-૧૦-૦ હાથના પેટિંગલ આવા મુસાફરીને હાથના ડબલ રોકડેથી પા ૪-૨-૬
પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવ્રા મધુરા રોકડેથી પાર્સલ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાર્સલ ૧૦-૨-૬, અને પા. ૬-૧૫-૦
હારમોનીયમેાની આવક ૬ વરસની લેખીત ગેરન્ટી આપવામાં આવે છે.

આપ બેહદ વધારે મંગાવો આવા કરો હવેા ના મળેલ—

પી. ઓ. બેાક્સ ૪૬૦. ગેાશાળીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

કે
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૯–૭–૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૪–૧–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૧૪–૦.

ઉતારૂ વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨–૧૪–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૬–૦.

લુલાખ તા. ૬ માર્ચે મુંબઇ બપ્પા રવાશે.

ખાસ સુચનાઓ—મુસાફરોએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, કરબતનું સરનામું લખવું, અને બનતાં સુધી સાંજના ટેસ્ટે ટીકીટોની સામે પોર્ટ ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું. તેમ જે મુસાફરો અગાઉથી વધારે ઉતારૂઓએ પોતાના મોટા સામાનના સામીલમાં ૧૬ મણ્યા બાદ કરતાં પહોંચતાં કરવાં.

કોઇ પણ ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. અગાઉથી બુકીંગ કરાવવા માટે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલવા રહેશે.

સ્ટીમરને લગતી રોજ બપોરના ખબરો અમારી બારી ઉપર મુકવામાં આવે છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળોઃ

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street Durban.
Tel. Add. "Karamat." Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કેનીયા ટીકી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3023 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES PROPRIETOR: R. K. KAPITAN.

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકા તૈયાર કરવામા આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬. બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતીથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકા તૈયાર કરી આપીએ છીએ. વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(કાલેક કેપીટન બાહરની હોટલ)
કાલેક એ અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રીકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE RED EAST. By [illegible]

[illegible] Empire Unveiled. [illegible] optimistic but [illegible] the [illegible] with all relevant documents. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents and books. It is a masterly exposition of the history and aspects of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 6d.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

પેટલ-લાઝગીથી બરચુર

બુખાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચા શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

બિના વિલંબે વાપરવા ભારો

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની અંતિમ હદ—

બાજારીજ બજાવવા ભારો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી૦—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની કોઈ દવાઓ માટે તથા એજન્સી માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સચિત્ર પત્રક મોકલવા મંગાવો

સાઉથ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. ભોજી, ૩૪૫ બ્રુમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૨૨૦૬, જોહાનીસબર્ગ

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રાન્ટ અને વેજીટેબલ ઓર્ડર મોકલી આપી
મો. હ. ની ખાતરી આપવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT.

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રાન્ટ અને વેજીટેબલ ઓર્ડર મોકલી આપી
મો. મા. તા. થી ખાતરી આપવામાં આવે છે.

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

કેટલાંજણ

પાવડર

ગોળી, ઇંજેક્શન, મલમ, ટીંકચર, વગેરે.

બધાંજ ચામડીના

નાબુદ કરે છે.

પ્રતીતિ બતાવ્યા ફક્ત ત્રીસેજ વર્ષમાં વેચાય છે. ૧૫

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix. Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	3
[illegible] Hindustha	2	1
The Story of the Upanayana	4	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	1	0
The Epic Fast	1	6

MAHATMA GANDHI

His trial—also Idealistic Policy in the twentieth century 1 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with all[illegible] Half-sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation in[illegible], Annie Besant in English.
Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays [illegible] Hinduism, The [illegible]
The Hindu [illegible] and [illegible]
Thought and Christian Income, Buddhism and Indian Philosophy. New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

[illegible] Sankara, Ramanuja and Madhwa. Their Lives and Teachings. Their Contribution to the Religious Philosophical and Cultural Life of India. They are equally appreciated by the best thinkers of India. They are equally appreciated by the best thinkers of India. They are equally appreciated by the best thinkers

Cheer Up! There's "Good Cheer" in Every Bottle of SUNCRUSH.
(Different & Distinctive)
Dalys Limited
Mineral Water Specialists
Canada Rd., DURBAN Tel 191

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકુમ—વર્તમાન સમાજના તખ્તાપર કદાચ કંઈક ઊંડું ઊંડું સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૩૦૦ પાનાનું પુસ્તક કી. રૂા. ૩.

કુજરપતિ—પટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ કાવત્રા સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાદિક, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર પ્રકર કી. રૂા. ૩

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમા આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

જેથી આપે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

અને

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સાપ્તાહિક મેળવવું હોય તો આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) આજુમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો એક મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સાપ્તાહિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, સારુ ઐતિહાસીક વાતો વાંચવી હોય, અને સુંદર, દળદાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારૂં તે તમારૂં—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ અહેર ખબર કાપી મોકલનારને સુંદર રંગ પકડી વસ્તાનું ત્રાગના લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. કમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

જે. કી. તાપીઆ એન્ડ કુ., સુરતસ્ટોર, ૬ પાલમ (ખાનદેશ).

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી ગાઇડીયાનું વૈદકિય પુસ્તક ૧૪ પાનું કિંમત ૬ ટપાલ ખર્ચ પેટર મફત મળે છે. મંગાવો.

મહત મંજરી ફાર્મસી, અમદાવાદ, બહીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 27—Vol. XXXII Friday, July 6th 1934

NOTES AND NEWS

Rev. Andrews On The Report

IT is a strange coincidence that only a few days before the publication of the Colonization report, Rev. C. F. Andrews, in the course of a letter to us, stated that if the report suggests North Borneo, there could be nothing more absurd. No sane Government would ever think of sending Colonists there—least of all the Government of India. If that colony is mentioned, it becomes a *reductio ad absurdum*. New Guinea is ever less suitable; for white Australia will never for a moment allow it. As for British Guiana I was there myself in 1920 and even then they did not want any colonists until the Colonial Indians had been given the new plots of land; and since the depression they don't want any at all; as also Brazil. Indeed, it is literally true that no colonization is possible; not only is there no opening, but the cost will be quite prohibitive.

Further Inquiries Futile

BEFORE going to press, we have received a wire from the Rev. C. F. Andrews from Rhodesia stating that the colonies mentioned in the Inquiry Report are impossible for colonization from the Indian standpoint; therefore, he considers further Inquiries are futile.

Colonization -An Hair-brained Scheme

WRITING in the *Natal Advertiser*, Mr. Stuart Helps deals elaborately with the report of the Indian Colonization Inquiry Committee. He states, apart from the utter futility of thinking that any other country could be found which is prepared to take our surplus poor Indian population, the cost of carrying out such a scheme which would be colossal and which would have to be borne by the Government of this country. He fails to understand why at the Round Table Conference it was decided that South Africa should take any part in such an hair-brained scheme. The sooner it is realised, he continues, that the Indian problem has its solution in our own country the better for us. He further points out that this country has got to recognise that 53 per cent. of the Indians in South Africa are South African nationals; they are South African born and therefore entitled to that status. He hopes that in the coming together of a new Fusion Party, wherein they speak of a Christian spirit under which they are coming together, some enlightenment will be given to the leaders on the solving of the Indian problem in South Africa. He cannot conceive why should there be such an extraordinary discrimination between the Malays at the Cape who were given the full South African status by the Nationalist Government in 1925 and the Indians of Natal and the Transvaal.

True Solution Of The Indian Problem

MR HELPS considers that the true solution of the Indian problem is to remove the provincial barriers and allow the free movement of the Indian population of Natal to settle themselves throughout the Union and in German South-West, he ventures to predict that in 10 years time there will be no Indian problem in South Africa, more especially if the Indians are given the same status as has been given to the Malay population of the Cape. He does not advocate, nor does he consider the Indians do, that the franchise be given to the whole Indian population but it is grossly unjust to deprive a community who have vested interests in this country to the tune of some £30,000,000 and who have to look to some future for themselves.

At The Time Of Union And Now

THERE was a certain percentage at the time of the Union of South Africa, of Indians in Natal, who had both the Parliamentary and Municipal franchise. To-day only a limited Municipal franchise remains and in a few years that will also be wiped out. If, as a start, the 15,000 Indians who are qualified to have the franchise in the Union are given some hope that in the future their claim to equal citizenship will be considered, it would not be embarrassing in any way the European population's prestige, but it would tend to have a happy and contented population instead of having a people who have a continuous grievance owing to the disabilities under which they live. Surely Natal has the right to say that the Union not only shares in the good things but assist in solving and doing the just and right things towards the Indian community.

The 'Natal Advertiser' On The Split

IN the course of a leading article on the Colonization Inquiry Committee's report, which we intend

reproducing in our next issue, our contemporary concludes with the following homily on the split in the Indian community: "Who in the meantime we would like to ask, for the sake of the Indians as a whole in Natal, is now leading one section of those differences which have recently split those into two camps, robbing their Congress of its constitutional representative character while subjecting its late-born rival organisation with little more than the rivalry of barren contrariety." "And if," the paper continues, "a common unity is responsible and [illegible] will their well-wishers for that it is a world less and futile gesture to stir the [illegible] of themself."

This is rather a heavy price to pay for European sympathy. The difference of opinion among the Indians, as we understand it, is of fundamental principles and not a dispute small enough for a mere mess of pottage.

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 6TH, 1934

POLITICAL BUCKOONERY

THE Report of the preliminary Committee which was to [illegible] into the possibility of settling South African Indians outside South Africa has just been published in Blue Book form. The hush hush policy which was to characterise the work of the Committee had evidently been dropped and the much sought for Report has at last seen the light of day.

The Committee, in endeavouring to ascertain whether there was suitable territory for the settlement of Indians, appears to be *ridiculous* of the future of India. For in considering the East Indian Archipelago the Committee emphasises on the *strategic position which the Archipelago must always occupy in the future trade and protection of India*. A more glaring example of political buffoonery cannot be imagined.

The split in the Congress was due to the ill-timed action of [illegible] officials in supporting the preliminary inquiry in South Africa. It matters little which was given by the South African Indian Congress to the Indian Delegation, or which the Congressmen while in disagreement [illegible] pledge, was [illegible] in the matter. The primary object of the scheme referred to in the Union Assembly was to found a colony for the resettling of those poor population of India. The preamble to the Report supports our interpretation.

If the object of the inquiry was to found a colony for Indians from India, we ask pertinently, where was the necessity for an Inquiry Committee in South Africa? And that too without reference to the Agreement.

Our afternoon contemporary the *Natal Advertiser* appears to enthuse over the [illegible] While we agree that Indians in this country should always maintain a united front we certainly do not agree that the report explodes the idea of colonisation. We would issue a warning to our contemporary that there is nothing in the report to enthuse over. It is a subtle document and demands very careful reading. "The Committee is of the opinion that a proportion of the Indians resident in Natal be regarded as potential colonists, but it is quite impossible at the present time to say to what extent those potential colonists would participate in any colonisation scheme which may later be formulated." It may be argued that a colonisation scheme may not be formulated. It may or may not, but the principle has been established.

The report goes on to show that in 1911 the sugar industry had 18,270 Indian adults; in 1925 the number was 11,444 and in 1933 the number had decreased to 8,020. It would be observed that whereas in the course of a period of 15 years, i.e. 1911 to 1925 the decrease in the adults has been 37%; in the course of 8 years, i.e., 1925 to 1933 the decrease is 29%. The enormous decrease is due to the working of the assisted emigration scheme with an enhanced bounty of £40.

A colony must only be found. No compulsion is [illegible] nion that is now being felt every where will drive the unfortunate Indian who has to fend for himself, to [illegible]

[illegible] policy that our fears against the [illegible] Inquiry Committee were founded. Need we say that our fears were well founded!

We do not wish to belabour the point, for much has been written on the question of colonisation in these columns. Suffice it to say, however, that those who have fathered the preliminary enquiry will have one day to answer for the harm that has been done to the Indian community of South Africa.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION."
JULY 8, 1914

The following under the caption "Durban Corporation and Indian Sport" appeared from the Editor's Chair:—

"[illegible] notice the Durban United Indian Sports Association, as representing all the Indi[illegible] in connection with the Durban [illegible] for property laid out and equipped Recreation Ground. It would appear that the Corporation has, owing mainly to the pressure of work on its departments, found it inconvenient to pass the necessary vote for the work to be carried out. As the Ways & Means Committee will probably be meeting some time this month, we would earnestly urge that this question is one which deserves the favourable consideration of the Corporation.

Young's Colonisation Report

Its Reception In India

OUR special correspondent from New Delhi in a cable message to us states that the reception the Young Committee's report is receiving in India is cold and hostile. It is inferred that North Borneo is suggested to oblige the North Borneo Company. The report is declined with thanks. It is an advertisement showing India's unfitness to compete with Western powers. Colonisation of settled areas or administration of Negro, Hamitic and Bantu territories is Inquiry's major achievement.

'Statesman' calls report as curio and characterises the whole proceedings as the transfer of bones to another leg and as being unhelpful to the solution of African problem; it further adds that African Indians would not be uprooted by Immigration colonisation sentiments.

[The North Borneo Company's £1 share today is only worth 3/6, vide report.—Ed. I.O.]

Inquiry Committee's Report

Africa Unsuitable For Indian Colonisation

British North Borneo, New Guinea And Guiana Favoured

THE report of the Colonisation Inquiry Committee has been published in the form of a Blue Book above the signatures of the members of the Committee who were: Mr. J. Young (chairman), Mr. G. Heaton Nicholls, M.P., Mr. S. R. Natlee (representing the S. A. I. Congress) and Mr. P. F. Kingold.

The terms of reference to that Inquiry were:—

> To undertake a preliminary investigation in South Africa, in connection with the proposals arrived at by the 1932 Round Table Conference, for the exploration of the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and South Africa, in other countries; and to report as to the country or countries in which further investigation as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to the political, climatic, and economic conditions in such country or countries, and the extent to which Indians in the Union would participate therein.

The report states that the evidence leads the committee to the conclusion that the scheme contemplated at the Round Table Conference was to be an Indian scheme on a large scale, which had in view the planting of some new country by Indians from India in which South African Indians would take part. The Union Government's representatives proposed it as a substitute for assisted emigration to India, which the conference considered was rapidly drawing to an end.

From an economic point of view, India with an ever-growing population, which in 1931 numbered more than 352,000,000, had a right to seek outlets for the surplus population of her congested areas, and to obtain a colony as other nations had done. Hitherto the sons of India had gone abroad to develop the colonies of others as indentured labourers, and had for the most part remained outside the circle of citizenship in their new homes, because of the status of their indentures and the continued political inferiority of these emigrants in the countries in which they had gone, reacted upon the status of India in the eyes of the rest of the world.

Avenues of Indian employment in Natal are gradually closing. In all unskilled occupations the Indian is giving place to the native. In the semi-skilled and better paid occupations there has been no expansion of Indian employment, nor, owing to the white labour policy, is there any immediate prospect of further expansion. Meanwhile, the Indian population of Natal is naturally increasing. The natural inference from these facts would be that economic pressure, which is now throwing the Indian more and on his own resources, would sooner or later compel him to seek fresh avenues of occupation either in Natal or elsewhere. The members of the younger generation are conscious of the progress which they have already made, and are ambitious and eager to continue that progress, and they might be expected to avail themselves of new opportunities of doing so whether in South Africa or on side.

"The committee," the report continues, "has come to the conclusion that the African tropical belt as a possible field for Indian emigration must be ruled out. The Negro, Hamitic and Bantu peoples in those portions of Africa which are under the sovereignty of the British Crown, or fall within the sphere of influence of the Crown, are relatively numerous and virile, and have already shown intelligence, adaptability and capacity to learn, which has advanced them to some extent along the road to western civilisation. The declared policy, too, of the Governments in Africa is to set aside undeveloped, or partly developed, areas as native reserves, and where and so progress is thought to justify such a course, to grant some measure of partial self-government to such native States or territories.

"The East African colonies and territories are open to Indians who are already well established

there as traders and in other vocations. In some territories the Indian already has the monopoly of the retail trade and it would do more harm than good to the growing influence of India in Africa to attempt Indian colonization on the scale contemplated."

The committee states that the colony of British Guiana would seem to disclose a more promising outlook. Here there was a vast tract of undeveloped land practically uninhabited. The population worked out at only 1½ persons per square mile.

It was, however, to that part of the world known as the East Indian Archipelago that the committee would more particularly direct attention, as affording the greatest opportunities for Indian colonization: not only because of India's historical association with the principal islands, but also because of the strategic position which the archipelago must always occupy in the future trade and protection of India.

The total area of the archipelago was just over a million square miles of land surface, with a population nearly 60 millions. The density of population, however, was confined to a relatively small area of the archipelago. Thus Java and Madura with an area of 51,000 square miles had a population of 41,719,000, i.e. 818.1 persons per square mile; while New Guinea had approximately only four persons per square mile.

Exploiting Indian Labour

THE decision of the Government of India to re-open non-permited and assisted emigration to Malaya will be received, says the *Bombay Sentinel*, with mixed feelings in India. The invitation of a large number of Indians, either indentured or otherwise, to foreign countries on a bare wage, not as free workmen but as 'coolies' has been most galling to the self-respect of Indians, as it is common knowledge that these men are not well treated in these far-off countries, where they are entirely under the control of planters in the distant interior, living in condition bordering on the primitive.

Cases of flagrant injustice, brutality of the planters and their apathy towards the poor have been often noticed in the public press, and there have been many protests raised in India. In 1930 owing to the depression a large number of Indians were stranded in Malaya unable to eke out a livelihood, and also unable to return to India. Though the Government of India have now imposed more stringent terms on the Malayan Government, we are not satisfied with them, and we are firmly opposed to the sending out of Indians as common labourers to distant countries under the guise of semi-slavery.

We do not suppose that the emigration of even 20,000 Indians to Malaya will relieve unemployment either in Madras or any other part of India. For the first year the number is fixed at 10,000 and as years go on perhaps there will be an increase. Though there is no rubber boom just at present, there is every sign of a revival in the trade, and naturally enough the planters there are anxious to have cheap labour, which they cannot get anywhere but in India. The emigration scheme is not a philanthropic one, and the Government of India would have done well in imposing a minimum wage on the Malayan Government. The question of wages should not be left to the planters or the employers of the emigrant Indians. It should be settled by the authorities in India who encourage Indians to go to Malaya.

The second of the conditions mentioned by the Government in their communique does not contain any mention of the steps to be taken by the employers either for safeguarding the health of the emigrants or for the education of their children. Are we to understand that the children of these coolies are to remain as ignorant of their parents, or, are we to understand that provision is always made by the planters, out of their bounty? As we know too well the type of Indians who emigrate are extremely ignorant and it is useless to expect them to safeguard their own interests in distant lands. These are matters which the Government must guarantee before a single Indian is sent to foreign countries.

A Police Raj

A Review Published In The 'New Statesman'

(By C. F. Andrews)

'The Condition of India' published by the Kanniid Nawa Press, with an introduction by Bertrand Russel, price 2/6.

Few things are more misleading in England today than the assiduous propagation of the legend that all is well with India and that the people are much happier than they were a few years ago. All is *not* well.

This report of the Labour Deputation, which went out to India in 1931, has already been proscribed in India itself. It is therefore all the more necessary for Englishmen to read it. Bertrand Russel's introduction, summarising its findings, is none too strong in its condemnation of the destruction of liberty which has taken place. The only result of proscribing this book will be to confirm the impression in educated Indians' minds that the Government is afraid to face the truth.

There were peculiar circumstances which led to the delay in the Report's publication, but it has not suffered seriously on that account, for the evils connected with special police powers and faulty jail administration in India are by no means things of the past. They are "hardy annuals" and a fresh presentation of them, even if delayed in the press, is never out of date.

"Poor Joelia," said a British officer to me once, in a district where punitive police had been stationed, "the whole of this neighbourhood will be looted before they go away."

Anyone who has gained even the dimmest conception of police extortion in India will understand what this officer implied. For where once the order for punitive police has been given, the rest follows as a matter of course; and in the same way whenever a special ordinance is brought in, placing fresh powers in their hands. It is not so much the exact wording that matters as the use which the police will make of it for their own gratification.

For these reasons, the Labour Report, which deals mainly with the administration of law and order, needs to be studied very carefully indeed by all those who desire to know the truth about what has been happening in India in recent years. The Deputation had not the opportunities of seeing things as they really were and of forming a correct judgment about them. We rightly condemn the brutality which ushered in the Fascist and the Nazi regimes. We also refuse to condone the cruelty which accompanied the rise of the Soviet rule in Russia. But the anxious question continually rises, as we read these pages, whether we ourselves are not guilty of committing similar acts.

For over a large part of British India the police have clearly got the upper hand and in certain districts something not unlike martial law prevails. We have here, set down in detail before us, verifiable examples which show us exactly what use the police have made of their extended powers, and no Englishman can read what is written without a sense of shame.

One defect in this Report may be pointed out. Sufficient space has not been allowed for the examination of the excesses of the popular party when they had their upper hand, especially in cities like Bombay. When I was in India a short time ago, I heard that side of the story from those who had suffered. But two "wrongs" can never make one "right;" and the responsibility of the British Parliament for allowing the present police tyranny in India to continue indefinitely is becoming more serious every day. A Commissioner should be sent out at once, who knows fully what is expected from a decent police in this country, and there should be a fearless open enquiry. The Commissioner should also examine at the same time the prison system, and advise improvements there also.

For the corruptions which this Report discloses are still being practised. The jails have still their convict warders, who are grossly subservient to their officers and brutal to those among the prisoners who are unable to find the means to bribe them. While, in ordinary times, it is hard enough to keep such subordinates under strict control, it is impossible when new powers are put into their hands every day and new avenues of corruption are continually being made open to them. Villagers under these conditions are harried beyond all bearing. Exactions are made from them which cannot be refused. It is only necessary to live in close touch with them to know how illegal and unjust these exactions may be. The inevitable result follows. The British rule itself becomes thoroughly unpopular among the masses.

India is a land of villages. The final test of good or bad administration lies there. This Report of the Labour Deputation shows clearly that the bitterness of injustice is entering deeper every day into the villagers' own minds. It is true that outwardly they have now submitted to superior force and even used flattery towards officials—that most dangerous of all deeds. But inwardly an entire change has taken place during the course of a single generation. Their outlook upon British rule has changed its perspective. For to-day in almost every province there is a seething discontent ready at any moment to break forth.

How that discontent is being actually fermented by the Administration itself is made clear in these pages. Things are bad in other provinces, but in Bengal the Government has been led on step by step to a rule of arbitrary force which punishes the innocent along with the guilty. 'Law' and 'order' have become lawless and disorderly. The violent revolutionary movement has been met with administrative violence. A vicious circle has been formed from which there is now little chance of escape.

Indian Hospital Advisory Committee

Mr. E. M. Paruk convened a meeting of representative Indians of the different section of the community at the offices of Mr. R. M. Naidoo, 71 Albert Street, Durban, on Thursday the 21st June 1934. Those present were Messrs. E. M. Paruk, P. M. Naicker, S.A.G. Rousseau, S. R. Pather, V. S. C. Pather, M. C. Beeni, Mahomed Ebrahim, M. L. Sultan, V. Lawrence, A. S. Pather, N. K. Chetty, P. S. Pillay, M. Y. Nuinaar, S. M. Meyer, B. Parmasir, M. D. Beeuk, H. L. Paul, Hans Maghraj, S. J. Rauderia, H. H. Noorbhai, P. S. Naidoo, E. Thomas, R. M. Naidoo, J. M. Samuel, Rev. J. M. Sundrum, I. A. Kolia, Dr. M. G. Naidoo, and M. A. Karrim. Mr. E. M. Paruk occupied the chair.

The chairman thanked those present for so kindly responding to his invitation and briefly outlined the objects of the meeting. Some four years ago, he said, he and certain members of the community very seriously considered the question of raising funds to establish an entirely separate Hospital for Indians as the accommodation for our people at the Addington Hospital is of temporary nature and the position there not satisfactory. He further said that the Natal Administration has authorised the erection of a non-European hospital at Congella at a cost of £120,000, which is now in the course of construction. In order to obtain better facilities for Indian patients, the Indians should elect a Committee who shall at all times make representations in regard to matters relating to hospitals where Indians are concerned.

If necessary the speaker continued, a fund may be established so that any one who is so inclined may give donation. In conclusion he thanked those gentlemen who have so ably assisted him in the past, and invited discussion on the subject.

After a full discussion the following resolutions was passed unanimously:

That this meeting hereby resolves and establishes a Committee to be known as the "Indian Hospital Advisory Committee," consisting of a chairman, four Vice-chairmen, Secretary, and twelve Committee Members.

The objects of which shall be :—

(a) To obtain better facilities for Indian patients in the Government and other hospitals in Natal,

(b) To collect funds that may be necessary to help such Institutions and for better carrying on this Committee,

(c) To advise and assist from time to time such Institutions and generally to carry out the above objects and to do such other things as may be necessary.

The following officials were elected :

Chairman : Mr. E. M. Parak; Vice-chairmen : Messrs V. S. C. Pather, Mahomed Ebrahim, V. Lawrence and S. J. Randeria; Honorary Treasurer Mr. M. A. Motala of West Street, Hon Secretary : Mr. R. M. Naidoo of 71 Albert Street; Committee members : Messrs. S. A. G. Rousseau, T. M. Naicker, Hans Maghraj, Rev. J. M. Sandrum, M. I. Sultan, E. Thomas, P. Parmasir, H. L. Patel, Advocate A. Christopher, B. M. Patel, M. A. Karim and M. C. Bapu.

All the Indian Doctors in the Natal Province were elected as Hon. Members of the Committee.

A vote of thanks was unanimously moved to Messrs. E. M. Parak, S. A. G. Rousseau, T. M. Naicker and R. M. Naidoo for convening this meeting.

Transvaal Indian Women's Social Centre

(From Our Correspondent)

The Committee of the Social Centre invited the members of the All-India team for an afternoon tea at the Springbok Hall on Tuesday the 19th June. A musical programme was arranged in which the girls of the Red Cross Society took part. The items were :

National song "Ye Noble Sons of India"

Song "Welcome All-India" (composed by Mrs. S. D. Royeppen).

Solo and Chorus "Have you ever been lonely"—Miss Peters.

Solo and Chorus "Rouly Moon" by Company.

Piano selection by Miss Gloria Royeppen.

Song "It's gone a bo you" by Mr. Hanna Morgan and Master V. Chetty.

Solo "Absence" Mrs. Martha Naidoo.

It was one of the most pleasant functions said Mr. Mookerjee, manager of the India team, which they had attended since their stay in the Golden City. The ladies in addition, were to be highly complimented on the fine musical programme submitted.

Mrs. Raikun Chetty and Miss Beatrice Francis, Joint honorary secretaries, and the members of the Committee had worked very hard to make it such a success. Master Chetty's recitation "Ham Kam Mulum Nay" which was very well delivered, won the approbation of the company. The members of the Indian team rendered songs in Bengali, Urdu and Telugu which were received with cheers.

Mr. Sol. D. Royeppen who acted as M.C. was complimented by the manager and members of the All-India team for the song "Welcome All-India" composed in honour of the visiting team's copy of which was presented to each member of the team.

Plot Against Hitler's Regime Crushed

Conspiracy Among Storm Troopers

Seven Storm Troops leaders are reported to have been arrested and shot following the discovery of a conspiracy to overthrow the Hitler regime. Another conspirator, General von Schleicher, who was Herr Hitler's predecessor in the German Chancellorship, and his wife were shot dead in their villa, whither police had gone to arrest the former. Other leaders of the revolt who have been shot are:—

Captain Heines, Storm Troops leader in Silesia; Captain Ernst, Storm Troops leader in Berlin; and Captain Schneidhuber, Storm Troops leader in Munich.

In addition Captain Ernst Roehm, who was chief of the Nazi Storm Troopers, and also Minister Without Portfolio, has been dismissed from his office, expelled from the Nazi party, and lodged in gaol. Even the Vice-Chancellor, Herr von Papen, was arrested and was released after being questioned and his house searched. The German Chancellor and his Ministers are reported to have taken swift and decisive action. Here Hitler flew to Munich, which appears to have been the storm-centre of the revolt, where he personally stripped the arrested rebels of their badges. Other plotters were notably intercepted on their way to attend a conference of the conspirators and arrested. The revolt was also promptly nipped in the bud in Berlin, where further arrests were made, and certain portions of the city were closed to the public and strongly guarded by troops. In a statement to the Press General Goering said that a plot by certain leaders of the Storm Troops to overthrow the State and start a revolution was discovered a fortnight ago. A number of these leaders would be tried, some had committed suicide, while others had resisted arrest and were shot. It is stated that these developments are the outcome of Herr Hitler's intention to purge the Nazi Party of all undesirable elements.

Social And Personal

Ordinary members of the South African Institute of Race Relations have elected Advocate Morris Alexander, K.C., M.C. (Capetown), the Right Honourable Henry Burton, P.C., (Capetown), and the Rev. Dr. A. Wilkie (Lovedale) to represent the constituency of Ordinary Members on the Council of the Institute, making a total of six representatives, three—Senator F. S. Malan, the Right Honourable Sir James Rose-Innes and the Kunwar Sir Maharaj Singh—having been elected in an earlier ballot.

—o—

Mr. C. H. Blaine, Magistrate at Louis Trichardt has been appointed to the post of Under-Secretary for Justice in succession to Mr Douglas Smit, who has taken over the office of Secretary for Native Affairs.

Mr Ramsay MacDonald will sail for Canada on July 12 aboard the liner, Duchess of Richmond, accompanied by his daughter. No programme of his movements in Canada has been settled.

Messrs. Fred Kallie, V. P. Pillay, S. G. Peer, R. Singh, I. Mooneb, and Jaculoodeen of Dundee, have returned to Maritzburg from Johannesburg.

We understand that the annual lunch of Rev. Shumbo's friends will take place on Sunday the 8th inst.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Indian Girl Guides Two Weeks Late

The 20 Indian Girl Guides who are to visit this country did not arrive aboard the Kenya last Wednesday, as was expected, but have remained for a time at Lourenco Marques. They will continue their journey to Durban, it is believed, on the Tairea, which is due to arrive here a fortnight hence.

No Election Before 1938

Mr. A. P. J. Fourie, Minister of Labour addressing a well-attended meeting at Kakamas, gave assurance that there would be no election before 1938.

Stamps On Cheques And Receipts

From last Monday the stamp duty reductions granted by the Government in the last Budget have been passed on by the banks to their customers. These reductions of 1d. on cheque forms and one penny on receipts for amounts over £5, bringing stamp duties on cheques and receipts where they were before the last increase.

Asiatics Barred At Sea Slopes

At the close of the meeting of the Margate Health Committee on Thursday, June 28, Mr. Godwin inquired as to the authenticity of a report that an Arab was endeavouring to purchase a building on Sea Slopes in order to open a store. Sea Slopes is on the Eastern boundary of the Margate Estate, and the Margate Health Committee is seeking power to bring a portion of the property within its jurisdiction. Mr. Ewens, the Secretary, confirmed the statement, adding that there was an anti-Asiatic clause in connection with land on Sea Slopes which prevented the deal going through. It is said that the price offered by the Arab is £2000.

Warwick Avenue Market Site

A recommendation to establish the bulk produce market for Durban at Warwick Avenue was made at a special meeting of the Markets Committee of the Town Council. The Committee's action will entail the moving of the general produce and poultry to the new site if the Council approves. The new building may cost £20,000. The move is held to be necessary to give effect to the scheme recently adopted by the Council for re-organising the Borough Market.

Sixty Years Ago!

On the introduction of Indian labour sixty years ago, the *Natal Mercury* remarked:

There were many smiling faces and buoyant steps about town yesterday when it became known that the first of the third series of coolie ships had actually arrived. There was no mistake about the fact this time, and an unspeakable sense of relief was and will be felt by many a planter and merchant, made sick of heart by want of labour, abortive expectations and frequent disappointments. We congratulate not only employers and their agents, but the colonists at large upon the final resumption of Indian immigration.

Farewell Function At Depot Road School

A farewell reception was held in the Government Indian School, Depot Road, Durban, on Friday June 29 at 3.30 p.m. in honour of Mr. Allan Babookal, an assistant teacher of the school, who will shortly leave for Edinburgh where he will take up studies in medicine. Mr. Anand Rai, the principal of the school, presided over a large gathering. He said that Mr. Allan would be greatly [illegible] by pupils and staff. He then referred [illegible] excellent manner in which Mr. Allan discharged his duties, his friendliness towards his colleagues, his great assistance to the staff, his very keen interest in sports, would always be remembered by all those who came in contact with [illegible]. He concluded Mr. Rai wished Mr. Allan health, happiness and success in his undertakings and activities. A handsome inkstand was then presented to Mr. Allan as a token of appreciation from the staff and the children. The following also spoke in appreciative terms: Messrs. I. Thomas, D. J. Govindswami, N. J. Ebenezer, P. R. Singh, W. Thomas, P. T. Ram, M. K. Nargan, S. D. Pillay, H. R. Singh, V. A. Pillay, R. A. Naidoo, K. Sigamoney, C. A. Naidoo and R. Bairam. Tea and cakes were served. Music and songs were contributed to a successful function by Messrs. M. [illegible] R. Singh, R. Bairam, P. R. Singh and R. A. [illegible]. Mr. Allan leaves for Europe by the Armadel Castle on July 19.

Greenwood Park Indian School

The annual sports of the Greenwood Park Govt.-Aided Indian School were held on Friday afternoon, June 29. The programme included a three-legged race competition and various other games for the children. After the termination of the sports the successful competitors were awarded prizes which were distributed by Mrs. V. Naidoo, Mrs. E. M. Moodley and Mrs. Powys. The head teacher Mr. S. Powys thanked those who were present for their welfare and interest in the school. Messrs. D. G. Muthusamy, the sportsmaster, V. Naidoo and K. K. Pillay were the other speakers.

Tongaat Indian Boys' School

A very successful entertainment was given by the pupils of the Tongaat Indian boys' school at the Gokhale Memorial Hall, Tongaat. Many parents of the children, well-wishers and also pupils of the girls' school assembled. The programme, which included dialogues, recitations, physical drill, ju-jitsu, tumbling and balancing stunts, boxing, songs and music, was very ably rendered. The Headmaster of the school, Mr. E. J. Chetty, thanked the audience for their [illegible] and the interest they displayed in the well-being of the school. Light refreshments were [illegible] to the visitors.

Natal Coloured Teachers

The Natal Coloured Teachers' Society held its first annual conference in the School Hall at Umbilo Road Intermediate School last Wednesday at 10.30 a.m. The conference was opened by Mr. J. Lewis, Chief Inspector of Schools, who is acting as deputy for Mr. H. D. Hugo, Superintendent of Education. It was also addressed by Mr. O. K. Winterton, Mr. R. A. Banks and Dr. W. G. Macenley, whose subjects were respectively: "The Teaching of History in Primary Schools," "Discipline," and "The Teacher's Job."

INDIA

NEWS IN BRIEF

Another Attempt To Kill Mahatma Gandhi

An attempt to derail a train in which Gandhiji was travelling was made at Kamshet, between Poona and Bombay, when two brackets, used for keeping the rails in position, were placed on the up and down lines, outside the Kamshet station yard, but a patrol man discovered them in time to prevent an accident. A train from Bombay was due at the same time and consequently narrowly escaped derailment. The river Indrani runs close to the rail lines at Kamshet, and if derailed Gandhiji's train would probably have plunged into it. This is the third attempt on his life in five days, says Reuter.

Textile Mission To India

Steps taken by the British Government to counteract certain aspects of unfair trade competition based on deliberate currency depreciation were welcomed by Sir Allan Sykes at the annual meeting of the Bleachers Association in Manchester. Reviewing the efforts of the Textile mission's visit to India, he said the mission had contributed a new and better feeling between the two countries and in referring to the results of India's recent negotiations with Japan he thought it reasonable to assume that India would now use not less than an additional 200,000,000 yards of Lancashire made cloth. The increase of Lancashire's textile trade increased. Lancashire was well equipped to take the fullest advantage of any improvement of which there were some signs.

Shared Raft With Tiger

The Assam floods are receding, but many thousands of homeless people are starving, with a grave danger of cholera and smallpox epidemics in many centres. While a family of refugees were floating on a raft in the flooded River Singimari, an Assamese, which was evidently marooned on the bank by the rapidly rising floods, jumped on the raft as it drifted past. The refugees rushed to the side of the raft, but the tiger, apparently as frightened as they were, did them no harm and after some hours leaped to an overhanging branch of a tree and escaped.

India's Trade Commissioners

It is definitely understood that Mr. M. L. Ahuja will be appointed as the Indian Trade Commissioner at Milan. Mr. S. C. Gupta, who is now Trade Commissioner at Hamburg or Mr. N. R. Pillai whose terms of office as Deputy Secretary to the Commerce Department expires on July 5 will be appointed as Trade Commissioner at Tokyo. It may be recalled that the appointments of two Trade Commissioners were foreshadowed in Sir George Schuster's farewell speech in Bombay.

Indian Women Vote For Peace

Two hundred outstanding women leaders of Indian thought, assembled in Calcutta in the All-India Women's Conference, have given leadership to women in many countries whose peace interest more often makes the headlines. Urging the election of a woman as one of the delegates of the Government of India Deputation at Geneva, and dedicating themselves to arduous work in India for peace, the conference condemned war as inhuman and criminal, and pledged unremitting aid to all efforts to surmount barriers of race, creed and nationality.

Mr. Krishnamurti In California

Jadu Krishnamurti, once hailed "The Second Messiah," has landed in Los Angeles from New Zealand. He is staying at Arya Vihara in Ojai, a Theosophist colony not very far from Los Angeles. He will hold at Ojai a series of camp meetings. "I have given up all the property I ever owned," he said to the representatives of the press. "It is not right for men and women to have material possessions. I am infinitely content to be penniless." Krishnamurthi added that he dissolved the Order of the Star, which he formed several years ago, because he believes such organisation tend only to divide the peoples of the world and to hinder their spiritual development.

Two-Mile March To Greet Mahatmaji

After halting at Salar and Bhagabatpur, Gandhiji and party arrived at Kondrapara and addressed a largely attended public meeting. A feature of the reception was that a large number of Mussalmans marched in procession to meet Gandhiji at a place two miles from Kondrapara and garlanded him amidst shouts of Allaho-Akbar.

Whole Towns Submerged

Another appalling catastrophe has befallen north-east India. After the Bihar earthquake Assam is now suffering, and hourly reports are coming, disclosing the magnitude of the disastrous floods sweeping down the mighty Brahmaputra and Assam valleys. Raging torrents from the Khasi valleys are adding to the swollen rivers and have swept away all vestiges of riverine villages. Even towns have been partly or wholly submerged, accompanied by hundreds of thousands of pounds worth of damage and heavy loss of life. The steamer "Mishmi," crowded with refugees from ill-fated villages and townships, is missing and is believed to have sunk between Dhubri and Goalpara, on the Brahmaputra. All communications have been destroyed and rail tracks submerged and people are living on roof tops. Officials are working against the most desperate odds and are appealing incessantly for food, clothing and money for the thousands rendered entirely homeless, rescued from the swirling waters with the greatest difficulty.

Recent Fight For Untouchables

Although the Sanatanists, a militant section of orthodox Hindus who are opposed to Gandhiji's campaign for the emancipation of the untouchable classes, strongly dissociate themselves from the three recent attacks on Gandhiji there is evidence of the powerful growing hostility of Hindus throughout India against Mahatma Gandhi. The Hindus particularly resent Gandhiji's attempt to secure for the untouchables the right to enter Hindu temples, to draw water from wells and wash at pools all of which were hitherto exclusively reserved for the use of orthodox Hindus.

Gandhiji is now on his way to Karachi, which, owing to the grave danger of another attempt on his life, plain-clothes police officers are constantly in personal attendance, and detectives and police guard him at public functions. He will stop at Lahore en route, where the Sanatanists are proposing large-scale hostile demonstrations, while at Benares, the Hindus' most sacred city, both the Sanatanists and the untouchables are likely to combine in hostile demonstrations.

The Bill, sponsored by Mr. C. S. Ranga Iyer, a prominent Hindu reformer, will be discussed by the Central Legislature this session, seeking the rights of untouchables to enter temples, but fierce opposition is already indicated by the number of condemnatory epistles of orthodox Hindu members and similar bodies throughout the country. Meanwhile a test of strength between caste Hindus and Hindu untouchables is progressing in a village near Madras, where, as a result of the Hindus banning the use of the village pond to untouchables 1,000 of the latter have refused to work the Hindus' fields and consequently they are starving, while the Hindus' crops are perishing.

Heavy Floods In India

Heavy floods have been experienced on the Indian North-West Frontier and the South-Eastern Provinces and Afghanistan. Reports from the latter state that 40 families, numbering over 300 persons, were drowned in a cloudburst at Baghlan. Other fatalities occurred at Badakshan. Ten perished when they were engulfed in a whirlpool in the Kabul River only the boatman and two children being saved.

THINGS IN GENERAL

Ceylon Abandons Free Trade

Ceylon has abandoned free trade for the first time in its history. The States Council, by a big majority, passed a scheme for protective tariffs levelled against eggs, ghee and other foodstuffs from India.

Fiji And Swami Adhyanandji

In referring to our welcome of Swami Adyanandji in Durban, the *Fiji Sunachar* says, Fiji also looks to welcoming India's theologians and hopes to have the privilege of welcoming such distinguished and eminent personalities as are in the Swami Vivekanand and other Indian Missions so that this Colony may have an opportunity of knowing something of the cultural and religious back ground of Indians who have made Fiji their permanent home. The Hindu Mission of Trikoneswar Temple Kalighat Calcutta, or the Sarva Deshik Arya Pratinidhi Sabha, Delhi, may be pleased to consider sending a Sanyasi out to these neglected corners of the world.

Welcome To Overseas British Subjects

Every British subject who comes to London from overseas will, in future, be officially welcomed by the Overseas League if he calls at Vernon House' the League's headquarters near St. James's Palace.

A special "Welcome Committee" has been formed by the League

It will welcome all British subjects, but if the visitors are members of the League they will be introduced to dozens of home members, invited to lunch, dinner or tea, by members of the committee, and almost "snowed under" with vouchers for free visits to many of London's show places.

"The main object of this new committee is to make British subjects from abroad feel thoroughly at home in the Mother Country." Mrs. Cooper Day, the honorary secretary of the committee, told Reuter in an interview.

"Every afternoon a hostess appointed by the committee is detailed to receive members and to introduce them to other members. In the few weeks of the committee's existence we have personally welcomed more than 250 visitors from all parts of the world.

"Some come from South Africa, some from India, and others from China." As she was speaking a page entered and announced a young man who had just arrived from Canada. He knew no one in England, so Mrs. Cooper Day immediately introduced him to the Welcome Committee hostess—and within an hour he had made at least a dozen friends.

To Avert Impending World War

One of the rarest spectacles in the World—a Buddhist carnival of purification—will be seen in Shanghai and Hangchow shortly. It will be conducted by the Panchan Lama, since the death of the Dalai Lama, spiritual head of Tibet. This elaborate and profoundly mysterious ceremony is to take place "because World Powers are busy sharpening their tools of aggression. . . . the second World War has already had its seed sown. . . . and unless the strength and power of Buddha himself is upon us, we shall have no way out of this impending disaster." Part of the ceremony, which is called "Shih Lun Chin Kang Fa Hwei" (which means, roughly "Scriptural Wheel of Life,") consists in the baptism of thousands of converts to Buddhism. The Panchen Lama pours "holy long life wine" upon the head of the convert and into the palm of his hand. This the convert drinks. Then a verse from the "holy long life" chapter of the Buddhist Scripture is read, and the newly baptised man is exhorted to magnify the way of Buddha. The whole ceremony is almost inexplicable to people of the West. It has its roots deep in the antiquity of Buddhism. The last time it was performed was in Peiping many years ago.

Wedding At Capetown

Miss F. Singh—Mr. G. J. Golding

More than a thousand people crowded into St. George's Cathedral to witness the marriage between Miss Frances Singh, daughter of Mr. and Mrs. H. Singh, of Walmer Estate, Capetown, and Mr. Reo J. Golding, son of the late Mr and Mrs H. J. Golding of Ladismith, Cape.

Bishop Lavis conducted the ceremony, Mr. Albin Hunter was at the organ, and Miss H. Brook provided the solo during the service. The Cathedral was beautifully decorated with palms and flowers.

The bride wore a very pretty dress of windswept ivory satin trimmed with horseshoes of ivory beads. A very heavily embroidered tulle veil, with a bow of orange blossoms, and arum lilies with mother-of-pearl leaves, together with a lovely sheaf of gold lacquered arum lilies, made the bride look most artistic. Her two sweet little, made up of five very charming little flowergirls, made a sight not easily to be forgotten.

The chief bridesmaid was Miss June Pooh of Wynberg and she was assisted by Miss Nell Singh, sister of the bride, Miss "Jinks" Cerff and Miss Mary Dean, and Miss Vera Pooh. The flowergirls were presided by Miss Prem Singh, daughter of the Agent-General of the Government of India (Rao Sahib Sir Maharaj Singh) and the Kunwarani Lady Singh. She was followed by Miss Iris Golding, daughter of Mr. and Mrs. H. Golding, Miss Valerie Desmore, daughter of Mr. and Mrs A. B. Desmore, Miss Daren Singh, daughter of Mr and Mrs Percy J. Singh, and Miss Marilyn Masters, daughter of Dr and Mrs. Paul Masters.

The bridesmaids were graceful frocks of ring velvet, and had hats to match, the colours being of autumn tints, shading from pale gold to dark gold, and pale green to dark green. The exquisite shower bouquets of the bridesmaids were of beautiful autumn-tinted roses.

But the most impressive of all, barring the bride, were the little flower girls, whose dresses contrasted with those of the bridesmaids, the only difference being that instead of hats and bouquets, they wore dainty caps of velvet leaves, and each had a pretty quilt of autumn-tinted roses.

The bride's mother, Mrs. H. Singh, looked charming in a lovely frock of fawn georgette crepe, and had a bouquet of pink roses, while the bridegroom's sister, Mrs. M. van Rooi, looked very pretty in a frock of black and white georgette with accessories to match. She had a lovely bouquet of red carnations.

The best man was Mr. Otto Richards, of Wynberg.

Immediately outside the Cathedral a guard of honour was formed by student members of Rondebosch College, this being the school where Mr Golding received his education. The student leaders held up the flowers, draped with the traditional red, yellow and green—the colours of the college.

A reception was afterwards held in the City Hall, where a lovely solo was rendered by Miss Madge Hendricks.

The toast of the bride was proposed by Kumar Sir Maharaj Singh, and that of the groom by Bishop D. H. Lavis. Mr. M. J. McCallum proposed the toast of the bridesmaids, to which Mr. Otto Richards very ably responded, Mr. Roland Botha carried out his duties as M.C. in a very commendable manner.

Numerous telegrams were read from friends of the bride from Durban, Pietermaritzburg, Johannesburg, Pretoria, Kimberley, Port Elizabeth, East London, De Aar, Heidelberg (Cape), Riversdale, Swellendam, Ladysmith (Cape), Wellington, Paarl, Stellenbosch, Robertson, and Worcester.

The excellent catering service was in the capable hands of Mr. C. Castello of Cape Town.

At Edendale

The residence of Mr. S. Dookie of Edendale was the scene of a popular wedding on Sunday 24 June when Mr. Rajgobin Maharaj, eldest son of the late Mr. Mahaboor Maharaj of Maritzburg was married to Kumari Madhuri Devi, fourth daughter of the late Mr. Lachman Singh, of Maritzburg. About 500 guests from all parts of the province had assembled in the Pandal which was prettily decorated. The nuptial ceremony was performed by Pandith Sewnarain Pandey of Pontrieb according to Vedic rites.

At Richmond

The wedding took place at the residence of Mr. Gulab Singh, of Green Hill, Richmond, on Sunday 24 June, of his eldest daughter with Mr. D. A. Singh, fourth son of Mr. and Mrs. Alak Singh of Maritzburg.

The ceremony was conducted by Pandith Sandanand Doobay of Richmond and Pandith Ramdyal Maharaj of Maritzburg according to Sanathan rites.

Obituary

The Late Mrs. V. M. Naidoo

The Indian community of Durban has lost a well-known figure by the death of Mrs. V. M. Naidoo, at her residence, 73 May street, on Wednesday 20 June after a short illness, at the age of 2[illegible]. The funeral took place on Thursday afternoon at the Clairwood Indian cemetery and was attended by more than 200 people. The late Mrs. Naidoo who was popular among her sex alike was ever willing to help those in need, leaves behind, her husband, five children, and a large number of relatives to mourn their loss.

Death Of Mrs. Lakdian, Of Glencoe

The death occurred of Mrs. Lakdian of Glencoe on Sunday 24 June at her residence. Her remains were cremated on Monday afternoon at the Glencoe Indian cemetery according to Vedic rites by Pandith Benwarie of Glencoe before a large gathering of friends and relatives.

SPORTING NEWS

Soccer

All-India Soccer Team

South West at Chatwood lost to All India 7 goals to one.

Frontier Beaten

Complete ball control and thorough organisation in the field enabled the All-India touring team to beat a Frontier Indian team at East London by nine goals to nil. The game provided one of the best exhibitions of soccer yet seen on the border.

Another Victory For All-India

A crowd of about 1,000, including many Europeans, saw the All-India Soccer team beat the Eastern Province Indian team at Port Elizabeth by six goals to one.

The tourists were two up at half-time, Ganguly and Ahmed scoring. Hutton scored for the Easterns shortly after the interval, after which there was only one side in the picture, as the visitors made rings round the locals, scoring four goals. Bathuthiejee, Lakhsimnarayan, Ganguly and Guha were the shooters.

The Newcastle Match

It has now been decided that the All-India soccer team will play the Northern Districts Indian soccer team at Newcastle on July 15 at 4 p.m.

Tennis

Veerasamy Maistry Memorial Cup

The Maritzburg Indian Lawn Tennis Club, held its annual tournament on Sunday 24 June at the Indian sports ground for the Veerasamy Maistry Memorial Cup (Doubles.) The following players competed in the competition namely :—Dr. M. R. Peters, Messrs. S. H. A. Bayat, M. Pillay, M. Engar, I. S. Cassimjee, M. S. Naidoo, A. H. K. Vankar, M. C. Hunt, Y. S. Cassimjee, G. D. Soni, Cyprian Zachariah, K. K. Moodley, H. S. Cassimjee, A. George, V. Nobin, O. S. Rajab, D. C. Andrews, and V. C. Samuel. After a keen competition and highly enjoyable days' play it resulted in a win for K. K. Moodley and Cyprian Zachariah.

The President, Dr. M. R. Peters presented the trophy to the winning couple and congratulated them on their fine play.

Estcourt Soccer Result

On Sunday last at Estcourt, the Royals met the Plough Football Club for the Dhoivin Reddy Cup. The teams lined up under the referee-ship of Mr. C. A. Latha. The game was well contested on both sides, and the match resulted in a win for Plough by one goal to nil.

Wrestling

American Wrestler To Meet Gama

A message from Johannesburg to the *Tribune* states, that negotiations are being opened to get Jack Sherry, regarded as American undesirable wrestler, to have a bout with Gama, the famous Indian wrestler and world champion. The negotiations have started as a result of Jack Sherry defeating Daack with two straight falls.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

Regular monthly Passenger and Freight Service between South African Ports and

COLOMBO, MADRAS, RANGOON, and CALCUTTA.

Also calling at MADAGASCAR.

Vessels of this Line have excellent accommodation for Deck and Second Class passengers, at low prices.

PASSAGE RATES FROM DURBAN TO :—

	COLOMBO.	MADRAS.
2nd Class, with food	£17 17 0	£20 5 0
2nd Class without food	£12 12 0	£15 0 0
Deck Class, with food	£9 9 0	£10 13 0
Deck Class without food	£6 6 0	£7 10 0

SAILINGS TO

COLOMBO, MADRAS, RANGOON & CALCUTTA.

M.V. "[illegible]"	Leave Durban about 21st July.
M.V. "[illegible]"	21st August.

proceeding via Madagascar.

For Passage and further particulars apply to :

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban.
P.O. Box 931. — Phone 23 & 2040.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 368. — Phone 669.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	281
EDITORIAL :—	
Political Buffoonery	282
OTHER ARTICLES :—	
Twenty Years Ago	..
Young's Colonisation Report	283
Inquiry Committee's Report	..
Exploiting Indian Labour	284
A Police Raj	..
Indian Hospital Advisory Committee	285
Transvaal Indian Women's Social Centre	285
Plot Against Hitler's Regime Unearthed	..
Social And Personal	..
South African —News In Brief	287
India—News In Brief	..
Things In General	289
Wedding At Capetown	290

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
તા. ૧૦-૬-૩૩ ના રોજ પ્રકાશિત.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૬ જુલાઇ ૧૯૩૪ અંક ૨૭

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર		૨૮૮
રાજ નીતીની કટાકાટ	(અગ્રલેખ)	.
યુરોપનું સંગીત	..	૯
હબસીના પુનરુદ્ધ		૨૯૦
ગુજરાતીઓ અને સંસ્કૃતી		૨૯૧
કાંતિલાલ પુનાચંદ પારીખનું સેલાપદી		૨૯૨
ખબરો		૨૯૩
વિવિધ વર્તમાન		૨૯૪
આવેલ પત્ર		૨૯૫
બિહાર ફંડ		..
૬. આફ્રિકા: તેની પ્રજાઓ અને પ્રજાઓ		૨૯૭
ગીતા મંથન		૨૯૮

ગાંધીજી ઉપર ફક્ત પાંચ દિવસમાં ત્રણે હુમલો

પૂ. મહાત્માજી પુનાથી મુલાકાત જતા હતા ત્યારે મદ્રાસની વચ્ચે બોંદાના બાર મુકી ટ્રેનને ઉથલાવી નાખવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો હતો પણ તે રસ્તે જતાં કોઈ માણસે જોયું અને તે બાર આપો બેસડી નાખ્યા. આ પ્રમાણે હુમલાઓથી પૂ. ગાંધીજી બચ્યા. જો આ બનાવ બન્યો હત તો કામશેટ સ્ટેશનની પાસેની નદી પ્રદાનીમાં તે ટ્રેન પડત અ. ત્રીજો હુમલો ફક્ત પાંચ દિવસમાં થયો હતો.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૬ જુલાઇ સન ૧૯૩૪

રાજનીતીની કટોકટી

કોંગ્રેસના બ્રહ્મચારી કમીટીના રીપોર્ટ બહુ મુદ્દામાં પ્રસ્તુત કર્યો છે. એની અપવા ઉંડાણી ૬ રીપોર્ટ કમાવી દેવામાં આવશે પણ ૧ સારા નાદ જેના આખરે રીપોર્ટ જાહેર પડયો છે. કમીટી એમ કહ્યાવે છે તપાસ હાઉસ્તાનની પ્રજાતિને માટે બહ રહી છે. ઉપરાંત બ્રાન્ડઅન આર્મીપિસેસો (નો. ઓર્નીઓ-ન્યુગીની અને મોપાના) એ જગા હાઉસ્તાનના વેપાર ધંધા રક્ષણ માટે પણ કોઈ આના કરતાં વધારે કટોકટી ભરેલી હોવાનું બીજી વખતે ન થયું હશે?

કોંગ્રેસમાં એ મત પડયો કારણ કે ૬ કોંગ્રેસે બ્રહ્મચારી કમીટીને સહકાર આપ્યો હતો સા આ. ૬ કોંગ્રેસના આગેવાનો અભિમાન ધરાવે છે ૬ તેઓએ બ્રાન્ડઅન ડેલીગેશનને વચન આપ્યું હતું, અને તે વચનાનુસાર સહકાર આપી રહ્યા છે.

આ બ્રહ્મચારી રજવાડાંનો મુખ્ય હેતુ એ હતો કે હાલની વધારે પડતી પ્રજાને માટે અક હાપુની શોધ કરવી. આ પાત રીપોર્ટનો પ્રસ્તાવના ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે ના આ કમીટીનો હેતુ હાઉસ્તાનની પ્રજાને માટે હાપુ શોધવાનો હતો તો ૬ આ. મા આ કમીટીની શું જરૂર હતી! અને તે પણ હાઉસ્તાનની સામેલતા વગર.

દીનબંધુ એન્ડરૂઝનો અભિપ્રાય

વધુ તપાસની જરૂર નથી

દીનબંધુ એન્ડરૂઝનો રોડસીયાથી અમારા ઉપર તાર છે. તે જણાવે છે કે કમીટીના રીપોર્ટમાં જે ઉકેલ બતાવ્યાં છે તે હાંદીઓની દ્રષ્ટિથી સાવ નકામા છે. તેથી તેઓનું કહેવું છે કે વધુ તપાસ અર્થે કરવી તદ્દન નકામી છે.

કોંગ્રેસનાઇઝેશન રીપોર્ટ

હાંદુસ્તાને રીપોર્ટનો કેવો સત્કાર કર્યો

ન્યુ દિલ્હીથી અમારા ખાસ ખબરપત્રી તારથી જણાવે છે કે કમીટીના રીપોર્ટને હાંદુસ્તાને નાપસંદ કર્યો છે. ના. ગોખલેની કલ્પનીને સજીવ કરવા માટે અને તેમના શરીરનો ભાવ વીસ શીલીંગમાંથી વધી. ઉન્ન ઉપર આવી ગયો, એટલે આ હાપુ હાંદીઓને ચલાવવા માટે સારો ઠેરવ્યો છે. રીપોર્ટ એમ કહ્યાવે છે કે હાંદીઓ રક્ષા વસાવવાને માટે ગોળાઓ જેવડા લાયક નથી. હાંદુસ્તાનના પત્રોનો મત એવો છે કે આ. આ. ના હાંદીઓના દુઃખ હાળવા માટે આ રીપોર્ટ તદ્દન નકામો છે.

અમારા બાહ્મબંધુ નાટાલ ઓરઝર્વરના રીપોર્ટથી ખુબ આનંદીત થઇ ગયા છે. અમે એમ માનીએ છીએ કે આ રીપોર્ટમાં સંપ લેવો જોઇએ. પણ બાહ્મબંધુ નાટાલ ઓરઝર્વર ઉપર ઠીકઠીકના મતને આગે નથી મળતા થઈ શકતા કે આ રીપોર્ટ નાહકનો હવે ઉડીગયુ છે. અમે અમારા બાહ્મબંધુને ચેતવવા માગીએ છીએ કે આ રીપોર્ટમાં એવી કંઇ પણ વસ્તુ નથી કે જેથી ખુશ થઈએ આ રીપોર્ટ ચલોજ કારકારકીર્દી ઉપરોક્ત છે. અને ઘણીજ બારીકીથી અને ચુસ્તિયારીથી વાંચવો જોઇએ. અમારા બાહ્મબંધુનું કહેવું છે કે આ દેશમાં પચ્ચા સામ્રાજ્યવાળા માણસો છે કે જે પરદેશમાં વસવાટ કરી શકે પણ એમાંથી કેટલા બધા તે આગે કહી શકતા નથી. કદાચ એમ ધારી શકે છે કે આ રક્ષીમ સારા વાંચ કે ન વાંચ, પણ સિદ્ધાંત તો રજુથાય છે.

આ રીપોર્ટમાં એમ જણાવ્યું છે કે ૧૯૧૦ માં યુરોપના કાગમાં ૧૮,૨૭૦ ઈંડીઓ કામ કરતા હતા. ૧૯૨૫ માં ૧૧,૪૪૦ હતા અને ૧૯૩૩ માં એટલા બધા ઘટી ગયા કે તેનો આંકડો ૮૦૨૦ ઉપર આવ્યો આ ઉપરથી જણાય છે કે ૧૯૧૦ થી ૧૯૨૫ સુધીમાં ૬૭ ટકા ઓછા થઇ ગયા. અને બીજા આઠ વર્ષમાં ૧૯૨૫ થી ૧૯૩૩ સુધીમાં ૨૬ ટકા ઘટી ગયા આટલી બધી વસ્તી ઘટવાનું કારણ એના રક્ષેડ ઇમીગ્રેશન રક્ષીમ છે કે જેના લીધે પાંચની લાયક અપાય છે. આ ઇન્ક્વાયેરી રીપોર્ટનો અર્થ એ છે કે હાલમાં એક દેશ તોડ્યો છે તો એકારીને લીધે કે દેશમાં ધીમે ધીમે વસવાટ થઈ રહે.

આજ કારણને લીધે અમે પહેલેથીજ કરતા હતા અને તે હક આખરે સાબીત થયો છે.

આ વિષય ઉપર ધાર્યા લખાણ ચુકયું છે તેથી અમે વધુ ચર્ચા કરવા માગતા નથી. પણ અમે જણાવી દેવા માગીએ છીએ કે આ કમીશનને જે લોકોએ આંકડા લખવાનો સાથ આપ્યો છે તે લોકોનો ઉલટો દિવસે આ નકશાની માટે ક. આ. ના ઇંડીઓનો જવાબ આપવો પડશે.

યુગોનું સંગીત

(લેખક: પ્રા. સે. જોશી)

કવિઓએ પ્રભુના સંગીતની અનેક કથાઓ કહી છે. જ્યારે પ્રભુ મુરલી વગાડતા, ત્યારે ગોપીઓ એ સંગીત સાંભળવા ઘેમ પડતું મુકતી. સખ્યાબંધ ગોવાળો સાંભળવા આવતા. મૃગારિકાઓ પર ઝોડી મુરલીધર અને તેમનાં ગીત પાળ્યા કરતા. પક્ષો કલરવતાં, પુષ્પો ખીલતાં અને મોરને ગાન સાંભળવામાં રસ પડતો.

અર્જુનના સવાલદાર તરીકે, બે સેનાઓ વચ્ચે, રથ મુકી પ્રભુએ પોતાનું સંગીત સંભળાવ્યું એનો સંદેશ ગીતાગ્રંથમાં મુર્તિમંત છે. વર્તમાન ભારત અને વર્તમાન યુગને માટે એ સંદેશની કેવી કિંમત છે?

કમનસીબે અને ઉડું 'રાજપ્રકરણ' વાતાવરણમાં પ્રસર્યું છે. પાર્થે એ ગીતને સૂત્રે તોડ્યા આજની ચેતનામાં, નવી રક્ષેસ્ફર્તિ રક્ષી રહી છે. આજના તોફાન સામે, મુરલીધર ભગવાનને આપણે તેજ રક્ષીએ તો! નોકરશાહીની રાજનીતિ સામે રાષ્ટ્ર બળબળ પેટ્યું બન્યું છે. આજે રાષ્ટ્રને, તેના ઇતિહાસમાં બાકાઇ કદાચ જાહર ન હતી એવા પ્રાણીન સંદેશની આવશ્યકતા છે રાષ્ટ્રોને એ સંદેશ આપવા, ભારત ઝુકે છે

> આપણા ઋષિ મુનિઓના અધ્યાત્મ જ્ઞાનને આપણે કચર્યું બંદીને આપણે રજાકતા થયા. આપણી પરાધીનતાનો દીર્ઘ કાળ એ આપણાં પ્રાયશ્ચિતનો કાળ છે એમ હું માનું છું એ કાળ બળબળ પુરો થવા આવ્યો છે એવી હું આશા ધરાવું છું. શું આપણે ફરી રક્ષળભૂર આત્માનો સર્વોપરીતા, આત્મ સમર્પણનું સત્વ, જે આજ ભારત પોતે છે તેને શું આપણે ફરીથી કચરીશું? આ સત્વ તે ગીતાનો સંદેશ છે.

ગીતાજી આપણને સંગીતજ્ઞ તત્વજ્ઞાન આપે છે. જર્મન વિચારકોને મન તત્વજ્ઞાન જીવનના એક સિદ્ધાંત છે. ગીતાજીનું તત્વજ્ઞાન કેવળ સિદ્ધાંત નથી. તે જીવનવસ્તુ છે. ગીતામાં આપણને જીવનનું દર્શન થાય છે. માત્ર વિતર્કવાદીઓ અને એપોકલુપસ વાત કરતા એવી એ જીંદગીની કથા નહિ. પણ દર્શન. કેવી રીતે કરી હતી એ 'દીવ્યમ્' યાને વિશેષ સમજ એ દર્શન. ગીતાનો સંદેશ એટલે કર્મ, જ્ઞાન અને ભક્તિનું સુંદર સંગીતજ્ઞ. ત્રણેય એક બીજાથી વિભક્ત ન બને. કર્મ માર્ગ, જ્ઞાન માર્ગ, ભક્તિ માર્ગ, એ વિવિધ માર્ગો નથી. પણ એકજ માર્ગનાં. પરમાત્મતત્વને પહોંચવાનાં ત્રણ પગથીયાં છે. જીવનની રિક્ષસ્ફુરી માટે આપણને એ ત્રણેયની જરૂર છે. કાંઇ શાસ્ત્રે, કહે છે કે સાચું જ્ઞાન એજ દર્શન છે ગીતા જીવનના આ દર્શનનું ગીત છે. જેને આ દર્શનના જરાતરાયે ઝાખી થઇ હોય તેને આત્મ-જ્ઞાન થાય છે.

ગીતાજીમાં અર્જુન કહે છે તમઃ

पश्यामि त्वा दीप्त हुताशवक्त्रं स्व तेजसा विश्वमिदं तपंतम्।
द्यावा पृथिव्योरिद मंतरं हि व्याप्तं त्व कैकेन दिशश्च सर्वाः।

હું આપને પ્રદીપ્ત અગ્નિરૂપ મુખવાળા અને પોતાના તેજથી આ વિશ્વને તપાવી રહેલા જોઉં છું. સ્વર્ગ અને પૃથ્વી વચ્ચેનું આ સર્વ આકાશ તથા સર્વ દિશાઓ એક આશ્ચર્યજનક ભરપુર છે.

પ્રભુના મધ્યકાલીન પ્રેમી. પૂજ્ય નાનકે પણ ઉંચા અર્થમાં આવું જ કહ્યું તેણે કહ્યું "નજર કરો, આખું આકાશ એક પવિત્ર વાસણ છે. તારી પવિત્ર સાખ પ્રાર્થના માટે, સૂર્ય અને ચંદ્રને દીવો પ્રગટાવામાં આવ્યો છે, તારા મંડળનું મોતીનું ભરત બનાવવામાં આવ્યું છે. તારી વેદીને ફુલોરાલ ફેલાવવા દક્ષિણની વાયુ ઝલરીઓ છે. ધૂપ કરવા પવનો છે અને તારે ચરણે અરણ્યના પુષ્પો નૈવેદ્ય ધરે છે. ઓ સમાજ ઉદ્ધારક, તારી સાખ્યકાળની પ્રાર્થના આવી બને." ક્ષ. કાર્યનાકને વિશે 'ચમત્કાર' થી વિશેષ છે, પૂજનું પાત્ર છે,

પુરેપુર મૂલ્ય કેળવ્યા અને સાવધતાથી કસરતનો અભ્યાસ કરે છે. તેને પ્રાર્થના-મંદિર તરીકે નિવાળવાનું હજુ મુશ્કેલ સાબવાનું છે. થોમસ હાર્ડી એક પ્રસિદ્ધ સાક્ષર છે. સ્વીડીશ અકાદમીઓ, થોમસ હાર્ડીને રક્ષને ટાગોરને નોબલ પ્રાઇઝ માટે પસંદ કર્યો ત્યારે એંગ્લો-ઇન્ડિયનોએ એ એકોમી સામે કાગેલા હતા. પણ હાર્ડીના તત્વજ્ઞાનનો સારાંશ શું છે? મનુષ્ય મહાન છે, પણ અકાંડ હસવું છે. હવે ટાગોરનું તત્વજ્ઞાન

તો દીઠા અર્જિમુનીઓનાં જાનયાં ઓતપ્રોત છે. અકાંડ દબાયું નથી. એ તેનો પ્રભુની લીલા છે: એ શ્રીકૃષ્ણનો બોધ છે. યુદ્ધ અને પ્રકૃતિ વચ્ચેનું 'અયડામાયુ' ઝ.ન. ભક્તિ અને કર્મનોયોગી મટે અર્થસુચક છે. આ અયડામાયુ, આ માયા જીવનનાં રંગ પૂરે છે. તેને શિષ્ય બનાવે છે, સમૃદ્ધ કરે છે. 'પ્રભુનાં ગીત' જ રઘુવંશણે ગાયકારાયેલું. કુરુક્ષેત્રે ગીતાનું વાંતાવરણ સમર્પ્યું. યુદ્ધની વચ્ચોવચ, ભગવાને રથ લીધો અને ગભરાયેલા અર્જુનને સંદેશ પાઠવ્યો મુરલીધરે તોફાન સામે માર્ગ કાપ્યો.

આ દર્શન પ્રોત્પ્રેરક છે. શ્રીકૃષ્ણે વિશ્વરૂપ દર્શન ન કરાવ્યું ત્યાં સુધી અર્જુન કાર્ય કરતાં અચકાતો હતો. ગીતાનો '૧૧ મો' અધ્યાય આજે આવશ્યક છે તેનો આ સમજાવવા માટે એક આખું પુસ્તક સારી રીતે અધ્યાય ગીતાજીના ૧૧ મા અધ્યાયની તુલનામાં ઉભા રહે એવા બહુ થોડા દુકડા જગતના સાહિત્યમાં મેં જોયા છે. આ અધ્યા- અદ્ભુત કાવ્યમાં શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનને આવેશ દર્શનનું વર્ણન કરે છે: અને પછી! અર્જુનની નિર્બળતા નાશ પામે છે. તેને યુદ્ધ કરવાની શક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. કારણ કે અર્જુન જેને 'પ્રભુ' કહે તેને ખરી રીતે તેની જાણ પડી કે એ 'કાયની તુચ્છ દુર્બળતા' હતી વિશ્વ દર્શન થયા બાદ આ દુર્બળતા દૂર ભાગી ગઈ.

શું અર્જુન આજના સત્યાગ્રહ લડવૈયા અવાજરૂપ નથી મને એવા યુવકો એટલી બધી વાર મળ્યા છે કે જેઓમાં અર્જુન જેવી શુભેચ્છાઓ ભરી છે, છતાં જેઓ અર્જુન જેમ મહાભારત, વિચારોના વચ્ચળમાં અડિ નદી તણાતા, અને કર્મો માટે અસમર્થ છે.

> દીર્ઘ નિર્બળ આજ્ઞાવાદથી સદીઓ સુધી પીડાતા આપણે વેઠી છે. આપણે સમર્થ કાર્યકર્તા બનવાની જરૂર છે. ભગવાન દર્શન વગર આપણને ન પાલવે. કર્મને દર્શન મળ્યાથી, પ્રાપ્ત શક્તિ બમણી થાય.

આત્મ-દર્શનની સાધી કરવી એટલે પ્રતિનિધિનું કર્મ જેનું જ્ઞાન થવું. કર્મ એટલે એકતા, ધર્મ એટલે સંયોજન. તે ધર્મો છે; તે સમ્બન્ધ છે; તે રાજકીયતા છે; ન કળા છે; તે પુલ છે તે આપણે આધાર આપણી મર્યાદિતા બાંતરિક બાર પર રહે છે ગીતાજીને, એકજ લીટીમાં કર્મોનો તત્વરૂપ સંદેશ, ગાંધી યુગ પ્રમાણે, આત્મ સમર્પણ દ્વારા ધર્મપાલન

આજના જગતને આ સંદેશની દર્દભરી જરૂર છે. ગીતાને જે 'યુગોનું સંગીત' કહ્યું છે. જો ભારત એ સંગીત નહિ ગાય તો રાષ્ટ્રે. સમસ્ત દુનિયા એ કામ ગાશે? એટલાજ માટે હું યુવકને અર્જુનું ધ્યાન ધરવા, ગીતાનો અભ્યાસ કરવા, તેનું શિક્ષણ અપાવા કરવા અને યા કે ભૂતના સંદેશથી ભારતનાં ગામડાંઓને ગુંજવવા વિનવું છું. જો સંદેશ કહે છે કે: "ઉપરંતપ, ઉઠો આ! દિવ્યજ્ઞાન ધર્મ નાશેલા ધર્મને બચાવવા ને યજ્ઞરૂપ પ્રભુ અર્થેજ તારાં કર્મ આચર."

આપણા જીવનમાં આ સંદેશને બળરૂપ થવા દો. અને આપણે આપણી સમક્ષના પ્રશ્નોને ચિકટ દિવસેા

* ડૉ. જુલિયસ ટી. એલ. સ્ટાન્ડણીનાં 'કુરુક્ષેત્ર' પુસ્તકના એક પ્રકરણનો અનુવાદ

મા ભારતને પડખે ઉભા રહીશું. આપણે દરેક, સત્યાગ્રહ કારી તરીકે, પોતાને માટે નિયત થયેલ સ્થળે ઉભેલા સેનાની તરીકે, માતાને પડખે ઉભા રહીશું. આપણે સેનાપતિ કૃષ્ણ સાથે વિજય મેળવીશું. આપણે ભારતની બેડીઓ તોડીશું. આઝાદ ભારત પ્રભુનો સંદેશ વર્તમાન જગતને પાઠવશે.

હબસીનો કુલગુરુ

(૬)

વિદ્યા અને પરિશ્રમ

(લેખકઃ દેસાઈ વાલજી 'ગોવીંદજી)

ઈ.સ. ૧૮૬૫ ની સાલમાં ગુલામ અમેરિકામાં ગુલામ હતો, એમાંથી જગતનો સર્વ શ્રેષ્ઠ શિક્ષણપ્રસારકો બન્યો, એનું નામ કદાચિત વાચકોને અજાણ્યું નહિ હોય એ પોતે કેવી રીતે ભણ્યો, કરોડોના [illegible] એણે આ રીતે [illegible] કરી, અને સામું ચિત્રણ કેવો અદ્ભુત ને વિષે એની દૃષ્ટિ શ હતી સાથે વાચકોને રસ પડયા વિના ન રહે [illegible] વૉશીંગ્ટનના મદાન કાર્ય વિષે એક બેબમાળા લખવાની ધારણા છે. એ લખવામાં ડા. વૉશીંગ્ટને જ 'એક ગુલામનો ઉત્કર્ષ' એ નામે પોતાની આત્મકથા લખી છે એનો આધાર લીધો છે. આશા છે કે આ વાંચનારનાં મનમાં મુગા ગન્ધ વાંચવાની ઈચ્છા જાગ્રત થાય, કેમકે તે ઘણા સારી આગમાં લખાયેલ છતાં રસમય છે.

વૉશીંગ્ટને બીજાને કેમ ભણાવ્યા એ તેના પોતાનાં તે પોતે કટકાં કટકાં કષ્ટ વેઠીને ભણ્યો એ સાદેજ જોઈએ લખીએ

ગુલામોની દશામાં તો વૉશીંગ્ટન એના શેઠની દીકરી બોળે એની ચોપડીઓ ઉપાડીને ઓ નિશાળે મુકવા જતો, એટલે નિશાળનું બારું જ બોલે જોયું હતું, અને લખા પોતાને સ્થાન નહોતા પણ પુસ્તકોરૂપ નિશાળમાં મિત્રોનાં બાજુમાંથી બાજીકોની મર્મ્યા મારા કરી હતી

હબસી ગુલામમંત્રની મુક્તિ થયા પછી હબશીઓએ પોતા સારૂ સ્કોલી ચાળામાં વૉશીંગ્ટન બર્બ મકત. પણ એને આખો દિવસ ખેડાની જાડીમાં કામ કરવું પડતું. એટલે દિવસનું કાર્ય સમાપ્ત થયા પછી રાતે કામ શિક્ષક આગળ ભણવાની એણે અભ્યર્થના કરી એ લખે છે: 'આ રાત્રિશાળ મને એટલા ઉપયોગી થઈ કે કહ્યા કે બીજા દિવસે શીખે એના કરતા રાતે હું બમણું શીખતો. રાત્રિશાળાના મારા અનુભવથી રાત્રિશાળાની સંસ્થા ઉપર મારો વિશ્વાસ બેઠો અને ટસ્કેજીમાં મારે રાત્રિશાળા સાથે સંબંધ રહ્યો.'

પછી થોડાક માસ વૉશીંગ્ટન વિનશાળામાં જમ થયો પણ શાળા બહુ[illegible] આવી હતી નવ બાળા લગી બારીનું કામ કરવું પડે - શાળા નવ બાળે ઉઘડે. એ દરમ્યાનમાં

શાળામાં સવેળા દાખલ કરીને પોતાનાં ' વિદ્યાર્થિઓને એક મુશ્કિલ કુરીવાજ પરિવારોના કરીને સાક્ષરત્વ ક્રિયાથી નવ ઉપર મુક્યો! પાછી શાળામાં પહોંચવા રોપી જોઈએ, તે એની માટે બાદીલા બે કલાક સ્ટીમર કરી આપી. બળી શાળામાં છોકરાંઓને બબ્બે નામ હતાં. ઘરનાં નામ પત્રકમાં નોંધાયેલાંનો સમય આવ્યો. બીજી વારમાં તો પુકાર વોશીંગ્ટન એવું બીજું નામ માલ્યું કરી દીધું!

પણ દિનશાળામાં વોશીંગ્ટન બહુ દિવસ નજરે ચઢ્યો ને પછી પાછું એને આખો દિવસ મજુરી કરવાનું આવ્યું. એટલે એ પાછો રાત્રિશાળામાં ગયો. નાનપણમાં તે ઓ શીખ્યો તે ય ત્યાં રાત્રિશાળામાં જ શીખ્યો. શિક્ષકનો વાપ્ય હતો. એટલે રાતે બબુરા સાહ પબ્બ એને ઘરકામ માટેલ ચાલીને જવું પડતું.

બીડાની જરૂરિયાંથી નાડણીને વોશીંગ્ટન કેમલાની આજુમાં કામ કરવા ગયો, ત્યાં એ મજુર વાત કરતા હતા કે હેમ્પટનમાં તબ્શીને સારૂ મોટું કુવિવિદ્યાલય છે. એ વાત વોશીંગ્ટને સાંભળી, ને તરત જ એને હેમ્પટનમાં જઈને ભણવાની અભિલાષા સ્ફુરી.

હેમ્પટન પહોંચ માંગલ દૂર હતું પણ વોશીંગ્ટન પોકાટ પૈસા સામને કેટલા નીકળે સાંજ પડી, પબ્બ હોટેલમાં જગ્યાને કોણ આવવા દે? એટલે એણે તો આખી રાત બાંકડા મારીને કેદની લુખ્ખાના કાઢી. ચિંતામાં એણે લાકડાના પાટિયા નીચે રાત વિતાડી. પોતા આગળ કોકડેથે મળે નહિ, ને ભૂખ કહે મારે કામ એટલે એ બહારથી કુબરથી લોકું ઉતારવા લાગ્યો, ને એમાંથી બાવાનું કેવાના પૈસા મેળવ્યા. વોશીંગ્ટન કહે છે, 'આ જોજનમાં મને જે ગરિકાઈ આવી એવી મીજન જોજનમાં કદાપિ નથી આવી.'

જાને એ હેમ્પટન પહોંચ્યો, પબ્બ ખીસી પીડા હજી ન પતી. મહેતીજી એને દાખલ ન કરે. પબ્બ પોકાટ કલાક પાછી કહે, 'પાસેના વર્ગ પાળાનો છે. સાવરણી લે, ને વાસીદું કાઢ.'

વોશીંગ્ટનનો આનન્દ ઉભરાઈ ગયો. અઢ કેકાણે એ નોકર રહ્યો હતો ત્યાં બંધો વાળવાનો ઘણા સાથી હતી. અહીં ઓરડો ચણવાનું ચાળ્યો: બારણાનું લુગડું બબ્બે ચારવાર ઓરડો બારણું ચાળ્યો: ભીંતે ટાંગવું લાકડાનું, એ કબાટ ચાટલો મેજ, ને ઢાંકણું એણે ચાર ચાર વાર બારણું: રાવરણીનું બધું ફેરવ્યું. ને અકેએક ખોખલો ને ખુણો સાફ કર્યો. કારણ ઓરડાની સફાઈ ઉપર મહેતીજીનો બાપ રહે એના ઉપર એનું સમગ્ર ભાવિ અવલંબેલું હતું.

પુરી સંભાળથી વાળ્યા પાછા મહેતીજીને કહ્યું. મહેતીજીએ જોયું તાંયે કે રાવરણીના ઉપર કુચકે કેરમાત્ર પણ રજ રહેવા નહિ, અને કહ્યું, 'મને લાગે છે, તમે આ સંસ્થામાં આવી શકશો.' વોશીંગ્ટન લખે છે: 'હું તે પાછી ખબર પરીક્ષા લઉં છું, પબ્બ મારી પરીક્ષામાત્રમાં આ પરીક્ષા સર્વોત્તમ હતી.'

મહેતીજીને મોઢાના બોલે વોશીંગ્ટનને કામ પબ્બ આપ્યું, જેથી કુરીતે એ બાષાબ્રમે ખોરા પૈસા કમાવા લાગ્યો. કેટલાયે ખંડ એને સાફ કરવા પડતા, ને મોડી રાત લગી મહેનત કરવી પડતી; બળી પાછા સવારે ચાર વાગ્યા ઉઠીને કેટલા ચોતાવવા ને પાઠ કરવા પડતા.

કેમ્પટનની શાળામાં જનરલ આર્મસ્ટ્રોંગ નામે અધિકારી હતા એનો વોશીંગ્ટન ઉપર બહુ પ્રભાવ પડ્યો. એ કહેતો છે કે જનરલ જેવા પુરુષનો પરિચય જ ઉત્તમ વિદ્યાક્રમિ બરાબર હતો. વિદ્યાર્થી બહુ આવે ને બબ્બા ચોડી હતી એટલે જનરલના કહેવાથી વોશીંગ્ટન ને બીજા વિદ્યાર્થી કડકડતી શિયાળે નજીકમાં રહ્યા. (ક્રમશઃ)

અનુવાદ

ગુજરાતિઓ અને સંસ્કૃતિ

(લેખકઃ— કે. એસ. પટેલ)

વિદ્વાનો કરી મારો આશય પ્રસ્તુત લેખ લખવાનો મુખ્ય ગુજરાત અને તેની ગુજરી બાલ તથા ગુજરી સંસ્કૃતિ પ્રતિ કાળમા વધુને વધુ અભ્યાસ દુર્લક્ષ પ્રગટે છે. શબ્દ ' ઓપીનીઅન " ના બાચકર્તાઓ સમક્ષ પીરસવાનો છે. ગુજરાત ભૂમિના વતનેમ પનોતા પુત્રોને જન્મ આપ્યો. અમુક નામ એનો પણ છે કે જે જ્યાં જ્યાં ગયો અને વસ્યો ત્યાં ત્યાંની સંસ્કૃતિ પોતાની કરી બેસે અને તેમ કરતાં સ્વાભાવિક રિતે તે ગુજરી સંસ્કૃતિ ને વિસારે નાખતો ગયો. એટલુંજ નહી પણ ગુજરી બાષા કે સાહિત્ય પ્રત્યેના પોતાના કર્તવ્યપાલને બોજનોના બોજન દુર નાસતો. ગયો! કોણ વિદેશના નિજ વસવાટ સહ ગુજરી સંસ્કૃતિ સ્વજાવવાને બદલે પડે ગુજરી સંસ્કૃતિથી ખોવાઇ ગયો! અરે, સંસ્કૃતિજ રહી! સ્વભાષા વા માતૃભાષાનું ગૌરવ જાળવવા કે તેમા વૃદ્ધિ કરવા કાજે અહર્નિશ સેવતા સ્વશિતજ્ઞ. આ એવાં વિરલ મળી આવશે કે જેના હૃદય સ્વસંસ્કૃતિ પ્રત્યેની કર્તવ્ય પરાયણતાથી ભાનપ્રોત હશે! દક્ષિણ આફ્રિકાની ગુજરી જનતાનો મોટો ભાગ તો એવોજ જોવામાં આવે છે કે જેનાં હૈયાં સાચ્ચ મુખ્ય અને સ્વદેશ પ્રેમ વિદેશવાસ હોવાનો આપણને નાદપ અનુભવ થાય છે. આપણે મહેલી વસાહ અને રક્ષણ વસ્તુતઃ અતિસ્પૃહણીય અને નોંધવા યોગ્ય છે! પારકા પ્રદેશમાં કમનસીબે નાખવા પડેલ જીવનનું તાત્પર્ય વાચક બંધુને રહેજે સમજાવું હશે કે આપણે ગુજરી સંસ્કૃતિથી પૂર્ણ કેટલી છે. સ્વસાહિત્યને વિકસાવવા કે પોષવા પ્રતિ જરાય પ્રયાસ આદર્યાનો બાસ થતો નથી; સ્વભાષાની સેવાર્થે સંતોષ માણે કરીએ કહિજરૂ આપણું નામ વહિર જીવું જાગતું નથી! શું એ અત્યંતરપર નથી કે એ સ્વભાષા કે રાષ્ટ્ર બાષા પ્રત્યે કૃતજ્ઞતાના અસીમ પ્રેમના અસ્તાકાલિક બાવ કેળા અને મિથ્યા આડંબરની પોલ ઉઘાડનાર નથી? નિઃસંદેહ, નિજ સાહિત્ય પ્રત્યે આપણે ઘણુંજ ઋણી છે

સાહિત્ય વિકાસના બગીચા અને મહાભારત પ્રભાવોની વાતો છેડો એક કોરે, માત્ર ગુજરી બાષા જાનનેજ બાવનંદ લેવા કરેલ પ્રોત્સાહિત ચિત્રે દક્ષતાની ચુમવા નિમિ તે અહીં ધુનિજાતમાં આપણે શું શું કરી રહ્યાંયું? કેટલી ગુજરી શાળાઓ ? સાહિત્ય પરિષદો નિયુક્ત કરી? ગુજરી નામે સ્વપરિચય આપનારાઓ માટે ઉપરોક્ત પ્રશ્નને ઉત્તર કેટલો સંતોષ કારક છે?

જે સાહિત્ય કાજે પ્રેમાનંદ જેવા ગુજરાતના રત્નને ઉપાડે ચઢેલે અને ઊભા મસ્તક રહેવા પ્રતાપોએ લાખો અને પાલા, નરસંહ અને દયારામ જેવા અનેક આલુઓ અર્પી દીધાં, ...અને વર્તમાન ગુજરાત રાષ્ટ્ર હિંદુ—મુસ્લિમ સાહિત્ય સંમેલનના પ્રયાસે સાહિત્ય સિરાતું કેન્દ્ર બની રહ્યું હોય તે સમે આપણે માતૃભૂમિથી પાંચ સહસ્ર કોસ દૂર આપણાજ સાહિત્ય કે ભાષાના ગૌરવને ઢકાયવા કરાતું કેમ કરતા નથી એ કોયડો કેવળ અક્ષમ્યજ લેખાયા વિના નહિ રહે.

૨૬ જુનના "ઓપીનીયન" માં શ્રી સુરત હિંદુ એસોસીએશન તરફથી ડરબનમાં એક ગુજરાતી શાળાનો પાયો નંખાયાની કિંમતના હર્ષોત્પાદક સમાચાર પ્રસટ થયા. પરંતુ સાથેજ "ઓપીનીયને" એ વાતની બેદરકારી નોંધ પણ લીધીજ છે કે એ શાળાથી સાર્વજનિક લાભ ન ઉઠાવી શકે એવી સંકુચિત મનોદશાથી કામ લેવાયું છે! તો એ વાત સતયથી વેગળી નજ હોય તો શું સંસ્થાના કાર્યવાહકો આ મદદ કાર્યમાં સાથ નથી આપતા? શક્તિ હોવા છતાં સ્વયંસહિતને ઉજાગર બનાવવા આપણે જાતિ ભેદની મલીન અને દુર્ગંધી મનોવાંછના પાપા ગુજરાતી નામને નથી રંજાડતા? મારી એ વાતોને પ્રબળ પાયના છે કે તમારી સાચા ગુજરાતી સહિતને અર્થે વિકસેલું રાખવાની આપેક્ષાએ જાગૃતિ ભેદને ઓગણી કાઢી અદ્ય સાર્વજનીક રાષ્ટ્રિય સાધા તરીકે રાખવી તો તે અવશ્ય એક રત્નમય કર્મ તરીકેજ આલેખાશે.

પ્રસ્તુત લેખને સમાપ્ત કરતાં આશા પ્રદર્શિત કરું છું કે એસોસીએશનના સંચાલકો એ પ્રતિ પોતાનું લક્ષ આપવા અવશ્ય ચુકશે નહિજ.

એનિકવાયેરી કમીટીનો રીપોર્ટ

ટ્રાન્સવાલયેનિ એનકવાયેરી કમીટીના રીપોર્ટ મેમ્બરના ચર્ચાથી જાહેર પડ્યો છે. કમીટીના મેમ્બરો મા પાંચ (ચેરમેન) શ્રી એ. વીટન નિકલસ એમ પી શ્રી એસ. ત્યારે નાયડુ. (સા. આ. ક્રે પ્રોવિંસ તરફથી) મા પા એચ. કીનકાદ આ કમીટી ૧૯૩૨ ના રાજિ ટ્રેજલ કોન્ફરંસના ઠરાવ મુજબ નિમવામ હતી. ઠરાવ પ્રમાણે સર્વત્ર ફરી જુબ નીગ્રો લોક કીટીઓને માટે જમ્યુ ટાપુઓ જોનીસ્બર્ગ ન્યુગીની અને ગીયાના વસાહ કર્યા ત્ર દાદ સરકારે અન સા. આફ્રિકા ન મળ્યા દાદના બોકારો માટે તપા સા. આફ્રિકા ના બોકારો માટે ટાપુ સોધવા નો ઠરાવ ૧૯૩૩ ની રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરંસમાં કર્યો હતો કોમમાં વસતી પણ વધા ઉપાયો ત્યાંની સરકાર બેકારો ને કામ આપી શકતી નથી અને સા. આફ્રિકામાં નેટીવો દીવસે દીવસે પ્રગતી કરતા હોવાથી ત્યાં ઇંડીઓ માટે સ્થાન નથી. ન આફ્રિકામા વધારે ઇંડીઓ સમાય તેમ નથી કારણ સા. ડીઓ વસવાટ કરી રહ્યા છે. અને વધું ઇંડીઓ માટે સ્થાન નથી. બ્રીટીશ ગીયાના આ સ્થાન છે પણ ત્યાં ઇંડીઓ જતા અણગમો છે. આ કારણોથી કમીટીએ ત્રણ ટાપુઓ ઇંડીઓ માટે પસંદ કર્યો છે.

(આખો રીપોર્ટ બીજા અંકમા પ્રસટ કરવા. અ. ઈ. ઓ.)

ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પાટીદાર સોસાયટી

પંડિત જયમીની અને દીનબંધુ એન્ડરૂઝનો સત્કાર

ગુરુવારના સોસાયટીના પાટીદાર લાયબ્રેરી ખોલવાનો ક્રીયા કરવા અને પંડિત મહેતા જયમીનીજી અને દીનબંધુ સી. એફ. એન્ડરૂઝના સત્કારે પાટીદાર સોસાયટીના આશ્રય એનો સ્વાગતર્થે તા. ૨૮-૬-૩૪ રવીવારને રોજ બપોર બાદ ૨-૩૦ વાગે પાટીદાર હોલમા એક જાહેર મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતો. પાટીદારોની મોટી સંખ્યાની હાજરી ઉપરાંત અન્ય કોમના ભાનુઓ અને બહરયાની સારી સંખ્યાની હાજરી હતી. પ્રથમ પાટીદાર હોલના લાયબ્રેરી હોલમાં ખાસ નમુનાર કરેલી લાયબ્રેરીનો દરવાજો ખોલવાની ક્રીયા પંડિતજીના મુબારક હસ્તે કરવાની વિનંતી કરતાં લાયબ્રેરી કમીટીના અધ્યક્ષ શ્રી કાનજીભાઇએ પોતાનજી જેવા વિદ્વાનના હસ્તે લાયબ્રેરી ખોલાવવાની પાટીદાર સોસાયટીને તક મળી તે પરમાત્માના આ નવી સંસ્થા માટે પુર્ણ કૃતેહનના આર્શીવાદ જણાવી તેમના યોગ્ય શબ્દોમાં ઉપકાર માની લાયબ્રેરીનો દરવાજો ખોલી લોકોના ઉપયોગ માટે લાયબ્રેરી જાહેર કરવા વિનંતી કરી.

પંડિતજી લાયબ્રેરી ખુલ્લી જાહેર કરતાં તે ઉભી કરવા બદલ સોસાયટી અને લાયબ્રેરી કમીટીના કાર્યકર્તાને અભિનંદન આપી આવી જગ્યાના લોકોપયોગી સંસ્થા જેમ પોતાનો પુર્ણોત્સાહ પ્રકટાવ્યો હતો., અને કમીટીના અધ્યક્ષ શ્રી કાનજીભાઇએ આપેલી ખુશાલી અને તાળીઓના ગડગડાટ વચ્ચે પંડિતજીને હાર પહેરાવી સત્કાર કર્યો હતો. લાયબ્રેરીમા ધર્મો, નીતિ વિજ્ઞાન, ઇતિહાસીક, બાળ સાહિત્ય અને સ્ત્રી સાહિત્ય વગેરેની, હીંદી અને ઉર્દુ અંગ્રેજી પુસ્તકો આવી ગયા છે, અને બીજા વાચવા લાયક પુસ્તકોની સારી સંખ્યામાં હીંદુસ્તાન ઓર્ડર આપેલું જણાવ્યું હતું

બાદ પાટીદાર હોલમાં સર્વેએ બેઠક લીધા પછી સોસાયટીના પ્રમુખશ્રી કાળુભાઇ કરીમભાઇએ પંડિત અને દીનબંધુ એન્ડરૂઝનું સોસાયટી વતી સ્વાગત કરી પંડિતજી જેવા વિદ્વાનના ઉપદેશનો પુરો લાભ લેવા જાહેરને વિનંતી કરી તેમને એક સુંદર હાર પહેરાવ્યો હતો.

દીનબંધુ એન્ડરૂઝની હીંદુસ્તાન અને માનવ જાતની સેવાના વખાણ કરી તેમને પણ એક સુંદર હાર પહેરાવ્યો હતો, અને લાયબ્રેરી કમીટીના પ્રમુખશ્રી કાનજીભાઇએ પંડિતને એક ઇન્ડીયન કોટ આપી હતી, અને લાયબ્રેરીના મંત્રી શ્રી વલ્લભભાઇ બાદમાં લાયબ્રેરીનું નિવેદન રજુ કર્યું હતું જેમાં પુસ્તકો, બાપોઓ, મંજુરીતનું વિષયવાર વર્ગીકરણ, અને સંખ્યા જણાવી હતી. વળી સોસાયટીને વધુ આકર્ષક અને જોકપ્રિય બનાવવા અંદર બાળ સાહિત્ય અને સ્ત્રી સાહિત્યના ખાસ પુસ્તકો રાખવાનું જણાવ્યું હતું વળી આ લાયબ્રેરી પાટીદાર સોસાયટીની હોવા છતાં હીંદી કોમના દરેક ભાઇ બહેનોને એનો લાભ લેવાની ખુલ્લ ઉંપાનું જાહેર કરી બેસવે

નિવેદનમાં હાજર મહત્સવો 'ઘરે ઘરમાં પણ શાર્ક સારા પુસ્તક યા પુસ્તકો ખરીદવાની સુગમતા આપવા આમલાક કરી મ્યુનિસિપાલિટીના સદાવર્તો, મહાજનો અને સલાહકારોનો ઉપકાર માન્યો હતો. મંત્રીઓ બીબ્યાબામ અને રાજેન્દ્રપ્રસાદજીએ પંડિતજી અને દીનબંધુ એન્ડ્રુઝને આવકાર આપી, અન્નેનું સ્વાગત કીધું હતું. અને સુંદર લાયબ્રેરી ઉભી કરવા માટે લાયબ્રેરી કમીટીનો આભાર માન્યો હતો.

બાદ મેસર્સ રીચ, અબ્દુલાર્ઝ ઈસાક, નરસિંહ મોહનલાલ દેવજીભાઇ મીઓ, નાગરજી દેસાઇ અને બીજાએ પ્રસંગાનુસાર વિવેચન કીધાં હતાં.

દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ ઉભા થતા તેમને નાણીઓના આહારજથી વધાવી લીધા હતા. તેમણે સોસાયટીનો આભાર માનતાં પોતાને પાટીદારોના મોજ તરીકે ઓળખાવ્યા હતા. અને દેશમાં મુંબઇ અને કલકત્તામાં સારો વરસાદ પડી સારે મોસમ બેસવાના પોતાને હમણાજ મળેલા સમાચાર જણાવતાં બહુજ આનંદ પ્રાપ્ત થયો હતો.

પંડિતજી ઉભા થતાં તેમને ટાણીઓથી વધાવી લીધા હતા. સોસાયટીના પોતાને કરેલા સ્વાગત બદલ આભાર માન્યા બાદ આધુનિક સમયમાં પુસ્તકાલય આદર્શ સંસ્થા હોવાથી પાટીદાર પુસ્તકાલયનો પુરતો ઉપયોગ કરવા શ્રોતાને ભલામણ કરી પુસ્તકાલય ખુલ્લું કરવા બદલ ધન્યવાદ આપ્યો, અને પોતાનો વિષય "ભારત સંસ્કૃતિ"નું વ્યાખ્યાન શરૂ કરતાં કહ્યું કે તેના કેન્દ્રમાંના ઉત્તમ આદર્શ એ છે કે દુનીયાના મનુષ્ય જાત પ્રત્યે પ્રેમ રાખો જે ઉપર હાજરા હજીરો સાથે લંબાણથી બહુજ રસીક વ્યાખ્યાન કરી શ્રોતાઓને ખરે દર્શ ઉપદેશ કીધો હતો. છેવટે લાયબ્રેરી કમીટીના મંત્રીએ શ્રી. કાળુભાઈ દરીયાઇએ આભાર સહિત્ય માટે દરેક ચીની, ભેટ આપી હતી તે માટે અને દર વર્ષે તેજ માટે એક એક ચીની ભેટ આપવાની ઈચ્છા જણાવવા માટે અને એક કબાટ આપવા માટે તેમનો ઉપકાર માન્યો હતો.

વ્યાયામ

રાજરત્ન પ્રો. માણેકરાવના વ્યાખ્યાનમાંથી કેટલાક સારા વાચકોને ઉપયોગી મદદ પડશે એમ ધારી અહીં આપીએ છીએ.

"નિયમીત વ્યાયામ અને સિદ્ધ આચરણથી મનુષ્ય લાંબું જીવન જીવી શકે છે એ સિદ્ધ છે. દાક્તરો કાળ તરફ આંગળી બતાવીને પણ આપણે તે સિદ્ધ કરી બતાવવામાં આપણે કે વ્યાયામ જીવન લાંબું કરે છે નામપુરમા ૧૩૦ વર્ષનો એક સિધી પોલીસવાન છે તેમનું શરીર દરજ્જા બાંધ છે સમાંકાન એનજી નામના પ્રેસીડવાન ૧૧૦ વર્ષની ઉમરે હાલમાં છે પૂ. ગુરૂ જુમ્મા દાદા સ. સ. ૧૯૦૪ માં ૧૧૦ વર્ષના થઇ કૈલાસવાસી થયા. બ્રહ્મચર્ય વ્યાયામ અને પવિત્ર આચરણથી તેમને સદાતી કાયમ રાખી હતી. આપણા નરસિંહ પાશ્ચાત્ય જેપાજ વ્યાયામ નિપુણ શ્રોતા છે શ્રી. રોડીત ચેતજીએ એક સરખું ૧૭૨ કલાક તરી બતાવ્યું છે. શ્રી. એસ. જે. ડીકાસ્ટાએ ૨૯૦૧ માં ૨૨ કુટ ૪ ઇંચ કુદકો મારી બતાવ્યો હતો. શ્રી. ગોપીનાથ દાદાજી મંત્રી એ ૪ કલાક ૪૯ મીનીટમાં ૫૧૩૧ દંડ કર્યા હતાં. સુર્વણસિંહે ૨૪ વર્ષની વયે ૧૨૨ માઇલ ઉંટ સાથે દોડી બતાવ્યુ હતું. અને વ્યાયામ જોનારાઓ ઉત્તમ પ્રોષ્ટિક ખોરાક ખાતો હોવાથી એમ નથી. રોજનું સાદામાં સાદુ બનાજ ઉત્તમ રીતે પચતું દોય તો શરીર યંત્ર નાયકને કરેલા યંત્ર પ્રમાણે નિયમીત ચાલે છે. રોજના જમણમાં આતરડાં નરમ રાખવાને દુધ દહી પી માખણ તેલ ઘાસ વિગેરે થોડા પણ પ્રમાણમાં હોવા જોઇએ. વ્યાયામ પ્રેમીએ વ્યાયામની શરૂઆત કરતાં પહેલા કદમ અને કસરતો તપાસવી જોઇએ. અને કોઇવામાં આવે તેટલાજ વ્યાયામથી શરૂઆત કરવી આપણી દુર્બળ મનોવૃત્તી દોર જેઉકા કરતા વધારે વખત બાકીમાં પડી રહેવાથી કલ્પના બહાર દુર્બળતા આપની નસેનસમાં પસરી છે. શરીર મા જોર નથી તાકમાં હથોડાર નથી મનમાં બળીમાન નથી તો અગાડામાં કે ક્યાં કષ્ટ સિવાય વિદ્યા નથી કષ્ટ સિવાય ધન નથી કષ્ટ સિવાય શરીર નથી. અને શરીર સિવાય ય દુનીયા નિયમીત વ્યાયામ કરી શરીર સુંદર સતેજ અને બાલાક કરવું જોઇએ શરીર સુંદરતાજ મન મજબુત કરે. શરીર અને મન મજબુત થયા એટલે વસર ગાજે આપણે ધારી તે કાર્યો સિદ્ધ કરે. બીજો માટે વ્યાયામની અત્યંત આવશ્યકતા છે તેમના શરીર સુંદર દેખે તો ભારી મજા માર કાંસલી નહિ જાય.

પંડિત આનંદપ્રિયજી ગોરેન્ટો મારકસમાં

બુધવાર તા. ૨૭-૬-૩૪ ના રોજે રાત્રે આઠ વાગે ભારત સમાજના હોલમાં એક ખાસ મીટીંગ બોલાવવામાં આવી હતી. તે પ્રસંગે બોરાદરા ગાર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયના પંડિત આનંદપ્રિયજી સાઉથ આફ્રિકા જવા અર્થે તેમોને વિદાયવાને અત્રેના દરેક પ્રતિષ્ઠિત ગૃહસ્થોએ પણ સારામાં સારો સત્કાર આપ્યો હતો.

ત્યાર બાદ અત્રેના પોર્ટુગીઝ પેપરમા પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધીજીના ઉપર પુનામાં બોમ્બ ફેંકવામાં આવ્યો હતો. પરંતુ જગત નિયંતાની કૃપાથી અમારી એ દોહની મહાન વિભૂતી પૂજ્ય મહાત્માજીને કાંઇ પણ ઇજા તો થઇ નહિ અન્ય બાબતોને જે ઇજા થયાના સમાચાર જાણવા માં આવ્યા હતા જે સાંભળીને અહિંના દરેક બાબતોની લાગણી પહોંચ દુઃખાઇ હતી. અને આવા ઘિક્કારા ગુનાને ધિક્કારી કાઢવામાં આવ્યો હતો. અને પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પાસે પૂજ્ય બાપુજીની દિર્ઘાયુષ્ય પ્રાર્થી સભા વિસર્જન થઇ હતી.

વિચિત્ર જગત

દુનીયામાં મોટામાં મોટી બીલાડી

વિમ્બલડન (લંડન) ખાતે મી. અને મીસીસ જે. જેમ્સ. હરનર પાસે એક જીનસન નામનો બીલાડો છે કે જે દુનીયામાં સૌથી મોટામાં મોટો ગણાય છે. તેનું કદ વજનેથી કદ ઇંચ પેરાવો છે, બબાયો બબા સુધી ૨૪ ઇંચ છે, નાકથી પુંછડી સુધી ૩૭ ઇંચ છે, અને પંજે ૨ ઇંચ અને. તેનું વજન ૩૫ રતલ છે. બાદલું તેનું કદ હોવા છતાં પણ ચપળ છે અને ખુરશી અને ટાઇર પર સહેલાઇથી ચઢી રહે છે અને દોડી શકે છે. ખોરાકમા રોજનું ૧ રતલ માંસ ખાય છે.

કલકત્તામાં રાક્ષસી ચાલીસ

કલકત્તામાં એક ૨૫ વર્ષની વયના ચાલીસ છે કે જે આખા દેહમાં સૌથી મોટામાં મોટા કદનો ગણાય છે. તેની ઉંચાઈ ૭ ફુટ એક ઇંચ છે અને ૩૨૨ રતલ વજન છે તેની જાતીનું માપ ૪૭ ઇંચ છે.

વિવિધ વર્તમાન

હરકત લંડનમાં આવકાર—ઓલ ઇન્ડિઆ કટ્ટોલ ટીમ તા. ૨૯–૬–૩૪ ના દિને અત્રેની જનતાએ ઉત્સાહ સાથે આવકાર આપ્યો હતો સાંજે તેઓના માનમાં શ્રી લ. નંદુ મોસાગરી તરફથી સંસ્કાના હોલમાં એક ટી પાર્ટીનો મેળાવડો થયો હતો પ્રમુખ મી. ડી. બી. પ્રભુએ મહેમાનોને આવકાર આપી તેમની ઓળખાણ કરાવી હતી બાદ મેસર્સ મુકરજી, સીંગ કાસુજી અને એડવોકેટ ફીસ્ટોકરે પ્રસંગાનુસાર વિવેચન કર્યાં હતાં અગાઉથી કારણોને લઇ નિશ્ચિત સમયની આગળ અને આગમન થવાથી કેટલીક અડચણો ઉભી થવાનો સંભવ હતો કિંતુ મેસર્સ ડી. બી. પરભુ એસ. કાસુજી અને એડવોકેટ ફીસ્ટોકરના શુભ પ્રયત્નથી તા. ૩૦–૬–૩૪ ના દિને અત્રેની કોન્ટીનેન્ટર ટીમ સાથે રમત નક્કી થઇ હતી. અત્રે મહેમાનોના ઉતારાની સગવડ કરવાની મી. ડ એમ. લાલે બતાવેલી ઇચ્છા માટે ધન્યવાદ ઘટે છે. જો કે પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ હોટેલમાં તેઓના ઉતારાની સગવડ થયાથી તેમણે આ મેળાવડામાં ટી પાર્ટીથી મહેમાનોનું સ્વાગત કરી સંતોષ માન્યો હતો.

૩૦–૬–૩૪ ના રમ્યા હતાં ઇન્ડિઆ ૬ ગોલથી જીતી હતી. કોન્ટીનેન્ટર ટીમે એક પણ ગોલ કર્યો નહતો.

૧૯૩૮ ની સાલમાં ચૂંટણી થશે—લેબર મંત્રી, મી. જો. પી. જોન્સે, કાર્ડીફની ફ્રાગાલની મીટીંગમાં ખાતરી આપી હતી કે ૧૯૩૮ ની સાલ સિવાય નવી ચૂંટણી નહિ થાય.

અમેરીકન મહિલા આફ્રાને મળશે—ઇથોપીઅન કુસ્તી કરીને દરકને જે વખત કરાવ્યો, અને હવે તે દુનીયાને હંફાવનાર કુસ્તીબાજ મી. ગામાને મળશે.

ફીજીની ઘટના—જેવારીને ગયલામાં સ્વામી અખાનંદજી ના સત્કાર કરવામાં આવ્યો અને કહેવામાં આવ્યું હતું કે સ્વામીજી વિવેકાનંદના શિષ્ય છે અને તે હીંદુ ધર્મનું રહસ્ય અને રસિકતાનું દુનીયાને ભાન કરે છે. આવીરીતે ફીજી પણ કોઈ દોઢી સન્યાસી માં ભાય અને રસીકતા સમજાવે તેવું ઇચ્છીએ છે.

લંડન પર હુમલોરી—'ટાઇમ્સ' ના ગાઝ મંત્રી મી. વીકહેમ સ્ટીડે 'નાઇનટીન્થ સેન્ચરી' માં એક ચમકાવનારો લેખ લખ્યો છે. તે કહે છે કે જર્મન યુદ્ધખાતું ભાંબર જંતુ અને ઝેરી ધુમાડો લંડન અને પારીસની નાગરીક વસ્તીને ઝેર પીવડાવવાની યોજના પડી રહ્યું છે આ લેખે ફ્રીટનમાં ઘણો ખળભળાટ મચાવ્યો છે, અને છાપાંઓએ એ લેખના ટુકડાઓ છાપ્યા છે.

લીલાં બદન—લંડનમાં વડા પ્રધાનની ઓફીસમાં, ૧૦ ડાઉનીંગ સ્ટ્રીટ પર, બનાવ વહાણવટાને મદદ કરવાની ચર્ચા ચાલતી હતી ત્યારે એક પુરુષ નં. ૧૦ ડાઉનીંગ સ્ટ્રીટની બારીમાંથી એક ઘુંટણીયું પારસલ ફેંકયું હતું પારસલ ખોલતાં તેમાં એક સંદેશો લખેલો માલમ પડ્યો હતો, તે આ પ્રમાણે હતો: "લીલાં બદનને બચાવો સજા." પોલીસ ટેલીફોન ખડા કરવામાં આવતાં, એ પુરવાર કહ્યું હતું કે તે ઈંટ ૧૦ ડાઉનીંગ સ્ટ્રીટ ખાતેજ ફેંકાઈ હતી.

ફ્રેંચવાની બાબો—ફ્રેંચવાએ પોતાની સોનાની બાબોના સંબંધમાં હવે આફ્રિકા બાદ સુધા પહોંચ્યું કે તેને વધારી જવું એવો મુદ્દા લેખ કરાવ્યો છે. સોવીયેટ સરકાર પરદેશી ખરીદીને બરપાઈ કરવા બીજો માલ પુરતો બનાવી શકી ન હોવાથી હવે જેણે ઉંચો મહાર સોના પર બાંધ્યો છે. બાબ બાબું બારે પ્રવર્તિત કરી રહ્યું છે.

ઝારો અધા ગયો—જનતાના સડયા ખુડો માણસ ઝારો અધા જે ૧૬૦ વર્ષનો હતો–તે પોતાનાં વતન તુર્કમાં મરણ પામ્યો છે. તેણે બાર સુલતાનોનું નબળા જોયું હતું. થોડાં વર્ષ પહેલાં તેણે અમેરીકા અને યુરોપની મુસાફરી કરી હતી તેનાં મરણનું કારણ ડોકટરે તેની ઉમર માત્ર ૧૨૦ વર્ષની છે એવો રીપોર્ટ કહ્યો છે તેને નાથ ભરાયો અને મરણ પામ્યો. તે પોતાની પાછળ ગોટું કુટુંબ મુકી ગયો છે. તેની સહુથી મોટી દીકરી જે ૮૮ વર્ષની છે તે અને તેની અગીયારમી સ્ત્રી તેનાં માંદગીનાં બિછાને છેવટ સુધી રહ્યાં હતાં.

ફ્રાંસમાં રમખાણ—ફ્રાંસમાં ગયા અઠવાડીયામાં કેટલેક સ્થળે ફાસીસ્ટ અને એન્ટીફાસીસ્ટ વચ્ચે ભયંકર રમખાણો થયાં હતાં, તેમાં ૧૦૦ ઉપર માણસો મર્યાં છે. લા બોરીઅર્ડ ખાતે ૨૦૦૦ ના ટોળાં અને પોલીસ વચ્ચે ઝપાઝપી થયેલી. પોલીસોપર પાર્કડીઓ, પથ્થરા અને શીશીઓનો વરસાદ વરસાવાયેલ. કેટલીક ખુરશીઓ ભંડવામાં ઝાડાયેલ્લા અને બંધારણની ઓફીસ–બાકાયેાના ટુકડે ટુકડા કરી દેવાયેલા. એક તિજોરીમાં એકસ–સર્વિસમેન સભ્ય અરી રહ્યા હતા તેને તોડી પાડવામાં આવ્યું હતું.

ઓદનની તયારી—ઓદનનાં ૧૯૩૬ માં તૈયાર બનાવ નવા બોટસ્વીપો બહુજ જાનનાં જનશે. તે એવી રીતે બનાવાશે કે તે કોઈ પણ જાતીના ઝપાટ ટુમલો ખમી શકશે. ૪૩,૬૦૦ ટનનાં બોટસ્વીપો કરાશે એમ મનાય છે.

બાદશાહ હવે સુલેહની વાતો છોડી છે અને સરાઝ થયાના તયારીઓ કરવા માંડી છે.

ડૉ. પંડિત મહેતા જેમીની—વેદધર્મ પ્રચારક ડૉ. પંડિત મહેતા જેમીની જોહાનીસબર્ગમાં સુંદર પ્રચારકાર્ય કરી રહ્યા છે. તેમણે જુદા જુદા દેશોમાં હિંદની સંસ્કૃતિની અસર કેવી થઇ છે તે બતાવનારો લાભલો આપ્યો છે. આ ઉપરાંત તેમણે વેદો, અને મહોપનિષદ ઉપર રસિક વિવેચન કર્યું છે.

ગયા રવીવારે પંડિતજીએ ફ્રેમસ્ટોનોની મુલાકાત લીધી હતી. સાની વેદધર્મ સભા તરફથી એક સભા યોજવામાં આવી હતી. પ્રમુખ શ્રી. નાથુભાઇએ પંડિતજી અને મહેમાનોનો સત્કાર કર્યો હતો. શ્રી. જોશીએ પંડિતજીની ઓળખાણ આપી હતી અને પંડિતજીએ હીંદની સંસ્કૃતિ પર સુંદર ભાષણ આપ્યું હતું. શ્રી. ખાસીમારીઆએ પંડિતજીના આગમન માટે આભાર દર્શાવ્યો હતો.

ડૉ. પંડિત મહેતા ડર્બનમાં આ અઠવાડીયું જોહાનિસબર્ગમાં ગાળનાર છે અને સીતા રામાયણ, મહાભારત વિગેરે પર ભાષણો આપનાર છે ત્યાર બાદ તેઓ પ્રિટોરીયા ઇ. રોડેશિઆ જવાનો કરિયો રાખે છે.

ચરચા પત્ર

બિભત્સ ભાષા અને ચીંથરાથી ખરડાએલું હીંદી વેટીંગ રૂમ

મારેરબાન "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" ના આધિપતિ જોગ

સાહેબ સાથેના અર્કેડના રેલવે મારતિ તોફાનીલાણગેના સ્ટેશનપર આપણે માટે એક સુંદર જગાવાળું વેટીંગરૂમ બનાવી દીધેલું છે. તેની કદર કરવાને બદલે તેનો ઘણો દુરૂપયોગ થઇ રહેલો છે એ તરફ સત્તાવાળાનું ધ્યાન ખેંચવાની પણ જરૂર છે

વેટીંગરૂમની દિવાલોપર આપણી કાર્ટી ના ગરાબ ભોળાં આપણાજ આપણી ભાષામાં ગરસ ભરેલા મનુષ્યના હાથે લખાએલાં છે એવા મનુષ્યને તેમના માફકારે ઉપયોગ કામો માટે બનાવેલા ટોપ એમ જણાય છે ઘણી નજરે નિહાળતાં કંપારી છુટે એવાં ખરાબ ચીત્રો પણ ચીતરેલાં છે. અને એ ચીત્રોની નીચે પણ ગુજરાતી ભાષામાં બિભત્સ શબ્દાળુ કરવામાં આવ્યું છે કોઈ પણ મહસ્થને સાહકુટુંબ તે વેટીંગરૂમમાં જવું પડે તો જરૂર તેઓને શરમાવા જેવું થાય.

આપણા નેતાઓએ આ નજરે નજર જોવા જવાં કરતાં ફરીને ઉલાઝ રેલવામાં આવ્યો નથી. જો તેઓથી આવાં કૃત્યો સામે પડવાં પગલાં લેવાનું ન બની શકે તો એ બાબત રેલવેના સીવીલ મેનેજરનું ધ્યાન ખેંચવાનો પ્રયત્ન આદરી લાગેલા છે

આ જોતાં શું આ દેશના આપણે સુધરેલા ગણુએ ગણાવાને કે તેવા તારીકના હક્કો ભોગવવાને લાયક ઠરીએ ખરા?

ઝ. પી. નવસારીવાળા

[નોંધ:—ઉપલી રજુઆતની બાબત મુંબાઇમાં આવી છે મુકી એના જોર છે. અ. ઇ. ઓ.]

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટુંક અહેવાલ

હીંદી છોકરાઓનો ડેંગારામાં મેલાવડો—ડેંગારામાં ગોખલે મેમોરીઅલ હોલમાં હીંદી છોકરાઓ ભેગા થયા હતા. છોકરાઓના મા બાપો તથા સાંની કન્યા શાળાની છોકરીઓ પણ આવી હતી. અને સાંના કાર્યક્રમમાં સંવાદ-કવિતા-કસરત બોક્સીંગ અને સુંદર સંગીત વિગેરે ગાયું હતું ડેંગારાસ્ટર શ્રી. ચુનુએ સભાનો ઉપકાર માન્યો હતો

નાટાલમાં ઇન્ડીઆ ફુટબોલ ટીમ—ના ૧૫, ૩ ૩૪ ના રોજ બપોરે ચણવાચ્યે મોલ ઇન્ડીઆ ટીમ નાટાલમાં રમશે એવું નક્કી થયું છે.

રસીપના ભાવ મહત્વા—ઓર્ડર તથા રસીદ ઉપર આગાઉ જે સ્ટાંપ ચોડવો પડતો તેજ સ્ટાંપનો અમલ તા. ૨-૧૧-૩૪ ને સોમવારથી કરવો છે. એટલે એક તથા ગમે તેટલાની રસીદ ઉપર એક પેની ચોડવાની, અને તારમાં એક શિલીંગમાં બાર શબ્દ જશે

ઇન્ડીઅન ફુટબોલ એસોસીએશનને ઉપકાર માન્યો—ઇન્ડીઅન ફુટબોલ એસોસીએશનો પ્રીટોરીઆના ગોરીલ્લેરો ગોરાઓ તથા હીંદીઓ તરફ કરેલ ઉપકાર માન્યો હતો.

બિહાર સંકટ નિવારણ ફન્ડ

ઇસ્ટ લંડન હીંદુ સોસાયટીનો ફાળો

કાળાભાઇ બી પરમુ	૩	૩	૦
નાથાભાઇ જીવરાજ	૧	૧	૦
હેરી મોન્ડ સન	૧	૧	૦
જીવણ નાકર	૧	૧	૦
કાળાભાઇ ચકલાજ		૫	૬
મોપાભાઇ નરશાભ		૫	૦
કુલાભાઇ ભવાન		૫	૦
રામજીનો રૂંદ મેસ્ટર		૭	૬
જેમાભાઇ કુલ્લભ	૧	૧	૦
મોરારભાઇ જીવણ		૧	૩
નાથુભાઇ ભગા		૨	૬
કીમાભાઇ મોપાલ		૨	૬
પરસોતમભાઇ ભગવાન	૧	૦	૬
૧ ડી માર્ગેટરોમાં		૧૦	૬
મોદનભાઇ હીરાભાઇ		૧૦	૬
આર. કામ. વાડીમા	૧	૧	૦
ભાણાભાઇ કુલ્લભજી		૧૦	૩
કુલ્લભભાઇ રખાભાઇ	૧	૧	૦
કે. મોગ. કાલ	૧	૧	૦
બાકુભાઇ ખુશાલ		૫	૩
જીવાભાઇ પરમુ	૧	૧	૩
લાલભાઇ પરમુ		૧૦	૩
પાન્ડુભાઇ ધનુ		૧૦	૬
મોનીરામ મોરાર		૫	૦
મીમતા દિવાળીબેન		૫	૦
ઓલ. ગોપાર એન્ડ સન	૧	૧	૦

કર્ણ વીલેજસ્કાઉનનો ફાળો

મોરારભાઇ રખાભાઇ	૨	૨	૦
નરચંદભાઇ કાળજી	૧	૧	૦
કારાભાઇ રખાભાઇ		૧૧	૩
મોચરભાઇ પરમુભાઇ	૧	૧	૧
નાથાભાઇ ઓમલભાઇ		૫	૩

કુલ્લ ટોટલ ૫૧, ૨૩—૧૨' ૬

બચ્ચાઓના મજજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના ચેરકુમર શ્રી. બી. કે. બચ્ચાઓને રમત ગમત કરતાં શીખવતાં બોધ આપી રાકાય, તેવી સુંદર બોરકમાંને મળતી પદ્ધતિ કોતરી કાઢી છે, આમાં બચ્ચાઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવણી પામે છે. અને બાકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રૂા. ૧૮. રેલવે સાથે.

મળવાનું ઠેકાણું:—

ઇન્ડસ્ટ્રેશનલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ

ફીનીક્સ, નાતાલ.

જી. બી. પરવર્કન શાસ્ત્રી એ. વી. સ્કુલ

ડરબનથી શ્રી. ડી. પી. ઇસાર્ડ લખી જણાવે છે કે પાછલા ૬-૧૨-૦ ની રકમ અંદર કરી કપલી સંસ્થાને મારે મનીઓર્ડરથી શ્રી. નથુભાઈ ગકનજીપર કડોલી મોકલી આપવામાં આવી છે. તેની નામાવલી નીચે પ્રમાણે છે ઃ—

કરીરભાઈ દરી ૧૦-૬, રણછોડભાઈ ખુશાલ ૧૦-૬, ધનજીભાઈ કાળીદાસ ૧૦-૬, કવાળભાઈ જોશી ૧૦-૬, બાગાભાઈ માધવ ૭-૬ લાધુભાઈ કાળીદાસ ૫-૬ દેવાભાઈ ભાંખુ ૫-૩, કાલાભાઈ મકનજી ૫-૩, વસનભાઈ વેષ્ણી ૫-૩, ગોવનભાઈ મોરાર ૫-૩, ગોપાળજીભાઈ લલ્લુ ૫-૩, કુલર્ભનભાઈ લલ્લુ ૫-૩, મોરારજીભાઈ કરીર ૫-૩, કસનભાઈ રામજી ૫-૩, મગનભાઈ દરી ૫-૩, રણછોડભાઈ પરસોતમ ૫-૩, ગોપાળભાઈ દેવા ૫-૩, મકનભાઈ ગોવન ૫-૩, મુળજીભાઈ ગોવન ૨-૬, બાબુભાઈ કારા ૨-૬ ગોવનભાઈ નાથુ ૨-૩, પરસોતમ વસન ૨-૬, મદન બુલા ૨-૬, જયતભાઈ કુલર્ભ વિદ્યાર્થી ૬ પેની, વનમાળીભાઈ ગોવન ૬ પેની મીઠાભાઈ કાલા પેની ૬.—પા. ૬ ૧૨ ૦

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

દર શુક્રવારે પ્રસર થાય છે. લવાજમ ટપાલ

અરચ સાથેઃ

યુનીયનમાં	(વારષિક)	પાઉન્ડ	૧-૦-૦
દારયાપાર	,,	,,	૧-૦-૬

કોઈ પણ માસની સરખ્યાતથી ગ્રાહક થઈ શકાય છે.

લવાજમ અગાઉથી લેવાતા ધારો છે.

અગત્યની સુચનાઓ

છાપું મોકલવું બંધ કરવો એમ ગ્રાહક જ્યાં સુધી ન લખે ત્યાં સુધી તેઓની લખી નિશા માની લઇ તેઓ ઉપર છાપું મોકલવું ચાલુ રાખીએ છીએ.

લવાજમ બે માસ વધુ સુધી ચઢવા ન દેતાં પુરા કર્યે આપવું કરેદમેન્ટ મળતાં ગ્રાહકોએ નિયમિત લખાણથી લવાજમ મોકલી આપવાની મહેરબાની કરવી.

લવાજમ એ પોસ્ટલ ઓરડરથી ગ્રાહકો તો તેમાં INDIAN OPINION, Phœnix या Durban લખવું અને કમિશન કરવો નહિ. બેન્ક નોટ બદલવા પોસ્ટલ ઓરડરથી નાણા મોકલનારે લખણ રજીસ્ટર કરવા એ સહિસલામત બરોબર ગણાશે. પોસ્ટ મોકલનારે બેન્કનું કમીશન ચુકવતાં ચુકવું નહિ

ગ્રાહકોની લખી નિશા માની લઇ અમે છાપું મોકલવું ચાલુ રાખીએ છીએ એ ખાનામાં રાખી જેઓ ગ્રાહકના ગ્રાહક રહેવા ન ઇચ્છતા હોય તેઓએ પોતાનું લવાજમ પુરતે મોકલી છાપું મોકલવું બંધ કરવાની સુચના લખી મોકલવા જેથી સરખ્યાતા ઘટાડવા મહેરબાની કરવી.

હિંદુસ્તાન બહારના ગ્રાહકોએ બાકિકોના વાર્ષવરજુની બાકિકમાં રહેવું હોય તો લવાજમ બદી હિસાબે "ઇ ઓ." મળે એવો બંદોબસ્ત કરી બ્રહ્મો.

પત્ર બ્યવહાર કરવાનું સરનામું ઃ—

Manager.
Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

ઇસ્ટ લંડન સોસાયટી

આ સંસ્થાની દશમી એન્યુઅલ જનરલ મીટીંગ તા. ૨૫ જુલાઈ ૧૯૩૪ ના રવીવારે સાંજે સાત વાગે સોસાયટીના હોલમાં અત્ર લિખિત કામો માટે મળશે. (૧) વાર્ષીક રીપોર્ટ, (૨) સરવાડુ, (૩) બુંટણી, (૪) પરચુરણ કામો સર્વ મેમ્બરોને પધારવા નમ્ર વિનંતી છે.

ગાંધાભાઈ ઈ. બી. પ્રભુ પ્રમુખ.
એલ. ડેવી માનદ મંત્રી.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેપારનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઇનાપલ (અમેરે બીજે ઓરડર મળેથી તરત વહાણમાં આપીએ

દરેક ઓરડર ઉપર બનતી કાળજી રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી મોકલવા આપણી મહેનત થઇ આપીએ.

કેપ ગ્રોસીન્સ, ટાંસવાલ, ફ્રીસ્ટેટ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો! રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ. ૭

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભીલ્લા	દોઢ	બસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૯૪	૧૯૯૦	૧૩૫૩	૧૭૦૩	૬. મી.	૬. મી.
	જુલાઇ	૮/૬ આષાઢ	રબિઉલ અવલ	જોરો. કદમી		
૬ઠ	૬	વદિ ૧૦	૧૬	૩	૬-૫૬	૫-૧૦
૭ મી	૭	,, ૧૧	૧૭	૪	૬-૫૭	૫-૧૧
૮ મી	૮	,, ૧૨	૧૮	૫	૬-૫૭	૫-૧૧
સોમ	૯	,, ૧૩	૧૯	૬	૬-૫૭	૫ ૧૧
મંગળ	૧૦	,, ૧૪	૨૦	૭	૬-૫૮	૫-૧૨
બુધ	૧૧	,, ૩૦	૨૧	૮	૬-૫૮	૫-૧૩
ગુ	૧૨	સુદિ ૧	૨૨	૯	૬-૫૮	૫-૧૩

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેના
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

૬૫ લોકોની દરિદ્રતા

(ગતાંકથી ચાલુ)

યુનિયનની ગોરી વસ્તીના ૩૬ ટકા વર્ગ બેતીકેપર ગુજરાન ચલાવે છે. પણ આ ક્ષેત્રમાં બિનેતીની સ્વાધીન ખેતી, અને ઢોરઢાંક માટેની ઓછી આર્જેન્ટીના, ઓસ્ટ્રેલીયા, કેનેડા, ન્યુ ઝીલાંડ, રહેમાનીયા, અને યુનાઈટેડ સ્ટેટસ કરતાં, એકરદીઠ બે ગણા પાક ઉતારે છે અને દુનર ઉદ્યોગો પણ ઓછું વિકાસ કરે છે. દ. આફ્રિકાના પ્રતિનિધિ અર્થશાસ્ત્રી એને આ પ્રશ્ન મુંઝાતો રહ્યો છે અને દક્ષલાક તો એવરપ્ટ અભિપ્રાય આપે છે કે દેશની આર્થિક પ્રગતિ કરવા માટે, બનકાળની નીતિ તજવી જોઇએ. ગોરાઓની સમૃદ્ધિ અને કાળા-ઓની દરિદ્રતા એ સિદ્ધાંત જવો જોઇએ. જો લાખો દેશી અમલદારીઓની સર્જન શક્તિને વધવા દેવા માટે ઉત્તેજન અપાય તો દેશના શાસનોને બી વાની નહ ગણે. તેઓની રહેણી કરણી સુધરતાં દેશના ઉદ્યોગોને માટે નવી બજારો મળે.

ગરીબ ગોરા પ્રશ્ન—જે દેશની આર્થિક સ્થિતિ સાથે ઊંડી રીતે સંકળાયેલો છે— તેનો નાબેલરનો સૂક્ષ્મ અભ્યાસ કાર્નેગી કમીશને કર્યો છે. તેના રીપોર્ટનું ત્રીજું વોલ્યુમ "ગરીબ ગોરા અને કેળવણી" પ્રસિદ્ધિ કેળવણી ખાતે ડૉ. ૬. મારલ્ડર્સને હાથે લખાયું છે. ડૉ. મારલ્ડર્સે પ્રગટ કરેલ વિચારો અને રજુ કરેલી સત્ય હકીકતોએ દ. આફ્રિકા વિષેના ઘણા લોકોના ખોટા ખ્યાલ દુર કર્યા છે તેનો રીપોર્ટ સાબીત કરે છે કે યુનિયનમા સુધર્યા રોગની ચમકે છે, જ્યાં આ પ્રજાને પેટપુર ખાવાનું નથી મળતું. તે કહે છે કે દેશને સંતતિ નિયમનની જરૂર છે. માત્ર સંખ્યા વધારવાને બદલે સમાજને ખુદેરાણી પ્રજા પેદા કરવી એ આવશ્યક છે.

ડૉ. મારલ્ડર્સ કહે છે કે દ. આફ્રિકાનાં ૪૮ ટકા કુટુંબો પોતાનાં બાળકોને પેટપુરૂ ખાવાનું કે પુરતું બહેરવાનું આપી શકતાં નથી. તેઓની બાળકોને બદલે કોઇ છોકરાંઓ ગણવામાં ઓછા વધી રહ્યાં છે. હજારો છોકરાંઓએ સ્કુલ નથી જોયા. પણ છોકરાંઓએ કદી ગામનું નામ સુદ્ધાં નથી સાંભળ્યું. આવી પરસ્થિતિ સામાજીક અધોગતિ પ્રેરે છે.

ડૉ. મારલ્ડર્સને લાગે ગોરી સંસ્કૃતિ ટકાવવાની ભય છે. એ કહે છે કે આ પ્રજની રચના કરે છે અને કહે છે કે ગરીબ ગોરા વર્ગ વધી રહ્યો છે, જ્યારે ઉચ્ચ વર્ગના સમાજમાં સંતતિ નિયમન લેવાયું, કુટુંબોના સભ્યોનું પ્રમાણ મર્યાદિત બને છે. આ કારણે ગરીબ અને નિર્બળ વર્ગના કુટુંબોનું કદ, સંતતિ નિયમન વડે અને નવા રહેણી કરણી કરીને ઘટાડવું એજ સૌથી અસરકારક માર્ગ છે. ગોરાઓની વસ્તી ઘટી જશે, માટે ઉચ્ચ સમાજે વસ્તી વધારવા અને આ વિચારમાં માત્ર સંખ્યાનો ખ્યાલ ભેળવવું એ ભારે ભયંકર ભુલ છે. ગોરાઓ કાળી વસ્તીની જરૂરી સંખ્યા વચ્ચે થોડી સંખ્યામાં છે એ સાચી વાત, પણ એટલું ચોકસ છે કે જો કોઈ પણ વસ્તુ ગારીરીક રીતે અને સંસ્કૃતિની દ્રષ્ટિએ ગોરાઓને ટકાવવા સહાયકરૂપ બને એવી કોમ તો તે જથ્થો નહિ, પણ ગુણ હશે. ગોરાઓના બાજમા બાગના લોકોનો સંખ્યાનું પ્રમાણ વધી રહ્યું છે, પણ ગુણનું પ્રમાણ નજર બહાર એ વસ્તુ ચિંતા ઉપજાવી રહી છે

દ. આફ્રિકાનો આ ગરીબ ગોરો સામાજીક અને નૈતિક અધોગતિમાં સબડે છે. ગરીબાઈના બધા ગાઢા રંગ નજરે તરવરવા લાગ્યા છે. બીજી બાજુથી ગોરાની પશ્ચિમા બાગની વસ્તી આવી દુર્દશામાં છે ત્યારે દેશીઓની તો પોણા બાગની વસ્તી એ દુર્દશા સહે છે. કાઉન્સીલ કોલસ્તનો અમકારો દેખાય છે, પણ માત્ર વિભાગોમાં તો ગરીબી નિરંકુશ શાસન ખેલે છે. બેકાર કેળવણીનો અભાવ, ગરીબ સંતાનોને ઉત્તેજનનાં વાતાવરણમાં ઉછરે છે અને ગુનેગારના બિક્ષુક બને છે. આવી બિક્ષુક પ્રજા સંસ્કૃતિને કેમ ટકાવી શકે આ પ્રશ્ન પણ રાજ્યકારોએ વિચારવા માં મુકયા છે.

આ વસ્તુસ્થિતિ બ્રિટન પણ કહેવેક અંશે મળતી આવે છે. દેશી પ્રજાને સંબંધ છે ત્યાં સુધી તો ગરીબી આ બન્ને દેશોમાં તેઓને રિબાવી રહી છે. ફેર એટલો છે કે બ્રિટનમાં ગરીબ ગોરો નથી, જ્યારે દ. આફ્રિકામાં છે. પણ એ સાથે એ વસ્તુ ધ્યાનમાં રાખવાની છે કે બ્રિટનમાં વસતા મુઠ્ઠીભર ગોરાઓમાં મોટો ભાગ નોકરવર્ગ છે, અને રક્ષાની પર કરી વસનારાઓની સંખ્યા છેક નજીવી છે.

દ આફ્રિકા ગોરી સંસ્કૃતિનું માન ધારણ કરે છે ગોરાઓની રહેણી કરણી બ્રિટીશોમાંથી ચડિયાતી છે એવો તે દાવો વારંવાર કરે છે. પણ કાર્નેગી કમિશનના રિપોર્ટ પરથી એ સત્ય વાત જવલંત રીતે તરવરે છે કે ગોરાનું પાંચમ અંગ પંગળું છે. ને બ્રિટીશોમાંથી ઉતરતી ગણીએ, દેશાગ્રેણીપર છે. ગરીબાઇની અસર દરેક કામપર કરખા જાય છે.

ક્રાંસવાલનો સુબો (એડમિનિસ્ટ્રેટર) મી. સાગમન પી એકર પણ કળવણીમાં ફેરફાર કરવા માટે નવીન દિશાસુચક ભાષણ કરતાં એ જવલંત સત્ય સ્વીકારે છે અને પુછે છે કે સરકાર પાસેથી દરેક પ્રકાર પ્રજાને મદદ અને રક્ષણની આશા રાખતું છોકરું ગોરી સર્વોપરીતા કેવી રીતે ટકાવી શકે?

એ વાત ધ્યાનમાં લેવી જોઇએ કે ગરીબ ગોરો માત્ર સરકારનાં રક્ષણ પર જીવે છે. તેની બિક્ષાવૃત્તિ તેને મજુરી કરી ગુજરો કરતાં અટકાવે છે. સર-કારે તેઓને સ્વાશ્રય શિખવવો જોઇએ, અને ગોરા રંગને કારણે પગે પગે મદદ કરતા ન ઘસતાં તેને ઉભા કરાવી મદદ આપવાની નીતિ ધારણ કરવી જોઇએ. આજે ગરીબ ગોરો બીનગોરાથી ચડી-યાતો નથી, તેણે ગોરી સર્વોપરીતા ટકાવી નથી, તેણે માત્ર ગોરાને નામે રંગભેદને પોષનારી સરકાર પાસેથી બાધા કરાવી છે.

(ક્રમશ:)

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—કિશોરલાલ મશરૂવાળા મજમુદાર)

અધ્યાય ૧૨ મો ચાલુ

(૪) શ્લોક ૯

અર્જુન:—ભગવન્! તમે મારી ઇચ્છા કહી તે પ્રમાણે હું કરીશ. પણ મારી ઇચ્છા તમને કહેતાં મને સંકોચ થાય છે. તેથી બીજી રીતે પણ મારા મનની મારામાં ભારોભાર ભક્તિ આપવી એવી મારી ઇચ્છા છે. પણ આજે તો મને એવી પ્રાપ્તિ થતી નથી. મારામાં શ્રદ્ધા પણ અડગ નથી એમ નહીં પણ સ્વબુદ્ધિના અભિમાનને લીધે હું તમારા જેવા એ શુદ્ધ જ્ઞાન જેમ મન માનતું નથી. એ સ્થિતિમાં મારે શું કરવું?

શ્રીકૃષ્ણ:—પણ જ્યાં તારા અજ્ઞાનભર્યા મનની બાબતમાં આવો સંકોચ ન આવતો હોય, તો તો મને ચિત્તના ત્યારે બધા અભ્યાસ જેમ બતાવ્યો હતો તે માર્ગે પરમેશ્વરને ઓળખવાની કોશિશ કર.

(૫) શ્લોક ૧૦

આ ઉપર બાબાગી અર્જુને બેદરકાર બેદરકારીને કહીને જોયું:

"કૃષ્ણ! તો હવે તો મને સહેલી રીત તમે કહો! જેથી મારા મનનો ત્યાગ કરી અભ્યાસમાં સ્થિર કરવાને મારા પુરુષાર્થમાં જરૂર કાંઈ ફેર પડે?"

આ ઉપર ભગવાન બોલ્યા, "કૌન્તેય! જો તારાથી ચોક્કસ રીતે મનનો નિગ્રહ કરવાને તારા પુરુષાર્થમાં જરૂર ફેર પડતો હોય તો હું તને બીજો સહેલો માર્ગ બતાવું છું. પરિણામને ન જ પણ છોડ જોવા પરજ ચઢીને તારે પણ તો તને ત્યારે સુલભ આવશે.

"તારે તારા કર્મોનો ત્યાગ કરવો. અમુક કર્મો ન કરવાં એ ત્યાગ તો ઠીક; પણ નિષિદ્ધ કર્મોનો ત્યાગ તો બધા જ સારા જોડે અવશ્ય કર્તવ્ય રૂપે પ્રાપ્ત થતાં કર્મો અને, બીજા વિહિત છતાં કર્તવ્ય રૂપ જે જે કર્મો કરીને તારા સ્વભાવ [illegible] કરીને તારે કરવાં. જોયાં. અમારા [illegible] ફરીને તારે કરવાં. [illegible] અને તારી [illegible]. એ પ્રમાણે કરતાં કરતાં, પણ અંતે તારી [illegible] પ્રાપ્ત થશે.

"પણ જો તારા સ્વભાવ રૂપ નથી એવાં કર્મો [illegible] અને બીજાં કર્મોનો ત્યાગ કરીશ, પણ, અવશ્ય કર્તવ્ય રૂપ કર્મો પણ તારે ઇચ્છારૂપી બુદ્ધિથી કરવાં જોઈશે તારે તે કર્મોનાં ત્યાગરૂપનાં ઔપચારિક [illegible] એ ત્યાગરૂપ કરવા જે કર્મો કરવાથી સાક્ષાત્ પરમેશ્વરને આ વેગ થયા તે દ્વારા તું ઈશ્વરના અનુગ્રહને પાત્ર થા, તથા તારી [illegible] દ્વારા તે નિમાણ પાકી કોઈ [illegible] નહિ. આવી રીતે કરેલાં કર્મો નજરમાં આવે એવા રીતે કર્મ કરનારને પણ [illegible] સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય." ૧૦

(૬) શ્લોક ૧૧

આ ઉપર ભગવાનને જે ભગવાનનો ઉત્સાહ કંઈ વધ્યો નહિ, તે બોલ્યો:

"પરમાત્મા! તમે કહ્યું તે રીતે ભક્તિનું ત્યાગવાળું [illegible] એ. [illegible] હું [illegible] નથી [illegible] તમારું [illegible] ત્યાગ કરવાનો [illegible] વિનાના [illegible] નથી. જે આશ્ચર્ય કરવું ગમતું હોય તે [illegible] છે તમ મન પોતાને મનાવી દે છે, અને જેમાં રસ [illegible] તે કર્તવ્યરૂપ દેખ [illegible] એમ નથી [illegible] [illegible], અર્જુન! [illegible] કરેલા કર્મોનું એ અભિમાનને [illegible] [illegible] [illegible]

भाग ३२ पीटरमैरित्सबर्ग, शनिवार, ता० ६ जुलाई, १९३४. नं० २७

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ६ जुलाई, १९३४

न्याय न किसी को दान करकार,
बिना फाने लिख दीन सुधार।

नया इन्डियन मार्केट का झगड़ा

वार्डी ए. एलब्यूमें नया इन्डियन मार्केट के खुल जाने पर फेरल विक्रेताओं स्ट्रीट का भीड़ कम हो गया। किन्तु गरीब हिन्दुस्तानीयोंकी दशामें कुछ भी सुधार न हुआ। सत्य तो यह है कि उनकी कठिनाइयां दिन पर दिन बढ़ती जाती है। यह वह समय आ गया है कि अधिकारीयोंको चाहिये कि गरीबोंका ध्यान सबसे प्रथम कर उनके सुधारने का प्रयत्न करें।

लेकिन वास्तवमें अधिकारी गण स्वयं ही पैसेका पुजारी बन कर गरीबों को चूस रहे हैं। अंतमें दुःखजनक परिस्थिती नये मार्केटका यह है, कि पहिले तो गरीब लोग अपनी नीव का के लिये मिठाई, केक वगैरह बना कर बेचते थे साथही अन्य प्रकारके खाद्य पदार्थ जो वे लोग विक्टोरिया स्ट्रीटमें बेच सकते थे, अब इस नये मार्केटमें ऐसा नहीं कर पाते।

इसका कारण मार्केट मास्टर 'नेटाल एडवर्टाईसर' को इस प्रकार बतलाया है कि जिन लोगोंके विषय में आप यह लिख कर रहे हैं उन लोगों। इस बातका नोटिस प्रथम ही से दे दिया गया है कि पहिलेकी भांति मिठाई व केक वगैरह अब नहीं बेच सकोगे। उन व्यापारियों को बहुतसा समय दिया था, परन्तु इस मार्केटमें आपरेशनका समय हुआ तो रेस्टोरन्ट है, वह पहिले किराया पर दिया गया है और उन्हों ने ७०० पौण्डसे अधिक रकम हस्तगत करनेके लिये ऐसे और नुकी शोध खड़ा करने हाथ में लानेकी कोशिश की है और रेस्टारन्ट वालों को नुकसान भी पहुंचता है, और साथ पदार्थोंकी सफाईका प्रबन्ध केवल अच्छे घरमें ही हो सकता है इन सब बातोंको ध्यानमें रख कर मार्केट-कमेटी ने निश्चय किया कि उक्त स्ट्रीट होकर अब अपने प्रथमवत व्यापारको स्थान दें।

और फिर भी कहा गया है कि ए लोग स्वतंत्र है, तरकारी, भाजी आदि अन्य प्रकारके चीजोंको बेचें, लेकिन पकाये हुये भोजन पदार्थ केवल रेस्टोरन्ट वाला ही बेच सकेंगे।

हम यह तो नहीं समझ सकते कि यह कैसी पक्षपातकी व्यवस्था है ७०० पौण्ड खर्च कर रेस्टोरन्ट कोंपरदामने लेने वालेकी कठिनाईको भी हम समझ सकते हैं। लेकीन हम यह माननेको तैयार नहीं है कि एक व्यक्तिके सुभीते के लिये अनेक गरीबोंकी रोजी मारी जाय।

अब इन गरीबोंको यह कहा गया है कि चाहे तो स्टेन्ड ले कर केला तरबूज फल इत्यादि ले कर बेचो, लेकीन ऐसा कहना उनके स्थितिके सुधारने के लायक नहीं हो सकता दूसरे शब्दोंमें इसका भावार्थ यह होता है कि ए बेचारे भुखे मरें क्योंकि उन को भिक्षाकाके उपायको एकही आदमीने ले लिया है।

दिहाड़ी दल की आवश्यकता

[illegible] इस बात पर बहुत [illegible] हमारे हाथोंको अशक्त है, इसका मुख्य कारण है, दिहाड़ी दल। गोलेका माल तथा पोइशनें शकर मिलमा माल ला ने मिल-मालिकों की बन आई है आज सात वर्ष हुये नवीन काही एग्रीमेन्ट (Industrial Agreement) का बोल बाला है।

इस समय जो गन्ने काट कर इमोलोंपर पहुंचाया जाता है। गाड़ी वाले उसे पैसे तो देते हैं परन्तु सुकोन वाचर (Sucrose Voucher) में लिख भेजते हैं कि माल रिजक्ट हो गया। (Rejected) अब इस रिजेक्शन रूपी भूत मिल-मालिकोंके शिरपर सवार हुआ है। विधाता के भारतीय प्लान्टरोंकी रक्षा परमात्माके हाथ है।

Gandhi Heritage Portal

सात वर्षके पहिले बहुत लोग सुक्रोस कौनसे चिड़ीयाका नाम है, नहीं जानते थे, और गन्नेके वजनके प्रमाणसे यानी जो पहिले नम्बरका सफेद चीनी यदि १८ शीलींग १०० रतलका बनार भाव हो तो किसानोंको १२ शिलींग प्रति टन गन्नेका दाम मिलता था। तब किसान लोग सुस्ती ये और गन्ना रिजेक्ट नहीं होता था। आज वह बात गई। यदि तुम्हारा गन्नामें सुक्रोस अधिक होगा तो अधिक दाम प्राप्त करोगे, अनयथा नहीं।

इस महिनेमें इने गिने भाग्य-शाली किसानोंको छोड़ कर (जिनको टिड्डीयों द्वारा नुकसान नहीं पहुंचा) बाकी किसानोंको ४, ५, ६, तक सुक्रोस मिलता है। कभी मिल वालोंकी भुल से ११ व १२ सुक्रोस मिल जाता है। मिल वालोंकी भुल इस लिये कहा, कि एक बिघहे जमीनमें ए. चार पांच प्रकारका हिसाब दे डालते हैं। आशा है कि बरसात यदि एक व दो महीनेके लिये टल गई तो शायद अधिक सुक्रोस मिलनेकी सम्भावना हो सकती है।

सम्वाद दाता,
बी. बी सिंह.

कांग्रेसके अध्यक्ष कौन?

आगामी अक्टूबरमें बम्बईमें होने वाले कांग्रेसके ४८ वें अधिवेशनके अध्यक्ष पदके लिये अभीसे नेताओंके नाम लिये जा रहे हैं। बम्बईमें इसकी खासी चर्चा है। यों तो नाम कई आदमियोंके लिये जाते हैं, परन्तु बहुतसे लोगोंका मत है कि बिहाररत्न राजेन्द्र बाबू करांची कांग्रेसके बाद उन्हींसमें होनेवाले अधिवेशनके अध्यक्ष चुने जा चुके थे, परन्तु वह अधिवेशन हो नहीं सका इस लिये बम्बईमें होने वाले कांग्रेस अधिवेशन का अध्यक्ष राजेन्द्रप्रसादजीको बनाया जाना चाहिये। अनुमान किया जाता है कि कांग्रेसका बाकायदा संगठन हो जानेके बाद अध्यक्ष पदके लिये नाम मनोनीत करते समय प्रान्तीय कांग्रेस कमेटियां इस बातको ध्यानमें अवश्य रखेंगी।

आर्य्य समाजसे अलग

'श्रीबङ्केबिहार समाचार' में स्वामी मंगलानन्द पुरी (कानपुर) जो कि एक बार दक्षिण अफ्रिकाका भ्रमण कर चुके हैं, एक लेख "मृतक श्राद्ध वेदानुकूल है" ऐसा शिर्षक से प्रकाशित करवाये हैं। तथापि अपनी राय प्रकट करनेके बाद, यों लिखते हैं, "मैं १७ वर्षकी आयुमें आर्य्य समाजी बना था, अब ६१ सालका बूढ़ा होने पर एक्षक होता हूँ। अतः खबर है कि, लाहौर समाजमें प्रधान श्री. पं. विश्वबन्धुजी शास्त्री एम. ए., ओ. एल., आदि उपाधि धारी धुरंधर विद्वान भी इसी चेतावनिसे खबराकर आर्य्य समाजसे अलग हो रहे हैं, इत्यादि।

प्रवासियोंमें उच्च शिक्षा

प्रवासियोंमें उच्च शिक्षा प्राप्तिकी इच्छा अभिरुचि बढ़ रही है। २० फेबरवरीको फीजीसे निम्न लिखित ५ विद्यार्थी इसी हेतुसे न्यूज़ीलेण्ड गये हैं:—

(१) श्री. सत्यानन्द। आप ६ वर्ष से न्यूज़ीलेण्डमें शिक्षा प्राप्त कर रहे हैं। दो साल छुट्टियोंमें घर आये थे। आप ओटागा विश्वविद्यालयमें डाक्टरी पढ़ रहे हैं।

(२) श्री. तुलसीराम शर्मा। आप आर्य पाठशालाके अध्यापक थे, अब वकालत पढ़नेके लिये न्यूज़ीलेण्ड गये हैं।

(३) श्री. एम.डब्ल्यू। आप भी वकालत पढ़नेके लिये न्यूज़ीलेण्ड गये हैं।

(४) श्री. सूरजपाल। माध्यमिक शिक्षा प्राप्तिके लिये भेजे गये हैं।

५८० हिन्दुओंकी धर्मरक्षा

माजियाबादका समाचार है कि अलसुआ नामक स्थानके १९० चमार (हरिजन) अपना धर्म परिवर्तन करने जा रहे थे। इस समाचारको पाते ही दिल्लीके मेघार्योजी वहांके तीन-चार सज्जनोंको साथमें लेकर पहुंचे। रात को ही एक सभाकी व्यवस्था की गयी, जिसमें हरिजनोद्धारके सम्बन्धमें बड़े ही ओजस्वी भाषण दिये गये। दूसरे दिन द्वार द्वारपर घूमकर प्रचार किया गया। इस प्रचार-कार्यका परिणाम यह हुआ कि एक कुंएसे हरिजनोंको पानी भरनेकी अनुमति दे दी गयी। इस कुंएसे पानी भरनेकी अनुमति मिलनेका परिणाम यह हुआ कि जो हरिजन धर्म-परिवर्तन करने जा रहे थे, उन्होंने अपना विचार बदल दीया। हरिजनोंकी कुछ अन्य मांगें भी पूरी कर दी गयी हैं।

कौन कितने दिनों तक जीता है

मनुष्य अपनेको सबसे उत्कृष्ट जीव समझता है, लेकिन आयुके हिसाबसे वह एकदम गया गुजरा हुआ है। मनुष्य १०० या १२० वर्ष तक जीवित रह सकता है। हम हिन्दुओं के मतमें भी इसका परमायु ठीक ऐसा ही है। परन्तु इतने दिनों तक बिरले कोई बचता है। मनुष्यकी आयुके अतिरिक्त और जानवरोंकी आयु इस प्रकार मानी गई है: कछुवा ५००, तोता ३००, कौआ ३००, हाथी ३००, बाज २००, गिद्ध १००, लाल मछली १००, उल्लू ७०, शुतुरमुर्ग ७०, समुद्री पक्षी ६०, ऊंट ५०, गदहा ५०, भालू ५०, समुद्री घोड़ा ५०, भेड़क ४०, सिंह ३०, गोरेया २५, हरिन १६, बाघ १५, कुत्ता १५,

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 [illegible]

வால்: 32 வெள்ளி: [illegible] வெள்ளிக்கிழமை [illegible] ஜூலை மீ 1934(இ) இதழ் 27

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, July 6th ஜூலை 1934(இ)

மலபார் பிரயாணம்.

(சென்னையிலிருந்து தொடர்ச்சி)

கல்வி கற்ற ஆண்மகனுக்கு தக்கபடி வேலை வாய்ப்பு கிடைப்பதற்கு சந்தேகமில்லை. கல்வியை வைத்து ஒருவன் வாழ்க்கையில் வாழ்வது பூரிக்குப் பாரமேயாகும். கல்வியுள்ளவன் ஒருவனுக்கு மட்டுமே, கல்வியில்லாத ஒருவனுக்கும் விருந்தாகப் பார்க்கின், முதலிய மனிதனுக்கும், மிருகத்துக்கும் ஒப்பிடலாமென்று விவேகிகள் அபிப்பிராயப் படுகின்றனர். இதனைப் பற்றியே

"மிலங்கொடு மக்களனையர் இலங்குநூல
முருசேர் பாடுகளவர்"

எனப் பொய்யா மொழிப் புலவரும் நவின்றனர். கல்வியுடைய ஒருவன் அதிக மதிப்புடையவன். கல்வியில்லாத ஒருவனுக்கு அது கூடவே மாட்டாது. இதனால் எனது நண்பர் சமயச் சார்பியாகளிலொருவரான அப்துல் கரீம் மௌலவி அவர்களின் பாடிய கீழ் வருகின்ற பாடலில், "கல்வி கரையில் கல்லாதவர்" எனவும், "கற்றவர் முன்னர் கணியே" எனவும் தொகுத்திருப்பது வெளிப்படையான விஷயமாகும்.

இப்பிறவியை வேறாக்க வேண்டுமென்ற ஆசை கொண்டிருக்கும் மனிதனுக்கு எவ்விதமான கலைகளின் பயிற்சியும் அவசியம். கல்வியால் வரும் இலாபத்தை நாம் பார்க்கிலும் நிறைந்த இன்பம் உலகில் வேறெதனாலும், கல்வியின் பற்றை அழுத்தமாக்கும் ஒருவனை வணிகனாக உண்டாகின்றும், விவசாயியாகவும் ஒருவனுக்கு முதலாளியாகவும் ஒருபொருட்டாக மதிக்கவைப்பினும் மனம் ஒன்றாகவே வெறுத்தப்பட்ட அரசன் விளங்குகின்றான். அத்துடன், பரமனை அறிந்தால் வழிகாட்டியாய் விளங்குவதும் கல்வியாலேயாகும். உலகோர் விளக்க மடைவதற்கு அரசு, பொருள், இன்பம், வீடு என்னும் நான்கு புருஷார்த்தங்களை நிலைபெற்ற திருவள்ளுவர்

"கல்லாதான் பெயலும் கெடுமால்
முலைவேண்டாக் காட்டிடையே"

என்றமைத்திருக்கின்றனர்.

கல்வியின் அவசியத்தைப் பற்றி, நான் பாடல், பாடல், கவிதைகள் முதலிய கலைகளின் கலைக்கதைகளை பொருள்களும்பும் சோலையை குறிக்கப் பெருகுவதாகும். அறிவும் உண்மை தான்பாலையே தேவையிருந்தாலும் பாடலும் மேலான இன்பத்தைக் கொடுக்க வல்லது.

ஆகவே, இவ்வியல்புகளில் கதைப்பாடல்களை நாவிழுனல்லில் பிரயாணத்தை விளக்கப்புகுந்தோம், முதலில் கல்வியால் வரும் நன்மைகளை இவ்வுலகங்களில் வாழ்கின்ற இன்றியமையாத் தலைவர்களில் கலைஞர்களும் இன்றி வாழ்க்கையை வழுக்கட்டு வருகிறதை எல்லோரும் அறிந்திருக்கின்றனர். அவைகளும் இனிமை பயக்கக் கூடியதாம். சொல்லையும் பொருளையும் முதலியவைகளோடு விளக்குவதும், இயல், இசை, நாடகம் என்னும் முத்தமிழ் விளக்கினையுடையதும், பாமலை போன்ற கைகளை முனிவர்களுக்கு உருவப்பட்டதும், இந்தியாவின் தென்னாட்டில் பிறந்திருப்பதுமான தமிழ்மொழி எல்லாவற்றிலும் இனிதென்பதை சொல்ல வேண்டியதில்லை. கம்பியே கற்கண்டென்று கொண்டு தமிழ் பேசும் தமிழ் நிகர் தென்புலத்தென்னாட்டில் பிறந்திருப்பதால் யாவருக்கும் இவ்விஷயத்தில் தமிழ் எல்லாவற்றிற்கும் இனிமை என்னும் பொருளை கண்டு மனதிலிருக்கும் சாலை மனைகளின் சுவர்களை செழித்த தலைவர்கள் திருவாசகம், கலைமகள் பிரபந்தம் முதலான இயல் தமிழ்களும், திருக்குறள் முதலிய நீதிநூல்களும், வைதீகத்தைப் போன்ற இலக்கிய நூல்களும், பாரதம், இராமாயணம் என்னும் இசை சுவையுடைய இப்பாலைத்திலே தோன்றி மிக்கப் பயன் தருவனவாயிருக்கின்றன. இதனைப் பற்றியே

"தொண்டை நாடுசீர் சூழ்நிடை மிதத்தலும்
பண்டையினின் பழுநூற்றது மெனவு பெண்ணை
கண்டதும் மறைக் கதியின் திறத்தலும் கண்டி
சண்டமிழ்ச் சொலோ மறுபுலச் சொற்களோ
சாற்றிர்"

எனவும் "துன்பேறுர் வாணிக நிருப்பணைப் பார்க்கவும் தமிழ் மக்களுக்குத் தேவையான சகல பொருளும் தமிழ் பாலைநிலமேயே அளிக்கிறதாகவும் எழுதப் பட்டிருப்பதால், வேறு பாலைகளை இடமிருந்து [illegible] வேண்டிய அவசியம் இருப்பதாகத் தோன்றவில்லை.

இந்தியாவில் தென்பிரதேசமொன்றில் இயற்றமிழ் பாலை, எப்போது, எக்காலத்தில் உண்டாயிற்றென்பது ஆராய்ச்சி முடிவுகளின், அது உலகாரம்பத்துடன் எக்காலத்துமையாத பிரதிபிம்ப சோதியாய் விளங்குமோ பூர்வ சக்தி எனத் தக்கதாகவும் சொல்லலாம். கடவுள் உலகத்தை சிருஷ்டிக்க சித்தித்தப் பொழுது தொன்மை சிருஷ்டி காரணனிடம், சிருஷ்டிக்கப் விதிகளும், ஜீவனும் முதலாம் அடங்கிய சேதனத்தை அவனிடம் கடவுளால் கொடுக்கப்பட்ட தென்றும், அவ்வாறாகத்தான் கொண்டே பிரமன் உலகத்தை சிருஷ்டித்தானென்றும், அங்ஙனமாகின்றபின் உலகை கோக்கி அதித்து சோறுகாருன் எனவும் அவதரித்தான், பிரமனது சபையில் படித்துக்கொண்டிருக்க அசுரத்தியை ஸரஸ்வதி சென்றுன் எனவும் வடமொழி நூல்களில் [illegible] மிகவும் விரைந்து பேசுகிறவர்களை [illegible] எனவும் சொல்லப்பட்டிருக்கும் சில புராணங்கள் கூறுகின்றன. அது உண்மையாயின், கலைமகள் தோன்றுவதற்கு முன்னரே இங்கே [illegible] உண்டாயிருந்தாள் எனவும் கல்லோருக்கும்

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

Natesan, owing

Single copy : One Shilling.

Annual Subscription : Foreign : 12 Shillings.

બીજો ભાગ નરસૈંહ મ્હેતાની કૃતિ, અલીબન્ધુ આખ્યાન, પાવન ચરિત્ર તથા નરસૈંહ મ્હેતાના અને ઝેરાબાઈના કાવ્યો એ આ ૫૭૮ પાનાનું પુસ્તક છે. રા.ા. ૪–૬.

ગાતકો ભાગ આર્યા વગેરે અનેક છન્દોના ભજનો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫૮–૫૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. રા.ા. ૫.

ગાંધી કુચ આલ્બમ–સેવક: રસીકલાલ પારીખ આ આલ્બમમાં ૨૬ ચિત્રો અને ૨૬ પાનાનું લખાણ છે. દાંડીકૂચની ઐતિહાસિક કીકી કૂચના રમરણો છે. અને તે વખતના ચિત્રો. કીંમત રૂા. ૨–૬.

'ધર્મસિંહાસન'—મનસુખલાલ પછી ગાંધીજીએ લખેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ ચંદ્રશંકર શુક્લ. રા.ા. ૧.

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક મણેરચંદ મેઘાણી. આના પાંચ ભાગ છે. આનું અંદર લોકગી, દુહાઓ અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને જેમાં શૂરાતન અને દેશભક્તી ભર્યાં છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની રૂા.૨–૬ પ્રત્યેકની, ૩જો રૂા. ૩–૪, ૪થો રૂા. ૩–૭, ૫મો રૂા. ૩–૪.

તણખા–ભાગ ૧,૨,–૩ જે લેખકઃ ધૂમકેતુ. આ પાકા પુંઠાનાં પુસ્તકમાં ટૂંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો માં હાસ્યરસ, કરુણરસ, તેમજ ધાર્મિક તથા રાજદ્વારી વિષયે ભર્યા વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કિં. પ્રત્યેકનાં રૂા. ૦–૪.

રાજરાણીની વાતો–અનુવાદકઃ રમણીકલાલ મોદી. આમાંની વાર્તાઓ હાલની રેલની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા અને સંસ્કૃતિનામાદિપ્રસાદ વર્ણવી છે. કિં. રૂા. ૧

સુભાષો દીપક–ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ રમણલાલ દોશી આમાં મોગલ ગજબના રાજા કાજાનો પ્રતીકાસ છે. આ બહુના એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને ગ્રન્થકારથી જરપુર છે.

કિં. અનુક્રમે રૂા. ૨–૬ અને રૂા. ૧–૧૦.

ભારતદર્શન–અનુવાદકઃ પ્રભાશંકર દ્વારકાદાસ પંડ્યા. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જીવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતિહાસ વર્ણવ્યો છે. કિં. રૂા. ૩.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી મોટી—કર્તાઃ પી. એમ. બક્ષારા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્શનરીમાં એક એક શબ્દ મળશે. ગુજરાતીઓથી ઈંગ્લીશ બોલનારને ઉપયોગી થઈ પડશે. તેમજ આજ કર્તાની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે. કીંમત રૂા. ૧–૦–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્શનરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કિં. રૂા. ૫–૬.

ભરત કૃષ્ણનો હાસ્ય વિલાસ—લખનારઃ ભરત કૃષ્ણ પાઠું પુસ્તક. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં મજાની અને હાસ્ય ભર્યાં હશે, કિં. રૂા. ૧૫–૬.

ચરિત્ર ચંદ્રિકા–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટૂંક ચરિત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાનરૂ આપ્યું છે અને બહુજ બોધદાયક છે. કિં. રૂા. ૫–૬.

ત્યારે કરીયું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી નોવડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થીક અને ધાર્મિક જેવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા જડશે.

ભાગ પહેલો પાના ૨૪૪ કિં. રૂા. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કિં. રૂા. ૨–૬.

સૌરાષ્ટ્રી અહલ્યાબાઈ—સંપાદક મણેરચંદ મેઘાણી. આના ચાર ભાગો છે. પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૨–૮. આમાં અહલ્યાબાઈની શૂરાતન અને ઉદારતા, બીજો પ્રત્યેનો આદર આદિ વિષેરનું સુંદરવર્ણન આપેલું છે.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	રૂા.	રૂ.
ફ્રાંસવાલ લાયસેન્સીંગ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ ૧૯૩૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૩
જીવનપર પ્રકાશ	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાવ્ય	૧	૦
મારો જેલનો અનુભવ લેખકઃ મ. મોહનદાસ	૦	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૩
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો મોનેરી અંક	૨	૦
મોહમાન્ય બાલગંગાધર તીલકનુંજીવન મત અને વિચાર	૦	૬
સુરભરાજ અને તેના બે પ્રધાનો	૦	૩
જેલના કાવ્ય (સંગ્રામના વખતના)	૦	૩
પુસ્તકો કમાવા વાળાનું જીવન ચરિત્ર	૦	૬
પુસ્તકો કમાવા વાળાનું ભાષણ	૦	૩
જેલ અખબારની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)	૦	૩
ભણતા સામે થવાની ફરજ	૦	૬
મા. મા. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનું સુવર્ણજયંતિ	૦	૬
જીવન દોરી	૦	૬
બચવાની કરણી	૦	૨
જોહાનીસબર્ગ જેલ ૧૯૦૮ના બારા ગુજરાતી–અંગ્રેજી	૦	૩
સુધારાના બચાવ		૪
સત્ય વિના બીજું કશું નથી		૪
દર્શન ગ્રહેનું વર્ણન		૩
જેલ બંધુ પ્રતિ ટોલ્સટોયનો પત્ર		૨
આરોગ્ય વિષે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬
સત્યાગ્રહ		૪
ફકીર સંપત્તી		૬
સંગ્રહ		૬

मलिका सबसे अच्छा बरतन

देने वाली चाह (टी)

एक एनलमेंल २५२ पियाला बन सकता.

'मोर्निंग कप' टी का खाली पाकिट रखनेसे कियमती बखशिस मुफत मिल सकेगी।

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" "	11s Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d	£	s.	d	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	16	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	13	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION,

Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું
નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સૂર્ય અને ચંદ્રની જ્યાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ થોડા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલ્દી મલાવા બદ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર નોંધાવો.

આજે આવેલા
બેરસ રેકોર્ડ
આવી ગયા
છે.

ઈચ ૧૨
ડી. ૬—૬.

ઈચ ૧૦
ડી. ૪.

અપલીબિન્ન
મંગ વે.

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફ સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કો. પા. ૧—૪—૦ માં

'બિલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું' નામ જગ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાભળવા લાયક છે. આ નાટકની બધારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર પોલ ચઢાવવા બરાબર છે. હમારી ખાત્રી છે કે આ નાટક જરૂર મંગાવી સાંભળો, તે સાભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ સેટ પણ સ્ટોકમાં થોડાજ રહી ગયા છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 2467.
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street
DURBAN Natal.

બનાના

[illegible] ગણી ગયા [illegible] ફક્ત (આશરે ૬૦૦). ઉંચા વજ ૨૫ કી ઓ ટ તાકીદે ઓર્ડર મોકલાવો.

નાચીજ કી. ૫ ૨૦૦.

LARGE SELECTED BANANAS

[illegible] Cases @/ 100

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 730 Durban.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St DURBAN, Natal S.A.

Correspondence in all Languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

Phone 3257. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર
અને કમીશન એજન્ટ
૯૨ વીક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL. (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
ફ્રોપ્રાયટર એશિયાટીક હોટલ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા.

RAJCOOMAR.

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths always in Depôt. Attendance all hours.
[illegible] Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER : K. B. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, ફુલ, મોટર અને ઘોડા વાળી કુંચ મોડીસે પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું.
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, કોલ સ્ટ્રીટ, ડરબન.
મેનેજર : કે. બી. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 28 —Vol. XXXII Friday, July 13th, 1934

CHOICE BEFORE US

"The distinguishing characteristic of modern civilisation is an indefinite multiplicity of human wants. The characteristic of ancient civilisation is an imperative restriction upon and a strict regulating of these wants. The modern or Western insatiableness arises really from want of a living faith in a future state and therefore also in Divinity. The restraint of ancient or Eastern civilisation arises from a belief, often in spite of ourselves, in a future state and the existence of a Divine Power. The record condensed above is a warning, if we will take it, against a blind imitation of the West, which one sees so often in the city life of India and especially among the educated classes. Some of the immediate and brilliant results of modern inventions are too maddening to resist. But I have no manner of doubt that the victory of man lies in that resistance. We are in danger of bartering away the permanent good for a momentary pleasure."

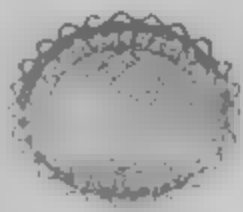
MAHATMA GANDHI.

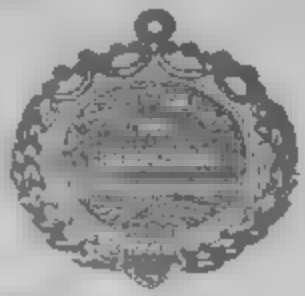

AWARDED
GOLD
MEDALS

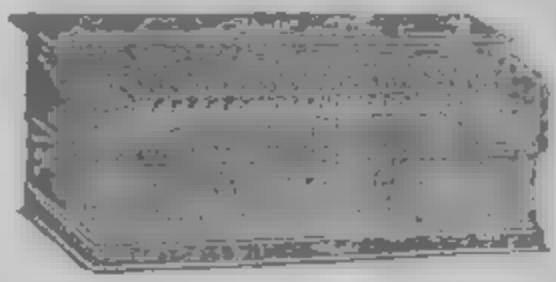

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ; સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. ચડ્ડ કિંમત માટે એક જાતનો સ્વાંપ મોકલી દેવીને મંગાવી આપી કરીશું.

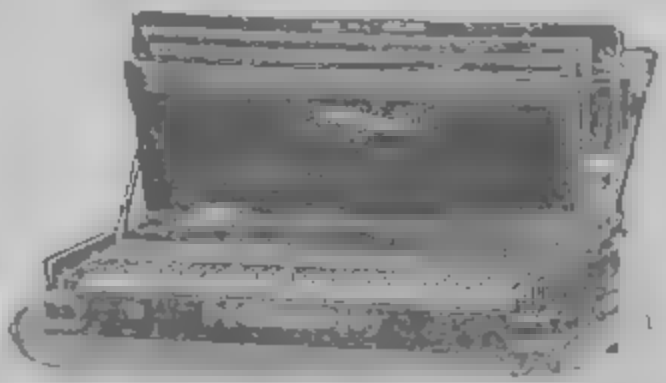
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ગોતસોંગ ગુરૂબક્ષસોંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

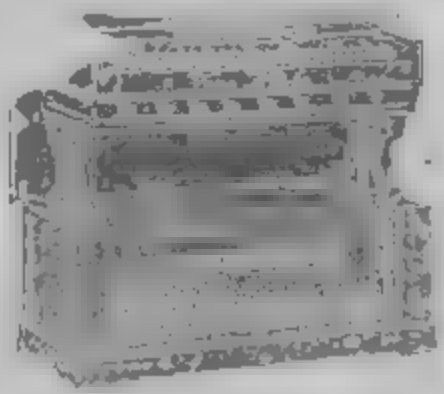
દેવ ગોરીમ અને મરણાનુંઃ—ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૬૨ મેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. આન્ય ગોરીમ અને શોરામ ૪૧૪/૫૨ પ્રભાદેવી રે.સ. મુંબઈ ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ હાર્પલ ૩૦.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

દેવ ગોરમ :— વડા કલ્યુટ તથા સરદાર ફલ્યુટ.
બીજા ભાગો માટે બમારા ભાવો અને કેટલોગની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના ફોલ્ડિંગ રીડના હારમોની પીચ ૨-૫-૦, હાથના ડબલ રીડ ૩ ઓક્ટેવના હારમોની પીચ ૩-૧૦-૦
હાથ અને પગના ડબલ (૬૩બાઇટ) ડબલ હારમોની બા ૬-૧૦-૦. હાથના પેરિસ્કોપ ખાસ મુસાફરીને બાયલના ડબલ હારમોની બા ૪-૨-૦
પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટવના અમૂના હારમોની પાકિંદ ૧૦ ૧૦-૦ તબલા પાકિંદ ૧૦-૨-૦, અને બા. ૧-૫-૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામા આવે છે.

ખાસ ઓર્ડર સાથે મંગાવી આપો કરી ઇનામ ના મળેલ—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટયરીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

૩જો
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૯-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુબલબાની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૩-૬-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૩-૧૪-૦.

દીલ્હી વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૩-૬-૦.

જુલાઇ તા. ૨૩ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—હનાડકોએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું નામ કોતરી, પોર્ટ, સ્ટીમરનું સરનામું રાખવું. અને બહાર મોટા ભાગના રસ્તે સ્ટીમર ઉપાડ મેનેજરને દાગીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે
હનાડકોએ પોતાના મોટા દાગીના સ્ટીમરે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ સ્ટીમરમાં પહોંચતાં કરવાં.
કોઇ ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા બાકીના અમારી ઓફે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેલવી રહેશે.
સ્ટીમરને લગતું કોઇ કામકાજ અમારી મારી દેખરેખ નીચે થાય છે.
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
પીનીના હાઉસ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES. (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાગનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦-૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(મારેકર કેપીટન બાકરની કંપની)
ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

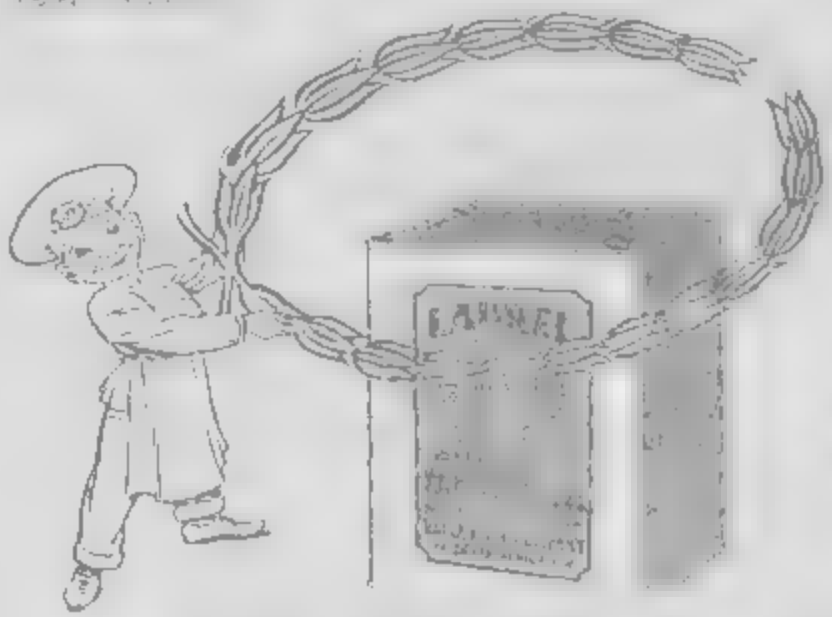
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yerwada Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in the book. It is a complete exposition of the history and objects of the legislation and meets all the objections raised. 9d.

A GARLAND OF MERIT

LOOK FOR THE LAUREL WREATH

કીર્તી સ્થંભ

લોરલનો હાર તપાસો

Laurel Paraffin burns brighter—lasts longer and costs no more than other paraffins. Ask for LAUREL and make sure that you get it.

લોરલ પારાફીન ઝળહળ્યો બળે છે, લાંબો વખત ટકે છે, પણ કીંમતમાં બીજા પારાફીનથી જોવું નથી. ખરીદતી વખતે "લોરલ" આપે છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરજો.

VACCUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

Regular monthly passenger and freight service between South African Ports and COLOMBO, MADRAS, RANGOON, and CALCUTTA. Also calling at MADAGASCAR.

Vessels of this Line have excellent accommodation for Deck and Second Class passengers, at low prices.

PASSAGE RATES FROM DURBAN TO —

	COLOMBO.	MADRAS
2nd Class, with food	£17 17 0	£20 5 0
2nd Class without food	£12 12 0	£15 0 0
Deck Class, with food	£9 9 0	£10 13 0
Deck Class without food	£6 6 0	£7 10 0

SAILINGS TO:

COLOMBO, MADRAS, RANGOON & CALCUTTA.

	Leaves Durban about
M.V. "GUJRANWALA"	21st July.
M.V. "Kathiawar" proceeding via Mozambique.	21st August

For Passage and further particulars apply to:

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban.
P.O. Box 961. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — - Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 621, 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

તમારીનાં નંબર વનના બનાના, પાઈનાપલ વગેરે ચીજો બોરલ બ્રાંડથી વસ્તુ મોકલવામાં આવશે.

દરેક બોરલર ઉપર બતી રજીસ્ટર થયેલી ટ્રાંસી ઓરડા આવ, ચાલી પેકીંગ કરી ઈસ્પાલ્ટ ગાડીથી મોકલવા પણ આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ટ્રાંસવાલ, રોડેશ, બેરસાલેન્ડ વગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

સપ્રેમ : રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૬૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoti, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road. Bombay.

પેટન્ટ-બાળગીની જરૂર?

કબજિયાત

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—બંનેની સર્વોત્તમ કક્ષા—
આજથીજ અજમાવવા ભલામણ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તમા એજન્ટોની જરૂર છે—ઝંડુની દવાઓનું મુફીદ્રત આલેજ મંજરો.
આફ્રિકા આદિકાના એજન્ટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ગુમ રસ્ટીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, જોહાનીસબર્ગ

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
દરેક જાતનું સુકું ફળ અને મેવાફળ તથા પેકીંગ બધી સારી
જો. ઈ. થી મોકલવામાં આવશે ખબર:—
P. O. Box 964. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફળ અને મેવાફળ તાજું પેકીંગ બધી
સારી જો. ઈ. થી મોકલવામાં આવશે. ખબર:—
P. O. Box 842. Durban. 120 Victoria St. 64

કીટીગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી,
મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

જાહેરાત બનાવટ ફકત ટીનોમાં વેચાય છે. 118

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

ગુજરાત—વર્તમાન સમાચારો સાથે ઇતિહાસ રેડ્યું, ઊંડુ સમાચારમાં સુધારાવધારાની રાહ બતાવી, ૬૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. રૂા. ૩.

ગુજરેશ્વર—ચાલુકયપતિ સિદ્ધરાજ જયસી કુમારપાળ સાદીએ આવતાં પહેલાં ઐતિહાસિક બનાવો સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સચિત્ર, ૩૨૫ પાનાં, સુંદર બાંધણી કિં. રૂા. ૩૫.

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાંજ જોઇએ.

જેથી આપે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સાપ્તાહિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨-શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) આજુબાજુ બજાવેલાં બન્ને પુસ્તકો જોઇ મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સાપ્તાહિક મફત મોકલવામાં આવશે.

—જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, આજુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપહાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો મંગાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારૂં તે તમારૂં—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ જાહેર ખબર વાંચી મોકલનારને સુંદર રસ ભરી વારતાનું બાંધેલ બાયલ નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. તમારી આ તકનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

જે. ડી. તલીયારખાન પુરબોલર, મુ. બારસ (ખંભાત).

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વૈદકિયા પુસ્તક ૬૪ પાનું કિંમત ૪ ટપાલ ખર્ચ વગર મફત મળે છે. મંગાવો.

મફત મંજરી ફાર્મસી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 28—Vol. XXXII. Friday, July 13th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

A Scandalous Treatment

THE application of the South African Indian Football Association to hire the Durban Town Hall for the purpose of giving a banquet in honour of the All-India Team has been turned down by the Town Clerk. No grounds are given for the refusal. In our next issue we shall not only deal editorially on the scandalous treatment that the Association has received at the hands of the Municipality of the most British town in South Africa, but we propose also to publish the correspondence that has passed between the Association and the Town Clerk and a report of the interview they had had with the Mayor.

Young's Colonisation Report

THE reception the Inquiry Committee's report is receiving in India and elsewhere is cold and not suggestive of any solution to the problem of settling either the surplus population of India or the unemployed of South Africa. India characterises it as obliging the North Borneo Company at the expense of depriving the South African Indians of their legitimate right to live as free men in the Union of South Africa. It also clearly shows the incapability of the Indians to compete with the Europeans in the Union and the adjacent lands. The recommendation does no credit to its authors, but will, if acted upon, assist the undeveloped countries and their shareholders in Britain. It will drive the South African born Indians to slow but sure death. The pity of it all is that an Indian representing the South African Indian Congress [illegible] a party to this subtle move of the South African Government.

South African Opinion

We learn from the South African papers and from the views of prominent leaders that the Inquiry Report is of no practical use and [illegible] not in the least going to help or satisfy those for whom it was intended. It is only an eye-wash, some say, to placard the back veldt farmers, that, all's well with the Indian question and they need not fear the Indians' approach to anywhere for miles near their Union. There are others who think the report is 'absurd', 'cool cheek', 'hair-brained', and 'grossly unjust', to the South African-born Indians. As [illegible] so, then it seems strange that so much time, labour and money should be wasted on so Utopian scheme. India, according to our correspondent's cable last week, declines the report with thanks and the Rev. C. F. Andrews considers further inquiries as futile. We adhere to our original opinion that there was no need for this inquiry and the report has proved beyond doubt that it is all a sheer mockery of the whole situation.

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 13TH, 1934.

PLAYING WITH FIRE

WE have no doubt that the Blue Book issued by the Colonization Inquiry Committee had been read with interest by all those who honestly labour for the welfare of the Indian community in South Africa.

The Report affords amusing reading, and the Committee has been extremely fortunate in having as one of its members a man of letters whose narration of romances are well known. We cannot imagine that he has had a hand in drafting the report, for, his pen would have painted a glowing picture of British Guiana and North Borneo, that the unsuspicious man in the street, on reading, would hesitate to reject a scheme to settle Indians in these countries.

The Agent of the Government of India who, on behalf of the Government of India, had visited British Guiana and had reported most unfavourably on her potentialities, told the Committee in very strong terms that that country was most unsuitable. And yet the Committee had the cool nerve to suggest that country as a possible colony for the settling of South African Indians. And, as [illegible] to

add insult to injury, the Committee further suggests North Borneo. The fact that the 20/- share of the North Borneo Company is only worth 3/6 is sufficient evidence to prove that that country is past redemption.

Our special correspondent from New Delhi cables the information that the report has received a hostile reception in India. The *Statesman* calls it a caricature—a description that cannot be bettered.

The Congress, in co-operating with the Union Government in the preliminary inquiry, against the wishes of the people of Natal, has undoubtedly fallen in a trap from which it would find it difficult to extricate itself. Last week we mentioned that the principle of settling South African Indians in other countries has been established. This is the thin end of the wedge. What is there to prevent the Union Government in setting up another Committee of inquiry to visit and report on countries outside South Africa? Can the Congress, after having committed itself to the principle, honestly withdraw its co-operation? No. Time and again our esteemed friend, the Rev. C. F. Andrews, repented for the mistake he had made in suggesting the repatriation of the floating population of Natal. That suggestion was made with the best of intentions. And since 1919 that suggestion is being used as a lever to oust the Indians from South Africa. The Assisted Emigration Scheme is a child born of that idea. The cost of that fatal mistake has been stupendous. Twenty thousand of our people, who had the inalienable right to remain in this country, have left these shores to rot in India.

Make no mistake. The Colonisation Inquiry is a colossal blunder that has been committed by the Congress. In the case of Mr. Andrews the blunder was made unconsciously, little thinking that he was dealing with *pukka* statesmen. But in the case of the Congress, the blunder has been committed notwithstanding the warning of the community. It is a case of playing with fire. Once the fire spreads in the nature of economic stress the whole of the resources of the Congress (brains? and money) would be totally inadequate to stem it.

If we take the population of Indians in South Africa at 250,000, they form only 13% of the European population and if we take into account their actual population of this country. Are we to believe that this small number is a menace to the Europeans in this country? We cannot believe it. The Indians of South Africa have not lagged behind in conforming to the requirements of the Capetown Agreement. In spite of the obstacles placed in their path of progress, they have, as far as possible, become adherents to the western standard of living. They have accepted the principle of equal pay for equal work which meant the throwing of thousands of our people out of employment. Whilst the Union Government required of us to adhere to the principle of equal pay for equal work, it has, on the other hand, consistently pursued the White Labour policy which enabled them to find employment for the Europeans of this country at the expense of the already impoverished Indians.

Not content with the withdrawal of Indian labour from Government service, the Minister of Labour has introduced the same policy in the Sugar Factories whose present prosperity is entirely due to Indians.

We emphasise these points just to show the methods that are being employed by the Union Government to drive the Indian out of South Africa. An attempt is being made to gradually close all avenues of employment to the Indians, and when this has been accomplished, it requires but a little energy to drive him to a state of despair.

It is to that attempt that the Congress is assisting the Government.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION."
JULY 8 & 15, 1914

Reports "INDIAN OPINION"

Mr. Gandhi left Capetown, together with Mr. Kallenbach, for Phœnix on the 1st inst. He was seen off at the station by Lord Gladstone's Private Secretary, Senator Marshall Campbell and many Indian friends. The departing guests were garlanded. . . . . Mr. Gandhi was warmly received by a great crowd at Durban station on Sunday afternoon. Afterwards, at the Football Grounds, an address was made and Mr. Gandhi explained the situation (the Gandhi-Smuts Settlement) to an audience of two thousand people.

* * *

On Sunday the 21st ult., Miss Balkan Pillay, the well known Passive Resister, who served a term of imprisonment last year in defence of her sex and on behalf of her countrymen, was married to Mr P. V. Tibetlar at 208, Market Square, Johannesburg. Mr Polak attended on behalf of the British Indian Association. Mr. Chetty, the chairman, being unavoidably absent.

* * *

The spacious Town Hall of Durban has only once before—on the occasion of the reception of the Hon. Mr. Gokhale—been the scene of such a large and enthusiastic Indian gathering as assembled there on Wednesday evening last to bid farewell to Mr and Mrs. Gandhi and Mr. Kallenbach on their departure for England en route to India. The

body of the hall, with the two galleries, was quite full. There was also a fair number of Europeans present. The Mayor (Mr. W. Holmes) presided, and was supported on the platform by a number of Europeans as well as leading Indians. Among the former were the Rev. Hodson and A. A. Baillie, Messrs. C. S. Jameson, Karl Gundelfinger, Saumann, Otto Stelle, F. A. Langton, K.C., Eugene Reaund and A. R. Michel. . . . After the Mayor's speech Mr. A. Christopher then read the address of the Reception Committee to Mr. and Mrs. Gandhi which was presented by the Mayor. The address was signed by Mr. O. H. A. Jhaveri chairman, Messrs. G. H. Mankhan, treasurer; and Messrs. Abdul Hack Kajl, Lazarus Gabriel and A. Christopher, secretaries. Mr Joseph Royeppen read the speech of the Reception Committee. . . . In returning thanks, Mr. Gandhi concluded with the following words: He hoped that the settlement embodied in the Indians' Relief Bill would be carried out in a spirit of broadmindedness and justice in the administration of the laws lately passed in connection with the affairs of the Indian community. "Then," added Mr. Gandhi, "I think there will be no fear on the part of my countrymen in their social evolution. That is one of the lessons of the settlement."

"Cool Cheek"

'Rand Daily Mail' On Colonisation Report

Commenting on the Colonisation Inquiry Committee's Report *The Rand Daily Mail* under the caption "Cool Cheek In A Report" writes as follows:—

WE have not seen anything funnier than the Indian Colonisation Inquiry Committee's Report for a long time.

Mr. Hofmeyr appointed the Committee because the Round Table Conference of 1932 decided that the scheme for assisted emigration to India had exhausted its possibilities "owing to the economic and climatic conditions of India." The members were asked to evolve some other means of disposal for the unfortunate Indians (whose ancestors, after all, were deliberately brought over by Europeans to this country, and of whom eighty per cent. are South African-born), and, after searching the world, have come to some remarkable conclusions.

Very wisely, they have confined their attention to the Crown Colonies, which are not strongly represented in the diplomatic world. British Guiana needs developing. There are very few people there and practically no prejudices. The climate is not mentioned. But, suggests the Commission, one might be able to send these unwanted people to it. If not, there remains British North Borneo. South Africa does not want the Indians, so why should not British North Borneo revert to the British company in order that they may settle there? Failing that, Australia should alter its laws concerning Asiatics and admit a decent Indian colony to New Guinea.

The most striking feature about these suggestions is their undisguised cynicism. Because South Africa has a prejudice it is proposed that every other part of the Empire should go to great lengths to accommodate her, because she finds Indian labour less useful than formerly, the Indians she brought to her shores are to be shipped off to the unhealthiest regions of the earth.

The Report does the Committee little credit. What would its members say if other parts of the Empire tried to foist off unwanted sections of their population on the Union without regard to the wishes of the local inhabitants, or, indeed, to anything but their own convenience? This attempt to use the Empire as a dumping-ground is, of course, destined to failure. But it is certainly a piece of cool cheek.

The Indians To Remain In South Africa

The *Natal Advertiser*, commenting on the report of the Committee of Inquiry on the Colonisation scheme, states:—

The report of the Indian Colonisation Inquiry Committee which has been issued in blue book form justifies fully the wisdom of those Indians who assented to the inquiry, just as it confounds the fears of those who, from the outset, wished to boycott it. It is more than a year since the Colonial-born Association was begotten of those who feared that, by sinister means the Natal Indian Congress was lending its aid to elements that had in view the wholesale and almost forcible emigration of Natal Indians to even less hospitable parts of the earth than their present habitation in South Africa; and the world was called to witness that, by permitting an Indian to sit on the Committee, the Congress was betraying all that the Colonial-born holds dear to this land. The Committee has now reported. The fears of the dissentients have proved unfounded. There has been no "selling of the pass." So far as the inquiry is concerned, the Colonial-born may sleep soundly in their beds and those who dreaded that a great betrayal of their birth-rights was being staged may now laugh at their fears. There will be no mass emigration from Natal. There is to be no Babylon by whose waters the exiles are to sit and weep, while their harps hang on the mouldering branches above them. All the Colonial-born Association has succeeded in doing as a result of its whirlwind campaign of dissent a year ago is to present once more to the European peoples of South Africa another example of the genius with which the Indian community succeeds in dividing itself when it is not being divided by outside forces.

Impracticable

The report deals with three suggested areas of possible Indian settlement overseas: East Africa, British Guiana and Malay. In respect of each its findings are negative. None of these areas offer any practical outlet either for India's own surplus population or for the comparative handful of South African Indians who might, under happier conditions, be tempted to colonise elsewhere in the British Empire. These findings do not surprise us. Mass movements of population are not nowadays possible, save under such risks as would make

so desperate an experiment for more dangerous than prudence could safely contemplate. With sentiments of nationality running nowadays like a veld fire through the lives of nameless people the world over, there is no community so insignificant that it would not resent the intrusion on outside collaborators threatening to share the spoils of industry within its own borders. In the field of moral endeavour it may be true that the harvest is plentiful and the labourers are few. In the field of economic effort, however, the reverse is nowadays held to be the case; and there are few communities to-day that have not their own surplus of unwanted men and women. If—to use a simple and intelligible illustration—fifty thousand Natal Indians found sanctuary next year in British Guiana, it would probably merely mean that the problem of Natal to-day would become the problem of British Guiana to-morrow. The only mass movement of labour that has reach a ance of success is that which is inspired by empty lands inviting newcomers to their shores: certainly not that which comes from offloading a surplus merely in order to get rid of it.

The Background

We are glad in a sense that the report has disclosed the impracticability of these colonisation suggestions; not because, in happier days, much might not be said for a redistribution of the Empire populations in the interests of the Commonwealth as a whole, but because it should now mean that opinion in this country will begin to concern itself even more directly than it now does with what is a question indigenous in South Africa. The one peril about the Indian problem in South Africa is that it should be allowed to drift, to "solve itself" as comfortablyminded folk think it may. We never have regarded the Indian question in Natal as, in any degree, a kindred problem to that of the Bantu. The Indian problem is primarily an Imperial problem; and it is astonishing to see how Natal people, who count themselves as loyal as the Crown itself, overlook this fact. The Natal Indian is a small figure in the foreground of the canvas. The background which dominates the scene is India, soon to become not only one, but the very greatest, of the self governing Dominions of the Commonwealth. Just as the people of English speech in Natal claim they have the right to appeal to the Crown of their island home in the North Sea when their prestige is imperilled or their rights menaced, so the Natal Indian will soon have a powerful homeland across the Indian Ocean that will rightly regard itself as the guardian of such free-born rights as its nationals in South Africa claim to possess. We are not at this stage going to push far-fetched parallels between one community and another living in the Union and looking wistfully overseas to the source of its race origin. But this must be said. The people of Natal should be the very last in the world to rebuke the Indian if, when India attains adult political stature, her sons living in the Union regard her as their court of appeal until they enjoy some larger measure of citizenship in the country of their adoption. Looked at imperially, we do not see how those people who profess a passionate attachment to the British Crown can be indifferent to the questions that are implicit in the relationship of the Natal Indian to the Dominion of India, and that might easily prove a *casus belli* in the councils of the Empire as a whole.

A Warning

These questions will keep for a little while. What in the meantime we would like to see, for the sake of the Indians as a whole in Natal, is a healing once more of those differences which have recently split them into two camps, robbing their Congress of its one-time representative character while endowing its late born rival organisation with little more than the sterility of barren demagogy. There is a great deal of work at hand awaiting a united Indian community bent on proving its fitness for a greater measure of European confidence and European sympathy than to-day it enjoys. So long, however, as the Indians quarrel among themselves and, by this means, convince the onlooker that a common unity is impossible among them, so long will even their well-wishers feel that it is a worthless and futile gesture to stand alongside of them."

The South African Manifesto

Writing under the above heading the *Indian Social Reformer* says :—

THE two political parties of South Africa led by Generals Hertzog and Smuts have amalgamated and have issued a joint statement declaring their future policy. The Party, we are told, stands for the protection of the European, coloured and native populations against Asiatic immigration and competition, but maintaining the existing rights of Asiatics now legally domiciled in the Union. The whole world knows how well the South African Union Government protects its native subjects. As for Asiatics domiciled in the Union, mostly Indians, they have few rights left to be maintained and the new Party promises nothing more. When Indians were required to save Natal from ruin they were taken under indentures to South Africa with the distinct promise that on the expiry of their indentures they would be free citizens enjoying all the rights of free citizens. There was no restriction of the right of entry and many Indians went and settled in the country in the wake of indentured labour. This right India has always claimed. It was surrendered in the agreement made with the Union Government in 1914 in return for a promise, never kept, to treat domiciled Indians fairly. Sir Phirozeshah Mehta was furious at this unauthorised surrender of the claim of unrestricted entry which Indians as British subjects, he held, were entitled to. The Indian part of the agreement has been ever since rigorously enforced but the Union Government has not abated its hostility to Indians. The Asiatic immigration from which the new Party wishes to protect South Africa is not, therefore, that of Indians but of Japanese. Without British protection, South Africa is no match for Japan and that is, perhaps the only reason why she does not declare her independence at once. In the ultimate resort, therefore, it is Britain which upholds this anti-Asiatic policy of South Africa.

Relief Work In Bihar

European Sympathy

The Publicity Officer, Bihar Central Relief Committee writes :—

DINBANDHU ANDREWS, the indefatigable friend of India in the course of a letter, describes the phenomenal interest in India that he witnessed among the European masses in the course of his recent Bihar Earthquake tour over the continent.

"The tour in Denmark, Belgium and Holland," he writes, "has opened my eyes. There is an amazing interest in India and especially in Bapu. I gave me my three subjects Gandhi, Tagore and Sadhu Sunder Singh about whom I am now writing. In every single case 'Gandhi' was chosen. There was almost no preparation for my visit. I left things to work themselves out and yet every meeting was crowded except in Brussells. In Stockholm there must have been over 1500 and crowds were standing. It is all by interpretation and yet they wanted the meetings to go on late into the night. You know our great 'Caxton Hall' meetings! What a contrast!

"The Indian earthquake moved them deeply and they wanted to send over volunteers. Pierre Ceresole's name carries great weight and if he comes to Europe with his own first hand experience he will be able to get the very best men to go out. The countries will each pay for their own men and they will go to serve and not to rule. It will truly be like admitting India fully into the comity of nations, if in this way the International team go out.

"I have just seen Mahatma Gandhi's own statement and I can say quite easily that the need will be all the greater after the monsoon. I can tell you how thankful I am not to have missed the marvellous opportunity. The moment Pierre Ceresole's offer came I saw it all as clear as possible that there was the very way to appeal to Europe. It had not been clear before. So I took the next boat to France and Switzerland and everything was arranged just at the right time. Then these different visits have followed and though they have been terribly tiring and I was slightly ill in Denmark, it was worth it."

Charlie Andrews hopes that his voyage to South Africa, besides giving him a chance to recoup, will enable him to finish his book on the Bihar Earthquake which Allen and Unwin are exceedingly keen to publish. The book will be translated in Hindi, Urdu, Bengali and other Indian languages for which preparation have been made besides European languages.

A final spurt is being made by the various organizations of the Bihar Central Relief Committee to complete within the specified time the programme of the wells and tanks reconstruction, chalked out by it under the suggestion of Mahatmaji in the middle of March last. Exact figures for all the districts are not yet available but it is surmised that about three thousand wells and eight hundred tanks were sanctioned by the end of May after which no fresh undertaking can be sanctioned. This restriction is intended to insure the completion of all the projects undertaken before the onset of rains. So far the Bihar Central Relief Committee has distributed a sum of 12 lakhs and a half to the districts for various items of relief out of which an expenditure of about six lakhs has already been incurred in connection with the water supply programme.

The total figure of donations received so far by the Bihar Central Relief Committee so far stands at Rs. 26,38,072-8-7.

The present relief operations in which the Committee is at present engaged will naturally come to a close when the rains commence. With a view to coping with the situation that will arise on account of the floods that are anticipated, preparations are afoot to reshuffle dispositions and re-organise the machinery of relief on a fresh basis. The two problems that are very much exercising the attention of the Committee are the question of unemployment and destitution that will come to a crisis during and after the rainy season and that of middle class relief which is far more acute in the villages than is generally supposed. What has been accomplished so far is to make a preliminary inquiry into the extent and nature of relief that would be required and to prepare lists of bona fide sufferers deserving relief.

The house-building programme can be undertaken hereafter only. Huge stocks of cheap building materials and food grains will thus need to be poured into the afflicted areas. But the railway concession is due to expire at the end of this month. Unless it is extended, it is feared, it will seriously cripple relief work and aggravate distress.

Patna, 9th June, 1934.

South African Terror

WE have already referred to the move in the Union of South Africa to have the Protectorates transferred to the Government of the Union, says the *Star* (Bombay). And the reader will have noticed the sanctimonious profession made in the document, announcing the fusion of the Smuts-Hertzog parties, of concern for native interests, coupled with a threat against Asiatics. Now we see that a petition has been presented to General Hertzog by the White inhabitants of some settlements in Bechuanaland praying that the native protectorates may be transferred to the Government. It is not surprising that ninety per cent. of the whites had signed the petition.

A significant commentary on these moves is furnished in the outspoken comments of the Johannesburg *Star* on the kind of justice obtainable by the natives in the courts of the Union. The Foreign Editor of the *Daily Herald* had been overcome by the instances cited by the Johannesburg newspaper that he splashes it as the "Black terror of South African veldt." Not merely is there an increasing tendency in the Union courts to inflict minimum sentences on white men found guilty of offences against the native; while similar offences by the natives are punished with reckless severity. But there prevails a "private lynch law" of the Whites which the Government practically condones.

The *Star* in a moderate comment expresses its reluctance, "for obvious reason, to criticise Judges in the performance of their very difficult and arduous duties." But the journal gives away the

entire show when it looks to the growth of enlightened public opinion for the judges to be able to perform their duties with judicial fairness and impartiality.

One may ignore, if one likes, this outburst on the part of the press. But when to the caustic exposure in the newspapers is added the powerful voice of an ex-Chief Justice, no indictment of the Union Government's native policy could be too severe. Addressing the joint council of the European and the Bantus, he stated that the keynote of the Union's policy in regard to the natives seemed to be repression. Though they outnumber the whites by three to one, the proportion of electors of the race was only 4 per cent. of the population. It is an undoubted fact that they have been the chief operative factors in the creation of the budget surplus. Yet with three-fourths of the population they are allocated but a fiftieth of the surplus. In spite of their dire economic distress. Further the native policy favoured the mischievous manufacture of criminals among the natives, and this only helped in the further repression of the race. The policy of the top-dog, the Chief Justice characterised this.

But whether or no this is contrary to the best interests of South Africa, there is no doubt this is the effective policy of the Smuts-Hertzog combination. The utter demoralisation of the whites can be seen from the fact that even the judges are victims of this cross nationalism. No wonder, in these circumstances the Asiatic get short shrift. No wonder, again, the Union Government thinks this constitutes an irrefragable claim for their absorption of the Protectorates as well.

Is There An Ultimate Reality?

Swami Adyanandji Addresses The Library Group

The Durban Library Group session in the Art Gallery, Town Hall, on Wednesday, 4th July was well attended. There was fair assembling of Indians to hear the Swamiji give a discourse on "Reality." Advocate A. de Charmoi was in the chair. After a short preamble by the chairman the Swami dilated on the differences in philosophical systems and dwelt for sometime on the differences in points of view between Eastern and Western philosophies showing that the West were in the battle and hustle and ceaseless activity the ideal of progress, whereas the East profoundly believed more in spiritual rather than in material progress and development.

At times the Swami literally soared in the clouds in the exposition of the Vedantic view of reality. According to Vedantists there is no reality at all apart from the one, eternal and immutable reality. Subjectivity is too often an illusion. People take for objective reality that which is only a subjective perception. According to the most popular philosophies of the East the one immutable reality is the Ultimate Reality. What ordinarily appears to us to be objectively real is in actuality not so but rarely obvious manifestations of that our ultimate reality.

To some members of the audience such a mystery of philosophy apparently entailed too idealistic and unpractical. This was shown in questions in answer to which the Swami spoke at length. Unless man changed his point of view in regard to evil—for evil is merely subjectively so—and unless he adopted a point of view which had the essence of universality there would be no end to wars, strife national and otherwise, racial distinctions and class prejudices. As an instance of the narrow points of view people throughout the world were adopting he spoke of the misdirection of scientific talent: of how scientists were lavishly spending their energies in the invention of poisonous gases. This is evidence of a narrow point of view. A philosophical system based on the principle of universality would be inimical to such a policy. The address was highly provocative and at times the Swami was outspoken. An effort is being made to have the Swami deliver another lecture under the same auspices in the near future.—U.S.

Indian's Fine Act Of Courtesy

From time to time letters appear in the *Natal Mercury* with regard to the fine display of courtesy shown by Indians on the road, we reproduce the following which is a typical one:—

Sir,—As a member of the A.A. I feel it is my duty to bring to your notice an example of road courtesy extended to me and my fellow passengers by an Indian merchant, Mr. M. I. Gardee & Co., White River. On our way from Nelspruit to Machadadorp, a distance of 73 miles, our headlights suddenly failed. Having blown out three fuses in attempts to locate the fault in the wiring system we had visions of spending an uncomfortable night on the high veld. It was altogether too dark to continue our journey on a strange road. We were extremely fortunate, however, in that within a very short space of time a car pulled up and the said Mr. Gardee got out and offered to drive slowly ahead of us for the remainder of the journey. Two passengers in his car lent assistance by shining torches from the back of their car, and thus by pre-arranged signals warned us of bumps in the road and dangerous bends. When we had successfully climbed out of the valley on to the high veld Mr. Gardee stopped and told us that he had urgent business to conduct at his branch store in Waterval Boven which was six miles off the main road and about ten miles from Machadadorp, and asked us if we would mind if we stopped at the night at Waterval Boven. We agreed, and after driving for 25 miles, reached the latter town at about eight o'clock. One luck was again out as we were unable to obtain accommodation anywhere in town. On hearing this Mr. Gardee called me on one side and told me that he would put me up in the store for the night and would give us new beds, mattresses, linen etc. which he would take from his stock, provided that we did not mind sleeping in the store. I might mention there were six of us to provide for. We gladly accepted, and, after dining at the hotel were met by this gentleman, who took us to his store where, to our surprise we found everything in readiness—beds were made and, a wash-basin and towel was on the counter and on a small table was a water jug with six glasses, as well as a box of cigarettes and matches. A wireless set had been tuned in for our benefit should we

went any news at ten o'clock. Before leaving us for the night Mr. Gurdus gave us his branch of keys and told us that we were to help ourselves to more blankets, which we would find on the shelves, if we were cold in the night. Coffee was brought to us at 6.30 a.m. just before we departed. Mr. Gurdus refused to accept anything for his trouble.

F. STANLEY TOMPTT

Durban.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

New Education Fellowship Conference

Those proposing to attend the Johannesburg meetings of the New Education Conference should note that the first session will be held at the University on Monday, July 16 at 2.30 p.m., when addresses on "The African Indigenous Life" will be given by Professor B. Malinowski, Mrs. A. W. Hoernlé and Professor R. F. Alfred Hoernlé, to be followed by discussion. At Capetown the African Education Section attracted large audiences and in Johannesburg the section will be more comprehensive. The overseas speakers will be Professors Bovet (Geneva), Dorsey Gaultier and Dewey (U.S.A.), Malinowski (London) and V. Morrey (Hull), and there will be experienced educationists from Kenya, Nyasaland, Northern Rhodesia, Southern Rhodesia, the Protectorates, as well as the Union. As at Capetown, the chairman throughout is to be Mr. J. D. Rheinallt Jones, of the South African Institute of Race Relations.

Health Training For Natives and Indians

The first course of Public Health training for Natives and Indians ever conducted in the Union has just been completed in Maritzburg, where instruction was given by the Maritzburg Municipal Public Health Department under the supervision of the Medical Officer of Health, Dr. C. G. P. Anning, to Indians and Natives. Thirteen men, five being Indians and eight Natives, were trained and at a recent examination conducted by Drs Park Ross and Glover, of the Union Department of Public Health, eight of them were successful. All the candidates had obtained their Junior Certificates and were given extensive training in elementary anatomy and physiology, hygiene and sanitation, with special reference to infectious diseases, housing, water supply and refuse disposal. By the courtesy of the Medical Superintendent, all students were allowed to attend for one month at Grey's Hospital as assistant orderlies. Practical training in all branches of personal and public hygiene was given, including attendance at the Municipal Abattoir, the scavenge farm and disinfecting station. Dr. Anning told *The Natal Mercury* that he was very satisfied with the results and stated that many applications had been received from non-Europeans for admission to the next course. It was not, however, intended to start upon a new course until it was certain that employment would be available for those successful. Those who had passed at the recent examinations were being absorbed to employ[illegible] assistants for work among people of their own race, [illegible] supervision of Europeans. It was hoped that by the agency of such assistants, who had been trained in the bare essentials of the theory and practice of hygiene, to spread among the non-European peoples a sound appreciation of the rules of living that would lead to an improvement in their health and to the prevention of disease among them. The names of the successful candidates are, in order of merit: E. L. Mvamvana, A. Gumede, Y. B. Lazarus, C. S. Lazarus, H. L. Mkumbuzi, R. Ntabinde, S. Mkize, M. Daniel and J. Mafuwana.

The Royal Assent

According to a cable message, His Majesty the King has signed the Status of the Union Bill and the Royal Executive Functions and Seals Bill. The Acts will be received in the Union within the next few weeks.

S.A. Protectorates Committee

Following the decision to set up a Parliamentary South African Protectorates Committee with Lord Selborne as chairman and Captain Victor Cazalet, Lord Lothian and Mr. W. Lunn as secretaries, the following members of both Houses have now signified their intention of joining the Committee: Earl Buxton, Earl Winterton, Mr. L. S. Amery, Sir Edward Grigg, Sir Robert Hamilton, Mr. A. Lennox-Boyd, Mr. E. Mallalieu, Mr. A. A. Somerville, Colonel J. C. Wedgewood, Lord Balfour of Burleigh, Lord Lugard, Sir Arthur Steel-Maitland, Lord Lloyd Mr. Emery Evans, and Mr. S. Storey.

Government Indian School

From August 1, St. Oswalds' Government-aided Indian School, Newcastle, will be fully maintained as a Government school, according to a notification received by the Agent-General from the Provincial Administration.

Treasury Receipts Show Increase For June

Treasury receipts for June amounted to £2,122,024, an increase of £289,822 over June, 1933. Customs and excise returns are £989,641 posts and telegraphs and telephones £331,347 and inland revenue £818,036. All these figures reveal an increase over June, 1933.

For April, May, and June, 1934, the Treasury returns total £6,219,373 or £974,275 more than in the same period in 1933. Since April, 1934, the customs figures show an advance of £623,[illegible] over the three months in 1933.

Clairwood Social and Debating Society

A welcome reception (under the auspices of the above society) will be accorded to His Holiness Shri Swami Adyanandji on Sunday the 15th July 1934 at 9.30 a.m. at the Indian Boy's School, Clairwood. His Holiness will deliver a lecture on "Image Worship."

THINGS IN GENERAL

Physical Performance By The Girl Guides

The girl pupils of Baroda Arya Kanya Mahavidyalay gave a most successful and wonderful physical performance recently at the Royal Cinema, Zanzibar, when H.E. the Acting British Resident presided. The show was very much admired by the audience when a girl shot an arrow cutting the rope and thus garlanding His Excellency who had squatted on the ground for the purpose. At the end of the show His Excellency congratulated the girls and their teachers and said that the only way in which such training would be possible here would be through the Girl Guide movement.

"Indian Saint The Greatest Man Of Peace"

The *Christian Century* has nominated Mahatma Gandhi for the Nobel Peace Prize. There could be no more obvious, no more impossible suggestion. Obvious, because the Indian saint is pre-eminently the greatest man of Peace in our time,' writes the *Unity of Chicago*. "Alone among the world's leaders he preaches and practices those principles of non-violence and brotherhood which lie at the heart of every peace gospel ever given to mankind. But this suggestion is also impossible because the record of the Nobel Peace Prize shows that the trustees of the award are not engaged in honouring peace champions of this Gandhian type. It is true that they once decorated Jane Addams—and then spoiled their own action by dividing her prize with Nicholas Murray Butler, who is about as much of a peace man as Marshall Pilsudski, of Poland, who has been significantly nominated for the Prize this year! But with such chance exception, the Nobel Prize has gone consistently year after year to statesmen and diplomats who have walked the familiar and well-trodden ways of world polity. No, the Peace Prize has never quite been able to rise above the level of dynamite and arms in which it had its origin—In this age of wars, it should have been easy to bestow this Prize upon those heroic men and women who have outlawed war from their hearts and are striving at fearful cost of labour and reputation to do away with it for ever!"

Woes Of Indians In Mozambique

A "United Press" message from Lahore states:—

Mr. Dharam Vir, the Under-Secretary of the Hindu Mahasabha has been informed that the Indians staying in Mozambique (East Africa) now find it very hard to live there. Every merchant has to pay a pretty good fee at the time of getting a licence for running a shop. Again, an Indian shopkeeper, however petty he may be, has to pay £50 as annual tax. A tailor has to pay £7 and a barber £9. But the worst of it is that the Indian merchants trading there cannot employ Indians in the numerous trades, because according to the newly formed regulations 70 per cent. of the employees should be Portuguese. Under these circumstances the Indian community in Mozambique is naturally fretting and wishes that the Government at home should take necessary steps to ameliorate their condition.

Commenting on the above the *Sun* of Bombay remarks that very serious hardships are being undergone by Indian merchants in Portuguese East Africa. Outside Kemalist Turkey, where they recently passed an order shutting out foreigners from a number of occupations, we have for the first time in Mozambique legislation as to whom the Indian shop-keepers shall employ. This is bad enough at all times, but is rendered worse by an oppressive professional tax. It would seem as if the tax were levied with the sole object of wiping out these shopkeepers. We do not know if the Government of India have any information on the subject. They might gently remind the Portuguese Government that many of its Indian subjects are employed to their own profit in British India and that sumptuary legislation of this kind and this oppressive taxation are not neighbourly acts. In the case of the employment of Portuguese, we dare say the sympathy of the Government of India will be with the Indian shopkeepers. For, it has required long years to make the Government of India realise that Indians have a right to expect employment in their motherland. The Government of India ought to lose no time in telling the public all it knows about the complaint made by the Secretary of the Mozambique Hindu Mahasabha.

An Indian Edison

An Indian inventor, who has just arrived in Rangoon, has taken out 53 patents in two years. He says he invents things "just for the fun of it," and has made no attempt to exploit his ideas commercially. Here are some of them:—

"Indelible" lettering on soap; production of comic cartoons of the mickey mouse type by photographing real actors in distorting mirrors; a method of screening coloured films from non-coloured films; an automatic shoe-polisher; a quick-winding gramophone; and methods of extracting scent from flowers and fruit without injuring them. Now he has thought of a scheme for improving Rangoon's water supply by the use of compressed air to extract the silt and salt from the river which flows past the town. He is also working on a special drill which, he claims, greatly simplifies the process of boring for oil.

1935 Naval Conference

It is understood that both diplomatic and naval heads have decided to agree to the holding of the 1935 Naval Conference in London. The American ambassador in London has received instructions not to object if the British Government extends the invitation to America.

South West Africa As Fifth Province

The annual congress of the United South West Party has opened at Windhoek and is being attended by 60 delegates from all parts of the Territory. The main business of the congress is the future policy of the Party, which is closer association with the Union, and the administration of the Territory as a fifth Province under the terms of the Mandate. There is also the question of the forthcoming general elections and it is understood that the Party has decided to contest practically every seat.

Dr. Shroff's Eye Hospital

The following is a resumé of the work done in Dr. Shroff's Charity Eye Hospital, (Delhi) during the month of May, 1934:—Outpatients' Department: Males 3,777, Females 1,787, Children 2,008, Mahomedans 3,062, Hindus 4,070 Christians 102, Others 288.—Total 7,522. In-Patients' Department Admissions No. 71, Operations No. 69.

Stronger Than Steam

And here's a ready hand
To ply the needful tool,
And skill'd enough, by lessons rough,
In Labour's rugged school.
No alms ask, give me my task;
Here are arms, the leg,
The strength, the sinews of a man,
To work and not to beg.

—TOM HOOD.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Congress President

The Working Committee of the Congress has recommended the name of Babu Rajendra Prasad as the President of the All-India Congress which is meeting at Bombay in October next. This recommendation is welcomed in the country. It is being pointed out that he would have been appointed the Congress President in 1932 after the arrival of Gandhiji from London had the Civil Disobedience movement not started again. His great work in connection with the relief of the stricken Bihar alone entitles him to the highest honour that the Indian nation can give him.

The Late Mr. Mahendra Prasad

The death occurred at Chapra, after a four months' illness, of Babu Mahendra Prasad, aged 65, the elder brother of Babu Rajendra Prasad, the Bihar Congress leader. The deceased, who was a popular public worker, was well-known in Congress and business circles, being an ex-Swarajist member of the Council of State and Deputy Governor of the Federation of Co-operative Banks of the Province.

Gandhiji's Health At Breaking Point

A Reuter's message from Lahore states that Gandhiji's health is at breaking point, according to his chief lieutenant, in work on behalf of the depressed classes. Urging the curtailment of the programme in connection with his forthcoming visit to Lahore, he says Gandhiji might easily collapse under the strain of many ceremonies.

What He Witnessed

Sir Lancie Hammond, (Ex-Governor of Bihar and Orissa) says :—

"I have witnessed three big agitations in India, each more intense than its predecessor, each placing the British residents, official and non-official, in a more difficult position. I would be very sorry to provoke a fourth and see our officers placed, owing to the development in India during the past fifteen years, in the impossible position of having to prohibit what they are powerless to prevent. I would far rather see them trying to help Indians to run their country, and I believe that such assistance will for many years to come be gratefully welcomed by the vast majority of the Indian people."

Indian Girls To Bombay From East Africa

A party of 29 girls from East Africa left last month for Bombay to continue their education in the Arya Kanya Maha Vidyalaya, Baroda.

Another Fast As Penance For Assault

Gandhiji has decided to begin a seven day's fast beginning on Aug. 8, as penance for the assault on Pandit Lalmuh, an Orthodox Hindu leader, when Orthodox Hindus and Reformists came into conflict during a public meeting at Ajmer.

NEWS IN BRIEF

A lecture by Swami Adybanandji on Sunday at 2 p.m. "In Search of God" will be delivered at the A.Y.S Indian School, Mayville. All are invited to attend.

—o—

The ceremony of the laying of the foundation stone of St. Anthony's new Indian School on the site obtained near the Race Course, Centenary Road, by Her Excellency The Countess of Clarendon, will take place on Tuesday, 24th July, 1934, at 3.30 p.m.

—o—

The Finance Committee of the Durban Town Council decided to recommend that the Chief Constable, Mr. W. Whitelit, who attains the age of 60 on Feb. 18, 1935, be retired on pension from that date.

—o—

Members and officials of the Pretorians F.C. were present at Mr. G. Sooboo's residence, to welcome the Vice-President, Mr. H. Khan, from India. Among the speakers were Messrs. M. Anthony (president), M. Maharaj (vice-president), G. Sooboo (captain), M. Khan (vice-captain), G. Moothoo (secretary), M. Corpoo (treasurer), N. Naidoo and H. Wilson. Light refreshments were served afterwards.

Bihar Earthquake Fund

We acknowledge the receipt from the Ultenhage Kanwarsni Indian Women's Welfare Society, (per Mrs. L. O. Webber) of £2 - 15 - 0

Last Saturday's Boxing

Bud Gengan's Lucky Win

THE MAIN BOUT Mannie Dixon (9.9½) vs. Bud Gengan (9.7½). The Durban Town Hall was fairly well filled last Saturday when the Lightweight Championship of Natal was contested for between Bud Gengan and Mannie Dixon. For some time there has been a controversy in local boxing circles as to who is the better man and it is still doubtful as to whether the fight for the championship last Saturday will dispel the argument of the controversy; for with the exception of the first round Mannie Dixon gained an easy lead till the 10th round, when Bud Gengan landed a well-timed right which caught Dixon full in the mouth and chin. The latter seemed to crumple up quite suddenly and Bud's quick following up brought a rather sudden end to the bout. If the fight had gone the full distance—and there were only three rounds more—it is beyond doubt that Dixon would have gained the day, with ease and much to spare.

From the commencement Dixon took the initiative and it was obvious that the fight was going to be one of hard and prolific hitting. The first round was fairly even but from the 2nd round to the 9th Dixon by continually going on the attack was scoring consistently. By this time it was apparent Dixon would win—if only the contest went the distance. Bud in the interim was reserved and either through fear of an inferiority complex, took up more of a defensive attitude. He landed occasional blows but he failed to follow up quick enough. In the 10th round the unexpected happened. Dixon for a moment dropped his guard; Bud saw the opening and before Dixon could recover up he was sprawling over the ropes. There were tense and excited moments. Contrary to the expectations of all who saw the opening round Bud had won.

The fight was one of the best yet seen in Durban. Bud Gengan is now the Lightweight Champion of Natal.

The Preliminaries

In addition to the star bout there were four preliminary bouts—all interesting and full of thrills. In the first bout Jimmy Stockley (8.5) gained a K.O. victory over Manuel Savery (8.0) in the 3rd round. Stockley had the advantage both of height and weight. The second encounter between two young amateurs, Kid Abm[illegible] and Young Harry (7.0) was a very close [illegible]. From the point of view of [illegible] the first round of this bout was one of the best seen in non-European circles. The [illegible] with Kid Abm[illegible] [illegible] Young Harry's [illegible] Kid Abm[illegible] [illegible] Abm[illegible]'s quick, quick-following on and versatility [illegible] his strong points. It certainly was a good hitting effort.

Rexico Kid Simmons Fails To Appear

Rexico Kid Simmons, the Pietermaritzburg fighter, failed to put in an appearance against Willie Forgus of Cradock. He put up a dash and poor showing against Cupido last time and it was expected he would vindicate himself against Forgus. "Indisposition" was given as the cause of his non-appearance.

Soumay Chetty (7st. 9lbs.) went the full distance with M. D. Uhlipon (7st. 9½lbs.) [illegible] a fairly easy victory on points. In the final contest Vimsie Pottier (8.0) the veteran, overcame with ease the comparatively junior Young Veeran (7.9). Veeran was not at his best, while Pottier by going on the offensive had Veeran cornered on several occasions. Pottier gained a K.O. in the 6th round.

Soccer

All-India Team Wins At Capetown

The All India Soccer tourists defeated a Western Province Coloured team in Hartleyvale by three goals to one. Although the slippery conditions made ball control and accurate passing very difficult, the tourists gave a remarkably fine exhibition and delighted the 1,500 spectators with their clever play. The opening exchanges were fairly even, but the better team work of the Indians made the tourists more dangerous and Lakhamiarayan scored in the twenty-first minute. In the second half tourists did most of the attacking, Gengull and Ahmed scoring, while Thomas scored Western Province's only goal.

All-India Beats Coloured Team

A large crowd at the Rosmead ground last Sunday afternoon saw All-India beat the South African Coloured eleven by four goals to one. Lakhamiarayan opened All-India's score with a high shot into the corner of the net, but South Africa equalised before half-time through Adams. On the resumption Lakhamiarayan netted his second goal. South Africa nearly equalised, Shah in the All-India goal falling in his effort to save, but one of the backs cleared. Carr, the Transvaal centre-forward, had a shot at scoring, but took the ball to within two yards of the All-India goal mouth and was given offside. Chandhari scored All-India's third goal with a fine shot and Dutt, the visitors' captain, ended a fine movement by scoring the fourth and final goal. All-India pressed strongly in the closing stages.

At Kimberley

Griquas lost to All-India 6 goals to 1.

Fort Hare Beats Sastri

Poor Display By Home Team

Cricket Enthusiasm was not intensified last Wednesday by Native and Indian spectators to witness a unique event in non-European soccer. A team, representing the S. A. Native College at Fort Hare, met the Sastri College and Old Boys last Wednesday, 11th July. Mr. S. Williams was in charge of the whistle. Sastri at the commencement gave the visitors some anxious moments but Fort Hare overcame themselves the keenest team. At the interval the score was 1—0 in favour of Fort Hare. In the second half the Sastri forwards had several opportunities through dribbling. M. J. Yusuf in particular dilly-dallied too long and too often with the ball. Fort Hare had fewer openings but they put them to good use. Their defence, too, was solid. Final score 4—0.

On the day of the match the Fort Hare contingent was the guests of the Sastri Ootton. On Monday (2nd July) there was a friendly two-a-side match between the two colleges at the Durban Court. Sastri won by 12—4. Fort Hare had only two of their first team players. The other tennis players did not accompany the soccer team, the latter were:—FORT HARE: M. T. Ohlige, Mawabe, Ortine; Mbeki was Tennis [illegible] K. Yusuf. SASTRI: H. S. Miller, M. I. Yusuf, G. Singh, L. [illegible] W. Thomas and [illegible] Knight.

The visitors left on Thursday for P. M. Burg. They will travel to Johannesburg, Kroonstad and finally return to Fort Hare.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

ફુલસ્કેપ ૩૨ પૃ. | ડરબનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૩ જુલાઇ ૧૯૩૪ | અંક ૨૮

વિષય સુચી

આગ સાથે રમત (અગ્રલેખ)	૩૦૧
દુઃખ કેળવણી	૩૦૨
હિંદી વસવાટ તપાસ કમીટીનો રીપોર્ટ	૩૦૩
"ખરી બહાદુરી"	૩૦૫
રજકણ	..
આપણે દેશનો પત્ર	..
બસીના કુલચક્રે	૩૦૬
વિવિધ નોંધમાળ	૩૦૭
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	૩૦૮
ગીતા મંથન	૩૦૯

"ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૩ જુલાઇ સને ૧૯૩૪

આગ સાથે રમત

બોઅર દ. આફ્રિકા માં હીંદીઓની ઉન્નતિ મુજબના હતી તેઓએ રોયલ કમીશનાઅપોઇન્ટેડ રીપોર્ટની ખુબ ખુબ પ્રેમપૂર્વક પોંચી હતી. અને આ રીપોર્ટ પોંચવામાં મળ્ય ઘડી હતી, કારણ કે આ કમીટીના એક મેમ્બર નવરકમા સખ્યવામાં નીપુણ છે. અમે એમ નથી કહી શકતા કે આ રીપોર્ટ સખ્યવામાં ઓનો હાથ હશેજ, પણ તેનો હાથ ઉંડા તો આ ગીપાના અને નાથે બોનંગિાનું વર્ણન એવું સુંદર કરતે કે વસ્તામાં વાચનાર માણસ પોતાની ગાડો જાની, જવા તૈયાર થઇ જાત. અને રીપોર્ટને પ્રેમપૂર્વક વધાવી લેત

હાલ સરકારના એજન્ટ (ડ્યુક ઓફ મદારાજ સીંગ) હીંદની સરકાર તરફથી શ્રી. ગીપાના તપાસ કરવા ગયા હતા. અને એ દેશનો રીપોર્ટ ઘણો ખરાબ આપ્યો હતો. અને આ કમીટીને લક્ષ્યાજ કહક સાબ્દોમાં કહ્યું હતું કે આ દેશ હીંદીઓ માટે તદન નાલાયક છે. તોપણ આ કમીટીએ એટલી ઈચ્છા બતાવી, કે એજ દેશ દ. આફ્રિકાના હીંદી વેપાર માટે લાયક ઠરાવ્યો. અને તે ઉપરાંત નાતાલ બોનંગિો પણ બતાવ્યો. અરે તો એ છે કે નાતાલ બોનંગિાના શ્રેયના ખાતર ૨૦ શા. માંથી ઘણુ શીલીંગ ૬ પેની ઉપર ચાલી ગયા છે, અને તે ઉપરથી જણાય આવે છે કે એ દેશ ઉન્નતિને લાયક નથી.

અમારા દેશના ખબરપત્રો ન્યુ દિલ્હીથી જણાવે છે કે આ કમીટીના રીપોર્ટને હાલના નામદાર ઠરાવ્યો છે. હીંદનું ન્યુસ રેઝનસમેત નામનુ બાપુ આ રીપોર્ટને વિમિત્ર કહે છે. અને અમે પણ માનીયે છીએ કે એ સાચુંજ છે.

કોંગ્રેસ હીંદીઓની મુલ્યા વધર આ કમીટીમાં સરકારને સહકાર આપ્યો તેથી હવે સહંજમાં આપવાય છે. હવે તેમાંથી ઘુટવું પાછું મુશ્કેલ છે. ગયા અઠવાડીયાના બાપામાં અમે કહ્યું કે હીંદીઓને બોકલવાનો આ સિદ્ધાંત સ્વીકાર થઇ ચુક્યો છે. હવે તેનાથી પણ સાવચેતી રાખવી જોઇએ. કારણ કે હવે યુનીયન સરકારને બીજી કમીટી સ્થાપતા. અને બીજા દેશોમાં બોકલી તપા . કરતાં કાંઇ રોકી શકે? શું હવે કોંગ્રેસ તેને તપાસ કરતી રોકી શકશે? નહિ.

દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ પણ જણાવે છે કે તેને દ. આફ્રિકાના બેકાર હીંદીઓને દેશ બહાની સલાહ આપી હતી તેમની સલાહ ખરા અર્થકરણની હતી. એ સલાહથી રીપેટ્રીએશન કાયદાનો જન્મ થયો. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝની ખુલથી અપવાદનો મણો બોરલાભ થયો એનું પરિણામ એ આવ્યુ કે ૨૦,૦૦૦ માણસો કે જેમનો અહિં હક હતો તેઓ દેશમાં દુઃખના માર્યા પસ્તાય છે.

હવે ભૂલ ન કરો!!!

આ કોલોનાઇઝેશન કમીટીને સહકાર આપી કોંગ્રેસે મોટી ભૂલ કરી છે. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝની ભૂલતો અજાણતા થઈ હતી પરંતુ કોંગ્રેસે તો જાણતા કહેવા જતા ભૂલ કરી. આ અગ્નિ સાથે રમવાની મારી ઇચ્છા છે. જ્યારે ભૂખનો અગ્નિ પ્રદિપ્ત થશે ત્યારે કોંગ્રેસના જેવા તમા અકલ કોંઈ કામ નહિ આવે. ગોરાઓ હીંદીઓથી શા માટે ડરે છે તે સમજવું નમાં કારણ કે સો ગોરાની સામે તેર હજા હીંદી છે જો ગોરાઓ અને નેટીવો એગા થાય તો પણ હીંદીઓ અડગ ઠકાજ રહે છે દ. આફ્રિકાના હીંદીઓ કેપટાઉનના. એમીગ્રેન્ટ મુજબ આવે છે ગમે તટલી અડચણો અને પ્રતાઓ નડ્યા છતાં અહીના હીંદીઓ પોતાની સ્વદેશી કરણી ગોરાઓ જેવી કરી બતા છે. બીજું અહિંના હીંદીઓએ "જેવું કામ તેવો દર" એ નીયમ માની લક્ષ હજારો હીંદી ઓને બેકાર કરી મુકયા છે. આ કારણથી બીયે યુનીયન સરકાર ગોરાઓને કામ આપ્યા હીંદીઓને બેકાર કરે છે આહલેક સરકારને સંતોષ ન થયો કે જેથી સરકારી કામો માંથી હીંદીઓને બાતલ કરે છે, અને હવે સુથરમીસોમાંથી

કાઢવા કરીએ છીએ. આ બધુ બધવાનું કારણ એ કે જો લોકો કેવા કેવા પ્રપંચો રચી દીકરીઓના કાઢવા માગે છે તે વાંચીને બાપ કરવા અમે ખબરદાર કરીએ. આવા કેસોમાં કોર્ટમેસ સરકારને સામેલ થવા છે

પ્રા. ગાંધીજી અપવાસ કરશે

પ્રા. આત્મારામજી તા. ૮ મી ઓગષ્ટથી સાત દિવસના અપવાસ રાખનાર પંડીત લાલનાથ ને દિલગીરી ભરવાથી અહિંસા ભંગના લીધે થવું પડશે.

ઊચ્ચ કેળવણી

કેળવણીની આવશ્યકતા પ્રથમ કરતાં સ્ત્રીઓને વધારે છે. કેળવણી એટલે બહુ બહાપું એટલું બસ નથી. ઊચ્ચ કેળવણી એટલે સારું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવું સામાન્ય જ્ઞાન તો બહુ હોવું જોઇએ. ગૃહોપયોગી જ્ઞાન, બાળકોનું જ્ઞાન અને રાજદ્વારી જ્ઞાન તો દરેક સ્ત્રીએ પ્રાપ્ત કરવું જોઇએ. મોટા વર્ગ પાંદડા તો કામ આ ગૃહવ્યવસ્થા બહુ સારી રીતે કરે તેમ હિંમતવાર ગણાતી હતી પણ હાલમાં તો તેને ઘરનું, બાળકનું અને દેશનું પણ કામ કરવાનું છે. આ સારી કેળવણી આ ત્રણની સેવક બાળકની માતા, પતિની સહચરી અને દેશની સેવિકા થાય છે. પણ તે માટે આ બધા સદ્‌ગુણોની જરૂર છે.

વિદ્વાન સ્ત્રી પણ ગર્વીષ્ઠ અને ઉદ્ધત અને કે પણ હું બોલું છું તેમ જો એ સદ્‌ગુણો ભરેલી હોય તો તેમ કરવા પામતું નથી. "બાપુને ચોરાજ બહુકાય પણ" તેમ બધુ કેળવણીજ મગરૂર બનાવે છે. વિદ્યા સાથે વિવેક વિનય, નમ્રતા, ધીરજ, સહનશીલતા, હિમત, નિયમિતપણું, બાળક સદ્‌ગુણો હોવા જોજ તે વિદ્યામે દીપાવે છે.

સહનશીલતા તો સૌથી મોટામાં મોટો ગુણ છે. તે દરેક સ્ત્રીમા હોવોજ જોઇએ તે વગર તેને બાબુજ દુઃખી થવું પડે છે વિદ્યા તો સ્કુલ અને કોલેજમાંથી સંપાદન કરી શકાય છે; પણ બીજી ઊચ્ચ કેળવણી તો સારા અનુભવવાળી માતાજ પોતાના છોકરીને આપી શ. એક માતાને પોતાની છોકરીને ઊચ્ચ કેળવણી આપવી હોય તો છોકરીના મિત્ર વર્ગ જ્યારે એ તેના સમાગમમાં આવે છે તે પહેલાં જોવું જોઇએ. "સોબત તેવી અસર." માટે નાનપણથીજ તે કોના સમાગમમાં રહે છે તે જાણવું જોઇએ. નાનપણથીજ આપણા બરાબર રહેવા પડે છે તે મોટપણે કરતાં બહુજ મુશ્કેલ ગણી પણ છે.

ઉંમરનો ફરક પણ બહુજ ઉપયોગી છે. ઉંમર વગર તો આપણે એક પણ પગલું આગળ વધી શકતાં નથી. "ઉંમરે મરદા તો મરદે ખુદા" હિંમતવાન સ્ત્રી પણ સાહસો ખેડી શકે છે. હિંમતને લીધે જ પણ બીજી ઓમો સત્યાગ્રહની લડતમાં જરૂર પણ કર વિના જોડાઇ હતી.

ઉંચ કેળવણી હોય તે જો સ્વદેશાભિમાન ન હોય તો તે કેળવણી ફોગટ છે. હાલના સંજોગોમાં તો દરેકને સ્વદેશ પ્રેમ લાગણી હોવી જોઇએ, એકલી લાગણી કંઇ કામ નથી પણ લાગણી સાથે પોતાની અને મોટેરો દેશના હિતકાર્યમાં ફાળો આપવો જોઇએ.

નિયમિતપણું એ બીજામાં બહુ જ જરૂરનું છે જેનામાં એ ગુણ હોતો નથી તે બધાની વિશ્વાસ ગુમાવી શકતું નથી. બધાને એ એક અમૂલ્ય ગુણ છે. જે કામે હાથ આવતો નથી, અને બધાકરવા ધારેલું કામ દુઃખેથી આગળ જાય છે.

દરેક કામમાં ધીરજની પણ બહુજ જરૂર પડે છે ધીરજથી કરેલું કામ દુઃખેથી બહુજ સારી રીતે પાર પડે છે ધીરજ હોવી તે એક માણસ બહુ વિચારીને કામ કરે છે. "ઉતાવળો સો બાવરા ને ધીરા સો ગંભીર." દરેક કામમા ધીરજ સાથે બીજા પણ ઉતરી જોઇએ. ધીરજ અને બીજા હોય તે ગમે એટલું મુશ્કેલ કામ હોય તો પણ માણસ પાર પાડે છે

આરોગ્ય દરેક બાબતનું તે વિષય પણ દરેક સ્ત્રીબાબતું જોઇએ અને એ વિષય દરેકજણ શીખવાયો જોઇએ. માતાની એ ફરજ્જ કામ કરવી તે પણ પ્રત્યેકે ધ્યાનમાં જોઇએ. છોકરાને તંદુરસ્ત બનાવવા માટે નિદ્રની બહુ જરૂર છે, પંદર વર્ષના છોકરાઓને ૯ કલાક ઉંઘવાની જરૂર છે, દરેક મોટા માણસને પણ ૮ કલાક ઉંઘ જોઇએજ. છો રાત્રિને સંપૂર્ણ લાભ ન મળવાથી એ ઉંઘ છે અને તેથી બહુજ નુકશાન થાયછે. બપોરે ૧ થી ૩ વાગ્યા સુધી તે ૧ થી ૪ કલાક લેવાને બપોરે બધુ ઉંઘવાની જરૂર છે. સ્કુલમાં જતાં છોકરાં તે સ્કુલને ઠપકો સુઈ રહે છે આરોગ્ય માટે સૌથી મોટું ઔષધ તો આનંદી સ્વભાવજ છે. કોઈ આનંદી સ્ત્રી તેની પડોશમાંથી તબીયત સારી જાય ચીડીયા સ્વભાવ રાખવાથી આપણે પોતાને અને દરેક કુટુંબના દુઃખી કરીએ છીએ. બાળક રોગો ઉત્પન્ન ન થાય તે માટે ઘરમાં સ્વચ્છતા રાખવાની જરૂર છે કંઇકણીના જેવી જંતુઓ બધાને મચ્છર જેવા થાય છે. એવાં જેવી જંતુઓ ન થાય તે માટે પ્રીવાયણના બારણે દર આગળિએ સાફ કરાવવો જોઇએ

દરેક સ્ત્રીએ ઘરમાં કસરત કરવા જોઇએ. પોતાના બધાના આયકર વિચાર કરીને રોજ બધું કરવું જોઇએ. આપણે જાતે કાંતી વણી સ્ત્રીએ કસરતમાં સપડાઇ હોય છે તેના સારા ફાયદા બધુ પૈસા પણ કરે છે. કામ પણ ચીજ બધુ વગર હોવી નહિ. સ્ત્રી ઘરનું કામકાજ આઠોપી બાકીને છોકરાં રમે ત્યારે તે કરી શકે. આપણી સ્ત્રીઓને જરૂર પડે ત્યારે બોલાવા જવું જોઇએ તો પણ સરળ આવે છે. તેમ જવું ન જોઇએ. ફરમ તો કરવા ગરીબ તે અસહ્ય ગોરાઓમા રહેવાની તૈયારી રાખવી જોઇએ. આપણે ખોટી શરમને લીધે ઘ ઘણાદીકે છીએ. આવા કેળવણીથી સ્ત્રી ખરી સહચરી અને મદદગારી થઇ શકે છે. (ક્રમશઃ)

બિહાર ફંડ

ગુજરાતના કુબેરોની ઘનદક્ષતા ગુમાન વેલફેર સોસાયટીના મીગાસ ~ ૯ સા મેમ્બર તરફથી પાઉન્ડ ૨ ૧૫—૦

હિંદી વસવાટ તપાસ કમિટિનો રિપોર્ટ

૧૫ જુન ૧૯૩૩ ના રોજ, સ્વદેશ મોકલવા અંગેની તપાસ કમીટીની નિમણુક કરી હતી. આ કમીટીમાં ચાર સભ્યો હતા મેસર્સ ૮. ધંગ (પ્રમુખ), જી. ડીકન મિકાકસ, એસ આર. નાયકુ (સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના પ્રતિનિધિ) અને મી. પી એચ પ્રાઇસ

આ કમીટીની નિમણુક ૧૯૩૨ ના ગોળમેજી પરિષદનો દોર અને આ દેશોના હીંદીઓને બીજા દેશમાં વસાવવા માટે વિદેશ વસવાટની શક્યતા આ તપાસવાના નિર્ણયને આભારી છે. આ કમીટીને વિદેશ વસવાટ યોજનાની સામટી પ્રાથમીક તપાસ કરવાનું કામ સોંપાયું હતું.

કમીટી ત્રણવાર ડરબનમાં અને એકવાર પ્રીટોરીયા, પીટરમેરીત્સબર્ગમાં અને કેપટાઉનમાં મળી હતી ૧૮ સાક્ષીઓની જુબાનીઓ લેવામાં હતી

આ કમીટીએ પોતાનો રીપોર્ટ તા ૨૬ માર્ચ કર્યો છે, તેની ભલામણો ચાર પ્રકરણોમાં સમાવેશી છે. પરિશિષ્ટમાં પ્રસ્તાવનું કમીટીની નિમણુક શબ્દોનું આપ્યા. બ્રીટીશ ગીયાના, બ્રીટીશ ગોલ્ડ કોસ્ટ અને ન્યુ ગીનીના સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ, નાતાલના હીંદીઓની જમીની માલેકી તથા. બિજા સામી બાબતોના કામ કરતા હીંદી વિશેષ મંજુરીના આદેશ, નાતાલની હીંદી વસ્તી તથા દેશ છે. ગયેલા રીપેટ્રીએટોના આંકડા અને જુબાની આપનારાઓની ટીપ આપવામાં આવી છે.

વિદેશ વસવાટ

કમીશનર પહેલું કામ તો, તેને સોંપાયેલ કામની બાબતમાં કરવાનું આવ્યું હતું. તે ૬૦ છે વિદેશ વસવાટ વધ્યાં જુદ જુદ કરવ પડે તે ત્રણ વર્ગમાં ચાર માનું એક કરવ મ.

(અ) બીજા દેશમાં 'ફ્રી પેસેજ'ના સાધન પર મોકલવા માં આવે ત્યાં નવા વસાહતો પોતાની મેળે પોતાનું કેડી લે

(બ) ઘણે જરૂરી મજુરી પુરી પાડવાના પાયાની કર્મે, ત્યારે કમાર દેશ અને હીંદ વચ્ચે કે આવનારી સરકારો વચ્ચે અરસપરસને ધ્યાનમાં રાખીને યોજના.

(ક) ૧૬ અને ૬ આફ્રિકની સરકારોની મંજુરીની મદદ વાળા તૈયાર કરવાની અને સરકારોએ વાત ગોઠવેલ સંધ . ૧૬ દેખાવે . કમાતી યોજના દ્વારા ઘણા હોદેને જગાનપર વસાવવા આવે તે . ધર્મ

(ડ) હીંદી સરકારથી બીજવવાનું ઓછામાં હાલમાં હીંદી કોલોની બનાવવાના કાર્યાલય ના બેક પક્ષે મંજુરીવાળી યોજના

(બ) અને (બ) માં વર્ણવેલ વસવાટ અને (ક) તથા (ડ) માં વર્ણવેલ વસવાટ વચ્ચે બીજાનો ભેદ છે. (બ) અને (બ) ની યોજનામાં તે વસવાટ પાછી ચુકવવા અને વિકાસને પંચે વિચરતા દેશોમાં રહ્યા ગણે. ત્યાં નવા વસાહતો જુની વસ્તી સાથે ભળે અને ઓછે તે વિસ્તરીને એક જાતી બની જાય. (ક) અને (ડ) ની યોજનાઓમાં તો આખી વસ્તીને જ અને બીજા દેશોમાં વસાવવા માટે ઉપાડી લેવામાં આવે છે. ત્યાં તેઓ પોતાનું રાષ્ટ્રીય રૂપ બનાવે, અને પોતાના રાષ્ટ્રીય આદર્શો પ્રમાણે નવી સભ્યતા અને સંસ્કૃતિ સર્જવાની આશા રાખે.

વ્યવસ્થાની જરૂર

કમિશ્ન આફ્રિકાના હીંદીમાં થયેલા મતભેદોને પરિણામે સંખ્યાબંધ સભ્યો સાઉથ આફ્રિકન કોંગ્રેસમાં ફુટા પડયા અને નવુ મંડળ રચાયાથી બાબતો-તેને લીધે વિચારાયેલ વિદેશ વસવાટની બાબતમાં ફરવાની બીજી જરૂર ઉભી થઇ. આ નવાં મંડળે કમીટી નિમણુક યોજનાને માત્ર ૬ આફ્રિકા માટેની જ રહેવે છે, અને તેથી તે બોળમેજી પરિષદના સંયુક્ત હીંદી અને સક્રિય આફ્રિકન કમીશનની તરત નિમણુકની ધારણાથી પાછા હટે છે એ કારણસર વિદેશ વસવાટ યોજનાને ગણનામાં દેવા આપવા ના પાડી છે. કમીટી આ મંડળના નામને બોલાવે અને પ્રથમ ગેરસમજુતિને રજુ કરવાની માંગ. પ્રાથમીક તપાસ કમીટી આવી વાત હોવાથી કમીશનું કામ લે છે, અને તેની નિમણુક કેપટાઉન સમાધાન બંધારણ ના કર્યા હતાં, કમિશ આ કમીટી તે સભ્યો પાસેથી વિચારાયેલ સંયુક્ત કમીશનનું કામ કોઇ રીતે છીનવવું નથી.

આ મતભેદો નિર્ણય કરવા કમીટીને પરિષદના સભ્યોમાંથી અને તે સમયના સંજોગોમાં અભ્યાસ કરવાની જરૂર પડી હતી તે કહે છે કે દ. આફ્રિકાના હીંદીઓને હીંદ સિવાયના દેશોમાં મોકલવાનો વિચાર પહેલવહેલો ૧૯૨૬ નાં પઠાણ સમાધાનની દેખાયેલો તેના બીજા ભેદોમાંમાં નીચેના શબ્દો વાપરવામાં આવ્યા હતા:

> "યુનીયનની તે હીંદીઓ તેને. ખાજા સેવા પ્રત્યે તેમને ગાઢે. યુનીયન સરકાર હીંદ અને બીજા દેશો-બધી પ્રતિનિધિ કોનસ્ટેબ્લોની જરૂર-નથી અને ગોકલવાની એસીસ્ટેન્ટ ઓમીગ્રેશનની યોજના પુનાવાળ સરકાર પડશે."

૧૯૨૬ થી હીંદ સિવાયના બીજા દેશોમાં બહુ થોડા હીંદીઓ ગયાનું માલુમ છે વિદેશ વસવાટની અહેવાલોને યોજનાને આધારે, કોઇ ૬. આફ્રિકાવાસી હીંદીને બીજા દેશોમાં જવાનું ને નેજના નથી.

૧૯૩૨ ની કપટાઉન પરિષદ પેલા નિર્ણય પર આવી કે "યુનીયનની એસીસ્ટેન્ટ યોજનાની હીંદને જગતી શક્યતાઓ બ ગ ઘણી છે ...પરિણામે હીંદ મહારની જમીન વસવાટની શક્યતાઓ પર વિશેષ વિચાર ગયાયો છે હીંદ અને ૬ આફ્રિકા બન્નેના હીંદીઓને બીજા દેશોમાં વસાવવા માટે વિદેશ વસવાટ યોજનાની શક્યતાઓ તપાસવાના કામમાં હીંદી સરકાર યુનીયન સરકારને સાથ આપશે." આ સુચનાની રૂએ, જો વ્યવહાર લાગે તો વસવાટ હીંદના સ્થાને બીજા થતાં જ્યાં એ દેશોમાં ઇમીગ્રેશનની જરૂર હોવાનું હતું.

(અધુરું)

પત્રોને જવાબ

રેશના કાગળો છપાઇ અમે બીજા બીજીશ કોલોનીના ૨ પત્રો ઉપર ઉંડો વિચારનો રહેવું રાખશે.

"ખરી બદમાશી"

રેન્ક રેલીમેસના કોલોનાઈઝેશન રીપોર્ટ ઉપર મત

ઉપલા મથાળાથી રેન્ક રેલીમેસ પોતાનો મત દર્શાવે છે. કે પચ્ચા દીલસથી આવો રમુજી રીપોર્ટ અમે જોયો નથી કહેવત ની રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરંસના પરિણામે આ કમીટી મી હેઇગેમરએ ચુંટી, કમીટીના મેમ્બરોને ઠરેવામાં આવ્યું હતું કે અહીંના દીલીઓને મોકલી દેવા માટે કંઇક ઉપાય શોધવો, એવા દીલીઓ કે જેના બાપદાદાને પચ્ચા વર્ષો પહેલાં ગોરાઓ આ દેશમાં લાવ્યા હતા. અને ૮૦ હજાર સા. આ. ના જન્મેલા છે. બધી દુનીયાની તપાસ કરીને આ કમીટી કંઇક અજબ વિચાર ઉપર આવી ગઈ છે. પણીજ કુશાગરીથી તેઓની દ્રષ્ટિ કાળા કોલોનીઓઉપર પડી છે. રીપોર્ટ કહે છે કે વી. ઈસ્ટ આફ્રીકાને વધારવાની જરૂર છે. ત્યાં થોડી પ્રજા છે અને કંઇ રંગભેદ નથી. ત્યાંનાં હવા પાણી કેવા છે તે રીપોર્ટમાં દર્શાવ્યું નથી. જે લોકોની કોઇ દરકાર નથી કરતું તેવા બેકારોને ખાલીશ મીલીયન મોકલવા. અથવા વી. સેથે બોનવિ પચ્ચ તૈયાર છે. સા. આફ્રિકા દીલીઓને ઇચ્છતું નથી. વી. સેથે બોનવિ કોર્ડ દીલી કંપની કેમ ખરીદી લેતું નથી કે જેથી દીલીઓ વસી શકે? જો આ પચ્ચ ન બને તો ઓસ્ટ્રેલીયા પોતાના કામદારોને કેરવીને એટલાંટીકસને ન્યુ ગીનીમાં વસાવી લે.

આ મોટી મોટી વાતોથી એ લોકોની બદમાશ દેખાય આવે છે. સા. આફ્રિકા પોતે રંગભેદ રાખે છે. અને મોટાઇની વાતો કરે છે કે બીજા દેશો એને મદદ કરે. હવે આ લોકોને સમજાવું કે દીલીઓ આદિ કાળકાફ્રીસ નથી તેથી અમે તેમ કરી બોટો ઝારી કામ પચ્ચ દેશમાં મોકલી દેવા. આ કમીટીના રીપોર્ટની બહાદુરીને કોઈ પચ્ચ માન આપતું નથી.

જો બીજો દેશ સા. આફ્રિકાની પ્રજાને પુછ્યા વગર પોતાના બેકારોને આદિ મોકલવા ઇચ્છે તો કમીટી તેને શા જવાબ આપે? આ વિચારો ધરાવવાએ ખરી બદમાશી છે. અને તેમાં ઉભની નથી.

કેજકુટ્ટુ

એ જ્ઞાન બની અલ્પ છે જે કેવળ તમારા સંગ્રહમાંથી તમે કાઢી આપો છો.

જ્યારે તમે તમારા હૃદયમાંથી કાઢીને આપો ત્યારેજ સાચું જ્ઞાન થાય છે

* * *

જે આત્મા અને આત્માના ભંડારની ચાવી રાખનાર છે તેમનો વેપારી પેઢી જાણી જતા નથી. અને તે દુનીયેર આગે છે અને તે બધે સુખજ લહાલા રૂપ છે.

* * *

જેટલા તમારો તમે દાતા જાતને ગણશો છો કે જ્ઞાન પાછી જ્ઞાન પાસ રાખ્યું છે તેનો વિચાર કરો.

* * *

જ્યારે તમે શ્રમ કરો છો ત્યારે તમે બંસરી બનો છો. પડી અને પણ તેમાં પુરા મારે ∞ આખ સંગીતમય બનાવે છે.

જ્યારે તમે પ્રેમ કરો છો ત્યારે તમે પૃથ્વી માતાની ઉંડી ઉંડી આંખાને સફળ કરો છો.

* * *

જો તમે દુઃખના માર્યા જન્મ તે આપત્તી અને દેહના પોષણને કપાળમાં લખેલો શાપ સમજતા હો તો તે કેવળ તમારા કપાળના પરસેવાથીજ તમે એ શાપને ધોઇ નાખી શકશો.

* * *

જીવન અંધકારમય છે—જો એ અંતઃપ્રેરણાથી રહીત હોય અને જો અંતઃપ્રેરણા જ્ઞાન રહીત હોય તો તે આંધળી છે. જ્ઞાન મીણ્યા છે જો એની સાથે મહેનત નહોય તો અને મહેનત નકામી છે જો તે પ્રેમ વગરની હોય.

* * *

તમે પ્રેમથી મહેનત કરશો ત્યારે તમે પોતાનો પોતા સાથે બીજા સાથે તેમજ ઇશ્વર સાથે મેળ કરો છો.

અમારો દેશનો પત્ર

આ મોસમ ધારાસભાની છે. જેમ ઉનાળામાં ગરમીની અને શિયાળામાં ઠંડીની ચર્ચા હોય તેમ આજકાલના કોઇ પચ્ચ પાપામાં જુઓ તો ધારાસભા પ્રવેશની જ ચર્ચા મુખ્યત્વે નજરે પડે છે. રાજેશ્વરની જજારમાં, રેલ ગાડીના કમ્પાઓમાં ફરવા અને ગામડાના મોટેરા લોકોમાં ચોતરફ ધારાસભામાં બેસનાર લોકપ્રતિનિધિઓના વ્યક્તિત્વની ચર્ચો ચાલતી સંભળાય છે. એક કહે અમુકજી તું જાણ કંઇ ધારાસભામાં જવાનું ન હતું પણ મોતીલાલજી વગર ગોકલાર ઘુમી ગયા એટલે બીજાઓ પચ્ચ મોતીલાલજી, પટેલની વગેરેએ રાજનામું આપ્યા ત્યાં સા ચોંટી રહ્યા. એકજાર મત લઇ ગયા પછી મત દેનારાઓને હવે સ્વપ્નેય પાદ નથી કરતા. એવા લબ્ધ લોકોનું કામ તો શાનુંજ કરી આવે! હવે ફરી એમને મત આપવાની ભૂલ ન કરવી જોઇએ. "બીજે કહે," દક્ષાણાજી ધારાસભામાં હતા ત્યારે સુધી મોટા મોટા સરકારી નોકરો—ગવર્નર પોતે પચ્ચ બહુ સમને એમનો બોલ ઝીલતી ન રાખતા. કેમના કોલેસથી રાજકીય કેદીઓને બારે રાહત મળતી. અ" વર્ગનો 'અ' વર્ગની જેમ માટે તેઓ ભલામણ કરે તે મળી જતી. અને એમના સવાલોના જવાબ આપતાં સરકારી મંત્રીઓને માથા ચાવવા પડતા! "ગ્રીન કે ઓલ્પાને તો બોકસેસોના કે સ્વરાજની કહીયે નહોતી પડી પાણીને મુલે વેસ: કેરી મત લઇ ગયો. અને હવે ધારાસભા પ્રવેશનું મુલ્ય બધાજ સાથે પાણું મોજાવે છે. કામદારોનો, બરકારોનો અભ્યાસ કરવો તેને હરામ છે, મત પચ્ચ ઉંચાનો ઉપલો ચાલ્યા છે. બસ મોટી મોટી 'ડીનર પાર્ટી' અને મુસાફરીનાં ફ્રસ્ટ કલાસના જલ્યાં ઉડાવ્યે જાય છે." વળી કોક કહે "નવી ચુંટણીઓમાં એમના જંપ્યા સાચા, નિઃસ્વાર્થી પંઠ ઉપર ગોળામા ઓછું ખર્ચ કરી સરકારી તિજોરીમાંથી મળતા પૈસા સોકસેવામાં આપનાર અને જરૂર પડયે વગર અમલકાયે પોતાની ખુરશી છોડી જનાર જ્યા લોકો બનશે તો કંઇક દેશ ઝાકની આશા રહે ખરી, નહિ તો બધા કોકા કામજ જવાના." બધાંજ ધારાસભાનું નામ

સાંભળતાંજ આકળા થઈ જતા નજરે પડે છે. તેઓ કહે છે, "સેવા કરવી નથી, ગરીબો તરવી નથી અને આગેવાની છોડવી નથી એવા બોધાનું આ તૂત છે. દસ દસ બાર બાર વરસ સુધી ધારાસભામાં હાજ હેઠા પડતા આવ્યા છે. હવે શું હાવવાના છે? તેઓ ધારાસભામાં જવાના કે મહેનત, ખર્ચ, સંગઠન કરવી અને સમય બગાડવો જોઈએ. બાંગેલા ગામડાં અને બાંગેલા ઉદ્યોગોને સજીવન કરવામાં ખર્ચે તો અનેક ગણું વધારે કળ મળે. પણ જે ગાંધીજીની વાત કાઢને સમજતી નથી. સૂઝે છે તો સમતી નથી તેમને મન તો ધારા-સભામાંજ કોક લાકવો હાકવો છે."

ભિન્ન ભિન્ન પ્રકારના આવા સેંકડો મતોની પાર્શ્વભૂમિ ઓછી વત્તી આશાનો એકધારો સૂર સ્પષ્ટ સંભળાય છે.

નીત નવા કરો અને ઘેર બન્યાયોયી રીબાઈ રહેલા લોકો બન્યાયો મટે સાંયો રાહતનો શ્વાસ લેવા અધીરા બન્ય ગયા છે. હજારોને સાબો પીરો જેલ જમુને કે સાદી બાબને હજુ સુધી મુદ્દલ રાહત નથી આપવી શકયા, હવે ધારાસભા માં જવાને કારણ થોડો ઘણો આરામ આપવી શકશે, પ્રાપ્ત નહિ તો છેલ્લા ચાર પાંચ વરસમાં વધી ગયેલા કરોને તો દૂર કરાવી શકશે એવી કડી કડી આશા લોકોને છે. કયારે અનાજના ભાવ ઘટે અને કયારે મંદીસૂલનાં બાજના કરમાં કઈ પડાડો બાય તથા તેની રસ્તીમાં કમાની દૃષ્ટિ પણ જાણે તે અવસરની રાહ જોતા જોતા લોકો બેબાકળા થઈ ગયા છે. બેસતા ચોમાસાની ગાજવીજ જેવી આશા આપે એવી આશા મહાસભાવાદીઓના ધારાસભા પ્રવેશની વજંનાથી સર્વત્ર સંચરતી દેખાય છે. પરંતુ જ્યારે નવી દિલ્હીના કળકળા ભર્યા એસેમ્બલી હોલનું રમણીય દ્રાય છે ત્યારે રાંકા ઉપજે છે કે ગાજ્યા મોર કેમ કરીને વરસશે?

બેકાક મહીના ઉપર દેકલાક ગાંધી સાથે દિલ્લી જોવા જતાં આલતી 'એસેમ્બલી' જોવાની તક પણ મળેલી. કયાં મહાસભા અને કયા એસેમ્બલી! મહાસભાના ખૂલ્લા તંબુ જ્યારે રાષ્ટ્ર પ્રતિનિધિઓ મળે ત્યારે લાખ દોઢ લાખ દેશ-વાસીઓનો મેળો એ તંબુની આસપાસ ગુંજારવ કરી રહ્યો હોય. અને અસંખ્ય મધમાખોએ મધપૂડાને ચોતરફથી ઘેરી લીધો હોય. મહાસભાના તંબુમાં પ્રવેશો તો તેંત્રીસ કે છત્રીસ કરોડ હૃદયના ધબકારા ના સંભળાતા હોય તેવો અનુભવ થાય. નેતાઓના એક એક વાક્ય પર આખું રાષ્ટ્ર ઓવારી જતું દેખાય. રાષ્ટ્ર પ્રતિનિધિઓ પ્રસન્ન ગંભીર વદને રાષ્ટ્રના જીવન મરણને પોતાના જીવન મરણ સાથ સાંકળી દેતા નજરે પડે. ભારતભૂમિની એસાકાત ગોદ માં માથું રહેજે ઢળી પડે અને બાળકની જેમ બધાંયે દુઃખડાં વિસારે પડી જાય.

અને, એસેમ્બલી!

પ્રવેશ કરતાંજ મોટી મોટી કલ્પના કરતાંયે વધુ બિદામણી આરે તરફ દૂર દૂર સુધી સુનકાર. પગલે પગલે ઉભેલા વહીં-વાટા સીપાઇઓ બાજે બબ્બર શંકાની બાવાબાની મૂર્તિઓ ભમરીઓનાં ઘરની પેઠે બધું સુમસામ અને શાંત. દેખાવમાં સોનાથીયે પાકું અને સોદાગણું પણ નજર બાંધ દેખાય જતાં વાર ન લાગે. ધારાસભાનો ઓરડો પુષ્કા જેવો છે. આયે આયે પડેલા બાંકડાઓ ઉપર એકલ દોકલ પ્રતિ-નિધિઓ બારેખમ મોઢું રાખી બેઠા હોય. દર્શકો બાજે બાજા-વટી અને એક બીજાને નમે, સંભાનથી સંબોધેયે તો તેમાંયે બારબર નીતરતો હોય. વચ્ચેની ખિલી ખોક ઉપર પ્રમુખ સાહેબ બેઠા હોય તે બાજે મીણનું પૂતળું.

આવા ઓરડામાં મહીનાઓ સુધી કાળકાઓ ચલવાનું કામ ચાલે. એક તરફ સરકારી પક્ષના અને બીજી તરફ કહેવાતા લોકપ્રતિનિધિઓ એ પ્રતિનિધિઓ બાર જોતાં જનતાથી તેલ પાણીની જેમ અળગા રહી બાંકડા પર બેઠાં બેઠાં અમથાં કાગળીયાં ચૂંથતા હોય. સરકારી સભ્યોનો ધર્મ કે—અમે કહીએ તે સ્વતંત્ર બોલ્યો એવી કડર પુરસ્કા તેમના ચહેરા ઉપર તરવરી રહી હોય. બીજો લોક પ્રતિનિધિ રાંક જનતાના દુઃખનો અવાજ જરાક સંભળાવે કે ટપોટપ બહમાં તેના જવાબ મળે

"અમે અન્યાય કરતાજ નથી. ન્યાયમું તે સમજ્યા કેટલું કહાપણ તમને કયા છે? સંગીન બગારી છે, સત્તા અમારી છે, આમે બાબાજીએ તેમ નદિ બોલ્યો તો આમડી મોરાર્જ જશે." આવી દશામાં બલ બલા વીનેયે નિસાસો નાખી બેસી રહેવું પડે "શું કરીએ, તમારા કહી છીએ. તમારી આડે ઉતર્યે કાંઈ વળે એમ નથી. અમારો કી ઉપરી લારે અરે."

કાળા માથાના બડતી એ કાળમુખી મુકામાંથી ઉગારે બાકે કરે તો કેવુ બાંબી બય હોય પોતાના માથા ઉપર વરસોના વરસોથી સદાઈ રહેલાં દુઃખોની પરંપરા તેની નજર સામે બડી થઈ બય હોય કોકના માથાં તેના બાંકુ સકામ ગયાં હોય. 'એસેમ્બલી' નું બાંબણ છોડી જતાં તેને મુક્ત ન પડતી હોય કે આવા શાણા અને બુદ્ધિમાન લોક પ્રતિનિધિઓ હાથે કરી અપમાન વેહતા, અન્યાયને ન્યાય ઠરાવવામાં સાથ દેવા માટે આ ઉજરો ના સાદ બસતા હશે?

ધારાસભામાં પ્રવેશ કરનારે નવું મંડળ આવી કફોડી સ્થિતિમાં શા રીતે કીક કલાશે તે જોવા દેશ આખો ઉંચી રહ્યો છે.

નવા બબરોમાં મીબ્બ બાસ બબર પૂ. ગાંધીજીનો મોહરનો લાગ છે. હરિજન સેવા માટે બરોડામંદિરની લીધેલી રજાનું એક વરસ પૂરું થવાને થોડાકજ અઠવાડીયાં બાકી છે. દક્ષિણ બારતની હરિજન યાત્રા સરસ રીતે પાર પડી. પણ હજી ઉત્તર બારતના મોટા મોટા પ્રાંતો બાકી છે. જેટલા કોકોએ પૂ. ગાંધીજીનાં દર્શન કર્યાં નથી બમણા કોકો પોતપોતાના ગામડા અને કસ્બાઓમાં તેમની પધરામણી કરાવવા એક બગે યત્ન રહ્યા છે. બિહારને કાજે પોતાના ગામ કસ્બાનો વારો મોડો પડ્યા કેવા કોકો રહેજે કેદાર ગયા પણ બગે ચાલીને પૂ. ગાંધીજી હરે અને બે બારી મહિના જેટલી થોડી રહેવી મુકતમાં બાકીના પ્રાંતોમાં કેકીયું ન કરી શકે એ લોકોથી સહ્યું બાય એમ નથી. કેજના સો સવાસો બાબલ મોહર મા રખડીને પણ 'મહાત્માજી' બબાવને બાંબી બાવી બય એવા કોકો રાજી છે. હરિજન સેવકોને પણ પોતાને ત્યાં મહાત્માજીની પધરામણી કરાવ્યા વિના અસ્પૃશ્યતા નિવારણ કરવાનો બાત્મવિશ્વાસ નથી. આ કારણે છેવટે પૂ. ગાંધીજીને તોડ કાઢવો પડ્યો છે કે બાકી રહેલા પ્રાંતોની રાજધાની-બોમાં તેઓ ચાર ચાર બ બ દીવસ કેકીકે કરી બાવશે. ઓરીસ્સા તો પગ પાળાજ કરશે. એમને બાવો ધર્મ પાળા માં અનેરો બાનંદ બાવે છે. "કેક કેકમાં સાર નથી, એવી કોકપ્રી સુસંસ્કારો ફેલાતા નથી સારી સંસ્કૃતિ તો ધીમે ધીમે ઉતરે છે જેમ રોગની પેઠે પ્રસરાતી નથી. કેમ ગાડી વગેરે માણસોને નાલકના બાવરા બનાવી મૂકે છે." એ વાત પચીસ વરસ પહેલાં "હોંદ સ્વરાજના" પુસ્તકમાં સાબિત

કર્યો બતાં ન ખુટકે પૂ. ગાંધીજીને ચોટાડીમા વેગે દેડતા આવામાં અનેકવાર દૂરી વળતુ પડયું. હવે તો તેમને પોતાની બકા પ્રાણ્ય ધર્મ પાળા કરવાની છુટ મળતીજ લોપાશે. ગંગાબો એ છુટ આખી સરસ દાખલો બેસાડયો છે. પૂ. ગાંધીજીની તબીયતને પણ આ પ્રયોગ લાભા કારી છે. એટલી દેશકામ ઓછી રહે તેટલા વધુ દીવસો દેશને એમની બજ બાળા મળશે

બીજા બળદો સાથના પગ ઉપર મુલ્યવી રાખવા જોઈ દીક. છતાં સારા સમાચાર આવી દેવા જેવા છે. આ ઉનાળે ગાયગોઠા આવા આવી એટલ છે. જેમ વરસાદ ખુબ મહેબા, ઘાસ પણ સ્વાદિષ્ટ પડી તેમ ગરમીનું પણ છે. કપાસ કમોદ ગરમીને લીધે મોસુ બગાડા પાણર છે. સૌથી વધારે ગાજા સાગોટા છે. પુર્વા પશ્ચિમ ઉત્તર દક્ષિણ બારે તરફ જુદા જુદા ઘાઉડા અને સામેમાં આગ લાગ્યા કરે છે દરાજ ઘરાકાના પાસર વામામાં ન હોય એવો એક પણ દીવસ નથી જતો. પાસના ગ્રુપિકામાં વસતા ગરીબ ગામડીયાઓ પોતાડીયે બાંધારે ■ ગરાસાના ટોટલા કરી મુકે છે કારણ ગરજ. ગાડે તેમ પવન ફુંકાવાનુ રાહ જામ કે તે અધિર થા સાંજ સુધી એક ધારો ચાલ્યો છે ને ઘણ દેવતાં બંધ વરસે છે.

*** અબજરપત્રી ***

ઢબસીનો કુલગુરૂ

(૨)

પરીચ્છેદ.

ગ્રેજ્યુએશન વિદ્યાલયમાં પહેલું વર્ષ પૂરું થયું એટલે વોશીંગ્ટનને નવી કાબ્યાર્ણ આવી. છુટીમાં ચલ્યાખરા વિદ્યાર્થી ઘેર જમ પણ ઘેર જવા સારૂ પૈસા જોઇએ તે વોશીંગ્ટન આપતા ન મળે. અને છુટીમાં તે સમયે પણ થોડા વિદ્યાર્થીને શાળામાં રહેવા દેતા, એટલે બહાર ગામા વિનાયે છુટકો નહિ. તેથી ડાર્ટમેસ મનુજોમાં એક વીશીમાં એણે નોકરી લીધી જ્યાં પગાર મળતો એમાંથી માસમાડ પેટ ભરાય એમ હતું એટલે કોઈ પૈસા તો ન જમ્યા પણ ગાતે અને ટંક ટંકના બોજા વચ્ચે અભ્યાસ ઠીક ઠાક આગળ ચાલ્યો.

પૂર્વેના વર્ષોને અન્તે વિદ્યાલયના ૬૬ ડોક્ટર વોશીંગ્ટન પાસે લેણા રહી ગયા. છુટીમાં પોતાનાં ઘરમાં કાર્ય સારૂ, ને બોજાયક વસ્ત્ર વિના ચલાવ્યું તોય કોઈ પણ ન જમ્યા. એક દિવસે બારણાના જોર નીચેથી દસ ડોલરની નવીનોટ વોશીંગ્ટનને જડી પણ તેણે પોલીસખાતે રાખી ને કહ્યું કે એકાદ મારે છે એટલે એ પૈસા હું રાખીશ. પણ વોશીંગ્ટન દિલ્લગી કાઢે એમ નહોતું. એણે વિદ્યાલયના બજારની જનરલ મારફતે લખ્યું કે આમ સ્થિતિ છે. બજારસાહેબે જવાબ પાઠવ્યો, કે તમને ફરી બબલ કરયુ, ને તગારાથી બંને લાકે તગારે રેખું ખુંદવ્યો. બીજે વર્ષે પણ વોશીંગ્ટને શાળાના દ્વારપાળનું કામ ચાલું રાખ્યું

વિદ્યાલયમાં પુસ્તકોમાંથી વોશીંગ્ટને જે જોયું તે તો એના વિદ્યાર્થીના ચાલિ સ્વરૂપ બાજ હતાં બીજા વર્ષમાં એના વિદ્યાર્થીની નિષ્પ્રાણતાની એના ઉપર ઉંડી છાપ પડી પરાણે કામ કરતાં માલમ પણ જોવામ એમાં જીવન ઉભરાયે તે કેમ કરીને પહોંચતો હશે તે એને સમજવું કઠણ લાગતું હતું. મગજ ઘણે પૂરું મથું તે પહેલાં જોને ગાન થવા મંડયું, કે જ્ઞાનની ઉપયોગી ને સાચી જરૂરીયાત એજ છે તે જ ખરા સુખી છે. વોશિંગ્ટન લખે છે કે 'આ પાઠ તે દિવસથી માંડીને મારા ચિત્ત ઉપર ચોટી રહ્યાનો મે પ્રયત્ન કર્યો છે.'

"બાઝબલ" ગ્રેમપુર્વક વાંચતાં પણ વોશીંગ્ટન આ વિદ્યાલયમા જોયું, એટલે એના પહેલા વર્ષના અન્તમા એ ઘેર હોય ત્યારે રાજે એટલું કામ હોય તો પણ રોજ પ્રભાતના પ્રહરમાં દિવસનું કામ આરંભતાં પહેલાં ૫ 'બાઝબલ' ના એક પ્રકરણ બાબા મંડયો. આ નિયમિત રીતે વાંચી જતો. વિદ્યાલયની ચર્ચા પરિષદમાં પણ વોશિંગ્ટન કદાપિ ગયા વિના રહેતો નહિ, અને વાણુ બધ રહે એટલે સાંજનો અભ્યાસ ચર થાય એની વચ્ચે બીજા મોટાભાગ રહેતો ત્યારે વિદ્યાર્થીઓ મોટે ભાગે પોતાના બાપના સારના ક્ષેત્રે ઠેકાણે વોશીંગ્ટને કોઈ નથી બાપા બાબો. પાછળથી એણે પકડા કાબ્યલ જે પ્રખ્યાતિ મેળવી એનો માર્ગ એણે આમ હેરફેરમાં પુર્યો હતો.

બીજા પૂર્વોના બને એની મા અને બાપ બાબ રહેતાં કાંઈક પૈસા મોકલતા અને કોઈ ત્યારે એમા પુરિ કરી. એ રીતે વોશીંગ્ટન પોતે જાતે કુલ્યો. પણ કોઈ દિવસ કુટુમની મીઠપમાં એ બહાર ગામડે ગયો હતો ત્યાં એની માજો દેહ છોડયો તેથી ઘેર રહેવાના એને આનન્દ લીધામાં પરિણત થયો. માતાનું ગામ મરણ બધું તેથી એને ત્યારે આબાદ લાગ્યો. કમકે એને જીવતાંજી પોતે એની સમીપમાં હોય એવી એની તીવ્ર ઇચ્છા હતી, અને હેરફેરમાં જે મુખ્ય અડચણરૂપ એના અંતરમાં રહેતી હતી તેમાં એક એ હતી, કે પોતે પાછો કરે તો માને વધારે સુખ ને આરામ આપી શકે.

પાછા હેરફેરના પહોંચી ગયા પછી એટલું વોશીંગ્ટને છુટીમ કરવાનું કીધું. પણ શાપણા સારૂ કુટુમની કાંઇ ગોગવાઇ ન થઇ. પરંતુ સગના આરંભને બધુ આવાડિયાની ચાર કરી, ત્યાં એના ઉપર મુખ્ય મદદીશ્ટનો કાગળ આવ્યો. કે શાળા ઉપરે એનાથી બે આવાડિયા આસોતરા તળ હેરફેરના આવો, અને સહાય કરવામાં અને નવા વર્ષ સારૂ બધુ વ્યવસ્થિત કરવામાં મને મદદ કરો. વોશીંગ્ટનને તો આ બાપણું ગમ્યું ને જોઇ બતાવ્યા જેવું થયું. આમ કામ કરવાથી કાંઈક રકમ પોતાના બાતામાં જમે થઇ એમ હતું એટલે એ તરત હેરફેરના ગયો.

આ બે સમાહમાં વોશીંગ્ટનને એવો એક પાઠ મળ્યો, જે કદી ભુલ્યો નહિ. મુખ્ય મદદીશ્ટ કિલ્લર ફ્રાન્સીસમાંનું એક પ્રાચીન ન સબ્ય કુટુંબની બાબ હતી, અને બાં બે આવાડિયાં રહી એણે વોશિંગ્ટનની ફાશિકાર બારીના કાર્ય સાદ કર્યા. બારકા સાફ્યા, પથારી પોતડી ને એવાં એવાં કામ કર્યા. આથી મુસિબિશન ને કુલીન બાર્ય એક બબાતની ભુલિના ધિક્કાર બર્યો સ્વાગ સેવા કરવામાં કેમ બાકીક પોકારી રહે એ તરત તો વોશીંગ્ટનને સુગ્રજ્યું કઠણ લાગ્યું. પણ એ બળ છે: 'બારણી માંડીને દક્ષિણમાં હબસી સાફ કામ રાબા નોમ ને એવાં માંહેનતની બદલા લાગવાની ન હોય એ મને બજરમ બળ કરતું. હેરફેરના બધા પહેલાં બીજા હબસીને હતી એવી ફકમના ઓરડો પણ હતી કે બારણા બહેલા એટલે બહાર કરવી ને સરીરબસ કરવો નહિ. મહેનત કરવી એમાં શરમાવા જેવું નથી એમ હેરફેરમાં એ શીખ્યો, એટલું જ નહિ પણ એને મહેનત ગમવા માંડી તે એમાંથી

પૈસા મળે એટલા સારૂ જ નહિ પણ મહેનતનો પોતાને આનંદ, અને જરૂરના કોની જરૂર ... કોની પાસ જરૂરત બનાવવાની ... કથા છે સ્વતંત્રતા ને સ્વાધીનતા માણસને અનુભવ કાપ ... એને આનંદ.

૧૮૭૬ માં વોશિંગ્ટન ડિસ્ટ્રિક્ટમાં ... માનસાદાર ગયો અને પ્રોવિડન્સટાઉનમાં ... શીશામાં મેટા પીરસણિયા (વેઇટર) ની નોકરી એણે લીધી ... ત્યાં બાર દિવસ રહ્યો. એવામાં એ વર્ષો મળ્યો કે મેજર ... ઉપરાન્ત કરતાં પોતાને આપવું નથી આટલે ... ઉતારીને ... આપવામાં આવી ... પણ મોટા પીરસણિયાનું ... મળ્યો સેવાનો ... નિરાશ કરી ... ... એણે લીધી અને ... પોતાની મુખ્ય જગ્યાએ મરી ગયો.

લોર્ડ વર્તમાન

શ્રી. ગુપ્તાજી બોલને નીમ ગયો.— ... શ્રી. ગુપ્તાજી પણ ... બોલને નિમંત્રણો ... હતા. ... ના ગુપ્તાન પ્રકટ ... ની જાણમાં ... પધારે ... એવી ... છે અને ... તૈયાર કરવામાં આવે છે ... ચર્ચ ... નિકટના ... માટે ... ... સોસાયટી સ્થાપવી.

રંગૂનના ... ખોજીઓ.—... ... ...

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

શાંતિ માટે હિંદી સ્ત્રીઓનો અભિપ્રાય

બસો આગેવાન સ્ત્રીઓ ઑલ ઇન્ડિઆ વીમેન્સ કૉન્ફરંસમાં કલકત્તા ભેગી થઈ હતી. અને નક્કી કર્યું કે અંગ્રેજોએ હિંદીપર જલ્દી જોઇએ અને ત્યાં શાંતિ માટે મત આપવો અને સલત એ નિષ્ઠુર છે એમ જાહેર કરવું.

નર્મદા નદી ઉપરનો નવો પુલ !

નર્મદા નદી ઉપર નવા બંધાતા પુલના કામનો કૉન્ટ્રેક્શન કંપની બીમીટને આપ્યો છે. આ કંપની તાતા કન્સ્ટ્રક્શન કંપની સાથે સંકળાયેલી છે. પુલના થાંભલાઓની સંખ્યા ૧૪૫ પુલની છે. પુલ હીંદ અને જરામાં ત્રીજે નંબરે આવે છે. પુલ બાંધવા માટે ૨૩ લાખ રૂપીયાનો કૉન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવ્યો છે. એને અંગે કંપનીને બે ઇલેકટ્રીક પાવર હાઉસ ઉપરાંત ૩૫ મોટરલરી નાખવાની જરૂર પડી છે. વધુમાં કારપેન્ટર, મીસ્ત્રીઓ, વગેરે ૬૫૨ાંત ૩૦ હીંદી અને ઈંગ્લીશ ડીગ્રીઓ ધરાવતા ઈજનેરોને પણ રોકવામાં આવ્યા છે, અને ૨૬૦૦ મજુરોને કામ પર લેવા માં આવ્યા છે. પુલના બાંધકામમાં વપરાતો બધો સામાન ઇંગ્લેંડ થી છે.

ફરજીયાત વૈધવ્ય

જયાંત મુવક પરિષદ મુલકમાં મળી હતી જેમા નિચલો એક ઠરાવ ઘણી ચર્ચા પછી પાસ થયો હતો. "જે આખી દુનિ જાતી જે અહીંસા પરમો ધર્મ માનનારી છે તેને લાગું પડે છે "આપણો સમાજમાં ફરજીયાત વૈધવ્યની પ્રથા સામે આ પરિષદ પોતાનો સખ્ત વિરોધ રજુ કરે છે, જે વિધવા બહેન પુનર્લગ્ન કરવા ઇચ્છતી હોય તેમને બનતી મદદ કરવા આ પરિષદ યુવક બંધુઓને બલામણ કરે છે." આ ઠરાવ વિષે ઘણી ચર્ચા ચાલી હતી. અને ચર્ચા પુરી ન થવાના કારણે તે ઠરાવ બીજા દીવસની બેઠક ઉપર મુલતવી રહ્યો હતો. અને બીજે દીવસે પાસ થયો હતો. ઠરાવ મુકનાર મી. જી. એન. મહેશરીજી જણાવ્યું હતું કે ૬૦ વર્ષની વયે બાર વર્ષની બાળાઓને પરણનારા પુરૂષો કયે મોંઢે યુવાન વિધવા બેને કહી શકે કે તમે વિધવા ધર્મ પાળો! કીડી અને કંસારીનું રક્ષણ કરનારા જગતને મનુષ્યના જીવનનો નાશ થતા તેમાં પાપ નથી લાગતું! બાળકોના ખુન કરવાની ફરજ વિધવાઓને સમાજ પાડી રહ્યો છે અને તે માટે સમાજના આગેવાનોજ જવાબદાર છે. ૧૪-૧૫-વર્ષની વિધવાઓનો ઉદ્ધાર વિધવાઓ પોતાનાથી થઇ શકતો હોય તો વિધુર માટે એવી બાંધછોડો કેમ નથી કરાતી. ભગવાન મહાવીરે અહિંસાને પરમધર્મ કહ્યો છે. તે અહિંસા ભાવ બાજુએ મુકીને આપણી સ્ત્રીઓ માટે પણ તેને ન ઇચ્છીએ તો આપણને મહાવીરના પુજક કહેવડાવવાનો હક નથી.

પહેલા સીધી ભારતીય મુવક

મી. ટી. એમ. ગાજરીઆ જર્મનની જર્મ "ટેક્સટાઇલ ઇનજીનીયરીંગ" વધારે ભણવા સારૂ જર્મનીમાં ગયા છે. તેઓ જર્મન ભાષામાં પણ પારંગત થયા છે. ખુદ જર્મનીમાં જર્મનો સાથે પરિક્ષાની હરિફાઇમાં સારૂં સ્થાન મેળવી શક્યા છે. આ માન મેળવનાર તેઓ પ્રથમ સીધી ભારતીય યુવક છે.

ગીઠા માટે સજા

બીનજરૂરી મીઠું કબજામાં રાખવા માટે સુરત જીલ્લાના વાપરીયા ગામના ૧૬ પટેલોને પકડીને કેસ ચલાવવામાં આવતાં તેમને રૂ. ૨૦૦ થી માંડીને રૂ. ૧૫ સુધીના દંડની સજા કરવામાં આવી છે.

પુત્રના બાંકે પિતાનું રાજીનામું

એવું જણાય છે કે સીલહટના સરકારી વકીલ રા. બા. એસ. બી દત્ત. તેમના પુત્ર બારીન્દ્ર દત્તની ધરપકડ બારી ક્રાંતિકારી ચળવળને પરિણામે પ્રાંતિક સરકારની ઇચ્છા મુજબ પોતાના બોદાનું રાજીનામું આપનાર છે. તેમના પુત્રને તાજેતરમાં બેંગાલ રીગ્યુલેશન હેઠ એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ હેઠળ પકડવામાં આવ્યો હતો.

ચરસદાણ જતા વેપારની વહારે હીંદી સરકાર

ચાલુ અઠવાડીયાના બેંગ્રેટમાં એક ખરેડા બદાર પડશે કે મુજબ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાંથી આયાત થતા ૬ ઉપર હાલમાં લેવાતી ૬૨ રતલે ૨ પાઇની કસ્ટમ જકાતને બદલે તેટલીજ રકમની કન્ઝમ્પશન જકાત લેવાશે. આ રહેશે કે બીજો આ ૬ વાપરતી હશે તેની પાસેથી વસુલ લેવામાં આવશે, અને આ રીતે ચરસદાણ જતો વેપાર અને તેથી થતું નુકસાન અટકાવવાનો પ્રયાસ થશે. વધુમાં આજ હેતુથી મુંબઇથી અમદાવાદ સુધીનું કાચા ૬ ઉપરનું તથા ભોપાલ અને પોસાદની બનાવટો ઉપરનું રેલ્વે ભાડું ચઢાવવાની બાબતમા ઉપર નાગેતર માં રેલ્વે બોર્ડે બી. બી. સી. આઇ. રેલ્વેના એજન્ટ સાથે મસલત ચલાવી હતી, અને એમ બરાબર છે કે કુંક સમયમાં તેમાં સંગીન ઘટાડો થવાની જાહેરાત પણ થશે.

ખેડૂત રાહત સમિતી

ગુજરાતના ખેડુતોને સંકટોમાંથી રાહત આપવા અને ગોમાસું પાસે આવેલું હોવાથી જરૂરીયાતો પુરી પાડવા ગુજરાતમાં ખેડૂત રાહત સમિતી નીમાઇ છે. અને ફંડ ઉઘરાવી રહી છે. મંત્રીમંડળના તકાદા માટે જમીનો એસી ગઇ છે અને ઘરવખરીનું લીલામ થઇ રહેલ છે, મીરના તલાટાના ખેડુતની હૃદય દ્રાવક કથા સાંભળીએ. ખેડૂત આદીર માલદે ગોવીંદ વસુલાતી અત્યાચારમાંથી બચવા તથા ઘર નિર્વાહ અર્થે લીલાવાદર ગયો. સત્તાવાળાઓએ લીલાવાદર અધિકારીને રેવન્યુ કર્યું એટલે ફરજારી વસુલાત માટે તેની ભેંસ તથા ઉંટકરાનાં બુગડાં પ્રત્તાં ઉતરાવી જપ્ત બજારમાં તેની હરરાજી કરવામા આવી! આવી રીતે બુતા-મટનો ખેડુત આજે આબરૂ રક્ષણ માટે હિજરત કરી રહેલ છે.

આખરી તારાજ થએલું

અલ્હાબાદ પાસેના મહાવા જીલ્લામાં આવેલા કંડેલી ગામમાં બેઠા દીવસ પર લાગેલી ભયંકર આગ બબ્બે દીવસ ચાલી હતી. જનની ખુવારી થઇ નથી પરંતુ પશુઓનું ઘણીવાનું નુકસાન થયું છે, અને એ ગામનો સરસામ બધો લાભ આગના ઝપાટાથી તારાજ થઇ ગયો છે.

ફળણી ઉપર કાપ આવ

મુબઇ સરકારે સુરતની નીચલ કક્ષા તા. ૧ લી જુલાઇથી બંધ કરી બદલામાં ૬ ધોરણોના એક-એક વર્ગ સરકારી હાઇ સ્કુલમાં રાખવા ઠરાવ્યું છે. વિ ના એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટરની ઓફીસમાંથી જે કારકુનો પણ કમી કર્યો છે.

સ્ત્રીઓને પુરૂષો કરતાં ભીન્ન પ્રકારે શિક્ષણ અપાવું જોઇએ એ સિદ્ધાંતને માન્ય કરી બનારસ હીંદુ યુનિવર્સીટીએ સ્ત્રીઓને બી સિવિલિયનો ઉત્પન્ન થાય એવું શિક્ષણ આપવા

એક અલાયદી કૉલેજ અને રેસીડન્સી સ્થાપી છે.

પૂ. મહાત્માજીની તબીયત અગાઉ

મહાત્માજીના સેક્રેટરીનું કહેવું છે કે જો તેઓ લાહોર જશે. તો તેમની તબીયત વધુ બગડશે જેથી તે કાર્યક્રમ બંધ રાખવો પડશે

બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ કૉંગ્રેસના પ્રમુખ

મુંબઇમાં અકટોબરમાં ઓલ ઇન્ડિયા કૉંગ્રેસ ભરાવાની છે. તેમાં કૉંગ્રેસની વર્કીંગ કમીટીએ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદનું નામ પ્રમુખ તરીકે પસંદ કર્યું છે. આ પસંદગીને માન્ય કરીને આવકાર આપ્યો. ૧૯૩૩ માં તેઓ પ્રમુખ તરીકે ચુંટાયા હતા પણ તેજ અરસામાં પૂ. મહાત્માજી કેદમાંથી છુટ્યા અને ટાસ્ક્રોગ્રીડીયસ મુમેંટ શરૂ કરી દીધી તે વખતનો તેમનો ઠરાવ છે. અને વધારે ઠરાવ તો એ છે કે તેઓ બિહારમાં સખ્ત કામ કરે છે

બાબુ મહેન્દ્રપ્રસાદનું અવસાન—પટનામાં એક માસની માંદગી ભોગવી બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદના મોટા ભાઇ બાબુ મહેન્દ્રપ્રસાદનું ૬૫ વર્ષની ઉમરે અવસાન થયું છે.

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—કિશોરલાલ મશરૂવાળા અમદાવાદ)

અધ્યાય ૧૨ મો ચાલુ

(૭) શ્લોક ૧૨

શ્રીકૃષ્ણના ઉપલા ખુલાસાથી અર્જુન સંતુષ્ટ થયેલો જણાયો. એને લાગ્યું કે અધૂરપને બેનાથી આસરી રાખવા એવો કોઇક સહેલો માર્ગ બતાવ્યો. પણ શ્રેયઃસાધન માટે જે જુદા જુદા ઉપાયો પાસકેવે બતાવ્યા તેમાં કયો ઉતરતો, કયો ચઢતો એ જાણવાની એને ઇચ્છા થઇ. આથી, એણે આ માર્ગનો તારતમ્ય ક્રમ જણાવવા શ્રીકૃષ્ણને વિનંતિ કરી.

કોઇક હાસ્ય દર્શાવતા શ્રીકૃષ્ણ બોલ્યા:

"અર્જુન! તું ચતુર અને બુદ્ધિમાન જણાય છે ખરો પરંતુ બેઠબમથી રહિત નથી. કર્મફળત્યાગનો મેં જે ઉપદેશ, ઉપાય બતાવ્યો તે તને આસાને સુલભ પ્રાગ્યો, અને બીજા ઉપાયો વધારે કઠિન લાગ્યા. પણ મેં જે બધા માર્ગો બતાવ્યા તે સર્વનું ઉપરનું સાધ્ય તો કર્મફળ ત્યાગ કરવો જેજ છે. એ તારા લક્ષમાં ન આવ્યું; અને કર્મફળ ત્યાગ એ જાણે સાધન હોય એમ તું સમજ્યો છે. ખેર, કોઇ પણ રીતે તું તે સિદ્ધ કરી શકે તો મારે કશુ કહેવાનું નથી; કારણ, ચરિતાર્થ સંપત્તિ કર્મફળત્યાગથીજ પ્રાપ્ત થાય છે, અને તે જો તને સહજ લાગતી હોય તો તું કયે માર્ગે એ સિદ્ધ કરે એ મહત્વનું નથી.

"પણ, કર્મફળત્યાગ પ્રાપ્ત સહેલો જ ઉપાય નથી. કર્મફળત્યાગ વિષે ઉપરાંથી ક્રમબદ્ધતા મેં કહ્યું કે તારું શરીર, મન અને વાણી તે બધે જગતને બેચાણ કર્યા હોય તેમ વર્તવું, અને જેમ શાકના કમાણી માલીક બોલવે છે તેમ તારાં કર્મોનાં ફળોનો તારે ઉપભોગ ન કરવો, પણ બીજાને વહેચી દેવો.

"બનંજય! દાસનીયે બધળીજ કમાણી માલીક બોલવે છે એમ બનું નથી. માત્ર શરીરનેજ બેચાણ કરેલું હોવા છતાં એ પોતાના શરીરની પે કેટલીક કમાણી પોતે આપ છે; તો મન, વાણીને પે બેચાણ કરવા એ વધારે કઠણ છે; અને એ જે કરી શકેલ છે તેણે પરમાત્માની અનન્યભક્તિ યુક્ત ધ્યાનયોગ કર્યો છે, એમ કહેવામાં મને સંકોચ લાગતો નથી. કારણ, અનન્યભક્તિની પરાકાષ્ઠા કર્યા વિના કર્મફળત્યાગરૂપી પરિણામ દુર્લભજ છે.

"આથી, ગુડાકેશ! મેં વર્ણવેલાં બધે સાધનોમાં અનન્યભક્તિયુક્ત ધ્યાનયોગ એજ ઉત્તમ છે. એવી ભક્તિ જેને ન ઉપજ્યા હોય, જેનું ચિત્ત વિશેષ બુદ્ધિપ્રધાન હોય તેણે અક્ષર બ્રહ્મના આલંબનરૂપી જ્ઞાન માર્ગે જવું. એ ધ્યાનયોગથી મેં ઉતરતો કર્મયોજ છે, પણ અભ્યાસયોગ કરતાં ચડિયાતો છે. જે વિદ્યાર્થીજ બે આલંબનપર ન દઢી શકતો હોય, તેણે અભ્યાસ અને વૈરાગ્યદ્વારા ચિત્તનો નિરોધ કરવાનો યોગ માર્ગ લેવો.

"આમ જ્ઞાનયોગ કે અભ્યાસયોગ કરતાં ચડિયાતો છે, અને ધ્યાનયોગ કે જ્ઞાનયોગ કરતા ચડિયાતો છે, ધ્યાનયોગથી કર્મફળત્યાગ તાત્કાળ સિદ્ધ થાય છે, અને કર્મફળના ત્યાગથી શાંતિ પ્રાપ્ત થાય છે.૧૨

"પણ, અર્જુન! આમ ધ્યાનયોગથીજ કર્મફળત્યાગ તત્કાળ સિદ્ધ થાય છે એમ કહું છું, તેથી તારે સહજરાવાની કે તારી પાત્રતા વિષે શંકાશીલ થવાની જરૂર નથી. પ્રિયવર! તેં તારી ભક્તિથી કોને રાજી નથી કર્યા? તારી ભક્તિ અને શૌર્યથી દ્રૌપદીને તું પુત્ર તુલ્ય બન્યો છે ભીષ્મ તારાપર મુગ્ધ છે દ્રૌપદીનો તું પ્રિયતમ છે, ઇંદ્ર અગ્નિ અને શંકર પણ તારાપર પ્રસન્ન થયેલા છે, અને તારા પ્રેમને વશ થઇને તું તારો સારથિ બન્યો છું એ તું જાણે છે. તારામાં ભક્તિનાં બીજો સહજ અને બળવાન છે. તારામાં તારી યુદ્ધ નિપુણતાનું કાંઇક અભિમાન છે તે શુદ્ધ થાય અને તારી ભક્તિ ગાઢતમ, મનુષ્યજન્મનું પુરુષ સમગ્ર સર્વિમાં આપે એટલીજ આવશ્યકતા છે. એ તું કરી રહ્યો એ વિષે સંશય રાખીશ નહિ."

અપૂર્ણ

અભ્યાસીઓના મગજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કૉલેજના પ્રોફેસર સી. બી. કેએ અભ્યાસીઓને રમત ગમત કરતાં બહીલતો બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર પોંટેસરીને મળતી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં અભ્યાસીને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને આંકડાઓ સુંદર કાઢી રહે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રૂા. ૧૮. રેલ્વે ખર્ચ.

મળવાનું ઠેકાણું:—

ગુજરાતેશ્વરાનંદ પ્રીંટીંગ પ્રેસ

હીમતનગર, ગુજરાત.

INSIST ON LAUREL

THE POPULAR PARAFFIN
FOR ALL PURPOSES.

એકી અવાજે
વખણાએલું
લોરલ પારફીન.

There is no better brand-be sure you get it. It costs no more than other paraffins.

ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ પારફીન" બીજાને કરતાં વધારે તેજી, તેમજ કિંમતમાં સસ્તાઈ કરે તેવું છે.

VACCUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

સરકારી નિશાળોમા ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળી શકશે પરંતુ વેપારીઓને ઓછાવત્તા સારૂ તેમજ બીજી બાબતો માટે અમારી કરવા **વી. પી.** ઓર્ડરોને બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ

ગુજરાતી વાચન પોથી		૯
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
,, ત્રીજી ,,	૧	૩
,, ચોથી ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,	૨	૬
,, સાતમી ,,	૨	૩
પહેલી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
,,		૮
,, ત્રીજી ,,	૧	
,, ચોથી ,,	૧	
પાંચમી		
છઠ્ઠી		
સાતમી	૧	૧૬
,, દેશી હિસાબ ,,	૦	૧
,, દેશી કીમાબ ,,	૦	૮
,, સચિત્ર બાલની ચોપડી	૦	૪

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બીજ ૧૬૪૪ જુલાઇ	કાંઠુ ૧૬૮૬ આગાટ	નક્ષત્ર ૧૩૫૪ રવિઉદય	યોગ ૧૩૦૩ ૨૯ ઘડી	સુર્યોદય ૬ કા.	સુર્યાસ્ત ૬. કા.
રવિ	૧૩	સુદિ	૨ ૩૦	૧૯	૬ ૫૧	૫-૧૪
સોમ	૧૪	,,	૩ ૧	૧૧	૬-૫૧	૫-૧૪
મંગળ	૧૫	,,	૪ ૨	૧૨	૬ ૫૧	૫ ૧૪
બુધ	૧૬	,,	૫ ૩	૧૩	૬-૫૧	૫-૧૫
ગુરૂ	૧૭	,,	૫ -	૧૪	૬ ૫૦	૫-૧૬
શુક્ર	૧૮		૬ ૫	૫	૬ ૫૦	૫-૧૬
શનિ	૧૯	,,	૭ -	૧૬	૬ ૫૦	૫- ૧૭

Phone 327 Tel. add. "Lotopco."

D. K. PATEL.

Fruit and Vegetable Exporter

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. १३ जुलाई, १९३४. अंक २८.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १३ जुलाई, १९३४

राज्य नैतिक मश्करी

कोलोनाइझेशन इन्क्वायरी कमेटी का रिपोर्ट खूब चूकमें मकाशीत हो चुका है। ऐसा अफवाह था कि रिपोर्ट दबा दिया जायगा, किन्तु यह युक्ति असफल हुई और रिपोर्ट बाहर पड़ गई। कमेटी यह दर्शाती है कि हिन्दुस्तानके प्रगतिके लिये यह तपास हो रहा है।

इस्ट इन्डीयन आर्चीपेलेगो (नो. बोर्नीयो-न्यु गीनी और मायना) इन जगहोंपर हिन्दुस्तानीके लिये व्यपार आदि अच्छी तरह हो सकेगा, तथा उनके स्वास्थ्यके लिये भी हितकारक स्थान है।

इससे बढ़ कर राजनैतिक मश्करी य ठठा क्या और भी हो सकता है? कोंग्रेसमें दो मत होनेका यही कारण था कि उस समय इन्क्वायरी कमेटीका सहायता पहुँचानेका वचन बिना सोच विचारके दे दिये। सा. आ. ई. कोंग्रेसके आगेवानोंको इस बातका अभिमान है कि, वे ईन्डियन डेलीगेशन को अभिवचन दिये थे उसीका पालन कर रहे हैं।

इस इन्क्वायरी कमेटीका स्थापना इसी लिये हुआ था कि द. आफ्रिका के अधिकांश हिन्दुस्तानीयोंके लिये एक नया टापुका शोध करना। यदी यही बात थी तो द. आफ्रिकामें ऐसी कमेटीकी आवश्यकता नहीं थी। बिना हिन्दुस्तानके मलाहसे।

इस रिपोर्ट में यह बताया गया है कि १९१० में शुगर प्लान्टेशन और मीलोंमें १८,२७० हिन्दीयों काम करते थे १९२५ में ११,४४० और १९३३ में इतना घट गया कि केवल ८०२० रह गये। १९१० से १९२९ के दरम्यानमें ३६ टकाकी कमी हो गई और दुसरे आठ वर्षोंमें १९२९ से १९३३ तकमें और भी २८ टका घट गया। इतने अधिक संख्यामें हिन्दुस्तानीयोंके घट जानेका मुख्य कारण एमीग्रेटड इमीग्रेशन स्कीम है, जो बीस पौंड इनामका लालच दे कर अभागे भारतीयोंको देश बाहर कर रही है।

अब हालमें जो इन्क्वायरी रिपोर्ट पर गौरसे ध्यान दे कर देखनेपर यह स्पष्ट विदीत हो रहा है कि बेकारी पड़ा कर भारतीयोंको यहांसे निकाल किसी दुसरे टापुमें बसा दिये जाय।

बड़े सोच और आश्चर्यकी बात है कि जिन्होंने कठीन परिश्रम कर फीनीक्स बसा कर इस बंगली टापुको आबाद किया, उनके साथमें इस प्रकारका घोर अन्याय किया जाय। किसी कविने ठीकही कहा है कि

न नार मातस्य ललाट श्रंगं कुल प्रसूतस्य न पाणि पद्मम।
यदा यदा मुंचति वाग्बाणं तदा तदा जाति कुल प्रमाणम॥

नाच कर्म द्वारा जो पैदा होते है उनके माथेपर शींग नहीं होता, वैसे ही उंच कुलमें जन्म लेने वालेंको पहिचानके लिये हाथमें कमलका फुल नहीं होता किन्तु जब जब ए वचन रुपी बाण छोड़ते हैं तब तब उनके जाति, और कुलका पहिचान हो जाता है।

खलानां कंटकानां च द्विविधैव प्रति क्रिया।
उपानद मुख भंगो वा दुरतो वा विसर्जनम॥

दुर्जन और कांटाका निवारण दो ही प्रकारसे हो सकता है या तो जुतासे उसका मुंह तोड़ना या दुरसे ही त्याग करना।

अप्रकटी कृत शक्तिः जनस निरस्कृतां लभते।
निवसन्तंदर्शणि लंघ्यो वहि नतु ज्वलितः

आपनी शक्तिको ना प्रकट करनेसे समर्थ मानुष्यका भी लोग अपमान करते हैं जैसे काष्टमें छुपी हुई अग्निका सब लोग लांघ जाते परन्तु प्रज्वलित अग्निको कोई भी नहीं लांघता। (इसी प्रकार यदि आपनी शक्तिका चमत्कार एक बार भी गौरांग प्रभुओंको दिखा

दो, तो आदर पाओगे, नहीं तो धक्का खाते रहो)।

नात्यंतं सरलैर्भाव्यं गत्वा पश्य
वनस्थलीम।
छिद्यन्ते सरलास्तत्र कुब्जास्तिष्ठंति
पादपाः॥

अत्यंत सरलता रखना ठीक नहीं कारण कि वनमें जा कर देखो सीधे पेड़ और डालियोंको सब कोई काटता है, परन्तु टेढ़े सब कायम रहते हैं उसे कोई हाथ भी नहीं लगाता।

सारांश यह है कि इस देशके भारतीय पूंजी पतियोंको चाहिये कि अब कुंभकरणकी नींदसे जाग कर अपने देश भाइयोंके लिये भी कुछ करें। हालहीमें डर्बोले-वालोंने इस आशयका विज्ञापन छापकर प्लान्टरों को सूचीत किया है कि वीना हमारी अनुमतिके अब गन्ना अधिक न बोना नहीं तो हम उसे न पेरेंगे। समय आ गया है कि दो वर्ष बाद वे कह दें कि अब हम प्लान्टरोंका गन्ना नहीं पील सकते। तब भारतीय प्लान्टरोंकी क्या दशा होगी। लगभग भारतीय प्लान्टरोंकी गर्दनकी खती २० हजार बीघेसे अधिक है यदि वे अपने बुद्धिको काममें ला कर एक ईन्डियन-शुगर मील बना डालें तो बेपरवाहीसे गन्ने बोते रहें नहीं तो वही बात इनको लागु पड़ेगी कि "अब पछताये होत का, जब चिड़िया चुग गई खेत।"

नेहरूजीका ८ पौण्ड वजन घट गया

पं. जवाहरलाल नेहरू आजकल देहरादून जेलमें हैं। उनका वजन वहां दाखिल होते समय १४० पौण्ड था, जो अब केवल १३२ पौण्ड रह गया है। उन्हें वहां अनेक असुविधाएँ हैं। एक प्रकारसे वह वहां एकान्तवासकी सजा पा रहे हैं क्योंकि किसीको उन से मिलनेजुलने और बोलने नहीं दिया जाता है।

फीजीमें वकील

इस समय सुवामें ८, लम्बासामें २, रामग्रमें १, नांमें ३, लौटोकामें २ और नांदीमें १ वकील रहते और आवश्यकताके अनुसार फीजी भरमें वकालत करते हैं। अभी हालमें एक और वकील न्यूज़ीलेण्डसे फीजी आये हैं और आप सुवाके एक स्थायी वकीलके साथ रहेंगे। इन वकीलोंमें से केवल दो भारतीय है, एक सुवा और एक लौटोकामें।

फीजीमें केवल इंगलेण्ड या स्वराज प्राप्त बृटिश उपनिवेशोंके बेरिष्टर और सॉलिसिटरको ही वकालत करनेकी आज्ञा दी जाती है। भारतवर्ष अभी तक स्वराज प्राप्त बृटिश उपनिवेश नहीं है, इस लिये फीजीके कानून अनुसार भारतवर्षके वकीलोंको यहां वकालत करनेकी आज्ञा नहीं मिल सकती। भारतवर्षके वकीलोंको, जो फीजी आना चाहते हैं, चाहिये कि वे सर्व प्रथम बेरिष्टरी पास करें तब फीजी आयें।—'फीजी समाचार.'

कैसरकी गरीबी

जर्मनीके कैसर विलियमकी अंगुली के इशारेपर एक समय समस्त जर्मनी नाचता था और समस्त संसार उसका सम्मान करता था, परन्तु आज वह अपने देशसे निर्वासित डुर्न नामक स्थानमें जीवनके शेष दिन बिता रहे हैं। जबसे जर्मनीमें हिटलरशाहीका आरम्भ हुआ है, तबसे वे और भी कष्ट भोग रहे हैं। कहते हैं कि वर्तमान जर्मन सरकारने अपने देशसे रुपये बाहर जानेके विरुद्ध आज्ञा जारी की है, जिसके फलस्वरूप भूतपूर्व कैसर जर्मनीसे अब अपने खर्चके लिये धन नहीं मंगा सकते। इस लिये उन्होंने कर्मचारियोंका वेतन घटा दिये हैं और कितने ही कर्मचारियोंको नौकरीसे हटा दिया है।

जर्मनीमें तीन लाख ब्याह होंगे

जर्मनीके चान्सेलर हर हिटलरने यह घोषणा की है कि बेकारी दूर करनेके लिये जर्मन सरकार एक अरब मार्क (जर्मन सिक्का) खर्च करेगी। साथ ही यह घोषणा की है कि इस वर्ष तीन लाख लड़कीयोंके ब्याह करायें जायेंगे और उनको आवश्यक खर्चके लिये सरकार १५ करोड़ मार्कका ऋण देगी। ९० करोड़ मार्क सड़क बनवानेमें खर्च किये जायेंगे। अपनी इस घोषणाके साथ ही उन्होंने यह भी कहा है कि जर्मनी स्वातंत्र्य और विश्व शान्तिके अतिरिक्त और कुछ नहीं चाहता। ये चीजें भी वह एक नवीन और अच्छी दुनियांकी सृष्टिके लिये चाहता है।

सामान्य वर्तमान

—श्रीमती कस्तूरबा गांधी पूना जेलसे रिहा हो गयीं। आपकी दण्डावधि अभी पूरी नहीं हुई थी।

—मेक्सिको (अमेरिका) के डाक्टरने घोषणा की है कि दुनिया शीघ्र खत्म होने वाली है। कारण, कुछ कबीलों की औरतोंने दो-दो बच्चे दिये। इससे पहले इन स्त्रीयोंने कभी एकसे अधिक बच्चा नहीं जना था। उक्त डाक्टरों का मत है कि उन बच्चोंका पैदा होना अफ़सोस है, जिनकी पैदाइश नियत हो चुकी है और चुंकि दुनिया खत्म होने वाली है इस लिये प्रकृतिने नन्हीं-नन्हीं गर्भोंको भेजना शुरू कर दिया है।

நற்றாய் ஒப்பிலியப்பன்.

1903 ...

... 21. ... செல்வம் ... செல்வி ... ஆகஸ்ட் 13உ 1934ஆம் ... இதழ் 28

நற்றாய் ஒப்பிலியப்பன்.

செல்வி ... ஆகஸ்ட் 13உ 1934ஆம்

நம்பிக்கை

நம் இனத்தார் கம் சொற்களை ... பல ... படுகிறோம். நீதி ... சொல்லுக்கொள்வதில்லை. உதாரணமாக, பெரிய பதவிகளில் ஒரு ... அவரைப்பற்றிக் கூடப்படுகிறது ... அதை ... வினைப்படுத்தல் வழக்கம். அதே ஒருவர் ... அது ... பின்பு அதுமுதல் இப்படிப்பட ... ஆண்பால்களில் அவருக்கு ... இல்லை. இங்கிலீஷ் நாட்டார் ஒருவரை ... ஒரு ... ஆகிய ... பிறகு ... ஆனால் ... ஆனால் ... ஆனால்

மீண்டும் பயணத்தில் திரும்பக் கஷ்டப்பட்டு சம்பாதிப்பதும் செய்துகொள்ளலாம், அல்லது ஒருதடவை செலவு செய்யப்பட்ட காலத்தை எவரும் கஷ்டமோ, சிரமப்பட்டோ முன்னதாகவோ திரும்பச் சம்பாதிக்கமுடியுமோ? அவ்வண்ணமே நாம் அழகழகான சமயத்தையும் நமக்காக எப்போதுதானும் திரும்பிவருமோ? பாதிக்காலம் இந்தியாவிலும் பெரும்பாலும் ஒன்றுசேர்ந்தாற்போல் பருவத்திலும் எஞ்சியது திருத்தியாய்ப்பாதிமாகக் கழிந்து, மீதியாய் இருக்கும் மனிதனைப் போல் ஆயுளானது மிகவும் கொஞ்சமே. இக்கொஞ்சகாலத்தையும்விரைவிற்கழித்து நம்மிடம் கடவுளால் ஒப்புவிக்கப்பட்டிருக்கும் விலையற்ற மானிக்கமான தன் ஆயுளை பழுப்பித்தி பதராவிடுகிறான். ஆகவே நாம் எப்போதும் நம் காலத்தையனைத்தையும் மதித்து ஒவ்வொரு நிமிஷத்தையும் தூய்மையோடு மான விஷயத்திலேயே உபயோகப்படுத்த வேண்டியது மிகவும் அத்தியாவசியமானகாரியமாகும்.

சுத்தமே சுகம்

சுத்தமாயிருத்தல் ஒன்றே சுகவாழ்க்கைக்கு இன்றியமையாத பெரியதோர் அருமருந்தாம். வியாதி பற்றுவதும் பழிவாங்குவதும் எந்த இடத்திலென்ற காலநிலையத்தால் கண்டுகொள்ளமுடியாது கொள்ளலாம். எந்த இடத்தில் அதன்தம் அதிகமோ அந்த இடத்திலும் இடத்திலுமே உறைதலும் ஒழிந்தலும் எவ்வளவு பிரத்தியட்சமாய்ப்பார்க்கலாம். ஆகவே தேகத்தில் மேலிருக்கும் உடைவண்ணம் தினந்தவறாமல் முதல் ஸ்நானத்தில் சுத்தமே, சுத்தமாயிருக்க வல்லவர் வரும் பிரயாசைப்படுவதுடன் தந்தம் நிலைகளிலும் சுத்தமாயிருக்கப்பழகுதல் நலம்.

உண்மை யுடைமை.

ஒருவன் பொய்யன் என வழங்கப்படுவதற்கு எப்படியோ மற்றதனுக்கும் அப்படியே சான், இப்பழியை எவனும் ஒருகாலமேனும் பெறாதிருப்பானாக. பொய்யென்ன புகலப்படுவது சாலுமலமிப்ப பிறக்கலாறது நிறுவ சொல்லாதன்கள் செய்தகுற்றத்தினின்று தப்பிக்கவோ பொய்யை கூறினோன். சில சமயஞ்சந்தர்ப்பத்தை பெற்றுக் கொள்ள அஞ்சி, அதல்லிய வொருவன் மேற்சாற்றும் வண்ணம் பொய்புகலின் நன்று. பொய்யுரைப்பது தெய்வத்திற்குஞ்சாது மானிடருக்கேலுங்கூடாதே. பொய்யிற்றான் நேர் பொய்யருக்கு, பொய் சொல்லாதே! உயிர் எமக்கு தண்டனை விதிப்பாய்" என்ற வண்ணமுண்மை விலை மதிப்பில்லாத வினைவர்கள் கடவுளிட்ட ஆணையைத் தீக்கடவுளாக கருதாது பொய்யும் கள்ளமும் அவனவர் மானிடச் சோதரர்திற்கு கடுகுகின்றார். இவைகளே வல்லசாபங்களாகி கொல்லும்பொய்யர்கள் மனிடருள்ளத்தையுமாற்று பொய்புகலுவோர்களென்ற ஐயமதினல்லும், சரி! மானிடர் பொய்புகல வாய்வது? அவையினிற்கேற்கவாக.

ஓர் பெருமை அடைவதற்கோ பொய்யுரைத்தின் பயன்.

தாம் செய்தவோர் குற்றத்தினின்று தப்பிக்கவோ வர் பொய்சொல்லுகிறார்கள். அவர்கள் ஒரு பொய்யை மறைக்க அதுபோல் பல பொய்களை உரைக்கவேண்டியதாகிறது.

பிறர்க்காகப் புகழுதற்கு வேர் பொய்யினம்புகின்றனர். இப்பண்புகளும் காட்சிதருவர்களிடம் பெருங்கள்ளமும் இருக்கின்றது. உதாரணமாக ரமணைப்போலுமிய தோற்றத்தோடுமுள்ள அவதன் மேலுடையின்மேல் வைத்துவிட்டு எதோகாரியமாய் அப்பால்சென்றால். அவனது சகோதரன் அதைண்டு அச்சித்திரத்தைக்கொண்டு அதை தன் சேவகனுக்கு காண்பித்து, பாருங்கள்! இச்சித்திரமென்னுடையது" என்கிறான். அதற்கவன் என்பார்கள். ஆ! ஆ! எவ்வளவுகாலமிருந்தும் இன்றது உனதென்பதேயெவரும் நித்தியமுமுதலில் சேர்ந்தவர்கள் என்கிறான். அதனால் அவனுக்கு மதிப்பே. (தொடரும்)

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhai Naoroji,	*Gopal Krishna Gokhale,*
Rabindranath Tagore,	*M. K. Gandhi,*
Badruddin Tyabji,	*Krishna Das Pal,*
Pandit Madan Mohan Malaviya.	
The Right Hon. Sayed Amir Ali	
H. H. Sir Sayaji Rao Gaekwar,	
Sir Sayed Ahmed Khan,	*H. H. The Aga Khan,*
Swami Ramtirth,	*V. Krishnaswamy Aiyar*
Dewan C. Rangachariu,	*W. C. Bannerjee*
A. M. Bose,	*Ram Varma,*
Kashinath Trimbak Telang,	
Ishwar Chandra Vidyasagar,	*Toru Dath,*
Sir Salar Jung,	*V. P. Madhava Rao,*
D. E. Wacha,	*Sir Pherozesha Mehta*
Sri Ramkrishna Paramahansa,	
Ramalinga Maharaja Swami.	
Dr. Rash Behari Ghose,	*Lal Mohan Ghose,*
Nawab Mohsin ul Mulk,	*Sir C. Sankaran Nair,*
Raja Ram Mohan Roy,	*Behramji M. Malabari,*
Babu Surendranath Bannerjee,	
Rao Bahadur R. N. Mudholkar.	

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketch. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley,	*Lord Ripon,*
Sir William Wedderburn,	*Lord Minto,*
Mrs. Annie Besant,	*Edmund Burke,*
Charles Bradlaugh,	*John Bright,*
Henry Fawcett,	*Mr. A. O. Hume,*
Sir Henry Cotton,	*Lord Macaulay,*
Rev. Dr. Miller,	*Sir Edwin Arnold*
Lord Hardinge.	

Price One shilling each.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi

Vol. I. Price S. 10. 6 pence

REPORT OF THE INDIAN COLONIZATION COMMITTEE

1933—1934

To the Honourable J. H. Hofmeyr, M.P.,
Minister of the Interior.

INTRODUCTION

1. The appointment of this Committee was announced by you in a statement which you made in the House of Assembly on the 15th June, 1933 in connection with the proposed Indian colonisation scheme. A copy of your statement as reported in Hansard appears in Appendix No. 1.

2. The circumstances leading to the appointment of the Committee may be summarised as follows:—

At the Round Table Conference held in Capetown in 1932, on the Indian question in South Africa, one of the conclusions reached was the following:—

> "It was recognised that the possibilities of the Union's scheme of assisted emigration to India are now practically exhausted, owing to the economic and climatic conditions of India, as well as to the fact that 80 per cent of the Indian population of the Union are now South African born. As a consequence, the possibilities of land settlement outside India, as already contemplated in paragraph 3 of the Agreement, have been further considered. The Government of India will co-operate with the Government of the Union in exploring the possibilities of a Colonisation Scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries. In this investigation which should take place during the course of the present year a representative of the Indian community in South Africa will, if they so desire, be associated. As soon as the investigation has been completed the Round Table Conference will consider the results of the enquiry."

3. The Committee was appointed to undertake a preliminary investigation in South Africa in connection with the above Agreement. Its terms of reference are—

> "To undertake a preliminary investigation in South Africa, in connection with the proposals set forth in paragraph [illegible] of the Agreement arrived at by the 1932 Round Table Conference for the examination of the possibilities of a Colonisation Scheme for settling Indians both from India and from South Africa, in other countries and to report [illegible] countries in which [illegible] to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to the political, climatic and economic conditions in each country or countries, and the extent to which Indians in the Union would participate thereon."

4. Your Committee met at Durban on July 28th last, and sat until the 10th of August, sat again in Pretoria from October 25th to 31st, met again in Durban on the 24th November and sat until the 7th December, then sat at Pietermaritzburg on December 8th, and again at Durban on December 9th and met finally at Capetown on January 9th of the present year, where it [illegible]. The sessions [illegible].

5. In consideration of the various reports of the world which [illegible] schemes of Indian colonisation, your Committee was able to consult official reports, blue books, and works of reference in the Parliamentary Library, Capetown, the State Library, Pretoria, and the Public Libraries of Johannesburg and Durban. The Committee also obtained, through the High Commissioner's Office, London, copies of certain official reports and handbooks which were not available in South Africa.

6. A notice was published by the Committee inviting all persons desirous of giving information bearing upon the subject of the Committee's enquiry, to come forward, but [illegible] response. A good deal of valuable [illegible] information deemed relevant to the enquiry was, however, obtained from various official and private sources in answer to definite written requests made by the Committee. At its sittings in December and at its first sitting in January the Committee heard the evidence of eighteen witnesses who appeared voluntarily at the Committee's request. A list of the names of those witnesses is given in Appendix No. 2.

CHAPTER I.

CHARACTER OF COLONISATION CONTEMPLATED.

7. In interpreting the terms of reference your Committee was met at the outset with the task of defining the character of the colonisation scheme which was to be explored. Clarity here was a first requisite since discussion revealed that colonisation might take many different forms. It might take one of the four forms hereunder mentioned—

(a) a colonisation by means of a free passage to some country where the new immigrants would be left to fend for themselves;

(b) a scheme mutually agreed upon by the countries of reception and the Indian and South African Governments which had for its basis the supply of much needed labour such a scheme as was considered by the Indian and British Guiana Governments in 1921 and 1922, but was abandoned by the latter Government for financial reasons.

(c) the settlement on the land of a large number of persons under a scheme financed by the Governments of India and of the Union and supervised by an organisation specially set up by those Governments, or

(d) a more ambitious scheme having as its objective the creation of an Indian colony overseas which would be chiefly developed by Indian enterprise.

8. There is a fundamental difference between the type of colonisation described in paragraphs (a) and (b) above, and that of paragraphs (c) and (d). Schemes of the nature of (a) and (b) would find a place in countries already settled and in process of development, where the new colonists would mingle with the older population and eventually become an integral part of their population. Schemes of the character of (c) and (d) envisage the settlement of sparsely inhabited and undeveloped tracts of country where the new colonists would retain their national identity and [illegible] with their fellow countrymen [illegible] for defining the character of the proposed colonisation arose from the existence of a divided opinion amongst the South African Indian community which had led to the presence of a number of members from the South

African Indian Congress and the formation of a new organisation. This new body has repudiated its support of the colonisation scheme, ostensibly on the ground that the appointment of the present Committee stamps the scheme as being South African in character, and thus constitutes a departure from the Round Table Conference Agreement, which contemplated the immediate appointment of a joint Indian and South African Commission. Your Committee is of opinion that the view taken by this new body is wrong, and based upon an entire misconception. This Preliminary Enquiry Committee takes the character of a fact finding Committee and its appointment cannot be said to be a breach of the Capetown Agreement, as this Committee in no way usurps the functions of the joint Commission contemplated in that Agreement.

10. To arrive at a conclusion upon this issue your Committee found it necessary to determine, as far as it is possible to do so, what the Round Table Conference of 1932 had in mind in agreeing to the policy of exploring a scheme of colonisation; and for this purpose it has made a close study of the various stages of the Conference Agreements, and the circumstances under which these were concluded.

11. The idea of emigration of South African Indians to countries other than India first appeared in the Capetown Agreement of 1926 where the following words in paragraph 3 were used—

> "For those Indians in the Union who may desire to avail themselves of it, the Union Government will organise a scheme of assisted emigration to India or to other countries where western standards are not required."

As far as is known very few Indians have left South Africa since 1926 for countries other than India. In the absence of organised schemes of colonisation to other countries by India herself, such as have from time to time been adopted by western nations, there has been no encouragement for any South African Indian to go to other countries.

12. The Capetown Conference of 1932 discussed the matter of emigration in the light of past experience and arrived at the following conclusion (already quoted)—

> "The possibilities of the Union's scheme of assisted emigration to India are now practically exhausted. As consequent on the possibilities of land settlement outside India, as already contemplated in paragraph 3 of the Agreement of 1926, have been further considered. The Government of India will co-operate with the Government of the Union in exploring the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries."

By this Agreement colonisation in other countries, if found practicable, was to take the place of the rapidly dwindling assisted emigration to India.

13. It is important to note at this stage that the 1932 Agreement provided that the exploration of the possibilities of such colonisation in other countries should be carried out by a joint Commission appointed by the two Governments. It was intended that the heads of the Commission should visit countries to be explored and carry out on the spot their investigations and any necessary negotiations with the local Governments. It was further provided that the joint Commissioners should undertake their investigations during that year and report to their respective Governments, which would then consider the results of the enquiry. For various reasons the action contemplated in the Agreement was not carried out. Instead your present Committee was appointed to undertake a preliminary investigation in South Africa which it was hoped would facilitate and expedite the work of the joint Commission.

14. Had the joint Commission been appointed, one of its first tasks would have been to decide the character of the proposed colonisation scheme, and also would have consisted of representatives from both Governments, its conclusions on that point would have been the result of further discussions on both sides. Your Committee, however, consisting only of South Africans, is obliged to draw its conclusions from the available facts. Your Committee's consideration of the question was greatly assisted by the production [illegible] delegates of the South African Indian Congress while the Round Table Conference was in session. It is [illegible] that this undertaking, which was dated January 23rd, 1932, was given to the Indian delegation by the South African Indian Congress as the result of discussions between them during the sitting and before the joint statement of the Round Table Conference was adopted. Your Committee, therefore, has no reason to believe that the character of the colonisation scheme proposed is not correctly interpreted in the Congress' undertaking, which is as follows:—

> "1. The Congress agrees to co-operate with the Governments of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonisation in regard to her increasing population, provided that such co-operation on the part of the Congress is taken as inspired [illegible] and to ascertain whether [illegible] real opportunities for South [illegible] in the countries explored, and [illegible] are of Indians being deemed undesirable on the Union or that the Indian population is to be reduced [illegible] also that Assisted Emigration Scheme which formed part of the last Agreement is eliminated and that the Congress will be free to oppose it as its policy.
>
> 2. The Congress also reserves the right to regard the Agreement and to withdraw its co-operation in the above scheme should any points in the Agreement or other subjects dealt with by the Round Table Conference not meet with the approval of the Congress."

The undertaking was signed by the following:—

Joseph Ebrahim Gardee.	Soruljee Rustomjee.
Thomas L. K. Sigamoney	P. R. Pather.
Pragji K. Desai	A. I. Kajee.
S. R. Medh.	[illegible] Cassim Adam
S. R. Naidoo.	[illegible] Naidoo
M. M. Gandhi.	[illegible] Pather
Shaikh Ahmed	[illegible] Ismail
C. F. [illegible]	[illegible] Moodley

[illegible] clearly [illegible] this [illegible] opinion of the South African Indian [illegible] presumably in the opinion [illegible] of India as it is the opinion of [illegible] Henry Nicholls, M.P., a member of this Committee who was also a delegate of the Round Table Conference. The colonisation scheme was [illegible] primarily a [illegible] scheme undertaken for the benefit of India [illegible] eighty millions. As at [illegible] the South African Indian Congress in [illegible]

before this Committee, "if the Government of India wished to put forward a scheme of colonisation for Indians from India the Congress agreed to be associated with the exploration of the possibilities of such a scheme in order to discover whether it offered such attractions as might reasonably appeal to South African Indians to take a voluntary part in it." The evidence, therefore, leads this Committee to believe that the scheme contemplated was to be an Indian scheme on a large scale which had in view the colonising of a new country by Indians from India in which South African Indians could take part, and the Union Government's representatives accepted it as a substitute for assisted emigration to India, which the Conference concluded was rapidly drawing to an end.

16. From an economic point of view India, with an ever-growing population, which in 1931 numbered over 352,000,000, has a right to seek outlets for the surplus population of her congested areas, and to obtain a colony as other nations have done. Hundreds of thousands of Indians have gone abroad to develop the colonies of others as indentured labourers, and have for the most part remained outside the circle of citizenship in their new homes, because of the stigma of their indentures, and the continued political inferiority of these emigrants in the countries to which they have gone, reacts upon the status of India in the eyes of the world.

17. On national as well as economic grounds, therefore, it is natural that India should aspire to found beyond her own shores a colony, where the energies of her more adventurous citizens could be expended in building up a free and independent Indian community. The call to patriotism referred to in the undertaking of the South African Indian Congress (paragraph 14 ante) may be interpreted in this sense.

18. Any scheme should, therefore, contemplate the continued growth of the new settlements and the possibility of the ultimate colonisation of a considerable area, possibly of a whole territory or territories. It is too late in the day for India to become a competitor in colonisation with the Western Powers in the more settled parts of the world, and your Committee is of opinion that the appropriate field for Indian colonisation must be sought in countries which are, to a great extent, still in a primitive state.

19. The reference in the Round Table Conference Agreement to the possibilities of land settlement does not mean that only agriculturists who would actually work on the land would be acceptable as colonists. Your Committee is unable to take this narrow view. While land settlement would naturally form the basis of colonisation, as it has done all over the world, many auxiliary activities are absolutely essential. In the type of new colony indicated in the previous paragraph, a land with potential but undeveloped resources, much pioneering work would have to be done. Communications would have to be established, harbours found and developed, wharves built and all the necessary machinery of an organised industrial community created in order to avoid by effective planning the hardships and failure which have too often followed the uncoordinated efforts of pioneers in the past. This effective planning would entail the careful selection of the colonists in their home countries, their conveyance to the new country, and their equipment and settlement there under conditions which would enable every male adult or head of a family to become a self-supporting citizen. It would include the organisation of marketing all products of the new country.

20. Your Committee definitely concludes that the type of colonisation aimed at is that outlined in sub-paragraphs (c) and (d) of paragraph 7 of the report, and that the objective visualised in the Round Table Conference Agreement is the foundation and establishment in some undeveloped or but little developed country, under proper control and with adequate financial support, of a purely Indian colony. As the basis of this colony would be land settlement, a sufficient tract of land would have to be acquired as a first step, either by the colonising Governments or by private Corporations approved by them. Although such a colony would probably begin on a small scale the prospect of its ultimate growth and territorial expansion would always be kept in view by its founders. In a settlement of this nature where the majority of the new colonists would be Indian peasants, many skilled in industry, commerce and administration would be required, and it is reasonable to suppose that a place would be found for such South African Indians as desire to take part.

21. Having come to this conclusion in regard to the nature of the colonisation scheme, your Committee is of opinion that long views are necessary because the successful transplantation of a large body of people from India to any other country must in the future have far-reaching effects, one of which must be the extension of India's trade overseas.

CHAPTER II.

POLITICAL, ECONOMIC AND CLIMATIC CONSIDERATIONS

22. In visualising the future development of such a colony it is obvious that undue weight should not be given to the present political and economic conditions in the prospective colony because the successful introduction of a new colonising element would materially modify existing conditions, and reports and statistics reflecting present conditions should, therefore, be viewed in their proper perspective.

23. The same attitude should be adopted in regard to statistics concerning health and returns of births and deaths. Nowhere in any corner of the world is there [illegible] Eden awaiting in its [illegible] unspoilt purity the disturbing [illegible] advent of civilised man. As pointed out in paragraph 19 (ante) potential fields for new colonisation must be looked for in undeveloped areas still in the grip of untamed nature, and any scheme having for its object the effective settlement of such regions must necessarily include in its organisation proper measures to safeguard the new colonists from preventable disease. But health statistics in regard to such primitive and undeveloped areas have a distinct value, palliating as they do the extent to which endemic disease is prevalent among

(a) the present colonists, and
(b) the aboriginal peoples,

and the conditions of health reflected will be one of the factors which the colonising authority will take in to account in selecting a country for settlement. After a selection has been made officials charged with the organising of the medical and sanitary services of the new settlement will be [illegible] for [illegible] ahead, and will be able to make their preparations accordingly. Vital statistics showing the birth and death rates of the [illegible] also of value in the above [illegible] rally speaking, no accurate vital [illegible] pital or can be compiled in regard to indigenous peoples living under primitive and uncivilised conditions.

24. The requisite land for settlement could be

obtained by purchase, either from private owners or from the Government of the country selected. The purchase might be made either by the Government of India or of some colonising corporation approved by that Government. It is conceivable that a company might be formed for the purpose, to which extensive powers would be given by a special Charter from the Indian Government. It is also conceivable that the sovereignty of the selected territory might be acquired by and transferred to the Government of India or a Chartered Company which, in such event, would have an entirely free hand in regard to schemes for settlement. As the territory would be undeveloped and sparsely peopled, the administration set up by the Government of India or Chartered Company would become the custodian of the rights of the aboriginal inhabitants and would be able to deal with all proprietory claims made by them.

CHAPTER III.

POSSIBLE SPHERES OF COLONISATION.

Part A.—General.

25. In searching the world for territory suitable for Indian colonisation your Committee has been forced by a process of elimination to confine its investigations to countries under the Crown, where the acquisition of land on a large scale, with the possibility of the transfer of the actual sovereignty of a territory, either in whole or in part, to India, would be possible.

26. Areas of the world still awaiting exploitation are all in the tropics. Elsewhere settled political conditions and national prejudices offer insuperable obstacles to the establishment of a new population, even in sparsely peopled lands, and generally speaking all countries outside the tropics are already settled to the extent to which their known natural resources allow.

27. Three great tropical belts of the earth's surface still remain largely undeveloped. These are to be found—

(a) in Africa,
(b) in South America, and
(c) in the islands of the Malay or East Indian Archipelago.

In these areas which are largely still in a primitive condition, soil fertility and an abundant rainfall would seem to offer great rewards to effective and organised settlement. One is also entitled to presume from sporadic discoveries in different parts of these regions of precious stones, minerals and mineral oils, that a great deal of mineral wealth is still untapped.

Part B.—Africa.

28. Your Committee has come to the conclusion that the African tropical belt as a possible field for Indian immigration must be ruled out. The Negro, Hamite and Bantu peoples in those parts of Africa which are under the sovereignty of the British Crown or fall within the sphere of influence of the Crown are relatively numerous and virile and have already shown intelligence, adaptability and capacity to learn, which has advanced them to some extent along the road to western civilisation. The declared policy, too, of the Governments in Africa is to set aside undeveloped or partly developed areas as native reserves, and where native progress [illegible] to justify such a course, to [illegible] the principle of partial self-government to [illegible] territories or territories. The East African Colonies and Territories are open to Indians, who are already well established there as traders and in other avocations. In some territories the Indian already has the monopoly of the retail trade and it would do more harm than good to the growing influence of India in Africa to attempt Indian colonisation on the scale contemplated.

Part C.—South America.

29. To come to the South American tropical belt the West Indian islands—Barbados, Jamaica and Trinidad—possess conditions of soil and climate which would be attractive to Indian colonists; indeed, in Trinidad, Indians already constitute 32 per cent of the entire population, and it can fairly be said that the Indian community there is firmly established and prosperous. But in all the British West Indian islands the land surface is limited and this alone precludes any of them from being considered as a possible field for Indian colonisation. Besides, these islands have long been settled, are highly developed and thickly inhabited, the density of population in 1931 in the three islands mentioned being as under:—

Barbados, 1,046 persons per square mile.
Jamaica, 236 persons per square mile.
Trinidad and Tobago, 221 persons per square mile.

30. On the shores of the South American Continent, however, the Colony of British Guiana would seem to disclose a more promising outlook. Here is a vast extent of undeveloped land practically uninhabited; indeed, the total population of the Colony, which has an area of 89,480 square miles, was in 1931 only 313,619 persons, 3½ persons per square mile. The great majority of the people within British Guiana are settled in the coastal belt within ten miles of the sea, the interior of the country as a whole being still in a primitive state.

31. (1) In Appendix No. 2 your Committee has summarised as briefly and concisely as possible the information which has been obtained in regard to the possibilities of British Guiana as a field for Indian colonisation, and the position may be stated briefly as follows:—

During the past 100 years, since slavery as an institution was abolished throughout the British Dominions in 1834 the Colony of British Guiana [illegible] to have been economically stationary. As the report of the British Guiana Commission of 1927 states, the economic history of the Colony can be shortly summarised as follows:—

Year.	Population.	Value of exports.	Sugar and rum produced by producers [illegible] exported.	Total value of exports.	Sugar as percentage of exports.
1838	98,000	£0,000	1,5[illegible]780	£1[illegible]5,370	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1931	313,619	£19,646	£1,257,330	£3,610,402	62

The figures for 1931 have been added in order to complete the [illegible] shown by the Commission's Report in [illegible].

(2) Indian immigration since the year 1838 has played a large part in providing labour for the sugar [illegible] British Guiana, which industry has been in a sense the life-blood of the Colony for the past century. To-day these indentured [illegible] and their descendants number [illegible] the total population of the Colony. [illegible] there can be no doubt as to the fine reputation which they have made for themselves. The British Indian Government was prepared in 1922 and again in 1926 to import Indian settlers and to make them free grants of land, and to advance to each settler funds sufficient to enable him to establish himself on such land as an independent farmer. The estimated cost of this scheme to the British Guiana Government would have been about £230 per family, but the financial straits of the Colony,

since 1929 due to world-wide depression prevented any steps being taken to carry out the scheme.

British Guiana is in a state of arrested development. The Colony is dependent entirely upon the production of primary products which in the present depressed state of the world's markets cannot be expected to show any considerable increase for some years.

[illegible] there is still an area of over [illegible] square miles of effective settlement, if the necessary capital for reclaiming the land by drainage, empoldering and irrigation could be obtained. In the hinterland there is an area of 56,000 square miles of undeveloped forest and 20,000 square miles of Savannah.

In the words of the Financial Commission of 1933: "the future of the Colony depends on the development of its agriculture and exploitation of its forests." The Colony itself has not the funds to do this. The introduction of the necessary capital and man power must, therefore, come from outside, as the Colony itself can make no contribution beyond granting the necessary land.

32. British Guiana has had record in the matter of health, but your Committee has evidence that since the improvement schemes recently undertaken although not yet completely carried out, conditions of life in the villages and on the estates as well as in the city of Georgetown have been greatly ameliorated and the standard of public health has been raised. Before any settlement on the unoccupied coastal lands or in the interior can be effected it will be necessary as an initial step to take measures to institute adequate medical facilities and sanitary control, and on the coastal belt to provide a supply of pure drinking water. No settlement in the coastal belt can be made until the land has been previously prepared for cultivation by drainage, empoldering and irrigation, measures which from their nature would in the ordinary course lead to more healthy conditions.

Part D.—East Indian Archipelago.

33. It is to that part of the world known as the East Indian Archipelago that your Committee would more particularly direct attention as affording, in their opinion, the greatest opportunities for Indian colonisation; not only because of India's historical association with the principal islands, but also because of the strategic position which the Archipelago must always occupy in the future trade and protection of India.

34. The Archipelago stretches from Malaya, which it also includes, to the northern shores of Australia, and comprises the islands of Sumatra, Java, Celebes, Borneo, the Philippines, New Guinea, and all the adjacent island groups. It therefore separates the Indian Ocean from the Pacific and through the narrow seas between these islands must pass all the trade between India and the Far East. All these islands to-day, with the exception of the Philippines, are under the control of European Powers.

35. The total area of the Archipelago is just over a million square miles of land surface, with a population of nearly 80 millions. The density of population, however, is confined to a relatively small area of the Archipelago. Thus Java and Madura with an area of 51,000 square miles have a population of 41,719,000, i.e., 818.1 persons per square mile; while New Guinea has approximately only four persons per square mile.

36. Density or sparsity of population, however, is no indication of the natural wealth of the various colonies of the Archipelago. Civilisation amongst the Javanese, introduced originally from [illegible] led to intensive native economic development and the growth of population. This ancient civilisation, [illegible] did not reach the more distant [illegible] consequently the indigenous peoples [illegible] Guinea have remained in their [illegible] of Papuans of New [illegible] Dyaks of Borneo [illegible] al content, [illegible] ity for hand-farming and [illegible] savage [illegible] which tended directly to depletion and the perpetuation of unhealthy and devitalising condition in their isolated village communities. In such circumstances material progress was quite impossible although these countries have the same fertile soil and natural resources as Java.

It is only in comparatively recent years that any attempt has been made to develop the resources of Borneo and New Guinea, although their land surface represents over half the area of the whole Archipelago, and even to-day vast tracts of New Guinea remain not only uninhabited, but unexplored. Already the development of Malaya and Borneo is being carried on by indentured Chinese [illegible] who in the Straits Settlements constitute [illegible] two-thirds of the population, and in [illegible] is the largest foreign element, although free labour to-day has superseded the indenture [illegible] Much alarm exists amongst the Malays [illegible] Native States at the spread of political [illegible] the Chinese population, [illegible] loyalty to against Malaya as a Chinese colony and this had led to the suppression by the Government of the Kuomintang (a political association) [illegible] the resident Chinese population.

38. The British portions of the Archipelago comprise Malaya, Northern Borneo and half of the island of New Guinea. The natural wealth of these areas is well known. The exports from Malaya, per head of population, are the greatest in the world. Northern Borneo itself, which is as large as Ireland, is in the same latitude as the island of Ceylon, and has similar physical features—rising from the coast to a mountainous interior, clothed with tropical forest and containing large areas of deep alluvial soil. It also has navigable rivers and an abundant rainfall. New Guinea in the south is one of the least developed of all countries. It has an area of 320,000 square miles. Half of the island is to-day governed by the Australian Commonwealth, and the other half by the Netherlands Government. The British portion of the island comprises the original British territory of Papua, and the former territory of German New Guinea, now mandated to the Australian Commonwealth. The backward economic condition of Papua, and the mandated territory under the Commonwealth Government, is due to the policy of exclusion of Asiatic labour, while the primitive condition of Dutch New Guinea is due to the fact that the Netherlands has concentrated its whole attention upon other islands of the Dutch East Indies and has not attempted to bring the natives of New Guinea under administrative control. The island, as a whole, is rich in all natural products, and contains deep fertile soils throughout the whole area, has an abundant rainfall, navigable rivers, magnificent natural harbours and all the natural advantages needed to support a huge population.

39. Malaya has an area of a little over 56,000 square miles and a population of 4,600,000, of which from 600,000 to 700,000 are Indians. The Chinese number about 1,700,000, while the indigenous Malays account only for 1,680,000. Any

colonisation by Indians in Malaya would have to be based upon the methods described in (a) or (b) in paragraph 7 of this report, since the whole of Malaya has long passed the stage of having large tracts of country lying undeveloped. In Malaya, Indians have been mostly employed on the plantations, while the Chinese have been engaged on the tin mines and in commerce. During the recent depression a large number of Indians have been repatriated, much against their will and against the wishes of the Government. It is stated by Sir Cecil Clement, the Governor of Malaya, that the Indian Government compelled this repatriation rather than allow Indian wages to be reduced below the standard fixed in their indentures, a measure of economy forced upon Malaya by the fall in the price of all primary products. This reduction, however, was accepted by the Chinese in preference to repatriation. Consequently, while there has been a diminution in the Indian population of Malaya the Chinese population has increased. Malaya seems to your Committee to be a natural outlet for individual emigrants from India as colonists under the schemes indicated in (a) and (b), but not for the greater schemes described in (c) and (d), which your Committee now has under consideration.

40 British North Borneo, however, appears to offer an excellent opportunity for the larger type of Indian colonisation. This territory of British North Borneo is governed by the British North Borneo Chartered Company, which has its headquarters in London. The share capital of the Company is £2,000,000 and the £1 shares of the Company are quoted to-day on the Stock Exchange at 8s. 6d. The Chartered Company has failed to pay a dividend for some years, and has expressed its desire that the administration of the territory should be taken over, either by the Rajah of Sarawak or by the Crown. In 1931 the Governor of Malaya stated that he had discussed with the Chartered Company "the question of whether the time has not now come for it to hand over its administrative functions to the Straits Settlements," and he found that the Directors were willing to do this, provided the interests of their shareholders were safeguarded. The Governor announced that he intended to discuss the matter in detail with the Straits Legislative Council. It is reasonable to suppose, therefore, that the Directors of the British North Borneo Company would be prepared to negotiate in regard to the transfer of the sovereignty of the Territory to the Government of India or to an Indian Chartered Company as a preliminary to the colonisation and development of the country by Indians. (The term "sovereignty" is used here in the same sense as in the Charter of the British North Borneo Company.) In Appendix No. 4 is summarised all relevant information as your Committee has been able to obtain in regard to the past history and present condition of the State of North Borneo.

41 The Territory of Papua which is part of the island of New Guinea, and which from the point of view of area, undeveloped natural resources and paucity of population, would offer an attractive field for Indian colonisation, if it were not for the policy of Asiatic exclusion which the Commonwealth of Australia has adopted, and enforced, in the administration of the Territory. When Papua was annexed by the Government of Queensland, it was stated by the Prime Minister that the annexation "was simply for the purpose of preventing bad neighbours coming near them." The southern coast of New Guinea lies almost within sight of the coast of Australia. The policy adopted in regard to the Territory, to maintain Papua for the Papuans, is therefore the logical extension of the "White Australia" policy.

42 Referring to the possibility of the introduction of Asiatic labour to develop the country, the Governor of Papua, Sir Herbert Murray, makes the following statement in his book, "Papua of To-day":—

> "It is not likely that Australia, which had taken over the Territory for strategic reasons, would immediately proceed to fill it with aliens, nor is it probable that supporters of the White Australia policy would welcome the congregation of a large number of Asiatics, even though they might be British subjects, within so short a distance of the Australian coast."

In another Chapter he remarks:—

> "There is no doubt, and I do not suppose there has ever been any doubt, that one could develop the territory much more rapidly, and much more completely, if coloured labour were freely admitted. We fully realise this, but we have, nevertheless, decided to sacrifice the present for the future, and to exclude alien labour, and the Commonwealth has agreed. We see that even with compulsory repatriation a considerable number of aliens would remain and would cause some future problem in the future; and in addition, there is the objection, which appears to me conclusive, though officially it concerns me less directly, arising from the proximity of Australia and the danger of immigrants crossing the comparatively few miles of intervening ocean. The principle of Asiatic exclusion is said to be narrow, and so it is, if patriotism and self-preservation are narrow. The principle is doubtless a heavy handicap in the development of a new country, but we have shouldered it deliberately and we will carry it to the end."

43 The same policy which prevails in Papua is now operative in the Mandated Territory, which in terms of the Mandate is administered under Australian laws as an integral portion of Australian Territory.

44 Consequently these Territories cannot under existing circumstances be considered in connection with any scheme of Indian colonisation. It is, however, quite within the bounds of possibility that future political developments in the Far East and in the Pacific may lead to a change in the policy of the Commonwealth Government with regard to the exclusion of Asiatics from New Guinea, and with such a change it is not inconceivable that the establishment of a strong Indian Colony in New Guinea might be welcomed. Your Committee, therefore, desires to direct the attention of the Joint Commissioners to this possibility.

45 The chief points in regard to past and present conditions in the Territory of Papua and the Mandated Territory of New Guinea are set out in Appendix No. 4.

CHAPTER IV

SOUTH AFRICA'S INDIAN PARTICIPATION

46 In considering the injunction to ascertain the extent to which Indians in the Union would be likely to participate in any scheme of colonisation which might ultimately be set on foot, your Committee decided that in the absence of any definite scheme of colonisation which could be placed before Indian community, the question would [illegible] information [illegible] Africa as would enable [illegible] by the Committee as to the extent to which Indians would be likely to participate as colonists in an approved scheme.

47 The following figures relating to the Indian

population of the several Provinces of the Union have been furnished by the Director of Census. There has been no census of non-Europeans since 1921 and the figures for the year 1931 in regard to Indians are estimates only. The undermentioned table gives the numbers of Europeans for purposes of comparison:—

Province	Year.	Europeans.	Indians.
Cape	1911	582,377	6,608
	1921	650,609	6,498
	1931	749,281	6,500
Natal	1911	98,114	133,030
	1921	136,898	141,356
	1931	177,449	163,405
Transvaal	1911	420,562	10,648
	1921	513,485	13,104
	1931	696,120	15,500
Orange Free State	1911	176,189	106
	1921	188,558	100
	1931	205,376	100

[illegible] Europeans [illegible] Indians [illegible] 1911. In the [illegible] increase which amounted to 33.4 per cent. between 1911 and 1921 and 15.6 per cent. since 1921. In Natal the increase of the Indian population was 6.2 per cent. during the first of these periods and 1.6 per cent. during the second.

POLITICAL STATUS

48. The Cape is the only Province in which Indians possess the Parliamentary Franchise. In Natal Indians also enjoyed the franchise up to 1896 when the Act No. 17 of 1896, while preserving the rights of those who were already enrolled, laid down that no Indians in the future could be entitled to enrolment. In the present year there are only 11 Indians enrolled as parliamentary voters in Natal. In the Cape, on the other hand, 1,471 Indians have their names on the Parliamentary Register of Voters.

49. Indians in the Cape and Natal have the municipal franchise, but in the latter Province the number of Indians registered as municipal voters is dwindling since the passing of the Natal Provincial Ordinance No. 4 of 1925, which in effect prevents fresh Indian names from being entered upon the Municipal Voters' Roll. Indians registered prior to the passing of that Ordinance are still entitled to exercise the municipal franchise.

50. In the Cape, Transvaal and Orange Free State the Indian communities are relatively small and as they are mainly engaged in trade your Committee did not consider that any appreciable number of Indians from these Provinces would be likely to take part in any scheme of colonisation and, therefore, confined its investigation into the position of Indians to the Province of Natal. There the relatively large Indian population consists of two elements, viz. the Indian immigrant section, which includes all Indians originally brought to Natal as indentured labourers and their descendants, and the merchant and trading class, which consists of the passenger Indian belonging to the commercial classes who came to Natal [illegible] in the wake of the indentured labourers.

51. The question of the immigrant section of the Indian population in Natal is one, as shown in the following table, is of interest:

Indian Immigrant Population.

Period	Males.	Females.	Males.	Females.	Males.	Females.
16/11/1860 to 31/12/1932, Total Introduced			152,[illegible]	48,023		
Returned to India	55,075	14,431				
Died in Natal	46,084	10,732				
Left Natal with Certificate	12,591	2,471	58,167	30,424		
Remaining					30,453	10,579
Total Indians in Natal	—		91,357	40,003		
Died	19,567	10,006				
Returned to India in terms of permit						
Indentured	13,452	13,470				
Left otherwise	2,174	1,448	15,007	14,788		
					58,238	57,305
Grand Total					76,732	68,384

Annexure A of Appendix A attached to this report shows the estimated occupational distribution of male adults of the Indian immigrant population at the present time.

AGRICULTURE AND SUGAR PRODUCTION

52. It is estimated that there are 2,750 independent Indian farmers in Natal to-day. A special report issued by the Census Department in 1925 showed 2,546 separate farms and holdings occupied by Indians. Statistics furnished by the Natal Sugar Millers' Association show that during 1933, 1,400 Indian growers supplied sugar cane to the various sugar milling companies. It is considered, however, that there has been very little increase in number of Indian farmers since 1925, and one witness expressed the opinion that there were in that year more Indian growers of sugar cane than in the present year. Indian agriculturists are principally market gardeners supplying local markets with fruit and vegetables. It is abundantly clear that the position of the Indian labourer in connection with the growing of sugar cane and the manufacture of sugar has altered entirely in the past twenty-two years. At the beginning of 1911 Indians provided almost the entire labour force required by the sugar estates, the total number of employees at that time being:—

Europeans		616
Non-Europeans:		
Indians not under indenture	1,250	
Indentured Indians:		
Adult males	11,515	
Women and children	5,505	
	17,020	
		18,270
Natives		2,380
Total Non-Europeans		20,650

53. A report on the sugar production of Natal, dated January 10th, 1911, is of extreme interest. It shows the progressive increase in the yearly output from 1898 onwards as under:

1898	20,000 tons
1900	31,000 tons
1908	53,000 tons
1910	82,000 tons

The growth of the industry from 1900 onwards is attributed to (a) installation of up-to-date machinery and (b) improved methods of cane cultivation (c) abandonment of unsuitable land and (d) use of fertilisers. The report [illegible] the cessation of importation of indentured Indians which had [illegible] been decided upon would adversely affect the labour supply of the sugar estates and grave doubts are expressed (1) as to whether the

place of the essential Indian could be taken by the native and (2) whether a sufficient supply of native labour could be secured. The information [illegible] figures explained more clearly than words the progress [illegible] of the doubts of twenty-two years ago. The expansion of the sugar industry during that period has been phenomenal and with this expansion the importance of the Indian labourer has been a gradually diminishing factor. It could fairly be said that while the original foundations of the industry were laid upon Indian labour, all new development during the past twenty years has been on the new basis of native labour.

Return showing Development of Sugar Planting and Milling in Natal for period 1910-1932.

Non European Labour.

Average Daily Number of Units Employed

Year	Indians: Male Adults	Indians: Women and Juveniles	Indians: Total	Natives: Male Adults	Total Units of Labour	Sugar: Annual Production (Tons).	Sugar: Per Unit of Total Labour
1910	[illegible]	5,505	[illegible] 390	4,130	20,650	82,000	3.97
1925	9,040	900	11,447	37,824	101,315	240,000	2.36
	(Estimated)						
1933	6,859	1,162	8,021	40,264	48,285	300,000	6.08

LAND OWNERSHIP

51. Statistics prepared by the Registrar of Deeds, Natal, and incorporated in the Special Report issued by the Director of Census in 1926 show 870,511 acres of land (urban and rural) in Indian ownership (see Annexure II of Appendix 5). It is estimated that Indian owned land at the beginning of the present year (1934) aggregates 1,075,000 acres, as the average extent of land annually passing from European to Indian ownership during the three years period 1930 to 1932 was 2,281 acres.

MINING.

52. There has been a gradual reduction in the numbers of Indians employed on the Natal Coal Mines. Twenty years ago the actual work of mining the coal (picking and filling) was done entirely by Indians, scores of thousands of whom were then indentured to the Colliery Companies. Today this work is done by natives, the few Indians employed on the coal mines being engaged as semi-skilled [illegible] underground and on the surface. Annexure I, page D of Appendix 5 reflects the position of the Indian [illegible] coal mines in relation to the European [illegible] land and the native on the [illegible] over the last eight years.

TRANSPORT WORKS

53. At the date of Union there were from 5,000 to 6,000 Indians in the employ of the Natal Government Railways, many of them [illegible] labourers. In December, 1924 the [illegible] year for which exact figures have been obtained, the number of Indian labourers was 1,705 while in December, 1933 the number was only 600, a reduction of 1,105. The development of road motor transport has however, opened a new avenue of employment for the Indian as well as for other sections of the community and it is estimated that 600 Indians are now engaged in connection with motor traffic.

INDUSTRIES

57. Statistics furnished by the Protector of Indian Immigrants [illegible] 1925 [illegible] annual [illegible] Durban, Pietermaritzburg districts, employing Indians, which throw much light on the place held by the Indian in secondary production. From these details one is justified in concluding that there has been no increase during the past ten years, but on the contrary a relative decrease in comparison with European labour.

The following figures illustrate this:

Aggregate Labour Employed by Ten Natal Factories.

Years 1924-25 and 1933

Year	European: Male & Female	Indian: Male & Female	Native: Male only.
1924-25	703	611	1,655
1933	1,106	748	1,274

Aggregate Labour Employed by Five Natal Factories.

Years 1930-31 and 1933.

1930-31	161	402	501
1933	215	750	467

58. Except in the Printing and Furniture-making trades Natal born Indians have not entered the ranks of the skilled artisans, but they have taken up, to a large extent, semi-skilled work in Factories, where their employment being under the control of the Wages Board, they command the same rates of pay as Europeans. Though employers are not of one mind as to the relative capacities of Indians and Europeans, the general opinion [illegible] is that the Indian owing to his [illegible] and alertness [illegible] equal to the [illegible] repetition work of the modern factory; all agree [illegible] over the European worker, namely, that he retains his employment permanently and if upon [illegible] normal tasks is not disposed to change his [illegible] and seek employment elsewhere, as the European frequently does. This permanency of the Indian also [illegible] advantage in the less skilled branches of labour over the native who as a rule is disinclined to remain in continuous employment for longer periods than six months.

PUBLIC ADMINISTRATION

61. Returns furnished by the courtesy of the Town Clerks of Durban and Pietermaritzburg show that a large number of Indians are employed by these corporations. Municipal employment being in its nature a permanent occupation, there has been very little change in the numbers of Indians employed during the past [illegible] years. In Durban [illegible] were employed in 1933, [illegible] in 1923. These last figures do not include 293 [illegible] employed on works of a temporary nature.

In regard to Pietermaritzburg the position is [illegible] those were [illegible] 1933, [illegible] and 141 in 1933. [illegible] of Indians employed

HOTEL AND CATERING

[illegible] Year Book has recorded [illegible] number of Indians employed in these services slightly decreasing, but no [illegible] statistics are available.

VITAL STATISTICS

Indian Immigrant population of Natal [illegible] F of Appendix No. 5 figures [illegible] Protector of Indian emigrants, showing the population as well as the birth and death rate for the period of eleven years [illegible] 1932 inclusive. [illegible] are F of the Appendix show [illegible] to India under

[illegible] during the [illegible] ... These [illegible] the following result:—

[illegible]		50.71 per 1,000
Wastage—		
(a) [illegible] rate [illegible]		
average [illegible]	14.35	
(b) [illegible] rate [illegible]		
nual average	24	29.59 per 1,000
Net [illegible] Increase		[illegible]

CONCLUSIONS

67. During the past twenty [illegible] a steady decrease in the [illegible] employed on the Sugar Estates, Railways and Coal Mines in Natal, more especially on the case of [illegible] and unskilled labourers.

68. Generally speaking the Natal born Indian is [illegible] ally and socially in advance of his parents. He speaks English as well as his mother tongue, and [illegible] retaining his religion has become largely [illegible] no longer intent to live as his father and on the lower standards of [illegible] unskilled labour. He has no [illegible] aspiration to another country, but English has [illegible] his lingua franca. There is therefore a continual [illegible] gration of members of the younger generation to the urban areas, where their intelligence and initiative enables them to command the highest [illegible] by industrial and commercial undertakings and Government and Municipal [illegible].

69. It would not be correct to say that the [illegible] opposition is moving to the [illegible] Indeed people [illegible] Many [illegible] dread [illegible] higher [illegible] paid [illegible] of unskilled labour [illegible] by the Natives. In Maritzburg [illegible] of the older generation have established themselves as small [illegible] especially in the [illegible] districts, and while a proportion of the children of these [illegible] to remain with their fathers on agricultural [illegible] a proportion has joined the migration to the towns.

70. The present position may be summarized as follows: There is a steady decrease in the numbers of Indians employed [illegible] Mines, and since 1911 [illegible], while the number engaged in agriculture remains stationary. In country work the Indian has secured a place in semi-skilled work, [illegible] numbers employed [illegible] have increased [illegible] years ago, [illegible] a slight increase [illegible] the [illegible] of unemployment [illegible] community, but the close [illegible] family life which entail a wider [illegible] of financial responsibility through [illegible] group have the effect of rendering the stress and hardship of unemployment less obvious than it would be in the case of Europeans.

71. It is [illegible] that [illegible] Indians [illegible] [illegible] to all [illegible] [illegible] [illegible]

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		હી. પે
કોકીલા (નવલકથા)		૫ ૦
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૬ ૦
સ્નેહ વલ્લી (નિબંધ)		૫ ૦
વર વનરાજ (બાળકો માટે)		૨ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
લગ્ન બંધન		૩ ૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સચીત્ર (સ્ત્રીઓ માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૩ ૦
" " ભાગ ૨ જો		૩ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ ૦
રાજરત્ન મીરબક્ષનો હાસ્ય ભંડાર		૬ ૦
જીવનના દર્દ (દુઃખી દર્દભરી વાતો)		૪ ૦
દુર્ગાજી દારા (નવલકથા)		૭ ૦
રાજીબહેન (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપુર નવલકથા)		૮ ૦
ચમત્કારી ખુન		૫ ૦
સોનેરી રેખા ભાગ ૧–૨		૮ ૦
રાતે ગુલાબ ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૦ ૦
મેરી મેબલ		૬ ૦
શીરીનના કહાણી (પારસી ભંભારની કહાણી)		૮ ૦
ગેરબીયન નાટકમ	પા. ૧	૧ ૦
અદભુત વેતાલી		૧ ૦
વસંત (બાળકો માટે)		૧ ૦

ગ્રામમેરણમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઇ. આમાં ગાંધીજી હોલ્યો વીરામ બાદ રાજકોટ ટેનલ ગેન્ડર'મમાં ગયા અને પાછા ફેર આવી પહોંચ્યા ત્યાં સુધીના તેમના ભાષણો અને સ્મરણો છે. કિં. રૂ. ૧–૬.

ઇશ રેહની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ શાહ. આ પુસ્તકમાં ફેર ફેરની ૬ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૩ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કિં. રૂ. ૧-૧૦.

શીરીષ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આદર્શ જીવનનું તેમજ વાત્સલ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકના બીજા પુસ્તકો પણ વાચના લાયક છે. કિં. રૂ. ૪–૮.

પરણીતા-વિક્રયરજન-પુજારીણી—આ વાર્તા મુળ રશીઅન નામ ટાલ્સ્ટોયની લખેલી છે. આમાં બોધ બેવા બેની નાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેની કિં. રૂ. ૨–૬, રૂ. ૧, રૂ. ૨.

વિરાજમધુ—સરલાદેવીની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કિં. રૂ. ૨–૬.

આપણાં ઉંબરમાં—લેખકઃ ગોવરધંદ મેઘાણી. આ નવ પુસ્તકમાં મરીબાનું ચીત્ર આલેખ્યું છે કે જે મરીબો આપણા ઉમરમા–ગ્રેહસ્થ આપણામાંજ હોય છે અને આપણે કશું જાણતા નથી. કિં. રૂ. ૧.

અકબર કુદીરની અકલની—લેખકઃ મરહુમ કુદીર. આમ મરહુમ કુદીરની બધી મસ્તી ભરી છે. રસીક અને મોજશોખ–ભરપુર છે. કિં. રૂ. ૪–૬.

દુધીયું—લેખકઃ ઝે. ઇ. ખબરદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૧૦૦–૧૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાચનાર બહુ વાંચી આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂ. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ ગોવરધંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની પ્રસ્ત કથાઓ છે. મુબંર ચીત્રો તથા બાળકો જે વસ્તુ કરે છે તેની ધાર્મીક મોજપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કિં. રૂ. ૧–૬.

પકવાયા—લેખકઃ પુષ્પકેતુ. આ નહાના પુસ્તકમાં લખાયેલી પદ્યની ભરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ બાલ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. કિં. રૂ. ૧–૬.

ડુંગરા કાકી—લેખકઃ ર. સ. દેસાઇ. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો હસવા લાયક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. કિં. રૂ. ૩.

ડિકેન્સની વાતો—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ્ર કરાણ, ઉપકાર, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ ઇત્યાદ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કિં. રૂ. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં મુબઇની ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ બાર પુંઠાના ૩૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.

કિં. રૂ. ૭.

વસંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. કોમત આઠ **રૂપીયા** છે. સામાજીક અને સાહસીક જીવનની અનંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

કાવ્યદોહન—સંપાદકઃ પ્રભાશંકર સુર્યશંકર દેસાઇ. પસંદગીના ભાગ મુકામા ચરીત્ર, જુદા આખ્યાન, પ્રકરણ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂ. ૬.

આત્મનિવેદન—આ ૬૮૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચમે ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ પી શકશે. કિં. રૂ. ૭.

ઓતરાતી દીવાલો—આ નવાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોના પાયળ શું કરી તે જાણવા સરકારની પ્રજાથી ઊંડી પુછપરછ થઈ તેના પરથી તેમણે "ઓતરાતી દીવાલો" એવડો નાનો પણ સરસ ચોપડી લખેલું છે. કિં. રૂ. ૧-૮.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂ. ૧-૧.

સરળ દર્શન—આ પાઠા પુસ્તકમાં ઉપર આવા જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કિં. રૂ. ૧-૧.

જેલ-ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના વેલ્લુર જેલના મદરાસમાં ગાળેલી ડાયરી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "ગદ્યનું મંથન આમાં જેવું જામ્યું પ્રમાણિકતામાં આપણુ છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂ. ૧-૧૦

બચ્ચાંના રોગોનો ઘરે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને બોધ સારો આનંદ આપે તેવાં કાળજીથી ભરપુર છે.

ઘડીયાળી રાત—બાળ ૧ લો અને ૨ જો આવા બે ભાગ છે. તમા બાળકોના મન હરે તેવાં સુંદર ભરવાડ છે. પ્રત્યેકની કિંમત શા. ૧-૮.

સુંદરી—આમાં બીજો બચ્ચાંનાં ગીત નામ છે તેમાંના સુંદરકુમારનાં ગીતો છે. કિં. રૂ. ૧-૮.

બાળ ગીતો— આમાં જુના પ્રતીહાસોથી ભરપુર ગરબા ગીતો ગુજરાતી બાળકો ગાય છે. ગુજરાતનો ભરપુર છે. કિં. શા. ૨.

ઢીંઢોરા—આ નવાનાં પુસ્તકમાં બાલસમભેમ ભર્યો છે. બાલકો અને બાલકો માટે છે. કિં. શા. ૧-૩.

ફ્રાબેલ પદ્ધતિસર—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસૈંહ ભક્તના વિષેરે, ભક્તોના પ્રસંગોના ચમત્કારનો છે. પ્રત્યેકની કિં. શા. ૧-૬.

વેલીના ફુલ—નવાનાં બાળકોને ઉપયોગી ગીતો. કિં. શા. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પચાસ મેઇલની આપવા વી. પી. ના ઓરડરોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

શ્રી દાદાભાઇ મૂર્તિ જ્યાળ જ્યાદ્ધત્સવ માટે

ઉપરની સંખ્યા વરસથી નીચેનાં બાળકોને ૮૦ પુસ્તકો ભણવાનાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા બાલ સાહેબ, મોજીભાઈ, દારાગેન, રામબાબુ પાઠક, કમળાબેન, જુલતરામ-ભાઈ, શીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બધીનાં મેળવેલા છે બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ બોધાબુધાણ અને સસ્તી કરવા તેઓ બાનબુઝાપી રહ્યા છે. કીમતમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બધાં ઉપયોગી સાબુત પડ્યા છે અને તેમાં ઘણા ફટકાળા કેળવેલા બધા પાઓ છે. પુસ્તકોનું બંધારણ અને ભાષા પણ સરળ છે. બાળકોને ગમવા જેવા છે. તેમાંને ચિત્રમાં રસ ઉત્પન્ન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો છે. મા. કિં. પૈ.

૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦
પુઠ્ઠાની ૧ ૧૨ ૦

મણપતિબાપા	મહાબળાઓ
રોલેનો	કલેવરોનાં પુષ્પ
ઉંદર બધું ઉંદર બધું	ચાર ભેગા
ઉત્પાદકી	આફ્રિકા બાબર્યું
ઉપાય	ઝબ્બર ચોપડી
ઊકોનો બીરબલ—૧	ત્રિકુટી ચોપડી
એપીચંદ	પાઠમ ચોપડી
બાળ પાઠો—૧	નાના પાઠો
હંસ અને કંસા	મોટા પાઠો
કિરંદાજ	નાની વાતો
આપણામાં મળજો	ધરમાં
બાળ પ્રવાસો	આશ્રમમાં
મારા ગોદીમા	ફેરીમાં
જરા હસો	બાળકાળમાં
રમીશ બાબા	સામમાં
મકે ને રાજામ	કરવા જવામે
કૃપલિંદ રામસિંહ	બુધરાજબધ પાઠો
ટ-ટાની પેટી	બો બો બો
ગધેડું	ગધેડું ને ઘોડું
ગોદીયા બાનું	સદા કર્મન
બાળ બાઠો—૨	ગોતરાતી દીવાલો—૧
અવારયા બાંડીને	ગોસ્તરાતી દીવાલો—૨
કુકરદમાં	બુદ્ધચરિત્ર
પ્રોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણાઇ પડી ગયા	ગોદડબા
મંત્રેજનો ચોપટ	કલેવર સંગ્રહ
ધોબીડો કુવે છે	હરિચંદ
પીર અને -	ગોબ કેમ?
ઝાંખા બાબી બાબા	બાબા રહીમે
બાબાની બાબત	બાકરણ ચોપડી
ઘાસમાં	વરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત ગોદડબા
બાળકોનો બીરબલ—૨	વિનાશ મહારાજ
ઊંટ કેમે બાબાય	કુવા અને સોપા
મારી બાબ	વિનોદ કુબક
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગેમો
ઝરિઝિબરો	બાબબે ચોપે
કાળા કામ, બળે દાબી	કાલ્પસંગ્રહ
બબાવાદ અને—	કેસ્ટો પાઠ
૨૫	ગોબોનું બાબ

બાળ ઉપયોગી

સુબ્બ૨ બાળ મંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ વાક

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	કીર્તી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	ધીરા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઘુમ્મસ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કયારે સમજશું ?	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	નવો ને ઊખાણાં	૦	૧૧

આ ખાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને લખાણ બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
બોટી બોટી વાતો		૬
સીપાર્ક કાકા		૭
કોકડા કાકા		૧૧
સમરસ		૮
કીર્તિસ્તંભ		૬
રિકિ ટિકિ		૬
આરંભીનાઓ		૧
અરેબ્બરી વાતો		૮
મોસાળની મોજ		૮
રસીકની ચેડી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૬	૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)		
ટોલ્સટોયની બાલ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
મિરજાનો ભાઇ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળચિત્તાર (૧)	૧	૬
બાળચિત્તાર (૨)	૧	૦
બાલ ચમત્કાર	૧	૦
તોફાની કીકુમ્મે	૧	૦
ગોકુ હતો કુવામો		૬
નવલીલ		૮
મોજ બત્રીસી		૬
બાલ કસરતો		૮
મજાનો મસ્તાનો		૬
બંગાળી નિરાલા	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રવિશંકર યુનિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યા છે. મુનશાની અજાતર શૈલીમાં કથાનકોને માટે બહુ રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપેલું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે

	શી.	પે.
પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
બીષ્મસેન		૬
બોધ—અર્જુનના	૧	૦
પુરુરાજ		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા ખરેખર સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	શી.	પે.
કરમાનીની કથાઓ	૧	૧
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
ના—પા વસતી	૧	૧
બીજોરી પહાડ	૨	૬
દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
કિશોર કથાઓ	૧	૧

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપુર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને બરાબર તેજ માલ મળશે છે. કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ બીજાની જેમ લાઇનને ડાઘ પાડતા નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ

વેપારીઓને

કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ જરૂર રાખો માં રાખશો અને તેજ બ્લુ વાપરવા ગ્રાહકોને વેચશો તો તેના લીધે ગ્રાહકોને સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે.

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND!

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s annually.
" " "	10s 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches			½ Column.			¼ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	1	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	1	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 1/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બધુ ઘેરા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી બરાબર ભલામણ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલો.

આજે આસપાસ મોટા રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઇંચ ૧૨ કી. ૬—૬.

ઇંચ ૧૦ કી. ૪.

મપસીમિત્ર મંગલ.

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફ સુરદાસ

૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કે. પા. ૧—૪—૦ માં

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું નામ જગ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સારભરેલા લાગ્યું છે. આ નાટકની બધારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર ઘોલ ચડાવવા જેવું છે. હમારી ખાત્રી છે કે આ નાટક જરૂર મંગાવી સાંભળો, તે સાંભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ રેકોર્ડ પણ સ્ટોકમાં થોડાજ રહી ગયા છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON,

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal

અનાના

પોટ પોટલામાં ભરીને માટે મોકલવા ઉત્તમ ફળ (આશરે ૬૦૦). કીમત રૂા. ૨૫ ની ગોઠવણ આશરે મોકલાવીશું.

નાચીસ રૂા. ૫ ૭૦૦.

LARGE SELECTED BANANAS

[illegible] Grower, P.O. Box, Durban, Natal. 5/ 100

G. M. AHMED,

Fruit Exporting Specialist,

P. O. Box 730, Durban.

Phone 3357. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરારજી મત્યાદકર,

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેપારનાર અને કમીશન એજન્ટ

દરેક જાતની ફ્રુટની માલ સી.આઇ.એ. ની પોલકામાં આવતી [illegible] પોસ્ટ બોક્સ ૩૧૬ ૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. 'Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હોટલવાલા પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of complicated and chronic diseases can be cured with nature's herbs also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. – All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions [illegible] Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Orders [illegible] and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

45 Cross Street, Durban. Phone 4761 Cent.

MANAGER : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, કુલ, મોટર તથા ઘોડા તાત્કાલ કુંચ મોકલીશું પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું

ફોન ૪૭૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.

મેનેજર : કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION
founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 29—Vol. XXXII Friday, July 20th, 1934

STUDENTS AND THE GITA

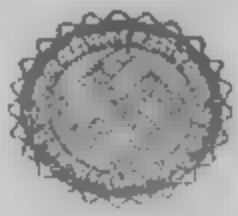
"The Gita is, in my opinion, a very easy book to understand. It does present some fundamental problems which are no doubt difficult of solution. But the general trend of the Gita is in my opinion unmistakable. It is accepted by all Hindu sects as authoritative. It is free from any form of dogma. In a short compass it gives a complete reasoned moral code. It satisfies both the intellect and the heart. It is thus both philosophical and devotional. Its appeal is universal. The language is incredibly simple. But I nevertheless think that there should be an authoritative version in each vernacular, and the translations should be so prepared so as to avoid technicalities and in a manner that would make the teaching of the Gita intelligible to the average man. The suggestion is not intended in any way to supplement the original. For I reiterate my opinion that every Hindu boy and girl should know Sanskrit. But for a long time to come, there will be millions without any knowledge of Sanskrit. It would be suicidal to keep them deprived of the teachings of the Bhagavad Gita because they do not know Sanskrit."

MAHATMA GANDHI.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ; સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મામિલાન અમારી પોતાની દેખરેખમાં બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આવી કરો.

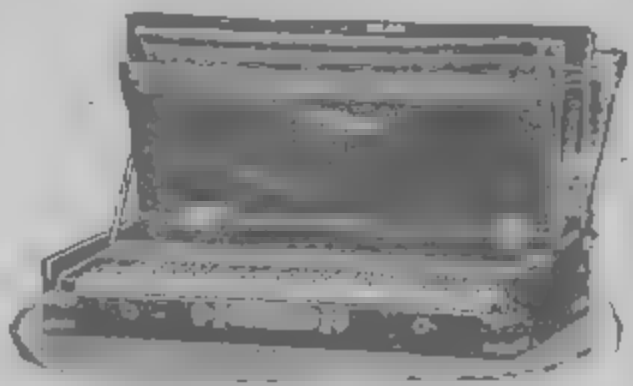
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN.

ચેતસેંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને કારખાનું:—ચેતવાડી ૫ મી મલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્હર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ ગ્રાન્ટરોડ રોડ, મુંબઈ. ૨.

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના કામ રીડ હારમોનીયમ.

પગના કામ રીડ ફોલ્ડર ૩૨.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો બાજ દેખરેખથી બનાવવાનો મંગાવીએ છીએ

રેડ બિલ્ડર:— ચાલ કલ્યુટ તથા સરદાર કલ્યુટ.
બીજા ભાવો માટે અમારા ભાવો અને કેટલોગની તપાસ કરવા બાજ વિનંતિ છે.
હાથના મીડિયમ રીડના રોકડેથી પીઠ ૬-૧૦-૦, હાથના તબલ રીડ ૧ બેહરદા રોકડેથી પીઠ ૪-૧૦-૦.
હાથ અને પગના કામે (કેબાઇડ) તબલ રોકડેથી પા ૧૨-૧૦-૦. હાથના પેર્ટબલ બાજ મુસાફરીને હાથના તબલ રોકડેથી પા ૪-૨-૧
પગના તબલ રીડ ૧ બેહરદા બબુરા રોકડેથી પાઇટ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાઇટ ૧-૨-૧, અને પા. ૧-૧-૦
હારમોનીયમોની બાજ ૧ વરસની ગેરંટી બેખીત બેન્કની બાયધામાં આપવામાં આવે છે.

બાજ બીજ વધુત બાબતો માટે કેટલોગ મંગાવો. કૃપા કરી મળો:—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટયરીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વચ્ચ ઓરસ્યા)
પાર્ડિક ૨૭-૦-૦.

ડેક
(વચ્ચ ઓરાણી)
પાર્ડિક ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩-૧-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

દીકુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૮-૦.

જુલાઇ તા. ૨૩મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—કંપનીઓએ પોતાના ડબ્બાના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખ્યું, પોર્ટ, કલબનું ઓરસાણ કરેલું. અને બ્રાંચી ઓરો બાંના રસ્તે ટ્રાન્સ્ફરેન્સને ઠેકાણે સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવેલું. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપવો કંપનીઓએ પોતાના ગોદા ડબ્બાના સાથીદારે ૧૧ વાગ્યા અગાઉ સ્ટેશનમાં પહોંચતાં કરવાં.

દરેક બંકિ ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અગાઉ ઓફીસમાંથી લેવી. અઠવાડીયાવાળા બાકીનો અગાઉ સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી બાંદરા ઓફીસ નીચે પ્રમાણે છે

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel Add, "Karamat." Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હીકી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનોચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકા તૈયાર કરવામા આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ. ગ્રેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(માલેક: કેપીટન બાલ્કની હોટલ)
કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.
ફોન ૩૬૨૩.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By D. G. TENDULKAR)

An account of Mahatma Gandhi's fast in connection with the Poona Pact and events leading upto the fast. Price, and all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

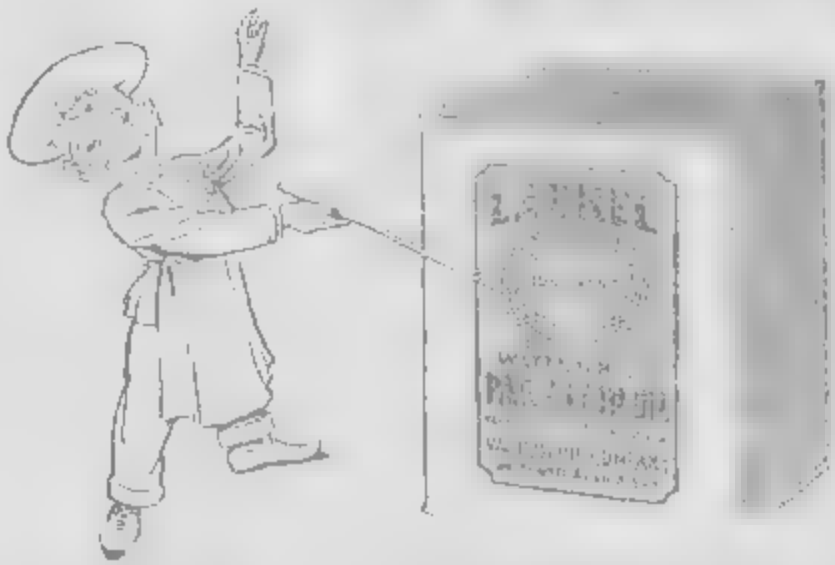
The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in relation. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 48 Pages. 6d.

LOOK FOR THE LAUREL GARLAND

A TOKEN OF MERIT

લોરલ પારફીન ખરીદતા પહેલાં

તેમનો કીર્તિ સ્થંભ હાર તપાસો.

Ask and make sure you get the best paraffin—LAUREL. It costs no more.

વાપરી અને ખાત્રી કરો કે "લારલ" પારફીન કીંમત માં સસ્તું છતાં ઉત્તમ છે.

VACUUMO OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર મળ્યા તથા ઈઝ સરવીસ સ્ટીમર દર મહીને સાથ્ય આફ્રિકાના બંદર તથા

કેલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, કલકત્તા અને મદ્રાસાસ્કર માટે જાય છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં દરેક બોલા બીજે દરજ્જા સેલ્ન સલાહ માટે સુંદર બનાવેલા રૂમ્સ છે.

ટિકીટના ભાવો કલબની નીચે મુજબ છે:

	કેલમ્બો	મદ્રાસ
સેલ્ન ખાસ બારણી માટે	પા. ૧૭-૧૭-૦	૧૫ ૧૫-૦
,, ,, બારણી વગર	પા. ૧૫-૧૫-૦	૧૪ ૪-૦
ડેક ખાસ બારણા સાથે	૧૦ ૧૦-૦	૧૨ ૧૨-૦
,, ,, બારણી વગર	પા. ૯-૯-૦	૧૧ ૧૧-૦

કેલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, અને કલકત્તા જાય છે

કલબન ૧૨૫ ૦ ૦ ઉપર

એમ. વી. "ગુજરાત" ૨૧ મી ઓગષ્ટ

"એમ. વી. "કાઠીયાવાડ" ૨૧ મી સેપ્ટેમ્બર

"મદ્રાસાસ્કર જાય.

વધારે માહિતી અને વધુ ખિજત માટે તપાસ કરો:—

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2040.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં બંધર જોકના બનાના, પાઈનાપલ વગેરે સીધે સીધા ઓરડર મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બાકી રકમેની હુંડી તાબી મોકલવા આવશે, આવી પેકીંગ કરી ઉત્તમ બાબતથી મોકલવા આ આવશે.

કેપ ગોસીબ્સ, ટ્રાંસવાલ, હોરેસ, રોડેશીઆના વીનંતી દરેક વખતસર મોકલવામાં આવે છે.

તપાસ: રવજી ભુલા,

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

IT NOT ONLY CLEANS
IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and astringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, toning up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases!

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R Kokatnur, M. ... Ph.D and Dr. V. M. Desai, D.D.S.
Obtainable from all Chemists and stores.
Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
M. A. Khoja, P. O. Box 69, Ver... Fairlea Road, Bom...

તાજા-તાજગીથી ભરપૂર

ઉદ્ગાર

ઝંડુ દ્રા ક્ષા સ વ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

જાતા જાતાંયે વાપરવા માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

—સાંજની સંપૂર્ણ કસા—
સાજરીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ દવાઓની તમામ જાતો માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું પુસ્તિકા ખાસ મંગવો.
સાહિત્ય અધિકારના એજંટ: એમ. એમ. ઓશી, ૩૪૫ ચુમ રસ્તો, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૬, બારદોલી.

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
દરેક જાતનું તાજું ફ્રેશ અને વેલરેલ્ડ ફળ પેકિંગ કરી મો. ઓ. દ્વારા જે વિસ્તારમાં આવેજે. લખો:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
દરેક જાતનું ફ્રેશ અને વેલરેલ્ડ ભાઇ પેકિંગ કરી મો. ઓ. દ્વારા જે મોકલવામાં આવશે. લખો:—
P. O. Box 542. Durban. 129 Victoria St.

કીર્ટીંગસ
પાવડર
કીડી, ઉધઇ, માકડ, વાંદા, માખી,
અનાજ જંતુઓને
નાબુદ કરે છે.
બાંહેધરી બતાવવા કુલ કીંમતમાં વેચવામાં આવે છે.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેંકતું, કીંમતુ સમાજના સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૬૦૦ પાનાનું પુસ્તક કી. રૂા. ૩.

કુમકેતુ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ જયકી કુમારપાળ ગાદીએ આવતાં પહેલાં બનેલ કાવતાં સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સાચિત્ર, ૪૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કીં. રૂા. ૩.

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો જોવાજ જોઇએ.

જોઈતી હોય તો બન્ને પુસ્તકો ઓર્ડરદારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો— આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો.

વે ફાયદા

(૧) ઉપરમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો એક મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

પત્રકના સમાચાર જાણવા હોય, સાચુ ઐતિહાસીક વાતો વાંચવા હોય, અને સુંદર, ઉજવાળ, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારૂં તે તમારૂં—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ અદ્દેર ખબર કાપી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી વાર્તાનું બાંધેલા બાયડ નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

જે. કી. લાખીચંદભાઇ ઝુકમેકર, પુ. મફત (ઇન્ડીયા).

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડાંના માહિતીવાળું રંગબેરંગી પુસ્તક ૬૪ પાનું કિંમત ૬ ટપાલ ખર્ચ બચાવ માટે મફત મળે છે. મંગાવો.

મદન ધનજી ફાર્મસી, ભાવનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 29—Vol. XXXII. Friday, July 20th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

Rev Andrews To Sail For India

THE Rev. C. F. Andrews has received the following cable from Mahatma Gandhi from Karachi dated July 6 :—"Reach Bombay 25th August latest." This necessitates Mr. Andrews leaving Durban by the s.s. *Karanja* on August 6.

Asiatic Population In The Union

THE following figures have been obtained by the Rev. C. F. Andrews from the Immigration Department, Pretoria, relating to the proportion of Asiatic males to females in the Union :—

1927	Males	101,100
	Females	80,100
1932	Males	104,200
	Females	89,700
1933	Males	104,800
	Females	91,600

Our Congratulations

ACCORDING to a cable received from London, we are informed that Behram, son of Mr. and Mrs. Manchershaw of Capetown and the younger brother of Dr. Froni Manchershaw, L.R.C.P., M.R.C.S., D.T.M., of Durban, has passed his final L.L.B. examination in the London University. He had been called to the Bar at Middle Temple, London, last January. We congratulate him and the parents on their success.

Selling Flowers On Sunday

WE publish elsewhere the comments of the *Rand Daily Mail* under the caption, "Menace of the Dead Hand." Under an old Act of the South African Republic an Indian flower-seller in Johannesburg was found guilty, reprimanded and discharged. It is considered a crime to sell flowers to the many Sunday visitors to the hospitals and cemeteries. It is unfortunate that a law of this description should still be on the Statute Books—a law which prevents visitors from buying a bunch of flowers on a day on which only they could conveniently either visit the sick or pay their respects to the departed. We hope that the authorities will consider the flower-selling part of the law as a dead letter that no more is heard of such 'ill-conceived laws.'

Durban Against Fusion

LAST Monday night's meeting in the Durban Town Hall over a packed house of 4,000 people fully demonstrated that they oppose the coming fusion between the Nationalists and the South African Party. Colonel C. F. Stallard, K.C., M.P., in concludion his vigorous address, most emphatically said:—"When Fusion comes about, thousands—tens of thousands of us—will be politically homeless. It is imperative that we should take counsel to create some form of organisation which will right the wrong that has been done, will stand for Dominion Status and reclaim 50-50 deal, and will translate into action the principles for which we mean to uphold." The position of Indians,—fusion or no fusion—seems to concern nobody unless it is further to reduce their status or to deprive them of some more of their rights to live in this country as members of the Empire. Surely, it is imperative that now, in this new State of South Africa, the status of all its citizens, irrespective of class or colour, was defined. And, they were made to feel that, as South African nationals or British subjects, call it what one may wish, their position was secure. We hope this fact will not be lost sight of when the day of reckoning comes.

Authority Of Union Parliament Challenged

AT the same meeting the following resolution was passed :—

> "This meeting of citizens of Natal affirms that it will not accept the authority of the Union Parliament to pass any legislation which affects their title as British subjects or which has the effect of destroying the legal bonds which unite Natal and the Union of South Africa to the Empire."

From the above it would appear that the authority of the Union Parliament is challenged to pass any legislation which will affect their title as British subjects or which will destroy the bonds which unite Natal and the Union to the British Empire. This threat, as a last effort, after "missing the bus," by the passing of, and the King assenting to the new Bills could not in any way change the new Constitution to suit Natal. She has now to sail or sink together, but it is the Indians again who would be badly hit and it is on their behalf we hope representations will be made to the proper authorities.

Indian Opinio.

FRIDAY, JULY 20TH, 1934

AU REVOIR

THE All-India Soccer Team which arrived in South Africa six weeks ago leaves for India on the 23rd. On Saturday the Team plays the Third Test and final match of the tour.

The South African Indian Football Association is to be congratulated for having brought out the Team. The idea was conceived by the officials some years ago and the arrival of the Indian Soccer Team therefore marked the consummation of a dream which, to many, would have appeared to be far fetched.

Our visitors have shown us that in Association Football our countrymen across the seas are just as adept as they are in Polo, Hockey and Cricket. Their combination, their thorough understanding of one another, their accurate passing, have been a treat to watch. We are sure that our players in this country have learnt much from our visitors.

We hope that the present visit will be the forerunner of many similar visits and we look forward for the day when a Team from India will visit South Africa and play both European and Indians without any distinction. It would have been a great gesture if the Europeans had extended a hand to Mr. Mookerjee's team, but it would seem that local prejudice weighed heavily even with sportsmen. In the Olympic games, India participates as an equal partner with her sister Dominions and the good fellowship that exists in these games amongst the participants ought to be the means of healing the prejudices in the Dominions.

The All-India Soccer Team has bound us more closely to our Motherland, and it would be necessary to arrange visits both from India and South Africa to maintain that bond of kinship.

The spirit of comradeship that exists between the members of the Team has created an excellent impression in South Africa. The matches are from the tough opening of Delhi, many of which we lost for the first time at the trials, and the spirit in which they played, a striking instance of what the players felt about the matches.

Under the managership of Mr. P. K. Mookerjee whose geniality has won for him many friends, the Team has received ovations throughout South Africa. As spectators in the truest sense of the word, the Team has played the game on and off the field.

In bidding them au revoir, for we look forward to meeting the Team again in South Africa, we hope that they will carry with them the happiest of recollections of their brief stay in South Africa.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," JULY 22ND, 1914

AT Johannesburg's farewell banquet to Mr. and Mrs. Gandhi, says the *Transvaal Leader*, Mr. Polak proposed "Other Angels." This was responded to by Dr. Krause, K.C., who said there would still be people left in this country to see that the Indians received justice. He was a democrat of the democrats, and his democracy meant that there should only be one standard for all men, irrespective of colour or creed, and that was justice. (Applause). He did not agree that the Indian problems had been solved. They were just now starting from the point at which they should have started years ago. They had obtained recognition, a spirit of toleration—putting matters and that was the road along which they must go in future. (Applause).

INDIAN OPINION, commenting on the 4/3 tax, says: The *Mercury* further has suggested that, whilst the assurance of the Union Government may be enough, should the legal interpretation place upon it be found to be true, that assurance will not be of any value if General Hertzog were to become the Premier. We cannot share this fear no matter what policy General Hertzog may have on the Indian question. In a constitution State such as the Union of South Africa is, General Hertzog would be bound by the promise made by his predecessor to third parties. He can change policy, he can alter laws, but in honour, he dare not, alter or repudiate a breach of promise made by predecessors in office to third parties. If he could, it is easy to see that there would be no end to governmental, and that people could not with any assurance have dealings with governments in whom there is Responsible Ministry. Lastly, our country men need have no fear as to the future. Many things are possible; they are highly improbable. It is possible that the Supreme Court may interpret the law as the *Mercury* has. It is possible that such highly improbable that any future Government or even the present Government would [illegible] the promise deliberately made. Such circumstances, with the clearest conscience put with the fullest justification before the world; Indians can make use of the same irresistible weapon of Passive Resistance, as they have hitherto for...

Fountain Of Wisdom

Unless our country can produce an adequate number of men and women who will put first, their country second, their class third, and themselves last, we shall lose our liberty, and we shall deserve to lose them.—DEAN INGE.

Swaraj

(By L. W. Ritch)

SWARAJ, commonly translated "Home Rule," might perhaps, not incorrectly, also be rendered Self-Rule or the rule of or by The Self. The ideal Rajah or King was he whose rule was pleasing to his subjects that is, whose ordinances his subjects found pleasure in obeying; to whom willing joyous obedience was rendered as between whom and his subjects there flowed loving harmonious relationship. Swaraj is incompatible with "foreign" rule, with compulsion or neglect in from "without," with enforced obedience or reluctant resulting connivance. Swaraj obtains only when "ruler" and "ruled" are in principle united in a spirit of devotion each to the other. Harmony and contentment obtain when each receives according to his needs, each renders according to his abilities, when service of The Self—the wholeness of its fractional units—replaces selfishness; when the claims of the little "I" of each constituent part are subordinated to meritorious service of the Self common to all. The rule is equally true and applicable to the individual as to the state, and the problem of the one is the problem of the other.

Like charity, Swaraj must in a very real sense begin at home. The ideally home-ruled state is an organism composed of self-ruled individuals, each contributing, according to his ability, his goods to the commonweal. Harmonious correlation must obtain throughout, "in loving service rendered; duty done" however high or however humble that duty may be. Where ideal and practice are at variance, where the lower rebels against the rule of the higher, where egotisms, conflicts of "rights," hatreds and antagonisms prevail, discord usurps the place that harmony should occupy. The condition is then one not of Swaraj, but of civil war, and to seek strength through Swaraj is an impossibility.

But as all true form must begin from within, the form being but the outer manifestation of the inner self, so the perfecting of the state is contingent upon the perfecting of its constituents. Only men who in the inner sense are Self-ruled are fitted for Swaraj in its wider application. "Within yourselves deliverance must be sought. Each man his own prison-officer."

Alleged Indian Invasion

Police Support For Asiatics

The Transvaal Asiatic Land Tenure Commission has completed its two-day sitting at Klerksdorp. The Commission consists of Mr. Justice Feetham (chairman), Mr. H. Britton, Mr. D. Stewart, with Mr. J. B. Hartshorne as Secretary.

Applications for exemption in respect of 51 stands were received from 43 Indians and four Coloured persons. The Town Council in April, 1933, published a suggestion that land should be retained portions to the town, where coloured races could enjoy the same amenities as their European fellow citizens.

The Town Council submitted their reasons for their attitude, including an argument that European stores in certain areas had been closed down as a result of the invasion by Indians, whose stores now replaced them. It was also stated that the Asiatic peril must not only be combated in Klerksdorp where it must not only be combated, but opposed.

The Klerksdorp Indian Association denied all the allegations made by the Council and stated that many stands now occupied by Asiatics by exemption and, in addition, every stand now owned by an Indian company or an Indian should be exempted.

The police report was put in objecting that certain blocks be reserved for residential and trading purposes for Asiatics. The Council later agreed to confine to two of these blocks being so reserved.

In the police report it was stated that Asiatics were a law-abiding community and gave the police very little trouble. They did not interfere with the European population. The police also stated that very little hardship would be occasioned if Asiatics were removed to the blocks suggested, but it emerged outside the approved area, acute hardship would result as their chief customers were Europeans and the Asiatic trader kept the price down.

Rights Of Indians Abroad

There are some good people, says the Bombay *Sentinel*, who seriously suggest that Indians should be sent to Fiji or some other island, where they are penned out of South Africa by the whites in power there. It is to be doubted whether it is at all proper that Indians should be sent to any foreign land where they are denied their legitimate rights and are treated more or less as inferior human beings, very few political or civic rights being given to them.

In Fiji one-fourth of the population consists of Indians and yet they have only two seats in the Legislative Council, while the rest are monopolised by the whites. Is it any wonder that Indians suffer in their struggle for political rights owing to this unfair representation? A few weeks ago there was a discussion in the Fiji Legislative Council over the question of a common electoral roll, but the motion was defeated by 22 votes to 2, only the Indian members voting for such a roll.

In Kenya the Europeans have been waging a long and stern fight against a common electoral roll, because the whites are afraid that, if there were one, they would be swamped and their monopoly of political power would disappear. This was not the first time that such a question was discussed in the Fiji Legislative Council, though the Colonial Office and the Governor of Fiji are equally opposed to any measure which gives to Indians those rights which are their due.

In October 1932, when a similar motion was

brought before the Fiji Council by Mr. K. B. Singh, the Governor opposing it gave expression to these familiar views: "What the Indian wants and must have is leaders. Not the politicians who come to sow dissension and hatred, but leaders, men of understanding, men of sympathy. . . . men who will co-operate with Government and the rest of the community. . . ." It is not easy to understand how fighting for legitimate rights can create hatred and sow dissensions, unless, as in this country Indians are merely expected to accept whatever the Government can give out of their own free will. The Colonial Office itself has asked, in another instance, that there should be a common electoral roll, and it is rather difficult to see why the Governor of Fiji should consider all this agitation as an effort "to sow dissensions and hatred." The fact is that, as usual, the Government have made common cause with the vested interests in the Island, which happen to be represented by Europeans, and they are all fighting against Indians who are naturally growling more and more powerful every day.

The representation now given to Indians is both unfair and inadequate, and the fact is that the political movements in India have not let Indians in far-off Fiji, unaffected. "The fever of unrest has caught them across the 10,000 miles of ocean that separate them (Fiji Indians) from Gandhi," writes Mr. Burnaya. It is impossible to expect anything else from the present National Government in such matters, but there is not the least doubt that Indians are willing to fight and fight long until victory crowns their efforts. If this right is refused by Government, there will be even fewer men in Fiji ready "to co-operate with the Government."

Menace Of The Dead Hand

Writing under the above caption in its issue of July 4, the *Rand Daily Mail* says:—

IN a Johannesburg Magistrate's Court an Indian flower-seller has been found guilty, reprimanded, and discharged, under the old Sunday Observance Act of the South African Republic—an Act which was passed in 1890. His offence was that he sold flowers on a Sunday, a practice which the 1896 Act does not permit. The only people it allows to desecrate the Sabbath by any form of commercial activity are the farmers, who are permitted to dispose of their produce if they wish to do so.

A similar charge was laid against two other Indians, but this was withdrawn, the magistrate taking advantage of the occasion to point out to them that the law does not allow them to sell flowers on Sunday.

The prosecution is said to have had its origin in certain complaints made to the Johannesburg Municipality, which, having nothing to do with Sunday trading by flower-sellers, suggested to the aggrieved parties that they should take the matter to the proper quarter, which was no doubt indicated. Hence a conviction which is a grave menace to all the hawkers and pedlars regarded in the harmless and indeed desirable business of selling flowers to the vast army of Sunday visitors to the hospitals and cemeteries.

Shopkeepers licensed under the Shop Hours Ordinance are no doubt responsible for the complaints upon which police action was taken, and may be their grievance against the kerb-stone vendors of bud and bloom has some substance, though in our opinion nothing can excuse the invoking of the provisions of this old Act of the Transvaal Republic in order to put an end to a convenient method of rendering cheap and attractive flowers easily accessible to those who make a weekly pilgrimage to the graves of departed loved ones, or visit sick and sorrowful relatives and friends condemned to the deadly tedium of a bed in a hospital ward.

We get irritation and restrictions enough as it is from stupid and ill-conceived laws and by-laws designed by the living, but if the Dead Hand is to be invoked to impose still further restrictions upon us, the situation will soon become intolerable. A living human being is much more important than a dead law, and the traditional Sunday contribution to the happiness of unfortunate hospital inmates should be cherished rather than ruthlessly destroyed by the application of old-time laws which have no possible relation to the vastly changed conditions of to-day.

"We hope that we shall hear no more of prosecutions on these lines, otherwise a certain number of people may become a little suspicious of the suggested fusion clause which provides for the "maintenance by the State of the principle of the public observance of Sunday as a day of rest, with due regard to the liberty of the individual citizen in the domestic sphere."

Arrival Of Indian Girl Guides

The girl guides consisting of 22 girls studying at the Mahavidyalaya, Baroda, and headed by Pandit Anandpriyaji, who has together with his family, dedicated his life to the institution, arrived in Durban last Wednesday.

Our readers are aware of the propaganda work done by this deputation in Kenya, Uganda Tanganyika and Zanzibar from the reports already appeared in this journal. Pandit Anandpriyaji told East African audiences that these girls represented the new age in India, of which his detractors had painted such dark pictures. In the Gurukul was exemplified caste equality by the treatment alike of all girls from either rich or poor parents. Untouchable girls and the daughters of Seth Nanji Kalidas, the sugar prince of Dhrangdra, dined and lived together. He assured his hearers that Indian women were fast assuming the responsibility of citizenship, and in the field of social reforms and politics they were taking their due share. The time was not distant when they would compete with their European sisters in flying also. The education imparted by this Mahavidyala and the interest taken by the Panditjee may be judged by the practical demonstration the girls would give of their knowledge during their stay here.

Colonial-Born And Settlers Indian Association

Shocking Conditions At The Depot Hospital

The Joint-Secretary of the above Association informs us that the following letter has been sent to the Commissioner for Asiatic Affairs, Union Buildings, Pretoria, on the present condition prevalent at the Depot Hospital :—

Sir,—We are directed by our Executive to draw your attention to the deplorable conditions that exists at the Depot Hospital Durban.

This hospital is supposed to serve the Indian Immigrants and the Corporation and Railway Employees. The facilities are totally inadequate and the patients are never properly tended to.

We understand the doctor arrives only once a day and that is at 10 a.m. daily. If a patient is admitted at about 11 a.m. he is not attended to until the following morning at 10 a.m.

We desire to point out that the patients who are admitted to the hospital are of the poorest class and who could ill afford to seek the assistance of independent doctors, and they are therefore at the mercy of a hospital which is not helpful to them.

My Committee strongly feel that the question of improving the shocking conditions that obtain at the Depot Hospital should receive your immediate attention.."

Natal Coloured Welfare League

At the first Provincial conference of the Natal Coloured Welfare League which was opened in the Masonic Hall, West Street, by the Deputy Mayor, Councillor S. K. Hajie, and was addressed by Professor Edgar Brookes and other European speakers included the Venerable Archdeacon Hayward Harris, Mr. Maurice Webb, Dr. G. F. Cawston and Councillor Mrs. Hanson, the following resolutions were passed :

"That compulsory education for Coloured children is most desirable."

"That a higher subsidy from the Union Government for Coloured education is long overdue, and that the Provincial Administration is urged to move further in the matter."

"That the grading of Government Coloured Schools, as well as the staff ration, as promulgated in Ordinance 139, 1933, is unacceptable to the Conference and should be improved or, alternatively, that the procedure obtaining in European schools should be enforced."

"That the Conference is opposed to the inclusion of Coloured teachers in the Teachers Provident Fund, as promulgated in Ordinance 10, 1930, as contribution and benefits are exceedingly small."

"That Coloured teachers feel that benefits accruing from the non-European fund are insufficient, and desire to be allowed to make higher payments into the fund in order to enjoy better pensions."

"That domestic science be taught by the Education Department as a bona fide proof that girls taking up domestic science after leaving school have had proper training."

"That a Coloured teacher be included at the Belmont Government Indian School, which has a portion of Coloured children."

"That the Education Department be requested to appoint lecturers to lecture in Coloured schools, particularly on the history of the Coloured people."

End Of All-India Tour

THE All-India team may well exclaim and with pride *veni vidi vici*, I came, I saw, I conquered. They will play to-morrow afternoon at Currie's Fountain the Third Test and the last match of their tour in South Africa. They have won since their arrival to these shores last month, not only all the matches from Cape to Natal, but also won the hearts of the people both on and off the field. There were grave doubts whether a tour of this nature, the first of its kind in South African history, could be successfully arranged and there were graver doubts in the minds of the leaders in India, even up to the last moment of the departure of the Indian team, whether it was advisable to send the Team to these shores where the treatment meted out to resident Indians was not on all fours with other sections of the people. These doubts have now been dispelled and falsified by the persistency of Mr. A. Christopher, the President of the South African Indian Football Association, and his band of co-workers by inviting the team to South Africa; as also by the I.F.A., Mr. P. K. Mookerjee and the members of the All-India team.

The visit has not only been the means of creating a greater love for the Motherland but has also proved beyond doubt to be of immense educational value to thousands of South African Indian students. Could they easily forget their fine display of scientific soccer with bare-feet or their gentlemanly sportsmanship? Will not such stalwarts Ramana, Lakshminarayan, Choudaree and others be remembered for many a day to come. INDIAN OPINION had wished in welcoming them that they "will give a jolly good licking to South Africa," and I am pleased to note that they have justified those words: yet, at the same time I do admit that although South Africa lost all the matches excepting one, they are not disheartened. They are happy to have met their brethren from across the seas in so many friendly encounters that they may proudly say, it was a pleasure to lose than to have won. I congratulate Mr. Mookerjee, Dr. Dutt and All-India team on their very successful tour and wish them all *bon voyage*.—M.B.M.

Social And Personal

Her Excellency, accompanied by Lady Ryde and Miss Russell attended the Kunwarani, Lady Maharaj Singh's "at home" last Friday afternoon.

Mr. P. F. Kincaid, Commissioner of Asiatic Affairs and Immigration, is attending the Mozambique Convention at Lourenco Marques.

A Public Service Examinations Board has now been constituted and consists of the Secretary of the Union Education Department as chairman, Mr. P. I. Hoogenhout, Secretary of the Interior, and Mr J. H. Lawlor, chief Inspector of schools, Natal.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

An Indian Trade Commissioner Advocated

Mr. Fulchand M. Shah of Messrs. Vivchand Putachand & Co, Shippers and Merchants of Bombay, is leaving for India next month on August 6. He arrived in S. Africa in June and travelled extensively in Natal and Transvaal. He was much impressed with the peaceful and healthy social life of the South African Indian community. What struck him most was the barriers of trade facing our countrymen here. He expressed the opinion that the trade with South Africa will be tremendously increased if a Trade commissioner from India is appointed for South African and a trade treaty concluded between India and South Africa.

Aryan Benevolent Society (P. M. Burg)

Mr. R. N. Mourgan, the honorary secretary of the Aryan Benevolent Society, Maritzburg, acknowledges with thanks the following gifts: Messrs. Lever Bros. (S.A.) Ltd., two cases of soap; Surprise Soap Co. Ltd., two cases of soap; Hulletts S.A. Refineries, Ltd., one packet of sugar; Tongaat Sugar Co. Ltd., one packet of sugar; Nestle-S.A. Ltd. chocolates; Edulls S.A. Ltd., 24 pairs of boots; H. V. Kilburn, one radiator; Mr. Henry Murray, £1 1s; Union Flower Mills, Ltd., one bag of flour.

A Mooi River Reception

A farewell reception was accorded to Mr. Jack Badhoo who has been the President of the Springbok Indian Football Club for the past two years. A very pleasant evening was spent when speeches were delivered by Messrs. J. M. Thangalon, P. M. Singh, and M. V. Murwa. A presentation in the form of a suit-case was made to Mr. Jack Badhoo, as a mark of appreciation for the keen interest he had shown in the club during his short term.

A Debate On Alcohol

At the monthly meeting of the Port Shepstone Indian Debating and Literary Society which took place at the Indian School on Saturday, June 30, the subject was: "That alcohol is dangerous to health wealth and respect." Mr. C. Muniklalsa presided. Mr. C. M. Moodley, in affirming, pointed out the evils of drinking. The appalling waste of money, starvation of women and children, orgies of every nature, were all, he said, traceable to drink. Character deteriorated and a gradual descent down the ladder of social life, till the victims were reduced to beggary, and in many instances driven to suicide. He claimed, further, that medical advice was totally against the habit.

Mr. D. G. Varshni opposed the motion, and in the course of his remarks skilfully brought out the beneficial uses of alcohol. Like everything else, he said, it was not the use, but the abuse of alcohol that was harmful. It was unfair to lay the blame on alcohol for all the crimes of the world. In its place, and in moderate use, alcohol is certainly beneficial to mankind. Messrs. M. K. Reddy, M. [illegible], J. M. John, O. Ramnath, H. Singh, N. P. [illegible] and R. Powys, all contributed their share to the discussion. The chairman then put the motion to the vote, and it was carried by the narrow margin of one. The next meeting of the Society will take place on the 28th inst., at 2-30 p.m. at the Indian School, when the subject of the debate will be: "Is machinery an unmixed blessing to mankind." All are cordially invited.

Road Budget For Mayville

The original draw estimate of £20,000 for road works in Mayville during the financial year 1934-1935 was reduced to £10,500. On the question how this sum can best be expended, the Mayville Burgesses' Association has been called into consultation. Having carefully considered the list of roads and amounts furnished by the Council, the association has suggested that the following items be given priority:—

	£
Ridston Road	1,000
Ulatis Road	400
Wiggins Road Bridge	500
Waterfall Road	750
Tighard Avenue	1,500
Ramsay Avenue	1,250
Pedestrian bridge over Umbilo River	100
Glen Road off South Ridge Road	580
Glenwood Drive off Ridge Road	400
Sundry Roads	1,000

Notification Of TB Cases

Notification of tuberculosis cases is roughly twice as effective in Durban as it is in Port Elizabeth and East London, according to a statement by the M.O.H., Dr. Jones, in correspondence submitted to the Public Health Committee. Discussing the question of securing notification amongst natives and Indians, he takes the view that the more imposition of heavier penalties on medical men is the last expedient to be considered in trying to improve the situation. "My experience in Durban," he comments, "would show that, with few exceptions, cases requiring treatment at the cost of the local authority and cases involving a danger to the public health, have been consistently reported by medical men, on the official notification form or otherwise."

Fine Act Of Courtesy

Mr. M. A. Gardee of White River writing to the "*Mercury*," says:

I have pleasure in expressing my sincere gratitude for the kind acknowledgment of Mr. Stanley Tubitt, in the issue of July 4 of your paper, for a small service which I was fortunately able to render him. I was genuinely surprised that such a fuss should be made over something which is really the duty of every motorist on the road. Nevertheless I should like to thank Mr. Tubitt for remembering me kindly, and wish to assure him that the pleasure of the short acquaintance was intensified by my being able to do him a service. As requested in your paper, I shall be pleased if you put on my certificate at your convenience.

300 Tramps Now In Durban

"Over 300 tramps have come to Durban for the season. This estimate, based on official figures of the arrivals—but many have gone again, or on elsewhere by police advice. The tramps have arrived by train, by car, by lorry and on foot, and they began the moment the first nip of Winter was felt on the Rand—in May. Since then the stream Southward has been in steady flood. Most of the tramps arrived before the July Handicap, but still are drifting in. They are living in all parts of the town—mainly on the Beach where they are without funds. The cold may recently drove many of them into lodging houses and shelters. The Corporation gives free shelter to men at Morrison Street. The Durban Men's Home and the Salvation Army Shelter also give the men bed and food for a small fee. Only a few of the professional tramps, however, use the shelters. Mainly it is genuine down-and-outs who seek for a roof at night. To the professionals a paid for bed is a luxury if the night is warm. Besides the Beach, which was recently visited by a rough policeman in a mood of round-up, the West Street Cemetery is a favourite sleeping place. Passages, yards, and even the grandstands at Kingsmead are other unofficial dormitories. The professional tramps live by begging or by selling cheap articles they have made or bought. Many of the characters known to the police have been advised to move off and the North and South Coast roads have been their paths. To the North is the snow and the cold winds. Along the coast there is warmth—and a crowd of holiday makers!

INDIA

NEWS IN BRIEF

New British Menace to India

What do you think of this for real British menace? A new edict orders every Government employee to inform his superiors at once if "any person dependent on him for maintenance, or under his care or control takes part or in any way assists any movement or activity which is or tends directly or indirectly, to subversive of the Government." The cold brutality of it is typical of foreign rule over civilised people. This edict was issued not in Petersburg but New Delhi.

Rajah's Hungry Pets

A pack of 80 Alsatian dogs bred by the Rajah of Alipgarh devoured the Rajah's cousin. The victim, who was a guest of the Rajah, was taking a stroll after dark unaware that the dogs were loose. They attacked him, tore him to pieces and left only a few bones.

A Visitor To Gandhiji

A disturbing incident occurred at Karachi when a religious maniac, who called to pay his respects to Gandhiji was seized by the police. He was seized because he had made it a peculiar practice to carry an axe, which he and his friends considered valuable in warding off evil. After explaining matters to the police, the enthusiast was allowed to go in without the axe.

A Parsee Round The World

Mr. Manek K. Vajifdar, a Parsi Rover Scout of the 31st Bombay Boys Scout Troop, left Bombay on the 20th May to cycle round the world. He will pass through Calcutta, Rangoon, China, Japan, Australia, San Francisco, the United States, Europe, Egypt, Persia and return to India via Afghanistan. He will attend the Scout Jamboree in Australia.

THINGS IN GENERAL

Hitler Says Traitors Had To Be Sacrificed

The claim that he saved Germany from the tragedy of civil war, made by Hitler in the course of an interview granted Professor Alfred Pearson, of Iowa, was published in the European edition of the New York Times. Referring to recent dissensions in the Nazi ranks, Hitler said men in whom he had every confidence conspired to overthrow the Government. It was his stern duty to anticipate a few traitors actuated only by personal ambitions rather than allow the country to be swallowed up in the horrors of civil war. The German Government remained unchanged and would not swing either to Right or Left, but would continue to follow a straight line.

New Laws In Zanzibar Against Indians

The Government of Zanzibar has passed emergency legislation designed to protect Arab and African peasants from Indian moneylenders and to prevent the passage of agricultural lands from the hands of peasants to those of non-agricultural Indians. Peasants are virtually bankrupt as a consequence of fall in clove prices in recent years, and therefore they are unable to pay interest on mortgages on which the Indians are foreclosing. The legislation provides a 12 months moratorium, and prohibits the alienation of lands. limits mortgages to 20 years, provides for clove growers and speculators empowered to market their crop and also imposes a licence fee of [illegible] rupees on all clove exporters. The latter is designed to control speculation. The Indians are most indignant and declare that the future of 15,000 of their countrymen is at stake. Meanwhile the Government proposes to appoint a commission for the purpose of producing speedily before the monsoon expires, and also contemplates the compulsory scaling down of agricultural debt.

European Carpets Not Allowed In Afghanistan

The Afghan Government recently issued a firman, prohibiting the importation and export of a large number of articles, including [illegible] and European

carpets, shawls, kerchiefs, chairs, tables, earthen wares, fireworks, toys, silken scarfs and gowns.

War is Essential

"I do not believe in perpetual peace. Perpetual peace negatives all the fundamental virtues of man. War is for man what motherhood is for woman. Only in bloody effort can men live in the sun." These were the amazing words of Signor Mussolini in a speech in the Italian Chamber.

"Indo-Turkish Society"

A cable from London says that Mr. Subhas Chandra Bose is being inundated with requests from Turkish societies, Angora, for delivering addresses on India and Indian questions. He has also received numerous invitations for visiting Turkish industrial centres. Proposals have been made and are being considered for establishing an Indo-Turkish Society for developing closer contact between the two countries.

Warm Criticism Of Huggins

The emphatic assertion made by Mr. G. M Huggins, Prime Minister of Southern Rhodesia, of the impossibility of equality between White and Black was warmly criticised at a meeting of the League of Coloured Peoples in London. The Chairman, Mr. Fletcher, formerly of the Society of Friends, described the statement as outrageous and wicked. In the course of an address at the Royal Society of Arts, Mr. Huggins emphasised the impossibility of Whites accepting Natives as social equals.

Strike In San Francisco

A general strike of 150,000 men began last Monday in San Francisco. Armed police are patrolling the streets and 2,000 more armed guards have been secretly mobilised in the city, the desolation and paralysis of which is increasing the atmosphere of calm before a storm. Federal troops will probably take control the moment the strike becomes effective, while 500 armed special constables, 25 additional wireless cars and a detachment of mounted police will augment the regular police. The Mayor, Mr. Rossi, who has declared that the strike will be "the worst calamity since the 1906 disaster," is determined to crush the strike with all the means at his disposal, as he is convinced that Radical elements are aiming at a revolution.

Wisdom Of Happiness First

Which four things would you prefer most in life? Here is Dean Inge's list.

1. Wisdom (knowledge of the relative value of things).

2. Domestic happiness.

3 Recognition and encouragement, which is a great part of friendship.

4 Probably the welfare of his country. Other remarks he made were: We English pride ourselves on our business capacity which is very moderate; our energy and industry in which we are rather deficient; our political wisdom, which shows itself chiefly in our distrust of logic and our conviction (by no means always right) that "force is no remedy." We shall soon have a population who cannot walk or read or write or think.

Hard Times Are Those:—

In which we pay for our extravagance during good times.

In which we begin to realize how good the times were which he thought were bad.

In which we feel abused because we are denied our luxuries.

In which we find some wasteful chickens coming home to roost.

In which we discover how empty life is without some religious faith.

In which we lose our money and discover how poor we are in spirit.

In which we must live on what we are, not what we have.

—Dr. Roy Smith
in the Canadian *Baptist*.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

An Indian On Mr. Stuart Helps' Letter

Sir,—I read with interest the report of the Committee of Inquiry on the Indian Colonisation and also the letter by Mr. Stuart Helps, regarding the question of finding new territory for South African Indians. The remarks of Mr. Stuart Helps are the most practical that I have yet read. As a man of experience in Colonisation throughout the British Dominions he appears to posses clear vision and foresight. The whole Indian question as it affects South Africa must be carefully considered. The political confusions in South Africa during the past decade have been nothing but a (dog-fight) over the question of British Nationality, British Rights, Dominion Status and so-called but wrongly interpreted Sovereign Independence in South Africa. Now while the battle rages between the intelligence of General Smuts, Colonel Stallard and others (though I appreciate the better intelligence of Colonel Stallard) none of our so-called Statesmen have said anything or much about the relations of British Indians in South Africa in the proper adjustment of the matter of South African Status within the British Empire.

Are the Indians to be forced to remain for the rest of their lives within the narrow limits of Natal? Is such a step not detrimental to the Indians of the Union as a whole, the problem is difficult of solution, but I agree with Mr. Stuart Helps when he points out the advantage to the country or the Union of allowing the present Indians to settle in any part of the four Provinces and German South East Africa. This will enable them to work and trade legitimately over a wider area and there presence scattered throughout the Union will not be so marked.

General Smuts and others speak of South African's right to be placed on the map as a new born Nation who—Dutch and English South Africans—played

their part nobly on the battlefields of Flanders, Egypt, and in German East Africa, and German South West Africa to save the civilised world. Do these gentlemen forget the part played by His Majesty's Indian subjects from India and South Africa in that terrible War. Are we Indians of South Africa who are British to the core for ever to be treated and classed and segregated as uncivilised and undesirables of the South African population to be confined in Natal while foreigners by the hundred from all over the world are permitted by the Union Immigration Laws to enter and establish themselves all over South Africa.

In conclusion there is something "Rotten in the State of Denmark." The sooner General Smuts and Hertzog make up their minds to realise that all their Coalition and Fusion Pollies must be based on the fundamental fact that we are all South Africans, that South Africa is part of the British Empire, in which we all have to live as equals the better will these Statesmen be able to control the destinies of South Africa.

I am
"NATAL BORN INDIAN."

[This letter had to be considerably abridged. Ed. I.O.]

Our Leaders And Colonisation

To The Editor, INDIAN OPINION.

Sir,—The Inquiry Committee report is out. We find from the report that Indians are doomed as far as skilled and unskilled labour is concerned in this country. "To be sitting on street gutter," and to woe our lot, will not save the nation, likewise building of monuments, or Maha Sabha's to the tune of £10,000, or more, as recently mooted out by the Conference in Durban will not ease the lot of Indian unemployment problem in South Africa. So, before any calamity befall our countrymen something concrete must be done. The Indians by nature are an agricultural race. The report recommends that they go to certain parts of the globe and there under take agriculture for their livlihood, as lands in this country are more or less reserved for natives, although a writer recently wrote in a contemporary "South Africa has land enough to take on five times its present population." Our salvation is that we should combine together; rich and poor; and buy as many farms as possible and settle our people on them." They should be taught to farm scientifically so as to produce exportable goods. Unfortunately our leaders in this country are mostly shop keepers, preachers, theorists, and speculators; who do not seem to bother, or be interested in our immediate future which, is farming. If we look back to history,—American history—we find Booker Washington, one of the greatest teachers, who taught the doctrine of hard work, soon after the freedom of the slaves; the Tugeskon Institute in America is a living monument and example to the whole world.

I am
S. G. NAIDOO.

SPORTING NEWS

All-India Soccer Team

Farewell Match On The Rand

On their way back from Capetown to Durban, where they are due to play their final Test match against a South African Indian eleven next Saturday prior to sailing for home on the following day, the All India Soccer touring team broke their journey at Johannesburg to meet a Witwatersrand Indian side on Saturday last on the Indian Sports Ground, City and Suburban, the kick-off being timed for 3.15.

There can be no doubt that the All-India tourists, who easily defeated a South African Coloured representative side a week ago at Capetown, are an interesting and clever team who play dainty orthodox football, some of their movements being typical of professional methods. They left an excellent impression in the Peninsula. One of the soundest of Capetown's judges of soccer has put it on record that "a team with cleaner methods I have not seen."

While in Capetown, the Motherwell players all seized the opportunity of seeing them in action at Hartleyvale, and were vastly impressed by the skill of the Indian tourists. The Motherwell trainer thought there was the making, not only of a first-rate footballer in their outside left, but a possible Powderhall handicap winner such is his speed.

They seldom charge, though they do not evade a charge if it is necessary to take it. To sum up: they are well worth watching, for their deft ball control and close passing will come as a revelation to any soccer enthusiast.

The teams that took the field as selected were :—

ALL-INDIA : Mir Hussain Shah, Mozumdar and Mahomed Hussain, N. Guha, Aqail Ahmed and Chakrabarthy, N. Nassim and Lakshminarayan, S. Dutt (captain), Bhattacharjee and S. Choudhary.

WITWATERSRAND : V. Doorasamy, R. Padiachy, H. Saleh, Willie Francis, P. Ranglah Chetty, Lennie Singh, A. T. Padiachy, P G. Naidoo (captain), A. W. Naidoo, M. Pennon and P. Rajoo; Manager; Mr. K. Thambi.

All-India won by 1 goal to nil.

Northern Natal Beaten By 8 Goals To 1

Northen Natal was beaten by All-India last Sunday by eight goals to one. It was a very interesting game, and was witnessed by a large crowd from all parts of the district.

Five goals were scored by Lakshminarayan for All-India, one by their captain, Dr. Dutt, and one by Bhattacharjee, the other being put through in a melee by one of the Northern Districts' own backs. The only goal for the Northerns was scored by M. V. Naidoo, the captain.

It was a very fine exhibition of soccer, and the tourists' forwards and halves played barefoot, but the backs and goalkeeper played in boots.

The teams were as follows:—

All-India: Mir H. Shah, S. Mozumder, M. Hussain, S. Chakrabarty, A. Ahmed, K. Nambu, N. Guha, Lakshmiswaran, A. Ganguly, K. Bhattacharjee, S. Choudhuri.

Northern Districts: R. O. Mudaliar, S. M. Ismail, K. A. Pillay (Ladysmith), P. Naidoo, B. Bahadur, K. Singh, P. Mathoo M. V. Naidoo (captain, Newcastle), R. Lekhan, P. Narain (Dannhauser), A. Narandas (Dundee).

After the arrival of the touring team at Newcastle their first act was to place a wreath on the War Memorial inscribed "To the memory of those who gave their lives at Delville Wood. Placed by the All-India Touring Team, July 15, 1934." Both teams were present at this ceremony.

Third Test Against All-India

South African Players

The South African team for the third test match on July 21 against All-India will be chosen from the following 18 players —

P. Nadasen (Natal), George Singh (capt., Natal), D. Candasamy (Transvaal), H. A. Naidoo (Natal), G. Ramsay (Natal), E. Solilo (Transvaal), F. Akbar (Natal), P. S. Govender (Transvaal), D. Govindoo (Natal), Brown Naidoo (Transvaal), Subadar (Natal), Yaaf (Natal), P. Nullah (Natal).

All-India Soccer Tour Results Up-To-Date

The All-India soccer tour of the Union will be brought to an end to-morrow. As far as the tourists are concerned their visit was a great success, both from a playing and educational point of view. A tour of this nature is certain to stimulate interest in the dribbling code, but permanent results can only be obtained if our players try to assimilate the lessons given by the tourists. This, of course, can only be done by regular and frequent practice, and unless our players are prepared to take the game more seriously, and correct the standard of play improving.

The following are the results of All-India's matches to date:—

V. Natal at Durban	1—1
" Natal at Maritzburg	1—1
" Transvaal at Johannesburg	2—1
" Transvaal at Pretoria	2—1
" Africa 1st Test at Johannesburg	2—0
" S. Africa 2nd Test at Durban	2—0
Natal Supply League at Chatsworth	3—1
Bath at East London	9—0
" E. Province at P. Elizabeth	6—1
" W. Province at Capetown	2—1
" Cape Peninsula at Capetown	2—1
" Griqualand West at Kimberley	2—1
" Witwatersrand at Johannesburg	2—1
" Northern Natal at Newcastle	2—1

Answers To Correspondents

Mr. Sol. D. Royeppen.—We agree with some of the points raised in your letter, but, we consider it would serve no useful purpose to give it publicity.

Maritzburg Five-a-Side Tourney

The Five-a-side Soccer Tournament arranged annually by the Maritzburg D. I. F. A. will be held on Monday, August 6, 1934 at the Indian Sports Ground, Maritzburg. The tourney is described as "the greatest gala event of the season." The seniors will compete for the S. P. Thompson's Cup, the junior section for Naidoo's Cup and the juveniles for the A. V. Moodley's Cup. Sastri College are the present holders of the senior trophy. Further particulars regarding the tourney may be had from Mr. S. Anthony, Box 200, P. M. Burg.

Rough Soccer In Maritzburg

The match between Royals and Schools was stopped for rough play by the referee and discontinued.

The other Senior Natal Cup match, Young Colonials and Pirates, resulted in a win for Colonials by four goals to one.

Senior Natal Cup

Sastri Beat Stars

The district semi-final for the Natal Cup was played at Currie's Fountain on July 7. This was the only senior match of the day. The Stars had their full complement of players but Sastri had perforce to draw on their reserves in order to field a full team. Vinden in the first half opened the score for Sastri. The Stars began to exert pressure on the Sastri goal but the latter's solid defence and the brilliant keeping of Timol kept them at bay. O. Akbar, howsoever, made a solo run and equalised. Shortly after D. P. Sam again put Sastri in the lead. On the resumption of play after the interval the Stars were on the attack assisted by a fair breeze but they could not score. Later Sastri got an goal to the Stars' hopes by registering two more goals, [illegible] 4—1.

For the same cup Nine Bells were awarded the match against the Shamrocks, as the latter fielded an ineligible [illegible]

Football Win For Majestic Staff

The Majestic Hotel Football Club met the Parade Hotel Club on July 11 in the final of the S. M. Naidoo Cup competition and beat them by four goals to three. They thus won the trophy.

Bachelor's Soccer Victory

[illegible] ily match the Bachelors beat the [illegible] a hard contested game of soccer by [illegible] the A.H.C. ground, Shepstone Street, on Sunday July 1.

BOXING

It is authoritatively stated that Kid Georgia, who [illegible] Dixon by the K.O. will meet Sonny Thomas of Capetown on August 11. The venue will be the Durban Town Hall. It will be remembered that last year the Capetonian beat Kid Georgia on points. This star bout which will be well supported by other preliminaries will be under the promotion of Charles Manuels & Co.

Weddings

Kanee –Rungasamy

A pretty wedding took place at the residence of Mr. Kullan Kanee, of Rathoen's Hill, Maritzburg, on Sunday July 8. The ceremony was conducted by Mr. R. Naidoo, of Maritzburg, the bride being Miss Maroomothoo R. Rungasamy, the eldest daughter of Mr. and Mrs. R Rungasamy of Cedara, and the bridegroom was Mr. K Ruthnum, third son of Mr. and Mrs. Kullan Kanee. A large pandal was set up for the occasion, and was beautifully decorated. At the reception after the ceremony a large number of guests were received by [illegible] and R. Rungasamy, and this was followed by a musical programme. The bride and bridegroom left by car in the afternoon for Cedara. They were the recipients of a large number of beautiful presents.

Naidoo – Pillay

H.Y.M.A. Hall, Church Street, Maritzburg, was the venue of the marriage of Miss P. Gopaulshinnaroll, third daughter of the late Mr and Mrs. Pookree Pillay of Maritzburg, and Mr. P. Govindsamy the eldest son of Mr. and Mrs. Thripathee Naidoo of Maritzburg. The Hall which was suitably decorated was so over crowded that a number of people had to be content by remaining outside. The ceremony was conducted by Mr. K. Pillay of Maritzburg.

Sewbuchan—Chowdhuri

The wedding took place at the residence of Mr. S. R. Chowdhuri of Horse Shoe Road, Isando, Clairwood, on Sunday last, when his eldest daughter was married to Mr Sewperauth (David), the third son of Mr and Mrs S. Sewbuchan of Northdene.

At Overport

Last Saturday, July 14 the marriage of the third and fourth daughter of Mr. and Mrs. K. M Rajh (Sept) of Overport took place at their residence with the fifth son of Mr. and Mrs. Soomuth of Umgeni and also with the son of Mr. and Mrs. Bhika of Somtseu Road, Durba.

Misra—Towary

The marriage of Ramath Misra, the third son of Pandit Mewa Misra to Jasoda Devi the third daughter of the late Pt. Kanion Towary of P. M. Burg, took place at Pt. Ramparshad Towary's—the eldest brother of the bride's residence at 69 View Street, Overport, on Saturday, July 14.

At Cato Manor

On Sunday July 15, the youngest daughter, Bisweathy Devi of Pandit Mewa Misra was married to Ramdev the fourth son of Bucharam Towary of Kranskop at the bride's residence at Cato manor.

At Estcourt

According to Sanatan rites, on Wednesday July 4, two weddings were performed at the residence of the late Mr. Boodhun Ahir, of Zwaanger, Escourt. The contracting parties were from Weenen Mr D. Jaumpersad being married to Mahalmy Devi, and Mr. H. Roopnit to Lachmi Devi. Over 300 guests assembled from all parts of Natal to grace the wedding ceremony. The bride and bridegroom left the next day by train for Weenen

South African Indian Football Association

PUBLIC

FAREWELL RECEPTION

and

VARIETY CONCERT

in honour of the

ALL-INDIA SOCCER TEAM

At the TOWN HALL, DURBAN, on SATURDAY, 21st July, 1934, at 7-30 p. m.

Well-known Local Artists will contribute to the Programme

ADMISSION FREE!

A. CHRISTOPHER, President,

M. JOHN, Hon. Secretary.

Rosebank Indian United Sporting Club

A meeting was convened at the Stanger Hall, Prince Edward Street, Durban, on Thursday July 12, 1934. Mr. Gurey Wheatley presided It was resolved to call the body, "Rosebank United Sporting Club." The following were elected officials for the year:—President: Mr. Gurey Wheatley; Vice-presidents: Messrs G. R. Maharaj, R. Bobby, K. Baboo, D. Wheatley, S. K. Ganga; Hon. Secretary and Treasurer: Mr D. Roop; Assistant Secretary: Mr. Sunassie Naidoo; Hon. Auditor: Mr. Sooboo Chetty Manager: Mr. R. Sewpersadh; Principal Trainer: Mr. H. Gordon; Boxing Trainer: Sooboo Chetty; Assistant Trainer: Mr. Ranjit Singh; Physical Trainers: Messrs. Ibai Jaumas an Murabal Jaumas; Pitch Keepers: Messrs. Nicholas and R Sewpersadh Committee: Messrs. P. Jack, Sotiry, Haynes, Cassim, Dave Singh, S. Chetty, S. M. Osman, M. Jaeman, and S. Abbas. Delegates: Messrs G. Wheatley and D. Roop.

The aim and objects of the Club are to give sound training to the members in Physical Culture: Boxing, Weight lifting, Running, Cycling, etc.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

ગાંધીજીના સૂચનથી તેમને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

પુસ્તક ૩૪ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ જુલાઇ ૧૯૩૮ અંક ૨૯

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૩૧૨
વિવાહ (ગમ્મતખાતર)	૩૧૩
રામા—કૃષ્ણ	..
જ્ઞાન કણીકા	૩૧૫
વિવિધ ખબરો	..
બસીના કલબુશ	૩૧૬
હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમીશનનો રીપોર્ટ	૩૧૭
મુનીયનના રાજરંગ	૩૧૮
વિવિધ પત્રિકાઓ	૩૧૯
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	..
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો	૩૨૧

બેરીસ્ટર શ્રી. ભાઇશંકર મેઘેરજી

શ્રી અને શ્રીમતી મેઘેર રાજના પુત્ર શ્રી. ભાઇશંકર બેરીસ્ટરની પરિક્ષા પાસ થયા છે. તેઓ ડેા કેની મેઘેરરાજના નાનાભાઇ થાય છે. અમે તેમને સુંદર કારકીર્દિ ઇચ્છી અભિનંદન આપીએ છીએ.

આર્ય કન્યા વિદ્યાલયની ઓળાઓ

વડોદરા આર્ય કન્યા વિદ્યાલયની ઓળાઓ તથા પંડીત આનંદપ્રીયજી ગયા બુધવારે "ટ્રાવેરીયા" સ્ટીમરમાં કરનળ આવ્યા છે. વીક્ટોરીયા પીઅર પેસેન્જમાં તેજ સાંજે તેઓનું હીંદી જનતા તરફથી સ્વાગત થયું હતું અને તેમનો ઉતારો સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં રાખવામાં આવ્યો છે. આજે તેઓનું અંતઃકરણપુર્વક સ્વાગત કરી લીએ.

હીંદના વેપારીની વિદાય

મુબઇના પ્રસિદ્ધ શાપર અને વેપારી મેસર્સ વારચંદ ધનાચંદની કુંપની વાળા શ્રી. મુલચંદ રાઠે દ. આફ્રિકાનો પ્રવાસ પુરો કર્યો છે. તેમણે કરનળ, જોહાનીસબર્ગ, પ્રીટોરીયા, સુપરટ્રીબાઇ વિગેરે સ્થળોના મુલાકાત લીધી હતી અને હીંદી વેપારીઓ સાથે પરિચય કર્યો હતો.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના પ્રતિનિધિ સાથેની મુલાકાત માં શ્રી. રાઠે જણાવ્યું હતું કે:—"દ આફ્રિકાના હીંદી ઓની રહેણી કરણી સારી છે, તેઓનું જીવન શાંતિમય અને સુખી છે, પરંતુ તેઓના આર્થીક વિકાસ માટેનો હોત્રો મર્યા. દિત છે. હીંદ સાથેનો વેપાર ઘણો હાની રહે એમ છે, પણ તેને માટે હીંદના વેપારી મંડળોએ હીંદી સરકાર દ્વારા દ. આફ્રિકા અને હીંદ વચ્ચે વેપારી કોલકરાર કરાવવા કોશિસ કરવી જોઇએ. અને હીંદી સરકારે તરફથી એક ટ્રેડ કમીશનર જોહાનીસબર્ગ અગર કરબન મુકવાની વ્યવસ્થા કરવી જોઇએ."

શ્રી. રાઠે આગળ વધી જણાવ્યુ કે દ. આફ્રિકાના હીંદીઓને દેશાવર મોકલવાની વાત કરવામાં આવે છે એ કમનસીબની વાત છે, કેમકે દ. આફ્રિકામાં હીંદીઓને માટે પુરતી જગ્યા છે અને આ દેશ તેમને સંપુર્ણ રીતે પોષી શકે તેમ છે.

શ્રી. રાઠ આ અઠવાડીયામાં કરબનથી જોહરેન્સ્બો માર્ગે જશે અને સાંથી ૬-૮-૩૮ ના રોજ હીંદ જવા ઉપડશે

ઓલ-ઇન્ડિઆની ફરી જીત

૧૪ જુલાઇના રોજ ઓલઇન્ડિઆ અને વીટવોટરસ્રેન્ડ વચ્ચેની મેચ જોહાનીસબર્ગમાં નાટાલ સ્પોર્ટ માટે ઉપર રમાયેા હતા. ઓલ ઇન્ડિઆએ ૬-૦ ગોને મેળવી હતી. ઓલઇન્ડિઆના કયુ ખેલાડીઓ આ મેચમાં ઉતરી શકયા ન હતા તેને કારણે, કે ઓલ-ઇન્ડિઆના ખેલાડીઓ રમી રહીને થાકી ગયા હોવાને કારણે આગાઉના જેવેા સારેા દેખાવ આપી શકયા ન હતા. તેઓનો દેખાવ તેઓની ક્ષમતાની દ્રષ્ટીએ સરસતો નજર ગણાય. ૧૫ ૨ વીટવોટરસ્રેન્ડની ટીમની રમતમા સહેજ સુધારો દેખાયેા હતેા. આમ છતા ઉપરોક્ત બધાની રમતે આપેા મેચ પોતાનેા કર્યો હતેા અને તેઓનો સુંદર પાસીંગે પ્રેક્ષકોને ચેટકારી હસાવ્યા હતા અને બારે સંતોષ આપેા હતેા.

ઓલઇન્ડિઆએ ઉત્તર નાટાલ સામે બધ રમતા ૮ ગોલે જીત મેળવી હતી. તેમાં કરબનીનારાણે એકે ૫ ગોલ કર્યા હતા.

૩૦૦ બેકારો કરબનમાં

કરબનમાં ૩૦૦ ઉપરાંત બેકારો આવ્યા છે પણ ઘણા પોલીસોની સલાહથી બીજે ચાલ્યા ગયા છે બેકારો, ટ્રેન, મોટરકાર, લોરી તથા પગે ચાલીને આવ્યા છે જેઓ વિયાળો બે કે તરતજ ઉત્તરબોર્ડ (ટ્રાંસવાલ) કરબાત કરી છે ઘણાં બેકારો જુલાઇમાં જ આવ્યા હતા. અને હજુ પણ આવે છે તેઓ કોલેરન બધા ભાગમાં રહે છે

પણ મરા બીચ ઉપર રહે છે. પબ્લિસિટીવાળાને આપે તેઓને ત્યાં આવે। મળે ત્યાં સુધી રહે છે તે ને કોરપોરેશન મેરીસના સ્ટીલમાં મદદ આપે। આપત છે. ડરબન મેન્સ હોમ તથા સાલવેશન આરમી જેવી જુદી જુદી લક્ષ તેઓને ખોરાકીનો તથા સુરાનો આપે। આપે છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
ગુરુવાર, તા. ૨૦ જુલાઇ સન ૧૯૩૪

વિદાય

ઓલ ઇન્ડિઆ ટીમ જે અઠવાડીયા થયા અહીં આવી છે તે તા. ૨૬ મીની સ્ટીમરમાં દેશ તરફ વિદાય થાય છે. આવતી કાલે તેઓની છેલ્લી ટેસ્ટ મેચ ડરબનમાં રમાશે. સા આફ્રિકન ઇન્ડિઅન ફુટબોલ એસોસીએશનને ધન્યવાદ ઘટે છે કે તેઓએ ઓલ ઇન્ડિઆ ટીમને આમંત્રી. થોડા વધુ ઓથીસરોને બોલાવવાનો વિચાર હતો અને તે અંતે પાર પડયો. મહેમાનોએ બતાવી દીધું છે કે તેઓ જેટલા હોકટ રોકી તથા પોતા રમવામાં પ્રવીણ છે તેટલાજ ફુટબોલ રમવામાં પણ છે. તેઓની ચતુરાઇ ભરી રમત જોનારને આવતા રમનારાને પણ લાભ મળ્યો છે.

આપે આશા રાખીએ છીએ કે તેઓના આગમનથી હવે અહીના દ્વાર ખુલ્લા થયા છે અને આપને ઉમેદ છે કે હવે બીજી ટીમો આવી ગોરાઓ અને હાલીઓ સાથે રમી અહીંની પ્રજાને લાભ આપશે. જો બી. મુકરજીની ટીમ સાથે અહીંના ગોરાઓ રમ્યા હોત તો ઘણું સારું થાત. પણ અહીંના રંગભેદને લીધે તેમ ન બન્યું. દીદુસ્તાને ઓલમ્પીક રમતમા ભીલ દેશોની સાથે ખુબ પ્રેમપૂર્વક ભાગ લીધો હતો એવુંજ આ દેશમાં થવુ જોઇતું હતું.

ઓલ ઇન્ડિઆ ટીમ અહીં આવવાથી ક. આ. ના હીંદીઓની માતૃભૂમિ સાથે ગાઢો સંબંધ બાંધ્યો છે. હવે તે સંબંધ ચાલુ રાખવા અવાર નવાર કોઇ ટીમ આવે એમ અમે ઇચ્છીએ છીએ. દીદુસ્તાનના મારે ખૂણામાંથી રમનારાઓ આવ્યા છે તેઓનો આપસઆપસનો પ્રેમ જોનારને સર્વે ઉપર ઉંડી છાપ પડી છે. શ્રી મુકરજી પોતાના મળતાવડા સ્વભાવથી બધા સાથે ખુબ ભળી ગયા છે. દ. આફ્રિકામાં ઘેરે ઘેર તેમના ગુણગાન ગવાય છે. જેવા રમવામાં તેઓ નીખાલસ છે તેવાજ તેઓ વર્તનમાં પણ છે.

છેલ્લી વિદાયગીરી આપતા પહેલાં અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે તેઓ દ. આફ્રીકાના સારા સ્મરણો સાથે લઇ જશે. અને આશા રાખીએ છીએ કે અમારા મહેમાનોની હરીફી મુલાકાત થશે અને મહેમાનોની સહર સહણ કરીએ છીએ.

રાધા—કૃષ્ણ

(લેખકઃ શ્રી. મા. સો. જોશી).

ભારતીય નેત્રો ખાતેની માનસશાસ્ત્ર શાળાના રહ્યા છે. લંડનમાં આપેલ એક ભાષણ દ્વારા, તેમણે, મનુષ્ય આત્મ-સ્ફુરણ વડે કેવું પ્રાપ્ત કરી શકે છે એ દર્શાવ્યું હતું. તેમણે કહ્યું વિચાર દર્શાવ્યો કે એક મનુષ્ય સ્વતઃ પોતાની શારીરીક પીડા, આંખ બંધ કરીને, બેહાલના સ્વજાપાર હાથ ફેરવીને અને "દુઃખ બધ છે" એ શબ્દોનું ઉચ્ચારણ ચાલુ રાખીને મટાડી શકે છે ઇતિહાસ 'શ્રદ્ધા શક્તિ' ના ચમત્કારોથી ભરપૂર છે. 'પ્રેમ શક્તિ' ના ચમત્કારોની માનવું એ શું અશક્ય છે? શાસ્ત્રોમાં શ્રીકૃષ્ણને માટે આલેખાયેલા 'ચમત્કારો' ઘણે ભાગે આવા જણાયા છે.

આપક કૃષ્ણ ચમત્કારી કૃષ્ણ રૂપે હરી હરી દર્શન દે છે. તેમનાં અબ્બલ કાર્યો પ્રેમ પ્રગટ કરે છે. તે પોતાની જનનીને વૈરાટ દર્શન કરાવે છે; તે તેને ચાહે છે. શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનને સમરાંગણમાં આત્મ-સ્વરૂપ બતાવે છે; તે તેને ચાહે છે. જે દાનિ રાજાને અપનાવવા માટે તેમને શક્તિ આપે છે. તે ગરીબડા ધન વેચનારને આવલના દાણા આપે છે અને એક દાણો સોનું બનાવી દે છે કૃષ્ણ દીનબન્ધુ છે. તેમના હાથે કુબડી કુબ્જા નમણી અને રૂપાળી બને છે. મારા માનવા પ્રમાણે, તેમના વિશે ગ્રંથમાં લખાયેલ એક એક વાત પાછળ શ્રીકૃષ્ણનો વિશુદ્ધ પ્રેમ અને અનંત કરુણાવૃત્તિની ભાવના છુપાઇ છે. જ્યાં સુધી : જોવું કરું છું ત્યાં સુધી, તેમના 'ચમત્કારો' માત્ર શક્તાનાં દર્શનો નથી. તેના 'ચમત્કારો' માં નીતિનું લક્ષણ છે. તે તેમનો મનુષ્ય-પ્રેમ પ્રગટ કરે છે.

કેટલાંક વર્ષ પહેલાં, આવી એક વાત આંધ્ર-પોતાકમાં પ્રગટ થયેલી. એ નાટકના કર્તા મિ. આર સી. ટુવેલીપન છે. નાટકનું નામ 'ધ પર્લ ઓ' (મોતીનું ટીપું). ચિત્રસ્થળ ગોકુળ અને વૃંદાવનમાં મુકાયું છે. તેનો ભાવ સુંદર છે. કથામાં દરેક ચિત્રમાં હોંદી વાતાવરણ રખાયું હોત તો મારા મત પ્રમાણે ઠીક થાત.

પયોદાક્ષને ગૃહના દરમ્યાન ઉભાં રખાયાં છે અને દરમાં લાકડી અપાઈ છે. મી. ટુવેલીપન કૃષ્ણમંત્રીનો ઉલ્લેખ કરે છે. તેના સુર, લેખકના મત પ્રમાણે, સ્પષ્ટ અને મનોહર છે, એથી વિશેષ નથી. વળી 'છોકરાઓ' ને પયોદાક્ષને વઢાવી પડાવા મારે અમકા અમકી કરતા આલેખવામાં આવ્યા છે! પયોદાક્ષ હા પાડે કે ના પાડે પણ તેઓ તો કૃષ્ણને લઇ જશે એમ કહેતા તેઓનો ચિતરવામાં આવ્યા છે વળી ઋષિઓનો ઉલ્લેખ કરાયો છે. આ ઉલ્લેખ પણ હોંદી ભાવનાને સંગત નથી. એક ઋષિને કૃષ્ણ—મુખે કહેવડાવવા માં આવ્યું છે કે: ઓ વિષ્ણુ, મને આવી જડ સાધુતાથી ઉગારો. વળી નાટકમાં કૃષ્ણ પાસે ઋષિને નીચના વિવિધ શબ્દો બોલાવવામાં આવ્યા છે:

જુઓ, હવે ધ્યાન રાખજો: તેઓ સમક્ષ મારા વિશે એક પણ શબ્દ ન બોલતો!

માયું એ ન ધુણાવતો! જડવત્ શાંત અને સ્થિર રહેજો.

આમ બની, તેમાં કૃષ્ણદાસ ઝવેરીએ કામ કર્યું છે કે જે તારણ નીકળે વાતાવરણ રજુ કરે છે અને ભગવદ્ગીતાનું સુંદર ચિત્ર આલેખે છે. પરોઢિયાનું પહાડમાં આસમાની જગાડ, માયો અને રમતગમત માટેના કૃષ્ણનો પ્રેમ બતાવાય છે. એક કહેવા જેવો છે કે જે આપણને, પરોઢને પોતાના ગાયમાં થયેલ હિંસાના કર્મોની ઝાંખી કરાવે છે. કૃષ્ણને રમત્ત તેડવા આવનાર કદલાક ગોકુલ-ગોપીઓને પરોઢિયાએ કહે છે: "મને કેમ કોણ વાર લાગે છે ? તે બીજા બધાની જુદી પંક્તિનો છે. તેનામાં પ્રભુનો આત્મા પ્રતિષ્ઠિત છે અને સારી વાર રહે છે."

કૃષ્ણ કે માને બધાવવા પ્રેમનો નમસ્કાર કરે છે કે એ ચતુર નાટકની મુખ્ય વસ્તુ છે. તે તને આવે છે. તે ગમગીન બની છે. આંખની ચળકી ગઈ છે. પોતે વૃંદાવનના અરણ્યમાં છે, રાધા અંદર કરતાંયે વધારે મનોહર છે. તે કૃષ્ણને બિલકુલ ગોકુલ ગોલાવે છે એ બાવનું ગીત પોતેજ ગાય છે. પણ રાધા સાથે નથી. તે તેને છોડી ગઈ છે. તે ગોકુળમાં છે. કૃષ્ણ સદામા સાથે તેને સંદેશ પાઠવે છે. તે કહે છે કે કૃષ્ણને તેવીના કપડાં કે મીઠાનાં એક બાનકણાં, માત્ર ઝોકજ મોતીની જરૂર છે. જો રાધાજી તે આપે તો કૃષ્ણ તેને 'વાયદો' અને તેમાંથી સદ્ગત મોતી છોડી એ મોતી વડે પોતાની પ્યારી ગાયોને માળા પહેરાવશે. કૃષ્ણ વળી એ સંદેશામાં કહાવે છે કે અપમોસ મોતી બીજાં બધાં મોતી સાથે પાછું મોકલવામાં આવશે. કૃષ્ણ ઉમેરે છે કે રાધા તેના ગોળા વક્ષ ઉંચકવા માટે એક મોતી મોકલશે. સુદામા કૃષ્ણ સંદેશ રાધાજી પાસે લઈ જાય છે. રાધા આગ્રહ છે. તે કૃષ્ણ માટે તિરસ્કાર બતાવે કાઢે છે. મને કૃષ્ણનું નામ ગમતું જ નથી એમ તે કહે છે. તે કહે છે કૃષ્ણ "એક અજાણ્યા નામે ગોકુળ ગોપાળ" છે. ગામોને મોતીની માળા વડે શણગારવાની તેની કલ્પના કાંઈ અતિ ઉદાર રાજાને ન કરે. વળી મોતી કોઈ બજારી ચીજ નથી એવી સોબત કે સહેલી વસ્તુ નથી." રાધા પોતાનું મોતી આપવા ના પાડે છે. સુદામાજી પાછા ફરી બધું વૃત્તાંત કહે છે. કૃષ્ણ પોતા ઉદાસ બને **: પ્રભુની અંસી મનુષ્ય-હૃદયરૂપી મોતીની શોધમાં છે. જ્યારે હૃદય તેના પ્રેમનો જવાબ વાળ્યા ના પાડે છે ત્યારે તેને કેટલું દુઃખ થાય છે?** પ્રભુને ક્રિમાઝન મર્સેમર્ગેનાં "પણ મેન ઓફ સોરોઝ" શૌકાન્વત પુરુષ કહેલ્યા આળખે છે એ કંઈ અકારણ નથી. અનંતરૂપના આત્મામાં અફસોસ રહેલો છે. કેમકે વસ્તુઓ તેવી હોવા જોઈએ તેવી નથી. પ્રભુનો શાશ્વત આત્મા, પ્રજાતંત્રી વેદીપર પરેમ દયનિધિ તેવેલ છે. પ્રકૃતિ કે પુરુષ એ ત્યાગ વગર સંતોષ : સાંત્વનમાં ન પડે. કૃષ્ણ કહાસ છે. કૃષ્ણ અસ્વસ્થ છે. માત પૂછે છે કે તારા શું જોઈએ. તે કહે : મા, મારે અક્ષયવસ્ત્ર. તારા ગણાંન દોરવું એકજ નામું મોતી બાકીએ હું એ મોતી અને બધાયે મોતી પાછાં વરસે ધરીશ. યશોદાએ : કહ્યું બસ એટલું? લે, તને ગમે તે લે પણ એ તીપરેઈબાલ્ય કૃ મારિ પડ્યો. ☐ એમ માદમી કમ આવે એ હું પૂરી સમજી શકતી નથી.

કૃષ્ણે ગોપીઓ આદિ કર્મો અને બીજા તરીકે મોતીનિ આ બાદામાં વાપર્યું. મા પૂછે છે: કૃષ્ણ કૃષ્ણ તેં એ કેવું ? તે મોતીને કાઢયું ત્યારે તારે નારી કેસેની મલ્લક કરવાનો જ વિચાર હતો ને? કૃષ્ણે સ્વીકાર્યું. પણ સ્મિત કર્યું. કુરુક્ષેત્રમાં સર્વ ચઢાવાઓ સમક્ષ ગાંડીવધારી પડેલા અર્જુનને જોઈને પણ કૃષ્ણે સ્મિત કર્યું હતું અર્જુને પૂછ્યું! મારા સ્વજનોને કૃ ય મારી સામે? કૃષ્ણે સ્મિત કર્યું. બન્નેવ આ પણે વિષાદમાં મુગ્ધ હોઈએ ત્યારે પણ સ્મિત કરે છે! પ્રભુ બનવું એ કે વિષાદ પસાર થઈ જાય છે. અને જે ન આવે કોઈને અર્પે જીવન સમગ્ર બને છે. પ્રભુ આપણને સૂંઝાવનારી માતા પ્રત્યે હસે છે. તે પોતાની માયાથી આ બધી માયા ઉપજે છે અને આપણને ઉદાસ કરે છે. પ્રભુની માયા એ પ્રેમની શક્તિ છે. કૃષ્ણનો 'અસ્વીકાર' છે ત્યારે પરોઢિયાએ ગાયરાંયેલાં ગામ આકુળવ્યાકુળ હોય ત્યારે કૃષ્ણ સ્મિત કરે! પછી તે પોતાની માયાનું અક્ષય સ્વરૂપ બતાવી તેની મા પાસે કબૂલ કરે. તે મુરલી વગાડે છે ગોપી તેની આતા પાછી છે. પ્રભુના કંઠ ગીતના સૂરે. મોરાને પરોઢાવવા જોઈએ. બીજી કેમ તેમાં કૃષ્ણ ફૂટે છે. પ્રભુની મુરલીના વિશેષ સૂર સંભળાય છે. મોતી વૃક્ષ જન્મે છે. મુરલીના નાદ સાથે મોતી વૃક્ષ મોટું થાય છે આમાં અસંખ્ય મોતીઓ તો ઘણ આવ્યો છે કૃષ્ણ કે છે: મા તે નારે મોતી પાછું લે તે તેનાં કર્મ ગાદે વળી વધારે મોતી આપે છે. નવી માળા કરાવા વળી બીજાં નાની આપે છે. તે ગામોને પહેરાવવા માટે હાર કરવા, ગોકાકોને મોતી આપે છે. પમ રાધાનું શું? મોતી-વૃક્ષને ઉગેલું જોવા એક સદ્ગત ગોકળી જાય છે. તે પ્રભુનો ચમત્કાર રાધાને કહે છે. તે રાધાને રાજી કરવા અને ક્ષમા માગવા પ્રતીક્ષા કરતા કૃષ્ણની ક્ષમા માગવા સમજાવે છે. રાધા દમ ગળોકારી છે! તે કહે છે: તેની ક્ષમા, કદી નહિ.. રાધા અગ્રેસર છે. પ્રભા મોતી-વૃક્ષ જોવા તો આતુર છે પ્રસ્તાવના આવે છે. વૃક્ષ નથી દેખાતું. હું તે જ્યાં થયું એક સ્થળે પીપળાના ઝાડ નીચે ગોદા છે. તેમાંથી કહે : તે વૃક્ષ જોતી નથી. આપણે જવાબ આપીએ કે સ્થળે રાધાને કંઈ : "ગમગીન હૃદય કદી ન જોઈ શકે. આમાં : તેની આંખોને અંધ બનાવે છે." **ફ્રાન્સના રાજ્યમાં નગ્નજ પ્રવેશ કરે.** હવે રાધાનું દિલ લલચાયું તે અભિમાન છોડે છે અને પ્રભુને કહે છે. તે આપીને કહે છે: "હે પ્રભુના પ્રભુ હું આપું કૃષ્ણનાં દર્શન માટે તલપતું છું. એ નાદ, એ તો મરીશ. મને : કૃષ્ણ : ય મળે?" પોતે નરસિંહકેલ પ્રભુનાં દર્શન માટે, તેમનું હૃદય કલ્પના કરે છે. પોતાવે ઘણે છ રાત પડી : પોતે એકલી : હૃદય તેહનાથી વિરાગ છે. રાધા કહે

> મારા હૃદયના ખાલનો અપેક્ષા જ્યારે : ત્યારે તારાઓ મારી મજાકી કરે છે. મારા હૃદયમાં એમને તારો : ચંદ્ર પ્રકાશતો નથી. પ્રકાશની આશાએ નથી : : મારા હૃદયના ગરેજ પ્રકાશને : : કરે ગા ગા.

પ્રભુનો પ્રકાશ નમ બનવા માટે પ્રગટે છે એક પ્રભુને મળવા માટે જે પ્રકારની સજાવવાનું છે તે પ્રકારના નથવતા છે અને રાધા સાંભળે નથી. નમ્ર છે. રાધા મોતી વૃક્ષ નિહાળે છે. તે કહે : : પ્રકાશ વગર મોતીના ઝળકાર વગર કરી નથી જોતી." એ બધાની પંક્તિ ચીરવા, વનમા

કૃષ્ણ મળે છે. ગોકુળમાં કૃષ્ણ બંધાયો પણ તરછોડાયા હતા. ગોપીઓ'કહેતી આવા' કરી કૃષ્ણે પોતાને રત્નમાં રોપવા રાધાને ગોકળીઓ ઉદ્ધાર માટે પ્રેમની ગોજનો આપે રાધા કૃષ્ણને અરજી કરી છે' તે તેને બોલી કરે છે. કૃષ્ણ કહે છે: "રાધા, તારો મોતી રહેજો; મારે બોધ ન લેજો; પ્રેમનું મોતી હરીવરે માટે મોતી બન્યું છે." ભગવાનને પ્રશ્ન પ્રાપ્ત નથી. તેમે અને મનુષ્ય હૃદયનું મોતી લેજો. તે પ્રેમને બાતર આપણને ઈચ્છે છે. તે પ્રેમના ઉન્હો વધારવા માટે આપણો સૌય કરવું છે. તેમનો સંગ કરવાનો બંધ બેસતો ગઇ મહારની બેડીઓનો નાશ. ચાલો આપણે તેમને નમીએ અને પ્રેમ તરે સર્વોત્તમ સમર્પણે અને પ્રાપ્તના ઉદ્ધાર માટે તે આપણો દ્વારા નવીન અવતારો કરશે."

• અંગ્રેજી પરથી.

જ્ઞાન કણિકા

નાભનું ઝેર

જે પાણીનું ટીપું માખીના મોઢા પાસે મોળી લાગે છે તેજ ટીપું સાપના મોઢા પડતાં તત્કાલ ઝાપ કે મોતીની ગર્ભાધરતા અને ક્ષય તરીકેનો ઉપયોગ તો આપણે જાણીએ. પરંતુ સાપના ઝેરનો ક્ષયોગ આપણને નવાઈ ઉપજાવે તેવો છે. વિજ્ઞાન શાસ્ત્રીઓ બાબતમાં બધાનાથ સાપોને પણ પોતાના ક્ષયોગમાં લઈ શકે છે પારીસમાં દમવા તેના પ્રયોગ કરવામાં આવ્યા છે અને તેઓએ શોધી કાઢયું છે કે સાપનું ઝેર કેન્સર સામેનો રોગ દૂર કરે છે.

માખીની આંખો

કુલ્લવી આંખોમાં માખીની આંખો ખુબજ બાત ધરાવે છે. તે દૂર સુધી જોઈ શકે છે તેમ સૂક્ષ્મ વસ્તુઓ પણ પારખે છે. કેટલાક વૈજ્ઞાનિકો તો શોધની નોંધ કરી ધરાવે છે કે એક વાર બેટે પડેલો કાળો મનુષ્ય ત્રણ કોસ દૂર છે. બધારે પક્ષી સો વારના અંતરથી પણ જોઈ શકે છે.

પરતંત્રતા

બધારે આર્જેન્ટિનાના રટલેજ બાલ્યાવસ્થામાં કેરોલીનામાં રહેતા હતા ત્યારે બંગલી પ્રાણીઓને પકડવાની તે બોડજ શોખી ગયો હતો. શિકારના નાડબર મોરસ્કેમ 'નાભનું પક્ષી માતા સાંભળી તેણે સંતોષ થયો નહિ • દહે બોટ બાજ પકડી પાંજરામાં પૂર્યું. તેને ખાવા વસી કે રોજ મધુર સંગીત સાંભળશે બીજે દિવસે એ બચ્ચાની માતા તે પાંજરા આગળ આવી અને કેટલાક બગાડી ગઇ. એ જોઈ તેને બહુ આનંદ થયો પરંતુ બીજા સવારે તે મરેલું પડયું હતું. પ્રાણીશાસ્ત્રીને બધારે એ વાત કરી ત્યારે તેને કહ્યું.

"એ બંધીની માતા પોતાના બચ્ચાને પાંજરામાં પુરાયેલું જોઈ તેને ઝેરી દવા બવરાવે છે. ગુલામીના બંધનમાં રહેવા કરતાં તેનું બાડ બચ્ચું મમરાવવું બાપ એ તે સારું ગણે છે."

વિવિધ બબરો

પુનીયન સરકારે જર્મનોમાં ટ્રાન્સવાની કોલોની છે પહેલા ટ્રાન્સવાલ તરીકે ટે. ઓલ. એન. બી નિમાયા છે ટે. બી કેળવણી બાતાના સેક્રેટરી હતા.

ગયા બ્રિટાસ મારસમા યુનીબનમાં રહ્યાન અકસ્માતોમાં મરણો અને મન નીચે પ્રમાણે બધ હતી. બારણો: ૨૬ ગોરા, ૪૨ બીનગોરા કુલ ૧૦૬૪ અકસ્માતો થયા હતા. જેમા મોટરના અકસ્માતો ૨૦૦૭ હતા.

• જર્મનીનું ત્રીજું ૧૦૦૦૦ ટનનું 'બોકટ' બોલવામાં નવું મુકવામાં આવ્યું છે.

બોલીસ વહાણવટાને મદદ કરવા માટે, બોલીસ સરકારે ૨૦ સાબ પાલિની સબસીડી બાતામાં રાખવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

જર્મનની ક્રુપ્ર ઓફ યેલ બિસ્કીટની કબરસ્થાપિકા મીસ વાગેનેસ મેલ્નોટે ૧૫ વર્ષની ઉમરે બી. બ્રુ નામના એક વીસ વર્ષના યુવક સાથે લગ્ન કર્યા છે.

મેડાગાસ્કરની રાણીના પર પ્રીન્સ રેવો હદયના દર્દથી એકાએક મરણ પામ્યા છે. રાણી વિક્ટોરીયાના જ્યુબરસેનક્ષ પ્રમોશી, અને પાછા ફરી તે પહેલાં તેના પતિ સ્વર્ગે સિધાવી બયા.

ચિલામાનમાં બા. ૭૨૦૦૦ના ખર્ચે ૧ વેધશાળા બંધાનાર છે. તેમાં ૭૨ ઈંચનું પ્રતિબિંબ પાડતુ દુરબીન ગોઠવાશે.

૨૪ વર્ષના મજુર આગેવાન ટોમ માન, અને ડેરી ગોલીટને ફિલ્ટરી બાબતો બાબત માટે લંડનગાં પકડવામાં આવેલા, પણ કાર્ટ તેમને નિર્દોષ જાહેર કરી છોડી મુકયા છે.

કી સ્ટેટમાં દબ્બરો ઘેટાંઓ મરી ગયાં છે. કેટલાક એકુતોને તો પોતાનાં બાબાં પણ ખોઇ બેસવાનો બીક બેઠી છે.

કેપટાઉનમા પરેા બાંધવાનું મોજું કરી વળવાના છીંટાની ખોટ પાવા લાગી છે.

બાન્સટરડામાં બેકારોને બપાતા પગારમાં પટકોર કરવામાં આવ્યો તે સામે જાસ્તો કરી રહેલા 'કોમ્યુનીસ્ટો પર પોલીસે ગોળીબાર કરતાં સાત માણસો મૃત્યુ પામ્યા.

રૂમાનીયાની સરકારે નાબી બંદરો વિગેરી નાબવા હુકમ કાઢયો છે.

૬૪ ફુટ લાંબી અને ૬ ફુટ જાડી એક બાબ-જે કે ૧૦૦ વર્ષથી વધારે વર્ષ જુની કહેવાય છે તેને બેસિર સેબી નદીમાં ગોળાથી ઠાર કરવામાં આવી છે. તેને હવે બુલવાસોના અજાયબ પરમાં મુકવામાં આવશે.

ટેક્સાસના મદારાજાના કારબારોના હુકમે બારી ગયો છે. મદારાજાને દર માસે રૂા. ૩૫૦૦ નું બાબું બળશે, અને તેનો ફીકરો સ્ટેટ પર રાજ કરશે.

બ્રેઝીલમાં ગરમી પડતાં ૩૦ મરણો નીપજ્યાં છે.

છાપાનું લવાજમ બગાઉથી લેવાનો નાયમ છે તે બાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી બાપવા બાંદરબાની કરવી. એથી બાહકને પેનીના ખર્ચા પડશે અને બમને ઉઘરાણીએ નીકળવાના ખર્ચ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન બોપીનિયન'.

હબસીનો કુલગુરૂ

(૨)

પરોપકાર.

વીસી ઉનાળાને અન્તે બંધ થયા એટલે વૅશિંગ્ટન મેડન આવ્યો, ને ત્યાં હબસીની શાળામાં મહેનતાણે જોડાયો. એના જીવનના અસલ મુખ્ય ગાળામાંના એનો આ આરંભ હતો. એણે જોયું કે પોતાના બંધુઓની ઉન્નતિ માં સહાયતા કરવાનો તક હવે પોતાને મળી છે. કેવળ પુસ્તકજ્ઞાન બસ નથી, એણે પહેલેથી સમજી લીધું. સવારના આઠથી રાતના દસ સુધી તે કામ કરતો. સામાન્ય અભ્યાસક્રમ ઉપરાંત તે પોતાના શિષ્યોને માથું ઓળતાં, અને હાથમોઢું તથા કપડાં સ્વચ્છ રાખતાં શીખવતો. વળી ઘરસ્વચ્છ કરતાં ને નહાતાં શીખવવા ઉપર એ વિશેષ ધ્યાન આપતો.

મોટી ઉમરના ઊજરાઊંઝરી તેમજ સાંજોને પુરૂષો બહુ હતાં, જે દિવસે કામ કરતાં, બતાં જે બહુવાને ઉત્સુક હતાં એને સારૂ વૅશિંગ્ટને રાત્રિશાળા ઉઘાડી. એમાં રોજ રાતે બોઢ કલાક તે દિનશાળા જેટલીજ હાજરી રહેતી. રાત્રિશાળાના કેટલાક વિદ્યાર્થી પચાસ વર્ષની અવસ્થા વટાવી ગયેલા હતા.

વૅશિંગ્ટને એક વાચનાલય પણ રચ્યું ને અઠવાડિયે બાલુ કરી. રવિવારે તે બે રવિશાળા ચલાવતો, તેમાંથી મેડનમાં હતી તે બપોરે બેસતી. અને ત્યાંથી ત્રણ માઈલ દૂર બીજી શાળા હતી. તે સવારે બેસતી. આ ઉપરાંત ટ્રેમ્પ્ટનની તૈયારી કરનારા કેટલાક તરણોને એ ખાનગી શિક્ષણ આપતો. એ લખે છે: 'પગારનો કોઈ પણ વિચાર કે ગણતરી કર્યા વિના હું શીખવી શકું એવું કંઈ પણ જેને શીખવું હોય એને હું શીખવતો. કોઇને સહાય આપવાની તક મળે એમાંજ મારો પરમ આનંદ હતો. પરંતુ સાર્વજનિક શાળાના શિક્ષકનું હું કામ કરતો એટલે સાર્વજનિક શાળામાંથી થોડોક પગાર મને મળતો.'

વૅશિંગ્ટન ટ્રેમ્પ્ટન હતો ત્યારે એનો મોટો ભાગ ન્હોન મેળવવાની આશામાં મજુરી કરતો, કુટુંબનો નિર્વાહ કરતો અને વૅશિંગ્ટનને પોતે સહાય બહુ થોડો એટલા સારૂ પોતાના શિક્ષણ પ્રત્યે દુર્લક્ષ કરતો. આ બાબત બોલવાનો અવસર વૅશિંગ્ટનને હવે આવ્યો. એણે ન્હોનને ટ્રેમ્પ્ટન સારૂ તૈયારી કરવામાં અને બાં બહુના ખર્ચે બાબ તેમાં મદદ કરી. ન્હોન પણ ટ્રેમ્પ્ટનનો સ્નાતક થયો. અને હરકોઈમાં ઉપોસના ઉપરીની પદવીએ પહોંચ્યો. ટ્રેમ્પ્ટનથી એ પાછો આવ્યા પછી, એમ બાર્બિએ મળીને પોતાના ધર્મના બાબ કોલ્કસને ટ્રેમ્પ્ટન મોકલ્યો. કોલ્કસે પણ ટ્રેમ્પ્ટનનો અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો અને હરકોઈમાં પોસ્ટમાસ્તરનો કામે બાગ્યો.

તૈયારી

મિસ્લની શાળામાં બે વર્ષ ઉત્તમ કામ કર્યા પછી વૅશિંગ્ટન ટી. સી. માં એક વર્ષ અભ્યાસ અર્થે રહ્યો આ સંસ્થામાં ઉદ્યોગ શીખવાનો નહિ, એટલે ઉદ્યોગ અભ્યાસ માં હોય કે ન હોય એનાથી શું ફેર પડે છે તે જોવાને એને અવસર મળ્યો. ટ્રેમ્પ્ટનમાં વિદ્યાર્થી સ્વાવલંબી બનવાને સતત પ્રયત્નવંત હતા અને આ પ્રયત્નને લીધે એનું ચારિત્ર સરસ ઘડાતું. વૅશિંગ્ટનના વિદ્યાર્થી બોબા સ્વમાની હતા. કેવળ બાહ્ય દેખાવ ઉપર તે વિશેષ ધ્યાન દેતા. જેમ ટ્રેમ્પ્ટન-વાળા કરતા તેમ તેઓ પાકે પાયે કામ નહોતા લેતા. બેદિન ને બીક તે વધારે બોબુતા, પણ જીવન અને જે પરિસ્થિતિ એની સામે થોડા દિવસમાં બડી થવાની હતી તે વિષે તે ઓછું બોબુતા. કેટલાક વર્ષ આરામમાં રહ્યા પછી દક્ષિણના જુદા જુદા પ્રદેશમાં જવાની અને હબસી લોકો કામ ઉપાડવાની ટ્રેમ્પ્ટનના વિદ્યાર્થીઓના જેવી વૃત્તિ એને રહેતી નહિ; કેમકે ત્યાં આરામસાધન બોબાં મળે. પણ તે તો કોલેજમાં ઉપરવાના અને પુલમન ગાડીના બોહલિયા બનવાને લલચાતા.

વળી અહીં ધોબીકામ કરીને આજીવિકા મેળવતી હબસી માતાઓની પુત્રીઓને વૅશિંગ્ટને જોઈ કે ૬-૮ વર્ષ રાબા ને બાબુની ને પરિણામે બારે લુગડાં ને મોંઘા જોડાની કોબીન બનતી. એની જરૂરીયાત વધી પડતા પણ એ જરૂરી-યાતને પુરી પાડવાની એની શક્તિ એટલા પ્રમાણમાં વધતી નહિ. ઉલટું આ વર્ષના અભ્યાસને લીધે બાતાના ધોબી-કામ ઉપર એનો અબુગમો આવતો ને એ ઉંચે આવે ચડતી. વૅશિંગ્ટને જોયું કે ગૌરાંગકશિક્ષણની સાથેજ બાને ઉદ્યોગ શીખ્યો. હોત તો તે બચી જાત.

વૅશિંગ્ટન ટી. સી. માં વર્ષ પૂરું થયા પછી એને એક નિમંત્રણ મળ્યું. જેથી એને સાનન્દાશ્ચર્ય થયું. જનરલ આર્મ-સ્ટ્રોંગે એને કાગળ લખ્યો, કે બાપતા સત્રમાં અનુસ્નાતક વ્યાખ્યાન આપવા તમે ટ્રેમ્પ્ટન આવજો. વૅશિંગ્ટને બહુ સંભાળપૂર્વક વ્યાખ્યાન તૈયાર કર્યું અને 'વિજય મેળવતી શક્તિ' એવો વિષય લીધો.

ટ્રેમ્પ્ટન વ્યાખ્યાન આપવા બાવ્યો, ૧ વર્ષ પહેલાં વિદ્યાર્થી બક્તિએ કાબાસ કરવા પોતે જે પ્રદેશમાં જઈને બાવેલ, મોટે ભાગે એજ પ્રદેશમાં બઈને વૅશિંગ્ટનને બાવાનું થયું. પણ હવે ત્યાં બાગમાડી ચાલતી હતી એમાં તે જેટલો હતો પહેલી વાર ને આ ફરી વચ્ચે કેટલો ફેર હતો! વૅશિંગ્ટન કહે છે: 'પાંચ વર્ષની અંદર એક માણસના જીવન ને અભિલાષમાં બાવું મોટું પરિવર્તન કવચિતજ થયું હશે.'

ટ્રેમ્પ્ટનથી બાવ્યા પછી તરતજ વૅશિંગ્ટનને જનરલ આર્મસ્ટ્રોંગનો બીજો કાગળ મળ્યો. એમાં એને લિખાવ બહુને ટ્રેમ્પ્ટન બાવવા લખ્યું હતું. મેડનની શાળામાં તૈયાર કરીને વૅશિંગ્ટને કેટલાક તેજસ્વી વિદ્યાર્થીને ટ્રેમ્પ્ટન મોકલ્યા હતા, એને લીધે આ બીજા બોને બાપવાની વાત ઉપસ્થિત થઈ હતી.

આ સમયે આર્મસ્ટ્રોંગ ટ્રેમ્પ્ટનમાં અમેરિકન ઇંડિયનને શીખવવાનો પ્રયોગ કરતા હતા, એટલે એણે ૨૫ ઇંડિયન તરણને વૅશિંગ્ટનને સોંપ્યા. કહેવાની બાગ્યેજ જરૂર હોય ઇંડિયનને કેળવવામાં પણ એને યોગ્યજ જશ મળ્યો, અને ઇંડિયન વિદ્યાર્થીના પ્રેમ, વિશ્વાસ ને સન્માનનું એ પાત્ર બન્યો.

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

કમીટી હીંદની વધારાની વસ્તી માટે નવું કોલોની મેળવવાની અગત્ય જુએ છે, અને કેવળ પરોપકાર દ્રષ્ટિથી (?) વિદેશ-વસવાટની વકીલાત કરે છે; પણ દ. આફ્રિકાના હીંદીઓ તેમાં ભાગ લઇ શકે એવું કશું કરવા રજળે મુકે છે.

કોંગ્રેસની ખોળાધરીનો અર્થ

(ગતાંકથી ચાલુ)

કમીટી શા માટે નિમાઇ?

આ સ્થળે એટલું જણાવી દેવું અગત્યનું છે કે ૧૯૩૨ નાં સમાધાનની રૂએ, જ્યારે સરકારોએ નીમેલાં સંયુક્ત કમીશન વડે બીજા દેશોમાં આવા વસવાટની તપાસ કરવાની હતી. સંયુક્ત કમીશનના સભ્યોએ તપાસના જુદા જુદા દેશોના મુલાકાત લેવાની હતી અને સ્થાનીક સરકારો સાથે મોઢામોઢ મસલત કરવાની હતી, અને સાર બાદ પોતેપોતાની સરકારોને 'રીપોર્ટ' કરવાનો હતો. સરકારો તે તપાસનાં પરિણામો પર પાછી વિચાર બહાવત, પણ ચેકસાઇ કારણોસર, સમાધાનમાં પારેલ પત્રમાં અગત્યના ન મુકાણ. તેને અર્થે સંયુક્ત કમીશનનું કામ સહેલ અને સટપટ થાય એટલા ખાતર, પ્રાયમીક તપાસ કરવા આ કમીટી નિમાઇ.

કોંગ્રેસની ખોળાધરી

જો સંયુક્ત કમીશન નિમાયું હોત તો તેનું પહેલું એક કામ તો સુચવાયેલી વિદેશ વસવાટ યોજનાનો પ્રકાર નિર્ણય કરવાનું બનત, અને તેના નિર્ણયો બન્ને બાજુની વિશેષ વિચારણાઓના ફળ રૂપ બનત. પણ આ કમીટી, દ. આફ્રિકાવાસીઓની બનેલી હોવાથી, તેને તો ગણી શકતી હકીકતો પરથી અનુમાનો કરવાની ફરજ પડી છે. કમીટીની આ પ્રશ્નની વિચારણાને, રા. રે. કેનહરસ વખતે સા. આ. ઇ. કોંગ્રેસના રેહીગેટોએ પહેલી કાઢેલી ખોળા ધરી વડે બારે મદદ મળી હતી. આ ખોળા ધરી ૨૩ જાનેવારી, ૧૯૨૭ ના રોજ હીંદના પ્રતિનિધિમંડળને અપાઇ હતી. કોંગ્રેસની ખોળાધરી માં, વિદેશ-વસવાટ યોજનાનું રૂપ ખરા આંગણાં મુકાયું નથી એમ માનવાને કમીટીને કશું કારણ નથી. ખોળાધરી નીચે પ્રમાણે છે:

> કોંગ્રેસ, હીંદ અને દ. આફ્રિકાની સરકારો સાથે, હીંદનાં પોતાની વધતી જતી વસ્તીને માટે વિદેશ-વસવાટના સ્થળો શોધવાના કામમાં, સહકાર કરવાનું કબુલ રાખે છે, પણ સરત એટલી કે કોંગ્રેસ તરફથી અપાતો આ સહકાર, સ્વદેશ-ભક્તિવાળા આગેવાનોથી ચેરાયેલો અને તપાસ પામેલા દેશો માં દ. આફ્રિકાવાસી હીંદીઓ જાતે કાંઇ સારી તક છે કે કેમ તે જાણવા પુરતો. પણ હીંદીઓ પુનીયનમાં અધિકવાસ યોગ્યછે જાણવા તો હીંદી વસ્તી વધારવાની છે એ મુદ્દા પર નહિ જેવો ગણવો; વળી સરત એ કે આમાં સમાધાનની બાજ રૂપ એસિસ્ટેડ એમીગ્રેશન સ્કીમ દુર થાય અને કોંગ્રેસ તેની નીતિની રૂએ તેના વિરૂદ્ધ થવા સ્વતંત્ર રહે. એમીગ્રેન્ટના બે કામ મુદ્દાઓ, અથવા રા. રે. કેનહરસ ચર્ચેલા બીજા વિષયો કોંગ્રેસને પસંદ ન પડે તો : એમીગ્રેન્ટ નામંજુર કરવાનો અને ઉપલી યોજનામાં પોતાનો સહકાર પાછો ખેંચવાનો હક અનામત રાખે છે.

આ ખોળાધારી ઉપર નીચેના માણસોએ સહી કરી હતી: જુસબ પ્રમાદીમ બારડી, બનાર્ડ સીગામની, પ્રાગજી ડેસાઇ, એસ. બી મેદ, એસ. આર. નાયડુ, એમ. એમ. પાંથી, શેખ અહમદ, સી. એફ. એન્ડ્રુઝ, ચોરાબજી દસ્તમજી પી. આર. પટ્ટર, એ. આઇ. કાજી, હાજી કાસમ આદમ, એ. ફીરટોઝર, વી એસ. રી. મયર, એ. પ્રસ્માયલ, એ. ડી. મોહાલા.

આ ખોળા ધરીનો ચોકખો અર્થ એ નીકળે છે કે સા. આ. ઈ. કોંગ્રેસ, હીંદના પ્રતિનિધિઓ અને આ કમીટીના સભ્ય ઉપરાંત રા. રે. કેનહરસના સભ્ય મી. હીલ્ટન નિકોલ્સ એમ. પી. ના મત પ્રમાણે, વિદેશ-વસવાટની યોજના, હીંદના વધારાની ખાણોની વસ્તીના લાભ ખાતર ઉઠાવાયેલી પ્રાયમીક રીતે હીંદી યોજનાજ થવાની હતી. આ કમીટી સમક્ષની જુબાનીમાં સા. આ. ઈ. કોંગ્રેસે જણાવ્યું હતું કે "જો હીંદી સરકાર હીંદના હીંદીઓના વસવાટ માટે, હીંદી સરકાર યોજના રજુ કરવાનું ઇચ્છે તો કોંગ્રેસ આવી યોજનાની શકયતાઓની તપાસમાં, દ. આફ્રિકાના હીંદીઓ તેમાં મરજીયાત ભાગ લે એવાં આકર્ષણો તે આપે છે કે કેમ એ તપાસવા, માટે, સાથ આપવા કબુલે છે." આ પુરાવો કમીટીને એમ માનવાને પ્રેરે છે કે વિચારાયેલી યોજના મોટા પ્રમાણમાં હીંદી યોજના થવાની હતી. અને તેનું ફળ હીંદના હીંદીઓ પર કોઈ નવો દેશ વસાવાય અને તેમાં દ આફ્રિકાના હીંદીઓ સાથ આપી રાકે એ હતો; અને યુનીયન સરકારના પ્રતિનિધિઓ એસીસ્ટેડ એમીગ્રેશન-જેનો જબરી અંત આવી રહ્યો હતો તેને રેયાને ગોહાં તરીકે તે સ્વીકારે હતું."

હીંદને કોલોનીની

આર્થીક દ્રષ્ટિએ, વધતી જતી વસ્તીવાળા હીંદને (જેની વસ્તી ૩૫ કરોડ જેટલી છે) વધારાની વસ્તી માટે બારો શોધવાનો, અને બીજા દેશોની જેમ કોલોની મેળવવાનો હક છે, આજ સુધી હીંદના ગીરમીટીયા તરીકે બીજા દેશોનાં કોલોનીઓ બીલવવા ગયા છે, અને એ દેશોમા તેઓની ચાલુ રહેલી રાજદ્વારી અધમતાનો પાયો, જગતની દ્રષ્ટિએ, હીંદના ગેરલા પુરૂ પડયો છે. એટલે કુદરતી અને રાજકીય કારણોસર, હીંદ દેશાવરમાં એક કોલોની સ્થાપવાની મુંઝવણ ૧૨ અને આ સ્વતંત્ર હીંદી સમાજ પરધામાં તેના વધારે સાહસીક શહેરીઓની શક્તિઓ વપરાય એ કુદરતી છે.

આ સંજોગોમાં, કાશ પણ યોજના, નવી વસાહતનો ચાલુ વિકાસ અને એક આખો પ્રદેશ કે પ્રદેશોના છેવટના વસવાટની શકયતાનો વિચાર કરે.

હીંદને માટે, જગતના વિશેષ વસેલા ભાગોમાં પશ્ચિમની સત્તાઓ સાથે વિદેશ વસવાટમાં હરીફ થવાનું કામ ઝાઝે પણ મોહું થયું છે. હીંદી વિદેશ-વસવાટનું અનુકુળ ક્ષેત્ર, અલ્પખીલેલા રિસોનિયાળા દેશોમાં શોધાવું જોઇએ. એટલા ખેડુતોને વસવાટ માટે સ્વીકારાશે એમ નથી. નવાં કોલોનીને બીલવવા માટે, ખેતી સિવાય બીજું કે પણ કામ કરવું પડશે. (અપુર્ણ)

યુનિયનના રાજરંગ

બ્રિટિશ સામ્રાજ્યની અંદર કે બહાર એ પ્રશ્ન દ. આફ્રિકામાં આજે ચર્ચાઈ રહ્યો છે. જનરલ સ્મટ્સ હર્ટઝોગ સાથે સોદાસ રહેલા આખરે ફરે છે, જ્યારે ડો. મલાન બ્રિટિશ સામ્રાજ્યથી અલગ રહેવામાં કેરાનું હિત સમાયેલું માને છે.

હર્ટઝોગ–મલાનનું કાતિલ યુદ્ધ

બ્રિટિશ નૌકાબળપર મદાર

આ ઠરાવથી નાકાબળના મુખ્યકાલ સેનારા એડમિરલો અને અમલદારોને, સદકાર અને સહમતના અમકાય-નારો સંદેશો પાઠવતાં, જનરલ સ્મટ્સે, પ્રિટોરીઆની સદકાર સભા માં, જણાવ્યું હતું કે જગત આજ તો ઘેરાયું છે, શાંતિનાં સ્વપ્ન અદશ્ય થયાં છે, અને જગતના એક જબર લેખારી ગાળે આપણી ઉપાડી રહેલી સ્થિતિમા, બ્રિટિશ નૌકાબળનું રક્ષણ કેવું છે એ આજે જણાવાનો છીએ. તેના અર્થ એ છે કે દુર દુર અને નજીક આ જગી પંજ દુશ્મનો પડેલું છે, જે દુશ્મનો લડતુ નથી, પણ મીત્રોમાંને દુર રહેવા દુશ્મનની ચેતવણીરૂપે છે. જનરલ સ્મટ્સે આગળ વધી જણાવ્યું કે તેઓ સામ્રાજ્યમાં તેમના સંબંધે સુખી છે અને તેઓ તે પંથે દુશ્મનને માટે ચાલવા આજે છે.

હર્ટઝોગ સામે બહારવટું

ડો. મલાને કેપમાં જનરલ હર્ટઝોગ સામે બારે જંગી પ્રચાર શરૂ કર્યો છે. તેણે એક એક વિધાનમાં જાહેર કર્યું છે કે નવા યુદ્ધમાં દ. આફ્રિકાને સંડોવાવું પડશે, અને બ્રિટનને મદદ કરવી પડશે. એટલા માટે આજે 'રાષ્ટ્રવાદી પક્ષની હોળી કરવામાં આવે છે. દ. આફ્રિકાને સામ્રાજ્યનો ભાર નથી, એ બાબતો વાતો તો દ. આફ્રીકાને લડાઇમાં ઉતારવાની બંદ બાટબાજ છે. દ. આફ્રિકાના રાષ્ટ્રવાદી પક્ષનું એકત્ર કરવાને બદલે દુર પાડનાર જનરલ હર્ટઝોગ છે, વગેરે.

ડો. મલાનના પક્ષકારો દ. આફ્રિકાના બધામાં પ્રાંતોમાં છે. પાર્લામેન્ટના સ્પીકરની ખુદ પત્ની મીસીસ જોન્સ્ટન, ફ્રી સ્ટેટના પ્રધાનમંડલાકવાદી રેપ. હાન્ડર મર્વે, રેવ્વે ખાતાના મરહુમ પ્રધાન પી. સી. ક્રાલ્બુ. મલાનની પત્નીઓને યુવક પ્રોગ્રેસમાજ નેતા પક્ષમાં છે. તેઓ મલાનપાદીઓ કહેવાય છે. તેઓએ હર્ટઝોગમહાસાંમ્રાજ્યવિરુદ્ધ જંગી પ્રચાર શરૂ કર્યો છે.

આંમ્રાજ્યને બાદ કરી દે ડો. મલાન બધાથી બહુમી પ્રધાન હતા અને બન્ને ગોળમેજ પરિષદોમાં તેમને દ. આફ્રિકાના પ્રતિનિધિમંડળના વડા તરીકે બાગ લીધો હતો અને ત્યા. સામ્રાજ્યને સહકાર્ય હતો.

ડીલમાન હુકની જરૂર

રાષ્ટ્રવાદીઓના દિલ તરીકે ઓળખાતા, એક વખતના બાબ બાતોના પ્રધાન અને એંગ્લોબોર યુદ્ધના જનરલ, અને આજે વગીકાત કરતા રાજદારી મી. ટીલમાન રૂસે સેન્ડ્રલ પાર્ટી સ્થાપી છે. જેને તેના પ્રચાર માટે આપના ઉદ્યમમાં ધુની રહેલ છે. હાલ તે ફ્રી સ્ટેટમા બાપણો આપે છે. તેના પક્ષનું બંધારણ ઓરિયાઈ લોકોને અસાધારણ સત્તામાં ગોઠવવાનું સૂચવે છે. તેનો પણ સાતકોટ જેવો. પક્ષકારોમાં એક ગોમ, પી. અને બીજા પુરાણા રાજદારીઓ છે. ટીલમાનબોટાઓ વિરુદ્ધ ભાષાણો કરવાથી એકત્ર વધ પિતા નથી.

સાઉથ-વેસ્ટ આંદોલકામાં

સાઉથ-વેસ્ટ આફ્રિકા બાદેલાં કેસોની વર્તુ. આજે તેનો કારભાર રાજસંબંધના મેન્ડેટની રૂએ, યુનિયનસરકાર ચલાવે

છે. અહીં લડવૂએ જર્મનો સારી સંખ્યામાં છે. અને તેઓ ઉપર હિટલરની કુદરતી રીતે અસર થઈ છે.

સાઉથ-વેસ્ટ આફ્રિકામાં આજે હિટલરે યુવક ચળવળ ચાલે છે. તે એટલી વધી છે કે તેથી જર્મનો અને બીજા વસ્તી વચ્ચે અથડામણ થવા બેસે' જેવા પેદા થયો છે. આ સ્થિતિને અંગે ઓર્ગેનાઈઝર સખ્ત પગલાં ભર્યાં છે, ચળવળના નેતા કેપ્ટન બોસ્સનીટઝર ને દેશ છોડી જવાનો હુકમ કર્યો છે અને ચળવળીઓએ સામે કાયદેસર પગલાં ભરવાની ધમકી અપાઈ છે.

દરમિયાન જર્મનોમાં જુનાં દાવાનીઓ પાછાં મેળવવા માટે બારે ચળવળ ચાલે છે.

મોઝામ્બીક પારખાદ

પુર્તગાલ અને પોર્ટુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રિકા વચ્ચે રાઇ થયેલી મોઝામ્બીક બિશિયલું કરારનું ચૂંથવાયું છે. દેશા મજુરોની બદલીના સંબંધમા મેળ મળતા નથી, વળી રેલ્વેનો પ્રશ્ન પણ મુંઝવી રહ્યો છે. દરમિયાન દ. આફ્રિકાના કેપ્ટુટેરાના વડા મી. પેટ્રાક હન્ટન બાંદા પડ્યા છે, અને મી. ફ્રાસી એસેન છે એટલે પરિષદનું કામ એક બાવાડીયું બંધાશે એમ લાગે છે. જો કે વિઘ્નો આવશે, પણ પરિણામ તુટી પડશે એમ નથી મનાતું. બીજ અધિકારી પોર્ટુગીઝ પ્રતિનિધિ એવો છે કે તેઓ ભૂખે મરશે, પણ મુદ્દાના સવાલમાં નમતું નહિ આપે.

મોઝામ્બીકના પ્રતિનિધિઓમા ગવર્નર-જનરલ કર્નલ તસ કપાલ અને લાકડાના સદાગર ડો. બેસ હી બ્યલબીક છે.

વિવિધ રંગ

હાલનું આફ્રિકાના રાજપ્રકરણના વિવિધ રંગ તેના જુદા જુદા પણા આજે પુરા પાડે છે.

એક બાજુથી ડો. મલાન ઝેસનું એકય સાધવા મથે છે, સાથે બીજી બાજુના કોંગ્રેસસ્ટેસો અંગ્રેજોને એક કરવા માગે છે. પહેલાનો કિસ્સો નાકામ છે, જ્યારે બીજાનો કિસ્સો કેમ છે, જ્યારે, પહેલાની એકત્રતાયા વિરુદ્ધ છે.

દરમિયાન હર્ટઝોગ અને સ્મટ્સ પક્ષ પણ ચુપ નથી બેઠા. ટ્રાંસવાલમાં મી. ગોબ્લરે પ્રવાસ પુરો કર્યો છે અને એકત્રતાનો પંથ કર્યો છે. ૩ ઓગસ્ટના ટ્રાંસવાલ નેશનાલીસ્ટ મંમેસ બરાબર બાદ એકત્રતાનો કરાર અમુકાનિએ પસાર થશે એમ એકકસ મનાય છે.

ડો. મલાન અને યુદ્ધ

ડો. મલાને 'યુદ્ધ' સામે મોરચા માડયા છે. તે કહે છે કે આગામી યુદ્ધમાં દ. આફ્રિકાનાજરૂર સંડોવાશે. હર્ટઝોગમંત્રીમંડળમાં બાકીનું કરતા તેમણે જણાવ્યું કે યુદ્ધના બારામાં બધી તાકાતને તોડી દીધી છે. બ્રિટને આવતી લડાઇમાં ભાગ લેવા નિર્ણય કર્યો છે, અને દક્ષિણ આફ્રિકા તેમાં ભાગ ન લે એટલા માટે રાષ્ટ્રવાદી પક્ષને ખતમ કરવામાં આવનાર છે. મી. પીરોની નોકરશાહી, જોકારીના સવાલનો ઉકેલ કરવા માટે નહિ, પણ આવતી લડાઇને ધ્યાનમાં રાખી ગોઠવવામાં આવી છે. તટસ્થતાનો દરજ્જો અબજારમાં ટકી શકે નહિ, કેમકે જનરલ સ્મટ્સ દ. આફ્રિકાને યુદ્ધમાં દોરી જાશે. યુરોપની લડાઇમાં દુર રહેવાનો એકમાત્ર રસ્તો કાયદાની અદાલતને 'દુર કરવી' એમ મ.

વિવિધ વર્તમાન

ડેલાગોઆબેમાં સત્કાર—તા. ૮-૭-૩૪ ના રોજ ભારત સમાજસુધારક અને મુસ્લીમોએ કાલામલાંગામાં પોતાના ખાસ વિદ્યાલયની બાળાઓના શુભમાનાર્થે ભોજન સમારંભ કર્યો હતો. મેમુભરખાન બી. અબ્દુલભાઇએ બોધ કર્યું હતું સેક્રેટરી ૫. ન. પરેલે વિદ્યાલય અને બાળાઓની સેવાનો આપી હતી અબ્દુલ્લા સકલાઓના સામાજીક કુરસ અને બી બાબતો વિષે બાળકો કર્યો હતા. કાળાની ચુસ્કાન કરતા પાર્સિક પ્રસંગના કાળો માંગ હતો. પંડીત આનંદપ્રસાદને અને બાળાઓને કુલ હાર તોરણો આપી સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ડી. પાર્સીના મેળાવડો—વિરીનીન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલના પ્રીન્સીપાલ સેપ્ટ અલગર મેસ મહમદ સ્વદેશ જતાં હોવાથી તેમના માનમાં ડી. પાર્ટી અને મેળાવડો કરવામાં આવ્યો હતા. મી. હાસમ કરમાયલ મુનારે કરીને દરીદાના બેટ આપી માનપત્ર આપ્યુ હતુ નામો બીજા બાળકોએ પ્રસંગાનુસાર ભાષણ આપી મા પાછી લીપા બાદ સભા વિસર્જન થઇ હતી.

સ્વદેશની આવશ્યકતા— ટૂંક મતીન સ્વદેશમાં માનતો નથી નિરંતર સ્વદેશ મનુષ્યોની આસ પાસના નાશ પામે છે. સ્વદેશ પુરૂષો માટે છે અને માનવતા તે બીજાઓ માટે છે. મત્ય પુરૂષો દોડી દોડાવ્યુ સ્વદેશ દુનીયા ઉપર ભતારો રહે છે. આ શબ્દો ડરબનીવાળ ચમ્બરના ભાષણમાં સીનેટર મુસ્લીમએ કહ્યા

મેવીલના રસ્તા આરે અકેટ—ગોવાલ રસ્તાનું કામ પા. ૨૦,૦૦૦ ચાલે. પણ અત્યારે પા. ૧૦,૫૦૦ પસંદવાનું નાણી થયુ છે આ રકમને કામ અર્થવી કે મજ ઉભો થયો ૫. પ્રશ્ન વિચાર કરી રસ્તાઓની નીચે મુજબ ગણતી કરી ૫.

બોકલાન રોડ	૧૦૦૦
આગલાદ રોડ	૪૫૦
પાત્રીન્સ રોડ બીજ	૫૦૦
બોલદાર રોડ	૧૫૦
[illegible]	૫૦૦
[illegible]	૧૨૬૦
બાબાબીબો નદી ઉપરનો પેરેસ્ટ્રેન બીજ .	૧૦૦
ઝોન રોડ એરા સાઉથ રીજ રોડ,...	૫૬૦
ઝોનલુડ [illegible] રીજ રોડ	૪૦૦
બાનરી રોડ	૧૦૦૦

તથા બીજા રસ્તાઓ.

સ્કૂલોમાં ડા. જેમીની મહેતા—જ્હોનીસબર્ગ ડીરી ગામે. ગયા આવાડીયામાં, ક્રોન્ડરબાન સ્કુલ હાલમાં, ડો. મહેતા જેમીનીનો. અબ્દુલ રહમાન બર્ગ હતું. એ પ્રસંગે કટલાક મોટાઓ અને મોટી સંખ્યામાં ડીરીએટો હાજરી આપી હતી. કેપ્ટુરીઓનર મી. એચ. વીન્ટે અબ્દુલ તરફથી ડો. જેમીનીનો આભાર આપ્યો હતો. ડો. જેમીનીએ કેટલાક મહેનો મુખ ઉપર કુંકું બોલવાન આપ્યુ હતું અને બજાવ્યુ હતું કે બધાએ દુર કરવાનો ચોકકસ માર્ગ બતાવ્યો. અને બાળપણના સિદ્ધાંતોનો સાર્વજનિક અમલ કરવો એ છે

કલાકસ્ટડિયમના ડીરી વિદ્યાર્થીઓ—ટ્રાંસવાલ એજ્યુકેશનલ લેન્ડ ટ્રસ્ટ કોર્પોરેશનની ક્લાકસ્ટડિયમની બેઠક ડરબનીયાન, ટાઉન કાઉન્સીલે બુલાવી આપણાં માગણી કરી હતી કે ડીરીઓ અને કલીનોને અભ્યાસ કરતામાં મુક્વા. ડીરી કોમે તેનો સમાન રહીયો આપતા, ગોરાઓનો બાદ ઓરડે એમ અબ્દુલ કરી બધા ડીરી સ્ટેન્ડોને અકસેન્ટ કરવા માગણી કરી હતી. ૧૯૩૩ના ક્લાકસ્ટડિયમમાં બે દિવસ બેઠું હતું. કમીશનનો પ્રમુખ મી. બરડીસ કીપાળ છે. અને સેક્રેટરી હાર્ટસોન છે.

સાનફ્રાન્સીસ્કોમાં હડતાળ—૨૫૦,૦૦૦ ગોદુરોએ સાનફ્રાન્સીસ્કોમાં પોતાના પગાર કરબાનાઓમાં નહિ મળવાથી હડતાળ પાડી છે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

પૂ. મહાત્માજી માટે મેળાપ

એક સાધુ પૂ. ગાંધીજીના કોમે બારે કુહાડી લાગે જતો હતા પોલીસને શંકા પડી કેમ્પ્યુટીમાં હડાવ પૂજ્યમહાત્માજી ઉપર હલ્લો કરે બેસ્યા તે પોલીસે સાધુ લીધા. અને કાર્ય બાદ તેમને પકડ્યા આવી. [illegible]

સાધુજી ઉપર દુનીયાની મુસાફરીએ

પારસી મિસ્ટર કે વકીલદાર કે બે પારસી રેવર સવારેટનો આરોપાન છે તેઓએ તા. ૨૦ મીએ સાબરમતી ઉપર હલ્લો કર્યો, રંગુન, ચીન, જાપાન, ઓસ્ટ્રેલીયા, સાનફ્રાન્સીસ્કો, પુનાપ્રદેશ સ્ટેટસ, યુરોપ, ઇંગ્લેન્ડ, પારસીયા અને અફઘાનીસ્તાન રસ્તે ૧૮ માસ બાદ દેશે. અને ઓસ્ટ્રેલીયાનું સ્વાગત જામબોરી થયાને તેઓ ત્યાં પહોંચવા વેળી બસકે છે.

કરીબ વાંચનો

[illegible]રાઓના ચકલ ખોડે સ્કુલમાં બબુના ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને કપડા વાંચ રાખવા માટે [illegible] ફાળા ભેગા કરી આપવાનું [illegible] કામ બીજાઓ આપવાનું [illegible] [illegible] પર કામ બીજાવવા માટે બાબુ મોમ્બ બબરજાર કરી [illegible]

ગરદાર છુટકો [illegible]

ગયા બરિષદમાં મહાસભાની વજાબ વિષે ચોકસ ઠરાવો થતા પછી મુંબઇ સરકારે સરદારના છુટકારા સંબંધનો પ્રશ્ન ફરી પાછો હાથ. તેણે જેમાં સરદારે સાથે તાજા બનાવ કરીને સરદારનું માનસ કેવા પ્રકારનું છે તે જાણી લેવા માટે પ્રયત્ન કર્યો હતો. સરકારે એમ જાહેરાતનું કહેવાય છે કે કું મહાસભાનો સેવા છું. મહાસભા જે બાબતો કરે તે બાબે મારવાનો નથી પણ છું એટલે બારબાના ઠરાવો સંબંધમાં મારે બીજે વિચાર કરવાપણું રહેતું નથી. તે પછી મુંબઇ સરકારે ગુજરાતના અમલદારોના અભિપ્રાયો મેળવવાનું કામ માથું હતું; પરંતુ અભિપ્રાયો સરદારના છુટકારાની વિરૂદ્ધ બતાવી સરદારનો છુટકારો તુરતમાં થાય તેવો સંભવ બાકી [illegible]

બાલીમેના-અમેરીનાં રાજીનામાં

મહાસભાના પાર્લામેન્ટરી બોર્ડમાંથી કામો ચુકાદો તરફ અખત્યાર કરવામાં આવેલી વલણને પરિણામે અસંતુષ્ટ થયને પં. માલવિયા અને શ્રી. અણેએ રાજીનામાં આપ્યા હતા. શ્રી.

બહેનોએ ગરબાની પ્રતિકૃતિઓથી પણ રાજભાષા આપ્યું હતું.

આંસુભર્યાં નયને

બી. બહેને અને પંડિતજી ગાંધીજીને મળવા હતા. ગાંધીજીએ અમેરિકા આવવા સુખી હોવા વહોરી લાગે તેવી અપીલ કરી હતી. પંડિતજી પોતાની લાગણીઓને કાબુમાં રાખી શકવા નહોતા અને ગળગળા થઈ ઘયા હતા. તેમણે ગાંધીજીને જણાવ્યું હતું કે મહાસભાના મંડપોમાં ઘણીવાર પ્રસંગમાં તેઓ સૌથી છેલ્લા આવ્યા હતા.

રાજકોટમાં પાછા ફેંચાયા

આખરે ગાંધીજીના અકિતત્વ અને તેમની રહસ્યમય શક્તિનો વિજય થયો હતો. અને બધાએ રાજકોટમાં પાછા ફેંચ્યાં હતા. બધા આગેવાનોએ બારે આનંદ અનુભવ કર્યો હતો. શ્રી. નામદારે ગાંધીજીને આદરપૂર તરીકે જણાવ્યા હતા. ગુજરાતના ખેડૂતોને મદદ કરવા માટે ઘડ થયેલા રાહત ફંડમાં આફ્રીકા મહાજનવાદી આગેવાન શ્રી. ભુલાભાઇ દેસાઇએ રૂ. ૧૦,૦૦૦ આપ્યા છે.

સ્વદેશ સીધાવતાં મીરાબેન

સ્વદેશ સીધાવતાં મીરાબેને જણાવ્યું હતું કે હીંદ અને ઈંગ્લાંડ વચ્ચે વધુ સારી સમજુતી થાય માટે શકિત રીતે અને હિંમતપુર્વક કામ કરવા માટે હું ઈંગ્લાંડ આવું છું. જન્મથી હું અંગ્રેજ એડમીરલની પુત્રી છું તેમજ મારી સ્વેચ્છાથી હું ગાંધીજીની પુત્રી છું. બન્ને દેશો વચ્ચે કાયમી અને કાંત મૈત્રી જળવાઈ રહે તે માટે પ્રયાસ કરવાની પ્રેરણા મને મળી રહી છે. આ કાર્ય કરવા માટે હું સલના ભણે અંગ્રેજ દોકના હૃદયમાં પ્રેમની શમીક.

જાહેર ખબર

શા. આદ્રિકન ધ્રુવિભાન કુટબોલ એસોસીએશન તરફથી તા. ૨૧ મી જુલાઇ ૧૯૩૪ ના સાંજના સાત વાગે કરબન કાઉન્ટ ટ્રોફામાં એલ ધ્રુવિભા કુટબોલ ટીમને માન આપવા જાહેર બીજીમ પછી સંગીતના જલસો થશે તેમાં સર્વેને પધારવા વિનંતી છે.

શ્રી. એ. કીરેટોફર પ્રમુખ.
એમ. જોન મંત્રી.

બચ્ચાઓના મગજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર સી. બી. શેખે બચ્ચાઓને રમત ગમત કરતાં ગણીતનો બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર પ્રોત્સાહીક મજાની પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં બચ્ચાઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. ગમે આંકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રૂા. ૧૮. રેલ્વે ખર્ચે.

મળવાનું ઠેકાણું:—
ઇન્ટરનેશનલ મીકીંગ વર્કસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળી શકશે. મંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે તાજા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોઉપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી		૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
ત્રીજી ,,	૧	૪
,, ચોથી ,,	૧	૮
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠી ,,	૨	૪
,, સાતમી ,,	૨	૧
,, પહેલી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
બીજી		૮
,, ત્રીજી ,, ,,	૧	૦
,, ચોથી ,, ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,	૧	૫
,, છઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,, ૧	૦	૧
,, દેશી હીસાબ ,, ૨		૮
,, અંકિત આંકની ચોપડી	૦	૪
બાળ વર્ણની તેર	૦	૫
ગુજરાતી બાળનું બારાક્ષર		૧
અંગ્રેજી બાળવર પાઠમાળા (ચેમ્બર્સ) બાગ ૧	૧	૩
,, ,, ,, ,, ,, ૨	૧	૧
	૧	૮
ઉપેજ વિજયનગર જોમિયો (બાગ ૧ લો)	૩	૦

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
કેરી અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરો ઉપર બાજ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી બાત કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 7a

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	શ્રાવણી	ઇદ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૩૯	૧૩૫૩	૧૩૦૩	ક. મી.	ક. મી.
	જુલાઇ	આગષ્ટ	રબિલિઅ આખર	શહેરે કરમી		
સુક	૨૦	સુદિ ૮	૭	૨૭	૬-૪૯	૫-૧૭
શની	૨૧	,, ૯	૮	૧૮	૬-૪૯	૫-૧૬
રવી	૨૨	,, ૧૦	૯	૧૯	૬-૪૯	૫-૧૮
સોમ	૨૩	,, ૧૧	૧૦	૨૦	૬-૪૮	૫-૧૮
મંગળ	૨૪	,, ૧૩	૧૧	૨૧	૬-૪૮	૫-૧૮
બુધ	૨૫	,, ૧૪	૧૨	૨૨	૬-૪૮	૫-૧૯
ગુરુ	૨૬	,, ૧૫	૧૩	૨૩	૬-૪૭	૫-૧૯

દક્ષિણ આફ્રિકા
તેની
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખકઃ દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

ઉચ્ચ શ્વેતોની દરિદ્રતા

(ગતાંકથી ચાલુ)

સુનિપત્ન સરકારે અપનાવેલી 'સુપરસી મજુર નીતિ' અને 'સમાન કામ માટે સમાન પગાર' આપવાની નીતિ પણ ગરીબ ગોરા વર્ગમાં વધારે ઠરી રહી છે. આ નીતિ વડે લાખ ગોરાઓ રોજી મેળવે છે, પણ ઉતરતી બુદ્ધિવાળા ગોરાઓ બેકાર બને છે. ગરીબ ગોરાનો પ્રશ્ન ઉભો થવા જતાં, આ નીતિએ, એ પ્રશ્નને વધારે ગંભીર બનાવ્યો છે. દ. આફ્રિકા જેવા ઓછી વસતીવાળા, અને સમૃદ્ધ દેશમાં, આજે એકેય ગોરો કે બીન-ગોરો બેકાર ન રહેવો જોઇએ, બલ્કે ગોરી વસ્તીનાં પડ દડાં વર્ગ બાર બીજી રહી રહેલાં જીવતાં દારિદ્રિનારાયણ જેવો છે. બીન-ગોરાઓમાં કેટલાએક અને રંગીનોની બેથાંયે વસ્તીપ ઉભાગણી થયા છે. આ વસ્તુ, સરકારની ગરીબ ગોરા પ્રજાના હકમાંથી, આજની રંગભેદના પાયા પર કે ગોરાની સર્વોપરીતાના યુદ્ધ પર ઘડાયેલી નીતિ નિષ્ફળ નીવડી છે, એ પ્રચંડ રીતે જાહેર કરે છે. જ્યાં સુધી સરકાર દેશના કરોડ ગોરા અને બીન-ગોરાં અંગોને બીજાય માટે નવીન નીતિ હાથ નહિ ધરે ત્યાં સુધી શહેરો રોટલો ખાશે અને ગામડાંઓ ભુખે મરશે, સોનાની ખાણો સમૃદ્ધિ ફેલાવવા માં દિલસોજ આપશે પણ બેકારો કંગાલ રહેશે અને આ પ્રશ્નનો ઉકેલ અસાધ્ય જ રહેશે.

આજનું યુનીયન

South Africa is a land of contrasts. Some of its area is of a semi-desert character, and some sub-tropical in its fertility. It is famous as the principal source of supply of the world's gold. In general terms, political power is vested in the white community, although some non-European persons have votes. The form of government follows the parliamentary pattern of the British Dominions. There are two official languages, two flags and two capitals. In many ways, South Africa is one of the most complex countries of the modern world.

પ્રોફેસર મેકમર યુકસ.

દક્ષિણ આફ્રિકાનું સૃષ્ટિ સૌંદર્ય અજોડ આકર્ષક છે. ઉત્તરે સવા મ.માંસના પેરાવામાં પડી રહેલો વિક્ટોરીયા જળધોધ, દક્ષિણે હાજાબ્ધ મહાસાગરને સત્કારતો ઉભેલો ટેબલ માઉન્ટન, પુર્વે પશુઓનું સ્વાર્ગ્ય પોકારતો કુગર નેશનલ પાર્ક અને પશ્ચિમે ઓરેન્જ નદીનો સપોકારી પ્રવાહ-ઓ દ આફ્રિકાને સર્વાંગ સુંદર બનાવે છે દક્ષિણ્ય નાદાલનું કુદરતી સૌંદર્ય આફ્રિકા ખંડમાં અદ્વિતિય છે. કેપમાં ડેમન્સબર્ગનાં ગિરિશૃંગો અને ટ્રાન્સ મોટી નદીઓનાં મુખો અને ટ્રાંસવાલની મોટમાં પથરાએલી સોનાની ખાણો. એ પણ દક્ષિણ્ય આફ્રિકાની અનેકરતા માં વધારો કરે છે. કેપટાઉન જે પ્રાચીન અને પંકાયેલું નગર છે—તેને એક સદી પહેલાં નાનકડું પેરિસ નામ મળેલું. આજે તે નગર દ. આફ્રિકા માં વિવિધ દ્રષ્ટિએ પહેલું સ્થાન લે છે. દ. આફ્રિકાનાં બીજાં નગરો છેલ્લા સૈકાની કે અર્વા સૈકાનીજ પેદાશ છે. બનાવે તેઓ પ્રગતિમાન છે. તેમાંએ જોહાનીસબર્ગે તો અરધી સદીના અલ્પ-ગાળામાં જોટલું બધું વધ્યું છે કે જેનું વર્ણન ન બન સાંપ ઈ. સ. ૧૮૮૫માં તેની વસ્તી માત્ર ૫૦ માણસોની હતી. આજે ૩,૩૫,૦૦૦ છે. બાદલા કુંકા સમયમાં એના જેવી સમૃદ્ધિને શિખરે પહોંચનારાં બીજાં શહેરો આખી દુનીયાના પટપર કેટલાક હશે. દક્ષિણ આફ્રિકા પર કુદરતનીયે કૃપા છે માત્ર બે વરસે છે રસાળભૂમી, વાળીએ તે વસ્તુ અવર કમાણી કે છે, નારંગી, સંતરાં સફરજન, અંજીર, જરદાળુ, બેરી, દ્રાક્ષ, પેર, પ્લમ, પીચ, પ્રુસ વિગેરે બધી જાતનાં ફળો થાય છે અને દેશ દેશાવર ચડે છે. દ. આફ્રિકામાં પહેલ પહેલા આવનાર ફ્રેંચોના પરિશ્રમથી નાદાલ બધુંઓ દ્રાક્ષ થાય પકવે છે અને દ. આફ્રિકાવાસી ફ્રેંચોને આ ક્ષેત્રમાં સ્વદેશની જરાયે ખોટ જણાતી નથી સોનું, હીરા, ખાંડ, ઉન, તંબાકુ, મકાઈ, ઘઉં, કેલસા વિગેરે આ દેશમાં પાક છે અને દેશની સમૃદ્ધિમાં વધારો કરે છે.

આખા દક્ષિણ આફ્રિકાનું હવામાન તો ફ્રાંસના જેવું અથવા બ્રીટીશ ટાપુ-ઓથી સાઠા છ ગણું છે પણ તેના ચાર પ્રાંતોના મુનીયનનું કુલ ક્ષેત્રફળ તો ૪,૭૨,૩૪૭ ચોરસ માઇલ. સૌથી મોટો પ્રાંત કેપનું ક્ષેત્રફળ ૨ ૭૬,૬૬૬ ચોરસ માઇલ છે. સૌથી નાના પ્રાંત નાદાલનું ૩૫,૨૮૪ ચોરસ માઇલ છે. ટ્રાંસવાલ ૧,૧૦,૪૫૦ ચોરસ માઇલના વિસ્તારથી બીજે નંબર, અને ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટ ૪૯,૬૪૭ ચોરસ માઇલના વિસ્તારથી યુનીયનમાં ત્રીજે નંબરે આવે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના મોટા ભાગમાં માત્ર બેજ ઋતુઓ છે, ૭—૮ માસ ચાલતી ઠંડી શીયાળાની ઋતુ અને ચાર પાંચ માસ ચાલતી ભીની ઉનાળાની ઋતુ જ્યાં કેપ પ્રાંતની દક્ષિણે ઋતુમાં ફેર પડે છે ત્યાં વરસાદ સિયાળામાં પડે છે અને ઉનાળો ન બેસતાં સુધી અને ગરમ હોય છે. પશ્ચિમ કિનારે એક જમાનનો કોરિયો છે ત્યાં તો નહિ જેવોજ વરસાદ પડે છે.

આ દેશની આબોહવા પર અડોડા પડોડાના સમુદ્રોની સીધી અસર પડે છે. દક્ષિણ્ય મહાસાગરનો શીતળ વાયુ ઉત્તર તરફ ધસે છે. અને ઉષ્ણકટી બંધનો ગરમ વાયુ દક્ષિણ્ય તરફ ધસે છે. એટલે દ. આફ્રિકાની આબોહવા સરવાળે સમ શીતોષ્ણ બને છે. સર્વોત્તમ પ્રકારો આ દેશમાં પૂર્ણપણે મળે છે. દક્ષિણ્ય ગોલાર્ધની વર્ષાઋતુને અંગે મોસ માબુદને ભારે માસ તહકો જોઇતો હોય તો અહીં મળી શકે છે, કેમકે દેશના એક ભાગમાં જ્યારે શિયાળામાં વરસાદ વરસે છે ત્યારે બીજા ભાગમાં ઉનાળા માં વરસાદ વરસે છે.

(ચાલુ)

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २० जुलाई १९३४. अंक २९

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २० जुलाई, १९३४

पावक के साथ खेल

जो लोगोंने दक्षिण आफ्रिकामें हिन्दीयोंकी उन्नति चाही थी वे लोग अवश्यही ब्लु-बूकको ध्यानपूर्वक पढ़ लेंगे, कारणकी इस कमेटीका एक मेम्बर उपन्यासका निपुण लेखक है, हम यह नहीं कहते कि रिपोर्ट लिखनेमें उनका हाथ था, यदि लेख में उनका हाथ होता तो श्री. गायना और नेटर्स वार्नीयाका वे ऐसा दिल चस्प और सुंदर वर्णन करते कि राह चलते पथिक भी उसको गंच कर हँसते पागल हो कर रिपोर्टका आदर करने लगते।

भारतीय सरकारका एजेन्ट (कुंवर सर महाराज सिंह) हिन्द-सरकारके तरफसे गये थे और श्री. गायनाका रिपोर्ट उन्होंने बहुतही बुरा दिखा था और कठीन शब्दों में इस कमेटीको समझाया कि यह देश भारत वासीके लिये बिलकुल नालायक है तो भी यह कमेटी इतना हिम्मत बताया कि उसी देशको हिन्दीयोंका गमने लायक ठहराया, साथही साथ योनीयो भी बनाया। सच तो यह है कि आज नोर्थ-बोर्नीयोके शोरों (.....) को मात्र ६० शीलिंगमें बेच कर तीन शीलिंग के पेसे हो गया। इस बात परसे यह साबीत होता है कि ऐसे कंगाल देशमें भारतीयोंकी गुनर नहीं हो एतदर्थ यह बसने योग्य लायक स्थान नहीं है:

हमारे देशका खबरपत्री न्यु दिल्ही में जनाते हैं कि इस कमेटीके रिपोर्ट हिन्द सापमन्द किया है। हिन्दका 'न्यूम स्टेटमेन' नामका छापा इस रिपोर्टको खचीत्र कहते हैं। हम भी उसके कथनमें सहमत हैं। कोंग्रेसके हिन्दीयोंकी इच्छा बिना यह कमेटी सरकारको सहकार दे कर फेम गई। अ० इस फंदेसे छुटकारा पाना बड़ी खीर है। गत सप्ताहके खबरमें ज्ञात हुआ है कि भारतीयोंको निकालने के लिये इस सिद्धान्तकी स्थापना हुई है। अब बहुत सावधानीसे रहनेकी आवश्यकता है, अब युनीयन-सरकार को दुसरी कमेटी बना कर दुसरे देशों की तपास करनेमें कौन रोक सकता है?

अब क्या कोंग्रेस उसे ऐसा करने रोक सकेगी! नहीं!

दीनबन्धु एन्डरूज़ अब हमेशा वक्तव्य करते हैं उन्होंने द. आफ्रिका में बेकार भारतीयोंको देश लौट जाने की सलाह दी थी। वह उनका सच्चे अंत:करणकी सलाहसे रिपेट्रीएशन कायदा का जन्म हुआ। दीनबंधुकी इस भुलसे हमारा अभाधारण हानि हुई। उसका परिणाम यह हुआ कि २०,००० भारतीय आपनी स्वतंत्र को तिलांजली दे कर आज देशमें मारे फीरते और पछिताते हैं।

अब भुल मत करो!!!

यह कोलोनाइझेशन कमेटीको सहकार दे कोंग्रेसने बड़ी भारी भुल की है। दीनबन्धु एन्डरूज़का भुल तो अनजानमें हुई थी, परन्तु कोंग्रेसने जान बुझ कर लोगोंके मना करनेपर भी यह भयंकर भुल कर बैठी है। यह अग्नि साथ खेल खेलनेका बुरा परिणाम है। अब दुःखाग्नि प्रदिप्त होगी तब कोंग्रेसका पैसा और अकल कुछ काम नहीं देगी। गोरा लोग भारतीयों से कीस लिये डरते हैं समझ नहीं पड़ता। क्योंकि गोरी प्रजाकी वस्तीके प्रमाणसे भारतीयोंकी संख्या केवल १२ प्रति सैकड़ा है। यदि गोरे और हमशीरोंको मीला कर हिसाब जोड़ा जाय तो अढ़ाई प्रति शत होता है। द. आफ्रिकाके हिन्दीयोंको केपटाउन के एग्रीमेंटके प्रमाणमें चन्दनगं आपना बहन भाइ गोरोंकी भांति कर रहे हैं। दुसरी बात यह थी कि जैसा काम जैसा मजूरी इस मिशमसे पालन करनेमें आज हजारों हिन्दीयोंको बेकार हो जाना पड़ा, और उनके स्थानोंपर गोर भारती कर लिये इतने पर भी सरकारको संतोष न हुआ। अब शुगर मिलों में भी भारतीयोंके बदले गोरोंको काम दिलानेपर जोर देता है।

यह सब लिखनेका तात्पर्य यही है कि पाठक भली भाँति जान जायँ कि कैसे कैसे प्रपंचोंकी रचना करके भारतीयोंको निकाल बाहर करनेका उपाय किया जा रहा है तो भी कौंसिल उसको सहायता करती है।

मुसोलिनीकी अभिलाषा

इटलीके भाग्यविधाता मुसोलिनीने अरविन्द बोष-लिखित सभी पुस्तकोंके लिये कलकत्तेके एक पुस्तक-विक्रेताके पास आर्डर भेजा है। कहते हैं कि सबसे पहले कलकत्तेके प्रोफेसर डॉ. नरेन्द्र सरकारके व्याख्यानसे मुसोलिनीको अरविन्द बोषके सम्बन्धमें बातें मालूम हुईं। डॉ. सरकार अभी रोममें हैं और हालहीमें अरविन्दकी नीतीपर वहाँ उनका एक व्याख्यान हुआ था, जिसमें उन्होंने उन्हें भारत का रहस्यमय दार्शनिक बताया है। उन्हींके व्याख्यानकी रिपोर्ट पढ़कर मुसोलिनीके मनमें अरविन्दके सम्बन्ध में ऐसी दिलचस्पी पैदा हुई है।

संसारका सबसे बड़ा हवाई जहाज

संसारमें सबसे बड़ा हवाई जहाज तैयार करनेका गौरव सोवियट रूस को प्राप्त है, जिसने हालहीमें मास्को में प्रसिद्ध साम्यवादी लेखक गोर्किम गोर्कीके नामपर 'गार्की' नामका हवाई जहाज तैयार किया है। इस हवाई जहाजमें प्रत्येक पुर्जा रूसमें ही तैयार किया गया है। इस हवाई जहाजपर एक प्रेस, सिनेमा और रेडियो ब्रोडकास्टिंग सेट भी लगा हुआ है। रेडियोमें ऐसा लाउड-स्पीकर लगा हुआ है कि एक मीलकी ऊंचाईपर रहनेसे भी रेडियोकी आवाज सुनी जायगी। इस नये हवाई जहाजकी अधिकसे अधिक गति प्रति घण्टेमें १५० मील है। इसपर साठ पैसेंजर और विभिन्न विभागोंके सताइस कर्मचारियोंके बैठनेके लिये स्थान है। हवाई जहाजके कर्मचारियों में वायरलेस ऑपरेटर, पत्रकार, व्यंग चित्रकार कैमरामैन और अभिनेता आदि भी हैं। अभीतक रूसके जो स्थान शहरों से बहुत दूर होनेके कारण वर्तमान सभ्यतासे पिछड़े हुए हैं, उनके बीच प्रचार करनेके उद्देश्यसे ही इस विशाल हवाई जहाजपर इतना बड़ा आयोजन किया गया है।

सन्तानोत्पत्तिका नया तरीका

एक ओर डाक्टर इस परीक्षणमें लगे हैं कि बिना स्त्री के ९ मास गर्भ धारणका कष्ट दिये ही सन्तानोत्पत्ति हो सकती। उन्होंने यह देखकर कि मुर्गी अण्डे देनेके बाद उसे सेनेकी जो क्रिया करती है, उसमें सिर्फ उनपर बैठकर कई दिन गरमी पहुँचानेके और कुछ नहीं करती, पहले परीक्षणके तौरपर अपनी प्रयोगशालामें मुर्गीके अण्डोंके कृत्रिम उष्णता दी और अपेक्षाकृत बहुत थोड़े अण्डे फूट कर बच्चे निकल भी आये। इसी प्रकार उन्होंने यह खोज भी की है कि जिस समय बच्चा अपनी माँके गर्भमें होता है, उस समय माँके शरीरसे उसका पोषणमात्र होता है। अब उनके डाक्टरका यह मत है कि यदि किसी प्रकार यही पोषक द्रव्य बच्चेको माँके पेटसे निकालकर पहुँचाया जाय, तो अपेक्षाकृत थोड़े ही समयमें वह शिशुके रूपमें हो जायगा। देख विधाताकी सृष्टिमें भी दखल देने वाले इन वैज्ञानिकोंका दावा कहाँ तक सफलीभूत होता है।

—स्वीडनमें एक स्त्री, जिसकी आयु ३६ वर्ष है, ६ वर्षमें १० बच्चे जने है—अर्थात् ७ मासके बाद एक बच्चा जना है।

मुर्दे जिलानेकी सम्भावना

बहुत पहलेसे ही वैज्ञानिक इस शोधमें लगे हैं कि किसी प्रकार मृत प्राणीके जिलानेकी क्रिया निकाली जा सके, तो सारी सृष्टिका क्रम ही बदल दिया जाय; किन्तु अभी तक इसमें सफलता किसीको भी नहीं मिली है। फिर भी वैज्ञानिक किसी भी उद्योगमें सफलता न मिलनेपर निराश नहीं होते। इस शोधमें लगे रहनेके कारण कतिपय नीव-तत्त्व-अन्वेषक डाक्टरोंने अब यह कहना शुरू कर दिया है कि ग्यास-लास प्रकारसे मरनेवाले व्यक्ति पुनर्जीवित हो सकते हैं। उदाहरणके लिये उन्होंने युवावस्थामें किसीके दिलकी धड़कन बन्द (हार्ट फेल) हो जानेपर उसका वैज्ञानिक परीक्षण करके उसके उपर नये विधानोंका प्रयोग करनेकी सलाह दी है। इस प्रकारके प्रयोगोंमें उन्हें कुछ सफलता भी नजर आयी है। इस प्रकार वैज्ञानिक इस प्रयत्नकी आंशिक सफलतापर विश्वास भी करने लगे हैं; किन्तु देखना यह है कि इसकी सफलता वास्तविक रूपमें हो जानेपर संसारकी अवस्था क्या हो जायगी।

—स्वर्गीय श्री. विट्ठलभाई पटेलकी स्मृतिमें नदियादमें एक महिला कालज खोलनेका निश्चय किया गया है। इसके लिये एक लाख रुपयेकी अपील प्रकाशित की गयी है।

—देखनेमें घोंघा और इस प्रकारके अन्य कीड़े मकोड़े सह दिखाई देते हैं—मगर यदि ध्यानसे देखा जाय, तो यह भी प्रकृतिका एक विचित्र नाटक है कि प्रत्येक घोंघेके मुंहमें १४००० दांत होते हैं, जिनसे वह अपना भोजन चबाता है।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ... [illegible]

மலர் 32. வெள்ளிக்கிழமை, ஜூலாய்மீ 20உ 1934ஆம் இதழ் 29

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, ஜூலாய்மீ 20உ 1934ஆம்

குடியேற்றும் பஞ்சாயத்தின் தீர்மானம்.

தென்னாப்பிரிக்கா இந்தியர்களை வேறு நாடுகளில் குடியேற்ற வேண்டுமென்றும், அதற்காக இந்தியர்கள் சௌகரியமாக வாழக்கூடிய தேசமொன்றை தனி பரிவுள்ளத்தோடு அமைக்கவேண்டுமென்றும் இத்தேச உள்நாட்டு மந்திரி திருமிகு பஞ்சாயத்தார்கள், அவையில் ஏகாய்ச்சி செய்தது அவர்களது அபிப்பிராயமாயினும், அதனை புதுமை ரூபமாக இப்பொழுது வெளிவந்திருக்கின்றது.

அதில், இந்தியர்கள் குடியேற கூடிய தேசங்கள் போர்னியோ, ஜூடு கினி, பிரிட்டிஷ் கினே ஆகிய மூன்றும் சிபாரிசு செய்யப்பட்டிருக்கிறது. இதைப்பற்றி மேதமாதமும் "கொட்டால் அடவாலை சாரி" என்ற ஆங்கில பழமொழிக்கிணங்க, இந்த அபூர்வ முடிவுகளை அறிக்கையாக பிரசுரத்தும் வேளை சோதியாகமெழுதி, இந்தியர்களை அப்புறப்படுத்தும் கொள்கைக்கு அதரசனையாயிருந்த இந்தியர்களுடைய உதவியோடுதான் அந்த விஷயத்தையும் புகழ்ந்து, கொண்டாடி முடிவை மாற்றுவதுடன், அப்புறப்படுத்தும் விஷயமே கொண்டாட இந்தியாவையும் அழைக்க முயலுவதாக கோமாளித்தனமென்றே சொல்லத் தோன்றுகிறது. இந்த பஞ்சாயத்தின் அபூர்வ அறிக்கையில் இந்தியர்கள் திருப்திகரமான விஷயங்கள் ஒன்றுமில்லை என்ற அதனை வாசித்தவர்களுக்கு நன்கு விளங்கும். ஆதலால், இவ்வறிக்கையை கொண்டாட இந்தியர்கள் அவசியம் வேண்டிய காரணமே இல்லையென்பது தெளிவாகும் கொள்ளுமென்றோம்.

இந்தியாவின் பிரதிநிதியாயிய குன்வார் மஹாராஜ் சிங் அவர்கள், இப்பஞ்சாயத்தார்களுக்கு முன் ஜூலை 1 கொடுத்த வாக்குமூலத்தில், இந்தியாவிலிருந்து கட்டாயப்படி பிரிட்டிஷ் கினேவுக்கு சென்றிருக்கிறார்களும், அங்கே இந்தியர்கள் குடியேறுவதற்கு சௌகரியமற்றதென்று அவர் சொல்லியிருக்கும், அதனை [illegible] பொருட்படுத்தாமல், அங்கே இந்தியர்கள் குடியேற்றம் செய்யலாம் என்றும் பஞ்சாயத்தார்கள் பரிந்துரைத்திருப்பது "அவசர கோலத்தை அள்ளி தெளித்தது" என்ற பழமொழிக்கொப்ப இருக்கிறது. அத்தோடன்றி, புண்ணில் கோலிட்டதுபோல் இருக்கிறதாகவும் திருத்தமடையாத அபிப்பிராயமாகவும் [illegible] மந்திரிகளின் [illegible] யோக்கியமான சொல்லுவதென்றும் புகழ்ந்தது ஒவ்வொருவருக்கும் ஆயாசத்தை சாமான்யமாகாது. இந்திய விஷயம் இவ்வறிக்கை கசப்பை ஊட்டி செய்துவிட்டதால் தெரிகிறது.

[illegible] தென்னாப்பிரிக்காவில் [illegible] அபிப்பிராயத்திற்கு மாறாக இந்தியன் கான்கிரஸ் யூனியன் கவர்ன்மெண்டாருடன் கலந்து வரையில் மாட்டிக் கொண்டமையால், அவ்வரையில் [illegible] கான்கிரஸுக்கு வழிவிருப்பதாகத் தோன்றுகிறதில்லை. இருந்தாலும் தப்புவது கஷ்டமென்றே எண்ணக்கூடவில்லை. இதனால், அந்திய நாட்டில் இந்தியர்களை குடியேற்ற வேண்டுமென கருதியிருந்த வெள்ளையரின் கருத்து முற்றுபெற்றது. காந்தைக்கொண்டே கண்பழுதானை கைப்பிரம்பால் முடிந்தது. இனிமேல், தூனியன் கவர்ன்மெண்டார் வேறெதாவது பஞ்சாயத்தை நியமித்து வேறுநாடுகளை தெரிவுசெய்வார். அதிதானங்களின் இவ்வாய்வு உலகத்து அலகு இந்தியர்களை குடியேற்ற முயல்வதால், அதனால் மறுப்பிருப்பதாக தெரியவில்லை. இந்தியர்களை அப்புறப்படுத்தும் காடகத்தில் கலந்துகொண்ட [illegible] அதேசமயம் [illegible] தென்னாப்பிரிக்காவில் [illegible] வாழ்வதை கவனிப்பார்களா? என்பதை கவனிக்க விரும்புகிறோம்.

இந்தியர்களுக்கு [illegible] ஒன்று பாத்திரமாயிருந்தவர்கள், இக்கடிய பிரப்புரிமைகளை திரும்பச்செலுத்த இந்தியர்கள் இந்நிலையில் பதித்துள்ளதை கண்ணுற்று வருந்தி, இந்தியர்களை அனுப்ப உடன்படாதென்பதை தென்னாப்பிரிக்காவிற்கு தெரிவிக்கவேண்டுமென்று இப்பொழுது வேறு தேசங்களில் குடியேறும்படி இந்தியர்களை [illegible] அனுமதிக்க வேண்டுமென்ற கொள்கை [illegible] தென்னாப்பிரிக்க குற்றத்தால் விளைந்ததென்பதை [illegible] விரும்புகிறோம்.

கலைகள் பிரபாவம்.

(சென்ற [illegible] தொடர்ச்சி)

[illegible] ஸ்பியரான வில்லியம் ஷேக்ஸ்பியர் என்னும் கவிராயரும் தமது நாடகங்களில் "எலிசபெத் காலத்து சில தவறுகள் போல" என்ற கூறினர். அதிலும், எலிசபெத் அம்மையார் காலத்தில் [illegible] ஆடைகளை அணிந்திருந்ததாக [illegible] காணப்படுகிறது. [illegible] ஆங்கிலேயரான சரித்திரக்காரர்களும் [illegible] பேசாமலும், பெரும்புகழ் மிகுந்திருக்கின்றது. [illegible] பிரபாவத்தால் விளைந்த அற்புதங்கள் பலவாம். அவற்றில் ஒன்றை இவ்விடத்தில் கூறுவோம். புலவர்களுக்கெல்லாம் ஓரரசனைபோல் [illegible] [illegible] [illegible]

னால் இயற்றப்பட்டது. அந்தணன் சொன்னபடியே, பொருளையும் குதலாளனைப்பற்றி சேமற்றுதலாகளில்லை என்பதும் வெளிப்படை. அவ்வரிய நூலில் ஸாசத்திரின் தற்றிய குறிப்பிலும் ஓர் கிழற்சியை இங்கு கினைகூறவேண்டும். இந்நூல் கிழக்குப் புலிக் மறைவனுடைய வனச்சுவிலைத்தினை மகாகாவனுக உலடையது. அவனுடைய மனைவியின் தமயந்தி. அத்தமயந்திக்கு திருமண காலத்தில் ஒரு புலன் தன்னைபோல மிமாசன் இருபத்த வயம்வரத்தின்போது, தமயந்தியை மணக்கும் சொக்கத்தால் மாறுமாக அரசர்களை வந்திருந்த வரம் வயம்வரப் பாதலில் அரசர்கள் கூட்டத்தை தமயந்தியின் தன்னை பார்த்து நிற்பதைக் கொண்டு, பாதுசெய்யவேண்டும் நோன்றுவாடு மது மனைகளு இங்கிடத்தில் குழுமியிருக்கு அரசர்களின் வெய, அவர்களுடைய முகங்களை விளக்கத்தை மாகாகவிகளிலேயே எண்ணுவ பட்டு காளைக்கடவுளை நினைக்கனும். அவ்வாறு சொற்றனை ஆசிரியர் வாக்கியப்படி வாடதத்தில் வரணம் இரண்டு கவிகளை இங்கு குறிப்பிடு நேரடை.

"மன்னவ னிலேலை யோர்த்து
வண்டுறை யலங்கல் மார்பன்
தன்னடி பணி கின்ற
சதுருகத் தேலை சோக்கி
ன்னலி னினிக்க நிஞ்சால
கன்மை வண்டி யாரே
இன்ன சென்றியலை வொலனி
யோர்நிழற் பிலைக்கு நீசர்"

என்பதிலும், தமயந்தியின் தன்னதையாய மிமாசன் யுற்ற காரணக்கடவுளை நினைத்தப்போது அதனை உளர்ந்த அக்கடவுள் பிரமனை சோக்கி கருமைப் பார்க்கும் இவ்வினை வரை நோன்றை மிமாசனே பணப்பி தமயந்திக்கு அரசத் திரை விலாமல விளக்கும்படி. கட நினைட்டனை சாம். அக்கட்டளையை நிமேற்கொண்ட பிரமன்,

"என்றது மலின் பேலோன்
இளிலா வெழிற்கு மேனி
மன்றலங் கிய கூந்தல்
வாணிலாண் முகத்தை சோக்கி
சென்றநீ பரலெலைத்
நினிதின் நிதர்ப்ப வின்ற
பொன்றிகழ் மூலியி னுளை
குவலெனப் புனிய போக்கான்"

உடனே மிமாசனப்பார்த்து அவ்வரத செய்ய சொன்னதாகவும், அதன்படி பதவலாட்டி நிரை குமாரியாலை தமயந்தியின் பக்கலுக்குச் சென்ற அவ்வன குழுமியிருந்த அரசர்களின் அந்தனைச் சந்தோசபங்கமாய் வெளிட்டதையும் உலகிக்கப் பட்டிருக்கிறது. இதனை ஆசிரியர்களில் பெரும் பன்னாசிரியருக்கு ஓ உலகையனி வென்றும், கதைவஸ்காரத்தை கருதி படிப்பாளி கள் ஆசாயச்சேட்டை கட்டிவிட்டார்கள் என்றும புலனாகாம் போகாது. திருமூர்த்திகளில் ஒரு மூர்த்தியாய கன்முகன் காளிதாசம் மகாக மாடை கன்னையாவி, தமயந்திருந்த தோழியாயிருந்த ஓ அரச கூட்டத்தை தெரியச் சொல்லுவதை கூடைத ஆசிரியர் வாணிதாருந்தாலும், அவ பொருத்தக் காரியமென்றே மதிக்க வேண்டி கிருக்கிறது. கலியாண தமயந்தியால் தொழி யாலை சென்றுள் என்பதற்கு பதிலாக அரசர்களின் வியக்கதை நிலையில் எழுதப்பட்டு தொழிகள் நம யந்திக்கு படிக்கச்சுட்டி கிருக்கக் கதையாலல், அதனிலேய கைத ஆசிரியர் இவ்வாறு வர்ணித் திருக்கலாம். தமயந்தியின் வயம்வரத்திலும் வர சத்தி ஆட்சையடியாலெல்லி அற்புதக் காரியக்கதை இயற்றின லென்ற இதனுள் பெறப்படுகிறது. ஆலே, சாலமோன கக்காரியாலிய கலியாணி நம் பிடையில் அட்சை வடியாலெல்குவதால் அதனை ஸ்ரீமோடு சற்றுல் மிமாசனின் பிரபாவத்தை நலத்தில் அமிக்கலாம் எதுவாகும்.

THE INDIAN REVIEW

Edited by th Hon. Mr. G. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

The Indian [illegible] has, for over a third of a century, [illegible] evinced deep interest in the condition of [illegible]. Mr Natesan took a leading part in the [illegible] in connection with the South African Indian struggle under the lead of Mahatma Gandhi. Mr. [illegible] in close personal communication with Mr. Natesan [illegible] in regard to keeping up the agitation in India as well as [illegible] the interests of the South African devotees, [illegible]. Mahatma Gandhi, writing in [illegible] South Africa, says: "In those days, Mr. [illegible] perhaps stood alone in India as a student of the [illegible] and well informed exponent of their case. I had [illegible] correspondence with him. When the deportees reached Madras Mr. Natesan rendered them full assistance..." In this public work, the monthly magazine, *The Indian Review* has played no inconsiderable part. For month after month, [illegible] section to that journal devoted to the public[illegible] of Indians abroad. Such a [illegible] on the problem of Indians abroad, such a [illegible] by South African Indians. [illegible] Mr. Natesan came into closest contact with Mr. Natesan, won, in his onward work on behalf of South African Indians, in [illegible] message of affection from him to Mahatma Gandhi when I departed from him in Madras for South Africa at the end of November, 1913. The cause of Indians abroad has found in him an indefatigable worker, and now, in the Council of State, I have named him as the Member for Indians Overseas."

Mr. H. S. L. POLAK:—I well remember the gallant support you gave and were instrumental in procuring at the critical days of the South African trouble before the War, and ever since the problem of the disabilities and state of Indians abroad has been ventilated in the *Review* with unfailing regularity.

Single copy :, One Shilling.

Annual Subscription : Foreign : 12 Shillings.

Books are given at concession rates to subscribers of the Indian Review. Any one who wishes to buy books at concession rates must remit 2s shillings one year's subscription to the "Review" in advance.

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		શા. પે
કાશીબા (નવલકથા)		૫ ૦
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૬ ૦
સ્નેહ પદ્મ (નિબંધ)		૫ ૦
વર વનરાજ (બાળકો માટે)		૨ ૧
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
લગ્ન બંધન		૩ ૦
મોતીના તોરણ, ભાગ ૧ ચરિત્ર (બાળકો માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૩ ૦
" " ભાગ ૨ જો		૩ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ ૦
કોહીનૂર બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૬ ૦
કેવલના દર્દ (દુઃખી કહેવતની વાર્તા)		૪ ૦
કુમારી ધારા (નવલકથા)		૭ ૦
રાજપૂતાણી (ઐતિહાસ આત્મબોધપ્રદ જયપુર નવલકથા)		૮ ૦
ચમત્કારી પુત્ર		૫ ૦
સોનેરી ટોળી ભાગ ૧–૨		૮ ૦
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૦ ૦
કેસરી મંજરી		૬ ૦
મારીનની કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)		૮ ૦
કૌરવોનો નાશ	પા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત મોતીની		૧ ૦
વસંત (બાળકો માટે)		૧ ૪

ગોકળગોકળમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઈ. આમાં આપણે ઠેઠથી છેવટ સુધી રાષ્ટ્રિય ઇતિહાસની ઝાંખી કરીએ છીએ અને પાછા ફેરા આવી પહોંચીએ છીએ. કિં. રૂા. ૧–૬.

વૃક્ષ દેવતાની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ દેસાઈ. આ પુસ્તકમાં દેવ દેવતા કે ઝાડ સંબંધી ૧૭–૨૨ બોધક બાળકો વાંચી કહી જોવા રીતે લખેલી છે. ૧૨૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૨ વાર્તાઓ આપવામાં આવી છે. કિં. રૂા. ૧–૨૦

ગીતાંજલિ—લેખકઃ ર. પ. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલકથામાં પ્રેમ અને બાકી જીવનનું તેમજ વાસ્તવિક પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કિં. રૂા. ૪–૦.

મરજીવા–વિસરજન–પૂજારીણી—આ વાર્તા મણિલાલ દ્વિવેદીની લખેલી છે. આમાં બોધ થયા જેવી નાની રસિક વાર્તાઓ છે.
પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૨–૬, રૂા. ૧, રૂા. ૨.

ભારતભક્તિ—ભારતમાતાની વાર્તાઓ મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કિં. રૂા. ૨–૬.

આપણાં ઉત્તરમાં—લેખકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આ નવ પુસ્તકમાં મરીઓનું ચલણ આલેખ્યું છે ને જે મરીઓ આપણે ઉત્તરમાં જોઈએ આસપાસમાં હોય છે પણ આપણે ઉપયોગતા નથી. કિં. રૂા. ૧.

મહેન્દ્ર કુદરતની મસ્તી—લેખકઃ મસ્ત કુમાર. આમાં મસ્ત કુમારની મુખ્ય મસ્તી વર્ણવી છે. રસીક અને બોધપ્રદ અરધુરુ છે. કિં. રૂા. ૪–૬.

દુધીયું—લેખકઃ ઝે. ઝે. ઝા. ભગીરથદાસ ઝવેરદાસ ઝાલા એ બન્ને લાયક મળીને ૧૭૦–૧૮૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રમણીય વાર્તાઓ આપી છે. વાચનાર બરાબર વાંચી આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂા. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની લગ્ન-વાર્તાઓ છે. ગુજરે આવી વધુ વાર્તાઓ વાંચી આનંદ થતો હશે તેની આશાએ બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કિં. રૂા. ૧–૦.

પરબારા—લેખકઃ પુરુષોત્તમ. આ નાના પુસ્તકમાં કચ્છની બધી ભરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલા છે. આ વાર્તાઓ વાંચી કરીને કુમારકુ વયના બાળકો માટે છે. કિં. રૂા. ૧–૦.

ઇન્દ્રાણી હારકી—લેખકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની બે અને કાઠીયાવાડની ૬ એમ આઠ મરીઓ લેખકે આપી છે. કિં. રૂા. ૩.

ફિરોઝની વાર્તાઓ—લેખકઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૬ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નામ કરાયેલ ઉપકાર, ઉપનામ, ઉપનામ, ઉપનામ છે. તેમાં પ્રેમ કરાયેલ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કિં. રૂા. ૨–૧.

કાલેલકરના પુસ્તકોઃ—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકા જતાં ગુજરાતી ભાષા પરના તેમના ભાષણો 'સત્યાગ્રહ' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાંચ પુસ્તકોના ૭૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના ગ્રંથોનો સંગ્રહ છે.
કિં. રૂા. ૭.

જુગંત—લેખકઃ ઝ. ન. દેસાઈ. ઐતિહાસિક ચારિત્ર શૈલીમાં છે. ભાષા સરસ અને સાદગીવાળી છે. ઇતિહાસના અભ્યાસ રસીક અને બોધપ્રદ નવલકથા છે.

આત્માનંદ-ભજનાવલી—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર ભજન આપ્યા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ લઈ શકશે. કિં. રૂા. ૩.

કાવ્યદોહન—સંપાદકઃ મનોહરામ સુખરામ દેસાઈ.
પહેલો ભાગ સુદામા ચરિત્ર, જૈન ભાખ્યાન, પ્રહલાદ ભાખ્યાન વગેરે ભાખ્યાનો તથા ગાયોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. કિં. રૂા.

બીજો ભાગ નરમાંથી નરોત્તમ થવાની કૂંચી, અર્થાત્ આત્મજ્ઞાન, વાચના ચરિત્ર તથા ગાંધીજીના ગુણો તથા જીવનના ધ્યેયો છે. આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
રા.ઓ. ૪–૬.

ગાંધીજીના ભાગમાં બધા લેખોના સંગ્રહો તથા ફોટાઓ છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫૦–૫૦૦ ભાષણો અને ફોટાઓનો સંગ્રહ છે.
રા.ઓ. ૫.

ગાંધી કુલ્ય આલ્બમ—સંપાદક: રમણીકલાલ પરીખ. આ આલ્બમમાં ૨૧ ચિત્રો અને ૪૪ પાનાનું લખાણ છે. કાઠિયાવાડની પ્રાચીનતાને લગતી કુલના રજવાડાં છે. અને તે રજવાડાંના ચિત્રો.
કૉમ્રેડ રા.ઓ. ૨–૬.

'ગ્રામ્ય સંસ્કારપ્રદાન'—ગાંધીજીના ગ્રામોદ્ધાર પરનાં ભાષણોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: ચંદ્રશંકર શુક્લ.
રા.ઓ. ૬.

ચરિત્રની રસધાર—સંપાદક નવેરચંદ મેઘાણી. આમાં પંદર વીરોની ટૂંકી પણ સારી કહાણીઓ અનુવાદ કરી છે. આ કહાણીઓ વિરોના જીવન અને રેખાચિત્રો રૂપે છે. કિંમત: પહેલો ભાગ ૬ આનાની રા.ઓ.૨–૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રા.૩–૪, ૪થો રા.૩–૭, ૫મો રા.૩–૪.

નાકુંભા—ભાગ ૧,૨,૩. લેખક: પુનરેતુ. આ મારા પુંઠાના પુસ્તકમાં ટૂંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગોમાં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ ભયાનક તથા રાજદ્વારી વિષેની બધી વાર્તાઓ રોચક બની છે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે.
કૉ. પ્રસ્તેજનાકુમારી. ૩–૩.

નાટ્યાત્મક વાર્તાઓ—અનુવાદક: રમણીકલાલ મુન્શી. આમાની વાર્તાઓ હાલની ઢબની ડિટેક્ટિવ વાર્તાઓ કરી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા અને નૅવલ કોન્દમાંના પ્રસંગ ઉપર બનાવાઈ છે.
કૉ. ઑ. ૧૭

પુણ્યશ્લોક દીપક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદક: રમણલાલ દોશી. આમાં મૌર્ય રાજ્યના સ્થાપક રાજાના ઇતિહાસ છે. આ ઉપરના જૈન પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારૂપે લખાયું છે અને ઇતિહાસથી ભરપૂર છે.
કૉ. અનુક્રમે રા. ૨–૪ અને રા. ૧–૧૦.

આનંદઘન—અનુવાદક: પ્રભુદાસ દોશી. આ. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જીવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતિહાસ બહુ જ સારો. રા. ઑ. ૩.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી ભાગ ૧—કર્તા: બી. એમ. બાલકાંત. આ ૧૨૮૦ પાનાના ડીક્શનરીમાં ત્રીસ હજાર શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવનારને ઘણોજ સારો માલ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે.
કૉમિત રા. ૬–૦–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી બાલની ડીક્શનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં બાર પાનાં બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે.
કૉ. રા. ૫–૬.

અસ્ત ફુરીરનો હાસ્યરસ વિલાસ—અનુવાદક: ભરત દવે. આ પાકું પુઠું. આમાં નાટકરથી વાર્તાઓ કરી લેખે. તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય ભર્યાં છે.
કૉ. રા. ૫–૬.

ચરિત્ર ચંદ્રિકા–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટૂંક ચરિત્ર આપેલ છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરુષોને સ્થાન આપ્યું છે અને પદ્ધતિ બોધદાયક છે.
કૉ. રા. ૫–૬.

ત્યારે કરીશું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાંતર છે. સામાજીક, આર્થિક અને ધાર્મીક એવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમાં ભર્યો.

આજ પહેલાંના ભાગ ૧૪૪ કૉ. રા. ૨.
,, બીજો ,, ૧૬૮ કૉ. રા. ૨–૬.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક નવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કૉ. રા. ૨–૮. આમાં બહારવટીઆની ગુજરાત અને કાઠિયાવાડ, બોલો પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	કિં. રૂ.
દક્ષિણ આફ્રિકન કન્ટ્રોલ ઑર્ડિનન્સ ૧૯૨૨	
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૬
હીરા જયંતિ	૧ ૪
જીવનપર પ્રકાશ	૦ ૬
સત્યના પ્રયોગો આત્મકથા ભાગ ૧	૧ ૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના પાઠ	૧ ૦
મારો જેલનો અનુભવ લેખક: મી. મણિલાલ	૦ ૧
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦ ૧
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦ ૧
ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅનનો મોનેરી અંક	૨ ૦
મોહમ્મદ પાશ્ચર્યાપર દીપક તેમના મત અને વિચાર	૦ ૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાપુઓ	૦ ૬
જેલના કાયદા (સત્યાગ્રહ વખતના)	૦ ૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું જીવન ચરિત્ર	૦ ૬
મુસ્લીમ કમાલ પાશાનું ભાષણ	૦ ૪
જૈન બાલશિક્ષણની કમી (પ્રોત્સાહનીઓનો અભાવ)	૦ ૦
સમયના આપે બલાની ફરજ	૦ ૬
મા. મા. ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅનું ખાસ્સીલ્વર	૦ ૬
જીવન દોરી	૦ ૬
બાબાની અરજી	૦ ૨
ઝોકીબાટીક ઝેબર ૧૯૦૮ના બાસ ગુજરાતી–અંગ્રેજી	૦ ૪
સુધારાના બાવા	૪
સત્ય વિના બીજું કશું નથી	૩
ધર્મના સર્વસ્વનું વર્ણન	૩
ઝેબ દોડ્યે પત્યે ટોલ્સટોયનો પત્ર	૨
બારોબ્ય વિશે આમાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો	૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો	૬
મત્તાભાઈ	૩
ચરિત્ર સંપત્તી	૩
ચારોદય	૬

ગોતરાતી દીવાકો—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. પ્રભેશકરને જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું બને તે જાણવા સરકારની કૃપાથી પરીપૂર્ણ અવસર તેથી તેનું નામ લેખકે "ગોતરાતી દીવાકો" એટલે ઉત્તર તરફની દીવાલો આપેલું છે. કીં. રૂ. ૧–૯.

ઉર્ધ્વારોહણની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના અનુભવો માટે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કીં. રૂ. ૧–૭.

સમ્યક્ દર્શન—આ પાકા પૂંઠાના પુસ્તકમાં ૨૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યાં છે. કીં. રૂ. ૧–૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેમ રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના વધુ આક્રમક કારણમાં લખેલી રોજનીશી છે. પ્રકાશક તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું બંધન આમાં જેટલું નહીં પ્રમાણિકતાથી આપણે છે કે આ જેલની આંતરબાહ્યમાં કામનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કીં. રૂ. ૧–૨૦

બાળના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને બોધ સાથે આનંદ આપી શકે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

રંગીલાની રાત-બાજી ૧ લો અને ૩ જો આમાં રંગીલો તથા બાળકોને ખાસ હસે તેવા સુંદર કટાક્ષો છે.
પ્રત્યેકની કીંમત શ્રી. ૧–૪.

ચુંદડી—આમાં સ્ત્રીઓ લગ્નમાં ગીત ગાય છે તેમાંના સુંદરભાવ અર્થ ગીતો છે. કીં. શ્રી. ૧–૪.

બાલ ગીતો— આમાં જુના પ્રતીહાસોથી ભરપુર બારથી ગીતો ગુજરાતી બાળકનાં અનુભવ સાથે છે. ગુજરાતનથી ભરપુર છે. કીં. શ્રી. ૨.

કીલ્લોલ—આ નાનાં પુસ્તકમાં બાલસહજપ્રેમ ભર્યો છે. બાલકો અને બાલાઓ માટે છે. કીં. શ્રી. ૧–૩.

કાવ્ય પરીક્ષણ—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિગેરે, કવિઓના પ્રસ્તાવના તથા કાવ્યનો છે.
પ્રત્યેકની કીં. શ્રી. ૧–૬.

ચોપડીના કૂલ—નાની બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કીં. શ્રી. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પાકા પોસ્ટથી આપવા વી. પી.નાં ઓરડરોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

શ્રી દાહ્યાભા મુળજી ભાળ સાહિત્ય માળા

ઉપલી સંસ્થા તરફથી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, શ્રીયુતભાઈ, ઠાકરસેન, રામભાઇ પાઠક, કમળાબેન, ભુલવરામ-ઠને, લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બહોળાં લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરલ ભાષા અને સરળ સમાધાનથી સહેલી કરવા તેઓ ખાનદાની રહ્યાં છે. હાંડમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહાં ઉપયોગી સાબુત પડયાં છે અને તેનો બહોળો ફેલાવો થયા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું સમાધાન અને ભાષા બહાં સરળ છે. બાળકોને સમજાવ તેવા છે, તેઓને શિક્ષણ માં રસ ઉત્પન્ન કરાવે તેવા આ પુસ્તકો છે. પા૦ કીં. પે. ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૨ ૧૦ ૦
પુંઠાની ૬

નમુનાતિભાષા	મહામહાત્મો
જેલેયો	કહેવતોનાં મુળ
ઉઘું કહું ઉંધું કહું	સમ ખેળા
કલ્પનાડી	આદિકા સાંભળું
કમાટ	કન્ન ચોરી
બાળકોનો ખીરબલ—૧	ચિઠ્ઠી ચોરા
જોગીચંદ	વાકય ચોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
હંસ અને કંસા	મોટા પાઠો
સિરંદાજ	નાની વાતો
સામટામાં મળજો	ઘરમાં
બાળ પ્રવાસો	બાંગ્લાદેશ
મારા જોડીયા	ચોરીમાં
જવા દ્યો	બાળબાળામાં
કર્યાથી આવ્યા	મામામાં
અકબર ને બીરબલ	કરવા જાઓ
રૂપસિંહ રામસિંહ	બુઝરામના પાઠો
કપાસના ચેટા	જો જો જો
ગધેડું	ગધેડું ને ઘોડું
ગાંડીબાબાનું	દાદા હસીને
બાળ નાટકો—૨	ગોતરાતી દીવાકો—૧
અવારવા ગાડીને	ગોતરાતી દીવાકો —૨
કુદરતમાં	બુદ્ધચરિત્ર
મોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામજીબાપા પડી ગયા	જોકરમાં
અંગ્રેજનો ચોપટ	કહેવત સંગ્રહ
ઘોળીયો ધુબે છે	હરિચંદ્ર
ચીર અને—	ગોમ કેમ ?
બાબા બાબી આવ્યાં	બાળ રહીકો
મામાની બહેન	બાકરણ પોથી
ગાદામાં	વરત સંગ્રહ
રોજનીશી	રમત જોકરમાં
બાળકોનો ખીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
છેટા રેલ્વે માબાપ	દુકા અને સોરકા
મારી મ્રામ	વિનોદ કુમકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના જોકો
ત્રિરંગિબાજરો	આપણે ચોતે
કાળા કામ, બબી દાદી	કાબસંગ્રહ
બહાદુર અને—	કેકારો પાઠ
૧૬	ધુંધળીનું કબ્રુ

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું
નાટક

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે.

૪ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં

કી. ફક્ત ૧૬/—

આ નાટકના સેટ બહુ મોટા પ્રમાણમાં આવેલા હોવાથી જલદી ખલાસ થઇ જવા સંભવ છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલો.

આર્ય ભાષાના ફોરસ્ટ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

ઉંચા ૧૨ કી. ૬—૬.

ઉંચા ૧૦ કી. ૪.

ગ્રામોફોનના સંભારો.

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફ સુરદાસ
૬ રેકોર્ડો એક સુંદર ટીન બોક્સમાં
કી. પા. ૧—૪—૦ માં

બિલ્વ મંગળ ઉર્ફે સુરદાસનું નામ જગ વિખ્યાત છે. આ નાટક પણ સાંભળવા લાયક છે. આ નાટકની વધારે તારીફ કરવી એ સોના ઉપર પોલ ચઢાવવા બરાબર છે. હમારી ખાત્રી છે કે આ નાટક બરાબર સંભાળી સાંભળશો, તે સાંભળવાથી તમોને ખાત્રી થશે. આ સેટ પણ સ્ટોકમાં મોજુદ રહી ગયા છે માટે તાકીદે ઓર્ડર મોકલવા કૃપા કરશો.

Phone 2447, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

બનાના

૧૨૫ પોકાવાળા જબરી પાકી એવા મોટા કેસ (આશરે ૬૦૦). કિંમત ફી ૨૫ શી ઓ ની નાખરે ઓર્ડર મોકલાવો.

નાચીજ શી. ૫ ૨૦૦.

LARGE SELECTED BANANAS

25/- Crate C.O.D., F.O.R. Durban, Natgrow of 100

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 730, Durban.

Phone 2557. P. O. Box 318.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ.

પહોંચ સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે ટેલીફોન નંબર ૨૫૬૭ પોસ્ટ બોક્સ ૩૧૮ ૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 67

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
કાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 50

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruptions, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,

Coffins & Wreaths : Full descriptions at Lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4061 Cent.

MANAGER : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કોફન, ફુલ, મોટર તથા ઘોડા તથા કુંવારીકે પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું.

ફોન ૪૦૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

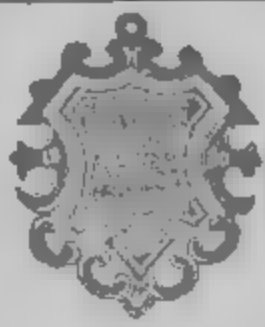
Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No 30—Vol. XXXII Friday, July 27th, 1934

FAITH versus REASON

"I believe that all life is one. Thoughts take definite forms. Tigers and snakes have kinship with us. They are a warning to us to avoid harbouring evil, wicked, lustful thoughts. If I want to rid the earth of venomous beasts and reptiles, I must rid myself of all venomous thoughts. I shall not do so if in my impatient ignorance and in my desire to prolong the existence of the body I seek to kill the so-called venomous beasts and reptiles. If in not seeking to defend myself against such noxious animals I die, I should die to rise again a better and a fuller man. With that faith in me how should I seek to kill a fellow-being in a snake? But this is philosophy. Let me pray and let my readers join in the prayer to God that He may give me the strength to live up to that philosophy. For philosophy without life corresponding is like a body without life."

MAHATMA GANDHI.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

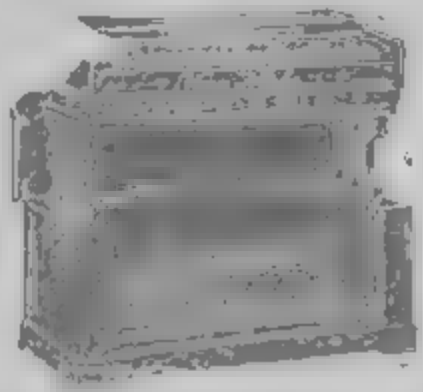
હેડ ઓફીસ અને મારબાતુંઃ-ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૬૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૬૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના કબજા વીંટ હારમોનીયમ.

પગના કબજા વીંટ ફોલ્ડ ડા.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી અને દેશની હવાને અનુકુળ પડે તેવાજ હારમોનિયમો ખાસ કેફરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

ઉંચા ઓક્ટવ:— ચારણ કબજા તથા સરદાર કબજા.
જીના ભાવો માટે અમારા ભાવો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના સ્પેશ્યલ વીંટના રોકડેથી વીંટ ૬-૧૦-૦, હાથના કબજા વીંટ ૧ ઓક્ટવ રોકડેથી વીંટ ૬-૧૦-૦
હાથ અને પગના કામે (કોમ્બીનેશન) કબજા રોકડેથી પા ૧૦-૧૦-૦ હાથના ચેરફીલ્ડ ખાસ ફુલસાઈઝીને હાથના કબજા રોકડેથી પા ૮-૨-૬
પગના કબજા વીંટ ૧ ઓક્ટવ મધુરા રોકડેથી પાકીટ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાકીટ ૧૦૨-૬, અને પા. ૬-૧૫-૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

ઘરબેઠા તબલા મંગાવો આજે કરો ઓર્ડર મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. **ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(નવર ઓશગી)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

૩જો
(નવર ઓશગી)
પાઉંડ ૬–૦–૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરની વીશી
(સાધારણ) પા. ૮–૧–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૧૪–૦.

દીકુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૬–૧૪–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૮–૦.

જોગવડ તા. ૬ ઠીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના કાગળ પર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોટલું, કાગળનું કારતાનું કરવું, અને બાંધી મારી આપ્યા પહેલે કંપાઉંડીંગને કાગળના સીધા પોટલા પર પડેલાંતાં કરવા જણાવવું, તેા તે તેવા ફેરફારવાળા કરી આપશે. ઉતારૂઓએ પોતાના પેટા કાગળના ગલીસારે ૧૬ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં.

દરેક દીકી ઉતારૂએ પોતાની દીકીટ આપણી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ઉતારૂઓ આપણી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી દીકીટ મેળવી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ આપણી નીચે દરજ્જેદાર નીચે થાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખેા યા મળેા.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના દીકી એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૧

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND BAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનોજનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શીયાળા માટે ખાસ પાકા તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શંક્રાતના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકેા તૈયાર કરી આપીએ છીએ. પેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(માલેક: કેપીટન બાકરખાની હોટલ)

ફેાન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટારીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast on September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

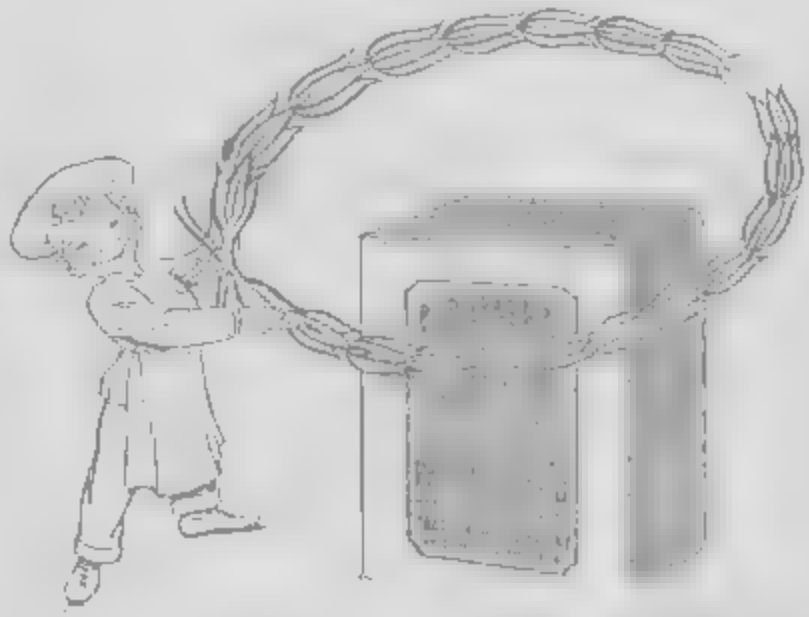
The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in Evidence. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 54 Pages. 9d.

BUY THE BEST When You Buy PARAFFIN

**Make sure you get genuine LAUREL.
The cheapest because it burns brightest
and lasts longest.**

જ્યારે પારફીન ખરીદો ત્યારે ઉત્તમજ ખરીદજો

તમે ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ" ઉત્તમ તેમજ સસ્તું છે છતાં ઝમકદાર અને લાંબો વખત સુધી બળે છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર મેલ તથા ઘર સરપ્લસ સ્ટીમર દર મહીને સાથમ ન્યાસેંબના બારે ઉપડે છે.

કોલમ્બો, મદ્રાજ, રંગુન, કલકત્તા અને આદનમાંથી પણ દર છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોના વહન ભોળા બાર ટેક તથા સેકન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર બનાવેલ છે.

વિગેરેના ભાડા દરબનથી નીચે મુજબ છે:

	કોલમ્બો	મદ્રાસ
સેકન્ડ ક્લાસ બારાણી સાથે	પા. ૧૭-૧૭-૬	૨૭-૫-૦
,, ,, બારાણી વગર	પા. ૧૨-૧૨-૦	૧૬-૬-૬
ટેક ક્લાસ બારાણી સાથે	પા. ૬-૬-૦	૧૮-૧૬-૬
,, ,, બારાણી વગર	પા. ૬-૬-૦	૧૩-૧૬-૦

કોલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, અને કલકત્તા માટે જે

દરબન બેદરી સવારમાં

"એમ. બી. "કાઠીયાવાડ" ૨૧ મી બોગસ્ટ

એમ. બી. "લકમા" ૨૧ મા સપ્ટેમ્બર

માટે

ટીકીટ અને વધુ વિગત માટે લખો:

KING & SONS,

Anglo-African House 317 Smith Street, Durban.
P.O. Box 961. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

Any quantity in Bananas, Pines etc. supplied and sold to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઈનાપલ વિગેરે ચીજો એકદર બધેથી વધુ સારા પ્રમાણમાં આવશે.

દરેક ઓરડર કાળજી ભરી રીતે અને પુરી દેખરેખ રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ અને ઝડપી રવાનગી આપવા આ આવશે.

કેપ પેનીન્સુલા, ટ્રાંસવાલ, રોડેશિયા વિગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

ઓર્ડર: રવજી ભુલા,

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums -bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in combining the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khoja, P. O. Box 69 Vereeniging 83/85 Tardeo Road Bombay

તાજગીનો અનુભવ

કાર્તિકાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

કિંમત ખરીદે સાપરેખા આવો

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—સંતની સર્વોત્તમ દવા—

આજથીજ ખરીદવાના આવો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લા.—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ તાજગીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે મળો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહસ આર્કિટેક્ટના એજંટ: એમ. એમ. એશી, ૩૪૫ ગુજ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, ડરબનીયા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. મળો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટ પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. મળો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

કીટીંગસ

માવડર

. કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

આકર્ષક બનાવટ. ફુલ ટીનોમાં વેચાય છે.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુબેરજી—વર્તમાન સમાજના સમાપર કટાક્ષ કેંચર્યું, ઢોંદુ સમાજમાં સુધારાઓની રાહ બતાવી, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. ■. ૩.

કુબેરદત્તિ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ જયસી કુમારપાળ માણીએ આવતાં પહેલાં પ્રદેશ કાવત સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા સચિત્ર, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં. હા. આ.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ

જોવી હોય બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તો ફક્ત નવ શીલીંગમાં આપીશું.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો **ફ્રી** મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) **એક વર્ષ** સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, સારુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપહાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો મંગાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

મફત મફત

આ બહેર મારી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી પારવાનુ પાસપા માટે નવી પુસ્તક ભેટ મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

જે. કી. ત્રિવેદી, પુસ્તકોદર, ધ્રુ. બારસ (ઘરકિમા).

મફત! તદ્દન મફત!!

હપરોગના નાબુદીનાનું **વૈદકિયા** પુસ્તક ૧૪ પાનુ વિનામુ ૬ ટપાલ ખર્ચ કવર મફત મળે છે. મંગાવો.

મદન ઔંજારી ફાર્મસી, ભમનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 29—Vol. XXXII. Friday, July 27th, 1934

Registered at the G.P.O. as a Newspaper
Price Fourpence.

THE COLONISATION REPORT

(BY C. F. ANDREWS)

I.

A COPY of the Report of the Indian Colonisation Enquiry Committee was sent to me in Southern Rhodesia by the kindness of the Minister of the Interior, Mr. J. H. Hofmeyer, M.P. It has, therefore, been possible for me to study it with detachment and to offer, without consulting others, my own individual opinion. The Report itself is very brief, and the valuable Appendices take up more than two-thirds of the whole Blue Book. It is published by authority from Pretoria and addressed to the Minister of the Interior.

The first point that strikes the reader is the strange anomaly of the Union Government, by this Report, suggesting to the Indian Government what parts of the world are open to colonisation on a large scale *from India*. One would have imagined that the Government of India would have been the originator of any new colonisation proposal, which would depend for its success on Indian money, Indian organisation and Indian colonists from India.

It is difficult to avoid the conclusion that the Government of India was not really in earnest about the pledge that was given at the Round Table Conference of January, 1932. As far as I can judge, they initiated no enquiry during the year 1932-33, nor did they take steps to invite the Union Government to join with them in any such enquiry. Yet the Capetown Agreement stated distinctly that the enquiry was to take place "within a year" and that it was to be undertaken between the *two* Governments.

I have no knowledge of what happened behind the scenes between these two Governments; but, as one who was present at Capetown and signed the letter of the South African Indian Congress representatives, I can assert without any hesitation that that this present enquiry, under the chairmanship of Major Young, is not that which I anticipated when I signed the Congress letter, nor would I have given my signature, if I had known that the enquiry was to have been from the wrong end.

For the Report itself makes perfectly clear that any scheme of colonisation was to have been "*primarily an Indian scheme, undertaken for the benefit of India's surplus millions.*"

I can remember quite well the extreme difficulty which the Congress representatives had in drawing up *any* statement agreeing to take part in a colonisation enquiry. It was only when the assurance was given that India herself was about to make her own investigation and that the only question was, whether Indians in South Africa would join in it or not.—It was only then, at last, that the letter was handed in, which everyone signed. This Congress letter was safeguarded to the last degree: and since there is a danger of its terms being forgotten it may be well to repeat the substance of it here with its signatories. It runs as follows:—

"The Congress agrees to co-operate with the Governments of India and the Union of South Africa in the former's mission to explore ambit of colonisation in regard to her increasing population, provided that such co-operation on the part of the Congress is taken as inspired by patriotic motives. . . . and not on the score of Indians being deemed undesirables in the Union or that the Indian population is to be reduced; provided also that the Assisted Emigration Scheme, which forms part of the last Agreement is eliminated and the Congress will be free to oppose it as its policy.

"The Congress also reserves the right to reject the Agreement and to withdraw its co-operation in the above scheme should any points in the Agreement or other subjects dealt with by the Round Table Conference not meet with the approval of the Congress."

Signed—

J. E. GARDEN	SORABJEE RUSTOMJEE
H. L. E. SNIAMONEY	P. R. PATHER
PRAGJI K. DESAI	A. I. KAJEE
S. H. MEDH	HAJI CASSIM ADAM
S. R. NAIDOO	A. CHRISTOPHER
M. M. GANDHI	V. S. C. PATHER
SHAIKH AHMED	A. ISMAIL
C. F. ANDREWS	A. D. MOTALA

The Colonisation Enquiry Report rightly states that not only did the Congress take this view but also Mr. G. Heaton Nicholls, M.P., who was a member of the Round Table Conference at Cape-

town and signed the Agreement,—agreed that this was the position set forward at the Round Table.

"The evidence," the Report declares, "has led this Committee to believe that the scheme contemplated was to be an *Indian* scheme on a large scale which had in view the colonising of some country *by Indians from India*." (The italics are mine.—G.P.A.)

Looking back on what took place, I can add the full weight of my testimony to this point of view. While I have difficulty in remembering dates and other details, I have a very retentive mind when principles are discussed. This point was not a small one, but a big one, on which everything turned. It would be quite impossible, therefore, for my memory to have failed me in this respect, where the issue was all-important.

Notwithstanding all this, I feel that we were right in sending a representative to serve on this Committee, which was in the nature of a preliminary enquiry. If I had been on the spot, I should certainly have urged that a member of the Congress should serve on the Committee, however different it might be from the enquiry contemplated at Capetown. At the same time, I would not wish at all to judge those who were opposed to such a course. If I seemed to judge them in my former statement, which I sent from England, I would wish to withdraw that impression. For they have obviously a right to hold their opinion, as I have a right to hold mine.

In future articles, I shall hope to prove that the Report itself is in an *impasse*. For it seems to me quite impossible that the Government of India will agree to spend money at such a time as this on sending out expeditions to Borneo or New Guinea! Two more *unsuitable* places for Indian colonization on a large scale from India could hardly have been suggested. The Report is what I have called it, a *reductio ad absurdum*.

Thus the whole of that somewhat unseemly part of the Capetown Agreement of 1932 falls through. As far as popular Indian opinion is concerned, both here and in India itself, the Colonization Scheme is dead and with it I trust the whole Assisted Emigration Scheme will soon be dead also.

(To be continued.)

Fountain Of Wisdom

The real spiritual man is broad everywhere. His love forces him to be so. The . . . whole religion is a fetish are forced to become narrow and exclusive by their introduction into religion of the competitive, fighting and selfish methods of the world.—SWAMI VIVEKANANDA.

It is a canker of dispute to be backwards simply because one has met a difficulty in going forward. New truth and new means to meet new obstacles.—DR. C. DELISLE BURNS.

Indian Opinion

FRIDAY, JULY 27TH, 1934.

UNITY

In so far as political matters are concerned the Indian community in South Africa is distinctly divided. It is divided not because there is difference of opinion about the principles. It is divided because of the methods with which public work is being carried on by the leaders. Some people seem to be labouring under a misapprehension that it was the question of colonization that has divided the community and that now that the report is an eye-wash and nothing is likely to come out of it the community will once more be united. This is not true. What has really divided the community is the autocratic manner in which some of the leaders have thought fit to carry on the work totally ignoring public opinion. These leaders have ceased to be leaders of the community. They have become puppets in the hands of the Agent and have chosen to dance to his tune at all times. We are sorry to have to relentlessly criticise the Agent. But we believe he has acted like an ungenerous father whose children are not all of the same mind. Some are not able to see eye to eye with their father and are therefore not willing to carry out his wishes which they believe are not quite legitimate. Others, on the other hand are prepared to carry out any of his wishes. They have therefore become his favourite ones. Without bothering to find out whether those who have gone against him are right or wrong in so doing or to try to win them over by love and affection he has indulged in favouritism. The Agent's refusal to attend the first meeting held in the Town Hall of the Colonial-born and Settlers Indian Association where six thousand Indians had assembled together, his refusal to attend the first Provincial Conference of the Association held in Durban, the attitude he took up and allowed the Congress leaders to take up during Prince George's visit when the Colonial-born and Settlers' Indian Association was purposely and out of spite kept out of the same altogether, the way the Agent's secretary Mr. Hosaman went on board when the Indian football team came to this country and told the manager of the team on behalf of the Agent that it was always the Congress that received distinguished personages arriving from India and that since the Agent recognised the Congress and no other body the team should allow the Congress to receive them, or something to the effect—forgetting completely that the team had come at the invitation and at the expense of the

South African Football Association, the way in which the Governor-General's function was arranged by the Agent on behalf of the Congress,—all these are typical instances of how the Asiatic has been ever kind to his not seldom to spite the most obedient ones. We can quote many more instances but we do not wish to prolong the story of woe.

There is no doubt that for Indians to live in South Africa with the slightest happiness and with an earnest desire to work for their political, social and moral upliftment it is most essential that there should be unity among the leaders. India is finding it so very difficult to attain her desired goal because of the curse of disunity. India stands as a beacon to every Indian. God forbid that elements that are at work in India to keep the people disunited should be allowed to reign over us in this country. If they do we are doomed! Some way will have to be found to bring about a reconciliation between the two parties so that we could be working harmoniously for the general welfare of the community. We have found it difficult to see light. There is a growing bitterness on both sides and each one is trying to out-do the other. In this way there is hardly any hope of that bitterness ever ending. In the meantime our difficulties in this country, especially in Natal and the Transvaal are growing from bad to worse. Our leaders must realise that true service lies in absolute humility and not in the pride of power—a lesson which we can well learn from the present life of Mahatma Gandhi, and that corrupt methods will inevitably lead to retribution.

The presence of the Rev. C. F. Andrews at the present juncture is a God-send to us. We know how energetically he has been working ever since his arrival here to bring about reconciliation. He has been discussing the question with representatives of all parties. Mr. Andrews is faced with a most difficult and thankless task such as he has never been faced in the past. We sincerely sympathise with him and would ask him to exercise all the qualities that make him—love, patience and charity. We are sorry he is proposing to leave South Africa so early as August 5. We know it is the desire of every leading Indian in India and every well-wisher of Indians living in this sub-continent that Mr. Andrews should settle the dispute and bring about unity in the community. If our leaders were to appeal to India we have no doubt that Mr. Andrews would be prevailed upon to prolong his stay.

To our own people we would say let both the parties bury their hatchets and face the problem squarely with a spirit of forgiveness for all that may have happened in the past and with a sincere desire to find a way out for unity.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," JULY 29TH, 1914

MAHATMA GANDHI in his "Farewell Letter" addressed to Indians and the European public of South Africa, said: "Have the settlement: see to it that the promises made are being carried out. Attend to the development and progress from within. Zealously remove all causes which we may have given for the rise and growth of anti-Indian prejudice or agitation, and patiently cultivate and inform European opinion so as to enable the Government of the day and Legislature to restore to us our rights. . . . If any class of persons have special claim to be considered, it is those indentured Indians and their children, to whom South Africa has become either a land of adoption or of birth. They did not enter the Union as ordinary free immigrants, but they came upon invitation, and indeed even after much coaxing by agents of the South African employers of this class of labour. . . . The frankness and generosity with which General Smuts, in interviews that he was pleased to grant me, approached the questions at issue, and the importance that so many distinguished members of both Houses of Parliament attached to the Imperial aspect of the problem, gave me ample reason for believing that my countrymen who have made South Africa their home will receive a fairly full measure of justice and will be enabled to remain in the Union with self-respect and dignity."

Reports, INDIAN OPINION:

On Monday afternoon the Phoenix settlers gathered together to bid farewell to those departing for the Motherland. Some hymns in English and Gujarati were sung and a few words spoken suited to the occasion. Mr. Polak was present and expressed his regret at losing such a brother and sister as Mr. and Mrs. Maganlal had been to him, but at the same time rejoicing in the knowledge that the departure would only mean a temporary separation. Similar sentiments were expressed by Messrs West, Chhaganlal Gandhi, Imam Abdul Kadir Bawazeer, S. B. Meth and Pragji Desai. The party, which numbers about thirty, sails by the *Pundua* to-morrow morning.

To Our Tamil Readers

We regret on account of unavoidable circumstances our Tamil columns do not appear in this issue. We hope to make up for the loss in our next number

Rev. Andrews At Newcastle

The Rev C. F. Andrews addressed a meeting at Newcastle in the Madrasa Hall, there being a good attendance. The chairman, Mr. S. M. Vawda, briefly introduced Mr. Andrews, who gave a very interesting review of the political situation in India at the present time. He said that Gandhiji had now practically succeeded in removing the disabilities attaching to "untouchability," and remarked incidentally that three attempts had been made on Gandhi's life in consequence of his efforts in this direction. He also referred to Dr. Ansari, who had made a movement towards getting a majority in the new Assembly. He observed that if Dr. Ansari succeeded in this there was little doubt that India would obtain Dominion status.

Mr. Andrews said he had come to South Africa in order to unite the two bodies of the Indians and he remarked that he had met with success in the principal towns. He touched on the White labour policy, which he said should be done away with in justice to other sections of the community. In regard to the scheme for colonisation of Indians, he said it was quite impossible for the Union Government to consider colonisation schemes, but if only the doors of the provinces were thrown open and barriers broken down so that the Indian could be absorbed by South Africa as a whole, it would be a solution of most of the difficulty. Two-thirds of the Asiatic population of South Africa was confined to Natal.

Mr. Andrews paid a tribute to the Newcastle Muslims Young Men's Association which had already put out a subscription list in connection with the Bihar earthquake disaster and had raised a sum of over £50.

Governor-General At Durban Indian Gathering

A Representative gathering of Indians and Europeans filled the Town Hall on Monday afternoon when the Natal Indian Congress gave an at home in honour of the Governor-General and the Countess of Clarendon.

The hall had a delightfully festive appearance with its artistic decoration scheme, in which red predominated; its strings of Chinese lanterns and its dainty laid little tables set ready for the tea provided for all the guests. There was a long table at one side of the hall, with a horse-shoe indentation in the centre and a pretty trellised background decorated with red bougainvillia, reserved for the vicregal party and numbers of distinguished guests and joint hosts. In the entrance foyer a line of Indian Girl Guides from the Arya Kanya Maha Vidyalaya, Baroda, who have recently arrived in Durban from India on a education tour through the Union, were drawn up smartly for inspection by Their Excellencies. As soon as the car from King's House arrived, they formed an archway of their staves, under which the Earl and Countess entered, preceded by Captain du Toit. They were received by the acting president (Mr. V. S. C. Pather). Standing ready to greet them were the Mayoress (in a charming ensemble of sedge green), Mrs. D. S. Bosman, in a figured frock worn under a long navy coat, Mrs. C. S. Ricketts in russet navy and white taffetas and Miss Williams Freeman in a floral frock. The Kunwarani looked lovely in her sari of soft flowered fabric.

As Their Excellencies entered the main hall the orchestra played "God Save the King," and they proceeded to shake hands with the numbers of guests who were presented to them. Lady Clarendon was wearing a softly beautiful two-piece ensemble in a pot pourri pink, with a wide straw hat to tone, on which were banded in front some pastel shaded flowers.

Many presentations were made to their Excellencies. The music of the Municipal Orchestra under the directorship of Dan Godfrey, provided appropriate accompaniment to the proceedings.

The Kunwar Sir Maharaj Singh made an informal speech, in which he announced, inaudibly, that there will be no speeches. He expressed the great pleasure of the Indian community in being honoured by the Governor-General, whose first Indian function it was, and by Lady Clarendon, and went on to say that at his request, the Governor-General had kindly consented to present to Mr. C. S. Ricketts the O.B.E. which he had richly earned by his long and faithful service with the Government of India. (Applause)

There followed the Indian custom of garlanding the guests of honour. A beautifully shaded wreath of pink flowers was placed around the neck of His Excellency. Lady Clarendon was presented with a beautiful basket of massed pink roses and carnations, mixed with blue delphiniums. The Earl of Clarendon spoke in happy vein, of his pleasure in being present and being asked to perform the congenial ceremony of investing Mr. Ricketts with his order. The presentation followed, after which there was an interesting display of archery by the Indian Girl Guides. With cross-bows, they shot at a thin standing stick, against a large screen, then one girl placed herself with her back to the stick, at a considerable distance away and, bending her body completely backwards, shot and hit it. Shooting from a reflection in a mirror, and breaking a hanging thread which supported a swinging ball, were further successful items from their repertoire, and the final feat was that of "garlanding by an arrow." A flower garland, suspended above the seated figure of Swami Bhawani Dayal by a thread so fine that it was difficult to see, was placed in its position over his shoulder by severing the thread with a shot. The afternoon ended by presentations to Mr. D. S. Bosman, secretary to the Agent-General for India and Mrs. Bosman, who are shortly leaving South Africa.—*Natal Advertiser.*

Bihar Earthquake Fund

The Umvoti Indians of S. Rhodesia in a letter express their gratefulness to the Rev. C. F. Andrews for his visit and his humanitarian interest taken for stricken Bihar. They conclude by wishing him long life and happiness in his mission.

The following is their contribution:

Messrs. M. N. Desai £3 3 0; R. N. Patel £2 2 0; L. N. Desai (Rukeldoorn) £2 2 0; M. D. Mehta £1 1 0; Natoram Bhikha £1 1 0; Ismail Patkar £1 1 0; R. J. Patel 10/6.

INDIAN WARD AT PRETORIA HOSPITAL

OFFICIAL OPENING

An appeal to the Indians in South Africa to speak with one voice and to seek unity in their ranks and to think rather of the things they have in common was made by Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Interior, Public Health and Education, when he opened the Cassim Adam Ward at the Pretoria General Hospital. Many prominent Europeans and Indians were present.

Mr. Cassim Adam gave the sum of £1,300 for the erection of the ward which will serve as a memorial to his father and mother.

The Indian community was fully represented at the function, and they all made an inspection of the Ward, which is equipped with four sub-wards and about twelve beds, duty kitchen, duty rooms and linen rooms. Dr. Lewis Robertson, Superintendent of the Hospital, and Mrs. C. M. Dongall, acting Chairman of the Board, received the guests on arrival, with Mr. Cassim Adam. The proceedings were opened with the blessing from Molvee Bashir, after which Mr. Hofmeyr was welcomed by Mrs. Dongall.

OPENING CEREMONY OF MR CASSIM ADAM WARD.

A handsome gold key suitably inscribed was presented by Mr. Cassim Adam to Mr. Hofmeyr, and Mr. Cassim Adam gave an account of the work done by the Indian community. He said that a long-felt need had at last been fulfilled through the sympathy of the Provincial Administration and it was a great pleasure to him to be able to present the fund which has enabled the Administration to erect the building. He thanked the Indian community of Pretoria for furnishing the ward with all the necessary hospital equipment. The ward was dedicated to the memory of his parents who were keenly interested in the alleviation of sickness.

Prominent Indians in this country had not been forgetful of their humbler brethren, while making charitable bequests. In this respect he referred to Mahatma Gandhi who had led the way, sacrificing all he had for the public welfare. The name of the late Mr. Parsee Rustomjee was a household word among them. His charity and sympathy could never be forgotten. Among his many endowments were a fine hall and a library in Durban and a benevolent trust. He and his wife left more money for the Indian community than they did for their own children. Mr. Cassim Adam also mentioned the names of the late Advocate R. K. Khan of Durban, who bequeathed his entire estate of £45,000 for medical relief for Indians, and the late Sallaiman Shah Mahomed of Capetown, who also bequeathed in South Africa large sums of money for public charity.

He then laid stress on the fact that the local Indian community greatly needed a library and which should be established for the benefit of the Indian community of Pretoria. There was, it is true, he said, in that town a State library, but admission to it was barred. It was up to the authorities, Municipal, Provincial as also the Government, to make us fully appreciate this great need.

The [illegible] ward, be continued was laid by the Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India in South Africa, and he coupled the name of the Kunwarani, both of whom have done so much for the welfare of the Indian community in this country. They are indeed fortunate in having their names permanently connected with this building. As regards the Honourable the Minister for the Interior, whose department is directly concerned with Indian affairs, he was pleased to say that Mr Hofmeyr had won their profound esteem for his sterling qualities of head and heart. His noble vision, wide sympathies, great abilities and humane outlook were characteristics well befitting his high office. Mr. Cassim Adam also expressed his gratitude to Mr. Smit, the recent Administrator of the Transvaal and his Executive Council, to Dr. L. Robertson, the Medical Superintendent of the Hospital and to members of the Hospital Board, as also to the architect, Mr. Cullinan, of the P.W.D. and his assistant architect, Mr. Strout and Mr. Norburn, as well those members of the Indian community (including the Tamil Vedic Young Men's Association contributing £97 and the Indian Women's Association £25) who have helped so generously towards the furnishing of the ward.

Striking Example

Mr. Hofmeyr said that the hospitals in the Transvaal had come off very well during the economic period, in fact much better than if they had been State institutions. He congratulated Mr. Cassim Adam, the benefactor of the Ward, on the realisation of his great dream, and stated that Mr. Cassim Adam had given a bigger amount to the Hospital than it had ever received from any other individual. He considered Mr. Cassim Adam's gift as a striking example of the Indians' affection for the land of their adoption.

Mr. Hofmeyr congratulated the Pretoria Hospital Board and the Superintendent, Mr. Robertson, for coping with previous facilities, and also congratulated the Indian community for what they can certainly and rightly regard as a work of improvement. He regarded it well for all to be reminded out of the differences, but of the things they had in common with the Indians. They had the same desires for civilisation and advancement, which were common to all, and the prevention of disease, which was a common interest. "The strength of the chain is the strength of the weakest link," said Mr. Hofmeyr, and in death and in sickness we realise the same humanity in our lives. Sickness no less than death is a great leveller."

In opening the Ward, Mr. Hofmeyr wished it to be richly blessed.

Mr. Simon Bekker, Administrator of the Transvaal, in moving a vote of thanks to Mr. Hofmeyr, said that hospital accommodation as well as public health was a national matter, and he considered that Mr. Cassim Adam had not only added a ward, but had assisted the national health.

Mr. Ivor Solomon (Mayor) emphasised the fact that there was no greater cause than that which related to the health of the people, and he felt pleased to add his appreciation to Mr. Cassim [illegible]

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Anonymous Gift Of £1,000

An anonymous donation of £1,000 was received by the priest in charge of St. Aidan's Indian Hospital towards the erection of a more modern hospital for children. Some time ago a list was opened to collect £6,000 for the construction of the hospital, but public support has not been forthcoming.

Horse Sickness Deathroll

Deaths from the recent epidemic of horse sickness in Newcastle are officially given as 1,182. This figure applies to Newcastle and District, and does not include the many horses lost on the Highveld by farmers who moved their stock in an endeavour to save them. The statistics show that 2,931 horses remain, of which 2,877 are unsalted.

East And West

The Johannesburg Indo-European Joint Council arranged a reception to meet delegates to the Education Conference. The Hon. Dr. J. Dexter Taylor, chairman of the council, received the guests, who included the Mayoress of Johannesburg. Professor John Dewey after expressing his deep regret that he had not visited India, described his work in China some years ago and what he had seen there in the intellectual awakening of China. In China the heroes were teachers and warriors or statesmen. China was experiencing its problems of adjustment to new conditions but he had every confidence in the ability of the Chinese. If given a fair chance, to adapt themselves to the new world conditions and to assimilate the best of modern culture into their own life. Professor Pierre Hovet said that, although he had not visited India, he had had the privilege of acting as a interpreter at Geneva for Tagore and Gandhi. He also pointed out that in India the heroes were the saints. He described Tagore's charming ways with children, as evidenced in the school visited by him at Geneva. Mr. A. Limur expressed his delight at having been invited to be present, and said that it seemed to him that South Africa was the meeting-place of all opinions, and it should be in a position to interpret all races to each other and to find uniformity in truth, which for him was the same thing as beauty. He thought the Eastern philosophers and poets had rendered a great service to humanity, and had "cleaned windows" to enable humanity to see eternal truths more clearly.

Lady Clarendon Lays Foundation Stone

About 450 people, 300 of them children from the old St. Anthony's School, saw the Countess of Clarendon lay the foundation stone of the new St. Anthony's. Lady Clarendon paid a tribute to the efforts of the Roman Church for the provision of the institution, and said she was most grateful to see this step taken towards the provision of elementary education for Indian children. Lady Clarendon was presented with a silver trowel as a memento of the occasion. The Acting-Attorney-General for India and [illegible] also spoke.

"Did Not Poke Fun" At Dr. Marie Stopes

Speaking on sex in modern life at the New Education Fellowship Conference at Witwatersrand University, Professor B. Malinowsky, professor of anthropology at London University, asked that the Press report be corrected that at Capetown he had poked fun at Dr. Marie Stopes and her work. "I did not poke fun at her at all," he said. "I appreciate contributions to the problem of sex education and her public work on organising birth control clinics. My attitude to her is to that of collaboration in the same field."

East London Hindoo Society

The annual general meeting of the East London Hindoo Society was held in its hall, 23 McLean Street, on Sunday July 15, when Mr V. R. Prabhoo presided. The hon. secretary presented the annual report and Mr. P. D. Bhikha (treasurer) submitted the financial statement, which showed the society to be in a progressive position. These reports having been adopted, officials were elected as follows: Chairman Mr. D. R. Prabhoo; vice-presidents, Mr. D. Jeevanji hon. secretary, Mr. L. Harry; hon. assistant secretary, Mr. R. M. Tevedia; treasurers, Messrs. Jadunakan and P. D Bhikha; committee, Messrs Keshavlal, R. L. Gopie, D. Bhavan, G. Narsai, P. Bhagwan, P. Bhoo and K. Khosal.

South Africa's First Woman Vet

Miss Vera Amos is to be South Africa's first qualified veterinary surgeon. She is the 22-year-old daughter of Mr. S. T. Amos, a Natal veterinary surgeon. Miss Amos has put in five years training to secure her M.R.C.V.S., which presents stiff hurdle in practical and theoretical. She began her training at Liverpool, and was elected head woman student of the university. Cats and dogs will be Miss Amos's speciality, although she has had a general practical training this last year at Liverpool. She intends to practise in Natal.

114 Years Old Lady Passes Away

Mrs. Dulia Mokoena passed away at her daughter's residence in Pretoria on June 23. She was a former slave and when she got her freedom she settled in Rustenburg with her children. She is survived by seven children, 16 grand children, 23 great-grand children, and one great-great-grand child. Quite a big family she has left to mourn her loss.

Nigel Government Indian School

The following donors are thanked by the committee for their Contribution towards the erection of the Indian School. Messrs Olantky 127 Vic. St. £1 1s., R. C. Naidoo (Umkomaas) £2. M. E. Lakhi (Greytown) £3 3s., P. T. Pillay £2 2s., P. G. Naiker £1 1s., K. K. Pillay & Sons £1 1s., C. V. Naidoo £1 1s., M. Soobn Naidoo £1 1s., A. M. Padayachi £2 2., Signal and Mine Co. £1 1s., A. R. Naidoo £1 1s., S. A. Pillay £1 1., Abbey Naidoo £1 1s., V. S. C. Pather £1 1s., A. I. Kajee £1 1s., E. M. Patel £1 1s., Imperial Cigar Manufacturing Co. £1 1s., B. M. Singh £1 1s., R. M. Patel £1 1s., Lokhat Bros £1 1s., Orsent Trading Co. £1 1s., A. H. Moosa & Sons £1 1s., Bana Ltd. £1 1s., M. S. Randeree £1 1s., P. Thangavelu £1 1s., Geeha Mary £1 1s., Parmanan Vallab & Co. £1 1., Vic. Produce Co. £1 1., G. K. Kapitan £1 1., H. A. Thakor £1 1., H. A. Shankar 183 Grey St. £1 1s., Dungaram Pty. Ltd. £1 1., Nanan Hari £1 1s., Other names to follow.

Immigrants To Rhodesia

During June, 1934, 280 (white) immigrants were admitted into Southern Rhodesia. This figure is the highest recorded in any month since January, 1931.

£100 For Thomson Street School

The Rev. A. J. Chaanne of the Methodist Indian Mission, Maritzburg, acknowledges with grateful thanks the receipt of £100 from the Ratanjee Jivanji Goreandho Trust of £100 towards the Thomson Street School Building Fund, Maritzburg.

Arrival Of Pundit Harishanker Vidyarthi

The Hindu community of South Africa is informed that Pundit Harishankar Vidyarthi, a social and religious worker from Bombay, will arrive on Wednesday morning, August 1st, 1934. A reception will be accorded to the Pundit on the same morning at the M. K. Gandhi Library Queen Street, Durban.

INDIA

NEWS IN BRIEF

India At Geneva

H. H. The Aga Khan, Sir Denys Bray and Sir Krishnama Achari with Sir Homi Mehta as substitute will represent India at the next meeting of the assembly of the League of Nations at Geneva.

Germans Perish On Nanga Parbat

It is confirmed three members of the German Himalayan expedition —Herr Willy Merkl, Herr Wieland and Herr Welzenbach—and seven coolies perished in a blizzard while attempting to climb Mount Nanga Parbat, a peak in the Himalayas—the fourth highest mountain in the world.

Dr. Arundale Elected To The Theosophical Gad:

The return of nomination papers in connection with the presidential election of the Theosophical Society are complete. The United Press understands that Dr. G. S. Arundale has been elected, having obtained 2 votes defeating Prof. Ernest Wood the other candidate, who obtained only 5,000 votes. About 10,000 Theosophists refrained from voting.

Factory Hours In India

The weekly hours of adults employed in non-seasonal factories in British India have been reduced from 60 to 54 by the Factories Bill passed by the Legislative Assembly.

Madras Bank Offers Rs. 2,500,000

The Madras Provincial Co-operative Bank has offered a loan of Rs. 2,500,000 to the Bihar Provincial Co-operative Bank for carrying out reconstruction work in the earthquake areas, provided the Bihar Government guarantee repayment. It is understood that the Bihar Government are considering the proposal.

A Bengali Boy's Success Abroad

Master Pushkar Baron Ghosh, aged 13 years, has been awarded the Thornton Scholarship (£40 per annum for 4 years) at Blundell's school, the famous public school of Devonshire. This scholarship is awarded as the result of a very stiff competetive examination, where the cream of British youths from all over Great Britain come to compete. Pushkar is not only an intellectual giant but has also won the year's cup for Boxing from Welborough Hill School, Newton Abbott. Pushkar is the second son of Major A. M. Ghosh, I.M.S. of Nayanagar Dacca, Bengal. It is of interest that Pushkar's elder brother Neil Barron Ghose won the foundation scholarship from Blundell's School in 1933. It is only on rare occasions that these competetive scholarships can be snatched from British boys by foreigners and 2 brothers carrying off the scholarships in two successive years is perhaps a record.

How Maulana Shaukat Ali Views It

"I am very glad to tell you that the decision of the Congress Working Committee has given me great satisfaction and also the fact that Malaviyaji and Mr. M. S. Aney withdrew their resignations, and I have every hope that all combined will make an effort for the solution of the communal problem, which is not at all difficult," said Maulana Shaukat Ali in a statement to the *United Press* (Bombay). Continuing the Maulana said, "I really desire unity between Hindus and Hindus as much as I desire co-operation between Muslims and Muslims. That way lies our future success and strength. I hope the British Government will also appreciate the Congress decision, which does not wish to quarrel over the Communal Award."

THINGS IN GENERAL

To Be Malayans In Malaya

In view of the fact that the Indian Associations in Malaya are taking steps to invite Mrs. Sarojini Naidu to undertake an extended tour in Malaya, her special message to the Indians in Malaya published in the Malayan papers is of special interest. She is reported to have said that Indians in Malaya should identify their interests with those of the country and become Malayan citizens and that she strongly opposed moves by any Indians from Malaya to seek help from New Delhi. There was no use in looking forward to any help from the leaders in India because they had their own problems. Her advice was that the Indians in Malaya should settle all their grievances with the Malayan authorities directly and this would be possible only if they could convince the authorities that they belonged to Malaya and not to India.

Italy's Acquisitions From England And France

Italy's power in Africa will be considerably enhanced, it is reported, through land concessions she has received from England and Egypt and is said to be about to receive from France. The territory ceded to Italy by Egypt and Britain, after an exchange of Notes, is that of Tibesti, in the Sahara, which includes part of the important caravan route to Central Africa, and borders on Italian Cyrenaica. The territory in the Tibesti region it is reported, will be added to the Italian possession of Libia by the French soon after a similar exchange of Notes.

Deathroll On Roads In Britain

According to figures issued by the Ministry of Transport, 2,410 persons were killed on roads and 18,658 injured during the past 16 weeks. London, including the City and Metropolitan police districts, headed the lists with 426 killed and 18,858 injured. Outside London the worst records are held by Yorkshire, with 177 killed and 5,955 injured, and Lancashire, 165 killed and 6,691 injured. A striking fact is that not one road accident death was recorded in Plymouth, with a population of 208,000, during this period but there were two deaths in the following fortnight. Among the southern counties Kent holds the worst record with 66 killed and 1,738 injured, followed by Sussex with 58 killed and 1,281 injured, and Surrey with 21 killed and 780 injured.

20,000 Mayors Dine Together

Twenty Thousand of the 38,000 Mayors of France sat down to a monster banquet in Paris recently, when four miles of tables, four miles of table cloths, 100,000 plates, 60,000 glasses, 150,000 knives, forks and spoons were used. There were no speeches, but pretty chair girls from the different Provinces of France sang traditional local songs.

All Alive After 51 Days

The Dionne quintuplets have established a world's record for longevity. They are alive and are now 51 days old. They continue to gain in weight. Medical records show that only one child of quintuplets had lived 50 days. This was in Lisbon in 1866.

300,000 Silk Worms In "Castle" Factory

Historic Lullingstone Castle, Eynsford, Kent, is being turned into a silk factory. Lady Hart Dyke, wife of Sir Oliver Hart Dyke, whose family have owned the castle for four centuries, has obtained 300,000 silk worms from Italy, which have been installed in the rooms of the castle. Two girl assistants are helping Lady Hart Dyke, and the chief task is feeding the silk worms. Two sacks of mulberry leaves are used every day. If the experiment is successful Lady Hart Dyke hopes that the silk will be in great demand among home manufacturers, she is prepared to meet such a demand by working on a much larger scale.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'.

ALL-INDIA WIN THE THIRD TEST

PLAYERS OF THE HIGHEST CLASS

CAPABLE OF MEETING ANY IN SOUTH AFRICA

THE All-India team, which beat South Africa by two goals to one, on Saturday, proved beyond all possible doubt that they are players of the highest class; they proved, moreover, that they are capable of meeting the best in South Africa, irrespective of race, without failing to distinguish themselves.

On Saturday, they played under conditions by no means ideal for unshod players—yet one and all acquitted themselves well.

Before a crowd of well over 5,000 enthusiastic spectators the two teams took the field amid a storm of cheering.

After heavy rains, during the previous two nights, Curries fountain grounds were a veritable quagmire, mud and pools of water being dotted profusely over the whole of the ground.

As the Durban crowd was expecting, only two of the tourists were shod—Mozumdar and Hussain. The Springboks, as is the practice in this country, were all booted.

The teams were :

ALL-INDIA :—Bannerjee, Mozumdar, Hussain, Nassim, Ahmed, Chakravathee, Ghosh, Lakshminarayan, Datt, Bhattacharjee, Choudhuri.

SOUTH AFRICA :—Nadasen, Singh, Candasamy, Sallie, Raman, Naidoo, Nalliah, B. Naidoo, Yusuf, Akbar.

The Home team won the toss and defended the tour end.

From the kick off, the Springboks pressed strongly, the crowd being thrilled and disappointed simultaneously, when a stinger sent in by B. Naidoo, who got through the defence, cleverly, went wide.

From the corner, Choudhuri got the ball and with a demonstration of speed and skill, worked his way through into the homesters' area. No score resulted from this, but some reward for the effort came in the next five minutes when the South African goalie was called on to save shots sent in from all angles.

At this stage, there were no less than five really outstanding players on the field—in the order of merit; these were Nassim, Ghosh, Nadasen, Mozumdar and Choudhuri. Nassim, who is really a brilliant player, was here, there and everywhere. His passes were always good, and he fed his forwards with skill and accuracy.

Ghosh, as on the day of the opening match of the tour, was brilliant. He beat the South Africans time and again by a combination of science and speed, and centred so accurately that it was a wonder the tourists' score did not mount to at least 6 goals.

As for Nadasen, he was simply marvellous. He seemed to have a sixth sense for getting to the ball and cleared well nigh impossible shots.

Both Mozumdar and Choudhuri were good, although, it must be said, the latter seemed to be feeling the effects of the strenuous tour.

During the first half, the Springboks did get away once or twice, but their efforts always went begging—due partly to the clever play on the part of the tourists and due in part to the lack of support given to the forwards.

The tourists were always good and though Dr. Datt seemed to play a steady game, he was not so good in the berth usually occupied by Ramana as that player undoubtedly is. Time and again, he would not be able to finish off his movements and it is perhaps due to this that the score was not opened until the 26th minute of the first half.

This came after a period of hard battling in the South Africans' territory, when many shots went over or harmlessly by, through Dr. Datt's inability to finishing off. He atoned for this, however, when cleverly tapping a well-timed centre from Ghosh, he sent in a hot shot, that beat the goalkeeper hopelessly.

On the resumption, Lakshminarayan shone, when taking the ball down the wing, he attempted to score again. He was unlucky, however, for his shot struck the crossbar and was cleared by George Singh who was playing another inspired game.

The South Africans, at this stage, did manage to get away occasionally, but there was very little combination in their ranks, and this handicapped them so much that it came as no surprise when the whistle announced that half time had arrived—with the scores unaltered.

The second half started off no less vigorously than the first, with the play hovering about the centre of the field until Lakshminarayan once more got away and sent in a beautifully timed shot, but which Nadasen, the Springbok goalie, cleared very creditably.

The visitors were now definitely on top, although they seemed to experience some difficulty in keeping their balance on the slippery field. Their tendency to trap the ball in front of the goal mouth, instead of shooting as the ball arrived at their feet, too, seemed to have been the cause for the smallness of the score at this stage, for they were robbed time after time of what seemed to have been practically certain goals.

And so the play continued, with the tourists on top. Then suddenly the Springboks got away, after George Singh had punted upfield to relieve a dangerous situation. Akbar got the ball and racing at top speed, beat the defenders, to score a wonderful goal, equalising with the visitors.

The tourists won back the lead three minutes later, when Raman fouled at about 45 yards.

Ahmed, taking the penalty, beat Nadasen with a magnificent shot. The play was [illegible] the features of the game, each side [illegible] and [illegible].

The All-India team now [illegible] on all sides and seemed to "die themselves in" for a large score. Dr. Dutt, Ghosh, and in fact the whole forward line initiated sparkling movements in quick succession, but Nadasen ably assisted by his captain, Singh, managed to keep his charge clear.

On one occasion the sportsmanship of the tourists was shown when a foul was awarded them against Singh. Dr. Dutt, who took the shot, deliberately placed it behind the net, without attempting to score with it.

The final whistle ended a great game a few minutes later with the scores unaltered —

ALL-INDIA 2
SOUTH AFRICA 1

Throughout the match, the crowd seemed to favour the visitors rather than their own representatives and at the conclusion they stormed enthusiastically down on the players to congratulate them.

Durban District Defeated

The All-India team [illegible] their match last Sunday against the Durban District eleven and defeated them by four goals to one.

Analysis Of The Tour

The Team arrived on June 8, left on July 23, were 47 days in South Africa. They averaged one match in an interval of every 3 days (besides travel). Bus from one centre of the Union to the other attending different social functions and also playing a cricket match.

Results Continued From Our Last Issue

V. South Africa	Third Test at Durban	2—1
,, Durban	[illegible]	4—1

Played 16. Won 15 Lost 1
Goals scored 74 against 19.

Soccer Tourists Entertained

On Saturday night there were [illegible] 4,000 to 5,000 enthusiastic Indians and Europeans at the Town Hall, when a reception was staged in honour of the tourist. Mr. P. K. Mookerjee, the manager of the team thanked the people of the Union for the hearty welcome that had been extended to himself and his team and expressed his sorrow at being forced to return to his homeland.

Farewell Banquet To All-India Team

There were over 300 guests at the banquet given last Sunday night by the S.A. Indian Football Association to the All-India soccer team in the Durban Light Infantry drill hall. Apart from the Indian players and others, [illegible] present a party of Indian Girl Guides who received on the previous Wednesday by the ship in which the soccer team sailed for India last Monday.

Advocate A. Christopher presided, others attending being office of the Natal Football Association, the Mayor of Durban, (Mr. P. Cohen) and the Mayoress, the Hon. Rao Saheb Lady Maharaj Singh, Mr. and Mrs. S. K. Bhola (Deputy-Mayor), and Mr. A. O. D. Williams, Director of Publicity, and many others. The toast of the All-India soccer team was proposed by Mr. S. L. Singh, the reply being given by Mr. P. K. Mookerjee, the manager.

Mr Cohen congratulated the team on its success, and hoped the visit would be an incentive to the improvement of the game in South Africa.

All-India Team At Cricket

The All-India team took part in a friendly cricket match against a representative Durban team on Thursday 19th inst. The Durban team was composed of the following: E. H. Amra (capt.), A. G. Kajee, D. Rajoo Pillay, E. M. Barnabas, K. Thumbadoo, M. I. Yusuf, G. M. Docent, P. Moosa, Osman Baukus, M. E. Amra and O. Appollis.

All-India v. Durban. Score: All-India: A. Ganguly, 67 not out; Aquil Ahmed, 1; N. Guha, 3; S. Goswamy, 4; M. Hoque, 9; K. Mookerjee, 5; S. Chakrabarthy, 4; Dr. Dutt, 0; N. Ghosh, 0; K. Bhattarjee, 8; O. Chandarao, 0; extra, 6; total, 102.

Durban: O.H. Baukus, 2; O. Appollis, 0; M. I. Yusuf, 0; E. H. Amra, 1 not out; total, 20 for three wickets. Match was abandoned owing to rain.

Fair breeze School Indian Sporting Club

The fourth annual General Meeting of the above Club was held at the Fair Breeze School on Sunday the 22nd July 1934. The following were elected as officials:— Patrons: Messrs. S. Bhagwandin and M. Yusuf; Hon. Life Vice-President: Mr. G. C. Naidoo; President: Mr. M. M. Khan (Vice-Presidents) Messrs. V. Murugan, I. M. Khan, R. M. S. Mohideen, N. V. Naidoo, G. M. Naidoo, O. H. Saib, and C. Karoon. (Hon. Secty.) Mr. I. M. Khan, (Asst. Secty.) Mr. S. A. Rahim. (Treasurer) Mr. M. H. Saib (Captain) Mr. S. M. Khan. (Vice-Captain) Mr. S. Adam. (Executive Committee) Messrs. A. M. Khan, P. A. Jeewon, B. Arjoon, R. Bhagirathie, A. H. Saib, Dabiparshad, M. H. Saib. Delegates to the Natal Indian Lawn Tennis Assn: Messrs. G. C. Naidoo and R. M. S. Mohideen.

Tennis: Singles Finals (Fairbreeze)

Mr. G. C. Naidoo's Trophy

The finalists for this Trophy were Messrs. S. Adam and S. A. Rahim, and the winner of the Final Test was Mr. S. A. Rahim.

Mr. C. Karoon's Trophy

The Finalists for the Trophy were Messrs. I. M. Khan and P. A. Jeewon, and the winner was Mr. I. M. Khan.

New Tennis Court At Plessislaer

On Saturday last July 14 a large gathering of Indians witnessed the official opening of the New Tennis Courts at Plessislaer, of the Plessislaer Indian Tennis Club, by Mr. U. H. Singh. Mr. Singh in his opening speech said that the Indians of the district were very keen to take up tennis, and the membership of the Club is at present thirty, he congratulated the Club for having laid out a court on a day like surrounding a good type of the period. He also thanked Messrs. H. N. Bhoola and R. Gopaldas the donors of the ground.

The following are the officials of the Club :—Patron : Mr C. H. Dodge; President : Mr. D. N. Bhojia; Vice Presidents : Messrs. R. Dookran, P. M. Seedat, G. Beeloon and D. B. Singh; Secretary : Mr. S. Rockman; Treasurer : Mr. A. Parbhoo; Auditors : Mr. R. Dookran, Captain Mr. B. H. Singh.

Weddings

Phillips—Veerasamy's.

A pretty wedding took place at the St. Anthony's Church, Retief Street, Maritzburg, on Saturday last, when Miss Rosy Phillips, the youngest daughter of Mr. Rajanithem Phillips, of Maritzburg, was married to Mr. Frank Veerasamy of Maritzburg. The bride was given away by her brother Mr. C. Phillips, and wore a graceful gown of white embossed georgette, and carried a bouquet consisting of pink carnations with white and ribbon and decorated with maidenhair fern. She was attended by Miss Winnie Charles, and Miss Gladys S. Abrahamse as bridesmaid the two flower girls were Miss R. Phillips and Miss I. Pillay. The bridegroom had Mr. M. Naidoo as his best man. The Church was suitably decorated, and the Rev. Father Pinn officiated.

Rajkumar—Shaw

The marriage of the eldest daughter of the late Mr. Attal Infany Shaw with Dhanranjeyi Kanthi, son of the late Mr. A. R. Rajkumar of Dalbie Street Durban, took place at the residence of Mr. S. Shaw at Verulam on Saturday July 7. There were many guests present both from the bride and the bridegroom's side.

At Estcourt

The marriage of Mr. [illegible] Shaik Emam of Colenso took place with Miss Hajra Bibi the eldest daughter of Mr and Mrs Peer Mahomed of Estcourt, at the bride's residence, Albert Street, Estcourt, on Saturday July 14. The bridegroom is a popular member of the Dingi Football Club, and the Hotspur Cricket Club, Estcourt.

At Inanda

On Saturday July 14, Ramlall, second son of Mr T. Ramlaran and Rabaial the only son of Mr. P. Sookrath of Escombi, were married to the daughters of Mr. S. Ramlaran and Mr. S. Ramsobin. There were about 1,000 guests at the wedding and they were all well catered for during the night.

Pandit Dwarka Maharaj of Mt. Edgecombe and his son, Pandit Dhanjanlal, conducted the ceremony.

At Escombi

On the following Sunday July 15 at Escombi the marriages took place of Mr. T. Ramlaran's daughter to Mr. Mathen's son of Umzinto and Mr. P. Jadhunandan's daughter to the son of Mr. Dhooma of Kearsney. There were many present at the nuptial ceremony.

Notice

The attention of all Indians concerned is drawn to the following :—The Honourable the Minister of the Interior has promised to issue Confirmatory certificates to those Indians who entered the Transvaal illegally before 30th June 1911 and are in possession of Transvaal Registration Certificates.

In this connection we beg to point out that the security enjoyed by holders of Registration Certificates who entered the Transvaal prior to 30th June 1914 has been rendered invalid by the Immigration Act of 1931 and such persons are liable to be dealt with by the Immigration Department.

On the representations of Congress supported by the Agent General for India the Honourable the Minister has offered to issue confirmation certificates to persons who apply before 31st August 1934.

[illegible] the Hon. Minister [illegible] interests of all doing [illegible] make application [illegible] Department of Immigration and Asiatic Affairs.

The Honourable the Minister of the Interior has agreed to accept the condonation Permits issued to the wives of landowners and Congress requests all concerned to submit their application certificates for cancellation to the Principal Immigration Officer of the Province in which they are resident. As a result of the Exhibition many Indian children were debarred from entering the Union which the latter acquired or recognized his domicile and as a result those who reached the age of sixteen before the latter acquired his domicile lost their right to enter the Union.

The Honourable the Minister of the Interior is also unable to receive petitions from persons who lost their right of entry to the Union in such circumstances, and to deal sympathetically with cases where there were legitimate grounds of misunderstanding of the legal position. It must be clearly understood, however, that such cases will be dealt with de novo. Congress requests the parents of such persons to forward their petitions to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

S. M. Naga,	A. I. Kajee,
D. N. Nujjoo,	S. R. Naidoo
Jt. Hon Secretaries	Jt. Hon Secretaries
Transvaal Indian Congress.	S. A. I. Congress.

CONTENTS.

	Page
The Colonial Born [illegible]	345
Editorial :	
Unity	346
Special Articles :—	
Two Years [illegible]	347
[illegible]	348
[illegible] Congress At Indian Gathering	
Indian World At Durban Hospital	349
South Africa—News in Brief	350
India—News in Brief	351
Things In General	352
All-India Wip The Third Test	353
Weddings	354

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના વિચાર
અને પ્રવૃત્તિનું પ્રતિબિંબ

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૭ જુલાઇ ૧૯૩૪ અંક ૩૦

વિષય સુચી

એકતા (અગ્રલેખ)	૩૨૪
ઓલ ઇન્ડિયા ફુટબોલ ટીમના માનમાં	૩૨૫
પરદેશી	૩૨૬
હિંદી વિદેશવ્યવસ્થાટ કમીટીનો રીપોર્ટ	૩૨૭
પુનીયતના રાજરંગ	૩૨૮
હબસીના પુકારો	૩૨૯
સમાચાર સંગ્રહ	૩૩૦
વિવિધ નોંધો	૩૩૧
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	૩૩૨
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો	૩૩૩
જીવા મંગળ	૩૩૪

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૭ જુલાઇ સન ૧૯૩૪

એકતા

રાજદ્વારી બાજીઓને બાજે વળગે છે તેટલે દરજ્જે સાઉથ આફ્રિકાની હીંદી કોમમાં જે ચોરાઈ પક્ષ પડી ગયા છે એ પક્ષ પડવાનું કારણ એ નથી કે સિદ્ધાંતની બાબતમાં કોઈ મતભેદ છે. જાહેર કાર્ય કરવાની નેતાઓની રીતને લીધે એ પક્ષ પડયા છે. કેટલાક લોકો એવી જાહેરેલી માન્યતા ધરાવી રહેલા જણાય છે કે વિદેશવ્યવસ્થાટના સવાલથી કોમમાં પક્ષ પડી ગયા છે, અને હવે તેને લગતી કમીટીનો રીપોર્ટ નકામો નિવડયો છે અને તેમાંથી કશ પાકે એવો સંભવ નહિ હોવાથી કોમ હરી પાછી એક થઇ. એ વસ્તુ ખરી નથી. કોમની અંદર ફુટ પડી જવાનું ખરું કારણ એ જ છે કે નેતાઓએ લોકમતને બીલકુલ અનુકૂળ થયા વગર બાયબુદ્ધીથી કારભાર ચલાવવાની રૂઢ કરી બેઠેલી છે. આ નેતાઓ કોમના નેતાઓ રહ્યા જ નથી. એજન્ટના હાથમાં તેઓ દોરાયલા જાણે ગયેલા છે અને એજન્ટ જેમ નચાવે તેમ નાચી રહ્યા છે. એજન્ટની સતત ટીકા કરતા આપણે દિલગીરી થાય છે. પરંતુ આપે અંતઃકરણપૂર્વક માનીએ છીએ કે એજન્ટ એ અનુભવ પિતા તરીકેનો પાઠ ભજવી રહ્યા છે કે જેના ઘણા પુત્રો એક મતના નથી. કેટલાક પુત્રો પોતાના પિતાની સાથે મળતા થઇ શકતા નથી અને તેવા પિતાની જે મહેચ્છાઓને તેઓ કંઇકવાર ઊંધી સમજે છે તે ઉઠાવવાને રાજી નથી. બીજા પુત્રો તેની સાચવી મહેચ્છાઓ ઉઠાવવા તૈયાર છે. જ્યારથી આ પુત્રો પિતાએ પોતાના માનીતા કરી દીધેલ છે ત્યારથી તેની વિરૂદ્ધ ગયા તેઓ ખોટા છે કે ખરા તેની તપાસ કરવાની અમારા તો પ્રેમ અને પિતૃભાવથી તેમની કદર લેવાનો પ્રયત્ન કરવાની કદી પણ તકલીફ લીધા વિના પોતાના માનીતાઓનો પક્ષપાત કરવા મંડી પડયા છે. કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇન્ડિયન ઓસોસીએશનની કરબનના ટાઉન હોલમાં મળેલી પહેલી મીટીંગ કે જેમાં ૭૦ હજાર હીંદીઓની હાજરી હતી તેમાં હાજર રહેવાની એજન્ટે પાડેલી મના હતા, ઓસોસીએશનની કરબનમાં મળેલા પ્રથમ પ્રાંતિક કોન્ફરન્સમાં હાજરી આપવાની તેમણે પાડેલી મના હતા, પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સના આગમન વખતે એજન્ટે અખત્યાર કરેલી વલણ અને કોંગ્રેસના નેતાઓને જોવા દીધેલી વલણ જે વખતે કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઓસોસી એશનને કાયદા તરફોડવાના બાતલજ જાણી કરીને બહાર રાખવામાં આવી હતી, દોડયા આવેલી ફુટબોલ ટીમ વખતે એજન્ટના સેક્રેટરી મી. બોઝમેને સ્ટીમર પર ચઢીને તે ટીમ સાઉથ આફ્રિકન ફુટબોલ એસોસીએશનના આમંત્રણ અને ખર્ચથી આવેલી હતી એ વસ્તુની સંકુચિત અવગણના કરીને, દોડયા આવતા સમયે તમામ ટીમોના બોર્ડમાં કોંગ્રેસ તરફથી જાયકાર આપવામાં આવે - અને એજન્ટ કોંગ્રેસનેજ માને છે અને બીજા કોઇ પક્ષ મંડળને માનતા નથી તેથી તેઓએ કોંગ્રેસ તરફથી આપકાર કરાવવાનો બંદોબસ્ત કરેલો એવો એજન્ટની વર્તણુક ટીમના મેનેજરને આપેલો સંદેશો, ગવરનર જનરલના જન્મદીનના સેલિબ્રેશન માટે એજન્ટે જે રીતે ગોઠવણ કરી હતી એ સઘળા પોતાના અનુમાનીતા પુત્રો પ્રત્યેની કાળજી ખાતર માનીતા પુત્રો તરફ એજન્ટે બતાવેલા વર્તાવ પડયા. પ્રેમના દાખલારૂપ કાર્યક્રમ છે. હજુ અમો અનેક વધુ દાખલા આપી શકીએ છીએ પરંતુ એ દુઃખદ સ્થિતીને સંભારવા કરતાં ભુલી જવા નમ્રતા.

આ દેશમાં હીંદીઓને તે જરાય સુખે રહેવું હોય અને રાજદ્વારી, સામાજીક અને નૈતિક ઉન્નતિનું કાર્ય કરવાની મહેચ્છા હોય તો કોમના નેતાઓમાં એકતા અવશ્ય હોવીજ જોઇએ. આજે હીંદુસ્તાનને પોતાનો ઇષ્ટ હેતુ સાધવાને એકતા બધી મુશ્કેલી ભોગવવી પડે છે તેનું કારણ પ્રસંપજ છે. હીંદુસ્તાનના ઘણા કરતાં હીંદીઓ જોવાનો છે. જે તત્વો હીંદુ-

Girl Guides of the Arya Kanya Mahavidyalaya, Baroda, India.

Pandit Anandpriyaji, B.A.(Lit.B.
(Founder of the Party.)

સ્થાનમાં લોકોને કુસંપના આડામાં સતત સબડાવવાને કાજે લાગી રહ્યા છે તે તત્ત્વોના ચેપથી ઇશ્વર આ દેશને મુક્ત રાખે. જો તેનો ચેપ આ દેશને લાગ્યો તો પરિણામ કામના બરબાદીમાંજ આવશે. બન્ને પક્ષો વચ્ચે સમાધાન કરવાનો કોઇપણ માર્ગ તો હોમ્બેજ જુદાઇ છે કે જેથી કામની સામાન્ય ઉન્નતિનું કામ એકદમથી બંધ થઇ. અમે કશું પ્રકાશ લોક રાહમાં નથી. બન્ને પક્ષો વચ્ચે કડવાશ વધતું જતું જોવામાં આવે છે અને પ્રત્યેક પક્ષને બીજાથી ચઢી જવાની ચડસ લાગેલી છે આ રીતે કડવાશનો અંત આવવાની આશેજ આશા રાખી શકાય. કરમાદાનમાં આ કામમાં અને ખાસ કરીને નાતાલ અને ટ્રાંસવાલમાં આપણી સ્થિતિ દિનપ્રતિદિન બગડતી જાય છે. આપણા નેતાઓએ સમજવું પડે છે કે ભારી મોટા સત્તાના મદમાં નહિ પણ બીજાકુલ નમ્રતામાં રહેલી છે કે જે પાર મહાત્મા ગાંધીજીના હાથના જીવનમંત્રથી કરેક માનવી સારી રાખે. અને પોતાનાં હેતુઓ સાધવાને એવી રીતનો મહત્વ કરવાનો માર્ગ અને વિનાશકારક નીવડશે.

આપણા પ્રસંગે આપણી વચ્ચે દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ આવી પહોંચ્યા છે એ આપણી ઉપર ઇશ્વરની મહેર છે. તેઓ આ દેશમાં આવ્યા સારથી સમાધાન કરાવવાને અમ ન પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. સઘળા પક્ષોના પ્રતિનિધિઓ સાથે તેઓ એ પ્રશ્નની ચર્ચા કરી રહ્યા છે. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝની સમક્ષ આ વખતે લાંબાકાળમાં કદી નહિ કરવું પડેલું તેવું અતિ મુશ્કેલ અને એકદર કાર્ય આવી પડેલું છે. તેને માટે અમે તેઓની નમ્ર પુના દિલસોજી ધરાવીએ છીએ. અને અંતઃકરણથી ઉમેદ રાખીએ છીએ કે જે મુશ્કેલ તેઓનામાં પ્રધાન ધ્યેય ધરાવી રહ્યા છે તે પ્રેમ, ધીરજ અને ઉદારતાનો તેઓ એ કાર્યમાં સર્વાંશે વિનિયોગ કરશે. તેઓ આવતી તા. ૬ ઠીના દીક્ષિણ આફ્રિકા પાછા ફરવાનો વિચાર કરી રહ્યા છે એ બનશે અમને અત્યંત ખેદ જનક છે, અમને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં સત્તાના નેતાઓ અને આ ઉપખંડમાં વસી રહેલા પોતાના દેશબંધુઓના હિતચિંતકો દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ કોમમાં સંપ કરાવ્યા પછીજ બન્ને એ સામે જરાયે પાછા નહિજ હઠાવે. આપણા નેતાઓ જો દક્ષિણ આફ્રિકાને ચાહજ કરશે તો અમે ચોકસ માનીએ છીએ કે દક્ષિણ આફ્રિકા તેમને આ દેશમાં પધારે ત્યારે વખત રહેવાની છુટ આપશેજ.

અમારા પોતાના લોકોને અમે આટ એટલુજ કહીશું કે બન્ને પક્ષોએ હવે પોતાની કુહાડીઓને દફનાવી દેવી જોઇએ અને લાંબાકાળમાં જે કંઇ પણ બની ગયું હોય તેને વિશે ક્ષમા ભાવ રાખીને કોમમાં કઈ રીતે એકતા સ્થાપી શકાય તેનો માર્ગ શોધવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ.

છાપાનું લવાજમ બગાડવી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને બેફકરી આપણા માંહેલમાની કરવી. એમી ગ્રાહકને પેનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને રખત થશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

ઓલ ઈન્ડિઆ ફુટબૉલ ટીમના માનમાં

ગયીકારે રાતે ૯ા વાગે ઓલ ઇન્ડીયા ફુટબોલ ટીમના માનમાં ડાર્બન હોલમાં ભવ્ય મેલાવડો સા. આફ્રીકન ફુટબોલ એસોસીએશનના આશ્રય હેઠળ કર્યો હતો. વરસાદ અને ઠંડી હોવા છતા ઓ, પુરૂષો તથા બાળકોની સંખ્યા પણ હતી. ગેલરી અને આખો હોલ ચિકાર ભરાયો હતો. સામનો અને નાચ ખાત ખાતના થયા હતા. ઈંગ્લીશ નાચ, અને નેટીવ નાચ થયા હતાં. સામનો પણ ઈંગ્લીશ, ફ્રેંચ, હાર્મોનિ, ટેલુગુ, ગુજરાતી, હીંદી, થયા હતાં ઓલ ઇન્ડીયા ટીમના રમનાર શ્રી. ચકવર્તીએ બંગાલી ગીત ગાયું હતું અને શ્રી. દુસેને ઉરદુ સામન ગાયું હતું. અરધા વખત પૂરા થતાં લેડી કુંવરાણી આવ્યાં હતાં અને પંડીત આનંદ પ્રોવજી પણ હતાં. સા. આફ્રિકન ઇન્ડીયન ફુટબોલ એસોસીએસનના પ્રેસીડેન્ટ મી. ફોસ્ટોરે મેમાનોનો આભાર માનવાનું ભાષણ કર્યું હતું તેમજ મેસર્સ કે. કબીર મુસા, આર. એ. મુદલી, વીના અરનેસ્ટ, એચ એમ, સીમ, સીતામણી, વિગેરેએ ભાષણો કર્યા હતાં. તેમજ લેડી કુંવરાણીએ પણ ભાષણ કર્યું હતું. ઓલ ઇન્ડીયા ટીમના મનેજર મી. પી. કે મુકરજીએ વળતો આભાર માન્યો હતો અને પરોણાગત પણી સારૂ કર્યા બાદ આનંદ પ્રદર્શીત કર્યો હતો. ઓલ ઇન્ડીયા ટીમને યાદ રહેવા રાખે તે માટે મી. પી. કે. મુકરજીએ એક સુંદર સીલ્વર કપ સા. આફ્રીકન ઇન્ડીયન ફુટબોલ એસોસીએસનને પધરાજ ગ્રેમયો ભેટ આપ્યો હતો. સવમ્સ ૧૨।। વાગે મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

ટીલ હોલમાં ખાણું

ઓલ ઇન્ડીયા ટીમ સ્પેશ્યલ ટ્રેન હોવાથી તેમના માનમાં રવીવારની રાતે સા. આફ્રીકન ઇન્ડીયન ફુટબોલ એસોસીએશને ટ્રાંસ હોલમાં ખાણું આપ્યું હતું. ૩૫૦ થી ૪૦૦ મેમાનો હતાં અને આખીના પ્રતિષ્ઠિત ગુરોપીયનો પણ હતાં. લેડી કુંવરાણી અને મેયર અને મેયરેસ મી. અને મીસીસ એલ. કે એલજી (કેપ્ચુરી મેયર) વિગેરે હતા. મેમાનોની સલામતી મી. એલ. એલ. સીંગે જાળવી કરી બાંધી હતાં. અને મેનેજર જવાબ મી. પી. કે. મુકરજીએ આપ્યો હતો. મેયરે અને લેડી કુંવરાણીએ પણ ભાષણો કર્યા હતાં અને હીંદી કોમમાં એક અવાજ હોવો જોઇએ એમ મેયરે જણાવ્યું હતું. જવાબમાં પ્રેસીડેન્ટ ફોસ્ટોરે મેમાનોનો આભાર માન્યો હતો. અને જણાવ્યું હતું કે રમત સમતનાં મેળાવડાઓમાં અમે બધી કોમો જોઇએ છીએ. કુદરત રાજદ્વારી બાબતોમાં હાલમાં જે મત પક્ષ બન્યા છે, અને તેમાં કેટલાક પ્રતીષ્ઠીત આગેવાનોનો હાથ છે. બાર બાદ મેમાનોને ઘરે સહીસલામત પહોંચી હતી.

પરદેશો

આ બાતો નથી, નિબંધ પણ નથી ફક્ત 'પરદેશી' શબ્દનો અર્થ શું તેની વિચારણા છે.

સમુદ્ર પારથી આવેલા માણસો અને માલ પરદેશી ગણાય છે અને તે ગણવાજોગ જોઇએ. પણ આપણી દીઠીબોંની દેશી પરદેશીની ગંજુરી મોજ ગાવાને હોય છે એ સમજવાનું નથી. ગુજરાતમાં મહારાષ્ટ્રો પરદેશી. મહારાષ્ટ્રમાં ગુજરાતી પરદેશી. બંગાળમાં બિહારી પરદેશી બિહારમાં બંગાળી પરદેશી. યુક્ત પ્રાંતમાં પંજાબી પરદેશી પંજાબમાં યુક્ત પ્રાંતવાસો પરદેશી. કર્ણાટકમાં તામીલ તાડનો પરદેશી અને તામીલ નાડમાં કર્ણાટકી પરદેશી.

આ ઉપરથી કોઇને લાગશે કે દેશ એ માણસની ખોટી ભુંડી એ એક બીજાને પરદેશી. વાર કદાચ એક બીજાની ખોટી સમજણમાં જરા મુકેલી પડવાથી એક બીજાને પરાયા બનાવતા હશે. પણ નીચેની ગંજુરી જુઓ:

ગુજરાતમાં કાઠીયાવાડી પરદેશી વઢવાણમાં અમદાવાદી પરદેશી! પાટણમાં સુરતી પરદેશી! જામનગરમાં ચાયનગરી પરદેશી! મોરબીમાં જામનગરી પરદેશી! પુનામા. રત્નાગિરી વાળો પરદેશી! મારવાડમાં કુબલો વાળો પરદેશી! મદુરામાં મદ્રાસ વાળો પરદેશી! કલકત્તામાં ઢાકા વાળો પરદેશી. દરબારમાં મયારામી પરદેશી' ઇત્યાદિ.

અરે, જુદા જુદા પડકામાં રહેતા વાળા પરદેશી ગણવાના તાર તોયે છે પણ અક ગલ્લાના બોટ તાલુકાના. એકજ જોલી અને રીતભાત વાળા. એકજ સંસ્કાર વાળા અને અંદર અંદર મજન વગેરે કરવા વાળા પણ એક બીજા પરદેશી કહે છે ત્યારે આબરૂનો પાર નથી રહેતો.

મુબઇ જેવા શહેરમાં એકજ મહાલ્લામાં વર્ષો સુધી સાથે રહેનારા મહારાષ્ટ્રી ગુજરાતી અક બીજાને પરદેશી. ગોઆમાં એકબું જાણે અનો ત્રણે કલાક રોમી સામ્રાજ્ય, પણ રાજકોટ વઢવાણ જેવડા નાના શહેરમાં ચાર માઇલ દૂરના ગામડામાંથી આવી વસે તો તેને કાલે ને કાલે 'પરદેશી' તો ક્યાં મોટાસ પાર જ નહિ. અમદાવાદની બાજુએ ત્રણ માઇલ દૂર આવેલા કોકરડામોના માણસોમાં અમદાવાદની પુળો તરફના ત્રણ માઇલ દૂરના ગામડાંનો માણસ જ્યાં વસે તો ગામે ગોરો. બળબળો ઉઠે 'અ. પરદેશી કયાં ! આવ્યો.'

પણ એક તરફ આપણે પરદેશીનો આકરો સાંકડો અર્થ કરીએ ત્યારે બીજી તરફ દુનિયાની જેમ પરદેશીનો અર્થ વિશાળ બધો બંધાય છે એ પણ જોવા જેવી છે.

અમદાવાદમાં જન્મેલા કાઠીયાવાડી જોમા માત્ર તેમને મન આવનજાવી, પોરબંદરી, ગોંડલવાડી ભાષાને કે . જોકર પરના તેમને માટે ગુજરાતીઓ પરદેશી જ્યારે ગુજરાતી અને કાઠીયાવાડી ગુજરાતમાં એકઠા થાય ત્યારે તેઓ અને પરસ્પર દેશી બની બનવ ત્યારે કચ્છી સોરઠી હોકા તેમને મન પરદેશી કેમ કચ્છી, ગુજરાતી કાઠીયાવાડી પુના ત્યારે એટલે બધુંજ ગુજરાતી બની એક દેશી બની જાય. અને તેમને મરાઠીઓ પરદેશી પાકી મરાઠી કોટી ના ગુજરાતી પણ પહોંચે ત્યારે તેઓ ત્રણે એક દેશી બની જાય. અને તેમને ગદ્દારી પરદેશી લાગે

કર્ણાટકની એક જેલમાં એક વાર કેટલાક મહિના રહેવાનું મને મળ્યું ત્યારે બધુંથી અને સૌથી પુનના આરોપસર આવેલા કેદીઓ અને અયોધ્યા બાજુથી લશ્કરના સિપાહીઓ મને કનોટકો જેવા પરદેશીઓ સાથે મળી જવા માટે ઉપદેશ દેતા અને "આપણે એક દેશના છીએ આજ બીજાની પડખે ઊભા રહેવાનો આપણો ધરજ છે.' એવો ઉપદેશ આપતા ત્યારે સૌથી બધુંથી ગુજરાતીઓમાં ઓતપ્રોત થઇ કર્ણાટકીને બિજા ગણે તેનું મને ત્યારે આશ્ચર્ય થયું. એક ગુજરાતીને બધુંથી અને કર્ણાટકી પ્રત્યે બાકી સરખી આત્મીયતા હતી. ચીનાભાઇ, નરભાઇ વગેરે જુઓ તો ગુજરાતીને કર્ણાટકી રધુ બાબતો આપે ત્યાં મુદ્દો એજ નથી. સૌથી અને ગુજરાતી બન્ને અમદાવાદની જેલમાં હોઇએ ત્યારે કેવી પરિસ્થિતિ થઇ જાય છે. બધા દોષોમાં એક બીજાને ભેદજ સમજાતો હોય. એટલે કર્ણાટકી જુદા લાગ્યા

હવે તો ઇંગ્લંડમાં જન્મેલ જુઓ તો ત્યાં ગુજરાતી, મદ્રાસી, બધા એક દેશના અને પરદેશી તેમને મન પરદેશી

જર્મની કે ઇગ્લંડ બધુંય બોલારા બાલ્યાવ વિદ્યાર્થીઓમાં બાલ્યદેશનો ભાવ બાલ્યાવ પણ બાલ્યાવ જોવાય છે. એટલે દુ. બાલ્યાવના ઉંમરની જેવા મૂબ્રામાં રહેનારો વિદ્યાર્થી અને ત્યાંથી જે બાલ્યાવ બાલ્યાવ જેવો દૂરનો દુરકાના વિદ્યાર્થી બાલ્યે બાલ્યાવ બાલ્યના ઉંમરા જોતી એક બીજાની ઇર્ષ્યા કરે!

નિગ્રહતી, ચીની, વગેરે બાલ્યવાસી તેમને નિઃશંકપણે પરદેશાવાર લાગે. પણ દૂર હિમાલયની ઉતરે કૈલાસની બાલ્યપાસ નિગ્રહતી અને બાલ્યવાસી બાલ્યને એકજ દરજ્જા નથી મારો બાલ્ય ચારો કરતા અને ધોળી ચામડી વાળા પ્રત્યે બાલ્યગોરા વરસાવતા અનુભવાય છે એજ પ્રમાણે દક્ષિણ બાલ્યિકામાં પણ ચીની અને બારતો બાલ્યોક બીજાને સ્વદેશ લાગે છે અને યુરોપીયન વિદેશી ગણે છે.

ટાસ્માન એક માણસનો જેવા અનુભવ પછી તેમ તેની દ્રષ્ટિ વિકસતી જાય. ચીન બાજીમાં ઉલ્લેખે, માણસ દરેક પગલે, દેકું ઊંદર જુદા જુદા જુએ પણ ન પહાડ ઉપર ઉપર ચઢતો બાબુ તેમ તેમ દેશ પત્થર દેખાવાને બદલે બાંધો ભેતર બાલીન દેખાય, જુદા ઝાડો દેખાતા બધે બધ એક જીના ચાલીસો પક્ષીઓ દેખાય, બાબુ ઉંચે બાપ ત્યાં પોતાનો અને બગલે. પણ એકા કાર દેખાય બાને બુબ ઉંચે ચઢીને બુબએ તો જોવા બાલ્યાવ્ય તેમ બાલીન પણ એકજ રંગી લાગે.

પરદેશો પ્રત્યેની બોટી બુબ દૂર કરી દઈ. માણસ એક બીજાને માણસ તરીકે સ્વીકારતા બ એક બીજાનો આદર કરતા શીખો બાપ તો કેટલા સંકટો અને પીડા બાબ એમે ઓછાબી બાપ!

"અમૃતલાલ."

'Phone 327 Tel. add. "Letogco."
P. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

કમીટી કહે છે કે અણખીલેલા પ્રદેશો વસવાટ માટે ત્યાંની રાજદ્વારી અને આર્થિક સ્થિતિપર બીન જરૂરી વજન ન મુકો.

આફ્રિકા અશક્ય, પણ દક્ષિણ અમેરીકા ઠીક છે

(ગતાંકથી ચાલુ)

પ્રકરણ બીજું

વસવાટના શક્ય ક્ષેત્રો

હાલ વસવાટને અનુકૂળ પ્રદેશ માટે, જગતને ફોલ્યાં ફમાડીને દેશો બાતલ કરી કરી, તાજા દેશોના દેશોનીજ તપાસજ કરવાની જરૂર પડી છે, કે જેથી ઉં પ્રદેશની પુરી કે અધુરી સત્તા હાલના અનલાયી કરાય.

જગતના જે પ્રદેશો હજુ અણખીલેલા છે તે વધારે ઉષ્ણ વિભાગમાં છે. બીજા સ્થળે તો, ગાઢીજ ઘીચાણો દેશોમાંનો, નવી વસ્તી મુકવા સારૂ, કિંમત રાજદ્વારીસ્થિતિનો ત્યાં ગાઢાય પસવાનો વિકટ પ્રશ્નો મૂકે છે, અને સાતત્યનું તાત્પુરતા ઉપાયના અભાવના બધા દેશો પોતાનાં પ્રકરણી સાધનો પ્રમાણે વસાહ મુકયા છે

પૂરવીની સપાટીના ત્રણ ખંડો ઉષ્ણ કટિબંધ કુલ બાગે અણખીલેલા પડયા છે. તે નીચલા ભાગોમાં ગણે છે.

(અ) આફ્રિકા.

(બ) દક્ષિણ અમેરીકા.

(ક) ગલાયા ટાપુઓ અથવા ઇસ્ટ ઇન્ડિઅન આર્કિપેલેગો.

આ પ્રદેશોમાં જમીનની ઘણાઇપણા અને પુષ્કળ વરસાદ અપરકારક અને સંગઠિત વસાહતના ભારે અદલોબદલો ઉમેર દેખાય એવી ધારણાથી કરી શકાય કે ત્યાં પણ ખાનીજ દોલત પણ અણખેડેલી પડી છે

આર્કટકાની વાત ન કરો

આફ્રિકાના ઉષ્ણ કટિબંધ હાલ વસવાટ માટે મોળા ક્ષેત્ર બને એ વાત પહલીજ મુકવી જોઇએ નિર્ણય ઉપર કમીટી આવી છે. આફ્રિકાના બે ભાગો—જે બેલ્જિયમ તાબાનું કે તાબાની બાજુના વગ રોકે છે. ત્યાં વસતા હબસ ઇમાદીક અને બાન્ટુ લોકો પ્રમાણમાં સારી સંખ્યામાં છે વળી તેઓએ બુદ્ધિ, સ્થિતિ અનુકૂળ શક્તિ, અને શિક્ષણની લાયકાત બતાવી છે. અને તેથી તેઓ કેટલેક અંશે પશ્ચિમના સુધારાના પંથે આવ્યા લાગ્યા છે વળી આફ્રિકાની સરકારોની બનેલ નીતિ એ છે કે અણખીલેલા કે અધુરા ખીલેલા પ્રદેશો દેશી રિસ્કલ્સ' તરીકે રાખવા અને ત્યાં મોળા દેશી પ્રજાને યથે ઢાળ ત્યાં અમુક પ્રકારનું મર્યાદિત સ્વરાજ આપવું પુર્વ આફ્રિકામાં કેટલાક નીગ્રો અને પ્રદેશો તો દોઢીઓ માટે ખુલ્લા છે. અને ત્યાં વેપારી તરીકે અને બીજા ધંધામાં દોઢીઓ સિવાય ગોરાઓ જવા છે; વળી કેટલાક પ્રદેશોમાં તો દોઢીઓ પોતે જરૂરીયાત વેપારના ધંધાને ધરાવે છે. એટલે ખાસ કરીને દોઢી વસવાટનો અખતરો કરવો આફ્રિકામાં દોઢની વધતી જતી લાગવગને કાપવા કરવાને બદલે નુકસાન કરશે. (અપુર્ણ)

યુનિયનના રાજરંગ

યહુદીઓ વિરુદ્ધ ચળવળ આંધીજી અને યહુદીઓ:-મી હોફમેયર હીંદીઓને ઓફર આપવા અરજ કરે છે સખાવત કરનાર હીંદીઓ-રમઝમ-હ ઝોગ પક્ષે જોડાયું કે નહિ? કેજેવણી કારો ને સાક્ષાર-ઓરેન્જ-ફ્રી-સ્ટેટની કેટનો હિસ્સો.

યહુદીઓની લાગવગ

દક્ષિણ આફ્રિકામાં કુલ ૬૧૦૦૦ યહુદીઓ છે, પણ તેઓ કરેક ક્ષેત્રમાં પાવરધા છે. જોહાન્સબર્ગની કોર્ટમાં એક ગ્રેસ્ટ મુકદમો ચાલે છે તેમાં પકેલ પુરાવા એટલા ચમત્કારભરા છે કે કોકો વિચારમાં પડે. ગ્રેસ્ટ ચળવળ ગોલમે દ. આફ્રિકાની યહુદી વિરોધી ચળવળ તેના ત્રણ નેતાઓ સામે એક યહુદી બાહરી રેવ. સોલીએ કરેક સામે પા. ૨૦૦૦ ના બદનક્ષીનો દાવો માંડયો છે. એવો આરોપ મુકયો છે કે આ ત્રણ જણાએ કોક ખોટા દસ્તાવેજ સભામાં વંચાવ્યો અને યહુદીઓની હાંસી કરી. સામા પક્ષનો જવાબ એ છે કે તેઓએ એ દસ્તાવેજ યહુદી કેવળમાંથી મેળવ્યો હતો, કેમકે તે બોકોને માટે બાબદારી હતો. આ મુકદમા એ જનતાનું ખારે પક્ષ ખેંચ્યું છે, અને મોટા મોટા પુરુષોનાં નામ તેમાં સંડોવાયાં છે.

સરકાર અને યહુદીઓ

આ મુકદમાની જુબાનીથી પ્રસંગે, મેજર હેનરી હોગીસ્ટનને લીધીને આપેલી જુબાની જડબાતોડ છે તેણે કહ્યું કે કોમવેલનું મંડ પણ યહુદીઓએ ખોકરેલું. દ આફ્રિકાની સોનાની ખાણો અને હીરાની ખેતરો ને લીધે. બોઅર બોકો પાસેથી દેશ લઈ લેવા, યહુદીઓએ ગ્રેટ બ્રીટનનો પમોગ કરેલો. દુનિયાનું એકે એક ટાપું યહુદી લાગવગ કેળા છે. દીક્ષામાં તકલીફ પણ યહુદીઓએ સહ કરી. મેન્ટેગ્યુના સુધારાથી તે થઈ ચક્ર આ સાંથી પણ યહુદી લાગવગ કેળા છે એમાં જરાયે શક નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં સરકાર યહુદી લાગવગ કેળા છે. આખા આફ્રિકામાં યહુદીની પ્રબળતા છે ત્રેજોજ નાણાનું નિયમન કરે છે. આખો મજુર પક્ષ યહુદી લાગવગ કેળા છે

મુકદમાનાં પરિણામની રાહ આતુરતાથી જોવાય છે.

કાલમ આદમજીનું ખુલ્લું

સ્વદેશ ખાતાનાં પ્રધાન મી. કોફમેયરે ૧૮ મી જુલાઇના રોજ પ્રીટોરીયામાં કાલમ આદમ બોર્ડ ઉપાડવાની ક્રિયા કરી ત્યારે સંખ્યાબંધ પુરુષો હાજર થયેલા તેમાં એડમીનીસ્ટ્રેટર અને મેયર પણ નજરે પડતા હતા. મી. કાસમ આદમે વિવેચન કરતાં, મહાત્મા ગાંધીજી, પારસી રુસ્તમજી, એડવોકેટ ખાન અને હાજી સુલેમાન સાહેબ મહમદે કરેલી સખાવતોનું ચિત્ર રજુ કર્યું હતું અને ધનવાન હીંદીઓ યોગ્ય રક્ષ અપાવ તો પ્રસ્તાવિત કરવા આતુર છે એમ જણાવ્યું હતું. તેણે લાયબ્રેરીની પણ સગવડ કરી દેવા સત્તાવાળાઓને અરજ કરી હતી.

મી. કોફમેયરે બોર્ડ ખુલ્લો મુકતાં દયાદાતાઓમાંના દરેક ઉપર વિવેચન કર્યું હતું. મી. કાસમ આદમની સરસ સખાવતની દાદ પુરી કરી અને હીંદીઓના ઝપકાબો દુરાગ્રહરહિત છે એમ જણાવી તેમને એકત્ર બોલાવ્યા અને પુલ ફુકાવનાર બાબત તરફ પીઠ ફેરવવા પકકાર કર્યો હતો. હીંદીઓની પહને અંગે તેનું અને તેના ખાતાનું કામ ગુંચવણવાળું અને છે એમ તેણે જાહેર કર્યું હતું.

એડમીનીસ્ટ્રેટર મી. એસ. પી. મેકર, મેયર મી. ધનવ કોલોમન, મીસીસ સી. મેમ. ડુગલ વિગેરેએ પ્રસંગોચિત ભાષણો કર્યા હતાં, અને મી. કાસમ આદમનાં તેમની સખાવત માટે વખાણ કર્યાં હતાં.

મી. ગ્રેબ્લરનો હિલ્લો પકયો?

કેજીઓના પ્રધાન મી. ગ્રેબ્લર એક જુના અને જાણીતા રાષ્ટ્રવાદી છે. તે ટ્રાંસવાલના રાષ્ટ્રવાદીઓના આગેવાન છે અને રમ્ટનબર્ગ તરફથી વર્ષો થયાં પાર્લામેંટના સભ્ય છે. ગયા અઠવાડીયામાં તેમણે નવા નાણા ખાતાંના પ્રધાન મી. હેવેન્ગાએ પક્ષોનાં સંધારણ માટે જાહેર કર્યું ત્યારે તેઓને સભાએ ખુબ સવાલોથી મુંઝવ્યા હતા અને છેવટે સંધારણ વિરુદ્ધ ઠરાવ પસાર કરી, પ્રધાનનો અવિશ્વાસ જાહેર કર્યો હતો. આ નિર્ણય મહાનવવાદીઓ અને દક્ષવાદી બોના બંની વિરોધી મત્તાર આભારી હતો.

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકામાં

જર્મની ખાતે દ આફ્રિકાના મીનીસ્ટર (કોન્સલ) નિમાયેલા ડો. ગી જર્મની ઉપડવા પહેલા સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા ગયા છે. હિટલર યુવક ચળવળ-જેવા સામે યુનીયન સરકારના એમીનીસ્ટ્રેટરે આજે પ્રતિબંધ મુકયો છે અને જેની રૂએ એક નેતાને દેશપારીનો હુકમ થયો છે તે ચળવળ પણ ડો. ગીના જવાનું એક કારણ છે. આ ઉપરાંત તે આ પ્રદેશની પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ પણ કરશે

સાઉથ-વેસ્ટ આફ્રિકા પહેલાં જર્મન કોલોની હતું. મહાયુદ્ધ બાદ, તેને એક મેન્ડેટરાજા દેશ તરીકે, યુનીયનને સોંપવામાં આવ્યું આજે જર્મનીનાં પોતાનાં કોલોનીઓ પાછાં મેળવવાની જંગી ચળવળ ચાલે છે.

પુર્વ અને પાશ્ચમાત્ય મિલન

કેલાનીસબર્ગની પ્રોટેસ્ટન્ટ-પુરોહીતપન કોલેજે જનતની કેલાનીસબર્ગમાં ગોલ્ડી કોન્ફરન્સ પારપાડમાં ભાગ લેવા આવેલ પ્રસિદ્ધ પુરુષોના માનમાં એક મેળાવડો પાદીદાર હોલમાં કર્યો હતો. આ પ્રસંગે પ્રતિનિધિ ગોરાઓ અને હીંદીઓની સારી સંખ્યા હાજર હતી. જનરલ પુર્વ અને પાશ્ચિમનું મિલન ન થયુ હોય એવો આભાસ થતો હતો આ મેળાવડામાં ભાગ લેનાર જાણીતા બે વ્યક્તિઓ ન્યુ ગોડન હિબ્રુ પ્રો. કપુપ, હોલીવાના વિદ્વાન પ્રોફેસર ગોલ્ડેટ અને કેનેડાના મિશનર મી. મિકમક હતા. પહેલા અને સાથેની વાતચિત પરથી જણાયું હતું કે જનેને હીંદના અભ્યાસ હતો. પ્રો. કપુપ કે. તારકનાથ દાસ,

પ્રો. સુધીન્દ્ર બોઝ, શ્રી. મુકરજી વિગેરે પ્રસિદ્ધ હસ્તીઓની ગિલ્ડમાં ઘરાવતા હતા, જ્યારે પ્રો. બોરોટે ઝ્યુરીચમાં મા ગાંધીજી, કવિ ટાગોર અને રેવ એન્ડ્રુઝના દુભાષિયા તરીકે કામ કરેલું હતું. ડો. જે. ડી. ટેલર (પ્રમુખ), મે. હારીસ મીરાસ પેનરી રેાબર્ટસ, મેસર્સ એસ. એમ બાના અને રેનોલ્ડ લોન્સે અતિથિઓને આવકાર આપ્યો હતો. અતિથિઓએ ચીન, હોંકોંગ અને પુર્વનાં તત્વજ્ઞાન પર કુંક વિવેચન અનુક્રમે કર્યાં હતાં. શ્રી. બોઝાએ અતિથિઓના આભાર માન્યો હતો અને પ્રમુખના ઉપસંહાર બાદ સભા સમાપ્ત થઈ હતી.

શ્રી ફ્રેટનો ઠરાવ

ફ્રીરટાઉનની વડી કમીટીએ રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસને રજુ કરવા જે ઠરાવ પડયો છે તેનો સાર આ પ્રમાણે છે:

જો દ. આફ્રિકાવાસીઓ દ આફ્રિકાના લાભોને પહેલા મૂકે અને માને કે રાષ્ટ્રીય સિદ્ધાંત પર રચાયેલ એક મજબુત પક્ષ વડે દેશની એકત્ર સત્તા મેળ પડી શકાશે તેમ, અને હાલ પસાર થયેલા બંધારણના કાયદા વડે દેશની સંપુર્ણ સ્વતંત્રતાની બાંહેધરી અશક્ય હોવાથી, અને સંમાનના સિદ્ધાંતો એ સ્વતંત્રતા સ્વીકારતા હોવાથી, વડી કમીટી બલામાનુ કરે છે કે સિદ્ધાંતોના આ કાર્યક્રમને જાહેરી આપવી

આ ઠરાવ સામે મલાનવાદીઓ નથી ઠરખાસ્ત આણશે.

લાંચનો આરોપ

"હું માનવીઓ પ્રુ. કુપરે (બ્લોમફોન્ટીન લોકેશનના સુપરીન્ટેન્ડન્ટ) ને સાબીત કરવું પડશે. પણ હું જાણું છું કે મેજીસ્ટ્રેટને લાંચ આપવામાં આવેલ છે અને કેમ એ હું બતાવીશ."

આ શબ્દો બ્લોમફોન્ટીન લોકેશનની એક અદાલતમાં મેજીસ્ટ્રાસ નામના એક દેશીએ ઉચ્ચાર્યા હતા. તેને માટે, કોર્ટનું અપમાન એ આરોપ હેઠળ, તેને કોર્ટમાં ખડો કરવામાં આવ્યો હતો. તેને મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટ ઉઠે ત્યાં સુધી કોટડીમાં ઉભા રહેવાની શિક્ષા કરી હતી. કોર્ટ ઉઠતાં તે ઘેર ચાલ્યો ગયો હતો.

હબસીનો ગુલામુર

(૪)

હસ્કેજીનું મંગલાચરણ

૧૮૮૧ માં વોશિંગ્ટનને ટસ્કેજીના રાવિદ્યાલયમાં શીખવતાં એક વર્ષ પુરૂ થયું ત્યાં જનરલ આર્મસ્ટ્રોંગને કોર્ટએ જણ્યું કે હસ્કેજીમાં હબસી સારૂ અખ્યાસન મંદિર સ્થાપવાનું છે, અને સારો શિક્ષક જોઇએ છે. જનરલે આ સ્થળે વોશિંગ્ટનની ભલામણ કરી, એટલે એની નીમણુક થઇ, અને તે હસ્કેજી ગયો. એના મનમાં એમ કે મકાન, તથા બીજાં સાધન તૈયાર હશે, ને શીખવવા જ માંડવાનું હશે. પણ ત્યાં જઇને જોયું તો કોઇપણ કામ ઠેકાણું નહોતું.

પ્રથમ તો નીભાળ બેસાડવી ક્યાં એ નક્કી કરવાનું હતું. અંતે હબસીના એક દેવળ આગળ જુનું પડી ગયેલું એક ઓરડું હતું ત્યાં બેસવાનું ઠર્યું. એ ઓરડાના બાપરામાં ચુલાક હતા. એટલે બેઉ વર્ષ સારૂ કોઇ વિદ્યાર્થી પોતાના ઘર પાસના ચારીને વોશિંગ્ટનને માંધ જગી ખરતો. એટલો વખારે પ્રસંગે એમ પણ જાણ્યું કે વોશિંગ્ટન જમતો હોય ને એની નોકરાણી બાજ એની આગે ઉભી રહે.

પહેલા ગાસમાં વોશિંગ્ટનને અડધેપડધે પ્રવાસ કરીને રહાનીક પરિસ્થિતિનો પરિચય કરી લીધોતો. બધાખરા હબસી એકત ટેકામાં પડેલા હતા, ને ક્યાંય શાળાનાં મકાન ન મળેઃ શાળા દેવળમાં કે ઘાકડાની કોટડીમાં બેસે. એક વાર એણે જોયું તો પાંચ વિદ્યાર્થી એક ચોપડીમાંથી બણતા હતા. આગલી પાટલી ઉપર બે જણે પોતા વચ્ચે ચોપડી રાખી હતી; એની બાજા બીજા બે હતા તે એના ખંભા ઉપરથી જોતા હતા, અને બારેયની બાજા એક બાજમેા દીનકુટિયેા છોકરેા હતેા. જે બારેયના બંભા ઉપરથી ડોકિયાં કરતેા હતેા.

શાળા ઉઘડી તે દિવસે ત્રીસ વિદ્યાર્થી હતા, ને વોશિંગ્ટન પોતે એકલેા શિક્ષક હતેા. પણ બીજે માસે મિસ ડેવિડસન નામે બ્રીશિક્ષક આવી, જે પહેલાં વોશિંગ્ટનને પરણી હતી. મિસ ડેવિડસન ગુરવીર બાઇ હતી. એક વાર મિસિસિપિમાં એના એક શિષ્યને મીનળા નીકળ્યાં, તેથી સહુ એટલા ગભરાના, કે કોઇ એ છોકરાની પરિચર્યા કરવા તૈયાર ન થાય. એટલે મિસ ડેવિડસને શાળા બંધ કરી ને એ બાળકે સાજો થયેા ત્યા લગી એ છોકરાની સેવા કરી. વળી મેમિસ્સમ પીનબ્રધર કાર્ટી નીકળ્યેા ત્યારે એણે સેવિકાનું કામ કરવા પોતે તૈયાર છે એમ તરત જ મેાનરને તાર કર્યો હતો.

વોશિંગ્ટને જોયું કે એના વિદ્યાર્થીઓને ચોપડી બણાવવી એટલું બસ નથી પણ કેમ નહાવું, દાંતણ કરવું કપડાં ધોવાં એ પણ એને શીખવવું આવશ્યક છે. શું બાલું, કયા રીતે બાલું, પરબાર સ્વચ્છ કેમ રાખવા એ પણ શીખવવાનું હતું. વળી એક ઉદ્યોગ શીખવવાનેા હતેા અને અંગમહેનત કરવાની ટેવ પાડવાની હતી, જેથી શાળા છોડયા પછી વિદ્યાર્થી પોતાનેા નિર્વાહ ચલાવી શકે. કુંકામાં જીવનસ્મૃતિનેા અભ્યાસ કરાવવાનેા હતેા.

દક્ષિણ આફ્રિકાના કુંક ખબરેા

કેપટાઉનમાં કુટબોલ ટીમ

ઓલ ઇન્ડિઆ ફુટબોલ ટીમને તા. ૮-૭-૩૪ ને દીને રાત્રે આઠ વાગે રા. ઇબ્રાહીમ મુસાના મકાનમાં ટી પાર્ટીનેા મેળાવડેા કરવામાં આવ્યેા હતેા. પ્રમુખ: શેખ ઇસ્માઇલે મહેમાનેાને આવકાર આપી તેમની ઓળખાણ કરાવી હતી. અને પ્રસંગાનુસાર બાબતેા થયા હતાં. બાદ પ્રમુખે હાજર થયેલા સર્વે બાઇઓનેા તેમજ રા. ઇબ્રાહીમ મુસા કે જેમણે ટી પાર્ટીને માટે પોતાનું ઘર બાની કરી આપ્યું હતું તેમનેા આભાર માની સભા વિસર્જન કરી હતી. સ્ટેશનપર ટીમના સર્વે બાઇઓને રા. કેશવભાઇ જમા (પાટીદાર સેાસાયટીના પ્રમુખ) તથા રા. કાલાભાઇ બગાત તરફથી ફુલના હાર આપવામાં આવ્યા હતા. કુંક સમયને લીધે મોટી જાહેર સભા ભરવાની જગ્યા નહિ મળવાથી તેમજ ધારવા કરતાં ચાર ગણુા બાઇઓ થવાથી જે બાઇઓને અમારા તરફથી પુરતી દેખરેખ નહિ રાખી શકાય હોય તેમની અમેા માફી માગીએ છીએ

સમાચાર સંગ્રહ

જર્મનીમાં 'હર હીટલર' સલામ આવ્યા પછી ૧૫૦૦૦ પાસેથી વધુ જરમન પાદરીઓ જરમની ઈંડી નાસી છુટવા તૈયાર (૨૦૦૦૦) પોપ વધુ પાદરીઓ પાસેર—ટાઈમ્સમાં પરકરી પ્રગટ થયા છે: આને તેમ ફ્રેન્ચ કેથોલીકની પાદરી કામે એ લાખ પૌંડ મળે ચર્ચે, અને એક લાખ સાતેર હજાર પૌંડ આ વર્ષે મદદ કરી છે. અમેરીકાની પાદરી કામે ૬૫, લાખ ડોલરની મદદ કરી છે.

—બાબુ ઝવેરીભાઈ સાથે પરસાદ પકડાયો પોલાંડમાં જબરો પુર આવ્યો છે જનમાલની અત્યંત ખરાબી થઇ છે ૫૦, હજાર કુટુંબો નિરાધાર થઇ ગયાં છે કેટલાંએ માણસો ઝાડો ઉપર ચઢી બેઠાં છે. પુર ઉતરતાં નથી. પુષ્કળ પાણી છતાં પીવા ચોખ્ખું પાણી નથી મળતું.

—હર હીટલરનો જમણો હાથ જનરલ ગોરોગ એક જગ્યા એ ભાષણમાં કહે છે કે "હર હીટલર એજ જરમની છે. જે કાંઈ માણસ આ નેતા ઉપરનો વિશ્વાસ તોડવાનો પ્રયાસ કરશે તેનો જરમનીમાં નાશ થશે."

—લંડનનાં ટાઇમ્સ પાપાના એક વખતના અધિપતિ મી. વીકહામ સ્ટીડ, "૧૯૧૪ની સહી અને સારપછી" નામે માસીકમાં એક લેખ લખતાં જણાવે છે કે વિશ્વનિય બળવા મુખ્ય જરમનીએ એવા પ્રકારના પ્રબંધ કરી રાખ્યા છે જેને એરોપ્લેનથી ખાંટવામાં આવે તો લંડન અને પેરીસની સર્વ વસ્તીનો તાત્કાળીક નાશ થઈ જાય. (કેમ વિજ્ઞાનની બલીહારી!

—મુખ્ય પ્રધાન મી. મેકનેાડલ્ડની રજા દરમ્યાન પ્રધાનપદે કરતા ચેન્સેલરચેાસિય પક્ષના નેતા મી. જોસ્ટાનિ જણાવે છે કે બ્રીટીશ સરકારે હવાઇબળ પાછળ બે કરોડ પૌંડનો વધારે ખર્ચ કરવાનું નક્કી કર્યું છે.

—જુદા જુદા દેશો પાસે હવાઇબળ પેટે નીચેના સંખ્યામાં લશ્કરપર હવાઈ વહાણો (એરેાપ્લેનો) છે ફ્રાન્સ ૧૬૧૦, અમેરિકા ૧૫૦૦, જાપાન ૧૩૮૫, ઇટલી ૧૫૦૦, રસીયા ૧૩૦૦ થી ૧૫૦૦, ઈંગ્લાંડ પાસે હવે પછીના બે કરોડ પૌંડના ખર્ચે પછી ૧૩૧૦, આ તો ૬૬૧ લડાઇ માટેનાજ ખાસ એરેાપ્લેનો વેપાર અને મોજશોખ માટે વપરાતા એરેાપ્લેનોનો સમાવેશ જરૂરમાં નથી.

—બ્રીટીશ રાજ્યનું "ધીંગાપારા" ને હવાઇબળનું પોતાનું એક મથક બનાવવા જે કામ ચાલે છે તે હવે ત્વરાથી પુરૂ કરવામાં આવશે

—ઈંગ્લાંડના વૈદ્યાનિક અને આંતરાત્રીક શીષ્યપોળ બાબતના સેક્રેટરી મી. કિન્ક સ્લાઇ કહે છે કે ભારત કરવાને પસંદ કરેલા દશ હજાર માણસોની જરૂર હતી તે એ દેશના એક સો માણસોને મેડીકલરીના ઉપયોગથી રજાદીયી કરી શકે છે

—દુનિયામાં સૌથી મોટામાં મોટું હવાઈ જહાજ (એરપલીન) બાંધવાનું કામ જરમનીમાં ચાલે છે તે અંધારું નથી રહ્યું પણ એની લંબાઇ ૮૩૬ ફીટ, પહોળાઇ ૧૩૬ ફીટ અને ૧૦૦૦ હે. પા. ના ચાર એન્જીનો મોટી મોટરો રાખવાની ગરાજોની પણ અંદર સમાઇ રહેશે.

—ઇટાલીયા એક મેરસી હનેલ નામે હનેલ રાજરાણીના શુભહસ્તે ખુલ્લી મુકાઇ છે. એની લંબાઇ બોગ્યા જણ માઇલ અને ઉંચાઇ ૨૨૪૪ ફીટ છે, અને લગભગ ૮૦ માણ પાઇ થશે. પણ આખા દુનીયામાં તે મોટામાં મોટી હનેલ નથી.

—હોંકુલાનના મધ્ય પ્રાંતમાં (ચુનાકરા પ્રોવીન્સીયમાં) ભયંકર કાદી નીકળ્યો છે જેથી ત્રણ અઠવાડીયામાં ૬૦૦૦ માણસો એના ભોગ બન થયા છે.

—હીંદુસ્તાનના હિમાલય પર્વતના "નાંગાપર્વત" નામના શીખર ઉપર ચડતા જણ જરમનો અને સાત દેશી ગાઇડો મરી ગયા છે. હજી એ શીખરે કોઇ માણસ પહોંચી શકયું નથી.

—રાહતી પારા સભાએ એવા કાયદો પસાર કર્યો કે કેરીઅલ સિવાયના બીજા વખતમાં કારખાનાઓમાં કામ કરતાં મજુરોને અઠવાડીયાના ૬૦ કલાક બદલે પચાદી ૫૪ કલાક કરવામાં આવ્યા છે.

—રવીવાર તારીખ ૨૨ મી જુલાઇએ બનાવમાં જેરિકો ધરતીકંપ થયો. હનો તેથી ગ્રેવીસ નામનેા એક ટાપુ પાણીમાં અદ્રશ્ય થઇ ગયો છે પણ બનાવ નહેરનો કોઇ નુકશાન નથી થયુ

—ટુર્કીમાં તા. ૨૨ મી જુલાઇથી એક એવા કાયદાનો અમલ થયો છે કે જેની ફરજે પરદેશીઓ, મોટર ડ્રાઇવર, ફ્લમ, ફરજ મોકી કે ગધેડા તરીકે ફેરવી શકાય નહિ જેઓ પાંચથી ૫૦ હજાર પરદેશીઓ એકાર થઈ પડતા પોતપોતાના દેશ જવા પોતાના દેશના એલચીઓને મદદ કરવા વિનવી રહ્યા છે. (તુર્કી એ તો તુર્કીજોખુંજ).

—મીટોરીયામાં 'રાણવણી પરિષદ'ના સભ્યાનું સ્વાગત કરતાં સાઉથ આફ્રિકાના મુખ્ય પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગે કહ્યું કે યુનીયન સરકાર પોતાના બહેસુબતનો લગભગ ત્રીજો ભાગ કેળવણી પાછળ ખર્ચે છે.

—જોહાનીસબર્ગની વીટવોટરસરેન્ડ યુનીવર્સીટીમાં જરમાનના શિક્ષક પ્રોફેસર ફોનેલી 'રાણવણી પરિષદ' સમક્ષ ભાષણ કરતાં જોયા ઉદ્ગાર કાઢે છે કે "કાળા અને ગોરાના માનસિક બંધારણમાં જન્મતઃ આવે કુદરતી ભેદભાવ છે એવો વૈજ્ઞાનિક પુરાવો કોંગ્રેજ નથી પણ વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગો એમ સાબીત કરે છે કે બાન્ટુ બોકોનો ઉત્તમ મુકાબ. સામાન્ય ગોરાથી ચડીઆતો છે બાદબુજ નહિ પણ હાકા મુકારના ગોરાથી તોડ સામાન્ય બાન્ટુ ચડીઆતો છે."

—કેનેડામાં એક મીમાંસક બોલીવા કાર્યાની નામની ગોઠી બાકીએ એક વખતે પાંચ બાળકોને જન્મ આપ્યો છે. વૈદક પંડિતોનું કહે છે કે આજ કરોડ દશ લાખ જન્મેલાંઓનાં જન્મમાં એક વખત બને છે કે પાંચ છોકરાં જન્મે. બધે માત્રે આમ જન્મેલાં બાળકો જીવતાં નથી પણ કેનેડા પોતે ગણના વીસમાં એક ગોરી બાઇને પેટ છોકરાં જન્મેલાં તમામની એક છોકરું ૫૦ વીરસ જીવી મરી ગયેલું પણ આનંદની એ છે કે આ કેનેડીયન બાઇનાં પાંચે છોકરાં હયાત છે અને બધા પર વીસમી ઉપરનાં વયના.

—અમેરીકાના સરકારી બાતમીનું હવાઇબળની કમકરી પોતાના રીપોર્ટમાં બતાવ્યું કરે કે વેપાર અને નોકરી સબંધના એરેાપ્લેનોમાં અમેરીકા તો દેશોની સરસાઇ ભોગવે છે અને હવે સરકાર હવાઇ ઝાજોની ગોઠવામાં ગોઠવી સંખ્યા ૨૮૦૦ થવી જોઇએ તોજ અમેરીકા સલામતી ભોગવાય.

—અમેરીકાનો પ્રથમ નં જહાજ બાંધનાર ... જહાજવાળીઓ પોણોસદી ગોલાબી ઉજવણી ... ઉજવે છે.

વિવેક વર્તમાન

ડિનબર્ગ કોન્ફરન્સનું આગમન ડિનબર્ગ કોન્ફરન્સના ડેલીગેટો ગયા રવીવારે સાંજે ડરબન આવ્યા હતા. તેમણે રસ્તે જુહાનિસબર્ગ, સ્ટેંડરટોન અને મેરીત્સબર્ગની મુલાકાત લીધી હતી. ડરબન ખાતે મહેરબા કેલબર્ગ બાયબ્રુ કર્યું હતું અને દક્ષિણ આફ્રિકાની અત્યારની રાજકીય સ્થિતિ વિષે જણાવ્યું હતું. ગાંધીભાઈઓએ તકિલફની બહુજ સારી સગવડ કરી છે તેમાં તેમને કોન્ફરન્સ, ગણા જ આનંદપૂર્વક કરતા તેમના ઉપર બહુ સારી છાપ પડી છે અને પણ અસરકારક રીતે જણાવ્યું હતું. કેપ ટાઇમ્સના પણ તેમણે કહ્યું હતું. કે તેઓ બહુ એસેમ્બલીમાં સ્વરાજ બાબત સારા બનો મેળવે તો દક્ષિણ આફ્રિકાના કુશળીઓના સ્ટેટસ સુધરે એવી તો ઓછામાં ઓછી આશા રાખવાનો આપણે હક મોજુદ છે. ડરબનના કેટલાક ગોરાઓની પણ સહાનુભૂતિ તો ચોક્કસ મેળવી છે. ડરબન સ્ટેશન ઉપર ઘણા ભારતીયો હાજર હતા.

સ્વ. દોસ્તમહમદ મેમણ અંગે ગુજરાત મુસ્લિમ મંડળ—ઉપરોક્ત મંડળની કાર્યવાહક સભા તા. ૨૫-૬-૧૯૩૪ ને રવિવારના રોજ ૩ કલાકે મળી હતી. તેમાં સર્વે હાજર નામદારોએ હાજરી આપી હતી. શરૂઆતમાં ઠરાવ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો. સાર બાદ સેક્રેટરી તરફથી આગામી મીટીંગની મીનીટ બુક રજુ કરવામાં આવી હતી ટ્રેઝરર તરફથી આવક જાવકનો હીસાબનો રીપોર્ટ રજુ થયેથી મંજુર કરવામાં આવ્યો હતો અને સર્વાનુમતે નીચે જણાવેલા અમલદારોની ચુંટણી કરવામાં આવી હતી. અમલદારો પ્રમુખ: માધવલાલ મુળજી, ઉપ-પ્રમુખ: ડાહ્યાભાઈ જીવા સેક્રેટરી: ગોકળદાસ પરસોત્તમ, જોઈન્ટ સેક્રેટરી: ભોજનભાઈ મુળજી. ઉપ-ટ્રેઝરર: જે. એલ. પટેલ, ઓડીટર: કાશીદાસ ધારશી પરમાર. કમીટી સભ્યો ૧ પરસોત્તમભાઈ ઝવેરભાઈ, ૨. કાશીદાસ જદુ, ૩ લલ્લુભાઈ મકન, ૪. ભાણજીભાઈ ખાપા, ૫. ધારશીભાઈ ઓધવ, ૬ દાહ્યાભાઈ ધારશી, ૭. પ્રેમાભાઈ ઓધવ.

મુબલહેમ ક્લબ ક્રીકેટ ફટકમ—તા. ૨૭-૬-૩૪ ને રોજ મુબલહેમ ક્લબ ક્રીકેટની વાર્ષિક મીટીંગ શ્રી. મગનલાલ લલ્લુભાઈ ગજ્જરના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી. મત્ર મીટીંગનો ટૈવાલ ચાલી સંભળાવ્યો હતો. હિસાબ પાસ થતાં નીચેના વાર્ષિક રીપોર્ટ તેમ બજેટનો હિસાબ રજુ કર્યો હતો. ક્લબને ગોઠ વર્ષ દરમીયાન ક્લબે આવક ૧૬-૧૭-૩ અને ખર્ચ વર્ષનો વધારો ૬-૧૭-૬ મળી રૂપ-૦ ૦ કોમીયો ખર્ચે ૧૬—૧૬—૪ બાદ કરતાં ૬-૧૫-૮ જમા થયા હતા. સેક્રેટરીના રીપોર્ટ તેમ હિસાબ પાસ થતા બાદ ક્લબના કાર્યકર્તાઓએ પોતાની જગ્યાઓ છોડી હતી. આજ બાદ નવા કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી નીચે પ્રમાણે કરવામાં આવી હતી. ચેરમન: હિમતલાલ કે. ગજ્જર, સેક્રેટરી હરીભાઈ કે. પ્રજા, જોઈંટ: ધીરજલાલ કે. ગજ્જર, ટ્રેઝરર: જગજીવનભાઈ ઓધવ, કેપ્ટન: ડાહ્યાભાઈ ધીમાભાઈ, વાઈસ: મગનભાઈ લલ્લુભાઈ ગજ્જર. ઉપરના કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી થઈ રહ્યા બાદ શ્રી વિજોરે ઉપરાંત પ્રમુખે પધારેલા મહેમાનોનો આભાર માની મીટીંગ બરખાસ્ત કરી હતી.

ડરબનમાં બાળમરણ—આપી ગયેલ મહા વિદ્યાલય પટેલકાની ૨૧ (એકવીસ) બહાદુરીઓ સાથે પ્રમુખ પંડીત આનંદપ્રસાદ અને તારીખ ૬ જુલાઈ ૩૪ ના રોજ ડેનીયા મારફત પધારી હતાં તેમનો અહિંના દીલી સ્વાગત કર્યો હતો. અહિંના પ્રવાસ દરમ્યાન તમામ કમીટી રોકાયલા હોઈ મેસેજસીએશન મારફત કરવામાં આવી હતી. મહાત્મા મહેનોનો ઉતારો શ્રી મોરારજી છગનલાલને ત્યાં હતો. અહિંની હાઈ સ્કુલ સમસ્ત યોગ્યોદર વેરીએટીનાં અદ્ભુત અસરકારક રીતે તમામ કસરત કરીને બતાવ્યા તેમજ વિવેધનોના પ્રયોગો કરી બતાવી ડેપ્રેક્ટ વર્ગના અસાધારણ માન પામેલા યુરોપીયન મંડળને તેજ પ્રયોગો દેખાડવા માટે સિપ્રેક્ટર્સ થીએટરમાં ગોઠવણ કરવામાં આવેલી. અને તમને કોઈ પણ ફી રાખવામાં આવેલી નહોતી. પ્રયોગો દરમ્યાન અહિંના યુરોપીયન ગ્રેહામાં આ વિદ્યાર્થી બહેનો માટે અસાધારણ માનની લાગણી પ્રવર્તમાં આવેલ છે તે સાથે આપી બધી બાજુથી કેળવણીલ સુધરેલ વિદ્યાર્થીનો અહિંના દોડુસ્તાનમાં તૈયાર થાય છે તેનો ખ્યાલ આવતા તેઓ સર્વોમાં બહુજ આકર્ષણજનક અસર થઈ છે ફાળો પા. ૨,૦૨૫ થયો હતો.

બ્રાહ્મણકાળી બાળકનું ખુન કરનારી માતા—હોલ્ડીંગા નામની ૧૮ વર્ષની સ્ત્રીએ પોતાના અદ્ભુત માનસિક શક્તિ પરાજયી ઈશ્વાને કારણે તે 'બંકર આપ્યુટ' નદીને કોળપ્રવાહી, તેની શક્તિઓ મોટા મોટા ડાક્ટરોને મુંઝવી નાખ્યા હતા. તે છોકરીનું ખુન તેની માતાએ જ કર્યું છે! ખુનને આગલે દિવસે તે માતાએ આખો દિવસ તોફાન નાકવાના પ્રયોગો કર્યા હતા, અને પછી તેણે ઉપરની છોકરી ઉપર કે મેળવ્યો. છોકરી તેને મારી નાખી હતી! મારતા કહે છે કે મેં મારી પુત્રોને દુનિયામાં સર્વે શ્રેષ્ઠ બનાવવાને ખુબ મહેનત કરી હતી અને પુષ્કળ ખર્ચ કર્યું હતું તેને સારામાં સારું શિક્ષણ અને ઉચ્ચમાં ઉચ્ચો ખોરાક આપવામાં મેં કસર રાખી નહોતી. કુ મારી પુત્રોને સર્વ શ્રેષ્ઠ જોવાની અભિલાષા રાખતી હતી. પણ મારી પુત્રોની અદ્ભુત માનસિક શક્તિથી અંજાઈ ગિરિશ બસુસ ખાતું તેને મારા દોરેલા માર્ગે પરથી ખસેડવા અને પોતાની રાહ પર ચલાવવાને શક્તિમાન થયું હતું માટે જ મેં મારી પુત્રોનું ખુન કર્યું છે! આ બાળાએ ૧૮ વર્ષની વયમાં પ્રખરતા, તત્વજ્ઞાનની અને તબીબી ડીગ્રીઓ મેળવી હતી અને તે ચર્ચાસાહિત્યનો અભ્યાસ કરતી હતી પણ થોડા વખતથી તેને માતાના અંકુશો વધુ સાહસ અને વળી તે પ્રેમમાં પડી હતી. આ બનાવથી જ પોતાની બાલી પુત્રીને તેની માતાએ મારી નાંખી હતી.

જાપાનીઓની હાર્બરકાઈ—એમ સમજાય છે કે જાપાન પાસે ૬,૦૦૦ ટન ગોખા ભારવાહક બંદર પર આવશે. જાપાન પાસે ૧ લાખ ટન ગોખાનો વધારો હોવાથી દિંકમાં ગોઠવે, કિંમતે ગોખા પુરા પાડીને હરીફાઈ કરવાનો તેઓનો મનસુબો છે.

પગ પાળો અમદાવાદથી અક્ષર—ઉપ બાબુલાલ રાવીદ અને ગોકળદાસ મંગળદાસ નામના બે મુસ્લીમ નવજવાનો મક્કે હજ પઢવા ગયા છે. તેઓ ઉજ્જા, આબુ, અજમેર દિલ્હી, લાહોર, પેશાવર, કાબુલ, મરદન, સિરીઆ અને મદીના થઇ આસરે ત્રણ માસે મક્કા પહોંચશે.

કરજના પરીણામ—એક હીંદુ કુટુંબ પઠાણના કરજમાં સપડાયું હતું અને તે કુટુંબની એક જુવાન છોકરીને કરજના બદલામાં ઉપાડી જવા પઠાણે તૈયારી કરી હતી. સરદાર જમીયતસીંગ નામના એક શીખ જુવાને તે કુટુંબનો તેમાંથી બચાવ કર્યો હતો, જેમ કરતાં તેને પઠાણોનો માર ખાવો પડયો હતો. દાહમાં એ જમીયતસીંગને એક ૭૦ વર્ષના ૨૬ મુદતથે રૂ. ૫૦૦૦ સોંપ્યા છે અને પોતાનું નામ આપવાની ના કહી છે. જે કરજદારોની ખુબ સતામણી થઈ રહી હોય તેમને તેમાંથી છોડાવવા માટે એ રકમનો ઉપયોગ કરવાની તેને સુચના કરવામાં આવી છે. એ રકમ સોંપતી વખતે તે વૃદ્ધ ૨૦ વર્ષ પુર્વે પોતાને જલંધરમાં એક સાહુકારના કરજમાંથી મુકત થતા કહેલો ત્રાસ વેઠવો પડયો હતો તેનું હૃદયદ્રાવક વર્ણન કર્યું હતું અને આસુભરી આંખે તેણે જણાવ્યું હતું કે "એ કરજના બદલામાં મારી આઠ વર્ષની અતન બાળાને ઉપાડી જવામાં આવી હતી!"

કરજનમાં છલ્લી રેસ્ક મેચ—ગયા ગુરૂવારે હમેશ કરતા વધુ મેદની સેપર્ંડ ગ્રાઉંડમા જોવા થઈ હતી. કા. વાગે રમત શરૂ થઈ હતી. માઉંડ કાઉન્ટ વગેરે હોવાથી રમનારા કુટબોલની જેમ પડતાં હતાં. છતાં રમત સુંદર થઈ હતી આવી રમતો જોવા દોડુ એનો રસાયકે પોંડીચેરી ચાર બાજુ ઘુમી રહી હતી. અને સારી સંખ્યામાં આવી હતી. ૨–અને–૧ ગોલે. ઇન્ડીયા ટીમ જીતી હતી. ઇન્ડીયા ટીમના રમનારાઓ બધીવાર પાસાં ફોવાયો રમતની આખરી એ બાકીના માલમ પડતા હતા. રવીવારે બાકી મેચ રમાઇ હતી. ઓલઇન્ડીયા—કરજન ૪. અને ૧ ઇન્ડીયા જીતી હતી.

૨૦,૦૦૦ મેયરો સાથે જમ્યા—કાંસના ૩૮,૦૦૦ મેયરો માંથી ૨૦,૦૦૦ ઉપર મોટા ખાણામાં સાથે બેઠા હતા ૬ જેમાં ચાર માઇલ લાંબી ટેબલો ગોઠવ્યા હતા તથા ચાર માઇલ લાંબી ટેબલ ઉપર કપડું પાથરવામાં આવ્યું હતું અને ૧,૦૦,૦૦૦ પ્લેટસ ૬૦,૦૦૦ ચાસા તથા ૧૫૦૦૦૦ છરી ચમચાનો ઉપયોગ થયો હતો. ત્યાં બાજુમાં ચાર હતા ૫ સુંદર નાનારીઓએ જુદા જુદા ગામોમાંથી નામોના નામ બતાવ્યા હતા.

બીહાર ફાળો પોટોરીયા

રણછોડજી મોવીદ	૩	૦	૦
દીવાળાઈ લાલભાઇ	૧	૧૦	૦
લાલભાઇ વાલાભાઇ	૧	૦	૦
વીલ્યમ મોર્ક	૦	૧૦	૦
જોનસ્ટન કાન્સ	૦	૧૦	૦
એસ. રોશી	૦	૮	૦
એચ. આઇ. રોકરાઇ	૦	૫	૦
સી. મેકીનક	૦	૫	૦
જે. મેજર	૦	૨	૬
એ. રહોડ	૦	૨	૬
જે. વન્ડરવેસ્ટેજ	૦	૨	૬
જોનસ્ટર્ન પોર્ટ ઝગાજ	૦	૨	૬
બી. મેકલર	૦	૨	૬
	૫૧.	૮	૦

હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

શીખોનો વિરોધ

અટક (પંજાબ) માં બાબા ખરકસીંહના પ્રમુખપદે આ સરે ૫૦૦૦૦ શીખોની મળેલી પરિષદમાં કોમીયુકાદાનો સખ્ત વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો, અને અને તેનો સામનો કરવા એક લાખ સ્વયંસેવકો પુરા પાડવાને ઠરાવ થયો હતો.

પાસ થયેલા નજરકેદીઓ

બી. એ. ની પરીક્ષામાં બેસનાર ૮૨ નજરકેદીઓમાંથી ત્રે છોકરીઓ અને ૫૧ છોકરાઓ પાસ થયા છે. એને ઓનર્સ અને એકને ડીસ્ટીંકશન મળ્યું છે.

એક બંગાળી છોકરાની કુતેલ !

માસ્ટર પુષ્કર બેરન ચોલ ૫ જેની ઉમર તર વર્ષની છે તેમને બોરનવેલ સ્કોલરશીપ (ચોદ ૪૦ વર્ષીક ચાર વર્ષ માટે) મળી છે. એડબાટનના બધા યુવકો આ સ્કોલરશીપ જીતવા આવ્યા હતા. પુષ્કર માત્ર બુદ્ધિશાળી છે એમ નથી તેમને ન્યુહાઉન એથેલેટની બેસબોરો લીગ રમુસમાં એથલેટીગમાં કપ મળ્યો હતો. પુષ્પકરએ મેજર ગો. એમ. બોસ આઇ. એમ. એસ. નો બીજો છોકરો છે. તેમના મોટા ભાઈને ૧૯૩૩ ની સાલમાં બ્લુન્ડેલ્સ રમુસમાં ફાઉંડેશન સ્કોલરશીપ મળી હતી. આમ બંને ભાઇઓને ઉપરાઉપર સ્કોલરશીપો મળી હતી કે જે દુનીયામાં સૌથી પંદરેક બનાવ બન્યો હશે.

'સ્વરાજ ભવન' પાછું મળશે

સંયુકત પ્રાંતની સરકારે અલ્હાબાદનું "સ્વરાજ ભવન" પાંડેજીને પાછું સોંપવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

—વડી ધારાસભાની આવતી બેઠક તા. ૧૬ મી જુલાઇએ મળશે.

—તા. ૬ ઠી સુધીમાં કુલ રૂા. ૧,૮૧૭,૩૬,૧૫,૬૮૪ નું સોનું પરદેશ મોકલ્યું.

– નાશિકથી ૬૦ માઇલ દુર સખ્ત તોફાન અને વરસાદથી ટાટેરા નષ્ટભ્રષ્ટ થયા, માલમીલકત અને આબાદીના ઝોટોને પારાવાર નુકસાન થયું હતું.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૩૪ જુલાઇ ઓગષ્ટ		હીંદુ ૧૯૯૦ આષાઢ		મુસલમાની ૧૩૫૩ રબિઉસ આખર	પારસી ૧૦૦૩ શેહે કદમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
સુર	૨૭	વદિ	૧	૧૪	૨૫	૧ ૪૩	૫–૨૦	
સોમ	૨૮	,,	૨	૧૫	૨૫	૬–૪૭	૫–૨૦	
મંગળ	૨૯	,,	૩	૧૬	૨૬	૬ ૪૯	૫–૨૦	
બુધ	૩૦	,,	૪	૧૭	૨૭	૬ ૪૬	૫–૨૧	
ગુરૂ	૩૧	,,	૫	૧૮	૨૮	૬ ૪૫	૫–૨૧	
શુક્ર	૧	,,	૭	૧૯	૨૯	૬ ૪૫	૫–૨૨	
શનિ	૨	,,	૮	૨૦	૩૦	૬ ૪૪	૫–૨૨	

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેના
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

આજનું યુનીયન

(ગતાંકથી ચાલુ)

પ્રવૅનોમાં ભરદ પાર વાર પડે છે, પણ 'લાઇ ફેક્ટ'માં આગેજ પડે છે. છેલ્લાં ૬૦ વર્ષમાં ટ્રાંસવાલમાં માત્ર ૧૩ વખત ભરદ પડયો છે. ઇ.સ. ૧૯૨૬ માં ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમાં માત્ર ૧૦ વખતજ પડયો છે આવી વરસાદની ટેવ, ધોધમાર પડવાની છે. તે વિજ્ઞાનના ધક્કા સાથે આવે છે અને સુકાઇ ગયેલી નદીઓને જરા વારમાં વહેતી કરી દે છે. વળી કયાં તો વારંવાર પડે છે અને ઝાપટાં પર બેતો અપરાજ પ્રદેશોના વરસાદની યાદ આપે તેવો ભાષ છે.

યુનીયનના ચાર પ્રદેશોમાં કેપટાઉન, પીમ્બર્ટન, બ્લેકહીથભર્ગ, ડરબન, પ્રીટોરીયા, પીટરમેરીટઝબર્ગ, પોર્ટએલીઝાબેથ, બ્લુમફોન્ટીન, ક્રુસ્ટબંડન પ્રસિદ્ધ છે. બ્લેકહીથભર્ગ સમુદ્ર સપાટીથી ૫,૦૭૫, બ્લોમફોન્ટીન ૪૫૬૮, પ્રીટોરીયા ૪,૪૦૧, પીમ્બર્ટન ૪,૦૧૨ અને પીટરમેરીટઝબર્ગ ૨,૨૧૮ ફીટ ઉંચા આવેલા છે. જ્યારે સમુદ્ર તટે આવેલાં ડરબન, પોર્ટએલીઝાબેથ અને કેપટાઉન તો કુદરતી રીતેજ ૧૫ થી ૨૧ ફીટજ ઉંચા આવેલાં છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાનાં દ્વાર એશીયાઇ બોકા માટે બંધ છે પણ ગોરાઓ માટે ખુલ્લાં છે. જો ગોરો પ્રવેશક તંદુરસ્ત, સારી ચાલચલગતવાળો અને બાર માસ સુધી પોષણ કરવાનું તેની પાસે સાધન છે એમ બતાવનારો હોય અથવા તો યુનીયનમાં તેને માટે નોકરી છે એમ સાબીત કરી દેનારો હોય તો તેને આ દેશમાં દાખલ થવાની છુટ છે. બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય, ઓસ્ટ્રીયા, બેલ્જીયમ, ડેન્માર્ક, ફ્રાંસ, જર્મની, હોલાંડ, ઇટાલી, નોર્વે, પોર્ટુગલ, સ્પેન, સ્વીટઝરલેન્ડ, અને પુનાપોર્ટ સ્ટેટસના બોકાને આ દેશમાં દાખલ થવાનો હક છે. પણ આ સિવાયના દેશોમાં જન્મેલાઓ માટે પ્રતિબંધ છે. તે દેશોનાં તો હર વર્ષે કુલ ૫૦ માણસોજ દાખલ થઇ શકે છે. આ કાયદાની ઇચ્છે દેશ બહારીઓથી ભરાઈ જતો અટકાવે છે. દક્ષિણ આફ્રિકા હમણાં હમણાં વિકસેલો દેશ છે. એટલે તેમાં બધી યુરોપી પ્રજાઓ આવી વસી છે વસ્તીના પ્રમાણમાં ઇંગ્લંડની અંગ્રેજની સંખ્યા વધારે છે. ઇ. સ. ૧૯૨૧ ના વસ્તીપત્રકના આંકડાઓ મોરી વસ્તીનાં ૫૦ ટકા ઇંગ્લ. ૩૪ ટકા બ્રીટીશ, ૪ ટકા યહુદી અને બાકી ટકા જર્મનોનું પ્રમાણ આપે છે. આ ઉપરાંત અમેરીકન, ડચ, ગ્રીક, ઇટાલીઅન, સ્વીડન, સ્કાન્ડીનેવિયન અને સીરીયન બોકા ઓછાવત્તા પ્રમાણમાં છે. ગોરી વસ્તીનો ૫૮ ટકા વર્ગ શહેરોમાં અને ૪૨ ટકા વર્ગ ગામડામાં વસનારો છે. ગોરા ઓની કુલ વસ્તી ૧૮,૩૫,૦૦૦ છે.

બીન-ગોરાઓમાં હેમાઓ, કેપના રંગી નો અને એશીયાઈ બોકા છે. ગોરાઓનું વસ્તીપત્રક ઇ. સ. ૧૯૩૧ માં લેવાયેલું, પણ બીન-ગોરાઓનું વસ્તીપત્રક ખર્ચની કરકસરની ખાતર બોકુ રખાયેલું તેઓનું છેલ્લું વસ્તીપત્રક ઇ. સ. ૧૯૨૧ માં થયેલું છે. પણ વસ્તીપત્રક ખાતાં તરફથી હર વર્ષે બધી વસ્તીનો અંદાજો બહાર પડે છે. તે પરથી વસ્તીનું અનુમાન કાઢી શકાય કે કુલ બીન-ગોરી વસ્તી ૬,૧૨૭,૦૦૦ છે તેમાં બાન્ટુ બોકા અર્થાત દેશી હબસીઓ પચાસ લાખ મીક્ષ કે કેપના રંગીન બોકા પાંચ લાખ, અને એશીયાટીક બોકા લગભગ ૧,૬૦,૦૦૦ છે. એશીયાટીકોમાં ૨,૦૦૦ ગોરા ખાતર કરતાં બધી સંખ્યા હીંદીઓને આભારી છે. બીન-ગોરાઓનું ૮૩ ટકા પ્રમાણ ગામડામાં વસનારું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકા બ્રીટીશ તાજ હેઠળ સંપૂર્ણ સ્વરાજ ભોગવતો દેશ છે. સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા નામનો પ્રદેશ પહેલાં જર્મન હકુમત હેઠળ હતો, પણ આજે તેનો કારભાર રાષ્ટ્રસંઘના મેન્ડેટ દ્વારા યુનીયન સરકાર કરે છે. આ સિવાય બાસુટોલેન્ડ, બેચુઆનાલેન્ડ, અને સ્વાઝીલેન્ડ એ પ્રદેશો દક્ષિણ આફ્રિકામાં છે. પણ તેઓ સીધી બ્રીટીશ હકુમત હેઠળ છે- અને તેનું શાસન હાઇ કમીશનર ચલાવે છે. હાલ પાછલા બધા દેશોને યુનીયનમાં ભેળી દેવા નવી પ્રવૃત્તિ થઇ રહી છે. પણ છેવટનો નિર્ણય બ્રીટીશ સરકારના હાથમાં હોવાથી એ પ્રદેશોને હેસાંક રાજદ્વારી કારણોસર જોડવા દેવાની જહાલી નહિ. બધાય એ ચોકસ વાત છે.

ઇ. સ. ૧૯૨૯ માં દક્ષિણ આફ્રિકાના બાર પ્રતિનું યુનીયન બન્યુ અને તેને 'યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકા' તરીકે ઓળખાવા લાગ્યો. તે પહેલાં ચારેય પ્રતિ બે કુચ પ્રજાસત્તાકો અને બે બ્રીટીશ કોલોનીઓમાં વહેંચાયેલાં હતાં. પ્રાંતોમાં પોતપોતાની પ્રજાની ઢબે રહેવા માટે બંધારણમાં કામદામાં આ પ્રાંતોના સ્વભાવપ્રિય કાયદાઓને હાથ ન લગાડવાની કલમ ક્રિમેરવામાં આવી હતી તેને પરિણામે આજે આ પ્રાંતોમાં એકમેકથી અસંગત, કાયદાઓનો અમલ ચાલુ છે. પ્રાંતોનું સાશન મર્યાદિત સત્તાવાળા પ્રાંતિક કાઉન્સીલો, એડમીનીસ્ટ્રેટર અને ૪ સભ્યોની કારોબારી કમીટી દ્વારા ચલાવાય છે. આખા દેશનું તંત્રનો મધ્યસ્થ સરકારના હાથમાં છે. આ સરકાર બે સભાઓની, સેનેટ (૪૦ સભ્યો, છ વર્ષની મુદત) અને હાઉસ ઓફ એસેમ્બલી (૧૫૦ સભ્યો, પંચ વર્ષની મુદત) ની બનેલી છે. પ્રધાન મંડળમાં બાર સભ્યો છે. વડા પ્રધાન જનરલ હર્ટઝોગ પરદેશ ખાતું પણ સંભાળે છે. બીજી પ્રબ્ધ સ્વદેશ-પ્રધાનના હાથમાં રહે છે. રાજાના પ્રતિનિધિ તરીકે ગવર્નર-જનરલ પાર્લામેન્ટ ખુલ્લી મુકવાનું, પડાયેલા કાયદા ઉપર સહી કરવાનું અને બંધારણસરનું કામ કરે છે.

ગવર્નર જનરલને હર વર્ષે પા. ૧૦,૦૦૦, વડા પ્રધાનને પા. ૩,૫૦૦ પ્રધાનોને પા. ૨,૫૦૦ અને હરેક પાર્લામેન્ટના સભ્યને પા. ૬૦૦ નો પગાર મળે છે. સ્પીકરને પા. ૨,૦૦૦ નો પગાર અપાય છે.

(ચાલુ)

ગીતા મનન

(લેખક—વિદ્યાવાચસ્પતિ મહાદેવભાઈ દેસાઈ.)

અધ્યાય ૧૨ મો ચાલુ

(૮) શ્લોક ૧૩ થી ૨૦

શ્રીકૃષ્ણે આપેલી બાંહેધરી અર્જુનને પરમેશ્વરના અનન્ય ભક્ત થવાની હિંમત આપી અને તેનો મારા દોષ દૂર થયો. આવી અનન્ય ભક્તનાં સર્વે લક્ષણો જાણી લેવા એ ઉત્સુક થયો, અને શ્રીકૃષ્ણને તેનું નિરૂપણ કરવા વિનંતિ કરી.

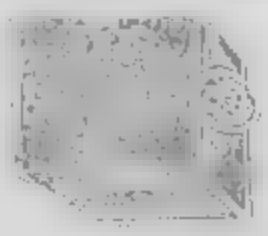
પોતાના પ્રિય મિત્રનું અત્યંત હિત કરવાને તથા તેના સઘળા શુભ કાર્યને પૂરા પાડવાને સદા તત્પર રહેનારા, ભક્તવત્સલ શ્રીકૃષ્ણે અર્જુનની વિનંતિને તુર્તજ માન્ય કરી, તે બોલ્યા:

"પાર્થ! સ્થિતપ્રજ્ઞનાં તથા જ્ઞાનમુક્તનાં લક્ષણો એક વાર હું તને કહી ગયો છું. તેથી ભક્તનાં લક્ષણો કાંઈ જુદાજ પ્રકારનાં હોય છે એવું નથી. સ્થિતપ્રજ્ઞ કહો, જ્ઞાનમુક્ત કહો કે અનન્યભક્ત કહો, સર્વેનો જ્ઞાનવ્યવહાર પરમાત્મા વિષયક એકજ પ્રતીતિનું અને ચિત્તશુદ્ધિનું પરિણામ છે. એટલે જુદી જુદી રીતે જે તે એજ લક્ષણો ત્યાર કરીકરીને કહેવાના રહે છે. છતાં કહેનાર અને સાંભળનાર બંનેનું હિત કરનાર ભાગવતધર્મના ઇતિહાસમાં પુનરુક્તિ દોષ રૂપ નથી થતી. માટે હું અનન્યભક્તનાં લક્ષણો કહી તારી જિજ્ઞાસા તૃપ્ત કરું છું.

"ધનંજય! બુદ્ધિની સ્થિરતા અને દૃઢતા એ સ્થિતપ્રજ્ઞની વિશેષતા કહીએ; પરમાત્મ સ્વરૂપની પ્રતીતિ એ જ્ઞાનમુક્તની વિશેષતા કહીએ, તો ઉક્તિભાગ અને અનુષ્ઠાન ભિન્નનો સ્વભાવ એ અનન્યભક્તની વિશેષતા છે, એમ કહીએ તે ચાલે. "મારો પ્રિય સ્વામી, મારા કલ્યાણનો કર્તા, મારો હિતેચ્છી, મારો વડીલો ઈશ્વર એ જ સર્વત્ર વસેલો છે" એમને આવી રહ્યા જેટલાપણ ન દુભાય એવા દૃઢ વિશ્વાસથી અને પ્રેમના બળથી પ્રભુસ્મરણ પરમ ભક્ત કોઈ ક્ષુદ્રપ્રાણીને વિષે દ્વેષબુદ્ધિ રાખીજ શકતો નથી. સુખદાતાજી! એમ મુખને રાત્રાનો અનુભવ કરવો ગ્રહણ બનો નથી તેમ દ્વેષબુદ્ધિ કમ ઉપજતી હશે એ ભક્તને સમજવામાંજ આવી શકતું નથી એમ કહીએ તો ચાલે. પોતાનું ભલું કાંક્ષતા આવનાર પ્રત્યે પણ એના મનમાં દ્વેષ નથી વસતો. પ્રભુના વસે છે તો એ ત્યાં કોઈક પણ આવે ત્યાં મિત્રભાવથી આવકાર, અને કુશળ પ્રશ્નો પણ પોતા જુદા એ ત્યાં કૃપાથી વાતચીત ભાષ વિનોદ કરવું" "અંતરયામ" એમ પ્રાણીક માત્રે આવતી જુએ એટલે તે પોતાના દર્શનને અપાવીજ શકતો નથી. અને ત્યાંથી ખાસ દોડી ગયા વિના એનાથી રહીજ શકાતું નથી; તથા આવા એના સ્વભાવ માટે એ કોઈ મર્મ ભેદક ટોકટર વિચાર પણ કરવા બેસતો નથી તેમ સમજ પોતાના પ્રેમના બળથી પ્રેરાયેલો જે કોઈ ચાષ્ટિક્રિયા કરે છે તે વિષે અમારા કે અન્ય અનુભવવા બંધના વિચાર કરવા યોગ્યજોજ નથી એમ કહીએ તો ચાલે. એવા સજ્જનો માટે એવા ખાસ પ્રશંસા કરે તો તેનું એને આશ્ચર્ય લાગે છે, કારણ કે એની તો એવીજ માન્યતા હોય છે કે એણે બતાવેલો સદ્ભાવ એ સામાન્ય માનવ ધર્મજ છે, એટલે કોણ એવો બે પગો મનુષ્ય હશે કે જે એથી જુદી, કે વર્તે? પરંતુ આ કરતાં કાંઈ વિશેષ વર્તન કર્યાનું જ્ઞાન થયા વિના અભિમાન આવતું નથી; એવું જ્ઞાનજ એને ઊદ્ભવ્યું નથી, ત્યારે એ ભક્તરાજ કેવા છે.

"પોતાના સ્વામીની મુખ્યાનેજ પોતાની પ્રજ્ઞા માનીને તથા તેને વિષેજ પોતાનાં મનબુદ્ધિ ને અર્પણ કરીને રહેલો, તથા પ્રભુની પ્રજ્ઞાને આધીનજ સર્વત્ર વર્તે છે, એને કહ્યા વિના પણ પોતું પોતાનું પણ રાખવું નથી તથા જે પ્રભુ પોતાના ભક્તનું હિતજ કરવાનો છે એવી દૃઢ શ્રદ્ધાવાળો, વળી એ નિર્ણય જેમ શીઘ્ર તેમ દૃઢતાના 'દ્વંદ્વ નિર્મુક્તવાળો ભક્ત સુખ-દુઃખમાં સમ, ક્ષમાવાન અને સદા સંતોષી હોય, એમાં શું કહેવું?

"પરંતપ" સર્વનો ત્યાગ કરેલા અને નિષ્પક્ષ પરમાત્માને પણ આવો ભક્ત જાણે પોતાનો પક્ષપાત કરીને પ્રેમ તેમ પ્રિય થયા વિના રહેતો નથી. વિશ્વવાસી દેવ સર્વભૂત પ્રાણી માત્રમાં રહીને એ જે દિશામાં ભમે છે ભૂખે તે દિશામાં યા એના ઉપર પ્રેમનાજ ઝિરણાં વહે છે. આપું ભગવત ગીતું ત્રિપ્ત થયેલ રહે છે. ૧૩-૧૪ (આવું)

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to be shot to buy [illegible] Oxford Blue you must SEE that you get the right one. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

[illegible] KEEN'S, [illegible] Profitable [illegible] use recommend [illegible] Oxford Blue because by using it you will always

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોજો.

[illegible] તમે [illegible] ત્યારે ખાતરી કરી લેજો કે [illegible] ખરો આપે તમે માગી છે. કેમકે કીન્સ ઓક્સફર્ડ બ્લુ કાપડમાંથી કપડાને કદી પડતા નથી અને વાપરવામાં પણ તે સસ્તો પડે છે.

કીન્સ
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

ધોબીઓને

[illegible] કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ જોઇએ [illegible] કારણ આપણે તેમ કહ્યું [illegible] વાપરવા બહાનું કાઢી [illegible] ઉપયોગ કરવાથી [illegible] કીન્સ ઓક્સફર્ડ બ્લુ જેવો [illegible] ધોબીઓને ઉપયોગી [illegible] કીમતે [illegible] ધોબીઓને [illegible] કીન્સ ઓક્સફર્ડ બ્લુ [illegible] ધોબીઓને [illegible] ધોબીઓને [illegible] ધોબીઓને

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. २७ जुलाई १९३४. अंक ३०.

ईन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. २७ जुलाई, १९३४

बिमारको पहले डॉक्टर, ज्ञान भिक्षा दान की। आचार की व्यवहार की व्यापार की चिन्ता फीं।

कन्या पाटशालाकी आवश्यकता

हिन्दी कौममें लड़कीयोंकी पाटशालाकी बहुतही कमी है और आज कलके कलकतीये नवयुवकों कोसुन्दरी और पढ़ी लिखी कन्याके साथ विवाह करनेका भारी शोक है। योग्य पत्नीकी तलाशमें आज कितने युवकोंने धर्म और मर्यादाको तिलांजली दे कर कलकी कामीनीयोंके जंजालमें फंस गये और फंसते जा रहे हैं। इन गिने कुछ लड़कीयोंको अंग्रेजी शिक्षाका थोड़ा बहुत ज्ञान है, वह केवल नुतन शृंगारका भड़कील कपड़ोंकी चाह, गृह-कार्यमें आलस्य तथा सास, श्वसुरकी सेवामें नफरत।

आज कितने नेक घरानों में यह शृंगार रूपी रोग समाया है, और वर्तमान समयके कुल नव वधुओंका गृह-कार्यकी अज्ञानतान ऐसा विवस कर डाला है कि उन बेचारीयोंको पाउडर लगाने और मांग निकालनेका अवसर भी नहीं मिलता।

उन बुजुर्गोंसे जो पढ़ी लिखी तथा गृह कार्यमें पूर्ण गुण युक्त चतुर शुशील पुत्र-वधु चाहते हैं। सगाईके बात चीत होनेसे पहिले यह जांच कर लेते हैं कि लड़की क्या पढ़ी है? मेरा नम्र निवेदन है कि इतना जांच पडताल करनेके पेशतर वे एक नजर अपनी पुत्रीयोंके तरफ तो फेर कर देखें, उनको योग्य पत्नी बननेका उपाय शोधें और उनके शिक्षाका प्रबन्ध करें।

ईश्वरने जो आपको धन दिया तो उसका सदउपयोग करो, केवल अंग्रेजी पढ़ानेसे ही आपका कर्तव्य पालन नहीं होता। पुत्रीयोंको मातृभाषाका शिक्षा प्रदान करो और उनको आदर्श रमणी बनाओ, पियानो बजानेसे ही वे सुशिक्षित नहीं कहला सकती। हालही में जोहान्सबर्ग-इन्डिया कन्या महा विद्यालयके जो ब्रह्मचारिणी लाल पं. आनंद प्रियजीके साथ दरबन आई हैं, उनके आचार, विचार, सादगी और शिक्षा का असर यहांके लोगोंपर अवश्यही पड़ना चाहिये। इस देश विशेषकर नेटालके भारतीय प्रजा जो धन आमोद, प्रमोदमें व्यर्थ खर्च करते हैं उस धन से वे एक विशाल कन्या-पाटशाला चला कर लड़कीयोंके आदर्श शिक्षा दिलानेका पूरा प्रबंध कर सकते हैं, और ऐसा करनेसे उनका नाम वे यश संसारमें फैल सकता है। थियेटर, बायस्कोप, फुटबोल मेच और नोकमिंग आदिके अवलोकनार्थ जो भारतीयों का धन व्यर्थ नष्ट होता है यदि उसी धनमें उपरोक्त सुन्दर पाटशालाकी स्थापना हो जाय तो बहुतही श्रेयस्कर होगा। बी. बी सिंह.

महात्मा गांधीजी उपवास करेंगे

पूज्य पाद महात्मा गांधीजी ८ वीं ऑगस्टसे सात दिनका उपवास करेंगे। तेरी पंडीत लालनाथको किसीने मारा था उसीसे अहींसा-धर्म हुआ समझ कर शुरु करेंगे।

मि. स्टुअर्ट हेलप्सका राय

मि. स्टुअर्ट हेलप्स 'नेटाल एडवरटाइझर' को लिखते हुये "इन्डियन कोलोनईझेशन इन्क्वायरी कमेटीके रिपोर्ट" के विषयमें यह कहते हैं कि इस बातको ख्यालमें लाना कि हमारे अधिकतर संख्यामें जो गरीब भारतीय इस देशमें हैं उनके लिये दुसरा देश या टापुकी शोध किया जाना जैसे वे जाकर बसें बड़ी भारी भुल है। ऐसे स्कीमको सफल बनानेमें यहांके सरकारको बड़ भारी रकमको खर्च करनेकी आवश्यकता पड़गी।

वे इस बातको नहीं समझ सकते कि गोल मेन-परिषदके समय साउथ अफ्रिका इस खतर-नाक योजनामें भाग लेनेको क्यों सहमत हुआ—जितनी शिघ्रतासे यह समझ लिया जाय कि इस भारतीय समस्याको हल करनेका उपाय आपनाही देश (साउथ अफ्रिका) में

है, उतने ही हमारे लोगोंके हकमें लाभदायक होगा।

और भी वे फरमाते हैं कि ८३ प्रति सैकड़ा भारतीयोंको यह देश हरगीज नहीं भूल सकती क्योंकि उनका जन्म यहींपर हुआ और इस देशके राष्ट्रीय-प्रजामें उनकी गणना है, और उनका पूरा २ जन्म-सिद्ध-अधिकार इस देशमें है। आशा करते हैं कि फियुशन-पार्टी जो कि नये रूपमें संगघटित होने वाली है जो अधिकतर किश्चियन रेपरीटका दम भरते हैं। उनके आगेवानोंके लिये यह एक पथ-प्रदरसक सवाल है जिसमें साउथ अफ्रिकाके भारतीयोंके विषयके विचार करनेके लिये उक्त दलको अच्छा मौका है।

समझमें नहीं आता कि इतनी भीनता केपके मलायोंसे और नेटाल तथा ट्रांसवालके हिन्दीयोंमें क्यों है। नेशनालीस्ट गवर्नमेन्टने मलायोंको १९२५ से पुर्ण हक और स्वतंत्रता दे दी है।

मि. हेलप्स समझते हैं कि यदि प्रांतिक बन्धेज (Provincial barriers) को हटा कर भारतीयोंको बीना रोक टोकके इस देशके किसी भी कोनेमें आने, जाने, व बसनेके लिये युनीयन तथा समेन साउथ वेस्ट में विचरनेके लिये पुर्ण इजाजत दे दी जाय, तो आजसे दस वर्षके अंदर भारतीय समस्या इस देशमें न रहेगा। विशेषकर यदि मलायोंकी तरह भारतीयोंको भी सब हक और अधिकार दे दी जाय। साथही उनको यानी तमाम भारतीयोंको फेन्चाइस दिया जाना चाहिये। इससे बढ़ कर और क्या अन्याय होगा, कि जिन लोगोंने इस देशको आबाद करनेमें ३,००,००,००० पौंड लगा दिये, अवश्यही उन को अपने भावी भविष्यकी ओर देखना होगा।

ईन्डियन सोशल रिफोर्मरसे उद्धृत

दक्षिण अफ्रिकाके राजनैतिक दल के नेता जनरल हर्टझाग और जनरल स्मटस, आपने संयुक्त रिपोर्ट में इस प्रकारकी घोषना की है उनका भविष्य बानी यह है कि गोरे, कलर्ड, और नेटीव प्रजाको भारतीयोंके बादसे रक्षा करना। हिन्दीयोंकी वर्तमान कानुनी हकको ध्यानमें रखते हुये, तो की हालमें इस देशमें बसे हुये हैं।

सारा संसार जानता है कि साउथ अफ्रिकन युनीयन गवर्नमेंन्ट आपनी नेटीव प्रजाकी रक्षा किस प्रकार करती है और एशीयाटीक लोग तो इस देश में है विशेष कर भारतीय लोग उनके चन्द हकोंके वायम रखनेके सिवाय और तो कुछ विशेषता नहीं बताती है। जब नेटालकी अवनीति होती जा रही थी तब भारतीयोंको इस देश के बचानेके लिये उनको शर्त-बंदीके पद्धतिसे जकड़ कर, यह समझाया गया कि शर्तकी अवधि पुरी हो जानेपर स्वतंत्र प्रजाके समान यहां पर बसने सकेंगे और यहांके नागरीकोंके सम्पुर्ण हक स्वतंत्रता भोगना। किसी प्रकार के अड़चन न होनेसे भारतीय लोग मन मानी स्थान पर जा कर बसते थे। नीस अधिकारकी मांगनी ईन्डिया हमेशा करती थी, उसी अधिकारको युनीयन सरकारने १९१४ में एक अमुल्य समझौतेके बदलेमें वापस ले कर, उस समझौतेका भी निरादर कर डाला।

सर फीरोज शाह मेहता इस बातसे बेतरह बिगड़ पड़े, कि ब्रीटिश साम्राज्य के अन्तरगत इस प्रकारका अनुचीत व्यवहार द्वारा ईन्डियन प्रजाके अधिकारोंको हस्तगत कर लेना बड़े लज्जा की बात है, तबसे मुख्य कर भारतीयों के साथ दिन प्रति दिन बढ़ते सरकार की सख्ती बढ़ती जाती है। एशीयाटीक इमीग्रेशन बिलमेंसे नये दल रक्षाका विश्वास दिला रहे हैं। वह भारतीयों को नहीं बलके जपानीयोंके लिये है। ब्रीटिश सहायताके साउथ अफ्रिका जापानके सामने जरा मात्र भी नहीं टिक सकेगा। शायद इसी कारण बस वह आपनी स्वतंत्रताकी घोषना तत्काल नहीं करना चाहता, सो यह बात साफ साफ मालुम पड़ता है कि ब्रीटेन ही साउथ अफ्रिकाके एन्टी-एशीयाटीक पोलीसीका रक्षक है।

ऑल ईन्डिया टीमका विजय

ऑल ईन्डिया फुटबोल टीम केपटाउन, स्टीम्बरलीं, आदि स्थानोंपर विजय प्राप्त कर गत शनीवार ता. २१ को ईन्डियन स्पोर्टस ग्राउन्ड करीस् फाउन्टेन दरबनमें आपनी अंतिम यहं टेस्ट मेच खेले और विजय प्राप्त कर हिन्दुस्तान वापस लौट गये। एक प्रकारसे उन्होंने साउथ अफ्रिकनोंको बता दिया कि भारत-वर्ष इस गिरी हुई दशामें भी संसारके सभी देशोंका सिरताज है। कला, ज्ञान, विज्ञान, और कसरत, खेल इत्यादिमें आज भी सर्वोपरि है।

कुछ इधर उधरकी

—यह कि ब्रह्मचारीनीयोंका खेल, कसरत और व्यायामको देखकर जनता मुग्ध हो रही है।

—यह कि गल्लेका सुकोस क्रमशः बढ़ने लगा है।

—यह कि दीनबन्धु एन्ड्रुस आज सीघ्र ही भारतको लौट जायेंगे।

—यह कि वैज्ञानीक लोग सृष्टिकर्मके विरुद्ध अपने कलाके कौशल दिखाने की अनाधिकार चेष्टा कर रहे हैं।

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		પા.	પે.
કાજીકા (નવલકથા)		૫	૦
સૌ સાવિત્રી (નવલકથા)		૬	૦
સ્નેહ પત્ર (નોવેલ)		૫	૦
વર ચતરાજ (બાળકો માટે)		૨	૧
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫	૦
લગ્ન જીવન		૩	૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ ચમત્કાર (બીજો ભાગ તોરણ બનાવવાની રીત		૩	૦
" " ભાગ ૨ જો		૩	૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨	૦
રાજરત્ન બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૬	૦
જીવનના કટ (દુઃખ દર્દભરી વાતો)		૪	૦
કુળદીપક હાસ્ય (નવલકથા)		૭	૦
રાજરીપુ (ઉત્તમ ભાવનોદયી ભરપુર નવલકથા)		૮	૦
ચમત્કારી ફુલ		૫	૦
સોનેરી રેતી ભાગ ૧–૨		૮	૦
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧–૨	પા. ૧	૦	૦
મેરી મેગ્લ		૬	૦
શીરીનની કહાણી (પારસી સંસારની કહાણી)		૮	૬
સેરેમોનિયલ નાટકમ	પા. ૧	૧	૬
અદભુત કોયડી		૦	૬
વસંત (બાળકો માટે)		૧	૦

ગોકળગોઠણમાં ગાંધીજી—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઈ. આમાં ગાંધીજી દોઢથી વીસાય ત્યાં સુધી ગોકળગોઠણમાં રહ્યા અને પાછા ફર્યા તેનું વર્ણન આપેલું છે. ક્રાં. રૂપી. ૧–૧.

રેલ રેલની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ દેસાઈ. આ પુસ્તકમાં રેલ રેલની ૬ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી કરે એવી રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૩ વાર્તાઓ આપવામાં છે. ક્રાં. રૂપી. ૧–૧૦–૦

રૂપ રીપ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઈ. ૨૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને બહાર જીવનનું તેમજ બાલમન પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. ક્રાં. રૂપી. ૪–૦.

પરણીતા–વિક્રમચરિત્ર–પુષ્પકરીણી—આ વાર્તા પુષ્પ રત્નેન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ લેવા જેવી નાની રસીક વાર્તાઓ છે.
પ્રત્યેકની ક્રાં. રૂપી. ૧–૧, રૂપી. ૧, રૂપી. ૨.

ચિત્રાવલિ—ગરવાઈની વાર્તાઓ મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ લખેલ ચિત્રાવલિ છે. ક્રાં. રૂપી. ૧–૧.

આપણાં ઉખરડાં—લેખકઃ મગનલાલ મેઘાણી. આ નવલ પુસ્તકમાં મરીબીબું ચીત્ર આલેખ્યું છે) જે મરીબો આપણા ઉખરડા—જેટલે આસપાસનાં દોષ છે ત્યાં આપણે કશું બોલતા નથી. ક્રાં. રૂપી. ૧.

મકરંદ ફુદીરની મસ્તી—લેખકઃ મસ્ત ફકીર. આમ મસ્ત ફકીરની મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધપ્રદ ભરપુર છે. ક્રાં. રૂપી. ૪–૬.

ઉર્મીપુ—લેખકઃ જે. પ્ર. અમીરઅલી ઉર્ફ આનાભાઈ જેરૂઆમ છે. આ બધે આજ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુરી વાર્તાઓ આપી છે. વાંચનાર અરસ પરસ વાંચી આનંદ મેળવશે. ક્રાં. મહેનતી રૂપી. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ મગનલાલ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની નવ કથાઓ છે. ગુજરાત બોલતા બાળકો માટે જે ચોપડો ૪૨ છે તેની બાકીની બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. ક્રાં. રૂપી. ૧–૦

પકવાનો—લેખકઃ પુષ્પકેતુ. આ નવાના પુસ્તકમાં પુષ્પકેતુની મધુરી ભરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ બાળક, કાકાને કુમારકુમારીના બાળકો માટે છે. ક્રાં. રૂપી. ૧–૦

કૈલાસ કાકી—લેખકઃ ર. સ. કોઠારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં ૯ સુંદર બનાવની ૯ અને કાકીના ૯ બનાવ પરીબય લેખકે આપ્યો છે. ક્રાં. રૂપી. ૩.

ફિરોઝની વાર્તાઓ—કર્તાઃ કરસનદાસ વિષ્ણુદાસ ભટ્ટ. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નામ કદાચ, ઉપહાસ, મનોદ વિગેરે છે. તેમજ બીજા પ્રેમ કામલ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. ક્રાં. રૂપી. ૨–૧.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક બાલકૃષ્ણ આબાજી કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ બાકા પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. ક્રાં. રૂપી. ૩.

વસંત—લેખકઃ ર. વ., દેસાઈ. કોમિક ભાર રીતીએ છે. સામાજીક અને આકર્ષક જીવનનો અભંત રસીક અને બોધપ્રદ નવલકથાઓ છે.

આત્મનિવેદન—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે. વાંચો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ જે કરશે. ક્રાં. રૂપા. ૩.

કાબ્યદોહન—સંપાદકઃ ઇચ્છારામ સુર્યરામ દેસાઈ. પહેલો ભાગ સુદામા ચરિત્ર, જીવ ચમત્કાર, મહાદ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા બીજાની બધું ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂપી. ૬

બીજો ભાગ નરસૈંહ મહેતાની કૃતિ, ભજનસંગ્રહ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસૈંહ મહેતાના અને મીરાંબાઈના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. કિં. ૪–૬.

ગાતબો ભાગ આમાં નવા ભક્તોનાં ભજનો, તથા કાવ્યો છે ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પહેલા પુસ્તકમાં ૪૫૦–૫૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે. કિં. ૫.

ગાંધી કુલ આદર્શમ—લેખક: રમણિકલાલ પારીખ આ આલ્બમમાં ૨૬ ચીત્રો અને ૬૬ પાનાનું લખાણ છે. હિંદુસ્તાનની કોમવારતક વાડી દુનિયા રમરણે છે. અને તે બાબતના ચીત્રો. કિંમત રૂા. ૨–૬.

'ગર્લ્સ'કમાપનિ'—અનસૂયાબહેન પટ્ટણી (ગાંધીજીએ) બાપામાં મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ મંગળદાસ ગુપ્તા. કિં. ૨.

ગુજરાતની રસધાર—સંપાદક મનેરમાંદ મેઘાણી. આમાં ૫ ભાગ છે. દરેકમાં ૨૦ સારી દંતકથા અનુવાદ આપેલ છે. આ દંતકથાઓ વિરોના છે અને તેમાં ગુજરાત અને કેમબ્રેની આપી છે. કિંમત પહેલા ૨ ભાગની રૂા. ૨–૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રૂા. ૩–૪, ૪થો રૂા. ૩–૮, પમો રૂા. ૩–૪.

તણખા—ભાગ ૧,૨.—સંપાદકઃ ચુનીલાલ. આ પાકા પુંઠાનો પુસ્તકમાં કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ સઘળા ભાગોમાં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ ધાર્મિક તથા રાજકારી વિષેરે નવી વાર્તાઓ વાચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું બહુ જોર પુસ્તક છે. કિં. પ્રત્યેકની રૂા. ૧–૪.

રાજકથાની વાતો—અનુવાદકઃ રમણલાલ દેસાઈ. આમાની વાર્તાઓ હાલની દેશની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા, અને [illegible] કિં. રૂા. ૧.

વૃક્ષોનો કીમક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ કલ્યાણ કેદારી આમાં મોસમ રાજ્યના જુદાં જુદાંનો બતાવેલ છે. આ ઉદ્યોગોનો પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તાઓ બહુજ છે અને જ્ઞાનથી ભરપુર છે. કિં. અનુક્રમે રૂા. ૨–૬ અને રૂા. ૧–૧૦.

સાનંદમાં—અનુવાદકઃ પ્રભાશંકર દીક્ષીત. ગરીબવાસીઓને રાજીય શીતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તાઓ બહુજ [illegible] છે. કિં. રૂા. ૨.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ કીક્ષનરી કોડી—કર્તાઃ પ્રા. ભોમ. ભણશાલા, આ ૧૨૦૦ પાનાની કીક્ષનરીમાં જોઇ જોઇ શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કર્તાનો મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી કીક્ષનરી પણ છે. કીમત રૂા. ૧૭–૦–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી નહાની કીક્ષનરી—કર્તા C. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતા [illegible] સમાવેશ કરેલ છે. કિં. રૂા. ૧–૪.

અરબ્ય કહીનોનું હાસ્યરસ વિલાસ—લખનારઃ મરહુમ કાદીર પાક પુરૂં. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી શકે. તેમાં વાર્તા આવે હાસ્ય ભર્યા છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

ચરીત્ર ચીંતિકા—૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને મનોરંજક વાંચનમાળા છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

ત્યારે કરીશું શું ?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાંતર છે. લાગણીઓ, આર્થિક અને ધાર્મિક એવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમાં બતાવ્યો.

ભાગ પહેલો પાનાં ૨૬૪, કિં. રૂા. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કિં. રૂા. ૨–૬.

સૌરાષ્ટ્રી અહારવટીઆ—સંપાદક મનેરમાંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૨–૮. આમાં અહારવટીઆની સુરતન અને ઉદારતા, બીજો પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોતરાતી દીવાસો—આ નહાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો ગોવાનો અનુભવ છે. સબરમતી આશ્રમની ઉત્તરે ગોવાની દીવાસો આવેલી છે અને તે દીવાસોની પાસ્ત્ય શું હશે તે જાણવાનું કુતુહલ પ્રથમ જ તેમાં નામપરથી "ગોતરાતા દીવાસો" એટલે ઉત્તર તરફની દીવાસો આપેલું છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

હિન્દખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કર્નાલમ નાનકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના આપીસો મુલ્ક હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂા. ૧–૧૦.

ગ્રામ્ય દર્શન—આ પાકા પુંઠાના પુસ્તકમાં ૨૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કિં. રૂા. ૧–૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેલડાયરી: રાજીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના ત્રણ મહીના કારાવાસમાં લખેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલમાં મૂંઝાતા આપણે બહુ પ્રમાણિકતાથી આપણા છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." —મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં છે. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂા. ૧–૧૦

બધાના વાંચવાનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને ખાસકરીઓને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરચનાઓ, બહુજ છે.

રઢીયાળી રાત—ભાગ ૧,૨,૩ અને ૩ જો આમાં બીજા તથા ત્રીજા ભાગોમાં બાર કરો તેવાં સુંદર બોધકાવ્યો છે. પ્રત્યેકની કીમત રૂા. ૧–૪.

ચુંદડી—આમાં બીજો ભાગમાં ગીત બાર છે તેમાંનું સુંદર ભાવ ભર્યા ગીતો છે. કિં. રૂા. ૧–૪.

બાલ ગીતો— આમાં જુના પ્રતીહાસોથી ભરપુર બારથી ગીતો ગુજરાતી બધ્યના અનુવાદ આપે છે. સુરતનમાં ભરપુર છે. કિં. રૂા. ૨.

ફીનિક્સ—આ બધાં પુસ્તકો બાલમંદિરો માટે છે. માતાઓ અને બાળકો માટે છે. કિં. કી. ૧–૩.

ભવ્ય પદાર્પણ—આમ ૧, ૨, આમાં નરસૈંહ મહેતા વિશેનાં બહુતોના પ્રમાણોના બચાવનો છે.

મનોકામની કિં. કી. ૧–૧.

ચોપડીના કુલ—બાળા બાળાઓને ઇનામોની ગીતો કિં. બા. ૧.

બાલ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પચાસ ટકાની આગાઉ વી. પી.ના ખર્ચ ઉપરાંત ઉમેરવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

M. [illegible], Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

બીજી દક્ષિણા મુલ્ય બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપરની સંજ્ઞા તરફથી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડ્યાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, મશરૂવાળા, તારાબેન, રમણલાલ પાઠક, કમળાબેન, જીવનલાલ દવે, બીજાવલીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બનાવતાં લેખકો છે બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ અભ્યાસક્રમ અને સહેલી રચવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. ઘરોમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો મહા કિંમતી ખજાના બરાબર છે અને તેનો બહોળો ફેલાવો કરવા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું બંધારણ અને ભાષા બધાં સરળ છે બાળકોને સમજાય તેવાં છે. તેઓને શિક્ષણ માં રસ ઉત્પન્ન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો છે. પાઠ રૂપી. ૫૦ ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત ૨ ૬૦ ૦૦

પુસ્તકનું	
અજુમલિખાપા	અદ્ભાબદ્ધાઓ
એકેયો	કુંકેવતોનાં મુળ
કિધું કરું કિધું કરું	અપરૂપોળા
કબ્બાડો	બાબિકા બાબડું
કબાટ	કબ્બાપોથીયો
કાકાનો બાગબગ—૧	ચિકો ચોકો
કોપીબંક	બાકર કોબી
બાળ નાટકો—૧	નાનાકુપાઠો
કંસ અને કંસા	કોલાકુપાઠો
ચિરંજીવ	નાની વાતો
ચાલ્યાગ્યા બળજ	ઘરમાં
બાળ પ્રવાસો	બાગ્યામાં
મારા ગોદીમા	ગિરીમા
જરા હસો	બાળબાળામાં
ઠમાકી બાબા	બાબમાં
ઝકનો ને બાલમ	ઘરના બાબકો
ઝવાંબંક રામબંક	બ્રુમસુકરામના બાઠો
ઠબાકાની પેટી	બો બો બો
ઝોકું	ઝોકું ને ઝોકું
ઝાડીમા બાનું	ઘરા ઝરોનું
બાળ નાટકો—૨	ઓરતરાતી દીવાળો—૧
અવાવ્યા ખાડીને	ઓરતરાતી દીવાળો—૨
ઝુકરબર્ગ	ઝુકબાર્ગ
ઝોલીમેં	ઝુબાર—બદ્ધારાજ
રામબકાબંક ચડી ગયા	બંબકબા

ઝરોખેથી ઝાંખે છે	ઠકોરબ સંબદ
ઝિલમિલે ઝુમે છે	ઠકોરબંક
ઝીણે અને—	ઝોબ ઠબા
ઝાંખાં બાંધી આબ્યા	બાબબ રબોઝે
ઝામાની બાબત	બાઠકબ ઝોબી
ઝાકમાં	બરબ સંબદ
ઠેબબ્રીબો	રબત બોઠબા'
બાળકોનો બ્રિસ્બલ—૨	ઝિવાજી બદ્ધારાજ
ઝરાં ઠેબે બાબાય	ઝુકા અને ઠોરા
બાબી બાબ	વિનોદ ઝુબકા
કમળાબેનના બાઠો	બાળકોનો ઠોબો
ઠોરાંઝિબરો	બાબબે ઠોતે
કાળા કાબ, કાબી દાઢી	કાબસંબદ
બબાવાદ અને—	ઠબબો બાઠ
પુષ્પો	સંબાઠેલું કબન

'મુન્દિરબન ઓપિનિબન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	કિંમત	પે.
ઠોબરાબ બાબસંબબ્બ ઓફિબબ્બ ૧૯૩૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૧
સીતા વનવાસ	૧	૬
ઠવનપર પ્રકાબ	-	૬
સબના પ્રયોગો બબવા બાબકના ભાગ ૧	૧	૧
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાબ્ય	૧	-
મારા જેલનો અનુભવ લેબકઃ મ. બોબીજ	-	૬
મારા જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	-	૮
મારા જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	-	૬
મુન્દિરબન ઓપિનિબનનો સોનેરી અંક	૨	-
લોકબાબ્ય બાલગંબાધર તીલક તેમના બત અને વિચાર	-	૬
મુરબરાજ અને તેના બે બાબકો	-	૬
જેલના કાબ્ય (સત્યાગ્રહ બબતના)	-	૬
મુસ્તફા કમાલ બાબાનું જીવન ચરિત્ર	-	૬
મુસ્તફા કમાલ બાબાનું ભાબણ	-	૬
જેલ અમલદારની કથા (સોક્રેટીસનો બચાવ)	-	૬
બાબુમ કેટલી જબીનનોટ્રિબાલિક રોગ મટે? ટોલ્સટોબની વાર્તાબરબી	-	૬
હોમ રબાજ (બોબીજીએ અંગ્રેજી)	૧	-
કાકાના બાબે બળાની ફરજ	-	૬
બા. બા. મુન્દિરબન ગેબ્રિયલનું મુબીલીબર	-	૬
જીવન દોરી	-	૬
બજબાની બરબી	-	૨
ગ્રેબ્રીબાટીક ગેઝટ ૧૬૦૮ના બારા ગુજરાતી—અંગ્રેજી	-	૬
સુધારાના બબાકા		૬
સત્ય વિના જીવનું કશું નથી		૬
દરબન ગાંધીનું વર્બન		૬
ઝેક હોંકુ પત્રે ટોલ્સટોબનો પત્ર		૨
બારોગ્ય વિબે બામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬
સત્યાગ્રહ		૬
ગરીબ બંધકો		૬

બાળ ઉપયોગી

સુબોધ બાળ મંગાવલી. સંપાદક રમણલાલ હાલ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	કાર્તી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	બીરબા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઘુમઘુમ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કયારે ચમત્કાર!	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોમટોમની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	ચતો ને ઉખાણાં	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રસ પડે તેવી સાદી અને રસમય ભાષા રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યો બહુજ સરલ હોઇ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પેદા કરે તેવાં છે.

નવ પુષ્પના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
ખોટી બોલી ચાલો		૬
સીયાર્ણ કાકા		૭
ડોલરા કાગ		૧૧
સબરસ		૮
કીર્તિસ્તંભ		૬
ચિકિ ચિકિ		૬
આરંભીનાબેન		૬
ખરેખરી વાતો		૮
મોસાળની મોજ		૮
રસીકની પેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના બાકસ ભેટની કીમત શી.	૧	૦

નવ પુષ્પનાં રમકડાં (૨)		
ટોમટોમની બધુ વાતો		૧૧
ભમરો	૧	૦
સિરનામો બોધ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
લક્ષ્મી અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બાલ ચમત્કાર	૧	૦
ઉંદરાની ટીપુડો	૧	૦
ભોલુ હસે કુદકે		૬
નવનીત		૮
ભોળ ચતુર		૬
બાળ કથાવલી		૮
મજાનો બસ્તાનો		૬
બંધાણી સિરનામ	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના બાકસ ભેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી બાલકના ઉમદા કુમારોને માટે બહુ ઇસીત અને મોહકારક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો મેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે. શી. પે.

પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
ભોજ—અર્જુનબાણ	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા માટેક સુંદર મોપકારક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચવા આનંદ થશે અને આવે આવે બોધ તથા રસ રસનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	શી.	પે.
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૧
નિરાંતના અને બીજી વાતો	૧	૦
રસ રસની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બા-બા બકરી	૧	૧
બીલોરી પહાડ	૨	૬
રસ રસની અજબ વાતો	૧	૧૦
ફિલોર કથાઓ	૧	૧

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી

વાચનમાળા.

...નીચેનાં પુસ્તકો આ મોટીસેમાં ...ખા. ...કશે. મંજાવનારાઓએ ખોરકર આવે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ખોરડખોરડીપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાલ પોથી		૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
,, ત્રીજી ,,	૧	૪
,, ચોથી ,,	૧	૮
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,	૨	૪
,, સાતમી ,,	૨	૮
,, પહેલી ચોપડીના અર્થ	૦	૧
,, બીજી ,, ,,	૦	૮
,, ત્રીજી ,, ,,	૧	૦
,, ચોથી ,, ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,	૧	૮
,, છઠ્ઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,, ૧	૦	૧
,, દેશી હીસાબ ,, ૨		૮
,, સચિત્ર બાંકની ચોપડી	૦	૪
બાળ વર્ણની નોધ	૦	૫
ગુજરાતી હાથવું બારાક્ષર	૧	૦
અંગ્રેજી બાળબોધ પાઠમાળા (વેલ્યુબુલ) બાળ ૧	૧	૪
,, ,, ,, ,, ,, ૨	૧	૬
,, ,, ,, ,, ,, ૩	૧	૮
ઉપેક્ષ ક્રિયાનાં કોષ્ટકો (બાળ ૧ લો)	૪	૦

दुनियाकी सबसे अच्छी चाय
देने वाली चाय (टी)

एक रतलमेंसे २५२ पियाले बन सकते।

'मोर्निंग कप' टी का खाली पार्सिल रखनेसे
कितनी बचतसिस मुफ्त मिल सकेगी।

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			3 Column.			6 Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 4/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કીં. ૧૬/—

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના કરુણરસ સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ ખાસ ખરીદવા હુમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેલવાના ખોકસની કી. ૩/૬ ખાસ એકરના પડશે.

એપ્રીલ અને મે માસના હરસ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

H. T. ૧૨ ઇંચ કી. ૬—૬.

ઇંચ ૧૦ કી. ૪.

અપલીકેશન મંગાવો.

હાથના તેમજ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

ડબલ અને સીંગલ રીડનો નવો સ્ટોક આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેસર્સ જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. નાં અનેક જાતના જુજ-લેટ રીડના આ સુન્દર પોલીશ વાળા વાધવામાં અદ્‌ભુત, તેના સુર મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોશાય તેવા કીંમતમાં ભાવ રાખેલા છે. બીજા કોઈ હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલાં હમારા ચુકીશ સહુતની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.
Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

બનાના

મેરા પોસાયના ગ્રાહકો પાસે એના મોટા રેક (આશરે ૬૦૦). કીંમત શી. ૨૫ શી એ A. વાસ્તે ઓર્ડર મોકલાવો.

નાચીસ શી. ૫ ૨૦૦.

LARGE SELECTED BANANAS

25/- Crate C.O.D., F.O.R. Durban. Nartjes 5/- 100.

G. M. AHMED,
Fruit Exporting Specialist.
P. O. Box 730. Durban.

Phone 3867. P. O. Box 318.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મરચન્ટ અને કમીશન એજન્ટ
પેકીંગ સારી રીતે કરી માલ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
ઠેકાણું દરબન. બોક્સ ૩૧૮ ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
કાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
78 Cross Street, Durban. Phone 4651 Grat.
Manager: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, કુલ, મોટર અને ઘોડા વાળી કુંડ મોટરો મુકવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લું.
ફોન ૪૬૫૧ ગ્રેટ. 14, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phœnix Settlement, Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION
founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 31—Vol. XXXII Friday August 3rd, 1934

MAN

"Man's endeavour strives from one nature towards another It is only when his enquiries go beyond individual inclinations that his science is founded on universal knowledge. It is only when his efforts take him beyond all personal interests and the inertia of customary habit that he becomes विश्वकर्मा a world-worker It is only when his love transcends his self-seeking that man becomes a Mahatma — a great soul — through his relationship with all creatures. One nature of man obscures him, the other gives freedom.

The astronomer observed that a planet had deviated from its orbit. He asserted with conviction that it was due to the attraction of some other unseen plant. It was observed that the mind of man also did not move along the course prescribed by its nature for the preservation of life. It deviated towards the uncertain, towards the transcendent. This led man to imagine the realm of the spirit. He asserted that commands came from there, it was there that his centre of being lay. Men wrangle and fight to decide who it is that preside over that realm. Whoever He may be and whatever name we might give to Him, He did not let man rest within the limits of animal life."

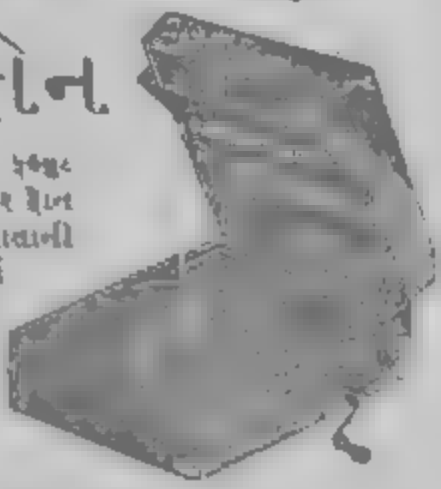
RABINDRANATH TAGORE.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ: સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હાર્મોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની દેખરેખ નીચે બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
181 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ગોતરોંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક ઓર્ડર અને મારબાદ-ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay આન્ય ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ ગ્રાન્ટરોડ રોડ, મુંબઈ. ૨.

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ ઓર્ગન ૩૫.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકુળ પરફેક્શનલ હારમોનીયમો ચાલુ કિંમતોથી બનાવીને આપીએ છીએ.

કેટલ એજન્ટ:— વકીલ કેશવજી તથા સરદાર કેશવજી. ડાબાણા

બીજા આનો માટે બનાવવા આવે અને કોમોડીટીની તબાહ કરવા ચાલ વિનંતિ છે.

હાથના ફીંગર રીડના રોકડેથી પીંટ ૬-૧૦-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટ્રા રોકડેથી પીંટ ૮-૧૦-૦.
હાથ અને પગના સાથે (કોમ્બીનેશન) ડબલ રોકડેથી પા. ૧૦-૧૦-૦ હાથના પરફેક્શન ચાલ મુસાફરીને લાયકના ડબલ રોકડેથી પા. ૪-૬-૦
પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટ્રા સબુલ રોકડેથી પાર્ટ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાર્ટ ૧-૧૨-૦, અને પા. ૧-૪-૦

હારમોનીયમોની ચાલ ૧ વરસની કેન્ડીત મેરેન્ટી આપવામાં આવે છે.

ખાસ ઓર્ડર લખાવી આવો કરો. ઘણો જ ફાયદો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજ".

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(બ્રહ્મ ઓશણી)
પાર્ટિક્ષ ૨૭-૦-૦.

ડેક
(બ્રહ્મ ઓશણી)
પાર્ટિક્ષ ૬-૦-૧.

વીશીના ભાવો

મુસાફરની વીશી

(સામાન્ય) પા. ૬-૧-૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

ડેક વીશી

(સામાન્ય) પા. ૨-૧૪-૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૪-૬-૦.

ગોમવર તા. ૬ ઠીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારુઓએ પોતાના દાગીના ૨૫૨ પોતાનું અને સરનામું નામ લખી, પોટલા, ટ્રન્કનું બરનાબર કરવું, અને ત્યાંથી મોટા ભાગ રહે એવાં પેસેન્જરને દાગીના સીધા પોટલા ઉપર પહોંચતા કરવા જણાવવું, તો તે તેમને બરોબરસર મળી આવશે.
ઉતારુઓએ પોતાના મોટા દાગીના ચલીમારે ૧૨ વાગ્યા અગાઉ સ્ટીમમાં પહોંચતાં કરવાં.
કોઇ પણ ઉતારુએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ઉતારુઓ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકશે.
સ્ટીમરને લગતું કોઇ કામકાજ અમારી મારફતે કરાવવાથી ઓછા ખર્ચમાં સારી રીતે થઇ શકશે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
(ખેપીયા લાઈન એજન્ટ).
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND BAKES. (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ભુનોજનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ખાતુપૌણીકે વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
ગ્રેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(આલેક્ષ કેપીટન બાકરની હોટલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

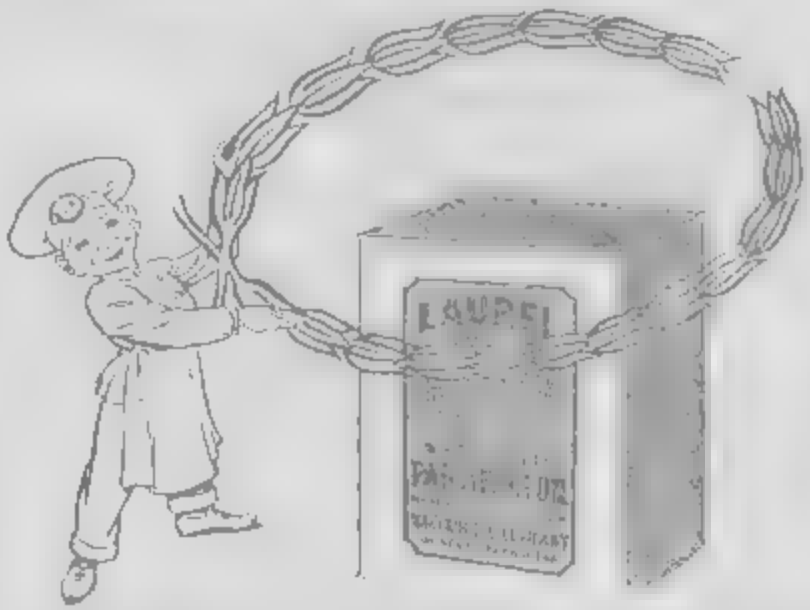
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 34 Pages. 9d.

A GARLAND OF MERIT

LOOK FOR THE LAUREL WREATH

કીર્તી સ્થંભ

લોરલનો હાર તપાસો

Laurel Paraffin burns brighter—lasts longer and costs no more than other paraffins. Ask for LAUREL and make sure that you get it.

લોરલ પારાફીન પ્રકાશી બળે છે, લાંબો વખત ટકે છે, પણ કીમતમાં બીજા પારાફીનથી જોડું નથી. ખરીદતી વખતે "લોરલ" માગે છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરજો.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર ભેગા તથા ૩૮ સરપીસ સ્ટીમર દર મહીને સાઉથ આફ્રિકાના બંદરે લઇ

કેપટાઉન, ડરબન, ડેલાગોબે, લોરેન્કો માર્કસ અને બીરાબીરાકર માટે બાય છે.

આ લાઇનની સ્ટીમરોમાં વતન જોવા માટે ઉતરવા તથા સેકન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર બંદોબસ્ત રાખવામાં આવેલ છે.

વિગતના બાકી કરવાથી નીચે મુજબ છે:

	કેપટાઉન	ડરબન
સેકન્ડ ક્લાસ ઉતારાની ભાડે	પા. ૧૩-૧૫-૦	૨૬-૫-૦
,, ,, ઉતારાની પાછા	પા. ૨૪-૧૨-૬	૧૫-૬-૦
ટુરીસ્ટ ક્લાસ ઉતારાની ભાડે	પા. ૬ ૬ ૦	૧૨-૧૩-૦
,, ,, ઉતારાની પાછા	પા. ૧૧-૭-૦	૨૩-૧૪-૦

કેપટાઉન, ડરબન, લોરેન્કો માર્કસ અને બીરાબીરાકર બાય છે

"એસ. એ. "કાનીગાબાર"	૨૧ મી ઓગસ્ટ
એસ. એ. "ઉમ્ઝી"	૨૧ મી સપ્ટેમ્બર

'બીરાબીરાકર ગામે.

વધારે ખબર માટે તપાસ કરો:—

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban.
P.O. Box 930. — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P.O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાનાપલ વગેરે ગમે તે જોડે જોરદાર બધેથી તરત જવાબ આપવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખી સારો માલ, સારી પેકીંગ કરી ઇમાનદાર બાબતો પહોંચતા કરવામાં આવશે.

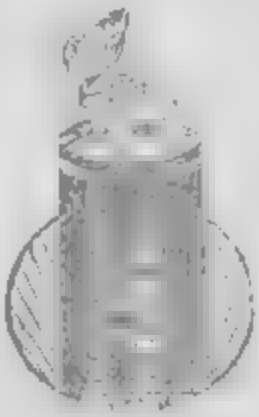
રેપ ગ્રોવીન્સ, રંગપાલ, ફીલ્ડસ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents known to Dental science and in this way it sterilises the mouth, tones up the tissues and gives a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—to "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. P. Khata P. O. Box 69, Vadodara. 83/85 Linden Road, Bombay.

વાહન-તાજગીથી ભરપૂર

કાર્ય/ભાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

જીવન વિકાસ માટે

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—સંપૂર્ણ સર્વોત્તમ દવા—

આજીવન આજમાયશ માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લી.—મુંબઈ નં ૨૪

બંધ કાર્યક્રમોની તમામ દવાઓ માટે તમા જોબબરોએ માટે ઝંડુની દવાઓનું મુખ્યપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહિત્ય અધિકારના મેનેજર: એમ. એમ. ભેશી, ૩૪૫ ચૂમ રોડ, પી. બો. બોક્સ ૧૬૦૫, મારોરીયા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સદા પહોંચતી કરી શકે. ઓર્ડર મોકલવામાં આવશે. કમિશન:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 69

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ તાજું અને વેજીટેબલ સદા પહોંચતી કરી શકે. ઓર્ડર મોકલવામાં આવશે. કમિશન:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

કીર્ટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, મકોડા, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીવાર અજમાવવા કુકત દીનોમાં વેચાય છે. ૨૦

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કરતું, દીકુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૪૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. રૂા. ૩.

કુમારપાળ—ચતુરપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતાં પહેલાં થયેલ કાવત્ર સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા સચિત્ર, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં. રૂા. ૩।.

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો ત્યંજ ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

જોડી લાભે બન્ને પુસ્તકોનું ઓર્ડરાનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મેળવવું હોય તો આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો જોઇ મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાજિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

વર્તમાન સમાચાર જાણવા હોય, સાધુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, રસદાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારૂં તે તમારૂં—આજેજ લખો,

Manager (I). GUJRAT TIMES OFFICE. NADIAD. Gujrat. India.

મફત મફત

આ જાહેર ખબર વાંચી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી વાર્તાનું બાંધેલ લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

જે. કી. ગાંધીઆશ્રમ પુસ્તકાલય, પુ. બારપ (ખંભાત)

મફત! તદ્દન મફત!!

ઇનામોની જાહેરાતોનું વૈજ્ઞાનિક પુસ્તક કિંમત રૂા ૧૫ પણ કિંમત રૂા ૧ પાલ ખર્ચ વગર મફત મળે છે. મંગાવો.

જાદુ મંજરી ફાર્મસી, ભમભમર, કાલીઆવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 31—Vol. XXXII. Friday, August 3rd, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper

OUR GIRL GUIDES

WE have in our midst a batch of girl guides under the leadership of Pandit Anandpriyaji from the Arya Kanya Mahavidyalaya, Baroda. Ever since their arrival these girl guides have been welcomed by various public bodies in Durban. Last Monday the guides visited the Phoenix settlement and passed a very pleasant day. They, as with every visitor from India, were much delighted to see the place where Mahatma Gandhi first started his public career or should we say his great Tapasya or penance for the regeneration, progress and freedom of our dear Motherland India. We had already welcomed the girls the other evening but we do it once again through the medium of INDIAN OPINION.

Until now the girls have displayed their feats only once publicly at the Durban Town Hall on the 20th July. The talents which these girls showed in the various items of the programme such as archery, drill lezim, dagger fights, sword fight and lathi fight, Garba dance and many others, were very much appreciated. We know to-day through cheap literature, press and platform, cinema shows and other agencies, India's enemies who want to keep India always under slavery politically, economically, socially and otherwise, are trying to paint India in the blackest colours, taking, here and there, some cases of lapses in the vast country and generalise on them.

We have always held the view that we cannot judge the cultural ideals of a nation by the standard and ideals of a different nation. This is where the greatest mistake lies. India's civilisation is a very ancient one and it had its glorious past and even in her prostrate condition to-day it has produced many great men and women in different fields who can be reckoned as the best specimen of humanity. One general criticism about India is that her womanhood is neglected and the position of women in Society in India is intolerably bad. This is not true either of the past of India or even of modern India. It may be that owing to her various ills, India has not been able to make great progress in education and physical development of her womanhood but we shall never think of admitting that the ideals of our womanhood are in any way inferior to any in the world. Only we think that India as her civilisation is, does not want to see everything through the physical eye. She does not teach the development of the body and the mind at the sacrifice of the soul. Her great teachers have always taught harmonious development of spiritual moral, intellectual and physical aspects of human personality. So we find great women born in every sphere of life both in ancient and modern India. The names of Sita, Savitri, Gargi, Maitreyi, Ahalya, Mira are ideals before our womanhood.

In the present day India, it has become necessary for our womanhood to learn all arts of self defence. But by emphasising the need of physical strength of our womanhood, let us not forget that the strength of the soul is equally or more necessary. If we forget this important factor, we shall be making our women a replica of western womanhood. Western womanhood may be great in certain aspects but we do not want our Hindu ideal of womanhood to be replaced by any other. We believe in the value of chastity, purity, gracefulness, modesty and spirit of service and sacrifice of our women. We do not want them to be replaced by assertiveness, competition and warfare with men.

India realises the beauty of inner life and strength of the soul and women having special features in their personality, require to be specially trained and educated so that there may be harmony between man and woman, home and society, God and the world. In concluding our remarks we would tell our sisters of the Girl Guides that you need physical exercise, you need education but do not forget the ideals of purity, grace, inner beauty and the strength of the soul along with your physical development. Don't think your strength will depend on your physical strength alone and do not pay too much importance to the words of mischievous propagandists who without understanding the beauty and grace of your ideal of womanhood run you down and ask you to emulate masculine features. Then you will kill the soul of India. We welcome you again in our midst and say: "March ye on-daughters of India descendants of Gargi, Maitreyi, Sita, Savitri, and show to the world what Renascent India means. March on till India reaches her goal and once again occupies her glorious position amongst the nations, and be teacher of mankind of the truths and beauties of the soul. Stop not till the goal is reached."

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "THE INDIAN OPINION," AUGUST 5TH, 1914

WAR!

The following under the above caption appeared from the Editor's Chair:—

THE grisly spectre of war has not crept, but rushed, upon a startled Europe, and we now have the dreadful spectacle of millions of armed men let loose upon Mother like so many ravening brutes. All appeals to reason seem to have fallen upon deaf ears, and at the beck and call of the few who dominate Governments masses of men are driven against each other in sanguinary frenzy, with all the attendant horrors of carnage and mutilation of armed strife. Russia, Austria, Germany and France are at each other's throats, the British Continent will soon be in the same case, the neutrality of at least one small state has been ravished, and whether Italy and Great Britain can escape from the threatening maelstrom is more than doubtful. The civilization of Europe is once more in the melting pot. What will emerge from it, God alone knows. All that is best, noblest, and most inspiring in the West is about to be submerged, if only temporarily, in the stream of blood that is even today flowing—for who can tell what purpose? We are told that this is a conflict between Slav and Teutonic ideals of civilization. We wonder what contributions if really cultured the Germans *kultur* and the Russian *nomik* have been allowed to develop by their friend! The bloodiest war that Europe has ever known cannot destroy Teutonic civilization or slay the aliveness of that of the Slave—if either has any real basis in fact; but western civilization is certainly doomed if brute force is allowed to dominate over mind, reason and wisdom.

Reports, INDIAN OPINION.

The Kolí community of Johannesburg held a meeting in Mr. Morgan's Rimington Hall in honour of Mr. Pakira (on right—Indian and Brit) on the occasion of his departure for India. Amongst those present were Mr. and Mrs. Polak, Miss Hunt, Mrs. Morgan Pillay, and Miss Baldwin. The guest was garlanded in true Indian fashion, and after speeches eulogistic of his work had been made by Messrs. Premlal Jeet (chairman), Mithabhai (secretary), Polak, Ramjee, Molk, Chhilia Gopal and Bhagubhai Dhanabhai, a cheque was presented to Mr. Pakira by the chairman. Mr. Pakira suitably responded. A presentation was made to Mrs. Sathwat at the same time. Mr. Pakira left the same evening for Natal, whence he leaves for India with the Pilgrim's party.

Swaraj

(By L. W. RITCH)

IF, as the writer believes them to be, his views on Swaraj as expressed in INDIAN OPINION of the 20th are correct, it must be obvious that rivalries and dissentions within a community, inspired by selfish considerations, can have no other than an enfeebling effect upon the community as a whole, and consequently upon each and every one of its parts or limbs. The organism becomes disorganised; chaos reigns in place of order; the whole body is weakened and is made an easy prey to attack. Dissipation and destruction inevitably follow, in which all without exception are involved.

The plain truth is, that man has to learn, sooner or later, that the real road to survival and happiness lies through unselfish, impersonal service. Man but fools himself with the notion that selfishness pays; that he can really profit by any *form of parasitism* for that is what feeding oneself at the expense of others actually is. Self-assertiveness, self-aggrandisement, playing for one's own hand, these and any other of the numerous aspects of lust and egotism are but forms of parasitism. The parasite is the enemy and destroyer of the organism upon which it feeds and fattens, and its fate is invariably that of destruction. Likewise, alone with the exhaustion of its victim it, too, must languish and die. Thus the "profit" of the moment is finally discovered to have been no better than a delusion and a snare into which the foolish victim has been beguiled to his own eventual loss.

"To find full reward of Right in doing right" i.e. doing right for right's own sake, is, of course, the ideal to which all must some day subscribe in practice as well as in theory. Meanwhile, we are being educated to that end by learning through suffering that neighbours conduct is a bad investment; that it does not pay; that as one sows so one must reap; that while men sometimes succeed in dodging man-made laws, there is a "Law that makes for righteousness that none, at last, can set aside or slay."

Swaraj is also the rule, gladly conformed to, of that same Law.

Fountain Of Wisdom

Your country should be your temple. God at the summit, a people of equals at the base.

—MAZZINI

They that have the yellow jaundice think all objects they look on to be yellow. —WISEMAN.

Colonisation Committee Report

How India Views It

We reproduce below comments made by three leading Anglo-Indian papers in India on the recently published report of the Indian Colonisation Committee:—

'The Times Of India'

There has before us one of the most sorrowful official documents ever received, a summary of which has already appeared in our news columns. It is the report of Indian Colonisation Committee, 1933-34, appointed by the Government of the Union of South Africa. The last Indo-South African Round Table Conference over the South African Indian problem took place in 1932. The Union delegates, as ever, had at the back of their minds a desire to get rid of their Indians by exporting them. But they had to face facts and hence, in the Conference report which was issued on April 5, 1933, we find it stated that "It was recognised that the possibilities of the Union scheme to assist emigration to India are now practically exhausted, owing to the economic and climatic conditions of India as well as to the fact that 80 per cent. of the Indian population of the Union are now South African born." Consequently, the report stated, the Conference considered the possibilities of land settlement elsewhere than in India, and the delegates from India agreed that "the Government of India will co-operate with the Government of the Union in exploring the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries." It was further provided that as soon as the investigation was completed the two Governments should consider the results of the inquiry. No action emerged from this agreement for over a year, but on June 15, 1933, the Union Government announced that they had appointed a committee to undertake "a preliminary investigation in South Africa" and "to report as to the country or countries in which further investigations as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made. . . ." The committee travelled about the different countries of the South African Union from July last year until February of the present year. The remarkable document before us is its report, dated February 26, 1934.

The attitude of the committee towards the Indian problem was most generous. Nothing, apparently, was further from its mind than the old ambition of a section of the European population in South Africa, particularly the Dutch section of it, merely to "reduce" the number of the South African Indians by repatriating them or otherwise. The committee took a much larger view of the problem. The delegates of the South African Indian Congress to the Indo-South African Round Table Conference drew up a declaration, dated January 23, 1932, in which it was set forth that "the Congress agrees to co-operate with the Governments of India and of the Union of South Africa in the former's mission to explore outlets for colonisation in regard to her increasing population, provided that such co-operation on the part of the Congress is taken up and inspired by patriotic motives and to ascertain whether there exist any good opportunities for South African Indians in the countries explored. . . ." So we read in the report before us that "the evidence, therefore, leads this committee to believe that the scheme contemplated was an Indian scheme on a large scale which had in view the colonisation of some new country by Indians from India in which South Africans in time could take part." The committee, in surveying about South Africa proceeded, therefore, to borrow into all sorts of literature, statistics and colonial history to discover a convenient patch of Mother Earth to which the Government of India would send their surplus population and to which, but incidentally, the South African Government might generously invite some of the Indians to go. The committee early reached the following conclusion: "Nowhere in any corner of the world is there a Garden of Eden awaiting in its pristine and innocent simplicity the disturbing and conquering elements of civilised man. . . . Potential fields for new colonisation must be looked for in undeveloped areas still in the grip of untamed nature." And thus, "in searching the world for territory. . . . it appears to your committee that British North Borneo, British New Guinea and British Guiana are countries in which further investigation. . . might advantageously be made, and your committee, therefore, recommends that the attention of the Indian Commissioner be directed to these countries in the order mentioned."

We have all heard about the Wild Man of Borneo, but the committee is so enthusiastic over the opportunities which British North Borneo offers for Indian colonisation that it only lightly mentions that "the country consists mainly of mountain ranges from 1,000 to 13,000 feet in height." In the territory of Papua, which is the part of the Island of New Guinea, the committee specially recommends, there is the policy of "Papua for the Papuans." It is really a part of the "White Australia" policy, for Papua is almost within sight of Australia and is under the Australian Government. But the committee thinks it "quite within the bounds of possibility" that future developments in the Far East and in the Pacific may lead the Australians to change their minds about all that. As for British Guiana, the committee grants that British Guiana has had a bad record in the matter of health," but overcomes that argument by saying that it will be necessary as an initial step to institute adequate medical facilities and sanitary control and in the coastal area to provide a supply of pure drinking water. The report contains some pages of statistics, showing how deeply the South African Indians have become rooted in South African life. One feels on perusing the report that if the committee had had in its midst a nominee of the Government of India, it might have put in truer perspective the overshadowing bliss of India's surplus millions" taking ship to the next best thing

to the Garden of Eden overseas. He could have told it, shall we say, that India is unlikely, for so far ahead as can be seen, to be able to put up the few million sterling which would be required for such an adventure. The next step will presumably be for the South African Government to invite the Government of India to nominate representatives for the Commission which is further to explore the possibilities of the situation. If we may make a suggestion in that regard it is that the Commission might perhaps more appropriately open its investigations in Papua than in Pretoria.

"The Pioneer"

The full report of the Indian Colonisation Inquiry Committee appointed by the South African Union Government, whose proposals were anticipated four months ago, provides little ground for revising the views we expressed at the time that the scheme was fantastic and impracticable. The objections to the scheme remain unchanged although in an elaborate appendix the report holds out the assurance that conditions in the places selected by the Committee are not so unsuitable as they were in 1922 when two reports were submitted on the possibilities of colonisation in British Guiana. It is true that the situation in British Guiana has improved in the last ten years and that Indians enjoy facilities and rights which they do not enjoy in South Africa, but any scheme of settlement, whether on the coastlands or in the interior, will involve heavy expenditure. There is also the malaria menace which has wrecked such schemes in certain parts of the colony. In North Borneo, too, the greater part of the country is still unreclaimed jungle. There are no roads worth the name, and all land settlement is confined to the coast which is thickly populated. In New Guinea and Papua the position is not very different with the added danger of head-hunters and cannibals. The report, however, assures us that "raids are fairly certain to lead to a visit of the Armed Constabulary." To say these arguments which are obviously advanced with the tongue in the cheeks it is assumed that "the scheme contemplated is to be an Indian scheme (*i.e.* financed by the Government of India) which had in view the colonising of some new Indians from India in which South African Indians could take part," as a substitute for assisted emigration. If assisted emigration to India has been abandoned because the South African Indian is unable to fit into the environment it is difficult to appreciate the advantages of a colonisation scheme which will be three-fourths Indian and one-fourth South African Indian. Nor is it easy to understand why the Indian Government should finance, even in part, the colonisation of the surplus Indian population in South Africa. There is a further and final argument against the scheme; for the committee is itself doubtful if those whom they regard as potential colonists would participate in any scheme that may be formulated. The fact that artificial restrictions have been placed on the employment of Indians in the semi-skilled and better-paid occupations, as a result of the White labour policy in South Africa, lends strength to the contention of the South African Indian that he would rather remain where he is and work for the removal of the restrictions than seek his fortunes elsewhere. Nor is the contention of the committee that Indians should seek fields for colonisation in primitive rather than the more settled parts of the world applicable to South African Indians whose claim for a place in that country is based on the services rendered by their forefathers. If the places selected are, indeed, all that the Committee claim for them why is it that the poor whites who form 12 per cent. of the population are not attracted to this earthly paradise?

'The Statesman'

If we may judge it from the telegraphic summary, which at present is all that we have seen, the report of the South African Committee on Indian Colonisation is one of the most curious official documents of late years. We apply the description curious not in any depreciatory sense, but because the report has the air of a curio. The Committee itself was indeed in the nature of what breeders call a sport. South Africa and India together have during the last ten years done a good deal of hard thinking on the problem that has grown up around the Indian community in the Union. There have been at an interval of five years two Round Table conferences and as a result of the first there was an experiment in assisted emigration to India. The experiment was not a success, or, to use the more euphemistic language of the second Round Table conference in 1932, it was recognized that its possibilities were practically exhausted. Thus one of these "avenues" of which harassed politicians hopefully speak had been explored and had unfortunately been proved to lead nowhere. So another avenue had to be tried and it was agreed that the Union Government and the Government of India should at a later date appoint a joint commission to inquire into the possibilities of a colonisation scheme for settling Indians both from India and South Africa in another country.

This joint commission is still unappointed. But the Union Government appointed a committee of its own, presided over by Mr. Young, to set to work on the same intriguing and fascinating subject and to "clear the ground" for the future joint commission. Hence this report, which seems to represent the unanimous opinion of the four members, one of whom, Mr. S. R. Naidoo, is an Indian and another is the Union Commissioner for Asiatic Affairs and Immigration. They have cleared the ground for the commission to this extent that they have narrowed the possible fields for colonization down to three, which are all that it need consider, namely, British North Borneo, British New Guinea and British Guiana.

But is there any possibility of a new Indian colony? It is at least a fascinating and romantic problem for a committee to study. The members have done it justice and studied it in a large way,

but, inspiring as some of the language sounds, we have the feeling that here too, as regards the South African problem, another of the avenues to be explored is closing up. The trouble is that the Indians in South Africa are now South Africans. Most of them were born there and the parents of many of them were born there before them. India itself is to them now only a sentiment and a motherland; it is no longer a home. They are not to be uprooted either by an emigration scheme or a colonization scheme. And so the discussion soon took a definite turn. The colonization scheme was considered not as a means of settling the South African Indian problem, but as a plan for the greater glory of India herself and as a means of helping her rather than Africa to find openings for her surplus population. "From an economic point of view," says the report "India, with her overgrowing population, has a right to seek outlets for the surplus population of her congested areas and to obtain a colony as other countries have done." So we are told further that "on national as well as economic grounds, therefore, it is natural that India should aspire to found beyond her own shores a colony where the energies of her more adventurous citizens could be expended in building up a free and independent Indian community. The South African Indian Congress was willing to associate itself with the scheme also only on these lines, namely, that it should primarily be an Indian scheme "for the benefit of India's surplus millions." This showed a very nice spirit on the part of the Young Committee, the Congress and indeed all concerned and no doubt India will be grateful, but it does look rather like the transfer of the boot to another leg and a not very helpful contribution to the solution of the South African problem. Let us nevertheless, with the Committee, pursue the fascinating subject. The Committee decide that it is too late in the day for India to become a competitor in colonization with the Western Powers in the more settled parts of the world and that therefore the appropriate field must be sought in countries which are to a great extent still in a primitive state, preferably areas where not only would agriculturists work on the land but where there would be opportunity for many others skilled in industry, commerce and administration. Except under the British Crown there is not a hope of land being made available anywhere, and in the Empire the field finally narrows down to the three regions already mentioned. Of these North Borneo is the favourite and there is the hopeful feature that the company which develops it wishes now to be relieved of the duties of administration and to hand these over to a Government, the possibles being the British Government or the Raja of Sarawak's Government or the Government of India. This at least is a new and striking proposal and we should like to hear more of it. North Borneo covers 31,000 square miles and has 300 miles of coast line. There are already on the spot 200,000 aboriginal inhabitants—some of them very fierce fellows—nearly 40,000 Chinese and 30,000 Mohammedan Malayans. About half a million tons of shipping is cleared annually and there is a varied trade, the annual revenue of less than £500,000 being derived from the import and export duties and from opium, bird's nest and court fees.

What The Congress Stands For

Karachi Resolutions In A Nut Shell

THE following is the list of items of resolutions passed at the Karachi Congress and which is printed on the membership forms now being issued by the various district Congress Committees :

Swaraj as conceived by the Congress should includes real economic freedom of the masses. The Congress declares that no constitution will be acceptable to it unless it provides or enables the Swaraj Government to provide for:

1. Freedom of expression, association and meeting.
2. Freedom of Religion.
3. Protection of all cultures and languages.
4. All citizens shall be equal before the law.
5. No disability in employment or trade or profession on account of religion, caste or sex.
6. Equal rights and duties for all in regard to public wells, schools etc.
7. All to have right to bear arms in accordance with regulations.
8. No person to be deprived of property or liberty except in accordance with law.
9. Religious neutrality of state.
10. Adult suffrage.
11. Free compulsory primary education.
12. No titles to be conferred.
13. Capital punishment to be abolished.
14. Freedom of movement for every citizen of India and right to settle and acquire property in any part thereof and equal protection of law.
15. Proper standard of life for industrial workers and suitable machinery for settlement of disputes between employers and workers and protection against old age, sickness etc.
16. All labour to be free from conditions of serfdom.
17. Special protection of women worker.
18. Children not to employed in mines and factories.
19. Rights of peasants and workers to form union.
20. Reform of system of land revenue and tenure and rent, exempting rent and revenue for uneconomical holdings and reduction of dues payable for smaller holdings.
21. Inheritance tax on graduated scale.
22. Reduction of military expenditure by at least half.
23. No servant of state ordinarily to be paid above Rs. 500 per month.
24. Abolition of salt tax.
25. Protection of indigenous cloth against competition of foreign cloth.
26. Total prohibition of intoxicating drinks and drugs.
27. Currency and exchange to be in national interests.
28. Nationalisation of key industries and services and railways etc.
29. Relief of agricultural indebtedness and control of usury.
30. Military training for citizens.

ALTRUISTS ALL!

The Colonization Enquiry Committee have generously suggested the virgin forests of North Borneo and New Guinea for settling South African Indians. Quite a warm welcome awaits them there.

—*Hindustan Times.*

Fine Display By Girl Guides

Town Hall Packed With Indians

Between 4,000 and 5,000 enthusiastic Indians packed the Town Hall on Wednesday July 25, when the touring Girl Guides from Baroda gave an exhibition of archery, stave drill, dagger drill, marksmanship and club-swinging. Fully two hours before the performance was due to commence hundreds of Indians had queued up in front of the doors of the hall, and by 8 o'clock there was not a single seat left. Despite this about 300 people had to be turned away. The first item on a programme of 21 events was the singing by the girls of a Vedic hymn, to the accompaniment of Eastern orchestra, which impressed one with its very simplicity. A display which really astounded the entire audience was the seventh item on the programme—feats of archery. One of the Guides, taking up her stance about 20 yards from a cone standing on a table, knocked it down with the first shot. Next a ball was suspended by a thread and swung to and fro. With another shot she severed this. A third feat was to knock down the cone from the reflection from a mirror held between the knees. While the other items on the programme were very interesting, none of them was of the same quality as this exhibition. During the evening the leader of the party, Pandit Anandpriyaji, told the audience that the purpose of the tour was to show South Africans that the day of the emancipation of the Indian had dawned. The Kunwar and Lady Maharaj Singh, the Mayoress and several prominent Indian citizens also attended the performance.

Baroda Girl Guides Honoured

On Sunday afternoon the M. K. Gandhi Library was taxed to its utmost capacity and hundreds could not be admitted when a reception was given by the South African Hindu Maha Sabha to the Baroda Girl Guides. The chair was occupied by Mr. K. M. Patel (chairman) and he was supported by the secretaries, Messrs. S. R. Pather (Barrister at Law) and T. M. Naiker.

The gathering was unique as several distinguished and prominent members of the community were present, among whom were Swami Adyanandji, Pandit Mohn Jaimini, Pandit Anandpriyaji (Leader of the Girl Guides), Mr. Chaturbhai Patel (Kathiawad), Manibhai Patel (Ahmedabad) and Mr. Ghadvi (Zanzibar).

The Surat Association also accorded a reception last Sunday at the Royal Picture Palace.

Girl Guides At Phoenix

Last Monday the Baroda Indian Girl Guides under the command of Pandit Anandpriyaji visited the Phoenix Settlement. In spite of the inclement weather there were several Indian ladies and gentlemen present from the surrounding districts and Durban to witness the scientific exhibition of the arts in which they are so proficient. They, like elsewhere, captured the hearts of those present by their skilful performances and display of the tasks allotted to them. One very interesting feature of the afternoon was the fine Gujarati Hindi speeches of the four girls suitable to the occasion with full of vim and vigour. They said in the course of their speeches that they considered it an honour and privilege to lead the grounds from where Mahatma Gandhi started his campaign to liberate the people from their bondage. One was so impressed by these girls that one could feel the days are not far off, for India's salvation, when so many Sevajis are in the making.

Among the other speakers were Swami Adyanandji, Pandit Jaisingh, Messrs A. Christopher, M. M. Gandhi and Pandit Anandpriyaji. The proceedings ended by shouts of Mahatma Gandhi ki jai and Shanti Mata ki jai.

They were entertained to lunch by Mr. and Mrs. M. M. Gandhi.—M. P. M.

The Bomb Outrage

The recent bomb outrage on Mahatma Gandhi has been condemned throughout India by every section of the community including Sanatanists and messages have been sent to Mahatma Gandhi wishing him long life.

The Rt. Hon'ble V. S. Srinivasa Sastri sent a wire to Mahatma Gandhi saying "Live long. World cannot spare you."

Dr. Rabindranath Tagore, interviewed, said:—

"Of all surprises in criminal outrages that lately have startled India into humiliating notoriety, this latest attack on Mahatma Gandhi's life is the most malignant of its kind.

"It is a deadly attack not only upon his own person, which is venerated all over the world, but also upon the good repute of Hindu religion and on our social mentality.

"We fervently hope that such shameful expression of maniac fanaticism may kill its source by its own enormity and that the painful shock occasioned by it may impart a new vigour to Mahatma Gandhi's noble cause."

Interviewed by the United Press, regarding the attempt on Mahatma Gandhi's life at Poona, Dr. Pattabhi Sitaramayya said:

"The cult of the bomb cannot be wrong towards Mahatma Gandhi and right towards Government officials. It is equally to be condemned, whomsoever be the victim.

"We have seen in our own day and in our own land how the violence that killed Inspectors-General of Police and Prisons, Collectors, Magistrates, etc., and attempted on the lives of Governors and Viceroys is equally apt to turn against National leaders, saints and Mahatmas. Only, when used against Government servants it works on the sly and may at times meet with counter violence on the spot. With Mahatma Gandhi it is wholly unilateral and the recent proceedings the hope that we have seen the worst phase."

Addressing a meeting at Delhi Mr. Muhammad Nurudin of the Anjuman-i-Ulema-i-Hind said:—

"The man who had thrown the bomb was not only an enemy of civilization and of India, but of the whole world. Under Mr. Gandhi's guidance the country was marching with rapid strides and the man who was responsible for the outrage must be devoid of all human sympathy and love. It was a pity that the followers of such a principle, which believes in Ahimsa, could perpetrate such an act. Such a man must be despised by all."

Prayer meetings were also held in East Africa in connection with the bomb outrage on Mahatma Gandhi.

Congress Organisations

Government Notifications Withdrawn

The following communique was issued from Simla dated June 6:—

The Government of India have considered the situation arising from the resolutions passed by the All-India Congress Committee at its recent meeting at Patna on the subject of Civil Disobedience. The resolution accepts the recommendation made in Mr. Gandhi's statement on the 7th April. That statement was admittedly open to more than one interpretation, but it was regarded by public opinion generally as indicating genuine intention to withdraw Civil Disobedience as a policy of the Congress. The All-India Congress Committee have moreover decided by another resolution to put forward candidates for election to the legislatures on behalf of the Congress, a course which is inconsistent with the continuance of unconstitutional methods of Civil Disobedience. In view of the fact that Civil Disobedience has formally been discontinued and that as a practical policy, under present conditions, it may be regarded as having already ceased to exist the Government of India have decided, in consulting the Local Governments, that notifications declaring the various constituent parts of Congress organization unlawful should be withdrawn. At the same time the Government of India wish to make it clear that the special laws passed by the Central and Provincial legislatures will continue in force and that action will be taken against any persons who bring themselves within their scope. In particular those powers will be used, should necessity arise, to ensure that Government servants and those who have supported Government in opposing Civil Disobedience are not subjected to harassment. Further if activities are pursued by the Congress as a whole or any of its branches which are in prejudice of law or indicate any intention to revive Civil Disobedience in any form Government will not hesitate to reimpose notifications under the Criminal Law Amendment Act which are being withdrawn.

During the course of Civil Disobedience movement many revolutionary organizations were born which were disliked from the Congress though working in more or less close association with the object. The local

Government will not withdraw notifications against such revolutionary organisations or any organisations which, in their opinion, are a danger to the peace of the country. In accordance with this policy, the Government of the North West Frontier Province have decided, with the full approval of the Government of India and the Secretary of the State that notifications against Red Shirt organisations shall continue in force.

The general policy of expecting the release of prisoners convicted of offences connected with Civil Disobedience which has been pursued for sometime past will be continued by local Governments in the light of local conditions.

All India Football Team

Commenting on the Indian Football team that recently visited South Africa *The Hindu*, (Madras) writes :—

The sentiments publicly expressed by Mr. Hofmeyr, Minister of the Interior, on behalf of the Union Government, at Pretoria leave nothing to be desired. He described South Africa and India as closely linked together as members of the British Commonwealth and he pleaded for mutual understanding between them. But what are the facts? The two Cape Town Round Table Conferences were attempts at bringing about understanding and important decisions were arrived at. How have the solemn resolutions adopted by those conferences been carried out by the Union Government? The question admits of only one answer, and that is that far from fulfilling the promises solemnly made, the Union Government have been trying, at the instigation of white public opinion, to humiliate the Indian community in every possible way. Mr. Hofmeyr apparently looks to the Indian Football team to remove misunderstandings between South Africa and India and increase the friendship between the two countries. But the team from India, though it has won laurels in the field, has not played against a white team, obviously because the race prejudice is so intense in that country that no British team would care to play against an Indian team, however superior it may be. Some time ago, there was a bitter controversy in South Africa about white tennis players playing against Indians and those European players who braved the opposition were threatened with expulsion. The hockey and polo teams from India which have travelled in several parts of the world, have not only distinguished themselves, but have been the recipients of warm welcome in other countries. Unless Mr. Hofmeyr's sentiments are translated into practice, public opinion in India, which is far from friendly to white South Africa on account of the disabilities imposed on the Indian community in that country, would grow more bitter.

WANTED

Employment by Indian Gardener. Has been in European service. Apply Sundram, C/o. P.O. Box. 1905. Durban.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Durban Police Subsidy

The Durban deputation that visited General J. C. Smuts, Minister of Justice, in connection with a subsidy for the town's police force has returned extremely satisfied. Councillor A. E. Worman told *The Natal Mercury* that the interview with General Smuts had been extremely satisfactory and timely, and had been conducted calmly and dispassionately. Burgesses would be well satisfied with the outcome. The deputation consisted of the Mayor, Mr. P. Osborn, A. E. Worman, and the Town Clerk, Mr. A. E. Jones.

Capetown Worth Over £70,000,000

Capetown is now worth over £70,000,000, and thus easily retains its place as the second most valuable city in South Africa. Details of the recent interim valuation have been forwarded to the City Council by the Valuation Department. They add £839,365 to the value of the city and bring the total to £70,077,872.

Funds For Malay Education

The useful sum of £35 18s. was collected at a bazaar held by the Durban Malay Community on Saturday July 21. The bazaar, which was opened by Mr. Wallis V. Dyer, was the first of its kind ever to be held in Durban, and was organised with a view to collecting money for the fostering of Malay education here. In declaring the bazaar open Mr. Dyer congratulated the community on their enterprise and on the meritorious object they had in view. Mr. A. Gamiet, the president of the Cape Malay Association, also spoke. The Vigilance Committee of the local Malay Association extends its thanks to all who helped to make the occasion the success it undoubtedly was.

Achievement By Mr. Boydell

Senator Thomas Boydell has received intimation that he has been awarded an honours diploma in health culture from the MacFadden Institute of Physical Culture. In each of 18 examination tests Mr. Boydell obtained 100 per cent. The course included anatomy, physiology, dietetics and the chemistry of food, hydrotherapy, psychotherapy, and the drugless healing of disease by nature cure methods. Mr. Boydell, interviewed, said that in the last few years he had devoted all his spare time to the extensive study of his old hobby—health culture. This had been made the more easy because since the split in the Labour Party and his rejection by the Greyville constituency, he had taken no active part in party politics.

S. African Patidars Donate Rs. 16,000

Under the auspices of the Supa Vibhag Education Society, a big gathering assembled on the 10 June, at the Central Boarding School, Khad Supa, Surat District on the occasion of the opening ceremony of a new hostel building, erected at the cost of Rs. 16,000.

The officers of the District, the distinguished citizens of Navsari and the farmers of the surrounding villages were present. Mr. Shivdasani, the Deputy Commissioner of the Bombay Municipality presided. The Chairman of the Society, Mr. Madhavbhai Noranji Patel made a comprehensive statement regarding various activities of the Society.

The Secretary, Dr. Jivanlal Bhailalbhai Patel, requesting the president to declare the building open said that the new building was constructed out of the money subscribed by the Patidars staying in South Africa. The president declared the building open and addressing the gathering laid great stress upon the necessity of introducing farming as one of the compulsory subjects in the school. Sardar Bhimbhai R. Naik, M. L. A., unveiled the portrait of Mr. Madhavbhai and stated that Mr. Madhavbhai had falsified the general belief that the educated persons alone could do some effective work in the educational field.

Street Collection For Indians

A street collection is to be held on Saturday, Aug. 4 in aid of the Indian Unemployed Distress Fund. Several European and Indian women have volunteered to assist in the collection, as was done last year. Cases of poverty and unemployment among Indians led to the formation of an Indian Relief Committee in 1931. This Committee has been functioning with the object of affording relief and in finding employment for the Indians. In 1932 relief was given to 1,285 families, and in 1933 to 1,350 families. For the two years ending 1933 a sum of £332 was spent in providing the bare necessities of life to deserving Indians. This expenditure was mainly met by a grant of £100 a year by the City Council and funds raised in the street collection. Donations of foodstuffs by the Indians public went a long way in enabling the Committee to carry out its relief work.

Notwithstanding the fact that the Maritzburg Corporation has opened up relief work for 50 Indians, unemployment is still rife among them. Scarcity of employment and the limited funds at the disposal of the relief Committee make it difficult to meet the demand that has been made. Distress among the poorer section is appalling, and as long as a large number of Indians is unable to find work, as is the case in Maritzburg, the Relief Committee will have no alternative but to continue its work in alleviating the acute distress which exists among Indians.

The Central Party's Programme

Mr. Tielman Roos, K.C. at a meeting in Krugersdorp Town Hall recently said that, he was against unskilled work for white men on the roads and railways, which meant they were sinking to the level of the native. He advocated the absorption of the semi-skilled in occupations in the towns. "To avoid the danger of mixed race," he said, "we must make the white people again the aristocrats." (Applause.) Other points in the programme of the Central Party which Mr. Roos stressed were the segregation of Indians in Natal, the abolition of the Native franchise, the freeing of the farmers from debt, the abolition of the Railway Board and the Senate, and the reduction of the number of members of Parliament from 150 to 100.

Girl Guides To Attend Life-Saving Demonstration

A demonstration on Surf Life Saving will be given in honour of Pandit Anandpriyaji, B.A., LL.B., and the Indian Girl Guides from Baroda, at the foreshore of the Durban beach, (Depot Road Terminus) at 10 a.m. on Sunday next. All are invited to witness this most interesting and exciting display of life-saving.

Indo-European Council Meeting

The fifty-second Meeting of the Council will be held at the Hindu Tamil Institute, 19 Cross Street, Durban to-day Friday the 3rd. August 1934, at 8 p.m. The Rev. C. F. Andrews who has just arrived from over-seas will address the meeting. Members are asked to make a special effort to be present. All interested are cordially invited to attend.

Resolutions On Non-European Labour

The Indo-European Council (Durban and Coast District) have passed the following resolutions :—

1. That cheap labour with its consequent low standard of living constitutes a real danger to Western Civilisation increasing as industrialism spreads through the world.

2. The attempt to protect the European races against this danger by legislation and administration and subsidies is unjust and in practice must fail. The exclusion of Non-European races from certain venues of employment will intensify competition wherever competition is possible, and will breed a spirit of resentment and refusal to conform to the law which will in the end undermine the deferences of the industrial laws and reduce the Non-European races to poverty and all its evils which will react on the Western Standard.

3. Therefore the only way to defend the Western Standard of life is by lifting the whole population towards it; this involves no race discriminations, no white labour policy based on exclusion of Non-European but.

(a) demands a determined effort to educate Europeans and Non-Europeans to understand and co-operate with each other in order that the aims of labour legislation may be realised,

(b) suggests that European workers will best gain their own ends by accepting Non-Europeans in the Trade Union and working side by side with them; and further

(c) demands that the Government and other Authorities should use the Civilized Labour Policy not as a means to exclude Non-Europeans from trades, thereby creating a monopoly in such trades for Europeans, but should use the White Labour Policy as a Standard towards which all races should work.

4. That the recognition of Non-Europeans as consumers would be a factor in the increase of market and of purchasing power and would tend to the upliftment of the population in the scale of civilisation and incidentally to the maintenance of the Western Standard.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Congress Jubilee

The National leaders in India propose to celebrate the Golden Jubilee of the Indian National Congress in December 1935.

Gandhiji's Aloofness From Politics Expire To-day

It was understood on the eve of his voluntary aloofness from politics to-day (3rd August, Mahatma Gandhiji) intends to avoid Civil Disobedience as far as possible unless any new situation develops.

India Stricken By Cholera

It is reported that over 10,000 people died of cholera in the Central Provinces the disease is spreading in many districts and the Government is rushing doctors, nurses and medical supplies and inoculating thousands.

They Graduate Behind The Iron-Bars

Eighty-five candidates sat for the B.A. examination from the places of their detention, and fifty-five including two girls came out successful this year. Of these three obtained honours and two passed with distinction.

Indian Ferry Boat Disaster

Thirty-six, including many women and children were drowned in a ferry-boat disaster in the Adezai, a tributary of the Kabul River in the North West Frontier province. The boat was crowded with Mohmand tribal folk returning from Peshawar, and was crossing the river when it collided with the piers of a bridge, which had been weakened in the recent floods, and capsized, only five being saved.

Srimati Mira Ben

Srimati Mira Ben [Miss Slade], sailed for England, on the 21st, [illegible] interviewed by the Associated Press, she said: "I am going to England to work quietly and unremittingly for a truer understanding between India and England. Being by birth a daughter of an English Admiral and by choice a daughter of Shri Bapu, I feel my mission in life at this juncture [illegible] and seek, with all the energies of love, which is in [illegible], for a living harmony between the [illegible]. Asked if she proposed to [illegible], she replied that by reaching the heart of the English people through truth, "And if this succeeds I shall be most specially blessed in [illegible] Gandhiji really is and will [illegible]." [illegible] is why she is called [illegible] Truly my own. It seems to me [illegible] I first introduced it to Miss Harrison and then to another English friend before I mentioned [illegible] Gandhiji's approval of it was [illegible]. "He [illegible]

Pandit Jawaharlal Escapes A Snake Bite

It is reported Pandit Jawaharlal Nehru had a narrow escape of being bitten by a venomous snake in Dehra Dun Jail during the day while he was sitting in a chair with his foot on the ground. The snake lay closely to his feet. The Pandit discovered this only after he got up.

Mrs. Kamala Nehru who visited him said Pandit Jawaharlal Nehru has lost two pounds in weight.

THINGS IN GENERAL

The Vedas

It is stated in Prof. Max. Muller's History of Sanskrit Literature, P. 83, that the Veda has a twofold interest: it belongs to the history of the world, and to the history of India. In the history of the world, the Veda fills a gap which no literary work in any other language could fill. It carries us back to times of which we have no record anywhere, and gives us the very words of a generation of men, of whom otherwise we could form but the vaguest estimates by means of conjectures and inferences. As long as man continues to take an interest in the history of his race, and as long as we collect in libraries and museums the relics of former ages, the first place in that long row of books which contains the records of the Aryan branch of mankind belongs forever to the Rigveda, the most ancient of books in the library of mankind, which in its turn implies that the Sanhitas and Hymns (1200-800 B. C.) [illegible]

Chamberlain To Act As Prime Minister

Parliament has adjourned until Oct. 30. When Mr. Stanley Baldwin proceeds to Aix-les-Bains on Aug. 8 Mr. Neville Chamberlain (Chancellor of the Exchequer), who will spend his holidays in Scotland, will be the acting Prime Minister.

Dominions Watching Japan

Canada, Australia and New Zealand would "cut the painter" and leave the Empire to the west of Japan between Great Britain and Japan, declared Mr. Bernard Shaw in an interview. "Australia and New Zealand will not permit Japan to expand to the Pacific, but it is most likely there will be conflicts between Japan and Russia, although Russia does not want war. "As soon as British diplomats make the slightest move favourable Japan, the Pacific Dominions will be forgotten, notwithstanding opposition to Communism, to seek Russia's aid.

Fifty-Five Years a Teacher

Miss Mary A. C. Ross has just retired after teaching [illegible] State school for 55 years and three months. Sixty years ago she began there as a scholar. More than 1,000 pupils have passed through her hands. She has served under six head masters, and in her early working years received a salary of £70 a year, paid quarterly. It is believed Miss Ross' career constitutes a record.

Island With Only One Woman

There are only about fifty inhabitants on Pulau Seletar a tiny island near Singapore. Amongst [illegible], Lascars, Javanese and Chinese. The Governor is a European, and his wife is the only woman on the island. Pulau Sakarah is an oil storage station and ships filling up with oil fuel are moored near it. Occasionally the quay. There is no accommodation for more. A motor-launch calls daily with [illegible], and the Governor's wife no doubt uses it when she goes on her shopping expedition to Singapore. They should be a very happy community. There are only two laws. One the inhabitants must obey, strangers the other. The first is prominently displayed on a board on the quayside—No Smoking.

The other you will discover if you attempt to land. A Malay policeman will bar your progress. It is a forbidden land to mankind and strangers.

Mayoral Elections In Nairobi

The contest was keen and there was a good deal of canvassing for the posts of electing the Mayor and the Deputy Mayor for the Nairobi Municipal Council. The Europeans had proposed and seconded Mr. Hosgson and Mr. Mortimore for the respective seats, whilst the Indians had proposed and seconded Mr. Shamsud-Deen and Mr. S. P. Thakore, when the votes were taken all the Europeans voted for the European proposition and so they were elected as the Mayor and the Deputy Mayor respectively. This election manifested racial division which is not a healthy sign for Indians to take when they know they are in a minority.

Eight Born At Once

A woman has given birth to eight children, seven boys and a girl, at Kweien Yuen [illegible], in South China, and all of them are doing well. She is Mrs. Tan Shing, wife of a Chinese boatman and she is very happy because she believes that, in accordance with an ancient legend, she has brought forth "seven sons and a more." The birth of seven sons is held to bring good luck, and that of a daughter [illegible] mother through out her lifetime.

If the eight events happen all together then the benefit must be correspondingly greater.

Notice

The attention of all Indians concerned is drawn to the following: [illegible] the Minister of the Interior has approved, [illegible] certificates to those Indians who on [illegible] arrived Illegally before 19th June 1913 [illegible] possession of Transvaal Registration Certificates.

In this connection we beg to point out that the security enjoyed by holders of Registration Certificates who entered the Transvaal prior to 19th June 1913 has been rendered invalid by the Immigration Act of 1931 and such persons are liable to be dealt with by the Immigration Department.

Of the representations of Congress supported by the Agent General for India the Honourable the Minister has offered to issue conciliatory certificates to all such persons who apply before **31st. August 1934.**

As the offer is only open until the 31st August 1934 it is requested that [illegible] Indians who would consequently remain ineligible for admission to the Union should communicate with the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

The Honourable the Minister of the Interior has agreed to extend the conciliation Permits issued to the major sons of exempted and Congress registered all concerned to submit their conciliation certificates for cancellation to the Principal Immigration Officer of the Province in which they are residing. As a result of the Rabid Afrikander agitation Indian children were debarred from entering the Union while the father registered or enjoyed the domicile and as a result those who reached the age of eighteen before the father completed his domicile lost their right to enter the Union.

The Honourable the Minister of the Interior is agreeable to receive petitions from persons who lost their right of entry to the Union in such circumstances, and to deal sympathetically with cases where there were legitimate grounds of misunderstanding of the legal position. It must be clearly understood, however, that such cases will be dealt on their merits. Congress requests the parents of such persons to forward the petitions to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

A. I. KAJEE,
S. R. NAIDOO
Hon. Secretaries
S.A.I. Congress.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

[illegible] Congress [illegible] Indian Education [illegible] Gandhi's [illegible] with the addition of a number of [illegible] from Pandit [illegible] Collection [illegible] begins with the South African [illegible] question and covers [illegible] Congress, [illegible] Indian Education [illegible] Gandhi's [illegible] Speeches and Messages [illegible] of Dandi, the [illegible] and the Speeches [illegible] Round Table Conference [illegible] Willingdon [illegible] Ambedkar [illegible] Mr. Ramsay MacDonald and the Poona Pact [illegible] Gandhi's Award. Yet another [illegible] It contains numerous

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

વૉલ્યુમ ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩ ઑગસ્ટ ૧૯૩૪ અંક ૩૧

વિષય સૂચી

આર્ય બાળાઓ	(અંગ્રેજી)	૩૧૬
દક્ષિણ આફ્રિકાના કુંડ ખબરો		૩૨૩
વિવિધ વર્તમાન		,,
પુનીયતના રાજરંગ		૩૨૮
કુંડી વિદેશવત્સલવાદ ઇમારીનો રીપોર્ટ		૩૩૫
ઇસ્લામનો પ્રકાશ		૩૪૦
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૩૪૨
દેશની દુનીયા		,,
ટીકા ટીપ્પણ		૩૪૩
દ્વિવ્ય આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રદેશ		૩૪૪

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૩ ઑગસ્ટ સન ૧૯૩૪

આર્ય બાળાઓ

ડોકરાના આર્ય કન્યા મહા વિદ્યાલયમાંથી પંડિત આનંદપ્રીયજીના નેતૃત્વ નીચે આર્ય કન્યાઓની એક ટુકડી ટુંક મુદત માટે અહીં આવી ગઈ છે. તેઓના આગમન બાદ અનેક સંસ્થાઓ તરફથી તેઓનો સત્કાર થયો છે. ગયા સોમવારે તેઓએ ફીનીક્સ સંસ્થાની મુલાકાત લીધી હતી અને આ જોખમે તેથી સારી નહિ હોવા છતાં આનંદથી દિવસ વસાર કર્યો હતો.

હિંદુસ્તાનથી આવતા અન્ય મંડળોની જેમ તેઓ પણ જે સ્થળમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ પોતાની અદ્વિતીય કારકીર્દિનો પ્રથમ આરંભ કર્યો હતો અથવા તો કહીએ કે આપણી માતૃભૂમી હિંદની આઝાદીને ખાતર પીર તપશ્ચર્યાનો આરંભ કર્યો તે સ્થળને જોઇને પણ આનંદ પામ્યાં હતાં. આર્ય કન્યાઓને અમે તે દિવસે તો આવકાર આપી ચુકયા હોઈએ પરંતુ આ પત્રદ્વારા અંતઃકરણપુર્વક આવકાર આપીએ છીએ.

આજકાલ દુનીયા કન્યાઓએ પોતાના પ્રવર્તતી અને ગ્રહ વિદ્યાના પ્રદેશો અહેરમાં કરવાના હાઉસ ઉઘાડયા જુવાઇ ૩૧, ૨૫ મીએ એકજ વખત કરી બતાવેલા છે. બાબુ વિદ્યા, ઘોડામત, ઝાંજરનું યુદ્ધ, તલવારનું યુદ્ધ, લાઠી યુદ્ધ, ગરબા વિગેરેમાં તેઓની કુશળતાથી સૌકોને મુગ્ધ કર્યા છે

આજના સસ્તા સાહિત્યના, વર્તમાનપત્રો અને માસિકો, સીનેમા અને અન્ય સહેલાં સાધનોના જમાનામાં આપણે ભણીએ છીએ કે હિંદના દુશ્મનો જેઓ હીંદુસ્તાનને રાજકીય, આર્થિક, સામાજીક અને અન્ય કરેક રીતે ગુલામીમાંજ સબડતું રાખવા માંગે છે, તેઓ હીંદુસ્તાનની કાળી બાજુઓજ જોઇને અને તેને અહેરમાં મુકીને હીંદુસ્તાનને કાળું મોઢવાનો કાયમ પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે. અમે ઘણેથી માનતા આવેલા છીએ કે એક પ્રજા કે દેશની સંસ્કૃતિના આદર્શોની પરિક્ષા અન્ય પ્રજા કે દેશના આદર્શોના ધોરણો પરથી થઇ શકતી નથી. તેમ કરવામાંજ સૌથી મોટામાં મોટી ભૂલ રહેલી છે. હીંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિ પણીજ પ્રાચીન છે. તેનો ભૂતકાળ ઘણોજ ઉજ્જવળ હતો અને આજે તેની પડતી દશામાં પણ તેણે જુદાં જુદાં ક્ષેત્રોમાં અનેક મહાન નર અને નારીઓ પેદા કરેલાં છે કે જેમને મનુષ્યજાતીના સૌથી શ્રેષ્ઠ નમુના તરીકે ઓળખાવી શકાય છે. હીંદુસ્તાનને વિશે એક સામાન્ય ટીકા એ થઈ રહી છે કે હીંદુસ્તાન પોતાની સ્ત્રી જાતી પ્રત્યે બેપરવાઈ બતાવી રહેલું છે, અને હીંદી સ્ત્રીઓનું સ્થાન સમાજમાં અસહ્ય અધમ છે. આ વસ્તુ નથી હીંદુસ્તાનના ભૂતકાળને વિશે ખરી, કે નથી વર્તમાનકાળને વિશે. સંભવિત છે કે પોતાની દુર્દશાને લીધે હીંદુસ્તાન પોતાની સ્ત્રી જાતીના માનસિક કે શારિરિક સ્થિતિને લોકના પ્રમાણમા પ્રગતિ નથી કરી શકયું. પરંતુ આપણી સ્ત્રી જાતીના આદર્શો દુનીયાની કોમ પણ જાતીના કરતાં ઉતરતા છે એવું અમે બીલકુલ સ્વિકારી શકતા નથી. એટલી વસ્તુ બેશક ખરી છે કે હીંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિ હીંદુસ્તાનને સઘળી વસ્તુ એકિદક નજરે જોવા દેતી નથી. તે આત્માના ભોગે દેહ અને મનની બીલકુલથી કરવાનું શીખવતી નથી. તેના મહાન આચાર્યો મનુષ્યની આધ્યાત્મિક, નૈતિક, માનસિક અને શારિરિક વિકાસને એક સાથે કરવાનું શીખવતા આવેલા છે. આર્યોજ આપણે પ્રાચીન તમજ અર્વાચીન હીંદમાં જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં મહાન સ્ત્રીઓ પેદા કરેલી જોઇએ છીએ. સીતા, સાવિત્રી ગાર્ગી મૈત્રેયી, અહલ્યા, મીરા એ સઘળી આપણી સ્ત્રી જાતીના અલંકારરૂપ છે.

હાલના જમાનામાં આપણી હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓને સ્વરક્ષણની માટે સઘળી કળાઓ શિખવાની જરૂર પડી રહી છે, પરંતુ આપણી સ્ત્રી જાતીની શારિરિક શક્તિ તરફ વધારે વજન આપવા જતા આત્મિક શક્તિની પણ અદ્વીતીય બક્ષીસ વધારે જરૂર છે, એ આપણે ભૂલી જવું નહિ જોઇએ. એ આ અગત્યની વસ્તુ આપણે વીસરી જઈશું તો આપણી સ્ત્રી જાતીને આપણે પશ્ચિમની નકલી સંસ્કૃતિજ બતાવી દઈશું પશ્ચિમની સંસ્કૃતિ અમુક રીતે ભલે ઉચ્ચ કહી છતા આપણા

દોડી આવનાર છોકરી બીજું મકાન કરવાની આપણે કશીજ જરૂર નથી. આપણી સ્ત્રીઓની પવિત્રતા, સાધ્વપણા, મહત્તા, સેવાભાવ અને સ્વાર્થ ત્યાગ—એ સુંદર ગુણોને ફેંકી દઈને પુરૂષની સાથે હરીફાઇ કરવાના અને પુરૂષ તરીકેના હકોને મારે દુરાગ્રહ કરવાના દુર્ગુણો મહણ કરવા હીંદુસ્તાન નહિજ ઇચ્છે. હીંદુસ્તાન આત્મિક શક્તિની કીંમત સમજે છે, અને પોતાની સ્ત્રીઓ પશ્ચિમની પદ્ધતિ પદ્ધ કરીને એ શક્તિ નાશ પામે એવું બનતું સેવાતું નહિ જોઇએ, પરંતુ એ શક્તિને એની રીતે બીલકુલની જોઇએ ને જેથી પુરૂષ અને સ્ત્રી વચ્ચે અને ગૃહ તેમજ સમાજ વચ્ચે ઓ બખર અને સૃષ્ટિ વચ્ચે એકરાગ રહે.

અંતમાં હોદ્દથી આવેલી બહેનોને અમે કહીશું કે તમારે શારિરિક આબાદીની જરૂર છે, તમારે કેળવણીની જરૂર છે પરંતુ એ શક્તિઓ બાલવયા જતા તમારી પ્રાચીન બહેનોનાં સુંદર આદર્શો અને તેમની આત્મશક્તિને ભુલી નહિ જતાં. તમારી શારિરિક શક્તિ ઉપર વિશેષ વજન દેશો નહિ તેમ તેમાની બળવાનીઓએ જેઓ તમારા સુંદર આદર્શો સમજવા વિના તમને ઉતારી પાડે છે અને પુરૂષની શક્તિ મેળવવાનું તમને સમજાવે છે તેઓને તમે સબુકારશો નહિ. જો તેમ કરશો તો હીંદુસ્તાનના આત્મને તમે નાશ કરશો. અમે આ દેશમાં તમને અંતઃકરણથી આવકાર આપીએ છીએ અને ઉમેદ રાખીએ છીએ કે સીતા, સાવિત્રી આદિ સ્ત્રી જાતીનો તમુનો નજર સમક્ષ રાખી. બારો ચીનનો પાદ સીખી અને સ્ત્રી જાતીને શોભવી ભારતવાસીનું ગૌરવ વધારશો.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

ફીનીક્સમાં આર્યકન્યા વિદ્યાલયની આજાઓ

ગયા સોમવારે આર્યકન્યા વિદ્યાલયની રજ આજાઓ પંડીત આનંદપ્રીયજીની આજેવાની નીચે ફીનીક્સ આવી હતી. બપોરના જમ્યા બાદ લગભગ ચાર વાગ્યે તેઓએ સુંદર ગરબો હાંડીઆ રાસ તથા બનુષ્ય બાબુનીકળા બતાવી હતી. ત્યારબાદ ચાર બાળાઓએ હીંદીમાં સુંદર ભાષણો કર્યા હતા અને ફીનીક્સની મુલાકાતને તીર્થયાત્રા રૂપે માની હતી. સ્વામી અખ્યાનંદજી, મી. એ. ફીસ્ટોફર પંડીત ખેતા જયંતીની પંડીત આનંદપ્રીયજી તથા મી. મણીલાલ ગાંધીએ ભાષણો કર્યા હતા. ત્યાર બાદ દુધ ચાહ લઇ વિદાયગીરી લીધી હતી. બાળાઓના પ્રયોગો જોવાને ફીનીક્સના મોટા હીંદીઓ તેમજ નેટીવો મોટી સંખ્યામાં હાજર થયા હતા.

વડોદરાની કન્યાઓને માન

ડરબનમાં એમ. કે. ગાંધી બ પ્રમેરીમાં હ. આફ્રિકાની હીંદુ મહાસભાએ વડોદરાની આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયની બાળાઓને માન આપ્યું હતું. તે વખતે બધા માણસોની હાજરી હતી તેમા સ્વામી અખ્યાનંદજી, પંડીત ખેતા જેમીની તથા પંડીત આનંદપ્રીયજીએ વ્યાખ્યાનો કર્યા હતાં.

બી સુરત એસોસીએશને પણ રોયલ પીક્ચર પેલેસમાં વડોદરાની બાળાઓને જાહેર આવકાર આપ્યો હતો. જે વખતે બાળાઓએ કસરતના પ્રયોગો ફરી બતાવ્યા હતા.

વડોદરાની બાળાઓ બીજા ઉપર જશે—આર્ય કન્યા વિદ્યાલયની બાળાઓ તા. ૫ મી ઓગસ્ટને રવિવારના રોજ સવારના ૧૦ વાગે ડરબનનાં બીચ ઉપર 'સર્વ' બાબત સેવીઝની' રમત જોવા જશે. તેમાં સર્વને પધારવા પ્રેમ ભરપુર આમંત્રણ કરવામાં આવ્યું છે.

ઇંગ્લાંડ ખરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફન્ડ

ફીમ્બર્લીની ઇન્ડિઅન વેલફેર એસોસીએસન તરફથી ખિદાર સંકટ નિવારણ ફન્ડ માટે પા. ૩૩–૧૪–૬ નો ફાળો કરી પટના બેંકમારફતથી બાબુ રજેન્દ્રપ્રસાદ પર મોકલી આપવામાં આવ્યો છે એમ. રા. દયાળ ભુદાના લખી જણાવે છે. દાણાની નામાવળી આવતા અંકમા પ્રગટ કરવામાં આવશે.

વિવિધ વર્તમાન

ઓકી સાથે આઠનો જન્મ—ચીનના દક્ષિણ ભાગના કવુન પ્રાંત શામાં શ્રી. શામસીંગના પત્નિએ આઠ બાળકોનો જન્મ આપ્યો છે તેમાં સાત છોકરાઓ છે તથા એક છોકરી છે. શ્રી. શામસીંગએ મચ્છી મારે છે. તેમના પત્નિ બુની ઇંન કહેને માનનાર છે તે મુજબ તે માને છે કે સાત તારા અને એક ચંદ્રમાને તે સાથી છે. સાત છોકરાઓનો જન્મ થયો જોયા તે પોતાને ભાગ્યશાળી માને છે અને એક છોકરી પોતાને આશ્વાસનરૂપ છે.

ફેદરલેંટ પક્ષેલનારનો ફોટ—ગોરેન્સોમાકંસણી ઓફ ચર્ચીલ્સ કહે છે કે અહીં પણ નેતાઓનો રાફડો ફાટેલો છે અને ઘેર ઘેર નેતાઓ થઇ બેઠેલા છે. એક સભામાં એક મહાશય ફેડરેટ દેહ પકેરી ને ભાષણ કરતા હતા તેમને એક બોલ્શેવીકપરે વિનયથી પોતાની ફેડ ગોલરીને ફાયદા થવા કહ્યું એટલે દેહ પકેરનાર મહાશય ઉકળી ગયા અને બોલ્શેવીકપરને કાઢી મુકવાનું ફરમાન કર્યું. ફેડ પકેરનાર ફેડની સાથે પોતાની દીઠ સંસ્કૃતિ પણ લાવી બધ એ સ્વાભાવિક છે.

પંચમ જયોર્જની સીલ્વર જયુબીલી—પ્રાર્થમ મીનીસ્ટરની ઓફીસમાંથી ખબર બહાર પડયા છે કે પંચમ જયોર્જને ગાદી ઉપર આવ્યાને પચીસ વર્ષ આવતા મે માસમાં પરાં થશે અને સીલ્વર જયુબીલી ઉજવાશે. તેમાં આમ મેવા વિસાયતની સરકારે અહીંના પ્રધાન જનરલ હેરટ્ઝ રોગને આમંત્રણ આપ્યું છે, ને તેમણે સ્વીકાર્યું છે. અને જો તેઓને કંઇ બધુ રોકાવું નહી પડે તો તેઓ લંડનમાં સીલ્વર જયુબીલી વખતે બાગ લેશે. બીજા અંગ્રેજ દેશના મંત્રીઓને પણ આમંત્રણ મળ્યાં છે.

જાપાનું લશ્કરજમ અમારિકી સેવાનો નીયમ છે તે બાદશાહોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને ધોકલી આપવા બાદેશ્યાની કરવી. એવી બાદશાહે પોતાનો ધર્મ ચરો અને અમને ઉધરાણીએ નીકળવાનો ધર્મ અને વખત બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'

યુનિયનના રાજરંગ

દક્ષિણ આફ્રિકાના દેશીઓ—રમખેદના આંકડાઓ દૂર કરો—કચ્ચ કોકોનું વિચિત્ર માનસ—સામ્રાજ્યની અંદર કે બહાર? અકબરના માર્ગમાં કાંટા—ખેડૂતો અને સરકાર.

દેશીઓ પણ સ્વરાજ માગશે

શ્રી. પેલીનિત્ઝી ઇંગ્લાંડનો એક પ્રસિદ્ધ વિદ્વાનસાક્ષી છે. તેણે ન્યુ ઝેલેન્ડમાંના ફેડરેશનની વિષયવ્યાપ્ત પરિષદમાં બનરસ અઠંગના પ્રયત્નપર ઘટઘોટનું રેન્ડ યુનિવર્સિટીમાં દેશી પ્રજા પર ભાષણ કરતાં. બહુસંખ્ય નવા સંતો ઉચ્ચાર્યા હતા તેણે કહ્યું કે દેશી પ્રજા ગોરા પર બોજારૂપ કહેવાય છે. બોઅર ખેડનાર દેશીઓજ છે ગોરાઓ આજે વહેલા મોડા તેને માટે જોઇતું પડશે. ત્યાં સુધી ગોરા, રંગભેદના પ્રશ્ન વગર, કેળવણીસંસ્થાના ફાઉંડરીલના દેશો ન સ્વીકારે ત્યાં સુધી દેશી કેળવણીના પ્રશ્નો ચર્ચા ફારસ છે, ભ્રમમાત્રિક છે. મોટું આફ્રિકા સમાન કેળવણીના હકદાર દેશીને નથી આપતું. દેશી સ્ટાફે ડાયરેક્ટરના અને આફ્રિકે પ્રતિનિધિરૂપ રંગભેદ ઉભા છે દેશી ને ઉન્નતો હોય તો તેઓની હસ્તી ન હોય. એ પરાજય બતાવે છે કે દેશીમાં વારસાની હસ્તી સ્થિત નથી. છેવટે જેમ આફ્રિકન્સ બોલનારો કચ્ચ પોતાનું સ્વત્વ માગે છે, તે આજે તે માગે છે, આત્મ-નિર્ણય માગે છે તેમ દેશી પણ સ્વરાજ, રાજદ્વારી અને સામાજિક સ્વતંત્રતા માગશે. હું ગોરા તરીકે ગોરાના હકો સર્વોપરી માનું, પણ દેશીઓ પોતાના હકો માગે તે સામે વાંધો ન લઉં.

કચ્ચ કોકોનું કોકડયુદ્ધપર્વ

ન્યુ ઝેલેન્ડમાંના કોમોવીલ્થ કોન્ફરન્સ સમક્ષ કેપ બ્રેન્ચ વાંચતાં, રેન્ડ યુનિવર્સિટીના કોલવાનો, પ્રો. તોઝો પુસ્તકમાં કચ્ચ મનોદશાનું ચિત્ર રજુ કર્યું હતું. તેણે કહ્યું કે હું કચ્ચ આફ્રિકન છું. મેં ઘ આફ્રિકાનાસ્તી ઇતિહાસ અભ્યાસ કર્યો છે. તેઓ આંતર પ્રરાજીતતામાં માનતા નથી. તેઓ એકસ્વવાસ સ્થિતિમાં આનંદ માને છે, તેને પસંદ કરે છે અને શોધે છે. તે મેળવવા તેઓએ ભોગ આપેલ છે અને આપે છે. અમારો ઇતિહાસ બતાવે છે કે જ્યારે કચ્ચ વિભાગને સરકાર કે પડોશી પસંદ ન પડે તો તેઓ ગાડું તૈયાર કરે અને નવું સ્ટેટ શોધવા ઉપડે. જેઓ પ્રસ્થાન કરી ગયેલા તેઓ. પણ અરસપરસ જળાતા નદિ અને નાના નાના વિભાગો આ વલણ બતાવે. તેઓ એકસ્વવાસના ઉજવનમાં જન્મ્યા અને ઉછર્યા અને આજેય તેને પળાવી રહે છે. આ સિદ્ધિને સાક્ષાત્કાર દેહમ સમાપ્તિ છીએ. આમ કહેવાને કાંઇ બીજાના બળ પણ-બહારવાળી આવે નહિ. પણ અંગારાગોના વહેતા સ્વતંત્ર પ્રજાસત્તાક-ને બ્રિટિશ સામ્રાજ્ય તેનું સ્વરાજ કરવા ન આપ્યું તો—ઉપ્યું કરવા માગે છે બ્રિટિશ પ્રજાજીવન મદદ કરવાને બદલે આ બાબતમાં પુષ્કળ અંતરાય માગે છે આપણા મહેમાનો કદાચ કહેશે કે આપણા દોકાને કોરપુલાલમાં ગોકમરા કોઢેલ્લે. હું તો કહીશ કે આમે તો તને બહલે નસાન પાલા-ગોટમાં મોટરીમાં ફરીએ

પ્રો. કુલના આ ભાષણે બાદ ઉદ્ગારપાઠ મેળવ કર્યો છે.

પ્રો. મલાન પછે ચઢવા

આજસુધી ... મલાન પરદા પાછળ બ્યુહો રચેલા અને બનરલ હર્ટઝોગનું ગદાવરદું આગળ્યું. પણ કેપના નાદવાદીઓની કોંગ્રેસ ગયા આફ્રિકાદીપના સમરસેટ વેસ્ટ ખાને આવે મળી ત્યારે તો તેમણે બનરલ હર્ટઝોગ આગે અલ્ટ્રા યુદ્ધ જાહેર કર્યું છે. તેણે બોઅરભાના કાવાદાવોમાં ના ખાંચોમાં માટેની ટ્રેપ ગ્રેપ જગાવ્યા હતા, અને કોએલીશિનને નિરાશા બનક નિવેદનો બહાર કરી હતી તમણે બનરલ હર્ટઝોગને 'સેડ્ડી ઓફ નાઈન્ટ્સ,' બનરલ સ્મટસને 'વાય' અને બનરલ સ્મટસના પોર્ટ અબિસાબેલનાં બાયણને 'વાયના મુખનું બલ્લ' સાથે સરખાવ્યા હતા.

અકબ અને વાદેમ

સ્વદેશ પ્રધાન મી. સ્ટાઉમેયરે ક્રિમદાદામાં બાયણ કરતાં કેટલાક ખીનપામાદાર વહેંમોનો ઉલ્લેખ ર્યો હતો અને કહ્યું હતું કે આજનાં એકયના, પક્ષોના ભેદાબ્યુના મારામાં. એક વિશ્વરૂપ વસ્તુ વહેમ છે કેટલાકને કે. મલાન વિશે, કેટલાકને બનરલ હર્ટઝોગ વિશે, અને કેટલાકને બોઅરબુનાં કાવાદા વિશે વહેમ છે પણ બનરાબુના પ્રેમમાં આપ બે તો બાયજ. સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીએ બ્રિટિશ સંબંધ દૃઢાવવાની કસમ ખેલાની છે, પણ પ્રજાસત્તાકવાદ વિશે બોલ્યા નથી. ... દાખને તે વિશે મત આપવાની પૂરી તકપાર્ટ છે તેમણે કહ્યું કે કોમ્બિશિનથી જુના ભાગા દૂર થયા છે, અને ગાંઠિ સલાહનો વાયો નાખ્યો છે

અકૂત મેળવવા ન મથો

મિડેલબર્ગમાં એક બાયણ દ્વારા, બાજોના પ્રધાન મી. ક્રુગને બોઅરો બાદ્યો ઉપર આપીન બિબાદા રહે તે સારૂ ચેતવણી બાપી હતી. તેમણે બાંદર રૂપે : બોઅરોનો વિબાસ તોડ્યા વગર, અબો બોઅરોના પ્રશ્નો ઉકેલવાની મારબ્યા રાખીએ છીએ. અમો બોઅરોને પગભર કરવા મદદ કરીએ. પણ તેને કમેસના દુઃખનિવારણ તરીકે ન ગણવા. દક્ષિણ આફ્રિકા બોની દરેકની દૃષ્ટિએ પનવાન દેશ બાયો તેમાં તેને પણ વર્ષો લાગી જાબ્યો ઉપર આધાર રાખવો પડશે બોઅરોબુના બાયણના સંબંધમાં મી. ક્રુગર કહ્યું : દેશનાં અકબ ... કિ કાયદાઓ પસાર કરવાની જરૂર હતી.

'Phone 327 Tel. add. 'Letopco.''
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter
ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે હાલ. ગાહકોને ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. ઓર્ડરો પાઠવો.
P. O. Box 755. 63 Grant St. Durban

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

બ્રીટીશ ગીયાના, અને ડચ ઈન્ડિઅન આર્કીપેલેગોના સભ્યોએ કમીટીને તપાસમાં નહતી પાડેલ્યાત-જવાની મુસાફરી અને ડેમેરારા તથા ગીનીની જંગલી દશા.

(ગતાંકથી ચાલુ)

પ્રકરણ બીજું

દક્ષિણ અમેરીકાની સફારમ

જે વે ૬. અમેરીકાના ટ્રોપીકલ બેલ્ટ પર આવીયેલે, જેમાં બ્રીટીશ ઇન્ડીઅન ટાપુઓ-બાર્બેડોઝ, જમૈકા અને ટ્રીનીડાડની ખરતી અને ૬૦ બોલાં જે કે હીંદી પ્રવાહનો માટે આકર્ષક અને. ટ્રીનીડાડમાં તો કુલ વસ્તીના ૩૨ ટકા હીંદી વેપાર અને હીંદી કોમ ત્યાં ૬૨ રીતે જમેલી અને ફેલાયેલ છે એમ સાધારણ રીતે કહી શકાય. પણ બધાયે બ્રીટીશ વેસ્ટ ઇન્ડીઅન ટાપુઓમાં જમીનની સપાટી મર્યાદિત છે તેથી હીંદી વસવાટનાં સ્વપ્ન હેતુ તરીકે તેમને વિસ્તાર કરવા આવશ્યક નહિ છે વળી આ ટાપુઓ લાંબા વખતથી વસેલા છે, ખાસેલા અને ચીય વસ્તીવાળા છે. ૧૯૩૧ માં આ ટાપુઓની વસ્તીની બીનતા આ પ્રમાણે હતી:

બાર્બેડોઝ:	૧૨	ચોરસ	માઇલે	૧૦૪૬	માણસ
જમૈકા:	..	..	..	૨૩૬	..
ટ્રીનીડાડ અને ટોબેગો:	..	..	..	૨૨૫	..

બ્રીટીશ ગીયાના

દક્ષિણ અમેરીકા ખંડને સાગર કાંઠે બ્રીટીશ ગીયાનાનું કોલોની વધારે આકર્ષક પરિસ્થિતિ આપે એવું દેખાય છે બાકી વસ્તી વગરનો અસ્પર્શેલો વિશાળ પ્રદેશ પડયો છે. ૮૯,૪૮૦ ચોરસ માઇલનો એ પ્રદેશની ૧૯૩૧ માં માત્ર ૩,૩૩,૬૭૯ જેટલી ૬૨ ચોરસ માઇલે ૩૨ માણસની વસ્તી હતી. બ્રીટીશ ગીયાનાની વસ્તીનો ઘણો ખરો ભાગ દરિયા કાંઠાનું દશ માઇલની સપાટીની અંદરજ વસે છે, અને કેરીબના અંદરનો ભાગ આબોહવે જંગલી સ્થિતિમાં છે. છેલ્લાં સો વર્ષ દરમીયાન બ્રીટીશ ગીયાના આર્થીક રીતે એમનું એમ રહ્યું છે. કોલોનીનો આર્થીક મતિલાસ આ પ્રમાણે છે:

વર્ષ	વસ્તી	નિકાસ થયેલી ખાંડ અને બીજા પાકની નિકાસ પાઉંડ	બધા જ પ્રકારના ચોરસ માઇલ દીઠ નિકાસ પાઉંડ	આયાત પાઉંડ	વેપાર
૧૮૩૧	૬૮,૦૦૦	૧૬,૦૦૦	૧૮,૪૭૭,૭૮૬	૨૬,૩૫,૩૭૮	૮૬
૧૯૨૫	૩૩૪,૦૦૦	૬૩,૧૦૦	૧૫,૫૧,૦૪૫	૨૬,૧૭,૦૬૬	૫૩
૧૯૩૧...	૩,૩૩,૬૭૯	૧,૨૯,૩૪૬	૧૨,૫૭,૨૩૬	૨૦,૧૦૪૬૨,	૬૨

બ્રીટીશ ગીયાના

બ્રીટીશ ગીયાનાના ખેતીના ઉદ્યોગને મજુરી પુરી પાડવામાં ૧૮૩૮ થી હીંદી વસાહતને ઘણો ભાગ બજાવ્યો છે ગીરમીટીયા તરીકે આ ઉદ્યોગ કોલોનીનું જીવન રક્ત છે. આજે કોલોનીની ૪૨ ટકા વસ્તી હીંદી ગીરમીટીયા અને તેમ વંશ જોની છે તેઓએ પોતાના માટે સુંદર ફીનાં મેળવી છે એ વિશે શક નથી. ૧૯૨૨ અને ૧૯૨૫ માં બ્રીટીશ ગીયાનાની સરકાર હીંદી સેટલરોને આવવા અને એમને જમીનના ટુકડા વગર કીમતે આપવા તૈયાર હતી ત્યારે ખેડુતની ૩૦૦ કુટુંબ દીઠ પા. ૨૩૦ નું ખર્ચ સરકારને આવત, પણ નાણાની અને વેપાર મંદીને કારણે આ યોજનાને આગળ ધપાવવામાં કશો પગલાં ભરી ના શકાયાં.

બ્રીટીશ ગીયાના અટકેલા વિકાસની સ્થિતિમાં છે. કોલોનીનો પ્રાથમીક પાક પરજ નભે છે, પણ દુનીયાની બજારના મંદીને લીધે, ખાંડી પરદેશ ચડાવી મુકાય એમ નથી.

દેશનો કિનારીનો એક મોટો ભાગજ વસેલો છે. અને બાકીલેલો છે હિન્ટરલેન્ડ, ઘણાકરમ ઓછામાંથે દરા માઈલ એકદર જમીન-બાઉંડર લાગ, ગહરો વિસ્તારે દ્વારા જમીનને તૈયાર કરવા પાછળ બાકીલેલામાં આવે તો.—બાકસરકારક વસવાટને માટે મોજુ છે. આંતરીક ભાગમાં ૬૬,૦૦૦ ચોરસ માઇલનો વિજ્ઞાન વનનો પ્રદેશ અને સાવાનાઓનો ૨૬,૦૦૦ માઇલનો પ્રદેશ પડયો છે. ૧૯૩૧ ના કોલોનીયલ કમીશનના અહેવાલમાં, કોલોનીનું ભાવિ ખેતીના બીજવણા અને જંગલોના ઉપયોગ પર આધાર રાખે છે, કોલોનીનો તો જરૂરી જમીન સિવાય કશું જ આપી શકે એટલે જરૂરી મુડી અને મનુષ્યબળ તો અત્યારેજ આવવું જોઇએ.

તંદુરસ્તીની બાબતમાં બ્રીટીશ ગીયાનાનું રેકર્ડ ખરાબ છે, પણ કમીટીને એવો ખુલાસો છે કે સુધારવાનો પ્રોજ-નાઓનો મોટો ભાગ અમલ થયા બાદ ગામડાઓમાં, એસ્ટેટોમાં અને જેલોજ ટાઉનમાં જાહેર આરોગ્ય વધ્યું છે અભ્યાસેલ. પ્રદેશમાં વસવાટ કરવા ન પહેલા ગ્રેડમાં કારકુની સગવડ, સુધારકારી ખાતું, અને ગોરાઓમાં પીવાના પાણીનો જરૂરીયાત મેળવવા પ્રશ્ન પહોંચી લેવાની જરૂર છે

ડચ ઈન્ડિઅન આર્કીપેલેગો

ડચ કમીટીએ હીંદી વસવાટ માટે ડચ ઈન્ડિઅન આર્કીપેલેગો તરફ લક્ષ ખેંચે છે. તે ઝડપથી માટે નહિ કે તેના મુખ્ય ટાપુઓ સાથે હાલનું ઔદ્યોગિક સંબંધ છે, પણ હાલના ભારી વેપાર અને રહેવાનું માટે આર્કીપેલેગો ઉત્તેજક આકર્ષણ કરતાં ઓછા રહેવાની એવા માટે.

આર્કીપેલેગો ગુલાબાથી ઓસ્ટ્રેલીયાના ઉત્તર કિનારે સુધી પથરાયેલું છે તેમાં સુમાત્રા, જાવા, સેલિબ્સ બોર્નીયો, મિલીયાસ્સ, ન્યુગીની અને અડોસાપડોશના દ્વીપસમુહો આવેલા છે. તે હીંદી મહાસાગર અને પાસિફિક મહાસાગરને જુદા પાડે છે. આ ટાપુઓ વચ્ચેના સાંકડા મુકામોમાં અસંખ્ય હોડ અને દુર પૂર્વ વચ્ચેનો વેપાર પસાર થવો જાણીતા સિંગાપોરમાં સિવાય, આ બધાયે ટાપુઓ ડચ-દરી સત્તાઓના બંધનમાં છે. આર્કીપેલેગોનું કુલ ક્ષેત્રફળ ૭૩૫ લાખ ચોરસ માઇલનો જોખ સપાટી છે. વસ્તી આશરે ૬ કરોડની છે વસ્તી ની દ્રષ્ટીએ તો આર્કીપેલેગોના, પ્રમાણમાં ઓ-ન ના પ્રદેશોમાં છે એટલે બનવા અને મકુરા સિવાય ૧૫૧ ચોરસ માઇલ છે ત્યાં વસ્તી ૪,૨૭,૧૮૦૦ ૬૨ ચોરસ માઇલે ૮૧૮ માણસની છે હવે બ્યુગીનામાં ચોરસ માઇલે માત્ર ચાર માણસો રહે છે.

ન્યુગીની અને બોર્નિયો

આમ જ્યાં વસ્તીની ગીચતા કે આપતા આદિવાસીઓના જુદા જુદા દેશોની કુદરતી કોલસાની ખાણ ન આપી શકે એવાની સરકૃતિ મુજબ દીઠયા આવી અને ત્યાં દેશી આર્થિક વિકાસ અને વસ્તીનો વધારો થયો. આ પ્રાચીન સંસ્કૃતિ વખારે દુરના ટાપુઓ સુધી ન ગઈ અને બોર્નિયો અને ન્યુ ગીનીના મુળ લોકો આજેય જંગલી અવસ્થામાં છે. તેથી ન્યુગીનીના પાપુઅન લોકો અને બોર્નિયોના ડાક લોકો, સરકારી શાસનને અભાવે, હજુ ગઈકાલ સુધી માનવો શિકાર અને એવી જંગલી રીતોમાં માનતા અને તેથી વસ્તી ઘટી અને અનારોગ્યે પર કર્યું. હોવે કે આ દેશોનાં અવાનાં જોગ્ય કુદરતી સાધનો અને ફળદ્રુપ જમી છે છતાં તેનો આ સંજોગોમાં વિકાસ તદ્દન અશકય હતો.

બોર્નિયો અને ન્યુગીનીની ખીલવણી માટે પ્રયાસ હજુ તાજેતરમાંજ થયો છે. મલાયા અને બોર્નિયોની ખીલવણી ચીના મીરમોટીયા દ્વારા કરાઈ રહી છે. સિંહદ્વીપમાં ચીનાઓની વસ્તી એ તૃતીયાંશ હોવાથી મલાયાના મલાય લોકો ચીનની વસ્તીના વધતા જતાં રાજદ્વારી બળથી ચોંકયા છે. તેને પરિણામે સરકારે ચીનાની રાજદ્વારી સત્તા કુમેન્દ્વાન્યને દબાવી દીધી છે.

આર્કિપેલેગોના બ્રીટીશ વિભાગો મલાયા, નોર્થ બોર્નિયો અને ન્યુગીનીનો અર્ધો ટાપુ છે. આ પ્રદેશોની કુદરતી સમૃદ્ધિ જાણીતી છે. મલાયાની નિકાસ, વસ્તીના માથા દીઠ, દુનીયામાં સૌથી વધારે છે. નોર્થ બોર્નિયો બ્રિટીશના ટાપુની સરખી અક્ષાંશમાં છે, અને ત્યાં વદાળો ચાલે એવી નદીઓ અને પુષ્કળ વરસાદ છે. દક્ષિણમાં ન્યુગીની સૌથી ઓછો આબાદ પ્રદેશ છે. તેનું ક્ષેત્રફળ ૩,૨૭૦૦૦૦ ચોરસ માઈલ છે. તેના અર્ધા ભાગ પર ઓસ્ટ્રેલીયાનું કામનવેલ્થ રાજ કરે છે. બાકીનો અર્ધો ભાગ નેધરલેન્ડઝ સરકારને કબજે છે.

બ્રીટીશ હકુમત હેઠળના ટાપુમાં પાપુઆનો મુળ બ્રીટીશ પ્રદેશ અને જુનો જર્મન પ્રદેશ ન્યુગીની જે આજે ઓસ્ટ્રેલીઆને મેન્ડેટ હેઠળ અપાયો છે—એ છે. એમાંયપણ મજુરી દુર રાષ્ટ્રવાદી નીતીને લઈ આ પ્રદેશ આર્થિક રીતે અધમ દશામાં છે, છતાંયે તેમાં મોટી વસ્તી પોષાઈ રહી એવી ફળદ્રુપ જમીન છે

મલાયા

મલાયાનું ક્ષેત્ર ળ ૫૬૦૦૦ ચોરસ માઈલથી સહેજ વધારે છે અને વસ્તી ૪૬ લાખ છે. તેમાં ૬ થી સાત લાખ દ્વીપોમાં છે. ચીનાઓ ૧૭ લાખ છે. બાકી મુળ વસતી મલાયો ૧૬ લાખ ૮૦ હજાર છે. મલાયામાં વાવેતરોમાંજ મળે ત્યારે દ્વીપોમાં નોકર રખાયા છે. બાકી ચીનાઓ વેપારમાં અને ખેતીની બાજીમાં છે. રાજેન્દરની વેપાર મંદી દરમીયાન સંખ્યાબંધ દ્વીપોમાંના સરકારની અને તેઓની મરજી વિરૂદ્ધ રીપેટ્રીએટ કરવામાં આવ્યા છે. મલાયાના ગવર્નર સર ક્લાસેન્દીના કથન અનુસાર ગીરમીટમાં નોંધાયેલા પગારમાં કરેલો ઘટાડો સ્વીકારવાને બદલે આવા રીપેટ્રીએશન માટે દરખ પાડી. બીજી બાજુથી ચીનાઓએ રીપેટ્રીએશનને બદલે પગારનો ઘટાડો સ્વીકાર્યો. પરિણામે મલાયાની દ્વીપો વસ્તીમાં ઘટાડો થયો છે ત્યારે ચીનાની વસ્તીમાં વધારો થયો છે. મલાયા દ્વીપના વ્યક્તિગત સેટલરો માટે કુદરતી બાદ કમીશને જણાવ્યું છે. પણ તેની વિચારણ કેટલની વધારે જગ્યા ગોજના માટે નહિ (અપૂર્ણ)

હબસીનો કુલગુરૂ

(૪)

(ગતાંકથી ચાલુ)

બાજરા વિદ્યાર્થી ગામડાંમાંથી આવ્યા હતા. જ્યાં મોકાનો મોટે ભાગે એની ઉપર આધાર હતો. એટલે એકનજીવન ઉપર વિદ્યાર્થીને અરૂચિ ન થઈ જાય એ પણ સંભાળવાનું હતું. વિદ્યાર્થી હોસ્ટેલમાં ન તબાધ જાય, તે હાથ ધોવરાવાને બદલે બુદ્ધિજીવી બને એવા બિચારા ન પડે એ પણ વેા ધ્યાનને જોવાનું હતું.

નિશાળ ઉઘડયા પછી ત્રણ માસે હસ્કેથથી એક માણસ દુર આવેલું એક ખેતર વેચાતું હતું. તે વોશિંગ્ટને જોયું તેા શાળાના કામનું હતું. પણ એના ૫૦૦ ડોલર જોઇતા હતા તે કયાંથી અજુવાર ખેતરવાળાએ કહ્યું કે ૨૫૦ ડોલર ટુગાડી રે પકા આપેા, ને બાકીના ૨૫૦ વર્ષની અંદર ભરવાના વહાર કરેા, તેા ખેતરનો કબજો તરત તમને આપું. વોશિંગ્ટને હેમ્પટન ઇન્સ્ટિટયુટના કારાધ્યક્ષ જનરલ આર્મસ્ટ્રોને વિનંતી કરી કે ૨૫૦ ડોલર મને આપવા આપેા. જનરલે જવાબ આપેા કે સંસ્થાના પૈસા આપવાનો તેા મને અધિકાર નથી, પણ મારાં ગાંઠનાં નાણાંમાંથી તમને જોઇતી રકમ હું ખુશીથી આપીશ.

ખેતર આમ વેચાતું રાખ્યું, ત્યાં શાળા ફેરવી નાંખી, ને ખેડાણમાં ને કુકડીઘરમાં પણ વર્ગ બેસાડયા.

બપોર પછી શાળા છૂટે બાદ બહેને ખેતર ઉપરના મકાનને શાળાલેખાં બનાવવાનું લગભગ બધું કામ વિદ્યાર્થીજ કરતા મકાનનું કામ પતું, બેહને જમીન સાફ કરીને કામ મેાલ વાળવાનો વોશિંગ્ટને વિચાર કર્યો. તદ્દન વિદ્યાર્થીઓ આગળ બેસે આ વાત મૂકી તેા બે જોને બહુ ગમી તેા નહિ. બીજે દીવસે ને બાકીનું બેને કાં સાવેપણે ને બેને સમાલપ નહિ. વળી આવા કામમાં બેને હીનપણ જેવું પણ લાગે, પણ વોશીંગ્ટન પોતેજ કુદાડી લઈને આગળ થાય, બેટલે વિદ્યાર્થી પણ બાજતાં બાળસી જાય ને બેને અનુસરે. ગામ કરતાંકરતાં ૨૦ બેકર જમીન સાફ કરીને બેમાં વાવણી કરી.

ત્યાં તેા મિસ ફેવિથુમને ઉછીનો લીધેલો રકમ પાછા કરવાના પ્રયત્ન આદર્યા. હસ્કેથનાં ગોરાં તથા હબસી કુટુંબ પાસેથી હાનમા આવેલાં બારાં રોટી ને બેવું બેવું બનાવી વેચાય બેવા 'ફ્રેસર' બેણે ગોઠવ્યાં. ખુલામીમાંથી છુટેલા હબસી કામદાર ૨૫ સેંટ કામદાર ૧ સેંટ આપતા કામ ગોઠવું બાપે તેા ૬૫ સેંટરીના સાહા આપે. બેક દિવસ બેક વર્ષ વર્ષની ૬૬ બાર્ષ ઘટેલ પણ સ્વપ્ન વધતાં પસેરીને વોશિંગ્ટન આગળ આવી, અને કહ્યું 'આ ૭૦ ઈંડા મ્યેા, અને આ બાળકોના શિક્ષણમાં તે વાપરજો'

વોશિંગ્ટન લખે છે: હસ્કેથ શાળાનો આરંભ થયા પછી મને બેને અર્થે અનેક કાગ મળ્યાં છે, પણ આ બાનથી

મારે કંઈ જોઈતું આવ્યું થયું એટલું બીજા જોઈ કાનથી નથી થયું.'

(૫)

ગુજરાતીની સૃષ્ટિ

ગયા માસમાં જનરલ મારીસને આપવાનાં ૨૫૦ ડોલર ઉભા થઈ ગયા, બીજે જે માસે જમીનની બાકીની કિમ્મત ભરાઈ ગઈ, અને સૌ એકર જમીનનો બોજ મળી ગયો. ઘણાખરા પૈસા ઉત્સવ જલસા ને નાનાંનાનાં વ્યક્તિગત દાનમાંથી આવ્યા હતા.

ફરકેટ્ટના એક ગોરાએ રહ ને અંધ ઘોડો આપ્યો તે તો શાળાની માલેકીનું પહેલું જનાવર હતું. બીજા વર્ષમાં શાળા આગણ ૨૦૦ ઘોડા, વછેરા, ગાય, વાછડાં ને બળદ તથા ઘેટાબકરાની ગોટી સંખ્યા થઈ ગઈ હતી.

વિદ્યાર્થીની સંખ્યા સતત વધ્યા કરતી હતી. એટલે એના ૬,૦૦૦ ડોલર બેસે એવા મકાનના નકશા તૈયાર કર્યા. મિસ ફેવિકસન વિલીય હાથે ઉધરાવવા ઉત્તરાખંડમાં ગઈ. એક લેબિયાતને અમુક દિવસે ૪૦૦ ડોલર ચુકવવાનું વોશીંગ્ટને વચન આપ્યું હતું. તે દિવસે સવારે એની આશા એક ડોલર નહોતો. કયા બન્યે દ્રવ્ય આવી, એમાંથી મિસ ફેવિકસને બોકલેલો રોકડા ૪૦૦ ડોલરનો એક ચીકબ્યો.

નિયમિત વર્ગે પૂરા થાય એટલે વિદ્યાર્થીઓ નવા મકાનનો પાયો ખોદવા નીકળી પડતા. પણ મકાન પૂરું થયું તે પૂર્વે વોશીંગ્ટનનો ઠીક કસ નીકળ્યો. તે સર્યે છેઃ પૈસાનું કાંઈ ઠેકાણું ન હોય, અને માણસે મકાન ચણવા ને શાળાની સાધનસામગ્રી એકત્ર કરવા પ્રયત્ન કરે એનો જોને અણઘર નથી તે કહ્યામ અમારી કહ્યાઈ ન જુની થઈ. ફરકેટ્ટના આરંભના વર્ષોમાં રાત ઉપર રાત હું પથારી ઉપર પડખાં ફેરવ્યા કરું, પણ ઉંઘ ન આવે, કારણ પૈસા સંબંધી અનિશ્ચિતતા ને ચિંતા રહ્યા કરતી. હું જાણતો હતો કે હું આનો પ્રયોગ કરતો હતો કે દક્ષિણી કોઈ મોટી શિક્ષણસંસ્થા તબી કરીને બકાલી શકે કે નહિ.....આ સર્વનો મન ઉપર જેવો બોજો રહેતો કે બીજો એક ગોરસ તણ ઉપર દબાવ રતલનું દબાણ ન હોય.'

વોશીંગ્ટને નકી કર્યું કે વિદ્યાર્થીઓને ખેતી ને ઘરકામ જ ન શીખવવું, પણ મકાન પણ એની આગણ જ ચણાવવાં. આવાં મકાન બહારના અનુભવી કારીગરે ચણેલાં મકાન જેવાં સુરેખ ને આરામજનક ન થાય, પણ સંસ્કૃતિ ને સ્વાવલંબન એને વીંધે શીખવામ. તેનામાં આરામ કે સુરેખતા ન હોય એનો ખંજ વળી જાય. ખૂબ ખામે થાય, પણ એમાંથી ભવિષ્યને સારૂ ઉપયોગી બોધ મળે.

વિદ્યાર્થી પાસે મકાન ચણાવવાની પદ્ધતિ સતત ચાલુ રહી, એટલે ૧૯૦૦માં નાનામોટાં ૪૦ મકાન હતાં. એમાંથી ૪ વિના બાકીનાં બીજા બધાં વિદ્યાર્થીનાં ચણેલાં હતાં. એટલે બોધ પણ પ્રકાર કે કહ્યું મકાન આજ બનાવવું હોય તો નકશા દોરવાથી માંડીને વીજળીના તાર જડવા સુધીનું બધું કામ ફરકેટ્ટના શિક્ષક ને વિદ્યાર્થી કરી શકે છે, ને બહારથી એક કારીગરને પણ બોલાવો પડતો નથી.

વોશીંગ્ટને ઇંટની ભઠ્ઠી પણ કરી, જોકે એમાં એને ખૂબ મુશ્કેલી આવી. ઘુંટણ લગી પગ બારમાં રહે એવી ઊંડાણમાં વિદ્યાર્થીઓએ કલાક ઉપર કલાક માટીની ખાડમાં રહેવું એ રમતવાત નહોતી. વળી બાજુમાં ભઠ્ઠી બનતી ત્યારે એનો એકએક વાર દબદબો ઇંટનો નાશ થયો. પોતા બારણા એક રોલરેય ન મળે, એટલે વોશીંગ્ટને પોતાનું પડિયાળ ઘરેણે મૂકયું, અને એના રપ ડોલર આવ્યા એમાંથી નવી ભઠ્ઠી કરી. પરંતુ આજુબાજુ એનો પ્રયત્ન સફળ થયો.

ફરકેટ્ટમાં ઈંટકામ આજ એટલું મહત્વનું છે કે ૧૯૦૦ માં વિદ્યાર્થીઓએ ૧૨ લાખ પ્રથમ પંક્તિની ઈંટ બને તે બબરમાં બધી બાબ એવી બનાવી. ઘણી કોઠીબંધ તરફો ઈંટનો બંધો કીધ્યા, ને દક્ષિણાખંડમાં એ બંધો કરવા મંડયા.

ગાડી, ગાડાં, ને બગી બનાવવામાં પણ ઔદ્યોગિક શિક્ષણનો સિદ્ધાન્ત અમલમાં મુકયો. ફરકેટ્ટમાં હવે એવાં કોઠીબંધ વાહન વપરાય છે, તે તે એકએક વિદ્યાર્થીઓએ બનાવેલાં છે; તે ઉપરાંત સ્થાનિક બજારમાં પણ વાહન વેચવા બાબ છે.

કોયમ વિદ્યાર્થીને ન મળે બતાં બીજે વર્ષ વિદ્યાર્થીની સંખ્યા ૨૫૦ ઉપર ગઈ. અને પહેલા મકાનનો કાંઈક ભાગ રહેવા જેવો થયો, એટલે બ્રાત્રાલયનો આરંભ કર્યો. રસોઈ કે જમવા નહોતી; પણ મકાન નીચેની માટી વિદ્યાર્થી બાગણ બોદાથી કાઢીને વોશીંગ્ટને આખા ઉનાળાનું એક બોજું બનાવ્યું, ને લાં રસોઈ ને જમવા કર્યા: ઘરવખરી બાબે નહિ, બીજે ચૂલાવાની પાદલી મકાન ચણવામાં વાપરી હતી તેનો મેજ કામચલાઉ કર્યો. અને ખટવા બના નહિ, એટલે ઉપાડા ચૂલા ઉપર જાવાર રાંધવાનું કર્યું.

ચારબાતમાં સૌનૂચે ઠેકાણું ન બળે. રસોઈ કાં બાજી હોય કાં દુબાઈ ગઈ હોય, કાં મીઠું નાખવાનું રહી ગયું હોય. એક દિવસ એક છોકરીને ચિરામબ્ધ કાંઈ બન્યું નહિ, એટલે કુવે બાજી પીવા ગઈ તો સીંચણિ તૂટી ગયું હતું. ને બાજી બેંચાય એમ નહોતું છોકરી પાછી વળી, ને વોશીંગ્ટન સંભળાતો હતો એના બબદાયા બોલી, 'બો શાળામાં તો આપણને પીવા બાજીયે મળતું નથી. પીરજનો દબ મીઠાં છે. બગીરબ પરિણામે અબ્યવસ્થામાંથી બવસ્થા સિદ્ધ થઈ.

રજકણ

બંધાર આત્માના અવાજને ન સંભળાતા દુનીયાના બોટા અવાજને સંભાળનાર દુઃખી બાપ છે.

* * *

જે પ્રેમરે આપ્યું છે તેને તરછોડો નહીં. અને ન લેબ તેને મારે બોટા દાવા ન મારો.

* * *

પ્રેમના પ્રવાહમા મીઠા શાંત રાગેરના મોજાથી નિર્દોષ અને દાવી બોરો કયાંય ચસકાબ જાણે.

* * *

કદમાં કદા દુશ્મન પ્રતી પણ મિષ્ટ પ્રીત વચનોજ ઉપયોગ કરો.

* * *

ભલે બોડો નીકા કરે કે વખાણ કરે લાભ આપે કીર્તન ઈને જવું હોય તો બબ મરણ આજ આવો કોવા સેકડો વર્ષ પછી આવો પરંતુ નામ અને સત્યથી કદી બજના થશે નહિ.

* * *

મુખમાં મારે કાંઈ મારતા તમે બંનતકાળ સુધી ચાલ્યા કરજો તોપણ સુખ જેવું તમારે હાથ નહિ આવે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

—શ્રીયુત જયરામદાસ દોલતરામ જેઓ મદ્રાસના સેક્રેટરી છે તેમને તેમની સજાની મુદત પુરી થવાની ચાર દિવસ અગાઉ છોડી મુકવામાં આવ્યા છે.

—કાકા કાલેલકરને પણ હજારીબાગ જેલમાંથી છોડી મુકવા માં આવ્યા છે. તેમની તબીયત પણ લથડી ગયેલી છે.

—પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ જેઓ દેહરાદુન જેલમાં છે તેઓ એક દિવસ ખુરશીપર બેઠેલા હતા ત્યારે તેમના પગની બાજુમા એક મોટી સાપ આવી બેઠેલો પરંતુ સુભાગ્યે કરડયો નહિ. પંડિતજી ખુરશીપરથી ઉઠયા ત્યારે તેમણે સાપ દેખ્યો.

—પંડીત જવાહરલાલનાં ધર્મપત્નિ સૌ. કમલા નેહરૂ જેઓ અલાહાબાદથી દેહરાદુન જેલમાં પંડીતજીની મુલાકાતે ગયાં હતાં તેઓ જણાવે છે કે પંડિતજીનું વજન બે રતલ પડી ગયું છે અને તબીયત નંખાઇ ગયેલી છે. તેમણે પોતાની પુત્રીને શાંતિનિકેતનમાં દાખલ કરવા કલકત્તા ગયાં છે.

—શ્રીયુત જમનાદાસ દોલતરામે મદ્રાસસભાના પ્રમુખ તરીકે જમનાલાલ બજાજ તથા મહાત્મા ગાંધીજી અને ડૉ. સૈયદ મહંમદ સાથે ગેળી મદ્રાસસભાના કાર્યનો આરંભ કરી આપેલો છે. એક મુલાકાત દરમીયાન કેમી મતદારી વિ. પ્રશ્નોનો ચિઠ્ઠી પુછવામાં આવતાં તેમણે પુર્ણ ગાંધિની પૈજણ્યા પહેલાં પોતાનો અભિપ્રાય દર્શાવવાની ના પાડી હતી. મદ્રાસસભાનું સુવર્ણ મહોત્સવ ઉજવવા વિશે તેમણે જણાવ્યું હતું કે એ પ્રસંગને એક મહાન રાષ્ટ્રિય ઉત્સવ બનાવવો જોઇએ અને ૧૯૩૫ના ડીસેમ્બરમાં જ્યારે મદ્રાસસભાની સ્થાપના થયાને ૫૦ વર્ષ પુરા થશે ત્યારે એ ઉત્સવ સમગ્ર પક્ષોએ સાથે મળી એકતાથી ઉજવવો જોઇએ. આ પ્રસંગે પ્રાંતોમાં પણ તેજ વખતે કે પક્ષો એકસાથે મળી તે મુજબ પ્રસંગ ઉજવવો જોઇએ.

—મહાત્મા ગાંધીજી પુનામાં જેલખાનામાંથી બચી ગયા તેની ખુશાલીમાં મદ્રાસસભા તરફથી સમસ્ત હિંદુસ્તાનમાં એક પ્રાર્થનાનો દિવસ પાળવાની ડીસિપ્લાઇન ચાલી રહી છે. મહાત્માજીને મળ્યા સનાતનીઓ તરફથી પણ એ અકસ્માતને માટે ખેદ પ્રદર્શિત કરનારા ઘણા તારો મોકલવામાં આવ્યા હતા. ના. સાસ્ત્રીજીએ ગાંધીજીને નીચે મુજબ તારો મોકલ્યો હતો. "બધું જાણે જગત આખને મુમારી મુક તેમ નથી"

—કવીવર રવીંદ્રનાથ ટાગોરે ગાંધીજી ઉપર થયેલા હુમલાને વિશે આનંદપ્રદર્શન દર્શાવતો જણાવ્યું હતું કે આના જવાબદારી અને મહાપાપી હુમલો એક પણ ગુજરાતમાં જાવ્યો નથી ને હુમલો મહાત્મા ગાંધીજીના ઉપર નથી થયો પરંતુ હિંદુમાત્રના મુળ ઉપર થયો છે.

—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યજીએ એ ઉપર મત દર્શાવતાં જણાવ્યું છે કે આ હુમલો સનાતનીઓ તરફથીજ થયેલો છે એ વિષે તે માત્ર એટલું કહી તેના દોષ સનાતનીઓ ઉપર ઢોળી દેવો નથી.

—સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલની તબીયત મરેડામાં પણીજ બગડી હોવાની ખબર બહાર આવી છે, તેમનાં નાકનું દરદ ફરી ઉપડયું છે અને બોકામાં તેમની તબીયતને વિશે ચિંતા ઉત્પન્ન થઇ રહી છે. મહાત્માજીએ સરદારને તેમની તબીયત વિશે પુછાવ્યું છે, અને તેમની વાત ચાલી રહી છે.

—મહાત્મા ગાંધીજી પર થયેલા બોમ્બના હુમલાને વખોડનારી અને મહાત્મા ગાંધીજીને દીર્ઘાયુષ્ય મુચ્છનારી સલાહો હિંદુસ્તાનમાં ગામેગામ તેમજ પુર્વ આફ્રિકામાં ભરવામાં આવી હતી.

—દિલ્હીમાં જ્યારે ઉપલ ઉપેલા પ્રીતના મોલાના મહમદ યુસુફીને એક બાજુએ કરમીયુદ્ધ મહાત્મા ગાંધીજી ઉપર બોમ્બના હમલો કરનારને હિંદુસ્તાનના અને મુસલમાનો નહિ પરંતુ સમસ્ત દુનીયાના દુશ્મન તરીકે વર્ણવ્યો હતો.

દોડતી દુનીયા

રેલ વિહારના સમાચારનું સાંપ્રત તારણ

વાર અને ૬. આર્કિટેક્ટ

રશીયાના ગાંડા-ઝારનો વિસાર ગોર યુદ્ધ અટકાવવાનો હતો. તે સ્ત્રેસ્તની દુકડી અદો પકડાયેથી તેણે રાજ્ય ગુમેલો. પણે દોડી સરહદ પર પોતાનું લશ્કર ઉતારવા અને તે રીતે ત્રા યુદ્ધ અટકાવવા નિરધાર કરેલો. પણ મધ્ય રશીયા અને હુકે કુનાના વચ્ચે ટ્રાન્સપોર્ટની અસુવડતે લીધે ત્રા કામ આગળ નયા ચાલ્યું એમ દર્શાવનારો. પત્ર જાહેર પડયો છે.

ફ્રાંસના પ્રધાનમંડળમાં સ્ટેવસ્કી રત્નાહારસ્કીના કાંડાને પરિણામે, ફુટ પડી છે. પ્રધાન ટારડ્યું અને પ્રધાન ચોટેમ્પ્સ વચ્ચે અકમત થયા છે. શ્રી. ચોટેમ્પ્સના વાનીજ્યે, તેનાં કટ્ટર સામેના આક્ષેપોને લીધે, આખુંયાત કર્યું છે.

લંડનમાં ટાપુપીસ્ટ છોકરીઓનો દુકાળ પડયો છે. હુને દુકાનદારો પરજેલી સ્ત્રીઓને નોકર રાખવા મોહવસ્ત્ર કરી રહ્યા છે. આ દુકાળનું કારણ ઓછું જન્મ-પ્રમાણ અપાય છે.

બ્રીટીશ ઇસીકૂટ

સૌર શેખર ગિમરે ફેસિસ્ટ આફ્રેકાને સર મોઝલીને રેહ આપવા ના પાડી છે. તે કહે છે કે પડુકી વિરોધ કે સર મુખત્યારીયા દેશને કાયદો નહિ બાપ. બ્રીટ્ટ આજુથી સર મોઝલી પડુકી વિરોધ છોડવા ના પાડે છે. દમકુ મયા પ્રાંમાં ફેસિસ્ટો પર થયેલા હુમલામાં ૮૦ ટકા ગુન્હેગારો હતા હતા.

ઇંગ્લાંડમાં ચાર માસમાં રસ્તાના અકસ્માતોમાં ૨૪૮૦ માણસો મરાયાં અને ૮૨,૬૫૮ ઘવાયાં.

લંડનમાં સાઉથ આફ્રિકા હાઉસના પ્રવેશ પ્રસંગે ઉજવણી દેખનો આરે-બ્રસ. નાર્વેજિય વિજેરેનું પ્રદર્શન થનાર છે.

જાપાનના સરકારે સોનાની નિકાસની મના કરી છે. બાબ્ય માંગ કાઢેલું નવું સોનું બાંગીલની બેન્કનેજ વેચાશે.

બહુદી કવિના આનમાં

પ્રસિદ્ધ બહુદી કવિ ચાલમ બીબાનીકને દફનાવવાના આવ્યો તે પ્રસંગે બાબો માંજેસ્ટીક ડાક્ટરી આપી હતી, અને પોલેસ્ટાઇનના બાબામાં બહુદીઓએ તેના માનમાં જે કલાક કામ બંધ કર્યું હતું

૧૫ સ્ટેટની જેલો ગાયેની કેદાર જેવી છે

ઓહી બાલેસ્તાત બસ્ટીસ કાઉસેએ એક મુકદમામાં સાંભળતા કરી હતી.

જાપાન સરકારે દેશાવરમાં આવ રંગીનચિત્રોને આવતાં બંધ કર્યાં છે. તેમાં એક બંગલનું 'રેસી ઇસીમાંદ' છે.

પોલાંડમાં રેલ

પોલાંડમાં લાંબકર રેલ આવતાં, ૫૦ માઇલોના બાન થયા છે, અને જોકડો ૨૩ કલાક મુસ પડી ગયાં છે.

યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સની પોસ્ટ ઑફીસને એક વર્ષમાં ૫૦ લાખ ડૉલરનો તકો થયો છે. ૧૯૧૮ની સાલથી તકો થયો હોય તો તે આ પહેલી વહેલી સાલ છે.

પ્રસિદ્ધ ચિત્રકાર નરી મેરી રૂસલર કેલિફોર્નિયા સ્થિત મોશુઆ અરણ્યમાં છે. અને ઑલેા સંભવ નથી.

ચાર્લસ દિકન્સ પ્રીન-ઝાદુએ ચાલતી ફેકટરીઓમાં કામ કરવાના અઠવાડીક ૬૦ કલાક પડાડી ૫૪ કલાક પુખ્ત ઉમરના માણસેા માટે કરવામાં આવ્યા છે.

અરબાનાં પેટમાં ત્રિશૂલ

અલ્જેરિયાના સારાવદી ડીસ્ટ્રીક્ટમા એક બાઇને અચાનક અરબી બારીકનાં પેટમાંથી ત્રિશૂલનો દીસ્રો જડ્યો. તે વિશે અરબી ૫૨ ખેાટા પડયેા, પણ બીજી કોઈની તપાસ થઈલ્યા નથી.

આફ્રાના પ્રધાનમંડળે જાપાન વિરૂદ્ધ કેવેાઢા પદ્ધતિ અખત્યાર કરવા ના પાડી છે, કારણ તેમ કરવા જતાં ચરીબ મેારેાનાં કપડાંનેા અને વધી ઊંગ છે.

બિહાર ફંડ

શાહિબ ઝેડીરીના અમલદારના હાથેાળે નરહરી એક બાઇ પત્રમાં જણાવે છે કે ૧ દીનબંધુ ઑન્ડ્રુઝનેા આવ્યા બાદ તેમને બિહાર ફંડ માટેની મંડળની બદલ ઊપકાર માન્યેા હતેા અને તમના હીપરિસા માટે પ્રાર્થના કરી હતી. કેટલાં આપનારાઓનાં નામ નીચે મુજબ છે. એમ. ગેન. દેશાઇ પા. ૩–૩–૦; ર. એમ. પટેલ પા. ૨–૨–૦; એલ. એન્ત. દેશાઇ પા. ૨–૨–૦; એમ. ડી. અદના પા. ૧–૧–૦; નરેાત્તમ ભીખા પા. ૧–૧–૦; પ્રસન્નમાઇ પેટલાદ પા. ૧–૧–૦; બી. જે. પટેલ શ્રી. ૧૦–૬.

ડંડી બાહાર ફંડ

જે. ડબ્લ્યુ. ગેાડફે		૧	૧ ૦
ગુલા અબજ		૧	૧ ૦
મીત સ્ટેાર		૧	૧ ૦
પી. છ. નાયડુ			૧૦ ૬
મધુ ગેારાર		૨	૨ ૦
દીકુલ ગેારાર		૧	૧ ૦
ઝેમ. અમેદ			૧૦ ૬
અબ્દુલ નૂર મહમદ ઍન્ડ તન્સ.			૧૦ ૬
મહમદ હુસેન			૫ ૩
ગુલામ હુસેન મીર			૧૦ ૩
પી. પી. નાગડુ			૫ ૩
પી. એસ. પટેલ			૧ ૦
મુલા છ. વારીયા			૫ ૩
જે. એમ. પટેલ			૨ ૬
એમ. પી. મુલ્તી			૨ ૬
સી. એમ નાયકર			૨ ૦
પી. મેાન્ટી			૨ ૬
જે. એમ. જોસફ			૫ ૩
એાસમાન ખલારાઇમા			૧૦ ૦
પ્રસમાઇલ રેાગાડીયા			૧૦ ૬
જે. મીરન			૨ ૬
ઇસ્માઇલ છ. ઓસમાન			૨ ૬
રામા જમા			૫ ૦
ડી. મેાની			૫ ૦
... અસ. ઇબ્રાહીમ			૨ ૬
એક મીત્ર			૨
ડી. રેારાસ્વામી			૧ ૬
ક. એમ. કારા			૨ ૬
જે. અમાસુદ્દીન અમદ			૧૦ ૦
છ. એસ. ઇનસીસ			૨ ૦
એમ. કે નાયડુ			૨ ૧
જવાહીર ઓરી			૧ ૦
	૬૫ પા.	૧૨	૧૬ ૬
મેાકલવાનેા બાકી			૬ ૩
કુલ પા.		૧૨	૧૦ ૩

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામભાઈ મશરૂવાળા.)

અધ્યાય ૧૨ મેા ચાલુ

(૮) શ્લોક ૧૩–૫ા.–૨૦

સર્વભૂતાત્મિકા ગીતામાતાને દ્વેષનેમ ધ્રુણા નથી. એ કારણે દ્વેષનેમ પરિપાકરૂપે નથી. એ પ્રસન્નમુખ છે, પણ હર્ષ-ખેદને વશ નથી. કર્મફલ દુઃખદાયક હોય ત્યારે પણ કર્મયોગ્યને વશ નથી; કારણ કે ફલમાં શું પરિણામ આવશે એ વિષે ચોકકસ જ્ઞાન જેવું પણ ભાગ્યેજ હતું નથી. કર્મારંભ કરવા નિર્ણયતા કરવામાં વિચારમાં પડે છે, પણ ઉદ્વેગ કરતેા નથી. ૧૫

"પાંડવા! પેાતાના પ્રભુ પાસે પણ એના પ્રેમ સિવાય એ કામ કામનાનાદિસિદ્ધિ કરવતેા નથી, તેા બીજા પાસેથી એ કરી અપેક્ષા ન કરે એમાં શું આશ્ચર્ય? પાવન આચાર અને પાવન પુરસ્કારવાળેા, પેાતાના પ્રભુને ન ગમનારૂં કશું ન કામ એ વિષે અત્યંત સાવધાની રાખવાવાળેા, બૌદ્ધક તેમજ પરમાર્થિક ભેાગેા અને સિદ્ધિઓ વિષે નિઃસ્પૃહવૃત્તિ ધરાવેલેા, સર્વે બનાવોને તુરેજ સમજીને બેઠેલેા, સર્વે સંકલ્પેાનેા કુંપૂર્ણ સંન્યાસ કરીને બેઠેલેા ભકત પુરૂષ પ્રભુનેાયે માનીતેા થાય છે. ૧૬

"કોઈનેા વાકયને નથી રામ, નથી દ્વેષ, નથી આશા, નથી શેાક; કર્મનાં શુભ તેમજ અશુભ સર્વે ફલેા વિષે એને આસકતજ નથી. એની દૃઢતા છે એકએની ભકિતમાં અને તે વડે પરમાત્મારૂપી પ્રીતિ સંપાદન કરવામાં. ૧૭

"એયા, એ શત્રુ અને મિત્ર, માન અને અપમાન, તાપ અને ટાઢક, સુખ અને દુઃખ સર્વે પરિસ્થિતિઓમાં આસકિત છોડીને તથા ચિત્તના સમતા જાળવીને વર્તે છે. જે નિંદા કે સ્તુતિનેા વિચાર નથી કરતેા, પણ સત્યાસત્યનેાજ વિચાર કરનાર મુનિ બધને, જે સ્થિતિ આવી પડે તેમાં સંતેાષ માનીને રહે છે. એ કોઇ સ્થાન કે પ્રતિષ્ઠામાં જડ બધ રહેતેા નથી. પણ પેાતાના વિચારમાં અને ભકિતમાજ દૃઢ છે. પરંતપ! આવેા ભકત પરમાત્માનેા અતિપ્રિય વહાલેા છે, એ વિષે શંકા નથી. ૧૮

"પાર્થ! આ મેં ધર્મયુક્ત અને અક્ષત જેવો અગ્નિનો આદર્શ બતાવ્યો છે. જે પુરુષો શ્રદ્ધા રાખીને, પરમેશ્વરને જ પરમ ઇષ્ટ સમજીને, આ આદર્શને પહોંચે છે, તે પરમાત્માના અનન્યભક્ત છે, તથા તે પરમાત્મા જેવા પ્રીતિપાત્ર થાય છે. પ્રભુ એમને પોતાથી અલગ કરી શકતો નથી, અને પોતામાં સમાવી લે છે."૨૦

અધ્યાય ૧૩ મો.

(૧) શ્લોક ૧ થી ૩

અનન્યભક્તનાં લક્ષણો કહીને શ્રીકૃષ્ણે મૌન ધારણ કર્યું, પણ અર્જુનને લાગ્યું કે આ આધ્યાત્મિક ચર્ચા જે રીતે ઘણે વળ ઢળી તે જોતાં, તેનો પરાપર રીતે ઉપસંહાર થયાને જોઇએ અંત આવ્યા વિના તે જોઇએ અટકી પડી હતી. આથી, એને તૃપ્તિ લાગી નહિ, અને ફરીથી અર્જુ ઘણી અધ્યાત્મજ્ઞાન વિશે શ્રીકૃષ્ણ પાસેથી સાંગોપાંગ માહિતી મેળવી લેવી, એમ એને ઇચ્છા થઇ. આથી, એ પોતાના મનમાં ફરી ફરીને શ્રીકૃષ્ણે કહેલા વિષયોને મનમાં ઘોળવા લાગ્યો અને તે વિષે જેણે શ્રીકૃષ્ણની અનુમતિ લઈ પ્રશ્નો પૂછવા માંડ્યા, તે બોલ્યો:

"વાસુદેવ! તમે મને જ્ઞાન અને વિજ્ઞાનના ભેદો સમજાવ્યા હતા, અને તેમાં અપર અને પર પ્રકૃતિ ધરાવનાર પરમાત્માનું નિરૂપણ કર્યું હતું; વળી, તમે મને ક્ષર, અધ્યાત્મ, અખિલભૂત, અધિદૈવ અધિયજ્ઞ અને કર્મસહિત પરમાત્માને કેમ ઓળખવા,–તે સમજાવ્યું હતું. પણ, હૃષીકેશ! કેટલાક વિદ્વાનો આધ્યાત્મિ વિષયમાં ક્ષેત્ર અને ક્ષેત્રજ્ઞની ચર્ચા કરે છે તથા કહે છે કે જ્ઞાનથી મોક્ષ થાય છે અને અજ્ઞાનથી બંધન થાય છે, માટે જ્ઞાનથી જ્ઞેયને જાણી લઇ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવો; વળી, સાંખ્ય દર્શનના આચાર્યો પુરુષ અને પ્રકૃતિને ઓળખવાની જ ચર્ચા કરતા હોય છે. પણ, આ વિષયમાં તમે મને કશું કહ્યું નથી. માટે કૃપા કરીને આ ચર્ચાઓ વાળી છે તે સમજાવો. કારણ, આ બાબતમાં મને ઘણો રસ પડવા લાગ્યો છે, માટે હું એ બધું જાણવા ઇચ્છું છું."

આ સાંભળી શ્રીકૃષ્ણ બોલ્યા:

"પાર્થ! તારી જિજ્ઞાસા હું પૂરી તો પાડીશ, પણ, આ બધી ચર્ચાઓમાં તત્ત્વ તો હું જે સમજાવી ગયો તેથી કશું નવું જાણવા જેવું બાકી નથી. જુદી જુદી પરિભાષા વાપરી, ચોડા ઘણા ફેરફાર સાથે બધાએ મતો એકજ વિષયનું નિરૂપણ કરે છે. અને સર્વેનાં અંતિમ નિષ્કર્ષોમાં પણ નામમાત્રજ ભેદ છે. પણ તારી ઇચ્છા છે તો ભલે સમજી લે.

"તેમાં પહેલો વેદાન્તદર્શનનો મત સમજાવું છું.

"કૌન્તેય! વેદાન્તદર્શનમાં શરીર તથા શરીરીનો વિચાર પ્રધાનપણે છે. આ શરીરથી આત્મા જુદો છે, એમ આત્મવેત્તાઓ પાસેથી સાંભળીને, આપણે એ શરીરનું માનસિક પૃથક્કરણ કરવા ઇચ્છીએ છીએ, અને જે જે તત્ત્વો શરીર સંબંધી માલૂમ પડે તેને આત્મા નથી એમ સમજી સાબૂતીએ મૂકે છે. એને એમ કરતાં આત્માના જ્ઞાનપર આવીને ઠરે છે.

"પરંતપ! શરીરને માટેજ ક્ષેત્ર એવું બીજું નામ છે. એ શરીરનાં તત્ત્વોને જે પરાપર જોઇએ તે ક્ષેત્રજ્ઞ કહેવાય છે; અથવા એ શરીરમાં રહેલો સાક્ષીરૂપ જે આત્મા તે પણ ક્ષેત્રજ્ઞ અથવા શરીરી કહેવાય છે; અને આ રીતે શરીર-શરીરી અથવા ક્ષેત્ર-ક્ષેત્રજ્ઞનું જે જ્ઞાન તે આત્મ જ્ઞાનને નામે પ્રખ્યાત છે.

"ધનંજય! એવા આત્મજ્ઞાન વિના મોક્ષ પ્રાપ્તિ નથી અને એ આત્મજ્ઞાન વિનાનો બાકી બધો જ્ઞાનનો ભંડાર એ બંધન કરનારાજ હોવાથી અજ્ઞાનજ છે, એવો વેદાન્તનો મત છે.

"ગુડાકેશ! જ્ઞાનવડે જેની પ્રીતીતિ કરી લેવાની છે તે આત્મા એ સાધકનું જ્ઞેય છે અને એનું નિરૂપણ એજ વેદાન્તનો વિષય છે."૧–૩

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	હોદ	મુસલમાન	પારસી	મુર્યોદય	મુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૯૯૦	૧૩૫૩	૧૩૦૩	૬ મી.	૬. મી.
	ઓગષ્ટ	આષાઢ	રબિઉલ આખર	શેહે. અમર		
ગુરૂ	૩	વદિ ૯	૨૧	૧	૬–૪૦	૫–૨૫
શુક્ર	૪	,, ૧૦	૨૨	૨	૬–૪૦	૫ ૨૫
શની	૫	,, ૧૧	૨૩	૩	૬–૩૯	૫ ૨૫
રવી	૬	,, ૧૨	૨૪	૪	૬–૩૯	૫ ૨૫
સોમ	૭	,, ૧૩	૨૫	૫	૬–૩૮	૫–૨૬
મંગળ	૮	,, ૧૪	૨૬	૬	૬ ૩૮	૫–૨૬
બુધ	૯	,, ૧૫	૨૭	૭	૬–૩૭	૫–૨૮

અક્ષરોના અમળજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર સી. બી. શીએ અક્ષરોને રમત ગમત કરતાં ગણીતના બોધ આપી સહાય તેવી સુંદર બોર્ડસરીને અજમાવી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં અક્ષરોને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને આંકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રૂા. ૧૮. રેલ્વે ખર્ચ જુદો.

મળવાનું ઠેકાણું:—

ઇન્ડિયન્ટાલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ

હીમતનગર, સાબરા.

બિલકુલ હિન્દી પુસ્તકો

		રૂ.	બેન્સ
ચિનકી બચ્ચા		૧	૬
તામીલ વેદ		૫	૬
સ્વામીજી કા બલીદાન		૧	૦
હમારે જમાનેકી ગુલામી		૧	૦
હાકકી કંગાર વુનાઇ		૧	૬
બ્રહ્મચર્ય વિજ્ઞાન		૩	૬
મહાત્મા ગાંધીજીકા જિવન ચરીત્ર		૧	૦
આરોગ્ય દીગ્દર્શન		૧	૦
વિદ્યાર્થી જીવનકા કર્તવ્ય		૦	૬

પતા 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન,' ફિનીક્સ, નટાલ

દક્ષિણ આફ્રિકાઃ
તેના
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખકઃ દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

આજનું યુનીયન

(ગતાંકથી ચાલુ)

દક્ષિણ આફ્રિકામાં પુખ્ત ઉમરનાં ૬૨૬ ગોરા સ્ત્રી પુરૂષને મતાધિકાર છે પણ કેપ સિવાય. બીનગોરી પ્રજાને બીજા કોઇ પ્રાંતોમાં પા. ૫૦ નો વાર્ષીક પગાર મેળવવો હોય અને પોતાનું નામ, ઠામ, ધંધો લખી શકતો હોય તે માત્ર કેપમાં મતાધિકારને લાયક ઠરે છે. આ મતાધિકારને અંગે દેશીઓ, રંગીનો અને હીંદીઓ પણ મતદાર વર્ગમાં છે. મતદારોની કુલ સંખ્યા ૬૨૪, ૬૯૭ છે તેમાં ૪૫૬, ૬૬૮ ગોરા પુરૂષો, ૪૩૬, ૮૬૦ ગોરીઓઓ, ૧,૪૦૭ મલાયો, ૧,૪૮૭ એશીયાટીકોઓ, ૨૨,૭૭૨ કેપ રંગીનો અથવા મિશ્ર ઠામો અને ૧૦,૮૮૩ દેશીઓ છે.

દુનીયા પર પ્રજારેસ સમાજવાદે ઇ. આફ્રિકામાં પણ ઝનૂન આપ્યું છે. ટ્રે. યુનીયનો—જેમાં અંકાદ બે બીનગોરી પણ છે—રચાયાનાં છે અને મજુર પક્ષ રાજદારી ક્ષેત્રમાં કામ પણ કરી રહ્યો છે. છેલ્લા ધારામાં મજુર પક્ષનો સિતારો નથી ઝળ્યો તે પક્ષના પાંચ સભ્યો પાર્લામેન્ટમાં ગિરાજે છે.

દેશમાં મોટા ભાગની ગોરી મજુરી ૬૫ લોકોની હોવાથી—કેટલાક સમાજવાદી કાયદાઓ ધારાસભાઓમાં મુકાયા છે. આ કાયદાઓ એક તરફી હોવાથી ગોરા મજુરોને મદદ કરનારા અને બીનગોરા મજુરોને નુકસાન કરનારા નીવડયા છે. આદર્શ સમાજવાદ કોમી ભેદ નથી જોતો. તે તો મુડીવાદ સામે ઠસકર ઝોલનારો અને કોઇ પણ કોમના મજુરોનો ઉદ્ધાર કરવા માટે-કટીબદ્ધ બનારો હોય છે. પણ દ. આફ્રિકામાં તો સમાજવાદ સંકુચિત છે અને માત્ર ગોરાઓનું જ હિત જોનારો હોય છે. ગોરા મજુરોને પોતાના હકોપરનાં આક્રમણો પચ્ચે વારંવાર પ્રહાર થતું પડે છે.

દ. આફ્રિકાની સરકારી ભાષા બે છે. આફ્રિકાન્સ અથવા ડચ અને અંગ્રેજી સરકારી નોકરી મેળવવા માટે આ બન્ને ભાષાના જ્ઞાનની જરૂર રહે છે. ડચ નાગરિક ૬૦ ટકા પોતાનીજ ભાષામાં બોલે છે શહેરોમાં અને ગામડામાં, રસ્તાકેમાની, બાગોનાં કે જાહેર સ્થાનોનાં નામ બન્ને ભાષામા લેવામાં આવે છે. ૧૯૨૧ ના વસ્તીપત્રક વખતે જે આંકડા જાહેર આવ્યા હતા તે પરથી જણાય છે કે દેશનો મોટો વર્ગ આફ્રિકાન્સ બોલનારો છે. બન્ને ભાષાના સ્થાન ઉપર સરકારે કાયમ મુકવું હોવાથી દેશનો ૪૮ ટકા વર્ગ આજે બન્ને ભાષા સમજે છે. આ બે ભાષાઓ સિવાય દેશમાં બીજી વણીયે ભાષા અરસપરસના વ્યવહારમાં બોલાય છે, અને તેનો આંકડો કુરિયા કનેડા, પુનાઘટેક સ્ટેટસ અને દાદમા બોલાતી ભાષાઓથી ઓછો નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર કેળવણી પાછળ બેહદ્ધનો ખોળો ખાલ ખરચે છે. ઇ. સ. ૧૯૩૨ નું કેળવણીનું બજેટ પા. ૧,૬૩૨,૧૪૫ એટલે વિદ્યાર્થીનાભાવાદીઠ પા. ૨૦ જેટલું આવ્યું હતું. ગોરાઓ માટે પ્રાથમીક કેળવણી ફરજિયાત છે, તેને પરિણામે તેઓમાં નિરક્ષરતાનું પ્રમાણ તદ્દન નજીવું છે. ૧૯૧૮ નાં વસ્તીપત્રકમાં ૭૬ ટકા ગોરાઓ લખી વાંચી શકે છે એવો આંકડો પ્રગટ થયો હતો. અને આજે વસ્તીપત્રક અમલદારના શબ્દોમાં કહીયે તો કોઇ ગોરો નિરક્ષર નથી.

આ દેશ ખેતી પ્રધાન હોવાથી, અને વસ્તીનો જંગી સમુહ ખેતીકાર હોવાથી, ખેતીનાં શિક્ષણ ઉપર ખાસ લક્ષ અપાય છે. શાળાઓમાં ખેતી પ્રત્યે પ્રેમ જાગે અને તે કામમાં રસ પડે એવો અભ્યાસ ક્રમ ગોઠવવામાં આવે છે અને કેળવણી ખાતાંઓ તરફથી વારંવાર ક્રૂષિવીષયી સુચનાઓ અપાય છે. ખેતીની ઉંચી કેળવણી માટે વિદ્યાપીઠોમાં વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. ખેતીના અભ્યાસ માટે B.sc., M.sc., અને D.sc., ની ડીગ્રીઓ રાખવામાં આવી છે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં ૧૦ વિદ્યાપીઠો, ૮ કલા કુશરનાં વિદ્યાલયો, ૨૬ વેપારી શાળાઓ, ૭ ઔદ્યોગિક શાળાઓ અને ૫ બહેરાં મુંગાની નિશાળો છે. ઇ. સ. ૧૬૫૮ માં ગુલામ છોકરાં માટે, કાર અને તમાકુની ખેતિ આવી, રહેલી નિશાળ આજ વર્ષથી. પણ તે માત્ર બાર વાડીયાં ચાલી હતી. ઇ. સ. ૧૬૬૧ માં એ નિશાળ, બાર ગોરાં છોકરાં, બાર ગુલામો અને એક ફ્રેંચ્ટોહ સાથે ફરી ખુલી. આજે કુલ નિશાળો ૮,૯૩૧ છે. આ બધી સંસ્થાઓમાં મોટે ભાગે શિક્ષક વર્ગ ગોરો છે. શિક્ષકોના પગાર કોમી ધોરણે રંગલોકને માન આપી ચુકવાય છે. ગ્રેજ્યુ ઉપાધી અને સાયકાત ધરાવતાં છતાં, ગોરાને સરખો શિક્ષણ ખેરાકાબ આપે રંગીનને તેથી ઉતરતો અને દેશીઓને તો બીજી ઓછો પગાર મળે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં ૨૨૭ વાંચનાલયો, ૫ ચિત્ર કલા મંદિર, ૧૦ અજાયબ-ખાનાંઓ, ૪૫ શુ પંખોના સંગ્રહ ભાગો અને ૭ વનસ્પતિ બાગો છે આ દેશની વિશિષ્ટતાઓ એક કુગર નેશનલ પાર્ક છે. ત્યાં વિવિધ જાતનાં જંગલી પશુઓ નિર્ભય રીતે ફરે છે અને તેઓનો શિકાર કરવાની મનાઇ છે.

આરોગ્યના ક્ષેત્રમાં દ. આફ્રિકાએ કમાલ કરી છે. કામકાજ ઠરેલ ગામડાંઓ અને શહેરોમાં સ્વચ્છ પાણીની, વિજળીના પ્રકાશની, મકાનોની તેમજ દવાખાનાઓની સુંદર સગવડ જોવામાં આવે છે. બાંધકામો માટે ધરતીકાંપો મોટાં મોટા શહેરોમાં છે. કાઠીયાવાડો માટે અલાયદાં કબ્રો રખાયાં છે મનુષ્ય જીવનની કિંમત બહુ છે. જો કોઇ રહસ્યે ચેપી રોગ જોવામાં આવે—અને ઠરેલ ડાક્તરોને આવા રોગો બાબત ઠરવાનું કરવામાં આવેલ છે—તે મ્યુનીસીપાલીટીઓ તે રોગ પડોસમાં ન ફેલાય તે માટે હજારો પાઉંડ ખરચી નાખે છે. જો તેને માલમ પડે કે કોઇ રહસ્યે મરકીનો ઉંદર પડયો છે તો તેવા ઉંદરોને અસ્મીભુત કરે છે અને જમીનમાં તેનો ચેપ ન લાગે તેટલા માટે તરકાળ પગલાં લે છે. પૈસાની પરવા નથી થતી. ગોરાઓનું જન્મ પ્રમાણ ૬૨ હજારે ૨૬ છે. અને મરણ પ્રમાણ ૬૨ હજારે ૬ છે ગોરાઓ મરણ પ્રમાણની દ્રષ્ટિએ દ. આફ્રિકાનો નંબર આખી દુનીયામાં બીજો આવે છે અને તે વસ્તુજ તેની તંદુરસ્તી બતાવવા માટે બસ છે. (અપુર્ણ)

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३५ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. ३ ऑगस्ट १९३५. अंक ३१.

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. ३ ऑगस्ट, १९३५

एकता

३१ जनवरी विषयपर आंदोलन करनेके लिये साउथ अफ्रिकाके जनतामें दो स्पष्ट पक्ष पड़ गया, इसका अर्थ यह नहीं होता कि उनके सिद्धान्तमें भी अंतर पड़ गया है—दलके सार्वजनीक कार्यको युक्ति पुरस्सर करनेके लिये ही ऐसा हुआ। कितने विचारशील लोगोंकी यह धारणा कि कोलोनाइझेशन स्कीमका सवाल हो मे कांग्रेसमें यह द्वेष फैल गया था, और अब उस स्कीमकी असफलता सिद्ध होनेपर उक्त झगड़ेका अंत हो जायगा और दोनों दलके नेता फीर मेल मिलाप कर लेंगे। यह बात नहीं है। जनतामें मतभेद होनेका और फूट पड़नेका मुख्य कारण यह है कि नेता लोग सार्वजनीक रायका अनादर करते हैं, और अपनी मन मानी करनेमें तत्पर रहते हैं। ए नेता भला सार्वजनीक कार्यको बिना उनके सम्मतिके किस प्रकार कर सकेंगे, ऐसा करने में वे नेता नहीं कहला सकते।

सच पूछो तो ए ए मेंबर के हाथका खिलौना बन गये और एमेंबरके इशारे पर उनके कहने मुताबीक नाचा करते हैं, एमेंबरके करतूतोंपर इस प्रकारकी टीकणी करनेपर हम लाचार हैं, 'य' जो बात सत्य है उसे छिपाना अनुचीत होगा। परंतु मरा अभिप्राय यह है कि एमेंबर एक अनुदार पिताका खेल खेलते हैं। जीनके सब पुत्रोंका अनेक मत हो। जैसे कितने पुत्रोंका मत पितासे विपरीत है, और जो पिताके अनुचीत अज्ञाको पालन नहीं करते और दुसरे पुत्रोंका यह हाल है कि, पिता जो कहें उसको करनेको निरंतर तयार हैं। इन पुत्रोंके उपर पिताका प्रेम सर्वदा रहता है, जो इनके विरुद्ध हुआ व खोटे हैं या उनके विचारोंमें कोई गुढ रहस्य है। इसका जांच न करना, उनके प्रति प्रेम व पितृभावसे उनका अपनाना तथा उनके मनके उपर इस प्रकारका प्रभाव डालनेका विचार या प्रयत्न करनेका कष्ट न ले कर अपने लाडिले पुत्रोंके पक्षपातमें तन्मय हो जाना ना चाहिये।

कोलोनीयल बार्न एन्ड सेटलर्स इन्डियन एसोसीएशनकी पहली मीटिंग जो डरबन टाउन होलमें हुआ था और जिस में ७ हजार से अधिक भारतीयोंकी उपस्थिति थी। उसमें उपस्थित होनेके लिये एमेंबरसे अनुरोध किया गया था, और वे साफ इनकार कर गये और एसोसीएशनकी दरबान में प्रथम प्रांतिक कोन्फरन्समें आने से इनकार कर जाना। प्रिन्स जोर्जके आगमनके समय कोंग्रेसके साथ मील कर केवल कोलोनीयल बोर्न एन्ड सेटलर्स एसोसीएशनको चीढ़ानेके लिये ही उनके साथ असहयोग कर उनको बाहर रखनेमें आया। हिन्दुस्थानसे आई हुई फुटबोल टीमके समय एमेंबर का सेक्रेटरी मि. बोझमन स्टीमरपर चढ़कर टीमके मेनेजरसे यों कहा कि भारतसे नामी पुरुष इस देशमें आते हैं उनका स्वागत कोंग्रेस सदा करती है, एमेंबर भी कोंग्रेसको ही मानते हैं उसके सिवाय हिन्दीयोंका दुसरा संस्था है ही नहीं। जीसको वे मानते हों। इस हेतुसे आप लोग कोंग्रेसके स्वागतको स्वीकार करें। यह जानते हुये कि इस टीमको निमंत्रीत कर साउथ अफ्रिकन फुटबोल एसोसीएशन ने आपने खर्चसे बुलाया और स्वागत करनेको एमेंबरका सेक्रेटरी और कोंग्रेस पहुँच गये।

गवरनर जनरलका जलसा कोंग्रेसके लिये एमेंबरने कैसी मुस्तैदीके साथ प्रबन्ध कराया, यह सब उन पुत्रोंको दिखलानेके लिये ना उनके आज्ञाका पालन निरमीत रूपसे नहीं करते अथवा उन पुत्रोंका होसला बढ़ाने के लिये जो पितृ भक्ति दिखलानेमें भूल चुकका विचार नहीं करते केवल उनके हाँ में हाँ मिलाया करते हैं। यह उस पितृ प्रेमका जीता जागता उदाहरण है। इसी प्रकारके अनेक शिकायतें मेरे पास तैयार है किंतु इस दुखमय कहानीको बढ़ानेमें कुछ लाभ नहीं दीखता।

इस देशमें यदि हिन्दी कोमको

सुख पूर्वक रहने, और रामराज्य सामाजीक और नैतिक उन्नतिके कार्य करनेकी इच्छा होय तो कौमकी नेताओंमें एकताकी अत्यंत आवश्यकता है। आज भारतको अपनी इष्ट हेतुके साधन करनेमें कैसी कैसी कठीनताका सामना करना पड़ता है उसका मुख्य कारण आपसका फुट और मत भेद है।

नीच तत्वोंके आधीन हो कर हिन्दुस्तानके लोगोंमें कुमतिका खाई सामने नजर आता है तथा नीच कारणोंसे ये अपने निर्दीष्ट ध्यानको प्राप्त करनेमें असमर्थ हो रहे हैं। उस रोगसे इश्वर इस देशकी रक्षा करे, नहीं तो उसके दुष्परिणाममें इस देशकी बरबादी सामने नजर आती है।

यदि दोनो दलके नेता लोग मील कर अपनी गइ बीतिको भुल जाय और अपने एकताके सुत्रमें बंधकर अपनी और देशकी भलाई करने लगें तो अभी भी भविष्यमें थोड़ा बहुत कौमकी भलाई होनेकी आशा है। विद्वान लोग अपनी भुलको स्वीकार लेते है। यह छुड़दौड़की बाजी तो है नहीं, कि नेता अपनी नाम कमानेके लिये एक दुसरेसे आगे बढ़नेके लिये उतसुक होते है। यहांके समस्त नेतागण एक स्वरसे महात्मा गांधीजाकी स्तुती करते और उनके विचारोंसे सहमत भी है। बड़े खेदकी बात है कि उन्ही लोगों में ऐसा मत भेद और कुमति घर कर बैठे—लेड़े झगड़े नेता लोग और मारी जाय प्रजा।

नेता भाई जरा अपनी राजनैतिक आंदोलनमें धर्मको भी तो स्थान दो, दया, क्षमा, और प्रेमसे काम लो केवल हठता इस महान कार्य में आपको शोभा नहीं देती। इस प्रसंगपर दिनबन्धु एन्ड्रुज्ज भी हमारे मध्यमें है यह भी इश्वरकी मेहरबानी है। जबसे वे इस देशमें पधारे तबसे ही इस उलझनको सुलझानेमे कठीन परिश्रम कर रहे हैं। युगल पक्षोंके प्रतिनिधियोंके साथ इस प्रश्नका चर्चा कर रहे हैं। दिनबन्धुके सामने इस समय जो भुतकालमें कभी नहीं करना पड़ा था, ऐसा काम करना पड़ता है। हम अंतःकरणसे यह इच्छा करते है कि वे अपने प्रधान गुणोंको प्रेम, धीरज, और उदारताका उपयोग कर सफलता प्राप्त करें। आगामी छठी ओगस्टको वे भारत लौट जाने वाले हैं, यह सुनकर हमको खेद हुआ किंतु आशा है कि यदि देशके और इस उपनीवेशके नेता उनको यहांके बरेलु झगड़ोंको मीटाकर तब देशको लाय इस प्रस्तावका अनुमोदन अवश्यही होना चाहिये।

हमारा निजी मत तो यह है दोनो तरफके नेता अपनी २ कुल्हाड़ीको गाड़कर मेल मिलाप कर लें, और एक मत हो कर अपनी कौमकी भलाई करनेमें लग जाय।

कोलोनाईझेशनमे कुछ और ज्ञान

श्री. एस. रामटहल कन्हाय, इसी-पिंगोसे लिखते हैं:—

हालमें कोलोनाईझेशन कमिटिकी विवर्ण प्रकाशित हो चुका सार परिणाम यह दरशाया गया कि २ टापुओं उन्के विचारमें आया अर्थात् ब्रिटिश गायना, वेर्ष वोगनियो और न्यु गायना मान लीजिये। भारतीयों को घटानेके बाद जो रह जायेंगे उन्की स्थिति युनियन नशनल (राष्ट्रीय) होकर वर्तना होगा। सदाके लिये भारती गौरव मिट जायेगा, युवक युवती अन्य रंगिला जाती सम्बन्ध रखेंगे। इससे वर्णशंकर समपन्न होगा। क्या हमारे भाग्यवान लोगोंको ध्यान खिच सकते कि उक्त सम्बन्ध कदापी होने न दें। जिस तरह गोरे रंडुवालोंको नियम कायम है अपनी पवित्रतामें कोई प्रकारकी मिलाव न होने देते। वर्त्तमान स्थिति बतला रही है कि, कितने हमारे लड़कियोंको नवयुवक सिरमौर कर हबशी और बुसमान पसन्द करते। सनतान किस हदपर दाखे करें कलई अथवा भारती। मै समझता हूँ कलई पसन्द करना उनके लिये बड़ी गौरवकी बात होगी। इससे कितनी हानी होगी। बचावके लिये अभ सरकारको इस इलाजपर ध्यान पहुँचाने और बतलावे कि हमारे भारती पवित्रताके लिये अन्य वर्णमें कदापी सम्बन्ध न हो जिस तरह गोरेमें है। इस लिये हमारे दल पार्टि जुवर मय महाराज सिंहजीकी अरजीके साथ मिले जिसके द्वारा सरकारका हाल पहुंच जाय। कुंवरजी हमारे नाती अभिमान को गौरव रख देंगे तब हम सबके लिये पूर्ण परमाद ही होगा और अटल स्मार्क छोड़ जायेंगे। इस उपनिवेश में अंग्रेजी मार्यादा जोर शोरसे चल रहा है। स्वभाव जो कुछ बचा बचाय है कुछ दिनमें लुप्त हो यही मिलाव हो जायगा और भारती गौरव तो गयी बिती। इस समय हमारे बिचमें विद्वान पंडितोंकी आगमन है कई बार धार्मिक उपदेश दिया गया। अगर नवयुवकोंको बतलावे कि वर्णशंकरसे कितना हानी है तब उनको जाती और राष्ट्रिय प्रेम दृष्टी आवे। दुसरा भारती युती आई है वे लोग अपनी शिक्षा वा गुण प्रकट कर रही है जिससे भी यहां का जनता लाभ उठावे और समझे भारती विदुषी एक अमूल्य रत्न है। ऐसा न हो कि अधमसे निरर्थक कर अपनी स्मृती बना ले और सदाके लिए दुसरे कौम हम लोगोंको टुकरानेके अर्थ एक निशान बनाय रखें। कहा है:—

जिसको न निज गौरव तथा निज जातीका अभिमान है, वह नर नहीं नर-पशु निरा है और मृतक समान है।

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ... [illegible]

மலர் 32. வெள்ளிக்கிழமை August 3ஆ 1934ஆம் இதழ் 31

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, Augustஸ் 3ஆ 1934ஆம்

இந்து மகாசபையின் சமாச்சாரம் எப்படி ?

தென்னாப்பிரிக்க இந்துக்களை உலக முழுதிலும் ஒன்றுசேர்த்துவிக்கும் நோக்கத்துடன் பல சபைகள் ஸ்தாபிதமாகி மறைந்தன. அவைகளில் தென்னாப்பிரிக்க இந்து மகாசபையை பலவண்டு களுக்குமுன் நிர்வாட்டுக்கு விழவு செய்திருந்த பரோபகாரியும், தாதியுமான ஸ்வாமி ஷங்கரானந்தரின் மேற்முயற்சியாலும், தாண்டதமிழுமாய் ஸ்தாபிக்கப் பட்டதை பலமுறிருக்கிறோம். அச்சபை திருமிக்கப் பட்ட பின் பொழிய இந்து மதத்தை மீண்டும் எழுச்சிப் பொறுப்பும், பிர சாரத்தையும் எடுத்துக் கொள்ளாமல் கெடுத்துவிட்டு கொண்ட விஷயமானதையும் அறிவோமாக.

இந்நாட்டில் இந்து தர்மப்பிரசாரமே விரிவாக்க மல்ல மல்லிப் போவினாலையால், இந்து சமூகத்தில் பல பிரிக்கேடான காரியங்கள் ஒன்றி வளருவதை உணர்ந்த சில இந்து சமய அபிமானிகள், கடந்த இருபது வருடம் முன்னுரிமை கும்பகர்ணர் படு வதற்கு முன்னதிக்கொண்டிருந்த இந்து மகாசபை யை தட்டி எழுப்பி புனருத்தாரணஞ் செய்ய முற் பட்டனர். அவ்வருமை பிரயாசையில் பயனாக சென்ற மேல் மாதத்தில் டர்பன் (டவுன்) கட்ட மூரில், பண்டித ஜவஹர்லால் நேருவின் அக்கிராசனத்தின்கீழ் இந்து மகாசபை கூடியது. இந்து மக்களனைவரும் சமூக ஸ்திரிருடத்தில் ஒருங்கே இருப்பிக்கப்பட்ட இச்சபையை மிகவும் கண்ணியமாகக் கொண்டாடி குறைவையடைந்தது மல்லாமல், இச்சபையின் வரவிலும் இந்து மதத்தின் மேலும் பலவலுவுண்டாகு மென்றும் கருதினோம்.

இந்து மகாசபை ஸ்தாபிதம் செலிக்கப்பட்டதில் பலரின் நிர்மாணக்கள் நிறைவேறியிருந்த போதிலும் சில விஷயமாய் அங்கு கூடாத விவாதத்தைக் கேட்டு வந்து அன்றே அழுதுக்கு வந்துவிட்டென்றேறிந்து துப் பூரிக்கவே சென்பதற்கு இயப்படிருந்ததாகத் தோன்றியது.

இப்பொழுது இம்மகா சபைக்கடி ஸ்தாபக மாதிருவையும் அதன் விஷயங்களை வெளியிடாமல் நிச்சயமாயிருப்பதால், முன் போல் இந்நிலையில் ஆழ்ந்து விட்டதோவென்ற இந்து மக்களை கலவரப் படுத்தச்சொன்னபதற்கு சேமமில்லை. இந்நாட்டில் இந்துமத ஸ்தாபக்கள் நிலைத்து நிருவியிருக்க இக்காலத்தில், இச்சபை இன்றியமையாத செல்வமென்று எல்லோரும் போற்றக்கூடிய உயர்நிலையை அடைந்திருக்கிறது. இச்சபையில் பூர்த்திப்பெற்ற ஒவ்வொரு தீர்மான மும் கடைசிக்குக் கொண்டுவரப்படுமாயின் இந்து மதமும், ஜனங்களும் சொல்லொண்ணாத லாபம் பெற முடியுமாகுமாதலால், இந்து மகா சபையின் சமாச்சாரம் எப்படி ? எனக்கேட்கிறோம்.

நாற்றல் கவர்ன்மெண்டு இந்தியன் பாடசாலை.

நிரண்டாவதாக சபைக்கு வந்த கடிதம் என்ற வரிசை யாரை இப்பது வருடங்களாக இந்தியர்கள் குடி யேறி யிருக்கும் இந்திய மக்களுக்கென தனிப்பாட சாலை ஒன்று ஏற்பட்டமைந்திருக்கிறது. அக்காலில் குடி யேறி யிருக்கும் இந்தியர்களில் பெரும்பான்மை யோர் நேட்டாலுக்கு ஜனாக்கத்தில் வந்தவர்களின் சந்ததிகளே யாவர். அன்று இதுகாலமாக பாட சாலைப்பாடமுறையும், ஆசிரியர்களின் கல்வி பயிற்சிக்கு வசதியில்லாமையும் போலதற்குக் காரணம் கம் மனோர்களின் மக்கள் குறையும், தற்சோர்வும் இன் மையுமே மென்றபிக்கிறோம். அவ்விடத்தில் வசிக் கும் பெரும் மலையாளிகளாகத் தோன்றிய இந்து சமாஜ் சகதாரன வாழ்வுத்திலேயே அமைந்திருக் கின்றனர்.

கடந்த 18 மாதங்களுக்கு முன்பாக அக்காலில் குடியேறிய திருவாளர் ஜி. பெருமாள் இராமசாமி என்பவர், தம்மினத்தாருக்குத் தேவையான கல்வியின் அவசியத்தை உத்தேசித்து கவர்ன்மெண்டாருக்கு மகஜர்செய்து அவர்களது சகாயத்தை வேண்டினர். கவர்ன்மெண்டார் அதற்கமைய, பாடசாலை கட்டு தற்குத் தேவையான இடத்தையும் மற்ற உதவிகளும் செய்ய வாக்களித்ததை முன் னிட்டு சந்தோஷிக்கிறோம்.

இதனைமுன்னிட்டு அக்கால வாசியான மறைமலை யாரும் மற்றும் சிலருக்குடன் சென்றதாக இடத்தி லேதே பாடசாலை நிர்க்கவேண்டுமென்றும், அதை விஷயமாய் மகஜர்தாரும் தொகை மறைமலையாரை யாரே நிருவக சேவண்டுமென்றும், பாடசாலை கட்டி யும் அவர்களே வசம்விட்டு கொள்ள வேண்டுமென்றும் கேட்டனராம். அவர் களுடைய இவ் விண்ணப்பங்களை நாம் முழுதும் ஆதரிக்கிறோம். இந்நாட்டில் இந்து மதத்தை விளக்கி ஜனங்களுக்கு சேவை செய்ய வேண்டுமென்ற விருப்பமுள்ள ஒரு சாதுவுக்கு இந்த பாடசாலை கட்டி முடிந்ததும் அதை ஒப்புவிக்கவேண்டுமென்று கவர்ன்மெண்டாரை கேட்டுக்கொள்ளுகிறோம்.

தி. பெருமாள் இராமசாமி அவர்கள் சொட்டாம், சேப் மாகாணத்துள் சென்று மக்களிடையே சுமார் 150 மைலுக்குமேல் வருகிற தனிக்காட்டாம் கூடி முன்று பேற்று அதிக மாதத்திலிருந்து பள்ளிக்கூடம் ஆரம்பிக்கப்படுமென வறிந்து களிப்படைகிறோம்.

இப்பாடசாலை என்றும் அறிவுப் புகழுடன் நின்று நம் செல்வர்களை முற்போக்குக்கு கொண்டு வர ஆதாரமாய் இருக்க வாழ்த்துவதுடன், இப் பாடசாலையை நடவைத்தற்காக பொருளுதவிபுரிந்த புண்ணிய சீலர்களுக்கும் நம்மக்கள் வந்தனஞ் செலுத்த கடமைப் பட்டவர்களாகுவர். மீண்டும் அடிக்கடி கூட்டங்களிலும், விருந்திட் பேசுகிறபோதும், தனித் தேடிக்களைகளிலும் பொருட் செலவுசெய்து பேறுபெற முயலாதார் பாரதியும் தென்னாபிரிக்கத் தமிழ் மக்கள் உயர்வடைவதற்கு ஆதாரமான கல்வி வளர்ச்சிக்காக வருகிறோம் செய்ய யாதொன் முளிப் முடவை. நமது தாய்நாட்டைக்காய போற்றிப்பாதுகாக்க எதுக்களைத் தேடவேண்டியது தமிழ் மக்களின் முக்கிய கடமையாகும்

தமிழ் மக்களுக்கு ஆபத்திப்பு.

திரு எ. பி. சாமி கேட்டிருந்த் என்னுடைய கடிதத்தின்மீது சில கேள்விகள் எழுதப் பெற்ற கண்டிப் பிரசுரமொன்று "செந்தமிழ்ச்செல்வன்" எனும் பத்திரிகையில் புறப்பட்டிருப்பதாக நம் பார்வைக்கு வந்திருக்கின்றன. இக்கடிதம் தமிழர்களின் பார்வைக்காக அப்படியே வெளியிடுகிறோம் :—

"இந்தியாவிலிருந்து இப்போது டர்பனுக்கு வந்திருக்கும் "கேல்ஸ் கார்ட்" என்னும் பெண்கள் சபைக்கு ஆதிய பிரதிநிதி சபையர் பொதுச் சபைக்கு வரவழைத்து, டர்பனில் உபசாரம் கூடத்தி ஆர்கள். அக்கூட்டத்திற்கு எல்லாசமூகத்தினரும் வந்திருந்தனர். கூட்டத்தில் மற்ற ஆகுப்பினர்களை யெல்லாம் பேசும்படி கேட்டுக் கொண்டார். ஆனால், தமிழர் ஒருவரையும் பேசக்கேட்கவில்லை. அச்சபையார் வெளிட்டுள் பிரியாகசமே விளம்பரத்திலும் கம்மலர் பெயரைக் காணோம் இச்சபையில் தமிழர் ஒருவரும் சேர்ந்திலரோ? அப்படியா சமது சேர்ந்திருந்தால் ஏன் அவர்களை போகக் கேட்கக் கூடாது. தமிழரான நமக்கோத இப் பேப்பட்ட சபைகளுடன் சேர்ந்துழைப்பதனால் என்ன நன்மை? தமிழர்களே! இதைப்பற்றி சுவனிப்பீர்களா?"

இந்தக் கண்டிப் பிரசுரத்தை கண்ணுறும் ஒவ் வொரு தமிழருக்கும் கோபாவேசம் உண்டாகா மென்பதற்கு சந்தேகமில்லை. நமது சாயி அவர களும், கல்ல சமயத்தில் ஞாபகமூட்டினதுபோல், தம்மக்களின் மேற்கைக்காரி அன்று கடந்த அவலக்கோலத்தை விளக்கியது பாராட்டத்தக்கதே. ஆயினும், இந்த ஆரிய பிரதிநிதி சபையினருக்கும் தமிழ்மக்களுக்கும் என்ன சம்பந்தமிருக்கிறதென விளக்கவில்லை. இந்த ஆரிய சபையில் தமிழர்கள் அங்கத்தினர்களாக வேண்டிய அவசியமும் இருக்கிறதாகத் தோன்றவில்லை. ஆரியர்கள் இயற்கை யில் சிலைகளைப்பற்றி நினைவுக்கள் சகப்படாத வரை தலைநன்றே எண்ணுவார்கள். எப்படி யெனில், ஒவ்வொரு வருப்பினரும் தத்தம் கட்டளையும், பாஷையும், சாகிரத்தையும், செல் வாக்கையும் உயர்த்தலிலேயே கவனஞ் செலுத்தி வருகிறார்கள். தமிழர்களுக்குள் அத்தகைய மேலான அபிலாஷையில்லை. அதற்குதாரணமாக, சமீபத்தில் கூடிய இந்த மகா சபையின் அங்கத்தினர்களைப் பார்த்தாலே தெரியும். அவர்கள் பிரசங்கத்தில் எல்லாரும் கல்வித்துறையை பொதுப் பாலையாகக் கைக்கொள்ள வேண்டுமென வாதிய குழுவுக்கு வேலைவகுத்த மேரிட்ஸ் பள்ளியிலிருந்து வந்திருந்த கல்வித்துறை அதிகாரி ஒருவர், அவரே முன்பு பிரசங்கத்தை முடிவுரை அபிலாஷைகளை ... பாடுபடுவதாகக் கூறினார். இவர் தமிழ் மக்களுக்கென தனிச் சபையொன்று ஸ்தாபிக்கப்பட வேண்டிய அவசியத்தை பல்வேறு விதங்களில் இப்பத்திரிகை வாயிலாக வற்புறுத்தி எழுதி யிருக்கிறோம். அப்படி யொன்றிருப்பட்டிருந்தால் இவ்விடம் வகித்திருக்கும் பாதாகாட்டி கள்ளிலைகளை யாவேற்ற உபசரிக்க எவ்வளவோ வசதியிருக்கு மென்பதையும் தமிழர்கள் அறிய வேண்டியது.

முடிவு, இனிமேலாவது தமிழ் மக்கள் எல் லோரும் ஒற்றியர் காட்டத்தில் காரியம் பார்க்கும் தொழிலில் இறங்கி தமிழ்ச் சபையை ஸ்தாபிக்க முயற்சிப்பார்களென முற்றிலும் நம்புகிறோம்.

ஆச்சரியம் உண்டாகுவது எப்படி?

ஆச்சரியம் எனபது வடமொழியாகும். ஆச்சரியம் என்றாலும், வியப்பு என்றாலும் ஒரு பொருளையே குறிக்கும். நம்மவர்களில் இவர் சாதாரண விஷயங்களுக் கும் ஆச்சரியம் என்பதை உபயோகமான வார்த் தையாய்க் கொண்டு அதற்கர்த்தம் எதாகிலும் பிர யோஜனம் உ ரி சொல்லுவதிலும், எழுதுவதி லும், செய்வதிலும் குறைவு வண்டு கொண்டதாக நினைத்து அவரவர்களுக்கான எளிதுசெய்யக்கூடி அதற்கேற்ற அதாசரண வார்த்தையாக ஆச்சரியத் தையுபயோகிக்கின்றனர். ஆச்சரியம் பாவி தத்தில் உண்டாகுமென்பதை யுணர வேண்டும். ஆனால் விஷயம் தட்டி அறிவும் இல்லாதவிடையே ஆச்சரி யம் உண்டாகுவது சகஜமாய் விட்டது.

"நீளவேயாகுமாம் நிரம்பல் தான்கற்ற தூளவே யாகும் தண்ணிரிவு" என்றபடி, தாம்பலத்தை உணர்ந்த நுண்ணிய அறிவு கொண்டு ஆராய்ந்து வரின் ஆச்சரியம் என்பது உண்டாகவேண்டிய தின்மை, சாதாரணமாகக் கற்பனைக்கிய மேன்மை டார்களின் செய்கைகள் சுமையர்களுக்கு அடிக்கடி ஆச்சரியங்கள் தோன்றி சுமையர்களுக்கு அப்படிப் பட்டசெய்கைகள் செய்யமுடியாது, இதற்கு முன்றி யும் செய்திருக்கலாம்டார்கள் இனியும் செய்யக்கூ டிய சக்தியுடையோர் ஆதலால், சாமென்னாம் மனிதர் சக்களில் ஆதிக்குண்ட ஒரு வருப்பினர் இல்லவு வினில் தோன்றி பிருப்பதில் தோன்றுகிறபோதே சுலபமாகக் கருதி மேல் சுட்டாசைத்தோன்றிக்கு செய்யும் பாவாதியாக அவர்களுக்குடைய வை யுடைய பாவனைகளை யதுசரித்து நடப்பு வரும் வில் சபட்டு, சம்மூடையதாதி, மதம், பாஷை, தே சம், இவைகளில்லாம் சத்தங்களையான தென்ற உண்மையைக்கண்டு, கொள்ளமுடியாமல், சுதே சிகளும் விரோதங்களும் தோன்ற எடுத்ததற்கெல் லாம், மேன்காட்டார்களை யாசணங்காட்டி விண் சென்னிகளைக் கேட்கத் தொடங்குவார்கள். நாம் பதில்சொல்லுவோமானால் ஆச்சரியப்பட ஆரம்பி பார்கள், பாரத யுத்தம் சுடந்த அக்காலத்தில் ஆரி யோதனன் கலந்து வெற்றியுண்டாகவேண்டுமே

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhai Naoroji,	*Gopal Krishna Gokhale,*
Rabindranath Tagore,	*M. K. Gandhi,*
Badruddin Tyabji,	*Kristo Das Pal,*
Pundit Madan Mohan Malaviya,	
The Right Hon. Syed Amir Ali	
H. H. Sri Sayaji Rao Gaekwar,	
Sir Syed Ahmed Khan,	*H. H. The Aga Khan,*
Diwan Bahadur V. Ramiah,	*V. Krishnaswamy Ayyar*
Justice C. Rangachariar,	*W. C. Bannerjee*
A. M. Bose,	*Ravi Varma,*
Kashinath Trimbak Telang,	
Ishwar Chandra Vidyasagar,	*Toru Dutt,*
Sir Salar Jung,	*V. P. Madhava Rao,*
D. E. Wacha,	*Sir Pherozeshu Mehta*
Sri Ramkrishna Paramahamsa,	
Rashbehary Mahomed Sayani,	
Dr. Rash Behari Ghose,	*Lal Mohan Ghose,*
Nawab Mohsin-ul Mulk,	*Sir C. Sankaran Nair,*
Raja Ram Mohan Roy,	*Behramji M. Malabari,*
Babu Surendranath Banerjee,	
Rao Bahadur R. R. Modhalkar.	

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this office.

Lord Morley,	*Lord Ripon,*
Sir William Wedderburn,	*Lord Minto,*
Mrs. Annie Besant,	*Edmund Burke,*
Charles Bradlaugh,	*John Bright,*
Henry Fawcett,	*Mr. A. O. Hume,*
Sir Henry Cotton,	*Lord Macaulay,*
Rev. Dr. Miller,	*Sir Edwin Arnold*
Lord Hardinge	

Price One shilling each.

The Story of My Experiments with Truth

Autobiography of Mahatma Gandhi

Vol. I. Price S. 10, 6. pence

GOLDEN NUMBER

OF

"INDIAN OPINION,"

1914

SOUVENIR OF THE

PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA

1906 -- 1914

Price 2 Shillings.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		આ. પૈ.
કેસરીબા	(નવલકથા)	૪ ૦
સૌ. સાવિત્રી	(નવલકથા)	૬ ૦
સ્નેહ પત્ર	(નોવેલ)	૪ ૦
નવ જનરાજ	(બાળકો માટે)	૦ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ	(નવલકથા)	૪ ૦
ક્રમ ભંગના		૪ ૦
મોતીના તોરણ.	ભાગ ૧ સચિત્ર (બીજા માટે તોરણ બનાવવાની રીત	૩ ૦
" "	ભાગ ૨ જો	૩ ૦
બાળ ઉખાણાં	(બાળકો માટે)	૨ ૦
રાજરત્ન બીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૬ ૦
ફુવનના દર્દ	(કુંવરી દર્દભરી વાતો)	૪ ૦
કુકાંગી દારા	(નવલકથા)	૫ ૦
રાજીબહી	(ઉત્તમ ભાવભર્યા ઓધવ અને ગોપીના સંવાદ નવલકથા)	૮ ૦
ચમત્કારી ખૂન		૫ ૦
સોનેરી ટોળી	ભાગ ૧–૨	૮ ૦
રાતો ગુલાબ	ભા. ૧	૭ ૦
મેરી મેગ્ડલ		૬ ૦
શીરીનની કહાણી	(પારસી સંસારની કહાણી).	૮ ૦
એરેબીયન નાઇટસ	ભા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત મોતીની		૧ ૦
વસંત	(બાળકો માટે)	૧ ૦

ગોલમેજીઓ સાંબેલીઝ—લેખકઃ મહાદેવ દેસાઇ. આમાં સાંબેલીઝ હોટલે વીલાસ મહ રાણી ટેનલ પ્રાન્ડરલમાં ગયા અને પાછા ફેક આવી પહોંચતા સુધીના તેમના અનુભવો અને સ્મરણો છે. કિં. રૂપી. ૧–૬.

રંક કહાની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ શાહ. આ પુસ્તકમાં રંક દેહની ૬ંત કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી કરે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૩ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કિં. રૂપી. ૧–૧૦.

રૂપરીખા—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આદર્શ જીવનનું તેમજ વાસ્તવિક પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કિં. રૂપી. ૪–૦.

પરણીતા–વિસરજન–પુજારીણી—આ વાર્તા મુળ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ ભેરા ભેગા રહાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કિં. રૂપી. ૨–૬, રૂપી. ૧, રૂપી. ૨.

ખરાજબહુ—ગરાસણીની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કિં. રૂપી. ૨–૧.

આપણાં ઉંબરમાં—લેખકઃ અંબેરચંદ મેઘાણી. આ નવલ પુસ્તકમાં મરીબ્બીનું ચીત્ર આલેખ્યું છે કે જે મરીબેન આપણા ઉંબરમાં–ગેડકે આવીને આપણામાંજ હોમ થે બતાં આપણે કશું જાણતા નથી. કિં. રૂપી. ૧.

મહેન્દ્ર કુફીરની મહેતી—લેખકઃ મસ્ત દરીદ. આમ મસ્ત દરીદની નખી મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધપ્રદ ભરપુર છે. કિં. રૂપી. ૪–૬.

દરીયું—લેખકઃ ઝે. ઇ. ભગીરદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર ખરેખર વાંચી આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂપી. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની સત કથાઓ છે. મુખ્યત્વે આંકો તથા બાળકોને જે ગમે કરે છે તેની દાર્નીક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કિં. ગ્રો. ૧–૬.

પદમાવત—લેખકઃ પ્રમોદ આ નાના પુસ્તકમાં રજપુતોની બહાદુરી ભરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપલબ્ધ થેલી છે. આ વાર્તાઓ બાળ કરીને કુમાર કિશોર વાચકો માટે છે. કિં. રૂપી. ૧–૦.

કુંવર કાકડી—લેખકઃ ર. મ. કોઠારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો ક્રમવાર બાળક પરીબ્બ લેખો આપેલા છે. કિં. રૂપી. ૩.

ફિરોજની વાર્તાઓ—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પ્રસ્તકમાં ૨૪ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવલ કથા, ઉપકથા, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મુખ્ય પ્રેમ રસિક પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કિં. રૂપી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દાક્ષણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાંચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુંઠાના ૩૪૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. કિં. રૂપી. ૭.

વસંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. કીંમત આર્ટ રૂપીયો છે. સામાજીક અને ઐતીહાસીક જીવનની અનંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્મનિવેદન—આ ૬૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ આપ્યા છે. વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી બાબતનાં વિષયોનો રસ પી શકશે. કિં. આ. ૭.

કાવ્યદોહન—સંપાદકર્તાઃ ગજ્જારામ ધર્મરામ દેસાઇ.

પહેલો ભાગ મુક્તામા મરીત્ર, જીવ આખ્યાન, પદમાવત આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાબોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. કિં. ૬૦

બાળ ઉપયોગી

સુંદર બાળ ગ્રંથાવલી, સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		રૂા.	પૈ.
પુ. ૧	ફૂલની કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	ઈસપ નીતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ચુમચુમ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટન દળ	૦	૧૦
પુ. ૫	આપણે સમજણું	૦	૧૧
પુ. ૬	રોબસટોબની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	સસો ને ઉંદરાણી	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રેઢ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત રૂા. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને લખાણ બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પેદા કરનારાં છે.

નવ પુસ્તકના રમકડાં (૧)	રૂા.	પૈ.
ચોરી ચોરી વાતો		૬
ચીબાઈ દાદા		૭
રોબસા કાકા		૧૧
અજરસ		૮
ઈતિહાસ		૬
ટિકિ ટિકિ		૬
બારંબીબાબા		૬
અરેબરી વાતો		૮
મોગાલની મોજ		૮
રમીલની પેટી		૮
પુસ્તકાલય		૭
૯૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત રૂા.	૬	૦

નવ પુસ્તકનાં રમકડાં (૨)		
રોબસટોબની બધુ વાતો		૧૧
ચકુલ	૧	૦
સિરલાનો ભાઈ	૧	૬
નીલમ	૧	૦
લોભ અને મુશિબિત		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બબ બજરંગ	૧	૦
રોબાની નીકો	૧	૦
ચોર કહો કુતરો		૬
નવનીત		૮
રોબ બનુ		૬
બાળ કથાવલી		૮
મકાનો બસતાનો		૬
બંગાળી સિરલા	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી અજાણનાર કુમળા કુમારોને માટે બહુ સરસ અને બોધદાયક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે.

	રૂા.	પૈ.
પંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
કૃષ્ણ—પરમાત્મા	૧	૦
પૃથરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા માટે સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	રૂા.	પૈ.
પુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બા-બા બકરી	૧	૧
બીબોરી પહાડ	૨	૬
દેશ દેશની અજાયબ વાતો	૧	૧૦
કિલ્લોર કથાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી

વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ચોપડીમાંથી બહુ લઇશું. બંધાનારાઓએ ઓરડા માટે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોઉપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી			૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી		૧	૦
,, બીજી ,,		૧	૨
,, ત્રીજી ,,		૧	૪
,, ચોથી ,,		૧	૮
,, પાંચમી ,,		૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,		૨	૪
,, સાતમી ,,		૨	૧
,, પહેલી ચોપડીના અર્થ		૦	૫
,, બીજી ,, ,,		૦	૮
,, ત્રીજી ,, ,,		૧	૦
,, ચોથી ,, ,,		૧	૩
,, પાંચમી ,, ,,		૧	૫
,, છઠ્ઠી ,, ,,		૧	૮
,, સાતમી ,, ,,		૧	૧૧
,, દેશી હિસાબ ,,	૧	૦	૬
,, દેશી બીજાબ ,,	૨		૮
,, અક્ષિત બાંધની ચોપડી		૦	૪
બાળ વર્ણની નેટ		૦	૫
ગુજરાતી બાળનું બારાક્ષર		૧	૦
અંગ્રેજી બાળબોધ પાઠમાળા (વિજાપુર) બાળ	૧	૧	૩
,, ,, ,, ,, ,,	૨	૧	૬
,, ,, ,, ,, ,,	૩	૧	૮
ઉપયોગ શિખનાર ચોપડો (બાળ ૧ લો)		૩	૦

The BEST your money can buy!

263 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	14	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	14	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	14	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં ફક્ત રૂ. ૧૬/-

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ બાસ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેલવાના ઓર્ડરની રૂ. ૩/૬ બાસ ઓછરડા પડશે.

એપ્રીલ અને મે માસના ન્યુરસ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

H. T. ૧૨ ઇંચ રૂ. ૬-૬.

ઇંચ ૧૦ રૂ. ૪.

અપલીમિટેડ મંગાવો.

હાથના તેમજ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

હલકા અને સીંગલ રીડનો નવો શોધ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર ગવૈયાએ જેમણે મેન્યુફેક્ચરીંગ કરવા માં આપેલા જરમન સુપ્ત-સેટ રીડના આ ચલચકીત અને સુંદર પેટીઓ વાળા વાપરવામા મજબુત, તેના સુરમધુરાજ મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોતાના તેવા કીફાયત ભાવ રાખેલા છે. બીજા વધારે હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલાં હમારા ગ્યુઝીક સલુનની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

બનાના

મેરા પોયાબા જ્યારે પાકે એવા ક્રીટ દીઠ ૧૬ (આશરે ૬૦૦). કીમત રૂા. ૨૫ ની ઓ ર સાથે ઓર્ડર મોકલાવો નાચીજ રૂા. ૫ ૧૦૦.

ARCH SELECTED BANANAS

20/- Crate F.O.D., F.O.R. Durban. Net gross of 100

G. M. AHMED.
Fruit Exporting Specialist,
P. O. Box 730. Durban.

Phone 3347. P. O Box 316.

BEERADHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street. Durban.

બીરાભાઇ મોરારજી મત્વાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મરચન્ટ અને કમીશન એજન્ટ

પરદેશ સારી રીતે કરી માલ કી.એ.કી. ની મોકલવામાં આવશે ટેલીફોન નંબર ઓફસ ૩૧૪ ૮૪ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. 62

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)
હાંસપેસેંજર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. - All orders within the Union are posted free and elsewhere 3/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
28 Cross Street, Durban. Phone 4662 Cent.
MANAGER : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર ગાડી ૨ ઘોડા ગાડી કુંડ મોટીસે મુકવામાં આવે છે. સત્ત દિવસ ખુલ્લું.
ફોન નંબર ૪૬૬૨ સેન્ટ્રલ. ૨૮, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન.
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 32 - Vol. XXXII Friday, August 10th, 1934

ANOTHER FAST

MAHATMA GANDHI

who has entered on a seven days' fast commencing last Tuesday as a penance for his followers having resorted to violence in the course of Harijan work.

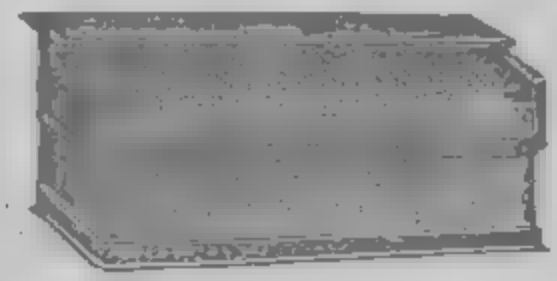
સાથીઓના અપરાધને માટે પ્રાયશ્ચિત

હરિજન કાર્યમાં પોતાના સાથીઓ તરફથી થયેલા અહિંસાના ભંગને માટે પ્રાયશ્ચિત કરવા ગયા મંગળવારથી મહાત્મા ગાંધીજીએ સાત દિવસના અપવાસ આદર્યા છે.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મ્યુઝીકલ અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. પણ કિમત માટે દરેક જાતનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપ્યો કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O. Box 460. DURBAN.

ગોતરોંગ ગુરૂબક્ષસોંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

ઓફીસ અને વારખાનું:—ગોતરાડી પ મી ગલીના નાકે, રહેર સેન્ટહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay ખાત્રા ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુબઇ. ૨.

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના ડબલ રીડ હારમોનીયમ.

પગના ડબલ રીડ હાર્મોનીયમ.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો આપ કેટલોગોથી મંગાવીએ છીએ

ટેલીગ્રામ એડ્રેસ:— ગોશાલા ફ્લ્યુટ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.

બીજા ભાવો સારૂ અમારા ભાવો અને કમીશનની તપાસ કરવા અમને વિનંતિ છે.

હાથના છોગ્રા રીડના ગોશેલી પીચ ૬-૫૦-૦, હાથના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ ગોશેલી પીચ ૪-૧૦-૦.
હાથ અને પગના સારૂ (કમ્બાઇડ) ડબલ રીડવાળી પા ૧૦-૦-૦. હાથના પેટન્ટ આગ્રા પુસાદરીને હાથના ડબલ રીડવાળી પા ૪-૨-૧.
પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ અમૃતા ગોશેલી પાઈપ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાઈપ ૧૦-૨-૧, અને પા. ૬-૫-૦
હારમોનીયમોની બાકી ૧ વરસની ગેરંટી સાથે આપવામાં આવે છે

ઓર્ડર સાથે રકમ મોકલાવો ભાવો કરો ફ્રીનો પત્ર મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "તકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

ડેક
(વગર ખોરાકી)
પાઉંડ ૬–૭–૬.

વીશીના ભાવો

મુસલમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩–૬–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૩–૧૪–૦.

હિંદુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૮–૦.

ઓમરઝ તા. ૨૦મીએ પોરબંદર મધ્ય મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—કોમ્પાનીએ પોતાના સ્ટીમર કમ પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ બદલી, પોર્ટ, કલબનું સ્થળાંતર કર્યું. અને બદલી ચઢતા ત્યાં કેટલે ડીપાર્ટમેન્ટને ફાયદા. સીમા પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં સ્થળ જણાવ્યું, તો તે તેમાં બદલાવવા નહીં આવશે.
કલાર્કોએ પોતાના મોટા ફાળાના ગનીચારે ૧૧ નામ. મળ સ્થળમાં પહોંચતાં કરવા
વધુ વિગતે ઉતારવે પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવા. અથવાગમવાળા આપણે અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલવા તકશે.
સ્ટીમરને લગતુ કોઇ ગમગાર બમારી નવી કેબરેબ નીચે બાર ૫
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના દલાલ અમદાવ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES. (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાજનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શીયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામા આવ્યા છે જેવા કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૨ શી. ૨૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાલ ધાતુપોષક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ અજાનેને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કપીટન
(માલીક: કેપીટન ખાવાની હોટેલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

[illegible] Fast in September 1932, and [illegible] the Epoch-Making Fast, with all relevant documents. 150 Pages. Rs. 6d.

ENLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

[illegible]

INSIST ON LAUREL

THE POPULAR PARAFFIN
FOR ALL PURPOSES.

એકી અવાજે
વખણાએલું
લોરલ પારફીન.

There is no better brand-be sure you get it. It costs no more than other paraffins.

ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ પારફીન" બીજાને ટક્કર મારે તેવું, તેમજ કિંમતમાં હરીફાઈ કરે તેવું છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર નાવ દર ૧૦૮ કલાકે રવીવર ૨૦ મહીને સાઉથ આફ્રિકાના બંદરે જાય

ડેલાગોઆ, બઝારુત, રંગુન, કલકત્તા અને મદ્રાસમાંથી ચઢીને જાય છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં વતન મોકલવા માટે રેટ તથા સેકન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર જગાનો સમાવેશ છે.

વિશેષ માટે ટકવાની નીચે મુજબ છે:

	ડેલાગોઆ	મદ્રાસ.
સેકન્ડ ક્લાસ ઉતારાની માટે	પા. ૧૩–૧૩–૦	૨૦–૫–૦
,, ,, ઉતારાની બદલ	પા ૧૨–૧૨–૦	૧૯–૦–૦
ડેક ક્લાસ ઉતારાની માટે	પા. ૬–૬–૦	૧૬ ૧૬ ૦
,, ,, ઉતારાની બદલ	પા. ૬–૬–૦	૭ ૧ ૦

ડેલાગોઆ, મદ્રાસ, રંગુન, અને કલકત્તા બંધ છે.

ટકવાના ઓફીસ હજામત

*જોસ. વી "કાદીયાવાડ" ૨૧ મી ઓગસ્ટ

મેસ. પા. "વલમા" ૨૧ મા સપ્ટેમ્બર

*આકસ્માતસર ફેરફાર.

વધારે માટે નજીક મારે તપાસ કરોઃ—

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. - - Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road - - Durban.
P.O. Box 569. - Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P.O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

Nuts, Liquidity in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેચવાનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઈનાપલ વગેરે બીજો ઓરડર મળેથી તરત રવાના થાય છે.

દરેક ઓરડર ઉપર બાકી રહેવા પામી મારો માલ, મારી પોતાની કરી દીધેલ બાબતો સાચવવા આ આપશે.

કેપ ગ્રેપીન્સ, ટંગેરાઈ, લીચીસ, રોડેશીઆના વીકરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. 6

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gumhardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualites are second to none.

Formula: Dr. V. B. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

V. A. Kapse P. O. Box [illegible] 83/85 Tardeo Road, Bombay.

ઃ વેપારમાં સત્યનું ઃ

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

જીના ખિલજીએ વાપરવા માટે

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—ઓસડની અજોડ્તિમ દવા—

આજથીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટીકલ વર્કસ લા.—મુંબઈ નં ૧૪

ઝંડુ દવાઓની તમામ દવાઓ માટે વધુ જોઇતા ઓ માટે મળો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહિત્ય ખાતિરના એજંટ: એમ. એમ. ઓશી, ૬૪૫ બુધ રટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોરોક્કો

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારા પેકીંગ કરી સી ઓ ડી થી મોકલવામાં આવશે વધુ:—

P. O. Box 254 Durban

P. P. BHAGAT

Frut Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારા પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવે છે. વધુ:—

P. O. Box 882. Durban

મીલકત વેચવાની છે

પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં સારી જાયકાવાળી પાકી મીલકત વેચવાની છે

ફ્રુટ પીક કરવા મુકામ તથા કુલીઓ માટે આપવાના છે બિસ્તર માટે નીચે મળો યા લખો.

Property for sale and Rooms to let.

Apply—G. M. AHMED.

Bananas Exporter.

61 Prince Edward Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ. અ. આ.

ફકત નવ શીલીંગમાં

ફુમ્મોતુ—વર્તમાન સમાજના સકાયર કટાક્ષ ફકતું. ઝીંદુ સમાજમાં સુધારેલુંગોની રાહ બતાવતું. ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કી. શ. ૯.

મુજ્જરપ્રીત—પંજાબપ્રાંત લલકારેલ પહેલો કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલા સમેલ કવિ સંબધી આકર્ષક ઐતિહાસી નવલ કથા. સાદાત, ૨૨૫ પાનાં સુંદર બાઈ સી શ. ૯.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો તે ગુજરાતી પત્રોએ મુકત કરે બજાવ્યા કરી ને કરેક ઘર બને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાં જોઇએ

એકી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફકત નવ શીલીંગમાં મળશે

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—લાડું ને તમારું—આજેજ લખો,

Manager (D), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

આ. અ. આ.

ફકત પાંચ શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

ગુજરાત ટાઇમ્સ' લાયમાહક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૫૨ શીલીંગ પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુમા જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો એક મળશે. તે ઉપરાંત,

, એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' લાયમાહક મફત મોકલવામા આવશે

જો—

તમારા લાયમાટે જણાવ્યા હોય, માણ એડિટરસીક પત્રો લખી હોય, અને સુધર, કાગળ, સાદાત બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય ૨ શીલીંગનો ટપાલ ઓર્ડર મોકલો

મફત મફત

આ અદ્દો પગર કામ મોકલનારને સુંદર ને પસંદી પારસનું વાંચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું તમારા આ કદરનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:

ધી શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ પબ્લીશર, ૪ ગામ (બનાસ).

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી બાદિતીનાનું વૈદ્યવિદ્યા પુસ્તક કોઇ પણ બિમાર ને ટપાલ ખર્ચ પણ મફત મળે ! મંગાવો

મફત મંજરી મુખર્જી, જામનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 32—Vol. XXXII. Friday, August 10th, 1934

NOTES AND NEWS

The Rev. C. F. Andrews

THE Rev. C. F. Andrews has sailed for India by the *Karanja* last Monday. Mr. Andrews spent the few days that he was in Durban in meeting his European and Indian friends and leading members of the Congress and Colonial Born and Settlers Indian Association with a view to bringing about a reconciliation. Though his efforts have not been fruitful we will not say that they have been in vain. We think he has at least sown the seed of the spirit of reconciliation in the minds of all and he has left these shores with the hope that the seed will grow into a tree and that the flower of love will blossom in its own time. While wishing Mr. Andrews *bon voyage*, for he is expecting to return to South Africa within a few months, we sincerely trust and pray that his hopes will be realised.

Mr. Andrews' Bereavement

IT is with profound regret that we have to note—and we have no doubt our regret will be shared by all our readers—that only two days before his departure Mr. Andrews received the very sad news of the death of his younger sister in New Zealand. Notwithstanding Mr. Andrews' yeoman services in the interests of South Africa the shores of South Africa have obviously not been too kind to him. When Mr. Andrews first visited South Africa he received the very sad news of the passing away of his loving mother. On another visit to South Africa Mr. Andrews received news that his elder sister was seriously ill and he had to return. On the present occasion Mr. Andrews was much divided in mind whether he ought to go out to his younger sister in New Zealand for she was much better and Mr. Andrews decided to come here. In the meantime she had a relapse and passed away. She lost her husband more than three years ago and leaves five children. We can well imagine what mental pain Mr. Andrews must have experienced on the eve of his departure. We extend to Mr. Andrews and the bereaved our heartfelt sympathy and in doing so we have no doubt we are voicing sentiments of the entire Indian community and many of our European readers.

A Reuter's Report

REUTER is officially informed that at the request of the Agent for India and with the full approval of the Indian Congress leaders Mr. Andrews made great efforts to reconstitute the Congress and the Colonial Born Association, but, unfortunately, failed. This message has been dealt with in our leading article.

The Agent's Health

THE Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh who was laid up with influenza during the whole of last week is now allowed to move about but is still weak. We hope he will soon be restored to his normal health.

Durban's New Mayor

DR. S. COPLEY is elected as the Durban's new Mayor in place of Mr. Percy Osborn. Dr. Copley belongs to the reform party and holds a distinguished position in Durban. After the death of the Rev. A. Lamont Dr. Copley comes as the first highly cultured person to assume the Mayor's responsibility. The Mayor's task is by no means an easy one and to fulfil it successfully requires a largeness of the heart as well as the head. All Mayors are not of the same quality and ability and some are unable to use their own independent judgment are guided and at times misguided by others. We heartily congratulate Dr. Copley and feel confident that he will fulfil his task in a manner that will satisfy every section of the burgesses irrespective of class, colour or creed. We also congratulate Mr. W. E. Langton who succeeds Mr. S. K. Elgie as Deputy-Mayor.

Commissioners of Oath

Recently Mr. Ossim Adam of Pretoria was appointed a Commissioner of Oath and now according to the latest Gazette Messrs. Sorabjee Rustomjee and V. S. Coopoosamy Pather of Durban have also been appointed Commissioners of Oath.

Secretary for Union Education

The appointment of Professor M. C. Botha as Secretary for Union Education is gazetted. Professor Botha will take the place of Dr. O. F. N. Tilo, who is leaving shortly for Berlin as the representative of the Union Government.

Our Hindi and Tamil Readers

We regret on account of some of our staff being laid up with Malaria our Tamil and Hindi columns do not appear.

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 10TH, 1934.

AN APPEAL FOR UNITY

We have been taken to task by some of our friends for making an attack on the Agent in our leading article on Unity the other day. But the facts we stated about the Agent have not been refuted. We do not need to be taught that the Agent is helpless and has to be guided by his masters, the Government of India. We have been saying from the very beginning that we have nothing against Kunwar Sir Maharaj Singh in person. As a man we have always considered him to be a charming gentleman. But in his capacity as a Government official he is open to criticism for the wrong acts as any public worker is. It is said that the Agent is not responsible for his acts for he has to take his guidance from the Government of India. In that case our attack should be taken as directed against the Government of India and their agency in South Africa. It is pointed out to us that we were the ones to clamour at one time that the Agent should recognise only one body in this country and that we have now become reconciliation. The Congress has no doubt asked for it to be recognised as the only representative body of the Indian community to the exclusion of any other body. But has that been carried out in its true spirit? If it had then the unanimous voice of the Congress would not have been ignored. But the Congress knows well, however much it may try to hoodwink the fact, that when it raised a unanimous voice against the Transvaal Asiatic Land Tenure Act at its Conference in 1932 its voice was totally ignored and the Agent recognised a new body which came into being known as the Transvaal Indian Commercial Association. A defence is made on behalf of the Agent that the Act was an established fact and at the instructions of the Government of India the Agent had to act in what he considered to be the best interests of the community. Thus the voice of the Congress was of no consequence and the Agent was here to act as the *Ma Bap* of a spineless community! If the speeches made and the resolutions passed at that Conference were to be read they would clearly show how inconsistent the actions of the Congress have been.

Now as the present colonisation issue the position has reversed. Fortunately for the Agent the Congress has sided with him and therefore he has befriended the Congress but had the Colonial Born and Settlers Indian Association sided with him he would surely have once again spurned the Congress and taken the Association to his bosom and a similar defence would have been made on its behalf as is made in the case of the Transvaal Indian Commercial Association.

Apart from this, however, the important fact should not be overlooked that the present split is very serious and in the Congress camp itself and therefore could not be ignored as those who have gone asunder treated with contempt like bodies which were created in the past with the avowed object of mischief making.

We regret to have to bring in the Agent in discussing the question of unity. But we cannot see how we can avoid him or avoid saying something about him, for he is on the side of the Congress and is the stronghold of the Congress. We cannot conceive of any unity so long as the Congress leaders cling to the Agent. The Agent must take an attitude of neutrality and either listen to both or none and allow both parties to settle their dispute independently. After all both parties are intelligent enough to discern between what is right or wrong and the Agent should accept what they consider unanimously or by a majority to be right and persuade his Government to act accordingly.

If there is a sincere desire for unity all mud slinging at the other must be put a stop to. The spirit of arrogance, hate and malice should be replaced by a spirit of tolerance, truthfulness, love and forgiveness. Those who have been responsible for officially informing Reuter that at the request of the Agent and with the full approval of the Indian Congress leaders Mr. Andrews made great efforts to reconcile the Congress and the Colonial Born Association but unfortunately failed, have been untrue to the Colonial Born and Settlers' Indian Association as the message only shows how the spirit of arrogance is still prevalent. The impression created by the message is that the Agent was desirous of reconciliation, the Indian Congress leaders gave their full approval but the leaders of the Colonial Born and Settlers' Indian Association did not want reconciliation. This is far from truth. If there was any desire for reconciliation it was as keen on the part of the leaders of the Colonial Born and Settlers' Indian Association as anyone else and if Mr. Andrews' efforts have failed they have failed not because of the leaders of the Colonial Born and Settlers' Indian Association but we have it from Mr. Andrews himself, that his disappointment from the Congress leaders was equally great.

But we have not lost hope. We do not believe that Mr. Andrews' efforts have been entirely in vain. If we are at all desirous of reconciliation the spirit of Mr. Andrews is with us and above all the spirit of Mahatma Gandhi is with us. If we at all absolutely revere Mahatma Gandhi then the heart of each and everyone of us must be with him especially during this week when he is suffering the pangs of hunger for the sins of those whom he holds dear and near to him. If we truly love Mahatma Gandhi let us consider that his penance is to wash the sins of all of us who profess to be his followers. Think how

it will gladden his heart if he were to receive the news at the end of his fast that we are all once again united and are working in harmony and trying to follow in his footsteps on the path of truth. This is our humble appeal to all concerned and we make it with the fervent prayer to the Almighty to guide us in the right path.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," AUGUST 12TH 1914

Indians in the Dominions

AN interview with Mr. Sachchidananda Sinha, who is one of the Congress delegates to England, appeared in the *Christian Commonwealth* of June 10. Asked what view he held on the question of Indian emigration to the Dominions, Mr. Sinha said that the Indian position was plain and simple. It was quite immaterial whether there was or was not sufficient land available for the present Indian population or for the growing population of the future. The Indian claimed by reason of his being a British subject the absolute right of free intercourse for purposes of travel and trade in every part of the British Empire, precisely in the same way as natives of every other part of the British Empire were allowed to go to any part of India they chose. The legal and constitutional arguments that were pressed against the Indian view, on the ground that the Colonies were self-governing and so forth, did not at all appeal to the Indian, who could never bring himself to believe that the Home Government, all-powerful in India, was so absolutely powerless in this matter as it attempted to make itself out to be. At any rate, if the argument was to be accepted, two things followed; first, that to the Indian the privileges of the great British Empire were a myth, and he had no particular reason to be proud that he belonged to it; and, secondly, the Indian was asked to unlearn the lesson taught to him for more than a century, that as a member of the Empire he had the absolute right of all British-born subjects in the matter of emigration and travel. That was to suggest a dangerous principle—for once he began to unlearn one lesson there was no knowing how far he might go to unlearning others, the consequences of which might be disastrous to England and India alike.

Fountain Of Wisdom

He who knows only his own side of the case knows little of that. His reasons may be good, and no one may have been able to refute them. But if he is equally unable to refute the reasons on the opposite side; if he does not so much as know what they are he has no reason for preferring either. —JOHN STUART MILL.

The Colonisation Report

How India Views It

"THE HINDU" (Madras)

THE report of the Indian Colonisation Enquiry Committee which the Government of South Africa appointed some time ago to conduct a preliminary enquiry into the possibilities of colonisation of Indians, both from South Africa and India to other countries, a summary of which will be found elsewhere, has now been released for publication. It will be recollected that though the South African Indian National Congress participated in the enquiry, mainly because it had consented to it at the time of the last (round) Table Conference in Cape Town, there was a very strong section of Indians who were quite opposed to the idea because it involved the implication that Indians were undesirable and some means must be found to drive them out. It must be said that the attitude adopted by the Colonial-born and Settlers Indian Association in Natal is to a great extent justified by the observations and recommendations made by the Committee. The principal proposal is that the prospects of peopling British North Borneo, British Guiana and British Guinea by Indian settlers from South Africa and India should be explored by a Commission, representative of both the Governments, to be appointed in accordance with the terms of the Cape Town Conference. The Committee [illegible] Borneo would not be suitable for Indian settlers, and in view of the type of colonisation envisaged by the Committee and the financial implications hinted at by it, it is quite premature and legitimate for the Government of India to consider if there is any advantage in pursuing the matter. As the Committee itself says of the Natal, South African-born Indians who constitute 80 per cent of the Indian population, state emphatically that it would be difficult for them to fit into the communal life of Indian Colonists from India and that the only equitable solution of the difficulty is for the Union Government to remove the restrictions on Indians from becoming skilled labourers so as to enable them to enter skilled occupations. They are members of the permanent population and it is the duty of the Government to relieve unemployment in whatever community it may be [illegible]. The Committee considers that though certain parts of the tropics may be sparsely populated, in view of the settled political conditions obtaining there and the existence of prejudice against coloured people, as in Australia, the establishment of an Indian colony in those countries should be ruled out. In one part of the report, it is stated that but for the policy of the Asiatic exclusion which the Commonwealth of Australia had adopted, some of the territories now under its control would be eminently fit for colonisation by Indians. It also has the Committee to short term in respect of the attitude of Australia, while it is the settled policy of South Africa to have recourse as every possible device to drive out Asiatics, though they are entitled to the civic political and other rights enjoyed by white settlers.

There are many considerations which should weigh with the Government of India if it comes to a decision

sion on this question. So far as the Indian community in South Africa is concerned, we may take it for granted that their attitude will be one of strong and consistent opposition to any scheme of emigration from that country. They feel that their interests would be jeopardised and their self-respect wounded by any such scheme, and it is very problematical whether those Indians who might feel encouraged to emigrate would really be benifited by emigrating to the three countries mentioned. If the benefits to be derived from colonising the countries mentioned by the Committee by Indians in South Africa are so doubtful, the prospect of Indians in India welcoming any such scheme is very remote indeed. We in this country are not at present very much agitated in regard to discovering fresh lands and pastures new for sending out our people. Further, our exchequer is not overflowing and we have very little money to finance large schemes of emigration involving purchase of lands and establishment of settled form of government in other countries. There is the further question whether these three countries are at all suitable for colonisation and an elaborate enquiry on the spot would be needed before finding out whether and to what extent they are suitable for occupation by Indians. The Government of India owe a responsibility to the Indian community in South Africa in not embarking upon any scheme for their supposed benefit which they themselves do not want. We are, in the circumstances, gratified to learn from our Simla Correspondent that the Government of India desire to offer the fullest opportunities for discussion to the public, the Central Emigration Committee and to the Indian Legislature before they formulate their views on this vexed question.

Another Indian "At Home" To Governor-General

THE Colonial Born and Settlers' Indian Association (Newcastle Branch) gave an "At Home" in honour of H. E. the Governor General, at the Salisbury Hotel, Newcastle on Wednesday August 8. His Excellency was garlanded by the president Mr. G. M. A. Vawda and was presented with the following address:—

[illegible]

We [illegible] interest that Your Excellency [illegible] towards the welfare of our [illegible] people [illegible]

[illegible] be your most obedi[illegible]

G. M. A. [illegible]

Address By Dr. Brookes

At An Oxford Group Rally

Speaking at an Oxford Group rally in the Arthur Smith Hall, Durban, with Archdeacon Heywood Harris in the chair, Dr. Edgar Brookes spoke of the crucial point in his life as a boy when he was a communicant in a Native church early one Sunday morning.

Dr. Brookes said he spoke as a South African whose boyhood was passed here in Natal and he realised that, quite honestly, as he looked back on the days of his boyhood in Maritzburg and here in Durban, that he did not ever recollect having hatred or dislike of people of other Colours. He could honestly say that and he thought many in the hall could say the same thing and thousands outside of it could bear witness to the same thing. He believed he had traced it back to its origin in a little mission church not very far from Durban, to which he was invited as a visitor when he was 16 years of age. He had grown up in South Africa, he had no violent anti-Colour feeling. Thousands of non-European Christians were worshipping in the country then, but never once prior to that had he worshipped in any building with anybody of different complexion to himself.

He found himself in this little Native church early one Sunday morning for Communion service. It was obviously expected of him that he go and sit in some particular seat, and he fancied if traditional practice was carried out that he would come up to make his Communion first, although he was a visitor, and that the Native members should come and make their Communion afterwards. As he looked back he felt that that was the turning point in his life. He did not feel then, and he did not feel now, that he should go and sit in some place apart in the Church of God. As the cup of Communion passed round it passed from a Native to himself and from himself to a Native.

It had sometimes occurred to him since that when we draw distinctions between races of fellow Christians at such moments, it could only be because we did not realise the majesty, the wonder and the glory of the presence of God, which they and he dared not, and if we realised at all, we could not draw a distinction between men and men, whether it was a distinction between Colour and Colour and class and class.

Mr. C. F. Andrews also spoke, describing some of his experiences among Christians in various parts of the world.

Social And Personal

Mr. T. G. Orr, at present Solicitor, is appointed acting Licensing Officer of Maritzburg in the place of the late Mr. W. H. Walters.

The Hon. Tayabali Karimjee Jiwanjee, Member of the Legislative Council of Zanzibar, was the one among others to be presented to His Majesty the King at a levy which took place at St. James Palace in the first week of June. Mr. Tayabali is the first Indian from East Africa to have this honour.

PROPHET FEARED NONE BUT GOD

MAHATMA GANDHI'S ADDRESS TO POONA MUSLIMS

(The following is the authorised translation of Mahatma Gandhi's Hindustani speech at a mass meeting of Poona Musalmans held under the auspices of Anjuman-i-Fida-e-Islam on 23rd June in commemoration of the Prophet's Day, which Gandhiji was invited to address).

Friend Of Muslims For 50 Years

MY friendship with the Musalmans does not date from yesterday, but from the time when I was a young man fifty years ago. My first visit to South Africa was in connection with the affairs of a Musalman firm in that country. And there I had the privilege of coming in intimate touch with Muslim friends for years together. In India, too, you know, what close association there was between the Ali brothers and myself. And although Maulana Shaukat Ali and I have appeared to have been estranged from each other, he knows that he has me always in his pocket. Such being my relations with Musalmans, I felt it to be my duty to study the life of the Prophet. I had tried to do this in South Africa, but then I did not know Urdu sufficiently. In India, imprisonment brought me good luck, and then I had the opportunity to read Maulana Shibli's biography of the Prophet, which the late Hakim Saheb Ajmalkhan was good enough to send at my request. At the same time, I also read the volume on companions of the Prophet. I had read English works on Islam and the Prophet.

Seeker Of Truth

These studies led me to the conclusion that the Koran, and the Bible, were sacred books for me and not alone the Vedas and the Gita. Hazrat Mahuramad was a great Prophet and so was Jesus Christ. From my readings I received the impression that the Prophet was a seeker of Truth. He was god-fearing. In this, I know, I am not telling you anything new. I am only describing to you how I was impressed by his life. He suffered endless persecution. He was brave and feared no man, but God alone. He did what he considered to be right in scorn of consequences. He was never found to say one thing and do another. He acted as he felt. If there was change in his opinion, the next day he responded to the change without counting the cost and regardless of popular censure or opposition.

"He Renounced Everything"

The Prophet was a Fakir. He had renounced everything. He could have commanded wealth, if he had so desired. Even as you would, I shed tears of joy when I read of the privations he, his family and companions suffered voluntarily. How can a Truth-seeker like me help respecting one whose mind was constantly fixed on God, who ever walked in God's fear and who had boundless compassion for mankind?

"Practice What You Learn"

You all read the Koran. But how few put into practice what you read? You will perhaps retort that if you do not live up to the precepts of the Koran, nor do the Hindus act according to the precepts of the Gita, and you will be right. It only comes to this that if both the communities followed the teachings of their respective faiths, communal quarrels would be a thing of the past. But at present, some men in both communities appear to have taken leave of their senses, and are absorbed in flinging mud at one another. I will not have addressed this meeting in vain, if a single Musalman will thereby come to a true understanding of the situation, and instead of picking holes, learn to love other communities as well as his own.

What Dutch South Africans Want

Interesting Lecture

The dislike of Dutch South Africans of interdependence and their love of isolation were commented on by Professor Leo Fouche, of the Witwatersrand University, in an interesting paper read at the New Education Fellowship Conference held recently.

"I belong to a peculiar people, the Dutch South Africans," Professor Fouche said. "I have studied their history, their characteristics and their outlook all my life and claim to know something about them.

"They do not believe in interdependence. They believe in isolation. They love it and seek it. They have made and will make great sacrifices to attain it.

"Dr. Van der Leeuw has shown us how we, in common with all other social groups, are caught up in the nexus of international relations and cannot escape it. We know this is an irrefutable fact. We do not believe it! We won't believe it.

"So far, in our history, we have always sought to evade interdependence. Throughout our past, if any section did not like its government or its neighbours, it simply girded up its loins, inspanned the ox-wagon, and trekked to found another State more to its liking. Even those who trekked did not always like each other, and so split up into sections—each going its own way.

"The Great Trek is a remarkable historical phenomenon. As remarkable are the little treks within the Great Trek—the blind determination to seek isolation at any cost. Think of the Potgieter and his party. Think of the Doorland Trek, the Jerusalem Gangers. Even after the Anglo-Boer War there were treks to South America.

"Dr. Kollmann explained to us the means by which we could instil a sense of neighbourliness into our children, to make them good citizens of the world. Most of us do not care for our children to be good

citizens of the world. They prefer to bring them up in isolation, to keep them apart, even as citizens of their own country.

"Some of us unfortunately want them brought up with so strong a racial bias that they will never want to fraternize with their fellow-citizens, let alone the citizens of other countries.

"Mr Haskin gave us practical illustrations of how to bridge the gaps of time, to explain occurrences of to-day by linking them up with the events of the past. He urged us to teach our contemporary history. Does he realize what contemporary history means for us?

"Not so many years ago we were chasing each other across the veld, friend shooting friend, brother shooting brother. There are men here present, who were trying to shoot each other not 30 years ago.

"There is a great gulf between our erstwhile young civilisation and the older civilisations of Europe. They have achieved national unity and are now striving after a larger union of nations. We still fight among ourselves, in a dreary scramble of sections.

"Let me give you an example. A Netherlander or Swiss must speak three languages besides his own to feel comfortable and civilised. We have, for example, heard with admiration and envy how fluently Dr. Van der Leeuw and Dr. Kuiluan speak English.

The Extremists

"There are groups of extremists among us, both Dutch and English, who despise the language and customs of the other race, who do not, or will not realise, that in this bilingual country, a child, to obtain a place in the race of life, must have two legs—an English and a Dutch leg. They would prefer to walk on one leg, rather than to walk equally on two.

"Let me try to explain, if possible, how this strange state of affairs has come about.

"Originally, in the first place, the remote past of South Africa was West European civilisation. When it was first colonised by Europeans, there were no harbours, no navigable river. The whole vast continent was penetrated from one single point—Capetown. It was a slow and laborious process, lasting centuries, by which roundie cattle-farmers took possession of the country.

"These pioneers of ours lived lives as remote and cut off from the influences of any centre of culture as the Eskimos.

"The result has been that we have come to love our isolation. It produced great pioneers, self-reliant, independent, impatient of control that, inevitably, it also produced a lack of perspective. There were no neighbours against whom to keep them on the alert, to keep them modest. There was no standard of comparison. Here and there in isolation, knowing nothing else, we lived our life.

"In Europe there are potent factors at work to-day that make for union. I need to the fear of destruction by powerful neighbours, which compels the nations to form alliances or to support the League of Nations.

"We are so remote from all this as to make it seem unreal to us. We are so safe behind the buffer of the British Commonwealth of Nations that hogeyland—not even the Yellow Peril—can frighten us. Some of us even want to set up an independent republic here—provided the British Empire will promise to protect it.

"Instead of our putting the British Commonwealth in the place of Nations, they want to break away from it. Our visitors may ask why such people are not sent to a mental hospital. I would point out that, instead, we sometimes send them to Parliament. Political pressure, therefore, does not apply in South Africa.

"It is the duty of our teachers of history to change this attitude, to detribalise the minds of their countrymen. They have no easy task. They themselves have passed through the horrors of the Anglo-Boer War, and have their own personal prejudices to control. They have had to handle the successive generations of children growing up in the aftermath of that war. Many of these children received their first and most lasting impressions in concentration camps.

"Our friends from overseas ask us to preach good-will and brotherly love to these children. The fathers fought for the bitter end for independence. We must now preach dependence to the children, although these wounds are still quite raw. We carry our emotions into politics. We are constantly tempted to gratify our bigotry. Our teachers of history must possess exceptional qualities of character and judgment."

White Minds and Black

Essential Differences Never Proved

"THERE is no scientific evidence to prove that there is any essential or innate difference between the white man's mind and the black man's mind," said Professor R. F. A. Hoernle, addressing a meeting at the Education Conference on the mind and the native (indigenous) people of South Africa. He spoke only of the South African Natives, he explained, as these were the only ones he had the opportunity of studying.

In support of his statement on the native mind, Professor Hoernle said that "mind" could be studied by considering the organism either as a specimen of the human race or as a representative of a historical culture. A study under the headings Instinct, Sensation, Perception, Ideation (Conception), Emotion and Will made differences of colour, social custom or climate entirely irrelevant considerations. And viewing the mind of the native from this angle, it was proved to any that no one had ever proved any essential difference between that of the Bantu and that of the white man.

It was often asserted wrongly that the Bushman's skull is smaller than the bantu's, equipment, when it was really only in divergent directions that it was to be found. The Bushman [illegible] to use his brain more efficiently in this respect

than the civilised man, for his life depended on it, that was all. In intelligence tests it was found that the average score of Bantu youths compared with the average score of European youths was as 85 to 100. The best Bantu surpassed the average of whites and worst whites were below the average of the Bantu.

This proved that no inborn deficiency of intelligence debarred the Bantu as a race from making Western civilisation their own, and that those who favoured a curriculum for Native education different from that for the Europeans could base their arguments on no congenital differences of endowment. There was no foundation for the argument that the whites were innately superior to the blacks.

Different Expression

Bantu mentality as expressed in Bantu culture—law, religion, social organisation, land ownership, agriculture—was entirely different from that of the white man. No one could tell why fundamentally the same type of human mentality should have created many different cultures. Perhaps God, experimenting in His cosmic laboratory for His own unfathomable purposes, seeking to transmute the dross of human nature into the gold of spiritual perfection, had done it. No one knew.

There was no evidence that Bantu culture was affecting the culture of the dominant Europeans, but that of the white man was disintegrating and destroying the culture of the Bantu. If detribalisation continued, native culture was doomed.

There were three main classes of Bantu, the completely detribalised, the so-called scattered natives on European farms, who "by the ingenuity of the Masters and the Servants Law were almost tied to the soil," and the employed detribalised natives, mainly in native reserves. Any education intended for the Bantu would have to take into account all those still traces of Bantu mentality.

Moral Distinctions

Dealing with Bantu morals, Professor Hoernle insisted on distinctions. must Europeans t nded to judge acts unerringly, by their own standards, without making sure that they knew enough of the inwardness of the culture to appreciate the relevance of the standards. Mutual misunderstanding existed between the white and the black. Many called the Bantu lazy, dishonest, untrustworthy, untruthful, ungrateful, and undisciplined, but as many could prove the very opposite to be true.

Wilberforce would have to yield to the scientific attitude towards nature which was a far more universal feature of western civilisation than Christianity itself. The Bantu wilberforce was among the wisest and shrewdest of his race and men of his ability might become the Bantu solution of the future. In some such way the Bantu culture of the future may be created [illegible]. It is the over-expanding culture of the West.—*The Star.*

How Soccer Should Be Played

(By Dr S. Davis, Captain, All-India Touring Team)

As the captain of the All-India Team, I feel that on our departure from this beautiful country I should say something about the standard of soccer here. Football is a game of skill and science. I am sorry to say that soccer is played here with a spirit of approaching more towards the game of Rugby. The players here are apt to play more at the man than at the ball. Once this spirit of playing at the man is knocked out of the game altogether you will find enormously how improved your soccer standard is. I hope that we have been able to show in our exhibition matches real soccer and how it should be played. Positional play, ball control and team work are the things which every member of a team individually and collectively aim at, —kick and run for it—which latter mainly employed here by the players does not count at all. Every department in a soccer side has its own duties to perform to itself and to the team. Co-operation of all these departments go a long way in making a soccer side complete and perfect. In our style of game, our inner forwards are relied upon as the schemers of onward movements, through the outside-forwards and the centre-forwards. The half-backs, specially the centre-half back, the pivot on which the whole machinery works. His is the most responsible job. Whenever a forward movement is carried on, the half-backs follow the forwards closely behind, besides defending any attack from the opposing forwards if necessary. The side-halves with the co-ordination of the inner-forwards try to defend any attack from the opposing forwards and the centre-half distributes the ball to the right forward in the right line. Similarly the full-backs have their duties to perform. Their's is a task of which intercepting of the ball on its flight whenever it passes through the half-back line. This should be done very carefully, because once the full-backs misskick or mishandle, a very dangerous position arises. Certainly the last defence, the goal-keeper, is there to defend further. But once the ball penetrates through the full-backs the goal-keeper becomes helpless. Perfect goal-keeping depends greatly on a perfect understanding between the goal-keeper and the full backs. If there is proper understanding between them, the goal-keeper can profitably come out of the goal sometimes and relieve the pressure. This is, in short, our method of play and I hope that the spectators here have been able to appreciate this properly and will benefit themselves by the proper adoption of these methods in their games in the future. For I have no doubt in me that this method has helped my team in carrying on such a successful tour throughout the Union.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Ladysmith Valued At £849,000

The total valuation of Ladysmith is £849,345, including £103,520 of railway properties. This is an increase of more than £30,000 in five years. More than 5,000 gum trees and nearly 300 willow trees have been planted at the "duck pond" during the past year, and the Mayor, Mr. Otto Jones, hopes that the Council will carry out regular tree-planting policy.

Cost Of Municipal Services

The estimated net cost of Municipal services per head in Durban, based on a total population of 221,050 for the next financial year, is £1 17s. 5d. compared with £1 16s. 1d. based on a population of 218,829 for the past year. The estimated expenditure per head of population will be £3 12s. 3d. and the income per head £1 14s. 10d. In the old Borough the estimated income per head on a population of 127,920 is £2 16s. 11d. and the expenditure £5 12s. 3d.

Woman Awarded £500

In the Supreme Court in Johannesburg judgment for £500 was awarded Miss Isla Brown against Francis et Cie, hairdressers, for injuries received to her head while having a shampoo and water wave. Her claim was for £1,000.

Chakas Kraal Social Welfare Society

A public meeting of the Chakas Kraal Indian community was held at the Indian school on Aug. 5. There was a fairly large gathering. The object was to form a sporting and social welfare society. Mr. P. K. Moodley occupied the chair. In the course of his address he feelingly appealed to those present for the immediate need of a public cemetery, vernacular school, and various other social reforms. The meeting resolved to call the body as 'The Chakas Kraal Indian Sporting and Social Welfare Society.' The following were elected as officials:—Messrs. P. K. Moodley, President; P. Moonsamy, secretary; J. Subban, assist. secretary and treasurer. The next meeting will take place in a fortnight to devise ways and means of carrying the objects of the society. The meeting closed with a vote of thanks to the chair.

1d. a Gallon Petrol

Mr. A. J. Werth, who, with the Rev. C. W. M. du Toit, M.P. for Colenbery, addressed a public meeting at Boshoff, was applauded when he stated that petrol could be produced profitably from mealies and coal and could be sold for a penny a gallon. Dealing with the manufacture of petrol from mealies and coal, Mr. Werth said that the Government did not wish to encourage the founding of factories for this purpose as it did not meet the interests of the capitalists. He was assured by someone connected with a private undertaking that the manufacture of petrol from mealies and coal was a paying proposition. The mealie farmers would receive a fixed price of 8s. a bag, and petrol could be retailed at a penny a gallon.

Bantu Language As State Language?

A multi-lingual member of the Educational Conference caused much amusement at a meeting of the language section. Rising from the floor of the hall he said: "I recently had to answer a questionnaire and had to say whether I was bilingual. I know seven languages including three Bantu tongues, so I was about to write down septi-lingual. Then I remembered that I knew no Afrikaans and that I was therefore only unilingual." The speaker maintained that at least one of the Bantu languages deserved recognition as a State language.

Daughters Of The Empire

We learn from the *Star* that Mrs. W. A. Dyklus from Natal is at present in the Transvaal enrolling recruit members to the "Daughters of the Empire" a movement of which she is the foundation member. This movement began in Natal after the introduction of the Status Bill, and has its main object the protection of British interests in the Union. It embodies *all nationalities* and is non-political and non-racial. Mrs Dyklus hopes to form branches in Johannesburg. She has combined this tour of hers with her children's holidays and is staying with her father, Major G. T. Cannon, in Parktown.

National Commercial Examinations Results

Preliminary Commercial Certificate (Standard VII): B. Harri and N. Rajput (Book Keeping.) Junior Commercial Certificate: —G. H. Amery (with distinction), A. I. Moosa, V. M. Osman and T. S. Pillay (Book-Keeping). Senior Commercial Certificate: M. T. Pulayehee and D. M. H. Randeree (Book-Keeping).

Mr. R. M. Naidoo (Principal) writes:—The School offers the most efficient coaching both practical and theoretical. For particulars, Day and Evening classes apply, 71 Albert st., Durban.

Aryan Benevolent Society (P. M. Burg)

The hon. secretary acknowledges with thanks the following further gifts. Previous list published on July 20.

Lion Match Co. Ltd. £1 1s., Natal Cotton and Woollen Mills — blankets, McDonald & Co., (P. M. Burg) ½ bag nuts and coal, R. Fuller 10/- Messrs. Kuntz T. H. Trotter (Pinetown) 3 dozen jellies, Morton & Lawsons Ltd. (Rosebury) 3 dozen jams, S. A. Rubber Manufacturing Co. (Howick) £1 1s., African Tobacco Manufacturing Co. (Durban) 500 Tricolour cigarettes, Wentworth Textile Mills, Ltd. (Jacobs) 24 blankets, Globe Chair and Wheel Factory (Durban) 6 globe chairs, L. R. Tibbs (P. M. Burg) medicines, Robertsons, Ltd. (Durban) 1 gallon Pyagra, Rexo Manufacturing Co. „ 12 floor polish, G. K. Naidoo (Maritzburg) 4 pairs trousers. Further donations in cash or kind will be thankfully received.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Gandhiji Fasting Again

Gandhiji started a week's fast since last Monday after partaking of milk and fruit juice, as a penance for the assault on Pandit Lalnath, the Orthodox Hindu leader, when Orthodox Hindus and Moslems came into conflict during a public meeting at Ajmer. Gandhiji announced that the fast started at six o'clock. He admitted that he was feeling weak, and added that he did not know how he would be able to stand the seven-day ordeal.

Vice-Chancellorship Of Aligarh 'Varsity

It is understood that the appointment of the Vice-Chancellor of Aligarh University will shortly be made. Among the candidates in the field for the post, which carries with it an allowance of Rs. 1,500 and free house and motor, are Sir Maxsadullah Khan, the Nawab of Dhatari, Sir Mahomed Yakub, Sir Abdulla Suhrawardy, Nawab Mahomed Ismail Khan, Dr. Shafa'at Ahmed Khan and Dr. Wali Mahomed. It will be recalled that Nawab Mohmed Ismail Khan, a pro-Swarajist, has been the treasurer of the University for a long time. It is considered that he stands the best chance amongst all candidates.

Cure for Cancer

Dr. K. Bhattacharya, a specialist on fuel problems, who at one time was the Chief Research Chemist of Messrs. Tata Iron and Steel Company, but who for the past three years had been studying at the Pasteur Institute in Paris, has been sent back to India by Dr. Tagueat, a famous French Medical Scientist, who has discovered a new therapy for treatment of cancer by means of certain toxic principles, isolated from snake venom, to make further researches on the anti-cancer curative properties of snake venom.

Hindu Girls Should Observe "Purdah"

The advice that Hindu girls should be kept illiterate and within the four walls of 'Purdah' till Hindus had learnt to protect them from 'Goondas' and until the community had developed a spirit of chivalrous practice and self-respect, was given to Hindus by Bhai Parmanand, President of the All-India Hindu Mahasabha, at a meeting. Bhaiji considered that Hindus should follow the policy of conservation now in view of the many attacks on their civilization and culture. The present-day education was unsuitable for those girls who ought not to have been dragged to schools and colleges from their proper places, namely homes and children. He appealed to Hindu young men to organise themselves for the protection of national honour and prestige.

Dr. Harendra Mukherjee's Munificence

Dr. Harendra Mukherjee, Inspector of Colleges, Calcutta University, has announced his intention of making a gift of Rs. 2 lakhs for creating three endowments with the object of affording educational facilities to poor but deserving youths. The third of these, amounting to Rs. 1 lakh will be devoted to creating scholarships for students, who would go to foreign lands for training in the Army, Navy and Air forces. It will be recalled Dr. Mukherjee created two more endowments in January 1933 with Rs. 2½ lakhs with a view to affording facilities in industrial training to Bengali students.

Vice-President of International Botanical Congress

Doctor Birbal Sahni, Sc.D. (Cantab), D.Sc. (London), Professor of Botany, Lucknow University, whose researches on Fossil Botany have received recognition all over the world, has been invited by the Organising Committee to accept vice-presidentship of the section of Palaeobotany of the 6th International Botanical Congress to be held at Amsterdam in September 1935. This is the second time that Dr. Sahni has been so honoured. Dr. Sahni is the first Indian to receive the degree of Sc.D. of the Cambridge University. It is believed that Dr Sahni is the first Indian, perhaps, the first Asiatic, to be elected Vice-President of an International Congress in any branch of Science.

"Sindhis, Recapture Your Old Glory"

In a message to the people of Sind Dr. Rabindranath Tagore says:—

Sindhis are an intelligent and adventurous people. Sindhi officials are found all over India and Sindhi merchants have carried Indian trade to many distant parts of the world. And yet modern Sind has contributed so little to the cultural renaissance that is sweeping over India to-day. This poverty is traceable, it seems to me, to the Sindhis looking for inspiration where only demoralisation is to be had. Sindhis are still under the shadow of a cheap, foreign, imported culture. It is a sight, at once ludicrous and pathetic, to see their young men strutting about in foreign dresses, muttering foreign accents, imitating foreign gestures. We in Bengal were the first to come under the foreign fascination but we soon strove to free ourselves and in the process of re-finding ourselves, we released forces which have given us new pride, entirely our own. We may learn from other people but we can get inspiration only from within ourselves. My advice to modern Sindhu-Vasis is to remember and, by remembering, to recapture the glory that once flourished on the banks of the Indus. Let them be themselves, true to the life that has nourished them for centuries and their old glory will blossom again.

Mombasa Indian's Offer

In reply to his appeal Mr. Manilal Kothari has received a cable from Seth Nanjibhai Kalidas of Mombasa offering Rs. 5,000 for the Gandhi Harijan Ashram at Okhaga in Porbandar.

Game Park for India

The United Provinces Government has led the way to the establishment of a sanctuary for wild life in India. The Governor, Sir Malcolm Hailey, speaking at the Lucknow meeting of the Association for the preservation of game, said that the Government had set aside 200 square miles of submontane areas in the Kisi and Kamgarna valleys as a game sanctuary. The Viceroy is to be asked to convene a conference to consider the establishment of sanctuaries in other parts of India.

NEWS IN BRIEF

Colour Bar In England

A "subtle prejudice" exists in England against coloured people, stated Miss Una Marson, a coloured delegate from the West Indies, in a speech at the British Commonwealth League Conference. "In America," she said, "they tell you frankly where you are not wanted by means of big signs, and they don't try to hide their feelings. But in England, though the people will never say what they feel about us, you come up against incidents which hurt so much that you cannot talk about them." As an illustration, Miss Marson described the case of a coloured girl who came to England with her parents to be a nurse. The girl applied to 28 hospitals, she said, but they all turned her down.

"Like Good Roast Pork"

Mr. Malcolm MacDonald, Parliamentary Under-Secretary for the Dominions, in officially bidding farewell to a party of English school girls bound for a four and a half months' tour of the Empire, said: "I hear you are going to Fiji. Perhaps you will come across an old friend of mine there. He is an old cannibal chieftain, who I asked whether he had ever eaten human flesh. He replied with a gurgle, 'Yes.' He said it tasted like good roast pork. I then asked him whether he liked white or black men better. He considered the matter for a while, and said it was the general opinion of the cannibals of his day that black men tasted better than white because white men had too much salt in their flesh. Finally, I said: 'Have you ever eaten a white man?' He replied, 'No, only an American!'"

Tennis

Dannhauser Tennis Club

At the first annual General meeting of the above club held at the Indian School, Dannhauser, on Sunday the 29th July, the following office-bearers were elected for the ensuing year:

Patrons: Dr. Reid Campbell, Messrs H. Sauerle and Kader Hoosan; President: Mr. D. R Mistry; Vice-Presidents: Messrs. R Patel, S. Govender; Hon. Secretary: Mr. A Anthonys; Hon. Treasurer and Organiser Mr. S. Beharee. Committee: Messrs B. C. Chetty, B. Govender, Sheik Hasan, S. A. Gaffoor, S. Subramadun.

BOXING

To-morrow evening will see a first-class Non-European boxing tournament in the Durban Town Hall, when Rod Sparks, the well known local performer, who recently knocked out Mannie Dixon in 10 rounds, is to be matched with Sonny Thomas, of Capetown, in the topline contest. Both of these boxers are too well known to need description. Mannie Dixon is to meet Martin Ehrenreich, of Johannesburg, who has appeared more than once in the Durban ring, and Beanie Singh is to go in with Willie Fergus, a good fighter from the Cape, who has made several appearances in Durban. In the other preliminaries F Smith and D D Naidoo and M D Chinsamy and Kal Vengan are to be matched and the programme, which offers 40 rounds of boxing, promises to be a good one.

Notice

The attention of all Indians concerned is drawn to the following: The Honorable the Minister of the Interior has promised to issue Confirmation certificates to those Indians who enter the Transvaal bleraly before 30th June 1914 and are in possession of Transvaal Registration Certificates issued prior to 30th June 1914.

In this connection we beg to point out that the security enjoyed by holders of Registration Certificates who entered the Transvaal prior to 30th June 1914 has been rendered invalid by the Immigration Act of 1931 so that such persons are liable to be dealt with by the Immigration Department.

On three occasions of Congress supported by the Agent General for India the Honorable the Minister has offered to issue Confirmation certificates to such persons who apply before **31st. August 1934.**

As the offer is only open until the 31st August 1934 it is requested that those desirous of obtaining confirmation should immediately make application to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

The Honorable the Minister of the Interior has agreed to cancel the confirmation permits issued to the major sons of parishioners and Congress requests all concerned to submit their confirmation certificate for cancellation to the Principal Immigration Officer of the Province in which they are residing. As a result of the Rashid Ahmad case I also children were debarred from entering the Union with their father acquired by acquisition and as a result those who reached the age of sixteen before the father completed his domicile lost their right to enter the Union.

The Honourable the Minister of the Interior is agreeable to receive petitions from persons who lost their right of entry to the Union in said circumstances, and to deal sympathetically with cases where there were legitimate grounds for the exercise of the legal position. It is to be clearly understood, however, that such cases will be dealt on its merits. Congress requests the parents of such persons to forward their petitions to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

I. M. NANA.	A. I. KAJEE.
D. M. NURSEE.	S. R. NAIDOO
Jt. Hon. Secretaries	Jt. Hon. Secretaries
Transvaal Indian Congress	S. A. I. Congress.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષત
અને [illegible] સ્થપાયું

વર્ષ ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૦ જૂલાઈ ૧૯૩૪ અંક ૩૨

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૩૪૧
ઓકતા મારૂ અરજ (ચાલુલેખ)	૩૪૮
સાઉથ આફ્રિકાની ૧૯૩૪ ની પ્રથમ ત્રૈમાસિક	૩૫૦
ચેમ્બરલેન સાહેબ	૩૫૧
દૈનિક વર્તમાન	૩૫૧
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર	,,
ચેમારમાં હરીફાઈ ઓછી શું ?	૩૫૩
સમાચાર સંગ્રહ	૩૫૪
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રદેશ	૩૫૫
જાહેરાતો પ્રસ્તુત	૩૫૬

દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝ

દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝ ગયા સોમવારે સ્ટીમર ૫૨ બાગ્યો હિંદુસ્તાન જવા વિદાય થયા છે. જો કે ચોડા દિવસ પોતે ડરબનમાં હતા તે દરમીયાન મી. એન્ડ્રૂઝે પોતાના મુરબ્બીપણ તેમજ દોઢી મીત્રોની મુલાકાતો લીધી હતી અને પ્રેસ અને પબ્લીસીટીવાલા જોન્ટ એન્ડ સેટલર્સ કોન્ફરન્સ એસોસીએશન વચ્ચે સંધ કરાવવાના હેતુથી અને પોતાના તમામ સાથે ચર્ચાઓ કરી હતી. જો કે તેમની મહેનત સફળ નથી થઇ છતાં સહેલ્લર નહીં થયા એમ પણ અમે નથી ઠરાવીએ. અમે ધારીએ છીએ કે તેમણે કંઈ નાદ તેમણે સ્વજનોના મનની અંદર સંધની લાગણીનું બીજ રોપ્યા વગર નથી ગયા અને એવી આશાયો આપીને ફીનાક્રો છોડી ગયા છે કે એ બીજમાંથી વૃક્ષ થશે અને તેમાંથી પ્રેમ પુષ્પ વખત આવતા પોતાની ખોળજ બહોળી થાકળશે. દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝ જેઓ થોડા માસની અંદર ફરી આપણી વચ્ચે આવવાની આશા રાખે છે તેઓને અમે સહર્ષ સ્વાગત કરીએ છીએ અને તેઓની આશાઓ પાર પડશે એવી આંતરસુધી પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝનો અંગ્રેજી ઓટ

અમને નોંધ લેતા અમને બેહદ આનંદ થાય છે કે અમારા સમર વાચકો બહારનો સોમેસ્ટ વર્ષોજ પોતાની વિદાયગીરીના બેજ દિવસ પહેલાં દીનબંધુ એન્ડ્રૂઝને ન્યુકીલેન્ડમાં પોતાની બહાની બેનના ઘરસ્થાને ચા ના ઉપક્રમે બોજન આપ્યું હતું. સાંજની ગાડીએ મી. એન્ડ્રૂઝે જબ્બરજસ્ત અનુપમ સેવાઓ છતાં દેખીતી રીતે સાઉથ આફ્રિકાની નજીવી મી. એન્ડ્રૂઝની ઉપર અનુપ્રહાજ કરેલો છે. મી. એન્ડ્રૂઝ જ્યારે પ્રથમ આ દેશમાં આવ્યા હારે તેમને પોતાની માતાના અવસાનના બાદ મળ્યા હતા. તે પછી એક વખત ફરી આવ્યા હારે પોતાની મોટી બેનની ગંભીર બીમારીના બાદ મળ્યા જેથી તેમને તુરતજ પાછા જવા રહેવું પડ્યું. અને આ વેળાએ અંદ આવતાં, પહેલું મી. સ્ટેનફ્રેડ પણ વિમાસણમાં પડી ગયા હતા ; તેઓ ન આવે, જાણ્યું કે ન્યુઝીલેન્ડ પોતાની બેનની પાસે જવું પરંતુ તેમની બેનની નાબીયત સારી થઈલી હોવાથી સા જવાનું તેમણે માંડી વાળ્યું. દરમીયાનમાં બીમારીએ ઉથલો ગાયો અને તેનું અવસાન થયું. મરહુમ ચણેક વર્ષથી વિધવા થયાં હતાં અને પોતાની પાછળ પાંચ સંતાનો મુકી ગયાં છે. આ ઉપરથી પોતાની વિદાયગીરીને વખતે મી. એન્ડ્રૂઝની માનસીક અવસ્થા કેવી બધી હશે એ સહુએ સમજી શકાય છે. મી. એન્ડ્રૂઝને તેમજ તેમના કુટુંબીજનોને બે ની બોટમાં બેસી તેઓ તરફ સમાલ્ત દોડી ગયેલી પતિ અંતઃકરણની દિલસોજી ધરાવીએ છીએ અને મરહુમના કુટુંબને આરામ મળે, એવી પ્રભુપ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

કુટુંબનો વીયોગ

કુટુંબને બેરી સમાચાર મળ્યા છે કે દોઢ વરસ સરકારના એ ટ્રસ્ટી પ્રધાનપદે રહી અને કોંગ્રેસના દોઢી નેતાઓની સંપૂર્ણ સંમતિથી મી. એન્ડ્રૂઝે કોંગ્રેસ અને ગ્રોસીનીયલ બોર્ડ એસોસીએશન વચ્ચે સંધ કરાવવાના ઘણાજ પ્રયાસ કર્યો પરંતુ કમનસીબે તે નિષ્ફળ ગયેલ છે. આ સંદેશા ઉપર અમારા આપણેપણા અર્પ કરવામાં આવી છે.

કરબનના નવા મેયર

કરબનના નવા મેયર તરીકે મી. પર્સી ઓટલોનીના જગ્યાએ કે. જેસ. કાપલી ચુંટાયા છે. કે. કાપલી સુપ્રસિદ્ધ પક્ષના છે અને કરબનમાં પ્રતિષ્ઠિત સ્થાન ધરાવે છે. રેવરન્ડ લેમોન્ટના સ્વર્ગવાસ પછી ઉભા સરકૃતિ પામેલા મેયર તરીકે કે. કાપલી પહેલ ચુંટણીજ ચુંટી બેસા છે. મેયરની જવાબદારી પણ મુશ્કેલ હોય છે અને તે સહેલાવાની ઉદારવૃત્તિ મગજ તેમજ હૃદય અને ઓળખાં હોવાની જરૂર રહે છે. આપણા બોઅરો એકજ જાતના વસ્ત્રો કે શક્તિઓ નથી ધરાવતા અને કેટલાક વાતોજ જુદિ બાબતો નાહ શકતા હોય પરંતુ

ખુદ્દિથી દોરવાય છે અને કોઇક વખતે ગેરસમજ પણ દોરવાય છે. અમે તો દોમલીના અંતઃકરણથી મુબારકબાદી આપીએ છીએ અને આશી રાખીએ છીએ કે તેઓ પોતાની જવાબદારી ખતી, જાતિ, કે વર્ણનો ભેદ રાખ્યા સિવાય નાગરીકતા સપના વર્ગોને સંતોષ થાય તે રીતે ઉદારથી અમલ કરશે. ડૉ. મૈલ્ગદને પણ મુબારકબાદી આપીએ છીએ કે જેઓ મી. એસ કે બોલજીની જગ્યાએ ડુપ્યુટી મેયર તરીકે ચુંટાયા છે.

મહાત્મા ગાંધીજીનો અપવાદ

મ. ગાંધીજીએ અજમેરમાં સનાતનીઓ અને સુધારકોની તકરારને બાબતે સનાતની નેતા પંડિત લાલનજીની ઉપર મોકલેલા હુમલાને માટે પ્રાયશ્ચિત કરવા ગયા મંગળવારે સવારના ૭ વાગ્યાથી સાત દિવસના અપવાસ પાળી આજે શરૂ કર્યા છે. પહેલે દિવસે તેમને મધ્યાજ નબળાશ જણાઇ હતી અને સાત દિવસનો ક્રમ ક્રમ સહી શકાશે તે વિશે શંકા હતી. ઇશ્વર તેઓને દીર્ઘાયુ કરે એવી સર્વની અંતઃકરણથી પ્રાર્થના છે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧૦ ઓગસ્ટ સન ૧૯૩૪

એકતા માટે અરજ

એકતા પરના અમારા અગાઉના અગ્રલેખમાં અમે એજન્ટ ઉપર કરેલી ટીકાને માટે અમારી સામે પ્રહારો થયા છે. પરંતુ એજન્ટને વિશે જે હકીકતો અમે જણાવેલી છે તેને ખોટી પુરવાર કરવામાં આવી નથી. એજન્ટ અશક્ત છે. અને હાલ સરકારની દોરવણી લેવી પડે છે, એ વસ્તુ અમને કબુલ રાખવાની જરૂર રહેતી નથી. અમે દમેસાં કહેતા આવેલા છીએ કે પુંઢર સર ગઢારજ સીમ સામે અમને અંગત કંઇજ નથી. એક વ્યક્તિ તરીકે તેમને અમે એક સુંદર મહત્વ તરીકે લેખીએ છીએ. પરંતુ એક સરકારી અમલદાર તરીકે તેઓ મોટા ગાંગને માટે એક ભારેજ કાપીતાના જેવા ટીકાને પાત્ર છે. જવાબદાર નથી, કેમ કે તેમને હાલ સરકાર તરફથી દોરવાવું પડે છે. તો એમ હોય તો અમારી ટીકા હાલ સરકારની લેખાજ આ દેશમાં તેની એજન્સીની સામે મણવી જોઇએ. અમને કહેવામાં આવે છે કે આ દેશમાં એજન્ટે એકજ સંસ્થાને સ્વિકારવી જોઇએ એવી એક વખતે અમેજ સુચના પાડતા હતા. અને હવે અમે અમારી વાતને વળગી રહેતા નથી. એવા કોંગ્રેસે હાલ કામનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારી પોતે એક ખાસ સંસ્થા હોવાનું સ્વિકારવાની અને અન્ય સંસ્થાઓને નહિ ગણકારવાની માગણી કરી હતી. પરંતુ એ માગણી મુજબ ખરી રીતે વર્તાવ થયેલું નથી તો થવું જોઇતું હોત તો કોંગ્રેસના સમુંકત અભ્યાસની અવગણના નહિજ થઇ હોત. પરંતુ કોંગ્રેસ સારી રીતે જાણે છે જો કે હાલ આમે ઢાંકપીછોડો કરતી હોય-કે ૧૯૩૨ ની સાલમાં મળેલી તેની કોન્ફરન્સમાં બ્યારે ટ્રાંસવાલ એશીઆટીક લેન્ડ ટેન્યુર ઓર્ડીનન્સ સામે તેણે પોતાનો સમુંકત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો ત્યારે તેના અવાજને બીલકુલ નહિ ગણકારીને એજન્ટે ટ્રાંસવાલમાં મન્ડિઅન કમર્શિયલ એસો.સીએશન નામની ઉભી કરવામાં આવેલી બીજી સંસ્થાને સ્વિકારીને તેની સાથે કામ કરવાનું શરૂ કરી દીધું હતું. તેના સંબંધમાં એજન્ટના વર્તન એવો બચાવ કરવામાં આવે છે કે લન્ડ ટેન્યુર એકટ પસાર થઇ ચુકેલો હતો અને હાલ સરકારની સુચનાથી એજન્ટને પોતાને કામને માટે જે હિતકર લાગે તે માર્ગ લેવાનો હતો. આ રીતે કોંગ્રેસના અવાજની અવગણના કરવામાં આવી હતી અને એજન્ટની સ્થિતિ હાલીકતમાં એક નમાલી કામના માણસ જેવી થઇ પડી હતી. તે વખતની કોન્ફરન્સના બોલપેડો અને ઠરાવો જો આજે વાંચવામાં આવે તો કોંગ્રેસને કાર્યો કેટલાં અસંબદ્ધ છે એ સ્પષ્ટ રીતે જોઇ શકાય.

હવે વિદેશ-વસવાટના સવાલપર સ્થિતિ પલટાઈ ગઇ છે એજન્ટ સુબાએ કોંગ્રેસ એજન્ટના પક્ષમાં થઈ ગઇ છે અને તેથી કોંગ્રેસને તેમણે ગોદમાં લીધી છે. પરંતુ જો કોન્ફેડરેશન બોર્ન સેટલર્સ એસે પીએશને એજન્ટનો પક્ષ લીધેલો હોત તો એસોસીએશનને તેમણે ગોદમાં લીધેલી હોત. અને જેવો બચાવ ટ્રાંસવાલ ઇન્ડિઅન કમર્શિયલ એસોસીએશનની બાબતમાં કરવામાં આવે છે તેવોજ બચાવ તેની બાબતમાં પણ કરવામાં આવેલો હોત.

પરંતુ એ સિવાય પણ એક બીજી અગત્યની વસ્તુ ધ્યાનમાં લેવી જોઇએ તે એ છે કે હાલની તક બહુ ગંભીર છે અને તે ખુદ કોંગ્રેસના કાર્યકર્તાઓનાજ પડેલી છે અને તેથી તેની અવગણના થઇ શકતી નથી અથવા તો જેઓ કોંગ્રેસથી અલગ થઈ ગયા છે તેઓની તરફ તિરસ્કારથી જોઇ શકાતું નથી કે જેવી રીતે ભૂતકાળમાં કેવળ તોફાનને બાતલજ ઉભા થયેલાં બીનજવાબદાર મંડળોની તરફ જોવામાં આવતું હતું.

આ એકતાના સવાલની ચર્ચા કરતાં એજન્ટને વચમાં લાવવાની અમને બીલકુલ બોદ થાય છે. પરંતુ તેમનું નામ આવ્યા તો તેમને વિશેનું કંઇ પણ સૂચન કર્યા છોડી દઈ શકાય એ અમે જોઇ શકતા નથી. કેમ કે તેમણે કોંગ્રેસનો પક્ષ લીધેલો છે અને આજે કોંગ્રેસને મજબુત આધારરૂપ થઇ પડેલા છે. ત્યાં સુધી કોંગ્રેસના નેતાઓ એજન્ટનેજ વળગી રહેશે ત્યાં સુધી એકતા શી રીતે થઇ શકશે એ અમે સમજી શકતા નથી. એજન્ટે બીલકુલ તટસ્થ રહીને યા તો બન્નેને સાંભળવા જોઇએ અથવા કોઇને પણ નહિ સાંભળીને બન્ને પક્ષોને પોતાની તકરારનું સમાધાન પોતાની મેળે લાવવા દેવું જોઇએ. છેવટે બારા ગોદા વચ્ચેનો ભેદ સમજવા પુરતી તો બન્ને પક્ષો અક્કલ ધરાવે છે અને તેઓ જે સમાધાનમાં આવ્યા તો યથાર્થતે પાર ઠરાવે તે એજન્ટે માન્ય રાખવું જોઇએ અને પોતાની સરકારને તે મુજબ સલાહ આપવી જોઇએ.

જો એકતા કરવાની બારા દિલથીજ મુકવા હોય તો એક બીજાની સામે કાદવ ઉછાળવાનું સર્વથા બંધ કરવું જોઇએ. અહંકાર, ધિક્કાર અને વેરની પુનિને દાબી દઇને સહિષ્ણુતા, સબુરી, પ્રેમ અને દયા પુનિને આગળ લાવવી જોઇએ. જેઓ દુશ્મનને એવી સલાહ આપવાને માટે જવાબદાર છે કે, એજન્ટની વિનંતીથી અને કોંગ્રેસના હીંદી નેતાઓની

પૂર્વે સંમતિથી મા એન્ડ્રુઝે કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ ઓર્ગ એસોસીએશન વચ્ચે સંધ કરાવવાનો સપ્રયાસ પ્રયત્ન કર્યો હતો પરંતુ તે કમનસીબે નિષ્ફળ નીવડયો હતો, તેઓએ કોલોનીયલ ઓર્ગ એન્ડ સેટલર્સ યુનિઅન એસોસીએશનને ઘોર અન્યાય કરેલો છે, એ સંદેશો અંધકારની ગતિ જેટલી ઝળહળપણે વર્તી રહેલો છે એજ સિદ્ધ કરી દે છે. એ સંદેશાનો અર્થ એવો થાય છે કે એજન્ટ સંધ કરાવવાને આતુર હતા કોંગ્રેસના નેતાઓએ પૂર્ણ સંમતિ આપી હતી પરંતુ કે કોલોનીયલ ઓર્ગ એન્ડ સેટલર્સ યુનિઅન એસોસીએશનના નેતાઓજ આડા હતા અને સંધ ઇચ્છતા નહોતા માંગતા. એ બીના સત્યથી વેગળી છે. જે સંધને માટે જરાયે ઇચ્છા હોય તો તે કોલોનીયલ ઓર્ગ એન્ડ સેટલર્સ યુનિઅન એસોસીએશનના નેતાઓને પણ બીજાના જેટલીજ તીવ્ર હતી. અને જો મી. એન્ડ્રુઝના પ્રયત્નો નિષ્ફળ નીવડયા હોય તો તે માત્ર કોલોનીયલ ઓર્ગ એન્ડ સેટલર્સ યુનિઅન એસોસીએશનના નેતાઓનેજ કારણે નહિ પણ મી. એન્ડ્રુઝના પોતાનાજ કહેવા મુજબ તેમને કોંગ્રેસના નેતાઓ પાસેથી પણ મણી નિરાશા મળી હતી.

પરંતુ અમે હજુ આશા છોડી નથી. મી. એન્ડ્રુઝના પ્રયત્નો સહૃદય નકામા નીવડયા છે એમ માની લેવાને અમે તૈયાર નથી. આપણે જો એકતા કરવાને ખરેખર મુનિશ્ચયજ હોઇએ તો મી. એન્ડ્રુઝનો આત્મા આપણી વચ્ચે છે અને એથીએ વધારે તો મહાત્મા ગાંધીજીનો આત્મા આપણી મધ્યે છે. જો આપણે મહાત્મા ગાંધીજી તરફ ખરો જ પૂજ્યભાવ ધરાવતા હોઇએ તો આપણામાંના દરેક દરેકનું અંતઃકરણ, બારીક કરીને આજે જ્યારે, તેઓ જેઓને પોતે ચાહે છે અને નજીકના ગણે છે તેઓ તેમના પોતાને માટે બીજાનું અસહ્ય દુઃખ સહી રહ્યા છે ત્યારે, તેઓની તરફ કેવું જોઇએ. જો આપણે મહાત્મા ગાંધીજીને ખરેખર ચાહતા હોઇએ તો આપણે આજે સમજીએ કે તેઓ આપણે જેઓ તેઓના અનુયાયીઓ હોવાનો દાવો કરીએ છીએ તેમનાજ પાપોને પોતાને પ્રાયશ્ચિત કરી રહ્યા છે. તેઓના અપવાસને આંતે તેઓને એવા ખબર મળે કે આપણે બધા દારૂ એક થઈ ગયા છીએ અને સંપથી સત્યના પંથમાં તેઓને પગલે અનુસરવાનો પ્રમાણિક પ્રયાસ કરી રહ્યા છે તો તેઓને કેટલો આનંદ થશે? આ લાગતાવળગતા પ્રત્યેક ભાઇઓને અમારી નમ્ર અરજ છે અને તે ઇશ્વરને ફરમાવાને રાખી અને તે બદલ હિસાબ આપણને સૌને સન્માર્ગે દોરે એવા ખરા અંતઃકરણથી પ્રાર્થના સાથે કરીએ છીએ.

બચ્ચાઓના મગજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર શ્રી. બી. શ્રીએ બચ્ચાઓને રમત ગમત કરતાં કરતાં ગણીતનો બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર મોંટેસરીને મળતી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં બચ્ચાઓને ખુબ મઝો પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને આંકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેને અરે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રૂા. ૧૮. રોજ સાથે.

મળવાનું ઠેકાણું:—
કુન્દનલાલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

સાઉથ આફ્રિકાનો ડચ પ્રજાનું મુખ્ય લક્ષણ

જોહાનિસબર્ગમાં મળેલી 'બ્રધરહુડ કન્વેન્શન' સમક્ષ બોલતાં જોહાનીસબર્ગના વીટવોટર્સ્રેન્ડ યુનીવર્સીટીના રિડર, પ્રોફેસર લીઓ કુબીએ જે કેટલાક ડચ પ્રશ્ન વિષે કહ્યા છે તે 'ઇન્ડીયન ઓપિનિયન'ના વાચકોને જાણવા જેવા છે, એ પોતે જાતે ડચ છે અને એમણે ડચ પ્રજાના ઇતિહાસનો અને ડચના બારીકીઓનો સંપૂર્ણ અભ્યાસ કરેલો છે. પ્રોફેસર એમ કહે છે કે :

ડચ બોઅર પરસ્પર સહાનુભૂત કે આધારભૂત થઈ રહેવામાં માનતા નથી; તે તો એકલાપણામાંજ માને છે બહુ એકલા-પણાને તેઓ ચાહે છે અને તેને માટે મોટા ભોગો આપવાને પણ તૈયાર થશે. બહેનો એ અત્યંત વસ્તુ હોય કે બિલ બિલ રહેતા બહેલા બધા ચાર સંબંધથી સંકળાયેલા હોય છે કે ઘરસ ઘર આધારભૂત થઈ રહેવા માંગતાજ નથી અને આમજ પણ નહિ. ડચ બોઅરોના ઇતિહાસમાં એમજ બન્યું છે કે તેઓ ઘરસ્થ આધારભૂત થવું પડે તો બહારજ ભમ. જો અમુક ભાગના લોકોને આની સરકાર કે પાડોશીઓ ન પસંદ પડયા તો કમર કસી, ગાસડા પોટલાં બાંધી બળદ ગાડું જોડી, પોબારજ કરવા માંડે અને આવી રીતે મન્ડલની કરતા લોકોમાં પણ જોઇએકને મેળ ન આવ્યો તો એક એક દિશાએ અને બીજું બીજી દિશાએ ભય અને પોતાના મનપસંદ સ્થળે જઈને રહે અત્રે છેક અંગ્રેજ બોઅરની બહાદુર પક્ષી પણ કેટલાકો સાઉથ અમેરીકા પલાયન કરી ગયેલા.

કેટલાકો તો એવા કોમ દ્વેષી વાતાવરણમાં ઉછરેલા છે કે તેને બાઇબલ પણ બિલકુલ પસંદજ નથી. અરે, શેરહોજ વરસો પૂર્વે, મીત્ર મીત્રની પાળ્યા અને બાજ બાઇબલની પાળ્યા વાતમાં બંદૂક સમ પડેલો હતો અને હજીએ કેટલાક માણસો હયાત છે કે જેઓ કદિ પણ વીશ વર્ષજ પહેલા એક મેદને બંદૂકની ગોળીથી હાર કરવા પ્રયત્ન કરતા હતા.

સાઉથ આફ્રિકાની અત્યુચ્ચ સંસ્કૃતિ વચ્ચે નો મોટા સૌથી કોલેરો કરકર છે. યુરોપના રહેનારાઓ રાષ્ટ્રિય એકતા સાધેલી છે અને તેથી માંડો ગાડે સહાનુભૂતના, સહકાર કે એકતા સાધવા તૈયાર છે જ્યારે સાઉથ આફ્રિકામાં તો દરક પક્ષ પડા પડી આવે છે. દાખલા તરીકે નેધરલેન્ડ કે સ્વીટઝરલેન્ડનો વતની પોતાની માતૃભાષા સિવાય બીજી ત્રણ ભાષાઓ જાણતો થાય ત્યારેજ તેને ચેન પડે અને ત્યારેજ તે કેળવાયેલો પોતાને ગણે, પણ અહીં સાઉથ આફ્રિકામાં તો અંગ્રેજ અને ડચ બોઅરોમાં કેટલાક સંકુચિતવાદીઓ પડેલા છે જેઓ બીજાની ભાષાને અને અતીત સંસ્કૃતિને ધીક્કારે છે અને સમજતા નથી કે સાઉથ આફ્રિકામાં બેઉ ભાષા—અંગ્રેજી અને આફ્રિકાન્સ શીખવીજ જોઇએ.

આમ હોવાનું પ્રથમ કારણ તો એજ કે સાઉથ આફ્રીકા બાબિલના સંસ્કૃતિના વેગળુંજ રહ્યું. જ્યારે પહેલા પહેલા બોઅરો સાઉથ આફ્રિકા ! આવ્યા ત્યારે કંઈ મોટાં બંદરો ! મોટી સહરી નદી ન હતી, આખા આફ્રિકા ખંડમાં પ્રવેશ થઈ શકયો હતો એક કેપટાઉન હારબર, અને નહતા ધીમે ધીમે સદીઓના પ્રયાસ પછી આફ્રિકાના મધ્ય ભાગમાં બોઅરો પોતા વસવાટ કરી શકયા. હવે આ પૂર્વભૂમિકાના મુખ્ય દોર સામે પાટો બંધાય ન રહ્યો એટલે પૂરીપ્રાગ એ આવ્યું :

જો તેઓનું એકલાપણું માનતા હતા. તો તે અમેરિકાપણું આત્મે અહા. સ્વતંત્રતા, નિષ્પક્ષતા વગેરે શક્તિઓ આવી પણ જીવન દૃષ્ટિ વિશાળ ન હતી અને એકલાપણાનો ત્રાસ હજી પણ દૂર થઈ રહ્યો છે.

પુરાણમાં તો પાસે પાસેજ બળવાન દેશો આવી રહ્યા છે એટલે એક દેશ બીજા દેશ સામે લડાઇ કરે એ જેમથી પણ પરસ્પર સોનુભૂતિ, સહાનુભૂતિ સહકાર ને એકતાની સાધનો પ્રયત્નો થાય, પણ સાધ્ય આદર્શના કય મોકાને તો ખ્રીસ્તી સંસ્કારવાળા સંદેશાઓ નીચે કહ્યો અય નથી અને કદાચ સાઉથ આફ્રિકા ઉપર જૅપાન ચઢાઇ કરે તો ! એ પણ કરે નથી. એટલુંજ નહિ પણ કદાચ તો એમ કહે છે કે ખાંટીશ સામ્રાજ્યના જરૂર પડયે મદદ કરવા વચન આપે તો સાઉથ આફ્રિકાને સ્વતંત્ર પ્રજાસત્તાક રાજ્ય તરીકે જાહેર કરીએ.

પૈગંબર સાહેબ

મહાત્મા ગાંધીજીનું અનન્ય ભાષણ

(તા. ૨૬–૬–૩૪ ના રાજે ગાંધીજી પોતે પોતાના બાતે મંજુમને દિલ્હીમાં મુસલમાનો આશોરાહેઠળ બોલાવેલાનાં પ્રસંગે મહેલી મુસ્લિમલીગોનેતાની મોટી જનમેદની સમક્ષ મહાત્મા ગાંધીજી એ પૈગંબર સાહેબનાં જીવનચરિત્ર અને ઇસ્લામની તાલીમ વિષે આપેલું ભાષણ:)

હું સહીસલામત બ્રહ્મદેશ જઈને મારી જોઇતી ગાજરની નદિ પાછો પાછો વહેતી. હું નીકળ્યો હતો. નૌકાવાસમાં હતો તે દિવસની રાંદી છે. હું દક્ષિણ આફ્રિકામાં પહેલવહેલો ગયો. પણ તે એકે મુસલમાન પેઢીના કામે જ ગયેલો. ત્યાં વર્ષો સુધી મુસલમાન નામદારોનો ગાઢ સંબંધમાં હું રહેલો. અહીં પણ અલીબંધુઓ સાથે મારે કેવી મહોબ્બત રહી અને તે કેવી વધતા ગયેલી હતી. એને અમે બેઠા દિવસ નોખા પડયા હોઇએ તો પણ તમો બધા છો. મારાનાં સુખદુઃખમાંથી ઘડીએ તમારે હું તેમના બાજુમાં જ છું.

બાદની મારી મુસલમાન બાઇઓ સાથે મોટે રહી એટલે પછી મારા ચમે ભ્રમ પડયો કે પૈગમ્બર સાહેબનું જીવનચરિત્ર હું વાંચું. આ પ્રસંગ તો દક્ષિણ આફ્રિકામાંજ હોવ બોલે ગયેલો. પણ તે વખતે મને હિંદુનું ઊંડું જ્ઞાન નહોતું. મુસલમાનોથી મને જેલ મળી. ત્યાં મહમદીના શાબ્દી બાઇબલનું લખેલું પૈગંબર સાહેબનું જીવનચરિત્ર મેં વાંચ્યું. અને તે દરમ્યાન સાહેબે મોકલ્યું હતું તે વાંચી ગયો. ત્યારપછી તો મેં વધુ વાંચવા ઇચ્છયું ને અલીબંધુનો પ્રોત્સાહ વાંચ્યો. આ મારી પૈગમ્બર સાહેબના જીવન ચરિત્રની પિછાન. આજસુધી તો મેં ઇસ્લામ વિષે પણ વાંચેલું હતું જ.

આવા મારા અભ્યાસ ઉપરથી હું એ નિર્ણય ઉપર આવ્યો કે મારે મારા વૈષ્ણવ ધર્મગ્રંથોજ જ નહિ પણ કુરાન બાઇબલ ઇ૦ પણ તેવાજ ધર્મગ્રંથો છે. હું ગીતા ઉપનિષદોદિને માનું તેમ બીજાને પણ માનનારો છું. હું માનું છું કે પૈગમ્બર સાહેબ દુનિયાના મહાન પૈગમ્બરોમાંના એક થઈ ગયા. ઇશુ ખ્રિસ્ત તેવાજ થઇ ગયા. મારા વાંચનની મારો ઉપર એવોસર પડી કે પૈગમ્બર સાહેબ એક સાચા અને ખુદાપરસ્ત પુરૂષ હતા તમારે આ કહેવું કંઇ નવું ન હોય. મારા હિંદ ઉપર પૈગમ્બર સાહેબના જીવનચરિત્રની કંઇ અસર પડી છે તેજ હું તો બતાવી રહ્યો છું. તેમણે દુઃખ વેદનામાં મણો નથી રાખ્યા તે બહાદુર હતા. તેમણે મંજુષ્યોના ઉપર ઓછો હતો. મોટા ખુદાનોજ ડર રાખ્યો હતો. એટલે એ સત્ય સમજતા તેજ કરેલા. જે વખતે જેને એમણે સત્ય ગણ્યું તેના અમલમાં તેમણે બીજા તમામ ગણતરીઓને તુચ્છ ગણ્યા. એક દિલું ને બીજું કર્યું એમ કદી નહિ. આજે એક માન્યું ને તે મુજબ કર્યું. કાલે તેજ વસ્તુને વિષે માન્યતામાં ફર પડયો તો બોલ્યા નિર્ભય ને વિરોધની પરવા ન કરતાં દરેકોએ તે મુજબ વર્તવા આગ્રહ કર્યું. આમાં કોઇ દીકાદારો વિરોધ ખુલ્લો છે, પણ સત્યના પુજનારો બીજી રીતે નજ વર્તી શકે. તેમ તો જે સત્ય લાગે તે આચરવુંજ રહ્યું.

રણમાં પૈગમ્બર સાહેબ ફકીર હતા. ત્યાગી હતા. તેમની પાસે દોલત આવતી હતી પોતાનો સ્વાર્થને સારૂ કંઇ ઉપયોગ ન કર્યો. પોતાના સાથીઓ. તેમજ બધીલાને હમેશ મરજીમાંજ પોતે કફ રીતે રહેતા તે મેં વાંચ્યું ત્યારે તબારી આ બધાંથી દર્શના આંસુ આવે તેમ મારી આંખમાંથી પણ દર્શના આંસુ આવ્યાં. જીવના દિલમાં તેમનો ખુદાનું સ્થાન, ખુદાનો ડર અને સેવા માટે પોર વગરની રહેમ હતી તેને મારા જેવો સત્યાગ્રહી ન પૂજે એ કમ બને!

તમે બધા કુરાન વાંચો છો. હું કુરાન વાંચનારો છું. હું તમારી આંખે કુરાન વાંચું છું. પણ તમારામાંનો મોટો ભાગ કુરાન વાંચે છે પણ કુરાનના ઉપદેશનો અમલ નથી કરતો. તમે કદાચ કહેશો કે દાદાજી શ્રીનાદિ વાંચે છે તે કર્યા તે પ્રમાણે વર્તે છે! આમ કહો તો તે સાચું કહેશે. બંનેનો અર્થ તો એ જ થયો. દરેકના કામ પોતપોતાના ધર્મ પ્રમાણે ચાલે તો કોઇ દિવસ ઝપડો થાય નહિ. અત્યારે તો જોઇ ઝોડા ઘર પડયા છે અને એક બીજાની ગળાકાપામાં મચ્યા છે. મારા અહીં આવ્યાથી ને પૈગમ્બર સાહેબના જીવનમાંથી હું જે શીખ્યો તે તમારી આગળ રજુ કર્યાથી તમારામાંથી એક પણ મુસલમાન કે દાદુ રહ્યાને, અને જોઇબીજાના દોષ કાઢવાને બદલે એકબીજા તરફ મહોબ્બત કરતા થાય, તો મારો ફેરો નકામ નહિ ગયો સમજું. તો પણ તમે એટલું સમજજો કે હું તમારો સેવક છું. સૌ ધર્મોનો સેવક છું. દુનિયાને એકબીજાને મેળવે.

કાઠિયાવાડના જુવાનો

ભાવનગરમાં ગાંધીજી સૌરાષ્ટ્રના તરફોને મળ્યા. અને કંઇક વિષય પરત્વે પુછેલી પ્રશ્ન પરંપરાના ઉત્તર વાળ્યા. દરજ્જાને લા કરવા ન ઉતરો એમ પુછયું તો કહે, 'આજ સવળી દિશાનું ફેરવું પલટાવવા મીઠાનો હું જોઇતે મારે એનું નોતરૂં સ્વીકારવું તો જેલમાંજ જ, બહારજ નહિ પણ સામા જખમને મને સંપરવા એને વીનવવા જોઇએ.' આદર્શને બધા જનને રહ કામ મેળા કરવો છે એમ એક તરફથી પુછયું. ગાંધીજી કાઠીને પણ સંભાળે છે અને બાજુને પણ વિશેષ સંભાળે છે. કચરાનીટોપલીમાં કામણ કરવી નાખે તે પહેલાં ભેગાયો ટાઢવી. તે કાંઇ અરધિયું કાઢી મે છે, અને મોટી રકમ ખર્ચવાની વાત કોઇ સાં સ્વાભાવિક રીતે વધારે ચીકણા રહે છે. એટલે કહ્યું, 'ગોંડાયો કહલાક પોતાને બચી રહે છે, ને બાજીનાનું બચે પણ જિંદે આગળપો લઇ હું હરિજન બાળકો નહિ, હું જન્મોજન્મ શિક્ષકે રહ્યો. એટલે કહલાક બાબત તાલીમ અર્થે બેગા રાખું છું. બીજા મારા કામમાં કહલાક થાય છે. ને બધા બીજા જરૂરીના બજાના આંચળ કરેલા છે, પણ ગોંડાયાને દુઃખ કાઢવાનો મારો પ્રયત્ન હોય છે. કાઠિયાવાડી વાણિયે

બોઅરો વેપાર કદાપિ ન કરે.' બીજા પ્રશ્નમાં 'દાઝેલા સેનાપતિ' એવા પોતાના નિરૂપણને ઉદ્દેશીને ગાંધીજીએ કહ્યું, કે 'દાઝ શબ્દ જ સલામતીના રાચમાં નથી હોતો. 'તેઠથી વિરુદ્ધ કોઈ તો એને કાળવા કયા ઉપાય લેવાય?' આ સવાલના જવાબમાં કહ્યું' પ્રથમ પરમાત્મા, પછી દક્ષિણ આફ્રિકાના, ને કમનસીબે દેશમાં. એમ બધેય વેર કાઢવાના કામમાંજ ગરકે રહેવા જેવું છે. બદલો લેવાની કોઈ વેર કરવે તો તે આપણે આપણે માથે લઈ લેવા.' સત્તાધિનિયમનની કૃત્રિમ રીતોએ હવે દેશને પૈસે પાડયો છે. એને વિષે પણ અરુ પ્રશ્ન હતો. એનો જવાબ આપતા ગાંધીજી [illegible] 'આપણે આપણો આદમખાનું જ્યાં સુધ ગયા કહેવાઈએ, તો આ વિષયમાં પબ્લિકની ગાળે સહ્યા તો મરી રહેવાના [illegible]' ચર્ચાનો નાશ થાય તો કોણ પાપો ભરે?—એમ પૂછ્યું તો કહે, 'પમે તો જનતાના પાપા સભાન છે, અને પાપો નીકેથી અવાય બનવ તો જનતા કડકપુસ કરતાં ભૂતલક્ષાની ક્રમ ભય.' છેલ્લો પ્રશ્ન એવો હતો કે દેશી રાજ્યના નાગ કુરેવો ઉચિત છે કે નહિ. ગાંધીજીએ કહ્યું, 'હું સલાહકારી પું. એટલે રાજ્યની નારા બાબ એમા નહિ. પણ રાજ્યો પ્રજાનાં સેવક બને એમ ઇચ્છું. રાજ્યની સંસ્થાજ દુષ્ટ છે એવું કોણ નથી.'

ધર્મની રક્ષક સ્ત્રીઓ

ધર્મની રક્ષા હીંદુસ્તાનમાં જ નહિ પણ આખા જગતમાં સ્ત્રીઓને હાથે જ આજસુધી થતી આવી છે ને થઇ. કોઈ રક્ષા સ્ત્રીઓએ મોટા યુદ્ધો લખીને કે બાવડાં કરીને કરી છે એવા કોઈપણને મારો ખ્યાલ ન હતો ને નથી એ રક્ષા બાબતે પોતાના આચરણથી કરી છે. કોઈ પણ ધર્મનો પ્રચાર બાવડાંથી કે પુસ્તકોથી નથી થયો. કરોડો પુસ્તકોને આપણે ધર્મપુસ્તકો માનીએ છીએ એ બધા સત્પુરુષો જે સત્યોનો આચાર વિચારનો પ્રચાર છે. એની પાછળ શુદ્ધ આચાર નથી જોવા મળતો સુંદર વિચારોની કુલગુંથણી પણ મનુષ્યને નવા બનાવી. તેમાં ધર્મગ્રંથની શાંતિ પણ નથી હોતી. જે દેખીએ જુદું બોલે ને માણસ 'સત્ય બોલવું' કહે, તો તેનો પ્રભાવ નથી પડતો પછી ભલે ને ખોટું બોલે છે એની કોઇને ખબર ન પડે એવી હોય. પણ જે માણસ પોતાના સદાચાર પર મુસ્તે છે તે ભલે બોલે તો પણ તેનું કામ ઊભી નીકળવાનું છે. કાચું બીજ જમીનમાં નાંખેલું હોય ને જમીન મોળ હોય તો તે બીજ ઉગી નીકળવાનું છે. બરાબર એવું જ ધર્મપુસ્તકોમાં કહેલાં વચનો વિષે છે. એમ સમજીને મેં કહ્યું છે કે ધર્મની રક્ષા સ્ત્રીઓને હાથે વધારેમાં વધારે થઇ છે. રબીયા ત્યાગની, સંયમની, ધીરજની જે શક્તિ છે તે પુરુષમાં નાથ. એવામાં આવે. બાનાં કારણો પણ છે, એમા અહીં ઉતરવાની જરૂર ન હોય. પણ તે સ્ત્રી છે એ વાત જગત માને છે.

ગાંધીજી

કાપાનું' લવાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે બાદ્ધકારણે ધ્યાનમાં રાખવું અને બાકીનો અપવરા કરવાની કરવી. કોઈ બાદ્ધકને પોતાનો ખર્ચ ઘટો અને અમને ઉઘરાણીઓ નીકળવાનો ખર્ચ અને તકલીફ બચશે.

મેનેજર, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

વિવિધ વર્તમાન

ન્યુકાસલમાં ગવરનર જનરલને 'ગો બેક'

'કોલોનાયલ મેન' એન્ડ સેટલર્સ યુનિઅન ઓફ સાઉથ આફ્રિકાની ન્યુકાસલની શાખા તરફથી ના. ગવરનર જનરલ બોર્ડ કોરોનેશનના માનમાં ન્યુકાસલ આને સેલીબ્રેશનમાં ગયા બુધવાર તા. ૯ મીએ 'ગો બેક' બતાવાયો આવ્યો હતો. જ્યારે તા ગવરનર જનરલની કુમાના દારની સત્કાર કરી એક સુંદર માનપત્ર આપવું કરવામાં આવ્યું હતું. અમારે આભારો.

પંડિત આનંદશંકરભાઈની સાથે પટેલરાની આપ કન્યા વિદ્યા, બધની બાબતોએ ઇસાઓઆએલા બતાવેલા પ્રયોગોથી જાણ મેળવા. ફરી પછી મારી આપ પડી હતી અને કાળો બતા પા. ૧૫૨૫ ની ૨૬ ઘમ હતી.

હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

રાજદ્વારી કેદીઓનો છુટકારો

સરકારે બિન હુકમારોની બાબતે કરેલા નીતિની શરૂઆત રૂપે ગુજરાતના રાજદ્વારી કેદીઓમાંના બાકીનાઓને સજા પુરી થયા પૂર્વે છુટકારો કર્યો છે. બાકીઓમાં મુખ્યત્વે ૨૦૮ કલમ હેઠળ જેલમાં ગયેલાઓનો જ છુટકારો કર્યો છે. બાકીનોમાં લગભગ બધા ગાંધીજીની ટુકડીના છે. બાકી પુરાણામા પધારનારા કાઠીયાવાડ તરફના છે. બાકીનાની ૨૦ જેટલી સંખ્યા છે. બધામળી ૩૦ નો છુટકારો કર્યો છે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠના આચાર્ય, શ્રી. કાકા કાલેલકરને ગઈકાલવારે સાંજે હૈદરાબાદ જેલમાંથી સજાની મુદત પહેલાં છોડા મુકવામાં આવ્યા છે. ગુજરાત વિદ્યાપીઠના મહામાત્ર શ્રી. નરહરિભાઈ પરિખનો તા. [illegible] પેમી કે વીસાપુર બાંને છુટકારો કર્યા છે.

સત્યાગ્રહની લડતમાં કેદની સજા પામેલા દશાના ફરજાર શ્રી. ઓધાલદાસને નાસીકની જેલમાંથી છોડી મુકવામાં આવ્યા છે. તેમની તબીયત નબળી પડી ગયેની લાગે છે. એમનો બાકીનો કાર્યક્રમ હરિજનઉદ્ધારની ચળવળમા સર્વ શક્તિઓ ખર્ચવાનો છે.

સુરત જીલ્લાના રહીશ ગુજરાત પ્રાંતિક સમિતિના મંત્રી શ્રી. મોરારજી દેસાઇ જેમને ચળવળ અંગે બે વર્ષની સખ્ત કેદની સજા થઇ હતી તેમનો યરોડા જેલમાંથી મંગળવારે સાંજે છુટકારો કર્યો છે.

[illegible] સોનું

મુંબઇથી રૂા. ૧,૬૨,૭૪,૫૫૧ નું સોનું પરદેશ રવાના થયું છે. [illegible] સોનાનું બિસ્કુટ છોડયું ત્યારથી આજસુધીમાં કુલે ૨,૮૯,૬૨,૬૨,૨૫૬ નું સોનું પરદેશ ગયું છે.

સર તેજબહાદુર સપ્રુ હરિજનોની રાહબરે

'સરતેજબહાદુર' સપ્રુએ ગાંધીજીની 'હરિજન ફોળમા રૂ. ૨૦૦૦ બોરલાનું જાહેર કર્યું છે. ગાંધીજી આ મહિનામાં અલ્હાબાદ જશે તે વખત તેમને બેઠ કરવામા આવશે. ત

ઉપરાંત સર તેજબહાદુરે હરિજનો માટે ઇલાકાનું પોલવા માટે બીજા રૂ. ૧૦૦૦ મોકલ્યા છે.

બરતરફ થએલો પોલીસ

ગુજરાત હરિજન સેવા સંઘના મંત્રી શ્રી, પરીક્ષિતલાલ મજમુદારને નવસારી નજીક નં.૩૫૫ ગામ પરથી ખાનગી પોલીસ બાર મરાવનાર પોલીસને નોકરીમાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો છે.

કોન્ગ્રેસનો "સુવર્ણ મહોત્સવ"

આવતા ઓક્ટોબરમાં મુંબઈમાં દેશી રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ ની બેઠક પછી કોન્ગ્રેસનો "સુવર્ણ મહોત્સવ" આખા હિંદમાં ઉજવવા માટે કોન્ગ્રેસના માજી પ્રમુખ પં. મદનમોહન માલવીયાએ સૂચના કરી છે. પ્રખ્યાત કોન્ગ્રેસવાદીઓની સભા તેપર વિચાર કરવા મોટા સમયમાં મળશે. દેશની સ્વતંત્રતા માટે જેઓએ પ્રાણ અર્પ્યા હોય તેના માનમાં દેશમાં પ્રખ્યાત શેરીઓમાં સ્મારકચિહ્નો ઉભા કરવાની, અને ૧૮૮૫ માં જ્યારથી કોન્ગ્રેસ શરૂ થઇ ત્યારથી અત્યાર સુધી ૫૦ વર્ષના ઇતિહાસના પ્રકાશન માટે સૂચના થઇ છે. સ્વતંત્રતાની લડતમાં જીવતા જોડાયા આજ સેનારનાં નામોની ચોપડી બહાર પાડવા બીજી સૂચના થઇ છે. તે અઠવાડીયામાં સભાઓ ભરવાની, તથા વાવટા ફરકાવવાની ક્રિયાઓ થશે.

ખોટ્સ અત્યાચાર

ખોટ્સ મેદરના ઉદ્ઘાટન ઉપર પડેલો બ-ની તથા આગળનો ભાગ તુટી ગયેલ. કાચ તોડીને દેહલીઝ ઝડીઓ પી. બોપદારને ગાળો આપી. ચિફ ઓફીસર દરવાજે ઉભા હતા તેમને તથા બીજા બાજુને પણ ઇજા થઇ હતી. એક બાજુનું નાક કપાઇ ગયું હતું.

કઠીયાવાડમાં મહાત્માજી

કાઠીયાવાડમાં શ્રી. મહાત્મા ગાંધીજીને રૂ. ૨૭,૦૦૦ ની થેલી અર્પી છે.

કવિનગરમાં ઝીંગુઓનો ફાળો

કાપડાગંજની યાત્રાળામાં ૮૦,૦૦૦ માણસો ભેગા થયા હતા. તેમા ૬૦,૦૦૦ ઝીંગુ હતા.

અનારસમાં મુસાફરીની [illegible]

અખિલ હિંદ હરિજન સેવક સંઘની પ્રખ્યાત સભા બનારસમાં જ્યારે ગાંધીજી બુલાકમાં ત્યાં જશે ત્યારે થશે. શ્રી. કહે તે માટે બધા ટ્રેઇનોનો આગોતરો બોકસ્યાં છે. ત્યાં સાબરમતી હરિજન આશ્રમ સંબંધમાં અને જગાથી કામોના ઉદ્ધાર બાબત થશે થશે.

ખોટ્સ ફેંકનારને પકડવા માટે ઇનામ

મુનાના પોલીસ સુપરેન્ટેડન્ટ જનરલે સોમવારે સાંજે મ્યુનિસીપલ ઓફીસપર બોમ્બ ફેંકનારનાં સંબંધમાં બોલી આપનારને કે બબર આપનારને રૂા. ૧૦૦૦ નું ઇનામ જાહેર કર્યું છે.

રેલ્વે ચોરો

સુરતના રેલ્વેને ગાંધીજી આવતા બોર ખુબ ગેરકે ટોરામાં ઉભા હતા. પ્રયાગ પછી અને ભાવળીના આંબે એક બે બારણુમાં ઘરી.

વિક્રયાર્થે હિન્દી પુસ્તકો

	કિં.	પોસ્ટ
વિનયી બાલક	૧	૧
તામીલ વેદ	૧	૧
સ્વામીજી કા બલીદાન	૧	૦
હમારે તમાનેકી ગુલામી	૧	૦
હાકકી કંગાલ દુનીઆ	૧	૧
બ્રહ્મચર્ય વિજ્ઞાન	૨	૧
મહાત્મા ગાંધીજીકા જિવન ચરીત્ર	૧	૦
ભારતીય રીતરીવાજ	૧	૦
વિધવાની જીવનકા કોજ	૦	૧
યુરોપકા ઇતીહાસ ભાગ ૧	૧	૧
" " " ૨	૧	૧
" " ૩	૧	૧
સાર્થ પ્રકાશ અંગ્રેજી ટીકા સહિત	૦	૧
પેનૃકનો પરીચય		૧
ગીતાસંગ્રહ		૧
સામવેદ સંહિતા	૨	૦
અથર્વ વેદ સંહિતા	૧	૧
યજુર્વેદ સંહિતા	૧	૧
વેદ મહા પદાર્થ	૧	૦

પતા 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન,' ફિનીક્સ, નટાલ

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is Profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપુર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે કીન્સનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને બરાબર માલ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને કદી ચકતા નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ સ્ટોકમાં રાખવો અને તેનું બ્લુ વાપરવા ભલામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે કેમકે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ તમે તમારા ગ્રાહકોને વેચશો તો તેના હાથે સંતોષ પામી અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે

વેપારમાં હરિફાઈ એટલે શું?

લેખક "શ્રીમુખ"

દુનીયા આખાના વેપારી વર્ગ સામે કટલાક ગોરા લોકો એવો આક્ષેપ મુકે છે કે દાંડી વેપારી સાથે અયોગ્ય હરિફાઇમાં ઉતરે છે. આ આક્ષેપમાં વસ્તુતઃ સત્ય કે પક્ષપાત રહેલું છે એ દરેક દાંડી સમજે છે, ને જ્યાં નાના કે મોટા, મુખત્વ ના રહે, દરેકમાં માણસ જે પોતાને વેપારી કહેવડાવે છે અગર પોતાને વેપારી તરીકે ઓળખાવવાની દોડ ધરાવે છે, અગર જે વેપારી બનવા ઉમેદ રાખે છે તે દરેકે 'વેપારમાં હરિફાઇ એટલે શું?' એ જાણવું અગત્યનું છે. અને તેથીજ આ સંક્ષિપ્ત ઉલ્લેખ, ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅનના વાંચકો સમક્ષ રજુ થાય તો અસ્થાને નહીંજ ગણાશે.

હરિફાઇનો સામાન્ય બુદ્ધિ ઘણુ કરી એવો સાદો અને સરળ અર્થ તો એજ કે માલકોની જરૂરીયાતો પુરી પાડવાના ઉદ્દેશથી બની વેપારીઓમાં પરસ્પર રહેલી હરિફાઈ એટલે જનસમુદાયો માલકો તરીકેનો મોટો ભાગ પોતાની વેપારી તરીકેની સેવા સ્વીકારે એ ભાવનાથી થતો પ્રમાણિક પ્રયત્ન. હરિફાઇ એટલે માલકોને આકર્ષવા નિમિત્તોની બની વેપારી લીધેલા કરી ઠુંકમા હરિફાઇ એટલે પોતાનું સ્થેય સક્ષમાં રાખી માલકો ના મન રીઝાવવા, અને તેમનો વિશ્વાસ સંપાદન કરી તેને નિભાવી રાખવા, બધા યોગ્ય પ્રકારની સર્વ ... કેટલાકો સ્પેશ માને છે કે હરિફાઇ એટલે તો એક પ્રકારની વેપારી લડાઇ; અને જેમ લડાઇમા નીતિ-અનીતિ, પ્રમાણિકતા-અપ્રમાણિકતા યોગ્યતા-અયોગ્યતા બધું વિસારી દેવામા છે તેમજ વેપારની હરિફાઇમાં, પણ આ માન્યતા ભુલ ભરેલી છે. વેપારી હરિફાઇ કે ગમે એ પ્રકારની લડાઇ નથીજ વેપારી હરિફાઇને લડાઇ સાથે સરખાવીએ તો સામાન્ય રીતે ખાસ જોવા પડતી નથી. વેપારી હરિફાઇનું ક્ષેત્ર કંઈ કંઈ સમરાંગણ કે લડાઇનું મેદાન નથી કે જ્યાં મનુષ્યની કિંમત નહીવત થઇ જાય. વેપારી-હરિફાઇમાં તો મનુષ્યોના સ્વતંત્ર, અબાધિત મન, હૃદય અને બુદ્ધિ કે ખરેખરો ઉપર વેપારી પોતાનો પ્રભાવ પાડવા પ્રયત્ન આદરે છે. લડાઇમાં તો પોતાના પ્રતિપક્ષિને યેનકન પ્રકારે દબાવવાની, હરાવવાની, નષ્ટ કરવાની, કે સ્વયું રક્ષણ કરવાની ભાવના પ્રાધાન્ય ભોગવે છે, જ્યારે વેપારી-હરિફાઇમાં પોતાના પ્રતિસ્પર્ધીઓને ગમે એ યુક્તિ પ્રયુક્તિથી તોડી પાડવાની કે ઉખેડી નાખવાની ભાવના અસ્તીત્વમા આવે છે કારણ વેપારની હરિફાઇમાં તો શુદ્ધ ભાવના પ્રતીબિંબ થાય છે. એ શુદ્ધ ભાવના તો એજ કે પોતાના પ્રતિસ્પર્ધીઓને કેટલી સારી રીતે, કયા બુદ્ધિપૂર્વક થતા શુભ પ્રયત્નોથી. દિનપ્રતિદિન હરિફાઇ થતાં માલકોના મન રંજન કરી, તેમનો વિશ્વાસ અને શુભ લાગણી પ્રાપ્ત કરી તેને ટકાવી રાખી શકાય છે. એમાં પોતાના પ્રતિસ્પર્ધીઓનું ખુંચ કરવાની, ખેંચવાની કે ખોલવાની કલ્પનામાત્ર પણ નથી. હરિફ કંઈ કોઈ દુશ્મન નથી. હરિફ એટલે તો વેપારી તરીકે પોતાની શુભ પ્રતિષ્ઠા સ્થાપિત કરવા અંદર પ્રત્યાવર્તનની મોટામાં મોટી સંખ્યાનો વિશ્વાસ સંપાદન કરી તે કાયમ ટકાવી રાખવાની ચરતમા દોડનો ઉત્સાહી કિલોદાર છે માણસ પોતાના હરિફો વધ્યા છે, કયા છે કેટલું દોડી શકે છે, પોતાનાથી કેટલા આગળ છે અને કેટલા પાછળ - એ બધી બાબતોનોજ વિચાર કરતો કરતો દોડે છે તે કદાપી શરત ચુની રાકતો નથી અને કદાચ ચુકે તો તે અકસ્માત કે સારૂ નસીબ લેખવું શરત તો એજ માણસ ચુની શકે અને ચુકે છે કે જે પોતાના લક્ષ્યે પહોંચવા માટે પોતાની સઘળી બુદ્ધિ અને શક્તિનો એકાગ્રતાથી ઉપયોગ કરે છે. એવીજ રીતે વેપારી નામને શોભાવનાર વેપારી પોતાના પ્રતિસ્પર્ધીઓની ત્રુટિઓ ઉપર આધાર ન રાખે તો કદાપી લાભ તેના ઉપર પોતાનો સમગ્ર આધાર ગુમાવતો નથી. એ તો પોતાની બાબત ખુબીજ રાખશે, પોતાનીજ ત્રુટિઓ બે.ઝશે અને તે સુધારવામાં પ્રયત્ન આદરશે અને કદાપી પોતાના બુદ્ધિ પ્રેરિત પ્રયત્નોમાં દાયીદા થશે નહિ.

સાચો હરિફ પરિસ્થિતિ લક્ષમાં રાખી, પોતાના સંજોગો ધ્યાનમાં રાખી, બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરી નવા વિચારોને અમલમાં મુકે છે. ન અવરસ બીજાઓની ચઢાવાતો ... કે આકસ્મત તે બોલ્યું ... ચાલ્યું અમલમાં મુકે છે એ વરસ દુર્બીના તો નજર રાખે તે જતાં ... બીજાઓનું દરેક બાબત અનુકરણ તો નજ કરે ... પોતાની બુદ્ધિશક્તિનો ઉપયોગ કરે તો આવશ્ય કંઈને કંઈ ફરક કરવાનું અને નવું જરૂર છે, અને કેટલીક વેળા નહિ નહિવત ફેરફાર પણ પરીણામે લાભકારી નીવડે છે. "કરતા ચુકે તેનાજ કપડાં ફરેને" એ મુજબ આ હરિફાઇના જમાનામા વેપારીને નજ પાલવે.

હરિફાઇ ત્યાંજ શોભાસ્પદ છે જ્યાં વેપારીઓ સદ્‌ભાવ, પ્રમાણિકતા, સભ્યતા, હિંમત અને બુદ્ધિ એ બધા શક્તિઓ ભેગી તેનો અમલ કરે છે; દરેક પોતાના વેપારમાંજ નહિ પણ સાગમે બીજા વેપારમાં પણ હરિફાઇમાં કદાપણનો ઉપયોગ કરવો તેવો નથી. કદાપણનો વેપારમાં ઉપયોગ એને ગુણનાત્મક શક્તિ કહેવાય છે, અને અંગ્રેજીમાં જજમેન્ટ (Judgement) કહે છે. જ્યાં જ્યાં એ કદાપણ અગર ગુણનાત્મકશક્તિ વપરાય ... ત્યાં ખરા સ્વાર્થ ના ન કરી પણ સર્વને પોતાને ત્યાં વફાદારીથી નોકરી કરતા લાંબા સમયના નોકરને ગુણ) ન્યાય મળવોજ જોઇએ, અને મળે છે, તેથી પણ વેપારી પોતાના હરિફથી આદીવાતો થઇ રહે છે.

ગમેતેમ ગોરા લોકો ગમે એ આક્ષેપ દાંડી વેપારીવર્ગ સામે કરોને જો દાંડી વેપારી હરિફાઇની શુદ્ધ ભાવના સમજી, કાર્યરૂપમાં તે ભાવનાનો પોતાના જીવન વ્યવહારમાં અમલ કરતો રહેશે તો ગમે એવા પ્રતિકૂળ સંજોગોમાં પણ તે ટકી રહેશે અને આખરે સાચુંજ આફ્રિકામા દાંડી માનવું નામ ઉજવળ રાખી શકશે, જો એની વેપારી તરીકે ઉજવાની તક જીવનમાં ન ગુમાવે તો.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રુટ અને વેજીટેબલ્સ માટે કંઈપણ ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban

સમાચાર સંગ્રહ

– અહીં બીજા કલેક્ટર્સ જેવો અત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાના ગવરનર જનરલની પદવી ધરાવે છે તેમની મુદત આવતે વરસે પુરી થાય છે અને એમ કહેવામાં આવે છે કે સાર પછી જનરલ સ્મટ્સની ગવરનર જનરલ તરીકે નિમણુંક થવા સંભવ છે. આમ થાય તો સાઉથ આફ્રિકા, ઓસ્ટ્રેલીયા અને કેનેડા ત્રણે સંસ્થાનોમાં પોતાના વતનોજ રાજ્યના પુરૂષ ઉચ્ચમાં ઉચ્ચ પદવી ભોગવશે.

—જર્મનીના જે માણસ ત્યાં બાળકોનો પિતા હોવા તેને હવે પછી કુદરતી રીતે જરૂરી હક્ક આપવો પડશે નહિ. તાજેતરમાં જ મુકાયેલા કાયદા પ્રમાણે પોતાના હોય પણ આવી રીતે પરણ્યા વગર જન્મેલા બાળકોને કોઈ પણ હક્કો મળી શકતા નથી તેમને સરકાર તરફથી પગાર આપવે નામા ધારવામા આવે છે અને એ લાભ અત્યાર સુધીમાં ઘણા લાખ બાળકોએ લીધા છે.

—એન્જીન (વના જે એરોપ્લેન દ્વારામાં ઉડાડી શકાય તેને અંગ્રેજીમાં ગ્લાઈડર (Glider) કહેવામાં આવે છે એની કીમત બહુજ ઓછી છે. દરેક પ૦ પાઉંડમાં એ ખરીદી શકાય. બીજા પ્રકારનું એન્જીન પગરનું એરોપ્લેન પણ જેનાથી ઉલટા કરતાં વધારે ઉંચે ઉડી શકાય છે તેની કીમત ૧૦૦ થી ૨૦૦ પાઉંડની છે. એને અંગ્રેજીમાં સ્પોર્ટસ-પ્લેન (Sports-plane) કહે છે આ ઉપરના બે પ્રકારના એરોપ્લેનો કાંઈ પણ પ્રકારનાં તેલ કે પેટ્રોલ વગર ઉડે છે અને એને રાખવાનો ખર્ચ પણ બહુજ ઓછો આવે છે. જર્મનીમાં એની પ્રથમ શરૂઆત થયેલી અને અત્યારે તો ત્યાં નિશાળોમાં ભણતા બાળકોને પણ જેમાં એરોપ્લેનોમા બેસાડે અને સેકન્ડ પ્લેનમાં કેમ ઉડી શકાય એ શીખવવામાં આવે છે ઈંગ્લાંડની એંગ્લેજ સરકારે જે સંસ્થાઓમાં ઈંગ્લાંડમાં પ્રકાશકરમાં ઉત્તમ ગણાય છે તેને દર વરસે ૫૦૦૦ પાઉંડની બક્ષિસ આપવા મદદ કરવાનું ઠરાવ્યું છે. આ મદદનો ઉદેશ એજ કે જે માણસો ગ્લાઈડર કે સેકન્ડ પ્લેન ચલાવી શકે તે ગેરાજ શિક્ષણથી મોટાં એન્જીનવાળા એરોપ્લેનો ચલાવી શકે અને જરૂર પડયે એવા માણસને રોયલ્ એરફોર્સમાં બોલાવી શકાય.

—ઈંગ્લાંડમાં હાઉસ ઓફ કોમન્સમાં આવેલી બાબત અંગે તેમાં સરકાર બાજુથી કોમ્સ ડીપ્રેસનના ચેરમેન ઈંગ્લાંડ અને આયર્લાંડ વચ્ચે પડેલા વિરોધના નિકારણ માટે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની તટસ્થ કોર્ટ (Tribunal) પસંદ કરવા ઈચ્છા તૈયાર છે ત્યારે મી. ડી વેલેરા એની મારામારી છે કે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની કોર્ટ નહિ પણ તટસ્થ કોર્ટ કોઈ પણ દેશની કોર્ટ મુકરર કરવા માટે તેઓ તૈયાર થયા.

—કેપ પ્રોવીન્સ (Province) નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીની કોંગ્રેસ મળી હતી ત્યાં કે. મલાને જનરલ હર્ટઝોગના પ્રમાણ અંગે કહેવું વિરોધ કર્યો કોંગ્રેસે એવો ઠરાવ કર્યો છે કે જનરલ હર્ટઝોગ નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીને ઉભય આફ્રિકન પાર્ટી સાથે તેવી રીતે એક સંયુક્ત (Fusion) પાર્ટી કરવા ઈચ્છે છે તેમ ન કરવાં નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીને કાયમ રાખવી અને સંસ્થાનોના વફાદાર નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના સિદ્ધાંતોમાં પહેલો ફેરફાર કરવો એટલે હવે બુઅર નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના નેતા જનરલ હર્ટઝોગ નહિ રહ્યા તેવો મલાને કહેવાયો.

– પ્રીટોરીયામાં યુનિયન બીલ્ડીંગસના પુર્વ અને પશ્ચિમના ખૂણેા બહાર પડીઆળો છે તેમાંના પશ્ચિમના ઘુમટવાળા પડીઆળાને ઈંગ્લાંડના પ્રધાન બીજા જેન' પડીઆળાની જેમ અમુકવાર આવશે અને ઓગષ્ટની ૧૮ તારીખ પછી દર કલાકે આ ચાર્યાનો વખત તે પડીઆળા બતાવે તેમ રેડીઓ દ્વારા બ્રોડકાસ્ટ કરવામા આવશે અને : આખાએ સા. આફ્રિકાનો બધે હાકમ મેળાશે

—ઓસ્ટ્રીયામાં નાઝી પક્ષની એક દયીઆરબંધ ગોળીબાર દ્વારા લીધા ચાન્સેલર (મુખ્ય પ્રધાન) ની ઓફીસમા પેસી ગયા, પ્રધાનોને કેદ પકડયા અને ચાન્સેલર ડો. ડોલફસનું ખુન કર્યું. ઓસ્ટ્રીયાના જુદા જુદા પ્રાંતોમાં બળવો કાટી નીકળ્યો છે તો ત્યાં સરકારે માંયતા ઉલટાવી લીધા એટલે નાઝી બળવાખોરોને હરાવી દીધા છે અને કેટ ૪ બન્ને પક્ષોમાં મોટા માણસો મરણ પામ્યા પણ સરકારે બળવાને સમાવી દીધો છે. બધા લોકો એમ માને છે કે જર્મનીના નાઝી પક્ષનો આ બળવામા હાથ હોવો જોઈએ

—ખીજા પ્રદેશોમાં જંગલો કાપી નાખી સપાટ જમીન બનાવી ખેડ કરવામાં આવે છે ત્યારે અમેરીકામાં સરકારે એક મોટું જંગલ ઉગાડવાની સંમતિ આપી છે. કારણ એ જણાવવામાં આવે છે કે એથી આબોહવામા ફેરફાર થશે. ગમે એ કારણ હો છેક કેનેડાની સરહદથી માંડી ટેક્ષાસ પ્રાંતની સરહદ સુધીમાં એક મોટું જંગલ બનાવવાનું છે જેમાં બધા અગત્ય પચાસ કરોડ (૩,૫૦૦,૦૦૦૦૦૦) ઝાડો રોપવાનાં છે. એ ઝાડો રોપવાનાં દશ વર્ષ લાગશે અને કરોડ રૂપીયા લાગ (૧૫૦૦૦૦૦૦૦) પાઉંડનો ખર્ચ થશે. કામ ચાર કરી દેવા માટે અમેરીકાના પ્રેસીડેંટ રૂઝવેલ્ટે પ્રથમ ત્રીસ લાખ પાઉંડ અરચવાનો તો હુકમ કરી દીધા છે

—સાઉથ આફ્રિકાના ઘટલીના એલચી મી. ઓરીક લો અને સીનોર મુસોલીની વચ્ચે બન્ને દેશોના વેપાર સબંધે વાતચીત થયા છે તે ઉપરથી એમ જણાય છે કે ઘટલી સા આફ્રિકાને માલ ખરીદે તેના બદલામા મુસોલીની ગાસ સાઉથ આફ્રિકામાં આવી કસ્ટમ ડયુટીથી બચાવી શકશે એવો સંભવ છે.

—અમેરીકાના ઘટલાક પ્રાંતોમા ઓગસ્ટી સખ્ત ગરમી પડે છે. ૬ વરસોના પંદર માણસો તેથી મરી જાય છે. ગયલાર સુધીમાં લગભગ ૧૫૦૦ માણસો ગરમીથી મરી ગયા છે

ફ્રાંસવાળના જર્મનીસ્ટના વાઈસમાં એક એવા પ્રકારની કુદરતી નીકળ્યાની છે કે જે મકાનમાંથી હવા બાર મુકતા બાઈસિલ બનાવશે.

—ઈંગ્લેન્ડના અલીંગ્ટન વિસ્તારમાં ખુનના ગોટાળા પર એક કેસ ચાલે છે જેમાં ત્રણ ડોકટરો અને એક સાવકા બાપ ઉપર ખુનનો આરોપ મુકાયેલા છે. આરોપ એ છે કે સાવકાબાપે ડોકટરો સાથે મળી એક ઈસ્પિતાલના જમીનદાર અમેરીકનના પુત્રના સર્જીકલ કાપેરાના બહાનાથી રસી મુકાવી તેથી જમીનદાર મરી ગયો અને તેની બધી મિલકત સાવકાબાપને ભાગે આવી

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેના
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

દક્ષિણ આફ્રિકામાં પહેલાં તો માત્ર ઘળુકુલ શાકભાજી અને ફ્રાન્સ પેદા થતાં. તાર, કપડાં બન્યાં, વનસ્પતિ, ફળ અને બીજા બેતરોમાં બનાવટ ચાલુ થઈ. પણ ઈ. સ. ૧૮૬૭ માં નાગા ઠવાલેન્ડમાં ખાણની આબુ નીકળી. ને અરસામાં સુધી મકેળા હજ અને દા પણ દેશાવર ચડતા થયા. ઈ. સ. ૧૮૭૦ ન દોરાની ખાણો નીકળી ગઈ બધા લોક ફીમ્બર્લી રહ્ય વસ્યાં. પંદર વર્ષ બાદ ટ્રાંસવાલમાં સોનાની ખાણો નીકળી, એટલે નવા ખાણુ-ધારકોને સપ્રદ મળા માંડ્યા, અને ફેરવેગા ૧૪૦ જુદાજુદે વસવા લાગી. હવે સિદ્દેશથી વસાહતના દ. આફ્રિકામાં વસવા આવ્યા એ ફાઉન્ડેજ બા ભારી શોધો થઇ. તેને પરિણામે દ આફ્રિકામાં ગોઠ પ્રશ્ન ઘણીનો હોવો અને કદાચ વિષવાદના મુખ્ય કારણરૂપ બન્યો. "નવી દોલતને નવી વસ્તી આણી" નવી વસ્તીએ નવી દોલત આણી" એક મતિહાસકાર આ પ્રજાને બનેલા મુખડાની દુનિયાની સરકારની ઉપમા ઉતારે છે. "કોણ પહેલું આવ્યું? મુરઘ કે ઇંડું" આ પ્રશ્નના બે જવાબોએ મુખરોને બારવા બે જુદા બાજોમાં વહેંચી દીધા છે તેમ દ. આફ્રિકાની દેશતને લગતા પ્રશ્નમાં પણ બધા પ્રજાના બે ભાગ અરસપરસ વાદ વિવાદ કરતા થઇ ગયા છે.;

દક્ષિણ આફ્રિકાની બાબાદીનો મુખ્ય દુર્ગ કેઇનો સોનાની ખાણો છે. તે દર વરસે સવા બાઠ કરોડ પાઉંડની કીમતનું સોનું ઘાડે છે. આ પાક દુનિયાના પાકનો લગભગ અર્ધો છે. હીંદુસ્તાન એકલુંજ દ. આફ્રિકાના સોનાનો અર્ધો ભાગ ખરીદે છે. આ ખાણો દેશના પણ્યા બાલુસોને રોજી આપવામાં સાધન-રૂપ બની છે તે સરકારની તેજુરી ભરી વેપાર મંદીનું આક્રમણ હીલુ કરે છે એટલોને ટ્રેડયુનિયન દ્વારા મદદ કરે છે અને દેશનો નાણાંની મુશ્કેલી દૂર કરી રાખે છે. કેટલીક બાણોબોંગ્લા સપાટીથી પાચ ... ફીટ ઉંચે બેયરાયેલી છે. બધી બાણોમાં મળી કુલ્લે પોણા ... લાખ માણસો કામ કરે છે. તેમાં ગોરાઓનું પ્રમાણ દેશીઓ ... નવમાં ભાગનું છે એશિયાટીક ... મદ રોની સંખ્યા માત્ર ૧૪૦૦ માત્ર છે.

કોલસાનો ઉદ્યોગએ દ. આફ્રિકાની સમૃદ્ધિનું બીજું સબળ અંગ છે. સુરબો અને ઉદારમ દ. આફ્રિકાને પ્રગતિ આપી છે. પણ મોટા જથ્થામાં અને સેલી રીતે નાપજનાં કોલસાના સોનાનો મોટો પાક પડ્યા કરવામાં મદદ કરી છે. લગભગ ૨૫ કોલસાની બાણો છે અને તેઓ દર વરસે બધ કરોડ ૪૦ લાખ ટન જેટલો કોલસો નીપજાવે છે. આ બાણોમાં-બાસ કરી નાતાલમાં-હીંદી કામદારોનું ઠીક પ્રમાણ છે. તેઓને દક્ષિણાનાવી વિરોધ પમાર અપાય છે.

બીજા બનીજમાં લોઢું, ટીન, હીરા અને ત્રાંબુ છે. પોલાદનો ઉદ્યોગ દ. આફ્રિકાને ભવિષ્યમાં વિશેષ આગળ વધારવાની આશા આપનારો મનાય છે. હીરાની બાણોમાં ૬૦૦૦ ગોરાઓ અને ૨૩૦૦૦ દેશીઓ પોષાય છે. દેશની ગ્રામઉદ્યોગોને ટેકામાં લેનાર બીજું તત્વ કારખાનાઓ છે. દ. આફ્રિકામાં લગભગ ૭૫૦૦ કારખાનાં છે. તેમાં ખોરાકી, કપડ યંત્રકામ અને ગાડીકામ મુખ્ય છે. એશિયાટીક નોકરોનું પ્રમાણ પાંચ ટકા ... ટકનું છે.

દ. આફ્રિકા ગ્રેટ બ્રિટન પાસેથી લગભગ પોતાનો અર્ધો ખરચ માલ ખરીદે છે. બધા પરદેશોનો માલ લગભગ ૪૦ ટકા આપતા જાય છે. બ્રિટન પણ દ. આફ્રિકાનો ૬૦ થી ૭૦ ટકા માલ ખરીદે છે. પોતાનો માલ પરદેશોમાં વેચવા માટે સરકારે જુદે જુદે સ્થળે ટ્રેડ કમિશનરો નીમ્યા છે.

દ. આફ્રિકામાં પશ્ચિમની સંસ્કૃતિ સામે પડતા શરીર સુખના સાધનો પુષ્કળ છે. ટ્રામો, બાગબગીચો, હવાઇ વિમાનો, મોટરો, મોટર મોરીઓ અને પત્રોમાં માલના ઉલ્લેખો ... ર દેખ નજરે પડે છે. દર નવ ગોરાએ એક ગોરા પાસે મોટરકાર છે. મોટર મરાવનારા બધા ગોરાઓમાં એક ગોરો સરકારને બાવક દેરો બારી ચકે એ સ્થિતિમાં છે. સજદારી સ્વતંત્રતાની હૂંફે ચાલતું મુકાન ગોરાઓનાં બધે બંગલા મકાનમાં નિવાળાપામાં બાવે છે. બી સમાનતાને બગે પ્રસરેલું સ્વાતંત્ર્ય સ્ત્રી-મુકુષના બનાવત દરકાર અને ગોરજ-મજાદમાં દષ્ટિગોચર થાય છે. ગોરા ધર્મની પુજક યુનિયન સરકારના બધ દેશના એક એક ગોરા પ્રજામની સં. સ્કૃતમા બસ્તાર મેળવે છે. સુખે રહે છે અને ગોરજ કરે છે. માત્ર બીન-ગોરાઓ, પરેલી અને ઉપર ગાઢ ગોરીમાં કરતી વિદ્વજનાઓથી નિસાસો નાખે છે.

દ. આફ્રિકામાં ખ્રિસ્તી ધર્મના બધાયે સાખાઓ છે એમાં ડચ અને એન્ગ્લીકન ચર્ચોમાં માનનારાઓની સંખ્યા ... ગણ્ય છે. ... સિવાય વેસ્લીઅન મેથડીસ્ટ ચર્ચ, કોન્ગ્રીગેશનલ, બેપ્ટીસ્ટ, પ્રેસ્બીટરીઅન, બર્મ ઓફ રોમ, એપોસ્ટોલિક ચર્ચ વિગેરે ખ્રિસ્તી સંપ્રદાયો છે. બહુદા ધર્મ પુજકોની સખ્યા ૭૧,૮૨૬ છે. ૧૯૨૬ ના વસ્તી પત્રક પ્રમાણ હીંદુ ધર્મ પાળનારા ૨૦૬,૨૬૧ અને મુસ્લીમો ૪૯,૬૩૬ છે. ૧૯૨૬ માં ૪૬.૧ ગોરાઓએ અને ૧૯૨૧ માં ૨૪ લાખ બીન-ગોરાઓએ વસ્તી પત્રકમાં પોતાને કરો ધર્મ ન હોવાનું જણાવ્યું હતું.

જ્વાળામુખી ફાટ્યો!

ઇટલીમાં બાવેલા માઉન્ટના સ્ટ્રોક ઉપર કુદરતની અજબ લીલા દૃષ્ટિગોચર થઈ હતી. જ્વાળામુખી ફાટી નીકળવાની પૂર્વ સૂચના થઈ હતી. સ્ટ્રોકનો ભાગ એકાએક ગરમ બની ગયો હતો, તેમાંથી ધળા ધુમાડાના ગોટેગોટા ઉઠીને ગર્જના થવા લાગી હતી, સ્ટ્રોક ઉપર એટલી બધી ગરમી હતી કે તે ક્રમમે તે રસ્તા ઉપરથી જે લોકો જઇ રહ્યા હતા તેમના પગ બળવા લાગ્યા હતા. લગભગ ૧૦ મીનીટ સુધી આ સ્થિતિ ચાલુ રહી હતી.

હબસીનો કુલગુરુ

(૬)

ઉપરાછાંટ

પછી તો જનરલ માર્બલ, મીસ ઓફી, તથા જનરલ આર્મસ્ટ્રોંગ દસ્તક આવી ગયા, અને ત્યાં સુધીમાં શિક્ષક કેન્ટનના વિદ્યાર્થી બની તે જોઇને એ સર્વને સંતોષ થયો.

કાબેલ કમેસ સર્વ વિદ્યાર્થી નિશાળમાં ગાંધિ એમ નહોતું, એટલે વોશીંગ્ટને શાળા આગળ કટલીક કોટડી આટે રાખી. પણ એ કોટડી ઝાઝાં હતી, એટલે હાથી પૂરું રક્ષણ નહોતી આપતી. બહુ ઠાઢ પડે તો વોશીંગ્ટનને વિદ્યાર્થીની એટલી ચિંતા થાય કે એને પોતાને નિદ્રા જ ન આવે. અધી રાતે ઉઠીને વિદ્યાર્થીની કોટડીએ જાય, તો એ બિચારા પોતાને મળેલો ઝાડ કામળો શરીરે વીંટીને તાપણી આગળ બેઠા હોય. કેટલાક તો આખી રાતમા આંખ પણ જ કરે નહિ. છતાં કામ અકળાતું નહિ. કારણ સૌ ભણતા કે વોશીંગ્ટન પોતાનાં બને એટલું કરી છૂટે છે.

શાળા કેન્ટની ચાલી શિક્ષકોની જે એટલી જ વિદ્યાર્થીની પણ છે એવું ભાન વિદ્યાર્થમાં ઉત્પન્ન કરવાનો વોશિંગ્ટન પ્રયત્ન કરતો. વર્ગમાં બેત્રણવાર એ વિદ્યાર્થીને કહેતો કે શાળાને લગતી કોઇ પણ વાત વિશે ટીકા, સૂચના કે ફરિયાદ કરવી હોય તે લખી આવો. કાગ્ન ન લખી આવે તો પછી શાળાના દેવળમાં નિરાળાની વ્યવસ્થા વિશે વિદ્યાર્થીની સભા બોલાતી, ને એની દ્વારે કોઇ કાલવીને વાત કરતો. વોશીંગ્ટનને આ સભાગમાં બહુ રસ પડતો, કેમકે એમાંથી એને ભાવિ જીવનના પાઠરામાં સહાયતા મળતી.

વિદ્યાર્થી આગળ ઘર ચલાવવા ઉપરાંત રાચરચીલું પણ એની આગળ જ પડાવવું એવા વોશીંગ્ટનની ઇચ્છા હતી. એટલે નરસિંહ મહેતાને જેવાકને ઘેર મળ્યો હતો એવો બાહલો તૈયાર થાય ત્યાં લગી વિદ્યાર્થી ભૂતળ ઉપર સૂતા. અને બાહલું નામધારી વસ્તુ બને ત્યા લગી પાથરવા કિંમતી ગલીચા. સોંઘા કપડાના કટકા સીવીને એના કોથળા કરતા ને એ કોથળામા સરલપ્રકૃતિનું પરાળ ભરતા. એટલે ગાદલું તૈયાર થતું. ને પછી તો બાહલા બનાવવાની કળા દરેકેદરેકમાં ખીલી છે, અને સામાન્ય રીતે બહુમૂલા જેવા મળે એવાં સરસ બાહલાં આ બને છે. પ્રથમ તો વિદ્યાર્થીની ઓરડીમાં ખુરશી નહોતી, પણ બાજઠના પાટિયાના ત્રણ ટુકડા બીજીને બનાવેલાં 'સ્ટૂલ' જ રહેતા. એક વાત વિશે વોશિંગ્ટન બહુત આગ્રહ રાખતો તે એ કે બધે સંપૂર્ણ સ્વચ્છતા જોઇએ. એ કહેતો કે આપણે ગરીબ હશું, કે બાપથી આગળ આરામ કે સગવડના સાધન નહિ હોય એ બોકા ખમશું, પણ મેલાઘેલાપણ નહિ ખમું. એટલે વિદ્યાર્થી આગળ તે નિત્ય સ્નાનનું ને સ્નાન કરાવતો. વળી એ શીખવતો કે કપડાં કેવા ગોઠવીને પહેરવાં જોઇએ, અને કપડું ફાટેલ કે ઠાપાવાળું ન જોઇએ.

વિદ્યાર્થીના તો શાળામાં જ સમાસ કરવો જોઇએ, તે બહાર બાકાની કોટડીમા એને રખાય નહિ. એટલે જે રાખવાનું ખર્ચ ૧૦,૦૦૦ ડોલર થાય, ને જેમાં વિદ્યાર્થીનું બાવાજાય તથા બધાને જગાવાની વ્યવસ્થા હોય એવું મોટું મકાન બાંધવાનો વોશીંગ્ટને વિચાર કર્યો. જનરલ આર્મસ્ટ્રોંગે સૂચવ્યું કે વોશિંગ્ટન હવેરમાં કાંઇ ઊપરાવવા પોતા ભેળા કરે, અને પ્રવાસનું બધું ખર્ચ ફેરવીને કાઢે. આવી રીતે એણે નવા ચણવા ધારેલા મકાન સારૂ નાણું ઊભું કર્યું. ને ઊપરાંત ઉત્તરખંડવાસીનો ને વોશીંગ્ટનનો પરિચય કરાવી આપ્યો. બાકીનું વિષે વોશિંગ્ટનને જનરલે શિખામણ આપી તે સહુ વક્તાઓ ધ્યાનમાં રાખવાજેવી છે. એણે કહ્યું, 'એકએક શબ્દ દીઠ એકએક વિચાર લેતાંને આવે.'

આ પછી તો વોશિંગ્ટન કાળા ઉપરાવવા ઉત્તરમાં એકલો જતો. શાળાની સદા વર્ધમાન જરૂરિયાતો સારૂ નાણું એકઠું કરવા સારૂ પંદર વર્ષ લગી એને ઘણું કરવું પડ્યું. પ્રથમ શાળાથી આવા કંઇક પડ્યું. ભિક્ષા માગવાના નિયમ કાઢ્યો એને પૂછ્યા, તો કહ્યું : 'આચાર્ય સંસ્થાના બે મહાવાક્ય છે: 'એક તો વ્યક્તિઓ ને સંસ્થાઓને આપણા કામનો પૂરો પરિચય આપવો, ને બીજું, પરિશ્રમની બાબતમાં કદી નહિ.' એને આગળ કે કેવળ માગવા કરતાં દસ્તક વિષે ને વિશેષ કરીને એના સ્વાલંબના કાર્ય વિષે માહિતી આપવાથી ઘણોજ પ્રભાવ પડે છે, અને એને શ્રદ્ધા હતી, કે સંસ્થાની આન્તર વ્યવસ્થા સ્વચ્છ, પવિત્ર ને શુદ્ધ રહી એટલા પ્રમાણમાં એને સતત ટેકો મળી રહેશે.

વોશિંગ્ટન એક સજ્જન આગળ ગયો. પણ એણે કાંઇ આપ્યું નહિ. બે વર્ષ પછી એણે જ ૧૦,૦૦૦ ડોલરનો ચેક મોકલી દીધો. વોશિંગ્ટન જેવેના હોદ્દા કંટિંગટનને પ્રથમ મળ્યો તો ઓણે ૨ ડોલર આપ્યા. પણ એના મૃત્યુ પહેલ. ચેકાર માસે એણે ૫૦,૦૦૦ ડોલર શાળાના ટ્રસ્ટનિધિમાં ભર્યા. દશ વર્ષ લગી વોશિંગ્ટને એંઠરૂ કાનેંગી આગળ માગ માગ કર્યું, ત્યારે અને એણે પુસ્તકાલય ચણવા ૨૦,૦૦૦ ડોલર આપ્યા.

વોશિંગ્ટને જોયું કે વેપારી રીતે પાકા હિસાબ રાખવાથી અનાડી ગાણુસોને રાસ કેમ કરી શકાય છે. એટલે નવા ચોકનો કોઇ પણ જોઇ પસંદ કરે એવો ચોખ્ખો વ્યવહાર ને દસ્તકમાં રાખતો.

દસ્તકને કટલીક મોટી રકમ દાનમાં મળી હતી, પણ એનો આધાર મોટે ભાગે સામાન્ય સ્થિતિના માણસોએ આપેલી નાની રકમો ઉપર હતો. વોશિંગ્ટન કહે છે: 'જેમના અન્તરમાં સેંકડો દાતાનો સદ્ભાવ રહેલો છે એવા નાનાં દાન ઉપર જ પરોપકારી કામ મોટે ભાગે નભવાં જોઇએ.'

વળી દસ્તકના સ્વાલંબનમાં એનો ભાગે જ કામ હતો કે ૨૫ સેંટથી માંડીને ૧૦ ડોલરનો વાર્ષિક ફાળો નહિ મોકલતો હોય.

વૈશાખ વાદ્યપક્ષ મોવિન્દપક્ષ

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રતિપદા	દ્વિ	તૃતીયા	ચતુર્થી	સુયોદય	સુમારવ
	૨૬૫૪,	૧૬૮૦	૧૩૫૪	૧૩૦૩	૬ ઘ.	૬. ૫૦.
	ભોગટ:	આવાદ	૨. આખર	શેકે.		
		આવખ્ય	૪૮. ૪૦.	૬૬૫		
રવિ	૧૦	વદિ ૩૦	૨૮	૮	૬–૪૬	૫–૨૮
સોમ	૧૧	સુદિ ૧	૨૯	૯	૬–૪૫	૫–૨૮
મંગળ	૧૨	,, ૨	૩	૧૦	૬–૪૫	૫–૨૮
બુધ	૧૩	,, ૩	૪	૧૧	૬–૪૫	૫–૨૮
ગુરુ	૧૪	,, ૪	૫	૧૨	૬–૪૫	૫–૨૯
શુક્ર	૧૫	,, ૫	૬	૧૩	૬–૪૫	૫–૨૯
શનિ	૧૬	,, ૬	૭	૧૪	૬–૪૫	૫–૨૯

गोलका सबसे अच्छा बदला
देने वाली चाह (टी)

एक रतलमेंसे २९३ पियाला बन सकता।
'मोर्निंग कप' टी का खाली पाकिट रखनेसे
कितनी बन्नशिस मुफत मिल सकेगी।

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			¾ Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:-

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કિં. ૧૬/-

આ નાટક કુલ ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સૂર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. ગજપાટ છોડી પોતે નીચ રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના કરુણમય સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ આજ ખરીદવા હુમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મોકલવાના ખોકાની કી. ૩ : આજ ઓર્ડરના પહોંચે.

એપ્રીલ અને મે માસના ૪૨૭૬ રેકોર્ડ આવી ગયા છે.

H. T. ૧૨ ઈંચ કી. ૬-૬.

ઈંચ ૧૦ કી. ૪.

અપડીસ્કન્ટ મંગાવો.

હાથના તેમજ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

કમલ અને સીંગલ રીડનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેસર્સ જેમ્સ મેકુંડચેગ કું. માં બનેલા જરમન ક્વાલેટ રીડના આ ચકચકીત અને સુંદર પેટર્નવાળા વાજાઓમાં મધુર, તેના સુરમધુર અવાજ અને બીજા છે તેમજ દરેકને પોસાય તેવા ઠીકાણત ભાવ મારેલા છે. બીજા હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલાં મુલાકાત ગ્રુહીક સલુનના મુલાકાત સેવાથી તમોને લા... છે.

Phone 2447. P. O. Box 1355. **ORIENT MUSIC SALOON** Agent of H. M. V. RECORDS 117 Field Street DURBAN Natal

ફ્રીટીંગ્સ

પાવડર

ફીટી, ઇચાઈ, માદા, ચાંદા, ખાજી, ઇચળ ખંજવાળને

નાબુદ કરે છે.

બીજા ખાનાવાદ કુલ ટીનોમાં ફેલાય છે. ૫/૬

Phone 3457. P. O. Box 116.

BEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
102 Victoria Street, Durban.

દીપ્સ ભાઇ મોરાર માટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાલાર અને કમીશન એજન્ટ
દરેક જાતી રીતે મરી માલ સી.ઓ.ડી. ના મોકલવામાં આવશે
દરેક પ્રકાર મોકલ માટે ૮૮ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 57

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
ટ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of our Remedies

Sugar, diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs. Gallbladder kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, ફુલ, મોટર ગાડી ને ઘોડા ગાડી કુંચ નોટીસે પુરા પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લુ
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ. ડરબન.
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 33—Vol. XXXII Friday, August 17th, 1934

Lop Off "Self" From Self-Interest

"Man has two sides—the individual and the social. One is unreal without the other. When man in a sudden impulse rushes headlong in one direction, and losing balance causes all manner of trouble, the counsellor wanting to cut short the crisis advises chopping off one side altogether. When individualism turns into downright selfishness and runs foul of society, the lopping off of "self" at one stroke from self-interest is the proposed remedy for all trouble. Trouble may thereby be lessened, but it is not improbable that society will cease to move altogether. A horse without reins is apt to drag the carriage down into the ditch, but the carriage is not likely to behave merely because the horse is shot down: it is necessary to think of the reins.

"Men fight because they are physically distinct from one another; hence to propose to create only one huge body in the world by binding all men hand and foot with a rope is only worthy of a boastful economist of a Tsar. To try to excel the law of Providence shows more stupidity than courage."

RABINDRANATH TAGORE.

AWARDED
GOLD
MEDALS.

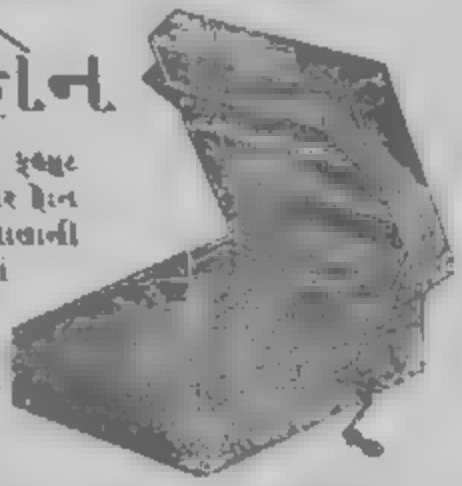
સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ: સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર કલ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે બેઉ જાતનો સ્વાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

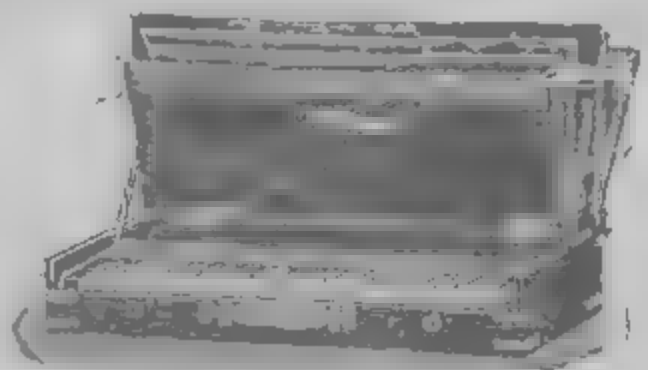
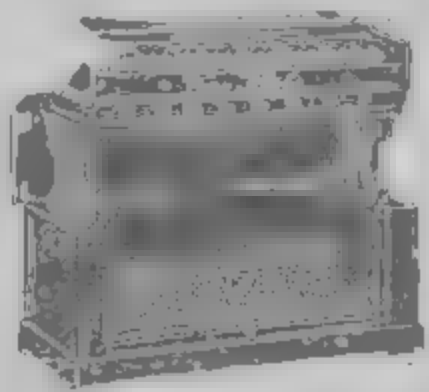
Solo Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દા ગ્રામોફોન અને હારમોનિયમ-ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay આન્ય ગ્રામોફોન અને હારમોનિયમ બનાવનારાઓનો રોડ, મુંબઇ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના કબજા વીંટ હારમોનીયમ. પગના કબજા વીંટ ઓક્ટાવ 31.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

કેટલ મોકલવા— બારણા કબજા તથા હાથના કબજા.
બીજા ભાગો સાથે બનાવવા ભાગો અને રીપેરાટીની બાબત કરવા ખાસ વિનંતિ છે.
હાથના સીંગલ વીંટના રોકડેથી વીંટ ૨-૧૦-૦, હાથના કબજા વીંટ ૧ ઓકટેવ્સ રોકડેથી વીંટ ૩-૧૦-૦
હાથ અને પગના માટે (કપલાઉંડ) કબજા રોકડેથી પા ૧-૧૫-૦ હાથના પેડિંગલ ખાસ મુસાફરીને હાથના કબજા રોકડેથી પા ૪-૬-૦.
પગના કબજા વીંટ ૧ ઓકટેવ્સ અમુક રોકડેથી પાકીંટ ૧૦-૧૦-૦. કબજા પાકીંટ ૧-૧૨-૦, અને પા. ૧-૧૪-૦
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે

ખાસ બેઉ પગના મંગાવી આપો કરો હમો વા મોકલો—

પી. ઓ. બોક્સ-૪૬૦. **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "તકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(બજર બોરાબી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

ડેક
(બજર બોરાબી)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફખાની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૩-૧૬-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

ડેક વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૬-૦.

એમગ્રેસ તા. ૨૦ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

આસ સુચનાઓ—તકાદારોએ પોતાના કામોના કપડાં પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોટલું, કરબતનું ખરનાપું કરવું, અને જ્યાંથી ચઢો ત્યાંના ઠેકે ટીકટ મેન્જરને કામોના સીધા પોટલું કપડાં પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે તેવો બદોબસ્ત કરી આપશે
તકાદારોએ પોતાના મોટા કામોના ચાળીસ કલાક પહેલાં ઓફીસમાં પહોંચતાં કરવાં.
દરેક હીંદી તકાદારે પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવા અથવા અમારા એજન્ટો પાસેથી અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મેળવી શકશે.
સીમરનો હમણું દરેક મંગળવાર બપોરે બંદરે પહોંચે નીચે પ્રમાણે
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હીંદી એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાગનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામા આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શ ફ્રુટના રાગ) રતલ ૧ શી. ૨૦-૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ઋતુપોષક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(પ્રોપ્રેટર: કેપીટન બાલકની હોટેલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Historic Fast, with all relevant documents. 350 Pages. Cl. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

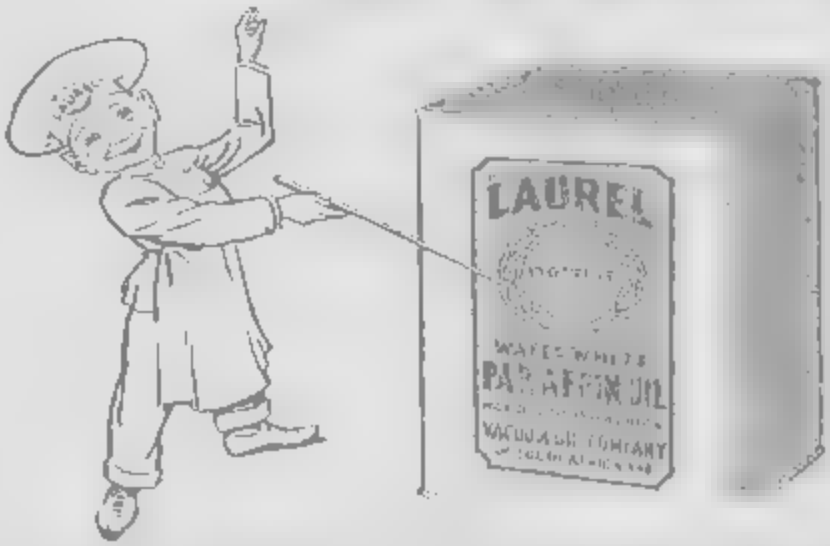
The case for the Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 54 Pages. 9d.

LOOK FOR THE LAUREL GARLAND

A TOKEN OF MERIT

લોરલ પારફીન ખરીદતા પહેલાં

તેમનો કીર્તિ સ્થંભ હાર તપાસો.

Ask and make sure you get the best paraffin—LAUREL. It costs no more.

વાપરી અને ખાત્રી કરો કે "લોરલ" પારફીન કીંમત માં સસ્તું છતાં ઉત્તમ છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર સેરવીસ તથા દર અઠવાડીયે રવાનગી દર ગુરૂવારે સાંજના આફ્રિકાના બંદરે માટે

ડેલગોઆ, બઝાર, દેગુલા, ઇસ્ટકોસ્ટ અને બઝારાવીલેરે બારીએ જાય છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં તમને ઓછા ભાડે ઉંચ તથા સારૂં ખોરાક મળે તેવી ગોઠવણ કરવામાં આવેલ છે.

વિગતના ભાડા ઇસ્ટબંદરથી નીચે મુજબ છે:

	ડેલગોઆ.	બઝાર.
સેકન્ડ ક્લાસ ઓરાબી ભાડે	પા. ૧૦–૧૭–૬	૨૦–૫–૦
,, ,, ઓરાબી પરત	પા. ૧૬–૧૨–૦	૧૫–૦–૦
ડેક ક્લાસ ઓરાબી ભાડે	પા. ૬–૬–૦	૧૦–૧૩–૦
,, ,, ઓરાબી પરત	પા. ૬–૧–૦	૭–૧૦–૦

ડેલગોઆ, બઝાર, દેગુલા, અને ઇસ્ટકોસ્ટ અર્થે છે.

	ઇસ્ટબંદર બારણ	ડરબન
"એમ. વી. "કારીબાગાર"	૧૨ મી ઓગસ્ટ.	
એમ. વી. "બ્રેમ્બી"		૨૧ મી સપ્ટેમ્બર

બઝારાવીલેરે બારીએ.

વધારે માહિતી માટે નીચે લખો:—

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban.
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P.O. Box 621. 8, Grove Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલીમાં નંબર એકના ભરોસા બતાવ્યા, ખાનાપણ [illegible] ઓરડર મળેથી તરત રવાનગીમાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર ઝાતી દેખરેખ રાખી આપે આવે, સારી પેકીંગ કરી ઈસ્ટાલ્ત વાજબી પોહચવા બંદ આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, રહોડેશીયા, ટ્રાંસવાલ, ઓરેંજ ફ્રીસ્ટેટમાં ચીજો દરેક જગ્યાએ પોહચવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ગ્રોવ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it coutains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khoja P. O. Box 69, Vereeniging 83/85 Tardeo Road, Bombay

નાના બાળકોમાં અત્યુપ્ર

અજીર્ણતાર

સાકી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

ઝંડુ દ્રા ક્ષા સ વ

વિના વિલંબે વાપરવા ભલામણ

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ કા ર ધ્વ જ ગુ ટી

—ઔષધની સર્વોત્તમ કક્ષા—

આજીવન બલવૃદ્ધિના ભોગે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં ૧૪

મંદ પાચકશક્તિ તમામ રોગો માટે તથા જોબનવાળો માટે ખાસ—મંદાગ્નિ રોગોમાં મુખ્યત્વે આપવું મંગાવો.

સાહિત્ય આપવાના સેજવ: એમ. એમ. ભેરાઈ, ૩૪૫ બુધ રવીવ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોરાદીયા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

ફ્રેશ ફ્રુટનું તાજું ફ્રેશ અને વેલ્ટેબલ આજ પોસ્ટેજ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. ઠેકાણું:—

P. O. Box 254, Durban. 31 Short St. 55

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

ફ્રેશ ફ્રુટનું ફ્રેશ અને વેલ્ટેબલ આજ પોસ્ટેજ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. ઠેકાણું:—

P. O. Box 812, Durban. 129 Victoria St. 54

મિલ્કત વેચવાના છે

પ્રોન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં સારી આવકવાળી પાકી મિલ્કત વેચવાની છે

રોકાણ કરવા ઇચ્છતા તમામ ઇસમોએ આવવાના છે જેથી ભાવ નક્કી થઇ જાય.

Property for sale and Rooms to let.

Apply—U. M. AHMED.

Banana Exporter.

64 Prince Edward Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ. અને આ.

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

ઉમદા—વર્તમાન સમાજના સંસાર ઉઠાવ કેવું, વીતુ સમાજમાં સુધારાઓની રાહ બતાવવી, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિ. હા. ૩.

ઉજ્જૈયિની—ભાટકુપાત સિલ્હરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં થયેલ કાવ્ય સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા સાહિત્ય, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં. હા. ૩

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો બધે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

ઓછી આવી બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરની બન્ને પુસ્તકો **બેઠ** મળશે.

તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

પ્રસંગના સમાચાર આપવા હોય, બાકી ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપહાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (D), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ અદ્દો બદલ આપી ગ્રાહકનારને સુંદર રસ પડતી વારતાનું ત્રણસો પાનાનું પુસ્તક મફત મોકલીશું. બીજી આ પ્રકારના લાભ જરૂર લો. લખો:—

એ. બી. ત્રાપાગ્યાવાલા બુકસેલર, પો. બારસદ (ખેડા).

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડાંની માહિતીવાળું રંગબેરંગી પુસ્તક ૬૪ પાનાં કિંમત ૬ આના બાર વર્ષ બનારસીસાડી ગાળે છે મંગાવો

મદન ભંજરી ફાર્મસી, બાપુનગર, અમદાવાદ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 33—Vol. XXXII. Friday, August 17th, 1934

THE COLONISATION REPORT

(By C. F. ANDREWS)

II

IT is not difficult to understand the negative conclusion of the Colonisation Enquiry Report. It was a dead issue from the very first; and Dr Malan seems to have understood that there was nothing to be gained by pursuing it any further. But Mr. Heaton Nicholls apparently had some personal information concerning Borneo and was quite eager to prove to the Commission its suitability as a new colony which would afford an outlet for India's surplus millions and also would later on attract Indians from Natal. From all that I have heard, with regard to the questions asked during the evidence, Mr. Heaton Nicholls was alone in pursuing this subject. He seemed to have had a forlorn hope that he might persuade Natal that Borneo was attractive. Yet, in the end, the Report itself is so fair and honest in its statements, that it is easy to read between the lines the hopeless weakness of the case. I have called it a *reductio ad absurdum*.

It may be well to place on record the chief valid reasons against any further enquiry into Borneo. The British Chartered Company, with £2,000,000 capital invested in North Borneo, is now almost bankrupt. Shares which were bought at £1 each are already being offered at 3/6 and are likely to go down still lower. This means that even with cheap Chinese labour near at hand, it has not been able to make its own way or to repay any interest at all to the shareholders. Their money has been almost entirely lost.

When the causes of this failure are enquired into we find that the chief source of revenue is that of licences for opium and liquor. The opium, until quite recently, has been exported from India. Only in 1925, was this evil system of exporting Indian opium to North Borneo seriously tackled. Since that date, the Indian supply of opium has been reduced by 10% per annum. In 1935 it will be entirely stopped.

Now Indian opium has, in the past, been very popular among Chinese opium addicts, and the Borneo Government monopoly formed not only a large item of revenue, but also a means of attracting cheap Chinese labour. The Indian Government, owing to the moral outcry of the civilised world, had already decided in 1911-1917 to allow no more Indian opium to be shipped to China. But they still made considerable profits by selling it to the Chinese in the British Colonies *around China*, such as Hong Kong, Singapore, Malaya and North Borneo. Dr. S. K. Datta exposed this hypocrisy in 1921 and the Government of India took action to stop all exports of Indian opium in 1925. Since then the sale of Indian opium in British North Borneo has decreased and it has been found more and more difficult to keep the Chartered Company's shares up in value.

In the Enquiry Report itself, I find very little reference to this aspect of affairs. Mr. Heaton Nicholls was evidently unaware of the close association of the Government of India with British North Borneo through the opium traffic. If he had been aware of it, he would never for a moment expect the Legislative Assembly of the Government of India to recommend any public money being utilised in exploring North Borneo for colonisation purposes from India. Obviously the less India has to do with a country, where opium has obtained such a hold, the better. One of the great dangers of the emigration of Indian labourers to Malaya has been the opium peril. The danger in British North Borneo would be far more acute.

A further cause for being unwilling to take part in an Indian enquiry with North Borneo is the small area of the colony and the fact that its position on the map makes it an outlet for China's surplus millions (if they like to make use of it) rather than for India's population. It is much nearer to China; and the Chinese are nearly always able, as colonists, to outstrip the Indian agriculturists, because they have greater powers of endurance. Wherever Chinese flock, whether in Malaya, Java or Singapore, their stamina makes them able to survive under conditions which settlers from India cannot compete with. Also, in Manchuria, the Chinese outstrip the Japanese agriculturists in the same manner. This is no discredit either to the Tamil Indians who have emigrated to South Eastern Asia or to the Japanese who have gone as farmers to Manchukuo. It is simply a question of survival value under incredibly

hard conditions. Anyone examining the statistics of population in the Malay Peninsula will easily verify this fact. The areas from which the Chinese emigrate to-day are the most densely populated in the world, where the birth rate is most prolific and death cuts off every child that is weak or sickly. No wonder the Chinese can exist and flourish where no other race can survive!

The pity is, that Mr. Heaton Nicholls does not seem to know India or China with any intimate knowledge and personal practical experience.

It is not, of course, possible to put down in a short article all the reasons for coming to a definite conclusion on this point. But as one who has travelled about to every part of the world and has also studied this whole subject intimately for over thirty years, I can assert with entire assurance that not only will the people of India themselves be unwilling to carry this subject any further, but that it would only be futile if they did; for a further enquiry would only lead more and more convincingly to the conclusion which I have reached in this article that North Borneo is not suited for an experiment from India in Indian colonisation.

(To be continued)

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 17TH, 1934.

SHOULD THE AGENCY CONTINUE?

NOW that the expiry of the term of the present Agent of the Government of India is drawing nearer the question at issue is whether the office of the Agent should continue. We have expressed our opinion on the point on previous occasions that the Agency is too expensive for its worth. We have had no reason to change that opinion. There are some among us, however, who feel that the Agency is an asset and should continue. We do not know whether it has occurred to them that the Indian treasury has to expend the sum of nearly £10,000 annually for its upkeep, a sum that India in her present position, can ill-afford to spend.

Let us, however, examine whether we are getting the full value of it. The Agency came into existence as a result of the first Round Table Conference in 1926 when the so-called Gentlemen's Agreement was arrived at. The object in appointing an Agent was to ensure continuous and effective co-operation between the two Governments and to see to the fulfilment of the Agreement.

Mr. Sastri came here as the first Agent. What he was able to achieve here was by his unique personality. But even that was of no avail in the end when it came to representing the views of the Indian community to the Government. He did not succeed in preventing the tightening up of the Immigration laws. By his eloquence he was able to attract many Europeans but the effect of it was no more than a mere intellectual treat. We do not think Mr. Sastri could honestly say that he left this country, at the expiry of his term, satisfied that he had improved the conditions of his countrymen.

One thing was certainly achieved and that was a Sastri College by an act of self-help on the part of the Indian community and a stoppage to the pilferings by the Natal Provincial authorities from the Government subsidy for Indian education through the Education Commission led by Mr. K. P. Kichlu but that too, only to a certain extent, because even to this day Indians are not getting the full benefit of that subsidy.

Let us now see how was the 'honourable' Agreement kept? Mahatma Gandhi referring to Mr. Sastri as the first ambassador wrote at the time *inter alia*: "I feel certain that the Union Ministers do not accept the new Agent to surrender in Utah of what is justly due to the Indian community."

Then came Sir K. V. Reddi as the second Agent. He was faced with a stone wall. First came the 1931 Immigration Amendment Act unaware making the Transvaal Registration certificates scraps of paper. The Agent was helpless. Then followed the passing of the Transvaal Licensing (Control) Ordinance and that was followed by the Asiatic Land Tenure Bill. With very great effort the then Agent was able just to persuade the Government to hold over these laws until the second Round Table Conference was held and with the ending of that Conference Sir Kurma was very fortunate in being able to leave the Union before the sword of Damocles actually fell on us, thus saving himself from the rebuke of his countrymen.

Before us this third Agent came on the scene all the laws were in force and like a union official he came with a wish to see that the Indians like good children submitted to the laws. It is perhaps futile to blame the Agent when our people had themselves lost their manhood.

So within the terms of these three Agents we have had all these restrictive measures thrust upon us and in addition over 13,000 South African Indians have been sent away and are still being sent away, in order to bring the Union Indian population to what is termed a "manageable complex."

And yet we talk of the "honourable Agreement!"

We will quote Mahatma Gandhi once again from his article on Mr. Sastri as the first ambassador. This is what he wrote:

> "They (our countrymen in South Africa) must remember that the Agent is not going there as their counsel briefed to attend to every individual grievance. To smother him with detailed individual grievances would be to kill the goose that lays the golden eggs. He goes there as a trustee for India's honour. He goes there to safeguard the rights and liberty of the general body of Indian settlers. He will be there to see that no fresh restrictive legislation is embarked upon by the Union Government and that the existing restrictive laws are administered liberally and with due regard to the vested rights. Any individual grievance therefore that he might be called upon to tackle will have to be in terms of the position I have set forth, that is to say, it will have to be illustrative of some general principle of wide application. Unless therefore the Indian community exercise prudential restraint upon themselves in approaching him for redress of the individual grievances, they will make the Agent's position intolerable and even useless for the high purpose for which it is intended.

We quote these words of Mahatma Gandhi because we are wholly in agreement with them. We believe that it is the duty of the Agent too not to entertain any individual application unless it is illustrative of some general principle of wide application. We fear, however, that this rule has neither been observed by our people nor by the Agent.

So much is said about the Agent being able to wield influence among the European public by mixing with them freely; that there is a real change of heart among the intelligent Europeans and that it is due to the Agent's presence in this country. While we do not wholly deny that view we do believe it is exaggerated a little. There are no doubt broadminded Europeans in South Africa whose hearts go out to all who are suffering under an injustice. They were there before the Agency was established and did not fail to express their admiration whenever Indians showed that they were a community with a backbone and we have no doubt they would do so even now irrespective of whether the Agent was present in this country or not. But this and other trifling things that the Agent may be able to achieve certainly do not justify the continuance of the Agency at a cost to the Indian exchequer of £10,000.

The presence of the Agent in this country further has in our opinion killed the manhood of our people even of our leaders. They are unable to do a single thing without his help. If the Agency is responsible for having made us so utterly helpless creatures, then for our own interests the continuance of the Agency is harmful to us. Unless the Agent of the Government of India can hold the same position in this country as the consuls of the different countries do and is able to stick up for the rights and liberty of India's nationals the Agency is nothing but a farce.

After having said all this should the Agency still continue then we would certainly most emphatically say that the Agent should not be a Government official, for he is bound to see things not from the people's point of view but from the official point of view and officials especially in India are trained in the art of "divide and rule" they are bound to create in this country a little India. He must therefore be a non-official and a person of eminence, great ability and great strength of character. Such a man only can do some good in this country. If such a person is not available we wish Idmanh rather that the Agency was abolished altogether.

General Gordon And Magna Charta

(By Dr. F. G. Gawaton)

At a Sons of England function held at Durban on May 8th 1931 it was suggested that the Jubilee of the death of General Gordon be celebrated in the Union on January 26th 1935 and that June 19th of each year be recognised as the anniversary of the signing of the Magna Charta.

Primitive customs were being forgotten in England from the creation of that centralised government and common law which led up to the demand for Magna Charta, and this has a permanent significance to all civilised peoples for it led to the establishment of International law and formed the basis of the seven English-speaking nations of the world. England stands out as the country where a supreme law is impartially administered in the interest of all its subjects and constitutional controversies have merely fortified the root principles of the Charter. Unceasing vigilance is needed to maintain individual liberty and to prevent the undermining of the authority of the law, which came as a homely growth of the English people but has survived for seven hundred years. The peace of the world rests on the inalienable rights of man and governments exist to ensure these rights.

The late General Gordon stands out as the leading hero of last century, embodying what is best in the characteristics of the English nation. His life of sacrifice and tragic death showed how the eternal principles of Magna Charta should be applied in our dealings with other nations and no one has done more to remove the reproach of slavery from this Continent or to establish the principle of true British administration in colonial life. His memoranda on the native question in South Africa and his instinctive sense of justice to all parties should prove of inestimable value to all who have the interests of the country at heart.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," AUGUST 19TH, 1914

H. H. Sir Aga Khan

THERE arrived quite unexpectedly in Durban, on Tuesday by the Union Castle liner *Llandaff Castle* from Zanzibar, His Highness Sir Sultan Mahomed Aga Khan, G.C.S.I., G.C.I.E., etc. As soon as the leaders of the Indian community became aware of the arrival of the distinguished visitor efforts were made to get into touch with him to ascertain his wishes in regard to the arrangements for his reception. . . . Letters were therefore addressed to His Highness by the Natal Indian Association, Zoroastrian Anjuman, Anjuman Islam, Colonial Born Indian Association, Hindu Women's Sabha and others, expressing their hearty welcome and requesting His Highness to meet representatives of the various bodies. . . . They felt it was impossible for them to allow him to pass through Durban without some recognition of his valuable services to the Indian cause in South Africa. . . . Replies were afterwards received by the Durban public bodies as follows:—"Thank you heartily and am much gratified by kind offer to do me honour of visit and reception but am travelling strictly *incognito*, was forcibly brought here and specially made a rule to go through as a private gentleman, besides am not well and am very sad by events . . . He was seen off at the station by Mr. James Dick (Immigration Officer), Mr. Bernard Hodson (Magistrate) and Mr. W. Holmes, the Mayor

Reports, INDIAN OPINION.

In the House of Commons on the 2nd Inst. Mr. Pointer asked the Secretary of State for the Colonies whether, in all Crown Colonies and Protectorates to which Indian labourers were admitted under indenture, it was a condition that Indians who had completed their indentures should be set at all respects free men, subject to no labour ordinance and with personal and civic rights in no way inferior to those of any class of people resident in the Colony or Protectorate; and whether encouragement was held out to them to become proprietors of agricultural land and holdings.

Mr. Harcourt: The reply to both parts of the hon. member's question is an affirmative one. The Committee which reported on emigration from India to the Crown Colonies laid down the general principle that immigration under indenture for private employers should be permitted only to such Colonies as offer an opportunity to the time-expired immigrant to settle in an independent capacity on the land.

Fountain Of Wisdom

Corrupt influence, which is in itself the perennial spring of all prodigality and of all disorder which leads us, more than millions of debt, which takes away vigour from our arms, wisdom from our Councils, and every shadow of authority and credit from the most venerable parts of our constitution.—EDMUND BURKE

Indian Surf Life-Savers

Baroda Girl Guides Among Guests

"Crawl" writing in the *Advertiser* says:

The committee and officers of the Durban Indian Surf Life Saving club are to be congratulated on the excellent organisation of the demonstration at the Battery Beach. The arrangements were all that could be desired and the production of a printed programme allowed the spectators to follow the movements with more than usual interest.

The Club president, Mr T. M. Naicker, welcomed the guests, among whom were Mr. R. Hawthorne (president of the Surf Life-Saving Association of South Africa, Mr. E. G. Mitchell (examiner-in-chief), Mr. S. H. O. Payne (instructor-in-chief), Mr. J. Dunning, who has been instructing the Indian Club, Pandit Anandapriaji and the Baroda Girl Guides. Mr. Naicker pointed out that the display had been arranged in honour of the Girl Guides, and referred to the ideals of public service which were represented by the Guides, the Life-savers and members of the Ambulance Brigade. He stated that the display would show the rapid strides which the club had made in fewmonths of its existence and requested spectators to excuse any shortcoming which might be in evidence. He thereupon extended a warm welcome to the Girl Guides.

Replying, Pandit Anandapriaji asked the Club to accept his hearty thanks for the invitation to attend the demonstration. He was pleased to see the manner in which Indian young men were coming forward to take up the particular branch of public service represented by life saving. He expressed the hope that the membership would continually increase and concluded by wishing the club a prosperous and active future.

Smart Drill

The demonstration commenced with a display by the Club of the R. L. S. S. methods of rescue and release, and though some members were at times a trifle uncertain, the drill on the whole was good. After a march past of the squad with life reel, the Australian land drill methods were demonstrated, followed by actual run out and two hand-reel rescues. The club captain, R. B. Singh, was in charge throughout. Though there were not a few faults which only hard and continual practice will cure, the general turnout was excellent and a very marked spirit of keenness augurs well for the future.

The life-saving work was interspersed with swimming displays by the club swimming instructor, D. Sathla, and physical culture exhibitions by the Amateur Weight-lifting and Physical Culture Club and Patel's Physical Culture Club.

The D. I. S. L. S. C. has a membership of 25, only 12 of whom are at present available for duty on the beach. The remainder are under training and will in time take up squad work. Training can at present only be carried out in the Umgeni River, but the club executive hopes to approach the municipality with a view to obtaining better facilities.

Our India Letter

(From Our Own Correspondent)

Thanksgiving

In response to the appeal issued by the President of the Indian National Congress, men, women and children all over the country joined in meetings, prayers, processions and other demonstrations held on the 15th July to express the nation's thankfulness over the failure of the attempt on the life of Mahatma Gandhi that was made at Poona.

Ajmer Incident

Meanwhile an incident of consequence occurred during the tour of Mahatmaji in furtherance of the campaign against untouchability. On the day of his visit to Ajmer a scuffle took place between Sanatanists and a section of Reformers as a result of which Pandit Lalnath, a Sanatanist worker was injured. To expiate this injury Gandhiji imposed upon himself a fast for seven days. Questioned on this he stated, "My announcement was overdue. I reasoned to myself and with friends and came to the conclusion that fasting was the only penance I should make. If I had the courage I would have taken a longer fast. Since I did not want to produce any shock I took the minimum period and not the maximum.

Tribute To Mrs. Kasturba Gandhi

When he said, "Those who are physically near me have realised the necessity of the fast," he was asked if this included Mrs. Gandhi. He paused for a while and then answered, "It has been my rare good fortune that in such matters she has never worried me and never argued with me. She has always allowed me to have my own way although she was distressed. Therefore though she is my wife I have no hesitation in saying she is one of the bravest women I have met in this respect."

Language of the Heart

"You cannot influence the mass mind through speeches and writings. You can only influence it by something that the mass mind can understand, suffering, and the most accepted method of suffering is fasting," declared Gandhiji when urged to desist from the fast. "Repeated experience here and in South Africa has shown me," he continued, "that when it is applied, it is the most infallible remedy. My lot has been cast with the masses. The only language they can understand is the language of the heart. Fasting when it is utterly unselfish is the language of the heart." Gandhiji having finished his tour in the Punjab stayed for some days in Calcutta and left for Cawnpore.

Sirdar Vallabhbhai Patel

The Government have after all released the Sirdar but with as much ill grace as is possible. This belated release is supposed to be mainly on medical grounds. He is having severe trouble in the nose and was operated upon immediately after his release and is as yet unable to join Gandhiji. He has however taken charge of the presidentship of the Congress from Seth Jamnalal Baja who was acting for him.

The leaders now in the public eye are Pandit Jawaharlal Nehru and Khan Abdul Ghffar Khan who is popularly known as the Frontier Gandhi. As for the former, in whose prison cell we heard a snake was found lying, the Secretary of State for India has already assured the House of Commons that he would not be released along with the other civil prisoners. The Government has refused to lift the ban on the Frontier Provincial Congress Committee and insist on the continued incarceration of the Khan Saheb. Even Maulana Shaukat Ali's appeal has fallen on deaf ears.

Zanzibar Anti-Indian Laws

A largely attended meeting of the citizens of Bombay was held on July 19 in the Cowasjee Jehangir Hall under the auspices of important commercial associations in the city to protest against the action of the Zanzibar Government calculated to completely eliminate Indians from that part of the world. The meeting urged the Government of India to secure the repeal of these laws. Among the prominent speakers were Mrs. Naidu, Sir Phiroz Sethna and Sir Cowasji Jehangir. Mr. Munn Subedar who presided uttered a friendly warning to Britain. "Let it be remembered by those who are at present in control of the political destinies of India that every returned immigrant from Zanzibar, who has suffered loss of his just claims and rights, will carry the torch of anti-British sentiments from one corner of India to the other. Their children will cherish memories which will make it impossible to settle issues in a spirit of goodwill and co-operation for which appeals are being made from the highest quarters. Let it be remembered that grave peril to British interests in this country will arise if something is not done to Zanzibar and as quickly as possible," declared Mr. Subedar. "A fresh occasion has arisen," continued the president, "putting to the test the bonafides of the Government and British Cabinet, regarding the safeguarding of the interest of Indians abroad. If they fail us on this occasion, I wish to give respectfully, but most solemnly, a warning on your behalf that no section of the Indian public is going to acquiesce in the safeguards, which are being asked for by the British Cabinet and British interests in India in future." Though this plea was put forward neither in anger nor as a threat but only as an appeal from one businessman to another he voiced the feelings of the entire public in this country. H. H. the Aga Khan and Pandit Malaviya are consulting each other for strong representations to the Secretary of State.

Assembly Elections

The legislatures had hitherto attracted little attention owing to the severe boycott imposed on them by the National Congress. But the ban is removed and the Congress is contesting the elections to expose the repressive policy adopted by Lord Willingdon's Government. The election campaign is in full swing and there is no doubt the Congress will sweep the polls completely. Among the prominent Congressmen contesting are Mr. Bhulabhai Desai, Babu Brijkishor Prasad, Dr. T. S. S. Rajan, Mr. M. S. Aney and Mr. K. F. Nariman. Nothing is known of the intentions of the present President of the Legislative Assembly who represents the Salem-Coimbatore-North Arcot constituency and whose recent public activities have met with widespread disapproval.

Dress Reform

While initiating an interesting debate on dress reform at a meeting of the Calcutta Rotarians, Mr. A. G. T. G. Cardell-Ryan said that the Anglicised Indian, often through force of circumstance outside his control has followed the lead of his British fellow subject in the matter of dress. This copying of the most unsuitable form of dress of the present day would have involved India in considerably more discomfort than it has done, were it not for the fact that such men as the late Mr. C. R. Das in Bengal and the late Mr. Dadaboy Naoroji in Bombay pointed out the futility of copying the British form of costume. Mr. Cecil Moss condemned the use of the collar, tie and stud.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Mahatma Gandhi's Health

THE latest message from Mahatma Gandhi is that he has broken his seven days' fast and is well

Bihar Fund

Mr. C. F. Andrews received £61 from the Indian Association at Salisbury and £7 10s. from Football Associations which met him from Salisbury and Bulawayo at their interlown tournament. He is taking this sum back to India, along with £25 collected from other Indian sources, for the relief of suffering in the Earthquake area. He has received a further sum from European sources.

Girl Guides On Tour

The Girl Guides of Baroda gave a demonstration before a large crowd of women and children at the Town Hall on Monday, August 6, the display including club swinging, drills, gymnastic [illegible] archery, marksmanship with air-gun, dagger fights, spear drill, stick play and fights, sword play and many other acts, which delighted the onlookers. Pandit Anandpriyaji the leader of the troop, in a few remarks intimated that their college was situated at Baroda and there were at present over 300 girls receiving education. The troop was on an educational tour through South Africa after having completed a successful journey across East Africa. They were here to instil, he said, the necessity of physical culture, as it was absolutely essential for a healthy and virile nation to have healthy children, and this was the medium for the realisation of that ideal. The party left Durban by the mail train on Saturday afternoon for Johannesburg, where they will stay for three weeks giving lectures and demonstrations, after which they will visit Kimberley, Capetown, Port Elizabeth and East London, coming back to Natal via Ladysmith, Newcastle and Maritzburg. The full itinerary will occupy seven weeks, and another fortnight in Durban will see them embark for India. On their return from their northern tour an open-air demonstration, probably on the Indian Sports Grounds, will be given for the benefit of the children and those who have not been able to see their displays at the Town Hall.

Manor Garden Hindoo Association

Under the auspices of the Manor Garden Hindoo Association a grand welcome reception was accorded to Pandit Anandapriyaji and his party of Girl Guides from Baroda, India on Sunday, the 5th inst. at 2 30p.m. Although a very spacious marquee was erected for the purpose yet the accommodation was insufficient for the overwhelming crowd especially of Indian women of Cato Manor. The Girl Guides were received with much enthusiasm and for the moment the whole place was lit with joy and excitement. Mr. Tulsiram the chairman of the association presided. Pandit Anandapriyaji and his mother were garlanded and each of the girl guides were presented with a beautiful bouquet. Stirring and enthusiastic speeches pregnant with national feelings, were made by a few of the girl guides both in English and Hindi. Musical renderings were given by the girl guides collectively and also by Mr. Roopnan and his party. Pandit Anandapriyaji in a forceful speech urged the Indian Community to focus its attention to the amelioration of the women folk. The interesting programme was brought to a close by a vote of thanks moved by Mr. M. R. Dovar.

Transvaal Welcomes Indian Girl Guides

The Selborne Hall can hardly ever before have been so full as it was last Monday night for the welcome reception given in honour of the Indian Girl Guide students from Baroda, and the leader of the party, Pandit Anandapriyaji. It was literally filled to overflowing. Every doorway was crammed and every possible point of vantage was in use long before the Mayor Mr. D. Peury Roberts, rose to give his speech of welcome. After wishing the party an interesting and pleasant stay in the City, the Mayor commented on the Guide movement itself, which, he said, bred loyalty, self-control and initiative. He felt sure that if the movement were reproduced throughout India, it would bring peace and contentment to that great country. Numerous other speeches were made, some were in English and some in Indian tongues, but they were all in agreement that the visit of the Guides would give a revised and better idea of the womanhood of the new India. The Guides themselves showed that they are well-trained and eloquent public speakers. Four of them spoke, and in turn their clear, ringing voices held the great crowd in the hall completely silent or had it clapping or laughing its approval. "Indian woman are taking part in the political and social betterment of their country," said Subodhra Kumari, the only guide to speak in English; and this was the dominant idea of the other three speeches. They hold to scorn the idea of India given by certain books. Pandit Anandapriyaji, the leader of the party gave the audience some idea of the institution at Baroda. There were no class distinctions. "There are over 20 girls of the so-called untouchable class," he said, "and no child marriages are allowed. Three things you have been reading are of the past,

Higher Scales Of Pay In The Postal Department

As a result of a petition to the Minister of Posts and Telegraphs during the last Session of parliament from Indian Assistants employed in the Department of Posts and Telegraphs in the Transvaal asking for improved scales of pay. The Agent General has been notified that higher scales of pay have been introduced from the 1st August, 1934.

Anonymous Donor Returns

Like a fairy godfather, the anonymous donor who recently gave £1,000 towards the building of an Indian hospital in Durban for St. Aidan's Mission, returned again the other day to offer the mission an additional £500. With the munificent gift of £1,500 the building fund has been brought up to £11,000 and it is now expected that it will be possible to make a start with the hospital within the next three months.

Indian Schools' Thrift, Cato Manor Leads

Great keenness was displayed in the "Mahatho" Thrift Competition by the 30 Indian schools throughout Natal which entered for the period August, 1933 to June, 1934, and the Cato Manor School, Mayville, is again to be congratulated upon winning the trophy. This is the school's fourth win since the cup was presented in 1927, the last three occasions being in succession. All the 630 scholars attending the school are members of the Savings Club, and this fact bears testimony not only to the enthusiasm of the scholars themselves, but to the encouragement of the staff. Kanwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India, has kindly consented to present the cup to the school on Monday, Aug. 20, at 11 a.m., and it is hoped that Kanwarani Lady Singh will also be present. All parents of scholars are invited to attend. Head teachers are reminded that the next competition period will be from the opening of the schools in January to the closure in December, 1935. The following five schools secured the first places in the competition: Cato Manor 962 marks; Clairwood Boys 784 marks; Park Station 763 marks; V.S.S., Umzoni 755 marks, Clairwood Girls 714 marks.

Increased Citrus Exports

Fruit exports from Durban up to the end of July are 3,500 tons up over those for last year up to the same period. Since the start of the citrus export season in May ships have been calling regularly for cargoes from the port. The naval season is now rapidly drawing to a close, and the first trainloads of valencia oranges from the interior are beginning to come through. It is expected that the Maroon will be the first of the chartered ships to load valencias from Durban and she is due to arrive within the next few days. This year as a result of a decision reached after last year's export season the fruit leaving from this port has been spread over more ships and each has lifted proportionately less than last season. Up to the end of July last year there had been 20 ships which had loaded citrus here and to date this season there have been 27. There have also been occasional vessels which have shipped to the Far East, including Indian ports, Mauritius and Batavia. Although the total so far this year is above [illegible] of last season it is expected that there will be even more fruit handled when the valencia season comes on. This class of citrus is usually handled in larger amounts than the navel. To late 24,500 [illegible] of fruit or approximately 433,000 cases have been shipped compared with 21,000 tons or approximately 372,800 cases last season.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Sirdar Vallabhai Out

The Government has released Sirdar Vallabhai Patel unconditionally and that Mahatma Gandhi will, in consultation with him, chalk out a new political programme.

Samuel Hoare or Gandhiji

The Congress Parliamentary Board opened its election campaign in Bombay, at a public meeting held under the auspices of the Bombay Provincial Congress Committee, Mrs. Naidu presiding. Mr. Satyamurti, opening the campaign asked the audience, "do you want Samuel Hoare or Democracy, communalism or nationalism, Samuel Hoare or Gandhiji?" He appealed to the audience to make their choice between the alternatives he had suggested and declared that he had no doubt the country was behind the Congress and the Congress, he said, would be able to demonstrate to the [illegible] whether India belonged to Lord Willingdon or Gandhiji.

A Bengali Shot In Germany

Among those storm troops shot in Germany are believed to be Abwehrleven, a friend of Von Papen, and Bose, Papen's secretary. Hitler is entirely engrossed in putting finishing touches to the purging process.

Begum Alam Will Contest Seat

The report that Begum Mahamed Alam has given up the intention of contesting the Assembly seat from the Central Punjab constituency consisting of Lahore, Amritsar, Gurdaspur and Firozpur Districts and Ghulam Rasul Kotla in favour of Begum Shah Nawaz is understood to be wrong. She intends to contest this seat in the coming election on the Congress ticket.

Poet Tagore's Message

In an exclusive interview with the United Press regarding the attempt on the life of Mahatmaji Poet Rabindra Nath Tagore said, "Of all surprises in criminal outrages that lately have startled India into humiliating notoriety this attack on Mahatmaji's life is the most malignant of its kind. It is a deadly attack not only on his own person which is venerated all over the world, but also upon the good repute of the Hindu religion and our social mentality. We fervently hope such shameful expression of maniacal fanaticism may kill its source by its own enormity and that the painful shock occasioned by it may impart new vigour to Mahatmaji's noble cause."

U. P. Liberals Protest

The following resolution was passed at a meeting of the Committee of the U. P. Liberal Association. The Committee of the U. P. Liberal Association

strongly disapprove of the report of the Indian Colonisation Committee appointed by the Union Government, as being the most unsatisfactory and ask the Government of India, in case their co-operation is sought by the Union Government, to give effect to its recommendations to refuse to have anything to do with it. The Committee condemns the attitude of the Union Government who regard the Indian Community as an undesirable element. The Committee are certain that any attempt to send them to Borneo or other colonies with a view to reducing their numbers will be stoutly opposed by the people of India.

Indian Colonial Association

The annual general meeting of the Indian Colonial Association decided to celebrate the first centenary of the Indian Emigration overseas under the Indenture system, which falls next December and appointed a committee to take necessary steps in that connection. The meeting also decided to call a third Indian Overseas conference at Bombay during the ensuing Congress session. Resolutions were adopted congratulating the Government of India on their timely intervention in the Zanzibar anti-Indian Bills and appreciating the action of the Indian members of the Fiji Legislative Council for introducing a Bill Demanding a common electoral roll and equal franchise rights, with European politics and condemning the action of the councillors who were responsible for the rejection of the Bill

THINGS IN GENERAL

Incorporation With Union Opposed

The Basutoland Progressive Association, composed of educated and enlightened Basutos, have sent delegates from all parts of the territory to the Paramount Chief with a prayer to oppose the incorporation of Basutoland with the Union and have furthermore asked him to petition the Imperial Government that the suggested incorporation is wholly and entirely against the wishes of all the Basuto people, who look upon Basutoland as their Motherland.

Students From The Dominions

London University has received from the Carnegie Corporation of New York an offer to provide $2,500 dollars (£1,500) annually for three years to aid the Institute of Education in developing its relations with students from the Dominions and Colonies. The sum is intended to provide fellowships for short periods to picked students from the Dominions to assist for a limited period the post of adviser to overseas students. The Senate, with the concurrence of the court, have accepted the offer and conveyed to the corporation the thanks of the university for the generous gift.

70 Elephants Shot In 3 Days

Captain Selous, game warden of Uganda, was the central figure in an amazing elephant hunt in which he shot 70 elephants in three days for the purpose of destroying a vast herd which was moving over the country and threatening native cultivation.

Largest Aeroplane In The World

The largest aeroplane in the world has been just completed at Moscow. It is called *Maxim Gorki*, after the great writer and is an eight-motored propaganda plane. Built entirely of Soviet materials, the plane is equipped with a printing press, a travelling cinema and broadcasting equipment with a loud-speaker audible from a height of one mile. It has a maximum speed of 150 miles an hour. It can carry sixty passengers and will have a staff of twenty-seven, composed of wireless engineers, journalists, cartoonists, cameramen and actors.

More Asiatics To People The World

Professor Richet, of the French Academy, addressing the body, made some startling prophecies regarding the composition of the worlds population. He said in ten years time the number of Asiatic in that world have increased by 150,000,000 while the of American 'half-breeds,' as he described the mixed population of South and Central America, would have increased by 40,000,000. On the other hand, pure Europeans would only increase by 20,000,000 in that period.

Salvation Army Election

Forty-seven delegates from 22 countries will attend the Salvation Army High Council, which will be held in London on August 28 to elect a successor to General Higgins, who will retire from the leadership on November first. The election will be by ballot and a two-thirds majority is required before the new General can be appointed. Nothing in the laws governing the Salvation Army precludes a woman from becoming the General. The sister and daughter of the late General Bramwell Booth both hold high rank in the list of the officers and are members of the council.

Giant Ape 31 Feet Long

The sensational discovery of a skeleton believed to be a prehistoric giant ape, measuring 31½ ft. in length, is reported at Jubbulpore. The discovery was made by a farmer who noticed a bone protruding from the mud of a river bank near the village of Panthi, Datyha Estate. Attempts to dislodge the skeleton with the aid of other villagers failed whereupon the chief of the State had the skeleton dug out. Three men were required to lift it, the legs alone measuring 10ft. The skeleton has been placed in the palace of Chief Ramgarh pending examination by geologists, among whom the discovery has created enormous interest. The Jubbulpore district is renowned for the wealth of its fossilised relics of an earlier age, the last important discovery being the remains of a giant prehistoric mammal, reputed to be centuries old, three years ago.

Zanzibar's State Commission on Chief Industry

The Government of Zanzibar, in compliance with a promise when controversial legislation was recently introduced for the purpose of reorganising the clove industry, have appointed a commission for the purpose of examining the position of growers' indebtedness and recommending necessary measures, with due regard to the position of creditors. The commission will be under the chairmanship of the Chief Justice, and the members include several Government officers, also an Arab Shiek and an Indian barrister. It will be recalled that the Government recently decided to take firm action to

protect peasant growers against foreclosure by Indian moneylenders in consequence of the fact that agricultural land was rapidly passing into the hands of the non-agriculturists, thereby threatening the whole economic structure of the island. Further proposals included controlled marketing of the clove crop by establishing a growers' co-operative society and a system of licensing of approved exporters. The Indian community organised a widespread protest to England and India, the result of which has now been announced, to the effect that the Indian Government have deputed a secretariat officer at Delhi to carry out an inquiry at Zanzibar. Kunwar Sir Maharaj Singh, the South African Agent General, was originally proposed, but he was unable to accept owing to illness.

Jap Legation For Union

The Japanese Foreign Office estimates for next financial year include the appropriation of an estimate for legations, inter alia, in Egypt and South Africa, Consulates-General at Delhi and Baghdad, and Consulates at Karachi and Madras. Consulates at Bombay and Aden will be raised to Consulates-General, but, owing to the financial situation, it is improbable that the plans will be fully effected next year.

New Home For Quintuplets

The new home of the Dionne quintuplets is to be the "Dafoe" Hospital built by contributions and named in honour of Dr. A. R. Dafoe, who attended at the birth of the five little girls 11 weeks ago and has been with them every day since. The tiny hospital has been reserved only for the care of the quintuplets and two special constables will keep constant watch over them. The children are still confined to incubators.

Social And Personal

Shree Swami Adyanandji who had been to Maritzburg returned to Durban last Tuesday after spending a week in the city and has left for Port Elizabeth last Thursday where he will be the honoured guest of Messrs Nickamdas Bros. Swamiji's lectures on Indian philosophy were followed with great interest by European and Indian audiences both in Durban and Maritzburg. Swamiji is accompanied by Mr. Govindrem Hasaram of Messrs Bombay Bazaar (Pty) Ltd.

Mr. Justice Roger Evans Hall, Judge of the High Court of Northern Rhodesia, has been appointed Chief Justice of Uganda, in succession to Mr. Justice Sidney Solomon Abrahams, who was recently appointed Chief Justice of Tanganyika.

Answers To Correspondents

Mr. Mahamood Saheb (Springs).—You should write to the journal concerned and to the Congress re the point you have raised.—Ed. I.O.

The All-India Soccer Tour

To The Editor, Indian Opinion.

Sir,—Our soccer visitors have returned to India after a successful tour of the Country, and have shown our players that they have still a good lot to learn of the finer points of the game. From every point of view the tour has been a success, and not the least so, from the financial point. This is the reason which inspires this short letter, for I feel, in common with many others, that the financial success could only have been attained, as has been the case, by the excellent work done by the President, Secretary and the Treasurer of the Football Association, who, at great personal inconvenience to themselves, and enforced absence from their work and duties in Durban, have done all in their power to do justice to our guests and to the sport loving public. It is but a courteous recognition of services well done, and it would be a fitting gesture on the part of the people of the Town and elsewhere to place their services on record.

Special mention should be made of the name of Mr. S. L. Singh, who has acted as S. African Manager of the All-India Team. His efforts have been appreciated by all and his popularity with our guests was very marked.—Yours etc., Nimrod.

Obituary

Death Of Mr Kamala Pillay

The death has occurred at Mr. Kamala Pillay at his residence, Loop Street, Maritzburg, on August 1, at the Age of 73. He has left a widow, three sons, four daughters many grand-children and great-grand-children and a large number of relatives to mourn their loss. The interment took place at the Mountain Rise Indian Cemetery on Wednesday afternoon, well over 400 friends and relatives from all parts of Natal attended. Wreaths were sent by The Natal Witness Indian Staff, Schools Football club, Mrs. Samson and Family, and many floral tributes with our cards. There were also telegrams of sympathy from Mr. Vatoo Chetty, Rev. Loquan Mr. A. V. Chetty Johannesburg, Mr. R. Loganathan, Dannhauser, and C. B. Pillay, Pretoria.

Colonial Born and Settlers' Indian Association

A mass meeting of Indian workers in the Garment and Textile Industries will be held in the Tamil Institute, Durban, at 3.30 p.m. on Saturday, 25th August 1934.

A. Christopher,
President,

S. L. Singh
D. S. Chetty
A. Hafferjee
Hon. Secretaries.

SPORTING NEWS

Five-A-Side Soccer In Maritzburg

Sastri College Wins Again

The annual five-a-side soccer tournament of the Maritzburg District Indian Football Association was held on Monday August 6, at the Indian Sports Ground, Maritzburg. The tourney was open to all clubs affiliated to the Natal Indian Football Association. The competition was for the S.P. Thompson cup (Senior), the U. Naidoo cup (Junior) and for the A. V. Moodley cup Juvenile.

In addition to the five-a-side soccer tournament there were other side attractions of free demonstration given by members of Durban Indian Amateur Weight-Lifting and Physical Culture Club, and also the old crocks gave a fine display of a fancy dress five-a-side soccer match which provided more thrills of the day.

The following teams competed in the soccer :— Durban:- Sastri College, Blue Birds, Star Estate, Stars, Northern and Durbanbauer United; Maritzburg— Stella, Young Colonials, Pirates, Schools, and Royals.

Juniors: Durban : Red Rovers, Pirates, Avondale, Stella; Maritzburg : Young Natalians, Stella, Schools and Royal.

Juveniles: Durban : Red Rovers, Blue Birds, Stella, Sastri College and Vidians; Maritzburg : Yorks, Royals, Schools, Young Natalians and Young Dalamba.

Senior Play

There were several good matches in the senior division, Schools of Maritzburg putting up a good display, though there was an element of bad luck in the semi-finals when they met Royals of Maritzburg. Two players of Schools injured and were carried off the field, and the Schools therefore had to play with three men, who eventually lost by 5 goals to nil.

Sastri College Durban won the senior trophy last year, and the Royals "A" of Maritzburg in the senior final. Play commenced with the game being confined to midfield for a while. Both eventually made a fine effort, and were unlucky not to score in the first half in favour of the ball.

The second half opened with a well-combined move by the College and they netted the first goal. For a time Royals attacked, but were soon beaten back. After this College again provided an anxious moment, and found the net for the second time, and after a few more registered their third goal. The game ended in favour of Sastri College by 3 goals to nil.

Junior Games

Young Natalians "A" met Avondale (Durban) in the Junior final. The Durban men were the first to attack, but were speedily repulsed, Natalia attacking, netted with a good shot. In the second half both sides were visited in turn. Avondale eventually made a fine effort, but were unable to score. Final score: Young Natalians 1 goal, Avondale 0.

In the Juveniles Yorks "A" met Sastri College (Durban) in the final, when Yorks beat College by one goal to nil. This match was keenly contested and provided more thrills than most of the senior games.

Mr. R. N. Moodley, on behalf of the M. D. I. F. A. president (Mr. S. Mothray) presented the prizes to the winning captains, in a brief speech, and commented on the excellent spirit of sportsmanship displayed on the field by the players. The winning captains, suitably replied.

Verulam Juveniles vs. Stanger Stars

A friendly match was played on the 5th August on the Stanger ground between the Verulam Juveniles and the the Stanger Stars when the former won by 2 goals to nil the Scorers of the Verulam side were Kunoo and Sulaiman Vawda.

Point Rangers vs. Riverside Rex

The much anticipated match between the Point Rangers and Riverside Rex, was played on the former ground, Point, on Sunday the 12th August 1934. The sound defence of the visitors nullified on the day. The locals were very weak in front of the goal, and missed many golden opportunities. The game was a very fast one, from the commencement to the conclusion. After 10 minutes of the commencement of the game, the locals opened the score, but were marked off-side. Before the interval the visitor's fine combination earned them a goal, and up to number goal was scored in succession. On the resumption the locals tried their utmost, but were unlucky in front of the goal. The game was very exciting and thrilling and was enjoyed by the spectators. The losers put up a plucky fight, but the visitors were superior in their defence.

The final score was, Riverside Rex 2 goal Point Rangers Nil. Referee: Mr. Barney Pudyachi.

Fairbreeze S.S.C. vs. Kearsney F. C.

The Fairbreeze School Sporting Club met the Kearsney F. C. in a match on the Fairbreeze ground on Sunday, August 12. Despite the weather which was somewhat threatening, a large number of spectators were present to witness same. Both sides played well, and for the first fifteen minutes the ball was kept swinging from side to side without any scores whatever. In one of the many attempts made on the opponent's goal mouth, Mehideen the centre forward, with a well timed left netted the ball, thus giving the home team a lead of 1 goal to 0. Within ten minutes of the centering of the [illegible] a long-ranging shot from the right which caught the opponent' goalkeeper napping. Score, 2—0. (h. t.) For the second half, the opponents made several attacks on the home team goal, and C. Kareem the home goalkeeper, gave the visitors the advantage of getting him into a tight corner and thus opening their first score. Score: 2—1. There were no scores for the rest of the game. The match was refereed by Mr. A. M. Khan.

Europeans v. Indians

Up to today afternoon at the river ground a scratch team of young men visitors from Johannesburg played the Blue Birds (Scottburgh) Indian Football Club at soccer. There were many spectators. The European team won by six goal to one.

Footballers Reach Home

Raja Of Santosh Welcomes All-India Team

Deep appreciation of South Africa's hospitality is expressed by the remarkably fit returned football tourists, who have arrived at Calcutta. The prophecies that the Indian side would be the victims of racial hatred have been silenced by the tour, every member of which has put on weight. The Raja of Santosh, former president of the Indian Football Association, welcomed the team and expressed the hope that India would soon have the chance to emulate the Union's role as generous hosts.

BOXING

Local Show

In the non-European Boxing tournament at the Durban Town Hall on Saturday evening, Rod Gengan of Durban, beat Young Sonny Phamas, of Capetown, on points, and Manno Dixon of Durban beat Martin Ehrenreich, of Johannesburg, also on points. In a very spirited encounter, Willie Forgus of Capetown beat Benny Singh of Durban on points, D. P. Naidoo beat Frank Smith on points, and M. D. Chippen beat Kid Vengan on points.

Motee Kid Singh

Mr. Dick Llewellyn, who was in charge of Motee Kid Singh's training when that boxer was in South Africa under contract, has heard from the British Indian by mail. Since his return to England Singh had already had two contests, losing to Hanlon on a foul in the third round, though the disqualification was questioned by some critics and beating Uxbridge on points in one of the preliminaries to the championship fight between Seaman Watson and Nel Tarleton.

Wrestling

Empire Games Wrestling

The Empire Games wrestling began on Aug. 8 in the Wembley swimming pool which has been covered over. Young, of Rhodesia, was beaten in the first round of the feather-weight contests by Singh, of India. It was a long, uninteresting contest.

In the first round of the light heavy-weight contest Dobbin easily beat Rowe (England), securing a fall by means of a half nelson after 2 mins 17 secs.

Bihar Earthquake Fund

Johannesburg Indian Society	£5	0	0

Notice

The attention of all Indians concerned is drawn to the following: The Honourable the Minister of the Interior has promised to issue Condonation certificates to those Indians who entered the Transvaal illegally before 30th June 1914 and are in possession of Transvaal Registration Certificates issued prior to 30th June, 1914.

In this connection we beg to point out that the security enjoyed by holders of Registration Certificates who entered the Transvaal prior to 30th June 1914 has been rendered invalid by the Immigration Act of 1931 and such persons are liable to be dealt with by the Immigration Department.

On the representations of Congress supported by the Agent General for India the Honourable the Minister has offered to issue condonation certificates to all such persons who apply before **31st. August 1934.**

As the offer is only open until the 31st August 1934 it is requested that those desirous of obtaining condonation should immediately make application to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

The Honourable the Minister of the Interior has agreed that Condonation Permits issued to the wives and children of Pondomas and Hinguwas registered as owners of land should obtain their condonation certificates for same direct from the Principal Immigration Officer of the Province in which they are resident. As a result of the Rahid Ahmed case Indian children were debarred from entering the Union while the Father's position remained undecided and on the result those who reached the age of sixteen before the Father's case was decided had to apply for their right to enter the Union.

The Honourable the Minister of the Interior is agreeable to receive petitions from persons who lost their rights of entry to the Union in such circumstances, and to deal sympathetically with cases where there were legitimate grounds of misunderstanding of the legal position. It must be clearly understood, however, that each case will be dealt on its merits. Congress requests the parents of such sons etc to forward their petitions to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

S. M. NANA,	A. I. KAJEE.
D. M. NIMBHAN,	S. R. NAIDOO
Jt. Hon. Secretaries	Jt. Hon. Secretaries
Transvaal Indian Congress.	S. A. I. Congress.

Mahatma Gandhi's Speeches And Writings

An Omnibus Edition

We [illegible] Edition of Mahatma [illegible] G. A. Natesan & Co., [illegible] It is the fourth and [illegible] of [illegible] ever [illegible] Mahatma [illegible] *Young India* articles on the Non-co-operation [illegible] tion, the Congress, the Khilafat and [illegible] National Education and Swaraj. It also includes Mahatma Gandhi's famous Open Letter to the three Viceroys—Lord [illegible]ton, Lord Reading and Lord Irwin, Select Extracts from his celebrated Autobiography, the Statement before the Court at the great trial, his Congress [illegible] addresses during [illegible] speech to the Subjects Committee [illegible] extract of his [illegible] meeting the Press [illegible] Public Conference [illegible] Mr. Ramsay MacDonald and the Kaka Kalelkar Award. Yet another [illegible] hailing the Premier's Award. Yet another [illegible] in Hon. Rao Chhotu [illegible] C. R. Das [illegible] The [illegible]

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૪માં સ્થપાયું

ગુરુવાર, તા. ૧૭ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ — અંક 33

વિષય સૂચી

શું એજન્સીની જરૂર છે?	(અગ્રલેખ)	૩૫૮
ખોટાદરાની આર્ય બાળાઓ		૩૬૦
સુકાતા નામચા		૩૬૧
દેવતી દુનીયા		,,
કોના પાપે?	(ગાર્તા)	૩૬૨
'હંદી વિદેશ-બસવાટ કમીટીનો રીપોર્ટ'		૩૬૪
સમાચાર સંગ્રહ		૩૬૫
પુનીયનના સાનરેંજ		૩૬૬
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો		૩૬૭
ગીતા મનન		૩૬૮

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
ગુરુવાર, તા. ૧૭ ઓગસ્ટ સન ૧૯૩૪

શું એજન્સી ચાલુ રહેવી જોઇએ?

ટ્રાન્સવાલના હોઇ સરકારના એજન્સીની મુદત પુરી થવા આવેલી હોઇ આપણી સમક્ષ સવાલ એ આવી ઉભેલો છે કે એજન્સી હવે ચાલુ રહેવી જોઇએ કે નહિ. આ સવાલ પર અમારો મત અમે અગાઉ દલીલો સાથે જણાવ્યો છે કે એજન્સી તેની કોમને માટે અતિ અગત્યની છે એ મત ફેરવવાને અમને કશું પણ કારણ મળેલું નથી. આપણામાંના કેટલાક એવા વિચારના છે કે એજન્સી ઉપયોગી છે અને ચાલુ રહેવી જોઇએ. પરંતુ તેને નિભાવવાને હાઉસ્ટનની ત્રોંગેરીમાંથી વાર્ષિક આશરે ૧૦,૦૦૦ પૌંડના ખર્ચની છે. કે રકમ હાઉસ્ટનને પોતાની હાલની હાલતમાં ખરચવી મુશ્કેલ પડે એમ નથી. તે ન તેઓને ખ્યાલ નહિજ હોય.

તેમ છતાં તેના જવાબો આપણને જુદો મળે છે તે જરા તપાસી જોઇએ.

એજન્સી ૧૯૨૬ માં પ્રથમ રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળી અને કોંગ્રેસવાળી આલ્બાની ભરી સમાધાની થઈ ત્યારથી દલીલમાં આવી. એજન્સીને નીમવાનો હેતુ બન્ને સરકારો વચ્ચે ચાલુ અને અસરકારક સંબંધ રખાવવાનો અને સમાધાની રાહતો બરોબર પાળવામાં આવે તેની ઉપર દેખરેખ રાખવાનો હતો.

મા. ગાંધીજી આ દેશમાં પ્રથમ એજન્ટ તરીકે આવ્યા. સાહેબશ્રી જે કંઈ પણ સિદ્ધ કરી શકયા તે તેમના અસાધારણ વ્યક્તિત્વને લીધેજ. જ્યાં કોમના સવાલની સરકાર સમક્ષ રજુઆત કરવાનું આવ્યું ત્યાં તેઓનું એ અસાધારણ વ્યક્તિત્વ પણ કામ આવી શકયું નહિ. ઇમીગ્રેશન કાયદાઓની પસારવામાં આવેલી કલમોને તેઓ રોકી શકયા નહિ. તેમની વકતૃત્વ શકિતથી તેઓ ઘણા યુરોપીયનોને આકર્ષી શકયા ખરા પરંતુ તેની અસર માત્ર વિદ્વતાભર્યા ભાષણો સાંભળવા પુરતીજ થઈ અમને નથી લાગતું કે શાસ્ત્રીકર્યા પ્રયાસિકપણે એમ કહી શકાય, કે પોતે પોતાની મુદત પુરી થતાં પોતાના દેશબંધુઓની સ્થિતિ સુધારી શકયા છે એવા સંતોષથી આ દેશ છોડી ગયા હતા.

એક વસ્તુ એવી સિદ્ધ થઈ હતી અને તે હાલ કોમના સ્વપ્રમતને સાથી કોલેજ સમક્ષ અને દીલથી આવેલા મી. ફ્રીયસ્ટમે હાલની પરિસ્થિતિની ઉભેલી તપાસના પરિણામે યુનીયન સરકારે તરફથી હાલ આપણને માટે આપવી રકમ નાટાલ પ્રાંતિક સરકાર તરફથી ઉચાપત થતા હતી તે અટકાવ્યો. પરંતુ તે પણ અમુક કાયદેસર અટકાવ્યો કે કેટલે અંશે હિન સુધી પણ તે આખા રકમનો લાભ હાલીઓને મળેલો નથી.

હવે "બાનફાની ભરી સમાધાની" કેવી પચાસ એ. સાલીકના પ્રથમ એપ્રિલ તરીકે નીમણુંક થઈ ને પર સખતા ગલ્લાના ગાંધીકામે લખ્યું હતું : "અને વિશ્વાસ છે કે યુની ન સરકારના પ્રધાનો આ નવા એજન્ટ હાલી હિંદી કોમની ન્યાયી માંગણીઓ સાંભળશે એક રજ પણ નમતું મુકે એની આશા નજર રાખે."

તે પછી સર કુર્મા રેડી બીજા એજન્ટ તરીકે આવ્યા. તેમને પત્થરની દિવાલની સામે ફિકવાનું બન્યું. પ્રથમ તો તેમને પાછર પણ પકડા દીધા ૧૯૩૩ નો ઇમીગ્રેશન એક્ટ પસાર થઈ ગયો જેથી ટ્રાન્સવાલના રજીસ્ટ્રેશન ઓફિસરોની કીમત રહી કોમના હુકકા બંદલી કરી દેવાનું એજન્ટોના સંબંધમાં ન્યૂ નહિ થઈ શકયું. તે પછી ટ્રાંસવાલ લાયસેન્સીસ (કન્ટ્રોલ) ઓર્ડીનન્સ પસાર થયો અને તે પછી ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર બીલ આવ્યું પણ પ્રધાનો એજન્ટ ના સમજાવ હોવા છતાં એ બીલ રાઉન્ડ ટેબલ કોન્ફરન્સ મળે ત્યાં સુધી મોકુફ રાખવાનું સરકારને જનાવી શકયા અને જેનું બીલ કોન્ફરન્સનું કામ પુરૂ થયું તેવાજ સર કુર્મા રેડીએ લાસની તલવાર આપણી ઉપર મારે તે પહેલાજ આ

દેશ છોડી જવાને બાધ્યકારણ થયા અને એ રીતે, પ્રેમના દેવોઝામાંથી ભ્રષ્ટ થઈ શકયા.

ત્રીજા એજન્ટ આ દેશમાં આવે તે પહેલાં તો સઘળા કાયદા અમલમાં મુકાઈ ગયા અને ત્રીજા એજન્ટ એક પાકા સરકારી અમલદાર તરીકે કામકાજ લઇને, હીંદીઓ પ્રત્યે કેવા ઉદારદીલ બની કાયદાને માન આપતા થઇ ગયા છે કે નહિ તે જોવા બેઠી પડયા. પરંતુ અમે આપણા પોતાનાજ લોકોના પુરૂષાર્થ મુખાવી બેઠેલા હોઇ અમે એજન્ટને ન જોયા જેવો

આ પ્રમાણે ત્રણ એજન્ટોની કારકીર્દીમાં આપણી ઉપર આ બધા પ્રતિબંધિત કાયદાઓ કેમ કરી એકાકારમાં આવ્યા અને એ ઉપરાંત યુનીયનની હીંદી વસ્તીને "કાબુમાં રાખી શકાય" તેટલા પ્રમાણમાં ગાંધીકાના હીંદુઓ ૨૩,૦૦૦ ઉપર ગાંધીકાના હીંદીઓને હીંદુસ્તાન ચઢાવી દેવામાં આવ્યા અને હજુ ચઢાવી દેવાજ રહ્યા છે

તેમ છતાં "આનંદની ઝરી સમાધાનીની" આપણે ચાલો કરીએ ઢાલો.

ગાંધીજીને પ્રથમ એજન્ટ નીમ્યા તે ઉપરના મી. સ્મીટ્સના શબ્દમાંથી ચે.ક વધારે ટાંકવાની છીએ. તેઓએ લખ્યું છે કે:

> "તેમણે (સર. આ. માના આપણા દેશબાંધવોએ) સમજી લેવું જોઇએ કે એજન્સી આ ક્ષણ છે તે કાંઇ તેમના અંગત દરિયાદો સારૂ વકીલપત્ર મીશેલ વકીલ તરીકે નહિ. તેમની આગળ દરિયાદો મુકી અકળા ન્યા એ તો મોટા ઝાડના મૂળ કાદવા જેવું થાય. એજન્સી તો હીંદની પ્રજાજનના અમીન તરીકે ગણાય છે. હીંદી જનસમુદાયના હકો અને સ્વતંત્રતાના રક્ષક તરીકે ગણાય છે. યુનીયન સરકાર નવા સ્થાપતાઓ બાંધે નહિ, અને ચાલુ ભાત એનો રક્ષાયેલ હકોની પુરતી કાળજી રાખીને, ઉદારપણે અમલ થાય તેની તકેદા ચોકી કરશે. આમ તેઓ કંઇ કેવી અંગત દરિયાદો પર લડે તો તે પણ આજ કારણમાં, એટલે કે, જેમાં કોઇ સામાન્ય સિદ્ધાંતના વ્યાપક અમલનો સમાવેશ થતો હશે તો જરૂરી જોઇતીજ પગલાં લઇને એજન્સી હીંદી પ્રજા પોતાના અંગત દુઃખોના ઉપલાજને સારૂ તેમની આગળ જવામાં વિવેકી સંયમ બતાવે એ જરૂરી છે. નહિ તો એકાકીને પોતાની જગ્યા અસલ થઇ પડશે કે આખી જમાનો મુગ લેવુ મોટો જરૂરી."

મહાત્મા સ્મીટ્સના આ શબ્દો અમે અક્ષરશઃ ટાંકયા છે કેમ કે તેની સાથે અમે અક્ષરશઃ મળતા થઇએ છીએ. અમે માનીએ છીએ કે એજન્ટની પોતાની પણ ફરજ છે કે તેમણે કોઇ પણ વ્યક્તિગત દરિયાદને દાદ દેવી નહિ જોઇએ સિવાય કે તેમાં કોઇ સામાન્ય સિદ્ધાંતના વ્યાપક અમલનો સમાવેશ થતો હોય. પરંતુ અમને ખાત્રી છે કે આ નિયમ આપણા પોતાના લોકો તેમ એજન્ટ તરફથી પણ જળવાયો નથી.

વળી એજન્ટ પુરે પીનોમાં ફુટી વળી શકતા હોવાથી સારી જાતવગ ધરાવી શકે છે અને લિક્ષિત પુરોપીયનોમાં ઘણો દ્વેષ પક્ષપાત થયો છે અને તે એજન્ટની આ દેશમાં હાજરીનાજ પ્રતાપે થયો છે એ વસ્તુને બહુ મોટું સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું છે. અમે એ માનને જોતે કે સહંતર નામા હોવા નથી પામ્યા છતાં અમે માનીએ છીએ કે તેને લિક્ષે આંતરસંયોકિત પણ થઇ ગયા છે. આ દેશમા ઉદાર દિલના પણ પુરોપિયનો છે કે જેઓનું અંતઃકરણ અન્યાયથી સળકતા લોહીને તરત જાય છે. તેઓ એજન્સીની સ્થાપના થઇ તે પહેલાં હતા અને હજી કોમે ત્યારે ત્યારે પોતાનું પુરૂષાતન બતાવી આપ્યું હતું ત્યારે ત્યારે તેની કદર કરતા અને તેઓને હૃદયમાં આવતાં ચુકયા નહોતા અને અમને પુર્ણ વિશ્વાસ છે કે હજુ પણ ત્યારે કોમનામાં તેઓ પુરૂષાતન જોશે ત્યારે એજન્ટની આ દેશમા હાજરી હો યા ન હો તો પણ તેની કદર કરવામાં પાછા નહિ પડે. પરંતુ આ અને બીજી જે નજીવી વસ્તુઓ એજન્ટ સિદ્ધ કરી શકયા હોય તેથી કંઇ હીંદી વસ્તીને પાછળ ૧૦,૦૦૦ ના ખરચે એજન્સીને દબાવી રાખવાનું વાજબીપણું સિદ્ધ થઈ જતું નથી.

વળી આગાર વધુમાં વધુ અમે એટલું કહેવા છીએ કે આ દેશમાં એજન્ટની હાજરીએ આપણા હોવાનું જ નહિ બલકે આપણા નેતાઓનું પણ પુરૂષાર્થ મારી નાખેલ છે. એક જ્વાળામાં જ્વાળી વસ્તુ પણ એજન્ટની મદદ વિના આપણાથી થઈ શકતી નથી. આપણને એવા નિરાધાર પ્રજાજીવો બનાવી દેવાને માટે તે એજન્સી જવાબદાર હોવા તો આપણા ભલાને ખાતર પણ એજન્સીને ચાલુ રાખવા નુકસાનકારક છે

હોઇ સરકારના એજન્ટ જો આ દેશમાં અન્ય દેશોના એકત્રીઓ જોગવી રહ્યા છે તેવો દરજ્જો ન ભોગવી શકે અને હોલા વતનીઓના હકોને મારે અસરકારક રીતે ગુંગેસા ન કહાવા શકે તો એજન્સીનો કશો અર્થજ નથી.

આટલું કહ્યા પછી પણ તે એજન્સી ચાલુ રહેવાનીજ હોય તો અમારે દુઃખપુર્વક કહીજ દેવું જોઇએ કે એજન્ટ ગાંધી પણ સરકારી અમલદાર તે નાજ હોવો જોઇએ કેમ કે કોઇ પણ વર્ગ કોકાની દ્રષ્ટિથી નહિ જોતાં કેવળ સરકારનીજ દ્રષ્ટિથી જોતો અને આસ કરી હીંદના સરકારી અમલદારોએ તો કુસંપ કરાવીને રાજ્ય ચલાવવાની પદ્ધતિમાં પ્રવીણ કરવામાં આવેલા હોઈ તેવા અમલદાર આ દેશમાં સિદ્ધ નાનકડું હીંદુ રજવાડાજ વધુ કરી શકશે. આથી જે કોઇ પણ એજન્ટ નીમાય તે બીન-સરકારીજ હોવો જોઇએ અને તે પ્રતિષ્ઠિત, મદાન શક્તિ અને ઉચ્ચ ચારિત્ર ધરાવનાર હોવો જોઇએ જેમકે જ્યોર્જ એજન્ટ આ દેશમાં કંઇ પણ ભલું કરી શકશે. જો એવો વ્યક્તિ નાદ પાડી શકતી હોય તો એજન્સી નભાવવા સામે સાફ છે.

મહાત્મા ગાંધીજીની તંદુરસ્તી

મહાત્મા ગાંધીજી તરફથી આવેલા છેલ્લા સંદેશ જણાવે છે કે તેઓએ સાત દિવસનો ઉપવાસ કોઇયો છે અને તેઓની તબીયત સારી છે.

વર્ચાપત્રીઓને જવાબ

રા. કાળાભાઇ મોરારજી ચાવહાઃ—આવી બાબતોનો ખુલાસો બાબાકાર નહિ પણ ગા.-અ. ખ.ઓ.

ચોટદરાની આર્ય બાળાઓ

(અમારા ખેડાનીસબગેના બબરપત્રો તરફથી)

૧૨ ઓગસ્ટની પ્રભાતે, ચોટદરા કન્યા વિદ્યાલયની કુમારીઓ આવવાની છે એ સમાચાર ખેડાનીસબગેમા ફેલાતાં આ બાલ પ્રજા જનતા તે ફુકડીનો આતુરતેથી પ્રતીક્ષા કરી રહી હતી. ખેડાનીસબગેની બાલિકાઓ તો બે બિન્ન દિવસની રાહ જોતી હતી અને કલા કરી ૨ કાલે, પરમ દહાડે, રવિવારે ચોટદરાની બાળાઓ આવી.

ખેડાનીસબગે રવિવારે પોતાની અનિમિત્ત કલાનિ પ્રતિક્ષા બરાબર સાચવી. રાતે વરસાદ પડી ગયો. બધા વાદળાંએ તો આકાશ બનપોર કરવા માંડયું હતું. બરબી બરબી વિદાય લઇ ગયેલી ઠંડી મરબુની છેલ્લી ઠંડી સાત મારવા કાજે આજે પ્રચંડપણે પડી હતી. પણ કોઈ જનતાએ ટોબાબંધે જમ રટેશનપર બાળાઅતિથિઓને, સત્કાર કર્યો.

પાટીદાર હોલની કુંચીઓ

ડૉ. દાંડુ સેવા સમાજે અતિથિઓ માટે બાજર પર ચોપડા બધી કાલિક કરી હતી, પણ ૨૮ જણની ટોળીનો સમાવેશ કરે અને સમવડ સાચવે એવો ઉતારો મેળવવો લગભગ અશકયજ થઇ પડશે. એવટે નજર, પાટીદારોનાં પૂરજ-સ્નેહ પાટીદાર હોલપર પડી. પાટીદાર સોસાયટીએ ચિન્તા કિધી અને સેવા પ્રેમ દાખવ્યાં. પાટીદાર હોલ અતિથિ-ગૃહ બન્યુ અને ચોટદરાની કુમારીઓનાં પગલાં પાવાં તીર્થ જેવું બન્યું.

સ્ટેશનેથી અતિથિઓને લઇ આવનાર મોટરો મંદોચ્યો આનંદ પ્રસર્યો. બાળ પાટીદાર હોલ બિકાર અરાબ લાગે. શ્રી. રણછોડજી પાટીદારે બાદ સેવા સમાજ તરફથી કુલ સ્વયંસેવકો બાળાઅતિથિઓનો સત્કાર કર્યો અને પંડિત આનંદશિયજીએ એ સત્કારનો મોગ્ય શબ્દોમાં જવાબ વાળ્યો, અને સભા વિખરાઈ. આમ બપોર સુધી ન વિખરાયા. આખો દિવસ સોપાની કહુ ચાલુ રહી અને રાતે માર્ચના બધ્ધ ભારેજ થઈ.

સાંજે પોણા સાતે પ્રાર્થના થઇ બધ. કુમારીઓએ વેદ સ્તોત્રોનો મધુર ગોબારો પ્રસાદ રેલાબ્યો હતો. નીતા માર્યા દોહી અને ગુજરાતીમાં બ્યાખ્યાન કર્યા બાદ વેદ મંત્રોનો ધ્વનિ ગુંજી રહ્યો હતો ત્યારે બાપજી ઘણા ઉચ્ચાર સાબોમેનો કુદા પાડ ન કરતા કોમ એવો આવાજ થતા હતા બહેન સુભદ્રા કુમારીએ ગુજરાતીમા અને બહેન લીલાવતી કુમારીએ દોહીમાં બાબણો કરી, બાદમાં સ્વયંસેવિકા દર્શન કરાબ્યુ વિદેશોનો ઓબાની પ્રમાણ સાથે ઉદ્દની ઓળાની બબોમાંનિનુ ચિત્ર રજુ કર્યું, સબ્યુક્ત સદસ્યો—બાળાઅતિથિ વિદેશન વિદાયગી બાપણ પદકાર કર્યો, કબાનીની ગહન કલાની બાત તેનું કરી પાર્યું પ્રસે મારત બનાવી દે." બાળાઓના બાદ વાળી ૬.ગીત બાદરણી પ્રતીકર પુનઃ પ્રેમ બાબો બેરી બોલ્યા હતા. પંડિત બાનંદાશયજીએ બાપણ કરત મહાત્મા ગાંધીજીના બબબાસના ઉદ્દેશોના કર્યો અને સમગ્ર બાબ બંધબ માટે ઇબ્બરની બરજ કરી બાળાઓએ ૨. બાપણુ-ગાન બચ્ચે બબ્ય મધુર ગીતો ગાયાં હતા.

ચોટદરાની બા બાળાતિથિઓએ બનેલા દિવસોજ એવો સુદર પ્રભાવ પાડયો છે કે તેની બસર લાંબો સમય સમરણમાં રહેશે.

રંગ—તરંગ

જે માણસની જીંદગીમાં કશું ચમત્કારભરી ન બન્યું હોય બેવા સામાન્ય માણસની બેક છબનકમા સબળાયેલ પાસેના ૧૦૦૦ નું ઇનામ જાહેરાતનું મંદનના પ્રકાશકો હોકર બન સ્ટાફિટને બહાર પાડયું છે.

હડકાંદીમડી મશહુર કારૂણી બેદીનો માલિક સર ચોબ્દર ગિલ્બી ૧૯૪ વર્ષની બબે મિસીસ પ્રેસ્ટેજ નામની ૨૬ વર્ષની બિધવાને પરબ્યો.

સાબ્દલિક બબેરિકન એકમાત્ર બીડ દક્ષિબ્ધ ધ્રુવ જતાં બરમમા પોરાઈ ગયો છે. ૧ ડિસેમ્બર સબેરીકાબો ૨૨૬ માણસ દૂર પડયો છે. તેને પકડવાના બે પ્રબાસ નિષ્ફળ ગયા છે.

ગ્રેટ બ્રિટનના પરેશીન બેકારીબો અને બેકુતો તકલીફમાં આવી પડયા છે. શરૂવરની પરેશી બ્રિટિશ બબારમાં સસ્તે ભાવે બેન્નાની ફોગથી સ્વદેશી પાટેશીનો ફોગ ભાવ પુરબ્ત -બથી. આ સ્બિતિ દુર કરવા ગ્રેટ બ્રિટનમાં સ્વદેશી બસ્તુ બાપબાનો પ્રચાર શરૂ થયો છે.

ફ્રાન્સના ફેસનસ ગામમા બન્ડર-ટ્રાબ્સ નદી પરીક જેલમાં બેરૂની સ્ત્રેદાન્યો માટે નામની બાને પરબુવાની રબ્ન મજૂરી તે પરબુવા ગામ હતી બને પરપરા બાદ સમયના પોલાકમાં કારામકે પાબ્બી કરી હતી પોતાનાં બા સમયો વિશેષ કરનાર સાબકા-બાપનો બુનો વેબીપર બાદેપ બ.

નોર્બ બેરાલીન ના સીક્ર, ગામે, ૧૬ વર્ષના પાકરી બાલ્બર્ટ ટ્રેસ્ટરને બાનો જન્મદિ ૬ ૫ પ્રસુના અવસરને સાબ ન કરે. આ માન્યતા તેમણે પોતાબરજ અજમા ની રબિવારે છિબેસ્ટ કરી ચબતે તેમણે કુંગરાઉ સાબને બેક દાબમા પકડી રાબ્બો. સાબે દાબમાં ૬ બબ માર્યા બને પાકરી સાહેબ ગરબુતોબ સ્બિતિમાં પુનબીટપર ૧ પડી ગયા.

બબોક્રેન્ટીનમાં ૨૫ રિટ્રાબ્ટ બર્ચના ક્રિસ્ટાને બેક ક્રબ્ય પસાર કરી બાર્ડર કર્યું છે કે કુકા બને ન્યાબાલ કબદામા ૨ બર્ષ બેબાર પાળા નાના શરીરમાં નીકબવું એ બિસ્તીબર્બંબો બિરહ છે. શરીરપર ગે બ્ય કપડા પહેરવા એ બુદ્ધ ર્ક્રમાન છે. એટલે દરેક મંડળોએ નકું જોબબુએ કે તબ પ્રજુના કુપબોથી દુર ન બાબે. કામદાર સરકારને બિનંતિ કરે છે ૨ સરકાર નાગો પોશાક પહેરનો અટકાવવા માટે કાબદો પાડે.

બ્રાં સ્ત્રીઓ બબ્બાનબ્ધ

બી. સ્વામી બબ્બાનબ્દજી જેબો પ્રેસીડેન્સબમા નબા હતા તેબો બ્રાં બેક બઠવાડીબુ નબી ૨૨ સબાસદો કરબન પાળવા બાબ્બ હતા બને મુકામે પાર્ટ બબીબાબેપ જબા છોડી નાના ૬ જબા તેબ. તેબનો બાકબકાસ બબસરના મહ-માન તરીકે રહ્યો સ્વામીજીબ. ઘણુ નજરબાન લેતા બબા-બબ્બાનો કરબન બિજ પ્રેસીડેન્સબમાંનો ફુટ પ્રીબન બેપબજ દાઢી શ્રોતાઓ ૨૮થી રબબુબક સાબાબારામા બાજના હતા બાબો બજરના બી. બોબાકરાબ ૬ સારામ પબ બબસ્વામીજીની સાબ બબા.

પુસ્તબેજ ભેંટ મળી

બેડબસ્ટડિબરા ૨. બા. કે. પી સેબી તરફથી પુસ્તબેડગ ઘણુ બંદરના બેક ગીરી બેટ આપવામાં બાવી હતી મંડળ તરફથી આભાર સ્વિકારવાના બા ૨ ૬ી કરબનર ૨ બી.

પી. પી. ભગત જેઓ ઇપ પ્રોવીન્સ અને ટ્રાંસવાલ ફરવા નીકળેલા દોઢ મુહનહેગની મુલાકાતે ગયા હતા ત્યાં દોઢ મંડળ તરફથી તેમનો તેમની હાજરી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રી ભગતે મંડળનો આભાર માની મંડળને એક ગીની ભેટ આપી હતી જે મંડળ તરફથી આભાર સ્વિકારવામાં આવી હતી.

મુસવતા વાયરા

વાયરલેસ્યની હવાઈ અસર

દોઢના વાયરલેસ બુંગર્ગે પોતે દોઢ જવા માટે હવાઈ વિમાન નામાં ઉપડયા છે એમ સ્ટેશનને સદેશો જણાવે છે. તેમનું ઉતારવું જવાનું ધારવું શું હશે? શ તેને હવાઈ સફરનો શોખ હશે હશે કદાચ એમ પણ હોય કે સફરમાં ગાંધીજી અમદાવાદ છોડે તે અરસામાં ત્યાં તે પહોંચી જાય. કદાચ એમ પણ બને કે ગાલગાટીરને કુદરે પેશાવરપર ચડી આવતો હોવાથી, દોઢના સરહદનું રક્ષણ કરવાને બ્યુઝ રચવા તેને જાતું પડયું હોય!!

હિન્ડનબર્ગનો અસ્ત

જર્મનીના તારણહાર અને પિતૃભૂમિએ છેલ્લું રહન કરી હિટલરે કહ્યું કે "હિન્ડનબર્ગનું જાતું નથી પાચ્યો. તે આપણી સાથે રહે છે. તેના માટે મુલકમાળાઓને જર્મન ઓટલો જગી હતો કે એક આખી માલગાડી લાદ જવી પડી હતી. જો લાખ જર્મનોએ છેવટનું માન આપ્યું. દેશ પરદેશે તેનાં કામની કદર સાથે, વારવાર તેના વિતામાં આવી હિમસોગ્રાના સદેશા પાઠવ્યા. પણ જન્મના શત્રુ ક્રાંસ દેશના પ્રતિનિધિ બર્લિનના મેયરોએ વાયદા ઉતારવા ના પાડી. હિન્ડનબર્ગ જર્મની તો ઝવનભર માટ કરશેજ પણ ક્રાંસ બળ કહી નહિ શકે.

સુર્યે અસ્ત્ર

નવા શુક્રવાર આખા ૬ આફ્રિકાએ સૂર્ય ગ્રહણ જોયું. પૃથ્વી અને સૂર્ય વચ્ચે ચંદ્ર આવવાથી, તેનો પડછાયો પડયો ત્યાં સૂર્ય સારું રીત ઢંકાયો. આ કલાક સુધી લોકોએ કુદરતનું આ ચિત્ર કાળા કાચો કે ફિલ્મોમાં પકડી લીધું. પક્ષીઓ અને પ્રાણીઓ વચ્ચે પડછાયાએ કરેલ અસરનો નોંધ ગ્રામોફોન ભોલા ઉપર લીધો. ઝોકોએ ગણેશા વેપારીઓના ધાનની કદર ખુશી. આવા દરેક બનાવોમાં જુલકાઓનો હાથ માનતા ઇસ્લામિ તેનાર્યા ન કરી અને સૂર્યપર રાહુની ચઢાઇને બદલે આવી આફ્રિકાઓને રમાન આપ્યા દોઢીઓએ પણ કુદરતની લીલા નિહાળી. કેટલા લોકોએ રમાન કર્યું, કોપણ ગુંપણ કર્યું. પ્રાર્થના કરવિધાન ના પીધાં કે અન્ન ન લીધું તેનો બહકો નીકળે તો સારું.

ગેરજારો રિપોર્ટ

હોદી વિદેશખાતાની કમિટિના રિપોર્ટની દુનિયા ચમકારનારી છે. 'ડેઈલી મેલ' ના પ્રખ્યાત થયેલ મુત્સદ્દીપત્ર પરથી જણાય છે કે તેને ટેકો આપવા કમિટીએ ચર્ચાપત્ર ન લીધું. ઓબ્ઝર્વર અને હાલી ચર્ચાપત્રોએ તેની ટીકા કરવામાં ચડસા ચડસી કરી ના શાસ્ત્રી સર કુમો રેડી. પંડિત કુંવરજી વિગેરેએ તેને સારી રીતે નિંદ્યો. આ કમિટિમાં તે કમિટિના એક સભ્ય મિ એસ આર. નામ્યુની દિલ્લી ઢબામણી બની છે. દોઢના રાજદ્વારીઓએ તે કમિટિમાં હતા એમ ઉલ્લેખ કર્યો છે, પણ રિપોર્ટને કબુલ કર્યો છે. તેનો ચોકખો અર્થ એ નીકળે છે કે રિપોર્ટની જોસ્સામી માટે મિ એસ આર નામ્યુ પણ જિંમેવાર પાત્ર બન્યા છે.

દોડતી દુનીયા

યુદ્ધ કે સૈનિક?—અમૂલ્યમતું સોનું—ગરીબાઈના કબજામાં સપડાએલો કુદરત—પાની વસાહત પર બ્રહ્મી—યહુદીઓનો ચઢતો સિતારો—હિટલરની હાર્દિક વાતો—ઇ.

આ દફા પેન નજર

ચીનમાં યુદ્ધ

ચીનમાં આંતર-વિગ્રહ ફાટી નીકળ્યો છે. ચીનનું દારૂણ ભોગવિલાસ સરકાર પાસે કેટલાંક આવ્યું છે. પુર્વના પ્રાંતોમાં યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે. કુદરતનું રૂપ જન્યું છે. એવી અફવાઓ ઉઠે છે કે લાલ' સરકાર ઝળ્યું છે અને સરકારી સૈન્યોને બરે ખુવારી થઇ છે ચીનની સરકારના વડા ચાંગ-કે-શે કે સરકાર સરકારી લીધી છે અને બોલ્શેવિકોના 'લાલ' સરકાર સામે સંપાદાવ્યું છે.

આ યુદ્ધ પર દુનિયા આખી બાજ નજર રાખી બેઠી છે. દુર પુર્વોના સામ્રાજ્યવાદ કે યુદ્ધવાદ જીતશે એ પ્રશ્ન ચર્ચાય રહ્યો છે.

યુરોપનું કોકડું

યુરોપ આકાશે ઉંચકે ઉભું છે. તેની નાજુક સ્થિતિમાં વિષમ સ્થિતિ બનાવી છે. ક્રાંસ સોનાનું સ્ટાન્ડર્ડ તરતમાં છોડી એમ સુંબાર છે. પુનાઇટેડ સ્ટેટસ પણ સોનાનું સ્ટાન્ડર્ડ છોડે એવી ભીતિ છે. આ સ્થિતિમાં બ્રિટિશ પોપાનને પુરેપુરા ધક્કા લાગે એ વિચારે બ્રિટિશ પ્રજાના અંતરમાં ભારી ચિંતા પ્રસરી છે. જર્મનીને આર્થિક જોરને બ્રમનો ભારે મુંઝવણો નડે છે.

ફ્રેંચનું દારૂણ

જર્મનીના માથા-ફેરને કારણે ફ્રેંચ ભયમાં છે એવો ભોકવાયકા યુરોપમાં ચાલી રહી છે. તે જર્મનો પાછો પગ ફરે. આ વાત એમ કહેવાતું હતું કે ફ્રેંચ સોપ નબળાં છે, પણ તેને ઇતિહાસ ખોટી કાઢવામાં આવી છે. તેની પોપ્યુલેશન છે પણ તેમાંથી બાકું મળતું નથી. તેની પાસે માત્ર બાકરા ટી મારફ છે તેમાંથી તેને ૭૦૦ રાજકુંવરો અને બ્રીજ રાજવંશી કુટુંબીઓનું પોષણ કરવું પડે છે. ઘોડી આવક બાનું ખર્ચાળ માટે પૈસો કાઢવો પડે છે

હંચે જાપાનીઝોને ન ગોઠવ્યું

બ્રાઝીલની સરકારે જાપાની વસાહતની બંધી કરી છે, અને જાપાન માટે પરદેશી વસવાટનું એક સરસ દેશ ગમ થયું છે. આ દેશમાં ગયે વરસે ૨૨૬૧૦ જાપાનીઓ દાખલ થયા હતા. આ બંધીથી જાપાનને બહુ દુઃખ લાગ્યું છે.

પેલેસ્ટાઇનની પ્રગતિ

જર્મનીથી પેલેસ્ટાઇન પામેલ ૬૦૦૦ જર્મન-યહુદીઓ પેલેસ્ટાઇન બન જમ પડયા છે. તેથી એક કરોડ પાઉંડ ઉપરનું દેશમાં આવ્યું છે. આ યહુદીઓએ નવા નવા ઉદ્યોગો ચાલુ કર્યા

છે. રેલવીચની દુકાનો બંધ-કુ-રેટ બની છે ત્યાં હવે પેસે-રસમનમાંજ બનેલી પણ વસ્તુઓ રેચમેટની બીજે, ખોડાના ગોલિરા, મોટરકાર ગિયુમની દુકાનો કામેા ચિગેરે વેચાય છે.

બ્રિટિશ આલનેા બહુષ્કાર

લંકાની લેબર અને સોશ્યલ પાર્ટીના નેતાઓની સલાહથી બ્રિટિશ કપડ, કાઇ, તંબાકુ અને સિગરેટનેા બહિષ્કાર કરવાનું જાહેર કર્યું છે, અને તેને માટે પગલાં ભરાયાં છે. લંકાના ગવર્નરને બ્રિટિશ કપડ આણવાને માટે સતા અપાય તે માટે વાંધેા ઉઠાવવા આ પગલું ભરાયું છે.

ઇક્વાડેાની અને યહુદી અમલદારેા

અમ્સ્ટરડેમના કેન્સ્ટેન્ટાઈન હ્યુસ્ટની એક મસીદમાં પોલિસે યહુદી સિવાય દુસ્તાં બારે રમખાણ જન્મ્યું અરબે એ દુકાનેા બાંધે ઘરેને આમ લમારી, કેટલકના જ્યન બીજા મરાયેલાંમાં મેાટેા ભાગ બેપા દશ વર્ષનાં છેાકરાંનેા છે કુલે ૨૦ મરાયા અને ૭૦ માણુસેા ઘવાયાં અમલદારેાઓ હડતાળીએ પર નિર્દેય વર્તનનેા આરેાપ બેાલાડે છે.

હાંકિમ આ કહા પર નજર

૧ નાટાલની સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટી, ટ્રાંસવાલની નેશ-નાલીસ્ટ નેશનલ સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીએ,એ, જનરલ હર્ટઝેાગ અને જનરલ સ્મટસે રીકારેાબ સંધાણના મુદ્દાઓને બારે બહુમતિએ બહાલી આપી છે નાટાલની નેશનાલીસ્ટ અને કેપની સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટી પણ તેને મંજુર રાખશે એવેા સંભવ છે.

આ બન્ને પક્ષેાની બધા પ્રાંતેામાં બહાલી મેળવવાનું કામ આ માસમાં પુરૂ થશે સારણાદ બન્ને પક્ષેા જોડાશે ત્યારે, અને સયુકત કમિટીએ નિમાશે

જનરલ સ્મટસે નાટાલમાં સંધાણના મુદ્દા કબુલ કરાવી બારે મજબુત કામ સાધ્યું છે, અને બંગેાને બન્ને પ્રજા વચ્ચેની બેાલાવીને દુશ્મનેા માટે દાનાદી દીધેા છે.

૨ રાજાના કાયદાની દુએ દેવી ના. ઓસિયાસ રેાબેા અને રંગીન બેાઅ પ્રજાના પ્રતિબંધેા અને મેજીસ્ટ્રેટને એક ઝેમપહાન આપવાની બંધારણ સત્તા સંબંધમાં નાના મેાટા કાગદ મેકલ્યા છે

તેની દુએ મેજીસ્ટ્રેટ, જો તેને સંતેાષ થાય ૧ અરજદાર બ્લેક-બેારા પેાતાની બેાલીથી કરણીમા બેારાની સંસ્કૃતિને અનુકુળ જણ્યા હેાય, અને જે દાદ તે બાંધવા માગે છે તે તેની આવક અને રહણીને ધ્યાન કરતા તેની બાબત જરૂરીઆતને અનુકુળ છે તે તેને તે બદલ બેાર બેકઝેમપહાન આપી શકે. તેની મુદત એક વર્ષની રહે

૩ વીટવોટરસ્રેન્ડ સેન્ટ્રલ એરીઆ સ્કુલ બેાર્ડના પ્રમુખ ડેા. ઈ. પી બેાસમાં પેાતાનેા વાર્ષિક રીપેાર્ટ પ્રગટ કર્યો છે તે બતાવે જણાય છે કે તેની હેઠળની દેશ્ય ૬૫ બેારી અને ૧૫ બ્લેક-બેારી નિશાળેા છે. બેારા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૨૭૮૭૬ છે, જ્યારે બ્લેક-બેારાંબેાની સંખ્યા ૬૮૭૭ છે બેારી નિશાળેામાં ૮૩૫ અને બ્લેક-બેારી નિશાળેામાં ૧૧૦ શિક્ષકેા છે.

ડેા. બેાસમન કહે છે કે "નિશાળેા અપુરતી છે, અને ૧૦૦૦ બ્લેક-બેારા છેાકરાં માટે બેસવાની જગ્યા કરવી બાકી છે.

હિટલરનેા બેકરાર

લંડન ડેલી મેલના પ્રતિનિધિ મિ. સેાર્ન પ્રાણસને મુલાકાત આપતાં જર્મનીના ચાન્સેલર હીટર હિટલરે જર્મનીની શાંત ભાવનાનું નિવેદન કર્યું તે કહ્યું કે જર્મનીના હાથની વાત કરી તેા પુરૂ કરી કહિંયે નહિ આપ. ઈગ્લાંડ હુમલેા નહિ કરે તેા તેમેા રાજ્યમાં રે કર્યાય તેની સાથે અથડાશે નહિ દુનિયા-માંથી એક પક્ષ હાથેાની પાછું ખેરા ને એક પક્ષ જર્મન હથિયારેાની દુરસ્તની નહિ કરે. જર્મનીની સમાનતા સ્વીકારવી સ્વાર્થજ ને જીનેવ્હસંઘમાં પાછું જોડાશે. હિટલે અને જર્મનીએ પુલનું માનસ ઊંડાણું જોયાએ.

કેાના પાપે?

(લેખકઃ તરંગી)

ડીસાચાડના એક ભાગને બારે આજના નીર બાળા બજા પડે છે અત્યારે તેા આજ એટલે નિર્મળાં નીરનું શાન કમકમ સંગીરે વહેતું અરિયર ખરણું. અત્યારે તેા એમાં ઉિનાળે કાંકરા જોઈ છે. આજથી થેાડેક દુર એક કુંભારકાર રહેતેા એનું નામ કહેા **સુખરેલી** લાલામાં પડીએ તેા કદાચ્ છ કહેા એટલે સાચેા અમજરી. આમ્બુ છતાં અનેક બાજેબ્રાઓને સચેાટ જવાબ આપતેા એક આદર્શ પુરૂષ હાર, બાજરાનેા રેાટલેા અને **અરણી** પી ચેાબાયલું એ પ્રચંડ શરીર અત્યારના કેક અને કુકીબેાસ ખાને દેાડીના રમનારને એક નમાએ રહ્યાં છે

ગરીબ, કંગાળ આપત્તિને ધપાવકિત દાન આપનેા એ દાનવીર, પ્રતિ સંધ્યાએ હનુમાનની દેરીએ દીવા પેટવારી ભક્તિ રસમાં લાન ભુલને, ભાવત રવેા અને ધાબુનેા બે વાન્કરૂપ પ્રહરેા પિતા કંપુનેા એ બાવલીનેા ભરણાર.

બની પ્રકાશમા પૂર્વે સાંપા લાગી પેાતાના જાપ જંપુ અને બે બેાલકા સાથે એ માટી બેાહવા જતા હતાજાર: એક બાજે પાછેા ડરી બેારા કરી આગલા દિવસે પલાબેલ માટીના અનેક ચિપ વસ્તુઓ બનાવતેા. કયા કલાની અને કેવેા કુશળેા આમ એ બધારે આકાશપર માણસ જેવેા માટીનેા પૂતળેા મુકી લાકડીના ટુકડા તથા બાજે કરે ચઢાવતેા ત્યારે કંઈ અનેરૂ સંજીવ કદમાવતુ આ બે દિવસ કુંભારિ બનાવ-વા ડાગ કરતે સધ્યાજે ને બેાલી, હાથ બેાલ પેાતાના પુત્રેને રમકડાનેા સાંજે કુંડ તેને રોટલા ઘાસ બાબડી વીમેરેનું વાળુ કરવતી

એકંદરે કુંભારનું જીવન શાંત અને રસમય હતું.

× × ×

સમય બધ્યનેા હતેા. ચાંદિને બેાગ નપતા હતા. કેક આજીબ પડી ભરવા ગઇ હતી. બન્ને બાજોના બાંધિનંદ રમના હતા કેમેા તેા બસ ચિત્રવાળી ગતિએ ચાકને ફેરે ચાલતેા માટીનેા પરિર મુકી એનું વાસણ હાલ એક બાજુ મુકતે હતેા.

કેમા બાપા! કહ્યા!!

પાછળથી કોઇનો જવાબ આવ્યો, ત્યારે તેવું કામ કોણ પણ કરે. કદી પોતાનો ચહેરો ઉઘડો નહિ રાખતો. પીઠનું વાસણ જાણે ગમે ત્યારે ઊંધું જોયું.

સામે કોણ હતો એનો સંતોષકારક જવાબ મળી ગયા તો સુંદર સાસરવાળી ટોપી ચાલ પાછાની કોર પાછળના અને આર્ટિફિશીયલ સિલ્કના ગોગલ્સમાં સજ્જ એ ભાગ્યવાનને ન ઓળખી શકયો. વાહ આવતા અવતાર બાપતા એ ઓલ્યો.

"અલ્યા ચુની, કયારે આવ્યો?"

"ગઈ કાલે" બેળા કામળા વાળી દોગારેહના ધુત્રગોટ કહાડતાં ચુનીએ ઉત્તર વાળ્યો.

"કેમ છો તો મજામાંને?"

"હોંચે! દોગ, આપણે મુજબ જરા ખુબ સુખી થવા માટી કમને સગાઇ કરવાનું પણ કર્યું છે."

સાકે! કાકે!! કહે કહ્યું.

"શું વાર કહ્યા મુબઇમા તો મજા છે." એમ કહી ચુનીએ મુબઇનાં જ તેમજ પુરથાનોનું ગલાબેઢાર વર્ણન કર્યું.

આ બાજી વાતચીત કલાનો સમુ બધું કરતો અંત છેડા લાગી સાંભળી રહ્યો હતો.

જગતના મુક અનુભવ વાળા એ મુસાફરને મુબઇ જવાનું મન થઇ ગયું.

આપો દિ' અદ્ધિ કુટાઈ મરીએ તેમ રોજના રોટલા ઉપરાંત કંઇક રળીએ ત્યારે મુંબઇમાં રોજ ! રૂપીઆ તો' અદા રૂપીઆ છે!! વા માટે ચુની બાજરાવાળા ઉંચી હિંમતની ટોપી ન પહેરે' ને ઓલ્યું ચડીયાણા!

કાનાને તો બસ મુંબઇની લગની લાગી. આખી રાત્રી વિચાર મહાસાગરમાં પ્રસ્થાન આરાની સોટી પર પસાર કરી. મુંબઇ, પૈસા. એ ચક્રવર્તીનાં પુના સોબતના ગુટ, પાર્ટીની નગણી સ્ત્રી વીગેરે એનાં એ રાત્રીની કલ્પના સૃષ્ટિના મનોહર ભાગો હતાં.

× × ×

"એ ભાઇ કાના! કેવાઇ એ ચુનીયાની વાદે! એ શું કરતોતો એની તને ખબર છે! તે ન્યા મુંબઇમાં જઇ કેવા કામા કરતો હશે એ કાને ખબર છે?"

સહુ વડીલ માતા પ્રત્યે દીનપી અને વિશ્વાસી કાનેા કરગરતો બોલ્યોઃ—"પણ બાબા! તને મારો વરાવાહ (વિશ્વાસ) નથી? હું ન્યા જઇ નહિ બગડું! મને ફાંદરજી માથે કહલી આપતા છે! મારે તો બસ ગામના ગઢમાં મેડી બાંધવી છે અને કાનો મુંબાર એટલે "કંઇક" કહેવરાવવું છે. મને એક વાર જવાદો નહિ ગમે તો વહો આવીશ."

કાનાને તો બસ જલદી મુંબઇ જવું હતું. ચુનીએ મુંબઇના આપ્યા પછી તુરતજ સમ કર્યા. છાપનાં ચિમળી વસ્ત્ર ચૂકવ્યા એ મુંબઇના મેળાં અત્તરો, સુન્દરી સાડેા, સાજેયા ચખતેના ઘાટડી મોટર અને જગમ્યારની અનેકવિધ વાતોએ કાનાને ગાડો કરવા બસ હતાં કાનાને પણ એ બધું માણી, દેખાડો કરી વાહ વાહ બોલાવવાની તિવ્ર ઇચ્છા હતી.

"તો કાના! સાદામમાં અને સંતોષમાં છે ઇ કોમાય નથી, તુંબો રોટલો અને કાટલ તૂટલ સુધરાં પણ અમાંય બોગાં સારા. તને મોકલવામાં મારે મન તો નથી માનતું."

એમાં શું? ગરજુ બેવરજુ પાછો વળે આપીશ એ તો ખરો આપણી થાતી (રથીતિ) કેવી ફરવાઇ જાય છે!

કાનાએ રસપૂર્વક કર્યું તો તું જાણ! જરા ગુસ્સાથી કલાએ કંઠાળીને કહ્યું. (અપૂર્ણ)

નવયુવકને

(જે કાઈ પ્રેમ અંશ અવતરે—એ રાહ)

સમાજે કેવાં દ્રશ્યો અરે! અજાણી ભાષી જગહળ બને
બરબાદીની બાજાર વિપદા વાણી આટલા સહે
ખુલ્લો પાળે નાસુ હાલે પ્રભુને કયમ તે ગમે? સમાજે

ગામળ કન્યા કરજ વિકાસે બુદ્ધા નવને ઘરે;
બાળા બાય દાસને દુઃખમાં વિણ અગ્નિએ બળે! સમાજે

માબાપ મોટી વાતો કરતા દુષ્કાળ થઇ કરે;
ઘરપાડા કાજે, વાસતમાં કરજ કરી કરી મરે! સમાજે

સગાજનો સાધુ મહારાજને ત્રિભંગ પુષ્પળ વરે;
બાજર ચાય ઘર બેસીને ગમ તારે ગમ તરે! સમાજે

શું સુનો ઓ નવયુવક તું તજ પો નવનો કરે,
બસબાસ મેનત બનાવવું મુખમાં બાજણ ઝરે! સમાજે

તારે બા ! તારા બાપ છે; બહ ઉપયા બરે!
સ્વાર્થસબન્ધો ઇસરીયાનો સમ ખિ ય નમ કરે! સમાજે

ભગવાનલાલ ફકીરચંદ દેસાઇ

સુરત હિંદુ એસોસીએશન

જનરલ મીટીંગ

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશનનાં સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૬ ૮-૩૪ નાં બપારે ત્રણ વાગે એસોસીએશનનાં હોલમાં બળશે. તો તે વખતે હાજર રહેવા મહેરબાની કરશો.

કમલ ઓનરી મીમબર.—પરમુખ.

ઈ. કે. પટેલ,
સે. સુ. હિ. એ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફરસ અને વેજીટેબલ માટ કંઇનો ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બોરતા	દોઢ	મુસલમાન	પ્રુરસ્કી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૬૪૪	૧૬૫૮	૧૨૫૩	૧૩૦૩	૬ મી.	૬. મી.
	ગોગટ	આવણ	જ. અ	તીન.		
				૨૬મી		
રવિ	૧૭	સુદિ ૭		૧૫	૬-૨૯	૫-૩૨
સોમ	૧૮	,, ૮	૧૬	૧૧	૬ ૨૮	૫-૩૪
મંગળ	૧૯	,, ૯	૮	૧૭	૬-૨૭	૫ ૩૪
બુધ	૨૦	,, ૧૦	૯	૧૮	૬-૨૬	૫-૩૫
ગુરુ	૨૧	,, ૧૧	૧૦	૧૯	૬ ૨૫	૫-૩૫
શુક્ર	૨૨	,, ૧૨	૧૧	૨૦	૬ ૨૪	૫-૩૬
શનિ	૨૩	,, ૧૩	૧૨	૨૧	૬-૨૩	૫-૩૭

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

દુનિયાનો પટ ઉઘલાવતી કમિટિ—બ્રિટિશ નોર્થ બોર્નિયો અને ન્યુ ગીનીના પ્રશ્ન જોડી કાઢે છે—અને પાપુઆ પક્ષ સુધરે છે. તે ઓસ્ટ્રેલીયાની ઓસિયાઈ-બાતલ નીતિનોયે ઉલ્લેખ કરે છે, છતાં આખા પર આધાર રાખે છે.

મનુષ્ય-શિકાર કરતો દેશ

(અગાઉના આગલા અંકથી ચાલુ)

પ્રકરણ ૩ જું

બ્રિટિશ નોર્થ બોર્નિયો

હિંદીઓના વિશાળ વસવાટ માટે આ બ્રિટિશ નોર્થ બોર્નિયો સરસ તક આપે એવો લાગે છે. બ્રિટિશ નોર્થ બોર્નિયો ચાર્ટર્ડ કંપની કરે છે. તેની મુખ્ય ઓફિસ લંડનમાં છે. કંપનીની શેરોના ભરપાઈ ૨૦ લાખ પાઉંડની છે, અને તેના ૫ ના શેરોની કિંમત સ્ટેરલીંગમાં આજે ૩ થી ૬ પૈની ઓલાદ છે. કંપની કેટલાક વર્ષોથી ડીવીડન્ડ આપી શકતી નથી અને સારવાકના રાજ્ય અમલ તાબે એ પ્રદેશનો કારભાર હજુ બેરો એવી મનેજા તેણે બતાવી છે. ૧૯૩૧ માં મલાયાના ગવર્નરે ચાર્ટર્ડ કંપની સાથે મસલત કરી માગણી કરેલી કે તેનો કારભાર સ્ટેટસ સેટલમેન્ટને સોંપવો. કાયદેસરનો તેમ કરવા તૈયાર હતા, પણ શેર હોલડરોના લાભનો સલામત રહે એવી સરત મૂકતા હતા. મતદિ બાદમાં થયું કે તે સ્ટ્રેટસ સેટલમેન્ટીવ કાઉન્સીલ સાથે વિસ્તૃત રીતે મસલત કરશે. બહારે એમ બતાવ્યું પાર્ટી શકાય કે આ કંપનીના કાયદેસરનો તે પ્રદેશનો કારભાર હાલી સરકાર કે હાલી ચાર્ટર્ડ કંપનીને બદલી બાવા માટે વાત-ચીત કરવા તૈયાર થશે.

પાપુઆની જરૂરિયાત

ન્યુ ગીનીના દ્વીપના એક ભાગરૂપ પાપુઓનો પ્રદેશ, અમુ-ખીલ્યો મુલકની સાધનોના લીધે, હાલી વસવાટ માટે આકર્ષક ક્ષેત્ર છે. પણ ઓસ્ટ્રેલીઆની સરકારે અખત્યાર કરેલી ઓસિયાઇ-નિકાલ નીતિ આડી આવે છે. ક્વીન્સલેંડની સરકારે બ્યારે પાપુઆને જોડી લીધું બારે પડા પ્રધાને જાહેર કરેલું કે આ જોડાણ બરાબર પાડોશીઓને તેઓ પાસે બ-વતા બહકાવવા માટે છે. ન્યુ ગીનીનો દક્ષિણનો કિનારો ઓસ્ટ્રેલીયાના કિનારાની દૃષ્ટિબાહુમોજ લગભગ આવેલો છે. પાપુઆ પાપુઅનો માટે હકાવવાની, પ્રદેશને લગતી નીતિ 'કેર ઓસ્ટ્રેલીઆ નીતિ'ના વિસ્તારરૂપ છે. પાપુઆના 'ગવર્નર સર હબર્ટ મરે પોતાના મંત્ર "પાપુઆ ઓફ કર્યે માં લખે છે કે ઓસ્ટ્રેલીઆ આ પ્રદેશને પરદેશીઓથી ભરવા બંડી પડે. કે સદર ઓસ્ટ્રેલીઆવાસીઓ ઓસિયાઇ બ્રિટિશ વસ્તીને પણ આવકાર આપે એવો સંભવ નથી એ વાત તો ખાતરીબંધ છે કે ત્યે રંગીન મજુરી છુટથી દાખલ કરવામાં આવે તો આ પ્રદેશને બ્યારે બહારનો બીજી શકાય આ અમો સમજીએ છીએ, પણ ભવિષ્યનો વિચાર કરી અમે બર્તા-માનનો લાભ જતો કરીએ છીએ, પરદેશી મજુરી દૂર રાખવા નિર્ણય કર્યો છે અને કામનવેલ્થ સરકારે તેને મંજુરી આપી છે. ઓસિયાઇઓને દૂર રાખવાનો વિચાર સાંકડો છે, બળી તે દેશની ભવિષ્યપ્રજામાં બારે અંતરાય છે પણ તે અમે વિચાર કરીને જ રાખ્યો છે અને તે અમો છેવટ સુધી કાયમનો કરીએ છીએ.

પાપુઆમાં જે નીતિ આજે ચાલે છે, તે મેન્ડેટવાળા પ્રદેશમાં પણ છે. તેના પરીણામે આ પ્રદેશો પર, આજનાં સંજોગોમાં હાલી વિદેશ-વસવાટની કોઇ યોજના માટે વિચાર ન કરી શકાય પણ દૂર પૂર્વ આ પાસિફીકના બાકી રહ્યા-હારી પ્રજાઓને અંગે, ન્યુ ગીનીના ઓસિયાઇ બાતલ નીતિના સંબંધમાં કામનવેલ્થની સરકારને પોતાની નીતિ બદલાવી પડે એ જાતના હેતુ છે આવો ફરહાર થતાં, ન્યુ ગીનીમાં સબળ હાલી કોલોનીની સ્થાપના અશક્યપ્રાય નથી. આ રાકયના પર સયુક્ત કમિશનરોનું લક્ષ ખેંચવા આ કમિટિ ભલામણ કરે છે

પ્રકરણ ૪ થું

દક્ષિણ આફ્રિકાના હિંદીઓનો યોજનામાં લાભ

પુનિયનના હાલી ઓ વિદેશ-વસવાટની કોઇ યોજનામાં કટલેક આજે લાભ લેશે એ ઠરાવવાની સુયનાના સંબંધમાં કમિટિ અંત નિર્ણય પર આવી છે કે, હાલી કોમ સમક્ષ મૂકી શકાય એવી વિદેશ-વસવાટની કોઈ મુકરર યોજનાના અભાવે, હાલીઓ પસંદ કરાયેલી યોજના માં કટલે આજે લાભ લેશે તેનો મત બાંધવા માટે એને લગતી માહીતી આપવી

પુનિયનના કેટલાક પ્રાંતોની હાલી વસ્તીના નીચલા આંકડા વસ્તીપત્રક બાતાંના કાગળોથી પુરા પાડવા છે. ૧૯૨૧ પછી ઓરેન્જ ફ્રીકાનું વસ્તીપત્રક થયું નથી, અને ૧૯૩૧ ના હાલી વસ્તીના આંકડા અપ્રસ્તુતરૂપે છે. નીચલા કોઠા તુલના કરવા માટે ઓરી વસ્તીના આંકડા પણ આપ્યા છે.

પ્રાંત	વર્ષ	ગોરા	હિંદી
કેપ.....	૧૯૧૧	૫૮૨,૩૦૭	૧૬૦૬
	૧૯૨૧	૬૫૦,૬૦૯	૧૪૯૮
	૧૯૩૧	૭૪૯,૨૩૧	૧૫૦૦
નાતાલ.....	૧૯૧૧	૯૮,૧૧૪	૧૩૩,૦૩૦
	૧૯૨૧	૧૩૬,૮૩૮	૧૪૧,૩૩૬
	૧૯૩૧	૨૦૬,૪૪૪	૧૬૩,૪૦૦
ટ્રાંસવાલ.....	૧૯૧૧	૪૨૦,૫૬૨	૧૦,૦૪૮
	૧૯૨૧	૫૪૩,૪૮૫	૧૩,૪૦૫
	૧૯૩૧	૬૬૬,૧૨૦	૧૫,૫૦૦
ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટ...	૧૯૧૧	૧૭૫,૧૮૯	૧૦૬
	૧૯૨૧	૧૮૮,૫૫૬	૧૦૦
	૧૯૩૧	૨૦૫,૪૭૫	૧૦૯

આ આંકડાઓ બતાવે છે કે કેપ અને ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમાં ૧૯૧૧ થી હાલી વસ્તીમાં જરૂ ઘટાડો ફેરફાર પડ્યો છે. નાતાલ ટ્રાંસવાલમાં તેનો પ્રમાણમાન વધારો ચાલુ રહ્યો છે ૧૯૧૧ અને ૧૯૨૧ વચ્ચે ૩૩ ૪ ટકા વધારો, અને ૧૯૨૧ થી ૧૫ ૬ ટકા વધારો થયો છે (અપૂરો)

સમાચાર સંગ્રહ

—જર્મનીના ચાન્સેલર ડૉ કોંરાડ પ્રેસીડેંટ તરીકેની સત્તા સત્તા ગ્રહણ કર્યા પછી રાજધાની કેદીખાને આવી બની છે. જેથી ૬૨ હૉટલરની વિરુદ્ધ બોલનાર ૬૮ માણસોને સજા થયેલી અને ૬૨ જે માણસોને માત્ર ૬ મહિનાની કેદ અને દશહર માર્કની સજા થયેલી હોય તે કરીને છોડી દેવામાં આવશે પણ રાજદ્રોહ જેવા બારે ગુનાની સજા ભોગવતા કેદીઓને બેહદવામાં નહિ આવે.

—સામ્રાજ્ય સંરક્ષણ કમીટીના સેક્રેટરી અને ઈંગ્લાંડના પ્રધાન મંડળના સેક્રેટરી નામે સર મારીસ હેન્કી બ્રીટીશ સંસ્થાનોની (Dominions) મુલાકાતે નીકળે છે અને દક્ષિણ આફ્રિકા છે કે તેઓ સંસ્થાનોના સાથ બ્રીટીશ સામ્રાજ્યના સંરક્ષણ વિષે અભિપ્રાયની આપ-લે કરશે અને સાથે સાથે તે કેવી રીતે સહકાર સાધી શકાય એ સૂચનાઓ રજુ કરશે.

—ઇટલીમાં ભ્રષ્ટાચારી કરવા બદલ ૨૯ માણસોને કેદની સજા કરવામાં આવી છે તેમાં બે ઓ તત્વજ્ઞાના વતી આ ચાર પારદેના ભ્રષ્ટાચાર કર્યા. પણ કમ. કર્યા દેશના ૯૦ ભ્રષ્ટાચારીઓ કરતા એ તફાવત કરવામાં નવા આવ્યું.

—અમેરીકાના ૨૪ પ્રતિનિધિ સુકવણ્યું (Democrats) કરી વસ્યા છે અને ગરીબી એટલી સખ્ત રૂપે છે કે બેકારોના પાક બળી ભસ્મીભૂત થઈ ગયો જેથી (૨૬,૦૦૦,૦૦૦) બે કરોડ સાઠ લાખ માણસો અસરગ્રસ્ત દશામાં છે અને સરકારે તેમના રક્ષણાર્થે (૨,૨૫,૦૦૦૦૦) બે કરોડ ૨૫ લાખ ડોલર ખરચવાનું નક્કી કર્યું છે. એકંદરે પાકને ૧૪,૦૦૦૦૦૦૦ નું નુકસાન થયું છે.

—અમેરીકાના પ્રેસીડેંટ આઈસેનહોવરે એવો હુકમ બહાર પાડયો છે કે ખેડુત પાસે જેટલું રૂપું (Silver) હોય તે બધું તેણે તે દિવસમાં સરકારને સ્વાધીન કરી દેવું અને એના બદલામાં સરકાર ચલણી નાણું કે સીલવર સર્ટીફીકેટના રૂપમાં આપશે જેને ચલણી નાણા તરીકે આપ કે કરી શકાશે અને એનાપર કોઈ પ્રકારનું દેવું માથેસર બરપાઈ થઈ જશે.

—ચીનના આતરવેમ પ્રાંતમાં ભારે દુકાળ પડયો છે. રાત્રી દિવસ ૧૧૫ થી ૧૨૦ ડીગ્રી ગરમી પડે છે જેટલે બેકુદરતી ધાક બની ગયો છે જેટલે જ નહિ પણ તીડોના ટોળાએ પાકનો સર્વનાશ નાશ કરી દીધો ભુખમરો ચાલી રહ્યો છે લગભગ પચાસ લાખ માણસો ભુખ અને તરસને લીધે જીવન દુકામા પડેલા છે. આમ જ્યારે એક પ્રાંતમાં દુકાળ છે ત્યારે દુજો નજીકના પ્રાંતમાં એટલે વધારાનો સારી વરસાદ પડયો છે કેટલાંયે ગામડા તણાઈ ગયાં અને જન માલને અનંત નુકસાન થયું.

—સીક્કીમમાં બે લુંટારાને સરકારે સોકો બોમ્બ રાખ વગ ભરેલ્યમાં ફાંસીએ લટકાવ્યા તેની સામે ફ્રેંચના રાષ્ટ્રિય આપોગોએ પ્રબળ વિરોધ કર્યો છે અને કહે છે કે ભરેલ્યમાં ફાંસી એ તો મધ્ય યુગની જંગલીપણું કહેવાય.

—રેલ્વે બજારનાં પ્રધાન શ્રી. પીરાએ રેલ્વેની મુસાફરી અંગે ચેતવણી રાખતો આપી કે. સાત વર્ષથી નાનાં બાળકોનું ભાડુ લેવામાં આવશે નહિ. સાત વરસ સુધીના બાળકો મોટા માણસ સાથે હોય તો મફત મુસાફરી કરી શકે. ૭ થી ૧૬ વર્ષ સુધીનાં બાળકોની હકત અર્ધી ટીકીટ લેવી પડશે અને ઓફીસરજન હોય તેઓ બધુંજ ભાડું ભરશે. બાળકો ૧૨ થી ૧૬ વરસ સુધીના હોય અને ગાડીયો નીકાળે અગર બસનાં હોય તેને ઓફીસરજન બાબ લેખે અર્ધોજ ટીકીટના પૈસા આપવાના.

—ડીસેમ્બરની ૬ ઠ્ઠી તારીખમાં ફ્રેંચ્મીશ અને જેડીસ્મીશ વચ્ચે ખાસ્કેટ્બોલ ગાડીઓ દોડશે.

—પોર્ટુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રિકા, ઉત્તર અને દક્ષિણ રોડેશીયા, ન્યેસાલાંબેન્ડ, બસુટુલેન્ડ અને સ્વાઝીલેન્ડ મુસાફરી કરતા માણસોને દરેક એક વર્ષની ટ્રાવેલ પરમીટ આપવામાં આવતી તેની મુદત પાંચ વરસ સુધી લંબાવવામાં આવી છે પણ દરેક વરસે તેને રીન્યુ કરાવવી પડશે તેમજ તેનો વાર્ષ દરત પ થી ૧૦ ગીનીમ બેસશે.

—અમોની સેક્રેટરીએ કાઉન્સીલે જાહેરાત કરી એવો ઠરાવ કર્યો કે કાઉન્સીલના મોટર પ્રેસીડેંટ સર ગોરફ્રે ટી જનરલ બરમીઝ બાબા સારી રીતે બોલી શકતા નથી અને કાઉન્સીલમાં બરમીઝ ભાષામાં થતાં કામ છે તે પુરેપુરી સમજી શકતા નથી અને વળી પક્ષપાત કરે છે જેથી તેમને પદભ્રષ્ટ કરવા આ ઠરાવની વિરુદ્ધ બર્મીત ગવર્નરે તમને પ્રેસીડેંટ તરીકે કાયમ રાખ્યા જોઈ બીજે દિવસે કાઉન્સીલના બધા બરમીઝ મેમ્બરો ચાલી નીકળ્યા.

—વડોદરાની આર્ય કન્યા બહાર્વિદ્યાલયની બાળાઓ એપ્રીલ તા. ૨૭ મી બુધવારે બોદ્ધાનિમઝર્ગના ફાઉન્ડ હોલમાં પોતાની કળાઓનું દર્શન બતાવશે.

—ઇંગ્લાંડમાં પણ બાદુડી પ્રત્યે વિશેષતાનો રસ લાગ્યો હોય એમ લાગે છે. ઇંગ્લાંડનો એક પ્રખ્યાત ક્રીકેટર રોબર્ટસાહ નામનો લક્ષાધિપતિ પુત્રને બાદુડી પોતાના મીત્રે સાથે લંડનની નજીક એક હોટલમાં ખાવા માટે ગયો ત્યારે હોટેલના મેનજરે પુછયું કે તે બાદુડી છે કે કેમ અને ઉત્તર હકારમાં મળતા મેનેજરે તેને બાણું પીરસવાની ના પાડી અને જતા રહેવાનું કહ્યું.

—હાદરાબાદના જબલપુર રાજ્યમાં ઈતિહાસના જમાના પુર્વેનું એમ જંગલવર વાઘરાનું કાડપીંજર નીકળ્યું તે ૭૫ ફીટ લાંબું છે અને તેના પગ માત્ર ૧૦ ફીટ તો કાંબા છે. અમુ માણસો સિવાય એ રીમકાય નહિ જેવડું બારે છે.

—અમેરીકાના વોશીંગ્ટન શહેરમાં એક ગોરા પ્રકારની ફીલ્ડ-નરી તૈયાર થાય છે જેમાં માણસો નહિ પણ માત્ર જુદી જુદી નીશાનીઓનીજ સમજણ અપાશે. અમેરીકાના બધા વતની ૨૬ ઈન્ડિયન બોલીના જુદા જુદી કામો માત્ર નીશાનીઓ દ્વારાજ વહેવાર ચલાવતી તેમાં ૨૦૦૦ થી વધારે નીશાનીઓ બધી જુદી જુદી કામો સમજણી તેને એક ૧૦ વર્ષના જુદા રંગ પ્રતિબિંબની ગદ્દપી જેવી ડીક્ષનરી બનાવી એ નિશાનીઓનો સબ્દાર્થ કે ભાવાર્થ સમજાવવાનો પ્રયત્ન થઈ રહ્યો છે.

યુનિયનના રાજરંગ

બ્રિટિશ આભારી હડતાળ—રંગભેદનો પૂજક પ્રધાન દળ-અંગેજ નહિ. પણ હાંસિયા આફ્રિકાવાસી—કર્નલોનું યુદ્ધ— પ્રગતિમાન રેલ્વેઓ—ફ્રી સ્ટેટમાં મજુર પક્ષ પેસારો

જનરલ હડતાળનો વિજય

ફ્રી સ્ટેટની રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસમાં ભાગ લેવા જનરલ હર્ટઝોગ પ્રિટોરીયાથી બ્લોમફાન્ટીન આવ્યા ત્યારે તેમનેા માટે સરકાર કરવામાં આવ્યેા હતેા. ખુલ્લી કોંગ્રેસ ફ્રી થવા પહેલાં તે નેતાઓને મળ્યા હતા, અને મલાનવાદીઓ સાથે સમાધાનની વાત ન કરવાની જાહેરાત કરી હતી. કોંગ્રેસમાં તેમણે એકવકતૃત્વ ભાષણ આપ્યું હતું અને કે. મલાનની ટીકાઓનેા જવાબ વાળ્યેા હતેા. તેમણે બ્રિટિશ સરકારનેા ઘ. આફ્રિકાની સ્વતંત્રતા માટે આભાર માન્યેા હતેા અને ઘ આફ્રિકાની સ્વતંત્રતા માટે આભાર માન્યેા હતેા અને ઘ. આફ્રિકાની જને કોમને સમાન હક મળી રહ્યા હેાવાયા, વહેમ અને દ્વેષ દૂર કરી દેશની પ્રગતિ માટે એકત્ર રીતે કામ કરવા જરૂર કરી હતી.

કોંગ્રેસે મલાનવાદીઓને સાંભળવા ના પાડી હતી અને છેવટે તેમેા સભા છોડી ચાલ્યા ગયા હતા. તેમેાએ જુદી સભા ભરી રાષ્ટ્રવાદી પક્ષ ટકાવી રાખવાનેા નિર્ણય કર્યો હતેા.

કેપમાં કે. મલાનના વિરૂદ્ધ પક્ષના રાષ્ટ્રવાદીઓએ રાજદ્વારી પ્રશ્નેાના ખેાડાઓને બદલી આવતા જુદીજ પરિસ્થિતિ ઉભરવા ઠરાવ કર્યો છે.

ડીલમાન કૂચની જાહેરાત

જ્હોન્સ્બર્ગ-ડીલમાં જ્યારે રાષ્ટ્રવાદીઓની કોંગ્રેસ મળી ત્યારે પ્રિટોરીયામાં ફસ-પક્ષકારેાની પરિષદ મળી હતી ડીલમાન ફસે પેાતાનાં ભાષણમાં યુરોપની લડાઇના સંબંધમાં રાષ્ટ્રવાદીઓના ટપકાને વખેાડી કાઢયા હતા અને જણાવ્યું હતું કે બંધારણના કાયદાઓ કડકારા પેદા કરી છે. આજે ઘ. આફ્રિકામાં મરીણાઓ સામે યુદ્ધ ચડવાનું છે અને તે તેમેા લાવશે. તેણે આગળ વધી જણાવ્યું કે એક દિવસ એવેા આવશે કે અમારે કેપ પેાતાને અંગ્રેજ કે ડચ તરીકે નહિ ઓળખાવે. પણ ઘ આફ્રિકાવાસી તરીકે ઓળખાવશે. જ્યારે એ દિવસ ઉગશે સારે બધાયે મુશ્કેલીઓ નાસી જશે. કેપ જાતના બંધનની જરૂર નહિ રહે. આપણેા એકત્ર ઘ. આફ્રિકા મળશે.

કેપમાં બે કર્નલો

કપની સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટી બંધારણના ખરડા અને રાજદ્વારી પક્ષની ખેડાણ નીતિથી વિરૂદ્ધ હરી ન ગેસે એટલા માટે કર્નલ સ્ટેલાર્ડનેા પુરેા કર્નલ રીટસ પક્ષ કરે છે.

કર્નલ સ્ટેલાર્ડે પેાર્ટ એલિઝાબેથ, ગ્રેહામ્સ ટાઉન, ઇસ્ટ લંડન વિગેરે સ્થળે સારી પ્રવૃત્તિ કરી છે. પેાર્ટ એલિઝાબેથમાં ભાષણ કરતાં તેમણે જણાવ્યું કે રાષ્ટ્રવાદી પક્ષ અને સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીના સિદ્ધાંતેામાં એક ખાસ ફેર છે. પહેલેા પક્ષ સંપુર્ણ સ્વતંત્રતાની હિમાયત કરે છે. આજે સા. આ. પાર્ટીએ સંસ્થાનીક સ્વરાજની નીતિ છોડી છે તેથી મારે આ પ્રવૃત્તિ કરવી પડી છે. બંધારણના કાયદાઓ નકામા નવેા ફેરફાર કર્યો છે. સભાએ પક્ષેાનાં સંધારણ વિરૂદ્ધ ઠરાવ પસાર કર્યો હતેા.

કર્નલ રીટસ પેાતાનાં ભાષણેામાં કર્નલ સ્ટેલાર્ડને જવાબ આપે છે અને પક્ષેાનાં સંધારણની હિમાયત કરે છે.

દેશી મોહર હાંકનારાઓ

ફ્રી સ્ટેટની કોંગ્રેસ-માં જનરલ હર્ટઝોગે દેશી મોહર હાંકનારાઓ પર પ્રતિબંધ મુકનારેા કાયદેા ચલાવી અને એવા જાહેરાત કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે દેશીઓનું માનસ મોહરકાર જેવું તેખમકારક મીશ્રીત ચલાવવા લાયકનાં નથી ધરાવતું

તે આ કાયદેા પાર્લામેંટમાં આવશે તેા રંગભેદ નીતિ દૂરી ઉમદેશ પારખ કરશે.

જનરલ હર્ટઝોગના આ નિવેદને દેશીઓને ઉકળાવ્યા છે, અને તેમેા માટે કામ કરતા મેારા આગેવાનેાને બડકાવ્યા છે. પ્રેકિસ્ટર કુનહી જણાવે છે કે દેશીઓ એક વર્ગ તરીકે મોહરકાર સલાગત રીતે હુકમ કરાજ નથી એ વાતને માટે કામ સાબળા પુરાવેા નથી. બાર તેા નવેા રંગભેદ છે. મી. રેનેાલ્ટ જોન્સ કહે છે કે આવા ખરડા સામે નહિ મારેલેા એવેા જંગી વિરેાધ થશે.

૬૦ ખીરાની મોજનાઓ

કેંડના રાષ્ટ્રવાદીઓની એક સભા ક્રિડવાનિસબર્ગમાં મળી હતી. આ પ્રસંગે કેપના પ્રધાન મિ પીરોએ પેાતે વિચારેલી રસિક કેટલીક યેાજનાઓ આ પ્રમાણે છે:

પુલેા અને નિશાળેાઓ માટે રેલ્વેના તહેવારના સેાપા દર મેારા મજુરેાને લાભ.

મેાટાં શહેરેામાં, રેલ્વેના નેાકરેા માટે, મ્યુનિસિપાલીટીના રાસન હેઠળ નમુનાદાર ગામડાંઓ.

નરણ્ય ઘ. આફ્રિકાવાસીઓ માટે રેલ્વેની નેાકરીની મોજના.

રેલ્વેમેા માટે એક ડ્રેયમ પાંઉની યેાજના.

અનાચારનેા અખાડેા

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકામાં મેારા પુરૂષેા અને દેશી સ્ત્રીઓ વચ્ચે નીલવા તેમજ અનાચાર ચલતા હોવાથી, સરકારે તે અટકાવવા માટે નવેા કાયદેા અમલમાં મુકયેા છે. આ કાયદાની રૂએ ગેરા સ્ત્રીઓ સાથે ગેરકાયદેસર વ્યવહાર રાખનાર મેારાને, અને મેારી સ્ત્રી સાથે ગેરકાયદેસર વ્યવહાર રાખનાર દેશીને પાંચ વર્ષ સુધીની કેદ આપી શકાશે. સ્ત્રીઓના સંબંધમાં ચાર વર્ષની કેદ રખાય છે. આવેા ગુન્હેા કરનાર માણસ જો ત્યાં જન્મેલેા નહિ હશે તેા તેને દેશપાર પણ કરી શકાશે.

મજુર પક્ષની પ્રગતિ

દાદા દાદામા મજુર પક્ષે ઠીક પ્રગતિકરી છે. તેણે હવે ફ્રી સ્ટેટમાં પણ પગપેસારેા કર્યો છે. ડીલફેાન્ટમાં એક પેટા ચૂંટણી થવાની છે તે માટે બધા પક્ષેા ઉમેદવાર બહાર પાડી રહ્યા છે. ટાકિન હેરલ્ડમાં એકેની એક સભાએ મજુર પક્ષમાં પૂર્ણ વિશ્વાસ જાહેર કરનારેા ઠરાવ બહુમતિએ પસાર કર્યો હતેા. બીજી બાજુથી સરકાર વિરેાધ અસંતેાષ જાગ્યેા છે અને મલાનવાદીઓ આગળ વધ્યા છે.

ટ્રાંસ્વાલમાં પણ મજુર પક્ષની શાખા સ્થપાઈ છે.

દક્ષિણ આફ્રિકા

તેના

પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

ગુજરાતી સરેરાશ ઉમર પુરુષ માટે ૨૬ વર્ષ અને સ્ત્રી માટે ૨૨ વર્ષની બહેસહા પ્રમાણે આપી છે. સરેરાસમાં પરની ઉમર પણ કરતાં બધીથી ચાર વર્ષ વધારે છે. ૧૯૩૧ પરણેલી સ્ત્રીઓના ૮૧ ટકાએ પોતાથી મોટી ઉમરના સ્વામિઓને પસંદ કર્યા હતા જ્યારે બાર ટકા સ્ત્રીઓએ પોતાથી નાની ઉમરના પતિઓને પરણી હતી.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગોરાઓ જાણતા જ નથી કરતાં એમ ન માનવું. ઈ. સ. ૧૯૨૮ થી ૧૯૩૦ સુધીમાં ૩૫૮૮ બાળકોને, ૧૬ વર્ષ અને તેથી ઓછી ઉમરની છોકરીઓના થયાં હતા. એમાં ૧૬ વર્ષની નીચેની ઉમરની સંખ્યા ૧૨૦૬ હતી આ ચરમ સ્થિતિ ગણે પોકાર ઉઠાવનાં કેપટાઉનની એક સ્ત્રી સભામાં એક પ્રતિષ્ઠિત બાનુએ જાહેર કર્યું હતું કે "ત્યાં સુધી ૧૨ વર્ષના છોકરાં આ દેશમાં લગ્ન કરી શકે છે ત્યાં સુધી 'ગમર-ઈડીયા' વાંચ્યા ત્રાસ થયાંવેજ એ ફંદ છે."

ઈ. સ. ૧૯૩૧ માં ૧૨૦૮ બેર-કાયદેસર જન્મો થયા હતા એટલે કુલ જન્મોનો આંકડો ટકા બાજ આવ્યા બેર-કાયદેસર જન્મોનો આવે છે. આ પ્રમાણ બ્રિટિશ ટાપુઓ અને બીજા દેશોના કરતાં ઓછું છે. પણ ઇ. સ્કેન્ડેનેવિયા, સ્પેઇન અને સ્વીટઝર્લેન્ડ કરતાં વધારે છે.

ગોસ્ટરીકામાં આ વરસે ૨૫ ટકા બેરકાયદેસર જન્મોનું પ્રમાણ થયેલું અને તેની પછીનો નંબર સ્વીડન અને જર્મનીનો આવેલો.

કુલ પ્રજા તો આ દેશ પર પ્રીતિ છે. તેના પર તે વારી જાય છે તેની સ્વતંત્રતા માટે પ્રાણ પાથરે છે. તેના સામે કાર્ટ નજર ફેંકે તેમે ભવ્ય ચઢાવે છે. કુલ જાનું આ ગારવ સકારણ છે. દેશના વિકાસમાં તેનો હિસ્સો કોથી વિશેષ છે અપોર અને બીજામાનું જંગલોને બદલે સુંદર પુષ્પવાડીઓ બનાવનાર તે કુલ પ્રજા દાદ અને તકદાની. વરસાદ અને હિમની પરવા કર્યા વગર અવિશ્રાંત પરિશ્રમ ઉઠાવી જુદા જુદા પ્રદેશોને સીંચનાર અને ખિલવનાર પણ તેજ કુલ પ્રજા ગોરાઓની સવોપરીના દરાવવા માટે, એક સૈકા દુધી પ્રતિ કુળ સંજોગોમાં કાળી પ્રજાઓ સામે લડી પોતાનો માર્ગ કરનાર અને બોર વિગેરે પ્રસંગે એજ પિતૃદેશની સ્વતંત્રતા અર્થે અંગ્રેજને સાથે પ્રજુમવા એક એક પુરુષ (કેટલાક કિસ્સાઓમાં વધારે) દેશને અરપે કરનાર પણ એજ કુલ પ્રજા.

આટલા પરિશ્રમ બાદ દેશને માટે જન્મતા રાષ્ટ્રોમાં એક સ્વતંત્ર દરજ્જા મેળવો મેળવનાર કુલ પ્રજા માને છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા એ તેઓની મુડી છે. ઇંગ્લાંડ છોડવા બાદ વિદેશમાં પહેલવહેજ વસવાટે જનારી દુલ્હનીઓને જોનાર કુલ પ્રજા અજે સગવડીને પોકારે છે કે તે પ્રભુની મહાનીતી પ્રજા છે. પ્રભુએ તેના પર પ્રસન્ન થઇનેજ સ્વદેહ બાગડી આપ્યા છે. દુલ્હનીઓ પ્રભુના પ્યારા નથી કમ કે તેઓની બાગડી કાળી છે. આ ભાવનાને અંગે સાદ બાગડીને જોઇતું માન ઇ. આફ્રિકામાં મળે છે તેવું બાગેજ બીજા દેશોમાં મળતું હશે.

સરદારનો ખુલાસો

સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ જે સભામાં ખુલી મુંબાઇ ગયા હતા. રાજકારી હીલચાલ ઉપર પોતનો મત દર્શાવતાં તેમણે જણાવ્યું કે. મદ્રાસમાંના બધા વર્ગોમાં અંકયની સૌથી વધારે અગત્ય ઉપર ભાર મુકયો હતો, અને જણાવ્યું હતું કે આજે બીજા કરતાં મદ્રાસમાને પોતાના બધા વર્ગોમાં એકયની સૌથી વધુ આવશ્યકતા છે. મારા મનમાં એમ છે કે નાના નાના મતભેદો ઉપર ઝઘડો કરવાનો આ સમય નથી. જો આપણે સંયુક્ત સામનો કરી નહિ કરીએ તો કોંગ્રેસે મદ્રાસના પ્રત્યેની વફાદારી ખાતર પોતાનું સર્વસ્વ ખોયું કર્યું છે તેમના પ્રત્યે અન્યાય થશે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે જો કે તેમણે ધારાસભાપ્રવેશના કાર્યક્રમને દીલથી ટેકો આપ્યો નથી, છતાંએ મદ્રાસસભાએ મંજુર કરેલા કોંગ્રેસપણ કાર્યક્રમને તેઓ ટેકો આપશે

આદમ અલ્લા

સુરત જીલ્લા તરફથી શ્રી. કનૈયાલાલે જણાવ્યું હતું કે સુરત કલ્લાના બેકુતોઓ લડતમાં ઘરબાર ટોરદોખર અને જમીન ગુમાવી છે. કલ્લાના બેકુતોની જમીનો પાણીના મૂલે વેચાઈ ગઇ હતી છતાં તેમનું હૃદય હજુ જેવું ને તેવું છે તેઓ તમારી પાસે દયા માગતા નથી. અમદાવાદ કોંગ્રેસમાં ભાગ ગાંધીજી અને સરદાર રહે તે કોંગ્રેસને કાંઇ કહેવું ના પડે સુરતના એક બેકુતનો દાખલો આપતા તેમણે જણાવ્યું હતું કે તે બેકુતમાં એટલી અડગ શ્રદ્ધા છે કે તેણે પોતાનું સર્વસ્વ ગુમાવવા છતાં તે સરકારની મુલાકાતે નામદાર જેલ આગળ ગયો હતો. જેલના સત્તાવાળાએ તેને સરકારની મુલાકાત ના આપવાથી તે જેલના દરવાજાને પગે લાગી પાછો આવ્યો માટે બેકુતોને પજવવા એ દુકેતની ફરજ છે.

શ્રીમતી નાયડુનો સુધારાને ટેકો

બોમ્બે સ્ટુડન્ટસ બ્રધર હુડમાં બોલતાં શ્રીમતી નાયડુએ કહ્યું: કોંગ્રેસ અમુકજ વર્ગની સેવા કરવામાં કુ માનતી નથી, અને તેથીજ મારે ગાંધીજી સાથે મતભેદ છે, હું તો દરેક વર્ગની ઉન્નતિ ઇચ્છું છું. એકલા અસ્પૃશ્ય વર્ગની નહીજ. અમુક માણસ અમુક વર્ગનો છે માટેજ મદદ કરવી એ સિદ્ધાંત દુર થવો જોઇએ. તમે યુવાનો ભૂતકાળનાં બંધનો તોડો, અને તમારે માટે સર્જાયેલો દેશ અને કોમની નહીં પણ માનવતાની સેવા કરવાનો આદર્શ પાર પાડો. સેવા બજાવીનેજ સંતોષ મેળવવો તેમણે

હરીજન ફાળો

આજ દીનની હરિજન સહા કમીયાન ગાંધીજીએ તા. ૬ ઠી જુલાઇ સુધીમાં આશરે ઇ. ૫,૮૨૦૦૦ જેવા કર્યા હતા.

ગીતા મનન

(લેખક—[illegible])

અધ્યાય ૧૩ મો ચાલુ

(૨) શ્લોક ૪ થી ૭

"પૃથાનંદન! હવે આ શરીર અથવા ક્ષેત્ર વિષેનો વેદાંતનો નિર્ણય પહેલાં તને જણાવું છું. ઉપનિષત્કાર ઋષિઓએ જુદી જુદી રીતે અનેક મંત્રોમાં એને વિવિધરૂપે વિચાર્યો છે, અને અહીં આપણે દલીલોથી ભરેલાં બ્રહ્મસૂત્રે રજૂ કરેલ એ બધા વિચારોને સારરૂપે ગ્રથિત કરીશું છે. ૪ ૫

"પાંડવ! આ શરીર ચોવીસ ધર્મોનું બનેલું છે. એવો વેદાંતનો મત છે, અને એ ચોવીસે ધર્મો આત્માના નથી, પણ આત્માથી જાણવાને પરખી શકનારા અને વધારે જાણનારા તથા જાણવૈત છે. એ ચોવીસ ધર્મો તે આ: પંચમહાભૂત (આકાશ, વાયુ, તેજ, જળ અને પૃથ્વી-૫), અહંકાર બુદ્ધિ અને અવ્યક્તપ્રકૃતિ (૩), દશેંદ્રિયો (જ્ઞાન, કર્મ, રૂપ રસ આદિ પંચ ૫) આ પ્રમાણે પરિણત ચોવીસ તત્ત્વો થયાં તે ક્ષેત્રરૂપ શરીરમાં બીજા પણ સાત વિકારી ધર્મો રહેલા છે; એને પણ જાણવાજોગ જાણજો કૌંતેયે તે સાત આ: ૧ પ્રજ્ઞેળા અથવા પ્રીતિ કે રાગ. અને ૨ દ્વેષની લાગણીઓ; ૩ સુખ અને ૪ દુઃખનાં વેદનાઓ; ૫ સંઘાત એટલે જાત જાત પ્રકારનાં તત્ત્વોની એક બીજા સાથે મેળવણીના રચનાં અને બંધારણ; ૬ ચેતના જોવાની જાણવાની જાણપણું; અને ૭ ધૃતિ એટલે સર્વ પ્રકારની તાકાતો સંગ્રહ કરી ધારણશક્તિનું અનુકૂળ થવું જાણવી, તથા તે સામે પ્રતિકૂળતા કરવાની, અને તત્ત્વજ્ઞ વિચાર કે વસ્તુપર મોટી રહેવાની શક્તિ.

"ગદાધારી! આ ચોવીસે ધર્મોને શરીરમાં જોઈખી એ શરીરના ધર્મો છે, પણ આત્માના ધર્મ નથી એમ જાણવું; આ શરીરનું જ્ઞાન કહેવાય. ૪–૫

(૩) શ્લોક ૮ થી ૧૨

શ્રીકૃષ્ણના બોલ્યા પછીપર અર્જુને એક ડોકું કરી, કે જોડ્યા:

"હૃષીકેશ! જો આ ચોવીસ ધર્મોને જોઈખવા અને તે આત્માના ધર્મ નથી પણ શરીરના ધર્મ છે એ જાણવું એટલેથી જો કાર્યક્ષ થયું હોય, તો તો આ બહુ સહેલું કામ લાગે છે. બહેલું તો દરેક જણ જાણીને આત્મજ્ઞાની થઈ જાય!"

આ સાંભળી શ્રીકૃષ્ણ બોલ્યાઃ

"ફૌન્તેય! મુનિજનો જ્ઞાન અથવા જાણપણ એટલે બારીકી કોરી ઝીણવટ અર્થ કરિ કરતા નથી. જાણવાને પારખાગે જો ચર્ચનમાં કરીએ ફરક ન પડે તો તે જ્ઞાન નથી, પણ ફક્ત બાદિલીજ છે એમ કહેવાય. એટલે જે ક્રમના ચોવીસ ધર્મોને જોઈખીને તે પ્રમાણે વર્તનમાં ફેર જણાય તો તે જ્ઞાન છે, એમ કહેવાય જ નહિ."

અર્જુન—"કેવા વર્તનથી કેવળ ખાતરી થશે પણ જ્ઞાન છે, એમ કહી શકાય

શ્રીકૃષ્ણ—"શરીરના ચોવીસ ધર્મોને ઓળખી તેનો ભિન્ન આત્માને જાણવા મથનાર પુરુષ શરીર અને શરીરના ધર્મો તથા સંબંધો પ્રત્યે આસક્તિ વિનાનો રહેશે અને તે એનાં વર્તનમાં નીચે મુજબ જણાઈ આવેઃ

"નિમાનિતા એ એવા પુરુષનું પહેલું લક્ષણ હોશે; કારણ, માની સ્વભાવ એ ઉપર કહેલા ચોવીસ ધર્મોમાંથી કોઇકને માટે અત્યંત મમતાતુંજ પરિણામ છે.

"વળી અર્જુન! એ પુરુષ નાદંભી હોશે; કારણ એવો પુરુષ શરીરના ધર્મોને તેમની જેટલી પાત્રતા હોય તેથી વધારે દેખાડવા કે કામ પ્રપંચ કરે!

"અહિંસા એ જોન ત્રીજું લક્ષણ છે; કારણ જેણે શરીરના ધર્મોને આત્મામાંથી ભિન્ન જાણ્યા છે તે બીજાના વાસ આપીને એમને પેદાવા પ્રત્યે જાય નહિ.

"ક્ષિતાંદન! આમા એ તો અહિંસાની જ બીજી બાજુ છે એમ કહેવામાં હરકત નથી; એટલે અહિંસાની સાથે એ વસેજ

"અને એજ રીતે સરળતા એ નિર્દોષિતાનું ઉપનામ છે, એમ કહી શકાય.

"જે ક્ષમાવંત ધર્મજ્ઞ' શરીરના ધર્મોને ઓળખી તેથી ઉદાસ થયેલો પુરુષ પોતાના સ્વરૂપને ઓળખ્યા વિના કાંઈ જાણ્યા પાછો નહિ. આવી મુક્ત અનાત્માને દૂર કર્યા બાદ આત્માને જાણવાની પ્રજ્ઞાથી એ પાછળનો પુરુષની શોધ કરેજ અને તેના આત્માની અનન્યભાવે સેવા કરી તેના ક્રમદર્શન કરવા મનન અને નિદિધ્યાસન કરે તથા તેના નિકટ સહવાસ કરી તેની સ્વાભાવ પહોંચવા પુરુષાર્થ કરે.

"વળી એ જિજ્ઞાસુ આપ્ત પુરુષના પ્રસન્નતા માટે તેમજ ચિત્તની શુદ્ધિ માટે અત્યંત પાત્રત આચાર વ્યાપ સ્વભાવ અને વિચારમાં રાખતા બતાવે અને મનપર કાબુ રાખે.

(અપૂર્ણ)

ચર્ચાપત્ર

એઠસોને વીસ દેશ સેવકો માટે ફ્રાંસવાસી ખ્રિસ્તીઓને સવાલ

મહેરબાન 'ખ્રિસ્તિઅન મોખીનઅન'ના અધિપતિ જોગ,

સાહેબ, ગોવાએ આવ્યા પછી પહેલો 'ઈ. ઓ.ખિનિઅન' માં જાહેર કરેલું કે સ્મટસ-ગાંધી કરાર મુજબ સ. સ. ૧૯૧૪ થી ૨૦ વરસે ૭ જાહેરા ગામોમાં ફ્રાંસવાસમાં દેશ અને કોમની સેવા અર્થ દાખલ કરેલા તે ન મુજબ તે દિવસથી આજ સ. સ. ૧૯૩૪ સુધીના સાતેના વીસ વર્ષમાં ૧૨૦ જાહેરાઓ ફ્રાંસવાસમાં દાખલ થયા તો તે ગામડાંઓના (૧) વરસવાર નામો (૨) તેઓનું હોદ્દાવાર રહેઠાણ (૩) ફ્રાંસવાસમાં તેઓનું આજનું રહેઠાણ (૪) તેઓએ કામ અને દેશની શી સેવા કરી અને (૫) તેઓ આજ ફ્રાંસવાસમાં કોણ ધંધો કરે છે તેની સવિસ્તર હકીકત 'ઈ. ઓ.ખિનિઅન'માં જાહેર કરવા ખાતીર ખ્રિસ્તિઅન એસોસીએશનની જગ્યા પર હાલ કાયમ થયેલી ફાં. ને કોંગ્રેસન મારી નમ્ર અરજ છે

પ્રે. પ્રે. દેસાઈપુરુષ

इन्डिअन ओपिनिअन

भाग ३२ फीनिक्स, नाताल—शुक्रवार ता. १८ ओगस्ट, १९३४. अंक ३३

इन्डिअन ओपिनिअन

शुक्रवार, ता. १७ ओगस्ट, १९३४.

अब पश्चिमी हवा में,
बहने लगा है भारत।
फैशनमें फिरते फीका,
खद्दरका थान होगा॥

कन्यानां सम्प्रदानं कुमाराणां च रक्षनं

हमारे मध्यमें आज पं. आनन्द प्रियजीकी संरक्षतामें आर्य्य कन्या महाविद्यालयकी ब्रह्मचारिणी बहनें आई हुई हैं। जबसे इनका आगमन यहांपर हुआ, तबसे विविध संस्थाओंकी ओरसे इन आर्य्य-बालाओं का स्वागत करनेमें हुआ है।

जुलाई ता. ३० सोमवारको ९ बजे फिनीक्समकी तपोभूमिमें इनका समय नहीं प्रसन्नता पुर्वक बीता था। अन्य यात्रीयोंकी तरह ये लोग भी उस स्थानको जहांपर महात्मा गांधी अपनी प्रथम सार्वजनीक कार्य, तपस्या, या यों कहिये कि भारत माताके उद्धार का मानसीक-प्रतिज्ञा करके संसारमें सर्व-श्रेष्ट सुधारक बने हैं देख कर प्रफुल्लित हो उठीं. यदि हम उक्त कन्याओंका स्वागत कर चुके हैं, तो भी दुबारा इन्डियन ओपिनियन द्वारा उनका सहर्ष स्वागत करते हैं।

अब तक इन लोगोंका सर्वसाधारन के समक्ष दो ही चार करव्यता बरबस टाउन होलमें बरशाया गया था, उन दिनों इनके विविध गुणोंका अवलोकन कर जनता दंग हो गइ, बहुत विद्या, लेजीम, कटारोंका खेल, तेगा-बाजी, लाठी-मार इत्यादि। कला और कौशल का अनायची देख कर लोग पुलकीत हो गये, आज हमें गंदी पुस्तकें, सिनेमा तथा-समाचारोंसे भारत -शत्रुओंका पता लग जाता है, उक्त योजना भारत को हमेशाके लियें गुलामीमें जकड़कर रखना चाहती है, इसी लिये ये हमारे गुणोंको छिपाकर अवगुणों को प्रकाश किया करती है। भारतीय-सभ्यता बहुत ही प्राचीन है, उनके भुतकाल के इतिहास देखनेसे विदीत होता है, कि पूरे विरोंकी खानि, जगद्गुरु और स्वर्ग-भूमि भारतके समान दुसरा देश इस संसारमें न है न होगा। आज भी इस गिरी हुई अवस्थामें जो वीर-रत्न और आदर्श बाला भारत उत्पन्न करती है वैसा विश्व भरमें कहीं खोजनेपर भी न मिलेगा।

जो लोग स्त्री शिक्षाके विषयपर भारतको हीन बतलाते हैं उनका भारी भुल है, क्योंकि अपनी अनेक समस्याओं की पूर्ति करनेमें भले ही भारत इस विषयमें कुछ पिछड़ गई, तो भी संसार के किसी भी कौमकी स्त्रीयोंको भारत की देवीयां आज भी चुनौती दे सकती है। हम केवल भारतकी प्राचीन सभ्यताकी दृष्टिसे सब कुछ शारिरीक-बलपर नहीं छोड़ देना चाहते, भारतीय सभ्यता आत्मीक बलको शारिरीक बल की अपेक्षा श्रेष्ट मानती है। उनके महान अध्यापकों और उपदेशकोंका यही मत था कि, अध्यात्मिक, आत्मिक और शारिरीक बलको साथ साथ बढ़ाना चाहिये। इसीके फल स्वरुप महान देवीयोंका जन्म भारतमें प्राचीन कालसे वर्तमान समय तक होता आया है जैसे सीता, सावीत्री, गार्गी, मैत्रयी, अहल्या, मीरा आदि प्रातः स्मरणीय देवीयोंके नाम हैं।

आज कलकी भारत-वर्षकी स्त्रीयों को आत्म रक्षाके लिये शारिरीक बल की वृद्धि अवश्य करना चाहिये, किंतु ऐसा करते हुये हम बातका ध्यान रखना चाहिये कि आत्मिक अध्यात्मिक बलकी विशेष आवश्यकता है, यदि हम इस शिक्षाको भुल कर भी अवहेलना करेंगी तो हमारा जीवन क्रमशः पाश्चीमीय सभ्यतामें ढलकर नष्ट हो जायगा। क्योंकि हमारी स्त्रीयों की पवित्रता, मृदुलता, लावण्यता, सेवा भाव और स्वार्थ-त्याग आदि सुंदर गुणोंको त्याग कर पुरुषोंके साथ बाजी लगा कर तथा पुरुषोंके अधिकारोंपर हस्ताक्षेप कर उनके बराबरी करनेका दावा आदि दुर्गुणोंको ग्रहण करनेके लिये हमारे भारतकी देवीयां कदापि तैयार न होंगी, किंतु हमारी स्त्रीयां पश्चिमकी पद्धतिको ग्रहण कर शक्ति हीन बनना नहीं चाहती परंतु अपनी शक्तिका विकास इस प्रकारसे

करेंगी कि ब्रह्म या समाज ईश्वर या सृष्टिके विषय स्त्री और पुरुषमें एकही प्रकारका ज्ञान हो।

अंतमें मैं भारतसे आई हुई आगत बहिनोंको यही कहना चाहते हैं कि आप लोगोंको व्यायाम, शारीरिक बल, और विद्याकी आवश्यकता है, किंतु उक्त कसरतोंके साथ साथ अपनी प्राचीन बहिनोंकी आत्मशक्ति, और सुंदर आदर्शको भुल मत जाईयो। पाश्चीमीय ढंगकी उग्रताको धारण करनेके लिये आप कदाचित किसी प्रकारसे प्रेरीत न होना। हम आपको इस उपनीवेशमें अंतःकरणसे स्वागत करते हैं। हमारी आशा अभिलाषा यही है कि सीता, सावीत्री आदि स्त्री जातिका नमुना सामने रख कर सच्ची स्त्रीत्वका पाठ सीख कर और स्त्री जातिको शिक्षीत कर भारत-माताकी गौरव बढ़ानेका प्रयत्न करोगी।

मीराबेन इंगलैण्डको

म. गांधीकी शिष्या मीराबेन (मीस स्लेड) ने एक प्रत्र-प्रतिनिधिके मुलाकात करनेपर निम्नलिखित बातें कही है:—

"मैं इङ्गलैण्ड जाकर भारत और इङ्गलैण्डके बीच सद्भाव स्थापित करने का कार्य चुपचाप और लगातार करना चाहती हूँ। मैं जन्मसे अंग्रेज एडमिरल की लड़की होते हुए भी गांधीजीके लड़की हूँ। इस समय वहां जाकर अपने प्रेमके बलसे दोनों देशोंमें सौहार्द स्थापित करना मेरे लिये अनिवार्य हो गया है।"

पत्र-प्रतिनिधिके यह पूछनेपर कि आप यह कार्य कैसे सम्पन्न कर सकेंगी और इसकी स्वीकृति गांधीजीने दे दी है या नहीं? मीराबेनने उत्तर दिया कि मैं सत्यके द्वारा अंग्रेजोंके हृदय तक पहुँचकर यह समझाऊँगी कि महात्मा गांधी वास्तवमें क्या हैं। दुसरे प्रश्नके उत्तरमें मीराबेनने कहा कि मैंने इसके लिये महात्माजीका आशीर्वाद प्राप्त कर लिया है।

करजका परीणाम

एक हिन्दु कुटुम्ब जो पठानके कर्ज में सपडाये हुये थे, और उस कुटुम्ब की एक जवान लड़कीको करजके बदलेमें पठान ले जानेकी तैयारी किया था। सरदार जमीयत सिंह नामका एक जवानने उस कुटुम्बका बचाव किया, बदलेमें पठानोंकी मार भी खानी पड़ी। हाल ही में जमीयत सिंहको एक ७० वर्षका वयोवृद्ध गृहस्थने पांच हजार रुपये दे कर कहा कि जीन कर्जदारोंकी ऐसी भीषण दशा हो, उसे उक्त धनसे यथोचीत सहायता करना, किंतु बुढ़ने अपना नाम नहीं बतलाया। केवल इतना कहा कि आजसे बीस वर्ष पुर्व वह देशमें एक साहुकारके कर्जसे मुक्त होनेमें बहुत मुसीबत झेलना पड़ा। इस हृदय द्रावक वर्णन करते समय उसके आखोंमें आंसु भर आये और वह जनाया कि उस करजके बदलेमें हमारी आठ वर्षकी अबोध बालिकाको करजदार उठा ले गया।

जबरदस्त भोज

फ्रान्सके ३८,००० नगर पिंठोंमें से २०,००० से अधिक संख्यामें एक साथ बैठ कर भोजन किया, जीसमें चार मील तक मेजें पड़ी थी तथा चार मील तक मेजोंपर कपड़े बीछे थे और १,००,००० प्लेटस (रकाबीयां) ६०,००० प्याले तथा १,५०,००० छुरी, फोर्क, चमचे वगैरह। वहां पाचनोंके बदले सुन्दर गान वाली नायका पीत्र पीत्र गानों से अर्पे थे।

नीमके वृक्षमें अग्नि—वर्षा

लाहौरके ट्रिब्यून नामके अम्बाला-स्थित सम्वाददाताने समाचार दिया है कि रूपार मण्डीकी नानकी मण्डीमें एक नीमके पेड़से १० जूनकी रातको ११ बजेसे १२॥ बजेतक अग्नि—वर्षा का दृश्य दिखायी पड़ा है। किन्तु नीम करनेपर उस जगह न तो राखका कोई चिन्ह दिखायी पड़ा न चारूद आदि जलनेका ही। रूपार मण्डीके बुढ्ढे आदमियोंका कथन है कि ४३ वर्ष पहले इस वृक्षसे ऐसे ही अग्नि-वर्षा का दृश्य दिखलायी पड़ा था।

समाचार संग्रह

—तीन सप्ताहसे लगातार बरसात पड़नेसे पोलन्डमें भयंकर बाढ़ आ गई है, जान मालका अत्यंत दुर्दशा हुआ, पचास हजार कुटुंबों निराधार हो गये है, किसने मनुष्योंने वृक्षोंपर चढ़कर प्राण बचाये ऐसी भयंकर बाढ़में पानी की पुष्कलता होने पर भी पीनेके लिये स्वच्छ जलका आभाव है।

—जरमनीमें जबसे "हर हीटलर" की सत्ता स्थापित हुई तबसे पैंसठ हजार जरमन यहुदीयोंको जरमनी त्याग कर चला जाना पड़ा। बीस हजार यहुदीयोंने पेलेस्टाइनमें जा कर बस गये, और केवल इंगलैंडके यहुदी लोग मील कर दो लाख पौंडकी सहायता गत वर्ष, और एक लाख पौंड इस वर्ष में की है। अमेरिकाके यहुदी कौम पंद्रह लाख डोलरकी मदद पहुँचाया है।

—लन्डनके 'टाइम्स' छापाका अधिपति मि. वीकहाम स्टीड "१९वी सदी और उसके पश्चात" नामक मासीक पत्रमें एक लेख द्वारा यह जनाते है कि विश्वासनिय खबरके प्रमाणसे यह ज्ञात हुआ कि जरमनी एक ऐसी

प्रवाहित लहरका शोध किया है, यदि एरोप्लेनसे उसका छिरकाव किया जाय तो लण्डन और पेरीस ततकाल नाश हो जाय। (देखीये विज्ञानकी बलिहारी)

–मुख्य प्रधान मि. मेकडोनल्डके छुट्टी के दरम्यानमें प्रधानपद पर छुशोभित कोन्झरवेटीव पक्षके नेता मि. बेल्डवीन मनाते हैं कि ब्रीटिश सरकार हवाई बलके विस्तार करनेमें दो करोड पौंड अधिक खर्च करनेका नक्की किया है।

–इंगलेन्डके वैज्ञानिक और उद्योगीक शोधक खाताके सेक्रेटरी मि. केन्क स्मीथ कहते हैं कि प्रथम जो काम दस हजार आदमी करते थे उनने कामको अब मशीनरीके सहायतासे केवल सौ आदमी मदतसे कर लेते हैं। (इसीसे तो दुनीयामें बेकारी बढ़ गई)

–हिन्दुस्तानके मध्य प्रान्तमें कोलेराका प्रकोप शुरु हुआ है, तीन सप्ताहके भीतर २००० मनुष्यों इस भोगमें सपड़ा गये।

–संयुक्त प्रान्तकी सरकार, अलाहाबाद वाला "स्वराज भवन" कोंग्रेसको वापस दे दिया है।

–अफगानिस्तानमें हालमें ३४० नये प्राईवेट स्कूल खुले हैं जिनमें २४०० विद्यार्थियोंकी शिक्षाका प्रबन्ध किया गया है। टेलीफोन लाइन तथा होटलों की वृद्धि हुई है।

—श्रीमती कमला नेहरू हालमें ही पं. जवाहरलालजी नेहरूसे, देहरादून जेलमें, मिलकर लौटी है। उनका कहना है कि पण्डितजीका स्वास्थ्य अब अच्छा है।

—आर्मेण्डा नामक एक पार्चुगीज़ स्त्रीको १७ वर्षकी अवस्थामें २३ बच्चे पैदा हुए हैं। इसमेंसे तीनबार इस स्त्रीको जुड़वां बच्चे पैदा हुए थे।

—डाक्टरोंका मत है कि इन्फ्लुएन्झा का बीमारी चीनसे भारतमें आती है, क्योंकि वहां गंगासंगम नदीयें बहुधा बाढ़ आती रहती है, जिससे जन-धनकी काफी हानि होती है।

—कुछेक डाक्टरोंका मत है कि सिगरेट पीनेसे सुगर पैदा होता है, जिससे आदमी को मुख भाग जाती है।

बड़ादानार गावके पास एक ८० वर्षके बुढ्ढे एक १४-१५ सालकी कन्यासे शादी करने वाले हैं। सुना गया है कि इस लड़कीके पिताको कुछ भेंट चढ़ाई गई है।

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

जिमखी अखाड़		१ ५
तामील वेद		५ ६
स्वामीजी का बलीदान		१ ०
हमारे जमानेकी गुलामी		१ ०
हाकमी कैफियत बुलाद		२ ६
ब्रह्मचर्य विज्ञान		३ ६
महात्मा गांधीजीका त्रिवन चरीत्र		१ ०
आरोग्य दीग्दर्शन		१ ०
विद्यार्थी जीवनका बोध		० ६
दुरोपका इतीहास भाग १		२ ६
,, ,, ,, २		२ ६
,, ,, ,, ३		३ ६
डाक व्यवस्था		३
प्रथम वर पुस्तकें भेजेथी सरल		३
द्वितीय ,, ,, ,, ,,		५
तृतीय ,, ,, ,, ,,		६
चतुर्थ ,, ,, ,, ,,		७
पंचम ,, ,, ,, ,,		९
षष्ठ ,, ,, ,, ,,		९
सप्तम ,, ,, ,, ,,	१	०
सप्तार्थ प्रकाश भेजेथी टीका सहित	०	६
मैसुरको परीचय		९
गीतिसंग्रह		६
सामवेद संहिता	२	०
अथर्व वेद संहिता	३	६
यजुर्वेद संहिता	२	६
पंच महा यज्ञ	१	०

पता 'इन्डियन ओपीनियन,' फिनीक्स, नटाल.

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળી શકશે. મંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણાં મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોથી પુસ્તકો મોકલવામાં આવશે નહિં.

ગુજરાતી બાળ પોથી		૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
,, બીજી ,,	૧	૨
,, ત્રીજી ,,	૧	૬
,, ચોથી ,,	૧	૮
,, પાંચમી ,,	૨	૦
,, છઠ્ઠી ,,	૨	૩
,, સાતમી ,,	૨	૬
,, પહેલી ચોપડીના અભ્યાસ	૦	૫
,, ,, ,,	૧	૮
,, ત્રીજી ,, ,,	૧	૦
,, ચોથી ,, ,,	૧	૪
,, પાંચમી ,, ,,	૧	૫
,, છઠ્ઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૨
,, દેશી હિસાબ ,, ૧	૦	૧
,, દેશી હીસાબ ,, ૨		૮
,, સચિત્ર બાળની ચોપડી	૦	૪
બાળ રંગની નોટ	૦	૫
ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ	૧	૦
અંગ્રેજી આર્યોદર પાઠમાળા (વેસ્લરૂપ) ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ,, ,, ,, ૨	૧	૧
,, ,, ,, ,, ,, ૩	૧	૮
ઉપેક્ષ શિક્ષણનાં મૂળતત્વો (ભાગ ૧ લો)	૩	૦

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ... [illegible]

வகை 32 சென்னை, செவ்வாய்—வெள்ளிக்கிழமை August 17க. 1934(ஆ) இதழ் 33

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

செவ்வாய்—வெள்ளிக்கிழமை, August 17க. 1934(ஆ)

தமிழ் மறைச் சபை.

உலகிலுள்ள எல்லா மதப்பிரிவுகளும் தத்தம் மதக் கருத்துக்களை வெளியிடுவதற்கு, அவ்விருப்பத்தில் வெளியிட ஒழுக்கமும் அவர்கள் தாமே அமைத்திருக்கின்றன. அதனாலதனால் ஒவ்வொரு மதப்பிரிவினரும் பிரச்சாரிக்க வாழ்கின்றனர். ஒருசமயம் அரசியலார இவ்வாழ்வைப் பெற்றிருக்கும் போது திருப்பியடைவதால் மேலும் மேலும் உயர்வையே காண முற்படுகின்றனர். இவ்விதக் கடமையே கருமமுன் கோத்திரத்திற்கு உலகளவு வேலை செய்திருந்தக்காரர்கள் அபிப்பிராயப் படுகிறோம்.

எல்லாவிதமான செய்யுள்களையும் அறுபதினாயிரம் மிக்கோர்களை கொண்டமைந்துள்ள தமிழ்களிடத்தில் ஒவ்வொருசிறப்பு அமைய மிக்கவை அமிழ்திறையிலிய தமிழ் மணம் நிறைந்த ஒரு கோடுக்கு நம்மக்கள் ஆளாகிவருவதாகும். இந்நாட்டில் இன்னும் வெகுவாக கவனிக்கப்படாமல் இருப்பது கிருமையின் தமிழ்முகம் தலைமட்டமாகி தமிழ்களனைவரை பெயரளவுப் பேசுவதாம், தமிழ்களில் பெரும்பான்மையோர்க்கு சுயமாகவே மனதில் குறைவுப்பட்டு போயிருப்பதால், வேற பாஷாலங்காரத்தை கற்றுவரும் தலைமுறையினர். தமிழில்லாத வாழ்வை வேறெங்கும் இருப்பதாகவே! ஒருவருக்கு வெள்ளை மனிதருக்கும் இங்கிலீஷை பயிற்றுவிக்கும் சாத்தியம்.

தமிழ் சமூகம் பேற்றினை அடைவதற்கும் காரணம் தமிழ்களே பலர். தமிழ் மக்களை கற்றலையில் பழக்குவதற்கு தேவையான உபகரணங்களை தேடுவதற்கு பதிலாக அவ்விடம் விழுவையாவும் கண்டு பூர்த்திச் செய்வதில் பயப்படுவதை உழைக்க ஆயத்தப் படுவதற்கு மட்டும் தமிழ்கள் இருந்த தொழிலை வந்தனர். இதனால் உத்தேசித்தே தமிழ் மாணவர்களுக்கு தமிழ்களை வேண்டிய கட்டாயம் ஏற்படுத்தப்பட வேண்டுமென்பதை பல்வேறு தரப்பினரும் பல்வேறு வகைகளில் எழுதியும் பேசியும் வந்துள்ளனர். அவ்வாறு கல்வி நிலைகளுக்கும் தமிழ் ஆராய்ச்சியை விரைவுபடுத்த பிரசாரங்களை செய்து ஏற்படுத்தாத வரையில் தமிழர்களுக்கு அவமதிப்பே மிஞ்சுவதாகும்.

இந்தியாவில் கல்வித்துறை முன்னிட்டே பல்கலைகளில் தமிழ் மறை சபையை ஸ்தாபிக்க "செந்தமிழ்ச் செல்வம்" என்னும் பத்திரிகையில் அதிபராகிய திருவாளர் கோ. இரமசாமி ஐயங்கார் அவர்களும், மற்றவர்களில் தமிழபிமானிகளும் முயற்சித்து வருவதை அறிந்து மகிழ்கிறோம். இவர்களது செய்கை நம்மக்களுக்கு நினைவும் கருத்தைப் [illegible] வருகிறது. தமிழர்களின் வலிதமாய்த் திருத்தும் [illegible] இது ஏறுபடையை வரும் முழுமனதுடன் ஆதரிக்கிறோம்.

இதற்குமுன் தமிழ்ச்சபை பொன்ற பிரமிக்கப் பட்டதை வழிகிறோம். அப்பொழுது அதன் விடயங்களொன்றும் அமுலில்லாமையால் அது எழுத்தில் நிற்கையில் கைத்தல் கொத்தாதென்பதை நினைவில் வேண்டியது. தமிழபிமானிகளின் வகுத்தற் [illegible] அவர்களும் இச்சபை [illegible] திருக்க தமிழ் மக்களுக்கு சார்பு பிறப்பதற்கு [illegible] முயற்சியை தமிழ்களை [illegible] வேண்டு [illegible] பல்கலைகளிலே உயர் பதவியில் வைக்க [illegible] பலர் கருதி சில பிரமுகர்களை முயற்சியைச் செயலாற்றுவர்கள். முதலில் பெரும் பயனுண்டாகுமென்று குறைகளில்லை. முடிவில், ஒன்றும் விளையாது காரமுதலை கண்கூடாய்ப் பார்க்கலாம். ஆகவே, தமிழ்ச்சபை உதவியோர்கள் தமிழபிமானிகள் இதன் அபிவிருத்தி கடவுள் ஆகிய முற்றுப்பெறச் செய்வார்களென முற்றும் நம்புகிறோம்.

தமிழா எழுந்திரு!

இந்தியாவில் பிரசாரமாகும் "லோ கோகாரி" என் ஜூன் பத்திரிகையில், இலங்கைவாழ் தே [illegible] ட விடயமாய் திரு. காந்தி தாசன் பின்வருமாறு எழுதுகிறார் :—

"நூலை பலிய பெற்றெழுந்திர்
பொருளா பிலத்தும் பிறனெதிர்த்த
தூய நூல் மலையும் வாழ
உலை பாய கதவுடையாதே!
காதல் சேருமை 'கடைக்' கெல்லாம்
கலை கருவூலைப் பெருக்கல்
மாதர் மகன் பிறவுடலே
வையத் தேசம் மண்டலமே."

செந்தமிழ் வாடுக் செல்வர்களே!

மீசர் வளர்த்தையே தெய்வமாக்கொண்ட [illegible] தமிழ் நாட்டிலா [illegible]? உலகை வென்ற வீரர்? வெற்றி மேல்மேல் விரைந்து தமிழ் வாழ்வு பிறந்து தமிழ் நாட்டுக்கு அடைவதும் இப்பாதுகாப்பு தமிழரை நினைவிலே உலகாது பல்கலைகளும் முக்கும் [illegible] மாபெரு தேவிலாகத்தின் மீதும் பலரை பெற்றுக்கூடாத வேற்றுமைப் பாவிகள் செய்து [illegible] முழுமையும் தமிழ் வேற்றுமை வெற்றி கொண்டு தமிழர் பெருமையும், வீரத்தையும், பேரறிவுத்தையும் காப்பாற்றிய முதல்வர்களின் ஒருவனாம் மும்முடிச் சோழனாகிய இராஜராஜ சோழனை புகழ்வதனை இச் [illegible] சோழன் இந்தியாவுக்குத் தொண்டில் ஏன்று கூட குறைவு கி. பி. 1025–26ல் [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

மனும் இன்றைய நிலைமை தங்காமலும் தமிழ் எழுத்து முன்னேறத் தமிழர் பிரச்சினை வளர்க்க வேண்டும். அதற்கு, செந்தமிழ் பிரசன நிருவாகமிய "தொல்காப்பிய வகுப்பு" யைத் தாபிக்கவும் அதில் மாணவரும், அதைக் கொண்டாடத் தமிழர் எழுந்திரு! எழுந்திரு! எழுந்திரு!

இனத் தமிழர்களே!

"கூயர் வரைந் தெறித்த செந்தமிழ் எட்டுப் பொருளை; மெய்ம் மூன்று மறவாள்; சேரன் கண் மூன்று; மிக்க துணிந்த தெறுவுக்; தமிழ் சேலைத்தாயி செம்பியன் தலையை; கண்டாட் தூண்டிரோடி, போரிற் கலமை மதுரைக் கலங்கு மாகட்டி, பொன்னைத் தேவர்களோப்ப மிற்கும் பொற்புடையார் இந்நிலத்தனைத்து மல்லர், பூதல முற்றிய வரைய மறப்போர் மிசல் பாவும் மறப் புலவரையும் மாதர்கள் கற்புள வரையும் பாரில் மறைவரும் மிக்கிலேல ராஜபுர மிசர், பஞ்சாதத் துப் பிறந்தோர் முன்னோப் பாரத்தன் முதற்பல் வரத்த கன்னட்டார், தஞ்சமெ பொழுதினும் தாயில் பரந்தோன்றி தினைத்துமெ வன்கத்தினும் கன்." "முன்னு தேசிகன் கவியரசனுய பாரதியார் சிறப்பித்துக்கூறிய பாரத சமுதாயத்தார் எல்லாரும் பாகுபாடு கருதாது ஒன்றுகூடி வாழும் இன்பமான ஆரியர்களும், தமிழர்களும் அணி வகுப்பாக் சேர்ந்து பாரத மிகமிருந்தாம் வாழ்வும் புத்துயிரும் புதுவாழ்வும் பெறவிரை நிருவாகக் கொண்டாடப் பக்கோ கருக்கு விரைந்து வருங்கள்!

ஓ மிசர்களே!

இத்தமிழ் மிசன் நிருவாக இன்பம், பயன், இலக்கை, மலைவு எல்லும் கொண்டாடக் காருண்ய மிகுந்த அரசாங்கத்தாரிடம் இலகில் விடுமுறை வரவாகச் செய்யத் தமிழர்கள் எல்லோரும் முன் வரவேண்டும். தமிழகச் பாரம்பரை, சேரன் வரி கம், சோழன் சுக்தி, பாண்டியன் பரம்பரை வாகச் செல்லி மின் பெருமை பேரிக் நிரியாமல் விரத்தமிழ் எட்டு நிசகள் எல்லாரும் வருடம் தோறும் வரும் சித்திரைப் பௌர்ணமியன்று மிசன் நிருவிழாக் கொண்டாடி, இயல் நமை வளர்க்கு செய்ய தேசாங்கமாகிய பல்கிசை கருக்கு எல்லோரும் வருங்கள்!, வருங்கள்! விரைந்து வருங்கள்!

செந்தமிழ் மிசன் நிருவாகச் சிறப்பாக்கத் தமிழ் வாழ்வும் பாரம்பரை அரசாக விளங்கும் மாட்சிமை தங்கிய இரண்டாம் புயல், விஜய கோபு, மைசூர் மன்னராயினும் இதர ஐரோப்பாக்களும் முயற்சிசெய்து தேவலோகமான பாரதியிலை உள்ள பல்கிசை வெள வழங்கும் சேதாரண்யத்தி லே முதல்முதல் கூடி இந்நிருவிழாப் பெருவாரா கித் தமிழர மிசனைப் பொறுத்திக் காப்பாற்ற முன் வரவேண்டுமென்றேன். தமிழர் ஆகம சக்தி அறிவு பலத்துடன் மின்னர் வேலத்தோடு மெருகி வரு மிழில் புதிய புதிய சக்திவைக் கினப்பித் கொண்டே திருக்குமார ரமேஸ்வரரும் ஒருமுகமாகக்கூடி. எல்லாம் வல்ல தமிழ்த் தெய்வ வணக்குவோ மாக. தமிழ் மிசன் வாழ்க! தமிழ் எழு வாழ்க! தமிழ் மொழி வாழ்க! வந்தே மாதரம்!

"பல மெனும் பேய
கள்ளை யடித்தோர் தன்பா
பாமையப் போதி
லைக் குடித்தோம்
மிலனல கனைத்தையும்
அழுதென தாகுமா
லேத வாழ்வினைக்களைப்
பிதித்தோம்

ஜய பெரிய கொட்டா கொட்டா.

THE INDIAN REVIEW

Editd by th Hon. Mr. G. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS(

[illegible] Indian Review [illegible] for [illegible] a third [illegible] Mr. Natesan [illegible] leading part in the [illegible] Indian [illegible] with the [illegible] South African Indian [illegible] under the lead of Mahatma Gandhi. Mr. [illegible] was [illegible] with Mr. Natesan [illegible] to keeping up the agitation in India as well as [illegible] the interests of the South African deportees, whose cause he made his own. Mahatma Gandhi, writing in [illegible] South Africa, "In those days, Mr. Natesan's principal duty in India as a student of the [illegible] Indians was, their valued helper, and a [illegible] well-informed exponent of their case. I had regular [illegible] with him. When the deportees reached Madras Mr. Natesan rendered them [illegible] for this public work. The monthly magazine, *The Indian Review*, has played no inconsiderable part. For month after month, a special section in that journal devoted to the problem of Overseas Indians has kept up and stimulated Indian interests in the problem of Indians abroad. Such a magazine is necessary in the world as [illegible] by South African Indians.

Mr. [illegible] Natesan [illegible] long [illegible] contact with Mr. Natesan, [illegible] [illegible] South African Indians, and I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Mr. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

The BEST your money can buy!

263 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	24	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કિં. ૧૬/-

આ નાટક ફક્ત ૮ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ બહેચવાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ ખાસ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેલવાના બોક્સની કિ. ૩/૬ ખાસ એકસ્ટ્રા પડશે.

જુન માસના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

ડ્રામા પૃથ્વીરાજ ચૌહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮ @ ૧-૧૨-૦

ટીન બોક્સ ની ૩/૬ જુદી.

હાથના તેમજ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

હમણ અને ચંગિલ ટીકનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેસર્સ જોમ્સ મેન્યુફેકચરીંગ કું. ના બનેલા જરમન ગુણ-લેટ રીડના આ અલ્યધીત અને સુંદર પેટીસ વાળા બાપરવામા મજબુત, તેના સુર પણ મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોતાના તેના કીંમતથી ભાવ સમજેલા છે. બીજા વહેલી હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલાં હમારા મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ મળશે.

Phone 2447, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

કીટીગ્રસ.

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીસ ભલામણ. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે. ૭૫

Phone 2867 P. O Box 316,

HEERABHIA MURAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,

જથ્થાબંધ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેપારી

અને કમીશન એજન્ટ

પહોંચ સારી રીતે કરી માલ સી.એ.આર. ની મોકલવામાં આવશે

હીરાભાઇ દરબાર બોક્સ ૩૧૬ ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન. ૬૨

P. O Box 267 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

ફ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. ૬૦

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Syphilis, blood poison in all stages of eruptions and chronic diseases can be cured with nature's herbs also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER: K. S. PHANGIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર અને ઘોડા અને કુંવ મોસીસે મુકવા પાસામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લ.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન

મેનેજર કે. એસ. ફાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phœnix Settlement, Phœnix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 34—Vol. XXXII Friday, August 24th, 1934

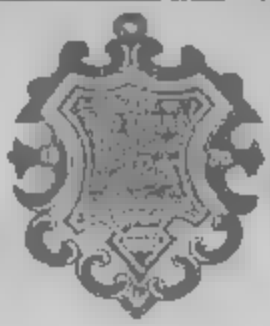
MAHATMA GANDHI ON INDIAN WOMANHOOD

During his recent visit to Ahmedabad Mahatma Gandhi met the members of the Women's association started by Shri Mridula Ambalal Sarabhai and run mainly by ladies with a view to interesting them in public life and imparting them training in industries so as to increase their earning capacity. Addressing the members of the Association Mahatma Gandhi said: "He was glad to note that the association was mainly run by women, typifying their desire not to accept any inferior or slavish position for women. He hoped they had no intention of importing into India the movement for making women absolutely independent of men, which was out of keeping with Indian culture and was bound to do us untold harm. Socially men and women were inseparable members, one of another, supplying one another's deficiencies. Women were dubbed the 'weaker vessel', being physically weaker than men, but spiritually they were superior to men. Men were proud of their brute force but women need not mind their inferiority in that respect. A muscular body and a great soul went ill together. They must not confound real health with erotic physical development. Women's inferiority complex only prevented them from going out alone fearlessly even at midnight, which they could do if they had the same fire of purity burning in their hearts as Sita had. If they realised this, they would concentrate on exercising their souls more than bodies and cultivate soul force and courage rather than learn to use the dagger or the revolver which would only furnish their enemy with a weapon. No one on earth could suppress anyone else. Oneself was one's best friend or worst enemy. He would certainly like them to take physical exercise, but his point was that it was useless in the absence of moral courage."

સ્ત્રીઓના ધર્મ ઉપર ગાંધીજી

અમદાવાદમાં શ્રી. મૃદુલાબહેન અંબાલાલ સારાભાઇએ સ્ત્રીઓને સાર્વજનિક જીવનમાં રસ લેતી કરવા અને એની કમાણીની શક્તિ વધે એવા ધંધા એને શીખવવા માટે રચાયેલી જ્યોતિસંઘ નામક સ્ત્રીઓની સંસ્થાની સમક્ષ મહાત્મા ગાંધીજીએ નીચેના મનનીય વિચાર દર્શાવ્યા હતા:

'અંધનું સંચાલન મુખ્યત્વે બહેનો કરે છે, તેથી મને આનન્દ થાય છે. સ્ત્રીઓ હીનપદ કે ગુલામી આપણે ન સ્વીકારે. પણ મને આશા છે, કે સ્ત્રીઓને પુરુષોથી કેવળ સ્વતંત્ર કરી મૂકવાની પશ્ચિમમાં દુષ્ટ મનોવૃત્તિ આજે છે એનો આમાં આભાસ પણ નહિ હોય. એ મનોવૃત્તિ આર્યસંસ્કૃતિથી વિરુદ્ધ તથા હાનિકર છે. સમાજ-પરત્વે સ્ત્રીઓ ને પુરુષો એક બીજાનાં અવિભાજ્ય અંગ છે ને એક બીજાની ન્યૂનતા પૂરે છે. સ્ત્રીને અબલા કહે છે કેમ કે તે શરીરે પુરુષથી ઊતરતી છે. પણ આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિએ તે પુરુષથી શ્રેષ્ઠ છે. પુરુષ પશુબળનું મિથ્યાભિમાન ધરે છે, પણ પશુબળમાં પોતે પુરુષની બરાબરી ન કરી શકે તેથી સ્ત્રીએ મુંઝાવાનું કાંઇ કારણ નથી. ભીમકાયમાં મહાઆત્મા કદાચિતજ વાસ કરતો હશે. શરીર પંચાતી જાણવું, તે શરીરને તદ્દન શાંત રાખવું એમાં બહુ ફેર છે. સીતાના હૃદયમાં જે શુદ્ધિનાં ઝળહળ અજવાળાં ઝળતાં હતાં તે તમારા હૃદયમાં પણ ઝબકયાં તો અધી રાતે પણ તમે નિર્ભયપણે વિચરી શકો. મનમાંથી માત્ર આપણે દીન બીકણ ભોળા ભાવ કાઢી નાખો એટલે બસ. આ તમને ગળે ઉતરે તો કટારી કે રિવોલ્વરનું કામ નહિ પડે. એ સાધન તો 'આપણા શત્રુનો અર્થજ સારે. એનાં કરતાં આત્મબળ તથા ગુણાતન બીલવો. જગતમાં કોઇ કોઇને દાબી શકતું નથી. આત્માજ આત્માનો મિત્ર, ને આત્માજ આત્માનો શત્રુ છે. તમે વ્યાયામ અવશ્ય કરો પણ મારા કહેવાનું તાત્પર્ય એમ છે કે આત્મબળને અભાવે એ બાબો શાંતે કામ ન આવે.'

AWARDED
GOLD
MEDALS.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપો કરો.

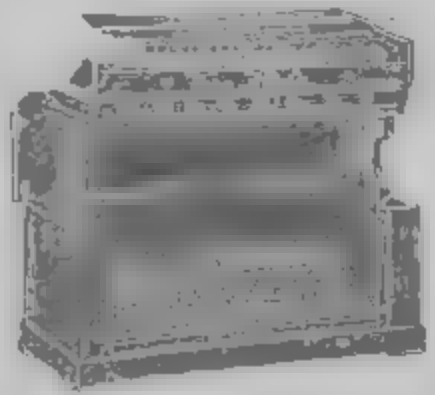
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O. Box 460. DURBAN.

ચેતરેંજ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક ઓર્ડર અને વારણાનું:—ચેતરવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ રોનલ્ડસે રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪/૫૮ કામાગાટેરા રોડ મુંબઇ. ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હામના ટબલ રીડ હારમોનીયમ. પગના ટબલ રીડ સપ્તક ૩૧.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેક્ટરીમાંથી તબલાવાળી મંગાવીએ છીએ.

ફેક્ટરી એજન્ટ :— વકીલ ફ્લ્યુટ તથા સરદાર ફ્લ્યુટ.

બીજા ભાગો સારૂ નમુના ભાવો અને કેટલોગની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હામના સીંગલ રીડના રોડેથી પીચ ૨-૫-૦, હામના ટબલ રીડ ૨ ઓક્ટવ્રા રોડેથી પીચ ૩-૧૦-૦.
હામ અને પગના સારૂ (કમ્બાઇંડ) ટબલ રોડેથી પા ૪-૧૦-૦ હામના પેટેંબલ ખાસ પુસાદારીને લાયકના ટબલ રોડેથી પા ૪-૨-૧
પગના ટબલ રીડ ૨ ઓક્ટવ્રા અધુરા રોડેથી પાદિદ ૧૦-૧૦-૦ તબલા પાદિદ ૧-૨-૧, અને પા. ૧-૫-૦

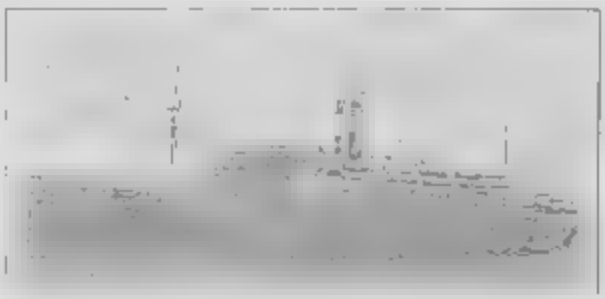
હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી લેખીત ગેરંટી આપવામાં આવે છે

ખાસ લીસ્ટ તથા કિંમત મુંબાવી આપો કરો. ઓર્ડરો વા મળોઃ—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કનીયા"

ટીકટના ભાવો
સેકન્ડ કલાસ
(વત્તર ઓશણ)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.
૩૬
(વત્તર ઓરણી)
પાઉંડ ૬–૭–૬.

વીશીના ભાવો
મુસાફરોની પીસી
(સાધારણ) પા. ૩–૧–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૧૪–૦.
ડીંડુ પીસી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૬–૦.

સપ્ટેમ્બર તા. ૩૯મીએ પોરબંદર થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

આગળ મુસાફરીઓ—કલકત્તાવાળા પોતાના કાગળ પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટ, કરબનનું સરનામું મોકલે, અને બાકી રહેતા ભાડાના રહેતે ટીકટકલેક્ટરને કાગળ સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે તેમને અહીંથકત કરી આપશે કલકત્તાવાળાએ પોતાના ગોદા કાગળ સાથીયારે ૨૧ વાગ્યા —ગાડ સ્ટેશનમાં પહોંચતાં કરવાં.

કેપ ટાઉન ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બકાયવાળાના બાકીના અમારી સાથે પતવ્યાપછી કલકત્તાની ટીકીટ મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું ઇ. મસલાહ અમારી સાથે કેમરેજ નીચે થાય છે
વધુ મુસાફરા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
190 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કનીના હીંદી એજન્ટ
૩૬૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન. 27

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3023 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (રાજાના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, આદુપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪. મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ પ્રાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ. વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(બાજુમાં કેપીટન બાલ્કની હોટલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે એન વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By D. Varadaraj)

An account of Gandhiji's fasting unto death and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

PLIGHTED WORD (By C. Rajagopalachariar)

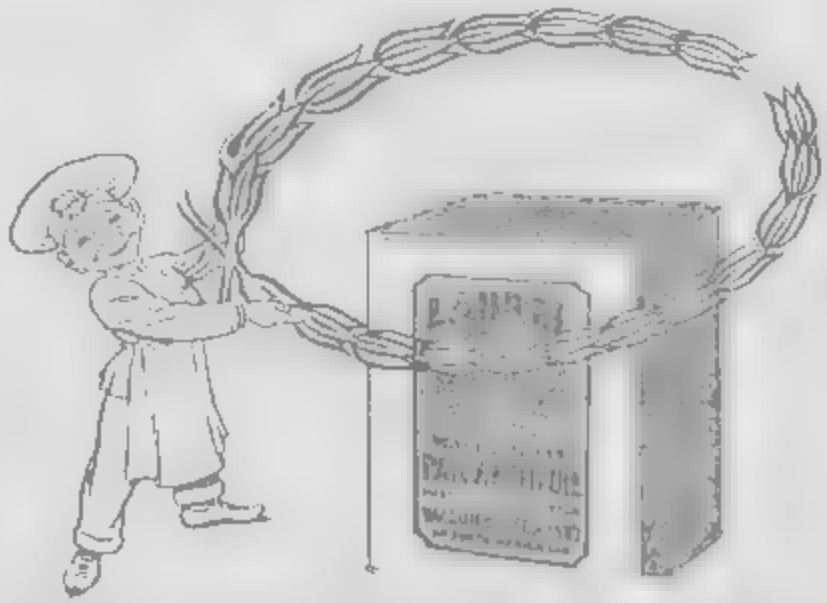
The case as it was fully introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and deals with the objections raised. 96 Pages. 9d.

BUY THE BEST When You Buy PARAFFIN

**Make sure you get genuine LAUREL.
The cheapest because it burns brightest
and lasts longest.**

જ્યારે પારફીન ખરીદો ત્યારે ઉત્તમજ ખરીદજો

તમે ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ" ઉત્તમ તેમજ સસ્તું છે છતાં ઝમકદાર અને લાંબો વખત સુધી બળે છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર, મેઇલ તથા કુલ સરપાસ સ્ટીમર દર મહીને સાઉથ આફ્રિકાના બંદરે તથા

હોલમ્બોગ, મઝામ્બીક, રંગુન, કલકત્તા અને માદ્રાસાઝર પ્રત્યે જાય છે.

આ કાર્યની સ્ટીમરોમાં નવા ઢંગના બાથ રૂમો તથા સેકન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર બનાવો કરાવેલ છે.

વિગતના માટે દરખાસ્તી નીચે મુજબ છે:

	હોલમ્બોગ.	મઝામ્બ.
સેકન્ડ ક્લાસ ઉતારો માટે	પા. ૧૩-૧૫-૦	૧૦-૧૫-૦
" " બારણી નજર	પા ૧૨-૧૨-૦	૧૪-૫-૦
ફેર ક્લાસ ઉતારો માટે	પા ૧૪-૫-૦	૧૮-૧૫-૦
" " ઉતારી નજર	પા. ૧૬-૧૬-૦	૧૯-૧૫-૦

હોલમ્બોગ, મઝામ્બ, રંગુન, અને કલકત્તા જાય છે.

	દરબન બારદો લાગશે
એમ. વી. "લહમી"	૨૬ મી સપ્ટેમ્બર
"એમ. વી. "કુમ્બરલેન્ડ"	૨૬ મી ઓક્ટોબર

"માદ્રાસાઝર પ્રત્યે.

ટીકીટ અને વધુ વિગત માટે લખાણ કરો:—

KING & SONS,
Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.
122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. - - - Phone 669.

RAVJEE BHOOLA
Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

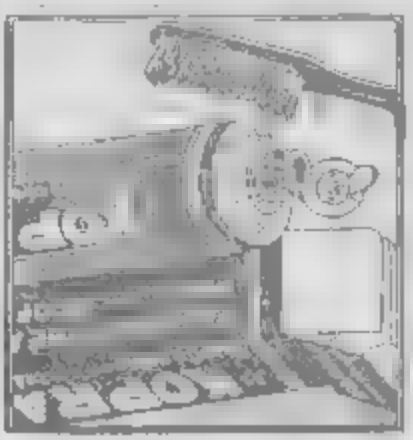
તાજામાં તાજા ઓર્ડરના બનાવો, પ્રમાણિક (વાજબી ભાવો ઓરડર મળેથી તરત વહાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બારીકાઈપૂર્વક લક્ષ આપવામાં આવશે, સારી પેકિંગ કરી ઈજાઓ બચાવી શકાય એ પ્રમાણે.

રેલ્વે ઓફીસ, કંપાઉન્ડ, હોસ્પીટલ, પોસ્ટઓફીસ વીગેરે દરેક જગ્યાએ પોહચાડવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead.

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum reducing principles of Babool while its cleansing, astringent, antiseptic and anti-septic qualities are second to none.

Formula Dr. V. R. Kokatnur, B.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khan, P. O. Box 69 Verulam 83/85 Tardeo Road, Bombay.

વાત-વાતમાંથી બચવા:

ઉપચાર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—આજની અવેજિમ દવા—

આજથીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુચીપત્ર આવેજ મંગાવો.

સાહિત્ય આકર્ષક એજન્ટ: એમ. એમ. દેશી, ૩૫ ખુબ રસ્તો, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૬, મોરીશીયા

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે લખો:—

P. O. Box 354. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ કરી સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

મીલ્કત વેચવાની છે

પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં સારી આબાદીવાળી પાકી મીલ્કત વેચવાની છે.

ફ્રુટ પેક કરવા ગોદામ તથા ઓફિસ માટે આપવાના છે બિલ્ડ માટે નીચે મળો યા લખો.

Property for sale and Rooms to let.

Apply—G. M. AHMED.

Business Exporter,

64 Prince Edward Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુબેરપતિ—વર્તમાન સમાજના સાગર ઢવાણ ખેડ્યું, હીંદુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવી. ૩૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. ફ્રા. ૩.

કુબેરપતિ—પાટણપતિ રાસહરાજ પછી કુમારપાળ ભાદીએ આવતાં બહેલા ગ્રેસ કાવ્ય સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સચિત્ર, કરપ પાની, સુંદર કવર કિં. ફ્રા. ૩૫.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વિષે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાંજ જોઇએ.

જેથી આપે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

અને

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો— આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો.

બે લાભ

(૧) બાજુમાં બતાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ફોક મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, સારુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, દળદાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ જાહેર ખબર વાંચી મોકલનારને સુંદર રસ ભરી વાર્તાનું વાંચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

એ. કી. લાધીઆચાચા બુકસેલર, મુ. લાજ (ઇન્ડિયા).

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વૈદ્યવિદ્યા પુસ્તક કંઈ પણ કિંમત વગે ટપાલ ખર્ચ વગરકુમફત મળે છે. મંગાવો.

જીવન જંજરી ફાર્મસી, ખમાસર, અમદાવાદ.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 34—Vol. XXXII. Friday, August 24th, 1934

Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price Fourpence.

NOTES AND NEWS

Mahatma Gandhi's Health

SOME anxiety has been caused by the publication in the local daily press of a message received from Mahatma Gandhi by Mr. H. Kallenbach which reads as though Mahatma Gandhi was unwell. The word is not unwell but "am well" meaning that Mahatma Gandhi has broken his fast and is well.

India Government On Colonisation Report

IN the Legislative Assembly Mr. C. S. Ranga Iyer asked a short notice question. "Will the Government be pleased to state what action they propose to take on the South African Colonization Enquiry report?" Mr. Bajpai replied:—The Government of India have informed the Government of the Union of South Africa that they will formulate their views on the report only after Indian opinion, both in South Africa and in India has expressed itself fully. They have so far received no indication of the reaction of Indians in South Africa to the report. They also propose to consult the Standing Emigration Committee of the two Houses of the Indian Legislature, as soon as they can place before the Committee representative expressions of Indian opinion in both the countries. Communication of their own conclusions to the Government of the Union is therefore, likely to take some time.

Roos And His Centre Party

MR. TIELMAN ROOS is still large as life. Anyone who says that Mr. Roos is no longer going to speak about Indians and make that a plank for his political propaganda is living in a fool's paradise. On August 15 at a largely attended meeting in Brakpan Mr. Tielman Roos is reported to have enumerated the principles of his Centre Party. If there was employment, Mr. Roos said, it was the duty of the State to see that the unemployed were provided with the wherewithal to live. No part of the European population should be allowed to sink. Another important principle of the Centre Party, he said, was the dividing line should be drawn between the jobs for white and black. All skilled and semi-skilled work should be given to Europeans. A man who employed a native chauffeur ought not to be allowed to have a car. "We must see," added Mr. Roos, "that the Indian does not eat up the businesses of our towns. Where they exist, conditions become dirty, unpleasant and a curse. I say that there is nothing unfair in confining Indians to their own locations. The Centre Party is going to do that, and I may tell you that there is not another party which subscribes to that principle." The Centre Party was also going to take away the vote [illegible] the native in the Cape.

"This Restless Age"

ADDRESSING the Hen and Rotary Club on "This Restless Age" Mr. Duncan Little is reported to have said that human greed and the desire for personal success at any price was more intense than ever before. Just as the individual was to blame, so were nations. People to-day, he said, were indulging recklessly in the pleasures of life and giving little or no thought to the ideals and fundamentals which should form a vital part of their very existence. Young people spent their time at cinemas and at dances, and were perpetually grovelling madly after new and more thrills. In the big cities of the world he went on, thousands of pounds were squandered nightly in entertainment and champagne, while, in the same great centres, millions were living in starvation and squalor. Real art and fine thoughts were rare, he said. It was the blatant, hustle age of Jazz. Occasional periods of reflection and a stronger spirit of comradeship, he said, would go far towards making the world happier and sounder.

Another Commission

THE Government has appointed a commission to inquire into and report upon the working of the law relating to trading on land in the Transvaal proclaimed as public diggings under the Precious and Base Metals Act, with power to examine witnesses. The members of the commission are Mr. Sidney Maynard Page (chairman); Mr. W. M. Edwards, Senator the Hon. Gustave Hurtog, Mr. P. Richter and Mr. Wilfrid Fearnhead, with Mr. W. H. Louw as secretary. The address of the secretary to the commission is 50, New Law Courts, Johannesburg.

Indians Abroad Directory 1934

The Imperial Indian Citizenship Association, Bombay, has published the "Indians Abroad Directory for the year 1934. This is the second edition and is bulkier than the first one and contains more detailed information concerning Indians settled outside India. The compiler and editor of the Directory Mr. S. A. Wadia is to be congratulated for the onerous task he has taken on his shoulders and the great improvement he has made on the first edition. The Directory will be found of immense value to every public worker in the cause of Indians abroad and to everyone who desires to acquaint himself with an outline of their conditions.

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 24TH, 1934.

OUR OWN NEEDS

DURING the last year or two especially there has been a heavy call on the purses of the Indian community of South Africa. In Natal the Natal Indian Congress has had two elaborate functions—one in honour of Prince George and another in honour of H.E. The Governor-General and other dignitaries—the heavy expenses of which has fallen on the shoulders of the community. And yet, of course, neither the Natal Indian Congress nor the S.A.I.C. has had even the time to concentrate on the national calamity caused in India by the disastrous earthquake in Behar; for so far no attempt has been made by either of these bodies to collect a cent for the relief of the distressed. The response of the Transvaal Indians [illegible] is worthy of praise. Excepting for the [illegible] the Parsee Rustomjee Trust and about £750 from Mr. J. K. Gordon of Johannesburg the bulk of another sum of about £1,500 has been contributed by Indians in the Transvaal. To money given in this is given to a very deserving cause and we can have nothing to say against it.

Then we have had collectors coming from India to raise funds for this, that or the other institution. Now it has been for Ingeldon [illegible] and people in this country have shown their hospitality to these friends of ours and have readily given their bit. A fact to be noted in this connection is that [illegible] for the people coming from overseas ha[illegible] funds because their [illegible] for the purpose of re[illegible] that they may be able to maintain themselves from the interest derived therefrom.

Others again have come as preachers with the expectation of getting [illegible] money help to enable [illegible] to go on a world tour or some such thing.

While we cannot refuse these good friends who come knocking at our door we should not forget that 'charity begins at home'. Don't we who talk of this country as being ours by birth and by adoption owe a duty to our own poor and our own children? What have we done for them? Are we not a community large enough and wealthy enough in this country as to be able to run our own national institutions? Is it necessary that we should always be be dependent upon the Government or Christian Missions to supply and to look after our needs? Are we not patriotic enough to at least try to be independent? If we are not can we not justifiably be considered a burden to this country and as such unfit to live or to enjoy the rights as citizens of this country? These are pertinent questions which every individual and every public body should ask unto themselves.

From the amount of money we have been able to give out to others outside the Union it is quite obvious that we are in a position to look after our own needs in so far as finance is concerned; and yet we have not a single institution of which we could say with pride: 'this is our national institution.' Health and education are the two essential things needed for any progressive community. We are lacking in both. Rich people, when they fall sick, can afford to call doctors at their homes and to have nurses in attend on them or to go to nursing homes, but how much thought have we given to our poor who fall sick and are left at the mercy of God? In the absence of any provision for them by ourselves we have, of course, to thank the Government for the accommodation provided for them at the Addington or the Dagat hospitals, but to any person who has the misfortune of possessing a dark complexion both these places are like a veritable hell. Scandalous treatment is being meted out to Indian patients who undergo at the Dagat hospital and as a result of a stir made by the Colonial Born and Settlers Indian Association it is learnt that some improvements have been effected.

Then we have also to very sincerely thank the St. Aidan's Mission for coming to our rescue by providing for us one and the only hospital where, as regards treatment is concerned, we can feel quite safe. In the absence of self-help on our part and in view of the differential treatment meted out to us in Government institutions we are greatly indebted to South Africa and, we dare say, to other parts too to Christian Missions for our health and education. The St. Aidan's is one such Mission and it would be the height of ingratitude on our part if we were to fail to express our profound sense of appreciation for the humanitarian services rendered by it through its hospital.

The St. Aidan's Mission has prepared plans to build a new hospital for Indians at a cost of £6,600 and a building fund is being raised to which the sum of £1,200 has already been subscribed and a balance of £4,500 is still required. The only practical demonstration the Indian community could give of their gratitude to the Mission is by generously subscribing to the fund which we hope they will do. But they may not allow the matter to rest at that. We can feel satisfied only when we have an Indian national hospital under Indian management and similar other institutions which we may be able to call our own without having to be under the obliga-

tion of anyone. This is the first step to *Swaraj* and unless every Indian prepares himself for it he cannot expect his country to be free. Unless we have that nationalism in us the talk of internationalism is all sham and hypocrisy.

This discussion leads us to ask, what is the position of the £10,000 bequeathed by the late Mr. R. K. Khan for hospitals for Indians and the £5,000 given by Mr. Andrew Weir for the same purpose. It is a fairly long time now since these two amounts have been donated and the public is entitled to know from those in charge what steps, if any, have been taken to fulfil the desire of the donors and if not why not?

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM THE "INDIAN OPINION," AUGUST 26TH, 1914

Indians And The War

AN enthusiastic meeting of Indians was held on the premises of Mr. Parsee Rustomjee on the 17th inst., under the auspices of the Natal Indian Association. The hall was overcrowded, and many could not gain admittance. Among those present were Messrs. O. H. A. Jhavert, Parsee Rustomjee, Abdul Cader, Lazarus and Bryan Gabriel, V. Lawrence, V. R. R. Moodley, G. D. Hansraj, Imam Abdul Kader Bawazeer, R. Nagwan, Lutchman Pandey, R. Lazarus, A. S. Singh, V. S. C. Pather, S. Goolabsingh, Sorabjee and A. Christopher. A report was submitted by the secretary of the Committee, who had already taken the initiative in collecting subscriptions from the members of the Indian community in aid of the Mayor's Relief Fund, and stated that the first instalment of the subscriptions collected had been handed to the Mayor . . . At the suggestion of the Natal Indian Association, Messrs. M. Rawat and Co., proprietors of the Union Bioscope in Victoria Street, Durban, have offered to give a star programme for to-night with the object of handing over the proceeds of the night's performance to the Mayor's War Relief Fund. . . . The Indian community has already contributed over £330 to the Mayor's War Relief Fund. The Chinese community in Durban, which is only small in numbers, has contributed £55 4s. . . . Arrangements are being made by the Natal Indian Association for the holding of Ambulance Classes.

* * *

From the Editor's Chair

It is an easy thing for an influential committee of well-to-do men to call upon a poor struggling man and induce him to part with his last penny, but it would be criminal folly to practise such methods of extortion. What is given let it be given voluntarily and without pressure. Each man knows his own business best and knows how much he can afford to give. Therefore, let all who can contribute to the Governor-General's Relief Fund do so cheerfully and of their own free will.

Colonisation Enquiry Report

Mr. Sastri's Views

THE Right Hon. Srinivasa Sastriar who was the first Agent-General to the Government of India in South Africa, interviewed on the South African Indian Colonisation Committee Report stated :—

"The Committee whose report has just been published, state expressly what is commonly ignored, namely, that investigation of (likely) countries is to be jointly by the Government of India and the Union Government and that the resulting scheme, if any, should be for the benefit of Indians alike from this country and from South Africa. To put it in another and perhaps clearer way, the scheme as conceived by the Round Table Conference of 1932 is for the two countries together and not for South Africa only.

The Committee likewise admit that the Indian community are in acute economic distress accentuated by the White Labour policy now in vogue in the Union. Are the Government of India now in a position to join in a large inquiry into the conditions obtaining in North Borneo, New Guinea and other countries mentioned in the report? Is it possible for them to encourage and foster the large colonisation scheme for their nationals? Is public opinion likely to favour a novel project of this nature? Is the financial condition of the country such as to justify any considerable outlay in this direction? None of these vital questions can be answered in the affirmative. I cannot think that the Government of India is likely to take their part in the issue of a Joint Committee of Inquiry. If so, the inquiry and the resulting scheme could be undertaken only by the Union Government acting on their own.

If they decide to pursue the matter by themselves what should the Indian community do? It is a tremendous responsibility to give advice in hypothetical conditions. It must be remembered that when the Preliminary Committee that has just reported was first appointed, the South African Indian Congress gave its co-operation only because in decisive stages of the matter the Indian Government were also to take their full share. If, owing to the peculiar conjunction of circumstances in this country, our Government find themselves unable to fulfil their original undertaking, our countrymen there will be fully justified in completely revising their attitude. Above all, they must consider the nature of the colonisation scheme and the irreducible requirements thereof. These are adequate financial assistance to intending emigrants and the ability and willingness of their Government to look after them and their welfare in new lands which they colonise. The position is accepted in this report that the present Indian population is eighty per cent. colonial born. If the Union Government having the interests of this community at heart promote the scheme of colonisation abroad for them, they must be prepared not only to provide intending emigrants with initial capital but to watch their progress anxiously and step in at every stage to solve

their difficulties and relieve their sufferings by advice, exercise of diplomatic influence and other steps. Is it conceivable that the Union would take up this attitude of fatherly protection? If they were likely to do so in the least, they would not be anxious to get rid of them, and we should not have heard of this Committee or of its report. It does not seem to me to be probable that even if the Union Government seriously contemplated the scheme of colonisation, the Indian community would look upon it with any favour. In the result, the Union Government, baulked in this attempt, may fall back on their old policy, which has kept alive for so many years the feeling of animosity between the races. The two Governments will once more have to consult together and explore afresh whatever avenues there may be of reconciliation. The prospects are by no means bright.

Two circumstances, somewhat germane to the subject, may finally be mentioned, one favourable and the other unfavourable. Mr. Hofmeyr, the present Minister of the Interior in the Union Government, has given proof of courage and magnanimity in his treatment of the Indian question and his influence is likely to be exerted on the side of fair play. On the other hand, the present India Office, which seems to be tightening its hold on the Government of India, has not shown itself over-friendly to the Indian cause. We have not had time to forget that it has seriously proposed to deny in the new Constitution the right of retaliation to the Government of India when they find their nationals not well treated in other parts of the Empire."

Our Tamil and Hindi Columns

We regret to announce the suspension of our Tamil and Hindi columns for the time being. When we reintroduced these features we clearly stated that their existence was dependent upon the support received from our Tamil and Hindi friends. We have found, to our disappointment, however, that neither of these two sections have given the support that we expected. We are conscious of the fact that a very limited space was given to these two languages and the readers were not satisfied with it, that even that we were able to give at a considerable expense and inconvenience which we can no longer continue to do unless we get adequate support from our readers. We are however only suspending these columns for a time until we find ourselves in more favourable circumstances. It is our earnest desire not to keep our Tamil and Hindi readers very long without them. They may therefore expect to see them back in the very near future.

Fountain Of Wisdom

To consider others as lower than ourselves was a species of pride, which Patanjali called root of sin, and pride as before destruction.

The unapproachability in South Africa is the subtler and more the cloak of respectability. Once in India looks what it is and therefore it is a way less difficult perhaps to fight. —MAHATMA GANDHI

Cato-Manor School

Third Win In Thrift Prize

For the third year in succession the "Mahatma" Thrift Competition cup for Indian Schools was presented to the Cato Manor Indian School, Mayville, on Monday last by Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India who said that two of the great qualities of the Indians, whether in India or abroad, were thrift and industry, and he congratulated the scholars and masters and organisers on their achievement in this noble quality of thrift. The Kunwarani also spoke.

The Headmaster Mr. B. Barnabas, accepted the cup on behalf of his school. Thrift, he said, was so deep-rooted in the Indian that it had become second nature. There had not been much difficulty in inducing the children from poor homes to join the savings club, but a great deal of encouragement had been necessary among the children from the better homes.

Mr. O. K. Winterton, Inspector of Schools, urged that if the Indians would keep together and support the best people among them they would get everything they wanted in education. They must not separate into factions. One of the first things that had to be done was to put all teachers on an equal footing. The teachers came first and the erection of buildings could follow. "This school deserves all that it has won," he concluded.

Roads In Pretoria Asiatic Bazaar

To The Editor, INDIAN OPINION,

Sir,—During the last few months I have had terrible experiences of the roads in the Asiatic Bazaar. While driving motor vehicles, I have had about seven springs broken. Every road in the Asiatic Bazaar is really bad with big holes, stones etc., and is seldom cleared. The Municipality wants Indians to be clean and their houses and yards etc. kept clean, otherwise a notice is served very quickly.

I do not know whom to approach in this matter as there seem to be no interest taken by the Indian community of Pretoria.

A few years back there was a branch of the South African Indian Congress. The last I heard of the above branch was when an address was to be presented to H.R.H. Prince George. I may mention that when an address or a bouquet is to be given the leaders want to be in the limelight but when some spade work is to be done nobody is to be seen. I do not blame the City Council of Pretoria but I blame the Indian community for neglecting such things. It is not only the bad roads that I am complaining of but there are many other things which require the attention of our leaders. Not only I but any respectable person will agree with me that the roads are really bad. The only way to solve this problem is for the respectable citizens and ratepayers to combine and approach the City Council, who I assure will give the matter a favourable consideration.—"A RESPECTABLE CITIZEN AND RATEPAYER".

COLONIAL BORN AND SETTLERS INDIAN ASSOCIATION

NEWCASTLE BRANCH ENTERTAINS GOVERNOR-GENERAL

HIS EXCELLENCY IMPRESSED WITH FUNCTION

(From Our Newcastle Correspondent)

THE Newcastle branch of the Colonial Born and Settlers' Indian Association arranged an "At Home" on the 8th inst., in honour of the Governor-General, the Earl of Clarendon and Lady Clarendon. On arrival of their Excellencies at the Newcastle railway station, Mr. G. M. A. Vawda, the President of the Branch, was amongst others present on the platform.

At 4-15 p.m. His Excellency arrived at the City Hall, where he was received by Mr. G. M. A. Vawda. Amongst those present was the Mayor of Newcastle, the local Magistrate and other leading European citizens.

Mr. Vawda on behalf of the Colonial Born and Settlers' Indian Association, Newcastle Branch, and the Indian public of Newcastle and District, said, Your Excellency, His Worship the Mayor and gentlemen, I have very great pleasure in welcoming your Excellency into our midst on the occasion of your Excellency's first visit to Newcastle, and trust that it will not be the last.

I also thank your Excellency for having graciously consented to spare a few minutes of your valuable time with a section of His Imperial Majesty's loyal Indian subjects. Through your Excellency I wish to convey to His Majesty the King-Emperor our sincere loyalty to His Throne and person and pray that God will long spare His Imperial Majesty to reign over us. I trust that your Excellency will cherish happy memories of your brief stay in our midst.

I regret that it has not been convenient to have Her Excellency the Countess of Clarendon in our midst this afternoon but nevertheless I trust that Her Excellency's stay in Newcastle will be a pleasant one.

The age-old custom of paying respect to our guest is to garland them. It now gives me very great pleasure to garland your Excellency on behalf of the Indians of Newcastle.

As we wish to pay our respects to Her Excellency the Countess of Clarendon, I take the opportunity of handing a bouquet of flowers to His Worship the Magistrate of Newcastle to be presented to her Excellency on our behalf.

Mr. Vawda then presented the leading Indians to His Excellency.

A beautiful silver salver with suitable inscription and an address in vellum were then handed to the Mayor who was asked to present them to His Excellency on behalf of the Association.

Mr. A. M. Ephraim then spoke as follows:—

Mr. Chairman, Your Excellency, His Worship the Mayor and gentlemen.—On an auspicious occasion such as this, when it has pleased His Excellency the King-Emperor's representative in South Africa to meet the Indians of Newcastle, it gives me very great pleasure to say a few words. Here in this hall there is consummated the meeting of the East with the West, the meeting of Nobility with merchants, professionals, artisans and peasants. Here we have met His Excellency face to face. Never in the history of Newcastle has such a landmark been established. To-day no doubt is a red letter day in the annals of the history of the Indians of Newcastle as rightly stated by the chairman. Its memories will long be cherished by those of us present and by our children.

I take the opportunity of congratulating His Worship the Mayor of Newcastle for having made it possible in the Borough's programme for Indians to meet his Excellency on this happy occasion.

I wish to state for the information of His Excellency and as a compliment to the Mayor that in the Mayor and Town Council and the officials of the Borough of Newcastle, we have the fullest of confidence. They are sympathetic towards Indian aspirations and they by their impartiality and just and equitable dealing have earned the love and respect of all concerned. Mutual goodwill prevails between the Europeans and Indians in this borough and I trust that it will be fostered to a far greater degree in the future.

Owing to the late hour of this function it was thought inappropriate to have the children of St. Oswald's Government School here this afternoon; nevertheless, the headmaster and staff made it their duty to welcome their Excellencies at the entrance to the Town Gardens this morning.

On behalf of the Indian children of Newcastle I wish that His Excellency's stay in our midst will be a pleasant one.

I now thank you Mr. Chairman for having afforded me the opportunity of saying a few words at this unique gathering and to Your Excellency and others present for your patient hearing.

His Worship the Mayor also spoke.

Governor-General's Reply

His Excellency then delivered the following speech:—

"Mr. Vawda and members of the Newcastle branch of the Colonial Born and Settlers Indian Association, I thank you for your address and for the cordial welcome which you have extended to Her Excellency and myself on this our first visit to Newcastle. The importance of Newcastle as the centre of a large mining and agricultural district is well known to me, and I am glad that I have at last had an opportunity of visiting it and making the acquaintance of so many of its inhabitants.

As the King's representative in the Union of South Africa, I acknowledge, with appreciation, your assurances of loyalty to the Crown. I also note with much gratification the feelings which you have expressed, relative to South Africa, the land of your birth and adoption.

Her Excellency and I appreciate and value your expressions with regard to our duties and responsi-

bilities, and on behalf of us both I thank you once more for your cordial welcome."

His Excellency also stated that he highly appreciated the bouquet presented to Her Excellency through the Magistrate of Newcastle. He was also pleased to have personally met such a number of Indians from Newcastle and District.

250 guests were then treated to refreshments, the catering being carried out by the Plaza Hotel. The function terminated at 5-30 p.m. and was indeed an enjoyable one.

So-Called Scientific Criticism Of Orientals

BY DHIRENDRA NATH ROY, PH. D.;
Head of the Department of Philosophy,
University of the Philippines

(Reproduced from the "MODERN REVIEW")

Of the various characterisation which have been ascribed to the people of the Orient—many of of them designed to be on the form of criticism—the one that seems to be the most appropriate is the lack of what is known as the scientific spirit. But in view of the usually admitted fact that orientals are in general philosophically inclined, this may sound rather paradoxical, unless the term "scientific" is proved to connote something antithetical to philosophical. If the end of science is to become philosophy, it is obviously impossible to establish any antithesis between the two. But if science is regarded as an end in itself, there may be some such possibility, and the apparent paradox of the orientals being philosophical but unscientific may disappear.

Accepting the popular Spencerian meaning of science as partially unified knowledge, anyone may perceive its hypothetical nature from its own limitation. Scientific knowledge is rightly held as partially unified, because the collection of facts upon which knowledge is based can hardly be regarded as complete. Moreover, the facts that are thus collected give only a partial knowledge of them until they are studied in their relation to the whole reality. Each science builds its own little world of facts upon which it seeks to generalise. The truth of such a generalisation may be established by the facts of this little world, but when one considers that these facts bear richer and fuller meaning in their relation to the facts of the vast outside one invariably finds it difficult to accept it as really established. This is why science leads to philosophy and does not oppose it. But science may oppose philosophy when its little world is all it likes to recognise in testing the truth of its own generalisation. Philosophy certainly admits the great value of scientific studies, but it cannot understand science when the latter claims its decision to be final.

The scientific spirit as revealed in such an exorbitant claim is clearly unethical to any philosophical disposition. This spirit is found sometimes to go so far as to make itself positively hurtful to the real cause of science.

In the case of natural science such spirit, however may not be so readily perceived, inasmuch as its generalisation is based upon some facts of nature, and nature does not care as to what sort of opinion is passed upon it. Nature did not say any thing when Ptolemy upheld his generalisation about planets—the generalization of which had long been the gospel truth. It was equally unconcerned when Copernicus proved that generalization to be false. But did not that peculiar scientific spirit reveal itself in that astronomical generalisation which proclaimed its certainty and despotically sought to maintain that position?

In the case of a social or rather humanistic science the so-called scientific spirit may be clearly visible. This is because its generalisation affects men and men do not choose to be wholly indifferent to what is said about them. But science has an advantage peculiar to itself. It gives facts for its generalisation and facts are very powerful for immediate influence over one's decision. Few are prepared to see through the game. For, these facts are very often collected with a hidden purpose and manipulated in a manner so as to compel the generalization already intended. The quaint and fantastic race theories of some 'distinguished' anthropologists might have been "scientific", because based upon physical differences, viz., skull formation, skull content, facial bones, shape of the head, colour of the skin, hair, and eyes, etc., but these have served very little of the the real cause of science, inasmuch as physical characteristics are the most unreliable determinants of race divisions. On the other hand, when some person of that scientific spirit notices that these theories are merely convenient devices to flatter the theorists themselves and their kinsmen and to feed their national bigotry, he may try to uphold, with the same purpose, some counter-theory by means of equally scientific data. Of the many psychological theories of race qualities the one that is much talked of is the theory that maintains levels of race intelligence. Some races are generalized as superior in intelligence to some other on bases of intelligence-quotient and statistics. When a person affected by this theory finds that the generalisation invariably includes in the former group the theorist himself, he may become equally sensitive and try to prove the contrary, to his own advantage, in the same scientific manner. The sociological theories of cultural levels, progress, and civilisation have been upheld as scientific, while these may show to all reflective minds how each theorist has ingeniously collected facts to persuade others to feel his national egotism. While he recognizes some sort of natural divisions of mankind, he does not seem to feel shy of dogmatically upholding his own likes and dislikes as the sole criteria of other people's achievements and his own standard as the only measuring rod of all types of progress and civilisation. There are certain fundamental ethical principles which, on account of their intrinsic value, have universal application. These are the acknowledged criteria of high moral life. So the same scientific spirit is found to play its part in the famous generalisation about a whole people or race as morally depraved from some individual instances of failure to observe such principles. On the other hand, to please itself it may naively generalize about a people as highly moral from the instances of its individual

members observing these principles, to a certain extent, within their own little group.

The absurdity of such theories of generalisation does not seem to strike those for whom they have some pragmatic value. On the contrary, they may try their best to uphold them neglecting or even hiding all facts that may be advanced against such theories. Reason fails because their will is determined. Only persons of similar scientific spirit may make them listen to another story,—persons who may collect, in an equally zealous manner, another set of facts to justify a contrary theory. They may listen and be temporarily silent about their own pet theories, but they would not like to admit that their theories are wrong until and unless they have tried all possible means to disprove the contrary and found themselves unsuccessful. Evidently, what is passing at present for scientific spirit is that sentimental habit of generalisation upon [illegible] ... generalise and to generalise in a good many cases, with a hidden motive.

A little reflection upon the points described will show that science in this sense is a misnomer and the so-called habit of the spirit is positively dangerous if not criminal. No real scientific spirit can ever think of admitting in the laboratory the idols of Bacon.

(To Be Continued.)

SOUTH AFRICA

NEWSPAPER BRIEFS

St. Aidan's Hospital

The scheme to build new premises for the St. Aidan's Hospital, at a total cost for land and buildings of £6,650, has secured warm support, and although the full amount is not yet subscribed, there is every hope that it will be made up in its entirety and an early start made to erect the institution. Europeans, Indians and Coloured people alike are subscribing to this fine cause, to which such a splendid fillip was given by the gifts of £1,000 and £500 by an anonymous donor. The present position of the St. Aidan's Hospital building fund is that a total of £4,2[illegible] has been subscribed of which £350 has been paid out for the purchase of the site, leaving £3,351 in hand towards the estimated cost of building the structure, namely, £6,000. Thus a balance of £2,650 is required to complete the good work. The hon. treasurers are Messrs. Compton and Horne, the accountants, who may be seen or addressed at Colonial Mutual Life Buildings, West Street, Durban.

(A complete list of the donors will be published in our next issue.—Ed.)

Indian Market Hours

The market Committee of the Town Council at a meeting last week recommended that the Administrator be asked to sanction trading by Indian market grocery and dry produce stallholders on Saturday afternoons. Under the shop hours by-laws such stalls are now required to close at 1 p.m. on Saturdays, which, it is held, penalises the traders and inconveniences the public. The committee accordingly suggests that these stalls be permitted to remain open until 5 p.m. on Saturdays. This recommendation will come before the full council in the near future.

Natal Coal For Ceylon

The Durban Navigation Collieries, of Dannhauser, have been given a contract by the Ceylon Government Railways for the supply of coal during the next 12 months. The total amount involved is understood to be in the neighbourhood of 250,000 tons. The first consignment of coal for Ceylon under the new contract will, it is stated, probably leave Durban about Sept. 15.

Port Shepstone's First Mayor

Mr. Arthur Ellaimer E. Andreason is elected as the first Mayor and Mr. Ethell Henwood Deputy Mayor, of Port Shepstone which is a newly created borough.

New Indian Board On Rand

The first meeting of the new board representing the Indian community of the Witwatersrand was held last week the chairman of which is Mr. H. Kallenbach. The board will direct the affairs of the new Indian Welfare Society, whose object is to improve the conditions under which Indians live in Johannesburg and along the Reef.

Clinic For Asiatics In Germiston

In response to a request made by Mrs. Baxton on behalf of the Indian Women's Association started by the Kunwarani Lady Maharaj Singh in the Transvaal, the Germiston Town Council have set apart one day in the week for the exclusive use by Asiatic of the location clinic.

Benevolent Society For The Poor

With the object of forming a benevolent society for the welfare of the poor of the district a public meeting will be held at the Indian School Hall, Glenore, on Sunday, August 26, at 11 a.m. The meeting has been called by Mr. S. Bagwandeen, a well known social worker, and he appeals to all those in sympathy with the objects to attend this meeting. Mr. Bagwandeen will give an address on the question of our duty to the poor.

67 Applicants For Licensing Officer's Post

No fewer than 67 applications have been lodged with the Town Council for the post of Borough Licensing Officer, following the recent advertising of the vacancy. Of the applicants, 28 are Natal residents. The Natal applicants include two town clerks, one town treasurer, retired magistrates, and practising attorneys, solicitors, advocates and barristers. The post will carry a salary of £720 yearly, rising to a maximum of £900.

Union Trade Figures

Imports into the Union during July, 1934, amounted to £5,019,629, which is nearly £1,500,000

in value more than July of last year. Total imports during the seven months of the current calendar year amount to £35,419,685, whereas during the same period last year the figure was £25,791,033, nearly £10,600,000 less. Exports during the seven months amount to £39,483,091, which is approximately £2,000,000 less than during the same period last year.

Children's Railway Concessions

From September 1, all the children up to the age of seven years, accompanied by an adult, will be be able to travel by rail free. Children from 7 to 16 years will pay half price, whether of the ordinary fare or the excursion fare. School children, from 12 to 16 years, travelling to and from school, will pay half the excursion rates. The concessions are considerable, as previously only children up to the age of three years were permitted to travel free, while the half-price rate applied only to children from 3 to 12 years of age.

The Late Latiff Osmans Estate

Latiff Osman, an Indian landed proprietor of 20 Etna Lane, Durban who died recently, left property valued at £36,464. The will appoints his son, Tayob Latiff a passenger Indian, of Lydenburg, Transvaal, merchant, sole administrator of the estate and allots to him the whole of the remainder of the estate after the payment of comparatively small bequests. Two sisters of the the testator living in India are bequeathed 100 rupees each and his wife and his unmarried daughter, also in India, are left £5 a month each for life, with an additional £100 for the daughter as a marriage dowry. A daughter living in Durban and another in India, both married, are left £100 each and a widowed sister in India £15. Three Mosques in India are to receive £100 each. The will expressly directs that Osman Latiff Hamdany, a son in India, is to get nothing whatever.

Compound Barracks Entertainment

There was a variety entertainment held on Aug. 19 at the compound Barracks, Somerset Road before a fairly large gathering of Indians and Natives, and a few Europeans. The dances, physical culture displays, and Native and Indian bands were highly appreciated. Among those present were the Compound Manager, Mr. W. D. Hamilton, Mr. Law, and C. A. Pillai.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Babu Rajendra Prasad's Bereavement

Babu Rajendra Prasad is under a shadow of a sad bereavement, writes our Patna correspondent. Babu Mahendra Prasad, his elder brother, who was the head of the family and more than a father to him has passed away, all medical skill and attention unavailing. It was Mahendra Babu's co-operation in shouldering the burden of family affairs that made it possible for Rajendra Babu to dedicate himself entirely to national service. His demise, therefore, is not merely a personal bereavement of Rajendra Babu but loss to the entire Province of Bihar.

Mahatma Gandhi's Love For Frontier People

The Frontier Delegation led by Mr. Pir Bhuban Shs, President of the Frontier Congress Committee, waited on Mahatma Gandhi and discussed the situation on the North West Frontier for about an hour. The delegation conveyed the love and respect of the Frontier people for Mahatmaji, who also reciprocated in his feeling of love for the Frontier Pathans. Mahatma Gandhi expressed his desire to visit the Frontier Province and told the delegation: "I regard "Frontier Gandhi"—Abdul Gaffar Khan, as dear to my heart as Devidas." Finally Gandhiji conveyed his message of love to the Frontier people through them and said he could never forget them in his life and their particular difficulties and troubles were ever in his mind.

The Life Of Indian Peasants

"The most remarkable serenity and courage with which these people seem to take the tremendous calamity that has befallen them made the most profound impression on me and makes one feel the more strongly the desire to help them," said Dr. Pierre Ceresole, the Swiss Engineer, International Pacifist and the organiser of the International Volunteer Service Corps, on his return to Patna recently after a visit in the devasted parts in the district of Muzaffarpore in the course of a special interview to a representative of the *Searchlight*. Asked to give his impression of the life of the people he saw during his tour, he said, "It is something like a big blow on the head to bear of the farmer working for six pice a day. The question that arises uppermost in one's mind is, who is responsible for those good and nice people carrying on such a heavy burden in their lives. Mahatma Gandhi told us during his visit in Switzerland that they in Europe were not conscious of the fact that part of the standard of life in the West was supported by poor people of the East. I am not enough of an economist to know whether this is true or not, but it is painful to think that possibly we of the West are responsible for this state of affairs.

"Songs from Prison"

A volume of "Songs from Prison" by Mahatma Gandhi were published in London on June 26. The Mahatma's rough English version has been rendered in metrical form by Mr. J. S. Hoylands without the Indian names and symbolism. Mr. Gandhi is now also among the prison poets. But his "Songs from Prison" are no heart-cry from a prophet in captivity. The title is, in fact, a little misleading. They are just translations of ancient Indian religious Lyrics, writes "Peterborough" in the *Daily Telegraph* with which Mr. Gandhi occupied some of his time while in gaol at Poona in 1930. The poems themselves are dignified and simple.

My boat is very small
Heavily laden with stones

is a typical couplet. Any royalties they earn are to go to the Gandhi campaign for the untouchables.

Mahatma Gandhi Collects Fees from Doctors

Mahatma Gandhi probably holds the unique record of having collected fees from the doctors for examining him says a Lahore message. Soon after his arrival here, Lt.-Col. D. H. Rai and Dr. Sokri called on him to examine him. Gandhiji on meeting them, observed "I have caught the old doctors to-day. They must pay me something to examine me." The doctors paid. These "medical examination fees" will, of course, go to the Harijan Fund.

Subash's Counter-Blast

A London firm of publishers, it is stated, has secured a contract from Mr. Subhas Chandra Bose, who has undertaken to deliver the manuscript of a book on India early in the autumn in time for simultaneous publication with the report of the Joint Parliamentary Committee on India. The publishers are arranging for the issue of separate American, French and German editions of the book.

Social And Personal

The Administer of Natal, Mr. H. Gordon Watson, who is a patient in Gray's Hospital, Maritzburg, is making satisfactory progress.

—o—

Mr P. F. Elmenhil, Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, is in Durban on a week's visit.

—o—

The Kunwarani Lady Maharaj Singh, left Durban on a short visit to Pretoria. She is making the trip by 'plane and as this will be her first long flight in this country she is looking forward to the experience. She proposes to make her return flight early next week.

—o—

Pandit Mehta Jaimini, the Arya Samaj preacher who has been in our midst for the past few months has decided to leave for India on September 3 by S.S. Kenya.

Obituary

Late Mr. N. Letchman

The death occurred on Sunday 12th. August at 7th Commercial Rd., Fordsburg, Johannesburg of Mr. Nicodemus Latchman, known as V. L. Jack among the sporting public. A large number of people attended the funeral, which was officiated by Rev. B. L. E. Signamony, the priest in charge of the Indian Church. The late Mr. V. L. Jack was a keen sportsman, and his name will ever be remembered for the active part he took in sports, particularly rugby, soccer and cricket. He devoted his life in the interest of sports amongst the non-European community. He came to Transvaal as late as 1890 and took part in the passive resistance struggle in 1907 and 1913. Mr. Jack is survived by a widow, six children and a number of relatives.

The Late Mrs. Ramcharan Maharaj

Mrs. Ramchanan Maharaj a highly respected lady, mother of Mr Sewnath Maharaj, passed away at her residence Umhlali Drift, Verulam on Aug. 19 at the age of 65. She was cremated according to Hindu rites at the Hindu Crematorium grounds on Monday afternoon when over 200 members of the community were present to pay their last respects. She has left a son and a daughter, many grand-children and great-grand-children to mourn their loss. There were many wreaths, telegrams and letters of sympathy received by her son in their sad bereavement.

SPORTING NEWS

Last Sunday the Royals F.C. met the St. Anthonys F.C., of Durban, in a friendly match at Isipingo, which resulted in a win for the home team by six goals to three. The goal-scorers for the victors were Harry (3), S. Jack (2) and T. Subramany(1)

The Junior League Log

	P.	W.	L.	D.	F.	A.	Pts
Stella	8	5	0	1	24	4	11
Daffodils	6	3	0	2	16	3	8
Sydenham	6	2	2	2	9	18	6
Railways	6	2	3	1	9	18	5
Red Rovers	5	2	2	1	12	8	5
Pirates	6	1	4	1	1	16	3
Avondale	6	1	5	0	4	18	2

The Juvenile league has practically been completed Junction have a clear lead and are winners of the trophy. The log is as follows:—

	P.	W.	D.	L.	F.	A	Pt.
Junction	8	6	0	0	11	3	12
Railways	6	3	0	3	14	9	6
Sastri College	5	3	0	2	15	4	6
Bluebirds	5	2	1	3	11	11	5
Stella	6	1	2	3	9	19	4
Violets	6	1	1	4	14	16	3
Red Rovers	5	1	0	4	3	16	2

Friendly Soccer Match With Natives

A friendly soccer match will be played between the Maritzburg District Indians and a Maritzburg District Native's eleven, at the African Sports Ground, Edendale Road, at 3.p.m. to-morrow (Saturday). Mr. R. A. Moodley, the hon. president, of the Natal Indian Football Association, will officially perform the opening ceremony of the African Sports ground at 2. 30p.m.

All-India Soccer Tour-S.A.I.F.A. Has Surplus of £200

The All-India soccer tour, it is learned, will financially benefit the South African Indian football Association to the extent of about £200. The gate takings throughout had amounted to £3,150. After expenses have been met and a bonus paid of £20 to each of the players, with £30 to the captain and £40 to the manager, a comparatively small sum will be available to the local body. The figures given are only tentative. The final figures will be issued after the meeting of the South African Indian Football Association, which will be held shortly in Durban.

Bihar Relief Fund

Mrs. Joosa Jumaatuw £1-2-0

Colonial Born and Settlers' Indian Association

A mass meeting of Indian workers in the Garment and Textile Industries will be held in the Tamil Institute, Durban, at 3.30 p.m. on Saturday, 25th August 1934.

A. CHRISTOPHER,
President.
S. L. SINGH
D. S. CHETTY
A. HARIKISAN
Hon. Secretaries.

In The Magistrate's Court

For The District Of Durban Held at Durban (Province Of Natal)

Case No. 3042 1934.

Between:—ELIZABETH ANN BROOK in her capacity as Administratrix [illegible] to the Estate of the late MARK SIDNEY BROOK.—PLAINTIFF and JOOSAB ABDOOL KARIM HAJEE ADAM.—DEFENDANT.

CITATION

Addressed to Joosab Abdool Karim Adam.

TAKE NOTICE that a action issued from and now filed in this office you have been cited to cause appearance to be entered at this office within six (6) weeks after the date of publication hereof in an action wherein ELIZABETH ANN BROOK, claims:—

(a) Judgement in the sum of Eighty Four Pounds Three Shillings and Four Pence (£84 3. 4d.) due under Mortgage Bond No. 272/1932 dated the 1st April 1932.

(b) Interest on Eighty Four Pounds Three Shillings and four pence (£84. 3. 4d.) at Six (6) centum (6%) per annum from 1st. January, 1918 to the date of payment, such interest [illegible] the sum of £84. 3. 4d.

(c) An order declaring the property hypothecated under said Mortgage Bond, known as "[illegible]" situate at Lot 31 of [illegible] Park, Wentworth, also in the area of the Local Administration of the Health Board of Wentville, County of Durban, Natal, in extent Two Acres Thirty Perches (2 acres 30 perches) to be executable.

TAKE FURTHER NOTICE that you will [illegible] appear for the purposes of this Citation by appointing an attorney of the Court to act for you and who shall so act, or by causing to be entered with the Clerk of the Court an address in Durban for the service upon in this action of letters or [illegible] on you.

In Default of due appearance hereunder on your behalf the action may be proceeded with without further notice to you.

Dated at Durban this 10th day of August, 1934.

D. O. BOWKER
Clerk of the Court.

F. A. TIMMIS,
Plaintiff's Attorney,
32, Gardiner Street,
P. O. Box 2047, Durban.

Notice

The attention of all Indians concerned is drawn to the following: The Honourable the Minister of the Interior has promised to issue Condonation certificates to those Indians who entered the Transvaal illegally before 30th June 1914 and are in possession of Transvaal Registration Certificates issued prior to 30th June, 1914.

In this connection we beg to point out that the security enjoyed by holders of Registration Certificates who entered the Transvaal prior to 30th June 1914 has been rendered invalid by the Immigration Act of 1931 and such persons are liable to be dealt with by the Immigration Department.

On the representations of Congress supported by the Agent General for India the Honourable the Minister has offered to issue condonation certificates to all such persons who apply before **31st. August 1934.**

As the offer is only open until the 31st August 1934 it is requested that those desirous of obtaining condonation should immediately make application to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

The Honourable the Minister of the Interior has agreed to cancel the condonation Permits issued to the major sons of condonees and Congress requests all concerned to submit their condonation certificates for cancellation to the Principal Immigration Officer of the Province in which they are resident. As a result of the Rashid Ahmed case Indian children were debarred from entering the Union while the father acquired or remained his domicile and as a result those who reached the age of sixteen before the father acquired his domicile lost their right to enter the Union.

The Honourable the Minister of the Interior is agreeable to receive petitions from persons who lost their right of entry to the Union in such circumstances, and to deal sympathetically with cases where there were legitimate grounds of misunderstanding of the legal position. It must be clearly understood, however, that each case will be dealt on its merits. Congress requests the persons of such persons to forward their petitions to the Department of Immigration and Asiatic Affairs.

S. M. NANA.
D. M. NURBHAI.
Jt. Hon. Secretaries
Transvaal Indian Congress.

A. I. KAJEE,
S. R. NAIDOO
Jt. Hon. Secretaries
S. A. I. Congress.

To Correspondents

Correspondents are requested to kindly send their reports or matter intended for publication to reach here not later than Wednesday morning.

Manager 'Indian Opinion'

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

વૉલ્ક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૪ ઑગસ્ટ ૧૯૩૪ અંક ૩૪

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૩૬૯
આપણી પોતાની જરૂરીયાતો	(અગ્રલેખ)	..
કોલોનાઇઝેશન કમિશનનો રિપોર્ટ		૩૭૧
રજકણ		..
ટ્રાન્સવૉલમાં ચોપડાની આર્થ બાળાઓનું સ્વાગત		૩૭૪
ફ્રી ધો એન્ડ સે એસોસીએશન		..
કોના પાપે !	(વાર્તા)	૩૭૬
યુનીયનનું રાજપ્રકરણ		૩૭૮
સમાચાર સંગ્રહ		૩૭૯
ઈંગ્લેન્ડના તાજા સમાચાર		૩૮૭
અભિપ્રાયો		૩૮૮
ગીતા મંથન		૩૮૧

કોલોનાઇઝેશન રીપોર્ટ પર હોંક્ર સરકાર

હોંકની ધારા સભામાં મી. સી એસ. વોંગ આવરે સવાલ પુછ્યો હતો કે "સાઉથ આફ્રિકાની વિદેશ વસવાટને લગતી નવાયના રીપોર્ટના સબંધમાં સરકાર શું પગલાં લેવા ધારે છે?" મી. ગાજમાએ સરકાર વતિ જવાબ આપતાં જણાવ્યું કે હોંક સરકારે યુનીયન સરકારને જણાવી દીધેલ છે કે એ રીપોર્ટ પર હોંક સરકાર પોતાનો અભિપ્રાય સાઉથ આફ્રિકામાં તેમજ હોંકોંગમાં હોંકી મત પુરેપુરો જાણી લીધા બાદજ બહેર પડશે. હજુ સુધી તે રીપોર્ટની સામે સાઉથ આફ્રિકાના હોંકીઓના તરફથી જણાવામાં આવ્યો નથી. અને હેડીઓનો હોંકી મત હજુ જાણ બાદ સરકાર પોતા સમાની એગ્રીએરલ કમીટીની સાથે પણ તે સંબંધી મસલત કરશે. એટલે હોંક સરકારના નિર્ણયો યુનીયન સરકારને જણાવતાં હજુ કેટલોક વખત લાગશે.

ઇસ અને તેની સેન્ટર પાર્ટી

ગા ટ્રીસમાન ઇસ હજુ જીવતા જાગતા છે. તેઓ એવું સમજે છે કે મી. ઇસ હવે હોંકીઓ વિશે બોલવાનાજ નથી અને પોતાના રાજકારી પ્રચારકાર્યમાં હોંકીઓના નામનો ઉપયોગ કરવાના નાપાક તેઓ જુલાવામાં ૫. ગા. ૧૫ મી ઑગસ્ટના રોજ પાન ખાતે મસ્ત મોટી મીટીંગમાં મી. ઇસ કરી ગાજવા હતા અને તેઓ અને હોંકીઓને પોતાને રસ્તે રાખવા ચહે પોતાની સેન્ટર પાર્ટીની નીતી જાહેર કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું કે "બોઅરો માટે જીવવાનું સાધન રાજ્યે પુરું પાડવાનું છે અને યુરોપીયન વસ્તીને કોર્ટ ઑફ એક પણ બાળને દુખવા દેવો નહિ જોઇએ. કાળા ગોરાની મજુરી વચ્ચે ભેદ પાડવો જોઇએ અને મજુરી સિવાયના બીજા કામો યુરોપીયનોને જ આપવા જોઇએ. જેલ નદીયને હોદ્દર તરીકે રાખેલો હોમ રૂલ મોટર રાખવાની જ બંધી થવા જોઇએ. હોંકી બાપલા રાજેરોનો વેપાર ચુસી નહિ લેવા તેની આપણે કાળજી રાખવી જોઇએ. જ્યાં જ્યાં હોંકીઓ છે ત્યાં ગંદકી છે અને રોગો છે. હોંકીઓને ભોકસોમાં રાખવામાં કંઇ પણ અન્યાય જોતો નથી. સેન્ટર પાર્ટી એ જાહેર કરવાની ... અને ... તમને ... બીજી એક પાર્ટી કે સિદ્ધાંતમાં ગાબડાંરી નાંખે." આ આપણા આજ જાણ્યાજાતાના પ્રધાનના ઉદ્‌ગારો છે!

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૨૪ ઑગસ્ટ સન ૧૯૩૪

આપણી પોતાની જરૂરીયાતો

છેલ્લાં એક વર્ષ જેવા ખાસ કરીને દક્ષિણ આફ્રિકાની હોંકી કોમના અજવાસ પર મોટા ઘરાડા પડતા આવેલા છે. નાટાલમાં નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસે બે જાહેર જલસાઓ—એક પ્રીન્સ ઑફ વેલ્સના માનમાં અને બીજો નવા ગવર્નર—જનરલના માનમાં—કરી અને બીજા દેખાવો કરી પૈસા પર ઠીક દિવાસળી મુકી હોંકો ગોરાને કોમની ઉપરજ પડયો છે. તેમ જનો નાટાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ કે જે સાં આ. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસને બિહારના ભયંકર ધરતીકંપથી હોંક પર આવી પડેલી મદાન રાષ્ટ્રિય આફતની તરફ તો હજુ દૃષ્ટિ કરવા ના કે તેને માટે એક પૈ ઉપરાવવાની ફુરસદ પણ્યું નથી. આ કાર્યમાં ટ્રાંસવાલના હોંકી બાઇઓનો ફાળો અત્યંત પ્રશંસાપાત્ર છે. પારસી રુસ્તમજી દાદાભાઇ પાઉંડ ૫૦૦ ની અને ઉદ્‌દાનીસબર્ગના જાણીતા વેપારી મી. ઇ. ઇ. ગાંધી તરફથી ગોરકસાયેલી સભામાં પા. ૭૫૦ ની રકમ આઠ જનો બાકીની ગોળામાં ગોળી પા. ૧૫૦૦ નાં રકમનો મોટો

ભાગ ટ્રાંસવાલના હીંદી ભાઇઓ તરફથી ઉઘરાવવામાં આવ્યો છે. આ કાર્યમાં અપાયેલી રકમ અતિ સામાન્ય કાર્યમાંજ અપાયેલી છે અને તેની સામે કંઇ પણ પ્રસિદ્ધ કરવાનું હોય શકેજ નહિ.

તે ઉપરાંત ગોર યા બીજી સંસ્થાને માટે હાલમાં મોકલવાને હીંદુસ્તાનથી ફાળા ઉઘરાવનારાઓ સતત આવતા રહ્યા છે. એ ફાળાઓ મોટે ભાગે રેલવેપીડાના કાર્યને માટે અતા હોય છે અને આ દેશમાં આપના ભાઇઓ સ્વદેશથી આવનાર આપણા મંત્રીનું પ્રેમપુર્વક સન્માન કરતા રહ્યા છે અને તેઓની પ્રજામાં પોતાની ઇજ્જત પાંખી નાખતા રહ્યા છે. આ બાબતમાં એક વસ્તુ નોંધવા જેવી એ છે કે આજ સુધી સમુદ્ર પારથી આવેલા ભાઇઓ પોતાની સંસ્થા ભૂખે મરતી હોય છે તેથી નથી આવેલા પરંતુ મુક્ત રકમ ઉભી કરવાને આવેલા છે કે જેથી તેના વ્યાજમાંથી સંસ્થાનો નિભાવ થઇ શકે.

પણ ભીન્ન કુપદેશો આવતા રહ્યા છે કે જેઓ દુનીયાની મુસાફરી કરવાને અભિલાષી હોય તે દેશમાંથી નાણા મદદ મેળવવાની આશા રાખતા હોય છે.

આપણે કરવાનો ઠેકાણા આવતા આ આપણા બધા મીત્રોને આપણાથી ના તો એકદમ નજર પાડી શકાય જતાં "પહેલો ઘેર દીવો પછી દેર દીવો" એ કહેવત આપણે ભૂલી નહિ જવી જોઇએ.

આપણે જેઓ જન્મના અને વસવાટના આધારે આ દેશને આપણો કહીએ છીએ તેઓની શ આપણા ગરીબો અને આપણા બાળકો પ્રત્યેની કંઇ પણ ફરજ નથી? તેઓને માટે આપણે શું કર્યું છે? આપણી કોમ શ એટલી મોટી અને માલદાર નથી કે તે પોતાની રાષ્ટ્રિય સંસ્થાઓ ચલાવી શકે? આપણી બહારીયાતો પુરી પાડવા અને સંભાળવાને આપણે શું કામમાં સરકારને અથવા બીજી મીશનરીઓને પરવરા ઉપરજ રહેવાની જરૂર છે બારી? સ્વતંત્ર બનવાનો પ્રયત્ન પણ કરવા જેવું શું આપણામાં સ્વદેશાભિમાન નથી? અને જો ન હોય તો આપણને આ દેશને બારણા મજબુતમાં આવે અને આ દેશના નાગરીકો તરીકેના હક્કો ભોગવવાને નાલાયક મજબુતમાં આવે એ શું બરાબરી નહીં? આ પ્રશ્નો પ્રત્યેક બારણે જોને બહેર સંસ્થાએ પોતાને પુછવા ઘટે છે.

બહારથી આવતા ફોડાને આપણે જેટલે પૈસો આપીએ છીએ તે ઘરથી એટલું તો સ્પષ્ટ રીતે સમજ થાય છે જ કે આવી સ્થિતિને લાગે પળગે છે ત્યારે દરેકજ આપણે આપણી જરૂરીયાતોની સંભાળ સ્વતંત્રપણે રાખવાની સંપુર્ણ શક્તિ કરવીજ જોઇએ. અને તેમ કર્યા આપણી બીજી કોઇ પણ સંસ્થા નથી કે જેને આપણે આપણી રાષ્ટ્રિય સંસ્થા તરીકે ઓળખાવવાનું અભિમાન લઇ શકીએ!

કેળવણી અને તંદુરસ્તી એ બે કાંઇ પણ પ્રમાણમાન કામને માટે અત્યાવશ્યક વસ્તુઓ છે. પરંતુ આપણી કોમને બે જાતની બોટ છે. બીમારો જ્યારે મારા પડે છે ત્યારે ડોક્ટરોને પોતાને ઘેર બોલાવી શકે છે અને પોતાની સારવાર માટે નર્સોને રોકી શકે છે અથવા તો નર્સીંગ હોમમાં જઇ શકે છે. પરંતુ આપણા ગરીબ ભાઇઓ જે માંદા પડતા હશે અને તેમને સારવાર કરાવવા માટે તેઓને આપણે કેટલો ખ્યાલ કરીએ છીએ? તેઓને માટે આપણા તરફથી કોમ પણ જાતની સગવડના અભાવે આપણે તો સરકારે તેઓને માટે ઓફિશ્યલ અને કેટલા હોસ્પીટલોમાં કરી આપેલી સગવડને માટે સરકારનોજ આભાર માનવો રહ્યો. પરંતુ જેમની ચામડીના રંગ દુભાઈને કાળો હોય છે તેમને માટે તો એ જાને સ્વર્ગના કુવાનાં કેટલાય સમાન છે. અમારા સમજવામાં આવ્યું કેટલું છે કે હોસ્પીટલમાં કોઇ દર્દીઓ કાંઇ અત્યંત કેવાનીયત ભરી ચીજની બતાવાય છે અને કા. ઓન. એન્ડ સે. સોસાયટીએશનની ચળવળને પરિણામે કેટલોક સુધારો થયો છે.

એટલે બચે આપણે સેન્ટ એન્ડ્રુસ મીશનનોજ આંતરકરણથી આભાર માનવો રહ્યો કે જેની હોસ્પીટલ તે આપણે માટેની એક માત્ર હોસ્પીટલ છે કે જ્યાં આરી વર્તણુંકને લિધે આપણે પુર્ણ વિશ્વાસ રાખી શકીએ છીએ. આપણી પોતાની તરફથી અત્ર મહેનતના અભાવે અને સરકારી સંસ્થાઓ તરફની બેદરકારવાળી વર્તણુંક મનાવાથી આપણી તંદુરસ્તી અને આપણા કેળવણીને માટે તેમજ ક્ષણિક આક્રિકામ અને બીજા કારણોને તો અન્ય બાબતોમાં પણ આપણે તો 'બીસ્તી મીશનોનાજ' આ છીએ.[illegible] મીશનથી ને સેન્ટ એન્ડ્રુસ મીશન છે અને જેણે પોતાની હોસ્પીટલ મારફતે બજાવેલી અનુપમ સેવાઓની કદર કરતાં કંઇ આપણે ચુકીએ તો આપણે કૃતઘ્નતાની હદ ગણાય.

સેન્ટ એન્ડ્રુસ મીશને હીંદીઓ માટે પા. ૬૬૫૦ ના ખરચે એક નવી હોસ્પીટલ બાંધવાના પ્લાનો તયાર કરેલા છે અને તેના બાંધકામને માટે ફાળો થઇ રહેલો છે. એ ફાળામાં અત્યાર સુધીમાં પા. ૪,૨૦૦ ની રકમ આવી ગઇ છે અને બાકી પા. ૨,૪૫૦ ની રકમની હજુ જરૂર છે. મીશન પ્રત્યેની પોતાના ઉંડા આભારની લાગણીના પ્રમાણ પુરાવો હોંદી દોઢ રજા લાયેજ આપી શકે અને તે તેના ફાળામાં ઉદારતાથી મદદ આપે અને આપણેજ બોલી અત્રે ઉભેલ રાખીએ છીએ. પરંતુ એટલેથીજ આપણી ફરજ પુરી થતી નથી. આપણને સંતોષ તો ત્યારેજ થશે જેમાંથી અત્યારે આપણે આપણી પોતાની એક રાષ્ટ્રિય હોસ્પીટલ સ્થાપીએ અને તેની બારસ્થા હોંદીઓથીજ ચાલે અને એટલેજ બીજી પણ સંસ્થાઓ સ્થાપીએ કે જેને આપણે કેટલાક પણ ઓળખાતા રહેવા સિવાય આપણી પોતાની સંસ્થા તરીકે ઓળખાવી શકીએ. આ સ્વરાજ્યનું પ્રકરણ પતાવ્યું છે અને ત્યાં સુધી પ્રત્યેક હોંદી તેને માટે તૈયારી નહિ કરે ત્યાં સુધી તેનો દેશ આઝાદ થવાની તેનામાં આશાજ રાખી નહિ શકાય. જ્યાં સુધી આપણા પોતાનામાંજ રાષ્ટ્રિય ભાવના નથી આવી ત્યાં સુધી આંતરરાષ્ટ્રિયતાની વાતો કરવી એ ફક્ત ઢંગ છે.

આ ચર્ચા પરથી સ્વાભાવિક પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે મરહુમ આર. કે. ખાન જે પોતાના વસીયતનામામાં પા. ૪૦,૦૦૦ હોંદીઓ માટે હોસ્પીટલો માટે મુકી ગયા છે અને મા. એન્ડ્રુ રીચર નેજ કામને માટે પા. ૫૦૦૦ આપી ગયા છે તેની વ્યવસ્થા શું થઇ છે? એ બન્ને રકમો અપાયાને લાંબો સમય વીતી ગયો છે અને જેઓના હાથમાં તેનો કારભાર છે તેઓની પાસેથી કોમને જાણવાનો હક છે કે તેના સંબંધમાં શું કંઇ પણ થયું કે થવાનું હોય તો શું થવાનું હોય છે અને તેમાં કેમ વિલંબ થાય છે? કોમ હજુ સુધી કેમ નહીં જોવામાં

કૉલોનાઈઝેશન કમીટીનો રીપોર્ટ

શાસ્ત્રીજીના વિચારો

કૉલોનાઈઝેશન કમીટીના રીપોર્ટ ઉપર પોતાનો મત દર્શાવતાં ના. શાસ્ત્રીજીએ જણાવ્યું કે: એક વસ્તુ જેની સામાન્ય રીતે અવગણના થતી હોવાનો આપણે ખ્યાલ કમીટીએ ધ્યાનમાં રાખીને રીપોર્ટમાં જણાવી દીધેલી છે. તે એ કે તબદીલીને દેશોની તપાસ લઈ અને યુનિયન સરકારોએ અન્તેએ સાથે મળીને કરવાની છે અને તેને પરિણામે બન્ને કરી કરવા પણ યોગ્યના બન્ને દેશોમાંના દીદીઓના હાથમાં તક આવી જોઈએ. વધારે સ્પષ્ટ તેરી કહીએ તો ૧૯૩૨ની રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સે પારેલી યોજના બન્ને માટે હતી, નહિ કે માત્ર સાઉથ આફ્રિકાને માટેજ

પછી કમીશ્નરે સિદ્ધ કર્યું છે કે હિંદી લોક યુનિયનમાં દાસ થવી રહેલી ગોરી મજુરીની નીતીને લીધે અસલની આબાદ મરીજાતમા આવી પડી છે. યુ કોંદ સરકાર હવે નોવ યોરાવીમે, ન્યુ ઝીના અને રીપોર્ટમાં દર્શાવેલા અન્ય દેશોની સ્થિતિની બનતી મોટી તપાસમાં સામેલ થઇ શકશે ખરી? શું પોતાની રક્ષણતને માટે તેઓ મોટા ભાગ ઉપર વિદેશ વસવાટને પ્રતિબંધ આપી શકાય તેમ છે ખરો? શું કોકસન આવી એક નવિન ગે જનાને પસંદ કરશે ખરો? શું દેશની આર્થિક સ્થિતિ એવી છે ખરી કે જેથી આ હિસાબે તે મોટી રકમ ખર્ચ કરવી વાજબી ગણાય? આ બે કે ત્રણ સવાલોનો એકનો પણ જવાબ હકારમાં આપી શકાય તેમ નથી. નહિ સરકારે સંયુક્ત તપાસ કમીટીમા સામેલ થાય એટલે અને અંગ્રેજ સાથેનો નવો તે પર તપાસ અને તેમાંથી પરિણમનારી યોજના યુનિયન સરકારને પોતાનેજ માથે લેવી રહી.

જો પોતે જાતે તપાસ અગાઉ કરાવે તો દીપ કામે શું કરવું? આવા કલ્પનિક સ્થિતિમાં સલાહ આપવામા મોટી જોખમદારી રહેલી છે એટલું પણ કહી શકાય કોઇએ કે આ બાબતે કમીટીને જેનો રીપોર્ટ ખાસકરીજ મહત્વ પડેલો છે, તે પ્રશ્ન વિષયક ત્યારે સ. આ. ધનિકલાલ પોલિસ તેના સાથે સહકાર ગેરહાજરીજ રહ્યો હતો કે આ બાબતનો જવાબ ખરો નિર્ણય કરવાનો વખત આવશે ત્યારે હીંદ સરકાર પણ ત્યાં પોતાનો સંપૂર્ણ હાથો આપશે. અને આ દેશના અસાધારણ સંજોગોને લીધે આપણી સરકાર પોતાની મુળ કબુલાત બાબતને અમલમાં હોમ તો પછી સા આ. ગાં આપણા ભાઇઓ પણ પોતાની વફાદારી કરવે તો તે સંપૂર્ણપણે વાજબી ગણાશે. તેથી વિશેષ તેઓને કૉલોનાઇઝેશન સ્કીમ કેવી છે અને તેને માટે ઓછામાં ઓછી જરૂરિયાતો શું છે તેનો વિચાર કરવો પડશે અને તે તેમાં જવા ઇચ્છનાર સાહસીકો ને માટે પુરતી નાણા મદદ આપવાનો અને જે નવા દેશો તેઓ વસાવે તેમાં તેઓની અને તેઓનો સુખાકારીની દેખરેખ રાખવાની તેઓની સરકારની તૈયારી અને ખુશીનો આ રીપોર્ટમાં એટલું વિચારવામાં આવ્યું છે કે દાસનો હીંદી વસ્તી એવો દેશ એ દેશમાજ ગણવેલી છે. જો યુનિયન સરકારને એ ક્રમના લાભોની કાળજી દોમને તેઓને માટે વિદેશવસવાટની યોજના પડેલી દોય તો તેણે તેવા નવા દેશમાં જવા ઇચ્છનારાઓને રાહતાતો માટે નાણામદદ આપવી જોઇએ એટલુજ નહિ પરંતુ તેઓની પ્રગતિપર કાળજીપુર દેખરેખ રાખવી જોઇએ અને ડગલેને પગલે વચ્ચે પડીને સલાહથી, રાજદ્વારી પગલાં કે અન્ય રીતે તેઓની મુશ્કેલીઓ દુર કરવાને આ તેઓને રાહત આપવાને તત્પર રહેવું જોઇએ. આવું પિતા નરીકનું રક્ષણ આપનારી પવિત્ર યુનિયન સરકાર કરી શકશે કે માની શકાય અરે? કે એવી તેનામા શક્તિ જ નહિ હોત તો તેઓનો એ દેશમાંથી કાઢી મુકવાનોજ તે તમારા નહિ કર અને આપણે આ કમીટીનું કે તેના રીપોર્ટનું નામ પણ સાંભળ્યું નહિ હોત. કે યુનિયન સરકાર વિદેશ વસવાટની યોજનાનો ગંભીરપણે વિચાર કરે તેવા માટે તેણે ત્રણ ક્રમો ભરવા પડશે. આ પ્રમાણે વાતાવરણ કંઇ ઉજ્જવળ માલુમ પડતુ નથી.

અંતમાં આ વિષયને છાજે પાતાં, ગૌરવ અભિમાન અને ખાનદાનીના પ્રતિકુળ, એવા બે સંજોગો તરફ ધ્યાન ખેંચવું જોઇએ. હાલના યુનિયન સરકારના મુખ્ય પ્રધાન શ્રી. હોમમેયર હીંદી સવાલ પ્રત્યેની વલણમાં પોતાની દીનત અને ઉદારતા સિદ્ધ કરી આપેલી છે અને તેઓ પોતાની વગ ઇન્સાફના પક્ષમાં વપરાવવાનો સંકલ્પ રહે છે. બીજી તરફથી હાલની પ્રતિક્રિયા ઓફીસ જે હીંદના રાજદ્વારપરનો પોતાનો કાબુ મુકત કરતી જણાય છે તેણે હીંદી સવાલ તરફ બહુ સાવચેતી બતાવેલી નથી. નવાં બંધારણમાં તેણે હીંદ સરકારને ચાર્ટરવાદતના અન્ય ભાગોમાં વસતી પોતાની રક્ષણ તરફ જેવી જોઇએ તેવી સ્પષ્ટ બતાવવામાં આવે ત્યારે એવાજ પગલાં તે ભાગોની સામે લેવાનો હક નહિ આપવાનો ગંભીરપણે દરાય કરેલો છે એ વસ્તુ હજુ આપણે ભુલી જવા નથી.

રજકણ

બીજાના આપણી નાનો બહુમો એ અભિમાન છે તુલસીદાસ કહી ગયા છે કે અભિમાન બાપનુ મુળ છે, તે અભિમાન તો રાજા રાવણનુમે રહ્યું નથી.

ક્રમના રહ્યા વિના, અસત્ય કે કોમથી ગાંધ પણ લાભ કંઈક અને વધારેમાં ગયા

હીંદુ મુસલમાન, પારસી ક્રમાંક વચ્ચે જે ખરાજ છે તેનો કારણ બહારનો નથી પણ એમની વચ્ચે જે ઇર્ષ્યાનો ભાવ છે તેજ જવાબદાર છે એ છે ભાઇનો પોતાનો ભોગવી કોઇ જે એમની વચ્ચે ભેદ નથી એમ આપણે વિચાર ન કરીએ તો આપણે તેમને આપણામાં ભેળવાય, મિલાવ, ઇન નાશ બાર ન કોમ તો અલગતાવાદનો કરવત નથી.

નેટાલીસભર્ગમાં વડોદરાની આર્ય બાળાઓનું સ્વાગત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મંડિલ કંઠ, સુંદર વક્તૃત્વ અને શાંત સ્વાવલંબન-આ ગુણોનો ત્રિવેણી સંગમ વડોદરાની પ્રતિનિધીબહેનોમાં જોવામાં આવે છે અને તેનું દર્શન ગઈ નેટાલીસભર્ગમાં મેટલેન્ડ હૉલમાં ભરાયેલી એક જાહેર સભામાં થયું હતું.

હૉલ સભાના સમય પહેલાં ચિકાર ભરાઈ ગયો હતો. ત્યારે મેયર મિ. હેનરી રોબર્ટસ આવ્યા. અને તેની પાંચ આર્ય કન્યાઓની સેના સભાપીઠ પર ઊભી ત્યારે હૉલની અંદર બાહ્ય ભાગ જગ્યા રોકાઈ ગઈ હતી

મેયરે કુમારીઓનું સ્વાગત કર્યું અને સદ્‌ભાવનું નિવેદન કર્યું. સ્વાગત કમિટિના પ્રમુખ શ્રી મગનભાઈએ વિદ્યાલયની બાળાઓનો સત્કાર કરતાં કન્યા વિદ્યાલયની પ્રસ્તુત ચિત્ર આલેખ્યું અને કુલહારો અર્પણ કર્યા મેયર અને મેયરસને કુલહાર અર્પ ા હતા દાદુ. સેવા સમાજના ત્રિમુખ શ્રી રણછોડજી પારીદારે બધાબહેનો પીરસ્યા પેહેલી ૨૧ બાળાઓને હાથી કલગી, મેયર અને શ્રી આનંદપ્રિયજીના ગળામાં કુલહાર, અને બાળાઓ સાથે આવેલ ભાઈ, ચતુરભાઈ, મણીભાઈ અને મહાદેવ વિગેરેને અપાયેલ કુલગજરાથી વભાવવામાં આવ્યા હતા.

બાદ આવકારના બાષણો થયા પછી બાળાઓએ સભાની શરૂઆત મધુર સ્વરે હલકારેલ પ્રાર્થનાથી કરી. વચ્ચે બી. નાનજી માણીકલાલની પુત્રી સવિતા કુમારીએ કવિ દાઝોરનું બાલ્યનું ગીત મધુ અને દેહલીઝ બાળાઓએ અંગ્રેજી અને દાદુલાની મધ્ય બાષણો કર્યા.

કુમારી સેનાના આગેવાન પં. આનંદપ્રિયાકુએ સુંદર સત્કારનો હૃદયથી આભાર માન્યો અને દ. આ દરકામાં દાદીઓના પ્રેમનો દ્વેષ બેહદ નથી, મને સામાજીક સેવામાં રસ લેનાર વ્યક્તિઓ છે એ વસ્તુસ્થિતિની નોંધ લઈ દર્ષ પ્રદર્શિત કર્યો

શ્રી. પ્રોણુશંકર વૈદ્યએ મેયરનો આભાર માન્યો અને સુવર્ણ-નગરી ગણાતા નેટાલીસભર્ગ દાદીએ ન શૈક્ષણીકના દરવા બહેનો માટે પ્રગતિના શ્રીગણેશ માંડે એવી અભિલાષા પ્રદર્શિત કરી.

અંતેવાસી દેવકુભાઈ મિસ્ત્રીએ અતિથિઓનો આભાર માન્યો અને બાળા પ્રવાસનો લાભોનું હૃદયસ્પર્શ સંગ્રહણ

"જલગણ મન અભિનાયક જય હે ભારત ભાગ્ય વિધાતા" નું રાષ્ટ્રગીત બાળાઓએ સુંદર કંઠે ગાયું અને નેટાલીસભર્ગના દાદી પ્રતિષ્ઠાસની એક યાદગાર સભા બારે આનંદ અને સંતોષ વચ્ચે સમાપ્ત થઈ.

પ્રાર્થનાઓ અને બાષણો

વડોદરા કન્યા વિદ્યાલયની બાળાઓ પારીદાર હૉલમાં દરરોજ રાત્રે ૭-૮ સુધી પ્રાર્થના ભજન હોમ અને પ્રાસંગીક બાષણો કરે છે.

૧૪ ઓગસ્ટના પૂ. ગાંધીજીનો ઉપવાસ છોડવાનો દિન હતો. કુદરતી રીતેજ આ દિને બધી પ્રાર્થના એ વિશ્વવંદ્ય પુરૂષની સેવાઓ માટે હૃદયના ઊંડાણનો આભાર માનવા માટે અને તેમનું દીર્ઘાયુ ઇચ્છવા માટે પ્રેરિત બની હતી. આખું હિંદ અને ખરેખર કે વિદેશોમાં વસતા દાદી બનતા ગાંધીજીની સફળ ઉપવાસ-મુક્તિ માટે અભિમાન લે છે. અને રાજ-સંયમનની વાતો કરતાં બાળાઓ, શ્રમ-સરતની વેડાફોડ કરતાં, મનુષ્યનાશનાં સાધનો શોધતા અને આત્મબળને બદલે પંજ-બળનો આશરો લેનાં યુરોપને વિશ્વ-શાંતિ માટે ગાંધીજીના અહિંસાના સિદ્ધાંત તરફજ છેવટે વળવું પડશે એમ પં. આનંદપ્રિયજીએ પોતાના મનનીય બાષણદ્વારા જાહેર કર્યું હતું.

કુમારી વસંતાબેનાં બહેન લલિતા કુમારી અને બહેન સરસ્વતી કુમારીએ ભાવસાહાર બાષણ કરી મહાત્મા ગાંધીજીને પુષ્પાંજલી અર્પી હતી.

બાળાઓનો રાફડો

આ સભામાં રણછોડનું બાળબૃંદ એટલું બધું વધ્યું છે કે બાળાઓનો વરસાદ વરસે છે ડિસમ કંપનીએ તેઓના પ્રયોગોની દિશામાં ઉતારી છે. 'સ્ટાર' ના તંત્રીએ તેમના માનમાં ગેટ હોમ આપ્યો હતો અને પ્રતિદિન તેઓના સત્કારાર્થે નાના મોટા ગેળાવડા થાય છે.

કો. ઓ. અન્ડ એ. ઈ. એસોસીએશન

ન્યુકાસલની શાખાએ મજરનર-જનરલને આપેલો એડ્રેસ

ગઈ તા. ૮ મીએ ના ગવરનર જનરલ સોર્ડ મેકેનહન અને લેડી મેકેનહનને ન્યુકાસલની લીધેલી મુલાકાત વખતે ત્યાંના કોલેનીયલ મેનર્સ એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસી એશને ના. ગવરનર જનરલના માનમાં "ગેટ હોમ" આપ્યો હતો. ન્યુકાસલના રેટેપાયર નામદાર સત્કારપ્રસંગે હાજર થએલા આ એસોસી એશનના પ્રમુખ મી જી એમ. ઓ. વાલ્લા હતા ગેહડોગમાં મી વાલ્લાએ નામદાર ગવરનર-જનરલે પધારી કેટલાક ન્યુકાસલના દાદીઓને વખત આપવાની મહેરબાની કરી તે બદલ તેમનો આભાર માનનાર અને ના. ગવરનર હને દાદીઓની પધારી પ્રસંગોપાત્ત વિનંતિ કરનાર જાહેર કરી ના. ગવરનર-જનરલને મુંદર કુલનો હાર પહેરાવ્યો અને લે મેકેનહન અને હાજર વર્ગ બાકી રહેલ થી તેમને માટે એવા કુલનો નાશો પહોંચાડવા ન્યુકાસલના સેક્રેટરીને વિનંતિ કરી સાથે બાદ ચાંદીના થાળમાં કાશ્મીરી સુંદર માનપત્ર ના ગવરનર-જનરલને અર્પણ કરવા મેયરને વિનંતિ કરી. મી. એ એમ મેકેએ પણ બાષણ કર્યું હતું.

ગવરનર-જનરલનો જવાબ

ના. ગવરનર-જનરલે જવાબ વાળતાં જણાવ્યું કે "મી વાલ્લા અને કોલોનીયલ મેનર્સ એન્ડ સેટલર્સ ઈન્ડિઅન એસોસીએશનની ન્યુકાસલની શાખાના સભ્યો, આપની ન્યુકાસલની આ પહેલી મુલાકાત વખતે તમોએ મને આપેલાં માનપત્ર માટે અને અમારા કરતા પ્રેમભર્યો સત્કારને માટે તમારો આભારી છું. બાળો અને મેનીના મેયર મુખ્ય મયર તરીકે ન્યુકાસલની આમલ્યના હું સારી રીતે જાણું છું અને ઘણો ખુશી છું કે તેની મુલાકાત લેવાની અને તેના રહીશોને સાથે મીલાપ કરવાની છેવટે આ તક મળી રહ્યો છું. યુનીયનમાં ના. સોલેનશાહના પ્રતિનિધિ તરીકે તાજ પ્રત્યેની તમારી વફાદારીની બાતો હું પણ હર્ષ સાથે વિવકારું છું. અને સાથેજ આદિકર્ક [illegible] તમારો દેશ કરી દીધેલો [illegible] તમે કરાવેલી લાગણીઓ માટે પણ હું આભાર નોંધ કરું છું.

અમારી દરજ્જે અને જવાબદારીઓ વિષે તમોએ દર્શાવેલી લાગણીઓ માટે પણ તમારા આભારી થઈ અને તેને પણ ઘણી ગમતી ગણું છું અને તમોએ અમારા કરેલા સત્કારને માટે ફરી આભાર માનું છું.

બ્યુકાનલના મેજરટ્રસ્ટને હરને સેડ્રી પ્લેસનકને પહોંચાડવા માં આવેલા પુલના ઉપર માટે નામદારે આભાર માન્યો અને મ્યુનિસિપલ અને ડીસ્ટ્રીક્ટના દરદીઓની એટલી મોટી સંખ્યાની સાથે મીલાપ કરવા માટે આનંદ દર્શાવ્યો.

સૂપર બાદ બરોબર બેટમા મહેમાનોને ચા, પાણી આપવા મા આવ્યાં અને બહોજ આનંદી જલસો સાડા પાંચ વાગે બરખાસ્ત થયો.

કોના પાપે?
(લેખકઃ તરંગી)

(ગતાંકથી ચાલુ)

ઢીલ આતાની જાણમાં કંકુમ આંકડો કરી બા ળ દાબમા આપી પુત્રવત્ હિપરનું મુખ ચુમ્બી વિદાય આપી તેની આંખોમાં બે અશ્રુ બિંદુઓ હતા ખાસ ધોયેલાં કપડામાં સજ્જ કાનો બાળીને પગે પડી બહાર નીકળ્યો. દુ બાવેસ રાજકોટ સ્ટેશન પહોંચ્યા. સ્ટેશને ગાડી આવી કકો તો દીગમુઢ બની ગયો હતો બાજુ ઉભા અજાણ્યા બાવીની આગાહી પણ રહી હતી. મારે સીટી વગાડી અને ગાડી ચાલી. બન્ને બંધુઓનાં નેત્ર બબ્બા જનના નેત્રોમા આશુ સરીતા વહી. કાનાએ કકાને પ્રણામ કર્યા અને બાબી અને જુલકાને સંબોધવા કહ્યું ગાડી વેગમાં આવી સ્ટેશન બહાર નીકળી ગઇ. દ્રષ્ટિ મર્યાદાથી દૂર થઇ ત્યાં સુધી બંધુ ઓ સ્તબ્ધ બની એ બંધનમની પ્રાપ્તિ કરી તેમ રહ્યો

× × ×

રાજકોટથી મુબઇ સુધીના પ્રવાસ દરમ્યાન કાનો મુઢની જેમ બેસી રહ્યો હતો. જબ્બ નગરી મુબઇની કલ્પના કરતાં એ આગળ વધી રહ્યો હતો. બંધનના પ્રતાપે પુરા ચોવીસ કલાક બ મુબઇમાં પ્રવેશ્યો. મિત્ર ચુની અને તે આગળ પકડ્યા ઓફ બોજમાં ગયા. લાંબા રેટકાર બોજન પેટ ભરી જમ્યાં. બોજનના રસોડાજી પણ કાના સામે તાકી ન રહેતા કેતા હતા. ચપટીક ચોખા કેમ ચોડાક સમજ્યા ઘાળીનો ખોરાક બેના મુબઇના ગીળા કેમ શેઠીઆઓના ખોરાક તી સરખાગણીએ કાનાનો ખોરાક એમના દ્રષ્ટિ ન "બીમ આહાર હતો."

બે દિવસ કાનો અને મિત્ર રસ્તાઓમા બાજ્યા ગયન મુબ્બાત મહાલ્યો. બિજળીની રોશની, હોટલોની ચાનીઓની ન(ઇ) ગંધ સ્વેત સા ગમે એવાજ અન્ય કપડામાં સજ્જ, ચંપલ પાંડરી ઝકપટ ચહાપટ વાળી મુબઇની બાવરી જોઇ.

, ઠબગંગ ઠબુગંગ અવાજ કની હોડની ક્રમ ગાડી આવે અને એવાં કટલાય આકર્ષણોએ કાનાને પોતાની રમા દીધા. સાંજના એક જગ્યામાં આવેલ પોટરીમાં એ અને ચુની જોકર રહ્યા. રોજના રૂપીઆ બે લેખે! ગાડાના પૈડા જેવા રૂપીઆ બે લેખે! અમુક સુમારથી આટલું બધાની પેર જલ્દ, રાતિની સુદર કામ નગણી બાળા મારે પાણી ભરવા કરશે—કુ મદરજાની બધરા. ગધુ ૫.બે મને વિસ્ફારતા મનુષ્યો મારી કને શીર ગુકાળી દીગેરે સ્વપ્ન સૃષ્ટિમાં ન વિચરતા.

× × ×

સ્વેત કુંદ જેવી અજવાળી રાત્રિ હતી. શશિકર ન રજત વસ્ત્રો કિરણો પૃથ્વી પર પથરાય એને રૂપેરી બનાવી રહ્યા હતાં. રસ્તાની એકાદ કંગાળ બાજુમાં ગાંસડી રૂપીઆ સાનને બાકે એક નાની ઓરડી લાઇ એ બે જુવાનો સાથે રહેતા હતા.

"કમ! કાના આજના જલસામાં આવીશને?" મિત્રે કહ્યું

'કઈ જલસો તે વળી ભુંડ?"

"જલસા" શબ્દથી અજાણ કાનાએ પૂછ્યું કં....હા... મિત્રે હસત હસતાં કહ્યું સાચેજ કાનુ તું છોકરજ નથા ભાઇલું. "કેમ નહિ ચાલ મારી સાથે."

કાનાનું નેની પેરેલના કપડાંમાંતુ એક સરસે કપડાં પહેરવ્યાં ગાને બન્ને ઉપડ્યા જલસો ગજાવા.

× × ×

દુખા સારંગીના અવાજ સાથે મળી જતે સ્વર સંવાદોને હતો. સાથે તબલાં હાર્મોનિયમ આપી રહ્યાં હતાં.

"કેમ કાના આ છે જલસો." કાનાને પણ ઠીક લાગ્યું. બન્ને પ્રવેશ્યા. અંદર એમના જેવા પાંચક રસિયા બેઠા હતા.

એક બાજુ રેશમી પોશાકમાં, પાવડરના લેપકાથી મેળવેલ રંગિન ગૌરવ અને હાવભાવથી પ્રેક્ષકોને મન બે આકર્ષક હતા

ચુનીને તતાંજ બોને પુછ્યુ.

"આઠમા દિવસ કર્યા હતા તારે?"

બોના સહવાસના શોખીને ઉત્તર વાળ્યો:—

"કામમાં હતો." અને મોનરીએ પોતાનું બધે બિભત્સ સંગીત શરૂ કર્યું અગાઉના આવેલા પોકારોએ આવેલ હોર્ષ ઉડ્યા ગાનારીની ગાદી પર રૂપીઆનો ઢગ કરતા ગયા. નર્તકીએ વિશ્રામ ગીત ગાયું.

બધે બાકી રહ્યા ચુની અને કાનો. બધા ગયા પછી માલીકાએ પૂછ્યું: "આ કોણ છે?"

જવાબઃ મારો ભાઇબંધ

બિચારો કાનો તો મુબઇની પેરે શરમાતો હતો. બાલીકા મોટી હસી કાકીના એક બાજ ભરી તેણે રવહસ્તે ચુનીને આપ્યો. થોડુંક બોવા કાનાને પણ કહ્યું. કેમકે પીવાનું દરજ્જે એમ માની કાનાએ પિધું બાકીના વાતાવરણથી જરા ડરતો એ આનંદ અનુભવી રહ્યો હતો

"ઘણા વખત થયાં કઇ ગાજવું નથી; આજ તો કાંઈ સરસ 'ચીજ' સંભળાવ."

ચુનીના કહેવામાં આજ્ઞા હતી. એનું ગાન સુરાનોના ઉગર બોદવા બસ હતું. કાનો બાસ તો કસુજ જાણતો પણ તેમુનિના હાવ ભાવ અને કટાક્ષમાં પોતા પ્રત્યેનો પ્રેમ એનો જાણતો.

મોડી રાતે બન્ને ઘેર આવ્યા. સવારે કિનાંજ ચુનીએ પ્રશ્ન કર્યો: "કમ! કેમ કેસ કર્યો?" "મારે યાદ નથી કે." મુંબઇ નરી બાપાના શિખાઉ કાનાએ જવાબ આપ્યો. "પણ એવો કેસ કમ મહેનત વાળ ન કરાવે કિ" વેધક દ્રષ્ટિએ

ચુની બોલ્યો. "બારે?" "બધિલા જેમું નહિ બીજી વાર દાદની પ્યાલી આપવા આવી ત્યારે કસ કસતા બે કટકા આપ્યા તે!"

પ્રથમ વારના ઘરાક પાસે અમિત અનેક કાનાઓ ચુની તરફથી વારાંગનાને અપાયેલ રૂા. ૨૦ની નોટો જોયેલ નહિ.

"શું કલાક બે કલાકના આનંદનો ભાવ ૨૦ રૂપિયા! આ કરતાં તો આપણા ગામની રામલીલા સોંઘી: પૈસે બે પૈસે પતે."

અનુભવી કાનો ઉચ્ચર્યો.

જોના મને ગમાર જેવા કાના પ્રત્યે ચુની હસ્યો. (અપૂર્ણ)

યુનિયનનું રાજપ્રકરણ

અંગત દ્વેષનો અખાડો—ડો. મલાનની સલાહ બે ક્ષેત્રે—હોગનહીમર જેવાએ શું?—જોતી કેમ સુધરે? યુનિયન અને રહિત પ્રદેશો—દેશીઓને મુલકાત—ઓરાંગાદીક ટેન્યુર કમિશનનો રિપોર્ટ

દક્ષિણ આફ્રિકાનું વાતાવરણ

આ અઠવાડીયું રાજદ્વારી દૃષ્ટિએ ગાંત છે. કમિ ચીનગારીઓ નષ્ટા કરી, કે રા દ્વારી ધરતીકંપ નથી થયો. છુટી ઝવાળા ઝાપટો થયાં છે, પણ પ્રમાણમાં તે ગાંત વિચારણાવાળા છે. આનું કારણ જનરલ હર્ટઝોગ અને જનરલ સ્મટસે પક્ષોની સેળભેળતાના વિરોધીઓને આપેલો પરાજય પણ હોય.

દ. આફ્રિકા એટલે અંગત દ્વેષના અખાડાઓનું કોંડાંગણ યુનીસનમાં વર્તમાનપત્રને મુલાકાત આપતાં સેનેટર સ્મટે આ અત્ર રજુ કર્યું હતું અને જણાવ્યું હતું કે આ પણે દેશ ઉપર મોટા ધમકીરૂપ કુસંપજ છે. દ આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં કુસંપ એ અંગત વૈર અને ઝેરથી ભેદા થયો તોપ છે—તેણે, હોગનહીમર, બિનદ્વેષ સંબંધ કે સુફીયાદ કરતાં આ દેશને વધારે નુકસાન કર્યું છે.

ડો. મલાન અને યહુદીઓ

કેપટાઉનમાં ડો. મલાને ભાષણ કર્યું ત્યારે ૨૦ બે સ્ત્રીઓ હોલમાં દાખલ થઇ રહિત વાતાવરણ ઘડા કર્યું હતું. ડો. મલાને અમો કલાક ભાષણ કર્યું હશે ત્યાં આ યહુદી વિરોધીઓ પ્લેટફોર્મ તરફ ઉંચા હાથ સાથે અને 'હર્ઝલ' ના પોકારો સાથે ધસ્યા અને બાપણની પીઠ પર ભોમ તળાયે બેસી ગયા. મોટા અવરો માટે તેના સરદારે ક્ષમા માગી અને ડો. મલાને ભાષણ કરી રા કર્યું. ત્યારે 'હોગનહીમર' શબ્દ વપરાતો ત્યારે તેઓ વચ્ચે બોલી ઉઠતા. "જિનિક સંબંધ જેવ નહિ, યહુદી સંબંધ છે" જેવા પોકાર થયો, અને તે ટોળીએ તેને વધારેમાં "તું કમરપટી બોલે છે, 'યહુદી' કહેતાં તું જેમ બહારી શીખે તેમ પધારે સારૂ" જેવા બોલે ભાષણ આપ્યો. કેટલે ભાષણ પુરું થયું અને સવાલોની ઝડપાત થઇ. બે ટોળીએ સવાલોનો મારો ચાલ્યો. હોગનહીમર કાંઇ કેટલે ડો. મલાન જવાબ વાળ્યો કે 'હોગનહીમર જેવાએ દુનિયાનો સંગીત નાશવાદ. તેને કોઇ ધર્મ નથી, તેની કોઇ જન્મભુમિ નથી.' યહુદીઓ તમારા રાષ્ટ્રવાદી ધારણ કર્યા કે કેમ એ પ્રશ્નના જવાબમાં ડો. મલાને જણાવ્યું કે જો આમારા પક્ષના સિધ્ધાંતો તે સ્વીકારે તો ધારણ થઇ રહે આ પરથી મેદાન'ના સરદારે પોકાર કર્યો: હવે અમને અવસર પડી. યહુદીઓ અને રાષ્ટ્રવાદી પાર્ટી જોરની ઝેરબ છે ખબી ગયેલ સભા ઝેડી જાવા મંડ્યા.

જનરલ સ્મટસ અને ચેકુતો

ફ્રેસગાનની ખેતીવાડી પરિષદમાં જનરલ સ્મટસે દક્ષિણ આફ્રિકાની હજારી ખેતીપર કરાઇ ઝીકા કરતાં કહ્યું કે દક્ષિણ આફ્રિકા સોનાની ખાણોની દ્રષ્ટિએ પહેલે નંબરે છે, પણ ખેતીમાં તદન પછાત છે તેના માલને માટે પરદેશમાં બજાર નથી એ પરદેશ જાવે છે તેમાં બોટ ભાવ અને સરકારને સબસીડી આપવી પડે છે. આપણે બેકુતોને ઝોકસપોર્ટ સબસીડીઓ આપવાને બદલે એ પૈસો આપણી ખેતીને સમૃધ્ધ કરવા કે આમનો બેજારામાં વાપરવો જોઇએ.

પ્રોટેકટરેટોનું ભાવિ

યુનિયન સરકારને દ આફ્રિકાના પ્રોટેકટરેટો—બસુટુલેન્ડ, બેચુઆનાલેન્ડ અને સ્વાઝીલેન્ડ—ની સોપણી બાબતમાં બ્રિટિશ પાર્લામેંટરી કમિટી રિપોર્ટ પ્રગટ કરી બંધારણની કલમોને કામચલાઉ મુદા ગણ્યાં છે, અને જણાવ્યું છે કે આ પ્રોટેકટરેટો યુનિયનને સોપવામાં જે જે મત ભેદો છે, પણ દ. આફ્રિકા અને બ્રિટિશ સરકાર વચ્ચે સમાધાન થાય ત્યારે સોંપવા જોઇએ કમિશન છે, આ સોંપણી બ્રિટિશ પાર્લામેંટની મંજુરી મેળવ્યા બાદ અને ખુદ પ્રોટેકટરેટોની વસ્તીની સંમતિ બાદ ન થાય એવો અભિપ્રાય કરી છે. યુનિયન સરકારના કોઇ પક્ષ આતાં વક્તાના પ્રધાન મિ સ્ટટાફોર્ડ, આમ બધી, અભિપ્રાય કર્યો છે કે આ પ્રદેશો યુનિયનને સોંપવાનો સમય આવી પાકી ગયો છે અને યુનિયનને સોંપણીની મુકરર થયેલી શરતો પાળવા તૈયાર છે.

દેશીઓને મુલકાત

દેશીઓ હકક અમલ કરી કદેશા 'પાસ લો' ની કેટલાક આવકારદાયક ફેરફાર થયા છે, અને તેને દેશીઓ માટે કામ કરતા સમાજ સેવકોએ વધાવ્યા છે. તેની કૂમે અમુક વર્ગના દેશીઓને પાસ લેવાની જરૂર નહિ રહે સરકારની નોકરી કરનો કોમ દેશી પોલીસ કે પેસેન્જર, પોતાના મોટર લોક સાથે અવાર દેશી મોટર, મીકા, દેશીઓનાં મંડળોના અગ્રગણ્યો, પાદરીઓ, શિક્ષકો, સરકારી ખાતાના કારકુનો અને ખાસ આમંત્રણથી બાલા અને પ્રતિષ્ઠિત દેશીને પાસ લેવા ની જરૂરજ્યાત બળશે. કોમ પક્ષ દેશીને ઝોકસપોર્ટ કરવે કે નહિ તેની જોહનની સત્તા પ્રધાનને હાથ રહેશે. આ સુધારાથી નાતાલના ૧૮૮૪ના ૪૮ આ કાયદાના અમલને આંચ નહિ આવે.

આ વર્ષનું આઓરીયે રિપોર્ટ

ઓરાંગાદીક લેન્ડ ટેન્યુર કમિશનનો રિપોર્ટ બાણ વર્ષની આબરીમાં સરકાર પરે જોવા મંડ્યા છે.

આ કમિશન આગે બીજા બાર કમિશનો કામ કરી રહ્યાં છે તેમાં પ્રસિદ્ધ નાણા વહિવટ કમિશન—જે સમક્ષ હોદી મંડળોએ જુબાનીઓ આપેલી—તેનો રિપોર્ટ ૧૯૩૫ ની શરૂઆતમાં સરકાર પરશે.

પ્લાનડીમ્સ બેસ્ટરમેન કમિશન હજુ હમણાંજ વિખાયું છે અને તે આ અઠવાડીયેથી કામ શરૂ કરશે.

સમાચાર સંગ્રહ

નાઝાલની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીનો કોંગ્રેસે પક્ષ વિ. ૨૮ મતથી એવો અભિપ્રાય આપી છે કે નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીને સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટી સાથે જોડી દઈ એક સંયુક્ત પાર્ટી બનાવવી.

ફ્રાંસવાલના એડમીનીસ્ટ્રેટર મી. જેસ. પી. જેકર ફ્રાંસવાલના એસોસીએટેડ પ્રેસનાં પ્રતિનિધિ સમક્ષ બોલતાં બોલ્શેવીકોની અવદશા વધુ કારણો બતાવે છે: (૧) બોલ્શેવીઝમ સંબંધે અપુરતું શિક્ષણ (૨) પ્રજાતંત્રોમાં પરસ્પર સહકારની ખામી અને (૩) પ્રજાને વધારે દુઃખદ બનાવવાની બેપરવાઈ.

પ્રીટોરીયા રોટરી ક્લબ સમક્ષ બોલતાં મી. ગ્રોબ્લર કોન્ડો કહે છે કે મોબીલાઈઝ રહીયામાં બોલીવાડી સંબંધે જે જે ખર્ચાઓ થયા તેના અમલદારો યુનીયન સરકારે કરવા જોઈએ છે.

ઉપ્સાલામાં થોડે દિવસે એક કોકરીએ અજાણ્યા વેશમાં દુકાનમાં ઘાલ પાડી. માલીકને બોલાવા ગયો ત્યારે પકડાઈ અને માલ છોડી ભાગ જવા જતાં પોલીસ પણ થઈ ગઈ. (અજાણ્યો કે એક કોકરી માલ માટે પકડાવાની હોશત કરે!)

ઉપ્સાલાની રાજધાની લંડન શહેરના મધ્ય ભાગમાં એક મંત્રાલય ગોરોકારામ પ્રથા ભાગે બેસવા નહીને કીનારે બંધાવાનું છે જેમાં ૫૦ લાખ પાઉંડનો ખર્ચ થશે.

ઓસ્ટ્રેલીયાની સરકારે બેનેશાહરથી બનતાં સુધર ઓન 'પીસ મુવમેન્ટ' ઉપર આરોપ આવે જપ્તી નાખી છે. (હાય! કોકુરતાન તું કયારે એની સત્તા બતાવવા સમર્થ થઇશ?)

ઇટલીમાં સરકાર દ્વારા જે પ્રમાણે કામ ચાલી રહ્યું છે તેમાં ઇટલીના સરમુખત્યાર મુસોલાનીએ એવો હુકમ કર્યો છે કે જેથી ઇટલીના પ્રધાનમંડળે સુધા સામાન્ય લાવેના તરીકે પોતાની ફરજ બજાવવી પડે છે. (દુનીયાના દરેક દેશના પ્રધાન મંડળે લડાઇના મોરચે રહી કામકાજ ચલાવું જોઇએ તો તો લડાઈ થવાનો કાયમી અંત!)

અમેરીકાની લડાયક નાવોનો સંબંધે સર્વસત્તાધીકારી બનવાની મુરાદ બર લાવવા માટે બજારમાં ૨૪ 'બનવર,' ૪ 'કરસર,' ૧૪ 'ડીસ્ટ્રોયર..' અને ૬ 'સબમરીન' બાંધવા માટે ડેન્વરની અદાલત મંજુરી આપી છે.

ફ્રાંસમાં પોતાનું 'લીગેશન' રાખવા માટે યુનીયન સરકારે અપીલ અદાલત કરવા કાઢી દીધો છે.

જાપાનની સરકારે પણ સાઉથ આફ્રિકા અને ઇટલીની પેઠે પોતાનાં 'લીગેશન' સ્થાપવાનું નક્કી કર્યું છે. પણ જાપાને હીંદુસ્તાનના દિલ્હી શહેરમાં, અને પોર્ટુગીઝના બનાવ શહેરમાં 'કોન્સલ જનરલ' ની ઓફીસો કાઢવાનું અને કરાચી અને બદાસ શહેરોમાં 'કોન્સલ' ની ઓફીસો રાખવાનું ઠરાવ્યું છે.

મંત્રીમાં આવેલી "આઇનીલ બંધારણ" રેખે "માં સ્ટોવીયેટ રહીયાનો આમ છે તે ખરીદી લેવા માટે મંત્રીમાન્ય તરફથી જાપાન પાસેથી બનાવવું કર્યું તેમાં કંઈ સમજુતીપર આવી શકાયું નથી. કેટલે મંત્રીમાનના નામથી બોલાવેલા એ રકમને અર્બલ્ક રહીયા પાસેથી પડાવે એ સંભવ છે.

અમેરીકાનો ડો. વીલીયમ બીબે નામનો એક વિજ્ઞાનશાસ્ત્રી દરીઆની ૯૦૨૮ ફીટ ઉંડાઇમાં જમ્બ ઓક્સીજન કરી આવ્યો કે એટલા ઉંડાણમાં કયાં કયાં પ્રાણીઓ ફરે છે. કરી ન જોવેલી એવી રાક્ષસી માછલીઓ એણે જોઇ છે.

અમેરીકાના મીસીસીપી શહેરમાં ગોરા લોકોએ બુકાનીમાં પોતાની મુખ્યાકૃતી છુપાવી ૧૯૩૨ હબસી લોકોને બતાવવીમાં પકડી ગામ બહાર લઇ ઉંચા ઝાડ સાથે લટકાવ્યા છે, કારણ એ બતાવવામાં આવે છે કે એ હબસીઓએ એક ગોરાનું ખુન કરેલ કબુલ કરેલ કહેવામાં આવ્યું તેથી આનું નામ લીન્ચીંગ (Lynching) અમેરીકામાં પ્રચલીત છે.

નાઝાલના પ્રોવીન્સીયલ કાઉંસીલે એક કમીટી નીમી છે તે એવા તપાસ કરી કે દરેક મોટર કાર કેરવવા માટેસે ઇજાજત પીસો લિસન્સવવો) નહિ. જો ઇજાજત પીસો લિસન્સવવો પકડી તો નાઝાલના ઘોડી ગાડીઓ જે રહીસો કેરવે છે અને પોતાનું ગુજરાન ચલાવે છે તેમને એ ધંધો બંધ કરવો પડશે.

૧૯૩૬ ના સાલમાં યુનીયન સરકાર બાબા સાઉથ આફ્રિકાની વસ્તી ગણતરી કરવાનું ઠરાવ કરે છે. ૧૯૩૬ ગોરાનીજ નાકે પક્ષ નેટીવ મુદ્દા વસ્તી પણ્યારીમાં આવી જશે

એક ફ્રેંચ મોટર એકસ્પર્ટ મોટરના પાણીમાંથી પણ્યજ સસ્તું પેટ્રોલ બનાવી કાઢવાનું દાવો કર્યો છે તેનું યંત્ર તે બતાવે છે પણ તેના બેટ બસો પચાસ લાખ પાઉંડથી ઓછી કિંમતે બતાવવાનો નથી. ફ્રેંચ સરકારને જે કામનું પડેલું ઓપશન તેણે આપેલું છે અને ફ્રેંચ વોર ઓફીસ અને વિમાની પ્રધાનમંડળે તેના કારખાનાની મુલાકાત લીધી છે.

નાઝાલીયામા હીરાના બેનજ નીકળ્યા છે. પરિણામે બોકવાનું કામ વધ્યું છે. બાણીઆઓને આશે આશા બંધાઈ છે.

લંડનમા રેડીયો સેટનું સુંદર વેચાણ ચાલુ થયું છે. દક્ષિણ અમેરિકાથી ત્રણ લાખ પાઉંડનો ઓર્ડર મળ્યો છે વાયરલેસનું વારસીક પ્રદર્શન ભરાયું આશે ૧૫૦૦૦ માણસો હાજર થયેલા, તેમાં યુરોપ, અમેરીકા, જપાન અને હીંદના ખરીદનારાઓ પણ હતા.

ડોક્ટર-ગોબલ્સ જાપાન દેશમાં જર્મની પોતાની પુર્વની સત્તા પાછી મેળવશે એમ માને છે પણ હર હીટલર પોતાની આજની સત્તા જોઇએ એવો સંભવ નહિ હોવાથી ફ્રેંચ કે તેનો વંશજ જર્મનીનો રાજા કદી બને એવો સંભવ નથી.

યુનાઇટેડ્સે પોતાનાં પુસ્તકોમાં જંગલી વસ્તીવનારીઓનો એક સંગ્રહ પુરસ્કારે પ્રગટ કર્યો છે આવા પ્રકારનો સંગ્રહ આ પહેલો છે.

ગયા વર્ષમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં ૨૦૦ હબસીઓને છુપતા ભાણી દેવામાં આવ્યા હતા.

ફ્રાંસમાં પોલીસના બાણીઆઓએ હડતાળ પાડતાં ૨૦૦ બાણીઆને રોકવામાં આવ્યા છે. તેમાં ઓ તબ, ડોકટરોઓનોયે સમાવેશ થાય છે. તેઓની ગેરહાજરી બીજામણી વેચવામાં આવી હતી અને દરેક બાણીઆને ૨૦૦ ફ્રેન્ક અને મફત રેલ્વે ટિકિટ અપાયેલી.

મી. પી. જોહ્ન્સ્ટોક કમીશનર ફોર ઇમીગ્રેશન એન્ડ એશીયાટીક એફેર્સ એકટુઆવાદીઓને માટે ડરબન આવ્યા છે.

પોર્ટ એલીઝાબેથ જે કપે એક શહેર તરીકે જાહેર થયું છે તેના પહેલા મેયર તરીકે મી. આયર જેકમર ૪. એન્ડ્રીસન અને ડેપ્યુટી મેયર તરીકે મી. એડવર્ડ વીનયુક ચુંટાયા છે.

આર્ય સમાજના પ્રચારક પંડીત મહેતા જયમીની તા. ૭ સપ્ટેમ્બરના રોજ મોમ્બાસા તરફ જશે

વિવિધ વર્તમાન

ઇન્ડિઅન મારકેટના ઠરાવો

ડરબન ટાઉન કાઉન્સીલની માર્કેટસ કમીટીએ ઇન્ડિઅન માર્કેટમાં ગ્રોસરી અને ફ્રાઇ પ્રોડ્યુસ રાનીવારે પાંચ વાગ્યા પછી વેચવાની સ્ટોલહોલ્ડરોને પરવાનગી આપવા એકઝીક્યુટીવ્ઝને ભલામણ કરી છે. હોમ અફર્સને લગતા કામકાજ મુજબ તેઓએ શનીવારે બપોરે ૧ વાગે રહેલો બંધ કરવી પડે છે. જ્યારે સ્ટોલવાળાઓને તેમજ ખરીદનારાઓને અગવડ થાય એવું કામકાજ ચલાવાય છે. આથી માર્કેટસ કમીટીએ ઉપરની ભલામણ કરી છે.

લાયસેન્સીંગ ઓફીસરના હોદ્દા માટે ઉમેદવારી

ખરો લાયસેન્સીંગ ઓફીસરના હોદ્દા માટે ટાઉન કાઉન્સીલ સમક્ષ ૬૭ અરજીઓ આવી પડેલી છે. તેમાંની ૨૮ નાતાલના રહેવાસીની છે. નાતાલના અરજદારોમાં બે ટાઉન કલાર્ક, એક ટાઉન ટ્રેઝરર, રીટાયર્ડ મેજીસ્ટ્રેટો અને એટર્ની, કોલોનીસ્ટો, એડવોકેટો અને બારીસ્ટરો છે. એ હોદ્દાનો પગાર વાર્ષિક પા. ૭૨૦ નો છે અને વધુમાં વધુ પાઉંડ ૯૦૦ નો થાય છે.

અરબુમ ઝવેરી ઓસ્માનભાનની એસ્ટેટ

ડરબનના ઝવેરી ઓસ્માનભાન જે હુંડ મુકામપર જબ્બરજસ્તીન થયા છે લાયઝનબર્ગમાં તેમના બે પુત્ર તેમજ ઝવેરી છે તેમને પોતાની એસ્ટેટના એકઝીક્યુટરટ્રેઝર નીમી ગયા છે અને કેટલીક પરચુરણ રકમો બાદ જતા બાકી એસ્ટેટ તેમને આપી ગયા છે. હોંકુસ્તાનમાં રહેતી મરહુમની બે બેનોને કા. ૧૦૦—૧૦૦ અને પોતાનાં વિધવા અને કુંવારી દીકરીને માટે ઓનરેરીઅર માસિક પા. ૫ અને દીકરીને લગ્ન થયાને પગારાના પા. ૧૦૦ આપવા શરુ થયા છે અને ડરબનમાં રહેતી એક દીકરીને અને હોંકુસ્તાનમાં રહેતી બીજી પરણેલી દીકરીને માટે પા. ૧૦૦—૧૦૦ અને દાહમાં રહેતી એક વિધવા બેનને માટે પા. ૬૫ અપવાનું ઠર્યા ગયા છે અને દોંઢમાં વસ્તુ મરજીદોને પા. ૧૦૦—૧૦૦ આપી ગયા છે. મરહુમના એક દીકરા ઓસમાન ઝવેરી હાલ દાહમાં છે તેને એસ્ટેટમાંથી કોઈ વસ્તુ નહિ આપવાનું વસીયતનામા માં ખાસ લખી ગયા છે

નાતાલનો કોલસો સીલોન મારે

કેનડાઝિઅરની કરજન નેવીગેશન કોલીયરીઝને પીલોનની સરકારની રેલવે તરફથી આવતા બાર માસને માટે કોલસો પુરો પાડવાનો કન્ટ્રાક્ટ આપવામાં આવ્યો છે. કુલ બે લાખ પ૦ હજાર ટન કોલસો જવા પામી છે. પહેલું કનસાઈનમેન્ટ કરજનથી સપ્ટેમ્બર તા. ૧૫ મીના રવાના થવાનું છે.

વીરીનીગીંગ કુલના પ્રીન્સીપાલને બઢતીનું માન

વીરીનીગીંગ ગવર્નમેન્ટ ઇન્ડિઅન સ્કુલના પ્રીન્સીપાલ સૈયદ અહમદ સૈયદ મહમદ જેઓ હુંડ મુકામપર સ્વદેશે ગમન કરી ગયા છે તેમના માનમાં વીરીનીગીંગમાં જબ્બર જોરાવરો થયો હતો અને રીસેપ્શમેન્ટ પાર્ટી આપવામાં આવી હતી. મી. હાસમ મરમાલ્લ ચુનારાએ કુરઆને કરીમની તીલાવત કરીના બાદ ગવર્નમેન્ટ સ્કુલ કમીટીના ચેરમેન શેઠ મહમદ હસમ ગરદુ સાહેબે તેમજ હાજર પધારેલા મેમ્બરોએ સૈયદ સાહેબને વિદાયગીરીનું એક માનપત્ર અર્પણ કર્યું હતું. મી. પી. ડી. પીલ્લેએ અંગ્રેજીમાં વાંચી સંભળાવ્યું હતું. વીરીનીગીંગ મોસ્ક એન્ડ મદ્રેસાના ચેરમેન મી. કાં. આમ. અસવાત, સેક્રેટરી મી. એમ એ. ઓમર. મી. એમ સાલે, મી. કાજી રફીઉદ્દીન, મા. એમ. આમ. મસ્તુ, મી. મ મી. ચેમ્બીયા, મી. એમ. યુનારા, એસીસ્ટન્ટ સ્કુલ ટીચર મી. મુકર્તી, મી. ગુલામ હુસેન સાલુજી, સ્કુલ ઓફ ઓનર નરદથી મી. જીવુ નારણ, સ્કુલ સ્ટુડન્ટસ નરદથી મી. ઇસપ સુલેમાન કાકાબાબ, મુસા સુલેમાન સાલુજી, મરહમ કાજી ઉમર, ઉમર ગનીએ, પ્રસંગાનુસાર આપણે કર્યો હતાં. બાદ રીસેપ્શમેન્ટને ઇન્સાફ ઠંડા પેગાયરો બરખાસ્ત થયો હતો.

મુસ્લીમ લીંડ મંડળ

ગમ લા. ૧૨ મીએ મંડળની માસિક મીટીંગ મી. એસ. ટી. મજબરના પ્રમુખપદે મળી હતી. ડેલેગેટસ્ટાઉનથી આવેલા મી. ગજનફર મંડળમાં ફરી જોડાયા હતા. એ બદલ અભિનંદનો ઠરાવ મંડળ તરફથી કરવામાં આવ્યો હતો અને મહાત્મા ગાંધીજીના સાત દિવસના અપવાસ પ્રસંગે શાંતિથી પસાર કરે તે માટે મહાત્માજીને દીર્ઘાયુષ્ય ભરી પ્રાર્થના કરવા માં આવી હતી. બાદ આરતી કરી મીટીંગ બરખાસ્ત થઇ હતી.

જોહાનીસબર્ગમાં ઇન્ડિઅન વેલફેર સોસાયટી

જોહાનીસબર્ગ અને રીફમાં વસતા હીંદીઓની સ્થિતિ સુધારવાના હેતુથી એક ઇન્ડિઅન વેલફેર સોસાયટી નામક છે જેની બોર્ડના પ્રમુખ મી. એચ. કલેનબોક થયા છે.

પુનીયનના વેપારના આંકડા

જુલાઇ ૧૯૩૪ માં પુનીયનમાં પા. ૫૬,૧૮,૬૨૯ નો માલ આયાત થયો હતો જે ગત વર્ષના જુલાઇ માસના કરતાં પા. ૧૧,૦૦,૦૦૦ વધારે હતો. ચાલુ વર્ષના સાત માસમાં પા. ૩,૬૪,૧૮,૬૮૫ નો માલ આયાત થયો હતો જ્યારે ગત વર્ષમાં તેટલીજ મુદતમા પા. ૨,૫૩,૬૧,૦૩૩ જેટલે જગાનજ પા. ૧,૦૬,૦૦,૦૦૦ નો ઓછો આયાત થયો હતો. સાત માસમા પા. ૩,૬૪,૧૮,૦૦૧ નો માલ નિકાસ થયો હતો જ્યારે કે ગત વર્ષની તેટલીજ મુદતના કરતાં બે લાખ પાઉંડનો માલ ઓછો નિકાસ થયો હતો.

અફઘાનની સ્વતંત્રતાની ૧૬ મી સરજમંઠ ઉજવવા

ડોક્ટર દીવેટ, મીસ્ટર ગુરકેસ્તાન, રસીયન તુરકસ્તાન અને અન્ય એશીયાવાસીઓ હજરો હોદ્દા ભ્રુસામાં એકત્ર થયા છે. રાજા અમીરશાહે ઉદ્યોગનું પ્રદર્શન ખુલ્લું મુકયું હતું જેમાં મુખ્ય આકર્ષક વસ્તુ અફઘાનીસ્તાનનો એક સાથી ૨૬ માણસ લાંબા પુલ છે જે ૨૮૦ વર્ષોથી વપરાતો હોવાનો દાવો થાય છે, તે બરફના પ્રમણમાં રહે છે અને સારી તંદુરસ્તી અને આખ સારી હોવાને લીધે તેને નવ સંતાનો છે એમનો સાત જીવે છે.

ઝીટનની નવી રાક્ષસી ફ્રીજર—ખીટનની કેનડાર સાધનની ના. ૫૩૪ ની એક રાક્ષસી કદની ફ્રીજરેટર મહારાણી તરફથી નામકરણ સંસ્કાર થયા બાદ સપ્ટેમ્બર તા. ૨૧ મીએ સમુદ્રમાં ઉતારવામા આવશે. તેમાં એક ખાખ કારીગરો આવતા ૧૮ માસ સુધી કામ કરશે. નવ હજાર ટેકની ઓમનીબસો રહી શકે તેની ઉપર મોટા રેલવે એંજીનો બાકી રાખ એટલું તે ફ્રીજરના એકજ ખોરડાના ગોરડાનું કદ છે. ચાલવા અને રમવાને માટે બે એકર જેટલી તેની કેક છે. ઉપરાંત રસોયણ, ડ્રાઈવર, કેમન વિગેરે

સ્નાન ગારો છે. તેમાં કમ્પત રાખવા, બોન્સીંગને માટે રીંગ મનિમાને માટે નાટકશાળા અને બાકી રહેતો દુકાનોવા બરેલો છે. આ રીતે આ સ્ટીમરને એક તરતું નગર બનાવવામાં આવી છે. ઉતારુઓ પોતાની મોટરો સાથે સ્ટીમરપર ચઢી શકશે અને ત્યાં મરાજમાં મુખ્ય એટલાન્ટીક મહાસાગરની પેસેપર પાછા મોટરમાં બેસી ઉતરી જઇ શકશે. તેની અંદરની બીજાણાની જરૂરીનું પંત્ર આખરન ચાહેરને બની પુરી પાડી રહે તેટલું વિશાળ છે અને તમારી બીકાસો સખી પહોંચે તેટલા તેમાં તારો વધારેલા છે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

સરહદના લોકો તરફ મહાત્માજીનો પ્રેમ

સરહદની પ્રાંતિક કોંગ્રેસ કમીટીના પ્રમુખ પર ગાદનશાહી સરકારી તરફ સરહદના લોકોનાં એક પ્રતિનિધિમંડળે ગાંધીજીની મુલાકાત લઈ સરહદ પ્રાંતોની સ્થિતિની એક રજુઆત કરી હતી. પ્રતિનિધિમંડળે સરહદના લોકો તરફનો ગાંધીજીનો ઉંડા પ્રેમની સામગ્રી પાઠવી હતી. તેના જવાબમાં ગાંધીજીએ પત્ર સરહદના પઠાણો માટે ઉંડો પ્રેમ દર્શાવ્યો અને જણાવ્યું કે સરહદ પ્રાંતોની મુલાકાત લેવાની મારી પણ ઇચ્છા છે અને સરહદના લોકો પ્રત્યે મારા હૃદયમાં જે પ્રેમ ભર્યો છે તે મારા પુત્ર દેવદાસના જન્મસમય મારું

પોર્ટ ઍલીઝાબેથમાં અવસાન

પોર્ટ ઍલીઝાબેથ ના અમારા ખબરપત્રી લખી જણાવે છે કે અત્રે બેએક દિવસની બીમારી બાદ કેશવજીનું અવસાન થયું છે. તા. ૨૭ ઑગસ્ટના બાદ સુખા ખરગ મરચંદ જે જેસ. ૬ મરચંદના નામથી ઓળખાતા હતા તે પાંચ બાળકોને નિરાધાર મુકી પરલોકવાસી થયા છે. આજ બાદ નવ દિવસ પછી તા. ૧૫ ઑગસ્ટના બનીવારના રોજ પોર્ટ ઍલીઝાબેથના બહોળા મેસર્સ લધુ ધરશી ની પેઢીના માલીક બાબુ નારણ લધુ જે મોટા દિવસ ઉપરજ સ્વદેશથી પુનરાગમન કરી આવ્યા હતા અને અત્રેના બુનાગો બુના રહીશ હતા તેમનું અકાળ અવસાન થયું છે. પોતાની જ્ઞાતિની ઉન્નતિને માટે ની સ્વર્ગસ્થની બક્ષાને પરિણામે પા. ૧૬૦૦ ને ખર્ચે શ્રી. ગોરજી દોલ્ત બધાગો હતો અને એ મીલકતના તે મુખ્ય ટ્રસ્ટી હતા. ગુજરાતી બાળકોને શિક્ષણ આપવાને મોટે ભરસે દાદુરાનથી શિક્ષક બોલાવવામાં પણ તેમજોજ મોટી મહેનત ઉઠાવી હતી. સ્વર્ગસ્થની તાર ઍલીઝાબેથમાં દીકરીઓને માટે એક રમઝાનજુગા બાંધવાની પણ તીવ્ર ઇચ્છા હતી અને તેને માટે પોતાના મીત્ર શ્રી નરોત્તમભાઇને હાથે પોતે એક નીસરણીનું દીકરી રમાડાવ ઇવા મયા હતા અને લાંબો આવી આ કામ તુરતજ પુરૂ કરવાની અમલની મીત્રોમાં ચર્ચા કરી રહ્યા હતા. એ કાર્ય હવે મેસર્સ શ્રીકમદાસ બધરોની પેઢીના માલેક શ્રીયુત રામચંદ્ર નરદ્વારી હાથમાં સોંપામાં આવ્યુ છે. તેને માટે મોટો ફાળો ભરેલ છે અને કુંક મુદતમાં કામ શરૂ થઇ જશે.

સ્વર્ગસ્થને અંતિમ પુષ્પાંજલી આપનારાઓમાં નીચેના બાકીઓ હતા: સ્વજ્ઞ મોરારજી, શ્રીકમદાસ બધરો, બીજા ભાંધર, લધુ નાગર, નાના કારા (જુહનસ્બર્ગ), રામજી લધુ ગોવીંદ જીના, કાકાબાબ પ્રભુદાસ, બીજા કુવર, અમથા જોવન, કુલ્લ રપા, બાબુ દાદુ, કાકા જીના, મકનજી ગોવીંદ, તુલસી બધરો, પી. બી. અમલી, કુલ્લ કુવર, કુલ્લ કસાબ, કાકા ખુશાલ, બાબુ લધુ, લક્ષ્મીબાબ મણ્યર (જુહનસ્બર્ગ).

મરહુમના આત્માને શાંતિ માટે આર્ય વિધિ અનુસાર દશનક્રીયા શ્રી. પ્રભુભાઇ બાબજીના હાથથી કરવામાં આવી હતી. જે વખતે જુહનસ્બર્ગથી તેમના આર્ય બાંધવ-ભાઇઓ તથા વિધવા બાઇ બહારગામથી આમંત્રણ આપવાથી મોટી સંખ્યામાં બાકીઓ અને અત્રેના આવ્યા હતા તેમના પુણ્યાત્મા તેમના સ્નેહી તેમજ મીત્ર વર્ગે ધમુદ્રા રકમ ભેગી કરી હતી. સ્વર્ગસ્થના આત્માને પ્રભુ શાંતિ આપો.

સ્વર્ગસ્થના બાકી રાખેલ બાકી નાના સ્નેહી કાકાબાબ પ્રભુદાસ સ્વર્ગસ્થની અંતિમ ક્રીયા વખતે પધારેલા બાકીઓનો આ પત્રદ્વારા અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

સુરત હિંદુ ઍસોસીએશન

જનરલ મીટીંગ

શ્રી સુરત હીંદુ ઍસોસીએશનનાં સર્વે મેમ્બરોને ખબર આપવામાં આવે છે કે ઍસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૨૬ ૮ ૩૪ નાં બપોરે ચાર વાગ્યે ઍસોસીએશનનાં હોલમાં બળશે. તો તે વખતે હાજર રહેવા અહેરબાની કરશો.

કાર્ય **કુલ્લ બોર્ડની મીઆદ.**—પરમકૃપાક.

ઈ. કે. પટેલ,
સે. મુ. હિ. એ.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

Because what you get on this label is the only kind of Oxford Blue you must be satisfied with. We guarantee that Oxford Blue is the best and most economical

KEATING'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપુર્વક જોશો.

પાકેટ ખાતે તમે કીલ્લાનો ઑકસફર્ડ બ્લુ લેવા જાઓ ત્યારે બધે ખાત્રો કરીને તમને ઑકસ્ફર્ડ બ્લુ બાબતમાં કોઇ બાબતથી છેતરાવું નહી પડે.

કીટીંગ્સ
ઑકસફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

જીનને ઑકસફર્ડ બ્લુ રાખવાથી ગ્રાહકો અને તેમ બ્લુ બાબતો બરાબર સમજી શકે છે એટલે ઑકસફર્ડ બ્લુ વેચવાથી ગ્રાહકોને સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદશે.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી	દાદુ	મુસલમાન	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪	૧૮૫૬	૧૩૫૩	૧૩૦૩		
	ઑગષ્ટ	શ્રાવણ	જ. અ	શહે.	ક. મી.	ક. મી.
				મહી		
સુ	૨૭	સુદિ ૧૫	૧૩	૨૨	૬–૨૨	૫–૨૧
સો	૨૫	વદિ ૧	૧૪	૨૩	૬–૨૩	૫–૨૧
મં	૨૬	,, ૨	૧૫	૨૪	૬–૨૪	૫ ૩૮
બુ	૨૯	,, ૩	૧૬	૨૫	૬–૨૫	૫–૩૬
ગુ	૨૮	,, ૪	૧૭	૨૬	૬–૨૬	૫–૩૫
શુ	૨૯	,, ૫	૧૮	૨૭	૬–૨૭	૫ ૩૪
શ	૩૦	,, ૬	૧૯	૨૮	૬–૨૮	૫–૩૩

ચર્ચાપત્રો

"ત્રણ કાળે ચક્ર"

મહેરબાન ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના અધિપતિ, જોગ

સાહેબ,—હીંદીઓના હસ્તિત્વ આફ્રિકાના વાતાવરણમાં ત્રણ કાળ ચક્ર જે આંખ સામે ઉભાં છે એમાંથી જયવાને બેજ પણ હીંદી આગેવાન નીકળતો

(૧) લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ, (૨) કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ અને (૩) હીંદી માત્ર પ્રત્યેનો અહીંની પ્રજાનો ઉકળતો રંગદ્વેષ.

રંગદ્વેષને તો હીંદી પ્રજા વર્ષો વર્ષ ખમી ખાતી ગઇ છે રંગદ્વેષની વાતો કરનારની તો હીંદીઓને જરા પણ અસર થતી નથી એનું મુખ્ય કારણ હીંદીઓની રહેણીકરણીમાં આભાજ પાયાન થઇ ગયું છે આપણી પ્રત્યે વપરાતાં 'કુલી,' 'સામી' વિગેરે ઉપનામોની આપણા બાહોશ પહેલાં વડવાને જરા અસર નથી

મનુષ્ય માત્ર સામાન્ય દૃષ્ટિથી બારીક તપાસ કરશે તો હાવા જેવું દેખાઈ આવશે કે 'કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ' એટલે હીંદીઓને આ દેશમાંથી નાબુદ કરવાનું "યંત્ર." એ યંત્ર પ્રયોગમાં મુકાયું છે એનો મહત્વનો યંત્રી તે "લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ" કોલોનાઇઝેશન યંત્રને વેગથી ચલાવવામાં આ મહત્વનો યંત્રી મુખ્ય ભાગ ભજવશે.

કોલોનાઇઝેશન સ્કીમ નાટાલ પ્રાંતને મોટા પ્રમાણમાં લાગુ પડે છે એ વાત પ્રત્યેક હીંદી કબુલ કરી શકશે. તેની સામે ટ્રાંસવાલને ઘણુ લાગતું વળગતું નથી એમ ટ્રાંસવાલનો હીંદી રંગે માને.

ધંધા રોજગારથી બેકાર બનેલો હીંદી જરૂર કોલોનાઇઝેશનનો ઝપાટો બોલા સલ્તાનોના લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટનો અમલ થતાં ટ્રાંસવાલના એસી ટકા વેપારી વર્ગ વેપારી મટી જશે અને વીસ ટકા મજુર વર્ગ એના સાથી બનશે હીંદી વેપારીજ ન રહે તો બીજી બાબતો નકામજ બેકાર બનશે. કોલોનાઇઝેશનને ખાંડે બેસવા હીંદી માત્ર બાકી. અને ધાયા એટલા 'નવો જન્મ' જુના અવતારમાં એકડે એકથી શિખતાં સિખતાં લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ અને કોલોનાઇઝેશનની પરિક્ષામાં બેસતાં આપણે આજે 'ગ્રેજ્યુ. પી.' થયા (એમ. પી. એટલે મરજી પધારી) નવી દુનિયામાં જન્મ લઇ પાછા એકડે એકથી શરૂઆત કરતાં એમ. પી. સિવાય શું કંઈક રાખી કામ તેમ છે?

બેબા હીંદી વિચાર કરી જોને, આ તે સ્વપ્નું છે ? સત્ય, જો તું ઉંઘમાં ન હોય અને જાગૃત અવસ્થામાં હશે તો સત્ય સમજશે

પંચા ત્રણ જાગૃતા તેંત્રીસ કરોડ આંધળા બહેનોને કે જે સોંઘી ખરીતાની સામે ટકર ઝીલી છાતી કાઢી ઉભાં છે. છે શક્તિ 'બહુ બુધ' ની સામે ઉભવાની? અકળાઇશમા. બોલા દિવસ પછી લેન્ડ ટેન્યુરની 'રેડ બુક' નીકળશે ("રેડ" એટલે "બપાનદ") એ બન્ને બુકો સાથે લઇ પછી હીંદીઓના કાયદા નરીકે હીંદી પ્રધાનના હસ્તકમાં પાછે પુંઠે બંધાશે.

કર્યા ગયા કોમના બોલાતા આગેવાનો, કર્યા ગયા D (૨) ફોર્મે જરવાની સલાહ આપનારા લીડરો, કર્યા ગયા કોલોનાઇઝેશન કમીટીને સહકાર આપનારા કોમના કહેવાતા હિતચિંતકો, કર્યા ગયા એ કારમુવાદી 'કોંગ્રેસ' કર્યા ગયું એ કહેવાતું પ્રોટેકશન અપાવનારૂં 'કોમર્શીયલ એસોસીએશન' કર્યા ગયો એ હરિજન આફ્રિકાને ઉદ્ધારનાર. એ ગયો, એ બેઠો માતાના બોલે એના પુનીત પગલાં આપણા માર્ગમાં એ પાડી ગયો છે એ પગલે પગ મુકવામાંજ ઉદ્ધાર આવી બીજા બધાં કાંઈ.

રસ્તંગ.

પાદીદાર બંધુઓને

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના અધિપતિ, જોગ

સાહેબ,—હાલમાં આફ્રિકામાં વસતા પાદીદાર બંધુઓએ બારડોલી વિભાગમાં અંગ્રેજી હાઇ સ્કુલ નથી બાંધવાની જોરજબરદસ્તી પડીને તેને માટે મોટું ફંડ ઉઘરાવવા પાછળ પડયા છે.

કબોદરામાં હાઇસ્કુલ તે તેને અંગે બોર્ડીંગ બાંધવાની નવી યોજના ચાલે છે તે યોગ્ય વખતમાં પુરી થશે પણ ગંગાધરીમાં હાઇ સ્કુલ ચાલે છે. વળી બીજી યોજના બારડોલીમાં પણ હાઇસ્કુલને માટે ચાલે છે અને સા. આ. ના પાદીદાર બંધુઓ ચાર યોજના હાઇસ્કુલને માટે ચલાવે છે

જો હાલ હાલ હાઇ સ્કુલ બંધ રાખવામાં આવે તો તેને અંગે તેટલા છોકરા જોઇએ અને વળી બાર મહીને બોલામાં બોલા હાઇ સ્કુલ ચલાવવાનો ખર્ચ દશ હજાર આવે. વળી હાઇસ્કુલ અને એને અંગે બોર્ડીંગ બાંધવાનો ખર્ચ લગભગ ચાલીસ હજાર રૂપીયા આવે એ બધો ખર્ચ હાલ હાલ કરવો તેના કરતાં બારડોલી જેવી મધ્ય સ્થળે હાઇસ્કુલ થાય અને તેમાં આપણો જનતો હાજો આપીએ અને પછી બધી બચેલી રકમમાંથી બોર્ડીંગ બાંધીએ અને તેમાં દરેકના છોકરા રહે ખાય વિગેરે જરૂરીયાત કરીએ અને ગરીબોના છોકરાઓને મદદ પણ રાખી શકીએ તેવા આપણી મુદ્દલ રકમ જમા રહે. અને બચાજ પર બોર્ડીંગ નભાવી શકીએ અને દરેક બેકુતના છોકરા ભણી શકે. અને આપણા તાલુકામાં કેળવણીનો પ્રચાર પણ વધી શકે. આ બાબતમાં અહીંના વસતા પાદીદાર બંધુઓ વિચાર કરશે એવી આશા છે.

ડી. પાદીદાર

ફ્રુગરસ્ડોર્પ ઇન્ડિઅન રીફોર્મરી આર્ડર

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના અધિપતિ, જોગ.

સાહેબ,—ફ્રુગરસ્ડોર્પમાં ઓટોમેન રીફોર્મ્સ કલમ ૧૯૧૫ માં ચાલુ કરવામાં આવી હતી. અને તેને ફ્રુગરસ્ડોર્પ ટાઉન કાઉંસીલ તરફથી રમતનું મેદાન ૧૯૩૦ માં દેવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૩૨ માં મજકુર કલમે પા. ૨૦૦ ખર્ચી મેદાન સારી હાલતમાં મુકયું. ત્યારબાદ મયા એપ્રીલમાં અત્રેના કેટલાક હીંદી બાઇઓની આંખમાં મજકુર મેદાન ખુંચ્યું જેથી બીજી કલમ ખોલી અને તેનું નામ 'સ્ટાર ઓફ ધ્રુગ્સ્ડા કલમ' રાખવામાં આવ્યું. નવી કલમ તરફથી ટાઉન કાઉંસીલને અરજ કરવામાં આવી કે મજકુર મેદાન કલમ ઓટોમેન કલમનો કબજો દેવાથી અમોને રમવા દેતા નથી. ટાઉન કાઉંસીલે ઉપલી બાબતોનો નિકાલ કરવા સબ કમીટી નીમી જેમાં કાઉંસીલરો જે. જ. ફેસનીક ડેલપોર્ટ અને બોસેક નીમાયા હતા. અને ઓટોમેન કલમ તરફથી શ્રી. અહમદ

વાદી. મી. દાસમ હુસનાત તથા મી. ઇસ્માઇલ સાલુજી તથા સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆ કલબ તરફની ફેરબદલ સીમામણી મી. કાદર તથા મી. પીર સસર્સ વીમાના દરા આમ કમીટીની મીટીંગ જુન ૧૪ મીએ કાઉન્સીલ ચેમ્બરમાં મળી હતી ઓટોમેન કલબ તરફથી મી ઇસ્માઇલ સાલુજી એ જણાવ્યું કે મજકુર મેદાન રીપેર કરવા ઓટોમેન કલબે ઉપરાંત કંઇ તેમાં મુસલમાન કોમ તરફથી પા. ૧૨૦ આપવામાં આવ્યા હતા અને કાઉન્સીલ તરફથી પા. ૬૨–૧૦–૦ મળી હતી. અને હીંદુ કોમ તરફથી કંઇ પા. ૧૭–૧૦–૦ મળી હતી ઓટોમેન કલબનો કોઇ પણ હીંદુ મેમ્બર થઇ શકે છે અને આજ લગી કોઇની એપ્લીકેશન રીજેક્ટ કરવામાં નથી આવી. તેમ મેદાન પણ કોઇને રમતને માટે રીજેક્ટ કરવામાં નથી આવ્યું. ઓટોમેન કલબના ચેરમેન હીંદુ છે તેમ કમીટીમાં પણ હીંદુ છે. અને આજ લગીમાં કલબ તરફથી એવું કશું નથી થયું કે તેની સામે ફરીયાદનું કારણ રહે.

સબ કમીટીએ ચુકાદો નીચે મુજબ આપ્યો :

માર્કિક ગવર્નીંગ બોડીમાં ચાર ઓટોમેન કલબના મેમ્બર અને બે સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆ કલબના મેમ્બર રહે અને સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆ કલબ પા. ૩૫ આપે અને ૩ મહીના માટે ચેરમેન નજીક કાઉન્સીલર રેફરીઝ રહે. કાઉન્સીલર રેફરીઝોના મેમુખપદે બોડીની બંધારણ મીટીંગ મી. સાલુજીના મકાને મળી હતી. જેમાં બંધારણ નકી થયું અને કાઉન્સીલના ચુકાદો મંજુર થયો. બીજી મીટીંગ મળી તેમાં સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆ ના પ્રતિનિધિઓએ હાજરી નથી આપી. જેથી અદાલત છે કે સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિઆને આ ચુકાદો પસંદ નથી પડયો..

લી. ઇ. સુ. સાલુજી

સેક્રેટરી ફેડરેટેડ ઓટોમેન કલબ.

જી. બી. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલ

વધુ મળેલા ફાળો

અગાઉ પ્રસિધ્ધ થયેલી રકમ પા. ૩૬૧–૧–૬ —કેપ્ટાઉનમાં જમનાદાસ જીવાનીદાસ ૧ ૩ ૬, લાલજીભાઇ જેઠાભાઇ વીરડી ૧ ૦ ૦, પ્રેમજીભાઇ રામજીભાઇ વીરડી ૧ ૦ ૦, જમનાબેનભાઇ વલ્લભજીભાઇ ૧ ૦ ૦, જેરામજીભાઇ લક્ષ્મણભાઇ ૧ ૫ ૦, નાથુભાઇ દુલ્લભજીભાઇ અને નરસીભાઇ ૧ ૧ ૩, દેવજીભાઇ કોનાભાઇ ૦ ૫ ૦, ભીખાભાઇ ગોવિંદજી ૧ ૧ ૩, કાનજીભાઇ લાલાભાઇ ૧ ૧ ૩, મકનજીભાઇ સવરામભાઇ અને ગોવિંદભાઇ ૧ ૧ ૩, પરેલ એન્ડ કું. ૧ ૫ ૩, કનજીભાઇ જેઠીયા ૦ ૫ ૦, નરોત્તમભાઇ લલુભાઇ ૧ ૫ ૩ અગથાભાઇ દલીચાંદ ૦ ૧૦ ૪, પરસોત્તમભાઇ પચ્ચુભાઇ ૧ ૫ ૩, વલ્લભજીભાઇ લક્ષ્મણભાઇ ૧ ૫ ૩, દેવજીભાઇ જમનાભાઇ ૧ ૧ ૦, જીવનભાઇ ગોકળભાઇ ૧ ૫ ૦, ખીમજીભાઇ રેવાભાઇ ૧ ૧૦ ૦, ખારાભાઇ દુલ્લભભાઇ ૦ ૧૦ ૦, રામભાઇ રણછોડ ૦ ૧૦ ૦, વી. કે. ગલસાના ૦ ૫ ૦, એક આર. પસલાણા ૦ ૧૦ ૦, દેવચંદ પરમોતમ ૦ ૧૦ ૦, નાથુભાઇ જમનાભાઇ ૦ ૧૦ ૩, જમનાભાઇ નારણજી ૧ ૧ ૩, ખુશાલભાઇ કેશવ ૦ ૫ ૩, મરજુબાઇ દલ્લભ ૦ ૫ ૩, નીજાભાઇ કમાણ ૦ ૧૦ ૩, જીજાભાઇ કલ્યાણ ૨ ૬, છોટાભાઇ રવાણ ૦ ૫ ૩, ગોવનભાઇ વલ્લભભાઇ ૦ ૫ ૩, નાથુભાઇ દેવજી ૦ ૨ ૦, રામભાઇ મીઠા ૦ ૧ ૬, મદન ભાણા ૦ ૩ ૬, કમાભાઇ ધનજી ૦ ૨ ૬ પરબુભાઇ જીવણ ૦ ૫ ૩, મુલાજાઇ પરાગ ૦ ૫ ૩, છનાભાઇ મનજી ૦ ૫ ૩ લાખાભાઇ ગોવિંદજી ૦ ૬ ૩ દામજીભાઇ ભાણજી ૦ ૨ ૧, ભાણજીભાઇ મગા ૧ ૧ ૩, આપ. એમ. અબ્દુલ્લા ૦ ૨ ૬, રામજીભાઇ નાનાભાઇ ૦ ૧૦ ૦, મગનલાલ ગોંડાણીયા ૦ ૫ ૩ અને જેરામભાઇ વલ્લભજીભાઇ ૧ ૧ ૩, કુલ રકમ ૧૬ ૧.

બિહાર ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ

વીજલપોરના ફાળો

એમ. બા. મોટલેકર	૨	૨	૦
સયદ એન્ડ કાજી અબ્દુલકરીમ કું.	૨	૨	૦
એ એ. બારડી એન્ડ કું.	૨	૨	૦
ખુંટીયા લાલા	૨	૨	૦
મકન હરી	૧	૧૦	૧
અબ્દુલ રહમ પેંડર	૧	૧	૦
હીરા ખુબા	૧	૧	૦
બાપુજીનો મોટલેકર	૧	૧	૦
કેશા રહમજી	૧	૧	૦
અબ્દુલા એન્ડ કેરારા કું.	૧	૧	૦
પાના કા ર એન્ડ સન્સ	૧	૧	૦
કનજી છી પ	૧	૧	-
અબ્દુલ ગફુર હાસમાતજ		૧૦	૬
પીલા છગા		૧૦	૬
ટી નાના		૧૦	૬
એસ. એ. મોટલેકર		૧૦	૬
એ કા. મુંબઇ		૧૦	૬
એસ. કા. પીઠેકર		૧૦	૬
ટી । વસન		૧૦	૬
બી. વલ્લજી		૧૦	૬
ટી એસ પરેમ		૧૦	૬
પરબુ હરી		૧૦	૬
બાપુસાહેબ ગોને	૧	૦	૦
મહમદ બન્નામય જમાદુરીન એન્ડ કું.		૧૦	૬
પેમા નરશી		૧૦	૬
મોરાર લાલા		૧૦	૬
હસન અબ્દુલ એન્ડ કું.		૧૦	૬
બેમ બશીરદીન મહેસકર		૧૦	૬
મહમદ બાહેબ રૂમાની		૧૫	૬
હીરા ધના		૭	૬
ભેગી ભાખા		૭	૬
અબ્દુલ્લા કાજીપુરકર		૫	૦
હસનભીયાં ચુગલે		૫	૦
મહમદ અલી ઉર્ફ			૦
મહમદ કાસમ ખાનરી		૫	૬

હસનભીખા હબદે	૫	૦
સદ્દામ કમરૂદીન	૫	૦
અબ્દુલ્લા પીરબેકર	૫	
ઇસ્માઇલ ચાવેકર	૫	૦
વાલા દેવા	૫	૦
ઇબ્રા કારા	૫	૦
દેવા ભાખા	૫	૦
મનજી મોરાર	૫	૦
મકન રતન	૫	૦
ઇબ્રા મોરાર	૫	૬
ભાવા મકન	૫	૩
ખીમા જસા	૫	૦
એમ. ઇસમ અગાઉંકર	૫	૦
ઇબ્રા માધા	૫	૦
ગોવીંદ સોમા	૫	૦
અબ્દુલ મની દેલરા	૨	૬
ઉમર સાહેબ બારડે	૨	૬
મીઠા રાજા	૨	૬
એમ ઇબ્રાહીમ કોકરે	૨	૬
ગફારભાઇ અબ્દુલ્લા ગફૂર	૨	૬
મીઠા ભાલા	૨	૬
અમથા મીઠા	૨	૬
ઇસ્માઇલ ભીમાભાઇ	૧૦	૬
એમ. એસ. પુજા	૫	૦

૬૫ પા. ૩૩ ૧૪ ૬

ફ્રેરેરા ઈન્ડિઅન ગવર્નમેંટ સ્કુલ ફંડ

જોહાનીસબર્ગ ખાતે આવતી ફ્રેરેરા ઇન્ડિઅન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલના પ્રીન્સીપાલ મી. કે. એસ. દેશાઇએ સ્કુલને માટે જરૂરના કબાટની નાખાવણી પ્રસિધ્ધ કરવા મોકલી છે જે ટુકડે ટુકડે નીચે છાપવામાં આવશે.

સુલેમાન ઇસ્માઇલે મીનીની કુ. ૩ ૦ ૦, કે વી. પટેલ ૧ ૧ ૦, પટેલ એન્ડ સન્સ (પ્રે.) લી૦ ૨ ૦ ૦, સીટી સર્વે કુ. ૧ ૧ ૦, નથરૂલ્લા ખાને ૧ ૧ ૦ મુસા હસન ૧ ૧ ૦, હાજી કાસમ આદમ ૧ ૧ ૦, કેં. એમ પટેલ ૧ ૧ ૦, એમ. એસ. પટેલ ૧ ૧૧ ૬ ગાભાઇ પ્રેમજીભાઇ ૦ ૫ ૦, ભાણા નારણની કુ. ૧ ૧ ૦, કે ગોપાર ૦ ૫ ૦, ભાવાભાઇ પ્રેમાભાઇ ૦ ૧૦ ૬, ભીખાભાઇ નારણભાઇ ૦ ૧૦ ૬ કી. પરબુ ૦ ૧૦ ૬, એ. આર. પટેલ ૦ ૫ ૦, એ ફારાભાઇ ૦ ૫ ૦, નારણભાઇ છગનભાઇ ૦ ૧૦ ૬, એ. એમ. પટેલ ૧ ૧ ૦ કી. આર. પટેલ ૦ ૫ ૦, કી એન પટેલ ૦ ૧૦ ૬, નાથુભાઇ નાગજીભાઇ ૦ ૫ ૦, એસ કે. પટેલ ૦ ૧૦ ૬, પરબુભાઇ હીરાભાઇ ૦ ૫ ૦, ઇ. કે. પટેલ ૦ ૧૦ ૬, બી. મકનજી ૦ ૫ ૦, આર. વી. પાટીદાર ૧ ૧ ૦, ઝીણાભાઇ વી. બારેજા ૦ ૫ ૦, પ્રે. વી. પોલ્ટ ૦ ૫ ૦ ઝીણાભાઇ ઓધાભાઇ ૦ ૧૦ ૬, ઇશ્વરભાઇ ઝીણાભાઇ ૦ ૫ ૦ ભગવાન મજાર ૨ ૨ ૦, પ્રે. એમ રાઠોડ ૦ ૫ ૦, એચ. એસ. કુવાડીયા એન્ડ સન્સ ૦ ૧૦ ૬, માસ્તર ઇબ્રાહીમ ૧ ૧ ૦, કી. કરીમ ૦ ૧૦ ૬, એસ. મીઆં ૦ ૧૦ ૬, ભગત ઇબ્રાહીમ ૦ ૧૦ ૬ કું. એમ ઓદરવાલા એન્ડ સન્સ ૦ ૧૦ ૬, વી. પરાગભાઇ ૦ ૨ ૬, ઠાકોરભાઇ મોરારજીભાઇ ૦ ૨ ૬ કુલ પા. ૨૬ ૫ ૦. (અપૂર્ણ)

ગીતા અનુશીલન

(લેખક—હિરાલાલ ગણપતરામ [અમદાવાદ])

અધ્યાય ૧૩ મો ચાલુ

"ઇન્દ્રિયોના વિષયોને જે તુચ્છ સમજવાપણું અને દુઃખના અભિનિવેશ વિનાનો જે દ્વેષ એ તો કહેવાની જરૂર ન હોય, કારણ મુમુક્ષુતાનું એ તો પહેલું મંગળિયું જ કહ્યું.

"જેણે પોતે જેને શરીરના વિકારી ધર્મોનું સારી પેઠે જ્ઞાન થયું છે, તેને જન્મ, મૃત્યુ, જરા, વ્યાધિ અને દુઃખ, એ બધા શરીરની પાછળ લાગેલા દોષોનું ભાન સહજે હોય, એ જુદું અનુસંધાનની જરૂરનું ન હોય. ૯

"જે પુરૂષના સંસારના કર્મ મોહોમાં ચિત્ત રાચે! સ્ત્રી, પુત્ર, ઘર વગેરેની વચ્ચે રહેતો હોય અને તેમની પ્રત્યેના કર્તવ્યો બજાવતો હોય છતાં એ કર્મોમાં લેપાયેલ ન હોય. પ્રિય કે અનિષ્ટ જે કાંઇ પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન થાય તેને એ ધીરજથી મનનું સમતોલપણું રાખીને સહન કરે ૧૦

"એકાંતવાસ! વળી આત્માને જ્ઞાનનારા સાધકને આત્મામાંજ અનન્યપણે અને કર્યાયે બીજે ભટકે નહિ એવી એકાગ્રવૃત્તિથી સેવના આગે નહિ, તોજ કહી શકાય કે એને શરીરના ધર્મોમાં અનાસક્તપણાની દૃઢ નિષ્ઠા થઇ છે.

"કોઇ પુરૂષ સમાજના મોંધાદાથી દૂર એકાંતમાં બેસી રહીને દર્શાવેલે માર્ગે મોક્ષનો અભ્યાસ કરતો હોય, આત્માને અમારા જ્ઞાનને જ વિચારતો હોય, અને તત્ત્વજ્ઞાનથી જે વસ્તુને પ્રાપ્ત કરવાની છે તેની જ ખોજ કરતો હોય

"મહાબાહુ! વેદાન્ત વેત્તાઓ જે કહે છે કે જ્ઞાનથી મોક્ષ થાય છે અને અજ્ઞાનથી બંધન થાય છે તેનો અર્થ આજ કે ઉપર પ્રમાણેનાં લક્ષણો એ જ આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરાવનારો હોવાથી મોક્ષદાયક છે, અને એ સિવાય બીજું જે કાંઇ બુદ્ધિ, ચાતુર્ય, કળા, પાંડિત્ય કે અનુભવ હોય તે સર્વ બંધનકારક જ થાય છે; કારણ કે એ તત્ત્વજ્ઞાનને શરીરમાં આસક્તિ, અને તેથી, તે વિષેનું અજ્ઞાનજ દેખાડનારાં છે." ૧૨-૧૨

(અપૂર્ણ)

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		પા.	પે.
રેજીલા (નવલકથા)		૫	•
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૬	•
સ્નેહ પત્ર (નોવેલ)		૫	•
વર પનરાજ (બાળકો માટે)		૨	૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫	•
લગ્ન બંધન		૩	•
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સચિત્ર (બીજો માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૩	•
,, ,, ભાગ ૨ જો		૩	•
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨	•
રાજરત્ન મોરબંદરનો હાસ્ય ભંડાર		૬	•
જીવનના દ્વંદ (દુઃખી દંપતીની વાતો)		૪	•
દુર્ગાજી દારા (નવલકથા)		૭	•
રાજીવી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપૂર નવલકથા)		૮	•
ચમત્કારી ખુન		૫	•
સોનેરી ટોળી ભાગ ૧-૨		૮	•
રાતો મુકામ ભાગ ૧-૨	પા. ૧	•	૬
મેરી મેળવ		૬	•
મારીનની કહાણી (પારસી કુમારની કહાણી)		૮	•
ઓરેન્ટીયન નાવડચ	પા. ૧	૧	•
અદ્‌ભુત ચોરીની		૬	•
વસંત (બાળકો માટે)		૧	•

દેશ દેશની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણભાઈ બાલ. આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ટૂંક કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષનાં બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૨૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૬ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કીં. રૂપી. ૧-૧૦.

શીરીષ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આદર્શ જીવનનું તેમજ વાત્સલ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. કીં. રૂપી. ૪-૮.

પરણીતા-વિસરજન-પુજારીણી—આ વાર્તા મુળ રમીન્દ્ર નાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ ભરેલા જોવા જાણવા રસીક વાર્તાઓ છે

પ્રત્યેકના કીં. **રૂપી** ૨ ૧, રૂપી. ૧, રૂપી. ૨

વિરાજબહુ—ગરવી ગુજરાતની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કીં. રૂપી. ૧-૧.

આપણાં ઉખરડાં—લેખકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આ નવા પુસ્તકમાં કરીબીનું ચીત્ર આલેખ્યું છે કે જે કરીબો આપણા ઉખરડા—નેકડે આસપાસજ હોય છે છતાં આપણે કદી જાણતા નથી. કીં. રૂપી. ૧.

મસ્ત કુદરતની મસ્તી—લેખકઃ મસ્ત કબીર. આમ મસ્ત કબીરના નામે મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. કીં. રૂપી. ૪-૧.

ઇંધીશું—લેખકઃ ઝે. પ્ર. અમીરદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર અરસ પરસ વાંચી આનંદ મેળવશે. કીં. **પ્રસ્તાવની રૂપી. ૩.**

કંકાવટી—સંપાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની ૫૬ કથાઓ છે. મુખ્યે બોધ તથા બાળકોને જે ગમે કરે છે તેની બાબીક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કીં. રૂપી. ૧-૯.

પકબાયા—લેખકઃ ધુમકેતુ આ નવા પુસ્તકમાં લખાયેલી બધી ભરી વાર્તાઓ જુદા જુદા પ્રસંગોમાંથી ઉપજાવેલી છે. આ વાર્તાઓ બાળ કરીને કુમાર વયના બાળકો માટે છે. કીં. રૂપી. ૧-૯.

રૂંવાડા ફરકી—લેખકઃ ર ક કેકારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને બાજીનો હસવા લાયક પરીસ્થિત લેખકે આપ્યો છે. કીં. રૂપી. ૩.

ડિટેક્ટીવ વાર્તાઓ—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કઠાણ, ઉપરાણ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ બીજા પ્રેમ દીપક પ્રેમ વિગેરે પણ છે કીં. રૂપી. ૨-૬.

કાલેલકરના લેખો—અભ્યાસક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ ઘણાથી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુઠાંના ૩૫૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. કીં. રૂપી. ૭.

વસંત લેખકઃ ર વ. દેસાઈ. કીંમત આર રૂપીયા છે સામાજીક અને ઐતીહાસીક જીવનની બોધક રસીક અને લોકપ્રીયક નવલકથાઓ છે.

આત્મજ્ઞાનવેદના—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર તેમ લખાયા છે વાચકો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતનાં વિષયોનો રસ જે કરશે. કીં. રૂપા. ૭.

કાવ્યદોહન—સંપાદકઃ પ્રભાશંકર કુબેરરામ દેસાઈ.

પહેલેથી આજ સુધીમાં ગરીબ, ખૂન આખ્યાન, પ્રકાશ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું કે **રૂપી. ૧૦**

બીજો ભાગ નરસૈંહ મ્હેતાની હુંડી, બાલીમન્યુ આખ્યાન, વામન મરીચ તથા નરસૈંહ મ્હેતાના અને મ્હેરામણના કાવ્યો છે આ પણ ૮૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
રા'લ. ૪–૬.

ગાતબ્રો ભાગ આમાં જુના અક્ષરોના ભજનો તથા કાવ્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫૦–૫૦૦ ભજનો અને કાવ્યોનો સંગ્રહ છે.
રા'લ. ૫

ગાંધી કુલ્ય આલ્બમ—લેખક: રસીકલાલ પરીખ આ આલ્બમમાં ૨ ચિત્રો અને ૬૪ પાનાનું લખાણ હિંદુસ્તાનની પ્રાતઃસ્મરણીય દેવી કૂચના સ્મરણો છે. અને તે વખતના ચિત્રો. કીંમત રા'લ. ૧–૬.

'ધર્મસિંધ્યામૃત'—અનશનસમાધ પછી ગાંધીજીએ કાર્યમાં મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: ચંદ્રશંકર શુક્લ. રા'લ. ૨.

કાઠિયાવાડની રસધાર—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાઓ, અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને ઐતિહાસ્ય સુરતન અને રેહબારી અપાઁ છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની રા'લ. ૨–૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રા'લ. ૩–૪, ચોથો રા'લ. ૩–૮, પાંચો રા'લ. ૩–૪.

તણખા—ભાગ ૧,–૨,–૩. લેખક: ધૂમકેતુ. આ પાંચ પુંઠાનાં પુસ્તકમાં જુદી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગોમાં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ ધાર્મિક તથા રાજકારી વિષેરે જુદી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કી. પ્રત્યેકની રા'લ. ૨–૩.

રાજાઓની વાતો—અનુવાદક: રમણીકલાલ મ્હેતા. આમાંની વાર્તાઓ હાલની દેશની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને બંગ પ્રતિમામાં પ્રગટ થઇ ચુકેલી છે કી. રા'લ. ૧.

વીરાતો દીપક—ભાગ ૧, ૨. અનુવાદક: કકલભાઇ કોઠારી આમાં મોગલ રાજ્યના પતન કાલનો ઇતીહાસ છે. આ વીરના બેઉ પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદતાથી ભરપુર છે.
કી. અનુક્રમે રા'લ. ૨ ૬ અને રા'લ. ૧–૧૦.

આનંદમઠ—અનુવાદક: પ્રફુલ્લચંદ્ર દીક્ષીત. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતીહાસ વર્ણવેલ છે કી. રા'લ. ૩.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તા: બી. જેમ ભલસારા. આ ૬૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં જોઇ જોઇ શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઇંગ્લીશ કરનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કર્તાની મોટી ઇંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે. કીંમત રા. ૧–૦–૦

ઇંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્ષનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે કી રા–૬.

મસ્ત કબીરનો ફાગ્લ્ય વિલાસ—સંપાદક: મસ્ત કબીર પાર્શ્વ પ્રકાશ. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં જાતી અને ફાગ્લ્ય ભર્યાં છે. કી. રા'લ. ૧–૬.

ચરીત્ર સંક્રિકા–૧૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૨૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને વાંચવા જેવા છે. કી. રા'લ. ૧–૬.

ત્યારે કરીયું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થિક અને ધાર્મિક જેવા અનેક સવાલોનો ઉહ આમા જડશે.

ભાગ પહેલો પાના ૨૪૪ કી. રા'લ. ૨,
,, બીજો ,, ૨૬૮ કી. રા'લ. ૨–૬.

કોયલી અહારવટીઆ—સંપાદક મનેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કી. રા'લ. ૨–૮. આમાં અહારવટીઆની ગુજરાત અને કાઠીયવાડ, બાંગો પ્રત્યેનો બાદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ઝોતરાતી દીવાલેા—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. અમદાવાદ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે જીજ્ઞાસા અક્ષરની કૃપાથી પરીપૂર્ણ થઇ તેથી તેનું નામ લેખકે "ઝોતરાતી દીવાલો" એવડે ઉત્તર ગરનારી દીવાલો આપેલું છે. કી. રા'લ. ૧–૬.

હિ-નરમ્બદની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના ભાણીજો સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રા'લ. ૧–૪.

સુબ્રહ્મ દર્શન—આ પાકા પુંઠાના પુસ્તકમાં ૨૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કી. રા'લ. ૧–૪.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેલ રાજીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યરે પોતાના ત્રણ માસના કારાવાસમાં અનેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હમણું મંડન આખા જેલનું ત્રણ મ્હીનાનું ચોપડી આકારમાં આપણુ છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ દરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રા'લ. ૧–૧૦

બહેના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને જોઇ સાથે ભાન'ઇ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

રસીયાણી રાત—ભાગ ૧લો અને ૩જો આમાં જીવો તમા બાળાઓ માટે જો તેવાં સુંદર ભરણાઓ છે.
પ્રત્યેકની કીમત રા'લ. ૧–૬.

જાનુ ગીતો— આમાં જુના પ્રતીહાસોથી ભરપુર બારથી ગીતો ગુજરાતી બહેનોનાં અનુવાદ આપે છે. ગુરતનથી ભરપુર છે. કી. રા'લ. ૨.

કીલ્સ્ટોલ આ નાનાં પુસ્તકમાં વાતચીતમય ભાષા છે. મોટાંઓ અને બાળકો માટે છે ... કિં. ફી. ૨—૬.

કાવ્ય પદ્ધતિમય—ભાગ ૧, ૨, આમાં નરસૈંહ મહેતા વિશેરે ગદ્યોતેના પ્રવાહોમાં તથાવાર્તાનો છે.

પ્રત્યેકની કિં. ફી. ૨—૬.

ચોપડીના કુલ—નાની બાળકોને ઉપયોગી ગીતો. કિં. ફી. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પચાસ ટકાની આગવાર. વી. પી. નો ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phoenix, Natal.

શ્રી દલિયા મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપલી સંસ્થા તરફથી નીચેનાં બાલકોને ૮૦ પુસ્તકો ભેટ આપ્યાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ગીજુભાઈ, તારાબેન, રામબાઈ મોદક, કમળાબેન, ચુનીલાલ-ભાઈ, લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બનાવીતા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ સમાચારથી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. હાલમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડ્યાં છે અને તેનો બહોળો ફેલાવો થયો છે. પુસ્તકોનું સમાચાર અને ભાષા બહુ સરલ છે. બાળકોને ગમવાય તેવાં છે. તેઓને શિક્ષણ માં રસ ઉત્પન્ન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. આ ફી. પે. ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત ૧. ૧૦ ૦૦ પુસ્તકની ૬

અંધારાંઅજવાળાં	મહામહાણો
એકડિયો	કહેવતોનાં પુસ્તક
ઓછું કર્યું ઓછું કર્યું	મન મોજા
કબાટડો	આકિકા બાબર્યું
કમાલ	કાન ચોપડો
કાકાનો બીરબલ—૧	ચિબાં ચોપડા
કોબીચંદ	બાલ ચોપડી
બાળ નાટકો—૧	નાના બાદો
ઢંગ અને ઢંગ	મોટા બાદો
તિરંદાજ	નાની વાતો
નાગરાનાં મળજો	વરસો
બાળ પ્રવાસો	આનવાનાં
બારા મોહોના	કોરીમાં
બારા હસો	બાળકાળામાં
ભમતી બોળા	નામમાં
મહેનત ને રાહત	કરવા બાબતે
રૂપસિંહ રામસિંહ	બુમવરાનના ઘોડો
વખાણની પેટી	જો જો જો
સહેલું	સહેલું ને બોલું
સોદીબાબાનું	કાકા કાંતિ
બાળ નાટકો—૨	ઔદરાતી દીવાળી—૧
અવાચ્યા બોદીને	ઔદરાતી દીવાળી—૨
પુસ્તકમાં	પુસ્તકમાં
મોતીબેન	દિવ્યરાજ—મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણ પરી બના	મોદકમાં
મંજૈકનો ચોપડ	કહેવત સંગ્રહ
બાબડિયા મુખ છે	હરિશ્ચંદ્ર
પીર અને —	ગોળ કેમ ?
બાંધી મારી બાબા	બાબત રહીજો
બાબાની બહાદુર	બાબારાવ પેશવી
બાબાનાં	વરદ બંગલ
શેબાનીકી	રમત ભોદકમાં
બાળકોનો બીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
છોટા ઈજીને બાબાપ	કુકા અને તોરા
મારી ગોબ	વિનોદ કુમાર
કમળાબેનના બાદો	બાળકોના ગીતો
ગિરિબબડો	બાબમે ચોપે
કાળા હાર્યે, બાળી દાડી	કાળબંગલ
બળાબાદ અને—	કેળવણીનાં
પ્રજાનો	સંપાદકોનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	કિં. રૂ.
ક્રોસવાલ[illegible]બાબસેન્સોમ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ ૧૯૩૨	-
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧ ૧
સીતા વનવાસ	૧ ૫
ટ્રાન્સવર પ્રવાસ	- ૬
સત્યના પ્રયોગો બાબા બાબતના ભાગ ૧	૧ ૬
,, [illegible] ,, ,, ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના કાવ્ય	૧ -
મારા જેલનો અનુભવ જેબાદ[illegible]મ. બોબીક	- ૧
મારા જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	- ૨
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	- ૧
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનની ગ્રેતેરી બંક	૨ -
બોકબાન્ધ-બાબર્સબાબક તીર્થક તેમના મત અને વિચાર	- ૬
પુરબાદબ[illegible]અને તેના બે બાબબો	- ૬
જેબબા[illegible]રાબબ(બાબાબક વબબતના)	- ૬
પુસ્તકો કબાબ બાબાનું કબબન મહિમ	- ૬
પુસ્તકો કબાબ બાબાનું બાબબ	- ૬
જેક બાબબીરની કબા (ગોકરેકીબનો બબાબ)	- ૬
બાબબા કેટલી જબીનનો બાબિક[illegible]ડોબ કરે? રોબસરોબની વાર્તાપરબા	- ૧
હોમ રૂલ (બાબીકાબ્બે ગુજરાતી)	૧ -
કાબકા બામે બબાની કરબ	- ૬
મા. બા. ઇન્ડિયન ઓપિનિયનું ગુજરાતીબર	- ૬
જીવન કોણી	- ૬
બબબાની મરબ્બ	- ૨
ગોલીબાઠીબ ઓર્ડર ૧૯૩૮ના બારા ગુજરાતી—અંગ્રેજી	- ૩
ગુમારાના બબાબા	૩
બત્ન વિના બીજું કબું નબી	૩
કરબન સહેરનું વર્બન	૩
જેક હોમ પ્રતી રોબબરોબનો પત્ર	૨
બારોગ્ય વિશે બામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો	૧
,, ,, ,, ,, ૨ જો	૧
બબબાબક	૩
કબીર ચંબરી	૬

બાળ ઉપયોગી

મુખ્ય બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ વાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

			રૂા.	ચે.
પુ. ૧	ફાર્તી કથાઓ		૦	૨૦
પુ. ૨	ઘરેણાં ગાંઠી		૦	૧૦
પુ. ૩	ચુલબુલ		૦	૧૦
પુ. ૪	ટનટનને ટન		૦	૧૦
પુ. ૫	કયારે સમજશું ?		૦	૧૨
પુ. ૬	ટોલસટોયની નિતી કથાઓ		૦	૧૦
પુ. ૭	ગપ્પો ને ઉખાણાં		૦	૧૨

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રસ પડે તેવી જાતની અને રમુજ ભર્યા રહેશે. આખો સેટ ઉત્તમ કાગળ ઉપર રૂા. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બધા ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને જોડણી બહુજ સારા દોષ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પડે કરીને જોવા છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)	રૂા.	ચે.
ગોટી ગોટી વાતો		૬
સીપાઈ કાકા		૭
બાલના કાકા		૧૧
અજરમ		૮
પ્રીતિસ્તંભ		૬
ઘરાંક ટિકિ		૬
આરંભીવાળા		૬
બરેબરી વાતો		૮
મોમાળની મોજ		૮
રસોઇની ચોરી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૨ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત રૂા.	૬	૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)		
ટોલસટોયની બાળ વાતો		૧૧
બહુરૂપ	૧	૦
ઇસપભાઇનો ખોટ્ટુ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળોપહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બાળ મનોરંજન	૧	૦
તોફાની ટીપુડો	૧	૦
એક હતો પુતરો		૬
નવનીત		૮
મેઘ ધનુષ		૬
બાળ ગમતી		૮
મજાનો બસ્તાનો		૬
બંબાજી નિરમળ	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ પ્રકાશન મંદિર વરસથી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવાનો આવ્યો છે. ગુજરાતી બહુનાર ઉતરતા ક્રમાંકને માટે બધા સરીઓ બહુ ગોઠવાયા છે.

બધાં પંદરેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આપું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે. રૂા. ચે.

પાંચાલી		૬
દ્રૌપદિ		૬
ભીમસેન		૬
ગોકુ—બલરામ	૧	૦
ભરતખંડ		૬

નીચલા પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાલક સુંદર ગોઠવાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતા આનંદ થશે અને આવે આવે બોધ વધા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	રૂા.	ચે.
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧	૧૦
ધા-ધા ધગધી	૧	૧
બાંબોરી પહાડ	૨	૬
દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
કિલ્લોર કથાઓ	૧	૧

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ગોઠવેલા મળી શકશે. સંભાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોઉપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

			રૂા.	ચે.
ગુજરાતી બાળ પોથી				૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી			૧	૮
,, બીજી	,,		૧	૩
,, ત્રીજી	,,		૧	૪
,, ચોથી	,,		૧	૮
,, પાંચમી	,,		૨	૦
,, છઠ્ઠી	,,		૨	૪
,, સાતમી	,,		૨	૬
,, પહેલી ચોપડીના અર્થ			૦	૪
,, બીજી	,,	,,	૦	૬
,, ત્રીજી	,,	,,	૧	૦
,, ચોથી	,,	,,	૧	૪
,, પાંચમી	,,	,,	૧	૪
,, છઠ્ઠી	,,	,,	૧	૮
,, સાતમી	,,	,,	૧	૧૨
,, દેશી હિસાબ	,,	૧	૦	૩
,, દેશી બીજાબ	,,	૨		૮
,, સચિત્ર બાંધણી ચોપડી			૦	૪
બાળ વર્ગની નોટ			૦	૪
ગુજરાતી બાળનું ભાકરણ			૧	૪
અંગ્રેજી બાળવિર પાઠમાળા (નેલસન) બાગ		૧	૧	૪
,, ,, ,, ,,		૨	૧	૬
,, ,, ,, ,,		૩	૧	૮
ઇંગ્રેજી ક્રિશ્ચનાર ચોપડીઓ (બાગ ૧ લો)			૦	૦

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	6
Ink Tales of Hindusthan	7	3
The Story of the Ramayana	2	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2	6
The Epic Fast	3	0

MAHATMA GANDHI

His trial—An Idealistic Policy in the twentieth century 2 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with abliographical sketch and portrait 5 0

BHAGWAT GITA

With text in Devanagari and translation by D. Annie Besant in English.
Pocket Edition 1 0

THE HEART OF HINDUSTHAN

Essays on the Heart of Hinduism, The Hindu Dharma, The Hindu Idea of God, Islam and Indian Thought, Hindu Thought and Christian Doctrine, Buddhism and Indian Philosophy.
New and Revised Edition 2s.

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the hole of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their lives and times together with an exposition of their respective philosophies. Contributors: Pandit S. Tattwabushan, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangachariya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. P. Rajagopalachari, Prof. Sabha Rau. 4s.

EMINENT MUSSULMANS

Contents: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Ibrahim Rahimtoolla, Afzal Ahmed Khan, Syed Hasan Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abdur Rahim, M. Hydari and the Ali brothers. 5s.

ON KHADDAR

[By Dr. Pattabhi Sitaramayya]

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatits. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vision of Vasavadatta, Avimaraka, Mrichchakatika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvasiya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrikshasa. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. K. Sabarunamier, M.A. This is a collection in one volume of the Tales of Gopalanand, Maulana Ramzan, Raja Birbal, Kamals Wit and Wisdom, The Simple-Jan Ahmad, Raya and Appaji, Folklore of the Telugus, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 6d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom of India. The second and third chapters give as a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "naked fakir" and an account of the most fundamental of his teachings—Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India, a sketch of the Non-co-operation movement, his great march in connection with "Salt Satyagraha," his arrest and internment, the Bloemfie interview, the Sapru-Jayakar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, its Reprieve and the agreement with Lord Willingdon, drawn up by Mahatma for Lordon to attend the Round Table Conference and the message he left in *Yeravda*.

With appreciations by the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Tagore, Romain Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence
By M. K. Gandhi
Price 3 Shillings

Joseph Doke
The Missionary-Hearted
Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa
By M. K. Gandhi.
Price 9 Shillings.

The BEST your money can buy!

263 Cups to THE POUND.

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s. Annually.
" "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	25s. Annually.
" "	12s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:-

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું
નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કીં. ૧૬/–

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં ક્યાં સુધી સુખ અને આંદની હવાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમૂલ્ય સેટ આજ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેલવાના બોક્સની કી. 3/6 આજ એકસ્ટ્રા પડશે.

જુન માસના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

દ્રામા પૃથ્વીરાજ ચોહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮ પા ૧–૧૨ ૦

ટીન બોક્સ ની 3/6 જુદી.

હાથના તેમજ મગના
લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

અસલ અને સીંગલ રીડનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેસર્સ જોમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. ના અનેક જાતના જુદા-જુદા રીડના આ ખાસીયત અને સુંદર પોલીશ વાળા બાજાઓ અજબુત, તેના સુરબધારજ મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોતાના તેવા કીંમતવાર બાજા રાખેલા છે. બીજા વધી હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલાં હમારા ત્યાંથી સસ્તુનની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.
Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street. DURBAN Natal.

કીર્ટીંગ્સ.
પાવડર
બીલી, ઉધાઈ, માકડ, ચાંદા, માખી, બધા જંતુઓને
નાબુદ કરે છે.
બીલીયા ૧૬ ફક્ત ત્રીનામાં વેચાય છે. ૧૬

Phone 3— P. O. Box 318.
HEERABHIA MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.
હીરાભાઇ મોરાર મત્વાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ
પ્રોડ્યુસ ભારી રાતે કરી બાજ સી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
રહીડેન્સ ૨૮૧૬. બોક્સ ૩૧૬ ૯૨ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 62

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."
HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.
હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
ફ્રાંસપોર્ટ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE
Oldest Established Indian Remedy House In The Union
Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs also bladder, kidney, all urinary troubles, gall stones, and eye diseases, etc.

Write us all for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/- extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER.
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
65 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER : K. B. FRANCIS.
રાજકુમારે,
અન્ડરટેકર
કફન, ફુલ, મોટર અને ઘોડા ગાડી કુંક મોતીયે પુરા પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લું.
ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૬૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર : કે. બી. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 35—Vol XXXII Friday, August 31st, 1934

WHAT WILL STAND THE TEST OF TIME?

"Sometimes a man succeeds all his life through chicanery and fraud and seems to pass away an apparently successful man, who made the most of his life, perhaps accumulated a fortune. Sometimes he will gain a reputation. Nevertheless none of us has the hardihood to say that evil is the rule of life. For we see it succeeds, and not very unoften we take, before we come to conclusions upon this capital point, we take not only our limited experience, but the experience of the whole of humanity for consideration. We take into account what has been recorded in the sacred books; we take into account whatever the great ones of our races have continually laid down as the golden rule in these matters, and perhaps any historian will be able to say in the long run how Kingdoms that have arisen seem to grow and fall; how Empires have been built up, but after a while have crumbled to nothing; how human power and human strength which have often seemed to succeed for a time but are not upheld by the eternal principles of right, come to a sudden or quick end, and then added to the great lessons that we learn, namely, that in this world, however things may seem, the rule is that nothing that is not based upon right, that nothing that is not based upon God's will, can stand the test of time."

THE RT. HON. V.S. SRINIVASA SASTRI.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મામોફોન બનાવી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. ચડુ ચિજત માટે દરેક જાતનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshnlia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

શેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને કારખાનું:—ખેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુબઇ, ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

હાથના બ્રાસ રીડ હારમોનીયમ.

પગના બ્રાસ રીડ ઓક્ટાવ 3C.

અમારા ૩૧ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો અમે ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

ટ્રેડ માર્ક:— વજન ટકાઉ તથા સારવાર કલ્યુટ.
બીજા ભાગો સારા અમારા ભાવો અને કમીશનની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

હાથના ઓક્ટાવ રીડના રોકડેથી પીટ ૬-૫-૦, હાથના બ્રાસ રીડ ૧ ઓક્ટેવ્રા રોકડેથી પીટ ૭-૧૦-૦.
હાથ અને પગના સાથે (કપ્લાડા) બ્રાસ રોકડેથી પા ૧૦-૧૦-૦ હાથના પેરીબ્રાસ ઓક્ટ મુસાફરીને લાયકના બ્રાસ રોકડેથી પા ૬-૬-૦.
પગના બ્રાસ રીડ ૧ ઓક્ટેવ્રા મજબુત રોકડેથી પાકીટ ૧૦-૧૦-૦. તબલા પાકીટ ૧-૨-૦, અને પા. ૧-૧૪-૦
હારમોનીયમોની બાજુ ૧ વરસની ગેરંટી લેખીત ગેરંટી આપવામાં આવે છે

ઓર્ડર સાથે વજન મંગાવવાં આવો કેટલોગ પા મોકલ્યા—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. Box 460, GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કનીયા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(વત્તર ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

૩ક્ષ
(વત્તર ખોરાકી)
પાઉંડ ૯–૭–૬.

વીસીના ભાવો

મુખલખાની વીસી
(સાધારણ) પા. ૬–૧–૬.
(રજીસ્ટરવાળ) પા. ૭–૧૪–૦.

ઉંદર વીસી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૪–૬.
(રજીસ્ટરવાળ) પા. ૫–૬–૦.

સપ્ટેમ્બર તા. ૩૦મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—હિંદુસ્તાનીએ પોતાના દાણાના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખવું પોઇટ, કરાવનું ભરવાનું કરવું, અને ખાંધી રહેતા ખાના રહેતે ટીકાટકોન્ટને જીવીના સીધા પોઇટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે તેવો બરોબરસ્ત કરી આપશે
હિંદુસ્તાનીએ પોતાના પોતા દાણીના ગાળીયારે ૧૨ વાગ્યા અગાઉ કરવામાં પહોંચતાં કરવાં.

દરેક વીસી ઉપરાંત પોતાની વીસીઓ અમારી ઓફિસમાંથી લેવી. અહારગામથાળા ગ્રાહકોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી વીસીઓ મોકલવી સહેલી.

સ્ટીમરને હમણું દરેક મંગળવાર અમારી ત્યાંથી કેનરેજ લીધે જાય છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HUMED & SONS
390 Pine Street, Durban,
Tel. Add. "Karamat." Durban.

શેખ હમેદ એન્ડ સન્સ,
કનીના વીસી એજન્ટ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૭૧

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનોચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તિના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩. જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આમ. કે. કેપીટન
(ગાંધીઃ કેપીટન બાકરની દોરેલ)

ફોન ૩૬૨૩. કોર્નર ગ્રે અને વીકટારીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 3s. 6d.

ENLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 54 Pages. 9d.

A GARLAND OF MERIT

LOOK FOR THE LAUREL WREATH

કીર્તિ સ્થંભ

લોરલનો હાર તપાસો

Laurel Paraffin burns brighter—lasts longer and costs no more than other paraffins. Ask for LAUREL and make sure that you get it.

લોરલ પારફીન ઝગમગ્યા કરે છે, લાંબો વખત ટકે છે, પણ કીમતમાં બીજા પારફીનથી મોંઘું નથી. ખરીદતી વખતે "લોરલ" આપે છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરજો.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર સર્વિસ વર્ષ ૧૯૨૬ સ્થાપીસ સ્થાપના કરી મહીને સારૂ આવિયા બંદર વર્ષ

કોલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, કલકત્તા, અને મદ્રાસ-કોલમ્બો થઈને આવાગમન કરે છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં વહન આળા ભાગ ઠક વર્ષ સેકન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર બનાવેલ રહ્યાવેલ છે.

કિંમતના ભાવો કરવાથી નીચે મુજબ છે:

	કોલમ્બોથી	મદ્રાસ.
સેકન્ડ ક્લાસ ઓરાબી સાથે	પા. ૬૦-૦૦-૦	૪૦-૦-૦
,, ,, પારાબી વગર	પા. ૪૨-૧૨-૦	૧૮-૦-૦
ડેક ક્લાસ ઓરાબ સાથે	પા. ૬-૦-૦	૧૨-૧૬-૦
,, ,, ઓરાબી વગર	પા. ૬-૧૬-૦	૭-૧૦-૦

કોલમ્બોથી, મદ્રાસ, રંગુન, અને કલકત્તા જવા છે.

	ડરબન બારદા વગરબન
એમ. વી. "લકમી"	૨૬ મી સપ્ટેમ્બર
એમ. વી. "મુલ્તાન"	૨૬ મી ઓક્ટોબર

"આવાગમન કરે.

વધારે અને વધુ વિગત માટે વપરાશ કરોઃ—

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phone 23 & 2041.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 569.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal

No. 1 quality ingBananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઇનાપલ વિગેરે ઓર્ડર મળેથી તરત સહાલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બની દરકાર રાખી સારો માલ, સારૂં પેકિંગ કરી ઉમદા બાબથી મોકલવા ઝટ આપશે.

દેશ પરદેશ, કાંસપાલ, રીસ્દેલ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains, But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases:

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

ખાસ-ખાસગીથી ભરપૂર

બેજોડદાર

ઝંડુ દ્રા ક્ષા સ વ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

જેના જેવું બીજું વાપરવા માંગો

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ કે ર ધ્વ જ ગુ ટી

—અંતની અવેજિત દવા—

આજથીજ અજમાવવા માંગો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે મળો—ઝંડુની દવાઓનું યુક્તિપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહિત્ય આકર્ષકના એજંટ: એમ. એમ. ઓશી, ૩૪૫ ખુબ રસ્તો, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૭૫, બારોડીયા

M. H. DESAI.

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી. એ. ટી. થી મોકલવામાં આવશે. મળો:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 66

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી. એ. ટી. થી મોકલવામાં આવશે. મળો:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 54

મીલકત વેચવાની છે

પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં સારી જાયગાએ પાકી મીલકત વેચવાની છે.

ફ્રુટ પેક કરવા ગુદામ તથા રૂમો ભાડે આપવાના છે વિગત માટે નીચે મળો યા લખો.

Property for sale and Rooms to let.

Apply—G. M. AHMED.

Banana Exporter,

64 Prince Edward Street. Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકેતુ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેંચર્યું, હીંદુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવી, ૪૦૦ પાનાનું પુસ્તક કીં. રૂા. ૩.

કુમારપાલ—ગરવપતિ સરદારશ્રી પટ્ટણી કુમારપાળ સાદીએ આવતા પહેલાં કરેલ કાવત્ર સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા આજીજ, ૪૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કીં. રૂા. ૩॥.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો ઘણે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો હોવાજ જોઇએ.

બીજી વાત બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે **ફક્ત નવ શીલીંગમાં** મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાચાર મેળવવું હોય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) ઉપરમાં બતાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે.

તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સમાચાર મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

વતનના સમાચાર જાણવા હોય, સાધુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપયોગી, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું ને તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

મફત મફત

આ જાહેર ખબર આપી મોકલનારને સુંદર રસ ઝરતી વાર્તાનું બાંધેલું બાવક નકું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારો આ ઉદ્યમનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

કે. કી. ગાંધીબાબાબાબા ભુવનેશ્વર, મુ. બારસ (ઇન્ડિયા).

મફત! તદ્દન મફત!!

હપ્પોગ્રાફ માર્કિનીવાલું વૈજ્ઞાનિક પુસ્તક કિંમત ૧ રૂપાળ ખર્ચ મગર મફત મળે છે મંગાવો.

જાદુ મંજરી ફાર્મસી, બ્રાન્ચનગર, બારીબાબાદ.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 35—Vol. XXXII Friday, August 31st, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price Fourpence

NOTES AND NEWS

Growing Consciousness Among Natives

THAT no country can keep a section of its population suppressed till eternity is a thing South Africa has yet to learn. Nature's ways are inscrutable. No amount of human ingenuity will succeed in suppressing it. The following words from the presidential address of Dr. Xuma before the African Native National Congress are significant:

"I need not tell you that your people in South Africa and Rhodesia to-day find themselves in a hopeless and helpless position, economically, politically, educationally and in every other position. . . Our people now indeed have begun to realise that they cannot any longer find employments which they expected from the white people. The latter have to provide work for their own folk who are as poor perhaps as we are. This fact together with the "white policy" of the Government have already taken away the best jobs from us. The question therefore is whether or not the African National Congress should now assume the responsibility of developing our people along the lines which will make them more and more economically self-supporting and if so what step this General Conference should take in order to raise the General National Funds or to generally organise the offices of the African National Congress for that purpose. We must establish our own hotels, butcheries and our own stores along the Rand, Pretoria and all other cities. All these "Naturelle winkels" should really belong to us. The transportation of Africans between locations and towns should be undertaken by the Africans themselves. For this and other purposes we should have a General African Garage with branches in every city in South Africa."

Non-European Labour on Railways—Settled Policy of Government

THE Railways and Harbours Affairs Commission appointed by his Excellency the Governor-General in October last year to investigate and report on the financial position and the working of the South African Railways and Harbours has completed its report. Sir W. Guy Granet was chairman of the Commission. According to the report, "during the period from Union to 1924 the number of European labourers employed in all branches of the Railway service was never much more than 5,000. In the latter part of 1924, however, the employment of Europeans to replace Natives was adopted as the settled policy of the Government and in the succeeding years the numbers increased rapidly from 4,760 in 1924 to 14,736 in 1933. On March 31, 1924 the non-European staff numbered 47,157 or 90.8 per cent. of the total labouring staff employed, while on March 31, 1933, the number had decreased to 27,928 or 65.5 per cent. of the total labouring staff.

Indians Stick Up for Standard Wages

TWELVE Asiatic tailors employed in the factory of the Albion Clothing Manufacturers in Parry Road, refused to carry on owing to dissatisfaction in wage rates offered them. These men it is understood were doing piece-work, and according to a recent court ruling the wage determination was inapplicable to piece-work in the clothing industry. An amicable agreement in the form of a compromise was later arrived at between the management and the tailors in question.

An Act Worthy of Emulation

Mr. HAROLD L. COHEN, of Liverpool, whose family have been associated with the city for four generations, has made a gift of £100,000 to the University of Liverpool for the purpose of creating a new Library. In a letter to Lord Derby, Chancellor of the University of Liverpool, conveying the decision to make the gift, Mr. Cohen says: "We have received so many kindnesses from our fellow-citizens that it occurs to me that I might find an opportunity for expressing my gratitude for all these benefits if I were to try to secure for the young men and women of the University a chance of obtaining for themselves and future generations of students the benefits that come from a good University Library.

A Happy New Year

WE wish all our Parsee friends every happiness and prosperity in their coming New Year which they will celebrate on Friday September 7.

Indian Opinion

FRIDAY, AUGUST 31ST, 1934

WAGE LAWS AS AFFECTING INDIANS

THE Industrial Legislation Inquiry Commission which is at present sitting in Durban is seriously engaging the minds of the leaders of the Indian community. The terms of reference, which are comprehensive, and embrace three Union Acts, are to inquire into: (1) The effect upon employment of the operation of (a) the Wage Act of 1925 as amended, and (b) the Industrial Conciliation Act of 1924 as amended. (2) The extent to which wage determinations and agreements under these Acts are evaded, and the effects of such evasion (a) on employers acting in accordance with the spirit of such legislation, and (b) on the workers. (3) The advisability (a) of fixing lower wages for women than men; (b) of laying down ratios between different classes of employees, both male and female. (4) The comparative wages fixed by determination under the Wage Act for similar classes of work in different occupations. (5) (a) The effect upon employment of the operation of the Apprenticeship Act and the extent to which apprentices on completion of their indentures have become absorbed as journeymen. (b) the desirability of fixing ratios of apprentices to journeymen. (6) The adequacy of present wage rates (a) for unskilled labourers; (b) for semi-skilled workers, and (c) the desirability of fixing minimum wage rates for such workers. (7) The disparity between wage levels of skilled workers and those of labourers and of persons in semi-skilled occupations.

The wage legislation has caused a considerable amount of dissatisfaction to the Indian community and the working of it has resulted in imposing hardships on many Indians who find themselves thrown out of employment. Wage laws have their good side as well as their evil side. It is good in so far as employees may not be unfairly treated by his employer. The evil side is that under the present working of the laws there is little scope for a small concern with very limited means to get a chance and the trade would be the monopoly of the large concerns. The Chambers of Commerce and other like bodies have merely one thing in mind and that is that the small concerns should be wiped out so that the big ones may thrive. Wage laws under the present condition, certainly do not exist for the livelihood of the small man. We [illegible] examples of it in the furniture [illegible] trade. Trade laws always lead to arbitration, and [illegible] have been circumvented not by [illegible] who are quite [illegible] always, but by Europeans also. Where there is circumventing of the law to a large extent and it necessitates constant vigilance there must be something wrong with the law itself.

The dissatisfaction caused to the Indian community by the wage laws is to this extent that while apparently the laws are applicable to all, irrespective of race or colour, in the working of the laws the colour line is invariably drawn. There are many instances where Indians are employed by Europeans where such Indians though they are capable of doing a certain kind of work which entitles them to the higher rate of pay are kept in lower grade simply on the grounds of their race or colour. Moreover Europeans are never over-anxious to see men of other than their own race working side by side with them. There can be equality of standard in one thing if there is equality of circumstances in the rest of the things. While the wage laws are imposed on Indians with strict vigilance as to their adherence they are totally denied equality in other matters. Is this not putting them at a disadvantage? and are not the laws instead of being a blessing, as they are supposed to be, instruments imposing hardships on them? Indians are denied all the opportunities of living up to the European standard, which means a life of extravagance. If they go about in cars, if they are property owners, if they are wealthy enough to purchase sites which perhaps a European might not be in a position to buy there is at once a hue and cry. "My word, the Coolies are thriving while our own kith and kin are starving? What right have they to be in the midst of the White men? Oh! how dare they rub against us? Down with the Coolie, he must be kept in his place, put him in to locations, put him into reserved areas and let him develop on his own lines." Trading licences he may not get excepting in his own areas, and he should be allowed to trade with his own people only.

Now if in this respect the Indian is not given equality with the European and is treated like the untouchable in India, and there are special laws applicable to him where is the sense in placing him on conditions of equality with the European only in so far as wage laws are concerned? Indeed it is not equality. It is the height of inequality.

We fear, therefore, that unless the present conditions of Indians are improved to enable him to reach the European standard in all other respects the wage laws will always be worked to his detriment and will be a source of discontent.

Fountain Of Wisdom

Religion could not be served or saved by violence, untruth or sedition, but only by self-sacrifice, self-restraint and self-suffering.—MAHATMA GANDHI

Humility has greatest bounteous are the smallest workers. The deep rivers pay a larger tribute to the sea than shallow brooks, and yet empty themselves with less noise.

—SPURGEON.

The Things We've Forgotten.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION," SEPTEMBER 2, 1914

MR. GANDHI ON SPORTS

In the course of his speech at the Albert Park, Durban, on the occasion of the children sports, he said :—

THEY had raced for prizes and, as Mr. Baillie had just reminded him, that prize-giving might have a demoralising effect upon those who had the training of the children in their hands as well as upon the children themselves. He shared that fear, but, if they had raced that afternoon for the sake of racing in order to show that during the past few years they had been endeavouring to keep the physical position of their being in a fit and proper state, it showed also the value of the Industry, the courage and the time they had put forth in a disciplined manner in order to gain that particular purpose in life. All the children who went to churches if they were Christians, or all the children who were Hindus if they had any Hindus to teach them what their own religion taught, or if they were Mahomedans and had priests to tell them, he felt sure that they would all tell them that there was that race in life where they had to make themselves good in future and behave themselves if they grew up as men and women.

* * *

Reports "INDIAN OPINION"

Under the auspices of the Natal Indian Association the Indian community met on the Indian Recreation Ground on Sunday last to demonstrate their loyalty to the Crown. Amongst those present were Messrs. Parsee Rustomjee, V. Lawrence, Abdool H. Kajee, V. R. R. Moodley, K. Ring wan, Goolab Singh, M. B Maharaj, Lutchman Pandey, G. D. Lalla, A. S. Singh, Lazarus Gabriel and others. Mr. Christopher who presided said they had with them on previous occasions, when there were internal wars, Mr. Gandhi to organise and to lead them in the service of the country. But that day he was not among them, but what he had done here in those times he was at that hour doing in Europe. . It was a matter of pride to them that their brethren from their homeland, India, were on the water on their way to the seat of war and it appeared superfluous to remark that they would distinguish themselves in the present war as they had done in the past, and uphold the prestige of the Indian Army, and the honour of their Motherland.

* * *

The Maharajah of Mysore has offered to donate £330,000 for the Indian forces, and also offers his troops for active service. The Viceroy of India has gratefully accepted the Maharajah's offers, and has promised that the Maharajah's troops will be used if required.

* * *

Rector states in India the spirit animating the people is illustrated by the attitude of the great agitator Tilak, who is exorting every Indian to support the Government.

Our Indian Letter

(FROM OUR OWN CORRESPONDENT)

Salem, 10th August.

GANDHIJI'S FAST—PURIFICATION WORK FOR WORKERS

IMMEDIATELY after an attack of dysentry, brushing aside the doctor's request for a week's postponement in order to allow time for recovery from a state of a strenuous and long tour, Mahatmaji has entered upon a seven days' penitential fast. It began on the morning of the 8th instant after prayers. In a statement before commencement of the fast he emphasised the necessity on the part of Harijan workers helping the cause by greater personal purification. The monster of untouchability cannot be killed without constant and ceaseless effort on the part of workers who have faith in the mission and who have by patient toil built up personal purity and integrity. He also felt great anguish on account of the activities of certain congressmen who seemed to have forgotten truth and non-violence during the election of local Congress committees. He uttered a word of warning to these workers also. Finally he asked all friends whether in India or outside, no matter to what faith or race they may belong, to pray that God may bless the little penance.

Mahatmaji spent the first two days of his fast more or less comfortably. *Ramayana* and *Gita* were read to him by his companions. The fast will terminate at 6 on the morning of the 14th.

INDIAN SCIENTIST INVITED TO VENICE

Sir C. V. Raman, the eminent Indian scientist and president of the newly established Indian Academy of Science has received a pressing invitation from Signor Marconi and Count Mirone to take part in the deliberations of the International Biological Con-

POET'S CORNER

Lokamanya Tilak

How shall our mortal love commemorate
Your sovereign greatness, O heroic heart?
Unbending, austere, your fame is counterpart
On your high storied hills, mountain;
Your proud immortal deeds irradiate
The darkness of our land, and star-like dart
The lustre of your wisdom, valour, art,
Transfiguring sorrow and transcending fate.
Hail dauntless soldier, hail inspired sage
Who taught your Nation Freedom's Gayatri
Immutable from the redeeming flame,
Your debt are our children's heritage,
And all the epic epithets of the age
Acclaim your pure imperishable name.

—MRS. SAROJINI NAIDU in *The Volunteer.*

gress at Venice. Mr Raman will very likely proceed to Venice by the aerial route to be there in time for the opening function and return to India in a fortnight.

Enquiry on the Spot

Mr. K. P. S. Menon, Agent to the Governor General of India in Ceylon has been deputed by the Government to make enquiries in Zanzibar in connection with the recent legislation affecting Indians. He sailed for Africa by the steamer *Kenya* after conferring with the members of the Indian Citizenship Association.

Sarojini Devi's Appeal to Indian Women

Srimati Sarojini Devi was unable to be present at the meeting of the Congress Working Committee in Benares on the 28th July as she had to be near her husband who underwent an operation for cataract in Bangalore. During her stay in Mysore she was the guest of His Highness the Maharaja. In a stirring appeal to a huge gathering of ladies there she said that unlike the pioneers of the Suffragette Movement in England, Indian women were not obliged to fight out the battle of redemption. Their struggle was against their own apathy, laziness and ignorance. If they complained that they were badly treated it was all their own fault. If really women of India made up their minds to throw off their conservative ideas India would be rid of many of her ills ere long. She, however, deprecated very strongly the tendency on the part of modern girls that they need not acquaint themselves with ancient traditions of India. India could give the rest of the world gifts of piety, devotion, service and sacrifice but she had a good deal to learn from the West in the shape of organised effort, punctuality, economic independence and missionary spirit.

"Gandhiji who is India's greatest missionary believes," she pointed out, "what women will today men would do tomorrow."

Concluding she appealed to them to cease to be idle, afraid of neighbours, indifferent and to be brave, faithful, and willing to work for the national weal. This done Indian women would lead the women of the world.

Srimati Sarojini Devi is expected to visit Madras in a few days.

This Picture and That

The Charkha is the *symbol* of the revival of India's cottage industries and requires rich and poor, the educated and the uneducated alike to contribute their share for the success of its mission. By voluntary spinning the rich and the educated are expected to take part in this *Yagna*. But they have not yet learnt the dignity in labour. In this connection it is interesting to note from a letter to the *Hindu* from its Tokyo correspondent that the Empress of Japan takes pride in spinning and weaving clothes for His Majesty the Emperor and other members of the Royal Family. Her Majesty is much interested in sericulture and will personally reel silk for six days or learn the technique. She has herself raised 400lbs. of silk cocoon and from this will prepare apparel for use by the Emperor, herself, the Crown Prince and the Imperial Princesses.

SO-CALLED SCIENTIFIC CRITICISM OF ORIENTALS

(By Dhirendra Nath Roy, Ph.D., Head of the Department of Philosophy, University of the Philippines)

(Reproduced from the "Modern Review")

(Continued from last week)

If we have hitherto endeavoured to describe the points in the abstract, it is because many ugly things are being done in the name of science,—things whose awful meaning may not be clear to all of us until the true nature of this science is exposed, and because it will now be easy for us to understand the mighty problem with which the Orient has been grappling.

And nowhere in the whole Orient is the problem so relentlessly exacting as it is in India and China. This is because these two countries represent two splendid civilisations which never yielded to the ravages of time and still refuse to yield, in their intrinsic values to any upstart civilization, these two great countries have been turned into veritable laboratories in which any type of foreigners may come and investigate facts about the people or rather "natives,"—often without their knowledge and sometimes in spite of their protests—for some "scientific discoveries" most of which are usually more self-pleasing than scientific. The facts they collect are not what they find but what they look for and these in often without due regard to their quantity, time, place, and other circumstances so that the intended generalisation may be justified. But even these facts may not have the same meaning for the foreigners as for the native people and hence, the former cannot be in a position to form a generalisation representing the latter. Yet, hundreds of generalisations are aggressively formed about the Orientals and then assiduously spread all over the world through books, newspapers, magazines, cinema shows, platform speeches, and pulpit orations. So the world had been educated to know the Oriental peoples and their civilisations in ways which are not misleading but even insulting.

But in every case of such misrepresentation the glaring array of facts, however magnified, gives it a scientific colour and hides its true nature. This is the age of science. The world likes to believe in any thing that may be presented in the name of science, for science is the modern Pope, supposed to be infallible. This is why no amount of protest from the Orientals against such misrepresentation has been enough to impress the world. But the Orientals see and suffer from the injustice of it.

They wonder how the world can accept the false stories of the foreigners who do not understand the facts collected by them.

To give more concrete facts, it has been said and spread throughout the world that the Oriental people are very low in morals, superstitious, cruel, mean, treacherous, timid, conservative, and so forth. These ugly generalizations have been held before the world for a long long time and facts have always been available to support them. If at the beginning the facts were very few, the imagination was not lacking to make these highly sensational and thus impressive. Where imagination failed, the vastness and variety of the population helped, for no instance of human frailty is absolutely impossible to find in such a vast area of land with more than half of the world's population consisting of large heterogeneous types. Where even that failed, the long history of the Orient helped, for no people, however advanced in civilization, can, for all times and under all circumstances, keep itself free from some moral lapse or other, and the history of some of the Orientals so intrinsically being the longest known to the world may supply any required facts at some period or other. When all these ways are thus considered, one can easily understand how these generalizations have been supported by facts to make them scientific,—facts which the Orientals probably cannot deny and yet they sincerely believe that the generalizations are not true. But the world is given facts and it wonders why the Orientals should still venture to contradict.

While these generalizations have been thus working for a very long time in the mind of the world, no pains are being spared to discover, from time to time, new facts to preserve intact the worlds impression already created. These new facts may be very few and far between but are certainly useful in confirming the old beliefs. Some of these facts may be picked up from those advertised a long time ago but are made fresh by new artistic skill in brilliant colourings, and the impression of the people is re-quickened. One can, therefore, well imagine what it really means to the Oriental people to convince the world that it has totally misunderstood them.

Take, for instance, the belief that the Orientals are of very low morals. This belief has become so deeply ingrained in the mind of some foreigners that it is clearly discernible in all their dealings with the Orient. We may mention in this connection the view of one of the world's most widely read European poet Rudyard Kipling as typical. Referring to the Oriental people to the East of the Suez this honourable poet very impressively said that "there ain't no Ten Commandments." The motive of excluding the regions west of Suez from his plane attack is that these Ten Commandments are said to have originated somewhere on that side and he could not conscientiously attack the people of that sacred part of the Orient. The Ten Commandments, whether Mr. Kipling knows it or not, have never been unknown and unpractised in the land of the Buddha and Confucius, but they have been more in the form of principles than commandments. The Orient people are by tradition not so used to commandments. A commandment, no matter from where it comes, has an autocratic significance—something imposed from outside, and is necessary only where people are morally crude and incapable of self-discipline. Mr. Kipling is, of course both effect and a cause. He was certainly not in all the countries he hits, but his sweeping statement is the result of his false education. As he has become very distinguished, although probably because of the nourishment derived from the same kind of immorality, his statement has a great influence upon his readers. How can the world disbelieve a man whose literary craftsmanship has won him a Nobel prize? The Orientals naturally find it most difficult to convince the world otherwise. They know it is false and regret that a man like Mr. Kipling should say it. The only way they can consider him as not a liar is that "there ain't no Ten Commandments" for him and for other men of his type when they are east of Suez or speak of things east of Suez. The Orientals know it very well that there are foreign people who come to live among them without ever feeling the necessity of observing what they call their 'Ten Commandments.' If Mr. Kipling means any thing by his statement it is that he is one of those foreigners.

The same may be true of the other beliefs. It is said that the Orientals are superstitious. Of course, in a sense all people are more or less superstitious. But to specify the Orientals, especially the Indians and the Chinese in general, as very superstitious,—people who have given the world some of the profoundest types of philosophy, studying freely, persistently, and deeply all the rich varieties of cosmic mysteries and social problems, people who still cultivate such studies with unflagging enthusiasm,—is most ungenerous, puerile and ridiculous.

The Orientals are said to be cruel. But the facts of history do not seem to support it. They are not the descendants of the Vikings or Buccaneers. They have never sought to immortalize any bloody conquerors, tyrants or marauders. Their tradition has not been decorated by holy crusades and Inquisitions. They have never sought to exterminate smaller and weaker races. On the other hand, they proudly trace their descent from saints and wise men. They have uncompromisingly sought to discard violence in thought, speech and action. They have sincerely acknowledged other people's right to believe and worship in their own way. They have always discountenanced oppressing smaller tribes and that is why these are still so plentiful in the Orient. Why, they have shown the world by cultivating good feelings even the fierce denizens of the forest could be made to forget their cruel habits.

(To Be Continued.)

Social And Personal

Mr. F. D. Hoge (Superintendent of Education of Natal) has recovered sufficiently to leave Grey's Hospital, Maritzburg, and return to his home.

A fund has been formed by the Ex-Students' Committee of the Natal Technical College, Durban, to promote a scholarship or bursary in commemoration of Mr. R. M. Nesbeth, ex-principal of the College, who retired at the end of last year.

S. A. P. and Fusion

The Parting Of The Ways

The Union Congress of the South African Party met last week at Bloemfontein and this is how Col. Stallard parted company.

Dealing with the constitutional question, General Smuts said:—

"We accept the King of Great Britain according to the laws of South Africa. We accept the King as the symbol of unity in our great group and our common allegiance to him we accept as the great tie which binds us all together in this group. If ever we are to have organised struggles and movements in this country for secession it will mean other parties and will not be in the new party."

Colonel Stallard, M.P., then rose to express, once more, his feelings against fusion. In conclusion, he said:—

"You are pulling up your anchors and starting your ship on an uncharted sea. You have torpedoed the ship of the South African Party and you are going over to another ship, another commander, a new organisation and a new environment. In it I as had no place for myself, and while we are making preparations here and now to leave the South African Party and join a new party I claim that I am still upholding the principles of the South African Party, for I hold myself free and, indeed, conceive it my duty, to see what organisation we shall have to set up if this congress is so ill-advised as to accept the terms of fusion." Mr. Marwick expressed relief at having parted from all the premeditated insincerity and humbug that belonged to fusion under the published terms. He was now able to stand forth and speak freely on behalf of those who had sent him to Parliament without feeling that the Party Canons or discipline might be employed to silence or over-ride his criticism.

The fusion motion was then put to the Congress and carried by an overwhelming majority, only eight delegates, including Colonel Stallard and Mr. Stuart, voting in the minority. Following the announcement of the Congress, Colonel Stallard said that in view of the "fatal decision" taken he had no alternative but to leave the Congress. He did so, however, with the hope that there would be no bitterness or ill-feeling on either side.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Immoral and Suggestive Films

"As soon as I hear from the Central Committee of Catholic Action in Johannesburg, I shall start a campaign in Durban against immoral and suggestive films," the Bishop H. Delisle, Vicar Apostolic for Natal of the Roman Catholic Church, is reported to have said. "It is evident that most films shown have an awful effect on young people and children, and still a worse effect on the native, Indian and coloured population. No wonder we frequently hear of attacks on white girls being made by natives and coloureds. I think it absolutely necessary that not only Catholics but all people with any degree of decency should join in the movement."

Bharatha Women's Association (Greyville)

At a meeting of women held on Sunday, August 18, at the Gandhi Sentlumti, May Street, Durban, under the chairmanship of Mr. Bharathasathy Pather the formation of a body known as the Bharatha Women's Association took place. The object of the association, we understand, is to work together with the present Indian Women's Association for the future advancement of the Hindu women. The following were elected officials for the current year:—Patrons: Mrs. S. S. Pather, Mrs. R. R. Chetty, Mrs. K. V. Pillay, Mrs. V. Naidoo, Mrs. Ethuiah; Chairwoman: Mrs. V. V. Pillay, Vice-chairwoman: Mrs. R. K. Naidoo, Joint hon. treasurers: Miss Athelolutchmee Alfred and Miss Balacheo, Joint hon. secretaries: C. R. Nair and Mrs. D. B. Naidoo. An appeal is made to those who have so far failed to join as members to do so now. Mr. K. N. Pillay who took an active part in aiding the women to make this occasion a success was thanked by the chair.

New Indian Aided School At Inanda

The Wyld Memorial School which is named after Mr. Wyld who has been conducting the school for Indians at Inanda for some time has been allowed a grant in aid as from August 1.

New Leave Regulations for Teachers

Alterations to the Teachers Leave Regulations have been approved by the Administrator-in-Executive Committee of Natal, and are set out in the latest issue of the Natal Provincial Gazette. The new regulations state that no period of leave without pay in excess of 14 days shall count as service for leave under these regulations, and that a teacher who has been granted sick leave on half-pay, or without pay or accouchement leave, and who has the necessary long leave credit, may elect to substitute long leave in lieu of the sick leave granted.

Licensing of Builders

The plea, recently put forward to the Town Council by members of the Master Builders' Association, for compulsory licensing of all builders is strongly opposed by the Natal Indian Congress. Writing to the Town Clerk, the Congress secretaries state: "Our Congress is strongly of the opinion that if this request was acceded to it would create a distinct hardship on the smaller builder and indirectly the small property owner. It is of the opinion that as all work is conducted under the examination of expert building inspectors, sanitary and borough engineers, there would appear to be no necessity for such an action." The matter has been referred to the responsible committee.

Durban Hindu Temple

The annual meeting of the Durban Hindu Temple was held on Aug. 19. The report stated that the Sastri College annual bursary for poor and deserving

students who desired to continue higher studies had been increased from £9 to £12. The Temple's activities included a series of lectures on Hindu philosophy and religion by G. L. Sinha, B.A., of the Sastri College, arranged by the committee. Great interest was evinced by the public. The committee, which experienced considerable difficulty in collecting funds to meet the Temple's obligations to the Durban Corporation, sought relief from the Town Council, and as a result of protracted negotiations succeeded in having the land put up for public auction again with a stipulation that it be used for religious, educational and or benevolent purposes. The Temple purchased the property for the small sum of £200. With the appointment of the new priest, Mr. K. M. Maharaj, the report stated there had been inaugurated a Hindi School, with about 30 students, all of whom were making satisfactory progress. The report appealed to parents to send their children to this school, which charged no fee.

Swimming Bath for Indians

A plea for the provision of an open-air swimming bath for the Indian community has been made to the Town Council by the Indian Sports Grounds Association. The Association suggests that the bath be sited within the Indian sports grounds, which "are centrally situated, and convenient not only to Indians in general but to thousands of school children, of whom a large number attend schools in the locality. The Association asks that its application be linked to the Town Council's scheme for providing the borough with a chain of district swimming baths.

Tongaat Indian School Old Boys' Club

A number of ex-pupils of the Tongaat Indian Boys' School assembled in the school hall last Saturday. The convenor of the meeting, Mr. R. Sanchu, explained briefly the necessity of forming a club of the old boys of the school, with the object of promoting sports, hold lectures and debates, and fostering a spirit of friendliness among its members. After discussion it was unanimously agreed, and the club, with its name as the 'Tongaat Indian School Old Boys' Club was formed. The officials elected are as follows:—Patron: E. J. Chetty, President: R. Sanchu; Vice-Presidents, V. P. Desai, V. S. Naidoo, M. P. Naidoo, hon. sec.: K. R. C. Naidoo, hon. treas.: R. Timol: Committee members: R. Rajoo, C. R. Naidoo, N. Gopaul, R. Badasi. Durmanand, R. S. Looken, Suliman Ismail, B. Moonsamy, Bobby Naidoo.

Only European Labour

The Administrator officially opened the Avis dam built in Windhoek in the presence of a representative gathering. He congratulated the Municipality on their initiative in securing the construction of such a splendid dam which would supply an adequate supply of water for the town as it holds 1,000,000,000 gallons of water or three years' full supply for the town. Only European labour was used on the construction of the dam, which was built at a cost of £100,000.

Conference on Poor White Problem

According to *the Burger*, the conference to consider the poor white question, which will be held in Kimberley from October 2 to 5, will be attended by three Ministers and perhaps also by the Prime Minister. The great majority of those invited to attend the conference have accepted. Among the Ministers who will address the conference will be Messrs. O. Pirow, A. P. J. Fourie and Mr. J. H. Hofmeyr. Dr. D. F. Malan will also be present.

Honour for Sir Herbert Baker

Warm tributes were paid to the work of Sir Herbert Baker at a special graduation ceremony of the Witwatersrand University when the honorary degree of doctor of laws was conferred on him. Mr. H. J. Hofmeyr, Vice-Chancellor, presided. Mr. J. H. Hofmeyr, Minister of Education, paid a tribute to Sir Herbert Baker for his work in reviving the tradition of beauty in our architecture. Mr. R. R. Rattee, principal of the university, referred to the outstanding creations of Sir Herbert Baker in England and overseas.

Dannhauser Arya Samaj

The annual general meeting of the Dannhauser Arya Samaj was held at Mr. R. Patak's home last Saturday when the following officials were elected for the ensuing year: Patern Swamy Bhawani Dayal, President: R. Patak, Vice-Presidents: Raja Ram and Ramcharan Singh, Joint hon. secretaries and treasurers: A. Anthony and S. Bhawani, Committee: Messrs. Chibraj, P. D. Moodley, K. Narsjee, D. R. Mistry and R. C. Chetty. At the close of the usual business Mr. R. Patak, the president, spoke at length about the activities of the Arya Samaj since the inception in Dannhauser. He appealed for better co-operation. Among other speakers were Messrs. D. R. Mistry, S. Bhawani and Raja Ram.

Col. Denys Reitz on the Status Act

Colonel Denys Reitz who recently went from the Union to Rhodesia to open the Salisbury show, in the course of his speech explained to an interested audience the beneficial results of the Union Government's action in passing the Status Act and the Union's relationship to the British Empire. "When we passed the Status Bill, said Col. Reitz, what we were doing was not trying to weaken but to strengthen the links with the Empire. It will not hang together by man-made laws. It will only survive on condition that it continues to possess the goodwill of the people in the various dominions. If ever Great Britain, or the Empire, is in danger the Union will not take counsel's opinion or pass Acts of Parliament, but will act according to the temper and spirit of the people. South Africa will remain with the Empire not because we say it in constitutional parlance, and that will be well-nigh for ever. I think I can give that assurance. You need labour under no anxiety with regard to the position of South Africa in the great Commonwealth of Nations. We shall remain in it as long as you will.

South Africa to Pay War Debts

Reuter's representative learns that South Africa will pay off the whole of the remainder of its war debt to Great Britain, amounting to almost £8,000,000 at the end of this month.

Pandit Jaimini's Departure

We are informed that Pandit Mehta Jaimini will sail not on September 3, by the *Kenya* as reported in our last week's issue but on September 13 by the *Inchanga* for Rangoon. Any one or any Society wishing to see Panditji are requested to communicate with the secretary of the Hindu Mubn Sabha or with Panditji direct c/o The Castle, Mayville.

Pretoria Tamil Young Men's Association

The annual General Meeting of the above Society took place in the Tamil School, Pretoria, recently. The financial report was duly submitted by the Treasurer and approved. The annual report reflected some good work done by the Association in the past, and a report in connection with the recent opening of the Cassim Adam Ward for Indians in the General Hospital, showed that £100 was realised from the Hospital Bazaar Function and Entertainment which amount was given to furnish the Ward with equipments. The President, Mr. G. Krishnan and both the Joint Secretaries, G. Muothoo and M. Nadesan were thanked for their success in their undertakings in organising the Hospital Bazaar, which was the first of its kind in Transvaal. The President, Joint Secretaries and the Treasurer, Mr. S. Arumugam were congratulated and thanked by the Association for their untiring services. The following were elected office bearers for the ensuing year: President: Mr. V.A. Soobiah, Vice Presidents: Messrs V. Govindasamy, S. Arcoomagum, Joint Secretaries: A. Somasundrum, N. Govindasamy; Joint Treasurers: P. Valla, M. Veerumuthu; Record Clerk R. Varthuraj.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Release of Abdul Gaffer Khan

Abdul Gaffer Khan, the leader of the frontier people and his brother have been released from gaol on condition that they do not cross the frontier of the Punjab Provinces. There was a great agitation in India in favour of his release.

European Couple Blessed By Gandhiji

Among Mahatma Gandhi's visitors during his visit to Lahore were a newly married European couple, who had come to take his blessings on their wedding day. Their turn came just after Mahatma Gandhi had finished his talk to the journalists. Gandhiji gave them a few words of advice and wished them all happiness in their married life. Gandhiji also asked them to inculcate sympathy for the Harijans among the Europeans and at their request autographed on the back of their marriage certificate.

How Ma Bap Hates "Gandhi"

Says the *Amrita Bazar Patrika*.—We have heard of officials in this country going mad over Gandhi caps or over the slogan "Mahatma Gandhi ki Jai." Here is the story of a first class magistrate in the Madras Presidency, mind you an Indian officer, who would rail anybody bearing the name of 'Gandhi.' Now, a school-boy who had the surname of 'Gandhi' given to him by his father saw the officer referred to above in order to obtain from him a certificate for the fee-concession for which he had applied. 'Who baptised you in that name?' asked the magistrate. 'My father' was the pupil's reply. 'Why did your father name you Gandhi? Is your father a Congressman'? To these questions of the magistrate the boy gave no answer. Then gave the fiat: 'No fee concessions will be granted to Gandhi. You had better go to Gandhi himself.' The father of the boy heard all about it and interviewed the magistrate but the latter was adamant. He would not move an inch from the decision he had taken.

Professor's Tribute

Prof. Abdul Majid Khan, a Member of the Working Committee of the Unity League, Lahore, and the Working Committee of the Anti-Communal League, Lahore, pays the following high tribute to Mahatma Gandhi. "That India shall have a new birth and that freedom and righteousness shall not perish from the earth, God sent Mahatmaji, an angel of light, utmost perfect pattern of purity and innocence. Blessed are those who have eyes and have witnessed the glory of the coming of Mahatma; for he has successfully demonstrated to the world the marvels and mysteries of love and service, lest sinful and suffering humanity should grope in darkness, and freeze in chill. The annals of mankind will ever shine with the unique non-violent socio-political revolution brought about by him in the shortest possible time in India and his amazing spiritual feats will serve as prennial beacon-lights, for the future wayfarers in the path of truth.

Woman Reaches 24,605 Feet in Himalayas

A new mountaineering record for women has been established by the wife of the German, Professor Dyhrenfurth, leader of the International Himalayan Expedition. Accompanied by her husband, Frau Dyhrenfurth reached the height of 24,605 feet on Queen Mary Peak, in the Karakoruke.

Muslims Welcome Congress Decision

Satisfaction at the resolution passed at Bombay by the Congress Working Committee on the communal Award was expressed at a meeting of the Working Committee of the All-India Muslim Unity Board held under the presidentship of Nawab Mohd Ismail Khan. Among those present were Maulana Qutubuddin Firangimahli, Maulana Shaukat Ali and Tassaduq-Ahmed Khan Sherwani. The meeting appreciated the Nationalistic attitude adopted by the Congress Working Committee towards the communal question under the advice and guidance of Mahatma Gandhi. The meeting welcomed the decision of the All-India Shia Political Conference to join forces with the Muslim Unity Board on the broad issues of Muslim politics and elected Raja Nawabalikhan and Mirza Abid Hussain as the Conference's representative on the Boards Working Committee.

Jallianwala Bagh

To commemorate the sacrifice of those killed at the Jallianwala Bagh in 1919, the place had been acquired for the nation and is held in trust by Pandit Madan Mohan Malaviya. The Congress circles in Amritsar have been pressed to build a suitable Hall

in Jallianwala Bagh for the purpose of holding meetings.

The suggestion was originally mooted by Pandit Jawaharlal Nehru in 1938, when a political conference was held there. It is understood that the matter will come before the Congress authorities.

Indian Fliers In London

Rest, study and no frivolous relaxation—such is the programme while in London of the four young Indians who accomplished the first instructional flight from India to England. The airmen, whose ages range from 18 to 23 are refusing all invitations. Apart from a little sight-seeing (this is their first visit to London) they are devoting their time to learning everything possible about aviation with intervals of rest in preparation for the return flight. Provided no complications arise over the portals they will return via Turkey. A special instructor has been engaged to assist them with the studies and they are visiting factories for gaining knowledge in many types of aircraft which will be of great value when they become civil pilots in India.

Gigantic Dam in India

A million acres of land will be fertilised by the gigantic Mettur Dam, which was opened by the Governor, Sir George Stanley. The cubic content of the dam is 64,000,000 cubic feet. It embodies the largest single block of masonry in the world, and has a water fall 95ft. high over a width of 650ft.

THINGS IN GENERAL

What's In The Air?

Sir. Maurice Hankey Secretary of the Committee of Imperial Defence and of the Cabinet, has arrived at Cape Town from London on a confidential mission of the highest importance in connection with the defence of the Empire. He is to visit South Africa, Australia, New Zealand, and Canada, and discuss with experts on the spot vital matters of military, naval and aerial strategy. The utmost secrecy is being observed about the real object of the tour, which it is said, ostensibly for the purpose of visiting Australia in connection with the Melbourne Centenary Celebrations.

"War Is In The Air"

"We must educate Italians in the military mindedness and even militaristic people," declared Signor Mussolini, addressing generals and foreign missions at the conclusion of army manoeuvres. Mussolini added: "Nations rise and fall as the result of force. Every Italian must respond as one when the call comes to war. No one in Europe wants war, but war is in the air and may break out at any moment."

Anglo-Irish Negotiations May Be Resumed

The Anphoblacht, the official organ of the extreme section of Irish Republicanism, states that President de Valera is considering a resumption of negotiations with England in which the latter's right to land annuities will be waived if a satisfactory settlement is reached to keep Ireland within the Empire. the paper adds that the majority of the Free State Cabinet favours a settlement on these lines, and intermediaries had made several journeys between Dublin and London.

International Tea Agreement

At the suggestion of the International Tea Committe, the Government of Kenya, Tanganyika Territory and Nyasaland have agreed to limit the area of new plantings of tea and to prohibit the export of tea seed during the currency of the tea control scheme adopted by the Governments of India, the Netherlands East Indies and Ceylon; which expires in 1938.

World Motor Census

Not counting the United States there are to-day 9,498,466 motor cars in operation against 8,991,206 in the previous year. In America in 1933 there were 23,771,854 cars. In South Africa there were 168,649 and in India 112,982.

S.A.'s Trade Relations With India

Mr. A. T. Brennan, Union Trade Commissioner who arrived in Simla last week had informal talks with members of commerce and industry. He will explore the possibilities of establishing closer trade relations between India and South Africa. He also met Government representatives in connection with emigration questions.

Decline In Birth-Rate—Counter-balanced By Increase In Marriages.

A Reuters message from Geneva states that the excess of births over deaths in Europe (excluding the U.S.S.R.) has in the last ten years fallen by nearly a million. The League of Nations statistics for 1933 and the first quarter of 1934 shows that in Europe, apart from Soviet Russia, births declined from 8,335,000 in 1932 to 7,920,000 last year. On the other hand, there was a striking decrease in infant mortality, and a world-wide increase in the number of marriages during 1933. This is taken as a sign of an all round bettering of world conditions. Herr Hitler's measures of the encouragement of marriage in Germany have resulted in an increase of 20 per cent. in the total for the year—630,826—as compared with 1932. This is the highest figure recorded for the last nine years.

Worlds Conference Of Jews

The Jewish World Congress has privately decided to convene the Jewish World Conference in August, 1935 and it will probably be held. The Conference will be organised on the lines of the League Assembly with elected representatives of Jews of all countries and with a Council Secretariat.

The Plight Of German Jews

The desperate plight of German Jews was stressed by Dr. Chaim Lubetzky, addressing the World Jewish Congress at Geneva. He stated that, although the Nazi Government had declared that equal rights of the Jews would be maintained in the domain of free economy, large Jewish commercial firms had been compelled to hand over their businesses to National Socialists, while 20,000 Jewish employees had been dismissed in Germany within but few years. Sixty thousand Jews had emigrated from Germany in 1933, and a further 100,00 in the first six months of 1934, while the situation was growing steadily worse.

Portugese To Ban Jap Goods

The Portuguese Colonial Minister has decided to take steps preventing the infiltration of Japanese goods into Portuguese territories.

Women In Men's Clothes

The Congress of the Orange Free State Women's Agricultural Union sitting at Bloemfontein is attacking the abolition of female public attire. A motion is being discussed calling on the Congress to express its great disapproval at the present habit among women of wearing men's clothing in public and to urge the Government stringently to enforce the laws in this connection and, if necessary, to enact further legislation prohibiting the wearing of men's clothing by women. This has caused a stir among the men and women in Durban who while disapproving of the fair sex using a man considers it a convenient attire for general work. A writer in the *Natal Advertiser* very pertinently remarks in this connection that the point that intrigues one most in the discussions of the Orange Free State Women's Agricultural Union in Bloemfontein is not the subject of men's clothing worn by women, but the fact that a motion [illegible] express condemnation of [illegible] was carried unanimously, without [illegible] of the Congress [illegible] on the [illegible] one [illegible] way.

Obituary

The Late Mr. J. A. Lazarus.

The death occurred last week at St [illegible] Jamaica. The late Le [illegible] suddenly at the Darra Estate's hospitable [illegible] months ago he obtained a similar [illegible] kuhr Lapat Tantuhibi, which he [illegible] He was 58 years of age and was ordained as [illegible] minister by the Baptist Mission at Durban [illegible] leaves a widow and four [illegible] [illegible] [illegible]

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

વુલ્યુમ ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૨ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ અંક ૩૫

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૪૮૩
પગારના આંકડા	(અનુસંધાન)	૪૮૪
આ પંથીએ કચકડાની પુણાકારે		૪૮૬
લાંબી ચરચાઓની બાબતે ઇંગ્લંડના રીવ્યુઝ		૪૮૭
મુસ્લીમો હજુ સર્વ નથી		૪૮૭
પ્રેસીડન્ટ રીઝવલ્ટ		૪૮૮
દક્ષિણ આફ્રિકાના દુઃખ ભણકારા		૪૮૯
હીંદુસ્તાનના ગામ સમાચાર		૪૯૦
વિશ્વ વર્તમાન		૪૯૩
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રગતિ અને પ્રકૃતિ		૪૯૫

સાલ મુબારક

આજ પતાર શુક્રવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૭ મીના પારસી કોમ પોતાનું નવું વર્ષ ઉજવશે. એ શુભ પ્રસંગે પારસી આલમને અમે સાલ મુબારક પ્રસિદ્ધીએ છીએ અને તેઓનું નવું વર્ષ તેઓને સુખ, શાંતિ અને આબાદી આપનારૂં નીવડો એવી અંતઃકરણથી દુવા માગીએ છીએ.

નવીનોમાં આવતી જાગૃતી

કોઇ પણ દેશ પોતાની પ્રજાના કોઇ પણ એક વર્ગને હમેશને માટે ઉપાયહીન રાખી શકતો નથી એ પરત્વે સાઉથ આફ્રિકાને હજુ શીખવાનું છે. પ્રકૃતિનો માર્ગ અટકળ છે. તેને કોઇયા પણ અટકાવી શકાય નહિ. સાઉથ આફ્રિકન નેટીવ નેશનલ કોંગ્રેસ સમક્ષ પ્રમુખસ્થાનેથી ડૉ. સેમ્પ્રેએ કેપ્ટાઉનમાં નીચેના શબ્દો ઉચ્ચારેલા છે:

"આપણે તમને કહેવાની જરૂર રહેતી નથી કે તમારા લોકો સાઉથ આફ્રિકામાં તેમજ રોડેશીયામાં આજે બાજીરો, રાજદ્વારી, કેળવણી વિષયક અને બીજી સઘળી રીતે નિરાશાજનક અને નિરાધાર સ્થિતિમાં પડેલા છે. ... ... આપણા લોકો હવે એટલું તો સમજતા થયા છે કે ગોરા લોકોની પરસેવી તેમના આકા રહેવાના હતા તે નોકરીઓ હવે તેઓને મળી શકવાની નથી. ગોરાઓને પોતાનાજ જનબાંધવોને માટે કામ પૂરૂં પાડવાનું છે કે જેઓ કદાચ આપણા કરતાં વધારે ગરીબ છે. આ સ્થિતિએ અને સરકારની ગોરી નીતી જે આપણી પાસેથી સારામા સારી નોકરીઓ છીનવી લીધેલી છે, આપણે એ આપણા હકો ઉભા કરવા જોઇએ છે કે આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસને હવે આપણા લોકોને આર્થિક સ્થિતિના બંધનમાંથી વધારેને વધારે સ્વતંત્ર બનાવવાના ધોરણે કામ લેવું જોઇએ કે નહિ? અને જો તેમ કરવાનું હોય તો સામાન્ય રાહિતમાં કંઇ કેવું કરવાને આપણે તો તેને માટે આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસની ઓફીસોને સાધારણ રીતે વ્યવસ્થિત કરવાને આ બાનહસ્તે શું પગલાં લેવાં જોઇએ? આપણે આપણી પોતાની ઇંટોથી, ખુબરીઓ અને આપણી પોતાની દુકાનો આપણા રીતમાં, પ્રોટેક્ટોરેટમાં અને અન્ય સ્થળો બહેરામાં ખોલવી જોઇએ. અને આ આપણી દેશી દુકાનોને આપણી પોતાનીજ દોરી જોઇએ. આપણા લોકોને એક સ્થળેથી બીજે સ્થળે પત્ર જવાને વાહનોની જરૂરીઆત આપણા પોતાનાજ હાથમાં દોરી જોઇએ. અને આ કામોને માટે આપણે પોતાનું સામાન્ય ફંડ હોવું જોઇએ અને સઘળા આફ્રિકાના દરેક દરેક શહેરમાં તેના શાખાઓ હોવી જોઇએ."

આફ્રિકાની યુરોપીયનેતર મજુરો અંગેની રવાયી નીતી

પુર્વીયન રેલવેમાં સારથી ૧૯૨૪ ની સાલ સુધી રેલ્વે ખાતામાં યુરોપીયન મજુરો વધારેમા વધારે ૫૦૦૦ હતા. પરંતુ તે સાલના પાછલા ભાગથી સરકારની યુરોપીયનેતરોનો જગ્યાએ યુરોપીયનોને રાખવાની રવાયા નીતિ અમલ અને તે પછીના વરસોમાં યુરોપીયનોની સંખ્યા ૧૯૨૮ મા ૫૭૮૯ ને બદલે ૧૯૩૩ મા ૬૪,૩૭૬ ની થઇ ગઇ. ૧૯૨૪ ના માર્ચની તા. ૩૧મીએ યુરોપીયનેતરોની સંખ્યા ૪૭,૬૫૭ બનવા કુલ મંજુરોની ૯૦.૮ ટકા જેટલી હતી બન્યારે ૧૯૩૩ ના માર્ચની તા. ૩૧ મીએ તે વધી જઇને ૨૭,૬૮૮ જેટલા કુલ સંખ્યાની ૫૫.૫ ટકા થઇ ગઇ. આ હકીકત સા. આફ્રિકન રેલવેના આર્થિક રિવાતની તપાસ કરવાને નીમાયેલ જનરલ મેનેજર ઓફ રેલવેઝ એન્ડ હાર્બર્સના વાર્ષિક રીપોર્ટમાં જાહેર કરવામાં આવેલી છે.

અનુકરણીય દાખલો

વીરપુલના શ્રી. હેરોલ્ડ એલ. કેહેન જેમનું કુટુંબ ચાર ચોપડીયો એ શહેરના સાથે સંબંધ ધરાવતું આવેલું છે તેમણે વીરપુલની યુનીવર્સીટીમાં એક નવી લાયબ્રેરી બાંધવાને એક લાખ પાઉંડની સખાવત કરી છે. યુનીવર્સીટીના ચાન્સેલર લોર્ડ ક્રમીને પત્ર લખતા શ્રી. કેહેને જણાવ્યું છે કે: "અમારા શહેરી બાબતોના તરફથી અમને એટલી બધી માયા મળેલી છે કે મને લાગ્યું કે તેને માટે મારી આભારની લાગણી દર્શાવવાને જે યુની સીટીના પ્રધાન પુરૂષો અને ઓફીસો અને ભવિષ્યની વિદ્યાર્થી જીવન ઘડવા સારી યુનીવર્સીટીના પુસ્તકાલયમાંથી મળી શકતા લાભો બીજાની રહે તેવું કંઈક પણ કરવાનો પ્રયત્ન કરે તો તે યથાર્થ ગણાશે." એવા ગૃહસ્થ દરેક દેશે કે પોતાના લોકોમાંથી ધાનદોલત ઉદાવ્યા પછી તેનો બદલો વાળી આપવાની આવી ઉદાર લાગણી બતાવતા હશે.

"મુન્દુઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૩૧ ઓગસ્ટ સન ૧૯૩૪

પગારના કાયદા

ચૂંટણીના ઉદ્યોગિક અને પગારને લગતા કાયદાઓની તપાસ કરવાને સરકારે એક કમીશન નામેલું છે જેની બેઠક હાલ ડરબનમાં ચાલી રહી છે અને દોઢી કોમના નેતાઓનું તે ગંભીરપણે ધ્યાન ખેંચી રહ્યું છે. એ કમિસનને ૧૯૨૫ ના પગારના કાયદા અને ૧૯૨૪ ના ઉદ્યોગોને લગતા કાયદાના અમલની નોકરી ઉપર કેવી અસર થઇ છે; આ કાયદાઓની રૂએ થયેલા કરારો અને ઠરાવાયેલા પગારોના ધોરણને કેટલે દરજ્જે ઉદાવવામાં આવે છે અને તેની કાયદાને માન આપી ચાલનાર માલીકો ઉપર કેવીક અસર થઇ છે; પુરાવો કરતા ઓફીસોને માટે એવોજ પગાર ઠરાવવાની, શ્રી તેમજ પ્રદેશ પ્રમાણેના જુદા જુદા વર્ગો વચ્ચેના પ્રમાણની શું અસર થઇ છે; જુદા જુદા ધંધાઓમાં એકજ જાતના કામને માટે પગારના કાયદાની રૂએ પગારો કેવી રીતે ઠરાવાયા છે તેનો મુકાબલો; અસ્પૃશ્યતાવાળેલા મજુરો અને બીજા કેળવાયેલા મજુરોને માટે હાલના પગારો બરોબર છે કે નહિ અને તેવા મજુરોને માટે પગારનું એવોડામાં ઓછું ધોરણ બાંધવાની જરૂર છે કે નહિ વિગેરેની તપાસ કરવાની છે.

પગારના કાયદાએ દોઢી કોમમાં પહેલેજ અસંતોષ ફેલાવેલો છે અને તેના અમલના પરિણામ પણ દોઢીઓને નોકરી વગરના કરી મુકી તેઓની ઉપર લાદમારી નામનાર આવેલું છે પગારના કાયદાઓની સારી બાજુ તેમજ બરાબ બાજુ પણ રહેલી છે. સારી બાજુ એ છે કે કામદારને પોતાના માલીક તરફનો બરાબરીનો મજરો નહિ મળે. બરાબ બાજુ એ છે કે હાલના કાયદાઓના અમલ મુજબ એક નાનો ધંધાદારી જેનો પાસે મર્યાદિત સાધનોજ હોય તેને આગળ વધવાની બરાબરજ તકલાદ મળે છે, જ્યારે મોટા ધંધાદારીઓ ધંધાનો પ્રત્યેક લાભ લઈ શકે છે. ગેમ્બર ઓફ કોમર્સ અને અન્ય સંસ્થાઓનું એકજ વસ્તુ તરફ ધ્યાન દોરાય છે અને તે એ કે નાના ધંધાદારીઓ જુસાથ આપ કે જેથી મેટા ફાલી શકે. પગારના કાયદાઓ આજની સ્થિતિમાં માણસને માટે કાંઇ પુરી પાકતાજ નથી. હરનીયર અને કારખાનાના ધંધામાં આપણે તેના સ્પષ્ટ દાખલાઓ જોઇએ છીએ. સખ્ત કાયદાઓ દુનેમાં માણસને ગુન્હા કરવાને પ્રેરે છે અને પગારના કાયદાઓ ઉદ્યોગધંધાદારોમાં માત્ર દોઢીઓજ નથી, કે જેમને દુનેમાં ઢોરોનું નાળીયેર બનાવવામાં આવે છે, પણ યુરોપીયનો પણ છે. જ્યાં કામદારને ઉદાવવાનું ગોઠા પ્રમાણમાં મતું હોય છે અને તેની ઉપર સતત બારીક નજર રાખવાની જરૂર પડે છે ત્યાં તો ખુદ કાયદામાંજ કંઇક ખામી તેવી જોઇએ.

પગારની કાયદાથી દોઢી કોમમાં અસંતોષ એટલે દરજ્જે ફેલાયેલો છે, કે જો કાયદાઓ તો કે ઉપરથી વધી કે બનતીના બોલ રાખ્યા સિવાય સઘળાને સમાન રીતે લાગુ પડતા જણાય છે બન્ને તેના અમલમાં બોલોલ પોલો હોય છે. જ્યા યુરોપીયન માલીકો નીચે દોઢી કામદારો કામ કરતા હોય છે ત્યાં એવા અનેક દાખલાઓ જોવામાં આવે છે કે તેના દોઢીઓ પોતાને ઉંચો પગાર મેળવવાને લાયક ગણાય એવા વર્ગના કામો કરી શકતા હોવા છતાં તેઓને નીચલા વર્ગ-મોંજર રાખી મુકવામાં આવે છે અને તેનું કારણ માત્ર એજ કે તેઓ યુરોપીયનેતર વર્ગના હોય છે.

વળી યુરોપિયનો કદી પણ પોતાનાથી જુદી જાતના લોકોનું પોતાની પકડે રહી કામ કરતા જોવાને ખુશી હોતા નથી. કામ પણ બાબતમાં સમાનતાનું ધોરણ તોજ નભી શકે કે બીજી બાબતોમાં પણ સઘળા સંજોગો સમાન હોય. જ્યારે એક તરફથી દોઢીઓની ઉપર પગારના કાયદા લાદવામાં આવ્યા છે અને તેના પાલનને વિશે સખ્ત બંધનો રાખવામાં આવે છે ત્યારે બીજી તરફથી અન્ય બાબતોમાં તેઓને સમાનતાથી મુકત વિમુખ રાખવામાં આવ્યા છે. આ રીતે તેઓને ગેરલાભ થયેલે ન ગણાય? અને મજદૂર કાયદાઓ જે દક્ષીકામાં આશીર્વાદરૂપ હોવા જોઇએ તેને બદલે તેઓની ઉપર લાદમારી-ના નામનારા બંજ સિવાય બીજું શું છે? દોઢીઓને યુરોપીયનોના ધોરણે રહેવાની તક બીજા પુલ આપવામાં આવતી નથી, યુરોપીયનનું રહેણીનું ધોરણ એટલે ઉદાવવાનું જીવન. જો દોઢીઓ મોટરકારોમાં ફરતા દેખાય, તો ગ્રોસરીઓની માલીકી ધરાવતા દેખાય, યુરોપીયનથી ન ખરીદી શકાય તેવી કાંઇ વસ્તુ ખરીદવા જોટલા ચીમંત દેખાય તો તેઓના ભોગ તુરતજ ચુમાચુમ થઈ રહેશે કે "અરે, આપણે અમારા પોતાના સંતાનો ભૂખે મરે છે ત્યારે પુલીઓ તો ખાઇને" પોતાની વચ્ચે જાની રહેવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે? અમને અટકાવવાનો પેગાને હો ૬૬ છે? મારો, કાપો, કાપીને. તેને તેના રક્ષણના મુકવાનો છે. નામો તેને કોટેદાનમાં, તેઓને માટે પ્રજાસત્તા રાખવામાં આવેલા ખાસ પાયાનો અને ત્યાં તેને પોતાની રીત મુજબ પોતાની ઉન્નતિ કરવા દો." પેપારના પરવાના તેને નહિ મળી શકે, સિવાય કે પોતાનાજ લોકોમાં, અને ત્યાં પણ તેને પોતાની જાતીના લોકો સાથેજ પેપાર કરવા દેવાશે

હવે તે આ સઘળા બાબતોમાં દીઠાને મુરોપીયનની સાથે સમાનતા નીચે આવવામાં આવે અને તેને હીંદુસ્તાનના અંજળી માફક રાખવામાં આવે. અને બીજી સઘળી બાબતોમાં તેને લાયુ પડનારા ખાસ કાયદાઓ હોય તો પણ માત્ર પ્રધારનાજ કાયદાના સબંધમાં તેને મુરોપીયનની સાથે સમાનતા આપવાનો હો. અર્થાત્ દક્ષીકતમાં સમાનતાને બદલે હબસની અસમાનતાજ માલુમ.

આથી જણાત થાય છે કે દીહીઓનો સ્થિતિ ત્યા સુધી ગોકસે ફરજજે સુધરવામા નહિ આવે કે તેઓ સઘળી બાબતોમાં મુરોપીયનોના પોરણે પહોંચી જાય ત્યા સુધી પ્રધારના કાયદાઓ દમેશાં તેને અસંતોષકર્તા અને દાનીકર્તાજ નીવડશે.

મ. ગાંધીજી કલકત્તાનો મુલાકાતે

તેમનો થએલો ભવ્ય સત્કાર

(એક ખબરપત્રી તરફથી)

મહાત્મા ગાંધીને તા. ૨૯ મી ૩૪ ના રોજ કલકત્તા પધાર્યા તે વખતે હાવરા સ્ટેશને ખાસ ટ્રેઇન ઉભી રખાયી ઉતારી લીધા હતા. ત્યાં આગળ ચોકા ધરવા ખાસ આગેવાનો આવ્યા હતા બાકી હજારો માણસો હાવરા ગયા હતા. ઉતારો પી. કૃષ્ણકુમારસાહબને ત્યાં હતો. દર્શનના નિમત્ત મુજબ શ્રીમંત ગરીબ સૌ મહાત્માજીના દર્શન કરવા આવતા હતા અને દા. ત પી દા. ૨૦૦ સુધી ભેટ ધરી જતા હતા.

મહાત્માજીના કલકત્તાના પ્રવાસ દરમિયાનના બધા ચાર પ્રસંગો ખાસ નોંધવા જેવા છે. એક કવિવર રવીંદ્રનાથ ટાગોરની મુલાકાત. સાંજના ૬ વાગે અમારે ગાંધીજી જમતા હતા ત વખતે તેઓ આવ્યા. ગાંધીજી ઉઠયા અને સામા ગયા. બન્ને મહાપુરૂષો ભેટયા જે દશ્ય ખરેખર અલૌકિક હતું. કવિવર દશ પંદર મીનીટ માંડ બેસી શકયા. વધારે વખત બેસી રહે તેવી શારિરીક સ્થિતિ નહોતી તેથી રજા લીધી. ગાંધીજી નીચે સુધી મુકવા ગયા અને કહ્યું કે :

"We hope to meet again before we part for the next world"—"બેલી દુનીયામાં જવાને જુદા પડીએ તે પહેલાં તો પાછા મળીશુંજ એવી આશા રાખીએ."

બીજો પ્રસંગ મ્યુનિસિપાલ્ટી તરફનો માનપત્રનો હતો. સાંજના સાડા ચારે મીટીંગ હતી તે પહેલાં લગભગ પચીસ હજાર માણસ હાઉસ ફોલ આગળ જોયું કયું હતું. ગાંધીજીની મોટર આવી ચારે તરફથી "મહાત્માજીની જય" ના પોકારથી તેમને વધાવી લીધા. બદોબસ્ત સારો હોવાથી મોટર સરળતાથી હાઉસ ફોલના કમ્પાઉંડમાં દાખલ થઈ હતી. હાઉસ ફોલના પગથીએ મેયર સર ફો. નીલરત્ન સરકારે મહાત્માજીનું સ્વાગત કર્યું. પગથીઓ ઉપર કોર્પોરેશનની બેલાખાએ કરાવી તેમાં મુરોપીયનોની ફીક સંખ્યા હતી પછી બધા ઉપર ગયા.

હાઉસ ફોલ બહુ સુદર રીતે શણગારવામાં આવ્યો હતો. બધું લીલું વન હતું તેથી બહુ રમણીય લાગતું હતું મેયરે માનપત્ર વાંચ્યું જે પછી ઉભા રહીથી બબાગેલું હતું. વાંચ્યા પછી મેયરે ગાંધીજીના ચરણ સ્પર્શ કરી માનપત્ર અરજે પહું. આ પ્રસંગે હાઉસ ફોલમાં ખુબ દીપ કરેલા હોવાથી એક દેવસ્થાન જેવું લાગતું હતું અને વાતાવરણ પણ પવિત્ર અને ધાર્મીક જણાતું હતું.

પછી ગાંધીજી કલકત્તાના ગુજરાતીઓની બહેન સભામાં ગયા. જે હાઉસફોલથી પચિસ મીનીટ દૂર હતી. રસ્તામાં માણસોને ખબર પડે કે મહાત્માજીની મોટર છે એટલે મોટરોની સરત ધીમી અને ખુબ કડકે આગળ દોડી જાય ગાંધીજીના દર્શન કરી કૃતાર્થ થાય ત્રીજે ચોથે આગળ મોટરોની દોડા દોડી હતી એવો અકસ્માત થતો નથી બીજી ઘર પળે સાવતી હતી.

ક્રમ, બસ, વાહનો ભર્યા જ્યાં રાખી ગાંધીજીના દર્શન કરે, ઉપરાત પોલીસો, ગોરેસ્વારો જે રસ્તાની વ્યવસ્થા જાળવવા માટે ખાસ મુકવામાં આવ્યા હતા તેઓ બધા નમી નમીને ગાંધીજીને પગે લાગે. અડધો માઇલ આગળ રહેલો ત્યારે મીટીંગમાં દાખલ થવાનું મુશ્કેલ હતું. માણસો મોટર ઉપર ચડી જાય, કે પકડે તેમને કાબુ બાપો વિનવે. આજીજી કરે અને દૂર કરે. સારજંટો અને ગોલંદીઓની મદદથી માંડ અંદર દાખલ થઇ શકયા. કરેક પળે બીક લાગતી હતી કે આ ધક્કારો આગળ અને કચરાઇ જવાશે. પણ પ્રભુ કૃપાથી કાંઇ આંચ ન આવી.

ત્યાં આજના ગાંધીજીએ હરીજન સંબંધી વ્યાખ્યાન કર્યું હતું. લાઉડ સ્પીકરો ગોઠવવામાં આવ્યા હતા અને બરાબર સંભળાતું હતું તેથી શાંતિ જળવાઇ હતી. સભામાં ૧૫ હાજર માણસ હતું અને અડધો માઇલ સુધી જે જીવે માનવ સમુદ્ર ઉભરાઈ રહ્યો હતો તે બધુ મળી ૨૫ હાજર માણસોએ ગાંધીજીના દર્શનનો લાભ લીધો હતો એનો અંદર ૩૦ હજાર જેટલી સ્ત્રીઓ હતી. ભાષણ પછી ગાંધીજી નીચે ઉતર્યા ત્યારે ૧૫ મા મોટર સારજંટોએ ઘેરડન કરી ગાંધીજીને મોટરમાં બેસાડી દીધા અને પરબજ માફી મીટીંગ બહાર પડીસભામત લઈ ગયા.

આખો વખત કહી, પુરૂષોનો પ્રવાહ આશ્ચર્ય હતો. મોટા મોટા માણેના ઘર ખર્ચ રાખવાવાળા જમીનદારો, વકિલ બેરીસ્ટરો, મુરોપીયનો બધા ગાંધીજીના દર્શનાર્થે આવનારાઓ નસ બની ગાંધીજી વાસે ચહાય ઉપર નીચે બેસી જતા હતા.

મોરેસ કુટુંબની સ્ત્રીઓએ ગાંધીજીના ચરણે દક્ષીના ધર્યા હતા. ઉપરાત તે કુટુંબ તરફથી પચીસ હજાર આપવામાં આવ્યા અને દિલ્લી, કાનપુર, મુબઇની તેમની પેઢી તરફથી જુદું.

વિદાય વખતનું દ્રશ્ય એકદમજ કરૂણામય અને ભક્તિમય હતું. ગાંધીજી બધાને થાકશે, રખાશે, દેખીને બધાં મારે એમ કરી વિદાય લઇ નીચે ઉતર્યા અને હાવરા ન જતાં બેલુરમાં બેલા બધાં આગળ મેસલ ટ્રેઇન ઉભી રહેતી નથી પણ ખાસ ઉભી રાખવાનો બદોબસ્ત કરેલ હતો. એ મુજબ ગાંધીજીના બધુ દિવસના વસવાટ દરમિયાન અમુલ્ય લાભ મળ્યો હતો.

જાપાનું જલદજ અગાઉથી સેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને મોકલી આપવા બહેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને પેનીનો ખર્ચ થશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

કમિટિ ઠ. આફ્રિકાના હિંદીઓનો રાજદ્વારી દરજ્જો ઘટ્યો છે, અને નાતાલના હિંદીઓની સ્થિતિનું સૂક્ષ્મ અવલોકન કરે છે. તે ઠરાવે છે કે વસવાટ અને કેપની નાની હીંડી કોમ સેપારી હોય વિદેશ-વસવાટનો બાબેજ લાભ લેશે.

(અગાના આગલા અંકથી ચાલુ)

રાજદ્વારી દરજ્જો

કેપજ એ એવા પ્રાંત છે કે જ્યાં હીંદીઓ પાર્લામેંટરી મતાધિકાર ધરાવે છે. નાતાલમાં હીંદીઓએ એવો મતાધિકાર ૧૮૯૬ સુધી માણ્યો હતો પણ ૧૮૯૬ ના ૮ મા કાયદાએ. દીપ પર યડી ચુકસાનો મતાધિકાર રક્ષાયા આથે, ભવિષ્યમાં કોઇ હીંદીઓ મતાધિકાર માટે લાયક નથી એમ જાહેર કર્યું. આજુ બાજુ વસાહતમાં પાર્લામેંટના મેંબરોની દીપ ઉપર નાતાલમાં માત્ર ૧૪ હીંદીઓ છે બીજી બાજુથી ૬૫માં ૧૪૭૫ હીંદીઓ પાર્લામેંટરી મેંબરો છે.

કેપ અને નાતાલમાં હીંદીઓને મ્યુનિસિપલ મતાધિકાર છે, પણ પાછલા પ્રાંતમાં મ્યુનિસિપલ વોટર તરીકે નોંધાયેલા હીંદીઓની સંખ્યા તેઓ માટે નવો મ્યુનિસિપલ મતાધિકાર મૂંઝ કરનાર નાતાલ પ્રોવીન્શિયલ ઓર્ડીનન્સ નં ૩ (૧૯૨૫) પસાર થયા બાદ, ઘટતી જાય છે. આ ઓર્ડિનન્સ પસાર થયા પહેલાં મતદાર તરીકે નોંધાયેલા હીંદીઓને પોતાનો મ્યુનિ. સિપલ મતાધિકાર ભોગવવાનો હજુયે હક છે.

કેપ, ટ્રાંસવાલ અને ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટમાં હીંદી કોમ પ્રમાણમાં નાની છે અને તેઓ ખાસ કરીને વેપારમાં જોડાયા હોવાથી, આ પ્રાંતોના હીંદીઓની ૬ સંખ્યા વિદેશ વસવાટની કોમ યોજનામાં ભાગ લે એવો સંભવ કમિટિને જણાતો નથી તેથી તેણે નાતાલ પ્રાંતના હીંદીઓની સ્થિતિ પરત્વેજ પોતાની તપાસ કેન્દ્રીત કરી છે અહીં પ્રમાણમાં મોટી હીંદી વસ્તી એ બાબતમાં વર્ણવામેલી છે: (અ) ગિરમીટમાં તરીકે મૂળ નાતાલમાં આવેલા બધા હીંદીઓ અને તેઓના વંશજો; અને (બ) ગિરમીટના મજુરોની પાછળ પોતાનીજ મેળે નાતાલમાં આવેલ મુળ વેપારી વર્ગોનો પક્ષ. હારી અને વેપારી વિભાગ જણાવે હીંદી તરીકે ગણવા આવેલ છે.

નાતાલની હીંદી વસ્તીના ક્રમિકમન્દ વિભાગની સ્થિતિ-૬ નીચેના કોષ્ટકમાં બતાવવામાં આવી છે તે વાસ્તે છે:-

હીંદી કમસરમન્દ વસ્તી

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

અને (૨) દેશી મજુરીનો પુરેા જથ્થો મેળવી શકાશે ને દેશ એ વિશે બંધાર રાંકાઓ જાહેર કરવામાં આવી હતી. ૨૨ પણ પ્રદેશોની રાંકાઓની બીન-પામાદાર સ્થિતિ બતાવવા નીચેના ચોક્કસ શબ્દો કરતાં વધારે સ્પષ્ટ ખુલાસો કરે છે. બાંધના ઉદ્યોગોનો વિકાસ એ અરસામાં બારે નોંધવાલાયક છે, અને એ વિકાસની સાથે દોદી મજુરની અછત કેમે કરીને ઘટતી ચાલી છે નિશ્ચય રીતે એટલું કહી શકાય કે જ્યાં ફ્રેંચોનના મૂળ વાસી દોદી મજુરી પર નભાવેલા ત્યારે છેલ્લા ૨૨ વર્ષોની નવી બીજવણી દેશી મજુરીના નવા પાયા પર થયેલી છે. (અધૂરું)

ગુલામોહજુ ગઈ નથી

(લેખક શ્રીયુત)

' ફકત સોજ વર્ષ પુર્વે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યમાં કારીરીક ગુલામીની પ્રથા ચાલતી હતી એટલે કે એક મનુષ્ય બિજા મનુષ્ય પાસેથી મજુરીનો કર વસુલ કરી તેને દોરની જેમ કામ કરાવતો અને તેનો વેચવા ખરીદવાનો સોદો પણ તે બનતા વિરુદ્ધ ન ગણાતું. પણ કરીને ધનવાન ગોરા લોકો આફ્રિકાના કિરી કાળા લોકોને આપું અવળું સમજાવી, ફોસલાવી, પ્રપંચ કરી અને આખરે બળજબરી કરી પકડતા, અને અમેરીકાના ગોરા લોકોને વેચી દેતા અને એ બધો એટલો ધમધોકાર ચાલતો અને તેટલો બધો મળતો કે ગુલામોનો વેપાર નીતિપુરસ્સર ચલાવો એટલુંજ નહિ, પણ કેટલાક ક્રિશ્ચન ધર્મ સમાજો શાસ્ત્રોના પ્રમાણ દોરી એમ પણ પ્રતિપાદન કરતા કે કારીરીક ગુલામીની પ્રથા (ખાસ કરીને જ્યાં હબસી લોકોનુજ વેચાણ થતું હોય ત્યાં) પ્રભુના આદેશ મુજબ છે! આમ છતાં વીલબરફોર્સ અને લીંકોલ્ન જેવા નીડર પુરૂષોએ કારીરીક ગુલામીની પ્રથા નાબુદ કરવા સતત પ્રયત્નો જારી રાખેલા અને જ્યારે અનુકુળ આવેલો, જેથી સને ૧૮૩૪ માં ઈંગ્લાંડની પાર્લામેંટે એક કાયદો પસાર કરી ગુલામોને મુક્ત કર્યા અને કારીરીક ગુલામી કાયદા વિરુદ્ધ લેખી, જેની શતાબ્દી ઈંગ્લાંની પાર્લામેંન્ટ આ વરસે ઉજવતા હતી. ત્યારથી ૧૮૮૮ માં કાયદો પસાર કર્યો ત્યાર પછી બીજા દેશોમાં જ્યાં કારીરીક ગુલામીની પ્રથા ચાલતી હોય ત્યાંની સરકારને બ્રીટીશ સરકારે ગુલામી નાબુદ કરવા આગ્રહ કર્યો છે ... ટુકમાં કરીએ તો પણ આખા દુનીયા ઉપરના માત્ર ૫૦ દેશોએ 'ગુલામી વિરુદ્ધ ધારા' (Anti-Slavery Convention) ઉપર સહી કરેલ છે અને જો કે જીનીવામાં ચેક 'કાયમી કમિશન' નીમાયું ત્યાર પછી તો ગુલામી વિરુદ્ધ ઘણું પ્રચાર કાર્ય થયું છે તેમ છતાં દુઃખે કારીરીક ગુલામીની પ્રથા કેટલાક દેશોમાં મોજુદ છે. દાખલા તરીકે આ વીસમી સદીમા હુજાં ચીનના કેટલાક ભાગોમાં, અફઘાનીસ્તાનમાં, અરબસ્તાનમાં, મોરોક્કો અને વેસ્ટ આફ્રિકાના કેટલાક ટુકડામાં, એબીસીનીયામા આફ્રેકીઆમાં અને મધ્ય-અમેરીકાના કેટલાક પ્રદેશોમા ગુલામોનો વેપાર ચાલે છે અને ગુલામો બાજે ઢોરની જેમ બાનગી મીલ્કત ઢોર ગણે તેમ વેચાય. ખરીદીના સોદા થાય છે અને તારાજો જગતની બે અબજની કુલ વસ્તીમાં પચાસ લાખ જેટલાં મનુષ્યો કરજ કારીરીક ગુલામીના સંકલ્પમાં સપડાયેલા છે.

કેટલીક બાબતોએ કારીરીક ગુલામીનું કરજ નામજ કર્યું છે જીનમાં નાની બોકરીઓ હોય અને લગ્ન કરે એવડી બેટી થાય ત્યાં સુધી 'ઘર સમના વાસ્તવ' નિમીતે તેમના ખરીદી લેનાર કેટલાક પ્રદેશોમાં દુષ્ટ રીવાજ ચાલે છે. ચીનમાં આવેલો હોંગ કોંગ નામનો પ્રદેશ (બ્રીટીશની સત્તા હેઠળ છે ત્યાં પણ એજ સ્થિતિ ઉપસ્થિત છે. હીંદુસ્તાન તરફ આવેલા રજવાડાંઓના કાયદામાં જ્યાં બાળકોની કબુલત પ્રવર્તે છે ત્યાં પણ બાળકને દત્તક (Child-adoption) લેવાના બહાના હેઠળ બાળકો પાસેથી બળજબરીથી દરજ ઉપરાંત કામ કરાવવાના પ્રથા ચાલે છે. મધ્ય અમેરીકામાં એવા પ્રથાને પિયનેજ (Peonage) કહે છે. આ તો કરજ કારીરીક ગુલામી સ્થિતિ છે.

આ વીસમી સદીમાં તો કરજે ગુલામીના જુદા જુદા રૂપાંતરો થયા છે તે ભુલવાનું નથી. જે જે રાષ્ટ્રો કે પ્રદેશો બળવાન દેશોના સત્તાધીનતામાં હોય તેનું રાજ્યકારણ રાષ્ટ્રો કે પ્રદેશોના મુળ વતનીઓના હાથમાં નથી હોતુ ત્યાં રાજ્ય પ્રકરણથી (Poltical Slavery) ગુલામી પ્રવર્તે છે. એમ કહેવાય છે કે આખું હીંદુસ્તાન આજે એવા પ્રકારની ગુલામીમાં દીવાણ છે.

આ રાજ્ય પ્રકરણથી ગુલામી ઉપરાંત એક એવા પ્રકારની ગુલામી છે જેમાં નથી માણસ, ગોરા, પીળાનો ભેદ, કે નથી ભેદ દેશી પરદેશીનો; એ ગુલામી તો સાર્વભૌમ છે અને એ આર્થીક ગુલામી (Economic Servitude or Slavery) તરીકે જગત ભરમાં ઓળખાય છે. જ્યાં ગોકારી અને મરીબાઈ પ્રવર્તે છે ત્યાં ત્યાં એવા પ્રકારની ગુલામીનાં દરશો જોવાનાં મળશે. આ બંન્ને પ્રકાર વીસમી સદીમાં જ્યાં જ્યાં નોંધે સરખો ધનીક વર્ગ, દેશના નિર્વાહના સાધનો, પોતાનાજ સ્વાર્થ અને લોકોને લક્ષમાં રાખી પોતાનેજ સ્વાધીન કરી બેઠો છે ત્યાં ત્યાં લાખો અને કરોડો મરીબ લોકોની જીંદગીનુ અસ્તીત્વ એ ધનીક વર્ગની મુલકાદી ઉપરજ આવલંબે છે. એ આ યાંત્રીક (Machinery) યુગનું પૈશાચીક પરિણામ દોષ જ્યાં જ્યાં ધનીક વર્ગ કરજ એશઆરામ-અમનચમન-ભોગ-વિલાસમાં દીવસો વ્યતિત કરે છે પણ ગરીબ મજુર વર્ગ અપાર મહેનત કરવા છતાં દેવામાં દેહીને દબાવી રાખવા મથી મારે છે ત્યાં ત્યાં આ આર્થીક ગુલામીના દર્શન કરી લેજો. અસ્તુ.

—૦—

બી. આઈ. બોટની જાહેરખબરમાં ભુલ

અમે બહુજ દિલગીર છીએ કે ગયા અઠવાડીયામાં બી. આઇ. બોટની જાહેરખબરમાં ભુલથી કેટીનાના અપરેઝર તા. ૩૦મીએ પોરબંદર બધ મુંબઈ જવા ઉપડશે એવું છપાઇ ગયું હતું. હકીકતમાં પોરબંદર બનારી સ્ટીમર ૨૯મીયા છે અને તે તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર, તા. ૧૨ નવેમ્બર અને તા. ૭ જાન્યુઆરી ૧૯૩૫ના પોરબંદર જવા કરબતથી ઉપડશે.

પ્રેસીડન્ટ હિન્ડનબર્ગ

જર્મનીના જર્મનવિખ્યાત પ્રેસીડંટ વોન હીન્ડનબર્ગના મૃત્યુના સમાચારથી દુનીઆની કોમ પણ પ્રસ્ત બાકીજ અજાન રહી એ વીર સરવયાના પરાક્રમથી તો યુરોપ, અમેરીકાની પ્રજા તો આરી રીતે માતદીગાર છે પરંતુ પ્રજા દીદી બાબતોને એમની ઓછી નજા દોષ જેમ માની એમના જીવન ચરિત્રની સંક્ષિપ્ત રૂપરેખા 'બ્રિટ્રીશન ઐાપનિઅન' ના પાંચમા સમક્ષ મુકાએ છીએ.

બત્રાણ વર્ષની ઉમરે પ્રેસીડંટ હીન્ડનબર્ગનું અવસાન નીપજ્યું તેજ દિવસે દુનીઆની મહાન સર્વાંકર ૧૯૧૪–૧૮ ની લડાઇને બરાબર વીશ વર્ષ પુરાં થાય એ લડાઇનો આ એકજ મહાન સીતારો ગણાકતો રહી ગાયો હતો જ્યારે બાકીના અનેક એમના સહભાગીઓ પ્રતિપક્ષીઓ કાં મરણ પામ્યા અગર બરાબર દશકામાં ખુણે ખાંચરે પડયા રહી અને હકત આજ પુરૂષ જર્મનીનો મહાન પુરૂષ અને છે એમ આજે સારૂંય જગત એમના ગુણગાન ગાય છે.

હીન્ડનબર્ગનો જન્મ તો સાધારણ કુટુંબમાંજ થયો હતો પણ બાલ્યાવસ્થાથીજ તેમને લશ્કરી કેળવણીનું કીચન થયેલું. બાર વર્ષે તેમણે લશ્કરની લડાઇમાં ભાગ લીધેલો અને બાપદાદાઓએ પોતાના દેશના રાજાઓના લશ્કરમાં નોકરી કરેલી. એમની આશા (નર્સ) પણ લડાઇમાં કામ કરી આવેલી અને તે એટલી તો રૂપષ્ટવકતા હતી કે જરૂરપ્ય તેના વિવેચનની છાપ બાળક હીન્ડનબર્ગ ઉપર પડેલી.

હીન્ડનબર્ગે બાલ્યાવસ્થા ઉદાસી હતા પણ બાળકોથી મોળા પડેલા. તે ઘરનાં વડાપણ અને સહનશીલતા અને સ્વભાવે સરળ હતા. હકત અગીયાર વર્ષની ઉમરે તો એ લશ્કરી કેળવણી માટે કેડેટોજમાં બેસાડેલા. કેડેટોજમાં એક વર્ષ પુરૂં ન થયું એવામાં તો પ્રશ્નો અને ઓસ્ટ્રીઆ વચ્ચે લડાઇ જાગી અને સારસીજ જુવાન હીન્ડનબર્ગને લડાઇ ખેલવે શુર એ જાન થતું ગયું. ત્યાર પછી અને ૧૮૮૬ માં પ્રશ્યા અને ઓસ્ટ્રીઆ વચ્ચે લડાઇ થઇ તેમાં આ પોતાની જન્મભુમી પ્રશ્યાના પક્ષે ઉભા રહી એ લડાઇ અને ઓસ્ટ્રીઆને હાર પમાડી ત્યાર પછી ૧૮૭૦–૭૧ ની ફ્રાંસ અને જર્મની વચ્ચે લડાઇ થઇ તેમાં એમની ટુકડીનાં ૩૬ અમલદારો અને ૧૦૧૪ માણસો મરણ પામ્યાં છતાં હીન્ડનબર્ગ હકત પરાયા અને જ્યારે 'વરનાઇ' ની સુબેદ થઇ અને 'બીલીયમ પહેલાં' રાજા તરીકે જાહેર થયા ત્યારે હીન્ડનબર્ગજીએ સુબેદ નીતીમાં ભાગ લીધેલો. અને તે પ્રસંગનો ફોટો જોવામાં તેમાં તેઓ કપાસની પાળવા દાઢી મુછ વગરના જુવાન દેખાય છે. ત્યારે કોને ખ્યાલ હતો કે હકત અર્ધોજ સદી પછી આ જુવાન જર્મન પ્રજા ઉપર કષ્ટકરના જોવાજ પ્રજાયથી રાજ્ય ચલાવશે!

આ પછીનો વખત હીન્ડનબર્ગે લડાઇની ઓફીસમાં નકશા અને પ્લાનો કરવામાં વીતાડેલો પછીથી લડાઇની આંટી ઘુંટી ઉપર ચોપડી લખનાર તરીકે, પુર્વની સરહદપરના જર્મન લશ્કરને સંગીન રીતે વ્યવસ્થિત કરી વહ નંતિને નકશા કરવામાં બધો વખત ગાળ્યો અને એમને લડાઇ ઓફીસના એક અદના નોકર તરીકે ઓળખાયા અને તે વખતે તેમની ઉમર ૬૪ વર્ષની હતી. ત્યાર પછી તેઓ નિવૃત્ત થયેલાની સાથે પોતાનો સમય વ્યતિત કરવા લાગ્યા. આ બનના બાર વર્ષ સુધી ચાલી, જ્યારે દુનીઆની મહાન લડાઇ ૧૯૧૪ માં જર્મની શરૂ થાઇ તો હરેક માણસે અને નિવૃત્ત થયેલાઓએ પણ દેશને પોતાની સેવા આપવાની અરજીઓ કરી. બાદશાની ઓફીસે ઉમરના કારણે હીન્ડનબર્ગની અરજી મંજુર કરી નહિ. એવામાં રશિયાનો ધસારો 'ઓસ્ટપ્રાઇ' સુધી આવી પહોંચ્યો અને લાખો જર્મનીનું મુખ્ય શહેર 'બર્લિન' કંઇ બહુ દુર ન હતું એ બાજીના પ્રસંગે 'હેનોવર' શહેરમાં હીન્ડનબર્ગ વસ્તુઓ ખરીદ કરતા હતા તેવામાં તેમને તાર મળ્યો અને અનેક ઉપરા ઉપરી તારો આવવા લાગ્યા અને ૨૨ મી ઓગષ્ટે તો સેનાપતિ નીમાયા અને એમણે રશિયન લશ્કરનો સામનો કર્યો અને પાંચેકની મુદ્રિત તરતજ આદરી દીધી અને રશિયન લશ્કરને જેવી જગ્યાએ લાવી મુકી હુમલો કર્યો કે આખું રશિયન લશ્કર મારે તરફ ધેરાઇ ગયું અને બધુ દિવસની લડાઇ ચાલી તેમાં રશિયન લશ્કરનો કચ્ચર વાળુ કરી નાખ્યો અને રશિયન સેનાપતિએ ભડકવાની મારી ન શકાયો આત્મઘાત કર્યો.

આ લડાઇએ હકત એકજ ઝાટકથી હીન્ડનબર્ગને દુનીયાનો મહાસુર મહા પુરૂષ બનાવી દીધો અને એકલે હાથે કરેલી કુતરી અજીત ગણાઇ. આ લડાઇ તે 'ટેનનબર્ગ' ની લડાઇ અને એજ જગ્યાએ પ્રેસીડંટ હીન્ડનબર્ગે હરાવાની પ્રતિજ્ઞા કરાવી છે.

એ પછી સુબેદ બઢતી કરવી પડી અને હીન્ડનબર્ગને સુરીતે જર્મન લશ્કરને શાંત બાડવાનું કામ કરવું પડયું અને ૧૯૨૦ પછી પાછું નિવૃત્ત જીવન ગાળવા 'હેનોવર' પહોંચ્યાં. પાંચ વર્ષના શાંત જીવન પછી પ્રજાના આગ્રહને માન આપી આ ૭૮ વર્ષના અજીત સિપાઇને પોતાની દેશ પ્રત્યેની ફરજ બજાવવા હાજર થવું પડયું અને પોતે રાજાવારો હોવા છતાં બહુમત દશ લાખની બહુમતિથી હીન્ડનબર્ગ જર્મનીના પ્રેસીડન્ટ તરીકે ચુંટાયા. વફાદારીના સોગંદ લેતાં વેંત પ્રેસીડંટ પોતાના રાજાને ભૂલ્યા નહિ પણ પોતાની ફરજને અમરજાન આપ્યું. એવામાં આર્થીક સંકડામણ આવી, બેકારીએ પર માકયું. હીન્ડનબર્ગે લોકોને શાન્તવન આપવાનો પ્રયત્ન આદર્યો અને પોતાના પ્રસારનો મોટો વ્યાપ કોમોએ સમર્પ્યો અને સમવાનુસાર પોતાનું જીવનનું અર્પણ કર્યું.

ત્યાર પછી અત્યારના ચરમુખત્યાર 'હર હીટલર' ચાન્સેલર તરીકે સત્તા ઉપર આવ્યો એ વાત કોમ જાણે છે.

અંતમાં હીન્ડનબર્ગને જર્મનીના મહા પુરૂષ, મહાન દેશ ભકત, અજીત સિપાઇ, જર્મનીને પુનર્જીવન આપનાર પ્રબળ પ્રેમીડંટ તરીકજ ઓળખાવી શકાય. હીન્ડનબર્ગના અવસાનથી જર્મન દેહને મહાન ધાટ બસ્યાનો. પણ પોતાનું જીવન કર્તવ્ય પોતાની બુદ્ધિ શકિત પ્રમાણે પુર્ણ કરી અમરને એ મહાન પ્રભાવશાળી જર્મનોનો તારો ખરી ગયો. પણ એ આત્માને શાંતિ બહો.

— —

બાહુલ બનતા શરીરનું વજન કેટલું ઘટાડવું જોઇએ તેનો એક કાયદો હમણાં બહાર આવ્યો છે. સને ૧૮૫૯ માં બીજીનાની ફ્રીડીરીક સોસાયટી સમક્ષ એક કોકરી રજુ કરવામાં આવી હતી જેની વય હકત પાંચ વર્ષની હોવા છતાં તેનું શરીરનું વજન ૬૫૦ રતલ થયું હતું.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક અખબરો

પંડિત મહેતા જર્મનીની—પંડિત મહેતા જર્મનની સફર અંગેના પ્રશ્ન પર્યુ હતું તેમ સપ્ટેમ્બર તા. ૬ ના રોજ સ્ટીમર કેનીલામાં નહિ પણ સપ્ટેમ્બર તા. ૧૭ મીના રોજ સ્ટીમર ઈંચાંગામાં રંગુન જવા ઉપડશે. પંડિતજીને મળવા ઇચ્છનારે દોઢ મહાલેખાના સેક્રેટરીની સાથે જવા પંડિતજીની સાથે સીધા મેરીત્ઝ કાસલના સરનામે પત્રવ્યવહાર કરવો.

ખાર કરજીઓએ પાછલી હડતાલ—પોરી ફોડના એસાબમિન કલોધીંગ મેન્યુફેકચરર્સની ફેકટરીમા કામ કરતા ખાર દરજીઓએ પોતાને પોરણ મુજબના પગાર નહિ મળવા માટે કામ કરવાની ના પાડી હતી. કેટલાક એક યુકાકા મુજબ પીસ વર્કને પગારનો કાયદો લાગુ નહિ પડતો હોવાથી અને આ દરજીઓ પીસ વર્ક કરતા હોવાથી તેઓને ઓછો પગાર આપવામાં આવ્યો હતો. ખાર બાદ ફેકટરી અને દરજીઓ વચ્ચે સમાધાન થવાથી તેઓ પાછા કામે લાગી ગયા છે.

સુરત આર્ય સંગીત મંડળ—સુરત આર્ય સંગીત મંડળની બોર્ડસ્ટ તા. ૧૬ મીએ સુરત દોઢ એસોસીએશન ના હોલમાં મળેલી વર્ષીક મીટીંગમા નીચે પ્રમાણે નવા કાર્યવાહકની ચૂંટણી થઇ હતી:

પેટ્રન: એસર્સ કરસનદાસ ધનજીભાઇ મહી આર. કે. દેખીતા. પ્રમુખ ઈબ્રાહીમ દુસજા. ઉપપ્રમુખ પ્રાણજીવન કાલા, બે. સેક્રેટરીઓ મુસાજી મોવાદ અને એસ. બી. પટેલ. બે. ટ્રેઝરર: સુખાભાઇ નારણ અને મણીલાલ રતનજી.

બીલ્ડરો માટે ડાયસેન્સ—ટૂંક મુદત ઉપર માસ્ટર બીલ્ડર્સ એસોસીએશન તરફથી સપ્તા બીલ્ડરોને દરજીકામ લાયસેન્સ કહાવવાની ટાઉન કાઉન્સીલને સુચના કરી હતી. તેના સામે વિરોધ કર્યાનો નાતાલ પ્રોવિન્શલ પેપરમાં જણાવ્યું છે કે આ સુચના બંને રિપોર્ટોથી તો નાના બીલ્ડરોને અને ઘરકનરી રીતે નાના પ્રોપર્ટી વાળાઓને મોટી હાડમારી પડશે. બાંધણીનું સપણું કામ બીલ્ડીંગ ઇન્સપેકટરો, અને સેનીટરી અને બરો એનજીનીયરોની દેખરેખ નીચે થતું હોવાથી આવું પગલું ભરવાને કશી જરૂર રહેતી નથી.

ફુટબોલમાં નેટીવ લીગોનો જીત્યા—એડનટેસ ફેકટર આફ્રિકન ફુટબોલ એસોસીએશન તરફથી રમાતી ફુટબોલ એસોસીએશનની ટીમ અને ગેરીસનગ્રાઉ ડીસ્ટ્રીકટ નેટીવ ફુટબોલ એસોસીએશનની ટીમ વચ્ચે ગયા શનીવારે રમાયેલી ફુટબોલની રમતમાં નેટીવ ટીમનો એક ગોલ વિરૂદ્ધ પાંચ ગોલે જીત થઈ હતી. રમત મીત્રભાવે અને ખેલદીલી રીતે રમવામાં આવી હતી.

સ્ટીમરો પુરૂષોના પોષાકમાં—ગોરે ૨૮ ધી સ્ટેટ શીપીંગ એસોસીએશન પુનીયનની બ્યુમાનગીનગા મળેલી કોંગ્રેસે બીજો પુરૂષોનો પોષાક પહેરે છે તેની વિરૂદ્ધ સખ્ત ટીકા કરી હતી અને એ રિવાજ સામે અસુકામો કરવાનો કરાવનારા અને સરકારને તે અટકાવવાને સખ્ત કાયદો કરવાની સુચના કરનારા ઠરાવપર વચો મત હતી. આ બનાવે ડરજીનના પુરૂષપીયન બી, પુરૂષોમાં વચ્ચે ઉપસ્થિત કરેલી છે અને મજા બી, પુરૂષો સુંદર પુર્વતિઓ પુરૂષની નકલ કરે છે તે પ્રતિ નાપસંદગી બતાવવા સાથે સામાન્ય કામને માટે પુરૂષના પોષાકને વધારે સમવડલરેલો ડ્રેસ તરીકે પસંદગી કરાવી છે. પરંતુ 'નાટાલ મેડવર્ટાઇઝર' માં એક લેખકે બહુ વાજબી સવાલ પુછ્યો છે કે ઓરેંજ કો સ્ટેટ વીમેન્સ એસીકલચરલ યુનીયનને સ્ત્રીઓ પુરૂષનો પોષાક પહેરે એ વાત ઓદલી ત્યા ખુંચી ત્યારે લોકાનીસાઇમાં નાગાઓની મંડળી રજપાટ કે તેની સામે અસુકામો કેમ નથી થયો? કેમકે એ મંડળીને વખોડનારો ઠરાવ બન્યારે ગજ કર કોંગ્રેસ સમક્ષ આવ્યો ત્યારે તે લાવવામાં આવ્યો તે પ્રમાણેજ વખોડી નાખી તે ઠરાવને સર્વાનુમતે કાઢી નાખવામાં આવ્યો! વળી એક સ્ત્રીએ એવી ટીકા કરી છે કે સ્ત્રીઓ પુરૂષના પોષાક પહેરે તેનું રડવા કરતાં વધારે શરમ ભરેલું અને વધારે વખોડવાને પાત્ર તો રાતના નાચોમાં જતી સ્ત્રીઓ પોતાનોજ જે રીતે પોષાક પહેરે છે તે છે. તે બાબતો નાચો હોય છે કે જે કશુંજ નહિ પહેરવાની હોય તો કંઈ બોલું નહિ બસ્યાય.

કરીબ ખોરાકના સવાલપર પરિષદ—'ડી બરબર' જણાવે છે કે કરીબ ખોરાકોના સવાલની ચર્ચા કરવાને કોમ્બર્લી ખાતે એક કોન્ફરન્સ ઓકટોબર તા. ૨ થી ૫ સુધી મેસશે. તેમા બધા પ્રધાનો હાજરી આપશે અને બધા પ્રધાન પણ કદાચ હાજરી આપશે. ડો. મલાન, બી કોલમેયર અને બીજા પ્રધાનો પણ બોલાવ્યા કરશે.

યુનીયનના ટ્રેડ કમીશનર હોદ્દામાં—યુનીયનના ટ્રેડ કમીશનર મી. એ. ટી. બેનને સીમલામાં વેપાર અને ઉદ્યોગધંધાના મેમ્બરોની સાથે વાતચીત કરી હતી. દોઢ અને ઇ. આ. વચ્ચે વેપારનો સંબંધ સ્થાપવાની શક્યતાઓની તે તપાસ કરશે. વસાહતના સવાલના સંબંધમાં તેમણે સરકારી અમલદારોની પણ મુલાકાત લીધી હતી. સીમલાથી તે મુંબઇ ગયા છે.

કેવળ યુરોપીયન મજુરીથી!—વીન્ડહુકની મ્યુનીસીપાલીટીએ સ્ટ્રેટને વધુ વર્ષ સુધી ચાલે તેટલું એક જથ્થા મેસન પાછી રહી રહે તેવું "એલ્વાસ ટ્રેમ" ને નામે ઓળખાતું ટ્રેમ એકમોનીસ્ટ્રેટરના હાથથી ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું છે. આ ટ્રેમ બાંધવામાં કેવળ યુરોપીયન મજુરોજ વાપરવામાં આવ્યા હતા અને બાંધણીનો ખર્ચ એક લાખ પાઉંડ થયો હતો.

પરચુરણ

—શ્રી હરિશંકર વિદ્યાર્થી જેઓ ટૂંક મુદત માટે ડરબન આવ્યા છે અને શ્રી. બી. એમ. પટેલના મહેમાન છે તેઓ સપ્ટેમ્બર તા. ૬ ઠ્ઠીએ ડેલાગોઆબે જવાના છે.

—સ્ટીમર અમકુલીમાં ગયા શનીવારે ડરબનમાં પાટા વગર ચાલનારી ટ્રામ આવી છે. આ ડરબનમાં આવનારી ૨૨ ટ્રામોમાંની પહેલી છે. અને મરીન પરેડ અને પોઇન્ટના રસ્તાપર ચલાવવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું છે. ઓકટોબરની મધ્યમમા તે ચાલુ થવા પામી છે.

—ડરબનની જનરલ પોસ્ટ ઓફીસને નવેમ્બર તા. ૧લી થી એમ્પાયર રોડમા જવા ટ્રામને ઓફીસનો આગ તોડી પાડી વધારવાનું કામ ચાલુ થશે અને વચ્ચેનો રસ્તો બંધ થશે. ટ્રામવે ઓફીસને ઓકટોબર તા. ૧લીથી ચર્ચે સ્ટ્રીટમાં કેથલેની પબ્લીસીટી ડીપાર્ટમેન્ટમાં કામચલાઉ બદલી કરવામાં આવશે.

—ચીનની અંદરના ખોરાકની વસ્તુઓ ખાવાની નહિ વેચવાના આરોપ માટે ડરબનમાં એક દોઢી વેપારીને બે પાઉંડના દંડની સજા થઇ છે. દુધ અને સાર્ડીનના ટીનો ભરી વાળા

અને બળતા માણસ પડયા હતા અને અંદર બચકી ગયાં હતાં.

—ઇનાન્ડામાં મિ. વાકર્ડ નામના યુરોપીયન તે ડીસ્ટ્રીક્ટના દીકરી બોકરાઓ માટે કેપક મુકામથી એક સ્કુલ ચલાવતા હતા તેને ઓગસ્ટ તા. ૨ થીથી સરકારે બન્ધ કરાવવાનું ફરમાવ્યું છે.

—સીનેમામાં બતાવાતા ભિભત્સ અને બનાવટી બરેલા ચિત્રો બંદકરાવવાની ઝાળવાં ચલાવવાનું નાટાલના ફેમન પ્રિમીયર મિસ્ટર જોસેપ ડલાલીએ બંદોબસ્ત કર્યું છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે તેવાં ચિત્રોની અસર બાળકો અને યુવાનોપર બને દોષીઓ અને નેતીવો પર બહુજ બરાબ થાય છે. અને તેનાજ પરિણામે કાળાઓ તરફથી ગોરી સ્ત્રીઓ ઉપર જુલમકારો થતા હોવાનું જણાય છે. આ વસ્તુની સામે આવા પ્રિમીયર અગેજ નહિ પણ સબ્બતાનું જેને ભાન હોય તેવા દરેક માણસે લડત ઉઠાવવી જોઇએ.

—જોહાનીસબુર્ગના હોંદુ સેવા સમાજના પ્રમુખ બી રબુછોડજી વલ્લભજી પાટીદાર સપેટેમ્બર તા. ૩૭મીએ સ્વદેશ જવા ઉપડશે. તેમના બાદ બી. કલ્યાણજી પ. પાટીદાર જેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાની સવિનયભંગની લડતને અંગે કારાવાસ ભોગવી રહ્યા હતા તેઓ છુટીને સ્ટીમર દ્વારા ભારતમાં જોહાનીસબર્ગે આવી ગયા છે.

—જોહાનીસબુર્ગના ડીસ્ટ્રીક્ટમાં એક દીકરીને મારીને પોતાનું ઘર સસ્તામાં મારો દમ અપમાન કરવા માટે જે પારસીના દંડની અપીલ ૧૪ દિવસની મુદ્દત સબ્બ થઇ છે

—આફ્રિકાએ બોઅરને પોતાનું યુદ્ધના વખતનું મારી રહેલું ૬૨૭ ૬ ઓગસ્ટના આખરીએ ૮૭ લાખ પાઉંડનું થયું છે તે આખું ચુકવી દેવાનું ઠરાવ્યું છે.

—રેલવેસ ડામ્બર બાદે પુનીયનને માટે પ. ૨,૫૦ ૦૦૦ ને બદલે એક સરકારી ધારણાનું ૬,૨૫૦૦૦નું બોલવામાં આવનાર છે. તેમાં વર્ષોક પા. ૨૨૦૦૦ થી પા. ૨૩૦૦૦ ના પગારો આપવા અને એક રેલવે ખોળાઓ તૈયાર થશે.

—પોરચુગીઝ કોલોનીયલ મીનીસ્ટરે પોર્ચુગીઝ પ્રદેશમાં બનાવનો માલ ખુલતો બદલાવવાના પગલાં લેવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	મીસરી ૧૬૪૪ જોગણ બદલે..	હોંદુ ૧૯૯૦ આનન્દ	મુસલમાની ૧૩૫૩ ૨૦ જી.	પારસી ૧૩૦૩ શહે. મહમા	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
રવિ	૨૬	ભાદ્ર ૧૯	૨૯	૨૬	૬-૧૫	૫-૪૨
સોમ	૧	,, ૮	૨૧	૬૯	૬ ૧૪	૫ ૪૧
મંગળ	૨	,, ૯	૨૨	૧	૬-૧૩	૫ ૪૦
બુધ	૩	,, ૧૦	૨૩	૨	૬ ૧૨	૫ ૩૯
ગુરુવાર	૪	,, ૧૧	૨૪	૩	૬-૧૧	૫-૩૮
શુક્ર	૫	,, ૧૨	૨૫	૪	૬-૧૦	૫ ૩૭
શનિ	૬	,, ૧૩	૨૬	૫	૬-૯	૫-૩૫

હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

હીંદુસ્તાનમાં ભયંકર રેલો

ગંગા નદીના નજદીકના ભાગોમાં ભયંકર રેલો આવેલી છે. બાબુ રાજેંદ્રપ્રસાદે પટનાથી ગાંધીજીને જણાવ્યું છે કે રેલાથી બહુ ગામડાઓ નાશ પ્રાપ્ત થયા છે અને ઘણા જનો ગયા હોવાનો ભય રહે છે. મોંઘીરથી જણાવાય છે કે ગંગા નદીના પાણી સવેગે ત્યાં ચાલ્યાં આવે છે અને સમણા કેરી સ્ટીમરોને ડીસ્ટ્રીક્ટ મેજીસ્ટ્રેટે ફોકેલાને સુદિસલામત રથળે લઇ જવાને પોતાને સ્વાધીન કરી લીધેલી છે. બેંગોલ નોર્થ વેસ્ટર્ન રેલવેની મેન લાઇન ચાપરા અને મોતીપુરની વચ્ચે તુટી ગઇ છે અને રેલગાડી અટકી પડી છે.

ઓગસ્ટ તા. ૨૭મીનો સંદેશો જણાવે છે કે ગંગા નદીની નજદીકમાં બચાસ ગામો રેલથી તબાહી ગયાં છે બહુ જનો ગયા છે અને હજારો લોકો રક્ષણ માટે નાસભાગ કરી રહ્યા છે. સેંકડો ઢોરો મરી ગયાં છે અને બીહાર અને મોરીસાના બહુ પ્રાંતોમાં પાકને ગંભીર નુકસાન થયું છે. એકસપર્ટો દારુણ રેલને બાજ નજર કરી રહ્યા છે કે જે ૩૦ લાખ પાઉંડના ખરચે બાંધવામાં આવ્યો હતો અને હીંદુસ્તાનમાં મોટામાં મોટો પુલ ગણાય છે. તેને રેલથી પચાસ જતો અટકાવવાને પાંચ માસ થયાં હજારો માણસો કામ કરી રહ્યા છે અને હજુ સુધી તેની હિફાજતો પાણીનું જોસ સહન કરી રાખી છે.

છેલ્લા બનાવો પરથી જણાય છે ગંગાકાંઠના પાણી ઉતરતા બન્ધ છે અને લોકોને બચાવવાનું કામ જોસભેર ચાલી રહ્યું છે

હીમાલયપર ચઢવી બાબુ

મ-હરનોરાયણ હીમાલયન એકસપીડીશનના નાયક જરમન પ્રોફેસર ડાલ્ફરનહર્યેના પત્નિ પોતાના પતીની સાથે હીમાલયપર ચડતાં કેવીન મેરીનું શિખર કે ૨૪,૭૦૫ ફુટ છે ત્યાં સુધી પહોંચ્યા થયી છે.

અલાહાબાદમાં ભયંકર તણાવ

અલાહાબાદના ગવરનર સર જ્યોજ સ્ટેનલીએ દસ લાખ એકરને પાણી પડી રહે એવું જબરદસ્ત તળાવ ખુલ્લું મુકયું છે. દુનીયામાં આ મોટામાં મોટું તળાવ ગણાય છે અને ૨૩૦ ફુટની પહોળાઇમાં ૬૫ ફુટ ઉંચેથી તેમાં પાણી પડે છે.

જલીયાનવાલા બાગ

અમૃતસરમાં ૧૯૧૯ ની સાલમાં જનરલ ડાયરે કરેલી નિર્દોષોની કતલનું સ્થળ જલીયાનવાલા બાગ એક યાદગાર સ્થળ તરીકે રહેવા માટે સાચવી રાખવાનું ઠરાવાયું હતું અને એ જમીન પંડિત માલવીયજીના હાથમાં સોંપવામાં આવી હતી. અમૃતસરના લોકો હવે સભાઓને માટે એક હોલ બાંધવાની માગણી કરી રહ્યા છે. આમ એ સુચના પંડિત જવાહરલાલ નેહરૂ તરફથી ૧૯૨૮માં કરવામાં આવી હતી. બહારગામના તરફથી એ બાબતને ધ્યાન દેવાય રહ્યું છે.

"ગાંધી" નામનિ મુવ

મદ્રાસ પ્રેસીડેન્સીના એક ૧૨૮ કલાસ મેજીસ્ટ્રેટને વિશે એક વાત કહેવામાં આવી છે તે નીચે પ્રમાણે છે. એ સાહેબ એક દીલી બગવાદાર છે, ગોરા નહિ. તેમને "ગાંધી"

નામનીજ મુગ છે. એક વિદ્યાર્થી જેને પોતાના બાપે "ગાંધી" ની અટક આપી હતી તે તે મેજીસ્ટ્રેટ "સરકાર માબાપ" પાસે નિશાળની ફી માફ કરાવવા સર્ટીફીકેટ મેળવવા ગયો. મેજીસ્ટ્રેટે પુછ્યું. "તને આ નામ કોણે આપ્યું?" જ, "મારા બાપે."—"બાપે જાણે તને ગાંધી નામ શું આપ્યું? શું તે મહાત્માવાદી છે?"

વિદ્યાર્થીએ તેનો જવાબ નહિ આપ્યો. મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ [illegible] "ગાંધી ફી માફ નહિ થઇ શકે. ગાંધીની પાસે જાઓ." છોકરાના બાપે મેજીસ્ટ્રેટને કાગારાવ્યા કર્યો પણ મેજીસ્ટ્રેટ ઝુક્યા જે નહિ જ્યા!

સરદારના ગાંધી મુલ્યો

સરદારના ગાંધી માન અબદુલ ગફારખાન અને તેમના બાઇને તેઓ સરદારના પ્રાંતોની બહાર નહિ બહુ ઓછી શરતે છોડવામાં આવ્યા છે.

ખરબુજાં

—સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલના ભુતકાળ બાદ શ્રી જમનાલાલ બજાજ મહાદેવભાઇ કાકાસાહેબ પ્રમુખ તરીકે બીજા માસ છે, અને આપોઆપ હાલની પ્રમુખ તરીકેની ફરજો સરદારમાંને અદા કરવાની રહેશે

—સરદારને નાકના દર્દ માટે ઓપરેશન કરાવવું પડયુ હતુ જે ડો. ટી. એ. સાંઈ સફળતાથી કર્યું હતું.

—ગુજરાતના જાણીતા રાષ્ટ્રીય કાર્યકર શ્રી મોહાણી જેમના પત્ની ૧૪ વર્ષ પહેલાં અકાળ અવસાન પામ્યાં હતા તેઓ મુંબઇમાં ૬ વર્ષથી રહેતાં ૨૪ વર્ષની વયના ચિરંજીવ અશોક શ્રી ચિત્રાદેવી દરિદર કામ સાથે લગ્નમાસમાં પુનર્લગ્ન કરનાર હતા.

—બાલાગની સરકારે સબબથી મહાસભાની સંસ્થાઓ સામેના પ્રતિબંધ દુર કર્યા છે. હાલની સરકારના તે વિષયકના નિર્ણયને અનુસરીને બધા જ સવિનય કાયદાને આગે મહાત્માજી ઉપરાંત ગુજરાતી ભાષા સુકવાનો હુકમ ફરમાવવામાં આવ્યો છે. પ્રાંતોની સબબથી મહાસભાવાદી સંસ્થાઓ સામે પ્રતિબંધ મુકતી જે જે સામાન્ય જાહેરાતો બહાર પાડવામાં આવી હતી તે બાબી ખેંચી લેવામા આવી છે. મહાસભા સંસ્થાઓની સભાઓ ભરવા માટે કુપરાતાં મકાનો અને મિલકતો જે સરકારે જપ્ત કર્યાં હતાં તે તેમના માલીકોને પાછાં સોંપી દેવાનું કાર્ય શરૂ થયું છે.

—ગાંધીજીના બાનગી મંત્રી શ્રી. મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇ જેમની ગાંધીજી ગાર્યેજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી તેમને [illegible] જેલમાંથી છોડવામાં આવ્યા છે સરદાર વલ્લભભાઇનાં પુત્રો શ્રી. મણીભાઇ પટેલને તેમની સજાની મુદત પુરી થતા બેલગામ જેલમાંથી મુકત કરવામાં આવ્યા છે. શ્રી. મહાદેવભાઇએ પોતાની સુંદર કલમ 'હરિજનબંધુ' માં ફરી સજીવ કરી દીધી છે.

—મુબઇથી યુરોપ-અમેરિકા બાતે રૂ. ૧,૩૮,૫૭,૨૬૫ ની કિંમતનું સોનું નિકાસ થયું હતું ઉલ્લટું સોનાનું પીરણ છોડયું લાગ્યો ગત માસની તા. ૧૪ મી સુધીમાં મુબઇથી પરદેશ બાતે એકંદર રૂ. ૧,૯૨,૩૦,૬૮,૫૨૯ ની કિંમતનું સોનું નિકાસ થયું હતું.

—સાબરમાં ગાંધીજી હતા ત્યારે એક નવયુવકે મુસ્લિમ યુરોપીયન કંપનીએ ગાંધીજીના આશ્રમને મારવા હતા અને તે મળવા હતા. ગાંધીજીએ તેમના અસલદીવેટરીની બાજુ તેમને સુખ પ્રશ્નો અને યુરોપીયનોમાં ૬ રજતો પ્રત્યે દિલસોજી દાખવવાનું જણાવતો સદેશો પેનાના હસ્તાક્ષરમાં લખી આપ્યો હતો.

—સ્વ. મોતીલાલ નહેરુનું સ્વરાજ ભવન જે સ્વ. નહેરુએ મહાલયાન ભેટ કર્યુ હતું અને જેને સરકારે બે વર્ષથી કબજે રાખ્યુ હતુ તેને સરકારે તાના મંત્રી નેબજ દસ્તી શ્રી મોહનલાલ નહેરુને પાછું સોંપ્યું છે.

[illegible]—રૂ ગે

ન્યુયોર્કપુલમા ૬૦૬ ઇયર્સ નામના એક આબુસ આજબ શોધ કરી છે. તેણે એકની બરોબર મહી અને આકારની સ્ટેન્સીલ શોધી છે, અને તેમા ત્યાં જ્યાં જરવું પડે તે જગ્યાએ કાપેલી છે. આંધી આ શોધથી હવે આબબો માણસ પણ તારીખ રકમ નામ અને સહી વાળી ખરી જેવ લખી શકશે.

* * *

કેનેડાના કારાગરે બંધ આંખે ચાલી શકાય એવી શોધ કરી છે. દરદીને તદન અંધારામા પા કલાક રાખવામાં આવે પછી તેજદાર એક્સ-રેનુ તેજ માથાના પાછલા ભાગમાંથી પસાર કરવામાં આવે. આથી 'રેટીના' સતેજ બને અને દરદીને તેજનું જ્ઞાન થાય, એક નળી વાટે આ-પોસ પાસે કિરણો પહોંચે. આઇ-પીસ પાછળ એક પારદર્શક પડ રહે તેમાં સીધા ના અક્ષરો કોતર્યા હોય. આ દરે બને આ રાખ્યો આંખ સામે પસાર થાય અને તે આંખો બંધ હોય છતાં વાંચી શકાય.

* * *

મોટા રેડીઓ સેટ ખરીદવાની આકાક્ષાએ મૂજનો, ઇકલેનો એક લક્ષાધીશ ગિલ્હુન બેંચે. સેટ મળતાં તેનો પા.૧૬૨ ની એક જગ્યા ગોઠવાઇ ગઇ. એમ ફ્રેંચ લંડનનો એક સટ્ટોડીયો જણાવે છે. દાકતરો માને છે કે રેડીઓનો સેટ મળતાં જે અનીષ્ટ ઉત્તેજના તેના હૃદયમાં થયો તેને ખરીજામે તેનું બલય બંધ થયું અને તે મરણ પામ્યો.

* * *

આ જમાનામાં ખાસ કરીને સ્ત્રી વર્ગમાં પોતાનું રૂપ ઢકાવવા માટે સફેદને પાતળું કરવાની ઘેલછા જાગી છે. લંડનનો ડાકતર નીચે તેની સામે ફરિયાદ બતાવી કહે છે કે આવી પાતળા પારાની મેલછામાં ઘણું માણસો મરે છે. નાગાપણા વિષે મત આપતાં તે કહે છે કે નાગાપણું ઉંચ્છવંદની દવાને માટે અનુકુળ છે કે કમ એ વિશે મને શંકા છે, પણ કું નાગરની દીમત. અકમતા બહાદુરી બચાવના ચમર રહી શકતો નથી. તે આપણે બધા ઓબ્જ કપડાં પહેરીયે તો વધારે સારા લાગશે.

* * *

ઓટીમોમાં એક ચોરી ડાયમંડ કિંમતના જેમ્બલેટને ચોરી પકડાં પ્રેમ્બ ગયું, તેનું મગજ ફરકવું અને તેને એવો રોગ લાગ્યો કે તે ચાલવાજ કયો કરે, અગીયાર દિવસ અને રાત થયા તેણે ખાત કરવી બંધ કરી નથી. તેણે પોતાની વાતોમાં પોતાનો કુટમીનો વાતો વર્ણવી છે, જે જે ચિત્રામાં તે રસ લેતો તે તે વિષયો ચર્ચ્યાં છે અને ડાકતરો કહે છે કે તે ઉંવટે બેશુદ્ધ થશે અને મરણ પામશે.

* * *

ડાનરીવીન ડીરેક્ટરોમાં ઉદ્ઘરોએ સબબ ચકાશ કરી છે, દેશાઓના કરામો - મુંબઇમાં અત્યંત નુકશાન કરવામાં આવ્યું છે. એક પુખ્ત ઉમરના માણસને ગળે અને મોઢે અટકો ભરી ચામડી કાનરી ગયા.

મેયોરમીયનનાં કોલુ લોકોએ આમાળી કરે છે કે ૧૯૩૪-૧૯૩૮ ની સાલ દુકાળવાન નીવડશે અને દરિયામાં બારે રહેશે આવશે.

૦૦૦

કેનાનિક ગ્રોબ્બોલોએ કબરમાં આશ્રમ પડ્યુ છે કે હમણી લોકો પરાવના લગભગ ૧૦,૦૦૦ માણસો યુનાઇટેડ સ્ટેટસમાં કર વર્ષે રંગ બદલી કાઢે છે અને તેથી તેઓ સકેદ સમાજના સભ્ય થઇ કાઢે છે એટલે તેમનો કાળો રંગ લોકો ભૂલ કાઢે છે.

૦૦૦

રોમની સરકારે રાતના ૧૧ થી સવારના ૬ વગાડી વચ્ચે મોટરના હુટર વગાડવાનો મનાઇ હુકમ કાઢયો છે.

૦૦૦

ગ્રેટ્રોપ્લેનના અક્સમાતોમાં આગ લાગતી અટકાવવાની રીત ગ્રેટ બ્રીનીસ્ટ્રી તરફથી શોધવામાં આવી છે. તેના શોધક કેપ્ટન એ. એચ. સાલ્વન છે. એ રીત પ્રમાણે જો ગ્રેટ્રોપ્લેન ઉપર વળી જમીનપર પટકાતું હોય ત્યારે એક સ્વયંચ કાળકાથી તુરતજ પ્રમેકડોક કનેકશન છુટું પડી જાય છે અને પેટ્રોલનો આગ લાગતી અટકી જાય છે.

૦૦૦

મી. બોયક જ્યોર્જે એક ફ્રેંચ પત્રકારને જણાવ્યું છે કે હમ વર્ષ સુધી બીજી મોટી લડાઇ જાગે એવો કોઇ પણ દેશ રહેશે એમ રાખવાની જરૂર નથી. જરમનીથી હમણા લડી લડાય તેમ નથી. મહાન યુદ્ધ વખતે હું ઓફીસર હતો અને એવી લડાઇ કેવી રીતે ચલાવી શકાય એ હું સારી રીતે જાણું છું.

૦૦૦

યુનાઇટેડ સ્ટેટસને બાદ કરતાં બાકી દુનીયામાં ૬૪,૬૩,૪૧૬ મોટર કારો વાપરી રહી છે જ્યારે ગયા વર્ષમાં ૬૬,૬૧,૨૦૬ હતી. અમેરીકામાં ૨,૩૭,૩૧,૮૫૪ કારો ૧૯૩૩ની સાલમાં હતી. સા. આ. બ્રીં ૧,૬૮,૧૪૬ હતી અને ફ્રાંસમાં ૧,૨૧,૬૮૨ હતી.

૦૦૦

સ્વીટ્ઝરલેન્ડમાં એક સ્થળે જન્મ મરણના રજીસ્ટ્રાર પોતે પોતાનું મરણ પોતાને કાર્યભાર આ પ્રમાણે રજીસ્ટર કર્યું હતું: "વૈજ્ઞાનિક કુરાના. ઉમર ૨૬ વરિ. સ્વાનિક રજીસ્ટ્રાર. સ્વરમ ચિંતા હતું તે વખતે પોતાને કાર્યમાં મરણ પામ્યો." આટલું લખી પોતાની છાતીમાં પીસ્તોલ ભાગ મારી ગયો.

૦૦૦

યુરોપની એક વિશ્વવિદ્યાલયે હોટેલના ૩ રસોઇના વાસણોને જાળવવા માટે પણ અભ્યાસક્રમ ગોઠવ્યા છે. એમાં જંતુશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર, આકારશાસ્ત્ર, પ્રકાશ દિષ્ટિબિંદુઓ અનાજને વાસણોને કેમ માંજવા-સાફ કરવા તે શીખવવામાં આવે છે. એ બંધારણ જ્ઞાન માટે થીસીસ (પ્રબંધો) પણ લખવા ... વિદ્યાર્થીઓ પણ આપવામાં આવે છે. આમા કંઇ નવાઇ જેવું નથી. પણ દોડી બી પ્રજાએ એ કીમી મેળવવાની જરૂર છે.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે કંઇનો ઓર્ડર ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. 70

ફ્રેરા ઈન્ડિઅન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલ ફન્ડ

(અનાંકથી ચાલુ)

આનંદો સરવાળો પા. ૨૬ ૫ ૦. નાગરભાઇ ૦ ૧ ૬. જીવણ અબ્રાં (ફ્રેમરોઝપી) ૨ ૨ ૦. મણીભાઇ ડી. દેસાઇ ૦ ૧૦ ૬ નાથુભાઇ કે. પટેલ, ૦ ૫ ૩. એન નાનાની કુ. ૦ ૧૦ ૬. એમ કે. પટેલ ૦ ૫ ૦. એન. રામજી ૦ ૨ ૬. અકુભાઇ માસભાઇ નાયક તરફથી (બોજનમાં) ૧ ૧ ૬. મેસી. ૮ન ૦ ૨ ૬. મોતીભાઇ કમરસીયમ એજન્સી ૦ ૫ ૦. મી. બી. કુવાડીયા ૦ ૨ ૬. મકન દાજી ૦ ૨ ૬. એદરજી નોગામા ૦ ૧૦ ૬. એમ એ. હકેરની કુ. ૧ ૧ ૦. અહમદ ઇસ્માઇલ ૦ ૨ ૬. એ. ૪ એન્ડ બ્રધર્સ ૦ ૫ ૦. આમ. એ. ખુબાન ૧ ૫ ૦. હસન સાલેજી ૦ ૫ ૦. રામા પરસોતમ ૦ ૫ ૦. ગોરધન ગોવન ૦ ૨ ૬. બી એન. પરેલ ૦ ૫ ૦. મણીલાલ હરિભાઇ ૦ ૨ ૬. નાભાભાઇ પરબુભાઇ ૦ ૨ ૬. બુધાભાઇ પરસોતમભાઇ ૦ ૫ ૭. ગોકળભાઇ રવાળાઇ દેસાઇ ૨ ૨ ૦. બી. કે. પટેલ ૦ ૨ ૬. પરબુભાઇ રબુભેડાભાઇ ૦ ૨ ૬. આર. એમ પટેલ ૦ ૨ ૬. રબુભેડાભાઇ ૦ ૨ ૬. કાબુભાઇ કવીરભાઇ ૦ ૧૦ ૬. બુધાભભાઇ ભાકભાઇ ૦ ૫ ૦. પરબુભાઇ રામભાઇ ૦ ૨ ૦. કાનજીભાઇ નરાનભાઇ ૦ ૫ ૦. નાનાભાઇ હિરાભાઇ ૦ ૨ ૦. રામભાઇ કવીરભાઇ ૦ ૨ ૦. અમદાવાદ મકનભાઇ ૦ ૨ ૦. કુલ પા. ૪૨ ૧૭ ૬.

(અધૂરું)

અભ્યાસીઓના મગજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર સી. બી. શેઠે અભ્યાસીઓને રમત રમત કરતાં ગણીતનો બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર બોરસરીને મજાની પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં અભ્યાસીઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને આંકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રા. ૧૮. રેલ્વે સાથે.

મળવાનું ઠેકાણું:—
ઇન્ડિયન નેશનલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફ્રીનીક્સ, નાતાલ.

વિક્રમાર્ક હિન્દી પુસ્તકો

	કિં.	ભેટ.
ચિનકી મહાન	૧	૧
તામોલ બેર	૧	૧
સ્વામાજી કા બલીદાન	૧	૦
હમારે ગ્રામોકી યુક્તામો	૧	૦
ગાયકી કેસા પુનાર	૧	૧
સહાચર્ય વિજ્ઞાન	૧	૧
મહાત્મા ગાંધીજીકા જિવન ચરીત્ર	૧	૦
આદર્શ દિનચર્યા	૧	૦

મળો 'ઇન્ડિયન ઓપીનિયન,' ફિનીક્સ, નાતાલ.

વિવિધ વર્તમાન

જર્મનીમાં પરણવાના કડક કાયદાઓ—જર્મનીમાં પરણવા ઇચ્છનારને માટે કડક કાયદાઓ કાઢવામાં આવ્યા છે જે નીચે પ્રમાણે છે:—

(૧) યાદ રાખવું કે તમે જર્મન છો અને તમારૂ જીવન દેશને માટે સોંપાએલું છે.

(૨) તમારી તંદુરસ્તી સારી હોય તોજ પરણજો. આજે તમે જેવા છો તેવા તમારા પુત્રોમાં પ્રતાપે છો. સંતતીની ચાલુ સ્થિતિને નોતરો નહિ. તમારૂ જીવન મુદતી છે અને તમારાં કુટુમ્બનું કાયમનું છે.

(૩) તમારા દેહને શુદ્ધ રાખજો અને ખૂની જીવજંતુની સાથે બહુ રકઝક કરતાં ચેતજો

(૪) મન અને આત્માને શુદ્ધ રાખજો.

(૫) શુદ્ધ જરમનની સાથે પરણજો. બનતું ત્રીજા કરવાથી વર્ણસંકરના ઉત્પન્ન થશે અને રાષ્ટ્રની પડતી થશે.

(૬) તમારા ભાવિ અર્ધાંગનાના પુર્વજોતિહાસ તપાસજો. પુર્વજો સારા હશે તોજ સંતતી સારી થશે સારા માણસમાં પણ ખરાબ ખાસીયતોના જંતુઓ રહી ગએલા હોય છે જે બાળકોની સુધારણાને માટે નુકસાનકારક છે. તેથી સારો માણસ હોય છતાં જો કુટુમ્બ ખરાબ હોય તો તેને નહિ પરણજો.

(૭) બાલ સંતતીને માટે તંદુરસ્તી સારી રાખવી એજ એકમાત્ર ઇલાજ છે.

(૮) માત્ર પ્રેમને ખાતરજ પરણજો.

(૯) ખરા સાથીને શોધજો. રમત કરનારને નહિ પ્રત્યેક જાતિને પોતાનો આત્મા હોય છે. એવા આત્માઓજ એકબીજાને ઓળખી શકે છે

(૧૦) તંદુરસ્ત સંતતી એજ લગ્નનો અર્થ છે. રાષ્ટ્રને પોતાની દરજ્જી કાયમી રાખવાને જરૂરી ત્રણ બાળકોની ઓછામાં ઓછી જરૂર છે.

વીસમી આંતર રાષ્ટ્રિય પરિષદમાં ચર્ચા—દારૂની બદી ઉપર ચર્ચા કરવા બંધનની પ્રબંધકારીણી ઇન્સ્ટીટ્યુટમાં મળેલી વીસમી આંતર રાષ્ટ્રિય પરિષદ કે જેમાં સાઉથ આફ્રિકા, ચીન, વેસ્ટ ઇન્ડિઝ, ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલેન્ડ, કેનેડા અને સંયુક્ત તેમજ યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અને યુરોપના દેશો અને સ્વતંત્રોપનિવેશોમાંથી પ્રતિનિધિઓ હાજર થયા હતા તેમાં દારૂની બદી સામે સખ્ત હુમલો કર્યો હતો. એક પ્રતિનિધિએ જણાવ્યું હતું કે હમણાંમાં કીમાર્ટીઓની ફેશન નીકળી ગઇ છે અને 'કેબરેસ' પાર્ટીઓ શરૂ થઇ છે જેની જાનવરો ઉપર ઘણી ખરાબ અસર થશે. ઓપેરાનું સાયંગણાંગ થાય છે તેનું કારણ પણ મોટે ભાગે દારૂજ છે. સા આ. માં નેદરીલેન્ડને યુરોપખંડનો દારૂ પાય છે તેમાં બેલ્જીયમ સ્વીડીશ, તમાકુ, કારખાનાદાર, ઓલ્કન સીરપ અને ખેડુ મંત્રીમંડળની પેટી નાખવામાં આવે છે અને આ રીતે દારૂને જલદ બનાવવામાં આવે છે. એક પ્રતિનિધિએ દારૂની બેસાડીઓ ઉપર થતી ખરાબ અસર વિશે જણાવ્યું હતું અને જાપાનીતા બેસાડીઓના વખતનો દાખલો દીધો હતો. એક હોબ્સે જણાવ્યું છે કે ફ્રીડમની રમતમાં સહુતાનો મોટામાં મોટો શત્રુ દારૂ છે. ડોન બ્રેડમેન ઓસ્ટ્રેલીયાનો વખણાયેલો બેટસમેન કહે છે કે જેને ફ્રીડમની રમતમાં સફળ થવું છે તેણે દારૂ બીલકુલ પીવો નહિ. લેખકને દારૂ પીવાથી માણસની ઉપર ખરાબ અસર થતા વગર રહેતી જ નથી. મારી સલાહ છે કે દારૂ સંદતર છોડવોજ જોઇએ

કેટ પેરી કહે છે કે ટેનીસના સારા બેલાડીઓએ દારૂથી પોતાની કારકીર્દિનો નાશ કરી નાખ્યો હોવાના અનેક દાખલા આપી શકાય છે પણ દારૂ પીવાથી કોઇએ સારી કારકિર્દિ મેળવેલી હોવાનો એકે દાખલો આપી શકાતો નથી.

સ્ત્રી અને બાળકોનું પોષણ નહિ કરનાર પતીની ધરપકડ—પોતાની સ્ત્રી અને બે નાના બાળકો ભૂખે મરતાં હોય સારૂ બીજી સ્ત્રીને પરણી બેઠેલા એક પતીને પોતાની સ્ત્રી અને બાળકોનું ભરણપોષણ નહિ કરવાના ગુન્હા માટે પ્રીટોરીયામાં મેજીસ્ટ્રેટ મી. ગોપીએ એક મહિનાની આસાન કેદ અને ૧૮ ફ્રિસ્ક 'રૂપેર ડાયેટ' ની સજા કરી છે પરંતુ ગુન્હેગાર દર મહિને પોતાના કુટુમ્બના ભરણ પોષણ માટે પા. ૬ નાયબીન પુરા પાડે એ શરતે બે સજા ત્રણ વર્ષને માટે મુલતવી રાખી છે. મેજીસ્ટ્રેટે ચેતવણી આપી કે "જો એક વર્ષ મહિના પા. ૬ આપતાં ચુકશો તો તુરતી સજા તુરતજ અમલમાં મુકાશે અને બુમા મરવું શું કહેવાય તેનો તારે અનુભવ લેવો પડશે."

યુરોપમાં ઘટતું જતું જન્મ પ્રમાણ—છેલ્લીવારથી દર જણાવે છે કે યુરોપમાં જન્મપ્રમાણ છેલ્લાં દસ વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા દસ લાખ જેટલું ઘટી ગયું છે. ત્રીસ ઓફ નેશન્સના ૧૯૩૩ ની સાલના અને ૧૯૩૪ ના પહેલા અગ્ર માસના આંકડા પરથી જણાય છે કે સોવીયેટ રશીયા સિવાય યુરોપમાં ૧૯૨૨ માં જ્યારે ૮૨,૩૫,૦૦૦ જન્મો થયાં હતાં ત્યારે ત્યા વર્ષમાં ૭૮,૨૦,૦૦૦ થયાં હતાં બીજી તરફથી બાળમરણમાં દેખીતો ઘટાડો થયેલ હતો અને ૧૯૩૩ માં બાળનું પ્રમાણ સમસ્ત દુનીયામાં વધી ગયું હતું. આ દુનીયાની સામાન્ય સ્થિતિ સુધરવાનું ચિન્હ સુચવે છે. જર્મનીમાં દર હજારે લગ્નોને છ તેજન હોવાના વીધેમાં પચાસીથી એક વર્ષમાં ૨૦ હજારો લગ્નોમાં વધારો થયો હતો એટલે કે ૧૯૩૨ ની સાથે સરખામણીમાં ૬,૩૦,૯૨૬ લગ્નો થયાં હતાં જે છેલ્લાં નવ વર્ષમાં નોંધાએલો મોટામાં મોટો આંકડો છે

જરમન જ્યુઓ પર આફત—સમસ્ત જગતની જ્યુઇસ કોન્ફરન્સમાં ભાષણ કરતાં ડો. જેકબ લેસ્ટરમીન્સકીએ જર્મનીમાં નાઝી સરકારે ગોઠી જ્યુઇસ પેઢીઓને પોતાનો વેપાર નેશનલ સોશ્યલીસ્ટોને સોંપી દેવડાવ્યો છે અને ચોત્રીજ વર્ષની અંદર ૨૦,૦૦૦ જ્યુ નોકરોને નોકરીપરથી બાતલ કર્યા છે. ૬૦ હજાર જ્યુ લોકો ૧૯૩૩ની સાલમાં અને બીજા ૧૦,૦૦૦ ૧૯૩૪ ના પહેલા ૬ મહીનામાં જર્મની છોડી ગયા છે અને સ્થિતિ દિન પ્રતિદિન બગડતી જાય છે

બેભાન છતાં બાઇસ્કોપ કહે છે—લંડનમાં કેટ એલ્ટન નામની ૨૫ વર્ષની વયની એક દાસીનો માણસ જે બનાવેલો ફોટો ન્યુસરીલમમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો છે તે ત્રણ અઠવાડીયા સુધી બેભાન પડેલી હોવા છતાં દરરોજ સારી

રીતે બચી શકે છે હાલમાં એ તે રોગ ને તેના દોષો તેમણે એમ ધારીને તેને સોયો. બોલી અને ચીજોના આંચકા આપ્યા છતાં તેની મેને જરા પણ અસર નહિ થઇ. આ બનાવથી લોકો ખૂબ ગાભરા થઇ ગયા છે

હવે ગમેવી બાબતની મરજાદ—ઇસ્તમબુલની સેન્ટ સોફીયાની મરજાદ પણ ગંભીર રીતે હવે ગઇ છે અને બસોસેક વર્ષ જૂની બાંધણીવાળી હતી. મામુલી તેની પડોશની બાજા બંધેલી દરદીનો ઇચ્છે દૂર કરતો હતા અને દિવસો પાકતા હતા તેટલામાં અચાનક પાયાનો રવૈયા તુટી પડવાથી બાંધકામ એટલું જોરથી પડી ભાંગ્યું કે મરજાદનો પાયો પણ સખ્ત રીતે હલી ગયો. હજારો દરદાલમાંના એક લેહાના રવૈયે મરજાદને તુટી પડતાં અટકાવી હતી

ચાપર અંકુશ—હિંદુસ્તાન, મેસોપોટેમિયા, પ્રગ્રેટ બ્રિટન અને સીલોનને ચા પર અંકુશ મુકનારી કરેલી મેજબત, જેની મુદત ૧૯૩૮ ની સાલમાં પૂરી થાય છે, તે ઇંગ્લીશાન આંતરરાષ્ટ્રીય ચા કમીટીની સુચનાથી કનીયા, ટાંગાનીકા અને ન્યાસાલેન્ડની સરકારોએ ચાના નવા વેતરોના વિસ્તાર મર્યાદિત કરવાનું અને ચાના બીયનો નિકાસ કરવા સામે પ્રતિબંધ મુકવાનું કબુલ્યું છે.

જગતના પક્ષીઓની કોન્ફરન્સ—પક્ષી બચાવની કોમિસે ૧૯૩૫ ના એપ્રિલમાં આખી દુનીયાનાં પક્ષીઓની કોન્ફરન્સ ગોઠવવામાં એલાવવાનું ઠરાવ્યું છે. તેમાં સભ્ય દેશોને પક્ષીઓના પ્રતિનિધિઓ આવી તેડવું અને એક કાઉન્સીલ સેક્રેટરીયેટ સ્થાપી સીગ એસેમ્બલીના ચોરસપુર કામ આલશે

લડાયક બનો ઇટાલીના ડીક્ટેટર મુસોલીનીએ સેનાપતિઓ અને પરદેશી મીશનો સમક્ષ ભાષણ કરતાં કહ્યું કે સામપ્રજે ઇટાલીયનોને લડાયક પ્રજાના બનવાની બબર આ લડાયક બોર્ડ. બનવાની તાલીમ આપવી જોઇએ. યુદ્ધની ઉપર આપ તે રખો દરેક ઇટાલીયને તૈયાર રહેવું જોઇએ. યુરોપમાં, કોઇ યુદ્ધ માંગતુ નથી પરંતુ યુદ્ધ હવામાં છે અને કોઇ પણ ક્ષણે ભભકી ઉઠે

ગુપ્ત તપાસ—સાથી સંરક્ષણ કમીટી અને કર્ણીલના સેક્રેટરી સર મોરીસ હેંકી ગ્રેટનરાષ્ટ્રતના સંજોગમાં અંગ્રેજ અમલની ગુપ્ત તપાસના મીશનપર તેમાંથી આવ્યા છે. તે ઓસ્ટ્રેલીયા, ન્યુઝીલેન્ડ અને કેનેડાની મુલાકાત લેશે અને લડકરી, હરિયાણ અને રેલવેની સ્થિતિને લગતી અગત્યના બાબતોપર તે તે સ્થળોના એક્સપર્ટોની સાથે ચર્ચા કરશે. આ તપાસનો હેતુ બહોળ ગુપ્ત રાખવામાં આવ્યો છે.

જરમની અને બ્રાઝીલ વચ્ચે સોદા—જરમની અને બ્રાઝીલ વચ્ચે થયેલા કરારની અમલ બજાવણી પ્રમાણે બ્રાઝીલની પાસેથી ૮૬૦૦૦ પસતાં ખરીદ લઇને બ્રાઝીલને જરમન કેમેરા સામાન આપવાનો સોદો થયો છે અને બીજા ૧૨૪૦૦૦ પસતાં બ્રાઝીલની બીજ જરમન બેંકો વચ્ચે કલીયરીંગની ગોઠવણથી ભેળવવામાં છે.

બ્રાઝીલી અમેરીકન બ્રાંડીસ્ટને જરમની છોડી જવાની નોટીસ—અમેરીકન બ્રાંડીસ્ટ કોર્ટની ગોઠવણને નવમા કમ તા સીઝરે મુસોલીનીની પત્ની જે અહવાડીયા ઉપર બર્લીન ગઇ હતી તેને અમેરીકના વર્તમાનપત્રોમ, જર્મન વિરુદ્ધ લખાણો કરેમાં હોવાના તારણે ૨૪ કલાકમ જર્મનો છોડી જવાની નોટીસ આપવામાં આવી હતી કહેવાય છે કે ૧૯૩૨ માં મીસ થે કપસને હીટલરની તીખેમી કુરાનમાં ઉપરથી આ કરમાન બહાર પડ્યું હતું. અમેરીકાના પત્રકારોએ અમેરીકન એલચીને પાછો પડવા વિનંતિ કરી છે.

લોહાનગરી કુખસદ—૧૯૩૨ ના બનબુઆરીમાં આગ્નેસ્ટ્રકામાં આવેલ ઘણ રહેલા બાકસો જરમન જમુને ઝ્રા સરકારની પરવાનગી સીવા વિન આગ્નેસ્ટરકામમાં રવા દેવાના આધારે ઝ્રા દેશ છોડી જવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી

અને

પારસી રૂસ્તમજી હોલ

તેરમો વાર્ષિકોત્સવ

એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલના તેરમા વાર્ષિકોત્સવની ઉજવણી અને તેરમી વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ સપ્ટેમ્બર તા. ૩ સુક્રવારના રોજ સાંજે ૭ વાગે થશે જે પ્રસંગ સબંધે હાજર રહેવા આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

ઓ. એચ. એ. ઝવેરી પ્રમુખ
બી. એમ. પટેલ ઓનરી સેક્રેટરી.

ટ્રાન્સવાલ હિંદુ રિફ્રેશમેન્ટ કમીટી

આથી ટ્રાંસવાલના સર્વે હિંદુ ભાઇઓને અધ્યન આપવામાં આવે છે કે રમઝાન કમીટીની જાહેર સભા તા. ૬ ની સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪ ને રવિવાર બપોરે બાર વાગે રિફ્રેશમેન્ટ રૂમના હોલમાં નીચેના કામકાજ માટે મળશે જે વખતે દરેક હિંદુ ભાઇઓને હાજર પધારવા વિનંતી છે.

કાર્યો: ૧ વાર્ષિક હિસાબ રજુ કરવાનો
૨ નવી ચૂંટણી

જોહન્સ તા. ૨૬-૮-૩૪.

રહમતુલ્લા ચલાત્રા
પ્રમુખ
ગીરધારી હરજી
પારેખ
ઓ. મંત્રીઓ.

શ્રી કૃષ્ણ જયન્તિ

ડરબનમાં તા. ૬ ની ગુરૂવારે રાત્રે શ્રી કૃષ્ણ જયન્તિ ઉત્સવના મા. ગોપાલલાલ બ્રીજમાં ઉજવવામાં આવશે. જે પ્રસંગ પ્રસંગ સર્વ હિંદુ જનતાને હાજર થવા આમંત્રણ કરવામાં આવે છે.

આપ્યુ લાલેચંદ્રસિંહ પ્રમુખ
વતી ટીમ ઉપ પ્રમુખ,
રાયચરણ કેવલરામ સેક્રેટરી.
ફોલ્ડીંગ ટ્રસ્ટ.

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેની
પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

૬

ગોરી સંસ્કૃતિનો કર

"....Since it appears to me that this accumulation of racial arrogance must some day explode in a world-wide, terrible disaster, I have felt that the time has fully come, and indeed is over-due, when it is necessary to stand out against this trend of events altogether.

Rev. C. F. Andrews.

૬ આફ્રિકા ના રંગભેદનો પ્રશ્ન જો જગતના રંગભેદના પ્રશ્નનું એક ભાગે પ્રસિદ્ધિ પામેલ અંગ છે રંગભેદના પ્રશ્નને મધ્યકાલીન યુગની ગુલામી પ્રથા સાથે સીધો સંબંધ છે. ગુલામી યુગ બંધ પડ્યાને પુરોપીય જગતમાંથી નાદ નાબૂદ થયો એવું છતાં હિંદ્રશ્ય વિવિધ દેશોમાં રંગભેદને રેલવા માટે થયેલા અને થતા જિંતોદ્ધ પ્રયાસો છે. આજની રંગભેદ નીતી અને પુરાણી ગુલામી નીતી વચ્ચેનો ફેર જોકે છે. તથા સુધી રંગભેદ નીતી ફેર ન બાપ ત્યાં સુધી ગુલામી પુરેપુરી ગઇ નથી એ સત્ય બેધડક રીતે જાહેર કરી શકાય.

યુરોપમાં એક ફ્રાંસને બાદ કરતાં બાકીના રાજ્યોએ રંગભેદને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે, અને જગત સમક્ષ જન્મ-સ્વાતંત્ર્ય અને સમાનતાનો પડકાર ફેંકે છતાં તેના પેરી અમલ પોતાના તાબાનાં દરેક સંસ્થાનોમાં પૂરી રીતે થી છે. યુરોપની આશરે ૫૦ કરોડની વસ્તીમાં રંગીનોની સંખ્યા, –એશિયામાં ગોરાઓના જેટલી-ગોટલે નહિ જેવી છે. જ્યાં રંગભેદ ગોરે પગે અડ્યો જથી ત્યાંના બધે છે. પણ યુરોપના રંગભેદી માનસનું વાસ્તવિક દર્શન તો તેના બીજા ખંડોમાં પડેલા શાસિત પ્રદેશોમાં થાય છે.

ઉત્તર અને દક્ષિણ અમેરીકાની કુલ ૨૬ કરોડની વસ્તીમાં ત્રણ કરોડ રંગીનો છે, પણ રંગદ્વેષ જેટલો તીવ્ર છે તે ગોરાના લોકને છવનાને છવતા બીજા મુદ્દાઓના કારણોને લઈને સૌંદરોની સંખ્યામાં બને છે સ્વાભાવિક રીતે અમે -ટ્રેલિયામાં રંગભેદ પ્રબળ રીતે શાસન કરે છે. તેના પરિણામે પુરાણી રંગીન વિભાગનું તો નિકંદન નીકળી ગયેલું છે

ગોરી સંસ્કૃતિને, કાળચક્રાના ફિરજ ગણતાં તેણે સહાસ્તરણી સંસ્કૃતિના ખાસ અંગને પાકુ મારી અને શોષણ કરનારી જાણી નીતિ અખત્યાર કરી છે જગત પરનો તેનો વિજય ટકાવી રાખવા માટે, ગોરી સંસ્કૃતિએ કાળો કેર વર્તાવ્યો તેમ કર્યો ૦ એ કેરનો ઇતિહાસ એટલે એક સંસ્કૃતિએ બીજી સંસ્કૃતિને દબાવવા માટે કરેલ અત્યાચારોની પરંપરા.

જગતના બધા ખંડોમાં ગોરી સંસ્કૃતિ જેવું તુલ્ય કરે છે, એશિયામાં ગોરાઓ માત્ર મુઠીભર છે–મેડાગાસ્કરમાં બિલકુલ નહિવત્ છે, જ્યાં તેઓએ દીવ, ઓન, ફ્રીલીપાઇન્સ વિગેરે દેશોમાં પોતાની ઉચ્ચતા ટકાવી રાખવા અને કાયમ રાખવા છે. જો જાપાનનો દુશ્મન સામે વિજય ન થયો હોત, જો ગોરી પ્રતિષ્ઠાને જબરજસ્ત ધક્કો ન લાગ્યો હોત તો આખાયે એશિયા ખંડમાં આજે જોવામાં પ્રવર્તતો અમલદારશાહી રંગભેદ ઉપાયે પ્રસર્યો હોત.

આફ્રિકા ખંડમાં પ્રગભગ બારા ચાર કરોડની વસ્તી છે. તેમાં કાળા દેશી ઓની વસ્તી સવા ત્રણ કરોડની છે, અને ગોરાઓની વસ્તી લગભગ ૩૦ લાખ છે. પણ આરબ ધેરા ગોરાઓ આફ્રિકાના પણી રહ્યા છે તેઓનો અવાજ શાસન કરે છે, તેઓનો હુકમ બીન-ગોરી દેશોને હાથે તેમ મનાવે છે.

આફ્રિકા સાથે એકલા ગ્રેટ બ્રિટનનેજ સંબંધ નથી. ફ્રાંસને પણ તેના જબરજસ્ત વિસ્તાર પ્રદે । છે. તેનો પશ્ચિમ આફ્રિકામાં સેનેગલ, પોર્ટુગલ અને મદાગા અ વે છે. બલ્જી રહેલા ૬ લાખ ચોરસ માઈલ પ્રદેશ મિસર, આબિસિનીયા, સ્પેન અને સાર્વભૌમીયાને બાદ છે. આખાયે આફ્રિકામાં દોઢીઓની સંખ્યા સવા બંધ લાખ જેટલી છે. આખા આફ્રિકા પર ગોરે શાસન છે અને ગોરી સર્વોપરીતા નામે નામ કરે છે આ બધા દેશોમાં દક્ષિણ આફ્રિકાનું રંગભેદની દ્રષ્ટિએ વિશિષ્ટ સ્થાન છે

દક્ષિણ આફ્રિકામાં ગોરી સંસ્કૃતિ ગોપવા દરેક ગોરા-સ્ત્રી ને અંગ્રેજ-અદ્રશ્ય મત ધરાવે છે. ગુલામી કરનાર માણસો રહ્યાઓ તેમનાં આંગણે હોવાથી, શરીર શ્રમને પ્રાધાન્ય આપનાર ગોરા સુથારો દેશની રક્ષાકાજી વચ્ચે મદાને છે અને ઉંચું માથું રાખે છે પશ્ચિમની એ સંસ્કૃતિને જે કેફ ચઢાવે, જે નેતાપર આક્રમણ કરવા કેટલા તત્પર થશે, તો દ આફ્રિકાનો ગોરો તેને રક્ષણ ઉપાડે પંજે દોડે, પ્રતિકૂળ તત્વને ઠંડી નાખે આમ ગોરી સંસ્કૃતિનો વિજય કરાવે દાંદીઓને બાંધી કાદવ માટે પાયેલ અને પકડાના કામકાજોનું દેશી-ઓને દ્વારંગેલ પરાધીન દશામાં રાખવા માટે યોજનાં ગુલામીનાં સામનો અને દેશની વસ્તી વધી ન જાય એટલા માટે મુકાયેલા અંકુશો અને એશિયાના મોટા સામેના પ્રતિબંધો, આ બધાનું રહસ્ય ગોરી સંસ્કૃતિ કાજ પણ ગોરે કરાવી રાખવી ગોજ છે,

આ સંજોગોમાં, ગોરાઓ અને બીન-ગોરાઓ વચ્ચેનો ભેદ જ્યાં અત્યંત તીવ્ર છે, બીન-ગોરા બધે તેવો શિક્ષિત હોય, સંસ્કારી હોય, પ્રતિષ્ઠિત હોય ભલે તેને ગોરાના જેવા હક્કો ન મળે, તે બધાં ભેગ લો "ગાજ ગોરાઓ માટે" જેવા પાટીયા લટકાવેલાં જુએ દેખશે. બાગ-બગીચાઓ, સંગ્રહસ્થાનો, વાંચનાલયો, સરકારી ઑફિસો અને ઑફિસો નાટકગૃહો હોટલો અને બાજે-રસ્તાઓના દ્વાર તેમને માટે બંધ હોય છે. બીન-ગોરાનું નાકું લોહાની જરૂર હોય ત્યાં જેટલે પોસ્ટ ઑફિસો, ટેલ્યુ ઑફિસો, સ્ટામસેલ્સ ઑફ હસા વિગેરે સ્થળે તેઓનાં માટે અલાયદા રસ્તા રખાય છે ટ્રામો, ટ્રેનો અને બસો ગોરે પ્રવાસ-પરિવારમાં પણ તેમના માટે બેઠક રખાય છે. બીન-ગોરા અને ગોરા માટે મુલાકાતીઓ પણ જુદી જુદી રહે-શાનના પ્લેટફોર્મપર બોલાવે પણ જુદા હોય છે. (આવે)

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		કી. રૂ.
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૧ ૦
સ્નેહ યજ્ઞ (નોવેલ)		૫ ૦
વર વનરાજ (બાળકો માટે)		૬ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
લગ્ન બંધન		૭ ૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ ચરિત્ર (બીજો ભારે તોરણ બનાવવાની રીત		૩ ૦
" " ભાગ ૨ જો		૩ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ ૦
રાજરત્ન વીરબાલાનો હાસ્ય બંડાર		૧ ૦
જીવનના ઘડતર (કુંવરી ઘડતરી વાતો)		૪ ૦
કુમારિકા ધારા (નવલકથા)		૭ ૦
રાજરાણી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપૂર નવલકથા)		૮ ૦
ચમત્કારી ખુત		૫ ૦
જોનેરી ટોળી ભાગ ૧-૨		૮ ૦
રાતો મુકાબ ભાગ ૧-૨	પા. ૧	૦ ૦
મેરી મેગ્દલ		૬ ૦
મીરીનની કહાણી (પારસી બંધારની કહાણી)		૮ ૦
એરેબીયન નાઇટસ	પા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત વેતાળની		૬ ૦
વસંત (બાળકો માટે)		૧ ૦

૨૯ દેશની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ શાહ. આ પુસ્તકમાં ૨૯ દેશની ૨૯ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષનાં બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૨૯ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કીં. રૂા. ૧-૧૦.

કીરીટ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આખી જીવનનું તેમજ વાચકના પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપણામાં આપ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. કીં. રૂા. ૪-૦.

પરણીતા–વિક્રમરાજા–પુષ્પકરીણી—આ વાર્તા પુણ્ય રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ લેવા જેવી નાની રસીક વાર્તાઓ છે

પ્રત્યેકની કીં. રૂા. ૨ ૬, રૂા. ૧, રૂા. ૨

ઉપરાજ્યુ—કરસનજી વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કીં. રૂા. ૧-૧૦

આપણાં જીવનમાં—લેખકઃ હરેરચંદ મેપાણી. આ નવના પુસ્તકમાં હરીભાઇ ચીવ આલેખ્યું છે) જે મરીજો આપણા ઇસ્પરમાં—જીવતે આમણાજોગ હોય છે અને આપણે કશું જાણતા નથી. કીં. રૂા. ૧.

અસ્ત કુટીરની અકસ્તી—લેખકઃ મસ્ત હાજર. આમ અસ્ત હાજરના બધી અસ્તી બરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. કીં. રૂા. ૪-૬.

ઇધીયું—લેખકઃ ઝો. ૫. બારીઝર. આના બે ભાગ છે. બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૧૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર બરાબર વાંચી આનંદ મેળવશે. કીં. મરજીબની રૂા. ૩.

ઠંડાગારી—લેખકઃ હરેરચંદ મેપાણી. આમાં ગુજરાતની વત કથાઓ છે. ગુજ'ર આંબો તથા બાળાંબો બે મતો ૬૨ છે તેની ધાર્મીક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કીં. રૂા. ૧-૯.

ડ્રેબા કાકી—લેખકઃ ર ૫ દેસાઇ. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો કલા બાપક પરીચય લેખકે આપ્યો છે. કીં. રૂા. ૩.

ડિકેન્સની વાતો—કર્તાઃ રમણલાલચન્દ્ર ત્રિભુવનદાસ પાઠક. આ પુસ્તકમા ૧૪ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કહાણી, ઉપહાસ, વિનોદ ચિત્રો છે. તેમજ સુંદર પ્રેમ કાયત પ્રેમ ચિત્રો પણ છે કીં. રૂા. ૨-૬.

કાસેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપરિચિત છે. તેઓ કાકાસાહેબ હોવા ઉપરાંત ગુજરાતી બાળપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ બાર પુંઠાના ૩૫૦ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના શાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. કીં. રૂા. ૩.

અનંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. કોમત આજ રૂપીયો'ઇ છે આમાકા અને આકર્ષક જીવનની અનંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્માનંદપ્રેરણ—આ ૧૩૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે વાંચકો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ લઇ શકશે. કીં. રૂા. ૩.

કાવ્યદોહન—સંગ્રહકર્તાઃ ઇચ્છારામ સુખરામ દેસાઇ.

પહેલેરો ભાગ મુખમા મરીત્ર, ખૂબ ખાખ્યાન, મહાદ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાબ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂા. ૧૦

બીજો ભાગ નરસિંહ મહેતાનો કુંડો, અલીમન્યુ આખ્યાન, બાબા મરીત્ર તથા નરસીંહ મહેતાના અને મીરાબાઇના કાબ્યો છે આ પણ ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રૂા. ૪-૧.

ઘરાતીઓ બાદ આમાં નવા બહારોના બજારો તથા કાન્યો છે. ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક છે. આ પ્રત્યેક પુસ્તકમાં ૪૫૦–૫૦૦ બજારો અને કાન્યોનો સંગ્રહ છે. કીં. ૫

ગાંધી કુલ આલ્બમ–લેખક: રસીકલાલ પરીખ આ આલ્બમમાં ૨ ચીનો અને ૬૪ પાનાનું લખાણ છે હોકુરતાનની ગ્રાફહાસિક દાંડી કુચના સ્મરણો છે. અને તે વખતના ચીનો. કીંમત કીં. ૨–૬.

'પરફિક્રેશાપ્રદ'—અનુવાદ:સમાધ પણી:ગાંધીજીએ કાર્યગા મોહનીના લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: અંકલેશ્વર સુબ્રમ. કીં. ૧.

ઘડિયાકની રસધાર—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આનાં ૫ ભાગ છે. આની અંદર મોરારી દુહાઓ, અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને જેમાં સુરતન અને રેહલકારી વર્ણ છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની કીં. ૨–૬ પ્રત્યેકની, ૩જો કીં. ૩–૩, ૪થો કીં. ૩–૭, ૫મો કીં. ૩–૩.

તણખા–ભાગ ૧,–૨,–૩. લેખક: પુખોત્તુ. આ બધા પુંજાના પુસ્તકમાં કુંજી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ બધે ભાગો માં કાસ્તરમ, કાણુરમ તેમજ ધાર્મિક તથા રાજકારી વિશેરે નવી વાર્તાઓ પાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કીં. પ્રત્યેકની કીં. ૩–૩.

રાજસ્થાનની વાતો–અનુવાદક: રમણલાલ જોષી. આમાંની વાર્તાઓ હાલની દેશની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા અને રંગ પ્રતિમામાં પ્રસિદ્ધ થઇ ચુકેલી છે. કીં. કીં. ૧.

ચુવાનોને દીપક–ભાગ ૧, ૨. અનુવાદક: કલ્યાણ જેઠાલાલ આમાં જોસેફ રાજાના જીવન કાર્યનો ઇતીહાસ છે. આ જેવું જોઇ પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ છે. કીં. અનુક્રમે કીં. ૨–૬ અને કીં. ૧–૧૦.

આત્મ'દર્શક–અનુવાદક: પ્રભાશંકર દીક્ષીત. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જીવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતીહાસ આપેલો છે. કીં. કીં. ૩.

ગુજરાતી–ઉર્દુ કીક્ષનરી મોટી—કર્તા: બી. જેમ બલસારા, આ ૧૨૦૦ પાનાની કીક્ષનરીમાં જોઇએ તે શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઉર્દુમાં લખનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કર્તાની મોટી ઉર્દુમાં ગુજરાતી કીક્ષનરી પણ છે. કીંમત પા, ૧–૦–૦

ઉર્દુમાં–ગુજરાતી નાની કીક્ષનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં બાર પાનાં બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે કીં. કીં. ૫–૬.

અસ્ત કુમીરનો હાસ્ય વિલાસ—અનુવાદ: અસ્ત કમીર પાકું પુકું. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં મસ્તી અને હાસ્ય ભર્યા હશે. કીં. કીં. ૫–૬.

ચરીત્ર સંગ્રહ–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૧ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આલેખ્યું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપ્યું છે અને બહુજ સોપરાયક છે. કીં. રા. ૫–૬.

ત્યારે કરીશું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી સોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થીક અને ધાર્મીક જેવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા જાણો.

ભાગ પહેલો પાના ૨૪૪ કીં. કીં. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કીં. કીં. ૨–૬.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગ છે. પ્રત્યેકની કીં. કીં. ૨–૮. આમાં બહારવટીઆની સુરાતન અને કહાણી, જીવો પ્રત્યેનો બાદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોતરાતી દીવાકો—આ નવા પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે કલ્પના અવકાશની કૃપાથી પરીપુર્ણ થઇ તેથી તેનું નામ લેખકે "ગોતરાતી દીવાલો" જેવું ઉત્તર ધરાવી દીવાલો આપેલું છે. કીં. કીં. ૧–૬.

ઉ-તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનાલેલ બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના અનુભવો સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કીં. કીં. ૧–૬.

સુબ્રહ્મ દર્પણ—આ બારા પુરાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કીં. કીં. ૧–૬.

જોસ કાબલી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેમ રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ખુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યને પોતાના બધ આશ્રમ કાલગાળમાં લખેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું જંજન આખું જેટલું બધુ પ્રભાવિકતાથી ભરપુર છે કે આ સોપડી સાહિત્યલેખમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કીં. કીં. ૧–૧૦

બધના લેખકોનો આદે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને જોઇ સારો આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

રંગીલાની રાત–ભાગ ૧લો અને ૩ જો આમાં સ્ત્રીઓ તથા બાળકો બાદ કરે તેવા સુંદર બરવાળા છે.
પ્રત્યેકની કીંમત કી. ૧–૬.

ગાતુ ગીતો— આમાં જુના ઇતીહાસોની ભરપુર બારવટી ગીતો ગુજરાતી બાજના અનુવાદ આપે છે ગુરતનથી ભરપુર છે. કીં. કી. ૨.

કીલ્લોલ—આ નવા પુસ્તકમાં બાલગમતેમ બધો છે. બાળાઓ અને બાલાઓ માટે છે. કીં. કી. ૧–૩.

કાયમ પરીક્ષણ—આમ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિશેરે. બહેનોના મનનીય લખાણનો છે.

પ્રત્યેકની કિં. ની. ૧–૮.

વેચીના કુદ—વાની બાળકોને ઉપયોગી થીતે. કિં. ની. ૧.

આસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પાકતા ખેતરથી આપવાના વી. પી. તા ઓરડરોને ખીસકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

શ્રી દલિચંદ પુસ્તિ બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપરની સંસ્થા તરફથી નીચેનાં બહુકે ૮૦ પુસ્તકો બહા પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, મોહનલાલ, તારાબેન, રામબાઇ પાઠક, કમળાબેન, બુલતરામ-કવે, ઈશ્વરબહેનેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં લખનારા બેનકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ બાબા અને સરળ ક્રમબાદ્ધવાળા અને સહેલી કરવા તેમના ખ્યાન બાબી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહા ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો બહોળો ફહોળો કેલાવો બહા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું લખાણ અને ચિત્રો પણ બાળકો. બાળકોને અનુકૂળ તેવાં છે. તેમાંને કિશ્ચિત માંદરસ ઉત્પન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો છે. પાકું રૂપી. પૈ૦ ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦

પુસ્તકની ૬

અનુપતિબાબા	મહાત્માજીનો
મોહનો	કહેવતોનાં પુસ્ત
ઉધું વધું ઉધું વધું	ગમ ગોળા
ઉલ્લાસદી	આફ્રિકા હાંબર્યું
ઉન્હાટ	ગમ ચોપી
નાનોનો ખીસકુલ—૧	ત્રિપુટી ચોપડી
મોહનદંડ	ત્રિકમ ચોપડી
નાના નાનકો—૧	નાના પાઠો,
ઉંચા અને ઉંચા	મોટા પાઠો
વિરંદાજ	નાની વાતો
આનકામાં મળજો	ગરબો
નાના પ્રવાસો	આગબોટમાં
મારા મોટીમા	કોરીમાં
ભરા હસો	બાળકાળામાં
કમાણી આબ્બા	આગબો
મહતો ને રાજબ	કરવાકુંભરાજો
રમણિંદ રામચિંદ	બુલતરામના પાઠો
કમાળની ચેટી	ગો ગો ગો
ગોકું	ગોકું ને ગોકું
બીટીમાબાબું	કાકા કાર્તિક
નાના નાનકો—૨	ગોકરાની દીવાળી—૧
અવાયથી બાંટીને	ગોકરાની દીવાળી—૨
કુસ્તમાં	બુલબસ્તિ
મોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણ પરી ગયા	ગોકરબ્યું
મહેમાનો ચોપડ	કહેવત સંગ્રહ
ઉંમાંકો ચુને છે	હરિશ્ચંદ્ર
પીઠ અનેક—	ગોબ કેમ?

બાંધ્યું બાંધી આબ્બાં	મામા રહીએ
મામાની બકરી	બાકરણ પોથી
બાયમાં	વસ્ત્ર સંગ્રહ
કોબ્બીથી	રમત ગોકબ્યાં
નાનકોનો બીસકુલ—૨	શિવાજી મહારાજ
ઉંટાં ઉંટને બાબાપ	કુકા અને ગોકુલ
મારી બાબ	ગોબિંદ કુમકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગેમો
ગોરેલિબ્બો	બાબણે ચોતે
કાળા કાબ, બાબી દાબી	બાબબંગલ
મળવાલ અને—	ગેબનો બા
પુષ્પ	સંપાદોનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	કિં.	પૈ.
કંપસવાબ બાબસેન્સોબ કન્ટ્રોલ ઓકર્નિન્બ ૧૯૪૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૪
કુટનપર પ્રકાશ	૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧	૬
નીતિના બાબ	૧	૦
મારો જેલનો અનુભવ સેબમકા મ. બાબીકા	૦	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો મોનેરી અંક	૨	૦
મોહનબાબ બાબબંગાબ્બ તીબક તેમના મત અને વિચાર	૦	૬
પુરુષરાજ અને તેના બે બાબબો.	૦	૬
જેલના કાબ્ય (અંગ્રેજી પબ્બતના)	૦	૬
પુસ્તકો કમાબ બાબાનું કાબ્ય બર્ણિક	૦	૬
પુસ્તકો કમાબ બાબાનું બાબબ્ય	૦	૬
જેલ સત્યાગ્રહની કથા (ગોકરેજીમાંનો બબાવ)	૦	૬
માણસ કેટલી જમીનનો માલિક હોબ શકે? ટોલ્સટોબના વાર્તાબ્કમી	૦	૬
હોમ રુલરાજ (બીજીવખતે છપાબેલું)	૧	૦
કાબડા સામે બચાવની કરજ	૦	૬
મ. ગા. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસનું ફુલસ્કેપ્સર	૦	૬
કાબ્ય દોહી	૦	૬
બબાબાની અરબી	૦	૨
ગોકીબાટીક ગોકર્ડ'૧૯૦૮ના બારા ગુજરાતી–અંગ્રેજી	૦	૩
સુધારાના બબાદા		૪
બાબ બિના જીવનું કંઈ નથી		૪
કરમન કાકેરનું વર્ણન		૪
ગોક હોકુ પત્રી કોબ્બરોબનો પત્ર		૨
આરોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬
બબાબાક		૬
કરીર સંપત્તી		૬
અનોકિબ		૬
પુત્ર અને બીજબ	૦	૧
કેળબાબત ગોબબે બીજી બીજબોના બબાબ છપાબ્યા બથી	૧	૦

બાળ ઉપયોગી

સુબોધ બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		ક્રી. પે.
પુ. ૧	ચાલો કમાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૨	હીરા મોતી	૦ ૧૦
પુ. ૩	ચુમચુમ	૦ ૧૦
પુ. ૪	ગબડતા ટબ	૦ ૧૦
પુ. ૫	કયારે ચમત્કાર?	૦ ૧૧
પુ. ૬	રોબસ્ટોબની નિતી કથાઓ	૦ ૧૦
પુ. ૭	રતો ને ઉખાણું	૦ ૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ બનારને કીમત ક્રી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યો બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પડે એવાં છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)	ક્રી. પે.
બોટી બોલી વાતો	૬
સીપાર્શ ગાડા	૭
ઢાકણા ગાડા	૧૧
સમરસ	૮
ક્રીતિસ્તંભ	૬
રાક્ષ દ્રષ્ટિ	૬
સારંગીબાળા	૬
અરેબ્બરી વાતો	૮
મોક્ષાળની મોજ	૮
રમકડાની રેલી	૬
પુસ્તકાલય	૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ક્રી.	૬ ૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)	
ટોબસ્ટોબની ચબુ વાતો	૧૧
ચબુક	૧ ૦
સિરબજનો ચંદુ	૧ ૪
જીવસ	૧ ૦
ક્રીષ્ન અને યુધિષ્ઠિર	૬
બાળોદ્ધાર (૧)	૧ ૬
બાળોદ્ધાર (૨)	૧ ૦
ચમ ચમરંગ	૧ ૦
તોફાની ટીપુડો	૧ ૦
એક હતો પુતળો	૬
નવનીત	૮
બેય ચબુક	૬
બાબ ચબરી	૮
મકાનો મસ્તાનો	૬
ભંગાણી સિરબજ	૧ ૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત	૧૩ ૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રણિકા મુદ્રિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો ભવાર પાકામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી બહુનાર ઉપરા કુમારોને માટે બહા રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં બધેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાઈ જાય. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે. ક્રી. પે.

પાંચાલી	૬
દુર્યોધન	૬
ભીમસેન	૬
કૃષ્ણ—અર્જુનસખા	૧ ૦
ધૃતરાષ્ટ્ર	૬

નીચલા પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાબત સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતા આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે. ક્રી. પે.

કુરબાનીની કથાઓ	૧ ૧
વિવેકના અને બીજી વાતો	૧ ૦
દેશ દેશની વીરકથાઓ	૧ ૧૦
બા-બા બકરી	૧ ૧
બહેકોરી પકાર	૨ ૬
દેશ દેશના ચાકુડ વાતો	૧ ૧૦
ક્રિસ્તુ કથાઓ	૧ ૧

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ખોટીસેથી બહુ કહેશે. મંગાવનારાઓએ ઓરડા માટે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોઉપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

		ક્રી. પે.
ગુજરાતી બાળ પોથી		૬
ગુજરાતી પહલી ચોપડી		૧ ૦
,, બીજી ,,		૧ ૨
,, ત્રીજી ,,		૧ ૪
,, ચોથી ,,		૧ ૮
,, પાંચમી ,,		૨ ૦
,, છઠ્ઠી ,,		૨ ૪
,, સાતમી ,,		૨ ૧
,, પહેલી ચોપડીના અર્થો		૦ ૧
,, બીજી ,, ,,		૦ ૮
,, ત્રીજી ,, ,,		૧ ૦
,, ચોથી ,, ,,		૧ ૪
,, પાંચમી ,, ,,		૧ ૧
,, છઠ્ઠી ,, ,,		૧ ૮
,, સાતમી ,, ,,		૧ ૧૧
,, દેશી હિસાબ ,,	૧	૦ ૧
,, દેશી ક્રીમાબ ,,	૨	૮
,, મિશ્ર આંકની ચોપડી		૦ ૪
બાળ વર્ગની નોટ		૦ ૧
ગુજરાતી બાળકોનું બ્યાકરણ		૧ ૦
બોર્ડીંગ બાળકોના પાકામાના (નેવકાટ) બાગ	૧	૧ ૪
,, ,, ,, ,, ,,	૨	૧ ૬
,, ,, ,, ,, ,,	૩	૧ ૮
કોરેજ વિદ્યાર્થીનાર બોર્ડિંગ (બાગ ૧ લો)		૩ ૦

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	3
Ish tales of Hindusthan	7	3
The Story of the Ramayana	2	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2	0
The Epic Fast	3	0

MAHATMA GANDHI

His trial—An Idealistic Policy in the twentieth century] : 0

J. C. BOSE

His discoveries and writings with abliographical sketch and portrait 5 0

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their lives and times together with an exposition of their respective philosophies. CONTRIBUTORS: Pandit S. Tatvabushan, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Sabba Rau, 4s.

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shafi, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Ibrahim Rahimtoola, Aftab Ahmad Khan, Syed Hussain Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Muhamad Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abdur Rahim, M. Hydari and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

(By Dr. PATTABHI SITARAMAYYA)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vasanta of Vasantasatika, Avimaraka, Mrichchakatika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvasiya, Mal-ti-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrakshasa. 3s. 6d.

Indian Tales of Fun, Folly, and Folklore. Revised and edited by Prof. P. G. Sahasranamlu, M.A. This is a collection in one volume of the Tales of Tenaliraman, Mariada Raman, Raja Birbal, Kamati Wit and Wisdom, The Son-in-law Abroad, Raya and Appaji, Folklore of the Telugus, and Indian Tales. —2s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent political events in India. The first chapter deals with the imminent attainment of freedom of India. The second and third chapters give as a vivid picture of Mahatma Gandhi, the "wicked man" and an account of the most fundamental of his teachings—Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India, a sketch of the Non-cooperation movement, his great march in connection with "Civil Satyagraha," his arrest and internment, the Simla visit interviews, the Sapru-Jayakar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the rupture and the agreement with Lord Willingdon, down to his departure for London to attend the Round Table Conference and his message from s.s. *Rajputana*.

With appreciations by the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Pagore, Romain Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint

Versus

Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Speeches And Writings Of MHATMA GANDHI

New Omnibus Edition

Price - - - 10 Shillings.

BEST your money can buy!

263 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s. Annually
" " "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/– per inch for first insertion and 3/– per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:–

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કીં. ૧૬/–

આ નાટક કુલ ૪ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જવ છે તે સમયના કરુણરસ સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ આજે ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ ભેલવાના ખોકસની કી. ૩/૬ ખાસ ખેડવવા પડશે.

ખુબ માંગના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

દ્રામા પૃથ્વીરાજ ચૌહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮ કી. ૬–૨૨ ૦

ગ્રીન બોકસ ની ૩ ૬ ખુલી.

હાયના તેમજ

લેટેસ્ટ હારમે

કમલ અને સીંગલ રીકર્ડનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના શહુર મેસર્સ જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. માં બનેલા જરમન ખુબ-સેટ રીકર્ડના આ મધ્યકીત અને મુંઝર પોલીશ વાળા વાયરવામા બજબુત, તેના સુર મધુર અને મીઠા છે તેમજ રીકર્ડને પોલાય તેવા કીંમતમાં ભાવ રાખેલા છે. બીજા દરકી હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલાં હમારા ત્યુઝીક સહુનની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ગીલ, ઉધરસ, માથુ, ચંડા, આખી, કાનના જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કીંમત બજારમાં ફક્ત ત્રીજામાં વેચાય છે. ૭/૬

Phone 2883. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ નં. ૯૨, દરબાન.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હીંદુસ્તાની હોટેલના માલીક,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMED HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove the Efficiency of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, gall bladder, kidney, all urinary troubles, gall stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN.

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,

382 Pine St. DURBAN, Natal S.A

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER,

Coffins & Wreaths in all the stylishest at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4061 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમારે,

અન્ડરટેકર

કફન, કુસ, મોટર તથા ઘોડા તથા કુંવે જાતની ફુલ માલાઓ આપે છે. રાત દિવસ ખુલ્લુ.

ફોન ૪૦૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, દરબન

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 36—Vol. XXXII Friday, September 7th, 1934

FAMILIARITY

FAMILIARITY is man's greatest enemy. It blinds him to the beauty of all the good round him as well as to the ugliness of all the evils. It makes him take everything to which he is used so much as a matter of routine that nothing short of a cataclysm is able to shake him out of his apathy. How few of us, for instance, look up and admire the magnificent panorama of the Sun, the Moon and the Stars in the sky and of their regular march on their appointed courses! How few among us, again, are prepared to give battle to the common evils of every day life that grind millions of our fellowbeings into utter misery! These have been so much a part of our environment ever since we drew breath that we do not even notice their existence. Our aquiescence in the presence of evil and sin may, therefore, be due, not more to the innate baseness in man than to too much familiarity with them and their various manifestations in life.

The practice of untouchability is a case in point. It is so essentially inhuman that, if it were not for our familiarity with its various forms, the greatest indignation and horror would be evoked in us against it. But we are so used to the many and subtle forms of the evil that we see nothing cruel in them and that a section of our people are ever prepared to defend the evil as Heaven-born! And every one is ready to denounce all forms of the evil except that with which he is most familiar!

It would appear, therefore, that next to the egotism of man and his consequent desire to suppress and exploit weaker brethren, it is familiarity with the custom that blinds the eyes of its protagonists to its real nature. Between these two forces, man finds himself almost helpless and comes in course of time to hug the chain that fetters him. The situation is indeed, difficult, as, in trying to give up the practice of untouchability, man finds himself attacked at his weakest point and deserves some sympathy. But this is no reason for despair, or for turning away from the still, small, voice, which ever whispers that men are all equally children of God. It only calls for a greater searching of the heart, for the placing of ourselves always in the other man's position, for the exercise of the greatest vigilance against self-deception and for the constant practice of universal benevolence. Sincere, unremitting endeavours in these directions will sooner or later be crowned with God's Grace, and Man shall fulfil his high destiny, seeing Truth face to face.

Harijan.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના અસલ સરદાર ફલ્યુટ હારમોન્યમ અને સરદાર ફોન મામીફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આભારી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

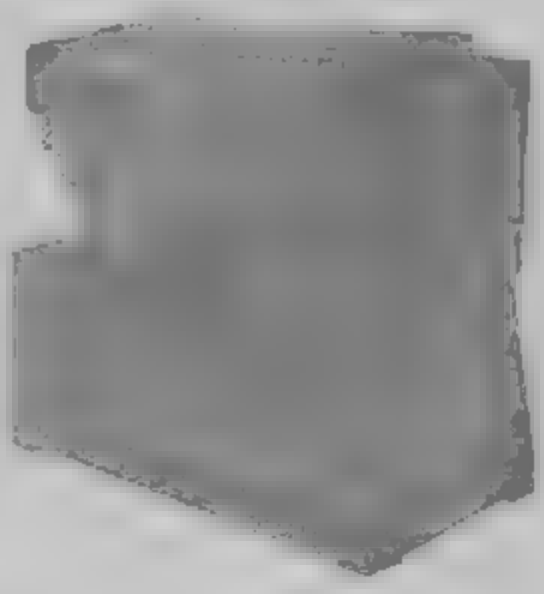
ગોતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક ઓર્ડર અને કારણનું:—ગોતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૮ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay ઘરના ઓર્ડર અને કોરના પત્રવ્યવહાર માટેનો પત્તો, મુંબઇ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગના ફ્લસ રીડ ફ્રી ગામ ૩૬.

અમારા ૬૨ વર્ષના અનુભવથી બધા દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો બાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ

રીડ બેલ્જન્સ:
વાસ્ટ ફલ્યુટ
તથા
સરદાર ફલ્યુટ

બીજા બધાં સારી જાતના પત્રો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા બાબત વિનંતિ છે

તબલા
બાસ્ટ ૧-૨ ૬. અને
બાસ્ટ ૨-૫-૦

હાયના સ્પેશ્યલ રીડના રોકડેથી બાસ્ટ ૨-૫-૦

હાયના ફ્લસ રીડ ૧ ઓક્ટેવ રોકડેથી બાસ્ટ ૨-૧૦-૦

હાય અને વજનમાં સારું (કેબીનેટ) ફ્લસ રોકડેથી બાસ્ટ ૧-૧૦-૦

હાયના પેરિસ્કોપ બાસ મુસાફરીને લાયકના ફ્લસ રોકડેથી બાસ્ટ ૪-૨-૧

વજનમાં હલકું રીડ ૬ ઓક્ટેવ મધુર રોકડેથી બાસ્ટ ૧-૧૦-૦

હારમોનીયમોની બાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

બાસ એક વખત મંગાવી જુ રી કરો. બીજો જ મંગો:—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street. Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ઢબરીઆ"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(બધા ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.

૩જો
(બધા ખોરાકી)
પાઉંડ ૯–૭–૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૩–૧–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭–૧૪–૦.

દંઢુ વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨–૧૪–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫–૮–૦.

સદરહુ સ્ટીમર તા. ૧૭મીએ પોરબંદર થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—મુસાફરોએ પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને રવાના થવાનું સ્ટેશન, નામ લખી, પોકેટ, રાખવાનું સરનામું મોકલી, અને બનતી મદદ આપવા માટે કંપનીના સીધા પોકેટ ઉપર પડતાંમાં કરવા જણાવાયું છે. તો તે તેમણે જરૂરસર કરી આપવી મુસાફરોએ પોતાના મોટા સામાનની રવાનગી ૨૪ કલાક અગાઉ સ્ટેશનમાં પહોંચતાં કરવી.

કંપની ઉતારૂઓને પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવા અમારામાં વધારામાં આપીએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલવા શકીએ.

સ્ટીમરને લગતું કંઇ પણ મદદગાર અમારી અને કેમછો નીચે લખ્યા છે.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HUMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હુમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના ઉતારૂ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES. (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાંચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શ ક્રતના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩, જેમાં ખાસ ઋતુપયોગી વનસ્પતીથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારૂં કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(નામીચા કેપીટન બાવાની હોટલ)
કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીઆ સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

ફોન ૩૬૨૩.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)
An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

LIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)
The case for the two Bills introduced by Mr. Ranga Iyer in the Assembly is explained in full detail with all relevant documents in this book. It is a complete exposition of the history and object of the legislation and meets all the objections raised. 54 Pages. 9d.

INSIST ON LAUREL

THE POPULAR PARAFFIN
FOR ALL PURPOSES.

એકજ અવાજે
વખાણાએ છું
લોરલ પારફીન.

There is no better brand-be sure you get it. It costs no more than other paraffins.

ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ પારફીન" બીજાને ટક્કર મારે તેવું, તેમજ કીમતમાં હરિફાઈ કરે તેવું છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર સેવા વર્ષ ૧૯૨૪ થયેલ સ્થાપક ૬૨ મહીને
સાથે આફ્રિકાના બંદરે વચ્ચે

**કોલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, કલકત્તા અને
મોમ્બાસાકર વચ્ચે આવ જા છે.**

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં વચ્ચ ખેપ આવે છે તથા સેન્ડ
ક્લાસ માટે સુંદર અગાઉ સગવડ છે.

ટિકીટના ભાડા દરમાણી નીચે મુજબ છે:

	કોલમ્બોથી	મદ્રાસ.
સેન્ડ ક્લાસ ઓરાણી માટે	પા. ૧૦-૧૬-૦	૨૦-૫-૦
,, ,, ઓરાણી વચ્ચે	પા. ૧૨-૧૨-૦	૧૬-૦-૦
ટુ ક્લાસ ઓરાણી માટે	પા. ૬-૬-૦	૧૦-૧૩-૦
,, ,, ઓરાણી વચ્ચે	પા. ૮-૧-૦	૧૩-૧૦-૦

કોલમ્બોથી, મદ્રાસ, રંગુન, અને કલકત્તા વચ્ચ છે.

દરમ્યાન નીચલા બંદરો
એસ. એ. "લકમ" ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર
"એસ. એ. "મુલ્તાન" ૨૧ મી ઓકટોબર
"મોમ્બાસાકર વચ્ચે.

વધારે માહિતી મેળવવા માટે તમારા એજન્ટો—

KING & SONS,
Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.
122/5 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P. O. Box 521, 8, Cross Street,
Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

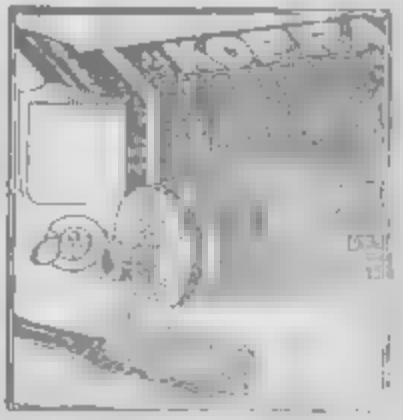
નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઈનાપલ વિગેરે બીજો લોરલ મળેથી તરત મોકલવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બની દરમ્યાન ચોકી કાળજી ભરેલ પેકીંગ કરી વીલાયત બાબતની બધાવટ આ આવશે.

કેપ ઓલીન્સ, કાંબલાક, ઓરેન્જ, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા.
પો. બો. નં. ૫૨૧, ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none

Formula Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69 Vereeniging 83/85 Tardeo Road, Bombay.

લાલ-તાજગીથી ભરપૂર

બે/તાર

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ વ

સાચી શક્તિનો સંમેલ કરવા

બિના બિજાએ ખાપરવા માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ કા ર ધ્વ જ ગુ ટી

—આજની સર્વોત્તમ દવા—

આજથીજ અજમાવવા ભાર

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તથા એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની દવાઓનું સુંદરપત્ર આજેજ મંગાવો.

સાહિત્ય આદિકાના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૪૫ ચૂમ સ્ટ્રીટ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, જોહાનીસબર્ગ

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફળ અને વેજીટેબલ આપ પેકીંગ કરી રવ. મો. ઢી. થી ગોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 364. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફળ અને વેજીટેબલ આપ પેકીંગ કરી રવ. મા. ઢી. થી ગોકલવામાં આવશે. લખો:—

P. O. Box 848. Durban 189 Victoria St. 64

મીલ્કત વેચવાની છે

પ્રીન્સ એડવર્ડ સ્ટ્રીટમાં સારી આવકવાળી મારી મીલ્કત વેચવાની છે

૧૨૫ પેક્ટ્રોના મુકામ તથા ફ્રેમ ઓફે આપવાના છે બિજા માટે નીચે મળો યા લખો.

Property for sale and Rooms to let.

Apply—G. M. AHMED,

Banana Exporter,

54 Prince Edward Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

ઇન્ડેક્સ—વર્તમાન સમાજના સડાપર કટાક્ષ કેંકતું, હીંદુ સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું, ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. ફા. ૩.

ઇન્ડેરપ્રસ્થ—પાટણપતિ સિદ્ધરાજ પછી કુમારપાળ ગાદીએ આવતા પહેલાં બનેલ કાલ્પનિક સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સચિત્ર, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર કવર કિં ફા. ૩।।

ઉપરનાં બન્ને પુસ્તકો ત્રણે ગુજરાતી પત્રોએ મુકત કંઠે વખાણ્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો દેખાવજ જોઇએ.

જોડી લાખે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તો ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

ફક્ત ત્રાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું દેય તો—

આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

એ લાભ

(૧) ઉપરમાં બતાવેલાં બન્ને પુસ્તકો એક મળશે.

તે ઉપરાંત,

, એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે

જો—

વર્તમાન સમાચાર જાણવા દેય, આબુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી દેય, અને સુંદર, ઇલાદાર, સચિત્ર બે પુસ્તકો વસાવવાં દેય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

મફત મફત

આ અદ્દેર બધાર બધી મોકલનારને સુંદર રસ પડતી વાર્તાનું બીજા બાયર નકું પુસ્તક મફત મોકલીશું. કમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:-

કે. ડી. ત્રભોવનદાસ ઝવેરચંદ, પ્રો. ચરમ (ઇન્ડિયા).

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડાંના માહિતીમાટે વેલ્યુબિલ પુસ્તક કંઈ પણ કિંમત કે કપાત વગર મફત મળે છે મંગાવો.

પાલન ભંજરી ફ્રાંચીસી, ભાવનગર, કાઠીઆવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 36—Vol. XXXII. Friday, September 7th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper [illegible] Postage

NOTES AND NEWS

Fear of Black Race

THE sentiments expressed on the relations between the White and Black races by Professor Victor Murray, of the New Education Fellowship in the course of his recent lecture in Durban on "Some Aspects of African Education" are worthy of note. There was no fundamental difference between the mentality of the Native and the European, said the learned Professor.

> It was a fundamental fallacy, and one of the imperfections of education, to treat individuals as a part of a group or type. One could not have a system of Education for Natives alone, thereby presuming that they were all alike. A specialised as well as a general education was needed. The future of South Africa obviously depended upon White and Black living together in harmony, and it was a mistake to plan education on differential lines. The problem in South Africa was similar to the problem that had faced Europe in the past. The dominant class had always shrieked educating the inferior class. The underlying cause was fear. There was a certain truth in the statement that a people should be allowed to develop along their own lines. But it often obscured the still greater truth that if differentiation came before equality there would never be equality. The Native would have to be provided with education as good as to that of the European. All Natives were not alike, and those who were capable of taking higher education should be allowed to. Fear of the Black race was a bad thing. And to restrict his education was a bad policy. No greater danger existed to any State than to have an unenfranchised, ignorant and uneducated people. When a people were educated the State was able to make use of the power they represented.

An Indian Licence Refused

THE Lichtenburg Town Council decided at the bi-monthly meeting to refuse an application made by an Asiatic to transfer his licence to a new shop which has been erected on the Market Square. No reason was given for the decision, and the whole question was discussed in committee. It is understood that the applicant will now make application to the administrator. Meanwhile the Chamber of Commerce has decided to give whole-hearted support to the council in its decision.

Transvaal Municipal Association

Among the matters of importance to come before the meeting of the executive committee of the Municipal Association of the Transvaal to be held in the committee room of the Johannesburg City Hall on Saturday next will include the question of Asiatic trading. At the last annual conference a resolution was passed urging on the Government the introduction of legislation granting (a) full powers to demarcate special areas where Asiatics may reside and trade, and (b) full power to curb the commercial activities of Asiatics as far as new licences and the transfer of existing licences are concerned. An intimation was received from the Secretary [illegible] the Interior that it was "improbable that any questions of the nature referred to therein will be considered until the commission sitting in connection with the Transvaal Asiatic Land Tenure act, 1932, reports.

The Plight of Zanzibar Indians

INDIANS in Zanzibar have had thrust upon them a law recently which virtually prohibits them acquiring ownership of land, and deprives them of all the facilities to trade, thus indirectly closing every avenue of earning a livelihood so that the only course they could adopt would be to leave the Protectorate. All this is done of course under the cloak of generosity to Africans and Arabs whose interests are to be safeguarded from the money-lenders. Stating that this pretence on the part of the British authorities in Zanzibar does not stand a moment's examination the *Hindustan Times* of Delhi offers the following comment: "In Kenya, for instance, the Government's concern for native interests did not prevent the highlands being reserved for the Whites, the native reserves and the tse-tse infested lowlands being considered sufficient for the Africans. In Palestine again, the interests of the landless Arab do not stand in the way of Jewish penetration. The trusteeship idea is no doubt very convenient for the British Resident of Zanzibar to advance in his attempt to squeeze out the Indian from the Protectorate but few unbiassed observers will be taken in by the pretence. The depression in the clove and copra trade has not been a sudden development

which has taken the Government of Zanzibar unawares. The present measures in Zanzibar are undoubtedly expropriatory and not all the sophistry in the world can make them appear different. The Government of India have, by their representation to London, virtually admitted that the position calls for careful scrutiny."

The Agent of the Government of India Kunwar Sir Maharaj Singh was to have gone to Zanzibar to investigate but for some reason he has not gone. We now understand that Mr. Menon has gone to Zanzibar as the representative of the Government of India. We in this country can but offer our sympathy to our brethren in Zanzibar who find themselves placed in a similar position to ourselves.

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 7TH, 1934.

COLONISATION

EVER since the publication of the Colonisation Inquiry Committee report there has been a torrent of criticism on it throughout India and South Africa and there is not one instance in which the criticism has been in favour of it. In the European Press in South Africa *The Rand Daily Mail* described the action of the Europeans clamouring ground for the unwanted Indians of South Africa as "a piece of cool cheek." The Rev. Andrews in his articles, published in previous issues of INDIAN OPINION, says: "the first point that strikes the reader is the strange anomaly of the Union Government, by the Report, suggesting to the Indian Government what parts of the world are open to colonisation on a large scale *from India*." He goes on further to say: "as one who was present at Capetown and signed the letter of the South African Indian Congress representatives, I can assure without any hesitation that this present enquiry, under the chairmanship of Major Young is not that which I anticipated when I signed the Congress letter, nor would I have given my signature, if I had known that the enquiry was to have been from the wrong end. Mr. Andrews describes the report as a *reductio ad absurdum* and clearly shows the utter incompetence of South Africa to look for suitable outlets for the surplus population of India.

We have reproduced in previous issues of INDIAN OPINION the views expressed by Anglo-Indian papers of India and ever they have no hesitation to offer the members of the Committee whose report the *Times of India* describes as the "most curious official document ever received." There is practically no one in it, of course, not an economist even to seek outlets for India's millions but for getting rid of the Union's unwanted Indian population and as such because the report is so uncertain terms. Sir Kumara Reddi one of the past Agents of the Government of India in South Africa, admits that the enquiry was to take place not for South African Indians but for India's increasing population; and Mr. Sastri, while admitting that the scheme, as conceived by the Round Table Conference of 1932, was for both India and South Africa and not for South Africa only, we maintain, however, that it was primarily for India, curiously enough says that he does not think the Government of India is likely to take their part in the issue of a Joint Committee of Inquiry because they are not in the position to join in a large inquiry into the condition obtaining in North Borneo, New Guinea and other countries mentioned in the Report, that it is not possible for them to encourage and foster the large colonisation scheme for their nationals, that public opinion is not likely to favour a novel project of this nature and that the financial condition of the country is not such as to justify any considerable outlay in this direction. In that case, he says, the inquiry and the resultion scheme could be undertaken only by the Union Government acting on their own. Mr. Sastri points out to what the Union Government would, in duty bound, have to do to safeguard the interests of Indians for whom they would promote the scheme of colonisation abroad, if, at all, they had their interests at heart. But, "Is it conceivable that the Union would take up this attitude of fatherly protection?" Mr. Sastri asks and goes on to reply that: "If they were likely to do so in the least they would not have heard of this Committee or of its report." He does not think it probable that even if the Union Government seriously contemplated the scheme of colonisation, the Indian community would look upon it with any favour, and in the result, he says, the Union Government, baulked in this attempt, may fall back on their old policy, which has kept alive for so many years the feeling of animosity between the races. He throws the suggestion that the two Governments will once more have to consult together and explore afresh whatever avenues may be of reconciliation and concludes by saying that the prospects are by no means bright.

One thing is quite clear from the above and that is that the Government of India have not played the game. For if what Mr. Sastri says is true today the circumstances were certainly not any better in 1932, when the Government of India decided upon a colonisation scheme for India's increasing population. It was, therefore, all a question of time to delay the evil day and the Colonial Born and Settled Indian Association was so justified in uttering the stand it did against the Colonisation Inquiry Committee as it was ridiculously inconsistent

and hypocritical for the Congress to have co-operated with it. The Congress will now realise itself to absurdity if it attempts to say anything against the report when its representative on the Committee has endorsed the view that "British North Borneo, British New Guinea and British Guiana are countries in which further investigation. . . might advantageously be made."

H. E. the Viceroy, Lord Willingdon, has made an announcement that the Government of India would shortly address the Union Government regarding the Colonisation Enquiry Committee report and would endeavour to serve the best interests of the Indian community in South Africa. We will wait and see what the India Government's reply will be.

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Not Twenty Years Ago!

That H. E. the Governor-General Lord Clarendon attended an Indian function arranged by the Congress is being counted as being one of the achievements of the present Agent of the Government of India and even the Congress leaders are under the illusion that this privilege is unique and unprecedented in the annals of the Indian community of South Africa. For the edification of them and the community in general we would refer to a report appearing in INDIAN OPINION dated 21 July, 1914 when the Indian community had the honour of presenting an address of welcome to the then Governor-General Lord Buxton in the Durban Town Hall the function being presided over by the then Mayor. The following are extracts from that report :—

DURBAN'S WELCOME TO LORD BUXTON

At the Town Hall on Friday evening, a very large gathering of Indians met to honour Their Excellencies, Lord and Lady Buxton. The proceedings were under the auspices of the Natal Indian Association. His Worship the Mayor Mr. W. Holmes presided. Their Excellencies were accompanied by the Hon. Phyllis and Hon. Dorean Buxton and Lord Carlton. As they alighted from their car they passed through a fine body-guard of Indians bearing flags, and in the main vestibule were introduced by the Mayor, Mr. W. Holmes, accompanied by Mr. W. P. M. Henderson, town clerk, to a number of prominent members of the Indian community including Messrs. Haji Dawud Mahomed, chairman of the Natal Indian Association, Omar H. A. Jhaveri and E. Gabriel, secretaries Natal Indian Association, G. R. Mianbhai, Parsee Rustomjee, R. K. Khan, A. Deokin, V. Lawrence, R. Rogwan, Ponnusamy Pather, C. V. Pillai, Gurusamy Chetty, Rev. Koil Pillay, Suliman J. Jhaveri, M. Thangavelu, M. B. Lazarus, T. O. Moodley, Baldev Singh, R. Dhalao, B. M. Singh, Gopal Pather, S. Kammanally, G. D. Hinoraj, P. V. Sanghavee, M. B. Naik, A. M. Sunik, R. K. Naidoo, J. M. Lazarus, Bryan Gabriel, L. C. B. Ephraim, Lutchiman Pandey, and Albert Christopher. The party then proceeded to the hall, where a magnificent greeting awaited. At the close of the National Anthem the Mayor made a few introductory remarks. He said he had very much pleasure in presiding over that gathering of Indians that evening. When they welcomed Their Excellencies the other day to Durban the Indian population were included in that welcome but the Indian population and the gentlemen before him that evening were very anxious to go a step further and they wished on their behalf as representatives of the influential Indians of Durban to make a presentation to his Excellency.

Mr. Haji Dawud Mahomed then addressed the audience in Hindustani, after which Mr. Christopher read the speech in English on his behalf. The address which was contained in an album, bound in purple silk velvet, with clasps, corner pieces and an engraved and pierced device and medallion in the centre engraved with a cipher, was then presented to Lord Buxton.

LORD BUXTON'S REPLY

Lord Buxton who was received with cheers, said he valued very much the addresses which had been presented to Him, and the terms in which they were couched, and he valued the personal welcome which they had given him on behalf of the British Indian community in Durban and neighbourhood. . . . He thanked them for their personal words of welcome, and hoped that during the time he had the honour of being Governor-General the interests of the British Indian community would always be before him. . . . He felt confident that now, as before, and in the future, their King-Emperor could count on his Indian subjects for complete support, complete assistance, complete loyalty in regard to any matter in which he was interested. . . . They all knew that the Indian soldiers coming from India had shown, as they were certain they would show, very great courage and very great military spirit, and he knew that the soldiers of the King, the English soldiers, were proud to be fighting side by side with the Indian soldiers. Between them they meant to be successful in the war, and they all prayed that the end might not be far distant now. He reiterated his thanks for the welcome to himself and family, and said he was glad to have the opportunity of meeting so many Indian subjects of the King-Emperor.

Fountain Of Wisdom

We must work as a unit with one united front, so that the great world difficulties shall be assisted and aided to a true conception of the reality.—SIR FRANK SANDERSON.

Unarmed without popularity, resistance without aggression, to oppose tyranny while living the tyrant, these are the teachings of Ahimsa.—MR. CHARLES SANDFORD.

POET'S CORNER.

A Prayer For Freedom.

Bethink thee how the world did wait,
And search for thee, through time and clime
Some gave up home and love of friends,
And went in quest of thee self-banished,
O'er dreary oceans, through primeval forests
Each step a struggle for the life or death,
Then came the day when work bore fruit
And worship, love and sacrifice,
Fulfilled, accepted and complete.
Then Thou propitious, rose to shed
The light of FREEDOM on mankind.

Move on, Oh Lord, in thy restless path
Till thy high morn overspreads the world,
Till every land reflects thy light,
Till man and woman with uplifted head,
Behold their shackles broken, and
Know, in springing joy, their life restored!

—SISTER NIVEDITA

USEFUL HINTS.

For the Married Couple.

Judge Joseph Sabath of Chicago, who dealt with 40,000 marital disputes during his 24 years on the Bench, advises the following for the married :—

1. Have patience with each other.
2. Work together, play together, grow up together.
3. In all disputes avoid excited talk.
4. Do not conceal little differences until they accumulate to the breaking point, discuss them calmly.
5. Be frank with each other.
6. Sympathy and mutual understanding are the pillars of the home.
7. Good humour in parting in the morning and a cheerful greeting at night.
8. Share responsibilities.
9. Establish a home of your own.
10. Make your bedtime prayers a review of the day and never go to sleep without a clean slate.

SO-CALLED SCIENTIFIC CRITICISM OF ORIENTALS

(By DHIRENDRA NATH ROY, PH.D., Head of the Department of Philosophy, University of the Philippines)

(Reproduced from the "MODERN REVIEW")

(Continued from last week)

ARE the Orientals mean and treacherous? If they really are or used to be, no foreigners could ever think of establishing themselves in the Orient. The proverbial hospitality of the Orientals is inconsistent with any kind of meanness. It is rather the indiscriminate generosity of the Orientals that has brought about their present misfortune. Time and again the foreigners, under the very shelter of some Orientals, proved faithless and intriguing and yet they were forgiven because they were guests. It was the spirit of extreme generosity, almost bordering on imprudence, that could treat a foreigner with a most responsible official position upon which rested the welfare of the people, and that was why an Italian Marco Polo could be a Governor in China. Had the Orientals been a little more inhospitable, it would certainly have been a real blessing for them. They would have been, then, suspicious and cautious in their dealings with the foreigners and thus prevented the latter, while there was time yet, from carrying out their wicked designs. The result is that the Orientals are now the pariahs even in their own lands. The foreign guests have shown their gratitude for the generous hospitality of the Orientals by seeking to rob them and having robbed by going even so far as to put the Orientals and dogs together out of their pleasure park built in China. Why, the Orientals must obligingly receive in their own countries those foreigners and never interfere with their free movements,—the very foreigners who, in their own generous spirit, may proudly shut their doors against all Orientals by openly branding them as undesirables.

Similarly, it is not difficult to show the various other humiliating generalizations about the Orientals as unjust and cruel. If they are regarded as timid, it is because they have shown an undue spirit of patience and tolerance in the face of deliberate interference and brute aggression. A long tradition of cultured life invariably chastens the man and consequently he hesitates to express his violent passion even when bitterly annoyed or wantonly attacked. This spirit may be aptly described by the popular Indian saying, "If the dog bites you, you must not bite the dog in return." But this very spirit of self-restraint in the case of extreme provocation has been misinterpreted. Besides, the moral value of humility, as recognized by the Orientals in their daily life, cannot be understood by those for whom the greatest heroism lies in the exhibition of violent spirit.

And lastly, the Orientals may be considered as conservative, if by it is meant firmly tenaciously adhering to those principles which are honestly held as very ennobling. They have a sort of traditional dislike for that hypocritical show of "civilized" life in which practice and profession are consciously set at variance. If certain principles are

undeniably recognized as good, why should human life be ever lived contrary to them simply because they happen to be old? But probably the term "conservative" is taken here in a negative sense, i.e., unprogressive. Yet, to generalize a people as unprogressive without first satisfactorily defining progress is no sign of scientific thinking. And who can give a standard definition of progress knowing it well that the progress of a people is determined by its own ideal and different peoples may have different ideals? Whether or not the Orient people are progressing can be determined only by the fact whether or not they are struggling to realize more and more their own ideals. If it must be admitted that the Orientals have failed, in this sense, to progress at the present time, it is because of the countless hindrances placed before them by those who are pleased to call them unprogressive. The Orientals have been using the best of their energy to resist these hindrances in the path of their progress or it could certainly have been used in the direction of greater realization of their ideals.

There is hardly any need of taking up some more generalizations of the kind we have just studied to show how unfairly these have been used to describe the Oriental people in general. But this is just what the authors of these generalizations do not like to understand. On the contrary, they seek new facts which, if available, are presented in lurid colour so as to divert the mind of the world from such explanations against them. The unfortunate Orientals are quite inexperienced in this peculiar game. Besides, there are two characteristic virtues in their life which seems to serve as obstacles in the way of their desire to counteract the effect of misrepresentation. Firstly, they are extremely shy of advertising themselves and singing eulogies of their own qualities. When they have to advance facts in support of their own qualities they seem to feel rather small and as such very hesitant. Secondly, they do not see any virtue in the profession of looking for other people's faults, since they know that they themselves are not perfect and should spend their time in freeing themselves from their own faults. They do not like to judge others as bad, for they do like others to judge them in the same way. So they have observed silence for a long time, even though they have been aware of such worldwide misrepresentation. But this very silence has worked against them, for it had been misconstrued as the impossibility of the Orientals to deny those generalizations. The world has, therefore, taken them as true. And when in their dealings with the world they find how awfully and egregiously it has been impressed and prejudiced against them through misrepresentation, they can no longer help being helpless and seeking some way to counteract its effect.

Nor is this all. They notice to their great helplessness that this persistent policy of misrepresentation has made the greatest possible contribution toward minimizing in the eye of the world the enormity of what may be rightly called as the most relentless aggression in the various spheres of Oriental life, especially political, economic, and religious. Every act of aggression or rather oppression is so skilfully whitewashed with the pretext of "carrying civilization" that if there happens to be any Oriental courageous enough to raise his voice of protest he is regarded as a silly agitator or as a dangerous extremist and if he gives real facts describing the incredible sufferings of the people these are regarded as nonsense.

(To be Concluded)

Love of Ego

The Root Cause of Man's Miseries

In a beautiful discourse at Santiniketan recently Poet Tagore characterised man's miseries as being mainly due to his exclusive grabbing for materialistic satisfaction.

The greater his gravitation towards the achievement of earthly ends, the Poet said, the farther would he be shunted off from all inroads leading to the Kingdom of Truth. Love of ego was the root of all evils that ate into the vitals of modern civilization. The veil of his worldly desires that filmed man's true vision of reality could only be removed by a transcendental realisation of the inner possibilities that were his. Buddha suggested the noble path of love as a solution to this problem. The Rishis of ancient India declared in unambiguous language that man could not only know God but also live in the truth of divine life. The modern solution through leagues and kindred institutions had its inspiration in the vicious circle in which man moved, knowing nothing beyond the fulfilment of his extrinsic needs that were deemed necessary to the building up of a better order of things. But the outer had never the power to help in such an extraordinary undertaking, so long the inner life of man had not its proper illumination. Nevertheless, the endeavour was there, and therefore, the hope which held out the promise that man had a great future in his career on earth.

M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall

Thirteenth Anniversary

The celebration of the thirteenth anniversary and the thirteenth annual general meeting of the M. K Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall will take place on Friday September 7, at 7-30 p.m. All are requested to attend.

H. H. A. JHAVERI,
Chairman.

R. M. PATEL,
Hon. Secretary.

WAGE AND INDUSTRIAL LEGISLATION COMMISSION

COLONIAL BORN AND SETTLERS' INDIAN ASSOCIATION GIVES EVIDENCE

INEQUALITY OF ECONOMIC TREATMENT

INEQUALITY of economic treatment was advanced as a reason for evasions of wage legislation by Indian employers and employees, in a memorandum of evidence submitted to the Wage and Industrial Legislation Commission on behalf of the Colonial-Born and Settlers' Indian Association by Messrs. A. Christopher (president), S. L. Singh, D. S. Chetty, A. Huffejee (joint hon. secretaries), P. G. Naicker and M. John (jt. hon. treasurers).

Among inequalities from which the Indian employer suffered was that he could not follow a trade or choose a site advantageous to any commercial undertaking which he might consider would be profitable if pursued. In some cases the lands are burdened with an anti-Asiatic clause, and favourable sites in the hands of anti-Asiatics cannot be purchased.

Recently an Indian desired to acquire from the Durban Municipality a site for an oil mill, but he was unsuccessful. "If the municipality," it was stated, "had granted him a site the oil mill would not only have been an acquisition to Durban but it would have also given employment to many."

An Asiatic could not obtain a trading licence anywhere in Durban. Licences granted elsewhere were usually endorsed with restriction to trade in certain classes of goods only or with a certain class of persons. In one case a glass traveller's licence was endorsed restricting the Indian licenceholder from trading with any class of people except his own. In this manner the trade or business of the Indian was so narrowed down as to make it impossible for him to pay the wages in accordance with the wage determination.

No Women Workers

The customers on whom the Indian employer had to depend were mostly Indians and native workers, whose rates of pay were low. The Indian employer could not send travellers to the native territories. Although Zululand was in the province of Natal the Indian trader was precluded from trading therein. Indian storekeepers could not open branch stores in different parts of Natal or open multiple stores in other provinces, because of the provincial barriers.

In view of the fact that Indian females had not taken up work in shops, the European employer had a distinct advantage over the Indian employer in that he was in a position to employ a ratio of women in his establishment where the latter could not. This necessitated the Indian employer footing a higher wage bill than the European competitor.

The imposition of higher Customs duties on Indian commodities had a marked effect on Indian business.

From the Indian worker's side it was emphasised that the white labour policy was driving him out of employment, further, Indian workers, even though members of trade unions, did not enjoy the benefits of trade unionism. Altogether the Indian worker, by reason of his colour, was placed in an invidious position. He was denied a part share in the industrial fabric of the country. He was asked to conform to industrial legislation but was denied the benefits accruing therefrom. He was also asked to demand equal pay for equal work, but he was denied equal opportunities in the labour market.

Forced Out of Country

There were evasions by some European and Indian employees. If an Indian became a party to an evasion there was no doubt that he was driven to be a party—not by choice but by economic and race pressure. The unequal economic factors against him were yearly forcing Indians in large numbers to leave the country under repatriation, while others suffered from unemployment.

Better working of the industrial legislation would be secured by abolition of the white labour policy as a means of displacing Indian labour and by establishing a minimum wage for all unskilled workers. The European worker should be encouraged to work alongside the Indian trade unionist with a like qualification and subject to the same rates of pay and conditions of employment. There should be no differentiation in wages rates based on sex.

They urged the Commission to consider that both the Indian employer and Indian employee have not equal opportunity or conditions in the economic field and that when all things are equalised it will be found that all Indian employers and Indian employees conform to the letter and spirit of industrial legislation and uphold Western standards.

Social And Personal

Mr. J. H. Hofmeyr, the Minister of Education, will visit Durban on September 14 to attend and deliver an address at the valedictory function to Mr. H. M. Nurbeth, who retired from the principalship of the Natal Technical College at the end of last year.

Lord Rothermere and his son, Hon. Esmond Harmsworth, and some prominent journalists from Northcliffe House are shortly visiting the Union.

The Pretoria Indian women's Association held a welcome tea-party last Friday in honour of the visiting Indian Girl Guides at the Orient Hall, Asiatic Bazaar.

Mr. Hajee S. A. Hinbha, of Carolina, returned to the Rand from an extensive tour of the East. He went on the Haj pilgrimage to Mecca, and after performing the Haj visited several places in Arabia. From Arabia he went to India, and visited Kashmir, Bombay, Delhi, Calcutta, Lahore, Patna, Lucknow, Ajmer and other places of interest.

INDIAN LETTER

(From Our Own Correspondent)

Salem, August 4.

Pandit Malaviya's Resignation

PANDIT MALAVIYA and Sjt. M. S. Aney have resigned from the Parliamentary Board of the All-India National Congress, having failed to convince their point of view before the Congress Cabinet. Both the leaders insisted quite unsuccessfully that the Working Committee should not adopt an attitude of neutrality towards the British Government's award on the Indian communal question but should oppose it whole-heartedly. Otherwise that would give just cause for complaint to all nationalists particularly Hindus and Sikhs. Maulana Abul Kalam Azad has been elected to the leadership in the place of the Pandit and will be in charge till the return of Dr. Ansari from Europe.

As for the reaction of these resignations on the nation, the general feeling is that the official congress policy will triumph. Even if Malaviyaji forms his own party in the Legislative Assembly the Congress will get the fullest co-operation from him on all matters other than the communal question. So in this respect, the Government and other opponents of the Congress will be sorely disappointed. The policy of the Congress on which the election manifesto is based is as follows:

White Paper

"The White Paper which in no way expresses the will of the people of India as been more or less condemned by almost all Indian political parties and falls far short of the goal of the Congress, if it does not retard progress towards it. The only satisfactory alternative to the White Paper is a constitution drawn up by a Constituent Assembly elected on the basis of adult suffrage or as near it as possible with power if necessary to important minorities to have their representatives elected exclusively by electors belonging to such minorities.

"The White Paper implies the Communal Award must also lapse automatically.

"Among other things it will be the duty of the Constituent Assembly to determine the method of representation of important minorities and make provision for otherwise safeguarding their interests.

The Communal Award

"Since, however, different communities are sharply divided on the question of Communal Award, it is necessary to define the Congress attitude on it. Congress claims to represent equally all communities composing the Indian nation. Therefore in view of the division of opinion Congress can neither accept nor reject the Communal Award so long as division of opinion lasts. At the same time it is necessary to re-declare the policy of the Congress on the Communal question.

"No solution that is not purely national can be propounded by the Congress. But the Congress is pledged to accept any solution falling short of the national which is agreed to by all parties concerned and conversely reject any solution which is not agreed to by any of the said parties. Judged by the national standard the Award is wholly unsatisfactory besides being open to serious objections on other grounds.

"It is however obvious that the only way to prevent the untoward consequences of the Award is to explore the ways and means to arrive at an agreed solution and not by an appeal on this essentially domestic question to the British Government or any other outside authority."

Fruits of Ottawa

An analysis of the working of the Ottawa agreement clearly shows that this policy if further pursued will amount to a "second conquest of India by Britain." This will rank as an important issue in the forthcoming elections.

In respect of many articles Ottawa preferences had no effect on Indian exports to United Kingdom. In respect of some others they caused only a diversion of trade without increasing the exports. It is only in linseed that increase is noticeable but this was due to failure of these crops in other countries.

The Mice Will Play When the Cat is Away

The Legislative Assembly where the Congress element is almost 4/5 supporting the introduction of two retrograde measures, namely, The Indian Steel Protection Act (the Preference to United Kingdom Act and the Bengal Suppression of Terrorism Act. The Temple Entry Bill also will come up before the present session but the reactionaries will obstruct its further progress.

Deputy Superintendent of Police to Pay Damages

Damages were claimed as a sequel to a lathi charge in Pedaparum (Andhra) in 1931 when a picnic party was dispersed by the police and several prominent people including Mr. P. Venkatanarayana, Zamindar, were injured, some seriously. The suit was decreed against the defendant, the Deputy Superintendent of Police at Cocanada.

Communist Organisations

The Government have declared all communist organisations in India as unlawful associations.

Ahmedabad Mill Labour Dispute

Owing to other preoccupations Gandhiji who was one of the two arbitrators in the dispute between the Ahmedabad Millowners' Association and the Labour Union had to delegate his work to Mr. Mano Sobadar.

Gandhiji

Gandhiji has finished the great Harijan tour begun a year ago. The tour has caused a great revolution in the outlook of India's millions on social matters. His prophetic message has reached the masses and are long Untouchability will be a sin of the past.

Wherever he went he received royal welcome. The enthusiasm surpassed description. But the most remarkable fact is that Madras and Bengal whilst are depicted by interested parties as the strongholds of Gandhiji's opponents (the former in respect of removal of untouchability and the latter in the observance of non-violence) extended warmest welcome within historic memory. Liberal subscriptions were made to the Harijan Fund in these two places.

India's Talent for Service

At the Chittaranjan Seva Sadan, Calcutta, laying the foundation stone, Gandhiji said:

"Is it not surprising that Lala Lajpat Rai and Deshabandhu Das who were the foremost political leaders in their time, who passed their entire life in the political struggle, should at the time of their death assign all their property not for a political but for a purely philanthropic and charitable object? It shows that our essential talent runs all in the direction of service and philanthropy but that we are forced into politics against our will owing to extraneous circumstances with the result that our innermost urge for constructive work is smothered and unfulfilled. This was what the late Lokamanya lamented. This again proves the fact that although today politics might seem to engross our entire being, the ideal that our soul craves for is service. Our innermost bent is religious not in the narrow or parochial sense but in the broadest sense of the term. If we are compelled to engage in politics it is in order to clear the way for the exercise of our constructive talents"'

At the Seva Sedan he received a purse collected by nurses and patients.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

The Name "Grey Street" Resented

A PETITION, urging that the section of the Grey Street extending from West Street to the Esplanade, be re-named, has been presented to the Town Council by owners and renters of business houses, hotels and boarding-houses, and residential flats, lying within the area of Grey Street mentioned. The petitioners suggest that "Esplanade Street" would be a suitable name. The intent of the proposed change is to distinguish that portion of Grey Street mainly occupied by Europeans from the section traversing the recognised Indian quarter.

Durban's Population

DURBAN'S population at the end of June was 221,050, according to the annual report of the Borough Medical Officer of Health, which has just been published. Of this total, 80,150 were European, 71,240 Asiatic, 64,610 Native, and 5,050 Coloured. The total population of the Old Borough was 127,920 and of the newly Incorporated Areas 94,130, but of the latter figure only 19,130 were Europeans. The Indians in the new areas numbered 51,900.

Organising Sale of Indian Work

The Kunwarani Lady Maharaj Singh is organising a sale of Indian work in Durban and one later in Johannesburg, the money to go to assist the distress among the Indians. Lady Singh has had some wonderful woodwork, carvings and embroideries sent from India.

Third Party Motor Insurance

The Natal Provincial Gazette announces the composition to inquire into the question of compulsory third party motor insurance. The committee will consist of Messrs. W. V. Dyer, M.L.C. (chairman), O. H. Hills, M.P.C., S. J. Smith, M.P.C., A. F. W. Springorum, M.P.C. and P. H. Taylor, O.B.E., M.P.C. Mr. C. A. B. Peak, clerk of the Provincial Council, has been appointed secretary to the committee, which in the Gazette announcement, is to "inquire into and report upon the desirability of the promotion of legislation providing for compulsory insurance against third party risks by owners of all motor vehicles, or any particular classes thereof, and, if such legislation be considered desirable, to recommend the form it should take."

Third Party Insurance For Buses And Taxis

Recently the Transvaal Provincial Council passed the Motor Vehicles Ordinance, which provided among other things that all public service vehicles, which includes Motor buses and taxis, shall take out third-party insurance or provide a guarantee to insure passengers. It is expected that this new provison will be put into force from the beginning of next year, when the new licences become due. No public service vehicle will be issued with a licence which has not complied with the new law.

Trade Commissioner for Durban

In the course of his speech in the Indian Legislative Assembly the Viceroy Lord Willingdon foreshadowed the appointment of trade commissioners to foreign countries, including one for South Africa who will be stationed in Durban.

Colonisation Committee Report

The Viceroy is reported to have also said in the Legislative assembly that the government of India would shortly address the Union Government regarding the colonisation enquiry committee report and would endeavour to serve the best interests of the Indian community in South Africa.

A Farewell Reception to Mr. M. Chenglah

Last Sunday at Greenwood Park a Farewell dinner was given in honour of Messrs. M. Chenglah and M. Ragavaloo (Harry) who are leaving for India on a short visit on September 13. The former a public worker holding numerous official positions in the community is the head of the M. O. supply stores. The tables were well laid and the hosts were Messrs. Tothiah Bros. the well known sportsmen and public workers of the Greenwood Park area. Mr. Anand Rai presided. Among others present were Messrs. E. M. Ohin, G. Thomas, H. Nyanah (Zululand) E. M. Pillay, S. Keddo, M. Appanah, G. A. Naidoo, H. Sooriya, Chinniah, P. Jogiah, S. Jimmy, M. R. Maharaj. Mr. Rai spoke of the high esteem in which the guests were held by the community. He referred to Mr. Chenglah's good work and wished them bon voyage and happy return. After several others had spoken in the same strain, Mr. Chenglah suitably replied and the happy function came to an end.

Saraspathee H. S. Sabha (Maritzburg)

The Annual Celebration of the Saraspathee Hanumathuvani Sangeetha Sabha, was celebrated at the residence of Mr. R. H. Rajah, 5, Cliff Road, Maritz-

bers. Messrs. R. M. Moorgas, M. S. Williams, P. Reddy, members of the Sabha and many others were present. The Sabha's orchestra were in attendance and the Maypole girls sang the prayers and many national songs, which were enjoyed by those present. Mr. M. S. Williams presented a photo each to the Maypole girls on behalf of the Sabha, in recognition of their services in collecting funds for the Aryan Benevolent Home Building Fund. The Fourth Annual General Meeting of the Sabha was then held and the following were re-elected Office-Bearers,for the coming year:—Patron: Mr. R. N. Moodley, Hon. Life Vice-President. R. Maniamma. President: R. H. Rajah, Vice-President: M. S. Naidoo Hon. Secretary & Treasurer: N. P. Reddy Manager: K. Hendry, Music Conductor: K. Murugan, Tutor: S. Chinsamy, and the following Committees:—Messrs. A. G. Moodley, C. N. Naidoo, O. C. Rajah, O. G. Moodley and S. Valla.

Arya Samaj Maritzburg

The fourth annual general meeting of the Arya Samaj Maritzburg, was held recently at the residence of Mr. E. Sathupal, East Street. The chair was occupied by Mr. R. H. Maharaj. The minutes of the last annual general meeting and the reports of the President and Treasurer were read and confirmed. The Samaj thanked Mr. Omar Singh for his kind gift of a harmonium in memory of his late son. The following officials were elected for the coming year:—Patron: Dr. Bhagat Ram Bhagat, President: Mr. R. H. Maharaj, Vice-President: Mr. E. Sathupal, Treasurer: R. Maharaj, Secretary: Mr. T. Ramklowan Assistant Secretary: Mr. R. R. Maharaj, Auditor: Mr. R. C. Pillay, Committee: Messrs. P. N. R. Naidoo, Omar Singh, G. R. Maharaj, G. S. Maharaj and L. B. Mohan. The meeting terminated with a vote of thanks to the chair.

Indian's Gift To Europeans

At a Council meeting at Greytown a special sub-committee appointed to go into the matter of recreation ground reported that the deed of gift had now been completed in consultation with Mr. M. E. Lakhi, in regard to two acres of land donated by Mr. Lakhi for the purpose of a recreation ground for the European burgesses of the town, such to be known as the Lakhi Sports Ground, on which the donor undertook to build a pavilion.

Municipal Barracks Free School

The 14th Annual General meeting and elections of the Municipal Barracks Free School was held in the Barracks School hall on the evening of the 28th August 1934. Mr. G. P. Nair presided. The Secretary's and the Treasurer's Reports were read and were adopted. Preceding the Meeting the President Mr. G.P. Nair and the Secretary Mr. V. Chengiah intimated that they were not standing for re-election. The President in his opening remarks paid high tributes to the various officials for their untiring services and hoped the new officials will do their best in the interests of the people of the barracks and the school. The following election then took place :—Patrons: The Mayor of Durban, Kunwar Sir Maharaj Singh. President: Mr. M. D. Pillay. Hon. Secretary: Mr. M. Morgan, Asst. Secretary: Mr. G. Murugan, Vice Presidents: Mr. D. M. Hoosen re-elected, Mr. J. Abrahams, Hon. Treasurer: Mr. S. R. Maharaj re-elected, Executives: Hindi classes Messrs R. Sonaliall and B. Jugdeo, Telugu classes Messrs P. Ramiah and A. Chengiah, Tamil classes Messrs M. Packroo and G. P. Nair, English classes Messrs V. Chengiah and Y. P. Naidoo. The newly elected President Mr Pillay spoke highly of the retiring officials specially Messrs G. P. Nair and V. Chengiah who have rendered most valuable services to the school board as President and Secretary respectively, which Mr. Pillay said could never be forgotten in the history of the school and thanked the members for electing him as President of the school and hoped that all the members would help him as they did the officials in the past.

Bharat Samaj (Lourenco Marques)

Mr. Nanji Kalidas Mehta writes to us from Luguxi, Uganda, in a letter dated August 13 :

"It has of late come to my notice that a society named "Bharat Samaj," has recently sprung up in Lourenco Marques and the organisers are collecting funds for this Samaj telling the people that this is being at my instance and that I am the Trustee of this Samaj. In order that the public who have any faith in me may not be misled by the workers of this society I beg to advise the general public that I have no connection whatsoever with this society and I know nothing about their aims and objects for which the society has started its activities. I have therefore to request the public that they should make full inquiries of the genuineness of the society and its workers before they put any faith in this society simply because the workers are wrongfully associating my name with their organisation, with which I have no concern whatsoever.—Yours faithfully, p.p. NANJI KALIDAS MEHTA, (Sgd.) K. N. MEHTA.

[NOTE.—We are informed in connection with the above by Mr. V. J. Patel, secretary of the Bharat Samaj that no public fund has been made by the Samaj and that no occasion for it has yet arisen and that the information received by Seth Nanjee Kalidas is incorrect.—Ed, I.O.]

Need For A Temple In Boksburg

A general meeting was held on 20th August 1934 at the residence of Mr. N. P. Naidoo of Boksburg. The object was to bring the Tamil community of Boksburg together and to decide to erect a Siva Sonharmandir Temple in that locality though it is forty years since the location has been established. It was unanimously agreed that a temple be erected and a committee consisting of the following was formed :—Chairman: Mr. V. C. Sardar: Vice-chairman: P. Padiachy: Joint Hon. Secretaries and Treasurers: Messrs. V. A. Pillay and N. C. Naidoo.

THINGS IN GENERAL

Mahatma Gandhi Scholarship in British Guiana

A "Mahatma Gandhi scholarship" worth £200 has been created for Indian boys and girls in British Guiana. The announcement of the scholarship was made by Mr A. E. Seeram, an Indian leader, who is an elected Member of the British Guiana legislature. He also announced that four scholarships had been offered by Mr. E. Kawall, an Indian merchant in British Guiana, to enable four Indian girls to qualify each year as teachers. Mr Seeram intends visiting England shortly to make a personal appeal on behalf of Indians in British Guiana, to Indians resident in Britain.

America Will Not War

In an interview at the White House Mrs. Roosevelt is reported to have said: America will never be involved in another war except as a last resort in self-defence. There is a feeling that although she financed the last war she got nothing in contracts which did not compensate her

Pan Pacific Scouts Jamboree

Fijian boys will be among the most interesting participants in the Pan-Pacific Scouts Jamboree to be held in Melbourne next January in connection with the Centenary Celebrations. Scouts whose ancestors only a generation or so back were among the fiercest cannibals in the world will make up the party, says Austral News. The total attendance of scouts at the Jamboree will be about 16,000.

Was Shylock A Hero?

We cull the following from the *Rand Daily Mail*:—

Was Shylock a hero or a villian? The question, which has been canvassed for some years among literary critics, has now been brought forward by the Board of Deputies of British Jews as a matter which affects them wherever "The Merchant of Venice" (or Mary Lamb's story of the play) is taught in schools.

It is urged by the Board that the "unsympathetic interpretation" of the character created a prejudice in the minds of schoolchildren against Jews.

No objection is taken to the play, the greatness of which is recognised, but it is felt that either the play should not be taught in schools or that the character of Shylock should be "interpreted" by the teacher in such a way that the dignity and nobility of the Jew should not be obscured by the less pleasant traits of his character. It may be remembered that in the opinion of some critics, Shylock, by contrast with the other male characters, emerges as a heroic figure. No action is at present contemplated by the Board, but the position is being carefully watched. If necessary they will protest to the Board of Education.

INDIA

NEWS IN BRIEF

Post for Sayed Raza Ali

The Hon. Syed Raza Ali, C.I.E., ex-Member Public Service Commission, and one of the members of the Sudhir-Ali Delegation that came to inquire into the conditions of Indians in South Africa, has been elected President of the Board of Trustees of the Hewett Muslim High School, Moradabad, the premier Muslim educational institution in the Rohilkhand Division.

Drain of Gold from India

The total value of gold exported from Bombay since Great Britain went off the gold standard up to the end of July 1934 amounts to Rs. 1,01,19,47,378.

Tray Fetches Rs. 1000 in Auction

A silver tray on which the girls of the [illegible] presented to Mahatma Gandhi at Calcutta was auctioned by him and from Rs. 1,000 the bid rose to Rs. 5,000 and the tray was purchased for Mr. Hanumantrao of Poddar, M.L.C.

Protest Against Colonisation Committee Report

Under the auspices of the "Sarvajanik Sabha" a public meeting was held at Pilak-Maidan, Poona with Mr. J. S. Karandikar, Editor of the *Kesari* in the chair. A resolution moved by Prof. V. G. Kale protested against the recommendation of the South African Colonisation, the meeting characterising them as unjust, harmful to the Indian interests and contain racial differentiations. The meeting requested the Government of India, not to accept the recommendations. Mr. Soman and Acharya Bhagwat supported the resolution after which it was carried unanimously. The remarkable feature about this meeting was that the members of all the political parties in Poona participating in the proceedings.

No State For Aga Khan

According to the London Correspondent of a Bombay paper, His Majesty's Government have summarily rejected the recent request made by His Highness the Aga Khan, for the grant of territory, as a reward for his services to the Empire.

Fast Unto Death

Moved by the distress of her half-clad sisters of Assam who are dying of starvation, Srimati Amrit Kaur, wife of Sardar Jamail Singh, is reported to have declared to "fast unto death" in protest against the indifference of the people of the country [illegible] the flood-stricken people of Assam. If she died, she said, let her body be thrown into the [illegible] and [illegible] like the dead bodies of her Assamese brothers and sisters. Her determination has caused a stir in Bombay and people are flocking to her house with clothes. Some students have also started collecting fund. On the

assurance given, by Indian leaders that they would do the needful she has now broken her fast

New Constitution For India

In the course of his speech to the Indian Legislative Assembly Lord Willingdon said, he hoped the curtain had finally fallen, on civil disobedience, due to the sturdy good sense of the mass of the people. He declined to anticipate the recommendations of the Select Committee but protested that the new constitution would be applied very expeditiously when Parliament enacted it. The Viceroy foreshadowed a complete system of broadcasting throughout India and important developments in civil aviations.

A Maritzburg Wedding

LAWRENCE — DANIEL

The Methodist (Indian) Church, Prospect Street, Maritzburg, was the venue of a pretty wedding on last Saturday afternoon, between Miss Faith Victoria, the eldest daughter of Mr and Mrs. Mathew Lawrence, of Maritzburg, and Mr. Maniam George, eldest son of Mr and Mrs. M.G. Daniel, of Maritzburg. The church was so overcrowded that a number of people had to be content to remain outside. The church was suitably decorated, and the Rev. A.J. Chetty, conducted the ceremony, Mr J. Thomas being at the organ. The bride who was given away by her father, was charmingly dressed in a beautifully-designed embossed silver chanelle voile, bridal veil and shoes to match. Her bouquet consisted of snow-white carnations, decorated with maidenhair fern. She was attended by Miss Jane Samidass as bridesmaid, who was dressed in a blue embossed chanelle voile, the little flower girls were Grace Lawrence and Bunny Hardy. The best man for the bridegroom was Mr. P. Vengedasamy.

After the signing of the register, over 300 guests from all parts of Natal, resorted to the adjoining school hall, where the reception was held. The hall was also beautifully decorated, by Mr. S. E. Kader. The guests were welcomed by Mr. and Mrs. Daniel and Mr. and Mrs. Lawrence. Tea and light refreshments were served at 4.30 p.m., and dinner at 6 p.m. Among the speeches on the toastlist were the Rev. A.J. Chetty, Mr. J.M Harry, Mr. M. Lawrence, Mr Vincent George, Mr. G. Vanstheves, Mr. Sally Nair, Mr. Z. Gabriel, Mr. E. Thomas, Mr Isaac Anthony, Mr. E. Royppen, Mr. Maniam George, Mrs. Reed, Mr. V. Vinden, Mrs. Lindley, and Mr P. Vengedasamy. In the evening many friends gathered in the Wesleyan Schoolroom, where a concert and dance took place. A special Spanish dance was given by Mr. Jimmy Singh, of Maritzburg, the music for the occasion being provided by Mr. A. Seepie and others.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે ઈંગ્લીશ ઓર્ડરો ઉપર માલ મોકલવામાં આવે છે. બંગાળી ભાષી રાખેલ.
P. O. Box 755. 163 Bond St. Durban.

SPORTING NEWS

Soccer

All India Beat Mombasa Europeans By Five to Nil

The All India Football Team on their return to India alighted at Mombasa where they had a friendly match with the local European team, the latter being defeated by five goals to nil. A letter from the European side says the *Kenya Daily Mail*, was injured by his team the ball kicked by one of the Indian players which was such as to make him collide up and he came down on the field. The several Indian players immediately ran up and gave him first aid. He went out of the field temporarily and later on rejoined the game.

Tongaat Indian School Old Boys' Club vs. Tongaat 8

A very exciting match between the two local teams was played on Sunday. Although it was the first match of the Old Boys, the team spirit and the true essentials of sportsmanship, learnt during their scholastic days, were clearly portrayed. The Tongaat 8 team, on the other hand, seemed somewhat selfish, with the result that the Old Boys defeated their opponents by 2 goals to nil. At the close of the match, the 'Tongaat Old Boys Club entertained the Tongaat 8 to tea at Naidoo's Café.

Soccer At Richmond

The annual eleven-a-side soccer tournament of the Richmond Indian Football Association will take place on Sunday September 16th, at the Indian Sports ground, Richmond, commencing at 9.a.m. The competition will be played for Mr Williams trophy, the tourney is open to any Indian team of eleven in Natal. The entries close with the Hon. Secretary Mr D. V. Naidoo P. O. Box 45, not later than September 15

Natives Beat Indians At A Friendly Soccer

The initial event of a great interest took place at the African football ground, Maritzburg, on the Edendale road, when an Indian football association team met one from Maritzburg District Native Football Association. The game resulted in a win for the natives by five goals to one. The match was played in a very friendly spirit.

Obituary

It is with deep regret that the headmaster and staff of the A.V.S. Indian School, Mayville, give publication to the death of one of their fellow teachers Mr. M. Rippon Batcher (Sawpersad) who passed away peacefully on Tuesday Sept 4 at 11 a.m. Mr. Batcher was in bad health for some time but never failed to attend to his duties, in fact he was on duty only three days prior to his death. By his death the members of the teaching staff have lost one who was an honest conscientious hardworking and efficient co-worker. Deceased leaves a young widow who was married only a year ago and a widowed mother with little ones. Profound sympathy of the Headmaster and staff of the above school is extended to the bereaved family.

The death of Dr. J.J. van der Leeuw who spent a year in India with Tagore and established an experimental school on new educational lines in Australia, came as a great shock to many in South Africa who met him during the New Education Fellowship Conference.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપિત.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૪ અંક ૩૬

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સુચી

નોંધ અને સમાચાર		૪૬૮
વિદેશ વસવાટ	(અગ્રલેખ)	૪૭૯
ગાંધીબારના ચિંદીઓ	..	૪૭૩
સ્વદેશનો પત્ર		૪૭૬
દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો		૪૭૮
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૪૭૯
સંક્ષિપ્ત સમાચાર સંગ્રહ		૪૮૧
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રદેશ		૪૮૩
શું ઘટાડા કરી પાછો આપશો?		૪૮૮
ઘરના ખપે?	(પદ્ય)	૪૯૦
ગીતા મંથન		૪૯૧

કાળા લોકોનો બચાવ

ડબ્લ્યુ એન્ગ્લીકન ઇકોસીપના પ્રોફેસર વીકટર મરેએ "આફ્રિકાની કેળવણીનો પહેલવહેલો કટોકટીનો કાળ" એ વિષય ઉપર કરજનમાં વ્યાખ્યાન આપતાં કાળા અને ગોરા વચ્ચેના સબંધ વિશે ઉપયોગી વિચારો નોંધ લેવા યોગ્ય છે. વિદ્વાન પ્રોફેસરે કહ્યું કે કાળા અને ગોરાની મનોદશા વચ્ચે કંઇ અજાયબી તફાવત નથી. વ્યક્તિઓને અમુક જાતીના એક ભાગ તરીકે ગણવી એ એક ખોટી અગવડ અને કેળવણીની ખામી છે. કાળાઓને માટે, કેમ બનશે તેઓ સાધવા એક સરખાજ ઢોળ તેમ, કેળવણીની ખાસ પદ્ધતિ ન હોઇ શકે. ખાસ તેમજ સામાન્ય એમ બન્ને બનતી કેળવણી હોવી જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાનાં વસ્તિપત્રો આપણને સ્પષ્ટ રીતે ગોરા અને કાળાઓ એકરાગથી સાથે રહેવા ઉપર રહેલો છે. અને કેળવણીના જુદા ધોરણો પાડવા એ ખુલ્લમખુલ્લું છે. દક્ષિણ આફ્રિકાનો સવાલ ખૂબજાળ ગાં જેનો યુરોપની સન્મુખ આવી પડેલો નથી છે. સબળ વર્ગ હમેશાં ઉતરતા વર્ગને કેળવણી આપતાં કરતા હતો તેનું નજ કારણ બળ હતું. એક પ્રજાને પોતાનેજ ધોરણે પોતાનો વિકાસ કરવા દેવો જોઇએ એ વાતમા દલીલ સત્ય છે ખરૂ. પરંતુ પણ્ણી પ્રજાને, સમાનતાનાં પદેશ અસમાનના અતત્વવામાં તો સમાનતા કહી આવેજ નહિ. એ ઘણાને મોટાં સત્યને તે ઢાકી દે છે. કાળાને ગોરાના જેટલીજ સરી કેળવણી આપવી [illegible] ના પાડે સરખા નથી હોતા અને જેઓ ઉચ્ચ કેળવણી ગ્રહણ કરવા જેવા તેઓને તે આપવી જોઇએ. કાળા લોકોનો ભય રાખવો એ ખરાબ વસ્તુ છે. અને તેની કેળવણી ઉપર પ્રતિબંધ મુકવો એ ખરાબ નીતી છે. પોતાના કાબુ પણ્ણ ગોરાને મતાધિકાર વગરના, અજ્ઞાન અને અણ્ણોળખાયેલા રહેવા દેવા એ કરતાં વિશેષ બગડેલું એક રાજ્યને માટે બીજું કંઇજ નથી. લોકો કેળવાયેલા હોય તો રાજ્ય તેઓની શક્તિનો સદુપયોગ કરી શકે છે.

નામંજુર અરજીનું હીંદીનું લાયસેન્સ

બીજા કનગામમાં એક હીંદી માણસે પોતાનું લાઇસેન્સ એક નવા દુકાનમા ફ્રાંસફર કરવાને ઠાકોર પોલીસીસને કરેલી અરજી કોઈ પણ કારણ બતાવ્યા સીવાય નામંજુર કરી છે એની સામે એડવોકેટ્સને અપીલ કરવાનો હક્ક છે એમ ખબર થતાં બોની ચેમ્બર ઓફ કોમર્સે એ હીંદી વિરૂદ્ધ કાઉન્સીલને દરેક રીતે મદદ કરવાનો ઠરાવ કર્યો છે.

નાતાલી સુગ

કરજનમાં એ સ્ટ્રીટ એ હીંદીઓના સતા તરીક મખ્યાત થઇ ગઇ છે. પણ યુરોપીયન એ સ્ટ્રીટનું નામ સાંભળે તો એમજ સમજે કે ૬ હીંદીઓનું એ બાગ છે. પરંતુ વેસ્ટ સ્ટ્રીટની પેલી બાજુથી ઓલ્ડ સેનેડ સુધીનો એ સ્ટ્રીટનો સતો હીંદીઓનો રહ્યો નથી. આ યુરોપીયનોની દુકાનો બધા દેખાશે અને યુરોપીનોને રહેવાના ઘરો આવેલા છે. તેઓનુ બધા પણ એ સ્ટ્રીટ તરીકે ઓળખાય એ દેખાતી રીતે તેઓને ગમે નહીં. નેયા ત્યાં વસનારાઓએ એ બાગને એ સ્ટ્રીટ કરતાં જુદો પાડી તેનું "ઓલ્ડ્સેનેડ સ્ટ્રીટ" નામ રાખવા કરજન ટાઉન કાઉન્સીલને પીટીશન કર્યું છે.

કરજનની વસ્તી—સાથી વધારે ગોરાઓ

ઉંડરસની આખરના અમલદારના વાર્ષિક રીપોર્ટ મુજબ માર્ચ જુનની આખરી કરજનની કુલ વસ્તી ૨,૨૧,૦૫૦ ની હતી આમા ૮૦,૧૫૫ યુરોપીયનો, ૧૩૬,૨૪૦ એશીયાટીકો, ૬૪,૬૧૦ નેટીવો અને ૫,૦૫૦ કલર્ડ હતા. જુના ટાઉન બરોની વસ્તી ૧,૨૦,૬૨૦ ની હતી અને નવા જોડવામાં આવેલા ભાગની ૬૪,૬૩૦ ની હતી. પરંતુ આ ૬૪,૬૩૦

માંથી માત્ર ૧૯,૬૩૦ યુરોપીયનો હતા. નવા સભ્યોમાં દોઢીઓ ૫૧,૬૦૦ હતા.

ટ્રાંસવાલ મ્યુનીસીપલ એસોસીએશન

ટ્રાંસવાલ મ્યુનીસીપલ એસોસીએશનની એકઝેકયુટીવ કમીટીની મીટીંગ જે આવતા ગુરૂવારે જોહાનીસબર્ગના સીટી હોલના કમીટી રૂમમાં મળવાની છે તેમાં ચર્ચવામાં આવનાર અગત્યના સવાલોમાં દોઢીઓના વેપારનો સવાલ પણ છે. છેલ્લી વાર્ષિક કોન્ફરન્સમાં (આ) એશીયાટીકોને વેપાર અને રહેઠાણ કરવાને માટે ખાસ સત્તાઓ સ્થાપવાની સંપૂર્ણ સત્તા આપવાને અને (બ) નવા લાયસેન્સો અને ચાલુ લાયસેન્સોના સંબંધમાં એશીયાટીકોની વેપારી પ્રવૃત્તિઓને અટકાવવાની સંપૂર્ણ સત્તા આપવાને કાયદો લાવવા સરકારને અરજ કરનારો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. મુલ્કી પ્રધાન તરફથી એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ઉપલા ઠરાવમાં જણાવવામાં આવેલી કોઇપણ બાબતને ૧૯૩૨ના ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એકટના સંબંધમાં બેઠેલા કમીશનનો રીપોર્ટ જાહેર થઇ લીધા સુધી ધ્યાન દેવાનો સંભવ રહેતો નથી.

"ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન"

ગુરૂવાર, તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૪

વિદેશ વસવાટ

વિદેશ વસવાટની તપાસ કમીટીનો રીપોર્ટ બહાર પડયો ત્યારથી દક્ષિણ આફ્રિકા અને દેશમાં તેના ઉપર ટીકાઓનો ધોધ વરસી રહયો છે અને એક પણ એવી ટીકા જોવામાં આવી નથી કે જે કમીટીની તરફેણમાં હોય. સાઉથ આફ્રિકાના યુરોપીયન વર્તમાનપત્રોમાં 'ફેન્ડ કેલા મેજે' શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ સાઉથ આફ્રિકાના દોઢીઓને નાખવાની જમીન તરીકે ઉપયોગ કરવાને "નરી ઉદ્ધતાઇ" તરીકે વખોડી છે. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝે મદ્રાસ રીપોર્ટ પરના પોતાના લેખો, 'ધ ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન'ના આગલા અંકોના અંગ્રેજી વિભાગમાં પ્રસિદ્ધ થઇ ચૂકેલા છે, તેમાં જણાવ્યું છે કે " વાંધાકર્તાનું ધ્યાન ખેંચવાની પહેલીજ વિચિત્ર વસ્તુ તો એ છે કે **હીંદુસ્તાનને** માથા પાયા ઉપર વિદેશ વસવાટને માટે દુનીયાના કયાં સ્થળો ખુલ્લાં છે એ હીંદુસ્તાનની સરકારને પુનીયન સરકાર **શીખવી** આપે." પછી આગળ જતાં દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ કહે છે કે "કેપટાઉન માં જન્મે હાજર રહેનારા અને સાઉથ આફ્રિકન ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રતિનીધિઓના હસ્તાક્ષરોપર સહી કરનારા એક તરીકે વખત આવ્યે હું કહી શકું છું કે ગેજર વંશના પ્રમુખપણા નીચેની આ હાલની તપાસ એ તપાસ નથી કે જેની કોંગ્રેસના હસ્તાક્ષરોપર સહી કરતી વખતે મેં ધારી હતી, અને જો મેં એમ જાણ્યું હોત કે તમામ રીતે જાળવીજ જવાની છે તો મેં એ હસ્તાક્ષર ઉપર મારી સહી આપીજ નહિ હોત. દીનબંધુ એન્ડ્રુઝે રીપોર્ટને "હાસ્યાસ્પદ" તરીકે વખોડયો છે અને હીંદુસ્તાનની વધારાની વસ્તીને માટે લાયક દેશો શોધી આપવાની સાઉથ આફ્રિકાની તદ્દન નાલાયકી સિદ્ધ કરી આપેલી છે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ના આગલા અંકોમાં અમે એ રીપોર્ટ ઉપરની હીંદુસ્તાનના જુદાજુદા વર્તમાનપત્રોની ટીકાઓ પણ પ્રસિદ્ધ કરી ગયા છીએ. તેઓએ પણ તપાસ કમીટીના સભ્યોને તેઓના રીપોર્ટને માટે પોંખ્યા નથી. 'ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા' એ રીપોર્ટને "અમારી સમજી નહિ શકાય એવા વિચિત્ર સરકારી દસ્તાવેજ" તરીકે વર્ણવે છે. રાષ્ટ્રિય વર્તમાનપત્રો તો સ્વાભાવિક રીતે તેમાં હીંદુસ્તાનની પ્રજાને માટે દેશો શોધવાની શુદ્ધ ભાવના નહિ જોતાં પુનીયન માંથી દોઢીઓને દાબી કાઢવાની એક યુક્તિજ જુએ છે અને એ રીતે રીપોર્ટને સખ્ત શબ્દોમાં વખોડી કાઢે છે. સર પુર્ષા રેડી, આજ હીંદ સરકારના એજન્ટ, આ તપાસ સાઉથ આફ્રિકાના દોઢીઓને માટે કરવાની નહોતી પરંતુ હીંદુસ્તાનની વધતી જતી વસ્તીને માટે કરવાની હતી એ સ્વિકારે છે અને ના. શાસ્ત્રીજી ૧૯૩૨ ની રાઉંડ ટેબલ કોન્ફરન્સ તરફથી બારણામાં આવેલી મોજના માત્ર સાઉથ આફ્રિકાને માટેજ નહિ પણ હીંદુસ્તાન અને સાઉથ આફ્રિકા એ બન્નેને સારૂ હતી એટલું સ્વિકારવા સાથે, (જો કે અમે તો એમજ માનીએ છીએ કે મુખ્યત્વે કરીને તે હીંદુસ્તાનને માટેજ હતી), તાજુબીભરેલી રીતે કહે છે કે હીંદ સરકાર સંયુકત તપાસ કમીટીમાં જાય તે એમ પોતે નથી માગતા કેમકે તેમને ખોરનીયેા, ન્યુ મીનો અને રીપોર્ટમાં દર્શાવાયેલા અન્ય દેશોની સ્થિતિની વિસ્તૃત તપાસમાં તે સામેલ થવું ગમ્યું હોત. પોતાની વસ્તીને માટે એવા મોટી વિદેશ વસવાટની મોજનાને ઇન્ડિયન કોઇ પણ કોમ પોતાની શકે તેવી તેની સ્થિતિ નથી, વળી પ્રજામત આવી જાતનાં નવિન સાહસને પસંદ કરે એવો સંભવ નથી અને એ દિશાએ મોટો ખર્ચ કરી શકાય એવી દેશની આર્થીક સ્થિતિ નથી. આ જોતાં, શાસ્ત્રીજી વધુમાં જણાવે છે કે, તપાસ અને તેને પરિણામે થનારી મોજના પુનીયન સરકારે પોતે પોતાને માથેજ લેવી પડે. અને જો એ તેમ કરવાને પુનીયનના હીંદીઓનું હિત હોય કોમને ગેરવાજબી હોય તો તેઓના હાલોને સુરક્ષિત રાખવાને તેણે શું શું કરવું જોઇએ એ શાસ્ત્રીજી જણાવે છે. પરંતુ શું આવું પિતા તરીકેનું રક્ષણ આપવાને પુનીયન સરકાર કદી પણ તૈયાર થાય એમ આની સમજ આપે?" પ્રશ્ન તેઓ પ્રશ્ન પૂછીને તેનો જવાબ આપતાં કહે છે કે "જો એવું તે કરવાનીજ હોત તો આપણે આ કમીટીનું કે તેના રિપોર્ટનું નામે સાંભળ્યું પણ હોત." કદાપિ પુનીયન સરકાર વિદેશ વસવાટની મોજનાનો ગંભીરપણે વિચાર કરે તો પણ દોઢી કોમ તેનો અનુકૂળતાથી જુએ એમ શાસ્ત્રીજી માનતા નથી અને તેથી તેના પરિણામમાં શાસ્ત્રીજી કહે છે ", પોતાના પ્રયત્નમાં પોતાને નિષ્ફળ નીવડેલી જોઇને પુનીયન સરકાર પોતાની જુની નીતિ, કે જેણે આટલાં વર્ષો વરસો સુધી આનીમેા વચ્ચે દુશ્મનીના સામાણી જાળવી રાખેલી છે, તે અખત્યારને કરશે. એટલે સમાધાનને માટે નવા માર્ગો શોધવાને બન્ને સરકારોએ ફરી એક પગ સાથે મસલત કરવા બેસવું પડશે એમ

ઇંડી શાઓઈઝ અંતમાં કહે છે કે વાતાવરણ પહોંજ ભાંખું દેખાય છે

ઉપલી બીના પરથી એટલી વાત સ્પષ્ટ થાય છે કે દીંદ સરકાર આ દેશના દીંદી ચેાકમી સાથે ચેાકખી રમત નથી રમતી અને શાઓઈ કહે છે તે હકીકત આજે ઠેકી ઠેકાણે તેા જાહેર ની સાક્ષમાં આવે દીંદ સરકારે દીંદની વધતી જતી વસ્તીને માટે વિદેશ વસવાટની મેાજનાની તપાસ કરવાનું નક્કી કયું તે પણને સંજોગેા આજના કરતાં કયાં વધારે સારા હતા એટલે હકીકતમાં માત્ર બુરા દાડાને આગળ દીંદી દેખને આ એક પ્રપંચ સિવાય બીજું કશું નહેાતું અને તેથી, વિદેશ વસવાટની તપાસ કમીટીની સાથે સહકાર કરવાનું પ્રેસિડન્ટ પગલું જેટલું અસલાત અને રાજકિક હતું તેટલુંજ ગાંધીવાદ ગાંધી એન્ડ સેટલર્સ પ્રતિક્રમન એસેાસીએશનનું તેની સામે વિરેાધ કરવાનું પગલું ખરું અને વાજબી હતું. કમીટીપર જેઢેલા ફ્રેન્ચિસના પ્રતિનિધિએ પેાતાના ભાષણેાને અંતથી પ્રેાટેસ્ટી આપણાં "પ્રોટીશ નોર્થ બોરનીયેા, પ્રોટીશ ન્યુ ગીની અને પ્રોટીશ ઈમ્પાના એ દેશેામાં કાલકાનક રીતે પણ તપાસ કરાવી હતી" એવા મતને અનુમેાદન આપ્યા પછી દુબે કેાલેસ રીપેાર્ટની વિરુદ્ધમાં કંઈ પણ બેલે એ અસંભવી જણાય છે. જો બેલવા જશે તેા તેની વિરુદ્ધમાં પરવાજ કરવાજેવું થશે

ના વાઇસરેાયે જાહેર કર્યું છે કે દીંદ સરકાર વિદેશ વસવાટ કમીશનના રીપેાર્ટના સંબંધમાં મુલકમના સરકારની સાથે કુંક મુદતમાં પત્રવ્યવહાર કરશે અને સાર્વજ આફ્રિકાની દીંદી કામના સામેા સાંચવવાને દરેક પ્રયત્ન કરશે દીંદ સરકારના જવાબની આપણે રાહ જોઇશું.

આંગ્રીકારના હિન્દીઓ

પૂર્વ આફ્રિકા અને ઝિંબ્વે ટિક ટાંગા દીંદીઓ ઉપર અત્યારના નવા કાયદા અને બીજાઓની બહુના જાતીના સાધારણ હકો તેઓની પાસેથી છીનવી લેનારા કાયદા આ બેઉ સંસ્થાનેાથી આગળ આવેલા છે અને દીંદીઓ તેની સામે પેાકાર ઉઠાવતજ આવેલા છે. પરંતુ બેઉ બો. દેશેાના વચ્ચે પડેલેા આંગ્રીકાર દાયું સુધરેલાનના રાજ્ય માં આજ સુધી સુખ અનુભવ્યું હતું. પણ બ્રીટીશ સરકારની નજર હંમેશાં તેના ઉપરથી ઉતરી નતી. પ્રસંગપાત તેા બીજાએ નામનેા. તેા પાયેા કાંકે. તેનેા પડીપાળનેા વખત આવે,, પણ રાજ્યની ખરી સત્તા તેા બ્રીટીશ સરકારના હાથમાં. આજે કુંઇક વર્ષાતથી તે ટાપુમાં વસતા દીંદીઓ રાજ્ય તરફથી થતી રીઝાયણીના ફરિયાદ. કરતા થયા છે પણ હજુ એક નવેા કાયદેા આવવા ના બાકી થતા અને તેઓએ આખા દક્ષિણાનું બજવી મુકયું . અને દીંદી સરકાર પણ એટલેા બધેા હેરાન થયેા છે કે બસ રહ્યેા. ઠેકાણેથી રાહતની બારે કુંઇક કરતી હેાવાનેા ડેાળ કરી રહી છે. આ નવેા કાયદેા એવેા છે, કે દીંદીએ હવે એ દેશની જમીન ખરીદીને તેના માલીક બની શકશે નહિ, રાકાણ, અરે પીવાનું રસ કે ખા કામ સારૂ રાતે બેકરીનેા (Growers) એક સસ્થા સ્થાપવી, પણ તેના સભ્યેા બેકલા બેકરીજ બની શકે અને તેથી આપણને ફી ભરવા બનાં કેાઇ દીંદી સભ્ય ન બની શકે. અલબત્ત બેારા-બેરાને આ કાયદેા લાગુ નજ પડી શકાય. તેઓ તેા કુદરતી રીતે જમીનના માલીક હેાવાનેા દાવે કરે છેજ, અને બેકરીનેા તેા માત્રે, હેાવાનેા દાવેા કરે! આ નવા કાયદા કિ જે દીંદી બેાડ, પાંના આરબ અને આફ્રિકન લેાકેા ને જમીન ઉપર, એસ્ટેટ ઉપર, મકાનેાઇ પાક ઉપર નાખ્યા પ્રતિબંધેા દૂર કરે છે તેઓને તે પાંચેા કરતાં અટકાવવા અને દાબ ધેાવાડવા ધ્વા રેાજગાર ચલાવના બનાવી કઢાળેા આપીને ગમે તે રીતે ત્યાંથી દીંદ બાદ કરવા વિધાન કરવા તેઓની મુખ્ય મુકસદ છે. બીજી બાજુ સાંગીબાદી પાક ઉગાડનારા-બેઓમરી એસેાસીએશનના સભ્ય તેા બેકલા બહુનેાજ બની શકે બેકલે પાક ઉપર પણ પ્રતિબંધ કરવામાં આવ્યેા છે. અને ગમે તેટલી મેાટી આપસેન્સ કરી આપવા બનવા પણ કેાઈ દાદી તેના સભ્ય ન બની શકે બેકલે કે નિકાસ વેપાર પણ કરી શકે. આવા કાયદાની મૂળ મતલબ એવા દેશમાં વસતા દીંદીઓની અભણતી તથા અને તે ઓજ કે દીંદીઓને વેપાર કરતા કે કાયમના વતનવાસી બનતા કે મિતાયાદી કરતા અટકાવવા બેકલે કેાઈ નવેા દીંદી તો વસવાટ કરવા આવે નાજ અને વસેલાઓને કંટાળીને પેાતાની દીંદ પાછા ચાલ્યા જાય આવેા કાયદેા આંગ્રીકારની ધારાસભાએ પસાર કર્યો છે અને દીંદ સરકાર કે જાહેર પસાર કરવાની પ્રતિક્ષા કાલમાં ગુલતની દખલગીરી આપણી પણ સ્વિકારી નથી. મુંબઇનું "ટાઇમ્સ ઓફ ઇંડિયા" પેપર કરતાં તંત્રી છે કે 'દીંદ સરકારનું ઉપયુક્ત પગલું, જે બેકાદ બેાળા દીંદી કારેાબારીના હાથમાં સેાંપાયલું છે, તે બધરેા અને દક્ષીજન બેકરા કરે છે, અને તે પછી શું કરવું વાજબી છે તે બેકરાને જણાવીને ઇંગ્લાંડની બકેરીકુંઇ સરકાર સાથે કામળ પત્રની બબરદારી થઇ કરશે અને બ્રીટીશની સરકારને સેાંપાશે, પછી દીંદ સરકાર કહેવા પ્રમાણે કે બધે તે પણી બદલાઇ જાય (?) આપણે કહ્યું ગયા નવિન્યમ બધુ આવતી વાતની નવા કાયદામ ખૂબ ગમારી છે, બધારાંદ બધારાંદ. પરંતુ દીંદી પ્રજાને શ્રીમંજવા બદલ પરદેશી સેાદરબા ... ઉપયેા તે બીજું શું કરી શકે?' આ તા પરિણામ દીંદ સરકારના અહિંસા એજન્ટ ગાંધીજી જવાના હતા પણ કંઈક કારણસર ગયા નથી. તેના બદલામાં દીંદ સરકાર તરફથી શ્રી મેનન ગાંધીજી ગયા છે પરિણામ શું આવે છે તે જોવાનું છે, હરહમેશાં આપણે આ દેશના બેકેાને તેા ગાંધી-આગ્રના દીંદી બાઇઓ તરફ પૂરી દાદાશે જીવ ધરવાની રહી

એમ. ક. ગાંધી લાયબ્રેરી
અને
પારસી રૂસ્તમજી હેાલ
તેમના લાભ કાર્યક્રમ

એમ. ક. ગાંધી લાય... અને પારસી રૂસ્તમજી હેાલ તા તેરમા ... કાર્યક્રમની ... જણાવી અને તે-મી ... ક્રમ ... મીટીંગ ... તા. ૭ શુક્રવાર ના રેાજ ... ૭.૧ વાગે થશે જે પ્રસંગ સર્વને હાજર ... ...

એમ. એચ. ... લાયબ્રેરી પ્રમુખ
બી. એસ. પટેલ ... સેક્રેટરી

સ્વદેશનો પત્ર

(અમારા ખાસ પ્રતિનિધિ તરફથી)

સાલેમ, ઑગસ્ટ ૧૭, ૧૯૩૪.

પંડિત માલવીયજીનું સ્વાગત

મદ્રાસના સભી ગયા પછી ત્યાંની દૃષ્ટિએ આવી રાજકારણમાં નિષ્ણાત ગણાતા પંડિતજી મદનમોહન માલવીય અને બીજા કેટલાક મહાસભાની પાર્લામેન્ટરી બોર્ડમાંથી રાજીનામા આપી દીધેલા છે. આપણે એવામાં ચાંદીના સરકારના જેમની ચુકાદો છે કે મહાસભા ઉપરની સમાનીઓ મુજબ નહિ રહેવાથી સંપૂર્ણ રીતે તેનો વિરોધ કરવો. એટલે એ વાત તેમણે ઠસાવી રાખવા નહિ. નહિ તો તેવા સભ્યો રાષ્ટ્રવાદી ગણે અને બહાર કરીને દીધેલા અને સિદ્ધાંતોને દૃઢતાથી વળગી રહેવું. પંડિતજીની જગ્યાએ માલવીયજી અબદુલ કલામ આઝાદ પાર્ટીના લીડર તરીકે ચુંટાયા છે અને કે. અનસારી ચુંટણીથી પાછળ રહે તો ડૉક્ટર તેમને બેસાડશે.

- પ્રશ્ન ઉપર આ રાજીનામાની અસર કેટલી સામાન્ય ગણ કરવામાં પરંતુ છે કે મહાસભાની સત્તા વધારે નીતિ કેટલી દૃઢતા પામશે. પંડિત માલવીયજી પોતાના વક્તવ્યમાં એમ કે કોંગ્રેસની નવી પાર્ટી ઉભી કરશે તો પણ તેમની સાચવણ સિપાયની કાર્ય સમિતિ ને બંધારણમાં મહાસભાનો તેમનો સંપૂર્ણ સહકાર મળશે એટલે આથી સરકારને અને મહાસભાના વિરોધીઓને તો ઉલટી નિરાશાજ થશે. મહાસભાની નીતિ કે જેના ઉપર મહાત્મા ગાંધીજીએ પહાડો છે તે નીચે પ્રમાણે છે:—

સ્વદેશી પત્ર

સ્વદેશપત્ર કે જે ગાંધીજીના દેશના સ્વરાજની ચળવળ ચલાવવાને માટે તેને આગળ ધપાવવા પ્રમાણમાં સફળ રાજદ્વારી બોધને પ્રગતિ કરવી. કે જેને મહાસભાના આશ્રિત ગણાયો, તે ધ્યેયોને દૃઢ છે. પણ કે તે દિશા તરફની પ્રગતિને પણ તે અટકાવનારો કે કઈ બાદીના. એટલાજ સુનેપ્રકારક અભિપ્રાય કે જે મહાસભા સમાન કોઈ પણ સંસ્થાને મતાધિકાર આપવાના પોતાને ચુંટાવા તો બંધારણસભાની બાકીસભા તરફથી બંધારણ ઘડવામાં આવે. તેને આગળની સમુમતિ કરીને અટકાવ કરવામાં તો પોતાના પ્રતિનિધિઓને તે ને સમુમતિ કોમોના ચુંટનારાઓ ગણવી મંડળોના ઘડ કરે. એ પણ કરવા સામે મારી મુકાદો પણ પોતાની પોલેજ કરવામાં રહે.

બંધારણસભાની બારાસભાની કરજ બધા આપનો સારો અભિપ્રાયનો પસુમતિ કામના પ્રતિનિધિઓની રીત ઠરાવવાના અને અન્ય રીતે તે બધાના લાભોના રસકૂપે માટે સભાઓ ઠરાવના રહશે.

કોમી ચુકાદો

કોમી ચુકાદાના અભ્યાસપર નાની નાની બાબતમાં ગેરો મતભેદ પડી ગયો કોમોની તેની તરફ વહાલાઓની વહાલ કરી છે તે સમજ પાડી બરાબર છે. વહાલાઓ ડૉક્ટરોનાનો પક્ષના સમર્થ જવાબદાર સમાજ એ પ્રતિનિધિમાં પર બનાવો દાખો કરે છે. બાકી, મતભેદ પડી ગયો. દોઢ બધી સુધી કે મતભેદ બાદ કરે ત્યાં પુખ્ત મહાસભાથી દૂરથી ચુકાદા સિવાયની બાબતો પણ કરી નહીં શકાય. અને સાથે છે કે મહાસભાએ તેમની ચુકાદા વિરુદ્ધ પોતાની નીતિ પણ કરીથી બાંધવા જોઇએ.

મહાસભાથી બાહ્યકુલ રાષ્ટ્રિય નહિ બાબત તેમ એક પક્ષ સમાજના સુધરી નહિ શકાય. પરંતુ રાષ્ટ્રિય નહિ દોષના કામ કામના બાબતના સમજ પક્ષોને મદદ તેના તેનું સમાધાન નિકાલવાને અને જેવા પક્ષોમાંના કોઈ પણ તરફથી કોમો વિરુદ્ધ નહિ. કરવામાં આવે તેમાં સમાધાનને દૂર કરવાને મહત્વના બાબતોમાંથી એ. રવિદ્રિય દોરવે જેવાં કોમી ચુકાદા સર્વમાં તરફતોપકારક. એ તેમ ખ્રીજા રીતે પણ બાબત કોમ બાંધવાનો છે.

પરંતુ કેટલું તો ઇચ્છનીય છે કે એ ચુકાદાના કર્યો પણ અણુમ પરિસ્થિતિ થતાં બદલવાનો પ્રયત્ન કરવા. અને તે જોતા સર્વમાન્ય સમાધાનપર થી રીતે બાબતો સમાય તેનું કરવા બાબતોમાં આવે નહિ કે આવા બોલ અસરો કરીને બદલવી સમાધાન કોઈપણ કારણોમાં કોઈ પક્ષ બદલવાનું સમાજી મદદ માગીને કરવામાં આવે.

ગાંધીવાદ કેન્દ્રના પરિણામો

ગોદરેજના કરે ન બાબતનું તારણ કરવામાં સ્પષ્ટ રીતે જણાવી આપે છે કે આ નીતી જો વધુ પ્રબળ સંખ્યાબંધમાં આવશે તો તેનો સ્પર્શ બાદના કોંગ્રેસ ઉપરાંત. બીજો વિરુદ્ધપક્ષ નાશે. આવતી ચુંટણીમાં આ બેઠક અસરનો સમાજ સમાજો.

પછી ચાલુઓના સંબંધમાં ગોદરેજની પ્રતિકૂળ તેની પુનાપેક્ટ કોંગ્રેસ સાથેના દીર્ઘ માલવ ઇતિહાસના બેધારણ કરી અસર આવી નથી.

બીજા ચાલુઓના સંબંધમાં તેનો અસર નિકાલનો બેધાર બંધારણોમાંને બેધાર બદલામાં જણાવીજ થઇ કે મોટા આગાહીના સંબંધમાં કોંગ્રેસ ત્યારે ખેંચાયા આવો. કે પરંતુ કેન્દ્ર-કારણ્યો તો એ વાત કે અન્ય દેશોમાં તેનો માટે નિષ્ફળ ગયેલ હતો.

નવા કાયદા

ધારાસભામાંથી મહાસભાવાદીઓની ગેરહાજરીનો લાભ લઈને એ કાયદાઓ, નામે, મદ્રિકાબાદ રદીના પ્રોટેક્શન બોલ્યું જોવાને કે મુસ્લિમદેશ કોંગ્રેસમુને પ્રમાણમાં આપવાદોરા કે વહેલ અને જંગલોમાં ટ્રેઝરીસ્ટોનો કબજો કે. ટ્રેઝરીઓએ જોનો કેટલાકમાં નવરાયો ઠરે. આ યોગ છે અને ગઢીઓ પ્રયોગને લાગેલ ખરો. પણ બાકી બેઠકમાં કાયમ થાય કે પરંતુ વિરે પ્રોગ્રેસ તેનો આગળ રાખવા નહિ કે.

ડેપ્યુટી પોલીસ સુપ્રાનટેન્ડન્ટને બદલી પડેલી નુકસાની

મેડાપુરમના ડેપ્યુટી મા ૧૯૨૨ માં ત્યાંના બી. કે. પ્રાઈમ્સ વિભેરી નામચામાં સારી સહાયવાળો આવી હતા જોયા બી. પી. વેંકટનારાયણપ્પા જમાનદાર ને બાકી બીજા બાબતો. કોર્ટે તે ગંભીર પ્રશ્ન બાબ કરી તેના સંબંધમ નુકસાનીનો દાવો માંડવામાં આવતાં કોર્ટકાર્યવાહી ડેપ્યુટી પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટની સામે ચુકાદો આપ્યો છે.

કેન્યુનીસ્ટોની અંધેર ગેર

હીંદુસ્તાનની સરકારે કેન્યુનીસ્ટોની નાકાબી સંસ્થાઓને જે કાયદે કરવી છે.

અમદાવાદના મીલ મજુરોની નકરાર

અમદાવાદના મીલ માલીકોના નિર્ણયથી પગાર ઘટાડા મજુરોના મુનીપલ કચેરીની નકરારો. "આગત કરવાને ગાંધીજીને નીમવામાં આવ્યા હતા. પરંતુ ગાંધીજીને પ્રતીત કે કાર્યે તેમની કોઈ રીતે મનુ સુબેદારને સોપવામાં આવ્યું છે.

ગા. ગાંધીજી

ગાંધીજીએ એક પર્વ ઉપર અસ્પૃશ્યો હરિજનો માટે સંપૂર્ણ

ઘર્ષ છે. સામાજીક બાબતોપરના લોકોના વિચારોમાં ગાંધીજીની મારફતે મોટું પરિવર્તન થઇ ગયું છે ગાંધીજીનો પવિત્ર સંદેશો જનતાને પહોંચી ગયો છે અને અસ્પૃશ્યતા એ દ્વષે પોકારજ રાખતમાં ભૂતકાળનું પાપ થઇ જશે જ્યાં જ્યાં ગાંધીજી ગયા ત્યાં તેમનો ભારે સત્કાર થયો હતો. લોકોનો ઉત્સાહ અવર્ણનીય હતો. પરંતુ ખાસ આશ્ચર્યજનક બીના તો એ છે કે મદ્રાસ અને ત્રાંગાળ, કે જે બે ગાંધીજીના વિરોધીઓનાં મજબુત ગઢો ગણાય છે—એક અસ્પૃશ્યતાની બાબતમાં અને બીજું અહિંસાની બાબતમાં—ત્યાં પણ ગાંધીજીને અપૂર્વ માન મળ્યું હતું અને હરિજન ફાળામાં ઉદાર ટકામો મળી હતા.

હીંદુસ્તાનની સેવા બાબતમાં

બહુનામાં ચિતરંજન સેવા સદનનું બાળમુકનું કરતાં ગાંધીજીએ પોતાના બાલ્યયુગો કહ્યું હતું કે:

"બાલા લજપતરાય અને દેશબંધુદાસ કે જે પોતાના વખત માં સૌથી બળવાન રાજદ્વારી નેતાઓ હતા અને જેમણે પોતાનું આખું જીવન રાજદ્વારી બાબતોમાજ વીતાડેલું હતું તેઓ પોતાના અવસાન વખતે પોતાની આખી બાલકત રાજદ્વારી નહિ પણ પરોપકાર અર્થેજ મુકી ગયા એ શીખવું આશ્ચર્યજનક નથી! એ બતાવે છે કે આપણું મહાન મુકાયો જ સેવા અને પરોપકાર તરફજ વળેલું છે પરંતુ બાજા સંજોગોને લીધે આપણને અનિચ્છા એ રાજપ્રકરણમાં ખેંચાવું પડે છે. અને તેને પરિણામે સક્રીય ભાગ કરવાની આપણી અંતર ઇચ્છા બિલકુલ બધ પરિપૂર્ણ થઇ શકી નથી. સ્વર્ગસ્થ લોકમાન્ય આ વસ્તુનો શોક કરતા હતા. પણ તે એ પણ બતાવે છે કે આજે કે કે આપણે રાજપ્રકરણમાં આપણી આખી જીંદગી દોમી દીધેલી જણાય છે તેમ છતાં આપણો આત્મા તો સેવાનાજ આદર્શને માટે ઝંખ્યા રહયો છે. આપણું અંતર ધર્મ તરફજ વળેલું છે અને તે પણ સંકુચિત અર્થમાં નહિ પરંતુ બહોળામાં બહોળા અર્થમાં. રાજપ્રકરણમાં શેહાવાની જો આપણને ફરજજ પડી હોય તો તે સક્રિય કાર્યને માટેની આપણી ભાવના માટે માર્ગ મોકળો કરવાને આપેજ."

ગાંધીજીને સેવા સદનના નર્સો અને કરદાઓ પાસેથી ઉપરાપરીથી ફાળાની પરા મળી હતી

રવ. તીલકને મહાત્માજીની અંજલી

કાનપુરમાં ₹ ૧૫૦૦૦ના ખર્ચે બંધાયેલો તિલક દીવા ખુલ્લો મુકવાના દિવા ગાંધીજીએ કરી હતી તે વખતે તેમણે સ્વ. લોકમાન્યને અંજલી આપી હતી તેમણે જણાવ્યું હતું કે સ્વ. લોકમાન્યે પોતાના જીવનમાં કોય નીચનો ભેદ નહતો રાખ્યોજ નથી. જન્મથી પેદા થતી અસ્પૃશ્યતામાં તેઓ માનતા ન હતા. અસ્પૃશ્યતા સંબંધી મારે તેમની સાથે ઘણી વખત થયેલી. તેઓ ગાઢ વિશ્વાસ સાથે સંમત થતા હતા કે હિંદુ ધર્મમાંથી અસ્પૃશ્યતાને નાબુદ કરવા ઇચ્છતા હતા.

આત્માબાનને મહેશ માટી નાલ થકે

કુંક મુકત ઉપર સર્વિનયકાયદત પ્રત્યેની પોતાની સેવાઓની કદર કાપલ પોતાને અન્ય ગહ.રાજ્યોની બંદિવાનોજ રાજ્ય કરવાને એક પ્રદેશ આપવાની નામદાર આગાખાને શાહી સરકારને કરેલી અરજી સરકારે નામંજુર કરી છે એમ મુંબઇના એક વર્તમાનપત્રના મકતના બાજરપત્રો જણાવે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના દુંક ખબરો

કરબન આરે ટ્રેડ કમીશનર

દોઢની પારાસભામાં બોલતા વાયસરોય લોર્ડ વીલીંગડને પરદેશમાં દોઢના ટ્રેડ કમીશનરો નીમવાનું જણાવ્યું હતું તેમાં કેનેડાનો પણ સમાવેશ થાય છે

મુરોપીયનોને દીલીઓની ભેટ

ઓરાઉનના મી એમ. ઇ. સાખાએ પોતાના યુરોપીયનોને રમવાના મેદાન તરીકે ઉપયોગ કરવાને બે એકર જમીન બક્ષીસ આપી છે જેનું નામ સાખા સ્પોર્ટસ માઉંડ પાડવામાં આવ્યું છે. ઓરાઉનની ટાઉન કાઉંસીલની સબ કમીટીએ તેને સલામ કરવાનો ઠરાવ કરી કાઉંસીલને રીપોર્ટ કર્યો છે

મરહુમ એસ. કે. મરજબન

પોર્ટ એલીઝાબેથથી એક બાજરપત્રો લખી જણાવે છે કે મરહુમ એસ. કે મરજબન જેમનું કુંક મુકામ પર અવસાન થયું તે નાબી મુકામ બર્મા ઓરેના બ્રમણ્ટેશન મેરીજમાં મીન્ટરપ્રીટર તરીકે નોકરી કરતા હતા. શાંત સ્વભાવના અને બહુ સાથી હતા બધાને ચાહતા હતા. ઓરેના ગુજરાતી મોટી મંડળના ૭ વર્ષ સુધી પ્રમુખ હતા, અને તેમને ગાતી ઉન્નતિ માટે ઘણી ખટક હતી. ઓરે મોટી ગાતીના બાળકોને માતૃભાષાનું જ્ઞાન બાપવા માટે પા.૨૬૦૦ એક મકાન બાંધવામાં અને રમતગમતની બગવણી કરવામાં તેમણે આગળ પડતો ભાગ લીધો હતો. મરહુમ નારણભાઇ લખુભાઇ તરફથી જે સ્કુલ માટે મકાન બંધાવવામાં આવ્યું હતું તેની ટ્રસ્ટીમાં વિશેષમાં મરહુમે પોતાનો બાનિબોગ આપ્યો હતો. મરહુમને બાનિમ બંજલી આપવાને કામના ટેક વર્ષના લાગ્યો હાજર રહ્યા હતા. મરહુમના આત્માને પરમ શાંતિ બાપો. બસ્તુ.

વિદેશ બસવાટ

વિદેશવસવાટ કમીટીના રીપોર્ટ વિષે બોલતાં વાયસરોયે જણાવ્યું કે સરકાર કુંક મુકતમાં યુનીયન સરકારને તેબા બાતમાં પોતાનો મત દર્શાવશે અને તેમાં સા. બા. ની દીલી કામના લક્ષમાં રાખવાની કાળજી રાખશે.

વડોદરાની આર્ય બાળાઓ

પંડિત બાનંદપ્રીયજીના પક્ષપત્ર નીચે આવેલી વડોદરા બાર્ય કન્યા વિદ્યાલયની બાળાઓનો ફ્રાંસવાલમાં સુંદર સત્કાર થઇ રહ્યો છે. સારી હોલમાં સામાન્ય મેળાવડાઓ ઉપરાંત ફ્રાન્સવાલ બે દીવસ સોસાયટી ફ્રાન્સવાલ પ્રબળપતિ એસોસીએશન, રેડીત યુવક સુધારક મંડળ તેમજ ફ્રાંસપુર્ટ, ક્રુગરડોર્પ, ફ્રાંસવાલ મ્યુનિબલ વીમેન્સ એસોસીએશન વિગેરે તરફથી મેળાવડાઓ થયા હતા. પ્રીટોરીયામાં પણ તેમને સારો સત્કાર મળ્યો હતો ફ્રાંસવાલના દોઢીઓ પાસેથી તેઓ ઘણું ઉપરાપરી રહ્યા છે કે પંજાબ એવી બહી બહેરે પધારવા સંભવ છે.

બસ ડેકીઓ આરે ઉતારૂઓના વીમા

ટ્રાન્સવાલ પ્રાંતિક કાઉંસીલે કુંક મુકત ઉપર મોટર વાહનને બાગ પડાવેલ ઓર્ડીનન્સ પ્રમાણે કરવો હતો જેની રૂએ બન્ય બાબતો સાથે સાથે બસ અને મોટર બસ અને ડેકીઓનો પણ સમાવેશ થાય છે તેનો ગત વર્ષ માર્ચ

મેમ્બરશીપ્સ કઢાવવાની ઝુંબેશ ઉઠાવવાના ઇરાદાથી તેમને ફી આપવાની જરૂર રહેશે. આ નવા ધારાનો અમલ આવતી સાલ લાયસેન્સો રદ થશે ત્યારથી કરવામાં આવશે. એ ધારાના પાલન સિવાય લાયસેન્સ આપવામાં આવશે નહિ.

ફોહાનીસબર્ગમાં હીંદુ કીકેટ ક્લબની ચાર્ટર્ડ ચુંટણી

ઉપલી ક્લબના ઇબાસદોની ગેઠ સભા ક્લબના પ્રમુખ શ્રી. પ્રેમાભાઇ લાલભાઇના પ્રમુખપણા હેઠળ તા. ૨-૯-૩૪ ને રવીવારે બપોર બાદ બે વાગ્યે ધી ટ્રાન્સવાલ હીંદુ સેવા સમાજના ઓફીસમુકામાં ક્લબના પેટ્રન અમલદારો અને બીજા વાર્ષિક ફમીની ૧૯૩૪-૩૫ ના વર્ષ માટે ચુંટણી કરવા મળી હતી. સભાસદોની ગોરી સંખ્યામાં હાજરી હતી. ચુંટણીનું કામ કામ ધરના વલ્લભભાઇ ભગા, પરમાનંદ ભીખાભાઇ, વલ્લભભાઇ સોમા, કાનજીભાઇ આણા અને મગનલાલ મંજરભાઇ પટેલને પેટ્રન તરીકે ચુંટવામાં આવ્યા હતા. જયમંતભાઇ નાનાભાઇ પ્રમુખ, દયાળજીભાઇ ભીખાભાઇ ઉપ પ્રમુખ, વલ્લભભાઇ ગમજી ભગત અને કાલાભાઇ પ્રેમજી દેસાઇ ખેલાડીઓ મંત્રીઓ, ઝેકુભાઇ બીચાભાઇ ખજાનચી, સોમાભાઇ ગોવીંદજી ઓડીટર, ઝેકુભાઇ બીખાભાઇ રેકર્ડ કીપર અને દયાળભાઇ બીખાભાઇને ક્લબના મેનેજર તરીકે ચુંટવામાં આવ્યા હતા.

ક્લબની કમીટીના નીચે પ્રમાણેના સભાસદો ચુંટવામાં આવ્યા હતા ગોવીંદભાઇ બીખાભાઇ, જયમંતભાઇ ભાણાભાઇ, ઝેકુભાઇ બાપુભાઇ દેસાઇ, પરબુભાઇ નાનાભાઇ અને રણછોડભાઇ રામજી દેસાઇ ક્લબની પહેલી ટીમના કેપ્ટન તરીકે જયમંતભાઇ ભાણાભાઇ અને વાઇસ કેપ્ટન તરીકે ગોકુભાઇ બાપુભાઇ દેસાઇને ચુંટવામાં આવ્યા હતા. બીજી ટીમના કેપ્ટન માવજીભાઇ પરસોત્તમ અને વાઇસ કેપ્ટન ભગવાનભાઇ રણછોડજીને ચુંટવા હતા. છેવટે ગત વરસના ક્લબકારોની સેવાની કદર કરનારો અને ધી ટ્રા. હીંદુ સેવા સમાજનો આભાર માનનારો ઠરાવ પાસ કરી સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

કૃષ્ણ જયંતિ

ગયા શનિવારના રોજ શ્રી. કૃષ્ણચંદ્રની જયંતિ પારીદાર હોલમાં ઉજવાઇ હતી. એ પ્રસંગે વડોદરાની આર્ય બાળાઓએ ખાસ કાર્યક્રમ ગોઠવ્યો હતો. પંડિત આનંદપ્રિયજી તથા બ્રહ્મચારિણીઓએ (જેમાં બ. વર્ષોદા કુમારીએ સૌથી વિદ્વતાપૂર્ણ ભાષણ કર્યું હતું) શ્રી કૃષ્ણનાં જીવનમાંથી શ્રી. મોલ હોવો. ગીતાજીમાં ભગવાન કૃષ્ણ શ્રી. ઉપદેશ આપે છે, અને આજનો સમાજ કેટલી અધમ દશાએ પહોંચ્યો છે તેનું દિલચસ્પ ચિત્ર રજુ કર્યું હતું. શ્રી. કરસન મદનીએ પોતાની લાક્ષણીક વિનોદી શૈલીમાં શ્રીકૃષ્ણને કાળા ગોવાળ વર્ગ પર ખુબ ખાસડાં માર્યાં હતાં અને કૃષ્ણને યોગી તરીકે પુજવા પોકાર કર્યો હતો. કુ. સંગીતા કુમારી આ ટુકડીમાં સુલલિત મધુર અવાજ અને સ્પષ્ટ વકતૃત્વ માટે ભારે પ્રશંસા પ્રાપ્તિની ભાળ છે. ને વિનોદમાં પણ એટલીજ પ્રવીણ છે. તેણે ભણી આવેલ દિકરીની મા તરીકેનો પાઠ સુંદર ભજવ્યો હતો અને સભાને ખુબ ખડખડાટ હસાવી હતી. શ્રી. પ્રાણશંકર જોશીએ બાળાઓના સત્કારનું પોતાનું કાર્ય આપ્યું હતું અને સભા વિસર્જન થઇ હતી.

ફ્રાન્સ્વાલની પ્રથમ મહિલા સભા

જોહાનીસબર્ગથી એક ખબરપત્રી જણાવે છે કે ફ્રેન્ચ મહિલા આલયાર સંમિતિના આશ્રય હેઠળ વડોદરા બાર્ટકલ્બા મહાવિદ્યાલયના પંડિત આનંદપ્રિયજી અને બ્રહ્મચારીણીઓના આવકાર અર્થે એક સભા તા. ૨-૯-૩૪ ના રોજ જોહાનીસબર્ગ ખાતે પારીદાર હોલમાં શ્રીમતી મગનલાલભાઇ પટેલના અધ્યક્ષપણા નીચે ખાસ મહિલા સભા મોલાવવામાં આવેલ, મહિલાઓની સભા હોવા છતાં પ્રેક્ષકોની હાજરી પણ સારી હતી. કાર્યવાહીમાં પ્રથમજ આ બીનકિતની સભા પ્રમુખ દ્વારા ઠીકઠીક સારા મથી હતી અધ્યક્ષ સ્થાનેથી આવકાર આપતાં શ્રીમતી પટેલે પોતાનું અમેલ આવકાર પોતાની પુત્રીની વયના સુચન કરેલ જે કુમારી પટેલે સુંદર રીતે વાંચ્યુ બાદ શ્રીમતી મંગળાબાઇ પરભુભાઇ પટેલ શ્રીમતી જુમાબ્હેન ઝેકુભાઇ દેસાઇ, શ્રીમતી પારવતી બ્હેન મગનરામ પારેખ અને શ્રીમતી વલ્લભ બ્હેન માણેકર બેનોએ પોતાના અંગેના ગાનારો વાંચ્યા હતાં. પોન્ડ ૧૫૦ ની પરસેને સ્વીકાર કરતાં પંડિત આનંદપ્રિયજીએ મહિલા સમિતિનાં બ્યવસ્થાપકોને અભીનંદન આપતાં પોતાની સંસ્થા સ્થાપી તેને બીરદાવી બનવપણા અપીલો આપતા સભાઓ પીગેરે કેમ શરૂ કરી કેમ ચલાવવી બલાદીનું સુચન કર્યુ હતું. પંડિતજીનાં માતુશ્રીએ પણ સુંદર શબ્દો કહ્યા હતા. બહારગામ ઇગ્લિશ્રો મજાદારેણ પધારેલ કુમારી અને બ્રહ્મચારિણીએ બાળાઓ કર્યો હતાં બાદ એક રાસ ગાઇ સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

કેપ પારીદાર સોસાયટી

રા. નરોત્તમભાઇ લધુ લખી જણાવે છે કે સોસાયટીની બોર્ડર સભા રા. વનમાળીભાઇ વલ્લભના મુકામે તારીખ ૨૬-૮-૩૪ ના દિને એક વાગે બપોરે રા. કેશવભાઇ ભગા પટેલના પ્રમુખપણા નીચે રા. વનમાળીભાઇ વલ્લભ પટેલ, પ્રેમાભાઇ રામા પટેલ તથા લધુભાઇ ભગા પટેલ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમને વિદાયગીરી આપવા મળી હતી. ઉપલા ભાઇઓએ સોસાયટીની બજાવેલી સેવા માટે પ્રમુખે આભાર માની તેમની સારી સફળ મુસાફરી ઇચ્છયુ કર્યું હતું તેમજ બીજું પણ ભાષણો થયાં હતાં સ્વદેશ જનારા ભાઇઓએ સોસાયટીનો આભાર માન્યો હતો અને પ્રેમાભાઇ રામાએ એક ગીની, વનમાળીભાઇ વલ્લભે પા. ૧ અને લધુભાઇ ભગાએ શ્રી. ૧૦ ભેટ આપી હતી. વનમાળીભાઇ વલ્લભ તરફથી મહેમાનોને ટીપાર્ટી આપવામાં આવી હતી જે બાદ મેળાવડો બરખાસ્ત થયો હતો.

પરચુરણ

—ટ્રાન્સવાલના ટ્રોમેનરમાં એક નેટીવ બાઇસીકલ ચોરી સાથે ઝબ્બે ખાળકોને જન્મ આપ્યો છે. ત્રણે છોકરા છે. તેને તે પહેલાંના સાત છોકરાં છે.

—કુંવરબાઇ હોલ મહારાજ સામે, ૧૨૫ વર્ષમાં પ્રથમ જ્યારે જોહાનીસબર્ગમાં હીંદની કારીગરીની વસ્તુઓનું પ્રદર્શન ભરી તે પછી તેને જોવા દેશે અને તેમાંની ઉપજને સાહિત્ય આફ્રિકાના ગરીબ હીંદીઓના દુઃખનિવારણાર્થે વાપરશે એમ કહેવામાં આવે છે. હીંદી કારીગરીના નમના તરીકે સલાબદાર બાકસ પરનું નક્શી કામ, અજબ કેનર કામ, અને ભરત ગુથણ વિગેરે કળાનો સમાવેશ થશે.

—નાતાલ કેફનીકલ કોલેજના પ્રીન્સીપાલ તરીકે ગયા વર્ષની આખરીએ દુરગત થયેલા મી. બી. એમ. નારબાયના માનમાં હાલ મેળાવડા પ્રસંગે હાજરી આપવા કેપટાઉન ખાતેના પ્રધાન મી. કે. એચ. કોલમેયર સપ્ટેમ્બર તા. ૧૪ મીએ ડરબન આવનાર છે.

—કરેલીના ૧૭ એપ્રિલે બે બાળા પુત્રીની માતાની મુલાકાતીઓથી પાછળ ગયા ત્યારે ૬ વાગ્યા તેમને ઘરમાં મકકમ થઈ ગયા હતા અને બારણાં બંધ કરી બારીમાંથી પોતાની પ્રતિષ્ઠા મકકમ રાખવાનો પ્રયત્ન કરવા લાગ્યા હતા. તે પછી તેઓ દૂર ગયા હતા અને કાશ્મીર, પંજાબ, દિલ્હી કલકત્તા સારનાથ પટના, લખનૌ, અજમેર અને અન્ય સ્થળોએ ફર્યા હતા.

—પ્રીટોરીઆમાં સપ્ટેમ્બર માસની ૧૬ મી તારીખે રેલ્વેનાં મીનીસ્ટર એક એવો કાનૂન ઘડવા મુકયો છે કે જેની અંદર જે જે પેઢીઓ મોટર ટ્રાંસપોર્ટનો ધંધો કરે છે તેમણે માલીકો હાજરી આપવી અને મોટર ટ્રાંસપોર્ટેશન બોર્ડમાં કેવા કેવા ફેરફારો થવા જોઇએ તેનો વિચાર થશે.

—ફ્રેમ્પ્ટોન મંતના સુપ્રસ્ટોકમાં એક ૨૧ વર્ષના યુવકે ૬૪ વર્ષની એક વિધવા સાથે લગ્ન કર્યાં છે, અને લંડનમાં એક ૮૬ વર્ષની ઉમરના ૯૬ પાદરીએ ૬૭ વર્ષની બાઇ સાથે લગ્ન કર્યાં છે. (આ આદર્શ લગ્નોની નોંધ મીસ મેયો લે તો કેવું સારૂ!)

—ચોડાજ વખત ઉપર કેપટાઉન અને જોહાનીસબર્ગ 'નવી-કેળવણી પરિષદ' મળી હતી તેમાં નેધરલેન્ડથી પ્રખ્યાત કેળવણીકાર ડો. જે. જે. વાન કર લ્યુ આવ્યા હતા. તેઓ પોતાનાજ એરોપ્લેનમાં પોતાના દેશ પાછા ફરતા હતા ત્યારે રસ્તામાં તે એરોપ્લેન પડી ભાગ્યું અને ડો. લ્યુ મરણ પામ્યાના સમાચાર આવ્યા છે. ડો. લ્યુ હીંદુસ્તાનના કવિવર રવિંદ્રનાથ ટાગોરના 'વિશ્વભારતી' સસ્થામાં એક વર્ષ રહી અનુભવ લઇ આવ્યા હતા.

—કેપટાઉનના 'કેપ્ટાઉન ગાઉન્ડન' ઉપર એક અજરજસ્ત 'સ્વસ્તિક' ચિન્હ ફ્રોમ્બ્રેએ મૂક્યા પછી ચીનમૂં કે તે કેપટાઉન યુનિવર્સિટીના મુખ્ય ભાગમાંથી અરાબર સ્પષ્ટ દેખાય છે અને તેથી જબરો ઉહાપોહ થયો છે. (સ્વસ્તિક ચિન્હ એ તો પ્રભુદીઓનું આપણું છે.)

—કેપટાઉનમાં નેટીવ વિદ્યાર્થીઓ માટે એક કોલેજ, કે જ્યાં ફક્ત કેપ્ટાઉન કોલોની વિદ્યાર્થીઓ પણ જાય છે ત્યાં બીજા વિદ્યાર્થીઓ માટે પણ ૧૧૦૦૦ ના ખર્ચે એક હોસ્ટેલ બંધાવાની છે તેનું પાયાનું મુહૂર્ત થઇ ગયું છે.

—સા. આફ્રિકાના બધા પ્રાંતોના સ્વાદેશી આફ્રિકન પાર્ટીની એક ખાસ કોન્ફ્રેંસ ડર્બનમાં મળી ત્યાં બધા મળી ૪૧૦ ડેલીગેટો હતા તેમાંથી ફક્ત ૮ ડેલીગેટો વિરૂદ્ધ જતાં એવો નિર્ણય થયો કે હવેથી સા. આ. પાર્ટી બલાયતી પાર્ટી તરીકે પોતાનું અસ્તિત્વ ન ધરાવતાં નેશનાલીસ્ટ પાર્ટી સાથે જોડાય એક સંયુક્ત પાર્ટીમાં ભેળાઇ જશે.

—કર્નલ સ્ટેલાર્ડ ઉપરોક્ત નિર્ણયની વિરૂદ્ધ થઇ પોતાની એક નવીજ પાર્ટી સ્થાપીત કરવાનું જાહેર કરે છે. આથી હવે સાઉથ આફ્રિકાના રાજદ્વારી ક્ષેત્રમાં કમી મળી પાંચ પાર્ટીઓ બનશે. એક તો ડો. મલાનના નેતૃત્વ હેઠળ જુની નેશનાલીસ્ટ પાર્ટી, બીજી કર્નલ સ્ટેલાર્ડ પાર્ટી, ત્રીજી લેબર પાર્ટી, ચોથી દીલમાન હુસની આગેવાનીવાળી સેન્ટર પાર્ટી, અને પાંચમી જનરલ હર્ટઝોગ અને જનરલ સ્મટસ સાથે રહી એક સંયુક્ત પાર્ટી બનાવશે તે.

—યુનીયન સરકાર ખેડુતોને અનુપમ રાહત આપે છે. જે જે ખેડુતોને સરકારે પૈસા ધીરેલા છે તેમને તેની સ્થિતિ અનુસાર હવે પોતાનું દેવું ભરવું પડશે નહિ. કોને કોને કેવી રીતે કેટલી રાહત આપવી તે માટે કમીટી નીમવામાં આવી છે. તે તપાસ કરી કોને કેવી રાહત આપવી તેનું અજમાયશી તેને ધોરણ કરશે.

—યુ. સ્ટેટની ચર્ચ પ્રોટેસ્ટંટ. કે પાદરીઓ ચૂંટણું ફ્રાંસ કરતા લોક તેમોને રાજપ્રકરણમાં સક્રીય ભાગ લેતા અટકાવવાનાં મજબુત પ્રયત્નો લાગ્યા છે. એક ચર્ચે કોંગ્રેસીને એક પાદરીને ચર્ચનું કામ અટકવા ને રાજપ્રકરણ ગ્રો કે વચ્ચે પસંદગી કરી લેવાને ૨૪ કલાકની નોટીસ આપેલી છે.

હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

તાજ પ્રત્યેની વફાદારીની મહારાજાઓની ચેષ્ટા

હિંદના દેશી રાજ્યોમાં રાજ કરતા મહારાજાઓ તાજ પ્રત્યેની પોતાની વફાદારીની ચેષ્ટા તરીકે, ન્યુ દિલ્હીમાં શહેનશાહે ૧૯૧૧ની સાલમાં કલકત્તીમાં જાયતખ્ત વખતે બંધરેલા ગળા સાથેનું શહેનશાહનું ભારવાળું બુત કરવાના છે. એ ભારવાળું લંડનના હાઇક પાર્ક કોર્નરના રોયલ આરટીલરી મેમોરીયલના આર્ટીસ્ટ સી. એસ. જેકર તરફથી બનાવવામાં આવશે. તેની જગીનથી કુલ ઉચાઇ ૫૬ ફુટ ૬ ઇંચ હશે. શહેનશાહનું બાવલું ૧૮ ફુટ ૬ ઇંચ ઉંચું રહેશે.

સખત રજાઓલીને ઇસ્તીફા

બ્રીટીશ સર્વીસ કમીશનના બાકી સભ્ય અને સા. આ. રા. ના દીવાનોની સ્થિતિની તપાસ કરવા આવેલ પેટીસન કેમીશનના એક સભ્ય ઓનરેબલ સર્પટ રજા. આર્મી. સી.બી.ઇ., ને મુસ્લીમ કોન્ફરન્સની શુબોટ મુસ્લીમ કોમ્યુનીટી જે કેનેડીયન ખંડ વિભાગની અયમલ્ય મુસ્લીમ કેળવણીની સંસ્થા છે તેના ટ્રસ્ટીઓની બોર્ડના પ્રેસીડન્ટ ચૂંટવામાં આવ્યા છે.

કર્ણાટકના ખેડુતોનો આત્મભોગ

કર્ણાટક રાહત સમિતિના સભ્યો શ્રી. ગંગાધરરાવ દેશપાંડે અને શ્રી. રંગારાવ દીવાકરે હિંદના રાષ્ટ્રપતિ સરદાર વલ્લભભાઇને કર્ણાટકના જબરદસ્ત ખેડુતોનો અત્યારોગ, લાચાર અને તેમની માઠી હાકરની સકલમાં પરિસ્થિતિ વર્ણવી બતાવ્યા બાદ હાલની પરિસ્થિતિમાં તેમના ઉપર ફાલી પડેલી અસહ્ય આપત્તિ તરફ ધ્યાન ખેંચ્યું હતું. કર્ણાટકનાં ૬૨ ગામોમાંથી ૬૦૦ ખેડુતોએ પોતાની માલમિલકત અને સર્વસ્વ નાકરની સકલમાં મુકાવ્યાં છે. કર્ણાટકની મદદાસાસમિતિએ રાજતસમિત સ્થાપી છે. સમિતિ ખેડુતોને થયેલા નુકસાનની તપાસ ચલાવે છે.

પં. માલવિયજીનો નવો પક્ષ

પં. મદનમોહન ના માલવિયજી અને શ્રી. અણેએ મદ્રાસમાની પાર્લામેન્ટરી પાર્ટીમાંથી છૂટા પડી નવો રાષ્ટ્રીય પક્ષ સ્થાપ્યો છે. આ નવો પક્ષ મદ્રાસના પક્ષથી ખાસ કરીને એક બાબતમાં જુદો પડશે. અત્યારે મદ્રાસના પક્ષ મતદારોનું ધ્યાન સ્વતંત્રપક્ષના અસ્વીકાર પાછળ દોરશે. ત્યારે આ નવો પક્ષ સ્વતંત્રપક્ષ અને કુમી ચુમ્બકો બન્ને ઉપર હુમલો કરશે.

મદનને મીલાજ ભારે પડયો

લાહોરમાં એક દીકરાનો ટ્રાફીક જુરમેઠલા બીજા દીકરાના ટ્રાફીકને અટકાવતાં એક બેંગલો ઇન્ડીઅન સીનીયર, ડાગાને બોડી બધું પડવાથી કે મકમ સાહેબે મીલાજ બોલ્યા પેલા, ટ્રાફીક કોન્સ્ટેબલને નમાલો લગાવી દીધો હતો. અરકારી નોકર ઉપર હુમલો કરવાના આરોપસર આ મેમસાહેબ પર કેસ ચાલે છે.

અજમેરના ખૂન

આસામમાં ખૂબ ગરબી પોતાની 'નરાધાર અફેરોના દુઃખથી ભારી જજ મરહૂમ જગીવન સિંહનાં બહેન મીસીસ અમૃતકૌરે મોટા આસામના કેસરકંદરથી પાદીન બોકે તરફ એરપરવાજ, ભરાણી રવા કે તેની સામેના વિરોધ તમામ અજમેર ખૂન કેસોનો નિકાલ આવ્યો છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે જે મારો દેહ પડી જાય તો તેને ઓક આડીમાં નાખી દેજો કે આસામના માણ બાજ બહેનોના મૂત શરીરોને આડ જાય છે તેમ મારાં શરીરને પણ ફુલો અને ઝીબ બાજ જાય. તેમનાં બધી લોકે જે મેતના બની ગયું છે અને હત્યારાઓને ફાંસી અપાવવા ઉશ્કેરાયા હતા છે.

ઓરછાના મહારાજાનું સુવર્ણ અષ્ટોત્સવ

ઓરછા રાજના ઝોન્સી સ્ટેટના મહારાજાએ પોતાના રાજ્યના પચ્ચ વર્ષ પૂરાં થતા સુધી મહોત્સવ ઉજવ્યો હતો. આખા શહેરમાં દર્શ થયા અને પણ તેરીલું માન મળ્યું હતું. આજ પછી પોતાનું વજન સોનામાં તોલાવ્યું હતું અને તેટલાં વજનનું સોનું ગરીબોને દાન દીધું હતું જેની કીમત પા. ૧૫,૦૦૦ ની થાય હતી. ૧૩૫ કેદીઓને મુકતી આપી હતી

બાકી જિંદગી જેલમાં કાઢવાની યોજના

જે વસ્તુ હજુ યુરોપમાં દાખલ નથી થઈ તે હવે હિંદુસ્તાનમાં દાખલ કરવાની યોજના હિંદુસ્તાનમાં ૧ પાઉંડ ૧૫ શિલિંગના ખર્ચે જવાની છે.

૧૬૭ દિવસનો અપવાસ

જોધપુરમાં જૈનમુની મીસીલાલજીએ આજ સુધારા તા. ૩૧મીએ ૧૬૭ દિવસનો અપવાસ પૂરા કરી હનુમાનગઢ રાજરીમાં જૈનોને અને ઇતર જાતીઓના મોટા સમુદાય વચ્ચે પારણું કર્યું હતું ઉપવાસ ઊઠતા પહેલાં તેમણે જાહેરમાં કરી જૈન સાધુઓને એકઠાં થવા આહ્વાન કર્યું હતું.

વાઈસરોયની આશાઓ

દીલ્હી વાઈસરોય બોર્ડ વીલીંગડને ધારાસભામાં આપણા કરનાં સવિનય ભંગ બંધ કરવાના ગોળીએ દીધેલા દયાપત્ર ભરેલાં પગલાંને માટે સંતોષ દર્શાવ્યો હતો અને તેનાપર ઊંધટનો પડદો પડી ગયો છે એવો આશા દર્શાવી હતી. લંડનમાં નવા રાજકીય સુધારા માટે ગોળની સીમેટ કમીટીની બેઠકો થઈ છે એ તેમણે નહિ જણાવ્યું પરંતુ નવા અધિકારોના અમલ પછીજ લાકીદયા કરવાનું વચન આપ્યું હતું હિંદુસ્તાનમાં સર્વત્ર ગોલકારસ્ટોગ્રની સંપૂર્ણ યોજના અમલમાં મુકવાની અને પ્રજાને માટે વિધાની સત્તાની યોજનાને માટે અગત્યના પગલાં ભરવાની આશા દર્શાવી હતી.

—ગી. કે. ખી સીરામ જેઓ બ્રીટીશ ગયાનાના ગોર અગ્રગણ્ય હીંદી નેતા અને લાંબી ધારાસભાના ચુંટાએલા સભ્ય છે, તેમણે પા. ૬૦૦ ની "મહાત્મા ગાંધી સ્કોલરશીપ" ફાડી છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે આર સ્કોલરશીપો મી એક. કેવલ નામના બ્રીટીશ ગયાનાના એક હીંદી વેપારીએ આઠ હીંદી કન્યાઓને ૬ વરસે શિક્ષણ લઈ આવવા માટે આપેલી છે. મી. સીરામ કુંક મુકતમાં ઈગ્લાંડ જવાના છે ત્યાં તેઓ બ્રાટન વસતા હીંદીઓને બ્રીટીશ ગયાનાના હીંદીઓનો વતી અંગત અપીલ કરવાના છે.

ખરસુરત

—દેહરાદુનમાં એક ૧૬ વરસની બાળા ઉંમરમાં ઘર કરતાં તેને પોતે રાખતી હતી તે પ્રસંગે રસોઇનાં કરવામાં બધે કરી પોતાના શરીર ઉપર કેરોસીન છાંટી બળી મરી હતી.

કલકત્તામાં ગાંધીજીને આપેલા માનપત્રોની કેમેરીને આપવામાં આવેલાં નાગરીકોના માનપત્રનું ગાંધીજીએ સભામાં વેચાણ કરતાં રૂા. ૧૦૦૦ની માંગ થઈ રૂા. ૫૦૦૦ ઉપજ્યા હતા. એ ભાવે ખરીદનાર શ્રી હનુમાનપ્રસાદ પોદાર હતા.

—કાનપુરના ગાંધીજીને અપીલને આપણું આપતાં તેમોએ પ્રાર્થના કરવાનું અને ખાદી પહેરવાનું અને કેળવણી લેવાનું સૂચવ્યું હતું

—પં. જવાહરલાલ નહેરૂ જેઓ દેહરાદુન જેલમાં છે, તેમને જેલના કમ્પાઉન્ડમાંજ કરે ત્રીજે દીવસે ફરવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. પંડિતજીને એવી જાતની આંતરા દિવાલના કરપાકરવા માટેના મિત્રોને સાથે સંમત ન થતા ડોક એ માગણીનો અસ્વીકાર કર્યો છે.

—સેટ બાટન ઓલ્ડ સ્ટેન્ડર્ડ પરથી ઉતરી ગયા બાદ જુલાઇની આખરી સુધીમાં રૂા. ૧,૬૪,૧૬,૪૩,૩૦૮ નું સોનું હીંદુસ્તાનથી યુરોપ ચઢાવાયેલું છે.

—જગતભરમાં સોનામાં સોથી દેશ જાપાન છે એમ જણાતી સ્ટ્રાંગ મીસ સેન્સ ઓડરસન જણાવે છે.

—બીકાનેર રાજ્યે નદીઆદ કેન્સર રાણા વાસ્તે મરિદ આફ્રિકા માંથી આશરે ૩૫ ગ્રામ રેડીયમ મંગાવ્યું છે.

—જાપાન ચીન મારફત દીલ્હી પોતાનું કાપડ ઠાલવતું હોવાની શંકા બતાવાય છે.

—૧૬ મીનીટમાં આઉટ એવરેસ્ટ પહોંચી જાય એવું વીમાન ફ્રેંચમાં બનાવાય છે.

—મરહુમ મરહાન ચાપર ફ્રીરેસીના સ્મારક માટેની જર્મની સપ્ટેમ્બર ઓકટોબરમાં ઉજવવા તજવીજ ચાલે છે.

—જામનગરમાં શેઠ જેપાળજી વાલજી ફ્રેરટ હૉસ્પીટલ રૂા. ૧ લાખની મદદ મળનાર હોઇ, રેડીયમ બન્સ્ટીટયુટ કાઢવામાં આવશે.

ભારત સમાજનો આવક જાવકનો હિસાબ

સોસાયટી ઓફ ઈક્વિલીટી ભારત સમાજ પ્રતિ જણાવતાં શ્રી. મણુભાઈ દહિંગાઈ પારસ્પર જણાવે છે કે ભારત સમાજની ઉંક મુદત ઉપર મળેલી મીટીંગમાં નીચેનો આવક જાવકનો હિસાબ રજુ થઈ પસાર થયો હતો:—

૧-૨-૬	તા પ્રા. ૭૨ સીલક	૧૪૦૬૬	પ્રચાર ખાતે પંડિત જવા-
૩૬૬૭૦	લવાજમ ફીના		હરની આવ્યા સારે ,,
૧૨૬૨૫	જનરલ ફંડના પંડિત	૧૩૬૦૭	કેળવણી ફન્ડ ખાતે નાશ
	જવહરની મહેતા		રૂકુ થયે ગુજરાતી શાળા
	આવ્યા સારે.		ના મારફતરાને પગાર.
૨૨૬૦૦	કેસના	૧૩૧૫૦	લાયબ્રેરી ફન્ડ ખાતે
૬૩૨	કેળવણી ફન્ડના		પુસ્તકો મંગાવ્યા.
૧૭૦	પ્રચાર ખાતેના	૩૨૦૦	બોર્ડ ખાતે રેગ્ય જનારાઓને
૫-૦-૦	બીલ્ડીંગ ફન્ડના		ઘર તોરા માટે.
૨૦૩૧	ચલણ રૂા—૬-૦ થી	૫૩૫૪	જનરલ ફંડ પરચુરણ
	રૂપાન્તર.		ખર્ચના.
		૩૨૧૦	ભાડાં ખાતે
		૪૪૭૭	પુરાંતમાં બરહ્ત
રૂા	૧૦૫૬૬૦	રૂા	૧૦૫૬૬૦

સંક્ષિપ્ત સમાચાર સંગ્રહ

—ઈંગ્લાંડમાં ઓલેસા કેન્દ્રમાં મી. ડબલ્યુ. જે. મીડ્સ નામને મજૂર પોતાની આખી જીંદગીકાર પેનીઓ ઓકઠી કર્યા કરતો હતો. ગયે વરસે તે મરણ પામ્યો ત્યારે તે પોતાની કુલ મીલકત પોતાની બીના મરણ પછી સ્થાનિક હરપીતાલને આપી દેવા ઈચ્છા દર્શાવતો ગયો હતો. હવે મીસીસ મીડ્સ મરણ પામી છે, અને હરપીતાલને પા. ૩૫૦૦ ની રકમ મળી છે, કે જે આખી મી. મીડ્સે ઓકઠી કરેલી પેની-ઓમાંથીજ ઉપજેલી છે. મી. મીડ્સની યાદગીરીમાં તેના નામનો હરપીતાલમાં એક વોર્ડ જોડવામાં આવશે.

—જે કે ઈંગ્લાંડે ગઈ મહાન લડાઈ સમયનું પોતાનું દેવું અમેરીકાને ભરવા ના પાડી છે (જુએસી આમામાં કહેતાં મોકૂફ રાખ્યું છે) તે છતાં યુનીયન સરકારે પોતાનું એ લડાઈ વખતનું પા. (૭૬,૪૬,૦૦૦) ૭૬ લાખ ૪૬ હજાર જેટલું જાણી રહેલું દેવું ઈંગ્લાંડને રોકડેથી ચુકાવવા બહોર કર્યું છે. એ દેવું ભરપાઈ થઈ જતાં યુનીયન સરકારને દર વરસે પા. ૬,૫૩,૩૦૫ બચાજ પેટે ભરવા પડતા તે બચશે. આ દેવું ન બીજું નહિ પણ લડાઈ વખતે ઈંગ્લાંડ પાસે અમુક ચેલા ૪૫ હકાના બચાજે લીધેલા સાઉથ આફ્રિકાએ અને પાછા ઈંગ્લાંડનેજ મદદ તરીકે લડાઈ લડવા આપેલા તેજ.

—જર્મનીના પ્રેસીડન્ટ હીન્ડનબર્ગના અવસાન પછી ચાન્સેલર હર હીટલરે પ્રેસીડન્ટ તરીકેની સર્વ સત્તા પોતાને હસ્તગત કરેલી તેને કુલ ૭૧ હકા મતદારોએ જાહાલી આપી છે અને તે આનંદમાં ૧૫૦૦૦ જેટલા કેદીઓનો છુટ કારો થવા સંભવ છે.

—સને ૧૯૩૬ માં જોહાનીસબર્ગ શહેરની બ્યુમાલી ઉજવણી છે તે પ્રસંગે બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની ભિન્ન ભિન્ન વસ્તુઓનું પ્રદર્શન પણ ભરાશે તે પેટે ખર્ચનો અંદાજ પા. ૨૫૦,૦૦૦ થાય છે તેમાં ૫૦ હજાર પાઉંડ જોહાનીસબર્ગની બ્યુની સાપાલીટી ભોગી લેશે.

—તુર્કમાં એક એવો કાયદો થયો છે કે તુર્કમાં જે જે પર-દેશી વેપારી પેઢીઓ છે તે દરેક તુર્કમાં પાકતા પગારનો નિકાલ કરી પોતાના શેર હોલ્ડરોને ડીવીડન્ડ આપવુંજ પડશે.

—ફ્રેન્ચીન ચીનમાં એક મી. મેન્ગોલ નામના ડોકટરે એવા પ્રકારનું રસાયણ શોધી કાઢયું છે કે તેની રસીથી બનના દર્દીઓને પણ આરામ મળે છે અને વખત જતાં કદાચ એ રોગને તદન મટાડી શકાય એવો સંભવ છે.

—અમેરીકામાં એક જગ્યાએ ભેર સાંપ અને કરોડીયાનું દ્વંદ્વ જામ્યું તે ચાર દિવસ સુધી પહોંચ્યું. કરોડીયાએ સાપની હરને એવું તો ભાણું ભાંખી દીધું કે સાપ મરણતોલ દશામાં હતો તેમે વધારે દુખી ન થવા દેતાં એક માણસે તેને મારી નાખ્યો.

—અમેરીકાના યુકલાઝનમાં એક લુટારાએ ધરડાં સ્ત્રીબારીનાં ઘરમાં આવીને પોતે છુપવા પા. ૧૦૦,૦૦૦ ની લુંટ કરી છે. (કહેવાય છે કે અમેરીકામાં પોણે દિવસે થયેલી લુંટોમાં આ મોટામાં મોટી છે.)

—જર્મનીમાં કેટલેક સ્થળે એવા પ્રકારના ટેલીફોન બોકસની રચના અને ગોઠવણી થઈ છે કે અમુક સ્થળેથી ૪૦૦ માઈલ કેટલે છેટે રહેલાં એવાજ પ્રકારના ટેલીફોન બોકસમાંથી જે માણસ વાત કરનો હોય તેનો ફોટો, મુખાકૃતિ અને હાવભાવ બધુ બોલ્યા સાથમાં બતાવે! પ્રત્યક્ષપણે રૂબરૂમાંજ વાત થતી ન હોય! આને અંગ્રેજીમાં ટેલીવીઝન ટેલીફોન કહેવામાં આવે છે.

—ઓસ્ટ્રેલસમાં આવતાં વર્ષના જુન માસમાં લડાઇના કાયદા ફેરવા હોવા જોઇએ એની ચર્ચા કરવાને મજદુરી ઈન્ટરનેશનલ કોન્ફરન્સમાં ભાગ લેવાને ઓસ્ટ્રેલીઅની સરકારે દુનીઆમાં વસતી દરેક પ્રજાને દાવત કરી છે.

—સાઉથશાદ પંચમ જ્યોર્જના સૌથી નાના પુત્ર પ્રીન્સ જ્યોર્જ જેઓ આ વર્ષની ગ્રેજ્યુએશનમાંજ સાયન્સ આફ્રિકાની મુલાકાતે ધારેલા, તેમનુ વેવીશાળ મીસના માર્ક રાજાના બાલની છોકરી નામે પ્રીન્સેસ મેરીનાની સાથે થયું છે. લગ્ન ત્રીસ વર્ષની આખરીએ ઈંગ્લાંડમાં થશે. રાજાના બીજા નંબરે પ્રીન્સ જ્યોર્જને ઈંગ્લાંડની પાર્લામેન્ટ તરફથી પાઉંડ ૧૦૦૦૦ દર વરસે અને તરીકે મળતા તે, લગ્ન થયેથી વધીને પાઉંડ ૨૫૦૦૦ થશે.

—જર્મનીના 'નાઝી' પક્ષના અગ્રેસરોને એવો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે કે નાગીકોએ યહુદીઓની દુકાનમાં નોકરી ન કરવી જોઇએ. યહુદીઓ સાથે વેપાર સંબંધ ન રાખવો, યહુદીઓ વતી વકીલાત કે અરજી ન કરવી, યહુદીઓને પ્રમાણપત્ર ન લખી દેવાં, મીલ્કત સંબંધે યહુદીઓનું કામ ન કરી દેવું, યહુદીઓ સાથે સામાજીક યહેવાર ન રાખવો, અને યહુદીઓને ત્યાં નોકરી કરે તે બધાં 'સ્વસ્તિક' ચિન્હ કપડાં ઉપર પહેરી રાખવું. જર્મનીમાં યહુદીઓનો આમ બહિષ્કાર થઇ રહ્યો છે.

—જર્મનીમાં સરકારી અથવા પ્રધાનની નોકરી કરતા ૨૫ વર્ષના અંદરના યાંદા પુરૂષો અને સ્ત્રીઓને નોકરી પરથી કાઢી મુકવાનો હુકમ નીકળ્યો છે. તેઓની જગ્યાએ મોટાં પુરૂષો પાછા વખારે ફરનારા બાજસેનિકોને રાખવામાં આવશે.

—નાગ ઓફ નેશન્સની કાઉન્સીલમાં જગ્યા મેળવવાને પર-ર્સીયાએ ઉમેદવારી જાહેર કરી છે.

—અમેરીકાના ચીકાગો ટ્રાફરમાં ગોટ પેટ્રોલીયમ કોરપોરેશન નામની યુનની તા. ૧૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૨ થી ઉપરમાં પડેલી છે તે હજુ સુધી આંખ ઉઘાડી બરાબર જમત થતીજ નથી. એને જમત કરવાને અલબાલા ડોકટરોએ પ્રયાસ કર્યો પણ તે યુનની અંદરી વર્ષથી વખારે સમય થયો છતાં આંખ ઉઘાડી હજુએ એવી જમત થતી નથી. જો કે તે આંખ ઉઘાડી નથી શકતી પણ કોમ બરાબર કરે છે અને પોતાની માતાની સારવારથી હજુ અગાઉની રીતે ઉછે છે.

—ઉરલાંડ જ્યારે પા.૧૦૦૦ ટનની એક મોટામાં મોટી સ્ટીમર બાંધે છે ત્યારે ફ્રેંચ સરકાર જાહેર કરે છે કે ફ્રાંસ ૬૫૦૦૦ ટનની નોરમાન્ડી નામની જંગલાર સ્ટીમર બાંધશે. જેની લંબાઇ ૧૦૨૯ ફીટ હશે અને બારદ ૧૨૯ ફીટના નાખવામાં આવશે. એના મુંબઇનું ડ્રાફ્ટમીટર ૬૪ ફીટ રાખ-વામાં આવશે અને બધા મળી બલાસરીની સંખ્યા ૧૪૫૬ ની થશે.

—સોવાયેટ રશિયામાં મોસ્કોથી બારેબાર સુધી હવાઇ માલ-ગાડી ચલાવાય છે. એનજીન વગરનાં એરોપ્લેનમાં પોસ્ટનાં પારસલો, કાગળો અને એવાં બે એરોપ્લેનો હોય તેને એક એન્જીનવાળું એરોપ્લેન જોડવામાં આવે અને તે બધાંને ખેંચી આકાશમાં ઉડે. એનું નામ 'હવાઇ માલ ગાડી.'

દક્ષિણ આફ્રિકા:
તેના
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

ગોરો એટલે પ્રભુ-પ્રિય હોય તેવા ખ્યાલ સર્વોપરી રાખવો જોઇએ એવી પ્રજાને ભાવના ધરાવનાર પશ્ચિમની સભ્યતાનું દિગ્દર્શન કરાવતી હ. આ રંગભેદને એવી સંજ્ઞા જાણે પોષે છે કે બીન-ગોરા અલબત્ત પવિત્ર ગોરાઓને કદીયે ન આંબવાને. દેશની કાયદાપોથી તરફ સૂક્ષ્માવલોકન કરો અને તમોને નગ્ન સત્ય મળશે કે દેશના કાયદાઓનો ૯૦ ટકા ભાગ આવા રંગભેદ પોષક કાયદાઓથી ભરેલો છે. બીન-ગોરો કદીયે ગોરાને કોઇ પણ ક્ષેત્રમાં દબાવે એ સરકારને ન પાલવે. બીન-ગોરો સમૃદ્ધ થાય તો સરકારને જબ્બર પેટમાં દુઃખે. એટલા માટે બીન-ગોરો કયળા વેઠીયો મજુરજ રહે એવી તમન્ના મોટાભાગ દરેયના બીનરયા ધરાવે છે.

સફેદ વર્ણની પ્રજામાં અમુક રવજે સરકાર જુદોજાને પણ માન્ય નથી છે. હ. આફ્રિકામાં એશિયાઇ પ્રજા સામે અંકુશિત કાયદાઓ છે છતાં પેલેસ્ટાઇનના યહૂદી અને સીરીયાના મોટા એશિયાઇ પ્રજા હોવા છતાં, તમને ગોરા જેટલાજ હક છે અને તે હકપ્રાપ્તિનો સર્વોચ્ચ પણ તેઓનું ગોરું શરીર છે. હ. આફ્રિકા સામાન્ય રીતે ચામડી ધરાવી માણસની કદર કરે છે. કાળા, ભુરા, પીળા કે પટવર્ણી લોકોના આરિઝ્યની અસર, સફેદ ચામડીના અભાવે આ દ્રવ્ય પ્રવાહ ઓછી પડે છે. ગાંધી શાસ્ત્રી કે સરોજીનીને જ્યારે તે સાંભળે છે અને તેમના વિષે વર્તમાનપત્રોમાં વાંચે છે ત્યારે તેઓની સ્થિતિ ગુરુત્વ-પુરાણી માન્યતા જરા ડગમગે છે. તેઓ આપણા રત્નોને પણ સમાનતા આપતાં અચકાય છે.

હ. આફ્રિકાનાં જીવનમાં રંગભેદ એટલો સોસરો ઉતરી ગયો છે કે કાળા-ગોરાની સમાનતાનો વિચારજ મોટાને અકળાવે છે, રાજદ્વારીઓને કરચરાવે છે અને સમાજમાં ઊકળાટ મચાવે છે રંગભેદના પ્રશ્નો ઉકેલ લાવવા ગોરો સમાજ ન્યાયી રીતે બન્તેમાંનો છેજ નહિ. તેઓની દૃષ્ટિએ આ પ્રશ્નો ઓકજ થઇગયા છે. અને તે બધાયે બીન ગોરી કોમોના અસાધારણ ગામડાંઓમાં, સ્ટોરોમાં કે હાઉસબોયોમાં વસાવાળી એજ છે તેઓ ગોરા અને કાળાની સમાનતામાં ગોરાનું ઝપુ જુએ છે, મારી સંસ્કૃતિનો વિનાશ નિહાળે છે.

આ દેશની રંગભેદની મનોદશાનાં કારણો પણ છે. જ્યાં સુધી રંગભેદના ક્રિયાકોનો પાયો કમ નખાયો એમ ન સમજવું ત્યાં સુધી આજની ગોરી નીતનો નિષ્પક્ષ ખ્યાલ ન આવે માર્જ-દોરી વાઇસ લોર્ડ ઓફ સિવિયરે પોતાના The Anatomy of African Misery નામના ગ્રંથ ૧ આ પ્રશ્ન પર ઠીક પ્રકાશ પાડયો છે. તેમનો મત એવો છે કે યુરોપીય મુકીલગીરીઓ જે ગુલામીની પ્રથા શરૂ કરી તેનેજ આજનો રંગભેદનો પ્રશ્ન આભારી છે.

ગોરાઓ જ્યાં જ્યાં વસવા ગયા ત્યાં ત્યાં હબસી ગુલામોને સાથે લઇ ગયા હતા. ગુલામી દૂર કરવા માટે તેઓએ સતત પ્રયાસ કર્યો હતો તેની કદર આપણે વિશ્વે ભૂલી હતી, પણ તેઓજ ગુલામી-યુગ સારૂ કરેલો એ સત્ય જરૂ ઓળખ કોઇ ભોગવે છે.

પહેલી ગોરી વસાહત ઉત્તર અમેરીકામાં હોલેરીડાને કિનારે થઇ. હબસી ગુલામો મોકલવા...

૧૬૦૭ માં લંડન કંપની વર્જીનિયાનું કોલોની સ્થાપ્યું.

૧૬૨૯ માં ગોરાઓએ ઉત્તર અમેરિકામાં પહેલી લોકશાસિત ધારા સભા સ્થાપી એજ વર્ષે એક હબસી વેપારી પાસે હબસી ગુલામો ખરીદવામાં આવ્યા.

૧૭૧૮ માં કોની મિસિસિપી કંપનીએ ૧૫૦૦ વસાહતી સાથે ગુલામોનું વહેણ શરૂ કર્યું ત્યારથી વરસે ખેતીવાડી કરવા માટે પશ્ચિમ આફ્રિકાના ૫૦૦ ગુલામો પુરા પાડવામાં આવ્યા.

૧૭૨૧ માં ૧૦૦૦ વિલીય વસાહતીઓ આવ્યાં, અને તેઓ સાથેજ ૧૩૬૭ હબસી ગુલામો ખરીદાયા.

૧૭૯૦ માં મુનાફટેક સ્ટેટમાં પહેલું વસ્તીપત્રક લેવાયું. કુલ વસ્તી બાણીસ લાખ થઈ. તેમાં સાત લાખ તો હબસી ગુલામો હતા.

આફ્રિકાના ગોરા ઇતિહાસનો પ્રારંભ પણ અમેરિકાની જેમ હબસી જંદગીના વિક્રયથી થયો હતો. ૧૬૨૫ માં કેપ કલ્ડ ઇન્ડિયા કંપનીએ કેપ ટાઉનની સ્થાપ્યું પહેલાં સેટલરો 'એન્સાઇક્લોપીડીયા બિટાનિકા' ના મત પ્રમાણે ઉત્તરની પંક્તિના હોલાન્ડરો, જર્મનો, ફ્રેંચ હ્યુગેનોટ વિગેરે હતા. હબસી ગોરાઓ વસ્યા ન વસ્યા ત્યાં તો કંપનીએ ગુલામ-ગુલામોને પૂર્વ તથા પશ્ચિમ આફ્રિકાથી આયાત કર્યા.

(અપૂર્ણ)

—મુંબઇમાં ઓકટોબરમાં ભરાનાર કોંગ્રેસની સ્વાગત સમીતીના પ્રમુખ તરીકે શ્રી. ખુરશેદ નરીમાન ચુંટાયા છે. ઉપપ્રમુખો તરીકે શ્રી નગીનદાસ માસ્તર, શ્રી. જુમાભાઇ દેસાઇ, શ્રી કનૈયાલાલ મુન્શી શ્રી ચેરીનભેન કપ્તાન, શ્રી. ગોલ્ડર, શ્રી. કે. પી. ખાડીલકર, ડો. રજભઇભાઇ પટેલ, શ્રી. મોતીચંદ કે ખડીયા, શ્રી ઝીણાભાઇ જોશી અને શ્રી. શાંતાબાઇ મેંજરકર છે મંત્રીઓ તરીકે શ્રી. એસ. કે. પાટીલ, આબીદ અલી ઇસ્તરભાઇ, સચ્ચુપતીશંકર, ગુણવંત મોપઠીયા અને આનરેકર ચુંટાયા છે ખજાનચી તરીકે શ્રી. મુળરાજ કરસનદાસ અને શ્રી મથુરાદાસ ત્રીકમદાસ તથા વોલન્ટીયરોના કેપ્ટન તરીકે શ્રી મહેરઅલી પસંદ થયા છે.

—પોરબંદર સ્ટેટ ગોલ્ડમાર આફ્રિકાના મશહૂર વેપારી શેઠ શ્રી. નાનજીભાઇ કાળીદાસ મહેતાને એમ. બી. ઇ. નો ઇલ્કાબ મળ્યો છે.

—ડાયનમર પાસે આવેલા બીરીટા પેનિ. પોર્ટમાં જર્મનની બાબતદારી નખાઇ છે.

શું લડાઈ ફરી પાછી જાગશે?

(લેખક શ્રીયુત)

દુનીઆના ભિન્ન ભિન્ન દેશોના અનેક સામાન્ય બુદ્ધિશાળી માણસોને તો લાગે છે કે વહેલી મોડી પાછી લડાઈ અનિવાર્ય અને અટકાવવાની જેવી તો રમવાની છે કે જેમાં અજ્ઞાનિ નિર્દોષ બાળ વૃદ્ધ બી પુરૂષોનો હોમ થવા ઉપરાંત મારીઝે પાશ્ચિમાત્ય સંસ્કૃતિનો સમૂળગો અને સદંતર નાશ થઈ જવાનો. ક્રિપરોકત માન્યતાના કારણોને વર્ગીકરણ અગર રૂપરેખીકરણ કરવું મુશ્કેલ છે તે છતાં જગતના વાતાવરણ કે પરિસ્થિતિ પ્રત્યે વિવેક દૃષ્ટિપાત કરતાં શું શું દેખાય છે તે નિહાળીએ.

જગતની આંતર-રાષ્ટ્રિય નિઃશસ્ત્ર પરિષદ (Disarmament Conference) બે અઢી વર્ષ સુધી ઘસડાઈ ચર્ચા અને ખેંચતાણમાં વખત બરબાદ કરી આખરે તદ્દન નિઃશસ્ત્ર થવાનું બાજુ મૂકવા છતાં આ શસ્ત્ર-નિયમન બાબતે નિષ્ફળતા સિવાય બીજું કશું પરિણામ ન આવી શક્યું. એ તો જગજાહેર થઈ ચુકયું છે. એટલે હવે પહેલાની જેમાજ દરેક દેશો છેલ્લામાં છેલ્લા વૈજ્ઞાનિક શોધખોળોનો ઉપયોગ કરી શસ્ત્રાસ્ત્રો વડે સજ્જ થવાની દુરિદ્યામાં પડયા છે. લડાયક સાધનોમાં કોણ કોનાથી વધારે બળવાન કહેવાય એ અરસા પરસ્પર ચાલી રહેલ છે. વળી એકે એક દેશ સારી રીતે સમજે છે કે ભવિષ્યની લડાઇમાં મોટો આધાર અકકરી બળ કરતાં નહિકાળના ઉપર નથી અવલંબેલો પણ મુખ્યત્વે કરીને દવાઓ બળ ઉપરજ રહેશે તેથી તો લડાયક એરોપ્લેનોનો બળવાન કાફલો બાંધવા તમામ દરેક દેશ ચીવાટથી કોશિશ કરી રહ્યો છે. હવાઈ જહાજમાં આજ કાલનો પહેલો નંબર છે એટલે ઘેટલો કાંબની બરોબરી કરવા પ્રયત્ન આદરે છે બાકી સમ લડાઇમાં હાર ખાયેલ જર્મની ફાતીયા પગભેર થતાં અજબ પ્રયોગો કર્યા પછી પોતાનું દબાણ બળ વધારવે જાય છે. અને ફ્રેંચ્સ છે કરોડ પાઉંડનો ખર્ચ કરવા તત્પર છે તો અમેરીકા સર્વ સર્વોપરી કહેવડાવવા હોવા રાખે છે અરે નાનું સરખું બાલ્કિય આર્કિડા પણ 'રોબર્ટસ કાબેટ' ઉપર પ્રયોગો કરી બતાવે છે કે લશ્કરી બળ અને દબાણ બળ વચ્ચે સહકાર એવો તો સાધી શકાય કે જેમાં ઓછામાં ઓછા વૈજ્ઞાનિક શોધખોળોનો ઉપયોગ કરીને દુશ્મનનો બનાવ કરી દઇ શકાય. અને યુનીયનના લડાયખાતાના પ્રધાન મી પાગે બોલ રાજ્ય બાંધે છે. બાકી બધા દેશે કોઈ ને કોઈ લડાયક સાધનો કે સરંજામોનો ઉપયોગ કેમ કરવો તેના પ્રયોગો ચલાવી રહ્યા છે તે શું સમજે છે એટલુજ કે લડાઈ ફરી પાછી થવાનીજ. પણ કયારે કોણ કે કોકકસ કહી શકે નહિ બસ.

બધા મુદ્દાને તો બાજુ ઉપરની બાબતોથી વેપારી પહેલી ઉપ્રેરાણો, ફ્રેંચી ફેસના બ્રહ્મ (ત્રિવેણી અનંત કુદરતમાંથી ઉત્પન્ન થતાં કેવો ચમત્કાર વેપાર ચલાવી રહેલ છે - ધધામાં કોઈ બોટ દોષ નાંખવા જાણે વેપાર ગરદ દરેક દેશોને પેરે પણ કાફલોના ધધામાં કોઈ બોટ કે ગુલ્લાર નાખેજ નથી અમેરીકા ઈગ્લાંડ, ફ્રાંસ, ફ્રાંસ અને જર્મની દરેક દેશોની વેપારી પદ્ધતિ કે તેના દેશમાં લડાયક સાધનો - બનતા હોય ત્યાં બે લાખનો પુરકકા નકકી થયેલજ બાબ છે બીજાઓ ચીન જાપાન અમેરીકાની ઔદ્યોગિકતા સમાજ બાબ જર્મનીના કાફલોના બાંધવે બારે બધાને ભ્રમ પડે કે બખ્તરદાર વગાડાન પુનનું રક્ષક છે. કાફલોના ચીનમાં ન મોકલો નહિતર બધાનને પટતા પગલાં લેવા પડશે! બાપા! શું ખુબી! બધાયને બળવાન બધારે બધું પણ નબળાને તેજ સ્થિતિમાં રાખવા. બાબપણ તો સત્તાવાનેજ સ્વપ્ત બધું તેજ બીજ બોલ નેશનમાં બીજા દેશો સુચના કે કરાર આવે તે કોનો લડાયકોનો ઘધો કરતી બાનગી વેપારી પેઢીઓ બધે કરવી અગર તો તેના ઉપર બારકારે બારે બંદૂક મુકવો પણ બળવાન દેશો બીજી નબળી બાબતો ઉપર કેમ લક્ષ આપે!

નિર્બળો તો બરાડ બળવાન બાપાને ગરીબ ચીન ઉપર બાદમણ કરે અને તેનો ચંચુરીયા જેવો મોટો બાગ પડાવી લે અને નામનો ગરજ ગોકરી દે, તે છતાં બીજા બળવાન દેશો બાંખ બાડા કાન કરે અને કહે કે એમાં શું? એ તો દોષ! આ કલંક એટલુંજ પુરવાર કરે છે કે આપણે કંઈ બનાગશે તો બે બળવાન દેશો વચ્ચેજ એટલે કે જાપાની વધારે કોમ એક બળવાન દેશ થયો હાલ તો કયારનીએ લડાઈ બબાગી હોત

છેક તાજેજ પ્રસંગ લો. ઓસ્ટ્રીયામાં બે પક્ષો, એક નાઝી પક્ષ અને બીજો સરકાર પક્ષ. સરકાર પક્ષ તરફ સહાનુભૂતિ ધરાવતી અને નાઝી પક્ષની તરફ જર્મનીની. નાઝીપક્ષ ઓસ્ટ્રીયાના ચાન્સેલર ડૉ. ડોલફસનું ખૂન કરે છે એટલે બધાયે પ્રથમ સરહદ ઉપર ૪૦ હજાર બાબતોનું લશ્કર ગોઠવી દે છે. છેવટ કશી ચકરોટ બીજે દિવસે નહીં પણ તેજ ૬ જર્મની ઓસ્ટ્રીયાના નાઝીપક્ષની વહારે બાય અને નાઝીપક્ષ જીતે તો ઓસ્ટ્રીયા અને જર્મની એક બાબ બાય અને જર્મની વધારે બળવાન થઇ બાય એ ભ્રમણાને કેમ પાલવે? એટલે ઓસ્ટ્રીયાના સરકારપક્ષને પાછા ભ્રમણાજ જાહેરાત બબાવી. કર્મ-વધાત બારકારપક્ષે નાઝીપક્ષનો બળાવો દાબી દીધો અને બધારે બાય નથી ને? ડૉ. ડોલફસના ખૂનથી યુરોપમાં લડાઇ જાગે પણ આ પ્રસંગ શાબીત કરે છે કે યુરોપનું વાતાવરણ કેટલું ગરમ છે. કયારે અને કયાં તણખો ઝરે અને દાવાનળ બાગો બેનોજ રાહ જોવાની.

બીજા બાબકર કહ્યા-બાર તો લડાઇ બધીથી પણ યુદ્ધ બાબધિ કેટલીબો નથી વેતાબેલ શોધો થઇ છે ને કોઈ લડાઇ નથી થારબ્યુ એ તો દરેક દેશની ગુપ્ત બાનગી રાખવાની બાબત તે બન્યું એટલું તો કોઈ ને કોઈ રાષ્ટ્ર કે દુશ્મન જેવી ચોક્કસ બંધબોણ કે કિ તો બોધાબ્ય સ્વરૂપમાં મારે શું શું કરવું જોઇએ એનીજ દરેક બાપાય છે કટલાક દેશોબે જર્મનીની તાજીમે બોદીને એવો મોજબા રચ્યો છે કે લડાઇના દુશ્મનના પ્રદેશ જે બનેક માઇલો સુધી આકાશ સ્પર્શ શકે, ઈંગલાંડમાં દુશ્મનનું 'બરસી' નામની એક દુશ્મન રાજ્ય રાખીના હુકમ બુકસો પ્રકાશ છે તે બગલકે તેના બાબલ ધોળી છે અને તેના બાર બાર રસ્તા બનાવામા છે, અમેરીકાના પ્રદેશ બનેક બાબકોનો આ દિશાબમાં બાકાશ સ્પર્શ શકે એવા સ્કુબેસ બનાબ્યા છે.

બરી જોવાનું વારબ્યુ બધુ રીબાબ્યા છે પણ બનેક બોધા જેવા છે કે તેનું વારબ્યુ ન બધુ હોય તેવી લડાઇમાં રેડીબો બધુ ચબોધ-બમાં બધ શકાશે એ વિશે પ્રબોગો ચાલુ છે લડાયક વહાણ કે એરોપ્લેન કાફલોમાં સહીત કેટલા બધેલા બાંબકે બળાવા ચલાવા શકાય રેડીબા દ્વારા અને તે બાબત બધ

મુકામ છે. ઘોડાજ સમય ત્રેપર કાંસથી ઝેરી બાણ આવી છે કે જર્મનીએ એક પ્રકારનું રોકેટ શોધ્યું છે કે જે ૧૬૦૦૦ ફીટ આકાશમાં ફુંકી મારવા અને લાર પાછા રેડીઓથી એને પાછે ત્યાં ઉતારી શકાય ત્યાંથી ફોમ ત્યાંથી ૧૦૦ માઇલ સુધીના પદાર્થોમાં મરણ તે બરાબર.

આ બધી શોધોનું પ્રયોજન શું ? એજ રહેજે દરેકને પ્રશ્ન થાય અને ઉત્તર પણ એજ કે એનો ઉપયોગ લડાઇમાં, પરસ્પરના નિકંદનમાં, કયારે? કયારે? કયારે? એજ પ્રશ્ન.

કોના પાપે?

(લેખક: નર્મદાશંકર)

(ગયાના આગલા અંકથી સંપૂર્ણ)

કલાને મુખેથી બધું જાણી લીધું. રોજ દૂર સુંદર સામની લાલોળથી કલા આવવાના આગમનની રાહ જોતો સંધ્યાએ દરિદ્ર ફરતો. નિત્ય સવારે આવે જરૂર નાનોભાઇ આવ્યો જ આવવાનો ઉદય થતો. મુખેસેન સાથે આવતો પણ અસ્ત થતો. આમ બીજાં પાંચ વર્ષ વીતી ગયાં પણ "કલાનો દયાળુ બાપ ક્યાં?" સંધ્યાએ એ આપુ ભીની આંખે પોતે પકડેલાનો કનિષ્ટ અંગુલી તંદુરસ્તી અને ચપળતાથી મુઠ્ઠી વાળી કરી, એ નિર્દોષોએ ફરમાવતો.

× × ×

ગામના ઘોડેચે માન્યું કાનો અને ચુની મુખેથનાં છેલ્લાં રમખાણમાં કામ આવ્યા.

કોનો પૈસા ઉછીના લઇ મુખેજ પહોંચ્યો. ત્યાંની ગદ્દીએ બધી બંને રસ્તે રસ્તે બદલી આવ્યો. પણ કાનાનો પત્તો ન જોગ્યો. આખરે એ નિરાશ થયો.

કાઠીયાવાડને કાળરાજેએ ઘેરી લીધું છે. કરજ એના પ્રભાવે રહેતો બાબા વિદ્યાલ્યો બધ થઇને. જન્યો છે. શેલનાંગેાના સંહાર અને બાજારંબરના અંધેરમાં પ્રજાના રક્ત બિંદુની પાછેએ પાછનો બાગ આપે છે. એને પ્રબલ લાગણીની દરકાર નથી; છે એને શાંતળ રેકરીઓ ઉપર બિરાજતા સત્તાના સિંહાસનધારી સ્વજ દેવોની કૃપાદષ્ટિની પરવાહ.

કંપક કારણે કલાપર એના ગામના દરબારની બાગ દષ્ટિ ફરી પડી. વધુ પુછપરછ કર્યા વગર પરબારે લૂંટી લઇ અને દફનાવ કર્યો.

બાપુને મેજા પ્રબળતર છે!

× × ×

આજ નૂતન વર્ષનું પ્રભાત હતું સારાયે રાજકોટની શેરીએ શેરીએ, ઉમંગ, ઉત્સાહ, આનંદ પ્રેમ ગત વર્ષનાં સ્મરણોને સાવ તો ઠીલમાંથી દૂર નથી કર્યા પણ ગતવર્ષમાં નહિજ ઉંડા ઘાવ વાર કામ આવ્યો એના માની સંખ્યાલ છે. સૌ સામા મળે છે, ભેટે છે નૂતન વર્ષનાં અભિનંદન આપે છે અને દોડે છે. નાંરી રહ્ય મંમત્માના સર્વોત્તમ પક્વાન્નભંડાર સજ્જ બાળકો સહ્ય ઘર દરેક જણ જાય છે. અને વળી આજકાલનો દિવસ. દરેક ઘેરકા નરનારીનો ગાયડી.

આજકાલ એ રેવ મંદિરના સંચાલકોને મજા પણ ફરમિયાન સારામા સારો નકા મેળાવવાનો દિવસ ભકત વર્ગ તરફથી કાઢોરદ્રવ્યના ચરણે રૂપિયા મુકાય ત્યારે બદલામાં બે ચાર પૈસાની ચીજ આપી એને કૃતાર્થ કરે આજે એ મંદિરના બીજનેસમેનો સંચાલકો અતિ હર્ષે નાનીશા વિધેપર કામે અજમાવી રહ્યા હતા.

ગામને ઉંચલા પ્રણામ કરી કાનાને નીકળ્યો પખવાડિયું થય હતું. એ ત્રણ દિવસ થયા કુટુંબ રાજકોટમાં રેલાણી રહ્યું હતું. કાનની શોધમા એને નિષ્ફળતા મળી. આખરે નિરાશાએ એણે બીજાના આશ્રમ લીધા હતો નૂતન વર્ષના આગમને સાંકિલાઓને એની નથી પરવાહ. એ દિવસે જમ્યાં એ કુટુંબને કયાય નથી મળ્યું.

કટકીક ઓલ્યો પાછળ આબકટના દર્શન ને ભાજીનો સદ્ય એક દેવ મંદિરમા ગયો.

નાકાન બાળક દેવાએ આજ પ્રકારનાગાંની એક વસ્તુનેા કુકડો ઉપાડયો એને ચારે બાજુ "ઓવાઇ ગયું; ઓવાઇ ગયું" ની બોકરાંઓ. ઉઠયાં. કટપાક પખીલાં અને ત ન પખેાએ પણ બાજાના એ કલ્ય સાથે નાકનું ટીચકું ચડાવ્યું એક જુદેવે આવી જુલમોના ગાલપર સબ્બડ તમાચા ઝીંકી દીધા.

× × ×

સાજાન દિન ગમ કરવા છતાં દિવસની સંધ્યાએ કલાને કશું નથી મળ્યું. સદ્ય નિરાશા એ એક ચોરીબારો પકાર બેનો હતો. એક ગાઢ ઘનર ઝાડમાં માબેાદ ન પાગી રહ્યું હતું કેનો સર્વ સમાધિ પ્રત્યે નિરંકારની દાદએ જોતેા આવેલ બાલવા માંડયો. એ કે નામરના પરમાં પ્રવેશ કર્યો.

"કોણ કેમ આપ્યો!

"કાલ બા અહીં થા તારા બાપે કમ દાટયુ છે?" જવાબ મળ્યો.

"મારા બાપે દાટયું હત તો તારા જેવા કંગલને પેપ." એનું કહેવાનું મન હમ આવ્યું કેમ આવળ ચાલ્યો દુરનો પવનના પ્રકાશે કરકરતી બલ્બ જોઇ. એ હનુમાનનું મંદીર હતું. સંધ્યાના સાડા ૭ વાગ્યા હતા. મંદિરના ઓટલાપર એણે લંબાવ્યુ. રાત્રી ગમવી મંડી. કલો બો કાપ મંદારગ પેઠો. મજરગ બલીની સિગન મંદિપર આજે નવા વર્ષના દિવસે એના પુજારીઓએ મંદીરનેા મુગટ મુકયેા હતો એ કલાએ જોયેા. મારૂતીને એણે વદન કર્યો "હેર! મારા આ નબળા દિવસમાં સહિ છું આ." એમ બોલી એણે મુગટ ઉચકયેા. એનેા અવરાદમા એ કૃત્ય નાદ કરવા જિનપતેા હતો પણ વદાજસેાપ પતિ અને પુત્રેાના જીવનના આનંદદાહ અને એમ કરવા ધરજ પાડતા હતા.

એણે મુગટ લીધા અને મુકી દીધા. આખર છેલ્લી વાર ઉપા કરકરી જંગ તૈયાર કર્યો. મુગટ ઉંચકયેા, પછી એ અંધારા આવ્યાં અને મુગટ હાથમાંથી સરકી ગયેા. એના આવાજે નિદ્રાધીન પુજારીઓ જાગ્રત બની દોડયા. મારૂતીનેા મુર્તી કને કલાને પકડેલા જોયેા. પકડી ખુબ મેથીપાક ચખાડી પોલીસને સ્વાધીન કર્યો

× × ×

સુજનસીંહ ગાંડુરનેા કાયદા અને નિયમ સુબ્ધ રીતે પાળ-

નાર સંસ્થા હતો. પોતાની પસંદગીના દેવ હનુમાનજીના મુગટ ચોર સામે કડક દ્રષ્ટિથી જોતો.

કારામદના સળગ્યા પાળ્યા રોહી માંસ વિટ્ટોપણી એક માનવ આકૃતિ દંમેશ જણાતી; એનાં નેત્રમાં નીર કપરેય સુકાતાં નહિ સારાંય ભારતમાં અત્યારે આપા કેટલાય અસ્પૃશ્યોનાં સ્વજો બહિષ્કૃત બની રહ્યા છે.

એ બધું કોના પાપે?

પત્રવ્યવહાર

ભારત સમાજ (સોસેન્ટો ઓફ ઇન્ડિયા)

સુરતથી, પુરુષોત્તમ શ્રી નાનજી કાલીદાસ મહેતા લખે છે:

"હમણાં મારા જાણવામાં આવ્યું છે કે સોસેન્ટો ઓફ ઇન્ડિયા નામની એક સંસ્થા ઉભી થઇ છે અને તેનાં સંચાલકો સમાજને માટે, સમાજનો હું એક ટ્રસ્ટી છું અને મારી સલાહ પણ કરી રહ્યા છે એમ લોકોને કહી મારો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. મારી ઉપર વિશ્વાસ મૂકનારા મોટા સમાજના કાર્યકર્તાઓથી ખોટે રસ્તે નહિ દોરવાઇ જવા માટે તેમને હું જણાવવા ઇચ્છું છું કે મારે આ સમાજ કે તેના કાર્યકર્તાઓ સાથે કોઇ પણ જાતનો સંબંધ નથી અને સમાજે આ હેતુથી આ કાર્ય ઉઠાવેલું છે એ હું જાણતો નથી. આથી જે મોટા મારી ઉપર વિશ્વાસ મૂકી રહ્યા છે તેમને મારી વિનંતી છે કે તેઓએ આ સમાજ કે તેના કાર્યવાહકો ઉપર વિશ્વાસ મૂકતાં પહેલાં સમાજના મારફતની તેમજ તેના કાર્યવાહકોની પૂરી તપાસ કરવી જોઇએ. કારણ કે કાર્યવાહકો પોતાની સંસ્થાની સાથે મારું નામ ખોટી રીતે જોડે છે ત્યારે મને તેની સાથે કોઇ પણ જાતનો સંબંધ નથી."

[[નોંધ—ભારત સમાજના સેક્રેટરી શ્રી. પી. જે પટેલ તરફથી ઉપલી બાબતમાં અમને જણાવવામાં આવે છે કે તે સંસ્થાએ કોઇ પણ જાતનું જાહેર કામ કર્યું નથી અને હાલમાં કરવાની જરૂર પણ નથી. અને જે ખબર શ્રી નાનજી કાળીદાસને મળેલી છે તે ગેરસમજુતીને લીધે છે.— અ. ઇ. ઓ.]

ફ્રેરા ઇન્ડિયન ગવર્નમેન્ટ સ્કુલ ફન્ડ

(ગતાંકથી ચાલુ)

આગળનો ૪૨ ૧૭ ૬ લાલભાઇ રામભાઇ ૦ ૧ ૦, પ્રેમ ભાઇ ૦ ૨ ૬ નાથુભાઇ કાલાભાઇ ૦ ૨ ૬, રણછોડભાઇ ૦ ૨ ૦, પરસોત્તમ જીવનભાઇ ૦ ૨ ૬, ખુશાલભાઇ ગોવિંદ ભાઇ ૦ ૨ ૬, ઉકાભાઇ મનજી ૦ ૨ ૬, કુલ્લભભાઇ પ્રેમ ભાઇ ૦ ૨ ૬, કાભાભાઇ નારણભાઇ ૧ ૧ ૦ નગીનભાઇ નરસીદાસ ૦ ૫ ૦, પ્રેમચંદભાઇ દલસુખ ૦ ૫ ૦, એમ. ઝાંખી ૦ ૫ ૦, નગીનદાસ મોતીરામ ૦ ૫ ૦, પી. નરોત્તમ ૦ ૧૦ ૬, ઇ. ખુશાલ ૦ ૨ ૬, કોકારભાઇ નાગર ભાઇ ૦ ૫ ૦, ઓકારભાઇ જીવાભાઇ ૦ ૫ ૦, પી કાળા એન્ડ બ્રધર્સ ૧ ૧ ૦, કાભાભાઇ કાભાભાઇ ૦ ૫ ૦, નારણ ભાઇ જયરામ ૦ ૫ ૦, ડી. અંબારામ ૦ ૫ ૦, ઓન દયા રામ ૦ ૧૦ ૬, નરસીદાસ જયરામ ૦ ૧૦ ૬, એમ ડી. પટેલ ૦ ૭ ૬, એચ. હસન ૦ ૧૦ ૦, ખુશાલ કમાદીમ માર્ફી ૨ ૨ ૦, એમ. કમાદીમની પુ. ૧ ૧ ૦, એ. એસ. પારસ ૧ ૧ ૦, આર. એ. કુવારીયા ૦ ૫ ૦, બી. પરબુ ૧ ૧ ૦, જી. ડી. પટેલ ૦ ૫ ૦, ઓન પ્રેમા ૧ ૧૧ ૬, આર. એ. માપત ૦ ૫ ૦, મોગરભાઇ રવજી ૦ ૫ ૦, એકએ ટેઇલર્સ ૧ ૧ ૦ અને ડી. વી. દરજી ૦ ૫ ૬. કુલ પા. ૫૮ ૧૧ ૦.

(અપૂર)

જી. બી. પટવરધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલ

વધુ મળેલા ફાળો

અમાઉ પ્રસિદ્ધ થયેલો ૩૪૪ ૧૯ ૧ કુલ્લે એકંદર કેમ હાજીનનો વધુ ફાળો રોડેશીયાનો રમતાયજી દુલ્લભભાઇ ૧ ૧ ૦, પરસોત્તમ હરિભાઇ ૦ ૫ ૬, નાથુભાઇ પરસોત્તમ ૦ ૨ ૩, જે. પનચાર ૦ ૧૦ ૬, ખીમજીરામ નથ્થુ ૦ ૫ ૩ હાજીદાર કમાલ ૦ ૧૦ ૦, એમ. એસ. ભરટી ૦ ૫ ૦, બીબાજાન જમશીભાઇ ૧ ૧૦ ૦, હસન મહમદ ૦ ૧૦ ૬, નાથુભાઇ નારણજી ૦ ૧૦ ૬, આર. ગોસાંઇ ૦ ૨ ૬, પરસોત્તમ ધનજી ૦ ૫ ૦, હમન મકમાયલ ઇબ્રાહ ૦ ૪ ૦ એન. ભાઇ ૦ ૫ ૬, આર. પી. પરસોત્તમ પુ. ૧ ૧ ૦, નાગરજી રામભાઇ ૦ ૨ ૬, મહમદ મુસા ભગી ૦ ૨ ૬. એમ એમ. કમખાન ૦ ૭ ૬, પરસુભાઇ રબાભાઇ ૧ ૧ ૦, જીવણ ભાઇ લલ્લુભાઇ ૧ ૧ ૦, બી. જોઇમદીન ૦ ૫ ૩, મહનજી ખીતાભાઇ ૦ ૧૦ ૬, આર. એમ. પટેલ ૦ ૧૦ ૬ રામભાઇ એન્ડ પુ. ૩ ૩ ૦, મહનજી દુલ્લભાઇ ૧ ૧ ૦, ખંડુભાઇ એન્ડ પુ. ૧ ૧૦ ૬, મણીભાઇ ખંડુભાઇ ૦ ૧૦ ૬, નાનજી રાના ૦ ૧૦ ૦, શાહબુદીન ૦ ૫ ૬, ભાભાભાઇ રામભાઇ ૨ ૨ ૦, અને પરાગભાઇ એન્ડ પટેલ ૦ ૧૦ ૬, કુલ પા. ૩૧૧ ૧ ૪.

(અપૂર)

આઠવાડીક પંચાંગ

વાર	પ્રાન્તિ ૧૯૯૪ શ્રાવણ સુદ	કોટ ૧૯૯૦ શ્રાવણ ભાદરવો	મુસલમાન ૧૩૫૩ ૦૪, આ. ૨૭, આ.	પારસી ૧૩૦૪ શહેરે. ૬૪મી	સુકોદય હ. મી.	સુર્યાસ્ત હ. મી.
સોમ	૭	વદિ ૧૪	૨૧	૧	૬– ૫	૫–૪૫
મંગળ	૮	,, ૦૦	૨૨	૨	૬– ૪	૫–૪૫
બુધ	૯	સુદિ ૧	૨૩	૩	૬– ૩	૫ ૪૫
ગુરુ	૧૦	,, ૨	૨૪	૪	૬– ૨	૫–૪૬
શુક્ર	૧૧	,, ૩	૨૫	૫	૬ ૦	૫–૪૬
શનિ	૧૨	,, ૪	૨૬	૬	૫ ૫૯	૫–૪૬
રવિ	૧૩	,, ૫	૨૭	૭	૫–૫૮	૫–૪૮

ગીતા અધ્યયન

(ગીતા—[illegible])

અધ્યાય ૧૩ મો ચાલુ

(૪) શ્લોક ૧૩ થી ૧૯

"ધનંજય! હવે વેદાન્તવિચારકો જે પ્રકારે અચિન્ત્ય અવ્યક્તીય અને દુઃખ તરીકે અજેય એવા આત્માના સ્વરૂપ વિષે નિર્ણય કર્યો છે તે સાંભળ:

"ભરતવંશ! જુદા જુદા શરીરમાં જુદા આત્માઓ નથી, પણ સમગ્ર વિશ્વને વ્યાપીને રહેલો એકજ આત્મા છે એવો તેમનો નિર્ણય છે, અને, તેથી, સર્વત્ર દેખાતારા, 'બહુ' શબ્દથી તેઓ આત્માને ઓળખાવે છે. એ આત્મા અનાદિકાળ છે જ.

"પાંડવવર! એ આત્માનું અસ્તિત્વ નથી એમ કહી શકાતું નથી, અને, તેથી, એ અસત તો નથીજ. પણ એનું હોવુંપણે હોવાપણાના ભાન વિનાનું બનેછે હોય એવું સહજ છે અર્જુન! જેમ ગાઢ નિદ્રામાં પડેલા માણસને પોતાના અસ્તિત્વનું સ્પષ્ટ ભાન નથી હોતું, તેમ પોતે નથી એવું કે ભાન નથી હોતું- પણ જાગી ઉઠયા બાદ કેવી ઉંઘ મઝા એ વિશેની સ્મૃતિ થતી હોવાથી એને એનું અસ્તિત્વ હતુંજ એમ નિર્ણય કરવો પડે છે; તેમ આત્માનું સત્તા (હોવા) પણાના ભાન વિનાની સત્તા (અસ્તિત્વ) જેવું છે, માટી અસત નહિ અને સત્પણાનું અભિમાન નાશ એવું આત્માનું સત્તા માત્ર સ્વરૂપ છે. પરંતુ, સામાન્ય રીતે, દ્રવ્યપણે જાણી શકાય તેજ સત્ અને ન જાણી શકાય તે અસત્ એવા લૌકિક વ્યવહારને ઓળખવાની અને સમજવાની રીત હોવાથી, આત્મા એવા સત્ અને અસત્ એમથી પર છે, એમ અદ્વૈતવાદીઓ નિરૂપણ કરે છે. ૧૩

"વળી, અરિદમન! જ્ઞાનીઓએ આત્માનું સ્વરૂપ ચૈતન્ય માત્ર ઠરાવેલું છે. સંકલ્પજળથીજ જેમાંથી આ સાંઈ ઉત્પન્ન થયું છે, અને સંકલ્પજળમાંજ દટી રહી છે એવો એમનો મત છે. આવી જગમાં સ્થૂલ રૂપે કોઇ પણ આકાર કે છેદિયો કલ્પી શકાતાં ન હોવા છતાં એના સંકલ્પથી એને જાણે જોઇએ ત્યાં હાથ, પગ, નાક, કાન, મોઢું, આંખ, માથું વગેરે છે. એ છેદિયોને અવલંબીને રહેલું નથી, પણ છેદિયોનો અવલંબન આપનારું છે, અને છેદિયોને ઉપજાવી અને સંકેલી શકનારું છે.

"એજ પ્રમાણે, કૌન્તેય, એ પણ મુખોને આધાર આપે છે; મુખોને આધારે એ નથી. આથી, સર્વે સગુણ અને આકાર સ્વરૂપોથી એ પર હોવાથી, એ નિર્ગુણ અને નિરાકાર કહેવાય છે. છતાં આકારો અને મુખોને એના વિના અસ્તિત્વ કે ટકવાનું બળ નથી. એ આકારો અને મુખોને ઉપજાવે છે, રાખે છે અને સંકેલે છે, માટે સર્વે આકારો અને સરવે મુખો એમાંજ રહેલા છે એમ પણ કહી શકાય છે. આમ, સર્વેથી પર હોવા છતાં આત્માજ સર્વે મુખોનો પોષક તેમજ ભોક્તા (ખાઇ જનારો, ભોગવી નાંખનારો) છે. ૧૪-૧૫

"ભરતવંશ! એ આત્માને નથી શરીરની અંદર કહી શકાતો, કે નથી બહાર કહી શકાતો. હૃદયમાં આત્મા રહેલો છે એમ જે કહેવાય છે, એ તો હૃદયમાંથી તે રહેલો હોવાથી પોતાના વાસની અનુકૂળતા માટેજ. ટૂંકીકતે, એનું કોઇ એમ સ્થાન નથી. એ જંગમમાં છે અને સ્થાવરમાં નથી એમ પણ નથી. અતિસૂક્ષ્મતાને, છતાં-મુખોમાં સર્વેને વિષે એ આત્મા સનાતન સ્વરૂપે રહેલોજ છે.

"અત્યંત સૂક્ષ્મ હોવાથી, આકાશ કરતાંયે વિશેષપણે, એ જ્ઞાનનો વિષય બની શકતો નથી. અનેક મણે તેટલું દૂર હોવાપણું, આત્મ એ સ્વભાવ છે, અને અત્યંત નિકટ જે સમજને તે પણ એનાથી અરેરૂ છે. ૧૬

"આ રીતનું અદ્વૈત કોઈ પણ ભેદકર્મોથી સીમાઓ વિનાનું, આકાશની જેમ, સર્વ પ્રાણીઓમાં વ્યાપીને રહેલું છે, છતાં જુદા જુદા પ્રાણીઓનાં ચિત્તમાં જુદા જુદા આત્મા હોય એમ ભ્રમણા ઉપજાવે છે, સર્વ પ્રાણીઓની ઉત્પત્તિ, સ્થિતિ અને સંહારનું કારણ પણ અનંત ગુણોનુંયે પ્રકાશદાતા છે અને માટે અંધકારનેયે કાળાશ આપવાવાળું છે; કારણ એના સ્વરૂપમાં વસ્તુતઃ નથી પ્રકાશ, નથી કાળાશ; અથવા એના સંકલ્પ મુજબ બને છે

"અર્જુન! આ આત્મા અજ્ઞાન યોગ્ય છે, જ્ઞાનથી જાણી શકાય છે તમા સર્વેના હૃદયમાં રહેલો છે એમ કહેવાનો દિવાજ છે ખરો; પણ એનું તાત્પર્ય તું સમજી લે. જ્ઞાન માત્ર, ક્ષણિક, દ્રવ્ય અનુભવ, ચિત્માત્રતા એજ આત્માનું સ્વરૂપ હોવાથી, એનો કોઇ જ્ઞાતા નથી, એટલે એ કોનું જ્ઞેય બનેછે? જગત એ જ્ઞાતા છે એમ કહીએ, તો એના સિવાય બીજું કયું તત્વ જ્ઞેય નહિ, તો એ કોનું જ્ઞાતા છે અને કોને જ્ઞેય કરે? અર્જુન! અને આવી સ્થાનમાં બળતો દીવો પ્રકાશક છે કે પ્રકાશ્ય છે એ ઠરાવી શકાતું નથી; 'એ પ્રકાશે છે' પણ કોઇ પદાર્થને પ્રકાશતો નથી, માટે એ પ્રકાશ માત્ર છે, એમજ એના પ્રકાશકપણાનો અર્થ થાય. એજ પ્રમાણે, ધનંજય! આત્મા એ જ્ઞાતા છે, પણ એને પોતા સિવાય બીજું કયું જ્ઞેયજ ન હોવાને લીધે એનું જ્ઞાતાપણું એ કેવળ જ્ઞાનમાત્રજ સ્થિતિ છે.

"પૃથાપુત્ર! વળી વિદ્વાનો એવી ઉપમા આપે છે કે આંખો વડે આપણે બહારની જગતને જોઇએ છીએ, છતાં વડે પદાર્થોને આપીએ કરીએ; પણ એ આંખ પોતાને પ્રત્યક્ષપણે જોઇ શકે છે કે? કે છતાં પોતાનો સ્વાદ બનેછે કે? વાહ, ઘોર અંધારામાં જ્યાં કયું જેવાનું ન હોય, ત્યાં એ આંખને પદાર્થો ન બતાવે છતાં એ જોતી નથી એમ કહેવાય કે? કયું ન બતાવે, તે છતાં આખો શકતી નથી એમ કહેવાય? આમ જોવાથી આંખ દ્રષ્ટા નથી કહેવાતી, પણ દ્રષ્ટિજ કહેવાય છે. છતાં સ્વાદ-લેનાર નથી કહેવાતી છે. એજ રીતે, કૌન્તેય! આત્માને કહી પણ છતાં જોવા સ્વાદ છે એમ કહેવાય પરંતુ જેમ તરીકે ન હોવાથી એનું જ્ઞાતાપણું અને સાક્ષીપણું એ જ્ઞાન માત્ર સત્તા છે. ૧૭-૧૮

"અદ્વૈતાભાઇ! આ રીતે મેં તને વેદાંત મત અજ્ઞેય શરીર અને આત્માને લગતા જ્ઞાનનો વિષય ટૂંકામાં સમજાવ્યો. એનાથી અમૃત પુરૂષ એ રીતે પણ જ્ઞાન વિજ્ઞાનનો વિચાર કરી પરમ પદને પામી શકે. ૧૯. (અપૂર્ણ)

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		હી. પે.
હો. આફ્રિકી (નવલકથા)		૬ ૦
સ્નેહ ગઝ (નિબંધ)		૫ ૦
વર વનરાજ (બાળકો માટે)		૨ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
લગ્ન બંધન		૬ ૦
મોતીના તોરણે. ભાગ ૧ કલીજ (કોલેજો માટે તોરણ બનાવવાની રીત)		૬ ૦
,, ,, ભાગ ૨ જો		૬ ૦
બાળ ઉખાણાં (બાળકો માટે)		૨ ૦
રાજરત્ન વીરબલનો હાસ્ય ભંડાર		૬ ૦
જીવનના ઘડ (દુઃખી ઘડંતરી વાતો)		૪ ૦
દુર્ગાશ્રી દાસ. (નવલકથા)		૭ ૦
રાત્રીવી (ઉત્તમ આત્મબોધથી ભરપૂર નવલકથા)		૮ ૦
ચૂંટણીની ધુન		૫ ૦
સોનેરી રેખા ભાગ ૧-૨		૮ ૦
રાતો ગુલાબ ભાગ ૧-૨	પા. ૧	૦ ૦
મેરી મેમલ		૬ ૦
શીરીનની કહાણી (પારસી લગ્નજીવનની કહાણી)		૮ ૦
મેરેજીમન નાયકલ	પા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત બેગમની		૬ ૦
વસંત (બાળકો માટે)		૬ ૦

રમુ રમણીની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ શાહ. આ પુસ્તકમાં રમુ રમણીની ૬ંત કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવી રીતે લખેલી છે. ૨૧૮ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૪ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કિં. હી. ૧-૧૦.

હીરોઈન—લેખકઃ ર. વ. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને બહાદુરી ઇનનું તેમજ કાલ્પનિક પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કિં. હી. ૪-૮.

મરજીવા–ભવસાગરનાં મુક્તાફળો—આ વાર્તા મુખ્ય ગોવિંદ નામે કોળણની લખેલી છે. આમાં બોધ બરા બોધ ભરેલી રસદાર વાર્તાઓ છે.
પ્રત્યેકની કિં. હી. ૨-૬, હી. ૨, હી. ૨.

ઉપરોક્ત પુસ્તકોનાં વાર્તાનાં મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે. કિં. હી. ૨-૬.

બાપજીનાં ઉખાણાં—લેખકઃ મનેરમાં મેઘાણી. આ લેખકના પુસ્તકમાં મરીનીનું સ્થાન આલેખવું છે ? જે મરીનો આપણા ઉનરમાન્સ્ટેહ આમલામાં હોય છે ત્યાં આપણે રહું અથતા નથી. કિં. હી. ૨૦

મકન કુકીરની મકતી—લેખકઃ મરહ કબીર. આમ મરહ કબીરના ઘણી મસ્તા ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપૂર છે. કિં. હી. ૪-૬.

ઇચીયું—લેખકઃ ઝે. ક્ર. અમીદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપ્રદ વાર્તાઓ અપી છે. વાંચનાર બરાબર વાંચી આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની હી. ૩.

કંકાવટી—સંપ્રાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી આમાં ગુજરાતની ૩૬ કથાઓ છે. ગુજરાત બોધક તથા બાળકો જે વાંચે તેની માર્મિક બોધપ્રદ વાર્તાઓ, આપવી મળશે. કિં. હી. ૨-૬૦

ડુંગા કાકી—લેખકઃ ર. મ. મેઘાણી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને મારીનો સમય બાપ પરીચય લેખકે આપ્યો છે. કિં. હી. ૩.

ફિલેકની વાતો—કર્તાઃ રાજનારાયણ ત્રિભુવનદાસ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૨૪ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવા કથાનક, ઉખાણાં, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ સુંદર પ્રેમ કાવ્યના પ્રેમ વિગેરે પણ છે કિં. હી. ૨-૬.

કાકાસાહેબના લેખો—અમારા દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેમણે દાયકાથી કોલા અહીં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ બાકા પુસ્તકોના જાદા પાનાના પુસ્તકમાં તેમના કાબમુખ લેખોનો સંગ્રહ છે.
કિં. હી. ૭.

વસંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઈ. કીંમત આને હીલીઝ છે. સામાજીક અને સાહસીક જીવનની અલંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્મોન્નયેકન—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૨૪ વિષયો પર લેખ આપ્યા છે. લેખો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો સમ્ય છે કરશે. કિં. રા. છ.

કાવ્યદોહન—સંપાદકઃ પ્રભાશંકર જુપેરામ દેસાઈ.
પુસ્તકોમાં જાણ જુદાજા કરીત્ર, જીવ બોધપ્રદ, પ્રસંગાદ બોધપ્રદ વિગેરે બોધપ્રદ તથા કાબોથી ભરેલું ૨૮૦ પાનાનું છે. કિં. ૧૦

બીજો ભાગ નરસૈંદ મહેતાના કુંડી, બોધપ્રદ બોધપ્રદ, રામળ કરીત્ર તથા નરસૈંદ મહેતાના અંતે મોસાળના કાબો છે આ પણ ૮૧૬ પાનાનું પુસ્તક છે.
કિં. ૪-૬.

જાનવી ભાગ આમાં બધા અક્ષરોના અક્ષરો તથા કક્કો * ૮૦૦ પાનાનું પુસ્તક ૮ આ બધું પુસ્તકમાં ૪૫૮–૫૦૦ અક્ષરો અને ચિત્રોનો સંગ્રહ છે. કીં. રૂ. ૫

ગાંધી કુલ આલ્બમ–સંપાદક: રસીકલાલ પરીખ આ આલ્બમમાં ૨૧ ચિત્રો અને ૨૨ પાનાનું લખાણ છે હીંદુસ્તાનની ગાંધીલીલાના ગાંધી યુગના સ્મરણો છે. અને તે વખતના ચિત્રો. કીંમત રૂપી. ૨–૬.

'અમેરિકાચ્યાપદન'—બાલકૃષ્ણભાઇ પછી ગાંધીજીએ જાપાનમાં મોકલેલા સંદેશાનો સંગ્રહ. અનુવાદક: અંબાશંકર શુક્લ. કીં. રૂ.

કઉિયાડની રસધાર—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી આનાં ૫ ભાગ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાઓ અનુપમ લખ્યો છે. આ દુહાઓ વિશેના છે અને એમાં ગુરાતન અને રેઆબતની બધાં છે. કીંમત પહેલાં બે ભાગની રૂપી. ૨–૬ પ્રત્યેકની. ઉજ્જ રૂપી. ૩–૪, ૪થો રૂપી. ૩–૭, ૫મો રૂપી. ૩–૪.

તણખા–ભાગ ૧,–૨,–૩ જેમાં: પ્રમોદ. આ બધા પુસ્તકમાં કુંવરી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો ગાં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ બીજાં તમા રાજદારી વિશેષ બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કીં. પ્રત્યેકનો રૂપી. ૧–૪.

રાજારાણીની વાતો–અનુવાદક: રમુભેરુજી મુનશી. આમાની વાર્તાઓ હામની રેઆની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવરાત્રના અને ચંદ્ર પુસ્તિકામાં પ્રસિદ્ધ થઇ ચુકેલી છે. કીં. રૂપી. ૧.

ગુજરાતો દીપક–ભાગ ૧, ૨. અનુવાદકઃ કલ્યાણ કોઠારી આમાં મોગલ રાજ્યના પતન કાલનો ઇતિહાસ છે. આ બંનું બે પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ છે. કીં. અનુક્રમે રૂપી. ૨–૬ અને રૂપી. ૧–૧૦.

આનંદમઠ–અનુવાદક: પ્રબોધચંદ્ર દીક્ષીત. હીંદવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતિહાસ વર્ણવેલો છે. કીં. રૂપી. ૩.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્ષનરી મોટી—કર્તા: મા. જેમ. ભણસાલા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્ષનરીમાં જોઇએ તેટલા શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્ષનરી પણ છે. કીંમત પા. ૧–૪–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી સ્કાનીંગ ડીક્ષનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતાં બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કીં. રૂપી. ૧–૧.

અસ્ત કુલીનનો હાસ્ય વિલાસ—લખનાર: મસ્ત કબીર બાકું પુકું. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં મજા અને હાસ્ય ભર્યાં છે. કીં. રૂપી. ૧–૪.

ચરીત્ર સંગ્રહ–૪૮૪ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૬ પ્રકરણો છે. તેમાં ૮૮ મહાત્માઓનું ટુંક ચરીત્ર આપેલું છે. આ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક ધર્મના મહાન પુરૂષોને સ્થાન આપેલું છે અને બહુજ જોવાલાયક છે. કીં. રૂપી. ૧–૬.

ત્યારે કરીયું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. લાગણી, ભાવંકિ અને ધાર્મીક જેવા અનેક સવાલોનો એમાં આપ્યા જવાબ.

ભાગ પહેલો પાના ૨૪૪ કીં. રૂપી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કીં. રૂપી. ૨–૧.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કીં. રૂપી. ૨–૮. આમાં બહારવટીઆની ગુરાતન અને ઉદારતા, ભાગો પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ઓટરાતી દીવાલો–આ હાલનું પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે જીજ્ઞાસા અટકાવની કારણે પરીપૂર્ણ થઇ તેથી તેનું નામ જેલને "ઓટરાતી દીવાલો" એટલે ઉત્તર તરફની દીવાલો આપેલું છે. કીં. રૂપી. ૧–૬.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનું પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનાલેલ સાહેબે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કીં. રૂપી. ૧–૧.

સમ્રાટ કનોજ—આ બારા પુરાના પુસ્તકમાં ૨૫૨ પાના ગાન રસથી ભર્યા છે. કીં. રૂપી. ૧–૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના ત્રણ માસના કારાવાસમાં લખેલી રોજનીશી છે. કાકાસાહેબ તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "કારમું બંધન આમાં જેવું બધું પ્રમાણિકતાથી આપ્યું છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કીં. રૂપી. ૧–૧૦

બહેનો શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

રઢીયાળી રાત–ભોજા ભગત અને ઉજો આમાં બીજો નમા બાળાઓ બાજ કરે તેવાં સુંદર ભરબાજો છે.
પ્રત્યેકની કીંમત રૂપી. ૧–૪.

ગરબા ગીતો— આમાં જુના પ્રતીહાસોથી ભરપુર ગરબી ગીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ આપે છે. ગુરાતનથી ભરપુર છે. કીં. રૂપી. ૨.

ડીલ્લોરાં– આ બન્નેના પુસ્તકમાં બાલસબંધમાં બધો છે. બાળાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કીં. રૂપી. ૧–૩.

કાયમ પરીક્ષણ—આમ ૧, ૨, આમાં તરબીદ અદેના વિષેષ અકસોના પ્રભાતીયા તબાલજનો છે.

પ્રત્યેકની કી. ઝી. ૧– .

વેચીના કુલ—દાની બાળાઓને ઉપયોગી ગીતો. કી. ઝી. ૧.

આસ નોંધ—પુસ્તક સંગ્રહનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પચાસ ટકાની આપવાઃ વી. પી.ના ઓરડરોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

ગી દક્ષિણા મુક્તિ બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપરની સંસ્થા તરફથી નીચેનાં અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડયાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, ચીમનભાઈ, તારાબેન, રામબાઈ પાઠક, કમળાબેન, જીવનરામ-દાદા, વીરાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બહુધા લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ સમાસવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. હોદમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડયાં છે અને તેનો વધુ સહેલાઈ કેળવવા થવા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું સમાસ અને ભાષા બહુ સરળ છે બાળકોને અનુકૂળ તેવાં છે. તેઓને વિશુદ્ધ આનંદ ઉત્પન્ન કરાવે તેવાં આ પુસ્તકો છે. પા૦ ફ્રી. પે૦ ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૬૦ ૦

પુસ્તકનું	
અક્ષરમિલાપ	મહાઅક્ષરો
એકડિયો	એકડિયાનાં મુળ
ઉડું ઉડું ઉડું ઉડું	બધ મેળા
ઉનાળો	આકિકા બાળકું
કમાઉ	કામ ચોથી
કાકાનો ખરીદ—૧	ત્રિજી ચોપડી
કોકીલકંઠ	ગાયન ચોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
ઢંગ અને ઢંગા	મોટા પાઠો
તિરંદાજ	નાની વાતો
જાનવરમાં મળજો	ચરમાં
બાળ પ્રવાસો	બીજાપુરમાં
બારા મોહિયા	કોરીઓ
જરા હસો	બાળકકલામાં
જ્યાંથી આવ્યા	બાજરો
પકડો ને રાખજ	કરવાનુંજાણજો
રૂપસિંહ રામસિંહ	જીવનરામના પાઠો
રૂપાળી ચેટી	જો જો જો
મકોડું	મકોડું ને મોડું
સહીસલામતું	દાદા હર્ષન
બાળ નાટકો—૨	ગોરસરાતી દીવાળો—૧
પ્રવાસથી મોહીને	ગોરસરાતી દીવાળો—૨
પુસ્તકમાં	પુષ્પચરિત્ર
મોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રાજકુમાર પડી ગયા	જોડકણાં
રમકડાનો ચોપડ	કહેવત સંગ્રહ
રોબીનો ઘુવે છે	હરિશ્ચંદ્ર
વીર અને—	ગીત ગમ
વાંકું ચાલી આવ્યાં	બાળ રહીમો
મામાની બાજરા	બાકરણ પોથી
વાકામાં	વરસ સંગ્રહ
શેખચલ્લી	રમત જોડકણાં
બાળકોનો શરીરબલ—૨	શિવાજી મહારાજ
બેટા કેમ્બે માબાપ	કુલ અને રોપા
મારી માત	વિનોદ કુમક
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના બેપો
ઓગણિસમો	બાપજી વોતે
કાળા હાથ, કાળી દાઢી	બાળસંગ્રહ
બલાબાર અને—	કોયલો ચાહ
પુષ્પ	સંપાદકોનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો.

			શી.	પે.
કોંગ્રેસવાલા લાયસેન્સીસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ ૧૯૩૨				
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં			૧	૬
ગીતા વનવાસ			૧	૦
જીવનપર પ્રકાશ			૦	૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧			૧	૬
,, ,, ,, ,,	ભાગ ૨		૧	૬
નીતિના કાવ્ય			૧	૦
મારો જેલનો અનુભવ	લેખકઃ મ. મોહનદાસ		૦	૬
મારો જેલનો બીજો અનુભવ	,, ,,		૦	૬
મારો જેલનો ત્રીજો અનુભવ	,, ,,		૦	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનના સોનેરી અંક			૨	૦
મોહમાન્ય બાલગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર			૦	૬
મુરબ્બરાજ અને તેના બે બાબુઓ			૦	૬
જેલના કાવ્ય (ગલામ વખતના)			૦	૬
મુસ્લિમ કમાલ પાશાનું જીવન ચરિત્ર			૦	૬
મુસ્લિમ કમાલ પાશાનું ભાષણ			૦	૬
જેલ અત્યારની કથા (મોહરેરીઓનો બચાવ)			૦	૬
બાબુએ કેટલી જમીનનો માલિક દોષ કરે? ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી			૦	૬
હોદ સ્વરાજ (ગાંધીજીએ લખેલું)				૬
બારડા આપે જરાની ફરજ			૦	૧
મા. બા. ઇન્ડિયન ઓપિનિયનું ઇન્ડેક્સ			૦	૬
જીવન દોરી			૦	૧
બજબાની બરણી			૦	૨
જોહાનીસબર્ગ જેલ૧૯૦૮ના બારા ગુજરાતી—અંગ્રેજી			૦	૩
સુધારાના બવાડા				૩
સત્ય વિના બીજું કશું નથી				૩
કરમન ગાંધીનું વર્ણન				૩
મિ૦ હોબ્સ પ્રત્યે ટોલ્સટોયનો પત્ર				૨
આરોગ્ય વિષે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો				૬
,, ,, ,, ,,	૨ જો			૬
સત્યાગ્રહ				૩
શરીર સંપત્તી				૬
સવેદિન				૬
પુર્ણ અને પવિત્ર			૦	૧
કેદખાના રોગો અને જીવનશક્તિના સવાલ ઉપરની ચર્ચા			૧	૦

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s. Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ફ્રેંચાર રેકોર્ડમાં ઊતર્યું.રૂા.૬/-

આ નાટક ફ્રેન્ચાર રેકોર્ડોમાં ઊતરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ ખાસ ખરીદવા અમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેલવાના ખોરચાની ફી. ૩/૬ આવ ખોકરવા પડશે.

જુન માસના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

દ્રામા પૃથ્વીરાજ ચૌહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮ ના ૧-૨૨ ૭

ફ્રીન ખોરચા ની ૩/૬ જુદી.

હાથના તેમજ પગના પ્લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

ટમલ અને સીંગલ રીડનો નવો શોધ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેસર્સ જેમ્સ મેન્યુફેકચરીંગ કું. માં બનેલા જરમન ક્વાલ્ટી રીડના આ મકબુલીયતવાળા હારમોનીયમો બાંધણામાં મજબુત, તેના સુર મધુર અને મીઠા છે તેમજ કરેકને પોતાના તેના ગેરંટી આપ આપેલા છે. બીજા બધી હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલા હમારા ખુશકીક મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447, P. O. Box 1155. **ORIENT MUSIC SALOON.** 117 Field Street. DURBAN Natal.
Agent of H. M. V. RECORDS.

ફ્રીટીગ્લસ.

પાવડર

ઉધરસ, શ્વાસ, આકડ, ખંડા, માથી, ગળામા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કી ... ફક્ત ત્રીનોમાં વેચાય છે. ...

Phone 3867. P. O. Box 318.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
92 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરારે મત્વાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મરચન્ટ
અને કમીશન એજન્ટ
પ્રતિમ ભારી રીતે ભરી આપ કી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે
રહીકોન મરચ. Room 318, 92 વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હીંદીપેઢ પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. 60

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruptive and chronic diseases can be cured with Martand's herbal alcoholic, kidney, all urinary troubles, gall stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE.
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Floral flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4761 Cent.
Manager : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર
કફન, ફુલ, મોટર ગાડી ને ઘોડા વાલી કુંડ મોગીસે પુરા પાડવામાં આવે છે. દીન દિવસ ખુલ્લા.
ફોન ૪૭૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન
મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 37—Vol XXXII Friday, September 14th, 1934

TRUTH AND GOOD FAITH

TRUTH and good faith are essential everywhere in the conduct of individual lives, but when you come to deal with affairs on a large scale, pertaining to communities, believe me, not a stroke of work is possible, no jot of success is possible unless all our dealings are guided and inspired by a strict regard for truth, fair play, and good faith between all sides. I know, in the world, truth is not always listened to in palaces; I know, too, that good faith does not invariably pay in public life That, however, is a qualification you have to make when you study individual little phenomena. When you study human affairs in the large, no one can fail to be struck by this one circumstance: that to the extent that he departs from truth and propriety, he also defeats and frustrates every honest effort he may make, whether in his own interest, or in the interest of the general community.

THE RT. HON. V. S. SRINIVASA SASTRI.

સત્ય અને શુભનિષ્ઠા

સત્ય અને શુભનિષ્ઠા વ્યક્તિગત જીવનના વ્યવહારમાં દરેક સ્થળે અત્યયના છે. પરંતુ જ્યારે તમે સમસ્ત પ્રજાને લગતું મોટા પાયા ઉપર કાર્ય કરતા હો ત્યારે તો ઓછામાં ઓછું ધારજો રાખજો, કે એક અંશમાત્ર પણ કાર્ય થઇ શકવાનું નથી, એક અંશમાત્ર પણ સફળતા પ્રાપ્ત થઈ શકવાની નથી, સિવાય કે આપણા દરેક કાર્ય સબંધીઓ તરફ મુખ્ય સત્ય અને શુભ નિષ્ઠાથી પેશ થયેલાં હશે. હું જાણું છું કે જગતમાં સર્વદરબારોમાં હમેશાં સત્ય સાંભળવામાં આવતું નથી, હું જાણું છું કે શુભનિષ્ઠા જાહેર જીવનમાં મોટે ભાગે પોસાતી નથી, પરંતુ એ એક સંકુચિત વ્યક્તિગત વિલક્ષણતાનો અભ્યાસ કરતી વખતે પાડવાનો છે. મનુષ્યજાતીને લગતા બહોળા પ્રશ્નોનો અભ્યાસ કરતી વખતે તો એ વસ્તુ જણાયા આવ્યા વગર રહેવીજ નથી, કે જેટલે દરજ્જે માણસ સત્ય અને વિવેકથી વેગળો રહે છે તેટલેજ દરજ્જે તેનો પ્રત્યેક પ્રમાણિક પ્રયત્ન નિષ્ફળ નીવડે છે, પછી તે પ્રયત્ન તેના પોતાના લાભમાં હો યા તો સામાન્ય જનના લાભમાં હો.

શાસ્ત્રીજી.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફ્લ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન માઉથોર્ગન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામા આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O. Box 460. DURBAN.

ગોતમીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને કારખાનું:—ગોતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૧૮૨ સન્હર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ. ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ ગ્રાન્ટરોડ રોડ, મુંબઈ. ૭

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

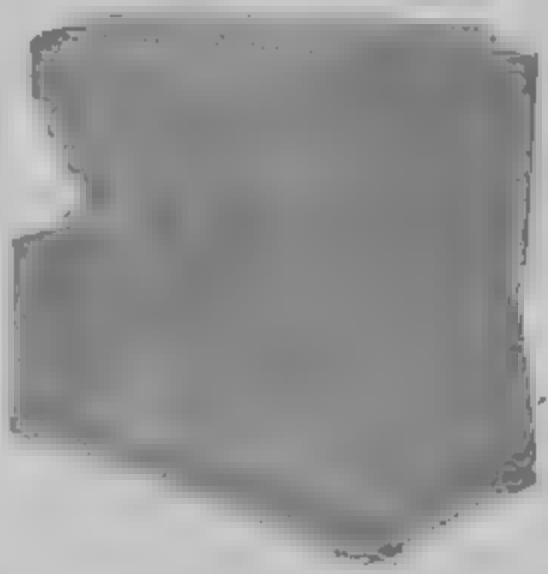
પગના હબલ રીડ સ્પેશ્યલ ૩૦.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ

સેલ એજન્ટ:
ગોશાલીઆ
એન્ડ
સરદાર ફ્લ્યુટ

બીજા સોદા સાથે અમારા ત્યાંનો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા
પાર્ટ ૧-૨-૬, અને
પાર્ટ ૧-૪-૦.

હારમોનીયમના સ્ટેનડર્ડ રીડના રોકડેથી પાર્ટ ૨-૪-૦.

હારમોનના હબલ રીડ ૩ ઓકટેવ રોકડેથી પાર્ટ ૪-૧૦-૦

હાથ અને પગના, સાથે (કપ્લાઉડ) હબલ રોકડેથી પાર્ટ ૧-૧૦-૦

હાથના પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીને હારમોન હબલ રોકડેથી પાર્ટ ૪-૨-૦

પગના હબલ રીડ ૪ ઓકટેવ મધુર, રોકડેથી પાર્ટ ૧૦-૧૦-૦

હારમોનીયમોના ખાસ ૧ વરસની ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

આજ એક વખત મંગાવી ખાત્રી કરો. લખો યા મળો:—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street. Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "દક્ષીઆ,"

ડીકના ભાવો
સેકન્ડ ક્લાસ
(ખાસ ખોરાણ)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.
૩૬
(ખાસ ખોરાણ)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો
મુખ્યમાની વીશી
(સાધારણ) પા. ૩-૧-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.
દીક વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૬-૦.

સપ્ટેમ્બર તા. ૧૭ મીએ પોરબંદર થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચના:—વતનમાંથી પોતાના કામીના કપડા પોતાની સાથે રાખવાનું ભાડું બચાવી, પોતાને કામના સમયનું સરનામું મોકલી, અને અમારી મફતી ખાસ રેલ્વે ટીકીટ મેળવી વતનમાં જીવા પાછા ઉપર પ્રમાણેનાં વહાણમાં પાછા આવવાનું તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપવો.
વતનીઓએ પોતાના પ્રેમ કામીના સગીયારે ૧૬ વર્ષ ઉપરના ખાસ સ્વજનમાં મહોબતાં કરવાં.
દરેક વતની ભાઇઓને પોતાની ટીકીટ અમારી એઠીસમાંથી લેવા ખાસ ભલામણ આપીએ છીએ અમારી સાથે વ્યવહારમાં કરવાથી ટીકીટ મફતની મળશે.
કોઇપણ કામ દરેક પ્રકારનું અમારી [illegible] કરવામાં નીચે સહી કરનાર
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HUMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હમેદ એન્ડ સન્સ,
વતનીના દરેક એજન્ટ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES — PROPRIETOR: R. N. KAPITAN

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાચનના તમામ બાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવા કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (રાજકોટના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦-૬, બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી. ૪, મેથીપાક શી. ૪, મથીના લાડુ શી. ૩, જેમાં ખાસ ઘાતુપોષક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપવાને છીએ.
ઘેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપવામાં છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(માલીક: પોપટ બાલાની દોરેલ)

ફોન ૩૬૨૩. કાર્નર ઓફ ગ્રે અને વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's [illegible] and events leading upto the Yeravda [illegible] with all relevant documents. 320 Pages. [illegible]

PLIGHTED WORD (By C. RAJAGOPALACHARI)

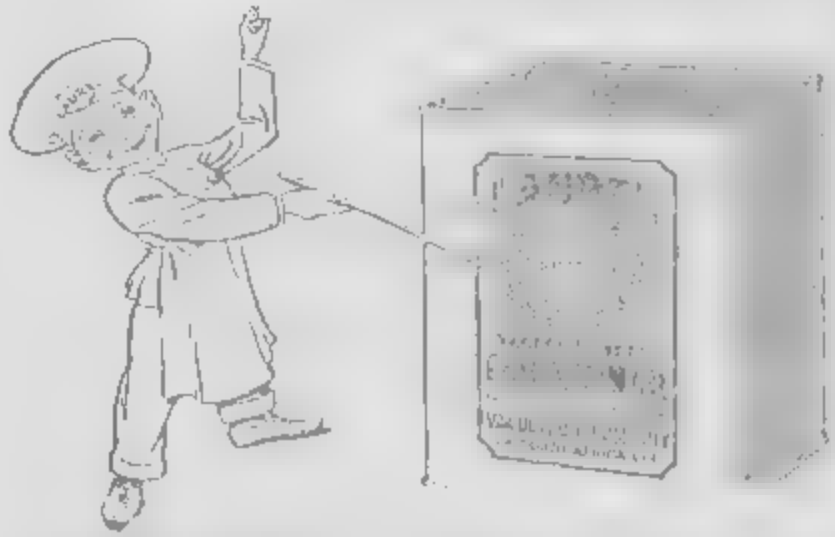
The case for the [illegible] Bills introduced by Sir Kurma Reddi in the Assembly is explained in full detail with [illegible] operate [illegible] It is a complete exposition [illegible] and object of the legislation and covers all the objections raised. 54 Pages. [illegible]

LOOK FOR THE LAUREL GARLAND

A TOKEN OF MERIT

લોરલ પારફીન ખરીદતા પહેલાં

તેમનો કીર્તિ સ્તંભ હાર તપાસો.

Ask and make sure you get the best paraffin—LAUREL. It costs no more.

વાપરી અને ખાત્રી કરો કે "લોરલ" પારફીન કીંમત માં સસ્તું છતાં ઉત્તમ છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર મલ્લ તથા કુલ સપ્લાય સ્ટીમર દર મહીને સાથે નીચેના બંદરેનાના

ડેલગ્વેા, મપ્તાપ, રંગુન, કલકત્તા અને માદાગાસ્કર માંને આપ છે.

આ માર્ગની સ્ટીમરોમાં વધુ ઓછા માંને ટેક તથા સેકન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર બનાવેલ સગવડેલ છે.

વિગતના માટે કંપનીની નીચે મુજબ છે:

	ડેલગ્વેા.	મપ્તાપ.
સેકન્ડ ક્લાસ ઉતારી માટે	પા. ૧૦-૧૦-૦	૨૦-૫-૦
,, ,, ઉતારી પાછા	પા ૧૨-૧૨-૦	૧૯-૦-૦
ટેક ક્લાસ ઉતારી માટે	પા. ૬-૬-૦	૧૦-૧૩-૦
,, ,, ઉતારી પાછા	પા. ૧-૧-૦	૭-૧૦-૦

ડેલગ્વેા, મપ્તાપ, રંગુન, અને કલકત્તા આપ છે.

કંપની પાસેથી ટકવામ

સ્ટેમ. શી. "ઝમ્બા" ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર

"સ્ટેમ. શી. "ગુજરાત" ૨૧ મી ઓકટોબર

"માદાગાસ્કર પર્યંત.

વધુ માંને પત્ર વિગત માટે લખાણ કરો:—

KING & SONS,

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — - — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં બંદર ઓના ગામના, માદાગાસ્કર વિગેરે ઓને ઓરડર મળેથી લેવત સાવચેતીમાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર ઝટી ડીલેવરી રાખી આવે. માલ, કાર્ટ પેકીંગ કરી ઈનવોઈસ બાબથી મોકલવા આ આવશે.

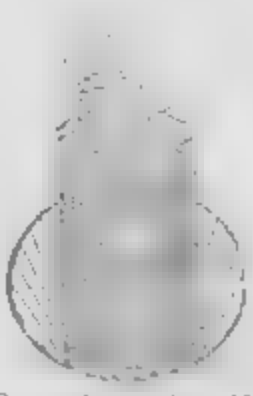
કપ પોટીલ્સ, ટ્રાલબાલ, કોકોનટ, રોટલાઓના વીકરે દરેક વખતે મોકલવામાં આવે છે.

નમો: રવજી ભુલા.

પો. બો. નં. ૫૨૧. ૮ કોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ. 8

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste ,removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. ... Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Obtainable from all Chemists and stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P... Box ..., Ver... ... 85/95 Tardeo Road, Bombay

વાહન-વાહનોની ખરપૂર

ઉપલબ્ધિ

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ.

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

ખિલા ખર્ચ્યે વાપરવા માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ. કે. ર. ધ્વ. જ. ગુ. ટી.

ઓર્ડરની અપેક્ષિત રકમ—
આજથીજ મોકલાવવા ભૂલો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં. ૨૪

ઝંડુ ઇસેન્સીસ તમામ રવાજો માટે સપ્લે. એજન્સીઓ માટે અમો—મંડળી સિવાયનું સુયોગ્ય આનેજ મંગાવો.

માલિક બાંધકામના એજન્ટ: એમ. એમ. એશી, ડ્રાપ ગુમ રહીમ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોમ્બાસા

M... I... D... & S... I...
Wholesale Fruit Merchant
... ...
P. O. Box 254 ... 31 Short St. 68

P. P. ISHAQJI
Fruit Merchant.
... ...
P. O. Box 842. Durban. 120 Victoria St. 64

માલકત વેચવાની છે
... ...
... ...
Property for sale and Rooms to let.
Apply—G. M. AHMED
Bonafide Exporter.
... Prince Edward Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1.000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલિંગમાં

કુમકુમ—વસંત સમાજના સંસ્થાપક કવિશ્રી દલપતરામ કૃત, હાલ સમાજના સુધારાઓની સાલ બતાવતી, ૨૦૦ પાનાના પુસ્તક ની કિં. ૪.

કુસુમમાલા—પારસીમાન વિદ્વાનોમાં પણ પ્રખ્યાત ખાદીએ આપેલા પદ્યોનો [illegible] સંગ્રહ, ખાસ ખાનાં સુંદર કવર કિં. રૂા. ૩।

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો વર્ષે ગુજરાતી પદ્યોએ મુકત કરી બનાવ્યાં છે. દરેક ઘર અને [illegible] આ પુસ્તકો રોકાણ જોઇએ.

એકી સાથે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તે ફક્ત નવ શીલિંગમાં મળશે.

ફક્ત આઠ શીલિંગમાં

એક વર્ષ મુદ્દતી મફત

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું દાખ તો— આપેલ ૬૫ શીલિંગનો [illegible] મોકલતા આપો

બે માસ

(૧) બાજુમાં બતાવેલા બન્ને પુસ્તકો એક મળશે.

[illegible]

[illegible] 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક બે માસ મોકલવામાં આવશે

જો—

[illegible] આપેલા 'ટા., આણુ ઓર્ડરસીઝ [illegible] [illegible], બાર મુદ્રા, ઇલાહાર, સાંભર [illegible] પુસ્તકો [illegible] [illegible] શીલિંગના પાસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I.), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India

મફત મફત

આ અઠવાડિયા બાકી મોકલનારને [illegible] પહેલી પારસાલ [illegible] સાથે નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. કમાલ આ કલ્યાણને લાભ જરૂર લેશો. લખોઃ

એ. કી. તાપોલાવાલા એન્ડ કંપની, [illegible] (ઇન્ડિયા)

મફત! તદ્દન મફત!!

[illegible] ઝવેરીઓનું વૈદકીય પુસ્તક કઇ પણ કંપની કે વેપાર સાથે [illegible] મફત મળશે જે મંગાવો.

મેસર્સ મંજેરી ફાર્મસી, ભાગનગર કાઠીયાવાડ

SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
17 SEP 1934

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 37—Vol. XXXII Friday, September 14th, 1934

Registered at the G.P.O. as a Newspaper Daily Publication.

CONTENTS.

	Page
Notes And News	393
EDITORIAL :–	
A Meeting Ground	394
OTHER ARTICLES :–	
Twenty Years Ago	395
Solution To Indian Problem	..
Gandhi Library and Rustomjee Hall	396
Race Problem	397
South Africa—News In Brief	398
Social And Personal	399
Correspondence	400
Mr. M. Chenglia	..
Things In General	401
Sporting News etc.	..

Notes And News

Proposed Concession for Indian Market

AT the last meeting of the Town Council this resolution, submitted by the Markets Committee, was adopted: "That in terms of Section 7(1) of the Shop Hours Ordinance application be made to the Administrator for the exercise of his discretionary powers to allow the shops trading in groceries and dry produce stock at the Indian market to remain open until 9 p.m. on Saturdays in lieu of the privilege of opening on Friday evenings, which they do not presently enjoy." The present position is that the Shop Hours By-laws prohibit Indian market traders in groceries remaining open after 1 p.m. on Saturdays." Until recently this restriction was not strictly observed, resulting in prosecutions, and a subsequent appeal by the stallholders for relaxation of the by-laws in their favour. When the committee's resolution was tabled, Councillor Jarvis said it had been put to him that to permit these Indian market stallholders to remain open on Saturday afternoons would be an infliction to small grocers established in the town itself. He suggested therefore that the recommendation be sent back for further investigation and to permit representations by the spokesmen of the grocers affected. Opposing this, Councillor J. Fyfe (Markets Committee chairman) pointed out the resolution simply sought to legalise what had in fact been the practice for years past. Further, the Saturday afternoon concession would be a great boon to buyers of modest means who could not conveniently shop on Friday nights, as they did not draw their wages until Saturday. Apart from this, the Indian market did not open on Friday evenings. The committee's recommendation was then put and adopted.

Union Dominion Party

A Union Dominion Party has been formed led by Colonel C. F. Stallard, M.P., Mr. J. S. Marwick, M.P., and Mr. C. W. A. Conlter, M.P., who have broken away from the South African Party. One of the main planks of the South African Party which was to uphold British institutions and British tradition they contend, has been violated by the Party by its recent actions—by the passing of the Status Bill. One of the items of the programme of the new Party is that there shall be no racial discrimination of any kind. But that high principle is to be practised only between people of British and Dutch descent. Other non-European races do not come into the scene at all. Asiatics are specifically mentioned in the programme which states that "We stand for the maintenance of restrictions on Asiatic immigration to the Union."

Immigration Bureau Funds

We learn that the St. Aidan's Indian Hospital Fund has, through the instrumentality of the Kunwarani Lady Maharaj Singh, benefitted to the extent of another £1,000. This money comes from the Immigration Bureau funds, Durban, which is in the charge of the Minister for the Interior (Mr. J. H. Hofmeyr), who was approached by the Kunwarani during her recent visit to Pretoria.

War Conference Against Locusts

AN International Locust Conference is to be held in London when men from the whole of Africa, Western Asia, down to India will come together and pool the results of their research work and discuss experiments which have been carried out to deal with the locust pest and the future prospect of warring against them. This is the first time in history that such a representative gathering of locust expert will take place. It is distressing to learn from Dr. B. P. Uvarov, Senior Assistant at the Imperial Institute of Entomology, who is one of the delegates to the above conference, that South Africa may expect another invasion by armies of red locusts towards the end of the year.

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 14TH, 1934.

A MEETING GROUND

NOW that the colonisation scheme has practically ended in a failure and the object with which it was contemplated, namely, to substantially reduce the present Indian population, has not been fulfilled, we may expect the existing legislation affecting us being administered more harshly and fresh restrictive measures being introduced by our rulers unless, of course, some other way could be found to get rid of us or some better counsel prevails on the ruling class in this country for which, in the present state of affairs, the chances seem to be very remote. We will therefore have to be on our guard and look to our future and seriously consider what we, as a community, are going to do to safeguard our interests. There is unfortunately a breach in the community. The breach could be divided into two distinct divisions. One representing the working class and the other the capitalist class. The working class again can be divided into two—the working class composed of colonial-born Indians—descendants of immigrants who were introduced in this country as labourers on the sugar estates and the working class composed of passenger Indians who if they failed here could always look to their Motherland where they have their own homes. It is the colonial-born Indian, who has no home on the face of the earth other than South Africa, that is more concerned about his position in this country: and as he grows more and more intelligent the more he feels an injustice done to him by his own people. This is actually the cause of the breach however deplorable it may be.

The Congress is a body which was formed first by Mahatma Gandhi in 1896 when the membership was limited only to the moneyed class, the fee being £3 3 0. The working class was then speechless and was groaning under the whip of European overseers in the cane fields. Even in those days concessions were made in regard to trading rights of Indians at the expense of the poor working class whose rights were bargained away by the Government of India. In 1913 the sufferings of the working class had reached the very limit and it was then that Mahatma Gandhi vowed to end the slavery system which was perpetrated through that abominable £3 tax on un-indentured Indians. After that was abolished in 1914 the condition of the working class began gradually to improve. It was during that time that representatives of the working class—the very men that are at present against the Congress—were up against the capitalist class and claimed that the Congress was made the monopoly of the latter by the imposition on the members of an exhorbitant fee. They made their voice heard and Mahatma Gandhi championed their cause, with the result, that the Natal Indian Association was instantly formed under the leadership of Mahatma Gandhi because the then officials of the Congress would not yield to the request of reducing the fee: consequently an interdict was placed on the Congress which has not been removed up to this day. The present Congress is a new body which has taken the place of the Natal Indian Association.

Much time has elapsed since but the grievance of the working class as represented by the colonial born Indians has, however, not been removed. In every compromise the rights of the working class have been bargained away. The repatriation scheme is a case in point. That scheme has affected not the monied but the working class. Over twenty thousand of that class have been sent away to India with the expectation that the lot of those who have interests in this country may be safeguarded. The assisted emigration scheme has been allowed to work with that very object and it was with that very object that the Colonisation scheme was also conceived. The Union Government said in explicit words, 'if you want rights in this country your numbers will have to be reduced to their irreducible minimum.' Our leaders were not patriotic enough to oppose it but readily consented and they found none else leaving the country but the labouring class only to fall from the frying pan into the fire. It is this bargaining of the rights of one section for concessions for another and the Congress readily yielding to it that has caused so much heart burning and the present deplorable split in the community. What guarantee is there for the working class now that their rights will not be bargained away and that their interests will be considered first and foremost. We must say that hitherto the Congress have failed to prove their earnest in this respect. Consciously or unconsciously they are much, too much in high circles and after "tea parties" and "at homes" to persons in authority than real service. The other day during the celebration of the thirteenth anniversary of the M. K. Gandhi Library one of the speakers, who happened to be holding an official position in the Congress, waxed eloquent on how some people were indulging in empty talk about nothing being done for the poor whereas they themselves were doing nothing for them. He cited the example of what the late Parsee Rustomjee had done. He seemed to have lost sight of the fact that Parsee Rustomjee was not himself (the speaker) nor was he the Congress. The speaker was not able to say what he himself had done for the poor nor what the rest of the people who were in the position of the late Parsee Rustomjee had done for the poor. We do not wish to indulge in mud-slinging at one another—nor is that going to help us out of this chaos. Indeed it will drag us deeper into it. What will help us is, not arrogance, but humility, sincerity, truthfulness in our actions in public affairs essentially, and not the mania of worshipping authority. We notice that our criticism of the Agent or the Agency is very much resented by certain individuals who lose their heads so much as to indulge in making irrelevant personal attacks. We have respect for the Agent and the Agency but not to the extent of making a fetish of it, as we are sorry to find some of our friends are doing. It only signifies their slave mentality and it neither enhances them in the estimation of the community nor does honour to the Agent. Let them come down from the high pedestal of clinging to the Agent to the people and let the people be convinced of their

sincerity. We would conclude this article with the very appropriate words addressed by Mahatma Gandhi quite recently before a group of *Zamindars* at Benares: "Once you make your ryots experience the sense of kinship with you and the sense of security that their interests as members of a family will never suffer at your hands, you may be sure that there cannot be clash between you and them; no class war. . . Rama Rajya of my dream centres rights alike of the prince and pauper."

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION," SEPTEMBER 9, 1914

Mr. Gandhi and the Colonial-borns

MR. GANDHI speaking at the farewell reception given to him by the Gujarati community of Durban in July, said that he would take the opportunity to address a few remarks to the Colonial-born Indians, as he did not know whether he would have another opportunity to speak to them. To them his first words had been when he came to South Africa and to them his last words would be when he left it. It was they who had assisted him with his first piece of political work in South Africa, when a petition signed by some 10,000 Indians had been addressed to Lord Elgin, the then Secretary of State for the Colonies, against the disfranchisement of Indians. That petition had been successful in its object, the Bill being vetoed, though the Government of the day subsequently in another form achieved its purpose. The Colonial-borns had since also borne their share of the communal work but they could, and they would, do more. It was they who were the permanent Indian *settlers* of South Africa. To the Colonial-borns, South Africa was their birthplace and home, and it was essential to the well-being of all other sections of the community that they should work together *with* the Colonial-borns. Their responsibility was great. It was they who would have to adjust the settlement, to maintain the happier tone which had now been established between the European and Indian communities and to live down the prejudice which still existed in South Africa. This they would accomplish in time if they did their duty at all times. He referred to the fact that Nayappan and Valliamma had both been Colonial-borns, as had the ladies who did such noble work at Newcastle. He urged upon them to preserve their national characteristics, to learn their mother-tongue and study the history and traditions of their Motherland, where he would hope to see them some day.

* * *

"INDIAN OPINION" reports:

In connection with the offer made by Colonial-born Indians of Capetown to furnish a corps of 20 stretcher-bearers, and which offer has been acknowledged with appreciation by General Smuts, Mr. V. A. Pillay of Port Elizabeth writes to the effect that steps will also be taken at that centre to secure volunteers for this service.

POET'S CORNER.

Liberty.

Why should I care for aught they say
What to their song is mine?
No morrow knows nor yesterday
My dream of liberty.

I want no other's tongue to tell
Life's secret of sad tears;
No other's hand nor might to fell
Its canopy of fears.

I have a song none else may sing,
A deed none else may dare;
A hope—some sweet fantastic thing,
Some secret realistic prayer.

There is a veil that I must tear
A harvest I must reap;
A secret no man else may know
I hear that I must weep.

It is my own, my liberty,
My life, my world, my fate
And freedom is eternity
My Master and my Mate.

O, let them sing for aught they might,
What to their song is mine?
No morrow knows nor yesternight
My dreams of liberty.

—LEILAMANI NAIDU.

Solution To Indian Problem

A Practical Suggestion

MR. STUART HELD writes in the *Natal Advertiser*,—Now that the much debated question of fusion is finally settled, let us anticipate that the Government intends to get down to work and give us a real demonstration of their strength and worth by providing some solution to the many serious problems that are confronting South Africa, more particularly Natal.

As a father, I am keenly concerned for the future of our sons and daughters in this province. There has been no improvement in the prospects of employment for juveniles during the past three years and this I attribute largely to the lack of industrial development and the influx of poor whites from the other three provinces into Natal during the past eight years, which now total just over 13,000.

I contend that so long as Natal is compelled to bear the sole burden of over 75 per cent. of our South African Indian problem our partners to the Union in the other three provinces have no right to expect us to shoulder a burden for which we are in no way responsible. Poor whitism was foreign to Natal until introduced here by Nationalist Governments.

In order to remove all doubt from the minds of the people in Natal that she is still to labour under disabilities through her partnership in the Union, the Government have to do two things. Publish the report of the Provincial Commission, and fulfil the pledges made to Natal by General Smuts by the

adoption of the Hollander Memorandum, and removes the barriers which at present restrict 75 per cent. of the Indian population of South Africa to permanent domicile in Natal.

In common fairness to the Europeans, and justice to the Indian in this province the Government should no longer delay in affording us this measure of relief in Natal, especially as the colonisation scheme has fallen through and the Government can no longer pretend that they can find any solution to the Indian problem outside of South Africa.

Free Movement

I know that I am right when I say that if the Indian community are allowed free movement to settle throughout the Union and South-West Africa the Indian problem will cease to exist. At the last census the total population of the Union in 1932 was: Europeans, 1859,400; Asiatics, 193,900. While the European population of Natal was 181,300 against 163,000 Asiatics.

Yet in spite of these alarming figures the increase of the Asiatic population over a period of 22 years in Natal only amounted to 29,389, while the European population over the same period increased by 82,549.

The people in the other provinces would find the Indian settler a real asset on the land, as we have found him in Natal. Especially where labour is scarce, as they are excellent agricultural labourers, farmers and market gardeners. Even in congested Natal the Indian agriculturalist cannot be said to be in any way a competitor with the European, because out of a total area in Natal of 11,299,360 acres the Indian only hold 89,841 acres, or one acre in every 125 acres in Natal. If these figures were applied to the whole Union at the same ratio the Indians would only hold one acre in every 2,500 acres.

In addition to the removal of provincial barriers I recommend that the Government consider a pension scheme for the repatriation of Indians to India in place of the present bonus scheme, which does not appear too great a success, as over a period of 10 years only 20,212 Indians have availed themselves of it.

The reason for its failure is obvious because those Indians who have returned to India have found it impossible to make a livelihood once the bonus paid them is exhausted. But if they are assured a regular pension of, say, £1 per head of each family and 5s. for each dependent, far larger numbers would avail themselves of the opportunity of returning to India.

I estimate that it would cost approximately £5,000,000 over a period of 20 years to pension off 10,000 families of 50,000 souls under this scheme, whereas it would cost double that amount to colonise the same number if it were even possible to carry out the colonisation scheme and to induce the Indians to accept it.

The Union Government tax Natal to the tune of four and three quarter millions per annum and only spend one and a quarter in Natal, thereby making a profit out of Natal by taxation of £3,500,000 per annum.

Why not earmark a portion of this for a pension scheme in addition to removing our provincial barriers and so relieve Natal of a serious problem, and bring about a good feeling generally in this province.

I commend this matter to the Government's serious notice.

Gandhi Library and Rustomjee Hall

Thirteenth Anniversary

THE thirteenth anniversary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall was celebrated on Friday September 7, amidst a large gathering of Indians and a sprinkling of Europeans. Mr. O. H. A. Jhaveri presided and in his opening remarks wished the Parsee community, who were celebrating the New Year on that day, a happy and a prosperous new year. He paid a very high tribute to the memory of the late Mr. Parsee Rustomjee who had made such a generous gift to the community and exhorted the men, women and children to patronise the institution and take the fullest advantage of the library. The chairman thanked the Mayor, Dr. Copley and Kunwar Sir Maharaj Singh for gracing the function with their presence and garlanded them and presented a bouquet to Pandit Mehta Jaimini who was also present and had during his stay here delivered a number of interesting lectures on Indian philosophy and culture in the Hall which were much appreciated by a large number of people.

Secretary's Report

Mr. B. M. Patel, secretary of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall Committee, in his report stated that the attendance of the public at the Library for the year under review was 83,140, which showed an increase of 3,686 on that of the previous year. The average attendance being 225 per day as against 215 per day for the previous year. This figure included the attendance of non-Indians also Europeans being 99, Coloured 1,849 and Natives 1,330. Several distinguished Indians and Europeans visited the Library during the year.

The Parsee Rustomjee Hall was used on 49 occasions during the year for meetings, conferences, lectures and receptions as against 17 last year. This increase was mainly due to the series of lectures delivered by Pandit Mehta Jaimini.

The library contains 6,000 books for the use of the public comprising 2911 English, 1701 Gujerati, 721 Hindi, 386 Tamil, 57 Telugu, 224 Urdu. This showed an addition of 199 books during the year. 767 of the above books have been specially set aside for the use of juveniles and students.

There are 117 periodicals and newspapers (including dailies, weeklies and monthlies) comprising 57 English, 38 Gujerati, 9 Hindi, 7 Tamil, 3 Telugu, 3 Urdu.

Books Issued to the Public

3557 English, 1828 Gujerati, 260 Hindi, 344 Tamil, 53 Telugu and 35 Urdu, making a total of 6025 books were issued for reading in the library during the year, which showed a decrease of 227 on those issued during the previous year.

The Committee was provided with the necessary funds for the upkeep of the library by the Jerbai Rustomjee Trust. The sum of £296 14 9 was spent during the year.

Seven Committee meetings were held during the year. Eighteen lectures were specially arranged under the auspices of the Library Committee.

Speeches

An interesting speech was made by the Mayor who complimented the Indian community on having such a beautiful library of their own and a glowing tribute to the memory of the donor. The standard of civilisation, the Mayor said, was based on education and he advised the Indian community who sought equality with the European to concentrate on education which was provided for in the valuable books which adorned the library and no one on earth could deny them that equality. In so far as his own position as Mayor was concerned Dr. Copley said anyone who placed his case before him frankly, honestly and intelligently and placed all his cards open would receive the same treatment from him as others but whoever came with the bluff of the West or the nobility of the East would receive no consideration from him.

Among the other speakers were Kanwar Sir Maharaj Singh, Pandit Mohta Jaimini, Mr. Bass, Principal of the Sastri College, Mr. Doull (Jnr.) and Mr. A. H. West and several others.

Mr. Sorabjee Rustomjee on behalf of the Parsee community thanked the various speakers for their good wishes on their New Year and announced on behalf of the Parsee Rustomjee Trust that the Trustees were contemplating opening a free dispensary for the benefit of the poor and the local Indian doctors had showed their willingness to give their services free in the dispensary. This announcement was greeted with applause and with a few concluding remarks from the chair the function terminated with a vote of thanks to the chair.

SO-CALLED SCIENTIFIC CRITICISM OF ORIENTALS

(By DHIRENDRA NATH ROY, PH.D., Head of the Department of Philosophy, University of the Philippines)

(Reproduced from the "MODERN REVIEW")

(Continued from last week)

WHAT should the Orientals do then? They have tried every way consistent with their high ideals of life to correct those false and humiliating ideas about them, but none has proved successful. The cruel spirit of aggression has found these too useful to be given up. On the other hand, the long practice of vilifying the Orientals has so hardened the Occidental spirit that it no longer makes any secret of maintaining that the Orientals are not civilized. So the "carrying civilization" policy is justified even though it is causing awful sufferings to them. With miseries at home and humiliations abroad they find it now all but impossible to observe those noble principles which constitute the very essence of civilization. They find it impossible to observe them any longer in their relation with those who take advantage of their goodness and strike them without the least humane feeling. By long cultivating the inner goodness of life in all its outward manifestations the Orientals have become so good that they are about to be good-for-nothing. They know that *Ahimsa* (non-violence) of the Buddha, *Wu wei* (non-assertion) of Lao-Tzu and *Jen* (universal good feeling) of Confucius are undoubtedly the highest principles of civilization. Having known them as such they have been struggling, for more than twenty-four centuries, to realize them in life and have certainly made considerable progress in that direction. But it is this progress of the Orientals which, instead of inspiring the people who are still very crude in the inward refinement of life to emulate, has rather encouraged them to indulge in the worst crudities in their relation with the former inasmuch as there is little danger of being served in the same manner. That progress has necessarily stopped. But the Orientals could not immediately descend to the crude state of life and so have tried in vain all the peaceful ways of persuasion. Can they still continue to act in this way? How can they? Their increasing miseries and humiliations are making their lives almost impossible and it is simply the natural law of self-preservation that suggests to them that they must turn back and rehabilitate themselves.

This seems to be inevitable, however the wisdom of the Orient may deprecate it. For, the Orientals have learnt from long experience that the higher values of life acquired by them, through a long cultural tradition, cannot be appreciated and assimilated by those who first began to talk about civilization not very long ago and are still guided by the principles of tribal life. The difference between the life that seeks to realize all great principles in their universal applications and the life that satisfies itself by trying to apply them only within the little group of its own kind, is rather too great. It seems the Orientals have not thought of considering this difference in their dealings with others. Naturally their ways have been misunderstood and abused. To make themselves understood, therefor, they have to turn a little way back and adopt the old tribal spirit in all their international outlook of life. Then they will have so many things in common with others that there will be less difference and more understanding. This is quite in accordance with the common saying, "The best understands others when they show their teeth." It may be called an unfortunate retrogression, but it seems to be the only alternative to living death.

Does it not seem quite amazing to the suffering Orientals? They have right before them a very glaring example,—that of Japan. This beautiful island country of the Orient was a faithful disciple of India and China. Like her teachers she was

deeply engaged in the problem of civilisation, in all its activities, the high ... values of life—those upheld by the Buddha, Lao-Tse, and Confucius, when, all on a sudden, some ... of greats appeared and said in their characteristic manner told her that she was uncivilised. This strange kind of treatment from those who hardly tried to understand her things naturally disturbed her and as she turned around watchful and suspicious she noticed, to her great fear, the growing helplessness of her neighbouring countries on account of the ... ful treatment meted out by the same kind of strangers. In order to prevent such a fate from overtaking her she promptly turned her attention to the strangers to understand their strange nature. From the struggles of her unfortunate neighbours she learnt the need of assimilating the spirit of the strangers and when she fully fathomed it ... her bloody encounter with the Russian she was readily understood and recognized as civilized. She is now so overflowing with that civilization that she intensely feels the the duty of carrying it to all other peoples and is already on her way to fulfil the task. There can be no more criticism against her, no unscrupulous generalization; for she is only following the tradition way of what has been carried on to the name of civilization. She is now a great country, her children are a great people, and the world is bound to listen to her. This is what she knows and nobody can openly deny it. Her success, in fact, is remarkable. The question is not whether it is for the ultimate good or bad nor whether she has become what she is by choice or necessity,—the question is whether or not she has averted the dire fate of her great teachers in India and China.

Naturally the temptation is great, if not irresistible for the whole suffering Orient. Prostrate India still speaks of the spiritual values of life. China has too long been a sort of foot-ball to others and has been kicked enough to force her to lay aside, at least for some time, her Confucius, Lao-Tse, and Mencius and be prepared in the manner of Japan, to let herself be recognized as civilized.

And these, India and China, are the only two countries which have trodden for millenniums, on many a devious path of life-values to ultimately arrive at those that are universally applicable without prejudice to anyone. Other ancient countries fell in their journey, leaving footprints to warn future travellers against the pitfalls of a narrow tribal outlook. But neither the experienced voices of India and China nor the solemn warnings of the fallen ancient countries; like Egypt, Babylonia, Assyria, Persia, Greece, and Rome seem to be impressive enough to stop the present madness of brutalising mankind. India and China are being forced back to it under protest, for they still maintain that it is a sad reversion from civilization and once they get into it there is no knowing what would be the fate of the life-values which they still consider to be the best for mankind and for which they struggled throughout their history.

(Concluded)

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Financial Implications in Slums Act

On the suggestion of Councillor V. I. Steenkamp the Durban Town Council is in touch, is to make an effort to interview the Minister of Health, Mr. J. H. Hofmeyr, who will be in Durban at the end of this week, in connection with the financial implications arising from the enforcement of the provisions of the Slums Act. The ... all other matters in connection with the ... it would be of the greatest assistance to the Council if the Minister would be prepared to explain the provisions of the Slums Act into operation ... Council will be unable to avail itself of its ... powers of slum ... rehabilitation.

Morning Market Shelters

The ... recommendation that ... Eight ... be erected in the Indian Sanitary Market ... Warwick Avenue. These shelters will serve as ... for farmers and agriculture occupying stands in the enclosure. Mr. R. J. Weatherall (Borough Market Master) has recommended that the Borough Engineer be instructed to erect these two shelters as early as possible; that they may be complete when the rainy season begins.

Shri Vishnu Temple (Maritzburg)

The annual general meeting of the Shri Vishnu Temple, Maritzburg, took place recently at the Temple hall, Mr. R. Sewpaul was in the chair, and was supported by the other officials of the Temple. In presenting his annual report, the secretary, Mr. R. Bhugwandin, reviewed the year's activities. The financial statement was submitted by the treasurer, Mr. R. Sewpaul, from August 20, 1933 to August 20, 1934, which showed an income of £43 ... 1, and expenses of £33 14 5 with a balance of £9 17 8 in hand. After the adoption of the report the following officials were elected for the ensuing year: Patron: Mr. Khoosal Hunjan, Trustees: Messrs Rambaw Maharaj, G. Rambali Singh and A. R. Maharaj; President: Mr. R. Sewpaul (re-elected) Vice-Presidents: Messrs. Jivkoo Nav, K. Gopaul, Ramdhan Singh, Maharaj, P. Rajkoomar, Hon. Secretary: Messrs. R. Sunder and M. Baldeo; Treasurer: Mr. R. Bhugwandeen; Auditor: Mr. R. N. Moodley (re-elected); Committee: Messrs K. Thakoor S. Narain, K. Jugdeep, Kalidharan, K. Maharaj, Dawood, P. Ramkissoon, S. Bahadur, B. Mungroo, R. Maharaj, A. Sooka, G. P. Dair, P. Sunder and S. Mathoo.

Schools' Variety Entertainment at Tongaat

The pupils of the Tongaat Indian Boys' and Girls' Schools gave a very successful entertainment at the Goldbalo Memorial Hall on Saturday last before an appreciative audience. Some of the items of the programme were physical culture display, recitation, dialogues and comical sketches. The entire proceeds from this entertainment will be donated towards the sports of the school children.

The Durban Indian Surf Life Saving Club

The First Annual General Meeting of the above Club, will be held in the Parsee Rustomjee Hall, Queen St., Durban, on Monday September 17 at 7 p.m. Agenda:—Minutes of Committee Meeting. Secretary's Report. Treasurer's Report. Captain's Report, Adoption of Reports & Balance Sheet, Election of Hon. Officers, Election of Executive Officers & Committee, Adoption of Constitution, General.

Indian Trade Commissioner

Expressing his views on the proposed appointment of an Indian Trade Commissioner for South Africa to be stationed at Durban the Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh said, "on account of the proximity of the two great countries it appeal to him certain that in the future trade relations will expand; with this expansion, he hoped it would follow improved political relations and therefore he welcomed the appointment. His Government appreciated, said the Agent, the appointment by the Union Government of a trade commissioner for the East. As it was hardly possible for one man to act as South African trade commissioner for the whole of the East he hoped that before long the Union Government would be able to appoint a trade commissioner for India.

What Shocked The Judge

The Judge President, Mr. Justice de Waal, made the following remarks in dealing with a criminal appeal case:—"I recently had occasion to visit the indeterminate cells at Bateston, and there I found a man from the Cape who had been sentenced to the indeterminate sentence for the attempted theft of a fowl. "It shocks me to see a man in jail indeterminately for such a trivial offence."

Swami Adyanandji at Port Elizabeth

A correspondent from East London writes:—Shri Swami Adyanandji who is at present in Port Elizabeth and is staying as the honoured guest of Mr. Ramchandra Tickamdas of Messrs. Tickamdas Bros, is entertaining European as well as Indian audiences with interesting lectures on Indian philosophy and culture. On August 30, Swamiji paid a visit to Uitenhage where he was entertained by the local Hindu Mandal, Swamiji delivering a lecture in Hindi on "The ancient culture of the Hindu Religion." A public function took place in his honour at the local Town Hall the same evening over which the Mayor of the town presided. Swamiji lectured there before a mixed audience of Europeans and Indians on "The Birth of a New Faith." The Mayor gave a tea party in honour of Swamiji after the lecture where he was introduced to prominent Europeans. Swamiji who was accompanied by his host Mr. Ramchandra motored back to Port Elizabeth at 10 p.m.

Social And Personal

The Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singhi and Kunwarani Lady Singh paid a visit to Greytown on Thursday September 6, where they were the guests of Mr. M. E. Lakhi at luncheon and in the afternoon a garden party was held in the Town Garden by the Mayor, Councillor H. N. Jones and the Mayoress, to afford burgesses an opportunity of meeting the guests. In the evening a public meeting was held in the Town Hall, when the Kunwar and Kunwarani addressed a large audience. The Kunwar thanked the Mayor and Councillors for their genuine welcome and hospitality and was much impressed by what he had heard concerning the good relations existing between Europeans and Indians in Greytown. The Kunwarani also addressed. The Agent and the Kunwarani returned to Durban the following day.

—•—

The Agent has left by car for the Eastern Province travelling en route, Port Shepstone, Umtata, Fort Hare, Grahamstown and East London, from where he will make his return trip by the mail-boat, arriving in Durban on Sunday morning. On September 25, Sir Maharaj and Lady Singh, who will be accompanied by their two sons at Mafeking from the Cape, will proceed to Victoria Falls. They will be away a fortnight.

—•—

Dr. John Murray, principal of the University College, Exeter, who lectured at the New Education Fellowship conferences at Capetown and Johannesburg and who is now making a tour of the Union, is at present the guest of the Rotary Club in Durban.

—•—

Captain J. D. and Mrs. Tyson and their little daughter Margaret Pauline are expected to arrive in Durban aboard the *Inconstant* on September 28, where they are coming to spend their holiday with Mr. and Mrs. A. D. Ynill, the parents of Mrs. Tyson. Captain and Mrs. Tyson are both well-known among the Indian community. Captain Tyson came first to South Africa as secretary to Mr. Sastri during his Agent Generalship here and subsequently acted for a time as secretary to Sir Kurma Reddi and during the latter's absence owing to ill health Captain Tyson acted as Agent of the Government of India. Mrs. Tyson was known to Durban Indians as Miss Dorrice Alex Ynill as a teacher in the Carlyle Street Indian School. Since her marriage in 1930 she has spent her time in India with Mr. Tyson and there she has taken an active part in social work. She is a member of the National Indian Association and belongs to several other workman's societies as well as being a commissioner of Girl Guides in Calcutta.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

The Congress Loyalists!

Sir,—Mr. Abdul Gany is one of the pioneer Indians in the Mayville area and is the owner of several properties. One of the roads in the area in which properties belonging to Mr. Gany predominated was named after his name as Gany Road by the Health Board under whose jurisdiction the area fell. The said area now forms part of greater Durban and the Mayville Ward Burgesses' Association applied to the Town Council to change the name to "Waterfall" Road. The super loyalists of the Natal Indian Congress, it would appear, have gone out of their way to agree to the change of the name. The Indian community has always had the credit of being a law-abiding community but the Natal Indian Congress in recent times under some divine guidance is becoming super loyalists. Such loyalists in India of course would always be the recipient of honors. At the rate they are going it would not at all be surprising if the authorities here too would have to contemplate some note of honour for our super loyalists!

LOYALTY.

An Appeal to Parents

Sir, The subject of Girls Education has engaged the attention of my Society from time to time. The position in regard to the Girls' High School was discussed with the Education Department on various occasions. My Society desires to make a further appeal to Indian parents to send their girls in larger numbers to the Primary Schools and the Girls' High School in particular so that full advantage may be taken of the facilities afforded.

R. RIGNATH,
Secretary Natal Indian Teachers' Society.

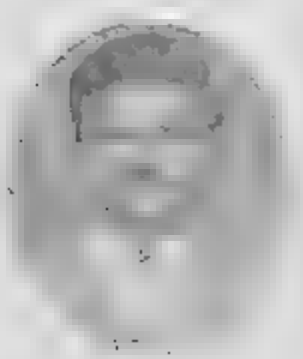
Answers To Correspondents

Mr. G. N. REDDHA of Klondyke writes a sketch in Hindi on the life of Shri Krishna, publication in which, we regret, cannot be given, as our Hindi columns are for the present discontinued.

"SANATAN".—You should send your communication to the Hindu authorities referring to the resolution.

On a Short Visit to India

Mr. M. Chenglah, secretary and committee member respectively of the Manning Place Landowners' Association and Shri Perumal Temple, is leaving for India next week on a short visit. Among the letters of introduction he is carrying is one from Swami Adyanandji. He was last Thursday at a public function presented with an address in Tamil signed by Messrs. G. A. Naidoo and N. Govender the chairman and secretary of the Shri Perumal Temple. A dinner in his honour was given at Underwood by Mr. A. Naidoo.

Mr. M. Chenglah.

Mr. Bhewpal Khedoo of Westville hosted him and a number of friends at a dinner party in his honour. Last Saturday Mr. and Mrs. Mungah had a party in his honour at their residence in Bridefield Road. Mr. and Mrs. M. Appanah were the hosts last Sunday at a dinner in Manning Place. Mr. Anand Rai presided. Among the others at the table were Messrs G. A. Naidoo, E. M. Pillai, Sullaphen, G. Perumal Thomas, F. M. Chin, N. G. Jansen, Harry Thathiah, T. Thumbiah, C. P. Dhirnah, M. Ramiah, B. Soobiya, G. David, G. P. Jogee, G. A. Ramsamy, K. Jimmy, V. Veera, S. Khedoo, J. Murie, Reddy, H. Singh, M. Singh, Lutchmiah and M. E. Maharaj. After speeches suitable to the occasion a photo-group was taken. Last Monday night Mr. G. A. Naidoo gave a dinner in his honour at his residence in Prince Edward and Cross Street corner. Mr. Chenglah has built a hall called "Dwadhamba Mandapam" at the Umbilo Temple for public use. Mr. Chenglah intends visiting Calcutta, Bombay, Madras and the Punjab. This is his first visit to India.

Obituary

Dr. Haggar Dead

The death has occurred in the Cape Peninsula of Dr. C. H. Haggar, former Labour M. L. A. for Roodepoort, and previously a member of the Natal Parliament. He was 80 years of age.

A Stanger Indian Bereaved

Fatima Moolla, eldest daughter of the late Mr. A. M. Mather, of Stanger, and wife of Mr. E. M. Moolla, a well known resident of Stanger, died suddenly at her residence on Wednesday September 5. 24 hours before her passing Mrs. Moolla seemed to be in good health that the news of her sudden death came as a great shock to her relatives and friends. She was laid to the Mohamedan Cemetery at Stanger on Thursday, the following day. The funeral service was conducted by the Maulana Hazrathulmee. The late Mrs. Moolla leaves behind her widower husband and a large family to mourn their sad loss.

THINGS IN GENERAL

Brussels University Honours an Indian

Mr. Bharilal N. Anantani, editor the *Zanzibar Voice* has been honoured by the Brussels University Philo-technique with the Diploma of Doctorate of Literature for his thesis on 'the functions of post-war journalism,' which he wrote during his visit to Europe as a delegate to the East African Indian National Congress in 1933.

First Indian as Director of Public Instruction

It is understood Mr. A. K. Chanda, of the Indian Educational Service will act as Director of Public Instruction for four months in place of Mr. Bottomley who acts as Education Secretary to the Bengal Government in place of Mr. Wilkinson who goes on four months' leave. Mr. Chanda is the first Indian to hold this important post.

Education of Indians Abroad

That the late Mrs. Shyamji Krishna Varma, wife of the well-known Indian revolutionary of that name, who died in exile in Europe has, by a will, left a sum equivalent to about thirty lakhs of rupees for the education of Indians abroad is announced in an interview by Mr. K. P. Jayaswal, well-known historian, Indologist and lawyer, who recently returned from a tour in Europe. Mr Jayaswal added that the authorities of the Paris University and the trustees appointed by the donor will administer the trust, probably by giving scholarships to Indian women.

In Father's Footsteps

Mr. Shyamaprasad Mukerjee, the second son of the late Sir Ashutosh Mukerjee has been appointed the Vice-Chancellor of the Calcutta University by the Governor of Bengal. He is only 33 and so the youngest Vice-Chancellor of any Indian University.

Rapid Growth of Tokyo

The population of Greater Tokio is increasing at the daily rate of 143, according to figures published by the municipal statistics bureau. The figures for last year put births at 131,850 and deaths at 82,405, the natural increase being 52,445.

Congress Reaffirms Resolution Of Complete Independence

At the conclusion of a three-day session of the Indian Congress Working Committee, at Wardha, a resolution was passed reaffirming the aim of complete independence. The resolution added that Congress would gladly cultivate friendship with the British, but must strain every nerve to end the present humiliating connection.

SPORTING NEWS

Soccer

Five-A-Side Soccer At Sutherland

The annual five-a-side soccer tournament of the Pleasidee Football Club, was held on Sunday last, on the Sutherland European ground. The competition was for the G. Beesboon's trophy. The officials for the day were: Messrs G. Gabrie, G. Beesboon, R. Dookran, P. Singh, and N. Bhoola. The following teams competed: Sutherland, Hawick, Pleasidee, Millers, Edendale, Riverside, Richmond, Bhoola's, Hillary, Railway, and Commercial. There were several good matches throughout the day. Richmond "A" put up a good display throughout, but were beaten in the semi-final when they met Bhoola's of Pleasidee. The Pleasidee "A" met Bhoola's in the final. Play commenced with the game being confined to midfield for a while, and the first half was with no score. Pleasidee made a fine raid but Nunda shot over the bar. The extra half opened with a well combined move by the Bhoola's but were unable to score. Pleasidee made a long run and Soobra made a fine drive, but Singh saved well in the goal. Soon after Mohan made a fine move for Bhoola's, and registered a minor. Pleasidee, attacking, netted a minor. Second extra half, Pleasidee made a fine move and registered their first goal. The game ended in favour of Pleasidee "A" by 1 goal to nil. Mr G. Beesboon, on behalf of the Pleasidee Football Club, presented the prizes to the winning captains. In a brief speech he thanked the visitors for their participation in the day's play, and commented on the excellent spirit of sportsmanship displayed on the field by the players. Mr. R. Dookran and Mr. D. Singh, also spoke, and the winning captains very suitably responded. The following were the players in the final who took part: Pleasidee:—J. Soobrun,(captain) D Cheadie, A. Pardasie. B. Nunda, and Bob Soobia. Bhoola's:— Sewbhoran Singh, M. Singh, Brij Mohun (captain), T. Maharaj, J. Maharaj. Referee Mr. R. Dookran.

Darnall—Felexton—Tongaat

Last Sunday the Darnall Indian Football Club met Felixton seniors, juniors, and Tongaat seniors in friendly matches at the Darnall ground. The Felixton seniors were beaten by 3 goals to 1, juniors 1 to nil, and Tongaat seniors by 1 to nil. Two footballs were presented one by Mr. J. C. Bibi, chief engineer and the other by Mr. J. Flood, compound manager, to the Darnall I. F. Club, the winners, which was greatly appreciated by officials, players and spectators.

Fair Breeze School F.C. vs. Tinleymanor School F.C.

A very exciting match between the Fair Breeze School F.C. and the Tinleymanor F.C. was played on the Tinleymanor football ground on Saturday September 8. It was played in a very friendly spirit, and much to the appreciation of the both

teams, a high standard of play was predominant throughout the game. The Fair Breeze School F.C. defeated the Tinlaymanor School F.C. by 1 goal to nil.

D. N. C. Cup Soccer At Danobauser

The D. N. C. United met the Stars at the D. N. C. No. 1 ground on Sunday last at 3.15 p. m. The game on the whole was very fast and thrilling, but owing to the poor display of the Stars Goalkeeper, the D. N. C. United netted 5 goals, of which Percy Moodley scored 3 Ramlochan 1, and Chetty 1. The D. N. C. United were represented by the following 10 men:— Palmyrine, S. J. Singh, K. Singh, A. Gaffoor, Vardan, Snidave, Osman, Ramlochan, B. Chetty, P. Moodley. Referee: A. Anthony.

Cricket

Cricket Elections

The Durban Indian Cricket Union held its annual general meeting recently at the Indian Sports Ground, when the following clubs were represented: Schools, Ottomans, Young Muslims, Rosslyn, Stars, Kismet, Crescent, Greyville and Central. After the preliminaries of presenting the minutes, annual report and balance sheet had been disposed of, the election took place, and resulted as hereunder:—Patron, Mr. A. Christopher; H.C.M. president, Mr. M. S. Badat; vice-presidents, Messrs. M. B. Ismail, A. Sookdeo, S. L. Singh, K. A. Chin, and I. Anaury; secretary and treasurer, Mr. N. Sathiphen.

School's Cricket

The following are the officials of the Durban Higher Grade Indian School Cricket Club.—Patrons, Messrs. H. L. Paul and C. Mukhan; vice-patrons, Messrs. V. M. Maistry and M. B. Lawrence; president, Mr. G. M. Pillay; hon. life presidents, Messrs. Billy Sookdeo, K. L. Mangalal, V. N. Thumbadoo, M. B. Ismail, V. Reddi, vice-presidents, Messrs. V. V. Pillay, H. Sookdeyan, S. Appasamy, T. M. Naicker, A. Sookdeo, J. M. Pillay, N. Narainsamy, A. K. Pillay, Rev. R. L. E. Sigamoney, R. R. Alfred, C. A. Cuth, S. Sookdeo, W. L. Kristnasamy, V. O. Govind, N. P. Wallis, Rev. G. Pillay, R. K. Naidoo, G. M. Nair, N. Sathiphen, D. Subbroo, R. G. Reddy, assistant Dr. Asmy, P. Thomas, K. of Pyar Dookdeo, M. M. Ismail Ismail; vice-captains, R. V. Naidoo; hon. secretary, R. R. Thumbadoo, care of 487 Brickfield Road, Sydenham; delegates to D.I.C.U. Union, Messrs. J. S. Ramparsadh and G. M. Pillay. Committee, Messrs. C. M. Pillay, M. B. Ismail, Billy Sookdeo, V. Reddy, G. M. Nair, R. A. Naidoo, J. S. Ramparsadh and R. R. Thumbadoo; selection committee, G. M. Pillay, M. B. Ismail, R. A. Naidoo, P. Moses and the secretary. Club Maroon and Black blazer.

Athletics

Athletic Sports In Maritzburg

A grand Athletic sports meeting in aid of the pavilion fund, Maritzburg, will be held and under the auspices of the Maritzburg Indian Sports Association, at the Indian Sports ground, on Monday October 1. The various events are open to the members of the Coloured community, and the Association hopes they will take the advantage of the occasion, and it is also open to any Athletic Sporting Clubs in Natal. The following are the event:— (1) 100 yards flat (Boys under 16), (2) 1 mile cycle race open, (3) 100 yards flat race open, (4) 50 yards sack race open, (5) 220 yards flat race open, (6) 3 mile cycle race open, (7) Football place kick, (8) 440 yards flat race open, (9) 1 mile walk open, (10) Tug-of-war (5 in each side), (11) Throwing the cricket ball, (12) 3 mile flat open (oval), (13) 5 mile cycle open, (oval), (14) Long Jump open. There will be also various free events for children (boys and girls) under the age of 14, and valuable prizes will be awarded to the successful competitors. All the Maritzburg and the district Indian Schools are requested to co-operate by entering their scholars. The entries will be closed with the Secretary Mr. V. Arumugum, 16 Gleneagle Street, Maritzburg, and with Mr. M. B. Naidoo, Church Street, not later than September 30th, at 7 p.m.

Wedding

The marriage of Mr. Sookdeb Pillay son of Varcharajulu Pillay of Pretoria to Miss Rosamal Pillay second daughter of Mr and Mrs. N. S. Pillay will take place at Pretoria on Sunday 16th instant at 3. 30 a. m. The bride belongs to the well known family of Pillay Johannesburg, who have played their part during the Passive Resistance Struggle. Miss Rosamal was a baby of two months old when she was taken to prison with her grandmother and mother. Her grandmother Mrs Letchimmie Pillay was president of the Transvaal Indian Women's Association for years.

WANTED

A sleeping partner to invest £500 in a well established business in the heart of Durban. Retired farmer preferred. Apply S. N. C/o "Indian Opinion" Phoenix.

ASTHMA and CATARRH Sufferers—end your misery! One "THREE IN ONE" cure will give you a new lease of life. Thousands others have been cured—why not you? For MEDICINE 3/6 & 6/- LINIMENT 1/6 "One & Only" in S. Africa 4/6 and INHALANT 1/6—9/- inclusive. Obtainable
HONEY BALSAM EMULSION will cure B... obstinate bronchial cough—4... or free
CALADINE CREAM ... VICTORINA REMEDY ...
Cash with all Orders.
Try the wonderful P.H.P. Tonsure (For Healthy Hair) P. E. A. CHAMBERS, Box 1341, Durban.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. P... & CO.
Fruft and Vegetable Exporter.
... ...
P. O. Box 755. 53 Bond St. Durban

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સ્થાપિત [illegible]

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૪ અંક ૩૭

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર
એટલાન્ટાનો ઝઘડો (ચાલુવેખ) ૪૬૪
દક્ષિણ આફ્રિકાનું સમાધાન કેમ લાંબી મુદતનું થયું ૪૬૫
સામાજીક કાયદેસરી અને કાયદાસર લગ્ન ૪૬૭
દક્ષિણ આફ્રિકાના કોમીશનનો રીપોર્ટ ૪૬૮
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રજાતા ૪૭૮
દક્ષિણ આફ્રિકાના ૪૮૯
પત્રવ્યવહાર ૪૯૧

આંતરરાષ્ટ્રિય ત્રણ પરિષદ!

આ મથાળાથી વાચક વર્ગને ચોંકી જવા. આ પરિષદ છે તો પુરુ જાહેર કરવાને માટેજ પરતુ તે મનુષ્યોની સામે નહિ પણ કુદરતની સામે કુદરત જ્યારે કૂદે છે ત્યારે જુદી જુદી રીતે માનુષ જાતને સજા કરે છે. કોઇ વખતે અતિવૃષ્ટિ કરી માનુસને ખાવા ધાન્ય વિનાના કરી દે છે તો કોઇ વખતે અનાવૃષ્ટિથી તેમ કરે છે. કોઇ વખતે વળી રોગ, દુકાળ જેવા રોગોથી મનુષ્યોના ભારે ઓઢો કરે છે તો કોઇ વખતે ધરતીકંપ જેવા અતિ ત્રાસથી ધરતીજ્યથી જગતનો રોલાવીને ઉંધુ વાળી દે છે. તેવોજ આજે એક બાપ ઉપજાવનારો ધરતીના સેના મોજાંને તેણે ક્ષોભેલો છે, કે જે માનુસના એક ગાત્ર આકસ્મિકના માથાપર કાર પ્રહાર કરી રહ્યો છે. એ સેનાની તાકે પુરુ જબરદસ્ત કરવાનો અને તેનો પરાજય કરવાના ચાંપતા જો અસરકારક ઉપાયને શા કામ રાકાય તેની ઉપર મંત્રણા ચલાવવાને કંઇનામાં એક આતર રાષ્ટ્રિય પરિષદ મળવાની છે, કે જેની દુનીયાની તવારીખમાં અગાઉ કદી બની નથી. તેમાં સમસ્ત આફ્રિકા અને પશ્ચિમ એશીયાયી પ્રજાને દોહ્યલાના પ્રતિનિધિઓ હાજરી આવશે. ડૉ. બી. જી. ઉવારોવ જે ઇન્ટરનેશનલ ઇમ્પારીયલ ઇન્સ્ટીટ્યુટના સીનીયર ઓફીસર્ટન્ટ છે અને આ પરિષદના એક ડેલીગેટ છે તેમણે ગ્લોબ્સ ન્યુઝ્રિકાને માટે એક ઇન્ટરવ્યુ આપ્યું છે કે ગયા સાલની આખરીમાં લાલ તીડની મોટી સેના તેના ઉપર ફરી બીજી વાર ચઢાઈ કરે એવો પણ સંભવ છે.

ઇન્ડિયન મારકેટમાં મુશ્કેલીની ધુમ્મસ

ડરબન ટાઉન કાઉન્સીલની છેલ્લી બેઠકમાં મારકેટસ કમીટીએ રજુ કરેલો એક ઠરાવ પસાર થયે હતો. જો ઠરાવ ઇન્ડિયન મારકેટમાં ગ્રોસરી અને કાચ પ્રોડયુસના વેપારીઓને પોતાની દુકાનો, કે તેઓ શુક્રવારની રાતે ખુલ્લી રાખી શકતા નથી, તેના બદલામાં રવીવારે બપોરે બારણા પાસે વાપરવા મુકી ખુલ્લી રાખવા દેવાને એડમીનીસ્ટ્રેટરને પોતાની મુનસફીની સત્તા વાપરવાની અરજ કરનારો છે. હાલની સ્થિતિ એવી છે કે ઉપલા વર્ગના વેપારીઓને ઇન્ડિયન મારકેટમાં રવીવારે એક બાજુ બાદ પોતાની દુકાનો ઉઘાડી રાખવાને કોપ બરસે એકદમ બગડતા ધારાઓ મના કરે છે. કુંક મુદત ફિર મુકી આ મનાઇના સખ્ત અમલ કરવામાં આવ્યો નહોતો, જેને પરિણામે ધરમધક્કા બહ વધી અને ત્યાર બાદ એ ધારાઓ તેઓના બાજામાં દીવા મુકવારી સ્ટોલ હોલ્ડરો તરફથી અરજી કરવામાં આવી હતી. ઉપલો ઠરાવ મુકાયો ત્યારે કાઉન્સીલર જેન્સે યાદ્યો ઉઠાવતાં જણાવ્યું કે આ દીદીઓને જો રવીવારે બપોર બાદ પોતાની દુકાનો ખુલ્લી રાખવા દેવામાં આવે તો રવેરના બીજા જુદા જુદા ગ્રોસરીના વેપારીઓને અન્યાય થાય. કાઉન્સીલર હાઇટ જે મારકેટસ કમીટીના પ્રમુખ છે તેમણે તેના જવાબમાં જણાવ્યું કે આ ઠરાવમાં કહું નવું માંગવામાં આવ્યું નથી. જે વસ્તુ આજે વર્ષોથી ચાલ્યા કરતી હતી તેજ કાયદેસર ઠરાવવાની માગણી કરવામાં આવી છે. વળી રવીવારે બપોર બાદની છુટથી બીજા વર્ગના જોડા ફેરીઓને રવીવારેજ પગાર મળતો હોવાથી શુક્રવારની રાતે પોતાની ખરીદીઓ નથી કરી શકતા તેઓને ખરીદી કરવાનું બહુ અનુકુળ થઇ પડશે. એ ઉપરાંત એ વસ્તુ પણ ધ્યાન રાખવી જોઇએ કે રવેરની દુકાનો જ્યારે શુક્રવારની રાતે ઉઘાડી રહી શકે છે ત્યારે ઇન્ડિયન મારકેટ ઉઘાડી નથી રહી શકતી. બાદ કમીટીની ભલામણ પસાર થઇ મારકેટના ટ્રોલહોલ્ડરોની આ માગણી દેખીતી રીતે વાજબી છે અને અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ કે ના. એડમીનીસ્ટ્રેટર તેને મંજુર કરશેજ.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર સન ૧૯૩૪

જોડાણનો માર્ગ

જ્યારે વિદેશ વસવાટની યોજના કાયમના નિર્ણય નીચેની છે અને જે હેતુથી તેનું ચિંતવન કરવામાં આવ્યું હતું, આગે, દાસની દીઠી જમીનને સારી રીતે મઠાડવાનું, તે પાર પાયો નથી, એટલે રાજકર્તાઓ તરફથી આપણી સામેના ચાલુ કાયદાઓનો અમલ વધારે કડકી રીતે થવાની અને નવા પ્રતિબંધિત કાયદાઓ ઘડાવાની આપણે આશા રાખી રહીએ, સિવાય કે, આ દેશમાંથી આપણું કાયમી કાઢવાનો કોઈ બીજો માર્ગ તેઓને જડી આવે અથવા તો કદાચ તેઓને કંઈક સન્મતિ આપી દે, જે વસ્તુ થવાનો સંભવ હાલની પરિસ્થિતિ જોતાં બહોળા ઓછો જણાય છે. આપણે આપણે સાવચેત રહેવું પડશે અને આપણા અધિકારોનો વિચાર કરી તે કયા રીતે ઘડવું તેના માર્ગ શોધવા પડશે. કમનસીબે આપણી કોમમાં તડ પડેલી છે. એ તડના, મજૂર વર્ગ અને મુડીદાર વર્ગ, એવા બે ચોક્કસ ભાગ પાડી શકાય. મજૂર વર્ગનો પક્ષ બળી. આ દેશમાં કોલ્ડીના ખેતરોમાં મજૂરી કરવાને દાખલ કરવામાં આવેલા મજૂરોના સંતાન-કોલોનીયલ બોર્નો અને સ્વેચ્છાએ આવેલા વસાહતી મજૂરી-યાતો—જેઓ કે આ દેશમાં નિષ્ફળ નીવડે તો, પોતાની માતૃભૂમી તરફ નજર કરી શકે છે ત્યાં તેઓને પોતાના મરજાદ હોય છે—એવા બે ભાગ પાડી શકાય. કોલોનીયલ બોર્ન' હોદ્દો, કે જેને સાહજ આદિકા સિવાય પૃથ્વીના કોઇ પણ પદાર્થ અન્ય વતન નથી, તેનેઆ દેશમાં પોતાની સ્થિતિની બાબતે ચિંતા થાય છે અને જેમ જેમ તેનું જ્ઞાન વધતું જાય છે તેમ તેમ તેને પોતાના બાપદાદો નરકપીજ આબાદ થઇ રહેલો જાણે છે. કોમમાં તડ પાડવાનું મુખ્ય કારણ આજ છે, પાછી તે ગમે તેટલી ચોગ્યતીમ હોય.

કોંગ્રેસ જે પ્રથમ મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે ૧૯૦૬ ની સાલમાં સ્થપાઇ હતી, જ્યારે તેના મેમ્બર ૮૬૫ ધંધાદાર વર્ગના શ્રોતાજ થઇ રહેતા હતા કેમકે તેની ફી ત્રણ પીની રાખવામાં આવી હતી. એ વખતે મજુરીયાત વર્ગમાં બોલવાની બીલકુલ શક્તિ નહોતી અને કોલ્ડીના બિનકોમાં ગોરા સરદારોના ચાબુકના મારે નીચે રીબાઇ [illegible] એ દિવસોમાં પણ ગરીબ મજુરોના દુઃખોના બોજે દીદીઓને વેપારની છુટછાટો આપવામાં આવી હતી. દોઢ સરકારે આ દેશની તે વખતની સરકારની સાથે એવા સોદા કર્યા હતા. ૧૯૧૩ માં આ મજુર વર્ગના દુઃખોની હદ આવી રહી અને તેવખતે ગીરમીટીયા સિવાયના દીદીઓ ઉપર ત્રણ પાઉંડને જુલમી કર નાખીને તેઓને ગુલામો દયામાં રહેવાની પ્રથા નાબુદ કરવાની મહાત્મા ગાંધીજીએ પ્રતિજ્ઞા કરી ૧૯૧૪ માં એ પ્રથા નાબુદ થયા બાદ મજુર વર્ગની દશામાં ધીમે ધીમે સુધારો થતો ગયો. એજ અરસામાં મજુર વર્ગના પ્રતિનિધિઓ —આજે કોંગ્રેસથી જુદા પડયા છે તેઓજ મુડીદાર વર્ગની વિરૂદ્ધ થયા હતા અને કોંગ્રેસ મેમ્બરશીપને માટે ત્રણે ની રાખીને મુડીદારોનો પ્રબળરો જાળી બેઠેલી કોંગ્રેસનો દાબો કર્યો હતો. તેઓ પોતાનો અવાજ અસરકારક રીતે સંભળાવી શક્યા અને ગાંધીજીએ તેઓના સવાલની હિમાયત કરી. પરિણામે કોંગ્રેસના તે વખતના કાર્યકર્તાઓએ ફી ઘટાડવાની સુચના માન્ય નહિ કરવાની હઠ લીધેલી હોવાથી ગાંધીજીની આગેવાની નીચે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસ-સીએશનની સ્થાપના થઈ અને કોંગ્રેસ ઉપર કાંય મુકવાનો હુકમ બેવામાં આવ્યો. એ કોંગ્રેસ આજની ઘડી સુધી દફનાએલીજ પડી છે, અને આજની કોંગ્રેસ એ નવી સંસ્થા છે જેણે નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના સેશનની જગ્યા લીધેલી છે. ત્યાર બાદ ઘણો સમય વીતી ગયો, પરંતુ કોલોનીયલ બોર્ન દીદીઓના પ્રતિનિધિત્વ નીચેના મજુર વર્ગની ફરિયાદ હજુ દુર થઇ નથી. દરેક સમાધાનીમાં તેના ટકા વેચી દેવાયા છે. દાખલા તરીકે રીપેટ્રીએશનની જોગવાઇ. એ યોજના ધંધાદાર વર્ગને નહિ પણ મજુર વર્ગનેજ લાગુ પડેલી છે. વીસ હજાર ઉપર એ વર્ગના દીદીઓને આ દેશમાંથી હિંદુસ્તાન રવાના કરી દેવામાં આવ્યા છે. એવી આશાએ કે આ દેશમાં જેના લાભો સ્થપાએલા છે તેઓના હકો સુરક્ષિત રહે. એસીસ્ટેડ એમીગ્રેશન સ્કીમ પણ તેવાજ હેતુથી અમલમાં મુકાવા દેવાઇ અને વિદેશ વસવાટની યોજના પણ એજ હેતુથી સુચવાઇ હતી. યુનીયન સરકારે ચોક્કસ શબ્દોમાં કહી દીધું હતું કે જો તમારે આ દેશમાં હકો જોઇતા હોય તો તમારી સંખ્યા અંતિમ હદ સુધી ઘટાડવાનું તમારે કબુલ કરવું પડશે. આપણા નેતાઓમાં તેનો વિરોધ કરવા પુરતું સ્વદેશાભિમાન નહોતું અને તેઓ તેને કબુલ થઇ ગયા. પરિણામે બીજા કોઇજ નહિ પણ મજુર વર્ગનાજ લોકોને આ દેશ છોડી જવો પડયો અને ઉદ્યમોથી મુલમાં પડવા જેવી તેઓની દશા થઇ. આ પ્રમાણે એક વર્ગને માટે લાભો મેળવવાને બદલે બીજા વર્ગના હકો વેચી દેવામાં આવ્યા અને કોંગ્રેસ તેને સંમત થતી ગઇ એજ વસ્તુએ આજે એટલા બધા ભાઇ મન કરી દીધેલા છે અને કોમમાં અતિ દુઃખદાયક તડ પાડેલી છે.

આજે મજુર વર્ગને તેઓના હકો વેચી દેવામાં નહિ આવે અને તેઓના લાભોનેજ સોથી પ્રથમ ધ્યાન દેવામાં આવશે તેને માટે બાહેધરી શું છે? અમારે કહેવું જોઇએ કે આજ સુધીમાં કોંગ્રેસે એ બાબતમાં પોતાની સ્થિતિસ્થાપકતા સિદ્ધ કરેલી નથી. આપણે અજાણ્યે આજે તો તેઓ ખરી સેવાને બદલે ઉચ્ચ હોદ્દાઓમાં ધરાઇને ડુબે ચાલી રહ્યા છે અને "ટ્રી પાર્ટીઓ" અને "ગોલ્ફોઓ" માં સઘળે કામનાઓ સિદ્ધ થએલી માની રહ્યા છે. ગોલ્ફના દિવસ ઉપર પારસી ફરતમજી કોલસમાં આપી સાપોરજીના તેરમા વ્રિંડાલસવના શુભ પ્રસંગે એક ભક્તિ, કે જે કોંગ્રેસમાં ફોટો ધરાવે છે તેમણે, કેટલાક લોકો મરીઓ માટે કાંઇ કરવામાં આવતું નથી એવી ખાલી બુમો પાડી રહ્યા છે ત્યારે પોતે જાતે તેઓને સાથ કરતાં કરતા નથી, અને મરહુમ પારસી ફરતમજી શું કરી ગયા છે તેનો દાખલો આપી તેવા લોકોને ચુપકા પાડવવામાં પોતાની વકતૃત્વ શક્તિ ખરચી રહ્યા હતા. પરંતુ મરહુમ પારસી ફરતમજી કંઇ એ બોલનાર વ્યક્તિ નહિ હતા અથવા તો કોંગ્રેસ નહિ હતા એ વસ્તુ તે ભૂલી ગયા હતા. વકતાએ પોતેજ મરીઓને માટે શું કર્યું હતું અથવા તો મરહુમ પારસી ફરતમજીના

જેવી સ્થિતિ ભોગવનારા ભેદોએ તેઓને માટે શું કર્યું હતું એ તો નહીં જ જણાવ્યું. અગર એક બીજાની સામે કાદવ છાંટવા નથી પ્રસ્તુતતા તેમ એ વસ્તુ આ કામકાજના સ્થિતિમાંથી આપણને ઉગારી લેવાની પણ નથી. બલકે આપણને વધારેને વધારે તેમાં ઉંડા ધસડતી જશે. પરંતુ જે વસ્તુ આપણને ખરેખર મદદગાર થશે તે, નહિ કે બલિદાન, પણ આપણા દરેક કાર્યમાં, અને ખાસ કરીને અંદર કાર્યમાં નમ્રતા, પ્રમાણિકતા અને સત્યતા, અને સત્યના બહુ પુજારી નહિ થવું એ. અમે જોઇએ છીએ કે એજન્ટ અથવા એજન્સી ઉપરની અગાઉની ટીકાઓ અમુક ભેદોને રૂચતી નથી અને તેઓ પોતાનું મગજ બેઠલી હદ સુધી બોધ બેસે છે કે અપ્રસંગિક વ્યક્તિગત હુમલા પણ કરવા મંડી પડે છે. અમને એજન્ટ પ્રત્યે તેમજ એજન્સી પ્રત્યે માન છે પરંતુ અમારા કેટલાક બાબતમાં કરતા જોવામાં આવે છે તેમ દેવની જેમ અમે તેને પૂજતા નથી. જે તેઓની ગુલામી મનોદશા બતાવે છે અને તેમાં નથી તેઓની ભોળા કે નથી એજન્ટને માન. તેઓએ ઉંચા રહી એજન્ટને વળગી રહેવાના કરતાં ભેદોની વચ્ચે આપણે જોઇએ અને તેઓને પોતાની સ્વતંત્રતાની પ્રાપ્તિ કરાવી દેવી જોઇએ. આ લેખના અંતમાં મહાત્મા ગાંધીજીએ કારીમાં જમીન-દારોની મંડળી સમક્ષ કરેલાં વચનો જે આ પ્રસંગને બંધ બેસતા છે તે ટાંકવા અસ્થાને નહિ ગણાય. તેઓએ કહ્યું હતું કે

> "ભેદુતોને તમે તેના બાહ્યબંધ છો એવો અનુભવ કરાવી અને એક કુટુમ્બીજન તરીકેના તેઓના હકોને તમારા હાથે કદી પણ હકસાન પહોંચશે નહિ એવી સહીસલામતીની ખાત્રી કરી આપો. પછી તકરારો અને તેઓની વચ્ચે તહકાર રહેશેજ નહિ. પંચોય બનવા પડશે નહિ .....રામરાજ્યનું બાર રૂપક રાય અને રંક બન્નેને સમાન હકની ખાત્રી આપતાં છે."

હિંદી સવાલનું સમાધાન કેમ લાવી શકાય

સરકારને એક વ્યવહારૂ સુચના

'નાતાલ એડવરટાઇઝર' માં મી. રહુમ્ફ્રે ફ્રેન્ચ લખે છે:—

જ્યારે બન્ને પક્ષકારના સવાલનું છેવટનું સમાધાન આવી ગયું છે ત્યારે આપણે આશા રાખીએ કે સરકાર કામે લાગી જશે અને સાઉથ આફ્રિકાની અને ખાસ કરીને નાતાલની સામે આવી પડેલા કેટલાક ગંભીર સવાલોનું કંઇક સમાધાન લાવીને પોતાની ભારે શક્તિ અને કીમત બતાવી દેશે.

એક રસ્તા તરીકે મને આ પ્રાંતમાં આવતા પુત્રો અને પુત્રીઓના ભવિષ્ય વિશે બહુ ચિંતા થાય છે. છેલ્લાં ત્રણ વર્ષમાં આપણા સગીર બાળકોને માટેની નોકરીની સ્થિતિમાં કંઇ પણ સુધારો થયો નથી, અને તેનું કારણ હું એજ જોઇ શકું છું કે આપણા ઉદ્યોગોની બીજવણીમાં ખામી છે અને છેલ્લાં આઠ વર્ષોથી બીજા ત્રણ પ્રાંતોમાંથી ગરીબ ગોરાઓની નાતાલમાં વધારે પડતી ભરતી થઇ છે, જેની સંખ્યા આજે તેર હજારે પહોંચી છે.

હું માનું છું કે જ્યાં સુધી સાઉથ આફ્રિકાના દોરી સંચાલનો ૭૫ હજા ઉપરનો બોજો નાતાલને માથે પડેલો છે ત્યાં સુધી યુનીયનના અન્ય પ્રાંતો ઓછા બાહ્યજોગોને અગાડી પાસે બીજો વધારાનો બોજો ઉપાડવાની આશા રાખવાનો કશોજ હક નથી. કે જે બોજાને માટે અમે કોઇ પણ રીતે જવાબદાર નથી. ગરીબ ગોરાનો સવાલ નાતાલમાં નેશનાલીસ્ટ સરકારે દાખલ કરેલો છે. તે પહેલાં તેને કોઇ ઓળખતું પણ નહોતું.

નાતાલને યુનીયનમાં પોતાની લાચારીના કારણે અગવડો ભોગવવાની જે કંઇ નાતાલના લોકોમાંથી દુર કરી દેવાને સરકારે જે વસ્તુ કરવાની છે. પ્રાંતિક કમીશનનો રીપોર્ટ પ્રસિદ્ધ કરેલો અને ડુબેલાને માટીનો સ્વીકાર કરીને જનરલ સ્મટસે નાટલને આગેલાં વચનો પાળી આજે સાઉથ આફ્રિકાની ૭૫ ટકા દોડી વસ્તી જે નાતાલમાં જોધામ રહી છે તેને માટે કરવાનાં ખુલ્લા કરી દેવા.

આ પ્રાંતના યુરોપીયનોને તેમજ દોડીઓને ઇન્સાફ આપવાને ખાતર સરકારે નાતાલને આવશ્યક રક્ષણ આપવામાં હવે ઢીલ નહિ કરવી જોઇએ. ખાસ કરી જ્યારે ત્રિદેશ વસવાટની જોગવાઇ કલમ પડી ચાલી છે અને સાઉથ આફ્રિકાની બહાર દોડી સવાલનું સમાધાન લાવવાનો સરકારનો હવે ઢાંચો કરી રહ્યાય તેમ નથી.

દોડી કોમને જે આપણા યુનીયનમાં અને સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકામાં છુટથી વસવા દેવામાં આવે તો દોડી સવાલ રહેજ નહિ એમ કહેવામાં હું ભુલતો નથી કે હું બીલકુલ ખુશ કરતો નથી. છેલ્લા વસ્તીપત્રકમાં ૧૯૩૨ માં યુનીયનની કુલ વસ્તી નીચે પ્રમાણે હતી: યુરોપીયનો ૧૮,૫૬,૪૦૦ એશીયાટીકો ૧,૬૩,૬૦૦. જ્યારે નાતાલમાં યુરોપીયન વસ્તી ૧,૮૧,૩૦૦ અને એશીયાટીક વસ્તી ૧,૬૩,૭૦૦ ની હતી.

વળી આ નિરાશ કરનારા આંકડાઓ છતાં ૨૨ વર્ષની અંદર નાતાલમાં એશીયાટીક વસ્તીમાં વધારો માત્ર ૨૯,૩૬૯ નોંધ થયો છે જ્યારે તેટલીજ મુદતમાં યુરોપીયન વસ્તીમાં ૮૨,૫૩૬ નો વધારો થયો છે.

દોડી જેવો નાતાલમાં કીમતી થઇ પડેલો છે તેવોજ અન્ય પ્રાંતોમાં પણ કીમતી થઇ પડશે. જ્યાં મજુરીની અછત છે ત્યાં તે ખાસ કરી વધારે કીમતી થઇ પડશે, કેમકે ખેતીના કામમાં મજુરી કરવામાં, અને ફાર્મર અને માસ્ટર ગાર્ડનર તરીકે તે બહોળી કુશળ છે. નાતાલના જેવા ગીચ વસ્તીવાળા પ્રાંતમા પણ દોડી ખેડુતને કોઇ પણ રીતે યુરોપીયનના હરીફ તરીકે ગણી શકાય નહિ. કેમકે નાતાલના ૧,૨૨,૬૬,૩૬૦ એકરના કુલ વિસ્તારમાંથી દોડીઓ માત્ર ૮૬,૮૪૧ એકરોજ ધરાવે છે. આ આંકડા મુજબ ગણતરી કરતાં યુનીયનના દોડીઓ દર ૨ ૫૦૦ એકરે માત્ર એકજ એકર ધરાવે.

પ્રાંતિક કમીશનો દુર કરવા ઉપરાંત મારી ભલામણ છે કે સરકારે હીંદુસ્તાન રીપેટ્રીએટ કરવામાં આવનાર દોડીઓને માટે જે બોનસની રકમ રાખેલી છે તેને બદલે પેનશન આપવાનું રાખવું જોઇએ. બોનસની રકમ ફેમીલીમાં નીવડેલી નહિ ગણાય, કેમકે ૧૦ વર્ષની અંદર માત્ર ૨૦,૨૧૨ દોડીઓ એજ તેનો લાભ ઉઠાવેલો છે.

તેની નિષ્ફળતાનું કારણ દેખીતું છે કેમકે જે દોડીઓ હીંદુસ્તાન જાવા કર્યા છે તેઓથી તેઓને આપણામાં આવેલી બોનસની રકમ પુરી થયા બાદ પોતાનું ગુજરાન ચલાવવું અસહ્ય થઇ પડેલું છે. પરંતુ જો તેઓને, દાખલા તરીકે, પ્રત્યેક કુટુમ્બીજન દીઠ પા. ૧ અને પ્રત્યેક આશ્રીત દીઠ

સી પનું નીચમીન પેનશન આપવામાં આવે તો વધારે મોટી સંખ્યા દોઢ તાલ પછી કરવાની તકનો લાભ ઉઠાવે.

મારા અંદાજ મુજબ આવી યોજનાથી ૫૦,૦૦૦ અંકિતઓના ૬૦,૦૦૦ કુટુંબોને પેનશન આપવામાં વીસ વર્ષમાં પચાસ કરોડ પાઉંડનો ખર્ચ થાય, જ્યારે વિદેશ વસવાટની યોજના અમલમાં મુકવામાં આવે અને દોઢીઓને તેનો વિકલ્પ કરવાનું જણાવી શકાય તો તેટલીજ સંખ્યાને વસાવવાને ઓછો ખર્ચો આવે.

યુરોપિયન સરકાર નાદારીની ઉપર વર્ષે આશરે ૪૦૦ પાઉંનો ખર્ચ કરે છે અને માત્ર ૨૬૦ લાખ નાદારમ ખર્ચે છે એને જો રીતે નાદારોની ઉપરના ફેરમાંથી પાંત્રીસ લાખ પાઉંનો ઘર વર્ષે નફો કરે છે.

આ રકમમાંથી અમુક ભાગ જો ઉપરોકત પેનશનની યોજનાને માટે મુકરર કરવામાં આવે અને તે સાથે પ્રાંતિક બંધનો દૂર કરવામાં આવે તો નાદારીના બોજ ગંભીર સવાલનું સમાધાન આવી શકે અને આ પ્રાંતમાં સામાન્ય રીતે સારી લાગણી ફેલાય.

આ બાબત ઉપર સરકારને હું ગંભીરપણે ધ્યાન દેવાને વિનંતિ કરું છું.

ઝાંઝી લાયબ્રેરી અને રૂસ્તમજી હોલ

નરસિંહ વાર્ષિક ઉત્સવ

ઝાંઝી અ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરી અને પારસી રૂસ્તમજી હોલનો તરમો વાર્ષિકોત્સવ શુક્રવાર તા. ૭મીએ દોઢીઓની મોટી હાજરી વચ્ચે ઉજવવામાં આવ્યો હતો. ઘોડાક મુરોપીયનોએ પણ હાજરી આપી હતી. પ્રમુખસ્થાન કેપ્ટન ઉમર હાજી આમદ અલેરીએ લીધું હતું. પોતાના આવકાર ભાષણમાં પ્રમુખ સાહેબે પારસી કોમ ઉ દિવસે પોતાનું નવું વર્ષ ઉજવતી હોઈ તે કોમને સુખ, શાંતિ અને આબાદી ઇચ્છી હતી. લાયબ્રેરી જેવી કીમતી અને સુંદર બક્ષિસ દોઢી કોમને આપી જવા માટે દાનવીર મરહુમ પારસી રૂસ્તમજીની ખાસ નોંધ તારીફ કરી અને ઓબો, પુરૂષો અને વિદ્યાર્થીઓને એ સંસ્થાનો સંપૂર્ણ લાભ ઉઠાવવાને આહ્વાન કર્યું હતું. દરજીના નવા મેયર કે. ખપલી અને કુંવર સર મહારાજ સિંગે પોતાની હાજરીથી જલસાને શોભા આપી તે બદલ તેઓનો આભાર માન્યો. બન્નેને ફુલના હાર પહેરાવ્યા અને પંડિત મહેતા જયમીની કેટલાક પદ્ય ગ્રો પ્રસંગે હાજર હતા અને જે હોલમાં દોઢુસ્તાનના તત્વજ્ઞાન અને સંસ્કૃતિ ઉપર અનેક રસીક વ્યાખ્યાનો કરી ઘણાઓને આનંદ આપ્યો હતો તેમને ફુલનો તોરો અરપણ કર્યો હતો.

સેક્રેટરીનો રીપોર્ટ

લાયબ્રેરી અને હોલ કમીટીના સેક્રેટરી મી. આ. એમ. પટેલે પોતાના રીપોર્ટમાં જણાવ્યું કે લાયબ્રેરીના પુરાં થયેલાં વર્ષ દરમીયાન ૮૨,૧૪૦ની હાજરી થઇ હતી જે આગલા વર્ષ કરતાં ૩,૬૮૬ જેટલી વધારે હતી રોજની સરેરાશ હાજરી ૨૨૫ની આવી હતી, જ્યારે ગત વર્ષમાં ૨૧૫ થઇ હતી. આ આંકડાઓમાં દોઢીઓ સિવાય અન્ય કોમોનો પણ સમાવેશ થાય છે જેઓમાં યુરોપીયનો ૬૯૮, કુલ્લે ૧૮૪૬ અને નેટીવો ૧૩૩૦ હતા.

વર્ષ દરમીયાન પ્રતિષ્ઠિત દોઢીઓ તેમજ યુરોપીયનોએ લાયબ્રેરીના મુલાકાત લીધી હતી પારસી રૂસ્તમજી હોલનો મીટીંગો કોનફરન્સો, વ્યાખ્યાનો અને મેળાવડાઓ માટે વર્ષ દરમીયાન ૧૭ વખત ઉપયોગ થયો હતો. આ આંકડામાં બતાવેલ દેખાયાનું મુખ્ય કારણ એ હતું કે પંદિત જયમીનીએ હોલમાં અનેક વ્યાખ્યાનો આપ્યાં હતાં.

લાયબ્રેરીમાં કુલ ૬૦૦૦ પુસ્તકો બહારના લાભને માટે મુકાયેલાં છે જેમાં ૨૯૨૧ અંગ્રેજી, ૨૭૦૧ ગુજરાતી, ૬૨૨ હોદી, ૩૮૬ તામીલ ૫૦ તેલુગુ અને ૨૨૪ ઉરદુ છે. આ આંકડા પર્વ દરમીયાન ૨૬૯ પુસ્તકોનો વધારા થયેલો બતાવે છે. ઉપલાં પુસ્તકોમાંના ૭૧૭ બાલ વિદ્યાર્થીઓ અને શિશુઓને માટે રાખવામાં આવ્યા છે.

૧૭૭ વર્તમાનપત્રો અને સોપાનીયા છે જેમાં ૬૪નિક, સાપ્તાહિક ૨૦૬ માસીકો છે—૫૦ અંગ્રેજી, ૬૮ ગુજરાતી, ૬ હોદી, ૧૭ રામીમ, ૩ તેલુગુ અને ૩ ઉરદુ.

વર્ષ દરમ્યાન ૩૫૫૩ અંગ્રેજી, ૧૮૨૮ ગુજરાતી, ૨૦૬ હોદી, ૬૪૪ તામીલ, ૫૨ તેલુગુ અને ૩૫ ઉરદુ મળી કુલ ૬૦૨૬ પુસ્તકો લાયબ્રેરીમાંથી વાંચવા આપવામાં આવ્યા હતા જે ગત વર્ષ કરતાં ૨૨૬નો વધારો બતાવે છે.

લાયબ્રેરીનો વર્ષ દરમીયાન પા. ૨૬૬ ૧૪ ૬ નો ખર્ચ થયો હતો જે બાદ જેરામભાઇ રૂસ્તમજી ટ્રસ્ટ તરફથી પુરો પાડવામાં આવ્યો હતો.

વર્ષ દરમીયાન રોજ કમતી મીટીંગો મળી હતી અને આ બાબતોનો ખાસ લાયબ્રેરી કમીટીના આશ્રય હેઠળ ગોઠવાયા હતાં.

ભાષણો

મેયર કે. કેપલીએ રસીક ભાષણ કર્યું હતું. દોઢી કોમને આવી સુંદર લાયબ્રેરી હોવા બદલ રામજી અભિનંદ આપ્યું અને તેનું દાન કરનાર મરહુમ પારસી રૂસ્તમજીની દાનવીરતાની તારીફ કરી. મેયરે જણાવ્યું કે સુધારાનું પિંજરૂ કેળવણીથી વ્યાપક છે અને દોઢી કોમ જે યુરોપીયનો સાથે સમાનતા માગે છે તેઓએ કેળવણી ઉપર ખાસ ધ્યાન દેવું જોઇએ કે જેને માટે આ લાયબ્રેરીમાં શોભા આપી રહેલાં સુંદર પુસ્તકોમાં અમુલ્ય સાધન પડેલું છે. જો તેઓ તેમ કરશે તો પછી દુનીયાની કોઇપણ પ્રજા તેઓને એ સમાનતા આપવાની ના પાડી શકશે નહિ.

આગળ ચાલતાં મેયરે જણાવ્યું કે મેયર તરીકેના મારા ફરજ નામાં જે કોઇ પણ પોતાની રજુઆત પ્રમાણીકપણે, નિષ્પાલસતાથી, બુદ્ધિ પુર્વક અને નિષ્કપટતાથી કરશે તેને મારી તરફથી પણ યોગ્ય પ્રત્યુત્તર મળશે. પરંતુ જે કોમ પશ્ચિમની પેનરાઇથી કે પુર્વની સુખ્યસ્રોતો મારી પાસે આવશે તેને મારા તરફનો બીલકુલ ધ્યાન મળશે નહિ.

ખીજા બાવકુ કરનારાઓમાં કુંવર સર મહારાજ સિંગ, પંડિત મહેતા જયમીની, સાઓ પ્રાથેજના પ્રીન્સીપલ મી. બસા; મેસર્સ કુલ (જુનીયર), એ. એચ. વેસ્ટ વિગેરે હતા.

મી ગોરાજદ રૂસ્તમજીએ પારસી કોમની વતિ તેઓના નવા વર્ષના અભિનંદનને માટે આભાર દર્શાવ્યો હતો અને પારસી રૂસ્તમજી ટ્રસ્ટની વતી જાહેર કર્યું હતું કે ટ્રસ્ટીઓએ ટ્રસ્ટ તરફથી કુંક મુદતમાં દરજનમાં તારીખોને માટે એક નહત દવાખાનું ખોલવાનો ઠરાવ કર્યો છે અને સ્થાનિક દોઢી ડાકતરોએ તેમાં મહત મદદ કરવા બણુમ્યુ છે. આ વ્યવસ્થાને તાબાઓથી વધારી બેરામાં આવી હતી.

અંદ પ્રમુખ સાહેબે ઉપસંહારના ગોડાક શબ્દો કહ્યા બાદ પ્રમુખનો આભાર માની મેળાવડો બરખાસ્ત કર્યો હતો.

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

કમિટિ નાટાલના હીંદીઓની ઉદ્યોગો, ખાણો અને બીજા ક્ષેત્રોના સંબંધમાં અભ્યાસ આંકડામાં રજુ કરે છે તે એ પક્ષ કહે છે કે કમાઅન્ટ હીંદી વસ્તી વધી રહી છે.

(ગયાના આગલા અંકથી ચાલુ)

૧૯૧૦–૧૯૩૨ માં નાટાલના રસુગર પ્લાન્ટેશન અને મિલોમાંની મીઅરવણી બતાવનાર આંકડા

બીન-ગોરી મજુરી

વર્ષ	પુરુષ વયસ્ક પુરુષો	સ્ત્રીઓ અને બાળકો	કુલ	દેશીઓ પુરુષો	કુલ બાળકો	કુલ મજુરોની સરખામણીમાં હીંદી મજુરોની ટકાવારી
૧૯૧૦	૧૬૦૧૫	૧૫૫૬	૧૭૫૭૦	૧૩૬૮૦	૩૦૬૫૦	૫૭૦૦૦	૬૫૦
૧૯૨૫	૨૦૪૮૦	૨૬૦૦ (અંદાજો)	૨૩૪૮૦	૨૬૮૦૩	૪૯૩૧૩	૪૧૦૦૦	૬૬૦
૧૯૩૨	૧૮૫૮	૧૧૧૮	૨૯૨૬	૨૬૬૬૩	૪૯૫૮૯	૪૩૦૦૦૦	૮૬૦

નાટાલના રેઇલ્વેકારે ખાસ ડીઝલ તૈયાર કરેલ અને ૧૯૨૬ માં કાર્પેકેઝર ઓફ સેન્સસના ખાસ રિપોર્ટમાં મુકાયેલ આંકડાઓ બતાવે છે કે હીંદી માલેકીની ૮૬,૮૪૧ એકર જમીન છે. ૧૯૩૦ થી ૧૯૩૨ સુધીના ત્રણ વર્ષમાં ગોરાઓ પાસેથી વધારે હીંદી માલેકીમાં જતી જમીનનું સરેરાશ પ્રમાણ ૨૨૮૪ એકર વર્ષ ગણવે એવો અંદાજ થાય છે કે ચાલુ વર્ષ (૧૯૩૪)ની શરૂઆતમાં હીંદીઓ ૧,૦૫,૬૦૦ એકર જમીનની માલીકી ધરાવતા હતા.

નાટાલની ડોલસાની ખાણોમાં કામ કરતા હીંદીઓની સંખ્યામાં ઠીક ઠીક વધારો થયો છે. ૨૦ વર્ષ પહેલાં કોલસા ઉદ્યોગમાં કામ કરનારાં હીંદીઓ દ્વારાજ ચાલે. તેઓમાંના કેટલાક હજાર ૫૦ વર્ષથી કોલસાની કંપનીઓની ગિરફ્તમાં હતા. આજ આ કામ દેશીઓ કરે છે, અને ગોરા હીંદીઓ ગોમાનભાયે એના સુધારી ઉપર અર્ધબુદ્ધિજીવી કામોમાં રોકાયા છે.

યુનિયનની બધુ ઓ તારીખે નાટાલ ગવર્નમેન્ટ રેલ્વેઝની નોકરીમાં ૫૦૦૦ થી ૬૦૦૦ હીંદીઓ હતા, જેમાંના ઘણા તો ગિરમીટીઆ મજુરો હતા. ૧૯૨૪ ના ડિસેંબરમાં હીંદી મજુરોની સંખ્યા ૧૦૬૫ હતી, જ્યારે ૧૯૩૨ ના ડિસેંબરમાં ૧૧૮૬ નો પહાડો થતા આજ સંખ્યા ૬૦૯ રહી હતી. આમ છતાં મોટર ડ્રાયવરની ખાસવણીએ હીંદીઓ માટે તેમજ બીજા કામો માટે નોકરીનું નવું ક્ષેત્ર ઉઘાડયું છે, અને મોટર ટ્રાફીકના સંબંધમાં આજે ૬૦૦ હીંદીઓ રોકાયા છે એમ અંદાજ થયો છે. પ્રોટેક્ટર ઓફ ઇન્ડિઅન ઇમીગ્રન્ટસે ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ માટે પુરા પાડેલ આંકડા બતાવે છે કે ૨૬૦૮ પુખ્ત ઉમરના હીંદી પુરુષો કારખાનામાં નોકરી કરતા હતા. આ હકીકતો કરનન અને પીટરમેરીટઝબર્ગની હીંદી બાનાં નોકર રાખતી મોટર ફેક્ટરીઓ પાસેથી વિગતો મેળવી હતી. આ વસ્તુ દ્વિતીય સ્થાન ધરાવનાર પેદાશમાં હીંદીનાં સ્થાન ઉપર ખાસ્સું પ્રકાશ ફેંકે છે. વિગતો પરથી એવું અનુમાન બાંધી શકીએ કે છેલ્લા ૧૫ વર્ષ દરમિયાન ફક્ત વધારો થયો નથી, પણ ગોરી મજુરીની સરખામણીમાં પ્રમાણસર ઉલટો ઘટાડો થયો છે.

આ વસ્તુ સ્થિતિ નીચેના આંકડાઓ બતાવે છે:—

નાટાલનાં ૬૨ કારખાનાઓમાં કામ કરતા કુલ મજુરો

વર્ષ ૧૯૨૪-૨૫ અને ૧૯૩૩.

વર્ષ	ગોરા પુરુષો અને બીબા	હીંદી પુરુષો અને બીબા	કુલ માત્ર પુરુષો
૧૯૨૪-૨૫	૬૪૩	૬૩૨	૧૧૩૫
૧૯૩૨	૧૧૫૧	૭૪૮	૧૯૦૪

નાટાલનાં પાંચ કારખાનાઓમાં કામ કરતા કુલ મજુરો.

વર્ષ ૧૯૩૦–૩૧ અને ૧૯૩૩.

૧૯૩૦-૩૧	૧૬૧	૪૬૦	૫૦૧
૧૯૩૩	૨૪૫	૬૬૦	૭૬૭

મુદ્રણ અને ધનિચરના ધંધા સિવાય, નાટાલમાં જન્મેલા હીંદીઓ ચતુર (skilled) કારીગરોની દરજ્જામાં દાખલ થયા નથી, પણ તેઓએ ઘણે ભાગે કારખાનામાં અર્ધ-ચતુર કામ લીધું છે. આવી તેઓની નોકરી મેળવ ખોડનો ચાલુ દેહાય છે, તેથી તેઓ ગોરાઓ જેટલોજ પગાર ધરાવે છે. હીંદીઓ અને ગોરાઓની પ્રમાણસરની શક્તિ વિષે બે ને માલીક નથી, પણ સામાન્ય મત એ બતાવાય છે કે, પોતાની કુદરતી બુદ્ધિ અને અભણતાને લીધે, હીંદી આધુનીક કેક્ટરીના અર્ધ-ચતુર વારંવાર ઘણા કામમાં ગોરાના સરખો છે; બધાયે કબુલ કરે છે કે ગોરા મજુર કરતાં હીંદીનો એક લાભ વિશેષ છે. તે એ કે તે પોતાની નોકરી ટકાવેશ માટે દક્ષાથી રાખે છે, અને જે આવશ્યક કામો માં ખોવાઈ ગયો તો તે ઘણો ઓછો, ગોરાઓ વારંવાર કરે છે તેમ, બીજાને ઉંચો લેવા પ્રેરતો નથી. હીંદીનું આ લાક્ષણ ધ્યાન ઉપર પણ, મજુરીનાં ઓછાં ચાતુરીવાળાં ક્ષેત્રોમાં સંતોષ મેળવે છે, કેમકે હીંદીઓ તો કાયદા તરીકે ૬ માસથી વધારે વખત ચાલુ નોકરીમાં રહેવા નારાજ હોય છે.

કરનન અને પીટરમેરીટઝબર્ગના દાઢીન કલાકારોના ક્ષેત્રજ્ઞમાંથી મળેલા આંકડા બતાવે છે કે આ કારખાનેદારોએ મોટી સંખ્યામાં હીંદીઓને નોકર રાખ્યા છે. ક્યુનિસિપલ નોકરો સ્વભાવે કાયમની હોવાથી, છેલ્લાં વીસ વર્ષનાં હીંદીઓની સંખ્યામાં ઘણો ઓછો ફેરફાર થયો છે. દાખલા તરીકે કરનનમાં ૧૯૧૩ માં ૧૬૦૧, ૧૯૨૩ માં ૧૭૩૫ અને ૧૯૩૩ માં ૧૮૨૬ હીંદીઓ હતા. પેરીટઝબર્ગમાં પણ સ્થિતિ લગભગ સરખી છે. અહીં ૧૯૧૩ માં ૧૨૩, ૧૯૨૩ માં ૧૬૫ અને ૧૯૩૩ માં ૧૪૬ હીંદીઓ નોકર હતા.

હોટેલોમાં કામ કરનાર હીંદીઓની સંખ્યા ઘણેજ ઘટી રહી છે, પણ બરાબર આંકડા મળતા નથી.

નાટાલની હીંદી ધનીક વસ્તી વધી રહી છે. નીચેના આંકડા એ પરિસ્થિતિ બતાવે છે:—

પાર્સિ જન્મ પ્રમાણ, સરેરાશ..... ૬૨ ૧૦૦૦ ૪૦૭૬

નુકસાની

(અ) સરેરાશ પાર્સિ મરણ પ્રમાણ.....૧૪૦૩૫

(બ) સરેરાશ પાર્સિ દેશ સામ્ય.....૧૫૦૨૪ ૬૨ ૧૦૦૦ ૨૬૦૫૬

ઓછામાં પાર્સિ વધારો ૬૨ ૧૦૦૦ ૨૧૦૧૨

દક્ષિણ આફ્રિકા: તેના પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

ઈ. સ. ૧૭૯૬ માં ગુલામ-મજૂરીને બદલે ગોરી મજૂરીથીજ કામ લેવાય તેવા હેતુ એ ચર્ચા શરૂ થઈ. કેપ કલર્ડ ઇન્ડિયા કંપનીએ કાઉન્સીલમાં આ પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો. પરિણામ એ આવ્યું કે ગોરી મજૂરીનો તરફદારી કરનાર બે જણાના વિરોધ, આખી કાઉન્સીલે એકી અવાજે હબસી-ગુલામી હકાવી રાખવાનો નિર્ણય જાહેર કર્યો. રંગભેદની સંસ્કૃતિના બીજારોપ મંડાયા. કંપનીના પ્રતિનિધિ કેપ કોલોની નવી સંસ્કૃતિને લગતું નિવેદન નીચલા શબ્દોમાં કર્યું:

> "ગુલામોને દાખલ કર્યા એટલે હવે...સાધારણ કે સારી પંક્તિને દરેક ગોરો સદ્‌ગૃહસ્થ બને છે, અને તે નોકરી કરવાને બદલે નોકરી કરાવવાનું પસંદ કરે છે. આ ઉપરથી આપણી સમક્ષ એ સત્ય પડ્યું છે કે મોટા ભાગના બોઅર શબ્દના ખરા અર્થમાં બોઅર નથી, તેઓ તો બેતરેના માલીકો છે. તેઓ માં બહુ તો પોતાને હાથે કામ કરવામાં શરમ લેખે છે."

આ સમયે ગોરા અને કાળાનો સંબંધ શેઠ અને ગુલામનો હતો. સફેદ અંગ વાળો શેઠ જનમતાં કાળા અંગવાળાની પૂજા કરવા લાગ્યો. જોરાંમથી કામ ન થાય, તે ના માત્ર નિરીક્ષણજ કરે અને કાળા અંગવાળા પાસે કામ કરાવે એવી ભાવના પ્રસરી. કાળાઓ જે કામ કરે તે હલકું કામ ગણાય. એવું હલકું કામ ગોરાથી કદી ન કરાય. એ તો 'કાફરનું કામ' કહેવાય, એવા વિચારો પ્રસર્યા. આજે પણ ગોરાઓનો મોટો વર્ગ આવા વિચારો ધરાવે છે અને તેને પરિણામે તેઓ, શારીરીક મજૂરી માટે, બીન-ગોરાઓના સર્વથી પરાધીન બન્યા છે.

૬. આફ્રિકાના બોઅર બોઅરમાં આ સંસ્કાર પડ્યા હાલ્યા તેઓ "શેઠ" બનવાનીજ ભાવના સેવે છે. તેઓને આઝાદી પ્રિય છે, પણ પોતાના નોકર વર્ગને તો તે ગુલામજ રાખવા માગે છે. ખાસ કરીને દેશીઓને તેઓ આજે વિસમા સદીમાંયે વિદેશના સંસ્કૃત સમાજ ની તો અંતરદીલે હકદાવે એવી ગુલામ દશામાં રાખે છે.

૭. સ. ૧૯૩૨ માં બોઅર બોઅરો કેપ કોલોની ઉપર તરફ આઝાદીને અંગે સંઘર્ષ ચાલે ત્યારે બ્રિટિશ પ્રજાનો અસ્વીકાર કરવા સાથે તેમણે શેઠ અને નોકરની સમાનતા સામે પણ. કાળા ગોરાની સમાનતા સામે પણ વિરોધ જાહેર કર્યો હતો. તેઓના સરદાર પીટ રેટીફે નિવેદન દ્વારા જાહેર કર્યું હતું કે:

> "અમે સ્વતંત્રતાના મુખ્ય સિદ્ધાંતો દર્શાવવા નિર્ણય કર્યો છે. કોઇપણ માણસને ગુલામીની દશામાં નહિ રખાય એ અમે જોઇશું, છતાં શેઠ અને નોકર વચ્ચે યોગ્ય સંબંધ દર્શાવવાને જરૂરી કાનુનો રાખવાનો અમે નિર્ણય કર્યો છે."

આજે પણ શેઠ અને નોકર વચ્ચેના સંબંધનો કાયદો ધારાધોરણમાં મુકાયો છે કે જે વડે ગોરો બેહુદ શેઠ દેશી નોકરને દબડા મારી શકે છે, અને નોકરથી શેઠની ચરવાનગી વગર નોકરી છોડી શકાતી નથી. દેશીઓને રાતે પરવાના વગર બહાર જવાની મના છે. આવા અનેક કાળદાઓ દર્શાવવા સરકાર જાગી ખરી રાખે છે.

બોઅર બોઅર કેપ છોડી નાટાલ, ટ્રાંસવાલ અને ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટમાં વસ્યા ત્યાં પણ તેઓએ આ રંગભેદ દર્શાવી રાખ્યો. ઇ. આફ્રિકાનો પ્રતિભાસ કાર ડો. વીલ કહે છે કે: "દબાતા ગુલામીની પ્રજાએ, કાળાઓને માત્ર લાકડાં કાપનારા અને પાણી પીંજનારા તરીકેજ સેવવાની વફાદારીને પ્રેરવા કરી." બોઅરોએ ટ્રાંસવાલમાં પ્રજા-સત્તાક રજાપદ્ધતિ, તેનાં બંધારણે પણ જાહેર કર્યું કે:

> "બોઅરોએ દેવળ કે રાજકારભાર માં, કાળા અને ગોરા વચ્ચે કોઇ પણ પ્રકારની સમાનતા ન દેવાનો નિર્ણય કર્યો છે."

૮ આફ્રિકાના બોઅર બોઅરનું ચર્ચ તે ડચ રિફોર્મ્ડ ચર્ચ. એ ચર્ચમાં કાળાને તો ના, પણ કોઇપણ બીન-ગોરાનેયે પ્રવેશ કરવાનો હક નથી. બોઅર બોઅરની આવી સંકુચિત મનોદશાનો પડઘો અંગ્રેજોને પણ લાગ્યો છે. બોઅર અપવાદે, આ અંગ્રેજ દેશના પણ કાળા ગોરાની સમાનતા સ્વીકારવા ના પાડે છે હીનબંધુ સી. એફ. એન્ડ્રુઝને પ્રભુને અપમાનકારક આ પ્રથાનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ થયો છે અને તેનું આબેહુબ ચિત્ર તેણે તાજેતરમાંજ પ્રગટ કરેલ પુસ્તક "What I owe to Christ"માં આપેલ છે. ખુદ મહાત્મા ગાંધીજીને પણ કરુણતાના એક દેવળમાં, રંગીન માણસ અને એશિયાવાસી હોવાને કારણે, દાખલ કરવામાં ન આવેલા. રેવ. એન્ડ્રુઝ આ પ્રસંગ વર્ણવતાં હૃદય ખોલે છે અને કહે છે કે:

> એક ખ્રિસ્તી દેવળ, કે જ્યાં ઉપદેશ આપવા માટે મને વિનંતિ કરવામાં આવેલી, ત્યાં વીસી પીયરસન દેવળના દ્વારે ગદ્‌ગદમાં ગાંધીજીને લાવેલા. કેમકે તેને બારણે બોધ સાંભળવાની ઇચ્છા થઇ હતી. પાછળથી મારી અત્યંત અરુચ વચ્ચે મને ખબર મળી કે દેવળના રક્ષકોએ તેમને રંગીન માણસ અને એશિયાવાસી હોવા ને કારણે, દાખલ થવાની ના પાડી હતી."

આ વરતુ જ્યારે રેવ. એન્ડ્રુઝનું હૃદય ભાંગ કરે, રહાવે એ સ્વભાવિક છે તે લખે છે:

> "પ્રભુ, જેનું દેવળમાં પૂજન થાય છે તેને પોતાને, પોતાનાજ દેવળમાં પ્રવેશ કરવાની ના પાડવામાં આવી જોવું મને ભનાદના આ કરુણ બારમા જોએલને સત્ય દ્રષ્ટાંતની સારી માદિતા હતી તેમણેજ અગોને કહ્યું કે આવા પ્રસંગો તો દ આફ્રિકામાં વારંવાર બન્યા કરે છે."

દક્ષિણ આફ્રિકાનું રાજતંત્ર, યુનિયન બન્યા બાદ, આફ્રિકેન્દર પ્રજાનાં હાથમાં રહ્યું છે, એટલે તેઓને વારસામાં મળેલા રંગભેદ નીતીજ પ્રધાન પણે દેશનું શાસન કરે છે. કાળાઓ અને બીન-ગોરાઓને ન્યાય આપવા માટે જરૂરમંદ ઊભાવનાર વર્ગ એટલી રાજદ્વારી લાગવગ ધરાવતો હોવાથી રંગભેદનું શાસન હજુ ઘણો સુધી નિરંકુશ રીતે ચાલુ રહેશે એમ નિર્ભેળ રીતે કહી શકાય.

સેલિમ વર્તમાન

દુઃખદ અવસાન

ડર્બનના જાણીતા રહીશ મી. ઇ. ઓમ. મુલ્લાના પત્નિ અને મી. ઓમ મેતરના કુટુમ્બના કુ. મરિયમ મુલ્લા ગયા બુધવાર સપ્ટેમ્બર તા. ૫ મીએ પોતાને મુકામે જનતનશીન થયાં છે. મરહુમની ૨૪ કલાક બીમારી ગરહુમની તબિયત પણ સારી હતી અને તેથી આ આપત્તિજનક બનાવથી મરહુમના સગા સંબંધીઓને સખ્ત દુઃખ થયું છે. મરહુમની દોસ્તોના ડર્બનના પ્રોટેસ્ટન્ટ મિત્રોના ટાઉન ચર્ચના હોલે મુકરર થઇ હતી. મરહુમ પોતાની પાછળ પોતાના પતિને અને બહોળાં કુટુમ્બને રૂદન કરતાં મુકી ગયા છે જેઓ તરફ અમે અંતઃકરણથી દિલસોજી દર્શાવીએ છીએ અને ખુદા સાહેબ મરહુમના રૂહને ખુદા સાહેબ જન્નતમાં જગા આપે એવી દુઆ માગીએ છીએ.

કેપટન અને મીસીસ હાજસન

કેપટન ડી. હાજસન અને મીસીસ હાજસન અને તેમની દીકરી મારગરેટ પાયલીન કલકત્તાથી 'ઇન્કામાટી' સ્ટીમરમાં અત્રે રજપર આવે છે અને સપ્ટેમ્બર તા. ૨૮મીએ ફરજન ઉતરશે. આ બન્ને વ્યક્તિઓ દીલી દોસ્તોમાં સારી રીતે ઓળખાતી છે. કેપટન હાજસન પ્રથમ તા. ૪થી૧૩ એજન્ટ તરીકે આ દેશમાં આવ્યા બાદ તેમના સેક્રેટરી તરીકે આવ્યા હતા અને લાંબા ગાળા કુંક વખતને માટે સર કુમો રેડીનના સેક્રેટરી તરીકે પણ રહ્યા હતા અને તે પછી સર કુમોને બીમારીને લીધે કુંક મુદતને માટે દીલ પાછા ફરવું પડયું ત્યારે તેમની ગેરહાજરીમાં કેપટન હાજસન એક્ટીંગ એજન્ટ તરીકે આવ્યા હતા. મીસીસ હાજસનને ડરબનના દોસ્તોમાં મીસ ડોરીસ એલેક્સ યુંગ તરીકે ઓળખાતા હતા. તે કારસ્પોન્ડન્ટ સ્ટાર ઓફ ઇન્ડિયાના રજીસ્ટરમાં લિસ્ટિકા તરીકે હતા ૧૯૩૦માં મી. હાજસન સાથે લગ્ન થયાં બાદ મીસીસ હાજસન દોસ્ત ગણા હતાં જ્યાં તે નેશનલ મ્યુનિસ્પલ એસોસીએશનનાં એક સભ્ય છે અને હાલની આપ કામદારોની સંસ્થા સાથે પણ સંકળાયેલ છે અને કલકત્તામાં ગણી ગાયકવાની કમીશનર છે. તેઓ અત્રે મીસીસ હાજસનના માત પિતા મી. અને મીસીસ યુસની સાથે રહેવા દિવસો ગાળવા આવે છે.

દોસ્ત અને સા. આ. માટે ટ્રેડ કમીશનર

ડરબન અને દોસ્તોનાને. એક ટ્રેડ કમીશનરની બનારી નીમણુક કરવા પોતાનો મત દર્શાવતાં દોસ્ત સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સીંગે જણાવ્યું . આ બન્ને મહાન દેશોની સમીપ૨ પોતાના બન્ને દેશો વચ્ચેનો વેપાર વધશે એમ જણાય છે અને તે ધ્યાનની સાથે હું આશા રાખું છું કે રાજદ્વારી સ્થિતિમાં પણ સુધારો થશે અને તેથી આ નીમણુકને હું પસંદ કરું છું. વધુમા એજન્ટે જણાવ્યું કે યુનીયન સરકારે પુર્વને માટે એક ટ્રેડ કમીશનરની નીમણુક કરેલી છે તેનો અમારી સરકારને પણ સંતોષ થયો છે પરંતુ આપણા પુર્વને માટે એકજ સા. આ. ના ટ્રેડ કમીશનર બસ નહિ થાય અને તેથી નજીકના ભવિષ્યમાં યુનીયન સરકાર દોસ્તાનને માટે પણ એક ટ્રેડ કમીશનર નીમશે એવી હું આશા રાખું છું.

મોરનીંગ આરકેડમાં નવી ઓપરીઓ

મોરનીંગ એવન્યુ પરની નવી મોરનીંગ આરકેડ ના માલિકો અને સ્ટોરકીપરોને વરસાદમાંથી રક્ષણ આપવાને બે નવી ઓપરીઓ બાંધવાને મ્યુનીસીપાલીટીના આશુ વર્ષના અંદાજમા પા. ૧૫૦૦૦ ની રકમ મુકરર કરવામાં આવી છે. જનરલ મારકેટ માસ્ટર મી. વેસ્ટબુક આ ઓપરીઓ જેમ બને તેમ જલદી બાંધવાની મરજી એંજીનીયરને સુચના આપવાની ભલામણ કરી છે.

વલ્લભાઇ એકટમાં સ્કોલી આર્થીક મુંઝવણો

તંદુરસ્તી ખાતાના ઇન્સપેક્ટર મી. વેસ્ટમેયર જેઓ આવુ આફ્રીકીયાની આપરીઓએ ફરજત આવનાર છે જુનેમની ડરબનની ટાઉન કાઉન્સીલ ગંદા ઇલાકાઓ નાબુદ કરવાને લગતા યોજના સ્લમ્સ એકટના સંબંધમાં મુલાકાત લેવાનો વિચાર કરી રહ્યા છે. સ્લમ્સ એકટની અંદર કેટલીક આર્થીક મુંઝવણો રહેલી છે. અને ડાઉનલાલ કહે છે કે તેના કલમો અમલમાં મુકવામાં કેટલોક આર્થીક બોજો સરકાર ભાગે નહિ ઉઠાવે તો મ્યુનીસીપાલીટીઓથી પોતાને મળેલી સત્તાઓનો લાભ ઉઠાવી શકાશે નહિ.

ગ્રેટબ્રિટનની મુલાકાતે એજન્ટ

દક્ષિ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સીંગ અને સેડી મહારાજ સીંગે ગુરૂવાર તા. ૬ીના ગ્રેટબ્રિટનની મુલાકાત લીધી હતી જ્યાં તેઓના માનમાં મી. એમ. ઇ. ગાંધીએ લંચ આપ્યું હતું. મેયર અને મેયરેસે ગાર્ડન પાર્ટી આપી હતી અને સાંજે ટાઉનહોલમા સભા મળી હતી. એજન્ટે પોતાના દક્ષિણ સત્કાર માટે મેયર અને કાઉન્સીલરોનો આભાર માન્યો હતો અને ગ્રેટબ્રિટનમાં પુરેપુરીપણે અને દોસ્તીઓ વચ્ચે સારો સંબંધ વર્તી રહેલો જણાવી સંતોષ દર્શાવ્યો હતો. કુંવરાણીએ પણ ભાષણ કર્યું હતું. તેઓ બીજે દિવસે પાછા ફરજન ગયા હતા એજન્ટ મોટર કારમાં ગ્રુટહર્ન ગ્રોવીન્સની મુલાકાતે નીકળ્યા છે. પોર્ટ એલીઝબેથ, અમદાવાદ, કેપટૌન ડરબન, ગ્રેહામ્સટાઉન અને જહાનીસબર્ગ થઇને આવતા રવીવારે મેસણેટમાં તેઓ ફરજત આવશે. સપ્ટેમ્બર તા. ૧૬મીએ તેઓ ગ્રેટ મહારાજ સાહેબને મળવા પીકટોરીયા કેસલ જશે અને મેકકેનથી પોતાના બે દિકરાઓને સાથે લઇ જશે. તેઓ પંદરેક દિવસ ગેરહાજર રહેશે.

મુસ્લિમ લંડનમાં શ્રીકૃષ્ણ જયંતિ

ઇસ્ટ લંડનથી એક ગમ્મતભરી જણાવે છે કે ઇસ્ટ લંડન હીંદુ મંડળીના ઉપક્રમે તા. ૨૫-૮-૩૪ ની રાત્રે યોગેશ્વર શ્રીકૃષ્ણની જન્મ તીથિ હીંદુ ભાઇઓની ઓફીસ ઓફ વર્કસમાં ઉજવાઇ હતી જેમાં ઘણી બહેનોએ પણ ઉત્સાહ ભર્યો ભાગ લીધો હતો. પ્રસંગાનુસાર પ્રસાદ વિગેરેના સુંદર ગોઠવણ થયા બાદ પ્રમુખ શ્રીયુત ગણેશભાઇ મી. પશુએ ક્રીસ્ના હીંદુ (ભાઇઓ દુર રહીને પણ સ્વધર્મ પ્રતિ ખુબ લાગણી ધરાવી રહ્યા હતા તે માટે તેમનો આભાર માન્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે યોગેશ્વર ઉત્કૃષ્ટ ભાવના જે નજીક રહેતા ભાઇઓમાં હોય તો જરૂર હીંદુ ધર્મની ઉન્નતિ થાય માટે ભાવના પ્રસંગનું ફરજ

દીક્ષા આપવાનો અનુકરણ કરવું પડે છે. તે પછી દીક્ષા ધર્મ પર વિસ્તૃત વિવેચન કર્યા બાદ મોડી રાત્રે મેળાવડો વિસર્જન થયો હતો.

શ્રી. પ્રીટોરીઆ હિંદુ વ્યાયામ શાળા

શ્રી. પ્રીટોરીઆ હિંદુ વ્યાયામ શાળાના સેક્રેટરી ભાઈ. ગંગારામ તરફથી જણાવે છે કે તા. ૨૩ ૯–૩૪ ના રોજ ઓપરેશન. સાંજે ચાર વાગે શ્રી વડોદરા ખાતે કન્યા મહાવિદ્યાલયના બાળાઓ તથા તેમના લીડર પંડીત આનંદ પ્રિયજીની સભા ઉપરોક્ત વ્યાયામ શાળા તરફથી એક જાહેર મેળાવડો મેળવવામાં આવ્યો હતો કે જેમને માલુમોની સખ્યા પણ ઠારી થઇ હતી. આ વ્યાયામશાળાની પહેલી વડોદરા ખાતે કન્યા મહાવિદ્યાલયની પહેલીને પ્રારંભમાં ગણી છે. મુગદળ, લાઠી ફ્રોજ, તલ્વારી સડક, ડમ્બેલ, બેલી ભ્યાસન, પીરામીડ, તથા અંગ કસરતોના બાળકોના મનરંજન કરી નાખ્યાં હતાં. સાથે જે વિદ્યાર્થીઓએ નુજરાતીમાં ભાષણો આપ્યાં હતાં. જો પરસ્પ આવા ચાલતી આ સંસ્થા આજસુધી કરજદે કામ કરી રહી છે એ ખાસ પ્રેક્ષકોને નવાઇ લાગી હતી. પંડીત આનંદપ્રિયજીએ પોતાના ભાષણો કહ્યું હતું કે ટ્રાંસવાલમાં આવી બાળકો સુંદર કામ કરી સંસ્થાનું જોયું નથી. આ વ્યાયામ શાળા પછી ઘણી કસરતોમાં આગળી કસરતોને મળતી છે. હું આ સંસ્થાને તેમના દરેક કાર્યમાં સફળતા ઇચ્છું છું. બાદ બાદ વ્યાયામ શાળા તથા પ્રીટોરીઆના મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ તરફથી મળેલ માનપત્રો પંડીત આનંદ પ્રિયજીના માનમાં હુંક પાર્ટી મેળવવામાં આવી હતી.

બે દિવસમાં પ્રોટનથી હીંદ

પ્રખ્યાત વિમાની સર એલન કોબહેમ અને સહયોગત બીજા હુલમોરે ગઇકાલે તા. ૨૨ મીએ ઇંગ્લાંડથી કરાંચી બે દિવસમાં વિમાનમાં પહોંચી જવા ઉપાડ્યું છે. રસ્તે પેટ્રોલ, ખોરાક લેવાની જરૂર પડશે તે વખતે ઘેડબેજ ગામ લેશે. તેના માટે કરાંચીમાં રાયબીએ તે ઠેકાણાનાં વિમાનો ઉડીને તે પુરાં પાડશે.

યુરોપમાં હીંદી વિદ્યાર્થીઓ બાદ સ્કોલરશીપ—

સ્વામીજી કૃષ્ણ વર્માના પત્ની જે યુરોપમાં મરણ પામ્યા છે તેમણે ત્રીસ લાખ રૂપિયા કેટલી રકમ હીંદુસ્તાનની બહાર ભણવાની ઇચ્છા હીંદીઓને માટે આપેલી છે. પેરીસની યુનીવર્સીટી અને કા. આપનારે નીમેલાં ટ્રસ્ટીઓ એ ટ્રસ્ટનો કારભાર ચલાવશે અને પાસ કરીને હીંદી ઓએને તેમાંથી સ્કોલરશીપો આપવામાં આવશે.

સર કાવસજી જહાંગીર બેરોનેટનું અવસાન

સર કાવસજી જહાંગીર બેરોનેટનું અવસાન ૮૯ વર્ષની ઉંમરે પુનામાં થયું હતું. બાનદન કુટુંબના વીરા પત્ની તેમણે આબરૂ કરી. ઉદ્યોગ અને સમાજોમાં ગૃહસ્થી હતી તેઓ સાદરીબાજ મારવાડીના હતા અને તેઓ ઉપરાંત અનેક બીજા ગીરેના ડાયરેક્ટર હતા. તેઓએ કરવા બાબતી ઘણુ સમય કરી છે. પ્રોગ્રેસ બાબતી કામ અને અન્ય કામની સેવાઓ કરી છે. દર વાતી અને કેળવણી બાબતમાં તેઓ ખાસ રસ આપતા હતા. તે સાથે સા. ભર્યાને કાવસજી જહાંગીર દોસ બોનાઓ છે.

ગાંધીજી મહાત્મા થયા પહેલે

મા. ગાંધીજીએ ગાલવીલ્લ આ. અન્ય નેતાઓની આગે મનહર પહેલ થયા પ્રયાસના ઇતિહાસની ઘણી બાબતો કરાવ્યો છે. ડર્બનાર છે કે ગાંધીજી કોઇ સંકીર્ણ કાર્યક્રમને આગળ ધપાવવા સમસ્ત હીંદની મુસાફરી કરશે.

પૂર્ણ સ્વતંત્રતાનો ઠરાવ કૂચી પાસ થયો

ગરમા બાદ નાગપુરી મહાસભાની કારોબારી સમીતીએ બધુ દિવસની ચર્ચા બાદ પૂર્ણ સ્વતંત્રતાનો ઠરાવ કૂચી પસાર કર્યો છે. ઠરાવમાં બધુમા શ્રીમેરવામા જાહેર છે કે મહાસભા પોતીકાની સાથે મીત્રતા ઇચ્છવા ખુશી છે પરંતુ હાલના માનભંગ કરનારા સંબંધનો અંત લાવવાને તે નવેસર ગોઠવણ કરવા ઇચ્છે છે.

પોર્ટ એલીઝાબેથમાં સ્વામી આનંદજી

મુસ્લીમ હીંદુ મંડળ તરફથી તેમનો સત્કાર

તા. ૩૦–૮–૧૯૩૪ બુધવારના દિને બપોરે ચાર વાગે પ્રમુખ શ્રી. એલ. ટી. નરસુના પ્રમુખપણા હેઠળ શ્રી. રામકૃષ્ણ મીશનના સ્વામી આનંદજીનો સત્કાર કરવા ભવ્ય મેળાવડો મળ્યો હતો. હાલ તેમજ મુસલમાન ભાઇબહેનોથી હોલ ઠીકાર ભરાઇ ગયો હતો સ્વામીજી સાથે મેસર્સ જીકમદાસ પ્રભુદાસની પેઢીના શ્રી રામચંદ્ર જીવનદાસ પી. ઇ. એ. કાન્જીલના પ્રમુખ એ. એ હાફજી, મોમ્બી મંડળના ઉપ પ્રમુખ પી. પી. બી., આમલી, ધોમ્બી મંડળના પ્રમુખ મા. અબધાલાક જેવાંદજી અને દાઉદભાઇ ચિમેરે પધર્યા હતા

પ્રમુખ શ્રી. ગજ્જરે સુંદર શબ્દોમાં સ્વામીજીનો સત્કાર કરી મંડળ તરફથી સ્વામીજીને ફુલનો હાર પહેરાવ્યો હતો. તેમજ મ્યુનીસ્પલ કોમ તરફથી પણ હાર પહેરાવવામાં આવ્યો હતો.

સ્વામીજીએ સત્કાર માટે આભાર જાની ભગવાન જેવો કલાક હીંદીમાં હીંદુ ધર્મની વધુની સરસુનિ અને પ્રત્યેકનું અસ્તિત્વ એ વિષયપર વિદ્વતાભર્યું વ્યાખ્યાન કર્યું હતું.

બેજ સમયે પ્રમ્ય મંડળવાળા શ્રી મણીલાલ પધાર્યા હતા, તેમનો પણ હાર પહેરાવી સત્કાર કર્યો હતો.

બાદ સ્વામીજીએ તેમનું આમંત્રણ સ્વિકારી મંડળને અમુલ્ય લાભ આપ્યો તે બદલ તેમનો આભાર માની પોતાના ભાષણો પુરા કર્યા અને રામકૃષ્ણ મીશનને અરે સ્વામીજીને મંડળ તરફથી પા. પોંડની પેલી જોર આપવામા આ. હતી બાદ પ્રમુખે ટ્રસ્ટિઓ સિવાય બધી જાહેરનો હતો. ત્યારે દરેકના મન રંજન થયા હતાં.

બાદ બાદ દુધ પાર્ટી દોઢ દુધનો પ્રબંધ થયો અને સ્ટેશન કરી મેળાવડો બરખાસ્ત થયો હતા

બાદ બાદ તા. ૩૧ ને દિને દક્ષિણ મીલમાં દક્ષિણનાં બેઘરના પ્રમાણપત્રો દેવા પબ્લીક મીટીંગની ગોઠવણ થઇ હતી કેટલાં દરેક હીંદ ભાઇઓએ બાજ લીધો હતો તેમજ પ્રતિનિધિ પુરેપુરીનો પ્રેમ ભાળ્યો હતો. આ મીટીંગે કોમ પ્રત્યે ઘણી મુલ્ય "ઇદય" એ વિષય પર બરોબર મનનીય વ્યાખ્યાન કર્યું હતું. મીટીંગ બાદ બેઘરે સ્વામીજીના માનમાં ટી-પાર્ટી મેળવી હતી. બેક વાગ્યા તેમાં મળી સ્વામીજી રાત્ર ૧૦ વાગે પોર્ટ એલીઝાબેથ વિદાય થયા હતા

પરચુરણ

—ડરબનની ટાઉન કાઉન્સીલે પા. ૧૪૦૦૦ ના ખરચ કરીને ડરબન સાઉથના ટેલીફોનોને ઓટોમેટીક બનાવવાનું અને તેના તારો જે લાઇન ઉપર છે તેને જમીનની નીચે ગોઠવવાનું નક્કી કર્યું છે.

—ડરબનના જુદા જુદા મતદારોમાંના વીલ્ડનમ, મેવીલ, મોનપુર પાર્ક, ગ્રામ્સ્યુદ્રામાન અને લાઉસ ડેરટ જંક્શનના ઇસ્ટાગ્રેસ પર ડરબન ટાઉન કાઉન્સીલે પા. ૩૦૩ના ખર્ચે અને વાર્ષીક પા. ૧૧૦ ના ખર્ચે ૬૫ નવા બતીઓ ગોઠવવાનું નક્કી કર્યું" છે.

—"ઓબ્ઝર્વર ચેમ્બર્સ" ના તંત્રી મી. બીહારીલાલ અનંતરાયે જોહનીસબર્ગમાં ૧૯૩૦ ના ડરબ આફ્રીકન ઇન્ડીયન નેશનલ કોંગ્રેસના ફેલોશિપ તરીકે મુકેલ નામ દ્વારા તેમણે "ધ ઇન્ડિયન ઓપીનીયન પેપર-વોર ઓવર જનરલીઝમ" ઉપર એક નીબંધ લખેલો તેને માટે યુનીવર્સીટી તરફથી તેમને 'ડેકટરેટ ઓફ લીટરેચર' નો ઇલકાબ આપવામા આવ્યો છે.

—અંગ્રેજ સરકારના ફાયનાન્સ ખાતાના સેક્રેટરી મી. વીલફ્રીડસન માર માસની રજાપર ગયેલ હોઇ તેની જગ્યાએ કામચલાઉ તરીકે મી. બોટમલી નીમાયા છે. અને મી. બોટમલીના જગ્યાએ ઇન્ડિયન એજ્યુકેશન સર્વીસના મી. એ. કે. બાંકો નીમવામાં આવ્યા છે. બારા અગાઉના બોહા પર આવનાર આ પોલીસાજ દોરી છે

—શ્રી. રામપ્રસાદ મુકરજી જેઓ મરહુમ સર મુકુંદલાલ મુકરજીના પુત્ર છે તેમને બંગાળાની સરકારે કલકત્તાની યુનીવર્સીટીના વાઇસ-ચાન્સેલર નીમ્યા છે. તેઓની વય ફક્ત ૩૬ વર્ષની જ હોઇ તે હીંદુસ્તાનની યુનીવર્સીટીમાં એ પદ ધરાવનારાઓમાં સહુથી નાના છે.

ડો વીલીયમ બીબે સમુદ્રની અંદર ૩૦૨૮ ફીટ નીચે ઉતરીને એટલાં ઉંડાણમાં પાંચ નીનીટ અને ગોકંદર પાણીના અંદર બે કલાક અને ૪૬ મીનીટ રહીને દુનીયાનો ઉંડે પાણીમા લાંબો વખત રહેવાનો રેકાર્ડ તોડયો છે.

—જપાનના મેટર ટોકીઓની વસ્તીમાં રોજનો ૨૪૩ નો વધારો થતો જાય છે. ગત વર્ષના આંકડા મુજબ જન્મ ૧,૬૪,૮૧૦ અને મરણ ૮૨,૪૦૫ થયા હતાં કુદરતી વધારો ૮૨,૪૪૫ નો થયો હતો.

—ઇંગ્લાન્ડ-જાપાન વચ્ચે કમેલા વેપારના કરારને જપાનની પ્રીવી કાઉન્સીલ કમીટીએ પસંદ કર્યા છે.

ફ્રેરેરા ઇન્ડિયન્સ મરનમેન્ટ રીલીફ ફન્ડ

(ગતાંકથી ચાલુ)

આગળનો સરવાળો પા. ૫૯૧૧ ૦ વેસ્ટ એન્ડ ફાર્મસી ૦ ૧૦ ૬ ઇ. આઇ. પટેલ ૦ ૧૦ ૦ જે. એસ. પટેલની કુ૦ ૦ ૧૦ ૦ ગોવનભાઇ છોજાભાઇ ૦ ૧૦ ૦ એમ. એસ. મીંચા ૦ ૧૦ ૬ દરજીશન જગવાલ ૦ ૫ ૦ એમ. પરશોતમ ૦ ૧૦ ૬ ચુનીલાલ જીવણ ૦ ૧૦ ૬ દીરા લાલા ૦ ૨૫ ૬ ગોકળભાઇ ૫ ૧૦૦ ફ્રેન્ડસ્ઓફ ટ્રુથલવીંગ ૦ ૧૦ ૬ મગનભાઇ પરશુ ૦ ૧૦ ૬ પરશુભાઇ ફીરા ૦ ૫૦ ભગાભાઇ મકન ૦ ૧૦ ૦ એન. ૬ ગોપાલની કુ૦ ૦ ૨૫ ૬ બી. ભાણુભાઇ ૦ ૧૦ ૬ બલત એન્ડ કુ૦ ૦ ૧૦ ૬ વજતભાઇ કાળાભાઇ ૫ ૬ ૦ કલ્યાણભાઇ મોરારભાઇ ૧૦૦ કુલ સરવાળો પા. ૬૮૧૭ ૬.

સંપૂર્ણ

પત્રવ્યવહાર

બારડોલી વિભાગના પાદીદાર બંધુઓને

આપનાં પ્રસિદ્ધ પત્રના ૩૦૬ મે પાને "પાદીદાર બંધુઓને" એ મથાળાથી જે પત્ર લખ્યા છે તે વાંચી જોતાં એનો સાર નીકળે છે કે—

દશ વરસ પાર્ટિ જેવડી મોટી રકમ એકઠી કરીને અંગ્રેજી હાઇસ્કુલ આ પ્રસ્તી વિભાગમાં જે પાદીદાર બંધુઓએ બાંધવા લારી છે તેઓ પોતાની જાતને પોતાના વિભાગને પોતાના દેશને પોતાની ભાષાને, કે પોતાના ધર્મને શોભા આપે એવું કાર્ય તત્વ સરજાત કરતા નથી.

દશ બુધ વરસ અર્થે પરદેશી ભાષાનું પ્રાધાન્ય અને પ્રચાર પોતાના દેશમાં ખુબ જોર શોરથી કરેલું, અને પોતાની માતૃ ભાષાને જગત સમક્ષ દુબળી દેખાડી દેશદ્રોહનું કાર્ય કરે છે

હવે હમણાં જ બારડોલી વિભાગના દક્ષિણ આદીવાસી વસ્તી પાદીદાર બંધુઓને ત્યાંદે પધારેલ હતા બારડોલી વિભાગમાં જ્યા મહાત્મા ગાંધીજી, રાષ્ટ્ર વિદ્યાતા વીઠલભાઇ પટેલ અને સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ જેવાઓએ પોતાના પુનીત પગલાંઓ માંડી હીંદુસ્તાનના રાષ્ટ્ર-સંગઠ્ઠ તરીકે બારડોલી વિભાગને જગત સમક્ષ રાષ્ટ્રિય પ્રદેશ તરીકે જાહેરાત કરીને પ્રદેશમાં બારડોલી વિભાગના પાદીદાર બંધુઓને હાથે વિદ્યાના પ્રચાર માટે રાષ્ટ્રિય મહા-વિદ્યાલય સ્થાપવા ને શોભા અર્થે કે અંગ્રેજી હાઇસ્કુલ કે

ઘણા પાદીદાર બંધુઓમાં ઘણા જનોના દીલે કે અંગ્રેજી કેળવણીએ હીંદુસ્તાનમાં અંગ્રેજ રાજ્ય અને વ્યાપાર સ્થાપવા માટે જોઇતા રહ્યા એટલે મુખ્યો જેવા કે મહેતાજીઓ, કારકુનો, અમલદારો, વકીલો, ડાક્તરો, રાવબહાદુર બાનબહાદુર કે સરતા ખીતાબવાળા વગર પગારના મુખ્યો વિગેરે, વિગેરે, હદથી ઉપરાજ વધારે પ્રમાણમાં સ્વમાર કરી દીધા છે. અને તેઓમાના ઘણાખરા અને જેમાં બી. એ. અને એમ. એ. સુધી ભણેલા જે તેવા યુવકોને માસીક બાર બાર રૂપીઆની નોકરી માટે ઠોકા મારી રહ્યા છે. આ બીના દેશના વર્તમાનપત્રો-માંથી વાંચી હશે. દિલ માટે અંગ્રેજ કેળવણીનું એક ગીત છે કે:

"મહાત્મા ગાંધી ના મરે બી. એ. થયા બેહાલ,
એમ. એ. મરણ પથારીએ, એ વિદ્યાના હાલ."

અર્થ પાદીદાર બંધુઓમાં સાચી ધગશ, સાચી સ્વદેશભક્તિ અને સદવિદ્યાના પ્રચારની જાગતી દોલ તો બારડોલી વિભાગમાં એક આદર્શ રાષ્ટ્રિય મહાવિદ્યાલય સ્થાપી તેમાં સ્વદેશાભિમાની શિક્ષકદ્વારા પોતાની માતૃભાષાને પ્રધાન પદે રાખી ગૌણ પદથી અંગ્રેજી ભાષા શીખવે. આ વાત તો મહાત્મા ગાંધીજી બારડોલી વિભાગને મ. સ. ૧૯૨૮ માં બતાવતા આવ્યા છે.

પણ આજે બારડોલી વિભાગને સદાવ્રતગૃહ, દુકાળઘાણા, અકિંચનઘાણા, આપદ્ધર્મ મહાવિદ્યાલય, આશ્રમ અનાથાશ્રમ કે પાંજરાપોળની બહુજ જરૂર છે.

પાદીદાર બંધુઓ, બારડોલી તાલુકામાં સ્વરાજ આશ્રમ બારડોલી અને સમોણ પાસે સુપા ગામમાં સ્થાપિત ગુરૂકુળ એ બન્ને મહાન રાષ્ટ્રિય સંસ્થાઓને ખાનમાં લઇ આ બન્ને પવિત્ર તીર્થોને અપવિત્ર ન કરો અને અપમાન આપો.

આ બન્ને સંસ્થાઓ પાદીદારોએ કેવી કેળવણી લઇ સાચા ઢોંડી-પાદીદારો બનવું જોઇએ તેની માટી રૂપે આ મહાન ઇશ્વરદત્ત સંસ્થાઓ આપણી નજર સમક્ષ ઝળી છે અને આપણા કર્તવ્યનો જાહેર માર્ગ આપણને બતાવી રહી છે

માટે પારીદાર બંધુઓ, આપણે હોંદી છીએ એટલે હોંદી સંસ્કૃતિથી આપણા પ્રશ્નોના મંડાણ થવા જોઇએ

ખારેકોની વિદાગમાં પરદેશી અગ્રેજી રાજ્યના ગાફલ-ગુલામો અનેક માટેના ખળભળી ઊઠનારી ગુજરાતી અને અગ્રેજી નિશાળો પુરતા પ્રમાણમાં છે. તેમાં વધારો નહીં કરતાં દેશના ભાળો સરજાત યામ ને માટે આપણી પોતાની સ્વરાજ આશ્રમ ખારેકોની જરૂર પુરા પુરૂકુળ સાથે હોંદી ઢેરા અથવા રાષ્ટ્રીયકુળ હુન્નરશાળા, અક્ષરજ્ઞાનશાળા, આર્ય કન્યામહાવિદ્યાલય, આર્ય અનાથાશ્રમ, કે પાંજરાપોળ જેવીયો ઊભે તે એક સરખા સ્થાપિત કરવા દક્ષિણ આફ્રીકાના પારીદાર બંધુઓના હૃદયમાં હે ઈશ્વર સદવિચાર આજ જેવી પ્રાર્થના.

જોહનીસબર્ગ. **રમણભુપે.**

ફિક્રિયારી

હોંદી કામ આ દેશમા વર્ષો વર્ષા એટલે આપીજીના જમાનાથી માંડીને આજ પર્યંત કારબારીઓના ઢેરે ઢેરાલી આવી અને હજી ઢેરાયે જાય છે. પરંતુ હવે સમજ એ આવ્યો છે કે હોંદી કામે હુંડે ઉતરી બહુજ બારીકાયી વિચાર કરવો ઘટે.

વાંચક, હવારા વિચાર માંથે મારા વિચાર ભેગવવા પ્રયત્ન કરીશ. તારી બુદ્ધિ સર્વોત્તમ કામ કરે છે એ હિસાબેજ કુ જન્મ લાગતી વાત તને ગમાડવા હીંમત કરૂ છું

પ્રથમ તો આપણે આઠ, દસ આંકનુ બાકુ ક્રાંતીએ એ આગળ ઉપર ચુમ્માલીશ આંકનું કોતર્યા આવશે

હોંદી કામ એટલે પૈટાનુ રોણું.

કારબારીઓ એટલે પૈટાના રોગાને ઢોરનારા બરવાડો

આજ સુધી આ રોણું નિર્બંધ હતું તેથી જે આબાજો રોગાન એમ માનવા કારણ હતુ કે આપણે બરવાડોના આકરા કેદા નિર્બંધ છીએ આજે એ રોણા ઉપર એક સાદ અને એક સીલ્હ (સેન્ડ રેન્યુર એકટ) (કોલોનાઇઝેશન ફોર્મ) આમ જે જન્મ્યા બાદ આજે ત્યાં પકડી આવ્યા છે બરવાડો ગોબર બાબા, એજોતો આ રોગાને બચાવનાની કલ્પના કરો કે કદાચ બચ્યા કરે તો હીંમત કરી કે કેટલી કરી કે આ ગમે તેમ હો પણ આ રોણું બચશે કે વિકાસ બનશે? શુ સમજાય?

કેમ ન કરા એટલુ તો આપણી આંખણી ના આંખણી પરનુ નરી આંખે દેખાય છે, કે રોગાને (આજકુન) મુકી બરવાડો (કારબારીઓ) જુદે જુદે મારગે બાબા અને પ્રત્યેકની પાછળ ધોડા ધોડા પૈટા પણ પાયા અને કોની પાછળ ધોવું એ નક્કી ન કરી શકયાં તે વખત બરવાડના એક બચ્ચાએ બેબાકળા બની ઉભા, બરવાડા નિભય નથી પાછળ સો સાલાં તુટી પડી આવા સર્વે છે, અને બેબાકળા બની ક્રિસેસાને મન કમારે બહા થઇ બામ કે ગાતોપ દયે. છે કોઇ એવું એક પેટુ કે આ બધાને બચાવા પુરિત બતાવે છે કોઇ બરવાડ ? આ રોગાને પાંખમાં લઇ પુરિત પ્રયુક્તિએ બચાવે? આ વાત નકી કરવાનું કામ આ બે હિસાબ પરૂઓ સ કાર કરશે આવડી બડે તે પરેલાં બહ બધું કોયકો

બેા વાતની એક વાત

જો મારાં બધાં પૈટા મિત્રોને અને બરવાડોને કહે તો આપણે બધાં બધાં જુદે જુદે બુણે જુદો જુદો વિચાર કરતાં ઊભાં કીને ત્યાં ત્યાંથી ગોબર સાથે ગોબરેથી પકડી આવી બધાં એક સા એક સરખી ફિક્રિયારી કરીએ તો આ પશુઓ ક ભાગી ન જશે તો પણ હીંમત દિલ્હ તો જરૂર થશે. વાંચક તને સાદ સમજાય, તારૂં દમનું કલુબ કરે, જિંદેા હોવાની આ નજરી પરંતુ ઉનમ પુરિત તને સમજાય એમ તો આ ફિક્રિયારી કાપી 'બ્લુઝને' અને 'ઓપીનીઅન' ને મોકલજો ને તમામના ફિક્રિયારી 'બ્લુઝ' ને અને 'ઓપીનીઅન' ને પાને પાને એક દિવસે ગાજ હોય.

બ્લુઝ' અને ઓપીનીઅન' ના બાંધકની સાહેબો. આ બધી ફિક્રિયારીઓ આપને ગંગાબાગ તેની સાથે આપને બનેને આપની ફિક્રિયારીના સાદ ભેગવવા મારી નમ્ર વિનંતિ છે

લેખે સાદ રબે માંડો નીકળે નહીં તો ગમાજ લાગુ.

સ્વતંત્ર.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખીલતા ૧૬૪૪ સુદે ભાદરવો	વદ ૧૬૬૦	પ્રસન્નમાન ૧૮૫૬ જમ હી- ઉલ્લાખર	પારસી ૧૮૦૪ ફરવરદીન રકમો	સુર્યોદય ક. મા	સુર્યાસ્ત ક. મા.
ચુક	૧૮	સુદિ ૬	૪	૮	૫-૫૬	૫-૪૯
સોમ	૧૫	,, ૭	૫	૯	૫ ૫૫	,, ૪૯
મંગ	૧૬	,, ૮	૬	૧૦	૫ ૫૪	૫ ૫૦
બુધ	૧૭	,, ૯	૭	૧૧	૫ ૫૩	૫ ૫૦
ગુરૂ	૧૮	,, ૧૦	૮	૧૨	૫ ૫૧	૫-૫૧
શુક્ર	૧૯	,, ૧૧	૯	૧૩	૫ ૫૦	૫-૫૧
શનિ	૨૦	,, ૧૨	૧૦	૧૪	૫-૫૦	૫-૫૨

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપુર્વક જોશો

કારણ કે આપે તમે દીનશોનો ઓકસફર્ડ બ્લુ લેવા દુકાને જાવ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને જોઇએ તેજ માલ મળ્યો છે. કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાંને હાની પહોંચતી નથી અને વાપરવા માં તે સસ્તો પડે છે.

કીનનો
ઓકસફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ સ્ટોક રાખવા અને તેજ બ્લુ વાપરવા ભલામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે એનું કારણ જોજ છે કે કીનનો ઓકસફર્ડ બ્લુ તમે તમારા ગ્રાહકોને વેચશો તો તેમા કીને સંતોષ થશે અને ફરીથી પણ તેજ ખરીદવા આવશે

The BEST your money can buy!

263 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			¾ Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ચાર રેકાર્ડમાં કિં. ૧૬/–

આ નાટક ફુલ ૮ રેકાર્ડોમાં ભરવામા આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના હૃદયભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ બાસ ખરીદવા હુમારી ભલામણ છે. રેકાર્ડ મેલવાના બોક્સની કી. ૪/૬ બાસ એકરના પડશે.

જુન માસના રેકાર્ડો આવી ગયા છે.

ડ્રામા પૃથ્વીરાજ ચાહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકાર્ડ ૮ ના ૧–૮ ૭

ટીન બોક્સ ની ૪/૬ ફ્રી.

હાથના તેમજ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

કલકત્ત અને સીંગાપુર રીઢનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેસર્સ જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. માં બનેલા જરમન સુપ્રસેટ રીડના આ મજબુત અને સુંદર પોલીશ વાળા હારમોનીયમ અજબ્રુત, તેના સુરબધારજ મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોસાય તેવા કીંમતથી આપ રાખેલા છે. બીજા સસ્તી હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલા હમારા મ્યુઝીક સલુનની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street. DURBAN Natal.

કીર્ટીગ્રસ.

પાવડર

કીડી, ઉધઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કીંમત બનાવટ. ફક્ત ટીનોમાં વેચાય છે. ૧/૬

Phone 3857. P. O. Box 316.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

92 Victoria Street. Durban.

હીરાભાઇ મોરાર માવાડકર,

હોલસેલ ફ્રાટ અને વેજીટેબલ એક્ષપોર્ટર અને કમીશન એજન્ટ

પાર્સલ આવી રીતે કરી આપે કી.ઓ.ડી. થી મોકલવામાં આવશે ટેલીફોન કરવા. નંબર ૩૧૧ ૯૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૬૨

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

"ઇંડીયા હોટેલ" પ્રોપ્રેટર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રીકા. ૬૦

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in plain confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR.

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Floral designs and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર તથા ઘોડા વાલ કુંડ મોકલીશું મુલ્ય વાજબીમાં આપે છે. દાહ દિવસ જુદો.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No 38—Vol XXXII Friday, September 21st, 1934

TEAR DOWN THE PURDAH

"CHASTITY is not a hot-house growth. It cannot be superimposed It cannot be protected by the surrounding wall of the *purdah* It must grow from within, and to be worth anything it must be capable of withstanding every unsought temptation. It must be defiant as Sita's. It must be a very poor thing that cannot stand the gaze of men. Men, to be men, must be able to trust their women-folk, even as the latter are compelled to trust them Let us not live with one limb completely or partially paralysed Rama would be nowhere without Sita, free and independent even as he was himself. But for robust independence Draupadi is perhaps a better example. Sita was gentleness incarnate. She was a delicate flower. Draupadi was a giant oak. She bent mighty Bhima himself to her imperious will Bhima was terrible to every one, but he was a lamb before Draupadi. She stood in no need of protection from any one of the Pandavas. By seeking to-day to interfere with the free growth of the womanhood of India we are interfering with the growth of free and independent-spirited men. What we are doing to our women and what we are doing to the untouchables recoils upon our heads with a force thousand times multiplied. It partly accounts for own weakness, indecision, narrowness and helplessness. Let us then tear down the *purdah* with one mighty effort."

MAHATMA GANDHI.

ગાંધીજીની પ્રતિજ્ઞા

"આ મારી માન્યતા આજકાલની નથી, પચાસ પચાસ વર્ષોથી ચાલી આવે છે. પણ કોણ જાણે, એમાં પણ મને ભૂલ જણાય તો એ ભૂલ કબૂલ કરતાં મને આલ્પી ઉભરે સંકોચ ન થાય. મોટી મોટી ભૂલો દેખતાં વેંત કબૂલ કરવાનું મારા સ્વભાવની સાથે જડાયલું છે. પણ મારી ભૂલ ન દેખાય ત્યાં સુધી મારે પોકારી પોકારીને જાહેર કરવું રહ્યું કે એ આધુનિક અસ્પૃશ્યતા હિંદુધર્મની ઉપર કલંક છે અને એ કલંક ધોઇ નાખવું જોઇએ."

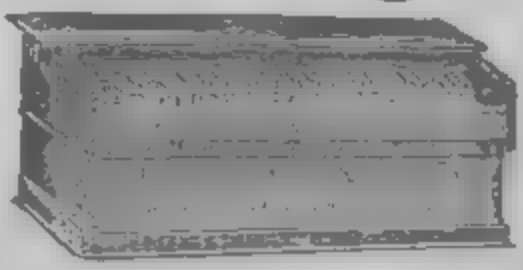

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર કલ્યુટ: સરદાર કોન

દરેક જાતના સરદાર કુબ્લુટ હારમોન્યમ અને સરદાર કોન્સર્ટ મોહન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O. Box 460. DURBAN.

ગોતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને કારખાનું:-ગોતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૬૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પત્રના ખાસ દીઠ સા-૬ ૩ા.

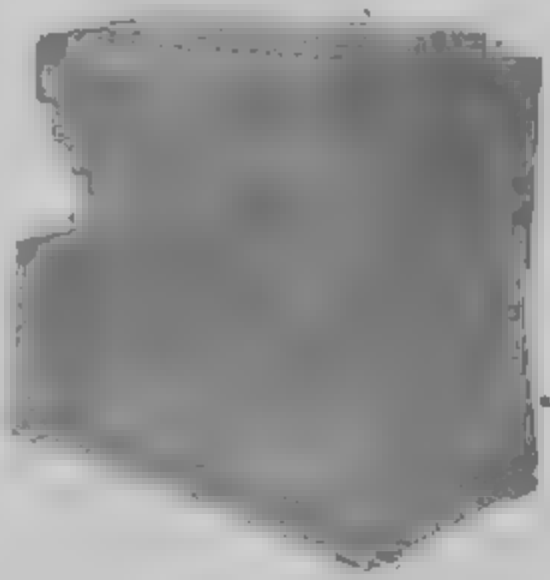
અમારા ૪૫ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવરાવી મંગાવીએ છીએ.

શોક એજન્ટ:
બ્રધર્સ કુબ્લુટ
તથા
સરદાર કુબ્લુટ

ખીજા ભાગો સારૂ અમારા ભાગો અને કમીશનની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા

ખાસ ૧-૨-૬, અને
ખાસ ૧-૪-૦.

હાથના સાંબલા રીડના ગેરંટીથી
ખાસ ૨-૫-૦.

હાથના ડબલ રીડ ૨ સોરટ્રા
ગેરંટીથી ખાસ ૩-૧૨-૦

હાથ અને પગના સારો (કંપનીઝ)
ડબલ ગેરંટીથી ખાસ ૬-૧૦-૦

હાથના મોટેભાગ ખાસ મુંબાઇરીને
હાથના ડબલ ગેરંટીથી
ખાસ ૪-૨-૬

પગના ડબલ રીડ ૪ અકટ્રા મજબુત,
ગેરંટીથી ખાસ ૧૦-૧૬-૦

હારમોનીયમોની ખાસ ૬ વરસની
લેખીત ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

ખાસ શોક વધુ મંગાવી ખાત્રી કરો. ઢાંકો વધ મોકલો:—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street. Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાંજા"

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(બસ બોરાણી)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

૨૬
(બસ બોરાણી)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીજીના ભાવો

હુબલ્યાની વીજી
(સાધારણ) પા. ૬-૧-૬.
(સ્પેશિયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

દીકુ વીજી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(સ્પેશિયલ) પા. ૫-૮-૦.

એકરોબર તા. ૧ લીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારૂઓએ પોતાના દાગીના ઉપર પોતાનું અને સ્ટીમરનું પુરનામું પરખું, અને બ્યાંધી બરોબર બાંધ્યા પછી કમાટીમેન્સને દાગીના સીધા પોર્ટ ઉપર ચઢાવવા કહ્યા બજાવવું. તો તે તેમને બરોબરસ્ત કરી આપશે ઉતારૂઓએ પોતાના પોતા દાગીના સાથીસરે 11 વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતા કરવા.

દરેક હાંકે ઉતારૂએ પોતાની વીજીલ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામથાયા ઉતારૂઓ અમારી પાસે પત્રવ્યવહાર કરવાથી વીજીલ મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને હજુ દરેક કામકાજ અમારી નવી કેમરુન લીમે પાસ છે
વધુ સુચનાઓ માટે લખો યા મળો।

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના વીજી એજન્ટ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

CORNER of GREY & VICTORIA STs.
PHONE 3623 Central.

SPECIALISTS IN SWEETMEATS AND CAKES (PROPRIETOR: R. K. KAPITAN

પ્રખ્યાત સ્પેશીયલ સાલમપાક

ચુનાચનના તમામ ભાગમાં પહોંચાડવામાં આવશે.

શિયાળા માટે ખાસ પાકો તૈયાર કરવામાં આવ્યા છે જેવાં કે સ્પેશીયલ સાલમપાક (શક્તના રાજા) રતલ ૧ શી. ૧૦–૬. બદામપાક શી. ૫, ગુંદરપાક શી. ૫, કુવારપાક શી. ૫, અડદપાક શી ૪, મેથીપાક શી. ૪, મેથીના લાડુ શી. ૩, જેમાં ખાસ ધાતુપૌષ્ટીક વનસ્પતિથી તૈયાર કરી તેમજ મન ગમતા જાત જાતના પાકો તૈયાર કરી આપીએ છીએ.
વેપારીઓ તેમજ એજન્ટોને સારું કમીશન આપીએ છીએ.

આર. કે. કેપીટન
(કાપીટન બાકરની હોટલ)
કોર્નર ગ્રે અને વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન, સા. આફ્રિકા.

ફોન ૩૬૨૩.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's fast in September 1932, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. ... Rs. 3/-

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has recently said about the Anti Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

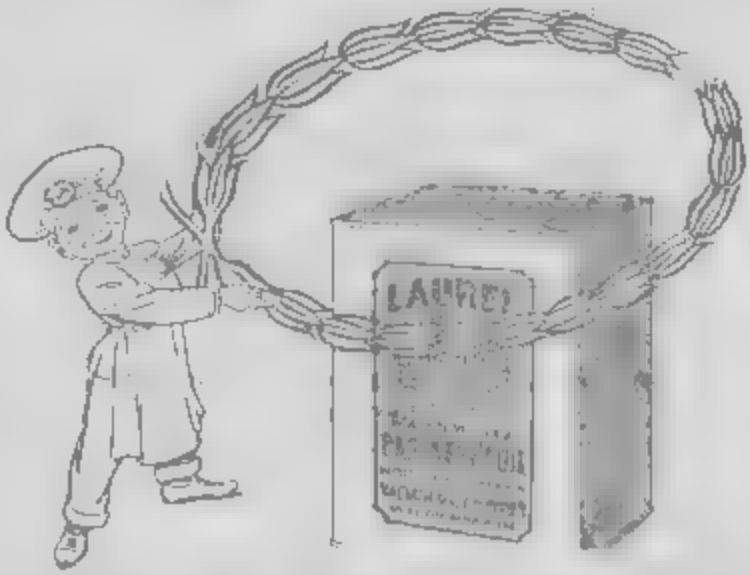
154 Pages. ... Rs. 0/6.

BUY THE BEST When You Buy PARAFFIN

Make sure you get genuine LAUREL.
The cheapest because it burns brightest and lasts longest.

જ્યારે પારફીન ખરીદો ત્યારે ઉત્તમજ ખરીદજો

તમે ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ" ઉત્તમ તેમજ સસ્તું છે છતાં ઝગઝગાટ અને લાંબો વખત સુધી બળે છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર માલ તથા ડાક ખૂબ વ્યવસ્થા સાથે તે મહીને
સાલમ મોકલવા મદદ કરો

મોરબંદર, માંગરોળ, રંગૂન, કલકત્તા માટે
માલવાહક વહાણ જાય છે.

આ વહાણોમાં ઓછામાં ઓછા ભાડે દર વખત સાલ
મોકલવા માટે ખૂબ અનુકૂળ વ્યવસ્થા છે.

ડિલાગ્રા માટે ભાડાની વિગત ખૂબ ઓછા છે:

	મોરબંદર.	માંગરોળ.
ઊંચામાં ઊંચા ભારણ માટે	પા. ૧૬-૧૬-૦	૧૯-૧-૦
,, ,, ભારણ વગર	પા. ૧૨-૧૨-૦	૧૪-૮-૦
૨૦ ફાટ ભારણ માટે	પા. ૬-૦-૦	૧૮-૧૬-૦
,, ,, ભારણ વગર	પા. ૫-૬-૦	૬-૧૮-૦

મોરબંદર, માંગરોળ, રંગૂન, અને કલકત્તા માટે જા.

ડરબન માટેનું સાલમાં

"આમ. વા. "મુલતાન" ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર
આમ. વા. "કોલ્હાપુર" ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર

માલવાહક વહાણ.

વધારે માહિતી માટે લખવા કરો—

KING & SONS,
Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — Phones 25 & 2049.

BASSA LTD.
122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P. O. Box 521. 68, Cross Street,
Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને પ્રોડ્યુસનાં વેપારીઓ

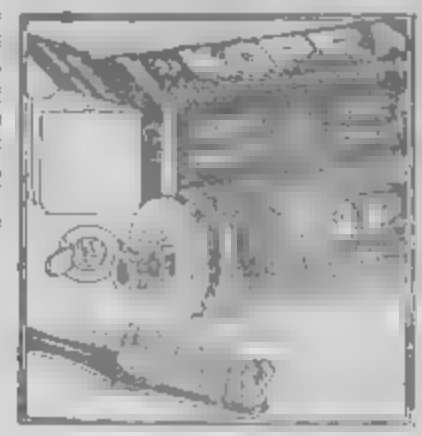
તાજામાં તાજાં ફળો મોકલવા બાબતમાં, પાછળથી ઘણીજ મોટી ખોટ ખમવી પડતી હોવા બાબતમાં આપણે.

દરેક ઓર્ડરને ઉપર બતાવી દેખરેખ રાખીને આપે આપ, આપે પોતાને કરવી પોતાના વતનથી મોકલવા આ આપણે.

કેપ પ્રોવીન્સ, નાતાલ, ટ્રાન્સવાલ, રોડેશીયા વગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૫૨૧. ૬૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન; નાતાલ.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning. Take steps to insure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula. Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khare, P.O. Box 69 Vereeniging 83/85 Tardeo Road, Bombay.

ઉંડુ દ્રાક્ષાસવ

ઉંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

ઉંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા.—મુંબઈ નં ૧૪

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી સી એન્ડ ડી. ની સ્ટીમરમાં આપશે. ઠેકાણું:—

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સી. એન્ડ ડી. ની સ્ટીમરમાં આપશે. ઠેકાણું:—

P. O. Box 642. Durban. 129 Victoria St. 64

ASTHMA and CATARRH Sufferers—end your misery! Use "THREE IN ONE" ... will give you ... relief in life. Countless others have ... Don't neglect ... and you'll ... MEDICINE ... LIN MEST ... 'One & Only' ... After 5/6 ... INHALANT ... HONEY BALSAM EMULSION ... cure ... obtainable ... 4/ post free

CALAMINE CREAM ... Soothes ... your entire body ... rash, sunburn or prickly heat, etc. 4/6 the post free

VERBENA LEMONA ... for face and hands. Softens the toughest skin, making it all velvety smooth. ... 1/6 post free.

Cash with all Orders.

Try the wonderful T.C. ... free ... (The Healthy Life.)

P. L. A. CHAMBERS, Box 7841, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

આ અને આ

ફક્ત નવ શીલીંગમાં

કુમકુમ—વર્તમાન સમાજના સુધાર પર ઘણાજ ઉંડું, ઊંચું સમાજમાં સુધારણાઓની રાહ બતાવતું. ૨૦૦ પાનાનું પુસ્તક કિં. ટા. ૩.

કુમકુમ્ર્યાંત—ગાયકપ્રવર ત્રિભોવન પછી કુમારપાળ ગાંધીએ આવતાં પહેલાં ગવેલ ગાયન સંબંધી આકર્ષક ઐતિહાસીક નવલ કથા. સચિત્ર, ૨૨૫ પાનાં, સુંદર રક્ષર કિં. ટા. ૩.

ઉપરના બન્ને પુસ્તકો ત્રણે ગુજરાતી પત્રોએ મુક્ત કંઠે વખાણ કર્યાં છે. દરેક ઘર અને લાયબ્રેરીમાં આ પુસ્તકો કોવાજ જોઇએ.

બેથી વધારે બન્ને પુસ્તકો મંગાવનારને તો ફક્ત નવ શીલીંગમાં મળશે.

ફક્ત બાર શીલીંગમાં

એક વર્ષ સુધી બાદ

'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મેળવવું હોય તો— આજેજ ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપો

બે લાભ

(૧) બાજુમાં જણાવેલાં બન્ને પુસ્તકો ભેટ મળશે. તે ઉપરાંત,

(૨) એક વર્ષ સુધી 'ગુજરાત ટાઇમ્સ' સામાયિક મફત મોકલવામાં આવશે.

જો—

તાજના સમાચાર જાણવા હોય, આબુ ઐતિહાસીક વાર્તા વાંચવી હોય, અને સુંદર, ઉપયોગી, સચિત્ર બે પુસ્તકો મંગાવવાં હોય તો ૧૨ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલો.

આ લાભ આજેજ ઉઠાવો—સારું તે તમારું—આજેજ લખો,

Manager (I), GUJRAT TIMES OFFICE, NADIAD, Gujrat, India.

અફત અફત

આ અઠવાડીયામાં આપી મોકલનારને સુંદર રસ ભરી વારતાનું વાંચવા લાયક નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેજો. લખો:—

કે. વી. ચમારીયાવાલા બુકસેલર, મુ. ભરૂચ (ઇન્ડીયા).

મફત! તદ્દન મફત!!

કબજીયાતની માહિતીવાળું વૈદકીય પુસ્તક ૬૪ પાનું કિંમત રૂ ૧ વાળા આજે ફક્ત મફત મળે છે મંગાવો.

જીવન ઔષધી ફાર્મસી, ભાવનગર, કાઠીયાવાડ.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 34—Vol. XXXII Friday, September 21st, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price Fourpence

RACE PROBLEM

DR. BROOKES ON COLOUR BARRIERS

THE Natal Regional Conference of the South African Institute of Race Relations was held in the Council Chamber, Durban, on Saturday Sept. 15.

Dr. S. Copley the Mayor of Durban, who officially opened the Conference, in the course of his speech said, the differences between the races are slowly but surely passing away. The problem of race relations was one of the most difficult social problems we had to face in South Africa, continued Dr. Copley, and it was no easy matter to know how to bring together and consolidate many colours, races and creeds in the country. It was the urgent duty of everyone to do what they could in promoting cordiality and friendship between the different sections of the community.

Slowly but surely, however, the differences between race and colour were passing away. The differences had originated many years ago through the isolation of the various Powers, but to-day with the improved means of communication and the constant intercourse between races far apart, old prejudices were being broken down. It was an essential of world peace that race relations be put on a firmer basis and there was no better way of effecting this than bringing these races together on some common meeting ground.

Superiority of Thought

In the deliberations of the conference, said Dr. Copley, he hoped that difference in colour would be forgotten as the distinction between the dark and white races were not so much one of colour as of outlook. To-day the barrier of outlook was being broken down by education, for it was due to their learning that the white races considered themselves superior. There was no reason why the white and black should not be afforded the same educational facilities, and in the efforts of the conference to bring about greater amity between the races he could assure them of his support. On behalf of the people of Durban he wished them every success in their deliberations.

Mr. Maurice Webb, who presided over the conference, thanked the Mayor for his address and expressed the hope that although the meeting was of somewhat informal nature for the interchange of views, that this informality would not detract from its importance.

Some 30 organisations in Natal interested in the question of race relationships were represented at the conference, including a number of native and Indian delegates.

Dr. Edgar Brookes

Dr. Edgar H. Brookes delivered a very interesting speech at a public meeting held under the auspices of the Institute of Race Relations in the Council Chamber on Saturday night, in the course of which he said, "the economic interests of all the peoples in South Africa are indissolubly bound up together." Discussing race conflict in industry, Dr. Brookes urged that in the first place the difficulties of the problem should not be minimised. Little would be accomplished by merely protesting against the replacement of non-European by European labour. It had to be clearly stressed that colour, as such, was not an economic issue. Colour was a biological factor and its importation into the field of economics helped no one and succeeded merely in confusing the issue.

"What we really have to study is not, in the end, the race problem of race at all, but the main economic problem that the world is facing to-day—the problem of the production and distribution of wealth," Dr. Brookes said. "That problem is complicated in South Africa by the existence of colour barriers and colour prejudices.

"Most of us hold with the Economic Commission and the Carnegie Poor White Commission that the interests of the poor white and those of the native, Indian or coloured men are not fundamentally opposed. If we can remove certain fallacies arising from the undue stressing of the factor of race and colour, if we can move away from the unsound principle of protecting the white man merely as a white man and substituting for it a protection of real economic value of every class of worker, we shall not, indeed, have solved the problem, but have removed the principal hindrances to its solution and made it much easier to think clearly and fruitfully on the subject than is the case to-day."

There was a class of native, he continued, who could undercut not only white labour, but coloured labour, Indian labour and—most important of all the labour of the permanent native town dwellers. This class came into the towns temporarily, leaving behind in the country families living on a low economic standard. They were, therefore, a subsidised class.

A large part of European female labour was subject to the same economic laws. Wages were frequently paid to European girls which could only be justified on the ground that the girls were secure of food and shelter in their own homes. Such underpaid labour formed a very serious competitive element in the labour market as it was sometimes need to the exclusion from work of married men with families.

Dr. Brookes claimed that the differences between the poorest white groups and the permanent town dwelling native groups were not great. In the really competitive area of employment the standard of living among natives was not much below the European standard.

The Mayor, Dr. S. Copley, presided at the meeting, which was addressed by Mr. J. Rheinallt Jones and others.

Notes And News

Lady Maharaj Singh on Indian Women

ELSEWHERE in this issue we reproduce a speech delivered by Kunwarani Lady Maharaj Singh before University Women in Durban on Indian women. There are some statements in the speech which we wish she had not made for they are such that cannot be allowed to pass unchallenged in the interests of India and Indians. We hope to deal with it editorially in our next week's issue.

The Evil(?) Of Travel

PEOPLE always talk of the advantage of travel but some members of the South African Nationalist Party now teach us a new lesson that travelling is an evil. Senator T. O. Steffberg a member of the Malan Nationalist Party addressing a meeting at Bloemfontein North, was particularly concerned with the effects of a trip overseas on the Nationalist instincts of South African statesmen. He pointed Generals Botha and Hertzog, "great leaders both," he said, as examples of those who had surrendered their nationalism in the seductive atmosphere of overseas trips. "I have often wondered," he added, "what would have happened to me if I had gone overseas.

Commenting on the above the *Natal Daily Mail* says:—"The proper reaction to this somewhat surprising statement is a thrill of horror—at least from the point of view of the good Nationalist. Other great men have gone overseas; but it is sad to think what happened to them. When they came back they were able to look at South Africa's problems in a broader perspective; they had acquired the moderation of true statesmanship, and worst of all, they had absorbed new ideas."

Animal Sacrifice

THE following message should act as a deterrent to our people in this country who are guilty of the same crime on their festival days, typically that second festival day at Easter at Isipingo: "By gallantly alerted volunteers a patrol hitcher armed with spears and bamboos rescued Rati Reddi, a wealthy Hindu resident of the village of Penumalam, in the Guntur district of Madras, saved 200 animals from slaughter at a festival in honour of a Hindu goddess. The local Society for the Prevention of Cruelty to Animals had carried out a vigorous propaganda against the sacrifice, urging villagers to offer coconuts instead of animals, but frenzied devotees were carrying out their sacrifice until Reddi interposed. Only eight animals had been sacrificed. Rati Reddi was fasting for a week in an effort to persuade the villagers to abandon an animal sacrifice on a bigger scale which was to take place a few days later."

The Need For A New Morality

SIR JAMES JEANS, the astronomer, in his presidential address at the meeting of the British Association in Aberdeen is reported to have said that there was need for a new morality and a new religion since mankind was learning to control nature quicker than to control itself. But it was wrong to malign science for that or to blame science for unemployment, because science, while producing labour-saving inventions, yielded discoveries leading to new trades and new popular demands which would give employment to the vast armies of labour. The problem was to maintain a perfect balance, to confer universal employment and to bring about a continual increase in the comfort and dignity of life. Edison's inventions had added £3,000,000,000 to the world's wealth.

Rev. C. F. Andrews In India

THE Rev. F. O. Andrews after reaching India went straight to Mahatma Gandhi in Wardha. Mahatma Gandhi is still weak after his fast. Mr. Andrews related to him the conditions in South and East Africa and particularly in Zanzibar owing to the recent restrictive laws passed against Indians. Mr. Andrews was advised by Mahatma Gandhi to see the Viceroy on the question. Rev. Andrews had a prolonged interview with the Viceroy, Lord Willingdon, before whom he placed facts and figures about Zanzibar and supplied detailed information clearing the allegations against Indians, after hearing Rev. Andrews, gave him emphatic assurance that the Government of India will strive its utmost to uphold the rights and interests of the Indians of Zanzibar and promised prompt action after the receipt of the report from Mr. Menon who was conducting enquiries in Zanzibar on behalf of the Government.

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 21ST, 1934.

WHERE WILL IT LEAD TO?

THESE are days of machinery. While on the one hand we complain of unemployment we are trying, on the other, ceaselessly to search for contrivances which will enable us to do everything by machinery and the use of man-power will not be needed. We are now going a step further. God has given wings to birds because they are meant to fly. Human beings have not been given wings but hands and legs. We are not satisfied at that and wish to fly. Aviation in the last few years has made great strides and even in warfare air force is being increased to such an extent that one is horrified at the thought of a future war when no one knows what will happen if that force is used, as it is sure to be used. It must result in national suicide. It will be well to remember the words of Mr. Harold Begbie who wrote on the death of Mr. Rolls the aviator, in the *Daily Chronicle* about a quarter of a century ago:

"This public excitement about flying is only a fresh evidence of the general tendency towards materialism. The ideals of humanity are no longer moral and spiritual. Millenium is to be reached in a music-hall or in a monoplane, and the prophet's vision of happiness has shrunk to eighty miles per hour. Our God is speed, our religion a machine. And so hot is our quest of speed that we have no time quietly to sit down and appreciate the benefits it will bring or to reflect upon the questions its achievement will still leave unanswered.

"The attitude of Ruskin towards the railway may have been a wrong one, but more wrong, infinitely more wrong, is that attitude towards life which leaves entirely out of count the spiritual nature of man, and sees in perfecting of mechanism the end of existence. Life is greater than its contrivances. To fly through the air without danger, to travel over the earth's surface at a hundred miles an hour, to have no need for hand labour or anybody's toil, will bring no peace to the soul of man. And to seek these ends so earnestly and impatiently, to attach so much importance to them, and to organise a continual public excitement about them, is to cloud the rightful issues of life and to darken the only natural line of man's advance. For the advance of mankind is not towards mastery of mechanism and the elements, but towards self-mastery. The field of inquiry is consciousness, the destiny of the race is spiritual, and the only happiness possible to the sons of men is a happiness of the heart.

"Therefore in all the present excitement concerning aviation a palpable and shameful danger to humanity."

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION," SEPTEMBER 16, 1914.

"Whom the King Delighteth to Honour"

WE understand that, upon the recommendation of Lord Hardinge, supported by Lord Crewe, the Secretary of State for India, the name of Mr. Gokhale was included among those upon whom the dignity of a Knight Commandership of the Indian Empire was to be conferred on the occasion of the last celebration of the King's birthday. *India*, however, states that Mr. Gokhale on being apprized of His Majesty's intention, wrote to say that whilst he was deeply grateful to His Majesty the King-Emperor for the same, he must humbly beg to be excused the high honour as he preferred to continue under his present simple designation, if his wish was not likely to be misconstrued: whereupon His Majesty was graciously pleased to allow the withdrawal of his name from the list. Lord Crewe, at the same time, intimated his regret that the Government could not mark their high sense of appreciation of Mr. Gokhale's public services. The incident is still one more illustration of Mr Gokhale's extraordinary modesty and his sense of what is appropriate for men who serve their country with no thought of reward. Like that other great Indian, Mr. Dadabhai, Mr. Gokhale's name will go down to history as that of a simple, devoted, self-sacrificing patriot who had at heart only his country's good.

* * *

A Reuter's message states:

The Viceroy of India, in the course of a great speech at Simla, said that it was no longer a secret that India had already despatched two splendid divisions of infantry and one cavalry brigade to Europe, while three more cavalry brigades would follow immediately. It was a source of the utmost pride and satisfaction to the whole of India that they had already been able to send over 70,000 combatants to the front. He announced that six Maharajahs and three Nawabs and other Indian nobles were accompanying the forces. Lord Crewe has announced that the Gurkhas will participate in the campaign.

Colonisation for Indians in India And South Africa

Sir Fazli Hussain Disfavours Separate Colony

IN the Council of State Mr. Hussain Imam moved a resolution recommending to the Governor-General-in-Council to represent to His Majesty's Government the desirability of setting apart a colony for emigration of Indians.

Mr. Hussain Imam said that the population of India was growing at an alarming rate and this was contributing to the poverty of the masses. Self-governing British Colonies had closed their doors and Indians were badly treated there. The position of Indians was daily growing difficult and humiliating. He wanted some place where Indians could go and settle.

Sir Raza Ali said that no one could look at the question of having a Colony unsympathetically. At present low-class Indians had emigrated. As for having a colony, the question arose where was the colony to come from? He wanted the mover to give further concrete information as to how and where to find a place for emigration. Unless this was done he must oppose the resolution.

Rai Ramsarandas generally replied to the criticism of Sir Raza Ali and said it was only poor people who did not find employment in India that wanted to migrate. Naturally, they were not men of education and status, whom Sir Raza Ali had in view and who would add to the prestige of India.

Harijan Quarter in Empire

Sir Fazli Hussain said that the mover wanted to "set apart" a colony for Indians. By making that recommendation he was adopting a defeatist policy, namely segregation of Indians which was quite opposed to the policy of the Government of India. He regretted that a member of the Council of State advocated the policy of establishing a Harijan quarter for Indians.

He did not know to what extent His Majesty's Government would help India, but assuming that Rs. 1,000 was necessary for one emigrant as suggested by the South African formula and assuming that one per cent. of India's population would be available every year for emigration, the Government of India would have to find annually Rs. 350,000 lakhs for emigration. Therefore, however desirable the idea might be of finding a colony the proposition at present was immature, incomplete and distinctly injurious.

The motion was put to vote and defeated by 9 against 27 votes.

Indians in South Africa

Mr. P. N. Sapru moved the next resolution as follows:

"In view of the fact that the recommendations of the Indian Colonisation Enquiry Committee appointed by the Union Government of South Africa do not serve the interests of Indians resident there, this Council recommends to the Governor-General-in-Council to press upon the Union Government to take adequate steps in accordance with the spirit of the Capetown Agreement of 1932 to secure the advancement of Indians residing in South Africa."

Mr. Sapru said he wanted the Government of India to say in clear terms that the report of the Colonisation Committee was not satisfactory and that the Government of India should now urge the Union Government to do all that they could to enable Indians in South Africa to develop along their own lines and make their distinctive contribution to the land of their birth.

Mr. Mehrotra moved an amendment to the effect that the Union Government should be asked to appoint another committee with adequate representation of Indians on it besides taking adequate steps in accordance with the Capetown Agreement to promote the interests of the population settled there.

Sir Fazli Hussain congratulated Mr. Sapru for the excellent, sober and restrained speech. He emphasised that the report they discussed was merely of Facts Finding Committee appointed by the Union Government for their own benefit. If and when the Joint Commission contemplated in the Capetown Agreement was appointed the Government of India would certainly see that capable men were put on it to represent India and Indians.

As for improving the conditions of Indians in South Africa, Sir Fazli said that Government of India's policy was strictly national. There was no difference between their views and those of the public in India.

The resolution was subsequently withdrawn.

Indian Licensing Appeal Dismissed

By Ladysmith Town Council

THAT the corporations of the Province should unite in an effort to have the Licensing Laws amended was the suggestion made by Mr. F. Pearse, solicitor, when, in an address to the Licensing Appeal Board, said that it was most unfair that prospective applicants for licences were required under the law to build their premises before, and not after, they had learned whether their applications would be granted.

Mr. Pearse, with him Mr. H. K. Cawood, appeared before four members of the Council, and the Mayor (Mr. Otto Jones) to appeal against the decision of the licensing officer, who had refused an application by a Mahomedan for a retail licence to sell to natives and Indians.

Mr. Pearse pointed out that applicant had been in Natal for 31 years and that he spoke English fluently. More than £80 had been paid in rates on his property, yet he was not allowed to carry on business. It was not very creditable to the town for visitors to see empty stores, and he appealed to the council to lessen the hardship imposed on his client.

After the licensing officer, Mr. G. H. Milburn, had informed the board that the premises had been licensed in the past, and had remained vacant for many years. On the motion of the Deputy Mayor (Mr. P. H. Carter) the court dismissed the appeal.

The Kunwarani On Indian Women

THE Kunwarani Lely Maharaj Singh was the speaker recently at the monthly meeting of the Durban branch of the Association of University Women held in the Art Room of the Natal Technical College. The attendance was small, but included principals of leading educational institutions in Durban and district and teachers. The Kunwarani, who is herself a university woman, says the *Advertiser*, gave a long and interesting address on "The Indian Woman in her Setting at Home and Overseas." She told her audience that the subject was one near to her. She had felt, especially in Natal, a lack of sympathy on the part of Europeans for the lot of the Indian women in this country. She appealed earnestly for European women to come forward and help the Indian woman to improve herself and to turn her into a decent citizen, but pointed out that this was well-nigh impossible until good schools, with free education, were available. At present poor European children obtained free schooling and free meals. But there was only one Indian girls' school in Durban and that did not provide free education, nor did the scholars receive free meals. Many of the teachers there assisted voluntarily and did what they could. Indian children from such areas as Clairwood, Jacobs and Merebank often went hungry to school and remained hungry until they returned home. Their parents, who lived in "those shacks," considered an eyesore to the town, could not afford to give them sufficient food. More schools for Indian girls were needed in Natal, where they could learn domestic science and such activities as would be useful for them in the home. Nothing had been done for them in this respect. She hoped that the much-needed improvements would be brought about by the educational authorities. Forty per cent. of the population of Natal was Indian, she said, and this was a lower percentage than in previous years. The Indians made good citizens, and while they were not given facilities for improvement they could not go ahead.

Heroines as Models

The Kunwarani spoke then of the early Indian civilisation, which, she said, dated back thousands of years and was perhaps one of the oldest civilisations in the world. The ancient Sanskrit writings had been the basis of Indian culture and national life. Indian womanhood in those days took famous women heroines of Indian history as examples of perfection, such as Sita, whose sweetness and self-sacrifice was almost too tender and too heroic. Personally, she felt that these heroines had caused such conditions as history had shown of misery and the suppression of the Indian woman. In those days when the Sanscrit was taught to Indian children of both sexes, women married later than they did to-day. "I may be modern in my opinions," said the Kunwarani, "but Sita's self-sacrifice never appealed to me and I could not see why a woman should be such a martyr to her husband's whims." As a result of such models of womanhood being for ever upheld by the Indian people, women gradually took a back place in the life of India. And then a great Indian law-giver "put the lid on it," so it were, and made a law that woman could not be economically independent. Then began Indian woman slavery and they gradually became drudges. Women were not educated in the ancient Sanskrit, and the Moslem invasion was responsible for the marrying off at an early age of all Indian girls, so as to protect them from the invaders. The system of Purdah was introduced. Idolatry crept in with, on the one side, high spiritual thought behind it, and on the other side, instrumental for much evil. It was considered wrong that Indian women should be allowed to learn the Sanskrit. They could not even dance or sing. All that form of entertainment was done only by women of ill-repute. Just as every country in the world has had its famous courtesans, whose salons have been the centre of brilliant learning and culture, so did these particular Indian women become the centre of much brilliance. Respectable Indian women did not sing or dance. They did not learn anything, and their sole occupation was to tend to the home.

Joint Family System

The joint family system was introduced, where families lived together. The father was the head of the house, and any sons who married brought their wives to their father's home. All their earnings were pooled. The mother-in-law was head of the womenfolk, and to her turned the wives of the sons for money. They dare not ask for it, but were content to wait till she would deign to give them something. Girls who were widows went back to their homes and were the drudges of the household. They were garbed in garments of disgrace and their lives were one long misery until they died. This joint family system was found to be cheap and was to-day still practised by the larger number of people in India.

The marrying off of girls at an early age did not at first mean that they entered wifehood immediately, but it was a sign of respectability which the Indian esteemed highly, and widowhood was and is still considered a dreadful disgrace. This early marriage system eventually led to abuse and proved a curse. The real awakening of India, the Kunwarani felt, was with the contact with Christianity. Many of the Hindu priests were searching after truth, and some of the Brahmin priests came into touch with Christian missionaries and began a new life. This conversion to Christianity meant a terrible upheaval to many families and a lot of suffering and persecution, but it was well worth it. "No one of you can imagine what it means for a person who has believed his religion all his life, to suddenly be converted to another totally different to his own," said the Kunwarani. This conversion of the Hindus meant that they became outcasts from their own people. But little by little there was a general awakening and a pouring forward towards progress.

Brave Reformer

About 80 years ago a little Indian woman was the first to start social reform in India. She saw the terrible cruelty with which the child widows were treated and worked towards their deliverance. "I feel," said the Kunwarani, "that she must be looked upon as one of the greatest heroines in the world, for she faced audiences of men—women never attended such meetings—and brought home to them the terrible lot of the women, of which they as men had been taking advantage." She urged the necessity of allowing these girl widows to re-marry. Among those Indian men who assisted her was Tagore, father of the great Indian poet. She herself became a Christian and had been educated by her own father in Sanskrit, in spite of opposition. She went to the United States and furthered her propaganda there and raised funds. Back she returned to India, where she bought a little property and there sheltered the girl widows who came flocking to her. She instituted industrial schools and educational schools and taught both Mahomedan and Hindu girls. When she died she left a little colony of 1,200 girls. She created a great impression on far-thinking people in India, and since then education and social reform had gone ahead. Of her own personal life, the Kunwarani told of her education at a university at Lahore, since there were no girls schools in her home town. She had been amazed on her return after 15 years' absence to find five girls' schools established. The Punjab district had gone ahead perhaps more than other parts of India at that time, owing to the Sikh influence. To-day there were universities all over India where men and women learnt together. In many universities men were being taught by women lecturers—all Indian. "I feel a back number," said the Kunwarani laughingly. "And now there are women lawyers, doctors, dentists, nurses, diplomats and poets. In fact, there is hardly any profession that has not been invaded by the women of India. All classes of Indian women have entered the fray. And it is the Indian women who are trying to foster the 'Buy India' campaign. They know the meaning of patriotism. They have not yet received the franchise but are hoping for it." A vote of thanks for her interesting address was moved by the chairwoman of the meeting, Miss Dana.

POET'S CORNER.

Where They Built In India.

The Hindu built by the sea,
By the high-flowing river and sea,
By young Godavari's shingles,
And where Ganga with Jumna mingles,
And where a mild sun-ray tingles
In the palm-strewn sky of Puri.

The Buddhist built on the rock,
On the solid granite rock,
With his sharp chisel did he dash on
In deep ecstatic passion,
And out of mountains fashion
Halls for the world to flock.

The Moslem built on the plain,
On the many peopled plain,
He built his Taj white-flaming,
And his Moti heaven-aiming,
And palaces that stood claiming
To be glory's richest fane.

The English built on the hills,
On the cool, turf-clad hills,
Bungalows of brick and tile head,
Amid golf links, tennis-courts, fire wood,
Where his wife, child and he could
Escape the heat that kills.

AMINAH CHANDRA BOSE.

Teachers Who Cannot Teach

The *Sunday Times* in an editorial writes as follows:—

THE *Sunday Times* has, on several occasions during the past ten years, called attention to inadequacy of many of the teachers in South Africa for their posts, and, judging from the recently published reports of Cape Province school inspectors, the position has not improved to any great extent.

There are too many teachers, wrote one inspector, who have no aptitude for their calling and show no interest in their work. There is little or no systematic teaching of composition. The dictation of endless notes (a well-worn device of the incompetent) is responsible for some atrocious handwriting. Teachers of this kind, he suggests, should seek other vocations while they are still young.

But that is just what they will not do. Teaching of that sort is an easy life. It also brings in a larger income than such teachers would probably be able to obtain from any other occupation. And the profession of teaching is felt to confer a superior sort of social status upon the practitioner, and to demand the homage that brawn is supposed to pay to brains.

It is difficult for a rural community to criticise a teacher. It does not know enough about his work. The incompetent teacher has carved out a very nice little niche for himself, and he will rarely get out until he is pushed out.

Teaching is at present the last resort of the incompetent. The Normal Colleges are choked with candidates, at all events in the Transvaal. That is one of the dis-

advantages of compulsory education. There is only a limited number of people who ought to be entrusted with the education of children, and of that number only a small proportion care to take up the profession of teaching. Consequently the teaching ranks are crowded with misfits. It is almost the only calling to which the demand exceeds the supply of competent candidates, and it provides a wonderful refuge for all who have failed in other professions or fear to embark on the rough and tumble of competition.

South Africa spends so much of its revenue on education that it has a right to demand the highest possible standard of instruction. *It has been demanding it for years but it has never been given it.* The poorly-instructed child of to-day is, in all probability, the incompetent teacher of to-morrow.

It would be better to break this vicious circle, and to give no education at all until means have been devised to provide sufficient teachers who know their jobs, rather than perpetuate the present mass-production of half-baked misfits.

[What to speak of the teachers in Indian schools when this is said about European teachers in European schools where the standard of qualification of the teachers is decidedly higher than in Indian schools.—Ed. I.O.]

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Shri Swami Adyanandji

A correspondent from Grahamstown states—Shri Swami Adyanandji who has delivered a series of lectures at the Witwatersrand University, and in Durban and Port Elizabeth arrived in Grahamstown by car on Saturday Sept. 15 and is the guest of Mr. D. Morgan. The Swamiji will deliver a public lecture at the City Hall, and one at Rhodes University College. He will remain in town for the next 10 days and then will proceed to East London and then return to Johannesburg.

Pandit Mehta Jaimini

Pandit Mehta Jaimini who sailed on Thursday, Sept. 13, for Rangoon was given a public farewell reception by the Hindu Maha Sabha. Speeches were made expressing appreciation of the very useful services rendered by the Panditji by the scores of interesting and instructive lectures he had delivered in the different parts of the Union on Hindnism and Indian culture and philosophy. The Panditji was applauded by the president. Panditji suitably thanked the meeting for the honour done to him. There was a large number of Indians present at the wharf to bid farewell to Pandit Jaimini.

St. Aidan's Young Mens' Club—Sydenham

The Thirteenth Annual General Meeting of the St. Aidan's Young Mens' Club, Sydenham, was held on Tuesday 4th September 1934, at the St. Aidan's Boys' School Hall, commencing at 8 p.m., with a full attendance of about 40 members and well-wishers of the Club. After the Secretary's Annual Report, and the Treasurer's Financial Statement were read and confirmed the following gentlemen were elected Office-bearers for the ensuing year:—Patron: Dr. F. G. Cawston, President: Mr. S. S. Pillay, (re-elected) Vice-President: Mr. A. D. Lazarus B.A., Mr. Jack Huber, Dr. M. G. Naidoo, Mr. Francis Ephraim, Mr. W. S. Seethal and Rev. W. H. Satchell, Hon. Secretary: Mr. J. Nadasan; Assistant-Secretary: Mr. Nulsan Nundoo; Hon. Treasurer: Mr. A. A. S Ephraim; Committee: Messrs. Simon Phillip, A. Rajan, G. V. Ramiah, J. Raman, A. A. S. Ephraim, Narsee Ephraim.

Sea View And District Hindu Women's Association

A meeting of the Hindu women of Sea View and district, convened by Mrs. V. Veeramany and others, was held at Mr. S. C. George's residence, 62 Umbilo-mayna Road, Sea View, on Sunday the 2nd Sept. M. V. R. R. Moodley of Durban presided, supported amongst others, by Mesdames Veeramany, George, Harry, R. K. Naidoo, B. K. Naidoo and Miss C. S. Naidoo. Mrs. Veeramany, as one of the conveners of the meeting, explained the object of the meeting. She suggested the formation of a Hindu Women's Association with similar objects as the Durban Hindu Women's Association, in order to look after the interests of the Hindu women of Sea View and District. After some discussion it was unanimously agreed that the Hindu women of Sea View form themselves into an organisation under the name of Sea View and District Hindu Women's Association. The following officials were elected for the ensuing year:—Patron: Mrs. V. R. R. Moodley: President: Mrs. Chinnah Naidoo; Vice-presidents Mesdames B. K. Naidoo, Margese, M. P. Naidoo, L. Naidoo, James, M. G. Naidoo and Moses; Hon. Secretary: Mrs. B. K. Naidoo; Hon. Treasurer: Mrs. S. C. George; Assistant Secretary: Mrs. B. V. Naidoo; Chairwoman of the Committee: Mrs. Veeramany. Committee: Mrs. A. Harry, Miss D. James, Miss B. Moodley, Miss M. S. Reddy, Miss D. S. Naidoo, Miss A. V. Moodley, Mrs. B. S. Naidoo, Mrs. P. M. Pillay, and Mrs. A. Naidoo. The meeting passed an unanimous vote of thanks to Mrs. V. R. R. Moodley for guiding the meeting and to Mrs. Veeramany for founding the Association and rendering assistance to the women of Sea View.

Trading Licence At Dundee

The Dundee Town Council recently dismissed an appeal by the Chamber of Commerce against the granting of a licence to an Indian trader. The Chamber objected to the granting of the licence on the grounds that the applicant had not given satisfactory replies to the questions on his prospects of proceeding with a further licence in Dundee. There had been no improvement in conditions. The mines had decreased their working or closed

down and the artisan classes were not fully employed, The Town Council had to protect the existing licence holders. Three Indian traders had stated that business was going back.

No More Hangings At Dawn

South Africa has abandoned a practice observed in this country since it was occupied by Europeans and followed by many nations for a hundred years; murderers and other criminals sentenced to death will no longer be hanged in the mornings; death at dawn has become death at nightfall. Official information has been received in Bloemfontein from the Department of Justice that "for prison administrative reasons it is considered preferable that executions should take place after the lock-up in the evening instead of in the early morning as has been the practice hitherto." While for prison administrative reasons it may be preferable that executions should take place at nightfall it is a clear hardship to the relatives of the executed who would have to keep the dead body till the following day for disposal.

THINGS IN GENERAL

From Hawker To Millionaire

Mr. Sydney Myer, aged 58, founder of the Myer Emporium who collapsed and died on his way to office recently from heart disease, was born near Warsaw, and began his business career in Victoria 30 years ago as a hawker says a message from Melbourne. He has left a business with a nominal capital of £3,000,000, employing 5,000 people. It is the largest emporium in the Southern Hemisphere and one of the largest kind in the world. Mr. Myer gave freely to charity and public causes, including £75,000 to the university. He was taking a leading part in organising the centenary, towards which he had given generously.

New Preventive For Cholera

A greatly improved preventive for cholera, which is claimed to have already been successfully used, has been evolved by the director of the Pasteur Institute, Lieut.-Colonel Morison says a message from Shillong (Assam). The preventive is known as bacteriophage. It affects the growing bacteria, as well as break up and destroy them. Bacteriophage was first tried in certain areas where virulent cholera was raging. It was used side by side with vaccine, and proved far superior to it. It is claimed that it was a hundred per cent. successful as a preventive, and that the effect of bacteriophage proved as great at the beginning as at the end.

Staggering Relief Problem In America

The correspondent of the *Manchester Guardian* in New York says that with nearly all types of business now rapidly declining in the United States grave fears are expressed regarding the relief problem in the coming winter. Mr. Donald Richberg, director of the President's Executive Council, predicts that 5,000,000 families will require Federal Relief. This is one-sixth of the total number of families. The Federal Government is even now spending about 125,000,000 dollars a month for relief purposes, and this is in addition to the sums expended by the States and cities and by private charity. The Federal Government is trying hard to persuade the States to increase their share of the burden, but in many cases the economic conditions in certain localities are so difficult that this will be almost impossible. The average monthly relief payment to any family is now about 23 dollars, and in view of the high cost of living in the United States this barely covers the minimum necessities. The per capita expenditure will probably increase because of the mounting price of food and clothing. Food prices have already risen by one-fifth since the depression's lowest point in April, 1933.

Britain's Workless

The number of unemployed in Great Britain on August 20 was 2,136,000—an increase of 10,000 over the previous month, but 274,000 less than a year ago. According to the Ministry of Labour the the increase was due to unemployed boys and girls who have just left School.

Sir Fazl-i-Husein Hail and Hearty

In response to an enquiry made after his health Mr. Mahomed Qassim, "Muslim-Bana" Samrodi of Durban has received the following reply from Sir Fazl-i- Husein the head of the India delegation that visited South Africa during the last Round Table Conference: "I very much appreciate your kindly feeling and anxiety, and I assure you that I am keeping very well; in fact, I have been better this year in Simla than was during the preceding years."

Pleads For Mutual Understanding

Poet Rabindra Nath Tagore has addressed the following letter to Pandit Madan Mohan Malaviya:—

I address this letter to Moslems as well as Hindus with the most sincere desire for the good of all sections of the community I urge that Hindus and Muslims should sit together dispassionately to consider the communal Award and its implications to arrive at an agreed solution on the communal problem. It is needless to point out that Self-Government cannot be based on communal division and separate electorates and no responsible system of Government can be possible without mutual understanding of our communities and united representation in the legislatures. We must concentrate all our forces to evolve better understanding and co-operation between different sections of our people, then lay a solid foundation for social and political reconstruction of our motherland. I deprecate all expressions of angry feelings and most strongly appeal to Hindus and Muslims to avoid saying and doing

anything that may increase communal tension and further postpone understanding between our communities without which there can be no peaceful progress in our country.

Death Sentence For Attempted Murder

Three of the accused who made an attempt on the life of the Governor, Sir John Anderson, at the Darjeeling race meeting on May 8 have been sentenced to death. Two others were sentenced to 14 years' rigorous imprisonment and an another to 12 years' while Amyin Majumdar, the girl who ordered the terrorists to doll themselves up and oil their hair as if they were going to a wedding, was sentenced to transportation for life and 14 years' imprisonment, the sentence to run concurrently.

To Be Published In November

The Joint Parliamentary Committee report on Indian Reforms, it is stated will be signed on October 25 and will be published simultaneously in India and England about November 12.

Malayali As Minister of Manchuko

A Calicut weekly journal says that Mr. A. M. Nair of Tenhanur, Travancore State, has been appointed as Minister for Justice in the kingdom of Manchuko. The new Minister is a brother of Dr. Kumaran Nair, Medical Officer ■ Sawara, and Mr .M. N. Nair, who is for long a resident in Japan.

Baroda Girl Guides

Entertained By Mr, and Mrs. Schoeman

During their visit to Pretoria the Baroda Girl Guides under the leadership of Pandit Anandi Priyaji were the honoured guests of Mr. and Mrs. J. Schoeman of the Hartebeestepoort Dam. They were met on their arrival by the genial hosts who had arranged a trip round the Dam in their Motor-launch the "Tolstoi." The trip was made eventful by the charming manner of Mr and Mrs Schoeman who made the visitors feel at home and among their dearest friends. The tea given by the host and hostess to the visitors was the first of its kind for the Indian community as it was the first time that an Indian was admitted to the hotel. Mr. Schoeman in his address to the visitors made reference to Mahatma Gandhi in the following terms:—"Dear Friends and Fellow-Pilgrims, Though I have never been to India I know India because I love it and I love it because in spirit I know and love Gandhi. Gandhi is India and India is Gandhi.

"India's problems are symbolised in Gandhi and he is personified in India's problems. It is your Tagore who said in effect: In a like God is as much manifested as in a planet. In Gandhi, India is as much manifested as in all India. And to know India's problems is to know the world's. And what is our common problem? Not lack of food or raiment as the scientists want us to believe, but the problem of evil, of selfishness, of materialism, of body over spirit. Herein is the root of all our problems. Therein lurks and thrives the spirit of murder, i.e. of legalised murder. Christ has the solution for both: selflessness and the non-resistance of evil. He has more. He has the means for each individual, be he professor or chimney-sweep, to attain that victory.

"How strange that the Divine Designer has destined the Slavonian Tolstoi and the Indian Gandhi to appear on the world's horizon in this century of paganism once more to emphasise that solution and once more to focus a sad world's gaze on the "Light of the World." Indeed truth, however simple and childlike, remains stronger than fiction, however gaudy and elaborate!

"We are confronted with world-slaughter or as alternative world-brotherhood-World-slaughter is inevitable if we retain our old divisions of society, of class and of a narrow nationalism. We can have world-brotherhood on one and one condition only-an overwhelmingly difficult condition to the low and the spiritual coward in man and woman — that condition is that we adopt individually one line and one line of cleavage only: Good versus evil. Not frontiers, not race, not colour but good the Kingdom of God. Then human inventions will prove a blessing, because we would all share their benefits. Else Invention will yet be cursed into hell by the agonising masses and so become a greater pestilence than all the plagues the world has ever seen.

"It seems an unspeakably difficult ideal. So it is for that reason worthy of the human heart and mind! Like the ancient we too want to build us the Heavens but not by towers or sky scrapers but by individual sacrifice and discipline. Let that be our philosophy, our religion not on paper, but in the kitchen, in the office, in the lecture-room, in the house of parliament, in every possible relationship with man, with animal, with the lowliest flower — and we will do more for our suffering brother and sister, than all the scientists rolled in one. Are these common-places? So then are the sun the moon and the stars, the flowers and the children and *they* are the shadows of the Infinite."

Obituary

The Late Tulsi Mooloo

Mr. Tulsi Mooloo, the brother of R Mooloo a leader of the Hindi Section, and one of the pioneers of the Transvaal Indians, died on the 4th September 1934, at his residence in the Asiatic Bazaar, Pretoria. Tulsi Mooloo was born 65 years ago in Natal settled in Pretoria for about 40 years, served the Boer Government as a private policeman, and during the Boer War when Martial Law was proclaimed he rendered free service to the Republican Government. He served for nine years under the Crown Colony in the Criminal Investigation Dept. He retired from Government service, and took up business in which he made a good success. During the Passive Resistance movement, he was one of the very few to serve imprisonment in the Pretoria jail for the great cause under Mahatma Gandhi. He was very fond of sports and took a keen interest in it. At the time of his death, he was the vice-president of the Pretoria District Indian Football Ass., and a vice-president of the Pretorians Football Club, he was also very liberal towards all charity. The

funeral was one of the biggest in the history of the Indians in Pretoria and was attended by Europeans and Indians from all parts of the Transvaal, including Natives and Coloured people. He has left a large family in South Africa to mourn his loss. Mr. R. Moolan on behalf of his family wishes to thank all who sympathised and sent wreaths, and floral tributes on the death of his brother. Glowing tributes were paid to the deceased at the graveside by Messrs R. Mahara), G. Reddy, V. A. Nayagar, Krishna Pillay, Ramp Akoojee, Naren Sita, Solomon Ernest, Hazara Singh, and Alli Bhai.

SPORTING NEWS

Soccer At Dannhauser

There were two matches played at the D. N. G. No.2 ground on Sunday last. The first being a juvenile match between the Dannhauser Indian School and Newcastle St. Oswald's school, in which the Dannhauser Sch were victorious by 3 goals to one. The following scored for Dannhauser:— Kisten 1, Dhoopsrand 1, and Lazarus 1. The second match was a senior match between Newcastle Stella and Dannhauser Stars. The Dannhauser Stars won easily by 4 goals to 1.

Stanger Stars vs. Natal Estates

The Natal Estates played a friendly match with the Stanger Stars last Sunday on the former ground. The match was very interesting from [illegible]. The Natal Estates won by 1 goal to nil.

Soccer At Howick

Edendale A and B. teams left to Howick on Sunday last to play a friendly match. Edendale A. was defeated by one goal to nil but the match was from the commencement very thrilling, and full of very exciting moments. Edendale B. were luckier and they really deserved to win on their score for most of their opponents were not over smaller, but [illegible]. Mr. W. Thomas of Howick refereed both the matches. There was a very good crowd of spectators.

A Mombasa Tribute To All India Football Team

Mr. B. B. Sarkar to pay a glowing tribute to the All India Football Team that recently visited [illegible] writes from Mombasa. The keen of the [illegible] has produced several gifted players as will notable [illegible] practical sphere. It is [illegible] the extent to which they [illegible] own people by the profession of [illegible]. This visit also marked not [illegible] prestige can be enhanced and [illegible] nation as a [illegible] political solution India requires foreign propaganda not only of political character but also in other parts such as, science, literature, art, music, sports and so forth. The Indian Footballers by their brilliant sportsmanship [illegible] kind of service to our dear Motherscountry, which cannot be too much valued. It is in politics that we [illegible] upon another through an interested vision but in sports private interests are reduced to nothing, racial distinctions are relegated to insignificance with as little [illegible] the morning dew before the sun. All honour to the worthy visitors who won by their courageous initiative and have enhanced the prestige of India.

Indian Footballers For England

The "*Star of India's*" London representative, who suggested in the course of an interview with Sir Frederick Wall, Secretary of English Football Association that a team of Indian players be invited to visit England during King's Silver Jubilee celebrations next summer has received the following reply: "I am only in a position to say that were such request made to us by Indian Football Association, I can assure that it would receive very careful consideration by my council."

Wedding

Mr. Rajoo Miss. Thayaramah

Last Saturday there was a grand wedding at the residence of Mr. and Mrs. H. Nayanah, Empangeni, Zululand. The contracting parties were Mr. Rajoo (Peter) son of Mr. Ramsamy Reddy and Miss Thayaramah daughter of Mr. Pomsamy. The host and hostess were Mr. and Mrs. Herbert Nayanah familiarly known as "Bertie." This is not the only function that the Nayanahs undertook to assist in the district. It is traditional in the family to help those who need help. The bride was brought up by the Nayanahs from her childhood and they have discharged their duties according to Hindu shastras. The splendid decorations was due to Mr. V. G. Pather: the concert was entirely in charge of Messrs G. Mario Nair and M. Gopal and school children's display was under the charge of the schoolmaster Mr. Benjamin. There were a number of European ladies and gentlemen present including among the prominent Indians were Messrs K. K. Naidoo, R. Manickum, K. G. Naicker, Maraipa Reddy, A. M. Richards, Raja Moodley, L. M. Pather, Lallar and from Durban Messrs Arabid Bai, S. D. Pillai B. R. Singh, G. P. Pandey N. I. Ebenezer and M. B. Mamraj. There were many beautiful presents both for the bride and bride-groom.

CONTENTS.

	Page
Rand Position	403
Mob: And News	404
EDITORIAL :-	
Where Will It Lead To?	405
Twenty Years Ago	
OPINION ARTICLES :-	
Colonisation	406
Indian Licensing Appeal Dismissed	
The Kunwarpal On Indian Women	407
Teachers Who Cannot Teach	408
South Africa—News in Brief	398
Things In General	401
Baroda Girl Guides	411
Sporting News	412

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion,
PHŒNIX, Natal.

	s.	d.
A Short History of the World	9	1
[illegible] of Hindustan	5	3
The Story of the Ramayana	2	0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi	2	6

MAHATMA GANDHI

His trial —An Ideal in Public Policy in the Twentieth century 1 6

J. C. BOSE

His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait 5 0

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the faith of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of their short lives together with an exposition of their respective philosophies. Contributors: Pandit Sri Parvathisam, Dr. Sir Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangacharya, Mr. C. N. K. Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Subba Rau. 4s

EMINENT MUSSULMANS

Contents: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Mohamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shah, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Ibrahim Rahimtoolla, Altab Ahmad Khan, Syed Hamid Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Hasan, Sir Akbar Hydari and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

(By Dr. Pattabhi Sitaramayya)

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of many ancient crafts and industries of India. He also illustrates by facts and figures the great advance the country has made by the step Mahatma Gandhi took by exalting the question of Khaddar on to the pedestal of a patriotic plank in the Congress platform. 1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's "Tales from Shakespeare." Contents: Vision of Vasavadatta, Avimaraka, Mricchakatika, Sakuntala, Malavikagnimitra, Vikramorvasiya, Malati-Madhava, Nagananda, Ratnavali and Mudrakshasa. 3s. 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s. 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teaching of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 9d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by [illegible] who have thrown in their lot with India, owing to [illegible] of the Indian outlook to the West. It is concerned with the great moral and spiritual issues underlying recent unrest in India. The first chapter deals with the immediate occasion of trouble in India. The second and third chapters give a vivid picture of Mahatma Gandhi, his "Ruskin fakir" and an account of the most fundamental of his teachings—Satyagraha, and the last chapter estimates the part which the Christian Church should play in this new, free India. 6s.

MAHATMA GANDHI

The Man and His Mission

This is an enlarged and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and teachings, with an account of his activities in South Africa and India, a history of the Non-Co-operation movement, his great speech at the [illegible] with Sir [illegible], his arrest and internment, the Simon Commission, the Sapru-Jayakar negotiations, the Round Table Conference, the Gandhi-Irwin Pact, the Reforms and the [illegible] with Lord Willingdon, down to his departure for London to attend the Round Table Conference and his message from s.s. *Rajputana*.

With appreciations by the Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Tagore, Romain Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Laird Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the two offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at the Ashram when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi

Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted

Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.

Price 9 Shillings.

Speeches And Writings Of MHATMA GANDHI

New Omnibus Edition

Price - - - 10 Shillings.

GOLDEN NUMBER

OF

"INDIAN OPINION"

1914

SOUVENIR OF THE

PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhoi Naoroji, *Gopal Krishn Gokhale,*
Rabindranath Tagore, *M. K. Gandhi,*
Badruddin Tyabji, *Krishna Das Pal.*
Pundit Madan Mohna Malaviya.
The Right Hon. Sayed Amir Ali.
H. H. Sri Sayaji Rao Gaekwar.
Sir Sayed Ahmad Khan, *H. H. The Aga Khan*
Subramanya Ramtirth, *V. Krishnaswamy Aiyar*
Dewan C. Rangacharlu, *W. C. Bannerjee*
A. M. Bose, *Ravi Varma.*
Kashinath Trimbak Telang,
Ishwar Chandra Vidyasagar, *Toru Dutt,*
D. E. Wacha, *V. P. Madhava Rao,*
Sir Salar Jung, *Sir Pherozesha Mehta*
Sri Ramkrishna Paramahamsa,
Rambhatlla Mahomed Sayan.
Dr. Rash Behari Ghose, *Lal Mohan Ghose,*
Nawab Mohomed Mirk, *Sir C. Sankaran Nair,*
Raja Ram Mohan Roy, *Behramji M. Malabari.*
Baba Surendranath Bannerjee,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley, *Lord Ripon,*
Sir William Wedderburn, *Lord Minto,*
Mrs. Annie Besant, *Edmund Burke,*
Charles Bradlaugh, *John Bright,*
Henry Fawcett, *Mr. A. O. Hume,*
Sir Henry Cotton, *Lord Macaulay,*
Rev. Dr. Miller, *Sir Edwin Arnold*
Lord Hardinge.

Price One shilling each.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 7 Shillings.

INDIANS OVERSEAS

By Dr. SANKA SUNDARAM B.A., ch.B. (Lond.)

Indians Overseas is the first systematic study of the manifold problems faced by the 5th Indians in different parts of the world. A distinguished student of politics and economics, Dr. Land Sundaram has made a name for himself as a competent enquirer into India's extra-territorial problems. The present study of the condition and prospects of Indians Overseas is a timely and authoritative book dealing with every aspect of the life of emigrant Indians. "Indians Overseas" is divided into 20 chapters. Introductory survey. Emigrants System for Ceylon and Malaya. Indians in Ceylon, Indians in Ceylon. Indians in Malaya. The Indentured system. Indians in the West Indies. Indians in Fiji. Miscellaneous Colonies. Indians in East Africa. Indians in the Union of South Africa. Epilogue. Every chapter is an epitome of a thorough study of the Indian question abroad.

Re. 1 and As. 8 or Two Shillings Six Pence.

To Subs. of the "I.R." Re. 1-4 or 1sh. 6d.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

(A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS)

The Indian Review is edited by one who, for over a third of a century, has evinced deep interest in the condition of Indians overseas. Mr. Natesan took a leading part in the great agitation in South Africa which led to the passing of the Indians Relief Act of 1914. He was a member of the Deputation which waited on Mr. Gokhale in London in connection with Mr. Natesan has always taken a keen interest in the welfare of Indians as well as in safeguarding the interests of the South African Europeans, which cannot be said of many. [illegible] according to Mr. Natesan perhaps [illegible] Mr. Natesan rendered them full assistance [illegible] Mr. Natesan, [illegible] the Indians [illegible] Mr. Natesan [illegible] the days of the South African [illegible]

Single copy One Shilling.

Annual Subscription Foreign 12 Shillings.

[illegible] as cheques can only be sent in the letters of the [illegible] they can take it to any bank or [illegible] and remit 12 shillings one year's subscription [illegible] advance

G. A. NATESAN & Co., Publishers, MADRAS, India.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

વૂલ્યુમ ૩૨ મું. ડરબનીકસ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૮ અંક ૩૮

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૪૨૩
"કરવા તેવું ભરશે"	(અપ્રસિદ્ધ)	૪૨૫
મહાત્મા ગાંધીજીનો ઇન્ડિઅન પ્રવાસ		૪૨૬
કોસ્મોગ્રાફિકલ		૪૨૫
'હરી ત્રિકમજીનો હમીનો રાંધેલ'		૪૩૦
દ. આ. ના કુક બાબો		૪૩૬
વિવિધ વર્તમાન		૪૩૬
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૪૩૨
વકીલાતની આર્ટ બાબતમાં		૪૩૩
જીવા અંકના		

મુસાફરીનો અવગુણ

લોકો દુનેમાં મુસાફરીના ગુણો ગણાવ અને અનુભવના આવેલા છે. મુસાફરી કરવાથી જુદા જુદા લોકોના સમાગમમાં આવી શકાય છે જુદ જુદા દેશો જોઈ શકાય છે ત્યાંની સ્થિતિઓનો અનુભવ લઈ શકાય છે અને એક બીજાની સાથે સરખાવી મહત્વ કરવા લાયક મદદ કરી અને નાખી દેવા જેવું હોય તે નાખી દઈ શકાય છે. મુસાફરીથી અહોભો અનુભવ મેળવી શકાય છે અને બુદ્ધિ વિકાસ પામે છે. પરંતુ આ દેશનો ડો. મલાનનો મરદારી નીચેનો નેશનાલીસ્ટ પક્ષ તો એવા વિરુદ્ધ વિચારો ધરાવે છે તેના એક સભ્ય સેનેટર ટી. સી સ્ટોલ્યર્ગ દરિયાપાર મુસાફરીથી સાઉથ આફ્રિકાના રાજદ્વારીઓની રાષ્ટ્રિય લાગણીઓપર ખૂરી અસર થતી હોવાની બિના કરે છે. તેમણે એસેમ્બલીના તેમાં એક ભાષણ કરતાં જણાવ્યું કે: "જનરલ બોથા અને દ્વ્યૂઅોસ, જેવા મહાન નેતાઓએ દરિયાપાર મુસાફરી કરી નાંખ્યા ખરાબ વાતાવરણથી રંગાઇને પોતાની રાષ્ટ્રિય ભાવના જતી કરી દીધેલી છે. મને વધુ ને વધુ વિચાર આવ્યો છે કે હું પણ જો દરિયાપર ગયો હોત તો ગાંડ પણ શું થતે?" પોતાની રાષ્ટ્રિય ભાવના ટકાવી રાખવાને ઓલ્ડઓના સમાગમમાંજ નહિ આવવું અને પોતાનો દેશ છોડી બીજા દેશોનો અનુભવજ નહિ લેવો એ અત્યંત સંકુચિતપણું ગણાય. આ આ ના રાષ્ટ્રવાદીઓની રાષ્ટ્રિય ભાવના વખાણવા જેવી છે અને અનુકરણીય છે પરંતુ મલાન પાર્ટીના સભ્યો જેટલે દરજ્જે તેને સંકુચિત કરી દે છે તે જોતાં તે આપણા લાભે વખત નથી શકતી નહિ.

આ તે સુધારો કે બગાડો?

સ્વ. સર રમણભાઈ મહીપતરામ નીલકંઠનાં પુત્રી શ્રી. વિનોદિની એમ. બી. બી. એસ. ડોક્ટર અને બાળકોના પ્રવાસ કરી આવેલાં છે અને અમદાવાદની કન્યા ગુરુકુલ હાઇસ્કુલનાં પ્રિન્સીપાલ છે. અને નીલાબેનમાંથી જ્યારે શ્રી. મનુભાઇ લાલભાઇ પરીખ બી એ. જોડે લગ્ન થયું ત્યારે તેમણે સીખ ગૃહસ્થ સાથેનાં જ્યાં પહેલા સીખ ધર્મ અંગીકાર કરી 'આનંદ વિધિથી લગ્ન કર્યું છે. શ્રી. મનુભાઇનાં એક પત્નિ શ્રી. સરસ્વતીબાઈ હયાત છે અને તેમને બે બાળકો છે. આનંદ વિધિનાં લગ્ન મુજબ એક સીખ ગ્રંથ બીજી સ્ત્રી સાથ લગ્ન કરી શકે છે અને તે બાયડેસરનું લગ્ન લેખાય છે બીજે દિવસે વર્તમાન પત્રોને એ લગ્નની ખબર મળતાં તે પ્રસિદ્ધ થઇ હતી અને તે ખબર અમદાવાદ પહોંચતાં શહેરમાં તે એક ચર્ચાનો વિષય બાબા દરમ્યાન થઇ પડયો હતો. શ્રી. વિનોદિની જેવાં સુધારક અને કેળવાયલાં બહેને એક પત્ની ઉપર બીજી પત્ની તરીકે મરજીયાનું પસંદ કર્યું અને શારદાબાઇના જીવન ઉપર આઘાત કર્યો તે તરફ સુધારકોમાં પણ અસુગમની લાગણી પ્રકટી નીકળી હતી. વિનોદિનીની પરીક્ષનાં લગ્નના સમાચાર બાપામાં વાંચી ગાંધીજીને ઘણું દુઃખ થઇ હતું તે વિષે 'હરીજન' બંધુમાં તેમના મંત્રી પ્યારા મહાદેવ દેસાઇ જણાવે છે:

જ્યારે બાપા ઉપર નજર પડતાં અમદાવાદમાં બનેલા એક લગ્નના દુઃખદ સંજોગો વાંચીને એમને (ગાંધીજીને) સખત આઘાત પહોંચ્યો. તે વેળા માત્ર એકજ ઉદ્ગાર કાઢયો: 'કેવા ભયાનક ખબર છે! આ બહેન પણ આપણા દિવસ જે ખબર એમના હૃદયમાં શૂળની જેમ ભોકાતી હતી. રાત્રે મુની પ્રાર્થના બાદ એમણે કહ્યું:—

"આપણે શું કરવા જોઈએ? આજ યુવક યુવતીઓ કેમ પાગલ બનતાં જાય? જે સ્ત્રીનો પતિ સ્વેચ્છાચારી હોય બીજી સ્ત્રીને પરણે તે સ્ત્રીના દુઃખનો કલ્પના કેમ કરી શકાય? બહેનોને આમાંથી કઇ રીતે બચાવી શકાય? મનમાં જે આવેશ આવ્યો કે તેને તુરત વશ થવું જોઇએ આપણને આજે બધિમ શીખવવું રહ્યું છે."

"ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. સપ્ટેમ્બર ૨૧ સન ૧૯૩૪

"કરશે તેવું ભરશે"

ગાંધીજી હરિજનોના ઉદ્ધાર માટે આજે જે અભિયાન પ્રવર્તાવી રહ્યા છે અને જે અંદેશના મુખપૃષ્ઠપર પ્રસિદ્ધ કરેલી તેમની પ્રતિજ્ઞા જોતાં આજથી ચોવીસ વર્ષપર 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' માં પ્રગટ થયેલા અગ્રલેખમાં વ્યક્ત થયેલા વિચારોપર ફરી મનન કરવું અસ્થાને નહિ જ ગણાય.

"કરશે તેવું ભરશે" એ કહેવત આપણે ત્યાં ઘણીવાર ટાંકીએ છીએ. પણ ઘણુંખરું જ્યાં ત્યાં જોયા વિચાર્યા ઉચ્ચારીએ છીએ ને ઉચ્ચારેલું કરતા નથી છીએ. આપણે ચોર ઓરા રહી સહુની આગળ છીએ ત્યારપછી આપણી જવાબદારી ન જાણે ક્યાં ચાલી જાય છે!. મહેનત કર્યા વિના મળેલું મળે એવી ઉમેદ રાખીએ છીએ. બહુમતી વાસ કરવાનાં કામ કરી સ્વરાજની ફોજ ઘડીએ છીએ. દેશના ભાગલાઓમાં જંગી વિજોરે વક્તાની માઠી દશાનો ચિતાર જોવામાં આવે છે તેઓને સુંદરેલામાં મળતાં ઘોડી પણ ઘણું ઘણું તરછોડે છે. વોટરલોના મહારાજાએ તેપાઓને બહાર નીકાળ્યા. તેપાનો પાડો ઘડાયો છે. તેની સામે કેટલાક ઉંચ વરણમાં ગણાવા માગતા ઘોડાએ પાંખો ઉડાડનેર છે. તે મહારાજા સાહેબને પજવે છે. અમે આપણે મજબૂત કરીએ છીએ એમાં હરિજન આદિકોમાં આપણી ઉપર જે વર્ચસ્વ ભાગ છે તેનું કળ ગણવા માગતા નથી. આમ કેમ બને? મહારાજાના ઘોડે ઘોડી જરાએ સબળ કરી છે. તે કહે છે કે આપણે હરિજન આદિકના વિશે ઘોકાર કરીએ તે તો ઠીકજ છે, પણ આપણે આપણાજ વેરોનો તુચ્છકારીએ છીએ. તેને અકલનાં અજવાળાં જરૂરીએ છીએ, તેને દૂર રાખીએ છીએ. તેનો ઉદય કેમ નથી કરનારે હરિજન આદિકોના ઓરાને ચાલુક મારવાને બદલે આપણે પોતાની પીઠ-ઉપર કેમ ચાબુકનો વરસાદ નથી વરસાવતા?

આવી વીસનો ગવાળ આપણી પાસે હોય નહીં હજીક હરીફ એવાર આપણા પક્ષના છે. પણ તેનો વિચાર કરવાની જરૂર આ જગ્યાએ નથી.

હરિજન આદિકોના ઘોડાએ તો એવાર પોતાની તાલીમમાંથી શિક્ષામુક્ત થવાની છે. તેથી સમજવું ઘટે કે તે તેમાંથી દેશમાં જરૂરને બધી ચીજોરેના તિરસ્કાર નહીં થઇ શકે.

જોકે મહારાજા ગમે તેટલાને પજવી શકયા છે તેજ તેને ઉંચ વરણના ઘોડાનો નમૂનો શોધ, તો એવો જવાબ આવશે કે અમારે બાંધી મુદતમાં તાલીમ લેવી તે અસહ્ય લાગ્યું. મહારાજ પોતાના મદમાં જે રવાસ્થમાં રહ્યા નહિ પરંતુ તેનો બાંધી જાહી વસ્તુ તરફનો ધીકતા તિરસ્કાર એ એક મોટો દોષ છે. "હું પરમેશ્વર, આપ મહારાજા, આપણ રવા ધર્મમાં અમને અભાવ" એવી પ્રાર્થના દરેક સુજ્ઞ અને સુજ્ઞ ઘોડે કરવી જોઇએ. જો દરેક તેવા ઘોડા ઉપરના બુજાનની સામે યથાર્થ રોષ બતાવે એમ માનીએ છીએ

મહાત્મા ગાંધીજીનો હરીજન પ્રવાસ

કેટલાક સ્મૃતિ પ્રસંગો

શ્રી મહાદેવ દેસાઇ જેઓ હુંક મુદત જેલમાંથી છુટયા છે તેમણે 'હરિજનબંધુ' માં 'હરિજન પ્રવાસની પાર્શ્વભૂમિ' ઉપર લેખ લખતાં ગાંધીજીના પ્રવાસના કેટલાક પ્રસંગોનું પણ સુંદર વર્ણન આપેલું છે જે 'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન' ના વાંચકોના લાભાર્થે અહીં આપીએ છીએ

ગાંધીજી કાશી ગયા ત્યારે ત્યાંના સનાતનીઓએ તેમને ત્યાં વટિ જવું જોખમ્યું જેવો મનાવ કુદરત એમને મે કર્યો હતો અને સનાતન ધર્મનો કેટલાક સોપાન કાળભૈરવનો આદેશ જેવાનો એમના ઉપર સમન બજવવા આવ્યા હતા! કાળભૈરવ કોણ? એનો આદેશ શો? સનાતન ધર્મની કેટલી વટી? પણ આ બધું નાટક કરવામાં આવ્યું. અહીંની અનેક સંસ્કૃત પાઠશાળાઓમાંની એકમાંનો એક વિદ્યાર્થી પકડવાનો સમન લઇને આવ્યો. સાથે પકડનાર કાયદાનાં તો હતાજ! એમને સૌને ગાંધીજી ઘાત પણ કરવા દઇશે' એવો ઉદ્ધત જવાબ કાન પકડી બહાર કાઢી મૂકવો જોઇએ એવા અભિપ્રાયોના પ્રવાહ વચ્ચે તો મનમાં વિચાર આવ્યો. પણ ગાંધીજી ગાંધીજીએ તો શાંત કિ તે, કોઇને કિનેદ એની સાથે દલીલ કરવા માંડી. પોતાની કાશીના સનાતનીઓની કર્યા સંભળાવી. અત્યારનો આપણો અભિપ્રાય છે એને પણ આપ્યો, એના દુઃખનું નિવારણ કરો; પણ એને મંદિરપ્રવેશ કરવાનો મંદિરે તે વાટ ન કરો." ગાંધીજીએ એની સાથે પણ શાંતિથી દલીલ કરી: "બન આજના આગે અને દુઃખ નિવારણ સાથે તમને વાંધો ન હોય તો તેટલું તો કરો" બરાબર વિનોદ ત્યારે: ન આવું તોડ?" પેલો કહે: "તો તમારી બાજીને પકડી લઇ બહારથી તમારી બાજી આપો" અહીં લાલબાપ પણ બોલ્યા. અમને સૌને કહેવા લાગ્યા: "બાપુજી, ગાંધીજીની એકાદ બાજી ઝુંટી લેવા તો બાપો તે, એને ત્યારે પકડશું, અમને દહાડો કરશો." સરકારની ટોળ તો આખી રહી હતીજ. "કાળભૈરવનો સંદેશો તમને શો મળ્યો? એમને પકડવાનો! તો બાજીને કાળભૈરવનો સંદેશો કેવો મળ્યો છે કે તમને અહીંથી ચલા આપવી." એટલે ગાંધીજીએ કહ્યું: "તમને અધારિયું કામને માટે સંદેશ મળ્યો નથી, અજવાળા મળ્યો" પણ ગાંધીજીએ વિનોદની ધારા બંધ કરી ગંભીરતાથી પોલાને ... "શું કરશે છો અહીં? કયા અભ્યાસ કરે છો?" જવાબ મળતા એને કહ્યું: "આ વિનોદ તો થયો; પણ તમારી મારફત કંઇ સંદેશો મોકલવા જેવું કંઇ છે કે નહિ અત્યારસુધી ન બોલ્યો ... કહું છું એ સમજવાનો પ્રયત્ન કરો. તમારા વિચાર જેવાનાજ વિચારો મારા પણ છે. આ ધન ઓછું કરવામાં આવે છે તેમાંથી લેશ કોડી પણ હરિ મંદિર બાંધવાને માટે વાપરવામાં આવી નથી કેવળ હરિજનના આર્થિક હિતાર્થે અને શિક્ષણાર્થે અને કરીબમાં કરીબને જલદી દવા પાણી અન્ન અજવાળું હરિજનોને મળે એટલા માટે એ ધનનો વ્યય થાય ... તમારા જે સરકાર કે ચડીલ ઉપર તેને કહેવું

કે હડદતનાં ચુકાદાનું ખાણા અને મંદી ખાણા વાળી પાયખાઓ સનાતનધર્મને નથી શોભાવતી."

આટલું બસ નહોતું. એ લોકોને તો સમન ઉપર સહી જોઇતી હતી. સૌએ કહ્યું, 'એને વધુ જગાડો ઉઠાડો' કહ્યું, "એ અમુલ્ય રત્નોને જન્મ કરી શો અને બાંદર સભા માં એનું લીલામ કરવું પડસે ઉપજશે" ગાંધીજીની શાંતિ અને ગંભીર ઠલને ઔટલાંજ હતા: "મારી સહી બધને શું કરશો? પાર્ટ ભજો સહી કરી દઉં પણ 'સમન' ઉપર સહી કરી દીધી અને તેમાં લખ્યું, "આ મહુ ખારે અનુચિત થઈ રહ્યું છે." આખરે સૌ શાંતિથી ગયા જ્યાં સૌને અગાડા નોકરાના બાબુકારા સંભળાતા હતા ત્યાં શાંતિનું સામ્રાજ્ય પથરાયું.

હીંદ અને સા. આ.ના હીંદીઓ માટે કૉલોનાઇઝેશન

સર ફઝલી હુસેનનો જુદા દેશ સ્થાપવા માટે વિરોધ

સીમલા ખાતે પાર્લામેન્ટ ઓફ સ્ટેટમાં મી. હુસેન ક્રમાએ હીંદીઓને માટે વસાહત કરવાને એક સંસ્થાન સ્થાપવાની જરૂરીયાત વિશે બ્રીટીશ સરકારને રજુઆત કરવા ગવરનર-જનરલ-ઇન કાઉન્સીલને ભલામણ કરનારો ઠરાવ રજુ કર્યો હતો. તેમણે જણાવ્યું કે હીંદુસ્તાનની વસ્તી અનહદ પણની બ્રહ્મ છે અને તેથી જનતામાં ગરીબીનો દયારો બહો બ્રહ્મ છે. સ્વતંત્ર બ્રીટીશ સંસ્થાનોએ હીંદીઓને માટે પોતાનો દરવાજો બંધ કર્યો છે અને હીંદીઓ તરફ સાં બરાબ્ર ધ્યાનપૂર્વક બતાવવામાં આવી છે. હીંદીઓની સ્થિતિ દિનપ્રતિદિન મુશ્કેલી અને મારણાંત કરનારી થતી જાય છે. બાકીના હીંદીઓ માટે એક જુદું સંસ્થાન ઠેકાણું જોઇએ જ્યાં તેઓ જઇ શકે.

સર રઝા અલી ને જણાવ્યું કે સંસ્થાન સ્થાપવાના સવાલને આપણાથી લાગણીવગર વિચાર ન કરી શકાએ. આજે હજારો વર્ષોના હીંદીઓ વસાહત કરી ગયા છે. સંસ્થાન સ્થાપવાના સંબંધમાં સવાલ એ ઉઠે છે કે સંસ્થાન મળવાનું છે ક્યાંથી? ઠરાવ મુકનારે ક્યાંય અને કવી રીતે સંસ્થાન મેળવું તેની કંઇક બ્યવહાર સુચના કરવી જોઇએ. તોજ મારાથી તેને ટેકો આપી શકાય. નહિ તો મારે ઠરાવનો વિરોધજ કરવો પડશે.

લાલા રામસરનદાસે જણાવ્યું કે જે ગરીબ લોકોને હીંદુસ્તાનમાં રોજી મળી નથી શકતી તેઓજ વસાહત કરવા તૈયાર થાય છે. આથી સ્વાભાવિક રીતે તેઓ સર રઝા અલી સમજે છે તેવા અને હીંદુસ્તાનની આબરૂમાં ઉમેરો કરી શકે તેવા ગણવણી અને સ્થિતિ વાળા માણસો નથી. સર ફઝલી હુસેને જણાવ્યું કે ઠરાવ મુકનારની મુખ્ય હીંદીઓ માટે એક સંસ્થાન સ્થાપવાની છે. આની ભલામણ કરીને તે હીંદીઓને છલાવવા ઇચ્છતા નથી કે જે હીંદુસ્તાનની સરકારની નીતીથી બીલકુલ વિરુદ્ધ છે. મને આશ્ચર્ય થાય છે કે એક કાઉન્સીલ ઓફ સ્ટેટના મેમ્બર હીંદીઓ માટે હરિજન વાડો સ્થાપવાની હિમાયત કરે છે. હું નથી જાણતો કે બ્રીટીશ સરકાર તેમાં અમને કેટલી મદદ કરશે પરંતુ મારો કે સાઉથ આફ્રિકની મોજુદા મુજબ એક વસાહતી માટે રૂા. ૧૦૦૦ ની જરૂર પડે અને દર વર્ષે હીંદની વસ્તીનો એક ટકા ભાગ વસાહત માટે તૈયાર થાય તો હીંદ સરકારને દર વર્ષે વસાહત માટે રૂા. ૩,૫૦૦૦૦ લાખ રૂપીયા પડે. એટલે એક સંસ્થાન ખરીદવાનો વિચાર બાજુએ રહેવો જોઇએ કારણ કોમ તે દ્વારા કબજાનો. અશુદ્ધ અને દેખીતી રીતે નુકસાનકારક છે. ઠરાવ મુકવામાં આવતા ૯ વિરુદ્ધ ૨૭ મતે હારી ગયો હતો.

સા. આ. ના હીંદીઓ

મી. પી. એન સપ્રુએ બોલને ઠરાવ ટેકો મુક્યો કે "યુનીયન સરકારે નીમેલી વિદેશ વસવાટ કમીટીની ભલામણો લાંબા સમાનિક હીંદીઓના લાભોને કંઇ ફાયદો કરનારી નહિ હોવાથી આ કાઉન્સીલ યુનીયન સરકારને એ દેશમાં વસતા હીંદીઓની પ્રગતિ થઇ શકે તેને માટે ૧૯૨૨ ના કેપટાઉનના કરારના ભાવ અનુસાર બહતાં પગલાં લેવા ગવરનર-જનરલ-ઇન-કાઉન્સીલને ભલામણ કરવા ભલામણ કરે છે.

મી. સપ્રુએ જણાવ્યું કે હીંદ સરકારે પોતાના કાગળોમાં એમ કરી દેવું જોઇએ કે વિદેશ વસવાટ કમીશનો રીપોર્ટ સંતોષકારક નથી અને હીંદ સરકારે હવે સઉથ આફ્રિકના હીંદીઓ પોતાનો વિકાસ કરી શકે અને પોતાની જે જન્મ ભૂમીને લાયક દરજો આપી શકે તેવી તેઓને સપળો સગવડો આપવા યુનીયન સરકારને વિનંતિ કરવી જોઇએ.

એક સભ્યે ઉપલા ઠરાવમાં સુધારો મુક્યો કે ઉપરોક્ત સગવડો આપવા ઉપરાંત યુનીયન સરકારને એક બીજી કમીટી નીમવાનું અને તે પર હીંદીઓને પુરતું પ્રતિનિધિત્વ આપવાનું કહેવામાં આવવું જોઇએ.

સર ફઝલ-ઇ-હુસેને પણ સપ્રુએ પોતાના ભાષણમાં વાપરેલી નરમાશને માટે તેમને મુબારકબાદી આપી અને જણાવ્યું કે ગવરનર રીપોર્ટ યુનીયન સરકારે પોતાનાજ લાભને માટે નીમેલી મંત્રી એક દક્ષીણનો શોખનારી કમીટીનો રીપોર્ટ હતો. કેપટાઉન એગ્રીમેન્ટમાં સુધારાવધારો કરવાને કોઇ ને કાયદો નીમાશે તો હીંદ અને હીંદીઓનું પ્રતિનિધિત્વ ઘટાડવાને તેપર લાયક માણસો ચુટાય તે જોવાની હીંદ સરકાર ચોક્કસ સંભાળ લેશે.

સા. આ. ના હીંદીઓની સ્થિતિ સુધારવાના સંબંધમાં સર ફઝલીએ જણાવ્યું કે હીંદ સરકારની નીતી બીલકુલ રાષ્ટ્રિય છે. એ બાબતમાં હીંદુસ્તાનની પ્રજાના અને સરકાર ના મત માં કશો તફાવત નથી.

બાદ ઠરાવ પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો.

નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

દર વર્ષ મુજબ આ વર્ષ પણ હીંદુઓના નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રિકાઓ સુંદર રંગ બેરંગી કલરમાં છપાઈ તૈયાર થઇ છે. કીંમત દજનની રૂા. ૨ પોસ્ટેજ આપ્યું. ઓર્ડરો સાથે રોકડા પૈસા મોકલી આપવા.

Manager: 'Indian Opinion,'
Phoenix, Natal

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

પ્રિટોરીઆમાં ડૉ. મલાન

પ્રિટોરીઆના નેશનલ ક્લબ હૉલમાં ગાયક કરતાં ડૉ. મલાને જનરલ હર્ટઝોગ કે કોઈ પણ પ્રધાનને પોતા સામે એકજ પ્લેટફૉર્મપર આવી પોતપોતાનો કેસ ચર્ચવા ચેલેન્જ કર્યું હતું અને જાહેર કર્યું હતું કે દ. આફ્રિકાએ, યુરોપના બધાઓ અને પુષ્પોથી અલગ અળગા રહેવાની મુકરર નીતિ અખત્યાર કરી સંપૂર્ણ 'સ્વતંત્ર દેશ બનવું જોઇએ કે પ્રજાસત્તાક થવું જોઇએ. છેલ્લી જાહેરાત પુષ્પોમાં જોડાવ દ. આફ્રિકાપર નીતીક કે કાયદેસરની કશી ફરજ ન જોઇએ દેશાવરથી મગવવામાં આવતો માલ એ રાષ્ટ્રીય પ્રતિજ્ઞાની દલકાર્ડ કરાવવા બરાબર છે.'

ફ્રી સ્ટેટમાં મલાનવાદીઓ

ફ્રી સ્ટેટના મલાનવાદીઓએ પોતાના બળતું કર્સન રિમય ફીલ્ડ ખાતે વડા પ્રધાનને, અને ફોરી સ્ટીય ખાતે મિ. હૅવેન્સાને ઓછા વત્તા પ્રમાણમાં કરાવ્યું હતું. કવે એમ મનાય છે કે આ મલાનવાદી રાષ્ટ્રવાદીઓ એકાદ વર્ષમાં પોતાના પક્ષનું બંધારણ ફેરવશે અને જાહેર કરશે કે તેઓનો આશય બ્રેટ બોઇનથી જુદો પડવાનો છે. આમ મતા તેઓનું જોર વધશે, અને દેશ કાલાવાવાદીઓ અને સામ્રાજ્ય વિરોધીઓના જે બાજલામાં વહેંચાઇ જશે.

યુનાઇટેડ ફ્રૉન્ટિયન પાર્ટી

દ. આફ્રિકાના અગ્રેજો-જેઓ પોતાની સંખ્યામાં જનરલ સ્મટસની નીતી સામે બળવો જગાવી ઊભા થયા છે અને કર્નલ સ્ટેલાર્ટની સરદારી સ્વીકારી છે-તેઓ નવા પક્ષ યુનિયન ફ્રન્ટિનિયન પાર્ટીમાં જોડાતા જાય છે. ઘણા અગ્રેજો પ્રજાસત્તાકને બગાતી છૂટ આપતી કલમથી વિરુદ્ધ પ્રચાર કરી રહ્યા છે.

યુનીયનનું ઇજીપ્તને દેવું

ઓગષ્ટ તા. ૩૧ મીએ યુનીયન સરકારે પોતાનું બધાજ વધતનું દેવું ઇજીપ્તને બરબાદ કરી દીધું છે.

દેશમાં બહાર

કરજનના રા. રણછોડ નારણ જે થોડા વખતમાં હીંદુસ્તાન ગયા છે. તેમના ધર્મ પત્નિ તે કરજનના રા. વાલજી લાધાની દીકરી હીંદુસ્તાનમાં કુંવર માંદગી ભોગવી ગુજરી ગયાના ખબર મળ્યા શનિવારે નારણી આવ્યા હતા, સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ સાત છોકરાંઓને મુકી ગયા છે અમે રા. રણછોડ નારણને તેમજ રા. વાલજી લાધાને તેમજ તેઓના કુટુમ્બી જનોને થયેલી પોટમાં તેઓની તરફ અંત:કરણપુર્વક દિલસોજી બતાવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર શાંતી આપો.

પંડિત જયમીનીને વિદાયગીરી

પંડીત મહેતા જયમીની જન્મા ગામ તા. ૧૩ મીએ રંગુન જવા ઉપડી ગયા છે તેઓના માનમાં આગલે દિવસે હીંદુ મહાસભાના આશ્રય હેઠળ જાહેર મેળાવડો થયો હતો, અને પંડીતજીએ મુલીઅનમાં કરી વ્યાખ્યાનો આપી હીંદુઓની સેવા બજાવી હતી તેને માટે આભાર દર્શાવનારાં ભાષણો થયાં હતાં અને સકળ સહર ઉમ્મિઓમાં આવી હતી. પંડીતજીએ ચટતા શબ્દોમાં આભાર માન્યો હતો. બીજે દિવસે સ્ટીમરપર પંડીતજીને વિદાય કરવા દોઢસો સારી સંખ્યામાં પોમ્બર્ટપર હાજર થયા હતા.

શ્રી. ગુજરાત સંગીત વિદ્યાલયની સ્થાપના તા.૨૭ ૮ ૩૪ ના રોજ ગોરાશીઆ મ્યુઝીક સલુનવાળા રમણીકલાલ અમુલખ ગોરાશીઆના મકાનમાં કરવામાં આવી હતી. જેમાં નીચે મુજબ ચૂંટણી થએલ છે: ગેરમેનઃ દામજી વાલજી, વાઇસ ગેરમેનઃ રમણીકલાલ ગોરાશીઆ, સેક્રેટરીઃ હિમતલાલ ધ્રુવેશીઆ, ટ્રેઝરરઃ રામદાસ નાથાલાલ, સલાહકાર કમીટીઃ એચ. એન. ધ્રુવેશીઆ, એમ. કે. શાંદીઆ, હરીલાલ નાથાલાલ, એ. એન. ગોરાશીઆ. મી એ. એન. ગોરાશીઆ કે જેઓ સંગીત સબંધી ઉંડુંક જ્ઞાન ધરાવે છે તેમણે આ વિદ્યાલયમાં કાયમને માટે માનદ નેગજ વગાડતા મફત શીખવવાનું વચન આપેલ છે, અને તે મજબ કામકાજ શરૂ કરી દીધેલ છે. જે કોઇ ગુજરને તેમાં દાખલ થવાની ઇચ્છા હોય તેણે સેક્રેટરીને લેખીત અરજી નીચેના શિરનામે આપવી. — શ્રી ગુજરાત સંગીત વિદ્યાલય, ૨૫ મે રહીદ, ડરબન.

ફુટબૉલમાં ક્રીકેટમેચ—આર્યન અને સાઉથ એન્ડ ક્રીકેટ ક્લબ વચ્ચે પહેલી કમમેચ આર્યન મારફામાં રમાઇ હતી. આર્યન ટીમે પહેલી ઇનીંગમાં ૩૮ રન કર્યા હતા અને બીજી ઇનીંગમાં ૪૪ મળી કુલ ૮૨ રન કર્યા હતા. સા. એન્ડ ટીમે પહેલી ઇનીંગમાં ૩૪ રન અને બીજી ઇનીંગમાં ૩૭ મળી કુલ ૧૧૧ રન કર્યા હતા. સાઉથ એન્ડ ટીમ ૧૨ રનથી હાર ખાતી હતી

પી. બ. અને ફુટબૉલ હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ

પાર્ટ એલીઝાબેથમાં પરશોતમ ભગવાનના મુખમે આર્યન ક્રીકેટ ક્લબ, સાઉથ એન્ડ ક્રીકેટ ક્લબ અને ફુટબૉલ હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબના મેમ્બરો મેળા થયા હતા. સાઉથ એન્ડ ટીમના પ્રમુખે જણાવ્યું કે હમેા ગેમ કપ ઉપરોકત ટીમોની હરીફાઇમાં મુકનાર છીએ યુનીયનના કાયદા મુજબ એ કપ છત્તાર છતી રાખે છે સબબ ટીમોને એ વાત પસંદ પડી અને નીચ પ્રમાણે યુનીયન માટે ચુંટણી થઇ હતી: પ્રમુખ: ડબલીઆસ કે જગતજી, ઉપપ્રમુખ: મણીભાઇ મોરારજી, મંત્રીઓ: કાકરલાલ બીખાભાઇ અને હરીભાઇ ઉસુર બાબા, ખજાનચી: પીતાંબરદાસ મોરારજી કમીટીમેમ્બરોઃ હરજીવનદાસ મોરારજી, રણછોડજી કાળીદાસ, રણછોડભાઇ મોરારજી નરોત્તમદાસ પી. ખામણી પુંજાભાઇ લાલજી, સાકરલાલ, નારણજી, ડાહ્યાભાઇ નાગરજી તુલસીદાસ કે. જગતજી, વીરજીભાઇ મોરારજી, મોહનભાઇ બીખાભાઇ, કાકાલાલ બીખાભાઇ, ગંગીલદાસ જમનાદાસ. હંમતલાલ કે. ગજર, બાબુભાઇ નાગરજી અને હરજીવન કે. બાબા નીચે પ્રમાણે ફીકસ થયો એ કરાર છે:—

તા. ૨૩-૯-૩૪ ફુટબૉલ v સાઉથ એન્ડ ફુટબૉલ ગ્રાઉંડ; તા. ૭-૧૦-૩૪ આર્યન v ફુટબૉલ આર્યન ગ્રાઉંડ; તા. ૨૧-૧૦-૩૪ સાઉથ એન્ડ v. ફુટબૉલ સાઉથ એન્ડ

માર્ઉડ: તા. ૪–૧૨–૩૪ સાઉથ ઓન્ડ, આર્યન સા. ઓન્ડ માર્ઉડ; તા. ૧૮–૧૨–૩૪ યુ. ૫. આ. યુ. માર્ઉડ; તા. ૨–૧૨–૩૪ આ. ૫ સા. ઝો. આર્યન માર્ઉડ: તા. ૧૬–૧૨–૩૪ યુ. ૫. સા. ઓ. યુ માર્ઉડ, તા. ૬–૧–૩૫ મુ. ૫. આર્યન યુ. માર્ઉડ.

શ્રી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સેવાસમાજ

ઉપલી સેવાસમાજના જોહાનિસબર્ગ મંત્રી શ્રી. રણછોડભાઈ વલ્લભ સ્વદેશ જતા હોવાથી તેમને વિદાયગીરીનું માન આપવા એક જાહેર મેળાવડો શ્રી. પ્રાગજીભાઇ દયારામભાઈના પ્રમુખપણા નીચે પાટીદાર હોલમાં તા. ૧૬–૯–૩૪ ને રોજે બપોર બાદ ત્રણ વાગે મળ્યો હતો. શ્રી. રણછોડભાઈએ સોસાયટીની વખાણવા લાયક બજાવેલી સેવાની કદર તરીકે એક સુંદર માનપત્ર એનાયત કરવામાં આવ્યું હતું અને પ્રમુખ મંત્રી વિગેરે જુદા જુદા બોલનારાઓએ શ્રી. રણછોડભાઈએ લાંબા વખતથી સોસાયટી, હીંદુ સેવા સમાજ અને હીંદીઓની જુદી જુદી રીતે કરેલી સેવાના તરફ આનંદ પ્રદર્શિત કરી તેમની કદર કરવા ઇચ્છી હતી એમ જણાવ્યું. બીજા એક જાહેર કાર્યકર્તા શ્રી. ઝીણાભાઇ વલ્લભ પારેખ પણ સ્વદેશ પધારતા હોવાથી તેમને પણ પાટીદાર સોસાયટી તરફથી વિદાયગીરીનો કરાર આપવામાં આવ્યો હતો. અને તેમણે હીંદુ સેવા સમાજના મંત્રી તરીકે બજાવેલી અનુપમ સેવાના તેમજ ટ્રાંસવાલ ઇંડીયન કોંગ્રેસમાં રહીને હીંદી પ્રજાની વખાણવા લાયક કરેલી સેવાની કદર તરીકે ભારે વખાણ કર્યાં હતા અને તેમની દાઝની મુસાફરી આનંદમય પ્રાર્થતા હતી. ઉપરાંત બન્ને મહાશયો જવાબ આપવા ઉભા થતાં હાજરીએ તાળીઓથી વધાવી લીધા હતા, સોસાયટીના ઉપકાર માનવા ઉપરાંત રવાનીક સંસ્થાઓના કાર્યો સારી રીતે કરવા બન્નેતાને ઉદાર આર્થિક મદદ આપવા વિનતી કરેલી હતી અને મેળાવડો ભારે આનંદ વચ્ચે વિસરજન થયો હતો.

પ્રીટોરીયાથી હીંદુ સેવા સમાજના સેક્રેટરી લખી જણાવે છે કે, 'મેસર્સ ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ ના પ્રેસીડન્ટ તથા મંત્રી રા. રણછોડભાઇ વાલજીભાઇ પટેલ તથા રા. ઝીણાભાઇ પારેખ બહુ કુટુંબ દેશ જતા હોઇ તેમને માન આપવા સારૂ બરાબર ચાલીસ માણસોએ રાતોના પોણાનવ વાગે સ્ટેશન ઉપર હાજરી આપી હતી. પ્રીટોરીયા હીંદુ સેવા સમાજના ચેરમેન રા. નાથાલાલ જી. કાળાએ તેમેઓએ કરેલી કામની સેવાની કદર કરતાં પ્રસંગોચિત પ્રવચન કરી તેમને પુષ્પહાર પહેરાવ્યા હતા. મી નાનાભાઇ છીતા, મી રામલાલ મુલ્લુ વીગેરેએ પ્રસંગોચિત જીવનચરિત્ર કરી તેમની મુસાફરીમાં આરોગ્યતા અને સહીસલામતી ઇચ્છી હતી.

મીસીસ પાટીદાર તેમજ મીસીસ પારેખને મી કલ્યાણજી ભીખુભાઇ કાલના હસ્તે પુષ્પના તોરા આપવામાં આવ્યા હતા. જવાબમાં મી પાટીદાર અને મી. પારેખે પોતાના પ્રત્યેના સત્કારને જવાબ વાળતાં જણાવ્યું કે અમો તો ફક્ત અમારી સમજણ હીંદુ કોમની જાગણીને લીધેજ જે કંઇ થયું તે કર્યું છે અને ભવિષ્યની અંદર પણ અમારાથી બનતું જરૂરથી કરીશું' અંતમાં લગભગ હાજર રહેલા બાઇઓનો બન્ને જણાઓએ આભારપૂર્વક આભાર માન્યો હતો. ત્યારબાદ તાળીઓના અવાજ વચ્ચે ટ્રેન ઉપડી ગઇ.

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ

ઉપરી સમાજના નિમાયેલ તરીકે વડોદરા આર્યકન્યા મહા વિદ્યાલયવાળા પંડીત આનંદપ્રિયજી અને બાલમચારીજી બહેનો લગભગ એક માસ અહીં રહી ગયા તેઓના અત્રેના 'સાદી દોમ' 'મેલબોર્ન હોમ' અને પાટીદાર હોલમાં બબ્બે ત્રણ ત્રણ દિવસ જાહેર કાર્યવાહીના દેખાવો, ભાષણો અને પ્રચારના મેળાવડાઓમાં બહેનોથી છેવટે સુધી અત્રેની હીંદી જનતાની અસાધારણ હાજરી ઉલટની હતી તેવા રીપોર્ટ હાજરીની ઉત્તમ બરદાસ અને જાત જાતના અને પાટીદાર હોલમાં તેઓનો અમૂલ્ય સહવાસ અને સુખ સમયક આપવા માટે 'હીંદુ સ્ત્રીમંડળ' સેવક કાર્યના પ્રમુખ શ્રી. પ્રભુભાઇને એક સમારંભના નામનો સોનેરી ચાંદ અર્પણ કરવામાં આવ્યો હતો અને શ્રી. ગોવાળભાઇ રામજીની ઉત્તમ સેવા બદલ તેને એક મજાની ચેનનો સુંદર સેટ આપવામાં આવ્યો હતો. ઉપલી હોમ તા. ૧૬–૬–૩૪ ને રોજે પાટીદાર હોલમાં એક સમારંભના જાહેર મેળાવડામાં મળ હતી.

જોહાનીસબર્ગમાં ફ્રેન્ડલી ક્રીકેટ મેચ

તા. ૬–૬–૩૪ ના રોજ જોહાનીસબર્ગમાં યુનીયન માઉન્ડ ઉપર સુલ્તાન ક્રીકેટ ક્લબ અને હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ વચ્ચે એક ફ્રેન્ડલી ક્રીકેટ મેચ રમાઇ હતી સુલતાન ક્રીકેટ ક્લબે પહેલા દાવમાં ૧૪૬ રનનો સ્કોર નોંધાવ્યો હતો. બીજી બા. મારજીએ ૫૦ રન કરી ઉંચી રમત બતાવી હતી. હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબે આનો જવાબ ૧૨૫ રને વાળ્યો હતા સુલતાન ક્રીકેટ ક્લબે બીજા દાવમાં ૧ વીકેટને ભોગે ૬૮ રન બનાવી કાઢ્યા હતા પણ વખત પુરો થઇ જતાં મેચ ડ્રો થઇ હતી.

તા. ૧૬–૬ ૩૪ના યુનીયન માઉન્ડ ઉપર કેલેજ ઓફ બેગ્લર ક્રીકેટ ક્લબ અને હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ વચ્ચે એક ફ્રેન્ડલી ક્રીકેટ મેચ રમાઇ હતી હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબે પહેલા દાવમાં ૮૬ રનનો સ્કોર નોંધાવ્યો હતો તેમાં અદુકભાઇ દેવાઇએ ૨૦ રન કરી ઉંચી રમત બતાવી હતી. કોલેજ ઓફ બેગ્લરે આનો જવાબ ૧૦૯ રને વાળ્યો હતો. હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબે ૧૭૮ રનનો સ્કોર નોંધાવ્યો હતો તેમાં પણ અદુકભાઇ દેવાઇએ ૧૯ રન કરી ઉંચી રમત બતારી હતી પણ વખત પુરો થઇ જતાં મેચ ડ્રો થઇ હતી.

ત્રીજી મેચ સ્ટાર ઓફ ઇંડીયા ક્રીકેટ ક્લબ અને હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ વચ્ચે યુનીયન માઉન્ડ ઉપર રમાઇ હતી હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબ પહેલા દાવમાં ૬૧ રનનો સ્કોર નોંધાવ્યો હતો, તેમાં માવજીભાઇએ ૨૯ રન કરી સારી રમત બતાવી હતી. સ્ટાર ઓફ ઇંડીયા ક્રીકેટ ક્લબે આનો જવાબ ૭૬ રને વાળ્યો હતો તેમાં પ્રાણજીવનભાઇએ ૨૯ રન કરી સારી રમત બતાવી હતી હીંદુ ક્રીકેટ ક્લબે બીજા દાવમાં ૬૧ રનનો સ્કોર નોંધાવ્યો હતો તેમાં મોતીભાઇએ ૨૮ રન કરી સુંદર રમત બતાવી હતી પરંતુ વખત પુરો થઇ જવાથી મેચ ડ્રો થઇ હતી.

૬. આફ્રિકા પર ઝુમખા

આ વર્ષની આખરી ૫ તે પહેલાં, યુનિયન ઉપર રાતાં તીડાની ધાડ આવે એવો સંભવ છે. ટાંગાનીકાની દક્ષિણે અને રોડેશીયાની ઉત્તરહદ્દમાં તીડાનું જન્મ સ્થાન છે ત્યાં રાતાં તીડાં વધી રહ્યાં છે, અને યુનિયનની સરહદ પર જમા થઇ રહ્યાં છે. આફ્રિકામાં તીડાંને ઉછેરનાર સ્થળો છે, પણ તે રોકવાનાં આકરાં છે. કાંગોમાં તીડાંનું ટોળું દેખાયું હતું, યુનિયન સરકારે તીડાંનો સામનો કરવા તૈયારી રાખી છે.

ડીવીડન્ડ પર વેપાર

યુનિયન સરકાર તરફથી એક બીજું નવું કમિશન નિમાયું

છે. આ કમિશન ટ્રાંસવાલમાં 'ઈન્ડિયન ફેરાન્સ ઓન્ડ એશિયાટિક મેટર્સ એક્ટ' જેવા ખાસકરીને ઈન્ડિયનોને લગતા કાયદાનો અમલ કેવો ચાલી રહ્યો છે તેની તપાસ કરશે. કમિશનને સોંપાયેલ કાર્યનો નિર્દેશ આ પ્રમાણે છે:

(અ) આફ્રિકાના દેશી મજૂરોની જરૂરીઆતોને ખાસ લક્ષમાં રાખી, પ્રમાણિક હરિફાઈની નિયંત્રણાથી વેપારની પુરતી તપાસ છે કે નહિ?

(બ) વેપારનો હક સરકારના હાથમાં ચાલુ રહેવો જોઈએ કે કેમ? કે જો એ હક ચાલુ રહે તો ટાઉનશીપ બહારના ટ્રેડીંગ લાઈસન્સ અને સ્ટેન્ડોને લગતી હાલમાં અમલમાં છે કે તેમાં ફેરફાર કરવો પડે છે?

(ક) જો સરકારનો વેપારી હક નાબુદ કરવો ઘટે તો સરકારે કેવા પ્રકારનું શાસન દાખવવું?

એવું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે જે કોઈ જાહેર કે અંગત સંસ્થા માઈનીંગ રાઈટ ઉપર વેપારની બાબતમાં રસ લેતા હોય અને કમિશન સમક્ષ જુબાની આપવા ઇચ્છતા હોય તેણે 'સેક્રેટરી, ઈન્ડિયન્સ"ને સરનામે કમિશનને આ માસની આખરી પહેલા પોતાનાં નિવેદનની જાણ નકલો મોકલવી.

સ્ટાન્ડરટન હીંદી નિશાળ

સ્ટાન્ડરટન હીંદી નિશાળના પ્રિન્સીપાલ શ્રી. લોરેન્સની જોહાનીસબર્ગની માલવન પુરેકીલન સ્કુલના પ્રિન્સીપાલ તરીકે બદલી થઈ છે. તે ડાર્ટીઝદના સ્કુલ પ્રિન્સેકટર શ્રી વીસરની પણ બીજે સ્થળે બદલી થઈ છે. આ પ્રસંગને લક્ષ આ સ્કુલની કમિટિએ પ્રિન્સેકટર તથા પ્રીન્સીપાલના વિદાયના માનમાં મેજવાનો કર્યો હતા. કમિટિના પ્રમુખ શ્રી અબ્દુલા, ડેપ્યુટી મેયર મી. ગ્રેવીંગ અને હાલ સ્કુલના પ્રિન્સીપાલ મી. ડિવીલીયર્સે પ્રસંગને અનુકુળ વિવેચનો કર્યાં હતાં.

—ભુક્કાડ મહિનામાં પુનીયનમાં ૩૩૮૨ નવી મેટર કારોનું વેચાણ થયું છે. એ ઉપરાંત ૬૫૨ બસ, લોરી, ટ્રક અને વેન અને ૩૦૧ મોટર સાયકલ ખપાઈ છે.

ડિટારીઝામાં રેડીઓ ફેટરાન બાંધવાનું કંટ્રાક્ટ ઓસ્ટ્રેલને

લંડનની 'ટેલીફેન અને કેબલ લીમીટેડ' નામની વેપારી પેઢીને પ્રીટોરીઆના રેડીઓ ઉપર ૭૦૦ રેડીઓ ફેટરાન બાંધવાનું કામ સોંપવામાં આવ્યું છે. ખર્ચનો અંદાજો પા. ૧૪૦૦૦ જેટલો છે

લાયસેન્સીંગ ઓફીસર સામે હીંદીની અપીલ

જોહાનીય ટાઉન કાઉન્સીલે ડીસમીસ કરી

જોહાનીસબર્ગમાં હીંદીની દીકીઓ અને મેદીવેરામાં વેપાર ચલાવવા એક રીટેલ લાયસેન્સને માટેની અરજી નાના લાયસેન્સીંગ ઓફીસર નરસંધુર ગર્લ અરજદારે ને સામે ટાઉન કાઉન્સીલને અપીલ કરી હતી જે અપીલ કાઉન્સીલે ડીસમીસ કરી છે. અરજદારના વકીલ મી. પોવરા અને તેમની સાથે મી. જોય. બી મજુદ હતા. મી. પોપ્સે જણાવ્યું કે અરજદાર ૪૦ વર્ષથી નાટાલમાં છે અને અંગ્રેજી સરસ બોલે છે. પા. ૮૦ ઉપર તે પોતાની પ્રોપર્ટી ઉપર કર ભરે છે. તેમ છતાં તેને તેમાં વેપાર કરવાની ઘણી ના પાડવાના કોઈ આધાર કુલનો ખાલી પોલીસ ચુકે એ આ ચાર્જરને બહુ મહત્વ ગણવું નથી અને તેથી કાઉન્સીલે લાયસેન્સ આપી મારા અસીલની ઉપર પડી રહેલી ફાટમારી દુર કરવી જોઈએ. વધુમા મી. પોપ્સે જણાવ્યું કે પ્રાંતની સઘળી કોરપોરેશનોએ સાથે મળીને લાયસેન્સને લગતા કાયદાઓમાં ફેરફાર કરાવવાની જરૂર છે કેમકે હાલના કાયદા મુજબ ગાબુસને પોતાની લાયસેન્સની માટેની અરજી મંજુર થયા પછી નદિ પણ પહેલાંજ વેપારનું મેકાન બાંધ્યું પડે છે કે જે અત્યંત અન્યાયી અને ગેરવાજબી બહુમાન અને એ સ્થિતિ સુધારવીજ જોઈએ.

ત્યાર બાદ ઉપર જણાવ્યા મુજબ પરીક્ષની દલીલો થયા બાદ ઉઠી ગઈ અને બપોરે ડીસમીસ થઈ.

ટ્રાંસવાલ હીંદુ સ્મશાન કમિટી

રચવામાં, વિસ્તાર અને નવી ચુંટણી

ઉપરોક્ત હીંદુ સ્મશાન કમિટીની જાહેર સભા તા. ૯-૬-૩૪ ને રવિવારે હીંદુ સેવા સમાજના અતિથિ ગૃહમાં મળી હતી. મંત્રીએ આગલી સભાની મીનીટો વાંચી સંભળાવી અને વાર્ષિક હેવાલ અને હિસાબ રજુ કર્યાં ને સર્વાનુમતે પાસ કરવામાં આવ્યા હતાં.

રીપોર્ટમાં એ વર્ષે દરમ્યાન ૪૦ શબને અગ્નિ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યા હતા તેમા ત્રણને દા અને ૬ ને બેગાડી વગી રાહત આપવામાં આવી હતી. આર્થિક હેવાલમાં પાંઉ ૮૨૪-૪-૩ સીલક બતાવવામાં આવી હતી.

નવી ચુંટણીનું કામ હાથ ધરતાં શ્રી. ભીખાભાઇ ઉકાભાઇ માસ્તર પ્રમુખ, શ્રી. કલ્યાણજી ખટાલજી અને જસમત નાના ભાઇ ને બેનેડીક્ટા મંત્રીઓ, શ્રી. કાનજી ભાણાભાઇ અને જીવનજી પ્રાગજી અમત ને બદનજીએ અને શ્રી. મોર્ધનભાઇ પરેમને ઓડીટર તરીકે ચુંટણી બાદરમાં આવ્યા હતા. મેસર્સ ભીખાભાઇ કલ્યાણજી, પરસોત્તમ જીવરાજ, એલ. મીઠા, રતનજી ખુશાલ, લખાભાઇ ખુશાલ, જમનાદાસ ગંગારામ, લક્ષ્મણભાઇ મુલાણભાઇ, પ્રાણજીવન જોષી, પ્રેમાભાઇ પરશુભાઇ, ગોકળદાસ કલ્યાણદાસ, રણછોડજી નાગરજી અને નાથુભાઇ મનજીને કમિટીના સભ્યો ચુંટવા હતા.

ને પછી આજના પ્રમુખ શ્રી. કાળુભાઇનો અને જુના અમલદારો સંતોષકર કામ માટે ઉપકાર માનનારો ઠરાવ પાસ કરી સભા વિસર્જન થઇ હતી.

તા. ૨૬-૬-૩૨ થી તા. ૯-૬-૩૪ સુધીનો હિસાબ.

૫૦	૮	૬	બીપુરંત જમા હાથ પર તા. ૨૬-૬-૩૨.	૧૫૩	૧૫	૬	ટેલરનો પગાર.
૮૨૩	૬	૨	ઉઘરાણાં બેસન્સ	૨૭૬	૧	૬	લાકડાં, પાણી, સ્ટેન્ડ ૪૧, રીપેરાંગ, ફોન.
૧૪૪	૧૧	૬	કીમેશન ફેના આવ્યા				
૧૪૮	૧	૬	સ્ટેન્ડનું પાકું આવ્યું.				માલ કટ
૬	૧૧	૬	ફોસનું વેચાણ				વિ. ખર્ચ.
૨૮	૫	૬	હવાલ્ડ તથા ઉઘરાણા.	૮૨૫	૬	૬	પોષ્ટ ઓફીસ માં મુદત થેપ્યા
૪૨	૧૯	૪	ઉંદુ વધારે જમા.				
૧	૧૫	૬	બાકી દેવા પાદીદારને.				પદસ ખરાજ.
પા. ૧૨૫૨	૧	૬		પા. ૧૨૫૨	૧	૬	

વિવિધ વર્તમાન

તેલ કે કેરોસીન વિના આમલેટ થશે!

સામાન્યપણે પાણીમાં આમલેટને ચઢાવવા માટે કેરોસીન અને તેલની જરૂર પડતી હતી; પરંતુ હવે એવો વખત આવી લાગ્યો છે કે આપણે તેલ કે કેરોસીનના સાધન વગર પાણીમાં આમલેટો ચાવી શકશું. ઈંગ્લંડમાં એક કંપની ઊભી થઈ છે કે જે તેલ કે કેરોસીનની જરૂર નહિ પડે એવી પ્રક્રિયા તેણે સમુદ્રનું પાણી ખુબ ગરમ કરવામાં આવશે, તેને વિજળીની મદદથી ઓક્સીજન તથા હાઈડ્રોજનના રૂપમાં કેરવી નાખવામાં આવશે. આ બન્ને તેલો સરસ વરાળ બનીને આગ મોહનના ઍજીનમાં ભેગા થઈ બન્નેને આમલેટને ચાલતી કરી શકશે. હજુ આ પ્રયોગનો ઉપયોગ નાના પાયા ઉપર થશે પણ જો તેમાં સફળ થવાં મોટી આમલેટો બનવવામાં પણ તેનો ઉપયોગ થશે.

સાકેથ પર ચઢાઈ થાય તો હોરલન રક્ષણ કરશે?

જાપરસ ઠગંભોગ કહે છે કે 'બ્રેઝાક ઘા.' કામમ ૦૦ કે સાઉથ આફ્રિકા અને ઈંગ્લાંડ વચ્ચે મિત્રો છે વળી ઈંગ્લાંડના આર્થિક કે બેજારી દિન આફ્રિકામાં ગાઢું નથી, અને બીજુ એ કે ઈંગ્લાંડને માટે દૌદુસ્તાન વસાનો નથી. વસ્તો 'સુએઝ કેનાલનો ખર્ચો પણ આપ લડાઇના પ્રસંગે તો ફક્ત 'રેપ' દ્વારાજ દૌદુસ્તાન પાસ થકાય

યુવક બોલ્શે રાજદ્વારી પ્રશ્ન

જર્મનીમાં નાઝીપક્ષની સામેક 'નુરેમ્બર્ગ' માં મળી હતી તેમાં પ્રમખપદે કરી યુવકોની સખ્યા મોટી હતી. બધા મળી ૧૦,૦૦૦ ડેલીગેટો જોડા થયેલા ત્યાં હાજરી રવાયત અને યુવક પ્રમુખનું અજબ કરવ પણ હતું. એકજ માણસ સહેલાઇથી ચલાવી શકે એવા મશીન ગનો' ફક્ત ૨૦ સેન્ડમાં ગોઠવી દઇ ફોડવાની તાકાતવારી પણ એ દરમ્ય અજબ હતું. નાની નાની જપારના બાણની (Lunch boxes) રોબસીઓ જોવો દેખાવ પણ એ તો રેડીઓથી બખર આવે તો કરવાની પેરીઓડ. બુદ્ધ રમના માત્ર ત્રણ મીનીટમાં થઇ શકે એવી તો સરસની તાલીમ. (જો દેશના યુવકોને આવી તાલીમ મળતી હોય તો દેશ દરેક વખત કટોકટીની સ્થિતિમાં રહે?)

બેક નહિ, કાન

પ્રીન્સ હ્યોજની સાથે વિવાહિત થનાર કુંવરી 'મરીના' કહે છે કે જેમને લગ્નજેટ તરીકે જો જે પૈસા આપવા તેને બદલે ઈંગ્લાંડના બેકાર મજુર ભાઈઓના નિવારણાર્થે આપ ફંડ ખોલવામાં આવે તો તેઓ પરમ સુખ માનશે

નેપોલિયન પર બરાબર લક્ષ આપો નાપોલિયન

બળાત્કાર ને ખુન વધશે

અલેકઝાન્ડ્રા ખાતેના સોદા પાયે પારસિત, દયાપત્ર યુનીવરસીટીના એક પ્રોફેસર નાગે કે. સ્ટેન્લી પોપ્રહામ કોલેજ સાઉથ આફ્રિકાની મુલાકાતે પધાર્યા હતા તે કહે છે કે કાળા લોકો પ્રત્યે યુરોપીયનોની રાજનીતિ અખત્યાર ન કરશે તો બળાત્કાર અને ખુન વધવાજ જશે.

જાપાન સાઉથ આફ્રિકાનું વેપ નહિ ખરીદે તો?

જાપાન પોતાને જરૂર પડતું ઉન આ ટેરીટરીમાંથી ખરીદ કરે છે અને સાઉથ આફ્રિકામાંથી ખરીદ નથી કરતા તેથી એ બાબતમાં વધતાં પગલાં સેવા સા. આ.ના મિત્રો સરકારને ઉપયોગ કરવાના છે

હિંદના પર્વતોમાં સોનાની શોધ

મુરીહ નામના એક રશિયન ઈજનેરે એવી શોધ કરી છે કે ઉત્તર દૌદુસ્તાનના કારાકોરમ પર્વતની તળેટીઓમાંથી પુષ્કળ સોનુ મેળવી શકાશે

અમેરીકાના હડતાળીયાઓની માંગણી

અમેરીકામાં પાંચ લાખ મજુરોએ હડતાળ પાડી છે. મજુરોની માંગણી એ છે કે (૧) બાલકો પાસેથી કામ ન લેવું (૨) દિવસના ૭ કલાક કામ કરવું (૩) અઠવાડીયાના બધા દિવસનું કામ લઘ પગાર અને (૪) મજુરોનાં મંડળો માલીકો સાથે મજુરીના સોદા કરવી શકે એ પ્રમુખ માંગણીઓ આપે. હડતાળના નિવારણાર્થે પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે એક બોર્ડ નીમી છે જે માલીકો અને મજુરો વચ્ચે સમજુતી કરાવવાના પ્રયત્નો આદરે છે પણ હડતાળ હજુ બધ પામી નથી.

ઇમુક ખોટું સ્ટેરસ્ટરની ધુલાકાતે

ઓસ્ટ્રેલીઆના પ્રખ્યાત લેખક 'મેલબોર્ન' ના ઇતાબ્દી ઉજવવાને છે તેમાં ભાગ લેવા ક્રીકેનલાલ પંચમ જ્યોર્જના ત્રીજા પુત્ર ડયુક ઓફ ગ્લોસ્ટર, ઈંગ્લાંડથી નીકળી ચુક્યા છે ઓસ્ટ્રેલીઆથી પાછા ફરતાં તેઓ 'ન્યુ ઝીલેન્ડ' ની મુલાકાત લેશે અને ત્યાંથી ફીજી ટાપુઓમાં ફરી છે. ઈંગ્લાંડ જશે.

કેનેડા પોતાની લડાઈ પોતે કરવા માગે છે

કેનેડાની લીબરલ પાર્ટી જાહેર કરે છે કે ઈંગ્લાંડ કોઇ દેશ સામે લડાઇમાં ઉતરે તો આપણે વૈધીક સરકારના સિદ્ધાંતની દ્રષ્ટિએ ઉતરેલું જોઇશે તો જ્યાં સુધી 'સંસ્થાન' (Dominion) ની પાર્લામેન્ટ માત્ર એ નક્કી કરી શકે કે તે સંસ્થાને પોતે આ ઈંગ્લાંડની લડાઇમાં સક્રીય ભાગ આપવો કે નહિ.

ઝાર કેરોસીનની બાટલીની કાંસે સોનામાં આંકેલી કીંમત

૧૯૧૪-૧૮ ની લડાઇ પહેલાં 'સાર' (Saar) નામનો પ્રદેશ જર્મનીના તાબામાં હતો તેનું રાજતંત્ર 'વરસાઈની સુલેહ' ની કલમ મુજબ સીંગ ઓફ નેશન્સે નીમેલું એક કમીશન ચલાવે છે અને તેમાં આવેલી કોલસાની બાટલીનો કબ્જો ફ્રાંસને સોંપવામાં આવેલો. હવે ૧૯૩૫ ના જાન્યુઆરી માસમાં એ 'સાર' પ્રદેશના વસતી પ્રજાનો મોકલત Plebiscite) લેવાનો છે ત્યારે પ્રજા સમક્ષ ત્રણ વસ્તુઓ રજુ થશે (૧) પ્રસ્તુત રાજતંત્રની સ્થિતિ ચાલુ રાખવી કે (૨) ફ્રાંસ સાથે જોડાઇ જવું કે (૩) જર્મની સાથે જોડાઇ જવું. જો આમ બને કે પ્રજામતની બહુમતી જર્મની સાથે 'સાર' પ્રદેશને જોડી દેવાનું નક્કી કરે તો ફ્રાંસ જાહેર કરે છે કે જેના કબજામાં રહેલી કોલસાની બાટલીઓ છે તેની કીંમત ચુકવણીમાં જર્મનીએ આપવી પડશે અને જ્યાં સુધી જર્મની એ કીંમત ન આપે ત્યાં સુધી બધી કોલસાની બાટલીનો કબજો અને જોરજવરા ફ્રાંસ છોડશે નહિ.

મુક્તિફોજનાં શ્રી સુબ્બારાવ તરીકે ઓળખાતા ભુષણની નીમણુંક

'મોક્ષ ફોજ' (Salvation Army) નામની સંસ્થા જેનો આ દેશમાં સ્થાપિત થયેલી છે, એ સઘળી સંસ્થાઓના મુખ્ય સંચાલક (General) તરીકેની નિમણુંક હમણાં થઇ

છે તેમાં મુકિત દિનના મોજમ અને રમાપદના છોકરી નામે કયા જુલની પસંદગી થઇ છે. (એક જમત પ્રવર્તક સરઘાના સુધારા તરીકે એક ઓની નીમણૂંક ઇ નવલમાં આ પ્રથમ વખતજ થાય છે.)

અનુષ્ય બાકક આબલી

એક જગ્યાએ એગનીસ નોવાક નામની ૧૮ વર્ષની છોકરી કેરીબાદીક સમુદમાં નહાવા પડી હતી તેને એક અનુષ્યભક્ષક શાર્ક માછલી ગળી ગઇ લાર પછી તે, ૪ ૬' માછલી માછીમારોની જાલમાં સપડાઇ તેને કાપતાં અંદરથી તે છોકરીનો મૃતદેહ નીકળ્યો. તે શાર્ક માછલીનું વજન ૩૬૦૦ રતલ હતું.

રશીયાની સરકારી કેળવણી

રશીયાના મોસ્કો સહેરમાં પાંચ લાખ પુસ્તકપુરતિઓનું સરકારી હબે સરમસ, નીકળ્યું હતું તે એમ બતાવે છે કે રશીયાની ઉગતી પ્રજા પોતાના દેશના રક્ષણાર્થે કુરબાની કરવા તૈયાર છે.

અમેરિકામાં બેકારીના આંકડા

અમેરિકામાં વેપારમંદી અને તેને લીધે બેકારી એટલી બધી પ્રસરેલી છે કે અસંખ્ય મનુષ્યોનું જીવવાનું કકત એકજ સાધન સરકારની સખાવતજ છે. અત્યારે દર અઠિને આમ સખાવતમાં અમેરિકની સરકાર (૨૪૫૦૦૦૦૦૦) ડોલર ખર્ચે છે તે છતાં આવતા સિયાળામા એટલી રકમ બસ ન થાય. અને એમ આગાહી કરવામાં આવે છે કે બીજામાં બીજા પચાસ લાખ કુટુંબોને સરકારે સહાય કરવીજ પડશે એટલે આખી પરતીના છકા ભાગને સરકારે નીભાવવા પડશે

જર્મનીમાં મજુર સંગઠન

જર્મનીના નુરેમ્બર્ગ સહેરમાં ભલે ચળકતી કેકાણી રાખી ૫૦૦૦૦ સહાયક વધના મજુર યુવકોનું સરમસ નીકળ્યું હતું ત્યાં બોલતાં જર્મનીના સર્વસત્તાધિકારી પુરૂષ હર હીટલર કહે છે કે એક સમય એવો આવશે જ્યારે બે એક જર્મનો મજુર તરીકેની લાયકાત મેળવવી પડશે અને તે સિવાય આગળ વધી શકશે નહિ અને ત્યારેજ જુદા જુદા વર્ગના ધંધાના ભેદભાવો નષ્ટ થશે અને ત્યારેજ આખીએ જરમન પ્રજાનું અદ્વિતિય ઘડતર રચાશે.

ખારા પાણીમાંથી પેટ્રોલ

ફ્રાંસના એક મેકિસ્યુર સાતુર નામના ઇજનેરે એવી શોધ કરી છે કે સમુદના ખારા પાણીમાંથી પેટ્રોલ બનાવી શકાય છે. એને એ શોધ માટે બે કરોડ પચાસ લાખ પૌંડનો બક્ષીસ મેળવ્યો છે. ફ્રેન્ચ સરકારે એક કમીશન નીમ્યું છે જે મોસ્યુર સાતુરની પ્રયોગશાળામાં કયા રીતે સમુદ્રજળમાંથી પેટ્રોલ બનાવાય છે તેનું નિરીક્ષણ કરે છે.

વૈજ્ઞાનિક શોધને અનુકુળ જર્મનીતી

ઇગ્લાંડના પ્રખ્યાત ખગોળશાસ્ત્રી સર જેમ્સ જીન્સ કહે છે કે વૈજ્ઞાનિક શોધોને જે દુનીયાના દુષ્મનો દોષ દેવાય છે તે બરાબર નથી. બધ્ય જાતિએ પોતાની ઉપર કાબુ મેળવવા કરતાં કુદરત ઉપર ત્વરાથી કાબુ મેળવ્યો છે તેથી અનુબ્ય જાતિને એક નવી જર્મનીતીની જરૂર છે અને તેનો અમલ થાય તો કોઇ યુધ્ધે ન મરે, બેકાર ન બને, પણ જરૂરમાં જીવનની સગવડતા અને સુખોનો અનુભવ કરે.

ઓકટનના બેકારો

ઓગસ્ટની આખરીએ સરકારે બેકારોના આંકડા જાહેર કર્યા તે ઉપરથી જણાય છે કે ઇગ્લાંડની આબાદીનો જબરો પુકાર કરવા જતાં હજી લા (૨૧,૩૬,૦૦૦) ૨૧ લાખ ૩૬ હજાર મનુષ્યો બેકારીપણાનું દુઃખ ભોગવે છે!

ટ્રેડીમાંથી કરોડાધીપતિ

વીસ વર્ષ ઉપર ઓસ્ટ્રેલીઆમાં એક મીકની માણસ નામનો ગોરો માત્ર ટ્રેડીમાંનો ધંધો કરતો હતો પણ ૪૮ વર્ષની ઉમરે મરી ગયો ત્યારે કરોડાધીપતિ હતો.

કાલેરાનો ઉપાય

આસામમાં એક ડોકટરે એવું રસાયણ શોધી કાઢયું છે કે જેના ઉપયોગથી જે માણસને કોલેરા લાગ્યો હોય તેને બચાવી શકાય છે. તે રસાયણને 'બેકટેરીઓફાગ' (Bacteriophage) તરીકે ઓળખવામાં આવશે.

રોતી રડીનો અપવાસ

મદ્રાસના એક માણેકમાં દેવોના ભોગ વાસ્તે લગભગ બસો પશુઓ ભેગા કરવામાં આવ્યાં હતાં. ધાતકી પુજારી અને પશુઓની વચ્ચે પોતાનો દેહ નાખીને, પશુઓને બચાવ્યાં હતા. રક્ષાવીર પશુ દુઃખ નીવારણ મંડળીના પ્રયત્નથી પશુઓને બદલે નાળીએરનો ઉપયોગ કરવા માંડયો છે. ગામલોકોની આત્મશુદ્ધિ માટે એક આવાડીઆના અપવાસ રોતી રડીએ કર્યા છે.

બાગ લાગ્યા હોદી નહિકા ડીસીપ્લીન બીલ પસાર કરે છે

બાર.સામાં આ બીલના પસાર થયાં હોદી નહિકા સરકારનો દરજ્જો ચર્ચ છે. અત્યારસુધી ઇગ્લાંડમાં જે કાયદા હતા તે પ્રમાણે હોદુસ્તાનમાં પણ લાગુ પડતા હતા પરંતુ આ બીલથી હીંદુસ્તાનની રિતસ્થિમાં અનુકુળ ફેરફાર કરવામાં આવ્યા છે. હોદી નહિકા સરકાર ૧૯૨૨થી મરહૂમ હીંડીઆ કંપનીના આધારે ચાલે કરવામાં આવેલું છે. તે વખતે યુરોપીઅન પ્રતિસ્પર્ધી અને ચામીઆઓ સામે તેનો રક્ષણોગ કરવામાં આવેલો હતો ૧૯૨૨થી આના રક્ષણાર્થે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે

ચીનમાં પહેલું સુકપક્ષ

ગીનગા પહેલા સુકપક્ષોમાં અબો જુબ્બા બેદૂતો સખત તાપમા બહાર પડી ર ા છે અને વરસો. પણ ગોરાકના અભાવે તેમના ઉપર હુમલા કરે છે લુબને અને ગોરાકના અભાવે આખા કુટુબો તે કુટુબોએ આપઘાત કર્યાના દાખલાઓ સંભળાય છે

હરણને ખસેડીને પાછું મુકી રાકાય છે

મેકસીકોના બે ડાકટરોએ એક બીજા તન બચાવવામાં હાલ મેળવી છે. એક બીજા હરણ ઉપર છરા ચલી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. આમ બે ડોકટરોએ તેના હરણને ઓપરેશન કરી તેને બહાર કાઢી પાછુ બરાબર ગોઠવી ટાંકા મારી પાછુ મુકી દીધું હતું. તેમનું આ ઓપરેશન નીરોગાવસ્થા હતું પરંતુ તેમની અભ્યબી બચ્ચે તે આ તદન તન્દુરસ્ત થઇ કામ કરતી થઇ ગએલ છે

વિચારો બદલાવી રકાય છે

કોને ટેવ પાડવામાં આવે તો વિચારો બદલાવી રકાય છે, અને તે માટેના ઉપરના મસલને રાત પાડી આને બાસકરીને આપના તબાડવાથી વિચારો બદલતા બંધ થાય જશે. અને તેમ થતાં તમોને gરત ઉંઘ આવવા માંડશે. આવી ટેવ પાડવાથી જે વખતે ઉઘવું હશે ત વખતે ઉઘી રાકાશે.

ચમાપત્ર

લુબાન- તમારા પત્રમાં તમારું નામ સિરનામું નહીં હોવાથી તે આપી નહીં રાકાય.—બ. ઈ ંબા

હિંદી વિદેશ-વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ

કમિટિ નાતાલના હિંદીઓની સ્થિતિ તપાસી અત્ર ઠરાવે છે કે તેની કમાણીનાં ક્ષેત્રો દિવસે દિવસે પુરતાં અલ્પ છે. તેઓને પોતાનાં સાધનો પર છભવાની સ્થિતિ હતી આવે અને તેઓને વિદેશ વસવાટ આકર્ષક.

(ગયા અ થી ચાલુ)

કમિટિના વિચારો

નાતાલની સુગર એસ્ટેટસ, રેલ્વેઓ અને કોલસાની ખાણોમાં કામ કરતાં હિંદીઓની સંખ્યામાં—ખાસ કરીને બેતરમાં કામ કરનારાઓ અને મીન-ચાતુરીવાળાં કામો કરનાર મજુરોમાં છેલ્લા વીસ વરસ દરમિયાન સ્થિર રીતે ઘટાડો થયા કર્યો છે.

સામાન્ય રીતે કહેતાં નાતાલમાં જન્મેલો હિંદી પોતાના બાપદાદા કરતા કળવણીના દ્રષ્ટિએ અને સામાજીક રીતે આગળ વધેલો છે. કેમકે તે પોતાની માતૃભાષા સાથે અંગ્રેજીએ જાણે છે. તેણે પોતાનો ધર્મ ઠરાવ્યો છે ખરાં તે ઘણે ભાગે પાશ્ચિમાત્ય બનેલી છે અને તે પોતાના બાપની જેમ જન્મજાત અને મીન-ચાતુરીવાળી મજુરીના મર્યાદિત ક્ષેત્રમાં જીવનના સંતોષ નથી માનતો. તે પોતાની માતૃભાષા જાણતો નથી પણ અંગ્રેજી તેની બોલચાલ ભાષા બનેલી છે. તેને પરીણામે આ પુરાન પેઢીના સભ્યોનો ઘરેલી વિભાગોમાં ઘણો પ્રવેશ થયેલો છે. અહીં ઔદ્યોગીક અને બેપારી ધંધા તથા સરકારી અને મ્યુનિસિપલ નોકરીમાં તેઓની બુદ્ધિ અને ચાતુરી વધારે પગાર મેળવવા તેઓને શક્તિવાન બનાવે છે.

યુવક વર્ગનો આખો સમુદાય શહેરો તરફ ચાલતો થયો છે એમ કહેવું ખરૂં ન ગણાય. તેઓ હીજ પ્રમાણમાં બેનરો, રાજર એસ્ટેટો અને કોલસાની ખાણોમાં નોકરો તરીકે રહે છે પણ તેઓની બાબતમાં કામનું વદન ઘણાં ઓછી-ચાતુરી વાળા અને વધારે પગારવાળાં કામ તરફ છે અને મીન—ચાતુરી વાળા મજુરી હંમેશા માટે રખાય છે.

ઘણા જમાનાવાળા પહેલા મોહલ્લો ખાસ કરીને કિનારાના ડીસ્ટ્રીક્ટોમાં નાની મિલ્કત ધરાવનાર થયા છે, અને તેઓનાં છોકરાઓનો એક સમુહ પોતાના બાપ સાથે ખેતીકાર તરીકે રહેવામાં સંતોષ માને છે, જ્યારે મોટો સમુહ શહેરોમાં ગયેલા વર્ગમાં ભળ્યો છે.

હાલની સ્થિતિનો સાર નીચે પ્રમાણે છે: સુગર એસ્ટેટસ, કોલસાની ખાણો અને રેલ્વેમાં કામ કરતા હીંદીઓની સંખ્યામાં સ્થિર રીતે ઘટાડો થયો છે, જ્યારે ખેતીમાં આવેલી સંખ્યા સ્થિર છે. ઉદ્યોગમા જ્યાં હીંદીઓને અર્ધ—ચાતુરીવાળા કામમાં જગ્યા મળી છે ત્યાં તેઓની સંખ્યા મોટા વધ પામેલા હતી તેવી જોવી છે. મ્યુનિસિપલ નોકરીમાં સહેજ વધારો છે. હીંદી કામમાં ઠીક ઠીક બેકારી છે, પણ હીંદી કોટુંબિક જીવનની નિકટની ગાંઠો નાબુદી જ્યાં નકારીનો ત્રિશાળ વધુ-અસરકારક બંધાયેલી હોવાથી, તેમાં જન્મજાત તેવી બેકારીની ઓછી તકલીફ અસર પાડે છે.

હીંદી નોકરીના સાધનો દિવસે દિવસે ઘટી રહ્યાં છે એ જોવામાં આવ્યું છે. બધાયે મીન—ચાતુરીવાળા ધંધાઓમાં હીંદી હરીફોને સ્થાન આપી રહેલ છે. અર્ધ—ચાતુરીવાળા અને સારા પગાર વાળા ધંધાઓમાં હીંદી નોકરીનો વધારો થયો નથી, પણ ગોરી મજુર તાલિને પરિણામે તે વિશેષ વધે એવો તાત્કાલીક સંભવ પણ નથી. દરમિયાન નાતાલની હીંદી વસ્તી સ્થિર રીતે વધી રહી છે. આ સઘળ વીતેલું ટુંકુરતી અનુમાન એ નીકળે કે જે આપણે કમાણ હીંદીને પોતાનાજ સાધનોપર છભવા મુકેલી રહ્યું તે તેને વહેલું મોડું નાતાલમાં કે બીજે ધંધાનાં નવા ક્ષેત્રો ખોળવા ફરજ પાડશે. યુવક પેઢીનાં સભ્યોને પોતે કરેલી પ્રગતિથી જ્ઞાન છે, તે પ્રગતિ ચાલુ રાખવા તત્પર અને ઉત્સાહુર છે, અને ૬. આફ્રિકા કે બહાર, એ પ્રગતિની નવી તકોનો લાભ લેવા એમ આતુર રહ્યાય.

આ સંબંધમાં નીચલા તત્વો લક્ષમાં રાખવાજ પડે:—

૧ સધ્ધર આફ્રિકન ઇંડીયન કોંગ્રેસ અને કોલોનીયલ બોર્ન એન્ડ સેટલર્સ ઇંડીયન એસોસીએશન જેવાએ વિદેશ વસવાટની કાર્ય પદ્ધ યોજનામાં ૬. આફ્રિકાના હીંદીઓ ભાગ લે તે સામે વિરોધ કરવાનો પોતાનો હેતુ જાહેર કર્યો છે.

૨ ૬. આફ્રિકામાં જન્મેલા હીંદીઓમાં એવો લાગણી છે કે પોતાના ઠીક રીતે આગળ વધેલ પાશ્ચમના રહેણી કરણી તેઓએ ધારણ કરી હોવાથી, હોંકના હીંદી કોલોનીસ્ટોનાં જીવનમાં તેઓને સમાવું કદાચ મુશ્કેલ પડશે.

૩ આ કમિટિ સમક્ષ એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૬. આફ્રિકામાં જન્મેલ હીંદી પરનું આર્થીક દબાણ તેનાપર મુકાયેલા અંકુશોને પણે ભાગે આભારી છે. તેને પરીણામે મીન રહણે વધારે સારી તકો શોધવાની તેને પ્રેરણા નથી મળતી, પણ તે આ અંકુશોને દુર કરવા માટે પોતાના પ્રયાસો ચાલુ રાખવા લલચાય છે.

૪ ૬. આફ્રિકાના હીંદીઓમાં ખિસ્સિ સિયાના વિષય ખરી કે ખોટી રીતે ઘણા અસુખમો જણાય છે. બીજા દાખ દેશ સામે એવોજ અસુખમો હોવાનો કમિટિ પાસે કશો પુરાવો નથી.

આ વસ્તુની સાવધ વિચારણા બાદ, કમિટિ એવો વિચાર ધરાવે છે કે નાતાલમાં રહેતા હીંદીઓનું અમુક પ્રમાણ સંભવિત કોલોનીસ્ટો તરીકે ગણી શકાય, પણ આ સંભવિત કોલોનીસ્ટો, પાછળથી કદાચ પધારનાર કોઇ વિદેશ—વસવાટની યોજનામાં દરેકી દરે લાગ લેશે એ કહેવું તદન અશકય છે. વળી સુધી કોઇ યોજનાના લાભોની પુરેપુરી પ્રસિદ્ધિ ન અપાય ત્યાં સુધી તે યોજનાઓ સેટલરોને આકર્ષવાની આશા ન રાખી શકે. આ બધે વિદેશ-વસવાટ માટે ઘણો પ્રચાર નથી, અને કોઇ મુકરર યોજનાને અજમાવે, આવો કોઇ પ્રચાર હોય પણ ન શકે. વિદેશ—વસવાટમાં લાગ લેવો એ ચાલુ કામ છે, તેની સહજાતો નાની હોય, પણ વિદેશ-વસવાટની કોઇપણ મંજળ સહજાતપર આધાર રાખે છે.

બહારગામનો

કમિટિને જણાય છે કે ...

૧ બ્રિટિશ નેતૃત્વ બોનિંપેા;

૨ બ્રિટિશ મ્યુ ઝીનો; અને

૩ બ્રિટિશ મિશનો.

એવા ઠરેા છે કે ...ની સભાએ નાતાલ, બ્રિટિશ–રક્ષણવાદ મેાડલની સફળતા માટે ગ્રાહકકારક રીતે કાર્ય કર્યું એટલા માટે કમ પ્રમાણે સુયવેશ એ રેટો. ...ને કોન્સ્ટ્રક્ટ કમિશનરોનું ધ્યાન ખેચવાની ભલામણ કરે છે.

પ્રમુખ. જે. ...

સભ્યો: ...

એસ આર. નાયડુ

પી. એચ પીટર્સ.

સમાપ.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

...ર ફૈજી સર. હુસેનની તબીયત

...સર ફૈજી સર હુસેન હમેશા મહ ફાઉન્ડ ટેમલ કોનફરન્સ પ્રસંગે દીલ્હીમાનથી આવેલા પ્રતિનિધિ મંડળના મુખી હતા તેમની તંદુરસ્તીના ખબર પુછવાને હતા તેના જવાબ કરતાં તેમના મી, મહમદ ફૈજલ, "મુસલીમ-પત્ર" સાપ્તાહીકે તેમની તેમની પ્રકાશે. નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું જણાવે છે: મારી તબીયતને માટે તારો ને સભાનો અને ફાળજ બદલ રહ્યા છે. તેને માટે તમારા ઘણેા આભારી છું અને તમને જાણી આપું છું કે મારી તબીયત પહેા સુધર છે, બસકે આજ સાજમાં સીમલામાં આગામા વર્ષના કેસનો મારી તબીયત પ્રમાણે સારી રહી છે."

ખુનના પ્રયત્ન માટે પણ ફાંસીને લાકડે

મે ના ત્રીજે ફ્રાન્સીસમાં પેરીસની મારતના નદીનમાં ...ર્ન ...ન ફિનલેન્ડસનનો પ્રાણ લેવાનો પ્રયત્ન કરનાર પણ ...સાબીત ...ને ...ની સજા પણ ...ને બીજા ...ને ૧૪ વર્ષની સજા ૧૨ અને બીજાને ૧૨ વર્ષની સજા કરતા સજા થઈ છે અને આગેવા મેજરાદાર નામની છે.તરી જેણે તપાસીસવાનોને પોતે જાતે સજામા જતા હોય તેમ ખાતરપણે સહાયવાનો હુકમ કર્યો હતો. તેને ૧૪ વર્ષની સજા અને ...ની ફાળાપાત્રની સજા થઇ છે. આ રીતે હીંદુસ્તાન હવે ફ્રાન્સ ઉપર ત્રીજા માનવંતા મુસોના ખુનમા ગેરવાં ભાગ છે

સમુદ્રના પાણીમાંથી ક્ષારનો કીપીયો

...ને માટે રાજકીય સુધારા પર ભલામણેલી સંયુક્ત પાર્લામેન્ટરી કમીટીના રીપોર્ટ પર ફેબ્રુઆરી ના. ૨૫ મીએ સહી કરવામાં અને નવેમ્બર ના. ૧૨મીએ હીંદ ધારાસભા આગળ પ્રજાને બહાર પાડવામાં આવશે

મેદમ ફ્રેડેરીક ઉર્ફે શ્રી. ગોરાંબહેન

...મેનમાર્કમાના નાગરીકપણા ...ને ...ર ફ્રાન્સદર પત્નની અમર રહેવામાં આવેલા વિષે જાણવા કરી ગાંધીજીના ગિરાસ્ત પ્રત્યે એવેા વિશ્વાસ બતાવ્યેા હતેા કે તેની આશા પુરેપ પેાર ઉતરી છે

ચિનપત્રમાં ફેરફાર અસંભવિત છે

શ્રી જમનાદાસ ગરેના જેઓ હાલી ફ્રાન્સદારેાના પ્રતિનિધિ તરીકે હતીના ખાતે ગયેલી ઓખિલ ચિન ફ્રાન્સદાર મંડિયદસ્ત ગયા હતા તેઓ ...ની સફર કરી મુંબઇ પાછા ફર્યા છે, તેમણે મુલાકાત દરમિયાન જણાવ્યું હતું કે– "ચિનપત્રમાં રજુ કરવામાં આવેલી સુચનાઓની ફરીથી તપાસ કરવા માટેની જવાબદારી સ્વીકારવ બ્રિટીશ સરકારમાં મુખ્ય ભાગ ભજવતા કેાઈ પણ આગેવાન અથવા ...ય પણ પક્ષ તૈયાર હેાવાની આશા રાખવી ... ભર્યું છે."

શ્રી. સુભાષબાબુની મુક્તિ

શ્રી સુભાષચન્દ્ર બોઝે ...મેન થી લખેલા પત્રમાં જણાવ્યું છે કે મારી તબીયત તેટલી સંતેાષકારક નથી. તો પહેલાં કરતાં વધારે સારી છે. હજુ દુખાવેા જાય છે હાલમાં જ ...ર હાર્ટવેસ ચારવાર લીધી છે: પણ તેથી કાંઇ ...ક થયું નથી ઓગસ્ટની ના ૧ લી સુધીમાં મારી તબીયત સુધરશે નહિ તેા સપ્ટેમ્બરમા ...ારનાં ઉપર શસ્ત્રપ્રયેાગ કરાશે. કુરસદના સમય ...ા હું હિંદની છેલ્લાં ૧૪ વર્ષની ...કરુ લિખે પુસ્તક લખું છું. જુલાઇમા તે પૂરું થઇ જવું જોઇ ... સપ્તમાં તે આ પુસ્તકો ઓકફોર્ડમાં પ્રગટ થશે. ...ચિબ્ધ વર્ષના મારા વિચારેા એ પુસ્તકમાં રજાન પામશે

કાનપુરમાં એક હરિજનની ફરિયાદ

કાનપુરના હરિજન સેવકમંડળના મંત્રી ...ા. જવાહરલાલને એક હરિજન ભાઇએ ફરિયાદની અરજી આપીને તેમાં જણાવ્યું હતું કે ગાંધીજી કાનપુરમાં આવ્યા તે વખતે ...ીજીને જોરે આપવાનું હોવા સારૂને હું તેમને મળવા જતા એ ...ના નોકરો મને ... બોર્ડ તરફથી ...ુવાળાઓ પાસેથી ...ાતાં બારણાં ...ે હરિજન ... ...ીજા ...ાઓ ... ગાંધીજી ...ને ...ા ... ...ા છે તેમ ...ાએ જણાવ્યું કે ... માનું ... ... ગાંધીજી પ્રભુનો ...પ્રતાર ...ે ...એ જણાવ્યું ... ... મરો મળીને, ...ના માસીક ખર્ચમાંથી ... ...ાકારો ...ા. બીજો ...પિયો ...મુનીસીપલ નોકરને આપવો પડે છે. ગાંધીજી ...એ ...સવાના ...સ પ્રમાણના પરિણામે મને હાલની ફરજ ઉપરથી ...મુક્ત કરવામા આવ્યો ... ...ના કારણે મારે ...ોટી ...મીસ આપવી પડી છે ... જવાહરલાલે જવાબમાં ...રિયાદની તપાસ ...વાનું જણાવ્યું હતું.

ગાંધીજી પાસે પહોંચી ગયેલા દીનબંધુ ...ન્ડ્રુઝ

...ંધુ ...ન્ડ્રુઝ હીંદુસ્તાન પહોંચ્યા તુરતજ ગીરા વધુ ...ગાંધીજી પાસે ગયા હતા ગાંધીજી ને વખતે ઉપવાસ પછી હજુ પથારીમાંજ હતા ...ી. ...ન્ડ્રુઝે ગાંધીજીને સાષ્ટાંગ ...ન કર્યા ...ાદિ ... વિગતોની વાતેા કરી હતી અને ખાસ ફરીને ...ાવ્યા ... ...રિયોત સમજાવી હતી. મહાત્માજીએ ...રસન ...ન્ડ્રુઝને તુરતજ ...સલ, જઇ નામદાર વાઇસરોયને મળવાની સલાહ આપી હતી. ...ી. ...ન્ડ્રુઝના વાયસરોય તરફથી રજા ...ાગતા ...ુ ...યા ગયા હતા અને વાતચીતના પરીણામે વાયસરોયે ...ાંતીજીના ...ીદીગોના ...ુખ ... ... કરવા ...ાન ...ેક પ્રયાસ કરવા ...વચન ...ાપ્યું હતું. ...ી. ...ેનત ...ેજોને સરકારે ...ીજીવાર ...ેકલ્યા છે ...ેના ...રીપોર્ટ ...ાતા બાદ ...ધના ...ગલાં ...વાશે

વડોદરાની આર્ય બાળાઓ

વડોદરા ખાતે ગયેલી મહાવિદ્યાલયની બ્રહ્મચારિણીઓને, કન્યાઓનો પ્રવાસ પુરો થયેથી, તા. ૨૩મીએ સાંજના ૭ાા વાગ્યે ગોવર્ધનધામની ધર્મશાળામાં ડેપ્યુટેશનના સભ્યોના માનમાં આપવામાં આવેલા સ્નેહસંમેલન પ્રસંગે પ્રમુખ શ્રીયુત ગોવર્ધનદાસ ડાહ્યાભાઈ દોઢ કલાક સુધી સુમધુર ભાષામાં બોધ આપ્યો.

આર્યકન્યાઓની પ્રવૃત્તિનું મૂલ્યાંકન કરતાં પ્રો. ઈ. સે સમાજની કન્યાનું પ્રમુખસ્થાન શ્રી. ડાહ્યાભાઈ સ્વીકારતાં જ કહ્યું હતું કે આવી બાળાઓની તાલીમવાળી કન્યાઓ કેવી હોય તેનો ખ્યાલ આપવા માટે જ તેમને પ્રમુખસ્થાને બોલાવવામાં આવ્યા છે. તેમણે પોતાના પ્રમુખપદના ભાષણમાં કન્યાઓને ઉપયોગી સૂચનો કર્યા હતાં. ત્યારબાદ પ્રો. ઈ. સે. સમાજની કન્યાઓ તરફથી પ્રમુખશ્રીને માનપત્ર અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું.

પ્રતિનિધિ ફૂલચંદભાઈએ ડેપ્યુટેશનનો આભાર માનતાં પ્રો. ઈ. સે. સમાજનો આંતરપ્રાન્તીય કાર્યમાં ફાળો માગ્યો હતો.

બ્રહ્મચારિણી બહેનો સુભદ્રા, સાવિત્રી ભરદ્વાજી અને પરમોદાએ અનુક્રમે સમાજની નોંધો કરી, પોતાની બાળાઓને બોલાવવા અને આર્ય સંસ્કૃતિ ટકાવવા પડકાર કર્યો હતો.

વિવેચન કરનારોમાં પ્રમુખ શ્રી બીખાભાઈ કલ્યાણજી, શ્રી ઝેમ. ઝેમ. નાયક, શ્રી નાનાભાઈ (ડિટેક્ટીવ) મા. મુકુન્દભાઈ દેસાઈ, શ્રી. ભેટા, શ્રી રમણીકલાલ વકીલ, મા. પારેખ વિગેરે હતા. સભા ત્રણ કલાક ચાલ્યા બાદ રાત્રના અગીયાર વાગે અત્યંત ઉત્સાહ વચ્ચે પુર્ણ પ્રેમ થયો.

આર્ય-બાળાઓનું [illegible] સેવાનીસબબથી ૬ રોકેશીન ઉપરી ગયું છે. ત્યાંથી [illegible] કુને પૂછી તાકાશ આપને.

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—વિદ્યાવાચસ્પતિ [illegible])

અધ્યાય ૧૩ મો ચાલુ

(૫) શ્લોક ૨૦ મા ૨૪

અર્જુને। સાંખ્ય મતનું કંઇક સ્વરૂપ તો હવે તો મેં સમજી લીધું. બાકી, કૃષ્ણમાં ચાલ્યા ગયેલા એનો, વધુમાં વધુમાં કંઇ પૂછ્યું તે કહેવાય:

"પરમાત્મા! સાંખ્યવાદીઓ પુરુષ ૨ અને પ્રકૃતિ ૧ એમ બે સનાતન અનાદિ તત્ત્વો છે, એમ માને છે.

"જગતમાં જે કોઈ વિકારો કે ફેરફારો તથા તમા ગુણોનો ભેદ માલુમ પડે છે, તથા સમષ્ટિરૂપનો ને અંત સુધી દેખાય જાણે છે તેનું કારણ પ્રકૃતિનો વિલાસ છે. પ્રકૃતિ નવિન નવીન પ્રસવીજ જગતનું રૂપ ઘડ્યા કરે છે, અને તેવા જગતનો કારભાર ચોક્કસ રીતે ચલાવે છે.

"બુદ્ધિમાન! હવે પરમાત્મા વિષયમાં સાંખ્યમત: પુરુષનું એ ચૈતન્ય માત્ર છે, પણ પ્રકૃતિની સાથે સંબંધમાં રહેલા છે; પ્રકૃતિ અને પ્રકૃતિના એ સંબંધને લીધે પ્રાણીઓમાં ભોક્તાપણાનું ભાન ઉત્પન્ન થાય છે. અને તે પ્રકૃતિના ફેરફારોને સદાકાર અનુભવે છે. તથા એ અનુભવોને લીધે ઉદ્ભવતી સુખ-દુઃખની વેદનાઓનું જ્ઞાન થાય છે. આ રીતે પુરુષ અને પ્રકૃતિના સંબંધમાં ગુણોમાં ભોક્તાપણું હોવાથી એ ગુણોને વિષે એને આસક્તિ (રાગ-દ્વેષ) ઉત્પન્ન થાય છે, અને તેને લીધે એને સારી ૧ નરસી યોનિમાં જન્મ લેવા પડે છે ૨૦—૨૨

"પણ પરંતપ! જેમ મેલ ચરેલા દીવાની નીચે બીજાનું સ્વરૂપ ઢંકાઈ રહે છે, મેલ દીવાના ઘાટમાં ઉતરીને રહેલો નથી, તેમ સંયોગ અને આવરણને લીધે પુરુષ જેમ તે પ્રકૃતિમાં પડેલો હોય એવું સ્વરૂપ બદલાયેલું મેલું થયેલું લાગે છે, પણ વસ્તુતઃ મેલું થઈ નથી. સ્વરૂપ-પણે તો એ સુખ-દુઃખનો કે ભોક્તાપણાનો લેપ નથી, પ્રકૃતિ સુખ-દુઃખનો પ્રેરનાર છે તે જેની સમીપ જાય જાણે તેમાં પ્રકૃતિ ક્રિયાવાન થાય છે, તેવા એ તે ક્રિયાઓને અનુમોદન આપનારો, તથા પ્રકૃતિને પોષવાવાળો, ભોગવવાવાળો, અને પ્રકૃતિનો સહવાસ પરાં જે ક્રિયા તેનો કરવામાં પ્રભુ એ પ્રેરો; પણ, વસ્તુતઃ એવું કરવા જે સંબંધોથી ભક્તિમ હોવાથી એ પુરુષ સર્વથી પર અને સ્વતંત્ર આત્મામાં છે. ૨૩

"પ્રાણીઓ અંગેની વૈજ્ઞાનિકો પણ એકાન્ત દૃષ્ટાંતોથી જેમજ કહે છે કે જે જાતનો ગુણપાણી પ્રકૃતિ અને પ્રકૃતિની વચ્ચેનો ભેદ સમજનારો છે, અને પ્રકૃતિનાં કાર્યોનું પુરુષમાં આરોપણ નથી કરતો પણ પુરુષને જ્ઞાન સાક્ષીરૂપે જ જોયાજ કરે છે, તે વિવેકથી પ્રકૃતિ સાથેનો સંબંધજ કાંઈ કરી નાંખે છે, અને ફેર ફરજાન મર્ત્ય કાર્યોમાં પ્રવૃત્ત થયેલ, દેખાતાં છતાં મરણે પુનર્જન્મને જોતો નથી." ૨૪

(૬) શ્લોક ૨૫-૨૬

આ સાંભળી અર્જુને પૂછ્યું: "મધુસૂદન આમ દરેક દર્શનકાર, પોતપોતાની દૃષ્ટિનો મહિમા ગાય છે, અને, તે દરેક જોને સમજાય છે તેનોજ મોક્ષ થાય છે એમ કહે છે, સારું એમાંથી તમને કયું દર્શન શ્રેષ્ઠ લાગે છે?"

આ ઉપર શ્રી કૃષ્ણ બોલ્યા: "પાર્થ! મેં તને જ્ઞાન અને જે વસ્તુઓ કહી હતી આત્માની ઓળખાણ તે જ્ઞાન, અને સૃષ્ટિનાં તત્ત્વો તથા ઉત્પત્તિક્રમ વિગેરે મત તે વિજ્ઞાન. આ બેમાંથી આત્માની ઓળખાણ કરી લેવી અને જોય કુદરત થી આખરે તારવી લેવાને, તેમ વિવેકબુદ્ધિથી નોખાંતર સૂક્ષ્મથી અલગ રહેલો એની અહર સત્તાને જોવી એ વધારે મહત્ત્વની બાબત છે; સર્વશ્રેષ્ઠ વિષેનો મત એ, પ્રમાણમાં જેવું છે. આત્માની ઓળખાણ જુદા જુદા દર્શનકારોનું ધ્યેય છે. કેટલાક એ આત્માને બ્રહ્મનાદ એમ માને છે, કેટલા સાંખ્ય વિચારણા પ્રમાણે છે, તો કેટલાક કર્મવાદથી ચલે છે; વળી, કેટલાકને આત્મા-બ્રહ્મનાનો ખ્યાલ [illegible] આવડતો નથી. જેમ વસ્ત્રમાં તેજ રહ્યું છે, દૂધમાં માખણ રહ્યું છે, તેમ શરીરમાં આત્મા રહેલો છે એમ તેઓ સહુનોને મોટે સાંભળે છે, પણ તે કેમ કરીને તે સમજવાનું પોતાનું બધું જોતા નથી. અર્જુન! પણ જેમ રેતી વૈદની ઉપર શ્રદ્ધા રાખી, તેણે સુચવેલા ઉપચારો અને ઔષધોને બરાબર પાળી, મૃત્યુમાંથી ઉગરી જાય છે, તેમ તેઓ આત્મજ્ઞાની વૈદોના ઉપદેશપર શ્રદ્ધા રાખી અક્ષરપણે તેમણે સુચવેલ માર્ગે ઠરબ વાળે છે અને એ રીતે જન્મરૂપી મહારોગમાંથી તરી જાય છે." ૨૫-૨૬

અનુક્રમે

શ્રી. મો. પટવર્ધન શાસ્ત્રી મેમોરીયલ એ. વી. સ્કુલ

ચાલુ ચાલેલો ફાળો

અગાઉ પ્રસિદ્ધ કરેલો ફાળો પા. ૩૬૬ ૧ ૪ મગનલાલ બલ્લુભાઇ • ૧૦ ૬ નરોતમભાઇ બગા. • ૧૦ ૬ અંબાશંકર બુખ્ખણ. • ૧૫ ૬ રણછોડ આબ નાના ૨ ૧૦ • ઉમેદભાઇ જે. પટેલ ઉભા રૂપીયા, રામભાઇ કાદમાભાઇ • ૧૦ ૬ મંગરભાઇ હરજી • ૧૦ ૬ પી. એન. કાસની મુ. ૨ ૨ • જી. એમ. પટેલ ૧ ૧ • ભુલાભાઇ મોરારજી • ૧૦ • એમ. એમ. પટેલ ૧ ૧૦ • નથીનભાઇ રણુભાઇ • ૨ ૬ ગુલાબભાઇ મંગાભાઇ • ૧૦ ૬ એચ. પ્ર. બાલપેટ • ૫ ૬ શેખ મહમદ • ૫ • મહમદભાઇ બજાત • ૫ ૬ હસન મકા હબીબ • ૫ • બાલુભાઇ કાલાભાઇ ડેસેરા • ૧૦ ૬ એન. એ. પટેલ • ૭ ૬ વાય મારીઆ • ૧૦ ૬ કરમાની • ૨ ૬ વાઇ. એમ. કેશવ • ૫ ૬ કાલાભાઇ જેરામ • ૧૦ ૬ મોર્વાદ રવજી • ૧૦ ૬ બાલુભાઇ રવજી • ૧૦ ૬ કાનજી જેરામ • ૫ ૬ રણછોડજી સોમા • ૧૦ ૬ આશા ભાઇ એન્ડ કો. ૫ ૫ • કાલાભાઇ પરાગજી ૨ ૨ • કાલાભાઇ એન્ડ કો. ૨ ૨ • ભુલાભાઇ એન્ડ કો. ૨ ૨ • કુલ પા. ૪૬૪ • ૭ અપૂર્ણ

ક્રિકેટ કલબોને તથા જથ્થાબંધ વેપારીઓને ખુશખબર!

સેકેંડહેંડ ઓ! સેલેલુ કામ!!

લિંટની (સીપાલબાદની) ૪૦ વર્ષની જુની, ગણોતી અને જાતની મહલીદીની રપીદરેક ગુડસ ડેકકરીની શાખા ૫, કાસ્ટલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગમાં ખોલવામાં આવી છે. ત્યાં સર્વ જાતનો ઉંચો, હલકો અને મધ્યમ – કંડીશન માલનો પણ બાબુએ મુજ તેવો ક્રિકેટ, ટેનીસ, બાસ્કેટબલ, ફુટબોલ, હોકી, એ.કેફ, કેરમ, ટાકી, વિ. નો સામાન પણાજ કરકરાત ભાવે મળશે.

પત્રથી પુછો અથવા જાતે મંગો. એકજ મુલાકાત ફાયદા ખાત્રી માટે બસ છે. જરૂર અજમાવો.

અમારું ઠીરનામું: J. M. KANTI & Co.,
Sports Goods Manufacturers.
P.O. Box 4250. Johannesburg.

તા. ૬.—આ ઉપરાંત સાચા સોના ચાંદીના કસબની ટ્રોફીઓ તથા કિંમતી સાટીફીકેટો અને પ્રત્યેક એસોસીએશન ફેડરીકલ વકીલની ચેઇન અને ગોપરાઝદરી દવાઓ પણ મળશે.

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

મહાત્મા ગાંધીની ૬૬ મી જયન્તી

ઉપલી સોસાયટીના આશ્રય નિચે પુ. મહાત્મા ગાંધીજીની ૬૬ મી જયન્તી ઉજવવા તા. ૫ મી ઓકટોબર ૧૯૩૪, બારવા વાગ્યે ૧૨, શુક્રવારની રાત્રે સાત વાગે પાટીદાર હોલમાં જાહેર મેળાવડો થશે જ્યાં પાટીદારો ઉપરાંત સર્વ હીંદી બહેનો અને ભાઇઓને પધારવા વિનંતી છે.

જોહાનીસબર્ગ
તા. ૧૪–૯–૩૪.

જીવાભાઇ ક. પટેલ,
જને. મા. મંત્રી.

બચ્ચાઓના મગજ કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર મી. બી. શેએ બચ્ચાઓને રમત ગમત કરતાં મહીતનો બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર મોંટેસરીને મળતી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં બચ્ચાઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને આંકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે. આ રમત અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં છે. પેટીની કીંમત રા. ૧૮. રેલજ આપે.

મળવાનું ઠેકાણું:—
ઇન્ટરનેશનલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે ઇંડીયા ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. મંગાવી આજથી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban. ૨૦

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બારસ	વદ	પલકમાત્ર	પારસી	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૬૩૪	૧૬૪૦	૧૩૫૩	૧૩૦૪	૬ મી.	૬. મી.
	અપૂર્ણ	બારવો	જમદી-	શહે.		
			ઉસ્યા પર	૬ઠ્ઠી		
૬૦	૨	સુદિ	૧૬	૨૧	૧૫	૫-૪૭	૫-૫૩
૬૦	૨૨	..	૧૪	૧૮	૧૧	૫-૪૬	૫-૫૩
૧૧	૨૩	.	૧૫	૧૯	૧૯	૫-૪૫	૫-૫૪
સોમ	૨૪	વદિ	૧	૨૦	૧૮	૫-૪૫	૫-૫૪
મંગળ	૨૫	..	૨	૨૧	૧૬	૫ ૪૫	૬-૫૫
૧૩	૨૬	..	૩	૨૨	૨૦	૫-૪૪	૫-૫૫
	૨૭	..	૫	૨૩	૨૧	૫-૪૪	૫-૫૬

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		કી. રૂ.
કેદ ખાનિમી	(નવલકથા)	૬ ૦
સ્નેહ ચક્ર	(નિબંધ)	૫ ૦
વિર વનરાજ	(બાળકો માટે)	૨ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ	(નવલકથા)	૫ ૦
ઘડી બંધન		૬ ૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સંગીત	(બીજો ભાગ તોરણ બનાવવાની રીત	૨ ૦
,, ,,	ભાગ ૨ જો	૩ ૦
બાળ ઉખાણાં	(બાળકો માટે)	૨ ૦
રાજરત્ન મીરબહાદુરનો હાસ્ય ભંડાર		૬ ૦
જીવનના ૬૬	(કુંજી દરેકઘરે રાખવા)	૪ ૦
કુબાંગી ઢારા	(નવલકથા)	૭ ૦
રાજીવી	(ઉત્તમ ભાવનાઓથી ભરપુર નવલકથા)	૮ ૦
ચમત્કારી ખુન		૫ ૦
સોનેરી કેસ	ભાગ ૧-૨	૮ ૦
રાતો ખુબાન	ભા. ૧	૬ ૦
મેરી મેબલ		૬ ૦
મીરીનની ખાણી	(પારસી બંગારની ખાણી)	૮ ૦
ગોરેગીલન નાટારંભ	ભા. ૧	૧ ૦
અદભુત ચોરીની		૧ ૦
વસંત	(બાળકો માટે)	૧ ૦

રેલ રેલની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ શાહ. આ પુસ્તકમાં રેલ રેલની ૬ંત કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૬ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કી. રૂ. ૧-૧૦.

કીર્તિધ—લેખકઃ ર. ન. રેલાણ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને બહાદુર જીવનનું તેમજ વાત્સલ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. કી. રૂ. ૪–૮.

પરણીતા–વિચારસ્વપ્ન–પુજારીવૃ—આ વાર્તા મુળ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ બેના જેવા બનાવો રસીક વાર્તાઓ છે.
પ્રત્યેકની કી. રૂ. ૨-૬, રૂ. ૧, રૂ. ૨.

વિશ્વાસઘાત—ઇસપકુકની વાર્તાનો ગદ્યપદ્ય કરીબાઈ રેલાણીએ કરેલો અનુવાદ છે. કી. રૂ. ૨-૧.

મહેલ કુદરતની મહત્તી—લેખકઃ મસ્ત કબીર. આમ મસ્ત કબીરની નવી મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. કી. રૂ. ૪-૬.

ઉર્વશીયું—લેખકઃ ઉમા. ક. ત્રિવેદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦-૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર બહુ વાંચી આનંદ મેળવશે. કી. પ્રત્યેકની રૂ. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની બત કથાઓ છે. ગુજરે આંગણે તથા બાળાઓ જે બતો કરે છે તેની પાછળ જોડાયેલ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કી. રૂ. ૧-૬.

રૈબ્બા કાવ્યો—લેખકઃ ર. ન. રેલાણી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં ખૂબ અજાયાની ફૈ અને કાફીઓ કલ્પના બાપક પરીચય લેખો આપ્યો છે. કી. રૂ. ૩.

ફિરોજની વાતો—કર્તાઃ રણછોડલાલ ત્રિભુવનદાસ પારેખ. આ પુસ્તકમા ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કલાક, ઉપહાસ, વિનોદ ત્રિવેદ છે. તેમજ બીજા પ્રેમ દંપતિ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કી. રૂ. ૨-૬.

કાલેલકરજીના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી હોવા છતાં ગુજરાતી ભાષા પરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ બાર પુંઠાના જુદા જુદા પુસ્તકમાં તેમના લાનપુર્વા લેખોનો સંગ્રહ છે.
કી. રૂ. ૭.

વસંત—લેખકઃ ર. ન. રેલાણ. કોમળ વયના કીશોરોને છે. બાબાઓ અને બાલકોને જીવનની ઘડતર રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્મનિરીક્ષણ—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે વાંચો ૧૨૪ જુદી જુદી બાબતનાં વિવેચનો રસ પડે એવાં. કી. રૂ. ૩.

કાન્યદોહન—સંપાદકઃ ઇચ્છારામ સુર્યરામ રેલાણ.
પહેલો ભાગ મુક્તા ચરીત્ર, પ્રેમ બાખ્યાન, પ્રકાશ બાખ્યાન વિગેરે બાખ્યાનો તથા કાબ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. કી. રૂ.

બીજો ભાગ નરસીંહ મેહેતાની હુંડી, બાલીમ-નુ બાખ્યાન, બાબન ચરીત્ર તથા નરસીંહ મેહેતાના અને મુક્તાબાઈના કાબ્યો છે આ પણ ૮૫૦ પાનાનું પુસ્તક છે.
કી. રૂ. ૪-૬.

આપણી કુચ—પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તે કરવાની નથી × × × કાગળા કુતરાને મોતે મરીશ. સ્વરાજ્યની ઝંખના કરતો રમણ રડીને મરીશ પણ પાછો કરવાનો નથી વિગેરેથી મહાત્માજીના ઉદ્ગારોથી ભરપુર. કી. રૂ. ૧.

ગાંધી કુલ અવતરણ—મેસર્સ રાજીભાઈ પારીખ આ આલ્બમમાં ૨ ઔંસ અને ૪૬ પાનાનું બનાવ્યું છે. હિંદુસ્તાનની જાહેરાતિક વીંટી પ્રથમ બહાર પડે છે. અને તે બનવાના ઔંસે. કિંમત રૂપી. ૨-૬.

'મનર્સિંહમેહતાપ્રબન્ધ—ગાંધીજીએ પોતાની અર્ધમાં મોકલેલા બેંગલોર સંમેલન. અનુવાદકઃ મંગલદાસ મુકન. રા.ા. ૧.

ઝવેરાતની રસપ્રકાર—સંપાદક અવેરચંદ મેઘાણી. આના ૪ વિભાગ છે. ઝવેરી બંધુ મોરારજી દ્વારકાના અનુભવ આમાં છે. આ પુસ્તકો નિર્દોષ છે અને જેમાં ગુજરાત અને કાઠિયાવાડની બાબતો છે. કિંમત પહેલાના બે આનાની રૂપી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રૂપી. ૩-૩, ૪થો રૂપી. ૩-૭, ૫મો રૂપી. ૩-૩.

તણખા—આના ૧,૦૨,—ના લેખક ધૂમકેતુ. આ પાંચ પુંઠાનાં પુસ્તકમાં કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ બધી આમાં મર્મ હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ પ્રેમાદિ તથા રાષ્ટ્રહરી વિષેની નવી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક સારું પુસ્તક છે. કિં. પ્રત્યેકની રૂપી. ૦-૩.

રાજસ્થાનની વાર્તાઓ—અનુવાદક રવિશંકર મહેતા. આમાની વાર્તાઓ રાજની રૈયતની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા અને બંધ પદ્ધતિમાં. પ્રથમ ભાગ પુરાણી છે. કિં. રૂપી. ૧.

ગુજરાતનો રીયાસ—આના ૨. અનુવાદકઃ રણછોડજી ઉદયરામ. આમાં ગોવાલ રાજ્યના પ્રાચીન કાલનો ઇતિહાસ છે. આ ઉપરાંત બીજા પુસ્તકોનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે બનાવ્યું છે અને રસપ્રદ છે. કિં. રૂપી. ૧-૧૦.

આત્મવૃત્તાંત—અનુવાદકઃ મણિલાલ દીપચંદ. આફ્રિકાવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાંચવું જોઈએ. કિં. રૂપી. ૩.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ રીડરસની પેહલી—આના ૧૫, પેજ ૧૫૦, ભાષાંતરકાર. આ ૧૨૦૦ શબ્દોની-રીડરીમાં બોધ બોધ શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી રીડરીક અંગ્રેજીને ઉપયોગી થઈ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી રીડરીક ગુજરાતી રીડરી પણ છે. કિંમત ૧૫. ૧-૦-૦

ઇન્ડીયા-ગુજરાતી શબ્દની રીડરસરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati. આમાં ૩૦૦૦ પાંચ પાનાં શબ્દોનો સમાવેશ છે કિં. રૂપી. ૧-૪.

ભરત કુકીરનો હાસ્ય વિલાસ—પ્રકાશકઃ ભરત કુકીર પાદું પુસ્તક. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં મજાની અને હાસ્ય ભર્યું છે. કિં. રૂપી. ૧-૪.

પકવાન પોથી—દરેક કુટુમ્બમાં રાખવા લાયક આ ચોપડીમાં અરેક જાતના શાક પાન, કરસાણ પીષ્ટાન બિગેરે ઘર ઉપયોગી રસોઇકલાનું સુંદર આ લેખન થયેલ છે. કિંમત રૂા. ૧.

ત્યારે કરીયું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજ ચોપડીનું આ સુંદરતાને ચરણ ભાષાંતર છે. સામાજીક આર્થિક અને ધાર્મિક જેવા અનેક સવાલોનો ભેદ. આમા બતાવે.

આના પહેલો આના ૨૪૪ કિં. રૂપી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કિં. રૂપી. ૨-૬.

કેસરની બહારવટીઆ—સંપાદક અવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ આનો છે. પ્રત્યેકની કિં. રૂપી. ૨-૮. આમાં બહારવટીઆની ગુજરાત અને કાઠિયાવાડ, બીજામાં પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોતમરાણી દીવાસો—આ નવાના પુસ્તકમાં શ્રી. ચંદ્રશંકરનો જેલનો અનુભવ છે. સન્યાસક આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે જાણવા કારાગૃહની કુપાથી પરીપૂર્ણ થઇ તેથી તેનું નામ આપ્યું "ગોતમરાણી દીવાલો" જેલને બદલે બહારની દીવાલો આપેલું છે. કિં. રૂપી. ૧-૮

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના આત્મીયો સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂપી. ૧-૧.

સાક્ષાત દર્શન—આ બાર પુરાના પુસ્તકમાં ૨૪૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કિં. રૂપી. ૧-૬.

જેલ અનુભવો—શ્રી. રાજગોપાલાચારીનું નામ જેલ સાથીમ નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુખ્ય અનુયાયી તરીકે સુપરિચિત્ત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી રાજગોપાલાચારીએ પોતાના બન્ને સજાના કારાવાસમાં અનુભવેલી રોજનીશી છે. પ્રસ્તાવકાર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું ભંજન આમાં જેટલું બધું પ્રગતિકારી આપણ છે કે આ ચોપડી આંદોલનોમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈએ તેનો શ્રી. રાજગોપાલાચારીનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂપી. ૧-૨૦

બાળકો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાર્યાલયથી બહાર પડે છે.

રંગીયાણી રાસ—આમાં ૧ ટોપો અને ૩ ઉભા આમા ચોપડી તમો બાળકો માટે કરે તેવું સુંદર ચરણાવો છે.
પ્રત્યેકની કીમત રૂા. ૧-૪.

૩૭ ગીતો— આમાં જુના ઇતીહાસોથી ભરપુર ચારણી ગીતો ગુજરાતી ભાષાનો અનુવાદ આપે છે ગુજરાતનથી ભરપુર છે. કિં. રૂપી. ૨.

દીલ્લોભાસ—આ નવાનો પુસ્તકમા બાલબાલીકા ઉપયોગી છે. બાલાઓ અને બાલાઓ માટે છે. કિં. રૂપી. ૧-૨.

કાયમ પત્રવ્યવહાર—આજ ૧, ૨, આમાં નરસીંહ મહેતા વિગેરે બહેનોના પ્રભાતીયા તથા ભજનો છે.

પ્રત્યેકની કી. સી. ૧– .

વેચીના કુલ—હાની ગાળાઓને ઉપયોગી થશે કિ. સી. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પાસા મોકલી આપવા. વી. પી.ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phoenix, Natal.

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપરી સંસ્થા તરફથી નીચેનાં બહુમે ૮૦ પુસ્તકો ગણા પડ્યાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ લેનારા કાકા સાહેબ, મીજુભાઈ, તારાબેન, રામબાઇ પાઠક, કમળાબેન, મુકુંદરાયજીએ, લીલાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં બાબતો તેમજ બાળકોની કેળવણી સરળ બાબા અને સરળ સમજાવવાવાળા અને બહેની કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલુમ પડ્યાં છે અને તેનો ઘણો ગહેરો ફેલાવો થયા પામ્યો છે. પુસ્તકોનું બખાણ અને બાબા બહુ સરળ-જે બાળકોને અનુકૂળ તેવા છે. તેઓને ચિત્રો મોંરસ ઉત્પન કરાવે એવા આ પુસ્તકો છે. પા૦ કી. પે' ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૧૦ ૦

પુસ્તકની ૬

અક્ષરાતિબાપા	મહાભવાત્મો
ચેતજો	કહેવતોનાં કુળ
ઉધું કર્યું ઘધું કર્યું	બાર ભોળા
કબાટહો	આંકડા ગામડું
કબાટ	બાબ ચોરો
બાળકોનો બહુરાબ—૧	મિઠી ચોપડી
ગોપીચંદ	ગુલાબ ચોપડી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
ઢંગ અને ઢંગ	મોટા પાઠો
વિરંજાબ	નાની વાતો
આપણાં મળજો	ઘરમાં
બાબ પ્રવાસો	આંગણામાં
મારા ગોકીના	કોરીમાં
જરા હસો	બાળકબાળામાં
કમાણી બાબા	બાગમાં
બકરાં ને રાક્ષસ	કરવા બાબો
કપિલ રામાયણ	મુખસરામા પાઠો
કબાબની પેટી	ગો ગો ગો
ચોકું	ચોકું ને ચોકું
ચોકીબાબાનું	કાકા દાનિ
બાળ નાટકો—૨	ગોકરાતી દીવાળો—૧
ચવારયો ઓઢીને	ગોકરાતી દીવાળો—૨
કુકરતમાં	કુકબરિત્ર
મોતીબો	નબરાત્ર—મહારાષ્ટ્ર
રામકબાઇ પડી બયા	ગોકબર્યું
ચકોરનો ચોપટ	કહેવત સંગ્રહ
બિબાંકો કુવે છે	હરિચંદ્ર
પ્રેમ અને—	પ્રેમ કેમ
બોલ્યાં બાબે આવ્યા	બાબ રહીએ
બામાની બબન	બ્યાકરબ પોથી
વાકયો'	બરત સંગ્રહ
કેળવણી	રમત ગોકબ્યો
બાળકોનો બહુરાબ—૨	ત્રિરાજ મહારાજ
જેવાં કેબ્યે માબાપ	કુકા અને સોકો
મારી બામ	વિનોદ કુબકા
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના કૈબો
ત્રિરંજિબરો	બાબથી રીતે
કાકા હાસ, કાકા દાદી	કાબ્યસંગ્રહ
બબાવાર અને—	ઉકલે બાં
પુષ્પ	સંપાદીનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	પા.	પે.
ઇસવાબ વામસેન્સીસ કન્ટોલ ગેડનિન્સ ૧૯૩૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં	૧	૬
સીતા વનવાસ	૧	૬
કુબનપર પકાસ	-	૬
અલના પ્રશ્નોત્તરો બાબના બાળકોના બાગ ૧	૧	૬
,, ,, ,, ,, બાગ ૨	૧	૬
નીતિના કાબ્ય	૧	૬
મારો ગોબનો અનુભબ ગેબકાર મ. મોહનદાસ	-	૧
મારા ગોબનો બીજો અનુભબ ,, ,,	-	૬
મારો ગોબનો ત્રીજો અનુભબ ,, ,,	-	૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનનો સોનેરી બાંક	૨	૦
ગોકમાન્ય બાળગંગાધર તીલક તેમના મત અને વિચાર	-	૬
ગુરબરાજ અને તેના બે બાકરો	-	૬
ગોબના કાબ્ય (સ્તોત્રમક પબતના)	-	૬
મુસ્લમ કમાબ પાકાનું કુબન-ચરિત્ર	-	૬
મુસ્લમ કમાબ પાકાનું બાબ્ય ,,	-	૬
ગોક અત્યારની કમા. (ગોકકેળીબનો બભાવ)	-	૬
બાબુમા કેટલી જમીનનો બાસિક ગોક કરે?		૧
ટોલ્સટોબની વાર્તાબરણો	-	૬
હોમ રૂલ (બાંધીજીએ ગ્રંથેલું)	૪	૦
કામકા માટે બનાની કરજ	-	૬
મા. બા. ઇન્ડિયન ઓપિનિયનું ગુરીનીબર	૪	૬
કુદન દેવી	-	૬
બજરબાની બરબી	-	૬
ગોકીબાટીક ગોકક ૧૬૮૮ના પારા ગુજરાતી—અંગ્રેજી	-	૬
સુધારાના બબકા		૬
સત્ય વિના બીજું કશું નથી		૬
કરમન કહેરનું વર્બન		૬
ગોક હોંકુ મહેરનું ગોકબરોધનો પત્ર		૬
બારોગ્ય વિશે સામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો		૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૬
બત્યાગ્રહ		૬
કારીર સંપત્તી		૬
બબોકિબ	-	૬
પુર્ણ સ્વરાજ પ્રસ્તાબ	૧	૬
બબકા ગોબ્યો અને ગોકબોગના બબકા ઉપરની બર્યા	૧	-

બાળ ઉપયોગી

સુરતે બાળ મંડાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		શી.	પે.
પુ. ૧	મહેનું કમાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	બીજા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઘુમઘુમ	૦	૧૦
પુ. ૪	કનકન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કમારે કામજરૂરી	૦	૧૨
પુ. ૬	રેલગાડીની નિતી કમાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	ઘતો ને ઊખાણાં	૦	૧૨

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રોજ જરૂરની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કિંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યરચના બહુજ સરળ હોઈ બાળકોને વાંચવાનો કોઇ અને રસ પેદા કર્યા જેવાં છે.

નવા પુસ્તકના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
ચોરી પોકી ઘતો		૯
સીપાઈ બાઇ		૭
રેલગાડા કામ		૧૧
બલરામ		૮
કોતિસ્તંભ		૬
રિદ્ધિ સિદ્ધિ		૬
આરંભીબાબા		૧
ખરેખરી ઘતો		૮
મોબાલની મોજ		૮
રમકડાની પેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કિંમત શી.	૬	૦

નવા પુસ્તકનાં રમકડાં (૨)		
રેલગાડીની બધુ ઘતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
ત્રિલોચનનો નોકર	૧	૩
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાબોવકાર (૧)	૧	૬
બાબોવકાર (૨)	૧	૦
બાબ બલરામ	૧	૦
રોહાની રીમુરો	૧	૦
સોક હસે કુલીસ		૬
નલદીપ		૮
મેઘ મધુર		૮
બાબ કમલી		૮
બાબનો બસ્તાનો		૬
બંગાળી ત્રિરત્ન	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કિંમત	૧૩	૭

મહાભારતકથાનાં ચાર્ટો

શ્રી રણજિત મુદ્રિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના ચાર્ટો તહાર પાડવામાં આવ્યા છે. ગુજરાતી અનુવાદ ઉપરા કમારોને માટે બહા ઉપયોગી અને મોહકારક છે.

આમાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયેલ છે. શી. પે.

પાંડવાદી	૬
કુરૂવંશ	૬
ભીમસેન	૬
દ્રૌપદી—અર્ધાંગના	૧ ૦
પ્રેતરાજ	૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાબત સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૬ થી ૧૪ વર્ષના બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે જોડણ તથા રોજ રોજનો પ્રતીકાર્થ પણ મેળવી શકશે.

	શી.	પે.
કુરબાનીની કમાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
રોજ રોજની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બા–બા બકરી	૧	૬
બહોરી પકડ	૨	૬
રોજ રોજની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
ઉિકોર કમાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેના પુસ્તકો આ ચોપડીઓ બહા બહારે. બંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોઉપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી		૪
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી	૧	૦
બીજી ,,	૧	૨
ત્રીજી ,,	૧	૪
ચોથી ,,	૨	૦
છઠ્ઠી ,,	૧	૪
,, સાતમી ,,	૧	૬
, પહેલી ચોપડીના અર્થ		૧
બીજ		૨
ચોથી ,, ,,	૧	૦
, ત્રીજી ,, ,,	૧	૪
,, ચોથી ,, ,,	૧	૬
,, છઠ્ઠી ,, ,,	૧	૮
,, સાતમી ,, ,,	૧	૧૧
,, દેશી શીખાઉ ,, ૨		૮
હોંબલ કુલ્લા—કોપી બુક બાગ ૧, ૨ જો, ૩ જો.		૬
ગુજરાતી બાળકનું બ્યાકરણ		૪
અંગ્રેજી બાળકોને પહેલાંથી (બેલબુક) બાગ ૧	૧	૪
,, ,, ,, ,, ,, ૨	૧	૧
,,	૧	૮
ઉંગ્રેજી ક્રિશ્ચનાર બોર્ડસ્લો (બાગ ૧ લો)	૪	૦

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:-

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ચાર રેકર્ડમાં કિં. ૧૬/-

આ નાટક ફક્ત ૮ રેકર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના કરુણાજનક સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અદ્‌ભુત સેટ આજ જરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકર્ડ મેલવાના ઓર્ડરની કી. ૩ આજ મોકલવા પડશે.

નુતન આસામના રેકર્ડો આવી ગયા છે.

ડ્રામા પૃથ્વીરાજ આહલ્પના સેટ આવી ગયા છે.

રેકર્ડ ૮ ના ૧-૨૨ ૦

ટીન ઓર્ડર ની ૩.૬ છુટી.

હાથના તેમ જ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

ટકાઉ અને ખીંગલકુરીનો નવો ઢોર આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેકર્સ જેમ્સ મિન્સ્ટ્રેલ્સરીમ કું. માં બનેલા જરમન લુપ્સ-સેટ રીડના ફાઈનલ ટયુનીંગ અને મુંદર પેટીસ વાળા વાપરવામાં અજબુત, તેના સુરબધ્ધ અવાજ અને ગીતા છે તેમજ કેસને પોલાણ તેના ઉપયોગ બાબ રાખેલા છે. બીજા સસ્તી હારમોનીયમ જરીદવા પહેલા હમારા ખ્યુઝીક સ્ટુનના મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2407. P. O. Box 1755.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street DURBAN Natal.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

બીજીવાર મંગાવવા. ફક્ત ત્રીસેકમાં વેચાય છે. ૫૬

Phone 2257. P. O Box 318.

HEERABHIA MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

88 Victoria Street. Durban.

હીરાભાઈ મોરાર મટવાડકર,

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટ અને કમીશન એજન્ટ

૮૮ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ઉપર આપી ગીરે વસી બાબ મી.ઓ.ઓ. થી મોકલવામાં આવશે

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of Our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence :

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. – All orders within the Union are postage free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage

P. O Box 247 & 317 Tel. "Khatri."

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હોસપીટલ પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. ૬૦

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER : K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

બધા, કુલ, મોટર અને ઘોડા વાળા કુંડ નેવીસે પુરા પાડવામાં આવે છે. રાત દિવસ ખુલ્લા

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

2 OCT 34

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

Friday September 28th 1934

NON-CO-OPERATION

"I believe that I have rendered a service to India and England by showing in non-co-operation the way out of the unnatural state in which both are living. In my humble opinion, non-co-operation with evil is as much a duty as is co-operation with good. But in the past, non-co-operation has been deliberately expressed in violence to the evil-doer. I am endeavouring to show to my countrymen that violent non-co-operation only multiplies evil and that as evil can only be sustained by violence, withdrawal of support of evil requires complete abstention from violence. Non-violence implies voluntary submission to the penalty for non-co-operation with evil. I am here, therefore, to invite and submit cheerfully to the highest penalty that can be inflicted upon me for what in law is a deliberate crime and what appears to me to be the highest duty of a citizen. The only course open to you, the Judge and the Assessors, is either to resign your posts and thus dissociate yourselves from evil if you feel the law you are called upon to administer is an evil and that in reality I am innocent, or to inflict on me the severest penalty if you believe that the system and the law you are assisting to administer are good for the people of this country and that my activity is therefore injurious to the public weal."

M. K. GANDHI.

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરકાર કુબ્બા હારમોનિયમ અને સરકાર ફોન ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. ચડ્ડ વિગત માટે બેઠ આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપી કરીશું.

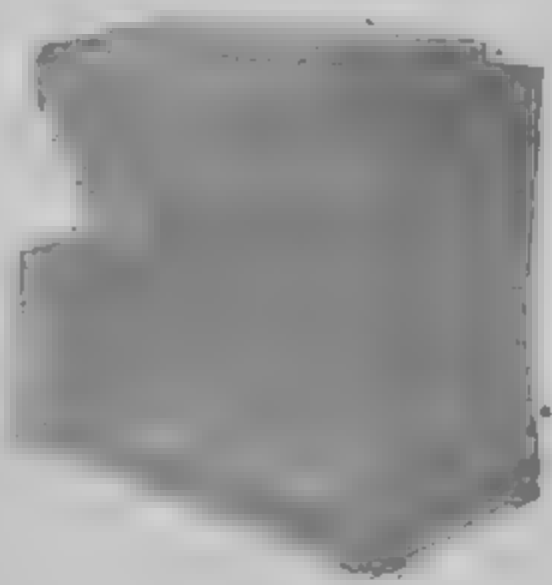
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ગોતસીંગ ગુરબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દેવ ઓફીસ અને સરખાર્ડ-ગોતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૯૨ સન્હર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay ચાલ્ય ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઇ. ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગના ફબલ રીડ સપ્તક ૩.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ.

શોલ એજન્ટસ:
બાપા ફલ્યુટ
તથા
સરકાર ફલ્યુટ

જીન્ન ભાવો સામે અમારા ભાવો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા
પાકેટ ૧-૮-૦, અને
પાકેટ ૧ ૫-૦.

હાથના કુશિલ્પ રીડના રોકડેથી પાકેટ ૨-૫-૦

હાથના ફબલ રીડ ૧ ઓકટ્રા રોકડેથી પાકેટ ૩-૧૦-૦

હાથ અને પગના સાથે (કમ્બાઉંડ) ફબલ રોકડેથી પાકેટ ૬-૧૦-૦

હાથના ચોરસ ખાસ મુસાફરીને માટેના ફબલ રોકડેથી પાકેટ ૪-૨-૦

પગના ફબલ રીડ ૧ ઓકટ્રા મધુર, રોકડેથી પાકેટ ૧૦-૧૦-૦

હારમોનીયમોની ખાસ્સુરતીની બેમીસ ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

ઘરમ બેઠે વસ્તુ મંગાવી ખાત્રી કરશે. લખો યા મળો:—

પી. ઓ. બોકસ ૪૬૦. **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. **GOSHALIA'S MUSIC SALOON,** 131 Queen Street, Durban.

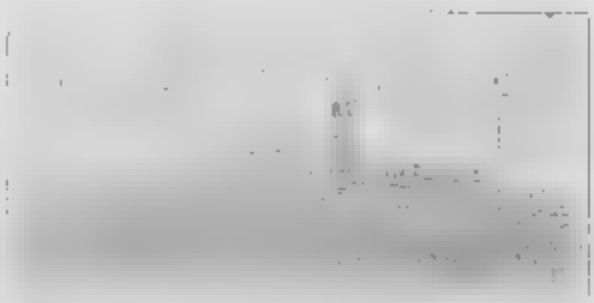
British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરમત"

ટીકીટના ભાવો

રાજ્ય કલાસ
(પ્રથમ ક્લાસ)
પાઉંડ ૨૬—૦—૦.

ડેક
(પ્રથમ ક્લાસની)
પાઉંડ ૯—૭—૬.

વીજીના ભાવો

મુખ્યસ્થાની વીજી

(સામાન્ય) પા. ૩-૧-૬.
(રજીસ્ટરીયલ) પા. ૩-૧૪-૦.

ઉંદર વીજી

(સામાન્ય) પા. ૨-૧૪-૬.
(રજીસ્ટરીયલ) પા. ૫-૬-૦.

સેરેડોમર તા. ૧ ઓક્ટોબર મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—હોડકાઓએ પોતાના દરીયા પર પોતાનું અને સ્ટીમરનું સરનામું લખી, પોઇંટ, કરબતનું સરનામું લખી. અને બધાંથી મોટા સાંકા રહેવે દીવાદાંડીને દરીયા રીમા પોઇંટ ઉપર પહોંચતાં કરતા જણાવવું. તો તે તેનો અંદાજ કરી આપશે હોડકાઓએ પોતાના મોટા દરીયા સ્ટીમારે ૧૨ પાસા. બાદ સ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં.

દરેક વાંકે ઉતારૂએ પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. અહારગામવાળા આજેન્ટ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું દરેક ગમસાર બગાડી અની કેમરેજ તોને બાદ ૭.

વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban
Tel Add, "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના દલાલ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીવાળીના તહેવારમાં તમારા મિત્રોને શું ભેટ આપશો?

!! પ્રખ્યાત કેપ્ટનની ફરમાસુ મીઠાઇઓ !!

ખાસ સ્પેશીયલ મીઠાઇઓ દીવાળી માટે તૈયાર થાય છે.

જેવી કે: બદામ બરફી પીસ્તા બરફી, સુરતી માવા બરફી બદામની બરફી, બદામી હલવો. ચનીલા હલવો. ગાજેર હલવો, બંગાલી સુધરફીણી, જમનાગરી પેંડા, માવાનો મેસુબ, કેસરી મેસુબ, ઘુઘરા, મગદળ, બદસ્ત પાક, બરફી, બાદા, મોહનથાળ શકરપારા, જલેબી, ગુલાબજાંબુ, મુન્દી લાડુ, સાલાપુરી ચેવડો, બાવનગરી ગાંઠીયા, મગજ, માવાના કેક્રા વીગરે સ્પેશીયલ મીઠાઇઓ મળશે.

—તેમજ—

તમામ જાતના કેક્રા પણ તૈયાર મળશે.
અપર્ટીના બાસ્કેટમાં ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા બદેરબાની કરવી.
બાલ સરસ અને બાવાપૂર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—બારીકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL.
(PROPRIETOR: R. K. KAPITAN)
'Phone 3623 Central. Cr. Grey & Victoria Streets, DURBAN.

દેશની બાવનાર તથા જનારાઓને માટે ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in September 1932, and events leading upto the revolt Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

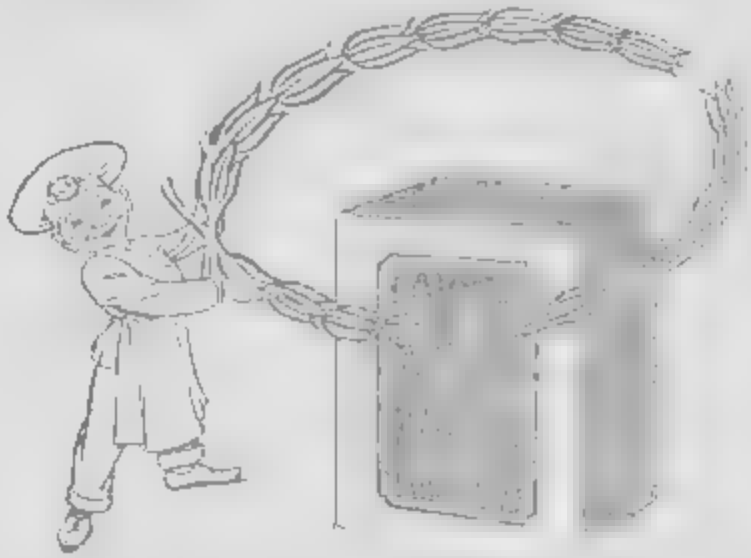
"MY SOULS AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma Gandhi has so vitally and always the Anti-Untouchability Mission, said in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

254 Pages. 2s. 6d.

A GARLAND OF MERIT

LOOK FOR THE LAUREL WREATH

Laurel Paraffin burns brighter—lasts longer and costs no more than other paraffins. Ask for LAUREL and make sure that you get it.

કીર્તિ સ્થંભ

લોરલનો હાર તપાસો

લોરલ પારાફીન ઝગારો મારે છે, લાંબો વખત ટકે છે, પણ કીમતમાં બીજા પારાફીનથી જોયું નથી. ખરીદતી વખતે "લોરલ" માગો છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરજો.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

[illegible]

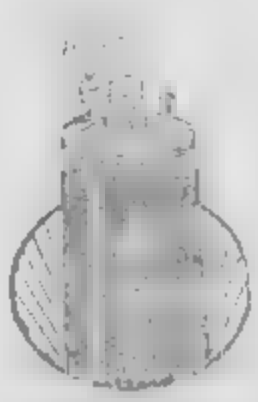
કોલંબો, મદ્રાસ, રંગુન, કલકત્તા અને આસપાસથી માલ લાવે છે.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Obtainable from all Chemists and stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,
M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

બાલ-બાળકોની જરૂરત

ખોરાકમાં

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ.

સાથી શક્તિનો સંમેલ કરવા

ખિલા ખર્ચે ખાવવા માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

– બોટલો બંધબેસતા કરવા—
બાવબીજ બગડવાના ભયો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લા—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ માટે તમા એજન્સીઓ માટે અમો—ઝંડુની દવાઓનું પુસ્તક માગેજ મંગાવો.
સાહિત્ય અધિકારના એજંટ: એમ. એમ. જોશી, ૩૫ મુખ રસ્તો, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મારીશીયા

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
૧૨૬ બહુ વાસ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સાથ પેકીંગ કરી શ્રી ઓ. એ. સી મેઇલમાં આપવે અમો:—
P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 66

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
૧૨૬ બહુ વાસ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટે પેકીંગ કરી શ્રી. ઓ. સી. સી મેઇલમાં આપવે. અમો:—
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

ASTHMA and CATARRH Sufferers—end your misery! Our "THREE IN ONE" cure will give you a new lease of life. Countless others have been cured—why not you? (a) MEDICINE 3/6 (b) LINIMENT the 'One & Only' in S. Africa 6/6 and INHALANT 1/6—9/- inclusive post free.
HONEY BALSAM EMULSION will cure the most obstinate bronchial ugh [illegible]
CALAMINE CREAM [illegible]
[illegible] —1/6 post free.
Cash with all Orders
[illegible] Healthy Life.)
P. E. A. CHAMBERS, [illegible] Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

	पि.	पाइ.
चित्रकी भवाज	१	६
तामील बेद	५	६
स्वामीजी का बलीदान	१	०
हमारे जमानेकी गुलामी	१	०
हाकमी कैसे हुवा	१	६
ब्रह्मचर्य विज्ञान	३	६
महात्मा गांधीजीका चित्र चरीत्र	१	०
आरोग्य दीपदर्शन	१	०
विद्यार्थी जीवनका ध्येय	०	६
यूरोपका इतीहास भाग १	२	६
,, ,, ,, २	६	६
,, ,, ,, ३	३	६
ओढ व्यवस्था		३
प्रथम वर्ष पुस्तकें अंग्रेजी साथ		३
द्वितीय ,, ,, ,, ,,		६
तृतीय ,, ,, ,, ,,		९
चतुर्थ ,, ,, ,, ,,		१
पंचम ,, ,, ,, ,,		.
षष्ठ ,, ,, ,, ,,		९
सप्तम ,, ,, ,,	१	०
सप्तमी पुस्तक अंग्रेजी टीका सहित	०	६
मनुस्मृती पनीयर		९
तीर्थसंग्रह		६
सामवेद संहिता	२	०
अथर्व वेद संहिता	२	९
यजुर्वेद संहिता	२	९
पंच महा यज्ञ		१

पत्ता 'इन्डियन ओपीनियन,' फिनीक्स, नाताल.

અક્ષરોના મજબૂત કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના ચીફ્ટેઅર શ્રી. બી. કે. એ અક્ષરોને રબ્બર સ્ટેમ્પ કરતાં ગણીતને બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર પ્રેક્ટીસરીને મળતી પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં અક્ષરોને ખુબ [illegible] તમારા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને અક્ષરોને સુંદર કાઢી શકે તેવો માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રબ્બર પેટીમાં આવે છે અને અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી માં છે. પેટીની કીંમત રૂપી. ૨૮ રોકડ સાથે.

મળવાનું ઠેકાણું:—

ઇન્ડિયન નેશનલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ

ફીનીક્સ, નાતાલ.

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું રેલવિકા પુસ્તક કંઈ પણ કિંમત કે દલાલ સર્વ વગર મફત મળે છે મંગાવો.

મફત મંજરી ફાર્મસી, ભમતમર, પાલીતાણા.

મફત મફત

આ સાથે બબર આપો ગ્રાહકોને સુંદર રસ પડતી પાસાનું પંચિયા સાથે નવું પુસ્તક મફત મોકલીશું કમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો. લખો:—

એ. બી. લાખીયાવાલા બુકસેલર, ધ્રાંગ્રા (સૌરાષ્ટ્ર).

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

Vol. 29 No. 39 VOL. XXVII Monday, September 28th, 1931

NOTES AND NEWS

Town Councils as Licensing Boards

THE Deputy-Mayor of Newcastle, Mr. Frank Greaves, who was in the chair, the Mayor being absent, when the Town Council sat as the Licensing Board, made a statement that he was personally opposed to the Council acting as a Licensing Board and felt that the Council should appoint a Licensing Board quite apart from the Council. After making these remarks the Deputy Mayor called on the first application. Four applications were heard and the Council went into committee to consider its decisions. On the resumption in open meeting it was announced that three of the applications had been granted and one refused. Mr. Greaves then said that the Board reaffirmed its previous remarks that it had come to its notice that in certain cases members of the Board were being approached or interviewed by applicants before the hearing of applications, apparently with the view of influencing members either for or against certain applications. On behalf of the Board he must strongly object to such measures whereby members were placed in the awkward and undesirable position of being prejudiced beforehand. "Unless this canvassing discontinues action will have to be taken by law to prevent it."

It is for the first time that a Town Council has made a protest of this nature. Mr. Justice F. E. T. Krause once said from the Bench in Johannesburg that Town Councils were not fit to sit as Licensing Boards. We have all along protested that Town Councillors cannot always decide cases impartially. This protest coming from a Town Council is a healthy sign. One can certainly hope for justice if only care is taken in appointing the right men to act as the Licensing Board.

A Distinguished Muslim Missionary

DURBAN Muslims are preparing a grand reception to be accorded on Monday at the Town Hall to the Maulana Shah Mohamed Abdul Aleem Siddiqui B. A., the well-known Muslim lecturer and theologian who is due to land in Durban aboard the *Inconati* today, September 29. The visit is under the auspices of the Muslim Youth League of Natal. During his stay in Durban the Maulana will stay at the Orient Club, which has been placed at the disposal of the Muslim Youth League. We heartily join our Muslim friends in welcoming to our shores the distinguished visitor.

Mr. and Mrs Tyson

BY the same boat *Inkonzi* arrive also Mr. J. D. Tyson, who was once Secretary to the Agent of the Government of India and held for a short time the post of an Acting Agent, and Mrs. and Miss Tyson on a short holiday. We extend to them also hearty welcome.

Do Not Blindly Copy The West

IN the course of his presidential address at the inauguration of the Education Week in Bangalore before a large and distinguished gathering which included the Rt. Hon'ble V. S. Srinivasa Sastri, Sir P. S. Sivaswami Aiyer and Sir Mirza Ismail, Dewan of Mysore, Sir C. V. Raman gave the following advice to the young men which should go home to every Indian who is inclined to blindly copy the West. "Poverty in India is simply due to lack of knowledge. Western education has taught us Western methods of living. The students, while increasing their wants, are not able to produce them. I would seriously suggest that educated young men should give up everything, which they could not produce themselves. They should make an honest effort in this direction. This does not mean, militant Swadeshi but militant common sense. Students should know before enjoying how to produce wealth. Till then they should adopt simplicity.

Transportation Conference

THE Transportation Conference convened by the Minister of Railways and Harbours at Pretoria was attended by about 80 delegates representing every interest in the transportation business. The Bus Owners Association were represented by Messrs. A. Christopher and W. K. Father the President and Hon. Secretary respectively of the Association. Many questions affecting transportation were discussed. The Municipalities asked for full autonomy within their boroughs and to be exempted from the operation of the Transportation Act. This question drew considerable discussion. On a vote being taken the Municipalities were defeated. Third party insurance in respect of all taxis was approved of by the conference. Preferential treatment for municipalities and Local Authorities was a proposal that was passed. The Railway Delegates, however, voted against any preferential treatment. On the whole, the conference was a successful one. The Railway Delegates showed every consideration to all the transportation interests and were very fair in the deliberations.

Indian Opinion

FRIDAY, SEPTEMBER 28TH, 1934.

HIGHLY DEPLORABLE

ONE is at a loss to know what is to become of our community in South Africa. There are no signs of our internal troubles coming to an end. In fact they seem to be increasing. Sectionalism seems to be growing and instead of the various sections joining together in harmony there appears to be a growing animosity between one another. There are evil elements at work at present throughout the world and, as fate will have it, these elements are playing havoc even with us—a comparatively small community in this sub-continent.

The account given by Mr. P. R. Pather of the display of hooliganism at a public meeting convened by the Tamil Benefit Society in Johannesburg last Sunday night makes one's hear weep. If what Mr. Pather has stated be true—and we have no reason to believe that they are not—then those who pose themselves as leaders of the community ought to hang their heads down in shame. Let us examine the case on its own merits and analyse the facts. Messrs Christopher and Pather were to the Transvaal to attend the Transportation Conference in Pretoria. They were approached by the officials of the Tamil Benefit Society to address meetings to explain their standpoint on the colonisation issue. They agreed to do so and addressed a successful meeting in Pretoria. The president of the Transvaal Indian Congress, Mr. Goolam Adam, and other Congressmen were present and the speakers were given a fair hearing. They then went to Johannesburg where another meeting was convened. There were present at the meeting among others the two leaders of the Transvaal Indian Congress Mr. E. M. Nana and Mr. B. K. Patel. According to Mr. Christopher Mr. Nana had a conversation with Mr. Christopher before the meeting commenced and promised that Messrs. Christopher and Pather would be given a fair hearing, but what happened? Ere the chair was occupied for the customary remarks Mr. Nana jumped up and shouted from the top of his voice challenging the authority of the Tamil Benefit Society to convene the meeting and, as though it were a previously laid plot, the smashing up work began. The Rev Sigamoney the secretary of the Tamil Benefit Society and an organiser of that meeting, arrived a bit late from his Church, only to find a pandemonium reigning instead of an orderly and peaceful meeting. He declared the meeting closed but the mob was simply wrecking to make police assistance. The police finding that he could do nothing single-handed went to bring further help while Mr Sigamoney was left alone to be butchered by the mob. During this period it would appear that the secretaries of the T. I. C. were busy inciting the mob and went to the length of calling the Tamilians "Kolehas," a term which is objectionable and insulting to them as is the term "coolies" used by ignorant Europeans for Indians. The would-be speakers Messrs. Christopher and Pather were just quiet spectators of this abominable scene and went away without having had an opportunity to speak.

From these facts we cannot conceive of any sane person defending such behaviour on the part of those who are expected to know better. This escapade on the part of the Congress officials was a clear indication of their unwillingness to hear the other side. And one who refuses to hear the other side only betrays weakness of his own side. However that may be we are fully convinced that intolerance and ungentlemanliness such as this is never going to help us to unite the present divided forces in our community. Unless steps are taken by the Congress to censure the action of their officials it will mean that they have the sanction of the Congress behind them and it will also mean that the Congress is not at all anxious for reconciliation. We can only say that the whole thing is highly deplorable. May God guide us in the right path.

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION."
SEPTEMBER 30, 1914.

Mrs. Besant on National Education

"LET us Englishmen," writes Mrs Besant in the *Madras Standard*, "imagine what Eton and Harrow, Oxford and Cambridge would be if they were held and administered by Germans; would they any longer be sources of English patriotism, of English manliness? Would English boys brought up on German history, on biographies of German heroes, on the lives of Bismarck and Bismarck, become the Englishmen who carry the English flag to every quarter of the globe? Let them then realise how fearless and, who have guided them a civilisation of thousands of years, and whose sons are now brought upon lives which make them regard their forefathers—who produced the Upanishads, the Mahabharata, the drama of Kalidas, the commentaries of Sankaracharya, Ramanuja and Madhava, the devotion of Tukaram, Kabir and Guru Nanak, the valour of Pratap Singh, the statesmanship of Akbar—as a crowd of superstitious dreamers and unpractical visionaries, while they are taught to look on Calvin and Wellington as heroes, and to regard important Indian history as beginning with Clive and Warren Hastings."

Impudence at its Height

Congress Officials Refer to Tamilians as "Kolchas"

Split in the Community Further Widened

(By P. R. PATHER)

NOT within recent times in the history of Johannesburg has excitement reached its feverish point as it has now. This is due to the colossal impudence exhibited by the joint secretaries of the Transvaal Indian Congress at the general meeting of the Indian community convened by the Transvaal Tamil Benefit Society at the Trades Hall on Sunday evening. The Tamilians who have played so heroic a part in all the Indian struggles in South Africa and whose services in the 1908 and 1913 struggles were referred to in such glowing terms by Mahatma Gandhi, were dubbed as "Kolchas" and "Coolies" by these two persons whose contribution to the public life can be written NIL in capital letters.

Some four months ago the officials of the Colonial Born and Settlers' Indian Association received an invitation from the Transvaal Tamil Benefit Society to address a meeting at Johannesburg on colonisation. Owing to pressure of public work in Natal the officials were not able to proceed to Johannesburg at the time.

On Wednesday, last week, Mr. A. Christopher and the writer were in the Transvaal attending the Transportation Conference convened by the Hon. the Minister of Railways and Harbours at Pretoria. The Tamil Benefit Society approached Mr. Christopher and the writer to address meetings. This was agreed to and a meeting of the Indian community was arranged at Pretoria on Sunday last at 3 p.m. and another at Johannesburg at 7-30 p.m.

The meeting at Pretoria was attended by about 150 people and amongst those present were Messrs. Poonoosamy Padiachy (who was in the chair), V. Appasamy Nayagar, A. Soobiah Navagar, Krishan Pillay, Hajee Cassim Adam, Ramiah Moolan, Baboolal Maharaj, R. Lingumbathy, Allibhai Keshavjee and others.

Mr. Christopher addressed the meeting lengthily on the report issued by the Colonisation Enquiry Committee. He was followed by the writer who spoke in Tamil. Amongst the other speakers were Rev. R. L. E. Sigamoney, Messrs. Cassim Adam, Ramiah Moolan, V. Appasamy Nayagar, A. Keshavjee, Baboolal Maharaj and R. Lingumbathy. The meeting after having heard Mr. Christopher and the writer, on the question being asked by the chairman, decided unanimously against any colonisation of South African Indians in other countries. The meeting terminated at 5 p.m.

Mr. A. Christopher and the writer then rushed back to Johannesburg where the meeting was timed to commence at 7-30 p.m. On arrival they found the Trades Hall, where the meeting was called, filled, about 300 being present including a good number of Muslims, Gujarati Hindus and a few Tamilians. Most of the members of the Tamil Benefit Society had not yet turned up as they were hotel employees and were expected to arrive as soon as they were free from their work.

The meeting commenced at 8 p.m. and was presided over by Mr. R. S. O. Pillay. The chairman after a few opening remarks called upon Mr. K. Narainsamy to speak on the object of the meeting. Before Mr Narainsamy could address the meeting, Mr. S. M. Nana rose without any permission from the chair and started addressing the meeting. He stated that the Tamil Benefit Society was affiliated to the Transvaal Indian Congress whose permission should have been obtained for the meeting. He commenced interrogating the officials of the Society. When the chairman requested him to sit down and stated that he (Mr. Nana) would be given an opportunity to ask questions after Mr. Christopher and the writer had spoken, Mr. Nana was defiant and declared, "I won't sit down." These words were evidently a signal to his followers in the hall to commence the "battle." The word "battle" is used in its proper sense, for, hardly had the echo of these words died when his followers from the front, back and the flanks came towards the platform and a regular scuffle took place. Mr. S. B. Mehd who had not uttered a word was caught hold of by several hooligans and but for the timely interference of some friends he would have been badly manhandled.

At this moment the Rev. R. L. E. Sigamoney the joint secretary of the Tamil Benefit Society, who was delayed at his Church service, arrived on the scene, and after consultation with Mr Christopher addressed the meeting thus: "Gentlemen, this meeting has been called by the Tamil Benefit Society to hear Mr. Christopher and Mr. Pather on the colonisation scheme. It seems that those present here are not prepared to allow the meeting to go on and in the circumstances we have decided to close the meeting and a meeting of the Tamil people under the auspices of the Tamil Benefit Society will be called at an early date."

This did not end the matter. The scuffle was continued in the middle of it Mr. S. M. Nana pushed the chairman aside, got on the table and began addressing the meeting. He stated they (the Congress) did not want the Tamilians. They were useless and were "Kolchas" and "Coolies."

The officials of the Tamil Benefit Society then retired from the meeting.

Mr Sigamoney who had in the meantime gone to seek police assistance returned to the hall accompanied by one police. The latter having seen the temper of the crowd left Mr. Sigamoney alone and disappeared. Mr Nana's crowd then jumped on to Mr. Sigamoney belaboring him while the latter kept still without raising even a finger. With a torn coat and heavy blows from all sides Mr. Sigamoney managed to reach the doorway when several police came on the scene and rescued him. Asked by the police if he wished to charge any of his assailants Mr. Sigamoney refused to do so. Mr Sigamoney is to be congratulated for the courageous stand he took and for having maintained the dignity of his calling.

The crowd subsequently dispersed on the arrival of the police and Mr. Christopher and the writer left without uttering a single word at the meeting.

Thirty-five Years Old Indian Licence

Refused By City Town Council

THE Maritzburg City Council has dismissed the appeal of Ally Hassan for a reversal of the decision of the Acting Licensing Officer of Maritzburg, who refused to grant a transfer of his licence from 128 Commercial Road to 87 Church Street, says the Maritzburg correspondent of the *Natal Mercury*.

The licence has been in existence since 1898 and the licensee has been forced to seek other premises because those now held by him are to be demolished to make way for the new Law Courts. The premises are owned by the Municipality.

At the hearing of the case on Monday, Mr. C. M. Brokensha, who appeared for Hassan, said that the Council had rightly turned down the application for a transfer from the present premises now occupied to a shop in Longmarket Street which Hassan had bought, because the Longmarket Street shop was situated in an area where it was undesirable that Native trade trading should be carried on. The present application for a license was entirely different because there were many such licenses in that part of the town and some of them on the opposite side of the street were a good deal nearer the centre of the town than the store sought to be licensed.

Mr. Brokensha said that the decision of the Natal Supreme Court in the much quoted case of Gora Mahomed v. the Town Council of Durban did apply in this case. The Court's decision had been that the application for a license or the transfer of a license must not be considered on racial grounds, but on the grounds of the suitability of the area for the class of trade to be carried on. Gora Mahomed's appeal had been dismissed because it had been held that his trade was not suitable for the area where the premises were situated. Hassan was applying for a license in an admitted Indian area. There were many shops of a very similar type within a few yards. If the license was granted great improvement would be made to the property.

The Acting Licensing Officer, Mr. T. G. Orr, gave as one of the reasons for his decision the fact that there was not a single Indian license down on that side of the street. There were Indian licenses lower down on the opposite side, but that side was considered more Asiatic than European.

Though the premises were now owned by an Indian, they had never been licensed to an Indian and to grant the application would involve the extension of the area of this particular trade on that side of the street. This he did not think in the public interest.

Mr. Orr also quoted the Gora Mahomed case and maintained that it showed that the license should not be granted because the site was unsuitable for the type of business to be carried on.

Hassan must vacate his present premises at the end of September.

The Agent In East London

Speaks at the Rotary Club

DURING his recent visit to East London the Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh delivered a lengthy address on the present situation in India to the Rotary Club at its weekly luncheon. We give below a few extracts.

Caste System Defended

"You have heard in recent years of the stress laid upon the removal of untouchability. Untouchability is the result of an extreme system of caste. Caste is a tradition in India, and though it has, from the modern point of view, certain defects, there are advantages in it which, in a country like India, have to some extent been beneficial. One is that there is no poor law in India. The caste system insists that every person out of employment or suffering should get relief from the rulers of his caste. It also exercises a moral restraint upon its members by laying down certain rules which each member of the caste must observe, and a third point which may interest you in this country is that caste insists on, and has been effective in insisting on, purity of race. In India, except, of course, among the educated few, not only in the past has there been no intermarriage between the various races which inhabit that continent, but also there has been no marriage outside the caste in which a member is born and in which he dies.

"Sometimes you hear in this country of the dangers of miscegenation if European and Indian come into closer contact with each other. There is no race which by instinct, by heredity and tradition is more averse to intermarriage with any other race than the Indian. (Applause.) It may surprise you to know that in a population of 330 millions in a country in which for many decades, for more than one century, there has been a large permanent resident population of British soldiers, you have less than 200,000 persons belonging to the mixed races. A very different state of affairs exists in other countries, I suppose including South Africa. There can never be any danger of miscegenation between the Indian and other races, provided—and this is an important proviso, because it has not always been observed in the past in Indian emigration—that when an Indian emigrates to another country he has a sufficient number of his womenkind.

Indian Loyalty

"In spite of what some unthinking people say, the great majority of our people are loyal to British connection. . . . I am one of those who believe that, despite the shortcomings which any foreign rule must have, India has greatly benefited by the British connection over many long years. One thing we have inherited by that connection is the English language, and the English language has not only opened out to us a vast field of the most beautiful literature that has welded the different races of

India, by a common language into a whole, which we were incapable of possessing without that language. All our conferences—that is to say, inter-provincial meetings—are held in the English language. The speeches which you hear in the Central Parliament are all delivered in the English language.

"And then, I think, the British connection has given us that peace and that security which is absolutely essential for progress to any country in the world. (Applause). So that, while we Indians are anxious, and I think, rightly anxious, for steady development towards self-government at the same time we are conscious of what Great Britain has done for us.

[NOTE:—Here we beg to differ from Kunwar Sir Maharaj Singh. The English language has come to us in India, we maintain, not as a blessing but as a curse. It has enslaved us to the West and has killed our national pride. While we may be thankful to the English language for the contribution it has made to our literature it is certainly not a matter to be proud of, it is rather a matter to be ashamed of, that we should be thinking, speaking and living in English. We have a lesson to learn from the English and the Dutch people what it means to be proud of one's own mother-tongue. Don't we see it manifested in insistence on bilingualism? And as for "peace" and "security," India has paid for these two commodities the very heavy price of being sucked dry.—Ed. I.O.]

Tribute to East London Europeans

Expressing his profound appreciation to the Europeans of East London and the Mayor Mr. Bruce-Hays and Mrs. Bruce-Hays for their kind attention to the Indian community, the Kunwar said, "I am told that through the help of a very good friend of the Indian community, the Mayor, whom I congratulate heartily on his re-election, and Mrs. Bruce-Hays, Lady Crewe, Mrs. Trumble and many other ladies and gentlemen, we have now in East London a child welfare centre for Indians, sewing and cooking classes have been started, English is being taught to Indian girls and even grown-up Indian ladies, and in many other directions progress is being achieved. And who are responsible for this? English ladies, acting in an honorary and purely voluntary capacity. All credit to them. (Cheers.) How much my countrymen owe to the devoted services of these ladies of East London! And is not this the spirit of rotary? I often say, as I address Rotarians in various parts of the Union, that I claim you as my colleagues. You can do more for us than, perhaps, most societies and associations in this country. Service before self, and surely that service is not meant to be confined to persons only of your own race?

"You and your community enjoy privileges which are not enjoyed by my community in South Africa. I think in many respects, certainly so far as disabilities are concerned, we are, perhaps worse off in South Africa, outside the Cape, than in any country in the world. The British Government has never allowed any racial distinctions in the country which I represent, and if you go to various colonies, such as Mauritius, British Guiana, Trinidad or Fiji, you will find that Indians, along with Europeans and other races, enjoy identical privileges of citizenship. Here in this country there are certain matters which are closed to us. I am always grateful that the Cape has adopted a very liberal policy, and I do hope that liberal policy will steadily penetrate into the Transvaal and Natal, for wherever that liberal policy is adopted you will find less discontent, better sanitary conditions and a higher standard of citizenship, and, above all, you get contentment. Without the contentment I would might call the subordinate races in a country, you can never look for a really peaceful and contented South Africa. History proves again and again whether you go to ancient times, whether you go to Europe, that wherever races are subjected to disabilities and severe treatment there is always eventually a reaction and sometimes retribution.

POET'S CORNER.

"I Know My Days Will End, . . ."

I know my days will end,—ah! yes, I know,
One day at sunrise the pallid sun
Will vainly smile, and look upon my face
Its long farewell look, I know, I know.

Beside you lofty tree the birds will sound,
And on the river's bank the cows will graze,
And children in the homestead yard will play,
And birds will sing and sing, still the days will end,
My days will end I know.

Help! I go, I pray thee, tell me why
This pendant earth with eyes upturned to heaven,
But tell to me, and why the silent night
Did speak to me the language of the stars:
And why the light of day sent through my being
Such waves of wild delight,—ah! tell me why.

When this my earthly course shall be concluded,
May my lone flesh on its darkest bed,
And may I fill my basket with the fruit
And flowers of all the seasons of the year,
Oh! may I see the fire by this life's light,
And these my garland round thy neck, beloved!

RABINDRANATH TAGORE.

(Translated from the original Bengali by Indira Debi Chaudhurani.)

Fountain Of Wisdom

The great hope of the world lies in an education which is based on religion, on doing the will of God, and whose end is before everything else the production of character: it must put right action before knowledge and right opinion.—DR. CYRIL NORWOOD.

National injustice is the sure road to National downfall.—GLADSTONE.

The fibers of great men are the constitution of the times.—D'ISRAELI.

Science is a delicate piece of furniture for a man's upper chamber, if he has common-sense on the ground floor.—HOLMES.

Sir Deva Parsad Sarvadhikari

On Colonisation Committee Report

In the course of an interesting article on Indians in South West Africa, in the current issue of *Prabuddha Bharata*, touching on the Colonisation Committee Report, Sir Deva Parsad Sarvadhikari, who was a member of the Padshah Delegation that visited the Union to inquire into the conditions of Indians, writes as follows:

THE South African Colonisation Committee with its single representative Mr. Naidu has "spoken." The Indian is to leave South Africa, the prosperity of which he has built up, and is to seek home and shelter among head-hunters of Borneo. The Right Hon'ble Srinivasa Sastri who unwillingly participated in the repatriation scheme has explained by denouncing the report as a travesty. Pandit H. N. Kunzru has bitterly complained against the report and the Government of India and the Secretary of the State will probably lodge a mild and ineffective protest against the report and nobody knows what the ultimate result will be.

It was my distressing privilege to have to preside last year over a Bengal Government Committee to devise means of relief to colonial repatriates, numbering several hundred and entailing any-how in the Southern suburbs of Calcutta. We tried to do our duty, brought out a strong unanimous report to which I am not entitled to refer, as it was not published. The committee was terminated and Government decided to take direct action. I shall myself not undertake to say how these unfortunate people are faring, but shall leave Mr. Lanka Sundaram, of the Andhra University, to tell the tale. It will bear re-telling.

"In the course of an interview Dr. Sundaram said: 'Harrowing tales about the plight of the repatriated Indians who are at Akra, have been published in the press from time to time. About 500 repatriates, of whom nearly 40 per cent are children, most of whom are colonial-born, are on the verge of starvation, if they are not already starving. They have no ostensible means of livelihood and public charity has unfortunately expended itself five or six months ago.

"Even at Akra there is ample evidence of loss of morale on the part of these countrymen of ours. The pity of it is that nearly 100 persons in this camp are on the wrong side of 60. I have myself seen an old man about 65 actually dying attended by his aged spouse without any medical assistance or other comfort. I have examined their cooking establishments, and it is terrible to confess that they are subsisting on a few handfuls of rice, which they succeeded in collecting from neighbouring people.

"No words can adequately describe the plight of 500 colonial Indians who are now huddled together without any ostensible means of support at Akra.

"The repatriates sent a petition to the effect that if they are driven out of Akra they will have to face innumerable difficulties since, being colonial-born, they are subject to social ostracism by the people in the villages. The pity of it is that nearly 90 per cent of these 500 people are Hindus.'—*The Statesman 15th. June, p. 5.*

The plight of these people is that of the Potter's Clay—as a Bengali adage is—carried on the head and kneaded with the feet. The appeal of the Editor of the *Prabuddha Bharata* to which I am dutifully responding has almost a mockery about it. Bharata is anything but Prabuddha in regard to the Indian Colonial question. I made a strong appeal for inclusion of suitable provisions for protection of Indian interest abroad and our colonising rights in the new constitution. This would be the first step of protection not only of Indian interest but of Indian prestige, always a first plank in the nation-building platform. But deaf ears were turned to this appeal, why then burden, irritate and embarrass *Prabuddha Bharata* with this galling topic?

The saving grace about the situation fortunately is that there is quite an appreciable number of sympathisers with Indian claims among South African White people in and out of Parliament. Among these have always prominently been the Bishop of Pretoria. It is an encouragement to find that the Rt. Rev. Dr. L. N. Fisher, Bishop of Natal, has the rank. He presided at a recent meeting of the Maritzburg Indo-European Joint Council at which important questions regarding Indian Labour, unemployment, education and general treatment were considered sympathetically, specially in view of the juxta-position of the Indians and Europeans in Natal. There is thus a silver lining—very thin no doubt—to the heavy cloud that prevails.

Systematic, determined and prayerful efforts are needed, in which the Indian people and the Indian Government must help alike.

Foreign Policy of President Franklin D. Roosevelt

In connection with the Summer Session of the Catholic University of America, Dr. Tarakanath Das, the newly appointed lecturer on Far Eastern Affairs of the University, discussed the topic of "Present Tendencies of American Foreign Policy under President Franklin D. Roosevelt," before an audience of members of the faculty and the student-body. Prof. Dr. Herbert Wright, Head of the Department of Politics, presided on the occasion.

The lecturer gave a lucid survey of the present administration's attitude on the Disarmament question, war debts, European political problems, U. S.—Latin American relations and Far Eastern problems—the question of independence of the Philippines, American-Japanese relations and the Manchurian question. Dr. Das summed up his speech with the following general conclusion:—

"Regarding the cardinal features of President Roosevelt's foreign policies, one may say that while the United States will do her best to further the cause of peace and disarmament, she would not take sides in European quarrels. To be sure that United States will not support any 'aggressor nation' or violator of treaty obligations; but at the same time, she would not by any means tie her hands regarding her policies which must be determined by the American people, congress and government, to uphold American interests.

"In relation to Latin American countries, President Roosevelt has committed the United States to follow such a policy as should inspire spontaneous co-operation among American republics. While upholding the true spirit of the Monroe Doctrine and Pan Americanism, he has definitely and deliberately taken steps against any form of American intervention in internal and external affairs of the Latin American States. This policy will result in fulfilment of real Pan-Americanism which would serve the cause of peace and co-operation amongst nations.

"In Asia, President Roosevelt, by promoting the cause of Philippine independence, has raised the prestige of American idealism and statesmanship, based upon justice and freedom. While professing friendship for China, President Roosevelt does not think it to be wise for the United States to espouse Chinese cause with such enthusiasm as may involve the United States in a war in the Pacific. Regarding American-Japanese relations, he advocates the positive policy of the late President Theodore Roosevelt. He does not approve of a policy of Anglo-American-Chinese-Russian co-operation against Japan, which is advocated by many Chinese, Russian, British and even Americans who have very imperfect knowledge of genuine American interests in Asia. In short, President Roosevelt is determined to pursue a policy of friendship and economic and commercial co-operation with all peoples of Asia which would be of great advantage to the United States and be of substantial aid towards real progress and freedom in Asia.

"In the field of foreign policy, President Roosevelt is engaged in re-iterating and applying the most fundamental principles regarding international intercourse, formulated by the founders of the republic of the United States. He is trying to follow the path chosen by Washington, Jefferson, Adams, Madison, Monroe and other great American statesmen. These policies will supply increase American influence in Latin American republics all over Asia and Africa. In Europe, statesmen will find it to their advantage to gain American confidence and goodwill; and therefore they will cease spreading the hymn of hatred against the United States, as "Uncle Shylock."

"It may be further added that after the solution of the outstanding and pressing problems of American foreign relation, President Roosevelt's main preoccupation in this field will probably be to adopt such measures as will ensure equal opportunity for American commerce all over the world. Under the leadership of Franklin D. Roosevelt and U. S. Secretary of State Cordell, the United States has embarked upon a new era of international diplomacy, based upon the ideals of freedom, justice and peace for all nations. Just as President Roosevelt's "New Deal" will have its effects in solving internal problems of nations, similarly his foreign policy of "good neighbour" will have a tremendous influence in international relations."

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Durban Slum Problem

The Public Health Committee of the Durban Town Council discussed at length the report of the Borough Medical Officer of Health, Dr. G. E. Gunn, in which he advocates slum clearance in certain areas in Sydenham and at Riverside. The tenants of these "condemned" properties cannot be shifted until other accommodation has been provided for them and this therefore means that the Council is faced with a major problem of the first importance. At the meeting it was decided to ask the Town Treasurer, Estates Manager, Borough Engineer and Medical Officer of Health to submit a joint report to the Council on the question. These Heads of Departments have been especially asked to pay particular attention to the best type of dwellings in which these people should be rehoused. It is understood that Dr. Gunn favours tenement houses of either two or three storeys erected in suitable sites in the Borough. Very careful consideration will also be given to this aspect.

Indian Pawnbroker

Mr. Mahanlal Valjee of 112 Victoria St., Durban, who had applied for a pawnbroker's licence and whose application was refused by Mr. B. Lagerwall, Acting Licensing Officer, on the ground that the applicant was not a fit and proper person, has now been granted a pawnbroker's licence his appeal against the decision of the Acting Licensing Officer being upheld by the Licensing Board. This is the first pawnbroker's licence granted to an Indian.

Another Indian C.O.

According to the latest *Gazette* Mr. S. R. Naidoo of Maritzburg has been appointed Commissioner of Oaths.

Natal Indian Teachers Society—Ninth Annual Conference

Mr. K Rooyath, Hon. Gen. Secretary writes:—The opening of the Ninth Annual Conference of Indian Teachers by Mr. Maurice Webb will take place at the M. K. Gandhi Library Hall, 140, Queen Street, Durban, on Tuesday 2nd. October, 1934 at 11a.m.

Appeal For Bursaries

Mr. Rooyath further writes:—An appeal is made to the Indian public and those interested in Indian Education for the institution of Bursaries, particularly to assist the needs of children in poor circumstances and unable to proceed with higher studies. This matter deserves the earnest attention of everyone, and we sincerely hope that public spirited people will come forward to supply this great need

Overport Aided School's Thanks

The headmaster, staff and pupils of S. R. S. Government Aided Indian School, Overport, acknowledge with gratitude the generous action of

Mr. A. N. Mahomed for very kindly presenting the School with a wall clock and Mr. L. H. Govind for presenting a large cupboard. Both these gentlemen are well known storekeepers of Overport.

Vernacular School At Fairbreeze

A public meeting under the auspices of the Fairbreeze and District Hindu Sabha was held at the Fairbreeze Indian School on Saturday Sept. 15. There was a fairly large gathering of members and other prominent residents of the district. The object of this meeting was to open a Vernacular School, in which, both Hindi and Tamil may be taught. The chair was occupied by Mr. A. Jeewan (Headmaster of the Fairbreeze Indian School). In his opening remarks, the chairman thanked those present at for their kind response, and expressed his feelings of gratitude for the interest they were taking towards the betterment of their community. In the course of his address, the chairman appealed to those present for the immediate need of a Vernacular School in the district. He stressed upon the importance of education in our everyday life. He promptly appealed to those present for their kind co-operation and assistance. Despite the misfortunes in life with which he was faced, he volunteered to take over the Hindi class, free of any charge whatever. This benevolent act of his was much appreciated by all concerned. The meeting unanimously resolved that a Vernacular School be opened at Fairbreeze, the free education be imparted to the children, and that the work begin on the 18th September, 1934, with a two hours' training after School.

Arya Samaj Cato Manor

The twelfth annual general meeting of the Cato Manor Arya Samaj was held on the 16th September 1934, when the following officials were elected for the year. Patron: Dr. Bhogat Ram Sahagal, President: K. Devnath, Vice-President: C. Haribans, Secretary: M. Bekande, Ass. Secretary: Mr. M. Rampersad, Treasurer: H. S. Doke. Committee: K. Rambagan, O. Ramchuran, E. Rajkumar, O. Mahipathsingh, B. Ramprasad, C. Shanker and Papa Bodhan. The liabilities and assets as given by the treasurer, are to be as follows:—Liabilities £236-8-5. Assets: Cash in Natal National Bank Balance £116-13-4., Land and Buildings, purchased value £350).

Transvaal Tamil Benefit Society

The Transvaal Tamil Benefit Society are having its Annual Meeting during October, it is the wish of the Society to elect another Chairman, in the place of the late Mr. G. K. T. Naidoo who was a staunch worker in the above institution, several matters are receiving the attention of the Committee. Particulars of its activities will be reported in or from time to time.

Prize Essay On Indian And Native Conditions

In order to encourage the study of the problems which face both Indians and natives in South Africa, the Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh, announced, during his recent visit to Port Elizabeth, that he would give a prize for the best essay by a native student on "Indian Conditions in South Africa," and a study by an Indian on "Native Conditions in South Africa." The prize is available at the South African College for five years, and will be awarded annually, the subjects being taken alternately. In addition there will be a prize for the best all-round student at the Anglican Hostel at Fort Hare.

For Uplift And Not Degradation Of Mankind

The following resolution was passed at the annual conference of the Women's Association of the Presbyterian Church of South Africa, which was held in Pretoria last week. "The annual meeting of the Women's Association of the Presbyterian Church of South Africa, representing the branches of the Cape Province, Natal, the Orange Free State and the Transvaal and Rhodesia, recognising the cinema as the greatest modern instrument for the interest, amusement and education of the children of all lands, conscious of the large native population of our own country on the border-line of civilisation and realising that the only satisfactory censorship is in the mind of the producer, earnestly appeals to those engaged in any aspect of film production to keep in view the uplift and not the degradation of mankind."

Activities Of Shri Swami Adyanandji

Shri Swami Adyanandji who left Durban on August 16, for Port Elizabeth has had a fairly busy time ever since. Swamiji was in Port Elizabeth up to September 11, during which time he gave four public lectures at the City Hall which were presided over by the Mayor, Deputy Mayor and the Bishop A. Walker. The subjects were "Searchlight of the Soul," "Is Reincarnation a Myth," "Cult of the Future," and "How to awaken Spiritual Consciousness." Swamiji was the guest of the Rotary Club where he lectured on "Modern India." He gave talks to the Theosophical Society Members, on the Bhagavad Gita thrice and granted interviews to many Europeans. On September 14, Swamiji left for Grahamstown where he was given a welcome reception by the local British Indian Association. He gave his first public lecture there in the City Hall on September 18, on "What India Can Teach The World," presided over by the Mayor Councillor Mills. On September 19, Swamiji lectured to the students in Kingswood College on "Ideals Of Education In Ancient India," and on September 20 he lectured to the students of the Rhodes University College, on "Hindu Philosophy." On Sept. 23, Swamiji left for East London where he is at present and will be leaving for Johannesburg on Monday. Swamiji has received the following voluntary donations for the Ramakrishna Mission which he acknowledges with thanks through these columns:—On his behalf of the Mission: Messrs. Pokanulus Brothers £101-0-0, Hindu Community (Port Elizabeth) £20-5-0., Hindu Community (Uitenhage) £10-0-0 British Indian Association (Grahamstown) £10-0-0—Total £141-5-0

THINGS IN GENERAL

Typhoon Disaster In Japan

Japan has once again been visited by nature's wrath. As a result of a series of typhoon and a subsequent tidal wave which raged over Japan last week and which broke records in magnitude to the 1923 earthquake, 7,196 people have died, 23,891 have been injured and 296 are missing. In Osaka alone the latest figures show that 1,610 are dead, 3,823 injured and 46 are missing, while 22,519 houses collapsed, 139,863 houses are under water, 14 were burnt down and 3,929 were washed away. Opinion is gaining ground that the Government should call an extraordinary session of the Diet to consider measures for the relief of the typhoon victims. Even if the entire budget any resources are so diverted, there would be only 17,000,000 yen for this purpose, and this is considered to be utterly inadequate to repair the tremendous damage wrought by the typhoon. Central Japan was first hit by the typhoon which rolled on from Osaka to Tokio and then into the Sea of Japan, strewing its path with uprooted trees, overturned telegraph poles and collapsed houses. Most of the damage was done within 20 minutes. The typhoon broke up North of Wakasa Bay.

New Island In North Japan

A new island has been born north of Japan according to a telephone message from Nemuro, in Hokkaido, where Assistant Professor Tanakadate, of the Imperial University of Sendai arrived on his way back from his inspection trip to the Kurile Islands. The Professor states that the new island appeared 150 yards out of Alaid Island, the northern most island of Japan, forming a natural harbour for Alaid. The new island which is volcanic, is named Tokotomi Iwo [illegible] 1,000 yards in diameter, 100 feet [illegible] and covers about 80 acres in area. The island [illegible] is taking its present form.

Bihar Earthquake Fund

The Viceroy of India has announced that the subscription list for the relief of sufferers in the earthquake in Bihar and Orissa in January will close on October 1. He gratefully acknowledges subscriptions from all parts of the world, which up to the present total £145,000, in addition to many gifts of clothing, food and housing material.

Reserve Bank Of India

It is announced by the India Office that Sir Osborne Smith, Managing Governor of the Imperial Bank of India, has with the consent of the Board of the Imperial Bank of India accepted the invitation of the Governor-General-in-Council to become first Governor of the reserve Bank of India.

Russia's Contribution To League Of Nations

Russia who has now joined the League of Nations, her annual subscription to the League's finances will be equal to that of Italy, which is fixed at £225,000 for the 1934 budget, and is the largest contribution made by any single nation hitherto.

HERE AND THERE IN SPORTS

Soccer

Eleven-A-Side Soccer At Richmond

The annual eleven-a-side soccer tournament of the Richmond Indian Football Club took place at the Indian Sports ground, Richmond. The competition was for the William's Trophy. The officials for the day were Messrs Amar Singh, D. Naidoo, W. Young, C. W. Anderson, B. M. Singh, V. Khan, and S. Qasim.

The following teams participated: Clare Estate, Store of India, Camp Drift United, Richmond "A" and "B". The Victorians of Maritzburg who were the cup holders of last year, sent in their entry but did not turn up, and so did the Colonials of Cavendish.

In the final the Richmond "A" met Clare Estate (Durban). Although the Richmond got beaten by three goals to nil, they put up an excellent fight against the Estate.

The following were the [illegible]:— Clare Estate, A. Pillay, George Singh, Ganas Singh, Gounh, Lefties, Lutchie, Parah, P. Pakir, Nadia and Tinal (capitan).

Richmond:— Symonny, O. Ally, P. R. Singh, A. R. Singh, P. Cassim, D. Thakore, B. Pondahl, B. R. Singh, (captain), Bessie, and D. Naidoo. Referee Mr. W. H. Hambe

York Road Govt. Indian School Vs. Cato Manor Govt. Aided Indian School

A party of boys from the York Road Govt. Indian School, Maritzburg accompanied by their coach Messrs M. Sabastian and M. Perumal travelled down to Durban over the week-end to play a football match against the Cato Manor Govt. Aided Indian School (Mayville). The match which was played on the Mayville ground was witnessed by a large crowd. From the commencement the local team stormed the visitors goal and as a result of their perseverance they were rewarded with three goals before half-time. Another goal was scored before the closing stages of the game, Cato Manor School thus winning by four goals to nil. The goal scorers were:— Akmath, Cassim, Naicker and Herraman. The whistle was in the hands of Mr. M. V. Naicker one of the Sportsmasters of the Cato Manor Indian School. After the match the visiting team was entertained at the Cato Manor School where refreshments were served. Mr. R. Chelliah [illegible] of the Cato Manor School was in charge of all the arrangements.

BOXING

Monster Boxing

Messrs Henry Francis and D. D. Naidoo have definitely arranged their programme for the next boxing tourney which will be held at the Sydenham Indian Boys School Hall, Overport, on Saturday, 6th October. This tournament is in aid of the Durban Corporation Gannaur Free School. In the main fight of the evening Dave Naidoo will be pitted against Tiger Pine the man who challenged all Bantams and Feathers in South Africa. Tiger Pine has won most of his fights by the K. O. route. On this occasion he is meeting one of the best featherweights in Durban. Another good bout has been booked when our Durban hustler Tarzan Geogan will meet Jack Dempsey. Among the amateur bantams Tarzan is ranked per. Dempsey is confident that he can whip Tarzan, while Geogan has other ideas on the subject. As Geogan is naturally a boxer and Dempsey a natural fighter, the bout is expected to be full of thrills and now we come to our giants, Ram Kid Singh who is well known to boxing fans in Durban. He will be seen in action against Jack Johnson, a new comer to boxing arena Another good fight of the evening will be between two well known local cracks, the precising lad, Titus and Tunney Moon. Soobie Rajah and Piper Shaik should prove in some hectic moments, Shaik in particular is very fit and confident, that the decision will be in his favour. On the other hand Rajah is wasting no time and is going all out for a win. The contest in methods will be very interesting Billy Geogan will create miracles when he meets Kid Ahmed, Durbans game fighter. N. Dimitri meets John Geogan. Speedy Phillips will be in action against A. Samuel. To complete the programme a boxing exhibition by Bob Geogan the South African lightweight crank and T. Veeran, the South African flyweight champion. A big attendance is anticipated and early patrons will procure the best seats. Doors open 6. 30. p. m. commencing 8 p. m.

Athletics

Maritzburg Athletic Sports

The annual athletic sports meeting in aid of the pavilion funds, Maritzburg, will be held under the auspices of the Maritzburg Indian Sports Association, at the Indian Sports ground, on Monday October 1, at 10 a.m. The various events are also open to the members of the coloured community, and the association hopes that they will take advantage of the occasion. It is also open to any athletic sporting club in Natal. There will also be various free events for children (boys and girls) under the age of 14 Valuable prizes will be awarded to the successful competitors. All the Maritzburg and District Indian schools are requested to co-operate by entering their scholars for the various events.

Tennis

Transvaal Indian Tennis

The Singles Club tournament of the Rangers Tennis Club was played on Sunday last, when the semi-final and final for Mr. E. C. Hall, J. P. Cup was presented to the Winner K. Thambi; Semi-Final:— The results were— I. Maul beat Perun Patel 6—4, 6—3. Final: K Thambi beat I. Maul 4—6, 6—1, 6—2.

The Doubles Tournament for the Club's trophy presented by N. Parbhoo will be contested by members on Sunday next the 30th instant. Several entries are expected.

The Annual General meeting of the Tennis Rangers Club will be held on Sunday next the 30th instant. It is now definately decided to invite the Moonlighters Tennis team from Durban during the month of December, every effort is being made during the stay of the team, to form a proper Transvaal Tennis body, Mr. K. Naralasamy is negotiating with the various Clubs in this Province to get busy in the formation of a body.

Cricket

Pataudi May Play For India

The Nawab of Pataudi, interviewed by Reuter at Bombay said he would proceed to England with the Indian cricket team in 1936 if invited and provided he was satisfied that the team was selected on its merits. Pataudi said that he was prepared to play in India for India, provided he could do so without breaking his County qualification. This, according to Rule 2 governing County Cricket, appears impossible. Rule 2 says that a cricketer may not play for more than one County in either competition within a calendar year. The penalty for infringement of this rule is to be disqualification for 2 years. A British Dominion or State shall, for the purpose of this rule, be regarded as a County.

Swimming

Prafulla Ghosh—The Champion Swimmer

Prafulla Ghose, champion swimmer, came out of water triumphant thus establishing a world record of 57 hours and 4 minutes continuously swimming with headcuffs. Prafulla Ghose wanted to continue further, but was not allowed, although he was quite cheerful till the last. The Civil Surgeon opined that his heart was perfect and sound. Ghose Endurance Swimming Committee expect to present a purse of Rs. 2,000 collected out of gate-money. Prafulla Ghosh it is reported is being personally invited to the forthcoming Australian Centenary Celebrations.

Wedding

Mr. Soobiah—Miss Rasamall

The marriage of Mr. Soobiah Pillay of pretoria son of the late Mr. Vaudhanjoo Pillay and Miss Rasamall daughter of Mr. and Mrs. N. S. Pillay of Johannesburg was solemnised at the Orient Picture Palace Pretoria on the 15th September, 1934 in the presence of a large number of friends. The bride who was given away by her father looked charming in a divit red silk trimmed with gold beadings. The ceremonies was performed by Messrs V. A. Naranger and D. Krishnan of Pretoria In the afternoon a reception was held at the Orient Palace which was attended by about 600 people, numerous telegrams and presentations were received from various parts of the Union.

Obituary

The Late Miss B. Panday

The death occured last week of Miss Banchee Panday, eldest daughter of Mr. K. Panday, of Overport, and late of Maritzburg at the residence of Pandith Ramgobin Maharaj, of Northdene, after a short illness. Miss Banchee was in her twenty second year. She was a pupil at the St. Anthony's Indian School, Maritzburg, where she was popular among her school mates. She will be missed by all who knew her She leave behind her aged father to mourn his loss. The interment took place on Thursday morning, at the Northdene Indian cemetry The ceremony was performed by Pandith Ramgobin Maharaj, of Northdene, before a large gathering of friends and relatives—

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phœnix. Postage free on all books.

Address: — Indian Opinion
PHŒNIX, Natal.

	s. d.
A Short History of the World	9
Plot tales of Hindusthan	7 6
The Story of the Ramayana	4
[illegible]	4

MAHATMA GANDHI

His ideal —An Idealistic Policy of the twentieth century 2 6

J. C. BOSE

His discoveries and writings with bibliographical sketch and portrait 5 0

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the three Great Acharyas whose teachings hold sway over the bulk of the Hindus all over India. They are equally appreciated by the best thinkers of the day even among the Oriental scholars of Europe and America. An attempt is made in this book to give critical sketches of these Masters together with an exposition of their respective philosophies. Contributors: Pandit S. Sivabalayogi, Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangachary, Mr. C. N. Krishna Aiyar, Prof. T. Rajagopalachari, Prof. Subba Rau. 4s

EMINENT MUSSULMANS

CONTENTS: Sir Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badruddin Tyabji, Rahimtulla Muhamed Sayeed, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shah, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir Ibrahim Rahimtoolla, Wali-ul-mulk Khan, Syed Hussain Bilgrami, Justice Shah Din, Sir Muhammad Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Akbar Hydari, M. Hydari and the Ali Brothers. 5s.

ON KHADDAR

[By the PATTABHI SITARAMAYYA]

In this handy book, Dr. Pattabhi Sitaramayya traces the causes that led to the destruction of our village crafts and industries of India. He [illegible] the great evils that have overtaken the land and [illegible] the great work that Mahatma Gandhi has undertaken and [illegible] took by exalting the [illegible] of khaddar to the position of a patriotic [illegible] in the struggle for freedom. 1s. 6d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists. Written on the lines of Lamb's Tales from Shakespeare. Stories of Vikramorvasiyam, Malavikagnimitram, Ratnavali, Mudrarakshasa, Uttara Ramacharitam, Venisamhara, Mattavilasa, Bhagavadajjukam, Daridracharudattam, Mrichchakatika, Nagananda, Balaramayana and Abhijnana Sakuntala. 3s 6d.

Sakuntala. By Kamala Satthianadhan, M.A. A prose version in English of Kalidasa's drama. 1s 3d

THE LIGHT OF ASIA

Being the life and teachings of Gautama, Prince of India and founder of Buddhism. 2s. 6d.

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

[illegible] by two English friends who have thrown in their lot with India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is concerned with the problems of our spiritual nature [illegible] The first chapter [illegible] The last chapter [illegible] 8d.

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

[illegible] edited and up-to-date edition of Mr. Gandhi's life and work [illegible] account of his activities in South Africa [illegible] Non-co-operation movement, his [illegible] Salt March, his [illegible] Round Table Conference, his [illegible] Lord Willingdon, [illegible] Foreword by Rt. Hon. Srinivasa Sastri, Romain Rolland, Dan Hedges, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book is edited by Mr. K. P. Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement, the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mr. Banker and Mr. Gandhi were tried and description of the scene in the Ahmedabad High Court and other interesting objects dealing with Mahatma Gandhi

Price Two shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi
Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted
Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.
Price 9 Shillings.

Speeches And Writings Of MHATMA GANDHI

New Omnibus Edition
Price - - - - 10 Shillings.

GOLDEN NUMBER

OF

"INDIAN OPINION."

1914

SOUVENIR OF THE

PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA

1906 1914

Price 2 Shillings

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct Biographical Sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described.

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhai Naoroji, *Gopal Krishna Gokhale,*
Rabindranath Tagore, *M. K. Gandhi,*
Budruddin Tyabji, *Kristo Das Pal,*
Pundit Madan Mohan Malaviya
The Right Hon. Syed Amir Ali
H. H. Sri Sayaji Rao Gaekwar
Sir Syed Ahmed Khan, *H. H. The Aga Khan*
Subramania Ramiah, *V. Krishnaswamy Aiyar*
Dewan C. Rangacharlu, *W. C. Bannerjee*
A. M. Bose, *Ravi Varma,*
Kashinath Trimbak Telang,
Ishwar Chandra Vidyasagar, *Toru Dutt,*
D. E. Wacha, *V. P. Madhava Rao,*
Sir Salar Jung, *Sir Bhashyam Aiyangar*
Sri Ramkrishna Paramahamsa
Ramalinga Adigal
Dr. Rash B. Ghose
Nawab Mohamed Malik,
Raja Ram Mohan Roy, *Behramji M. Malabari,*
Babu Surendranath Banerjea,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the cause of the Empire, with extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Matters given in chronological order. Each volume has a fine frontispiece. Postage 1d. extra.

Lord Morley, *Lord Ripon,*
Sir William Wedderburn, *Lord Minto,*
Mrs. Annie Besant, *Edmund Burke,*
Charles Bradlaugh, *John Bright,*
Henry Fawcett, *Mr. A. O. Hume,*
Sir Henry Cotton, *Lord Macaulay,*
Rev. Dr. Miller, *Sir Edwin Arnold*
Lord Hardinge.

Price One shilling each.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings

INDIANS OVERSEAS

By Dr. GANGA SUNDARAM M.A., PH.D. (Lond.)

In these Overseas days the study of the manifold problems faced by the Indians in different parts of the world is a fertile subject of politics and economics. Dr. Ganga Sundaram has made a name for himself as an expert enquirer into the Indian overseas problem. The present study of the conditions of the Indians overseas is, as usual, a most readable book, dealing with every aspect of the life of emigrant Indians in its [illegible] chapters. Introductory, [illegible] Indians in Malaya, The Indians in the West Indies, Indians in the Union of South Africa, Indians in East Africa, Indians in the Dutch East Indies, Fiji, Indians in Other Parts. Every chapter is a complete and thorough study of the Indian question abroad.

Re. 1 and As. 8 or Two Shillings Six Pence.

To Subs. of the "I.R." Re. 1-4 or 1sh. 6d.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr. G. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

The Indian Review is edited by one who, for over a third of a century, has [illegible] need deep interest [illegible] took a [illegible] part [illegible] was in constant communication [illegible] keeping up the [illegible] well [illegible] safeguarding the [illegible] deputies, [illegible] writing in [illegible] opt up and [illegible] took work on behalf of [illegible] message of affection [illegible] of the [illegible] ry route at [illegible] years subscription [illegible]

Single copy: One Shilling.

Annual Subscription: Foreign 12 Shillings.

MADRAS, India.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

અહિંસા અને સત્યાગ્રહના હથિયારોથી સર્વ પ્રકારના અન્યાયોનો પ્રતિકાર કરવા સારૂ સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

વોલ્યુમ ૩૨ મું | ફોનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૪ | અંક ૩૯

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૪૩૦
આત્મ શોધનની	(અનુસંધાન)	૪૩૧
પાર્સીસ ચર્ચનું બાળ જાયરોનસ		૪૩૬
ઈશ્વર બંધનમાં બિરાજતા		..
અખબાર પર કસ્ટમની ડ્યુટી		૪૩૯
ઇંગ્લંડની રાણીની ભારત		..
ટ્રિપ્લિકેન બાર્ક : તેની પ્રતિજ્ઞા અને પ્રકૃતિ		૪૪૦
ટ્રાન્સવાલના કુલ બાળકો		૪૪૧
વિવિધ સમાચાર		૪૪૫
ગોલ્ડ એક્ટ		૪૪૩

પ્રતિબંધિત મુસ્લીમ પ્રચારક

મૌલાના રાજા ગઝનફર અમદાદ અલીમ સાહેબ, બી. એ. ઇંગ્લેંડના મુસ્લીમ એસોસીએશનના પ્રચારક છે તેઓ બાલ્કનો સપ્ટેમ્બર તા. ૨૬ મીએ ડરબન ઇન્ટરનેશનલમાં દરબન પધારવાના છે. તેમના માનમાં અત્રેના સેવાના કે દરબનના ટાઉન હોલમાં બબ્બે જાહેર મેળાવડા કરવાની મુસ્લીમ બાહ્યો પૂર ઉત્સાહથી તૈયારીઓ કરી રહ્યા છે. મહિલાના સાહેબ તા ટાઉનની મુસ્લીમ યુથ લીગના આશરે દેઢસો પગારે છે. તેઓના દરબનમાં આગમન કરમીને તેઓ ઓરીયેન્ટ કલબમાં મુકામ કરશે કે જે સ્થળનો કબજો મુસ્લીમ યુથ લીગને આપી દેવામાં આવ્યો છે. મુસ્લીમ બાહ્યોના આ માનાર્થ મહેમાનને આપકારવા આપણા અમે તેઓની સાથે અત્યારસુધી સામેલ થયા હોઈએ.

મી. અને મીસીસ હાયસન

ડીન સરદારના ગેરહાજરના ભારત મહેતરી અને માજી એડલીન ગેરહાજ તા. જ. ડી. હાયસન અને મીસીસ અને મીસ હાયસન પણ ફીનીક્સ ઇન્ડિયનોના દુઃખ દર્દનો ગાઢ કરવા આવે છે. તેઓનો અમે અંતઃકરણથી આપકાર માનીએ છીએ.

લાયસેન્સોના બાબતે તરીકે ટાઉન કાઉન્સીલો

સાઉથસ્લાના ટાઉન કાઉન્સીલ લાયસેન્સીંગ બોર્ડ તરીકે બેઠી હતી તે પ્રસંગે મેયરની ગેરહાજરીમાં ડેપ્યુટી મેયર મી. ઇ. મીન્સે પ્રમુખસ્થાનેથી જણાવ્યું હતું કે કાઉન્સીલ લાયસેન્સીંગ બોર્ડ તરીકે કામ કરે તેથી હું પોતે વિરુદ્ધ છું. કાઉન્સીલે લાયસેન્સીંગ બોર્ડ તરીકે કામ લીધું તેનાથી ઘણી જાતની મુશ્કેલીઓ આવી પડે છે. દાખલા તરીકે ટાઉન કાઉન્સીલોને લાયસેન્સ આપવાની સત્તા છે. પરંતુ કોઈ પણ વ્યક્તિને લાયસેન્સ આપવાની ના પાડે તો તેની અપીલ સાંભળવાની સત્તા પણ તેઓને જ છે. આ પ્રમાણે કાઉન્સીલો પોતાની જ ના પાડેલી બાબતમાં પોતે જ અપીલ સાંભળે તે ન્યાયી નથી. વળી કાઉન્સીલોને લાયસેન્સ આપવા ન આપવા બાબત કોઈ ચોક્કસ નિયમો નથી. આ કારણથી કાઉન્સીલો પોતાની મરજી મુજબ ગમે તેમ કરી શકે છે. આ પ્રમાણે મેજીસ્ટ્રેટો પાસેથી ફેરવી તોળી તેમને અપ્રતિષ્ઠાકારક સ્થિતિમાં મૂકવા બદલ સામે બોર્ડ સખ્ત વિરોધ દર્શાવે છે અને તે અંગે કાયદાસીર પગલું નહિ ભરવા તો તેને અદાલતમાં ચેલેંજ કરવાનો છે. પારસી

એક ટાઉન કાઉન્સીલે તાજેતરમાં બાબતનો વિરોધ આ પ્રમાણેજ પગલાં ભરેલો છે. લોકાનીસબર્ગમાં નાબાસાના રીમી જરીના વકીલોએ પણ કેપટાઉન ટાઉન કાઉન્સીલોના લાયસેન્સીંગ બોર્ડ તરીકે બેસવાને નાબાપાક ઠેરવા સંબંધી સખ્ત ટીકા કરી હતી. કમેં તો ટાઉન વિરોધ કરતા આવ્યા છીએ કે ટાઉન કાઉંસીલરો કમેસર તરીકેની ન્યાય આપી શકતા નથી. હવે એક ટાઉન કાઉંસીલ તરફથી જ એ બાબતનો વિરોધ થયો છે એ શુભચિન્હ સૂચવે છે. લાયસેન્સીંગ બોર્ડ તરીકે બેસતા રાજાની ચુંટણી કરવામાં આવે તો બેશક લાગતા વળગતાઓને ન્યાય મળવાની કંઇક આશા રહે ખરી.

આંધળા બહેરા પાડોશમની નહલ નહિ કરો

બેંગલોરમાં રેલવેથી અપનાવ સ્થળે ના. શ્રીનીવાસ શાસ્ત્રી, સર પી. એસ. સીવસ્વામી ઐયર, મૈસોરના દિવાન સર મીરઝા ઈ-માસલ વિગેરે પ્રતિષ્ઠિત જનોની હાજરી વચ્ચે પ્રમુખસ્થાનેથી પોતાના ભાષણમાં સર સી. પી. રામને નીચે પ્રમાણે કીમતી સલાહ આપી હતી કે જે દરેક હોદ્દાએ પોતાના વર્તનમાં કે તરી રાખવી જોઇએ: હોદ્દેદારોના માં ખરીબી કે ખામી કાયમ જણાતા હોય છે. પડોશમની ફરીયાદોએ હંમેશાં પડોશી કહીઓ શીખવે છે. વિદ્યાર્થીઓ પોતાની જરૂરીયાતો વધારતા જાય છે પણ તે પ્રમાણે કમાઈ શકતા નથી. મારી બાય સલાહ છે કે ધારાસભા યુધકોએ

પોતે જે બને ઉપયોગ નહિ કરી શકતા હોય તે સઘળી વસ્તુઓનો ત્યાગ કરવો જોઇએ. આ દિશામાં તેઓએ પ્રશંસાપાત્ર પ્રયાસ કરવો જોઇએ અને અર્ધ ગુરત સરકારી થવું નહીં પરંતુ સામાન્ય અહલ ગણાવવાનો યાગ ... વિદ્યાર્થીઓએ પોતે ભોગવે તે પહેલાં કુટુંબના ગીબવું જોઇએ. ત્યાં સુધી તેઓએ સાદુંજ જીવન ગાળવું જોઇએ.

"ધ્રુવિધ્વન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. સપ્ટેમ્બર ૨૮ સન ૧૯૩૪

અતિ શોચનીય

આ ઉચ્ચ આફ્રિકામાં આપણી કોમને શું થવા બેઠું છે એ બીજાઓ સમજી શકતું નથી. આપણી અંદર અંદરની તકરારોનો અંત આવવાના કંઇ પણ ચિન્હ જણાતા નથી. દક્ષીકતમાં તે વધતી જતી જણાય છે. આપણા અનેક કોઠાઓ પડયા લાગ્યા છે અને સપાટા વગો એક માથે બેડાઇ જવાને બદલે અરસપરસ દુશ્મનો વધતી જતી જોવામાં આવે છે. આજે જેટલી તત્વો જગતભરમાં પ્રતાપવરણ્યા જેટલી બનાવી રહ્યા છે અને આપણા પ્રયાસોએ એવા નવા આપણી આ વિશાળ દેશમાં પ્રકાશમાં એક નાની સરખી કોમના પણ ધાણ ધાણી રહ્યાં છે

ગયા રવીવારે જોહાનીસબર્ગમાં ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસની નરહરિ બોલાવવામાં આવેલી મીટીંગમાં વર્ષો રહેલી ગુંચવાડીનો કેવલ કેટલો પણ તકને રવાવ્યા વગર નહિ રહે. તેનો મી. પા. આર પત્રકે લખેલો કેવલ કે અંગ્રેજી વિભાગમાં છાપવામાં આવ્યો છે તે વાંચે અરોજ દેખાશે, અને તે વિશે વધારે લખવાનું અમને કંઇજ કારણ નથી. તો કોમના મનના નેતા તરીકેનો દાવો કરી રહ્યા છે તેઓએ શરમાવું પોતાનું આવું નીચું જાવું પડે છે

અમારી સમક્ષ આવેલી દક્ષીકતોને તેના મુખ્ય કોષપરથી તપાસતાં જોવામાં મેસર્સ કોસ્ટેકર અને પી આર. પત્રક પ્રોટેરીયામાં મળેલી ટ્રાંસવાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના ડેલીગેટસ તરીકે ગયા હતા. ત્રાન્સવાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના તરફ તેઓને વિદેશ ખરચાટના અધિવેશન પોતાનો દૃષ્ટિબિંદુ સમજાવવાની માગણી કરવામાં આવી. તેઓએ તેમ કરવા કબુલ કર્યું અને પ્રોટેરીયામાં બોલાવવામાં આવેલી એક મીટીંગ સમક્ષ જાહેરો ત્યાં એ મીટીંગમાં ટ્રાંસવાલ પ્રોવિન્શિયલ કોંગ્રેસના પ્રમુખ મી. કાલ્સે અધ્યક્ષ હતા. કોંગ્રેસના અન્ય સભ્યો હાજર હતા અને મીટીંગનું કામ સારી રીતે ચાલી રહ્યું હતું સભામાં પણ સાથી મેસર્સ કોસ્ટેકર અને પથર જોહાનીસબર્ગ ગયા હતા બીજા મીટીંગ બોલાવવામાં હતી. આ મીટીંગમાં અન્યજનો ઉપરાંત ટ્રાં ઇ કોંગ્રેસના બંને સેક્રેટરીઓ હતા. મી. કોસ્ટેકર તે પ્રસંગ મુજબ મી. ... મી. કીસ્ટેકરના સાથે મીટીંગ થઇ ગયા બાબતો વાતચીતો કરી હતી અને મી. કીસ્ટેકર તથા મી. પથરને ખરેખર સાક્ષીપણા માં આવવી ... પરંતુ ચૂ સભ્યુંદ પ્રમુખે તથા તે મીટીંગ પૂરતી સંમતી જાહેર કરી ન કરી તેટલામાં મી. ... ના ધૂરંધીપણું કરી પડયા અને પોતાના અભિપ્રાયથી હોલને ગભરાવી મુકી તામીલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના મીટીંગ બોલાવવાના હક વિશે વાંધો ઉઠાવ્યો. અને ક્રમ ભલે બાબતોજ બાજી ગોરવી રાખેલી નાંઇ હોય તેમ ગુંચવાડાવાળા મીટીંગમાં બોલાવ પડ ... કર્યું થઇ ગયું. ટ્રાંસ્વાલ સીમાગણી, જે તામીલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના સેક્રેટરી હતા અને મીટીંગ બોલાવનાર હતા તે પોતાને ચર્ચામાં જરા ઢીલ થઇ હોવાથી મીટીંગમાં મોડા આવ્યા અને ગાંતિથી મીટીંગનું કામ ચાલતું જોવાને બદલે પોતાના અભિપ્રાય વચ્ચે ઉચ્ચારણ મચી રહેલો જોયો. આ સ્થિતિ જોઇ તેમણે મીટીંગ બંધ થયેલી જાહેર કરી અને ઘુસણખોરોને અંકુશમાં રાખવા પુરતા હોમ પોલીસની સહાયતા લેવા ગયા. પોલીસે આવી જોયું ... ત્યાં એકસે દાર્યે પહોંચી વળી શકાય તેમ નથી એટલે તે બીજા મદદનીશોને લેવા મી. શ્રીમાગણીને એકલા મુકી દોડી ગયા. એક વેંઢા ઉપર પડયો તુરા પડે તેવી મી સીમ મણીની હતા થઇ ગયેલી પરીસ્થીતીમાં કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓએ હોલને ઉશ્કેરવાનું કામ ચાલુ રાખ્યું અને સભ્યો નાબીલોને 'હોલવા'ના અપમાનભરેલા નામની બોલાવવાની હદ સુધી મગજ બોલ બોલા. "કુલી" શબ્દ અત્યંત ગેરવાજબી હોદ્દાઓ માટે વાપરે છે તે જેટલો અપમાનજનક ... શબ્દ અપમાનજનકો હતો છે તે મીટીંગમાં ... ના બનારા ... મેસર્સ કોસ્ટેકર અને પથર તો આ ... બોલાવનાર હોવાથી જોયજ રહ્યા અને બોલવાની તક મળ્યા વિના પાછા ગયા.

આ દક્ષીકતે તેનો જોઇએવા ખરો ખુલાસો કોપા જોઇએ તેઓની આવી ગેરવાજીકતાનો કોઇ પણ સમજુ માણસ બચાવ કરે એમ અમે માની શકતા નથી. કોંગ્રેસના આગેવાનોની આ ... ખીજ બાજુ સાંભળવાની તેમાંની અનિચ્છા બતાવી આપનારી ... આ તેમણે બીજી બાજુ સાંભળવા જ નથી માંગતા તેવા પોતાની બાજુની બળવાન સિદ્ધ કરી દે છે. પરંતુ ... અમે તેમ કહે, અમને એટલી તો ખાત્રીજ છે કે આવી અસહિષ્ણુતા અને અસભ્યતાથી આપણી કોમમાં હાલ પડી ગયેલી ... કદી પણ સંમાવાની નથી. જો કોંગ્રેસ નરહરિ ... તે અમલદારોના કૃત્યને વખોડવાના કર્મ પણ બનશે નહિ. મેદાન તેણે તેનો ... થઇજ રહી કે કોંગ્રેસના તેઓને અને ... ના ... પોતાને સંપૂર્ણ કોપ છે અને તે સાથે ... પણ ... થશે કે સમાધાની કરવાને તે બીલકુલ ઇન્ટરેસ્ટ ... નહિ. અમે તો ... જાહેરું કે આ આપણી સ્થિતિ અતિ શોચનીય છે. દુનિયા આપણને કેવા ... આપે

ચેતવણી

ગુજરાતી અક્ષર ... પોકાર માલુમ પડી પણ આખરે સત્ય પ્રગટ થયા વિના નહિ રહે.

... ...

દરીયાઇ ... મુસ્લી ચીજ નથી ... પોકાર ... જરૂર એમાં રહેલી છે. દરીયાઇ કરીને આગળ ... ઠીક છે, પણ ... કોપા ... ન કોપા જોઇએ

પાંત્રીસ વરસનું જૂનું લાયસેન્સ

મેરીટાઇમ્સ હાઉસ ઓફ કોમન્સીસ નામંજૂર કર્યું

૧૮૯૯ કમર્શીયલ રોડમાંથી ૮૬ ચર્ચ સ્ટ્રીટમાં પોતાના વેપાર ચલાવવા માટેની અલી હુસેને કરેલી અરજી મેરીટાઇમ્સના ઓફીસીંગ લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે નામંજૂર કરી હોવાથી અલી હુસેન ટ્રેડિંગ કોર્ટસીસન તેની સમે અપીલ કરી હતી જે કોર્ટસીસે નામંજૂર કરી છે અને લાયસેન્સીંગ ઓફીસરના ચુકાદાને મંજૂર કર્યો છે.

ઉકત વેપારનું લાયસેન્સ ૧૮૯૮ ની સાલથી ચાલુ હતું અને મંજૂર મકાન સા નથી કોર્ટ બંધાયાની મોટાથી નોટીસ પ્રમાણમાં આવતા ૨ ઉપરોક્ત ઓરડાઓને નવા બનાવવા કોમ્પાની જરૂર પડી હતી. ઉપરોક્ત મકાન મુનીસીપાલીટીની માલીકીનું છે.

અરજદાર તરફથી મી. સી. એમ. પેરેરાસા હાજર થયા હતા તેમણે જણાવ્યું કે અરજદારે પ્રથમ પોતાના વસવાના મકાનમાં ફ્રાંસફર માટે અરજી કરેલી તે કોર્ટસીસે નામંજૂર કરી ત અરાજર હતું કેમકે ઉકત મકાનથી ૬ ઓરડાની દૂકાન ગયેલ હતા મા આવી હતી કે ત્યાં નોટીસ બોર્ડના મકાનોના વેપારે કરવો પ્રમાણમાં નહોતો. પરંતુ હાલની અરજી જુદા જાતની છે. કેમકે કોર્ટના એ ભાગમાં ઘણાં ઘણાં લાયસેન્સો છે, અને રસ્તાની સામેના બાજુના કેટલાક, જે દૂકાનને માટે અરજી થઇ છે તેના કરતાં સારા મકાનના મધ્ય ભાગની બાજુમાં નજદીક છે.

પછીમાં મી. પેરેરાએ જણાવ્યું કે બધુ દાખલામાં આવેલા દરખાસ્ત ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન લિ. ઉપરના મકાનના કેસમાં નાટાલની સુપ્રીમ કોર્ટ આપેલો ચુકાદો આ કેસને લાગુ પડે છે કે કોર્ટે એવો ચુકાદો આપ્યો હતો કે લાયસેન્સ કે લાયસેન્સના ટ્રાંસફર માટેની અરજીના વિચાર જાતીના આધારે નહિ, પણ લોકોએ પરંતુ જે જાતનો વેપાર કરવાનો હોય તેને માટે લાતની યોગ્યતાના આધારે રહેવો જોઇએ. ઉપરના મકાનની અપાત રદ થઇ હતી કારણ કે જે જગ્યાએ મકાન આવ્યું હતું તે રસ્તો તેવા વેપારને માટે યોગ્ય નહિ હતો એવું કોર્ટમાં હતું. અલી હુસેન તો તેજ્યારી રીતે હોવી જોઇતીજ લાયસેન્સ માટે અરજી કરી છે. તેના જેવી બીજી ઘણી દૂકાનો નજીકમાંજ છે. અને લાયસેન્સ આપવામાં આવશે તો ગ્રેજ્યુટીમાં પણ સુધારો થશે.

ઓફીસીંગ લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે મી. ટી. જી. એરે પોતાના ચુકાદા માટે આપેલાં કારણોમાંનું એક એ આપ્યું હતું કે રસ્તાની એ બાજુના નીચેના ભાગમાં એક પણ દારૂની લાયસેન્સ નથી. સામી બાજુના નીચેના ભાગમાં દારૂના લાયસેન્સો છે પરંતુ એ બાબુ પુરેપુરાપણના કરતાં વધારે ગેરવાજબીપણે ભરેલું લાયસેન્સ મંગાવામાં આવેલું છે તે મકાન એ કે દારૂની ગાલીપ્રો છે જ્યાં તેમાં દારૂનો લાયસેન્સ કદી ગયેલું નથી અને આ અરજી મંજૂર કરવાથી કોર્ટની જાતના વેપારનો રસ્તાના એ ભાગમાં ઘણોજ થાય, કે જે કરવું કે જાતે ના લાભના નથી ગણતો.

લાયસેન્સીંગ ઓફીસરે પણ પોતાના ચુકાદાના સમર્થનમાં ઘોરા ગામડાનો દેખ દઈ જણાવ્યું હતું કે એ સમો એ ના વેપારને માટે યોગ્ય નથી.

અલી હુસનને ચાલુ માસની આખરીએ દારૂની જગ્યા ખાલી કરવી પડશે.

ઈસ્ટ લંડનમાં એજન્ટ

રેલ્વે હલ્યમાં ભાષણ

ગોલ્ડ કિમબરલી મસ્ટ લંડનની પોતે મીનિસ્ટ્રી મુલાકાત દરમીયાન દૂર્બન સરકારના એજન્ટ જનરલ સર મહારાજ સીંગે ત્યાની રેલ્વે હલ્યમાં હીંદુસ્તાનની દારૂની નિર્માત ઉપર બાંધ્યું ભાષણ કર્યું હતું તેમાંથી કેટલુંક તારણ નીચે આપીએ છીએ.

ગ્રાતિરૂઢી

હમણાં હમણાંમાં અસ્પૃશ્યતા નાબુદ કરવાના સવાલપર બહુ ભાર દેવામાં આવી રહ્યો તમારા ધ્યાનમાં આવ્યોજ હશે. અસ્પૃશ્યતા એ ગ્રાતિરૂઢીની અત્યંતપતાનું પરિણામ છે. ગ્રાતિ હીંદુસ્તાનમાં વંશપરંપરાથી ચાલતી આવેલી રૂઢી છે, અને જો ! આધુનિક દ્રષ્ટિએ તેમાં કેટલીક ખામીઓ રહેલી છે જ્યાં તેના કેટલાક હાયદાઓ છે જે હીંદુસ્તાન જેવા દેશમાં કેટલેક અંશે લાભદાયી નીવડેલા છે, એટલે તો એ કે હીંદુસ્તાનમાં મરીનનો કાયદો નથી. ગ્રાતિ રૂઢી દરજ્જ પાડે છે કે દરેક એકાદ કે દુઃખી માણસને ગ્રાતિના વડાઓ તરફથી સહાયતા મળવાજ બનાવો. વળી પ્રત્યેક ગ્રાતિએ પોતાને માટે અમુક નીયમો કરાવેલા હોય છે કે જેમ તે તે ગ્રાતિના સોકાએ કરજ્યાત પાલન કરવું પડે છે. આવા તેમોની ઉપર અમુક નમાંકિત અંકુશ પણ રહે છે અને ગ્રાતીની શુદ્ધતા કાયમ રાખવામાં પણ તે ઘણી અસરકારક થઇ પડેલા છે. હીંદુસ્તાનમાં, બોડાક કિસ્સાઓમાંના સિવાય, જુદી જુદી ગ્રાતીઓ વચ્ચે મીશ્ર લગ્ન નથી થયાં એટલુંજ નહિ પણ જે ગ્રાતિમાં એક માણસ જન્મેલો હોય તે ગ્રાતની બહાર પણ નથી ગયો.

. . . .

વસ્તીગણતરી

આ દેશમાં યુરોપીયનો અને દેશીઓએ જો એક બીજાના સમાગમમાં આવશે તો વર્ણસંકરતા ઉત્પન્ન થવાના ભયને વિશે આપણે કેટલીક વખત સાંભળીએ છીએ. પોતાના સિવાય અન્ય જાતીની સાથે લગ્ન કરવાની બાબતમાંથી અને સંપ્રદાયથી હીંદી પ્રજા જેટલી વિરૂદ્ધ છે તેટલી બાબતમાં બીજી કોમ પણ પ્રજા હશે, તમને જાણીને કદાચ તાજુબી થશે કે નેટાલ કરોડની વસ્તીવાળા એક દેશમાં જ્યાં એક સૈકા ઉપર થયાં ઘોરીય એજન્ટરોની મોટી વસ્તી કાયમ વસવાટ કરી રહી છે ત્યાં વર્ણસંકર જાતીની વસ્તી જે લાખ કરતાં પણ ઓછી છે અન્ય દેશોમાં અને સાધિય આંકડામાં પણ આવી નાદ જાદીજ સ્થિતિ છે. હીંદી અને અન્ય જાતીઓ વચ્ચે વર્ણસંકરના ઉત્પન્ન થવાનો ભય ગયેલોજ ના પણ— અને એ અગત્યનો 'જોર' છે, કેમ કે હીંદી વસવાટના બંધબેસતા ભુતકાળમાં તેનો દેખીતો અમલ જોવા નથી— હીંદી અન્ય દેશમાં વસાહત કરી ત્યાં ત્યારે તેની પોતાની જાતીની સ્ત્રીઓની પણ ત્યાં પુરતી સંખ્યા હોય.

હીંદીની વફાદારી

[illegible] અમારા અસલ [illegible] ને [illegible] સંબંધમાં [illegible] સંબંધમાં [illegible] રાજતંત્રમાં [illegible] સંબંધમાં [illegible] સંબંધમાં [illegible] સંબંધ

જાપાન ઉપર પ્રકૃતની છાપ

અણધાર્યા ચંદ્રગ્રહણમાં વાળેલો નાશ

દેશને થયેલું બેસુમાર નુકસાન

ગયા ગુરુવારે જાપાન ઉપર કરી કુદરતે કોપ કર્યો હતો એ આપણે ગયા અંકમાં જણાવ્યું હતું. ભારતી તરફ કોઈ સાધુ પોતાના ગુરુ ઉપર ગુસ્સે થાય અને તેમને શાપ આપે તો તે શાપ ફળે એવી માન્યતા ઘણા લોકોમાં પ્રચલિત છે. આ વાતમાં કેટલું તથ્ય છે તે કહેવું મુશ્કેલ છે. પણ જાપાનમાં ખરેખર એવું બન્યું હોય એમ લાગે છે. ત્યાંના એક મહાન ધર્મગુરુ નિચિરેન શોનિને ત્યાંના લોકોએ ઘણી વખત ત્રાસ આપ્યો હતો. તેમને ઝેર આપીને મારી નાખવાનો પ્રયત્ન પણ થયો હતો. પરંતુ તેમાં તેઓ નિષ્ફળ ગયા. તેમણે ત્યાંના લોકોને ઘણી વખત ચેતવણી આપી હતી કે તમે મારા ઉપર જે જુલમ ગુજારો છો તેનું ફળ તમારે ભોગવવું પડશે. પરંતુ તેમની ચેતવણી તરફ કોઈએ ધ્યાન આપ્યું નહોતું. ઊલટું તેમની ઉપર વધારે જુલમ ગુજારવામાં આવ્યો. તેમને ફાંસીની સજા કરવામાં આવી. પરંતુ ફાંસીનો કસ ચલાવવામાં આવ્યો ત્યારે તેમની ઉપર વીજળી પડી અને જલ્લાદો બેભાન થઈ ગયા. ફાંસીનો કસ ચલાવવા માટે જે ઓજારો વાપરવામાં આવ્યાં હતાં તે ભાંગી ગયાં. ફાંસીની સજા કરવામાં આવી હતી તે સમયે જ ચંદ્રગ્રહણ થયું હતું. આ બધી વાતો ઉપરથી ત્યાંના લોકોને ખાતરી થઈ હતી કે નિચિરેન શોનિને મારવાનો પ્રયત્ન કરવાથી જ આ બધી આફતો આવી પડી છે. આ વાત ખરી હોય કે ખોટી, પણ એ તો ચોક્કસ છે કે નિચિરેન શોનિ જાપાનમાં ઘણા મોટા ધર્મગુરુ ગણાય છે. તેમના અનુયાયીઓ જાપાનમાં ઘણી મોટી સંખ્યામાં છે. તેમના ઉપર ગુજારવામાં આવેલા જુલમ માટે જાપાનના લોકોને ઘણો પસ્તાવો થયો હોય એમ લાગે છે. તેમના અનુયાયીઓ તેમની પ્રત્યે ઘણી ભક્તિ બતાવે છે. તેમના ઉપર ગુજારવામાં આવેલા જુલમ માટે તેમની માફી માગે છે. તેમની યાદમાં ઘણાં સ્મારકો ઊભાં કરવામાં આવ્યાં છે. તેમના નામે ઘણી સંસ્થાઓ ચાલે છે. તેમના નામે ઘણાં પુસ્તકો પ્રકટ થયાં છે. તેમના નામે ઘણાં માસિકો અને અઠવાડિકો પ્રકટ થાય છે. તેમના નામે ઘણાં છાપાં ચાલે છે. તેમના નામે ઘણી શાળાઓ ચાલે છે. તેમના નામે ઘણી હોસ્પિટલો ચાલે છે. તેમના નામે ઘણી ધર્મશાળાઓ

દક્ષિણ આફ્રિકા
તેના
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

ઝિમ્બાબ્વેની સંસ્કૃતિનો અણઉકેલ ઇતિહાસ

What people built these ruined walls?
Who were the gods they worshipped? Here
Where [illegible] upon silence fell,
And brooding stillness a chill pall cast
Where [illegible] and mist,
And [illegible] who [illegible]
[illegible]
To whom the fates [illegible]

It rose [illegible] the narrow street
The [illegible] slaves, at day's end,
Sweated to bear the heavy stone
Of [illegible] [illegible],
Are [illegible] [illegible]?
Around the busy city gate,
Past [illegible] and [illegible]
And princes pass [illegible]

The [illegible] whom [illegible]
Their day to [illegible]
Of all the city of their pride
[illegible]
Women [illegible] and [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

— [illegible]

આફ્રિકા ખંડમાં વિવિધ સંસ્કૃતિઓ સાંપડે છે. ઉત્તરે મુસ્લામી સંસ્કૃતિનું અને દક્ષિણે મુસ્લામ સંસ્કૃતિનું સ્પષ્ટ દર્શન થાય છે. મધ્ય, પૂર્વ અને પશ્ચિમ આફ્રિકામાં હબસી સંસ્કૃતિનું પ્રચંડ શોષણ ચાલે છે. કોઈ કોઈ ભાગોમાં વિવિધ સંસ્કૃતિઓનો સંગમ પણ થયો છે.

પ્રાચીન ભારતની ગટ્ટા પતાકા જગત પટપર ફરકી ત્યારે આફ્રિકા પણ હીંદની સંસ્કૃતિની અસર હેઠળ આવી ગયેલું. પુરાણોમાં આફ્રિકાને 'કાંગદ્વીપ' તરીકે ઓળખાવવામાં આવ્યો છે. એક વિદ્વાન તો કહે છે કે ભગવાન મનુનો એક પુત્ર આફ્રિકાનો મહારાજાધિરાજ હતો. આફ્રિકા સાથેના હીંદના સંસ્કારસંબંધનાં પુષ્કળ ઐતિહાસિક પ્રમાણોથી આજે તો ભણી ભાળ્યા છે.

મિસર સાથેનો હીંદનો સંસ્કૃતિનો સીધો સંબંધ જાણીતો છે. તવલ નદીની પહેલી શોધ કરનાર, અને તેના મુખને ચન્દ્રગ્રહણ તરીકે, આફ્રિકન ભાષામાં Ami a Muezi તરીકે ઓળખાવનારા હાદીઓજ હતા. મિ' કહીકી અભિપ્રાય આપે છે કે હોમાનીકાની ઉત્તરનો ઝિમ્બાબ્વેનો ભાગ પ્રાચીન હીંદુઓનો સોમગિરી પર્વત. માકોંપો ચોથા રબ્બતમાં આબિસિનીયાને 'મધ્ય [illegible] તરીકે ઓળખાવામાં આવતો. મધ્ય [illegible] સ્ટરેપો નામનો લેખક કહે છે, આફ્રિકાના ઉત્તર કાંઠાના જુદા જુદા દેશોને ચાંખદ્વીપ અને કુશદ્વીપ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવતા હતા. કુશ દ્વીપના કેદલાક પ્રાંતોપર રાજા દેવદાસ રાજ કરતો હતો. પર્વ આફ્રિકાને ગોમતી સરોજની નાયકુ હીંદની રબારાની વસ્તીનું એક કાળજાનું કુદરતી ખોજાની ગણે છે કમ કે હીંદનો સંબંધ ત પ્રદેશ સાથે છેવટમાં છેવટ પહેલી સદીથી બંધાયેલો છે. મિ. ચર્ચીલ પણ સ્વીકારે છે કે પહેલા ખ્રિસ્તિ અબજકારે પૂર્વ આફ્રિકામાં પગ મુકયા તે પહેલા પણ લાંબા કાળથી હીંદીઓ ત્યાં વસી રહ્યા હતા. સોમાલીલેન્ડ સાથેનો સંબંધ પણ એટલોજ કાળજુનો છે એ વાતની સાક્ષી મિ. બર્ટન નામના લેખકના સંશોધન કરી આપે છે.

આફ્રિકા અને મસરવા બનાવવામાં હીંદી સંસ્કૃતિનો કાળો જંગ જ્યારે નરી આવે છે, તેમ મુસ્લામી સંસ્કૃતિનું દર્શન પણ ઉત્તરથી માંડી એક મધ્ય આફ્રિકા સુધી સ્પષ્ટ રીતે થાય છે. તેરસો વર્ષ પહેલાં અરબોએ ઉત્તર આફ્રિકા સર કર્યું અને મુસ્લામી બ્યાજ આફ્રિકાની ભૂમીપર પહેલવટેલો કરમો. એ સંસ્કૃતિએ લાંબા બાર સુદાન, પૂર્વ, મધ્ય અને પશ્ચિમ આફ્રિકામાં આબાદ રીતે સાથા કર્મ કરી. હબસીઓને આ સંસ્કૃતિએ કુદરતી રીતજ આકર્ષ્યા તેઓએ, રાજદ્વારી ચક્રવર્તા ને વેપારી તરીકે આવનાર મુસ્લામીઓનો હકમથી સત્કાર કર્યો અને લાંબેગ્યે નવો ધર્મ સ્વીકાર્યો. હબસીઓની પણ મુખ્ય ભાષાઓ—સ્વાહીલી, હાસા અને મેન્ડીંગો—મુસ્લામના વાહનરૂપ બની. આજે હબસિઓ પણ ખરી કોમો-જર્મન, મુર, તુઆરેગ કુશાની હોસા અને સે માલી-સર્વાંશે મુસ્લામી છે. આફ્રિકા ખંડમાં વસતા લગભગ અર્ધા કરોડ હબસીઓ મુસ્લામના અનુયાયીઓ છે.

પણ દક્ષિણ આફ્રિકા, આફ્રિકા ખંડમાં સૌથા છેલ્લો મુસ્લામી અને હીંદી સંસ્કૃતિની અસરવાળો દેશ છે. તે સામાન્ય રીતે આજના અસંસ્કૃત કાળા ખંડમા સંસ્કૃતિના શ્વેત કેન્દ્રરૂપ છે. તેનાપર કુદરતની કૃપા છે સુનેરા રંગમ પ્રચંડ પ્રકાશ આપે છે વરસાદ પ્રસન્ન વદને વરસ્યા કરે છે ખેતરો લીલા ભમ્મ છે, વાડીઓ વનસ્પતિથી વિલસી રહી છે, બાગો ફળફૂલથી પ્રફુલ્લ છે, અને આબોહવા અત્યુત્તમ છે માબ્યો મે વસ્યું છે અને પાણીએ તે મીજ રસાળ ભૂમિમાં સત્વર ઉગી નીકળે છે. સોનાની ખાણો દેશની આબાદીનો દુર્ગ છે અને સુખ દુઃખમાં તેને અડગ રીતે ટકાવી રાખે છે.

છતાં સોળમી સદીમાં, જગત આફ્રિકાના દક્ષિણ ભાગને બનસુતુએ નહિવતું. યુરોપના લોકોને માત્ર મિસર અને ગોરોકોનો મોટો પરિચય થયો હતો. એ તો યુરોપિય નાવિકોને કોઢ પહોંચવા જવા માર્ગ શોધવો પડ્યો ત્યારજ ક. આફ્રિકા દુનિયાના પ્રકાશમાં આવ્યો. આ સમયે હોટેન્ટોટ અને બુશમેન નામના દેશી લોક આ પ્રદેશમાં વસતા હતા. ગોરાઓના આગમન પહેલાંનો આ દેશનો ઇતિહાસ [illegible] ક્રમ એ રીતના પ્રશ્ન વિષય છે. કેવળ કલ્પના દોડાવવામાં ન હતી. પણ લાબ્રેનરમાં મળેલી વિવિધ શોધખોળો ભોટલુ નો ચોકસ સાખીત કરે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકા પણ પુરાણો કાળથી સંસ્કારી વસેલો દેશ તો હતોજ.

જગતના પટપર બનુ પલ્લાએ દેશોનો પ્રાચીન ઇતિહાસ અધુ સબ્બો કે અપુરા રહ્યો છે. દક્ષિણ આફ્રિકાને પણ એ કલામાં મુકી શકાય. તેનો પ્રાચિન ઇતિહાસ બહાર આવે ત્યારે ખરો, આજે તો તે તાળું વાસેલ બંદરની જેમ બંધ પડ્યો છે.

(અધુરું)

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

દાદીને પોલ ગ્રાહમનું લાયસેન્સ

૧૧૨ વીકટે દી. ટ્રાન્સવાલ માં મોદનભાઈ પંચભાઈ ને પોલ ગ્રાહમના લાયસેન્સ માટે અરજી કરી હતી અને જે અરજીના લાયસેન્સીંગ ઓફીસર ના મી. સ્ટેનસ્ટ્રોમે અરજદાર લાયક નહિ હોવાના આધારે નામંજુર કરી હતી. ઈમ્પીની ટાઉન કાઉન્સીલ ને મી મોદનભાઈ વાલજીને લાયસેન્સીંગ ઓફીસરના ચુકાદા સામે અપીલ કરી હતી તેણે મ વર્ષેન્સીંગ ઓફીસરનો ચુકાદો ફેરવી અરજી મંજુર કરી છે પોતાની કરવું લાયસેન્સ દાદીને આ મોકલીજ પક્ષત આપવામાં આવ્યું છે.

માનવ જાતની ઉન્નતિને માટે નાહક કે અધિકારીને અટે

સાઉથ આફ્રિકાના પ્રેસ્બીટેરીયન મંત્રીનો ગયે વર્ષે નાતાલીએ પ્રીટોરીયામાં મળેલી પાર્ટી : ફ્રન્સમાં સીનેમાની પ્રીનજે. જે આજે દુનિયાના સપના ભાગોમાં બાળકોને આનંદની સાથે જેવાજણી મનોરંજન એક અગત્યની સ્ત્રોત છે. તેની ખનાદ માનવજાતની ઉન્નતિને માટે થવી જોઇએ અને નહિ કે અધિકારીને માટે,– ઠરાવ પ્રીકમ બનાવેલ. ડોક્ટરો બાસ બહારમાં રાખના વિનંતી કરનારો ઠરાવ થયો છે.

હોંશી અને નેટીવ રિઝર્વેશન પર નિબંધ લખનારને ઇનામ

કુવર સર મહારાજ સીંગે કેર્ટ કેરની નેટીવ કોલેજ જેના બેટલ ૬ દાદી વિદ્યાર્થીઓ પણ અભ્યાસ કરે છે તેની કુંવર મ્રુતપર હીંચલા મુલાકાત પ્રસંગે સા ... માં દાદીઓની સ્થિતિ પર સરસમ સરસ નિબંધ લખનાર નેટીવને અને આ ... માં નેટીવોની સ્થિતિપર સરસમાં સરસ નિબંધ લખનાર દાદીને ઇનામ આપવાનું જાહેર કર્યું છે. એ ઉપરાંત કોર્ટની ઓબ્લીકન કોલેજમાં સૌથી હુશીયાર વિદ્યાર્થીને પણ ઇનામ આપવાનું જાહેર થયું.

ખાસ અભ્યાનંદજીને વડાપ્રધાનશ્રી

પોર્ટ એલિઝાબેથના એક ભજનમંત્રી લખી જણાવે છે કે તા. ૬–૯–૩૪ ના રોજ અત્રેના દરેક દાદુ આર્યોની મોટીંગ સ્વામી અખાનંદજીને વિદાયગીરીનું માન આપવા મુકવાની હોલમાં એકત્રાયવામા આવી હતી સ્વામીજીએ દાદુ ધર્મ ઉપર વ્યાખ્યાન કર્યું હતું. દાદુ આર્યોએ તરફથી સ્વામીજીને રામકૃષ્ણ મિશનને માટે પા. ૨૦૦-૫૦-૦ ની રકમ બેટ આપવા માં આવી હતી. સ્વામીજી હાલ પ્રીટલેંડમાં છે જ્યાંથી જોહાનીસબર્ગ જવા વિદાય થશે

બીજા ગુજરાતી મંડળ

પોર્ટએલીઝાબેથમાં કેપટોવન મંડળની એક રપમ્પ્રેપમ મીટીંગ મળી હતી. મીટીંગનું કામ ચાલુ કરતાં પહેલાં મંડળના પ્રમુખ મી. મગનલાલ અને ઓડીટર નારણભાઇ લખુ જેઓ ટુંક મુદત ૨ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે તેમના આત્માને શાંતિ પ્રાપ્ત થાય માટે પ્રાર્થના કરી હતી ત્યાર બાદ કેટલીક ચર્ચા પછી મંડળની નવી ચુંટણી કરવાને બીજી મીટીંગ તા. ૧૬ મીએ બોલાવવાનું નક્કી થયું હતું

વડા પ્રધાનના વિજયો

નેશનાલીસ્ટ અને સાઉથ આફ્રિકન પાર્ટીઓને અભિનંદન ઘણો જોડો દઇ એક સંયુક્ત પાર્ટી દ્વારા રાજકારભાર ચલા ... ...

જોહાનીસબર્ગ ખાતે ઈન્ટ્રા કૉલના મા.ર ૧ ઑ.ના ઓળખ કરે કપટકૃત્ય અને પોર્ટુગીઝોપેર માટે કરેલ ખોટી અને જોહાનીસબર્ગ પોર્ટુગીઝ લેણ કે ઉપર લંડનના કમ્પા ઑ. ૬ પે. ઘટાડામાં આવશે

બીજી વીંદ કમીશનર ઑફ ઓથ્સ

મેરીટઝબર્ગના મી. એસ. એ. નાયકુને કમીશનર ઑફ ઓથ્સ નીમવામાં આવ્યા છે.

સાઉથ આફ્રિકાનું રાષ્ટ્રધ્વજ ચંદીગાળ

પ્રિટોરીયા । પુનરાગમન બીજાંગના બધી પસાન ઉપર જે ચંદીગાળ મોકલવું છે અને જેના સોનાના બનાવેલ છે તેને હવે રાષ્ટ્રીય ચંદીગાળ તરીકે સ્વીકારવામાં આવશે જનરલ સ્મટ્સ "બીગ પોલ" (Big Paul) દ્વારા સરકારની સંમતિ મળી ગઈ છે. એ ચંદીગાળના ટોચ ઉપર યુનીયનનો બર્ડ્સ હરોજ રેડીયમ કરવા સોંપણી સરકારે

આ શું સાઉથ આફ્રીકા નથી પકતીનું ચિહ્ન?

સાઉથ આફ્રીકામાં બધા મળી ૩૨૦૦૫ બાળકો, જિલ્લાઓમાં બાકી છે તેમાં ૩૦૧૮૪ની સંખ્યા ફેટામાં બાળકોનું અગત્ય હેકાણે નથી તેને માટે સરકારે મકતો બદોબસ્ત કર્યો નથી એમ યુનીઅન સરકારના શિક્ષણ બાબતના ડેપ્યુટી ડૉ. એલ. વાન શાલકીક કહે છે આ કહે છે સાલવીકની મોટાની મગ નથી પણ સરકારે એ કમીશન નીમેલું તેના તપાસના રીપોર્ટના આંકડા મુજબ આમનું કહેવું છે ઉપરાંત ૨૬૧૪ બાળકો વધારે અગત્ય

બારતી બાય, ભીંત ઑલ્સે શું?

કુ પ્રેસીડેન્સના નીશાળોના મેડીકલ ઑફિસર ડૉ. ઓલ્સે ખુબ કહે છે કે બધા માણસોને કરવું જોઈએ. વિવેકબુદ્ધિ કે સારાસાર શક્તિ નથી કરે તે બાળકો તેમ કરી મુકે છે. ઉંચું કે બાળકોનું કારણ બાર છે. આમ મહાન લડાઈ બાળકો લીધે થઈ અને પાછે પણ બધા રોગો ચાલ્યા ગયા છે તેનું પણ કારણ બાળકો છે. ઑલ્સ હવે બીજી લડાઈ થાય તેનું પણ કારણ બાળકો થશે એમ કહે છે.

વિવિધ વર્તમાન

લીગ ઑફ નેશન્સનો રાજપાનો ફાળો—અમેરિકા જે લીગ ઑફ નેશન્સ સાથે જોડાયું છે તેનો વાર્ષિક ફાળો ૧૯૨૬ના બજેટને માટે ૫ ૨,૨૫,૦૦૦ નો થશે જે બ્રીટનના એટલોજ છે અને કોઇ પણ અન્ય દેશ કરતાં ઘણોજ મોટો થશે

આલ્બેનીઆમાં આંતરીક બાબું આલ્બેનીઆની સરકારે પાંચ બનાવ. સિવાય કોઇપણનો હુકમ બંધાર પાડ્યો છે. એ સિવાય બધી બાબતો અને ઓળખાણ થશે

જાપાનનો ઉદ્યોગ—એક બીજાનમાં જાપાનનો કાર્બિનલ પેન ચાર પેનીઓ, સાઉથલન દાયર ૬ પેનીઓ અને ફ્રેંચ ઑફ ફ્રાંસીસ વેચાય છે અને જાપાન એ બાલપર ૨૦ અને ૫૦ ટકાની જરૂરાત મુકાયા. બધા બ્રીટીશ કારખાના બાબતોથી તેઓની હરીફાઇ ખૂબ પોસાય તેમ નથી એમ બધુલ કરે છે.

પોરસ પાર્લિમેંટ જવા ઉમેદવાર આકર્ષક—એક માણસ લંડનથી બ્રીટીશ પોસ્ટણીયા જવા માંગતો હતો પણ ભાડાના પૈસા તેને વધારે લાગ્યા તેથી તેણે પાસ્ટ પાર્લામેંટ તરીકે જવાનો ઇરાદો કર્યો પોસ્ટ પાર્સોલ ૬ પડ્યા એ આકર્ષણ માટે ૬૬ પેની અને બે પછી ૧૨ આકર્ષે અરધા પેનિ હતો. આ તેનું વજન ૨૬૫૫ આકર્ષ થા ૬૬ જેના આખે પા ૨૬૬૫ પ પ્ર પ્ર [illegible] પોસ્ટ ઓફીસે તેને પ્રવેશ કરીક જવાની ઇરાદો કર્યો પોસ્ટ પાર્સોલ ૬ પડ્યા એ આકર્ષણ માટે ૬૬ પેની અને બે પછી ૧૨ આકર્ષે અરધા પેનિ હતો. આ તેનું વજન ૨૬૫૫ આકર્ષ થા ૬૬ જેના આખે પા ૨૬૬૫ પ પ્ર [illegible] પોસ્ટ ઓફીસે તેને પ્રવેશ કરીક જવાની ઇરાદો કર્યો નહિ]

રિક્ષામાં નાપાસ થયા તેથી ઝેર પીધું—મી જોન હારવી ફ્રીનાર નામના એક સત્તર આફ્રિકાના રહે વર્ષના ગયા બીજા ડિસેમ્બર યુનીવર્સીટી પ્રવેશની આપ્યા અને ઑનર્સ ડીગ્રીના પરિક્ષામાં બીજી વખત નાપાસ થયા તેથી પોતે ક્યાં રહેતા હતા ત્યાં તે ઝેર પીધું હતું. તેના માન પિતા તેને અહીં આવી રહેવાનું સમજાવી કરતા હતા પણ તે પરિક્ષામાં પાસ થયા વિના આવવા નહોતા માગતા આખો દિવસ તેને અભ્યાસ કરતા હતા અને દિવસે સતા હતા.

જાપાનની પુત્રે ઉજવેલો નવો ઢાપુ—જાપાનની પુ : રિયાએ ઓકેનોવા દ્વીપની ૪૫૦ વાર દૂર એ નવો ટાપુ ઉજવેલો છે જે એકેનોર્ડિન મદદ એક કરતી આવ્યા પડ્યો છે. ન. નો. ટાપુ જે જ્વાળામુખી છે તેનું નામ ટોરીમી આપવામાં આવ્યું છે. તેનું ઊંચામીટર ૧,૭૦૦ વાર છે. ૪૦૦ ફી ઉંચે જે અને ૬૫ એકર વિસ્તાર છે. મજબૂર ટાપુ ત્યાંની સિયાનોએ ઉજવેલ પાંચ ગહિના લાગ્યા છે.

નરસ ઇંડોઝામને ડેફેલાન્ડ માન આપે છે—ઓકલેન્ડ ૧૦મી જનવરી સાઉથને કોલેજ ઑફ આવેલી સેંટ ઓનારની યુનીવર્સીટી પ્રેસના રેક્ટર (Rector) ચૂંટી આપવા કરે છે ત્યારે નેવ પ્રસંગે જનરલ સ્મટ્સોગને, સાઉથ આફ્રિકાના માજી ગવર્નર જનરલ એસ્ટ્ર ગોમમેનને અને ઈંગ્લાંડના સંસ્કાર ખાતાના સેક્રેટરી મી થે મસ્સે—એ ત્રણને એ યુનીવર્સીટી 'ડિક્ટર ઑફ લોઝ'ની માનદ ડીગ્રી આપવામાં આવનાર છે.

નામરાર અજાણ્યાનું રેસના મેદા વેચે છે જેની ટુપલેથી મૃત્યુ—ગઇ કાલે રેસના મોકીન જમ્મ ગયાકુર નામના [illegible] ૧૨ વર્ષના ૧૨ વર્ષના ૧૨૬) [illegible] વેચે ૬ જેની ડિમાન્ડ એકદરે ૬૨૬૫૫ ૬૬ પણ છે એ. વધેરો ૩૧૬૦ ગીનીએ વેચાયો અને બીજો એક ૨૨૬૬ ગીનીમાં વેચાયો.

ગરમની ગરમી—સ્પેનના બર્ગા ઓફ્રેકા ઓ ફ્રેન્ચ કાર્નીવલ પે વાના નિરિક્ષણના [illegible] ૬ ઉંચે ચહલ્લું ગરમ પોસ્ટ પ્રસારણ [illegible] ઉડી જાય છે બાજરે સીધા લીટામાં ફુવારાના ૧૪ થી ૧૫૦ ઝડપે ચડી રહે છે.

ઇંગ્લેંડની ૨૬ બર્ષમાં સંપત્તિ અને સર્વાનની ફુલ્લે ઓર્ડર આપે છે—ઇટાલીના સરમુખત્યાર સીગ્નર મુસોલીનીના ઉપરોક્ત શબ્દો ઉચ્ચારે છે અને એના પ્રકારને કાયદે કરે છે કે જેની ફુલે ઓર્ડર પર્યન્ત [illegible] પરના અને પણ ચાર સુધીના દરેક પુરુષ સૈનિક તરીકે [illegible] ફરજીયાત મેળવણી અપવાદ [illegible] [illegible] ૨૬ વર્ષની ઉંમરે

"એક ઝાલિ, એક દેશ, એક નેતા" જર્મનીના મુખ્ય પાદરીનો પડકાર—જર્મનીના મુખ્ય કરી મુરલ કહે છે કે જર્મનીનો આદર્શ એકતાનો એકદેશ, એકરાષ્ટ્રધર્મનો છે જે કોઇ વિરોધી થશે, આ બાબતને પોપની પણવાના પ્રસારમાં તેને અમારા ચર્ચ પાસે નવિનત આજમા કરવા પડશે આવો અર્થ [illegible] કરવામાં આવે છે કે જર્મનીમાં ધાર્મિક વિભાગો [illegible] વે મતમતાંતર નથી રહેવા દેવા. એટલે ૬૦૦૦ પાદરીઓએ મુખ્ય પ્રધાનો વિરોધ કર્યો છે. શું માપ છે તે જોવાનું.

સોવીયેટ અને જાપાન વચ્ચે મંત્રણાઓ—ચીનદેશના મંચુકુઓ નામના પ્રાંતમાં આવેલી ચાઇનીઝ ઈસ્ટર્ન રેલ્વેમાં રશીયાનો હિસ્સો છે તે ખરીદી લેવા સંબંધી રશીયાના રાજદૂત વતી જાપાન પ્રયત્ન કરતું હતું તે વિષયે એમ કહેવામાં આવે છે કે સોવીયેટ રશિયા ૧,૦૦૦૦૦૦૦ પાઉન્ડની રકમ લઇ પોતાનો એ રેલ્વેનો હક જતો કરવા કબુલ કરે છે.

પ્રીન્સ જ્યોર્જની સગાઇ—પ્રીન્સ જ્યોર્જ જેઓ કેન્ટનાર્ડ પંચમ જ્યોર્જના સૌથી નાના પુત્ર છે તેમનું લેસીસળા ગ્રીસની કુંવરી મરીના સાથે થયું હતું તેમનાં લગ્નની ક્રિયા નવેમ્બર તા. ૨૬મીએ થનાર છે. વેડીંગ કેક (Wedding Cake) ૯ ફીટ ઉંચી અને ૮૦૦ રતલ જેટલા વજનની બનાવવામાં આવશે અને રૂપાની બેઠક ઉપર તે કેક ગોઠવવામાં આવશે.

કંઈ ખાવાની ફિકર!—ઈંગ્લાંડના લંડન શહેર તરફથી મરાઠાના રાજાને મળે એ કે ખા ' આપવામાં આવેલું તેનો અર્થ ૨૬૭૭, પાઉંડ થયેલો. નાણા બાબતે જે કાન્ફરન્સ ભરાયેલી તેના ડેલીગેટોને ખાવા આપેલું તેના બીલ માત્ર ૨૧૫૨ પાઉંડ થયેલા. એકંદરે આપણા મરનાં જાહેર ખાવાના બધે ગયે વર્ષ પાઉંડ ૭૬૭૮ બધું મળી થયેલા. પણ એ ઉમરાંત લંડન શહેરને પોતાના મેયરને ૬૨ વર્ષે ૧૦૦૦૦ પાઉંડ આપવા પડે છે.

જર્મનની આર્થિક સ્થિતિ—જર્મનની આયાત નિકાસ માં આજે સારામાં સારા દેશો ઓસ્ટ્રેલીયા, સાઉથ આફ્રિકા અને દક્ષિણ અમેરીકાના મુખ્ય દેશો ગણાય છે અને મધ્ય યુરોપ અને ઉત્તર અમેરીકા સૌથી ખરાબ ગણવામાં આવે છે.

ઇન્ડિઆ ની રાઝર્વ બેંક

ઇન્ડિઆ ઓફીસ (લંડન)થી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે ઇન્ડિઆની ઇમ્પીરીયલ બેંકના મેનેજીંગ ગવરનર સર ઓઝબોર્ન સ્મીથ ઇમ્પીરીયલ બેંકની બોર્ડની સંમતિથી ઇન્ડિઆની રીઝર્વ બેંકના પહેલા ગવરનર બનવાનું ગવરનર-જનરલ-ઇન-કાઉન્સીલનું આમંત્રણ સ્વિકાર્યું છે.

પ્રવાસીને નવાબ કે લાંડ કીચ રમવા જશે

પાટવડીના નાયબે કરને જણાવ્યું છે કે જો તેમને આમંત્રણ આપવામાં આવશે અને ટીમનું સીલેક્શન તેના મુખ્યદોષ ઉપર થશે તો ૧૯૩૬ માં તેઓ ઇન્ડિઅન ક્રીકેટ ટીમની સાથે ઇંગ્લાંડ જશે.

બિહાર ભુકંપનો ફાળો

બિહાર અને ઓરીસામાં ગયા જાન્યુઆરીમાં થયેલા ભૂકંપને પરિણામે દુઃખી થયેલાઓને રાહત આપવા શરૂ કરવામાં આવેલ ફન્ડનું લીસ્ટ અકટોબર તા.૧લીએ બંધ થયાનું ના. વાઇસરોયે જાહેર કર્યું છે અને દુનીયાના જુદા જુદા ભાગોમાંથી ગયેલી મદદને માટે આભાર દર્શાવ્યો છે. એ ગરદ અલાર સુધીમાં કપડાં ખોરાક અને ઘરો બાંધવાના સામાન ઉપરાંત પા. ૪૪૫,૦૦૦ રોકડમાં મળી છે.

મદ્રાસમાં રેલવેનો અકસ્માત

બંગાળ-નાગપુર લાઇન ની રેલગાડીનું રાજપુર અને વીજીયાનગરમ (મદ્રાસ) વચ્ચે પુરથી ૫૦ ફુટનો રેલ રસ્તાવર આવે પડી જવાથી એન્જીન અને બે કબા ઉથલી પડયા હતા અને બે ડબા ગામડા ગયા અને કલાસાકને પણ ઘણ હતી. અકસ્માત રાતે થયો હતો સુમારે ગાડી આવી હતી, નદિ તેા મરણ સંખ્યા ઘણી વધી પડત કેમકે ઇજાના ચુરેચુરા થઇ ગયા હતા.

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—ત્રિકોલાલ ચતુરભુજદાસ મહેતાબાબા.)

અધ્યાય ૧૩ મો ચાલુ

(૭) શ્લોક ૨૭ થી ૩૬

"પાંડવ! આ ક્ષણિક કે જગત અનુભવમાં આવે છે એ વિષે શંકા નથી; એ નાશવંત અને વિકારી છે એ વિષે શંકા નથી; અને એ નાશવંતની પાર અવિનાશી આત્મ રહેલો છે. એ વિષે પણ તત્વદર્શીઓએ નિઃસંશય પ્રતીતિ કરી કરી છે.

"નાશવંત પદાર્થો માં સમજવાને કરતુ તેમ એ આત્મતત્વ અંદર અને બ્રાહ્ય પ્રકૃતિમાંથી નિર્માણ થયું છે, કે વહાલા પ્રમાણે આત્મતત્વ સંકલ્પમાત્રથી નિર્માણ થયું છે કે બાબતમાં પ્રમાણે પ્રકૃતિ નામના જુદાજ તત્વમાંથી થયું છે એ વિષે ઝાઝો મતભેદ હોય, પણ નાશવંત સૃષ્ટિ એ અચેતન જડ આત્મા ક્ષેત્ર અને તેના જ્ઞાનનો વિષય છે અને એ ક્ષેત્ર-ક્ષેત્રજ્ઞના સંયોગપ્રમાણેજ રહ્યાવર કે જંગમ જુદો નિર્માણ થાય છે, એ વિષે શંકા નથી.

"ધનુર્ધર! જ્યે તે દ્રષ્ટિએ જોઇ, પણ જે ક્ષેત્ર-ક્ષેત્રજ્ઞના સંયોગને સૃષ્ટિનો હેતુ ગણે છે અને નાશવંત ક્ષેત્રમાં સમાયેલું રહેલા અવિનાશી ક્ષેત્રજ્ઞનેજ જોયે છે અને એમ જોઇને જે સર્વત્ર સમબુદ્ધિને સ્થિર કરે છે, તે પોતાને જેમ જડમાંથી માધ્યસ્થ જુદું પડી જાય, તેમ ક્ષેત્રથી જુદો પડી સર્વ પરમ ગતિને પામે છે. ૨૭-૨૮

(૮) શ્લોક ૩૦-૩૧

"કુન્તીનંદન! સાંખ્યદૃષ્ટાઓ કહે છે કે જે કાંઇ કર્મો થાય છે તે પ્રકૃતિવડેજ થાય છે, આત્મા કશું કરતો નથી એમ જે જાણે છે, તેજ જ્ઞાની છે, પરંતુ બાબતો એમ પ્રતિપાદન કરે છે કે પ્રત્યેક શરીરમાં ભિન્ન ભિન્ન આત્માઓ વસે છે અને પ્રકૃતિને અલગારી રીતનું અસ્તિત્વ છે પણ સર્વે ભિન્ન ભિન્ન જણાતી જુદાઓમાં એકજ આત્મ રહેલો છે અને સર્વે સૃષ્ટિનો વિસ્તાર એમાંથીજ થયેલો છે, એમ તેના જોવામાં આવતું નથી.

"પાર્થ! જે આત્મજ્ઞાની આ એટલા પણ જોઇ છે તથા તેજ સર્વત્ર રહેલું છે એમ જુએ છે તે બ્રહ્મને પામે છે." ૩૦-૩૧

(૯) શ્લોક ૩૨ થી ૩૫

"પણ મહાબાહુ! આત્માના અકર્તાપણા અને અલિપ્તપણાની બાબતમાં શાસ્ત્ર અને વેદાન્તનો નિશ્ચય પરમોજ્ય છે અવિનાશી આત્મા અનાદિ અને નિર્ગુણ હોવાથી શરીરમાં રહ્યા છતાં એ કશું કરતોયે નથી અને કાંઇ કર્મોથી લેપાતોયે નથી. જેમ આકાશ સર્વત્ર પથરાયેલું હોવા છતાં એને કોઇ પ્રકારનો વિકાર થતો નથી, તેમ સર્વત્ર દેહમાં રહેલા

આત્માને પણ કોઈ પ્રકારનો વિકાર આવતો નથી. ૨૩

"આત્મા જેમ બધાં જ સર્વ સમય સૃષ્ટિને પ્રકાશે છે તેમ એકજ આત્મા ક્ષેત્રમાં બધે પ્રકાશે છે ૩૪

"આવી જ્ઞાન દૃષ્ટિથી જે આ પ્રાણી ક્ષેત્ર અને ક્ષેત્રજ્ઞનો ભેદ જુએ છે તથા પ્રાણીઓની પ્રકૃતિથી કેવી રીતે મોક્ષ થાય છે તે સમજે તે પરમ પદને પામે છે."૩૫

તેરમો અધ્યાય પુરો.

અધ્યાય ૧૪ મો

(૧) શ્લોક ૧-૨

શ્રીકૃષ્ણ બોલ્યા: "અર્જુન! મેં તને સાંખ્ય તથ વેદાન્તનું દિગ્દર્શન કરાવ્યું. એ તો ઠીક પણ સાંખ્યકાર બધા મુનિઓની બાબતમાં જે સૂક્ષ્મ વિચાર કરેલો છે, તે સૌવાંચીને મજા ઉપયોગી અને વિચારવા જેવો છે. આપણે ઓગણવા માટે એ બધા મુનિઓ કેવી રીતે ઉત્પન્ન થયા તે અને તેને ઓળખીને સૌવાંચી કેવી રીતે કોની વિદ્યાથી ભિન્ન પડી મુક્તાવસ્થા સિદ્ધ કરીને પહોંચ્યા હતા તે બધું જાણવું અત્યન્ત જરૂરનું છે. પરંતપ! ત્રિગુણને સમજ્યા વગર કેટલાએ અનેક મુનિઓ પોતાના ચિત્તને અત્યન્ત મુગ્ધ કરી આત્મજ્ઞાનને પામી ગયા છે અને જન્મ-મરણના ચક્રમાંથી છૂટી ગયા છે. આજે આ વિષયને જ સમજાવ છે. ધ્યાન દો" ૧-૨

આટલા વખત સુધી શ્રીકૃષ્ણે બોધેલી કૃપા સૃષ્ટિથી અર્જુન અતિશય દુરભાઈ ગયો, અને અત્યન્ત સાવધાન થઈ સાંભળવા તૈયાર થયો.

(૨) શ્લોક ૩-૪

શ્રીકૃષ્ણ બોલ્યા: "ઉપર બ્રહ્મનો સહેલુ ક્ષેત્ર મારે સાંખ્યદર્શનમાં જેવી કલ્પના કરવામાં આવે છે તે, બધો. જ્ઞાનમાં પ્રકૃતિ નિષ્ક્રિય અને અવ્યક્ત દશામાં હતી, પણ બધે. પુરુષના સંયોગ તો સાથે એમાં ક્રિયા ઉત્પન્ન થાય તથ ફેરફારો થવા લાગ્યા.

"પરંતપ! પ્રકૃતિમાં થયેલી પહેલી વિકૃતિને મહદ્‌બ્રહ્મ કહે છે, અને ચિત્ત અથવા બુદ્ધિ જો મહદ્‌બ્રહ્મનું જ બીજુ નામ છે

"અર્જુન! જ્યારે સર્વ સૃષ્ટિ બાજનીજ આવેલી કોકાની પ્રકૃતિનો સાથ નિષ્ક્રિય અને અજ્ઞાનમય દશા તો કલ્પના કરવાની જરૂરી અવલોકનની રીત તો મહદ્‌બ્રહ્મ અથવા ચિત્તરૂપમાં વિકાર પામ્યા વિનાની પ્રકૃતિ જેજ નહિ એમ કહીએ તો ચાલે.

"જેટલે જે આત્મા એ ચિત્તનો સંયોગ જેજ સર્વ સૃષ્ટિનું કારણ છે, એમ તાત્પર્ય પણ.

"અર્જુન! અજ્ઞાનરૂપ આત્મા અંધકારથી મનને ચિત્તમાં મૂકે છે, અને તેમાંથી સર્વ જીવોની ઉત્પત્તિ થાય છે. બાંધવા જગતમાં પ્રાણીઓની અનેક પ્રકારની યોનિઓ જોવામાં આવે છે. એવી પણ યોનિઓ એકજ મહાયોનિમાંથી નિર્માણ થયેલી છે, અને તે મહાયોનિ તે ચિત્ત, આત્માનું જે કોઈપણ બીજ ચિત્ત રૂપી યોનિમાં પડવાથી સૃષ્ટિનો સંભવ થયો છે." ૩-૪

નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

૬૨ વર્ષ થી આ વર્ષ પણ હીંદુસ્તાનનાં નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રિકાઓ સુંદર રંગ બેરંગી કલરમાં છાપી તૈયાર થઈ છે. કીમત ડઝનની રૂા. ૨ પોસ્ટેજ આકૃ. અંગાવવા પ્રથમ દરકામાંએ તાકીદ ખેપ સાથે પૈસા મોકલી આપવા.

Manager: 'Indian Opinion,'
Phoenix, Natal

શ્રી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સોસાયટી

મહાત્મા ગાંધીની ૬૬ મી જયન્તી

શ્રી શ્રી સોસાયટીના આશ્રય તળે પૂ. મહાત્મા ગાંધીજીની ૬૬ મી જયન્તી તા. ૫ મી ઓક્ટોબર ૧૯૩૮, બાદરવા વ. ૧૩, શુક્રવારની રાત્રે બાર વાગે ટાઉનહોલમાં ભાઈ-બહેનો મળી ત્યાં પાટીદારો ઉપરાંત સર્વ હીંદી ભાઈઓ અને બહેનોને પધારવા વિનંતી છે.

જોહનીસબર્ગ
તા. ૧૪-૯-૩૮.

ભીખાભાઈ કે. પટેલ,
જો. મા. મંત્રી.

હોન્ડી જોઇવાની છે.

આ સાથે જાહેર કરવામાં આવે છે કે સીનીયર એરીયા મેનેજર હોકરોના સારા ફોટાવાળા ખાનેસી બાદબાકી વરસી પાંચ જણાએ હોન્ડી જોઇવાની છે. કારણને બાકી બાકીનો છે અને કામ બધુ બહુ સરસ થાશે તે જોન્ડી ચલાવતું મારામ જ હોય તે તંદુરસ્તી સારી તથી ઉંમરવાળી હોન્ડીનો બધા સાધનો સાથે જોઇવાની છે

પત્રવ્યવહાર બાંધવી ૨ ઉમર ગણેથી નહિ પુરાવા મળશે.

શ્રીનીગ્રાફિ હોન્ડી, બિઝનસ મા., સીનીમર્ગ.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	આજનો ૧૮૬૪ આસો વદ ૧૩	તારીખ		મુહુરાત પાન	પા-મ ૧૩૦૪	સુર્યોદય ૬ મી	સુર્યાસ્ત ૬. ૫૫
				૭૬૫૦			
				૭૬૫૦			
				જમા દી. ઉપરાંત	૬૪૫૦		
રવી	૨૮	તારીખ	૬	૧૮	૨૨	૫ ૨૦	૫-૫૧
સોમ	૨૯	,,	૭	૧૯	૨૩	૫ ૨૮	-૫૧
મંગળ	૩૦	,,	૮	૨૫	૨૪	૫-૨૭	૫ ૫૧
બુધ	૧	,,	૯	૨૧	૨૫	૫-૨૬	૫-૫૮
ગુરુ	૨	,,	૧૦	૨૩	૨૬	૫ ૨૫	૫-૫૮
શુક્ર	૩	,,	૧૧	૨૪	૨૭	૫ ૨૫	૫-૫૯
	૪	,,	૧૨	૨૪	૨૮	૫-૨૪	૫-૫૯

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટે ડીલ. એડ્રેસ. ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે કરવામાં આવે મંગાવી ખાત્રી કરશો.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

நற்றமிழ் முத்திங்களேடு.

1903 ... வருடம் ... தியாம்
வருடமிருமுறை வெளி.

மலர் 32, ... சென்னை, செப்டம்பர் - வெள்ளிக்கிழமை செப்டம்பர் 15 ... 1934(ஆடு) ... இதழ் 38

நம் சந்தா நேயர்களுக்கும் மற்றவர்களுக்கும் அறிவிப்பு

இதழ்ப் பலருக்கும் தெரிவித்தபடி இவ்வெண் வரையிலான இதழ்களை நம் பதிப்பகத்தில் வெளியிட்டு வர்த்தகத்தில் ... வண்ணம் ... அச்சுப்பொறி ... வரவழைக்கப்பட்டிருக்கிறது.

இந்த ... இருக்கும் ... தமிழ் ... வாங்கிப் ... ஏழாவது ... மற்றவர்களும் ... வேண்டுகிறோம்.

மயிலாடுதுறையில் ... தமிழ்ப் பேரவை

மயிலாடுதுறை, ஆகஸ்ட் 14— ... மயிலாடுதுறை ... மணிக்கு மாயூரத்தில் ... தமிழ்ப் பேரவை ... புலவர் ... வெண்பாவை ... அரும்பதம் ... விளக்கமும் ... முடிந்தன.

... மாநாட்டில் ... உள்ளூர் ... தலைவர் ... வரவேற்புரை ... சிலம்பிசைப் ... வாழ்த்து ... மாலை ... மாநாட்டுத் ... அனைவரையும் ... பதிவுத் ... ஒழுங்குகளையும் ... செய்திருந்தனர். ... மாநாட்டுப் ... முன்னிலையில் ... கூடியிருந்த ... மாநாடு ... பேரவைத் ... 5-15 ... ஏற்பட ... விழா.

... உள்ளிட்ட ... பொருள் ... மூவாயிரம் ... நன்கொடை ... விழாவில் ... மேல் ... மாநாட்டுத் ... திருவாளர் ... பாராட்டப் ... பெற்றது. ... இருபதில் ... பேரவை ... தொடர்பான ... மாநாட்டில் ... வரவேற்புக் ... மொழி ... தலைவர் ... அர்த்தம் ... சொன்னார்.

... பிறகு ... விழாவில் ... தூவி ... பறைசாற்றி ... கொடுத்த ... தேனும் ... சோடையும் ... பும் ... கலந்த ... வெள்ளை ... வருத்தினார்.

... பிறகு ... மயிலாடுதுறை ... பேச ... வந்த ... விளைவாக, ... கலைப்பினால் ... பேச ... முடியவில்லை. ... அவருடைய ... துணையில் ... பேரில் ... கூட்டம் ... முடிவடைந்தது.

... விழாவை ... முடித்து ... வைத்து ... பேசுகையில் ... மாநாட்டுத் ... மாயவரம் ... பிரிவுக் ... திருக்கோவலூர் ... தேர்தலின் ... நிலையை ... மாயவரத்தில் ... கலவரத்தை ... பயன்படுத்தி, ... விரைவில் ... இந்த ... கலெக்டர் ... முடிவை ... மாற்றுவதற்கு ... என்ன ... எண்ணுகிறார்கள், ... அவருக்கு ... இங்கிலாந்து ... நிலை ... தருவதாகவே ... இருக்க ... வேண்டும் ... (1-10-1931). ... வரும் ... 7ம் ... தேதி ... சேர்க்க ... 17 ... ஏதேனும் ... வைப்பதாகவும் ... செய்தி ... வருவதாகவும் ... 11 ... வண்டு ... வாடை ... பிரித்தல் ... ஆகிய ... பல ... விரைவிலும் ... 8 ... வைப்பு ... தாமதப்படுவதாகவும் ... விட்டது.

மயிலாடுதுறை நகரசபைத் தலைவரின் செய்தி விளக்கம்.

... வாசகர்களுக்கு ... மாநாட்டுக் ... கூட்டத்தில் ... தலைவர் ... தெரிவித்தார் ... பற்றிய ... விளக்கமாவது :—

"... வருவதாகச் ... தென்னாடு ... பற்றாமையால் ... அவர் ... வரவில்லை ... விசேஷமாக ... வெளிவந்தபடி. ... வருவதாகவும் ... அதன் ... காரியதரிசி ... எண்ணத்தைக் ... வரவில்லை ... கூறுவதாக ... இருந்தார். ... அவர்களின் ... தொகை ... அவ்வளவு ... கூட்டத்தை ... இருப்பதால் ... இந்த ... நிறுத்த ... வேண்டாம் ... அவர்களுக்குப் ... பேச ... வில்லை. ... இந்தக் ... கூட்டத்தை ... நிறுத்திவைக்கும் ... தீர்மானம் ... வேண்டும் ... இல்லாதவர் ... இருந்து ... ரத்து ... வரவில்லை ... மாநாட்டை ... வரவில்லை ... தலைவர் ... கூறினார்.

... தென். ... அதன் ... கலியாணத்தை ... சாலை ... கூடவரவேற்பு ... வருவதில் ... நாடினை ... கூடாதென் ... வருவதில் ... நிறைவு, ... ஏற்க ... வெறுப்புக்கூட்டம் ... கூடினால் ... வரவேற்பு ... இன்னும் ... கூட்டம் ... விசேஷமாகக் ... கூடிய ... கலை ... நிச்சயமாக ... அழைப்பு ... ஏழுதிக்கும் ... பகுதியைத் ... வரவேற்பு ... எனக்கிருந்த ... தெரிவித்துக் ... கொள்கிறேன்.

... சுயராஜ்ய ... நிர்வாகத்தின் ... மனப்பான்மையை ... மாறி ... வருகிறார். ... அவர் ... அவ்விதம் ... செய்தது ... வருவது ... செய்தி ... நமக்கு ... இங்கு ... இருந்து ... கூட்டமே ... ஒரு ... மகிழ்ச்சி ... வருகிறது.

... தலைவரின் ... அறிவிப்பைப் ... அறிவிப்பிலும் ... கோக்குமிடத்தில் ... அன்றி ... மற்றொரு ... ஆகும் ... தெரிவித்து ... விட்டு ... வரவேற்பு ... இன்று ... இந்த ... இயக்கம் ... ஆரம்பித்து ... விட்டது. ... ஏதாவது ... நடத்துவதில் ... சில ... இந்த ... நிர்வாகம்

ஏற்பட்டது. தமிழ் மகளிரே ஒருவர் நேட்டாலைப் பறியை விலக்குவதே இந்த இயக்கத்தின் நோக்கமாகும். அவர்கள் கூட்டங்களிலும் முடியவில்லை. மகளிர் போலத் தாங்களும் ஒரு கூட்டத்துடன் இருக்கிறோம். எங்களைப் பார்ப்பதால் மட்டும் நீங்கள் முழு பலனையும் அடைய முடியாது. நாம் சொல்வதைப் போல நடந்தால்தான் உங்களுக்கு லாபமுண்டு. நேட்டாலை விலக்க விட்டால் நீங்களும் நாமும் நிம்மதியாக வாழ வேண்டியதே எல்லாம் முடிந்தது என்று கூட்டத்தில் சொன்னதையே இங்கும் திருப்பிச் சொல்லுவேன்" என்று கூறி முடித்தார்.

பிரார்த்தனைக் கூட்டத்தில் பிரசங்கம்.

காலில் கால் பிரார்த்தனைக் குப் பிறகு காந்திஜி அங்கு கூடியிருந்தவர்களுக்கு ஒரு பிரசங்கம் செய்தார்.

"இந்த பிரார்த்தனையின் பொருளை எல்லோரும் அனுபவித்துச் செல்ல முடியாது. இன்று நீங்கள் அமைத்த வழக்கத்தை மீறி நாளும் அதைச் செய்து கொண்டிருக்க வேண்டும். உங்களுடைய வேலைகளை ஆலயப் பிரவேசத்துக்கு முன் காலையில் பிரார்த்தனை செய்வது கலர். நீங்கள் அப் பிரார்த்தனையை விட்டிலேயே தனியாக நடத்த லாம். அல்லது உங்கள் ஊரில் பொதுவான ஒரு இடத்திலும் கூட்டமாகக் கூடி பிரார்த்தனை நடத்தலாம். பகலில் பிரார்த்தனையுடன் காரியங்கள் முடிந்த பிறகு அன்று எல்லாக் கரி யங்களும் பரிசுத்தமாக முடியும். பிரார்த்தனைக்கு ஏற்ற காலம் ஆரிய உபய சமயமே, உண்மையில் கடவுளைத் தொழுவோர் இரு சமயமாவது அடங்கும், சகோதரத்துவ உணர்ச்சியுடனிருக்கவேண்டும். இவ்விரண்டு மிருப்பதைத் தவிர நமது ஊழிய சேவை பிறர் மாத்திரமும், ஊழியர்களே இனியும் இங்கு தாழ்ந்தவர்களாக கூடாது. இந்தியாவில் இருக்கும் தரித்திர நாராயணரின் கோஷ்டியில் நமது ஊழியர்களும் சேர்ந்திருக்கின்றனர். ஊழிய வாழ்வில் பிறந்த விட்டதால் அவர்கள் சாதாரண மனிதர்களாக முடியாது. தீண்டாமை ஒழிப்பதே முக்கியமான ஊழிய சேவையாகும். நமது சுதந்திரத்துக்கு உதவும் தெய்வமும் அவர்களுக்குக் கண்களுக்கும் சொந்தமானதாகும். ஒரு வழியாக நேரும் சகோதரத்துவத்தை மூன்றாம் தரமாக நடத்தினால் நாம் சுயராஜ்யத்துக்கு அருகதையற்றவர்களாவோம். ஆகையால் தீண்டாமை ஒழிப்பதை முதல் வேலையாகக் கொண்டு ஊழியர்கள் ஒவ்வொரு நாளும் ஒரு மணி நேரமாவது அதற்காக உழைக்க வேண்டும். முடிவாக இன்னொரு விஷயமும் கவனிக்க வேண்டும். பிரார்த்தனை காலத்தில் கூச்சலிடாமல் இருக்க வேண்டியது அத்தியாவசியமாகும். கூச்சலிடுவதால் முழுமையாக பிரார்த்தனையில் ஈடுபட முடியாமல் போய்விடுகிறது. ஆகையால் அதைத் தவிர்க்க வேண்டும்" என்று கூறினார்.

நடேசனில் நிலை நிறுத்தி வேலை செய்யுங்கள்.

நடேசனில் ஒரு கார், மோட்டார், கதர்சாலை, வர்கசாலை என்னும் முக்கியமான பட்டணங்களில் புயல் சுற்றுப்பயணம் செய்து வந்திருக்கிறார். இதுவரை 2,196 பேருக்கு மேல் சேர்ந்தும், 27,500 பேருக்கு மேல் காய்கறியும் பற்பட்டிருக்கின்றனர். 396 பேர் சாணமும் போய்விட்டனர்.

ஒரு காரில் மாத்திரம் 1,456 பேர் மாண்டனர். 3,823 பேருக்கு மேற்பட்ட காயங்கள் பட்டுள்ளன. 46 பேர் காணாமலும் போய்விட்டனர். அவ்விடத்தில் 22,519 வீடுகள் இடிந்து விழுந்தும், 139,868 வீடுகள் சுவர் மாத்திரம் இடிந்தும் இருக்கின்றன. 3,929 வீடுகள் வெள்ளத்தால் பாதிக்கப்பட்டன.

எரிந்தும் பாடைகளில் இடந்து விழுந்து போதல் மாயமாக 121 பேர் மடிந்தனர், 1,500 மாடுகளுக்கு அதிகமாயிருக்கிறது.

ஜப்பானில் பறிபோன பாடைகளை இடந்து விழுந்த வில் பணிவன்பர்களிடம் வரவேண்டுமென்று அவர்கள் மடிந்தது மல்லாமல் எஞ்சிய மனைவாசகருக்கு அபாயமான காயங்கள் பட்டிருக்கிறது.

ஜப்பான் முழுக் காற்றாலை முகமில் மக்கள் நடப்பதற்கு முன்னர் போலீஸ் உள்ளே வந்து கட்டிடங்களை ஆய்வு செய்தனர். வழியில் எதிர்ப்பட்ட மனிதர்களைக் கலைத் தோற்கியும் எச்சில் மற்றும் சோதித்தும் அவர்களை விடுவிக்கும் விழுந்தே சோதனை செய்தனர். இருபது மிலியன் மக்களை குள்ளாக பெருந்தகுடிகளை யுண்டாக்கியது.

ஜப்பானில் கடனில் 1,350 மீன்பிடிக்கும் கப்பல்கள் முழுமை வேறு வேலைகளில் தரைகளாகத் தெரிகிறது.

மஞ்சிலிகா பண்ணை நிறுவனம் மலையாளி மற்றிரி.

திருவாலகுச் சமன்காலம் தம்பதனரைச் சார்ந்த ஸ்ரீ மலை எ. எம் காயா மஞ்சுதேவமனை மின் சட்ட மன்றியர்ப் பிடித்தப் பட்டிருப்பதாக கள்ளிச் கோட்டை வரப்பத்திரிகை யொன்று கூறுகிறது. காயா மெடிசன் ஸ்பேர்ட் குமரன் வரலாற்றும் ஜப்பானில் வெகு காலமாக இருந்து வந்த பிரமுகர் என். எல். காவருக்கும் இவரதே தகராறாம்.

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		રૂ.	પૈ.
હિંદ આવિયો	(નવલકથા)	૧	૦
સ્નેહ ભંગ	(નોવેલ)	૫	૦
વિર રનરાજ	(બાળકો માટે)	૨	૧
પ્રેમ પ્રભાવ	(નવલકથા)	૫	૦
ગમે તેમ		૩	૦
મોતીના તોરણ ભાગ ૧	સંગીત (બાળકો માટે તોરણ બનાવવાની રીત	૩	૦
,, ,,	ભાગ ૨ જો	૩	૦
બાળ શિક્ષાવલી	(બાળકો માટે)	૨	૦
રાજપૂત વીરબાળનો ઇતિહાસ	ભાગ ૧	૧	૦
જીવનના ઘડા	(ટૂંકી વાર્તાઓ)	૪	૦
દુર્ભાગી દાસ	(નવલકથા)	૧૭	૦
રાત્રીષ્ણી	(ઉત્તમ આત્મોપયોગી અપૂર્વ નવલકથા)	૮	૦
ચમત્કારી ખૂન		૫	૦
સોનેરી રેણી	ભાગ ૧–૨	૮	૦
રાતો ગુલાબ	ભાગ ૧–૨ પા. ૧		૦
મેરી મેગ્દલ		૧	
સ્ત્રીરત્નની કહાણી	(પારસી સંસારની કહાણી)	૮	૦
એરેબ્બીયન નાઇટસ	પા. ૧	૧	૦
અદ્‌ભુત દોસ્તી		૧	૦
વસંત	(બાળકો માટે)		૦

રેલ્વે રેલની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણભાઇ બાલ આ પુસ્તકમાં રેલ રેલની ૬ઁદ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષનાં બાળકો વાંચી શકે એવી રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૪ વાર્તાઓ સમાવેલી છે. **કીં. રૂા. ૧–૧૦.**

શ્રીરીષ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આકર્ષી જીવનનું તેમજ વાસ્તવિક પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. **કીં. રૂા. ૪–૮.**

પરણીતા–વિલાસવલ્લભ–પુષ્પરાણી—આ વાર્તા મૃણ રવીન્દ્ર નાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ લેના લેના નાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કીં. રૂા. ૨–૬, રૂા. ૧, રૂા. ૨.

ચંદ્રાવલી—હરકોઇને વાર્તાનો મહાદોષ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે **કીં. રૂા. ૨–૦.**

મસ્ત કુટીરની મહત્તી—લેખકઃ મસ્ત ૬૪૨. આમ મસ્ત કુટીરની નવી મહત્તી કરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. **કીં. રૂા. ૪–૬.**

દ્રૌપદી—લેખકઃ ઝે. કા ન્યાસીરાવ. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૬૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર અરૂ. વાંચી આનંદ મેળવશે. **કીં. પ્રત્યેકની રૂા. ૩.**

કંકાવટી—સંપાદકઃ નવેરામ મેઘાણી આમાં ગુજરાતની સત ૨ાણીઓ ના મુખે આંખો તથા બાળાઓ જે વતો કરે ને તેની પાર્શ્વમાં લોકપ્રિય વાર્તાઓ આપેલી **મળશે. કીં. રૂા. ૧–૯.**

ફૂંણા કાકી—લેખકઃ ર. મ. દેસાઇ. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે ગાંધીના હમણા **બાકસ** વરીયમ લેખો આપેલા છે **કીં. રૂા. ૩.**

ડિકેન્સની વાતો—કર્તા રમણલાલવસ્ત્ર દિવેકર. આ પુસ્તકમા ૧૪ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ્ર કથાઓ, ઉત્કટાસ્ત, રસનાદ કરેલ છે. તેમજ બીજા પ્રેમ કરતાં પ્રેમ વિશેષ પણ છે. **કીં. રૂા. ૨–૬.**

કાલેલકરના લેખો—અધ્યાપક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ દક્ષિણી દેશમાં જતાં ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના પ્રેમનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુઠીના ૬૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના ચાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.

કીં. રૂા. ૭.

અર્ધાંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. કીંમત આર **રૂપીયા** છે સામાજીક અને માહસીક જીવનની અર્ધાંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્મોન્નતિવેદના—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે વાંચો ૧૨૪ જુદી જુદી બાબતનાં વિષયોનો રસ પડે **કરશે. કીં. રૂા. ૭.**

કાવ્યદોહન—સંપાદકર્તાઃ પ્રભાશંકર સુપેરામ દેસાઇ.

પહેલો ભાગ મુકામા મરીત્ર, બોધ આખ્યાન, મહાદ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. **રૂા. ૬**

બીજો ભાગ નરસિંહ મહેતાની હુંડી, ભાણીમન્યુ આખ્યાન, વામન મરીત્ર તથા નરસિંહ મહેતાના અને મીરાબાઇના કાવ્યો છે આ પણ ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે. **રૂા. ૪–૬.**

આપણી કુચ—પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તે ફરવાની નથી * * * કાગળો પુનરાને મોને મરીશ, સ્વરાજ્યની ઝંખના કરતો રજણી રવહીને મરીશ પણ પાછો ફરવાનો નથી વિગેરેથી મહાત્માજીના ઉદ્‌ગારોથી ભરપુર. **કીં. રૂા. ૧.**

બાપુજી કુમળા આલબમ—સંપાદક: રમણીકલાલ મારીખ આ આલબમમાં ૨ ફોટા આપ્યા છે. બાકીનું પોતાનું લખાણ છે. કાઠિયાવાડની ભાલકાંતરક વાડી પુરતા રમરણો છે. અને તે વખતના ગીતો. કિંમત કી. રૂ–૬.

'ધર્મસિંધુમાપન'—બનકનમભાઈ પછી ગાંધીજીએ આપેલા મોતીના મેળાનો સંગ્રહ. અનુવાદક: મંદિરાંકર મુકુન્દ. રા.ા. ૧

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક મનેરમાંદ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાનો અનુવાદ આપે છે. આ દુહાનો વિશેષ છે અને તેમાં સુરાતન અને રેલાકતી ભર્યાં છે. કિંમત પહેલા ૪ ભાગની કી. રૂ–૬ પ્રત્યેકની, ૩જો કી. ૩–૪, ૪ થો કી. ૩–૭, ૫ મો કી. ૩–૪.

તાજુબા—ભાગ ૧,–૨,–૩. લેખક: પ્રેમકેતુ. આ બાળ પુંઠાનાં પુસ્તકમાં કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો માં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ બાળકિ તથા રાજકારી વિશેરે બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. રૂપ૦ પોતાનું ભાત ભેદ પુસ્તક છે. કી. પ્રત્યેકના કી રૂ–૪

રાજાઓની વાતો—અનુવાદક: રમણીકલાલ મોદી. આખાની વાર્તાઓ હાલની રેલની સ્થિતિ ભલાની રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને બંધ બનિકાનાં પ્રગટ થઈ ચુકેલી છે. કી. રૂ. ૧.

ગુજરાતો રીપક—ભાગ ૨. અનુવાદક: કરસનદાસ માણેક આમાં મોગલ રાજાના વખત કાલનો ઇતિહાસ છે. આ ઉંચા ભેદ પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ્યરમણી ભરપુર છે કી. રૂ. ૧–૦.

આનંદમઠ—અનુવાદક: પ્રભાશંકર દવેગીત. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ગીતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતિહાસ વર્ણવ્યો છે. કી. રૂ. ૨.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી મોટી—કર્તા: બી. ભગ. બલસારા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્શનરીમાં જોઈ જોઈ શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ અનુવાદને ઉપયોગી થઈ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે. કિંમત રા. ૬–૦–૦

ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી નાની ડીક્શનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતા નવા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કી. રૂ. ૧–૪

મસ્ત ફકીરનો હાસ્ય વિલાસ—લખનાર: મસ્ત ફકીર પાકું પુસ્તક. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં મજાની અને હાસ્ય ભર્યું કે. કી. રૂ. ૧–૪.

પકવાન પોથી—દરેક કુટુમ્બમાં રાખવા લાયક આ ચોપડીમાં જરૂરિ બનતા ચાર પાન, મરસાલા મીઠાન વિગેરે પર ઉપયોગી રસોઇકળાનું સુંદર આ લેખન થયેલ છે કિંમત રૂ. ૧

ત્યારે કરીશું શું?—ટોલ્સટોયની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક આર્થિક અને ધાર્મિક આવા અનેક સવાલોનો ભેદ, આમા જડશે.

ભાગ પહેલો પાના ૨૪૮ કી. રૂ. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કી. રૂ. ૨–૦.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક મનેરમાંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કી. રૂ. ૨–૮. આમાં બહારવટીઆના શુરાતન અને ઉદારતા, ઓલિયા પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોતમરાણી દીવાલો—આ નવા પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો નંબરનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જંગલની દીવાલો બાંધેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે ૬–૭ અઠવાડીયાની પ્રગતી પછીપછી બાદ તેથી તેનું નામ પડ્યું "ગોતમરાણી દીવાલો." એવડો વિસ્તાર તરફની દીવાલો બાંધેલું છે. કી. રૂ. ૧–૬.

ઈન્દ્રધનુષની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કર્નાલિયસ બાલકૃષ્ણ કાલેલકરે પોતાના બાળકોના સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રૂ. ૧–૦.

ઘરઘાટ દરોગા—આ બાળ પુસ્તકમાં ૧૪૨ પાના ભરી રસથી ભર્યા છે. કી. રૂ. ૧–૬.

ઉંદર રાજની—આ. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના મુખ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના બહુ આકરા કારાગ્રામમાં લખેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેના પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું બંધન આમાં જેટલું બધું પ્રમાણિકતાથી આપેલું છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઈ દેસાઈએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રૂ. ૧–૧૦

બાળકો કીશોરોનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીશોરોને બોધ સાથે આનંદ આપે તેવાં કાબ્યરસથી ભરપુર છે.

કહીયાણી રાત—ભાગ ૧ લો અને ૩ જો આમાં બાળકો તથા બાળાઓ ગાઈ શકે તેવા સુંદર બરવાઓ છે.
પ્રત્યેકની કીમત કી. ૧–૪.

ગીતો— આમાં જુના કાઠીયાવાડી ભરપુર ચારણી ગીતો ગુજરાતી ભાષાનો અનુવાદ આપે છે. શુરાતનથી ભરપુર છે. કી. રૂ. ૨.

કીલ્લોલ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં બાલમનોરંજક બધો છે. બાલકો અને બાળાઓ માટે છે. કી. રૂ. ૧–૪.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન—આમાં ૧, ૨ અને ૩ નંબરમાં દર્શાવેલ પુસ્તકોનો ગુજરાતના પ્રકાશકોનો ઇજારો છે.

પ્રસ્તાવના કિં. ૠા. ૧–૦.

ચેતવણીના કુદરત—વાંચનારાઓને ઉપયોગી થશે. કિં. ૠા. ૨.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પોસ્ટ ખર્ચના ટપાલની આપવાનું. વી. પી.ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, ndian Opinion,

Phoenix, Natal.

શ્રી દક્ષિણા મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપલી સંસ્થા તરફથી નીચેનો જથ્થો ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડ્યાં છે. બાળકોને ઉપયોગી રમ ઉંમરના હોવા સારૂ, ચોક્કસ ભાષા, ચારણ, રામબાણ ભાઇ, કમળાબેન, ગુજરાતમાં કે, ઈંદ્રાવતીબેન વિગેરે આ પુસ્તકોનાં લખનારાં લેખકો છે. બાળકોનો વિકાસ સરલ ભાષા અને બાળ સમાજશાસ્ત્ર અને મહત્વ કરવા તેમના ધ્યાન આપી રહ્યાં છે. દરેકનો બાળક માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલૂમ પડ્યાં છે અને તેના વધુ ને વધુ ફેલાવા થવા પામેલો છે. પુસ્તકોનું બંધારણ અને આવા બધા બાબત છે બાળકોને અનુકૂળ તેવા છે. તેઓને (ઉપયુક્ત માં) રસ ઉત્પન્ન કરાવે એવાં આ પુસ્તકો છે. પાકા શ્રી. પૈ. ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત ૧ ૧૯ ૦

ટપાલની ૯

અનુક્રમણિકા	મહાત્માજીનો
ગ્રેહમબેલ	કદેવતોનાં પુત્ર
તમે કટ્ટ ઉર્જા કર્યું	મન મેળા
હનુમાનદી	ભાષિકા બાલકું
કલાટ	કાન્ત ચોથી
બાળકોના ખીરમણ—૧	ત્રિપુરી ચોથા
મોહનદાસ	ત્રિભુવન ચોથી
બાળ નાટકો—૧	નાના પાઠો
હસ અને કંસા	મોટા પાઠો
વિશ્વરાજ્ય	નાની વાતો
આગગાડીમાં ગાલબેં	ઘરમાં
બાળ પ્રવાસો	બાંગ્લામાં
મારા મોટીમા	કેરીમા
જરા હસો	બાળબાળામાં
કર્મયોગી બાબા	સામસા
બાઇ ને રાજબ	કરવા બરાબી
કુમારિકા રામાનંદ	ખુશરામના પાઠો
કરાજની પેટી	ભો ભો ભો
મોટું	મોટું ને મોટું
મોટીમાબાનું	કાકા કાનિ
બાળ નાટકો—૨	ગોકુલની દીવાળી—૧
અવારયો ખાટીને	ગોકુલની દીવાળી—૨
કુરુક્ષમાં	ખુલ્લાકરિક
પોતાનો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકૃષ્ણ પરી બધા	ગોકુલનું
મહેમનો ચોપટ	કદેવત સંબંધ
બાળકો ખુશે છે	હરિમંદ
પીડ અને—	ભોજ ૧૫

બોલ્યા આપે બાબા	બાલ્ય રહીએ
બાળકોનું બાલ્ય	બાબાલ્ય પાર્થી
બાદશા	પ્રવત બંધક
રોબનસોની	રમત ગોકળબા
બાળકોનો ખીરમણ—૨	વિકાસ મહારાજ
પ્રેમ કેમ માપાય	કુકા અને સોક્રા
મારી બાય	વિનોદ કુમાર
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ભેગા
બારવિનશે	આપણે ચોર
બળા કામ, કાળી દાબી	કાલ્પસંબંધ
બનાવ્યા અને—	ભેગાં ૫૨
પ્રથમ	સંભાળવાનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

		ક્રિ. રૂ.
કોલવાલ સાયકોન્સોલ કન્ટ્રોલ ઓર્ડિનન્સ ૧૯૨૨		
ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં		૧ ૬
સીતા વનવાસ		૧ ૦
ઇજનપર નકામ		૦ ૬
સત્યના પ્રયોગો અથવા આત્મકથા ભાગ ૧		૧ ૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨		૧ ૬
નીતિના કાવ્ય		૧ ૦
મારા જેલનો અનુભવ	જેમકા મ. મોહનદાસ	૦ ૬
મારા જેલનો બીજો અનુભવ	,, ,,	૦ ૬
મારા જેલનો ત્રીજો અનુભવ	,, ,,	૦ ૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનના સોનેરી બાંધ		૨ ૦
મોહનદાસ બાબમંત્રીમાંથી તીરક તેમના મત અને વિચાર		૦ ૬
મુસ્લમરાજ અને તેના બે બાબતો		૦ ૬
જેલના કાવ્ય (અનામક પ્રબંધના)		૦ ૬
મુસ્લમો કમાલ પાશાનું કુટુંબ ચરિત્ર		૦ ૬
મુસ્લમો કમાલ પાશાનું બાબત		૦ ૬
જેલ કાલકોટરની કથા (મોહનદાસનો બનાવ)		૦ ૬
બાબુમ કેટલી જમીનનો બાંધિક દોષ કરે? ટોલ્સટોયની વાર્તાપરથી		૦ ૧
હોમ રૂલ (બાંધીકાજે ગુજરાતી)		૧
કમળા બાબે બનાવી કરજ		૦ ૧
મા. બા. ઇન્ડિયન ઓપિનિયનું મુદ્રીનીબર		૦ ૬
કુટુંબ દોષી		૦ ૧
બાબાબાની મરણી		૦ ૨
ગોકુલબાટીકા ગોકુલ ૧૬૦૮ના બાપ ગુજરાતી—અંગ્રેજી		૦ ૬
મુબારકના બનાવ		૦
અન્ન વિના બીજું કશું નથી		૦
કરજન હબેરનું વક્તવ્ય		૦
ગોક હોંકુ પ્રત્યે ટોલ્સટોયનો પત્ર		૨
બાગેરાજ વિશે સામાન્ય જ્ઞાન ભાગ ૧ લો		૧
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો		૧
બનાવક		૦
કરીર સંપત્તી		૦
ગબોદય		૧
પુત્રો અને પોષક		૦ ૧
કમળાબ ગોળો અને બીજાઓના બનાવ ઉપરથી બધાં		૧ ૦

બાળ ઉપયોગી

મુબ્બર બાળ ગ્રંથાવલી. સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલા બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		રૂા.	રે.
પુ. ૧	પ્રીતી કથાઓ		૧૦
પુ. ૨	હીરા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ઝુબકુબ	૦	૧૦
પુ. ૪	ટનાટન ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કથારે સમજ્યું!	૦	૧૧
પુ. ૬	ટોલસ્ટોયની નિતી કથાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	સતો ને ઉખાણાં	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રેલ પરદેશની મઝાની અને દેશાજ મળી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીમત રૂા. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને લખાણ બહુજ સરળ હોઇ બાળકોને વાંચવાનો કંટાળ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ પુષ્પના રમકડાં (૧)	રૂા	રે.
બોટી બોટી વાતો		૬
શીયાળ કાકા		૭
પોલમા કાકા		૧૧
મનરમ		૮
પ્રીતિ'રંજન		૬
ચિંકિ ચિંકિ		૬
આર'જીલાજો		૬
બરેનરી વાતો		૮
મેલાણની મોજ		૮
રમીકની પેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૨ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત રૂા.	૧	૦

નવ પુષ્પનાં રમકડાં (૨)		
ટોલસ્ટોયની બહુ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
ભિરલાનો ભાઇ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
લીલમ અને પુષ્પિકિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બબ્બ બબ્બરસ	૧	૦
તોફાની ટીપુડો	૧	૦
સૌ હતો કુહકો		૬
નવનીત		૮
મેમ મનુષ		૨
બાળ ડાયરી		૮
મહાનો મરતાનો		૬
બંગાળી ભિરલા	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં ચિત્રો

શ્રી દક્ષિણા મુર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના ચિત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી ભાષાના ઉત્તમ ગ્રંથોને માટે બહુ ઉપયોગ થાય એવાં ચિત્રો છે.

આમાં બધાંજ પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વસાવતા આખું **મહાભારત** વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે.

	રૂા.	રે.
પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
ભેગા - અર્જુનકાકા	૧	૦
ધનરાજ		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બહુજ સુંદર ચિત્રકામ વાપર્યા છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા રેલ રેલનો પ્રતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	રૂા.	રે.
કુરબાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતો	૧	૦
રેલ રેલની વીરકથાઓ	૧	૧૦
મા-બા મજાની	૧	૬
બીમોરી પટાર	૨	૬
રેલ રેલની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
ફિકોર કથાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ચોપડીયેથી મળી શકશે. મંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. **વી. પી.** ઓરડરોઉપર બીલકુલ ખ્યાલ આપવામાં આવશે નહિ

ગુજરાતી બાળ પોથી			૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી		૧	૦
" બીજી	"	૧	૨
" ત્રીજી	"	૧	૪
" ચોથી	"	૧	૮
" પાંચમી	"	૨	૦
" છઠ્ઠી	"	૨	૪
" સાતમી	"	૨	૬
પહેલી ચોપડીના અર્ધા		૦	૫
બીજી		૦	૮
" ત્રીજી "	"	૧	૦
" ચોથી "	"	૧	૪
" પાંચમી "	"	૧	૫
" છઠ્ઠી "	"	૧	૮
" સાતમી "	"	૧	૧૨
" રેલ્વે ઈતિહાસ	" ૨		૮
લેખન કલા.—કોપી બુક ભાગ ૧, ૨ જો, ૩ જો.			૬
ગુજરાતી બાળાઓ બારાક્ષર			૦
અંગ્રેજી બાળવિર વાચમાળા (રેલ્વાકૃત) ભાગ		૧	૬
" " "		૨	૧
		૩	૧
ઉચ્ચ શિક્ષણના સોપાનો (ભાગ ૧ લો)			૫

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
OCT 934

INDIAN OPINION
MAHATMA GANDHI

No. 40—Vol. XXXII Friday, October 5th, 1934

ON FREEDOM

"THROUGHOUT the world to-day, there is a danger of revolt against freedom, not for the love of manly discipline but out of sheer failure of nerve. In secular politics we see a wide-spread distrust of liberty. Among great masses of men there is a loss of self-confidence; the citizen has forgotten his old pride of standing squarely on his feet. There is an impulse to huddle together and to seek salvation in herds, a fear of being alone, a craving to surrender the will to any authority which will save trouble. The critical and sceptical spirit which has long been abroad has disintegrated many of the old securities and driven men to flee for shelter to any new thing which offers cohesion and stability. A like impulse may be detected, I think, in certain religious movements of to-day. That is an unclean and lying spirit, both in secular and in sacred things; for it must lead to the decay of mind and will and soul. There can be no hope in that which involves the abnegation of manhood and the surrender of what St. Paul calls: 'The glorious liberty of the sons of God.' To oppose to-day a weak craving for servitude is as sacred a duty of this church of free men and free women as any that it has faced in its stormy history."

Mr. John Buchan, Lord High Commissioner for Scotland, before the general assembly of the Church of Scotland.

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાંદ મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન મામીકાલ અમારી પોતાની ફેક્ટરીમા બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે તેમ જ ભાવનો સ્વાંપ માટલી ડેસ્ક્રીપ્ટીવ મંગાવી આવી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હેડ ઓફીસ અને મારબાર્ડ-ધોતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૬૬ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૪૪/૪૮ કાલબાદેવી રોડ, મુંબઇ, ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગના ફ્લ્યુટ રીડ સપ્લાય કરે.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનોયમોમાં ખાસ ફેક્ટરીમાંથી બનાવવાની મંગાવીએ છીએ.

સોલ એજન્ટ્સ:

ગોશાલા ફ્લ્યુટ

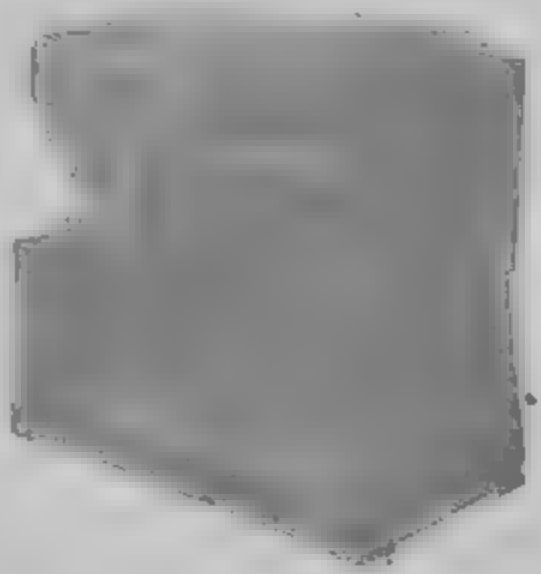
તથા

સરદાર ફ્લ્યુટ.

ઓર્ડર આપવા માટે લખવા આવે અને કેટલોગની તપાસ કરવા ખાસ ભલામણ છે.

તબલા

બાજ ૧-૨ ૬, અને
બાજ ૧ ૫-૦.

હાથના સ્પેશ્યલ રીડના રોલરેથી બાજ ૨-૫-૦.

હાથના ફ્લ્યુટ રીડ ૧ ઓક્ટ્રા રોલરેથી બાજ ૧ ૧૦-૦.

હાથ અને પગના તાથે (કોમ્બીનેશન) ફ્લ્યુટ રોલરેથી બાજ ૬-૧૦-૦

હાથના પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીમે માટેના ફ્લ્યુટ રોલરેથી બાજ ૩-૧-૬

પગના ફ્લ્યુટ રીડ ૧ ઓક્ટ્રા મધુર રોલરેથી બાજ ૧૦-૧૦-૦

હારમોનીયમોની બાજુ ૧ વરસની લેખીત ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

બાજુ એક વખત મંગાવી આવી કરો. ઓર્ડર આ ઓફીસ—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. **ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,** ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. **GOSHALIA'S MUSIC SALOON,** 131 Queen Street, Durban.

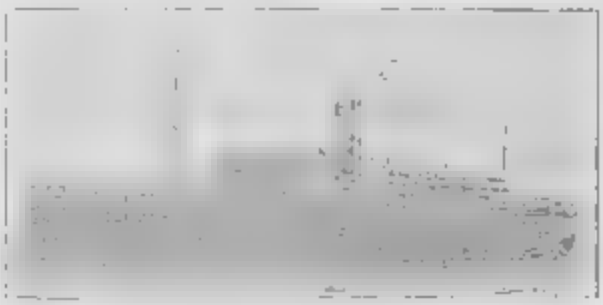
British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "તકલીવા"

ટીકટના ભાવો

સલુન કેબીન
(વચ્ચ ભોરાણી)
પાર્ટિક ૨૭–૦–૦.

૩ક્ષ
(વચ્ચ ભોરાણી)
પાર્ટિક ૬–૦–૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરાની વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨–૬–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૩–૧૬–૦.

દેક વીશી
(સામાન્ય) પા. ૨–૧૬–૬.
(સ્પેશીયલ) પા. ૪–૬–૦.

અરેબીયન તા. ૧૫ ઓક્ટોબર મુંબઈ જવા ઉપડશે.

આવા મુસાફરોએ—હિંદીઓએ પોતાના દેશીના રૂપમાં પોતાનું અને કુટુંબનું, નામ લખી, પોર્ટ, કરવાનું કરાવવું રહ્યું, અને અમોએ બદલે આના રહેશે ડીપાર્ટમેન્ટને દેશીના સીધા પોર્ટ ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું, તેના તે તેવો બદોબસ્ત કરી આપશે.
હિંદીઓએ પોતાના ભેગા દેશીના રાશીવારે ૧૨ વાગ્યા અગાઉ કસ્ટમમાં પહોંચતાં કરવાં.
દરેક વાંચે ઉતરવું પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી. બહારગામવાળા ગ્રાહકોએ અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલવા લખશે.
સ્ટીમરને લગતું દરેક કામકાજ અમારી મારફતે કરવાથી નીચે આપ છે.
વધુ ખુલાસા માટે લખો વા મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban
Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કંપનીના હીંદી એજન્ટ.
૩૬૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન. ૦૧

દીવાળીના તહેવારમાં તમારા મિત્રોને શું ભેટ આપશો?

!! પ્રખ્યાત કેપ્ટનની કરમાસુ મીઠાઈઓ !!

આસ સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ દીવાળી માટે તયાર થાય છે.

કેવી કે: બદામ બરફી, પીસ્તા બરફી સુરતી આવા બારી બદામની બારી, બદામી હલવો. પનીલા હલવો, ઓરેંજ હલવો, બંગાલી સુખડીણી, જમતગરી પેંડા, મોતીનો મેસુર, કેસરી મેસુર. ઘુઘરા, મગદળ, બદામ પાક, બાજુ, લાડા. મોહનથાળ શકરપારા, જલેબી, ગુલાબજાંબુ, બુંદી લાડુ. સાલાપુરી ચેવડો. જાવનગરી ગાંઠીયા. અગજ, બીજા કેકો વીગેરે સ્પેશીયલ મીઠાઈઓ મળશે.

—તમજ—

તમામ જાતના કેકો પણ તૈયાર મળશે.
અપકંટના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા તકલીફ કરવી.
માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આપ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL.
PROPRIETOR: P. M. KAPITAN.

'Phone 3023 Central. Cr. Grey & Victoria Streets, DURBAN.

દેશની આવનાર તથા જનારાઓ માટે ઉતરવાનું ઉત્તમ કથળ.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST (By PYARELAL)

An account of Mahatma Gandhi's Fast in explanation, facts and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 420 Pages. 2s. 6d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

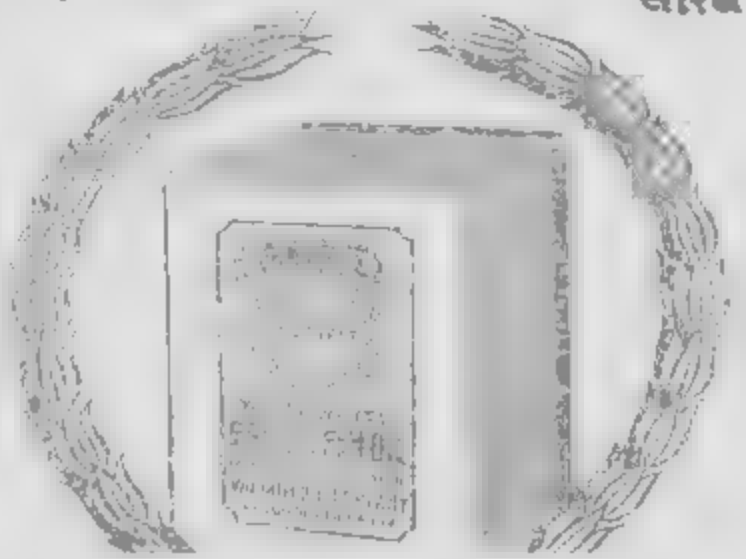
A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma considers to be his best work on the Anti-Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

154 Pages. 1s. 6d.

INSIST ON LAUREL

THE POPULAR PARAFFIN
FOR ALL PURPOSES.

એકજ અવાજે
વખણાએલું
લોરલ પારફીન.

There is no better brand-be sure you get it. It costs no more than other paraffins.

ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ પારફીન" બીજાને ટક્કર મારે તેવું, તેમજ કિંમતમાં હરિફાઈ કરે તેવું છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

[illegible]

હોલસેલર, મકાન, રંગૂન, કલકત્તા અને
બારબાણાકરને માલ મોકલે છે.

[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

"[illegible]" [illegible]
"[illegible]" [illegible]

[illegible]

[illegible]

KING & SONS.

Anglo-African House, 317 South Street, Durban
P.O. Box 951. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P. O. Box 521. 6, Cross Street,
Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેરાઈટીના વહાપનારે

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against ravages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula, Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

A. A. Khoja, P. O. Box 69 Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

તબલ-વાજીંત્રોનો ભરપૂર

સેટવાળા

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વિના વિલંબે વાપરવા માટે

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—બાંહેધરી સહિતજ વેચવા—

બાજબીજ અજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લી.—મુંબઈ નં ૨૪

ઝંડુ પંચામૃત-ની ખાસ દવાઓ માટે લખો. એજન્સીઓ માટે લખો—ઝંડુની વિગતોવાર પુસ્તીકા માટેજ મંગાવો.

સાહિત્ય અધિકારના એજંટ: એમ. એમ. ઝોશી, ૩૪૫ ખુબ રસ્તો, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, બોરીબંદર

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફળ અને વેજીટેબલ આપ પેકિંગ કરી સી. એ. વી. એ. મોકલવામાં આવશે. કમીશન:

P. O. Box 254. Durban. 31 Short St. 65

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

દરેક જાતનું ફળ અને વેજીટેબલ આપ પેકિંગ કરી સી. એ. વી. એ. મોકલવામાં આવશે. કમીશન:—

P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

ASTHMA and CATARRH Sufferers ... Our "THREE in ... will give you ... Case of life. Countless others ... who enjoy (a) MEDICINE 3/6 (b) LIN... Free "One & Only" ... Atma 3/6 (c) INHALANT 1/6- 9/-inclusive post free.

HONEY BALSAM EMULSION ... the most obstinate bronchial cough—6/ post free.

CALAMINE CREAM ... Godsend in your sister ... ringworm, ... nettle rash, prickly heat, etc.—4/6 ... post free.

FEMINA LEMONA ... for fair and frank ... complexion, ... —1/6 post free.

CASH WITH all Orders.

(For the wonderful ... Healthy Life.)

F. E. A. CHAMBERS, Box 1341, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

	पौ.	शत.
जिनकी अवाज	१	६
तामील वेद	१	६
स्वामीजी का पत्रोत्तर	१	०
हमारे नमाजकी खूबियाँ	१	०
हाथकी पंद्रह इकाई	१	६
ब्रह्मचर्य विज्ञान	१	६
महात्मा गांधीजीका जिवन चरीत्र	१	०
आरोग्य दीग्दर्शन	१	०
विद्यार्थी जीवनका ध्येय	०	६
युरोपका इतीहास भाग १	१	६
" " " २	१	६
" " " ३	१	६
थाट आत्मकथा		१
प्रथम वर पुस्तक अंग्रेजी साथ		१
द्वितीय " " " "		६
तृतिय " " " "		६
चतुर्थ " " " "		६
पंचम " " " "		६
षष्ठ " " " "		६
सप्तम " " " "	१	०
सत्यार्थ प्रकाश अंग्रेजी टीका सहित	०	६
यदवस्थो एनीबेसट		६
गीतासंग्रह		६
सामवेद संहिता	२	०
अथर्व वेद संहिता	१	६
यजुर्वेद संहिता	१	६

ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે રૂ. ૧૬

પત્રો 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન,' ફિનીક્સ, નટાલ.

ક્રિકેટ ક્લબોને તથા જથ્થાબંધ વેપારીઓને ખુશખબર!

સેકેંડરોઓ માટ રહેલું કામ!!

લંડનની (સાલસબરી) ૮૦ વર્ષની જુની, નામીતી અને દુનીયા મશહુરીની સ્પોર્ટસ ગુડસ ફેક્ટરીની શાખા ૭, ડાર્બીગ્રલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગમાં ખોલવામાં આવી છે. જ્યાં સર્વ જાતનો ક્રિકેટ, હોકી અને સ્પોર્ટ — ઇંગ્લીશ માલને પણ ભાલુએ મુંગે તેવો ક્રિકેટ, ટેનીસ, બેડમીન્ટન, ફુટબોલ, રગ્બી, બોક્સીંગ, કેરમ, હોકી, વ. નો સામાન બહુજ કિફાયત ભાવે મળશે.

પત્રથી પુછા આવવા જતે મળો. એકજ મુલાકાત કાયમ ખાતરી માટ બસ છે. જરૂર અજમાવો.

અમારા શીરનામું: J. M. KANTI & Co.,
Sports Goods Manufacturers
P.O. Box 4250. Johannesburg.

તા. ક.—આ ઉપરાંત સાચા સોનાબાંદીના કસબની કેરો તથા કિંમતી સાટીઓ અને પ્રબન્ધાલ એલેક્ઝાંડ્રા કમીકલ વર્કસની પેટન્ટ અને પ્રોપરાઇટરી દવાઓ પણ મળશે.

9 001

INDIAN OPINION

Founded by
·MAHATMA GANDHI·
·IN 1903·

No. 40—Vol. XXVIII. Friday, October 5th 1934

NOTES AND NEWS

Imperial Indian Citizenship Association on Colonisation

ELSEWHERE in this issue we publish a statement by the secretary of the Council of the Imperial Indian Citizenship Association, Mr. K. Natarajan, submitted to the Government of India on the report of the Union Government's Colonisation Inquiry Committee. The Council while noting with satisfaction the declaration made by Sir Fazl-i-Husain in the Council of State recently, that the Government of India could not, owing to financial reasons, undertake any colonisation scheme of the kind suggested in the Committee's Report, the Council has submitted that, even apart from financial considerations there are insuperable objections to dumping down any section of the Indian population in a wild and derelict country which the North Borneo Charter Company, with its resources in men and money, has utterly failed to develop and will be glad to get off its hand. The Council has further called the attention of the Government of India to the illegality of the Australian Commonwealth Government in extending its White Australian Policy to the mandated territory of British New Guinea and have requested that the Indian delegation to the next session of the League of Nations Assembly may be instructed to bring this matter to the notice of the League. The Council has also protested against the assumption in the Colonisation Report, which was signed by Mr. S. R. Naidoo as the Congress representative on the Committee, that Indians should not under any circumstances look forward to have the same opportunities as other nations to emigrate, settle and carry on cultural and commercial intercourse in all parts of the world including those from which they are now kept out by the arbitrary and unjust action of certain Western powers. In conclusion the Council of the Imperial Indian Citizenship Association have recorded their emphatic opinion that the only honourable means of relieving Indian congestion in Natal is to abolish the barriers to their free movement in the different provinces of the Union and to allow Indians equal opportunities with the rest of the population to raise themselves in the economic, social and educational scale so as to become worthy citizens of the South African Union in which full 80% of them were born. The foregoing are the main features of the statement of the Council of the Imperial Indian Citizenship Association on the Colonisation Inquiry Report and will, we have no doubt, receive the wholehearted support of all sections of the Indian community of the Union.

Problem of Poor Whiteism

THE National Conference on the Poor White Problem was opened by the Minister of Labour, Mr. A. P. J. Fourie at Kimberley last Tuesday. Nearly 500 delegates from every part of the Union were present. "During the past 18 months," said Mr. Fourie in the course of his opening speech, "the Government had spent £20,000,000 in helping the farmers, in addition to £8,000,000 from Loan Account on public works, designed to relieve unemployment. The Government Protection policy aimed at increased employment for civilised labour, and all tenderers for Government contracts had to prove that they paid fair wages under proper conditions. By subsidies the Government was doing its best to encourage local authorities to employ more civilised labour. A total of nearly 40,000 civilised labourers were employed by the Government and the Railways." Mr. Fourie in conclusion said that the solution of the problem of Poor Whiteism was essential for four reasons—sentiments of simple humanity; the salvation of European civilisation in this country from destruction, a statement which he asserted the conference was not an overstatement; the impossibility of expecting European immigration while 20 per cent. of the European population were in dire poverty; and the urgent need for increasing the consuming power of the European population.

While the Government is doing everything possible for the limitation of poor whiteism from the Union what concern, we would ask, is shown to the other sections of the population of the Union among whom unemployment is as serious if not more because they have no Government funds at their disposal. It would appear that the other sections will just have to mark time until the poor white problem is settled. There could be no more short sighted policy for any civilized Government to adopt

Indian Teachers Conference

THE ninth annual conference of the Natal Indian Teachers' Society was opened in the Parsee Rustomjee Hall last Tuesday, Oct. 2, by Mr. Maurice Webb,

chairman of the Durban Library Group. Two hundred delegates from all parts of Natal were present and were welcomed by the Deputy Mayor, Councillor O. E. Langton, in the absence of the Mayor. Among the messages received by the conference was one from the Minister of Education, Mr. J. H. Hofmeyr, wishing the conference success and expressing his pleasure in noting that the Natal Provincial Council had found it possible to provide £10,000 for [illegible] Indian education.

> "By banding themselves together in a Society the Indian teachers of Natal have given evidence of their sense of the importance of their profession," read the Minister's message. "As such they can make a very great contribution to the future welfare of their people. I hope that the conference will bring them great inspiration and encouragement in this task."

A fuller report of the conference will appear in our next week's issue.

President of Indian National Congress

Babu Rajendra Prasad, the prominent Congress leader of Bihar has been elected President of the forthcoming session of the Indian National Congress. Babu Rajendra Prasad is a seasoned soldier of the Congress and one who has rendered a very brilliant practice and embraced voluntary poverty for the cause of his country. Notwithstanding his delicate health he has gone through the rigorous of gaol life and on the present occasion from the moment he was released his time was taken up in relief work in the devastated areas as a result of the recent great earthquake. Indians in South Africa heartily join their brethren in India in congratulating Babu Rajendra Prasad for the very deserving honour the country has chosen to confer upon him.

Indian Opinion

FRIDAY, OCTOBER 5TH, 1934.

THE KUNWARANI ON INDIAN WOMEN

THE main target of those who want to run down India and her ideals is India's womanhood. We can well understand Westerners, who are too materialistic to think outside of life, not being able to understand the Eastern philosophy but when an Easterner, and an Eastern woman at that, indulges to loose talk about her own philosophy and ideals is wholly unjustifiable. It is enough that a Miss Mayo plays the role of a drain inspector in India but we would certainly not wish an Oriental intellectual, who is supposed to be an interpreter of the best in the East to the West to become a Miss Mayo.

The conditions of women in India may not be ideal at present and much may be and indeed is, required to attain an ideal condition. But we refuse to admit that the present conditions represent the ideals of our womanhood which are in no way inferior to any in the world.

It is a matter of great regret not only to us, but to many of our readers, that Kunwarani Lady Maharaj Singh, who spoke the other day on Indian women in Durban, should so much misrepresent India's womanhood. Speaking of Sita, the Kunwarani said: "Indian womanhood in these days took famous women heroines of Indian history as examples of perfection, such as Sita—whose sweetness and self-sacrifice were almost too much—and Savitri. Personally she felt that these heroines had caused such conditions as history had shown of misery and the suppression of Indian women." It is absurd and blasphemous to say that the ideal of Sita has caused the misery of Indian women. Well, there are always two ideals before humanity—both men and women—namely, purity and impurity, selfishness and unselfishness, spirit of service and unselfishness, unbridled expression of lower emotions of men and women and self-restraint and transmutation of energy to higher ideation. Which should be the rule of life? India has always chosen the ideal and has thus coloured her social philosophy. To say that the choice of India is the cause of misery of Indian women is absurd on the very face of it. The cause of the degraded condition of Indian women today is due not to her devotion to the ideal of Sita but elsewhere in the aggressiveness of other people who without any sense of fundamental moral value of life, have been the cause of depriving India of her material resources and thus disturbed India's social philosophy which is based on high spiritual truth.

There are many other points in Kunwarani's speech which we would like to discuss. But neither space nor time will allow us to deal with the subject elaborately. We shall, however, deal as briefly as possible with some of the points raised by her namely,

(1) Economic independence of women,
(2) Joint family system,
(3) Awakening of Indian women in India today is due to Christianity.

Now, is it very desirable that women should invade the economic field and thus add more hardship to the already depleted economic system of the world? We do not claim to be expert economists but from a common sense point of view we can say that this will only add to more unemployment, the

breaking up of modern economic system. It is better, as India says that women should rather concentrate on other spheres than go outside. This can only be done if women develop an ideal of comradeship and fellowship with men as Sita did with Shri Ram.

Coming to joint family system in regard to the second point, we would ask: is it not better to live jointly and amicably sharing the responsibilities and miseries and happiness together? Does not that add to real happiness? Be ambitious not for herself and himself? Individuality is not the last word of social philosophy. We have still to be convinced that joint family system is wrong fundamentally.

Next, the Kanwarani says the awakening of the Indian women to-day is due to Christianity. Well, we are not Christian theologians but we know the religion of Christ was a religion of renunciation, humility and service and to say that assertiveness, pugnacity, and claims of sex equality in every respect—of modern feminist movement is due to the teachings of Christ is, to say the least, to do great dishonour to the name of the Great Teacher. Does modern feminist movement in the West represent the true Christian spirit? We would ask the Kanwarani Sahiba: Ifad not India and has not the Kanwarani herself even to-day her own ideal of womanhood? There are many other points in Kanwarani's speech which we think misrepresent entirely the women of India. For example, the costume of a widow does not represent misery, on the contrary it is the symbol of the vow of purity, humility and service.

Let not the reader conclude from the foregoing observations we have been constrained to make that we are against educating our women. Our women need education but not an ideal borrowed, imitated and unpalatable. It must be in harmony with our best traditions. Nor do we say that our women should not do public service and help most towards our goal of freedom both in this country and in our Motherland. What we say is, Indian women should grow as Indian women and make real progress and not be misled by the pernicious idea of the West of false progress and false liberty which kill the very soul of both man and woman and which is deplored even by eminent Western seers. Women of India—Watch out—follow the footsteps of Sita, Savitri, Draupadi, Gargi, Ahalya and Mira—and you will show to the world the best flowers of womanhood.

Fountain Of Wisdom

"Affection cannot be manufactured or regulated by law. If one has no affection for a person or thing one should be free to give the fullest expression to one's feelings so long as they do not infringe, promote or provide for violence.—MAHATMA GANDHI

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION," MARCH 25, 1914.

MR Abdur X. Merriman at a meeting held in Capetown said:

I should recommend people—if I might give them a little advice—to have as little to do with Governments as possible, because . If you want to awaken public interest in any particular thing and take all the life out of the movement, start it with Government money.

States INDIAN OPINION:

When a community of people, proudly boasting of their heritage, belonging to a nation which occupies the highest position gained by its sterling qualities of what are so often styled "British Justice and fair-play," comes to the conclusion that it is necessary to form a "White League" to uphold its "predominance" over so called "inferior" races, surely, something must have gone wrong with it. . . . . But nothing in the world can stop the moral advancement of a people which is determined to go on.

POET'S CORNER.

Ajyoshi

This only grant me, that my means may lie
Too low for envy, for contempt too high.
Some honour I would have,
Not from great deeds, but good alone.
The unknown are better than ill known.
Rumour, can ope the grave
Acquaintance I would have, but when it depends
Not on the number, but the choice of friends.

Books should, not business, entertain the light,
And sleep, as undisturbed as death, the night.
My house a cottage, more
Than palace, and should fitting be
For all my use, no luxury.
My garden painted o'er
With Nature's hand, not Art's, and pleasures yield,
Horace might envy in his Sabine field.

Thus would I double my life's fading space,
For he that runs it well twice runs his race.
And in this true delight,
These unbought sports, this happy state,
I would not fear, nor wish my fate,
But boldly say each night,
To-morrow let my sun his beams display
Or in clouds hide them—I have lived to-day

—ABRAHAM COWLEY.

IMPERIAL INDIAN CITIZENSHIP ASSOCIATION

ON COLONISATION INQUIRY COMMITTEE REPORT

THE Council of the Imperial Indian Citizenship Association have conveyed to the Government of India their views on the report of the Indian Colonization Enquiry Committee appointed by the Government of the Union of South Africa, in a letter addressed to the Secretary, Government of India, Department of Education, Health and Lands.

The terms of reference to the Committee were, "To undertake a preliminary investigation in South Africa, in connection with the proposals set forth in paragraph 3 of the Agreement arrived at by the 1932 Round Table Conference for the exploration of the possibilities of a colonization scheme for settling Indians, both from India and from South Africa, in other countries; and to report as to the country or countries in which further investigation as to the successful operation of such a scheme might advantageously be made, having regard to the political, climatic and economic conditions in such country or countries, and the extent to which Indians in the Union would participate therein."

The idea underlying the investigation of retaining the Indian population of South Africa by a scheme of assisted emigration to *other countries* than India, when it first appeared in the Capetown Agreement of 1927, met with an emphatic protest from Mahatma Gandhi whose opinion on South African questions is entitled to great weight. Nevertheless the Capetown Conference of 1932 recommended that the possibilities of a Colonization scheme for settling Indians both from India and from South Africa in other countries, should be explored and that the Government of India should co-operate in doing so. Accordingly, the present Committe was appointed by the Union Government of South Africa with the above terms of reference.

There was strong opposition from a considerable section of South African Indians to the very idea of expatriation to other lands. They broke away from the South African Indian Congress which had agreed to co-operate with the Committee, and formed another organization of their own to oppose any Colonization scheme. The South African Indian Congress was represented on the Committee by a respected Indian citizen, Mr. S. R. Naidu, who has signed its Report.

The Council of the Association regret the delay in submitting their views but the delay has been of great advantage as the Council have now before them the statements made by the Hon'ble Sir Fazl-i-Husain in the Council of State in reply to two motions relating to the Committee's recommendations. The Council note with satisfaction that the Government of India regard a scheme intended to confine Indian emigration to a part of the world which no other country cares to colonize, as tantamount to the segregation of Indians, and use the felicitous words of Sir Fazl-i-Husain, in a Harijan Colony. They also note with equal satisfaction the Hon'ble Member's declaration, in speaking on Mr. P. N. Sapru's resolution, that the Government of India could not, owing to financial reasons, undertake any colonization scheme of the kind suggested in the Committee's Report. But the Council of the Association respectfully submit that even apart from financial considerations there are insuperable objections to dumping down any section of the Indian population in a wild and derelict country which the North British Borneo Charter Company, with its resources in men and money, has utterly failed to develop and will be glad to get off its hands.

The Colonization Committee itself admits that the other two possible areas of Colonization, namely, British Guiana and New Guinea, are not available for various reasons. While on this point, the Council wish to call the attention of the Government of India to the illegality of the action of the Australian Commonwealth Government in extending its White Australian policy to the mandated territory of British New Guinea. The Council request that the Indian delegation to the next session of the League of Nations Assembly may be instructed to bring this matter to the notice of the League. The Council also protest against the assumption in the Colonization Report that Indians should not under any circumstances look forward to have the same opportunities as other nations to emigrate, settle and carry on cultural and commercial intercourse in all parts of the world including those from which they are now kept out by the arbitrary and unjust action of certain Western powers. The Council in conclusion wish to place on record their emphatic opinion that the only honourable means of relieving Indian congestion in Natal is to abolish the barriers to their free movement in the different provinces of the Union and to allow Indians equal opportunities with the rest of the population to raise themselves in the economic, social and educational scale so as to become worthy citizens of the South African Union in which full 80 per cent of them were born. The undertaking given in the Cape Agreement of 1927 to treat the Indian population as integral part of the South African Union and to assist them to advance to the level of the white population, should be carried out. The Council of the Association respectfully suggest that the Government of India should take every opportunity of bringing home to the Union Government, their plain duty to do so.

The Council of the Imperial Indian Citizenship Association gladly endorse the statement of the Hon'ble Sir Fazl-i-Husain in the Council of State that there is no difference of opinion between the Government and the people of India on this question. The Council further submit that any further

investigations into the possibility of Indian Colonisation will be a waste of time and money in view of the concession of common nationality in this country and in South Africa.

Great Town Hall Reception

In Honour of Maulana Mahommed Abdul Aleem

MAULANA Mahammed Abdul Aleem who arrived in Natal from the East last week was accorded a great welcome in the Durban Town Hall on Monday night under the auspices of the newly formed Moslem Youth League.

A party numbering about 90 of the Malay Boys' Brigade and Malay Girl Guides were summoned specially to Durban from Johannesburg in honour of the Maulana.

There was a large gathering present at the Town Hall representing every section of the community including a few Europeans.

To the unavoidable absence of the chairman Mr. M. M. Parak, Mr. C. Anglia delivered the presidential speech welcoming the Maulana who was subsequently garlanded by Moivi Abdul Cassim and a bouquet was presented to his secretary.

A number of every faith was then called upon to speak. Mr. V. Iswerouse speaking on behalf of the Christians, Mr. B. M. Patel on behalf of the Gujarati Hindus, Mr. V. S. G. Pather on behalf of the Tamil Hindus, and Messrs. Satya Dev and Shakti Maharaj and Lee Gopaul on behalf of the Hindustani section, welcomed the Maulana and wished him every success in his mission. Speeches were then made by prominent Moslems and Malays. The Maulana on rising to reply was greeted with vociferous cheers.

The Maulana explained at the outset that he had devoted all his life to the service of humanity. He had left behind him all worldly possessions and set out to give service as set out in the Islam faith. It was the oldest, preaching the fundamentals underlying all religions.

The Koran was a combination of all the divine books and of all the different messages brought by all the apostles and prophets of God.

After having dwelt on the greatness of Islam the Maulana referred to the racial discrimination by Europeans against Indians and said that to earn the respect of the European community Indians must raise their educational and moral standard. If Indians fitted themselves by their high moral character to be respected no one could deny it to them. They who have before them the ideal of Jesus Christ who was not white but coloured, will one day recognise them as children of the same God.

In conclusion the Maulana expressed his thanks for the great number of welcome messages he had already received and was still receiving and for the great welcome accorded him that evening.

The enthusiastic meeting terminated with prayers at 10-30 p.m.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Mr. P. R. Pather's Report

Sir,—In fairness to myself I wish you to publish the following in connection with your report about the meeting in Johannesburg convened by the Tamil Benefit Society. There is a slight discrepancy in your report.

As it is stated I came late to the meeting and found parliamentum ruling supreme. During that period somebody sent for the police. *I did not seek police assistance; neither did I send for the police.* After closing the meeting I left the hall and was in the street on my way home. The solitary policeman arrived and questioned those who were leaving the hall as to who telephoned for the police. I pleaded ignorance. He asked me for information. As secretary I told him that that the meeting was convened by the Tamil Benefit Society and because of the rowdy element he declared the meeting closed. The policeman suggested that I should go upstairs with him. There was a large number of Tamilians in the street who desired to go upstairs. The policeman and I prevented the crowd accompanying us for we feared a clash. The crowd obeyed implicitly and the policeman and I went upstairs and spoke to Mr. Nana, the secretary of the Congress. The crowd in the hall began shouting at the top of their voices. The policeman got afraid and bolted. I was left alone. The hooligan type in the meeting carried on their "manly duty" of assaulting me. They were all over me, but I thank God that He gave me sufficient courage not to hit back a single individual but to have borne my Cross meekly and humbly.

The policeman who left the hall went to Marshall Square and brought about a dozen more. They demanded I should charge the leader but I stoutly refused to do so. I know most of those who assaulted me. I went home a joyful man for I was able to control the brute in me and when I said my prayers that night, I said with a peaceful and joyful heart: "Father forgive them for they know not what they do." The police did not rescue me but friends did. I was in the street when more police arrived.

BERNARD L. E. SHAMONEY.

[Note:—Irrelevant passages from the above have been deleted.—Ed. I.O.]

Mr. S. M. Nana's Denial

In the course of a letter Mr. S. M. Nana emphatically denies the charge laid against him, in Mr. P. R. Pather's report of the meeting of the Tamil Benefit Society, of using the words "Kolchas" and "Coolies." This is the gist of his letter which we have not published owing to other irrelevant matters contained therein.—Ed. I.O.

Manor Gardens Hindu Association

A Humanitarian Cause

Sir,—The Gyaan Prabhaar Natak Mandal, a dramatic branch of the above Association will be presenting "Prahlaadh" in Garib Parivaar or Depressed Family, on Saturday October 6, at the Victoria Picture Palace, commencing immediately after the film.

Almost all the seats have been sold out. A packed house is anticipated.

One cannot have unnoticed the very good work this association is doing. An Indian school in Manor Gardens to impart both vernacular and English education is the fruit of the previous efforts of this institution mainly through drama. What good and noble work this association has been and is doing could be seen from the fact that as an outcome of the last drama staged it was able to subscribe the sum of £61 towards the Bihar Earthquake Fund. This week's play which is the result of many months strenuous preparation is for the sole purpose of an extension to the present school building. Will the public kindly give its generous support to this deserving cause?

Durban. DURBANITE.

Mahatma Gandhi Recalls Trappist Monastery

Harijan Workers Like Trappist Monks

Advice to Harijan Seva Sangha

The following advice was given by Mahatma Gandhi recently to Harijan workers:

"I BELIEVE in the ideal of life-service. I want servants whose sole ambition is to devote themselves body, mind and soul to the Harijan cause. If we had the command of such workers—I make bold to say, even if we had a thousand—we could bring about a revolution. I would welcome a training institution for such workers. In Inanda near Durban in South Africa there is a Trappist Monastery. The rigour observed at the time, now more than thirty years ago when I visited the place, was very great. They had perhaps like privacy for themselves they had one long hall in which they stretched themselves; they had to get up at 2-30 a.m.; they had poorly cooked food; they strictly observed the vow of silence. Only two or three, who had to go to the market or to speak to visitors, could speak. All others had to work in silence. They were giving instruction to the Zulus. Their proselytization consisted in working among the Zulus and giving them the best of their life. They were workers for life. They were all learned Sanyasins. They added to their learning a calling. They were carpenters, smiths, potters, cow-minders. They made all sorts of experiments. Their monastery was a model of beauty, a veritable garden, with not a particle of dust anywhere and there was a sweet silence pervading the whole atmosphere. Zulu students were taken as new recruits, and discharged as accomplished artisans. My idea is to have a training institution of this type. If anything I could do better. But we are sadly fallen from grace. We need to have this rigorous discipline in our country, but we have not progressed, while they have progressed. They have made researches and increased their heritage. If we can make anything like an approach to them I should be satisfied. If we can get even five persons who are prepared to forget father, mother and children, and to devote themselves to Harijan service, I would have them. They would form the nucleus.

A German Journalist

Coming from Mahatma Gandhi

Deeply Impressed

HERR Kurt Hutow, a young German journalist from South West Africa, arrived in Durban last week from India, where he accompanied Mahatma Gandhi on his recent all-India Harijan tour of six months.

Herr Hutow has brought with him a number of snaps he has taken of Mahatma Gandhi during his tour and is very much struck by Mahatma Gandhi's great personality, his hold on the masses, his simplicity and his self-sacrifice in the cause of the freedom of India.

"Mahatma Gandhi," he said to a representative of the *Natal Mercury*, "is not by nature an enemy, but a co-worker and it is nothing short of a tragedy for India that he and the Government still find themselves in opposition."

Herr Hutow calculates that Mahatma Gandhi must have addressed something like 200,000,000 people and collected over 800,000 rupees during the Harijan tour which commenced on Nov. 7, and lasted until Aug. 1, of this year. The money is to be devoted to making wells, village reconstruction and general social uplift among the depressed classes.

"As to what Mahatma Gandhi himself will do next," said Herr Hutow, "that is not easy to predict. He has sent his followers to do village reconstruction work, and he may do the same, probably in Bengal. If he does go to Bengal, he is likely to institute a spiritual campaign against terrorism, to which he is heart and soul opposed.

Even apart from his association with Mahatma Gandhi, Herr Hutow found his trip to India one of absorbing interest. He had had first hand experience of the great earthquake in North Bihar last January, a catastrophe which he describes as even more terrible than that which befell Japan in 1923. More than 15,000 people were killed, towns and villages destroyed, crops ruined and roads and railways obliterated.

Herr Hutow left on Wednesday for South West Africa where he will spend a few weeks with his parents at Rehoboth and then proceed to Germany to publish a book on his Indian experiences. Later on he hopes to return to the East.

Indian Girl Guides in Bulawayo

(From A Correspondent)

The Indian Girl Guides of the Baroda Arya Kanya Vidyalaya arrived here on September 13, being accompanied by Mr. P. K. Singh and Mr. and Mrs. Kapitan. On their arrival here on Wednesday at 7-30 a.m. they were greeted by a large number of prominent Indians of Bulawayo, among whom were Mr. Vashee (chairman of the British Indian Association), Mr. V. B. Nagrani (secretary), Messrs. V. N. Das, M. V. Naik, P. Vaghmaria, J. Rangotal, Rava Bros., Ramabhai and Pardhaman Bros. The District Commissioner of the Girl Guides, Miss, Livingstone) was also present to meet them. From the railway station they were driven to the residence of Mr. K. K. Vashee where their boarding and lodging was arranged. In the afternoon they were given a welcome reception by the Arya Mitra Mandal at the Bulawayo Indian School.

On Thursday September 14th they were given a civic welcome at the Jewish Guild Hall where the Mayor, Councillor Harris, presided. There was a large attendance of both Europeans and Indians, among whom were Dr. Hugo, the Prime Minister of S. Rhodesia, Major Brundell, Chief Imigration Officer, and Mrs. Brundell, the Mayoress, Mr. Donn Stanhope, Civil Commissioner, Major Gordon, Mr. Allen, Inspector of Schools, and other prominent Europeans of Bulawayo.

The Mayor in his opening speech stated that it was an honour to preside over such a function. He thanked the Indian community for mine and welcome the Girl Guides to Bulawayo. The Mayor was then garlanded by one of the girls who did so by covering the thread from which the garland hung, with a rainbow.

[illegible] then spoke and welcomed the Girl Guides to S. Rhodesia and paid a tribute to the Indians here saying that they formed excellent citizens. Other speakers were Messrs. Vashee, P. K. Singh, Nagrani, Pandit Chaudoriyaji and a few of the Girl Guides.

Display at Princess Theatre

On Friday Sept. 15, the Girl Guides performed some [illegible] of strength, self-defence and self-control at the Princess Theatre. There was a large crowd of both Indians and Europeans and the audience was really pleased with the evening's entertainment. The skill in the use of sword, dagger and lathi won the admiration of all.

On Saturday a tea-show was given to the Indian community at the Jewish Guild Hall where about a hundred pounds were collected by generous donation.

Sunday the 16th was spent on a trip to the Matopos, returning at about 1-30 p.m. After lunch the Indian women were addressed by the Girl Guides.

The party left for the Victoria Falls on Monday, Sept. 17, by the 2 p.m. train. They returned to Bulawayo on Wednesday by the 11th and proceeded to [illegible]. After a short stay there, they returned on Monday and left on the afternoon for Capetown.

SOUTH AFRICA

New Licensing Officer

Mr. B. R. LADDIWALA has been appointed as Borough Licensing Officer. Mr. Laddiwala was formerly chief assistant to Col. G. M. J. Molyneux, who some months ago retired from the post of Licensing Officer. In making their recommendation councillors, it is learned, were guided by Mr. Laddiwala's long experience in the Licensing Department, his proved capacity and the fact that he has on several occasions acted as Licensing Officer in the absence of the former departmental head. The post carries a salary of £720/£900.

Agent's New Secretary

Mr. C. F. WILLIAMS, the new secretary of the Agent of the Government of India, and Mrs. Williams arrived by the Indian mailboat Karanja last week. Before he left India Mr. Williams was deputy secretary to the Government of India in the Home Department. For many years he was Under Secretary to the Government of Madras.

Frank Utterance On Public Health

Sir Edward Thurston, Secretary for Public Health, in his presidential address at the opening of the congress of the Medical Association of S. A. said:—

"As a nation our people do not yet understand the necessity of practising the rules of health, and I attribute this ill defects in our educational system, which provides qualified teachers with little or no knowledge of the laws of health. The school curricula do not allow sufficient time for health teaching. Hygiene is not as it should be—an examination subject. The result is that young men and women are leaving the schools ill-equipped to protect themselves from disease that is preventable." The future health of the nation depended far less upon housing or medical services than it did upon an educated people. Many doctors were to-day becoming seriously alarmed at the poor physique and poor resistance to disease of many children, but failed to realise that it might be partly due to legislative enactments, which, by artificially raising the price of primary products for the benefit of the few, were making the purchase of essential foodstuffs almost impossible in sufficient quantities by the poor. In this doctors had a duty to the State in voicing their opinions on economic questions likely to affect the health of the community.

General Smuts Goes To London

General J. C. Smuts, Minister of Justice, left last week by air from the Rand Airport, Germiston, for England and Scotland to fulfil a long-standing promise to deliver an address at St. Andrew's University, Scotland.

Baroda Girl Guides Thanks

Miss G. Ambedkaryah, the manager of the Baroda Girl Guides, wishes to express his thanks for the rousing reception and generous help they received from the various institutions and individuals both

European and Indian and the European Press during their recent visit to the Transvaal.

Union's Status

The political correspondent of the *Natal Mercury* quotes two significant statements made in the bookveld by the Prime Minister, General Hertzog, at the head of the Fusion Government, which would give some idea as to what in the minds of the Fusion Government the Union's status is to be. Here are the two statements:

(1) In reply to a questioner at a public meeting in Wepener, who desired to know whether South Africa would have the right to sell goods in any nation with whom Britain was at war, General Hertzog declared: "Yes, there is no doubt that we shall have the fullest right to do so."

(2) That South Africa was so free and independent that she could select the King of the Belgians as her King.

Indian Girl Guides

We are informed that the Indian Girl Guides will arrive in Ladysmith on Saturday, October 13, and that a public reception will be accorded to them in the Town Hall on Monday October 15. Their various activities will be staged in the Town Hall on Tuesday October 16.

Industrial Convention

The annual convention of the South African Federated Chambers of Industry will this year be held in Durban, and will open at the Marine Hotel on October 8. The convention will mainly consider certain questions which have a special importance to the manufacturing community, among which the following are outstanding:—

The operation of the Workmen's Compensation Act,

The Government's European labour policy, having reference to particular aspects: (a) misuse of industrial legislation; (b) administration of the Department of Labour; (c) advisability of a conference between the Departments of Labour, Commerce, and Industries and the Federated Chambers of Industries.

Proposals for the establishment of Factories Licensing Board.

Terms of reference of the Industrial Legislation Commission.

Railway rates.

Annamalai Physical Culture Club

The principle instructor of the above Club asks the officials and members of the club to communicate in regard to matters concerning the club with Mr. L. Kistan Moodley at 127, Railway Barracks Somtseu Road, Durban.

THINGS IN GENERAL

Significance Of The Fast

Explaining the deeper significance of Mahatma Gandhi's recent fast Mr. Kaka Kalelkar said: "The great and immediate result of the fast will be a healthy check on the intolerance and impatience of the reformers. The whole world is ailing and various remedies are being used to set things right, but often the remedies are proving to be worse than the disease itself. War, class struggle and indirect murders are becoming the order of the day and the impatient man thinks that somehow he can ensure peace by wading through violence. Gandhiji's is the solitary voice that repeats not merely through word but through continuous self-sacrifice the ancient words of the Prince of Peace, Lord Buddha, that violence can never overcome violence. Only non-enmity will overcome hatred and enmity. The great religions of the world have all been tainted with evil by short-sightedness and lack of faith of generations. The religions have therefore to be purged of all these irreligious accretions. Our methods therefore must be highly religious. A religion that pervades all religions has to be revived. That can be done only by truth and non-violence. Well did the poet say:

> "So many sects, so many creeds
> So many faiths that wind and wind
> But just the heart of being kind
> Is all the sad world needs."

The art of being kind demands daily sacrifice of oneself. It is not mere goody-goody pious sentiment

While Congress Lives Slavery Dies

"If you would give an adequate answer, a shattering answer to those who say, whether at home or abroad, that the Indian National Congress is dead you will return, through the polls, the living representatives of the immortal Congress and so silence once and for ever the doubt of the doubter the lie of the liar and all those who are afraid that while the Congress lives, foreign dominations become more and more a dying thing day by day." In these stirring words, Mrs. Sarojini Naidu made her parting public appeal to the citizens of Madras assembled in huge numbers near the Andhikesava Perumal temple, Chintadripet.

Death Of Manmohandas Ramji

Death occurred of Sir Manmohandas Ramji, at the age 78, at his residence in Bombay. He had been ailing for the last three months but was mentally alert right till the end. Sir Manmohandas was the father of the Indian Merchants' Chamber and a pioneer of Indian Insurance. He started the Indian Mercantile Insurance Company, to cater for the insurance needs of cloth importers, over 25 years ago.

Germany Cannot Be Starved

"Germany cannot be starved out by any enemy in the event of war," declared the Minister of Agriculture, speaking at a harvest thanksgiving which was attended by 700,000 peasants. Herr Hitler foreshadowed the early introduction of a forced labour system organised to overcome class differences and create real national brotherhood

Flogging Natives

Mrs. Selwyn a white woman in Nairobi was found guilty of manslaughter and sentenced to one years' imprisonment. Her five native servants were each sentenced to one months' imprisonment. Six natives were flogged by Mrs. Selwyn's servants under her direction one of whom subsequently died. Major Selwyn, a former Indian army officer, who suffered severely from war wounds, was also charged but died in a nursing home before the trial came on.

Worst Wives Are American College Girls!

"Girls' school and colleges provide the world's worst wives." This is the considered opinion of Dr. H. P. Wilson, the head of the Los Angeles Institute of Family Relations. "A college woman, when she becomes a wife," he told the Western Psychological Association, "makes more trouble than all the other classes of wives put together. "A college woman is too ambitious, too full of ideals for any man to get on with." But there is one thing worse than a college girl as wife—and that is a girl who has been to a girl's school. She, Dr. Wilson asserts, "suffers from the spinsterial environment in which she has lived during impressionable years." But for those who have already married a college girl Dr. Wilson added a word of advice: "Don't make the mistake of treating your wife as a pal," he concluded, "treat her as a woman."

Reconstruction Work In Japan

Japan is rapidly repairing the damage caused by the recent typhoon. Already 765 damaged factories have resumed operations, while 807 more will reopen in a week's time. The remaining nine are expected to resume at the end of the month.

Terrible Drought In Ceylon

Ceylon is suffering from one of the most serious droughts in living memory. Coconuts, tea and rice cultivation has been seriously affected, and in the north-central districts monkeys driven mad by thirst, are attacking humans. Deer are also invading the villages in search of water.

Poland's New Decree

By a new decree, Marshal Pilsudski has enrolled Poland's entire adult population in the army and has changed the country into a military training camp. The decree affects 10,000,000 men and women and enables the Cabinet to mobilise the force at any time. The conscription of the new force is Poland's reply to the German secret police, the Storm Troopers and the militarisation of the general public.

HERE AND THERE IN SPORTS

By Cassal.

Soccer

Chakaskraal School F. C. vs. Fair Breeze School F. C

Some of the scholars of the Chakaskraal Indian school, accompanied by Mr. R. Bhugirather, one of the teachers on the staff, travelled to Fair Breeze on Saturday after-noon September 29, when a game of soccer was played at the Fair Breeze Sports ground. In spite of the many ex-scholars who played for the Fair Breeze Club, in order to complete a team of eleven, the travelling team won by three goals to nil. The whistle was in the hands of Mr. O. M. Khan.

On Saturday last the Newcastle United F. C. met the Schools F. C. of Ladysmith in the Semi-Final Proper for the Gandhi's Memorial Natal Cup. Mr. S. Francis of Maritzburg officiated as referee. The game itself proved, what they may term a first class football, but both sides missed chances front of the goal. The visitors were one ahead when the interval arrived. On resuming the game was in a ding dong nature and in the last few minutes Ismail sent in the equaliser for the Schools. The visitors pressed making spectacular moves but failed to front of the goal, and the local team were in the same rank as the visitors. When the final whistle blew there was no addition to the score. An extra half was played, still the score remained level. A further extra half was played, still there was no addition to the score. On the whole D. Kalliden, Jackdeo, Russel, and Ismail played a grand game for the schools. On the visitors side the goalie Hutchinson played a game that promised him to be of next Natal man. The Schools played with ten men in the closing stages of the game. The replay will take place at Ladysmith, according to the Natal Rules.

Semi-Final

In all probability the Semi-Final for the Natal Cup will take place at Ladysmith this week-end.

Tennis

Siegetown Tennis Meeting

The Annual General Meeting of the Siegetown Indian Tennis Club, was held on Sunday last and after transacting the usual business the following officials were elected: Patron: Mr. O. S. Asvat, President: Mr. S. Kalliduram, Vice-Presidents: Messrs. K. Khan and S. P. Hayes, Hon. Secretary and Treas: Mr. E. M. Moolla, Hon. Assistant Secretary: Mr. S. G. Mudaliar. Delegates to Northern Natal Indian Tennis Union: Messrs. M. I. Seedat and Percy Frank. It was decided to hold monthly meetings on Saturday in every month and no circulars will be issued. The meeting terminated at 12 p.m.

Northern Natal Indian Tennis Union Meeting

The Northern Natal Indian Tennis Union's special general meeting was held on Sunday last at the School Hall at 3 30 p. m. The following representatives were present: Dannhauser, Estcourt, Sports Association and Siegetown, Dundee was not represented. The business on the agenda was transacted. Mr. S. P. Hayes was unanimously elected to the Record Clerk's post of the Union. The Meeting terminated at 6 p. m.

Obituary

On Saturday last there passed away at the age of 74 Mr. Cassim Mahomed of [illegible]. The deceased was 40 years resident in [illegible] and was universally known far and near. The funeral took place on Sunday at 3 p.m. when a large crowd was present at the grave side. The chief mourners were the sons, Noor Mohamed, Jassop, Hoosen and Ismail, Brothers, Suliman Mahomed (Ladysmith), Joosa Mahomed (Pretoria) Brother-in-law, Sulaiman Mahomed Soomar (Pretoria) and Moosa Ismail, (Durban), and other members of the family. Heartfelt sympathy is extended to the bereaved family.

On Monday last there passed away [illegible] Hajee Ismail Mahomed, of Ladysmith [illegible] and was largely attended [illegible] to thank all who assisted them on forgetting the teachers of the local school.

BOOKS FOR SALE

NOTE. Remittance should accompany the order. V. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made payable to "INDIAN OPINION" at Phoenix. Postage free on all books.

Address:— Indian Opinion
PHOENIX, Natal.

A Short History of the World 9
Pick-tales of Hindusthan 7 1
The Story of the Ramayana 4 0
Great Thoughts of Mahatma Gandhi

MAHATMA GANDHI

His trial—Autobiography [illegible]

J. C. BOSE

His discoveries and writings [illegible] and portrait 1 6

THREE GREAT ACHARYAS

Sankara, Ramanuja and Madhwa are the Three Great Acharyas whose teachings hold sway over the faith of the Hindus all over India. They are equally upheld by the vast majority of the Hindu community. The [illegible] schools of Dwaita and Advaita. An attempt is made [illegible] and shortcomings of the said three together with [illegible] philosophies. Contributors are Dewanbahadur Dr. S. Krishnaswami Aiyangar, Prof. Rangachariya, Mr. C. S. K. Aiyar, Prof. P. Rajagopalachari, Prof. Subba Rau. 4s

EMINENT MUSSULMANS

Contents: Sir Syed Ahmed, [illegible] Syed Mahmood, Shafi, Sir Ali Imam, [illegible] Ibrahim Rahimtoolla, Shafi Ahmed, Justice Shah Din, Sir Mahomed Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, [illegible] Sir Abdul Rahim, Mr. Hydari and the Ali Brothers. 2s.

[illegible]

THE DAWN OF INDIAN FREEDOM

Written by two English priests who [illegible] known to their fellow India, interprets something of the Indian outlook to the West. It is [illegible] with the great moral and spiritual ideas underlying recent political [illegible] India. The first chapter deals with the [illegible] attainment of freedom of India. The [illegible] gives a vivid picture of Mahatma [illegible] and an account of the most [illegible] struggle—Satyagraha, and the last chapter [illegible] the Christian Church should play in this new, free India. 6s

MAHATMA GANDHI

THE MAN AND HIS MISSION

[illegible] of his activities in South Africa and [illegible] a sketch of the Non-[illegible] to which his [illegible] Round Table Conference [illegible] Satyagraha.

With appreciations by the Rt. Hon. Sastri, Tagore, Romain Rolland, Rev. Holmes, Sarojini Naidu, Mr. Andrews, Mr. Polak, Lord Irwin. 2s.

THE GREAT TRIAL OF

Mahatma Gandhi & Mr. Banker.

This book edited by Mr. K. [illegible] Kesava Menon and contains a Foreword by Mrs. Sarojini Naidu. It contains the full report of the Trial of Mahatma Gandhi including Mahatma Gandhi's statement the Judgment and Mahatma Gandhi's reply. It also contains the offending articles for which Mahatma Gandhi was arrested and description of the scene at Ahmedabad when he was arrested and other interesting subjects dealing with Mahatma Gandhi.

Price Two Shillings.

Self-Restraint
Versus
Self-Indulgence

By M. K. Gandhi
Price 3 Shillings

Joseph Doke

The Missionary-Hearted
Price 5 Shillings

Satyagraha in South Africa

By M. K. Gandhi.
Price 9 Shillings.

Speeches And Writings Of MAHATMA GANDHI

New Omnibus Edition
Price [illegible] 10 Shillings.

[illegible]

GOLDEN NUMBER

OF

"INDIAN OPINION,"

1914

SOUVENIR OF THE

PASSIVE RESISTANCE

MOVEMENT IN SOUTH AFRICA.

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

Biographies of Eminent Indians

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait giving a Succinct biographical sketch and containing copious extracts from the speeches and writings of the personages described

A Series of Uniform Booklets each with a Portrait

Dadabhai Naoroji, *Gopal Krishn Gokhale,*
Rabindranath Tagore, *M. K. Gandhi,*
Badruddin Tyabji, *Kristo Das Pal,*
Pandit Madan Mohan Malaviya,
The Right Hon Syed Ameer Ali
H. H. Sir Sayaji Rao Gaekwar,
Sir Syed Ahmed Khan, *H. H. The Aga Khan*
V. Krishnaswamy Aiyar *V. Krishnaswamy Aiyar*
Ishwar Chandra Vidyasagar, *W. C. Bannerjee*
A. M. Bose, *Ravi Varma,*
Kashinath Trimbak Telang
Ishwar Chandra Vidyasagar, *Tara Dutt,*
D. E. Wacha, *V. P. Madhava Rao,*
Sir Salar Jung, *Sir, Pherozeshah Mehta*
Sri Ramkrishna Paramahansa,
Rambhaulla Mahamed Sayan
Dr. Rash Behari Ghose, *Lal Mohan Ghose,*
Nawab Mohsin-ul-Mulk, *Sir C. Sankaran Nair*
Raja Ram Mohan Roy, *Bhikaji M. Malabari,*
Babu Surendranath Bannerjee,
Rao Bahadur R. N. Mudholkar

Price One shilling each.

The "Friends of India" Series

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. The extracts from the speeches and writings of "Friends of India" on Indian Affairs are given in chronological order. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley, *Lord Ripon,*
Sir William Wedderburn, *Lord Minto,*
Mrs. Annie Besant, *Edmund Burke,*
Charles Bradlaugh, *John Bright,*
Henry Fawcett, *Mr. A. O. Hume,*
Sir Henry Cotton, *Lord Macaulay,*
Rev. Dr. Miller, *Sir Edwin Arnold*
Lord Hardinge.

Price One shilling each.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire

AND

How they are Treated.

By HENRY S. L. POLAK.

Price 2 Shillings.

INDIANS OVERSEAS

By Dr. Radha Kumud Mookerji M.A. Ph.D. (Lond.)

[illegible] systematic study of the unsolved [illegible] Indians in different parts of [illegible] and economics [illegible] dealing with very [illegible]

Re. 1 or 1 As. 8 or Two Shillings Six Pence.

To Subs. of the "I.R." Re. 1-4 or 1sh 8d.

THE INDIAN REVIEW

Edited by the Hon. Mr G. A. Natesan.

A JOURNAL For INDIANS OVERSEAS

Indian Review is [illegible] South Africa [illegible] Fiji [illegible] Malaya [illegible] Mauritius [illegible] Trinidad [illegible] Straits Settlements [illegible] Zanzibar [illegible] Mombasa [illegible] Uganda [illegible] Nairobi [illegible] Tanganyika [illegible] Mauritius [illegible] Seychelles [illegible] Aden [illegible] Mesopotamia [illegible] Ceylon [illegible] Burma [illegible] Malaya [illegible] Hongkong [illegible] Japan [illegible] Java [illegible] Sumatra [illegible] Australia [illegible] New Zealand [illegible] Canada [illegible] Fiji [illegible] Trinidad [illegible] British Guiana [illegible] Jamaica [illegible] Barbados [illegible] Leeward Islands [illegible] Windward Islands [illegible] Bermuda [illegible] Bahamas [illegible] Honduras [illegible] Gambia [illegible] Sierra Leone [illegible] Gold Coast [illegible] Nigeria [illegible] Cameroons [illegible] Uganda [illegible] Kenya [illegible] Tanganyika [illegible] Zanzibar

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજી ... ...
સને ૧૯૦૩ ...

વૉલ્યૂમ ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૫ ઑક્ટોબર ૧૯૩૪ અંક ૪૦

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર		૪૪૬
હંડી ઑફ ઇપર કુવરાણી	(અમલેખ)	૪૪૭
વિદેશ વસવાટ કમિટિનો રિપોર્ટ		૪૪૮
મ. ગાંધીજી પાસેથી આપનાર		૪૪૯
મ૦ મહમદ ગ્યલદૂલ મલીમ		,,
૬ આ. ના ટૂંક ખબરો		૪૫૦
વિવિધ વર્તમાન		૪૫૨
હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૪૫૩
ઇશિયા આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રદેશો		૪૫૫
બીજા મંતવ્ય		૪૫૬

વિદેશ વસવાટકર ઇમ્પીરીયલ ઇન્ડિઅન સીટીઝનશીપ એસોસીએશન

આ અંકમાં અન્ય સ્થળે યુનીયનના હાંડીએ, માટેની વિદેશ વસવાટની તપાસ કમીટીના રિપોર્ટ પર ઇમ્પીરીયલ ઇન્ડિઅન સીટીઝનશીપ એસોસીએશનની કાઉન્સીલના સેક્રેટરી મી. કે નટરાજને હીંદ સરકારને મોકલેલું નિવેદન છાપવામાં આવ્યું છે. તેમાં કમીટીના રીપોર્ટમા મુકવામેલી કોઇ પણ વિદેશ વસવાટની મોજનાનો આર્થીક કારણોને લીધે હીંદ સરકાર વિચાર કરી શકે તેમ નથી એવી કાઉન્સીલ મોટા સ્ટેટમાં સ્ટ મુકલ ઇ. કુસેને કરેલી ઉક્તિને માટે જંતોષ દર્શાવવા સાથે એસોસીએશનની કાઉન્સીલે વધુમા જણાવ્યું છે કે અલબત્ત નાણું અને માણસો બરાબર ન હોય ખોટીશ ગોર્નમેંટ ચાર્ટર કંપનીઓ પણ જે દેશને નવા રાજાઓ નથી અને જેમાંથી છુટી જવાને તે રહે પણે તૈયાર છે તેવા એક જંગલી વેરાન દેશમાં હીંદી કામના કોઇ પણ વર્ગને નાખવા દેતા એ આર્થીક દ્રષ્ટિ બિંદુના અન્ય રીતે પણ સબંધ બંધારણેલું છે. વધુમાં એસોસીએશનની કાઉન્સીલે ઓસ્ટ્રેલીયાની સરકારે પોતાની ગોરી નીતી જાળવવા ન્યુ ઝીલેન્ડના મેન્ડેટેડ પ્રદેશને પણ લાગુ પાડવાનું ગેરકાયદે પગલું લીધેલું છે તે વરસ ૬૪ સરકારનું ધ્યાન ખેંચી આવતી લીગ ઓફ નેશન્સની બેઠકમાં બનારસ હીંદી પ્રતિનિધિઓને તે સંબંધી લીગનું ધ્યાન ખેંચવાની સુચના આપવા વિનંતિ કરી છે. કાઉન્સીલે વિદેશ વસવાટ કમીટીનો રીપોર્ટ, કે દક્ષિણ આફ્રિકાના પ્રતિનિધિ તરીકે મી મેસ, આર નાયડુએ રજી કરી છે તેમાં હીંદીઓના દરજ્જા બાબતના દેશો કે આબાદ અને અન્યાની પગલા લઈ હીંદીઓ સમાન દરજ્જા માંગી આનંદ રાખેલા છે તેવા દેશો સહીત દુનીયાના અન્ય કોઇ પણ દેશમાં અન્ય પ્રજાઓની સમાન વસવાટ, વસવાટ કે સામાજીક કે વ્યાપારી લાભો મેળવવાની આશા નહિવત રાખવી જોઇએ, એવા દ્રઢાયેલી માન્યતાનો સખ્ત વિરોધ કર્યો છે અને અંતમાં નાટાલમા વધી પડેલી હીંદી વસ્તીનો નિકાલ લાવવાને એક માત્ર માનભરેલા રસ્તો યુનીયનના અન્ય પ્રાંતોમાં ધકેલી આવવા કરવાના તેઓના કપટ મુકવામાં આવેલો પ્રતિબંધ દુર કરવો અને તેઓ, કે જેઓનો ૮૦ ટકા ભાગ મુળ વતનમાંજ જન્મેલો છે તેઓને યુનીયનના બાકી નાગરીકો જેવા કે જેટલા અધિકાર, સાધનસગવડ અને મળવાપાત્ર વિશ્વાસ દરજ્જાને લગતા કરવાની અન્ય વસ્તીની સાથે સમાન તકો આપવી જોઇએ એવો દ્રઢ અભિપ્રાય દર્શાવેલો છે ઇમ્પીરીયલ ઇન્ડિઅન સીટીઝનશીપ એસોસીએશનની કાઉન્સીલના નિવેદનમાં ઉપર જણાવેલા મુખ્ય મુદ્દાઓ છે અને અમારી ખાત્રી છે કે યુનીયનની હીંદી કોમના પણ વર્ગોને તેને સંપૂર્ણ ટેકો છે

મજૂરોના ગેરહાજરીનો સવાલ

ગરીબ ગેરહાજરીના સવાલ ઉપરની નેશનલ કોન્ફરન્સ ગયા મંગળવારે મજુર પ્રધાન મી. જે. પી. કુરીના સ્વરે પ્રીન્સબર્ગમા ખુલ્લી મુકવામાં આવી હતી. સમારંભ પ૦૦ ડેલીગેટો આખા યુનીયનમાંથી હાજર થયા હતા. મી કુરીએ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું કે ૧ ટકાના ૧૮ મહીનામાં સરકારે જે કરોડ પાઉંડ બેકારોને મદદ કરવામાં રોકયા હતા અને એ કરતાં ૮૦ લાખ પાઉંડ બેકારી નિવારણ ગાર્ડ લોન ઓપરેશન્સમાંથી ખર્ચ થવા માટે આવેલા છે. સરકારની સંરક્ષણ નીતિના હેતુ સુધરેલા મજુરી ધોરણે પ્રમાણમાં વધારે વધતા છે અને સરકારી કન્ટ્રાક્ટર લેનારાઓ પાસેથી સારી સિદ્ધાંતમાં સારા પગારો વસુલ કરવામાં આવશે ખાત્રી કરવામાં આવે છે સ્થાનિક સત્તાઓને તાબડતોબ મદદ આપીને સરકાર તેઓની પાસે પણ વધારે પ્રમાણમાં સુધરેલી મજુરી વાપરવા માગે છે. રેલવેમા સરકારે ચાળીસ હજાર મજુરો રાખેલા છે. આ પ્રમાણે સરકાર ગેરહાજરીમાં બેકારી દુર કરવાના પણ કરી રહી છે. સાથે યુનીયનના વસ્તીના અન્ય

નથી કે જેઓને [illegible] બેકારી ભથ્થાની જરૂર છે અથવા જેઓની પાસે સરકારી નાણાની મદદ ન [illegible] થી પણ વધારે તીવ્ર છે તેઓમાં રાહત આપવા સરકાર શું વિચાર કરી રહી [illegible] તેનો એવુંજ કે ગરીબ લોકોના સવાલનું સમાધાન તો અત્યારે ત્યાં સુધી અન્ય કોમિ પ્રશ્નોના જેવી રહેવું. એક સુધરેલી સરકારને માટે આ કરતાં વધારે સંકુચિત નીતી બીજી એકે ન હોઈ શકે.

હિંદની મહાસભાના પ્રમુખ

હીંદની મહાસભાના પ્રમુખ તરીકે બિહારના જાણીતા મહાસભાના નેતા બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદને ચુંટવામાં આવ્યા છે. બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ એ મહાસભાના કસાયલા સૈનિક છે કે જેઓએ પોતાના દેશની આઝાદીને ખાતર પોતાની પ્રેક્ટીસ જતી કરી પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કરી દીધેલું છે અને ગરીબ જીવન ગરીબો સિકારી લીધી છે. તેઓની નાજુક તબીયત જતાં બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદે જેલના સંકટો સહન કર્યાં છે અને છેલ્લી વખતે જેલમાંથી છુટતાંની સાથેજ તેઓએ આખો વખત ભયંકર મલેરીઆથી પીડાયેલા સેવકોને રાહત આપવાના કાર્યમાંજ રોકાયેલા હતા. બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદને મહાસભાના પ્રમુખ તરીકે ચુંટી, દેશે સાચકને સાચક માન આપેલું છે. અમે આવિક આદિકે ના હીંદીઓ અમારા દીલના આશિર્વાદ સાથે તેમને મળેલાં માન માટે અભિનંદન આપવામાં આનંદ અનુભવી સામેલ થઇએ છીએ.

"ઇન્ડિઅન ઓપીનિઅન"
સુકવાર, તા. ૫ ડીસેમ્બર સન ૧૯૩૪

હિંદી સ્ત્રીઓ ઉપર કુંવરાણી

કુંવરાણી મેરી મહારાજ રીગે પોતાના વખત ઉપર કરેલામાં મુનીયન હિંદી પુરોહીત સ્ત્રીઓ સમક્ષ હીંદી સ્ત્રીઓ ઉપર ભાષણ આપ્યું હતું. એ ભાષણ અમે અંગ્રેજી વિભાગમાં અપાર અગાઉ પ્રસિદ્ધ કરી ચુકયા છીએ. એ ભાષણ જે કોઇ પણ હીંદીના વાંચવામાં આવ્યું હશે તેને કુંવરાણીએ હીંદી સ્ત્રીઓ અને તે સાથે હીંદુસ્તાનની પ્રાચીન સંસ્કૃતિને ઘોર અન્યાય કરેલો છે એમ લાગ્યા વિના નહિજ રહ્યું હોય. અમને એ ભાષણ વાંચીને બીજ થયેલું સમરણ થયું. પશ્ચિમના લોકો જેઓ પણ ઔદિચ દ્રષ્ટિથીજ જોનારા છે. તેઓને પૂર્વનું તત્વજ્ઞાન અને પૂર્વના આદર્શો સમજવા મુશ્કેલી ભાસે એ સમાજ સ્વાભાવિક પરંતુ એક પૂર્વનીજ બ્યક્તિ તરીકે, અને તેમાંસિ ખાસ પૂર્વની સ્ત્રી, પોતાનાજ દેશબંધુને અને આદર્શોને ઉલટો ચશ્મા ચઢાવે એ લગભગ અક્ષમ્ય ગણાય. હીંદુસ્તાનની ગઇકાલ ઉપાડી કરવાનું કારણ મીસ મેયોજ કરે એ બસ છે. પૂર્વના સુશિક્ષિતે-પછી તે પુરૂષ હો યા સ્ત્રી-જેણે ખરી રીતે પૂર્વનું જે સારામાં સારૂ છે તેજ પશ્ચિમને બતાવી આપવું જોઇએ તેણે તો મીસ મેયોનો ગાઢ નજર આપવો જોઇએ.

હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓની સ્થિતિ આજે આદર્શ નથી અને આદર્શ સ્થિતિએ પહોંચવાને હજુ ઘણુંયે કરવાની જરૂર છે એ વાત તો નિર્વિવાદ છે. પરંતુ હિંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓની આજની સ્થિતિ હીંદુસ્તાનના ભૂતકાળના પ્રાચીન આદર્શોનું પ્રતિનિધિત્વ ધરાવનારી છે એ વાત લગભગ સત્ય જણાતી છે. કુંવરાણીએ પોતાના ભાષણમાં સીતા વિશે બોલતાં કહ્યું છે, "જુના વખતમાં હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીએ સીતા જેવી અતિ ક્લાસિક વીરાંગનાઓને પોતાના આદર્શ તરીકે ગણતી હતી. સીતાનું માધુર્ય અને સ્વાર્થના ગમે વીરત્વ અને ગંભીરતાની અવધી હતી. પરંતુ હું માનું છું કે સ્ત્રીઓ પરની દુઃખ અને ત્રાસનું કારણ એ વીરાંગનાઓજ છે."

સીતાનો આદર્શ એ હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓની દુઃખ અને ત્રાસનું કારણ છે એ કોઇ પણ હીંદુ સ્ત્રી સ્વિકારવાને તૈયાર થાય નહિજ પછી બાકી તે અમે તેની દુઃખદાયકતા બતાવી ચુકેલા છીએ. હીંદુસ્તાનની પ્રજા હમેશાં પોતાની સમક્ષ કોઇ ઉચ્ચ આદર્શો રાખતી આવેલી છે અને એ આદર્શોનો વીવેચન તેનું પતન બતું અટકી શકયું છે. હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓની આજની દુઃખદાયક સ્થિતિ કાંઇ તો સીતાના આદર્શો પ્રત્યેનો અનુરાગ નથી પરંતુ હીંદુસ્તાનના આર્થિક સાધનો સ્ત્રીઓની સમને ઉચ્ચ ધાર્મિક ભાવનાઓપર રચાયેલાં તેના સામાજીક જીવનનો નાશ કરી નાખનાર પરદેશી રાજ્યતંત્ર છે.

એ ઉપરાંત કુંવરાણીએ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે સ્ત્રીઓએ આર્થિક સ્વતંત્રતા મેળવવી જોઇએ. સંયુક્ત કુટુમ્બોને કારણે તેમણે બંધોડી કાંઇ હતી અને હીંદુસ્તાનમાં હાલ સ્ત્રીઓમાં અત્યે આજની અવસ્થા પ્રીસ્તી ધર્મને આભારી હોવાનું જણાવ્યું હતું.

સ્ત્રીઓએ આર્થિક સ્વતંત્રતા મેળવવી જોઇએ એ વિચાર સાચો છે. અને તેના જુદા જુદા પરીણામો જ્યાં જ્યાં પશ્ચિમના મુલકોનો પાક [illegible] છે ત્યાં જોવામાં આવે છે એ વસ્તુ હીંદુસ્તાનની સીતાનો આદર્શ રાખનારી સ્ત્રીઓને કયે તેવી નથી. સંયુક્ત કુટુમ્બોએ જીવનના જુદા જુદા પરિમાના લોકોથી કહેવું સમાધાન નહિ. પરંતુ કુંવરાણીને નસ્ત આપ એ ઓછી અવગણના જેવું નથી. ખરાં કુટુમ્બની ભાવનાજ તેમાં રહેલી છે. એથી જીવનથી એક બીજાની જવાબદારીઓની વહેંચણી થઇ રહે છે, નિઃસ્વાર્થ ભક્તિ કેળવાય છે અને જીવન સુખમય અને રસીક બને છે. આજે જોવામાં આવતા જીવનમાં સ્વાર્થીપણું વધારે પોષાય છે.

પણ કુંવરાણીએ કહ્યું કે હીંદુસ્તાનની સ્ત્રીઓમાં આવેલી આજની અવસ્થા પ્રીસ્તી ધર્મને આભારી છે. અમે પ્રીસ્તી ધર્મના આ દોષનો હાલો નથી કરી શકતા પરંતુ એટલું તો કહીજ શકીએ છીએ કે કુટુમ્બોસ્તનો ધર્મ ત્યાગ, નમ્રતા અને સેવાનો ધર્મ હતો આ ધર્મ એમ કહેવામાં આવે કે પોતાનો કક્કો ખરો કરાવવાની પ્રતિ લઢાઇ પ્રવૃત્તિ અને દરેક રીતે પુરૂષની સામે સમાન હકકનો દાવો કરવાની વૃત્તિ કે જે આધુનિક સ્ત્રીની ખાસીયત છે, તે બાઇબલના શિક્ષણને આભારી છે તો અમારા નમ્ર મત પ્રમાણે ઘણાજ મોટા એ મહાન ગ્રંથનું અપમાનજ થયેલું ગણાય. શું પશ્ચિમની આધુનિક સ્ત્રીઓની વર્તણુકમાં પ્રીસ્તી ધર્મની ઝાંખી આપણને દેખાતી નથી? શું હીંદુસ્તાનને અને શું ખુદ કુંવરાણીને પોતાને પણ આજે સીતાનો પોતાનો આદર્શ નથી?

એ ઉપરાંત પ્રચારખાતાના વ્યાપકમાં બીજા પણ મુદ્દા છે કે જે હીંદુસ્તાનના સ્વાર્થનો બલિકુલ ભોગ આપનારા છે. દાખલા તરીકે વિલાયતે જે વાર્ષિક તેને કેટલાકોએ વખોડયો છે. તે ચોક્કસાઓ બધે ઠીક લાગે પરંતુ પવિત્રતા, નજરના અને સેવાની પ્રતિજ્ઞાનું ચિન્હ સુચવનારું છે.

આમારી ઉપરનો રીપોર્ટનો ચોક્કસ ભોગ ન આપી લેવા કે જેમણે જુના વિચારોને વળગી રહેનારા બીજો અને આપણી સ્ત્રીઓને કેળવણી આપવાની વિરૂદ્ધ છે. આપણી સ્ત્રીઓને કેળવણી આપવાની મહત્ત્વ કરૂર છે. પરંતુ તે આકૃતી નહીં કે કેટલી ગેરસમજોના આધારો ઉપર સ્થાપેલી નહિ. આપણા પોતાના કુટુંબ સંપ્રદાયોની સાથે ૧ અગાઉ મોજા વૈમનસ્યોને અમારૂ પ્રદેશ ભોગ પણ નથી કે આપણી સ્ત્રી તેજો બહાર કેવા નાં કરવી જોઈએ આપવા તો આ દેશમાં તેજાજ આપણી અનુકુળતામાં આ ઝાડીની મહત્તમાં પુરૂષોને મદદ નહિ કરવી જોઈએ આમારો એવો કટ ૫ છે કે હીંદી સ્ત્રીઓએ સ્વતંત્રતા અને પ્રગતિને પશ્ચિમની સ્ત્રીઓનો ભોગ બનવા કે જે પ્રકારે તેજાજ સ્ત્રીઓને આદર્શોનો નાશ કરી નાખનારો છે, અને જેને કેટલાક અંશોએ વિલાયતના પશ્ચિમના નવયુવાનોએ પણ વખોડી કાઢેલા છે તેવો કેરવાય નહિ બલ્કે પોતાની સંસ્કૃતિ અને પોતાના આદર્શોને વળગી રહીને તે તેની પ્રગતિ કરી જોઈએ જોઈએ સ્ત્રીઓ, અને આપણને પોષનારા કેળવણીના સંસ્કારની હદીઓનો ચેપ લાગતો બચે છે એવાજ આપણે ઈચ્છવાનું કે અને સીત કેમકે મારી આશા અને વિશ્વાસ ૫ ઉપર આધાર રાખનારાં ૫ તેને અનુકરી દુનિયાને બદ્ધ ઉપયોગ બતાવી આપી હીંદુસ્તાનનું ગૌરવ દેખાડી શકાવાનું ૫

વિદેશ વસ્ત્રવાટ કે ટીનો રીપોર્ટ

ઇમ્પીરીયલ પ્રેફરન્શન સોલ્ઝનશીપ
એસો સીએશનનું નિવેદન

ચુનીયન સરકારની હોદ્દા વિદેશ વસ્ત્રવાટ કમીશનનો રીપોર્ટ પુરવણી ઇમ્પીરીયલ પ્રેફરન્શન સોલ્ઝનશીપ એસોસીએશનના સેક્રેટરી તરફ કે નહેરાએ એસોસીએશનની કાઉન્સીલના વિચારો દર્શાવનારૂ એક નિવેદન હોદ્દા સરકારને સમર્પણ કરેલું છે

એ નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે

એસોસીએશનની ૫ જનરલ કમીટીએ સાદિક તારીકની હોદ્દા વસ્તીનો પહાડવાની કાંઈ સિવાય ખાસ દલીલો" તપાસ કરવાનો બદલે પ્રકમ ૧૯૨૩ના ૫૫૬૬૬૬ અમોમેન્ટમાં પડાર પડ્યા હતું સ્વરાજ તેની અંદર રહેવા દેતું" તેથી મહાત્મા ગાંધીજીએ વિરોધ દર્શાવ્યો હતો કે જેઓનો સાહિત્ય આદિકાળના સવાલ ઉપરનો મત લક્ષમાં લઈ વસ્ત્રવાટ મંજુર. તેમ તેમાં ૧૯૨૩ની કમીટીએ કોન્ફરન્સે હોદ્દા કાન તેમજ સાહિત્ય આદિકાળ ના હોદ્દીઓને બદલે દેશોમાં વસ્ત્રવાટની પેરવીની સમર્પતાઓમાં તપાસવાનો અને તેમાં હીંદુસ્તાનની સરકારે સહકાર આપવાની ભલામણ કરી હતી. બ્રસલ્સમાં મુકામ મુલીયન સરકાર તરફથી પ્રસ્તુત તપાસ કમીટી નીમવામાં આવી હતી. સાહિત્ય આદિકાળ હોદ્દીઓને બદલે હોદ્દીઓ મોકલ્યા. પાન વિચાર જુદા સામે સ્વ. આ. ના હોદ્દીઓના મોટા ભાગે તરફથી સખ્ત વિરોધ દર્શાવેલો હતો. સ્વ. ગ્રા. ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ કે જેણે પણ તપાસ કમીટી સાથે સહકાર કરવા કબુલ્યું હતું નહોતા તેઓ જુદા પડી ગયા અને કામ પણ અનેની વિરોધ તપાસની પોજનાનો વિરોધ કરવાને તેમોની પોતાની બધે જુદી સંસ્થા સ્થાપી. તપાસ કમીટીપર સ્વ. આ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસના બે માનનીય હોદ્દી સભ્ય મી બેનેસ, અને નામદાર પ્રતિનિધિ તરીકે બેલ્જમ કે જેમણે તેના રીપોર્ટપર સહી કરવી છે.

આ ઉપરથી હિંદીઓની બહિષ્કારીય પણીજ દિલચસ્પી છે કે છે પોતાના વિચારોને દર્શાવવામાં તેમને આવ્યો દીલ કામ છે પરંતુ એ દીલ ગણ્યા ત્યારથી ૫ પડેલી કે કામને કાઉન્સીલ ચોક્કસ મેટરના કમીટીના રીપોર્ટ પર અભિપ્રાય આપવા એ કામકાજ અને કામકાજ અને કામકાજ નિવેદન તૈયાર કરવાની કાઉન્સીલને તક મળી ૫

કાઉન્સીલને નેપ્ય સેવા ચલો સંતોષ થાય છે કે ૫ જોજનાઓ કેમ હીંદી ૫ હતીઓને દુનીયાના એક ભોગ બાનમાં ભોક્તવાની છે કે જે વસ્તાવવાને આજે પાંચ્યો ભોગ પણ દેવા તપર નથી. તેને હીંદુસ્તાની સરકારે હીંદીઓને ઉશ્કાવવા કરવા, અથવા તો અર કુસુંબ મનુસેનના શબ્દો મા, એક દરિજન વાસમાં ન આવ્યા અને બધ બધે છે. વળી કાઉન્સીલે જી. બી એન સ્વરૂપ કાર્યક્રમ ન નામદારે સભ્યોના કે ૫ચનથી પણ સંતોષ માનેલ છે કે કમીટીના રીપોર્ટમાં ઉલ્લેખાયેલી બાબતો પણ વિદેશ વસ્ત્રવાટના ભોજનાનું સ્વરૂપ કે બારણેના લીધે, કાંઈ સરકારથી પારાને માટે બધા શકાવા તેમ નથી પરંતુ કાઉન્સીલ નામદાર પ્રતિનિધિ કરે ૫ કે તેઓ હોદ્દીઓ ભોગ લીધેલ ચાર્જ કમીટી પ્રોક્ષણ મોજુદોને તેમ મદદગાર ચાલુ ખરાબકારી ભોગ મદદગાર કંપનીઓ ૫ દેશના સુધારી ૫ ભોગ નથી અને જે તેમોથી પૂરી ખબર આજ બધા તપાસ કે તેવા બધા કંપનીઓ વેરાન દેશમાં હોદ્દી દલીલના કેમ્પ પણ બધા તેમને તપાસી દેવા એ બાબતે કરેલું ઉપરાંત અન્ય રીતે પણ બીનકુમ થયેલ જાહેરાત છે.

વળી તપાસ કમીટી ખુબ પ્રભુમ કરે છે કે બીજા જે વિદેશ વસ્ત્રવાટને ૫ દેવી ગ્રામ્ય જરૂર ૫, બાબો, બા ૫ ગીપાન અને ન્યુઝીલાંડ અને કાનેડાસર બધી કાંઈ નેગ નથી આ મુદ્દાપર કાઉન્સીલ હોદ્દ કરવાનું બાન મકે છે કે ઓસ્ટ્રેલીયાના સરકારે બી-કે-ન્યુ ગીનિ દેશને પોતાની ગોર. ઓસ્ટ્રેલીયાની નીતી લાગુ પાડવાનું કબુલ્યું ૫ણ પગલું લીધેલું ૫ અને લીંગ ઓફ નેશન્સની આજની એકમના બનાવો બાદી પ્રોનિધિઓ ૫ આ બાબતમાં બીનતું આસ્ટ્રેલીયન પ્રતિનિધિ એમો હોદ્દ સરકારને વિનંતિ કરે . પાલમના જે રાજકારણીઓ પોતાની આપખુદ અને અન્યાયી નીતીથી તેમોને પાલવ રા ૫ ને સ્વાર્થ દુનીયા ૫ પાક પણ આગેમાં હોદ્દી માલ પસ્તાવ કરવા, વસ્ત્રવાટ કરવા, વેપારનો ૫ અન્ય સાગાઓ સંબંધ બાંધવાની અન્ય પ્રજાઓની સમાન તકોની ભોગ પણ સંતોષમાં બાસ નાખે ૨ બધા તેમજ જેવા વિદેશ વસ્ત્રવાટ કમીટીના રીપોર્ટમાં દર્શાવેલી માન્યતાનો સામે કાઉન્સીલ સખ્ત વિરોધ દર્શાવે છે.

અંતમાં કા.ઉન્સીલ પોતાનો ૫ ૬૬ મક્ક દર્શાવ છે કે નપાલગારો હોદ્દીઓની બાદ ઓછી કરવાનો માનવદેવો

રસ્તો મોકળો છે, અને તે ... પુનીયનના અન્ય પ્રાંતોમાં મુકવી જરૂરી જણાય તો ... રજીસ્ટ્રેશન સંબંધમાં તેઓની ફરજોનો પ્રતિબંધ દૂર કરી દેવો અને પુનીયનની અન્ય વસાહતોની સાથે દોડાવીને પોતાની જાતિનું સામાજીક અને રાજકીય સ્થાન સુધારવાની સમાન તકો આપવી કે જેથી તેઓમાંના ... ... તેઓના પગલે ન ચાલે.

૧૯૨૩ના કોમ્પ્રોમાઈઝમાં દોડી જવાને પુનીયનની વસ્તીના ભોગે આસપાસના બાજુના તરીકે ગણવાની અને ગોરી વસ્તીની બરોબર તેમને મદદમાં મદદ કરવાની આપવામાં આવેલી ખુબજ પોકળ ખાતરીઓ ... ... નજરે પડી ... ... આ બાબતમાં પુનીયન સરકારને પોતાની ફરજનું ભાન કરાવવાની દોડ સરકારે કરેક ... ... લેવી જોઈએ.

આ સર્વ બાબત ... સરકાર અને પ્રજા પક્ષે કાર્યપક્ષ મંત્રીશ્રી ... ... કાઉન્સીલ ... ... હોટલમાં નામદાર સર ... ... ને ... ... સીટીઝનશીપ ... ... ની પ્રાપ્તિ થવાથી જે ... ... પક્ષોમાં પોકારી ... ... દોડીજોને ... ... વિરોધ વસ્તીની ... ... સામેનો આ ... ... તેમજ રાજીય ... ... પડી રહેશે. મજબુત વિરોધ ... ... તેમાં હવે પણ ... ... તેમજ નાબુદી કરવા જરૂરનું છે.

મહાત્મા ગાંધીજી પાસેથી આવનાર

એક જર્મન જરનાલીસ્ટ

... ... પુરો જે સાત્વિક ... ...

મ૦ સાહેબે જણાવ્યું કે મેં મારૂં આખું જીવન બધુમા જાતીની સેવા કરવામાં વીતાડેલું છે. સાળા દુઃખવી વસ્તુ ઓનો ત્યાગ કરી દઇ કરસાગ ધર્મમાં દરગાવવામાં આવેલી છે તે સેવા કરવાને બહાર પડેલો હું

ખુદાના પયગમ્બરો તરફ થી કાયદામાં આવેલા સત્યના સંદેશાઓ અને સત્યના ધર્મો પુસ્તકોનો કુરાનમાં સમાવેશ થાય છે. ચિત્રોરે ઇસ્લામ ધર્મની શ્રેષ્ઠતા સમજાવ્યા બાદ આ દેશમાં હોદી કોમની સ્થિતિના સવાલપર જણાવ્યું કે આ દેશમાં યુરોપીયનો તરફથી માન મેળવવાને હોદીઓ પોતાનું ધ્યાવણીનું અને નૈતિક ધોરણ ઊંચું કરવું જોઇએ. એ માન મેળવવાને હોદીઓ પોતાની નૈતિક સ્થિતિ જાળવવી જોઇએ અને તો પછી યુરોપીયન ખ્રીસ્તીઓનો મગદૂર નથી કે તેઓ એશીયાવાસીઓને તુચ્છકારી શકે કેમ કે શું ખુદ ખ્રીસ્ત પોતેજ એશીયાવાસી નહોતા? હવે એશીયા વાસીઓનો તેઓ ધિક્કાર કરશે તો ખુદ ખ્રીસ્તનો ધિક્કાર કરેલો ગણાશે.

અંતમાં મ૦ સાહેબને પોતાને મળેલા આવકારના સંદેશાઓ માટે અને હોદી કોમના બધા આવકાર માટે આભાર માની પોતાનું ભાષણ પુરૂં કર્યું હતું

સાંજ ના ચા પાણી થયા પછી મીટીંગ બરખાસ્ત થઇ હતી.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

વડોદરાની આર્ય બાળાઓ—ઓક્ટોબર તા. ૬ ઠ્ઠીએ સેકંડરીમાંથી આવી પરીક્ષામાં પાસ થઇ છે. ઓક્ટોબર તા.૧૫ મીએ તેમના ટાઉનહોલમાં તેમને જાહેર માન આપવામાં આવશે અને તા. ૨૬ મીએ ટાઉનહોલમાં તેઓની પ્રયાગતનો જલસો થશે જે વખતે યુરોપીયનો તેમજ હોદીઓની મોટી હાજરીની આશા રાખવામાં આવેછે.

ભાટોરીઆ ધોબી મંડળ—ભિટોરીઆના ધોબી મંડળના ચેરમન શેઠ કરી રા. કલ્યાણ બાઇ ભાણ બાઇ પ્રથમ જણાવેછે કે મજુર મંત્રી ખિલાફ ધરતીકંપ સંકટ નિવારણ ફંડ માટે ફાળો ઉઘરાવ્યો છે. જે ૨૩૫ ઓરડ આદ કરતાં પા. ૬૬-૧૪ ૦ થયે છે અને બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પત્ર મોકલી આપવામાં આવી છે. ડાળામાં ૨૬ધો આપનારાઓના નામ નીચે પ્રમાણે છે. ભિટોરીઆ ધોબી મંડળ પા. ૫-૦-૦, નારણભાઇ છીબાભાઇ પા.૧-૧-૦, દરગોવનભાઇ ઉકરભાઇ પા. ૧-૧-૦, જીવાભાઇ કારાભાઇ પા. ૧-૧-૦, બાબુભાઇ કૃપાભાઇ પા.૧-૧-૦, ડાહ્યાભાઇ બાબુભાઇ પા. ૧-૧-૦, કલ્યાણભાઇ બાબુભાઇ ૦-૧૦-૧ પ્રેમજીભાઇ છીબાભાઇ ૦-૧૦-૬, જગજીવનભાઇ ખુશાલભાઇ ૦-૧૦-૬ હરીભાઇ મોપાભાઇ ૦-૧૦-૬, ભીખાભાઇ રતનાભ ૦-૫-૩, વનમાળીભાઇ મોરારભાઇ ૦-૫-૩, ડાહ્યાભાઇ મોરારભાઇ ૦-૫-૩, પરશુ ભાઇ બાપાભાઇ ૦-૫-૩, જીવણભાઇ છીબા ભાઇ પા.૧-૧-૦, કુલાભાઇ વલભભાઇ -૫-૦, કેવળભાઇ તરસી ૦-૧૦-૬, ભીખાભાઇ મોરારભાઇ ૦-૫-૩, બાબુભાઇ ભીખાભાઇ પા ૧-૧-૦ પારવતીબેન છીબાભાઇ ૦-૫-૩, પારવતીબેન કલ્યાણભાઇ ૦-૫-૩, પ્રેમીબેન બાબુભાઇ ૦-૫-૩ —કુલ પા. ૬૭-૬-૬.

વડોદરાની આર્ય બાળા—વડોદરાની આર્યકન્યા વિદ્યાલયની બાળાઓ જેના પંડિત ગાનંદપ્રિયજીના પ્રયત્ન ફંડના યુનીયનમાં આવેલી છે તેઓ ક્રોસવાલમાં મુસાફરી પુરી કરી સપ્ટેમ્બર તા. ૧૩ મીએ કેપટાઉન આવ્યા હતી ત્યાં તેઓનો ઉતારો ના. કે. કે. વકીલને ત્યાં હતો. યુરોપીયનો તેમજ હોદીઓ તેમની તાલીમ જોઇ ખુશ થયા હતા. ખુશાલીમાં કમીટિ તરફ રહેલો રોપ્ય તેઓ સેસીલ્સ્કરી ગયા હતા અને ડીકેરીઆ ફ્રોલ્સ જોવાને તા. ૨૪ મી સપ્ટેમ્બરના કેપટાઉન ઉપડી ગયા હતા બધાં ગયાથી પોર્ટ એલીઝાબેથ અને ડરબનના બધા તેમનો પાછા ફરતા આવશે.

પા. સ. સાર્વમ ગુજરાતી મંડળ—ગઇકાલ મંડળની બન્ને મીટીંગ તા. ૧૬-૬-૧૪ના રોજ ઉપપ્રમુખ પ્રભુદાસના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી પ્રથમ સ્તુતિ બાદ મીટીંગનું કામ શરૂ થતાં સેક્રેટરીએ તા. ૩-૬-૧૪ થી તા. ૬-૬-૧૪ સુધીનો મંડળનો હેવાલ વાંચી સંભળાવ્યો હતો જેમાં બે વર્ષમાં ૩૬ મીટીંગો મળ્યા હોવાનું જણાવ્યું હતું બાદ ટ્રેઝરરનો હિસાબ રજુ થયો હતો જે કમીટિ તપાસી બરાબર જણાયા પછી નવા ઓફીસરોની નીચે પ્રમાણે ચુંટણી થઇ હતીઃ પ્રમુખઃ પ્રભુદાસ ભગવાનદાસ ઉપપ્રમુખઃ દુર્લભદાસ રવજીભાઇ નવા સહસેક્રેટરીઃ મોતી છ. ટ્રેઝરર રતનજી ભાઇ રવાભાઇ તથા મકનજી બાબુભાઇ, સેક્રેટરીઓઃ દુર્લભદાસ દયારામ અને તુલસીદાસ કે બાબતજી. ઓડીટરઃ મોહનભાઇ ગંગાભાઇ, કમીટી મેમ્બરોઃ નીજાભાઇ ઝીણાભાઇ, બાબુભાઇ દલજી નાનાભાઇ છીબા. મોતીદાસ છીબાભાઇ ઝીણુભાઇ ધરીજી પ્રભુદાસ પટ્ટા, રવજીભાઇ મોરાર, ડાહ્યાભાઇ ખુશાલજી, સોમજીભાઇ બબુ નાથુભાઇ મોયુ રણછોડભાઇ ગોપાળજી બાબાભાઇ મોતા, ધરીરભાઇ દુર્લભજી.

યુનીયનને ફરજીઓ—'નાટાલ મરકયુરી'નો રાજદ્વારી બાબતવાળી યુનિયન સરકારના મુખ્ય પ્રધાન જનરલ હર્ટ ઓને ઓક્સ્પ્રેસમાં કરેલા બે કથનો જે અમારા મુખી નાટાલમાં પ્રસિદ્ધ નહિ થયેલા તે ટાંકે છે જે પરથી યુનિયન સરકાર યુનીયનને કરવા ધારેલી ફરજોને કેવો આકાર આપી રહી છે. એ બે કથનો નીચે પ્રમાણે છે (૧) ડેસેમ્બર માસે એક મીટીંગમાં એક માણસે સવાલ પુછ્યો કે બીજા કોઇ દેશની સાથે સંધુ કોમ તે તે દેશને સાહિત્ય આદિકથી માલ વેચી શકાય કે નહિં તેના જવાબમાં જનરલ હર્ટ ઓને જણાવ્યું કેઃ "હા, જરૂર તેમ કરવાના તેને સંપૂર્ણ હક રહેશે."

(૨) બીજું કથન એ હતું કે સાહિત્ય આદિકના તેને પોતાની કબજામાં રાખે તો બેલજીયમના રાજાને સાહિત્ય આદિકના રાજા તરીકે ચુંટી શકશે

ભારત સમાજ (સોશ્યોલોજીકલ સોસાયટી)—મજકુર સમાજ તરફથી બાજરોડ બાઇસ્કોપ ખાતે તા. ૫ મીનાં મહાત્મા ગાંધીજીની જયન્તિ ઉજવવામાં આવશે

આભાર અને સંદેશ—... બીજા આપ વી પારેખ લેખથી લખી જણાવે છે:

મારા અને રમણીકભાઇ વલ્લભજીના સ્વદેશ જવાના પ્રસંગે ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવક સમાજ દ્વારા ધનિકમન મિસેસ પારીઆર સોસાયટી, મીટારીઆ હીંદુ સેવા સમાજ દ્વારા અમ જાહેર સમાજ ડેલાગેારાવાળે અને ચાના મિત્રો તરફનો માન ભર્યો જોટો અને તેમાંય બીજી રીતે જે અમારે ખુબજ સત્કાર કીધો છે તે માટે ધનિકમન ઓપિનિયન દ્વારા તે સર્વેનો આભાર માનવાની તક લઇએ છીએ. ટ્રાંસવાલમાં અને બાલ્ય કાળે જોહાનીસબર્ગમાં રહેતા હીંદુ બાળકોમાં ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજે ઉપાડેલી બાબ મેાટામાં મેાટી કાર્ય આશ્રયજ્ય જોવેલુ હેાવાથી અમને મુખ્ય કાર્ય કરનારાઓ અમે સ્વદેશ જતા હેાવાથી અસંતેાષ અને કાર્યની સપ્રુણેાતા માટે અભાવ જોવેલી જોવામાં આવે છે. તે માટે ટ્રાંસવાલના સર્વ હીંદુ બાળકોને અમે સ્વદેશ જતી વખતે એ સંદેશેા આપવા માંગીએ છીએ કે સમાજના કાર્યની સંપુર્ણતા માટે દરેક પળ જતની અવહેલના નહિ કરે કારણ કેાઇ પણ સમય સમાજનું કાર્ય મંદ પ્રગતિ કરશે પણ જાણે ત્યારે માલેગા હું, વલ્લભભાઇ ભગાભાઇ, અને ગેાવિંદરાવ નારાયણ મીસ્ત્રી, સમાજના બુનાં કાર્યકર્તાઓ પાછા આવી જવાના હેાવાથી ફરીને પુરે જોસમાં સમાજનું કાર્ય ચાલુ થશે અને તે સમયે અમને સંપુર્ણ શ્રદ્ધા છે કે તમારી સંપુર્ણ મદદથી સમાજની સેવાનેા સંપુર્ણ થશે.

આફ્રિકા તંદુરસ્તી ઉપર રપષ્ટ વક્તૃત્વ—તાજેતર નાદુરસ્તી ખાતાના સેક્રેટરી સર એડવર્ડ ગાનહામ સ આ. ટા નબીઓની એસેાસીએશનની મીટિંગ ખુલ્લા મુકતાં પ્રમુખસ્થાનેથી બાપણ કરતા નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું હતું:

"એક પ્રશ્ન તરીકે આપણા મેાટા તંદુરસ્તીના નીયમેા પાળવાની જરૂર હજુ સમજતા નથી, અને ઘણા ગ્રુપદેશમાં કહું તેા તેનું કારણ આપણી કેળવણીની પદ્ધતિમાં રહેલી ખામીઓ છે. આપણા શિક્ષકેા કેળવણીસર છે પરંતુ તંદુરસ્તીના નીયમેાનું તેમને જોઇએજ જ્ઞાન હેાય છે. નિશાળેાના શિક્ષણક્રમ તંદુરસ્તીના નીયમેા શિખવવાને પુરતેા અવકાશ આપતે નથી. આરેાગ્યતાનેા વિષય અને કેાનાં પરિક્ષાને વિષય હેાવા જોઇએ પરંતુ તેમ નથી. તે પરિણામે ઘણા પુરૂષેા અને સ્ત્રીએા જે રેાગેા અટકાવી શકાય તેવા છે તેની સામે પણ પેાતાનું રક્ષણ કરવા પુરતા તૈયાર થતા વિના નિશાળેા છેાડી જાય છે. પ્રજાની ભવિષ્યની તંદુરસ્તીનેા આધાર મેાટા ભાગે નિશાળી સારવાર ઉપર નહિ પણ કેળવાયેલા લેાકેા ઉપર રહેલેા છે. ખેા ડાકતરેા આજે બાળકેાના દુબળા અને રાગીષ્ટ શરીરેાને જોઇને મંજીરપણે નિરાશ થાય છે પરંતુ તેમાં સમજતા નથી તેનું કારણ "એક આંધી કાયદાઓનું" પણ હતી કે જે ખેાડકના લાભને માટે નહીવી વસ્તુઓના ખાસેા ટ્રસ્ટીઓ દ્વારા ઘડાતી હતી અને અગત્યની ખેારાકની વસ્તુઓ ગરીબેાથી પુરતા પ્રમાણમાં ખરીદાવાનું સહજમાં અશક્ય કરી દેનારા છે. આ બાબતમાં પ્રજાની તંદુરસ્તીને દરકત કરનારા આવીક સવાલેા પર પેાતાનેા મત પ્રદર્શીત કરવાની ડાકતરેાની રાજ્ય પ્રત્યેની ફરજ છે.

ડરબનના નવા લાયસેન્સીંગ ઓફીસર મી બી. એમ. મેાગરવેાસ ડરબનના નવા લાયસેન્સીંગ ઓફીસર તરીકે નીમાયા છે. મી મેાગરવેાસ પહેલાં કરનલ મેાલીનેાના હેાદ્દે કેપ્ટન મુહત પહેલ લાયસેન્સીંગ ઓફીસર તરીકે રહેતા હતા તેમના મુખ્ય મદદનીશ હતા. મી. બે રહેવાની પસંદગી કરવામાં કાઉન્સીલરે લાયસેન્સીંગ ખાતામાં તેમના લાંબા અનુભવથી અને આગલા લાયસેન્સીંગ ઓફીસરની ગેરહાજરીમાં તેમણે કામચલાઉ લાયસેન્સીંગ ઓફીસર તરીકે કામ કરેલુ એ હકીકતથી દોરવાયા હતા. લાયસેન્સીંગ ઓફીસરના હોદ્દા માટે પગાર પા ૩૬૦ થી પા ૬૫૦ સુધીનેા હેાય છે

ઓનરરના નવા સેક્રેટરી દીન સરકારના ઓનરરના નવા સેક્રેટરી મા. શ્રી જોન વી પીટરમારીત્સ અને મીસીસ પીલી મરસ નાયે અઠવાડીયે ટ્રીમર કેન્યામાં દીવસી કરવના આવ્યા છે. દીંદુસ્તાનમાં મા વાઇસરેગલ હીંદ સરકારના હેાદ્દા ઇમીગ્રેશનના ડેપ્યુટી સેક્રેટરી તા અને પછી ચર્ચ સુધી મદ્રાસના એનરર સેક્રેટરી હતા.

દક્ષીણ આફ્રિકાની પારસ્પ નાતાલ ધનિકમન ટીયર્સ સેાસાયટીની નવમી વર્ષગાંઠ પાંચમા ગયા મંગળવારે બારસી કબ્રસ્તાન ગેાદામાં ફરબનના લાયબ્રેરી કમીશનના પ્રમુખ મી. મેારીસ વેબના હાથે ખુલી મુકવામાં આવી હતી નાતાલના જુદા જુદા ભાગેામાંથી અઢી હજારેક દાક્તર થયા હતા મેમરની ગેરહાજરીના ડેપ્યુટી મેયર મી લેંગહને ડેમોક્રેટોને આવકાર આપેા હતા. ડેાનરન્સને બહેના સંદેશાઓમાંના એક કેળવણી ખાતાના પ્રધાન મી. ઇ. સેય હોદ્દેમેયર તરફથી હતેા જેમાં તેમણે ડેાનરન્સને નેક ઇચ્છા મેકલી હતી અને નાતાલ પ્રીતિક કાઉન્સીલે હાજરીઓ માટે કેળવણીની સગવડેા વધારવાને પાઉંડ ૨૭,૦૦૦ ફાળવ્યા તે બદલ સંતેાષ દર્શાવ્યેા હતેા. વધુમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે:

તમે તમારી ગેાલ્ડન સેાવનરી સ્કુલેાને તમારા શિક્ષકેા રીકના ધંધાની અગત્યતાને વિશેનું તમારું જ્ઞાન બતાવી આપેલુ છે. શિક્ષકેા તરીકે તમે તમારા બેાકાની અધિકની સુગાકારીમાં ઘણેા મેાટેા ફાળેા આપી શકેા છેા. જે કાર્યમાં તમારી ડાનરન્સ તમને દીલગત અને પ્રેાત્સાહન આપેા એવી હું આશા રાખું છું"

ધી ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાટીદાર સેાસાયટી

મહાત્મા ગાંધીની ૬૬ મી જયન્તી

ઉપરોક્ત સેાસાયટીના આશ્રય નીચે પુ. મહાત્મા ગાંધીજીની ૬૬ મી જયન્તી ઉજવવા તા. ૫ મી ઓકટેાબર ૧૯૩૪, ગાદરવા વદ ૬૩, શુક્રવારની રાત્રે સાત વાગે પાટીદાર હેાલમાં જાહેર મેળાવડેા, જેમાં બધાં પાટીદારેા ઉપરાંત સર્વે હીંદી બહેનેા અને ભાઇઓને પધારવા વિનંતી છે.

જેઠાભાઇની સાલગે
તા. ૧૪-૯-૩૪.

જીવાભાઇ ક. પટેલ,
જો. મા. મંત્રી.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
ફળ અને વેજીટેબલ માટે કંપનીના ઓર્ડરેા ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. મંગાવી આજો કરશેા.
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban

વિવિધ વર્તમાન

નવરોબીમાં ચોરી જાહેર સજા—નવરોબીમાં મીસીસ સીલીનના નામની ચોરી બાબતે અને તેના પાંચ નેટીવ નોકરોને ૧૮ નેટીવોને મીસીસ સીલીનની આજ્ઞાથી માર મારવા બદલ પોતાના ઓફનું પરીણામે મરણ થવા બદલ પુનર્વિચારણ દરમ્યાન સજા કરવામાં આવી છે. મીસીસ સીલીનને એક વર્ષની અને પાંચ નેટીવોને એક એક માસની કેદની સજા થઇ છે.

અમેરીકાની કેલેજની છોકરીઓ પરણવા અંગે—નાલસાહક—કેલા એલ્યાસની કુટુમ્બીક સંબંધની સંસ્થાના મુખી ... ડા પી વીલસને એવો મત દર્શાવ્યો ... છોકરીઓની સ્કુલો અને કોલેજને દુનિયાને બદલામાં સરાજ પત્નીઓ પુરી પાડે છે. કોલેજની છોકરી કરતાં પત્ની અને છે ત્યારે અન્ય વસ્તુઓનું સુખણ બીજાઓના કરતા વધારે તકલીફ દેનારી થઇ પડે છે. કોલેજની છોકરી કાંઇ પણ પુરૂષત માટે અતિ મહત્વકાંક્ષા અને આવશ્યક મરેલા હોય છે. પરંતુ કોઇ વસ્ત કોલેજની છોકરીના કરતાં પણ પત્ની તરીકે બરાબર છે અને ... નિશાળે ગયેલી છોકરી છે. તેણે પોતાના પતિમાણના વર્ષો અવિચારિત રહ્યાના પરાપરણમાં ગાળેલા તેમ તેને અવિવાહિત રહ્યાનો રોગ લાગેલો હ.ય છે. જેમણે કોલેજની છોકરીઓ સાથે કામ કરેલા છે તેમને ડા. વીલસનની સલાહ ૪ કે " તમારી ઓન તમારી દોસ્ત તરીકે નહી પણ પત્ની તરીકેજ મેળવજો."

જાપાનમાં સમારકામ—જાપાનના વેટીકનીયાથી ચલેલો ભુકંપાનું સમારકામ હાલ ચાલી રહ્યું છે. ૧૭૬૫ કારખાનાઓએ કામ ચાલુ કરી દીધું છે અને ૯૦૭ બંધ અવસ્થામાં કરી ખુલશે. બાકીના ૬ મહીનાની અંદરીએ ચાલુ થઇ જવાની આશા રખાય છે.

ઝીંકીરા પ્રધાન પાછા ફરવે અટક્યા—ઝીંકીરા પદા પ્રધાન શ્રી ફ્રાન્સેસ મેકડોનલ્ડ જેમને ફાસ્ટરોગ્રેસ પોતાની આબતો દરદને અંગે તેમજ અન્ય સારીરીક કારણોને અંગે રજા લેવાયવાનો હુકમ કરી હતી તેમને કેનેડા તરફ ન્યુફાઉંડલેન્ડના પણ માસની રજાયો સાથે પત્ર છે અને ગુરૂવારથી કામે લાગ્યા છે. અઠવાડીયા પા. ૩૪ ગોલ્ફ મળનારી પાર્લામેન્ટના તાબડતોબ કામમા તેઓ રોકાશે.

પોલેન્ડમાં સખ્તરી નાઇબારીઓ—પોલાંડના એક નવા હુકમ મુજબ માર્શલ પીલસુદ્રાસ્કીએ પોલેન્ડની આખી ઉમર લાયક વસ્તીને સખ્તરમાં જોડી દીધેલી છે અને દેશને લશ્કરી સ્વાધનના કાબુમાં કરી દીધા છે. આ હુકમ ૨૪ કરોડ આ પ્રજાને લાગુ પડે છે અને પ્રધાન મંડળને કોઇ પણ વખતે સમ્રાજ્યને ગેરલાયનો સત્તા આપે છે. આ નવુ બળ તયાર કરી પોલાન્ડે જર્મનીની ખુબી તબદારીઓનો જવાબ વાળ્યો છે.

જર્મનીની તયારીઓ—જર્મનીના પેરીયાડી આલાના પ્રધાને સાત લાખ બંદુકોની સલામો જાહેર કર્યું - પુરુ આપ તો દુશ્મનો જર્મનીને કદી મુખે મારી શકશે નહી. હર હીટલર વગેરે નેતાને દુર કરવાના અને અરૂ રાહિલ બ્રાનુલ ઉદ્યમ કરવાના દિવસો કુંક મુદતમાં ફરજીયાત મજુરીની ફરી કાયમ કરવાનો વિચાર ચલાવી રહ્યો છે.

ખોરાકી પેદ પુલ—પેરીયાસ એક સરકારી જાહેર

કે આ વીક એન્ડ રસોયાને રોયેન આને પેટ પુરતી પુલ્ય કરવ તે બધુ દિવસ સુધી કરનારું બાહું આપવાનું છે. આ બાબતમાં બધા માજીસોજ જાણે અને જેમા પેસનો વેરાવો મોટામાં મોટો હશે તેને બદલામ મળશે બીજું ઇનામ કોઇક બાજે પણ રોયાં ત્યારે બનનારને મળશે અને ત્રીજું ઇનામ ઓકલેન્ડને નામના બધી દોરોમાં ત્યારે બનારને મળશે.

રશીયાના અર્થોરની ધમકાવત—રાજાના બોમ્બન કાઉંટ જેકસ પોટેસ્કીએ પા ૪૫,૦૦,૦૦૦ ની અંગ્રેજી મત બેનસર અને હાય સેજોનો નાશ કરવાના કામમા ચમત્કાર આપી દીધેલી છે.

સીલોનમાં ગંભીર અનાવૃષ્ટિ—સીલોનમાં કદી નહિ જેવામાં આવેલો ભારો ગંભીર દુષ્કાળ પડયો છે. નાણીયેર, ચા અને ચોખાના પાકને ગંભીર નુકશાન થયું છે. ખોરાકમ ... ગાંઠ જાની જરૂર માજસોની ઉપર ઘુમવા કરે છે અને દરરોજ પાણીને માટે માણસોપર દરોડો પાડી રહ્યા છે.

નવા વર્ષની આભનંદન પત્રીકાઓ

દર વર્ષ મુજબ આ વર્ષ પણ હીંદુઓના નવા વર્ષની આભિનંદન પત્રિકાઓ સુંદર રંગ બેરંગી કલરમાં છપાઈ તયાર થઇ છે. કીંમત દજનની શીલ. ૨ પેકેજ આફ. મંગાવવા ઇચ્છનારાઓએ તારીખ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલી આપવા.

Manager : 'Indian Opinion,'
Phoenix, Natal.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	તા.	તિથિ	નક્ષત્ર	યોગ	સૂર્યોદય	સૂર્યાસ્ત
	૨૯૩૪	૨૯૩૪	૨૯૩૪	૨૯૩૪	૨૯૩૪	૨૯૩૪
	ઓકટોબર	આસો	ઉત્તરા ફાલ્ગુની			
	૨૦૩૪	આસો	ચિત્રા			
શુક્ર	૫	૧૨	૨૫		૫ ૪૪	૬ ૦૦
શની	૬	૧૩	૨૬		૫ ૪૫	૬ ૦૧
રવી	૭	૧૪	૨૭		૫ ૪૬	૬ ૦૧
સોમ	૮	૦૦	૨૮		૫ ૪૭	૬ ૦૨
મગળ	૯	સુદિ ૧	૨૯		૫ ૪૮	૬ ૦૩
બુધ	૧૦	૨	૩૦		૫ ૪૯	૬ ૦૩
ગુરૂ	૧૧	૩	૧		૫ ૫૦	૬ ૦૪

ચાલુ

શીલાન, સ્ટોર્ટ વગેરે અને જાનની ઉંચામાં ઉંચી ચાલુ ... ંથી ખુલ્લ તે ... ... મળતી રહેશે. સસ્તુ અને સાર સાર ... ...

ઓરીયન્ટ ટી કંપો,

ફોન ૨૨૪૮. ૨૫૦ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

આપણા ગુજરાતીને જગાડવા કોણ લાગે?

એક અંગ્રેજ મિત્રે ઉચ્ચારેલ વિધેયક વાક્યો અમારામાં ગાંધીજીએ જગાવ્યું હતું તે આ ઉચ્ચારણ કે રમુજને બાદ નથી આદરતો, રીતિ ગેરવાજબી લાગવાથી કે દેહદમન કરવા ન જેમું. બુખારી વેદના અને ઉપવાસની પીડા શારીરિક કષ્ટ કે આનંદથી વધુ કે ખરો પણ કોણ એમ ન કહી કે મન બંધ પડતું નથી આ ઉપવાસ બદલ કરી શકાય કે ગોળ કારણ બધા છે કે કોઈ દેવી શક્તિ મારી પાસે એ પરાણે કરાવે છે. અને એના કષ્ટ સહેવાનું બળ પણ એ શક્તિ પાસેથી મળી રહે છે. કૂં તો માત્ર કે મહાસમિતની પાસે બેઠકો મોકૂફ કરી શકું કે તે હવે કરી મારી આવ અંગિકારીકા ન કરે, પણ મારી એ માગણીનું નિષ્ફળ બને મારે નસીબે બીજો ઉપવાસ લખેલો હોય. તો કાલુભાઈ અને બીજા સદગૃહો વિનંતી મારી કે કોઈ પ્રતિષ્ઠા દોષ તે બધી કુમવા દેવાનું જોખમ વહોરીને પણ મારે ઉપવાસ કરવોજ રહ્યો. કેમકે મારા મેતાના આત્મા પ્રમાણે આપું બંધન કોઈને તો બાંધ કરતું નથી

ઝાંઝીબારના હિંદીઓની અવદશા

કુંભકર્ણમાં દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ ઝાંઝીબારની પરોપરાંત ગાંધી-જેમ્સી મુલાકાતમાં જેમણે જણાવ્યું હતું કે: પ્રશ્ન એ પુછે કે આફ્રિકામાં આપણે કયો હીંદી પ્રશ્ન ઝગડવા જે તો હું વિના સંકોચ ઝાંઝીબારનો પ્રશ્નને ઝમસ્થાન આપું. જોઈ એલોપ્રેશન એકદની રૂએ હીંદીઓ પાસેના જમીનની માલીકીના હક્ક ઝમ કરાયા જાવે છે. ઝાંઝીબારમાં જન્મેલા હીંદીઓને હવે જમીનનો માલીકીનો હક્ક આપવામાં આવતા નથી. એવું કારણ પાછળ પાડવામાં આવ્યું છે કિંદીઓ રહેમત નહિ હોવા ઉપરાંત પણ અરેલીયામાંથી આવેલા ઝરણો જમાનાનો માલીકો ધરાવી શકે છે. સરકાર હીંદીઓના હાથમાંથી જમીનના ઉદ્યોગ માંચ રહી છે, તેઓના આ ઉદ્યોગને અંગે ઇલાકો અને બેકારો તરીકે કામ કરી રહ્યા. સરકાર અલાયે સરંગના પદાર્થોના પ્રબન્ધો ઉપર માત્રે છે અને તેથી પણ હીંદીઓને ઝાંઝીબાર છોડીને જવાનો સમય આવ્યો છે. કિંદીઓ રહેમત તરીકેના હોદ્દાઓના રદ્દાપદ હક્ક આમ રીતે ઝૂંટવી લેવામાં આવે છે.

હીંદુ ઝરકરી ખર્ચ

સામલામાં રાજકોટની બેઠકમાં મી. સી.કે મી. દુર્ગેન સમક્ષમાં જણાવ્યું હતું કે હીંદ ખાતેના ઝરકરના બિટીશ વિભાગને અંગે સન ૧૯૩૨-૩૩ માં રૂ. ૧૬ કરોડ ઝમાંયા હતા. હીંદી વિભાગ માટે રૂ ૧૭ કરોડ ઝમાંયા હતાં.

ગુજરાતી સ્ત્રીઓ માટે રાજકરીકા

મુંબઈની શ્રી ગુજરાતી હાઇ સ્કૂલ મંડળના કર્તાઓએ જણાવે છે કે આનંદદાયક ગુલસંગતના ઝાદ્યકોનો ગદ્યના ઉદ્યો ઝભ્યાસ કરવા પ્રેરાય અ હેતુથી રાજના પરીક્ષા આવતા ડાઈ સુદ પુનમના ઝરણામાં મૂંબઈ ખાતે આ મંડળના હોલમાં તથા બહાર ગામમાં ગામ કે સહેરની કન્યાશાળામાં લેવામાં આવશે. પરીક્ષા માટે રૂપ. બોટાદકરની રાજત ગિરધી પસંદ કરવામાં આવી છે. દેશપરદેશમાં વસતી ઉમાર સહેનો પરીક્ષામાં બેસી શકશે. પણ પત્ર ૧ થી ૧૦ કન્યાઓ સારીમાં ઝવાશ આવી શકાય તેવો હશે. પાસ થયા મારે જે ઝામાં ઓછા ૬૦ ગુણ મેળવવા જોઇશે. પરીક્ષામાં બેઠેલી, બીજે વર્ષ ત્રીજે નંબરે પાસ થનારને રૂપ પન્ના ચેતનબહેન સંપાદકના ઇનામો ૧ થી ૧૦ ના ૧૦ ની ઝમાંયા ઝાવશે. ઝાંચમે ૬૦ નંબર સુધીના બહેનોને ઝાશ્વાસનનાં ઝનામો પણ ઝાપીની પણ મળેલી બહેનોને પ્રમાણપત્રો ઝપાશે.

હીંદમાં હાઈ ગ્રજરેશ

હિંદમા હીંદ ગવર્નરો નીમવાના સંબંધમાં ઝભ્યાસ કે મદ્રાસ પ્રમાણના ગવર્નર સંબંધમા બી બીનવાના રાજ્યોને પુછો જોવામાં આવ્યું હતું, તેમજે આ હોદ્દાને સ્વીકારવાની ના પાડી છે. બી મહમદઅલી ઝીણાને કોઇપણ પ્રકારના સહકાર આપવાના મારે લગન બાલેના તેમના મિત્રો પેરની કરી રહ્યા છે. સીમલાના ઝધિકારીઓ મી. ઝીણાના હોદ્દા તરફ ઝર દાઝતી હુસેનના તરફદારી કરી રહ્યા છે.

ઝાત્મશ્રદ્ધા પાયરાના ઉપર ગાંધીજી

મહાત્મા ગાંધીજી એક નોંધમાં ઉદ્ગાર કાઢે છે: –

"ઉપવાસના દિવસો દરમ્યાન જે મહાસભા વીશે વિચાર કર્યો છે મારા વીચારો રાજકીય દ્રષ્ટિએ બન્ધ નહતા. સ્વતંત્રતા મેળવવા મારે મહાસભાએ શું કરવાનું છે તે જે વીચાર્યું નહતું પણ અંતરની ગૂઢા પ્રાપ્ત કરવાની ઝભ્યાસમાં પર મેં વીચાર કર્યો હતા.

"મહાત્માજીની ચુંટણીઓ અને તેવા બીજા બાબતોને ઝંગે મહાસભાપાદીઓએ જે રીતે ઝખત્યાર કરી છે તેના ઝંગે મારા પર સંખ્યાબંધ પત્રો આવ્યા છે. મહાસભાના કોઇ પણ પ્રશ્ને ઝગર બીજો ઝભિપ્રાય ધરાવવો તે તેઓ મહાત્માજીની ઝંદર કોઇ પણ જાતના ઝધીકાર કે માન માટે નથી કેવળના પરંતુ દેશની મુંગી સેવા કરવા માટે મહાસભા માં ભરાયા છે. કાપડા ચોખ્ખાપણ હોય તો પણ તે કાપડને રાષ્ટ્રધ્વજ્ઞાનો તાબે ગણવો હોય તો કોઇપણ કે કોઇપણ હોય તેમના માટે સાદીનય કાનુનભંગ નથી. આ સિધ્ધાંત ભુલો જવામાં આવ્યો છે.

"આપણે મારે માટે તો આંતરીક શક્તિ પ્રાપ્ત કરવાની જરૂરીયાત આપણા બીજા બાબત ઝભ્યાસની નથી મારુંબ ઝને લાગે છે કે જેવી રીતે હરીજનકાર્યકર્તાઓની પવીત્રતા વીના અસ્પૃશ્યતાનો નાશ થઇ શકે નહી તેવી રીતે જે સભ્યોથી મહાસભા બની છે તે સભ્યોના અંતરની પવીત્રતા વીના બળવાન રાષ્ટ્રીય સંસ્થાનો પણ નાશ થશે."

ઝિલ્લાહમાં ફૈલ ઝંક

કરાંચીની આપવાદક સમિતિએ ઝરતીકેમ સંકટ નિવારણ ફંડમાંથી રેલ સંકટની રાહત માટે રૂ. ૨ લાખ મંજુર કર્યા છે.

'મોડર્ન રીવ્યુ' પાસે જમીનગીરી

ઝરેરી ઝાર્મિકોમાંથી ઝાપુ ઝવતરણો પ્રકટ કરવા માટે "મોડર્ન રીવ્યુ"ના તંત્રી શ્રી રામાનંદ ચેટરજી અને "મોડર્ન રીવ્યુ" પેનના છાપનાર અને પબ્લિશર હરેક પાસેથી રૂ. ૧૦૦૦ ના જમીનગીરી પ્રેસ એમરજન્સી એક્ટ અનુસાર માંગવામાં આવી છે.

ગુજારાજીના ગોટાળો

પ્રાંતવાના રહેમ્બાલામાં હજારો રૂપીયાનો ગોટાળો બહાર

બંધાયું છે. ગોલ્ડકોટ ઝોરીઝના અમલદાર બાર્બેથી દિલાખ તપાસતાં ૨૦ હજાર ઉપરાંતની રકમનો પત્તો નથી એમ સમજાય છે

ઝાંઝીબારનો પ્રશ્ન

ઝાંઝીબારના પ્રશ્ન વિષે પાલમરોન લોર્ડ પાર્મોગ્રાનની મુલાકાત લીધા પછી રેવરન્ડ ઓન્ડ્રુઝે એસેમ્બ્લીના મેમ્બરો સાથે એ વિષયમાં ચર્ચા કરીને તેમનો મતો જાણી હતી. એસેમ્બ્લીની બેઠક ખતમ થઇ હતી તે પહેલાં મેમ્બરો દીનબંધુને મળવા માટે રોકાઇ ગયા હતા.

મદીર પ્રવેશ બીલ મંજુર થયું

મી રંગાચારનું બીલ તેમને પોતેજ નામંજુર કરી રામસ્વામી પેદાયાડ્યું છે.

ના. વાઇસરોયના ઓહાની મુદત

લોર્ડ રીડીંગની મુદતમાં વધારો થશે એમ સ્ટાર એાફ ઇન્ડીઆનો રીપોર્ટરનો ખાનદરપત્રિ જણાવે છે. હાઉસમાં પ્રશ્નોત્તરીમંડળ તરફથી લોર્ડ રીડીંગને તેના ઓહદાની મુદત વધારવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું. પણ તેમણે એ બાબત ઉપર વિચાર કરવાનું કહ્યું હતું એમ જણાય છે કે ૧૬ વર્ષના ઉમ્મર વટાવી લોર્ડ રીડીંગ પોતાના ઓહાની મુદતમાં ૫ વર્ષનો વધારો સ્વીકારશે, કે જેથી તે દરમ્યાન નવા સુધારા દાખલ થઇ શકે.

હીંદી ફીકેટની કદર

જાણીતા હીંદી ઓફીસર સરદારસિંહને લેંકેશાયર લીગ ફીકેટ કલબ તરફથી આવતી મેચમમાં રમવા આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે

બાકું નહિ બરદાસ્ત હીંદીનો હુમલો

મુંબઇમાં એક હબ્શીએ પોતાના મેમાનનું બાકું નહિ બરદાસ્ત હોવાથી તેની પકડવા ગયેલા બે પોલીસો અને એક ગોરા આફીસરની ઉપર હબ્શીએ તલવારથી હુમલો કરી તેઓને જખમી કર્યા હતા. હબ્શીની સામે મુંબઇ કોર્ટમાં ખટલો ચાલી હતો એના પરિણામે તે સજાપીત્રમાં મરણ પામ્યો

હીંદમાં નવો વિમાની વ્યવહાર

મધ્યસ્થ ધારાસભાએ પા. છ,૫૦,૦૦૦ મંજુર કરવાથી કરાચી, મુંબઇ અને લાહોર વચ્ચે વિમાની વ્યવહાર ટુંક મુદતમાં ચાલુ થઇ જશે. હીંદુસ્તાનના કેટલાક ભાગોમાં અને બર્મા રાજ્યોના ઉડયની ગોઠવણ કરવાનો સરકારનો ઇરાદો છે. પુર્વ બંગાળમાં ઢાકા ગારેગોંગ અને મોલ્મેઇથી ફરજીયાત ચુંટી વિમાની વ્યવહાર વિસ્તારીને અગત્યના ધાના ભાગોને જોડી દેવાનો ઇરાદો છે પણ કરાચી અને લાહોર વચ્ચે પણ વ્યવહાર ચાલુ કરવાનો ઇરાદો છે

હીંદથી જતું સોનું

તા. ૧લી સપ્ટેમ્બરના દિવસે પુરા થયેલાં અઠવાડીયામાં ૧૯ લાખ રૂપિયાની કિમતનું સોનું હીંદમાંથી ઉપડી ગયું છે.

અલ્વરના મહારાજાને ગાદીના વપ્રત સુધી દુર રાખવાનો નિર્ણય

હીંદી સરકારના રાજદ્વારી ખાતા તરફથી જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે અલ્વરના મહારાજાના રાજ્ય અંદેની ગેરવહીવટી સમય અંગ્રેજ રાખવામાં આવ્યો છે રાજ્યમાંથી મહારાજાના ગયા બાદ હીંદી સરકારે જ્યાં સુધી તેની બાબતોવિષયક પરિસ્થિતિ સામાન્ય ન થાય તેમાં વહીવટી બાબતોમાં દખલગીરી સુધારવામાં ન આવે તેમજ જ્યાં સુધી પ્રજા સુખાકારિ સ્થિતિનો પ્રાપ્તિ ન કરે ત્યાં સુધી રાજ્યનો વહીવટ હાથમાં લેવાનું નકી કરવામાં આવેલું છે: આથી દરમ્યાન બે વર્ષના ગાળામાં આ બધી પ્રાપ્તિ કરી શકાય તેમ ન લાગવાથી, મહારાજાને રાજ્યમાંથી બાકીના વખત સુધી દુર રહેવું પડશે.

હીંદમાં જુદાં જુદાં અમદેકાએ પડેલો વરસાદ

હીંદમાં જુદી જુદી મધ્યસ્થે આવેલ સુધીમાં નીચે મુજબ વરસાદ થયો છે.

આગ્રા ૧૫–૧, અમદાવાદ ૨૭–૪, અજમેર ૨૨–૦ અલ્હાબાદ ૧૮–૫ કરાંદરા ૨૫–૮, બેંગલોર ૭૩, જબલપુર ૩૧, મુંબાઇ ૬૨–૯ કલકત્તા ૩૦–૭ કાનપુર ૨૨–૪ મદ્રાસ ૨૦–૫, કાલીકટ ૭૬–૧, દીલ્હી ૨૪–૩ દીલ્હી ૨૫–૪ સિંધ હૈદ્રાબાદ ૮–૩, જબલપુર ૪૪–૫ જોધપુર ૫–૧, કરાંચી ૮–૦, લાહોર ૬–૪, મદ્રાસ ૨૮, માંડલે ૨૫ ૬૪–૯, મોમ્બાસા ૬–૧, મુલતાન ૫ ૮, નાગપુર ૧૧, પુના ૧૨–૯, પેશાવર ૩, રાજકોટ ૧૬–૨, રંગુન ૫૪–૫ સોલાપુર ૧૩–૭

પરચુરણ

—કરાચીમાં તા ૨૦ મીના અવારમાં જ્યોતિષ જાણનારી એક મહિલાએ ભવિષ્યકથન કરી હતી કે તા. ૧લી નવેમ્બરની આસપાસ મોતીલાલ આત્મારામને લેજપત આકરશે; પરંતુ કે મહાત્માજી આત્મશુદ્ધિકરણ કરી ગયા પછી આવી તેઓ જેલમાં બંધ જશે.

—મહાસભાની સ્થાયનકમિટિના પત્રના મીમીજીએ આપેલા જવાબ ઉપરથી જણાય છે કે જ્યાંસુધી મુખ્યમંત્રી મહાસભાની બેઠક પુરી નહિ થાય ત્યાંસુધી મીમીજી જેલમાં નહિ જાય

—નાગપુરમાં ગીરજાશંકર નામની એક હરિજન બાઇનું ખુન થયું. રમેશચંદ્ર પરિ નામના એક બ્રાહ્મણ કરજદારી કારણ સાથે થયું હતું

—પોતાના એક મિત્રને પત્ર લખતાં કે. અબ્બાસીએ જણાવ્યું છે કે મારી રાષ્ટ્રીય આજની બધા વર્ષ વધારે જેલો હતી તેવીજ છે, તેમાં ફેરફાર થયો નથી. મને તપાસનાર ડાક્ટરે એવો અભિપ્રાય આપ્યો છે કે રાજકીય કારણની ઉપર બીજી ગારે દુર રહેવાની પાસ જરૂર છે તેમજ આરામ લેવાની અનિવાર્ય આવશ્યકતા છે. હું આવતા ઓકટોબરમાં હીંદ આવશ

—અલ્હાબાદમાં આ ક્રમસર ગરીબ તબીયત હવે ક્રમશઃ સુધરતી જાય છે તેમને હવાફેર માટે કુર્ગ વગેરેમાં કોઇ સારી જગ્યાએ જવાની જરૂર છે એમ આવે તેવે એવું છે તેમની તબીયતના સમાચાર પ જવાહરલાલને રોજ મોકલવામાં આવે છે

—મુંબઇમાં આગામી મહાસભાની બેઠકમાં મહાસભા પાસ આવતા વર્ષ માટે ૨૫ લાખ રૂપીઆ કબુલ કરવા, સમાજવાદ તરફનું વલણ બતાવવા કોમકાનોનું સંગઠન કરવાનું રચનાત્મક પ્રચારકાર્ય અને પાકીને લગતા નિયમમાં સુધારા વિગેરે મુદ્દાઓ ચર્ચાશે અને નિર્ણય પણ થશે

—મહાત્માજી એક વર્ષની રજા લઇને આગામિ અમેરિકા માં પાછી ફરી રેડીઓ કુપનીંગ ઓફીસ છે. તે 'ગાંધી દીલ્હા ઇસ્ટા' નામના રેડીઓના નાટકમાં આમંત્રણ ભાગ લેનાર છે 'હીંદમાં મેં શું જોયું' એ નામના પુસ્તક ઉપરથી આ નાટક રચવામાં આવ્યું છે

દક્ષિણ આફ્રિકા: તેના પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

૨

જુદા જુદા શાસ્ત્રીઓની શોધ પરથી માલમ પડે છે કે આજે ખુલકાળમાંયે ત્રાંબુ અને લોઢું, સોનું અને બીજી ધાતુઓ ઓદાતી. પણ એ ઓદનાર દેશો પ્રજાઓ હતી કે જહારથી આસપાસ પર રાજ્ય ચલાવતી એનો નિર્ણય હજુ થઈ શક્યો નથી. દક્ષિણ રોડેશિયા—જે ભૌગોલિક રીતે દક્ષિણ આફ્રિકાનો એક ભાગજ છે—ત્યાં ૭૦૦ થી ૮૦૦ ગાઉના ઘેરાવામાં પથ્થર કોતરેલા જૂનાં ખંડેરો મળી આવ્યા છે. તેમાં સોનાલા અને ઝીમ્બાબ્વેના ખંડેરો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારા છે.

આ ખંડેરોનો સૂક્ષ્મ અભ્યાસ કેટલાક સંશોધકોએ કર્યો છે, અને તેઓ સર્વાનુમતે જાહેર કરે છે કે અહીં અધ્ય કાલીન કે પ્રાચીન યુગમાં સંસ્કૃતિનો વિકાસ થયેલો. એ સમયનું ઝીમ્બાબ્વે એક બારે વેપારનું કેન્દ્ર હતું. અહા હાથીદાંત આમલા અને સોનું જમા થતું અને બહાર દેશોમાં વેચાતું. વ્યાપારની પોઠ દ્વારા તે દૂર દૂર પુર્વ ઓશિયા સુધી પહોંચતું. આ પ્રદેશ એ સમયે પરદેશી વેપારીઓનું નિવાસ-સ્થાન બન્યો હોવા એવા પ્રમાણો પ્રગટ થયાં છે. પણ તેઓ ક્યારે આવ્યા અને ક્યારે ચાલ્યા ગયા એ ઇતિહાસ હજુ અધૂરોજ રહ્યો છે.

પણ ઝીમ્બાબ્વેના ખંડેરોપર કયા દેશની સંસ્કૃતિનો અસર છે એ વિષયમા વિદ્વાનોમાં જુદા જુદા નિર્ણયો જાહેર થયા છે. ઝીમ્બાબ્વે રોડેશિયા અને દક્ષિણ આફ્રિકાના યુનિયનના મધ્યભિંદુએ આવેલું છે રોડેશિયાને ઇતિહાસમાં જાણીતા રાખનાર ક્લકેારીઓ જળપ્રપાતની સાથે ઝીમ્બાબ્વે પણ પ્રવાસીઓનું યાત્રાનું ધામ છે. ઝીમ્બાબ્વેના એક મુસલી ભાષાનો શબ્દ છે તેનો અર્થ 'કારંગા' અથવા પથરના ઘરો થાય છે. ઝીમ્બાબ્વેના જૂનાં ખંડેરો આફ્રિકાની પુરાણી સંસ્કૃતિની ગાવીરૂપ ગણાયા. તેનું શાસ્ત્રીય સંશોધન ૧૮૯૧ થી શરૂ થયું છે. ૧૯૨૮ માં બ્રિટિશ વિજ્ઞાન મંડળે આ જૂનાં ખંડેરોનું નિરીક્ષણ કરવા એક ખાસ ટુકડી મોકલી હતી. બેલ્જી સૂક્ષ્મ અને સર્વ દેશાભ્યસ પ્રખર સંશોધક ડૉ. કેાર્ટિનયસે ૧૯૩૦ માં કરી હતી. તેમણે ઉંડો અભ્યાસ કરી, બધી સામગ્રી ચિત્ર પટપર ઉતારી હતી અને સામાન્ય કાંતિ દાસના અવતરણો ટાંકી સાબિત કર્યું હતું કે ઝીમ્બાબ્વેનાં ખંડેરો ભારતની આફ્રિકા પરની સંસ્કૃતિના દ્યોતકચિહ્ન છે. ડૉ. કેાર્ટિનયસે આ સંબંધમાં રજુ કરેલા વિચારો અભ્યાસ કરવા જેવા છે, તે કહે છે:

"હિંદી મહાસાગરની સરહદપર આવી રહેલા દેશોમાં નરેશાવલંબનો વિવાજ ચાલતો. રાજાનો કાય ઈશ્વરાંશ રૂપ મેતો. એ માન્યતા દક્ષિણમાં પ્રચલિત હતી. પેઢિયાની પુજા નિયમિત ચાલતી. પુરાણોમા Vedas શુક્રનો મહ પ્રસિદ્ધ પાઠ ભજવાતો. પ્રાચીન કાળમાં મિસર અને ઓશિયા માફનરમાં વિનસને પુરુષ ગણવામાં આવતો. પણ ગ્રીક અને મેસિલોનમાં તેને સ્ત્રી તરીકે જોવામાં આવતો. છઠ્ઠી સન પુર્વે આસરે ૪૦૦૦ વર્ષ આ વિનસ વિનસ-ઓ આફ્રિકાને પુર્વ કિનારે ગમ એવી સોકયાયકા હતી. એ વિનસ-ઓ ઇ. સ. પુર્વે ૧૦૦૦ વર્ષે યુરોપમાં આવી હતી એવી લોકવાયકા પ્રસિદ્ધ પ્રસિદ્ધ છે. ઇ. આફ્રિકાના વિનસ-પ્રભાવિત એ સંસ્કૃતિ એ વખતે તો ઘરગથુ ઢબ મા હતી.

'આફ્રિકામાં સોનું પણ કાળથી ઓળખાય ચૂકયું છે આફ્રિકાનું સોનું યુરોપના સોના કરતા અઢી હજાર વર્ષ જુનું છે. ઇતિહાસ યુગ પુર્વના મિસરમાં, બધા પુરાણા મીરામીડોમાં સોનું મળી આવે છે. આ સોનું ઇ. આફ્રિકાના ખેા કસ આવ્યું હોવું જોઇએ.

'આફ્રિકાના લોકોની સંસ્કૃતિને યુરોપ કે અરબસ્તાન આય હતો સંબંધ નથી. એક શહેરના ખંડેરો જોયા તેની વસ્તી સાડા અગિયાર લાખ હશે એવી મેં મજતરી કરી છે. ને ઇ. સ. ૭૦૦ ની સાલમાં હરતી ધરાવતું. અહીંના ઘણાક પ્રાચીન મંદિરો અને કાતર કામો પરથી આ લોકોનો પ્રાચીન ઇતિહાસ ચોકકસ કરવો શકય છે. તેમની સંસ્કૃતિ પ્રથમ ઓશિયામાં ઘડાને ફીંકયા આવેલી. ઇ. સ. પુર્વે ૧૦૦૦ વર્ષે તે આપી હોવી જોઇએ

'અહીંના પરનાં ચિત્રો ઇતિહાસ યુગ પહેલાંના સમયમાંથે પુરાવામાં મળી આવતા. જુનામાં જુનું ચિત્ર ઇ. સ. પુર્વે ૮૦૦૦ વર્ષનું છે. પણ તેમાં ઘણાં અહીં અને દક્ષભૂમિનો ચિતાર નથી. પણ આ વસ્તુઓનો તાદૃશ ચિતાર ઇ. આફ્રિકામાં મળી આવે છે...આફ્રિકામા ખાસ કરીને દક્ષિણમાં, એક જુની સંસ્કૃતિ હજારો વર્ષ પહેલાં હસ્તી ધરાવતી એ માત્ર કલ્પનાનો વિકાર નથી, પણ સત્ય વસ્તુનો ચિતાર છે."

ડૉ. કેાર્ટિનયસે 'રહીન' પર નહાશો અને ત્યેરો બતાવી દક્ષિણ આફ્રિકાની પ્રજાને પેતાનું સંશોધન રજુ કર્યું હતું. ખિસ્ક ગ્રામ, વાસણો, મણકાની વસ્તુઓની સૂક્ષ્મ તપાસ બાદ તે સજ્જ અભિપ્રાય આપે છે કે ઝીમ્બાબ્વેનાં ખંડેરો દક્ષિણ રિંહના દાંગીના ખંડેરોને મળતાં છે. ઇટાલિયન વિદ્વાન પ્રો. સિપ્રિયા ડૉ. કેાર્ટિનિયસના મતને મળતા થાય છે

પણ બીજા જાણકાર કેટલાક વિદ્વાનો જુદોજ મત ધરાવે છે. પ્રોફેસર જેન્ડ અને મિ. ફ્રોસ આ ખંડેરોમાં અરબ સંસ્કૃતિનું દર્શન જુએ છે. મિસ કેટોન થોમસન અને પ્રો. કેમીસર તેને બહુ પુરાણા કાળનાં નથી માનતાં તેઓ કહે છે કે એ ખંડેરો દેશીઓની પોતાની જ સંસ્કૃતિનાં ચિહ્નરૂપ છે. ડૉ. નાઝારોએ આ બધાના મતથી જુદા પડે છે. તે કહે છે કે એ ખંડેરો પર જરથોસ્ત યુગની અસર છે અને ઝીમ્બાબ્વે પ્રાચીન કેરાની સામ્રાજ્યનું એક કેન્દ્ર હોવું જોઇએ.

આમ ઝીમ્બાબ્વેની સંસ્કૃતિની સમસ્યા અણઉકેલ રહેલી છે. આ કેયડો

ઉદ્ધારમાં હિંદ પણ પોતાનો ફાળો આપી રહ્યું. પ્રાચીન આફ્રિકની સંસ્કૃતિએ ઘડવામાં હિંદે પણ પોતાનો ફાળો આપ્યો હતો. આફ્રિકા સાથેના હિંદના સંસર્ગનું પુરાવા સિદ્ધ પ્રમાણ તો ઉંજ, માત્ર શાસ્ત્રીય પ્રમાણની જરૂર છે. હિંદની સંસ્કૃતિની અસર બૅબિલોન ઉપર પણ થઈ તેમ આફ્રિકા પર પણ થઈ હોવી જોઈએ કેમ કે આફ્રિકા હિંદની નિકટનો ખંડ છે. હિંદના સંશોધકો આ વિષયમાં પ્રકાશ પાડવા જરૂર મદદ કરી શકે. હિંદી સરકાર અને સંશોધન પ્રેમી તથા સંસ્કૃતિ પૂજક સંસ્થાઓ આ કાર્ય ઉપાડવા માટે કોઈ હિંદી વિદ્વાન મંડળને મોકલે તો સંસ્કૃતિની દૃષ્ટિએ હિંદને, અને વ્યવહાર દૃષ્ટિએ દ. આફ્રિકાને સારો લાભ મળવાનો સંભવ છે. બ્રિટિશ યુરોપીય પ્રજાની સરકારો આ સંશોધનમાં રસ લે છે, ત્યારે હિંદની સંસ્કૃતિનો પ્રશ્ન રજુ કરતાં આનું ખાસ સંદિગ્ધ ઉપાડી લેવું ઘટે છે.

ગીતા અધ્યયન

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામભાઈ મશરૂવાળા.)

અધ્યાય ૧૪ મો ચાલુ

(૩) શ્લોક ૫

પણ, ગાંડીવધર! આ પ્રકૃતિ—પ્રકૃતિ કરીને જે કહેવામાં છે તે શું છે? એ બધાએ ઉદ્ગારો આપણે વારંવાર છે. પંડિતો! સાંખ્યોએ એવો નિર્ણય કરેલો છે કે સત્ત્વ, રજ અને તમ એવા ત્રણ ગુણો, પ્રભુની અચિંત્ય શક્તિઓનું જેમાં જાણે પરમપુરુષ ચૈતન્યજ નામ પ્રકૃતિ એમ ત્રણ ગુણોનું બનેલું એવું વસ્તુ થયું, છતાં એક બીજાનો કદિ સાથ સંસર્ગ છોડી દેતા નથી. અને જેમ આકાશ પુલમાં રંગેલું પાણી એનાં મણિ, પદ્મ, પ્રવાળ, પોદળા, કુલ અને ફળ સર્વેમાં અણુ-અણુ સુધી પહોંચી જાય છે, તેમ આ ત્રણ ગુણો પ્રકૃતિની જ ઉપજ [illegible] સર્વેમાં વ્યાપેલા જ છે. પદાર્થો ઉપજે, તે સર્વેમાં વ્યાપેલા [illegible].

"આ રીતે, અર્જુન! ચિત્ત અહંતા બુદ્ધિ જે ત્રિગુણમય છે પ્રાણીમાત્રના સ્વભાવ અને કર્મ એ ત્રણ ત્રિગુણાત્મક છે, તેમજ એનો આહાર વિહાર અને કર્મો પણ ત્રણ ગુણોનો બનાવેલો છે એમ કહીએ તો ચાલે.

"પરંતુ! આ ત્રણ ગુણો માટે આસક્તિ લાગવી, એ તો વધમહત્વી કરતા ફેરફારોમાં ફસિ જવાનો, અને કેટલાક ફેરફારો માટે રાગ અને કેટલાક માટે અણગમો ધરવા કરવો, એટલે જ બંધન ત્રિગુણાત્મક ચિત્ત સાથે એકરૂપ પામન રહેવાનો અને ત્રણ ગુણોને ભોગવવાનો આત્માને જે આગ્રહ રહે છે તેજ એના બંધન અને સંસ્કૃતિનું કારણ છે."૫

(૪) શ્લોક ૬ થી ૯

"હવે ભારતકુલભૂષણ! આ ત્રણ ગુણોનાં સામાન્ય લક્ષણો કહ્યું તને જુદા જુદા પાડીને કહું છું, તે સાંભળ:

"નરવર! નિર્મળતાનો, પ્રકાશનો, કુશળતાનો નિર્દોષતાનો અને શાંતિનો પોતામાં, બીજામાં કે પદાર્થોમાં જે ભાસ અનુભવ થાય છે, તેનેજ સાત્ત્વિકતા કહે છે. બધિરતા એ ગુણને લીધે જીવને સુખનો, શાંત પ્રસન્નતાનો, પવિત્રતાનો અને જ્ઞાનનો (બુદ્ધિમાં [illegible]) અનુભવ થાય છે. એ અનુભવ દૃષ્ટિકર લાગે છે, પણ તેથી જીવને [illegible] માટે [illegible] [illegible] [illegible]

நேசியன் ஒப்பிலியன்.

1903 ஆம் வருடம் முதல் கிறிஸ்தவர்

மலர் 32. ஞாயிற்றுக் கிழமை—கொல்லிக்கழமை அக்டோபர் மீ 16 1934ஆம் ஆண்டு இதழ் 10

பிரமாண பூசிப்பு நல்ல நிவாரண நிதி.

சென்ற ஜூலை மீ பிறவர், தூய்மை எண்ணமில்லாமல் சேர்த்த பூமிப்பத்திலும் கட்டமைத்து கொண்டு சுகமாய் சொல்லும் பொருட்டு எற்படுத்திய, பிறவர் நூலார் கூட நினைவை இழந்து உலகத்தின் வாழ்வு பாதாளத்தில் குன்றும் வருவாயினை தொகை இது வரை 1500 பவுன் கருவும் ஆகும். உணவு, வீடு ஆன் கட்டுவதற்கு வேண்டிய பொருள்களும். இப் பேரு கனிபுரிந்தவர்களுக்கு இவ்வாலயம்சார் அவர்கள் தமது மனப் பூர்வமான நன்றியை தெரிவித்துக்கொள்ளுகிறார்.

நிரான்ஸிஸ்கோ தமிழ் நண்பர் பரிபாலன சங்கம்.

மேற் கூறிய சங்கத்தின் வரு டாந்திர கூட்டம் கிழமை அன்று சபையார் மீ கூடப்பட்டு, தற் சங்கத்தின் முன்னேற்றம் குறித்து பேசி வரு வரவு செலவுகளை ஏற்படுத்து வந்த. காளஞ்சென்ற ஸ்ரீ மான் C K கம்பி அவர்களுக்கு பதிலாக ஓர் சபை காரியதரிசி தெரிந்தெடுக்கப்பட்டும்.

இச் சபையின் சம்பந்தமான அரசாங்க காரியங்கள் நடந்து வருவன்றன. அவை விஷயமாக சபை மீ கேள்வி எழுந்தால் அவர்களுக்கு பதிலளிக்கப்படும்.

வெட்டுக் கிளி விபத்தை விலக்கும் உபாய விபரம்.

சென்ற ஒரு வாண்டுகளாக பெரும்பாலான பயிர்களை அழித்து வரும் வெட்டுக் கிளிகளை வெ முற்றும் பொருட்டு அரசாங்கம் விவசாயிகளை உபயோகப் படுத்தி வருகின்றனர். அரசாங்க விவசாயத்தில், புதை முட்டைகளை இயக்கும் கொலைகளை பயன்படுத்தி, அதினின்றும் புழுக்களைப் பயன் செய்து அதனைத்தில் பறக்கும் வெட்டுக் கிளிகளை மேல் பிரயோகித்து கிளிகளை வெட மார்க்கமாக முட்டை விடப் பிரயோகிக்கிறார்கள். மேற் பிரயத்தனங்களை அரசாங்கத்தார் மற்ற இடங்களில் பரீட்சைப் பார்த்ததில் அதிகமான நன்மை முடிந்திருக்கிறது.

கனி வியாபாரிகளுக்கு பரிசளிப்பு.

வெளாத்திற்கு 'ஆறு மைல் மேற்கே புள்ள பல்வஸ்ட்டாவில் டையில் சோதனச் சாலை ஸ்ரீ பிரயோகமுள்ள கனிகள், மரங்கள் செய்ட்டர் என்பவர், சுதேசிய வாடி கொலைச் செய்யப்பட்டார்.

சென்ற செவ்வாய்க் கிழமை மாலை 5-15 மணிக்கு, கொலை யுண்டவரும் அவரது மகனாரை வெ கதேசி யொருவரும் வீடு விருந்தினரில் இந்த சதேசி கண்டன் தலைமறைவு கூலி யாள் குமாரன் பேரில் அபிமானு செய்திருக்கிறது. வர் 16வ சனியில் ஸ்ருஸ்ன நிகழ்ச்சியை மாலையில் வெட்ட வரை கி விழுந்திக் கொண்டி பிறகு கை மிய சேவகர் கதேசியைக் கழிசனால் அடித்தனர்கள். அப்பா கை கால் மனிதி யாரும் அன்னவனும் தாய்சாயால் கட்டப்பட்டது முனை அவன் மீது படாமற் சேயில் சேவ டமேல் கொலைக்கான கதேசி அம் மாலையும் அவன் மூலமாய் மின்னாளையும் விழுத்தல் கொண்டு பக்கத்தி விருந்தும் கூடும் கொல்லைக்குள் தனை தடுத்த அப்பினர். பிறகு கை யிருந்து வெ தனிகளுடன் சன மும் கலவாடப் படலை அவர் சாலைக்கு இது வரை சேனியர் மூன்று கதேசியர்களின் கைதர் செய்திருக்கிறார்கள்.

நீதி மொழி.

அதி காலையில் எழுந்து வாசலை வந்து சுத்து செய்து வாசல். செய்தலின் பிறகே நித்திய காரி யங்களில் பிரவேசிக்க வேண்டு மென். அப்படி வீட்டாரையே அதின் பயனை யடைவர்.

அரசன், சிறியன் எனி, தரியன், அல்லவன் எனவும்

இக்குரலர் அவர். இவர்களைத் தேவையற்ற செலவுத் தொழுதல் வேண்டும். இதுவே கன மரக்க மாகும்.

மூன்றாம் பிறப்பில் 'இல்லே இல்லே' யென்ற சொல்லைக் கேளாமை வாழ்க வாழ்கவே இப் பிறப்பில் 'உண்' என்ற சொல்லி வருதி றது. இரவலர்களுக்கு கரு கலம் 'இல்லே' என்பவர்களை இப் பொழுது 'உண்' என்ற சொல்லி திரிகின்றனர். ஆகையால் எல் லோருக்கும் இடம் விடு வரு மாண்டும் கலை.

உண்மை பிறவாத அன்னியனை யாதினும் உண்மை வாழ்வை புரட்டையனை உத்தமன். உண் மையைத் உண்மை யாகவும் பிறர்தம் வீட்டிலும் அன்னியனை கொள்ளலாம். கம் நாகத்தில் வினைபுரட்டாலும், மா மனிதர் முடிவுகளை யாகையினை கண் டுண்டாலும் வினையைத் தேர் வதைத் தவிர்க்க.

வழியறுத் தூரிய காட்ட வத்தை அன்ன சேட்டு முன் னரே கொடுக்க வேண்டும் அவ் விதம் செய்யாத காரண மாகக் கட்டிக் கொண்டிருக்கும் தண்டனை கல்லு எருதுகளைக் கட்டிக் கொண்டிருக்கும் பயிரில் கொதியில் செய்து நீரிழந்து போகும்.

இல்லாருடன் இல்லாத வெல்லாத வைகளைப் புகலா இலந்தைப் பழத்தைச் சாலை யிட்டு நீத. அவருடைய கண் வீச், வெள்ளாடையாடி, பல வருமி நிகளைய அடித்துக் கொண்டும் போல விடும், அவ ருடைய கண்ணாடைய சம்பத் தும் போய் விடும

பாம்புக்கு விஷம் தலையில், தேளுக்கு வாலில் வண்டிய, கள்ளனுக்குத் தீய, வாக எண்ணும் விசுவாசமே மிகும். அவனுக்கு நிரோக முழுவதும் விஷம் சேர்ந்திருக்கும்

கம் முன செய்த கல் விதை எதிர்ப் வருங்காலத்தில் கம் கண்டிப் முடிவி விடும் கரு வாகிருந்தாலும் கல்ல பலனி னையும் பெறலாம். மனவர் செய்தகல்லை நினைவாரிலும் மிஞ் கம் தன்னுள்ளை யளக்க தும் சக்கடிம் சம்பவிக்கும்.

"எனக்கு நோகை எனத்தன் மேலையா எண்ணை யார் எண்ண செய்யக்கூடும்." என்ன ஏனை யம் பனைத்தும் விளையாகும். மிகு நல்ல வாகில சம்பவும் நித் தெரும்புன் வாம் நிருண்டி சாகின்றதே, ஆனால் அடங்க மிகும்.

பெரிய யானைக்கு மாவுதன் எம்மாத்திரம்? மாவுதனின் கட்டளை மறுகில் யானை யடை மெற்றது. பலம் பொருந்தியப் பருத்த சர முடையவனை விட நீ யுடைய புத்தமானை பல வானவன்.

அடக்க மறியாதவன்க னோடு அளவளாவி அன்ப பரவட் டாதே செல்லை மறியாதவ ரோடு சென்ற யாதொன்றும் மறவாதே. கல செயலானை எப்பொழுதும் மறவாதே. காப்பாற்றின பெ புலை எப்பொழுதும் நம்பி வாதே.

P. O. Box 247 & 317 Tel. Khasi
HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.
હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હોટલપાર્ક પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પૂ. ઇ. આફ્રિકા. 40

Phone 3867. P. O. Box 316.
HEERABHAI MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
82 Victoria Street, Durban.
હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ મદ્રાવનાર
અને કમીશન એજન્ટ
પરીક્ષ સારી રીતે કરી માલ સી ગોડ. ઈ વિશ્વાસમાં આવશે
ટેલીફોન ૩૮૬૭. બોક્સ ૩૧૬ ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 52

અચ્યાઓના મગજ ઠેકાણે લાવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર સી. બી. કેમ અચ્યાઓનું ખરાબ મગજ કરતા ગાંડપણનો ચોક્કસ આપી સારવાર લેવી સુંદર પ્રોફેસરીને અનુકૂળ પદ્ધતિ શોધી કાઢી છે. આમાં અચ્યાઓને ખૂબ મજા પડે છે તથા મગજ ખૂબ ઠેકાણે રહેવા છે. અને બાંધણીઓ સુંદર કાઢી શકે તેને માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેટીમાં આવે છે અને અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી માં છે. પેટીની કિંમત રૂા. ૨૮. રેલવે સાથે

મળવાનું ઠેકાણું:—
જવાહરલાલ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

અફલ અફલ
આ સહેર બાબર બાપા મોરબારને સુંદર રસ પહી નાવવાનું બાંધવા માટે નવ પુસ્તક મફત મોકલીશું કમારી આ સદાબાને લાભ જરૂર લેશો. લખો:—
જે. કી. તાપીબાબાબા સુકલેકર, ઇ. બારસ (પશ્ચીમ).

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		શી. પે.
સૌ. સાવિત્રી (નવલકથા)		૬ ૦
સ્નેહ પદ્મ (નોવેલ્સ)		૫ ૦
વિર વનરાજ (બાળકો માટે)		૨ ૬
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)		૫ ૦
લગ્ન જીવન		૬ ૦
મોતીના તોરણ. ભાગ ૧ સચીત્ર (બીજો મારે તોરણ બનાવવાની રીત		૬ ૦
,, ,, ભાગ ૨ જો		૩ ૦
બાળ છબાવલી (બાળકો માટે)		૬ ૦
રાજરત્ન વીરબાલનો હાસ્ય ભંડાર		૬ ૦
ઇંગ્લાંડના દર્દ (દુઃખી દર્દભરી વાતો)		૪ ૦
દુર્જનશી દાસ (નવલકથા)		૭ ૦
રાજીબેન (ઉત્તમ આત્મબોધપ્રદ ભરપુર નવલકથા)		૬ ૦
ચમત્કારી ફુલ		૫ ૦
સોનેરી રેખા ભાગ ૧–૨		૬ ૦
રાતો કુલાલ ભાગ ૧–૨	ભા. ૧	૬ ૦
મેરી મેગ્લ		૬ -
હીરાનની કહાણી (પારસી બંબારની કહાણી)		૬ ૦
એરેબીયન નાઇટસ	ભા. ૧	૬ ૦
અદભુત મોતીની		૬ ૦
વસંત (બાળકો માટે)		૧ ૦

દસ દેશની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ બાલ આ પુસ્તકમાં દેશ દેશની ઉંચ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે લખેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચીત્રો અને ૧૭ વાર્તાઓ સમાવેલી છે. કીં. રૂી. ૧–૧૦

શીરીષ—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને આર્યા જીવનનું તેમજ વાત્સલ્ય પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કીં. રૂી. ૪–૬.

પરશીલા–વિક્રમચરણ–પુષ્પરીણી—આ વાર્તા મુળ રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં બોધ લેવા જેવા નાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકના કીં. રૂી. ૨–૧, રૂી. ૧, રૂી. ૨.

ભરતખંડ—ભારતખંડની વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઇ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કીં. રૂી. ૨–૧.

મસ્ત ફકીરની મસ્તી—લેખકઃ મસ્ત ફકીર. આમ મસ્ત ફકીરના નવી મસ્તી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપુર છે. કીં. રૂી. ૪–૬.

રંગીલું—લેખકઃ ઉ. ન. અમીરદાર. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૫૦૦–૬૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપ્રદ વાર્તાઓ લખી છે. વાંચનાર જરૂર વાંચી આનંદ મેળવશે. કીં. અત્યારની રૂી. ૩.

કંકાવટી—સંપાદકઃ ઝવેરચંદ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની ૩૫ કથાઓ છે. ગુજરાતી ઘરોમાં ઘરોઘર વંચાતી ૪૨ છે તેનો ધાર્મીક બોધપ્રદ વાર્તાઓ આમાંથી મળશે. કીં. રૂી. ૧–૮

રૂપા કાકી—લેખકઃ ર. લ. કેદારી. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં સુંદર બનાવની ૬ કથા બાદ ચરીત્ર લેખો આપ્યા છે. કીં. રૂી. ૩.

ડિકેન્સની વાર્તા—કર્તાઃ રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૩ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નમ કહાણ, ઉપહાસ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ મીત્ર પ્રેમ કપટ પ્રેમ વિગેરે પણ છે. કીં. રૂી. ૨–૬.

કાલેલકરના લેખો—અભ્યાસ દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ ઘણી ઠેકાણે ફરતા ભતા ગુજરાતી ભાષાપરના તેમના કાબુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાકા પુઠાંના ૭૪૨ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે. કીં. રૂી. ૭.

જયંત—લેખકઃ ર. વ. દેસાઇ. કીમત આર રૂીબી'સ છે સામાજીક અને ગાહસ્થીક જીવનની અનંત રસીક અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્માનંવેદન—આ ૬૪૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૨૬૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે વાંચકો ૨૬૪ જુદી જુદી જાતનાં વિષયોનો રસ પણ લઇ. કીં. રૂી. ૭.

કાવ્યદોહન—સંપાદકઃ પ્રભાશંકર મુળશંકર દેસાઇ.

પહેલો ભાગ સુદામા ચરીત્ર, જુન આખ્યાન, પ્રહલાદ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા બીજાઓથી બરોબર ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂી. ૬૦

બીજો ભાગ નરસંહ મેહતાનો કુંવરબાઇનું મામેરું, ચાતુરીમનુ આખ્યાન, વામન ચરીત્ર તથા નરસીંહ મેહતાના અને મીરાબાઇના કાવ્યો છે આ પણ ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રૂી. ૪–૬.

બાપુની કુચ—પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તે કરવાની નથી × × × કામળા પુનરાને મોતે મરીયા. સ્વરાજ્યની ઝંખના કરતો રહણી રહીને મરીયા પણ પાછો હરવાનો નથી વિગેરેથી મહાત્માજીના ઉદગારોથી ભરપુર. કીં. રૂી. ૧.

ગાંધી કુળ આલ્બમ—સંપાદક: રસીકલાલ પરીખ આ આલ્બમમાં ૨૫ ચિત્રો અને ૨૬ પાનાનું લખાણ છે. દીપચંદની કોતરણીવાળી ઘેરી કુમળા રંગવાળો છે. અને તે વજનના ચિત્રો. કીંમત રૂપી. ૨-૬.

'ધર્મસંકથામાલા'—અનેકનામાંક પંજીકાંધીજીએ ભાષામાં મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: મંગલદાસ ગુપ્ત. રૂા. ૧.

સહિયારુંની રસધાર—સંપાદક નરેન્દ્રદ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે. આની અંદર સોરઠી દુહાઓ અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને એમાં ગુજરાત અને કેળવણી અર્યા છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની રૂપી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩જો રૂપી. ૩-૪, ૪થો રૂપી. ૩-૭, ૫મો રૂપી. ૩-૪.

નવપ્રભા—ભાગ ૧,૨,૩-૪. સંપાદક: પુરુષોત્તમ. આ બાલા પુંડાનાં પુસ્તકમાં કુંપી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ ત્રણે ભાગો માં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ બાળકિ નવા રાજકારી વિષેર બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કી. પ્રત્યેકની રૂપી. ૩-૩.

રામાયણની વાતો—અનુવાદક: રમણલાલ પટ્ટણી. આખાની વાર્તાઓ હાલની રેલની સ્થિતિ જતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવસર્જન આ બંને પ્રતિમામાં પ્રગટ થઈ ચુકેલી છે. કી. રૂપી. ૧.

ચુડાતો દીપક—ભાગ ૨. અનુવાદક: કલ્યાણ ઝેટારી આમાં મોગલ રાજ્યના વતન કાળનો ઇતીહાસ છે. આ ઉંઘના બેક પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ્યથી ભરપુર છે. કી. રૂપી. ૧-૧૦.

આનંદઘન—અનુવાદક: પ્રભાશંકર દીક્ષીત આરતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય જીવન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે ઇતીહાસ વર્ણવેલ છે. કી. રૂપી. ૩.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી મોટી—કર્તા: પી. બેચ નરસારા, આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્શનરીમાં બેક બેક શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બોલનારને ઉપયોગી માર્ગ પડશે. તેમજ આજ કેતીની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે. કીંમત પા. ૧૦-૦

ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી નાનો ડીક્શનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં બહુ પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે કી. મો ૧-૬.

અસ્ત કુમીરનો હુકમ ચિકારા—સંપાદક: અસ્ત કબીર વાકું પુંડું. આના નામપરથી વાચક કલ્પી લેશે. તેમાં મજાની આને કામ અર્યા કરી. કી. રૂપી. ૫-૬.

પકવાન પોથી—દરેક કુટુમ્બમાં રાખવા લાયક આ ગોપડીમાં અરેક જાતના ૩૩૦ પાન, કુરચાણ મીષ્ટાન વિગેરે પર ઉપયોગી રસોઇકળાનું સુંદર આ કોષ્ટક થયેલ છે. કીંમત રૂા. ૬.

ખાવે કરીયું' શું'?—કોન્ફરોલની આ નામની ગોપડી ગોપડીનું આ સુંદર અને સરળ બાપાન્તર છે. લાગણીક, આર્થિક અને ધાર્મિક કેવા અનેક સવાલોનો બેક આમા જડશે.

ભાગ પહેલો બાના રૂપ કી. રૂપી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કી. રૂપી. ૨-૬.

સોરઠી બહારવટીઆ—સંપાદક નરેન્દ્રભાઈ મેઘાણી. આના ૩૫ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કી. રૂપી. ૨-૮. આમાં બહારવટીઆની સુરાતન અને ઉદારતા, બીજા પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોતરાતી દીવાસો—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલો ૨ જેવી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે ૬ સરકારની કૃપાથી પરીપૂર્ણ થઇ તેથી તેનું નામ પડ્યું "ગોતરાતી દીવાલો" જેલને લગત ઉત્તમ દરેકની દીવાલો આપેલું છે. કી. રૂપી. ૧-૬.

ઈન્દ્રધનુષ્યની યાત્રા અને દેવમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કલાવેદ્ય આનંદશંકર કાલેલકરે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કી. રૂપી. ૧-૧.

સુબોધ કથાનક—આ બાલા પુરાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ બાના જ્ઞાન રસથી ભરપુર છે. કી. રૂપી. ૧-૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ખુરત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યને પોતાના બધુ ભાઇના કારાગ્રહમાં થયેલી રોજનીશી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "સાચું મંગલ આમાં જેટલું બધુ પ્રમાણિકતાથી આપણુ છે કે આ ગોપડી આકર્ષકમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં કરી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રૂપી. ૧-૧૦

બાળના વાંચનો માટે

નીચેના પુસ્તકો દુકાનદારોને, લાઈબ્રેરીને, બાળકોને, અને બાળકીઓને ભેટ આપે આનંદ આપે તેવાં કાયમરંગી ભરપુર છે.

રસધારણી રાત—ભાગ ૧ લો અને ૩ જો આમાં લોકો, તથા બાળકોનું બાષ કરે તેવા સુંદર બરબાળો છે

પ્રત્યેકની કીંમત રૂા. ૧-૪.

બાળ ગીતો— આમાં જુના ઇતીહાસોમાં ભરપુર બારણી ગીતો ગુજરાતી બાષાનાં અનુવાદ આપે છે. ગુજરાતમાં ભરપુર છે. કી. રૂપી. ૨.

દીક્ષોહ—આ નાનાં પુસ્તકમાં બાલસબધિમ કર્યો છે. બાળાઓ અને બાળાઓ માટે છે કી. રૂપી. ૧-૪.

કાચ્ચ પરીક્ષા—આમ ૧, ૨, આમાં નરમાંદ્ર ચલેના વિજેરે આકરોના પ્રમાણીયા તપોબલને ●.

પ્રત્યેકની કિ. ની. ૧–૦,

વેપારીના કૂલ—દાની પાળાબિને કુવરોઝ ગીતે કિ. ની. ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પસ્તા મોકલી આપવા. વી. પી.ના ઓરડરોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહિ.

મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,

Phœnix, Natal.

શ્રી રવિશંકર મૂર્તિ બાળ સાહિત્ય માટે

ઉપરની સંસ્થા તરફના નીચેના અનુક્રમે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પડ્યાં છે. બાળકોની કેળવણીમાં રસ ધરાવનાર કાકા સાહેબ, શ્રીયુતભાઈ, તારાબેન, રમણલાલ પાઠક, કમળાબેન, ગુલબરામ-ભાઈ, ચાંદાબહેનના ઉત્તરે આ પુસ્તકોનાં લખાણો લેખકો છે. બાળકોની કેળવણી સરળ ભાષા અને સરળ અભ્યાસવાળી અને સહેલી કરવા તેઓ ધ્યાન આપી રહ્યા છે. દરેકમાં બાળકો માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી માલૂમ પડ્યા છે અને તેનો ઘણો ખપાવો કેળવણી ખાતાએ કર્યો છે. પુસ્તકોનાં લખાણ અને ભાષા બહુ સરળ છે. ચિત્રકારને કામ ઘણું તેવું છે. તેઓને વિશેષ માઁરસ કિંમત કરતાં આવાં આ પુસ્તકો છે. પા૦ રવી. પિ૦ ૮૦ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત ૧ ૨૦ ૦

પુસ્તકની ●

મથુપાતભાષા	મહાભારતની
મોહનો	કદેવનોનાં પુત્ર
ઉધું કદું તધું વધું	અન્ન ભેળા
કબ્બાદાદો	આફ્રિકા સાંભર્યું
કમાદ	કાન વીંધ્યા
બકોનો બીરબલ—૨	ચિબ્બો પોચા
મોહનચંદ	ધોકળ્યુંધોબી
બાળ નાટકો—૧	નાનાભુપાઠો
ઢંગ અને ઢંગા	મોટા પાઠો
ચિરંજીવ	નાની વાતો
આગગાડીનાં મજાનો	મરડાં
બાળ પ્રવાસો	આંગણામાં
મારા ચોપડીયા	ચોપડીઓ
જરા હસો	બાળકોળામાં-
કમાંથી આવ્યા	ગામમાં
મહાદેવ ને સાહસ	કરવા જાણો
કપલિંદ રામાયંદ	ખુબસરામના ઉપાઠો
કમાલના ચેટી	જો જો જો
મજેનું	મજેનું તેરનોનું
મોટીમાબાનું	દાદાજીકાન
બાળ નાટકો—૨	ગોલરાણી દીવાળો—૧
ઝવારયો ખાટીને	ગોલરાણી દીવાળો—૨
કુદરતમાં	ખુબચરિત્ર
મોતીયો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
રામકાકામ ચડી ગયા	ભોકાયું
મજેનો ચોપડ	કદેવત સંગ્રહ
મિત્રોને ખુશ કે	કરિયંદ
પીંજ અને—	ગોલ ગેમ

કાંકરી ખાણી આબ્યા	ચાલ્યા કરીએ
મામાની ભાણ	ભોકાયું પોથી
ચાલમાં	ચરણ ભંગાણ
કોજનીકા	રમત ગોકાયા
બાળકોનો બીરબલ—૨	ત્રિભોવન મહારાજ
ઉંટ ઉપર મામાપ	કુકા અને સોગ્રા
મારી માત	વિનોદ કુમાર
કમળાબેનના પાઠો	બાળકોના ગેમો
ગોરખિયરો	આપણે ચોતે
કાકા કામ, કાજી દાદી	કાબ્યસંગ્રહ
બાળકાર માટે—	ઉંચું પાઠ
પુષ્પ	સંપાદોનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિઅન'ુ તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો

	કિ. રૂ.
કોલપાલ ગાયસેન્સોમ કન્ટ્રોલ-ગોર્નિન્સ ૧૯૨૨	
ગુજરાતી ગાન સંગ્રહનાં	૧ ૬
સીતા વનવાસ	૧ ૬
ઝવનપર પ્રકાશ	૦ ૬
સતના પ્રશ્નો અમના બાળકના આમું	૧ ૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧ ૬
નીતના કાબ્ય	૧ ૦
મારા જેલનો અનુભવ લેખકઃ મ. ગાંધીજી	૦ ૬
મારા જેલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦ ૬
મારા જેલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦ ૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિઅનના સોનેરી અંક	૨ ૦
ગોકલાલ્ય બાબતમાંબાપર તીલક તેમના મત અને વિચાર	૦ ૯
મુસલમાન અને તેના બે બાબતો.	૦ ૬
જેલના કાબ્ય (ગલામદ વખતના)	૦ ૦
મુસલમો કમાલ પાશાનું કુવન ચરિત્ર	૦ ૬
મુસલમો કમાલ પાશાનું બાબત	૦ ૬
ગોક અદલીકરની કલા (ગોકરેડીઓનો બગાબ)	૦ ૬
બાબુક રેલવી અજીતનો બાબિક ગોબ કરે? ગોલ્ડસોનની વાર્તાપરથી	૦ ૬
ઘર સ્વરાજ (બાબિકોએ બનેલું)	૧ ૦
કાયદા બારે બનાની કરજ	૦ ૬
બા. બા. ઇન્ડિયન ઓપિનિઅનું ગુરુનીબ્બર	૦ ૬
જીવન રોટી	૦ ૬
અજમાની મરબો	૦ ૨
ગોકીબાકીય ગોકડ ૧૬૦૮ના બારા ગુજરાતી—અંગ્રેજ	૦ ૬
ગુબારાના બાવારા	૬
બલ વિના જીવવું કશું નથી	૬
કરબન ગાંધીનું વર્ણન	૬
ગોક ઘરેડ પત્રે ગોલ્ડસોનનો પત્ર	૨
બારોબ્ય વિશે બામાન્ય જ્ઞાન બાગ ૧ લો	૬
,, ,, ,, ,, ૨ જો	૬
સત્યાગ્રહ	૬
ગરીબ સંપત્તી	૬
ગાંધીજી	૬
પુત્રો અને પોબબ	૦ ૧
ગબરના ગોબબો અને ગોકગોકના બાવાબ ઉપરની બર્બા	૧ ૦

બાળ ઉપયોગી

સુન્દર બાળ ગ્રંથાવલી, સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

		રૂ.	રે.
પુ. ૧	મોતી કમાઓ	૦	૧૦
પુ. ૨	બીજા મોતી	૦	૧૦
પુ. ૩	ચુમ્બકપુર	૦	૧૦
પુ. ૪	બનાદત ટન	૦	૧૦
પુ. ૫	કયારે સમજશું ?	૦	૧૧
પુ. ૬	રેલગાડીની નિતી કમાઓ	૦	૧૦
પુ. ૭	ચલો ને ઊખાણાં	૦	૧૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રસ પડે એવી માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખો સેટ મંગાવનારને કીંમત રૂ. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના બહુજ મોટા છે. આમા અને બધાજ બહુજ સરસ ચોપ બાળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ યુગના રમકડાં (૧)	રૂ.	રે.
ચોટી જોડી વાતો		૬
સીતાજી દાદા		૭
ડોશમા કાકા		૧૧
અજરજ		૮
કોતિ'સ્તંભ		૬
રિંકિ ટિંકિ		૬
બારંગીયાઓ		
ચરેચરી વાતો		
મોસાળની મોજ		૮
રમોદની રેલી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૧ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત રૂ.	૬	૦

નવ યુગનાં રમકડાં (૨)		
રેલગાડીની બધુ વાતો		૧૧
નકુલ	૧	૦
સિરબાનો ભાઇ	૧	૪
નીલમ	૧	૦
નીલમ અને પુષ્પાંજલ		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બન્ને બાજરંગ	૧	૦
તોફાની ટીપુડો	૧	૦
ચોર હતો કુવો		૬
નવનીત		૮
ચોર બનુષ		૬
બાળ કાવડી		૮
મહાનો બસ્તાનો		૬
બંગાળી સિરબા	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રણજિત મુદ્રિ પ્રકાશન મંદિર બરાબી મહાભારતના પાત્રો બહાર પાડવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાતી અનુવાદ ઉપરાંત કુમારોને માટે બહુ રસીક અને બોધદાયક છે.

આમાં દરેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને ભારે કાગળમા છપાયાં છે.

	રૂ.	રે.
પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
દ્રોણ—અશ્વત્થામા	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બાબત સુંદર બોધદાયક વાર્તાઓ છે. ૬ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેહનો ઇતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	રૂ.	રે.
પુરબાનોની કમાઓ	૧	૧
સિરાજના અને બીજી વાતો	૧	૦
દેશ દેહના વીરકમાઓ	૧	૧૦
૫૮-૫૭ કમાઓ	૧	૬
બાહોરી પઠાણ	૨	૬
દેશ દેહના બાજુઓ વાતો	૧	૧૦
કિલ્લોર કમાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ચોપડીયો બહુ સરસ. બંગાળનારાઓએ ગોરવર્ણ સાથે બાળા મોહની આપવા બહેરબાની કરવી. વી. પી. ગોરવરોકીપર બીલકુલ બાળ આપવામાં આવશે નહિ.

			રૂ.	રે.
ગુજરાતી બાળ પોથી				૬
ગુજરાતી પહેલી ચાપડી			૧	૦
.	બીજી	,,	૧	૨
	ત્રીજી	,,	૧	૪
,,	ચોથી	,,	૧	૮
,,	પાંચમી	,,	૨	૦
.	છઠ્ઠી	,,	૨	૪
,,	સાતમી	,,	૨	૬
,	પહેલી ચોપડીના અર્થ		૦	૫
	બીજી		૦	૮
	ત્રીજી	,, ,,	૧	૦
.	ચોથી	,, ,,	૧	૪
,,	પાંચમી	,, ,,	૧	૮
,,	છઠ્ઠી	,, ,,	૧	૮
,,	સાતમી	,, ,,	૧	૧૧
,,	દેશી ગીતાબ	,, ૨		૮
લેખન કળા—કાપી બુક ભાગ ૧, ૨ જો, ૩ જો.				૬
ગુજરાતી બાળકો બારાક્ષર				૦
અંગ્રેજી બાળવિહર પાઠમાળા (ચેમ્બરૂમ) ભાગ ૧			૧	૪
,, ,, ,, ,, ,, ૨			૧	૧
,, ,, ,, ,, ,, ૩			૧	૮
ઉપરના વિષયવાર જોડણીઓ (ભાગ ૧ લો)			૦	૦

The BEST your money can buy!

253 Cups ■ THE POUND.

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" " "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	16	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,

INDIAN OPINION.

Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 41—Vol. XXXII Friday, October 12th, 1931

IN MUTUAL UNDERSTANDING

"We say the eternal barriers must be erected between race and another, the progress of this race must be blocked at this point; we can allow them to progress only so far and no further. We do not say this as individuals, but under the cloak of unselfishness, under the cloak of communal interest, which for some reason or other seems allowable. We permit these pernicious doctrines to be freely practised, and for a wonder we permit them even to be acted upon. We take form as institutions, laws administered in convenience, so that continually all the social power, or the economic advantages, all the political means of aggrandisement are put into the hands of one community and another community or other communities are allowed not a tithe of these conditions, or a vestige of a share in these advantages, and are in a conspicuous minority.

Now could that, I ask, speaking from the larger view of things, be right. It seems to me that it would be commonly granted that where such serious discrepancies exist between peoples, it should be the duty of the more far-seeing, of the more courageous minded people to put things right. We cannot afford to see such a condition of things eating into the very vitals of the collective population of a Province or of a Kingdom. For while such feelings are permitted, while these barriers exist, no people will realise their destiny to the full. For nothing is clearer in the words of history than this, that either a whole people rise together or fall together; no one part thereof can rise much above the other. They can place themselves at one slight advantage by artificial and sometimes illegitimate means, but beyond securing this small advantage they cannot elevate themselves and realise even their advantages unless they provide similar opportunities for the other peoples as well. One poor degraded and despised community inevitably drags the race to its own level and there is no mistaking it whatever. You may try such a policy for 50 years or a 100 years, you will surely discover at a tremendous cost to yourselves that you have gone wrong during the whole of that time."

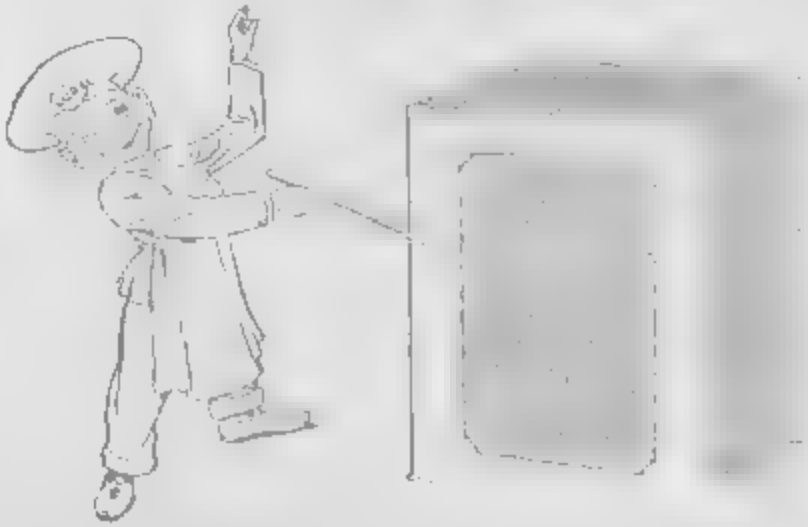
THE RT. HON. V. S. SRINIVASA SASTRI.

LOOK FOR THE LAUREL GARLAND

A TOKEN OF MERIT

લોરલ પારફીન ખરીદતા પહેલાં

તેમનો કીર્તિ સ્તંભ હાર તપાસો.

Ask and make sure you get the best paraffin—LAUREL. It costs no more.

વાપરી અને ખાત્રી કરો કે "લારલ" પારફીન કિંમત માં સસ્તું છતાં ઉત્તમ છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર સર્વિસ વચ્ચે ઉત્તમ સ્ટીમર દ્વારા મદ્રાસ આફ્રિકાના બંદરો વચ્ચે

કોલમ્બો, મદ્રાસ, રંગૂન, કોકેનડા અને વાલ્તાયર મારફતે આવ જા છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં વતન જવા આવવા દર વખતે ઉત્તમ સગવડ માટે પુરતા બંદોબસ્ત કરવામાં આવે છે.

વિગતવાર માટે કરવાથી નીચે પુછાવ કરો

	કોલમ્બોથી.	મદ્રાસથી
ડેકમાં આવ જાવ ઉતારાની સાથે	પા. ૨૦-૧૫-૦	૨૬-૧૫-૦
,, ,, ઉતારાની વગર	પા. ૧૨-૧૨-૦	૧૬-૦-૦
૨ જી આવ જાવ ઉતારા સાથે	પા. ૬-૦-૦	૧૦-૧૫-૦
,, ,, ઉતારા વગર	પા. ૪-૧૫-૦	૭-૧૫-૦

કોલમ્બોથી, મદ્રાસ, રંગૂનથી, અને કલકત્તાથી આવ જા.

વધારા માટેના સ્ટીમર

"ઉમેદ" જી. "મુલતાન" ૩૧ મી ઓકટોબર

"ઉમ્મા" જી. "કલ્યાણ" ૩૧ મી નવેમ્બર

"ઉતારાવાળા વગર

વધારે માહિતી માટે નીચેના સરનામે લખો:—

KING & SONS.

Anglo-American Buildings, 317, Smith Street, Durban
P.O. Box 941. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P.O. Box 521. 6, Crown Street, Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં બંદર ઉપરના બજારો, મદ્રાસપટ્ટમ વિગેરે ગામો ઉપરથી ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મંગાવીને તરત વહાવવામાં આવશે.

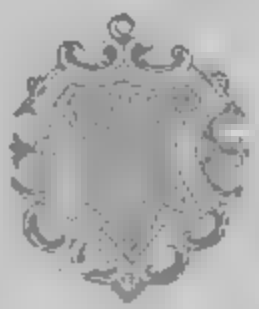
[illegible] ઉપર આપેલ કિંમત સામે ઓર્ડર મોકલો. માલ પહોંચ કરવા બંદોબસ્ત થઈ ગયેલ છે.

[illegible] વિગેરે કોઈ ઠેકાણે મોકલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા.

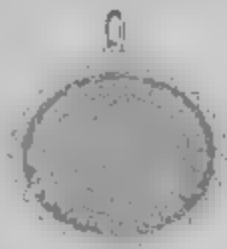
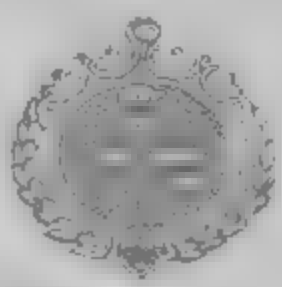
પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૬ ક્રાઉન સ્ટ્રીટ,

[illegible] ડરબન, નાતાલ.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફલ્યુટ: સરદાર ફોન.

દરેક બજાના. સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન હાર્મોનિકા અમારી પોતાની દેખરેખમાં બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે તેમ બજાના સ્વાંપ ગોકલી દેખીને મંગાવી આપો કરે.

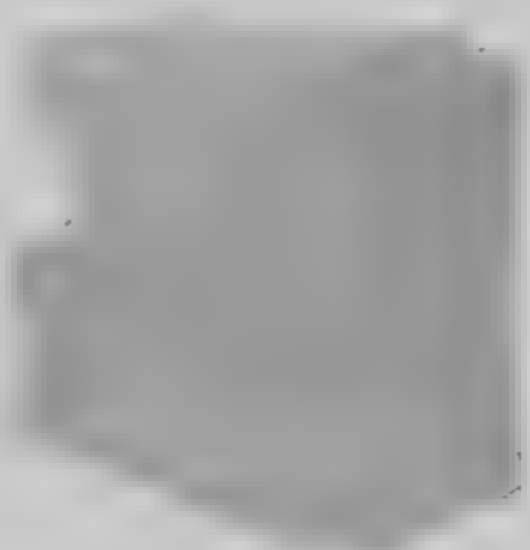
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ગોતમીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

૮૧ ભાયખાલા અને ગામ્બાદેવીની પાછળ ૫ મી ગલીના નાકે, ૧૦૨ સેન્ટહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૮.
Tel. ... Bombay આન્ત ગોશાલીઆ એન્ડ સોલ્સ ૪૧૪/૫૮ મહાજાદેવી રોડ, મુંબઈ, ૨

હારમોનોયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગલા કલ્પ રીડ સપ્લાય કરે.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવામાં અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ દેખરેખથી બનાવવાની મંજાવીએ છીએ.

ખાસ એજન્ટ:
ગોશાલ ફલ્યુટ
તથા
સરદાર ફલ્યુટ

બીજા ભાવો સારી અમારા ભાવો અને કવોલીટીની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા

પાકેટ ૧-૨-૦, અને
પાકેટ ૧-૪-૦.

હાલના સ્ટોક રીડના રોકડેથી પાકેટ ૨-૦ .

હાલના કલ્પ રીડ ૧ ડોઝના રોકડેથી પાકેટ ૩-૧૦ .

હાલ ભાવે પરના હાર્મો (હોબાર્ડ) કલ્પ રોકડેથી પાકેટ ૧૦-૦-૦

હાલના પેરિસ્કોપ ખાસ ફુલાવરીને હાલના કલ્પ રોકડેથી પાકેટ ૪-૨-૦

પ્લેના કલ્પ રીડ ૧ ડોઝના મધુર રોકડેથી પાકેટ ૧૦-૧૦-૦

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની બેખીલ ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

ઉપર મેક્ષ વધુ ભાવની ખાત્રી કરો. ભાવો ના મળ્યા—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "તકદીવા"

ઊઠવાના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(વચ્ચ ખોરાક)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

૩જો
(વચ્ચ ખોરાકી)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીશીના ભાવો

મુસાફરની વીશી
(સાધારણ) પા. ૬-૧-૬.
(રસ્પેશ્યલ) પા. ૭-૧૪-૦.

ટુંકુ વીશી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.
(રસ્પેશ્યલ) પા. ૩-૬-૦.

અઠવાડીઆ તા. ૧૫ મીએ મુંબઈ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારુઓએ પોતાના દરીઆ વચ્ચ પોતાનું અને સ્ટીમરનું નામ લખી, પોર્ટર, કસ્ટમનું મારવાનું કરવું, અને બધાંથી મોટા લાંબા રેલ્વે ટીકીટને લગેજ સ્ટીમ પોર્ટર ઉપર પહોંચતાં કરવા જણાવવું. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે.
ઉતારુઓએ પોતાના મોટા દરીઆ વચ્ચે ૧૧ વાગ્યા પહેલાં સ્ટીમરમાં પહોંચવું કરવું.
કોઇ પણ ઉતારુને પોતાની ટીકીટ અમારી ઓફીસમાંથી લેવી અથવા બાબતમાં ખાસથી અમારી સાથે પત્રવ્યવહાર કરવાથી ટીકીટ મોકલવા મળશે.
સ્ટીમરને લગતું કોઇ કામકાજ અમારી મારફતે કરવામાં નીચે લખ્યા પ્રમાણે
વધુ ખુલાસા માટે લખો કે મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban
Tel. Add, "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
બંદરીના ટીકીટ એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીવાળીના તહેવારમાં તમારા મિત્રોને શું ભેટ આપશો?

!! પ્રખ્યાત કેપીટલની ફરમાસુ મીઠાઈઓ !!

ખાસ રસ્પેશીયલ મીઠાઈઓ દીવાળી માટે તૈયાર થાય છે.

જેવી કે: બદામ અરબી પીસ્તા અફઘાન, સુરતી આવા ઘારી, બદામની ઘારી, બદામી હલવો, બનીતા હલવો, ઓરેંજ હલવો, બંબાતી સુખડીઓ, સમતગરી પેંડા, આવાનો મેસુર, કેસરી મેસુર, ખુરમા, મગદળ, અસલ પાક, બાજું સાકા, મોહનથાળ શક્કરપારા, જલેબી, ગુલાબજાંબુ, બુન્દી લાડુ, સેવાપુરી ચેવડો, બાયનગરી ગાંઠીયા, અજમ, આવાના કેક વીગરે રસ્પેશીયલ મીઠાઈઓ મળશે.

—તેમજ—

તમામ જાતના કેક પણ તૈયાર મળશે.
અમર્ડરોના આદેશોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા અદેરબાની કરવી.
માલ સરસ અને ખાત્રીપુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL.
(PROPRIETORS: K. H. KAPITAN)
'Phone 3623 Central. Cr. Grey & Victoria Streets, Durban.

કેપટી આવનાર તમા જનારાઓ આ ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

Books For Sale

The following books can be had at this office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE EPIC FAST OF YERAVDA

An account of Mahatma Gandhi's Fast at Yeravda Jail, and events leading upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 320 Pages. 2s. 6d.

"MY SOUL'S AGONY" (By MAHATMA GANDHI)

A carefully revised, authoritative edition of what Mahatma recently said about the Anti-Untouchability Movement in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

154 Pages. 1s. 6d.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

विक्रयार्थ हिन्दी पुस्तकें

	पौ.	सेन्ट.
चिनकी भवान	१	६
सलीस बेर	०	६
स्वामीजी का बलीदान	१	०
हमारे जमानेकी गुलामी	१	०
हाकी फॅशाइ दूनर	२	६
ब्रह्मचर्य विज्ञान	३	६
महात्मा गांधीजीका जिवन चरित्र	१	०
आरोग्य दीग्दर्शन	१	०
विद्यार्थी जीवनका बोध	०	६
हुनियका इतिहास भाग १	१	६
" " " २	१	६
" " " ३	१	६
बारे अक्षरका		१
प्रथम बेर पुस्तक अंग्रेजी साथ		१
द्वितीय " " " "		६
तृतीय " " " "		६
चतुर्थ " " " "		६
पंचम " " " "		६
षष्ठ " " " "		६
सप्तम " " " "	१	०
सचित्र प्रकाश अंग्रेजी डौका सहित	०	६
पेशुकाको पनीकथ		०
गीतिसंग्रह		६
सामवेद संहिता	२	०
अथर्व वेद संहिता	१	६
यजुर्वेद संहिता	१	६

पंच सटा पक्ष। १

पता 'इंडियन ओपिनियन,' फिनीक्स, नटाल.

ક્રિકેટ ક્લબોને તથા જથ્થાબંધ વેપારીઓને ખુશખબર!

સેક્રેટરીઓ માટે રહેલું કામ!!

લિંટનો (સ્વીટઝરલેંડનો) ૪૦ વર્ષનો જુનો, જાણીતો અને પોતાની બાલીકીની રપોર્ટસ ગુડસ ફેકટરીની શાખા ૭, ડાર્બેગ્લલ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગમાં ખોલવામાં આવી છે. ત્યાં સર્વે જાતનો ક્રિકેટ, હોકી અને સ્પોર્ટીન—ગ્રેજીસ આલને પણ જાળવુએ મુજ તેમો ક્રિકેટ, ટેનીસ, બેડમીન્ટન, ફુટબોલ, રબ્બી, ગોલ્ફ, કેરમ, ડાર્ટ્સ, લિ. નો સામાન મધ્યાજ કિફાયત ભાવે મળશે.

પત્રથી પુછા અથવા જાતે મળો. એકજ મુલાકાત કરતાં ખાત્રી મારે બસ છે. જલદ અજમાવો.

અગાઉ સરનામું: J. M. KANTI & Co.,
Sports Goods Manufacturers.
P.O. Box 4250. Johannesburg.

ના. ક.—આ ઉપરાંત સાચા સોનાબાંડીના કલબના કેપ્ટન તથા ડિગ્નિટ સાટીઓ અને પ્રખ્યાત એલેકઝીક કેમીકલ વર્કસની પેટન્ટ અને પ્રોપરાયટરી દવાઓ પણ મળશે.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 41—Vol. XXXII. Friday, October 14th, 1931

NOTES AND NEWS

Indian Women's Bazaar

The Bazaar organised by Kunwarani Lady Maharaj Singh and the members of the Durban Indian Women's Association which is to be held at the Mitchell Crescent Indian Girls High School will be opened by the Mayoress, Mrs. Stanley Copley, to-morrow, Saturday, at 11 o'clock. The object of the bazaar is to raise funds for the voluntary soup kitchens at the various Indian schools in Durban, and also to assist in social welfare work in the Indian Railway and Corporation barracks in Durban. A further sale in aid of the Indian Women's Association Funds is being organised by the Kunwarani to take place in Johannesburg on Nov. 6, when her Excellency the Countess of Clarendon will perform the opening ceremony. At this bazaar various articles normally manufactured in India will be on sale.

Bon Voyage

Mr. Govindram Hazarain the managing proprietor of the Bombay Bazaar is sailing for India by the s. s. *Takliwa* on Monday next. Mr. Govindram is a public spirited patriotic young man and was ever ready to help liberally in any public cause. We have no doubt he will be missed by many of his friends and well-wishers in this country whose good wishes he takes with him. We wish Mr. Govindram Bon Voyage and trust that he will once again be amongst us hail and hearty.

A Community's Strength Lies in Quality Not in Quantity

Dr. E. G. Malherbe, Director of the National Bureau of Education, delivered a striking address at the annual meeting of the Pretoria Mothers' Clinic recently in which he dwelt on the danger of the increasing growth of poverty as a result of the high birth rate in the poor white population and its possible repercussions on the country. The following passages from his address are worthy of note:

> "The tremendous burden which is being placed upon the people of means, who are becoming an ever-dwindling minority, to carry economically on their backs, as it were, through taxes, etc., an ever-increasing poor majority will become intolerable in time, and by itself will be sufficient to upset the whole economic system.
>
> "The somewhat crude preoccupation with mere quantity which characterises the public reaction to the announcement of falls in birth rate will have to be modified by considerations of quality.
>
> "To be lured into condoning or even approving the high birth rate in the poor white population because that of other classes is falling and to be so lured because on purely quantitative grounds we fear a dwindling white population, is to make the most dangerous of all errors. We say this particularly because we recognise the fact that we are in South Africa a small white population living in the midst of overwhelming numbers of a black population.
>
> "The thing which will enable us to survive culturally, as well as physically, is quality rather than mere quantity. It is precisely that bottom fifth of our whites which, owing to their rapid increase in quantity and not in quality, is giving us all this trouble and anxiety.
>
> **That is what has induced us to-day to investigate the poor white problem, and not the problem of poverty in general as it obtains among all races and colours in South Africa.**
>
> "Our only hope lies in education and in propaganda of the right sort, by which the standard of living can be raised among the poor and the balance of population be restored by both a natural and artificial restriction of the size of families at the lower end of the scale. This will lessen the burden on the upper strata, who might be induced in their own interests and in that of their race to rear larger families. We must above all put a premium on strength and not on weakness if we are to survive as a white race," Dr. Malherbe concluded.

The above views are as applicable to the Indian and other non-European races as they are to the White race.

Principle Above All Else

Men have nowadays become worshippers of money. They are prepared to sacrifice their sacred principles, their honour, self-respect, their all for the sake of money. To them the Harvard University has set an example worthy of emulation. Dr. James Conant, President of the University, writing to Dr.

Enfleurage, Herr Hitler's well known Press chief who was a student at the Harvard University in 1907 and who had offered a scholarship of 1,000 dollars to enable a Harvard student to study in Germany, expresses appreciation of the offer, but adds: "We are not willing to accept the gift from one who has been so closely associated with the leadership of a political Party which has inflicted damage on universities in Germany through measures which struck at principles we believe to be the fundamentals of universities throughout the world."

A Tragic Death

Mr. Cassim Mahomed Motter who was murdered last week by Natives at his country store at Buffelsdraai, five miles away from Verulam, was the brother of Messrs. Motter Brothers, prominent Indian merchants of Verulam. The late Mr. Cassim Motter was of a very quiet disposition and had won the esteem of both young and old. The firm of Messrs. Motter Bros. has always been dealing in Native trade and the late Mr. Cassim Motter was experienced with the ways and habits of the Natives and was always on good terms with them. But it was divinely ordained by the Lord that he should meet with a death under such tragic circumstances. We join with the deceased's many friends in extending to his sorrowing widow and children and other members of his family our deepest sympathy in the very untimely loss sustained by them.

That Unfortunate Affair

We have received several letters in connection with that unfortunate affair at the Natal Bench Society meeting recently held in Johannesburg reports of which have appeared in previous issues. We are giving publicity to only one in this issue and in regard to others we have deemed it advisable in the public interest to reject them. From our enquiries we have been reliably informed that the report given of the meeting by Mr. P. R. Patlee was correct and that if Mr. S. M. Nana had not acted irresponsibly as he did there was no earthly reason why the Johannesburg meeting should not have terminated as successfully and without having any signs of bitterness as the Pretoria meeting which was attended by the president and other members of the Transvaal Indian Congress did.

Young Parsee Barrister

We heartily welcome Mr. Beram Manoherahaw, the son of Mr. D. Manoherahaw of Capetown and the brother of Dr. Freni Manoherahaw, who has returned to South Africa after completing his studies in England for the Bar. Young Mr. Manoherahaw who was born in 1912 had private tuition given him in Capetown and in 1930 after passing his London Matric took his LL.B. in the London University and then became a Barrister-at-Law of the Middle Temple. While congratulating Mr. and Mrs. Manoherahaw on the brilliant progress of their son in his very young age we wish young Mr. Manoherahaw a bright future career.

Indian Opinion

FRIDAY, OCTOBER 12TH, 1934.

COUNCILLOR KEMP ON SEGREGATION

COUNCILLOR Kemp has been for years the branicst person in the Durban Town Council. If an Indian goes to Mr. Kemp or if Mr. Kemp pays a visit to an Indian he is as sweet as honey and no one would dream that he is an anti-Asiatic. And yet it is Mr. Kemp who suggests to the Council ways and means to segregate or to get rid of Indians. He was the person some years ago to suggest the zoning of the Borough in which Indians were to be given a place 'to stew in their own juice.' Mr Kemp was the person who who suggested the use of the "silver bullet" as a means of getting rid of Indians from this country. He was vocal again on the Indian question at the 30th annual conference of the Natal Municipal Association held last week at Port Shepstone. Mr. Kemp moved the following resolution which was passed unanimously:

> "That the Union Government be asked to frame legislation giving local authorities power to declare areas within their boundaries for the occupation of Europeans only, and that strong representations in this regard be made to Natal members of Parliament.

In doing so Mr. Kemp pointed out that already Indians were purchasing property on the Berea in Durban and thus depreciating the property of surrounding European ratepayers.

This very Mr. Kemp, when the All India Football Team came to this country claimed to be very anxious that the Mayor of Durban should receive them so that the leaders of public opinion in India, like Mrs. Sarojini Naidu and others, may not think South Africa was discourteous to Indian nationals. But it evidently does not occur to him that his anti-Indian feelings depicted in the above resolution would wound the susceptibilities of Indians both in South Africa and India much more than the Mayor not receiving the visiting Indian Team to this country.

Another speaker Mr. P. Lewis brought a novel explanation that many objections had been raised by the Indian community itself against segregation, but the Association was not asking that the Indian be segregated, but that the Europeans be segregated. Now if the Europeans want to segregate themselves they should not resort to the policy of grab and grab all the land that they fancy to be good for themselves and leave the rejected for Indians. That is not segregating themselves. It is rather acquiring a monopoly of land which is a God-given gift to all living beings. But that is perhaps too high a philosophy for the narrow minded Europeans to understand. That by Indians purchasing land in the so-called European localities the property of surrounding European

ratepayers was depreciating is an old story. The mere colour of one's neighbour cannot depreciate the value of one's property. His habits and mode of living certainly would. But for the control of that there are laws and by-laws, the observance of which could be made as strict as required. We, however, do not know that the landlords of properties owned by Indians on the Berea have in any way depreciated the neighbouring properties. On the other hand we do know of some instances where European tenants of properties owned by Indians have by their mode of living increased the properties to such an extent that the value of such properties could not but appreciate. There are, we will not deny, Indian tenants too of the same type. But such people are to be found in both the communities. They are not restricted to the Indian community alone. There is, however, no help in case of property being depreciated only on account of one's colour. Restrictive legislation as suggested by Mr. Knap is certainly not the remedy to overcome the difficulty. But educating public opinion in the right direction by broadminded Europeans and the adoption of the Western standard of life in so far as the observance of sanitary rules, cleanliness and politeness and consideration for their neighbours are concerned by Indians. While we are fully in agreement that the Indian community should not be a burden to the authorities but should render them every assistance in cleaning slum conditions and thus realise and fulfil their responsibilities as part of the bargain we must strongly protest against any measure designed to segregate any section of the population. We are not opposed to the segregation of Indians but to the very principle of segregation. It has not worked satisfactorily wherever it has been practised. India which has been the guiltiest of all in this respect is fast getting rid of it. Will not an enlightened country like South Africa get rid of that curse and thus remove the blot on her otherwise fair name?

Kunwar Sir Maharaj Singh speaking at a civic reception in Salisbury the other day said that he saw signs of a real thaw and that the feelings between the Indians and Europeans in South Africa would improve. One cannot be so hopeful if the Government's White labour policy continues long and if Natal is to follow the example of the Transvaal in introducing restrictive measures in regard to ownership of land and trading by Indians.

Fountain Of Wisdom

When the white man governs himself that is self-government, but when he governs himself and also governs another man, that is more than self-government—that is despotism.—Ghose's Lotus.

There is the wrath of the hurt worm in from the living truth.—Tennyson.

Justice discards party, friendship, kindred, and is always, therefore, represented as blind.—Addison.

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION," Dated March 30th, 1912

A Pleasing Incident

AN incident occurred, the other day, at the Durban Courts, which, we venture to think, deserves to be [illegible] on the legal gentlemen concerned. A certain Indian was deported from the Transvaal as a prohibited immigrant and was brought before the Court for the purpose of securing an order for his expulsion from Natal. This man, who was unfortunate, had been domiciled in Natal previous to his residence in the Transvaal. Mr. J. A. H. Armstrong, who happened to be in the Court about another case, seeing that there was [illegible] being done to a man who was practically a stranger to himself, claimed the privilege of his profession to point out to the Magistrate that there was no law under which the man could be deported from Natal. After some consideration, the Magistrate granted judgment until the afternoon, when the man was discharged.

If there was a little more of this spirit shown in the legal profession, there would be some excuse for its existence. What we too often notice is that ignorant people are led into [illegible] like sheep by the lawyers [illegible] and pocketed [illegible]

POET'S CORNER.

Life.

To suffer woes which Hope thinks infinite;
To forgive wrongs darker than death or night;
To defy Power which seems omnipotent;
To love, and bear; to hope till Hope creates
From its own wreck the thing it contemplates;
Neither to change, nor falter, nor repent,
This, like thy glory, Titan, is to be
Good, great and joyous, beautiful and free;
This is alone life, Joy, Empire and Victory.

—SHELLEY.

Social And Personal

Messrs. Pethbowan Patel and Ambubhai partners in the well known firm of Johannesburg Messrs. I. C. Ambubhai & Co. have arrived from India by the s.s. Karanja. We heartily welcome them back to these shores.

Mr. J. B. Hartshorne, Secretary of the Asiatic Land Tenure Act Commission, has come from his Rand office for a short visit to Durban.

Digitized by the Internet Archive Heritage Portal

Removal of Untouchability in South Africa

(By C. F. Andrews)

At a recent meeting in Johannesburg, one of the audience asked me what was the meaning of 'untouchability' in India. At once I replied that the evil was just the same in South Africa as it was in India; only in South Africa it was called the 'Colour Bar' or 'Racial Segregation,' while in India it was called 'Untouchability.'

Some time ago, when Bapu was fasting in order to remove the blot of untouchability from his Hindu religion, the thought came to me very strongly indeed that I could not truly sympathize with him in this deed of his, unless I were honestly trying to remove the blot of the 'Colour Bar' from my own Christian religion. So I wrote to him to this effect, and he answered: 'Of course, you are right.' He added that he was afraid the work which had to be done to remove the 'Colour Bar' might be more difficult than that which was needed to remove 'Untouchability.'

I am very thankful to be able to say on my return from South Africa that a great advance has been made there comparable in some measure to the advance made in India. In Natal, where colour prejudice against both the Indian and African is so strong, the Christian Church has, quite lately, made a public stand. Two Councils have been formed—one called the Inter-racial Council, the other called the Indo-European Council. The Council at Maritzburg had to express its opinion on the 'White Labour' policy—a policy which insists on any Indian or African being turned out of employment to make way for a 'white' man. The Indo-European Council, with the Bishop of Natal in the chair, passed the following resolution unanimously:

> "Convinced that the well-being of the country is one and indivisible,
>
> That the economic prosperity of our Indian and African fellow-citizens will promote that of the White population also,
>
> That the contentment of the non-European races is a factor of the highest political importance,
>
> That the mentality which aims at manage in the progress and prosperity of other races will react most injuriously upon South African culture,
>
> That the supremacy of Justice in public as in private affairs, even beyond the limits of economic vision, is the foundation of all worthy citizenship and moral character
>
> That the Christian religion stands for the effective realization of the principle of brotherhood in all social, political and inter-racial questions,
>
> That we stand to-day before a momentous choice—the choice between a future civilization based upon moral principle and one resting upon oppression (coated in the language of hypocrisy).

The undersigned, on behalf of the Indo-European Joint Council of Maritzburg, call upon the Christian churches to review all racial problems from the standpoint of a common welfare and a common citizenship.

To this end, it suggests the holding of parochial meetings to discuss the problems of Christian duty in all questions of race.

It wishes to lay down the principle that, before the claims of any citizens, and especially before those of European, are pressed in any matter that affects the welfare of other sections of the community, those other sections shall have the opportunity to state their views and that a genuinely fair hearing shall be given them.

It also appeals for new members for the Joint Councils, which are seeking to promote friendly co-operation between the races upon a basis compatible with our daily prayer, "Thy Kingdom come on earth." It hopes that the Christian congregations may supply such members.

LEONARD, Bishop of Natal, President.
F. OLDFIELD, Secretary."

—*Harijan.*

Natal Municipal Association

Seeking Power To Segregate Indians

Councillor Kemp's Resolution

At the 30th annual conference of the Natal Municipal Association which was held at Port Shepstone last week, Councillor Kemp spoke strongly in favour of the Government introducing legislation to curb the present Indian penetration of purely European areas in various towns. He moved the following resolution:

> That the Union Government be asked to frame legislation giving local authorities power to declare areas within their boundaries for the occupation of Europeans only, and that strong representation in this regard be made to Natal members of Parliament.

He pointed out that already Indians were purchasing land on the Berea in Durban and thus depreciating the property of surrounding European ratepayers.

This was strongly supported by Mr F. J. Lewis, who stated that many objections had been raised by Indian community itself against segregation, but the Association was not asking that the Indian be segregated, but that the Europeans be segregated. This was a problem that only affected Natal, and of vital importance should be brought home to the Government. The Government had stated that nothing could be done until the expiry of the "Gentlemen's Agreement" with the Government of India, which did not expire until 15 months hence, but he declared that the Indian community, realising this, could do irreparable harm during this period to European property owners. It was not right that any person should be allowed to deprecia-

nle the value of land owned by a neighbour, and it was this that the Indians were doing.

It might be urged that the European was initially to blame for selling the land to an Indian, but two wrongs do not make a right, and there was no doubt whatever that Municipalities should be empowered to declare definite areas for the sole occupation of Europeans. Some quarters of towns had come to be recognised as Indian districts, and they should be retained as such. He urged the Association to approach the Government in the strongest possible terms in this matter.

This was supported by other speakers and the motion was unanimously adopted.

Solving Poor Whiteism

Appeal to Oust Natives and Indians

Circular Issued by the Reddingsbond

THE South African Reddingsbond has issued an appeal to its members and "to all true South Africans to join hands with the band in order to secure a happy future for our children and grandchildren," to replace native and Indian employes by Europeans.

"The organisation was founded 15 months ago and has established 90 branches in the Union, with a total membership of 26,000. In Pretoria alone, a circular states, there are 12 branches with more than 3,000 members.

"The circular states that 37,000 men are being employed on relief works and that more than 100 girls have been obliged through poverty to enter the employment of Indian storekeepers.

"On the other hand, not less than 12,000 natives are comfortably seated behind the steering wheels of motor vehicles, handle petrol pumps and perform clerical work. Over and above that 8,000 Indians carry on a roaring trade in the Transvaal, thereby causing 12,000 European youths to enter life with no other prospect than that of the road-maker and street sweeper."

The circular states that these are the great causes of poor whitism. An appeal is made to members from November 1 to obtain petrol only from garages who employ white labourers for handling the pumps; to buy only from those firms who engage white men to drive their motor vehicles; to support and patronise only European tradesmen.

"We are not out to do injustice to any section of the people, but to rectify the great injustice that has been done to the handful of Europeans, to whom the native is deeply indebted for the civilisation that was brought to him at the expense of so much suffering and bloodshed on the part of the white man. **Asiatics, especially the Indian community, cannot expect us to feed thousands of their relatives in India while our own children are starving.**

"We are quite prepared to let the Indians remain in South Africa and to live comfortably, only we positively object to their competing with European traders, to live next door to our people, and to employ our daughters as their humble servants.

The circular states further that the Reddingsbond has promises from various firms and garage proprietors to support it in its effort.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Challenge of a Rationalist

Sir,—Recently in South Africa we had many theologians—visiting from overseas—who have claimed very superficially the superiority of their respective faiths. But they have made these utterances without telling us how and why their respective faith is superior.

Taking the world situation as a whole, with regard to these dogmatic and fanatical assertions of the theologians we find in humanity to-day a distinct development amongst the more thinking sections who may be called rationalists. As a rationalist myself I am writing this letter.

It is well known, theology in modern times has a bad name. This is on the one hand due to development of reason, on the other through the knowledge of science and change of centre of value of life. This is why Bolshevic Russia is banishing all religions based on dogmatic theology from her domain. I think, in a way Russia is justified because has not dogmatic theology done great mischief in human history? However, I am not here to narrate the history of diabolic acts which have been committed by humanity in the name of religion and God. That is well known to all students of human history. As a rationalist I ask, is it not time that humanity rose above all dogmatic theological bias and prejudice and saw human life and conduct from a common basis of morality and spirituality? Every theologian has claimed that their respective faith holds the monopoly of "Truth." But what is this "truth?" We have in the world the physical truths, the biological truths, the psychological truths, other scientific truths and the truths and views of the philosophers with regard to the nature of the ultimate reality. Is it not absurd for a theologian to claim that his particular theology contains all the truth of the universe. It is certainly dogmatic to assert so and when a theologian is making such assertion he is forgetting that the universe and the ultimate existence is so vast and infinite that our world is only a tiny speck in that limitless ocean of existence. Modern astronomy has also told us that.

Now I ask as a rationalist to all theologians who have recently heralded that their particular theology is the best—how is their particular theology so.

We know theology is the science of God. But I as a rationalist ask every theologian to prove the existence of a God—specially a God who is only a greater human personality. Some will say their holy books say so. Well I ask, is man to be guided entirely by holy books—or should he have freedom of thinking. Can books make man religious? If so, it follows that every scholar would have been a most moral and spiritual person in the world. But experience proves to the contrary.

Now, let us examine some of the stereotyped arguments of the professional theologians. Firstly, the moral argument that the conscience of man

proves the existence of God is quite unsatisfactory. If God is the creator of the world, the responsibility of creating sin also falls on God. If to relieve him of the authorship of evil, we accept a Satan then that Satan is more powerful than God. Then the omnipotence of God vanishes too.

Causal Arguments

Some theologians say everything has a cause—so the world and the universe must have a cause and God is the cause of the world. Now this world is unspiritual, material and how can material come from a spiritual. A piece of gold cannot be the cause of clay. If we say that matter and nature exists prior to God then God is also a limited being like us and a limited God is slave to conditions like us. Thus there are arguments of the theologians which do not stand the test of reason and if by theology man is to become unreasonable and fanatic, sooner we get rid of theology the better for humanity. By birth and in primitive condition man seems to be an intuitive and instinctive being, by education and culture he seems to be a reasonable being—by adaptation of universal moral principles free from dogmatic theology man seems to be an ethical being. Then such virtues as unselfishness, discipline, righteousness flower in human character. But these have nothing to do with theology. Because these fruits in human character develop even without belief in particular theology.

Should not humanity therefore get rid of dogmatic theology and try to develop character. What is the value of religion and theology without character. Moreover everybody knows how different theologians hate each other. If that is the result of theology the sooner humanity gets rid of theology and so-called religion, the better for mankind. We have enough trouble to-day in the world in political, economic and social spheres and is it not time that humanity outgrows that teaching of theology which says this particular theology is the storehouse of truth and all others are false or partially true and thereby creates antagonism, bitterness and hatred of the most dangerous type. Another funny thing is none of the theologians fully know what other theologies have to say. I therefore send a challenge to all theologians—let any one reply.

Yours truly,
"RATIONALIST."

Golden Opportunity Lost

Peace and Tranquility Allowed to Pass Away

Sir,—Kindly oblige me by publishing the following article in your esteemed journal.

I am sure that every man, woman who has read your leading article and the report contributed by Mr. P. R. Pather in INDIAN OPINION dated Sept 28, regarding the doings of the officials of the Transvaal Indian Congress in Johannesburg, must have wept in his heart.

On Sunday 23, Mr. Christopher and Mr Pather came to Pretoria and addressed a meeting convened by the Tamil Benefit Society and though practically all the leading officials and the members of the Pretoria Congress were present, no obstruction was placed in their path. Even the chairman of the T. I. Congress, Mr. Hajee Cassim Adam, who was present at the meeting spoke on unity and against colonisation of our people. Every speaker from the Congress side laid stress on unity and requested Mr. Christopher to come under one body so that the community can make a united stand against any encroachment on their rights. The meeting ended with thanks to the visitors and a vote of thanks to the chair. Pretoria Indians rose to the occasion and did their best to bring unity and parted in a friendly spirit.

Got what a contrast in Johannesburg! The foundation of friendship laid by Pretoria was destroyed by Johannesburg.

Mr. S. M. Nana, the principal actor in the dreadful drama, thought fit to get a blot on the fair name of the Golden City and by his behaviour exhibited to the entire Indian community that he is not fit to be at the head of Indian affairs in the Transvaal any longer. In refusing to allow their opponent a hearing they have weakened their own case and are devoid of all decency and certainly not worthy of being the leaders of 19,000 Indians in the Transvaal. Their action shows that they have no interest of the community at heart and instead of uniting the divided forces their action in breaking up the meeting, belaboureing an opponent and calling the Tamilians "Coloheas" and "Coolies" have widened the gulf immeasurably.

They are certainly not actuated with the sublime spirit of rendering selfless service to their community. With all the love and affection they have for Mahatma Gandhi, with all their claim of being his followers, how can they be termed as his followers when his principal doctrine of non violence is violated.

Mr. S. M. Nana whom I have now known for the last three years won my admiration in two successive conferences one at the annual conference of the S. A. I. Congress held in August 1933, and the other at the Provincial conference of the T. I. Congress held in May 1932, both at the Trades Hall in Johannesburg. I then thought he was going to become a bright jewel in our community, but his subsequent doings in the Congress shook my confidence in him. Speaking at the provincial conference on the Land Tenure Act, he said that, the Act is a machinery invented by the Government to assist the ruination of Indians in this province. It contained all the elements of segregation which they had always resolutely opposed. In this attitude they were supported by the present officials of the Transvaal Commercial Indian Association. In asking for any particular area to reside in and trade in, they would be asking for segregation. Practically all avenues of employment were closed to them. How were they to fulfil the conditions of maintaining the western standard of life as foreshadowed by the Capetown Agreement of 1927? The Congress attitude in opposing the Act, he declared, 'was not an attitude determined in a spirit of or awake or hostility to the Government or the Europeans, but in a feeling that we were South Africans, born and bred in South Africa, and with a right to live and earn a livelihood in the land of our birth."

Speaking on the licensing question Mr. S. M. Nana said that the Government had a calculated policy to reduce the Indian population in South Africa without even paying the bonus of £20 under the repatriation scheme. 'We know, he said, 'that the things that are happening in this province will be revolting to the soul of Kunwar Sir Maharaj Singh, but he is acting under the orders of the Government of India. The Government of India wants to live in terms of friendliness with a sister dominion though we are made the victims. The Agent should tell his Government that the South African Government is anti-Indian and if the Agent goes away we don't think that our lot will improve, but we will know that the Indian Government is not a party to the anti-Indian legislation.'

The above speech won my love and admiration for Mr. S. M. Nana. It was an outspoken speech coming out of a patriotic mind, but since then he has changed, so much so, that he allowed his followers to resort to violence. Instead of beating the opponent by sound and convincing arguments he shattered under his followers' violence.

At the provincial conference he supplied all his venom against the Agency for siding with the Commercial Indian Association, but at the subsequent emergency conference of the S.A.I. Congress held to consider the colonisation scheme, he played a different roll. As chairman of the reception committee, he described the Agent as a God-send to them.

Mr. Editor, if your readers would only compare the two speeches one denouncing the Agency at the Provincial Conference and the other praising the Agency, they will no doubt be able to see what opposite views are expressed by Mr. Nana. And pray, which of the two Nanas should our community follow?

Mr. S. M. Nana, our leader, refused to be present at the graveside of the late Mr. Thambi Naidoo and pleaded an excuse that his religion prohibits him from taking part in a non-Moslem funeral, though many respectable and pious co-religionists of his attended the funeral. To them there was no objection but to him there was.

Let your readers ponder over this article and decide for themselves whether they should still allow Mr. S. M. Nana to lead them. No, he has missed the boat, he has missed the golden opportunity presented to him to unite the divided forces, he has deprived the Indian community of the peace and tranquility which is so essential to their welfare.

Had it not been for the heroic sufferings of the Passives under the leadership of Mahatma Gandhi, Mr. S. M. Nana, I myself and all others would not have been living in the Transvaal. God save us from such leaders and lead us to the true and righteous path.

N. S

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Slum Clearance In Durban

Recommendations for clearing certain districts in Durban under the Slum Act were referred back at the last meeting of the Town Council until the Council had been presented with a joint report from the Borough Medical Officer of Health, Borough Engineer, Town Treasurer, Borough Valuator and Estates manager setting forth the extent to which the Corporation would be involved from a financial point of view.

Who Will Be The Next Agent?

In connection with the appointment of the successor to the present Indian Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh, several names including that of Dewan Bhadur A. Ramaswami Mudaliar M.L.A., who is seeking resignation from the Madras City constituency against Mr. S. Satyamurthi, the Congress nominee, are mentioned. Dewan Bahadur A. Ramaswami Mudaliar, is reported to have declined the offer declaring that he was very much inclined to stand for election against Mr. S. Satyamurthi.

Attempted Murder At Stanger

Opening the door of his room in reply to a knock, a native man living in the same house as an Indian butcher shop proprietor at Stanger was shot in the head at point blank range at about 6.40 Wednesday evening last week. It was discovered that the unknown assailant, said to be a native, was carrying an automatic pistol of .33 calibre, both the shell and the bullet of which have been found by the police. This extraordinary attack, coming 24 hours after the brutal murder of a 25-years-old Indian storekeeper in his shop at Bellevidraai, which is about 15 miles from Stanger is arousing considerable anxiety in police circles and the theory was advanced in one quarter that the responsibility for the two affairs may be laid at the hands of one gang. But it was later on stated that the Verulam murder had no connection with the Stanger affair. A dramatic arrest of a Native has taken place in this connection who was found by a guard in a passing goods train perched on the buffer of the guard's van of another train which left Tugela after midnight. The Native was captured at Newark and carried to Stanger where he has been detained on a charge of attempted murder.

Brutal Murder On The North Coast

Five natives, it is alleged, took part in a brutal affair at Bellevidraai at the shop of a young Indian, Cassim Mahomed Mather, who was shot dead at point blank range on Tuesday last week. The Indian's wife and a native customer, Thomas, narrowly escaped a similar fate, the bullets lodging in blankets on the store shelves. Thomas was struck on the body with sticks while the Indian was being murdered. The till was rifled and the store partly ransacked by the natives, it is stated, when the Indian's wife, with Thomas and three children, ran to a neighbouring sugar plantation for protection. When Thomas returned to the store not long after the assailants had left another shot was fired at him. Telling the story of what happened on Tuesday evening, Thomas said that while he was being served by Mather, the proprietor of the store, five natives entered. Mather on

seeing them asked him (Thomas) to stay a while as he could see that they were "skebengas." Two natives then asked to see some suits and while one of them was examining these, another walked to the door. He remained there while the others lounged around. Suddenly one of the natives who had been trying on a jacket took it off and threw it at Maiter's face and immediately the native who had been standing ran to the counter pulling a revolver from his pocket. This he levelled at Maiter across the counter and fired a shot which caused Maiter to stagger and fall behind the counter. After describing how he was attacked by the natives with sticks, Thomas said that when Maiter's wife entered after her husband had been shot, the native who had first done the shooting fired at her in the doorway. She then ran out and as he was following another bullet whizzed past him. They took shelter until the assailants left about 20 minutes later. The police have arrested three natives in connection with the above murder one of whom has been released and two whose names are Zaba Ngibi and Vhaklumpi Mkizi have been charged with murder and have been remanded for a fort-night.

Kissing 'Detective's' Boots

An Indian in Capetown was to alleged to have harboured another Indian who was wanted by the police for contravening the Insolvency Act in Johannesburg has been arrested on a charge of obstructing the course of justice by offering a bribe to the detective to desist from arresting the wanted man. The Indian is alleged to have stooped so low as to kiss the boots of the detective.

To Study Making Of Ammunition

In order to carry out the Government's plan to manufacture ammunition in South Africa, Defence Force officers have been sent to England to obtain experience in the work. Some days ago Colonel F. R. G. Hoare and two warrant officers, McQueen and Van Heerden, left on the trip. They are expected to be away for three months, after which they will return to South Africa to start the ammunition factory.

Indo-European Council

The Johannesburg Indo-European Council met recently in the boardroom of the Chamber of Commerce, Johannesburg, to decide as to whether the council should continue. The attendance was very small. The Rev. Dexter-Taylor presided. After some discussion as to whether the Council should continue a motion favouring continuance of the body was unanimously passed and the following office-bearers were elected: Patron, the Agent-General for the Government of India; chairman, the Rev. Norman Honnett; vice-chairman, Mr. D. U. Mistry; hon. treasurer, Mr. K. Narsammy; joint hon. secretaries, Mr A. L. Saffery and Mr. A. P. Pahlney; members of the executive, the officials and the Rev. B. L. E. Sigamoney, Mr. S. B. Mehl, Dr. Forsyth and the Rev. Dexter-Taylor.

Thornville Government Aided Indian School Committee

The following officials were elected at a meeting of the Thornville Government Aided Indian School Committee: President: Mr. G. M. Govender, vice-presidents: Ramparsad Maharaj and Rambritish Singh; joint secretaries: H. B. Singh and S. R. Doobay; treasurer: Nandkishore Maharaj; committee: Raghoonundan Singh, R. Balmukund Maharaj, M. Beigleial, Bharos, Moondah, S. P. Arcoomoogum, J. R. Maloni; School Committee Advisers: Messrs. S. Muthray, B. R. Naidoo and G. S. Maharaj. A sub-committee, consisting of the president and the joint-secretaries were authorised to frame rules and Constitution for the committee. The Rev. Allison E. F. Garrot was unanimously appointed as the School Manager. The meeting unanimously adopted the principle to recommend to the School Manager that the post of second teacher at this School to be given to the present teacher Mr. S. R. Doobay. Other important recommendations were adopted for the guidance of the School Manager. A gift of one acre of land and School buildings was made to the School Committee by Mr. Nandkishore Maharaj, one of the oldest and respected residents of this area. The meeting expressed grateful thanks to the kind donor. The meeting recorded a vote of thanks to Messrs S. Muthray, B. R. Naidoo and G. S. Maharaj who travelled to Thornville Junction from Maritzburg for the purpose of assisting in the formation of the above School Committee. For the information of those interested this School at Thornville Junction was in existence for the past eleven years under control of residents here and it is gratifying to them that the Department now has recognised it as a Government Aided School. Thanks were expressed to the Department. A meeting of the School Committee will be held shortly to consider the advisability of having a new school building. This school, it is hoped, will attract the School children of Nel's Rust, who at present travel to Maritzburg for their education.

Charity Play

The Clairwood Yavuk Arya Bhajan Mandal will present "Vijay" (Victory) (written by Mr. P. Satyapal of P. M. Burg.) on Saturday, 10th November, 1934, at the Victoria Picture Palace, Victoria Street, Durban, commencing soon after the Bio. This is the Mandal's first attempt and the members have spared no effort to present to the public a real night's entertainment. The Mandal begs for support in this worthy cause. All the members are sacrificing themselves and are doing their best voluntarily. The proceeds of this play will be devoted to the Clairwood Yavuk Arya Samaj's Hindi and Physical Culture School. Popular prices: Reserved 3/-. 1st Class 1/6, 2nd Class 3/6, 3rd Class 2/6. Ladies 2/-, Children (under 12 years) 1/- Gallery reserved for Ladies and Children only. Plan at Singhs' Cafe 198 Grey Street, Durban. Tickets obtainable at:—Messrs Singh's Cafe, 198 Grey Street; Central Tea Room, Clairwood; R. D. Persadh, 172 Pine Road, Clairwood; M. Dabee Singh, Victoria Picture Palace; Bharat Trading Coy., 182 Umgeni Road, Durban; Excel Tailor, 40 Mistress Arcade, Durban; M. Moonoo, Stall 200, Indian Market Durban. Management reserves the right of admission.—R. B. LALL & D. G. GOEN, Hall Managers; E. SATYAPAL Stage Manager.

DISTINGUISHED MUSLIM VISITOR

His Holiness Moulana Mohammed Aleem, B.A., the eminent Muslim lecturer who has recently come to Durban from the East and who is delivering learned discourses on Islam and what it stands for. Members of the Moslem Youth League and Mr. E. M. Paruk are seen in the above picture who went on board to receive the Moulana.

જાણીતા મુસ્લીમ પરોણા

જાણીતા મુસ્લીમ વ્યાખ્યાનકાર મૌલાના મહમદ અલીમ, બી. એ., જેઓ હુંજ મુકત થયા પુર્વથી પધાર્યા છે અને ઈસ્લામ અને તેના સદેશ ઉપર વિદ્વતાભર્યા વ્યાખ્યાનો આપી રહ્યા છે. ઉપલી છબીમાં મી. ઇ. એમ. પારેખ અને મુસ્લીમ યુથ લીગના સભ્યો જોવામાં આવે છે જેઓ મૌલાનાનો સ્વીમરપર સત્કાર કરવા ગયા હતા.

THINGS IN GENERAL

Japan And Armaments

Rear-Admiral Yamamoto, the Japanese delegate to the preparatory naval discussions in London, said that Japan's ideal was that the nations should be permitted arms sufficient to guarantee national safety and none should possess armaments that might constitute a menace to another.

Novel Collecting Box

Nearly 10,000 people were present in the Albert Hall London to welcome home the Rev. W. P. G. McCormick, D.S.O., of St. Martin's-in-the-Fields, after his holiday tour, and when the Rev. "Dick" Shepherd, of broadcasting fame, announced the collection he said: "We are using a new type of collecting box. If you put in paper it says, 'Thank you very much.' If you put in silver it nods. If you put in copper it says, 'Christians, seek not yet repose!' And if you pass the box it takes your photograph and says, 'Oh hell!'"

A New Weapon For War

A light pistol capable of emitting blinding light rays was demonstrated before the French Military and air authorities. The inventors claim that motor-lorries carrying guns capable of emitting 5,000,000 candlepower rays could render airmen absolutely harmless, while the military authorities believe with the new invention infantry could be demoralised while leaving the trenches. It is also claimed that airmen with small calibre pistols could dispel the thickest fog, and riots could be suppressed without bloodshed by encircling the mobs with these lights.

Appeal To World Workers

Workers of the world "must unite solidly in order to prevent what seems to be an approaching war" Mr. William Green, President of the Amerika

an Federation of Labour, told the organisation's annual convention. "We hold we that the opinion and spirit of the workers of the world is to see that war never occurs again," he said. "We abhor war in all its form and workers of the world must unite solidly in order to prevent what means war. We cannot allow those with the lust for power to have their way. They must not be allowed to command the masses of the people to march out on the field of battle and destroy each other. We hope the relationship between the labour organisations of the various countries will grow stronger."

INDIA

NEWS IN BRIEF

Compulsory Primary Education

The Calcutta City Council has adopted a resolution making primary education compulsory for all boys between 6 to 10 from November 14. It has sanctioned an additional expenditure of Rs. 24,000 for the purpose.

De Valera's Greetings To India

President de Valera has sent a message to the annual Krishna Number of the *Daily Herald*. "I am glad to be able to send words of greeting to the people of India. I convey them good wishes of the Irish Nation and our earnest hope for their future welfare and happiness."

Salary On Equitable Basis

"The Officer at the top in the public services are always paid widely high salaries, while what is paid to those in the lower grades is singularly disproportionate to the value of the services they render and there should be a reasonable distribution of the public revenue based on an equitable basis." The above was the burden of a speech delivered by the Rt. Hon'ble V. S. Srinivasa Sastri, presiding over the annual meeting of the Secretariat Writers' Association, held in Bangalore recently.

India's National Debt

The Council of State concluded the discussion on Mr. Hosain Imam's resolution recommending the appointment of a Committee of Experts and non-members of the House to enquire into and report on the National Debt and the burden of foreign obligations and the ways and means of reducing them and to suggest improvements or modifications in the present methods of using loans in India and abroad. After Sir Alan Parsons had briefly replied the motion was put to vote and was rejected.

"True Socialism Is Humming In The Charkha"

The first meeting of the newly formed Gujarat Congress Committee was held in Ahmedabad recently when Sardar Vallabhbhai Patel was elected president. Mr. Narhari Parikh who saw Gandhiji at Wardha gave Gandhiji's message to the Congress workers of Gujarat to go to the villages and spread the gospel of Charkha. The so-called Socialism, said Gandhiji to Mr. Parikh, was not true Socialism. The Socialism which India stood in need of was humming in the Charkha. Congress workers could resuscitate other village industries also and teach the lesson of Satyagraha by service, sacrifice and love. There was love and not hatred towards the opponent in Satyagraha.

Congress Committee Concentrates On Constructive Work

The Ahmedabad Congress Committee has undertaken an excellent constructive programme which needs controversies and can do only good to all concerned, writes the *Bombay Chronicle*. The programme justly gives prominence to Swadeshi organisation, with special reference to Khaddar and other cottage industries, the organisation of Labour, and popularising national education. With regard to the last item, the Committee will do well to emphasise that it is not enough for a national school to be free from Government control but that it should give special attention to the study of national history and the national language. Hindustani, and to native national music. The Ahmedabad Committee's concentration on constructive work deserves to be emulated by all other Congress Committees.

Exploiting India's Name In Europe

"In some centres in Europe, mushroom organisations are growing up with a view to exploiting the name of India and hampering the work of bonafide organisations working for the benefit of Indians," writes Mr. Sribhna Chandra Basu in the *United Press* from Vienna. Continuing Mr. Basu says: "For friends and for newspapers in India it is difficult sometimes to judge as to which organisations are genuine and which are bogus. Nationalist newspapers in India have sometimes unwittingly given publicity to bogus organisations and have therefore quite unconsciously done harm to the Indian cause. I should, therefore, beg of friends and of Indian newspapers to be more critical, before giving publicity to organisations that are supposed to be working for Indians in Europe. There are selfish individuals who have started organisations to exploit the name of India for their own benefit and those selfish individuals have the backing of international parties who are not friendly to India. In this connection I am giving the names of some genuine organisations in Austria and in Czechoslovakia:

AUSTRIA: (1) Hindusthan Academical Association, Hotel [illegible], Schotten Ring, Vienna I.

(2) India: Central European Society, Fuchsianen, 7—A 19 Vienna I.

CZECHOSLOVAKIA: Indo-Czechoslovakian Society, c/o. Pt. Oriental Institute, Pohorec or Prof. Lesny, President, I.C. Society, Zborovska, 61, Prague XVI.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દક્ષિણ
અને વિદેશના સેવાર્થે

દરબાર ૩૪ મું કોનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૨ એપ્રિલ ૧૯૪૬ અંક ૧૮

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૪૫૯
[illegible] (અનુવાદ)	૪૫૮
[illegible]	૪૫૯
[illegible]	૪૬૦
[illegible]	૪૬૧
[illegible]	૪૬૩
[illegible]	૪૬૪
[illegible]	૪૬૫
[illegible]	૪૬૬

સ્ત્રીઓની બજાર

ડરબનથી મેરી મહારાજ સૌમ્ય અને રજ્જન ધર્મિષ્ઠાબહેન ધી-મેસ મંજીલાલ્લાલ તરફથી કરાયલની હરી રહ્યા ૧૨ ને શનિવારે ડરબનના મારે અને રેલવે અને ટ્રાન્સપોર્ટેશન ભેરેક્સમાં ૧૫૫ સ્ત્રીઓ સમાજ સેવાક બહેનો માટે કરવા ધારેલા હતું. એક સારા મોટાવરોના બાળકો ને મોસમ ફેસ્ટ ધ્રાન્સ્વાલ મારા કુલરા સાપારી સાથે કારોબારે સવારે ૧૧ વાગે કરવાના અપરેસ મોસીસ કરેલની કાપણીના, ઉદ્ઘાટન પછી મુકવામાં આવી. ઉપરાંત શ્રી ગાંધી નવેમ્બર તા. ૧૬ ના બેઠકોનાણમાં આવી ધ્રાન્સ્વાલ વીમેન્સ એસોસીએશનને માટે કરવા ધારેલ હરણ મેરી મહેરબાનીના કાર્ય મુકવામાં આવશે. આ બજારમાં ઠોકુસ્તાનના જાતની વસ્તુઓ પણ વેચવામાં આવશે.

ધ્રાંદીઓના બારા વેપારીની હરીફાઈ કરતાં અટકાવવાની બાબત

ગોર માસ મહેલા પ્રીટોરીયામાં 'સાઉથ આફ્રિકન રેડીમેડ્સ' નામની એક સંસ્થા સ્થાપવા મળી તે સંસ્થાની કુલ સાભ્યોમાં આખા યુનીયનમાં ૫૮ અને ૨૬૦૦૦ જેવા મેમ્બરો છે, એ સંસ્થાના એક બાદરે આપ્યા પ્રમાણે ધી ૧૨,૦૦૦ જેટલીવો મે,૨૦૨૨ના પ્રથમમાં કામ કરે છે તેમાં ૧૫૦ આશરે ગોરાઓને રોજગાર આપે છે. ધી ધ્રાંદી વેપારીઓને હરીફાઈ કરતા અટકાવવા ધીરીયાના ગોરાઓની પરિષદ ના ભરવા અને ૧૫ પણ ગોરી ઉંમરની ધીરીને આ ધંધાની તાલીમ આપવા મુકાય. આ આયોજન ઉપરાંત [illegible] ગરીબ મજુર ખાતાના પ્રધાન શ્રી. કુરી સાહેબ રજૂકરાવ થયું છે અને એમણે એ સબંધી ચકુ વિચાર કરવા [illegible] આપ્યું છે એમ કહેવાય છે.

મુલાકાત પારસી આદીસ્થર

ડરબન આવેલાના તાંદીમાને બાબતીમાં પ્રોફેસર આનંદ ગઢી ૧ ૧૯૪૬ના રોજ પારસી મહત્વ શ્રી. મન્ચેરશાના ૧ [illegible] અને મન્ચેના કારણે ધર્મી મન્ચેરશાના બાપ, શ્રી. નસુરાન મન્ચેરશા ૨૯ વર્ષની તાની ચમ સંડન પુનાપરસીઓની સભા. આદ. બી [illegible] ધ્રિટીશ ડોમપણાની આપ એક મોની પદવાળા પ્રો ધ્રિટીશ આદિક [illegible] છે. શ્રી. મન્ચેરશાનો ૧૯૧૮ [illegible] જન્મ મોસ [illegible] તેમણે ધપદાઓમાં બાનગી અભ્યાસ કરી ૧૯૪૦ માં [illegible] ડોક્ટરની પરીક્ષા પસાર કરી હતી. પછીના તેમના બાકીના અભ્યાસ માટે સરકાર તરફથી [illegible] શ્રી. મન્ચેરશાને પોતાના પુરાણા કુટુંબી બાબા પુંજર ધ્રાન્ટન મારે તેમને [illegible] મુલાકાતકારી બાપાજીએ ડરબન અને તા અદેરના મન્ચેરશાને પોતાની આવિષ્કારી કારકીર્દીમાં સંપૂર્ણ ધ્રત્નેક [illegible] આપે.

પ્રજાનું બળ સંખ્યામાં નહીં પણ ગુણમાં રહ્યું છે

ગાંધીજીના તેરમાના બપુરના ટીકેકર કે. ધ. છ. મેમદમૌં પ્રોટોરીયાની મધને સભીનીકની બાજુ સભા સમક્ષ એક મનનીય બાષણ કરતાં જણાવ્યું કે પ્રજાનું બળ સંખ્યામાં નહીં પણ ગુણમાં રહ્યું છે એમ પ્રમાણ પણ્ડિત બાપજી કહેવાયો ઇતિહાસ બાપણમાં પ્રથમ ત્રિપો આવે તેની જુદી જુદી ઉંમરે આપણે કેવા પર જવા ત્રિપો આવે એમણે કહ્યું. તેમણે દાખલા તરીકે ગાંધીજી બાપુ જેવા દેશ અને ધ્રાંદીઓ બીજે કે. મેમદમૌં જણાવ્યું કે:

> આ બધી જગો ગરીબ બપુરોની, ત્યારે પણ તેમણે કોમની સેવા કરી આપ છે, તેમની ઉંમર કરે ત્રિપો કામ કરતો અને ત્રિપાલ ચોપડે દેખા આવા બાપણ નહીં પહેલો તે બધો આપણે બાપણે કંઈ બાપો ઇતિહાસ નહીં પહેલો બધાના આપણ ઇતિહાસમાં તેમણે પહેલા પ્રસિદ્ધ થતા દેખાયે બધી મોટા આપ સેવાપાત્રોના બધાપણની પરિષદમાં મળી આપ કે આ સ્થળમાં ઇતિહાસ બાપણો અને સેવાપાત્રોને બદલે કુલ તરફ બધાર આપ દેખાતા આપ કે આપણ બાપણો બધીમાં આપ બધાપણ મળ્યું દેખાયો મેળો ઇતિહાસ પ્રમાણ બધે તેમ ઇન્ડિયન આપણાને દોરવાઈ બધું આ [illegible]

મોટી વસ્તી હોવા છતાં જ્યાંની કેળવણી સંબંધમાંના આપણને તેમ કરવાને દેવામાં આવ્યું એ અતિ અયોગ્ય લાગે છે. આનો વિચાર આપણને આપવામાં આવ્યો એમ કહી શકાય એમ છે કે ગ્રાહમ ઓક્સિમાં આપણે એક નિરાળા કાળા વસ્તીની વચ્ચે એક જુદાની વસ્તી તરીકે પડેલા છીએ. રહેવા સારીરીક દ્રષ્ટિએ તેમજ સંસ્કૃતિની અપેક્ષાએ કાંઈ રાખવાની વસ્તુ આપણી સંખ્યા નથી પણ ખુબ ગુજ્ઞ એ આપણી વસ્તીનો સૌથી કલરતો એમ્બેસેડર આપણે જોઈએ કે મુલ્યમાં વધિ પણ સંખ્યામાં ઓછો રહી તે તેજ આજે આપણને ઓદ્યથી બધી નકલીફ અને ચિંતા આપી રહ્યો છે.

તેનેજ લીધે આજે આપણે સાતત્ય આફ્રિકાના સ્થળો વાર્ષે અને ખતીના સેંકડોમાં વર્તતા સહેલી ગરીબીના સ્વભાવ્ય સવાલનો વિચાર નહિ કરતાં આમ ગરીબ ગોરાનાજ સવાલનો વિચાર કરવાને દોરવાયા છીએ આપણી એક્ય વસા ગાડ્યો અને ખરી ખવની ચળવળ મા રહેલી છે. કેમ આપણે ગરીબ વસ્તીનો કલ્યાનું ધોરણ આપણે સુધારી શકીએ અને તેઓના કુટુંબોના કુટુંબની કુદરતી અને અકુદરતી પરિસ્થિતિ વર્ણવિત કરીને વસ્તીનું યોગ્ય સમતોલ કરી શકીએ આમ કરવાથી ઉચ્ચ વર્ગના લોકોનો બોજો ઘટશે અને પોતાનાજ તેમજ પોતાની જાતીના લાભને બાદ પોતાના કુટુંબોમાં ઘટાડો કરવાને પેદારી આપણે ગોરી વસ્તી તરીકે કમ ગણેલું દોષ તો મુખ્ય નરસ એમ છે કે નબળી પ્રજા કબજા કરવાને બદલે આપણે સમાન પ્રજા ઉત્પન્ન કરવા તરફ વધારે ધ્યાન દેવું જોઈએ."

ઉપલા વિચારો જોહન્સ ગોરી વસ્તીને લાગુ પાડવામાં આવ્યા છે તેહસાજ તે દીદી વસ્તીને તેમજ અન્ય યુરોપીયનેતર વસ્તીઓને પણ લાગુ પડે છે

સિદ્ધાંત વહાલો કે પૈસો!

આજના જમાનામાં કોરો પૈસાને પરમેશ્વર ગણી સિદ્ધાંતને બાજુએ પોતાના નામને પગેથી ઠોકર મારતા થયા છે. પૈસાને ખાતર પોતાનાં સ્વમાન, આબરૂ બધું વેચી દેવા તૈયાર થયા છે અને તેમાં કંઈ માનભંગ કે શરમાવાનું જોતાજ નથી પરંતુ એક નજીવી રકમ પણ ભિક્ષુકની માફક ચુમીને લઈ લે છે. એ દીનદશામાં પડેલાઓને અમેરીકાની હારવર્ડ યુનીવર્સીટીએ પોતા સેવા કરેલા દાખલો બેસાડેલો છે. જર્મનીના લેપ્ઝીટસ્ટના બહોળા વર્તમાનપત્રકાર ડો. બર્નહર્ડ જે ૧૯૦૭ માં હારવર્ડ યુનીવર્સીટીમાં વિદ્યાર્થી હતા તેણે હારવર્ડના વિદ્યાર્થીને જર્મનીમાં અભ્યાસ કરવાને એક હજાર ડોલરની યુનીવર્સીટીને સ્કોલરશીપ મોકલી હતી. યુનીવર્સીટીના પ્રમુખ ડો. જેમ્સ કોન્ટાટે ડો. બેનહર્ડબર્ગને પત્ર લખતાં તેમની બે પગારની કદર કરી છે પરંતુ વધુમાં નીચે પ્રમાણે જણાવ્યું છે.

> "જે સિદ્ધાંતોને અમે દુનીયાની સઘળી યુનીવર્સીટીઓને માટે અત્યંત અગત્યના ગણતા આવ્યા છીએ તેને ટેકો આપનારાં જગતા કાંઈ જર્મનીની યુનીવર્સીટીઓને જે રાજદ્વારીપક્ષે નુકસાન પહોંચાડ્યું છે તેના નેજાતની સાથે નિકટ સંબંધ ધરાવનારની પાસેથી અમે આ ભેટ સ્વિકારી શકતા નથી."

હિટલર રાજ્યે જર્મનીની યુનીવર્સીટીઓમાંથી યહુદી પ્રજાનું નિકંદન કાઢી નાખી બનાવેલ દાખલ પડેલો છે એ નહિ સમજવાને કરેલું છે. અને કોઈ પણ કેળવણીના સંસ્થાને માટે એ પરવડે તેમનથી નથીજ હારવર્ડ યુનીવર્સીટીને એક મોટા સિદ્ધાંતનો એ બોજો પડેલો ગણી સિદ્ધાંતની બાજુએ પૈસાને ઉત્તેજ આપ્યા.

એક દૃષ્ટિબિંદુ

મી. કેસવજી મહમદ મેતર જેમનું ગયે અઠવાડીયે અવસાન થવા પામ્યું હતું અંકલેશ્વરની પોતાની કપાસની ફેક્ટરી માં નોકરી પર હતા ત્યારે ખૂબ થયું તે બેદરકારી ભરીનો ભોગ થઈ પડ્યા હતા. મરહુમ મી. કાસમ મહમદ મેતર ઘણાજ શાંત પ્રકૃતિના અને માયાળુ હતા અને બધાને તેમજ પોતાની પ્રીતી સંપાદન કરી શકયા હતા. મેસર્સ મેસર્સ અબ્દુલી પટેલ કંપનીના નોકરીમાં હતા. મરહુમને ત્રણ દીકરીઓની રીતભાતોને સારો અનુભવ હતો અને તેઓની સાથે ઘણોજ સારો સંબંધ ધરાવતા હતા. પરંતુ તેમના પ્રીમાનામાં આવાં દુઃખકારક સંજોગોજ મરજી લખાયાં હતા. ખુદા તેમના કરનો શાંતિ બક્ષો. મરહુમના વિધવા અને બાળકોને અને અમા કુટુમ્બીઓનો દર્દ તેમજ દુઃખદ અને ગોરી ખોટમાં અમે અંતઃકરણથી દિલસોજી બતાવીએ છીએ

"ઈન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

ગુજરાતી ૧૨ ઓક્ટોબર ૧૯૩૪

ઇલાયદાપણા ઉપર કાઉન્સીલર કેમ્પ

સ્વપ્નની રાઉન્ડ ટેબલમાં કાઉન્સીલર કેમ્પ થયા વર્ષોથી કેટલા ગમગજાર નાખ્યા ગણાતા ખાનેલા છે કેપ ટાઉન મી કેમ્પની મુલાકાતે જના જાવના તો મી. કેમ્પ કાંઈ દીદી મી કેમ્પની મુલાકાતે આવે તો તેની વાણી મધના જેવી મીઠી લાગે છે અને તે દીદીના કરા ચિરોથી દબી ગેવી કાઈનિ સંકા સરખા પણ નહિ આવે તેમ વર્તતા દીદીઓને ઈલાયદા કરવાના આપણા તો આ દેશમાંથી કાઢી કાઢવાના રહ્યા કાઉન્સીલરને સુબ્રાકરાવ મી. કેમ્પ જે દેહલ્લા વર્ષ ઉપર મી કેમ્પે પ્રત્યન રાઈટના બાપ પાડી નાખનારા નહોતા તેવાજ કહ્યે હતા જેમાં દીદીઓને સમજાવને માટે એક ઇલાયદા વાડો સુચવ્યો હતો. ઘણા દીદીઓને આ દેશમાંથી કાઢવાને "ચાદીના કાપડો" નો ઉપયોગ કરવાનો, એટલે કે, લક્ષ્મીથી તેઓને લોભાવવાની પણ મી કેમ્પેજ સુચના કરી હતી, બાદ પોર્ટ એલીઝબેથમાં મળેલી નાટાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસની ત્રીસમી વર્ષગાંઠ કોન્ફરન્સમાં પણ મી કેમ્પ દીદી સવાલ ઉપર ભાષણ કરતા અને નીચ પ્રમાણે ઠરાવ મૂક્યો હતો કે સભાનુમને વધાર કર્યો હતો

> "કારણ કે સત્તાઓને પોતાની ઇચ્છાથી અમુક લાભો યુરોપીયનોતરાજ ખાસ કોમોના માટે બક્ષેલ કરવાની સત્તા આપનારો કાયદો ઘડવાનું યુનીયન સરકારને કહેવામાં આવે અને આ સંબંધમાં પાર્લામેન્ટના નાટાલના મેમ્બરોને મજબુત રજુઆત કરવામાં આવે"

ઉપલો ઠરાવ મુકતાં મી કેમ્પે જણાવ્યું કે દીદીઓ ડરબનના બીચમાંથી અત્યારથી જમીન ખરીદી રહ્યા છે અને તેમ કરી આજુબાજુના યુરોપીયન રહેવાસીઓની પ્રોપર્ટીઓનો કીં [illegible]

આજ મી. કેલ્વે જે ... એશ પ્રતિનિધિ પુરુષોત્તમ ... આ દેશમાં આવી હતી તે વખતે કરમચંદ મેયરે તેઓને આવકા... આપવા ... ચોક ... દીધી ... ...

કરવાની માગણી નથી કરતી પણ યુરોપીયનોને પ્રજાસત્તા કરવાનું કહે છે. આ સવાલ આજ નામદાર લોર્ડ ક્રૂ જે અને તેની ગેરહાજરી ચક્રવર્તી પુનીયન સરકારને રજુ કરવી કે જેમ સરકારે કહ્યું છે કે તાજ સરકાર સાથેના કરારે જેને પુરા મતાનું દરજ્જો બીજા નહિ કરતાં ઓછી છે, તે જ્યાં સુધી પુરા થાય નહિ ત્યાં સુધી સરકારથી કંઇ કરી શકે તેમ નથી. પરંતુ દીવા જેમ આ વસ્તુ સમજીને તેટલી મુદતમાં યુરોપીયન ઓપરેટીઓને મારીશોને અનહદ નુકસાન પહોંચાડી શકે કે પછીની જમીનની કીંમત કાયમને પણ પહોંચવા રેવી કે પાછળથી નાંદ થયાય અને હીંદીઓ આગળ જોઇ રસ્તા કરી રહ્યા છે.

મહત્વ એવી દલીલ કરવામાં આવશે : કે આબાદમાં બળ કોણ યુરોપીયનોનું છે કે જે હીંદીને જમીન વેચવા ઇચ્છા છે, પરંતુ જો બુલેટ કરીને કામ ઓછા સુધારી નહિ શકામ અને ક્યુનીસીપાલીટીઓને યુરોપીયનોના બોલવડા પડે પાસ કરાવીને જાહેર કરવાની જમીન મળીને જેમાં શહેરના કેટલાક ભાગે હીંદી ભાગ તરીકે ઓળખાતા થયા છે અને તે તેમને માટેજ રાખવા કેમકે આ બાબતમાં ઓરેંજ ફ્રી સ્ટેટ સરકારને નજીકના રહ્યુદાલ કરવી નકામો.

નોર્થકોટ્સ પર લિંદા વેપારીનું કરપાણ ખુન

લેડીસ્મીથના ખુનોના ખુનીને પુનીયન સરકારનું ડીટેકટીવખાતુ હજુ પકડી શકયુ નથી તેટલામાં ગયે અઠવાડીયા નોર્થ કોટ્સ પર બેરહમપણે કરવામાં આવેલી બાર હીંદીના દુકાનમાં દુકાનના માલીક રૂપ વર્ષના યુવાન કાસમ અહમદ મેતરનું સોંસરવા ચપ્પાને દુકાનમાં ગુમેલા પાંચ બહમ્મદ મેરીવેમાંના બે જણાએ પીતરો વાગ કરીને ખુન કરવામાં આવ્યુ હતું કાસમની ઓરડા અને બોમસ સામના એક મેરીચ પહાડ સામે પણ પી ગયા કોરવા માં આવી હતી પણ મારા ગયા તેઓ બચી જવા પામ્યા કાસમનું ખુન કરી પછીને મોમસને સાકરીઓ પરની દોરાનું કરવામાં આવ્યુ હતું.

કાસમની માલ અને તેના ચપ્પુ ઉકેરવા અને બોમસ નજીકના જંગલમાં ભરાયો અને પાંચ મેરીવેમ કરીયાલ મારી તોડ અને દુકાનમાંથી માલ મેળવ્યો હતો પોલીસમાં ચપ્પુ મેરીવોને પકડવા માટે.

બહેસકોર્ટની દુકાન મલાનટ બોલેલાની સરહદપર ઓવેન્કા છે અને તેની અજુ જાલુ મેરીવેનાં કુંપણ વિશ્વાસ બીજી કોઇ ચલતી નથી.

આ બાદ્રીડીયાના બોજકવાડાના સાજનો પાંચ વાગ્યા બાદ આ બનાવ બનવા બનતો હતો પરોણ બોમસે નીચે પ્રમાણે આપ્યું :

"હું દુકાન બંધીને કરી રહ્યો હતો પોલીસમાં પાંચ મેરીવો દુકાનમાં ઘુસ્યા બધા કેમમ જે મને માલ વેચી રહ્યો હતો તેણે ઝટ મારીને "તમને ખેંચું" આ પ્રકારે મારી તરફ ચપ્પુ આ ઘોકો કોર છે તેથી તમે. ઘાવ્યા બધા તમે મુખી મને ઉપરાણ કર્યા બાદ મેરીવો પછી સાકરીઓ કરી ઓર મેરીવો દુકાન પાસે આવી મુકે અનાયાસ નથી બીજા દુકાન માં બાગ્યા તેમ કરતા કરતા કામે ઓર બુમ કારણ બહારે મેરીવ તે નાયાસવા માગ્યા. મને લોગ લાગે છે એવા પુરુષ અને ગોદ પહોંચી હોવો.

કરવાના બાબતો મેરીવ બહાર જોવા કરતો હતો. જે મેરીવ કોટ પહેરી લેવો હતો તેણે કોટ કાઢી કાસમનો મેદા સાથે દુર્ઘટ્યો. મેદમાં કરવાના પાસેનો મેરીવે બાગણ પહોંચી પોતાના બાજુમાંથી ગીનોલાવર કાઢી કાઉંટરપરથી કાસમનો સાગે તાકી ઝોળીબાર કર્યો. કાસમના કાનમાં કોટ હતો પણ તે વાગતાં બંદુકની બાજુ કાઉંટરની બાજુમાં પડી ગયો. કાસમને હાર કર્યો પડ્યો કોટ નપાસતા મેરીવ મારી તરફ પળીને મારા બાબાપર સાકરીનો ઘા કર્યો. મારા કાબા. દાબાથી મેં તે વખતે તીવ્ર પણ મને મારવા બાબો. તેટલામાં કાસમની બાજુ દુકાનના પાછળના બાગ બારણા દોડી આવી જે મેરીવે કાસમને ઘર કર્યો હતા તેણે તેની સાથ પીસ્તોલ કાઢી. તે પછી પણ તાકી બાદુ પણ તેની પાસના નહોતા. તેટલામાં મેં બીજને ગોળીબાર સાંભળ્યો અને મારી બાજુની તે ગોળી પસાર થઇ કુ દીવાલમાં દાખી ગયો અને ગોરલને અને તેના પણ ગ્રાહકને પણ્યામાં પકડી લઇ ત્યા બારણે ચપ્પુનાં જબ્બાળ્યું કે તેમાં બાબાબાની મદદને માટે ખુબો પાડી હતી. તેણે પોતા પાંચ મેરીવોને રૂબ બોનીહ પાડ દુકાનબાજી જતા લાગ્યા. એકના હાથ નીચે કંઇક જોવાને હતો. તે દુકાન તરફ દોડી ગયો.. દુકાનના દરવાજે બુલેટ હતો. દુકાનના ઘરોડા બાબા પોલીસો બદલે તેણે હરી ગોળીબાર કરવામાં પણ ગોળી પસાર થતાં નાંદ કોઇ. ન બાકી પહોંચ પાંચ મેરીવો દોડી ગયા અને નજર બાદાર બાબાર ગયા.

દુકાનની બાજુ કાસમના કરીબની પાસે. કાઉંટરબાજુ પહોંચ જોવી દાદરામાં બાબો હતો અને દુકાનની પણ બાજુ બારણે કરવામાં આવ્યો હતો બાકડાબોપાધ્યા સદેહ દશામાં ઉંચકી શકાય તેમ. માલ ગયો ત્યાંથી ઉંચકાવીને બાજુમ પાસે હતા.

મેરીવો અને હાદીઓ દુકાને દોડી આવ્યા અને બોમસે અને બીજ હાદીઓ કાસમની ૧૦ સાથે લેવાના જબ્બ પોલીસના બાબુ કરી ૫૫. દુકાનને બોલવામાં બાબો પણ કાસ્ટન તો મરી ગયો હતો. જબ્બાબપાયાં બાબપુ કાસમન ગોળી બારીમાં ૭ બો હતી બા સાજા હતા બે ને પણ મીનીટમાંજ તે મરણ પામ્યો. કુલે ૧૦૫

બંગળાવાસની બાબો બાબ બાબીન અને ડીટેકટીવે મળી બા સ્થાનમાં તપાસ કરી બુબાસે સવારે પણ મેરીવોને પકડવા હતા.

આ બુનને લેડીસ્મીથના બુનોની સાથ બીજો સબંધ દેખાતો નહિ કેમકે લેડીસ્મીથના બુનોના ભોટ ગન મારવામાં આવી હતી જ્યારે આ બોટોમેરીટ રીવોલ્વરથી ચલાવામ હતી

મરનાર કાસમની તહનાતમાં બુબરાટે ૫ હતી મલાયા ડીટેકટીવમાં કહીએ તો બોમજ મેરીવોમાં કાસમની

મારી પ્રતિષ્ઠા હતી અને નેટીવ કોલેજનમાં પણ કાલમના કામ નેટીવ દુશ્મન ઘણા હતા.

આજથી ૩૦ વર્ષ અગાઉ જોહેન્સબર્ગથી આશ્ર માઈલ દૂર ગોલ્ડ ફીલ્ડ. ગોલ્ડ મેદાનની દુકાનમાં બાકુ બાબુ દત્ત ઉર્ફે ડી રાને નેટીવો અમ. એચ મારેખાનુ ખુન કરી નાસી ગયા હતા. એ નેટીવોને પકડવા બાબત કરવામાં આવી હતી.

સ્ટેશનમાં બીજા ખુનનો પ્રયત્ન

સ્ટેશનમાં બનેલા આવાડીયાના ખુનારાના રાને બનાવ બનાવની વીગત નીચે પ્રમાણે છે.

કામુ ગ્રોવર નામનો એક નેટીવ સ્ટેશનના બાજીના દીવી પુરવર એ છે. બનાવના મહાનમાં એક ટ્રક પાસે ઉભો રહેતો હતો. તેણે પોતાના રક્ષણાર્થ બારબાર સાંભળ્યા. ફરીયાદ આરોપ નામ વિનાનુ કામુ છે એવી તેણે ખુબ પાડી. ૮ જવાબ નાદ મળ્યો પણ ફરી બારબાર કર્યો. કામુની ફરીયાદ આધારે તપાસ કરતાં ઉપરોક્ત નેટીવ ગોરાઓએ પોલીસ કોર્ટ બાબત બનાવ બાબતે તેને મારવામાં હોવાનું.

તેને સ્ટેશનની ઇમીગ્રેશન હોસ્પીટલમાં સખ્ત બનાવ. આવ્યો અને ગુજરાર થવાને તે હાલમાં આપી ગયો હતો ગોરા તેની ધરપની ન થઇ પણ પોલીસે તેઓની તપાસ કરતાં પકડી પાડયા હતા નીચેના નામણી નોંધ કરી.

આ બનાવનો કોઇ સાક્ષી નાદ હતા અને પકાયેલા નેટીવ પોતાની ઉપર આ બનાવને પારખી શકે તેમ નથી. પકાયેલા નેટીવ સ્ટેશનના ઓફીસમેન મી નારાયણને ન ગોકરી કરતો હતો.

રેલવેમેન અને નેટીવ વચ્ચે બાબાબાબી

ખુપરાતની રાતના ઉપરો ચનય ની બમ. પડી કુલના સ્ટેશનથી મધરાત પંની ટ્રેન ઉપડ બારે પસાર કરી એક નુકસ ટ્રેનના ન ડબ્બે ટ્રેનના ગાર્ડના બેનના બારબર એક નેટીવને બેસેલ જોયો. તેણે તેને નુકસાન કરેલું કરી અને -ખુબ : હોકટે ટ્રેનની ઉભી રાખી ને માણસને ઉતરવાના ઓર્ડરો બાહનાયો.

ટ્રેન ન્યુરેલ પહોંચતાં સ્ટેશનના કારકોને ટ્રેન ઉભી રખાવી અને ન બાર ગાર્ડ બેનની પાસા કોડી બધ તેઓના બોબાત. પકડવા બમ. નેટીવે પોતાને પકડનારને કોઇ કરી પડીને બાબાબાબી પ્રબન્ધ કર્યો. પરંતુ બાબ ન બ્રહ્મેન્દ્રે તેની પાસ ટ્રેન તેના પકડી પાડયા. નટીવે ખુબ કરકર કરી બાબ અને રેલવેમેનના તેને ગાલના દાબમાન. કોબળી મારીને નીચે પાડો પાડયો. તેમ છતાં બન્ને મદદ મુશ્કાને તેને સ્ટેશન પર લાવ બન્નામાં આવ્યા અને પ્રોહીબીશનની ટ્રેની તે બાબી રાખવામાં આવ્યો. તેની બાબ બાબ બાબાસ કરવામાં બાબાના મેજ બાબ મેરીટ પ્રોસ્ટ બાબાબી કે બાબ સ્ટેશનમાં બાબ કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં. બાબાબોનો ઇજા કર્યા નેટીવને બીજી ગાડીમાં સ્ટેશન પ્રબન્ધમાં આવ્યો બાબ પોલીસને સ્વાધીન કરવા બાબાબા.

પકાયેલા કેદીનુ નામ ૪ વેહાબમન ખુનના સ્ટેશનના બનાવ સાથે કરો સબધિ બકાબોલ બાબ. બમ સ્ટેશનમાં વખરપણી પોલીસોએ જુદી જાતની હતી.

વેહાબમના ખુનના કેસમાં પકડ કિલા બમ નેટીવોબાંબી એકને બાકી મુકવામ આવ્યો બ બાબ બોની પબ્ધ ખુનના આરોપ મકવામા આવ્યો છે તેઓનો બ પંદર દિવસ સુધી મુલ બ રહ્યો છે. નેટીવોના નામ બાબાબીબ બન બંદોબસ્તીમાંનો છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

ગિરફામારી

ડરબનનો ચોખ્ખે બજારના માલીક મી. હાલારામના પુત્ર મી. ગોવીંદરામ કેમ્પો પોતાની ચેકીનો કારબાર ચલાવતા હતા તેઓ કરી દક્ષણીવામા આપના સોગવારે દાદુલાલ બબા વિદાય બનાર છે. મી. ગોબાંદરામ રાષ્ટ્રિય બાબના પરાબલાર સ્વદેશાર્થિબાનની બબુવરાલ કે અને બબંદ કાર્યમાં સારો ઉત્સાહ પરાવતા હતા. ડરબનને તેઓના બોટ બબુવા વિના નાંદ રહે. અમે મી. ગોવાંદરામ હાલારામને સફળ સફર ઇચ્છીએ છીએ અને ઉમદ બાબા બ ... તેઓ ફુલ મુકામ કરી પાબા દીલબાબાબ બાબનુ બબ્બે આવા પડે.

ક્રાંગ્રેસ પક્ષની જીત

કે. સ્ટેટન કેબાંગ્રેસ વિભાગની પાર્લામેંટની બબ બબ્બા માટે નવેમ્બરી બબ તેના ઉમેદવારોને મત બાપવાના ક્રોમેડવાર કરતા ૨૭૦૦ મતની બહુમતીબ. જીત મળી

કે. મલાનનો પક્ષ કેબાંગ્રેસ હારશે

બુબી નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના બબ બને કે. મલાનના પરાબ કાર બ બીજેબ એન્ડરીઝ મારફત કા સ્ટેટની બાબ કોર્ટમાં બરજી કરેલી ૧ બુબા નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના. કોર્ટનો ઉપરોક બબો બબુ ૧૮ પાર્ટી બ કરી હાલ બ બાબતમાં બરજીદાર બ ઉત્તર અને બરજીદાર એટાબબ બબરમેન્ટ કે. મલાનના પક્ષકારોની વિરુદ્ધ આપ્યુ.

ફ્રેન્ચોબબ દાક્ષીસ્ત

ગાંધિ બારાદારના બુદ્ધ બુદ્ધા સાથેરોબાબો સોબા મારી ઝાબે દાક્ષબ કરી રહ્યા બતા. ૨૫ કોટી મુબાબોના સોલાનોસબગમ બેગી બબી બતા તેબા પ્રીટોરીબાના મીસ્ટ્રેસ બેમ. ૨. મોબ્દબીલના બબેલા બબર બાબબે. બુબના બેર મીનીટના ઉકડુંદ શબ્દો દાક્ષબ કરી રહી. બબ્બે બેર ફ્રાની પ્રબુ અને રોડસ પાર્કિ ૧૦૦ અને બેર સોબ ની કા બદન બનનુ બનાબ મેળબબુ મીસ્ટ્રેસ બબર મીસ્ટ્રેસ બબુ સી દેબાનો બને તે મીનીટના ઉકડુંદ કાબોની બાદબ દાક્ષબ કરી રહી.

આબ આફ્રિકા દાક્ષણોબા બનાબવાની તાલીમ કે છે

મુના બબ બાદબરે બ બાબે બાદિકાને બકરી કે બોલોબ ઇબ્રાબ બબાબ બ બકરી કરેલ મોરબાબી ટ્રકોના બનાબવાની ટ્રકોની બાદ બાબ તે બાદના કબાબ દોર બને મેકાબાબ.

નેવાન ઓકા નામના બીજા બે ઓફીસરો એમ પણ સભ્યોને ઢાકોળા કેમ બનાવવા એ વાતુ તાલીમ અને અનુભવ માટે ઉંડાણમાં મોકલવામા આવ્યા છે.

સાઉથ આફ્રિકામાં અનુપમ અનાથ બનશે

સાઉથ આફ્રિકાના પ્રતિષ્ઠાસમાં કદી નહિ બંને અનાથ સને ૧૯૪૦ ના અક્ટોબરની ૧૫મી તારીખે બનશે તે દિવસે ઝેમ્બેસી નદીના મુખથી તે ઉદ્ગમ સુધીના ૧૯૫૦ માઈલના વસ્તીવાળા પ્રદેશમાં ચુનેનું બાષ્પ થાય. કેમકે અને ઈગ્લાંડ ને અમેરીકામાં રેડાનીયા એ મહત્વનું નિદાનવા સાધ્ય આફ્રિકા આવશે

નાનામાં નાનું બાઈસ્કલ

ફ્રાંસવાળના જર્નાલિસ્ટ સાઈકની નજરે એ અજાયબ ના મનુ ગામ છે ત્યાં મીપીસ સી ટેલ. રીસ નામની ગોરી બાઈ પાસે નાનામાં નાનું બાઈસ્કલ છે. એ બાઈસ્કલનું ૮૮ ઈંચ પૈનીયાળા પૈડાના સ્ટાંપ કરતાં પણ નાનું છે એની ઉંચાઈ ૧૦ ઈંચની ૧૬ઈંચના ટે અને ૬૬ ઈંચની ૮૮ ઈંચનાં પૈડાં પરના પાના છે અને દરેક પાનામાં ૪૦૦ સ્પોક છે ખુશરી બાઈ એ સાઈકલ ચલાવી શકતા નથી પણ બાકીના મોટા કેમ્પી શકાય એવા કાયની મદદથી (Magnifying glass) સવારોકથી ચલાવી શકાય છે.

જોહાનીસબર્ગમાં ફ્રીક્સ મેચ

જોહાનીસબર્ગમાં આવેલ યુનીઅન માઉંડમાં હાલ કિકેટ ક્લબ અને મંગ મુસ્લીમ ક્રિકેટ ક્લબ વચ્ચે પહેલી ફેન્સની ગેય રમાઈ હતી. હાલ ક્લબે પહેલી ઈનીંગમાં ૪૫ રન કર્યા હતા. કુલ ૬૮ રન કર્યા હતા. મુસ્લીમ ક્લબે પહેલી ઈનીંગમાં ૬૬ રન કર્યા હતા. હાલ ક્લબ બીજી ઈનીંગ અને ૨૬ રનથી હારી ગઈ હતી.

આમંત્રણ

જોહાનીસબર્ગની વતનીતી પેઢી મેસર્સ આઈ. સી. આસા બાઈ એન્ડ કું. ના પાત્રીદારો મેસર્સ ગોકળદાસભાઈ તેમજ ગોકળભાઈ રતીમર કરંજમાં દાદા આવ્યા છે તેમને અમે આવકાર આપીએ છીએ.

જોહાનીસબર્ગ ઈન્ડો-યુરોપીયન કાઉંસીલ

જોહાનીસબર્ગની ઈન્ડો-યુરોપીયન કાઉંસીલ કુંક મુકત ઉપર મેજર ઓફ કાયર્સની ઓર્ડરમાં રેવરન્ડ ફેકસટર ટેલરના પ્રમુખ પણા નીચે મળી હતી એ સંસ્થા ચાલુ રાખવી કે નહિ તે વિશે ફેસલીક ચર્ચા થયા બાદ ચાલુ રાખવાની તરફેણમાં સભ્યોનુમતે ઠરાવ પસાર થયો હતો અને નીચેના કાર્યકર્તાઓની ચુંટણી થઈ હતી. પેટ્રન: હીઝ સરકારના એજન્ટ, પ્રમુખ: રેવરન્ડ નોરમન જોનેટ, ઉપપ્રમુખ: મી ડી. યુ. મીસ્ત્રી, ઓનરી ટ્રેઝરર: મી. કે. નારણસ્વામી, જો. સેક્રેટરીઓ: મી. જે એલ સેક્રેટરી અને મી. એ. પી. પાટણીના, એકઝેકયુટીવ: રેવરન્ડ મી એલ ધ. સીમાભણી, મી. એસ. બી મેદ, ડો. ફેરસામય અને રેવરન્ડ ફેકસટર-ટેલર

ટીટોટલરના ઘરમાં આગનારો ચોરી

જોહાનીસબર્ગમાં ઈન્સોલ્વન્સીના કાયદાનો ભંગ કરવા બદલ એક ટીટોટલરને કેપટાઉનમાં બીજા એક ટીટોલરના ઘરમાંથી પકડવા જતાં તે ટીટોલરે ટીટોટલરને તે ટીટોલરને નહિ પકડવાના કાયદાનુસાર કરતાં પા. ૧૦૦ ની લાંચ આપવા કહ્યું અને આખરે પકડે પડી તેના બૂટ પણ આકરા અને તેના અજવાળાં ઝબ્બે પાછીદ આગરેટ પણ ભાંસી. એટલેથી દબ્બુ પસ નહિ થયું એટલે બીજે દિવસે ટીટોટલર પોલીસે ગયો અને તપાસીનાને લીધે નહિ પકડવાના કાયદાનુસાર ફરી ટીટોટલરને ત્રાસ કરવા બદલમાં લાગ્યો ત્યારે ત્યાં ઉપલ ૪ ૧૦૦ પેટ્રોના રૂપ ની નોટો ગણી આપી ને તેને અપર્ણ નેવોજ બદલમાં સોલીસેસ ઓફીસ ટીટોટલરે ક્રીમ આવીને લીધી. પરકીપ. તેને કેમ પોલીસની કર્મચારીઓ તા ૧૦મી સુધી મુકતરી કરવો છે.

નવા એજન્ટ કેવા થશે?

હાલના એજન્ટ કુરને ૬૨ વાકારાજ સીંગી ૧૦ વર્ષોએ નવા એજન્ટ તરીકે દક્ષાઓને નામો જણાવ્યા છે પરંતુ એક દીવાન બહાદુર એ ગવર્નરની મુલાકાત લેવા મા. તે. નું છે કે ઝારાસબાના ચુંટણીના પ્રેસિડેના ઉમેદવાર મી એસ. સમસુદીન સામે બદલ સીટી કાન્સ્ટીટ્યુએન્સીના ઉમેદવાર તરીકે ચુંટાવાને અધાર પડેલા છે. તેમને પુછવામાં આવતાં તેમણે એજન્ટનો હોદો સ્વિકારવાની ના પાડી છે અને મી સલમુર્તીની સામે ચુંટણીમાં ઉમેદવારી કરવાનો પોતાનો ઈરાદો જાહેર કર્યો છે.

કરબનમાંથી દુર બનાવ. બંદા લાવ્યા

કરબનમાંથી પાલમિન્ટે હમણાજ પસાર કરેલા સ્કમરા ઓફનો ઈએ અમુક સત્તાઓમાંથી ઝંડી જગાડીઓ દુર કરવાની જાહેરાત્યનને શહેરના વંદરસતા ખાતાના અમલદાર, સોલરના ઓઈનીયર, ટાઉન ટ્રેઝરર શહેર, વેલ્યુએટર અને એસ્ટેટસ મેનેજરનો આર્થિક દષ્ટિએ કેરપોરેશનને કેટલા આડામાં પડવું પડશે એ સંબંધી સંયુકત રીપોર્ટ થતાં સુધી મુલ્તવી રહિલી છે

વિદાયગીરી

જોહાનીસબર્ગ અને બાહનના વતનીતા વેપારી શ્રી. નાથુભાઈ મીઠા ફેમીલી સ્ટી. કરંજમાં સ્વદેશ જવા અર્થે આવ્યા હતા તેઓ પોતાની દીકરી બચાનદ બીમાર પડવાથી રોકાઈ ગયા હતા. તેઓ સકુટુમ્બ સ્ટી. ડરબીવામાં સ્વદેશ વિદાય થાય છે. તેમને અમે સાગ સફર મંગલીએ ઈચ્છીએ.

મા. હાજી શેઠ

ટ્રાંસવાલ એસપાટીક એન્ડ ટેન્યુર એકટ કમીશનના સેક્રેટરી અને ટ્રાંસવાલ ખાતેના માજી એશીસ્ટાટી રેજીસ્ટ્રાર મી. જ. આર. દાઢીને જોહાનીસબર્ગથી કુંક મુકતને માટે કરબન આવ્યા છે.

ખાતાઓને ચેતવણી

ડેડીરીમાંમાં બનાવાઓ ૭ મહિનાના બાળકનો બન લીધો. માતા પોતાના બાળકને ગણ વરસની વયના પોતાના ભાઈની સાથે મુકી મુકીને બજાર ગઈ બાઈ બનાવું બાનો હતો. પોલીસ હાજરમાં માતા પાછી આવી ત્યારે છે તો બાળકને પીઠ આવતી હતી. તુરતજ ડાકટરને બોલાવ્યો અને ડાકટર આવ્યો ત્યાં બાળકનો પ્રાણ ચાલ્યો ગયો હતો. તપાસ

કરતાં જણાયું કે બાળકના મગજમાં બનાવોનો ઢગલો કુદરતે ખરાબ રહ્યો હતો. આવા વરસના છોકરાને પુસ્તકમાં આપતાં તેણે કહ્યું કે પોતાના નાના બાળકને તેણે શેનું બનાવું બનાવવું જોઈએ.

શિક્ષકના ચાર વ્રત

[શ્રી. મહાદેવભાઈ દેસાઈએ કુંડે મુકામે પુનાની શિક્ષક મહામંડળ વિદ્યાપીઠના ગ્રહણદાન સમારંભ પ્રસંગે જે માર્મિક પ્રવચન મરાઠીમાં કરેલું, તેમાંથી શિક્ષકનાં ચાર વ્રતો વિષેનો ભાગ મનનીય હોઈ હરિજનબંધુ'માંથી નીચે આપીએ છીએ:]

૨૧ વરસના દિવસોમાં આપણે કેળવણીને કેવી રીતે જોતા અને કેળવણીમાં કયા વિષયો આપે જોવીજ જોઈએ એવી ચાર પાંખો કેળવણીની વ્યાખ્યા કરવામાં હોય, શિક્ષકોનો વ્યવસાય કેવું હોય એની ચર્ચા મારે કરવી હતી. આજકાલ કેળવણીની પદ્ધતિ કેવી હોય એની ચર્ચા બધે ચાલે છે. હવે પછી કેળવણીનું અભ્યાસક્રમ શું, કેળવણીનાં સાધન કયાં કેવાં વગેરેમાં કયાં કયાં ક્ષેત્રોનો સમાવેશ થાય છે, અને કેળવણીનું અધિકારીવર્ગ કોણસુધી ગણવું, એની ચર્ચા થવી જોઈએ.

જે માણસને જોવાનો રસ હોય તે અધ્યાપનને સ્વાભાવે માને તેણે ચાર વ્રતોની દીક્ષા લેવી જોઈએ. વિદ્યાર્થીઓને કેળવવામાં ચારેય શક્તિનો ઉપયોગ કરવો. એ ચાર તાર, જેના એકેય તાર તૂટવો ન જોઈએ. "હું વિદ્યાર્થીઓને જોઉં છું; કરીકરીને ભગવાનની દૃષ્ટિ ઉપરો, આવજો વધુ, અને એમને આવવાનું દર્શન થાય એને માટે હું કહેતો રહીશ, મારી બધી શક્તિ વાપરીને સમજાવતો રહીશ." એ પહેલી પ્રતિજ્ઞા લેવી જોઈએ.

બીજું વ્રત ધીરજનું. આપણે કહ્યું કે તરત બાળકનો વિકાસ પ્રત્યક્ષ જણાય એવું નથી બનતું. કરી કરીને વેલ પાકતા વાર લાગે છે તેમ બાળકનું છે. એટલે ઘણી વાર શિક્ષકો ધીરજ રાખીને બહુ લાંબો પડે છે. કોઈ પ્રેક્ષકે એક શિક્ષકને પૂછ્યું, 'તમે આ બાળકને કેટલા વાત વાસ વાર કેમ કહેતા હોતા?' શિક્ષકોએ શાંતિપૂર્વક જવાબ આપ્યો, 'કોઈવારે કહેવું નકામું ન જાય એટલા માટે' બાકરને જોમ કેમ ચરવાની દયા વિષે અને પોતાના મોજ વિષે કદી નિરાશા થતી નથી, તેમજ શિક્ષકને વિદ્યાર્થીની મહત્વશક્તિ વિષે અને વિદ્યાની ઉપયોગિતા વિષે નિરાશા ન થવી જોઈએ. 'વિદ્યાથી મને બોદ્ધો કોઈ હોય ને નોતાની હોય, એનાથી હું હારવાનો નથી, એને વિષેનો વિશ્વાસ અને એની ઉન્નતિની આશા હું કદી છોડવાનો નથી,' એ જાતની પ્રદ્ધા અને ધીરજ શિક્ષકમાં હોવી જોઈએ.

શિક્ષકનું ત્રીજું વ્રત સેવાનું. જે પણ કામદારી કામકાજથી કમાતો નથી, જે તરવત પરિશ્રમ ખાતો ઉદરપોષણ આપતું નથી તે સેવાની માત્રા જોઈએ જેટલી હોય એમ શિક્ષકે સમજવું જોઈએ. સેવા એ અદ્ભુત શક્તિ છે, દાક્તરો છે; એ શુદ્ધ પ્રેમનું પ્રતીક છે; એની સામે વિદ્યાના ચોટા પડ્યા પણ ઓછાં બને છે. એવો વિશ્વાસ શિક્ષકના મનમાં હોવો જોઈએ. અજાનુ શિક્ષણ જેવું છોકરું થાય એવું છે એનું કારણ એ છે કે શિક્ષકોમાં સેવાવૃત્તિ નથી. મોક્ષ-શક્તિનો વિકાસ હોય છે તે ત્યાગ અને આશ્રમ એ બે વૃત્તિથી પુરવાનો પ્રયત્ન આજે છે. કલાસ અને ટંક, સમય અને પાઠવાદ એ કંઈ કેવી વસ્તુઓ નથી. કેળવણીથી મન અને શ્રેણીનો નાશ કરવાનો હોય છે, પણ આજના કેળવણીખાતાએ શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી એ બંનેને જે બે દીન વૃત્તિનું ગુલામ બનાવી રાખેલું છે; અને તેથી સર્વનાશના આધારસ્તંભ તે ગણનાર કેળવણીનું કામ અત્યંત અસરકારી અને ખામર બની ગયેલું છે.

ત્યાં સેવાવૃત્તિથી કામ કરે તાંહિ, મીરજ રાજ્યમાં અર્થ ન હોય અને સેવાનું અમૂલ્ય ફૂલ્ય ત્યાં નથી કમાવવામાં અને બલિદાનનું બહુમાન્ય બાપવાનું કામ છે. એ શિક્ષકનું ત્રીજું વ્રત છે. ત્યાં સમાજ જેને પતિત હોય, સામાજિક દુષ્ટોને સમર્થનના અને સમાજમાન્યના મળેલી હોય, ત્યાં નેતા કરતાં ગુલામોનું કામ વધેલું હોય ત્યાં બલિદાન-આત્મબલિદાન જેવા ગુણોનું રક્ષણ હોય છે. એ શબ્દ અમોઘશીલ' છે એવો કોઈ પણ સમાજ નથી, એવી કોઈ પણ પેઢી નથી કે જેનાપર આત્મબલિની અસર ન થાય.

આ ત્રણે વ્રત પાળવા માટે શિક્ષકમાં આત્મનિષ્ઠા અને પ્રભુનિષ્ઠા હોવી જોઈએ, અને તે પોતપોતાના તેણે અભ્યાસ પ્રયોગ કરવી જોઈએ પ્રાર્થનાને ચોથું વ્રત કહી શકાય Persuasion (પ્રેરણા), Patience (ધીરજ) Service (સેવા) Sacrifice (ત્યાગ), અને એ ચારેમાં ઓતપ્રોત થઈને Prayer (પ્રાર્થના) જોઈ શિક્ષકનો દીક્ષાસમારંભ છે. એ શિક્ષાનું ક્યારે સાધન શિક્ષકે પાસવું ન જોઈએ. આમ કે સાક્ષર બનવીને કામ ન કરવી શકાય જોઈ નથી, પણ એ કામ શિક્ષકનું નથી. ક્ષુદ્રાક્ષુદ્ર ધંધાઓના ગુંડા તો હદ ઓળંગે માણસમાં રહેલી અને દીન વૃત્તિઓનો લાભ લઈને પોતાની મતલબ સાધવાની રેસ દોડ છે; એવી હાય પણ એમણે જગાવેલી હોય છે. શિક્ષક જો એ પદ્ધતિને કામ કરે તો સર્વનાશદ્યોતક પાકને ઉપર ઉઠેલા વર્ગમાં જાય પડશે.

પ્રજાને નામે કરવામાં આવતા કામકાજ દાક્તરોમાંથી કરે છે; પોલીસખાતું રક્ષણ ને લાંચથી કરે છે, કારકુન ઉંદર, કીડા વગેરેનો નાશ કરવાનો હોય છે. ધર્મ આ ક્ષેત્રે અને પરલોક વધુ મનોહર ને અમાનવ ચિત્ર બતાવીને અને પુણ્યપાપનો હિસાબ રેખાદોરીને આ કામ કરે છે. માત્ર કેળવણી બુદ્ધિને જાગ્રત કરીને, ટેવો પડાવીને અને સેવાનો ગુણ બાળકોને બચપણમાં કેળવવાનું પરિવર્તન કરે છે. કેળવણી જેવો સમય, સગવડ અને સ્વરૂપ બીજા ક્ષેત્રમાં નથી, નથીજ કેળવણીને બીજાપરને કેળવણીને અપનિષ્ઠ ધર્મોપાસના એ નામ આપવું છે. 'તમે કયા ધર્મના છો?' એમ કોઈ પૂછશે તો બાળધર્મોપાસનો મનુષ્ય કહેશે 'હું બાળધર્મમાં છું, હું બાળધર્મમાં છું.' આજનાં ધર્મોનાં જુદાં જુદાં નામો તે બધાને ભુલાઈ ગયાં હશે આજે વેદકાળના દેવ, વેદકાળના ઋષિ તે વેદકાળના યજ્ઞ બિલકુલ પડતા છે દેવોની જગા રામ અને કૃષ્ણ લીધી વેદકા

ઋષિની જગા કાપુસ ઘસ લીધી અને યજ્ઞની જગા પરોપકાર અને ભક્તિએ લીધી. તેજ પ્રમાણે આધુનિક ધર્મોના નામનો ફોડ પડશે, અને કેળવણી જેવું બીજું કોઈ ધર્મ અધર્મ સાધનક્ષમ થઈ નથી

અને આ શિક્ષણધર્મ બધી બાબતોમાં અહિંસાપરાયણ રહેશે. હિંસાથી, મારથી, બળથી આત્માનો વિકાસ કદી થવાનો નથી. આત્માના વિકાસમાં એ અંતરાયરૂપ છે. બાળમાં હિંસા આવી ના બને પહાડી બુદ્ધિ કીડા જેવાની. હિંસા આ કામમાં મૂળ નથી એમ ન કહી શકાય એમ હોવા તો

વર્તમાન

લડાઈમાંથી મળતાં નફા ઉપર ભારે કર નાખવાથી લડાઈ અટકાવી શકાશે!

વાઈસેળા શસ્ત્રોકોના પ્રમુખ સંબંધે અમેરિકાના સીનેટની એક કમીટી અત્યારે તપાસ કરે છે. તેના ચેરમેન સીનેટર નાય કહે છે કે કોમિસમાં તેમણે જેવા પ્રકારનું તેમને ખીલ લાવવા પ્રયત્ન છે. જેથી ૩ વર્ષમાં આવતી ૨૦૦૦ પાઉંડની આવક ઉપર ભવિષ્યે ૯૫ ટકા નાખવો અને ૨૦૦૦ થી ઓછી વધારેની આવક ઉપર ૬૮ ટકા જેટલો વધારાનો કર નાખવો. જે આમ નક્કી થયો સરકારજ લડાઈ કરે તો પછી એ કર્યો કામ કરશે?

ફુલનવાન, ઇંગ્લાંડ

ઇંગ્લંડમાં જ 'રેપલ્સ ગાર્ડન' (સરકારી ટંકશાળ) છે તેને ફુલીઆની ટંકશાળ નરીકે ઓળખવામાં આવે છે. કારણ કે એ ટંકશાળ સોવીયેટ રશિયા પોલાન્ડ મીસ, યુગોસ્લાવીયા, પેલેસ્ટાઇન આયરલાંડ અને બીજા ચીટીશ સંસ્થાનો માટે, દરેક દેશને પોતા ફીજાઇન બનાવી ઉપરોકત દેશોને સિક્કા પાડી આપવાનું કામ કરે છે. એ ટંકશાળમાં મશીનરી બહુજ સારી તો નથજ છે કે જેનો જોટો બીજે કયાંયે ન જડે બન વળી સપ્લાય કામ મશીનરીથીજ થાય છે. જેનું કે ધાતુ ઓગાળવાનું કાપવાનું, બીબા પાડવાનું, વજન કરવાનું, ચિકકા ગોલીય કરવાનું અને સિકકાને સફી કોથળીમાં ભરવાનું પણ મશીનજ કરે છે.

બ્રીટીશ સામ્રાજ્યની ફીલ્મ લાખશે

સહેનશાહ પંચમ જ્યોર્જને રાજ્યસને ચડયાને આજને ચોવીસ વર્ષ થશે તેની જ્યુબીલી ઉજવવા તેપારી થઇ રહી છે. તેમાં 'પંચમ જ્યોર્જનું રાજ્ય' એ નામની એક ફીલ્મ તૈયાર કરવા અને એ ફીલ્મ મારફતે આલેખન પ્રખ્યાત રાજ્ય મુત્સદી મી. વીન્સ્ટન ચર્ચીલ કરશે. સહેનશાહની પચ્ચીસ વર્ષોની કારકીર્દીમાં બનેલા નૈતિક, સામાજીક, રાજનૈતિક અને બીજા બનાવોનું સારાસારનું ચિત્ર રજુ થશે.

અજબ રોગ

હાર હેલહોલ્સ નામના એક જર્મન ડોકટરે એવા પ્રકારનું ઇંજેકશન શોધ્યું છે કે જે દ્વારા ૧૦ લાખ કેન્સલ પાવર જેટલો પ્રકાશ પાડી શકાય અને એનો ઉપયોગ લડાઇ વખતે કરવામાં આવે તો જે જે માણસોપર એ પ્રકાશ પડે તે બધાજણજ બધા બધા. બધો માલસ દૂર ચાલતા દોરા ઉપર એ પ્રકાશનો અજબાયસ કરતાં તે દોરા બેભાન થઇ જમીનપર ઢળી પડેલા જણાયા અને ભેવાની શકિત નષ્ટ થઇ ગયેલી જણાઇ.

ડોકટરોને પ્રધાન આપશે?

યુ. એસ. એ. નામના એક મીના ડોકટર કહે છે કે મીનના કલબો બારોમાં જેવો રીવાજ છે કે દરકી સારો પાણ તોજ કે. પોતાની પ્રીતિ ચાખે કરે અને તે મળે, પણ દરકી મરી જાય તો કે પોતાની પ્રી પાછ પાસે ન માગે. (દરકી સારો પાણ તોજ પ્રી મેળવવાનો ડોકટરનો દર ખરે ને!)

૨૭ નવેમ્બર ઉપર ઉંદરનાં બચ્ચાં બચાવ

કોપનહેગનના પ્રખ્યાત વૈજ્ઞાનિક પ્રોફેસર બીરકે રાજ મજા ઉપર આકરણો અને નિરીક્ષણ કરવાનો હરી પ્રત્ન કરનાર છે અને તે માટે ઉંદરોના બાર બચ્ચાં બચાવ તૈયાર કરેલ છે.

અંબાવર એરોપ્લેનની શોધ

ઈંગ્લાંડના એક ઇજનેરે એવા રીતની શોધ કરી છે કે જે રીત મુજબ નવ મનુષ્યને તો એક એરોપ્લેન ૧૦૦ થી સંખ્યા વધારે માણસોને વહન કરી શકશે.

જાપાન અને રશિયા

કેટલા દિવસથી રશિયા સાથેના સંબંધમાં કુ રદેથી પ્રકાશિત થયેલામાં મોસ્કો ખાતેનાં જાપાનીઝ ઇમ્બેસિ રીપોર્ટ-એમ્બેસેડર યામાગા મોટોએ જણાવ્યું કે જાપાનનો આદર્શ તો કે રશિયા અને પોતાના દેશની સલામતીને માટે પુરતાં પગલાં લેવાં કાયદા થી છુટ મળતી જોઇએ બીજા દેશને સોબમસંતોષ થાય કે એટલા ઉપરથી જ કાયદા નાદ કરવા.

નવા રાજાની શોધ

ફ્રેંચ સરકાર અને વિમાની ખાતા તરફથી એક નવી પ્રોડક્શન પ્રસારણ કરવામાં આવ્યું છે. આની લાક્ષણોને આંટ્રે નામનાર કરીએ નીકળે છે. આ નામ ફ્રાન્સીના શોધક નવીન દાવો કરે છે કે ૫૦ લાખ કિલ્લા પાણીના કીડો ફેંકવાની જંદુકની સેનાઓમાં તે વિમાનોમાંને અમલ કરી કાઢ લાખ છે અને સરકારી સત્તાધીશોનું માનવું છે કે આક્રમણોમાંથી નીકળવા જતા શહેરને પણ તે રીતે સંપૂર્ણ કરી નાખવા સક્રાય છે. વળી એવો પણ દાવો કરવામાં આવે છે કે આ કીડો ફેંકનારી સ્કાની પાંખોમાં વડે વિમાનોના સ્વચ્છ ભાગ પુરસ્સરાની પસાર થાય ત્યારે બંને આ કીડોના પ્રજનથી ઘુસકારોના આવ્યે કામને મોટી રેલમા પાસ્ટર ઘુસ્કો પણ થાય તેવા છે.

પુલ બહકારચા દુનીયાના મજુરોને આહ્વાન

અમેરીકના ફેડરેશન ઓફ લેબરના પ્રમુખ શ્રી વીલીયમ ગ્રીન એ સંસ્થાના વાર્ષિક અધિવેશન સમક્ષ ભાષણ કરતાં દુનીયાના કામદારોને નજીક આવતાં રવિવાર પુલને બહકારપાત્ર અખુટ રીતે એકત્ર થવા આમાન કર્યું હતું. દુનીયાના કામદારોનો દેવ પુલ કરી રહી પણ નહિ પણ અખુ બોવાનો છે. આપણે પુલને તેના દરેક દરેક સ્વરૂપમાં વિકારીએ છીએ સમાજના બોલાબોલને આપણારા પાયાનું પાપું કરવા નાંદ થવ જરૂર. આમરસને પુલના મેદાનમાં જવાને એક પરીક્ષની કરવાનું તેઓને ફરમાન કરવા નહિ દઈ શકાય. આપણે આટલા રાખીએ કે જુદા જુદા દેશોના કામદારોની સ્વ બાબતો ઓછેવત્તે અંશે પ્રસારને તેમાં પુલ બનતો જાય.

"સત્યાગ્રહથી સરકારને તોડી પાડશે."

ગાંધીજીના શિષ્ય મીરા બહેન બંગ્લો હાલમાં મીરાબેન તરીકે ઓળખાય છે તેમના હાલ ઈંગ્લાંડમાં જ અને ત્યાં હાલમાં ભારત સ્થિતી ખુબ પ્રસારવાર કરી રહ્યાં છે. વીતાન આવે એક ભાષણ કરતાં તમણે જણાવ્યું હતું કે અહિંસાર એ એના હાથ છે. ને , બંને તરફના અત્યારિયત દોષ તો ગમે તે કરી શકે. અમે હજુ એ અવસ્થા એટલે સાધવા નથા પરંતુ અમારે મેળવીશું ત્યારે તેની આસપાસ પોતાની ની નહિ. દરેકે વર્ષે ગમે તે દેશ મુલાકાતમાં સભ્યોનો આવેલો છે તે દેશમાં અપરકા આવવી જરૂરી સમજે નહીં. નાણીસ્ટ સર્વિસ : વકરાઓની બદલ કરી આવું કરવા માંગતા નથી. તેને અદ્યતનપણે તેઓ પોતાનું જણાવે કરશે. પરંતુ જો તેઓ નિષ્ફળ જશે તો કરી બ સભ્યોનો તેમના વિષયો . તે અને લાગ દિવસ તે આખી દુનીયા ગો કેલાસ પરશે. જો તમે ઈંગ્લાંડમાં . વિષયમાં રહેશો તો અમે તે કરી . પરંતુ તેના વિષયે ન કુમળાવહ્યા નહિ કરે તેવો સંદેશ બ સભ્યોથી કરવાનોને પેદા કિસ્સામાં તોડી નાખી શકાય છે. તેની શક્તિ અજબ છે.

જાપાનમાં રહી વેપાર કરવા ઇચ્છતા ચીનાઓ ઉપર જોખમ

ગેર વર્ષપર જાપાનનો કોપવાના કરવા અનેક ચીનો આવ્યા કરતા. પરંતુ હાલ. આજે પરદેશી ચીનાના જોખમ સંબંધમાં જાપાનમાં ખળભળાટ મચ્યો . . છે. પરિણામ ગણીએ કરીએ તો લગભગ ૩૬૦૦૦ ચીનાઓને પુરા પડે તેટલા મકાનના ભાડે ચલાવવાનું મોટું કરવાનું કરવાનો કરાવ કર્યો છે એ કરવાનું માનમાં તૈયાર થશે.

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

હાંકમાં રીઝર્વ બેંકની યોજના

સંકલથી મળતા ખાનગી અહેવાલ કરે છે કે; કિંદ સરકાર માને છે કે હાંકમાં રીઝર્વ બેંકની સ્થાપના કરવાને ચાલેનો કાર્યક્રમ અહેવાલ પ્રસારણમાં આવે દરે પ્રાપ્ત કરવો જરૂરિયાત વધારી પરંતુ અટલું યાદ રાખવું જોઇએ કે આ કાર્યક્રમ મામલામાં છે અને કોઇ પણ કારણે અમલમાં કરવામાં આવે તો તેમાં ફેરફાર કરવો પડશે. જે કાર્યક્રમ મુજબ સ્થાપે આવે તે રીઝર્વ બેંક રીતસર સ્થાપાઈ જાય ત્યારે અને સભ્યો ભાડેના ચેકનો ૧૯૬૫ ની સાલાથી ઉપયોગ કરશે. કોઇ કારણસર આવે જો કે ભાડેથી કોઇ ૧૯૬૫ની સાલામાં ચાલી શકાશે. આ માન્યતાના આધારે એકથી તે ૧ અબજ ૧૯૬૫ ના ચલણી નાણાંનો ત્રણ વાર બની શકશે. તેના અસલની જરૂરાદ રીતો ઘણા શકાશે. જોખમ અને કારણમાં ચલણમાં નજીક નાણું ૧૯૬૫ આપનારા ખાતાંને મારે ચૂકી રોકાનું બની શકશે. જો આ કાર્યક્રમ સાચા કારણમાં આ રીતે અમલમાં મૂકવા શકાશે તો રીઝર્વ બેંક ૧૯૬૫ ના ભુમાસ લા. ૨ બીજે ચાલુ ના કરના નજીકમાં પોતાનું કામકાજ કામ માટે કરી દેવું જોઇએ કે જે તારીખ બાકી બજારની બેંકોને માટે અનુકૂળ છે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠનું ભવિષ્ય

અમદાવાદ ના ગુજરાત વિદ્યાપીઠની બાબતોને લગતી આપણાના વાચકની ના ગેર હાજરીમાંથી ચિંતે મકરંદ કરવાથી વિદ્યાપીઠના વાર્ષિક પાર્લામેન્ટ ના પ્રમોદકરે રાજીનામું આપી દીધેલું છે. માલવામાં આવે છે કે સરકારીકેન્દ્ર પોતાનો રમણ ગોકાકરી સત્યાગ્રહમાં બહારમાં ચલાવવામાં કાર્યક્રમનો નેતૃત્વ કરે છે. શ્રીયુત નરહરી પરીખ જેવા વિદ્યાપીઠના રેક્ટરકાર હતા નાણું પણ રાજીનામું આપી દીધેલું છે અને તેના સ્થાનિક દરિયાન આશ્રમના વાર્ષિક કાજ ચલાવનાર છે.

પૂજ્ય કસ્તૂરબા હરિજન આશ્રમમાં જોડાશે

પૂજ્ય કસ્તૂરબા પોતાના બીજા પત્ર મી. રામદાસ ગાંધીની સાથે સાબરમતીના હરિજન આશ્રમમાં ગયા છે. મી. રામદાસ ગાંધીની તબીયત નાદુરસ્ત હોઇ તેઓ તબીયત સુધારવાને કેટલોક વખત આશ્રમમાં ગાળશે. પૂજ્ય કસ્તૂરબા પણ તેમની સાથે રહેશે.

નવસારીમાં કોલેરા

નવસારીના ૭ ગામોમાં કોલેરા ફાટી નીકળ્યો હતો. પરંતુ સાંપ્રત ઉપાયો જે તેને અંકુશમાં લેવામાં આવ્યો છે અને વધુ રોગો થવા પામ્યાં નથી.

એક સાથે ચાર બાળક અવતર્યાં.

જલાલપુરથી એક સંદેશો જણાવે છે કે એક ગોરાણીબાની ગોરતને એકજ વખત ચાર છોકરા અવતર્યાં છે અને બધા સારી હાલતમાં છે તે અગાઉ એજ ગોરતને એકસાથે ત્રણ છોકરા અવતર્યાં હતાં. એમાંના બે જીવે છે.

કલકત્તામાં ફરજીયાત પ્રાથમીક શિક્ષણ

કલકત્તાની કોર્પોરેશને ૬ થી ૧૦ વર્ષ સુધીના બધા છોકરાઓ માટે નવેમ્બર તા. ૧૪ થી ફરજીયાત શિક્ષણ દાખલ કરવાનું નક્કી કર્યું છે અને તેને માટે રૂા. ૨૪૦ ૦૦ નો વધુ ખર્ચ મંજુર કર્યો છે.

માતા અને બાર બાળકોનો આપઘાત

કડુચનુર (ચેન્નાઈ) થી ગરીબીના કારણે એક માતા અને તેના બાર બાળકોએ ઉંડા કુવામાં પડી આપઘાત કર્યો. દુઃખદાયક વાત આવી છે. આ કમનસીબ બનાવનું કારણ એ જણાવવામાં આવ્યું છે કે બાપ તે એકલો એકજ તેઓનો આધારદાતા હતો તે અચાનક ગુજરી જવાથી કુટુમ્બનો કોઇ પણ આધાર નહિ રહેવો અને તેથી નિરાશાની પળોમાં આ પગલું લેવામાં આવ્યું હતું.

અખતરમાં કોંગ્રેસ કમીટીનો રીપોર્ટ

અખતરમાં કોંગ્રેસ કમીટી અને અકાલીદળના પ્રતિનિધિઓ જેઓ મહેતા નંગલી ગામમાં પોલીસે જમીનદારોના બાજરા અને કપડા લુંટયા અને બાળી નાખ્યા હતા તે સંબંધમાં તપાસ કરવા ગયા હતા તેઓ પોતાનો સયુક્ત રીપોર્ટ થોડા વખતમાં બહાર પાડશે.

જોહાનીસબર્ગથી મુંબઇ આવીને

મી. પી. સુબ્રમનીયમ અને બીજા બાર પુરૂષો જોહાનીસબર્ગ મુંબઇમાં મળનારી આવતી મહાસભામાં હાજરી આપવા આવીને જોહાનીસબર્ગથી મુંબઇ આવવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી તેઓ એક મહિનામાં ૫૫૦ માઇલનો પંથ કાપી મુંબઇ ૨૬ પહોંચ્યા છે. તેઓ જુલાઇની ૧૮ મીએ જોહાનીસબર્ગથી ઉપડ્યા હતા. તા. ૨૮ મીએ ક્રુગરસ્ડાર્પ (ટ્રાન્સ્વાલ) પહોંચ્યા હતા. ત્યાં તેઓ મીટીંગ બોલાવવા માંગતા હતા પણ સત્તાધીશોએ મના કરી. ક્રુગરસ્ડાર્પમાં લોકો તેઓને મદદ કરતાં અટકતા હતા. નીગામની રાજધાનીમાં પણ ત્રિજા જેટલા ને દરમીયાન તેઓ પોતાના બધા પૈસા ખરચી નાખ્યા અને પૈસા વગરના બની પડયા. આંધ્રા કોંગ્રેસના મી. વેન્કટગીરીએ તેઓને મદદ કરી અને બોમ્બેટ ના. ૧ સ્ટીમરે તેઓને મુંબઇ જવા રવાના કર્યા. મુંબઇ પહોંચતા તેઓ કોંગ્રેસ હાઉસ ગયા મદદ માટે ગયા પણ મદદ નહિ મળતાં તેઓ નિરાશ થયા. કોંગ્રેસના વોલન્ટીયર તરીકે બધા કામ કરવાની તેઓએ ખુશી દર્શાવી છે.

વિદ્યાર્થીનીને મળેલી મુક્તિ

મીસ રેનુકાના દત્ત નામની ડાકતરી અભ્યાસ કરનારી વિદ્યાર્થીની કે જેને કલકત્તાના મુસ્લીમવાસના એક ઘરમાં મળી આવેલા હથીયાર અને દારૂગોળાના સંબંધમાં રાજકારણી પકડવામાં આવી હતી તેને પ્રેસીડન્સી મેજીસ્ટ્રેટે છોડી મુકી છે. રામાકાન્ત પાલ અને બીજા બે જણને પણ પકડવામાં આવેલા તેમને પણ છોડી મુકવામાં આવ્યા છે. રામાકાન્ત પાલને બીજા ફોજીનલ કેસ ઓર્ગેનાઈઝ એક્ટની કલમ ૨૭ હેઠળ પકડવામાં આવેલ હતો.

અમદાવાદમાં રચનાત્મક કાર્યક્રમ

અમદાવાદની કોંગ્રેસ કમીટીએ કોઇ પણ જાતનો વિખવાદ ઉભો નહિ થાય અને સભ્યોમાં સારું સાહજીક પરિણામ આવે તેવો રચનાત્મક કાર્યક્રમ ગોઠવ્યો છે. તેમાં રજીસ્ટર્ડ સંસ્થાનો વ્યાપારીનો અને તેને અંગે ખાદી અને બીજા પરચુરણ ઉદ્યોગોને ઉત્તેજન આપવાનો, મજુરોની સંસ્થાઓ કરવાનો, અને રાષ્ટ્રીય કેળવણીનો પ્રચાર કરવાનો સમાવેશ થાય છે. બોમ્બે પ્રોવીન્સીયલ રાષ્ટ્રીય કેળવણી-ના સંબંધમાં જાપ તે કે કમીટીએ યાદ રાખવું જોઇએ કે રાષ્ટ્રીય નિશાળો સરકારના અંકુશથી મુકત હોય એટલું જ બસ નથી પણ રાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠાન, રાષ્ટ્રીય ભોગ, રાષ્ટ્રીય ભાષાના તરફ પણ પાસ ધ્યાન દેવાનું જોઇએ. અમદાવાદની કોંગ્રેસ કમીટીને ઘડો સમર્થ કોંગ્રેસ કમીટીઓએ લેવો પડે છે.

ડીવેલેરાનો હીંદને સંદેશો

આયરલેન્ડના પ્રધાન ડીવેલેરાએ 'લાજ ના પાર્ટીક ફુણ્ણાં કને માટે હીંદુસ્તાનને નીચેનો સંદેશો મોકલ્યો છે:—

"હીંદુસ્તાનની પ્રજાને અભિનંદનનો સંદેશો પુનઃ મોકલતાં મને ઘણો આનંદ થાય છે. તેઓની ભવિષ્યની સુખાકારીને માટે આશરીશ પ્રજાની શુભેચ્છાની હું તેમાંને સંપૂર્ણ ખાત્રી આપું છું."

કાપવાનું લક્કાજમ અગાઉથી લેવાનો નીયમ છે તે ગ્રાહકોએ ધ્યાનમાં રાખવું અને ઓર્ડરો આપવા અલ્હેરબાની કરવી. એથી ગ્રાહકને પોતીનો ખર્ચ ઘટશે અને અમને ઉઘરાણીએ નીકળવાનો ખર્ચ અને વખત બચશે.

ગીતા મનન

(લેખક—મિહાનલાલ ચતુરભાઈ મહારાજા)

અધ્યાય ૧૪ મો ચાલુ

(૫) શ્લોક ૧૦

"અર્જુન! આ ત્રણે ગુણો જે સમષ્ટિમાંના પદાર્થોમાં તે પદાર્થોમાં વધતા હોય, તો તે એક બીજાના બળને અનુસરીને કહ્યા છે અને તેને લીધે કયા વિકાર ઉપજે તે પણ એમ બનતું નથી, કે ત્રણ ગુણોનું બળ. ગુણ પ્રમાણેથી, વધ-ઘટ પ્રમાણમાં કરે છે. કોઈ વાર રજ અને તમને દબાવી સત્ત્વ ગુણ બળવાન થાય છે, કોઈ વાર રજને ગુણ જીત્યા બેને દબાવી દે છે, તો કોઈ વાર તમોગુણ બીજા બે કરતાં બળવાન બની જાય છે

"મહાબાહુ! જે વખતે જે ગુણનો વેગ બળવાન હોય તે વખતે તે પ્રાણીમાં તે ગુણનાં ચિહ્નોનો ઉત્પન્ન થવા આવે છે, અને એવો એકાદ ગુણ જેમાં વિશેષપણે દેખાયા કરતો હોય તેને તેના ગુણની પ્રકૃતિવાળો કહેવામાં આવે છે. આમ કોઈ વાર મનુષ્ય સાત્ત્વિક પ્રકૃતિનો થાય છે, કોઈ વાર રાજસનો, તો કોઈ વાર તામસ પ્રકૃતિનો થાય છે. વળી, કેટલાંક મનુષ્યો, પ્રાણીઓ તથા પદાર્થોમાં અનેક ગુણની વારંવાર વિશેષતા દેખાય છે. કેટલાકમાં રજોગુણની, અને કેટલાકમાં તમોગુણની. તે મુજબ એને સાત્ત્વિક, રાજસ કે તામસ કહેવાનો રિવાજ છે. એજ રીતે જે જે વિષયોને ઉપયોગ કે કર્માચરણ આપણામાં સત્ત્વગુણનો વેગ વધારે તેને સાત્ત્વિક વિષય કે સાત્ત્વિક કર્મ, જે રજોગુણનો વધારે તેને રાજસ વિષય કે કર્મ અને જે તમોગુણને વધારે તેને તામસ વિષય કે કર્મ કહેવામાં આવે છે. તાત્પર્ય કે આ ત્રણ ગુણો બનતે પ્રત્યેકજોડવર નથી, પણ તેનાથી ઉપજતાં પરિણામો પરથી તેના ભેદો નક્કી કરવામાં આવ્યા છે.

(૬) શ્લોક ૧૧ થી ૧૩

"હવે, સમજાવીએ! જે ગુણનો વેગ વધવાથી મનુષ્યના શરીરમાં જે ફેરફાર થાય છે તે સાંભળ:

"પોતપોતાનું સત્ત્વગુણ અમારે બળ કરીને રમે છે, ત્યારે મનુષ્યને આખા શરીરમાં અને બધી ઇન્દ્રિયોમાં સ્ફૂર્તિ અને રૂપ્તિ લાગે છે; એની બુદ્ધિ તેજ બને છે, અને જે કોઈ જુએ, જાણે તેને કપાટાબંધ સમજી લે છે તથા રમણપણે વિચાર કરી શકે છે.૧૧

"પણ, અર્જુન! જ્યારે મનુષ્ય રજોગુણના વેગ તળે આવે છે, ત્યારે એનું વર્તન જુદી જાતનું થાય છે. એનામાં તે વખતે મહત્ત્વાકાંક્ષાઓ ઊઠે છે અને તેને સિદ્ધ કરવાનો ઉદ્યમ થાય છે એ માટે જે વિવિધ પ્રકારની પ્રવૃત્તિ કરવાનો ઉદ્યમ થાય છે. શાન્તિ રાખવી કે આરામ કરવું એને ગમતાં નથી પણ દોડધામ કરવામાંજ એને રસ પડે છે. અંતઃકરણની વૃત્તિઓ એને નિરંતર આપે પે અને તેને એ કાયરતા ગમતી છે. બહુ કોવું બહુ મેળવવું, બહુ ભોગવવું અને બહુ કરવું, એ એનો આદર્શ બને છે.૧૨

"હે કુરુનંદન! હવે તમોગુણના વેગની અસર જોઈએ. પ્રથમ જેના પ્રભાવથી શરીરમાં અને ઇન્દ્રિયોમાં અંધારા આવી જાય છે કશું વિચારવું ગમતું નથી. કરવું ગમતું નથી, બેઠે દોષ તો ઊઠવું ગમતું નથી, પડયો દોષ તો બેસવું ગમતું નથી. કોઈ કરવું પડે તો તેમાં ચિત્ત લાગતું નથી; કુથા કરે છે, ઉપલકિયું કામ કરે છે, ભણાજીપૂર્વક કરવું ગમતું નથી બનાવટ કરવાનો આવડ કરીએ તો તે આવડ એને નકામી કટકટ લાગે છે કોઈને સમજાવીએ તો એ સમજણને શું કામ છે? એમ કહી ઉભો રહે છે. સુસ્ત થવું, અજ્ઞાનમય નિરાંત ભોગવવી. અને ૧૪ કર્યો હોય તેમ બેઠાકરજ રહેવું, એજ એને પ્રિય બને છે."૧૩

(૧૦) શ્લોક ૧૪-૧૫

"અર્જુન! આ ત્રણ ગુણોમાંથી જે મનુષ્ય જે ગુણનું પારાવાર સેવન કરે અને વધારે, તેનામાં ધીમે ધીમે તે ગુણનું પ્રાબલ્ય થાય છે, અને એવો મુખ્ય એનો સ્વભાવજ બનતો બાકી બે ગુણોનો અલ્પાંત નાશ તો કદી પણ થતો નથી, પણ ઘણા ઢીલા થાય છે, અને અલ્પપ્રમાણમાંજ દર્શન દે છે

"આ રીતે જો કોઈ મનુષ્ય સત્ત્વગુણની અત્યંત વૃદ્ધિ કરી દેહ છોડે તો તે ઉત્તમ, જ્ઞાનવાન અને નિર્મળ લોકોમાં જન્મ પામે છે; જો રજોગુણની ઉપાસના કરતો કરતો મરે તો કર્મમાં આસક્ત રહેનારા લોકોમાં પડેલો જન્મે છે, અને તમોગુણ વધારીને અવસાન પામે તો મૂઢ યોનિઓમાં જન્મે છે."૧૪-૧૫

(૧૬) શ્લોક ૧૬ થી ૧૮

"પાપ" સાત્ત્વિક કર્મોનું ફળ પ્રકાશ કરનારું નિર્મળ હોય છે, અને તેથી જ્ઞાનની વૃદ્ધિ થાય છે, રાજસ કર્મોનું ફળ દુઃખ કરનારું હોય છે, અને તેથી લોભની વૃદ્ધિ થાય છે; તામસ કર્મોનું ફળ અજ્ઞાન છે, અને તેથી પ્રમાદ, મોહ અને અજ્ઞાનનીજ વૃદ્ધિ થાય છે.૧૬-૧૭

"સત્ત્વગુણમાં વર્તનારાઓની ઉત્ક્રાંતિ-ઉપરોનાં ઉન્નતિ-થાય છે. રજોગુણમાં રહેનારાઓની જડ ચડતી-પડતી થતી નથી, પણ મધ્યમ સ્થિતિજ રહે છે, અને તમોગુણમાં પડેલાઓની અધોગતિ થતી રહે છે."૧૮

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	બીજતા ૧૯૩૪ કે ૨૫૮	કોટ ૧૯૯૦ આમા	મુસલમાન ૧૩૫૩ ૨૬૫	પારસી ૧૩૦૪ મેહે. ૮૫૪	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
					ક. મી.	ક. મી.
રવિ	૧૨	૬૬	૪	૩	૫ ૨૩	૬-૪
સોમ	૧૩	..	૫	૪	૫ ૨૨	૬-૫
મંગ	૧૪	..	૬	૫	૫ ૨૧	૬ ૫
બુધ	૧૫	..	૭	૬	૫ ૨૦	૬ ૬
ગુરુ	૧૬	..	૮	૭	૫ ૧૯	૬-૭
શુક્ર	૧૭	..	૯	૮	૫ ૧૮	૬ ૭
શનિ	૧૮	..	૧૦	૯	૫-૧૭	૬ ૬

નવા વર્ષની અભિનંદન પત્રીકાઓ

દર વર્ષ મુજબ આ વર્ષે પણ ઇંડિયનોના નવાં વર્ષની અભિનંદન પત્રિકાઓ સુંદર રંગ બેરંગી કલામાં છપાઈ તયાર થઇ છે. કીંમત કલતની શી. ૨ પોસ્ટેજ માટુ. મંગાવવા મ્યુજ ફરમાશો તાકીદ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલી આપવા.

Manager: 'Indian Opinion,'
Phoenix, Natal.

ચા.હ

સીલોન, હીંદુસ્તાન અને જવાની ઉંચામાં ઉંચી ચાહ અમારા ત્યાંથી પુરતા તેમજ કબાયબંધ મળી શકશે. સેમ્પલ અને ભાવ માટે અમો યાદ કરશો.

ઓરીયન્ટ ટ્રા ડેપો,

ફોન ૪૨૭૮. ૧૫૦ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL.

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

કારણ કે જ્યારે તમે દુકાનેથી ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા જાઓ ત્યારે તમારે ખાત્રી કરી લેવી કે લેબલ 1 તમને બરાબર લેબલ વાળો છે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વાપરવાથી કપડાને રંગ ચઢતા નથી અને વાપરવામાં આ તે ઘણો જ કરકસરીયો છે.

કીન્સ બ્લુ
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.

વેપારીઓને

કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ રાખવો અને તેની ભલામણ કરવી એ તમારે માટે ફાયદાકારક છે કેમકે આપવાથી તમારા ગ્રાહકોને સંતોષ થશે અને તમારે ત્યાં તેઓ વારંવાર ખરીદી કરવા આવશે.

અક્ષ્યાઓના મજબુત કેળવવાની સુંદર પદ્ધતિ

રાજકોટના રાજકુમાર કોલેજના ૫ કેપ્ટન સી. બી. સીંપે અક્ષ્યાઓને બ્રમણ ગમણ કરતા અક્ષોનો ખોપ આપી સજાગ કર્યા [illegible] મોરસ્કરીને મજાની પદ્ધતિ જોવાથી આવી છે. આમાં અક્ષ્યાઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મજબુત ખુબ કેળવણી થાય છે, અને આંકડાઓ મુંદર આવી રીતે તેને આવે પણ સુંદર રીતનો આમાં અભ્યાસ થાય છે. આ બ્રમણ પેરીમાં આવે છે અને અઢેક્ષ તથા નજરાણી આપે છે. પેરીની કીંમત શી. ૧૮ ઉપજાવી આપે.

મળવાનું ઠેકાણું:—

મનસુખ-માનસુખ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

'Phone 327 Tel. add. "Letapco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter

કેળ અને વેજીટેબલ માટે ઈંડિયન ઓપીનીયન ઓફીસ ખાસ ધ્યાન દેવામાં આવે છે. ખાત્રી આપી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

P. O. Box 247 & 317 [illegible] of Rhodesia.

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel,

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira. P. E. Africa

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

[illegible] પેસેન્જર એજન્ટ,

બેરા, પો. [illegible] આફ્રીકા. [illegible]

[illegible]

આ ઓફીસ ખાતે [illegible] પુસ્તક દરેક જાતી બાબતનું [illegible] પુસ્તક ખાસ [illegible] મોકલાવી [illegible] કામકાજ ખાસ ધ્યાન દેવાશે. [illegible]

[illegible] ઈંડિયન ઓપીનીયન ઓફીસ. [illegible]

Phone [illegible] P. O. Box [illegible]

HEERABHAI MORAR MATVADKAR

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter

[illegible]

ફ્રુટ્સ [illegible] ના [illegible] મહેરબાન,

ફળફળાદિ [illegible] અને વેજીટેબલ્સના બહોળા

અને કસાયલા [illegible]

[illegible] ખાત્રી રાખી [illegible] ના [illegible] ના મોકલવાનો

[illegible]

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ... 1931 வரை

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக்கிழமை, ... ஜூன் 12ஆ 1931(ஆ)

தென்னாப்பிரிக்கா சட்டமும் கௌன்சிலர் தெரிவும்.

தென்னாப்பிரிக்கா ... ஆகிய ... வாக்காளர்கள் ... வருகிறது.

... தென்னாப்பிரிக்கா ... ஆகிய ... ஆகிய ... ஆகிய

தும், மதுக்கிடைகளைத்தவிர மற்ற எல்லா வகையான மதுபானங்களையும் மதுக்கிடைகளையும் மூடவேண்டுமென்பதே தான் கருத்து. அந்த சட்டம் மதுபானம் இல்லாமல் மற்ற முன்னேற்றங்களை ஏற்படுத்தி இருந்தால் இப்போது அப்புறக்கணிக்கப்பட்டு வருமா? எந்த காலத்திலும் நம் நாட்டில் மது விலக்கு வந்தது, எல்லாம் நம் குணங்களை மாசுபடுத்த இதனை ஆயிரமாக இந்த சட்டத்தினால் நாம் இந்தக் கொடிய மதுவை விட்டு விலக்கவேண்டும்?

நம் புதிய நிலைமை என்ன?

இப்போதுள்ள மே இந்திய இராஜாங்கத் திட்டமானது மற்றவர்களின் அபிப்பிராயத்தைப் பற்றியோ இனி இவ்விடமாக வரப்போகிற (ஏஜண்ட்) தலைவருக்காக இயற்றப்பட்டவர்களில் இவன் பதவி [illegible] குடியரசு [illegible] சுதந்திரமாக [illegible] அவர்களை [illegible] மாகாண மந்திரி சபைகளை [illegible] கொண்டு [illegible] மாகாண மந்திரி சபைகளை [illegible] மாகாண மந்திரி சபைகளை [illegible] மாகாண மந்திரி சபைகளை

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

		આ. પૈ.
સૌ. સાવિત્રી	(નવલકથા)	૧ ૦
સ્નેહ ભટ્ટ	(નોવેલ)	૫ ૦
વિદ્યુ વનરાજ	(બાળકો માટે)	૬ ૬
પ્રેમ પ્રભાત	(નવલકથા)	૫ ૦
લાલ નયન		૩ -
મોતીના તોરણ, ભાગ ૧ લો નોવેલ (છોકરીઓ માટે તોરણ બનાવવાની રીત		૩ ૦
" " ભાગ ૨ જો		૩ ૦
બાળ ઉખાણાં	(બાળકો માટે)	૨
રાજરત્ન મરીનલાલનો હાસ્ય ગરકાર		૧ -
છબલના દડ	(ગુંથી દડબંધી બાબત)	૪ ૦
કુમારીઓ ધારા	(નવલકથા)	૭ ૦
રાજીવી	(ઉત્તમ આત્મબોધની ભરપૂર નવલકથા)	૮ ૦
ચમત્કારી ફુલ		૫ ૦
સોનેરી કોરી ભાગ ૧-૨		૮ ૦
શેતો મુકાલ ભાગ ૧-૨	પા. ૧	૬ ૦
મેરી મેબલ		૧ ૦
કીરીનની કહાણી	(પારસી સંસારની કહાણી)	૮ ૦
ગ્રેરેબીનના નાટકમ	પા. ૧	૧ ૦
અદ્ભુત મોતીની		૧ ૦
વસંત	(બાળકો માટે)	૧ ૦

૬૫ રેવાની વીર કથાઓ—લેખક: રમણલાલ ... આ પુસ્તકમાં ૬૫ રેવાની વીર કથાઓ ૧૦-૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવી રીતે લખેલી છે. ૧૨૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૬૫ વાર્તાઓ સમાયલી છે. કિં. રૂપી. ૧-૨૦.

હીરોઈન—લેખક: ર. મ. દેસાઈ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને સાહસ ભરપૂર ભાવવાહી પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાચવા લાયક છે. કિં. રૂપી. ૪-૮.

પરણીતા-વિધવારંજન-પુજારીણી—આ વાર્તા યુગ રસીલ-નામ ટાગોરની લખેલી છે. આમાં જેવા તેવા તેની-હાની રસીક વાર્તાઓ છે.

પ્રત્યેકની કિં. રૂપી. ૨-૧, રૂપી. ૧, રૂપી. ૧

વિક્રમચરિત્ર—સરલભાષામાં વાર્તાનો મહાકોષ હરીભાઈ દેસાઈએ કરેલો અનુવાદ છે કિં. રૂપી. ૨-૧.

મકન ફુકીરની મકતી—લેખક: મકન ફકીર, આમાં મકન ફકીરની નવી મકતી ભરી છે. રસીક અને બોધથી ભરપૂર છે. કિં. રૂપી. ૪-૬

દીપું—લેખક: જે. ટી. અમીરાલી. આના બે ભાગ છે. આ બન્ને ભાગ મળીને ૨૦૦—૨૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રમકડાં વાર્તાઓ લખી છે વાચનાર બાળકો આનંદ મેળવશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂપી. ૩.

કંકાવટી—સંપાદક: હરેરામ મેઘાણી. આમાં ગુજરાતની ૨૮ કથાઓ છે. ગુજરાત ઓળખવા તથા બાળકોને જે રસ પડે છે તેની પાછળ મોટાપાર વાર્તાઓ આપેલી છે. કિં. રૂપી. ૧-૬.

ટુચકા ટાકી—લેખક: ર. મ. દેસાઈ, ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો હસવા આવે એવા ટુચકાઓ આપેલા છે કિં. રૂપી. ૩.

ઉંદરની વાતો—લેખક: રમણલાલ વિષ્ણુલાલ પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૨ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કથાઓ, ઉપકથાઓ, વિનોદ વિગેરે છે. તેમજ સુંદર પ્રેમ ચિત્રો પણ છે. કિં. રૂપી. ૨-૧.

પ્રસિદ્ધ પુરૂષોના જીવનો—અધ્યાપક ત્રિભોવન ભાણજીભાઈ કોલેજવાળું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેઓ હાલમાં ઈંગ્લાંડ જઈ આવ્યા પછી ગુજરાતી ભાષાવરના તેમના ઝાડુનો 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ વખત પુસ્તકમાં ૩૪૧ પાનાના પુસ્તકમાં તેમના જાનપુર્વક લેખોનો સંગ્રહ છે. કિં. રૂપી. ૩.

ગુજરાત—લેખક: ર. ય. દેસાઈ. ઉંચા આર્ટ પીપરમાં છે ગામડાઓ અને ગામડાંની જીવનની અનંત રસીલી અને બોધદાયક નવલકથાઓ છે.

આત્માનંદ ચંદ્રન—આ ૧૬૮ પાનાના પુસ્તકમાં ૧૨૪ વિષયો પર લેખ લખાયા છે બાકીનો ૧૨૪ જુદી જુદી જાતના વિષયોનો રસ પડે છે. કિં. રૂપી. ૩.

કાવ્યદોહન—સંપાદકનો: પ્રભાશંકર ગુપ્તેશ્વર દેસાઈ.

પદ્યોનો આમાં ગુજરાતી ચરિત્ર, જીવન આખ્યાન, પ્રકૃતિ આખ્યાન વિગેરે આખ્યાનો તથા કાવ્યોથી ભરેલું ૨૦૦ પાનાનું છે. રૂપી. ૧

બીજો ભાગ નરસૈંહ મહેતાની કૃતી, ભક્તિમન્યુ આખ્યાન, વામન ચરિત્ર તથા નરસૈંહ મહેતાના અને મીરાંબાઈના કાવ્યો છે આ પણ ૨૬૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રૂપી. ૪-૬.

આપણી કુચ—પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તે ફરવાની નથી ... પ્રમાણે કુલરાને મોતે મરીશ. સ્વરાજ્યની ઝંખના કરતો રહીને મરીને પણ પાછો ફરવાનો નથી વિગેરેથી ભરાવાળાના ઉદ્ગારોથી ભરપૂર. કિં. રૂપી. ૧.

બાંધી કુમ આલબમ—સંપાદક: રહીકલાલ પરીખ. આ આલબમમાં ૨૧ ચિત્રો અને ૨૪ પાનાનું લખાણ છે. હિંદુસ્તાનની પ્રાચીનતા સાબિત કરી કુમના રમકડાં છે. અને તે પચાસના ચિત્રો. કિંમત રૂા. ૨-૬.

'ધર્મસંસ્કારપ્રદીપ'—બ્રહ્મચારી નાંધાણીએ ભાષામાં મોકલેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: ચંદ્રશંકર શુક્લ. રૂા. ૨

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક હરેશચંદ્ર મેઘાણી. આનાના ૫ ભાગ છે. આની અંદર મોરારી દુહાનો અનુવાદ આવે છે. આ દુહાનો વિશેષતા છે અને એમાં પુરાતન અને રેઢિયાળની ભળી છે કિંમત પહેલા ૬ ભાગની રૂા. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ૩જો રૂા. ૩-૪. ૪થો રૂા. ૩-૭, ૫મો રૂા. ૩-૪.

નવ ખંડ—આના ૧,૦૨,-૪. લેખક: પુખરાજ. આ પાંચ પુસ્તકમાં કુંવરી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે આ બધે ભાગો માં હાસ્યરસ, સાહસ તેમજ ધાર્મિક તથા રાજદ્વારી વિશેરે બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કિં. પ્રત્યેકની રૂા. ૨-૪

રાજપૂતની વાર્તા—અનુવાદક: ઇન્દુલાલ ગાંધી. આમાની વાર્તાઓ હાલની રેઢિયાળ સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને સંઘ પ્રતિકામાં પ્રસ્તુત થઈ ચુકેલી છે. કિં. રૂા. ૧

જાપાનીઝ દીપક—ભાગ ૨ અનુવાદક: [illegible] આમાં જાપાન રાજ્યના પતન કાલનો પ્રતીહાસ છે. આ હિંદુના એક પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તાઓ રસપ્રદ છે અને ઇતિહાસથી ભરપુર છે. કિં રૂા. ૧-૧૦.

આનંદમઠ—અનુવાદક: પ્રભાશંકર દીક્ષિત આરતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે પ્રતીહાસ મઢેલો છે. કિં. રૂા. ૩.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ટીક્શનરી ખીચડી—કર્તા: શ્રી. એમ. ભગવારા, આ ૧૨૦૦ પાનાની ટીક્શનરીમાં એક એક શબ્દ મળશે, ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઈ પડશે. તેમજ આજ કર્તાની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ટીક્શનરી પણ છે. કિંમત ૫, ૧-૦-૦

ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી નાની ટીક્શનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં બારા પાનાં નવા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કિં. રૂા. ૧-૬.

મસ્ત કબીરનો હાસ્ય વિલાસ—સંપાદક: મસ્ત કબીર બાવું પુરું. આના નામપરથી વાંચક કલ્પી લેશે. તેમાં મજાની અને હાસ્ય ભર્યું હશે. કિં. રૂા. ૧૦-૦.

પકવાન પોથી—દરેક કુટુંબમાં રાખવા લાયક આ ચોપડીમાં મરેક જાતના ૩૩ પાન, દરરાજ મીષ્ટાન્ન વિશેરે ઘર ઉપયોગી રસોઇકળાનું સુંદર આ ચોપન મસોલ છે. કિંમત રૂા. ૬.

ત્યારે કરીશું શું?—રેઝરોગની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાંતર છે. સામાજીક, આર્થિક અને ધાર્મિક જેવા અનેક સવાલોનો એમાં ખુલાસો આપેલો.

આના પહેલેરો ભાગ: ૬૪૪ કિં. રૂા. ૨.
" બીજો " ૨૬૮ કિં. રૂા. ૨-૬.

સિતારી અહલ્યાદીક્ષા—સંપાદક અવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કિં. રૂા. ૨-૮. આમાં અહલ્યાદીક્ષાની પુરાતન અને વહાલવતી જીંદગી પ્રત્યેનો બાદર ભાવ વિશેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોલવાડી દીવાકોટા—આ નાના પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેસલેર અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેસલની દીવાકોટા આવેલી છે અને તે દીવાકોટાની પાખલ શું હશે તે જીજ્ઞાસા અકબારની પ્રથાથી પરીપુર્ણ થઈ જેથી નેનું નામ કે નાના "ગોલવાડી દીવાકોટા" એવરે બરાબર નરસની કે, બધા આવેલું છે. કિં. રૂા. ૨-૬.

ઈ-તરખંડની વામા અને કહુમાલિયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનાયેલ બાલકૃષ્ણ કોલેલકરે પોતાના સાથીઓ સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂા. ૧-૧.

ઉમરાઠ દરબાર—આ બારા મુઘલના પુસ્તકમાં ૧૪૮ પાના જાન રસપોરંભર્યા છે. કિં. રૂા. ૧-૬.

ઉમર ખયામી—મી. રાજનીપાલામાર્વેરનું નામ એક રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ચુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજનીપાલામાર્વેરે પોતાના બધ્ય સમયના કારાવાસમાં લખેલી રોજનીશી છે. કોલેલકર તેના પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું ખંડિત આખું જોરદુ નથુ પ્રમાણિકતાથી આપેલુ છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજનીપાલામાર્વેનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂા. ૧-૧૦

બાળકો સોપડીનો આદે

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકોને, બાલિકાને, બાળકોને, અને બાલકીકાને જોઇ કાકે બાલ'ક આપે તેવાં કાર્યાલયથી મળશે.

રહીયાળી વાત—ભાગ ૧ લો અને ૩ જો આમાં જીની તથા બાળકોને બાલ કાકે તેવી સુંદર બરબાળો છે.
પ્રત્યેકની કિંમત રૂા. ૧-૪.

બાલુ વાતો— આમાં જુના પ્રતીહાસથી ભરપુર બારથી બોલ ગુજરાતી બાળાના અનુવાદ આપે છે. ચુરાતનથી ભરપુર છે. કિં. રૂા. ૨.

કીલ્લોલ—આ નાના પુસ્તકમાં બાલબાલ્યોગ્ય ભર્યો છે. બાલાઓ અને બાળાઓ માટે છે. કિં. રૂા. ૧-૪.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

બાળ ઉપયોગી

ગુજરાત બાળ મંડળવાળી, સંપાદક રમણલાલ શાહ

૭ પુસ્તકોના આ સેટમાં નીચલા બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

			શી.	પે.
પુ. ૧	કીર્તી કથાઓ		૧	૦
પુ. ૨	બીરબલ		૧	૦
પુ. ૩	સુબસુબ		૧	૦
પુ. ૪	હનદન હન		૧	૦
પુ. ૫	કયારે સમજશું ?		૧	૧
પુ. ૬	રોબસ્ટોપની નિતી કથાઓ		૧	૦
પુ. ૭	ગતેા ને ઉખાણાં		૧	૧

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને દેશ પરદેશની માહતી અને રમુજ મળી રહેશે. આખેા સેટ મંગાવનારને કીંમત શી. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યરચના બહુજ સરળ હોવાથી બાળકોને વાંચનનો શોખ અને રસ પેદા કરે એવાં છે.

નવ પુસ્તકના રમકડાં (૧)	શી.	પે.
બોરી બેાલી વાતેા		૬
સીમાર્ક દાદા		૭
રોબરા રાજા		૧૧
સસરસ		૮
કીર્તિસ્તંભ		૬
ચિંકિ ચિંકિ		૬
સારંગીબાઇ		
બરેબરી વાતેા		૮
બેાબાળની બેાબ		૮
રમકીની ચેટા		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૨ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત શી.	૧	૦

નવ પુસ્તકનાં રમકડાં (૨)		
રોબસ્ટોપની બીજી વાતેા		૧૧
નકુલ	૧	૦
બિરબલનેા બટુ	૧	૦
નીલમ	૧	૦
ભીમ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બાળ સજરંજ	૧	૦
તોફાની ટીપુડેા	૧	૦
બેાલ હસેા કુમારેા		૬
નવનીત		૮
મેષ મનુષ		૬
બાળ કાવડી		૮
મકાનેા બરતાનેા		૬
બંગાળા બિરબલ	૧	૦
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

શ્રી રણછોડ પુરી પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો ૬ ભાગમાં બાળ્યાં છે. ગુજરાતી બાળકનાં હાથમાં

કુમારોને મારે બહુ ઉપયોગી અને બેાધદાયક છે.

આનાં પ્રત્યેક પાત્રોનું સુંદર રીતે વર્ણન આપ્યું છે અને આખેા સેટ વસાવતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે.

	શી.	પે.
પંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
ભીમસેન		૬
બેાધ : અજ્ઞાતવાસ	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને સાંભળવા લાયક સુંદર બેાધદાયક વાર્તાઓ છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ થશે અને સાથે સાથે બેાધ તથા દેશ દેહનેા પ્રતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	શી.	પે.
પુરણાનીની કથાઓ	૧	૬
વિરાંગના અને બીજી વાતેા	૧	૦
દેશ દેહની વીરકથાઓ	૧	૧૦
બાપા મરજી	૧	૬
બીરેારી પહાર	૨	૬
દેશ દેહની અદ્ભુત વાતેા	૧	૧૦
ફિલેાર કથાઓ	૧	૬

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ઓફીસેથી મળી શકશે. બંધાર નારાજોએ ઓરડર સાથે નાણા મેકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોઉપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

ગુજરાતી બાળ પોથી				૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી			૧	૦
	બીજી	,,	૧	૨
	ત્રીજી	,,	૧	૪
	ચોથી	,,	૧	૮
,,	પાંચમી	,,	૨	૦
,,	છઠ્ઠી	,,	૨	૪
,,	સાતમી	,,	૨	૧
,	પહેલી ચોપડીના અર્ધા		૦	૫
	બીજી			૮
,	ત્રીજી	,, ,,	૧	૦
,	ચોથી	,, ,,	૧	૪
,,	પાંચમી	,, ,,	૧	૫
,,	છઠ્ઠી	,,	૧	૮
,,	સાતમી	,, ,,	૧	૧૧
,,	દેશી ઈલાજ	,, ૨		૮
લેખન કળા—કાપી બુક ભાગ ૧, ૨ જો, ૩ જો.				૬
ગુજરાતી બાળનું બાકરણ				
અંગ્રેજી બાળાંતર પાઠમાળા (વિસ્તૃત) ભાગ ૧			૧	૪
,,	,,	,, ૨	૧	૪
			૧	૮
ઉપર જિલ્લાના જોડમિયો (ભાગ ૧ લો)			૧	૦

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
	10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union	22s. Annually.
	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			4 Column.			½ Column.			1 Colum			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	3	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	1	0	11	0	0	15	8	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

THE MANAGER,
INDIAN OPINION.
Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage P

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

બાર રેકોર્ડમાં કિં. ૨૬/–

આ નાટક ફુલ ૧૨ રેકોર્ડોમાં ઉતારામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હસ્તી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં ભટક છે તે સમયના કરુણાપૂર્ણ સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે. નરે આ અમૂલ્ય સેટ આજ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેળવવાના ઓર્ડરની કી. ૩/૬ આજ બોકલવા પડશે.

જુના આલ્બમ રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

ડામા પૃથ્વીરાજ ચોહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮ કિં. ૨–૨૨ ૦

ટીન બોક્સ ની કિં. ૬ ફ્રી

હાથના તેમજ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

કમલ અને બીગલ રીડનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હિંદુસ્તાનના મશહુર મક્સે જેમ મેન્ડોલ્કર્યુંસ કું. માં બનેલા જરમન ટુનર સેટ રીડના આ મકબુલીત અને સુંદર પોતીયા વાળા બાજાઓ અજબ્બુત, તેના સુર મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોસાય તેવા કીંમતમાં ભાવ રાખેલા છે. બીજા કંપની હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલા હમારા એકવીક મકુનની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447, P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

113 Field Street DURBAN Natal.

કીર્તીગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ વંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કીર્તીગસ બનાવટ ફક્ત ત્રીસમાં વેચાય છે.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of our Remedies

Sugar diabetes, blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can [illegible] Liver, Kidney, Urinary troubles, Skin and [illegible] diseases, etc.

Write us all for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN.

The Great Herb And Health Specialist

MARTAND REMEDY HOUSE.

382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

કાશ્મીર બદામ ઉમદા જાત ૧ રતલ ૧/૬ દરેકના ૪૫૦

" " અખરોટ આઈલના ૧૫.૬ " " ૧૦૦૦

પાકા બદામ ૧૦૦ ટા/–

પીસ્તા ૨ રતલ પીસ્તા ૨ રતલના ૨૧.૬ ટાક

નારીયેલ ૧૨૫ ૬ ચારોળી ખોપરી

અંજીરટાક ૨/૬ ૧૦૦ અંજીર રતલ ૧૬ પેટી

કાળા, બાવળ. [illegible] ખુબજ વાજબી ભાવે [illegible]

અમારું બાંધી રાખીએ ગ્રાહક

ઉપરના દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મોકલીએ છીએ દરેક વસ્તુ ચુંટી અને ઓરોબદાર પેટી બાંધે ગ્રાહકના સમજે અને ખાત્રીથી રહેશે ૧ તમારો માલ ઓર્ડર બાદ C. O. D થી માલ મોકલાશે

A. KADER & CO.,

WHOLESALE FRUIT MERCHANT.

P. O. Box 251. Durban.

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી આદિવાસીઓનું રેખાચિત્રો પુસ્તક રંગ પણ કિંમત ૬ રતલ ખર્ચ બચત મહાત મળે છે મંગાવો

અકબર બંજરંગી મુનશી, અમલનેર, ખાનદેશ

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER,

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

72 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર અને ઘોડા વાળી કુંચ મોટરીસે પુરા પાડવામાં આવે છે દરા દિવસ ખુલ્લ

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટ્રલ. ૭૨, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

XXXII Friday October 19th 1934

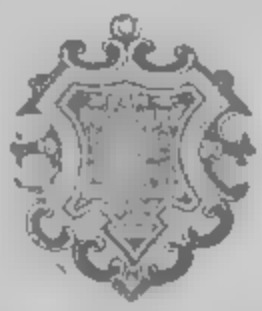
TRUE RELIGION

"AFTER all, what counts is not creed but conduct. By their fruits ye shall know them and not by their beliefs. Religion is not correct belief but righteous living. The truly religious never worry about other people's beliefs. Look at the great sayings of Jesus. 'Other sheep I have which are not of this fold.' Jesus was born a Jew and died a Jew. He did not tell the Jewish people among whom he found himself, "It is wicked to be Jews. Become Christians." He did his best to rid the Jewish religion of its impurities. He would have done the same with Hinduism were he born a Hindu. The true reformer purifies and enlarges the heritage of mankind and does not belittle, still less deny it.

Those who love their sects more than truth end by loving themselves more than their sects. We start by claiming that Christianity is the only true religion and then affirm that Protestantism is the only true sect of Christianity, Episcopalianism the only true Protestantism, the High Church the only true Episcopal Protestant Christian religion and our particular standpoint the only true representation of the High Church view.

The Hindu theory that every human being, every group and every nation has an individuality worthy of reverence is slowly gaining ground. Such a view requires that we should allow absolute freedom to every group to cultivate what is most distinctive and characteristic of it. All peculiarity is unique and incommunicable, and it will be to disregard the nature of reality to assume that what is useful to one will be useful to everyone else to the same extent. The world is wide enough to hold men whose natures are different."

— RADHAKRISHNAN.

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ક્લ્યુટ: સરદાર કોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર કોન મામીફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામા આવે છે. વધુ ખાત્રી માટે બીજે જાતનો સ્ટાંપ મિકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

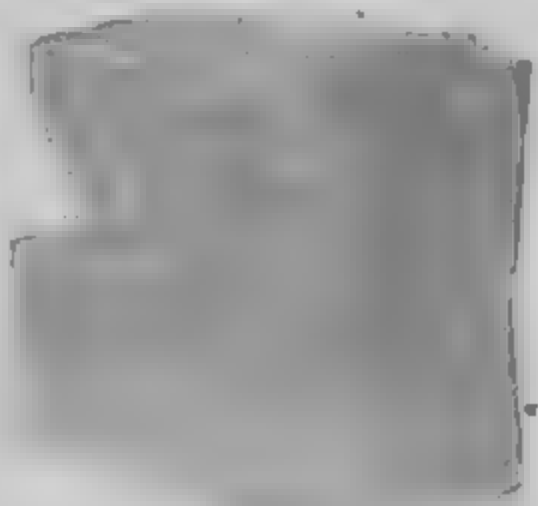
Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN.

ગોતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

ફોન ઓફીસ અને વારબાર:—ગોતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૧૯૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ, ૪.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay. બીજા ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૨૪-૫૮ ગ્રાન્ટરોડની રોડ, મુંબઈ, ૨.

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગના ડબલ રીડ હાર્મોનિક ૩૦.

અમારા ૪૨ વર્ષના અનુભવથી આ ફેકટરી ઉભાને અમુકત પડે તેવામ હારમોનીયમો ખાસ ફેકટરીમાંથી બનાવવાથી મંગાવીને બીજે સેલ ચિલ્ડ્રન્સ ખાસ ક્લ્યુટ તથા સરદાર ક્લ્યુટ ખરીદ આપો સારો અમારા ભાવો અને ઓર્ડરોની તપાસ કરવા ખાસ વિનંતિ છે.

તબલા

૧ ... ૧૨ ૦, અને
૨૧ ૧૫ ૦.

ડાબલા સ્પેશિયલ રીડના રોકડેથી પાકિટ ૨૫-૦-૦.

ડાબલા ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ્ના રોકડેથી પાકિટ ૩૫-૦-૦

ડાબ અને પગના સાથે (કમ્બાઈન્ડ) ડબલ રોકડેથી પાકિટ ૬૫-૦-૦

હાલના પેટિ બલ ખાસ મુસાફરીને ડાબલાના ડબલ રોકડેથી પાકિટ ૪૫-૨-૦

પગના ડબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ્ના મધુર રોકડેથી પાકિટ ૧૦-૧૦-૦

હારમોનીયમોના ખાસ ૧ વરસની લેખીત ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

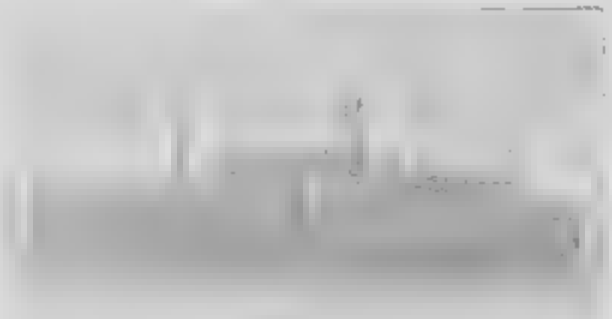
ખાસ ખેડ બબલ મંગાવી ખાત્રી કરો. ઓર્ડર આ મળોઃ—

પી. ઓ. બોકસ ૪૬૦. **ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન,** 131 કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. **GOSHALIA'S MUSIC SALOON,** 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકીટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ

(ખાસ ઓછાવો)

પાસેંજ ૩૭-૦-૦.

કેપ

(ખાસ ઓછાવો)

પાસેંજ ૬-૭-૬.

વીજીના ભાવો

મુસાફખાની બીજી

(સાધારણ) પા. ૬-૧-૬.

(રપેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

ત્રીજી બીજી

(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૬.

(રપેશીયલ) પા. ૪-૬-૦.

અમદાવાદ તા. ૨૮ ઓકટોબર મુંબઈ બપોર ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—દરેકે પોતાના સામાન ઉપર પોતાનું અને વીજીનું નામ લખી, પોતાના કબજામાં રાખવું. અને બધાંએ ખાસ ખાસ તે ટીકીટ બેન્કને કમીશન સીવાય પાછા ઉપર મહેરબાની કરી બદલાવવું. તેમ તે જેવા બદલાવવા પણ આપવી દરેકોએ પોતાના પોતા તરીકે ૧૧ વાગ્યા. બાદ કસ્ટમમાં પહોંચવાં કરવા

દરેક હાંસી ઉતારવાને પોતાની ટીકીટ બારી ઓફીસમાંથી લેવા. બહારગામવાળા ભાઈઓ અમારી બાજે ખરીદાવવાનું કરવાથી ટીકીટ મોકલી શકીએ.

સીમરને હમણું કરેલ કામકાજ અમારી બાજી કેબીન નીચે મુજબ છે

વધુ પુછાણા માટે લખોઃ ૦૨ લખો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
ડરબન ટીકી બોકર્સ
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

દીવાળીના તહેવારમાં તમારા મિત્રોને શું ભેટ આપશો?

!! પ્રખ્યાત કેપ્ટનની કુરબાસુ મીઠાઈઓ !!

ખાસ રપેશીયલ મીઠાઈઓ દીવાળી માટે તયાર થાય છે.

જેવી કે: બદામ બરફી પીસ્તા બરફી, સુરતી ભાવા ઘારી બદામની ઘારી, બદામી હલવા, બનીલા હલવો, ઓરેંજ હલવો, બંગાળી સુખડીઓ બાલુશાહી પેંડા, માવાનો મેસુર, રવૈયો મેસુર પુરણ, બગાજ, બદામ પાક, બાલુ, બાલા, મોહનથાળ, કાકરપારા, જલેબી, સુકાબજાંબુ, બુંદી લાડુ, રોલાપુરી ચેવડો, બાલુશાહી નોંધીયા, બગજ, માવાના કેક દીવસે રપેશીયલ મીઠાઈઓ બળશે.

—તમજ—

તમામ જાતના કેક પણ તયાર બળશે.

બપોરીના માણસોએ બોર્ડર સાથે જેસા માટલા બંદોબસ્તની કરવી.

માલ ઘરણ અને પાસાપુર્વકના મોકલવામાં આવશે.

—બાકીમાં મળવાનું—

KAPTAN'S BALCONY HOTEL.

(PROPRIETOR: H. K. KAPTAN)

'Phone 5623 Central Grey & Victoria Streets, DURBAN

રટથી આવનાર તમા જનારાઓને માટ ઉતરવાનું ઉતમ સ્થળ.

Books For Sale

"MY NON-CO-OPERATION" (By MAHATMA GANDHI)

The following books can be had at the office

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

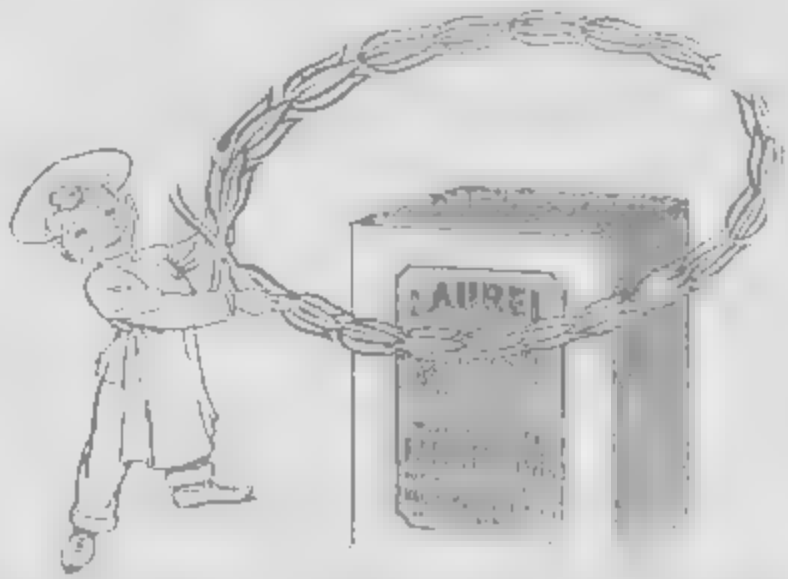
THE RIG VEDA (By PYARELAL)

BUY THE BEST When You Buy PARAFFIN

**Make sure you get genuine LAUREL.
The cheapest because it burns brightest
and lasts longest.**

જ્યારે પારફીન ખરીદો ત્યારે ઉત્તમજ ખરીદજો

તમે ખાત્રા રાખજો કે "લોરલ" ઉત્તમ તેમજ સસ્તું છે છતાં ઝમકદાર અને લાંબો વખત સુધી બળે છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

ડરબનમાં સ્થાન ધરાવતા તથા ઝડપથી સ્ટીમર દ્વારા મકાઈ લાવવા આફ્રિકાના બંદરો તથા

કોલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, કલકત્તા અને ચટગાંવ માટે સીધો માલ છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં વહન ખોલા આવે છે તથા સ્ટેન્ડ કરાવવા માટે મુકત જગ્યા ઉપલબ્ધ છે.

વિગતવાર માટે ડરબનની નીચે મુજબ ઓફિસ છે:

	કોલમ્બો.	મદ્રાસ.
સ્ટેન્ડ કરાવવા ખોરાણી માટે	પા. ૧૬–૧૬–૦	૨૦–૧૬–૦
,, ,, ખોરાણી પછવાડે	પા. ૧૨ ૧૨–૦	૧૬–૦–૦
૨૬ લાખ ખોરાણી માટે	પા. ૬–૬–૦	૮૮–૧૬–૦
,, ,, ખોરાણી પછવાડે	પા. ૪–૬–૦	૬–૧૦–૦

કોલમ્બો, મદ્રાસ, રંગુન, અને કલકત્તા માટે છે.

ડરબન બારાં કાર્યાલય

"સ્ટીમ શી. "સુલતાના" ૨૧ મી ઓકટોબર
સ્ટીમ શી. "ઇન્દ્રિયાવતી" ૨૧ મી નવેમ્બર

"મદ્રાસ-નાતાલ મારફત

વધારે માહિતી માટે લખો—

KING & SONS.

Anglo-American Buildings, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 911. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 6, Cross Street,
Durban, Natal.

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલનાં બંદર ઉપરના ખેડુતો પાસેથી, બજારભાવ પ્રમાણે સીધો ઓરડર મળેથી વહન વહાવવામાં આવશે.

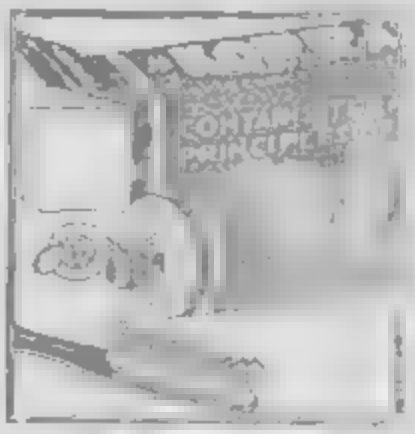
દરેક ઓરડર ઉપર ઝડપી ધ્યાન રાખી માલ માલ, માલ પેકીંગ કરી ઈનવોઈસ બારણી મોકલવા આ આવશે.

કપ પ્રોડીન્સ, ટોમેટાસ, ઓનીયન, પોટેટાસ વીગરે દરેક વસ્તુઓ મોકલવામાં આવે છે.

રવજી ભુલા.

ઠે. ઓ. નં. ૫૨૧. ૬ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન.

TENDER GUMS ARE DANGEROUS!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious trouble looms ahead

Profit by the warning. Take steps to ensure that your gums are properly cared for, that your mouth is sterilized and your teeth protected against savages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A triumph of modern Indian research, it is unique in containing the gum-hardening principles of Babool while its cleansing astringent, anti-acid and anti-septic qualities are second to none.

Formula Dr. V. R. Kakatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. [illegible], L.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

[illegible] P. O. Box 65, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

ઉત્પાદક—

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાકરી દ્રાક્ષાનો સંમદ કરવા ખાના વિશેષ ગાયરજ માટે

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની સર્વોત્તમ દવા—
આજથી જ અજમાવવા ભલામણ

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લી.—મુંબઇ નં. ૨૩.

ઝંડુ દવાઓના વેચાણ માટે દરેક જીલ્લાઓમાં એજન્ટોની જરૂર છે—ઝંડુની દવાઓનું પુસ્તક આપવા તૈયાર છીએ.
સાહિત્ય માંગવાના સિરનામું: એમ. એમ. એજન્સી, ૩૫ ધુમ સ્ટ્રીટ, પી. બોક્સ નંબર ૧૨૦૫, મોમ્બાસા.

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.
[illegible]
P. O. Box 254 Durban St. [illegible]

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
[illegible]
P. O. Box [illegible] Durban [illegible]

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exporter.
[illegible]
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

[illegible]
[illegible]

SUNCRUSH

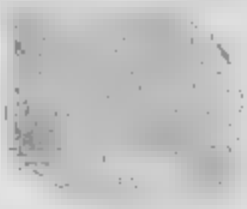
The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

LOOK CLOSELY

AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never varies in quality and is economical!

KEEN'S
OXFORD
BLUE.

TO STOREKEEPERS.

It is profitable to you and encouragement to Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બારીકાઈ
ધ્યાનપૂર્વક જોશો

જ્યારે તમે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ ખરીદવા દુકાને જાઓ ત્યારે તમે ખાત્રી કરી લેજો કે તમને સાચી વસ્તુ મળે છે. કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ કદી બગડતો નથી અને વાપરવામાં પણ કરકસરવાળો પડે છે.

કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લ્યુ.

વેપારીઓને

જેમને ઓક્સફર્ડ બ્લ્યુ વેચવામાં રસ હોય તેમણે અરજ કરવી. તેમ કરવાથી તમારા ગ્રાહકોને વેચવાનો તમારો ધીરે ધીરે વધારો થશે અને ઘરાકી પણ તેમ જળવાયેલી રહેશે.

ચા.હ

સીલોન, હીંદુસ્તાન અને જાવાની ઉંચામાં ઉંચી ચાહ અમારે ત્યાંથી છુટક તેમજ જથ્થાબંધ મળી શકશે. સેમ્પલ અને ભાવ માટે મળો યા લખો.

ઓરીયન્ટ ટી ડેપો,

ફોન ૨૨૨૮. ૧૫૦ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 247 & 317 Tel. 'Kontri.'
HOUSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Boira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
એશિયાટીક હોટેલના માલીક,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા. OD

Phone 3267. P. O. Box 316.
HEERABHAI MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exportor
and Commission Agents.
82 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મતવાડકર.
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મરચન્ટ
અને કમીશન એજન્ટ

[illegible] માલ મોકલવામાં આવશે
[illegible] ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન. 67

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI IN 1903

No. 42—Vol. XXXII. Friday, October 19th, 1934

Indian Opinion

FRIDAY, OCTOBER 19TH, 1934.

A LABOURED DOCUMENT

THE report of the Agent of the Government of India *for* the *year* 1933, a summary of which is reproduced from the Indian papers elsewhere in this issue is, in our opinion, a laboured document which makes one believe much more than what has actually been gained by the Agent for the Indian community. It would be foolish on our part to try to disprove what has been said in the report; nor do we begrudge the Agent his achievements. It was, however, a painful surprise to us in see to the actual report, which is in front of us, a discrepancy on the question of the Colonization Enquiry Committee. The report says, Mr. J. H. Hofmeyr, the Minister of the Interior, with the consent of the Government of India appointed a preliminary and local enquiry committee. The announcement of the appointment was made in Parliament on the 15th June 1933. Shortly after making the announcement the Minister addressed the South African Indian Congress and asked them whether, in view of what had been agreed upon at Capetown, they wished to be associated with this enquiry and, if so, to submit the name of a gentleman who would represent them. From the first the Congress realised that this proposed Committee was a local South African affair and was not the joint enquiry by the two Governments which had been foreshadowed at the Conference in 1932." In so far as our knowledge goes this is entirely beside the fact. While we do not wish to dwell upon this subject which is in the past history and which has been the cause of the unfortunate split in the community, we would say this much to clear the air, that it was in August 1932, in response to an enquiry made by the Government, whether or not, the Congress wished to co-operate with the exploration Commission as decided upon by the Round Table Conference by appointing a representative of the community on it, that the principle of appointing a representative on the proposed commission was agreed to by the South African Indian Congress after a lengthy and heated debate, reiterating the reservations made by the Congress representatives before the Government of India Delegation at the Round Table Conference, the appointment being deferred to a future date. It was subsequent to this that the abovementioned announcement was made in Parliament by the Minister of the Interior which was a clear departure from the original understanding and the split occurred as a result of the high-handed action of the Congress officials in appointing their representatives without acquainting the public with the changed situation or taking their sanction. The Agent too, at the time, pleaded ignorance as to how and why this departure was made. We do still deplore the fact that the Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh, did not live to the occasion, at the time, to use his good influences to bridge the gulf but assisted only in widening it by identifying himself with those of the Congressmen who co-operated with the Government and ignoring those who had fallen out. We are glad to note that in this we have the support of no less a journal than the *Indian Social Reformer*, edited by Mr. K. Natarajan, who stands second to none in his moderation, thoughtfulness and fair-mindedness. We have always respected his views though we may differ from him at times. "We are not sure," says our contemporary, "that this was the wise course to adopt for one who is not only the representative of the Government of India but also in a way the head, for the time being, of the Indian community in South Africa." We will, however not prolong this discussion.

The activities of the Agent of the Government of India are to be judged only by the extent of his success or failure in implementing the Capetown Agreement for which purpose he is supposed to be born. While Kunwar Sir Maharaj Singh and Lady Maharaj Singh, by virtue of the unique position they hold in this country have, no doubt, been able to get access to quarters which might be difficult for the leaders of the Indian community to approach, and have thereby succeeded in getting a few concessions here and there, [illegible] is no doubt that the Agent has

utterly failed in so far as the fulfilment of the terms of that "Gentlemen's" Agreement is concerned. In the Transvaal the protocols are not at all bright for Indians with the Asiatic Land Tenure Act and the Licences (Control) Ordinance looming over their heads and it is admitted by the Agent in his report, that the licensing laws, instead of being slackened in terms of the Agreement, have been only tightened up, and the Agent has been entirely helpless in getting any relief for those whose licences are constantly being refused. If anything the position in the Transvaal has grown worse since the Agreement in every matter—residential, trading and immigration. In Natal Indians have always had a grievance in so far as their trading rights are concerned and their residential rights and the right to own landed properties are in jeopardy. In the Cape, small as the Indian population is in that Province, which the Agent hails eulogistic terms evoked for its liberalmindedness, it is suffering in so far as trading rights are concerned. In regard to the "Uplift upon Clause" of the Agreement of which the Government of India was so proud and which speaks of giving Indians equal opportunities for their uplift so that they may not be behind any other sections of the population is still only on paper. The Government's White Labour policy has come instead and the only song we are able to sing is that 350 Indians have been given employment by the Durban and Maritzburg Town Councils—and that too was due to the threatening attitude taken up by the Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee to flood the Mayor's parlour with the unemployed if no relief was granted. To the statement that the general atmosphere is clearing for the better a direct lie has been given by the resolution of the conference of the Natal Municipal Association seeking powers to segregate Indians and by the activities of the Reddingmuised in the Transvaal. While every Agent has obediently referred to the limbs of the Indian community he has succeeded in adorning none but left them shorn without attempting either one or more vital limbs off. What we wish to bring home is that the purpose for which the Agency has been established in this country, in so far as the Government is concerned, has not been served and in so far as the Indian community is concerned the latter seems more divided than ever before the advent of the Agent to this country.

Poet's Corner.

Death The Leveller

The glories of our blood and state
Are shadows, not substantial things;
There is no armour against fate;
Death lays his icy hands on kings:
Sceptre and Crown
Must tumble down,
And in the dust be equal made
With the poor crooked scythe and spade.

Some men with swords may reap the field,
And plant fresh laurels where they kill:
But their strong nerves at last must yield;
They tame but one another still:
Early or late
They stoop to fate,
And must give up their murmuring breath
When they, pale captives, creep to death.

The garlands wither on your brow;
Then boast no more your mighty deeds;
Upon Death's purple altar now
See where the victor-victim bleeds:
Your heads must come
To the cold tomb;
Only the actions of the just
Smell sweet, and blossom in their dust.

J. Shirley.

THE THINGS WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION."
Date: April 27th, 1912

WRITES INDIAN OPINION:

Colour Bar in Sport

THE handsome contribution of our Chinese friends to the Olympic Games Fund collected in Johannesburg has evoked from the *Sporting Star* Editorial Department sympathetic paragraphs deploring the exclusion from the Wanderers Ground of coloured people and Asiatics, and, especially, the Chinese, who, although they need not have been, contributed so handsomely to the Olympic Games Fund. We give the paragraphs for the edification of India sporting readers. We may say, while the paragraphs are written with a very good motive and in a friendly spirit, the very action of making sport an exclusive for one class of Asiatics, and setting aside a portion of the general Stands for "respectable and decent" Asiatics is indefensible of comprises. Asiatics, if we know their mind, will decline to have anything to do with class distinction even in this matter of a sporting ground. Our readers may recall what happened at the time of the Durban Corporation deliberations over the Indian ratio of the Mayor of Durban is wanting to cut off an enclosure for respectable Indians to a limited number. We cannot help feeling that, if the

Wanderers' Committee takes up the suggestion made by the writer of the paragraphs, it will simply add insult to injury. Before the British occupation, Asiatics had no difficulties in attending the Wanderers' Sports on equal terms with Europeans, and they had no difficulty in holding their own sports there, but everything changed after the British occupation, and the Sports Committee of the Wanderers adopted an unsportsmanlike attitude of closing the Wanderers ground entirely to Asiatics. If it is now to be re-opened, we hope that it will be done in no grudging spirit. We do not know that any distinctions are drawn between high-class and other Europeans as to admittance to different parts of the ground. In our opinion, any person who is dressed in a cleanly manner is as respectable as any other, in such matter. To act otherwise is simply snobbish, and calculated to give rise to complaints, discord and bitterness.

The Agent's Annual Report

Account of Problems Affecting Indians

THE annual report of the Agent of the Government of India in South Africa for the year 1933 is published.

The Agent and all his staff were invariably received with courtesy and friendliness, says the report. Kunwar Maharaj Singh and the Kunwarani were in great demand throughout the Union as guests of honour and speakers at different public functions and have addressed many thousands of Europeans and Indians on subjects connected with India and more relationship with special reference to the Indian problem in South Africa. The Kunwarani has established a number of Indian women's centres with the help of European friends and one of these proved so successful that the Pretoria municipality changed their original refusal and took over the upkeep of the single crèche in the Asiatic bazaar of Pretoria.

Education

Efforts are being made to create greater interest in the education of Indian girls and endeavour Indian women generally to play a larger part in the life of their community in South Africa than has hitherto been the case. The Agent and his wife have given a large number of 'at homes' in Durban, Johannesburg and Pietermaritzburg which had been attended by many representative Europeans and Indians. These functions are useful in bringing together the two communities in a country where, often through ignorance and prejudice there is want of good feeling towards Indians.

Land Tenure Act

The Agent gives a detailed account of the enquiry by the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission who gave the Indian case a patient and remote hearing. The Agent's intervention also made a number of municipalities withhold action pending the Commission's report against Indian traders alleged to be in illegal occupation of proclaimed lands. The Agent next describes the work of the Colonization Enquiry Committee and how the Indian Congress was split on the point whether the Congress should be represented on this enquiry. The Agent regrets this division in the Indian ranks at a time when union is essential, and hopes that when passions have subsided a way may be found for restoration of unity and goodwill. The Indian case before this Committee was that their economic disadvantages were largely due to artificial restrictions [illegible] that they would find enough scope for their energies and activity if the question of colonization outside the Union would immediately become unnecessary.

Unemployment

As regards unemployment, the Agent made the Union Government agree to subsidise employment of distressed Indians. 300 of these were employed by the Durban Municipality and 50 by Pietermaritzburg. The Agent says that while the worst of the economic depression is past, unemployment among Indians has not materially improved. The Indian case was put before the Provincial Finances Commission which [illegible] the retention of two clauses embodying the principle of segregation in the Durban Corporation Ordinance were in the Indian Congress alone.

Indian Traders' Plight

As regards the Transvaal Liquor Control Ordinance the position is that so far as any extension or alteration of trade is concerned the Indian trader is at the mercy of local authority.

The Agent has made representation to the authorities but for the present there seems no possibility of a change in the ordinance which places the livelihood of an unrepresented community in the hands of men who in certain cases are or may be their commercial rivals and it takes away the right of appeal to a court of law. As for the segregation in post offices the Agent quotes from different views expressed by judges of the Supreme Court and says that an application has been made by Mr. Rusool for permission to appeal to the Privy Council.

An account is also given of the steps taken by the Agent to safeguard the interests of Indians in the Germiston Asiatic Bazaar and how municipal action against Indians was [illegible] and the matter is now sub judice. The report also refers to the conditions in the mealies. The Agent took the Minister of the Interior on a visit to the Indian location in Pietersburg when the Minister saw for the first time how Indian areas were neglected by local authority. As a result the Minister issued instructions to the Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs to improve these unsatisfactory conditions in such bazaars and locations.

Dealing with Indian education the Agent says that real improvement has been made. In Transvaal and the Cape the authorities are liberal but not so in Natal. The main need at present is increased facilities for education and training of girls.

The Sastri College continues to make good progress. The number of pupils has increased and funds have been provided for the extension of the building. The College has now three South African Indians with degrees on its staff. A number of other Indians including a Parsee lady doctor have qualified themselves overseas.

The Agent remarks: "Such men and women should do much to raise the status of Indians in this country."

As for assisted emigration it fell during the year to 1,493 compared to 2,688 in 1932. The decrease may reflect the improvement in trade. It is more likely that the number of those willing to go is diminishing.

Baroda Girl Guides

East London Tribute

THE seating accommodation of the City Hall was taxed to its utterment on the occasion of a gymnastic display by the party of visiting Girl Guides from Baroda, says the East London *Daily Despatch*. Europeans and Indians alike, attracted by the golden opinions the girls have won all over the Empire, packed the hall, and were not slow in voicing their appreciation of the many novel and graceful items on the programme.

And these were very varied, including songs in the Guides' own language, a humorous chant or recitation in English, with appropriate actions, a neat speech by the young captain of the Guides, Miss Subhadra Kamati, Indian folk-dance very clever feats of archery and of marksmanship with an airgun, drills with varied accompaniments and sham fights with different weapons. A feature of every item was the vigour and grace imparted to every movement, speaking volumes for the physical training and condition of the young performers, for only those in the pink of condition could have carried out so exacting a programme without being exhausted. And of being so not one showed the least sign.

The condition of eye and hand was well exhibited in the feats of archery, when thin threads were severed by the unerring arrows, one again dropping a wreath of flowers on the neck of the acting Mayor, Cr. J. F. Peters, while the young archers displayed their adepts from all sorts of seemingly impossible positions. Yoga Asanas, an Indian physical culture, showed the co-ordination of every muscle and included feats of contortion and balance that were a great credit to the performers. The drills, including marching and drills with Indian clubs, lezium strings of climbing ropes, daggers, double swords, sticks, spears and lathis or bamboo staves, all of which bore more in the nature of a graceful and virile dance and being followed by a sham fight or display in which the use of the various weapons was displayed, coupled with clever defence and methods of disarming an enemy.

Included in the programme were Indian songs to the accompaniment of a sort of small portable harmonium and one or two Oriental instruments. The Garba dance was in attractive national costumes, while in the stick dance the dancers were the [illegible] stick shorts which were used for all the other items.

Towards the close of the programme Lady Crewe mounted the stage and was promptly garlanded by Captain Subhadra. Lady Crewe announced that the Guides would [illegible] give a free exhibition for school children at four o'clock in the afternoon in the Recreation Ground, and hoped as many as possible would take advantage of the opportunity to see what a delightful entertainment Indian girls could present. Many of the exercises, she remarked, were wonderful. At first some of the young ladies appeared rather formidable, and one should not like to have them angry with her. She thanked them one and all, including their leader, Pandit Anandariyaji, for having come so far to show such remarkable exercises and give so enjoyable an entertainment.

Pandit Anandariyaji, in a few well-chosen words referred to the progress of Indians in sport, and of the girls, who, he remarked humorously, he hoped [illegible] to compete with English girls in non-stop flight. He thanked all who had aided in making their visit pleasant.

The entertainment concluded with the singing of Shanti Path [illegible] Indian hymn of peace—and the National Call [illegible] Empire and the Dominions.

The Awakening of India

Dealing editorially with the visit of the Baroda Girl Guides to East London the *Daily Despatch* writes:

The visit of a party of Girl Guides from Baroda, one of the most progressive of Indian States, has not only been of intense interest to those who belong to what Lady Crewe at the reception on Tuesday evening aptly described as the "world-wide sisterhood of Guides," but has driven home by popular demonstration the transitions changes which recent years have brought about in the social life of India itself. Perhaps the most remarkable feature, and certainly that which the visit has most strongly exemplified, is the emancipation of Indian women from the tyranny and slavery of the Purdah, and coupled therewith [illegible] child marriages. Not very many years ago the majority of the visiting Guides—who are young girls between ten to fourteen years of age—would have been married, humanised nurse subservient to the mothers-in-law, and very possibly already mothers. Now they are a party of healthy girls, well educated, speaking more than one language, mentally and physically trained to play a useful part in the development of their country—an exemplification of happy girlhood different only in the colour of their skins from the girlhood of any other nation.

A cause, or a result, of this happy emancipation has been the establishment in various parts of India

of institutions for the furtherance of female education. One of the most typical of these is that at which our young visitors are pupils, the Arya Kanya Maha Vidyalaya, Kerolibagh. This is a spacious building with extensive grounds, the object of which is to provide Indian girls with a liberal education by which each may be fitted to play her part in life, either in the home or the world. The curriculum is extensive and varied, and due attention is paid to [illegible] as pursuits historic or other [illegible]. If the girls now in our midst may be taken as fair average samples, then the College—for the meaning of the lengthy title is "Aryan Girls' College"—has certainly succeeded in its object.

Proof that the evil of child marriage has not yet died out is given by a clause in the regulations of the College which provides that "no girl who is either married or betrothed is admitted to the institution." This is particularly significant when taken in conjunction with the next clause, which stipulates that "no girl above the age of ten or less than six is admitted," though special permission is granted to deserving pupils over the maximum age. But with the steady progress of modern civilising ideas in India, such restrictions will surely speedily cease to be necessary. And to that end educational tours such as that at present in progress should contribute very largely.

Indian Licensing Appeals Dismissed

THE Maritzburg Town Council last Monday dismissed two appeals made by Indian traders against the decision of the Acting Licensing Officer, who had refused to grant their applications for licences.

The first appeal heard was that of E. M. Bhyat, who had applied for general dealer, [illegible] and fresh produce licences for premises in Retief Street, near to where the new Native Beer Hall is to be built. The premises sought to be licensed are owned by an Indian and were formerly used as an Indian Laundry.

The Licensing Officer stated that the side of Piet Retief on which the premises were situated was entirely residential, and it was not desirable that the business contemplated should be carried on there. Mr. K. M. Brokensha appeared for the applicant.

The Gora Mahomed case was quoted by Mr. W. L. Howes, for Gulzar Khan in the second appeal. Khan was a tenant of the City Council till the end of September, in premises now being demolished to make way for the new Law Courts. He had been there for 10 years. He now applied for a transfer to premises at the corner of Commercial Road and Berg Street, which are about 200 yards further down Commercial Road than the premises previously occupied by him.

In outlining his case Mr. Howes said that the Supreme Court decision in the case of Gora Mahomed versus the Town Council of Durban could not apply, for the City Council had never laid down a policy of setting areas aside for different types of trade. This was shown by the decision of the Municipality to grant Ross & Co. a licence for a [illegible] truck store in premises in Commercial Road, opposite the Grand Theatre. In any case, the applicant had been the tenant of the Municipality for five years. There was a general belief, said Mr. Howes, that the Council had decided to clean up this area, and on that account had refused all Indian licences. This was illegal, for the Appellate Division had definitely laid down that no Licensing Board could approach any application with a fixed general rule. If it did its proceedings could be set aside.

Mr. C. M. Brokensha, who appeared for the objectors, claimed that the main trade carried on by the applicant was Native and not European as stated, and that the area where the shop was situated was not one suitable for that class of trade.

The second decision will probably be contested in the Supreme Court.

Social And Personal

Mr. V. R. Nair, of the Gandhi Santhamal Govt. Aided Indian School, May Street, Durban, has been notified of his new appointment as headmaster of the Hlobane Govt. Aided Indian School.

— —

Mr. V. S. Naidoo, formerly on the staff of the Sir Kurma Reddi Govt. Aided Indian School has been transferred to the Ostamnor Govt. Aided Indian School.

— —

Mr. M. K. Naidoo, headmaster of the Pinetown Indian School was quietly married to Miss E. Peters, daughter of Mr. K. M. Peters of Pietermaritzburg, at P. M. Burg, on Wednesday Oct. 10. Mr. M. K. Naidoo was the president of the Natal Indian Teachers' Society (1930-'31) and apart from his numerous activities connected with his profession, was a keen sporting enthusiast, representing and captaining the Football (Sam Chian Cup) Team on many occasions. Miss E. Peters was also in the teaching profession and at the time of her marriage, was on the staff of the Carlisle St. Govt. Indian School.

NOTICE

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

Write:—Hon. Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Grounds, Durban.

INDIAN LETTER

(From Our Own Correspondent)

Salem, September 28.

The Bombay Congress

ON the 25th of October, the Indian National Congress meets at Bombay after three years legal suppression. The Congress camp will be known as Abdul Gaffar Nagar. Babu Rajendra Prasad, the hero of earthquake stricken Bihar, will preside over its deliberations. This session is momentous as it has to decide whether the Congress will continue under the leadership of Mahatma Gandhi or pursue other methods. For some time past Gandhiji has been feeling that the Congress intelligentsia if they were not hampered by their unoccupied loyalty to him would gladly take to some other line of action. For him any more to draw upon this loyalty and devotion is to put an undue strain upon them. His faith in the efficacy of non-violence, truth and handspinning is as strong as ever. He feels that there is a fundamental difference between him and those who have no faith in his methods. Therefore, the only course left to him is either to secure the willing and unreserved co-operation of all congressmen or to leave the Congress in their hands and shape out his own programme independently. To use his own words, "If I must lead an organisation I should not do it without a weapon and I should do it only when I am convinced that by being outside I can serve it better than by being in it."

He therefore proposes to test the feeling of the Congress by placing before the session at Bombay certain resolutions to effect amendments in the constitution. Firstly the Congress object of "Swaraj by peaceful and legitimate means" will be changed into that of "Swaraj by truthful and non-violent means." The second amendment would be to replace the four anna franchise by yarn franchise i.e. delivery by every member of 6,000 feet of well spun yarn per month. This simple labour franchise will justify our claim to be a truly democratic body representing even the lowest paid labour. The third amendment will insist on the habitual wearing of khadi by every member of the Congress. The fourth amendment seeks to reduce the number of delegates from 6,000 to 1,000. This will enable the body to function in a more businesslike manner. Gandhiji's relationship with the Congress depends on how these amendments are received.

Pettymindedness

There seems to be no end to the pettymindedness of the Government of India. Their out of date policy when Mahatmaji desired the restoration of facilities to serve Harijans during his imprisonment is still fresh in our memory. Recent events show that this mentality has not undergone any change.

They released Pandit Jawaharlal Nehru to enable him to be near his wife during her present serious illness. When her condition was changing from bad to worse they decided to put him back to prison. Now we get the news that they are contemplating to let him out for a few hours to visit her. These periodical releases and reversals will in no way help in the speedy recovery of Mrs. Nehru. When civil disobedience has been suspended and Congressmen are busily engaged in capturing the legislatures what prevents the Government from releasing Jawaharlalji?

Another noteworthy case is the release of Khan Abdul Gaffar Khan and his brother Dr. Khan Saheb. This release would have been more grateful and better appreciated had it been unconditional. They have been ordered not to enter the Frontier or the Punjab. Dr. Khan Saheb has been persuaded to stand as the Congress candidate from the North West Frontier Province but in view of this prohibitory order he will have to conduct his election campaign without entering even the neighbourhood of his province.

Congress Parliamentary Board

The Board has already nominated candidates for sixty seats. It has been decided not to oppose Messrs. Malaviya, Aney and Sarat Chandra Bose. The last named is the elder brother of Sjt. Subhas Chandra Bose and is under detention without trial for the last two years.

Temple Entry Bill

"I have got six years' touch with and the experience of the nature of the present Government of India, and it is a retrograde body. Three orthodoxies joined hands in an unholy alliance in opposing the Temple-Entry Bill—the Hindu orthodoxy, the Muslim orthodoxy and the Government orthodoxy. I call this the Temple-Entry Bill's withdrawal—the greatest fiasco it for the time. Mr. Ranga Iyer bungled," declared Mr. M. R. Jayakar in a lecture delivered at a public meeting in Bombay.

Deenabandhu Andrews

The Congress Working Committee passed a resolution appreciating Deenabandhu Andrews' services in connection with Indians in Zanzibar.

Sardar Patel on Cities

"I am uneasy if a City like Bombay. I am at rest only in the villages. Cities like Bombay represent the Imperial power that rules over us. It is full of glamour, hubbub, arrogance and such things," said the Sardar addressing the lady members of the Gandhi Seva Sena in Bombay. He continued: "Both myself and Gandhiji used to hear with interest of your work while we were in Yerawada Jail. With much earnestness and enthusiasm I am happy to hear that Maharashtra sisters are surpassing the Gujarati ladies in Harijan work. Deccani ladies are said to be orthodox. Therefore I am delighted that they are in the forefront of Harijan work in Bombay."

Indian Child Welfare Society Centre

150 Brook Street, Durban.

Open daily, Monday to Saturday, 8-30 a.m. to 12 a.m. Infants, young children, nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance.

Tuesday morning 8-30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

Philosophy And Eastern Thought

Lecture by Shri Swami Adhyanandji In East London

THERE was a large attendance of Europeans and Indians in the St. Saviour's Hall to hear a lecture on Eastern philosophy by the Swami Adhyanandji, a member of the Ramkrishna Mission of India, says the East London *Daily Dispatch*. The Swami went deeply into the subject and compared the Hindu philosophy with the present trend of scientific and biological thought.

Indian philosophy, he said, had its origin many thousands of years ago, before the teachings of Socrates, Plato, the Prophet of Nazareth, or Confucius. The messages they gave to the world were applicable not only to those times, or to the present, but to all times. Prof. Max Muller had said: "If there is one country where the human mind has come to its highest evolution I have to point to India."

The voice of Indian philosophy was so long and entangled that to the superficial student it appeared that a discordant note was struck. But if the whole tree of Indian thought was studied it would be found that there was a complex harmony which permeated the whole of the Indian character, mind and thought. All Indian thought throughout the ages had been coloured by their philosophy of idealism, and it had been truly said that to understand India one had to understand its philosophy.

The teachings of those great thinkers went to the fundamentals of all the problems and differences that were facing the world today. They had pondered over the problem of human existence and had discovered the relation between truth and human consciousness. Life must be in tune with the spiritual reality, eternal and unchangeable.

All existence—human are not—had its basis on that final substance that was consciousness expressing within the limits of time, space and causality. Humanity lived in a spiritual reality, and was progressing in the direction of spiritual evolution. God was the supreme spirit, interpreted in various ways by various philosophies and religions, but all tending to the same result.

Dealing with Hinduism and its relation to modern physical science, the Swami said that the philosophy of the East had no quarrel with the modern thought. The nineteenth century saw a conflict between science and Christian theology but it was only necessary to refer to the law of relativity to show that scientific thought was proceeding along the same lines as that of Hinduism for thousands of years past. There would come a time when the two schools would shake hands in the discovery that their interpretations of man and the universe were tending in the same direction.

There was a conflict with the biology, which said that life could not exist outside the physical plane. They argued that life was like a lamp, which was simply dead when the flame was extinguished, that there could be no immorality except that passed on by the father to the child, and that the conception of life after death was a myth.

Hinduism had its doctrine of reincarnation, and said that the biologist's reading of human life and consciousness was entirely wrong. Had man come from nothing to go to nothing? A burning lamp had no feeling of self-consciousness or self-existence, but the human being could not lose his feeling of self-existence, even in the deepest sleep. The contemplations of the philosophers of India were more profound than the superficial studies of life that were found today.

The whole of Indian civilisation was coloured by the teachings of "soul force"—the knowledge of an inner existence which transcended all outward physical life. But modern civilisation was out of tune with those teachings and was rushing today towards something that was far removed from the truth. Philosophy had only one object and that was to make the spiritual reality the object of life. When men had done that and had taken the greater view of life, then only could they be in rhythm and tune with the spiritual music that was within them all. When they made life dance in rhythm With spiritual truth, life had all harmony, peace and love.

The prophet of Nazareth said: "Knock, and the door shall be opened; seek and ye shall find it." In effect that had been said by the Hindu philosophers through thousands of years.

Concluding, the Swami said that Indian philosophy held a deep message for a modern world torn by hate and racial strife.

"India sends its message once again to civilisation, he said. "Wo teach spiritualisation, love, and harmony, based on the fundamental conception of reality."

Dr. G. Rattray, late principal of the Salisbury College presided over the meeting, and both he and the Swami were garlanded on behalf of the Indian community by Mr. D. H. Parbhoo.

Fatal To Monkeys

A banana cost a life in Ladysmith recently when a six-months-old child got a piece of the fruit lodged in his throat and was asphyxiated. The mother of the child left him lying in a room with his brother, who was three years old. The brother was eating a banana. When the mother returned a few seconds later she found the baby in convulsions. A doctor was immediately summoned, but when he arrived he pronounced life extinct. An examination revealed a piece of banana lodged in the throat. On being questioned, the three-years-old child said he had given his little brother a piece of his banana.

Natal Indian Teachers' Conference

THE following were among the resolutions passed at the ninth annual conference of the Natal Indian Teachers' Society, held at the Parsee Rustomjee Hall, on October 2 and 3.

(1) Uniformity of Fees

This Conference of the Natal Indian Teachers' recommends for adoption in the Government Aided Indian Schools, the following scale of fees: - Infants 6d., Std. I, 9d.; Std. II, 1/-, Std. III, 1/6, Std. IV, 2/-; Std. V, 2/6; and Std. VI, 3/-

(2) Long and Sick Leave

This Conference resolves that representations be made to the Superintendent of Education and the school managers that:

(a) Teachers employed in the Government Aided Indian Schools be granted one month's long leave for every cycle of three years.

(b) Teachers employed in the Government Aided Indian Schools be entitled to one month's sick leave for every cycle of two years.

(3) Domestic Science

This Conference resolves that representations be made to the Superintendent of Education to establish Domestic Science classes in Indian Girls' Schools.

In regard to the additional amount proposed by the Provincial Authorities to be expended on Indian education it is hoped by the Society that the following items will be included in the programme of expenditure:—

(1) Conversion of a number of private schools to Government Aided Status.

(2) Conversion of certain Aided Schools to Government status.

(3) The giving of building grants on behalf of certain Government Aided School.

(4) The supply of furniture and equipment to certain Government and Government Aided Schools.

(5) The provision of further facilities for Secondary education.

(6) Grants towards the giving of free meals to a limited number of indigent pupils.

(7) The lowering of the fees of Indian girl pupil in Government Indian Schools.

Apart from these, it is believed, there will also be a sum for libraries and also increased provision for Teachers Vacation Courses and free medical inspection of pupils in Government Indian Schools.

Annual Meeting

At the annual general meeting, the secretary Mr. R. Regnath presented an interesting report of the activities of the Teacher's Society for the year ending 1933-1934.

Election

The following officials were elected for the ensuing year:—President: Mr. G. V. Naidoo; vice Presidents: Messrs. B. S. Love, R. Regnath, O. C. Naidoo, Simeon David and Mrs. V. R. R. Moodley; Hon. General Secretary: Mr. A. D. Lazarus, B.A.; Hon. asst. Secretary: Mr. George Singh, B.A.; Hon. Treasurer: Mr. W. M. Sorabji; Hon. Auditor: Mr. V. Sirkari Naidoo, B.A.

The Maulana's Activities

His Holiness Maulana Mohamed Abdul Aleem Siddiqui the eminent Muslim theologian and world-renowned Missionary had a crowded day on Sunday, the 7th inst.

In the morning at 10 a. m., His Holiness was accorded an enthusiastic reception by the authorities and inmates of the Muslim Orphanage at Sea Cow Lake, where he addressed a mammoth gathering on the obligations and duties of Muslims to the orphans. He deplored the laissez-faire attitude of the Durban Muslims in this connection, and pointedly drew their attention to the grave danger of the orphans of their community being corrupted and led astray, instances of which were not lacking.

His Holiness and company from thence proceeded to Springfield, where the officials and students of the Madeenat-ul-Nur-ul-Islam extended to him a hearty welcome, and the Maulana saheb eloquently expounded on the sanctity of labour and the complete equality of all classes of people in the Brotherhood of Islam. He laid stress on the fact that Islam did not make any invidious distinctions between a merchant, prince and a labourer, a king and a beggar, etc. for these differences persist so long as the people are engaged in their respective occupations, but they all had to stand shoulder to shoulder in a line in the mosque, and every one of them had the same social rights.

His Holiness then accompanied by his secretary and the officials of the Muslim Youth League attended the "at home" given by Mr. Sorabjee Rustomjee at his castle, Mayville, in honour of Mr. Millard, the General Manager of New India Assurance Co., Ltd. and in response to a request from the host, made a short speech thanking him and all those present for the honour done him.

In the evening at 8 p. m., he delivered a lively, lucid and logical discourse on "the message of Islam" to an overflowing cosmopolitan meeting convened under the auspices of the Young Men's Muslim Association at the Madressa Hall, Pine Street, under the presidentship of Rev. Rashid Taber King a recent convert to Islam. A sprinkling of European ladies and gentlemen added lustre to the distinguished gathering, and the interesting, instructive and enlightening lecture of His Holiness was listened to by the appreciative audience with the utmost attention and punctuated occasionally with applause.

His Holiness asserted that mankind was devided into three groups, the agnostics, the theists and the religionists. Dealing comprehensively with the beliefs, theories and practices of the respective groups, He advanced arguments based on science and philosophy and conclusively proved the existence of one Creator, proceeding further indicated the necessity of loving the Creator and then demonstrated how Love for the Creator will be automatically followed by love for one's fellow-creatures. He then touched lightly upon the diverse existing religions and the absence of the originals of their Sacred Books, and convincingly presented the universal features of Islam implying that it was not a new religion, but a combination, divinely executed, of all the old inspired ones, the originals of which were either destroyed, corrupted or interpolated'

with human agency. He wound up by summarising the whole message of Islam into one word "love" and greeted with applause given that recommended in the hall for a few good minutes.—Contributed.

First Red Cross Conference In Asia

Thirty-Eight Countries to Send Delegates

THE Fifteenth International Red Cross Conference will be held in Tokio from October 20 to 30 and all National Red Cross Societies are busy preparing their delegation and getting up reports which are to be presented in Tokio.

Nearly 150 names from 38 different countries exclusive of Japan appear on the provincial list of the leaders.

The conference although fifteenth since the Red Cross was founded over 70 years ago is the first to be held in Asia—a fact which is significant of the growth of Red Cross work in Eastern countries.

China, India, Persia, Siam and the Philippine Islands are all to be represented.

The India Red Cross delegation consists of seven members led by Miss Norah Hill A.R.R.C. Organising Secretary of the Society. Miss Hill represents the Managing Body at the Headquarters and will also represent the Society on the Board of Governors of the League of Red Cross Societies which meets in Tokio before the Conference opens.

Chaudri Bashir Ahmad Khan, Organising Secretary, Punjab Provincial Branch will represent his branch. Dr. Alice Pannell will represent the Delhi Provincial Branch and another representative of the Delhi Provincial Branch is Pandit Brijkrishna Jaitly who is already in Japan. Mrs Gulbert King, President of the Rawalpindi District Branch also represents Punjab. Dr Dhanjibhai H. Mehta who represents the Baroda State Branch and Mr. Barjor P. Mehta will be the other representatives.

Four Reports Submitted

Indian Delegation has already submitted four reports:—

(1) On Red Cross development during the last five years.
(2) On Disaster Relief Organisation.
(3) On Junior Red Cross Health Programme, and.
(4) On Rural Hygiene in India.

Besides this, the Indian Red Cross is presenting each delegate with souvenir booklet entitled the Indian Red Cross in pictures.

The Indian Delegates embarked on s.s. *Kaisuka* from Bombay on September 20 for Japan and looked forward with interest to seeing something of the work of the Japanese Red Cross Society which is considered to be one of the leading Societies of the world.

Original Correspondence

To The Editor INDIAN OPINION

PIETERMARITZBURG LOCATION

Sir,—I must again encroach upon your kind indulgence and request you to kindly publish the following in your widely read paper.

Some time ago I wrote protesting against the highly unsatisfactory and even dangerous condition of the roads in the Indian and Coloured locations, but it seems, that the authorities that be, have deliberately chosen to ignore the letter and have taken action to improve the conditions.

Apart from their shocking state of the roads many of the streets have no name-plates and quite a number of the streets have no names at all, so that one feels one is living in the kind of 'no man's land' and we find it exceedingly difficult to direct strangers to any place.

Moreover while the Native location is provided with a hall by and the Indian and the Coloured locations have no such health resort.

It is indeed time that the authorities were prevailed upon to do something to alleviate the present conditions in these locations and to grant us some of

[illegible] MAHOMED, [illegible].

A TEACHER'S COMPLAINT

A fellow teacher writing over the nom-de-plume "One concerned" takes strong exception to the remarks made by the headmaster of a certain school on the North Coast, at the teachers' meeting held in Durban recently, that "the teachers of a particular school were selfish, did not know what socialism was and looked upon other teachers as antagonists."

"I do not quite understand under what circumstances this disciple of Karl Marx has used such expressions," the writer says and concludes thus: "Just because his neighbouring teachers do not fall in with his requirements if one should [illegible] and talk ill about others behind their backs, what hopes have our children who are placed [illegible]."

PHYSICAL CULTURE

Sir,—Physical culture is a hidden treasure. He who wishes to get hold of this valuable treasure has to spend only half an hour either in the morning or in the evening. No matter how old you may be, you should only begin with the exercises which you desire most and feel interested in. We cannot build our body without having an interest in it.

Physical culture gives your entire body, robust health and strength. You cannot be mentally fit without being physically fit. There are many professors of physical culture giving instructions by correspondence throughout the world.

They guarantee that their system of exercises will increase your strength and bodily power. No doubt this is a fact. But the Indian system of physical culture is altogether different to that of these professors. By following the muscle developing system you get your muscles well developed you can build your physique, but by following the Indian system there will not be that outward show but you will cure your body of all diseases. The Indian method is generally based on the yogic system which was founded many many years ago by the ancient yogis. The yogic system is the best remedy for overcoming all kinds of diseases. You have a longer lease of life. The ancient yogis enjoyed a long life of hundred to hundred and fifty years. During their long lives they did not suffer from any kind of disease. They only practised *Yoga Asanas* which are still continued by the modern Yogis. Lately these *Asanas* have been introduced into Indian gymnastic schools.

There is a physical culture club called Shiva Pretoria Hindu Vyayamshala of the Indian systems, including *Yoga Asanas* in Pretoria. There are only eighteen boys attending this club, but I hope others who read this will also take advantage of it.

L. G. TAMBIA.

Captain Shiva Pretoria Hindu Vyayamshala,
P.O. Box 183, Pretoria.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

New Wing for Sastri College

Last year, it will be remembered, the Natal Education Department voted £5000 for the erection of a new wing at Sastri College, to meet the pressing demands of a new science laboratory, a new library and two staff-rooms. For some time the College has been taxed for accommodation. Fortunately, the foundations of the new block have already been laid, and it will not be long before the College is able to pursue the even tenour of its activities.

A Farewell Reception

Under the auspices of the Malvern Indian School Sports Committee, a public reception was given on Thursday evening Oct. 11, in honour of Mr. A. B. Naidoo who is leaving for the Motherland on a holiday. Although the weather was unfavourable, the School Hall at Malvern was packed to capacity. A number of ladies were also present. Mr Binkston (the Grand Old Man of Malvern) garlanded Mr. Naidoo in true oriental fashion and he also presented Mrs. Naidoo with a bouquet of flowers. Mr Munger, the President of the Committee, in a short speech eulogised the splendid work done by Mr Naidoo, not only for the School but also for the Indian community in general. He pointed out that Mr. Naidoo with his sterling qualities was a worker—social and educational—in whom the Indian community placed full confidence and held him in high esteem, a proof of which was the large gathering present. On behalf of the Sports Committee the President presented Mr. Naidoo with a leather suit case. Mr. Jungon, the Secretary read several letters from friends who were not able to be present, amongst which was one from Mr. M. L. Sultan, wishing Mr. Naidoo bon voyage. The other speakers of the evening were Messrs. S. M. Sulh, Goornamy Moodley, F. M. Oburlee, V. E. Naidoo, S. G. Pillay and B. A. James. Mr. A. B. Naidoo suitably replied and thanked all those present for the the grand reception accorded to him. He stressed upon the necessity of clean and healthy sport and the value of vernacular education. The musical entertainment on the programme arranged by Mr. Mahomed Ashestin was excellent. Songs and instrumental items were rendered by Messrs Francis Ally, Dawood Sulaiman, Gaadin (Idpingo) Rajoo Hariblahurin, Moolchand (Northdene) A. T. Davia, Ashwin Gopaul Bramie and Doorgasamy Pillay (Malvern). Under the able management of Mr. Stanley of Escombe, Mr. K. Singh of Durban gave a fine demonstration of Indian and Zoroastrian dancing. After light refreshments were served the function came to a close at 10 p. m.

Tamil Benefit Society

The Triennial General Meeting of the Transvaal Tamil Benefit Society, will take place at the Trades Hall, Kerk Street, off Harrison Street, Johannesburg on Sunday 28th, October, 1934, at 3 p.m. All Tamilians are requested to attend. Business: Minutes, Correspondence, General, Election of Office bearers for ensuing three years.—N. S Pillay, vice-chairman, Rev. B. L. E. Shanmugey, K. Narayanasamy Secretaries.

Indian Probation Officer

The Chief Magistrate, Durban, has extended the aforementioned Indian lady and continues with probation work in an honorary capacity in connection with Indian juvenile delinquents in the Durban magisterial area, viz., Mrs. A. Naidoo, Messrs. V. Lawrence, Swami Bhawani Dayal and M. L. Rajoo.

Witwatersrand University Presented With Books on Indian Philosophy

Nearly 100 books on various branches of Indian philosophy were formally handed over last week by Swami Adyanandji to the University of the Witwatersrand. Each book carries a bookplate "Presented to the University of the Witwatersrand Library by the Transvaal Hindu Seva Samaj from the proceeds of a series of lectures on Indian philosophy delivered here during March, April and May, 1934, by Swami Adyanandji, of the Rama-

Krishna Mission, India." Several of the Swami's friends were present at the little ceremony, as well as members of the council and senate of the University.

Springs Indian Government School

On 2nd Oct. the Rev. Mr. Dryden and the Rev. Mr. Schnitt of Benkran who had been appointed by the Witwatersrand East School Board as a Sub-Committee to report on the proposed Indian Government School in the Asiatic Bazaar visited Springs. Mr. S. R. Mehd, who had arranged the preliminaries on behalf of the School Committee accompanied the Rev. Gentlemen. On arrival at Springs Asiatic Bazaar the following members of the School Committee met these two gentlemen: Messrs G. Bandhu, Ranchod Bhoola Patel, Salejee A. Koojee Loonat, M. K. Kajee, Bhaga Maljee, Makkan Jivan, Bhagu Vallabh, Kanjee. J. Parsadh, A. Bandhee, Moosa Ghoola. The School premises, which owing to the vision of the inhabitants of the Bazaar were erected some eight years ago were inspected by the Rev. Gentlemen accompanied by the School Committee. They expressed themselves as satisfied with the accommodation provided and promised to recommend that a school be provided for the 60 children in the Bazaar who desired tuition. After partaking of tea at the residence of Mr Bandhu the Rev. Gentlemen returned to Benkpan.

A Remarkable Support

The Gyan Prachaar Nanak Mandal, the entertainment branch of the Manor Garden Hindu Association, staged the play entitled "Harish Parivar" on Oct 6, at the Victoria Picture Palace, Durban, in aid of the above Association's Hindi and Tamil schools. The school which is run by the Association since 1931 gives free education to all children who attend. The support given by well wishers and friends to this deserving cause is admirable. The gross takings were £102 12-6 of which the sum of £17-17-6 went to defray expenses. The balance of the proceeds will be used in improving the present school buildings. The Secretary on behalf of the Association expresses its deep sense of gratitude and appreciation to those who have given their kind support in this cause. The Mandal wishes to state that the actor who played the part of the traitor was suffering with high fever and side pains during his acting and hence did not come up to the mark.

Durban Indo-European Council Annual General Meeting

The Annual General Meeting of the Indo-European Council will be held at the M. K. Gandhi Library, 140 Queen Street, Durban, Today Friday Oct. 19th at 7.30 p.m. Agenda:—Minutes, Chairman's Report, Election of Officials, An Address by the Agent of the Government of India, Kenway Mr Maharaj Singh on "A Review Of his Work [illegible] South Africa. Suggestions For The Future." General.

Lecture

A Lecture by Maulana Mahmood Abdul Aleem Siddiqui, B.A. will be delivered in English at the Parsee Rustomjee Hall 140, Queen St., Durban, on Monday, 22nd Oct. 1934 at 7.30 p.m. on "Religions and Scientific Progress of the World." All are requested to attend by Mr. R. M. Patel, Hon. Secretary. M. K. Gandhi Library & P. R. Hall Committee.

South African Indian Congress

All committees of the Congress please take notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held at Johannesburg on the 24th and 25th day of November, 1934 [illegible] 1. Transvaal Land Tenure Act [illegible] enquiry Report; 3. Simms Act-Honsin[illegible] Coolooms given [illegible] abilities; 5. Labour [illegible] tion; 6. Election of Officials; 7. General [illegible] Kajee & S. R. Naidoo, Joint hon. secretaries.

Popular Vedic Wedding

Sukhdeva Sharma Parmasir —Premvati Maharaj

Miss Premvati Maharaj, daughter of Mr and Mrs Gopal Maharaj, of P. M. Burg was married to Mr. Sukhdeva Sharma Parmasir, son of Mr. and Mrs. B. Parmasir, of Durban, on Sunday September [illegible] residence, Maritzburg. The [illegible] parents an looked charming in [illegible] Golden edging. The Bridegroom arrived by car from Durban, with a crowd of about 200. The officiating Priest who solemnised the marriage ceremony was Pandit [illegible] Benwari of Mooooo Junction. The ceremony was performed according to Vedic Rites, amidst a large gathering of friends and relatives. The bride and bridegroom were [illegible] after the ceremony and at [illegible] p.m. all the present [illegible] partook for supper. Sweets specialities were made and songs were rendered congratulating the couple. The bride and bridegroom who were the recipients of a number of valuable wedding gifts and messages left for Durban at 5 p.m. and in the afternoon on their arrival in Durban, they were received by a large number of relatives and friends [illegible] residence, where [illegible] ceremony [illegible] the evening Dinner was given by Mr. [illegible] Mrs B. Parmasir, in honour of the couple.

Review

Sastri College Magazine

During the current week the Sastri College students published the second number of their annual magazine. Soon the issue will be [illegible] the hands of the public. As an illustration of what is being done at the College, the "Mail" speaks volumes. Throughout there is the humorous vein, which is a feature of most College magazines. The results [illegible] not and resulted in several inquiries [illegible] willy and clever sketches [illegible] first look into the [illegible] Statistics bores to particular is a remarkably well-thought out piece of work. Sastri College "Old Boys" should receive copies of this and could do with being back to their schools or happy recollections if their date within a [illegible] The editor [illegible] is to be congratulated on the publication of so successful a [illegible]

HERE AND THERE IN SPORTS

By "Castor."

Soccer

Soccer at Mt. Edgecombe

The Verulam Young Wanderers Juvenile Football Club played with the Hangers (B Juvenile Football Club of Mount Edgecombe on Sunday Oct 7 on the Mount Edgecombe Indian Ground. The match was won by the Wanderers by 2 goals to 1

Natal Cup And Shield Matches

For the Gandhi's Memorial senior Natal Cup, Avondale of Durban travelled to Newcastle and met the Newcastle F. C of the Northern Districts in the final. After a game of fluctuating fortune the visitors were the first to draw blood, after which the locals rallied strongly to equalise. The play now became fast with end-to-end visits and close on time Avondale gained the lead to win an exciting match by two goals to one. In the final of the Sanorah Shield, Swifts (Durban) and Cato Stars (Mayville) renewed their struggle for possession of the trophy. For the past two Sundays these teams have been battling for supremacy, and each day has seen a drawn result. This occasion the play was marred by a hurricane blowing across the Mayville grounds, but notwithstanding this drawback, a large crowd turned out to witness this match. Ball control was out of the question, the game terminating with the scores one-all, necessitating a further replay.

Close Of Durban Soccer Season

Tuesday evening saw the final winding up of the Durban Football Association's soccer season when the trophies were presented to the successful winners. The following have become the holders:—Senior:—League Cup, Avondale F. C.; Pendrose Cup, Star F. C.; Natal Cup (Gandhi's Memorial), Avondale F. C. Juniors:— League Cup, Stella F. C.; Natal Cup, Daffodils F. C.; Moonlighters Cup, Daffodils F. C. Seobrill's Cup, Daffodils F. C.; Juvenile:— League Cup, Junction F. C.; Natal Cup, Maritzburg; Rangoli Bros. Cup, Bluebirds F. C.

Cricket

Local Cricket Opens In Boisterous Weather

Last Sunday was the official opening of the Durban Cricket Union's season, and play notwithstanding the high wind prevailing was of a high order for so early in the season. The following scores resulted in the matches: Pirates Vs. Aryans. Aryans 1st innings, 48 runs. Pirates 1st innings 138 for 8 wickets. Schools Vs. Crescent. Schools 1st innings 94 runs. Crescent 1st innings 85 for 8 wickets. Rosslyns Vs. Muslims. Rosslyns 1st innings 140 runs. Muslims 1st innings 19 for 1 wicket. Greyville Vs. Kismet. Greyville 1st innings 68 runs. Kismet 1st innings 39 for 4 wickets.

S. C. District Indian Cricket Union

The third Annual General meeting of the South Coast District Indian Cricket Union was held at the S. C. I. F. Association Hall, on Wednesday, Oct. 3, before a fair gathering of members. The Annual report of the Union was duly submitted and approved. The report received some good work done by the Committee. The Secretary further intimated that the Financial Statement will be submitted at the next Committee meeting. The following were elected as office bearers for the ensuing season: Patron: Messrs Dr. Drummond, P. M. Pillay and A. M. Pillay. President: Mr. D. G. Francis. Vice Presidents: Messrs N. M Valley, M. D. Sigamoney, A. R. Ramsib, P. C. Perkin, P. R. Pather, C. K. Naidoo and P. D Pillay. Hon. Secretary and Treasurer: Mr. S. M Naidoo. Hon. Assistant Secretary: Mr K. R Naidoo. Hon. Auditor: Mr. R. R. Moodley.

Natal Cricket Meeting

The Natal Indian Cricket Union held its annual meeting on Sunday last at the Indian Sports Ground, commencing at 11 a. m. Mr. S. I. Singh, president occupied the chair, and the following officials were present:- Mr. A. Christopher (Patron), Messrs A. Sookdeo, K. A. Chin, I. Ansary, representing Durban, while Messrs R. Manickum, M. Kuppusamy, I. A. Hoosain did service for Maritzburg with Mr. M. S. Badat Secretary and Treasurer. After the minutes, annual report and financial statement had been adopted, the question of headquarters arose, and it was decided by resolution to transfer same to Maritzburg. The following elections then resulted:- Patron, Mr. A. Christopher; President, Mr. R Manickum; Secretary and Treasurer, Mr. I. A. Hoosain. A matter of great importance was was the formation of the South African Indian Cricket Board, and this was left to the care of the officials to negotiate with Transvaal and Orignaland West to hold a meeting during the Dingaan Holidays at Maritzburg. Six delegates be allowed each centre at the meeting.

Indian Cricket Tour Not Possible

The Metropolitan and Suburban Cricket Union (Capetown) have received notification from the Indian Cricket Board of Control that the proposed tour by their union of India in 1935 will not be possible owing to the fact that a programme for 11 cannot be fitted into the heavy fixture list already completed. The Indian Board, however, expressed the hope that an exchange of visits will be possible in the near future.

Tennis

Re-opening Of Sydenham Tennis Court

The Sydenham Indian Tennis Club's court, Spearman Road, Sydenham, which has been relaid and enlarged was officially re-opened on Sunday, Oct. 18, by Mr. B. S. Singh, one of the senior officials of the club. The occasion was fairly well attended and suitable remarks were made by Messrs G. V. Naidoo (President Indian Teacher's Society), Mr. R. Ragnath, Mr. D. Singh and the chairman of the Sydenham Tennis Club, Mr. Bob Soodyall. Later the members of the club celebrated the occasion with lunch and friendly matches among themselves.

ASTHMA and CATARRH Sufferers—end your misery! Our 'TIMES IN ONE' cure will give you a new lease of life. Countless others have been cured—why not you? (a) MEDICINE 3/6 (b) LINIMENT the 'One & Only' in S. Africa 9/6 and INHALANT 1/6—D/-inclusive post free.

HONEY BALSAM EMULSION will cure the most obstinate cough. 4/6, post free.

CALAMINE CREAM is a Godsend if you suffer from itch, rash, a burn or prickly heat, etc. 1/6 by post free.

VERBENA LEMONA is a skin tonic for face and hands. Softens the toughest skin, making it of velvety smooth area.—4/6 post free.

Cash with all Orders.

(Try the wonderful T.H.L. Products (The Healthy Life), P. I. A. CHAMBERS Box 1561, Durban.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

અદ્રહમા માર્ગદર્શન હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થાપેલું

વૉલ્યુમ ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શનિવાર, તારીખ ૨૬ ઑક્ટોબર ૧૯૩૪ અંક ૪૨

વિષય સૂચી

કાયદો મહામંત્ર : પ્રવેશ	(અનુસંધાન)	૪૬૧
એલન્ડનો વાર્ષિક રીપોર્ટ		૪૬૯
ઈસ્ટ આફ્રિકામા સ્થાયી અધ્યાસનો		૪૭૧
ઇંગ્લાંડમાં ગાંધીજીના કાર્યક્રમો		૪૭૨
આર્ય ધર્મ		૪૭૩
દ ગ્રા ના દુઃખ અખબાર		૪૭૪
વિવિધ વર્તમાન		૪૭૬
હીંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર		૪૭૬
દક્ષિણ આફ્રિકા તેની પ્રજાઓ અને પ્રદેશો		૪૭૭
બીજા અંગ્રેજ		૪૭૮

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
રજીસ્ટર્ડ તા ૧૪ ઑક્ટોબર સને ૧૦૩૪

હૃદયથી ઘડાયેલું દસ્તાવેજ

[illegible] સરકારના કેબિનેટનો ૧૯૩૩-૩૪ની સાલનો રીપોર્ટ, [illegible] ફોરના સાર્વભૌમત્વથી અ. ભાગમાં અન્ય સ્થળે સાધનોમાં [illegible] પ્રમાણે ઘડાયેલું દસ્તાવેજ છે. કે જે બોલ્ડને દોરી રાખવા માટે વસ્તુતાએ મેળવેલું છે, તે કરતા પણ જબરું મેળવેલું હોવાનો આભાસ આપનાર છે. રીપોર્ટમાં જણાવ્યું છે તેને બેવડું મંજીત કરવાનો અમારે પ્રયત્ન કરવો એ બેબાકળી અણસાર તેમ બોલ્ડને મેળવેલી સિદ્ધિઓને મદદ નહિ અમે કર્યા પણ કરવા માગતા નથી પરંતુ આમારી અપેક્ષા પણ [illegible] અસલ રીપોર્ટમાં વિદેશ વસવાટની તપાસ કમીટીના તપ [illegible] તેની અંદર જમા કરવામાં આવેલી છે એ બંનેઈ અમને દુઃખ સાથે આભારી થવું છે. રીપોર્ટ જણાવે છે કે મુખ્ય પ્રધાન મી. જે [illegible] હોવાથી બરકરારની ઝંખનાથી એ પ્રશ્નોને અને કમીટિ [illegible] ઘડી. એ નામાંકિત તા. ૧૪ જુન, ૧૯૩૩ ના રોજ પાર્લામેન્ટમાં જાહેર કરવામા આવી હતી જાહેરાત કર્યાના [illegible] પ્રધાને સાક્ષિય આફ્રિકના કોન્ફરન્સ પ્રતિનિધિઓ, રાજ્યો અને [illegible] જે કરવું [illegible] તે કમિટીએ તેમજ. તપાસમાં સામેલ થવા માગે છે કે નહિ એ પુછવામાં [illegible]. અને, જો માંગતા હોય તો, જે પ્રશ્નોને નીમવાના હોય તેનું નામ જણાવવા સુચવવું [illegible]. સુચવાએલી કમીટી સાઉથ આફ્રિકાની રજાકિય તપાસ કરી અને ૧૯૩૨ ની કોન્ફરન્સમાં [illegible] જણાવેલી અને [illegible] તપાસ તાજી કરી જે વસ્તુની કોમિશનને [illegible] એમને પોતાને [illegible] અને [illegible] કમનસીબ તા [illegible] ગયો છે, તેમાં ઝાઝો જોર અદિ [illegible] ઉલટાનું ઝાંખા નામો પ્રત્યે સામે [illegible] લાવવાને બદલે ઓછું કર્યું, કે ૧૯૩૨ ના ઓગષ્ટમાં [illegible] કોન્ફરન્સમાં [illegible] ઝાંખા મુખ્ય પ્રિટોરિયસવાદની તપાસ કરનારી કમીશનની સાથે [illegible] પોતાના બેઠ પ્રતિનિધિને નીમવા [illegible] કરે છતાંયે [illegible] તેની [illegible] તપાસના પ્રમુખપદમાં સાઉથ આફ્રિકન કોન્ફરન્સ કોમિશ્નર અને ગરમ ચર્ચા બાદ [illegible] કોન્ફરન્સમાં આવેલ દોઢ સરકારના રેસીડેન્સીની સમાજ દર્શાવેલી તરતો પુનઃસ્થાપિત કરવા સાથે, સુચવાએલી [illegible] પોતાના પ્રતિનિધિ નીમવાનો સિદ્ધાંત સ્વિકારો હતો અને જોની નીમણુંક બાબતની કામ તારીખપર મુલતવી રાખવામા આવી હતી, મુખ્ય પ્રધાન વરસ્થી પાર્લામેન્ટમાં ઉપરોક્ત જાહેરાત કરવું જરૂર પડ્યું. કરવામાં આવી હતી અને તે સમેલની મુળ [illegible] તરત જ [illegible] હતી. અને એ બાદલ મેં [illegible] પ્રસ્તાવ [illegible] તેની સમાધિ સાંજ [illegible] સમયસર એ પોતાના પ્રતિનિધિ [illegible] નીમી દેવાની જાહેરાત [illegible] કોન્ફરન્સમા [illegible] કરવામાં આવ્યું [illegible]. બોલ્ડને પણ એ [illegible] રિયતિ કામ રીતે [illegible] તારીખે જાહેર કરી પોતાને બરાબર નહિ હોવાનું જાહેર પ્રેસકોન્ફરન્સથી જણાવ્યું હતું અમને હજુ પણ [illegible] છે કે દૉ સરકારના બોલ્ડ [illegible] સર મહારાજ સાંજ એ પ્રશ્નોને સમજને અનુસરી પોતાની વસ્તુ પોતાની તાને લાવી દેવામાં નહિ, વાપરતા [illegible] સરકાર સાથે ઘરઘાર કરવા તૈયાર [illegible] અને ખિરદ્ધ પ્રજા તેના [illegible] જાગીને એ તકમાં ચપટીક કરવામાં [illegible] અમને [illegible] છે કે [illegible] "કાન્ઝન સે સોયલ રીફાર્મર" [illegible] [illegible] [illegible]

વ્યક્તિ કે જે ભારત દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારના જ પ્રતિનિધિ નથી પરંતુ ખરે રીતે, દરેક ગુરતે મારે. સાચેજ આફ્રિકાની દીદી કે મના અ ગેવાન પણ કહેવામ તેમને મારે આવેા મારો લેવેા. ડરાવણુબરેાબર સલાવ કે કેમ તેની અમને ખાત્રી નથી" પરંતુ આ વિષયને અમે વધુ લંબાવવા ઇચ્છતા નથી.

દીદ સરકારના એજન્ટની પ્રવૃત્તિઓનેા આંક કપટાઉનના કરારના પાલનમાં તેમને મળેલી સહાયતા યા નિષ્ફળતાના પ્રમાણપરથી કાઢી શકાય. કે જેને માટે તેમની આ દેશમાં નિમણૂંક થએલી છે. કુંવર સર મહારાજસીંહ અને લેડી મહારાજસીંહ આ દેશમાં જે અસાધારણ દરજ્જો ભગવી રહ્યાં છે તેને પ્રતાપે તેઓ જે સ્થળેામાં દીદી કેમના નેતાઓને પ્રવેશ કરવેા કઠીન થઇ પડે તેવાં સ્થળેામાં બેધડક સદેહાધથી પ્રવેશ કરી શકયા છે અને એ રીતે દીદી કેમને માટે અહાં નહીં જેવડીક ઘણી ઝાઝેા મેળવી શકયાં છે. બાકી કપટાઉનના કરારેા, જેને "બાનદાનીબર્ગ કરારેા" તરીકે વર્ણવવામાં આવેલા છે, તેના પાલનના સંબંધમાં તેા એજન્ટ સંપૂર્ણતઃ નિષ્ફળ ગયા છે. દાખલા તરીકે, ટ્રાંસવાલમાં દીદીઓની સ્થિતિ તેઓની ઉપર ગયેલી સદીમાં એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ અને ગવર્મેન્સીસ (ઇન્ડેાર્સ) ઓર્ડીનન્સથી જરાએ સુધરવા પામી નથી. અને એજન્ટે પેાતાના રીપેાર્ટમાંજ સ્વિકારેલું છે, કે વેપારના લાયસેન્સને લગતા કાયદાઓને કરારની શરતેા મુજબ દીલા કર તે જ્યારે તેની અમલમાં પધારેા કરવામાં આવેા છે, અને જેઓના લાયસેન્સેા સતત નામંજુર થયા રહ્યા છે તેઓને એજન્ટ કશી રાહત અપાવી શકયા નથી. ટ્રાંસવાલમાં દીદીઓની સ્થિતિ જે બાકી રહીએ તેા રહેઠાણ, વેપાર અને ઇમીગ્રેશન એ દરેક બાબતમાં કપટાઉનના કરાર થયા બાદ વધારે બગડી છે. નાટાલમાં દીદીઓને વેપારના હકો સંબંધી ફરિયાદ રહેતી છે અને ગેરેાડાયુના અને જમીનની માલેકી પરાવવાના હકો બેબાકમાં આવી પડેલા છે. કેપ કે જે પ્રાંતમાં દીદીઓની વસ્તી સુરજ્જર છે અને જે પ્રાંતની ઉદારતાના એજન્ટે મુકત કંઠે વખાણ કર્યા છે ત્યાં પણ વેપાર સંબંધી તકલીફેા તેા રહીજ છે. કરારની કલમ (Upliftment Clause) કે જેને લિધે દીદ સરકાર એટલી બધી મગરૂરી ધરાવતી હતી અને જેમ દીદીઓને તેઓ પ્રજાના અન્ય વર્ગોની બરાબર નહિ રહે તેટલા અંતર પેાતાની ઉન્નતિ કરવાને સમર્થ કરીને સમાન તકેા અપાવાનું કહેવામાં આવ્યું છે, તે માત્ર કાગળપર જોવાને માટેજ છે. તેને સ્થળે હવે પુનીયન સરકારની જોરી મજુરીની નીતી કાયમ થઇ છે અને કલ્ત અને મેરીટઅજમાવેા દાકિત દાકિનરીઓએ આપેલા કપ્રેાજોકરોને ગેારકરી બાબા તેનું બારણું ખીલ ગાના કરીએ છીએ અને તેટલું બસ નહિ કુમારી રેડી અનએમપ્રેાયમેન્ટ રીલીફ કમીટીએ મેયરની મારફતે તેમને કેદારેાથી ભરી મુકવાની બંધી આણી ત્યારે બધું બંધ થયું. સામાન્ય વાતાવરણમાં સુધારેા થતેા જાય છે એ દક્ષિણને નાટાલ ઇન્ડીયન કોંગ્રેસના સભ્યની કુંડ મુકત ઉપર મળેલી કોન્ફરન્સે દીદીઓને કામધંદા કરવાને લગતા માંગણ રા કરેલ. દરમ્યાન આ ટ્રાંસવાલમાં રેડીંગ્સ-બોન્ડની ગોઠવણ બદલી કરાવેલી છે. પ્રત્યેક એજન્ટ દીદી કોમના જુદાં જુદાં અંગેાને વિષયિત કરવામાં પોતે મેળવેલા હકોને વિશે સંતોષથી સુચન કરતા આવેલા છે પરંતુ તે સાથે પ્રત્યેક એજન્ટ દીદી કોમનું એક યા બીજું મુખ્ય અંગ કપાએલું લોહા વગર આ કિનારેા છોડી પણ ગયા નથી. અમે જે વસ્તુ દર્શાવવા પ્રયત્નીએ છીએ તે એ છે કે જે હેતુને માટે આ દેશમાં દીદ સરકારની એજન્સી સ્થાપવામાં આવી છે તે હેતુ સરકારને આજે વળગે જે તેટલે દરજ્જે સિદ્ધ થયા નથી. અને દીદી કેમને લાભે વળગે છે તેટલે દરજ્જે પહેલા કરી અજ્ઞાનમાં વધુ નહીં આવેલેા તેવેા દીદી કોમમાં પુસંપ ઘુસી એજન્ટના આગમન પછી ગયેલેા જોવામાં આવે છે.

એજન્ટનેા વાર્ષિક રીપેાર્ટ

દીદીઓને લાગુ પડતા સવાલેા

હિંદ સરકારના એજન્ટ કુંવર સર મહારાજ સીંગનેા ૧૯૩૩ ની સાલનેા વાર્ષિક રીપેાર્ટ દીદુસ્તાનના બધાએજ અદાર પડશે છે.

રીપેાર્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે:

એજન્ટ અને એજન્સના સ્ટાફને સરકારી કામકાજ તરફથી સારેા સહકાર મળેલેા છે. કુંવર અને કુંવરાણીની સમસ્ત પુનીયનમાં જુદા જુદા અદર મેળાવડાઓમાં માનપત્ર મહેમાનેા તરીકે અને બાળકા કરવાને મેાટી સંખ્યા હાજર રહી અને દલ્લેરા પુરેાપીયનેા અને દીદીઓ સમક્ષ તેઓએ દીદુસ્તાન અને જુદી જુદી જનીએ વચ્ચેના સંબંધના સવાલપર સાઉથ આફ્રિકાના દીદી સવાલ તરફ ખાસ ધ્યાન ખેંચ્યા બરાબર કર્યો હતાં.

કુંવરાણીએ પુરેાપીયન મીત્રેાના મદદથી અને દીદી સ્ત્રીઓનાં મંડળેા સ્થાપ્યાં છે જેમાંનું એક એટલું બધું ફુલ્લેદમંદ નીવડ્યું કે કે પ્રાટેારીયાની મ્યુનીસીપાલીટીએ એક વખત ૧ પાઉંડી દેારા બતાં પાછળથી પ્રીટેારીયાની મ્યુનીસીપાલીટીએ બજારમાં બેસવાનાં આવેલા કલીનીકને બલાવવાનું કામ પેાતે ઉપાડી લેવાનું કબુલ્યું છે

જાગવણી

દીદી બેાકરીઓને કેળવણી આપવામાં ખાસ રસ લેવામાં આવ્યા કરવાને તથા સામાન્ય રીતે દીદી સ્ત્રીઓને સાઉથ આફ્રિકા માં પેાતાની કોમના જીવનમાં જેતી આવેલી છે તેના કરતાં વધારે આબાદ બહેનેા બાજ લેવાની પ્રેરણા કરવાના પ્રયત્નેા થઇ રહ્યા છે

એજન્ટ અને તેમના ધર્મપત્નીએ ડરબન, જોહાનીસબર્ગ અને કેપટાઉનમાં મેાટી સંખ્યામાં "એટહેામ" આપેલા છે. જેમાં મધ્યમ જણાતા પુરેાપીયનેા તેમજ દીદીઓએ હાજરી આપેલી છે. જે દેશમાં દીદીઓ વરસ સુધી સામાજીક અધિકારનું કારણ મોટે ભાગે અજાણતા અને કુદરત છે તેવા એક દેશમાં તે બન્ને કોમેાને સાથે કરવાને આવા મેળાવડા ધણાજ ઉપયેાગી છે

લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ

ટ્રાંસવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેન્યુર એક્ટ કમીશન તરફથી થયેલી તપાસનેા એજન્ટે વિસ્તારપુર રેપાર્ટ આપેલેા છે

ફોરીઓનો કેસ કમીશન તરફથી ગ્રાનવીલે અને સુબ્રહ્મણ્યમ સાંભળવામાં આવ્યો હતો. કોલ્ફટન તરફથી પહેલાથી સોનેરી ખાતાઓમાં જમીનનો ગેરકાયદે ભોગવટો કરી રહેલા કેટલાક નોંધી ગોરાઓએ સામે કેટલીક બ્યુરોક્રેટીક તરફથી કમીશનનો રીપોર્ટ બહાર પડતાં સુધી બધાં ગેરકાયદે અટકાયતી હુકમો હતા.

વિદેશ ખાતાની બધાસ કમીટીના સાપેનું અને કોંગ્રેસનું આ બધાસ કમીટી ઉપર પ્રતિનિધિત્વ દોરવું જોઇએ નહિ એ મુદ્દા ઉપર કોમેસમાં પડી ગયેલા કુટનું એન્ડ્રુઝે રીપોર્ટમાં વર્ણન કર્યું છે. કોંગ્રેસ કોમમાં એકતાની બબ્બાર જરૂર છે એવે વખતે પોતાના આ વલણે માટે એન્ડ્રુઝ બિલ્કુલ દિલગીર અને આશા રાખે છે કે તે ઉતરી જશે ત્યારે એન્ડ્રુઝ અને મુસ્લેમ્સ પુનઃ સ્થાપિત કરવાનો માર્ગ શોધી કાઢશે.

આ કમીટી સમક્ષ કોંગ્રેસે તરફથી એવી રજુઆત થઇ કે તેમને અમીક ગેરલાભો ઉપરાંત કેટલાક મોટે ભાગે તેમની ઉપર નાખવામાં આવેલા ત્રાસ પ્રતિબંધો છે અને કોઇ પણ દુઃખ ઉપરાંત પોતાની સ્વતંત્રતાને માટે તેમને પુરતો અવકાશ મળે એવો તેઓ પાછી તેમને પુનીયતની બહાર વસાવવાની કોઇ પણ સુચના તુરતજ બીજ જરૂરી બધ છે.

બેકારી

બેકારીના સંબંધમાં એન્ડ્રુઝે પીડીત કોંગ્રેસને નોકરી આપવામાં બ્યુનીસીપ કોંગ્રેસોને નાણાં મદદ આપવાનું નીચલ સરકાર પાસે રજુ કરેલું છે આશા ૩૦. કોંગ્રેસોને કાયમ બ્યુનીસીપાલીટી તરફથી અને ૫૦ મેરીટઝબર્ગ બ્યુનીસીપાલીટી તરફથી રાખવામાં આવ્યા છે. એન્ડ્રુઝને બધ છે કે આર્થીક મંદીનું સૌથી ખરાબ પરીણામ આવવું ગયું છે બધા કોંગ્રેસોમાંથી બેકારી બબ્બાર દીન પરી નથી. કોંગ્રેસોના કેસ માનિક આર્થીક કમીશન સમક્ષ રજુ કરવામાં આવ્યે હતો જ્યારે ડરબન ખાતે કોલ્ફટન કોર્ડીનેટર્સમાંનો બધારણ બબ્બાર વકીલાત ચલાવનારી બે કમીશ્નર કોંગ્રેસોને નોકરી આપવાનું સુચવ્યું મત કે કોમ્યુનીટી બધ કરે

કોંગ્રેસી બેકારીઓની દુઃખ

કોલ્ફટન બ્લાયસેન્સીસ (બ્લેન્ટોસ) ઓર્ડીનન્સના સંબંધમાં સ્થિતિ એ છે કે કોમ પણ વધાર બેકારોનો ભરણ કુટુંબમ કરવાનો કોમ ને કોંગ્રેસી બેકારીને ખાનિક સાધનોને કરજ્યુ થયું છે

એન્ડ્રુઝ સાધનોમાંનો રજુઆતો કરી છે કે કોંગ્રેસ તુરત ઓર્ડીનન્સમાં ફેરફાર કરવાના કરી સંબંધ કરવાનો નથી. એ ઓર્ડીનન્સ એક પ્રાંતિ બિલ્ડ નહિ બરાબરી કોમની ગેરકાયદ સ્થિ એવા લોકોના ૮ બબ. મુજી દેખાડે છે કે જે ૧ કેટલાક ધાબાઓમાં તેમના બેકારી કરીને, કોમ છે અબધા બધારા કોમ છે અને ૧૮૫ બધા આપીસ કરવાને ૬૬ તે ૭૬ નથી કોમારે

. પોસ્ટ ઓફીસોમાં બલાયકાયબધાના સંબંધમાં એન્ડ્રુઝ સુધારા કરવા જરૂરને ૧૦૫ કરવામાં આવેલા ૧૦૫ ખુલા ખુલા મતો ઢાકે છે. અને બબ્બાર છે કે મા. બ્યુરો ને ૧૦ કોંગ્રેસોને બધારા કરવ ને મદદ બરાબર કોમી છે

જરમીસ્ટન કોંગ્રેસાદીક બજારમાં કોંગ્રેસોના લાભો સુરક્ષિત કરવાને એન્ડ્રુઝ તરફથી કોમારોમા બબ્બાર ને કોંગ્રેસોના સામે બ્યુનીસીપાલીટી તરફથી પગલાં કોમારું કોમા કોમે રાખવામાં આવ્યું અને એ બાબતમાં પ્રજાબધારા આવી રહ્યો છે એવા તેનો કોમારા આપવામાં આવ્યો છે. એન્ડ્રુઝ મુસ્લી પ્રધાનને કોમસભ્યોમાં મોકલ્યા કોમારા કરવા ૧૦૫ બધા હતા અને કોંગ્રેસી સત્યાગ્રહીઓ તરફથી કોંગ્રેસોના સત્યાગ્રહ કોમી બેકારવાહ જાળવવામાં આવે છે તે બદલીજ વખત લેવું. પરિસ્થિતિને પ્રબધ તે કોમા બબ્બારો અને કોમારોમાં સ્થિતિ સુધારવાની કમીશન ઓફ ઇન્ક્વાયરી એન્ડ એક્ટીવીટીઝ એક્ટને સુચના આપવી છે.

કોંગ્રેસોની કોમારાણીના સબધ વિષે એન્ડ્રુઝ બબ્બાવે છે કે એ બાબતમાં ખરો સુધારો થયો છે. કોંગ્રેસાદ બન્ને કોમમાં સત્યાગ્રહીઓ ઉદાર કે પરંતુ નાદારીમાં તેમ નથી. હાલમાં મુખ્ય બરાબર છે કોંગ્રેસોને મદદે કોમારાણીની સબરકોની છે.

હાલની કોમારેજ સારી પ્રગતિ કરી રહી છે. વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધી છે અને મકાનો વધારવાને માટે હાલો પુરો પાડવામાં આવ્યો છે. કોમારેજના રહાદમાં હવે સાઉથ કોંગ્રેસના બબ્બ કોમી બરાવનારા કોંગ્રેસો છે. બીજા કોંગ્રેસો અને એક બારના ભાનુ કાકાર પબ્બ કોમારાપાર કોમારાર્ય આવેલા છે

એન્ડ્રુઝ બબ્બાવે છે કે: "આવા પુરુષો અને સ્ત્રીઓએ આ દેશમાં કોંગ્રેસોના કરબ્બ લોકો કરવાને ધર્મ કરવું જોઇએ"

કોંગ્રેસ્ટો બ્રાંચોના સંબંધમાં એ પોતાના મુબ્બ કોમ કોંગ્રેસ બબ્બારોમાં ૧૯૩૩ ની સાલમાં ૧૪૬૩ કોંગ્રેસો હતા બબ્બારે ૧૯૩૨ માં ૨૬૮૮ હતા..

આ પદ્ધતિથી કોમાર કોમારામાં સુધારો કરેલો કહી કહાય. પરંતુ બબ્બ બ્રાન્ચબારોની સંખ્યા ઓછી મળી કોમાનો સંભવ વધારે છે.

ઈસ્ટ લંડનમાં સ્વામી અધ્યાનંદજી

આશ્રમ સાંપીલ્લની બબ્બાન્ત

(અમારા બબ્બરબરી તરફથી)

તા. ૨૬-૬-૩૪ ના દિને બહદ લંડન તાબુ મોસામબી તરફથી સ્વામી અધ્યાનંદજીને મેનબ્સહાદિગ્રી મોટરમા અત્રે લાવવા હતા. તે બધી કરોજ રાતે મંદિરમાં તાબુ ધર્મ અને કબયિત માનકબારાવ જીના ઉપર હીંદીમાં વિવેચનો કરેલ અને છુટ્ટાકોઓની ધર્મ સંબંધી શંકાઓનું સંતોષકારક સમાધાન કરી જ્ઞાન ચર્ચાનો અમુલ્ય લાભ આપ્યો હતો.

તા. ૨૭-૬-૩૪ ની રાત્રે મેટ મોસામબી કે ધર્મ તાબુ અને પુરે પીપલ બબ્બાવની બદ્દાબી બજરીમાં તાબુ કોસોમોથી નામક વિષય ઉપર અંગ્રેજીમાં વિદ્વતાભર્યું બાબ્બાન કોમારોને કોમારા માટે પ્રિન્સીપાલ કે. છ. કોમારના પ્રમુખપદે બબ્બારું હતું. જેના બબ્બાર્થીએ પોતાબ્બનોમાં કોંગ્રેસ માટે મુદ્દર બાપ કોમી પ્રકરીત કરી બબ્બારી હતી, અને કોમારની બબ્બના સમય ઉપર પ્રમીણનું બાબ્બાન બબ્બારી કોમારોએ કોમારના બાબના પ્રિન્સીપાલ મી. કોમારો કોમારના વિદ્યાર્થીએ સ્વામીજીના બબ્બાબ્બાનો લાભ નહિ બબ્બ બકરા બદલ કોમારીની

દર્શાવી હતી.

તા. ૨૮-૯-૩૪ની બેઠકે સોસાયટીના ઇતિહાસમાં શ્રી ઇશ્વરભાઈ બા પ્રમુખ અધ્યક્ષપદે સંસ્થા તરફથી સ્વામીજીના માનમાં દુપ પાર્ટીનો મેળાવડો યોજે સ્વામીજી કૃપા કરી આ સોસાયટીના આમંત્રણનો સ્વીકાર કરી પધારવા માટે પ્રમુખે હાર્દિક આભાર દર્શાવ્યો. તેમણે કહ્યું ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજે વાગીશ્વરને આ દેશમાં નિમંત્રી હિંદુ જનતા ઉપર બારે ઉપકાર કર્યો છે તે બાબત ધન્યવાદ આપી તેમનો પણ આભાર માન્યો. રામકૃષ્ણ મીશન કે જેમણે આપણા વિદ્વાનને આપણા લાભ માટે આ દેશ મોકલ્યા છે તેમનો પણ આભાર માનેલ. અને અધિકમાં ઘોડા અનેક મહાન વ્યક્તિઓના દર્શન અને સત્સંગનો લાભ આપણને મળતો રહે એવી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરી હતી. ને પછી સ્વામીજીને પુષ્પહાર આપી સંસ્થાના હોદ્દેદારોએ હેક મેક અર્પણ કરેલ. બાદ મેસર્સ ડી જીવણ, પી. જમણદાસ અને અન્ય સભ્યજનોએ સ્વામીજી પોતાના અમૂલ્ય સમયનો ભોગ આપી અજ્ઞાની જનોપર ઉપકાર કરવાર્થે અમૂલ્ય ઉપદેશ આપી પરિશ્રમ લઈ આ દેશમાં પરિભ્રમણ કરવા માટે આભાર માની તેમના આશીર્વાદ મેળવ્યા હતા. અને સ્વામીજીએ આ સંસ્થાના સંચાલકો ... હિંદુજનોએમને પોતાના કરેલ સત્કાર માટે ઊંડો આભાર માનેલ અને સદા સત્કાર્ય કામ બજાવ કરતા રહેવાનો અંતિમ ઉપદેશ આપેલ. પોતે અનેક વ્યાખ્યાનો આપી રહ્યા છે કિંતુ જો સાચો માલ માગો તો તે રામ ભજન કરે તેમ કહેવાનું છે. એ માટે સાકાર અથવા નિરાકાર ગમેપસંદ રીતે કોઈ પણ પ્રકારે ઈશ્વરનું ભજન કરવાની સલાહ આપી હતી. ભાઈઓને ખાસ કરી તથા બાળ બાપાનું માન અને પણ આપવાનું કહ્યું અને જો તેનો તરફાળ પ્રબંધ નહિ મળી તો અધિપતિના પ્રત્ન વિષમી બનો જવાનો પુરો સંભવ રહ્યાવેલો હતો અને તે માટે અહેના હિંદુઓને ચેતવણી આપી હતી કે નગેર વિદ્યાર્થી માટે ... ભારતીય રાજ્યાન કરતા વધુ ... મહાત્મા ગાંધીજીના સેવા ધર્મનું નિરૂપણ કરેલ. તેમણે કરીબોમાં કરીબને ઊંચ પણ ગમને સેવા કરવા કહ્યું હતું નથી તો તમે સેવા કરતાં પાછળ રહ્યા પડો છો. બીજાને ઉદેશી સ્વામીજીએ સંબોધન કરેલું કે હિંદુસ્તાનની ભારિત રાણી સ્ત્રીઓમાં સીતાદેવીનું સ્થાન ઉચ્ચપદે વિરાજે છે અને તેમ સુખ આદર્શોનું અનુકરણ કરવાથી નારી તે નારી મટીને દેવા બની જાય છે. તમારે નારી બની કેદી ના થવું પરે પણ નારી મટીને દેવી બનવું જોઈએ છે આ ગૌરવપદમાં ઓરેન્જફ્રીસ્ટેટની સ્ત્રી-ઓફાનના કુમારીબહેન માસ્ટર હરીલાલ કુલ્લભદાસ સ્વામીજીને વિદાય આપેલ અને ઉપસ્થિત પરેલ જે માટે પ્રમુખ સાહેબે તેમનો સત્કાર કરી ... માન માનેલ. ... દરમ્યાન શ્રી. પ્રકાર ભાઈએ આ સંસ્થાની મુખ પ્રવૃત્તિઓ સંતોષ દર્શાવી શ્રી ... ભેટ આપી હતી જેનો આભાર સ્વીકાર થયેલ.

તા. ૧-૧૦-૩૪ની સવારે સ્વામી અધ્યાનંદજીએ વિદાય આપેલા ઉપરાંત બાર સ્ટેશનપર હિંદુ ભાઈઓની મોટી હાજરી ઉપસ્થિત થઈ હતી. ૧૧ વાગ્યે મહાત્મા ગાંધી જીવંત જય સ્વામી આનંદજીના જય નાદ વચ્ચે ટ્રેન જોહાનીસબર્ગ જવા માટે ઉપડી ગઈ હતી.

મહાત્મા ગાંધીજીની જયંતિ

ડરબ સંકલન હિંદુ સેવા સમાજના આશ્રય હેઠળ તા. ૫-૧૦-૩૪ ના રોજે શ્રી. કે. એમ. પ્રભુના સભાપદે મહાત્મા ગાંધીજીની ૬૬ મી જયંતિ ઉજવવા અર્થેના હિંદુ ભાઈઓ મોળા થયા હતા સદ્દસ્થાનમાં મહાત્માજીની તસ્વીરને પુષ્પહારથી શણગારી, પ્રમુખપદે જનાનાદ ગજવ્યો હતો. આરતી સમારંભાતે મહાત્માજીના જીવન કાર્યનું ટુંક વાચન થયેલ અને વિવેચનમાં પ્રમુખ સાહેબે જિહિન કરેલ કે દયાળ સત્સંગના અવલંબનથીજ મહાત્મા ગાંધીજી મહાત્મા બનેલા છે એ આ જીવન ચરિત્રનો ટંક સાર કર્યા દાકારી માટે તેનું અનુકરણ કરવું એજ આજની જયંતિ ઉજવવાનું એક ધ્યેય દરેક હિંદુ માત્રે રાખવું જોઇએ. દરેક કાળે દરેક યુગે સેવાધર્મ મોટામાં મોટો ધર્મ છે, એ નીતી અવતારી પુરૂષોએ વર્તનમાં બતાવી આપેલું છે માટે આપણે પણ તે સેવા ધર્મ ઘેરો અંશે પણ અમલમાં મુકવો જોઇએ. ધર્મ ઉપર અંધશ્રધ્ધા નહિ રાખ પણ વિવેકસર અજ્ઞાનતાને દુર કરવી એ પ્રમાણું ધ્યેય સમજવું જોઇએ તે બાદ " બોલ્યુ જન તો તેને કહીએ " એ ભજનથી સભાપ્તિ થઇ હતી.

કેપટાઉનમાં વડોદરાની કન્યાઓ

ઓક્ટોબર તા. ૨૮ ના શુક્રવારનો એ મહત્વનો સુંદર દિવસ હતો કેપટાઉનના સ્ટેશને ભારત ગૌરવ-ભાર્યા સંસ્કૃતિની અભિવંદનિય વડોદરા આર્ય કન્યા મહાવિદ્યાલયની બાળાઓનું આગમન એ સંસ્થાના પ્રધાન પંડિત આનંદપ્રિયજી સાથે કેપટાઉનની બાલ્ય માનવ મેદની વચ્ચે અપાર અભ્યાહને થયું. પ્રો. પુનાખટેક હિંદુ એસોસીએશનના બાળા રંગી ટોપાવાળા સ્વયંસેવકો અને કેપટાઉન હિંદુ મહિલા મંડળની વિવિધ રંગિત સાડીઓથી અલંકૃત થયેલી બહેનો અહીંની પ્રત્નમાં અનેરો પ્રકાર પાડી રહ્યાં હતાં. હિંદુ એસોસીએશનના પ્રમુખ કેશવલાલ જગજીવન ભરેજ તથા મહિલા મંડળની પ્રમુખ બહેનો મોહમદ બશિરુદ્દીન ત્રિભુવન વીરાજા તરફથી પંડિતજીને પુષ્પ માળા અર્પણ થયા બાદ વિદ્યાલયની બાળાઓને કલરંગી ટોપલાવાળામાં આવી હતી એ પછી કેપટાઉનના પ્રખ્યાત ગ્રોડસેટ મા ગ્રોસેક્સાન્ડર અને પ્રતિષ્ઠિત પુરોહીતનો તારીફી લખણીનો સત્કાર થયો હતો. અને એ સમય સરબસ્તના રૂપ મા પ્રકાશ, ચકોરના મુખ્ય સ્થળોથી પસાર થઇ, નિવાસ સ્થાને પહોંચ્યે હતો.

એજ બપોરે બારા વાગ્યે કેપટાઉનના મેયર કાઉન્સીલર મા. ગ્રોસ ગ્રેનરે સીટી હોલમાં વિદ્યાલયની મંડળીને ભવ્ય સ્વાગતીયા ચાહ-પાર્ટી આપી હતી, અને પ્રભાવશિલ શબ્દો દ્વારા સ્વાગત કર્યું હતું પોતે ગ્રોન્સર્વી જનાર હોવાથી, બાળાઓના આદર સાનપત્ર અને કલા પ્રદર્શનમાં ગેરહાજર રહ્યો તે બદલ દિલગીરી દર્શાવી, પોતા વતી ડેપ્યુટી મેયરની હાજરી હોવાનું જણાવ્યું હતું.

રવિવારે બપોરે કેપટાઉનના ટાઉન હોલમાં પ્રો પુનાખટેક હિંદુ એસોસીએશનના આશ્રય હેઠળ માનનો ભવ્ય મેળાવડો થયો હતો ડેપ્યુટી મેયર કાઉન્સીલર મી જે. ડી. ક્રોપ, અધ્યક્ષ સ્થાને હતા અને કેપટાઉન શહેર વતિ બાળાઓનો અને પંડિતજીનો સત્કાર કર્યો હતો. એ પછી એસોસીએશનના

પ્રમુખ રેવરાજાએ પરિણે પોતાના ભાષણમાં ગુજરાતીની આર્થિક આ શક્તિનો પરિચય કરાવી આધુનિક કેળવણી લાઈનની સમાલોચના કરી હતી. આ પછી સન્માનપત્રનું વાંચન મી. સુરીલાલ મીનારામ પલસાપરીયાએ કર્યું એ પછી મહિલા મંડળ તરફથી "માનપત્ર" નું બીજ માણેક મંડિતજીએ વાંચન કર્યું અને તે પ્રમુખ મણીબ્હેન વી ગાંધીના હસ્તે પુષ્પ માળા સહિત વિદાયગીની કન્યાઓનો કેટલ સુરાકડા કુમારીને અર્પણ કર્યું. એ પછી ડાકટર એ. અબ્દુ રહેમાન, એ સ્ત્રીમાણસ વિદ્યાર્થીના ભાષણો બાદ, સુરાકડા કુમારી, સરસ્વતિ કુમારીના ભાષણો થયા હતા અને અંતિમ પરિતાણના ભાષણ બાદ સભા વિસર્જન થઈ હતી.

ચરખાપત્રો

બહાર જતું રહેતું નાણું

એક ભાઈ કપડાઉનથી લખે છે:

આ ખંડમાં ચોકલા કપા મહાવિદ્યાલયની બાબાઓનું આગમન આવકારદાયક . અને બી કાપલની ઉજાતં . કાપડેસ મેક નમુનાપ . . ઓ અપૂર્ણ પ્રકાશનીય છે. પરંતુ તેની સાથે પૈસો પ્રાપ્ત કરવો એજન્ટ નેબોનો ધૂમ ઉદ્દેશ. દોષ એવો આસ મહીના પ આપણા બાળકોને માતૃભાષાથી, ભારતીય સંસ્કૃતિથી સંપર્કતા સાધનોના અભાવે બાળકો રાખીએ છીએ. અને દક્ષિણ આફ્રિકાથી નાણાં બહારની સંસ્થાઓમાં ખર્ચ રહ્યાં છે. બહારી રીતે જોતાં આ દેશમાં ઉછરતાં બાળકોમાં હિંદી સંસ્કૃતિ ટકાવવા માટે હિંદની જેવી સંસ્થા ચલાવીએ કાળજ રખાવી જોઈએ, અને સ્વામી વિવેકાનંદના માફક વેદાંત મંડળો સ્થાપવા જોઈએ. જોત જોતમાં આપણી પોતાની નવી હાજરોને બદલે કરોડો પાસેથી માતૃભૂમી ભારતની પીતીનો ભાગ ભજ આદિવાસી રહેશે જ રહી છે. પ્રોફેસર કર્વે આ બાબતપર કલમ વિદ્યાલય અને આ બુરોદા વિદ્યાલય જે ઉમરાંત પાદરોના રસકસ કાઢ વિગેરે કાપર કાઢ કાઢીયો ઉડાડી રહ્યા છે. આ ઉપરાંત આપણી પ્રજામાં પા સમાન છે. અને આપણી પ્રજાને આદિની કલડ કોમમાં આવે ધનમાં રસ લેવા નિષ્ણા ન જોઈએ પણ હિંદીને માટે ચરમકરજો દોષ નિષ્ફળ આપી દૂ બાર જમીનમાં નાણાં ભાગ તેપ વિશેષ ધૂ ભોગ નથી પણ ભારત જમીનમાં તો લાખના બાળકોને પોતાની સંસ્કૃતિ શીખવવાને ન ટ આવશ્યકતાનું વસ્તુ પણ આપણી રિસ્થિતિ નાદન કેસની આદિના બાળકો ટ્રીટીયન સ્કુલોમાં પરભારથી બાબુપા ભાગ છે. ત્યાં ગોરાના બાળકોનો જોપ અપાય છે. અંગ્રેજ આપા ઉપરાંત કંઈ બાબા સિવાય બીજી કોમ બાબાનું સ્થાન મળતુ નથી. માતૃભાષામાં તો માકું જોવાને પછી કેમ બાળકના મોટી થયે હાની આશા રાખી શકીએ. બાબબારબાર્યા બાપાઓના . . શિવાજ સંસ્કૃતિ, પરિચયપ રખે કોકુ ધર્મ પા ભારતીય સંસ્કૃતિ પર ભાંધી બાબત બની રહેશે! આ બધું મુશ્કેલ છે કે આપણા માટે આદિ બાબત ના બાબતોની પણ ખોટ છે. અને હું માનતો કહું છું કે બને તેટલા ઘર રહેશે અને પ્રજા કે આદિકાના સમાદિવાસ દેશમાં જેવાં કરોડો ઉપરાણવારા બાબબા જ પરશે. કોક પણ સંસ્થા હીંદુસ્તાનની સંસ્કૃતિ બાબતના આ દેશમાં બાબને કે બહુજ ઓછા અરેલું . પરતુ તે સંસ્થાનું . બધન જેવી રીતે ટ્રસ્ટોવા કીમ બાબી બાબ તેવી રીતે નિરબાબી દેવું જોઈએ.

હીંદુ બાબકોને અપીલ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના બાબબાર્તિ, જોગ.

બાબેક હીંદુસ્તાનથી પધારેલ પંડીતો અને પ્રચારકો આદિકામાં આવે છે અને બધ . તેઓ અહીંના કેટ કેબાબી બાબબા કાપ તે તેઓ બાપણે માટે કોબ બાતની છુ કા બતાવતા નથી દેશના કોકરો અને પર્બ પ્રસંગોના કાબ્દો પણ બાપણે બાબના કાને બાવે બધાં તેના કપર વીચાર કરતાં નથી. કમબ્હા તેબથી ત્યારના બારેલ અને બાપીકામાં પ્રગટ થયેલા કોબો વાંચો તો જરા બાપણી બાંબો ખુલશે.

બાદ્દબાબી હજારો પૌંડ દાન તરીકે કરોડમાં બધ બાય છે. તેઓના પૈસાબે પ્રબ્હસીઓ ઘારે કરું પણ કરતાં બથી અને તેબેબ પ્રચારી બાબબો માટે બે કરકાર રાબે છે. જોબ્યા પુનીબન તેમજ પુરીબલની બહારના બાદિકાવાસીબો તરબે બીગાર કરે . પંડીતો બાબે છે. તેની પાબે કેટ . . બે ના પ્રબાણપત્રો. કેમ કોબ તો બાપબા નાબ્યા કહિ બાના માટે જરા કેબો બાલા રાખી શકાય. દેશ તેનામાં મહાત્મા માપીષ્ટ જે કાર્યના . તરીકે બધ્યાય, તે બા બાલ્ય પીયાકુ. મહાત્મા હરાજ શ્રુ બાબની સીનીયન બિબોસીએશન બા પંબ્હબના સ્તરેબીટ અબા બા પ્રતિનિધિ અબા હીંદુસ્તાનના, કોબના પબ્હ પ્રબાણ રિતે બાબે બાબેલા દોબ કે તેબો બાદિકામાં કટ બાબી કટુબબોગ કરતી તેબજ બાપણે અબંબ્ય દુઃબ જોઈને પેટા કરેલું પન બાપેલું કારકેટ બબાબ બાપણે બા બાટે! પત્તર બાપણે બાપણું પન બાપી બાપણે બીબ્બારી બુનાઓ બીજો બાપણા બબાબ બાવે બા દેશમાં કબ્બરી બનાવ કે જેને માટે બાપણે કરુ કરવા માગતા નથી અને જેના દબ્બતમાં અબેક દબાબ બિદ્યાર્થીબોને દુઃબના દરીબામાં નાંબી દઇને બડા માટે માબું દુઃ બેબી રહીએ અને દેશ . પ્રચારકો મોટી મોટા બાતો કરી પોતાની બાબી બધ બાય માટે બનતો બિબારે દબ પબ બિચાર કરીને બ્યાં સુબી દેશ મોકલાબેના બાદેશમાંથી પન તબ બબા માટે પ્રબાણપત્ર ન દોબ તોબાબેને દાન કરવું ન બાપણે પરમેનો ઉતારી પૈસા પેટા કરેબાનો જોરશોપીબ ના મારે કરવો જોબ્યો. બધ્યા બાબી બરાર મારે બે કહેવત જરા બાનમાં રબો, કરત કરાબણીના બાપણો બાંબબા તબો જરા બિચાર કરો ને . . બાટા માટે બહોબાં કોબિ કરી બતાવે અને બાજનથી બાદકાનીનો બારો બાજ તમારા બબ્યાબોનને માટે કોબ કરતાં દેબ નાજ તબો પન બાપણો તે પબ્ય તમારાં પરમાં તમારાં બાબું બોજ . . નમારી બાં, અને બબ્યાબોને તમજ તમારા બાવા ગરીબને પુબ્બી કારવી તે કોબ કરવ

આ કહેવત બમારંત પરના ઉિબ . બોરી ચારે અને બાદકાનીને બાટો બબ નાંબ બાય

હજી પબ્ય બિચાર કરો ને . પ્રચારકો બાબારે બાવશે બાજ નબે કેમ કરો તેનો પુરો બિચાર કરબે નાંબ તો તમારે બબ્ય દુઃબ ભેકવું પડશે પ્રચારકો પોતાનું કામ બાદરા દોકોને અબ્બ રીતે બોકું પેકીને બબ પૈસા . . પબ્ય જોબ્યે. પાસ બાય. પ્રબાણબુબબ દોબ તેને બાર બાપણે કરા નજર દોબ.

હબે બધાર કરબને નાંબ, તો પછી નસીબમાં હતું તે બન્યુ બાપે નહીં . . નાંબબા કીક નહિ. બાબી જોબને કુવામા પડવુ અને નસીબનો બોક પ્રારબ્ધ કે રીત સારી ન બબાય

જી. સાંબા બિમાર કરનાર.

દક્ષિણ આફ્રિકાના ટૂંક ખબરો

રમીંગ્સ ઇન્ડિપેન્ડન્ટ બર્ગર્સ્કિન્ડ સ્કૂલ—રમીંગ્સની ઓરેંજવાટીક બજારમાં ચાલ્યા કરેલી ઇન્ડિપેન્ડન્ટ બર્ગર્સ્કિન્ડ સ્કૂલ ઉપર કીપોર્ટ કરવા વીટવોટરસ્રેન્ડ રેન્ડ સ્કૂલ બોર્ડ તરફથી ફેવરન્ડ મી. ફ્રાયડન અને રેવરન્ડ ફ્રેરીની સબકમીટી ગઇ એક રોજર તા. ૨૭ઝએ રમીંગ્સની મુલાકાત લીધી હતી. મી. એસ. બી. ગ્રેહ જેમણે સ્કૂલ કમીટીની તરફથી મોરચા પર રહી ગાબી હતી તે પણ તેમની સાથે ગયા હતા. રમીંગ્સ ઓરેંજવાટીક બજારમાં પહોંચતાં સ્કૂલ કમીટીના નીચેના મેમ્બરો તરફથી તેઓનો સત્કાર થયો હતોઃ મેસર્સ જી. જોબુ, રબુઝેબ્સ ગુલા પટેલ, લાલેજી બાકુજી ગુજ્યાત, એમ. ઇ. કાજી, બબુ મુજક્ત મકન છવલ્, બમા વલ્લભ, કાનજી જે. પરસાદ, બબ. બંધુ અને મોરાર ગુલા. સ્કૂલનું મકાન જે બાજારના રહીશો તરફથી દુરંદેશીથી બાર વર્ષપર બધવામાં આવ્યું હતું તે ઉપલા મદરેથી તપાસવામાં આવ્યું અને સનેષકારક દેખાવું જણાવી શિક્ષણ બેવા પ્રબન્ધ તેવા માટે તેમાં સ્કૂલ મલાવવાની બાબતમાં ખરી હતી. બાદ મી. બબુના મુકામે ચા પાણી લઇ ઉપલી સબકમીટીના સાબ્રો પાછા ગ્રેહમ્સ વિદાય થયા હતા

ટ્રાંસવાલ હીંદુ ટીમિટોરીયલ કમીટીનો હિસાબ—ઇન્ડિપેન્ડન્ટ ઓપીનીઅન તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બરમાં ટ્રાંસવાલ હીંદુ ટ્રિમિટોરીયલ કમીટી જોહાનીસબર્ગ, નો હિસાબ છપાયો છે તેમાં જમામાં બાબુ ૨૮-૫-૬ છે તે પૈકારી રા૦પ૦-૯, સપાજમ અને બેટના વધવા અને બાબા સરવાળાની રકમ પાઉન્ડ ૧૨૫૧-૧-૩ છે તે ૧૨૫૨-૧-૩ બાંધવી.

ફુટબોલમાં ફીકેટ—તા. ૧૩-૯-૩૪ ના દીવસે ફુટબોલમાં સાઉથએન્ડ કીકેટ કલબ તેમજ ફુટબોલ હીંદુ કીકેટ કલબની મેચ રમાઇ હતી. ફુટબોલ હીંદુ બે રન અને ૪ વીકેટે હાર પામી હતી. ત્યાર બાદ બેટીંગ એવીઝાલેબ માં આપેન કીકેટ અને ફુટબોલ હીંદુ વચ્ચે તા. ૬-૧૦-૩૪ ને દીવસે મેચ રમાઇ હતી. આપેન કીકેટ કલબ ૪ રન અને ૪ વીકેટે હાર પામી હતી

રેલ્વેમાં મુસાફરી કરતાં બેસવાની ગાદી ઉપર પગ રાખી ન બેસતા

જોહાનીસબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં એક આલફોન્સો પ્રેટોરીયન નામના ગોરાને ગાડીના ડીસ્ટ્રીક્ટ ઓફીસરીએ તા ૧૫ા ઉતારી રેલ્વેના કામમાં બેસવાની ગાદી ઉપરથી પોતાના પગ મુકેલા હતા તે ન ઉપાડી લેવાના ગુન્હા બદલ ૩ પોંડ ૬ઁ અગર ૭ દિવસની કેદની સજા થઇ છે માટે ચેતજો. તમે એવા ગુન્હા માં ન આવી પડો.

રા. બલ્લાન શું સમાજવાદી છે? કલ્ક ને મરીબોનો ઉદ્ધાર થશે?

મરીબ ગોરાઓ વિષે વિચાર કરવા માટે જોબ્સબર્ગમાં એક કોનફરન્સ મેળી હતી તેની સમક્ષ જાહેર કરતાં કે. બલ્લાન કહે છે કે આજના જમાનામાં મુડીવાદોનો જયજયકાર વાગી રહ્યો છે એટલે સમાજવાદની સંસ્થાપના સિવાય બીજા કોઇરીતે મરીબોનો ઉદ્ધાર થઇ શકવાનો નથી.

આફ્રિકાનું ચિત્રવિચિત્ર જંગલી પ્રાણી જગતને બતાવે છે કેઃ

૧. હબ્શો કરી બાપ મારતાં સિંહ કલાકના ૬૦ માઇલની ઝડપે દોડે છે પણ જો સિંહનો પંજા સાથળમાં ભરાયો તો તે નિર્બલ થઇ ઉભો રહેશે પણ પંજો કાઢવાનો પ્રયત્ન કરશે નહિ

૨. સાપદામાં પોલો સિંહ નિર્બલ રહેવા બદલ પુરકયા કરે છે બજારે એવા સંજોગોમાં હિપડો ચપ ચાલન ચાલ રહે છે.

૩. હિપડાનાં બચ્ચાંના શરિર ઉપર અનેક ઘણા ચટાપટા હોય છે બજારે ને મોટાં થાય છે ત્યારે ચટાપટા ઓછા દેખાય છે અને ચટાપટા વગરને એક જે પટા જોવામા મળેલા નજરે પડે એટલે હિપડાના ચટાપટામાં પણ ફેરફાર થાય છે ખરો

૪. ગિબ્બુ વાનરનું નાકુ બદા બોચુ હોય છ એટલે એક મોટો ખુનરો પણ એની સામે આવ જોડાવવાની હિંમત કરે છે. વળી એ તો મનુષ્યનો કર રાખે છે અને તેથી માણસ ઉપર બાબેજ હમલો કરે છે

૫. દાઢીનાને બીજાં પ્રાણીઓનો પુછડી ખાવાનો અત્યંત શોખ હોય છે. દાઢના બીકબુ જેવજ કરર છે. સામો માણસ ગબરો અને એક લાકડી લઇને જરી પણ બે ચાર હાથના જોગો મળ્યા તો ઇસીઓ પાછોયા પગ બક્ષ પકાવી જશે. બાલબાલના ચટાપટા વાળાં દાઢીના. ઉપલા બાબુસોને બાયન્ય પકડે છે

૬. ગિબાળા પાંજરાંમાં પુરાતા વેજીટેરીયન પક્ષ થઇ જાય છે અને દરક, માસ, વગેરે વસ્તુઓ બાય છે, અને પુનરા સાથે પણ ભળી જાય છે

૭. દાથી જરા જુના વિચારોના બળગી રહેવાની ટેવવાળો હોય છે અને તેથી એકાબ્બક જુના રસ્તાને છોડતો નહિ, ને ભલા જરા અટકયા સિવાય સીધેડો ગાબલ ચુલા પર્વત આદુ રાખવાની એની બાસીયત છે. દાથી બસો વાડેથી દુર જોઇ શકતો નથી. દાથીનું વજન ૭ (૬) ટન બાને દાબણનું (૪) ચાર ટન સામાન્ય રીતે હોય છે. દંતશૂળનું વજન સામાન્યતઃ ૨૫૦ રતલ હોય છે.

૮. રહીનો તરત ગઠ પ્રાણી છે અને ૫૦ વાડેથી દુર જોઇ શકતું નથી.

ગ્રહાર ફુન્ડ

ફપટાઉનમા થએલાં બિહાર પરનિકંપ સંકટ નિવારણ ફન્ડના નાણા વિષે ન્યાતા શ્રી. બા. ડી. બાવકા બાબને લખી જણાવે છે કે એ ફન્ડ દૌદ ઓસોસી એશન તરફથી થયું હતું અને ઓસોસીએશને નીમેલ કમીટીના નામે બેંકમાં રાખવામાં આવ્યું હતું જેની રકમ બા. ૧૫૨-૦૬ ૬ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ ઉપર પટના ફદર દ્વારા મોકલી બાપવામા. બાવી છે. તેમાં નાણા બાપનારાઓની નામાવળી બાવતાં બંકમાં પ્રસિદ્ધ થશે.

વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવરસીટીને હીંદીઓ તરફથી ભેટ

શ્રી સ્વર્ગમાં બબ્બાનંદજીએ વીટવોટરસ્રેન્ડ યુનીવરસીટીમાં ઇન્ડિપેન્ડન્ટ ફીલોસોફી ઉપર આપેલાં બાબ્યાનોમાંથી ઉપજેલા રકમમાંના ટ્રાંસવાલની હીંદુ સેવા સમાજ તરફથી ઇન્ડિપેન્ડન્ટ ફીલોસોફી ઉપરના પુસ્તકો યુનીવરસીટીને ભેટ બાપવાનું ઠરાવ્યું હતું તે મુજબ મજકુર પુસ્તકો હીંદથી બાવી ગયાં છે અને ગયે બાપારીએ સ્વામીજીના હસ્તે યુનીવરસીટીના

પુસ્તકાલય માટે ભેટ આપવામાં આવ્યાં હતાં. ૨૦ વર્ષના કારકીર્દ દરમ્યાન દોદી બાઇબલો તેમજ યુનીવર્સીટીની ડાઉન્સીસ અને ભેગેહના સભ્યો હાજર હતા. પ્રત્યેક પુસ્તક ઉપર "રામ-દુખ મુકુલ (હિંદુસ્તાન) ના સ્વામી અખંડાનંદજીએ ૧૯૩૪ ના માર્ચ, એપ્રીલ અને મે માં કરેલી વ્યાખ્યાનોની ઉપજમાંથી ફન્ડમાંથી દોઢ સેવા સમાજ તરફથી વીરવાહરવિન્સ યુનીવર્સીટી ના પુસ્તકાલયને ભેટ આપવામાં આવ્યું છે

ઓગણીસમાં કોંગ્રેસ

સેન્ટલાન્સ્લાસ ખાતે ૧૯ કોંગ્રેસ કલબના સેક્રેટરી ખબર એવે છે કે તા. ૧૨ મી ના રોજ બીજી કોંગ્રેસ કલબ અને યંગ મુસ્લીમ વચ્ચે મેચ રમાવાને રીપોર્ટ આપીને હતો તેમાં કોંગ્રેસ કલબનું નામ ખોટું કર્યું. કોંગ્રેસ A ટીમની સાથે રમત રમાયા હતી જે કોંગ્રેસ કલબ કરતાં જુદી છે.

આભાર

મી. નાથુભાઇ મોતી ઓરીસ્સા (ઇંડિયાના)ના અમૃતિના વેપારી ઉંમરે ૨૦ વર્ષ ડેરાગામમાં રહ્યા સેમવારે સ્વદેશ જવા રવાના થયા છે તેઓ પોતાના ફ્રેંડસવાસ તેમજ કરબતમાં અનેક બાઇબલો તરફથી મળેલાં સન્માનને માટે આ પત્રદ્વારા આભાર માને છે

વિવિધ વર્તમાન

જરમનીમાં ચાલુદી સ્ટીને પકડેલા પાદરીઓ બરતરફ

જરમનીના પ્રોટેસ્ટાંટ ડેમ બીશપ મુલરના પ્રમુખ પદવાળા દેશના જરમનીની ચર્ચે કાઉન્સીલે એવો હાકેદો પસાર કર્યો છે કે હવેથી આખાયે જરમનો પાદરીનો દોહો એમની સરકારે અને જે પાદરીઓ ચાલુદી ક્રામની ઓ પરવેલા હોય તેને રીદાબર કરવામાં આવશે.

એંગ્લીકનોમાં વાયરલેસનો પ્રચાર

એંગ્લીકનોની કુલ વસ્તીના (૯) નવદશ જેટલો આમ વાયરલેસ બ્રાડકાસ્ટો સેવો રહ્યો છે. એજ વરસે પકદારપ૯, લાયસેન્સો અપાયાં એટલે વાયરલેસના ઉપયોગ કરવામાં એંગ્લીકનોનો બાંધવો નંબર આવે છે.

હુંગેરીમાં મતથી નવસો બળવો થયો

રેપબ્લીન સરકારના હુકમથી કાલ્સના બોરડર નામના ગામમાં એક રવેનીયા રેજીમેન્ટને પકડવામાં આવી છે કારણ કે આ રેજીમેંટ ઉંગલાંડના બંદરેથી દારૂ બોલો લાવનાર વ્યક્ત થીને આમ ૧૦૬ રવેકાનમાં એરકાસ્ટલ કાબલ કરેલાં કહેવાય છે. ઓકટોબરના પહેલી તારીખમાં રવેકાનમાં આવતો કારી નીકળ્યો હતો પણ સરકારે તે હમાસી દીધા છે માણસો પાસલ બહેનાં અજાણપણામાં આવે છે.

આ ઇંડે આઇનીઝ કંતકથા અને કેટલીક હકીકત

એનામાં એવા પ્રકારની કંતકથા આવે છે કે આગાઉના વખતમાં ચીનના એક બાદશાહે પોતાના એક વિદ્વાનને એવો હુકમ કર્યો કે દોદના સર્વ ધર્મગ્રંથોનું બાળાન્તર આબાનીક આબામાં કરવું. એ વિદ્વાન ૧૦૦ વર્ષનો વૃદ્ધ હોવા છતાં એવો નિશ્ચય કર્યો કે ગમેતેમ કરીને પોતાનું કામ પૂરું કરવું. વિદ્વાન પોતાનું કામ પૂર્ણ થયું અને અમૃત રહેવાને પોતાનાં બાળકોએ એકઠાં થઇ જમીનપર નાંખેલો બધ છે. એ બાળકોથી દોડ ઉઠ્યા અને આકાશવાણી થઇ કે તે દોડનાં પાંદડાં ઉકાળી પીવાથી ઉપ આવશે નહિ તે પ્રમાણે તેમ કર્યું અને દીર્ઘજીવનનો આનંદ તે વિદ્વાને પોતે પણ ૧૫૦ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવ્યું. કંતકથા ગમે તે હો, ચીન દેશમાં લોકો ચાનો ઉપયોગ છઠ્ઠી સન પૂર્વે ૨૭૦૦ વર્ષ ઉપરથી કરતા. પણ ૬. સ. ના ૫૦૦ સુધી લોકો ચાને દવ. તરીકે ઉપયોગ કરતા અને ત્યારપછી એનો ઉપયોગ પીણા તરીકે થવા માંડ્યો. આજે ચીના લોકો ખુબ ઉપયોગ કરે છે અને બીજે નંબરે ભેટ બીજા અને આપરણાંના લોક દુનીઆના બધા દેશોથી વધારે ઉપયોગ કરે છે.

અમેરીકાનાં બેકારોને સહાયત

મીસ પરકીન્સ નામના બાનુ અમેરીકાની સરકારના મજુર ખાતાના પ્રધાન છે તેઓ કહે છે કે અમેરીકામાં એક કરોડ સીત્તેરલાખ (૧,૭૦,૦૦,૦૦૦) બેકારોના નિર્વાહ માટે દર મહીને ૧૩ કરોડ ૫૦ લાખ (૧૩,૫૦,૦૦,૦૦૦) ડોલર ખર્ચવા પડે છે અને સરકાર એવો કાયદો લાવવા માગે છે કે બીજીસ મજુરોને જે પદ્ધતિથી રહ્યક મળે છે તેમ અમેરીકાના મજુરોને પહોંચવા. અકસ્માતથી થતી અપંગતા કે બેકારી જેવા સંજોગોમાં રહ્યક મળશે કે જેથી બિસાકાર ઉદ્યોગની દયા ઉપર કામધરના મજુરોને નભવાનો વખત ન આવે.

આંધ્રના દિવસો અને તારાના દિવસોનું અવાજમાં પરિવર્તન

એમેરસેવાણીઆ (યુરોપ)ની રેડારોલ યુનીવરસીટીમાં એક ખાસ ટેલીફોન યં. દુખીન બનાવવામાં આવ્યું છે જેના પડદા કાચ આંધ અને બેગા નામના એક ખુબ ચળકતા તારાના કિરણો પડવા દઇ તે કિરણોને એક ફોટો-ઇલેકટ્રીક-સેલ ઉપર પાડતાં તે અવાજના રૂપમાં રૂપાંતર પામે. તે અવાજ વિચિત્ર પ્રકારનો હતો અથવે મોટા પરિને પ્રતિધ્વનિ (પડઘો) આવ કરતાં જેવો અવાજ સંભળાય તેવો તે અવાજ હતો અને તે અવાજ રેડીઓ દ્વારા ઇગ્લાંડ અને પુરાણના બધા દેશોમાં સાંભળવો હતો.

એક તરફ શાંતિની વાતો બીજી તરફ લડાઈની તૈયારી

માનવજાતિના ઇતિહાસમાં એવો એકે સમય ન હતો કે અત્યારે દુનીઆના લોકોનો મત લડાઇનો પ્રખર વિરોધકરીને હોય અને દરેક રાષ્ટ્રિય સરકારો તેની વિરુદ્ધ વર્તન દાખવે. આજે ફ્રાંસની સરકાર મેડીટરેનીયનથી માંડીને ઠેઠ બીજીસ ચેનેલ પર્યંત દેશમાં જેટલા બધે દુર્ગોની દાર રચે છે. સ્ટીલબખ્તર, મેસ્ટરબમ અને બોમાંઠ વગેરી બધા વધારવા બહારક ધન બર્ચે છે. જરમનની દીર્ઘદૃષ્ટિથી સજ્જ થાય છે. પોલાન્ડ આખા દેશની ૨૧ વર્ષથી ઉપરની જનતાને ફરજી શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવાનો હુકમ કરે છે અને પ્રજાની મુસોલીની પદ્ધતીને સોનાને રેલ બનાવવા આદે છે અને બોલીવેદ રશીયા નવ-યુવકોને સ્વદેશ રક્ષણનો અપૂર્વ પાઠ પઢાવે છે તો શું ઇગ્લાંડ પાછળ રહેશે! ના નહિજ.

શું જાપાન સોવીયેટ રશીયા ઉપર ચઢાઇ કરશે?

ઇંગ્લાંડના સાપ્તાહિક પોટ" ગયેવમાં બોરીસ બેસ્ટર પાર્ટીની કોંગ્રેસ મળી હતી ત સમયે એજાનો એક બોલાતા પાર્લામેન્ટના મેમ્બર મી. જોન મૂરહેડ કહે છે કે "જાપાન રશીયા સામે રણસંગ્રામ જગાડવા કૃત્રિમારંભ તૈયારી કરી રહેલ છે પણ ૧૯૩૫ ની શરૂઆતમાં કે ત્યારબાદ ચાલુ વર્ષે એજ મોટા સવાલ છે." જાપાનના સરકારી કાગળો તરફથી અઠવાડીયા પહાર પડી છે કે તેને કે સોવીયેટ પાસે ૨૦૦૦ એરોપ્લેનનો કાફલો છે તે ઉપરાં રશીયા અને જાપાનનો ભવિષ્યનો સંબંધ અનિશ્ચિતજ રહેશે.

૧૪૦૦ રૂપીયાનો ફ્રાટકો

ગ્રેટ કેમ્બ્રસેન્ડ ગેસના ગેસ ડોકટરની ઓફીસના ટિલફોનને ગોટ દિવસ બગડ્યું હતું. તેની રૂા. ૧૪૫૦ ની લીસા જરીત નોંધી ગોટાળો ગર્યો. બહુ તપાસ કરતાં ભૂલ નહીં તેથી તેના ફ્રાટકાને બાજુ તેના ફરતો જોયો તેના તેનાપર શક ગયો તેના પતિએ ફ્રાટકાની એકસરેયા પરીક્ષા કરી તો માલુમ પડ્યું કે અગરી તેના આંતરડામાં બારામ ગર્યા હતી

હિંદુસ્તાનના તાજા સમાચાર

બાજરી ઝાવધિંજર

કેસાર તજીરમાં પેગડીયા ગામની પાસે નદીને કાંઠે ઝાવધિંજર... તેમાં દબાયેલું ગોટ બેકું ગેલું હતું. બે તેને ખુંચવાને પ્રયત્ન ગર્યો, પણ નિષ્ફળ ગયો. તેમાં તે ગામ માં પાટીલ ગયો અને મિત્રોને બજાવવા ગામડીયાઓએ, તેને બોહી કાઢયું ત્યારે તેનું મરણ કરતા ટ્રીટ હતું ફક્ત પગ ૨૦ ટ્રીટ લાંબા હતા. અલારે તે રાજગઢના બગીચા દારને ત્યાં મૂકયું છે

શ્રીમતી કમલા નેહરૂની તબીયત

શ્રીમતી કમલા ફરી તબીયતના કારણે ગયો છે અને ડરાકેર માટે માલમોરા જેવા પહાડી રમણીય જવાનાં

પ્રમુખ અબાની અરજદના ગાંધીજીના

ગયોયા સરહદના નામી અને અબદુલગફારખાનને તિબ નિવેદન મકાર પાછી જવાબવું હતું કે આ વખતની મહાસભાની બેઠકમાં પ્રમુખ તરીકે મારી ચુંટણી કરવાની દિલસોબ મુંબઇમાં ગાલી રહી છે આ સંજોગ નીચે સરહદ પ્રાંત ઉપરોનો ૬ ફક્ત. બોર મુસલીમોને અનુલક્ષીને ગાંધી મુસલીમ ઐકયના પ્રશ્નને લેમ આપવાની ઇચ્છા પાળુ ગાંધી ... પરંતુ મને ખાતર કરવા દો કે ૬ ૬ નક્ત સૈનિક છુ. મારી મહત્વાકાંક્ષા બોર રાષ્ટ્રનિક તરીકે અને નહિ કે બોર સેનાપતિ તરીકે દિવસ નિર્ગમન કરવાની છે બોર રાષ્ટ્રનિક તરીકે મારે આયુષ્ય પુરું કરવાની મારી ઇચ્છા છે

ગાંધીજી સાથે કોણ નિવૃત્ત થશે?

"સુપ્રભાત" પત્ર જણાવે છે કે ગાંધીજી રાજકારણમાંથી નિવૃત્ત થવા માગે છે એ ખબરે અમદાવાદની મહાજનોમા ભારે સનસનાટી ફેલાવી છે. જો ગાંધીજી નિવૃત્ત થશે તો સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ અને શ્રી. રાજગોપાલાચારી પણ રાજકારણમાંથી અલગ થઇ જશે અને બંને જોમ અનુયાયી તો ગદારજીને ત્યારે ગાંધીન પહોંચાડશે

ઇંગ્લાંડ જનારી હોકીના બોમ્બેની ફાઇનલ ટીમ

આવતા વરસે ઇંગ્લાંડમાં રમ ... ટીમોની સેમેલ રમવા માટે દોઢસો બોમ્બેની બારે ગોટ ટીમ ઇંગ્લાંડ જનારી છે આ ટીમ વીમેન એસોસીએશન મુનીયન તરફના સેલેકટરોમાં આપનાર છે. કલકત્તાના આ મેચોમાં મત્રી પાસ રમેલ બોમ્બેના પ્રેમનાથ આ ટીમ બેસ્ટ મેમ થયો છે. આ ટીમમાં હોકીની દરેક પ્રાંતની બોમ્બેને લેવામાં આવેલ છે. ટીમ સલાહમ નામો બાર ગયું ... અને ઇંગ્લાંડ જનારી તૈયારી—૧ પણ ૩૨ મેમ મુકી છે.

—ઇંગ્લાંડના સહાયક મંત્રી મી. ઇંસરાજ રામોન પાકપાટન રેલ્વે સ્ટેશનપર આપવામાં કર્યો છે. તેના બીજામાંથી બાર મળેલ હતો તેમાં જણાવ્યું હતું કે માતૃભૂમિ દીઠ મારે સ્વરાજ ન મળવાથી બાપવાન કર્યો છે.

—કલકત્તામાં કોમેન્સના તબાવમાં રહેતા કલાક તરીકે પણ પર્વની બાબા અને બોવરજીએ દુનિયામાં રેકર્ડ તોડયો છે.

—બારાબાંકી સહયુબાબુ પટેલ નામના પોલિસમેનની 'કોમ્પ્રેસ બોલ્ડીનર બનો' બે નામની પત્રિકા કાઢવા માટે ધરપકડ થઇ હતી.

—શ્રી. મીરાબહેન કોબો હાલ ઇંગ્લેંડમાં ટુર કેર દોર વિષે પ્રચાર કરી રહ્યા છે તેબો ૧૨ મા બોકટોબરે દીઠ બપ્પા ઉપડનાર હતાં

—બોરાદોમા (બ્રાઝીલ) ના દીલી વેપારીબોએ મહાત્મા ગાંધીજીને દક્ષિબનોહારના નામમાં વાપરવા માટે ૪૬૨૩૬૨૬ બેન બોટલે ૧૧. ૬૬૫૨—૬- ૦ ની રકમ મોકલી આપી છે.

દિવાળી! દિવાળી!! દિવાળી!!!

ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીદાર સોસાયટી

ટ્રાંસવાલ યુનાઇટેડ પાર્ટીદાર સોસાયટીના આશ્રય હેઠળ તા. ૬–૧૨–૧૯૩૪ બ બાજારની સાંજના આઠ વાગે પાર્ટીદાર હોલમાં ગાદાન દિપોત્સવી ઉજવવામાં આવશે. શ્રી. સ્વામી બ્રહ્મનંદ કાળ -ને શ્રી. પંડિત હરસુ વિદ્યાર્થી દિપોત્સવી, રાગ્ય દક્ષ તેમજ બીજા સીલાઓના ભાષણ કેવા બપારાબાન આપશે. તો કેપસ્ટા ભાઇ ને ગાદારમાં સર્વ ગાદુ ભાઇ, બહેનો તેમ . ૬ દી મોને વાબાસર પધારવા વિનંતિ ન.

લી ખાબાર ક. પટેલ,
મંત્રી, ટ્રાં યુ ૦. પા

ક્રિકેટ ક્લબોને તથા જથાબંધ વેપારીઓને ખુશખબર!

સેક્રેટરાઓ માટે સહેલુ કામ!!

હિંમતનગર (સાબરકાંઠા) ના વર્ષની જુની, નામીતી અને જાની મારીકોની કંપોઝીશ ફુટબોલ રબરની રાખવા છે, કિકેટગ્રાઉન્ડ સ્ટ્રીટ, બોલાનીસબર્ગમાં બોલાવવામાં આવી છે. ત્યાં સર્વ જાતનો ક્રિકેટ, હોકી અને બીજી ઇન્ડીયન માલની પણ જાતુઓ મુકે તેવો (ક્રિકેટ્સ હનીમ્સ, કાર્મીનન્સ, ફુટબોલ્સ, બેગ્સ, બાલ્સ કેરમ્સ, ટેબલ, ટી. બી. નો સામાન પણ જાત કિંમતથી બાબે મળશે.

પત્રથી પુછો અથવા બાબે મળો. બોકજ મુલાકાત રહન બારી માટે બસ છે. બરાર બાબજાબો.

બાબાર ઠીકાનામુ: J. M. KANTI & Co.,
Sports Goods Manufacturers,
P.O. Box 4250, Johannesburg.

તા. ક.—બા ઉપરાંત સાચા બાનાબાંદીના કલબની કેરો તમા કિમોના સાટીબો અને પ્રબબાત બોલેકબીક કેમીકલ વર્કસની પેટન્ટ અને પ્રોપરાઇટરી દવાબો પણ મળશે.

દક્ષિણ આફ્રિકા: અને પ્રજાઓ અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગયા અઠવાડિયાના અંકથી ચાલુ)

(૮)

દક્ષિણ આફ્રિકાની મિશ્ર કોમો

"Give the coloured people the benefit of their white blood."

લોર્ડ સેલ્બોર્નનો.

દક્ષિણ આફ્રિકા છે તો એક દેશ નાનકડો, પણ તેમાં પણ કોમોનો ખીચોખીચ ભરો છે. દરિયા મુલકમાં ગોરાઓ: બાકી કરતાં આખી વસ્તી સમજો તો તે એકસારી કાળી બાયાઓ કાળી સંસ્કૃતિ વાળીસ વરસે હિંદુસ્તાનમાં તેમની નાકમાં એકસરખી વસે. કોઈ કે મુસલમાન, પારસી કે બીજા, બધામાં કાળી ચામડીનું કુદરત એકસરખું ભર્યો જુદા, પણ સગપણ એક. આવી સ્થિતિ દક્ષિણ આફ્રિકામાં નથી.

દક્ષિણ આફ્રિકા વિવિધ સંસ્કૃતિની વેણી છે. અહીં વિવિધ સંસ્કૃતિનો સંગમ થયો છે. પશ્ચિમની પ્રબળ ખ્રિસ્તી સંસ્કૃતિ, બાન્ટુ કોમની જંગલી સંસ્કૃતિ અને એશિયાની પ્રાચીન સંસ્કૃતિ સાથે અથડાઈ રહી છે અને સત્તા અને લાભ-દાનને બળે ગોરી સામ્રાજ્ય જમાવવા મોકાને પડી છે. પશ્ચિમની આ સબળ સંસ્કૃતિના વેગે ખિન ગોરાઓને આકર્ષ્યો છે અને બે અથડામાં ગોરી બાન્ટુ-ઓએ પણ ઝંપલાવ્યું છે.

બાન્ટુઓ અમારી જેમ, પશ્ચિમ ના સંસ્કૃતિને પરનારા ને દક્ષિણ આફ્રિકાના "કલર્ડ" નામથી ઓળખાતા રંગીન લોકો. રંગીન લોકો લોકો પુરુષીઓની જેમ મિશ્ર વર્ણ ના દેશીએ. અને ગોરાઓના વિષયી સંસર્ગોના ફળ તે રંગીનો. રંગીનોનો આ સમુદાય પોતાને યુરોપિયન પણ કહેવાયે છે. રંગીનોમાં મલાયો, મોરીસિ ને અને ઝીલેન્ડ લોકોનો કાયદા દ્વારા સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. પરંતીપ્રદેશ બધાય ત્યારે ખિન ગોરી વસ્તીના બધુ બાકી એકત્રમાં આવે છે બાન્ટુઓ એશિયાઈ ઓ, મિશ્ર અને બીટ કોમો. દક્ષિણ આફ્રિકાના દેશીઓની બાન્ટુ વસ્તી બધામાં સંખ્યાબળ ધરાવે છે એશિયાઈઓ માં ટોટીઓ અને ચીનાઓનો સમાવેશ કરાયો છે. બધાનીઓ ગમે ત્યાંથી છે, પણ એશિયાઈ વિદેશોમાં કોમ ઓ તેમને કાયદા પરવાનામાં આવ્યા. આ બોલતું દેખીતું કારણ બાપાનું બળ છે. ખરેખર એશિયાઈઓ નદિ કિનારાના એશિયાઈ લોકોની વસ્તીનો ૬૦ ટકા ભાગ હોકીઓનો બનેલો છે.

આ સ્થળે દક્ષિણ આફ્રિકાની વિચિત્ર મનોદશાનો પણ ઉલ્લેખ કરી દઉં. એશિયાઈ મોકાના વર્ગીકરણમાં મુલ્યિન સત્તાધારે ગમે ત્યારે ગમે ત્યારે ન આવ્યું; તેથી તો માત્ર રંગ અને રહેણીકરણી જોયાં છે. સીરિયા અને પેલેસ્ટાઇન એશિયાઈ રહ્યા છે, પણ સીરિયાના અને પટ્ટણીઓનો કાયદાની દૃષ્ટિ એ એશિયાઈ અમલમાં આવતા નથી. બાંધું સ્થાન ગોરાઓ સાથે રખાયું દક્ષિણ આફ્રિકામાં ૩૨,૦૦ પટ્ટણીઓ અને ૨૦૦ સીરિયનો છે.

૪૫ વર્ષ પહેલાં ગોરાઓનો ખ્યાલ ન નથી, પણ દેશિ તો જ્યાં તેમની કોમની ગરબાત સમરમાં સહીના માપ ના થઇ. એ વખતે કેપ કોલોનીમાં ૬૫ લોકો પટેલસ્ટેટાજ વસવા આવેલા આપણે ત્યાં સાસને હાથે કેપની કોપ બાપને સારુ ૧૫૦ વર્ષ થયા હતાં. ઈ.સ ૧૮૫૨ ના નોવેમ્બર માસમાં પ્રસિદ્ધ ગવર્નર હન રીબાઇ ટેલસ લેજીસ્લેટિવ ઉનર્યો ત્યારે નેતાઓ અંગ્રેજ વસ્તી દેશીઓનો ગાદા કુદયો જોયા હતો. એ દેશીઓનો ધરો એવો બાબુપુરુષ બોલ્યો નાનકડો દેશી હતો. રાજ રીબાઇ તને દેરી ઘડી બોલાવતો. તેણે તેનો દુષ્ટાપિયા તરીકે ઉપયોગ કરવા માંગ્યો, અને રાજ સેલ્ફગવર્નમેંટ દેશીઓ સામેનો સંઘર્ષ રાજ થયો. તેણે ગોરી રીવાજ સ્વીકારી, તે ગોરાઓની જેમ જોયે. આજે કપડાં પહેરે અને બાન્ટુ કે. તે બરોબર યુરોપીય દેશી ન હ અમે. તેની બોલીનું નામ બધા ૮૫. રાજ રીબાઇ બધાને પોતાના પરમાં રાખી અને તેને ગોરી સંસ્કૃતિમાં ઉછેરવા માં આવી. સોળ વર્ષની ઉમરે તે કપડા ૬૫ બાપા પુરુષો જોવતી બધું ગઈ.

કપ્તાનું ફ્રાન્સવલાત પ્રાચીન સોલ્ડરોના ઈ. સ. ૧૬૫૨–૧૬૬૨ સુધીનાં 'જર્નલ' માં મળી આવે છે. કપ્તા તેની યુરોપીય રીતભાતથી પોતાના બાબત ક દેશીઓ પાસે કમાયથી ગામ લેતી દુષ્કાળિયાપણું કરતી દોગ બારે સરસ યુરોપીય પોશાકમાં સજ્જ થતી બધે તે પોતાની હોસ્પેટાલ કોમની ના બરાબરી ન દોગ. પશ્ચિમની આ અસરથી તે બધે સુંદરતી ગોલ તેમ દેખાતી. બ કોલક બારે તો તે યુરોપીય રીતભાતને પોતાનાં કપડાં સાથે કોગ ી દેતી અને ન મેળ. બને નગ્નતા બધે અલ્પ દર્શન કરાવતી. પુખ્ત વયની થતાં સુધીમાં તેણે રસિકલ ના બધાયે અબાધપણાં કર્યા તેણે બે ક્રોકરાંગે મધ કર્યા તેમાં બેક તો ગોરાનું હતું. તે બારે ગાઢો, તો ૬ ન નાં. એમ બાદકવા લાગ્યો. છેવટે રેકાણે આવી, કાળી કામ નામ એવું બધાયું. બાવિ બારી અસલગસલતના પરણે તેણે કામ બક્ષરામાં આવી, અને જિલ્લી બધેમાં સેવામાં આવી, બધા ૨૬ વર્ષની ઉમરે ૨૭ વર્ષના કમ આફ્રિકાઈ મધારી અને જ્હોન પીટર હાન મીરેરેહને પરણી. દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇતિહાસમાં દેશી અને ગોરાના બિલ્લી રિવાજ મુજબ આ પહેલવહેલાં લગ્ન થયાં. આ લગ્નોના આશય દેશી અને ગોરી કોમ વચ્ચે સદ્ભાવ પ્રસારવાનો હતો. તે હેતુ તો ન સધાયો. પણ લગ્ન પ્રબોધે ન નીકળ્યાં તેઓ રે બન ટાપુ બધા બાદ. મીસ્ટર બધાસ બધું મારાગારકર બધો અને રેવાબિતિ દ્વારે મરણો બધા વિધવા બધ અને દાદી વિશેષ ઘરબાર લેવા સાથી તેને સજ્જનના પિતાના બધુ ગોકરાં થયાં હતાં. સજ્જનના મરબા બાદ તેનું કુટુંબ અમાદીની જેમ અનાધાર, બધિયાર, દેવાનિપત બને મિશ્ર સંસ્કૃતિ વચ્ચેજ પસાર થયું. ૧૯ બુધાર્ષ ૧૬૩૪ ના રોજ તે મરબુ પામી.

(અપૂર્ણ)

ગીતા મનન

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામલાલ મશરૂવાળા.)

અધ્યાય ૧૪ મો ચાલુ

(૧૨) શ્લોક ૧૯–૨૦

પરંતપ! આ પ્રમાણે મેં તને ત્રણ ગુણોના પ્રકારો તથા તેની ક્રિયા તથા પરિણામના ભેદ સમજાવ્યા. આ બધામાં સત્ત્વગુણ બીજા બે કરતાં ઉત્કૃષ્ટ અને ઉન્નતિકર છે ખરો, છતાં, મારી અવસ્થા એ અંતિમ સાધ્ય નથી, પણ સાધનજ છે, એ યાદ રાખવું જોઇએ. ધનંજય! અભિમાન અને આસક્તિ મારે તેવી મારી પ્રાપ્તતા દોષ છતાં તે બંધનનાજ કારણ થાય છે, પણ મોક્ષપ્રદ બની શકતાં નથી. માટે સત્ત્વગુણીએ મારી પેઠે ઉત્કર્ષ કર્યા બાદ એને ત્યજવા અભિમાન અને આસક્તિ છોડવા જોઇએ, અને તે ગુણાતીત પદ પામવું જોઇએ.

"હા, ધનુર્ધર! પ્રકૃતિના નિયમથીજ બીજા બે ગુણોનો સંપૂર્ણ નાશ કરી એકજ ગુણનો અંગીકાર કરનો કોઇ નથી, ત્યારે બીજા બે ગુણોનું કિંચિત સ્વરૂપ તો રહેજ. એકજ ગુણમાં આસક્ત થયેલો મનુષ્ય આ નિયમને દુઃખરૂપ સમજે છે, અને એ રીતે આસક્તિનો ત્યાગ ગુણમાં અભિમાન ત્યાગ છે.

"પ્રભવર! આ બધ સ્થિતિ નથી. વસ્તુતઃ પુરુષ (આત્મા) ત્રણે ત્રણે ગુણોથી પર અને અલગ છે. જે કોઇ ગુણોની ક્રિયા જોવા જાણીએ છે. કર્તાપણું આત્માનું નથી, એ ગુણોનુંજ છે. માટે, જ્યારે પુરુષ ત્રણ ગુણોનાં આ રહેલું પોતાનું ગુણાતીત સ્વરૂપ જોઇ શકે છે અને દેહમાં વસતા ત્રણ ગુણો સાથે પોતાને કશો સંબંધ નથી એમ તત્ત્વતઃ સમજે છે, ત્યારે એ જન્મ-મૃત્યુ-જરા વગેરે દુઃખોથી મુક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે." ૧૯–૨૦

(૧૩) શ્લોક ૨૧

આ સાંભળી અર્જુને ગુણાતીત દશાના ચિહ્નોમાં જાણવાની ઉત્કંઠા બતાવી. એણે પૂછ્યું:

"ભગવન્! કયાં લક્ષણોથી પુરુષ ત્રણ ગુણોથી પર થયેલો માલુમ પડે? એનો જીવનવ્યવહાર કેવી રીતનો હોય? અને ગુણાતીત દશા શી રીતે પ્રાપ્ત થાય? આ બધું મારી કૃપા કરી સમજાવો." ૨૧

(૧૪) શ્લોક ૨૨ થી ૨૫

'તત્ત્વાસ્તુ' કહી ભગવાન બોલ્યા:

"પાંડવ! કયારેક તો પ્રકાશનું, કયારેક કર્મ પ્રધાન અને કયારેક મોહ(સુસ્તી)પ્રધાન જણાય છે. ચિહ્નોનો સ્વભાવજ છે. જ્યારે સત્ત્વગુણ વધે ત્યારે પ્રવૃત્તિ અને નિદ્રા ત્રણેની આવશ્યકતા છે. (કેવળ મનુષ્ય એ ત્રણેને યોગ્ય મર્યાદામાં રાખવા પ્રયાસ કરતો થાય છે પણ, એનો અત્યંત દ્વેષ કરતો યોગ્ય નથી. વળી, સમજવું તેમજ ન સમજવું એ બુદ્ધિના ધર્મો છે, આત્માના નથી. આત્મા તો બુદ્ધિમાં રહેલાં જ્ઞાન તેમજ અજ્ઞાન બેમાંને જાણે છે, અને તેથી સદાયે જ્ઞાતાજ છે. જ્યારે પ્રમાણે કર્મમાં પ્રવૃત્તિ થતી ન હોય, એ પણ દેહધર્મ ગણાય છે, આત્માના નથી; આત્મા તો પ્રવૃત્તિ અને અપ્રવૃત્તિ બેમાંને બોળખનારો સાક્ષી છે, અને બેમાંનો આધાર છે.

"કૌંતેય! આ પ્રમાણે જે શરીર અને આત્મા વચ્ચેનો ભેદ સમજેલો છે, અને પણ ગુણોને શરીર સાથે વળગેલા જાણે છે, અને આત્માને તેથી પર જાણે છે, તે વિવેકી પ્રકૃતિના ક્રમથી કદિક શરીરમાં સત્ત્વગુણનો, કદિક રજોગુણનો અને કદિક તમોગુણનો પ્રાદુર્ભાવ કે લોપ થાય તેથી મુંઝાતો નથી. જે ગુણનો યોગ નથી ઉદયો તેની તે ત્રણને પ્રાપ્તિ કરતો બેસતો નથી, અને જે ઉદયો છે તેનો દ્વેષ કરતો નથી. ત્રણે ગુણોના ઉદ્ભવમાં કે લોપ વખતે પોતાને કર્તાદેવાપણા ના દોષ તેમ કે ભોગીપણા (વૈદાસાહિત્યમાં આત્મામાંથી ભોક્તૃત્વ) ની બુદ્ધિની સમતા રહ્યાને છે. બાળ મળતા દેતો નથી. ૨૨–૨૩

"પાર્થ! પ્રાણી સુખદુઃખમાં સમતા રાખી શકતા નથી, તેનું કારણ ગુણો વિષે આસક્તિ અને અભિમાનજ છે. 'મારામાં અમુક ગુણો તો નજ હોવા જોઇએ' અને 'અમુક ગુણો જે મારી વિશેષતા છે'—એ બન્ને પ્રકારના બંધ આ બેઉ અને અભિમાન દર્શાવનારાં છે. કોઇ મનુષ્યને અસત્ય કરી મૂકે છે, અને પદાર્થોની પ્રાપ્તિ તમા દાનિકી વિમુક્ત કરે છે, પ્રિય અને અપ્રિય વચ્ચે પક્ષપાત કરાવે છે, નિંદા અને સ્તુતિને પોતાપણા કલંક બક્ષત કરે છે; માનથી ગર્વિત કરે છે, અપમાનથી નીચકરત કરે છે, મિત્રનો પક્ષ ખેંચાવે છે, શત્રુનો દ્વેષ કરાવે છે, તથા જુદા જુદા પ્રવર્તાવ્ય વા પ્રેરે છે અને તેને પરાધી જ બનાવે છે. ગુણોથી.

"ધનંજય! જે વિચારશીલ આ બધા બંધનોમાંથી પોતાને મુક્ત કરી મૂકે છે, તેમાં જોઇએ તેવી નાસ્તિકતા બતાવે છે કે આ બધાંના મુખ્ય રહેલા ત્રણ ગુણો માટેનું આસક્તિ અને અભિમાનોજ લાગે કરી ગુણોથી પર બને છે, અને આ બધા દુઃખોનો સમર્થક કરાવન કરે છે, અને પુરુષ ગુણાતીત બનીને કહેવાય." ૨૪–૨૫

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	આસો ૧૯૯૪	ચંદ્ર	નક્ષત્ર	યોગ	સૂર્યોદય	સૂર્યાસ્ત
					કલાક મી.	કલાક મી.
સોમ	૧૯	સુદ ૧૨	૯	૧૩	૫-૧૫	૬-૫
મંગળ	૨૦	,, ૧૩	૧૦	૧૪	૫-૧૬	૬-૬
બુધ	૨૧	,, ૧૪	૧૧	૧૫	૫-૧૭	૬-૧૫
ગુરુ	૨૨	,, ૧૫	૧૨	૧૧	૫-૧૮	૬-૧૧
શુક્ર	૨૩	વદ ૧	૧૩	૧૬	૫-૧૯	૬-૧૩
શનિ	૨૪	,, ૨	૧૪	૧૭	૫-૨૦	૬-૧૨
રવિ	૨૫	,, ૩	૧૫	૧૮	૫-૨૧	૬-૧૧

தினமணி

1934

வார இதழ் வெள்ளி, செவ்வாய்—செவ்வாய்க்கிழமை அதிகாலை மே 15 ஆம் 1934 ஆம் இதழ் 42

வெள்ளப் பாதிப்பை நிவர்த்தி செய்ய முயற்சி.

தென்னாற்காடு மாவட்டத்தில் சென்ற மாதம் ஏற்பட்ட வெள்ளத்தினால் ஏற்பட்ட பாதிப்பை நிவர்த்தி செய்ய அரசாங்கத்தார் தக்க நடவடிக்கை எடுத்து வருகின்றனர். அதிகாரிகளும் பொதுமக்களும் ஒத்துழைத்து வருவதாகத் தெரிகிறது. [illegible] வெள்ளத்தினால் ஏற்பட்ட சேதங்களைப் பற்றி விசாரிக்க [illegible] அவர்கள் [illegible] அதிகாரிகளுடன் கலந்து ஆலோசனை செய்து வருகின்றனர்.

[illegible] 37,000 ரூபாய் [illegible] 50 ரூபாய் [illegible] 3,000 [illegible] தென்னாற்காடு [illegible] அரசாங்கத்தார் [illegible] நிவர்த்தி செய்து வருகின்றனர்.

அரசாங்க வெள்ளப் பாதிப்பு நிவர்த்தி வேலைகளின் விவரம்.

சுமார் 37,000 ரூபாய் செலவில் [illegible] 50 ரூபாய் [illegible] 3,000 [illegible] நிவர்த்தி செய்து வருகின்றனர்.

[illegible] 6,000 ரூபாய் செலவில் [illegible] பாதிப்பை நிவர்த்தி செய்ய [illegible] இவைகளின் மதிப்பு [illegible] வெள்ளப் பாதிப்பை நிவர்த்தி செய்ய [illegible] அரசாங்கத்தார் [illegible] நிவர்த்தி செய்து வருகின்றனர்.

[

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

સતી સાવિત્રી (નવલકથા)	૧	૦
સ્નેહ વટા (નોવેલ)	૫	૦
વિર વનરાજ (બાળકો માટે)	૨	૧
પ્રેમ પ્રભાત (નવલકથા)	૬	૦
ક્રમ ભંગિત	૨	૦
મોતીના તોરણ, ભાગ ૧ કલીન (બોર્ડમાં આવે તેવા અભ્યાસની રીત	૩	૦
,, ,, ભાગ ૨ જો	૩	૦
બાળ શિખામણ (બાળકો માટે)	૨	૦
રાજરત્ન બીરબલનો ચરમ ભંડાર	૧	
જીવનના ઘડતર (દુઃખ સહનની ચાવી)	૪	૦
કુબાંગી ઘારા (નવલકથા)	૭	૦
રાજીવ્હી (ઉત્તમ ભારતમોધણી અનુપ નવલકથા)	૮	૦
ચમત્કારી ખુન	૫	૦
મનોરંજી રોગી ભાગ ૧–૨	૮	૦
રાજા સુભાગ ભાગ ૧–૨ ખંડ ૧		
ગોરી મેમસાહ		
શીરીનની કહાણી (પારસી બંધારની કહાણી)	૮	૦
કોરેગીયન નાયકમ ખંડ ૧	૧	૦
અદ્ભુત ચોરીની	૧	૦
વસંત (બાળકો માટે)		૭

૨૭ રંગની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ શાહ. આ પુસ્તકમાં રેડ રેંજની ૨૭ કથાઓ ૧૦–૧૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે તેવા હીતે સંકલેલી છે. ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ચિત્રો અને ૧૪ વાર્તાઓ સમાવેલી છે. કિં. રૂપી. ૧–૧૦

શીરીષ—લેખકઃ ર. પ. દેસાઇ. આ ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં પ્રેમ અને બાકી કુટુંબનું નેચરલ વાતાવરણ પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આપવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કિં. રૂપી. ૪–૦

પરણીતા–ચિત્રરજ્જત–પુજારીણી—આ ત્રણ જુદા રંગીન નામ ધારણ કરેલી ત્રણેલી છે આમાં ત્રેમ ભરા સોની ત્રણ રંગીન વાર્તાઓ છે.
પ્રત્યેકની કિં. રૂપી. ૨–૧, રૂપી. ૧, રૂપી. ૨

[illegible]—ગુજરાતી વાર્તાનો મહાદેવ હરીભાઈ દેસાઇએ કરેલો અનુવાદ છે. કિં. રૂપી. ૨ ૦

અકેલ કુકીરની અકેલી—લેખકઃ મરહુમ ઇદરીસ. આમાં મરહુમ ઇદરીસની ત્રણે મસ્ત અકેલી અંગે છે. રસીક અને મોજથી ભરપુર છે. કિં. રૂપી. ૪–૬

[illegible] છે. ૫. અબ્દુલકાદર આના બે નામ બદલે આ બન્ને મળીને ૧૦૦–૧૦૦ પાનાનાં પુસ્તકમાં રસપુર્ણ વાર્તાઓ મળી છે. વાંચનાર અને વાંચી આનંદ પેદા કરશે. કિં. પ્રત્યેકની રૂપી. ૩૰

[illegible]—લેખકઃ મણેરાજ મેઘજી આમ ગુજરાતની [illegible] છે. મુબ. - [illegible] છે તેની માર્મીક શૈલીપર વાર્તાઓ આપણી બનશે. કિં. રૂપી. ૨–૦૰

કૈલ્પા કાકી—લેખકઃ ર. સ. દેસાઇ. ૨૨૫ પાનાનાં આ પુસ્તકમાં જુના જમાનાની કે અને કાકીનો કલ્પ આપણ વરીયસ લેખકે આપ્યો છે. કિં. રૂપી. ૩.

ડિટેક્ટીવ વાર્તા—કર્તાઃ રમણલાલ ત્રિભવન પાઠક. આ પુસ્તકમાં ૧૪ વાર્તાઓ છે. આ પુસ્તકમાં નવ કલાક, ઉપલાસ, વિનોદ વિજેર છે. લેખક શ્રી પ્રેમ ચંદ્રપ્રેમ વિજેરે પણ છે. કિં. રૂપી. ૨–૧.

કાલેલકરની લેખો—અભ્યાસક દત્તાત્રેય બાલકૃષ્ણ કાલેલકરનું નામ સુપ્રસિદ્ધ છે. તેમના કાકણી ફેરા અને ગુજરાતી ભાષાના તેમના પ્રભુને. 'નવજીવન' વાચનારાઓને પુરો અનુભવ છે. આ પાંચ પુસ્તિકા પોતાના પુસ્તકમાં તેમના જ્ઞાનપુર્ણ લેખોનો સંગ્રહ છે.
કિં. રૂપી. ૭૰

[illegible]—લેખકઃ ર. ખ. દેસાઇ. કમળ પાંચ રૂપીયા ૧૦ સામાન્ય અને આકરીક ઇલ્લતની અસંખ્ય રમીક અને લોકપ્રિય નવલકથાઓ [illegible]

[illegible] વિષયો [illegible] ચિત્રો [illegible] કિં. રૂપી. ૭૰

કાવ્યદોહન ૧—સંકલનકર્તાઃ મનુભારામ ભુગેરામ દેસાઇ.
પ્રસિદ્ધ ભાષા મુદ્રામા મરીત્ર, જીવન આખ્યાન, પદ્યમાં ૭૦ આખ્યાન તથા બીજા આખ્યાનો તથા ગાન્યોથી ભરેલું ૮૭૦ પાનાનું છે. રૂપી. ૬૰

બીજો ભાગ નરસંહ મેહેતાની કુંવરી, અજીમ-નુ આખ્યાન, વામન ચરીત્ર તથા નરસીંહ મેહેતાના અને મોરાબાઇના ગાન્યો છે આ પણ ૮૧૦ પાનાનું પુસ્તક છે. રૂપી. ૪–૬.

આપુની કુચ—પ્રતિજ્ઞા લીધી છે તે પુરવાની નથી ૪ ૪ ૪ પ્રાણના કુરબાને મોને મરીશ. સ્વરાજ્યાની ઝંખના રહેતો રમણી રહીને મરીશ પણ પાછો ફરવાનો નથી વિજેરેથી મહારાષ્ટ્રના ઉદ્ગારોથી ભરપુર કિં. રૂપી. ૧

ગાંધી કુલ આલ્બમ—સેમ્પલ: રજીસ્ટ્રાર પાસેથી આ આલ્બમમાં ૨૬ ફોટો અને ૪૪ પાનાનું લખાણ છે હિંદુસ્તાનની પ્રાતઃસ્મરણીય દાદી કુમના સમરણે છે. અને તે બધાના ફોટો. કિંમત રૂપી. ૨-૬.

'મંગલ મંદિર ખોલો'—બનજનમસાદ પછી ગાંધીજીએ આમામાં મોકલેલા સંદેશાનો સંગ્રહ. અનુવાદકઃ મંગલદાસ ગુલાબ. રૂપી. ૧.

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક હરેન્દ્રભાઈ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે. આની અંદર મોરલી દુહાઓ અનુવાદ આપેલ છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને તેમાં ગુજરાત અનેક રેખાચિત્રો આપ્યાં છે. કિંમત પહેલા બે ભાગની રૂપી. ૨-૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રૂપી. ૩-૪, ૪થો રૂપી. ૩-૭, ૫મો રૂપી. ૩-૪.

તણખા—ભાગ ૧,૨,૩. સેમ્પલ: ધૂમકેતુ. આ બધા મુંઢાનાં પુસ્તકમાં કુંવરી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે આ બધી ભાગો માં હાસ્યરસ, કરુણરસ તેમજ ધાર્મિક તથા રાજદ્વારી વિષયે બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું આ એક પુસ્તક છે. કિં. પ્રત્યેકની રૂપી. ૨-૪.

રાજસ્થાનની વાર્તાઓ—અનુવાદકઃ રમણીકલાલ મોદ્યો. આમાની વાર્તાઓ હાલની રેલ્વે સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવલકથા અને નંદ પ્રતિકામાં પ્રગટ થઈ ચુકેલી છે. કિં. રૂપી. ૧.

ગુજરાતી ઈતિહાસ—ભાગ ૨ અનુવાદકઃ રમણલાલ દેસાઈ આમા મોગલ રાજ્યના પતન કાળનો ઇતિહાસ છે. આ ઉંદના બે પુસ્તકનો અનુવાદ છે વાર્તારૂપે બનાવ્યું છે અને ઇતિહાસથી ભરપુર છે. કિં. રૂપી. ૨-૧૦.

આનંદમઠ—અનુવાદકઃ પ્રભાશંકર પટ્ટણી. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ગીતના આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે બનાવાયું બહુજ સરસ છે. કિં. રૂપી. ૨.

ગુજરાતી-ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી ખોડી—કર્તાઃ પી. એમ. ભાવસાર, આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્શનરીમાં ગુજરાતી શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ બનાવનારને ઉપયોગી થઈ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે. કિંમત પા. ૧૦-૦

ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી બહાની ડીક્શનરી—કર્તાઃ K. V. Nanavati. આમાં બહુજ પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે. કિં. રૂપી. ૧-૧.

બ્રહ્મ કુમારીનો હાસ્ય વિલાસ—કલ્પનાઃ બ્રહ્મ કુમારી પાકું પુઠું આના અમદાવાદી વાંચક કલબ લેશે. તેમાં બ્રહ્મની અને હાસ્ય ભર્યું હશે કિં. રૂપી. ૧-૦.

પહેલવાન પોથી—દરેક કુટુંબમાં રાખવા લાયક આ ચોપડીમાં દરેક બાબતના ઘરગથ્થુ પાન, દરેકાલુ ચીકુટાન વિગેરે ઘર ઉપયોગી સંગ્રહસ્થાનું સુંદર આ સેમ્પલ મળેલ છે. કિંમત રૂપી. ૧

ત્યારે કરીશું શું?—રોબર્ટસનની આ નામની અંગ્રેજી ચોપડીનું આ સુંદર અને સરળ ભાષાન્તર છે. સામાજીક, આર્થિક અને ધાર્મિક બધા અનેક સવાલોનો ભેદ ભાષા આપી.

આના પહેલો પાના. ૨૪૪ કિં. રૂપી. ૨,
,, ૨ જો ,, ૨૬૮ કિં. રૂપી. ૨-૬.

સૌરાષ્ટ્રી ભક્તકવીઓ—સંપાદક હરેન્દ્રભાઈ મેઘાણી. આના બધા ભાગો છે. પ્રત્યેકની કિં. રૂપી. ૨-૮. આમાં ભક્તકવીઓની ગુજરાત અને કાઠીયાવાડ, બીજો પ્રત્યેકનો આદર આપ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોળપરાતી દીવાસો—આ નવલા પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો બંગાળી અનુવાદ છે. બંગાળમાં આશ્રમની કેવી બંગાળી દીવાસો આપેલી છે અને તે દીવાસોની પાછળ શું કથા છે તે બધાયા બંગાળની પ્રાચીન પરિપાટી વગેરે તેમાં તેનું નામ જેવી "ગોળપરાતી દીવાસો" એટલે ઉત્તર તરફની કહેવાય. કિં. રૂપી. ૧-૬.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હિમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તકમાં પ્રોફેસર શાહુખ્ય કાલેલકરે પોતાના સાથીઓ સાથ હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કિં. રૂપી. ૧-૮.

કુમાર કલેન્ડર—આ બધા મુલાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના સાથ રસપ્રદ્રમાં છે. કિં. રૂપી. ૧-૬.

જેલ ડાયરી—શ્રી. રાજગોપાલાચારીનું નામ જેલ રાજકીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના ખુબ અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચારીએ પોતાના બધુ આશ્રમ કારાવાસમાં ગયેલી રોજનીશી છે. પ્રોફેસર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "હાલનું અંગ્રેજ આમાં જેવું બધુ પ્રમાણિકતાથી આપણ છે કે આ મોટી પ્રતિકલ્પોમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." બહોળ દરિયાવ દેખાડી તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચારીનો પરિચય આપેલો છે. કિં. રૂપી. ૧-૧૦

બધાના વાંચવાનો માટે

નીચેના પુસ્તકોઃ પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાલકીઓને બોધ સારે આનંદ આપે તેવાં કાર્યાલયથી તૈયાર છે.

રસધારી વાત—ભાગ ૧ લો અને ૨ જો આમા સ્ત્રીએ નમા બાળકોના વાંચવા સારૂ તેવા સુંદર બનાવેલા છે.
પ્રત્યેકની કિંમત રૂા. ૧-૪.

બાલ ગીતો— આમા બધા બાળકોને ભરપુર ગાવાના ગીતો ગુજરાતી ભાષાનાં અનુવાદ સાથે છે. ગુજરાતનો ભરપુર છે. કિં. રૂપી. ૨.

ફીલ્મોલા—આ નવાં પુસ્તકમાં ચાલચલણમાં બધી છે. બાલકો અને બાલાઓ માટે છે કિં. રૂપી. ૧-૪.

કાયમ પહોંચવા—આજ ૧૫ વર્ષથી આપણી ઓફિસ વિશ્વાસ,
સાહસોના પ્રમાણમાં ઉત્તરોત્તર વધતી જાય છે.

પ્રોસ્પેક્ટસ કી. ફી. ૧૦૦.

વધુવીના કેસ—આની ખાત્રીઓને ઉપરોક્ત રીતે . . . ૧.

ખાસ નોંધ—પુસ્તક મંગાવનારાઓએ ઓર્ડર સાથે પૂરતા પૈસા મોકલી આપવા. વી. પી.ના ઓરડરોને બીલકુલ ધ્યાન દેવામાં આવશે નહિ.
મળવાનું ઠેકાણું:

Manager, Indian Opinion,
Phœnix, Natal.

શ્રી ઇચ્છા પુરતું ખાસ વાંચનસાહિત્ય માટે

દીવાળી અંકના ગયા વર્ષના અનુભવે ૮૦ પુસ્તકો બહાર પાડ્યાં ૪ સાહસોની ઉત્તરવહીમાં વધ ઉમેરાતા ગયા. વર્તમાન, જીજ્ઞાસાર્થે તારણોના સમાવેશ વાંચન, કથાસાહિત્ય, ચમત્કારિક અને ઐતિહાસિકોના ત્રણેય આ પુસ્તકોના અલગીકરણ કામમાં જે ગ્રાહકોની કેળવણી સરળ બનાવ્યા ૪ સરળ કામગીરીમાં અને વહેલી કામ તેમણે ખ્યાલ આપી રહ્યા ૪ દરેકમાં ગ્રાહકોને માટે આ પુસ્તકો બહુ ઉપયોગી નીવડ્યા છે અને તેમનો સંખ્યા વધારો ઉત્તરોત્તર થતો જાય છે. પુસ્તકોનું વર્ગીકરણ અને આપ્યા પ્રમાણે ૪ ગ્રાહકોને ખ્યાલમાં લેવામાં આવ્યું છે, તેમાંને વિદ્વાન માં રસ ઉત્પન્ન કરવાને જેવા આ પુસ્તકો છે. પસ્ટ્રી. પે. ૮૦ પુસ્તકના આપ્યા પ્રમાણે કિંમત ૧ ૧૭ ૦
પુસ્તકની ૬

અક્ષરજ્ઞાનપાઠ	મહાભારતકથા
ગોકુળિયું	કવિતાનો પુસ્તક
પેલું કહ્યું પેલું કહ્યું	બાર ગોળા
ઉખાણાંની	આપેલા ખાનગુ
કમાલ	ઉત્તમ ચોપડી
ગદ્યનો સુંદરપાઠ—૧	મિશ્રી ચોપડી
ગોપીચંદ	ખાસ ચોપડી
બાળ બાદશાહ—૧	નાના પાઠો
ઢંગ અને ઢંગધડા	મોટા પાઠો
સિંદબાદ	નાના પાઠો
ગ્રામકામાં મહત્વને	ગ્રામ્ય
બાળ પ્રસંગો	બાળવાર્તા
મારા ગોકીયા	કોરીમા
ભરા ઉનો	બાળકોપયોગી
કમોસી બાબા	ગ્રામ્ય
ગદ્યનો ત્રણ ગ્રામ	કરવા બાબત
કમોસિંહ રામબોધ	ગુજરાતના પાઠો
કરાવના પેટી	ગો ગો ગો
ગમેતું	ગમેતું તે પોતું
સ્ત્રીકોવાળું	ગાયા દોહન
બાળ બાદશાહ—૨	ગોકરાની ટોપાઓ—૧
અવાજ્યા સાદીને	ગોકરાવાળી ટોપાઓ—૨
કુસરતમાં	ગુજરાતિ
ગોરાંગો	ગુજરાત—મહારાષ્ટ્ર
કમકકામ પડી ગયા	ગોકરાણી
મગેકાનો ગોપદ	કહેવત સંગ્રહ
મોતીકો ચુને ન	હરિમંદ
પીડ ગને—	ગિમ કેમ

બોલ્યા બાબા બાબા	બાળ કથાઓ
બાળ-ગ બાબત	બાબરના પોથી
ગાયમાં	નવલ બંધિક
કેમ-પાણી	કમલ ગોકરાણી
બાળકોનો બુદ્ધિપ્રકાશ—૨	ત્રિવાદ મહારાજ
ગોરાં કેમે બાબાર	કુકા અને ગોરા
બાબરી બાબ	વિનોદ કુમાર
કમળાગેનના પાઠો	બાળકોના કોમો
બારાંકબરો	બાબરી ચોપડે
બાબ બાબ, બાબરે દાબી	કાવ્યસંગ્રહ
બાબ બાબ બાબ—	કેમકો બાબ
પ્રબુ	બોપાડોનું કમળ

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફથી છપાએલાં પુસ્તકો.

	પી. પે.
કોલનાથ બાયસેન્સાઇ કન્ટ્રોલ ગોર્નિલ્સ ૧૯૪૨	
મુખ્તારો અને બોરેટમાં	૧ ૬
સીતા વનવાસ	૧ ૬
કાવ્યસાર ભાગ ૧	૦ ૬
બાળના પ્રશ્નોત્તર અથવા બાળકથા ભાગ ૧	૧ ૬
,, ,, ,, ,, ભાગ ૨	૧ ૬
નીતિના કાવ્ય	૧ ૦
મારો બોલનો અનુભવ ભેળવાઃ ૧ બોલિક	૦ ૬
મારો બોલનો બીજો અનુભવ ,, ,,	૦ ૬
મારો બોલનો ત્રીજો અનુભવ ,, ,,	૦ ૬
ઇન્ડિયન ઓપિનિયનના ગ્રાહકોની ભેટ	૨ ૦
મોહનદાસ બાબરીબાબર નીચક તેમના બાબ અને વિચાર	૦ ૬
મુખ્તારો અને તેના બે બાબરો	૦ ૬
બોલના કાવ્યો(ઉપાબાબ બાબતના)	૦ ૬
મુખ્તારો કમાબ બાબરાનું કાવ્ય બરિબ	૦ ૬
મુખ્તારો કમાબ બબાનું બાબબ	૦ ૬
બોલ બાબબરોની કબા ઉપોબરોનો બમાબ)	- ૬
બાબબ કેટલી બબોનનો બાબિક દોબ કરો! ગ્રેબમરોબની બાવાપરબી	૦ ૧
ગાંધ બબરાબ (બોબિબ્બો બબોબુ)	૧ ૦
બાબરા બાબે બબાની ૧૮૫	૦ ૬
બા. બા. ઇન્ડિયન ઓપિનિયનું ચુંટીકેબર	૦ ૬
કાવ્ય ગોબી	૦ ૬
બબબાની બરબા	૦ ૨
બોલીબાદિક બોબ૨ ૧૬૦ ૮ના બારા મુખ્તારો—બબોબ્ટ	૦ ૩
મુખારાના બાબારા	૩
બાબ વિના બોબવું કશું નથી	૩
કરબા કહેરનું વર્ણન	૩
બોલ ઓબુ પ્રબે ગ્રેબમરોબનો પબ	૩
બારોબ વિશે બામાબ્ય જ્ઞાન બાબ ૧ લો	૬
,, ,, ,, ,, ,, ૨ જો	૬
બબાબક	૩
કાવીર બંબરી	૦
કાબોદય	૧
મુખ્તારો બાબે બોબબ	- ૬
કબાબક ગોરબો બાબે બોબરોકના બાબબ ઉપબરી બાબાં	૧ ૦

બાળ ઉપયોગી

ગુજરાત બાળ ગ્રંથાવલી, કંપાઉંડ [illegible]

૭ પુસ્તકના આ સેટમાં નીચલાં બાળ ઉપયોગી પુસ્તકો છે.

			રૂ.	ચે.
પુ. ૧	ફ્રાંતી કથાઓ		૧	૦
પુ. ૨	હીરા મોતી			
પુ. ૩	ઘુમઘુસ		૧	૦
પુ. ૪	ટનટન રમ			
પુ. ૫	કમારે સમજ્યું?	૦	૧૧	
પુ. ૬	ટોલ્સટોયની નિતી કથાઓ		૧	૦
પુ. ૭	વતો ને ઉખાણાં	,,	૧૧	

આ સાતે પુસ્તકોમાં બાળકને રસ પડે તેવી માહતી અને રમુજ ભરી રહેશે. આખો સેટ લેનારને કીંમત રૂ. ૫ ૬

નીચેનાં પુસ્તકો બાળકો માટે બહુ ઉપયોગી છે. તેના અક્ષરો મોટા છે. ભાષા અને વાક્યો બહુજ સરળ હોવ બાળકોને વાંચવાનો શોખ અને રસ પડે કરે જોવાં જ.

નવ મુખના રમકડાં (૧)	રૂ.	ચે.
ખોટી ખોટી વાતો		૬
શીયાળ દાદા		૭
ખેલકા બાલા		૧૧
સબરસ		
કીતિ ચેતંક		૬
ચિંચિ ચિંચિ		૬
સારંગીવાળો		
ખરેખરી વાતો		
મેલાળનો મેળ		
રસોઇની ચેટી		૬
પુસ્તકાલય		૭
૧૨ પુસ્તકના આખા સેટની કીમત રૂ.	૬	૦

નવ મુખનાં રમકડાં (૨)		
ટોલ્સટોયની બીજી વાતો		૧૦
સાકર	૨	૦
ચિરબાલનો ખંજો	૧	૪
નીલમ	૧	૦
લક્ષ્મ અને યુધિષ્ઠિર		૬
બાળવિહાર (૧)	૧	૬
બાળવિહાર (૨)	૧	૦
બાબ બાબરબ	૧	૦
તોફાની ટીપુરો	૧	૦
બોલ કહો પુસ્તક		૬
નવનીત		૮
બોધ ધનુષ		૦
બાળ ગામડી		
મકાનો બસ્તાનો		૧
બંગાળી ચિત્રપટ	૧	
૧૫ પુસ્તકના આખા સેટની કીંમત	૧૩	૭

મહાભારતનાં પાત્રો

દક્ષિણા મૂર્તિ પ્રકાશન મંદિર તરફથી મહાભારતના પાત્રો ૬ ૧૨ પાનામાં આપ્યાં છે. ગુજરાતી અનુવાદ ઉપરાંત [illegible]

બાળકો માટે બહુ સુંદર ચિત્રો આપ્યું છે અને આખો સેટ વાંચતા આખું મહાભારત વંચાશે. સુંદર અને સાદી ભાષામાં લખાયાં છે.

	રૂ.	ચે.
પાંચાલી		૬
દુર્યોધન		૬
કર્ણમેનન		૬
બોધ અજાતશત્રુ	૧	૦
ધૃતરાષ્ટ્ર		૬

નીચલાં પુસ્તકોમાં બાળકોને વાંચવા બહુજ સુંદર ચિત્રોવાળા છે. ૭ થી ૧૪ વર્ષનાં બાળકોને વાંચતાં આનંદ પડશે અને સાથે સાથે બોધ તથા દેશ દેશનો પ્રતીહાસ પણ મેળવી શકશે.

	રૂ.	ચે.
ફુરસાનીની કથાઓ	૧	૧
ત્રિરંગના અને બી- વાતા	૧	૦
દેશ દેશની બીરકથાઓ	૧	૧૦
૫ [illegible] રમણી	૧	૧
બોમારી પકાર	૨	૬
દેશ દેશની અદ્ભુત વાતો	૧	૧૦
ફિલ્મર કથાઓ	૧	૧

સરકારી નિશાળોમાં ચાલતી ગુજરાતી વાચનમાળા

નીચેનાં પુસ્તકો આ ગ્રેડોસેથા મળી શકશે. બંગાવનારાઓએ ઓરડર સાથે નાણા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. વી. પી. ઓરડરોકુપર બીલકુલ ધ્યાન આપવામાં આવશે નહિ.

			રૂ.	ચે.
ગુજરાતી લાલ પોથી				૬
ગુજરાતી પહેલી ચોપડી			૧	૦
,,	બીજી	,,	૧	૨
,,	ત્રીજી	,,	૧	૩
,,	ચોથી	,,	૧	૪
,,	પાંચમી	,,	૨	૦
,,	છઠ્ઠી	,,	૧	૩
,,	સાતમી	,,	૧	૬
,,	પહેલી ચોપડીના અર્થ		૦	૫
,,	બીજા	,,	૦	૮
,,	ત્રીજી	,, ,,	૧	૦
,,	ચોથી	,, ,,	૧	૩
,,	પાંચમી	,, ,,	૧	૫
,,	છઠ્ઠી	,, ,,	૧	૮
,,	સાતમી	,, ,,	૧	૧૨
,,	ઉંચી કીમત	,, ૨		૮
લેખન કલા—કોપી નં૧ ભાગ ૧, ૨ જો, ૩ જો.				૬
ગુજરાતી બાળકો બાલબોધ			૧	૦
અંગ્રેજી બાળકોર પાઠમાળા (ઉંચા ધોરણ) ભાગ ૧			૧	૩
,,	,,	,, ,, ૨	૧	૧
,,	,,	,, ,, ૩	૧	૮
ઉંચામ ચિત્રપટનાં ચોપડિયો (ભાગ ૧ લો)			૩	૦

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS
FOR VALUABLE FREE GIFTS

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" "	10s 6d Half-yearly.
Outside the Union	21s Annually.
" "	11s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	15	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	1	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	15	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:-

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

.સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ખાસ રેકર્ડમાં ફક્ત રૂ. ૧૬/-

આ નાટક ફક્ત ૮ રેકર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પુસ્તકમાંનું બધું સુંદર અને સુંદની હકીકતી છે આ સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે ને સમયના કઠણપર્ણ સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ ચલાવ્યા વગર નારે આ અમૂલ્ય સેટ ખાલ ખરીદવા હુમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મિલવાના બોક્સની કી. રૂ.૬ ખાસ સોકરતા પડશે.

ફક્ત આઠના રેકર્ડો આવી ગયા છે.

ડ્રામા પુરબીયા ૮ ચોકાસુના સેટ આવી ગયા છે.

રેકર્ડ ૮ ૧૬-૨-૨૨ ૦

કીત બોક્સ ની ૩-૬ બુદી.

હાથના તેમજ પગના લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

કમલ અને સીંગાલ રીડનો નવા ઢોલ આવી ગયો છે. હિંદુસ્તાનના મહાકુર ખેલકો જેવા મે-મુંબઇકારમ કું. માં અનેકા જાતના ખુબ-સોર રીડના આ મહામકીન અને સુંદર પેટીયો વાગા માપસરના ભાવથી, તેના મુરબ્બાજ મજુર બન્ન મીકા છે તેમજ દરેકને પોતાના તેના કીફાયત ભાવ રાખેલા છે. બીજા નવી હારમોનીયમ ખરીદવા પહેલા હમારા બ્રાંચીસ સહુલતનો મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agents of H. M. V. RECORDS

117 Field Street DURBAN Natal.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધાઈ, માકડ, ચાંચડ, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ઓરીજીનલ બનાવટ. ફક્ત રીતોમાં વેચાય છે.

તાલુકા ઉમદા ફ્રુટ્સ

આંબા બદામ	પીસ્તા બોક્સ	૧૦/૬	કીલો ૬૦૦
.. ..	બદામ સાઉથના	૧૪/- ..	.. ૧૦૦૦
	બદામ બદામ		૧૦૦ ૩/-
પીસ્તા	૬૦૦	પીસ્તાઓ	૨૧/- સાલ
નારીયેલ	૬૦૦ ૧૨-	બદામ	પેની ૮
બોકેટ્સ	૩/૬ ૧૦૦	આંબા	૨૦૦ ૧૬ પેના

દાબ, બદામ, પી વિગેરે મુંબઈ તથા બહારનું દરેક બનાવ જોઈ રહું રાખીએ છીએ

બપરાત દરેક બનાવ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ઓર્ડરીંગ મોકલે ઠંડેલા બુલી અને ઓરોસાહાર પેટી સાથે પરેવાર રાખે અને ખાત્રી રહો કે તમારો માલ સારામાં સારો C. O. D. થી માલ મોકલાશે

A. KADER & CO.,
WHOLESALE FRUIT MERCHANT.
P. O. Box 251. Durban.

મફત! તદ્દન મફત!!

ઉપયોગી માહિતીવાળું વૈદકિયા પુસ્તક ૨૪ પાનું કિંમત કે બાલ પાર્સલ પોસ્ટ મફત મળે છે મંગાવો.

વહન મંજરી ફાર્મસી, અમદાવાદ. હરીભાઇ.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House in The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency Of our Remedies

Sugar diabetes, blood poisoning, all stages of eruption, and [illegible] diseases can be cured with nature's herbs [illegible] bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,

The Great Herb And Health Specialist.

MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B.—All orders within the Union are posted free and elsewhere 3/6 extra to be included for postage

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Clothing & Wreaths to all descriptions at Reasonable prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Floral devices and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.

15 Cross Street, Durban. Phone 4360 Cent.

MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,

અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, મોટર તથા ઘોડા ગાડા કુંવ મોડીસે પુરાં પાડવામાં આવે છે ચાર્જ રિઝનેબલ

ફોન ૪૩૬૦ સેન્ટ્રલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ

Printed and Published by Maganlal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

30 OCT 954

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 43—Vol XXXII Friday October 26th, 1934

"THE RAKE'S PROGRESS"

WRITES John Morley, Ex-Secretary of State for India, in his book "The Rake's Progress" describing the way in which Great Britain during all her history in India, has been constantly encroaching on her neighbours

> "First you push on into territories where you have no business to be, and where you had promised not to go; secondly your intrusion provokes resentment, and resentment means resistance; thirdly, you instantly cry out that the people are rebellious and that their act is rebellion (this in spite of your own assurance that you have no intention of setting up a permanent sovereignty over them); fourthly you send a force to stamp out the rebellion; and fifthly, having spread bloodshed confusion and anarchy, you declare, with hands uplifted to the heavens, that moral reasons force you to stay for if you were to leave this territory would be left in a condition which no civilised power could contemplate with equanimity and composure These are the five stages of the Rake's Progress"

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફ્લ્યુટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફ્લ્યુટ હારમોનિયમ અને સરદાર ફોન માર્કોફોન અમારી પોતાની ફેકટરીમા બનાવવામાં આવે છે. ચડ્ડ વિગત માટે એક આનાની સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી આપ્યો કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 1401, DURBAN.

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

દરેક જાતના હારમોનિયમ અને તબલાનું—ચેતવાડી ૫ મી ગલીના નાકે, ૨૬૨ સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઇ, ૬.
Tel. "TUNEMASTER" Bombay બાન્દ્રા ઓફીસ અને શોરૂમ ૪૫૪/૫૮ કાલાકોટની રોડ, મુંબઇ. ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગના ફ્લ્યુલ રીડ બ્રધર્સ ૩૦.

ડાબા સાઈડ રીડના ફોલ્ડેબલ
પાર્સલ ૨—૫—૦

ડાબા ફ્લ્યુલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ
ફોલ્ડેબલ પાર્સલ ૩—૧૦—૦

ડાબ અને જમણા સાથે (ફોલ્ડીંગ)
ફ્લ્યુલ્ડોલ્ડેબલ પાર્સલ ૬—૧૦—૦

ડાબા પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીને
માટેના ફ્લ્યુલ ફોલ્ડેબલ
પાર્સલ ૪—૫—૧

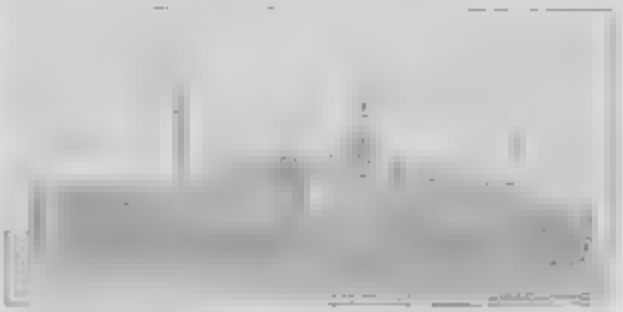
જમણા ફ્લ્યુલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ સ્પેશ્યલ
ફોલ્ડેબલ પાર્સલ ૧૦—૧૦—૦

હારમોનીયમોની ખાસ ૧ વરસની
ગેરંટી આપવામાં આવે છે.

ચી. ... ગોશલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 ક્વીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
P. O. B... GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકીટના ભાવો

સલુન કેબીન
(બધી સોવડી)
પાસેજ £૭-૦-૦.

૩જો
(બધી સોવડી)
પાસેજ £૩-૦-૧.

બીજીના ભાવો

ઇમીગ્રેશન બીજો

(સાધારણ) પા. ૬-૧-૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૭-૧૪-૦.

ડેક બીજો

(સાધારણ) પા. ૨-૧૪-૧.
(સ્પેશીયલ) પા. ૫-૬-૦.

અકરોબર તા. ૨૬ મીએ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—દરેકમાં પોતાના ડબ્બા પોતાનું ખાવું રસોયણ, નાસ્તા વગેરે, પોતાને, કબજામાં રાખવું. અને બધાંથી મહેરબાન રહેવું એવામાં દરેકને ખબરદાર કરીએ છીએ કે ખાસ ખરાબમાં ખરાબ બનાવો બનેલા જાણીએ છીએ. તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપવો

દલાલોએ પોતાના મોટા કમીશન લઇને ૧૧ વાગ્યા પહેલાં સ્ટીમરમાં પહોંચવું કરવું.

ઉપર લખી ઉતારૂને પોતાની ટીકીટ બરાબર ખોડિસ્કાખોની કેરી. બહારગામવાળા બાકીનો બરાબર માટે
બધાબસ્તવાર કરવાથી ટીકીટ મેકલી શકશે.

સ્ટીમરને લગતું વધુ માહિતી બરાબર મળવી માટે કેબીન નીચે મુજબ છે
બધુ મુસાફરો માટે લાભો ના મળો.

SHAIKH HIMED & SONS
390 Pine Street, Durban.
Tel. Add. "Karamat," Durban

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ,
કેનીયા હાર્બર એજન્ટ.
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ. ડરબન.

દીવાળીના તહેવારમાં તમારા મિત્રોને શું ભેટ આપશો?

!! પ્રખ્યાત કેપ્ટનની ફરમાસુ મીઠાઇઓ !!

ખાસ સ્પેશીયલ મીઠાઇઓ દીવાળી માટે તૈયાર થાય છે.

કેસરી કલાકંદ બરફી, પીસ્તા બરફી, સુરતી માવા બરફી, બદામની બરફી, બદામી હલવા, પેનીસિલ હલવા, ઓરેંજ હલવા, બંબાતી સુધરફીણી, જમનગરી પેંડા, મોતીનો મેસુર, ચોકલેટ મેસુર પુરણ, મગદલ, અસલ પાક, બાદામ, કાજુ, મોહનથાળ, રાજપરા, જલેબી, ચુલાબજાંબુ, બુંદી લાડુ, રોલાપુરી પેંડા. બાદામગરી ગાંઠીયા, મગજ, માવાના કેક વગેરે
સ્પેશીયલ મીઠાઇઓ મળશે.

—ખાસ—

તમામ જાતના કેક પણ તૈયાર મળશે.
બપોરના મહેમાનોએ ઓર્ડર સાથે પૈસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.
માલ સસ્તા અને માપસરનો મોકલવામાં આવશે.

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL.
PROPRIETOR: A. H. KAPITAN
'Phone 3623 Central C. Grey & Victoria Streets, DURBAN.
દેશથી આવનારે તથા બનારાઓએ આ ઉતરવાનું ખાસ ધ્યાન.

Books For Sale

The following books can be had at this office.

RECENT INTERESTING PUBLICATIONS

THE RIFT VAST (By PEARLAL)

An account of Mahatma Gandhi's Visit in September 1934, and events ending upto the Yeravda Pact, with all relevant documents. 350 Pages 2s. 6d.

'MY NOBLE AGONY' (By MAHA DEVA DESAI)

A carefully revised, authoritative [illegible] Mahatma Gandhi has recently said about [illegible] Mahadev Desai in his statements and interviews. The book has been compiled and edited under his immediate direction.

154 Pages 2s. 6d.

IT NOT ONLY CLEANS IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN does more!

It also contains the strongest antiseptic and stringent agents knows to Dental science and in this way it sterilises the mouth, forming up the tissues and giving a sense of cleanliness and freshness after use.

The active principles of Babool have also been incorporated—for the first time—in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums, and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D and Dr. V. M. Desai, D.D.S

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

વાપરતા-વાપરીથી ખરેખર

ચેતનકાર

ઝંડુ ફા. ક્ષા. સુ. વ.

સારા શક્તિનો સંગ્રહ કરવા ખૂબ ખિલવે ચાવનપ્રાશ માટે

ઝંડુ ના સુવર્ણભિશ્રિત

મ ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સંપૂર્ણતા કરવા—
આજથી જ આજમાવવા માટે

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટિકલ વર્કસ લી.—મુંબઇ નં. ૨૩.

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ સારૂ દવા એજન્સીઓ માટે અમારા—ઝંડુની ઇંગ્લેંડનું ઘસીયત આજજ મંગાવો.
સાહિત્ય આપવાના એજન્ટ: એમ. એમ. એન્ડ્રી, ૩૪૫ મુખ રસ્તો, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોઝાંબિક.

Phone 3867. P. O. Box 316.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.
82 Victoria Street, Durban.

હીરાભાઇ મોરાર માટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ વેપારનાર
અને કમીશન એજન્ટ.
પોતાના સારી રીતે કરી માલ મોકલાવવા સારૂ મોમ્બાસામાં આપવો.
ઠેકાણું ડરબન. બોક્સ ૩૧૬. ૮૨ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

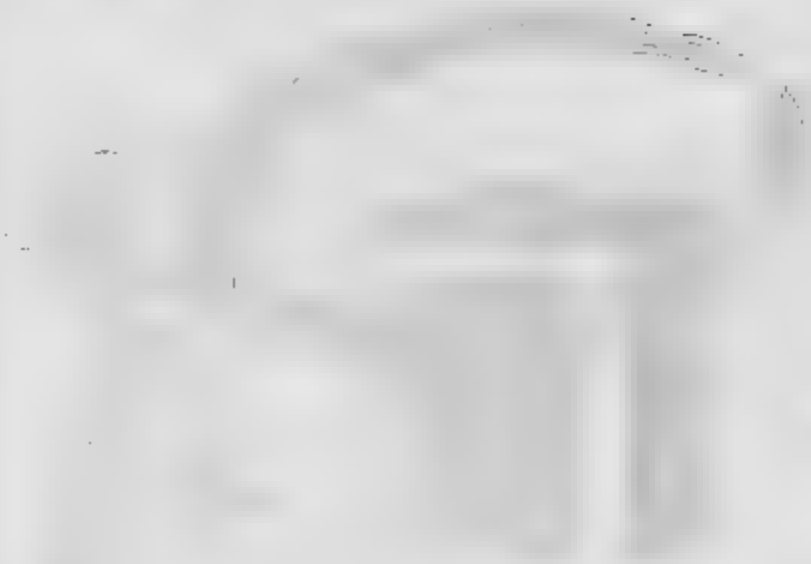
P. O. Box 247 & 317 Tel Address.

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હોટલ એશિયાટીક પ્રોપ્રાયટર,
બેરા પો. ઇ. આફ્રીકા.

A GARLAND OF MERIT

LOOK FOR THE
LAUREL WREATH

કીર્તી સ્થંભ

લોરલનો હાર તપાસો

Laurel Paraffin burns brighter—lasts longer and costs no more than other paraffins Ask for LAUREL and make sure that you get it.

લોરલ પારફીન ઝમકદાર બળે છે, લાંબો વખત ટકે છે, પણ કીમતમાં બીજા પારફીનથી જોયું નથી. ખરીદતી વખતે "લોરલ" માંગે છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરજો.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA Ltd.

INDIA-NATAL LINE

ANDREW WEIR & CO.

[illegible]

કેપટાઉન, પોર્ટએલીઝાબેથ, ઈસ્ટલંડન અને પોર્ટનાટાલ માટે

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SUNCRUSH

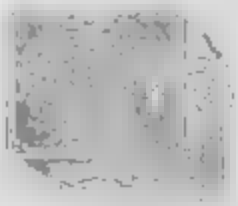
The £1.000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

Dalys Limited,

72, Canada Road, Durban.

LOOK CLOSELY AT THIS LABEL

because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must see KEEN'S on the label, otherwise you get the right thing. Keen's Oxford Blue never streaks the linen and is so economical.

KEEN'S OXFORD BLUE.

TO STOREKEEPERS.

have satisfied customers

આ લેબલ ઝીણવટ ધ્યાનપૂર્વક જોજો

ચા

સીલોન, હિંદુસ્તાન અને જાવાની ઉંચામાં ઉંચી ચા અમારે ત્યાંથી ખૂબ તેમજ વ્યાબંધ મળી રહેશે. સેમ્પલ અને ભાવ માટે અજો પત્ર લખો.

ઓરીયન્ટ ટી કું.,

ફોન ૨૨૮૮. ૨૫૦ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."

D. K. PATEL,

Fruit and Vegetable Exporter.

ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માર્કેટ ઉપર ઓર્ડરો ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખવામાં આવે છે. મંગાવી ખાત્રી કરશો.

P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban.

DESAI

Fruit Merchant.

INDIAN OPINION

Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. 43—Vol. XXXII. Friday, October 26th 1934

NOTES AND NEWS

The Position of The Agent

THE position of the Agent in the Union was a very difficult one as the Indian Government had no weapon behind it said Kunwar Sir Maharaj Singh in the course of his [illegible] at the annual meeting of the Indo-European Council, Durban, held at the Parsee Rustomjee Hall on Friday Oct. 19. Powers to-day have two weapons behind them, that of brute force and that of trade. But India had only a small navy and was not yet an independent country. In the second place, continued the Agent, the balance of trade between South Africa and India was greatly in favour of India (India exported more goods to the Union than the Union exported to India.)

"It has been said to me that the Government of India should take up a strong line. What can they do?"

The difficulty to-day was that nations would not interfere with one another. Ten or 20 years ago dictatorships would have been impossible in Germany and other countries or other nations would have interfered, but to-day such interferences did not take place. The old 18th or 19th century ideas of the liberty of the individual, of which General Smuts had spoken a day or so before—although he had made no reference to non-Europeans—seemed to have been exploded.

"That makes our position very difficult. I have a feeling that the South African Government could, if they wished to, approve the Indian people far more than they do at present with out any chance of interference from outside. Who is going to interfere? India cannot. If we were to refuse to have trade relations with South Africa we would only be endangering our relations with South Africa. Britain would not interfere as it is her policy not to interfere with her Dominions or their internal policies."

The Indian Government might withdraw the Agency if the position became very strained owing to such a development as further anti-Asiatic legislation. That might have a moral effect. He thought it conceivable that the Indian Government might withdraw the Agent but the state of affairs had not come to pass yet, and he hoped that it would never come to pass. But he would have them understand that beyond the weapon of moral persuasion the Agent had no other weapon behind him.

Moral Persuasion Is No Small Weapon

WHILE we fully sympathise with the position of the Agent in this country and agree that the Agent had no other weapon behind him than of moral persuasion, we do feel that it will never do for India to remain always in a mendicant's position. Even moral persuasion is by no means a weapon of the weak. The Union of South Africa is an object lesson in this respect. She has got her own flag without meaning any offence to Britain only by moral persuasion, she has now got her own national status only by moral persuasion and it is through her moral persuasion that Britain has made it her policy not to interfere in her internal affairs. "The Indian Government might withdraw the Agency," says Kunwar Sir Maharaj Singh, "if the position became very strained owing to such a development as further anti-Asiatic legislation." Is anti-Asiatic legislation still wanting when such measures as the Asiatic Land Tenure Act, the Licences (Control) Ordinance and the Liquor Act are in existence and once the working of them proves successful in one province it will be only a matter of applying them to the other under the pretext of uniformity even as the Transvaal Indians have lost their domiciliary rights given them under the Transvaal Registration Act of 1908. While Britain will not interfere with the Dominions or their internal policies she will not adopt the same policy in the case of India. We cannot conceive of a more humiliating position for India to accept.

Modern Civilisation

"OUR modern civilisation is not a European civilisation alone," Kunwar Sir Maharaj Singh said in the same speech. It is the result, he said, of co-operative effort between the East and the West. The East had given the West its religion. He had seen the people and the country which had given the Western world its Christ, and he could tell them that Christ was an Asiatic.

When Will They Reciprocate?

COMMENTING on the hospitality which the Indian had shown the European, the Kunwar asked: "Has not the time come for the European to start reciprocating the hospitality of the Indian? Very few Europeans ever asked them back. I would ask you to start asking a few Indians to your homes. Do it in a small way. You will not be criticised by the editors of the local papers. Why are you afraid of

it? Nothing is going to happen, but a great deal of good will come of it." In concluding the Kunwar appealed to Europeans to show themselves more active in Indian interests when Indian rights were attacked in the Press or elsewhere.

Our "Special Number"

Owing to installation of new machinery in our establishment and other alterations we have been obliged to hold over many important matters to our next week's issue which will appear as "Special Number" the occasion being the Diwali and the Hindu New Year. Our Special Number will be illustrated and will contain besides other interesting matters special articles on subjects dealing with the Indian question. It will also contain as a supplement in Gujarati the first and the Diwali number of *The Vasak*, a monthly conducted by local young enthusiasts. Our Special Number will be sent free to all our subscribers but single copies could be obtained at the following places at the price of 9d :

Kapitan's Tea Room, Singh's Cafe, Sunbrand Tobacco Works, Emmamally's Refreshment Room, K. R. Pillay, Alice Street, Naran Vallabh, Brook Street, and the Union Printing Works, Victoria Street.

The Kunwarani Speaks

At The National Council Of Women

AT the special meeting of the Durban branch of the National Council of Women the speaker was the Kunwarani Lady Singh and Mrs. Robson Pearce was in the chair, Councillor Mrs. Shirley, from Maritzburg was at the speaker's table with Mrs. A. A. Young, the secretary.

The Kunwarani spoke forcefully and feelingly to the members on Indian representation on their councils. She had been clamouring for an occasion to meet them all and was most grateful to Mrs. Pearce and to the members for giving her the opportunity.

She spoke as a woman to women and briefly referred to the fact that she was leaving South Africa on January 27, as she was leaving a little of herself behind. She had suffered some heartbreak in this country but without work and suffering one did not realise what it was to live.

She opined that all women were working for truth and justice and that it was up to women to put the world of to-day in a better state. She felt that in South Africa, with regard to the betterment of the Indian people she could safely leave the burden in the hands of the women of the N.C.W., who had shown themselves to be a little band of women who did fine work and got things done.

She begged them to see her point of view; it had been impossible for her to sit still and see abuses continue. She had been patient for two years and now felt she must do all that she could and speak out her mind so that she could bring a little comfort to the Indian community of women here.

She begged for help with regard to the one and only Indian High School for Girls in the Union—the one in Mitchel Street where a sale of work was held on Saturday. With regard to this, the Kunwarani digressed from her subject for a moment to inform those present that the sum raised from that sale had been about £60.

The Kunwarani pleaded for a better equipped building for the school. A kitchen, where the girls could be taught domestic science, as in European schools, should be installed.

The Kunwarani then spoke of the Indian women's associations she had formed all over the country and of which Mrs Isaac Ruxton, well-known to them all, was the organising secretary. Clinics were being established as a beginning and many prominent European women were acting as leaders to the Indian women, who, for the most part, were in need of leadership through lack of education and opportunity.

She did not wish them to be upon God, but intended that in time they should be able to take their part in leading. She did not spare her Indian people, as she roundly betrayed them when necessary if they possessed squalid homes and surroundings but she considered that the municipalities did not try to help them, particularly to be clean, and that where there was no security of tenure there could not be pride of home and place in which Europeans were encouraged to indulge.

The Kunwarani expressed her opinion that the Sermon on the Mount was the only standard for all people to follow and she begged the N.C.W. to allow the Indian women to be represented on their councils, which are national councils must surely be international, too.

Mrs. Pearce, in thanking the Kunwarani for her address, told the members that the social welfare sectional committee was meeting members of the Indian Women's Association the next afternoon.

The Kunwarani paid a fine tribute to Mrs. Shirley and the help that the Maritzburg women had given her.

Mrs. Shirley addressed the meeting on the work that was being done in Maritzburg, where she is in charge of the child welfare (Indian section) and on the executive of the Indian Women's Association, with Councillor Mrs. Russell as President.

Mrs. D. L. Forbes made a brief and illuminating statement to the meeting. She said that the result of education for the Indian boy at the expense of the Indian girl was a big mistake, as it led to the estrangement of the Indian youth from his own women and often he married into the coloured community, where education was more general.

Anti-Asiatics Busy At Lichtenburg

A Conference Of Local Bodies

THE alleged encroachment of the Asiatic traders in Lichtenburg and the recent action of the Town Council in refusing licences to certain of these applicants was the subject of a conference of local bodies at the School Board offices.

Mr. W. J. de Wet, chairman of the Handhavers Bond, the convenors, after congratulating the Town Council on their decision, said it was time to take the *trade bull by the horns* and in some manner rid Lichtenburg of the trading element. The money paid to Asiatics did not circulate in South Africa, and did not benefit the country, as it was sent overseas. Furthermore, 2½ per cent. went to the establishment of their religion.

Objection was also taken to Asiatics in European residential areas. In most town areas where Asiatics could open shops or build residences were set aside, but through slackness, the law had been enforced. The result to-day was that the Asiatic built his home where he liked.

Mr. A. J. Swadepoel, M.P., said that although many Asiatics had been repatriated and deported, there was still an approximate population of 250,000 in South Africa. Within a few years, owing to a high birth rate, the Asiatics would be almost in the majority. There were 50 per cent. more Asiatics in Natal to-day than formerly. He promised to raise the whole question again in Parliament.

The suggestion was made that Europeans should be encouraged to buy from European storekeepers. Several speakers said that if this were done more freely the prices charged by these storekeepers would consequently drop, and their range of goods would increase.

It was pointed out in Natal a law had been passed disallowing Asiatics from obtaining trading licences, and it was asked why a similar measure could not be passed in the Transvaal. A deputation was appointed to interview Mr. A. Swarts, M.P.C., who had agreed to assist in the matter in the Provincial Council.

Lowering Of Prices

Members of the Chamber of Commerce undertook to interview traders to assist the Anti-Asiatic-trading movement by reducing the prices, adopting the system of barter and booking a wider range of goods. Representatives of the various bodies gave the assurance that they would do everything possible to encourage fellow-countrymen to support the European trader, and to urge the European community to boycott Asiatic stores.

A resolution was passed that all candidates at the forthcoming municipal elections should be required to signify in writing their attitude on the question of future licences to Asiatic storekeepers, and it was urged that addresses should be delivered by members of the Church on Dingaan's Day.

A New Treatment for Consumption

Experiments by Johannesburg Medical Man

GREAT interest has been aroused in Italian medical circles by a new treatment for pulmonary tuberculosis, which has been published in the Giornale Medico of Naples, and issued by a Johannesburg practitioner, Dr. U. Foresta M.D.

Describing his method he writes: "Several remedies have been proposed, but up till now, all of these are very remote from being retained as specific against this disease. Recently my studies on the white cells and principally on the relationship between Lymphocytes and resistence to Tuberculosis, led me on to a new line for the treatment of T.B.

Result of Experiments

"After several experiments, I came to the conclusion that when an increase of lymphocytes is present, the disease runs a chronic course with nearly always a good termination, but, when the number of lymphocytes is low, the disease has an acute course with a fatal ending.

"These observations led me to try out a new method for pulmonary tuberculosis, the main object being to stimulate the lymphocytic production and thus to give the disease a favorable course.

"Up to the present all the methods used to stimulate the lymphocytes in tuberculosis, have not completely answered the purpose. Because they can only give a slight and transitory increase in lymphocytes, hence their small utility in the treatment of the infection.

A Great Stimulus

"After repeated experiments, I succeeded in preparing a solution composed of extracts of lymphatic ganglia, bone-marrow, and spleen, capable of exercising a great stimulus on the lymphopoetic organs. Through its agency, the number of lymphocytes can be increased above the normal level, and can be maintained high throughout the duration of the disease.

"As there is a corresponding decrease of the tubercular infection with every rise of lymphocytes, the therapeutic importance of such a method is then very clear. The plan of administration consists in injection, intravenously, 10 c.c. of the solution once every five days, during the first two months, and thereafter, once weekly for the remainder of the period of the disease.

100 per cent. Recovery

"The fever, the most alarming symptom of the disease, began to decrease after a few injections, and nearly always fell after 20-30 injections. During the treatment, it is indispensible that the patient be nourished with a complete and healthy food, and that he should live in hygienic ambient, and should abstain from work of any kind.

"During my short residence in Johannesburg, I had abundant material drawn from the native races, to thoroughly test this new method. I can now state, without hesitation that such treatment can give 100 per cent. recovery in the first and second stages

of the disease, and considerable improvement in the third stage."

Dr. Forcata concludes his article by ascertaining that this method may be of considerable value to Physicians in their fight against cancer which has hitherto prevailed in the country. It will [illegible] etc. The favourable results, he says, [illegible] only, upon the practitioner, the obligation of administering this treatment to all cancerous patients, especially those cases which have not responded to the usual remedies.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Second Challenge of the Rationalist

Sir,— Some of the theologians have claimed that their particular theology [illegible] possible, fanatical views of religion [illegible] universal religion. By universal, [illegible] think that all people will accept the particular [illegible] in which they seem to live. But Nature points to it otherwise. We do not [illegible] all persons in the world to have the same [illegible] standard of intelligence [illegible] mode of [illegible] and standard differ and [illegible] of culture as life differs. When a theologian claims universality for [illegible] particular theological belief, what [illegible] to say? Does it mean that everybody in the world will accept his particular views on [illegible]? If he calls that God. As I know there are [illegible] phenomena in the world and their respective rules. Then again we know there are different groups of substances and beings in the world which have common properties—these go by the name of genus.

Now, when we say general or universal—do we not mean that the particular quality resides in every [illegible] in the world.

To take a concrete example, when we say that [illegible] of the laws of electricity are universal, we mean that the functions of death or the working of the laws of electricity are general to all beings and substances irrespective of anything. But can a particular theological view, based on the authority of this book or that person be universal—at least from the world of experience it does not prove to be so. It may be dogmatically asserted. Dogmatic assertion is not truth. Then again theology is always associated with sectarianism. What is the value of a doctrine if it does not show [illegible] the universal. But the theologian will always say this statement or that religion [illegible] sure for everybody in life. Nature may [illegible] to make a rationalist, challenge the theologian to prove the universal substance and explain the [illegible] religions we experience [illegible] are brought about in man—if the universal, to appreciate by man. The theologian must explain to us this matter. Otherwise simply heralding that this religion is universal and that religion is not, without telling the climate in human personality, mind intelligence and [illegible] faith stage about [illegible] to kill such primitive instincts as hatred of other's creed, lust and [illegible]. Otherwise is not the claim of universality of [illegible] for its particular faith, however crude it may be—another name of sectarianism and bigotry. And before humanity gets rid of these two children of dogmatic theology—better for mankind, [illegible] accepts religion on the [illegible] truthfulness, purity, ideals [illegible] fairness and justice and gives up [illegible] the name of [illegible] particular creed or even faith, the better for mankind. Then there will be less hatred and bitterness, intolerance and less fault-finding with others and less vain heralding of one's own particular theological belief.

[illegible] of "truth" of the universe and in this latter, I challenge any theologian to prove that their particular [illegible] universal religion. Let any theologian reply.

RATIONALIST."

AN APPRECIATION

Sir, As a resident of Thornville Junction and having taken some part in the establishment of the Thornville Indian School as a Govt. Aided Institution, I desire to place on record my grateful appreciation of the services rendered by the Rev. A. E. [illegible] and the Rev. A. J. Uhrenholdt who for the past 5 years have considerably persevered, in securing a Government grant for the above school, I am certain that many to the district of Thornville [illegible] to these gentlemen for [illegible]

R. BHAGWAN MAHARAJ.

TRANSVAAL MUSLIM LAWS DELEGATION'S VISIT TO DURBAN

[illegible] Allow me to [illegible] by all the citizens [illegible] Garden City. [illegible] they are a community who [illegible] fine qualities of [illegible] [illegible] Throughout [illegible] forever be enshrined in our memories. [illegible] to thank the Indian and Malay community most heartily for [illegible] exceptionally good time we had, during our brief and most pleasant stay in the Garden City.

GYSEN SAIBIE,
Rand Muslim T. & L. B.

CHINESE PUZZLE

Sir, I have read with interest [illegible] article appearing in your issue of the 13th [illegible] under the heading "A Reader's Despair" in the correspondence column. The last paragraph of the said article is such a jumble that one can not grasp the true meaning of his contention.

Mr. Editor, if this is the kind of English that Chinese students [illegible] of writing [illegible] I am not surprised how [illegible] to expect parents to place their children [illegible] to his tuition.

NOT A MILE NOR A TRAVELLER.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Smuts' Tribute To Late Lord Buxton

General Smuts pays the following tribute to the Earl of Buxton who was Governor-General of the Union of South Africa from 1914—1920 and who died at his home at Newtimber Place, Sussex, after a months illness:

"The passing away of the Earl of Buxton will be felt as a great personal and public loss not only here but also in other parts of the Empire and not least in South Africa.

"As Governor-General in South Africa during the South African Great War and for some time thereafter he played a great part. His close personal relations with General Botha gave him a special position, and I know how much Botha was influenced by his wise counsel and ripe experience.

"His book on Botha, which will remain the best picture of that great man, is a record of the close personal relationship existing between them at one of the most critical moments in history.

"He loved South Africa and its people. He was deeply interested in its many problems, especially the position and future of natives, and it can safely be said that no Governor-General ever took a deeper interest in the problems with which we are confronted.

"The self-government of Rhodesia was largely due to his farseeing step and time has justified his wise action. His simplicity of character and approachableness made him especially popular among all classes, and he left behind him memories and a record of achievement which will long outlive him."

Most Important Document Since Union

The [illegible] Financial Commission at present is [illegible] drafting its report in Pretoria. The Commission has been busy on this task for the past fortnight, and it is expected that the report which will be one of the most important documents of its kind since Union, will be handed to the Governor-General in three or four weeks time. The Commission has heard a mass of evidence in all the bigger [illegible] tion last year, but the preparation [illegible] interrupted by the absence abroad [illegible] here, Mr. S. H. Palliser. Mr. [illegible] et to the Union recently and the whole [illegible] of the Commission were reunited almost immediately after his arrival. All the members of the Commission are now present in Pretoria. The personnel is as follows: Mr. J. de V. Roos (chairman), Dr. A. J. [illegible], Mr. C. F. Sturrock, M. P., Mr. F. C. Hollard, M. E. C., and Mr. H. S. Palliser.

Civilising Force Of The Press

At a Civic Welcome accorded in the City Hall, Pretoria, to the delegates attending the congress of the Newspaper Press Union and the annual meeting of the Federation of Master Printers of South Africa, The Mayor, Mr. Ivan Solomon, said that every thinking man knew that the Press represented a power that had been one of the greatest civilising forces in the world. "A honest-to-goodness Press can certainly give [illegible] vigorous tone to a nation," he continued. "I think many expect too much from the Press. After all, never before has there been a better opportunity to be heard. If the great voices are dumb and cannot or will not speak, it is not the fault of the Press."

A Civilian's Duty

"As a resident in this country you have certain services to render to the State. One is helping the police to see that the law is carried out; the legislature obviously regards failure to do so as a serious offence, as there is a maximum penalty of £20," Mr. C. Berk-Jones, magistrate in the East London Court said this to George Andrich when he fined him £1 for failing to assist the police when called upon to do so.

Treating Crime As Sickness

At the annual congress of the South African Prisoners Aid Association held in Bloemfontein last week it was stressed that prevention and correction rather than should supersede the barbarous custom of imprisonment. In a paper read on behalf of Mrs. M. E. Retief Woman Probation Officer in Capetown, it was said: "If we could change our attitude to delinquency, get rid of the idea of punishment based on revenge and look instead for treatment likely to ensure improvement of conduct; if we could our crime in the position of disease and call upon our scientists, psychologists and specialists to make careful study of method and their effects upon individuals, make experiments on the lines suggested by research and measure the results, we might at no [illegible] evolve a system as revolutionary in its influence upon moral health as the establishment of public health services have been upon physical conditions." Mrs. Retief stated that the first offender should be the first care of the probation officer. No first offender should appear before a Magistrate till his or her case had been thoroughly investigated.

Baroda Girl Guides In East London

A correspondent from East London states: An "at home" was given to the Indian Girl Guides in the Hindu Society Hall under the auspices of the Hindu Society. A large number of Indians were present, and all arrangements for a happy evening were capably carried out by the president of the Society, Mr. [illegible]. Kumari spoke in Gujarati and Miss Lalita Devi in Hindi, followed in English by Messrs Ghadiali, D. R. Pershram and Pandit Anandaprajnji. Several [illegible] to assist the [illegible] amount of £10-15-5 being handed to Pandit

Anandapriyaji. Later in the evening Messrs. S. Gangajee, A. M. Chetty and J. P. Chelatlan spoke in English, expressing their appreciation for the visit of the Guides, and the Pandit thanked the president and the members of the society for the very warm welcome given to them, and also the Indo-European Women's Welfare Association, the Mayor and councillors, Sir Charles and Lady Crewe, for making their visit to East London an unforgettable one. The pleasant evening concluded with the rendering of the national song by the Guides in Sanskrit (Santi Path). The Guides were given a hearty send off when they left for Ladysmith, whence they are shortly expected in Durban.

Indian Social Service Committee

The seventh anniversary celebration of the above Committee will take place on Thursday the 25th October 1934, at 7.30 p. m., in the M. K. Gandhi Library 140, Queen Street, Durban. His Worship the Mayor Councillor Dr. S. Cooper, will preside.

Valliamah Hall Trust

A correspondent from Johannesburg writes:— At a mass meeting of the Transvaal Indian Women's Association held in Johannesburg recently Mrs. P. K. Naidoo, wife of the late Mr. P. K. Naidoo was elected a Trustee to fill the vacancy caused by the death of the late Mrs. Ethel Ernest. Mrs. P. K. Naidoo was one of the Pioneer Passive Resisters and served imprisonment under the leadership of Mahathma Gandhi during 1914 campaign. Mrs. P. K. Naidoo became an active worker after the death of her late husband following her husband's example. She is also a prominent official of the Tamil School Board organised by the Tamil section of the Indian community of Johannesburg, and a member of the Indo-European Council. The election of Mrs. P. K. Naidoo as one of the Trustees was carried by an overwhelming majority.

Sastri College Annual Sports

The Annual Sports of the Sastri College, Durban will take place on Friday Oct. 26, at 1 p.m. at the Indian Sports Ground, Currie's Fountain.

Ladysmith Notes

(By S. G. M.)

Indian Girl Guides in Ladysmith

INTERESTING DISPLAY AT THE TOWN HALL

The visit of the Indian Girl Guides from Baroda, one of the premier states of India, has been most interesting. A reception was held on Monday evening in the Town Hall at which were present a large number of Europeans as well as Indians of all ages. The Mayor (Councillor O. B. Jones) took the chair and was accompanied on the platform by Mrs. O. B. Jones, Councillor Sinclair, Mr. Donaldson (secretary of the local Boy Scouts) and Mr. Howard of the Vacuum Oil Company.

The Guides were khaki suits—coats and knickerbockers, black shoes and stockings and leather shoulder-belts with knives. They were accompanied by Pandit Anandpriyaji, their leader, his mother who takes charge of the girls and Mr. P. S. Singh, the Durban manager of the tour.

The programme, though long, was carried through without any unnecessary delay. After the girls intoned a prayer, one of the girls shot a piece of cotton with an arrow, relegating a garland which fell over the Mayor's head, an item which was reminiscent of the old story of Wilhelm Tell. The Mayor welcomed the company, expressing the wish that their visit would be productive of great good. This was followed by the garlanding and presentation of bouquets to the visits on the platform, while the girl guides each received a buttonhole. Three local Indian girls sang a song of welcome. They were dressed in gold embroidered silk saris, two being in pink and one in sky blue.

Mr. R. Singh spoke in Hindi, after which Mr. M. Sookraj (Secretary Arya Samaj) expressed the pleasure of the local body at the coming of these Guides, who were being taught to observe discipline, and use their powers of observation, and so become self-reliant. The movement was for the uplift of Indian women. It was impossible for European to understand the courage of their parents in permitting these girls to travel over the world in this fashion in face of the old established law of purdah. As a matter of fact this new movement is not a renaissance but a restoration of ancient customs and traditions.

Mr. Donaldson extended a very hearty welcome on behalf of the Boy Scouts, apologising for the unavoidable absence of the District Commissioner Mr. F. B. Carter. He expressed his warm sympathy with the movement, which he heard would fulfil the ideals of the founder, Baden Powell, in fitting the girls for their future in the home and in the world, and in helping on peace through world-wide brotherhood.

Mr. Howard spoke on similar lines and trusted that the tour would lead to better mutual understanding and respect. Mr. Sinclair eulogised the admirable spirit of the girls and the courage they had shown.

Miss Lilamanee Bodasing in a pretty green sari, sang a song to her own accompaniment.

The Girl Guides captain made a very commendable speech in English, expressing her pleasure and pride at being in Ladysmith. Their tour which has extended to the Cape, Transvaal, Kenya and Natal had proved a very happy one.

Two members of the troop then spoke in Hindi and Gujarati, and evidently made very forceful and eloquent speeches. We understand they ex-

present their enemies that the Indian women in Natal had not progressed further and urged them to go in wholeheartedly for education. A third who spoke in English said that the modern Indian girl was out for progress and was rapidly moving forward.

After another song, the Pandit expressed his pleasure at the cordiality with which they had been received. He described their ballets as allied to that of the Universe, a great wise God, who made everything and was always ready to help in time of need, and who required no intercessor between Him and man and no child marriage, neither was there any worshipping of idols. They had nothing but pleasant memories to take back with them. A vote of thanks by Mr. G. R. Singh, and a hymn of peace concluded the proceedings.

Girl Guides Leave for North

In the afternoon the people of Ladysmith and the officials and members of the local Arya Samaj gathered at the station to give them a hearty send-off. The Guides left for Newcastle.

Thanks

The president and secretary of the Arya Samaj, of Ladysmith extend their thanks to the members and non-members who visited the Samaj, during the recent Girl Guides tour to Ladysmith.

Congratulation

Miss Sylvia Olive Grace Thomas, daughter of Mr. and Mrs. M. Thomas (jnr.), of Ladysmith is being congratulated on her success in her recent music (violin) examination.

Obituary

There passed away in Ladysmith an old resident in the person of Lutchman at the old age of 87.

THINGS IN GENERAL

Miss Slade On Power Of Satyagraha

Non-violence campaigns in [illegible] more disciplined, according to Miss Madeleine Slade, the Admiral's daughter and disciple of Mahatma Gandhi universally known in India as Mirabehn. Referring to Mahatma Gandhi's civil disobedience volley in a speech in W[illegible] she said: "Non-violence is a power which [illegible] anything provided it is disciplined. We have not yet achieved that discipline, but when we do, nothing will resist us. Discipline is hard to get in a country which has been a slave nation for 150 years but it is coming. "Gandhiji does not wish to restart his campaign of civil disobedience. He will strain every nerve to avoid it, but if he fails he will again take up that weapon which perhaps one day will spread [illegible] the world. If you born in England can [illegible] anything you like, but you must not use it to [illegible] With it you can break Governments in a few days. It is a marvellous thing."

World's Richest Widow

Mrs. Isabel Rockefeller becomes the world's richest widow as the result of her late husband, Mr Percy Avery Rockefeller, bequeathing her his entire estate, estimated at 100 million dollars. The late Percy Rockefeller was a nephew of the famous oil magnate, J. D. Rockefeller, and died aged 46.

Dignities For Prince George

The London "Gazette" announces that the King has conferred on Prince George the dignities of Baron of Dumgoyne, Earl of St. Andrews and Duke of Kent.

Obituary

The sad and sudden death took place on Thursday night Oct. 18 of Mr S. D. Moodley, an old and well known resident of Durban. The late Mr. Moodley was for many years clerk in the office of the late Mr R. K. Khan and latterly the secretary of the [illegible]. For a time he was also a merchant. The late Mr. Moodley was of a quiet disposition and had a smile on his face which no one who had known him could forget. He was suffering for some time from heart attacks which was the cause of his death. Deceased leaves to mind a widow and five children and his younger brother Mr S. M. Moodley, the Secretary [illegible] many members of his family to mourn their loss. Our heartfelt sympathy goes out to them all.

The Indian community in Natal's District loses a well-known figure by the death of Mr Jairath Maharaj of Newcastle, who passed away peacefully last week at his residence at the age of 85, after a short illness. The funeral took place on Sunday afternoon at the Launceston Indian cemetery, which was attended by more than 200 people. The ceremony was performed by Pandit [illegible] of Newcastle. The deceased was born in India and came out to South Africa at the age of 25, on December 25, 1874, and was one of the first Indian settlers in Natal. He was indentured at Umkomaas, and in the year 1883 he arrived in Newcastle where he was popular among his own community as well as Europeans. For the last 51 years he was in Newcastle. He leaves behind a widow, seven children and eighteen grandchildren to mourn their loss. The chief mourners at the funeral were: Messrs. J. R. Maharaj, R. J. Maharaj, Sorjoo Maharaj, G. B. Maharaj, H. J. Maharaj, J. Maharaj, Jalandhar Maharaj and many others.

Colonial Born & Settlers' Indian Association

(Pietermaritzburg Branch)

The first annual general meeting of the above association will be held on Sunday, the 4th November, 1934, at 3.30 p.m., at the H. Y. M. A. Main Hall, Church Street, Pietermaritzburg. The following business will be transacted: Agenda: (a) to read and confirm minutes (b) to read and confirm joint Hon. secretary's report (c) to read and confirm treasurer's financial statement. (d) to read and confirm organising secretary's report. (e) to read and confirm other reports (if any). (f) to amend, alter, add to delete, or modify the constitution and rules. (g) to elect office bearers. (h) to deal with correspondence. (i) other business. All members and supporters are earnestly requested to attend the meeting.

Dr. M. R. PATHER,
Hon. President.

[illegible] Street,
Pietermaritzburg.

K. SOOBRAMONEY,
Joint Hon. Secretary.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના વડપણ
હેઠળ ૧૯૦૩માં સ્થપાયું

વૉલ્યૂમ ૩૨ મું ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૬ ઑક્ટોબર ૧૯૩૪ અંક ૪૩

નોંધ અને સમાચાર

વિષય સૂચી

નોંધ અને સમાચાર	૪૮૯
સાઉથ વર્સમાં દોઢીઓ વિરુદ્ધ આંદોલન	૪૮૧
સેરેન્સેસ માસ્ટરીસ ભારત સમાજ	૪૮૨
અમારી પત્રો	૪૮૩
[illegible]	૪૮૪
[illegible]	૪૮૫
[illegible]	૪૮૬
[illegible]	૪૮૭

એજન્ટની સ્થિતિ

ગયા શુક્રવારની રાત પારસી રુસ્તમજી હૉલમાં મળેલી કરજનની ઇન્ડો-યુરોપીયન કાઉન્સીલની મીટીંગમાં બોલતાં કુંવર સર મહારાજ સિંગે જણાવ્યું હતું કે યુનીયનમાં એજન્ટની સ્થિતિ બહુજ મુશ્કેલ છે કેમકે દોઢ સરકારનું પોતાની પાછળ કંઈ બળ ચલ્યું નથી. આજે સત્તાઓના હાથમાં બે સફેદ રહેલા છે—પશુ બળનું અને વેપારનું. પરંતુ દોઢુસ્તાનને તો એક જાનું હરિયાણ બળજ છે અને હજુ સ્વતંત્ર દેશ બન્યું નથી બીજી તરફથી સાઉથ આફ્રિકા અને દોઢુસ્તાન વચ્ચે વેપારનું બારણું દોઢુસ્તાનના ફાયદામાં વધુ નમતું છે. (યુનીયન ઑફ દોઢુસ્તાન માલ જાય છે તેના કરતાં દોઢુસ્તાનથી યુનીયનમાં માલ વધારે આવે છે). અને કહેવામાં આવ્યું છે કે દોઢ સરકારે વધારે સખ્ત પગલાં લેવાં જોઇએ. પરંતુ તે શું કરી શકે? આજની મુશ્કેલી એ છે કે દેશો એક બીજાની વચ્ચે આવતા નથી. હલથી પાંસ વર્ષ અગાઉ જર્મનીના કે અન્ય દેશોમાં એક બળુ સત્તા અસ્તિત્વ ધરાવે ત્યારે બીજા દેશો વચ્ચે પડેલા હોત. આજે કોઇ વચ્ચે પડતુ નથી. આથી આપણી સ્થિતિ વધારે મુશ્કેલી ભરેલી બની ગઇ છે. મને લાગે છે કે સાઉથ આફ્રિકાની સરકાર જો પ્રયત્ને તો દોઢીઓને બહારથી કોઇ પક્ષ વચ્ચે પડવાના બદલ સિવાય આજના કરતા પણ ઘણાં વધારે કમજોર નીતી ચલાવી શકે છે કોણ વચ્ચે પડશે? દોઢુસ્તાનથી તો પડી શકાય તેમ નથી. જો સાઉથ આફ્રિકાનો સાથે વેપારનો સંબંધ રાખવાનું બંધ કરીએ તો સાઉથ આફ્રિકા સાથેના આપણા સંબંધને આપણે કેમ [illegible] પછી દક્ષિણ પ્રીટરિયા વચ્ચે નવિ પડે કેમકે સંસ્થાનો ૬ તેઓના અંતરિક વહિવટની વચ્ચે નહિ પડવાની તેની સ્થાપિત નીતી છે. જો પણ દોઢીઓ વિરુદ્ધ કાયદાઓ દ્વારા જો સ્થિતિ વધુ મુશ્કેલ બને પડે તો દોઢ સરકાર કદાચ એજન્સીને પાછી બોલાવી લેય અને તેની નૈતિક અસર થાય. દોઢ સરકાર એજન્ટને પાછા બોલાવી લે એ વસ્તુ કંઇ અનુમાનની રાખું પ પરંતુ કોઇની સ્થિતિ હજુ આવેલી નથી અને કદી નહિ આવે એવી કું આશા રાખું છે પરંતુ એટલું યાદ રાખવું જોઇએ કે નૈતિક દબાણના શસ્ત્ર સિવાય એજન્ટની પાસે બીજુ કોઇ બળ નથી.

નૈતિક દબાણ એ નબળું શસ્ત્ર નથી

આ દેશમાં એજન્ટની સ્થિતિની સામે ત્રણ સંપૂર્ણ દિલસોજી ધરાવીએ છીએ અને તેની પરાજય નૈતિક દબાણના શસ્ત્ર સિવાય બીજા કોઇ શસ્ત્ર નથી એ સારી રીતે સમજીએ છીએ તેમ છતાં અમારે કહેવું તો ખોટું ભાષણ છે કે દોઢુસ્તાન કાયમને માટે બિનશરતની સ્થિતિમાંજ પડી રહેવું જોઇએ નહિ, નૈતિક દબાણનું શસ્ત્ર એ કંઇ નિર્જીવ શસ્ત્ર નથી. એ બાબતમાં સાઉથ આફ્રિકાનું પુનીયન બોધ પાઠ શીખવી રહ્યું છે નૈતિક દબાણથી બોઅરનું જરાએ અપમાન કર્યા સિવાય તેણે પોતાનો રાષ્ટ્રિય વારસો સ્થાપ્યો છે નહિતર !!! પોતાનું રાષ્ટ્રિય ઘરબાર સ્થાપ્યા છે અને તેના નૈતિક દબાણથી જ પોતાના આંતરિક વહીવટમાં વચ્ચે નહિ આવવાની બ્રિ બોઅર પાસે લીધી છે. કુંવર સર મહારાજસિંગ કહે છે કે "જો દોઢીઓ વિરુદ્ધ વધુ કાયદાઓ દ્વારા સ્થિતિ વધુ મુશ્કેલ બધ પડે તો દોઢ સરકાર કદાચ એજન્સીઓને પાછી બોલાવી લઇ શકે." આ કાયદાઓ વિરુદ્ધના કાયદાની કલ્પ અઘરી છે ખરી? ટ્રાન્સવાલ એશીયાટીક લેન્ડ ટેનયુર એક્ટ, ઇમીગ્રેશન્સીસ કન્ટ્રોલ ઓર્ડીનન્સ, સીકર ઓકેટ એ બધા દોઢીઓ વિરુદ્ધના કાયદાઓ નથી? અને ૬ વખત તેના અમલ એક પ્રાંતમાં સફળ નીવડયો ત્યારે પછી તેને સમાનતાને બદલે બીજા પ્રાંતોને લાગુ પાડવામાં કેટલી વાર લાગવાની છે કે જેથી ટ્રાંસવાલમાં દોઢીઓ ૧૯૦૭ ના રજીસ્ટ્રેશન અકટની ઇચ્છે રેગીસામસના કર ભરવાના હતા તે છોનાપી સામને કરવા માં આવ્યું છે. જો કે સંસ્થાનો ! સંસ્થાનોના આંતરિક વહીવટમાં વચ્ચે નહિ પડવાની બ્રાઇને પોતાની નીતી સ્થાપેલી

કે બધી બાબતોમાં હીંદુસ્તાનને એ નીતી નેથી કાયમ નથી પાડી. એ કરતાં હીંદુસ્તાનને વિશેષ હિતપ્રદ બ્રહ્મચારી સ્થિતિ બીજી ન હોય અને જો નૈતિક દબાણ લાગવાનો અ. બદલ વખત ન હોય તો બીજો કયો હોય ?

આર્થિક સુધારો

ડુંગર સર મહારાજસાહેબે એમના જાહેરખુમાં બધુમાં બધુમાં જણાવ્યું હતું કે આપણો આર્થિક સુધારો તે બંધ પુરોપીયન સુધારાના નથી એ સુધારો પાછો અને પશ્ચિમ વચ્ચેના સબંધના પરિણામે થયેલો છે. પુર્વે પશ્ચિમને ઘણો આપેલો છે. પાછલા દુનીયાને ઉર્ધ્વ બક્ષિસ આપનાર દેશ અને તેના લોકોને જે લેવા છે. અને હું કહી શકું છું કે મને બક્ષિસ પણ ઉચ્ચપ્રકારની હતા.

તેઓ બદલો કયારે વાળશે ?

હીંદીએ પુરોપીયનને આપેલ આતિથ્ય ઉપર દીલ ફરના કુપર ને મહારાજ સાહેબે પુછ્યું કે "શું હીંદીના આતિથ્ય તે પુરોપીયને તરફથી અમેરે થયાનો હજુ વખત આવેલો નથી ? આપણા દેશ પુરોપીયનોને હીંદીઓનું નીમંત્રણ સ્વિકારીને તેને ઘરમાં કરી હીંદીઓને નોતરેલા હોય. ત્યારે પોતાના હીંદીઓને તમારે ઘેર બોલાવવા તૈયારી. બદલો પાછા ઉપર તમે તેમ કરી શકો તેમ સ્થાનિક પરીસ્થીતીઓના સ્વિકાર તમારી ટીકા નહિ કરે. કેમ બધા નહિ થાય. આંતરાષ્ટ્રીય કુદરત અને મહારાજ સાહેબે હીંદીઓ ઉપરે પરીસ્થીતીમાં તે બધા બીજી રીતે દુનયાના કામ છે ત્યારે હીંદીએ ના વાળો સાચવવા વધારે પ્રયત્ન કરવા પુરોપીયનોને આહ્વાન કર્યું હતું.

અમારો ખાસ અંક

અમારા છાપખાનામાં નવી મશીનરી દાખલ કરવાનું કામ હજી ચાલુ હોવાથી અને બીજા કેટલાક કારણોને લઇ અમે હોવાથી કેટલીક અગત્યની બાબતો અમારે આવતા અંકપર મુલતવી રાખવી પડેલી છે. જે અંક દિવાળી અને હીંદુઓના નવાં વર્ષ પ્રસંગે ખાસ અંક તરીકે બહાર પાડીએ આ અંકે ચીત્રોના બદલે કે દુકો અને બીજી બાબતોના આવતો ઉપરાંત હીંદી સવાલ ઉપરે કેટલાક ખાસ લેખો આપી શકીશું.

એ ઉપરાંત ગુજરાતીમાં વધારો તરીકે સ્થાનિક ઉત્સાહી ગુજરાતી વકીલ તરફથી મોકલાતા "યુવક" નામના પ્રથમ અંક દિવાળી નાતાલના રૂપે બહાર પાડીશું. આ ખાસ અંક અમારા ગ્રાહકોને ઉપરાંત મોકલવામાં આવશે અને જુદા જુદા વકીલ ઉપરાંતની ટીકાને નીચેના કયાંથી મળી શકશે: કેપટાઉન ડીક્શ, સ્પ્રીંગ્સ ડેબાર્ટોવકસ, સીંગલ કેપ્ટે, પ્રમાઝબર્ગ્સ વીટેરેમેરીટ્સબર્ગ. કે. ઓ. ડી. પીસે (અલીસ્ટ ડીલ અને મુખ્ય પ્રીન્સીંગ વકલ વીકેરાવીયા ન્યુઝ, નાતાલ વકલ ગુજરાતી.

લોખંડનબર્ગમાં હીંદીઓ વિરુદ્ધ આંદોલન

સ્થાનિક સ્થાઓની કોન્ફરન્સ

મીડલ્ટન ઓમાં હાલી ગયા કેમેરાના પ્રયત્નકારોનાં અને હાલમાં ટ્રાન્સવાલ સરકારી આપ્રવાસી હીંદીઓની ગણત્રીને માટેની આજ્ઞાનો નામંજુર કરવામા આવી છે તેના સંબંધમાં આની સ્થાનિક મુખ્ય પ્રીપલ સંસ્થાઓની એક કોન્ફરન્સ જોહાનીસબર્ગની ઓફીસમાં મળી હતી.

"ટ્રાન્સવાલ એન્ડ ઓરેંજ ફ્રીસ્ટેટની કોલોનસ એસોસીએશન" જેના પ્રમુખ મી. હાર્બટ લેવે હતા તેના પ્રમુખ મી. હાર્બટ લેવે ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન્સ એસોસીએશન સાથે હીંદીઓની ગણત્રીના માટેની અરજી નામંજુર કરવાનો મુકાદદો આપ્યો તે બદલ તેને મુબારકબાદ આપી જણાવ્યું કે હવે જે પગલાં આપી લાગેલો છે કે જ્યારે એસીયાટીક ઓર્ડીનન્સને તેના સાંગોપાંગ પાળીને લોખંડનબર્ગમાંથી તેનો નેપાત કરવો જોઇએ. એસોસીએશનને આપવામાં આવતા પૈસે. સરકાર આદિમાં કરવો નથી અને આ દેશને તેના બાબત મળતો નથી કારણ કે પરિસ્થિતિ બીજી રીતે છે. પણ આ દરેક તેઓનો પ્રશ્ન ધ્યાનમાં લઇ છે.

એસોસીએશન પુરોપીયન કોન્ટ્રાક્ટરોના બદલામાં વસતા દેવા સામે પણ વિરોધ દર્શાવતાં જણાવ્યું હતું કે પણ અરા સંજોગોમાં એસોસીએશનને વેપાર અને ધંધાનું કરવાને માટે પ્રમાણપત્ર આપવું જોઇએ. પરંતુ શીયોકરાનો નીચે કાયદો અમલમાં મુકાયો નથી. તેનું પરિણામ આજે આવ્યું છે કે એસીયાટીક વિરોધનું કોન્ટ્રાક્ટ મળે ત્યાં જોવી રહે છે.

મી જે. જે. સ્વેનપોલ એમ.પી., એ જણાવ્યું કે જોખે પણ એસોસીએશન કીપીઓ અને તેમાં કાં દેવામા આવ્યા છે છતાં સાક્ષ્ય આપવામાં તેમની આવે કે પ્રમાણપત્રની જરૂરી છે. તેઓનામાં બધા પ્રમાણ પત્રો દેવાથી ઘોરાં બધામાં તેમની કરી અદુમાનિ થઇ હતી. બાદમાં પહેલા કરતાં આજે બધા દેશ વધારે એસીયાટીકો

ત્યારબાદ આ બાબતો બધા પાર્લામેન્ટમાં કરી રજુ કરવાનું બધા આપ્યું હતું.

ઉપર જોયું બધુ મુખના બધા દેશ પુરોપીયનોને પુરોપીયન દુકાન કે પાસેથી બાદીલાનું ફિનલના આપવું જોઇએ. કોન્ટ્રાક્ટ એસોસીએશનોએ જણાવ્યું કે જો તેમ બધારે ધ્યાનમાં આવશે તો . દુકાનદારો બધુંથી એવાના બાદો પાસે બધા અને માલની . ધ્યાન બધારે બધા કરે

અંતમાં બધુ બધુ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે બાદાલમાં બધે કામને બધા બધા છે કે જે એસીયાટીકોને એવાના બધામાના મળાવવાની ના પાડવામાં આવે છે અને બધાના પુછવા મ આવ્યે હતા કે બધી . બાબત ટ્રાન્સવાલની બધુ રૂપે ન નહિ કરવા. બાબ મી . . . મી. બી. મી. , બાબતના અંક કેપ્ટાઉન ટાઇમ્સમાં આવ્યું હતું જેવાથી આ બાબતમાં પ્રાંતિક પ્રીસીડીનો બાદ કરવા બધુરોધ કર્યો હતો.

ત્રિ . . . કે મહાના મંત્રીઓએ ગ્રેગ. ફ્રીકોને મળીને . . . ને બદલીને આમ લેવા ની બાબત કરીને અને બધારે ટ્રાન્સવાલ બાદના બાદ બાબતને એસોસીએટીક વેપારી

વિદ્યુતની આ દીક્ષાન્તમાં મદદ કરવા અપીલ કરી. જાણી જુદી સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓએ આવી આપી હતી કે તેઓ પોતાના જનબાન્ધવોને યુરોપીયન વેપારીને મદદ કરવાનું ઉત્તેજન આપવાને અને યુરોપીયન પ્રજાને ઓદ્યોગારીક દુકાન ગણીને બોયકોટ કરવાની સમજાવવાને પોતાનું બનતું બધું કરશે.

એક ઠરાવ પસાર થયો હતો કે આવતી ઓગસ્ટીસીયસ ચુંટણી વખતે સઘળા ક્રિશ્ચનોએ ઓદ્યોગારીક દુકાનદારોને મતવિભાગમાં પડવાના આપવાના સવાલના સંબંધમાં પોતાની વલણ કેવી છે તે તેમણે દર્શાવવાનું કહેવામાં આવે અને ક્રીશ્ચન્સને તે દિવસે ચર્ચોના પાદરીઓને એ સંબંધી ભાષણો કરવાનું કહેવામાં આવે.

(ગોરેન્સો આરકવીસ) ની ભારત સમાજનો ભાંગે વાર્ષિક ઉત્સવ

ગોરેન્સો આરકવીસમા ભારત સમાજના સેક્રેટરી લખે જણાવે છે કે:

ગોરેન્સો માકવીસ તા. ૧૪ મીના રવિવારે બપોરના બારા વગ્યે ભારત સમાજનાં હોલમાં 'ભારત સમાજ' નો બીજો વાર્ષિક ઉત્સવ ઉજવવામાં આવ્યો હતો.

આ ઉત્સવ પ્રસંગે સમાજે કોલોનીથી દૂરથી વસતા દરેક ભારતીયને આમંત્રણ આપી બોલાવેલા હતા

સમાજનો હોલ બનાવ્યો ત્યારથી ત્યારે અમે હતો. બાલ બાળકોને ઓનરીંગ તેમજ બહાર ફરવા રહેવું પડયું હતું.

સવારના દશ વાગ્યે પ્રાર્થના કર્યા બાદ પ્રમુખ સેઠ મહમદભાઈ સ્વાગત સમાજની બારામાં બજારી બાબતો તરફથી કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ બાળકોએ તેમજ વિદ્યાર્થી બહેને વેદ મંત્રો, રાષ્ટ્ર ગીતો, પ્રાર્થના સ્તુતી તેમજ ભજનો ગાન સંભળાવ્યા હતા. પોલીટીકલ તથા ફાઈનાન્શીયલ અને સ્વરાજ્યને સ્કુલમાં જે શિક્ષણ તેમને આપવામાં આવે છે તે ઉપર બોધપ્રદ ભાષણો જરૂરીયાત ઉપર આપણે વાંચી સંભળાવ્યા હતાં ત્યારપછી સ્કુલનો રીપોર્ટ રજુ કરવામાં આવ્યો હતો. આજે સમાજ ૪૨ વિદ્યાર્થીઓને કી શિક્ષણ આપે છે અને કુલ સંખ્યા વિદ્યાર્થીઓની સખ્યા વધવાની આશા રાખે છે , મરહુમ ઓમેરાલ એજનના મેનેજરી મી. ઇબ્રાહીમ પરેજે અંગ્રેજીનું કાર્ય જોઇ તેની પ્રશંસા કરી હતી અને ઇનામ આપ્યા હતાં. તેમજ અન્ય મેમ્બરો તરફથી સમાજના કાર્ય પર પ્રસંગાનુસાર ભાષણો થયાં હતાં.

ત્યારબાદ સમાજના સેક્રેટરીએ સમાજનો રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. સમાજ પોતાનું બીજુ વર્ષ પુરૂ કરી ત્રીજા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે તે બદલ આનંદ પ્રદર્શીત કરી પ્રમુખ તેમનો ઉપકાર માન્યો હતો.

સમાજના બજારના મેમ્બરોની સંખ્યા બસો ઉપરાંત છે. તેમજ તેથી પણ વધુની સંખ્યા ગામ ગામ વિખરાયેલી છે અને સંસ્થા દિવસે દિવસે પ્રજાનો પ્રેમ વધુ મેળવી રહ્યું છે.

સમાજે બે નાની સભ્યો બાઇસેટી; આત્મારામજી, કરીમ કલણ તેમજ વેલ્ફેર ફંડ પણ રાખી છે. આજ બે વરસથી સમાજ દ્વારા નાઇટ સ્કુલ ચલાવવી હતી. આ ચોકકસ તેમજ ઇજ્જતદાર બાબતનું વિદ્યાદાન આપવામાં આવતું હતું. પરંતુ આજુ બાજુમાં વધુ તુરતને માટે તે બંધ કરી છે. પણ તેને ચાલુ કરવાને સમાજ પ્રયત્ન કરશે.

આજ સાલમાં સમાજમાં નીચે જણાવેલ વિદ્વાનો મહેમાન તરીકે આવી સુંદર પ્રકાશ કરી ગયા છે: જોહનીસબર્ગના કેપ્ટા મહાવિદ્યાલયની કુમારી ડાયબ્રી દેવી તથા તેમના ગાયકવૃંદ દેવી, મદ્રાસના જયનીનીજી, સ્વામી અખંડાનંદજી, પંડિત હરિશંકર વિદ્યાર્થી, ફોસબર્ગ હીંદુ મેળા સમાજના પ્રેસીડન્ટ રઘુવીરજી આદિ પાદરીઓ તેમજ મેકેન્ઝી મી. પારેખે સ્વદેશ જતાં સમાજની મુલાકાત લીધી હતી.

સાયંકાળે ૬ વાગ્યે ફ્રેન્ડ બાયબ્રી બનાવનાર બાબા મહીરાલ ગોધી; આર્ય પ્રતિનિધિ સભા રંગુન, હીંદુ મહાસભાની પ્રેસીડન્ટ બીમાર બી એમ પટેલ, કરાચીવાળા શેઠ ઇસ્માઇલ શેઠ, ફોનીક્સ હીંદુ મેળા સમાજના પ્રેસીડન્ટ રઘુવીરજી આદિ વગેરેના પારીદામ, સેક્રેટરી મી. પારેખ, ઝાંબીબાર વેપારના આદેશ બાર્ડ બીહારીલાલ અંબાણી, ઝાંબીબારવાળા કે એચ દિવાન પુત્ર, બીબાબાઇ વગેરેના મેસના માનેજર બીમાર કે બી પટેલ વિગેરેનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

સમાજને આમ સાલ તેમજ બાળ બાબને માટે સૌ ભાઈબહેનો તરફ ગાર્ડન પ્લોટ તેમજ બીજા માટેના જરૂરી માટે અમારા વાચકવર્ગ આપેલ છે તે બદલ તેમનો આભાર માનવામાં આવ્યો હતો.

ત્યારપછી પોર્ટુગીઝ મકાન આફ્રિકામાં સંસ્થાની જરૂરીયાત વિષે તેમજ આજ સાલ વિદેશમાં વસતા હીંદીઓની ચાલ પરિસ્થિતિ વિષે ચર્ચા કરી હતી. અને દરેક પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવાને મેકેન્ઝીથી ભાગલાક કરવાને જણાવ્યું હતું.

અંતમાં સ્વામી બાબાની દયાળ મન્યાસીએ વિદેશમાં વસતા ભાઈઓ પ્રત્યે દયા પ્રતિનિધિ તરીકે તેમના દોષ તેમજ આદર્શ રીતે વર્તવાને જણાવ્યું હતું. તેમને રાષ્ટ્ર ભાવના ઉપર ભાષણ ખૂબ જોશભર્યા શબ્દોમાં આપ્યું હતું અને સભાની ફરજ પૂરી કરી હતી.

બીજા વર્ષમાં સ્વામીજીનો તેમજ મેમ્બરોનો આભાર માન્યો હતો.

પ્રેસીડન્ટ સાહેબે ઉપસંહાર કરતાં દરેકનો આભાર માની ચાલું વર્ષ નિર્વિઘ્ને પસાર થાય તે માટે પ્રભુની પ્રાર્થના કરી સભા વિસર્જન કરી હતી.

દિલાસો! દિલાસો!! દિલાસો!!!

શ્રી મોરેશીયા હીંદુ સેવા સમાજ

શ્રી મોરેશીયા હીંદુ સેવા સમાજના આશ્રય હેઠળ તા. ૬-૧૨-૧૯૩૪ ગુરૂવારની સાંજના આઠ વાગ્યે આજ ના હોલની અંદર દિવાળીના મહાન પ્રસંગ ઉજવવામાં આવશે. સંગીતના જલ્સા બાદ શ્રી રામાયણની કથા સંભળાવામાં આવશે તો ઉપરના મેળાવડામાં સર્વે હીંદુ આ તહેવાર તમ હીંદી માને વધારસર ઉજવવા વિનંતિ.

કુંવરજીભાઈ શ્રી ઝુલાલ રામજી,
મંત્રી શ્રી મોરેશીયા હીંદુ સેવા સમાજ

લોરેન્સો માર્કવીસમાં મ. ગાંધીજીની જયન્તિ

લોરેન્સો માર્કવીસથી ગાત્ર બ્રાહ્મણ મંડળની ખબર આપવામાં આવે છે કે :

તા. ૫–૧૦–૩૪ ના રોજ રાત્રિના મહાપુરુષ મ. ગાંધીજીની ૬૬ મી જયન્તિ "ગરીબ સમાજ" તરફથી ઉજવવામાં આવી હતી.

પ્રોગ્રામ બરોબર ૮ થી ૧૦ વાગે હતો પરંતુ ૧૦ વાગ્યા પછી પણ ઘણા ભાઈઓ હાજર હતા. પ્રોગ્રામમાં ૧ હિંદુ ગીત, ૧ મુસ્લીમ ગીત, ૧ પારસી ગીત, ૧ ખ્રીસ્તી ગીત, ૧ ગુજરાતી ગીત, ૧ મરાઠી ગીત, ૧ ઉર્દુ ગીત, ૧ પંજાબી ગીત, ૧ સીંધી ગીત, ૧ તામીલ ગીત, ૧ તેલુગુ ગીત, ૧ કચ્છી ગીત, ૧ કાઠીયાવાડી ગીત, ૧ ગોવાનું ગીત, ૧ ઉત્તર હિંદનું ગીત, ૧ દક્ષિણ હિંદનું ગીત, ૧ ઉડીયા ગીત, ૧ બંગાળી ગીત, ૧ ચીની ગીત, ૧ જાપાની ગીત, ૧ આફ્રીકન ગીત, ૧ યુરોપીયન ગીત, ૧ અમેરીકન ગીત, ૧ ઈંગ્લીશ ગીત, ૧ સ્કોટીશ ગીત, ૧ આયરીશ ગીત, ૧ વેલ્શ ગીત, ૧ ઓસ્ટ્રેલીયન ગીત, ૧ ન્યુઝીલેન્ડ ગીત, ૧ કેનેડીયન ગીત, ૧ સાઉથ આફ્રીકન ગીત, ૧ ઈજીપ્શીયન ગીત, ૧ ટર્કીશ ગીત, ૧ પર્શીયન ગીત, ૧ અરેબીયન ગીત, ૧ ચાઈનીઝ ગીત, ૧ જાપાનીઝ ગીત, ૧ ઈટાલીયન ગીત, ૧ ફ્રેંચ ગીત, ૧ જર્મન ગીત, ૧ રશીયન ગીત, ૧ સ્પેનીશ ગીત, ૧ પોર્ટુગીઝ ગીત, ૧ ગ્રીક ગીત, ૧ ઈઝરાયેલ ગીત, ૧ ઈથોપીયન ગીત, ૧ ઝુલુ ગીત, ૧ બાસુટો ગીત, ૧ બેચુઆના ગીત, ૧ બાવેન્દા ગીત, ૧ ટોંગા ગીત, ૧ ફીજી ગીત, ૧ ન્યાસા ગીત, ૧ ઝાંઝીબાર ગીત, ૧ ઝામ્બેસી ગીત, ૧ ઝામ્બીયા ગીત, ૧ ઝીમ્બાબ્વે ગીત, ૧ ઝીમ્બાબ્વે ગીત, ૧ ઝીમ્બાબ્વે

સામાજીક ક્રમ મંદિર (૨૯) દરબારગઢ અજાયબ (૩૧) આદિત્ય સંસ્કાર સ્મશાન (૩૨) ગોકુળનાથજી પ્રોત (૩૩) ચિકાગા પરકાશ્રમો (૩૪) પશુપ્રદર્શનપ્રેમીઓ (૩૫) પંચાયતોના (૩૬) બંતરે ઓને નેતી ન્દો અને નિશાનો (૩૭) સોનીન વાડી અને ઝરો (૩૮) પશે ઓને અજાયાઓ (૩૯) ... (૪૦) બેતીની પેદાશમાંથી દસર અને ... (૪૨) બાનમી અને ... મુતરફીઓ અને ... (૪૩) ... મુસાર ... ત્રિશે ... પોતાની ... ચાલે ... ...

આજકાલ પરોપકારી વિદ્યાર્થીઓનું કુંડ ઊભું કરવાની ચળવળ ચાલી રહી છે. દુનિયાના ધનવંતો ઉદારતાપૂર્વક મદદ આપી રહ્યા છે.

ગુજરાત સંગીત વિદ્યાલય

ગુજરાત સંગીત વિદ્યાલય તરફથી દરેક ભાઈ અને બહેનને ફ્રાન્સિસ હોલમાં આપવા જઈ રહેલા ગુજરાતી [illegible] છાત્રો દ્વિવાર્ષિક ફિલ્મ ઉતરાવવામાં આવશે. [illegible] પધારવા વિનંતિ છે.- મોતીલાલ કાન્તિલાલ પુંજાણીના મેનેજરી ગુજરાત સંગીત વિદ્યાલય.

[illegible]

વિવિધ વર્તમાન

[illegible]

દેશનું ખુન

ગુરેરાના યુરોલ્લાણીના નામના રાજ્યના રાજા એલેક્ઝાન્ડરે ફ્રાન્સની મુલાકાત લીધી હતી ને ફ્રાન્સના [illegible] માર્સેલ્સમાં જિનર્વા જતે ફ્રાન્સના પરદેશ ખાતાના પ્રધાન મોસીયુર બારથોએ તેમના સત્કાર કર્યો અને ખાસ ગેલેરીમાં બેસી બન્ને રાજા ઘોડાની ઘોડેસવાર ટોળાંમાં થઈ એક મોટરમાં બેસી જતા હતા એવામાં બે ઘોડેસવાર ટોળામાંથી એક મોટરમાં ચઢી ગયો અને રાજા એલેક્ઝાન્ડર અને પ્રધાન મો. બારથોને પીસ્તોલની ગોળીઓ મારી દીધી.

કવિઓનાં બાઝારુ

રંગભૂમિના કાઢીમાન પ્રાંતમાં રાજ્ય સામે બાકી ઘણો અને કેટલાક પ્રખ્યાત લેખકો બેસી ગયા છે. ગાયકીમંડળના ઉદ્દેશના ગોરોના અને ગેરીકામાં નાટકોના ભજવા પણ રંગભૂમિની સરકારે આપના પ્રધાનો રોયાયા બાજારના કલાકાર ઉપાડ્યા આવ્યો છે. કેટલાં ભજનમાલાની ચુકવણી થઈ ન હજી કરી શકાઈ નથી.

પ્રીન્સ જ્યોર્જ હવે બીજા પક્ષકારની ગોઠવણમાં

મહારાજા પંચમ જ્યોર્જના બીજા નાના પુત્ર પ્રીન્સ જ્યોર્જને બેરન ગ્રોવ કાઉન્ટ કરીને, અને તે સેન્ટ બેનેડક્ટ અને ડ્યુક ઓફ કેન્ટના કાર્યોને બોલાવવા માટે [illegible] અને ભવિષ્યમાં પ્રીન્સ જ્યોર્જ ડ્યુક ઓફ કેન્ટના નામથી ઓળખાશે અને બાદશાહ ઓમને સ્વજ નામના સંબોધનમાં આવશે.

ઈંગ્લાંડના બર્મિંઘમ શહેરમાં નવપરિણીત લોકોનું પ્રદર્શન: કારણ ગરીબાઈ

ઈંગ્લાંડમાં બર્મિંઘમ નામના શહેર દરીમાં [illegible] ધંધા ખાવાનું મહેર છે ત્યાં લગ્નસંબંધ પરણેલા જોડાના ૨૫ થી ૩૫ દિવસના અપવાદ દરમ્યાની સરકે કારણ ગરીબાઈ મુખ્ય રહ્યું છે કે ત્યાંથી હજારો માણસો તેમને જોઈતું કામ [illegible] પુત્રોને મુદતી મુદતી જગ્યાઓમાં પડી રહે છે અને ૨૦ થી ૩૫ દિવસના અપવાસો પુરા કરતાં જેમને ૨૫૦ પોંડનું ઇનામ મળતી કહેવાય છે કે અત્યારના કારણે તેમને આમ કરવું પડ્યું [illegible] ૨૫૦ પ મળે ત્યારે પોતાનું [illegible] કરી શકશે નહિતર તે પુત્રોને પરણવા પણ રહેવું પડ્યું.

જર્મનીનાં ગાતું બુલ્યું

જર્મનીમાં સુરક્ષાની ઓટલા બધી અલબત્ત [illegible] કરવા ઇચ્છતા [illegible] ૨૦૦ ગોલાની પરીક્ષાઓ [illegible] પણ ૨૦૧૫ [illegible] ઉપર ઓછા ૨૦૧૫ [illegible] ૨૦૧૫ ગોલાની પરીક્ષાઓ

દક્ષિણ આફ્રિકા
તેના
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો
લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

(૮)

દક્ષિણ આફ્રિકાની ભિન્ન કોમો

દુનિયાના સર્વનામોરૂપ વિશેષણો નિદાત્મક શબ્દો ઉપર વર્ણવ્યા પ્રમાણે પ્રાણવંત 'અર્થ'માં થયો છે પણ કેટલાક વિદ્વાનો એ અર્થને મહત્ત્વ આપતા નથી. તેઓ ફાન રંગીકના જ શબ્દો ટાંકી કહે છે કે: ભવા 'એક કોટુંબિક કુટુંબની અંદરથી ઘુસણી હતી' આમ કહેતાં ભવાના આપ્ત સ્વજનપર તેમના અંદરથી ની દૃષ્ટિએ વિશેષ પ્રકાશ પાડવાનું અભિપ્રેત ખરું કારણ પણ હતું નથી. આ ઉપરાંત પણ એક સંપ્રદાય એવો છે કે જેઓની માન્યતા પ્રમાણે ખરા રંગીનોની ઉત્પત્તિ ગોરાઓદ્વારા સંસર્ગથી નથી થઈ. તેઓ તે માટે ડચવાનાજ પીટર ફાન મી-કેપ્ટ સાથેના કપટેમર લગ્નનું દૃષ્ટાંત ટાંકે છે. કેટલાક રંગીન નેતાઓ એવો દાવો કરે છે કે રંગીનો તો સંપૂર્ણ ગોરાઓ છે અને તેઓ ગોરાઓ કેટલાક હોટેન્ટોટના કોનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે રંગીનોની રહેણીકરણી ગોરી રહેણીકરણીના જેવીજ છે; નામો પણ સરખાંજ છે. ધર્મ પણ સરખોજ છે. એટલે ગોરાવર્ણી રંગીનો કાફેલાઓથી ગોરા તરીકે ઘણી બધા છે.

દક્ષિણ આફ્રિકા પંચરંગી પ્રજાઓનું ધામ છે. તેને આંગે આંતર-કોમો અને તેનો પ્રતિકાર થયો છે. આંતર-કોમી લગ્નોના પરિણામે રંગીન પ્રજા જન્મ પામી છે. આ ત્રિવિધ સંસ્કૃતિધારા કોમમાં—કે હીંદની જેમ ધાર્મીક સંસ્કારની ઉચ્ચ શ્રેણીપર નથી આ આંતર-કોમી લગ્નો અનિષ્ટ કરતાંના ક્રમમ કેટલાકનું માનવું છે મિશ્ર લગ્નથી પ્રજા ઘણે ભાગે વર્ણસંકર બને છે; મિશ્ર લગ્નો બહુ ગોરા કિસ્સાઓમાંજ ફળદાયી નીવડે છે; મોટે ભાગે તે નિરાશાજનક બને છે અને તેમાં સંડોવાયેલાઓને પસ્તાવો કરવાનો પ્રસંગ સાંપડે છે. પણ જ્યાં નિકટ સહવાસ સુલભ્ય છે અને કામ-વાસના તુમ મનુષ્યની નબળી બાજુ છે ત્યાં આ પ્રવૃત્તિ કુદરતી રીતે કુદકાતે છે. દક્ષિણ આફ્રિકા જેવા નાની વસ્તી વાળા દેશમાં જે આજે આવા લગ્નોનો ભોગ બન્યા બનેલી અને બનવાની કુદરતી રીતે બંધારા પ્રજાની સંખ્યા લાખ લાખ જેટલી છે. હમે તો, કેપ સિવાયના પ્રાંતોમાં ગોરા અને બિન-ગોરા વચ્ચેના લગ્નપર પ્રતિબંધ મુકાયો છે, ને આવા લગ્નો કાયદેસરની રીતે થયેલા નથી. રંગીનો મારે-મારે પગલે છે અને તેઓની એક જુદી કોમ થઈ ગઈ છે. હીંદીઓ પોતાને કરવા નીકળ્યા છે કે જેઓએ રંગીન છોકરીઓ સાથે લગ્ન ગાંઠ બાંધી છે ગોરાઓ અને બિનગોરાઓ વચ્ચેના લગ્ન પ્રશ્નમાં બન્ને પક્ષે મારે સમાજ-બહારના આવે છે તેમના તરફ પોતાની કોમનો ટેકો રહેતો નથી. કાયદેસર પણ બિનગોરા-ઓનેજ ગોરી સ્ત્રીઓ પોતાના છે ગોરા બનેલા હીંદીઓને પૂર્ણ ગોરાંગ પદવી મળેલ છે. તેઓનાં જીવન સાધારણ રીતે સુખી છે; પણ આપાં, લગ્નો પાછળ ઘણું ભોગવ્યું બળ્યાનું હોમ તો સુખ આ જરૂર આવી આવે.

કેપના રંગીનો, કે જેઓ ભિન્ન કોમ છે, તેઓની વસ્તી ૫૮૬,૫૪૬ છે. તેમાંથી બરાબર ત્રણ ચતુર્થાંશ વસ્તી કેપ પ્રાંતમાં જ છે. બાકીની ટ્રાન્સવાલ, ફ્રી સ્ટેટ અને નાતાલમાં વહેંચાયેલી છે. કેપમાં તેઓને મતાધિકાર છે. તેમ બીજાએ બધા બિનગોરાઓને મતાધિકાર છે. એટલે તેઓ બરાબર રીતે પોતાનો અવાજ રજુ કરી શકે છે. રાજદ્વારીઓ પણ તેઓને હાથમાં રાખવા તલસતા હોય છે; કેમકે તેઓના મતાધિકારની બરાબર કસોટી ચુંટણી વખતે પડેજ છે. કેપમાં હીંદીઓ, આન્ધ્રો અને રંગીનો બીજા પ્રાંતો કરતાં રાજદ્વારી દૃષ્ટિએ ચઢીઆતા છે. તેઓ ઉપર વિદેશી રાજદારીઓની આકર્ષક પ્રતિકૂળ દુરકતી નથી. તેઓ ઉપર કુમકાઓ ઓછા થાય છે. એ બધાનું કારણ તેઓ પાસે રહેલું મતાધિકારનું સંગીન બળ છે.

રંગીન કોમ દેખીતી રીતે બે રાજદ્વારી પક્ષમાં વહેંચાયા છે. એક પક્ષ માને છે કે બધાયે બિનગોરી કોમોને એકત્ર કરી ગોરાઓ સરકાર પાસેથી સમાનતાનો હક પ્રાપ્ત કરવો; વિરુદ્ધ પક્ષ માને છે કે ગોરાઓ સાથે સહકાર કરી પોતાની સ્થિતિ સુધારવા પ્રયત્ન કરવો. વિદેશમાં કે આવો વિચારભેદ મોટી પરિષદ ભરવાની કોમ કે સરકારને રજૂઆત કરવા જવાનું હોય ત્યારેજ ઉગ્ર રીતે પ્રકાશમાં આવે છે રંગીનો કોઈનું એકજ વર્તમાનપત્ર તે સામાન્યરીતે 'કેપ ટાઈમ્સ' છે. હીંદીઓની તેઓની સાથેનો રાજદ્વારી સંબંધ લાગણીભર્યો છે 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' તરફ ઘણાખરાની નજરે નથી જોતા કેમકે એક દરે બધાયેલા બનાવે છે. તેનો લાભ દાખલો હમણાંજ ફ્રાંસ્વાલના હીંદીઓની સોનેરી લાગા-ઝાંટાની સ્થિતિ સરકારવા માટે એટર્ની જનરલ જોહિનાસ જેન્સુરાંબધાન સમક્ષ રંગીન કોમોનાં બધાએ હીંદી રજુઆતોને ટેકો આપનાર નિવેદન કર્યું હતું, અને કોમની મૈત્રી વધ કરી હતી એ છે.

રંગીનોનું ટ્રાંસવાલમાં આગમન ડચ પ્રવાસીઓ સાથે ઈ. સ. ૧૮૩૬ માં થયું. તેઓએ, મલયોની જેમ, ડચ લોકોની ગુલામીમાં પોતાનું જીવન પરોવ્યું હતું. આ મહાન પ્રવાસ 'ધી ગ્રેટ ટ્રેક' ના નામે ઓળખાય છે. પ્રોટોરિયસ એ એ પ્રસિદ્ધ બનાવ છે; અને તેનાં ચિત્રો દક્ષિણ આફ્રિકામાં સ્થળે સ્થળે નજરે પડે છે. સ્વતંત્ર થવાના હેતુથી કેપ કોલોની બોર ફ્રેંકફોર્ટ નામ નદી ઓળંગી અને પાંચ નદીના ઉપરના ભાગને ફ્રાંસ્વાલ નામ આપ્યું. આ ભીષણ પ્રવાસ, જે એ જમાનાની અનુપમેય દેશના પ્રવાસની મુશ્કેલીઓથી ભરપૂર હતો તેમાં રંગીનો 'કુર ટ્રેકર્સ' માંથી ચાલી નીકળ્યા હતા. તેઓના ગોરાની સેવા કરી તેમના જનમાલનું રક્ષણ કરવામાં પોતાનો હાથો આપી તેઓ કેપ કોલોના એક જરૂરી અંગરૂપ બની ગયા.

ગીતા અનુશીલન

(લેખક—કિશોરલાલ ઘનશ્યામદાસ મશરૂવાળા)

અધ્યાય ૧૪ મો ચાલુ

(૧૫) શ્લોક ૨૬-૨૭

"ઉપરના બે શ્લોકમાં ત્રણે ગુણાતીત કોણ તેનું લક્ષણ બતાવ્યું.

"પ્રશ્ન કેવળ જીવનમાં ત્રણેયની સમજપૂર્વક શાંત આત્માથી ગુણોના અતિક્રમણ અને આત્મામાં પૂરો સ્થિર થવાનો નથી. દુનિયાનો બધા ગુણોને બદ્ધ સ્વરૂપમાં બેઠકી ઉઠી જવાનો હોય છે કે ત્યારથી બધાથી ઉપર ઊપરથી ગુણાતીતથી તે નિર્ગુણ થતા નથી. આઠ દિવસ ચિત્ત ગુણાતીત થયેલું લાગે, પણ પછી, પાછું ગુણાધિષ્ઠાનનું જંગલ ઉભું થઈ જવું સંભવે.

"માટે, ગુણોરૂપી ક્રોધ જેવાને દૂરથી નમસ્કાર કરવા માટે કાયાથી અળગા થઈ જઈ જમીનને ખોદવી પડે છે, બાળવી પડે છે અને પુરવામાં પણ રોપવો પડે છે, તેમ ગુણાતીત થવામાં બારી પડે એમ નથી.

"પરંતુ હે અર્જુન! આટલું સમજવા માટેય બહુ સૂક્ષ્મ મતી જોઈએ; પછી આ સ્થિતિને પ્રાપ્ત કરવા જેવી છે એમ માનવા માટે ગુણોનો કેફ જોર તો ઉતરી જવો જોઈએ. જોઈએ. આ બધું બારમાં અને જાણવું જરૂર છે; જરૂરનું કે જરૂરમુક્તની જરૂર છે. મતલબ કે, ગુણાતીત થવા પહેલાં આ જીવન ગુણનું બારી પેઠે અનુશીલન બધું જોઈએજ. અનો રાજસ અને તામસ આસક્તિ ટળી જવી જોઈએ, અને પેલા સાત્ત્વિક આસક્તિ રહી જોઈએ. તથા સ્વયં ગુણ-ત્રયોગુણનો અતિક્રમ અશક્યપ્રાય લાગ્યા જોઈએ, તે પ્રેમાળીને સત્ત્વગુણની આસક્તિ છોડવાની અને અતિક્રમપ્રાપ્ત રહેલા રજોગુણ-તમોગુણનો ડંખ ન મરવાની વાત કહી શકાય, પણ જે રજોગુણ-તમોગુણથી મેરાપણે પડયો છે, જેને ગુણાતીત સ્થિતિની ઝાંખી પણ થઈ નથી.

"ધર્મપ્રિય! આવો સાત્ત્વિક ગુણોનો ઉત્કર્ષ પરમેશ્વરની અનન્ય ભક્તિ વિના શક્ય નથી. માટે અનન્ય ભક્તિ દ્વારાજ ભક્તને પ્રાપ્ત કરાવનાર ગુણાતીત સ્થિતિ [illegible] ૨૬

"માટેજ, મહાત્માઓ! અમે પોતાનો સાર એકજ નીકળે છે કે અવિનાશી તથા અપરંપાર અક્ષરના પણ આધારરૂપ શ્રીકૃષ્ણ અર્થે અનન્ય પ્રેમોના આધારરૂપ, અને એકાંતિક સુખના મૂળરૂપ પરબ્રહ્મપરમાત્મા છે, અને તેમાં અનન્ય નિષ્ઠા એજ બાધન તેમજ સાધ્ય છે."૨૭

અધ્યાય ૧૫ મો

અક્ષર અને ક્ષરસંસાર

પ્રારંભે [illegible] પુરુષોત્તમ, પ્રકૃતિ-પુરુષનું, ત્રણ ગુણોનું અને ગુણાતીત સ્થિતિનું નિરૂપણ અર્જુનને આનુષંગે સાંભળ્યું. અને જાણે બુદ્ધ દર્શનકારોના જુદા જુદા મતો બતાવ્યા. પણ જેમ બધા આ જાણતાનો જે વિચાર કરતો બેઠો, તેમ તેમ એને પ્રભુએ આપેલી મુંઝવણ વધતી ગઈ, અને જેને તેણે પુછાસો [illegible] સહાયથી એની મુંઝવણ વધારી ગઈ. એટલે શ્રીકૃષ્ણનો પોતાનો જે વિષે શો મત છે તે જાણવાની ઇચ્છાથી પુછ્યું:

"માધવ! તમે ગેડાના દૃષ્ટાંતે અક્ષરનું નિરૂપણ કર્યું અને અક્ષર વર્ણનો આધાર અને પાયો ૪ અને તેમાંથીજ સૃષ્ટિનો વિસ્તાર છે એમ કહ્યું! પણ, તમે બધા દૃષ્ટાંતે એમ પણ કહ્યું કે પ્રકૃતિ અને પુરુષ એવા બે અનાદિ તત્ત્વોમાંથી સૃષ્ટિનો વિસ્તાર થયો છે. આ બેમાંથી કયો મત સાચો છે એ વિષે હું નિર્ણય કરી શકતો નથી. તમે પોતે વેદાન્તમત પક્ષમાં મત આપતા જણાઓ છો, પણ શું ગામ તમે એ નિર્ણયપર દોરો છો કે મારા સમજવામાં આવ્યું નથી. મારી દૃષ્ટિએ તો પ્રકૃતિ અને પુરુષ એવા બેમાંથી બોધો બે તત્ત્વોનો સ્વીકાર કર્યા વિના ચાલે એમ લાગતું ન [illegible] એકજ જગતમાં આવા પરસ્પરવિરોધી બેટ તો રીતે કોમ કરી એ બન્ને તેમજ ચેતન અને કેમ કોમ? એ જ્ઞાનસ્વરૂપ ચૈતન્યમાંથી અજ્ઞાનમયી જડતા અને એક બીજાનું અસ્તિત્વ કબૂલ કરનારા કોવો કેમ નિર્માણ થાય? ન અજ્ઞાન કયાંથી આવ્યું? અને સૃષ્ટિ એમાંથી કેમ કરીને ઉદ્ભવી? એ નિર્ણયકારીમાં વિકાર કેમ સંભવે?

"પ્રાણપ્રિય! જ્યારે આ પ્રશ્નોનો વિચાર કરું છું, ત્યારે સાંખ્યદર્શનનો વિચાર વધારે બંધ કોમ અને લાગે છે. કારણ, એમાં અનેક પુરુષોનું અસ્તિત્વ સ્વીકારેલું છે; અને પ્રકૃતિનીયે અનંતતા સ્વીકારેલી છે. પણ, એ વિચારને સ્વીકારવા જતાં, ઘણા એક બીજાજ મુદ્દાઓ ઉભા થાય છે. અસંખ્ય અને એકબીજાથી સ્વતંત્ર એવા પુરુષોએ કરેલું આ વિશ્વ ભાસે, કાં એકજ નિયંતાને આધીન રહીને કોમ એકજ પ્રકારના નિયમોને વશ રહેલું કેમ જણાય છે? એ સર્વ પુરુષો કાં બીજા કોઇને આધીન રહીને એમ વર્તતા લાગે છે. ઘણા એક જીવ બીજામાંથી ઉદ્ભવે છે, અને બીજામાં સમાઇ પણ જાય છે, ત્યારે એ બે પુરુષોનો કેવા રીતે સંબંધ રહે છે? આમ આ દૃષ્ટિએ પણ કોઇ વધારે સ્પષ્ટતા મળી નથી.

"પ્રાણસુખ! મારે આ સર્વે પ્રશ્નોનો ખુલાસો મળે તે રીતે મારી જાણમાં પ્રકાશ પાડવા અનુગ્રહ કરો."

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	આસ્તા ૧૯૪૪ ઓક. નવે૦૬	વદિ ૧૯૯૦ આસો	મુસલમાન ૧૩૫૩ રબ્બુલ	પારસી ૧૩૦૪ જેહે. ૩૬મી	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.
ગુરુ	૨૩	વદિ ૪	૧૧	૯૦	૫- ૮	૬-૫૪
શુક્ર	૨૭	,, ૫	૧૭	૨૧	૫- ૯	૬-૫૫
શની	૨૮	,, ૬	૧૮	૨૨	૫- ૧૦	૬-૫૬
રવી	૨૯	,, ૭	૧૯	૨૩	૫- ૧૧	૬-૫૭
સોમ	૩૦	,, ૮	૨૦	૨૪	૫- ૧૨	૬-૫૭
મંગળ	૩૧	,, ૯	૨૧	૨૫	૫- ૧૩	૬-૫૮
બુધ	૧	,, ૧૦	૨૨	૨૬	૫- ૧૪	૬-૫૯
ગુરુ	૨	,, ૧૧	૨૩	૨૭	૫- ૧૫	૬-૫૯

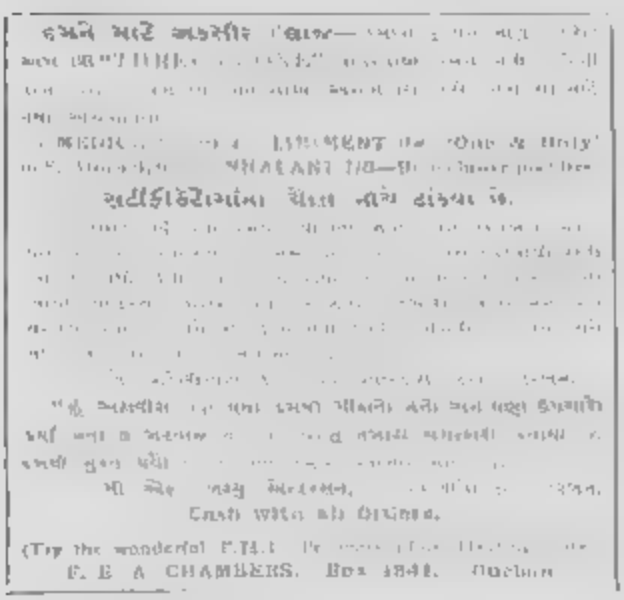
દિવાળી! દિવાળી!! દિવાળી!!!

ટ્રાંસ્વાલ યુનાઇટેડ પાર્સીદાર મંડળ!

ટ્રાંસ્વાલ [illegible] પારસીઓના આબાદ હેતુ વા. ઇ.સ. ૧૯૧૨ [illegible] પારસી દિવાળી ઉજવવામાં આવશે. શ્રી. વામી અર્દેશર દમણ અને શ્રી. પંડિત હરકુંવર વિદ્યાર્થી ત્રિવેદીજી, શમય દરજી તેમજ બીજા સીતાજીના જીવન ઉપર વ્યાખ્યાન આપશે. તો ઉપરના વિષય મેળાવડામાં સર્વે હાજર થઇ, બહેનો તેમજ ભાઇઓને વખતસર પધારવા વિનંતિ.

ઓનરરી સેક્રેટરી કે. પટેલ.

[illegible]

ઇમને માટે અકસીર ઇલાજ— [illegible]

[illegible] DIARRHŒA [illegible] 'Oil of Holy' [illegible] SHALANI [illegible]

સર્ટીફીકેટોમાંના થોડા નમુને દાખલ છે.

[illegible]

Cash with all Orders.

(Try the wonderful P.H.I. [illegible]
F. E. A. CHAMBERS. Box 1841. Durban

ક્રિકેટ ક્લબોને તથા જથ્થાબંધ વેપારીઓને ખુશખબર!

સેકેંડહેંડ બાર સ્વેટર કામ!!

[illegible]ની (ઓપાલીકાની) ૪૦ વર્ષની જુની, જાણીતી અને પોતાની માલીકીની સ્પોર્ટસ ગુડસ ફેક્ટરીની શાખા જ. જોહાનિસબર્ગ શહેર, બેંકવાળીસામેમાં ખોલવામાં આવી છે. જ્યાં સર્વ જાતનો ક્રિકેટ, ફાસ્ટ અને સ્પેશીયલ ક્રિકેટ બોલ્સ પણ જાતજાતના મૂલ્યે તેમજ ક્રિકેટ, ટેનીસ, બેડમીન્ટન, ફુટબોલ, ગ્લોવ્ઝ, બુટ્સ, કેરમ, ડોલ્સી, વિ. નો સામાન પણ્યાજ ડિફેરન્ટ ભાવે મળશે.

પત્રથી પુરેપુરા અક્ષર જાતે ભાંગે એકેજ મુલાકાત ઘરના બાકી માટે બસ છે. જરૂર અજમાવો.

બધાએ શીરનામું: J. M. KANTI & Co.,
Sports Goods Manufacturers,
P.O. Box 4250, Johannesburg.

તા. ક.—આ ઉપરાંત આપને મોતાઆંદીના કપડાના ફેરકો નામે ક્રિમિન સારીઓ અને પ્રખ્યાત એલેક્ઝાંડ્રા ટ્વીલ્ડ [illegible] ની પેટન્ટ અને પ્રોપરાઇટરી દવાઓ પણ મળશે.

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant,
[illegible] અને વેજીટેબલ [illegible]
શી. એ. ડી. પી પેકવામાં આવશે. [illegible]
P. O. Box 842. Durban. 129 Victoria St. 64

વાંચો! વાંચો! વાંચો!

બેંગલોર ટોપીઓ

અમારે ત્યાં નીચે જણાવ્યા મુજબ ટોપીઓ મળે છે.

ફાઇન બેંગલોર, એચ. એન. બેંગલોર, બાદશાહી બેંગલોર ૬૮ શી. ૧૦—૦
રણજીત બેંગલોર, સનલાઇટ બેંગલોર ૬૨ ,, ૭—૬.

સાઇઝ ૬૩ થી ૭ સુધી તૈયાર છે.

સ્વદેશી ગોળ ટોપી કચકડા વાળી ૬૨ ,, ૫—૬.

સાઇઝ ૨૧॥, ૨૨, ૨૨॥, ૨૩ ઇંચ.

૬૨૬ બાલ વી. પા. થી મોકલવામાં આવશે. પોસ્ટેજ તથા વી. પા. આઠ.

લખો: ગોવન મણી.
ફોન ૧૨૨૮ ૧૫૦ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

நேஷனல் ஹெரால்டு.

[illegible] 1938 [illegible]

வால் 13. செப்டெம்பர்–செப்டெம்பர் 1934 இதழ் 43

விஜயலட்சுமி அவர்களின் சுற்றுப்பிரயாண விஷயமாக

தென்னிந்தியாவில் இன்று எவரையென்ட் பஜாட் தென்னாட்டு அவர்களின். கொஞ்ச 1938ஆம் நாடு விஜயலக்ஷ்மி பிரயாணம்:—

[illegible] ஹெரால்ட் அவர்களின் [illegible] அவருடன் [illegible] கொள்ளவும் [illegible] அவர்களுக்கு [illegible] வேறு [illegible]

[illegible] அவர்களும் [illegible] [illegible] [illegible]

சாதாரண பாஷையில் எழுதித் தருவதற்கு வைஸ்ராயின் கவர்னருக்கு சனி ஸ்காபரா மொன்டிருக்கிறது. இந்த ஆபத்து இலாகாவில் எனது இந்தியரைச் சேர்க்க விரும்பி வேறு இந்திய சட்ட சபையில் இவர் கோரி வேறு குறுக்கிட்டார். இதற்கு சக்கரை அளித்திருக்கும் பதிலைக் வலிக்கத்தக்க இந்தியாவிற்கு சக்கரைக்கு தெரிவித்த தொகையைத் தவிர. இந்தியரை மேலிடத்திற்கு வேறு காரணமிருப்பதாக கருதவதற்கில்லை. இந்த ஆபத்து பாதிலாத்தில் இந்தியரை சேர்ப்பதில் இவர் கூறும் காரணம், அவர் கூறுவதற்கும் மாறாக இருக்கிறது. இந்த ஆபத்து கள் எனன வென்பதை அறிய விரும்புகிறோம். கதியரை இந்த சேவையில் சிலர்க் எடுப்பதை பற்றி சென்ற வருஷம் சட்ட சபையில் கேள்வி பிறந்தது. அச்சமயம் அப்பொழுதைய சக்கரு சொன்ன சொல்லை நினைப்பதாயும், இந்தியரை இலாக ஆபத்து வேலையில் சேர்ப்பதில் ஆபத்து மென்றார். சொல்ல நேரு வருகிறதற்கு சேலை யும் இல் லை. இந்தியர் இந்த ஆபத்து களை சமாளிக்க முடியாதவர்கள் என்று கொண்டதா வரலாறு எப்படி மாறுபடுகிறது.

இவ்விஷயத்தைக் கவனிக்கையில் பாஷை ஒரு பெரிய முக்கிய வருவதாகும் அது அறுதியாக தீர்மானம் இந்தியர் இயல்பிற்கு பிரதிகூலமானது சக்கரிக்கு கூறுவதால் ஏனைய வர்கள் தற்சமயம் அறுவை சிறந்த முறையில் சேவை செய்திருக்கிறார்கள் என்பதை வேண்டுமென்றும் விஷயம் எடுத்து காரணம் இருப்பதை தவிர, சக்கரின் பதிலுக்கு வேறு வொருவிதப் பக்க கவலை யும் முடியவில்லை.

நின் மருத்து நிலையில், இந்தியரின் சேர்க்கையும் மொழி இது அது மதிப்பதாகவு மென்பதில் சந்தேகமில்லை.

ஸ்டேலி கட்டணப் போராட்டம்

கடேயார வாக்கத்தில் வரி கட்டணப் போராட்டம் நடந்திருக்கிறது. கடேயாரம் ஏராளமான வியாபாரத் தலங்கள், இவ்விடம் ஸ்டேலி வாசிகள் அடிக்கடி விடுவது வழக்கம். ஸ்டேலி வாசிகள் ஒரு கட்டணம் போட்டிருப்பதாகவும் அதை ஆக்ஷேபித்தே இந்த போராட்டம் நடந்ததாகவும் தெரிகிறது. இந்த போராட்டம் [illegible] ஆரம்பித்து [illegible] முடிவடைந்தது. [illegible] ஸ்டேலி வாசிகள் [illegible] கட்டணம் [illegible] போராட்டம்

ગુજરાતી સાહિત્યના શોખીનો માટે

વાંચવા લાયક પુસ્તકો

	કિં. રૂ.
સોરઠ બહારવટું (નવલકથા)	૧ ૦
કર્મફળ વા (નોવેલ)	૫ ૮
વિર વલરાજ (બાળકો માટે)	૨ ૧
પ્રેમ પ્રભાવ (નવલકથા)	૫ ૦
હર્ષ જીવન	૩ ૦
મોતીના નોરતા. ભાગ ૩ જીવન (બીજો ભાગ નોરતા ગરબાવાની રીત	૩ ૦
,, ,, ભાગ ૧ લો	૩ ૦
બાળ ઉપયોગી (બાળકો માટે)	૬ ૦
રાજપૂત બીરબહાદુરો દરેક વાંચો	૧ ૦
કાનજીના ૨૬ (દુનિયા ૨૬બારી વાર્તા)	૪ ૦
કુબેરજી ધરા (નવલકથા)	૩ ૦
રાસ્ટીલી (ઉત્તમ બહેનોપયોગી અપૂર્વ નવલકથા)	૮ ૦
બેકારની ખુબ	૫ ૦
મોનેરી રેલ્વે ભાગ ૧-૨	૮ ૦
રાતો કુલાલ ભાગ ૧-૨ પા. ૧	૭ ૦
મોરી બલબ	૧ ૦
શીરીનની કહાણી (પારસી બેંગાલની કહાણી)	૮ ૦
ગ્રેજ્યુએટ નાગલક્ષ્મી પા. ૧	૧ ૦
બાલકૃષ્ણ મોરીની	૧ ૦
વસંત (બાળકો માટે)	૧ ૦

૨૬ રેવાની વીર કથાઓ—લેખકઃ રમણલાલ બાલ. આ પુસ્તકમાં ૨૬ રેવાના ૨૬ કથાનો ૧૭–૨૨ વર્ષના બાળકો વાંચી શકે એવા રીતે કથેલા ૧૧૮ પાનાના આ પુસ્તકમાં ૪ ભાગો અને ૨૬ વાર્તાઓ સમાવેલી છે. કિં. રૂ. ૧-૧૦.

શીરીષ—લેખકઃ ર. ૦ રેવાશ. ... ૪૦૦ પાનાની નવલ કથામાં નવ અને ભાવો કુદરતનું તેમજ બાલ્યના પ્રેમનું સુંદર ચિત્ર આલેખવામાં આવ્યું છે. આ લેખકની બીજી પુસ્તકો પણ વાંચવા લાયક છે. કિં. રૂ. ૪-૮.

પરણીતા-વિયરણ-પુષ્પરીણી—આ વાર્તા મુખ્ય ત્રણ નાના ગ્રંથોની બનેલી છે આમાં બોધ ભરા લેખો સહાની રસીક વાર્તાઓ

પ્રત્યેકની કિં. રૂ. ૨-૬, રૂ. ૨, રૂ. ૧

[અરાબ્યાદ્ધ—કારણપુરી વાર્તાનો મહાબોધ દરીયાઇ રેવાશ્રમે કરેલો અનુવાદ ... કિં. રૂ. ૩-૬.

મહેન્દ્ર કુદરતની મહત્તા—લેખકઃ મહેન્દ્ર કપૂર. આમ ... ...

ગાંધી કુલ આલ્બમ—લેખક: રવીન્દ્રલાલ પારીખ આ આલ્બમમાં ૪૪ ચીત્રો અને ૨૨ પાનાનું લખાણ છે હીંદુસ્તાનની બાદશાહસ્ત ગાંધી કુટુંબના સ્નેહીઓ છે. અને તે વખતના ચીત્રો. કીંમત રૂપી. ૨–૬.

'મરજિંદ'ચમત્કાર—અબ્દુલગફાર પછી ગાંધીજીએ જાપમાં મેળવેલા લેખોનો સંગ્રહ. અનુવાદક: ચંદ્રશંકર શુક્લ. રૂપી. ૧.

સૌરાષ્ટ્રની રસધાર—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આના ૫ ભાગ છે, આની અંદર સોરઠી દુહાઓ અનુવાદ આપે છે. આ દુહાઓ વિરોના છે અને એમાં ગુજરાતના અને રેહબારની બધાં છે. કીંમત પહેલા બે ભાગની રૂપી. ૨–૬ પ્રત્યેકની, ત્રીજો રૂપી. ૩–૪, ચોથો રૂપી. ૩–૭, પાંચો રૂપી. ૪–૪.

તણખા—ભાગ ૧,૨,૩–૪. લેખક: ધુમકેતુ. આ મારા જુદાજુદા પુસ્તકમાં કુંકી વાર્તાઓનો સંગ્રહ છે. આ બધે ભાગો માં હારપરસ, કારપરસ તેમજ પાર્થિવ તથા રાજકારી વિષેરે બધી વાર્તાઓ વાંચવા મળશે. ૨૫૦ પાનાનું એક એક પુસ્તક છે. કીં. પ્રત્યેકની રૂપી. ૧–૪.

રાજકણની વાતો અનુવાદક: રમણીકલાલ દેસાઈ. આમાની વાર્તાઓ હાલની રેહની સ્થિતિ બતાવી રહી છે અને બધી વાર્તાઓ નવજીવન અને સંઘ પ્રકાશનમાં પ્રસિદ્ધ થઇ ચુકેલી છે. કીં. રૂપી. ૧.

ચુકાદો ચીપક—ભાગ ૨. અનુવાદક: કલ્યાણજી કેશવજી આમાં મોગલ રાજ્યના પતન કાલનો ઇતીહાસ છે. આ ઉપરાંત્રેજ પુસ્તકનો અનુવાદ છે. વાર્તારૂપે લખાયું છે અને રસપ્રદ્રતાથી ભરપુર છે. કીં. રૂપી. ૧–૧૦.

આત્મદર્શન—અનુવાદક: પ્રભાશંકર દવેકીત. ભારતવાસીઓને રાષ્ટ્રીય ચેતન આપનાર આ પુસ્તક છે. વાર્તારૂપે પ્રતીહાસ આપેલો છે. કીં. રૂપી. ૩.

ગુજરાતી–ઈંગ્લીશ ડીક્શનરી પોકેટ—કર્તા: ભો. જે. અ. ભણસાલા. આ ૧૨૦૦ પાનાની ડીક્શનરીમાં જોઇ જોઇ શબ્દ મળશે. ગુજરાતીમાંથી ઈંગ્લીશ અનુવાદને ઉપયોગી થઇ પડશે. તેમજ આજ કાલની મોટી ઈંગ્લીશ ગુજરાતી ડીક્શનરી પણ છે. કીંમત રૂપ્યા ૧–૦–૦

ઈંગ્લીશ–ગુજરાતી નાની ડીક્શનરી—કર્તા: K. V. Nanavati. આમાં જરૂર પડતા બધા શબ્દોનો સમાવેશ છે કીં. રૂપી. ૫–૧.

ભરત કૃષ્ણિનો હાસ્ય વિલાસ—સંપાદક: મરત કૃષ્ણિ પાઠું પુસ્તક. આના નામપરથી વાચક સમજી શકે છે. જેમાં હાસ્ય અને હાસ્ય ભર્યા છે. કીં. રૂપી. ૫–૦.

પકવાન પોથી—દરેક કુટુમ્બમાં રાખવા લાયક આ ચોપડીમાં ૩૨૫ બનતા સાદા પાન, દુરસાલુ મીષ્ટાન વિગેરે ઘર ઉપયોગી રસોઇકળાનું સુંદર આ લેખન થયેલ છે. કીંમત રૂપી. ૬.

ત્યારે કરીયું શું?—રેવાશંકરની આ નામની અજોડ ચોપડીનું આ સુંદર અને સરલ ભાષાન્તર છે. લગ્નારૂઢ, આર્યાદિ અને ધાર્મીક જેવા અનેક સવાલોનો ભેદ આમા જડશે.

આમ પહેલેા ભાગ ૨૪૪ કી. રૂપી. ૨.
,, બીજો ,, ૨૬૮ કી. રૂપી. ૨–૬.

સૌરાષ્ટ્રી બહારવટીઆ—સંપાદક કવેરચંદ મેઘાણી. આના ત્રણ ભાગો છે. પ્રત્યેકની કી. રૂપી. ૨–૮. આમાં બહારવટીઆની ગુજાતન અને ઉદારતા, બીજો પ્રત્યેનો આદર ભાવ વિગેરેનું સુંદર વર્ણન આપેલું છે.

ગોતરાતી દીવાસો—આ નવા પુસ્તકમાં શ્રી. કાલેલકરનો જેલનો અનુભવ છે. સત્યાગ્રહ આશ્રમની ઉત્તરે જેલની દીવાલે આવેલી છે અને તે દીવાલોની પાછળ શું હશે તે જાણવા સરકારના કૃપાથી પરીપુર્ણ થતા તેમણે તેનું નામ પાડ્યું "ગોતરાતી દીવાલો." જેલરે ઉત્તર વરસની કામગીરી આપેલું છે. કીં. રૂપી. ૧–૬.

ઉત્તરખંડની યાત્રા અને હેમાલયનો પ્રવાસ—આ પુસ્તક કનાલેમ પ્રાણજીવન કાલેલકરે પોતાના અનુભવો સાથે હિમાલયના કરેલા પ્રવાસનું સુંદર અને રસીક વર્ણન આપેલું છે. કીં રૂપી. ૧–૧.

સમ્યક દર્શન—આ મારા જુદાના પુસ્તકમાં ૧૫૨ પાના જ્ઞાન રસથી ભર્યા છે. કીં. રૂપી. ૧–૬.

જૈન ધર્મથી—શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનું નામ જેમ રાષ્ટ્રીય નેતા અને મહાત્મા ગાંધીજીના સુસ્ત અનુયાયી તરીકે જગવિખ્યાત છે. આ પુસ્તકમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યે પોતાના બાલ્યકાલના સંસ્કારમાં મળેલી શીક્ષણની વાત કરી છે. કાલેલકર તેની પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે "ધર્મનું સંકુચિત આપણું કેટલું બધું અનાવશ્યકતાથી ભરપુર છે કે આ ચોપડી સાહિત્યક્ષેત્રમાં કાયમનું સ્થાન લેશે." મહાદેવ હરિભાઇ દેસાઇએ તેમાં શ્રી. રાજગોપાલાચાર્યનો પરિચય આપેલો છે. કી. રૂપી. ૧–૧૦

બાલના શોખીનો માટે

નીચેના પુસ્તકો પુરૂષોને, સ્ત્રીઓને, બાળકોને, અને બાળકીઓને ભેટ આપે આનંદ આપે તેવાં કાવ્યરસથી ભરપુર છે.

રઢીયાળી રાત—ભાગ ૧લો અને ૩જો આમાં ગીત તમા બાળકોના બાલ હૃદે તેવા સુંદર બરવાડો છે.
પ્રત્યેકની કીંમત રૂ. ૧–૬.

ચાર પ્રીતો— આમાં ચાર જુના પ્રતીહાસોની ભરપુર બારણી પ્રીતો ગુજરાતી બાષાનાં અનુવાદ આપે છે. ગુરાતનો ભરપુર છે. કી રૂ. ૨.

હીંડોલાઃ—આ નવાનાં પુસ્તકમાં બાલસહજપ્રેમ ભર્યો છે. બાલાઓ અને બાલાઓ માટે છે. કી. રૂ. ૧–૩.

The BEST your money can buy!

253 Cups to THE POUND

SAVE "MORNING CUP" TEA PACKET FRONTS FOR VALUABLE FREE GIFTS.

INDIAN OPINION

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually
" "	10s 6d Half-yearly
Outside the Union	22s. Annually.
" "	11s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			1 Column.			½ Column.			1 Column			Full Page		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

THE MANAGER,
INDIAN OPINION,
Phoenix, Natal.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું નાટક

ચાર રેકોડમા કિં. ૧૬/–

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ઉતારવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પુસ્તકમાં અંત સુધી સુખે અને શાંતિની હયાતી કે ત્યાં સુધી જોવાનું નામ બાકી રહેતું. રાજપાટ છોડી પોતાની સ્ત્રી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે વખતના દર્દભર્યા કરુણ તમારી આંખોમાંથી આંસુ ઝરાવ્યા વગર આ અદ્ભુત સેટ બાજુ મરીઝના હમારી બતાવવા છે. રેકોર્ડ મિલવાના બોક્સની કી. ૨/૬ બાજુ બોક્સના પડશે.

ગુજ બાજુના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

ડ્રામા પુરુષોત્તમ ગોહાણાના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮ પા. ૧–૧૨ ૦

ટીન બોક્સ ની ૩/૬ વધી.

હાથના તેમજ મુખના સેટેસ્ટ હારમોનીયમો

નવલા અને મીંગલા રીડનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હિંદુસ્તાનના મશહુર ગ્રેફર્સે જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. માં બનેલા જરમન સુખ્ય સેટ રીડના આ ચમત્કારિત અને સુંદર પોતીસ વાળા હાર્મોનિયમ મજબુત, તેના સુર મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોતાના તેના હિફાજત બાબ રાખેલા છે. બીજા સસ્તી હારમોનીયમ મરીઝના પહેલા હમારા મજીદ મકુનની મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

'Phone 2447, P. O. Box 1155. **ORIENT MUSIC SALOON.** Agent of H. M. V. RECORDS. 117 Field Street DURBAN Natal.

ફીટીંગ્સ

પાવડર

ફીસી, ઉધરસ, માથુ, ચંડા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

કીંમત બજારમાં ફક્ત ટીનોમા વેચાય છે.

તાજા ઉમદા ફ્રુટ

કાબા ૧ પેટા નંબર બોક્સના ૩૦/૬ વેચ કરેલાં ૬૦૦
.. ૨ મધ્યમ સાઈઝનાં ૧૫/– ૧૦૦૦
પાસ બનાવ્યા ૧૦૦ ૪/-
પેરીસ ૧૨૫ ૨/– પીનાંગ કેપના ૨૧/– સાઠ
નારીયેલ ૧૨૫ ૧ – સફરજન પેની ૪
ઓરેંજીસ ૪/૬ ૧૦૦ આદુ રતલ ૧૬ પેની

કાજુ, બાવલ, પી વિગેરે મુંબઈ તથા કલકત્તાનું દરેક બજારનું ચોખી ચટ્ટ સપ્લાઈ જીએ.

બજારના દરેક બજારનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ મોકલીએ જીએ ટેલીફોન મુકી અમે ઓર્ડરદાર પેટી સાથે વહેવાર રાખીએ. અને ખાત્રીથી કહીએ કે તમારો માલ સારામાં સારો C. O. D. મોકલવામાં મોકલશું

A. KADIR & CO.,
WHOLESALE FRUIT MERCHANT,
P. O. Box 251. Durban

મફત! તદ્દન મફત!!

કપોરી બાલિકાઓનું ચેલવિદ્યા પુસ્તક કંઈ પણ કિંમત કે ટપાલ ખર્ચ વગર મફત મળે છે મંગાવો

અકબર બંજારી ફાર્મસી, અમલનેર, ખાનદેશ.

MARTAND REMEDY HOUSE

Oldest Established Indian Remedy House In The Union

Thousands of Testimonials Prove The Efficiency of Our Remedies

Sugar diabetes blood poison in all stages of eruption, and chronic diseases can be cured with nature's herbs, also bladder, kidney, all urinary troubles, gall-stones, and eye diseases, etc.

Write or call for full particulars in strict confidence.

M. C. VARMAN,
The Great Herb And Health Specialist.
MARTAND REMEDY HOUSE,
382, Pine St., DURBAN, Natal, S.A.

Correspondence in all languages given prompt and special attention.

N.B. All orders within the Union are posted free and elsewhere 1/6 extra to be included for postage.

RAJCOOMAR,
UNDERTAKER,
Coffins & Wreaths of all descriptions at very moderate prices.
Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance all hours.
15 Cross Street, Durban. Phone 4661 Cent.
MANAGER: K. S. FRANCIS.

રાજકુમાર,
અન્ડરટેકર

કફન, ફુલ, ગોકર વાસે કે ગોકર વાસે કુંચ નવીસે પુરા માલવામાં આવે છે ટાલ દિવસ ખુલ્લું.

ફોન ૪૬૬૧ સેન્ટલ. ૧૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન.

મેનેજર કે. એસ. ફ્રાન્સીસ.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

12 NOV 934

SPECIAL NUMBER. દીવાળી અંક.

INDIAN OPINION

DELIVERANCE

Gandhi Heritage Portal

'Phone 39 Verulam. Tel. and Cable Address "CHOONILALL." 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

Dealers in Precious Stone and Indian Curio etc.

GARAGE and SERVICE STATION at 19, Wick Street and 7, Moss Street.

Branch Stores at 141 Grey Street, DURBAN and 60, Wick Street, Verulam.

We Specialize in Indian Condiments at Wholesale Prices

Harmoniums, Gramophones, also Musical Instruments Indian, Zulu, Kaffrarian and African Records can be always had from us at special prices in any quantity Country orders receive our personal attention and immediate despatch.

We pay the highest prices for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS Write us for further particulars.

We stock all kinds of Motor Spares and all brands of Tyres and Tubes. Full Discount for cash given to country customers

Insist on using Dunlop Fort Tyres and Tubes We guarantee against any defects and replace them Write to us for quotation. Send us the size you require

If you want to buy a new or second-hand car of any make consult us, we will be able to get good price for your car in part pay in, also new cars will be arranged at special prices and terms.

Listen All Way Portable Radio sets from £10-10,0 upwards to £40,0,0 all Electrical. Hear all the World Write for further

ફોન ૩૨ વેરૂલમ.
,, ૨૬૭૧ ડરબન.

"

ચુનીલાલ. બ્રધર્સ.

જનરલ મરચન્ટ અન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોરટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ વેરૂલમ.

અને દરબન વેપારીઓ.

ઝાંઝિબાર અને બીજી કેટલીક બ્રાન્ચ ૬૦ વીક સ્ટ્રીટ વેરૂલમ ખાતે

ઘરાક અને માનીતા કસ્ટમરોને ૧૯ વીક સ્ટ્રીટ અને ૭ મોસ સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ.

હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, તબલા અને બીજા વાજાંઓ

તથા તે ઉપરાંત બીજા ઘણા ઓરડીમાં ખાસ ઓરડી

આફ્રિકા મળી શકશે.

જુના સોનાના દાગીના અને ગિનિ સોવરીનો તમે આપી ત્યારે વધારે ભાવ આપીએ છીએ.

દરેક જાતનો મોટર બ્રાસાયો ટાયરટ્યુબ ટાનથી આપશું.

ચડુ ભિગત માટે ઉપર

Gandhi Heritage Portal

British India Steam Navigation Co., Ltd.

Shaikh Himed & Sons,

390, Pine Street, DURBAN

KARAVAN

I insist on Laurel!

THE POPULAR PARAFFIN
FOR ALL PURPOSES

There is no better brand be sure you get it. It costs no more than other paraffins.

Vacuum Oil Company of SouthAfrica, Ltd.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ચાર રેકર્ડમાં કિં. રૂ૬/-

આ નાટક કુલ ૪ રેકર્ડોમાં ઉતારવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. બજાવ્યા કોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના કરુણપૂર્ણ સીન તમારી આંખોમાંથી આસુ પડેવ્યાવશે માટે આ અદ્ભુત સેટ બાલ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકર્ડ ઉતરવાના ચોકસની કી. રૂ/૬ બાસ ઓકરડા પડશે.

ડ્રામા

પૃથ્વીરાજ ચાહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકર્ડ ૮

પા. ૬-૧૨-૦

ત્રીજ ચોકસની ૩/૬ વધુની,

જુજ બાકીના રેકર્ડો આવી ગયા છે.

હાથના તેમજ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

ડબલ અને સીંગલ રીડનો નવો સ્ટોક આવી ગયો છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેકર્સ જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. માં બનેલા જબરજસ્ત ખુબ-સોરત રીડના આ મશહુર અને સુંદર પોલીશ વાળા હાર્મોનીયમ જોવાલાયક જરૂરજુ, તેના સુરબધારજ મધુર અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોતાને તેવા કીંમતના ભાવ રાખેલા છે. બીજા નવી હાર્મોનીયમ ખરીદતાં પહેલાં હમારા ત્યાંથી સફળતની ગેરંટીથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS.

117 Field Street. DURBAN Natal.

કીટીંગસ

પાવડર

કીડી, ઉધઈ, માકડ, વાંદા, માખી, મચ્છર જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ઘરોશ[illegible] ફકત ત્રીસ પૈસામાં વેચાય છે.

RAJCOOMAR,

[illegible]

રાજકુમાર,

મેનેજર

કોન, ફ્રુટ, મોસર ગાડી ! પિતા ગાડ કુંવરો પુત્ર વારસાગા આવે છે ૨૫ દિવસ બુક

ફોન ૪૧૧૧ [illegible]

મનમોહન ! સેસ્ત્ર મારસ્ત્રય

તાજા ફ્રેશલા ફ્રુટ્સ

[illegible] ૧૦/૬ રૂા. રેકર્ડના ૪૦૦

[illegible] સાઈઝનાં ૧૫/- [illegible]

પાકા બનાના ૬૦૦ ૩/-

પેરો [illegible] પ્યાર રેમ્બા [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Canadian [illegible]

ફળ, વાવણ બી વિગેરે મુંબઈ તથા કલકત્તાનું [illegible]

ઓર્ડર વહુ રાખીએ છીએ.

ઉપરના દરેક ભાવ ઉપર [illegible] ટકા ભેદવાનો [illegible]

ખુશી અને ઓરોગ્યતા વધારો કરવા રાખો ત્યાં ખાવાથી [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

A. KADIR & CO.

WHOLESALE FRUIT MERCHANT

P. O Box 251 Durban

ક્રિકેટ ક્લબોને તથા જથ્થાબંધ વેપારીઓને ખુશખબર!

રેકેટરોઓ માટે ખેલવું કામ!!

લિંકની (ચોપાસકોટની) ૫૦ વર્ષની ખુની, મજબુતી [illegible] વાળી ગાલીકીની સ્પોર્ટસ બુકસ [illegible]ટરીની શાખા છે, ઈમ્પોર્ટેડ સ્ટોક, બેહદ્દીવ્યવર્તમાં બોલાવામાં આવી છે. આ સર્વે જાતનો ક્રિકેટ, હકી અને સ્પોર્ટીંગ ગાલને પણ જરૂરીયાત પુરા પાડે ક્રિકેટ, રબ્બીસ, બેટમીન્ટન, ફુટબોલ, રબ્બી, ગોલ્ફ, ટેનીસ, ગાર્ડી, વિ. તે લગતા જાતના ઈક્વીપમેન્ટ આવે મળશે.

પત્રથી પુરા ભાવ તથા ઓર્ડર. એજન્ટ પુરાવાના કરન પહાડો માટે જરૂર છે. જરૂર આજમાવો.

ખાસ સરનામું J. M. KANTI & Co.,

Sports Goods Manufacturers.

P.O Box 4250 Johannesburg

[illegible] ફેરો ૧૫૦ કરતાં વધારે સારીઓ અને પ્રખ્યાત એજન્સ મીક કેમીકલ વર્કસની પેટન્ટ અને પ્રોપરાઈટરી દવાઓ પણ મળશે.

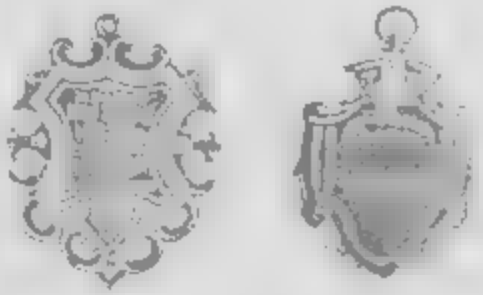

ચા.હ

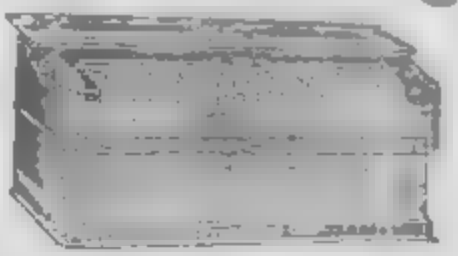
સીલોન, હીંદુસ્તાન અને જાવાની ઉંચામાં ઉંચી ચાહ અમારે ત્યાંથી ખુશક તેમજ પ્રવાહીમાં મળી શકશે. સેમ્પલ અને ભાવ માટે અમો યાદ કરશે.

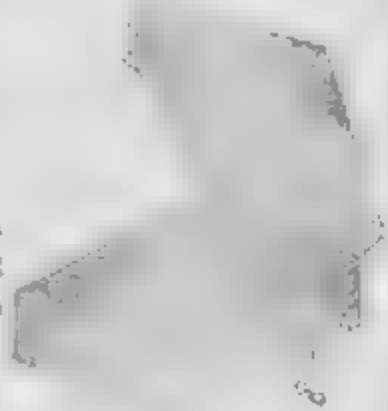
ઓરીયન્ટ ટી ડેપો,

ફોન ૨૨૫૮. ૧૫૮ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન

સરદાર ફ્લ્યુટ: સરદાર ટોન.

તેઓ અમારા સરદાર ફ્લ્યુટ હાર્મોનિયમ અને સરદાર માઉથોર્ગન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં આવે છે. ઘણા ટિકાઉ માટે એક આના ની સ્ટેમ્પ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN

Tel TUNEMASTER Bombay.

મેતરોજ ગુરૂભક્તસીંગ એન્ડ ભ્રધર્સ.

દરેક જાતના અને પ્રકારના પેટની બનીના માટે, ઘરડા કે નાના દરેક માણસ માટે [illegible] ભાવ [illegible] કેટલોગ [illegible]

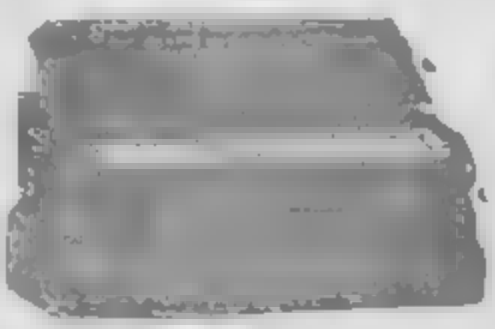
હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગના ટ્રાન્સ્પોઝીંગ કી. મોડલ ૩૦.

અમારા ૩૨ વર્ષના અનુભવથી આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે તેવાજ હારમોનીયમો અમારી ફેક્ટરીમાંથી બનાવવાની મશીનરી ફીટ કરેલ છે.

ખાસ ફ્લ્યુટ
તથા
સરદાર ફ્લ્યુટ

દરેક જાતના ફીટ ટ્રાન્સ્પોઝીંગ
પાર્ટસ ૨-૬ ના

દરેક જાતના ટ્રાન્સ્પોઝીંગ ફીટ ૩ ઓક્ટેવ્સ
ટ્રાન્સ્પોઝીંગ પાર્ટસ ૩ ૧૦ ના

દરેક જાતના પગના ટ્રાન્સ્પોઝીંગ (કામાયોગ)
ટ્રાન્સ્પોઝીંગ પાર્ટસ [illegible]

દરેક જાતના પેરિસ્કોપ ખાસ મુસાફરીને
માટેના [illegible] ટ્રાન્સ્પોઝીંગ
પાર્ટસ ૬-૦ ના

પગના ટ્રાન્સ્પોઝીંગ ફીટ ૩ ઓક્ટેવ્સ ફ્લ્યુટ
ટ્રાન્સ્પોઝીંગ પાર્ટસ [illegible]

હારમોનીયમોની ખાસ ૩ ઓક્ટની રેન્જવાળી ખાસ જરૂરી આપવામાં આવે છે.

ખાસ ભેટ ફ્લ્યુટ મંગાવી ખાત્રી કરો. દરેક જાતના મળશે—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ. ડરબન.

P. O. Box 460 GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Tender [illegible]!

re Nature's warning
ager of infection and serious

ure that your

V. R. Kolanjur, M.Sc., Ph.D. and Dr.
and H.M.
Sold Everywhere

KOPRAN TOOTH PASTE,

Cleans the [illegible]
Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,
[illegible] Marg, 232 Tardeo Road, Bombay.

12 NOV

INDIAN OPINION
MAHATMA GA
Friday, November 20

NOTES AND NEWS

Free Education or Free Food

THE Education Department advertises
requires to run a food kitchen
scheme Indian children town
ing schools and a similar
provision is to be made
A beginning will be
ren who will be given one meal every
school day. A
Pro
tion
to be ordered for this purpose and
has been provided for the year
Maritzburg. The position is that
be compulsory
pen
who dressed from

The Wheel Tax no white Indians con-
tribute by no means a meagre amount,
is utilised for the purpose, there is

Indians In Standerton

THE Town C Standerton, a
the Transvaal a new coster
placing launching an segregation
policy for Indians and restriction
of their trading rights At recent
Council meeting a by-law was took
place over the Market rules, there being
complaints from a number of farmers
that the bulk of the produce was sold
by Indians. The end of the discussion
was that he recommended the
Health Committee was amended to
read as follows: That the Market
Master be given instructions that he
not to sell more than one-third of any
consignment to any person, and further
that no local dealers be allowed to
place any goods on the market

It was proposed by Cr and Rowe
seconded by Cr Grey that
Cr
the following properties be allowed to
be occupied by Indians
buildings or lot owners

All erven and building situated on
the western side of Market St from
Kruger Bridge including the building
at present occupied by Natal & Co

Indians In Natal

Ltd. Land Company
Street That the building including
the above mentioned at present or
dwelling or in
any other part of town be not let to
Indians until after the war unless
by the present owner After the
owner it was resolved that the
motion be
paragraph
three to read all things
excluding those to the above mentioned
I also, at present
business
premises in any other part of the
town be not let to Indians
but limited to the present
The net result will be that Indians
will be killed out of the town

A Further Sign Of Progress (?)

One of the present Political Parties
in Ceylon is the Democratic Party
the leader of which is Colonel C E
Stallard K C M G This party is stated
because of its members of agreement
with the new Status Act which provides
for the retention of the
relation with Britain The Party
fewer profound loyalty to the British
Empire and one would have thought
that Indians would be handling a little
with The following principle under
the head 'Aspirations' for which the Party
comprises any such
struggle it means

In the maintenance of
of Asiatic immigration

(b) Opposition to the further introduction of Asiatics among Europeans and Native populations

(c) The encouragement of agriculture of Asiatics

(d) Greater suppression of Asiatic competition in industries especially in relation to

Nothing To Be Proud Of

We quote the following from local daily:—

continued on page

[illegible] Sir murders [illegible] India is having taken place in the Lydenburg district since [illegible] in a forests store near [illegible] only a few [illegible] perpetrators [illegible] Bishop Cash Store and [illegible] Natal would naturally cause [illegible] sensation among the Indian community [illegible] and we do not at all wonder at the above step taken by the Young Muslim Society. That the culprit or culprits should be still at large is not [illegible] the result of the [illegible]

How comparatively small some of an attempted criminal assault on which a white woman is involved the C.I.D. has always been found alert and in no time the culprit is found and hauled up before the court while in cases of [illegible] more than [illegible] are [illegible] way [illegible]

In fact one knows what would have happened if the victims in the above [illegible] cases were Europeans. The answer is obvious. If the Criminal Investigation Department of South Africa is bankrupt in efficiency it would only be right to import a [illegible] of their friends from Scotland Yard.

India's Destiny

THE report of the Indian Joint Parliamentary Select Committee to be published in November [illegible] Bill for [illegible] India will then be put [illegible] and published early in January. The second reading will be taken early in February. Its future, it is reported, will then be in the hands of the [illegible] We hope it will [illegible] Book early in the [illegible] Mussolini [illegible] gath [illegible] in Indian Nasa Congress was held in Bombay where 2,500 delegates were present. Babu Rajendra Prasad, President of the Congress in his [illegible] address condemned the White Paper and the reforms generally. The Constitution if [illegible] ted in the country, he continued, would enable British officials [illegible] or avoiding discredit for mismanagement, to continue to control affairs [illegible] behind the scenes and to exercise the power of life and death over Indians just as they did at present.

General Smuts On India

While cause of his recent speech at Dundee, Scotland, General Smuts is reported to have made some reference to India. The settlement of India's problem, he said, must be a national task. "It will be a sad day if the problem became a party matter. I have seen the happy results that followed the gift of self-government to South Africa, not by a party but by the nation itself. The results have been [illegible] must be extended to the [illegible] India with [illegible] Mr. Smuts said, [illegible] that the persistent and determined [illegible] there will be followed in the [illegible] and that India will receive [illegible] in the free gift of the great British nation.

Mahatma Gandhi's Retirement

NEWS has come that Mahatma Gandhi has retired from the Congress and [illegible] himself to the revival of [illegible] There is a [illegible] that this [illegible] mean that Mahatma Gandhi has retired altogether from politics. Mahatma Gandhi has made politics a religious [illegible] and even [illegible] on his part [illegible] is to be taken as a [illegible] towards the goal of independence for which India [illegible]. We [illegible] Mahatma Gandhi [illegible] to be of [illegible] and he will only [illegible] further strengthening the forces of the Congress to [illegible] more purified lines.

Too Late

WE regret to announce that [illegible] articles have reached us too late to be published in the present Number. We have been obliged to hold them over for our next issue. We have also to announce that there will be no issue of "Indian Opinion" on Friday next owing to Dr. Dadoo's holidays. The price of single copies of this Number is 9d.

Indian Opinion

[illegible] November [illegible]

[illegible] the Parliament [illegible] Lord Reading playing the character of Nanak [illegible] [illegible] [illegible]

THE ULTIMATE FUTURE

By
L. W. Ritch

[illegible]

I ascribe the bolstering of the Indians in South Africa firstly to the quasi-[illegible] knowledge of the Murder-hand herself and only secondly to the [illegible] illogical anti-colour policy [illegible] are being what it is, the attitude of [illegible] like these 2 hobbledehoys is seen to be [illegible] calculat[illegible] which their [illegible] brethren are still "[illegible]ce "inferiors." India's status of "dependency" inevitably [illegible] the moral towards [illegible] exhibi[illegible] of self-govern[illegible] ever little their sovereignty may be enjoyed.

The Union of South Africa is for all practical purposes an independent [illegible]

[illegible]

and plain to [illegible]
[illegible] crystallised [illegible]
[illegible]s [illegible] to the
mail-[illegible] And [illegible]

[illegible] surprising, that the "de facto [illegible] [illegible]nance" (Mr Chirol) towards "handmaiden India" - [illegible] politely contrasted by dealings between the respective Governments - should manifest itself very remarkably in regard to each of the handmaiden-children as have wandered into the "[illegible]" household. The story of Natal and Natal is well-known in South Africa and has been rehearsed for many a long generation.

There was when fusion of expediency gave birth to the [illegible] India, the brightest jewel in the Imperial Diadem." Concerning the extent and quality of the Union's imperialism it were perhaps wiser and more decent to remain silent. The Ashkelonian "wait and see" is the only safe attitude. As for "jewels," precious stones are common to South Africa, so plentiful, indeed, that their output has had to be restricted lest, Mr. Chirol's dictum, they should be "[illegible]

[illegible] is regarded as an integral part of the policy in respect of both. Absolute white domination politically, absolute [illegible]-whites, subordination, [illegible]

The problem of escape from the humiliations suffered by the Union's Indian population, is, of course, made no easier by the fact that probably eighty per cent. of their number is South African by birth. To say of these that to them India is little more than a name is probably an exaggeration. They have preserved their moral vernaculars and [illegible] I thought [illegible] to little to [illegible]

It is here if entrenchment and differentiation have begun to manifest their influences.

The "Colonial-born," as they style themselves, occupy a more than ordinarily difficult position. In the eyes of the law they are [illegible] well as South African nationals a majority are subject to the special disabilities of the former as well as the moral penalties imposed at [illegible] each. The anti-[illegible] appeal to the Transvaal by the "Cape Colonists" in respect of the ownership of fixed property, will perhaps [illegible] effect - the distinction. The solvents [illegible] heroism driven by the [illegible] of the position to work out [illegible] salvation. By instinct and tradition he is naturally averse from self-identification with the Indian and Cape Coloured people who share with [illegible] by the distinction that they [illegible] are who, to me other [illegible] or [illegible] ably alien.

Nevertheless, or so it would appear to the writer, the Indian of South African birth will eventually be driven to make our own cause with those others with whom the policy of the law has classed him and violent him.

It has been said that the ways of Providence are inscrutable; that man in [illegible] better than they know, better than they intend "really striving against the Lord." Armed as he is with the qualifications [illegible] him by his forbears, may it not be that [illegible] very purpose behind the Indian's coming to South Africa in the first instance, the trials, tribulations and disabilities he and his descendants have suffered were up and [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] accomplish?

At the moment he is exercised solely in regard to his own self-preservation. Soon or later he will be driven to recognise the common denominator of [illegible] - well as his. The artificial distinctions that presently separate [illegible] to some extent above will gradually [illegible] attenuate and finally disappear. The [illegible] of language, the [illegible] processing of [illegible] unity of interests, and the [illegible] white walls of [illegible] that now were thought to be [illegible] unscalable are already beginning to show their impermanence, or [illegible] their powerlessness to permanently keep apart. The ultimate future should, with the help of a little vision, not be difficult to foretell.

The policy of "divide and rule" succeeds only as long as the rulers consent to [illegible] being divided.

MESSAGE FROM MR. MAURICE WEBB

Chairman of the Durban Liberal Union and Member of the Indo-European Council.

I AM grateful for the opportunity of sending a message to INDIAN OPINION on this occasion when the paper, with improved equipment, enters a new period of its career.

On such a occasion I would join with many others in congratulating Mr. Mahatma Gandhi on his achievement in having edited through long and often very difficult times a publication [illegible] to the Indian people. I would like, too, to send a message of goodwill to my Indian friends in South Africa and to [illegible] from the [illegible] they have made, and are making, in many [illegible] of South African life.

[illegible] look back over rather more than a [illegible] years of South African experience it seems to me that the position of the Indian has changed very substantially for the better and that the relationship [illegible] between Indian and European has changed correspondingly for the better. There has been a very marked advance in friendliness and understanding [illegible] between our peoples. The change has been due in a large measure to the succession of devoted agents that in turn have served the Indian people in South Africa. To Mr. Srinivasa Sastri, to Kumar Rishi and to Konwar Sir Maharaj Singh and the Konwarani, the Indians in South Africa owe much. To them, too, the Europeans in South Africa owe much. But the improvement in the condition of the Indian people and in the relation between European and Indian is due not a little to the Indians themselves. There are a few of us who have not reason to be grateful to them for their patient industry, their efficient service, and often their hospitality and personal kindness.

This year 1911 marks I feel a turning point in the history of the Indian in South Africa. Hitherto he has been regarded not as a South African but as at best a temporary resident, who would presently return to India or move on to some vaguely imagined country waiting to receive him.

The ending of this phase in the life of South Africa in its relation with its Indian population is an important moment in our history. European and Indian now look upon one another as permanent parts of the South African population and in these new conditions the Indian

will, it can confidently be hoped, make an ever greater contribution to the life of South Africa. By his industry in many fields the Indian has already made a large material contribution; a people that has already brought to South African Mahatma Gandhi, Mr. Gokhale and Mr. Srinivasa Sastri has already tendered a priceless gift of human personality. We can confidently hope that with greater security and extending opportunities of citizenship the South African Indian will make an outstanding cultural and spiritual contribution to the life of our country and in this the enlarged and better equipped INDIAN OPINION will be a considerable factor.

DEEPAVALI

By

SWAMI SIVANANDA

of Rishikesha—Himalayas

THE editor of INDIAN OPINION has requested me to write a few lines on Deepavali or more correctly Deepavali and its significance. As we know, this festival is observed all throughout the length and breadth of Hindustan. In fact, wherever Hindus live, whether in their dear Motherland Hindustan or outside, they observe the day. But what is the significance of the day? Well, literally Deepavali means Illumination by lamps. But certainly the day so universally observed cannot have a mere outer significance. The observation started with a far deeper significance. But today, with most of us, it is only a formal observation. To the vast majority of [illegible] kind, the [illegible] gifts of higher planes of existence, [illegible] it has mere physics and [illegible] only a very few [illegible] appreciate and see the truths of spiritual reality. For this reason, we find in every religion, there is plain high truths of [illegible] by through allegorical, para- [illegible] ythology. This method of [illegible] the mass mind to higher spiritual truths have values beyond doubt. But I am not here to analyse the method of symbology and [illegible] I will not discuss the point here.

In the Puranic lore, it is said there was war [illegible] Devas (gods) and Asuras (demons). In this war, [illegible] was waged the Devas were [illegible] victory was heralded all [illegible] and in the different Lokas (Spheres of existence) the occasion was observed by jubilation and illumination. Thus the cause of the Devas did win.

I shall within the scope of this short article explain briefly, three main features of the story. Firstly—What the Hindu conception of the Devas and Asuras are? Secondly—What is the Divine Mother and what does her participation in a war against the demons mean? Thirdly—What does the illumination during Deepavali fall in-

Firstly, Man in his present state of evolution, is mainly a physical being and he looks at the world only through his physical eyes. The whole nature to an ordinary man is merely physical, but when a higher inner evolution of man starts, he begins to study nature, the world and the universe in an entirely different perspective, what the final vision comes to him through systematic self-discipline and meditation, he realises a state of consciousness, which transcend the ordinary conditions of mind. That most primitive superstitious foolish- [illegible] That he see that essentially the world has a moral and spiritual background. Then he can differentiate between what is wrong and what is right. With an vision in us, we can [illegible] that in the world and in nature, always two forces are working namely the good and the evil. These two features of phenomena are known in Hindu Mythological lore as the Devas and the Asuras. We know in the world all the evil powers predominates, there is disturbance. This is true of every relation [illegible] looking from this point of view, that it will rightly be said that all creations can be [illegible] three are Devas and Asuras.

Bhagavan Shri Krishna, in the [illegible] chapter of the Bhagavad Gita very lucidly describes each of Daivic and Asuric natures. For Bhagavad Gita say Perseverance, purity of heart, steadfastness in knowledge and Yoga, almsgiving, control of the [illegible] prayer, austerity, straightness, non-injury, [illegible] absence of anger, tranquillity, [illegible] quietness, compassion to beings, gentleness, gentleness, modesty, absence of idleness, boldness, forgiveness, [illegible] fortitude, purity, absence of hatred, absence of pride—these belong to all born of Deva Prakriti. And pretentiousness, arrogance, and self conceit are, harshness and ignorance belong to Asuric [illegible] Men of Asuric nature know not what to [illegible] and what to refrain from. Neither is purity found in them nor good conduct nor truth. They say "This universe is without truth, without a moral basis, without a God, brought about by mutual union, with lust for its cause what else?"

I think, this will give a fairly good idea of what the war of the Devas and the Asuras signify. It is the war that is going on always both within man and outside him, between moral and immoral forces, between good and evil in the universe. Now in order to conquer evil (Asuras) what is required? The help of the Divine Mother. The worship of God as Mother is peculiar to Hinduism. But what is this Motherhood of [illegible] It is not possible here for me to explain fully what this Motherhood of God signifies. However to be brief, the fundamental supreme spiritual consciousness is known in Hinduism as Brahmanism and the cosmic energy, which expresses herself as creative, preservative and distructive forces in the universe, is the Mother of the universe, Nature, which manifests the universe in different ways, such as the principles of materiality, psychic, mental, starts the universe as will of Brahman, where she is essentially spiritual. Evidently this principle as universal transformations appear to us as material. But the Hindus says the material forces and the forces of evil are apparent. This apparent materialistic is called Maya. But underneath the material principle, there is the principle of [illegible] energy, which is one with the spiritual [illegible] consciousness of Brahman. When man who is created out of the [illegible] material principle of Nature, namely ego, the mind, the psychic and the material [illegible] of his body, evolves to a higher consciousness [illegible] he gets the help and vision of the Divine Mother or the Supreme Nature of the Divine Consciousness. In the war between the Devas and Asuras, the Devas prayed to Parvati for help and through her help, they conquered the Asuras, or in other words, in the constant war of right and wrong, between spiritual and unspiritual, it is only the [illegible] of Daiva Prakriti who receive the Divine Help. Deepavali has a significance. What will ultimately [illegible] The evil, the good, the brute [illegible] or the [illegible] Certainly the soul force. With the soul force has conquered, there will be jubilation and illumination, both within and outside us. [illegible] all beings [illegible] the power. To keep in truth of the final moral and spiritual over the material forces, we celebrate Deepavali. But to-day [illegible] the occasion has [illegible] full [illegible] but only a [illegible] very few [illegible] Christmas is being celebrated in Christendom, [illegible] formality. May Divine Mother give us true [illegible] on the occasion and may she illuminate all the chambers of our heart with Divine Light. In view of this short article on Deepavali, may I remind the readers of INDIAN OPINION that only by living more in moral and spiritual ways, they will be observing the Deepavali rightly, and thus enhance the cause of the Indians in this country and pay real homage to the Founder of INDIAN OPINION, who by his doctrine of Non violence (Ahimsa) and Satyagraha (Truth and soul force (Atma-shakti) has only re-interpreted the ageloag belief and philosophy of Hinduism.

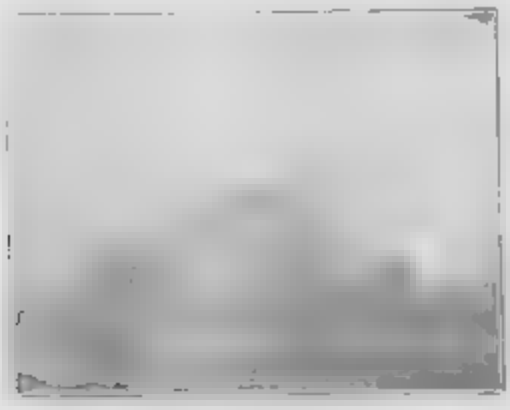

પૂજ્ય મહાત્મા ગાંધી

MAHATMA GANDHI
AND
HIS PRESENT ABODE

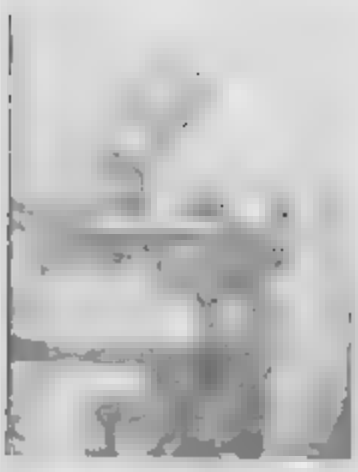
મહાત્મા ગાંધીજી અને તે મોનું હાલનું રહેઠાણ

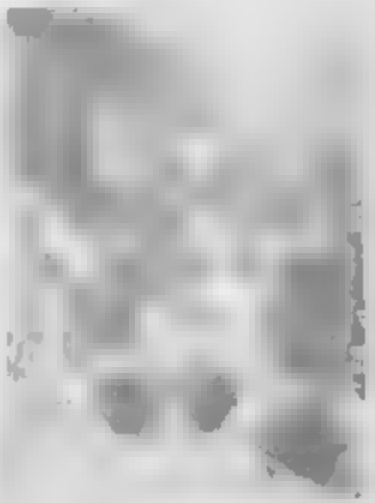
WARDHA ASHRAM.

વર્ધા આશ્રમ

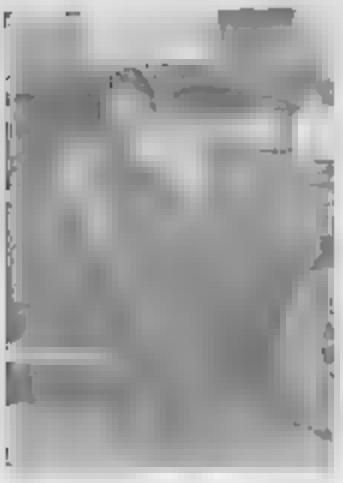

Mahatma Gandhi during his Harijan Tour

પૂ. મહાત્મા ગાંધીજીના હરિજન યાત્રા વખતના દશ્યો.

South African Indians in the Medical PROFESSION

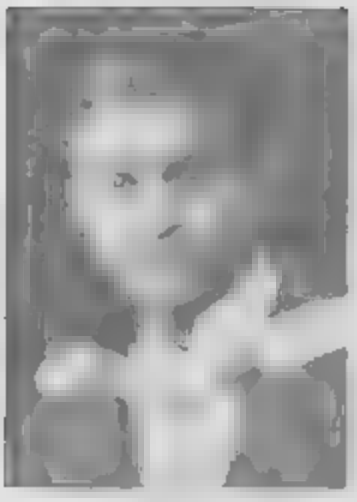

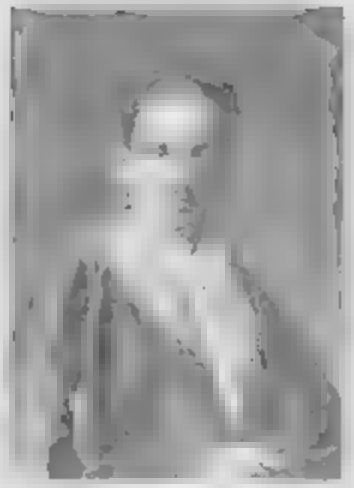

Kunwar Sir Maharaj Singh and Kunwarani Lady Maharaj Singh

કુંવર સર મહારાજ સંગ અને
કુંવરાણી લેડી મહારાજ સંગ

શ્રી [illegible] ૨૧ દિવસના રૂપવાસ પછી તેમની બાજુના [illegible] મુકામેથી ગયી ૧૪મે ૫ મંગળવારની રાત્રે વિલેપુ એરપોર્ટ પહોંચ્યા છે

[illegible]

શ્રી શ્રી એચ. મીઠાખાઈ, હોંક રવરાજન એજન્સના નવા સેક્રેટરી અને તેમના પત્નિ ફોટામાં બીજીમેસ.

INDO-EUROPEAN PROBLEM

A FEW RANDOM THOUGHTS on the GENERAL QUESTION

I GLADLY respond to the Editor's request to contribute an article on some aspects of the Indian question, and would like to say how much I appreciate being asked.

The race problems of this great country have always fascinated me, India and the Indians especially, but only recently have I found it possible to take an active part in the Councils. It is a matter of great satisfaction to me to be now associated with the Indo-European Council.

The Indians in Natal, I believe, are not all in one camp there are different parties expressing different views and working in different ways. I am not yet conversant with any of them and do not know this journal supports any particular party. In any case I am glad to make it quite clear that I am not associating myself with any party in contributing this article to this journal.

The first thought that comes to me is that the Indians themselves are the most important factor in the solution of the problem. Good behaviour, studiously voiding giving offence, a patient hearing, an honest endeavour to understand the other point of view will win over many an opponent a willingness to be led by those who really have their interests at heart and who are seriously studying the question will further

It

greatly help. Here [illegible] meeting against agitators. There are those on both sides unwisely who, for their own ends, will encourage opposition. Let the Indians deal firmly and honestly with their own agitators. Then the Indians must strive for unity among themselves. In race-wars camps there are those with their interests, probably even amongst the Indians, who will foster dissension and maintain this state of disunity—a state which is a source of great weakness to the cause of the Indians.

Another thought is that public opinion is the ultimate deciding factor in this Indo-European problem. Neither Indian opinion nor European opinion can hope to succeed unless they carry with them public opinion. The task and the aim on both sides must be patiently and carefully educated on all aspects of the question. Prejudice will remain a very big obstacle and it is no use resenting that when one's carefully planned scheme is one day it is only natural. Twenty-five years ago I myself was as strongly prejudiced as any, but several years at the University of Edinburgh, mixing with all colours and races, and recently a new spiritual experience in which God has become very real to me have altered all that. I know that in His sight we are all one. In this question of education, as in the matter of maintaining good behaviour, a very big responsibility rests upon the educated and more cultured members of the Indian community. There is nothing to be gained by forcing matters or insisting upon rights—both sides have rights. We may secure all our rights but yet lose our cause unless the position is willingly and honourably accepted the will be no peace.

[illegible] believe the Hand of God is [illegible] race problems of this country. I believe it was no accident that the Indians were brought here in the early days. Here they are and here they will remain, and who can say they should not be here. In no other country new there so many racial problems to be settled. I believe that firmly ordained that South Africa shall lead the world in this direction. great trust and responsibility is laid upon those who are [illegible] these problems seriously.

Finally might I add one word by way of an appeal. Can we cultivate a broader outlook? Look at the problems from the point of view of the best for the community and for our country, not merely for one section or it Indians, Europeans or Natives.

FACTS OF INTEREST ABOUT SASTRI COLLEGE

At the Natal College Annual Sp[illegible] to [illegible] glances round [illegible] the eager faces of [illegible] the [illegible] I [illegible] Just [illegible] days [illegible] the

[illegible] was limited to [illegible] to VI to X there was [illegible] assistants and [illegible] result [illegible] lack of [illegible] and tradition usually [illegible] with [illegible] was [illegible] by none [illegible] but the quiet [illegible] with which the [illegible] were [illegible] all on Friday [illegible] three hours was perhaps the clearest indica[illegible] that we could have had [illegible] of the progress the College [illegible]

[illegible] and the keenness of the competition [illegible] [illegible] it showed how the "house" spirit had taken hold. Never before has there been anything approaching the enthusiasm shown that afternoon [illegible]

Masters, judges, stewards and others went about their respective tasks wit[illegible]

By
W. M. BEES, B.A.
Principal of Sastri College

[illegible] the [illegible] of new-entered Natal [illegible] it would be observed perfect [illegible] and [illegible] of intelligent [illegible] of the [illegible] applause which greeted the [illegible] of each [illegible] but very [illegible] and [illegible] spontaneously. [illegible] amount [illegible] was evident throughout. It [illegible] safe to say that the best [illegible] team of a great secondary school [illegible] being built up and that [illegible] rapidly.

The [illegible] movement has not been started without struggles, set-[illegible] difficulties [illegible]

[illegible] setbacks and reverses [illegible] be discouraged, but [illegible] do I feel that the result has been

[illegible] new venture in Indian [illegible] Associated with them were [illegible] two Indian Teachers—Messrs. Moodley, Sayers and Naidoo.

Mr. [illegible] a point that was subject [illegible] boys education [illegible] and [illegible] the training [illegible] The [illegible] asked out to [illegible] an interesting [illegible] ing College [illegible]

The [illegible] Cer[illegible]
[illegible] Lecturer [illegible]
in preparation for the [illegible]
Certificates for the [illegible]
Certificate [illegible] Certificate but [illegible] beyond by two years' training for the [illegible] Third Class [illegible] mentary [illegible] Matriculation [illegible] the Matriculation [illegible] passed by [illegible] intensive training [illegible] the First [illegible]

[illegible] most important feature of [illegible] in the practical point of [illegible] of teachers [illegible] [illegible]

[illegible] taught how to [illegible] work and [illegible] lessons, the use [illegible] the blackboard, [illegible] making of [illegible] and illustrations, how [illegible] conduct [illegible] [illegible] Cin[illegible] [illegible] and [illegible]

Gandhi Heritage

ARYAN BENEVOLENT HOME (DURBAN)

REVIEW of its ACTIVITIES

By S. L. SINGH

THE Aryan Benevolent Home situated at Mayville on the Main Road to Umbilo in ideal surroundings commands the respect of all communities in South Africa. Established 12 years ago by the Arya Yuvak Sabha to meet the demands of a homeless and needy people, it has fulfilled a want that has been exercising the minds of many social workers. Several ventures in this direction are in existence which cater in one form or other for the destitute of their own sects, but this Home is run on non-sectarian lines and the doors are open to all the downtrodden members of the Indian community. As far away from Capetown has the suffering call of helplessness come, whilst several Transvaalers have found a haven under its shelter including the Orange Free State where a couple of inmates [illegible]. Prior to the establishment of this institution, a number of [illegible] destitute men, women and children could be seen huddled under [illegible] and [illegible]. The members of the Society realising the necessity of a refuge for these unfortunate people set to work and staged a number of dramatic plays, and by the proceeds purchased [illegible] and provided the nucleus [illegible]. In the beginning, the struggle to maintain a Home of this nature was [illegible], but people were reticent and [illegible] towards the upkeep [illegible]. By the work was carried on [illegible] by the Society, and the members contributed their quota ungrudgingly. They gave of their services voluntarily without any remuneration, even personally paying financial losses. Gradually the work came to be looked upon by the community and the authorities and when a [illegible] better facilities, liberal contributions were forthcoming. A new ward was erected which cost approximately a thousand pounds, sufficient to accommodate forty persons, and was divided into two sections, one for males and the other for females. The opening of this section was performed by Sir Kurma Reddi, the then Agent of the Government of India in South Africa in the presence of prominent representatives of the community, both European and Indians.

This ward was urged to its utmost capacity, and the Society [illegible] number of children [illegible] the Home, [illegible] the necessary [illegible] were [illegible] months the committee worked diligently and were assisted by a few prominent Indian [illegible] A [illegible] of a substantial donation by the Commissioner [illegible] Affairs greatly augmented the [illegible] and the foundation was laid for a new block of buildings which would be in keeping with the surroundings. When this was completed it was officially opened by Mr. [illegible] Holdsworth, the acting Protector of Indian Immigrants, who has been of material [illegible] Society [illegible] the Home [illegible] including the Agent, Kunwar Sir Maharaj Singh, Councillor P. Osborn, (Mayor of Durban), some members of the Provincial Council and the Durban Municipality including leading members of the Indian community. All present expressed their approval of the work carried on by the Society and maintained that the Home was the equal of any of its kind in the Union. For the past few years an average of forty souls have been provided with food, clothing and shelter daily without any distinction of race or creed. It is pleasing to record that the Provincial Government of Natal contributes a hundred pounds annually while the Durban Municipality have increased their grant from twenty five to fifty pounds. The community is also assisting with its quota. Besides the maintenance of the Home, a school has been erected by the Society where over three hundred children receive tuition. The children domiciled at the Home are also [illegible] this institution, both in English and in the vernaculars.

Training. From [illegible] years [illegible] of interest and opportunities. This year, by arrangement with the Superintendent of Education, I was given an opportunity of visiting a number of Indian [illegible] accompanied by Mr. Bhana, [illegible] I might see the [illegible] which my students would have to teach when their training was over. The [illegible] have taken special pains to provide [illegible] with a staff [illegible] to and interested [illegible] College by their [illegible] work and [illegible] pursuit undertaking

KEATINGS, whose famous Insect Powder is so universally appreciated, are introducing into South Africa a new form of destruction for common winged pests, such as Flies, Mosquitoes, Gnats, etc. The new Killer is in the form of a gold Keating's and will be welcomed as a means of protection against the nuisances of the flying varieties.

INDIANS SHOULD MAKE COMMON CAUSE

WITH ALL NON-EUROPEANS

ONE of the greatest privileges which we have enjoyed in the course of fifteen years' stay in Johannesburg has been the friendship we have enjoyed with the numerous leaders of the Indian community here. We have met them in their homes and offices, have visited their schools and attended entertainment and sporting functions arranged by them. We have had the pleasure of entertaining that great friend of the Indian people, Rev. Charlie Andrews, in our home. As a member of the Indo-European Joint Council (largely a passive member, through the pressure of other work) we have been kept informed of the work of that body. As the Treasurer of Bantu Transvaal and South African Football associations we have met in meetings representatives of the Indian Football associations. As the Hon. Joint Secretary of the International Club, we have met regularly with wise, thoughtful members of the local Indian community to discuss the building up of a programme of work to further the spread of racial understanding and goodwill in Johannesburg. And as the chairman of the International Service Committee of the Johannesburg Rotary Club it was my very great pleasure, the other evening, to arrange for a meeting of my house between a dozen Indian representatives and as many representative European business and professional men in Johannesburg to discuss informally ways in which the Rotary Club can assist in developing a spirit of understanding by the White community toward the Indian group. It is hoped that further meetings between Rotarians and Indians will be held in future.

These various contacts have impressed upon me several things, one or two of which I would like to mention. First of all, I would mention an appreciation of the [illegible] The Indian community has leaders of which any community could well be proud. They are cultured, educated men, whom to meet is a privilege and with whom it is a joy to work together in common causes.

The last phrase, however, leads me to say that one of the disappointments which one faces in one's contacts with members of the Indian community is its woeful lack of unity. I often think of it as a divisive loyalty or "caste-coalism" which may date back into the far past. However, we may account for it, it is a real thing, this propensity to division into cliques and oppositions. And it is a very real obstacle to the progress of the whole Indian group, no one organisation represents the lot. And, as I see it, there are no great, fundamental issues dividing the several groups (other personal rivalries, small jealousies, sooner with quarters more

One third matter which I would mention is the attitude of the Indians toward white non-European contacts. In my mind the time has come when the Indian people should frankly face the fact that in many lines of endeavour in this country their fate is bound up with that of the Native and Coloured people. And a truer spirit of friendship and co-operation between non-European peoples would mean great benefit to all. To mention one matter only which is not of major importance but which is indicative of the sort of thing I have in mind, take the question of recognition of the Indian Boy Scouts by the South African Boy Scout Association. Were it not for the Native boys who have been pressing for the same recognition, it is highly probable that recognition would be granted the Indian lads. But the Colour Bar which has been created in the South African Boy Scout Association against Native boys, and which cannot be lowered because of the terror inspired in the minds and hearts of white Boy Scout officials when the word "Native" is mentioned, is applied to Indian Boys as well. A relaxation of the bar cannot be granted to any non-European group without removing entirely the grounds given for its continuance against other non-white lads. Success in this field will only attend a concerted effort by all non-European social workers and well-wishers, forcing the Boy Scout authorities to live up to their Constitution which provides that Scouting shall be available on equal terms to all boys, no matter what his colour or creed. And as in the matter, so in others, the future of the Indian group is bound up with that of all other men of colour in the land. It is time that the practical treatment by Indians of Natives and Coloured people, to a minor at least, as "untouchables," were relaxed, and a common brotherhood formed which will work unceasingly for the good of all.

INTER-LOCKED!

By

J. D. RHEINALLT JONES,

S. A. Institute of Race Relations.

THE Natal Regional Conference on race relations recently held in [illegible] was unique in that it was the first conference on racial questions ever held in South Africa at which all racial groups—Indian, Bantu, Coloured and European—met together to consider problems of racial adjustment. It proved a most successful experiment and the Institute hopes to hold a similar conference in Natal and in each of the Provinces every year in the hope that common thinking and discussion will lead to wider co-operation in all fields of racial relations.

I hope too that these conferences will help to correct the effects of water-tight thinking and action on a great many questions so evident in our national life. Recently conferences called by His Excellency the Governor-General to consider the health conditions and the medical and nursing services required in rural areas have been held and the Institute of Race Relations was able to present the needs of non-Europeans, but it found great difficulty in obtaining the data required, particularly where Indians living in rural areas were concerned. In the past health statistics and organisation have been mainly concerned with Europeans as much so indeed that [illegible] bodies in Europe and America have found the Union statistics of very little value as any statistics [illegible] four fifths of the population or, in any case, quite inadequately and inaccurately represent the health and vital factors in non-European population questions. In so far as Native health is concerned, much progress has been made in recent years as regards medical care-preventive as well as curative and this year I have witnessed the first steps in a new scheme of medical and health services in Native areas. But there are over two million Natives outside of the Native areas about whose health we know very little. We know less about the health of the Coloured people, and perhaps still less about the health of the Indian people in rural areas, of whom there are probably 137,000. And disease respects neither colour nor racial barrier. Truly in health matters "we are members of one another."

This is true also in many other directions. For example, the effects of the townward drift of the rural workers of every race, so evident during the last decade, is due to the same social and economic forces operating on these groups, and, since the same ills call for similar remedies, it is useless trying to solve the poor white question without taking into account the position of the poor of the other racial groups.

It seems to me then, that bodies like the Joint Councils and conferences such as those organised by the Institute of Race Relations can do a great deal to secure a synthesis as well as an analytical treatment of our national ills; they can help to minimise racial conflicts by letting the public understand how conflicting interests can be reconciled and harmonised. I believe that the greatest contribution that these bodies and students of racial problems have made in recent years is the education of a growing number of men and women throughout the country to a greater realisation of the possibility as well as the desirability of eliminating racial injustice and racial conflict by "taking thought" and by taking action. But there still lies before them a vast amount of education work before public opinion as a whole accepts this view. Sometimes one wonders whether members of Joint Councils themselves recognise sufficiently the extent to which our problems interlock. Very often one will find men and women who are ardently pro-Native, but who are as ardently anti-Indian. One finds similar "phobias" in respect of other groups. The true "liberal" is he who recognises principles however they may be dressed and is ready to observe them wherever they may be applicable.

PROGRESS of INDIAN TECHNICAL EDUCATION IN DURBAN

By
B. M. NARBETH,
late Principal Durban Technical College and Chairman of the Durban Indian Technical Educational Committee.

THE Indian Technical Education Committee has been at work for a little over four years. During this time it has accomplished much for the Indian community in Durban. It is true that what has been accomplished is only the beginning, but a foundation has been well and truly laid, and a structure can be built.

In the following articles a summary of the good work which has been done is made to express appreciation of the services of any of those who have helped the movement in various ways from the outset. The time for that will come later but it may be said now that those who prove themselves keen in the development in its early days will deserve well not only of the Indian section but of the whole of the people of South Africa.

At the present time the work of the Committee is carried on in the following branches:—

The commercial evening classes at Sastri College, the afternoon domestic science classes at Sastri College and Albert Street School, the evening continuation classes at the Carlisle Street Government Indian School, the [illegible] classes for women and girls at the Carlisle Street School, and the evening continuation classes for men and boys at the Corporation Barracks.

In all, approximately three hundred pupils are enrolled of whom 100 are women and girls and 200 men and youths. The classes are open to children of school age. They are part-time classes intended for those who are in employment or are awaiting employment. In spite of this, however, much of the work is of a very elementary nature, for many of the pupils have to be taught to read and write while others are being taken through the whole course up to Standard VI. This work is carried on at the Carlisle Street School and the Corporation Barracks.

The Carlisle Street classes, under the supervision of Mr. S. M. Moodley assisted by a staff of qualified Indian Teachers, have [illegible] work. Steadily year after year a batch of their pupils have completed their courses and obtained the Standard VI certificate. Approximately 150 pupils have distinguished themselves. In time to come we can hope that primary education will be made compulsory for all Indian children and then they will as a matter of course emerge for the primary school equipped with the Standard Six certificate. In the meantime there is [illegible] to be congratulated that they have equipped themselves or fitted themselves by attending these classes.

It must be remembered, however, that useful as it is, Standard VI represents only the foundation work of education and it is very desirable to proceed to building upon this foundation. The more advanced classes of the Committee provide for this.

There is a Standard VII class at the Carlisle Street School and this class gives a vocational course in preparation for the Preliminary Commercial Certificate. The course includes Arithmetic, Geography, History, Civics and English, the examinations being conducted by the Union Department of Education. Five Indian pupils successfully completed this certificate last year.

Advanced commercial classes are carried on on four nights of the week at Sastri College. The responsible teacher in charge is Mr. G. H. Tillsley B.A. and he is supported by a staff of highly qualified European teachers. The classes are smaller than one would expect to find from the excellent opportunities offered but the results of the examinations conducted by the Union Department are highly creditable and show that Indian students are as capable as any in the Union, for on occasion they have obtained first place in country. Though these classes have been comparatively small and have been in existence for less than four years they have obtained the following remarkable record of results:—

Senior Bookkeeping 8 passes, National Certificate Bookkeeping 13 passes, Junior Certificate Bookkeeping 3 passes, Preliminary Certificate Bookkeeping 37 passes, Senior Typewriting 4 passes, National Certificate Typewriting 8 passes, Junior Certificate Typewriting 15.

This in the subjects of Bookkeeping and Typewriting alone over 80 certificates have been obtained in the various grades.

It is remarkable that in the two official languages of the Union, English and Afrikaans, Indian students have not yet recognised their needs, for the classes in these subjects have always been small, in fact, for a time the Afrikaans classes were suspended from lack of support, though they have now been resumed. Twenty-five years ago European students in Durban showed a similar disregard of the importance of obtaining an adequate familiarity with these languages. They soon realised their error, however, and now for many years past they have recognised that there are no more important subjects in the curriculum. Another very important subject which is neglected by Indian students is Arithmetic.

The classes for men and youths at the Corporation Barracks are a recent development and are increasing rapidly under the charge of Mr. Jithoo who is assisted by several Indian teachers. Beginning with the lowest grade these have not yet had time to complete the course up to Standard VI. Though it differs from the drawback of very unsuitable premises this section is likely in the near future to eclipse in size the Carlisle Street branch.

There is no more encouraging feature of the Committee's activities than the classes for women and girls. The first class to be established was the needlework and dressmaking class at Sastri College some three years ago. The

student-nurses mainly of teachers who come in the late afternoon from the various Indian schools in and around Durban. The class was followed by a similar one in practical cookery conducted at the Albert Street Government School. These domestic science classes had two very useful results. They provided the teachers who attended them with instruction which they were able to pass on to their pupils, thus broadcasting the Community - Kerb throughout the schools. And secondly they prepared the teacher-students for the certificate examinations conducted by the Natal Education Department and so helped them to improve their professional qualifications.

The other section of women's classes met from 3.30 - 5.30 p.m. at the Umgeni Barracks. At these classes over 50 women and girls have been enrolled. The work staff at the organisation and management of these classes were from the very first under the charge of Mrs. A. Christopher and the late Miss Martin. The death of Miss Martin last month was a severe loss to the whole Indian community, but especially to the classes of the Committee. Miss Martin was a woman of fine and inspiring character, and an exceedingly able teacher and a most efficient organiser.

The women in these classes are learning the practical subjects of needlework and dressmaking and in addition are receiving instruction in reading and writing and [illegible] education. The Committee [illegible] girls are likely to have a [illegible] Indian community.

The limits of space prevent me from going into further details of the history and progress of this important movement which has during its short career proved its stability and its value to the Indian people of Natal. The Committee has [illegible] the whole of the classes [illegible] trol and they look forward to the development of a great centre for Institution in Durban which shall provide interesting in all the branches of commercial, industrial, agricultural and domestic education required by the Indian people.

The development of such an institution will require not only the persevering efforts of Indian students attending the [illegible] members of the community will not allow this important development of Indian education to be crippled for lack [illegible] and they are therefore now making an appeal for further support. The Natal Committee will be glad to receive donations through the Hon. Secretary, Mr P. R. Father, P.O. Box 420, Durban.

CONCILIATION

By J. H. GODFREY

I AM indeed grateful to the Editor of INDIAN OPINION for asking me to write something brief for publication in his paper. I seize this opportunity because I wholeheartedly wish this paper to fully represent the united and [illegible] Indian community in South Africa at this time of crisis, especially [illegible] when its founder Mahatma Gandhi now [illegible] his appearance. It would appear needless for me to say that a newspaper creates and is responsible for a fair measure of public opinion and for this reason alone anyone entrusted with the editorial work must take the highest broadest and most impartial view of current topics.

The troubles which appear appear now to most are the unfortunate incident caused and misunderstanding amongst our community on the question of colonisation and not in a division both in thought and party. I credit both parties with an earnest intention to have acted in the best interests of all of us. Both parties had a common object to achieve and both parties had the same interests to serve. Persons acting as leaders only differed in methods of achieving same. At no time was a principle at stake and at no time was it suggested that either course would bring ruin to the community. There may be many who may still differ with me but any further discussion will not be useful. The point however is that the Commission between the Indian and Union Governments is now not feasible and that is all we are concerned with. Encouraging as this result may be, the aftermath of all that was published by this paper and its local contemporary has not augmented the breach or cooled the frayed feelings of some of those who took a leading part in these discussions. It would be a wise move if this paper would now devote its energies to promoting methods of a better understanding between all parties concerned.

No man who recognises merits in another loses dignity himself. It is the duty of leaders to unify rather than divide and in no case there is every good reason why we should never tolerate any division whatsoever.

It is an attribute of good leadership to lead by persuasion rather than to drive. A difference of opinion on a public matter need not and should not be carried into the private and personal lives of those who have up till now shared the joys and burden of the day together. Not one of us are indispensable and the sooner the most responsible of us realise this, the better it will be for all of us. The more fact that a few responsible members decide to hold aloof will not effectively stop one progress or damp our desire to continue to do our utmost for the community's good. Their co-operation is most valuable but even this co-operation may be given in exaggerated [illegible] will not be [illegible] [illegible] [illegible]

INDIANS AS SOUTH AFRICANS

By
E. P. REAM
Chairman Indo-European Council, Durban

THERE are tendencies in many friends of native welfare both [illegible] centralisation or industrialisation and towards decentralisation or segregation: generally the greatest benefit to the community is obtained by striking a synoptic balance between the two. How do both these tendencies act simultaneously in Commerce, in Industry, in Public Administration whether local, national or international, as well as in the relation between individuals or groups and the community. The South African Indians as a people, tend towards segregation, the reason for this being to a large extent the lack of opportunity for taking part in the work for the community as a whole due to their not having the franchise, due to the cultural pressure [illegible] available to them, due to the poor economic circumstances of many of them, and to many all of which mean that they must primarily seek [illegible] the disabilities under which they [illegible] As they progress in this direction, [illegible] will increase towards serving the community as a whole. It may appear then that at present [illegible] South Africans for South Africa. This is not quite the case, for some activities undertaken to serve non-Europeans, may be of special value and importance to the community as a whole: it may therefore be worth while to consider from this point of view some activities, chiefly social, in the Indian community, but also benefit the community as a whole.

Slums

Results from Newcastle-on-Tyne and Birmingham-Eyes show that the demolition of slums and the building of model homes does not solve the problem of the slum [illegible] latter town showed 100 per cent increase in tuberculosis after the change to the new conditions, this being attributed to the higher rents necessitating the economising on food, and fuel. [illegible] maintain anything [illegible] £3 a month, which are the economic conditions of many [illegible] non-Europeans. A compilation of family budgets of [illegible] slum areas, showing the total incomes and the amounts spent on food, clothing, fuel, schooling, etc., would be of great value, as a diagnosis of the slum problem, on which treatment could be prescribed. The unemployment sub-committee of the Indo-European Council of 1931 tackled this, but with the [illegible] a collection of representative budgets one wonders if some organisation having greater resources might undertake a more general enquiry of this nature. As far as existing information goes it seems that in the slum problem, the first thing to tackle is the introduction of a reasonable minimum wage for all urban dwellers not receiving [illegible] feet and quarters from [illegible] employers [illegible] industry. [illegible] might be to pass [illegible] for all adult male urban dwellers starting at say £3 per month and increasing each year by 10/- per month, until a wage is reached which would be recognised by the Department of Public Health in consultation [illegible] Board as giving [illegible] minimum subsistence level for urban conditions. [illegible] also improvement would bring with it many other benefits such as the increasing of the number of children who would be able to attend schools, particularly of the girls, for at present 60% of the Indian girls have not the opportunity of going to school: with increased education amongst the girls, the home standards would go up [illegible] would be a further boost to [illegible] standards of living. Also it seems probable that with [illegible] investment would [illegible] the number of children per [illegible] would [illegible] that with [illegible] poor [illegible] the reason for which [illegible] economic point of [illegible] bring in a wage [illegible] to also family income, also large families act as [illegible] age insurances for those who have unintelligent incomes [illegible] policies. The [illegible] control of [illegible] directly concerned, amongst whom in Natal are a great number of Indians, but the value would be also to the community as a whole, from many aspects, but chiefly that of public health, for a slum is a danger spot, and its presence undermines the lives of the community. This work is then of national importance, and any work done in this direction by the Indians would be a service to South Africa.

Wages

Wage levels for semi-skilled and skilled workers, that may be granted a reasonable [illegible] many Indians, may be no relief to the Western standards of living [illegible] so many tend to reduce the general standard of living, and so come to the realm of problems of national importance. The Indo-European Council in Durban spent much of last year in an investigation into the conditions that should determine the relation between white and coloured labour. Its recommendations on this is worthy of serious consideration by all who have at heart the welfare of South Africa. It states, inter alia, that cheap labour and consequent low standards of living constitute a real danger to Western standards of living in South Africa, and that the only way to defend these standards is to lift up the whole population towards them. In this direction, the Printing Industry has done interesting pioneer work, for in it are employed Europeans and non-Europeans, and both belong to the same trades union: the rates of pay vary, but with the classification of the workers and not with his race, e.g. there would be one rate for Linotype operator and other rate for a machine minder. It may be argued with some justification that equal pay for equal work, would cause a displacement of Indian employees, where the employers are European. Similar conditions have occurred before with other groups, e.g. as the saying was said, [illegible] with some justification that on the old Natal Government Railways only Scotchmen had any hope of employment: in these circumstances [illegible] so, it would not have been right nor good for the community for the non-Scotch to offer to work for less, as the final logical result of this would have been to lower wages generally and so to reduce standards of living, and also to cause enmity towards those responsible. In spite of possible temporary dislocation, [illegible] and [illegible] the principle of "equal pay for equal work" basis, and then to work for the alleviation of difficulties that arise with this principle in operation. One wonders if it is conceivable, if Indians themselves might become employers to a greater extent and so open up new avenues of employment of labour. One wonders if in addition to existing industries, Indians might be able to develop new industries, such as the local production of textiles and hosiery that are imported from the East: the [illegible] manufacture of toys seems another field that has not been explored: an investigation into the import lists might reveal other lines worthy of consideration in this direction. Another factor that is often overlooked with these wage standards, is that they increase purchasing power, and so lead to [illegible] employment.

Education

While [illegible] tends to [illegible] stability and [illegible] a country, of South Africa's seven millions, about five millions are non-Europeans, and unless these are raised in the scale of civilisation, the general level must be lowered [illegible] working for Indian education [illegible] of national value apart [illegible] benefit to the children in making them better citizens and in giving them a better start in life. Teachers have a great responsibility and a great opportunity in building up the character and outlook of the coming generation, and in this the Indian teachers can be of even greater value to the community than the European teachers for they can bring a greater uplift. Education should [illegible] bring other advantages, such as a keener appreciation of beauty, which in turn may have pleasing results of value to the community, such as flower gardens and trees around the homes.

South African Culture

South African Culture would be richer if added to by the Indian community, not as imitators of the West, but as creators of something new, combining elements indeed by their birth to South Africa with traditions handed down from the East. Our South African Indians should be fighting to produce literature such as stories of their pioneers in South Africa, definite as not propaganda, but human documents which would fire their fellow south Africans and the world insight into their hopes and aspirations, and of their devotion to their new country and to a pure civilization. Our South African Indians should be beginning to produce music giving an interpretation of the wonder of the East, so modified as to appeal also to those derived from the West, the same with Poetry and with Arts and Crafts.

It is to be hoped that the public will realize more and more as time goes on that our South Africans are not only those of European descent, who speak Afrikaans, or who speak English, but the whole community consisting of those of all races and creeds and languages and that all can help to make South Africa a great country, and one that will be appreciated the more for the wealth of culture and breadth of outlook obtained from the diverse peoples, each adding their contribution for the common good. It is the responsibility and the opportunity for the South African Indians to contribute liberally of their talents for their country. South Africa.

THE ADANCEMENT of EDUCATION

SOME SUGGESTIONS

By The Rev. W. H. SATCHELL.

I AM most grateful to the Editor for the honour conferred on me in requesting me to write a short article for the Special Number of "Indian Opinion."

I have chosen the above title because I believe that though much has been said and written about education there is an aspect of the subject which calls for consideration it has not yet

The responsibility for the children devolves upon th also upon local communities.

The Government has been severely criticised for the very inadequate provision it has made for the education of Indian children; and however deserved we may be to recognise the immense improvement in the last few years, criticism must continue so long as the present disparity exists as between the cost to the Government of education of European and Indian children respectively.

It is impossible to be silent as long as, for an approximately equal number of children there are 47 European schools costing £303,573 annually as against 88 Indian schools costing £61,143. It is impossible to be silent as long as primary educati must be paid for and no provision is made for medical inspection and treatment of children, boarding grants, free meals, free books and free or subsidised trap

Yet much has been said about it and very little a The possibility of self-hel within the community itself. Until a Government finds itself in a position to alter its policy much may be done by means of local self-help.

Self-help is t effective impulse of organisation and the setting up of machinery. It calls for "t neral mobilisation of the energy, belligerence, idealism, and courage of the entire community."

It is for this me that I suggest the formation of a Central Educational Committee. The work of the Committee would be to form and Boards in districts t the Province and secure immediate interest in District Boards would

went, supervise and hel all existing private schools within their areas as where necessary. A system to provid funds equal additions in their way w need must be A strong central committee of s ers would be in Education the both benefit and

ople. The Ce ver might be in the direction of es tablishing a system of kindergarten schools and continuation classes.

It is unfortunate that differentiation has been made by the Government in the age of admission to schools as between s and non-European children. Where a child of five years of age may be admitted to a European school the admission age of non-Europeans is seven. This handicap might be partly overcome by the provision of private kindergarten schools.

Continuation classes have been started in some of the larger centres, but the response has not been good. It, however, the movement were or

operate in areas. In might be found buildings e at this difficulty might be overcome if the Government the case of its schools and Managers of aided s hools would allow the use of their buildings in the evenings.

A Central Committee would be in a better position than a private individual to negotiate with t in charge of such schools.

Where no building could be found the public com be relied upon to provide accommodation. The community has done much more in providing educational buildings than is gene ly realised. No less than

of building Government-a ' ' ivate schools between the y ' ' '

for life, were available in every centre!

I have ventured, Mr. Editor, to put forward suggestions which if carried out might have far-reaching effects for good both among our adult population, which has not yet fully realised its responsibility and opportunities, and also among the children of this and coming generations.

I believe the State will more loyally discharge its responsibilities when it finds the community awake to the immense possibilities of self-help. Mr. Sastri has said "In the history of the world there is no civilised Government that will remain responsive when the community is determined to help itself."

INDIAN SOCIAL SERVICE COMMITTEE

THIS Committee was established on the 15th day of August, 1927, through the instrumentality of the Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri, P. C., C. H., as a result of a lecture he gave in the M. K. Gandhi Library, in the month of July, of that year, on the subject of "Social Service", under the auspices of the M. K. Gandhi Library and Parsee Rustomjee Hall Committee. At the conclusion of that very interesting and instructive lecture, Sastriji called for volunteers, to undertake this work among the Indian Community. The movement coming as it did, on the heels of the Indo-Union Agreement, which had been concluded at Cape Town, the Legislative capital of the Union, between the representatives of the Government of India and of the Union Government, just a few months previously, was taken up very enthusiastically by prominent members of the Community. Leaders vied with each other, in their zeal, to espouse its cause. The infection caught on, even among the Indian women, who enlisted for the work. To say the truth, enthusiasm was worked up to that pitch, by the magnetic personality, and persuasive [illegible] noble son of Mother Hind.

Its objects are: (1) To promote and propagate, clean, healthy, and personal hygienic

By
I. LAWRENCE
Chairman, Indian Social Service Committee

condition of life among, and proper and better housing for, the Indian Community. (2) To provide free medicine, for poor and [illegible]. (3) To investigate and deal with cases of poverty and neglect, among the Indian Community, and grant relief in necessitous [illegible] and otherwise may from time to time [illegible] to co-operate with other bodies or associations, which work for the well-being of the Indian Community.

It has a branch at Chatsworth, which was established on the 16th March, 1932, and which is doing very useful work in that thickly populated District. Drs. Hoffmann, Smith and Soobah, help this branch very much. It celebrated its First Anniversary on the 16th April last, under the Chairmanship of Mr. W. E. [illegible], when [illegible] Deputy Mayor.

The above Committee is registered under the Charitable Institutions Control Ordinance, Natal of 1932.

The present daily activities are: Free Dispensary, at Mr. L. Jhavia, at the corner of Grey and Pine Streets, Durban, between the hours of 8.30 to 9.30 a. m. and 6 to 8 p. m. daily.

In conformity with the first object, the members of the Committee made a house to house visit every Sunday, and distributed leaflets containing information and instruction on cleanliness and health, and educated a very large section of the illiterate community on these subjects. These leaflets run into tens of thousands.

Since the inception of the Free Dispensary over three thousand, poor and destitute Indians, mostly the unemployed and their dependants, have received free medicine for various ailments, and hundreds of them have received free medical attention too. Several cases have been sent to the Government and private hospitals for admission, free. In this work we have been assisted by Drs. K. M. Maisry, H. M. Kean, F. Mansukhlal, K. M. Sordal, and M. G. Nicolas. The Committee's activities have been varied and arduous. They have conducted soup kitchen for needy children, and burnt [illegible] for poor people obtained [illegible] from Personal Tax, and assisted the Durban Indian Child Welfare Society, and the Durban Corporation Maternity and Welfare Dept. in providing medicine. Their motto is Service before Self, and hold their meeting every Tuesday [illegible].

CHILD WELFARE WORK AMONG INDIANS

THE Durban [illegible] Child Welfare Society owes its existence to the Rt. Hon. Mr. V. S. Srinivasa Sastri. This [illegible] to was established in 1927 and the centre was opened at [illegible] Victoria Street. Medical attention being given free by Dr. E. G. Cawston. The Committee in that year made application to the Durban Corporation for the free use of the Native Women's Hostel Brook Street, for Indian Child Welfare work. The application was granted in January 1929, and the Society opened its centre there. Most of the furniture for the Centre was presented to the Society by the Natal Indian Catering Trades Union. The Corporation also gave part time services of a Health Visitor who was in charge of the Centre, assisted by an Indian lady assistant and members of the Committee. The

By Miss O. CHRISTOPHERS,
Secretary, Durban Indian Child Welfare Society.

number of cases attending Clinics increased to 4,008 during 1931. In fact the work grew to such an extent that the Durban Corporation was again approached and asked to give full time services of a Health Visitor which was granted. Dr. Janet Jackson and Dr. Minnie Aiyah held Ante Natal Clinics twice weekly giving their services free for a period of 18 months. In August 1933 the Centre was taken over by the Child Welfare and Maternity Department to be used as a non-European Centre, only children under 1 year being attended to there. The Indian Child Welfare Committee started a school clinic at the St. Aidan's Hall Centre, Grey Street where [illegible] are held three weekly Clinics are also [illegible] week at the V[illegible] many as 9 and more [illegible] being treated [illegible] the Ante Natal and the Brook Street Centre rather than

This institution has become a blessing to the [illegible] and has much scope of [illegible] the ignorant Indian mothers from interest in the proper bringing up of their children who will be the future citizens.

It is pleasing to note that such institutions are being opened in other parts of the Union such as Pretoria and Johannesburg.

THE IMMIGRATION ACT

SOME EXPERIENCES of an IMMIGRATION OFFICER

By

Mr. J. R. HARTSHORNE.

Late Chief Clerk, Immigrants Department.

EVERY country in the world seems to be putting into operation Immigration and Emigration Acts. In South Africa we have what is called Immigrants' Regulation Act. As its title sets forth it is an Act to regulate Immigration. We are indebted for the wording of the title to the late Mr. Merriman for in the draft bill it was given as the Immigrants' Restriction Act. The difference is more or less sentimental and because our [illegible] to restrict Immigrants [illegible] educational, physical, moral, health and financial point of view from entering the Union. Every one is [illegible] with on the merits of the various [illegible] Capetown If the port [illegible] European Immigrants pour. It is a busy time indeed there when the mail boat arrives on Monday morning. When the mail boat is to the [illegible] tug boat containing the Port Health Officer and the Inspection Immigration Officers leave the docks at 8 a.m. precisely in fine weather and foul. And the Cape Doctor otherwise known as the South East wind makes things very unpleasant at times. Immigration officers are but mortal and I have seen them return to the office sniffing completely from seasickness. But despite drawbacks of this kind the work has to be performed. At the best of times it is not a pleasant [illegible] on the side of a vessel high [illegible] water on a dirty swaying rope ladder. It is not a task looked forward to with pleasure when the wind is blowing hard, for Immigration officers before today have fallen off that ladder into the sea and been in considerable danger [illegible] between the [illegible] mail boat. That task safely negotiated [illegible] the passenger and crew that is called [illegible] quickly made for [illegible] that [illegible] Then the passengers form into line and we are now in the best attempt at the early hours in the morning especially when the wind is high. However, they all have to be examined and the process goes on [illegible] one has filled in his declaration form [illegible] come before the official with that and his passport in hand. Returning South Africans are not detained very long, but woe betide them if a false declaration has been made and a criminal conviction has been recorded. The new immigrants are carefully examined as to their financial status, their education and their physical condition is carefully scrutinised. If their physique is poor that is a bad point against them when the Port Health Officer specially examines each person from a health point of view. No nation can afford to accept weeds and the immigration officers have a big responsibility in this matter. The financial position of each is examined. It is not unusual to be in communication any where until and the Immigration Officer has to be fully satisfied that under no circumstances will the new immigrant become a charge on State Funds. Sometimes that is not an easy matter to determine. Criminals we are back for and the list of suspects provided through official sources from other Governments before the Immigration Officers is carefully kept in mind. But even then some creep through the net and on one occasion some evil was created because a notorious criminal deported from the [illegible] returned to [illegible] back. But the Immigration officer was to be excused because he came back in a Colonist's uniform of one of Britain's famous fighting Regiments. The hustle of examining between 700 and 800 immigrants [illegible] eager [illegible] to the [illegible] and is [illegible] wages [illegible] of wonder to me that in the rush we [illegible] mistakes are made. It reflects very well on the training of our South African Immigration Officers that so few blunders are made. We must all start from [illegible] to pollars and I well remember the case of one blustering self-important individual who [illegible] an application that [illegible] would see the Immigration Department in a very short spot before he came to [illegible]. Adjectives formed a prominent part of [illegible] the interpretation of the Captain who personally tried to persuade him to see reason but to no effect. However the Immigration Officer was adamant and he did not get away [illegible] the other passengers we [illegible] and [illegible] with he saw reason. But trials of all kinds often arise. There was the case of a pretty young English girl who married one of our soldiers during the War. She could get no satisfactory reply to her letters and eventually called to him she was coming out. It was on the Roof at Bekoni and did not meet her but sent a letter instead. In that were notes to the value of 30 - to get her to Johannesburg. That being all the money she had the Immigration Officer was faced with a heart-breaking position. But she was the wife of a South African, a fine person in every way and a way had to be found to send her on her destination. She was [illegible] [illegible] happy over after. [illegible] of the wife and family of a Kimberley resident who failed also to realise that [illegible] position quite quickly. His family was kept back until the Immigration Department brought pressure to bear on him to provide the necessary funds. He was furious with the Department, but that we expected and no sleep was lost that night. The most pitiable instance, however, was a sick lad on furlough who was one of the old Contemptibles who was at Mons with one of the Irish Regiments. He was in the last stages. Tuberculosis and accompanied by his wife. Having little funds and being badly [illegible] could not be accepted. It was an awful job watching the blow of his return but it had to be done. Everything was done to ease his position and the Union Castle Company went out of their way to assist in providing better accommodation for him than was paid for. But [illegible] must be said that Shipping Companies as a rule do their best to assist the Department [illegible] more than this. Under the [illegible] Department [illegible] are [illegible] than their reward but no matter how long they have been in the Union. We get [illegible] [illegible] [illegible]

THE SECRET of SOCIAL REFORM

By
F. GORDON DAVIDSON

It is just a century since the slaves in Mauritius, Jamaica and other islands in the British Empire received their liberty. On August 1st 1834 a ceiling, white and chalk were lashed in ... within to Jamaica to celebrate the event. It was inevitable, that sooner or later, principles which Christ ... statesmen had accepted in their private life should be applied to their dealings with subject ... races.

The emancipation of slaves created a demand for cheap labor ... as the Mozambique ... type of Mauritius were soon replaced by Indians from Ceylon and Madras, who ... the use of the Immigrant ... Act. Many ... on the sugar plantations ... Their ... labourers has rendered ... discontented with anything ... townlife and their ... tion by others who were ... of their birth.

The overcrowding of the towns has result ... great poverty and the huts, which are street scavengers, can ... unclean ... neither a kind word nor a whistle ... Chinese slaves are known ... when the ... carriage. It is ... tion has been paid to the dirty and fast-flowing streams where even ducks fear to enter the water. During one of the floods a ... were seen in swollen river and landed ... the balcony of a Mauritius ... What the final outcome ... will be ... of the ... races.

The condition ... Jews and their extermination ... constitutes ... serious problem ... throughout the world, ... the desire to improve hygienic ... condition ... Indian in the ... of all ... Indian ... and their ... of life which is far ... the ... of ...

... of the depressed classes is ... that to achieve ... of ... lowers a person ... the ... ... be the need for ... ... also to ... to avoid infection ...

... disease, dirt or ... fly
... waiting to ... ...
... their primitive demands.

... have been made in South Africa ... the number of blind, dumb and crippled ... ... provision available ... the ... number of ... receive ... the ... supplied. ... regard ... those ... after they have left school might ... their ... work for and ... Own Blind ... a National Council for the Deaf and ... philanthropic ... institutions. The Indian Social Service Committee ... to ... ... provision ... kind of ... for those afflicted ... parents, both as children and adults, ... the lines of the ... work ... being ... at Worcester in the Cape.

... of crime ... ...

MODERN SCIENCE and HINDU PHILOSOPHY

By
SWAMI [illegible]
of Rishikesh

IN [illegible] century, the scientists were [illegible] to explain the universe from [illegible] atoms and a number of forces. The universe to them was a machine—[illegible] a complex number of atoms—[illegible] worked out by [illegible] material forces—[illegible] absolute time and [illegible]. The law of causation could explain [illegible] movement of the cosmic machine. T[illegible] is filled by Ether—[illegible] th Moon and of [illegible] planets as very little speaks in this vast Material ocean. Life in this ocean is only an accident. Mind is of thoughts [illegible]

[illegible] spiritual the mind gazes at [illegible] re-product of some chemical [illegible].

The advance made in the two last c[illegible] however, [illegible] a revolution in the scientific world. The old notion about matter is completely changed with the discoveries of Protons and Electrons. Atom is no longer considered the ultimate unit in the physical world. Within the atom—a new world has been discovered. These electrons and protons are so small that they can no longer be considered solid—but are—"tiny specks floating in void." They are positive & negative charges of electricity. Thus a material of today may be called only "Electric [illegible] rushing in a great speed in empty space."

These protons and electrons again behave as waves. "When these waves are bottled up—we call them matter—and unbottled waves are called radiation of light."

The other theory which we have to consider—is the Quantum Theory—which says—we cannot determine the position and velocity of a particle. T[illegible] is a continuous uniform motion in the structure of nature. From all these latest discoveries the scientists are coming to the conclusion that these electrons are mere shadows of a reality of higher dimensions. According to Sir Arthur Eddington—"The external world of physics has thus become a world of shadows. [illegible] In the world of physics we watch a shadowgraph performance of the drama of familiar life." [illegible]

They have been welded together—the universe is nothing but shadows of forth dimensional entity. Even all these analytical conclusions of the physicist we can't be no longer explain life and [illegible]

Sir James Jeans—one of the leading scientists of England says—"To-day there is a wide measure of agreement, both on the physical side of science approaches almost to unanimity that the [illegible] is beating towards a non-mechanical reality; the universe [illegible]

Thus the scientist of today [illegible] reality in reduces the universe from substantial material composition to finer composition of mind stuff. Now let us see what Hindu philosophy has to say about [illegible] psycho-physical aspect of the universe.

It says [illegible] and matter are ultimately one, but the latter two are the manifestations of the energy *Shakti* of the supreme spirit *Brahman*. Brahman as supreme consciousness is unchangeable but its Power *Shakti* transforms itself as cosmic mind and then fashions the world of appearance—till the supreme consciousness is veiled—to appear as apparently unconscious. In the spiritual aspect or in the Being—there is no change, only in the becoming change follows. This power *Shakti* of the Supreme Consciousness appears in dual aspects—namely *Chit Shakti* (spiritual) and *Maya Shakti* (representing mental and material aspects of the universe). The Shakti (Power) which is fundamentally conscious—[illegible] *Life Force Shakti*, *Mind Force Shakti*, *Matter Force Shakti* and various different forms in the way of inorganic. So the mother power of the cosmos [illegible] exists in all forms of existence whether great or little. The modern science by [illegible] the great power of matter and establishing the [illegible] the material form of object and reducing the power of gravity between matter and energy—has to a great ext[illegible] been similar to the conclusion [illegible] Hindu philosophers. Only the scientists do not found a permanent centre of the universe. But the Hindu says the universe proceeds from one primordial energy and that energy [illegible] remains and one with the universal being fundamentally. This conscious energy realises herself as Matter or Mind. The question may be ask how the dual conscious energy appears in the duality of Matter and Mind and Spirit in the world. [illegible] say that the power within her [illegible] like the unit [illegible] reproduced and [illegible] appear as diverse and manifold. Diversity and [illegible] of the [illegible] which we perceive are only the objective [illegible] the fundamental

That part of the supreme [illegible] through matter and objective creation the unconscious is known as *Maya Shakti*. Matter evolves out of the [illegible] on the reality of the underlying unity of the [illegible] Brahman. It is therefore not the reality of the universe, it is only an appearance. When the mind turns away from the gross diverse forms of the universe and comes to be resolved, through deep [illegible] and objective [illegible] [illegible] result of [illegible] interpenetration the Vedic Sages declare—[illegible] *Idam Brahman* everything is Brahman. That is to say everything [illegible] ation is Supreme. It may be asked "If everything springs from spiritual reality, have animals and plants also spiritual reality in them." Certainly animals and plants and everything in the world cannot exist without that fundamental existence. But in animals, plants and material objects reality is so much enveloped by inertia, that we find little intelligence—the characteristic of being. When we grow in spiritual insight [illegible] however and the [illegible] every being or [illegible] pure existence. As scientists of today tell you, all material objects are nothing but waves of electrons or electric energy in the universe.

Now coming to the idea of relativity, the scientists [illegible] that the same [illegible] different [illegible] different persons moving in different velocities. The same event may appear to belong to past, present or future, to different persons [illegible] different stations [illegible]

Gandhi Heritage Porta

MAHATMA GANDHI and the CONGRESS

The following are excerpts from the statement issued to the Press by Mahatma Gandhi prior to retiring from the Indian National Congress:

"The reason that I had contemplated severing all my physical connection with the Congress was ... However, for consideration urged by many of my friends who had come to Wardha during the meetings of the Working Committee and the Parliamentary Board, I agreed with them that it might be safer for me to leave the Congress, if at all after the forthcoming session.

It has appeared to me that there is growing a vital difference of outlook between many Congressmen and myself. I seem to be going in the direction just opposite of what most of the most intellectual Congressmen would gladly take, if they were not hampered by their loyalty to me. No limited expression of greater loyalty and devotion than I have received from intellectually minded Congressmen even when they have protested and signified their disapproval of the policies I have laid before the Congress. For me any more to draw upon this loyalty in favour of ... is to put undue strain upon them. These loyalty cannot blind me eyes to what appears to me to be fundamental differences between the Congress intelligentsia and me.

Let me state them. I put the Spinning Wheel and Khadi in the forefront. Hand-spinning as a Congress activity has all but disappeared. The general body of them have no faith in it and if I could carry them centres with me, I would substitute the lost activity by personal daily handspinning.

The Khadi clause of the Congress constitution has been a dead letter from the beginning and Congressmen have not been wanting who have reminded me that I am responsible for the hypocrisy and evasion about the working of the Khadi Clause. I ought to have realised that it was not passed on personal ... but largely on ... that there was considerable force in the argument. Nevertheless my conviction is growing that if India is to ... the inevitable dependence in the ... of the toiling millions ... cottage-industries, the spinning wheel and Khadi have to be a matter of ... conviction for as many ... the unemployed and semi-starved ... who do not want their hands for the purpose ... for which nature has endowed them with them have become almost like beasts of burden.

The Spinning Wheel is thus a symbol of human dignity and equality in the truest sense of the term. It is the handmaid of Agriculture. It is the nation's second lung. We are perishing because we are using ... lung. Yet only a few Congressmen have a living faith in the India-wide potency of the wheel. The removal of the Khadi Clause in the Constitution would mean a removal of ... living link between the Congress and millions whom it has from its inception sought to represent and yet if it remains it has to be rigidly ... I feel but it ... and be of a substitute ... Congressmen have no living faith in it.

Take again the Parliamentary Board. Though author of non-cooperation, I am convinced that in the present circumstances of the country and in the absence of a general ... of Civil Resistance ... a Parliamentary Party within the Congress is the necessary part ... any programme ... may be framed by Congress but there are deep differences of opinion among us on that ... on The form which I urged the programme at the A. I. C. C. meeting in Patna I know oppressed many of our best colleagues ... they hesitated to act according to their own conviction.

Up to a point suppression of one's views in favour of those of another considered superior in wisdom or experience is virtuous and desirable for healthy growth of organisation. It becomes a terrible oppression when one is called upon to repeat the performance day to day. Thus I have never wished any such untoward ... cannot conceal from me or the public the tragic fact that ... it has been my own regret. Many have developed a cynical contempt for ... This is a long standing revelation to us ... been demonstrated. I make that claim if complete identification with the poorest of mankind an intense longing to live no better than they and corresponding conscious effort ... present the level to the best of our ... ty can enable one to make it.

I have welcomed the formation of the Socialist group. Many of them are respected and self-sacrificing comrades. With all this I have fundamental ... as with them on the program ... public ... on authorised ... But I would not by reason of ... oral power ... I may be able to exert unpress the spread of ideas propounded in their literature. I may not interfere with the free expression of these ideas however distasteful some of them may be. If they gain ascendancy in Congress as they well may, I cannot remain in Congress. For me to be in active opposition should be unthinkable though I have identified myself with many ... institutions. But ... suggestion of public service I have never accepted that position.

Then there is the policy advocated by some in regard to the States which is wholly different from what I have advocated. I have ... on many occasions how to the question but ... have not been able to alter my view.

Even on ... unalterability my method of approach is perhaps different from that of many of our most Congressmen. For me it is a deeply felt ... issue. Many think that it was a profound error for me to have disturbed the course of Civil Resistance struggle by taking up the question in the manner and at the time I did. I feel that I would have been untrue to myself, if I had taken other course.

Last of all take ... on violence. After fourteen years' trial it still remains a policy with the majority of Congressmen, whereas it is a fundamental creed with me. That Congressmen do not still regard non-violence as a creed is no fault of theirs. It is undoubtedly my faulty presentation and still more faulty exemplification that are responsible for this failure. I have no consciousness of faulty presentation or exemplification. But it is the only possible inference from the fact that it ... not yet become an integral part of the lives of Congressmen.

And if there is uncertainty about non-violence there must be ... about Civil Resistance ... in spite of my twenty-seven years' ... study and practice of the doctrine ... cannot claim ... to know about it. The belief of converts is necessarily of an ... occasionally Civil Resistance ... means the most ... to be frequent. It can only come after ... voluntary obedience to authority, when ... teachers ... There ... the ... street among ... to the convention ... it should be ... one time to come in ... battle's ... This is necessary ... in order to ... and unbelief proceeding from the ... as also to explore its hidden ... possibilities. But again for no fault of ... I have been unwittingly the ... to ... the ... of fellow Congressmen with me ... tions recently passed on the ... whilst ... I have ... strongly voted for them.

Even the memories of the ... of opposition which they experienced at the time of ... going without an intelligible ... the ... resolutions ... opposed ... which they were ... pressed. They must ... I must be free from this oppression if we are to ... genuine pursuit of what we believe ... be the centre ... spiral. Hence it is necessary for all ... to act freely and boldly according to their convictions.

I ... for my own ... abstinent from ... regarding the suspension of Civil Resistance drawn attention to ... failure of

Gandhi Heritage Portal

Civil Resistance to achieve [illegible] obvious results. If we [illegible] the full non-violent spirit as it should have [illegible] self evident and should we have enjoyed the nature of the Government. [illegible] ordinances were certainly not warranted by any of the incidents [illegible] pointed to us. They were manufactured intended to break our spirit [illegible] but it would be wrong if we [illegible] that civil resisters were always [illegible] If we were not violent [illegible] thought or [illegible] would have been evident. [illegible] owe to the servants that we [illegible] greater faith in our non-violence [illegible] they in their violence. On the contrary many of us made them feel [illegible] the same spirit of violence in [illegible] that they had. Only we did not believe in deeds of violence. Therefore [illegible] regard that if the spirit of violence [illegible] common to both the police [illegible] not during violence was a matter of opinion. I need not repeat what I have said before that the country has made great strides towards non-violence in deed and that many have exhibited [illegible] courage and self-sacrifice. All I want to say is that [illegible] unadulterated non-violence in thought, word and deed. It is now my paramount duty to devise ways and means of showing demonstrably to the Government [illegible] the efficacy of non-violence as a means of achieving the [illegible] including freedom in every sense of the term.

For this experiment to which my life is dedicated I need complete detachment and absolute freedom of action. So [illegible] which Civil Resistance is but a part is to me the universal law of life. Satya or Truth is my God. I can only [illegible] Him through non-violence and in no other way and freedom of my country as of the world is purely incidental in the search for Truth. I cannot suggest that [illegible] much for anything in this world or elsewhere. I have entered political life [illegible] because of this search and it is [illegible] every moment of my [illegible] entire [illegible]

[illegible] I [illegible] [illegible] [illegible]

...fundamental for our self-respect, dignity, prestige and progress in this part of the world? It appears to me, we have entirely cut ourselves off from those high principles and are today busy with cliques and coteries to serve personal ambition—than to serve the community. This is not ...with regard to our observance of the ideal of Satyagraha. We know personal ambition is choked by jealousy, hatred and violence. We had to demonstrate experience of virtues we so recently in the name of service to the community.

These ... the ... we have passed in the past, that is now fearing us. Thinking and recapitulation; all these, when the heart is half-broken, should be our welcome to the New Year with new spirit, praying "O New Year, Bring New life, New Vigour, New Outlook to us, so that we can bury the past ...and live in peace, joy and prosperity in the coming future."

A SUGGESTION TO HINDUS

TO THE EDITOR "INDIAN OPINION"

Sir,—May I crave the indulgence of your ...ed paper to convey to yourself and your readers ... very happy Diwali and a prosperous New Year.

As a rule, a New ... ... resolution from ... ... lettering of oneself.

I do not doubt there will be hundreds of your readers who will be on the road to fresh resolutions for the forthcoming year; although ... days pass by these resolutions will either be put aside or die a natural death.

Yet it is better to make noble ... ...me for the making your and ... ...ships for one short period, than ... not to make any at all.

I wish to place ... before you and my Hindu brethren only two ... decisions which I hope ... will take up in all earnestness during the ... ...ing moral for us all in a public hall.

... hall and ... ... side, ... drug hall, ... the ... hall where ... we may be better acquainted with our noble religion and ... elevating and moulding ... ...

... ... by the ... ...

... ...

... ...

... ...

THE "INDIAN REVIEW"

Edited by Hon. G. A. NATESAN

A Journal for Indians Overseas.

Single Copy 1s. Annual Subscription, foreign 12s.

G. A. NATESAN & Co., Publishers.

Gandhi Heritage Portal

Books for Sale

NOTE.—Remittance for [illegible] *must accompany the order. L. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phoenix. Postage Free on all books.*

	s.	d.
A Short History of the World	9	3
The Story of Ramayana	6	1

MAHATMA GANDHI

[illegible]

J. C. BOSE

[illegible]

EMINENT MUSSULMANS

[illegible]

ON KHAIBAR

[illegible]

INDIAN TALES

[illegible]

SAKUNTALA

[illegible]

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire and How they are Treated.

By Henry S. L. Polak. Price 2s.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

[illegible]

Mahatma Gandhi's Speeches and Writings

An Omnibus Edition

[illegible]

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 — 1914

Price 2 Shillings.

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant.

[illegible]

[illegible]

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૪ મું. ફીનીક્સ, રવિવાર, તારીખ ૨ નવેમ્બર ૧૯૪૦ ૯ પેન્સ.

નોંધ અને સમાચાર

આભાર

આ અંકને ૨૫ વરસ પૂરાં થાય છે. આ પ્રસંગે અમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ કરવા નોટીસ મળવા છતાં મણીલાલ અમથુ ભેખડ મોટી ખત્રાણી વિગેરેનો પ્રેમપુર્વક મદદ આપનારા અમારે પુરે પહોચ્યા તેમજ અન્ય મિત્રોનો અમે અંતઃકરણપુર્વક આભાર માનીએ છીએ. વળી કેટલાકે ફોનો મોકલવાની પોતાની અસક્તિને માટે બીજા કાર્યકારો આભાર વિનંતિપત્રકો રજુ કર્યા છે. તેમાની વધારે દીલગીરી કે તેમનો પત્ર આ તો અમે આભાર માનીએ છીએ. એ ઉપરાંત કેટલા. રાજકોટના મરહુમ ઝવેરના માલીક મી. મણીલાલ પીતાંબર આ અંકની તૈયારીમાં જાતે કરેલી મદદને માટે તેમજ અમારા આગ્રહે કરીને કેટલા રોજ કામ કરનાર કેટલાક બીજા પ્રેમનો આભાર કિરાવેલા અવાજ નિષ્ફળતે મારે તેમનો ન પણ અમે ફોટા આભારી છીએ. કે જેમના ઉત્સાહપૂર્વક સહકાર વિના સફેદની સમાપ્તી ઘણા દીવસો દૂર પાછળ આ કાર્ય પાર પાડવુ અશક્ય અસહ્ય પણ પડત. આ મી. એ ગોરધનદાસ તથા મી. પી. આર પટેલ અને તેમનાના મિત્રોનો ખાસ પણ આ ૨૫મા પ્રસંગે ફોટા આપેલા છે, જેને માટે તેમનો પણ અમે આભારી છીએ. અને ખાસ કરીને કલકત્તાના અમારા પ્રીન્ટર્સ પબ્લીશર્સ મી. કાલીચરણના પણ અમે પ્રત્યક્ષ આભારી છીએ કે તેમણે પણ પ્રેમ ભાવથી આ કાર્યમાં મદદ કરેલી છે. આ અંકની મહત્ત્વ ઘણા કામ આ અંક જાહેર આપી દઇશું નહિ તો.

આજના વિદ્યાર્થી કે મહેનત ખોરાક

નાતાલના પ્રવાસથી આવીને મેરીટઝબર્ગની કન્યાઓમાં કરીબ હાઈ સ્કોલરશીપોને માટે મહેનત કરવાનો ઉત્સાહ ભર્યો છે. અને આ જ પ્રેરણાના દરજ્જામાં પણ આગામના મુકાબી વિદ્યાર્થી પણ ઉત્સાહપૂર્વક કરવામાં આવી છે. જેઓને ૨૫મે આવતા ડીસેમ્બર ફરજોજ એ ટૂંક મહેનત આપવામાં આવશે. પ્રાતઃ ઉઠવા આવતીકાલે હાઈ ક્લાસપૂરીને આર આવેની પાસ ૧૦,૦૦૦ ની રકમના ઉદારદાર આજનો આ આવે ઉપયોગ થવાનો. અને પ્રોટેસ્ટન્ટોને એક વાર્ષિક આશે ૫ ૧૦૦ આપવામા. ... ... વસ્તુસ્થિતિને બે છે કે પુરોપીયન ... ... આવતા કરદાતાના પ્રમાણમાં વિદ્યાર્થીના ખાસના પુરા પાડવામા આવેલા છે. અને જ્યારે ફેક્ટ મોટી મળી આવે કે જેમાં ડી. ફેમિલી હોવી જોઇએ. ફેક્ટ નથી. જેનો તેમાં ૧૦૦, ખરચના આરે છે સારે કરીને નાગરાને માટે મહત્ત્વ પ્રાપ્ત થાય વિદ્યાર્થીનાં કષ્ટ પણ સાધનો નાના હોદા આગરાને માત્ર રહેમ કીમ્મો કરવા પડે છે. ફક્ત જ નહિ પણ રહેવાનાં ખાતાનો પુરતો પણ ખરીદમાં પડે છે અને આવતા પાછો ખર્ચ ખોરાક પણ પોતાનાજ કીમ્મી લેવેક પડતો હોય. આગરા સમજવામાં આવ્યું કે કે આગામોને કરવાના પુરતો માટે પણ મોટી રકમ જરૂરી છે. એ નરીજ આગામોને એક ટૂંક પણ ખોરાક આપવાનું આ પણ બેતા પ્રસંગનીય છે. ... ... મત પ્રમાણે અકેકી વધારે કાર્યો ... ... કે આગામ ... ... આવતા ... ... મહત્ત્વ આપવામાં આવે ... ... સંબંધમાં ... ... આવે છે ... ... ખરાબ ... ... એ પ્રસંગ ...

મગરૂરી કરવા જેવું કરું નથી

... ... નાતાલમાં ... ... પછી એક ... ... ખાતર ... ... ફાર્મ ... ... ખુનોથી ... ... ખુનીઓને પકડવામા મદદ કરવાના રસ્તાઓ ... ... મુસ્લીમ સોસાયટીના સભ્યો એ ... ... કરવાને ખાસ ... ... નુપી ... ... પીપળ ... ... ખુનોમા ... ... પકડાયે ... ... મરદ ... ... ૨૫મે ... ... ૨૫૦૦ ... ... ૨૫૦૦ ... ... ૨૫૦૦

પોતાની ઉપર આવતા વિપત્તિ પહેલા પોતાના રહીને આજે ગાંધી ગોરાં સમાના અનાદરો કરી રહ્યો.

ફ્રેન્ચસ્ટેટના ફ્રીડીમેં

ફ્રેંચસ્ટેટના [illegible] મિત્ર દેશે એ સાદરમાં પોતાના ફ્રીડીમેંનોને મદદ કરવાનો માટે ખાસ્થાનો અને તેમેંના વેપાર ઉદ્યોગને પર પ્રતિબંધ મુકવાનો ઇરાદો જાહેરાત કરી. કાર્યક્રીકરની ફ્રેંચ મુલ્યમાન મતોની મીટિંગોમાં આ બી પ્રસ્તાવોમાં ફ્રેંચપ્રજાનો મોટો વ્યાપ ફ્રીડીમેંનો તેમના દેશનો દ્રોહકારી કરકાર રાજદેશની ફ્રીમેંકાર ઉદ્યોગ માલદેશમાં વેપારમાં નીચે મોટી ઝબ્બો આવી હતી. આમાંનો [illegible] દેશના કાર્યકારીની પ્રતિનિધિઓ મુખ્ય ફ્રેંચોના ફ્રીડીમેંનોને ધંધા ધંધા કરવા દેવા [illegible] પણ ફ્રેંચસામ્રાજ્યના ચીના ગામ કરવા [illegible] ફ્રેંચ ફ્રેંચ અધિકારીને નવા નેકરવાને માટે ફ્રેંચ પણ ફ્રેંચસામ્રાજ્યના ચીના ગામ કરવા [illegible] ફ્રેંચ ફ્રેંચ મુખ્ય

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
ગુરુવાર, તા. ૨૭ નવેમ્બર ૧૯૨૪

સુશીલના સંદેશ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

આજનો દિવસ.

લેખક:
આભારભાઈ કાળીદાસ વૈદ્યરાજ

આજ દિવાળી પર્વનો છે. સાધુવર્ગોનો [illegible] આજના દહાડે પ્રાર્થના કરીને પ્રભાતે ઊઠતા આત્મા [illegible] ના ન થવાં જોઈએ નથી. સુંદરતર બનાવવાને કરતો દેખાવો આવશે, આવવી જ જોઈએ. [illegible]

આવવાના કાર્યક્રમોનો નિર્ણય તો કરેલે પ્રણાલિ પછી કર્યું [illegible] તો નવજીવનના કર્તવ્યો કોણે [illegible] નાખવાનો છે પુરુષ પાપની [illegible] ખાતે એ ઉપરથી જીવન [illegible] ને સન્માર્ગે દોરવાનું છે.

[illegible] રાવણકાલના રાવણ દુષ્ટવૃત્તિનો સંહાર કરી, લંકાને દિવસે દિવસ મેળવ્યો હતો, અને [illegible] અયોધ્યાવાસી આવી. રાવણની [illegible] દાસ ધરી, અને પ્રજા સમૂહે આનંદ પ્રદર્શિત કરી, આજના દિવસને પવિત્ર બનાવ્યો. અને તે પ્રમાણિકતા અનુસાર પ્રતિવર્ષે એ પવિત્ર પર્વ ઉજવવાનું લાગવ આપણને પ્રાપ્ત થાય છે. આજનો [illegible] પર્વ રામના નિષ્કલંક [illegible] ઉપલક્ષમાં માન કરાતું છે. [illegible] કે ઉત્સાહ છવાયો. અને આનંદ મેજરીએ તેમનું અયોધ્યાનું રાજ તાજ, પણ રામના ઉપદેશ-મણી [illegible] કરી, તે પ્રમાણે જીવનને દોરવું. એ આજનો પવિત્ર દિવસનો મોટો હેતુ છે.

આપણે [illegible] પર્વને વ્યવહારિક દ્રષ્ટિએ મોટો ગણીએ છીએ. આપણે ત્યાં [illegible] ના ચોપડા બદલાય છે. [illegible] ના ન થવાં જોઈએ. [illegible] પાપોનો [illegible] ખાતે [illegible]

નવલું સાલ મુબારક આજ

પ્રેષક: આમદભાઇ હાજીઆદમ ઝાકડા, કેપ્ટાઉન

(ઉપર ચિત્ર પાને)

આવી આવા અગિયારા સારે,
નવલુ અનુપમ વર્ષ વધાવે;
પ્રીત વધુ મનહુર મહી મનમાનતુ નવલુ આજ પ્રભાત,
રમણમાં દિન દુ:ખ કમજે, પરવરદિગાર [illegible] દિન ચાર

નવલું સાલ મુબારક આજ.

આવી તનુજો! ઉઠો! જાગો!
આજ નિરાલા અવસર લાગે;
કુમકમો ઝીંગલિશ દેવા, આજ [illegible] આમે બાલ,
ઢોલી, નર, [illegible] ગાનવધા [illegible] નવલી અદા.

નવલું સાલ મુબારક આજ. —૨

ખત, પત્ર લિખી, વૈશ્વ સાહાન,
પત્ર, પદ્ય, ગ્રંથો આવેત અધિક;
સ્વજન-મિત્રોનાં હૃદિ ગમો, દુ:ખના પોકન પામો અસ્ત
પરિવર્તન [illegible] નવલુ પ્રભાત, જન-મનરંજન કે આવત કાજ;

નવલું સાલ મુબારક આજ. —૩

આવતા મુકામી દુઃખો,
નવરાજના ગ્રંથો સૌ ભણે;
[illegible] અનુપમ નવલા વર્ષે, ભાગી ગુરી આવત નજા.
આવા પુસ્તો કેરા વીર પુસ્તો કિંગબર્લે આવતી કુમા;

નવલું સાલ મુબારક આજ. —૪

સ્વર્ગંગાના સુજના હાજે,
કરવા આવું મુલ્યુ આજ
સ્વરાજ્યનું કર્યું ખી , દેવ ભણું ઉિનારો પાસ,
[illegible] આવી આપુ, [illegible] આહુતા કરે આધાર."

નવલું સાલ મુબારક આજ. —૫

નવલા [illegible] નવા પુષ્પોનો
કરકાવો કરજ કરતાલોનો;
[illegible] પુષ્પની પ્રાપ્તી રહ્યમે, ફોમો સૌ મૈત્રતનાં મુખ,
[illegible] ઇચ્છા કાજે પેલ્યુ, રોબરસ્તે વાયરતા કુંજ;

નવલું સાલ મુબારક આજ —૬

નવલુ નાલ મુબારક મૈત્રોને,
સાથોસી મુખ કાયર સૌનો
ત્રિલા-ત્રિલા સૌ ભાગ વહેંચો, મુદા [illegible] ભાગો આજ.
મોજ અનંથી કરો પ્રીતા, "નવલુ સાલ મુબારક આજ."

નવલું સાલ મુબારક આજ.

રેલ ત્રિલો બમ મારે,
ઢોલીઓ પુર્ણ તીર તીર;
[illegible] પ્રેમ પ્રગટ [illegible] ગ્રહેલ્યા આવી ફોટ,
[illegible] ભાગ્યો, ભેજ અનુપમ આવત પેટ;

નવલું સાલ મુબારક આજ. —૮

પોષણ

એક મુખ્ય કારણ; કારિતા ઓછા ખોરાના પ્રતિ-બિંબ રૂપ બની. ગમની ચિંતાના ભારે બનાવ બનવા ચેતવણી બની. ગળીની મધુરતા કેટલાના દુઃખોને પણ ઢાંકતી મુખ પરની પ્રસન્નતા કેટલાની પુખ્તને પણ અંજાવતી અને આનંદની ખબર આપે પ્રસન્નતા.

એ સુખમાં આનંદની ઝાંખી કરાવવા કારણ કહું? એનામાં પોષણ તેમજ કેળવણી હતી. દુઃખ એ પોષણને કારણે હળી હળી નમન કરતા. પુષ્પ ખર કરતા, અને સન્માનતા.

"પોષણ એ કુમળીવયની નહિ, પણ બીજેયું સુકોમળ પુષ્પ

પોષણ એ કુદરતી ગુણધર્મ; પોષણ એ કુદરતનું કેળવણીનું; પોષણ એ આનંદનું સૌંદર્ય, પોષણ

હિવાળાની ઠંડી

ઠંડુ ભાઇઓને વિનંતિ

આ અઠવાડીયે હિવાળાનો તડાકો છે. એ તડાકાવાળા નિમિત્તે ઘણા બાઇઓ, બાળકો અથવા બાળકીઓ-ઓને ઠંડી આવે છે; તેમાં કુદરતની ઠંડી આવે છે એ મોટું કારણ બનેલું છે: બાળકોને પરમાત્મા, આગળ મુકવાનું રહીયે પરંતુ કરતાં, સારાં સારાં બે ઉપયોગી પુસ્તકો; વરસના ચિત્રોને ઠંડીમાં અપણું મરણાંતિક છે. પરંતુ કુદરતના આવી ઉિંદગીના બાળકોના આનંદમાં, સંપૂર્ણતામાં ખરાબ સંસ્કારોને બાળવા એ સજ્જનના મહત્વનું કર્તવ્ય નથી,

આશા કે કે કોઇ પણ બાઇ કુદરતની ઠંડી આવી મૂર્ખાં નહીંજ બને.

બી. ' ' ઝવેરી."

એ બાળકોનો દુશ્મન, અને પોષણ ... નવ સજ્જનનું કર્તવ્યોનત

કમનસીબે દરિયો ઊલટાનો તોફાને, ... વિદેશનો બાકાત એ પોષણનો ... મૂલ્ય બાળકો ...

આટ આટલી ઉન્નતની સંપાત છે, છતાં પુરાનો રંગ મૂંઝાય છે!

પોષણ કર્તવ્યનિષ્ઠ વિદ્યાળા છે પોષણનો સેવા સંસ્થાય ગાયબ છે, ગંદવતની એ ખુશી છે.

પોષણનો આધાર ઉદ્યોગધંધા ... ઉિંદગીનું તીવ્રતા ન મરી ન પોષણ માટે પ્રયોગો.

પોષણ એ સમાજનું ધન છે

પોષણના અનેક પ્રયોગો ... તમારે એ પોષણ ધન સમાનો સમાજનું. કર્તવ્યોગી.

આપણી સભ્યતા

લેખક:
હીરાલાલ ચતરભુજ વકીલ અમદાવાદ

આપણી- મેદરે આપણા દેશી ગ્રામ્યોની-કહે ના [illegible] અહીં લિખાણ કરવા માગું છું

અને આ બાબતમાં મારા દેશીભાઇ ઓને ઘડવ કરેલું જોયું છે કે પુર્વની સભ્યતા અથવા દેશની સંસ્કૃતિને વિશે કાંઇ બોલવે અધિકાર પોકારતા હોય-ઓ અને સુધરેલા થી બાબતમાં આપણે પછાત ગણાઇએ છીએ અને આપણે પોકારમાંથી [illegible] બાબતમાં ઘણું ઘણું શીખવાનું છે

મેં ઉપર કહ્યું તેમ કેટલાક ઓછા કેળવાયેલા માણસની રીતો: ઉદરેણા સ્વાસ્થ્ય, બેકારી સમજવા દ્વારા માણસની ઓળખ, કુદરતી આભમાં ગ્રહોને તારાઓમાં અને સમુદ્રમાં મોજાંને ઉપાસનામાં [illegible] ફરવા ઉપર, ઉદેશ્ય એકસત્ય વિનાના ભાષા, પીત વસ્ત્રોને બદલે બાહ્ય ઉપાડમાં રીત રિવાજ તેની સમજણ

આ બાબતમાં કેટલાક [illegible] જોયું માને છે કે તેઓના કેળવણી મુજબ પારકે છે અને આપણે જમીન [illegible] ઘણીઓ ઘણીઓ [illegible] અને સેકડેન્ટ કરે છે અને આપણે નમસ્કાર [illegible] બંદગી કરીએ છીએ ત્યારે કયારેક બોરીએ છીએ ગેરસમજ પાટલુન પહેરે છે અને ત્યારે પોતાનું કે મુંગો ટ્રેડીએ કરીએ ગેરસમજ કરી ત્યારે ત્યારે ખાય છે આપણે બાબત [illegible] ઘણી ઓ બેદરકારી બાબ [illegible] અને [illegible] ઘણા ઘણા રહેણી-કરણીની બાબત રીતો કરીએ તે આપણી અને તેઓની સભ્યતા [illegible]

કેટલાક માટે કેટલુ ગેરસમજ દેશમાં [illegible] બાબતમાં [illegible] દેશીબાબતમાં બાબતની [illegible] આપણી બાબત નમસ્કાર કરવા. કેટલીયું વસે [illegible] આદિકાળ રહે [illegible], પણ [illegible] બેસવાની ટ્રેન પાકારો વગેરે રીતોનું અનુકરણ કરે છે બીજી બાબત [illegible] દેશીઓ બાબતે દરની રહેણી સ્વીકારે છે. ચાળી દેશ તેઓ તેવા' કરવાના [illegible] ઘણામાં કેળવાય કોઇ બાબ

પણ લોકો, ચાળી, ઓપા બીજા પ્રકારનો દોષ છે તેઓનો સિદ્ધાન્ત દેશ ઉદારીએ પણ વેશ-એટલે પોતાના રીતરિવાજ ન પ્રેક્ષકો-એવો દોષ છે.

બે દુરદુરની પ્રજાઓમાં રીતરિવાજોના ભેદ દોષ એમાં આશ્ચર્ય નથી આપણા પોતાના દેશમાંયે પ્રાન્ત પ્રાન્તમાં અને જીલ્લા જીલ્લામાંયે એવા ભેદો છે [illegible] બે પ્રજાઓ બારે એક ઉદારણ રહેતી હોય બારે બુદ્ધિપુર્વક દોષ એક પ્રકારની રહેણી સ્વીકારી હોય તો તે પ્રજાઓ બેમાં બાબતજ ગણાય. બે નવા દેશને બારે બેમાંથી બે સારી પ્રકૃતિ દોષ તેનો સ્વીકાર કરવામાં આવે અથવા બે પ્રજાની રહેણીના સારા તત્વો [illegible] બે દેશને બારે અનુકુળ પડે તેવી બીજી પદ્ધતિ નિર્માણ કરવામાં આવે તો બે બાબે. સાધારણ રીતે આમ બનું નથી. કારણ, માણસો આવીને વસવાટ કરે છે બારે બેના બુદ્ધિપુર્વક સુધારા કરવાના બાબતો સાથેના દોષ નથી, પણ કેવળ બેમના કમનસીબ ઉદેદેશીય બાબત [illegible] દેશદાર કરવાનું [illegible] પ્રજાઓ બાબતમાં રીતે [illegible] બેસે છે. બારણામાં બેવું બે બને છે કે બન્ને પ્રજાના ઉદેશ બીજાની સભ્યતા કરતા અસભ્યતાનેજ [illegible] બારે જરૂરી કરીને બે

પણ મારા બાબત તેવી બાબતોની સભ્યતામાં કેટલાક વાત [illegible] બેમ પોતાનામાં [illegible] કેટલી બેકારી [illegible] કેટલી બે પ્રજાનો કેળવણીમાં [illegible] અને બાબતોનો [illegible] દોષ [illegible], બેનો કટલીયે સ્વીકારીને તેની સભ્યતા પણ તેવી બાબી બાય છે બેના [illegible] અને પોતાની રહેણી [illegible] બારે બાબી [illegible] બાબત સભ્યતા સ્વીકારી દોષ બેમ બની બાય છે

બારે સભ્યતા બા બાબત રહેણી રીતરિવાજ [illegible] બાબતે [illegible] બાબત [illegible] [illegible] બાબતે સ્થળ બારણ છે બેમ [illegible] બાબત [illegible] બેમાં રહેવા છે તેનો બાબત કરીએ

[illegible] બારણામાં [illegible] બેમ દેશમાં [illegible] [illegible] પુસ્તકો બાંધ્યા વગર તો તેને બાબત કહીએ [illegible] બેમાં [illegible] [illegible] બાબત [illegible] [illegible] [illegible] દોષ છે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] બારણામાં [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

પણ વ્યવસ્થા કુદરત ઉલ્કાપાતની જેમ એ નિયમોનો જે પ્રસંગે ભંગ થયો અથવા અવગણના કરવામાં આવી છે, અને કુદરતે આપણામાં કાંઈ નિયમભંગ કર્યો હોય એવી અનુકરણની ઝાંખી કરી છે. જોઆર નાના કારણથી જે આ પ્રસંગ આવેલો આપણે.

, કાયદા તરીકે, બાવીસ ઝખમ કુદરતી સંજોગોથી પોતાનું પરદેશીને ઠીકોએ ઝખમ એની ઉપાધિ આપી જોઈએ ત્યારે અમારા ઘરોની, ઘર [illegible] માણસ માત્રને અને ઘણી રીતે [illegible] જિંદે આપણે કેટલું [illegible] પોતાનો કેવા ઉપરી [illegible] ઝખમ કરવું [illegible] કેટલું [illegible] ઝખમ કરીને ચાલી રહેતા નથી [illegible] આપણે [illegible] જોઈએ. પણ કુદરતે જે પ્રસંગ ઉપર [illegible] ઝખમ કરીને [illegible] ઝખમ કરવું [illegible] ઝખમ કરવું [illegible] ઝખમ કરવું

આપણી સંસ્થાઓ

સંપાદક : ફાલ્ગુ.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં હીંદીઓની રાજદારી સંસ્થાઓ ઉપરાંત અનેક બીજી મોટી સંસ્થાઓ છે જેમાંની જાણીતી અને પ્રતિનિધિ સંસ્થાઓ નીચે પ્રમાણે છે

દરબનમાં (૧) સુરત હીંદુ એસોસીએશન વર્ષથી ચાલે છે. આ સંસ્થાએ અજ્ઞાનકારની જમાતમાં નાણા હીંદુસ્તાન મોકલ્યાં હતાં અને સુરત જીલ્લાની કેટલી બધી સેવા કરી રહી છે. વીકટોરીયા સ્ટ્રીટમાં સોસાયટીએટલોક બાજુ હોલ છે જે જાહેર મેળાવડાઓ સભાઓ અને ઉત્સવો માટે ઉપયોગમાં લેવાય છે

(૨) ઈસ્લામ કે. ઓબી સામગ્રી અને પારસી કમ્યુનલ ફંડ આ સાર્વજનિક સંસ્થા મરહુમ પારસી રાજમલ પોતાની મરહુમ પત્નીની યાદમાં હીંદી કોમને દાન કરી [illegible] અને તેનો ટ્રસ્ટીઓ કમ્યુનલ ફંડના [illegible] અનુ પુસ્તકાલય આપ્યા દક્ષિણ આફ્રિકામાં આ [illegible] અને કલ્યાણના તેમજ બહારથી આવનાર હીંદીઓ તેનો લાભ લેવાય છે [illegible] પણ ઓબ્જર્વેટરી [illegible] ઉપયોગ થાય છે. [illegible] અહીંના કબ્રસ્તાન ઈદ્રીસ આદિ [illegible] આવ્યા કેટલા જે [illegible] પણ ટ્રસ્ટ નથી. જોકે કબ્રસ્તાનો તેમજ બીજી જરૂરી સગવડો આપવા ઉપરાંત મહમ્મદ, મંદિરના હરિજન કોમને માટે પા [illegible] [illegible] મરહુમ પારસીઓએ પોતાના નિભાવણ ફંડમાં પા [illegible] આપેલા છે

(૩) આર્યન બેનેવોલન્ટ હોમ-આર્ય અનાથ આશ્રમ, આ સંસ્થા કલ્યાણ ઉત્સાહી હીંદી કુટુંબોએ ઓકર પાસ પોતાની આર્થે પુષ્કર કરતા કષ્ટપી બાલ મહેનતથી અને પોતાના નજરોકના સખ્યમાં મજુરી કરીને રળાયેલી છે તેને બાર વર્ષ થયા છે એ સંસ્થા જાતિ જ્ઞાતીનો ભેદ રાખ્યા સિવાય દુઃખના સમયમાં ગરીબો અપંગ અને નિરાધાર, બાળકોને આશ્રય આપે છે. અને રંગભાના બીજા હીંદીઓ વિશેષથી મોટો ખરાબ દેખાવ પણ જરી જાહેર દીપિકા [illegible] આ સંસ્થાની ઉપયોગીતાની ઉપર ખુશ કરવાનો કમ્યુનીકેશન [illegible] આજ પા. પર નો અને પ્રોવિન્સ કરાર પા [illegible] ની મદદ કરે [illegible] આ સંસ્થા દરરોજ આશરે ૮૦ થી ૧૦૦ બાળકોને ખોરાક આપે છે અને તેમને બાળકોને શિક્ષણ પણ આપે છે. આવીજ સંસ્થા જોહીનીસબર્ગમાં પણ છે જે આવુજ કામ કરી રહી છે અને તેને પણ સરકાર તરફથી મદદ મળે છે.

(૪) ચાર્લ્સ ટાઉન્સેન્ડ સોસાયટી—આ સોસાયટીની સ્થાપના ના. કાર્યાલયને આભારી છે. એ સંસ્થા હીંદીઓના ગરીબ વર્ગોને આશીર્વાદ રૂપ થઇ પડી છે ગરીબ બાળકોને બાળકુટુંબોની સહાયતાઓ આપવાનું અને બાળકોની અને સુવા. વડી બાબતોની મદદ દ્વારાદ કરવાનું આ સંસ્થા પરોપકારી કાર્ય કરી રહી છે, તેની પણ અરજારે કદર કરી છે અને પાર્લીક નાણા મદદ આપવામાં આવે છે. કુચરાણી મહારાજ કોમની પ્રવૃત્તિથી ઓછી સંસ્થાઓ સેવાભાવીમાં અને પ્રોટેરીનામાં પણ ચાલુ થઇ છે.

(૫) ઇન્ડિયન્ટ હોસ્પીટલ સર્વીસ કમીટી-આ સંસ્થાની ઇસ્પી પણ ના લાભોને આભારી છે. તેની સ્થાપના ૧૯૨૭ ના વર્ષ આ સંસ્થાનો હેતુ હીંદીઓમાં સુધારાઓ અને સ્વચ્છ [illegible] પ્રચાર કાર્ય કરવાનો અને ગરીબોને દવાદારૂ આપવા એ અંગે મદદ કર [illegible] છે. સુધારાઓના કાર્યને અંગે આ સંસ્થાના [illegible] કાર્યકર્તાઓએ બાતમી મહેનતોનીજ માત્ર નહિ પરંતુ [illegible] સીધાસીધી આર્થીકતા પોતાના હીંદી મજુરોના મકાનોની પણ તપાસ કરી. તેની ઝીણી ઝીણવટ ભરી સત્તાધીશોની આંખો ઉઘાડી હતી. આ રીતે એ સંસ્થા કોમમાં ઉપયોગની પ્રવૃત્તિ કરી [illegible] છે એવી સંસ્થા બનાવે તો માત્ર કરવાને અને તેના પ્રમાણમાંજ [illegible] પરંતુ પુનીયત [illegible] બાકીના પ્રાંતો કે સ્ટેટોમાં વસતા હીંદીઓમાં એવી સંસ્થા હજુ સ્થપાઈ નથી તેનો અફસોસ છે અને તેને માટે જાનપાત્ર અને કાર્યકર્તાની મહેનત રાખવા કિંમતી [illegible] પણ [illegible] જરૂર છે.

(૬) સાઉથ આફ્રિકા ઈન્ડીયન ઓર્ગેનાઈઝેશન ફંડ કમીટી [illegible] કરવા સામાન્ય મદદના કામનું ઉપરાંત કાયદાની ગોરી મનુષ્યની નીતીને બાંધે તેમજ ગોરાઓની હીંદીઓનો અધિકાર રસ્તાની અજ્ઞાનતાને લીધે કાંઈ કુસ્કે કરીને ભોગવે છે તેમાં ઉપયોગી થવા માટે આ સંસ્થા હસ્તીમાં આવેલી છે, [illegible] બેકારોને કામધંધા તેમજ નોકરીઓ [illegible] પડતા પત્રકારો ઉપરાંત, તેવો [illegible] કામ કરે છે અને હજુ કરે [illegible] ઈન્ડિયન રેપોર્ટર ઉપર તેના ઓફીસર છે

આવી સંસ્થા પણ હીંદીઓમાં હોવી જોઇએ [illegible] અન્ય પ્રાંતોમાં અને અન્ય કરીને જોહનીસબર્ગમાં આ હીંદીઓની મોટી વસ્તી છે ત્યાં તેવી સંસ્થાની મજબુત જરૂર છે. પરંતુ તેને માટે પણ નિરાશામાં સેવા પ્રતિ ખરાનપણા કાર્યકર્તાઓ હોવા જોઇએ.

ઉપરની સંસ્થાઓ નાટાલ પ્રાંતના કલ્યાણ શહેર માં અપેક્ષી પ્રધાન સંસ્થાઓ જણાય.

આ ઉપરાંત કોમના જુદા જુદા વર્ગોમાં તે તે વર્ગોની ઉન્નતિ અર્થેના બીજા નાના મંડળો છે જેનો ઉલ્લેખ અહિ કરવામાં આવેલ નથી.

ટ્રાંસવાલમાં ક્યાં હીંદીઓની વસ્તી—નાટાલની બાદ ટ્રાંસવાલમાં—પ્રીટોરીયા દરબારની છે સાંત્વ મુખ્ય નગર જોહનીસબર્ગમાં રાજદારી ઉપરાંત નીચેની બીજી સંસ્થાઓ છે:—

(૧) ટ્રાંસવાલ બ્રાંચ સોસાયટી—આ સંસ્થાએ બીજા દક્ષિણ આફ્રિકામાં કરતી પરાવતી સઘળી હીંદી સંસ્થાઓમાં સાર્વજનીક કાર્યોમાં અને હીંદના રાજકીય કાર્યમાં સૌથી મોટે ભાગ ભજવેલો છે. અને ભાગે છે. રાજદારી સંસ્થાનું કાર્ય પણ આ સંસ્થાની મહત્વપૂર્ણ નથી રહ્યું છે એમ કહી શકાય કે સંસ્થાનો મારીઠામ દોલ છે જે ઘણા વર્ષથી ઉભો ચણાયે છે અને આજે તેનો સુંદર બાંધણી થયેલી છે, હોલમાં તેમાં સુંદર પુસ્તકાલય પણ જોડવામાં આવ્યું છે જે ગુજરાતીઓને ઘણું ઉપયોગી થઇ પડશે.

(૨) હીંદુ સેવા સમાજ—આ સંસ્થા ટ્રાંસવાલના કેટલાક ઉત્સાહી હીંદુઓએ મોટી અભિલાષાઓથી રચાયેલી છે જેણે મોટી શરૂઆત પડેલી છે જે ગુજરાત તે એક ગાળી દોલ બાંધવા માંગે છે - બાળિકા અને કેળવણી વિષયક સંસ્થા ચલાવવા તેમજ પુસ્તકાલય રચાયવા માંગે છે. તેણે જોયે સમાજના કાર્યકર્તાઓ મોટું કેમ ઉપયોગી રહ્યા છે કેટલાક હીંદુઓ જેઓ તેને સારી મદદ આપવાને ખુશી છે તેઓ અને આગેવાન કાર્યકર્તાઓ પક્ષમ ગતબંધ નહીં રહ્યો છે. તેઓની ઇચ્છા એવી છે કે ટ્રાંસવાલમાં તો એક પણ મંદીર નથી, પરંતુ [illegible] આ દક્ષિણ [illegible] ના અન્ય સ્થળોમાં છે તે [illegible] આર્થિક નહિ ગણાય પણ પારિવારિક આનંદના પુરેપુરાને હીંદુઓની સંસ્કૃતીના ચિન્હો અને પાલન કરી મંદિરો જોવાના ઇચ્છા રાખીને છે પરંતુ તેઓ [illegible] [illegible] [illegible]

આપવા એ ઉદારતા અને મહાનતી દૌલત પણ તે સાથે મૂર્ખાના પણ સ્વભાવ. જોહાનીસબર્ગમાં જે દક્ષામ દોડીને રહે છે તે કાંઈ રહેજ પણ સુધરેલા લોકોને મળવાનો છે બહાર કપડાં પહેરવામાં મજા નથી હોતી. ખુદ ખરાબાનું હોય છે, કોલર દુખ જેવો સફેદ દેખ છે. બાદ મુનતી પછી ગોમાર દોય છે. એક વસ્ત્રપણ નહિ રહે તેમ કપડાંપર ખરચો કરવામાં આવે છે. પણ મારા જેવાઓ તો સ્વભાવ હવાની સાથે દુશ્મની. જોહાનીસ પોતાનાં પોતાના ખાનદાનને શરમાવની કપાલ સાથે કે તેની એક બાજુ પણ બરાબર આપણે આપણી પોતાની રહેણીમાં સ્વચ્છ રાખવામાં તત્પર નથી એટલા ખેદકર છે. આવી ગયા તેમાં નાના મોટા મળ અને તેમને મારે આભાર માની ગયા પરંતુ એકનો પણ એ બાબતી ખેતામાં આવ્યો નથી અને તે પણ એ બાબત માં સદુપદેશ નથી કોઈ આપણી આવી કદમી સોહામણી આપણા મેદા માંના આપણે ત્યાંનો ઉલ્લેખ મળ નથી અમારા આવી નથી કોઈ પણ બાબતમાં આપણને અકર્ષવા નથી આ પ્રકારનો ખોટો દિમાગ લખી ગાકામ પણ આ બાબતમાં કોઈપણમાં એ બાબત અપવાદ છે. કુંવરજીનો બાબતમાં કોઈ કાર્યક્રમોની ખબરી જરૂર છે

આ વખત ઉપર કરી આવતા ઉપરની સંસ્થાઓ સિવાયની બીજી બાબત આવી પડતી સંસ્થાઓ કોઈપણમાં નથી કોઈપણે ત્યાંની પણ જુદા જુદા વર્ગોની જુદી જુદી પોતપોતાની ઉપરની સંસ્થાઓ છે જેવી કે મોટા કોલ મંડળ, પ્રેમપતી એસોસીએશન અને બ્રાહ્મણો કે જે બધા પોતાની રીતિ અનુસાર કોઈપણ કાર્ય કરે છે.

આવીજ સંસ્થાઓ પ્રોટેસ્ટોમાં પણ બાબત સ્થાપેલા છે.

બધી બહેનો કેપ પ્રાંત ના દોડાવાની પરણી છે એવો દાખલની છે અને ન કરેલ બહેનોમાં પરંપરાગ આવી દોડાવી ઝડપી આવે કરાવ. તેમાંની પણ પોતપોતાની કિ કરવામાં.

ઇસ્ટર્ન્સ, પ્રોટેસ્ટન્ટ અને ગોડ એ બધામાં દોડવું મળો છે જે પોતપોતાની રીતિ બતાવ્યા સાથે રાખે કરી રહી છે. બીજાને કેપ્ટના તેમાંના કીક ઘોડા આપ્યા કરતા બાબત અમારે બન્યારે બાબતો થાય ન બારે ત્યારે તેમણે પોતાનો દિવસ બાબતમાં પસાર કરવો નથી.

ભાઈઓ માટેના ઝવેરી:—કેપ્ટનથી બધામાં કોમના પ્રમોટર્સ બાબત કરેલ બહેનો બાબતોની બાબતોમાં પ્રસારણ કર્યા આ દેશની ગાદીઓમાં પણ કીક કીક બાબતો આ પેલા છે સરસ્વતીઓનો તેમનાના ઉપર બાબત નથી તેથી બધાની પાસે કપડાંની રહી બ બહિ તો તેમણે કાંઈ કેપના આવી હોત બાબત બીબાઢીક બાબત

કરજદમાં બોર યુદ્ધ વારી મહીનો બાબત છે, બાબતે જોહાનીસબર્ગમાં પણ બાબતે બહેનોમાં પણ તેવાં મકાનો પ્રયત્ન કરવામાં છે એ ઉપરોક્ત કેકેકાણે મન્દિરમાન કિમેન્સ એસોસીએશને બાબતની કમ્પનના પ્રયત્નો છે પરંતુ એ બધાઓ વિશે હાલ કંઈ લખી બાબત તેવું નથી.

આ ઉપરાંત નરમુખોમાં પણ ઘણું બાબતું છે અને હાલ તેમાંના બાબતોમાં મુખ્ય બાબતો રજપાલ છે તેના આદર્શો તો મોટા છે પરંતુ એ બાબતો કરવા કરતાં બોલવું બાબત છે અને મુખ્યો

દીપોત્સવ મહોત્સવનો કથાઓ અને કરણો

પુરાણમાં એવી કથા છે કે, એક વખતે કુબેરે પોતાનો ખજાનો ખાલી કરવા માટે બધા દેવો અને મનુષ્યોમાં ધનાદિ કરવા માંડ્યા. પરંતુ ધનની ઇચ્છા કોઈએ નહીં. ત્યારે બધાએ કુબેરને ખાલી કરવા માટે ધનતેરસ ઉજવવી શરૂ કરી. ત્યારથી ધનતેરસ ઉજવવાનો રિવાજ પડ્યો. કુબેરે બધાને ધનાદિ કરવા માટે ઘણું ધન આપ્યું. પરંતુ કોઈએ તે બધું મુદ્દલ તાકી ન લીધું નહીં કોઈ લીધું. ધનાદિ કરીને બધાએ ઘરમાં તે બધા રસ્તામાં મોકલી દીધા ત્યારે તેઓ ઘરમાં ગયા અને તે પોતાનું બધાનું સમજીને કુબેરને પાછું આપ્યું; ત્યારથી ધન આપવા કુબેરનો ખજાનો ખાલી ન થયો. ત્યારથી ધનતેરસ ઉજવવાનો રિવાજ શરૂ થયો. કે જેથી દરેક લોકો બધાઓને બધાય રહે" બાબતે ધનતેરસ ઉજવવાનું. આ બાબતમાં બધાઓ ત્યારે દેવતા અને દેવીઓ સહિત । બધાઓથી દુખી થઈ ધનતેરસના બધાઓથી સમુદ્રમંથન કર્યું બધાં

ત્યારે નીકળ્યાં ત્યારે સંપત્તિ બધાઓ બધાઓ પ્રકાશ થયો. તે દીવાળીના દીવસ બાબત છે અને એથી બધાઓ ધનાદિ કરે છે બધાઓ બધાઓ ધનતેરસનો પ્રસંગ બધો છે એથી દેવની બાબતોના સેવા-પૂજન કરવી જોઈએ. કરવું કે એ પહેલાં વિઘ્નોના સામનો કરવાઓ બધાઓની પ્રતિમા બાબત

૨. બીજું એવું પણ સંભળાય છે કે, બાબત રામલક્ષ્મણ સાનંદ કાની રાજ બાબતે બધાઓ દીવસે બાબતો બોલવું રાજ બાબતું છે કે એની પ્રતિમા દીવાઓ પ્રકટવામાં આવે છે

૩. પ્રદોષ સમયમાં એક દ્વાપરયુગ બારણા-પર રોપેલ હતા. ત્યારે બધાઓ બધાઓ અને પ્રજા બધાને દેવતા બાબત બધાઓ નામ દુખી હતા ત્યારે બધાએ લક્ષ્મીજી સંતોષ બધાઓ બધાઓ બધાઓ બીજા બધાઓનો પ્રયોગ કરી બધાઓ બધાઓ બધાઓ તે દુષ્ટ રાક્ષસના મારીને દરેક બધાઓને નિર્ભય બધા સુખી કરી દીધા બધાઓ એ દિવસે બધાઓ બધાઓની દીવાળીનો ઉત્સવ કરવામાં આવે છે. એ બાદ બધાઓ છે કે પ્રજાપીડારે બધાઓ બધાઓ બધાઓ બધાઓ છે. બધાઓ બધાઓ દશી બધાઓ છે, તે દિવસે નરક ચતુર્દશીના બધાઓ કરવામાં આવે છે.

૪. બીજું પણ સાંભળવામાં આવે છે કે દીવાળીના દિવસે મહારાજાધિરાજ પ્રતાપી બધાઓ બધાઓ ચાર વિદ્યાપારંગત બ્રાહ્મણો ઉજ્જયિનીના બાદશાહ વિક્રમાદિત્ય રાજાના સિંહાસન ઉપર રાજ્યાભિષેક કર્યો બધાઓ બધાઓ બધાઓ દીવાળીનો રિવાજ શરૂ થયો છે, કે જે બધાઓ સુધી બધાઓને બધાઓ પવિત્ર બધાઓ કરાવે છે

૫. બધાઓ બધાઓ બધાઓ બધાઓ

રજકણીકાઓ

સંકલનકર્તા: **આસ્તી.**

—જે પરદેશી નકામી અને વધારાની તમારા રસ્તામાં કરે છે તે ઘરમાં સુધરા નહીં અને સુંદર બનાવવામાં મદદગાર થઈ શકે એવી ચીજોનો ગૃહના મંગલ કાર્યમાં આવેલો છે તેને જો ગૃહને માટે ઉપયોગી બનાવી શકાય તો તમારી બુદ્ધિપૂર્વક કરેલી સુંદર પસંદગીજ ગૃહની શોભા વધારશે.

—જે કંઈ પણ જાતીની શોભા તે જાતીના દુષ્કૃત્યો અને દુષ્ટ ચેષ્ટાઓને આભારી જોવામાં આવે છે. જે સારા ઉદાર ચારિત્ર્ય અને પવિત્ર દોષ તેના ઉપરીજ આધાર જોવામાં આવે છે.

—ગરીબ ગરીબો મદદ જોતો વિના કદી પણ જાણી નથી, કેમની ઉન્નતી માટે તેના ઉત્તમોત્તમ ગુણોનો વિકાસ થવો જોઈએ.

—આપણા બાળકોને આપીએ છીએ તેવા ઉદાહરણોથી ઘડીના કરતાં તો તેમના પોતાના જીવનના સંસ્કારો વધારે ઊંડા રહે છે.

—[illegible] બાળકોને પણ રહે છે અને પોતાના ઉપરીજ આધાર રાખે છે.

—ઘર એ [illegible] છે. સહકાર એ પાયો છે આપુષ્ય પણ ટકી રહે છે. કારણ કે આ બંને વસ્તુ જે [illegible] નાશ અને ખોટા બંધો કાયમ રહે છે.

—દેહ જેવા સદેહો છે પરંતુ કુણ જોવા જોઈએ તાપુરુષનો ધર્મ છે.

—બેરિસ્ટરોના કામોથી તમને જે સુખ માલુમ પડે છે અને કમાણીથી કરેલા આપુષ્ય કરતાં અને ઘણું અધિક છે

—[illegible] બાળકોમાં આવડ વધારે અને ખુબી [illegible] ઘરના છાનાં નહીંતો બારણે કોઈ નજારી કરતું [illegible] ખુલ્લો થયો છે અને તમે ઓબજર્વેશનના કારણ [illegible]

—[illegible] અવાજ તમારો પૂર્ણ વિશ્વાસ દેખે, [illegible] ગમે તેવું કઠણ કામ પાર પાડી શકશો.

—[illegible] મનની શક્તિનો સદુપયોગ તે સદ [illegible] અને તેનો દુરુપયોગ તે દુર્ગુણ અથવા પાપ

—[illegible] એવું કોણ જોઈએ કે જેનાથી આપણું [illegible] પ્રકાશ મનસીક જગતનો પધારે યાવ [illegible] વિશ્વાસ થાય અને જેના યોગે માણસ પગ [illegible] ઉભો રહે

—[illegible] માણસો દુનયાનાં ગણો ફેસનારા વિજેતા નથીને ઓજારખાણ છે. એકજ માણસની છુટકારો અનાદિ કરનાર અજાતની આંખે ખુની ગણાય છે.

—દુનયને તે કંઈકીયત તરફ પસારીને એકજ અકલી સુખનો રસમાં મને તેનું નામ મુકીયર

—કરોડપતીને આપણે સુખી માનીએ [illegible] પણ ખરો સુખી તો કાયમની રોટી મેળવનાર મજુર કોઈ કહે પદેશને પોતાની મુકીની પણ ફ્રેમ છે એટલેજ તે ચીંતાથી દુઃખી છે. અમારે બારણે તેની રોટીની–નેમ અરો પત્થરો રેસાયે છે તેજ તેનું સુખ મીણ રેડી છે.

—અમલના દી ને અજવાળે સાચને બધે સામસા ગમે તેવ દુર્ગ– મારી બાકે પણ ઘરે

—કપડે કહેતું કહ્યા અંગ સાચવે આપે બનાં જો તમે સાચવી મેળવ્યા હશો તો તમારામાં દીવા પણ નાખી કે જેના પ્રકાશને પ્રસ [illegible] જેને સાચ બાતા હશો તેની ચિંતા કાંઈ પણ તમારી પાસે બોજતા અવશે.

—કામની [illegible] અધિકારીઓ આપે [illegible] ને કામ માટે બંધ અને રહ્યો બાકીના બાકીના પર રહેશો છે

—સરપ ને પોતાના સ્વભાવ મણી પોતાની જોડાને ભાગી દે.

—મનુષ્ય જે કામ કરે છે તે ઉપરથી નહીં પણ જે રીતે પોતાનું કામ કરે છે તે ઉપરથી તેને હલકો કે ઉત્તમ ગણવો જોઈએ.

—એવા કામ કરવા જોઈએ કે જેનાં સારાનું પ્રમાણ વધારે હોય અને દુઃખનો ભાગ ઓછો હોય.

× × ×

—ખણી તે છે કે જે પોતાના રહી શકે છે.

—ધર્મનું રહસ્ય બાકી કોઈકોમાં નથી પણ આચરણમાં રહ્યું છે. બાકા મધુ અને બધાકો કરતી જોઈ ધર્મ છે પણ પ્રભુ પ્રભુ એમ પોકારનાર માણસ ધર્મ આચરતો નથી પણ જે તે પ્રમાણેજ વર્તે છે.

× × ×

—કુપોષણ એ કુદરતનું બાકી રહસ્ય નથી કીંતુ અનુભવ દ્વારા મેળવેલું કીમતી જોઈ અને જીવન રહસ્ય છે.

—

માસ્તરે બાળકો ગમત પૈકે આનંદ ન મળ્યું હતું કે!

મયંક–હા સાહેબ, બોલ્યું પડ્યું.

માસ્તર–શું બોલ્યું?

મયંક–'બ્લેકબોર્ડમાં ઓપીનીઅન' નો દોષણો અંક.

!! જરા હસો !!

કાન્તા—તમે શું બોલ્યો તે હું નથી સાંભળતી પણ મારા મનમાં એક બબાલ કબારનો થાય છે કે પતીએ પત્નીનો અનાદર કરવો [illegible] ?

સુમનકુમાર—કેવો વીચીત્ર સવાલ, પરાજે તો પત્ની માથે ઉભેલો સહકારજ કરવો જોઈએ.

કા.—હું તમારો અનાદર કોણાની પણીજ ખુશ થઈ હું ત્યારે ઘરે તમે મારી માથે ઉભેલા પથને અવેરીને ત્યાં દોણાની મારે દાગીના કેવા આવશે ને! દામમાં તો પણ મરના મળે છે.

સુ.—હા... અને કાલમાં મારી કમી પણ જરૂરીજ છે ને.

• • •

સવિતા—દીવાળી નજીક આવી કેમ?

પ્રફુલ્લકુમાર—હા અને આપણે પણ ગરીબ થવે.

સવિતા—કયાં?

પ્રફુલ્લ—દીવાળા કરનારમાં (ફટકીયાકરમાં)

• • •

[illegible]—અરે કુસુમ આ મારા પરણી ગયા પેહલાનો પ્રેમપત્રો કેમ નથી અને પણી પાછો બીજામાં ફસાઈ પડ્યો કાંઈ કર

પુષ્પ—અરે આપણે ગ્રેજ્યુએટ [illegible] ને પોતાનો [illegible] પણ નથી અને તમારા પણી કોમ તેને સાચવવા માટેજ રાખ્યા હોય [illegible]

• • •

[illegible]—પણ કાંઈ કરતા–પણો સાહેબ આપે. મારી ફરજોને કારણ આવી. [illegible] આપણાના આવવાની ખબર પણીજ નથી.

મધુમતી—પણ કાંઈ સાંભળે જે હવા પોતાના ઉંડા પડ્યા આપે તેને મારી નાખો પણ ઉંડા પેટમાંથી બહાર કેમ કેમ કેમ કરે!

• • •

એક પ્રોફેસરે પરીક્ષા ઉપર લખ્યું—Prof X will take the 'classes' at [illegible] m પ્રોફેસર એકમ પોતાનો વર્ગ ૧૧ વાગે લેશે.) એક તેમની વિદ્યાર્થિએ 'classes' માંથી 'c' ભુંસી નાખ્યો.

પ્રોફેસર આવ્યા. વીદ્યાર્થીઓ આકાશ હસવા આવ્યા. પ્રોફેસરને આ મશ્કરીથી આકર્ષી થયું. પરીક્ષા પણી નજર ફરતા લેખું કે Prof. X will take his 'lasses at [illegible] m. (પ્રોફેસર એકમ પોતાની છોકરી [illegible] વાગે લેશે.) પ્રોફેસર ખુશ થઈ ગયા કે વીદ્યાર્થીઓમાં તેમને બહુ માન પરંતુ પરીક્ષા પાસે બધા [illegible] ખુશી નાખ્યો ને પોતાની ખુરશી ઉપર ચુપચાપ બેસી ગયા છોકરાઓ પરીક્ષા તરફ જોઈ રહ્યા બોલ્યા પણી ગયા બોલ્યા શું પોતાનું હશે! classes માંથી 'l' અને c' નથી તો બાકી શું રહે? lasses એટલે શું?

• • •

મધુ–મધુ મેં તો બધા પણી કહ્યો પણ કરી તું તારું નામ કાઢીલે!

મધુ–પણ તો ખરી પણ મારું નામ નહીંજ કાઢું એ તો મનજ રહેવાનું.

કર્ણ અને કુંતી

લેખક: ભારતવાસી

' કૌરવ સેનાનો નાયક કર્ણ, પાંડવોની માતા કુંતી, તેણે કંઈ આકારણવસ્થામાં કર્ણને જન્મ આપ્યો હતો અને લોકોથી છુપાવવાને જન્મ પછી તેનો ત્યાગ કર્યો હતો. અધિરથ નામના સારથીએ પોતાના પુત્ર તરીકે તેને ઉછેર્યો હતો.

કર્ણ–હું અધિરથ સારથિનો પુત્ર છું. મારી માતા રાધા છે. તમે કોણ છો?

કુંતી– હું તને મારો પુત્ર કહેવા આવી છું.

કર્ણ–કયારે?

કુંતી– પ્રેમથી ઉછરતા મારા માતૃ હૃદય પાસે.

કર્ણ–પાંચ પાંડવના ધાવમાતા માતા મારા જેવા અધમ નીચ સારથિ માટે આપના હૃદયમાં શો કીરો સ્થાન હશે?

કુંતી–ત્યારે સ્થાન મારા ભીલ પુત્રો કરતાં પહેલું છે

કર્ણ–પરંતુ ત્યાં સુધી આવવાનો મને શો હક છે?

પૃથ્વી પર સાર્વભૌમત્વ અધિકાર ભગવાનો જન્મ જે માત્ર જગતમાં ક્રાંતિ પ્રસરી રહી છે. તમારો અપરાધ મને ભૂલવાનું આકારણવાનું સમજણ કરાવે છે ત્યારે તે ક્ષણિક હોય. મારા જન્મદાતા અધિરથ પણ મારી નજીક આવીને તમારો અપરાધ હાથ માથા કપાળ પર મૂકો. અમારા જેવા છે કે મારી માતાએ મારો ત્યાગ કર્યો હતો. મહીનાના કારણમાં હું તેમને જોઉં છું તેને જુદાઓ દૂર કરીને મોહ બતાવવાનું કહું છું ત્યારે તે આકર્ષિત અદ્રશ્ય થઈ જાય છે તેજ સ્વપ્ન આજ સાંજે મને આવ્યું ? હું ને આમે નજર કરે. નહીના આમે કોઈ તમારા પુત્રોના જીવનમાં દીવા પ્રકાશી રહ્યા છે અને જેમ પુત્રો તેમાંની આસર માં અદ્રશ્ય રહેલા મોજા જેવા કરવાના તંરંગો આ આજુબે આવી રહેલા છે. આજ રાતની રણક્ષેત્રની અંધકાર શાંતિ અને આવતી કાલના પુત્રના બાહુકારા વચ્ચે અર્જુનની માતા દ્વારા વિશ્વસ્તર પ્રેમિલ માતૃહૃદયો સદેહ મને સામાને મળે છે ? તેના અવાજમાં એવો મધુરતા મીઠાશ રીતે આવે ? તે મધુરતા મને પાંચમો તરફ કેમ ખેંચી રહી છે?

કુંતી– તો બેટા, ડીશ કર નહીં મારી સામે આવ.

કર્ણ–હા હું આવીશ, હું કદી કરુણ ખુશામત નહીં કે શંકા રાખીશ નહીં. તમારી માગણીનો મારો આનંદ સ્વીકાર કરે છે અને સવારના પ્રકાશમાં મારાનો અંધકાર જેમ અસત્ય વાસે તેમ નીચ જાતી મારેલું પુત્ર તમા તીરસ્કાર મને અસત્ય લાગે છે

કુંતી–પેલીપાર જ્યાં દીપકનો પ્રકાશ રેતીપર ઓળા પાડે છે ત્યાં ચાલ.

કર્ણ–ત્યાં મને મારી ધોવાઓના માતા આવશે!

કુંતી–અમે મારા પુત્ર–

કર્ણ–ત્યારે તમે રાધાને અને માતૃહૃદયથી દૂર દુનીઆમા એકલો રઝળતો મૂકયો! મારી અને અર્જુનની વચ્ચે અનંત અંતર આવે ઉતપન્ન કર્યું? આમારે મારા કુદરતી પ્રેમને તીરસ્કારમાં ફેરવી નખાવ્યો? ત્યાં તો ન મુકત રહ્યો છે. રાતોના અનંત અંધકારનો બધ તમારી ગરમ કૂણ સોસરી ઉતરી આવ છે અને ગાઢ કર્મમાં અનંત ખેલવરી ખુદે છે. હું આજે કૂણ પાછો એમી હતી શું. તમારા પુત્રો માતૃ પ્રેમથી આમારે વંચીત કર્યો તે મને કદી કહેજો નહીં. તમારા પોતાના હાથે જે સ્વપ્નોનો નાશ કર્યો તેના બદલામાં મને બધ બધા માટે તમે આજે આમારે આવ્યા છો તેટલુંજ કાફી મને છે!

કુંતી–મારા કપડા કરતાં પણ તે બાપુને ગાર મારી નાખ્યા હતા એટલા માત્રથી. આજે જે પાંચ પુત્રોને, વીરઓની જતાં મારા કરમ સંતાન કીર્તિ ગાતું કુળ ઓજવે છે તે તજી દીધેલા પુત્રને આજે મારા હૃદયમાં પડેલો ઘોર મારી દુ:ખીનત આનંદને ઘુમરાવતો કરી છે કે આજ હું તને નજરો નજર જોઉં છું માતાપણી સામે જે કરાદ પોતાનો તે દીવસે તું પણ જોતી હતી ન હતો તારી પરીત માતાને તરફ ઘણોજ મારી આપકાને આજે હું તારી પાસ બોજ પાથરું ? તે કામ મારા પાપને ધોવા કરી માત્ર હૃદયમાં અકતો આદર કદર અપેક્ષીત છે

કર્ણ–માતા, મારા આશ્રિતને કરીને વરેક.

કુંતી–તને બધિ ગમ જગાની આશાપ ? ? ? આપી ન હતી પરંતુ તને તારા હક અપાવવા માટે હું આવી હતી તારા પોતાના ભાઈ ની પાસે રાજપુત્ર તરીકે તારા હક માગવા હું આવ્યા

કર્ણ–ભરી કે તેવું સારથીનો પુત્ર હું અને પીતૃત્વ (Parentage) માટે તેણે ત્યારે પણ હું લોભ રાખતો નથી!

કુંતી–તે ગમે તેમ હો જે રાજ્ય હકની ત્યાની તારે તે ન ભોગવવા તું આવ.

કર્ણ–જે રાજ્ય માતૃપ્રેમની ના પાડે તે રાજ્યથી તમે મને લલચાવશો? સગપણની જે છીંચલ ગાંઠે તમે મૂળથી જુદી નાખી ? તે પ્રત્યે પામી જે તે કરીથી ? કદાચ ગઈ કાલે નહીં રાજપુત્રોની જાતને હું માતા કહું અને આજેથીના ધારની માત્ર તો આમ કરે તો મારા હૃદયતરમાં પૂળ પડે.

કુંતી–મારા પુત્ર, તું મહાન છે! સુંદરી રીતે એક નાના બીજમાંથી વૃક્ષોને કેવું મોટું સ્વરૂપ દે છે. વાતાવરણ ? ? કરેલ અનાદ્ય ભાગ્ય પોતાનાજ બાહુઓ પર તેવ કેવા કદી મૃત્યુપુત્ર ગણીમાં ચાલને આવે છે!

કર્ણ–માના ગભરાતી નહીં ! ? મેં કહ્યુંજ ત્યાર્યું છે કે જીવન પોતાનેજ છે. ? કેટલી ક્રાંતિ ક્રાંતિની ક્રાંતીઓ માતા કરમાં ? ? દીક્ષ સાહસના સંગીત વાગે છે ? ? ? પરાજય નીર્ણિત મધ્ય ચૂકયો ? ? ? કરવાનું મને મંદતા નહીં પાંચમોને ? ? ?

વિક્રમ સંવત ૧૯૯૦નું હિંદ

Home! Sweet Home! દેશમાં પરણી [illegible] સુખ અનુભવે છે. [illegible] પણ [illegible] પણ [illegible] પણ

પણ પરમ પ્રભુ કૃષ્ણના સુદામાનું કાર્ય આપણે જે પણ તેને ખરો ચેક તો ઉત્તરી સત્યાગ્રહની સવારમાં આવ્યો. ત્યારે નાતજાત કોમ અને ધર્મોની તફાવત દૂર થઈ સૌ કોમ દોડીને જે એ બાપના પ્રસંગ બની અને ન થકને આ કાર્યમાં ઐક્ય કાયકરની પ્રસંગી સાધી. સત્યાગ્રહીઓ પણ અપૂર્વ રક્ષણે તથા અરિસનોના વિરોધક મરી ગયા ગાંધીજીની લેલ્લી હરીજન યાત્રાએ તેમની કર્યાની અને સામાજીક સ્થાનમાં ઘણો ફેર પાડયો. તેમની સૂત્ર તો સમુદાયી નીકળી ગયા બાદ તેમને સાર્વજનીક સંસ્થાઓનો [illegible] આવ્યો. તેમને શિક્ષણ અને સરકારથી [illegible] ન રાખવામાં આવે તો તેઓ જરૂર સારા શહેરી બની જાય. અને તેને કેમ રાખવામાં દાદુ કમિટી અત્યાચાર કર્યો છે એવી પ્રસંગી થઈ ગઈ છે કેટલાક સ્ટેટો પણ આ પ્રતિજ્ઞાના પાલક બની રહ્યા છે.

ગાંધીજી એકટ [illegible] પણ ગાળીસકોનો જોરના પ્રસંગમાં [illegible] અને તેઓની તે કામદાર કાર્યકારકતા મોખરે છે. આ એકટને અનુકરણી પણ બીજા દેશીરાજ્યમાં પણ આવકારદાયક [illegible] પણ આ કાર્યમાં પહોંચવા [illegible] આપણને છે શ્રીમંત [illegible] આપકારે ગાંધીજી [illegible] કર્યા [illegible] તાલીમસ્કૂલ [illegible] કરવાનો તથા [illegible] (ટીકુલોમા) કરવાના પ્રસંગ [illegible] છે. [illegible] વોટી વહેવારકર્તા [illegible] ઐક્ય [illegible] રહ્યો છે અને [illegible] પણ [illegible] ગયા છે. ચાલુ વર્ષમાં [illegible] મોતીલાલજીના [illegible] પુત્રી શ્રી કુંવારી નેહરૂનું મુખ્યના [illegible] શ્રી ગોકુળદાસ દરીકાંસ [illegible] પણ ગુજરાતના [illegible] ભાષા, કર [illegible] (મિત્ર કાર્યાલય) શ્રી, બહાદુરી [illegible] (આજકાર) [illegible] પણ [illegible] થયું. પ્રસંગના તંત્રી શ્રી [illegible] શ્રી પ્રસંગપ્રિય પાઠક [illegible] [illegible], શ્રી પ્રસંગપ્રિય પાઠક [illegible] [illegible] જીવનની પરીક્ષા [illegible] પુનર્જીવિત થયો. અને પ્રસંગ [illegible] રાવ [illegible] પ્રસંગથી [illegible] વીનોદીની [illegible] [illegible], અમદાવાદના [illegible] પુસ્તક, શ્રી અનુવાદ [illegible] તેમને [illegible] પણ [illegible] પાણીગા [illegible] થયું [illegible] [illegible] ગુજરાતમાં [illegible] [illegible] [illegible] (પ્રસંગી [illegible] [illegible]) ને [illegible] [illegible] [illegible]

અમારો દેશનો પત્ર

અ. ગાંધીજીની વર્ષગાંઠ

૫. ગાંધીજીની ૬૫મી વર્ષગાંઠ આખા દુનિયા ઉત્સાહપૂર્વક ઉજવવામાં આવી હતી. ગાંધીજીની ખુશી સાથે જગતનો માનવ સ્વરૂપસો નીકળ્યો હતો. અછૂતોને અને દરિદ્રનારાયણને ખાવાનું આપવામાં આવ્યું હતું. ગાંધીજીને લાંબું આયુષ્ય ઇચ્છવા કેટલાકે સ્વદેશ સભાઓ બોલાવી પ્રાર્થનાઓ કરવામાં આવી હતી.

ગઢડા સ્વામી કાગેરની અરજ

ભારતના મહાનકવી રવીંદ્રનાથ ટાગોર તા ૬ ઓક્ટોબર અસ્તાચલ પામ્યા ત્યારે ગાંધીજી સાથે મતાંતર નથી. પણ ઘણા ગાંધીજીના મત સભામાંથી વિરક્ત થવાથી મહાસભાનું જોર જાગી ઊઠશે એમ તેઓ માને છે. તેથી તેઓ ગાંધીજીને ઉદ્દેશીને નિબંધ કરતા પહેલાં પ્રબુદ્ધ વિચાર કરવા વિનવે છે. તેઓ કહે છે કે કવિના કેટલાક મુખ્ય સિદ્ધાંતો ઉપર તેમજ કેટલાક અગત્યની રાજકીય અને સામાજીક બાબતો ઉપરજ ગાંધીજીથી મજબૂત રીતે વિરુદ્ધ છું. તેમની અહિંસાવાદની પ્રબળ મહત્તા નથી માનતા. તેમ છતાં હીંદુસ્તાનના રાજકીય જીવનને એમ આપનાર અને સજીવ કરનાર તેઓ એકજ છે. તેઓનું કાર્ય અસાધ્ય અને અપૂર્ણ રહ્યું છે એમ માનવું એ ગંભીર ભૂલ છે. આપણા કોંગ્રેસના કામમાં તેમનું અસ્તિત્વ રાષ્ટ્રનાજ એક મહાન સાધકના આશ્રયજ ગણાશે."

ગાંધીજીની જન્મતીથીને દિવસે કરીએ આ ઉદ્ગારોને કાયમ હતા.

ગાંધીજીના વિરોધીઓ કલકત્તાથી વિરુદ્ધ વિચારો ધરાવે છે.

કોંગ્રેસકાર્યમાં મળેલી નાસીક નગર પ્રાંતિક પરિષદની ૧૬ મી બેઠકના અધ્યક્ષસ્થાનેથી શ્રી રાજગોપાલાચારી એ જણાવ્યું છે કે:

ગાંધીજી મહાસભાથી વિરક્ત થવાનું કરે છે તેથી કંઈ તેઓનો રાજકારણથી વિરક્ત થવાનો ઇરાદો નથી. તેમ મહાસભાની વગ ઘટી જાય એવો પણ તેઓનો ઇરાદો નથી. મારી સમજ પ્રમાણે ગાંધીજી આ પગલું પ્રજાને મહાસભાને નબળી નહિ પણ સબળી બનાવવા માગે છે.

મારવાડમાં ખુંખારો

ખુંખારીનું પ્રારંભિક કાર્ય જોધપુર રાજ્યે પોતાને રહ્યું કરવા વિચારેલું પુરું થયું છે. અને નવેમ્બરના પહેલાં અઠવાડીયામાં ખુંખારી થશે. મહાસભાના પક્ષના ઉમેદવારો સામે પક્ષ વિરોધ વગર ચુંટાઇ ગયા છે. પંડિત માલવીયજીએ પોતાની ઉમેદ વારી પાછી ખેંચી લીધા છે. શ્રી. ચાંપાગૌરી જોધપુર ઉદારમતવાદી છે તેઓ એ મિનસ્ટીટયુશનાલીસ્ટ ઉમેદવારી કરી રહ્યા છે પણ મહાસભાના ઉમેદવાર શ્રી. શ્રીપ્રકાશ તેઓનો મજબુત વિરોધ કરી રહ્યા છે.

બંગાળથી એક નવીન ખબર

બીજા અરજદારોની જે રંગપુરની કન્યા શાળાની ૧૪ વર્ષની વયની વિદ્યાર્થીની છે તેની ઉપર બંગાળના ગવર્નર ઉપર હાલ મુકવામાં આવેલની ફરીયાદ સુર્યોદય અને સૂર્યાસ્તની વચ્ચે પરની અદાર નહિ તોકાવાનો હુકમ બજવવામાં આવ્યો છે.

નીમણુંક

ડર ફઝલીહસનખુરૈશી અને ડર બેનર્જી બોર્ડ ઓફ સાયન્ટીફીક એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રીયલ રીસર્ચની મુદત વધીની આખરીએ પુરી થાય છે તેઓની જગ્યાએ બન્નેમે ફરી જગદીશ પ્રકાશ અને મી. ચૌધરી મુકરર્જીસાહબની નીમણુંક થઇ છે.

સુરત કોલેજને ઝાઝરાદી મદદ

સુરતના શ્રી. રણછોડદાસ ત્રિભોવનદાસે મુ ત્રી સ્વર્ગીય જનિક મોસાળની દસ્તક બાકતી એમ. ટી. બી આર્ટસ કોલેજને એક લાખથી વધુ દાન આપવાનું મુખર્જીની ન બાકાકારે નાણી કોલેજ ત મજબુત બોસાબદીને ૬ ૧૨૮૦૦૦ ની પાસ કરાવી કોલેજ આ દાન આપે અપાય ગયાની બાબત મળે છે વિદ્યાર્થીઓને લાયબ્રેરી કોલેજ સરકારમાં ના કોયાની બાકાત જરૂ હતુ. પણ આ મદદથી સાયન્સ કોલેજનું કોલેજ અભાવ તે બદલે મકાન બાંધકામ થઇ ચુક્યુ છે. વધુ ખાં આવતા બુલ માસથી નવી એક સારી નો વર્ગ કોલેજનો ખોલવામાં આવનાર છે.

શ્રી. મીરાં બેનની પ્રવૃત્તિ

શ્રી. મીરાં બેન ૧૮ દિવસ માટે અમેરીકા ગયા છે. કલકત્તની યુકાકાલ દરમીયાન તેમણે જણાવ્યું હતું કે "અમેરીકાને હીંદનો અને ગાંધીજીનો સાચો ખ્યાલ આપવાની મારી ઇચ્છા છે કામકાજ વગેરે સબબોમાં આવવાના હેતુથી એ ઇચ્છાકોનો મુખ્યકારણ હોવા હતી. કેટલાક મુખ્ય મામાની રેડીયોમાં ભાષણોમાં મે આપવાનાં આમંત્રણોની જરૂરીયાત પ્રત્યે દિવસની ઓર આપે છે અને મને મહદ્‌પુન આમ મળ્યો છે ગાંધીજીનું પાર્ટ બાકી સમયે જરૂર જીવ્યા પત નોકાશે." ગરીબ અને જુનીવાની પ્રકાકાલ સામને દીદ્ આપ્યા તા ૫ ની લાન્યુઆરીએ ઉપડશે. મીરાંબહેન ઉત્તર ઇંગ્લાંડમાં નાબી ગાદીનો પ્રચાર કરી તેમજ ચરખો ચલાવી ગાંધીજીના જીવનનો ખ્યાલ ઠેઠનો ને આપશે. ખાદી પ્રચાર પણ કર્યો છે. તેમના પ્રચારના પરીણામે કેટલીક મહીલાઓએ ખાદી પહેરવાનું કરી દીધું છે. તેમજ કેટલીક વસ્તુઓને ગાંધી આશ્રમો પણ ખુલ્લાં છે.

ખિલાફતને મુંબઇ મહાકાલનો ફતવો

બીકાનેર રીયાસતની કોયાસમાં જણાવ્યા પ્રમાણે મુસ્લીમ લીગ તરફથી રૂ.૧૬,૮૭,૭૦૦ ની મદદ મળી છે.

હીંદ તત્વજ્ઞાન પરિષદ

હીંદ તત્વજ્ઞાનની પરીષદની દસમી બેઠક વાસરેર (મદ્રાસ) માં તા. ૨૭ થી ડીસેમ્બરની થશે.

હિંદુમાં ઘટતી જતી જન્મ સંખ્યા

હીંદની દરેક વખતની વસ્તી ગણતરીમાં વખતે તેની જન્મ સંખ્યામાં પડાડો થતો રહ્યો છે; તેથી ઉલટું યુરોપના દરેક દેશમાં જન્મ સંખ્યાનો વધારો થતો જાય છે. હીંદની ૧૯૨૨ ની ૧૯૩૧ ની વસ્તી ગણતરીમાં જોઈએતો સંખ્યા પુરૂષો કરતાં ૧૮ લાખ ઓછી હતી ૧૯૨૧માં ૧૬ લાખ ઓછી હતી, ૧૯૩૧માં ૫૫ લાખ ઓછી હતી, ૧૯૩૧ માં ૭૫ લાખ ઓછી હતી ૧૯૨૧માં ૬૦ લાખ ઓછી હતી ૧૯૩૧ માં ૧૮૮ લાખ ઓછી જણાય છે!

પાણી ઉપર તરતી માટી

અમાર નથી આપણી પાસે દવામાં ઉડતા પરાણો (બીયાનો) હતા. હવે આપણને પાણીમાં તરતી માટીનો મળ્યો રહેવાનો સમય છે. એક ગેલન માટી ૧ કોલેન ઉપયોગ આપણે જમીન ઉપર તેમજ પાણી ઉપર પણ કરી શકીએ તેમ છે તેના સાધનમાં નાઇટ્રોજનયુક્ત રહેવાના અને મોસેમ કૃષ્ણકાર્યોમાંના અધીકારીઓએ પ્રયોગ કરી જોયો હતો, પ્રયોગમાં એમ માલમ પડ્યુ છે કે પાણીમાં માટી પધારી શકે છે

મ. ગાંધીજીના નીવેદન ઉપર અન્ય દેશ નેતાઓ

સરદારશ્રી

હું ચોકસ માનું છું કે ગાંધીજીએ જોયા સમય આવી પહોંચ્યો છે કે જેના જોગો અગાના ક્રમથી વીરામ પડે ને તેમને તેમનો પોતાનો કાર્યક્રમ પડી કરવા અને તેમની પોતાની રીતે તેમનો અમલ કરવા માટે સંપૂર્ણ અને સ્વતંત્ર હોય મળી શકે. ગાંધીજીના જેમા વખતમાં વધારે અગત્ય છે એવા રચનાત્મક કાર્યક્રમ સામે મહાપ્રજાવાદીઓમાં સામાન્ય અભિપ્રાય કેળવાનું જરૂરી છે

શ્રી સરોજની નાયડુ

મ. ગાંધીજી કોઇપણ ખુણે ગમે સંતાય પણ ખુણે ખાંચરા કલકત્તા કેન્દ્ર સમો બનીને કાર્યોએ મૂર્તિ ન પ્રધાન જેવરી.

શ્રી. જુલાહાર્લ કેરાવ

નીવેદન પીર પુનર્વિચારણા કરવાની જરૂર છે અને અહીંયાવાળા સુધારાઓ પીયે કાંઇ મતભેદ નહીં રહે. બાદીનો સુધારો કદાચ પસાર થાય કે ન પણ પાસ અને મહા ન્યાયક્ષ થયા બાય, આમ મુખ્યત્વોની પરંપરા ચાલ્યા છે એટલે પુનર્વિચારણા કરીયાય કાંઇ ફુચ્ચારી સકાય નહીં.

(ગતાંકના પાનાનું અનુસંધાન)

પણ પાછળ રહેતુ નથી. જુદે જુદે સ્થળે આ પ્રજાઓના બચાવમાં રહેલા ઓકરા ક્રાંતીવાળા તેજર ા જરીસે પ્રેમ કરવા ઓતપ્રોત છે. અને ઉંચકો દોડીઓ પોતાના પરદેશવાસી માનુ બ્રહ્મોનોને ભુલ્યા પણ વીસરી ગયા નથી. તેઓના દુઃખે દુઃખી અને છે. હમણાજ રેડ એન્ડરસ્ટ ઘરટ આફ્રિકાનો બચાવ હીંદના આગેવાન રાજદ્વારી માંથી ગયેલ રહેવા છે. જાણું સ્થળ છે; નવું અને છે એ ન્યાય આ પુરાતન વર્ષે હીંદને આશાજનક, પ્રેરણાદાયક અને પ્રગતીકારક નીવડો અને હીંદના પરદેશવાસી ભાઇ બ્રહ્મોનોને તે સંપુર્ણ સુખકારક નીવડો એમ પ્રાર્થી તેઓને અંતરથી મુબારકબાદ આપી વીરમું છે.

મહાત્મા ગાંધીજીનું નિવેદન

મહાસભામાંથી નિવૃત્ત થવાના કારણો

હદીની શબ્દિક મહાસભામાંથી નિવૃત્ત થવા અખાદ મહાત્મા ગાંધીજીએ નીચે પ્રમાણેનું નિવેદન જાહેર પહાર્યું હતું.

મહાસભાની સાથે અને પ્રકારનો સંબંધ તોડી નાખવાનો મેં વિચાર કર્યો છે એ જાહેર કરવા સારી છે. પરંતુ ફૈજપુર ગિરોના કહેવાયાં મને લાગ્યું કે જો મારે મહાસભાનો સાથ કરવો જ પડે તો આવતી બેઠક પછીજ તેમ કરવું વધારે સુસંગતીભર્યું ગણે પં. ગોવીંદ વલ્લભપંત અને બા. રાજે મહાસભાના સંયોજ પદેથી મારા રાજીનામાં બાબત વિચારણા કરી. પણ બી વર્કિંગ કમિટિ અને મે. બાબુકુલ હસામ આઝાદે એ વાત તદન નામંજૂર કરી બી પાર્લામેન્ટરી બોર્ડ મહાસભામાંથી નિવૃત્તિ લેવાને મારે માટે ગમન આપી પહોંચેલ છે. એ આજ્ઞામાં મારી સાથે એકમત થયા છે. પણ બીજા ઘણાઓ તેવો મત ધરાવતા નથી.

તુરત છેવટનો નિર્ણય મુલતવી

બધી બાબતોને વિચાર કર્યા પછી ઓકટોબર ની મહાસભાના બેઠક મુખી ઉપરનું પગલું ભરવાનું મે મુલતવી રાખ્યું છે આથી એક બાબત એ બને કે મહાસભાના બુદ્ધિશાળી વર્તનો મોટા ભાગ મારી કાર્ય પધ્ધતિનો, વિચાર અને તેના ઉપર રચાયેલા કાર્યક્રમથી કંટાળી ગયો છે, મહાસભાના સ્વાભાવિક વિકાસ ને માટે કામ પાને જાણે હું અડચણરૂપ થઇ પડું મહાસભા દેશની પ્રજામતવાદી અને પ્રતિનીધીત્વ ધરાવતી સંસ્થા રહેવાને બદલે મારા એકલાજ અહિંસતત્વથી દોરવાતી સંસ્થા બની છે, અને તેમાં બુદ્ધિને સુસંગત કાર્ય કરવાને અવકાશ નથી. જેમા મારા હૃદય ઉપર જે છાપ પાડી છે તેની ચારનધિકતાની કસોટી થશે.

કે મારે મારા મત ઉપર પડેલી છાપ સામા ૧ ટકાની છે તેની કસોટી કરવી જોઇ તો એવા છાપ પડવાનાં કારણો અને તેના ઉપરજ રચાયેલી મારી કાર્યવાહીનો ખલેટર પ્રજા સમક્ષ મુકવી જોઇએ. મહાસભાવાદીઓ તે ઉપર મત આપીને પોતાનો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપી શકે છે.

ગાંધીજીને ચકાદાર

મારી અને બીજા મહાસભાવાદીઓ વચ્ચે દૃષ્ટિબિંદુમાં અમલનો ફેરફાર થતો જાય છે, પણ બુદ્ધિપૂરસ્સર મહાસભાવાદીઓ મારી પ્રત્યેની તેમની વફાદારી આડે ન આવતી હોય તો જે માર્ગે દોરવણી તે લેતા . નવા વિદ્યુબ માર્ગે વહતા તેમને દેખાઈ ય. મહાસભા આજના મુદ્દાની રાજનીતીમાં વિશુધ્ધ રીતે ભાગ પણ બુદ્ધિશાળી મહાસભાવાદીઓએ મારા તરફ જે વફાદારી અને ભક્તિ દાખવી . તેમાં પણ પણ મારી અને ભક્તિ કરતા પણ આજેવાના આજ, રૂપમાં રહે નહીં. આ વફાદારી અને ભક્તિનો વધુ વારે સાથ લેવો એ તેમના ઉપર વધુ પડતું બોજો મૂકવા જેવું બાય છે તેમની વફાદારી ભલા બુદ્ધિશાળી મહાસભાવાદીઓ અને મારી વચ્ચેના મતભેદના પ્રસંગોમાં હું જોઇ શકે છું.

ફૈજપુર અને ખાદીમાં અસહકાર

મેં ફૈજપુર અને ખાદીને આગળ પડતું સ્થાન આપ્યું. બુદ્ધિશાળી મહાસભાવાદીઓ તેને કાંતતા નથી, તેમને તેમાં શ્રદ્ધા નથી, તેમ છતાં તેને તે તેમને સભ્યપણાની શરૂ ના મારે અને દારી કાપવા કરે

આજની પરિસ્થિતિમાં જે બહારે રાજ્ય કર્તાને પોતાની મહાસભાના સભ્યોમાંથી ખાદીની કામ કરે કાર્યકર્તાઓ જોવા મળી ગમ છે અને એ સંજોગોમાં જે દુઃખ અને મુશ્કેલી આવી પડ્યા છે તે માટે હું જવાબદાર છું એમ કોંગ્રેસના મહાસભાવાદીઓ છે. માન્યતાથી નહીં, પણ મારા પ્રત્યેની ન્યાયી વફાદારીની ખાતર જે ક્રમ પસાર કરવામા આવી હતી, એ મારે સમજવું જોઇતું હતું.

પ્રતિજ્ઞાનું પાલન

એ દલીલમાં ટીકાકીક બળ છે અને એ મારે બધુક કરવું જોઇએ, પણ મારી માન્યતા મજબુત થતી જાય છે કે જો હોદ્દાને કરોડો કરોડોની કાંક્ષાએ મધુરો કરવામાં આવી હતી અને તે પણ અહીંસા દ્વારા, તો પતાકોમાં બેકાર અને ભૂખ્યા માટે ખાદી અને રેંટીયો જેટલો ફલદાયિક છે તેટલોજ તે પોતા બાબતમાં માટે પણ ફલદાયક થવો જોઇએ.

આ પ્રમાણે રેંટીયો સામા માનવીની ઉદાત્ત ભાવના અને સમાનતાનું પ્રતીક છે. બેનાવાદીનો. તે પોષક છે. સાદુંમાં એ બીજું કેટલુ છે; તેમ છતાં આજ પોતાજ મહાસભા વાદીઓને રેંટીયાની શક્તિમાં શ્રધ્ધા જાગી ચુકી છે.

અસહકારમાંથી ખાદીની કામ કાંઇ નીકળી એટલે મહાસભા અને જેનું તે પ્રતિનીધિત્વ ધરાવવા માગે છે તે લાખો લોકો વચ્ચેની કુદરતી સાંકળ-સંકલના-તુટી જાય વર કરવો અને તેમ છતાં પણ જો એ ક્રમ રૂઝવાનજ હોય તો તેનો કરવામાં આવો જોઇએ; પણ જો મહાસભાના બોટ બહારની તેમાં શ્રદ્ધા ન હોય તો તેમ ન પણ માને.

પાર્લામેન્ટરી પક્ષ

પાર્લામેન્ટરી બોર્ડનો પક્ષ તો અસહકારનો પ્રયોગ તરીકે ખતમ થઇ ગયો છે. ધારાસભાના સભ્યોમાં અને કોંગ્રેસજનોમાં સામાન્ય જેમાંના બહારની મહાસભાની અંદર પાર્લામેન્ટરી પક્ષ ઉભો થાય એ મહાત્માજીના કાર્યક્રમનો એક ભાગ્યકર થાય છે. પણ આ પક્ષ તમામ આજથી પક્ષે તીવ્ર મતભેદ છે.

જો આમહત્યા પટણામાં મેં કાર્યક્રમની દીમાણ કરી તેનો આપણા પક્ષ સાથીઓને ખેદ લાગ્યા પણ તેઓ તેમની માન્યતા પ્રમાણે વર્તતા અચકાયા. પારસ્પર માણસને બીજાના વિચારોની તરફેણમાં પોતાના વિચારો દાબી દેવાનું કહેવામાં આવે એ જુલમ છે. પણ મારો પોતાનો અનુભવ આવો થાય છે. અત્યારે દુઃખિત માટે પ્રબળ મતભેદો છુપાવવા ન જોઇએ એવા મારા વિશ્વાસ ને કરી શકવામાં નાકામિયાબ થયા છે. મારા જેવા જન્મસિદ્ધ પ્રજાતાંત્રવાદીને આ ગાંધીની અપમાનજનક છે.

સમાજવાદી પક્ષ

જે સમાજવાદી પક્ષની રચ્યનાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે તેવા પક્ષોએ આખાદેશ અને આખા બોર્ડી સહકારીઓ છે. તેમ છતાં તેમનો સંપર્ક પ્રકટ થયેલા હકત મતોમાં જણાતો નથી. કાર્યક્રમ માટે મારે મુખ્યત્વ મતભેદ ય. પણ તેનિક દબાણ હું કરી શકું તે કારણેજ તેમનો માર્ગદર્શન કરવા જાહેરમાં કેટલાક વર્ષો દેવા માગતો નથી. જેમ વિદ્યુ રામાંના કેટલાક મને ગમે તેટલા કડવા લાગે, પણ તે જુદાથી દર્શાવવાનો વિચાર નથી કરતા. સંભવ છે તેમ જે વિચારો મહાસભામાં આગળ પડતું સ્થાન ધારે તો હું મહાસભામાં રહી શકું નહીં. મારે માટે કાયમ રહેવાનો પક્ષમાં રહેવું અશક્ય છે, કોંગ્રેસ સેવાની મારી બધી કસોટીમાં એ સિધ્ધાંત ને કદી પણ ઉવેખ્યો નથી,

દેશી રાજ્યો અને અહિંસકપ્રજાના પ્રશ્નો

ગુજરાત કેરળ રાજ્યો સબંધમાં કેટલાકોએ જેવી રાજનીતીની વ્યાખ્યા કરી છે, જે મારી સલાહ કરતાં તદ્દન જુદી પડે છે. મેં આ બાબત ઉપર પણ વિચાર કર્યો છે, પણ મારા વિચારો બદલાયા નથી

અસહકારની બાબતમાં પણ મારા કાર્યક્રમ અમુક નહીં તો પણ કાંઇ કરવા જુદો ય. મારે મન તે અસત્ય પોષક અને નકારાત્મક જણાય છે. બધાઓ માને છે કે આ રાજ્ય તંત્ર તોડે અને બધા સમયે કાયમી બધને મેં બધવા બનતી કરવાના બાજીનો નાશ્યો પ્રજામાં નાખવા મુક જોયો છે. હું માનું છું કે તેમ મેં બીજાનો મારો જોયો હોય તો મેં તારી બાબતે ઉલટ કરવા.

છેલ્લી બાદબાકી બાબત કે. રાજ્યો બાબતમાં પડતા આજે તે પણ બધા નહીં સભ્યાગ્રહીઓ તેને જોર રાજનીતી માનું છે પરંતુ મારે મન એ ઓક પ્રકારનો ગણ પ્રકારે છે મહાસભાના બાદીઓ અહીંસાને પાળે નથી માનતા, તેમાં તેમનો દોષ નથી જેની નિષ્ઠાવાળા ગેરહાજર મારી નમ્રતા રહસ્યપૂર્ણ અને જેવા તે મુજબમાં તેના બાબતને આમારા

સ્વાભાવિક અનુમાન

જો અહિંસા મારે અગોચરતા છે. તો સ્વાભાવિક રીતે તેનો પણ અગોચરતા છે. રજ

વર્ષ સુધીના સભ્યપદના મારા અભ્યાસ અને અનુભવમાં અમલ કર્યા છે તે વર્ષ બજાવાનો કાયદો કરી શકયો નથી. એવા નાદારોને મર્યાદિત હોદ્દા હોય અને માનપો, મુકદમો, ઓટોરાજો વગેરે જેની સત્તાને સ્વેચ્છાપૂર્વક આધીન રહ્યા પછીજ આવી શકે, જે વિષયના અમે તેના અધૂરા હતા નીચ્યુત નહિંક કું એવા નીચમ ઉપર આવ્યો છું કે હવેને માટે તે માટ પુરતોજ મર્યાદિત રાખો જોઇએ. તેમાંથી ઉત્પન્ન થતી મુશ્કેલ અને અનિષ્ટો ઓછાં કરવાં અને તેની મુક્ત નાબૂદ્યતાઓ હોય, એમ કરવાની અને જરૂર લાગી પણ તેમ છતા એ આખરનાં બાજોસ્તરમાં જે સપના દ્વારા થાય છે તેમાં મહાસભાના મારા સાથીદારોનો બુદ્ધિપુર્વકનો ટેકો મને મળ્યો નથી.

અદ્રકળાભક્ષકોની ચુકિત

આ કારણોમાં બુદ્ધિપુર્વકને માન્યતા પામ્યા સિવાય મન આપતી વખતે તેઓને જે અકકડાવ પણ પડે છે તેની ગાદલીરી મને આજે ખેદજનક અકલ્પાતી કહી છે. સામાન્ય કયમમાં આપણે આગળ પધવા માગતા હોઇએ તે તેઓ અને કું જાનીજોઈ આ અકકડાવમાંથી મુકત થઇ જોઇએ. તેથી લોકોના પક્ષમાં કામો કરવાની પ્રગતિ ઘટી જાય છે. સભ્યોની ચાલાક તદ્દકુપ કાપવાના માટા નીચેદનમાં મેં સભ્યોના બે ખુલ્લા પરીક્ષણો આપવાની નિષ્ફળતા તરફ લક્ષ ખેંચ્યું હતું. કોઈ આપણામાં સંપૂર્ણ અહિંસક બાબતને તે જે સ્વતઃ સ્પષ્ટ માત્ર અને સરકારની નજરે ગદાર રહેતા નહીં

અહિંસાની બાદબાકી

કોઈ આજે આગે પાંચ આંકડાક હોત તો આપણી અહિંસા-ના સ્પષ્ટ માત્ર તેમજ નાબૂદી મારફાડના હીમાયતીઓને બતાવી શકાય હોત કે ઓને નાબૂદીમાં જેટલી મદદ કે તે કરતાં બાબતમાં અહિંસામાં વધારે અપેક્ષા છે. ઉલટું આ પક્ષોમાંના પક્ષોએ તેમને ઊલટા ઘાલવા દીધું : તેમનામાં જેની દીકરી વાપરવા હતી તેવીજ અપેક્ષામાં પણ હતી આમ મારફાડના કાર્યક્રમોજ નાબૂદી પ્રેરણા નહોતી. સાપરાધારકોની બાજણી રહીત હતી, કે જે દીકરા ની આવશ્યક બાબતો હતી, તો પછી દોસ્ત કરવી ન કરવાની નીતિ કે માત્ર મતબેદનો વિષય હતો.

આપણી અહિંસા મનસા, વાચા અને કર્મણા શુધ્ધ નથી સ્વતંત્રતા મેળવવા સાચી બાબતની પ્રાપ્તિના સાધન તરીકે અહિંસાની કાર્યક્ષમતા સરકાર અને મારફાડના હિમાયતીઓને દાખલાથી દર્શાવવાના મારો હોવાની હવે મારી મુખ્ય ફરજ છે.

સ્વર્ણ કી અહંગતા

આ પ્રયોગ—જેને મેં માર્ગ અધ્ય જીવન અર્પણ કર્યું છે,—મારે સંપૂર્ણ અહંગતા અને કામ કરવાની સ્વતંત્રતાની જરૂર છે. સત્યાગ્રહ કે જેનો કાયદાભંગ એ માત્ર એક ભાગ છે તે મારે મન જીવનનો વિશ્વવ્યાપી નિયમ છે. હું તેને માત્ર અહીંસા દ્વારાજ જોવી શકું. અને મારા દેશની તેમજ જગતની સ્વતંત્રતા સત્યની શોધમાં આવી જાય છે. આ શોધ હું કરવાની ખાતર કરતું નથી. રાજદ્વારી જીવનમાં પણ હું આ હોદ્દ મારેજ પડયા છું અને જો તે સિદ્ધિત મહાસભાવાદીઓની બુદ્ધિ કે અંતરમાં ન ઉતરે તો... આ શોધમાં સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાને અને સત્યનો અંશ હોય એવી બધી બાબતોનો સમાવેશ થાય છે. મારે એકલે હાથે અને આજે જે કું મારા દેશકાર્યમાં આગળ સ્પષ્ટ નથી કરી શકતો તે કોમ કરતો આપેલ આપ મારા દ્વારા સ્પષ્ટ થશે એવી આશાથી કામ કરવું જોઇએ આવી બાબતોમાં માનસિક મત અગર નારાજગીથી આપેલા સભ્યને હાનિકારક ન હોય તો અપૂર્ણ તો છે જ.

મહાસભામાં રહેવાની ઇચ્છા

આ મતભેદોને પરીણામે કાયના નહ મહાસભાના કાર્યક્રમને નિષ્ફળ બનાવ્યો છે, કારણ કે જો સભ્યોએ માન્યતા વગર મેદાનપાક તેમાં સભ્યપદ આપી કે તેઓ તેની બહારમાં અસલ કરી શકયા નથી અને તેમ છતા દેશ અમલ દ્વારા જે મહાસભાનો કાર્યક્રમ છે તે સિવાય બીજો કોઇ કાર્યક્રમ મારી પાસે નથી.

મારી અસત બુદ્ધિના પ્રમાણે તો હું હોદ્દિન, કોસ સભ્ય થાં-ચરખાના સાગરામાં—પડયો રહેત, કમનસીબે હું ખુદાપરિસ્થિતિવશાત્ સાર્વજનિક કાર્યક્ષેત્ર છોડી શકતો નથી. તેથી હું જેવો સાધારણ સાધક માત્ર છું કે પ્રતીનીધીઓની સંખ્યા ૧,૦૦૦ થી ઘટાડી ૫૦૦ કરવાના તેમજ ૫૦૦ ઉપર મતદારો બોલાવી બધુ પ્રતીનીધી ન રાખવા ..... પ્રતીનીધીઓએ બને ૧૦ માસ મતદારો બોલાવે કરે ... કરેલની જગ્યાએ આ આવા બધુ પ્રકારી નથી ... આ સુધારાઓ મહાસભાના રાજ્યબંધારણમાં જે સુધારાઓ તે સુબોધનમાં મોકલાશે

આ બંધારણમાં રજુ કરવામાં આવ્યા પ્રમુખ સુધારાઓનો ઉલ્લેખ મે કર્યો છે. ઉપરના પ્રસ્તાવ કુલ ... ...

SOUTH AFRICAN INDIAN BARRISTERS

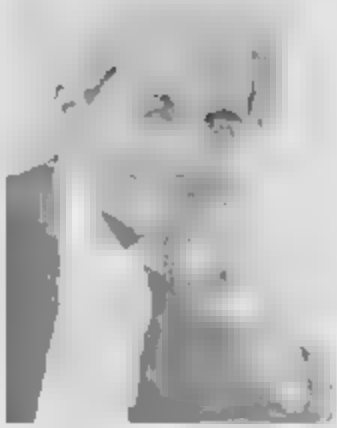

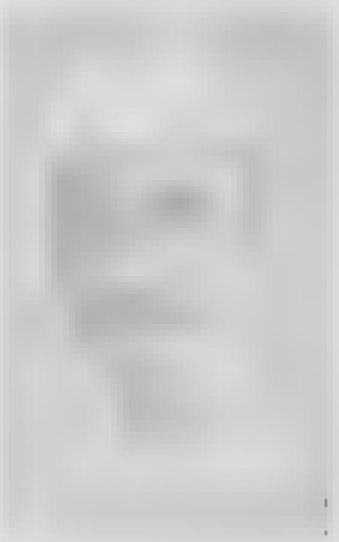

SOME OF THE PROMINENT NATIONALIST LEADERS OF INDIA

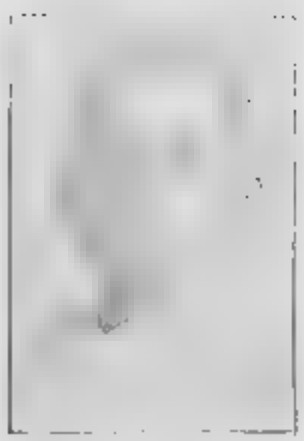
કેટલાક ભારતના રાષ્ટ્રિય દક્ષ નેતાઓ.

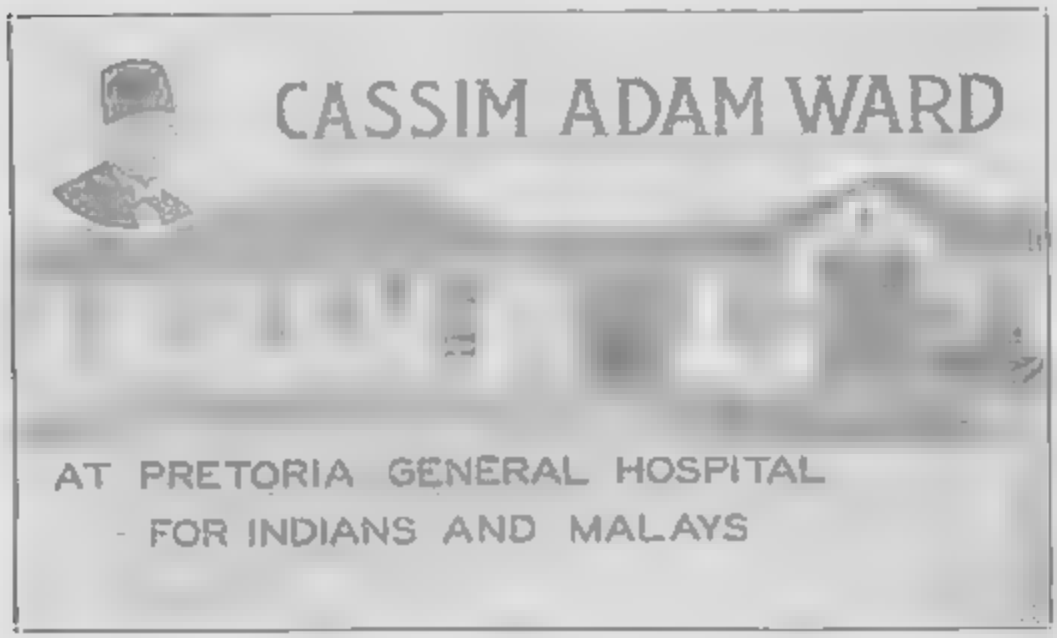

ARYAN BENEVOLENT HOME,
MAYVILLE, DURBAN.
આર્ય અનાથ આશ્રમ, મેવીલ ડરબન.

વિવિધ વર્તમાન

અમેરીકાની ઓલ્મો

અમેરીકન ઓલ્મો ગમે તેટલી નવીન વિચારની હોય અને ગમે તેટલી છૂટ ભોગવતી હોય પણ તેઓ પોતાના કુટુંબને બાદ કરતાં પછી બધી અમેરીકન ઓલ્મો પુરૂષનાં સર્વ કામો કરે છે, અને એ કામ કરીને બગાડીને નહિ પણ પાકા ગાનીક સાથે કરેક કામ માટે નિયમ અને પધ્ધતિ દરાવવામાં આવ્યો હોય છે. દાખલા તરીકે એક ઉંદર મુકતા પોષાનો હોય તો એક દિવસ આખું ઘર સાફસુફ કરવાનો હોય. જે ઓલ્મો બારપાસામાં નોકરી ઓદિસોમાં કામ કરે છે તેઓ પરકામથી અને પોતાના પતિ અને બાળકો પ્રત્યેની ફરજ અદા કરવામાં જરાયે બેદરકારી બતાવતી નથી

છપ્પુ પરતીકંપ યંત્ર

સંસારમાં દુર દેશના પરતીક પોતા આંધિકા પરતીકંપ યંત્રથી ગુમાવ્યા છે. પણ હેસલ મેરમાં એક આ છે તે એવી શક્તિ ધરાવે છે કે તે પરતીકંપ મહેકો કલ્પ્યો આવે છે. તે જેવો છે અને મુકવ નથી છે. તેનું નામ બીલ બ્રુ. સેન્ટપુક છે. બ્રાઝરીએ તે બાપ વરીના ઉમરની કરી, મારથી તેનું શરીર પરતીકંપ યંત્રની જેમ કામ કરે છે જ્યારે પરતીકંપ થાય ત્યારે તે પુજતા આગે છે, અને જમીનપર પડવાને છે. ડોકટરો જણાવે છે કે તેના શરીર માં ઇંજેક્ટ્રીસીટી બધારે હોવાથી આમ બને છે.

લંડનમાં રસ્તા પરથી ઓલ્મો ઘરેણાં ખોવાય છે

ઇંગ્લાંડમાં બીમ્બલેક પરગણામાં જેવી રીતનાં ઘરેણાં ખોવાયા હતા થઈ ગયા છે તે ઉપર બોમ્બ પડવાથી . ઘરેણાં પડી જાવાથી નહિ અને જેવા પ્રકારનાં ઘરેણાં ખોવાય છે તે જોવાથી જેવી જેવા પ્રયોગ કરી શકાતો નથી . ઉપરાંત રસ્તા ઘણા રસ્તા માણસો વસ્તુઓ મેળવી શકે એવા કોયડા પણ બનાવાય છે (અમારા ખાતેથી કાંઇ નથી ખોવાયું!)

રશીયામાં સ્ત્રી રોબિંકો

રશીયામાં ઓબ્જેક્ટીવ બનેલી પ્રજાતંત્રને સલ્યત, એક અંગ તરીકે હવે પ્રેમવામાં આવી રહી. સ્ત્રીઓની પ્રજાતંત્રને ગસીનમ-નો ઉપયોગ કીબ્બાવામાં આવે છે એટલુંજ નહિ પણ એક કોમ્બેજ બાસ રક્ષપાય છે ત્યાં સ્ત્રી જનરલ વગેરેના હોદ્દાઓની કરજ પર બજવણી વગેરે બિલાયા મેળવામાં એવો પ્રબંધ થઇ ચુકયા છે.

હીંદ (વેસ્ટ ઇન્ડીઝ) જનરલ સ્મટસ

રોહડેશીયાની સેટ એન્ડ્રુઝ યુનીવરસીટીએ જનરલ સ્મટસને પોતાના ચેન્સેલર તરીકેની પદવી અર્પણ કરી તેની વિધિસમાપ્ત થયા પછી જોહન્સબર્ગના પ્રખ્યાત શરેફ કરી ત્યાં હોદ્દેદાર શ્રી આલ્બેની બ્રાઝી (Justice) નો સત્કાર કીધ આપે છે ત્યાં જનરલ સ્મટસ પદેરિયા કરીના આનંદ રસ્તેજ શહેરીનું ઉપોધાન જનરલ સ્મટસને આપ્યું તે પ્રસંગે બોલતા તેઓ કહે છે કે સાઉથ આફ્રિકાને સ્વરાજ આપ્યું તેનું શુભ પરિણામ આપ્યું છે. તો હીંદ વિષે એમજ બનેતો કીધ જનરલ સ્મટસની આશા અને માન્યતા એ છે કે હીંદને બ્રીટીશસામ્રાજ્ય તરફથી રાજ્યબંધારણની બક્ષીશ થશે.

હીંદને સ્વરાજ્ય રાજ્યારણી પુકારાઓ અપાય તે વિરૂદ્ધ ઇંગ્લાંડમાં પ્રબળ પ્રચારકાર્ય.

કન્ઝરવેટીવ પક્ષના પ્રખ્યાત મેમ્બર સર હેન્રી પેજ્રાકહટ એંસુ પ્રબળ પ્રચારકાર્ય કરી રહ્યા છે કે બ્રીટીશ સરકાર હીંદને કલ્પ્યા રાજ્યબંધારણી પુકારાઓ આપે તેનો કટ્ટો વિરોધ કરવો. આ કેહના માટે કન્ઝરવેટીવપક્ષના સભ્યોનો પોતાના મતમાં ફેરફાર પડાવા પ્રયાસ કરી રહેલ . એ દુષ્કૃત્ય કેહનારાઓને આવો બીલકુલ કાંઇ પણ ઉપર ગોળા ગયો તે પ્રગટ થતાં સાદરમાં . . . .

લંડનથી આવેલા ફ્રેંચીપાઇન ઘાયુમાં વાયરોહાલું નોટ્રેન

અમરીકાની ન્યુ યોર્ક ટાઇમ્સ, હેરાલ્ડ ટ્રીબ્યુન માં આવેલા ફ્રેંચીપાઇન ઘાયુમાં વપરાતા ગ્રોસ્ટ્રાન્ટ વાયરોહાલું નોટ્રેન ૧૬૦ નોટો ૪૫, માણસો મરી ગયા અને ૧૫૦૦૦ માણસો બેકાર નિરાધાર થઇ રહ્યા છે. ગ્રાઝકાઝ . . . આપ ફ્રેંચીપાઇન ઘાયુમાં વપરાતા વાયરોહાલું નોટ્રેન

જાપાન નૌકાબળમાં ઝમાનતા ચાલે છે

આવતે વર્ષે લંડનમાં નૌકાસંમેલન . . . તે પરેલા નૌકાબળ બાબતે વિચારની આપસે કરવાને જાપાનના પ્રતીનીધી રીચર્ડ કનાગા મામાકોટા આજરે લંડન ગયેલા છે તેમ કહે છે સ્વરાજ્યના પ્રમુખપદે કરેક દેશોને સમાનતા દોવો જાપાન . . . . . માનો અર્થ . . . . . આ છે કે જાપાન નૌકાબળમાં ઇંગ્લાંડ અને અમેરીકાના બરોબરી આવે કે કદાપી નાદ પણ પેસીફીક મહાસાગરમાં પોતાનું રક્ષે પણ રક્ષાબળ કરતા કરવા માંગે છે

પ્રખ્યાત કરેલાં.પતિનાં દીર્ઘજીવનનું રહસ્ય

અમેરીકાના મી. સ્ટેલ્ટન-હોગ્સ્ટેડ . . . પોતાના ૧૦૧મી જન્મદીવસે . . . તેમની જન્મદીવસ . . . પોતાની તંદુરસ્તી . . . તે પોતાનું દીર્ઘજીવન હોવા . . . રહસ્ય શોધવાની . . . રહી શકતા નથી. . . . રવિવારે રેડીયામાં જણાવેલા તેનું રહસ્ય એમ જણાવવામાં આવે છે કે . . . પોતાની દ્રઢ, પોતાની ઉમર પાંચ વારપણી કર પણ્યપ્રીએ એવખત બાસ બનાવેલા પ્રાણવાયુ (Oxygen) નું તેઓ સેવન કરે છે.

નાના બરખા હોડકાંમાં દુનીઆની પ્રદક્ષિણા!

જર્મની પેન્સીલની બનાવટ જગપ્રસિદ્ધ છે એ બાબતમાં પ્રાંતના બે યુવકો એક નાનું બરખાં હોડકામાં દુનીઆની પ્રદક્ષિણા કરવા માટે છે કેટલુંજ નહિ પણ જે પોતાના ઉદેશે બાર પાડવા એમણે મુનીક કહેરથી મુસાફરી શરૂ કરી દીધી છે. દાનુબ નદીમાં થઇ એઓ કાળા સમુદ્રમાં જશે અને આફ્રિકા ખંડની કરે કરશે અને આટલાંટીક મહાસાગરમાં થઈને પાછા પેરા વળશે.

આજરે ચાનસ તે ચાનસ!

અમેરીકાની ઇન્ડીઆના-પુનીવરસીટીના પ્રોફેસર મી કોલેએ એક અજબ પ્રયોગ કરી જોયો. પ્રોફેસરનો એક બાળક ૧૬ મહિનાનો હતો ત્યારે તેમોએ એક છકડે મહિનાના . . . . . પાળ્યું અને પોતાના બાળકને અને તે બાલ્યાવસ્થાને એક સરખું શિક્ષણ આપવાનું . . . આમ બન્ને બાળકોના શિક્ષણ પછી પરિણામ જે કે બાળકે બાળક તે બાળક અને બીજા તે બાળકની વાંદરાનું બચ્ચું બાળકની . . . . . પણ બાળકની જેમ . . . . . બોલી શકે, એટલુંજ નહિ પણ બાળકે પોતે જે શબ્દો શીખવાડી બાળક . . . . . શિક્ષણ પછી તે બોલવા બચ્ચું પર શબ્દો બરાબર ઉચ્ચારી . . . . . બાળક કરતાં બચ્ચું . . . . . બોલવામાં . . . . . ચઢયું

શું ગેરીબાલ્ડી બાબુદ કરી શકાશે?

બેન્દુર તાબી . . . . . નામના રોમના યુવક રાજકારણના . . . . . ના અધિકારીઓ બરાબર પુનઃપ્રાપ્તી નકલની ગાડીઓમાં બેસે પ્રકારનો પ્રયોગ કરી . . . . . બીજાયો ગેરીબાલ્ડી રંગના . . . . . ના . . . . . ના . . . . .

ચર્ચા પત્રો

દક્ષિણ આફ્રિકામાં આર્ય મુસ્લિમની જરૂર

[illegible] અધિપતિ, [illegible]

આદેન — તા. ૧૮– ૧૯૩૪ ના [illegible] ઈન્ડીપેન્ડન્ટ' [illegible] પ્રસિદ્ધ થયેલા બે ચર્ચા પત્રો કરવાથી [illegible] — વિચારી રહ્યા હશે કે [illegible] અધ્યાપકોએ અરબના પ્રવાસ પર જઈ [illegible] મુસ્લિમ વિચારો [illegible] [illegible] કર્યો—અને આ પ્રવાસ-નો [illegible] અરેબિયાના [illegible] આબોહવાએ [illegible] અને [illegible] વિદ્વાનના [illegible] [illegible] [illegible]

ગુજરાતના તાજા સમાચાર

(૧) અમદાવાદ ખાતે તોફાનો. (૨) અમદાવાદમાં કરફ્યુ. (૩) સરકાર બરતરફ થશે. (૪) બીજાને ચાર્જ (૫) રેડીયો (૬) અમૂલ. (૭) વડોદરામાં ૧૬. (૮) ઘાયલ. મુખ્ય અને ચાર્જ (૯) ડોક (૧૦) ટ્રામ્બ (૧૧) ગામ, ઘાયલ અને કોલકાતા ૧૨) બાળક. (૧૩) બારિશ (૧૪) ૬૫

[કેવાળી! [કેવાળી!! [કેવાળી!!!

ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પારસીદાર સોસાયટી

ટ્રાંસવાલ યુનાઈટેડ પારસીદાર સોસાયટીના આશ્રય હેઠળ તા. ૬-૧૧-૧૯૫૪ શનિવારની સાંજના આઠ વાજે પારસીદાર દેશ ખાતે મહાન કોન્સર્ટ ઉજવવામાં આવશે. શ્રી. રતનજી અરદેશર દારૂ અને શ્રી. [illegible] દ્વારકાં વિદ્યાર્થી કિશોરસભા, સમાચ ટ્રસ્ટ તેમજ અન્ય સંસ્થાઓના સ્થાનિક કેપ્ટન કાર્યક્રમોના આપશે. આ કેપ્સા અંગે ખેલાડીઓમાં ઘણી ઉંડી ખાઈ, બદલાના તેમજ હુંદીજોને ઘણા સારા પ્રમાણમાં વિનંતિ છે.

પ્રીમિયમ્સ: ૬ પેટેજ
મંત્રી, ટ્રા યુ ૨ સો

[કેવાળી! [કેવાળી! [કેવાળી!!!

શ્રી પ્રોટેરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

શ્રી પ્રોટેરીયા હિંદુ સેવા સમાજના આશ્રય હેઠળ તા. ૧-૧૧-૧૯૫૪ મંગળવારની સાંજના આઠ વાગે ઓમારુના કોલની ખાતે - વિદ્યાર્થીઓના મહાન લાભ ઉપરાંત આવેલી કોન્સર્ટના જાહેર લાભ શ્રી. [illegible] ની ઉપસ્થિતિમાં [illegible] ના કપરા સંજોગોમાં સર્વે હિંદુ બાંધવોને તેમજ હિંદીઓને બહોળા પ્રમાણમાં હાજરી આપવા વિનંતિ છે.

કન્વીનર: શ્રી ચુનીલાલ રાઠ,
મંત્રી: શ્રી પ્રોટેરીયા હિંદુ સેવા સમાજ

અઠવાડીક પત્રક

વાર	પ્રોટેરા	ક્રોસ્ટ	પ્રિટોરિયા	જોહાનીસબર્ગ	સુપરિયર	ઉપરોક્ત
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	ઓફિસ, બાસો	[illegible]	[illegible]	૨૬૬		
	[illegible]	[illegible]		૨૬૬		

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર સેવા વધુ ઝડપી અને સરળ કરવાના હેતુથી આ લાઈન આફ્રિકાના બંદરે વધુ

ડેલાગોઆ, બઝારા, રંગુન, કલકત્તા અને બારામાસાકર બંદરે આવે છે.

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં વધુ સગવડ આપે તેવા વધુ સેલન્ડ ક્લાસ માટે સુંદર બનાવો કરવામાં આવેલ છે.

ટિકીટના ભાડા દરબારી નીચે મુજબ છે:

	ડેલાગોઆ.	બઝારા.
સેલન્ડ ક્લાસ ઓછામાં ઓછા	પા. 13-10-0	પા. 20-0-0
,, ,, વધારાની વધુ	પા. 12-12-0	પા. 18-0-0
ડેક ક્લાસ ઓછામાં ઓછા	પા. 6-0-0	પા. 11-12-0
,, ,, વધારાની વધુ	પા. 4-8-0	પા. 8-10-0

ડેલાગોઆ, બઝારા, રંગુન, અને કલકત્તા આવે છે

"બ્રિટન"	દરબન વીકથી તારીખ
"ઇટન"	૨૧ મી નવેમ્બર
"બરમા"	૨૧મી ડીસેમ્બર

"બારામાસાકર" માટે

વિગત માટે વધુ વિગત માટે તપાસ કરો:—

KING & SONS.

Anglo-African House 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2069.

BASSA LTD.

122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — Phone 069.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Cross Street, Durban, Natal

Nice quality in Bananas, Pines etc. supplied and called to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં નંબર એકના બનાના, પાઈનાપલ વગેરે બીજા જોરદર ખપેથી વસ્તુ મહાવવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર ખાસ ધ્યાન રાખી આપે આવે, વાહ પેકીંગ કરી કીફાયત ભાવથી માલવા આ આવશે.

કેપ ટાઉન, કિંબરલી, ડીસ્ટેર, રોડેશીઆ વીગેરે દરેક જગાએ માલવામાં આવે છે.

લખો: રવજી ભુલા,

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ટેલીફોન; નાતાલ,

નાતાલ-ટ્રાન્સવાલની જરૂર

ડેલીવરર

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાથી શક્તિનો સંગમ કરવા

ખાના પિલાએ વાપરવા ભાંડો

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની સર્વોત્તમ દવા—

આજમીશ અજમાવવા ભાંડો

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લી૦—મુંબઇ નં. ૨૩.

ઝંડુ દવાઓની તમામ દવાએ માટે તથા એજન્સીઓ માટે અમો — ઝંડુની દવાઓનું પુસ્તક આપેલ મંગાવો.

સાહેબ આફ્રિકાના એજંટ: એમ. એમ. ડેસાઈ, ૩૮ ગુમ રહીમ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોઝાંબીક.

મફત! તદ્દન મફત!!

કપડાંની માહિતીવાળુ **રેવલિંગ** પુસ્તક દરેક પત્ર વિગત કે દવાન મંગાવ્યાથી દરેક પોસ્ટ બાકે કે મંગાવો

ધ્યાન મંજરી ફાર્મસી, અમદાવાદ. હીંમતાબાદ.

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું તાજું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારા પેકીંગ કરી સારી કાળજી પૂર્વક ૫ પો ઓફીસના બાજુમાં વેચો —

Durban. 31 Short st.

நற்றமிழ் ஓப்பிலியப்பர்

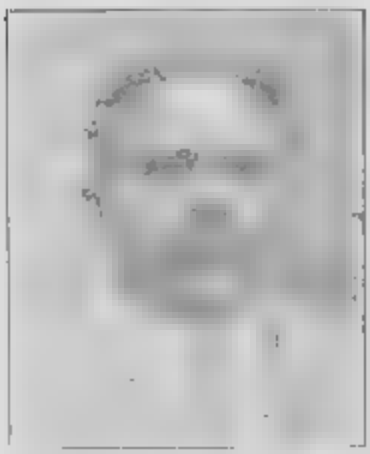
1903

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Gandhi Heritage Portal

Gandhi Heritage Porta

இந்தியா வர்த்தமானம்

[illegible] புதிய அதிகாரம்.

[illegible] முனிசிபல் சட்டம் பிரிவு [illegible] செய்ய சட்டம் [illegible] இருக்கிறார்கள். [illegible] தேர்தல் விஷயமாக [illegible] வந்தபோல், இவர் [illegible] வேண்டுமென்பதே இவர் [illegible] கொள்கை. [illegible] வரவேற்பு [illegible] ஏற்பாடு [illegible] திருத்தத்தின் [illegible] குமிக்க [illegible] கையொப்ப [illegible] தேவன் [illegible] வரிசை [illegible] கொள்ளும் [illegible] வரவேற்பு [illegible]

[illegible] மறுபடியும் [illegible] அறிக்கை.

[illegible] [illegible] (11-11-34) [illegible] இந்தியன் [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

The Best Your Money can Buy!

Save
"Morning Cup"
Tea Packet
Fronts for
Valuable Free
Gifts

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s. annually
" "	10s. 6d. Half-yearly
Outside the Union	21s. Annually.
" "	11s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions	1 inch.		3 Inches			1 Column.			1 Column.					
	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.			
13	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0			
26	8	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0			
52	0	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0			

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

દીવાળીના તહેવારમાં તમારા મિત્રોને શું ભેટ આપશો?

કેપીટનની મખ્ખાલ દિવાળીની મીત્રોને ભેટ આપવા લાયક મીઠાઇઓ.

બદામ બરફી, પીસ્તા બરફી, મુકતી માવા બરફી. બદામની બરફી, બદામી દલવા, ચંનીલા દલવો, ઓરેજ દલવો, બંગાલી

સુખડકેળી, તજમલગરી પેંડા, બદામોના બેસુડ, કેસરીમેસુડ, પુસરા, મગદલ, અસલ પાકુ ખાજાં, સાદા, મીકુનપાક, રાજપાના, ગુલેબી, મુકતામલ પુ, ચુનરી લાડુ, કોલાપુરી પેંવડા, બદામગોરી ગાંઠીયા, મગજ, મદ્રાસના કેક વીગેરે.

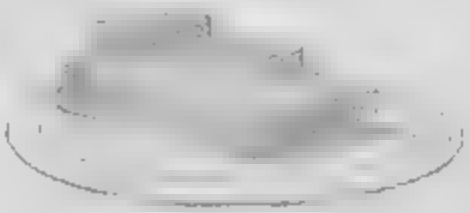

SUTTER FENEE

—નેમજ—

તમામ જાતના કેક પણ તયાર મળશે.

અપકંટીના વાકુંટાઓ માટેજ સાથે પેસા મોકલવા નહેરબાનો કરવી.

HALWA

માલ સમય અને બારા પુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

GOANCE

TELEPHONE

3623

CENTRAL

GOOLAB JAMBOO

દેશથી આવનાર તમા મનાવાઓ બાર ઉતારવામું ઇનામ રાખ્યું.

LUDOO

—આફ્રિકામાં મખ્ખાલ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: M. K. KAPITAN.

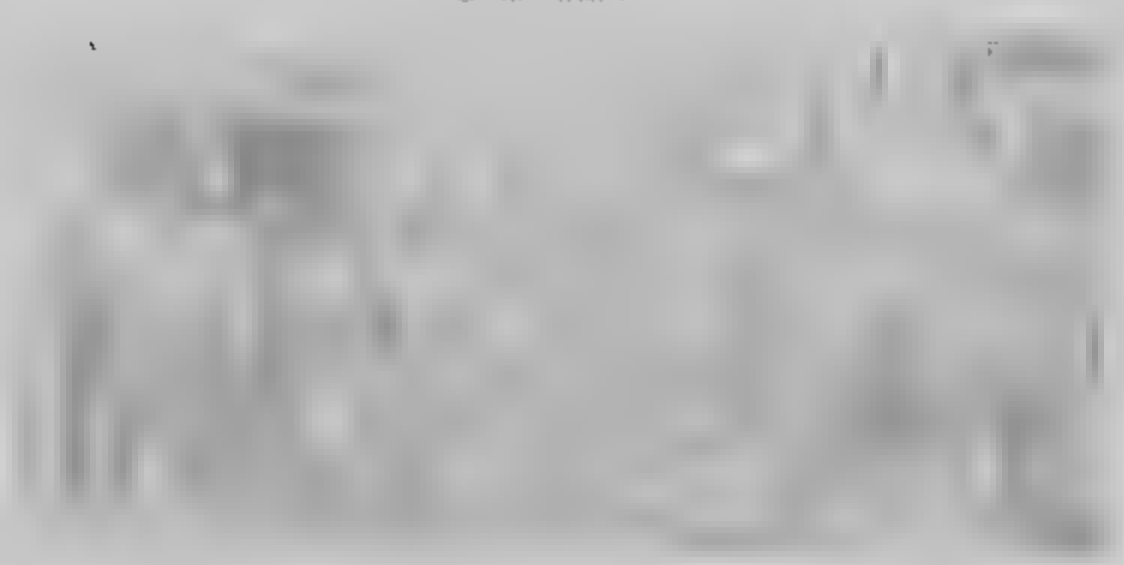
Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

SOUTH AFRICA
21 NOV 954

INDIAN OPINION
MAHATMA GANDHI

FAREWELL!

છેલ્લી સલામ!

The Baroda Girl Guides of the Arya Kanya Maha Vidyalaya, Baroda, who sailed for India last Monday by the s. *Tottea* after a very successful tour of the Union.

[illegible]

[illegible] Girl Guides [illegible]
[illegible] Indian Art and [illegible]
Kumwarani Lady Mehta
the residence of Mrs. P. M. Anderson, Johannesburg, last week.

[illegible]
મુંબઈમાં તા. બપોરે બન્યા
[illegible] સંસ્થાઓમાં [illegible] તા
[illegible] [illegible]

The aims of the lessons, said Lady Clarendon, were to produce leads to finance and foster the endeavour to raise the level of life among the poorer India and to show the results of the clever fingers and taste of the Indian

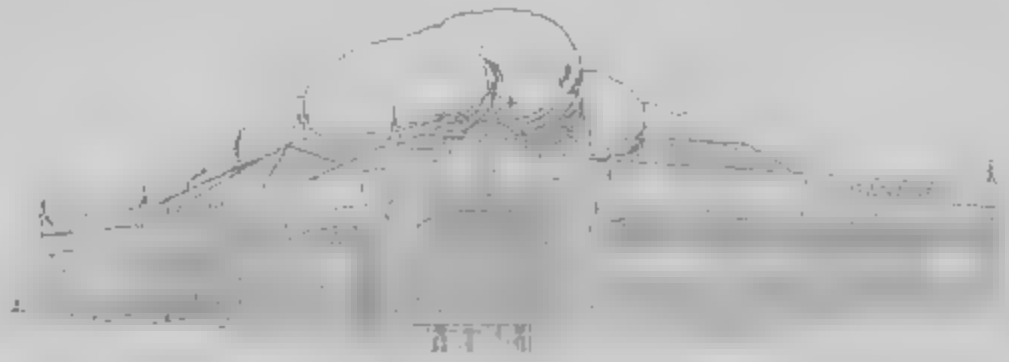
The Indian people had great cultural tradition of their ancient civilization and had much to give South Africans of their own heritage

મેરી [illegible] [illegible] [illegible]

'Phone 39 Verulam. Tel. and Cable Address: "CHOONILALL." 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

Dealers in Precious Stones and Indian Jewellery

GARAGE and SERVICE STATION at 19, Wick Street and 7, Moss Street.

Branch Stores at 141 Grey Street, DURBAN and 60, Wick Street, Verulam.

We Specialize in Indian Continents at Whole ... Prices

Harmoniums, Seranophon ... Indian Musical Instruments Indian Gold, English and African Record ... to be always kept from us ... at prices ... any quantity Country orders receive our personal Attention ... d Immediate despatch

We pay the ... est prices for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS Write us for further particulars.

We st ... k all kinds of Motor Spare ... and all brands of Tyres and Tubes Full Discount for cash given to country ... s

Insist on using Dunlop Fort Tyres and Tubes We guarantee ag... st any defects and replace them Write to us for quotation Send us the size you require

If you want to buy a new or second-hand car ... any make ... orwill us, we will be able to get good price for ... car to trade in, also new cars will be arra... at special prices and terms

Latest All W... Patterson Radi... ... from £10.10.0 upwards to £60.0.0 all Electrical Hear all the Wonderful ... ons on these sets Write for further particulars

ફોન ૩૯ વેરૂલમ.
,, ૨૬૭૧ ડરબન.

તાર અને કેબલ સરનામું: "ચુનીલાલ"

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

જનરલ મરચન્ટ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ.

ઝવેરાતના વેપારીઓ.

ઓઇલ એન્જીન્સ અને ઇલેક્ટ્રીક લાઇટીંગ પ્લાન્ટ
ગરાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન ૧૯ વીક સ્ટ્રીટ અને
૭ મોસ સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ.

હારમોનીયમ, સેરાફોન, ઇન્ડીયન મ્યુઝીકલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ, ઝુલુ, ઇંગ્લીશ અને આફ્રીકન રેકર્ડો, મશીનો અને મણીહારો.
ગમે તે જથ્થામાં ખાસ ઘરાકી અહિં મળી શકશે.

જુના સોનાના દાગીના અને ગોલ્ડ સોવરીનોના અમે મોંઘી કીંમતે ભાવ આપીએ છીએ.
દરેક બાબતોની માહીતી સ્ટોકસહીત લખવી આપવી.
ચડ્ડ ખિરાત માટે લખો.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

રંગી. કરાજા

ટીકટના ભાવો

સેકન્ડ કલાસ
(અપર બેરાથ)
પાર્ડિક રૂા-૦-૦.

રૂા
(અપર બેરાથ)
પાર્ડિક ૬-૭-૬.

વીસીના; ભાવો

મુબજાની બીસી
(સાધારણ) પા. ૬-૧૮-૬.
(રંગીનવ) પા. ૭-૧૪-૦.

ડીલ બીસી
(સાધારણ) પા. ૨-૧૨-૬.
(રંગીનવ) પા. ૫-૬-૭.

નવેમ્બર તા. ૨૬ બીજી મુંબઈ બ્યા ઇપરસે.

આપ સુજ્ઞ[illegible] ... અને રસીદનું નામ લખી, પોસ્ટ, કાગળનું ઠરવાણુ મોકલ્યું. અને ... ખાતરી ... [illegible] ... તેઓનાં કામ જલદીથી તેઓ તે તમેા બંદોબસ્ત કરી આપશે ... [illegible] ... ૬૬ વર્ષ ... ખાસ ... [illegible]

૬૬ વર્ષની ઉતારૂઓ પોતાની રીતિરિવાજ અનુસારી ફેરફારવાળી ટેવને ... [illegible] ... અનુસરી રાખે

પ્રવાસ્યવાહક ... રીતિરિવાજ પ્રમાણે ...

... [illegible] ... ખાસ ...

Shaikh Himed & Sons,

390, Pine Street, DURBAN

Telegraph Add[illegible] ... NAWAZAT

શેઠ હીમેદ એન્ડ સન્સ

... [illegible] ...

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Look for the Laurel Garland!

A TOKEN OF MERIT

લોરલ પારફીન ખરીદતા પહેલાં

તેમનો ટીન સ્વંભ હાર તપાસેા.

Ask and make sure you get the best paraffin—LAUREL. It costs no more.

વાપરી અને ખાત્રી કરેા કે "લોરલ" પારફીન કીંમત માં સસ્તું છતાં ઉત્તમ છે.

Vacuum Oil Company of South Africa Ltd.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

બાર રેકોર્ડમાં કી. ૧૬/-

આ નાટક ફુલ ૨ રેકોર્ડમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યા સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે પ્રસંગના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અજુકતા સેટ ખાસ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મેલવાના બોકસની કી. સ. ૬ આજ બોકસ્ટા પાશે.

ડ્રામા

પૃથ્વીરાજ ચાહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮

પર. ૬-૨૨ ૦

ત્રીજ બોકસની ૩ ૬ વધુની.

ખુબ માંગના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

હાથના તેમજ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

ડબલ અને સીંગલ રીડનો નવો સ્ટોક આવી ગયો છે. હિંદુસ્તાનના મહાકુર મેસર્સ જેમ્સ મેન્યુફેકચરીંગ કું. માં બનેલા જરમન સુપ્રસીદ્ધના આ સામગ્રીત અને સુંદર પોલીશ વાળા બાજાઓમાં અજબ્રુત, તેના સુર મધુરા મધુર અને બીજા છે તેમજ દરેકને પોસાય તેવા દીલાયત બાજા સસ્તેડા છે. બીજા વધારે હારમોનીયમ ખરીદતાં પહેલાં હમારા રૂબરૂ કીંમત અને મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ મળે.

Phone 2447. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V RECORDS

113 Field Street, DURBAN Natal.

કોંટ્રીગલ્સ.

પાવડર

કીડી મંકોડા, માકડ, વંદા, માખી મચ્છર જીવડાંને

નાબુદ કરે છે

ઝેરીલા અવાજ, ફેલાતા રોગોમા વેપાર છે

RAJCOOMAR,

રાજકુમાર,

મરચન્ટ

ખાસ. ફુલ મોસ્ટ માર્કો ૧ પેટા ... ઈંચ મેકીસે પુરા બારણાં માપે ૦ રાત દિવસ ખુલ્લ

ફોન ૨૨૬૧ પો.બ્રક્સ ૧૫, કાફ સ્ટ્રીટ, ડરબન

મેનેજર : ઓસ્ટ. ક્રાન્ટીલાલ

તાજા ફ્રેમદા ફ્રુટ

... ...

... ...

... ...

પીચીસ ... ...

ગ્રીનેસ ... ...

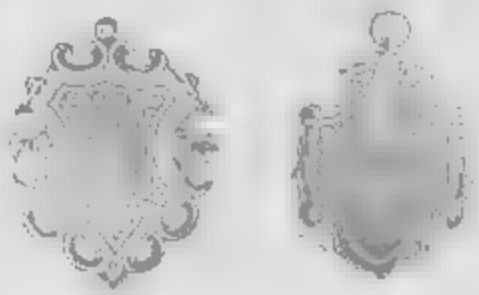
ગ્રેપ્સ ... ...

Canadian ... ... Apples ... ...

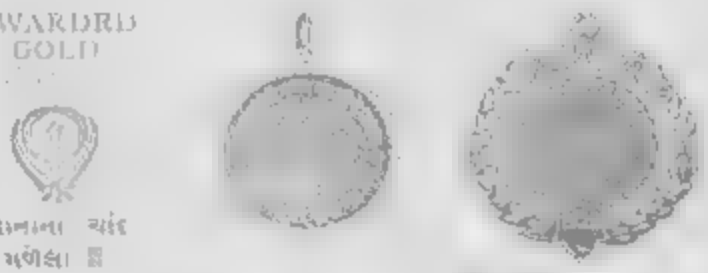
... ...

... ...

... ...

AWARDED GOLD

સરદાર કલ્ચુર: સરદાર કો.ન.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon
131 Queen St., P.O. Box 460 DURBAN

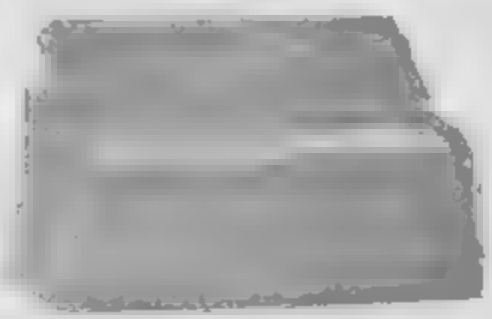
Tel. "TUNEMASTER" Bombay

ચેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

P. O. Box 460 GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

here are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Tender Gums are Dangerous!

[illegible] Nature's warning [illegible] and serious

[illegible] sure that your [illegible] th is sterilized [illegible] decay [illegible] your aid. A [illegible] que in contain- [illegible] school while its [illegible] antiseptic and [illegible] antiseptic qualities are

[illegible] V. R. Kokatnur [illegible], Ph.D. and Dr. [illegible] D.D.S.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Claim the [illegible]

[illegible] by KOPRAN CHEMICAL [illegible] LTD.,

[illegible] Khata, P. O. Box 69, Vereeniging [illegible] 83/85 [illegible] Road, Bombay.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

No. [illegible] Vol. XXXII. Friday, November 16th, 1934 [illegible]

NOTES AND NEWS

Farewell

THE Rhoodie Girl Guides left these shores for India last Monday after a [illegible] successful tour of the Union. Not only did they receive the most splendid [illegible] from their own countrymen but also the Europeans to whom the progress made by India's young women is of great interest in so far as [illegible] concerned. [illegible] of the Girl Guides has been invaluable our Agent-[illegible] tion [illegible] prevalent [illegible] Europeans about [illegible] women [illegible] the Girl Guides have enrolled [illegible] of [illegible] many [illegible] men in this country [illegible] at their home [illegible] Mr. [illegible] had never [illegible] guided [illegible] did [illegible] [illegible] public affairs [illegible] by their [illegible] within [illegible] short [illegible]

We hope that awakening has come to stay and that our Indian women will [illegible] their fair share in [illegible] in the world of building [illegible] nation. Farewell receptions to [illegible] of the Girl Guides were given by the Surat Hindu Association, Arya Pratinidhi Sabha, the Hindu Mahasabha, Mahavamit Association, Bhakti Mandal as well as by private individuals. The Girl Guides [illegible] the [illegible] of Pandit Amar Priyaji [illegible] left South Africa but their memories will remain [illegible] a long long time. We wish them farewell.

Law Is Not Colour Blind (?)

"I do not want to utter [illegible] but yesterday a native received one [illegible] for a similar offence. I want you to realise that the law is laid down to apply to all people guilty of any offence, irrespective of whether they are black or white. Therefore, the [illegible] between natives and Europeans [illegible] they are found guilty of similar offences. In your case, however, I will not order one, for you are young and I assume that you were affected by the liquor you had. Let me advise you that the best thing you can do is to stay away from here," thus remarked Mr. L. R. Thorpe, in the Magistrate's Court, Pretoria in sentencing a twenty-one year old young white man, for being found guilty of housebreaking with intent to commit an offence, to pay [illegible] £7 10s. with the alternative of 21 days' imprisonment with hard labour. The fine was paid. For a native to have been dealt with so [illegible] would of course [illegible] [illegible] unthinkable and so the law is [illegible] all colour blind.

Segregation For Indians

In connection with the proposal to establish a coloured township at Rhodepoort, the Roodepoort-Maraisburg Town Council has received a letter from Ronald Austin offering a portion of the farm Waterval 70, north of Delarey. A letter from the Witpoortjie Gap Development Co., Ltd., offering 12 to 14 morgen [illegible] within easy reach of the municipal area, and a letter from the Klipspruit Mines (Pty.) Ltd. offering ground [illegible] west of Orlando Township. [illegible] the meantime the Council has applied to the Transvaal Asiatic Land Tenure Act Committee, requesting that [illegible] be [illegible]

What An Achievement!

Among the achievements recounted by the Agent of the Government of India in the course of his reply to the Indo-European Council one was that through his efforts Indians were now allowed in the Railway dining saloons. "The Sunday Times" learns that [illegible] was caused on a Natal Durban train on which the Indian Girl Guides, who recently toured the country, were travelling. Their leader Pandit Anandpriyaji entered a dining saloon in the morning and asked to be served with breakfast. He was informed that he would be served only after the Europeans had left. He said that in that case he would take no breakfast at all. At the lunch hour three Europeans entered the saloon and raised no objection against Indians being served in the dining saloon at any time. The Chief Steward informed them that according to his instructions, Indians could be served after the Europeans had taken their meals. The Europeans thereupon refused to have lunch and left the saloon. On another train, it is learned, an Indian entered the saloon when Europeans were there. He was asked to leave.

Railway headquarters informed a representative of "The Sunday Times" that the incident which had occurred on the train used by the Indian Girl Guides had been investigated. The General Manager was satisfied that the steward had acted with tact and discretion and was in no way to blame for what had happened.

It may be mentioned here that Indians have never at any time had trouble in having the honours (as some of our leaders think it is to be an honour) by special arrangements of having the dining saloon all to themselves. There is therefore nothing new in the present procedure. Even the stewards use the dining saloon after the Europeans have retired. Pandit Anand Priyaji evidently very rightly did not much care for such an honour being conferred on him. This criticism is not to pluck the Europeans. We can quite understand their deep rooted prejudices and that racial equality cannot be applied in a day. Our Indian brethren would be well advised to act with discretion and not be over zealous in [illegible] all the rights which they possess or imagine they possess for it is not of much consequence to themselves and it only tends to accentuate the bitterness of the Europeans.

Their Faithful Boy

[illegible] Durban who [illegible] people in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relation on [illegible] to his [illegible] to the person of Dhany, better known simply as Danny, an Indian, who for nearly 50 years gave loyal service to the proprietors. "On his retiral on pension in March of this year," writes the contemporary, "Danny [illegible] Sunday took with him the good wishes of the entire staff, of a career probably unrivalled among his compatriots in Natal. Danny was more than an employee. He was an institution, and [illegible] enjoyed the confidence of Sir John [illegible] Mr. Max Robinson and Mr Ramsay Robinson, the present Managing Director. He came to Natal at the age of ten, in 1873, with a batch of indentured Indians and became a Corporation office boy. Four years later he joined "The Natal Mercury" in the same capacity. To hundreds of people he was known as "Mercury," and was liked and respected by all. He leaves a widow, a son and daughter and 11 grandchildren.

Message of Goodwill

Mr Don editor of the *Star*, Johannesburg who was not able to write an article in time for our Special Number which was published last week, sends us and the Indian community a message of goodwill and good hope for the future which we have great pleasure in acknowledging with profound gratitude.

SECONDARY EDUCATION for GIRLS

By
Miss F. S. SLATTER,
Head Mistress, Mitchell Crescent Government Indian Girls' School

AFTER nearly five years strenuous work on the part of the little band of teachers, and many vicissitudes, and herculean efforts on the part of Kanwarani Lady Maharaj Singh, "Higher Education for Indian Girls" will become we hope the slogan for next year.

The Mitchell Crescent Indian Girls' School started in January 1930. The site chosen was one of the finest in Durban,—airy rooms, with an uninterrupted view of the beautiful Berea, spacious grounds, open to every wind that blows and therefore extremely healthy.

The Superintendent of Education, expecting a tremendous rush of entrants, suggested that a rule be made that no scholars should be admitted unless the parents were prepared to let her go on to the Junior Certificate or Matriculation standard.

The [illegible] enrolment of 30 pupils [illegible] and many pupil teachers. [illegible] not interfere so one teacher was promptly transferred to Sastri College.

Since then the number on the staff has remained unchanged while the number of students has increased to 24 and the number of classes to nine Std. V X inclusive.

This year we [illegible] for the Matric, the first pupils who have been right through the school since its inception. But we are hopefully pecking a big increase in numbers next year also as extra teachers to ghten the burdens of an extremely weary and harassed staff. What has brought about this horrors? Too many classes and too many different subjects to fit into the time table, many of which do not admit of grouping classes and the eternal grind for examinations. These public examinations for which our girls and grind students with useless [illegible] end of all we [illegible] there is now the co ordinate of cultural subjects. This is the will everywhere where girls sit for examinations on an equal footing with boys. How many girls are going to become chemists, [illegible] brokers or commercial correspond[illegible] how many are going to be teachers, lawyers, or to do [illegible] things on the stock exchange, or be mechanical engineers and bridge builders? A few may aspire to these positions, but it is a pity that the majority should be penalised for the sake of a few.

In the Junior Certificate and Matriculation examinations girls ought to be given more latitude in the choice of subjects. Until an alternative syllabus more suitable to girls is planned, I would appeal to parents not to clamour for the J. C. and Matriculated certificates for their girls but to make a determined stand for an education that will fit a girl to be useful in the home, as well as to move with ease and confidence in any refined society.

How many weary hours spent in mastering Latin, Science, a third language or Mathematics could be joyfully and pleasurably spent in appreciation of music, singing [illegible] art, creative work and design in needlework and practical [illegible] cooking, the [illegible] Economics or daintily and appetising dishes [illegible] and bread-winners; and last but not least in games and physical culture.

All these things have to take a secondary place or no place at all, if the Junior Certificate and the Matric Certificate are to be the final goal.

Parents may come along and say, "My daughter has passed her [illegible] I want her to take the Junior Certificate [illegible] [illegible] experience, reaching over many years what a great gap there is between a mere pass in Std. VI or [illegible] the standard required for the J. C., and we know that it will mean for Mary and Kate, for Sastri and Sibanonah a weary two years of grind, above [illegible] rain, still he brains begin to wilt and the [illegible] not-like, drops one thing after another.

There is little time for anything out the things that matter for character building, for instilling habits of self-reliance, and for healthy physical training.

I myself have always regretted the [illegible] spent in cramming Latin (now a [illegible] of which could have been spent in mastering the piano and becoming more useful social creatures. If Indian girls are to take their [illegible] in the world they must [illegible] require the habit of application and concentration, [illegible] self-control, self-reliance and initiative, a love of study and a desire for further knowledge that will carry them on to continued progress.

In my opinion, the best method of acquiring these traits is the Dalton Plan but at the beginning one must make haste slowly.

A student may listen to a teacher, [illegible] rattling [illegible] as much as she can cram in a given time [illegible] and learns by heart for days and the notes given or the set books. The minutes of abstraction or day dreaming and the main point of the lesson may be completely missed. What person is proof against the mind going off into a world of its own, if a word of explanation suddenly touches some cord of memory. Along Dalton lines, the student is set an assignment or a certain amount of work to do in all subjects which has to be completed within a certain time. Any subject may be taken in assignment period as long as the student completes the contract within the required time. The students are encouraged to read as many reference books as possible on the subject and sift out and retain the most important facts. The teacher is always at hand to help with advice and check the work when done. At the beginning of this experiment the pupils invariably do the easy mechanical things first and leave the problems which require thought, until the last. Soon they learn by experience that this is not the best way and they begin to plan their work out and readjust their studies. They have then learned by experience one of the most important lessons in life. They have become self-reliant, and have learnt [illegible] [illegible] [illegible]

21 NOV 934

IMPRESSIONS of FORT HARE

Dull would he be of soul who could pass by
A sight so touching in its majesty:

By G. S

THESE were the words that flowed from the heart of Wordsworth as he stood upon Westminster Bridge, gazing meditatively at the scene that lay before him. And, I feel, no one susceptible to emotional feelings at all, could resist the kindling of the same emotions, if he stood upon Tyumie bridge to-day, and looked upon the red and white buildings that go to make up Fort Hare. Those hills, that only a few decades ago were the scenes of fierce guerilla feuds between White and Black, now bustle the busy non-European 'university' to South Africa.

This is the first impression one experiences on visiting Fort Hare. To some there, even for a brief period, evokes a deeper admiration. Beneath its apparent simplicity there is the profundity in thought and sincerity that is difficult for one who has been to Fort Hare, to find in the hustle and bustle of [illegible]

I [illegible] pleasure, therefore, [illegible] my mind of those most enjoyable days spent at Fort Hare. It was some time in January 1930 that I decided to go to College and though mine was a hasty decision I have had good cause not to regret it. I left two days later and it was not long before I had successfully adapted myself to the new environment.

There is this about Fort Hare. You always feel yourself at home; and the consequence is that your actions, your dress, your behaviour and even your thoughts are free from the pretension and mock-seriousness that are so rife outside College walls. Fort Hare is, in a word, one large family and there is much the goal to create such an atmosphere—the utmost unity of communalism among the students, as well as the equality of the lecturers. How can one forget good, old 'Dave' we used to term Bishop Smythe. Even in his old age he was a student himself, lived with us, studied with us, rambled with us, rose earlier than most of us and even in his daily cold showers—something we remember Fort Hare by—a better student than any of us. Such was the glorious spirit that prevailed at Fort Hare, a veritable 'home from a home'

From my mind, too, I cannot banish the happy recollections of 'Uchleli' (the editor) by which name Prof. D. D. T. Jabavu was better known at Fort Hare, his hilarious laughter and his frequent moods of seriousness. Or is it difficult to recall to mind the Shavian Maths Master's happy lay sermons at Assembly. Those were happy days. Work, sport, seriousness, hilarity were indulged in so discreetly and mixed so well, that life was worth the living. And for a time, the pressing cares of the world, which [illegible] greedily to snatch up the student as he leaves the college portals, were as yet unfeared of.

Life at Fort Hare is [illegible] and I mean full in its fullest sense. Great sporting [illegible] of the keen spirit of sportsmanship of which [illegible] noble. And on the academic side Fort Hare never lags behind. Though yet in its infancy (for [illegible] was opened by Colonel Hoole in 1916 it [illegible] over thirty graduates in [illegible] pedagogues and ministers of religion, while several who have graduated in medicine overseas are [illegible] [illegible] stature. There are two Indian doctors in Natal, and three Indian Arts graduates who [illegible] the foundations of their careers within its walls. That Fort Hare is going to be of greater [illegible] South Africa is, I feel, beyond all doubt.

In local circles, I have found the aspect of life at Fort Hare has had 'unhappy' associations. Fort Hare is left regarded as the local synonym for 'lethal factor.' As far as is possible I have tried to dispel such misconceptions. When we remember that Fort Hare was built primarily for Native students such blemishes evaporate. The fare, to a new student, may not be as reliable and palatable as the dainty dishes one is accustomed to at home, but it is not for this reason unwholesome. One soon gets seasoned and spunking for myself, I can vouch for the fact that my period as a novitiate in this respect, was not prolonged. Indian students, in my time, revelled in the fare so much so that their places were seldom or never vacant at *Schreiche's*. The native like ours and [illegible] Indians—not here I may mention Mahatma Gandhi—believe more in frugality than in variety; and, I feel, it is better so. Those who leave Fort Hare in view, therefore, and have been disparaged by such petty uncomplimentary terms certainly put their loads at rest. In any case to those who place their palate before their intellect no college can be of any assistance. I [illegible] that few one or two, who belonged to this category, were so pampered that they deemed it wiser to revert to the common herd.

Public opinion is a powerful influence at Fort Hare and this in any college is symbolic of a sincere regard for ways. Students soon get their ways and very little external coercion is ever employed to guide the conduct and behaviour of students.

According to the Gentlemen's Agreement (the Capetown Agreement of 1927) Indian students are privileged to special accommodation and conveniences at Fort Hare. Mr. Sastri visited the college during his term of office in South Africa and after an inspection considered it unwise to put into practice such recommendations. No more pleasing news could have been welcomed by Indians who have been at Fort Hare. In my time, we strongly resented favourable treatment, particularly when we realised that at the college there were Native students who outnumbered us in every sphere of the college's activities. The Native mind may be inhibiting and very religious; but it is by no means docile.

There is much I could, and should like to, write about my *Alma Mater*. Every student in some time or other finds himself involved, mundanely or unconsciously, in never-to-be-forgotten episodes. He is either the victor or an interested spectator. Of these I can write at length. For the present still it is to say, it is to Fort Hare—that melting pot of the races, black, white and brown—a cosmopolitan atmosphere and sympathetic lecturers, to whom I must ever remain grateful. It is to Fort Hare that has given me, in contact with many others, that stimulus and push in life, without which life is not worth the living.

Sita

[illegible] the Bride [illegible] the queen of Dharmasthan, [illegible] Sita, queen of Ayodhya, [illegible] than of Hindustan. Here [illegible] raised a voice against the aspirations of society [illegible] unenlightened. For the [illegible] fear of unwarranted stuff that the middle-class[illegible] may, in millions of hearts over the kingdom of [illegible] women, and sometimes acquiring honour and price. Though [illegible] and it goes the more [illegible] to her the simple love of [illegible] and what we were [illegible] than all the luxuries of courts. She knew every mood of [illegible] parents, parents on their parties to the early morning, when [illegible] made and blossoms open and the sun's fresh and calming love went with them [illegible] the evening adoration. [illegible] shared a throne, yet never forgot the [illegible] people's good, and not for their own pleasure, [illegible] sovereign reign. She knew highest human happiness [illegible] and was not blinded by happiness [illegible] the deepest and bitterest sorrow, and bore serene midst her sorrow. Such was Sita, [illegible] of Ayodhya, eternal type, called [illegible] noble and peerless amongst women.

(From "Cradle Tales of Hindustan" by Sister Nivedita (Margaret E. Noble).

MODERN SCIENCE and HINDU PHILOSOPHY

By
SWAMI ADYANANDA
of Ramkrishna Mission

(Continued From Last Week)

THE Hindu philosophy after deep introspection into to the reality of the universe had long found out the relative character of the world. Life and death, sorrow and happiness, good and evil, are not separate entities, but are different manifestations of the same principle which veils up the reality from our vision. The same thing, we find, life produces pleasure and pain at different times. One fact in life may appear as bad to-day but to-morrow the same fact appears as good.

The same fire which burns and destroys many magnificent buildings also cooks our food, and kills many germs for human health.

So it is with every fact of life and the world. There is nothing absolutely good or evil in the world. The good and evil are the same thing appearing in different garbs to us to produce different feelings in us.

So Hindu philosophy says we must find out the unit existence of which the phenomenal facts are mere shadows. Compare the main thoughts of the Monistic School of Hindu philosophy and you may find that perhaps through later discoveries of science, she may come to shake hands with Hindu philosophy.

I have given you a general idea of material world according to Hindu philosophy. Now I shall tell you something about life. Life like the material modifications of the universe arises originally from the Absolute conscious Being. It has therefore two aspects namely eternal and formal. Eternal life is one with the eternal Being. As such it has no beginning, it is self existent. But life in forms may have. But when we look to life only in forms and try to find out the origin, we fail, because the Hindus say, life in form is only one aspect of life and we cannot find the whole from a part.

The life principle being universal there is unity of life both in the organic and inorganic. There is a complete chain in all forms of life, though in organised life, it is manifested fully than in the inorganic. In the inorganic life is stupefied but in the organic, it is vivid and conscious. Formerly statements like this that life exists even in the inorganic grass matter, would sound like an absurd fallacy of the primitive thinking, to the Western mind. But recently the famous experiments of the great Indian scientist, Sir J. C. Bose, have proved that so called dead matter and plants respond to external stimuli. The response which inorganic matter and plant life make goes to prove that the feeling and consciousness, two symptoms of organised life, are present in inorganic life in such small degrees, that it is impossible for the normal understanding of man to grasp it. Taking this spiritual view of life, the Hindu philosophy says that the life subjected to the veiling principle *Maya* of Nature is a state not real to man himself. The purpose of human evolution is to make life more and more suitable instruments for realisation and experience of the spiritual reality behind all the modes of Nature. The whole world of energy, according to Hindu philosophy, expresses herself in three essential modes *Satva, Rajas,* and *Tamas*. In the physical world these qualities are seen as equilibrium, activity and inertness. In human nature when we find a person passing his life somehow, in ignorance and inertia and making no move for change of his thought and action, that man is dominated by the *Tamasic* element of Nature.

The second type of man who is dominated by the egoistic sense of power, domination, conquest and enjoyment, is ruled by the second element known as the *Rajas*.

[illegible]

ment from its struggling emotions and sensations of outer strife, is the man dominated by the *Satvic* element.

This change in the inner [illegible] of man to the road to immortal existence.

Before I discuss a few points on the idea of immortality in Hindu philosophy I sum up all its Hindu views of life.

Life and the world progress are but mere mechanical resultants of [illegible] dead material Nature. There is inner law to Nature and the soul life of man entangled in [illegible] appearance and standards, have missed the real significance of Being. So for the true purpose of life man should live for mind in the spiritual reality [illegible] attain freedom. On the superficial surfaces of things, Nature, like a Magician conceals and hides the spirit and deprives us of the sweetness and ecstasy of Divine essence, and gives us sense of perverted values of things. The Hindu philosophy and religion, show us how we can live in the luminous truth of the spirit.

In Hinduism the idea of immortality does not consist in mere personal survival of death. In my last lecture while speaking on the theory of re-incarnation I shortly put forward some of the arguments about personal survival. But immortality in deeper sense, means that supreme status of existence, which is not conditioned by the modes of Nature. In the super physical spirit and consciousness of man that seed is present. Hindu philosophers therefore base their arguments of immortality on that ground.

The idea of immortality of the soul has been questioned by the biologists and physiologists. Many theologians have tried to answer those questions on their theological beliefs and faiths. I shall try to put before you some points not from theological beliefs but on certain deeper facts of human life and consciousness.

The biologists who refuse to admit of any existence after death say that they find no ground for believing that the brain as a dual organ, compound of substance and spirit. Secondly if death is due to the escape of an immaterial spirit we should expect it to be instantaneous whereas it is to be found to be a process of years mostly. Thirdly biologists claim that we know every stage of the transformation of a microscopic unit of protoplasm into a multi-millioned colony of living cells.

If life is only a transformation of unit protoplasmic cell [illegible] battalion of cells, the question will be naturally asked, who or what guides arrangements of these five cells? On the answer of this question depend much on the question of immortality.

Another point of argument is that from human life we find that it progresses in its and progress? Can material nature of life and mind lead towards superhuman.

Again will we not afraid [illegible] If we [illegible] a combination of cells there could be no fear of death! Because who would be afraid of the? The Atoms? That would be absurd. To take the question of self consciousness. Are atoms self conscious? If so, the atoms of [illegible] cells become spirit and matter! there are things in human personality and deeper layers of his emotion and consciousness that we cannot explain by mere materialist theories. There is in man something which is immortal and free. That not the body, neither is it the mind. The body is dying every moment, and the mind is changing. But beyond these sheaths of cells and mind, there the immortal spirit. [illegible] Ever free and pure. The purpose of human evolution is the realisation of this immortal spirit and to be fearless deathless and free.

After experiencing this spiritual heritage [illegible] and the sages the Vedic Seers, thousand of ages ago gave the message "Hear ye children of immortal bliss!" Ain't that message holds even [illegible] in the voices of her modern Seers, India is again sending that message to the whole of humanity, in this age of scepticism and materialism.

FAREWELL TO BARODA GIRL GUIDES

UNDER the ægis of the Arya Pratinidhi Sabha Natali a free display by the Baroda Girl Guides was given at the Indian Recreation Grounds, Currie's Fountain, kindly lent by the Sports Grounds Association on Saturday after noon the 10th instant at 3 p.m. A record crowd was present to witness the demonstrations, and never has the pavilion been packed to capacity by Indian ladies as was on this occasion. Thousands of children from the various schools were present. Prompt to time an introduction was given by Mr S. L. Singh, which was followed by prayers. The full programme as has been shown at the various towns was given and greatly appreciated by both Europeans and Indians. At 4.45 p.m. the display came to an end, after which in the absence of Mr. R. K. Kaplan, the president, Swami Bhawani Dayal presided and touched upon the activities of the tourists. Following him Mr. J. W. Godfrey spoke and reiterated the sentiments of the previous speaker and added his quota. Four girls of the party then addressed the crowd in English and Hindi, after which Pandit Anandpriya, the leader, thanked the Sabha for making their stay comfortable and arranging the itinerary. He remarked that wherever he went the greatest kindness was shown him and his girls, and this tour has not only benefited the travelling party but has removed many misconceptions in the minds of Westerners as to the progress of Indian womanhood. Several enlightening messages from Mayors of different towns were read showing the esteem in which this party was held. The Mayor of Durban (Dr. Dr. S. Copley) then arrived from a prior engagement and addressed the crowd. "I hope that tourists had a pleasant time throughout the Union and from what he gathered a wonderful reception was accorded them this afternoon. He wished them all the luck in their activities. Dr. Laughton, Deputy Mayor, followed and added his quota to this farewell. In nominating Mr S. L. Singh, moved a vote of thanks.

COLONIAL BORN and SETTLERS' INDIAN ASSOCIATION

THE first annual [illegible] of members of the Colonial Born and Settlers' Indian Association Pietermaritzburg Limited Branch was held on Sunday November [illegible] at the Y.M.C.A. Memorial Hall Church Street Maritzburg before a fair gathering of members. Dr Maurice R. Peters presided. The annual [illegible] was read by the Secretary Mr [illegible] adopted on the motion of the Chairman [illegible] and seconded by Mr G. Kooverjee. Speaking on the Report the Chairman paid a glowing tribute to the Secretary, Mr K. Sookdeosingh for having so admirably and efficiently conducted the affairs of the Association. Arising out of the Report the Chairman dwelt on the question of the retrenchments at Dunlops from the Rubber Factory in Natal, and of the Association's intervention in the matter. Mr S. E. Kader, the Honorary Treasurer submitted his Report which showed an income of £[illegible] 3s. 6d. from subscriptions and fees in the year and £3 3s. 6d. from expenses to the extent of £2 [illegible] thus leaving a credit balance of £[illegible] 19s. 6d. The Chairman moved for the confirmation of the said and was seconded by Mr A. Poonsamy. The Chairman congratulated the Treasurer for the able manner in which he executed his duties. The following office bearers were then elected for the ensuing year—Vice Presidents Messrs. I. A. Hallajee, P. M. David, B. K. Naidoo, J. M. David, V. K. Pillay and Ismail A. Casimjee; Joint Honorary Secretaries Messrs K. Soobramoney and B. R. Naidoo; Honorary Treasurer Mr S. E. Kader; Honorary Auditor Mr. A. T. Moodley; Committee Members: Mr. G. Anthony representing Corporation Employees; Messrs A. Poonsamy and S. Francis representing Caterers and Liquor licenced Employees; Mr. A. T. Moodley, representing Brick Making Industry Employees' Messrs R. N. Pillay and R. P. Naidoo representing Industrial Workers; [illegible] Maharaj representing St. [illegible] Messrs M. Ramsahoi and [illegible] representing Business Messrs. [illegible] and Govender and [illegible] representing Farmers; Mr Sheikh Ahmed representing Trade Instructors and Mechanics; Mr. S. B. Dayal representing Railway Employees; Mr S. Kuthumpoo representing Education Interests; Mr V. Krish representing market Gardeners and Agents; Committee Member Mr A. B. Christo representing Building Industry Employees; Miscellaneous Messrs G. Manickum, V. P. Christian, C. K. Govender, R. [illegible] and M. Moodley.

Mr. A. Christopher of Durban addressed the meeting and explained in brief the duties of the Headquarters.

Mr P. B. Singh who was deputed by the Headquarters to investigate into the conditions of the unfortunate Kenyans [illegible] explained in brief the severe hardships the Indians are undergoing; he appealed to people to bring pressure upon those who desire to take [illegible] age of this report [illegible] requesting them not to [illegible] of South Africa.

Among other speakers were Messrs S. L. Singh and P. B. Singh.

It was unanimously resolved as a mark of appreciation of the invaluable services rendered by the secretary that he be given an honorarium of [illegible].

The Chairman in concluding thanked the members present for attending the meeting, and paid special thanks to the gentlemen from Durban as representing Headquarters who time after time were good enough to respond to our calls. He appealed to [illegible] others for their co-operation and assistance in the interests of the Association.

Mr [illegible] Francis moved a vote of thanks to the Defendants.

The meeting terminated with a vote of thanks to the chair at 5.30 p.m.

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Sir,—In your issue of the 26th Oct 1934, a correspondent writes of the appointment of Mrs. P. K. Naidoo as one of the trustees of the Valliamah Memorial Hall in the place of the late Mrs E. Bansi. The trustees are now Mrs P. K. Naidoo and Mrs M. Pillay, the latter has been in the position since 1930. I am very pleased to see that Mrs P. K. Naidoo has been elected to fill the vacancies. The site for the Valliamah Memorial Hall was bought in 1924, to build a Hall in memory of that gallant lady who gave her life for the cause of the community during the Passive Resistance Struggle. I hope the present trustees will make an effort to fulfil that object, I am certain if the right move is taken the Indian public of South Africa would respond to their call. I further appeal to the trustees to report to the public from time to time what they are doing in the matter. I wish them all the success in their work.

Yours truly,

Johannesburg. B. D. TAVADIA.

Answers to Correspondents

MR. D. A. JEKAWOS.—Your letter is not published as it is now out of date. —ED. I.O.]

NEWS IN BRIEF

Maulana Mohammed Abdul Aleem

Mr. Hafiz Mohammed Abdul Aleem Siddiqui [illegible] Durban on a trip of the Union was accorded a hearty welcome at [illegible] Colony, Dundee, Ladysmith, Newcastle and other mill places on his way to Johannesburg. Mr. Maulana and [illegible] Indians as well as distinguished [illegible] of European [illegible] the Mandir [illegible]

Tongaat Indian School

[illegible] Rs. Tongaat Rs. [illegible] Inspector, on Tuesday Nov. [illegible] farewell reception [illegible] to Kunwar Sir Maharaj Singh [illegible] the eve of his departure for Johannesburg [illegible] School Committee.

Durban Indian Surf Life Saving Club

[illegible] to be given [illegible] to the grant [illegible] of the [illegible]

the patronage of Kunwar Sir Maharaj Singh at the Battery Beach, Durban on Sunday Nov. [illegible].

Deepavali Sports and Entertainment At Fairbreeze

A [illegible] of Deepavali entertainments [illegible] der the management of the Fairbreeze and District Hindu Sabha was held at the Fairbreeze Indian [illegible] ground on Tuesday [illegible] Nov. which a fairly large number of [illegible] and [illegible] were present. Mr. A. Jeewon, chairman of the Sabha, [illegible] warmly welcomed the guests. He spoke at length on the activities of the Sabha and [illegible] patriotic and [illegible] to give their [illegible] Other speakers [illegible] to the afternoon [illegible] not shown [illegible] of them [illegible]

[illegible] made to each of the [illegible] appreciation. The whole of [illegible] was spent in children's sports and light entertainments were subsequently served. The organising work was solely in the hands of Messrs. Budhoosh, D. K. Maharaj, Gangadeen, D. A. Jeewon, Debipersad, Seetlaseen, O. M. Khan, R. M. S. Mahadeo, K. G. Reedhan, V. Murugan, R. Ramsaroop and Arumugam. The Sabha through the medium of this paper wishes to convey to them its deep sense of gratitude.

Swami Adyanands

Swami Adyanands and the Rev. S. T. Fairchild will speak on "Religion for a Scientific Age" at the City Hall, Pretoria, under the auspices of the Modern Unitarian movement, on Wednesday, Nov. 21 at 8 p.m. Sir Robert Kotze will preside. Admission free, retiring silver collection.

HERE AND THERE IN SPORTS

BOXING SHOW at the TOWN HALL

FIGHTS NOT UP TO EXPECTATION

THE boxing show promoted by Messrs. Charles, Hattue) Co. last week [illegible] not come up to expectations, as three of the fights were stopped in the early stages and the crowd vented their feelings in no mistakable terms. In the first bout between Jimmy Morris and Midget Chin schedule for six rounds the latter opened in vigorous style landing accurately punches, but could not maintain the pace with the result that Morris made up the leeway and at 2 fifth round [illegible] but Chin made a recovery and [illegible] the last round fighting well, succeeded to make it [illegible]

In the next contest when Vectan and Pottle took the ring [illegible] ten round affair, much was expected, [illegible] pounds of boxing, the referee [illegible] the fight disqualifying Vectan for continuous holding and awarding the decision to Pottler. The award may have been correct technically, but the patrons have to be considered in these matters and if repetitions take place, then the crowd will keep away from boxing tournaments. The decision could not be announced as the crowd made a vociferous demonstration.

This cleared the ring for the main fight between Bud Gangan (Vol. Club) and Arthur Capido (Vol. Club) in a twelve round encounter. Both opened warily, the latter [illegible] making the pace but nothing serious happened. After two rounds Gangan was fighting well at long [illegible] landing some hefty punches on the white plexus, but Capido countered well. At the [illegible] Gangan was becoming more aggressive, whereas the visitor was tiring and missing the mark. In the seventh round Capido retired to [illegible] not being able to carry on [illegible] the best boxer, [illegible] made a very impressive showing [illegible] unconvincingly, hitting effectively with both hands. The last bout promised to be a keen match, as the proceedings were cut short by Fergus being cut above the eye, and the referee stopped the fight in third round. Up to this period both Mannie Dixon and Willie Fergus indulged in some hard hitting. [illegible] were just being roused to exciteme[illegible] when this unfortunate incident happened. Breaking from a clinch it was seen that Fergus was bleeding considerably, and the referee adopted the rigid attitude, despite protests from Fergus to continue. It was very unfortunate that the fight should have ended in the manner described, but no blame can be attached to the promoters, who had selected the best men.

CRICKET

The League fixtures of the Durban Cricket were continued on outright wins were the feature of the afternoon. Rain had begun to fall prior to the commencement and it seemed that the matches would not take [illegible], but fortunately the skies cleared after 2.30 p.m. On the Lancers ground, Greyville [illegible] piled up a score off defeat on the [illegible] innings at Bellair had to be content with a win on the single innings. Schools had scored 93 in their first knock, to which Greyville had replied with 22. In weather which favoured the batsmen, Greyville [illegible] second innings. Playing steadily the batsmen were content to die themselves [illegible] scoring when opportunities presented. Narkoo was mainly responsible for preventing an outright win, and this batsman was [illegible] defeated at the draw of stumps with a score of 54 out of 94.

Muslims won decisively by an innings and 16 runs at the expense of Pirates. Pirates had scored 71 in their first innings whereas their opponents had 70 for the loss of three wickets at close of play. The net net batsmen continued and the innings was declared at 110. Pirates opened none too well in their second venture

and lost eight wickets in compiling 48, the remaining two batsmen being absent. Rosslyn skittled the three Crescent batsmen for the addition of three runs to their previous week's score, [illegible] being 20 against their opponents score of 196. Having a lead of 55 runs, Rosslyn plied the long handle and quickly hit up another 90 for the loss of four wickets when their innings was declared, in arrears of 145 runs. Crescent could not cope with the bowling and the procession of batsmen ended with [illegible] runs not having scored, leaving Rosslyn comfortable winners by 193 runs.

Dismal Weather

In dismal weather cricket was played on Saturday afternoon, rain falling at intervals to make the conditions unpleasant. On the No. 1 ground, Schools met Muslims, the former taking first knock of the wicket. The scoring was slow and when their innings came to an end the board registered 70 runs. In failing light, Muslims went in to bat and after a few balls had been delivered, play was stopped for the day. Greyville had Ottomans as opponents and in this match keen rivalry was shown. Batting play Greyville plodded along, the batsmen not taking any risks against good bowling. By dint of steady batting, the innings realised 81 runs, which was the highest of the afternoon. Ottomans did not fare too well in their attempt, two wickets falling quickly for three runs, and this game is likely to prove exciting next Saturday.

Sixes had a [illegible] match against Parsees on the No. 3 ground and it augurs well for [illegible] they realised [illegible] innings Parsees [illegible] Sixes will [illegible] Parsees will close the points.

On Sunday [illegible] of the Farsley's Ground [illegible] when the following fixtures will be played. This will be a full day's game on the [illegible] ground again for the Natal Championship.

Ottomans Vs. Rangat (No. 1), Schools Vs. Crescent (No. 1), Greyville Vs. Aryans (No. 2), Muslims Vs. Rosslyn (No. 1).

SOCCER

Football Tournament At Verulam

On Sunday the 11th inst. a grand tournament organised by the Verulam Deepavali Day Sports Club was held at the Indian Recreation Ground. In spite of the heavy downpour there was a very keen competition all round. Firstly the trophy presented by Mr. Ramsagar Bahadur of Verulam was [illegible] Verulam Hitlers F. C. who [illegible] throughout the [illegible] following represents: the Hitlers, S. Attwaria (reserve at Isanda School), Valiam Moodley (capt.), V. Subramoney, R. Ponnamy Pillay and N. Krishna Peter.

LADYSMITH NOTES

(By S. C. M.)

TAMIL SCHOOL RE-OPENED

On Friday last the Tamil school was re-opened by the officials of the Ladysmith Hindoo Thirukoottu Sabha and Shri Ganga Temple and the attendance ran up to 42 children both boys and girls. Messrs V. P. Chetty, P. S. Chetty and S. C. Mudaliar are appointed to teach for crafts. The School starts at 2 p. m. and [illegible] Parents are advised to send [illegible] regularly. Mr. M. N. Pillay, is to do his best to procure furniture for the School and also others interested.

Deepavali Festival

The three Societies celebrated the Deepavali Festival on Tuesday last week at their respective places.

Tennis At Estcourt

On Monday last the Greytown Indian Tennis Club travelled to Estcourt to complete their fixtures with Estcourt Indian T. C. on Estcourt courts, the result resulted in a win for the Estcourt by 9 games to 7.

The Public Open Indian [illegible] supposed to play the Dundee [illegible] Launhamme but they did not travel.

Obituary

On Sunday last there passed away at Ladysmith the second daughter of Mr. Narrainsamy Naicker, "Nagammah" at the age of 20 and wife of Mr. Soobiah [illegible] of Durban. The deceased was ailing for [illegible] and her sufferings was that, when she died her remains be preserved. On Monday at 5.30 p.m. the funeral took place at the Ladysmith Indian Cemetery, and was attended by more than 200 people. This is the first of its kind in Madrasi community. Mr. V. P. Chetty officiated assisted by Messrs R. Shanti, Vithal Lalla and Lalla Parvotham, members of the Arya Samaj and others. She leaves a husband and four children and a large family to mourn their loss. Messrs James Bird's funeral Durban also with others attended the funeral.

Swami Adyhanandjee

His Holiness Swami Adyhanandjee will shortly visit Ladysmith and will be the guest of the Sanathan Dahrma Sabha and the Ramkrishna Vedanta Mission.

Indian Child Welfare Society Centre.

150, BROOK STREET, DURBAN.

Open Daily Monday to Saturday 8.30 a.m. to 11 a.m.

Infants, young children nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance. Tuesday morning 8.30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock.

NOTICE

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

Write: Hon Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Grounds, Durban.

Books for Sale

NOTE.—Remittance should accompany the order. P. P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

A Short History of the World ... 3
The Story of Ramayana ... 1

MAHATMA GANDHI
His Ideals—An Idealistic Policy for the twentieth century ...

J. C. BOSE—His discoveries and writings with biographical sketch and portrait

EMINENT MUSSULMANS

Contents:—Sir Syed Ahmed, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Nawab Viqar-ul-Mulk, Justice Syed Mahmood, Sir Ameer Ali, Mr. Chiragh Ali, Sir Muhammad Shafi, Maulana Shibli, Sir Aga Khan, Maulana Abul Kalam Azad, Hakim Ajmal Khan and the Ali Brothers

Price 5s

ON KHADDAR

1s. 3d.

INDIAN TALES

Tales from Sanskrit Dramatists, Lamb's Tales from ...

1s. 6d.

SAKUNTALA By Kavala Subbanadhiar, M.A. Price ...

1s. 3d.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire and How they are Treated.

By Henry S. L. Polak. Price ... 2s.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

These are short biographical sketches of eminent men who have laboured for the good of India. Copies of the speeches and writings of the ... Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley,	*Lord Ripon,*
Sir William Wedderburn,	*Lord Minto,*
Mrs. Annie Besant,	*John Bright.*
Charles Bradlaugh,	*Henry Fawcett.*
Sir Henry Cotton,	*Lord Macaulay.*
Rev. Dr. Miller,	*Lord Hardinge.*

Price ... each.

Mahatma Gandhi's Speeches and Writings

An Omnibus Edition

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 - 1914

Price 2 Shillings

P. P. BHAGAT

Fruit Merchant

[illegible] અને બધા પ્રકારના ફળ વેચવાનો ધંધો કરે છે. ઓ. ઈ. ન.

ઉપરનામાં આવવું કરવું:—

P. O. Box 442, Durban. 139 Victoria St.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મદનના ગોખીલ્યના દરને
મને [illegible]

પુસ્તક ૩૨ મું. દીનાક્ષ, શુક્રવાર, તારીખ ૧૬ નવેમ્બર ૧૯૩૬ અંક—૬ .

નોંધ અને સમાચાર

વિયોગ!

અમારા હમણાંનાં દીદારોને દીદુલાદ આપે [illegible] સંબંધ રહ્યો હતો. હોદુસ્તાનથી પ્રતિનિધિ બનીને આવવા ઇચ્છનારાઓ આ દેશ માટે [illegible] ઓવા માનજનારી પણ દુ:ખ સાથેના દીદારોને આનંદ થાય એ સ્વાભાવિક છે. તેમાંય વળી અનેક અપેક્ષાઓ આવી સત્કારવાને કારે ત્યારે આનંદ થાય અને તે જો ઘરમાં બનતી જેવું બનવાનું તેમાં તો પછીનો આ દિવસ દીદીઓને ખાસ આકર્ષક થઇ પડે. એક એવા મનિલાના કુટુમ્બોના [illegible]. જેવી સુંદર રચનો તેવાને દીદી બનતા એકલીજ નહિ પરંતુ પુરોપીયન બનતા પણ [illegible] માર્ગ નથી. [illegible] એમ બધી તેમના વિયોગ આપણને સતાવે આકરામ [illegible] ન [illegible] ડોકળ નીચે કરે કરતી આવી ગયા વધુ આનંદ થયું. બાળાઓએ આગમકરતની તેમના [illegible] ન મળેલી નાનીમના, ગુરુવારવાળા તેમજ બાપા [illegible] આનંદ કર્યો. [illegible] મુનીબહેનની સમસ્ત દીદી પ્રજાને તેમજ પુરોપીયનો [illegible] જેઓ દીદુલાદના બીજને [illegible] પ્રજાજન [illegible] મન [illegible] રહ્યા હતા તેઓને મુગ્ધ કરી [illegible] મુનીબહેન અને તેમની [illegible] આ [illegible] બાળાઓને ઘણે દરજ્જે સફળ થયો હતો અને મુનીબહેન ફરી [illegible] પાછા ફર્યા ત્યારે તેમના બાલમા વિદ્યાર્થીનીના મેળાવડા આગળ [illegible] ગાયન થયા. મેમ્બી મદન, મેનેજર મદન, સુરત દાદુ એસોસીએશન, આપે પ્રતિનિધિ સભા અને દાદુ મહાસભા તરફથી તેને વિદાયગીરીનું માન આપવામાં આવ્યું હતું. [illegible] રાતીઓની રાત ગરીમર દુકાનોમાં ગઇ તેઓ સોમવારે [illegible] ઉપડી ગયા છે. અને તે સાથે દીદારનો ખાસ કરી ગુજરાતી વર્ગને વિયોગનું દુ:ખ આપી ગયા છે. વિયોગનું દુ:ખ ઓછું થાય તેવા પોતાની [illegible] ગઇકીઓને ફરી મુલાકાત માટે મુકી ગયા છે કે જેઓ પોતાની વિનોદી પ્રકૃત્ય-પ્રવૃત્તિથી સૌકોને આનંદ આપી રહ્યા છે. પંડિત આનંદ પ્રોવ્યને તથા બહેનદારની આપે બાળાઓને અમે સાથ ચાહ [illegible] ઇચ્છીએ છીએ.

સ્ત્રી શિક્ષણ

આપે બાળાઓએ સાઉથ આફ્રિકામાં આવી એવી વસ્તુ ઘણીજ દુર પ્રમાણમાં સિદ્ધ કરેલી છે [illegible] જે બીજા ગમે તેટલા પ્રચારકો પંથ સિદ્ધ નથી મુશ્કેલ હતી - તે બાઓમા જાગૃતિ પ્રવર્તાવી આપે બાળાઓએ અનેક બીજો કે પોતાના પરની જવાદારી કરી નીકળી તથા તન તોડીને મેળાવડાઓમાં જવાને આતુરતા છે અને આજે કાર્યોમાં આમ લેતી અને કરી શિક્ષણની ઉપયોગીતા વિશે ગંભીર વિચાર કરતી કરી દીધેલા છે. આ [illegible] બેઠક અને અમે ઉંડો આભાર માનીએ છીએ કે તે કારણને માટે કરી કરેલી અને આપેલા મદદ પરસંતાપ અમારાવતમાજ [illegible] નહિ રહેતા આ દેશના પોતાની [illegible] પોતાના શિક્ષણ આપવાના કાર્યમાં આવતા રહેશે આમ મેળે અને જે રીતે વાપિબનની પ્રજા પોતાના કાર્યમાં પોતાનો પૈસા [illegible] ખર્ચતા થઇ ગઇ

સુરત દાદુ એસોસીએશનની ગુજરાતી રજૂઆત

સુરત દાદુ એસોસીએશનના સભ્યો અને કાર્યકર્તાઓ વચ્ચે એક ગુજરાતી રજૂઆત ખેલવા વિશે ઘણાં દિવસોથી ખાનગત આવી રહી હતી એમ [illegible]. તેના મેળાવડામાં આપણી ભાષા એ કાર્ય વાર પડતો એવો આગ્રહ રાખવા મા આવતો હતો અને નહિ [illegible] પરંતુ સાથે એક દરાખવામા આવતો હતો. એસોસી એશનને [illegible] આ દિવસોમાં [illegible] છે એવો સહ કાર્ય [illegible]. ગોદાજ મંડળના પર એક્ટ રજીટમાં એસોસીએશન તરફથી ગુજરાતી રજૂઆત માટે પ્રોગ્રામ ગોઠવાય હતી અને કુંવર સર મહારાજ સીંગના હસ્તે રજૂઆત [illegible] [illegible] રજૂઆતું મંડાણ [illegible] પુરું થયું અને તેનો બોલવાનો ઊભા રહેવાનો આપી કર્યા. વિદ્યાલયના પંડિત આનંદપ્રસાદજીના હસ્તે પ્રવચન આપી હતી અને એસોસીએશનના વિકાસની અને નવાં વર્ષના મેજ વહાઓ જે એસોસીએશન દોડતાં મતા હતા ત આ વખતે નવા રજૂઆતના મકાનમાં ગયા હતા. અમે એસોસીએશનના સિદ્ધ ગયેલાં આ કાર્યને માટે તેને અભિનંદન આપીએ છીએ અને તેઓની આ નવી સંસ્થા આ દેશમાં ગુજરાતનું ગૌરવ ટકાવી રાખનાર એક પાયાદાર [illegible] પડશે એવી આશા રાખીએ છીએ.

શું ઇચ્છે?

[illegible] પુરોપીયન [illegible] [illegible] [illegible] કરતા [illegible] તે એપ્રસંગે પોતે આ દેશમા વસીઓને [illegible] એવાની સિદ્ધિઓની [illegible] કરતા એવા સિદ્ધિ એ અધ્યાપી હતી કે તેમના પ્રમાણેથી દીદીઓને હવે રજાના [illegible] [illegible] [illegible]

મુજબ પાકેલી પ્રજા અમે કમજાત શબ્દોને છીએ. કહેવા સારાકટક સમાચાર પડીમાં નહિ મેળવી શકાય એ પણ કમજાત શબ્દોએ દોરે. અમારા હોટી ભાઈઓને અમારે કેટલીક મૈનવણી જણાવાની છે કે નબોઓ સદ્વિવેકથ આવશું જોઈએ અને પોતાને મળેલા અવસર મોકો માની લીધેલા સ્વભાવ દરા વાપરી જોવા ના પાડીએ. કરવાની ઇચ્છા જેની પાસે કરવાની નહિ જોઈએ કેમકે તેમ કરવાથી તેઓને પણ કાંઈ ફાયદો થતો નથી અને ગેરસમજની કડવાશમાં વધારા થાય છે.

કાયદો વધુમાં નથી (?)

એપ્રીલ મહીના કેટ યુવાન ગેરસને પત્નીને કરવા ના પાડવાથી ભરમાં બાળકને પાયખાના સબબ માટે ગુનેગાર ઠરાવી પા. ૧૦૦ નો દંડ અથવા ૨૧ દિવસની કેદની સજા ફરમાવતાં પીટરીબર્ગની મેજીસ્ટ્રેટ કોર્ટમાં બી. એમ. બા પારસે આરોપીને જોઈને ૧૦ કહ્યું કે "તું ૧૦ કે ૧૦૦ કે કુટુંબ કરવા માંગતો નથી કે જેથી તેમને બેસ નોકરીને જોવા પૂરતા માટે કરકાની સજા થઇ. ત્યારે સાભળવું જોઈએ કે કાયદો કાળા કે ગોરા વચ્ચે ભેદ પાડી શકતો નથી. કેમ કે નાતરા કાયદાનો કેસમાં તું ગુનાત છે અને તહના વિરુદ્ધમાં હતો એવું જણાય છે. મારી ખાને લાગે છે કે તારે માટે સારામાં સારી વસ્તુ ગણવા દીકરીને દુર કરેલું જોઈ છે. આરોપી કંઈ બરી ગયો હતો. એક નેટીવ તરફ આવી વરતણ કે આવામાં કોઈ વિચારી પણ નહિ શકાય. અને એવી કાયદો ખરી રીતે તો વાંધાજ છે, કેમ કે ૧૦ કરો સુખી રહેતી નથી.

ફરીને બીજા માટે બહુમત વાહ

ફ્રીડપુર (કેલીફોર્નિયા) — રંગીન મોટો માટે જાણીતા રેવાકપ્રાણા આવી રહેલા કિસાર આ સબબમાં ફ્રીડપુર મરસલાપાએ કાઉન્સ કાર્ટીસીને ફ્રીડપુરની નજદીકના બે ગોરા જમીનદારો તરફથી તેમના કાઉન્સાય માટે જમીના ખુશાલી આપવાના કાગળો મળ્યા છે. કાઉન્સાહેબે ફ્રાંસવાલા એકોમાંદારીક ગ્રેન્ડ કેન્યુર ઊપર કમીશન પર તેની પીયતો મોકલવા માટે બહારગામ ગયેલી છે.

હરિ, આપ એમ ! દીકરીનો બાપ

બી. આર. મોદની ગાંદેરબજાર તરફ વાંચતા હું બાળ બેઓને છીએ. તે પરથી તેના લાગે કે દૌડુ લોકોમાં મુસ્લીમ દીકરીના બાપો બહુ મોટો કરવામાં આનંદ છે. મુસ્લીમ દીકરીનું બાપ કે પા. ૨-૧-૬ મોકલાયું આવવું જોઈ તે પા. ૨ ૧૮-૬ કરવામાં આવ્યું છે અને દૌડુ દીકરીનું બાપે પા. ૨-૧૪-૬ મોકલવું જોઈ તે હવે પા ૨ ૧૧-૬ કરવામાં આવ્યું છે.

આભાર

મુતીયનના જુદા જુદા ભાગોમાંથી પત્રો બાબતમાં તરફથી મળેલાં મુલ્ય પાર્સિનંદન મદ અમે નીચેના ભાંતકરણથી સ્વીકારીએ છીએ.

શ્રીનો વર્ણ

શ્રી ઉપનિષદ વિષે આજકાલ ઘણી ચર્ચાઓ ચાલી રહી છે ત્યારે વાચકોને "શ્રીનો વર્ણ" વિષય મહાત્મા ગાંધીજીએ 'હરિજનબંધુ' માં પ્રસ્તુત કરેલો લેખ ગતવીય થઇ પડશે. એક સ્ત્રીએ ગાંધીજીને એક પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો તે પ્રશ્ન અને ગાંધીજીના જવાબ નીચે આપીએ છીએ:—

"બહેનોએ ઉપરના આપની પ્રસ્તાવનામાં આપે વર્ણોના સિદ્ધાંત ફુટામાં આપ્યો છે તે પૂછવા માટેજ છે એવા દેખાય છે. મારે માટે વર્ણો કયો? બાલપણમાં માબાપનો વર્ણ તે મારો વર્ણ, અને પરણ્યા પછી પતિનો વર્ણ તે મારો વર્ણ બિલકુલ આપ નહીં? સ્ત્રીના સ્વતંત્ર વર્ણ નથી કેમકે સ્વતંત્ર કુટુંબ નથી. કેમ મનુએ કહ્યું છે, 'બાલપણમાં માબાપ પિતાના આધિ છે, યૌવનકાળમાં પતિ, અને વૃદ્ધાવસ્થામાં બાળકો તેના.

મહીના.' એના જેવીજ ઓની દશા આજે પણ કરવી છે ને?

સ્ત્રી પણ સ્વતંત્ર આત્મવિકાસ ગૌણપણે કરી શકે. પતિ રાજાનો રંક. સમાજે જેને પતની આખાપણકારી માથે છે તો સ્વાતંત્ર્ય કયાંથી પણ ટકીને રહે એ સ્થિતિમાં મારો વર્ણ કયો? પિતાએ પોતાનો ધર્મો પિતા પાસેથી લીધો. તે આગે પત્નીએ પોતાની કાબેલીયત પોતાના પિતા પાસેથી વારસામાં લીધી છે. આજ વધારે તે જન્મેલા વખતે પરણતા પહેલા પછી પણ અજ્ઞાનજ રહેવાના, અને એમના બાળકોને માટે પોતાના વર્ણ પસંદ કરવાનાજ ઉભા."

મારી દૃષ્ટિએ આવા પ્રશ્ન મહત્વના નથી, કેમકે વર્ણોનોજ લોપ થયેલો છે એ માન્યું છે અને આપણે સહુ એ વસ્તુ અનુભવી રહ્યા છીએ. એટલે જેમ પૂછ્યા તેમ સ્ત્રી, પછી તે કોઈ વર્ણમાં સમાવેશ કરવાપણું રહેતું હોય તો આપણે જાને—પુરુષ જાને સ્ત્રી—શૂદ્રજ કહેવાઓ.

વર્ણોદ્ધારના પુનરુદ્ધારને વિષે મારી કલ્પના એ છે કે જ્યારસરી કુમારીકા પરણ્યા નથી ત્યાંસુધી તો તેના બાપની જેમ તેનો વર્ણ પણ પિતાનો વર્ણજ ગણે. સામાન્ય રીતે વરણાતર વિવાહ નહીં થાય તે પા. ૨-૧૪-૬ મોકલાયું આવવું જોઈએ.

આભાર

મુતીયનના જુદા જુદા ભાગોમાંથી પત્રો બાબતમાં તરફથી મળેલાં મુલ્ય પાર્સિનંદન મદ અમે નીચેના ભાંતકરણથી સ્વીકારીએ છીએ.

શ્રીનો વર્ણ

શ્રી ઉપનિષદ વિષે આજકાલ ઘણી ચર્ચાઓ ચાલી રહી છે ત્યારે વાચકોને "શ્રીનો વર્ણ" વિષય મહાત્મા ગાંધીજીએ 'હરિજનબંધુ' માં પ્રસ્તુત કરેલો લેખ ગતવીય થઇ પડશે. એક સ્ત્રીએ ગાંધીજીને એક પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો તે પ્રશ્ન અને ગાંધીજીના જવાબ નીચે આપીએ છીએ:—

"બહેનોએ ઉપરના આપની પ્રસ્તાવનામાં આપે વર્ણોના સિદ્ધાંત ફુટામાં આપ્યો છે તે પૂછવા માટેજ છે એવા દેખાય છે. મારે માટે વર્ણો કયો? બાલપણમાં માબાપનો વર્ણ તે મારો વર્ણ, અને પરણ્યા પછી પતિનો વર્ણ તે મારો વર્ણ બિલકુલ આપ નહીં? સ્ત્રીના સ્વતંત્ર વર્ણ નથી કેમકે સ્વતંત્ર કુટુંબ નથી. કેમ મનુએ કહ્યું છે, 'બાલપણમાં માબાપ પિતાના આધિ છે, યૌવનકાળમાં પતિ, અને વૃદ્ધાવસ્થામાં બાળકો તેના.

મહીના.' એના જેવીજ ઓની દશા આજે પણ કરવી છે ને?

સ્ત્રી પણ સ્વતંત્ર આત્મવિકાસ ગૌણપણે કરી શકે. પતિ રાજાનો રંક. સમાજે જેને પત્ની આખાપણકારી માથે છે તો સ્વાતંત્ર્ય કયાંથી પણ ટકીને રહે એ સ્થિતિમાં મારો વર્ણ કયો? પિતાએ પોતાનો ધર્મો પિતા પાસેથી લીધો. તે આગે પત્નીએ પોતાની કાબેલીયત પોતાના પિતા પાસેથી વારસામાં લીધી છે. આજ વધારે તે જન્મેલા વખતે પરણતા પહેલા પછી પણ અજ્ઞાનજ રહેવાના, અને એમના બાળકોને માટે પોતાના વર્ણ પસંદ કરવાનાજ ઉભા."

મારી દૃષ્ટિએ આવા પ્રશ્ન મહત્વના નથી, કેમકે વર્ણોનોજ લોપ થયેલો છે એ માન્યું છે અને આપણે સહુ એ વસ્તુ અનુભવી રહ્યા છીએ. એટલે જેમ પૂછ્યા તેમ સ્ત્રી, પછી તે કોઈ વર્ણમાં સમાવેશ કરવાપણું રહેતું હોય તો આપણે જાને—પુરુષ જાને સ્ત્રી—શૂદ્રજ કહેવાઓ.

વર્ણોદ્ધારના પુનરુદ્ધારને વિષે મારી કલ્પના એ છે કે જ્યારસરી કુમારીકા પરણ્યા નથી ત્યાંસુધી તો તેના બાપની જેમ તેનો વર્ણ પણ પિતાનો વર્ણજ ગણે. સામાન્ય રીતે વરણાતર વિવાહ નહીં

જગત આવું ઘાર્યું કોણે?

(નમન)

મને ~ગમતાંતો કામ જગત આવું પકડું કોણે!
પ્રભુ કરે ઈંદની પેઠે જગત આવું પકડું કોણે!

ખાવે ખાંખો અને તેની નખોની દીસુરી ઢાળે
કલકના પુંજ જેવી કીકીઓ ;ની નયન ~ ~
મધુર ન વાસ ક્યાં લેશ જગત આવું પકડું કોણે!

ગુલાબે જે ભરી ખુશ્બો મધુર અત્તરોય ઠાલીને
અરે અત્તર સુંઘવા કાઢા ચહાવે લોહી કોમળને
અરે! આ દૂર કહેવાતા જગત આવું પકડું કોણે!

નવેસર કોડીઓ દરમની ખીલે સાથી ન ~ ~ ~
મળે વેપારી જે દરમાં માલે વિસ્વાસ તે કાજે
રતન ~ ~ ~ ~ જગત આવું પકડું કોણે!

સુખીનાં કોણ દુનિયામાં દુખી સકે આત્માને અને
બનીને કરેલમાં રહેતો ખતો એ વેરના નાતે
અરે કહું આ કયા કોણ જગત આવું પકડું કોણે!

સિદ્ધપુર શ્રી મદ્ ૬. ૬૫૬-૨૦૦૯૬૫૬

અમારો સ્વદેશનો પત્ર.

મુંબઇમાં મળેલી કૉંગ્રેસ

(એક ખબરપત્રી તરફથી)

આવતી કાલની કૉંગ્રેસની અંદર પૂ. મહાત્માજી જાય છે કે નહીં એ વાત ઘણા ચિંતવતા હતા. પૂ. મહાત્માજી કહેતા કે જરૂર અને પૂ. મહાત્માજી જાય તો કૉંગ્રેસ તેનો મોભો ગુમાવી બેસે કે કેમ એવું ચોતરફ અને ઘણું ધાતાવરણ આખા દેશમાં પથરાઈ ગયું હતું. પ્રમુખશ્રી સરદારશ્રી ગયા હોવાથી બધાને ઘણી ટેકણ મળી હતી. ટ્રેનના સમય મહેલા સ્ટેશન પાસે ઘોડાની મોટી ભીડ જામી હતી. સ્વયંસેવકોને ભારોભાર ગોઠવવા પણ ઘણી મહેનત લેવાઈ પડી હતી.

પ્રમુખશ્રી ગાંધીની જગ્યાની દેવી તથા તા નરીમાન રસ્તે ... મોટરની સાદીમાં બીજા ... કાર્યા સ્વયંમ સેવકો, બીજી ગાડીમાં મૌલાના, ... ગાડીમાં મૌલાના, ... સેવકો, ... ઘોડાગાડીમાં સરદારશ્રી મોટરોના પાસે ... ... ચોકીની જગ્યામાં ... ... ગાંધી ગાડીવાળાઓએ પોતાના ... પોતાની દુકાનો બધારી દઈ અને ... ગોઠવી પોતાના ... ...

બિહારનો આત્મા

[હિંદી સિનેમા આલમના પ્રમુખ આપ્ત રાજેન્દ્ર પ્રસાદની ૫૬ દવન વેળા 'પ્રસાદ' માંથી આભાર સંકોચનાલાલાભાઈ બદી ગાણીને લીધે.]

૧૯૩૪ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૧૫ મી તારીખે ઉદ્ભવનાર પ્રાકૃતિક કોપ કે જેણે બિહારની પ્રજાને સખ્તાઈથી કચરી નાખી અને અસહકાર અને અન્યાય અનેક રૂપોને ગાઢ કરવા એક સુકાકારી પુરાવો પૂરો પાડ્યો રાજેન્દ્રબાબુ પણ પોતાના કાર્યક્ષેત્રમાં પૂરી રહ્યા છે. એમણે જ્યારે તેને ખબર આપ્યા ત્યારે તે ૬ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ ના રોજ પોતાના ગામ જીરાદેઈ ગયા હતા. તેમણે પોતાનું કામ શરૂ કરી દીધું હતું. તેમણે પોતાના ગામ જીરાદેઈમાં રાહત કાર્યની સૂચનાઓ આપી હતી. પરંતુ આપત્તિની ગંભીરતા જોઈને તેમણે પોતાના કાર્યક્ષેત્રમાં પાછા ફરવાનું નક્કી કર્યું. તેમણે પોતાના ગામ જીરાદેઈમાં રાહત કાર્યની સૂચનાઓ આપી હતી. પરંતુ આપત્તિની ગંભીરતા જોઈને તેમણે પોતાના કાર્યક્ષેત્રમાં પાછા ફરવાનું નક્કી કર્યું.

રાજેન્દ્રબાબુ પોતાના ગામ જીરાદેઈમાં ૧૯૨૮ ના ફેબ્રુઆરીમાં આવ્યા હતા. ત્યારે તેમણે ત્યાં ખેડૂતોની સ્થિતિ સુધારવા માટે કેટલાક કાર્યક્રમો ઘડ્યા હતા. તેમણે પોતાના ગામમાં ખેડૂતોની સ્થિતિ સુધારવા માટે કેટલાક કાર્યક્રમો ઘડ્યા હતા. તેમણે પોતાના ગામમાં ખેડૂતોની સ્થિતિ સુધારવા માટે કેટલાક કાર્યક્રમો ઘડ્યા હતા.

બિહારમાં દુષ્કાળ

૧૯૩૪ ના જાન્યુઆરીમાં બિહારમાં ભયંકર ધરતીકંપ થયો. તેમાં ૧૦,૦૦૦ માણસો મૃત્યુ પામ્યા. ૧૦,૦૦૦ માણસો ઘાયલ થયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો બેઘર થયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો બેકાર થયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો ભૂખે મરવા લાગ્યા. ૧૦,૦૦૦ માણસો રોગચાળામાં સપડાયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો ઠંડીમાં ઠૂંઠવાયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો ગરમીમાં શેકાયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો વરસાદમાં પલળ્યા. ૧૦,૦૦૦ માણસો પૂરમાં તણાયા. ૧૦,૦૦૦ માણસો દુષ્કાળમાં મર્યા.

બિહારનો આત્મા

બિહારનો આત્મા એ બિહારની પ્રજા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે.

બિહારનો આત્મા

બિહારનો આત્મા એ બિહારની પ્રજા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે. બિહારની પ્રજા એ બિહારનો આત્મા છે.

વિવિધ વર્તમાન

ઇટલીમાં આતંકશાહી

ગયા સપ્ટેમ્બર માસમાં સીનિયર મુસોલીનીએ જેનો હુકમ કરેલો કે આઠ વર્ષથી તે ૫૮મા વર્ષના પ્રત્યેક માણસે સર્વિસ તરીકે લેવાઈ જવું. હવે વધુ મોટો એવો હુકમ થયો છે કે જેથી આઠ વર્ષના બાળકોએ પણ ફાસિસ્ત તરીકેની તાલીમ લેવી શરૂ કરી દેવી. એ ૬ માર્ચ, વર્ષના બાળકોની ટુકડીનું 'Balilla Delle Lupa' એવું નામ આપવામાં આવ્યું છે. દરેક તંદુરસ્ત છોકરાને બે ટુકડીમાં જોડાવું ફરજીયાત છે અને જે બાપોરે તેમના છોકરાઓનું નામ ન નોંધાવે તેમને દંડ થશે. આ હુકમને આધારે હાલમાં ૧૦ લાખ કરતાં ૮ વર્ષના છોકરાઓ સહકારી તાલીમ પદ્ધતિનું શિક્ષણ લેતા થઈ ગયા છે અને ઘોડીયર યુદ્ધમાં ૧૪ થી ૨૮ વર્ષના ૫૦ લાખ સૈનિકો તબદલ થઇ જશે. ઇટલીને ગુલામ પૂરવાથી પ્રજા આમ બનાવી રહ્યા.

સંન્યાસ દુઃખનો

ઇલાહી શોધખોળની સંસ્થા તરફે પ્રોફેસરોમાંના સભ્યોમાંથી એક રેવન્યારાણ અમેરીકામાં જે તેના ઉપયોગ માટે એક જબ્બર દૂરબીન તયાર કરવાને ગયા છે તેના ફાયદાનો ખ્યાલ ૨૦૦ ફીટ છે જેનું વજન ૨૦ ટન જેટલું છે આમ એટલા માટે બનાવવાની કીમત પા. ૧,૦૦૦ ની આસ પાસ છે.

શું સેલાસ્ટોરના આર્ચીબાલ્ડ પ્રીન્સ ગાદીવારસ ન ગણાય ?

હોલ્ડસ્વાનની નજીકમાં આવેલા કેરફેલ્લ મુકામે સ્ટેટસ ને પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ ઉજવણી દેખાતા સંબંધનો છે તેમાં સેલાસ્ટોરના નામનું એક રાજ્ય છે તેના યુવરાજની ઉમર ૧૨ વર્ષની છે અને તાજી વારસ તરીકે યુવરાજના ઉદ્ગારો રાજા યુવાદ દરબાર હતા પણ તેના દાદા કિંગજ્યારે એમ જાહેર કર્યું છે કે રાજા યુવારે પોતાને ગાદીવારસ ન ગણવું

બધા જ્યોર્જ નામના બાળકોને પ્રીન્સ જ્યોર્જને સલામ ભરવી

પ્રીન્સ જ્યોર્જ જે હવે ૬ વર્ષ ઉમર કેન્દ્રના નામે ઓળખાય છે તેમને માટે સલામનો તરીકો એક ઉપરાંત વાત છે જેમાં દરેક જ્યોર્જ નામના બાળકોએ કેવીને કેમ નોંધાવવું એમ જાહેર થયું છે પ્રીન્સ જ્યોર્જની ઉમ્મર એવી છે કે એ સલામોની રકમનું એક ડામણી કરવાપણ જેવી મરીજોનાં છોકરાંને ક્રીસ્ટમસની રજામાં કંઈ આરોગ્ય મળે અને બેહતર બાળકોનાં મોંઘા ઓપરેશનોને લાભ થવાનો પ્રસંગ પ્રાપ્ત થાય માટે હવા બાબાના ચાહે રાખી શકાય એવો જરૂરિયાત થાય. હીંદુસ્તાનના રાજાઓ આવા કંઈ વિચારે કરે તો કેવું સારું!

આપણે હિંદને પુરી સ્વતંત્રતા કોણ્ણે છે

આપણા દેશારીખાતાના પ્રધાન મી. બેમસ ડબ્લીનમાં બોલતાં કહે છે કે ઇંગ્લાંડે આપણી દીપ અને રવાની મંત્રો આપણી દેશ તો આપણીને પુરો સ્વતંત્ર બનાવો અને પ્રાન્તસત્તાક રાજ્ય સ્થાપિત કરો.

"ઓકે ના અબાજ" એ ૫૦ વર્ષનું આનંદ છાપું

'ઓકેનોસ અબાજ' એ નામનું બાન્ડ (સીડી) સોનાનું બહુ છાપું છે જેની ૫૦ વર્ષની જયંતીની નવેમ્બરની ૨૬ મી તારીખે ઉજવાઇ હતી એક સોહન બજાવું નામના રૂપ વર્ષના બાન્ડુએ એ છાપું સૌ ૧૯૮૪ ની નવેમ્બરની ૨૬ તારીખે શરૂ કરેલું અને ઈંગ્લા તેમજ અંગ્રેજ બાબામાં ચલાવું આવ્યું છે તેને ૫૦ વર્ષ થયાં અને હજુ એ સ્થાપકનાજ કુટુંબમાં એ બાપાની માલીકી છે ! હીંદીઓ પણ કેવે ! હીંદીઓના બાપા કેમ દીર્ઘાયુની બનાવી શકાય?

ઉંદર બીલાડાં કુતરાં બાબાને ગોરો.

ફ્રાન્સબાબાની વેન્દરીડ્રોપ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ફ્રાન્સન ડીમીક્સમાં એક ગોરો ડીમર રહે છે ઉંદર, કુતરાં, બીલાડાં મનાથી રવાડે આરોગે. મરીનાઓને લીધે આમ છે એમ નહીં; એ બાપાનાં એને ખુબ મજા આવે છે તેથી.

હોલ્ડનું બકની શાંતિ અકેબર બાબુમાં ઉદ્વેગ કરે છે

ઉંગ્લાંડમાં ફેબીઅન સોશ્યલીસ્ટ નામનો ગોરો ફ્રાન્સાર ગુજરી ગયો જેનાથી એવા કુદરતી તારીખે જાહેર કરી કે તે સોશ્યલ સોસાયટી વસ્તુ નજીક આવે એમ જોતો તે એના ચારિત્ર તરફ આકર્ષાયો આવે એમ હોલ્ડનું બકની શાંતિ એ માણસના સ્વરીરમાં હતી અને એ જન્મજીવ હતી વસ્તુતાદિનો આ જન્મજીવનું પરણ્યુ ન હોવી જોઇએ.

બાબા શું કહેશે!

ઉંગ્લાંડના સેહરરક્ષાપરના પરમબુલા દીલ્હીમ નામના બાબાનાં એક ફ્રાન્સ ૧૮ વર્ષનો છોકરો છે જેનું વજન ૨૬૬ રતલ છે તેની બાજીનો પેરનો ૫૦ ઉંચ પડે ફીટ ઉંચાઇ અને સામાન્ય રીતે એ બાબુસની બજાવા ફરે એટલી તકાદ છે એ છોકરાનું નામ બાબાસર વૈકીન. વસ્તુ નીરાશે બાબ છે પણ એની ખુબ્બા ફીમના નહ બનવાની છે.

—બ્રહ્મીના રાજકુંવરને ત્યાં છોકરીનો જન્મ થયો તે પ્રસંગે પ્રજાની બાબાનામાંથા ૨૦૦૦, નાનકડાંઓ અને ૬૫ રાજકેદીઓને મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

—ઉંગ્લાંડમાં એકરોના સંખ્યા વધીને ૬૫ ૨૬૧૮૬૬૫ની થઇ છે.

—આપણી આગાખાનની પેઢીના બાગીદાર મીસ્ટર પ્રભરબાપ્ત મહેમ્બરબાપ્ત પટેલ જે પેઢીમાંથી મુક્ત થતા ત્યારે સ્ટીમરમાં સ્વદેશ રવાના થયા છે. એ પેઢીનો વેપાર હવે પછી શ્રીયુત મોહનલાલ મીરમરબાપ્ત પટેલ પોતે ચલાવશે એમ જોહાનીસબર્ગથી બાબુબાપ્ત છે.

દિવાળી અને નવું વર્ષ

ઠેરઠેકાણે ઉત્સવો

સુરત હીંદુ એસોસીએશન

કરમની સુરત હીંદુ એસોસીએશન વતી દિવાળીબેનથી સૌની પ્રબળ કરી રહી હતા તે મુ વાતી કરસનું મકાન આ દીવાળીને તે ચીંધે બાબ છે અને તે ખુબ દિલસે તેને ખુબસું દરબારી ઢબ ચોકારાની આપે કરવા દિવાળીના ૧'૬ આનંદપ્રીબાલ્ટના હસને પણી બાબુબાથી બાબાં આવી હતી. રર બાબા પુરુષ બા બાલદિવાળા અને નવાં વર્ષના ઉદ્ઘબો. સુરત હીંદુ એસો કિ એસોસના ઠોકમાં નથી બતાં પોતાના સ્વદેશમાં આવેલી આ નવી સ્કુલના મકાનમાં બનાં હતા. પરિત બાનંદપ્રીબ નવા બાબ બાબા વિવાહવની બાબાઓ તથા તેમની સાથે આવેલા સ્વદેશીઓને બે બાન દેશવાસીમાં સ્ત્રીબ, સરબા, સુંવાડો અને બાબબાનોથી સારો મોટો આવેલ હતો.

સોહાનીબાબમાં

સોહાનીસબર્ગમાં પારીસર મોહાબથી તબ હીંદુ મેબ સમાજે દિવાળીના ઉત્સવ બાબબુમથી ઉજવ્યો હતો. રવામી બાબાનંદજીએ તે ખુબ મહત્વના મહત્વ ઉપર પુરુ બાબબાન બાબ્યુ હતું

સ્ટેરેન્ઝા બાબમાં

ઉંગ્લાંડે બાબમાં બાબ બબાબ દેશમાં સૌ મોટા સ્ટેરેન્ઝા ઉજવણીમાં આનો હતો. સ્કુલના વિદ્યાર્થીએ તથા કાર્યકર્તાએ રાજકીતિ તથા સરબા ગામ સબાબાબના હતા આ ખુબ પ્રસંગે સ્કુલમાં બબાબ વિદ્યાર્થીઓને દુધ તથા મીઠા બાબે ફરાબ બબબબાબ બુહાબાબાબ તેમજ દબબબાબ કાલીદાસ બાબે મબબબાબ નરોતમ બબબબાબ વકીલના બાબ્યુ હતા બાબે બાબ બાબાબ્યો જેમણે બાબ્યુ નીબ બાબે બબબા માટે હતા તેમને કરેકને રોકડરને બેક એક બાંહ બાબ બાબબાબના બારેબ તરફથી બબ બાબબ બાબ્યો હતો. શ્રી રબબીબ દેબાબીબા મહબ્ય ઉપર બાબે વિદેશમાં રબબા હીંદીબાબી પરિસ્થિતિ ઉપર બાબબુ રહું હતું. બાબે બીબ બોબે પણ પ્રસંગોબાબ બાબબ્યો કર્યા હતાં બાદ પ્રમુખથી ન ઉપસંહાર કરતાં પુ બહબબાબ ના દિવાળીની પ્રબંગા કરી બબા વિદાયબન કરી હતી બેબતા વર્ષને દિવસે સમાજના દરેક મેમ્બરોને બાબબમાં મળી એક બીજાનો નુતન વર્ષાભિનંદનો આપ્યો હતા બાબે બાબ્યા બંધન તરફની સબરમાં રેમને ત્યાં દુધ પાકી બાબબામાં બાબી હતી. બબબના બે દિવસે મેબી પુરબ મિલ મહબ્ય તરફથી બબા કરી દુધ પાકી બાબબમાં બાબી હતી. સંબબ સાંબના પાંચ વાગે બાબબ્ય કનકલાલ બબબાબ પારીસર તરફથી એહદારોને મેબાસ્ટેરા બબબબ બાબ્યો હતો. જે પ્રસંગે સમાજના કર્મ હતીઓ ઉપ સંત બબા મેમ્બરો હાજર હતા. અને પ્રબંગાનું સાર બાબબ્યો કર્યા હતાં

દક્ષિણ આફ્રિકા

તેની

આબતો અને પ્રશ્નો

લેખક: દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

(ગતાંકથી ચાલુ)

ગોરાઓનું રાજદારી સ્થાન ગોરાઓના અને બાન્ટુઓની મહેનતાણે છે. તેઓમાં નોંધપાત્ર ફરકનું કારણ વર્ણની દેખાતી તેમને દક્ષિણ આફ્રિકાની જરૂરીના સ્થાપી બધા તરીકે સ્વીકાર્યા આપી સરકારે સ્થાપી હોવી. ... કેમકે બાન્ટુઓને સ્વાધિકાર મુદ્દલના સરકાર કહી ગયો છે, ... કે દક્ષિણ પ્રશ્ન પરિણામ પામી રહી છે; પણ દક્ષિણીના તેઓના સરીકરણ સ્થાપન આવી હોવાના કારણ સુરક્ષિત સ્થાપનની સરકારની ના નથી. સરકારની આ ખેતરીના કારણ કેમમાં દુઃખદાયક થાય છે. સરકારી ઓફિસોમાં, વિદ્યાલયોમાં, રેલવેમાં ને બધાનાઓમાં તેમને ઘણી બધી સારી જગ્યાઓ પ્રાપ્ત થયે.

કેમમાંની દરકાર, રંગીન પ્રજા ને બાબતમાં ચારી પ્રગતિ કરી ન કહેવાય; જ્યાં બેસવું હોય ત્યાં પડે છે તેઓમાં નિરક્ષરતા પણ ઘોળી છે. ... ની ખાનદાન અવસ્થાએ પ્રવાસ દરકાર થાય છે તેમાંના હજુ મુદ્દલ ... કારણોના કેમવર્ણોના પણ ... કેમ ... તેઓના બધીના સ્થાપનો ... લાગ્યા હોય. કેમના પણ રંગીન દરકારો ... છે. ... ની ... ને ... ની સંખ્યા ... છે. ... રંગીનો પણ ... ...

કેમમાં ... માટે ... ટ્રેનિંગ કેન્દ્રો છે ... ...

ચર્ચા પત્રો

દક્ષિણ આફ્રિકામાં દીકરી કેળવણી—કાઠીઆવાડી જાહેરખબરો—રેડાયોગ્રામ્સમાં તોફીકો.

'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અધિપતિ જોગ,

સાહેબ,—કેળવણીનો વિષય બહુજ જરૂરનો છે. ડાહ્યાં અને વિચક્ષણ થીયવું એ કેળવણી વગર બને, એટલાથી તો જીવનને ઘડનાર—કર્તા ઉદ્દેશપણે પહોંચ થયો છે. એ આજ લગીની મારી નજરમાં અનુભવથી સિદ્ધ થયું છે. એવા આપણે જીવનનો ખરો સિદ્ધાંત કે કાર્યક્ષિતા પકડી શકતા નથી. એટલે ભણવા અને વાંચતા શીખવા એટલે કેળવણી લીધી ન ગણાય, પણ ભણવા અને વાંચવા શીખવા પછીના બહુ અભ્યાસથી કેળવાએ જે સારી કે નબળી વિચાર શક્તિ આવી તે ઉપરથી મોટા ભાગે નબળી કેળવણી ગણાય.

અમૂલ્ય તંદુરસ્તી વિષયે પ્રમાણે

આજે હીંદુસ્તાનમાં અને હીંદુસ્તાન બહાર હીંદીઓને જે કેળવણી અપાય છે તેનો પુરેપુરો અનુભવ લીધે જોવા તેવાજ બાજુમાંના અભિપ્રાય પ્રમાણભૂત ગણાય.

આપણે એક ... મહાત્મા ગાંધીજીનો ઉપયોગ કરીએ, મહાત્મા ગાંધીજીએ દક્ષિણ આફ્રિકામાં આજે ઘણાં વરસો કેળવણી બાબતની મોટા દરજ્જા નાતોને હીંદુસ્તાનમાં દેવી અગત્યની રાજ્ય પ્રકરણમાં લોકના મુકાબલે જેવી કે ગોળમેજીઓ, કાયદાને અંગે બાબતોને બનાવવાના કારખાના વગેરે.

... પોતાના વતનમાં હોય કેટલાકોનો અભિપ્રાય પ્રમાણે રાષ્ટ્રીય હિંદુના લાભે પોતાની સંસ્કૃતિ અને ધાર્મિકના સરકાર દ્વારમાં કેળવાં પહોંચ પરદેશની ભાષા, પરદેશની સંસ્કૃતિ અને પરદેશી સાહિત્યનો અભ્યાસ પ્રજાના વિકાસ માટે જરૂરી છે.

પણ પોતાની સંસ્કૃતિ, પોતાની ભાષા અને પોતાના સાહિત્યનો ભોગ આપી પોતાના બાળકોને નાનપણમાં શાકભાજીજ પરદેશી ભાષા પરદેશી સંસ્કૃતિ અને પરદેશી વિદ્યામાં પ્રવેશ કરાવે, એ માબાપો પોતાના બાળકોને કેવા ભાવે છે તેનો વિચારીનો જવાબ કાંઈ આપી શકે એમ છે?

ગાંધીજીએ નાતમાં આપેલા ભાષણ અને બંગાળના કવીજ ટાગોરના વિદ્યાર્થીઓના અભ્યાસે પોતાની કરતુતિ પણી પણ હીંદુ પાછી બાળા ખ્રિસ્તી ધર્મ ભણે તે પ્રમાણે જરા ખાતામાં લીધું. આપ અને અહમને પુરેપુરો મુકાશે નો કામનારી કે બાપણા બાળકો મારે બાપણે ધર્મ દરકાર પોતાના છે?

ખાતરીલ

દરબનની સુરત હાઇ એજ્યુકેશનલ સોસાયટીને દરબનમાં એક ગુજરાતી ચાલા ઉપાડી છે. એજ્યુકેશનલ સોસાયટીના સંચાલકો બાળકોને ગુજરાતીને રાખવા અને તેને પ્રથમપદે રાખવા બાબતી કેવળ શક્તિ અજમાવી હિંમત રાખશે.

ગુજરાતી બાળા કે સુરત હાઇ એજ્યુકેશનલ સોસાયટીની કુમારિકા છે કે નિત્ય અને સનાતન છે, અને આપણી ઉપર ઉપર જેનું રાજ છે. હા, બહુ-બળ આપણને અહીં દક્ષિણ આફ્રિકામાં યુરોપીયન વસ્તીના પંપાળણ ટેવા કરી લીધા છે એટલે આ દેશની બાળા કરતાં બાળા આફ્રિકાન્સ અને રાજ્યભાષા અંગ્રેજ એ બંને ભાષા પણ સારા પ્રમાણ ઉપર આવડવી જરૂરી છે.

પણ આટલું બાદ રાખી મુકતે કે આપણા બાળકોને આપણી માતૃભાષાનો અભ્યાસ અને આપણી સંસ્કૃતિ શીખવા પછીજ આપણી માતૃભાષાના પ્રચારના માટે અહીં દક્ષિણ આફ્રિકામાં પ્રથમ આફ્રિકાન્સ અને અંગ્રેજ ભાષામાં કુશળતા બતાવવા મહેનત કરવી.

કાંઠીયાવાડ

કાઠીયાવાડમાં બાલ કરીને બોટાદીલગ્નોમાં મુજબની ભાષાનો ઘણાખરો માટે આજે બાસ ફેલ છે. પણ તો ... ... કેળવણી અપાતી ... ... બોગ્યાપણ વિદ્યાર્થી છે પણ તેમાં પોતાના ખેતરોમાં... દેશની બાબી પ્રજા બનાવાને એક બહાર જેવું પણ ... આપતા દોષ એનું કંઈપણ મકાનો નથી. બોટાદ આજની ભાષા છે અધિકાંશ કેવળી પ્રજા છે તેમાં પ્રજા કેવા પ્રજા નીચે એ વિદ્યાર્થીઓના માબાપે અને બોબમદાર ... ...

કામ; કાઠીઆવાડી ભાઇઓ. આ રીતે સરકાર બંદરમાં પુરાયેલા છે, તેનું માન કરવાનું આ કેમ સભ્યતાની અને દરજ્જા પ્રમાણે મોટી ઓફિસોમાં બોલાવવા પડી ગયા છે.

આ દેશમાં આવ્યાથી દરમ્યાન આજે બાર મહીના થયા આપણી અગવડોથી વાકેફગારી આપી કેટલા મહાનુભાવોની ઓફિસો ઊપરાંત ખાનગી ઓફિસોમાં પધરામણી કરી ચૂકી હતી. અને આપણી રજૂઆતો (કાઠીઆવાડી ભાઇઓ ઊપરાંત) કરીને દરેક જગ્યાએ થી કબૂલ સહાનુભૂતિ મેળવી મજબૂત બનાવવા મથ્યા છીએ.

મારા કાઠીઆવાડી ભાઇઓને હવે આમ મુલાકાતો આપવી ગમતી નથી એ કે, નથી આ આપણે કબાઓ કે જે માનુ ની ખોડી. આપણી વચ્ચે આ દેશમાં આવી ઠરી તેઓએ આવકારને, અને આપણા ઉપર મજબૂત કરી ઊભી કરાવી અને બીજા અન્ય દેશોને બતાવી આપ્યું છે કે ભારત હજી ઓ ઊભું, ભારત જાગી રહ્યું છે. ભારત જાગૃતિ ચાલી રહી છે. આ રીતે તેઓએ આ દેશમાં રહેતી ઘોડી કાયમી પ્રજાના બીજા અન્ય પ્રતિનિધિઓની ફરજ બજાવી છે, અને આપણી સેવા કરી છે. જો રીતે કામ બજાવી કરી રહ્યા છે તેવાઓની શાબાશી, તેમના આભારી. તેમની તેરીકારીની ઊંચી કિંમત કરે છે. તેવું કુશળ કરનારી કાઠીઆવાડી ભાઇઓએ, કરે કરવાનું, માન આપવાનું આપણા કરવી કરવાને કોમની તેરકારીની ઊંચી કરવા કરતા આ તેમના ભાઇઓ ઊંચા.

મારા કાઠીઆવાડી ભાઇઓએ શું કર્યું તે બતાવવા આવા કેમ્પમાંથી આવી આપ ને કેમ તેમને તેમની ઓફિસોમાં કે કેમ તેમના ઘરમાં કે ઓફિસમાં કે ઘરમાં કે ઓફિસમાં કે ઘરમાં કે ઓફિસમાં કે

வார 80 ... ...

THE "INDIAN REVIEW"

Edited by Mr. G. A. NATESAN

A Journal for Indians Overseas.

Single Copy 1s Annual Subscription, foreign 12s.

Madras, India.

પંચાંગ

અમારે ત્યાં ગુજરાતી પ્રેસના પંચાંગો આવી ગયા છે. કીમત શિલીંગ ૨-૬

Manager "Indian Opinion,"
Phoenix, Natal.

અઠવાડીઆ પંચાંગ

	વાર	તિથિ	નક્ષત્ર	પારસી	સૂર્યોદય	સૂર્યાસ્ત
					કલાક મી	કલાક મી
૧૮	રવિ	૧૩ સુદિ ૧૪	૮	૧૨	૫-૫૭	૬ ૦૨
૧૯	સોમ	૧૫	૯	૧૩	૫-૫૭	૬ ૦૨
૨૦	મંગળ	૧૬	૧૦	૧૪	૫-૫૮	૬ ૦૨
૨૧	બુધ	૧૭	૧૧	૧૫	૫-૫૮	૬ ૦૨
૨૨	ગુરુ	૧૮	૧૨	૧૬	૫-૫૮	૬ ૦૨
૨૩	શુક્ર	૧૯	૧૩	૧૭	૫-૫૯	૬ ૦૨
૨૪	શનિ	૨૦	૧૪	૧૮	૫-૫૯	૬ ૦૨

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khairi."
HOOSEIN ISMAIL. (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent.
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
પ્રોપ્રાયટર એશિયાટીક હોટલ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા.

'Phone 3867. P. O. Box 316.
HIRABHAI MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.
82 Victoria Street Durban

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર,
હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વેપારનાર
અને કમીશન એજન્ટ

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL
Fruit and Vegetable Exporter

અકબંધ

અને આપને બાળ બાળ બિરદાવને સુંદર રસ ધારી બાળકોને વાંચવા લાયક નવા પુસ્તક મહત્ત મોકલીશું. હમારી આ ઉદારતાનો લાભ જરૂર લેશો.

લખોઃ—

જે. કે. લાયબ્રેરીયન્સ બુકસેલર્સ, ડરબન (દક્ષિણ)

Cash with all Orders.
Try the wonderful T.I.L.L. Products The Healthy Life.
P. E. A. CHAMBERS, Box 1841, Durban.

વાંચો! વાંચો! વાંચો!

બેંગલોર ટોપીઓ

અમારે ત્યાં નીચે જણાવ્યા મુજબ ટોપીઓ મળે છે.

ફાઈન બેંગલોર, એચ. એન. બેંગલોર. બાદશાહી બેંગલોર ૬૨ શી ૧૦—૦.
રસ્તુલ બેંગલોર, સનશાઈટ બેંગલોર ૬૨ ,, ૯—૬.

સાઇઝ ૬૧ થી ૭ સુધી તૈયાર છે.

સ્વદેશી ગોળ ટોપી કચકડા વાળી ૬૨ ,, ૫—૬.

સાઇઝ ૨૧॥, ૨૨, ૨૨॥, ૨૩ ઈંચ.

દરેક માલ વી. પી થી નાકલવામાં આવશે. પોસ્ટેજ તથા વી. પી. ખર્ચ.

લખોઃ ગોવન મણી.

ફોન ૧૨૨૮. ૧૫૦ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

[illegible]

KING & SONS.
Anglo-African Hse 372 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. - Phones 23 & 2049

BASSA LTD.
122/6 Commercial Road , Durba
P.O Box 500 Phone

RAVJEE BHOOLA
Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durb Natal

[illegible]

Prompt attention and careful packing and personal care [illegible] given to every order.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

The Best Your Money can Buy!

Save "Morning" Tea Packet Fronts for Valuable Free Gifts.

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union — 20s. Annually; 10s. 6d. Half-yearly

Outside the Union — 22s. Annually; 12s. Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	2 Inches. £ s. d.	1 Column £ s. d.								
1	2 10 0	1 4 0	2 10 0							
6	4 4 0	2 10 0	11 0 0	15 0 0						
12	7 0 0	4 0 0	15 0 0	20 0 0	35 0 0					

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

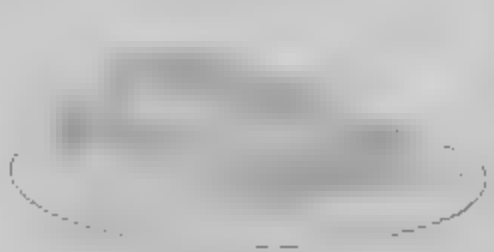
The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

કેપીટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ.

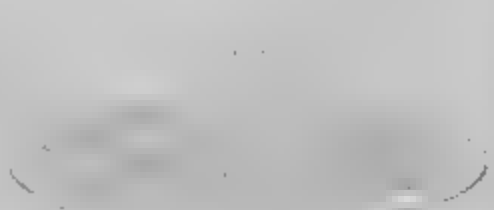

અદાળ અદદી, પીસ્તા બરફી, સુરતી માવા બરફી. બદામની બરફી, બદામી કુલચા, પનીરા કુલચા, ઓરેજ કુલચા, બખારી મુખરફેણી, જામનગરી પેંડા, બાસમતી પેસુકે, કસારીમેસુર પુલચા, મગજ, અસલ પાક, બાજું, સાદા, મોહનથાળ, સકરપારા, ઝસેળી, ગુલાબજાંબુ, બુન્દી લાડુ, શોલાપુરી પેરવેડા, બાજલગર્દ! બરફીયા, મગજ. બારાના કેદા વીગરે.

MAYSOR PAK

TELE HONE

3603

GOOLAB JAMBOO

LUDOO

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: R. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

Printed and published by Manilal M. [illegible] Phoenix Settlement, Victoria, Natal

28 NOV 34

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

No. 47—Vol XXXII Friday, November 23rd, 1934

EASTERN DANCER

POLA NEGRI PRAISES UDAY SHAN-KAR

ઉદયશંકર અને પોલા નેગ્રી

[illegible]

'Phone 39 Verulam. Tel. and Cable Address: "CHOONILALL." 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

Dealers in Precious Stones and Indian Jewelleries

GARAGE and SERVICE STATION at 19, Wick Street and 7, Moss Street

Branch Stores at 141 Grey Street, DURBAN and 60, Wick Street, Verulam.

We pecialize in Indian Condiments .. Wholesale Prices

Harmoniums, Gramophones ... Musical Instruments Indian, Zu... English and African Records can be supplied from stock at special prices in any quantity. Country orders receive our personal attention and immediate despatch.

We pay the highest prices for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS. Write us for further particulars.

We stock all kinds of Motor Spares and all sizes of Tyres and Tubes. Full Discount for cash given to country customers.

Insist on using Dunlop Fort Tyres and Tubes. We guarantee against any defects and replace them. Write to us for quotation. State the size you require.

If you want to buy a new or second-hand car, please consult us we will be able to get you good price for your ... new cars will be arranged at cash prices and terms.

Latest All Wave ... from £10.10.0 upward to £40.0.0. Electrical Heat all the World Stations on the ... particulars.

ફોન ૩૯ વેરૂલમ.
તા. ૨૬૭૧ ડરબન.

તારનામું - બે કેલા એડ્રેસ: "ચુનીલાલ"

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

જનરલ મરચન્ટ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ.

ઝવેરાતના વેપારીઓ.

"ઓલ્ડ ગોલ્ડ ઝવેલરી અને ૧૯ વીક સ્ટ્રીટ વેરૂલમ
મસાજ અને સર્વીસ સ્ટેશન ૧૯ વીક સ્ટ્રીટ અને
૭ મોસ સ્ટ્રીટ. વેરૂલમ.

જુના સોનાના દાગીના અને બાદશાહીનો ખરી કીમતે ખાસ માણસો મોકલે.

દરેક જાતના ભારી મશાલો કેરોસીનના કામથી આપશું.

ચક્ષુ વિગત માટે પ્રભા.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કરાલા"

Shaikh Himed & Sons,

390, Pine Street, DURBAN

શેઠ હીમેદ એન્ડ સન્સ

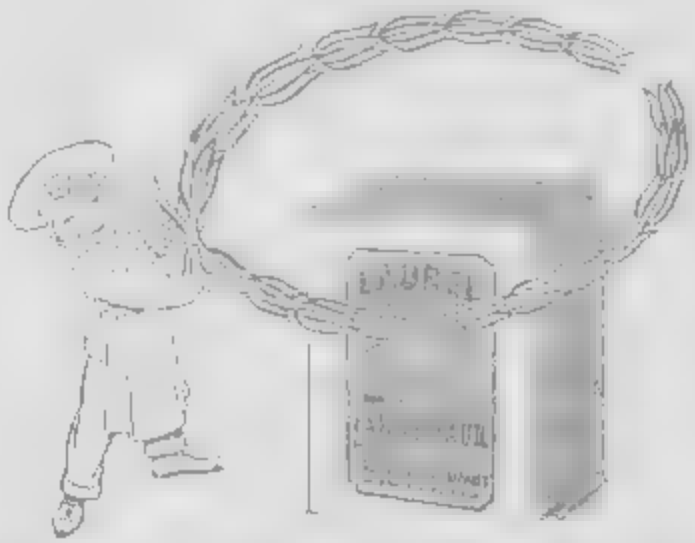
390 પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Buy The BEST When You Buy Paraffin!

Make sure you get genuine LAUREL.
The cheapest because it burns brightest and lasts longer.

જ્યારે પારફીન ખરીદો ત્યારે ઉત્તમજ ખરીદજો

તમે ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ" ઉત્તમ તેમજ સસ્તું છે છતાં ઝળકદાર અને લાંબો વખત સુધી ઓછે છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કિં. ૨૬/-

આ નાટક કુલ ૮ રેકોર્ડોમાં ઉતરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમાં જ્યાં સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની રોશની છે ત્યાં સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ પડાવ્યા વગર નહિ રહે. આ અમુલ્ય સેટ આજ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ બેલવાના ગ્રામોફોનની કી. ૯/૬ આવે ગ્રામોફોન પડશે.

હાથના તેજાબ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

દરેક જાતે સીંગલ રીડનો નવો સ્ટોક આવી ગયો છે. ડીફરવાલના મશહુર મેકર્સ જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરર્સ કું. માં બનેલા જબરજસ્ત ખુબ-સુરત રીડના આ સમયોચીત અને સુંદર પેટર્નીસ બાળા કાયરવામાં મજબુત, તેના સુરબધારણ મકકમ અને મીઠાં છે તેમજ દરેકને પોસાય તેવા કીફાયત ભાવ રાખેલા છે. બીજા વખતે હારમોનીયમ ખરીદતાં પહેલાં હમારા મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

ગ્રામોફોન

પૃથ્વીરાજ ચામાડાના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮

પા. ૧-૧૨-૦

ત્રીન બોકસની ૩૬ ચાવી.

જુના ગ્રામના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

Phone 2447, P. O. Box 1158

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS

117 Field Street, DURBAN Natal

ફીટીંગસ.

પાવડર

ફીટી, ઉપાય, માકડ, વંદા, માખી.

મચ્છર વગેરેને

નાબુદ કરે છે

ઘરોમાં ખાનારને ૩કત ગીનામાં વેચાય છે.

RAJCOOMAR,

રાજકુમારે,

અત્રેકેરા

[illegible] પડતા બાદ કુંવે નેટીસે પુરા પાડવામાં આવે છે [illegible]

ફોન ૨૧૧૧ સેન્ટ્રલ ૧૫, ગ્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

પોસ્ટેજ ૨ ઝીરો ફાર્મસીસ

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

[illegible] ખાસ ખાસ માલ નંબર મોકલ્યા દરમ્યાન રેલ્વે દરેકમાં [illegible]

[illegible] ખાસ કાર્ટીનના ૧૫/- [illegible]

[illegible] ૬ ૩/૬ [illegible]

[illegible] ઉપાય રેલ્વે ૧૨/૬ બાદ

[illegible] તરબુ ૬ પેની [illegible]

ઓરેન્જીસ [illegible] બાદ ૧૨ પેની ૨૫૦

Canadian O.K. Apples [illegible] ખાસ ૨૬

ફળ, બાબત પી વિગેરે મુંબઈ તથા કલકત્તાનું રેલ્વે ભાડું આપી કુટ રાખીએ છીએ.

ઉપરોક્ત રેલ્વે ભાડું [illegible] અને વેકરેજમાં [illegible] ઉપરોક્ત ખુશી અને ગોરેલાદાર પેટી સાથે [illegible] રહો કે તમારો માલ સારામાં સારો [illegible] C. O. D. થી માલ મોકલશું

A. KADER & CO.

WHOLESALE FRUIT MERCHANT.

P. O. Box 251. Durban.

BELIEVE IT OR NOT.

[illegible] a Expedition

[illegible] and Durban (Natal)

MR. M. C. VARMAN,

Herbalist,

382 Pine Street, Durban.

[illegible] my [illegible]

[illegible] olive [illegible]

[illegible] with skin

[illegible] Herbal

[illegible] Genuine

ચા.હ

સીલોન, હીંદુસ્તાન અને જાવાની ઉંચામાં ઉંચી ચાહ અમારે ત્યાંથી ખુબજ તેજાબ કમ્યાબંધ મળી શકશે. સેમ્પલ અને ભાવ માટ મળો યા લખો.

ઓરીયન્ટ ટી ડેપો,

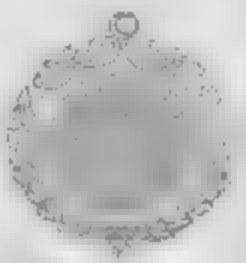
ફોન ૧૨૨૮. ૨૫૦ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

AWARDED
GOLD
MEDAL

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરકાર ઇલ્યુઝ: સરકાર ટોન.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P. O. Box 460, DURBAN

Tel "TUNEMASTER" Bombay.

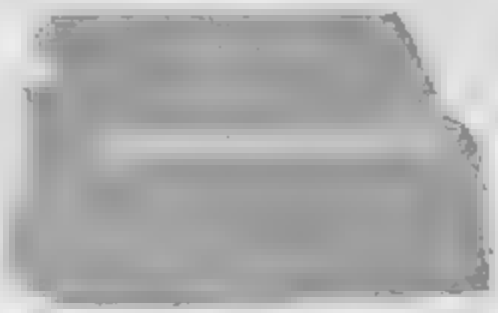
ગોત્રેજ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પરફાટ ટ્યુનિ રીડ બ્રેન્ડના રા.

તબલા

પાકા ૧-૨-૦, અને
પાકા ૧-૮-૦

મારા જેવા હમદ મંગાવી ખાત્રી કરશે. કાયમ ના ઘણાના—

પી. ઓ. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, ૧૩૧ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Tender Gums are Dangerous!

Formula Dr V. S. Kekatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Cleans the teeth-hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khots, P. O. Box 69, Vereeniging 83/85 Tardeo Road, Bombay.

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

Friday, November rd, 1934

NOTES AND NEWS

Are Relations Improving?

[illegible] people are lulled into the false belief that the relations between Europeans and Indians are greatly improving. There are instances which give a direct lie to [illegible] the so-called [illegible] the railways. This week [illegible] the by-laws passed by the Johannesburg Town Council barring Indians from making use of [illegible] than those reserved for the use of non-Europeans in other words barring them from making use of the class cars. Under the by-law Kunwar Sir Maharaj Singh even with his high office as Agent [illegible] of India may not [illegible] other Indian [illegible] of immunity may [illegible] the stress of [illegible]

S. A. I. C. Annual Conference

The attention of our readers is [illegible] to an advertisement appearing elsewhere in this issue of the South African Indian Congress in connection with the holding of its Annual Conference which was originally advertised to be held in Johannesburg on the 24th and 25th November 1934. The venue as well as the time have now been altered. The Conference will now be held in Durban on the 19th and the 20th of January 1935. It is explained by the Honorary Secretaries that the Executive has adjourned the conference in order to enable the successor of the present Agent of the Government of India, Kunwar Sir Maharaj Singh, to be present at the deliberations. We do not think this to be a sound reason for postponing the Conference. We do not know why it should be necessary essential for the Agent to be present at the Conference.

A New Indian Doctor Arrives

We very heartily welcome back home Dr. G. Mohamedy Naicker, M.R.Ch.S., L.M., the son of Mr. and Mrs. P. G. Naicker, who arrives in Durban next Sunday from Edinburgh University after completing his medical course. Six years ago Dr. Naicker after studying for the matric at the Marian College conducted by the late Rev. A. Lemmer proceeded to Ceylon with the ambition [illegible] becoming a doctor [illegible] to this end [illegible] we congratulate Mr. and Mrs. Naicker on the brilliant success of their son and wish [illegible] with a bright career.

Welcome Reception

A welcome reception in honour of Dr. G. M. Naicker, M. B. Ch. B., L. M. will be given by the Durban [illegible] on Saturday [illegible] the Durban Indian Institute. Hall. Mr. A. D. [illegible]

Mr Jalbhoy Restrained

We heartily welcome Mr Jalbhoy Rustomjee who has arrived from India by the *Karanja* last Wednesday. Mr. Jalbhoy is staying at the Umbilo Mayville at the residence of his brother Mr. Sorabjee Rustomjee.

No Extension of Hours on Saturday

The Executive Committee of the Provincial Council has turned down the Durban Town Council's request that shops [illegible] and dry produce at [illegible] the Durban Town Council to extend the [illegible] Saturday [illegible] a petition from the stallholders the municipality asked that the closing hour be extended to [illegible] o'clock. The Provincial Secretary has now notified that this request cannot be acceded to. The reasons for the decision are not given. This decision is regrettable for it is unfair to the stallholders. In view of the fact that they do not enjoy the privilege of trading on Friday nights — the other traders outside the Market do, on Saturday though the Market remains open till 1 p.m. these trading in other than green groceries will have to close their shops at [illegible] p.m.

Trading Licence Problem

Interviewed by a representative of the *Natal Daily Mail* regarding the procedure adopted in granting trading licences Mr. T. Newby, chairman of the Licensing Committee of the Durban Town Council said:

"We are allowed to refuse licences only on certain specified grounds." Competition and [illegible] amongst the grounds for refusal. Consequently the question of Asiatic trading [illegible] a difficult one. All the Council has had to use the [illegible] position in refusing licences. In Durban, however the question of the Asiatic trader is not a serious one. Local authorities, he went on, [illegible] refuse a licence if the proposed business premises were unsatisfactory, were in an unsuitable locality, or were [illegible] to be occupied by persons of undesirable character. The Council had no power to refuse applications because it considered that there were sufficient traders in a certain area or because it is believed that over-trading existed.

The Agent in Johannesburg

Kunwar Sir Maharaj Singh, Agent of the Government of India in South Africa, who is now in Johannesburg is living at No. 17, Devon Mansions, Tudhope Avenue. Mr. H. F. W. Willmott, secretary to the Agent of the Government of India, with his wife and son, have taken a flat at Kingsway Mansions, Auckland Park.

Mr. Roos's Central Party

In the course of his speech at a meeting at Krugersdorp Mr. Pirow Roos who has formed the Central Party explained what his party stood for. "It was not for the economic regeneration of the white races of South Africa," he said. "The Pirow Government since it was formed had not taken a single step to improve the lot of the poorer classes of the country. The policy of the Central Party, Mr. Roos said, was to assist the farmers the workers and the unemployed [illegible] first thing was to [illegible] Mr Roos deplored the fact that Indians were allowed to employ white girls and that in [illegible] several there had been [illegible] of white girls marrying Indians. He asked the audience how they could support a party which laid down that the [illegible] would be [illegible]

A European's Impression About Mahatma Gandhi

A [illegible] who had been on a short [illegible] with the Rev. C. F. Andrews has recently returned to Durban. Mr Jones told a press representative that that he was very much impressed with the personality and sincerity of Mahatma Gandhi in whom he saw one of the rarest human beings in the world.

Mahatma Gandhi's Retirement

The latest exchanges from India bring the news that appeals were made from all sections of the House to the Mahatma not to leave the Congress. Pandit Malaviya went to the extent of saying that Mahatmaji was not a free agent and had neither the right nor the authority to take the decision he had taken. Some asked him whether he was not leaving the field when "the war" was on. To all these appeals Mahatma Gandhi remained impervious. In the course of his statement he said the conclusion which he had arrived at after a long deliberation would not be changed. He was going out so that Congressmen can think and act for themselves. So far Congress men had acted like blind men going round and round the same pole. His retirement did not in any way mean that he was not ready to come back when ever his help was needed.

Maulana Mahomed Abdul Afeem Siddique

The Maulana Mahomed Abdul Afeem [illegible] on his arrival in Durban [illegible] met at the station by [illegible] president of the Transvaal Muslim Association, the Mayor, Mr. S. M. Nana and Mr. [illegible]

[illegible] Youth [illegible] united by the [illegible] Association. In the evening the visitors attended a reception at Osman's Picture Palace, Pietermaritzburg. Maulana Afeem, who presided, congratulated the Pietermaritzburg Muslim community on their good fortune in having [illegible] ality with them. He [illegible] take the fullest advantage of his presence by attending all his lectures. He garlanded the Mayor on behalf of the Transvaal Muslim Association and followed by Mr. Haji Hassim Adam of Pretoria the president of the Transvaal Indian Congress and Mr. Moosa Master of the City League who garlanded the visitor on behalf of their respective Natal bodies.

The presidents then called upon Maulana Mangalwal, Messrs. Mirza Gulab Beg and D. M. Narsi and finally Mr. S. M. Nana to welcome the guests in the speeches [illegible] followed the [illegible] Sahib on behalf of Islam in various parts of the world.

The Maulana [illegible] threw the whole [illegible]

[illegible] was irresistible both moral and spiritual, and asked them to sincerely themselves to discharge the responsibilities that devolved on them. Mr. [illegible]

Indian Opinion

FRIDAY, NOVEMBER 23RD, 1934

PIOUS WORDS

> This world will only be worth living in if it becomes a world of free men and free women, where everyone has not only freedom of action and expression, but also has his fair share of opportunity to live a good life.—GENERAL J. C. SMUTS.

THE above words have been uttered by General Smuts in the course of one of his speeches during his recent visit to England where he is now on his way back to South Africa. The words signify either that the mind of the General has undergone a great change or that they are just an exhibition of eloquence and that no more importance will be attached to them. What a heaven would South Africa be if these words were interpreted into action? But South Africa's Native policy, its treatment towards Asiatics and non-Europeans generally is very far from the pious sentiments expressed by General Smuts thousands of miles away from home. "A fair share of opportunity to live a good life." That is just what we have been fighting for in South Africa. If any outsider who has heard the above pious words of General Smuts were to visit South Africa and look up the Statute Books he would find many laws designed to deprive men and women other than white of their freedom and giving them the life of helotage. One would almost think that the world was composed of only white men and women. We do not know that General Smuts could have meant that because he seems to be a staunch advocate of giving India her freedom. Great statesmen have peculiar ways. They may say one thing and do another. General Smuts is one of the greatest of statesmen and the things he has uttered in Britain has won for him laurels from the whole British nation. South Africa has reason to be proud of having a statesman who can be a guide and philosopher to the outside world. May not the Indians then in particular, who are having discriminatory and humiliating legislation thrust upon them day in and day out and who are being deprived of the right of ownership of land, of the right to trade, of the right to pursue any honest calling without some hindrance or other and many of whom are being thrown out of employment, and non-Europeans in general cherish the hope of a brighter future?

Our Minister of Justice would indeed be worthy of the great position he holds if he were to put but a little into practice of what he has preached. Cannot we say "South Africa will only be worth living in if it becomes a country of free men and free women (without distinction of race or colour), where everyone has not only freedom of action and expression, but also has a fair share of opportunity to live a good life." With this high ideal put into practice South Africa can truly become a model for the world to follow. Will she become so? She would certainly if the above words of South Africa's greatest statesman were not just pious words conveying no meaning.

Fountain of Wisdom

This and this alone is true religion—to serve thy brother.... This sin is above all sin, to harm thy brethren.—TIRUKKURAL.

Above all other things to gain success is a good thing, wealth is good also. Another is better but justice excels them all. DAVID [illegible]

*Wherever the noble man has gone in the [illegible] [illegible] [illegible]

OUR INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

MODEL STATE of MYSORE

THE Mysore Treaty which governs the conditions of her existing tutelage was drawn at the time of the Restitution of the State in 1881. Mysore has changed profoundly since those days. She has enjoyed the reputation of being a model state. Naturally the paternal guidance which was thought desirable half a century ago is simply an anachronism now. Therefore Sir Mirza Ismail, the Dewan of the State asks for the renegotiation of the assigned limits and the conversion of the subsidy.

Animal Sacrifice Prohibited

After a scathing Brahmin and other Hindu opinion the Chief of Attigupah in Chikmagalur District has prohibited all animal sacrifices before the deities in his state.

Hindu Widows Re-marriage

The Nizam's Legislative Council passed by a majority of nine votes to nine a bill permitting remarriage of Hindu widows. This is said to be the first social legislation in Hyderabad.

In the States of Travancore and Cochin legislative measures are being introduced to validate marriages between persons neither of whom professes the Hindu, Christian, Jewish or Mahomedan religion or between persons whose profession of the Hindu Jewish Christian or Mahomedan religion. The measure is permissive and has associated with it the views of the adherents of this legislation for protection and also for the protection of their names.

No Welcome To Governor

By 51 to 42 votes the Ahmedabad Municipality rejected a proposal to welcome H.E. the Governor of Bombay. Those in favour of the proposal urged that when opinion differed and ceased to exist there should be before the Governor their Congregate embarrassment. Those against the proposal did not speak and the Presidents congratulated them for their exemplary attitude.

Recently the Municipality was criticised by the Government for having purchased Swadeshi articles in preference [illegible]

General Smuts On India

Three years ago when Gandhiji attended the second Round Table Conference as the sole delegate of the Indian National Congress it made out his case for Swaraj so well that General Smuts who was present in London then thought that it [illegible] if Gandhiji had to go away empty handed. The General had no doubt that the Indian had proved his right to govern themselves and that nothing could stand in the way. He even offered his help to effectuate an understanding between the two nations. But [illegible] England did not [illegible] to be generous.

A few [illegible] he received the [illegible] of Dundee on the [illegible] to Rugby [illegible] address

THE AGENT FAILS TO GET PROVINCIAL BARRIERS REMOVED

PLEA FOR BETTER CONDITIONS

BOGY OF OVERWHELMING EUROPEANS

SPEAKING to a group of Europeans forming the Natal Debating Society, Maritzburg, on Thursday Nov. 15, the Agent of the Government of India Kunwar Sir Maharaj Singh is reported to have made an admission that he had made representations, but without success, for the removal of the provincial barriers [illegible] South African Indians.

"I have spoken to ministers," said the Agent, "for the distribution of the Indian population throughout South Africa, in which both Europeans and Indians in Natal agree, but the difficulty is to get the other Provinces to adopt this. I do urge the House, the Press and the other bodies which express public opinion to let the Government which is amenable to public opinion, to accept their point of view."

Speaking in support of the motion—that measures should be taken to improve the educational and social conditions of Indians in Natal—the Agent said that he wished to dispel the bogey of fear on the part of Europeans that the Indians would overwhelm them in the Union. While in 1911, the Indian population of Natal had exceeded the European by 35,000, the position today was that there were 20,000 more Europeans than Indians. Throughout South Africa the Indian population represented 2½ per cent of the total population. The decrease was attributable to the fact that Indian immigration had ceased and that many Indians had been repatriated. Though the birth rate was higher among Indians it was also true that the Indian death rate was higher.

The Agent reminded his audience that 80 per cent of the Indians in Natal were born in Natal, and were therefore British subjects or Union Nationals, according to whichever wording of the Status Act [illegible]

[illegible] education in the Union, and facilities for secondary, technical and university education, but the Indians had no such privileges and had to pay for primary and secondary education from bottom to top.

It had been said that the wealthy Indians did not assist their less fortunate fellows, but that was true of any class, and was not confined to Indians. There was also lack of proper provision and equipment in the Indian schools that did exist, including inadequate buildings, poor furniture.

Speaking of the social disadvantages suffered by Indians, the Agent said they had poor lighting in their areas, and the sufficient police protection and sanitation compared with Europeans. They were [illegible] could be provided [illegible] These disabilities [illegible] the Indian an inferiority complex, which could not fail to affect his outlook on life. The Agent expressed his gratification that, recently, a child welfare clinic for Indians had been established at Maritzburg, through the assistance of a number of generous Europeans.

The Agent was also grateful that the Provincial Administration recently had made a grant for the establishment of soup kitchens for necessitous Indian children in Durban and Maritzburg. At the same time, he complained that there still was not so much attention paid to health and prevention of disease among Indians, as among Europeans.

Speaking of what he termed unfair criticism of the Indian trader, Sir Maharaj appealed to the House to remember that the trader had to live. The Indian trader had his faults like most men, but he also was serving the community in

[illegible] under a ban at the risk of being murdered. He often fulfilled a useful purpose, as was indicated by the amount of European patronage extended to him.

The Indian, he went on, did not have all avenues of employment open to him as it was in the case of Europeans. He could not get Government, municipal or other employment to the same extent as the European. He therefore was compelled to trade.

"You must give him a means of earning a livelihood in Natal," said the Agent. "I must remind you that the majority of Indians had come at the urgent request of the people of Natal. My Government refused to allow our people to come, but when it was agreed it was on a definite condition that Natal had to honour.

"The Hon. must remember that there is too much timidity on the part of the European in dealing with Indians. I had tried to dispel the bogey of European being overwhelmed by a large number of Indians or the possession of wealth. I want you to have more confidence and more faith in your civilisation. If European dominance is to be smaller, there is no fear from so relatively small a community as the Indians are in South Africa."

The Kunwar also remarked that one of the reasons why Great Britain took action against the South African Republic in the Boer War was the ill-treatment of Indian residents in the Transvaal.

In conclusion he again appealed for consideration for the Indians, and sat down to renewed hand-clapping.

After an interesting discussion, the Kunwar's plea being fully supported by all the speakers, the motion was carried with acclamation.

University Education

It is proposed to form a society of Non-European [illegible] Natal [illegible] citizenship persons following [illegible] study and to [illegible] possibility of securing better tuition than has hitherto been [illegible] very sympathetic Europeans, [illegible] Beaton Brookes M.A., LL.B. [illegible] Social Centre, Victoria Street, [illegible] of the [illegible] To [illegible] should write the date in these columns and those interested but unable to attend should indicate by a letter to R. W. Vilakazi, Ohlange Institute, Phoenix.

Colonial Born and Settlers Indian Association

A welcome reception will be accorded to Dr. E. Mohamedy Naicker, M.B., Ch.B., L.M., under the auspices of the above Association on Sunday, the 29th Nov. 1931 at 3 p.m. at the Tamil Institute, 6 Grey Street, Durban, on his return from Edinburgh University. The general public are invited to join in the welcome.

[illegible] Chetty
A. C. Singh
A. Harrigan

South African Indian Congress

All constituent Bodies please [illegible] notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held at Durban on the 16th and 17th days of January 1932.

Agenda—

1. Transvaal Land Tenure Act Colonisation Enquiry Report.
2. Natal Housing
3. Entry of Dependents wives and children
4. Labour Legislation
5. Election of Officials
6. General

A. I. Kajee & S. R. Naidoo
Joint Hon. Secs.

એક દેશી ભાઈનું નવું સાહસ

J. M. KANTI & Co.
Sport Goods Manufacturers & Stockists.
Barbieg Arcade, Diagonal Street, Old Market Street
Box 4250 JOHANNESBURG Phone 33-3004

SECONDARY EDUCATION for GIRLS

By

Mrs F. S SLATTER,

Head Mistress, Mitchell Crescent Government Indian Girls' School

IN July, I appealed to Miss Parkhurst, the originator of the Dalton Plan in America, for a solution to our examination problems. Her only advice was, "Change your examination problems to suit the needs of your students." A perfect ideal and we could carry out in spirit, if we had the whole hearted support of the parents behind us. This is what I would suggest at the commencement. Attain the standard of the J.C and matriculation in the subjects that are going to your girls to have a fuller life and scrap the others for subjects which are more suitable.

A study of history will help them to follow present problems more clearly and have a sounder judgment in connection with any civil or social problems that may arise. To get a really well balanced judgment one must study geography especially the economic aspects and the life-long customs and prejudices of the peoples. Nature and Physical science (including Botany and gardening) will encourage a love of beauty in nature and give the student a greater capacity for enjoyment in life. Literature in all its phases is necessary for self-expression, culture, intellectual development, [illegible] especially with mankind as a [illegible] in particular.

[illegible] a limited amount of [illegible] (Arithmetic only) be taken as subjects for the Junior Certificate and Matriculation, and appear to be Examination bound to allow them to select more suitable subjects to suit those students.

(*Continued from Last Week*)

ed. They could then devote the extra time in any of the following in which the pupil is especially interested, such as Domestic Science, with needful needle work and cooking; Art, painting and design with fancy needlework; Music, singing and musical appreciation; Organised games and physical culture and Hygiene, with a view to improving physique, [illegible] life and health, or as an aid to a career.

Students should take the elementary work in all these subjects for at least two years, before electing branches of these [illegible] only.

[illegible] Between or Indian would take this stand, the University would soon fall into line and make such a choice possible when qualifying for a Junior or Matriculation certificate.

In order to carry on a school on the modern lines agreed to a great many reforms broke new [illegible] and many of them are expensive. This means financial assistance and we hope that some interested readers will help to assist the school [illegible] at present [illegible] especially [illegible] occasions. We [illegible] under good and have received a number of reference books but four or five copies of each are needed so that the students have not to wait any length of time for their turn. We have also the nucleus of a helpful fiction library of over one hundred books and there is a whisper of including our school in the benefits of a special circulating library. Owing to the strenuous efforts of the Kanwarani bursaries have been offered to this school and electric lights are to be installed. This means that next year we shall be able to participate in radio talks to the scholars and spend afternoons with the epidiascope that is of course if we can find the money for the wireless and the lantern projector—but I am very optimistic.

The Education authorities have realised the importance of Education for Indian Girls and have lowered the fees to a marvellous degree—the fees now range from [illegible] in Stds. V & VI [illegible] in Std. [illegible] Formerly the fees ranged from 5/- to 15/- per month. We are now looking forward to a kitchen for domestic science in the very near future.

Yes I feel that our worst days are over and that next year will dawn full of hope and prosperity for our little school. More scholars mean more teachers, and more enrolments wider scope in the work under taken. Our very grateful [illegible] to the Kanwarani Lady Maherej Sing for her wonderful help and sympathy all through. We shall greatly miss her practical help but know that we shall always have her sympathetic interest.

INDIANS BARRED FROM USING FIRST CLASS MOTOR TAXIS

DISCRIMINATORY TRAFFIC BY-LAWS IN JOHANNESBURG

YELLOW [illegible] are being run in Johannesburg by a private company known as Yel[illegible] Cabs (Proprietary) Limited. These taxis have up till recently been open to use by all without class or colour distinction. A circular has however now been sent out to the users of these taxis signed by the Traffic and Licensing Department of the Johannesburg Town Council drawing attention to certain traffic by-laws having been passed by the latter a copy of which has been kindly sent to us by an esteemed correspondent which we publish below and which speaks for itself—

FIRST CLASS MOTOR CABS CONVEYING COLOURED PERSONS

Dear Sir,

Your attention is drawn to Traffic Bylaws, Nos. 132 and 133, which read as follows:—

633 LICENSING OF PUBLIC VEHICLES FOR USE OF COLOURED PERSONS

Every applicant for a public vehicle license to carry passengers shall state in writing he requires the vehicle to be licensed for the use of (1) white persons or (2) natives, kaffirs and other coloured persons.

No licence shall be granted to permit the use of any public vehicle by both classes of passengers indiscriminately. Every public vehicle other than a cab, if licensed for the use of natives, Asiatics and other coloured persons shall be marked with the words "For coloured persons only." Cabs licensed for the use of white persons only, (hereinafter called first class cabs) and cabs Licensed for the use of natives, Asiatics and other coloured persons (hereinafter called second class cabs) shall be marked "First class" and "Second class" respectively.

[illegible]

the use of passengers belonging [illegible]

[illegible] vehicles.

[illegible] attempts to enter, or, having entered, remains [illegible] the exclusive use of a class of passengers [illegible] such person belongs shall be guilty of an offence if he refuses or neglects to comply with a request by the driver or conductor thereof not to enter, or, if he has entered, to leave such vehicle.

I shall be glad if you will bring the provisions of the above Bylaws to the notice of all your drivers, against whom action will be taken where any contravention is observed.

WHY I JOINED GANDHI

MIRA BEN TELLS HER STORY

An English Admiral's Daughter Sacrifices Pleasures and Friends to Become an Indian's Disciple. She Tells Her Story to Marcia de Silva.

The following interesting account of Miss Ben's association with Mahatma Gandhi is culled from the *Forum's Weekly* :—

TWENTY-FIVE years ago Madeline Slade was a girl of seventeen living the social life of an officer's daughter in London.

Today, Miss Ben is a middle-aged woman, whose gentle, compelling personality has shed all its Western qualities. Clad in Khaddar, her daily occupation [illegible] the agent on Indian, and she has the Indian woman's beautiful, soft voice.

I talked to her in her tiny room in an East London Hyde Park, which she had upon the [illegible] the manner, barefooted, her bare under the hood of her [illegible] homespun saree, almost like a nun's.

There was few personal belongings. In the room, for Miss Ben, in accordance with her vows, has given up all personal property. A few pieces of clothing, which she had just washed, hung from a cord; a small, [illegible] cupboard, filled with papers, was open [illegible] personality had given to that communities hand bedroom the atmosphere of a monastic hermit's cell.

Call of the East

"Ten years ago I joined Gandhi's Ashram," she said. "And [illegible] moment in those ten years have I regretted it. Immediately I entered I felt home—I felt that the people were the ones to whom I rightly belonged.

"It is quite impossible explanation if you believe in rebirth. My soul is really Eastern, though by some chance I was born in the West when I should have been born in the East. In the ordinary course of events I must have waited to [illegible] Gandhi but [illegible] one of [illegible] parents [illegible].

But let me tell you a little of my life. My father was an admiral who for three years commanded a squadron in the East. During that time I lived in India. My life was the [illegible] social life of an officer's daughter. I felt it to be a life of extreme [illegible] and did not like it at all. Of course, I came into contact with hardly any Indians, and when at last I came back to England I was just as ignorant of India as when I went away.

"Soon after my return to England War broke out, and I realised then something that I must always have sub-consciously felt the unsoundness of Western life. This knowledge made me unhappy and upsetted in mind. I did not know what to do. I was seeking for some cause to serve and could not find it. For believing all bloodshed to be wrong, I could take no part in the struggle.

Wrote to Gandhi

"Then one day I read the work of a French writer, Romain Rolland, and at once felt I must meet the author. I wrote to him, and we met, and in the course of our first conversation he mentioned Gandhi, saying to me quite simply, that here, in Gandhi's person, was a second Christ. The book which he had just finished was a book on the Mahatma and that I must read it.

"No sooner had I read the book than I knew my problems were solved. I knew that I had found the cause I had been seeking and that I must go out to Gandhi and serve him. In my enthusiasm I looked a passage to India straight away, and it was when I had done so did I realise that as yet I was in no way equipped to join him."

"So I spent one year learning to spin and wear and accustomising myself to the Ashram diet.

"At the same time I wrote to the Mahatma and told him of my plans and how I was prepared and glad to join them. Then when I felt ready to be [illegible] I wrote to him again saying that I might come now, and he answered and said that I might.

Daughter of the House

"Vallabhbhai Patel, the famous Indian leader, now [illegible] released from prison, met me on my arrival in India, and always when I see him I am reminded of that day—the twenty-fifth of October, 1925.

Vallabhbhai Patel took me to Gandhi who met me with the words: 'You are to be my daughter. Then he [illegible] me to the highest in rank of Mrs. [illegible] who was confirmed. And ever since that day I have been treated as a daughter of the house.

"In the Ashram we do all the work ourselves, and it is to be able to help at work in the villages. I was taught the art of weaving, of cattle keeping, and of course to speak Hindi.

"I was given a little room right on the bank of the beautiful Sabarmati River. Being hard at work from morning to night, and being deeply interested in my surroundings, the time flew by.

"At the end of a year Gandhi allowed me to take the vow of Brahmacharya (celibacy) and to give up for good all thought of worldly possessions. It was then, too, that he agreed for me to have my head shaven, and with his own hands removed my hair."

Miss Ben told me how in the Ashram they work from four in the morning till nine at night. About her experiences—She was sent to prison because of her work for Gandhi against British rule—she was cheerful and not in the least bitter. She felt no bitterness against England, and she [illegible] I told her that people were making a mystery of her sudden departure from Gandhi.

"I felt that there was work for me to do in England," she said. "The knowledge came to me suddenly.

"I went upstairs to Gandhi and told him what had become to me. He looked at me quickly and said: 'If you feel like that you should go, and go at once.'

"I could not go unless I felt I had your blessing," I replied.

"'You have it,' was his answer.

"Within five days I was on the boat sailing for England.

"I [illegible] to spread the message of truth. Everywhere I am finding interest and sympathy for the Indian question. But today that sympathy is only half conscious in the people's hearts and hidden away from view. Through knowledge of the truth, it may become [illegible] and active.

Gandhi's Message To India

What it means to the World's Campaign

ACCORDING to the London correspondent of the *Servant of India* [illegible] getting the following [illegible] to Gandhi [illegible] We associate ourselves with your desire to control your own destinies [illegible] nation. We deplore the causes of your [illegible] repeating discontent, and believe that one of the serious reasons why public opinion is so discredited in your country is [illegible] people, have never yet been [illegible] with the [illegible] people, through a body of your own elected representatives for the purposes of [illegible] India. We regard a final, [illegible] Working Committee's suggestion of a Constituent Assembly to be elected by the Indian people, for the purpose of drafting an Indian constitution, as a hope that a constitution so drafted could be given final and lasting shape by agreement between the elected leaders of our two countries inspired by mutual trust. We British people cherish the ideal of Freedom and Justice through self-determination for ourselves, and we hold it to be the fundamental right of all people."

Original Correspondence

To The Editor, INDIAN OPINION.

Insufficient Police In Springs

Sir,—I wish to bring your notice the following facts which trust you will see your way to publish in your paper.

As is generally known I am a Store-keeper carrying business at First Street Geduld Township, Springs, for the last 30 years. Within the last twelve months my store has been twice broken into, during the night, and I have suffered loss in consequence. The last occasion was on Nov. 4.

I understand there is only one Constable at a time attached to the Geduld township, and if this is so, it is not time to make an addition to the strength of the [illegible] Years ago [illegible] this [illegible] there [illegible] and sometimes two natives,

There is no need to dilate on the difference between the Township then and now, I hope the Authorities will manage to keep up with the times. All that I ask is that some addition be made to the present strength of the force for the patrolling of this Township. Will the Town Council approach the Police Authorities with this end in

Yours faithfully

Springs. SAHIB KHAN

Valliams Memorial

Sir, Permit me through your columns to announce from the Trustees of the Valliams Hall, Johannesburg, the following information of the interest of the Indian community, particularly those who had contributed to the cause during the Passive Resistance struggles.

What is the exact position of the vacant land that is in existence?

Has one been any move in the past?

Why should a public property be allowed to lie idle to ugly

What steps are the Trustees intending to take in the matter?

Will they be good enough to inform the public?

Why dont the people club together and see that something is done to establish a Memorial Hall in the name of the deceased person in whose name the plot was purchased?

Johannesburg. V. PILLAY.

LADYSMITH NOTES

(By S. C. M.)

THE Annual General Meeting of the Northern District Indian Cricket Union will be held on Saturday Nov. 24 at 8 p. m. at the Hindoo Thirukootam Hall, 113, Forbes Street, Ladysmith. The delay was caused by the Secretary's transfer to Durban, after getting all the assets of the Union correctly [illegible] up in the Union's book, and the whole thing is put in a nutshell.

Festival

Mr. Gunsamy Pather of Ladysmith, celebrated [illegible] at the Hindu [illegible] day last. Many were present to grace the function.

Wedding

Mr. [illegible] Cpl. will be married on Sunday Port Shepstone Nov. 25.

Cable Message From Mauritius

El Haj K. M. Asvat of Ladysmith, received cable message from Mauritius that his uncle Mr Dawood Ismail Hafiz died at the age of 50. Sympathy is extended to El Haj K. M. Asvat from all sections of the community.

Correction

The report which appeared last week about a tennis game El Katoopet. The report reads as 9 games to 7 games, it is incorrect it should have read as 91 sets to 7 sets in favour of Katoopet. Also Greytown Indian Tennis Club was printed instead of Stogtown I. T. Club.

Thanks

The [illegible] Athletic and Cycling Club, Springfield, under whose ausp[illegible] Dominion sports and tournament took place at the Rugby Sports Ground wishes to convey through these columns its very sense of gratitude to all those who so kindly assisted in making the event a success.

Special Holiday In Honour of Prince George's Wedding

The Education Department has decided to grant to head teachers of all Government and Government Aided Schools that the Administration has decided to grant a special holiday to all Government Schools on the occasion of the marriage of H.R.H. the Duke of Kent and H. R. H. Princess Marina of Greece, which is to take place on Thursday the 29th instant. In so far as Government-Aided Schools are concerned, the question of observing the above holiday is left to the discretion of head teachers.

OBITUARY

Death Of Mrs. Baldeosingh

[illegible] Mrs R K Singh, teacher Umgeni [illegible] engagement Indian Schools and S. B Singh) took place at her residence at [illegible] by Ferrars, Jacger on Monday 5th November. She was 38 years at the time of her death. She leaves a widower two sons and a number of grandchild Her remains were cremated on Tuesday 13th November at the Umgeni Crematorium according to Hindu Rites. The ceremonies were performed by relatives and Pandit Gajraugh Maharaj was the officiating minister.

Those present included Messrs R. K Ghoorun, R Ghoorun, B Ghoorun, R Rajcoomar G Singh, Arjun Singh B K Singh Raghboor Singh [illegible] Sing Ramjee Singh [illegible] Behari K Maidan, S Billet [illegible] R S Maharaj, G S Maharaj, [illegible] S S Maharaj, [illegible] B R [illegible] G Lalu Goorsaw, Jagernath Kuppiah, Ramlakan, R K Alfred S Sydhoo, J Kisoon, B Sookdeo, (Durban), Ramnihora Singh (Verulam), Dan [illegible] singh (Tongaat) and Standard VI pupils of Umgeni Indian School.

Wreaths from Works and Bridge Inspector Staff Maintenance Dept S A. R. & H. from mens R. K Ghoorun, granddaughters and numerous floral tributes were received.

Death Of Well-known Soccer Player

The death occurred last week of Mr R. Jamison the well-known soccer player of Merrit Boy at Addington Hospital, Durban, at the age of 32. The funeral took place from his residence, Pentrich, Maritzburg, on Sunday last at 1 P. Pietermaritzburg Indian Crematorium, according to the Rites [illegible] was attended by more than 100 friends and relatives from all parts of Natal. Mr Jamison was employed for the last four months by the orderly staff of the Addington Hospital Durban and served as a faithful servant.

During his stay in Maritzburg, he was a popular figure at Pentrich where [illegible] spent most of his life time, he also represented Maritzburg on many occasions in the Inter-town soccer matches, and played for Glyns Football Club for many years. Mr Jamison married four years ago, and leaves a wife two children and a large [illegible] of relatives to mourn their loss. The service was conducted by Pandit Ramchub Maharaj, of Maritzburg.

Gandhi Heritage tal

Books for Sale

NOTE.—Remittance should accompany the order. V.P. ORDERS will not receive attention. Postal Orders to be made to "Indian Opinion" at Phœnix. Postage Free on all books.

	s.	d.
A Short History of the World	2	3
The Story of Ramayana	0	6

MAHATMA GANDHI
His Mind—An Idealistic Policy in the twentieth century 5 0

J. C. BOSE—His discoveries and writings with a biographical sketch and portrait

EMINENT MUSSULMANS

Contributions on Syed Ahmed, Sir Salar Jung, Nawab Mohsin-ul-Mulk, Badrud-Din Tyabji, Rahimulla Mohamed Sayani, Syed Mahmood, Syed Amir Ali, The Aga Khan, Sir Muhammad Shah, Sir Ali Imam, Syed Hasan Imam, Ajmal Khan, Sir [illegible], Nawab Ahmed Khan, Syed Hasan Bilgrami, [illegible], Maulana Muhammad Iqbal, Sir Muhammad Habibullah, Sir Abbas Ali Baig, Jinnah, Sir Abdur Rahim, M. Hydari and the Ali Brothers.

Price 5s.

ON KHADDAR

[illegible] 1s. 3d.

INDIAN [illegible]

[illegible] Nagarajan Ramavadi

[illegible] 4s. 6d.

SAKUNTALA [illegible]

Price 4s. 3d.

INDIANS IN SOUTH AFRICA

Helots within the Empire and How they are Treated.

By Henry S. L. [illegible] Price 6d.

The "FRIENDS of INDIA" SERIES

These are [illegible] biographical [illegible] of eminent men who have laboured [illegible] the good of India. Copious extracts from the speeches and writings of the "Friends of India" on Indian Affairs are given in the sketches. Each volume has a fine frontispiece. To be had at this Office.

Lord Morley.
Sir William Wedderburn.
Mrs. Annie Besant.
Charles Bradlaugh.
Sir Henry Cotton.
Rev. Dr. Miller.
Lord Ripon.
Lord Minto.
John Bright.
Henry Fawcett.
Lord Macaulay.
Lord Hardinge.

Price [illegible] each.

Mahatma Gandhi's Speeches and Writings

An Omnibus Edition.

We have [illegible] the sole [illegible] of Mahatma Gandhi's Collected Writings from Messrs. G. A. Natesan & Co., Publishers, George Town, Madras (India). It is the fourth edition of Mahatma Gandhi. Cloth bound 6s. including [illegible]

Golden Number

OF

"INDIAN OPINION"

SOUVENIR OF THE

Passive Resistance Movement

1906 — 1914

Price 2 Shillings

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant.
[illegible] પોસ્ટમાં મોકલશે. ઓર્ડર:—
P. O. Box 942. Durban. 129 Victoria St. ea

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

[illegible]

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, નાતાલ, તારીખ ૨૩ નવેમ્બર ૧૯૩૪ અંક—૪૭.

નોંધ અને સમાચાર

શું સિંધિ સુધરવી જ જોઇએ?

આપણે ત્યાં પુરાણીનો અને કોળીઓ વચ્ચેનો સંબંધ ઘણોજ સુધરેલ છે એવો ઘણો ઘોડી માણસોનો અભિપ્રાય આપણે સાંભળ્યો છે. પરંતુ એ વસ્તુને સાબિત કરી પુરવાર કરવાનો એક પણ દાખલો મળ્યો નથી. ગયે અઠવાડીએ રેલવે ના દીવીજોને કામનીંગ મજુરનો કયી રીતે ફેર પોગ કરવાની કરી હતી તેનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. તેનો ફરમાયો આજે ત્રણ માસ દુર્ગ આ અઠવાડીએ વાંચક જોહાનીસબર્ગની કાફિર કાઉન્સીલે દીવીજોની પોતાના ઘરને આજ કોમીન પર્યાના લોકો મારે રાખવામા આવેલી ખાસ મોટર ટેક્સીઓ ચલાવવાની અને ટેક્સીનો ભાડા તા ‘કેપ ટાઉન’ ની અજાતી ટેક્સીઓનો ઉલ્લેખ કરવાની ભૂલી કરનારા પારસીએ પોતાના જે તેની જિમત ના અંકેલા આજ સ્થળે ચોખ્ખી કે મારાનો મુજબજ હોય સરકારના એજન્ટો ઉપર પણ ખરાબ-ભારે કુંકે અને ગમારાજ લોક જેવાથી પણ કેટલી પ્રમાણ ટેક્સીમાં કાળેસર એ નીક રાકાય એવે જે એક વસ્તુમાં દમને માનવી તેમાં બેસી ગાડી ના તની ચાકારી જોરી જોવાનો તે મુળ પરાપતો હતો નો! આજ આપણા નેતાઓ મજબુત મજા ૮૮ છે!!

ડા. આ. ખ્રિસ્તિઅન કોંગ્રેસની વાર્ષિક કોન્ફરન્સ

સાઉથ આફ્રિકન ખ્રિસ્તિઅન કોંગ્રેસની વાર્ષિક કોન્ફરન્સ ૨૦ નવેમ્બર તા. ૨૪ અને તા. ૨૫ મી સેપ્ટેમ્બરસબર્ગ ખાતે મળવાનું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. આ. આ. ખ્રિસ્તિઅન કોંગ્રેસના સેક્રેટરીઓ આ ઇશારા તારીખ ખુલાસો કરે છે કે હાલના ઓરેન્જ ફ્રી સ્ટેટ અને ટ્રાન્સવાલ સ્ટેટની બાકીમાં આવનાર ત્રણ ઓરેન્જ રીવરકોલોનીના હાજરી આપી કામ નક્કામા બનાવ કોંગ્રેસની એકઝેક્યુટીવે કોન્ફરન્સ મુલતવી રાખવાનું ઠરાવ્યું છે. આ કારણ અમને કંઈ વજુદવાળું લાગતું નથી. ખ્રિસ્તિઅન કોંગ્રેસે ઓરેન્જને પરણી ગયેલ્યાનોજ નિયમ રહેશે દોષ. ત્યાં સુધી ઓરેન્જનો ઉપયોગ ઓરેન્જ તરીકેજ નહિ કરવા માં આવે ત્યાં સુધી આપણે આપણું પુરાણ ઓછ ગોરી પ્રજા તરીકેજ રહીશું.

એજન્ટ આવેલ્લા નવા હીંદી ગવર્નર

મી. અને મીસીસ વી. છ. નાયરઆના સુપુત્ર ડો. જે મોહાડેબ્બી નાયર ગેઝેટિયર્સ પુનીચર સીટીમાં ડાકતરી વિદ્યાવ્યાસ પુરો કરી આવતા રવીવારે ડરબન પાછા ફરે છે. અમો તેમને અવાજરભુથી અભિનંદન આપીએ છીએ. આજથી ૭ વર્ષપર ડો. નાયરે ને વખતની મરહુમ કેવરન્ટ એ. મેમોન્ડ ગરદથી રવપાએલી ગીન કોલેજમાં મેટ્રીકનો અભ્યાસ કરી ડાકતર થવાની અભિલાષાથી ઈગ્લાંડ ઉપડયા હતા આજે એ અભિલાષા ઇશ્વરકૃપાએ પરિપૂર્ણ થઇ છે અને પોતાના કુટુંબ પીતે અને કુટુંબનીજ નહિ સમસ્ત કોમસેવામાટે પણ આવી શકયા છે એ તેમનેજ નેમજ પોતાને માનપિતા મરહુમ કેવરન્ટ એ. મેમોન્ડ ને પણ જેવું છે. અમે બી અને મીસીસ નાયરને તેમનો પુત્રની કે તેમને માટે ખાસ ઉત્સાહી અભિનંદન આપીએ છીએ અને ડરબનને ઉપલબ્ધ અભિનંદન મુકીએ છીએ

ઓફર મીટીંગ

ડાકતર મોહમ્મદી નાયરના માનમાં કોન્સીલર મોન્ટ ખાન સેક્રેટરી મિનિષ્ટર એસે એકત્ર તરફથી આપવા રાખેલી ઓફર મીટીંગ ગાન્ધી હોલ્ડરીંગ્સ કોમ સ્ટ્રીટ ડરબનમાં ઓફર મીટીંગ મળશે

મી. ગાડ્રે ગાર્ડ કુરબામજી

મી. ગાડ્રે ગાર્ડ કુરબામજી જેઓ સ્વદેશથી રટીમર ડરબનમાં નવા મુકામે ડરબન ઉતર્યા તે તેમને અમે અભિનંદનપૂર્વક આવકાર આપીએ છીએ મા આપણાથી રહેવાયુ મેમીમ [illegible] આ પોતાનાને આવે મી. કોરાબજી કુરબામજીના મુકામે છે.

રાનીવાસે બાંધવાના કલાકો નહિ મળી રાકે

ડરબનની ખ્રિસ્તિઅન મારફતમાં મોસ્કરી અને ગ્રાર્ડ મોબ્યુલનો વેપાર કરતા જોએ તાજેતરે મારફત રાતના સાત વખત મુકી પુકારી કરવા સોવાથી પોતાની દુકાનો પણ બપોરે ૧ વખતા આર ખુલ્લી રાખવાની પરવાનગી માટે ટાઉન કાઉન્સીલને અરજ કરી હતી જે અરજ ટાઉન કાઉન્સીલે રિજેકારીને પ્રતિનિધ કાઉન્સીલને જે પરવાનગી આપવા ભલામણ કરી હતી. પ્રતિનિધ કાઉન્સીલની એકઝેક્યુટીવે એ અરજ નામંજુર કરી આ બાબતમાં સેક્રેટરીએ મજબુત વિનંતિ કરી રિજેકારમાં આવે એવી દરેક કાઉન્સીલને સુચના આપી દીધી છે આ મુકામના કલેક્ટો અજાણપણમાં આવ્યા નથી. પ્રતિનિધ સરકારનો આ ચુકાદો ઓનનીય છે કેમ આપણે ? મોસ્લીમ વેપારીઓને તે અન્યાય કરનારો છે બાકીની અન્યના વેપારીઓ આપણે મુકામની સગવડ વેપાર કરી શકે છે અને આપણે મારફતની અંદરના વેપારીઓને પોતાની દુકાનો બપોરે ૧ વાગે બંધ કરી દેવી પડે છે આ કેવો અન્યાય છે? આપણે સુધી ખુબી કરી છે કે આ વેપારીઓને ગવર્નમેન્ટ દ્વારા કોમ્પ્રોમાઇઝ કરવા પ્રયત્ન કરીએ છીએ

કેમ્પબેલ ઓબ્જર્વેટરી

કેમ્પબેલ ઓબ્જર્વેટરીમાં ગયા અઠવાડીયામાં ખાસ નોંધપાત્ર ટેલી થઇ હતી અને અમારા વાંચકને પ્રસન્નતાપૂર્વક કહેતા આપણું વડા તેમણે પ્રથમ ઓબ્જર્વેટરી ખાતે [illegible]

વેપારના લાઇસન્સ અને રીફ્રેશમેન્ટ રૂમ્સ સંબંધી કાઉન્સીલરની ચર્ચા

“ફ્રા. પ્રોવીન્શિયલ પ્રતિનિધિએ વેપારના લાઇસન્સો આપવા સંબંધી નીયમ વિશે મુકામના આગેવાનો ઓનરી કાઉન્સીલરની સાથેની [illegible] પ્રસંગોનો મી. ગ્રુબીએ જણાવ્યું હતું કે “અમને લાઇસન્સો આપવા અંગેના કારણોજ નામંજુર કરવાની સત્તા છે એવી કોમ અને વર્તાવ પારસી લાઇસન્સ રીફ્રેશમેન્ટ નહિ પામ તો આપણે વેપારીનો વ્યવસ્થ મુકવો છે અને કાઉન્સીલને લાઇસન્સ રીફ્રેશમેન્ટ કરવામાં ફરીજ પાડવી છે. પરંતુ અનેક્સમાં એવા વેપારીનો વ્યવસ્થ ગંભીર નથી એવાનિક સત્તા કોમી લાઇસન્સ રીફ્રેશમેન્ટ નેજ પામ તો એ મકાન અસંતોષકારક દેખાય. અમારા જોવામાં આવેલું દેખાય અમારા અનુભવ અનિષ્ટ દેખાય. અમુક પ્રસંગમાં વેપારીઓની સંખ્યા પુરતી છે અમારા વખારે પકડો વેપાર છે એવા આપણે કાઉન્સીલરોને લાઇસન્સ રીફ્રેશમેન્ટ કરવાની સત્તા નથી.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
ગુરુવાર, તા. ૨ નવેમ્બર ૧૯૩૪.

પારમાર્થિક શબ્દો

"આ દુનિયા બહેરા કેવી કારેજ ગયો છે તે ને કેવાય પુકારો અને ચીસોની દુનિયા બનશે ! ... ના વધે પરિણામે ... ની અને વિચારની સ્વતંત્રતા ... કેવાશે નહિ પરંતુ સાચું કારણ ગાળનારને તેમ પુરવી ... ના મળી શકશે." જનરલ જે. સી. સ્મટસ

જનરલ સ્મટસ ... કુકે મુકદમપર ઇસ્લામ ... ના કરતા અને ખાયી સ.૧૪ આફ્રિકા આવવાને ફરી ... ની ચુકવા ... તેમણે ... પોતાના ... ના પારમાર્થમાં ઉપલા શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા. ... શબ્દો પરથી ... તો ... જેમ ... જનરલ સ્મટસની ... ઘડવૈયા ... ... ઉપરાંત ... ...

પ્રાંતિક દરવાજા ખોલાવવામાં એજન્ટની નિષ્ફળતા

સ્થિતિ સુધારવા માટે એજન્ટનો પડકાર

કરોડોની યુરોપીયનોનો કમકાટ જવાની બીકે ધ્રુજારી

મદીદરમ્યાને આખે યુરોપીયનોની નાદારી ઉપેક્ષીત્ર મોરારજી સમક્ષ ગુરૂવાર તા. ૧૫ મીએ જાહેરમાં કરતાં દોર સરકારના એજન્ટ કુવર સર મહારાજ સાંગે દોદીઓ સામે મુનીમલના પ્રાંતિક કાયદા અંગે રાખવામાં આવ્યા છે તે મુનીપલ સરકારના પાસે ખુલ્લા મુકાવવા માં પોતાની નીષ્ફળતા કબુલ કરતાં જણાવ્યું કે દોદી વસતીને સાઉથ આફ્રિકામાં વસેલી દેશની પ્રજાના, કે જેમાં નાદારના દોદીઓ તેમજ યુરોપીયનો એકમત કે તેની જે પ્રજાનો ' સાથે સરખી કરી હતી પરંતુ અન્ય પ્રાંતોની પેઠે તે વિધારણામાં મુકવેલી આવેલી જે કુ ક સભા, ધંધા-નાપદો અને લોકમત દર્શાવનારી અન્ય સંસ્થાઓને સત્કાર ' ' લોકમતને આધીન છે તેની પાસે પોતાનો કાર્યક્રમ વિધારણા વિનંતિ કરી

નાદારના દો ' ' કેળવણી સંબંધી અને સામાજીક રિવાજોનિ ' ' ' પ્રકાશ કેવી તેમાંથી, ' કરવાનો છે તમાં ઓલના ' ' ' જણાવ્યું કે મુનીપલમાં દોદીઓ યુરોપીયનોને કરતી નાખશે એવો ખોટો ખ્યાલ કરી દૂર કરી દેવા પ્રયત્ન કર્યું છું ' કરતા આ નાદારી દોદી વસતી ઉપાયે યુરોપીયનના ' ' ' ' ' ' ' ' વધારે કરી આજે આજે દોદીઓ કરતાં ૨૦ ' ' પર યુરોપીયનો વધારે છે આખા સાઉથ આફ્રિકામાં દોદીઓની વસતીનું પ્રમાણ ૨૫ ટકાનું ' ' ' ' છે. આ પર ' ' ' કારણ દોદી વસ્તીના ' ' ' ' ' ' ' '

બિહારનો આત્મા

વલ્લભદાસ

રાજેન્દ્રપ્રસાદનું નામ યુનિવર્સિટીમાં બહુ જાણીતું હતું. તેમની બુદ્ધિમત્તાથી સર્વ વાકેફ હતા. એમ. એ. ઉત્તીર્ણ થયા કે અધ્યાપકપદ ઉપર માટે તેમને આમંત્રણ મળ્યા કરતાં. તે વખતે બાબુ બ્રજકિશોર મુજફ્ફરપુર કૉલેજના પ્રોફેસર હતા. તેઓ પ્રખ્યાત વકીલ હતા. તેમણે રાજેન્દ્રપ્રસાદને કૉલેજમાં બેસવાનો ખૂબ આગ્રહ કર્યો. પણ કરજ એ હતું કે યુનિવર્સિટી તરફથી મુજફ્ફરપુર કૉલેજને આપવામાં આવતા પ્રોફેસરો બહારથી લાવવા નહીં. અને રાજેન્દ્રપ્રસાદ કૉલેજમાં બેસવાને ખૂબ આગ્રહ કરતા હતા. પણ આશુતોષ [illegible] યુનિવર્સિટીના ચાંસેલર હતા તેઓ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદને સારી રીતે ઓળખતા હતા, અને આપણા કૉલેજના અભ્યાસક્રમોને [illegible] અધ્યાપકવર્ગમાં બેસાડવાને આગ્રહ રાખતા હતા.

રાજેન્દ્રબાબુ કૉલેજના અધ્યાપક તરીકે નિમુક્ત થયા પરંતુ તેમનો સ્વભાવ, અર્થાત્ તેમના રાજનીતિના વિષયો પ્રત્યે રસ બંધબેસતા હતા. આ જોતાં પહેલી તેમને સલાહ આપવા આવી. તેમની પ્રજ્ઞા વકીલ થવામાં હતી. કુટુંબની માન્યતા પણ તેમને વકીલાત લાયક તેમ કહેવાની હતી. આથી તેઓ બહારના કેસ [illegible] તરીકે કામ કરવા લાગ્યા. અને ઈ. સ. ૧૯૧૬ માં તેમણે બી એલ ની પરીક્ષા પાસ કરી.

આ સમયમાં જ ગાંધીજીએ 'ઇંડિગો સત્યાગ્રહ' ની શરૂઆત કરી. તેઓ ચંપારણ્યમાંથી આવતા નાનાભાઈઓ સાથે ઘરવાળી જેવી સહાનુભૂતિ દાખવતા હતા. તારું ઉપજન આ ચંપારણને ખેડૂતોપરાંતે આવી હતી તેવા મુકામોમાં રોકાયા હતા. તેમને મિત્ર રહેતા મોતી બી. કરે બહારગામથી મિત્રોમાંથી એક મુકામે તારવાયું કહ્યું બી. કે. પોલીસ્ટરજીએ મિત્રોના અનુરોધ રહેવાનું નામ બતાવ્યું, તેમજ તેમણે રાજેન્દ્રબાબુના સંસારમાંથી વિદાય લઈને બી. ઓમાંથી [illegible] માહિતી આપી. આ દાખલાઓ પણ બાબુ રાજેન્દ્ર [illegible] તારવા અને સેવા કાર્યમાં જોડાવા આમંત્રણ કર્યું

[illegible] પુના ચંપારણ [illegible] નહોતા. આ બાબતમાં રોમાંચ તેમના મંત્રીઓને પણ કહેવું છે, કે ખૂબ રૂપિયા કમાવા તેની કલ્પના સાથીને નહિ. તેથી એમણે પોતાના મેદાનમાંને [illegible] આ પણ અજોડ છે, અને ખૂબ લાંબો છે તેનો ઇતિહાસ નીચે પ્રમાણે છે.

આપને જાહેર કરો [illegible] કોઈ [illegible] મોકલને આવવા કહ્યું હતું. તે બાબતનો જવાબ રોમાંમાં માર્ગ [illegible] નથી મારી કલ્પના મારા કામને દેખવા દોડાવવાની જાય છે, આ કોળાંને આપને દુઃખ કરો. તેમને તમે આપણે આવવા [illegible] ના કિલ્લા આપવા [illegible] [illegible] પણ મુજબ માં [illegible] [illegible] તેમને દરખાસ્તે લાવી રહ્યા. પરંતુ આ કામ મુજફ્ફરપુર

(અંતાંકથી ચાલુ)

સંસારમાં સંપત્તિ પદ અને મનદંડ, નષ્ટ બનાવે છે.

તમે જાણો છો કે મારી મહત્ત્વાકાંક્ષા દેશની સેવામાં છે. હું આજ. સી. એસ. થઈ એમ ઇચ્છતો છો પરંતુ મને તેમાં વિશ્વાસ નથી. આજ મને રસ આવ્યો, તમે રસ નહિ આવો તો મને ખૂબ દુઃખ થશે; મને દબાણ કરશો નહિ.

પરિવારને ખાતે મારે જન્મ થયો રહેશે, પરંતુ તમ દબાણને કારણે તીસમાં સ્વીકાર આવશે પરંતુ. અને મારો ૬ દરજ્જા હું પ્રેક્ટિસમાં મારી કાયો લો ! હું તમો પરિવારનું રહ્યા નહિ કરો કે એ વખતે આજ પર સંતોષ નહિ માનો !'

આ પત્ર વાંચીને પછી. ઘરેન્દ્રપ્રસાદને આઘાત થયો. પોતે રાજ્યો ખાંડે એમ ધમા કરાવના કર્યા કરી બેઉ રહ્યા. તેમનાં માતા જીવનસ્થામાં હતાં તેમને વધુ આઘો આપવા ન્યાયે તે કરતાંની સાહ્ય બાબત પોતાના ધારણાથી ગયેલી આ સાંભળીને રાજેન્દ્રપ્રસાદ નિર્ણય પર તેમણે નિર્ણય આવી ગાંધી.

આ. નીચાંગ અદલાબ મળ્યો ખાતે રાજેન્દ્ર બાબુના વતનમાં જવા પણ તેની ગાડા ઘણા સેવાસેવાના માર્ગે પુનર્વિચાર કામમાં રાખવા નવીનાત કરતાં તેના પણ કોમને કહ્યું રાખ્યું

તેમણે કર્યું બાબતમાં રજામાત્ર કરી, હાજ કેટર્મા બાબુ વકીલો તમ બોલ્યકરો હતા, બાબુ તેમના કાર્યમાં હાનિ આવી નહિ તે વખતે ગોપ' સીદા કે. બાર પારાવકારી મેત્ર, ત્રણ પણ મદાપ્રસેવા વકીલાત કરતા હતા રાજેન્દ્રબાબુની [illegible] પર બર્ન બોલત કરા હતા સેવા, [illegible] તો તમનું નામ કલકત્તાના પ્રખ્યાત વકીલોમાં બબુવા હતું

વકીલાત કરતાંકરતાં રાજેન્દ્રબાબુએ એમ. એલ. ની પરીક્ષા આપી આ વખતે પણ ખૂબ મહેનત કરી, ન પરીક્ષાના પ્રથમ પરે ઉત્તીર્ણ થયા

[illegible] તારીખે પટણા હાઇકોર્ટમાં વકીલાત કરવા પણ પટણામાં તેમની આકર્ષણ ખિલવવા પણ મારી [illegible] આ કમાણી કુટુંબ જોગી પડ્યા નહીં. આજિજાદ કામોમાં તેમણે કરીબ દિવાળીઓના પત્રોમાં કર્યા પૈસા [illegible] [illegible] પુરવઠાને મારે પણ [illegible] [illegible] [illegible]

હિંદીઓનું હિણપત-માનસ

પાને

ઇન્ફિરીયોરીટી કોમપ્લેક્ષ

[illegible] ‘ શ્રીયુ .

ગુજરાતી ભાષામાં હીણપત-ભાવના માટે સુંદર શબ્દ છે. આપણે ત્યાં તેનાં ઘણાં ઉદાહરણો જોવામાં આવે છે. આપણે ત્યાં ઘણા માણસો એવા છે કે જેઓ પોતાની જાતને હલકી ગણે છે. તેઓ પોતાની જાતને બીજાઓ કરતાં ઊતરતી કોટિના માને

ચર્ચા પત્રો

સુરત ક્રીંદુ એસોસીએશનની ગુજરાતી સ્કૂલ—કાઠીયાવાડીને જવાબ

'ઇન્ડીયન ઓપિનિયન' ના અધિપતી, સૈમ.

મને ઉપરની વધુ સૂચના એ કરવાની રહેશે પણ આવી છે. ઉપર તે માટે પાડવાની તકલીફ બદલ આપ દિલગતા થઈએ. ઇતિ.

આ. સુરતી

'કાઠીઆવાડીને'

સાહેબ, આપના તા. ૧૦ મીના અંકમાં "કાઠીઆવાડી" એ લખીયો છે તે તદન અયોગ્યની છે. પરંતુ તેમ કાઠીઆવાડી આપને કહે પુછું પું કે કાઠીઆવાડીઓના કુસંપ જે દાસીપણા રૂપ રહ્યા છે આજે કુસંપરહ્યુની નીંદ્રામાં પડયા છે તો આપણી "કાઠિયાવાડી આવ્યા એ વખતે શું કરતા હતા? કોપરી નમારી સુચનાઓ તમોને તો છજ નથી પડતી ? અને આપણા ઘર આસપા રા આપણી જ્ઞાતીજ દરમીયાન તમે કુસ્પ રહ્યા અને હવે અમે જીએ તે પણ (નામ ધુમાડાને), નારાજી આંખોના આંસુ પડી રહ્યા છે ત્યારે તમો નાના હાથ માટે પ્રભુનો ને આપ ધાર્યા પધાર પડો અને તમારી અભિલાષાઓ પરીપુર્ણ કરવા પ્રયાસ કરો.

મારી નમ્રવિનંતિ આપને બેઠતીજ છે કે તમો પણ કાઠીયાવાડી (એટલે કાઠીયવાડ આર્ય મંડળના સ્થાપક તો દરીજ, તો પાછી કહેં આપણું કલ્યાણ કરવા ચારે તમે કુસ્પ દીવચાલ કરી દયા દોડાદોડને ગાળવા) આપણા કોમને પક્ષ ગણીને ત્યા ઉઠાપોટ કરી તેમજ તમોએ જે જવાબો પુછીને તેનો જવાબ તમોએજ કરમ મરેલી-રીને ખુલ્લને હવે આપો પણ તે જવાબ આવતા પહેલા તે ગાંઠ કરવા ખડક તમોએ કેવા કામ બાબતોમાં કે પબ્લીકમાં કર્યો ? તેનો જવાબ શું આપીશ કે તમે કંઈજ કર્યું નથી જાણતા તમોને શરમ હશેજ. દેવીજ લેખણી પરંતુ તમે તેને માટે પ્રયાસ કરો. આગેવાનો, ચઢીયેલ વિદ્યેરને મળો અને ઠીકથાલ રાત કરો પછી તમોને ખબર પડશે ? સંગઠન કરવામાં કેમ સંગત નથી.

તમારા લેખથી કાઠિયાવાડી બાબતોના દુશ્મન થયા અને તે જાણી - બાબતો પણ બધીને કાઠીયાવાડી બાબતોની ઓછી કિમતી તેના કરતાં તમો પોતે બને મહેનત કરી ... બીજામાં ... દરેકના બધી કોમોમાંથી કેમ તેને મદદી મદદીને એસોસીએશનો કુસંપરહ્યુની નિંદામાં પડયા કોમ તેનો ઉદ્ધાર કરવા પ્રવૃત્ત કરો અને આબેરા ઉઘાડો. તો ? પ્રયત્નશીલ બનો.

આખરે તમારા પત્રથી કાઠીયાવાડી બાબતોમાં ઉદાસ થયા છે પણ તેમાં એ તમારા જેવા અભિપ્રાયોનો ખુબ મનથી કોપરેશન ... કરવા બદલ પડે તો ઝેર ઘણ ઠકરો. અને મારેતો પુરાણ મુજી પાડી શકશેા. હું પણ સાથ દેવા તયીયાર છું તો આજ છે કે તમો તેમજ બીજા તમારા મનને મળતા આપોની સાથ કરી કામ તી કરજમાં કરે.. ઓ. એન ઓ ગોળીયા

સાહેબ, આપના આ અંકમાં "કાઠીયાવાડી" એ પોતાનો ઉદ્ગાર કીંદ કાઢયો, પોતાના કાઠીયાવાડી બાપભોનો કીંમ આપુ આરી ગ્રેજ્યુએટની કક્ષામાં ગણીને મદ સુચવનારી છે. "કાઠીયાવાડીને" કાઠીયવાડીના દોષો જણાવ્યા પણ "કાઠીયાવાડી" ના નામ કાંઠાવરની ખાનીઓ તદ્દન ગણેલાં અજ્ઞાન છે તેનો અંધો પ્રકાર માત્ર તે આપણાઓનું સન્માન નહીં કરું તેની આંખે છે. મને લાગે છે : "કાઠીયા વાડી" એ એટલા બધા જુસ્સાથી આવી કર્યું ખ્યાલ ચમાવી દેતાં ઘણેખા પોતાના કાઠીયાવાડી ભાઈઓ માંથે આભની ચચ્ચા કરી વધારે માહીતી મેળવવા ખેલની હતી તેમ નહિ કરી તેણે પોતાના ભાઈઓને કહેજ અન્યાય કરેલા છે. માત્ર ૧૮ કરતાની આર્ય ગ્રેજ્યુએટોજ કાઠીયા ભાઈઓ તો કાઠીયાવાડીઓ આવ્યા કાર્ય કરવા માં બીજા કોમોની પધ્ધાન નથી પડયા. બધારે ગુરુકુળવાળાઓએ ... પણ બેટા ... તે બધાના ઓને ... કેટલા કાઠીયાવાડીઓમાં ... કોમોના કામ આપણે કાઠીયાવાડીઓમાં ... કોમોના કામ આપણે કાઠીયાવાડીઓ તો ... કેમ કે પછી કહેનાં કોમોએ પધારે આપણ ... આ દેશમાં પોતાની ઉન્નતિના સાધનો ... કરવામાં પોતાના બાપુ ખબર કરવા પધારે વાળની બધાને એ બધાએ વિચારવા ... છે અને એ દ્રષ્ટિએ જો "કાઠીયાવાડી" પોતાના ... ઉન્નતિ અનુભવી કરી નહીં જોયેલા તેમજ ... બાબતો જાણવા કહે ગુપ્ત વિચાર કરી પોતાના ભાઈઓને બધે મારો મુખ્યે એ નધારે કહ્યું છે. અને તો એ નથી પડી : કાઠીયાવ પ્રેજ્યુએ ... કાર્ય બાપુના મારે શું કહું કે બકરી ઈદે આવે શું કહું" તેઓએ પોતાને મારે શું કહું ? પોતાની કુસંપીસ્વભાવી પત્નીને કાઠીયાવાડી તરીકેનું પોતાનું પુરાવાપત્ર કયારે બતાવશે ... અને ગુલામીરૂપ કોટી ઉર્મ સ્વતંત્ર ક્યારે બનશે એ વસ્તુ ક્યારે જાણવાની છે અને એ દિવાસે કાઠીયાવાડ આર્ય મંડળ અને સહિયારૂ ... મંડળની બનાવ કરી એકેક પોતાના ... ભાઈઓ એ પોતાની ચિંતાનો ... કરવા જોઈએ.

તહરરેય

અમો આજુકો તરફ માયા રાખેલ કરતા હોવ અને કોમને મારી નાખેલ, એવી બનાવો આ અંકમાં વાંચી અમો બનાવના ... ખેદ કરીએ છીએ.

સ્વદેશનાં ટુંક ખબરો

મુંબઇમાં મળેલી કોંગ્રેસ

મુકામજીનું પરીણામ

હુકમ મળે કામથી અમરેલી, ખારી.ખીજડીયા, જામન ઉપરથી હમણાં દમણમાં દવા લેવા મુંબઇ કસ્તુરબા હોસ્પીટલમાં સપડાઇ આમાં બાનાં વાઘરાણીની કુશળ શુશ્રુષા ચાલે છે.

શ્રી. જવાહરલાલજીનો કેદખાનું

શ્રી પરસોતમદાસ પરેખ મહાસભા સિરાસણના પ્રમુખ ના ખારાસણાના કેમેરેદારોની ટીકા કરતાં અફસોસ કર્યું કે હમણાં હુલ્લડોના આક્ષેપો હેઠળ કેદી દેશની સ્વતંત્રતાની લડત ચલાવતા હતા ત્યારે જે લોકો ધારાસભાઓમાં બેસી દેશની શી સેવા કરતા હતા આ પ્રસંગના પ્રતીનિધિઓની હાજરીમાં અમારે જવાહરલાલને કેદખાનામાં આવતા હતા ત્યારે તેમને જરા પણ વિક્ષેપ કર્યો હતો

કાઠિયાવાડમાં હરિજન ચળવળ

ગાંધીજીની કાઠિયાવાડની મુલ્કગીરી પછી હરીજન ન ચળવળ પુર જોસમાં ચાલે છે હરીજન સેવકોમાં કાઠિયાવાડમાંથી રૂા.૨,૫૦ જેટલી ઉપજ પરથી જાણવા હતા.

શ્રી. મહાદેવ દેસાઇ

શ્રી. મહાદેવભાઇ આમકામાં કરી લાંબા ઉદ્યોગો તપાસવાના છે. અને હિન્દ ને આવવા જેવા ઉદ્યોગોનો પ્રચાર કરશે. અને સુચનાઓ આપશે.

આદરણીય જોસેફ બપ્ટીસ્ટા

બેંગલોરમાં જેલ ઉભારવા માટે સુપ્રીન્ટેન્ડિંગ ઓફિસર્સ ઓફ જેલ્સ કોન્ફરન્સે રૂા.૫૦૦૦ ની મદદ આપી છે, અને તાંની મ્યુનીસિપાલિટીએ અપીલકર્તા નોકરો માટે બાકીના પોતાના હરીફપાત્રોને નીમુંક કર્યો છે.

શ્રી. મુકુન્દલાલ અમૃતલાલ

શ્રી. કોશોદરાલ અમૃતલાલજી હરીજન ખાતામાં ચોક્ક સેવા કરતો હતો જેના માટે નીચે મુજબ છે: બન્ને પુરા પરસ્પર પ્રેમથી રહે ભળે, એકબીજાને ઓછા ઓછાં ૬ મહિને એકાંતરાએ મોકો આપે બાકી નિર્બોહી ટાંટ આવવા જરૂરી પરીસ્થીતિમાં ન મુકાય કારણ તો તેને કુદરત કરી ચમત્કારજ કામમાં વિવાહ ના પ્રયોજન અને પ્રથા વિરી હાલમાં જે રીવાજો તેનો બાબાલ કે બાબીયો પ્રયાસ થઇ રહેશે એ તે પણ જિંદગીસ તેની બાબતમાં મોટો ફાળો આપે છે."

આ ઠરાવનો ટેકો કરતા શ્રીમતી મોક કરતા બળવાની હતી

સનાતનીઓનો બળાપો

એક સનાતનીઓની સભાના પ્રમુખ એ કારણ-મહાત્મા જણાવ્યું હતું કે કલકત્તાક પરિષ તેમાંને બોલતાંનો પરિષ ઉભી કરવા આવ્યા તોપણ પણ છે આમને ઉદ્દેશ આવવાની તેમની શી આમકાલ હતા કે ખુશે જે દિવસે કુદરતી રીતે ચાલ્યા જવાના અને મહાદેવ પ્રવેલાલ શ્રીમ બાબરી ને ... ની નહિંતો વરેશે. અને હું કહું છું કે ગાંધીજીના ભુલ્લો નાદીરશાહ કરતાં પણ વધારે છે, આવા આવા ભુલ્લો કરીનેજ તેઓ આજે પોતાને હાલે પોતાની સંસ્થાનો નાશ કરી રહ્યા છે. ભલા માંધો જ એવા રહસ્યમય પુરૂષ છે જેમનાં બધા ભલા તેમના વજનમાં એક અંશનો પણ ઘટાડો નથી મતો. જેમાંથી તેઓ મસ્જીદ પ્રશ્ન વિવેદનો ભઠાર પાડી શકે છે તે જેમાં રસ છે અને ઉપવાસ કરીને બદલા લીધો તે બાબતમાં સનાતનીઓ એ તેમનો વરોધ કર્યો ત્યારે પોતાની ... ક વજન તે વાજબ. આ બધુ સરકારને કરવાની થી જરૂરી પગ કુ કહું છું કે આંધો એક ભેદી બાજી છે, તેનાથી ચેતતા રહેવું અમ સનાતની ઓ પોતાના વખાણ કરી રહ્યા છે.

ખાન અબ્દુલ ગફુરખાન.

ખાન અબ્દુલગફારખાને બંગાળના દેવલાલ ગામ ડીઓમાં પગે ચાલીને મુસાફરી કરી મોટાને દુકાન પ્રધાનોના આદેશ(હુકમ)નો ભંદેશ અમલવતા રહ્યું હતું કે બંગલામ જમાતમાં કાર્યકર્તાનો ભંદેશ સાહને આવ્યા, પછી મને કહેતા દિલગીરી પામ ... કે મુલમાનોનો બહાલતનો મેળવવા બાબત નથી

કુ ... નથી પણ મુસલમાનોમાં સંતોષ માને છે. બહલામ પ્રેમ ધમ છે દગેજ પગે નથી બહલામ ધમ પ્રમણે બુલના સેવા ભેદ આખી માનવ જાતીની સેવા.

ઉંચો બહાદુર હરીજન સેવકનો સ્વર્ગવાસ

બાબા કોકના ... ભંગી, જેમનો અગાઉ સ્વર્ગવાસ થયો ... તેમની વિધી "હરીજનબંધુ" ના મહાત્માજી મોકલે તેઓ ઉંચા બહાદુર ... મીનદાર હતા, અને હરીજન સેવક હતા. તેમના નિવાસથે કુમકો વિધેરમાં હરિજનને પુરતી છૂટ આપી હતી આવા સેવકના સ્વર્ગવાસથી દેશને મહાન ખોટ પડ છે.

ઉપવાસ બંધ

મુંબઇમાં એક ઉપવાસગૃહ શ્રી કેશવલાલ લોધા અને શ્રી. રણીલાલ હાલે ચાલે રહ્યું છે. તે સરકારે ઉપાડ પકડ હતું. આમાં હરીજનો વિશેરે અને ... ક શકશે અને એવા હરીજનની ... સ્તા છે કે આ બેમને બીજા ઉપવાસગૃહોના માલીકોને હરીજનોને પ્રવેશ આપવાની હીમત આપશે.

પ્રમુખની અને આગેવાનોની ધીલ્મ

હોરી રાવ્હાણ મહાસભાના પ્રતીનિધિઓના પ્રવેશ પાર પ્રમુખશ્રી બાબુ ભોલાની ધીલ્મ કંપની તરફથી મુંબઇમાં તા. ૨૧ મી ઉતારવામાં આવ્યું હતું કાર્યવાહી સમીતીની બેઠક પછી પ્રમુખ શ્રી રાજેન્દ્રબાબુએ તેમના પ્રમુખપદેથી વાયરાના આગમન કેલ્યાર પ્રાત માહરે ... ન સમક્ષ ... હતા અને ભોલાની ધીલ્મ કંપની તરફથી તને ઉતારવામાં આવ્યાં હતા પ્રમુખ પછી જુદા જુદા કાર્યકરોને બોલાવ્યા હતા તેમને દરેકને માનપત્રો ફોલમાં ભોલવાની બાબતી કરવામાં આવી હતી. આખા નગરને અને મેળાવના દેખાવને ધીલ્મમાં ઉતારવામાં આવ્યાં છે.

૪૮ મી કોંગ્રેસ

પંદર વર્ષ મહાત્માગાંધી મુલ્કી સાથ સાંધી ... ત્રીજ કર્યા છે. તેમને કાર્યકરી સમક્ષ બીજુ નીવેદન કરતાં જણાવ્યું હતું, કે તમારા અને મારા ... ભાગ બાંધવા હું ખુશ થાઉં છું. હું મેરઠ હું ... દમાં સુધા મેરઠ રહ્યા. જરૂર પડે ત્યારે બોલાવશો તો મહાસભામાં આવી ઉભો રહીશ ... માલવીયાજીએ કહ્યું હતું કે રમુલ માસમાં ઉતરેલો સેનાપતી પોતાની સેનાને છોડી જાય ... ત્યારે, બાબા નેતાઓની પ્રાર્થના બધા મહાત્મા ... ક્રમાજી મુકત થયા છે. ... ગ્રીજ્ઞા કોંગ્રેસ કમીટીમાં ઠીંદી ... બનાવ્યા મહાત્માજી નવાબ લાગી હતી. ... રમુજ કરતાં જણાવ્યું હતું કે ... કોંગ્રેસમાંથી ધારણ લઇને ... નવાબ ... ર.

એક સલાહ—કોંગ્રેસમાં રહી અમને ઠીંદી શીખવો.

મહાત્માજી—છેલ્લા પંદર વર્ષોથી હું તેમ કરવા ... મથી રહ્યો છું પણ હું નીષ્ફળ નીવડ્યો છું. ... ને ... ર ... ર ... ર

વિવિધ વર્તમાન.

ગુજરાત નેશનલ વિદ્યાલય—ગુજરાત નેશનલ વિદ્યાલય તરફથી ફિનિક્સની હિંદુ પ્રજા પાસેથી ઉઘરાવવામાં આવેલ રકમ ગયા રવિવારના રોજ ચાર વાગે પ્રેસિડેંટ સ્વામી આનંદના પ્રમુખપદ નીચે મળેલી એક સભામાં પ્રો. હરિલાલ મંગળજીએ વાંચી સંભળાવી હતી. આ રકમ ઉઘરાવવામાં જે જે ભાઈઓએ મહેનત લીધી હતી તે સર્વેનો પ્રમુખશ્રીએ આભાર માન્યો હતો. ત્યારબાદ ફિનિક્સમાં ચાલતી ગુજરાતી શાળાના શિક્ષકોને ઇનામ આપવાનો સમારંભ થયો હતો. પ્રમુખશ્રીએ પોતાના ભાષણમાં જણાવ્યું હતું કે આ શાળા ચલાવવાનો ઉદ્દેશ બાળકોને ગુજરાતી ભાષા શીખવવાનો છે. તેમણે શિક્ષકોને ઉપયોગી સૂચનો કર્યાં હતાં. ત્યારબાદ ઇનામો વહેંચવામાં આવ્યાં હતાં. આ પ્રસંગે ફિનિક્સના કેટલાક ગૃહસ્થોએ પોતાના વિચારો જણાવ્યા હતા. આ શાળા ચલાવવા માટે ફિનિક્સની હિંદુ પ્રજા પાસેથી ઉઘરાવવામાં આવેલ રકમ ઉપરાંત ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ તરફથી પણ રૂ. ૧૦૦ આપવામાં આવ્યા હતા.

ફિનિક્સ પ્રાર્થનાસભા—ગયા રવિવારની પ્રાર્થનાસભામાં પ્રો. ડી. એ. ચેલ્લારામે ભાષણ કર્યું હતું. તેમણે જણાવ્યું હતું કે ઈશ્વરની પ્રાર્થના કરવાથી આપણને શું ફાયદો થાય છે તે વિષે ઘણા માણસોને ખ્યાલ નથી હોતો. પ્રાર્થના કરવાથી આપણને આપણી ખામીઓ સમજાય છે અને તે દૂર કરવાની આપણામાં શક્તિ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં નમ્રતા આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ધીરજ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં સહનશીલતા આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઉદારતા આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં પ્રેમ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ભક્તિ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ભાઈચારો આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં સત્ય આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં અહિંસા આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં બ્રહ્મચર્ય આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં અપરિગ્રહ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં અસ્તેય આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં શરીરશ્રમ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં સ્વદેશી આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં સ્વરાજ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં રામરાજ્ય આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વર આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું રાજ્ય આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું સ્વરૂપ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું નામ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું ધ્યાન આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું ચિંતન આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું મનન આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું નિદિધ્યાસન આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું સાક્ષાત્કાર આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું મોક્ષ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું નિર્વાણ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું પરમપદ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું પરમધામ આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું પરમાત્મા આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું પરમેશ્વર આવે છે. પ્રાર્થના કરવાથી આપણામાં ઈશ્વરનું પરમેશ્વરી

நந்தியன் ஒப்பிலியன்.

1903 ...

... ... 1984 ... 47

மின்னல்கள் தடை.

...

உலகமுற்றிய பேய் கதை.

...

இந்தியாவுக்கு
ஓர் நாடகக் குழு

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

પંચાંગ

અમારે ત્યાં ગુજરાતી પ્રેસના પંચાંગો આવી ગયા છે. ઠીમત શિલીંગ ૨-૬

Manager "Indian Opinion,"
Phoenix, Natal.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ભારતીય તારીખ	હીજ્રી	મુસલમાન	પારસી	ક્રુસ્તોદય	ક્રુસ્તિય
	૧૯૩૪ નવે' ૦૨	૧૩૫૩	૧૩૫૩	૧૩૦૪ શહેર	ક. મી	ક. મી
રવિ	૨૬	વદિ ૨	૧૫	૧૮	૬ ૫૦	૬ ૦૦
સોમ	૨૭	,, ૩	૧૬	૧૯	૬ ૫૧	૬ ૦૦
મંગળ	૨૮	,, ૪	૧૭	૨૦	૬ ૫૨	૬ ૦૦
બુધ	૨૯	,, ૫	૧૮	૨૧	૬ ૫૩	૬ ૦૦
ગુરુ	૩૦	,, ૬	૧૯	૨૨	૬ ૫૪	૬ ૦૦
શુક્ર	૦૧	,, ૭	૨૦	૨૩	૬ ૫૫	૬ ૦૦
શનિ	૦૨	,, ૮	૨૧	૨૪	૬ ૫૬	૬ ૦૦

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Khairi."
HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)
Proprietor of Asiatic Hotel.
Merchant and Transport Passenger Agent,
Beira, P. E. Africa.

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)
હોટલપાર્ક પેસેન્જર એજન્ટ,
બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા.

'Phone 3387 P. O. Box 316.
HEERABHAI MORAR MATVADKAR.
Wholesale Fruit & Vegetable Commission and Commission Agents
82 Victoria Street Durban.

હીરાભાઇ મોરાર મત્વાડકર,
હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ કમીશન
અને કમિશન એજન્ટ
૮૨ વિક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ ડરબન.

'Phone 327 Tel. add. "Letopco."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exportar.
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ બારે મહીના ઓર્ડરો ઉપર બાલ ખાલ દેવામાં આવ છે. ખેંચાણી બાબો કરશો
P. O. Box 755. 63 Bond St. Durban

અટકળ અટકળ
આ અક્ષર ખબર લાખી મોકલનારને મુકત ઇલ બાદી ગારતાનું પાકના બાકસ નવા મુકવા અહલ મોકલીશું ઇનામી આ કટકળનો કામ જાર રહેશે.
ફરો:—
જે. ડી. તાપીવાલા એન્ડ કંપની, ૫ બાજ (ઇન્ડીયા)

દમને આઈ અકસીર દવાર ... ગાદુ કરે અમારા ... ONE' ... LINIMENT ... 'One & Only ... E. ...
... CHAMBERS, Box 1841, Durban.

વાંચો! વાંચો! વાંચો!

બેંગલોર ટોપીઓ

અમારે ત્યાં નીચે જણાવ્યા મુજબ ટોપીઓ મળે છે.

ક્રાઉન બેંગલોર, ઓચ. એન. બેંગલોર, બાદશાહી બેંગલોર	૬-	શી ૨૮-૦
રણકુટ બેંગલોર, સનશાઈટ બેંગલોર	૬૨	,, ૭-૬
સાઇઝ ૬½ થી ૭ સુધી તૈયાર છે		
સ્વદેશી ગોળ ટોપી કચકડા વાળી	૬-	,, ૫-૬
સાઇઝ ૨૧½, ૨૨, ૨૨½, ૨૩ ઈંચ.		

દરેક માલ વી. પી થી મોકલવામાં આવશે. પોસ્ટેજ તથા વી. પી. માટ.

લખો: **ગોવન મણી.**

ફોન ૧૨૨૮. ૧૫૦ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન,

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર રેટસ અને ફ્રેઇટ કરવીસ દરમ્યાન ત્રણ મહીને આવવ
આફિકાના બારે ગયા

ડેલ્કગોઆ, બઝાર, રંગુન, કલકત્તા અને
મદ્રાસમાટલા માટે આવવ છે.

આ કાર્યમાં રહિશોનો લાભ લેવા માટે રેલ ગયા સ્ટેશન બહાર
મારે ઓફીસ બનાવવા બનાવેલ છે.

ઉતારવા માટે કલકત્તાથી નીચે મુજબ ભાડા :

	ડેલ્કગોઆ	મદ્રાસ
સેકન્ડ ક્લાસ ઓફસી	પા. ૧૬-૧૫-૦	પા. ૨૦-૧૫-૦
" " ઓફસી	પા. ૧૩-૧૨-૦	પા. ૧૬-૦-૦
ડેક ક્લાસ ઓફસી	પા. ૬-૦-૦	પા. ૭-૧૨-૦
" " ઓફસી	પા. ૫-૬-૦	પા. ૬-૧૨-૦

ડેલ્કગોઆ, બઝાર, રંગુન, અને કલકત્તા અમ જ

"કિંગ્સ ઓ ગ્લોસ્ટર"
ટનજ ૧૪૨૫ કલાક ૨૩૦ સ્ટીમર
"આફ્રિકાના" માટે.

ઉતારવા માટે વધુ વિગત માટે લખવા કોલ:—

KING & SONS.
Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 1230. — — Phones 23 & 2060.

BASSA LTD.
122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box [illegible] — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA
Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P.O. Box 621. 8, Cross Street,
Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનારે

નાતાલનાં મંજર ભોકના બનાના, પાઇનાપલ
(વગેરે ચીજો ઓરડર મળેથી તરત વહાવવામાં
આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર બની દરજજે કાળજી લેવા
આવ, સારૂં પેકિંગ તથી ઇજાગત આવથી મોકલવા
આ આવશે.

રેપ પ્રોડીન્સ, કોબ્બાજ, ફ્રોરેસ, ગોરધીના
વીકરે દરેક બબાતો પ્રોડકરામાં આવે છે.

રવજી ભુલા,
પો. બો. નં. ૬૨૧. ૮ કોસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

ગ્રાહક વારસીથી જરૂર

સેપ્ટેમ્બર

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સા. વ

સા[illegible] શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

વર્ષના વધુમાં વધારમાં ઓછા

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ કા ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સર્વોત્તમ દવા—
આજીવન અજમાવવા ભારે

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લી.—મુંબઇ નં. ૨૩.

જી ૧ કરીની નમાલ દવાઓ ખાઈ સ્વપ્ન ખેલનારાઓ માટે અમોઘ—ઝંડુની દવાઓનું પ્રમાણપત્ર આજેજ મંગાવો.
સાહિત્ય અધિકારના મેનેજર: એમ. એમ. મોદી, ઝવેર ચુમ રહીમ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મોરાણિયા.

મફત! તદ્દન મફત!!

[illegible] પેકિંગ [illegible] મફત [illegible]

મહા મંજરી ફાર્મસી, અમલનેર, ખાનદેશ

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant,
[illegible] નાતાલ [illegible]
[illegible]

The Best Your Money can Buy!

Save
"Morning Cup"
Tea Packet
Fronts for
Valuable Free
Gifts.

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

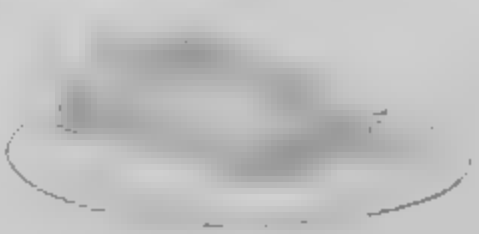
SUBSCRIPTION RATES

Within the Union ... ...

કેપ્ટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ.

TELEPHONE

3623

GOOLAB JAMBOO

LUDOO

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: E. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

Printed by M. Gandhi, Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI
IN 1903

Vol. [illegible] No. [illegible] Friday, November [illegible] 1934 [illegible]

LONG LIVE

THE DUKE AND DUCHESS OF KENT

H. R. H. Prince George, Duke of Kent and youngest son of the King and Queen of England and Princess Marina of Greece, daughter of Prince and Princess Nicolas of Greece whose wedding took place in London on Thursday Nov. 29

ડ્યુક અને ડચેસ ઓફ કેન્ટ

નામદાર યુવરાજ જ્યોર્જ ઉર્ફે ડ્યુક ઓફ કેન્ટ ઈંગ્લાંડના રાજા અને રાણીના સહિથી નાના પુત્ર અને રાજકુંવરી મેરીના મીસના પ્રીન્સ અને પ્રીન્સેસ નીકોલસની પુત્રી એઓના લગ્ન સંદનમાં ગુરૂવાર નવેમ્બર તા. ૨૯ મીએ મોટી ધામધુમથી થયાં છે.

'Phone 39 Verulam. Tel. and Cable Address: "CHOONILALL." 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

GARAGE and SERVICE STATION
at 19, Wick Street and 7, Mona Street,

141 Grey Street, DURBAN
and 69, Wick Street, Verulam.

We specialize in Indian Condiments at Wholesale Prices

Harmonium Gramophones Indian musical Instruments Indian, Egyptian and African Records can be always had from us at special prices of the quality Country orders receive our personal attention and immediate despatch

Highest prices paid for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS Write us for further particulars

We stock all kinds of motor spares as to brands of Tyres and Tubes Full Discount for cash given to country customers

Insist on using Dunlop Fort Tyres and Tubes We guarantee against defects and replace them Write to us for quotations stating the size you require

Any reasonable Enquiry by Letter will receive our prompt attention Terms to suit Customers

Prices of Watches Ranging from £10.10.0 upwards to £40.0.0 all Fitted with Write for further particulars

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

જનરલ મરચન્ટ્સ અને ડાયરેક્ટ ઇમ્પોરટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ વેરૂલમ.

ટેલીફોન નં. ૩૯ વેરૂલમ.

તારનું સરનામું "ચુનીલાલ"

ઘડીયાળ, હારમોનિયમ, ગ્રામોફોન, ગ્રામોફોન રેકર્ડ તથા બીજા હિંદી વાજીંત્રો

ઘરેણાં તથા સોનાની લગડીઓ ઉપર સારી કીંમત આપવામાં આવશે.

ગામડેથી આવનારને ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવશે.

વધુ વિગત માટે લખો.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ઇકબીવા"

ડીકના ભાવો
સેકન્ડ ક્લાસ
(ખસ ખાવાનું)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.
ડેક
(ખસ ખાવાનું)
પાઉંડ ૬-૭-૬.

વીસીના ભાવો
ફ્રમબમાની વીસી
(સાધારણ) પા. ૬-૨૮-૬.
(સ્પેશ્યલ) પા. ૭ ૬૪-૦.
રંડ વીસી
(સાધારણ) પા. ૬-૧૨-૬.
(સ્પેશ્યલ) પા. ૬-૮-૦.

ડીસેમ્બર તા. ૧૦મીએ મુંબઇ બ્રાંચ રવાના.

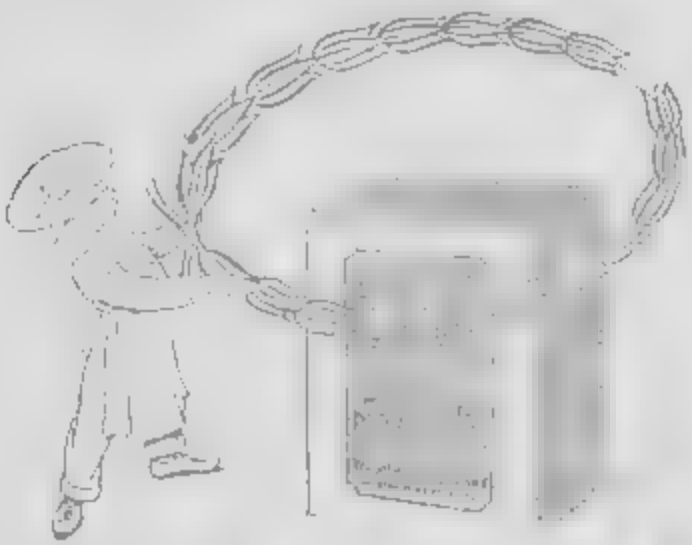
ખાસ સુચનાઓ.—મીતાક્ષરોમાં પોતાના ઉતારો, કપડાં પોતાનું નામ લખી, પોટલાં, બાલ્ડાનું બરાબર બંધ, અને બ્રાંચી જવું આવા કેસે કંપનીજોગ્યાં લખી . સીમા પોટલાં બરાબર બંધાવવાં ખાસ જરૂરનું, તેમ તો તેમાં ભરેલાં વસ્તુઓ ચોરી જાય છે
ઉતારાઓએ પોતાના માલ ઉતરીને સાથીદારે ૧૫ દાખલ બ્રાંચમાં પહોંચાડવા કરવાં
કંપ કોઈ ઉતારુએ પોતાની ટીકીટ ખોવારી જોઈશેખાવી હોય. બ્રાંચમાંથી ખાતરી
પત્રવ્યવહાર દ્વારા ટીકીટ મેળવી શકે.
સીમાને લગતું કોઈ બાબતમાં બ્રાંચી બહી કેમરેજ ચીજ બાબ ઉ
વધુ પુછાતાં માટે કંપનીના એ એજંટો.

Shaikh Himed & Sons,
390, Pine Street, DURBAN.
KARAMAT

શેઠ હીમેદ એન્ડ સન્સ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

A Garland of Merit.

Look for the Laurel Wreath.

કીર્તી સ્થંભ

લોરલનો હાર તપાસો

Laurel Paraffin burns brighter-lasts longer and costs no more than other paraffins. Ask for LAUREL and make sure that you get it.

લારલ પારફીન ઝગઝગી ઓછે છે, લાંબો વખત રહે છે, પણ કીંમતમાં બીજ પારફીનથી જોંધુ નથી. ખરીદતી વખતે "લોરલ" આપે છે કે કિ તેનો ખાત્રા કરજો.

Vacuum Oil Company of South Africa Ltd.

સત્યવાદી ભજન હરિશ્ચંદ્રનું

-નાટક

ચાર રેકર્ડમાં કિં. ૧૬/-

આ નાટક કુલ ૮ રેકોર્ડોમાં ઉતારવામાં આવ્યું છે. કલકત્તી બાલા થિયેટરના નામાંકી પાત્રો ભજવ્યું છે. આ પુસ્તકોમાં બધા મુખી સુધી અને ચંદની મુખાતે છે ત્યા સુધી સંપૂર્ણ નાટક આવી રહેશે. રાજપાટ મોટી પોતની ગાદી અને કુટુંબ આદિ બધુંજ આમાં આવી છે તે સાંભળતા દર્શકવર્ગ સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ ચલેવવાવગર નાટ આ અદ્ભુત સેટ આજ ઓર્ડરના મુમારી બજારમાં કિં. રેકોર્ડ મેળવવાના બૉક્સની કી. ૩ આજ એજન્ટ: પટેલ.

ગ્રામો

પ્રસીદ્ધ ગાયકોના સેટ આવી ગયા છે.

રેકર્ડ ૮

કિં. ૧૬-૨૬ ૦

ટીન બૉક્સની ડી.૬ ખુટી.

હાથના તેમજ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

બજલ અને સોંગલ રીડમો નવા ઢોલ આવી ગયા છે. હીંદુસ્તાનના મશહુર મેકર્સ જેવા મેન્યુફેકચરિંગ કું. માં બનેલા ઉત્તમ સુરલેહ રીડના આ મજબુત અને સુંદર પેટીઓ પાસા વાપરવામા આવ્યા છે, તેના સુર બધાને પસંદ પડે એવા છે તેમજ દરેકને પોસાય તેવા કીંમતથી બાજા રાખેલા છે. બીજા નવી હા-મોનીયમ આવીને મહેલાં હમારા મ્યુઝીક સલુનનો મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે.

Phone 2847. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

117 Field Street DURBAN Natal

કોટીંગસ

પાવડર

દીવી રમાર્ક, મારૂતિ ચંદ્રા, આર્યા,

કાયમ બંદુઓને

નાબુદ કરે છે.

BELIEVE IT OR NOT.

MR. M. C. VARMAN
Herbalist,
382 Pine Street, Durban.

M. C. VARMAN.

RAJCOOMAR,

રાજકુમાર,

ફોન ૨૬૧૧ એડ્રેસ ૧૫, કોર્ટ સ્ટ્રીટ, ડરબન

તાજા ફ્રેશ ફ્રુટ

Canadian O.K. Apples

A. KAIDER & CO.
WHOLESALE FRUIT MERCHANT.
P. O. Box 251 Durban

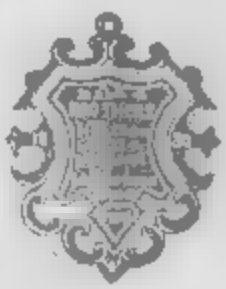

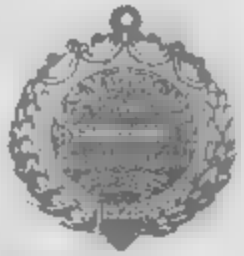
ચાહ

સીલોનના હીંદુસ્તાન અને જાવાની ઉંચામાં ઉંચી ચાહ અત્યારે ત્યાંથી ફ્રુટ તેમજ અન્યાળમ મળી રાકશે. સેમ્પલ અને ભાવ મારે મળો યા લખો.

ઓરીયન્ટ ટી ડેપો,

ફોન ૧૨૫૮ ૧૫૦ વંડરબોરીમા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાર મેડલ.

સરદાર ફ્લ્યુટ: સરદાર ફોન

કરેક જાતના સન્માન ફૂલટ: દાદમોન્યમ અને સરદાર મોમોદોલ અમાદી પોતાની ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે ગોઠ આલાનો સ્વાંપ મોકલી ફેક્ટરીમાં મંગાવી આપો.

Sole agent For South [illegible]
Goshalia's Music [illegible]
131 Queen St., P.O. [illegible] DURBAN

Tel "TUNEMASTER Bombay

ચેતમોંજ ગુરુબક્ષસોંજ એન્ડ બ્રધર્સ,

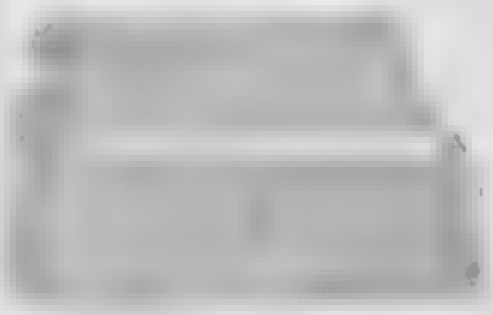
[illegible]

હારમોનાયમ અને તબલાના બાબતમાં બહુજ ઘટાડો.

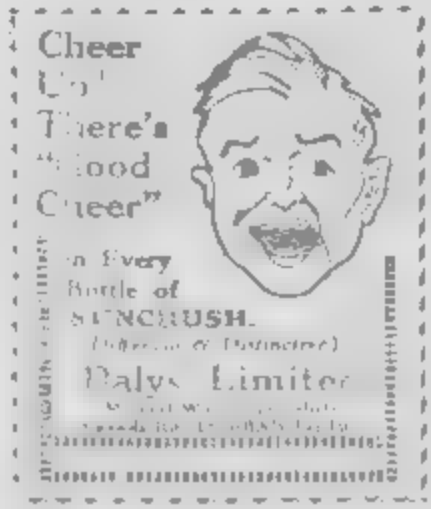
[illegible]

[illegible]

P. O. Box 466 GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

IT NOT ONLY CLEANS
IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste combines the fascinating, new ingredients with the purest ingredients of nature's own. But KOPRAN does more!

It also contains the most potent antiseptic and germ killing agents known to Dentistry. It not only cleans the teeth but also destroys the germs that cause decay and fighting gums and other troubles.

Use a pure product of Nature and keep your teeth pearly white and healthy—use "KOPRAN" Tooth Paste. "KOPRAN" is endorsed by the profession and guaranteed against peroxides and other chemicals.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Formula of Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. R. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores.

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

A. A. Khoja, P. O. Box 50, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

INDIAN OPINION

Founded by MAHATMA GANDHI in 1903

No. 48—Vol. XXXII. Friday, November 30th, 1934 Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price Fivepence

NOTES AND NEWS

Town Council On Indian Housing Scheme

REGARDING the regulations controlling the grant of loans under Indian housing schemes it was decided by the Durban Town Council at its recent meeting:—(a) that applications for loans now before the Council be proceeded with under the present conditions, subject to the Borough Engineer and Town Treasurer being satisfied that the Council's interests in connection with each application and each dwelling are safeguarded from a financial point of view; (b) That no further applications be considered until this Council has determined whether the present procedure in regard to tenders for Indian Housing tends to establish a monopoly and if so whether the Council should adopt other methods in order to ensure that Indians get the best possible housing and the Corporation secures the best possible value for the money expended."

Definition of "Civilised Labour"

As a result of public discussion as to what may be termed "civilised labour" referred to as much by the Labour Department the latter has now made the following statement:—

"In connection with term 'civilised labour' the Department of Labour is entirely guided by the following definition which is contained in a circular addressed to all Government Departments in 1924 by the Prime Minister's office, viz:—

> "Civilised labour is to be considered as the labour rendered by persons whose standard of living conforms to the standard generally recognised as tolerable from the usual European standpoint."

"It is the Government's policy to extend and encourage as much as possible the use of civilised labour in both public and private avenues of employment, and it is one of the functions of this Department to advance this policy. Generally, native labourers do not come within the the definition of civilised labour, but it is certain that there are natives whose standards of living do conform to the standard generally recognised as tolerable from the usual European standpoint, and such persons would be regarded by this Department as civilised."

Even The Name Stinks

THE Durban Town Council has given in to the recent agitation in connection with changing the name of the portion of Grey St. between West St. and the Victoria Embankment owing to it being populated by Europeans who resented the name Grey St. generally known to be an Indian locality. It has now been decided to re-name that portion of the Street "Broad Street."

£5,000 Hospital For Indians

WE learn that an application has been made to the Town Council, Durban, for the erection of another Indian hospital at a cost of £2,000. The first scheme costing £10,000, which is in the course of erection, is that sponsored by St. Aidan's Anglican Mission. The £5,000 is a gift from the shipping magnate, Mr. Andrew Weir, who left Durban about two years ago. The money was given for the purpose of a hospital for Indians. It is contended that the site near Indian College will be central to the Indian community, both of Durban and the Suburbs. It is the intention of those responsible for the new scheme to replace the hospital not for the control of the Administration. They claim that it would be more conveniently situated for the use of Indian out patients than the new non-European hospital, which is now being erected at Congella. The Community knows nothing more about the proposed hospital than that the sum of £5,000 was given for an Indian hospital by Mr. Andrew Weir. The community is totally unaware as to who is handling this money, or how and when the site came to be chosen and how and when it was decided to hand over the control of the hospital to the Administration.—Would it not be wise on the part of "those responsible" to take the public into confidence in a matter vitally affecting their interests, for are they to remain as dumb sheep to be led by their shepherds?

Lack Of Education Facilities In Mooi River

Messrs. M. J. Power, M.P.C., F. D' Hugo, Superintendent of Education, and J. McLeod, Inspector of Schools, visited Mooi River and met members of the Town Board recently in connection with inter-alia the education of Indian children, says the Mooi River Correspondent of the *Natal Mercury*. "The Indian community in Mooi River have been agitating for the provision of educational facilities for their children, but the principal difficulty has been the provision of a suitable building for this purpose. The Town Board had been approached and is willing to hand over a building for use as a school, but realised that it was hardly suitable for the large number of children who at present are without means of education. This view was endorsed by the educational authorities and it is pointed out that the Department will only provide grants sufficient to cover the salary of the teacher as the money is available for the building of an Indian School. This decision is to be conveyed to the Indian community with a view to a movement for the raising of funds to defray the cost of a suitable building. At the present time a few of the Indian children travel to Estcourt to attend school and while two Native schools are conducted by religious bodies there is no facility for the Indian and Coloured children in the township.

Indians Contribute To Community Chest

An indication of the widespread interest in this year's drive for funds for the Community Chest, says the *Natal Mercury* was emphasised on Saturday when an amount of over £12 was received from the Indian Market: £8-10-00, was received from the Indian stallholders at the Market, and the balance was contributed by Indian shoppers.

Parliament Meets On January 11

BY proclamation in the Union Gazette, Parliament is further prorogued until Friday, January 11, 1935, when the third session of the Seventh Parliament of the Union will meet at Capetown.

Mahatma Gandhi's Services to Indian Womanhood

AT the birthday celebrations of Mahatma Gandhi held at Bombay under the auspices of the Gandhi Seva Sena and the Girgaum District Congress Committee, Mrs Sarojini Naidu in the course of a spirited address referred in glowing terms to the services of Mahatma Gandhi to Indian Womanhood:—

"In the uplift of Indian women from a position of social tyranny, Mahatma

Gandhi's contribution was of an small measure," said Mrs. Sarojini Naidu. "Mahatmaji had done a great service in bringing about an awakening among the womanhood of India. But, unless the Hindu community was purged of all its sins it was futile to talk of liberation from their misery. It was the characteristic mission of the fair sex, continued Mrs. Naidu, to spread peace and happiness wherever a woman went. Purity of a woman was to bring about harmony wherever she trailed through love, understanding and enlightenment. The observance of the noble virtue of equity was very difficult, but whatever of that virtue was now retained among the women of India, it was due to the noble efforts of Mahatma Gandhi towards the betterment of the condition of the Indian women. Gandhiji would live through eternity, not the thin frail-looking man that he was today, observed Mrs. Sarojini Naidu, but he would live for ever to come, through the new culture, the new ethics, the new national ideals he had put forth for the entire [illegible] to follow [illegible] the ideals [illegible] adopt those ideals bequeathed by him, the ideals held and worshipped by the women of India in their adoration of Lakshmi, Parvati and Saraswati."

Chamber of Commerce Securing Control of Trading Licences

At the [illegible] of the Pretoria Chamber of Commerce [illegible] a resolution was passed [illegible] Transvaal Congresses towards the preparation of a scheme designed to secure uniform conditions of [illegible] trading licences throughout the Union. The following resolutions were adopted:—

"That local and rural authorities should be empowered to endorse a certificate for renewal where a contravention for contravention of the Wage Act has been obtained [illegible] convictions refuse to grant a certificate to which a licence or renewal thereof;

"That consideration should be given to the possibility of securing legislation whereby the issue of trading licence certificates would in some measure be controlled by Chambers of Commerce, and be limited on a population or trade requirements basis."

These resolutions will be brought up at the next congress of the Federated Chambers of Commerce.

Indian Opinion

FRIDAY, NOVEMBER 30TH, 1934

DISTORTION OF FACTS

WE read the following from the pen of a correspondent of the *Rhodesian Times*:—

"I have received a very interesting communication from Pandit Bhawani Dayal Sannyasi of Durban, South Africa. Pandiji is too well known in India to need any introduction here. He is one of the most respected and long-serving Indian leaders in South Africa. He is looked up to by both Indians and Europeans alike and as his views on any subject necessarily carry weight with every one. In the course of a long letter surveying the situation in South Africa he refers to the recent tour of the Indian football team in South Africa. On their return, Mr. Mukerji, the manager of the team, [illegible] interview which was published in the *Natal Mercury* of the 19th [illegible] —

"The tourists decided to play the Cape Town Indian team as played the Cape Colonial Indian national team. The Cape Indians are mostly Congressmen. Mr. Mukerji refused invitation to a function organised by the local Indian Congress. He also declined an invitation from Kunwar Sir Maharaj Singh. He was of course, touring and the guidance of Mr. Christopher who is opposed to the Congress. Mr. Mukerji does not mention in the interview that in spite of his repeated requests the Europeans refused to play his team. It is certainly true that the Europeans refused to [illegible] Team, but is it not also true that the Indian Team was given a rousing reception by the heads of all the European Sporting bodies in this country at the Mayor's [illegible] the Indian Team had visited [illegible] the Minister. Is it not also true that the M.C.C. watched the Indian Team play with keen interest and paid a glowing tribute to their high standard of play and expressed their willingness to play with them but that they could not do so because of the decision of the South African Board? Pandiji is indeed rather harsh in taking poor Mr. Mukerji to task for having inadvertently stated the Selborne Hall of Johannesburg was lent for the first time for an Indian function and for having stated that they had. Reserved [illegible] made no secret of it and we can think they could have made the people of India any wiser. We cannot conceive of Pandiji having any other object in making these statements than just to make a bitter complaint against Mr. Mukerji for having ignored the Congress, and that appears here to be entirely out of place. The statements are neither benefiting the Pandiji nor the people of this country nor anyone in India, nor are they in any way [illegible] the prestige of any one. Silence would perhaps have been better. But the Pandiji was evidently anxious to let the public of India know the "real facts." Well, we don't know that he has succeeded, even in doing that, but we examine the Pandiji's statements Pandiji wishes to convey to the people of India that Mr Mukerji refused to play the Capetown Indian team because it was composed of Congressites. He also wishes the people of India to know that Mr. Mukerji refused the hospitality of the Congress and of Kunwar Sir Maharaj Singh.

The fact is that the India team came to South Africa at the invitation of the South African Indian Football Association which was purely a sporting body and had nothing to do with politics. Besides the programme of the India team was [illegible] the hands of the South African Indian Board and the Indian team had to be guided by their hosts, this would fully explain why Mr. Mukerji did not or rather was not able to accept the above invitations, nor did he accept any invitation from any other political body. Pandit Bhawani Dayal Sannyasi seems to make it a grievance that Mr. Mukerji did not mention [illegible] interview that [illegible] requests the Europeans refused to play his team. It is certainly true that the Europeans refused to [illegible] Team, but is it not also true that the Indian Team was given a rousing reception by the heads of all the European Sporting bodies in this country at the Mayor's [illegible] the Indian Team had visited [illegible] the Minister. Is it not also true that the M.C.C. watched the Indian Team play with keen interest and paid a glowing tribute to their high standard of play and expressed their willingness to play with them but that they could not do so because of the decision of the South African Board? Pandiji is indeed rather harsh in taking poor Mr. Mukerji to task for having inadvertently stated the Selborne Hall of Johannesburg was lent for the first time for an Indian function and for having stated that they had. Reserved

compartments placed at their disposal for travelling in South Africa. Panditji ought to have at least made a little allowance for the very short visit of Mr. Mukerji to this country to know all the ins and outs of it... It is such a grievous error on the part of Mr. Mukerji in having made a misstatement about the Salisbury Hall when on lesser an authority than the Agent of the Government of India make a misstatement that E. F. the Governor General had for the first time in the history of South Africa consented to attend an Indian function. And about the Railway authorities the fact is that they had done every thing possible to make the tour of the All India Team as comfortable as possible. Reserved com- partments are as a rule meant for the use of non-Europeans and the Indian Team had their compartments all to themselves.

As for the dining saloons on the railways being open to Indians the readers of the INDIAN OPINION now know what kind of a concession that is.

And now Panditji would not in the least begrudge Pandit Bhawani Dayal Sanyasi receiving the very high compliment of being a non-party Indian leader whose views on any subject presently carry weight with every one. Indeed it should have been so in view of the dignity of his position. But alas! it is not so for Pandit Bhawani Dayal Sanyasi is [illegible] Congressite and therefore a party leader.

SO-CALLED CONSTITUTIONAL REFORM FOR INDIA

The much awaited report of the Joint Select Committee of both the Houses of British Parliament on Indian Constitutional reform has been published. The report, except in certain unessential [illegible] follows the principles of the White Paper. But the modifications, it was expected by most in India, have been more towards India's disadvantage than anything else and the whole report as briefly reported by Reuter speaks of surrender to the diehard section of the Tory Conservatives. As such, we do not consider that the proposed reform is much an advance step towards India's goal of complete independence. From the sanity news that has reached us, we find in India already there is bitter criticism—not only by the Congressmen but even by the Liberals and others. Knowing fairly well the [illegible] about India to be acquainted with the political [illegible] and working of Non-Co-operation India we find nothing unusual in the great dissatisfaction expressed by the leaders of India.

As we went through the report we find that the principle that India should be governed for the benefit of India and her teeming millions is absent in the whole report.

Those who undertook the self-appointed task of deciding the future destiny of India without paying the least attention to the wishes of the Indians are naturally busy with the safeguards, viz. in other words all the means of draining India of her material resources and suppressing her commercial, industrial and economic development are to be kept by the Whitehall or its representative the Governor-General. India is to have no say in her army, [illegible] policy and other vital issues. Even in the Provinces, where autonomy is proposed, the Governors will have powers to take away any portfolio he thinks necessary. Moreover the elected Councils will have no control over the Police, though law and order are supposed to be transferred. Such is the constitutional reform Britain wants to thrust upon India. We know India will accept such a reform. The Congress, the largest political body, has already expressed the view that it is determined to reject the White Paper and fight on the battle of India's freedom, [illegible] progress unless the nation-building departments such as education, sanitation, public health [illegible] industries are well looked after. And the heavy duties [illegible] on Home charges, make India practically bankrupt to spend any decent [illegible] these departments. So India's millions go unfed, illiterate and full victim to all kinds of diseases.

We cannot, therefore, see how the proposed reform whether it is provincial autonomy or Federation with all safeguard can practically help India towards progress. Taking a practical point of view, we think unless India becomes master of her own finance, army and tariff, she can make no real progress. We have to again statistics in hand to show how little Government [illegible] the provincial governments [illegible] education, sanitation, public health [illegible] industries, is compared [illegible] countries. Those who are acquainted with the affairs in India know them fairly well.

[illegible] sacrifices [illegible] goal that [illegible] hour to acquire her [illegible] [illegible] [illegible]

DR. G. M. NAICKER

WELCOME RECEPTIONS IN HIS HONOUR

DR G. M Naicker, M.B., Ch.B., L.M., who arrived by the mail boat in Durban last Sunday after completing his medical course at the Edinburgh University, was received by a large crowd of Indians at the wharf. Among the garlands of flowers presented to him were one from the Colonial Born and Settlers Indian Association and one from the Congress through Mr. O. H. A. Jhaveri.

The boat which was due to arrive at about [illegible] was considerably late and arrived only at [illegible]. Dr. Naicker looked bright and happy to be able to be once again among his old friends and relatives. The resident of Mr. and Mrs. P. G. Naicker in Leopold Street where the doctor was taken was filled with visitors throughout the day and there was anything but peace for the doctor for whom entertainments were galore.

C. B. And S. I. A. Reception

The first reception in honour of Dr. G. M. Naicker was held on Sunday afternoon at the Tamil Institute, Grey Street under the auspices of the Colonial Born and Settlers Indian Association. Mr. A. [illegible] the chairman who was in the chair gave [illegible] he [illegible] and presented a bouquet [illegible] to Mr. on Mrs. G. M. Naicker.

Dr. M. Mistry, who was a fellow-student at Edinburgh University, with Dr. Naicker, referred to Dr. Naicker's efforts to promote the interests of his fellow Indian Students' in the students' Representative Council of the university.

Touching on Indian public support to professional men of their own race, he frankly had to admit, he said, that it was not forthcoming to the extent that it should though there had been an improvement in this direction in the last two years.

"I appeal to you not to lose confidence in your own men. Give your own a chance, for every community supports its own members," he added.

According to Mr Sarkari Naidoo, Indians suffered from an inferiority complex and it was the lack of faith in themselves that was responsible for the present position. He commended the American negro spirit of support [illegible]

"By [illegible] Hong as an Indian practitioner would be showing confidence in themselves and their tendency thus to help themselves [illegible] service.

"Time [illegible] out what and friends our professional [illegible] are suffering," declared Mr. S. I. Sin[illegible] An South African they knew no other home, and it therefore behoved them to improve their status as a community.

There was an Indian population of 70,000 in and around Durban and they as a community could support dozens of lawyers and doctors, said Mr. P. R. Pather.

Among the other speakers were Mrs. V. R. R. Moodaly, the Rev. J. M. Sundram, Messrs. A. M. Padayachee, Fakir Yusuf, Abbai Naidoo, M. Sobha Naidoo, C. R. Narain, P. R. Singh, L. Gabriel, J. Lutchmun Singh and S. N. Richards.

In the course of a brief reply, Dr. Naicker said that he entrusted his future to his countrymen. He had a lot of plans. He was warned to keep away from politics, for politics and medicine did not run together. He had been trained as a doctor and he would try to do his best in the profession and serve his people.

Travelling at cost, he had learnt that they had to [illegible] to secure a higher status so that they could travel and live with dignity.

Another meeting in honour of Dr. Naicker took place at the [illegible] Junior Hall under the auspices of the Carlisle Street Old Boys' [illegible]. The [illegible]

EAST MEETS WEST

RELIGION FOR A SCIENTIFIC AGE

AT the City Hall, Pretoria, last week Dr. Lehmann presiding instead of Sir Robert Kotze, who was unable to attend, a large audience gathered to hear Swami Adyanandji and the Rev. S. T. Yagnaiah speak on Religion for a Scientific Age."

The Swami spoke on the religion of the upanishads as understood in the Vedanta philosophy. He opposed all religions authoritarianism and history, and insisted that religion was a psychological experience which could be gained by those of every race and colour. He recognised that science was exerting a wholesome influence on religion in breaking down the unwarranted claims of ecclesiastical dogmatism.

The Rev. S. T. Yagnaiah drew a vivid picture of how science was modernising the theological structure of traditional Christianity, and outlined the new doctrines that would take the place of the old. He declared that the conflict between science and religion was due to the fact that theologians had trespassed beyond their proper field, which was the realm of moral and spiritual principles and values, and had made dogmatic assertions about matters of fact which belong to the province of science. The searchlight of scientific criticism would not weaken real religion, but would purify it by compelling it to abandon erroneous superstitious doctrines. A Christianity freed from error would have more to offer to the followers in its own proper field of moral and spiritual leadership. Mr. Yagnaiah thought that the religion of the future would be more humble, in that it would approach reality [illegible] feeling, the reason, and aid be primarily concerned at the human welfare. It would also be theistic, in that it would recognise that Divine values are revealed in human personality at its highest and best. The speakers gave illustrations of how religion and science could cooperate in the field of psycho-therapy, psychical research, eugenics and international relations. He spoke of the ultimate faith of the humanistic theism of the future as a reliance upon Love as God, for love creates, sustains, saves and redeems, and is the highest principle we know.

Dr. [illegible], in summing up, drew attention to the points of contact between the two speeches, and indicated that East and West had met.

RECEPTION TO SWAMI ADYANANDJI

A RECEPTION was held in Dundee in honour of Swami Adyanandji of the Ramakrishna Mission during his recent visit to that town. The [illegible], Mr. H. Hocking presided. The lecturer delivered [illegible] exposition of Hindu philosophy to a greater [illegible].

"Although we are treading different ways," he said, "we are all making towards the same goal and unless we [illegible] our outlook [illegible] will be [illegible] but only blurred and distracted. Throughout the ages India has sung one song. It sang [illegible] of life in the world this an especially the European world have to [illegible] but taken of the four realities of life: them of [illegible] liberation. People are living unharmoniously and the result is hatred between nation and nation.

The teachings [illegible]

[illegible] disappointed [illegible] [illegible] conquered [illegible] Christ, [illegible] thy or [illegible] thyself." and Confucius. Do unto others as you would have it done by do unto [illegible].

Swami was the guest of Mr. V. G. [illegible]

UNION'S ANTI-INDIAN POLICY

COMMENTS BY 'THE TRIBUNE'

Commenting on the Union Government's anti-Indian policy the *Tribune* (Lahore) writes:—

IT appears that nothing will wean the South African Government from the pursuit of the anti-Asiatic policy which is as manifestly unjust to the original builders of modern South Africa. The Indian settlers' contribution to the prosperity of the Dominion is not a wit less—it may be more—than the Europeans' contribution. But in all important matters, the claims of Indians as equals of Europeans are brushed aside and they are invariably relegated to the background. Several attempts have been made—both official and unofficial—on behalf of India to counteract the racial bias of the white settlers and to secure justice for Colonial-born Indians; but no substantial success has been achieved so far. It was stated that Mr. Srinivasa Sastri, as the Agent to the Government of India in South Africa, had succeeded in partially bridging the gulf yawning between the Indians and the Europeans, but eventually it was found that it was not so. Subsequently India sent her most tactful and persuasive messenger of peace, Mrs. Sarojini Naidu, to South Africa; and though she was enthusiastically received and applauded, the meaning of her message was forgotten whenever the position of Indians in South Africa was adjusted or readjusted by legislation. Nor did Mr. C. F. Andrews's great talent prove of any help to the aggrieved Indians. And now the situation has grown so serious that even a typically restrained Indian Civilian like the present Agent to the Government of India in South Africa, Sir Maharaj Singh, has been compelled to protest strongly. In the course of his address before the Indo-European Council at Durban he declared the other day that in the event of further anti-Asiatic interference the office of the Agent might be withdrawn from the Union. Let us see how the Union Government reacts to this grave warning. There can, however, be no two opinions about the fact that on no question of vital importance to the South African Indians has the Agent been able to obtain justice for them. The anti-Indian policy of the Union Government has not undergone any change for the better; and the principal grievances of the unwanted Indians still remain unredressed.

MY PILGRIMAGE TO THE HOLY SHRINES

By

El-Hadj E. M. ASSAT,

(Ladysmith.)

IT is a great joy to every Moslim, whether he be a Chinaman, a Turk, Indian, European, or a West Coast African, to visit once in his lifetime the holy shrines of Mecca and Medina. This moral and glorifying ambition I had in me ever since I attained manhood, and it was in 1932 that my desires were fulfilled.

It is laid down in the Holy Scriptures (the Koran) that every true believer of the Prophet Mahomed, must once in his lifetime seek the purification of his soul.

The 'Haj' or Visitation can only be undertaken provided one can fully satisfy the following conditions:

(i) The pilgrim must be advanced in intelligence and discernment.

(ii) He must be free of all cares.

(iii) He must be in possession of adequate means of transport and subsistence during the journey.

(iv) He must be in sufficient means for the maintenance of his family during his absence.

(v) The journey must be both possible and practicable.

The long pilgrimage to Mecca and Medina through the hot sands of the Arabian desert, is made more easy to-day by the use of motor cars instead of camel transport; the caravan routes are completely safe, whereas not many years ago the journey was attended with considerable risk from bandits.

I left Natal in 1932, together with 10 other pilgrims, in the s.s. *Nyborg* of the Holland-Africa line. On arrival at Zanzibar, and after visiting all the East Coast Ports, we set foot on the holy soil of Port Jeddah.

My first surprise in Port Jeddah was the sight of a French vessel lying in the harbour, on which about three years ago as a result of her shared 1000 pilgrims perished. Following my first adventure, still worse was to come. An elderly pilgrim coming into the harbour on the P. and O. liner "Strathard" had fallen overboard, and he was apparently given up as lost. For three hours, however, he kept afloat, [illegible] and [illegible] the "Strathard" [illegible] body was located, which he was too weak to catch hold of but after a few attempts by the crew of the liner he was brought to safety. It was not a moment too soon as big sharks could be seen by other passengers making towards him. He was a grateful pilgrim. £11 was collected for him by passengers, and in spite of ordeal he insisted on going on to Mecca.

Port Jeddah is a sea port in the Arabian [illegible] which is [illegible] from the [illegible] of the ship. [illegible] Port Jeddah we [illegible] the grave of Mother Hawa (Eve) which is 180 by 30 feet.

From now on I had a guide and everything was ready for my journey to Medina, which is 250 miles from Port Jeddah. Our provisions consist chiefly of [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prunes, etc., but in the [illegible] we were supplied with tea in very small glasses of oriental colours, also lemons, oranges, eggs, milk and fresh fish. These little stations or halts are called "munzils."

After my dawn prayer in Port Jeddah I hired a bus there, for the ten of us and before we started we had a caravan of eighteen buses. The road was clear and we followed in the path that millions of pilgrims before us had travelled for over a thousand years. Our first station after leaving Port Jeddah was Rhabak. We were met by Government officials, who examined our Pass Orders for the next station. After journeying 30 hours mostly in night as in the daytime it is too hot, we reached the sacred city Medina. This city is 2850 feet above sea level. My guide took me to his house, and we dined together. Just after midday we were called to prayer. The mosque at Medina where Mahomed the Prophet is buried, has 5 tall minarets and a green tomb. Some 300 yards from here is the house of Fatima the daughter of Mahomed the Prophet. Near the Prophet's grave lie the graves of Abu Baker and Omar. At this spot where the Prophet is buried according to the holy rites of the Muslim no person is allowed to worship or pray, but they are allowed to salute. The mosque has five minarets, and in each of them are men calling the "Azan"—the call of prayer. One man starts the call —(God is greater than all)—then voices join him from the other four minarets, and then the whole city is penetrated in prayer.

The mosque is filled with peoples from every nation in the world, and standing shoulder to shoulder [illegible] Egyptians, Turks, Africans, Chinese, Bokharans, Nigerians, Malays, Javanese and many others. The city is very quiet, there being no buses, trams or other vehicles.

(To be continued.)

GOD or NO GOD

Under the caption "God or no God" Mahatma Gandhi writes in the *Harijan* —

"DURING my visit to the South I met Harijans and others who pretended not to believe in God. At one place where a conference of Harijans was being held, the Chairman received a harangue on atheism under the very shadow of a temple which the Harijans had built for themselves with their own money. But out of the bitterness of his heart for the treatment meted out to fellow Harijans, he had been led to doubt the very existence of a benevolent Power that had allowed such cruelty to flourish. There was perhaps some excuse for this disbelief.

I met there a specimen of disbelief of another type from another source.

"Don't you think that a preoccupation with a God, Truth or Brahman which colours the whole trend of one's speech and behaviour is a great impediment and may defeat the very purpose of our life? For example, you take certain moral truths as fundamental, but we are in search and maybe not as we have not found the reality, however much we insist on [illegible] search for Truth is without [illegible] If we regard [illegible] thing, we find nothing. Ever since its commencement, the world, the wise and the foolish included, has proceeded upon the presumption that, if we are, God is, and that, if God is not, we are not. And since belief in God has co-existent with the human kind, existence of God is treated as a fact more definite than the fact that the Sun is. This living faith has solved the largest number of puzzles of life. It has [illegible] It [illegible] The very search for Truth is interesting, worth while, because of this belief. But search for Truth is search for God. Truth is God. God is, because Truth is. We embark upon the search, because we believe that there is Truth and that it can be found by diligent search and meticulous investigation of the well-known and well [illegible] There is no record in history [illegible] of such search. [illegible] The trick they have performed is that of giving God another, not a new, name, his names are legion. Truth is likewise one of them.

"What if God is one, though [illegible] the 'one' is one of the [illegible] fundamental [illegible] [illegible] these have landed the inmate in endless misery. Difficulty of practice should not be confused with disbelief. A Himalayan expedition has its prescribed conditions of success. Difficulty of fulfilling the conditions does not make the expedition impossible. It only adds interest and zest to the search. Well this expedition in search of God or Truth is infinitely more than numberless Himalayan expeditions and, therefore, much more interesting. If we have no zest for it, it is because of the weakness of our faith. What we see with our physical eyes is more real to us than the only reality. We know that appearances are deceptive. And yet we treat trivialities as realities. To see the trivialities as such is half the battle won. It constitutes more than half the search after Truth or God. Unless we disengage ourselves from trivialities, we have not even the leisure for the [illegible] search. It is to be reserved for the leisure hour.

"But Harijan workers know that our campaign against untouchability is a part of the great search, whether we know it [illegible] by diligence [illegible] conditions of success which have [illegible] often enough set forth in these columns.

EXTRACTS FROM CONGRESS PRESIDENTIAL ADDRESS

The following are extracts from the address delivered by Babu Rajendra Prasad from the Presidential Chair [illegible] Bombay session of the Indian National Congress:—

Sympathy For Behar

"COMING [illegible] to [illegible] a province which during the last few months or so, has been particularly afflicted [illegible] the victim of Nature's wrath, I desire to convey my hearty thanks to the country, which has shown practical sympathy [illegible] by phenomenal [illegible] by huge funds. The [illegible] has come from all quarters and from all classes of people including the [illegible] and [illegible] Indians abroad, and from foreigners and shows conclusively that if the disaster is unprecedented in its magnitude, the response in fellow-feeling is evoked, is equally unparalleled. There have [illegible] which though [illegible] all sorts of the greatest recorded in history, and yet the country was never before roused to such a pitch of active sympathy.

As the national feeling has grown and pervaded the country at large the wall of people in a corner of Northern India has receded and receded from one end to the other and drawn out not only wash but tears and personal service.

As the Bihar Central Relief Committee said in one of its early statements that of the great tragedy that has overwhelmed [illegible] and taken its heavy toll of death [illegible] personal sorrow some outstanding good has come in the form of a united nation joined together in common sorrow and common effort to overcome it, having faith in each other and forgetting the petty differences that seemed so trivial in the face of a mighty disaster."

Strength Of The Moment

The Congress was taken unawares and the Government expected that they would be able to [illegible] movement within a fortnight.

Inspite of want of preparation, despite of sudden removal of all the prominent Congress workers the upheaval the country was a few days of prison which they were not able to give instructions to [illegible] the sympathy, it must be said to the credit of the nation that the lead, which had been given by the Working Committee, was faithfully and spontaneously followed.

Thousands again courted imprisonment, faith charges, fining heavy fines [illegible] confiscation of property, and beatings on an extensive scale.

The movement was not crushed and went on for months and months without a break in the [illegible]

Special sessions of the Congress were held at Delhi and at Calcutta amidst [illegible] and lathi charges in spite of the [illegible] the police, who had [illegible] upon preventing them.

Indians Abroad

The position of our countrymen abroad gave no ground for satisfaction. Their treatment in the colonies of the British Empire has been a long-standing cause of just grievance and has influenced not a little to change in our outlook and opinion in favour of complete independence. One after [illegible] settled in [illegible] [illegible] rights to which they are entitled by virtue of their long association, service and contribution to the prosperity of those colonies. They have in fact been instrumental in many cases in building up these colonies and many have been born in them and have their homes without any other in the world, one scheme after another is introduced to

got rid of them after they are no more needed, and although it is needless to say that the scheme of assisted repatriation has been given up, it is also to be noted that no place is found in the vast British Empire where they can live and settle with the same full rights to land and citizenship as others have in India.

Deenabandu's Service

The [illegible] of this policy of opening out [illegible] from Zanzibar where in spite of the [illegible] relations which Indians have maintained for generations with the Sultan and his subjects, ordinances have been hurriedly passed, which deprive them of the rights of acquiring land. The discrimination against India [illegible] does not seem distant when it will be known if this restriction does not extend to the new arrivals from Arabia. There is nothing surprising in all this when we do not enjoy even elementary rights of citizenship in their own country and which even the proposed constitutional reforms are not going to confer on them. We can only give this warning to our country men abroad that as our position at home improves their position will also automatically improve. In this connection it is impossible not to mention with gratitude the great name of Dinabandhu C. F. Andrews, who has been frequently going to Africa to render such help as his great prestige for him to render.

Great And Glorious Task

There is lastly the Ghana programme. The All-India Congress Committee [illegible] decided to contest elections [illegible] Indian Assembly on that the country might pronounce its verdict on the White Paper and the repressive policy of the Government. I hope that the electors will show by unmistakable action that the Congress possesses their full confidence [illegible] is not, however, to be led away by the idea that Swaraj can be achieved by adopting methods to be in the legislatures. We have to remember that the price for freedom must be paid before we can get it and while we have every reason to be proud of what has been done and what the country has suffered it is, after all, yet inadequate for the great object we have to view. The task we have taken upon ourselves is great and glorious. It requires inexhaustible patience, unflinching determination and appealing sacrifice. Time and world forces are helping us and above all God is with us in this epic struggle of an unarmed people fighting with the weapons of Satyagraha of Truth and Non-Violence—a most powerful Government armed cap-a-pie and equipped with the latest engines of destruction devised by science and human ingenuity.

The goal is clear. It is nothing short of Independence. Independence is the sole object of all that the freedom movement in India has stood for. It cannot mean isolation particularly when we remember that it has to be achieved by non-violence. It means the end of exploitation of one country by another and of one part of the population of the same country by another part.

MAYVILLE INDIAN YOUNG MEN'S SOCIETY

FIFTH ANNUAL MEETING

THE Fifth Annual General Meeting of the Mayville Indian [illegible] Society was held [illegible] Hellmore Veneering Works, Gillitts Ltd., Mayville, on Sunday the 25th November 1934, at 10.30 a.m. with the president Mr. N. C. Naidoo in the chair, at which the most successful year of the Society came to an end.

Many interesting items were embodied in the reports submitted by the Secretary Mr. V. S. Vadival. It was interesting to note in the report that the Society is giving help to [illegible] and destitute Indian families by way of helping them in their sad plight by meeting their funeral and other expenses etc.

Debates, Lectures and Musical Entertainments were amongst the many items that the Society undertook for the advancement of its members.

An outcome of the Society is the Mayville Indian Youths' Progressive Sunday, a body by which boys of school going age are trained in Debates, Lectures etc.

During the year 2 Public Lectures were given one by Pandit Motee Lalsingh B.A., LL.B., M.R.A.S., (U.S.A.) and the other by Swami Adyanandji, both from India at the A. Y. M. School, Mayville.

The report further stated that although sometimes there were perhaps gloomy, but the members interest in the welfare of the [illegible] was keenly demonstrated at every Meeting.

The chairman in touching upon the activities of the Society moved for the adoption of the reports and Messrs. S. P. Pillay, M. K. Hawa, A. Ramben, G. K. Dewar and M. Moodley also spoke.

The Treasurer Mr. K. Rajkumar submitted his report and financial [illegible] showing a credit balance of £51.14.6. The assets of the Society amounting to £54.5.10.

The Librarian Mr. V. S. Vadival submitted his report, which stated that the Library contains interesting books for old and young.

The following election then took place.

Patron: Dr. G. Mohanlal; Solicitor Hon. Life Vice-presidents: Messrs. M. K. Naidoo and N. C. Naidoo, President Mr. P. Pillay, Vice-presidents; Mr. M. K. Dewar, Hon. Secretary; Mr. V. S. Vadival, Asst. Secretary; Mr. M. Moodley, Hon. Treasurer; Mr. Patron (Ages), Auditors; Mr. K. Rajkumar, Auditor; Mr. V. Manoharjy, Committee; Messrs M. K. Naidoo, S. G. Dewar, S. S. Chetty, P. G. Moodley, and M. Hulbert.

Thanks were recorded for the *Indian Opinion*, *Indian Views*, *Natal Advertiser* for giving publicity to the Society's doings, Cato Manor Indian Community Association, Mr. Bob Mahmood, Arya Samaj Sabha, and to their strong president Mr. N. C. Naidoo.

Social and Personal

Mr Tommy Pandee who came on a short visit to Durban has returned to Mombasa by the S.S. *Karanja*.

Mrs. P. P. Ghandi and members of the Pretoria Indian Women's Association are organising an Indian Christmas party at the Zoological Gardens, Pretoria on December 7 at 3 p.m.

OBITUARY

Death of Chandrabhatice Rai

The [illegible] daughter of Mr. Anand Rai, Head Quarter Depot Road Government Indian [illegible] and wife of Mr. Ramsunder Singh took place at her father [illegible], 160 Kenilworth Road, Durban, on Tuesday 20 inst., after a short period of illness. The late Mrs. Ramsunder Singh was only 21 years old at the time of her death. She leaves a husband and a very large circle of relatives to mourn their irreparable loss. Her remains were cremated at the Stellawood Crematorium according to Hindu Rites. The cortege consisted of hundreds of people who had gathered to pay their last respects.

Amongst those present were Messrs. R. M. Singh, A. Ramsingh, P. R. Singh, W. Sambhi, R. Sadanandh, Anand Singh, Bhaira Singh, Bhola Singh, S. Brijmohan, P. B. Singh, Manager Sushil Maharaj, R. Dwarka, Secretary Maharaj, wraths, M. Pandey, P. O'Sullery, P. Sathya Dev, [illegible] Singh, S. L. Singh, Rajcoomar, Nayanah Naidoo, Abdool, W. Rabbodh, R. Singh, M. K. Soupon, R. A. Naidoo, J. Khoroo, T. M. Naidoo, R. K. Moodley, B. Wadath, R. Joseph, R. Dharma, K. J. Govindaswami, T. Thomas, D. R. Singh, Beharie Maharaj, S. D. Pillay, P. Dowlot, V. A. Pillay, N. S. Chetty, V. S. Pillay, Manmath, S. L. Singh.

Wreaths were received from Mr. [illegible] Mrs. R. B. (Billy) Singh and family; J. D. Overlook; Albany Bethia; Rookie; Arnby and Theotie; Jonny and Ivy; Mr. and Mrs. K. Singh and family; Staff of Depot Road Government Indian School; and numerous other wreaths and floral tributes without cards. Several telegrams were also received.

Heritage Pro

OUR INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

48th SESSION OF THE CONGRESS

THE Congress week began on the 25th ultimo with the opening of the Khadi Exhibition by Khan Abdul Gaffar Khan who by his bravery, sincerity and courage has captured the imagination of the whole of India.

The arrival of the President-elect and the most cordial welcome accorded to him in Bombay will go down to history. The spontaneous mass demonstrations in connection with the sessions were the most convincing proof that the Congress is held dear by all classes. The open session continued for three days.

In the opinion of a prominent leader the close of the session not only marked the end of the most splendid session that had yet been witnessed but marked an era of greater usefulness and efficiency for the great national organisation in the service of the nation.

The presidential address disillusioned those who thought that the White Paper Scheme coupled with repression would break the backbone of the National Movement.

Reforms in The Constitution

The proposals formulated by Mahatma Gandhi in respect of reforming the Constitution of the Congress were discussed threadbare by the two thousand delegates assembled from all parts of the country.

The retirement of Gandhiji from the Congress, Pandit Malaviya's efforts to change the parliamentary policy of the Congress and last but not least the illtimed enthusiasm of the annually increasing group of socialists had all to be faced boldly.

Gandhiji slightly modified his proposals for reform in the constitution after discussion with his colleagues. These were placed before the delegates who approved them by an overwhelming majority. As a result of these changes the Congress will be a compact body of two thousand delegates chosen by an electorate of primary members. No province will go unrepresented. But to secure a full quota of delegates each province will have to enlist a minimum number of primary members. Rural areas have been allotted a preponderant share of the total strength. The proposal to abolish the All India Congress Committee has been burdened. But the Committee's size will be reduced. It will continue as the governing body of the Congress and initiate its policies. The provincial committees have also been similarly modified.

Gandhiji's suggestion for change of creed has been left for consideration by provincial committees.

The franchise now accepted has no parallel in the annals of any other great political organisation. The khadi clause, the spinning franchise and the alternative labour franchise will enable the Congress to represent truly the toiling millions of India. The organisation will cease to be dominated by mere intellectuals. The dignity of labour is properly recognised. Those who do not turn out any sort of manual labour on behalf of the Congress will henceforth have no place in that organisation.

The adoption of these proposals has a special significance as they were accepted with the full knowledge that the retirement was inevitable and however they might dislike his decision to retire would be unaffected.

Parliamentary Work

The attitude of neutrality towards the British Government's decision on the Communal problem was reaffirmed and Malaviyaji's attempts to change this fell flat. He could not get even a handful of supporters in that vast assembly.

Revival Of Village Industries

The appointment of a board for the revival of village industries under Gandhiji's supervision has more than satisfied the socialists.

Confidence In Gandhiji's Leadership

The following resolution was adopted unanimously:

"This Congress reiterates its confidence in the leadership of Mahatma Gandhi and is emphatically of opinion that he should reconsider his decision to retire from the Congress, but inasmuch as all efforts to persuade him to that behalf have failed, this Congress while reluctantly accepting his decision, places on record its deep sense of gratitude to him for the unique services rendered by him to the nation and notes with satisfaction his assurance that his advice and guidance will be available to the Congress whenever necessary."

Next Session

The next session will be held in the United Provinces and probably in the City of Lucknow.

New Cabinet

The new Working Committee consists of the following members:

President: Babu Rajendra Prasad, Secretaries: Pandit Jawaharlal Nehru, Dr. Syed Mahammad and Acharya Kripalani. Treasurer Seth Jamnalal Bajaj. Members: Sardar Vallabhbhai Patel, Khan Abdul Gaffar Khan, Mrs. Naidu, Sardar Sardul Singh, Dr. Ansari, Maulana Abdul Kalam Azad, Sjts. Rajagopalachari, Gangadhar Rao Deshpande, Jairamdas Doulatram and Dr Pattabhi Sitaramayya.

During the absence of Pandit Jawaharlal Nehru, Mr. K. F. Nariman will act for him.

FAREWELL

A large representative gathering of Indians assembled at the whirlside, Durban, on Wednesday Nov. 21, to bid farewell to Dr. Maurice E. Peters, of Maritzburg, and to Mr. and Mrs. E. Thomas, of Durban who sailed by the Kaiserin for India on a holiday tour. They will be away for about four months. Those present included the following representatives of the Colonial Born and Settlers Indian Association: Messrs A. Christopher, D. R. Singh, P. R. Naidoo, A. E. Nicholas and Rev. Sundaram, together with the representatives of the Maritzburg branch. Messrs K. Soobengamoney, S. Ahmed and M. Ramganathan Naidoo.

QUIET WEDDING IN DURBAN

Nanden—Amravathie

A quiet wedding took place on Sunday the 18th November, at the Umbilo Umbilavanan Temple, south Coast Junction when Sachida Nanden eldest son of Mrs. Amarthaan Pather and the late M.S.V. N. Pather of Maritzburg, was married to Amravathie, youngest daughter of Mrs. Arokiasamy Pather and the late Mr. A. A. Pather of Durban. Mr. R. S. Nadasi performed the nuptial ceremony. A Reception was held at the Bridegroom's residence—52 Sydenham Road, Durban.

South African Indian Congress

All constituent Bodies please take notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held at Durban on the 19th and 20th days of January 1935.

Agenda:

1. Transvaal Land Tenure Act.
2. Colonisation Enquiry Report.
3. Bloemfontein Anti-Housing.
4. Entry of Gentlemen wives and children.
5. Labour Legislation.
6. Election of Officials.
7. General.

A. I. KAJEE & S. R. NAIDOO.
Joint Hon. Secretaries.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

મહાત્મા ગાંધીજીના દર્શન
અને [illegible]

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૩૦ નવેમ્બર ૧૯૩૮ અંક—૪૮.

નોંધ અને સમાચાર

નવા આગની ભૂખ

ઓકલેન્ડનો ઐતિહાસિક અને પરિણામી ખાડી વચ્ચેનો આગ પુરેપુરીનોથી ચલાએલો દેવાથી આવી પુરેપુરીનોને એ નવો મેન્ડીટ તરીકે ઓળખાય, ૧ જે સામાન્ય રીતે દોરા હાન તરીકે ઓળખીતી છે, તેની ખૂબ દેવાથી તેનું નામ ફેરવવાની કે ૬ મુદતથી ચાલી રહેલી ચળવળને કરણ હાઉન કાઉન્સીલે નમતું મૂકયું છે અને હવે તે આગને "સેવ સ્ટ્રીટ"નું નામ આપવાનું ઠરાવ્યું છે જેમાં નામ બાબતમાં જ ખૂબ દોષ ત્યાં બીજામાં તે ચુકાદો જ ધુ !

દીવીઓ માટે ઘરોની જોગવાઇપર હાઉન હાઉન્સીલ

દીવાઓ માટે ઘરો બંધાવી આપવાની જોગવાઇ અમલ પારાઓના સંબંધમાં કરવા હાઉન હાઉન્સીલે પોતાની ગઇ મીટીંગમાં નીચે પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો છે:- (૧) હાઉન્સીલની જમીન પરનો બાંધવા માટે લોનની રકમ ભારી ચુકવી આપવાઓને, અને એન્ડોલીપર અને હાઉન કેમરને સંતોષ થાય ૬ પ્રત્યેક બારણા કબજા માં અને પ્રત્યેક ઘરના સંબંધમાં આવીશ દ્રષ્ટિએ હાઉન્સીલના લાભો સચવાય એવા છે એમ લાગે, આપ કેવામાં આવેઃ (૨) હવે પછી બીજા બારણાઓને, હાઉન્સીલ દીવીઓ માટે ઘરોના કેન્દ્રોના સંબંધમાં લાલની પ્રથાથી એક બન્ધારણ સ્વીકારવા આવ છે કે શું એ નકકી કરતાં સુધીમાં અને હવે તેમ પણ કોય તો, હાઉન્સીલે દીવીઓ ને બની શકે તેવાં સારાં ઘરો બની રહે અને કોરોરેશનને પોતે ખર્ચેલા નાણાની બની શકે તેટલી સારી કીમત મળે એવા બીજા પ્રશ્નોને લેવા જોઇએ કે નહિ તે નકકી કરતાં પહેલાં ધ્યાન કેવામાં નહિ આવે.

મુખ્ય કીકરણ દીવીઓ માટે કેજવણીની સગવડોનો અભાવ

નાદારના મુખ્યકીકર હાઉનમાંના દીવીઓ પોતાના બાળકો માટે કેજવણીની સગવડોને માટે ઘણીજ વખતથી ચળવળ ચલાવી રહ્યા છે. પરંતુ મુખ્ય મુશ્કેલી તેને માટે મકાન મેળવવામાં નડી છે. નાદારના કેજવણી ખાતાના અમલદારોએ આ બાબતમાં હાઉન મેમ્બરની સાથે ચર્ચા કરી હતી. તેમાં પોતાનું એક મકાન રકુલ નજીક બાજરવાને આપવા ખુશી બતાવી હતી ૫૨૦ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા જોતાં એ મકાન સ્થાયક નીવડયું નહિ. બીજી બાજુથી કેળવણી બાતા તરફથી જણાવાયું છે કે તેઓ આવ કિંમતના પગાર પૂરતી બાહ્યબધ્ધ આપી શકતી દીવીઓને સારૂ રકુલ બાંધવાને તેની પાસે નાણા ઘરાવ્યા નથી આથી દોદાનેર જે પોતાના છોકરાઓને કેળવણી આપવા ઇન્ટરેસ્ટ હોય તો તેઓએ જાતે રકુલનું મકાન બાંધી લેવું પડશે. દરમીયાનમાં હાલ કેટલાક દીવા છોકરાઓને એન્ડરહેડ જે પંદરેક માઇલ દુર છે ત્યાં અભ્યાસ અર્થ મોકલવામાં આવે છે.

દીવીઓ માટે પા. ૫૦૦૦ ની કિં-પ્લાસ્ટ

શાખી કોલેજની નજીકમાં પા. ૫૦૦૦ ને ખરચે ગ્રેન્ડ એકસ મીશનની ઇસ્પિતાલ બંધાઇ છે અને હવે પા. ૫૦૦૦ના ખરચે દીવીઓને માટે એક બીજી ઇસ્પિતાલ જોઇ જરૂરીએ બાંધવાને હાઉન હાઉન્સીલને જમીન માટે અરજ કરેલી જણાય છે. આ પા. ૫૦૦૦ ની રકમ એનાં વીજળી સીવીંગ મશીનોના મી. અન્દ્રા વોકર દીવીઓને માટે ઇસ્પિતાલ બાંધવાને બે વર્ષપર બાન કરી હતી. જણાવાય છે કે શાખી કોલેજની નજીકની જગ્યા દીવીઓને સપ્રવડતા ન્હરેલી જાય પડશે. અને આ વખી વેજનના પ્રધાનોએનો પ્રશ્નોને તે બાબતમાં બાદ સરકારને સુપ્રત કરી દેવાનો છે. તેઓનું માનવું છે કે કોલેજમાં પુરેપુરીને રહેવાને માટે બંધાઇ રહેવી નારી ઇસ્પિતાલના કરતાં આ ઇસ્પિતાલ નદારના દીવીઓને પધારે અમ્પટ જરૂરી પડશે પારો કામને આ મોટી જોજનાને વિશે મી. એન્ડ્રુ બીમર તરફથી પા. ૫૦૦૦ની રકમ એક ઇસ્પિતાલ બાંધવાને આપવામાં આવી છે એ ઉપરાંત બીજી કશીજ ખબર નથી. એ નાણાનો ઇરાદાર કોના તાબામાં જે આવશે તો કયારે અને કયા રીતે ઇસ્પિતાલને માટે જગ્યાની પસંદગી કરવામાં આવી અથવા કયારે અને કેવી રીતે ઇસ્પિતાલ બાંધ્યા પછી સરકારને સુપ્રત કરવામાં આવશે તેની કામને કશીજ ખબર નથી. દીવી ભાઇના ઘણાંને આવી જાતની અગવડો બાબત માં અત્યારથી લોકોએ કામને વિચારમાં લેવી એ શું પણ કારણ કયારેય નહિ સમજાય; ૧ પછી પાસે તો પોતાની વિનતિમાં રહી બારણાં અર્થ કેવી ત્રણ વર્ષ સુધી તો કોરાણે જશે.

પાસ્ટમિસ્ટર કયારે જોઇએ

પુનીપના ગ્રેજ્યુએટમાં પ્રસિદ્ધ થએલી ભલામણ મુજબ પુનીપના પાસ્ટમિસ્ટરની જોડ રાજકાર તા. ૧. જાન્યુઆરી ૧૯૩૯ ના રોજ ગણાશે.

વેપારના પરવાનાઓપર ચોકકસ જોડ કેમરની અંકુશ આંગી રહી છે.

વેપારના પરવાનાઓ આપવાના સંબંધમાં ગયા મુનીપલમાં એક ઠરાવ નીચેજ મજબ્રાલ કોર્ટ વેપારના પરવાના ફરાવાથી સામા ચોકકસ જોડ કામરને એક પ્રસ્તાવથી મોકલવામાં આવી હતી. તે ઉપર પોલીસોવાની ચોકકસ જોડ કામર્સની મોકલ દિવસપર મળેલી મીટીંગમાં લાબી ચર્ચા ચાલ્યા પછી મીટીંગે નીચે પ્રમાણે ઠરાવ પસાર કર્યો હતો:-

> "કે વેપારીને વેપારના પરવાનાના બંધને માટે સ્વપ્ન જણાવા દોષ તે વેપારીના પરવાનાના રીન્યુઅલને માટેના દરખાસ્ત પર ઓનેરેબલ કરવાની અને બીજી બધતની સ્વપ્ન બાબતો પરવાનો આપવા તો તેનું રીન્યુઅલ નામંજુર કરવાની સત્તાનિક આ આપ્ત અધિકારીઓને અપાતા હોવી જોઇએઃ પન્તે કાલ વેપારી પરવાના પત્રર પે ાર કરતો પકડાય તો મામલેન્સ્ટ્રીટ કોર્ટ-ઇન્સ્ટન્સમાં તેના ચુકદા માટે સ્વપ્ન કરવામાં આવેલી રજામતો સપ્રત અમલ થવો જોઇએઃ વેપારના પરવાનાના સર્ટીફીકેટ ચોકકસ જોડ કામરોના અંકુશ નીચે રહી શકે અને વસ્તી અથવા વેપારની જરૂરીયાતના ખોરાક ઉપર મર્યાદિત કરી શકાય જોઇએ. કામદેર પ્રધાનની સલાહ લેવા પર વિચાર કરવા જોઇએ."

આ ઠરાવને આવતી ફેબ્રુઆરી મહિનામાં જોઇ કામરોની કોન્સિલ સમક્ષ રજુ થશે.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૨૭ નવેમ્બર ૧૯૩૧

ખરી હકીકતો

હિંદુસ્તાન હાઇકમિશનના ખાનગી સેક્રેટરી કર્નલ વેજવુડ તા. ૨૩ મીએ નીચે મુજબ લખે છે :

"ડરબનના પંડિત ભવાની દયાળ સન્યાસીએ જણાવેલી કેટલીક હકીકતો અમારા ધ્યાનમાં આવી છે :

પંડિતજી દક્ષિણ આફ્રિકાના ભારતીયોના પ્રશ્નો ઉકેલવા માટે ગોળમેજી પરિષદમાં ગયા હતા. તેમણે ત્યાં ઘણું કામ કર્યું હતું. તેમણે ત્યાં ઘણા મિત્રો મેળવ્યા હતા. તેમણે ત્યાં ઘણું માન મેળવ્યું હતું. તેમણે ત્યાં ઘણું કામ કર્યું હતું. તેમણે ત્યાં ઘણું કામ કર્યું હતું. તેમણે ત્યાં ઘણું કામ કર

મુંબઇની કૉંગ્રેસના પ્રમુખનું ભાષણ

મુબઇમા મળેલી ઇસ્ટર્ન કૉંગ્રેસના પ્રમુખસ્થાનેથી શ્રી. ભાઇ રાજેન્દ્રપ્રસાદે કરેલા ભાષણમાંથી વધુપડતાજ કરકસરો નીચે ટાંકીએ છીએ

આ પહેલે એ યાદ રાખવું જોઇએ કે આપણે સ્વરાજના મેળવવા માટે જેનું મૂલ્ય ચાપવું જોઇએ. અને આપણે જે કાર્ય કરવું જોઇએ તે કરે આપણે અભિમાન કરવાનો કે ગર્વ કરવો છે, ખરી જરૂરીયાત સામે આપણું કંઇ જ નથી. આપણે જે કાર્ય કરવું જોઇએ તે કરવાની ફરજ અને પ્રતાપી છે. એ કરે આપણા ઉપર જવાબદારી જવાબદારી છે. સમય અને સંજોગના પ્રવાહો આપણને મદદ કરી રહ્યા છે. અને તે કે કોઇ નબળાઇના સમય હોવાજોઇએ છે એવી જાતે નાસ્તના કેટલાક ઉપરના દબાણો કે નિરાશા અને મનુષ્યની ખુશીથી ફોસાના છે. તેવાથી સરજાય એવી મહાન સંસ્થાઓ સરકારે સામે ઘણા, સંસ્થાઓ અને અધિકારના નાના ઘણે અંશોનાશિયા મકાણ ઘણી એવી નિરાશા ઘણાં પ્રજાનો ભાગ છે, આપણે માટે પોષક નથી, આપણું ધ્યેય દૂર છે, અને તે જોખમી દરકારનારા કેમ માત્ર ઓછું નથી.

આપણા સાધનોને શુદ્ધ કરવા અને સહીસલામત માર્ગ પર રહીને તે સફળ અને ચૈતન્યની સામુદાયિક ભાવિકતા છે. આપણે કિંમત ચૂકવી નિર્ણય કરવો. કરાવે એ ઘણા નિર્ણય કરવો, પરંતુ મક્કમ નિર્ણય આપણને ગરકર કરે. ઘણાઓ પોતાના સ્વાર્થ અને સલામતિ ખાતર ખોટા છે. ઇસ્ટર્નેશનની સરકારમાં બીજા પક્ષોઓએ કાર્યમાર્ગદર્શન આપ્યું છે. તમારા માર્ગમાં આવતી મુશ્કેલીઓની આદરી ન કરવા અને તે માટે ઝગડા પ્રકારી આપણા રાષ્ટ્રીય માર્ગદર્શનો સાધનસામગ્રી ન બની જાય આપણે સાવધ રહેવું જોઇએ, અને ઘણા વખત આ મહાન પ્રવૃત્તિઓની મનોહર રસપૂર્ણ અને સાહસોથી નિરાશા કરી છે. આપણા ધ્યેયને આપણે ઘણા નજીક અને આપણા નિર્ણયો મક્કમપણે પાળવી રહીએ. સત્યાગ્રહનો સંપૂર્ણ અમલ કરવામાં તેનો કાર્યક્રમ પ્રાપ્ત થાય, પરંતુ તે પ્રયત્નોને વ્યાપિ નહિ પામે. તે ધ્વંસ એક મહાન વિજય છે કારણકે જેવી રીતે જેસ્સ બોર્ડમેકે કર્યું છે કે, "આપણા દુશ્મનો પોતાને માર્ગે સદ્ધર છે, ત્યારે આપણી નિરંતર સિંહાસન ઉપર ન રહે થાય છે. અને તે કોઇનો માર્ગદર્શ આપી ઉપર પોતાનું અસ્તિત્વ પ્રવર્તાવે છે ત્યારે અસ્પષ્ટ આકાશ બાજીની પરવા નિષ્ફળતાની ચિંતા કરતો તે સર્વેશ્વર અમારાપેરી આપણા ઉપરોક્ત પ્રેરણા છે."

રહસ્યની કસોટી

મહાસભાના પત્ર કોંગ્રેસના ઝાપા મારફતમાં આવ્યા હતા અને સરકારને ખાતા હતી કે તેઓ પંદર દિવસમાં અધીજ ચળવળને દબાવી દેવા સમર્થ થશે. સત્યાગ્રહીઓની કલ્પના હતી કે આના મહાસભાના આગેવાન કાર્યકર્તા ઓને બેકાર દિવસમાં જેલમાં કરી દેવા એટલે ચળવળ બંધ પડી જશે. પણ આ બધી ધારણાઓ ખોટી પડી. સત્યાગ્રહીઓ ઉપર જે જે જુલમો ગુજારવામાં આવ્યા છે, તેમાં કોઇ પણ જાતનો ખચકાટ કે પસ્તાવો બતાવ્યો નથી. ઉલટું તેમણે વધારે ઉત્સાહ અને ખંત બતાવ્યાં છે. જેલોમાં પણ તેમણે પોતાની ફરજો બજાવવામાં કોઇ જાતની કચાશ રાખી નથી. તેમણે જેલના કાયદાકાનુનોનો ભંગ કરવાનો ઇન્કાર કર્યો છે. જેલમાં તેમણે પોતાની ફરજો બજાવવામાં કોઇ જાતની કચાશ રાખી નથી. તેમણે જેલના કાયદાકાનુનોનો ભંગ કરવાનો ઇન્કાર કર્યો છે. જેલમાં તેમણે પોતાની ફરજો બજાવવામાં કોઇ જાતની કચાશ રાખી નથી.

ધ્વંસ—બોમ

ધન્ય ધન્ય ભારત ભોમ,
વિજય છાયિત કર્મધામ,
ધ્વંસ અને દુઃખ ઉપરે પ્રેમ,
દેશ કે દી સાજે..... ?

મેલી મન, મેલી પ્રાણ,
પ્રજાને વિષે કુજ્ઞાન,
ધ્વંસ તણા ગ્રહે ચમત્કાર,
સ્વજન થે ધ્વંસ..... ?

ઝનિલ પાપ મન્દ મન્દ,
મધુર નામ છીનવંદ,
નવા સિંહાસન પ્રબલ પુંજ,
પ્રબલ પ્રકૃતિ પ્રબલ ન્યૂંજ.

ધ્વંસ ઉપાસન દેશાનુરૂપ,
ધ્વંસ મહાપુરુ—કર્મ દૂરૂપ,
ધ્વંસ સકલ —કીર્તિ ગીત,
ધ્વંસ પ્રસાર્યો, ધ્વંસ જીત.

ધન્ય ધન્ય સમુજ્જ્વલ પ્રાણ,
પુષ્પ ભોગ ગઇ રસ્વામ,
ધ્વંસ ધ્વંસ્યો ઘર ખુશાલ,
માતૃભોમ આ.....રે

ધ્વંસ પ્રજ્વલિત નાદ ગાન,
ધ્વંસ ધ્વંસે અમર ગાન,
ધ્વંસ સત્ય ધર્મ જ્ઞાન,
મુક્તિએ ધ્વંસ.....રે.

ચન્દ્રવદન મહેતા.

[મહાત્માજીએ ગાયેલું ઝવેરી ના પ્રાર્થનાગાન ઉપરાંત બે અરબી ગાનો ઉમેરીને ઝવેરીએ ગાયું હતું]

ઇસ્ટર્ન ગ્રેમથી કારોબારીમાં ગયા છે, તારી કરવા કરી છે, ગોળીબાર, ૭ પેરે ઇંડ, મીકલતનો ખેતા અને અસલ મારે સલના કર્યા છે.

પરદેશમાં ગયેલા ગુજરાતીઓ

ગુજરાતમાં કોંગ્રેસ પરદેશીઓએ ગંભીર માટેના અને સદેશરીઓના દરજ્જે સંપૂર્ણ રીતે સ્વીકારે છે. તેવા દરજ્જા વિકાસ ગિરીશ સાલ્વાલ્વમાં કાંઇ ગયેલે ગુજરાતીઓ ગોમની રાહના નથી. ઉલટાનું તો ગુજરાતીઓને ઝાંઝી કરવાની નીતિ ગ્રાંગીકાર ગયા. ત્યાં ગુજરાતીઓને મુસ્લતાન અને પ્રજા સાથે ઘણો સારો સંબંધ હતો. જ્યાં અત્યાર કરવામાં આવી છે. અને ઉતારવે ગોઠવેલા પગલે કરવામાં આવ્યા છે, જે ગુજરાતના સર્વસ્વ નષ્ટ સરકારના દરે પર નરાશ આવે છે. અત્યારસ્તાન માંથી નવા આવનારાઓ સામે આવા ન કરે મુશ્કેલી આવતા નથી એનું આપણે ખાસ જાણીએ છીએ. આજે ગુજરાતીઓ પ્રત્યે ઇરાદાપૂર્વક બેવફાદાર સ્પષ્ટ દેખાય છે. આપણે આપણી જાણીએ છીએ કે ગુજરાતીઓ તેમના વતનના દેશમાં પણ નાગરિકત્વના માધ્યમાં દરજ્જો પણ ભોગવતા નથી અને જેમાં દરજ્જો આવિ રહ્યો છે સુધારો પણ આપણને આપવાના નથી. આજે આ બધામાં મોટો અન્યાય પામવા જેવું રહેતું જ નથી. પરદેશ વસતા આપણા દેશબાંધવોને આજે આપણે એવડી ખાત્રી આપી શકીએ કે જેમ આપણી સ્થિતિ પર આવીશું ત્યારે સુધરશે. તેમ તેમ આપણા વતનની સ્થિતિ પણ સુધરશે. આ સંજોગોમાં દીનબંધુ સી. એફ. એન્ડ્રુઝનું નામ પણ આપણે પરદેશ ગયેલા ગુજરાતીઓને સંભારી દેવું જોઇએ. તેમણે ચાર વખત આફ્રિકા જઇને પોતાની જાતની ખાત્રી કરી છે.

પરદેશમાં વસતા આપણા ગુજરાતીઓની સ્થિતિ સંબંધમાં ખાસ ખાસ કરીને ત્યાંના સંજોગોમાં તેમણે પ્રત્યે જે તાત્કાલિક કરવાનું આવે છે તે રાજકીય રાજાની ખાત્રીની કરવા ... અને આપણા દાક્તારોનું પરદેશમાં પૂર્વ ... પોતાના ખેલ વતન આપણે આગેવાનો ... ફેરવી નથી દીધો એમણે પરદેશ સંસ્થાનોની આબાદીમાં પોતાનો ... આપ્યો છે, સંસ્થાનોની સેવા કરી છે, જેની સાથે ગાઢ સંબંધો ... સંસ્થાનોમાં અને ખિતાબ ... પોતાના ગુણે ... દાક્તારોએ ... આપ્યો છે. અને તે ... પરદેશ ગુજરાતીઓની ... ખાતર ... ગયા ... પરંતુ ... ફરજ ... ખેલવે તેમને ... માટે ... પછી ... પરત્વે ... વધા માંડી.

શ્રી સુરત કૉટન એસોસીએશન

દુકાનો બંધ રાખવા અંગેનો ઠરાવ

શ્રી સુરત કૉટન એસોસીએશનની ... પીઠાવાળી ... આવવાની ... તેની ... ... મોકલ્યો ... ...

બિહારનો આત્મા

(અનુસંધાન ગયા અંકથી)

તેમણે સેનેટની બેઠકમાં આપ્યું તેમનું ચોથું ભાષણ વાંચીએ:

'હું ભારતવાસીઓને અપીલ કરું છું કે આ મુસીબતીઓથી (અનુભવની અગાધતાં આવેલ ગુપ્તાની ભૂલો સુધારી છે) ડરતા નહીં, અને સામેલાઓ આફ્રિકનોને પણ અપીલ કરું છું કે તેઓ તેમને આત્મોથી મુક્ત કરવામાં મદદ કરે. અમે આફ્રિકા ખાદિયના બહુ ઋણી છીએ, પરંતુ એ ત્રિભુવન અપેક્ષા આપણા માટે ન અપાયું હોત તો આપણે ભારતિય રાષ્ટ્રના અને સંસ્કૃતી બદ્દલ ઉચ્ચ હોત. એ ઉપકાર ન હોત તો બેકારી, જે રીમાર્ક ન કરી કે હીંદી પોતાના સ્વજનો અને ખુલ્લામાં દોડે છે, પણ વિકાસમાં અને ખાણમાં કુટાયેલ છે, અનાંતમાં ભૂલિ બંધમાં આત્મનિર્ભરતા વાંદ્ય આપ્યા હતા પુસ્તકિય જ્ઞાનથી કંઈ પણ પામવાનું નથી... ...મારી દૃષ્ટિ આફ્રિકા ફેલાયેલ છે, હું એ દિવસ જોવાને ઝંખું છું કે આપણે દેશી આપણા મહાન ભિક્ષુ આપણે આપે ભારત ઉન્નતિશીલ અને મહાન બને.'

આ ભાષણની સેનેટ પર ખુબ અસર પડી, તે અંગ્રેજ વસાહત ... ... પ્રકાર ... ... ગોલ્ડિંગ સુધી તો દેશી બાબત અધ્યક્ષ તરીકે કર્યા. તેમજ ડાહ્યાભાઈ હિંદીને એક બાબા તરીકે ... ... આરંભ.

રાજેન્દ્ર ... ... કેળવણી ... ... અર્થિત નથી પરંતુ તેઓ ... ... ક્ષેત્રમાં પણ છે. તેમણે ... ... દીધી બાબાના ... ... છે. ... ... ક્રાન્તિમાં તેમણે ... ... બાબાનો ... ... કરેલો. પરંતુ ... ... ક્ષેત્રમાં ... ... દીધી તરીકે ... ... દીધી હતી. ... ...

ચર્ચા પત્ર

[આ અખાડાં નીચે પ્રસિદ્ધ થતા પત્રો માં કરાવેલા ચમત્કારો ખાસ કરી અધિપતિના વિચારો હોતા નથી. અમારી-પત્રો કલ્પનાશક્તિને સુચના આપવાને આવે છે કે તેઓએ લખાણો કુંઠા અને મુદ્દાસર કરવાં. શાહીમાં ચાખા અક્ષરે, પાનાની એકજ બાજુએ લખેલા પત્રોજ પ્રસિદ્ધ પામવાની બાહેધરી રહેશે. લાંબા લખાણોને કાપવા અને કેટલું પણ ચર્ચા કરવી એ અધિપતિની મુનસુફી ઉપર રહેશે.—અ. ઇ. ઓ.]

'તહલકા' ને જવાબ

"પોલ્સમુર એ વિનિપેગ" ના અધિપતિ, ઇંગ્લેન્ડ

સાહેબ—ગીચેરે વધ આપના માન પત્રોમા પત્રમાં પ્રસિદ્ધ કરી આભારી કરશો.

સાહેબ,—આપનો તા. ૪ થી ઓ. ના વધ અંકમાં જે મારા પર ૬ કોલમ ઉપર ઓ. મા આપવામાં આવેલ લેખના જવાબ તરીકે જણાવું છું, તે મેં બારીકાઈથી વાંચ્યો નથી. પરંતુ તેના કેટલિયક ફકરા મારે જણાવું જરૂર છે કે, તમે વધમ વિચાર કર્યા પ્રમાણે મારા લેખનો જવાબ લીધા કરવા પુરતોજ લખ્યો આપના મનમાની કલ્પનાનો દુરઉપયોગ કર્યો છે અને તે વધમ આ બેજ બરાબર નથી એમ મારી સમજણ.

મારે જે વાતની મેળવણની હતી તે મેં મેળવી લીધી હતી, અને તેટલી બસ હતી બાકીની બધી વિગતની જરૂર જણાઇ ન હતી ગાંધીજી. બારી હોઇ મેં ગાંધીબાઇઓ દરબ ૬ ના તેમોને જણાવ્યું. તેમને ત્યાં ગુજરાતીનો બહ કલ્પનો આવે આપ ગાંધીબાઇ દરબ ગાંધીબાઇ અને કુપરબીબિ નામના, અને મુલાકાત લીધી હતી. [illegible] આપણા ગાંધીબાઇઓ તરીકે ઓળખીએ, કારણ કલ્પના ગુજરાતી આવી જાય બધા પ્રસંગો ઉપર વધમા ઉપયોગ કરવાની સમાજ રીતિ આપણે ત્યાં પ્રચલિત છે. [illegible pituitary] ગ્રંથ માટે વધમાનોના ૬, બધા ગામે કેટલાકોની તપાસ કરીને આ કેસમાં આપેલા આંકડાઓ અને માહિતીની જરૂર ન હતી આ કેસમાં આપેલા આંકડાઓ તેમની આપને પડી નથી. આ બાબતમાં ગાંધીબાઇ ગાંધીબાઇઓને જે કાંઇ હશે તે ન હોય તોપણ તેનું રહસ્યની જરૂર નથી, અને કહું કે પૈસાનું પાણી વધ બસ્યું. અમેરબર કેટલી વધ લાખોના ધંધા અને સંકુચીત વિચારોને આધારેથી તમે તમને પોતાને અને તમારી ગાંધીબાઇ કોમને જણવો જો અને ભારતખંડનું ગૌરવ વધારો જો હું તમને પુછીશ કે આપને પેટ મહેમાન આવે તેને માટે તમે શું કરો? તેનો સત્કાર કરવામાં પણ તમે તમારા વિચક્ષણ વિચારો અને આવતઓ રાખશોને!

આ દેશમાં આપણી ઉન્નતીના સાધનો ઉભા કરવામાં આપણા નબળા જણાવા બેસવું તે વાતને હું માનતો નથી પરંતુ આ દેશમાં આપણે આગ વધવાને બદલે જાણે નદી ગીતી જઇ છે, ત્યારે હજુ સુધી પણ આપણી ઉન્નતિના સાધનો ઉભા કરવાના બદલે વિચારવાની આપને બહાદ જરૂરની જરૂર પડે છે તે આજની છે. પરંતુ આપણે આજ દિવસ સુધી કંઇ નથી કરી શક્યા તે શું સુચવે છે? મારો આપણે આપણા વધમાન અધિપતિપણે ઉન્નતીના સાધનો ઉભા ન કરી શક્યાં સર્વસુખી સારી બાબતોને બદલે બાબ કામમાં પડેલા ન આપના પૈસાના બગાડવા તમારા મનને કશી ઉતારી ન લાગ, તે તો બાર પૈસા ન આપવા કોણ તેનું બહાનું છે. તમારા જેવાજ વિચારો બીજા પણ અમુક મુનસિબ ધરાવે છે તેમને હું પુછીશ કે આજ સુધી ઉન્નતીના આપના ઉભા કરવા બાબતમાં અમો શાખ્યા છે. આપે આપણામાં જે સમુદાય નોંધ કરવા જેવડ પાઉંડ થઇ બસ નેટલા ગાંદિ તમે ઉપરવાળાને તમારી ઉન્નતીના સાધનો ઉભા કરવા માટે બેન્કમા બસ કરાવીને પછી આપીએ પાઉંડને કહેતે કે અમારે તો નાણા બહોળ પ્રમાણમા છે તો નગરું કહેવું એક બહાના તરીકે નહિ પરંતુ ખરી બીના તરીકે ગણી બાબત કોણિયન તમારા વિચારોને ટેકો આપ્યો હોત, કાલ ઉઠતા તો તમે દક્ષીબેના વિચારો કાર્યરૂપ કરવા બાબ આપણીના પાયામાં કુહરાજ રહ્યા છે. લાલેચ પ્રકરણ બાબ તેમ બાબીન પક્ષ ધુમ્રપુ છે આવા સંકુચીત વિચારો બાબાજ પ્રગતિના વાંધ બાબ તો એક બીજાના મદદ કરવાના બદલામાં બધા સ્થાન આપવું એ આપણે જાહેરની મદદ નથી લીધી કે નથી કરવી દરિયા સ્વતંત્રતા આપણે મારે હાથે ફોજિયા મોકસેલ છે અને બધાપાત મોકલે છે. તમે તે વિચારો બધા હો ! આપણે આ પૈસા માટે આપણે બાબાત મેળવીએ તો ઠીક કોણિયન. આપણને નાબા આપતી વખતે દોરે બધા ન એમબ વિચારવું જોઇ અને દરેક ને બધી કહું કે આપણે આપણા દેશમાં આપણી ઉન્નતીના સાધનો ઉભા કરવા અને કરોડ બે મરણ બાબતમાંથી બધા મારે પૈસા બધાપણા છે તો આપ ઉભા કરો એવો દાવાનો બધા આવી, બધા આપણે ત્યાં વિચારબ્ધ કોમ્પ્રે એવો સિદ્ધિમાં બધ દોર તે કુદરત કરશે કે નહિ?

મેં તો સંકુચાત આબાવથી નહી જોઇ, તેપણા તેજ્યો આંખ બહ ગાંધીબાઇ નાકુલોકે આપણે બાબાઓનો સત્કાર ન કર્યો તેની માત્ર અફસોસ કરી. પરંતુ આપણી સરકારના મોટા મોટા અમલદારોએ, મોટી પ્રજાએ કે જેઓ આપણને બહુ કુટુંબના તરીકે માને છે અને અનેક બાબતોમાં કરે છે તેઓએ અને આપણે દીઠે કે આપણા બાબાઓનો અને શ્રીયુત ગાંધીઓનો આપણે કદી નહીં જોયેલ એવો અપુર્વ સત્કાર કરી મન આપ્યું તેવો કેમ અનુકરણ તેમનાં બાંધ બધા હતા તે બાબાની તેમોને પુરબ વિચાર કરી બાબ કર્યો બાબે સરકારીએ "પૈસાનું પાણી બહું બસ્યું" ને તમારા કાનોએ આપારે કે પુછીએ કે નુનીબનની બાબી હોતી પ્રજાએ—ગોરી પ્રજાએ એવાબાબમાં બધેબા અને કે બાબાં આપેલા નાણા તે પાણીબાંજ નાબ્યા છે તો? બધાપણ મોટ નાનકડાબા ગાંધીબાઇ બાબેલ કોણિયો પાણીબાંજ નાબે છે તેજ બધે-બધ આપણે આ પ્રમાણે બધનો પ્રકાશ આપણે જોઇએ કે તમારે "તહલકા" ને તેનો પણ જવાબ આપવો.

ગુજરાતી—કે ઉન્નતીનું બધાજ તમારી નબે ગાંધીબાઇઓના કાબે સત્કાર કરવો. તે જાણે, પરંતુ તે તમે એમ માનતા હો કે તેઓની બરની બધારે છે તેથી તેઓ પર બધ-નો કાબો કરી શકવા તો તે તમારી બાબતા મહાન ભુલ ગણેલી છે. મુબઇ ગાંધીઓ મોટે ભાગે બધાબ નબન આપારબ્ધ સ્થિતિના છે બધા તેઓમાં બધ છે. એટલ મન છે, વેપારજ તેઓ તે ઘણો કરી એક બાબે આપી બધવા આપારબ્ધ અને મરીબ વર્ગના ગાંધીઓએ કેળવણીની કાળમાં બાકી રહેલી આપી છે તેથી તેઓ પોતાના દીકરાને ૭ બધા અને કાબ કેળવણીએ પાછેન પગલે બધારે પગલે બધારે પડેલ છે.

ગુજરાતી-ગાંધીબાઇનું પિયરનું બધાબ બધ તા ગાંધીબાઇઓમા બધા ખાસ ગત. બધે બાબ [illegible] બધા કરી બધવા કાબ બાબ તે કેળવણીએ કબરો બધી કરીબાઓ બાબ તેમાં દેખાતા બધાબે બાબે નથી. પરંતુ બમે બધારે બધાના કેળવણી બાબમાં ભારે ઉણપ ભોગવી રહ્યા છે. બધારે ગાંધીબાઇઓને ગાંધીબા ૬ ગાંધી ના બધર પડે બધે કેમ થયું છે, બધારે કુટુંબને હાથે કાબ કરવું પડે છે બાબ અને તેથી કેળવણી બધ પામે છે. બધારે બધારે બધારે

વિવિધ વર્તમાન

ઓકાખીલેાદ ઓદ્યાની પધ્ધતિ!

લેદ્યાનીસબ્જેાનાં ૧૩૦ થી વધારે ગાઉનસીપિ કે જેનું ક્ષેત્રફળ ૫૩૫૭૮ એકર છે તે ના એનેા વિસ્તાર ૬૨ ટકા સ્કવેર માઈલ જેટલેા છે. ૨,૨૬૬,૦૦૦ ગેારા એાકાની વસ્તી છે અને ક્રીડી. ખાસ નેગેાશિયેાની કુલ સંખ્યા ૧,૬૦,૦૦૦ ગાઝુએાની છે એટલે લેદ્યાનીસબ્જેાની ૬૬ મારી ગ્રાઝુએાની વસ્તી ૪૧૨,૦૦૦ માણુસેાની બનેલી છે. ૧૯૩૩ ની સાલની પ્રેાપર્ટીની કિંમત ૬૧૧૮ ૪૬,૨૧૮ પાઉની છે. સારેરના રસ્તાએા ૬૪૦ માઈલેા જેટલા લાંબા છે જેના ઉપર ૧૮૬૩,૪૦૦ મેાટરેા પાસુ વરસ દરમ્યાન ઓદ્યાય છે. ૧૯૩૪ ૪૦ મી ૧૬૩૪ માં આપ મળ્યુ ૩૦,૨૮૨ મેાટર કારની લાયસેન્સેા, ૧૮૨૬૬ મેાટર સાઈકલનાં, ૬૧૬ જેટ વિમાન, અને ૧૧૫૮ બીજા વાહનેાનાં લાયસન્સેા બધાયેલા. સારેરમાં ૧૦ લાઈટ હાઉસના સ્ટેશને. જેના દ્વારા ૧૧,૩૩,૯૫૩ માણુસે વર્ષે દરમ્યાન થી છે. રાજેરની અંદર ગેરેજેામાં ૧૭૮૬ માણસે ની કિંમે ૧૯૬૬ પેાંડની ૧ સારેરના દારૂણ સંરક્ષણ માટે ૧૬ શ્રેણ્ય અને ૨૦ કેરેલીમ વસાહેા છે. બ્રાઈટ સાધનેા ૧૬૫૫૬ પુરસ્કાર છે. બ્રાઝાલીસ ભાષેના ૧૫ પ્રતિનિધી ૧૭૭૦ જેટલેા અને લાયકાત વિદ્યાર્થીને સામાની વહેરી આપે છે ૧૯૩૩ ૧૫ વિદ્યાર્થીની ૧૭૭૦ અને ૨૦૦ ક્રાંતિને ૬૮ સારેર ૧૯૩૨ માર્ચમ જેટલા સાંગા ક્રિમેકટ્રીક ચારના દોરડા સાગ નેગ કરી વધારા છે ત્યારે રસ્તાઓ ઉપર ૧૬૮૪૫૫ ક્રિમેકટ્રીક દિવાબત્તીએ છે. બ્યુનાસીમાલીટીની ટેલની બારકેટમાં ૬,૭૦,૦૫૨ ટનેા ક્રમાણ અને ૧૭ ૬૮, ૧ સારેર બીજા બારકેટીએાને ૨૦૬૨૫ ૧૭૬૧ પેાંડના ક્રેમિકે મેસાયમાં આવ્યા હતા ૩૭ મી જુન સુધીના વર્ષ દરમ્યાન સારેરના વિજાની રક્ષણમાંથી એજેા દ્વારા ૧૬૮૬ મેસેન્જરેાએ બાયલ કરી હતી બ્યુનાસીમાલીટીના ૧૭ બાપનારાના રક્ષણસર ... ગ્રાહકેાને ૧૭ બાપનારા અધિકારે ...

કુલીયામાં ગાંધાનાં ગાંગેા પુર ઝપેટે

કુલીયાના ગામેામાં ગાંગેા પુર ધસ્યુ ભારિયા ... મેાટા ... ને 'સેાબર ગાયેાના પીર'ના નામે એ ગામના છે જે પુજારી એટા અને બાપના સદેશર ... વચ્ચે રહેતે દ્વારા ગાંધેા સબંધ જોડાયેા છે કે પુજારી ગાયના ગાર વર્ષે ગાયના ને ગેાળી ક્રમાણ ૧૬૬૫૦ પીર ૧ ઉંચાની ... બનાવે છે પુજારીએ ... ગાંધીએ ... વિસ્તાર બેદરેાલ્ડ ભરેલેા.

બીજા ગંજરમાં કરેલસાંડમાં આવેલેા ૨ ગ્રોજ, ૧૦માંથ ૨૦ ... પીર. ચાલ્યુ ગંજરમાં દોડુસ્તાનમાં આવેલેા બાપર સ્ટેશ ગ્રોજ, ... ૧૦,૦૫૨ પી. ચેાથા ગંજરમાં દોડુસ્તાનેા ગેાર ... બી ગ્રોજ, ગાંધાણે ૬,૦૬૬ પીર, પાંચમા ગંજરમાં સ્કેલસાંડેા કેર્ણ પીર, ગાંધાણ ૮,૩૦૦ પીર. છઠ્ઠા ગંજરમાં દોડુસ્તાનેા ગદ્દાનશી પીર, ગાંધાણ ૬૬૨૨ પીર સાતમા ગંજરમાં આર ડેન્ટીસ (આયેરીલા) રીયે, ગાંધાણ પીર ૬૧૦૦૩ પીર

બ્યુનેાર્સ (આયેરીલા) માં એક ફ્રેન્ડ સેપ્ટર્ડ બીજ ૧૩૫૫૨ પીરનેા ... ૧૬૮૬૬ પીર જેટલેા ભાગ ... ૧૬૫ ૩ ... ૨૦૭૬૫ પીરનેા ... ...

ડે. નાતાલ

તા. ૭ મી ડીસેમ્બરથી નાતાલ ડેની ઉજવણી શરૂ થશે. યુનિયનમાં ઠેકાણે ઠેકાણે સરકારી અભ્યાસ પુરો કરી, બધા રવૈયારે મેળાવડામાં ઉમંગથી ભાગ લેવા જે તેમને આમંત્રણ આપવા કમીશ્નર પર દોડીઓનો મોટી સંખ્યા હાજર થઈ હતી. કેથેડીયલ બેલ' એન્ડ મેરચર્સ પ્રોટેક્શન એસોસીએશન અને કાર્યેસ તરફથી તેમને ફુલના હાર તોરા અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. બાદ તેમને લીંબે પોકના તેમના માત પિતા મી. અને મીસીસ પી. જી. નાયકરના મકાને ચા માટે જવામાં આવ્યા હતા. તેમના મેલબા કોમોનીયન બેલ એન્ડ સેટલર્સ પ્રોટેક્શન એસોસીએશન અને કાર્યેસ વ્હાઈટ એકતા એસોસીએશન તરફથી મેળાવડા થયા હતા. તે તે તરફથી અભિનંદન આપનારા સાથેજે થયા હતા. કારણે પહેલા કાર્યોમાં આપને માન્યા હતા.

ચાર્જ અંગ્રેજ

પબ્લિક મંજુરી કે દ્વારામાં એક નવું મંત્રી થયાનું કે આ એના પ્રમુખ મી. પી. જી. દેસાઈ અને સેક્રેટરીઓ મી. ચાંપકલાલ પી. દેસાઈ અને મોમનલાલ કે. ગાંધીના ... ના આમંત્રણ નીચે પહેલો મેળાવડો દેસાઈ મુલજીની પ્રાઈવેટ સ્કૂલ ... એન્ડ સ્ટ્રીટ પાળા મકાનમાં મી. ચંદ્રશેખર અને બીજા કે અંત મોહનીયાના પુત્ર એમાં સ્ટીમર કંપનીમાં દોકુમાન કરતા પદાધ થયા છે તેમને વિદાયગીરીનું માન આપવા થયો હતો. ... ડીઓએ ગાંધીવાદી વાક્યોએ પોતાનાઓ કુશળ ... કરતા મીનામાધ્ય ... પ્ર કરી, ગાંધીજી સમજનમાં બાકીની આર્થિકમાં કરવાને માટે સમજણ પા. ૧૯૦ ની રકમ એક થયા

ધી સુરતી દોકુ એસોસીએશન

જનરલ મીટીંગ

ધી સુરતી દોકુએમાં ... બધાની ... ન મેમ્બરો ને ખ ... કરવાના ... વે છે કે એસોસીએશનની જનરલ મીટીંગ રવીવાર તા. ૯-૧૨-૩૪ ના રોજ બપોરે ત્રણ વાગ્યે ૨૨૩ વીકોરીયા ... ઓફીસમાં બોલાવી.

... ની ઉપરના આર ... ગયા ... લગાવ ... પેન્ડી આવે બાકી બાકીના ... કોએ પધારવા ...

મા. ટી. ... પટેલ,
સે ... રી

યુનીયન સરકારની હોંદીઓ વિષેની નીતી

કાહેરનો 'કોમ્યુનીક' ની ટીકા

યુનીયન સરકારની દોંદીઓની વિષેની નીતીના સંબંધમાં તાજના કાહેરનું 'કોમ્યુનીક' નીચે પ્રમાણે લખે છે:—

સાઉથ આફ્રિકાની સરકારને પોતાની દોંદીઓ વિષેની નીતી ... જે આજનું સાઉથ આફ્રિકા બનાવનારા ... ના મોકાને દેખીતી રીતે અન્યાયી છે એને કાયદો પણ પડની મુકારી શકાશે એવું દેખાતું નથી એ સંજોગોની બાબારીમાં દોંદી વસાહતીઓનો ... યુરોપીયનોના કરતા જરા પણ ઓછા નથી, અથવ વધારે દરી ... ... પોતાની સપના આવકની બાબતોમાં દોંદીઓની યુરોપીયનોની સાથ સરખામણી મારબુદીને ફેંકી દેવા માં આવી છે, અને તેઓને નિરંતર પાછળ દાખલી ... ... આવ્યા છે ... મેરાજોમાંથી ... ... દુર કરી ... ... દોંદીઓને ... ... એજન્સીઓને સરકારી ... ... બીનસરકારી ... ... પ્રસંગ ... ... પરંતુ ... ... કોઈ ... ...

... ૬૫ ... સાઉથ આફ્રિકામાં ... ... યુરોપીયનો ... ...

દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓ

"THE trouble with the Jews is that he does not fade into the landscape; and it is not only his trouble, it is also his tragedy. He is different, and in certain respects he wishes to be different, but in other respects he is different against his will; and he suffers what Mr. Zang will calls "The dislike of the unlike." So that when begins to spread himself, people get the irritated feeling that, after all, he is an inter loper, and ought not to absorb so much of the foreground."

SARAH GERTRUDE MILLEN.

જગતમાં યહુદીઓને બિનવારસ અનેકો છે. બીજાના ઘરમાં રહેવા માટેની અસંખ્ય વાતચીતોનો એ વિષય બનવાનો છે. અમુક એ વાતચીતો કરી નથી. દેશ બદલો, વિદેશ દેશોના પ્રવાસન પણ ભલે કરવો એ વાતચીતો તો ચાલુ જ રહેવાની છે.

દુનિયાના બધાજ મુખ્ય ભાગો અને દેશોમાં યહુદીઓની વસ્તી છે. તેઓની વસ્તી યુરોપમાં લાખો એક [illegible] તે વિષે પ્રમાણિક વર્તમાનપત્રો જે:

પોલાંડ	[illegible]	લાખ.
રોમાનિયા	[illegible]	લાખ.
હંગરી	[illegible]	લાખ.
[illegible]	[illegible]	લાખ.
	[illegible]	[illegible]

યહુદી વસ્તી, બીજે બધે અમેરિકામાં છે. અમેરિકાના [illegible] યહુદીઓનો અબાધિકારપત્ર ન્યુ યોર્ક, શિકાગો અને ફીલાડેલ્ફીઆમાં છે. એ[illegible]ના નાનુંમોટું મેળ બાદ કરતાં બધાં [illegible] યહુદી વસ્તી છે. બાકીના દરેક બધા [illegible] યુરોપના જુદા જુદા દેશોમાં પ્રદેશાયેલા છે, જેઓથી બધા લાખ પેલેસ્ટાઇનમાં છે. બાકી કોબાયણીમાં દક્ષિણ આફ્રિકામાં વસનારા ૮૧૫ યહુદીઓ પણ ગણવા છે. જ્યાં તેઓ એક રીતે પણ બાકાત પડતા [illegible]. તેઓ લાયક ન બધા, વ્યાપારવાણજ અને પોતાની કોમ માટે ઘણે ભાગ કરનારા છે.

જર્મનીમાં હવે ઠીકઠકરે ૫૨ કરોડ યહુદી [illegible] યુરોપ [illegible] યુરોપમાં ઝરણ-યહુદી અભ્યાસથી બનતના યહુદી પ્રશ્નને અતિશય પ્રકાશ [illegible] આપ્યો છે. તેના ભાઇ જેવા [illegible] દેશોમાં [illegible] છે તેમ દક્ષિણ આફ્રિકામાં પણ જોવામાં [illegible]. આ વસ્તુ સ્થિતિને અંગે દ આફ્રિકાના યહુદીઓનો ઇતિહાસ પણ રસિક થઇ પડશે એમ ધારી અત્રે તેનું કંઇક[illegible] દોરવામાં આવે છે.

[illegible] મુલકમાં, કંપની-કી દમનનીતિથી કંટાળી યહુદીઓ નાટા ત્યારે અંગ્રેજ અને કેપ પ્રજાજનોએ તેમનાને આવકાર આપ્યો. દક્ષિણ આફ્રિકામાં

લેખક: સારાહ ગર્ટ્રુડ મિલ્લીન.

પણ આ બે પ્રજાજનોનું આજે સ્વાગત કરી રહી છે તેવા યહુદીઓ પ્રત્યે દયાભાવ જોવામાં નથી આવતો એમ સમગ્ર યહુદીઓની દિલ ફરિયાદ છે

'ખ્રિસ્તભગવાનના પુત્રો' તરીકે પોતાને કેમની ભોરવણણી પદને ચિટકનાર, સ્વપ્રયોગી બાદર દેશવિદેશમાં આવી અસંખ્ય વાતચીતો સર્જન કરનાર, સંજોગવશે પોતાનો પ્રભાવ પાડી અને તેના વિરુદ્ધ જોરોમાંથી માર્ગ કાઢનાર અને અદ્ભુત વ્યાપારી બુદ્ધિએ કરી કંઈ કમનસિબના ત્રિભવે પદોપિનાર યહુદી કોમનું દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક વિશિષ્ટ સ્થાન છે. અહીં તેઓને કોઈ 'દેવળમાં જો' કે 'પેટો'માં રહેવું પડતું નથી. અહીં કોઈ વિદ્વેષ તેઓની સુખની ઊંઘ ઉડાડતો નથી. દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓ ઠરેલ રીતે સમૃદ્ધ અને સુખી છે.

યહુદીઓએ આ દેશમાંથી પોતાના સ્વભાવ પ્રમાણે પોતાની જાત પ્રત્યની સંસ્કૃતિને દબાવી છે અને દિપવી પણ છે. તેઓની વસ્તી તો મુશ્કે ૭૫ હજાર છે, પણ તેઓનાં મકાનો ૬૬૦ ઉપરાંત છે. તેઓનું 'ચોનેસ્બોગ' જોહન્સ યહુદી સમવસરણ પ્રસાદ માત્ર, નાનકડા ગામોમાં યહુદી આવાસ ઉપરાંત શનિવારોમાં બધાય છે, બધારે મોટા શહેરોમાં બાસ યહુદી સાઠાઓ છે અને તેનો આંકડો ૧૬ છે. યહુદીઓ પોતપોતાના મંદિરોનું સ્વાગત કરે છે. દેશભરમાં તેઓનાં બનાવાઓમાં, આવકાર યહુદી ત્રિવેણી ન યહુદી સ્વાગત. પ્રતિષ્ઠા અને સંસ્કૃતિના બચાવ માટે, બધા યહુદી દરજીને સુધર કરવા માટે બાજતી બોયોનીફેટ બનાવના દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓ માટે ગૌરવભેર ચાલે છે. યહુદીઓના સંસ્કૃતિ પ્રધાન માટેનો ગોમ બનાવોમાંના કરોડપતિઓની દરેકમાં ગ્રેબો કરે એવો છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના કોઈપણ યહુદીને પણ આજે દેવની સંસ્કૃતિની પડી નથી, પણ દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓ તો પોતાની સંસ્કૃતિપર ગાંડા બાપ છે. [illegible] યહુદીઓની મદદે લાખો પાઉંડ કર વર્ષે મોકલે છે. બધાત વતનમાં વસતા યહુદીઓની બાજતને ત્રાસે ત્યારે બોનાર તમામ પ્રજાઓમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓ દરજ્જામેજ મેળવશે રહે છે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં યહુદીઓ આજે બધાય બન્યા છે. તેઓ સોનાની બાણો બાદ હીરાના ખેતરો બધાય ભાગ દક્ષિણે મેળવે છે. તેઓના સંપત્તિમાં બાલતી ખેતરો અને બિનકીય મોટાપાયાનો બધી છે. કેટલાક શહેરો અને ગામોમાં તો પ્રમાણે બધારે તેઓનીજ મિલકતો બજારે ચડે છે.

જેમ બધાતના યહુદી વિરોધીઓ બાહેર કરે છે કે બધાતનો મોટો બાગનો ભાગધિકાર તેમ યહુદીઓના હાથમાં છે. બધી દિશા કંપનીઓની મુખ્યબારી તેઓ પાસે છે. ઝવેરાતના બાજારનું બાજાન બધારનાર યહુદીઓ છે અને દુનિયાની મોટા બાજની બજારોમાં પણ યહુદીઓએ કરતી છે તેમ દક્ષિણ આફ્રિકાને પ્રોત્સાહન બધાય બને યહુદી વિરોધક વર્ગ બાક્ષેપ કરે છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના [illegible]-[illegible] બધારામાંના મોટીકાંસ્ય બનાવો-કોમીકલ દરજ્જો, અને બોબાર યુદ્ધ-એ પણ, મોનાની બાણો અને હીરાનાં ખેતરોને બાંધિ જરૂરવનાર અને પ્રજાઓને પોતાનું કર્તવ્ય બનાવનાર યહુદીઓ છે.

આ પરસ્થિતિને અંગે, યહુદીઓ બાબે મોટામાં મોટા બધ છે બાજ સુધી દેખીતું, રૂંવાંટે, અને ઝેરીબધપ્રયોગપરજ, દક્ષિણ આફ્રિકાના [illegible]-ઓસ્ટ્રોબધપરજ, ઓગોનો બોક ઉતારો, તેઓ ઉપર બધારજ [illegible] દુબધાઓ બત્ત ત્યારે હવે યહુદી જે ઓરા બધારામાં બાવવા બાગ્યા છે તેઓ વિરુદ્ધ 'બે બટ' બધાવવા બાવ બધા છે. તે દા.ત. બરનાર બાલ કરીને મુજબ છે તેઓ યહુદીઓ ઉપર બાસ આક્ષેપ નીચના શબ્દોમાં પડે છે:

"આ દેશની બાબાને, હીરાના જેવા તેઓ કરે છે કે તેઓ બરી રીતે [illegible] આફ્રિકામાં નથી. તેઓ પોતાનો જેનું બાપરા દેશના ચુસે છે, વાકદક્ષી અને બાધિક દૃષ્ટિએ યહુદીઓ ન હ બાકર્ષવું બાવન કરે છે."

બાજ બધા જેવું જ તેઓમાં છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓનું પ્રાબધ્ય બાનેરું છે, તેઓની કબૂલે અને બાવકાર બાધિકવારી છે. દક્ષિણ આફ્રિકાનું સૌથી બધુ મજબ બધારાપ્રસંગે છે, તે ન્યુબોન્સબર્ગની નદીને બાવબાધ્ય છે. તે [illegible] બાબોનો દુર્ગ છે. બાબો યહુદીઓ જેટલા પુરબા હોવાનો કે કેટલાક બા રાજેરને 'બધુ બર્ગ' રહી ઇતિહાસમાં સંબોધે છે. ક્રુગરબાબ બાબો કે બા તેઓની વસ્તી બધી છે અને પુરવણી રીતે મોટો વેપાર તેઓનાજ હાથમાં છે. જોહન્સબર્ગ કે જેટલામાં સંબંધો બેતરા તેઓનો કબજો છે. યહુદીઓ બાબોના મોટા દોકરોની બાંધી કે કમા રાખીના ધ્રેસમાં પબરાયેલા છે તેઓની બાજે બેહદી બધી બાવકમ [illegible] કેમની બરકાર તેની વિરુદ્ધ બધ બાવતી નથી. યહુદી વિરોધી બધા-નાબને બાબિંદ નથી બાવતી. તેને બ-બરતી વેપાર કબનાર્ય કેવા પ્રકારે બધાપાય છે. ખુદ સરકારના પ્રધાનો જેવી બાબાબા રાખી બાદેર ધોબાબા કરે છે અને કોને કેનેજન્ટ ન બાપવા પ્રબનને બેતને છે યહુદીઓનાં છ તો કેમી પંજેદ નીકળે છે યહુદીઓની બંબાબા દોરી વસ્તીના બાબીસ દશા બાબની છે છતાં તેઓનાં બાબેલા બધાવ દબાવમંદ છે. (અપૂર્ણ)

બહુથી મોટો કેમેરા

આ દુનિયાની બાદર મોટામાં મોટો કેમેરા બિરીટ નૌકાસૈન્ય દુબાસે છે. તેનું વજન ૧૪ ટન છે, તેની લંબાઇ ૩૨ ફીટ છે, તેને તૈયાર કરવામાં ૬ વર્ષ થયાં હતાં. આ કેમેરો ૪ ઓક્ટ ફૂટ જેટલી પેટરો ઉપર દોડાવો છે છે, કેમેરાને ઉભરોગ નૌકાસૈન્યના બધિકારીના રસ્તા જોવા નકશા બાકર્ષાંકમાં જોવા માટે થાય છે.

ફોટાઓના શોખીનોને ખુશખબર

દેશ નેતાઓના ફોટાઓ

મહાત્મા ગાંધીજીની બાલ પંચમ તોલાં વાળે મૂલ્યવાન-આ ફોટાનો ગોળીઓ, કાચ વગર તોલાં, મુખીએ બાકી બહારગામ તથા બીજા બધાજ ફોટાઓ કરતાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—

મહાત્મા ગાંધીજી—ઉંચામાં ઉંચા પ્રકારનું કાચ, દરેકની બારી કુલમ પાછળ સુંદર સોનેરી ફ્રેમે સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬

નવજીવન રાષ્ટ્રપતિ-જવાહરલાલ નેહરુનો અર્ધો ફોટો પહેરેલ ખાદી અને ખાદી પહેરેલા ફોટા દોરીનો ફોટો સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.

પંડીત જવાહરલાલ ને નેહરુ-અર્ધો ફોટો ખાદી એના ખાદીકામો ખાદી પહેરેલાં સાદા ફોટા રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬

પૂ. મહાત્માજી-હાલમાં તાજી પ્રસિદ્ધ થયેલાં છે ત્રીજો ખાદીના ફોટો સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬

ખાદીવસ્ત્રધારી ૫-અર્ધો ફોટો માદ રંગી પહેરેલ રંગીન ફોટો. ... કિંમત રાખી છે.—૬.

ઉદારમૂર્તિ ... અર્ધો ફોટો ... ખાદી સરસ રંગમાં ... કિંમત રાખી છે.—૬

માતીલાલ નેહરુ-ખાદી અર્ધો ફોટો છપાઇ મળે પહેરી ગોરેલ સરસ રંગમાં કિંમત રાખી છે.—૬.

હાકુરુદેવજી ઉપર રવીંદ્રનાથનો સોનેરી ફોટો, ત્રિરંગમાં છે.—૬ પૂ. મહાત્મા ને રવીંદ્રનાથ બન્ને ભેગાં ફોટો. સુંદર રંગમાં ખાદી ચાંદી ... પહેરેલ, બહોત સરસ અને આકર્ષક ... રંગ. સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬

પૂ. ગાંધીજીની સ્વતંત્રતા માનની સોનેરી ફ્રેમમાં પૂ. ગાંધીજી ... નીચે તથા બિહારનો ભારતમાતા આબાદમાંથી ફૂલ ચડાવી રહેલા ફોટો. સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬

લોક માન્ય તિલક અર્ધો ફોટો, બ્રહ્મચર્યુ, કુમકુમ તથા પાવડી પહેરેલ મોટો ફોટો સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી. ૧—૬

પૂ. ગાંધીજી ચરખા જોડમાં-ફોટાની અંદર પૂ. મહાત્માજી રંગીન ઉપર સુંદર કોતરેલ સોનેરી, સુંદર ચોરસ ફોટો સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬

હુંદરાવાસીઓ વિદ્યાપીઠ હીંદ કેસીનના બે ભાગો પંડીત મોતીલાલજી ફોટાઓ તે ફોટો નોંધ કરી રહ્યા છે, અને હીંદ બહાર હુકમો મોટી સહીત વેચાણ કરી રહ્યા છે રંગીન તેમજ બ્લેકબોર્ડ ફોટો. સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.

હુંદનારીરત્નો ... મહાત્માજી ફ્રેમો ગાંધીજી તેમની ... પૂ. કસ્તુરબા બી બી ... કસ્તુરી, ... દુસાબેન, બી કમળાદેવી ... બી બસંતી ... દેવી, બી મૃદુલાબેન, ... ફ્રેમ ... નેહરુ ... બી ... દેવી. સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.

હુંદના મહાન પુત્રો ... પૂ. ગાંધીજી તેમની સરસ્વતી ... સુભાષબાબુ બોઝ, સરોજીની, ... ગોખલે, આમ ... ગાંધીજી ... ફોટો સરસ રંગમાં કિંમત રાખી છે.

પંડીત જવાહરલાલ નેહરુ-જવાહરલાલ ... પ્રસિદ્ધ તથા ... પહેરી બોલતાં ... ફોટો સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી છે.—૬.

પૂ. ગાંધીજી-પૂ. ... પ્રાર્થના ... છે. સુંદર ... આકર્ષક ફોટો સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી. ૧—૬.

પૂ. ... ચિત્રપટ- પૂ. મહાત્મા ... પીઠવાળા ... કરી ... ત્યારે ... ... રાષ્ટ્ર ... ... આશીર્વાદ આપે ... મુદ્રા ... ફોટો સરસ ... ઉંચી કિંમત રાખી. ૧—૬.

પંડીત મદન મોહનમાલવીજી ... ફોટો ... રંગીન ... ફોટો. સરસ રંગમાં ઉંચી કિંમત રાખી. ૧—૬.

પૂ. મહાત્માજી ... ઉંચામાં ઉંચા પ્રકારનું ... ફ્રેમ ... ... પૂ. ગાંધીજી ... ... ફોટા ... ... ફોટો. ... ... ફોટો. ... ... ફોટો.

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ...

பகுதி 82 ...

[illegible]

[illegible]

முன்னர் அறிக்கை பட்டிருந்தபடி, [illegible] இறங்கு வரவும் காத்திருந்து அவர் மனித்த [illegible] வாழ்த்து வரவேற்பு [illegible] அதிக்க அவர் [illegible] வாழ்த்தி வரவேற்றார்.

"மூலமே விட்டு [illegible]
[illegible]
[illegible]

அவர் [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

એક દેશી ભાઇનું નવું સાહસ

J. M. KANTI & Co.

P. O. Box 247 & 317 Tel. "Kismet."

MIR SEIN ISMAIL (SARDARGADH VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Iringa P. O. E. Africa.

મીર સેમહાઇલ (સરદારગઢ વાલા)

હાંસપાર પેસેન્જર એજન્ટ,

ઇરીંગા પો. ઇ. આફ્રીકા.

Phone 2567. P. O. Box 316.

HEERABHAI MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

82 Victoria Street, Durban

હીરાભાઇ મોરાર મત્વાદકર,

જથ્થાબંધ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર

અને કમીશન એજન્ટ.

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

પશ્ચિમના બંદર તથા દૂરના આફ્રીકા વગેરેમાં ઝડપી અને સસ્તી મુસાફરીના સાધનો

કેપટાઉન, પોર્ટએલીઝાબેથ, ઈસ્ટલંડન, ડરબન અને લોરેન્સમાર્કેસ જવાને માટે વચ્ચે છે.

આ કાર્યવાહી કંપનીઓના તરફ ઓછા ભાડે રોકે તમને સેવાનું સગવડ મળવા માટે કુલ્લ બંદરોનો સંબંધ કરાવેલ છે.

વિગતના માટેના કલ્પવાની તારીખ કુલ્લ છે:

	કેપટાઉન.	પોર્ટએલીઝાબેથ.	ઈસ્ટલંડન.	ડરબન.	લોરેન્સમાર્કેસ.
સેવન્ટ એન્ડ્રુ	ડિસેમ્બર	૫	૭	૮	૧૦
,, ,,	જાન્યુઆરી	૨	૪	૫	૭
રેડ સ્ટાર	ડિસેમ્બર	૧૨	૧૪	૧૫	૧૭
,, ,,	જાન્યુઆરી	૯	૧૧	૧૨	૧૪

કેપટાઉન, પોર્ટએલીઝાબેથ, ઈસ્ટલંડન, ડરબન અને લોરેન્સમાર્કેસ

[illegible]

[illegible]

વિગત માટે નીચે લિખિત અને તમારા કરોઃ—

KING & SONS.

Anglo-African House, [illegible] Durban
P.O. Box 951. Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/5 Commercial Road Durban.
P.O. Box 569. Phone 569.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier and Commission Agent.

P. O. Box 581. 8, Cross Street, Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ વહાવનાર

નાતાલનાં બંદર ઉપરના ભાવોના અનુભવ, બજારભાવ ઉપરાંત ઓછામાં ઓછા ભાડે ઓર્ડર મોકલી તરત સગવડમાં આપશે.

દરેક ઓર્ડર ઉપર ખાસી કાળજી રાખી સારો માલ, સારું પેકિંગ કરી ઉપરોક્ત બાબતની ખાતરી આપશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, રહોડેશીઆ, ટ્રાન્સવાલ, ઓરેંજ ફ્રીસ્ટેટના દરેક સ્ટેશનો ઉપર માલ મોકલવામાં આવે છે.

લખોઃ રવજી ભુલા,

પો. ઓ. બો. નં. ૫૮૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ,

ડરબન, નાતાલ.

તાકાત-તાજગીનો ખરેખર

ઉદ્ગારઃ

ઝંડુ દ્રાક્ષાસવ

સાચી શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

[illegible] ઘરના વિલાયે વાપરવું જોઈએ

ઝંડુના સુવર્ણમિશ્રિત

મકરધ્વજ ગુટી

—શક્તિની સર્વોત્તમ દવા—

આજીવન અજમાવવા માટે.

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કર્સ લી.—મુંબઇ નં. ૨૩.

[illegible]

સ્થાનિક આદેશકોના મિસ્ટર: એમ. એમ. મેશ્રી, ડ્રાય ફ્રુટ મર્ચન્ટ; પો. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૬, પોરબંદર.

મફત! તદ્દન મફત!!

તમારો બાકીનો વેપાર વધારવા પુરતા જ પણ કિંમત ૧ રૂપિયા [illegible] મફત ભેટ આપે છે [illegible]

આજ મંજરી ફુરગેસી, અમદાવાદ, અહીંઆવાદ

M. H. DESAI

Wholesale Fruit Merchant.

દરેક જાતનું સુકું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારા ભાવે મોકલી આપી [illegible] ની ખાતરી આપવામાં આવશે. [illegible]

P. O. Box 254. Durban. 27 Short St.

The Best Your Money can Buy!

Save
"Morning Cup"
Tea Packet
Fronts for

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union

Advertisement Tariff

£	s.	d.	£			£		
1		0	0	0	12	10	0	
2	5	0	0	0	25	0	0	
5	10	0	0	0	50	0	0	

Ordinary advertisements at 1/- per inch for first insertion and 6d. per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

કેપીટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ.

બદામ બરફી, પીસ્તા બરફી, મુસ્તી માવા બરફી. બદામની બરફી, બદામી હલવા, પિનીલાલ હલવો, કોકોનેટ હલવો, બદામી મુખરફેણી, બદામગરી પેંડા, માવાનો ચેવડો, મેસરમિક્ષર, પુસ્કા, મગદળ, બદામ પાક, બાલુ, સાદા, મોહનથાળ, રાજસ્પરા, બરફી, મુકામબાલુ, મુન્દી લાડુ, સોલાપુરી ચેવડો, બાજનગરી ગાંઠીયા, બગાજ, માવાના કેક વીગેરે.

—તેમજ—

તમામ જાતના કેક પણ તૈયાર મળશે.

અમારા ત્રિના માલુકેકો માટે માટે પેસા ગોકલવા બદેકબાની કરવી.

માલ મકલ અને આર્ડરો પુર્વકો નિચેના સરનામે મોકલવા.

TELEPHONE

3623

CENTRAL

દરકી બાબતમાં નવા બનાવટો માટે લિખવાનું

—બાકિકામાં મળવાનુ—

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: P. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

Printed and published by Narotal M. Gandhi, Phoenix Settlement, Phoenix, Natal

INDIAN OPINION

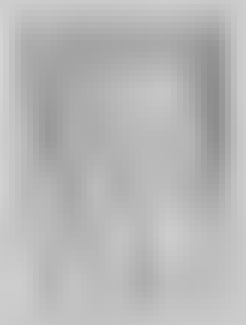
No. 49—Vol. XXXII Friday, December 7th, 1934

SOUTH AFRICAN INDIAN GRADUATES PASSED AT FORT HARE NATIVE COLLEGE

'Phone 39 Verulam Tel. and Cable Address "CHOONILALL" 'Phone 2

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewell...
...Precious Stones and ...

GARAGE and SERVICE STATION
at 19, Wick Street and 7, Moss Street.

...Stores at
141, Gray Street, DURBAN
and 50, Wick Street, Verulam

We Specialize in Indian Condiments ... Wholesale Prices

Harmoniums Gramophones Fabius Musical Instruments, Indian, Zulu ... gums and African Records ... we always hold from our ... special prices in any quantity Country ... ... personal attention and immediate despatch.

We pay the highest prices for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS Write us for further ...

We ... all kinds of Motor Spares and all brands of Tyres and Tubes Full Discount for cash given to country ...

Insist ... Dunlop Fort Tyres and Tubes We guarantee against any defects and replace them Write to us for quotation ... us the size you require

If you w... to buy a new or second-hand car of any make, consult us, we will be able to ... ... good ... ... car ... trade ... also new cars will be arranged at special ... ... terms

Latest All Wave Pattern Radio Sets from £10 10,0 upwards to £40,0,0 all Electrical Items all the World ... ... Write for further particulars.

.....

ફોન ૩૯ વેરૂલમ.
... ...

ટેલીગ્રાફ અને કેબલ એડ્રેસ
"ચુનીલાલ"

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

જનરલ મરચટ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોરટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ.

ઝુલુલેન્ડના વેપારીઓ.

ગ્રામોફોન, હારમોનીયમ, માર્કોફોન, બાજાઓ અને બધા પ્રકારના
ગમે તે જાતનાં બાજા બનાવી
આપવા મળી રહેશે.

જુના સોનાના દાગીના અને ગોલ્ડ સોવરીનોના ઉંચા સોની પધારે બાબ આપીએ છીએ,
કેમ જાતનો મોટી બજારોમાં રિટેલસેલ તામની આપવું.
ચડ્ડ મિજાજ માટે લખો.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટકલીવા"

ડીકના ભાવો
સેકન્ડ ક્લાસ
(ખના ખોરાકી)
પાઉંડ ૨૭–૦–૦.
૩જ
(ખના ખોરાકી)
પાઉંડ ૯–૭–૬.

વીરીના ભાવો
મુસાફરોની વીસી
(સાધારણ) પા. ૧૦–૧૮–૬.
(સ્પેશિયલ) પા. ૬ ૧૪–૦.
દીક વીસી
(સાધારણ) પા. ૨–૧૨–૬.
(સ્પેશિયલ) પા. ૪–૬–૦.

ડીસેમ્બર તા. ૧૦ મીએ મુંબઈ બ્યા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ—ઉતારુઓએ પોતાના કાગળ, ઉપર પિતાનું નામ અને રહીશનું ગામ લખી, પોસ્ટ, રવાનનું ભરતાણ કરવું. જો કાંઈ મોટો ભાંગ્યો ટુટ્યો સામાન હોય તો કંપનીના સ્ટીમ પોસ્ટ ઉપર પહોંચતો કરવા જરૂરનું, તો તે તેવો બંદોબસ્ત કરી આપશે ઉતારુઓએ પોતાના મોટા કાગળ સ્ટીમના સુપરીયરે રૂ૧ બાકી ભાડાના કટકામાં પહોંચતા કરવા
દરેક કાંકિ ઉતારુએ પોતાની ટીકીટ આખરી કોર્ટસિગ્નાચી લેવી. અધરવચ્ચેથી ઉતારુઓ આવશે નહિ
પસ્તાવાદાર ઉતરાણી ટીકીટ મેળવી શકશે
સ્ટીમરને લગતું દરેક ઇન્ફર્મેશન આપવી અગર કોમ્પેન્સ નીચે આવ્યે
વધુ ખુલાસા માટે લખો યા મળો.

Shaikh Himed & Sons,

390, Pine Street, DURBAN.
Telegraphic Address: "KARAMAT"

શેઠ હીમેદ એન્ડ સન્સ

જનરલ સ્ટીમ નેવિગેશન
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Insist on Laurel!

THE POPULAR PARAFFIN
FOR ALL PURPOSES

એકી અવાજે વખણાએલું
લોરલ પારફીન.

There is no better brand be sure you get it. It costs no more than other paraffins.

ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ પારફીન" બીજાને ટકકર મારે તેવું, તેમજ કાંમતમાં કાયફાઈ કરે તેવું છે

Vacuum Oil Company of South Africa, Ltd.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ગાવે રેકર્ડોમાં કુ. ૧૬/-

આ નાટક રેકર્ડ ૪ રેકર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. ગ્રામોફોન કંપની ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડના નામથી વેચાતું અત્યારસુધી જે નાટકોની રેકર્ડો બહાર પડી, તેમાં આ રેકર્ડો સૌથી સુંદર અને સંપૂર્ણ બનાવટી છે અને સૌથી ઓછા ખર્ચમાં સારામાં સારો અવાજ આપે છે. રાજપાટ છોડી પોતાની રાણી અને કુંવર સાથે જંગલમાં જાય છે તે વખતના દૃશ્યમાં રડતી તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવવા માટે આ નાટકની રેકર્ડો ખરીદવા હકદાર બનાવે છે. રેકર્ડ મેળવવાના ઓરડરની સી. ઓ. ડી. આજ ઓફિસના પહોંચે.

ગુજરાતી ગ્રામોફોન રેકર્ડો આવી

પ્રાપ્ય છે.

પરદેશથી આવનારના ઓર્ડર સાથે રોકડા ૨૫ ટકા મોકલવા.

રેકર્ડ ૮

૧૦ ઇંચની

કીંમત ઓફિસની ૨ ૬ ૦૦

હાર્મોનિયમ તેમજ બંજોના

સ્પેશ્યલ હાર્મોનીયમો

બજારમાં અત્યારે સીઝન ચાલતી નથી તોપણ આવી ગયો છે, હીંદુસ્તાનના અગ્રગણ્ય મેકરોનું કેટલોગ [illegible] કુ. ઓ ઓર્ડરો બુકીંગ થઇ [illegible] ના અને ઓર્કેસ્ટ્રા અને સુંદર ઇંગ્લીશ વાળા બાજાઓમાં અગ્રગણ્ય તેના સુરેખાઓ અજોડ છે તેમજ દરેકને પોતાને જોવા ઇચ્છતા હોય તો ઓર્ડર આપેલા છે. બી.બી. વહેલી તકે મોનીયમ ખરીદવા ઓર્ડરો મોકલી આપવા.

રમણીકલાલ મકનજી મુલકાલાલ કોમ્પની

ઓનલી સોલ એજન્ટ્સ

Phone 2647 P. O. Box [illegible]

ORIENT MUSIC SALOON

Agent of H. M. V. RECORDS

102 Field Street Durban Natal.

ફ્રીંગ્રોગ્રાફ

પાકટ ૫

ફ્રીકી ટેબ્લેટ, ખાસ કરીને બાળકો

માટે ઉપયોગી

નામદ ફ્રુટ કું

[illegible]

BELIEVE IT OR NOT.

International [illegible] Exposition

[illegible] Durban Natal

MR. M. C. VARMAN

Herbalist,

382 Pine Street, Durban.

[illegible]

Assistant Magistrate, Durban

Particulars from

M. C. VARMAN,

Grand Herbal Health Specialist,

[illegible] 382 Pine Street, Durban.

[illegible]

Messrs. K. M. FRANCIS

કેપ્ટાઉનમાં

બ્રાન્ચ ઓફિસ

[illegible]

[illegible]

A. KADIRGE & CO.

WHOLESALE FRUIT MERCHANT,

P. O. Box 361 Durban

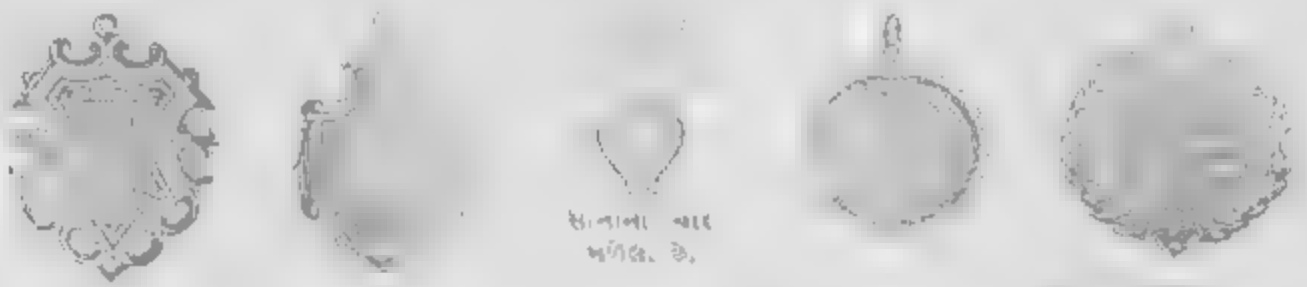
ચાલુ

કોલેરા, ટાઇફોઇડ અને ચાંદીની ઇજાનાં ટીકા ૧૫ દિવસ [illegible] ચાલુ રહેશે. ત્યારપછી બંધ કરવામાં આવશે.

સેક્રેટરી [illegible] મંત્રી પ્રાંત.

ઓફીસ્યલ, ટી. ઇ. પ્રેસ.

[illegible]

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN

Tel "TUNEMASTER" Bombay

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

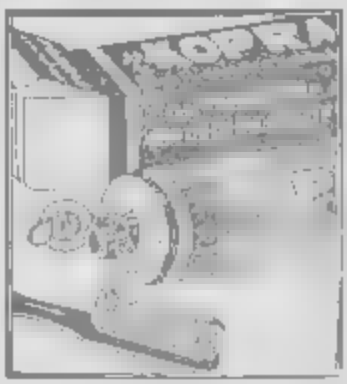
The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Tender Gums are Dangerous!

Tender gums—bleeding gums are Nature's warning that your teeth are in danger of infection and serious [illegible]

Take heed this warning. Take steps to ensure that your [illegible] properly cared for, that your mouth is sterilized [illegible] your teeth protected against ravages of decay.

"KOPRAN" tooth paste will come to your aid. A [illegible] Indian research, it is unique in combining the [illegible] principles of Ayurved while [illegible] Astringent, Stimulant and Anti-septic qualities are [illegible] to none.

Formula: Dr. V. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. [illegible]

Sold Everywhere.

KOPRAN TOOTH PASTE

Cleans the teeth and brightens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

M. A. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay.

INDIAN OPINION

Edited by MAHATMA GANDHI in 1903

Friday, December 7th 1934

NOTES AND NEWS

As Others See us

DR. John R. Mott, of the World's Student Christian Federation who recently visited the Union has in reviewing general conditions particularly in British South Africa described South Africa according to a message from Montreal, as the hottest spot in the world regarding the colour problem. In expressing admiration of the coalition in the Union, he added that much remained to be done in the matter of social legislation especially colour legislation.

Rand Well Off

UNEMPLOYMENT among the White men of course is as far as the Rand is concerned seems to rapidly vanishing. The gold mines, whose prosperity has made this great industrial revival possible, have led the way in the expansion of employment. In January of this year the number of Europeans employed on the gold mines was 26,618. By September it has risen to 28,379. to-day it is well over 29,000. In the building trades there has also been a remarkable growth in employment. The building boom is absorbing all the available artisans on the Rand at higher rates of pay, and tradesmen from other parts of the Union are being eagerly snapped up as they arrive on the Rand in search of work. In other trades such as engineering, printing, clothing factories are also fast thriving.

Steps To Improve Employment

IN giving an outline of the steps to be taken by the Government to improve employment and of legislation contemplated at a luncheon given to the members of the Wage Legislation Commission, Mr. A. P. J. Fourie, Minister of Labour, said inter alia that the Government had taken "the important decision to proceed with a minimum wage bill during the coming session. This bill will empower the Minister of Labour to prescribe minimum wages not less than 1/- an hour which shall be payable to employees engaged on various scheduled occupations, including (a) driving or operating mechanically-propelled vehicles, except those used exclusively for the transport of luggage or natives, (b) operating power driven machinery and pneumatic or electric tools, and building artificers welding of [illegible] and [illegible] motive engines [illegible] unless he has undergone: (a) operating a vehicle like and [illegible] (c) drill sharpening (f) baking bread and making confectionery and (g) such branches or sections of [illegible] determine.

A Slip

LAST week in our leading [illegible] we referred to the Motherwell Twins as the "M.C.C." we hope our readers might have noticed the mistake and read it correctly

Separate School For Girls

[illegible] at the Education Department [illegible] centres where there are [illegible] of number of girls provided separate schools for them with lady teachers We could understand where there are just a few that this is not possible but in [illegible] girls High School in Durban. In a petition to the Education Department submitted by the Indian community of Stanger urging the establishment of a separate Indian girls' school at Stanger [illegible] pointed out that at present about [illegible] girls attend the Stanger Indian School. They discontinue their studies when reaching a certain age because the present school is overcrowded and all the teachers are males. It is suggested that if a separate girls' school was provided, staffed by women teachers, [illegible] would be increased by about [illegible] per cent. Owing to the lack of facilities and want of separate schools many girls have hitherto received no education at all. Many [illegible] have been withdrawn on reaching a certain age with the result that they are ill [illegible] with boys, who [illegible] down on [illegible] This [illegible] a serious [illegible] problem which can be faced [illegible] We feel strongly that the time has arrived when every Indian girl should receive education [illegible] them to become good [illegible] citizens and to keep the white social life separate and distinct At present [illegible] equal of boys in education, with the result that the boys [illegible] and [illegible] is to be deplored As the matter is urgent, continue the petitioners, we suggest that [illegible] a separate girl school can be erected the hope prevails that the Sastri Hall be transferred to the present school and the Sastri Hall be converted into a girl school

Damage Done to Natal by Locusts

[illegible] to assess the damage done to sugar and [illegible] by locusts in the country to [illegible] Natal's sugar industry [illegible] of the crop is expected [illegible] of forthcoming. It is estimated that Natal's sugar production for this [illegible] not be just over 150,000 tons, according to the latest crop estimates. This represents a decline of between 30,000 and 40,000 tons compared with [illegible] The damage done to [illegible] by the locusts alone is [illegible] This estimate, made when the acreage content of the growing cane was largely a matter of speculation and when the exact returns of the factors could not be obtained, was 30,000 tons. A later estimate put the [illegible] between 20 and 25,000 tons lower than the latest revision. Many mills will continue crushing until the middle, if not the end of December, and in fact one mill has indicated that it will probably have to continue until the second week in January. In a normal season [illegible] at the end of November or during the first week in December.

Justice in S. Africa

THE following is a typical example of how some of the magistrates in our South African Courts deal with cases brought before them. The Natal Advertiser's correspondent from Volksrust, states [illegible] at Piet Retief, reported a case of house breaking and theft. On investigation it was handed over to the police two natives. The one was charged with housebreaking and theft and the other with [illegible] The native charged [illegible] duly lodged a complaint [illegible] Thereupon the magistrate, Mr. H.

A. van Rooyen, and the native charged with housebreaking and theft was found guilty and sentenced to a fine of £3 or 21 days' imprisonment. The native charged with trespassing was cautioned and discharged, while Umar was found guilty of assault and sentenced to a fine of £25 or two months' imprisonment.

We wonder if any other country could beat the above judgements. This might be an isolated case but it is far from being just and equitable.

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 7TH, 1934

INDUSTRIAL LAWS AS AFFECTING INDIANS

NOT long ago the Colonial Born and Settlers' Indian Association submitted a statement to the Industrial Legislation Commission appointed to inquire into and report on the effect upon employment of the operation of (a) the Wage Act No. 27 of 1925, as amended, and (b) the Industrial Conciliation Act No. 11 of 1924 as amended, etc. A similar statement has now been submitted by the Conciliation by the South African Indian Congress in Johannesburg. The statement has by quoting census figures exploded the theory that Indians would swamp the Europeans in this country. According to the figures in 1911 the European population of the Union was 1,276,242 while the Asiatic population was 152,000. In 1931 the European population had increased by 1,428,000 while the Asiatic population had increased to 163,000. Thus while the Asiatic population since 1911 had increased only by 21 per cent., the European population had increased by 11 per cent. This of course is in so far as the whole of the Union is concerned.

A fitting reply has been given in the Congress statement also in regard to Natal where the Asiatic population is the largest and which is supposed to be the centre of the trouble. Born in Natal the European population numbered 99,000 in 1911 while the Asiatic population numbered 154,000. But in 1931 the European population increased to 178,000 while the Asiatic population increased to 161,000 which shows that while the Asiatic population had only increased by 14 per cent. after a period of twenty years the European population had nearly doubled within that period. These are telling figures and in addition one has also to remember that while there is scope for increase in the Asiatic population only through causes of birth the ever steadily owing to the closed door policy of the Union Government the Europeans may flood the Union if they liked by immigration on a large scale.

It has been rightly suggested in the statement, therefore, that to save the Asiatic problem in Natal the one and only thing possible is to throw open the doors of the other Provinces of the Union thus affording the Indians an opportunity of distributing themselves.

Then the next step is the observance by the Indians of the laws of general application and in this connection we are concerned at present with the Industrial Conciliation Act and the Wage Act. These Acts while they are meant to bring relief to employees they are in so far as Asiatics are concerned a source of trouble both to the employees and employers. Indeed all laws are bound to be so if they are applicable to all alike while the conditions in which those to whom such laws apply live are unequal. And that is the case in so far as Indians are concerned. It has been rightly pointed out in the Congress statement that while strict observance of the principle of equal pay for equal work is insisted upon, Indians are not given equal opportunities of obtaining work. We do not know that the Indian community can make any suggestions at all in connection with the working of the Industrial laws so long as the Union Government persists in its white labour policy by which many avenues of employment have been closed to Indians and its segregation policy. The enforcement of these laws on Indians in the present circumstances is to inflict on them an additional hardship. We do not thereby mean that there should be differential legislation for Indians but that Indians should be given equal opportunities to enable them to fit in to the economic life of the country.

Fountain of Wisdom

All men are by nature equal, made all of the same earth and by one workmaster and however we deceive ourselves, as dear unto God is the poor peasant as the mighty prince.—PLATO

I am not bound to win but I am bound to be true. I am not bound to succeed, but I am bound to live up to what light I have. Stand by the stake I pray you.—ABRAHAM LINCOLN

The end of life is not comfort but character and pleasure, but perfection.—V. J. Rossini.

THE TIMES WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION,"

December 2nd, 1914

Writes INDIAN OPINION:

AN INDIAN V. C.

WHILST all Indians will be deeply gratified that the coveted Victoria Cross has been conferred on Havildar Ousup Sing for gallantry displayed in extraordinarily difficult circumstances, no one who knows anything of the bravery, dash and chivalry of the Indian military races will be astonished that an Indian soldier has won this unique distinction, and consequently one's elation is tempered by the knowledge that the expected has happened. What however, does mark out the incident is the fact that, for the first time so far as we are aware a coloured man has had the V. C. conferred upon him. When Indians volunteered for service on the European battle-fields, it was on terms of the most perfect equality with the British regiments. There was to be no question of racial superiority or inferiority. They were to stand shoulder to shoulder, and share the hardships and also the military glory. There is no doubt, from all the tributes that have been offered to their valour and their daring, both by friend and foe, that the Indian troops have well maintained their ancient traditions, and the conferring of the V. C. upon an Indian soldier is merely the recognition of the exceptional bravery of men where all have been exceptionally brave.

POET'S CORNER.

THE TEST.

To be a man! Aye, that's the test
To take up that cry when the call
To arms for truth and let the quest
To strike against the unbelieving ...
And out of strife and out of pain
Rise like an honest man again.

To be a man! who would not strive
In that great human work day and
night alive, not what he may give,
But overcome the right to live,
And from the battle and the shame
Rise still a man in manhood's name.

To be a man! Just that and we
Have all else comes in victory;
Wealth and success, attendant gain,
While comfort pads and friends unite,
And all the great world seems to be
Glad of a man, clean souled and free.

To be a man! What wealth and all,
Income, fame and what beside that call
Of inner weakness and unrest
That robs every man of zest
Who struggles alongside while he can
To be a man, to be a man.

SOUTH AFRICA'S RACE PROBLEM

THE AGENT'S IMPRESSIONS

ADDRESSING the Johannesburg Indo-European Council at the Rand University on his impressions of South Africa Kunwar Sir Maharaj Singh, the Agent of the Government of India referred to South African race problem.

South Africa's fault was that she too often concentrated on race differences than similarities declared the Agent in Mauritius, for example, the small European population was surrounded by a non-European population about 20 times its size, and yet they lived amicably side by side. There were no bars, social, political, or of any other kind. A similar state of affairs existed in other parts of the world.

It was also wrong to say that these prejudices were chiefly with the Dutch. South Africa, however, was dubious why of its race problems, and doing relatively little to overcome them. She was talking of difficulties but not making the necessary efforts to solve them through better understanding. With nearly 200,000 Indians in South Africa, of whom over 80 per cent were South African born, South Africa had no Indian policy. Every new party—and there were many—that rose had its anti-Asiatic Planks. There was always restrictive [illegible] but the Indian was denied his rights South Africa's race problem was not tackled with sufficient wisdom and understanding, nor with the necessary thoroughness.

[illegible] South Africa would be infinitely happier if they knew what was going to happen to them in the years to come. Wholesale repatriation seemed to him to be a most unlikely thing in South Africa and Segregation a policy for Indians was essential.

His impressions of his own country were in South Africa were that there was far more primary education for them in South Africa than in India. Here, as in India the boy was getting more education than the girls. India, however, had a much larger proportion of secondary and higher educational schools than in South Africa. There was much good done at [illegible] but they were very inadequately [illegible] spite of the great Indian [illegible] the Central Government. In 1934 £50,000 would be spent on Indian education as compared with £5,000 eight years ago. Thrift and industry had been brought from India to South Africa, and the Indian community was the most law-abiding in the country, according to Union statistics. Drunkenness was small as in India herself.

"Man to man and class for class, the standard of living of the South African Indian was higher than that of the Indians in India. This was mainly due to the former living in close proximity to large numbers of Europeans. There was, however, room for improvement in both." Religion seemed to have far less hold on the South African Indian than it did on the Indians in the homeland. He could not, for instance, imagine an anti-God speaker addressing an Indian audience overseas without being torn to pieces.

Though not thought to be so, there were much poverty among Indians in South Africa, as a visit to the Asiatic bazaars on the Reef would prove to anybody.

He was leaving South Africa feeling that the Europeans here were no worse than Europeans in any other part of the world, only they were born in an unfortunate sphere of prejudice, and he trusted that the time was not so very distant when a better feeling between Indians and Europeans would manifest itself in South Africa. It was the duty of both races to work towards that end.

WHAT THE FUSION MIGHT DO

REMOVE PROVINCIAL BARRIERS

By
STUART HELPS
in the Natal Advertiser

I HAVE never been able to understand why at the Round Table Conference it was decided that South Africa should take any part in anide-brained scheme. Apart from the utter futility of thinking that we can find any other country that is prepared to take our surplus poor Indian population, the cost of carrying out such a scheme would be colossal, and would have to be borne by the Government of this country. The sooner that we—the people of this country—come to realise that our Indian problem here has its solution in our own country the better for us.

We have got to recognise that 83 per cent. of the Indians in South Africa are South African Nationals, whether they are recognised as such or not, they are South African born and therefore entitled to that status.

It is an extraordinary coincidence that the Commission should be exploring the possibility of emigration to Malaya, when we in this country have a big Malay population settled at the Cape who, in 1925, were given full South African status by the Nationalist Government.

[illegible] to emigrate to Malaya [illegible] Indians because the Malays at the Cape are [illegible] Coast and [illegible] Indians [illegible] in the coming together of a new Indian Party, wherein they speak of the Christian spirit under which they are coming together, some enlightenment will be given to our leaders on the solving of our Indian problem in South Africa.

I contend that the true solution of the Indian problem here is the removing of the provincial barriers. As long as we have 85 per cent. of the Indian population of South Africa concentrated in Natal, and quite 60 per cent. of that resident confined to and around Durban, the Indian problem assumes gigantic proportions which seem insurmountable, but if we remove the provincial barriers and allow the free movement of the Indian population of Natal to settle themselves throughout the Union and in Rhodesia South-West, I venture to say that in 10 years' time you will have no Indian problem in South Africa, more especially if the Indians are given the same status as has been given to the Malay population at the Cape.

Surely it is far better to aim at having a happy and contented population in our midst to having a people who have a continuous grievance owing to the disabilities under which they live. I am not advocating, of course, that the whole of the Indian population should be given the franchise and put on an equal footing with the European population—indeed the Indians themselves do not ask for this—but I do think that where a community who have vested interests in this country to the tune of some £30,000,000 are deprived of any say in the disposal of taxes derived from their investments in this country it is grossly unjust. Surely they are entitled, together with other subject races of this country, to look to some future for themselves.

Citizen Rights

At the time when we went into Union, a certain percentage of Indians in Natal had both Parliamentary and Municipal franchise. To-day only a limited municipal franchise remains.

If we take, as a start, the 15,000 Indians who are qualified to have the franchise in the Union, and give them some hope that in the future their claim to equal citizenship would be considered, we would not be embarrassing in any way the European population's prestige in the Union. Certainly something will have to be done to cope with the problem as it exists to-day, and I say that to continue the greater part of the Indian population of the Union to Natal is, not only grossly unjust to the Indians themselves, but is far from playing the game to Natal. Surely we in Natal have the right to say that the rest of the Union shall help us to bear our burden and not only share the good things that come from Natal.

I earnestly appeal to the Government to look at this question with broader vision, and to see the urgent necessity of doing something to allay all the unrest which must of necessity exist among our Indian community while they labour under the many disabilities which are theirs to-day, and to let the same spirit which considered the status of the Malay in 1925 have some force in solving the problem of our Indian community. I say it is highly improbable that any country would be prepared to take our surplus Indian population, and it is absolutely impossible that any such scheme could be thought of by our Government. Therefore, the sooner we look to some other source to find a solution the better not only for the Indian community but for the Europeans as well.

I heartily commend as a first step the removal of our provincial barriers.

A NEGLECTED SECTION OF THE INDIAN COMMUNITY

By

M. [illegible] MUDALIAR

IT is very unfortunate and heartrending to note that among all sections of the Indian community the most neglected or backward is the Hindustanee section familiarly known as the "Calcuttia" group, although they might have no relations with Bengal but they are so called because they originally embarked from the Calcutta Depot to Natal. It could not be said that they lack the fire of patriotism and are not enthusiastic about progress and improvement nor could it be laid down that they are not enterprising or are not endowed with God's gifts to bring this group forward in line with others for the general good of the community. The prominent and well to do members of this group have assisted other groups and well deserving cases by liberally subscribing to their funds, yet, they have done nothing for themselves. They have no schools, no halls, no clubs nor any society where they may mutually exchange their views for the general improvement of the group. The defect probably was and is noticed by the liberal and philanthropic members of other groups and hence they do not care to give it a lifting hand. God helps those who help themselves and [illegible] group would not help itself nobody until now has done anything to improve its condition. They have like in other groups men with vision, tact and thought; they have like other groups prominent leaders who occupy front benches in religious, political and social camps; they have like other groups men who could lead—not only be led—yet this group is right at the bottom rung of the ladder. It is passing strange that the members of this group (I refer to educated members) have common cause with other groups but will not make common cause between themselves. This weakness I presume is the cause of this group not advancing from the rut they are in.

Is it possible for the leaders of this section to pause, look around and resolve from now upwards to make good by concentrating their thoughts in establishing something—a hall or a club or both—which would be the pivot around which the members might devise ways and means to join the race with other groups in bettering their own conditions. What would posterity think of our present day leaders when they will find, say in Durban or in Maritzburg, if nothing else, a hall worthy of all other sections of the community excepting their own. I hope some of the leaders of this group will move in right manner without any party or religious taint in the movement to include all irrespective of caste, religion or politics and form a body representing the heterogeneous members of this section into a homogeneous one. If they did this I have no doubt they would succeed in having the foundation for united "Calcuttia" group which would in course of time find its way among the other people, instead of groping as it is to-day in darkness, to more strengthen the cause of the Indian community in South Africa.

It might have been noted by the readers of the special Diwali number of this journal that among the many Indian professional men and women such as Doctors, Lawyers and Graduates in South Africa there are none belonging to this group. In the teaching profession there are a few who hail from Natal, but they also unfortunately somehow are lacking the necessary qualities to help climb up the ladder. In the newspaper world there is no journal in South Africa which caters for this group's wants in the Hindi language. In trade they fare no better. Why, there are even no merchants of this group worth [illegible] pound of cloth yet, what a sad reflection on the Calcuttia section!

May I appeal to the leaders of this group to carefully ponder over this suit but fatal aspect of the question to see and try and fathom the cause of the backwardness of this group so as to find a solution to this somewhat of a problem, which if not tackled now will bring about the ruin and displeasure of the Hindi community in South Africa. I appeal to the [illegible] to [illegible] and to prove all [illegible] and [illegible] in [illegible] hope in this which I think as it were of the whole Indian community in South Africa.

[illegible]

[illegible]

TRANSVAAL TAMIL BENEFIT SOCIETY

At a recent crowded meeting of the above Society presided by Mr. N. S. Pillay, the following officials were elected. Patron: Sir Kurma Reddi K.L.; President: Mr. N. S. Pillay; Vice-Presidents: Messrs R. S. C. Pillay, V. N. Naidoo, P. S. Father J. F. Marian, Appuswy Nayagar; Honorary Secretary: Rev. B. L. E. Sigamony, Messrs K. Narrasamy, A. S. Moodley. Honorary Treasurer: Mr. N. V. Naidoo; Honorary Auditors: Messrs A. P. Pathinoy, and K. Veygan. Members of the Committee: Messrs D. Pavaley, G. Vasoo Naidoo, S. V. Pillay, S. Joseph, M. C. Moodley, S. K. Naidoo, R. Shanmugam Naidoo, N. G. Pillay, V. Doraisamy, M. P. Pillay, A. D. Williams, R. G. Naidoo, N. Velayudam Pillay, N. Thumbi Naidoo, Rev. Canon de Pather, A. W. Naidoo, M. K. Naidoo, N. Ramasamy, V. M. Moodley. Representing Various Districts: Messrs N. Singa Pathyachee, Sooboh Naidoo, Krishna Pillay, P. Singaravelu Moodley, Thangavelu Pillay, Jagadeesa, N. P. Naidoo, Kuttan Ramasamy, M. S. Pillay. The other matters will settle in their names later.

Clairwood Tamil School Committee

The following are the officials elected to serve for three years: Patron: P. Muthusamy Naicker Esq. President: Mr. M. G. Naicker. Vice-Presidents: Messrs M. G. Govender and S. V. Naidoo. Hon. Secretary: N. Muthusamy. Hon. Treasurer: M. Pillay. Hon. Auditors: T. P. Pillay. The following Committee was elected for the ensuing year: Messrs A. S[illegible], S. Pillay, S. J. Pillay, P. D. Gavan [illegible] M. Pillay, V. M. Reddy, G. M. Moodley, V. G. Pathyachee, S. K. Nayagar, V. P. Pathyachee, C. S. Naicker and S. K. Moodley.

IS MAHATMA GANDHI PLAYED OUT?

A STUDY IN RETROSPECT

By

DR. PATTABHI SITARAMAYYA

Dr. Pattabhi Sitaramayya, the well-known South Indian writer and thinker, contributes the following brilliant exposition to the "Twentieth Century" of Allahabad, a monthly periodical just started by Mr. Sawarn Datt:—

It has been well said that the history of a nation is the biography of its great men. If that is so, one may appropriately claim that the history of India since 1920 is really the biography of Gandhi and a correct representation of this history marks the rise and the fall—its zenith and its nadir which coincide with the high and low water marks of the non-co-operation movement that Gandhi inaugurated thirteen years ago. That movement had begun with the name of non-co-operation and covered a whole variety of activities and ended in the time being—as a matter of fact—in Satyagraha. A purely political movement which it was thought it would be at the time of its inception has developed a religious and social background and when it meets with reverses and setbacks, now and then the superficial critics are apt even to remark that only the expected has happened. Nothing is easier than to sit on the bank of a river and predict a downright fatality to the type that has entered the waters to learn swimming [illegible] Between these two [illegible] choices lies the same Gandhi and his success which did not in an unqualified success in the year 1931 when the Gandhi-Irwin pact was signed. The fact is that [illegible] and nothing succeeds like success and [illegible] and those who have [illegible] failure and that [illegible] preliminary to [illegible] success in the long run.

Why one should ask the question whether Gandhi is played out? Has [illegible] the answer to [illegible] questions requiring for the history of all great men and great movements which mark the [illegible] of mankind. In fact, there is a popularity about the events of human history even as there is about the functions of the human organism. Who asks, when the [illegible] of the heart follows the systole, whether cardiac action is not a failure? And what is less well known is that after a systole and a diastole there is a pause. Does any one ask whether the heart has failed because of the pause? Likewise about the peristaltic motion of the bowels. Likewise too about the diurnal activity followed by the nocturnal rest of this work-a-day world. We rest but to wake up. We are passive only to resume action once again. Thus does progress move in a spiral curve—pursuing the same course to all appearances but really rising on level with each curve even as in hill climbing the Railway rises higher and higher but always in sight of the track below. Yes, there is a dull monotony about the world's history which tends to repeat itself and the issues once decided to come problems every now and again. The Cripps's once boycotted become in turn favourite political resorts. The legislatures, once resorted to, become anathema. Civil Disobedience, once embarked upon, becomes suspended and raises its head off and on in the name of Satyagraha. Questions, once raised repeat themselves. They asked why the Gandhi was not played out when on February 6, 1922, the Bardoli retreat was decided upon and on the 2nd was confirmed by the All India Congress Committee in the midst of the jeering protests of Bengal and U. P. Gandhi was considered to be rising again when he returned from his Yerwada home in 1924, when he pursued the John Bull concentrations when he signed the Patna Pact in September 1925, when he surrendered the Congress to the Swarajists and went into political obscurity till in 1928 he was sent for through urgent messages by the late Pandit Motilal Nehru on the eve of the Calcutta Congress. He became a flash rocket once more, gave a year's time to Government and at Lahore unfurled the flag of Purna Swaraj.

From December 1929 to April 1934, Gandhi has had a quinquennium of ceaseless activity—now in the smaller prison and now in the larger one in India, now in England, now drafting ultimata to Viceroys and now negotiating treaties and truces. That is not all. He was now dictating peace to a Premier and now demanding a change of heart in his fellow countrymen. In a word, he was now living to die for the cause of the Harijans and now dying to live for their rights. He has brought home to the people of India the shocking stain upon the nation and 'sin against God' which 'untouchability' constitutes, made the social questions equal in rank with the various political and the moral questions with which he has bracketed it. The Gandhi Irwin truce, it is said, was built on the three beams of federation, safeguards and central responsibility. The Gandhi Congress scheme of Swaraj is built on the three beams of social justice, moral uplift and economic self sufficiency. The removal of untouchability illustrates the first, prohibition of drink and drugs the second, and Khaddar the third. From 1920 to 1934 the economic beam of Khaddar was constructed, from 1930 to 1934 the social beam of untouchability has been fashioned and we have still to carve out the moral beam of prohibition. Yet people ask whether Gandhi is not played out and whether Swaraj is not a myth or mirage that is deluding popular imagination.

No. If Swaraj is a process, not a result is an attempt not an attainment, is a direction and not a destiny,—to use language analogous to Lord Irwin's before the truce was concluded—then no one can ask the architect, who is raising the concrete of the foundations whether, he is not played out. The foundations and basement of even a brick and mortar building are built, and let alone to settle, for a year or two. How much longer may the foundations of Swaraj not rest to get consolidated and bear the weight of the edifice to be raised on them! Gandhi is no more played out than India or the great East which have their future before them even as they had their past behind them. Caesar had his day and his victories. Napoleon had his glory and his grave. Hitler and Mussolini have their heights and will probably have their depths but Christ, Buddha and Gandhi are not the adventurers of tumultuous times who carve out kingdoms and end their life on the gallows or the guillotine, but are "the living emanations of the Eternal mind organically operative in history."

(*To be continued*)

South African Indian Congress

All constituent Bodies please take notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held at Durban on the 19th and 20th days of January 1935.

Agenda—

1. Transvaal Land Tenure Act.
2. Colonisation Enquiry Report.
3. Natal Act-Housing.
4. Entry of Condonees wives and children.
5. Labour Legislation.
6. Election of Officials.
7. General.

A. I. KAJEE & S. R. NAIDOO,
Joint Hon. Secretaries.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Anti-Asiatic Ban

OBJECTION to the suggested removal of the anti-Asiatic ban on a certain piece of land at the point was voiced by Councillor H. H. Kemp at the meeting of the Durban Town Council.

"I was returned unopposed at a by-election on this question of the anti-Asiatic residential bar in certain areas," said Mr. Kemp. "The burgesses of Ward 1 are definitely opposed to the removal of this ban over any land in that area. I move that this particular matter be referred back for two months and not let the Finance Committee put it across us in the way that has been done." Councillor W. E. Langton seconded Mr. Kemp's amendment. Councillor A. E. Worsam, Chairman of the Finance Committee, explained the particular site which was situated in the Bandon Square, at the Point and the lease were purchased by Mr. R. H. Smithbank for a period of £331 in 1920. The lease stipulated that the land could only be occupied by a person of European descent. "The land," said Mr. Worsam, "has been vacant since 1929, and up to the present Mr. Smithbank has paid to the Corporation £1,325. The lease holder is not in favour of leasing the property, and the Finance Committee considers that the existence of the anti-Asiatic clause is an unfair imposition on the property by reason of the fact that it is situated in an area which is undoubtedly well patronised by the Indian and Native community." On Mr. Kemp's amendment being put to the meeting it was carried by 14 votes to eight.

Fire-arms For Indians

Sympathetic consideration of applications for the issue of fire-arms to Indians has been assured by the authorities as a result of representations made by the Indian community.

It has been pointed out by the authorities that licenses to possess firearms cannot be issued as a matter of course, but that each case receives careful investigation and is dealt with by the local police magistrate. Native commissioner, deputy commissioner of police and those by the chief native commissioner.

It has been pointed out that factors such as isolation of the individual, lack of police protection, character and general fitness to possess a firearm, and in the case of crops the nature of the land and its precautions and such other circumstances as would warrant the issue of a firearm, all form the subject of inquiry and consideration. It is usually the rule to grant revolvers in case of protection of persons and premises, and shotguns for the protection of crops. Special privilege for sporting purposes is restricted to those who are of high social standing. "Each case," according to the official assurance, "is dealt with strictly on its merits, that each is carefully and sympathetically considered, with due regard to any such circumstances as may apply to any particular instance." The number of Indian applications for the last three years is as follows:

1931, 26; 1933, 31; 1934, 40.

This official assurance is considered as highly satisfactory and will go a long way in allaying the fear in the minds of those farmers who live and trade in isolated areas and away from adequate police protection.

Can Indian Live On 8/5 A Month

Can an Indian live on a pension of 8s. 5d. a month, plus rations?

Durban Town Council spent 20 minutes debating whether a certain Indian, who was employed in the Corporation Stores Department could retire on that amount, which was recommended as a pension. Councillor G. A. Watt [illegible] that he could not. He suggested that the Council should investigate the whole question of Indian and Coloured wages. It was only by increasing the wages of these people that it would be possible to eliminate slum conditions. He moved that the particular case be referred for further consideration. He was supported by Councillor Mrs. E. A. Hosken, but his amendment was lost on being put to the vote. The matter was adjourned on the understanding that the Council would receive [illegible] on the wages and pensions at present paid to Indian employees was sufficient to prevent them from living under slum conditions.

Duties Of Indian Relief Workers

The Indian relief workers recently met at the Tamil Institute under the auspices of the Colonial Born and Settlers Indian Association to voice [illegible] the point that only a few [illegible] from the payment of Personal Tax and the rest would have to meet this obligation. As the rate of pay was only 12s. 6d. for a five-day week, the speakers urged that [illegible] representations be made to the Provincial Authorities for redress. It was further [illegible] they suffer disabilities on rainy days the stoppage of holiday pay was [illegible] meeting was of the opinion that the week should constitute six days and appealed to the authorities to ameliorate the conditions of the workers, as their present rate of pay was the absolute minimum and imposed a great struggle to make ends meet.

City Indian School Concert

The pupils and staff of the St. Paul's Indian School, Maritzburg, will stage a grand variety concert in aid of the school funds on December 8, at 8 p. m., in the School Hall. An excellent programme has been arranged, owing to the fact that tickets are selling rapidly; it has been decided to hold a matinee for children only on Friday, December 7, at 5.15 p. m. Children will not be admitted to the following (Saturday) night's performance.

University Education

Those who have read with anxiety the proposed formation of a club of University students in Natal will be pleased to learn that Thursday, December 13th, 1934 has been definitely fixed for the meeting at the Hindu Social Centre. The meeting will comprise of Non-European students i. e. Bantu, Indian, and Coloured young men and young women. It will be opened at 8 p. m.

'Penny Postage In S. Rhodesia

Speaking at the St. Andrews Night Banquet in Salisbury, the Minister of Internal Affairs, Justice and Defence, Mr. V. A. Lewis, mentioned that the Minister of Finance had given an assurance that from December 31, penny postage would be introduced between the Colony and the Union, South West Africa, Northern Rhodesia and Portuguese East Africa. He also foreshadowed the early establishment in Rhodesia of an auxiliary wing of the Royal Air Force and said that the Cabinet had agreed to spend £31,000 on the latest campaign.

Shrad Ceremony

The Karaj and Shrad ceremony in connection with the death of the late Mrs. Ramsunder Singh was duly performed by Pandits Ramparsad and Sanjay Maharaj at the residence of the father (Mr. Anup Hal) and the father-in-law (Mr. Kalicharan Singh) last Sunday. [illegible] did not forget the inmates of the Aryan Benevolent Home Mayville, who were provided with a sumptious dinner. [illegible] Hal and Kalicharan Singh [illegible] through these columns all those who [illegible] sympathies, letters and telegrams in their sad bereavement.

MY PILGRIMAGE TO THE HOLY SHRINES

By

EL-HAJ E. M. ASLAT.

(Ladysmith.)

(Continued From Last Week)

Our stay in Medina lasted fifteen days and we were preparing for our second stage, the journey to Mecca the Mother of the holy Cities. Before dealing with this further journey, I would like to make mention of the inhabitants of Medina,—a kind, generous, and most hospitable people, their children well advanced in manners, respect, and always obliging. Every pilgrim before reaching Mecca has to don the Ihram. This consists of two seamless wrappers, generally two seamless towels. One is wrapped round the body from the abdomen to the calves, the other is thrown diagonally across the left shoulder, leaving the right shoulder bare, and the feet are covered with sandals. From now on the pilgrim, whether he be prince or peasant is to show that there is no distinction between rich and poor, and all are equal. The pilgrim's head must not be covered, nor may he change his garb, or shave any part of his body, and he must be particularly careful to bring his words and thoughts into harmony with the sanctity of the territory he treads, a territory in which even the life of an animal is to be held sacred from attack. In our Ihraam garb we journeyed some 40 to 50 miles to Meeca. Arriving at midnight in Mecca, we were examined by police authorities once more, our guide received us and took on to his house, and after off loading our luggage, we got ready for our morning prayer. In the early hours of the morning at 2 a.m. we went to the great mosque of Mecca, the ceiling of which stands 20 ft high with sandalwood doors and windows.

Here we stand in the house of God "Kaaba." The Kaaba which is 50 ft. long by 50 ft. broad and 50 ft high is covered with black carpet, on which inscriptions from the Koran in golden letters are written. Many pilgrims acquired by spiritual powers had tears streaming from their eyes with joy.

My ambition was now fulfilled which I had longed for for years. I circled round the Kaaba with my guide, seven times. First slowly, then quickly. At the completion we were taken to the black stone, which stands in the corner of the Kaaba. Each pilgrim kissed this stone, which is oval and set in silver cover. Originally this stone was white, but black, but with the kissing of millions of pilgrims it has turned black. The Muslims do not worship the stone as an idol. Before proceeding to the well of Zam Zam, I was shown where Abraham stood when building the Kaaba. We now arrive at the holy well of Zam Zam which is about 8 ft. in depth. It never loses its supply of water, since Hagar there water for her son. After drinking of the water from the well we were taken to Bahal Safa, the street of running, where on two hills the ceremony is to be continued. Now I have discarded my Ihraam garb and changed into my usual clothing. We now rent a house near the door of Bahal Salaam (The door of Peace). According to the Muslim calender the month of Haj, the 9th month, moon was due on a Friday. This does not happen every year but once in ten years. I and many other pilgrims who were there at the time were therefore very fortunate in being ordained as the Akbary Hajees. On the 6th of the month Haj King Ibn Saud, his three sons of whom one is the Governor of Mecca, and many other officials were in Mecca. Mecca was now crowded with about forty to fifty thousand people overseas four pilgrims. King Ibn Said is a handsome, tall and good looking man. He is very simple and anybody, even the poorest man, can talk to him. He is a modern ruler with a magnetic personality. Leaving on the 8th month dressed in our Ihraam garb, the two seamless towels, we now left for Arafat, in camel caravans of 50 in a group. At the plains of Arafat there were over 200,000 pilgrims including King Ibn Saud and his three sons.

Thousands of pilgrims trod behind us seated in their saikuls on camel's back reciting this prayer:

Labbayka allahoma Labbayka
(Here I am O God).

Labayka la Sharika Laka Labayka
(Here I am Thou hast no partner)

Inalhamda wanaamata Laka wal mulk (All praise and Grace and Lordship are Thine)

La Sharik laka labbayka
(Thou hast no associate).

It takes us two hours to reach Arafat from Mecca. On the way to Jabel-ar-Rahma, (the Mount of Mercy) the hill that is in Arafat, we listen to the sermon of the Imam, standing on the top of the hill. We all joined in prayer, the prayer I mentioned. Then the sun set, the great pilgrimage was over, and all who had come to the plains of Arafat were now confirmed as Hajees for the rest of their days. Leaving Arafat, our pilgrimage now over we come to Muzdalifa. After prayers we proceeded by camel to Meena; arriving at Meena we sacrifice goats and sheep to the poor. We stayed at Meena two and half days, and from Meena we went back to Kaaba which is now draped in white. We circulated seven times round the Kaaba and kissed the black stone, and that ended our pilgrimage to Mecca. The mosque at Mecca which took the kings (Khalifas) 80 years to build can accommodate two hundred thousand pilgrims; has a chain of light some thousands of globes; some hundreds of servants to attend to keeping it tidy.

It has a power station, and gets its water supply from the Zobedah Furrows and has its own hospital with experts from Egypt. Zobedah Furrow is well covered and in order protection of the Government. It was named after a women by the name of Zobedah who with princely charity and at her own expense had constructed the covered furrow, to lead the water for the use of residents and pilgrims. Her name is still held in memory and not yet forgotten. Mecca is 2,200 ft above sea level. Mecca is usually busy at this time of the year after the pilgrimage is over. Business people make new acquaintance and discuss trade. Mecca has no banks, but has in their place money exchangers. The latter have wooden boxes with thousands of pounds in them, at the call of prayer they leave these boxes unattended and go to prayer. The merchants do the same, leaving thousands of pounds worth of stock in their shops with their shop doors open, and attend the mosque. Volumes could be written on this pilgrimage, and it needs a good pen to describe it. Staying a week in Mecca I made enquiries over the phone in Port Jeddah for my boat. I was told that a boat was to leave for India. I packed my kit, wished every one "good-bye," and sailed for India. My stay in Arabia was a pleasure to me from the moment I landed, and every bit of my journey by motor, camel, boat camps and foot was enjoyed. My heart was full of regrets at leaving.

Social and Personal

The Sanathan Dharma Sabha, Ladysmith, according a welcome reception in honour of His Holiness Swami Adbyanandjee, M.A., (of the Rama-Krishna Mission) in Pendy's Theatre, on Tuesday, 4th December, 1934. His Worship the Mayor (Mr. O. H. Jeffree, M.C.) presided.

—:—

The Kunwarani Lady Maharaj Singh visited the Westpark Leper Institution recently and was conducted round the institution by the superintendent, Dr. J. J. de pre Leroux, and the matron. After visiting the Indian patients, the Kunwarani walked round the other departments, and was entertained to tea by Dr. and Mrs. du Pre le Roux. The Kunwarani was accompanied by Mr. and Mrs. Bob Maharaj. Mrs. Maharaj is president of the Pretoria Indian Women's Association.

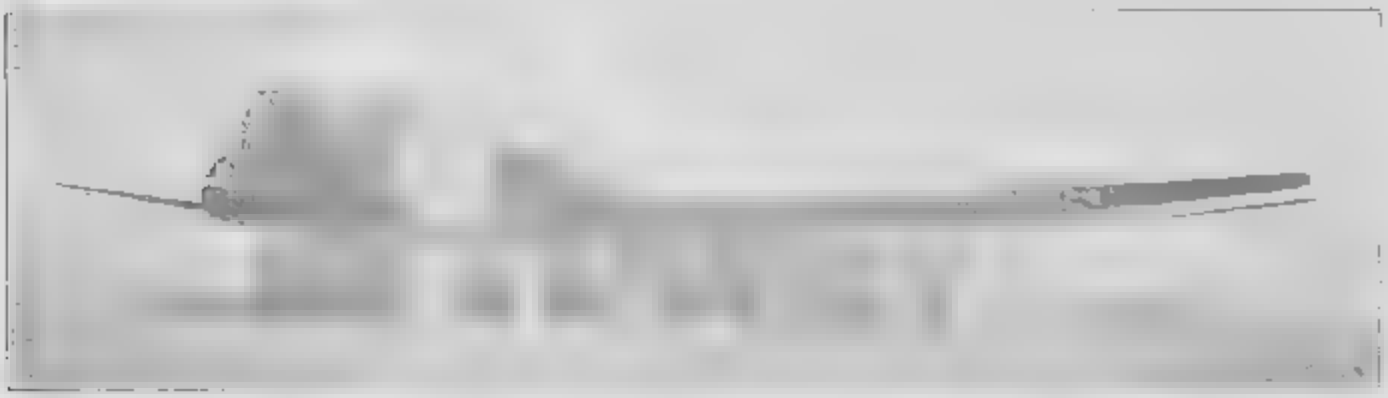
—:—

Mr. P. F. Khmaid, Commissioner for Immigration and Asiatic Affairs, who is in Durban on official duty will return to Pretoria before leaving for Capetown on December 15, with Mrs. Khmaid and family, for the parliamentary session.

—:—

Mr. P. J. Hoogenhout, Secretary for Interior, will leave about the middle of December for Capetown on parliamentary duty. Mrs. Hoogenhout will accompany him.

THE FIRST BATCH OF INDIANS TO GO UP IN THE NEW JUNKER

The Indians on board the machine were very much elated. A party of seventeen [illegible] the machine on Thursday afternoon, the day being specially chosen on account of the royal wedding of Prince George and Pri[illegible] Marine for a half an hour pleasure flip. They were [illegible] Messrs. D. Harrison and Miss M. [illegible] Singh, K. Khan, K. Kanmiloo, L. Naanwtun, H. [illegible] Mistry, [illegible] Naicker, Rajoo Naidoo and J. B. Singh.

The giant junker not getting [illegible] to one of the engines refusing to start. The pilot tried his [illegible] until one of the mechanics came and with a few adjustments here and there [illegible] mighty hum and [illegible] an unnoticeable difference.

It flew past Inchanga within fifteen minutes, rounded there through Pinetown, over South Coast Junction into the Indian Ocean, round Durban and District, lowering down to neutral Portion thence to the Aerodrome.

Although the cruising speed is over 200 miles [illegible], it was not felt in the least, nobody was airsick, all the eyes were fixed down for thirty-five minutes, taking an brief glance of places as far as could be seen. It was very comfortable and enjoyable, writes the first named, and the only thing the whole party regretted was that why was it not made longer.

It was not only the first batch of Indians but it was a [illegible] for the Junker to carry that number at one time.

In The Magistrate's Court for the District of Johannesburg

Held at Johannesburg

Case No. 2311

In the matter of The Re Para Registration of Estate Min[illegible] Son Applicant and E. A. Ri[illegible], Respondent.

To: E. A. Hyatt Take notice that [illegible] has been issued against you in this court by Estate Min[illegible] Son for (a) £5, (b) £5, (c) £5, (d) £5, (e) £5, (f) £5, (g) £5, (h) £5, (i) £5, (j) £5, (k) £5 [illegible] under certain (Crown) Promissory Notes dated 11th March 1929, 11th March 1929, 25th December 1928, 11th March 1929, 11th February 1929, 11th May 1928, 11th March 1929, 11th March 1929, 11th March 1929, 11th March 1929, 11th March 1929, respectively, payable on 3rd [illegible] 1930, 25th November 1929, 25th December 1929, 25th January 1930, 25th February 1930, 25th March 1930, [illegible] April 1930, 25th May 1930, 25th June 1930, 25th July 1930, and 25th August 1930 respectively, made by you in favour of E. [illegible] Cassoojee, of which Plaintiff is now the holder, which Promissory Notes are on [illegible] and are [illegible] payment at [illegible] dishonoured, and that an Order has been made that [illegible] shall be and is hereby [illegible] of the writ [illegible] Gazette, and if you do not do so, judgment [illegible] given against you in your absence.

Dated at Johannesburg this [illegible] day of November, 1934.

By Order of the Court,
(Sgd.) M. [illegible] Hanekom
Clerk of the Court.

Hay, Farmer, [illegible],
Plaintiff's Attorneys,
Harvard Buildings,
Joubert Street, Johannesburg.

In The Magistrate's Court for the District of Johannesburg

Held at Johannesburg

[illegible] 1934

In the matter of the Re Para [illegible] tion of E[illegible] Min[illegible] ings, Applicant and [illegible] Limited, Respondents [illegible]

[illegible]

Mahomed [illegible] entitled to Mes[illegible] the amounts set opposite [illegible] hereby notified that an Order has been made that publication of notice [illegible] shall be deemed to be good and [illegible] service of summons on [illegible] are [illegible] required to enter an appearance to the summons within 30 (thirty) days of the date of the last publication hereof, and if you do not do [illegible] judgment may be given against you in your absence.

Dated at Johannesburg this 20th day of November, 1934.

By Order of the Court,
(Sgd.) M. R. Hanekom
Clerk of the Court.

G. Farmer,
Plaintiff's Attorneys.
Harvard Buildings.
Joubert Street,
Johannesburg.

Schedule "A": R. M. Ismail £200-0-0; Hassan Adam [illegible] £100-0-0; Ebrahim [illegible] Hafej £264-4-0; Ebrahim Pahr Kasalia £100-0-0; Ismail Pahr Ismail [illegible]; Mesrs. Essop Saduk Ebrahim Abdul Gaffoor & Sons £2000-0- Ebrahim [illegible] Hafej £264-4-0; Ebrahim Pahr Kasalia £100-0-0; Ismail Pahr Ismail [illegible]; Mess

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશન

દુકાન બારે આપવાના રેન્ટરો

ધી સુરત હીંદુ એસોસીએશનની ૨૨૬ દીકરે દીમા ઓદાણી દુકાન તેની ઉપરના બંદર કુમેરા તથા તેને લગતાં પાણીનાં જીમત વિગેરે સાથે એક વર્ષનું દીમત નક્કી કે વર્ષનું ઓપશન એના માલને બારે આપવાનું છે, માટે રેન્ટરો મેહેબાનીદાર ગૃહસ્થોને માસીક બાડાની રકમ તેમજ બીજેસ્સની વગેરા સાથે મીલ બાબે રેન્ટરો સ્વીકાર તા ૧૫-૧૨-૩૪ ના મંગળવારે બપોરના બીજીરેબર્ન કલાક ૪ા ૩ સુધી દેવા. પણ બધરા બોલી રકમનું બંધન માને કરવાની તથા બનરેસ મારામને રહેશે

બી ડી. ડે. પટેલ,
મે. સુ દી. એ

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors
Suits and Costumes Made in the latest Styles
We specialise in High Class Tailoring. Our prices are to suit the times. Try us with your next order.
ઉત્તમ અને સસ્તા
સુટ
કમ બોવાનજી નરોત્તમ હરગોવીંદને ત્યાં.
Phone 2067 170 Grey Street Durban

Phone 327 Tel. add. "Letapco."
D. K. PATEL.
Fruit and Vegetable Exporter
ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ માટ કંઈપણ ઓર્ડરો ઉપર પ્રોપર
ધ્યાન દેવામાં આવે છે અને બજારથી ઘણી કરશે.
P. O. Box 755. 63 Rood St. Durban

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ગોવરી તારીખ	દીવસ	નક્ષત્ર	ચોઘડીયું	સુર્યોદય	સુર્યાસ્ત
	૧૯૩૪ નવે. દીસ.	૧૯૯૧ માગશર	૧૩૫૬ શ્રવણ રવિવાર	૧૩૫૪ દીવસ	ક. મી.	ક. મી.
શુક્ર	૩૦	શુદિ ૧	૨૬	૨	૪ ૪૯	૬-૪૮
શની	૮	,, ૨	૩૮	૩	૪-૪૯	૬-૪૮
રવી	૧	,, ૩	૧	૪	૪ ૪૯	૬ ૪૮
સોમ	૧૦	,, ૪	૨	૫	૪-૪૯	૬ ૪૮
મંગળ	૧૧	,, ૫	૩	૬	૪ ૪૯	૬-૪૯
બુધ	૧૨	,, ૬	૪	૭	૪ ૫૦	૬-૪૯
ગુરૂ	૧૩	,, ૭	૫	૮	૪-૫૦	૬-૪૯

પંચાંગ

અમારે ત્યાં ગુજરાતી ગેરસા પંચાંગો આવી ગયા છે કીમત દિલીંગ ૨-૬

Manager: 'Indian Opinion,'
Phoenix, Natal.

LOOK CLOSELY
AT THIS LABEL.
because when you go to the shop to buy Keen's Oxford Blue you must be SURE you get the right thing. Keen's Oxford Blue never shrinks the linen and is economical.
KEEN'S
OXFORD
BLUE.
TO STOREKEEPERS.
It is profitable to stock and recommend Keen's Oxford Blue because by selling it you will always have satisfied customers.

આ લેબલ બરાબર
ધ્યાનપૂર્વક જોશો
કારણ કે બજારે જાઓ ત્યારે કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ લેવા તમે ખાત્રી કરી લેવી કે તમને ખરેખર કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ આપવામાં આવ્યો છે કે નહીં કારણ કિનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ કદી સંકોચાતો નથી અને વાપરવામાં તે સસ્તો પડે છે
કીનનો
ઓક્સફર્ડ
બ્લુ.
વેપારીઓને
કીનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વેચવો અને તેની ભલામણ કરવી એ ફાયદાકારક છે કારણ કિનનો ઓક્સફર્ડ બ્લુ વેચવાથી તમારા ગ્રાહકોને હંમેશાં સંતોષ થાય છે.

P. P. BHAGAT
Fruit Merchant
દરેક જાતનું ફ્રુટ અને વેજીટેબલ માટ ઓર્ડર કરી તો ઓ. કી. થી મોકલવામાં આવશે
P. O. Box 812 Durban 123 Victoria St

Indian Child Welfare Society Centre.

150, BROOK STREET, DURBAN.

Open Daily Monday to Saturday 8.30 a.m. to 11 a.m.

Infants, young children nursing and expectant mothers.

Lady doctors give free attendance Tuesday morning 9.30 o'clock. Friday afternoon 3 o'clock

NOTICE

INDIAN UNEMPLOYMENT

Will employers of Indian labour kindly notify the undersigned of any vacancies in their establishment.

Write: Hon Secretary, Sir Kurma Reddi Unemployment Relief Committee, Indian Sports Grounds, Durban.

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન.

સદાગ્રહ એજિટેશન દ્વારા
અને રચનાત્મક સ્વરાજ

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૯ ડીસેમ્બર ૧૯૩૪ અંક—૪૯.

નોંધ અને સમાચાર

નાતાલની સ્થિતિમાં સુધારો

ચૂંટણીના ઉમેદવારો કાયદાઓની તપાસ કરવા બોઅર કમીશન સમક્ષ જાય છે ત્યારે મજૂર પ્રધાને બેકારો માટે કામ આપવાની અને સામાન્ય રીતે નાતાલની સ્થિતિ સુધારવાની સરકારની યોજના વિષે કેટલીક બીના જણાવી હતી. તેમાં દાખલા તરીકે બોઅર હીત નારને માટે ઓરાંજમાં ઓછો પગાર કલાર્કની ૩૦. ૬ ફરાવવામાં આવશે. પરંતુ એટલા દાંડી આપવા બેરીસ્ટોને હકનારાઓને એ નીયમ લાગુ નહિ પડે. એજ પ્રમાણે બીજા ત્રણ અલાયનારા ઓ. એકરો. માટાપ અનાવનારાઓ વિગેરેને માટે પણ અમુક પગારનું ધોરણ રદ્દ કરવામાં આવશે.

જોહાનીસબર્ગમાં કામદારોની અછત

જોહાનીસબર્ગના સોનાની ખાણોના અને બાંધકામના ઉદ્યોગ ઘીકતા ધમધોકાર ચાલે છે કે બાજ ૨૫ હજાર મોરાજોગાંથી બેકારીનો અંત આવી ગયેલો ગણાય. ગયા વર્ષના જાન્યુઆરી માં આખામાં ૨૬,૯૨૮ ગુરોપીયનોને નોકરી મળી હતી જ્યારે સપ્ટેમ્બર સુધીમાં ૨૮,૫૭૮ ની થઈ ગઈ હતી અને આજે ૨૯૦૦૦ ઉપર થઈ ગઈ છે. બાંધ કામના ધંધામાં રોકાયેલા કારીગરો હતા તેટલા બધા કોકાઈ ગયા છે અને બહારથી બાકીના રાજ્યોને તુરતજ કોન્ટ્રાક્ટોમાં આપે છે. બીજા ધંધાઓ જેવા કે ક્લેરીકો કેબદારીઓ, પ્રીન્ટીંગ ઈજનેરીવર્ગના વિગેરે પણ સારી રીતે આગળ વધી રહ્યા છે

સા. આ સેપ્ટરની કોંગ્રેસ

સાઉથ આફ્રીકાની મેસર પાર્ટીની પાલ્મરસ્ટન ડીસ્ટ્રીક્ટ તા. ૨૬ અને ૨૭ મીએ જોહાનીસબર્ગમાં મળશે જે વખતે તે પાર્ટી પોતાનું રજત મું વર્ષ ઉજવશે

બહારના લોકોની નજરે ઘ. આ.

પ્રોફેસર ડુબ્રુઈ કોલમ્બિયન ઈકરેશનના તા. ૧૯ મા માર્ચ ડિસેમ્બર ૬ ના મુકતપર યુનીયનની મુલાકાત આવ્યા હતા તેમણે મેન્ડીસલ ખાતે એક ફિકાની સામાન્ય સિમ્પોઝીયમ આપ્યું હતું. સાઉથ આફ્રીકાના વર્તમાન સંજોગમાં યુનીયનમાં ગરમમાં ગરમ રહ્યા નહીંય વર્તમાન વતું કોન્સેલીએશન રજપાય તેની તમને મુંઝવણ કર્યા હતી પરંતુ ખાસ કરી વર્તમાનમાં પણ ખાસ કરી વર્તમાનમાં. પ્રોફેસરને તેમણે પણ જ્યાં ખામીઓ જણાઈ હતા.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"
શુક્રવાર, તા. ૯ ડીસેમ્બર ૧૯૩૪

સમાન તકો

થોડા વખત પૂર્વે કોલોનીઅલ ઓફીસ અને સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ઈન્ડિયન અફેર્સ વચ્ચે ઔદ્યોગીક કાયદાઓ સંબંધી તબાદલા કરવાને નીમાએલાં કમીશન સમક્ષ કરવાની જુબાની આપી હતી. તેવજ પ્રકારની હવે સાઉથ આફ્રિકન ઈન્ડિયન કોંગ્રેસ તરફથી એ સંબંધી નિવેદન કમીશન સમક્ષ જોહાનીસબર્ગમાં રજુ કરવામાં આવ્યું હતું એ નિવેદનમાં વસ્તી સબધીપત્રકના આંકડાઓ ટાંકીને, સાઉથ આફ્રીકામાં મોરા ગોરા કરતાં હીંદીઓ વધારે ભણતા વધી જાય છે એ બતાવે ગોરા દરાવવામાં આવ્યો છે અને એ સદંતર વજુદ વગરનો છે એમ સાબીત કર્યું છે.

સને ૧૯૨૧ ના સાઉથ આફ્રિકામાં ગોરા ગોરાની વસ્તી ૧૨,૩૭,૦૦૦ ની હતી જ્યારે હીંદી ગોરાની વસ્તી ૧,૫૨,૦૦૦ ની હતી અને ૧૯૩૧ માં ગોરા ગોરાની વસ્તી વધીને ૧૮,૨૮,૦૦૦ ની થઇ જ્યારે હીંદી વસ્તી વધીને ૨ ૪૫,૦૦૦ ની થઇ: એટલે ૧૦ વર્ષના ગાળામાં હીંદી ગોરાની વસ્તીમા ૨૪ ટકા જેટલો વધારો થયો. આ તો આખા યુનીઅનની વસ્તીને વિષે. પણ નાતાલ કે જ્યાં હીંદી ગોરાની વસ્તી મોટા પ્રમાણ માં છે ત્યાં ની સ્થિતિ જોઈ ૧૯૨૧ માં ૧૮,૦૦૦ ગોરા ગોરા અને ૧ ૫૨,૦૦૦ હીંદી ગોરા નાતાલ મા વસતા હતા. ૧૯૩૧ ના ગોરાની વસ્તી વધીને ૨,૩૮,૦૦૦ ની થઇ જ્યારે હીંદી વસ્તી ૨,૧૭,૦૦૦ ની થઇ આ સાબીત કરે છે કે હીંદીની વસ્તી માત્ર ૧૮ ટકા વધી જ્યારે ગોરાની વસ્તી ૩૩ ટકા જેટલી વધી. એ ઉપરાંત એક વસ્તુ ધ્યાનમા રાખવા જેવી તો એ છે કે હીંદીના વસ્તીમાં જે વધારો થાય છે તે મોટા ભાગે કુદરતી રીતે જન્મનું પ્રમાણ ફુદરતી રીતે વધારે હોવાને લીધે પરંતુ ગોરાની

સા. આ. નો વણેનો સવાલ.

ગોલ્ડનની પ્રતિતીઓ

જોહાનીસબર્ગની ઇન્ડો-યુરોપીયન કાઉન્સીલ તરફથી હીઝ સરકારના મેજેસ્ટ્રેટ ઉપર હર મહારાજ સાહેબ સાઉથ આફ્રિકાને વિશે પોતાની પ્રતીતીઓ દર્શાવતાં બાબત નુ કાગળ. સાઉથ આફ્રિકાના વસેના સવાલને વિશે બોલતાં તેમણે જણાવ્યું કહ્યું કે સાઉથ આફ્રિકાનો મેજર વાંધ એ છે કે ભારતીય સમાજનાના ઉપર બક્ષ રેખાને બાજુ પછી યખન તે ભારતીય અસમાનતાઓ ઉપર વધારે ભાર દે છે. નાતાલ તરીકે મોરીશ્યસમાં સાંતની જાના યુરોપીયન વસ્તી. તેના કરતા ત્રીસ ગણી મોટી યુરોપીયનેતર વસ્તીવાળા ઉદાહરણો છે અને તમ છતા તેઓ નાયકાગીને સાથે રહી રાજ કે સામાજીક, રાજકારી ક કોમ પણ જાતના ભોદ નથી. ઓલાજ સ્થિતિ દુનીયાના અન્ય ભાગોમાં તે છે.

ઇ.સ. આ પ્રશ્નો બારી કરી કર મેહેરબાનજ છે એમ કહેવુ પડ્યુ બાકુ ગયુમાન.

પરંતુ સાઉથ આફ્રિકા પોતાના ભારતીય સબધોનું સમાધાન લાવવાને ઇચ્છુજ કરતું નથી તે પોતાની દુનકશીઓની ગતો કરે . પરંતુ સારી સમજુતી કરવા પ્રેરિત લાવવાના કરા પ્રયત્નો કરતું નથી. સાઉથ આફ્રિકાની હોદીઓ નો વસ્તી એ સામાની છે જેમાંની ૬૫ ટકા ના દેશના વતાની છે પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાની હોદીઓ સંખ્યા કોઇ નીતી નથી. પ્રત્યેક નવા ઉમેરા થતા પહાને અને પહો પણ છે.

ઇ.સ. આ પ્રશ્નો બારી કરી કર મેહેરબાનજ છે એમ કહેવુ પડ્યુ બાકુ ગયુમાન.

પરંતુ સાઉથ આફ્રિકા પોતાના ભારતીય સબધોનું સમાધાન લાવવાને ઇચ્છુજ કરતું નથી તે પોતાની દુનકશીઓની ગતો કરે . પરંતુ સારી સમજુતી કરવા પ્રેરિત લાવવાના કરા પ્રયત્નો કરતું નથી. સાઉથ આફ્રિકાની હોદીઓ નો વસ્તી એ સામાની છે જેમાંની ૬૫ ટકા ના દેશના વતાની છે પરંતુ સાઉથ આફ્રિકાની હોદીઓ સંખ્યા કોઇ નીતી નથી. પ્રત્યેક નવા ઉમેરા થતા પહાને અને પહો પણ છે.

પોતાને પોતાની ઓશીયાળીઠ વિરૂદ્ધની કામેરા છે. અને હોદી ૬ કે સાહેનશાહની પરાધીનતાના સમાન રાખવત છે, છતા તેને ૧ નરીકના કર્યા આવવામાં આવતા નથી. સાઉથ આફ્રિકામાં ભારતીય સવાલે, પુરતા કારણ અને સમજુતીના અભાવ તેા જેમની સંપ્રતીતાયા કારના સેવાગા આવતા નથી.

બાવિષ્યના વર્ષોમાં પોતાનું શું થવાનું ન એ જે હોદીઓ જાણતા ઓલ તેા તેઓ સાઉથ આફ્રિકામાં વધારે સુખા કાયમના રહી શકે જાકિ આફ્રિકામાંથી તેઓને તમુદાય સ્વયત્ન કરવાના કરી દેવાય એ વસ્તુ કરતા જણાતી નથી. અને તેથી હોદીઓને માટે એક નાતી સ્થાપવી આવશ્યક છે

૬ ઉત્તર આફ્રિકાના હોદીઓ વિશે ગારે મત એ છે કે તેઓને માટે પ્રાથમીક શિક્ષણને માટે હોદુસ્તાનના કરતા વધારે સગવડો છે અહી તેમજ હોદુસ્તાનમાં ઝોકરીના કરતાં ઝોકરાને વધારે શિક્ષણ મળે છે પરંતુ હોદુસ્તાન મા માધ્યમીક અને ઉચ્ચ શિક્ષણને માટે સાઉથ આફ્રિકાના કરતા વધારે સગવડો છે. દાખલનો સારૂ કોલેજમાં પાકે ગાર કામ ચાલુ છે અને છે હોદીઓ કરતા યુનીવર્સીટી ઇજીનયરીંગ વિભાગમાં દાખલ થયા . આવતા વર્ષે પહેલા ત્રણ હોદી વેન્ટ્રોસવાલ-ની યુનીવર્સીટી મા દાખલ કરવામા આવશે આવતા પુર્વે હોદી વસ્તીના ઉપર પાકિક ૨૮૦૦ . અર્થવામા આવતા હતા જ્યારે ૧૯૩૪ ની સાલમાં પાકિક ૬૫૦૦ બાળકો. ૬૨૬૬ ભણતા હતા એ હોદુસ્તાન ના સાઉથ આફ્રિકામાં બાબત મળ્યા છે. અને યુનીયનના આંકડાઓ મુજબ હોદીઓ પગારજ વધારે છે. મદ્રાસના હોદુસ્તાનના જેવામુજ આ દેશમાં પણ હોદીઓમાં ઓછું છે.

સામાન્યત: સાઉથ આફ્રિકાના હોદીઓની રહેણીકરણી યોરપ્ય હોદુસ્તાનના હોદીના કરતા ઉચ્ચ છે. તેનું મુખ્ય કારણ એ છે કે આ દેશમાં હોદીઓ યુરોપીયનોની મોટી સંખ્યાની નજદીક વસે છે. પરંતુ જન્મેના રહેણીકરણીમાં સુધારો થવાની પણ અવશ્યક છે. સાઉથ આફ્રિકાના હોદીઓ ઉપર ... ના હોદુસ્તાનના હોદીઓ કરતા ઓછું ... કારણ નજીક હોદુસ્તાનમાં નાસ્તિકવાદ કરતા બાકીથી પોતાના જનપર જોખમ જાણવા વગર બોલી નહિ શકાય.

કેમેરે માનવામાં નથી આવ્યું કહ્યા સાઉથ આફ્રિકામાં હોદીઓ ગરીબી મોટા પ્રમાણમાં છે રીક્ષરની મોટીપાટીક જાગૃતીની મુખ્યકારણ તેમના ગરીબ સ્થિતિ.

સાઉથ આફ્રિકાના યુરોપીયનો વિશે મને જેની ખ પડી ક આ દેશના યુરોપીયનો દુનીયાના કોઇ પણ અન્ય યુરોપીયનો કરતા ઉતરતા નથી. પરંતુ તેમને સુધરવા પ્રોત્સાહનની ઉણપ છે. મારી આશા એ કે સાઉથ આફ્રિકાના યુરોપીયનો અને હોદીઓ ના ઓ સામુહી આપણને દર્શ સાથે સાથે સાથે નથી પણ તેઓની એ દિશામાં આગ કરવાની ફરજ છે.

ડો. મલાનના નેતૃત્વહેઠળ રહેલા નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીનો પ્રોગ્રામ

જોહાનીસબર્ગના અને કેપટાઉન રમદસની સાથુંકત સા.આફ્રીકા નેશનલ પાર્ટી. હર્ટસ્ટ્રેહાની ડોમીનીયન પાર્ટી અને ફ્રીસ્ટાટ ફ્રસની સેન્ડર પાર્ટી, એ ત્રણે પાર્ટીઓને બાજરીને હાલ ૬ બીલ ઓરાગ્રેસને બાજતો શુ પ્રોગ્રામ છે એની ઈ. એ. ના વાચકોને બાબર ખબર અને હવે આપે છે ડો. મલાનની નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીનો પ્રોગ્રામ. દરેક પાર્ટીની બીનસરાગ્રેસ પ્રત્યેની નીતિ એક સરખીજ પણ રાકાય. નેશનાલીસ્ટ પાર્ટી પ્રોગ્રામના કહેલાક કારણો વાચકોને બાબુના ખેતર જરૂરના નીચે આપીએ છીએ.

(૧) યુનીઅનને બીજા લોક નેશન્સના મેમ્બર તરીકની જવાબદારી સિવાય બીજા કોઈ પણ દેશ સાથે એવા કરારો ન કરવા કે બરાબ બાજતાં તે દેશની પડખે ઉભવાની કામદેસરની કે નઇનીક કરજ થઇ પડે.

(૨) સા. આ. ની બાલાને રાષ્ટ્રિય નદસ્થાના બાબતમાં કરે એ હેતુથી સાઉથનસકારીન નઉિકા બ્રીટીશ બાબને બંધારણે સાથે જોડવાને જે કરારે છે તેમાં નાદકાળીક ધોરણ ફેરફાર કરવે.

(૩) સાર્વો કોલ્ડરન્સમાં મુખ્ય પ્રશ્નન બાબ બે છે તે સિદ્ધાંતની દષ્ટીએ બોટું છે અને તે બોહો ૬ પાસીગેન્ટના સંમતિ પીના કેસને કે સરકારને બાવર્ન સ્થિતિમાં મુકનારે ગણાય છે એટલે – બાબને હતોત્સાહી કરવુ

(૪) બવિષ્યમાં યુનીઅનના શહેરીબોનેજ મતદાર જનરલ તરીકેજ નીમવા

(૫) ૬૫ વર્ષ પછી વીસ વર્ષ સુધીમાં પ્રીવી કાઉન્સીલને અપીલ ચલાવીને બંધ નાબુદ કરવો.

(૬) દેશના કાયદામા એવો ફેરફાર કરવો કે બેવડી નેબતા ગુના રદ થાય અને દેશ પરદેશમાં પુનીઅનના શહેરી તરીકેજ સૌના ગણાવા.

(૭) બીજા દેશ સાથેના વેપાર વિષયમાં ફરજીયાત ના ના સ્વશાસીરીયલ પ્રેફરન્સની જગાતો રદ કરવી.

(૮) દેશનાજ નવા ઉદ્યોગો સ્થાપી આ દેશના બોકાની મોટા ગાંધેરો તરફનો પસારો બંધ કરવો.

(૯) સાઉથ આફ્રીકાની રક્ષણ તાબાની અને ઈ બાબની પદ્ધતિ કાયમ કરવી

(૧૦) દેશની આરોગ્યના બાબતો સારાગ્રાઓ મા બાબા ૬ નરોનો સારો લાભ મળે એવો પ્રબંધ કરવો.

(૧૧) નાગરકાગીરી બાબતો બાબતમાં ઓરેન્ટ્રીઓ ચાદેશોમાં ઓછા પગારે કુંભી વર ૬રે છે તેમના સરક્ષણ અને સુધારા માટે સા પારની ગરદની બાબતો નોરેન્ટ્રોની પદ્ધતિ દાખ કરવી.

(૧૨) બીજા બાબતો બાબતમાં ચાલુ કાયદા ઓ કરવા.

(૧૩) બાકીબોગીક રક્ષણ નીતિ મુજબ ગોર મજુરોની મજુરીનું સ્ત્ર રક્ષણ અને નિયમન કરવા

(૧૪) ગોરા અને બીનગોરાઓનાં બાબત ૬ સાધારણ બંધારણના કાયદાઓ કરવા.

(૧૫) જે જે ધોધાર ઉદ્યોગમાં ગોરાઓ અને બીનગોરાઓ કામ કરે છે ત્યાં રહેના કામ કરવાના ક્ષણો બીનગોરાઓની નીચે ૬ કુશળતા વધારવા કામ નજરકેદ થવા એ કરવાબાત કરવું અને ગોરા સોકો બીનગોરાની નોકરી ન કરે એ પ્રતિબંધ કરવો.

(૧૬) નેશનોના પ્રશ્નો રક્ષણ કરવા, રાજ્ય નાકીક અને ગોરાકેન્ટ્રીક જુદા જુદા બાબતોનું બાબ બાબારે નિયંત્રણ લિવા કરવા સાધવું.

(૧૭) નેટીવ લોકેશનોમાં જરાયત બાબતો કાબો નોટીફાયકેશનોમાંથી બાદકરના નેટીવોનો કાબત ન થારા કેરવા.

(૧૮) માનુબાબામાં રહેલ બધાંબોમાંનો વિદાબ ગણી શકે એવી બગાડો કરેલ પ્રકારે કરી આપવી.

બ્રીટીશ સરકાર હિંદને કેટલી રાજસત્તા આપવા ચાહે છે

"તંત્રી: શ્રીયુત"

હિંદને કેવા પ્રકારે અને કેટલે અંશે પોતાને સ્વરાજ્ય આપવાને સત્તા આપવી એના સિદ્ધાંતો અને કલમો વાળો સુચનાઓ અંગ્રેજ સરકારની શ્વેતપત્રની રીતીને આધારે ઘડાઈ ગયા મુકાયા છે. એ શ્વેતપત્રમાં દર્શાવેલ વસ્તુઓ ઉપર વધારે વિચાર અને ચર્ચણા કરવા ઈન્ડિયાની પાર્લામેન્ટે નીમેલ કમીટીમાંથી એક કમીટી નીમવ થતી. એ કમીટીને "જોઈન્ટ પાર્લામેન્ટરી કમીટી ઓન ઇન્ડિયન ગવર્નમેન્ટ રીફોર્મ" એવું નામ આપવામાં આવેલું અને એમાં બધા મળી કુલ ચોત્રીસ હતા. એ પાર્લામેન્ટરી કમીટીએ ઓગણીસ મહીના સુધી વિચારણા કરી અંગ્રેજ સરકારની કેટલીક ભલામણો ફેરવી અને ૧૯૩૪ ફેબ્રુઆરીમાં હવે છેલ્લી રીપોર્ટ આપી. એ કમીટી ભલામણ સુચવાનીઓ આપેલી અને મંજુર કરી સુધી લાંબા લાંબા વિચાર કરી એ પાર્લામેન્ટરી કમીટીએ તેનો રીપોર્ટ અને ૧૯૩૪ ના નવેમ્બર માસની ૨૨ મી તારીખ અને ગુરૂવારે બપોરે જાહેર પાડયો.

આ રીપોર્ટની વિગતવાર ચર્ચણા સાથે આ [illegible] આપવામાં આવી નથી પણ સામાન્યતઃ એ જણાવું છે તે ઉપરથી એટલું તો ફલીત થાય છે કે આ રીપોર્ટ બ્રીટીશ સરકારની શ્વેતપત્રમાંની દરખાસ્તોને અનુમોદન આપે છે કે કેટલુંક નહિ પણ ફેરફારો બતાવ્યા છે. આ સંબંધે તો ફેરફાર કરે કે અત્યારે સુધી હિંદની ધારાસભામાં પ્રોવિન્સ પોતાના પ્રતિનિધિઓને ચુંટી મોકલવા તેને બદલે રીપોર્ટ સુચવે છે કે પ્રાંતિક ધારાસભાના સભ્યોએ હિંદી ધારી ધારાસભામાં પ્રાંતોમાંથી ચુંટી કાઢે કેટલે પ્રમાણ તેમાં કયું બેસવા દેવાનું નક્કિ. બીજો ફેરફાર એ છે કે અત્યારે પી મુસ્લિમ, મરાઠા અને બીજાના પ્રતિનિધિ છે એ કાયદાસર હતા તેમાં વધારાપણે અને ખિલાફત જેવી બાબતો પણ જેના પ્રકારની બે બે [illegible] રીપોર્ટ [illegible] ત્રીજો ફેરફાર [illegible] બાબતમાં પ્રાંતિક ધારાસભાના અને પોતાનાને મળતા અધિકારો [illegible] ચોથો ફેરફાર એ છે કે પ્રાંતોની મંત્રીમંડળની પ્રથમ સંમત મળી પડશે. પાંચમો ફેરફાર એ છે ચુંટી પોતાનાને માણસો જે કેમ કરે તેની ખબર મતદારને [illegible] છઠ્ઠો ફેરફાર એ છે કે ધારાસભાના સભ્યોને [illegible] સાતમો ફેરફાર એ છે કે પ્રાંતિક ધારાસભાના ઓમાં કાયમનું [illegible] આઠમું [illegible] ત્રીજો કહે) ત્રીજો ફેરફાર એ છે કે [illegible] નવમો ફેરફાર એ છે કે પ્રાંતિક ધારાસભાના સભ્યોને [illegible] ફેરફારો [illegible] પ્રાંતિક ધારાસભાના [illegible] અને મતાધિકારની બાબતે

આ અમલ ફેરફાર કોમકો છે એ સિદ્ધાંત બીજી કોમ પણ જાણતે નહિ. અને આગળ ફેરફાર કે [illegible] હિંદુસ્તાનથી અલગ કે જુદું પડવાની વખતે પરસ્પરના મેળવ સમજી મંજુરી કરી લેવી.

એક વસ્તુ સ્પષ્ટ થયા જોઈએ કે બ્રીટીશ સરકારની શ્વેતપત્રની દરખાસ્તો અને આ [illegible] જોઈન્ટ કમીટીના રીપોર્ટની દરખાસ્તોમાં [illegible] દોરતા રાજ્યબંધારણનો આધાર [illegible] એટલું તો ચોક્કસ છે કે જો એકના અમલમાં બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટ હોતના રાજ્યબંધારણને ફેરફારો પહેરી પાછે આમે રહસ્યના [illegible] કે [illegible] શ્વેતપત્રને આ રીપોર્ટ ઉપર સિદ્ધાંતોકલ કરી બારીકીમાં [illegible] બ્રીટીશ સરકાર હિંદને કેવી રાજસત્તા આપવા ધારે છે

હિંદના ખુલ્લેખુલ્લેપણે પોકાર પહોંચે છે અને મુખ્યત્વ સમાજ પ્રજાએ આગળપડતા કરી છે કે શ્વેતપત્ર અને પાર્લામેન્ટરી રીપોર્ટની દરખાસ્તો અસ્વીકારવા અને નકારવા છે અને આ પોકાર માં કેટલાયવત્વદીઓ (ન બોલશે) સાથેલ પણ છે મરણાંતિક ઘમસાણ [illegible] નથી મળતી કારણ પણ કુમક પહોંચતી (૧) હિંદના સરકાર ઉપરનો કાબુ (૨) સાથે પ્રકરણની [illegible] અને (૩) પરસ્પરમાં આમેનો સબંધ.—આ બાબત કુમક [illegible] પ્રોગ્રામ પાને મકર્રર કરાયેલને મુલત્વ કરવામાં આવે છે. આ ઉપરોક્ત પરસ્પરી બાબત લેવા [illegible] નાખતો પાયમલ્લીને માટે કે ઉશ્કેરાને નકકામ કરવાના હેતુથી અમુક જગાત બંધાય [illegible] તો તે પાયમલ્લીના તાત્કાલ બદલાવા શકશે, અને [illegible] અમોએ દિલગીરતા બતાવવા, શાંતી અને વ્યવસ્થા જાળવવા [illegible] સાથુમાંથી પેગંબરના હાથમાંથી [illegible] અને ગવર્નરોને ઉપર અમોની [illegible] તે રોજ માટે તે કરી શકશે.

હિંદના અમલદારોને તે વિષયમાં વહેંચણીમાં આવશે એવો બાબતો [illegible] રાજકીકલકારો અને દેશીરાજ્યોના પ્રતિનીધીમાં જાણે તેને ફેરફાર કરવામાં [illegible] અને બીજાને ફેરફાર [illegible] પ્રદેશોમાં જ રહે, જેમાં [illegible] રાજ્યોની દરખાસ્તો છે. કે બધાયમાં [illegible] [illegible] પ્રાંતોમાં [illegible] અને ગરીબ પ્રાંતિકમાં [illegible] જેનો [illegible] માનો [illegible] એ કે પ્રાંતિક [illegible] સરકારપણે રહે [illegible] બાબતો.

બધી અમુકમાં પૂર્ણ અને [illegible] પ્રજાના નીચેના હકો ચાલે છે તમજ [illegible] રહેશે, એટલે કે બાબત ફેરફાર કરવાનો [illegible] [illegible] [illegible] નહીં અને [illegible] કે દેશ બહારના [illegible] [illegible] નહીં અને [illegible] [illegible] [illegible]

સ્વદેશનાં ટૂંક ખબરો

પં. જવાહરલાલજી

પં. જવાહરલાલ નહેરૂને નમકની સેન્દ્રમ કેસમાંથી આઝમેરના કેસમાં બદલાવવાના આદેશ [illegible] આ હુકમની પામે બી હમણાં નહેરૂજી રહેવાના છે.

પોરબંદરમાં હરીજન મંદીર

પોરબંદરના હરીજનોને પોતાનું મંદીર પોલીસ પાની કરેલા થયું. ન્યાતના બાબુલાલ હરીજન પ્રેમી શ્રી કાળીદાસ ઓધી એમને પહોંચ આપ્યા અને હાલ વિજેરે પ્રસંગોએ પાત્ર કરા [illegible] બધુ પહેલા એમ કર્યા અને એ મંદીર ગાંધીજી આ મંદીર પોરબંદરના નગર શેઠના પુત્રને હાથે ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું હતું

શ્રી. બેનરજી

હરીપુર જલ્લાના એક મહાજનસારી કામ કર્તા અને ભગવાન પ્રાંતિક મહાસભાકમિટિના સભ્ય શ્રી હરીકેશ બેનરજીને બંગાળ ગવર્નમેન્ટ ના એમેંબ્લમેંટ કોર્ટના મુખ્ય પદકારમાં આવ્યા હતા.

રૂા. ૨૫૦૦૦ની મદદ

બહુ દિવસોમાં થઇ હતી દુકાળના પ્રસંગપરે ગરીબો પ્રતિ ન પીપલ ફેમીનફંડના અધ્યક્ષપદ બોર્ડની સભાએ ઇન્દોર મોરીસ પ્રતીનિધિ ૨૫ પોટે રૂા. ૨૫૦૦૦ની મદદ આપવાનો ઠરાવ પસાર કર્યો હતો

રાષ્ટ્રપતીને ભેટ

ગુંજબમાં મહાત્મામાના પ્રસંગોમાં આવેલા બાદીના સ્ટેજ કેપર રાષ્ટ્રપતિ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ પધાર્યા, ત્યારે બે સ્ટેજ તરફથી તેમને ફીંગોની બનેલી બેસો ભેટ કરવામાં આવી હતી.

ખર્ગ ઉત્સવ

ગામોગા પુણીય મજબમાં મુસલમાનોએ એક મસ્જદ મંદિરની ઉજવણના આનંદમાં અને મહા ઉત્સવના મહીનાના કમોડે ઉપર તેલ ઝાંખી આગ લગાડી હતી મંદિરમાં શિવલીંગ ઉપર માલ અને તેવા અપવિત્ર પદાર્થો ફેંકવામાં આવ્યા હતા બનેવિષયગાત્રાઓ પાસે પણ મકરમાં આવેલો હતા શિવલિંગના ખંડ તથા ઝાપટે ભાંગી ગયા હતાં

સ્ત્રીઓની કારીગરીનું પ્રદર્શન

મુંબઇના હરીજન વેલફેમા આશ્રમની હાથ કારીગરીનું જે પ્રદર્શન ખુલ્લું [illegible]માં અત્યુ હતું, તે હવે બંધ [illegible] માટે બધ થયું છે સરકાર રૂપિયા ૨૫૦૦૦ પ્રેક્ષકોએ આ પ્રદર્શનનો લાભ લીધો હતો.

ટ્રેન ઉથલાવવાનું કારસ્તાન

મી આઇ ટ્રેન એક્સપ્રેસને નાગપુરથી ૧૮૮ માઇલ પરથી આવતાં રેલવેલાઇન નીચે ઉથલાવી પાડવાનો પ્રયાસ થયો હતો. પાટા પર લોઢાની ખુરશી મૂકવામાં આવી હતી, પરંતુ ટ્રેન ખુરશીના બે ટુકડા કરીને આગળ ચાલી ગઇ હતી. અને કોઇને ઇજા થવા પામી ન હતી.

પ્રેસ રજીસ્ટ્રારના દરમાં વધારો

પુનાસરકારે પ્રેસ અધિનિયમ હેઠળ દરેક પ્રેસ રજીસ્ટ્રારના દરમાં વધારો કરવાની પોતાની દરખાસતો અમલમાં મુકવાનો ઠરાવ કર્યો છે, જેને લગતી ગેઝેટમાં ટુંક સમયમાં પરશે.

હીરા લાવવા સામે પ્રતિબંધ

ગવર્નરે અનાજ ધન ઇન્ડિયન પત્રકારને પોતીકાની ખિટોક ટુંકમાં તમા અમુસ્લિમસ્તાન ઝોનસીમાં ઠોર કરવા સામે પ્રતિબંધ મુકયો.

બાબુ લાભની બિમારી

પાકરવેશ કોંગ્રેસાધકના પ્રયાસે આવે તે માટે [illegible]એ કોમનું સ્વાગત કરવા તયારી કરી છે પાકરવેશ ૨૭ દિવસ રેકાશે તેમા કોંગ્રેસ કરોડ દરોડન દરવોજ્ય ખબ આપવી પડે અર્થ થશે.

માહાત્મામાનું આપરેશન

આવતુ મહાત્મામાનુ આપરેશન હાજતિમાં મુલાકી

બિહારને મદદની મદદ

કેરળપરેશના સ્વયમસેવક કામના પ્રમુખ અને સ્ટીલકંપનીના એનજીનીયર મી. પી આર કેરેલ્લા નોરમાનદનનાં મા પીડપ્રાસના કાર્યે પહનીક [illegible] બોલ્ડ થઈ પડેલા બીહાર ગરજપાત સેવા અર્થે પધાર્યા છે, અને દરના વતી તેઓ બીહારના સેવાનુ કાર્ય કરી હેશે કેરલાક દોઢી કર્યો રહીને ભંડોળ કરી તેમની કદાચ પણ રોકે અને બધુ સરેન્દ્રમોહનની સમક્ષ મ [illegible] પોતાનો કાર્યક્રમ ઘડશે

ઝામતી ગાલવીકા

બાહરા પાકપર સ્થાન કરવા જવાં પંડીત મદન મોહન માલવીયાજીના સુપોત્રિ ઝામતી માલ પોસ્ટાફને દરજામા ઝેલ્વેની અકસ્માત આવા જવાથી ગંભીર અકસ્માત થવા પામ્યા હતા જેના પરીણામે મકીર મૃત્યુ પ્રાપ્ત છે.

અસ્પૃશ્યતાળુને ૨૦ લાખ

એમ અખબારમાં આવે છે કે મદ્રાસ સરકારની માલમ ઉદ્યોગ ઉપધારક મજુરોની રમણના માટે એક બટાધિયન (બધુ દિલ્હીના) ને રૂ. ૨૦ લાખ આપવાનુ જણાવ્યુ છે મદ્રાસસરકારના મહીના મ એ યોજના બહાર પાડનાર છે.

ખેડૂત કુટુ

[illegible] રોડવેરી ૬ ૧૬૮ તથા નવ ગાડીયો ૭૦૦૦ અનાજ છે.

હૃદિમાં ગાંગાંજેન

ગીરા જર્મન (પ્રિન્સ રમેશ) રપ દીવસ રૂપે અમેરીકા અને જાપાનો કર્યા બાદ હૃદિ આવી પહોંચ્યા તેમણે અખબારુ હતુ કે હિંદ પ્રત્યે અમેરીકા જે ઉંડી દિલસોજી ધરાવે છે અને હૃદિના આગેવાનોના મંજાપમાં ગાંધી બુદ્ધિમાન વર્ગ જે રસ લે છે તે જોઇ તેમને ઘણો આનંદ ઉપજ્યો છે.

ચુંટણી

—[illegible]ની ચુંટણીની પ્રસાદ થઇ [illegible] શ્રી નરીમાન, શ્રીસીલ [illegible] પ્રિસેર કાર્યકારી [illegible] ને મત આપવાનો પ્રસાદ કરી રહ્યા છે ઉદ્યોગ બાબત ઘણી આશે છે કોંગ્રેસ વિજયી થશે

ઇંદિરા સન્માન

મદ્રાસ પ્રાંતમાંમાં મદ્રાસના પોરસે રાષ્ટ્રપતીના ત્રિમોચનની ખીલવણી માટે ઇંદિરા ગાંધીને [illegible] અરકારને રૂા. ૧૫૮૫૦૦ની મદદ આપવાનુ જાહેર કર્યુ છે

કેદીઓ

—કોન્ગ્રેસમાં રાજકત યાત્રાની ઉજવણી [illegible] ટીમોહનો વેગાબાના પ્રાણીને રૂા ૨,૨૫,૦૦૦ આપ્યા છે

ચાંચો અને ચંચોરો

માનવા ચાંચોના શોખ આજકાલ બધ વધી પડયો છે કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને આપણે વેપારી રાજના નથી. અમારાવાળાઓએ તો આ શોખના પ્રતાપ વધારવાનો પોતાનો મહત્વનું ગીયન માન્યું છે. કાનની ઉપાસના સીનેમાની મારફતે ખીલવવાના પ્રયત્નો થવા લાગ્યા છે કાબરચીકાશ બધા સીનેમા એક કાબરચીકું મોકું અને અસરકારક સાધન છે એમ સમજવવા માટેના છે. સીનેમાના [illegible]માંથી ઉભરતા બાળકો અને યુવાનો અનુકરણ કોમ્પ્રમો, એ તરફ નીતિ સદાચાર રાખીને અને મહાત્મની કાળજી આપી એ અને બીજી ઘણી નીતિના વિષાયક વિકાસી તાલા પોષાક, ચારીત્રને શોભીય બનાવે એવા ચિત્રપટો અને ગીતપટો બાળકોને બતાવીએ તો તેનો અસર કેવી થાય!

અહંકારીનો ઘડકાર

બાદી ઘણા લોકોમાં નહલી અવતી નથી ત્યમા જો વાસીઓને તેમા ઘણા પુરો પહા નથી. બ્રાં કેવળ બાદીબાંધીજ નામની સંસ્થામાં બેકારોનો કામ માંગે છે ૨,૨૦,૦૦૦ કાનાર અને ગયુનાર ૨૦,૦૦૦ રૂપાસ પીનાર આમ આજે પાંચો હજાર રૂપિયા ઇસ્ત સંતનારને રાજના. કુલ લાખ રૂપિયા બિદુઓને ઇવાસના મળ્યા.

અવરાનુ અપમાન

એક પનીત ગૃહસ્થને કાન કરવું હતું તેને કાન આપ [illegible] ઇન્ડિયા અનાથી ' ગોરા નાગનો ને પ્રમારને બાંધો તેના ઉપર નકની ચોકીદાર આનો અવાજ હરીજનબાંધુમા આપ્યો છે કે જોવું કાન અમારે ન અમુક્રિ એમની રીતે કાન કરવું એ અમારાનું અપમાન છે અને એથી મને પણ બાબ લાગ્યો. તમે બાબ કરવાને તાકાર નથી પણ ઉં એમા જમીનદાર નથી એનો તમારા અવર અમારાને એ પસંદગરા બ્રેસ્ટનાની [illegible] અમુક કાઢના કાન એ કાનજ નથી. તમે પાસના આપ અને નગારા નાનાની નકલો કેરતરાની એમાં [illegible] આપુ [illegible] નાગ કેરતરાવવા અને કોકામા. અમારુ કરવાની [illegible] આપી અમારા. કાન તો [illegible] કે ન કરે પણ કરવા વગર આપી દો.

હરીજનબંધુમાંથી

ચર્ચા પત્ર.

પારીદાર સોલાપટીના બંદી જવાબ આપશે કે?

પારીદાર સોલાપટી દર વર્ષે ઉંદરાણીનો ઉત્સવ ન ઊજવે છે તે પ્રમાણે આ વરસે પણ તેણે ઊજવેલો દર સાલ કરતાં આ સાલે ખાસ ખંભ પ્રસંગ હતો તે એ હતો કે હંદુ પ્રજા જે મહાન આદર્શ ઉપર નિર્ભર છે તે આદર્શ ઉપર ચાલતી પ્રજાની પારી પણ જે એવું એકદમ પરિવર્તન કરી શકે એવા પ્રસંગ પ્રદેશ કરાવ્યો હોય, ન ઉપર ઉપરોક્ત સરદારના પ્રતાપે ઉત્સવ આ પ્રસંગે આ સોલાપટી કેવી રીતે ઊજવશે અને કયા કયા વક્તાઓ કયા કયા વિષય ઉપર બોલશે તેની જાહેરાત 'ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન'માં તેમણે કરેલી પરંતુ અફસોસ કી વાત એ છે કે તે મહાન પર્વ ઊજવણીનો રીપોર્ટ મોકલ્યો હજી નથી, શું તેઓ કોઇના તેજથી અંજાઇ ગયા છે? શા સારૂપણે તે જનતા આગળ શું શું કાર્યક્રમ કયા કયા વક્તાઓ શું શું બોલ્યા તે પ્રસિદ્ધ કરી શકતા નથી શું તેઓ કેદ કોઇના દબાણવશ છે? શા સારૂપણે તેઓ ન આપણામાં મળતો હેવાલ પ્રસિદ્ધ કરતા નથી તે કંઇ સમજાતું નથી. શું તેઓ હોદ્દેદાર ન હોઇને આપણા નથી? તે કૃપા કરી તે સ્પષ્ટતા આપીને મંત્રીઓ જનતાના ગાઢ્યની ખાતર આપણા અનેક વતનની ગલતફહમીઓ દૂર કરશે તે હેતુસર આશરે અઢીમાં પ્રસિદ્ધ કરવાની જરૂર ઉદારતા દાખવશે, અમો તેમોને આવી નમ્ર વિનંતિ કરે છે કૃપામાં કૃ એક્સ્ક્યુજ કરીને ઉપરના પત્રોથી દરવાજાઓ કરતાં આ પર્વની દીપાવલીનો કેવો ઝોરદાર પ્રોગ્રામ હતો, જુલકાઓમાં પણ તે મહાન પર્વ આ સાલ જેવો ઉજવાયો નહોતો હોય, અને પારીદાર હોલમાં માણસોને ઊભા રહેવાની પણ જગ્યા ન હતી આવ્યા છે કે ન આવનારો અતંત્રોદ્વાર પ્રસંગ તેઓ જનતાના ધ્યાન બહાર પ્રસિદ્ધ કરશે.

શ્રી. ઝુલ્ફેસ.

સાહેબ, આપના તા ૧૫ ના અંકમાં ડરબાના ઇન્ડીઅન ઓપીનીઅન ઓફ પુષ્પે લખ્યું છે કે, 'હું ટીકા કરતો નથી પણ નોંધી રૂપરેખા દેવું છું.' તો ગોલ્ડનીલ્સ-બર્ગના પારીદાર હોલ ભારતના બોયતળા ઉપર હોલ અને માણ ઉપર પારીદાર વિદ્યાર્થી આલમ ન આપવો જોઇતો હતો. અને આ પ્રમાણેની શરૂઆત શુદ્ધ પારીદાર હોલ હતો તે વખતે થઇ હતી પણ હાલના પારીદાર હોલનું મકાન પારીદારોમાં અંદરઅંદરની ઉદ્ભવી ને ના ભાગ તેના આજ નમૂના રૂપ ઉભું છે."

આમ પુષ્પે લખે છે કે હું ટીકા કરતા નથી પણ ' પારીદાર હોલનું મકાન પારીદારોમાં અંદરઅંદરની ઉદ્ભવી ને [illegible] ના રૂપ ઉભું છે' એ પરથી તે ટીકા કરતા નથી શું? પણ આમ પુષ્પે લખે છે કે ન આદર્શને પહોંચી વળે એવા પારીદાર હોલ ગોલ્ડનીલ્સબર્ગમાં નથી એ ખરેખર ખેદજનક છે.

બિહારનો આત્મા

(અનાકથી આગળ)

રાજેન્દ્રબાબુએ સન ૧૯૨૦ માં મહાસભા કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો. આ વખતે તેમણે એમ. એ માં હતા. પ્રમુખપદે શ્રી શાસ્ત્રાર્યુ નરસિંહ ચિંતામણ હતા. રાજેન્દ્રબાબુએ સ્વયંસેવક તરીકે સેવામાં ભાગ લીધો. સન ૧૯૨૨ માં તેઓ બિહારના પ્રતિનિધિ તરીકે ગયામાં ગયા. ત્યાર પછી દરેક વખતે તેઓ ભાગ લેતા હતા. સન ૧૯૨૮ માં રાજેન્દ્રબાબુના પ્રમુખપદે બિ. પ્રાદેશિક કૉંગ્રેસનું બારમું મહાસંમેલન ભરાયું ત્યારે તેઓ ખાસ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. આ વર્ષે તેમણે વકીલાતનો વ્યવસાય કર્યો અને દુષ્કાળ પીડિતોની સહાયતાના કેન્દ્રો દ્વારા દેશસેવામાં જોડાયા. મંત્રીના સભ્ય પણ રાજેન્દ્રબાબુ બંધારણ મહાસભા ના કાર્યની સાથેસાથ બિહાર અને મુનિસિપાલિટી તથા જિલ્લા બોર્ડના ચેરમેન તરીકે કાર્ય કરતા હતા પરંતુ આવી કામોમાં કૉંગ્રેસ વધવાનું નથી જોયું તેમને અનુભવ થયો, ને તે સરકારીઓમાંથી પણ રાજીનામું આપી છુટા થઈ ગયા. રાજેન્દ્રબાબુએ કદી પણ માનપદવીની પરવા કરી નથી. આ વખતે તેમને બ્રિટીશ સરકાર 'નાઈટ બહાદુર'ને ઇલકાબ આપ્યો. તેમની કામોના કદરમાં આ ઇલકાબ આપ્યો હતો ને ઇલકાબ સારા ગણાય છે, પરંતુ રાજેન્દ્રબાબુને આવાં લટકાંએ કદી આકર્ષ્યા નથી.

તે વખતે પટણામાં રાષ્ટ્રીય મહાવિદ્યાલય અને બીજાં વિદ્યાપીઠની સ્થાપના કરી, અને આખા બિહારમાં રૈયોટર રાષ્ટ્રીય શાળાઓ સ્થાપી. આ સમયના બનાવોમાં રાજેન્દ્રબાબુએ ઝિંદાદિલી,

આ વખતે બેલપહાડમાં મહાસંસ્થાના બંધારણ માટે ઓર ખાદીકામ કાર્યક્રમ તૈયાર કર્યો હતો. ગામેગામ મહાસભાની શાખાઓ સ્થાપવાની હતી મહાસભાના એક કરોડ સભ્ય બનાવવાના હતા, અને તિલકસ્વરાજ ફંડમાં એક કરોડ રૂપિયા એકઠા કરવાના હતા "જાણુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ આ કાર્યમાં તેમના સાથીઓ સમે ખુબ મહેનત કરવા લાગ્યા તેણે બિહારને જાગૃત બાવવા અથાગ શ્રમ લીધા અને તેમાં તેમને સારી સફળતા પ્રાપ્ત થઈ સારે બિહારે સારામાં સારા નેતાઓનો જેલમાં મોકલ્યો ને રાજેન્દ્રબાબુના કાર્યને ઉપાડ્યું ઈ સ ૧૯૨૩ માં નાગપુર ઝંડાસત્યાગ્રહ મહાસભાના અધિવેશન માં તેમની મહાસભાની કાર્યવાહક કમિટિના સભાસદ તરીકે ચુંટણી થઈ, ને ત્યારથી તેઓ સભ્ય તરીકે કાયમ છે

મહાસભામાં બે ભાગ પડી ગયા પ્રાંતસભા-પ્રવેશમાં તેઓ માનતા ન હતા ત્યારથી રાષ્ટ્રભાષ્ટ્ર ના કાર્યક્રમોને તેમણે સ્વીકાર કર્યો ઓખ્લ ભારત ચરખાસંઘની સ્થાપના થઈ આ સંસ્થાના પણ તેઓ આજીવન સભ્ય છે. આ સંસ્થાનું કાર્ય બિહારમાં ચલાવવા માટે તેમને નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા ખાદીના કાર્યમાં તેમણે સખત ભાગ લીધું છે. ને તેના પર આખેસાં પ્રયત્ન બાકુબ મહત્વનાં છે.

નાગપુર ઝંડાસત્યાગ્રહ વખતે તેમણે બિહારમાંથી સ્વયંસેવકો ને ઝથામાં મોકલી હતી. તેમનો પ્રભાવ બિહારમાં ઘણો હતો ને આ માટે ઇલકાબ સ્વયંસેવકોએ સત્યાગ્રહમાં ભાગ લીધો હતો. પકડાઈ આવેલ ઈ સ ૧૯૨૩ ના સત્યાગ્રહ. જેને બાર કેદમાંય વર્ષોથી તૈયારી થતી હતી તે મુજબ આખું બિહારમાં તેમની સૂચના અનુસાર કર નહિ ભરવો, મીઠાનો કાયદો તોડવો અને દારૂ તથા પરદેશી વસ્તુનો બહિષ્કાર કરવો વગેરે આ મુહમાં બિહારમાંથી હજારો સ્વયંસેવકો ગિરફતાર થયા, સાડીઓ ચાલી અને સોળી ૧ વર્ષ ચાલી એક વખત તો રાજેન્દ્રબાબુ જેવા કદાવરમાંથી બચી ગયા એક સ્વયંસેવક કુદીને વચ્ચે પડયો ન હોત તો તેમનું માથું ફૂટી જતું હતું

કેદની પણ પાર્થિક જીવનના કુશળ તે તેમને પસંદ પડતું નથી મીઠાના સત્યાગ્રહ વખતે તેઓ રવિવારે કાર્ય બધ રાખતા હતા. ઘરકરન લડવૈયાઓમાં પણ સકામ બધ રાખતા કેમકે કેદના ને બોજિસરે. ઝાલ્તી હતા ત્યારે જેલમાં ગયા પહેલા રાજેન્દ્રબાબુની પ્રમુખતરીકે નીમણુક કરી હતી. પરંતુ સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ જ રાજેન્દ્રબાબુની પ્રમુખ થઈ. તેમને ૬ માસની સાદી કેદની સજા પ્રાપ્ત થઈ.

આ પ્રમુખપદ માટે કેટલાંય વર્ષોથી તેમનું નામ સૂચવાતું હતું જેલમાંથી છુટવા બાદ તેમણે પ્રમુખનો દોરો કાયમ લીધો ને તેમના પ્રમુખપણા નીચે જ પુરુ બધ કરવાનો રેવ પસાર થયો. આ સમાધાનીના પગ માટે ગોકળ રિજ્યુ' માં સાચું હતું કે રાજેન્દ્રપ્રસાદ પ્રમુખપદના અધિકારી છે રાજેન્દ્રબાબુ પુરાના રાજને તેમાં સંપાનસહિત, ત્યાગ અને વાતાવરણ કુતમાં કામથી પાકના નથી પરંતુ બધાથી અધિકારી છે.

અને ઈ સ ૧૯૩૨ માં સત્યાગ્રહ યુદ્ધ ફરીથી શરૂ થયું ત્યારે રાજેન્દ્રબાબુની ધરપકડ થઈ. ન પુરેપુરા મારફત કરવા દેતાં સમ્રાટ બધ જેલમાં તેમની તબિયત ખુબ બગડી ત્યારે આ દરદે તેમને અમલ કુબા આપ્યું અથવા મારા બાપજીનાં તેમના સ્વાસ્થ્ય માટે પ્રાર્થનાઓ પણ, પ્રજાએ સરકારે પર દબાણ કર્યું. પણ પણ સરકારે તેમને છોડ્યા નહિ. પરંતુ છેવ તેમને બંધારણથી ગણીને પટણાની સ્ટ્રેચરલાસમાં મુકવામાં આવ્યા, ત્યારબાદ કેટ ફેર પાછો બંધ અને ત્યારબાદ તો રાજેન્દ્રબાબુને કુદરતે કરવાના નિર્ણય પર આવ્યા

આ નિર્ણયનો અમલ થાય તે પહેલાં તો, ધરતીકંપે બિહારને બે સેકન્ડમાં ધરતી નાખ્યું, લોકો પાયમાલ પામ થયા. સારામાં સારો જનજીવનથી પહેલ રસ્તારામાં બદલાઈ ગયો. આ ધરતીકંપ ૧૯૫૦ ની બનવારીએ થયો અને રાજેન્દ્રબાબુનું ઝુંપડારો ૧૩ મીએ થયો તેઓ વખત ના આવવા દેવાને લાયક પણ નહોતા, પરંતુ રાજેન્દ્રબાબુએ પોતાના સ્વાસ્થ્યનો પણ દરકાર ન્યાં બિના જેલમ કાર્યનો આરંભ કર્યો બિહાર સેન્ટ્રલ રિલીફ કમિટીની સ્થાપના કરી. એ કમિટીમાં રાજેન્દ્રબાબુને પ્રમુખપદ આપ્યું ધરતીકંપના કરુણ તાના દિવસોમાં જેમણે જેમણે રાજેન્દ્રબાબુને જોયા છે તેઓ બધાએ છે તેઓ કેટલો પરિશ્રમ કરે છે. શરૂઆતના દિવસોમાં તેમનું સ્વાસ્થ્ય ખુબ કથળ્યું પણ તંદુરસ્ત ન હતા. કેટલા પણ પાયા વિનાના ઘરને સ્થાપવી આજ સુધી કાર્યમાં મચ્યાયુલ રહેતા. કેટલાય મનોવિકારોની અવગણના કરીને સ્થાનના ચાલુ વાગે છે ને રાત્રે ૧૨ વાગે આરામ લે છે.

સેવકસેવા એ રાજેન્દ્રબાબુનું સૂત્રવાક્ય છે ને તનમનધનથી આવી કાર્યોની લગની તેમને લાગી છે. ૧૯૩૪ ની એક વાત છે બિહારની ગંડોદર નદીમાં રેલ આવી હતી આ રેલથી ગામડાંઓમાં પાયમાલ થઈ ગયા તેવા દુકાળમાં ઉપવાસ થતા આવું આવી પ્રજાને પહોંચી ને વરસાદ તેઓ કેટલાક સ્વયંસેવકો સાથે સકટગ્રસ્ત વિસ્તારોમાં પહોંચી ગયા અને દિવસ દોડીઓ પ્રજાને કરતા અને રાત કરેલાના પ્લેટફોર્મ પર સુઈ જતા તે પ્રજાના જખમોમાં જોમ એ એમ ઓષધ ઓષધોપચાર આવું પાણી કરે તે બધાં જાણે દુકાળ વખતે પણ મુંબઈ અને ગુજરાત માંથી પૈસા એકઠા કરી ઠેકાણે કાર્યકરોમાંથી ઉતાર્યા હતા

કામકરતાના ગેરહર મી બાબુ તેમના કાર્યોનું બોલતું ઓરમા હતા।

" મારે એ બાબત કહ્યું —પછી તે સકટગ્રસ્ત દેશ કુદરતી—પણ કુ સકટગ્રસ્ત કથાનોમાં કુરી રહ્યો અને અમારા હિંમત લેઉ. અને આ મુસાફરીમાં એક બાબતે મારી નજરમાં આવ્યું તે બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ કુદું આખાય રાજેન્દ્રબાબુ દેશની સંપત્તિ છે, એક સાર્વત્રિક સંપત્તિ છે. તેઓ પોતાના કુશળ સ્વાસ્થ્યની ખરાબી કરીને યોગ્યાઓના કુટુંબનિવારણના અમાન કાર્યમાં જોડાઈ ગયા છે આવી વ્યક્તિદિવસ કામ કામની કામ છે કુ અમારો નથી ? આ મહાન કાર્યના નેતૃત્વ માટે બીજા કોની સલાહ માગી શકાય ?"

'ફ્રેન્ડસમેન' જેવા પત્રે પણ રાજેન્દ્રબાબુના ઘૂંટણો આંકડા વખાણ્યા છે ને મહાત્મા કહી છે તેમનો સ્વભાવ જોવા જે, તેમની મનવા મહાન છે ને આવા ત્યાગમૂર્તિ રાજેન્દ્રબાબુને ભારત કેમ ભૂલે ?

આ બિહારના આત્માને, ભારતના અનુપમ પુત્રેન્દ્રપુત્રને, આજે આખા ભારત દેશ ને નેતૃત્વનો મુકુટ પહેરાવે છે.

" મહાત્માનમાંથી "

વિવિધ વર્તમાન

ડોલાઇ આબાદ' ને ફ્રાન્સની 'જ્યૂલ્સ્ટ્રી'ના શોખીન નામદાર આગાખાન

'સરતમૂમી'ના પેપાદેપરનાર મરતના પ્રધાન માર્શલ, તરીદ નામદાર આગાખાન આજે તો જગવિખ્યાત થયા છે. માત્ર ચાર વર્ષ પૂર્વેજ આગાખાને પહેલવહેલા રાસ્તમૂમિમા ગયેલા ડરેક કહેવાય છે ત્યારબાદ ફ્રાંચ્ય રસ્તમાન ઘોડાદોડીકારોમા અને ઉછેરવામાં રસધી લગેરાક ૩૦૦-૦ ઘોડ ધરાવતા કહેવાય છે અત્યારે તેઓ પ્રસ્તાવીજ ઘોડારના ઘોડા ઉછેરી મરતમા દોડવે છે અને જરમાંજ બજારથી ખરીદ કરે છે. આમ પુરસ્કા કરવા જતા નામ ફાર આગાખાનની ઝાત દક્ષ નથી નથી ગયો. માત્ર ઉંમરાની ઘરતમૂમિ ઉપર એગાસે ઝતેલી રહોમા નીચે પ્રમાણ છે: ૧૯૨૨ ના પા ૧૯૩૭૨; ૧૯૨૩ મા પા ૩૪૪૦૦, ૧૯૨૪ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૨૫ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૨૬ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૨૭ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૨૮ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૨૯ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૩૦ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૩૧ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૩૨ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૩૩ મા પા ૪૪૪૪૦૦, ૧૯૩૪ મા પા. ૪૪૪૪૦૦ આ ઉપરથી આપ ડોલાઇ આબી ફ્રાન્સની રાસ્તમૂમિ ઉપર ગાનના ઘોડા દોડે છે અને કહેવાની જરૂર છે તેમાંથી એકોએક જે ને ઘોડાનું દોષ તે તો વધારામા. અત્યારે એમની પાસેના નામદારના રીંગ પાસેમાં પચારે પા ૧૦૦૦૦ જેટલી છે, બાર એકરનો ને ઘોડારની અંકાય છે એટલે એકદરે નામદાર આગાખાને કેમ ગુમાવ્યું નથી તેનો એમને રાસ્તમૂમિઓના એકરા તે આગાખાનપુષ્પ તરીકે ઓરાસીરા ઓળખે છે

અમેરીકા જાપાનને નહિકારમાળમાં આગાખાનના આપવા તૈયારી બતી

અત્યારની પરિસ્થિતિ ... એ કે ઇંગ્લાંડ આવા ... રીકા દરેક પાસ પાસે ... ખરેદ ... એ ... આપણ ... આપ એમ ... ની ... ...

દક્ષિણ આફ્રિકાના યહુદીઓ

લેખક: આબાસાહેબ જોશી.

(ગતાંકથી ચાલુ)

ઓ આપણે પ્રથમ બે યહુદી [illegible] યહુદીઓનું એક દેખીતું લક્ષણ છે, યહુદીઓએ પણ સંસ્કૃતિ પુનઃના [illegible] ત્યારે સિદ્ધાંતોનો વેડફી, [illegible] ન કરેલાં અને પોતાના હિસ્સે આફતના રાક્ષસો [illegible] ગોદાવેલા. એવીજ રીતે બોઅર [illegible] દેશમાં આફ્રિકામાં અજાણ દયાનતી અંગેથી, લાઝારોને મારે વસમા ધામેલ કરેલા અને અનેક [illegible] વેઠેલા એટલે રક્ષિયા અને પોતાકામાં [illegible] અત્યંતમાં અસ્પૃશ્યક તરીકે રહી [illegible] પોતારી ગોરા યહુદીઓ પહેલ ગરેલા [illegible] આફ્રિકા આવ્યા, ત્યારે તેઓ [illegible] ગાહેને અને બોઅરો સાથે [illegible] ન આફ્રીકા સદી દરમ્ [illegible] આફ્રિકામાં પોતાના [illegible] ચર્ચો કરવા પોતાના [illegible] ચેરિટી [illegible] ચેરિટી [illegible] ચેરિટી

ફોટાઓના શોખીનોને ખુશખબર

દેશ નેતાઓના ફોટાઓ

મહાત્મા ગાંધીજીની સાથે પંચમ તેમજ બીજા ઘણા મુલાકાતીઓના ફોટાઓ ૧ ડીઝ, સ્ટેજ સાથે ગ્રુપ, ગોળીસ સાથે, મહાદેવભાઈ સાથે ગાંધીજીના ફિલ્મ ફોટો આપને ૧૬૮૮ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮.

મહાત્મા ગાંધીજી-કાંતિકુમ ચમનલાલ દવે, દર્શકમાં બારડોલી, કુદરતી સાથે સુંદર પોઝવાળી ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮.

નરહરિભાઈ પરીખજી-નરહરિભાઈ નેટરૂપમાં અપી ફોટો. પહેરણ રોપી આને ગોરી પહેરેલા, સુંદર પોઝવાળી ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂ-અપી ફોટો બહેન ગેલા બહાદુરમાં ગાંધી પહેરવા પહેરેમાં આપને ૨ ૪૫૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮.

પુ. મહાદેવભાઈ-કાયમાં લખી કાગળ કેમેરા છે ગાંધીની આપને ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

સરોજીનીદેવી ચટ્ટોપાધ્યાય-અપી ફોટો ગાંધીજી પહેરેમાં કલીન ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

દક્ષિણ મુલાકાત અપી ફોટો. ફોટો ખેંચી કેમેરા આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮.

મોતીલાલજી નેહરૂ-ગાંધીજી અપી ફોટો કેમેરા સાથે પહેરેલી કેમેરા આપને ૨૦૦૪૫ કીમત રૂા. ૧-૮.

દીનબંધુ એન્ડ્રુઝ-દીનબંધુના ચોરસી ફોટો, દેહમાપ ફોટાઓ પુ. મહાત્માજી દીનબંધુ તથા બીજા ફોટાઓ તેમનો અપી ફોટો, ૧૦ ૨૦૦૪૫ ફોટાની ઓર્ડર મોકલવા, ઘણો માલ આપે આપીએ કે તેમ, આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

પુ. ગાંધીજીની સ્વતંત્રતા આંદોલની કાંટાળી-પુ. ગાંધીજી, મહાદેવભાઈ પ્યારેલાલ ૧૦ પાનિ આ પ્રમાણની કુલ ૧૨ ફોટો ગાંધી ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

લોકમાન્ય તિલક-અપી ફોટો, અંજરખુ. દુખરો તથા બાકરી પહેરેમ ૧૦ ફોટો ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

પુ. ગાંધીજી પહેરે। જેલમાં-જેલની અંદર પુ મહાત્માજી રેંટીયો કે ૧૦ ફોટાઓ ફોટાઓ, સુંદર પોઝવાળી ફોટો આપને ૨૦૦૪૫ કીમત રૂા. ૧-૮

કુંવરબાઈના ચિત્રપટ-કુંવર રમીના ગોળામાં પંડીત મોતીલાલજી ૧૦ ફોટો ફોટો કીમત ૧૦ છે, અને કુંવર મનના ૬ ભાગમાં ભેરી પંડીત ચિત્રપટ કરી ગયા છે ફોટાઓ ફોટો આપને ફોટો. આપને ૨૦૦૪૫ ઉંચ કીમત રૂા. ૧-૮

કુંવરની વીર રમણીયો તથા મહાત્માજી - ૧૦ ગાંધીજી તેમની પાસ પુ. કસ્તુ ૧૦ ગાં ૧૦ મણી, બી હંસાબેન, બી રમણીકેલા મહેનતાણાના પા ફોટાઓની નાયક, બી આનંદીબેન, બી મુદ્રાબેન ૧૦ ૧૦ ૧૦

એક દેશી ભાઇનું નવું સાહસ

J. M. KANTI & Co

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADHI) VALA

Proprietor of Asiatic Hotel,
Merchant and Transport Passenger Agent
Moira. P. E. Africa

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાલા)

HEERABHAI MORAR MATVADKAR,

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter
and Commission Agent.

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

પેસેન્જર મેલ તથા ડાયરેક્ટ સ્ટીમર દર મહીને કાયમ
ચાલીયાના બંદરે તથા

**ડેલાગોઆ, બઝાર, રંગુન, કલકત્તા અને
મદ્રાસમાટેના માલને લાગુ છે.**

આ લાઈનની સ્ટીમરોમાં લઈ જવા માટે રેલ તથા સ્ટીમર ભાડા
માટે સુલહ કરવામાં આવેલ છે.

વિગતના માટે ટ્રાન્સવાલ નીચે મુજબ છે:

	ડેલાગોઆ.	મદ્રાસ.
સેકન્ડ ક્લાસ ઉતારૂ માટે	પા. ૧૩-૧૭-૬	પા. ૨૨-૫-૦
,, ,, ઉતારૂ વગર	પા. ૧૨-૧૨-૦	પા. ૧૫-૦-૦
ડેક ક્લાસ ઉતારૂ માટે	પા. ૬-૭-૬	પા. ૧૦-૧૩-૬
,, ,, વગર	પા. ૬-૦-૦	પા. ૯-૧૫-૦

ડેલાગોઆ, બઝાર, રંગુન, કલકત્તા અને મદ્રાસ

[illegible]
[illegible]
[illegible]

વિશેષ જાણવા માટે તમારા [illegible]

KING & SONS.

Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 938. — — Phone 23 & 2049.

BASSA LTD.

122/G Commercial Road . . Durban.
P.O Box 569 — — . Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 8, Prass Street,
Durban, Natal

New quality in Bananas, Pines etc. sup- [illegible] rushed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing is personal care as given to every order.

[illegible] વેલ્ટેપ્પણ ચઢાવનાર

[illegible] લોકના અનાજ, ખાણાપીણ
[illegible] ઓછી [illegible] નવલ ખાણપરમાં
આવશે.

[illegible] ઉપર બતી ઇનામ રાખી મારો
માલ, આપ પોતિ ઇચ્છો ત્યારે ઇન્સ્પેક્શન બાબતી મોકલવા
[illegible]

[illegible], ડેલાગોઆ, રોડેશિયા
પીકરે [illegible] ઓર્ડરો મોકલવામાં આવે છે.

ઓ: રવજી ભૂલા

પો. બોક્સ નં. ૫૨૧. ૮ પ્રાસ સ્ટ્રીટ,
ડરબન, નાતાલ.

તકલાત-સાહસીનો જરૂર.

[illegible]

ઝંડુ ફા. ક્ષા. સ. વ.

સાની શક્તિનો સંગ્રહ કરવા

બનાવવામાં આવેલ ખાસ

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ કા ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સર્વોત્તમ દવા—
આજથી જ આજમાવવા માંડો

ઝંડુ ફાર્મસ્યુટિકલ વર્કસ લી —મુંબઇ નં. ૨૭.

ઝંડુ ફાર્મસીની તમામ દવાઓ મારે તથા એજન્સીઓ માટે ખપે—બંદુની દોકોનું મુખ્યસ્થ આફિસ મંગાવો.
સાઉથ આફ્રિકાના એજન્ટ: એમ. એમ. ઝેવરી, ડરબન ચાર્ટર રૂમ્સ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, જોહાનીસબર્ગ.

મફત! તદ્દન મફત!!

[illegible]

મફત ઔષધી ફોર્મસી, અમદાવાદ, હીંમતાબાદ

M. H. DESAI

Whole Fruit Merchant.

[illegible]

[illegible] Durban. Al Nabi St.

The Best Your Money can Buy!

Save "Morning Cup" Tea Packet Fronts for Valuable Free Gifts.

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	10s Annually.
" "	6s 6d Half-yearly
Outside the Union	21s Annually
" "	11s Half-yearly.

Advertisement Tariff

	½ Column.	¾ Column	Full Page
	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

કેપીટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ

MAYSOR PAK

GAHREE

GOOLAB JAMBOO

TELEPHONE

3623

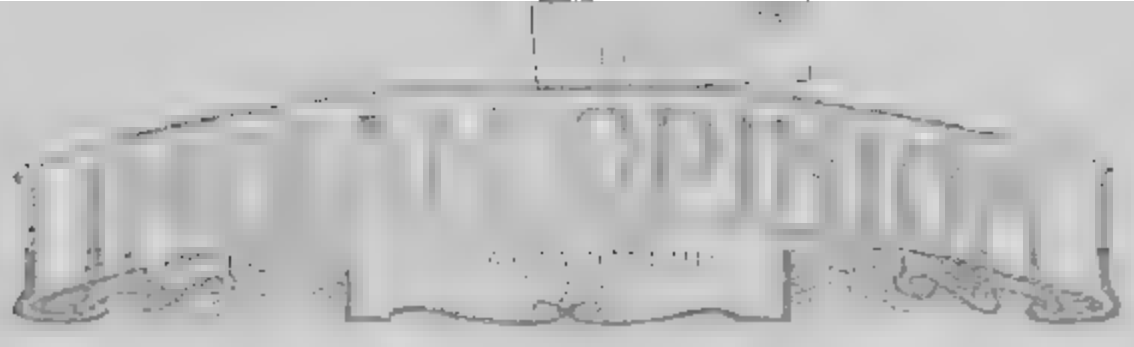
CENTRAL

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: M. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

Printed and published by Manilal M. Gandhi, Phoenix Settlement, Phoenix, Natal

No. 50—Vol. XXXII Friday, December 14th, 1934

MORAL WARFARE

BY segregating ethics to the Kingdom of Heaven and depriving the Kingdom of Earth from its use man has up to now never seriously acknowledged the need of higher ideals in politics or in practical affairs. That is why when disagreements occur between individuals, violence is not encouraged but punished, but when the combatants are nations, barbaric methods are not only not condemned but glorified. The greatest of men like Buddha or Christ have from the dawn of human history stood for the ideal of non-violence, they have dared to love their enemies and defied tyrannism by peace, but we have not yet claimed the responsibility they have offered us.

Fight is necessary in this world, combat we must and relentlessly against the evils that threaten us, for by tolerating untruth we admit their claim to exist. But war on the human plane must be what in India we call Dharma Yuddha moral warfare, in it we must array our spiritual powers against the cowardly violence of evils. This is the great ideal which Mahatma Gandhi represents, challenging his people to fearlessly apply man's highest strength not only in our individual dealings but in the clash of nation and nation.

In the barbaric age man's hunger did not impose any limits on its range of food which included even human flesh but with the evolution of society this has been banished from extreme possibility; in a like manner, we await the time when nothing may supposedly justify the use of violence whatever consequences we are led to face. Because, success in a conflict may be terrible defeat from the human point of view, and material gain is not worth the price we pay at spiritual cost. Much rather should we lose all than barter our soul for an evil victory. We honour Mahatma Gandhi because he has brought this ideal into the sphere of politics and under his lead India is proving everyday how aggressive power pitifully fails when human nature in its wakeful majesty bears insult and pain without retaliating. India to-day inspired by her great leaders opens the new chapter of human history which has just begun.

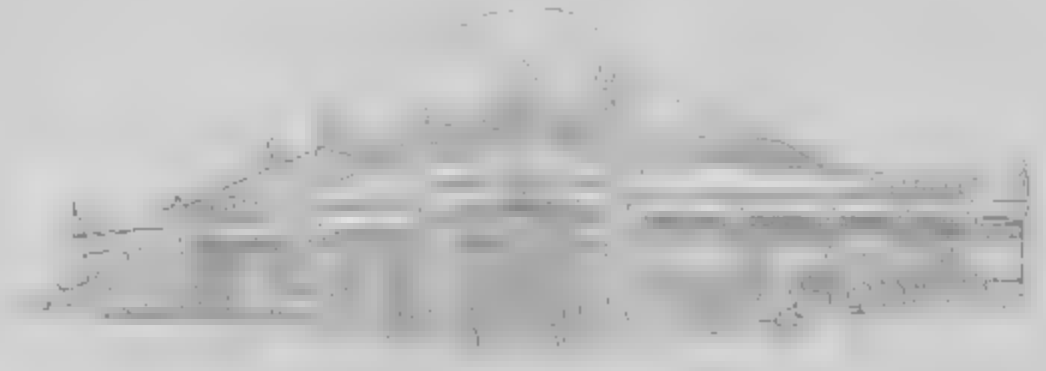
Rabindranath Tagore's Message to the Society of Friends, Ireland.

le Portal

'Phone 39 Verulam. Tel. and Cable Address: "CHOONILALL" 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

Opticians

GARAGE and SERVICE STATION
at 19, Wick Street and 7, Mox Street.

Branch Stores at
141, Grey Street, DURBAN
and 60, Wick Street, Verulam.

We specialise in Indian Condiments at Wholesale Prices.

Harmoniums, Gramophones, Tablas, Musical Instruments Indian, Zulu, English and African Records to be always had from us at special prices in any quantity Country orders receive our prompt attention and immediate dispatch

We pay the highest prices for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS Write us for further particulars

We stock all kinds of Motor Spares and all brands of Tyres and Tubes Full Discount for cash given to country customers

Insist on using Dunlop Fort Tyres and Tubes We guarantee against any defects and replace them Write to us for quotation Send us the size you require.

If you want to buy new or second-hand car of any make, consult us, we will be able to get good price for your car to trade in, also new cars will be arranged at special prices and terms

Latest All Wave Patterson Radio Sets from £10.10.0 upwards to £40.0.0 all Electrical. Hear all the World Stations on these sets Write for further particulars.

ફોન ૩૯ વેરૂલમ.
.. ૨૬૭૧ ડરબન.

રેલ્વેવાર્ડ અને કેબલ એડ્રેસ:
"ચુનીલાલ"

ચુનીલાલ બ્રધર્સ.

જનરલ મરચન્ટ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ, વેરામ

ડર્બનવાલના વેપારીઓ.

ઓપ્ટિશ્યન્સ. હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, તબલા અને અન્ય મ્યુઝીક
મહત્વ અને ઝુલુ, ઇંગ્લીશ અને આફ્રીકન રેકર્ડ્સ નો મોટો સ્ટોક હમેશ તે વસ્તુઓનો મોટા જથ્થામાં
૭ મોક્સ સ્ટ્રીટ વેરૂલમ. આંક ઘણી રાખશે.

મુલ્ક સોનાના દાગીના અને જોડા ગાર્નીશોના બદલે રોકડી રકમ તરત આપીએ છીએ.
દરેક જાતનો મોટી મસાલો હોલસેલ ભાવથી આપશું.
વધુ વિગત માટે લખો.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા"

ટીકીટના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(બધા ખોરાક)
પાર્સિંજ રૂા—૦—૦.

કેબ
(બધા ખોરાક)
પાર્સિંજ ૬—૭—૬.

ઉતરીના ભાવો

મુખ્યબંદરની ટીકીટો

(આવતા) પા. ૧—૧૮—૬.
(રવિશવાર) પા. ૩ ૧૪—૦.

બીજી ટીકીટો

(આવતા) પા. ૧—૧૬—૬.
(રવિશવાર) પા. ૧—૬—૦.

ટીકીટબારી તા. ૨૮ મીએ બુધવાર બપોર બંધ.

આગળ મુકામઓ—[illegible] ટીકીટ બારી [illegible] નામ લખી. પોર્ટ, બાકીનું બારણું [illegible]
[illegible] ટીકીટો [illegible] સ્ટીમર પોર્ટમાં [illegible] ટીકીટો [illegible]
[illegible] ટીકીટોમાં [illegible] સ્ટીમર સાથીદારો [illegible]
[illegible] ટીકીટો ખાતરી [illegible]
[illegible]
[illegible]

Shaikh Himed & Sons,
390, Pine Street, DURBAN.
Telegraphic Address KARAVAT

શેઠ હીમેદ એન્ડ સન્સ
કેનીયા કોલોની સિવાય
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

Look for the Laurel Garland!

A TOKEN OF MERIT

લોરલ પારફીન ખરીદતા પહેલાં

તેમનો કીર્તિ સ્વાંજ હાર તપાસો.

Ask and make sure you get the best paraffin LAUREL. It costs no more.

વાપરી અને ખાત્રી કરો કે "લોરલ" પારફીન કંમિત માં સસ્તુ કતાં ઉત્તમ છે.

Vacuum Oil Company of South Africa Ltd.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ચાર રેકોર્ડમાં કિં. ૧૬/-

આ નાટક કુલ ૮ રેકોર્ડોમાં ભરવામાં આવ્યું છે. સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પૃથ્વીમા કયા સુધી સુર્ય અને ચંદ્રની હયાતી છે ત્યા સુધી એમનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ કોડી પેઠે ન ગણી અને કુંવર આપી જંગલમાં જવા છે તે સમયના દારુણ કરુણ દૃશ્યો જોઈ તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમુલ્ય સેટ આજ ખરીદવા હમારી ભલામણ છે. રેકોર્ડ મિલવાના બેરામની કિં. ૩/૧ આજ જોકરના પદશે.

નવેમ્બર માસના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

દ્રામા

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮

કિં. ૧-૧૨ ૦

ત્રિન બ્રાન્ડની ૩૬ જુદી.

હાથના તેમજ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

હમણા અને માંગલા ટીલો નવા સ્ટોક આવી ગયો છે. કીંગસ્ટનના મહાદુર મેજર સી એચ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું. માં બનેલા આ ખાસ જાતના સેટ ટીનના આ વરસગીત અને સુસ્વર પેટીઓ બાજા બાપવામાં અદ્ભુત, તેના સુર ઉઘાડ બહુજ અને મીઠા છે તેમજ દરેકને પોતાના તેવા કીફલત ભાવ નોંધેલા છે. બીજી સારી હારમોનીયમ ખરીદતા પહેલા હમારી મુલાકાત મેવાથી તમોને લાભ મળે

Phone 2447,
P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS

117 Field street
DURBAN Natal.

ફ્રીટીગ્રાસ

પાવડર

ડીપી કબજીયાત, માથાનો, વાંયુ, આખી

બધા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે

કીંમત બોટલ દીઠ ત્રીસ નયા પૈસા

RAJCOOMAR,

Solicitor, Notary, &c.

Conveyancer, &c. All descriptions of Law business undertaken. Moderate Charges. Prompt Personal attention to all Clients. Agencies in all towns.

Office Hours 8 a.m. to 5 p.m.

Telephone 2447.

Telegraphic Address "RAJCOOMAR"

રાજકુમાર,

ધારાશાસ્ત્રી

ઓફીસ, ફુલ, મોટર બાઈ ૧ પોતા માટી ૬૦ નોકરો પુરા પગારમાં આપે છે રાત દિવસ ખુલ્લી

ફોન નંબર ૨૪૪૭. ૧૧૭, ફીલ્ડ સ્ટ્રીટ, ડરબન

પોસ્ટ બોક્સ ૧૧૫૫ ટેલેગ્રામ કાગ્નોમ

તાજા ઉગાડ્યા ફ્રુટ

ફ્રુટ ઓર્ડર માટે નીચે આપેલ ૧૦/- ના ફ્રુટના ક્રેટમાં ...

... ૧૦/- ના ... ૧૫/- ... ૨૦/-

... ૨૫/- ...

... ૩૦/- ...

... ૪૦/- ...

... ૫૦/- ...

... ૬૦/- ...

... ૭૦/- ...

... ૮૦/- ...

... ૯૦/- ...

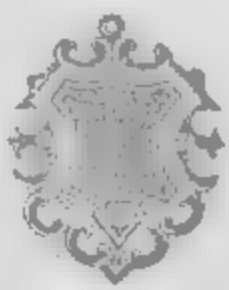
... ૧૦૦/- ...

Canadian C.O. Apples ... બોકસ દીઠ

ટીન, બરણા, બી ડિબ્બે ફુટથી ... ભરાવવું

ઓર્ડર ... સાથેજ ...

... ફ્રુટ ... ઓર્ડરો ... ફ્રુટ ... ઓર્ડર ... ફ્રુટ ... ઓર્ડર ... ફ્રુટ ... ઓર્ડર

AWARDED GOLD MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફેક્ચુટ: સરદાર ટોન.

દરેક જાતના સરદાર હારમોનિયમ અને સરદાર મ્યુઝિકલ બનાવટી પોતાની દેખરીમાં બનાવવામાં આવે છે. દરેક ઘરમાં બારે એક આનંદનો સ્વરૂપ મેહફીલ દેખાવો ગોગાવી બાકી રહે.

Sole Agent For South Africa
Goshalia's Music Saloon.
131 Queen St., P. O Box 460, DURBAN

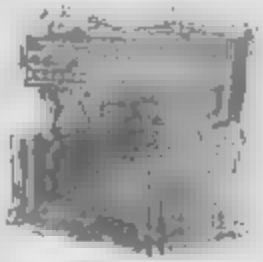
T.C. TUNEMASTER Bombay

શેતસીંગ ગુરૂબક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ.

દેઃ ઓફીસ અને શોરૂમવાળા :- પેમી ગલીના નાકે, ક્વીન સ્ટ્રીટ ડરબન. ટેલીફોન નં.
બ્રાન્ચ ઓફીસ અને શોરૂમ [illegible] રોડ ડરબન.

હારમોનાયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગાર તબલ રીડ સ્પેશ્યલ ૩૦.

બજારો કરતાં પણ ઓછા ભાવથી
આ દેશની હવાને અનુકૂળ પડે
એવાં હારમોનીયમો બનાવવાની
ફેક્ટરીવાળી બનાવવાથી
અમારીએ બહેર
સેલ એજન્ટ:

ગોશાલીયા
એન્ડ
બ્રધર્સ ડરબન

નીચે ભાવો સારૂ અમારા ભાવો
અને ગેરંટીની બાબત પત્રથી
ખાસ વિનંતિ છે

ગોશાલીયા
પાકેટ ૧-૩-૬, અને
પાકેટ ૬-૧૦-૦

હાથના સાદા રીડના ટેબલેથી
પાકેટ ૬-૧૦-૦

હાથના તબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ
ટેબલેથી પાકેટ ૧ ૧૫-૦.

હાથનુંનને પગના સાથે (કપ્લાઇડ)
તબલ,ટેબલેથી પાકેટ ૯-૧૦-૦

હાથના પોર્ટેબલ ખાસ મુસાફરીને
બાજાના તબલ ટેબલેથી
પાકેટ ૪૦-૦-૦

પગના તબલ રીડ ૧ ઓક્ટેવ મધુર
ટેબલેથી પાકેટ ૧૦-૧૫-૦

હારમોનીયમોની બાજુ ૧ વરસની
ગેરંટીન બદલી બાજાવામાં આવે છે.

બાજા બેઠ પગાર મંગાવી બાજા ઉપરે
પો. બા. બોક્સ ૪૬૦.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન,

૧૩૧ ક્વીન સ્ટ્રીટ. ડરબન.

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street. Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

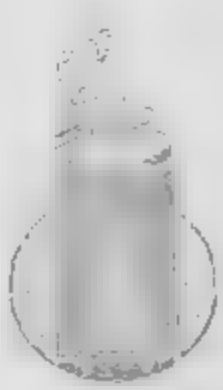
The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

IT NOT ONLY CLEANS
IT REFRESHES!

"KOPRAN" Tooth Paste removes the discolouring film on teeth by virtue of the strong cleansing agents it contains. But KOPRAN has gone

to also contains the strongest antiseptic and astringent agents known to Dental Science and in this way it sterilises the mouth, hardening up the tissues and giving a wonderful cleanliness and freshness after use.

The active principles of Natural Salt have also been incorporated for the first time in "KOPRAN" so that "KOPRAN" hardens the gums and guards against pyorrhoea and other diseases.

KOPRAN TOOTH PASTE.

Invented by Dr. S. R. Kokatnur, M.Sc., Ph.D. and Dr. V. M. Desai, D.D.S.

Obtainable from all Chemists and Stores

Manufactured by: KOPRAN CHEMICAL COMPANY LIMITED,

M. J. Khota, P. O. Box 69, Vereeniging. 83/85 Tardeo Road, Bombay

INDIAN OPINION

MAHATMA GANDHI

No. 50—Vol. XXXII Friday, December 13th, 1934

NOTES AND NEWS

Vale!

It was only the other day that we welcomed Dr. Peggy Manchershaw as the first South African Indian lady doctor to Durban. We learn that there was room in such a large town of Durban and Greater Durban for a highly qualified woman doctor. Her money was opened in Queen Street and it was thought that full advantage would be taken by the members of the Indian community. It is now very regrettable to note that for want of support Dr. Manchershaw has decided to transfer her services elsewhere and to satisfy Indian with that object in view. [illegible] has only been a matter of [illegible] that we should lose Dr. Manchershaw's practice [illegible] that is a medical post peculiarly for a doctor and particularly when there are other practitioners already in the field to establish [illegible] a thumb.

Dr. Peggy Manchershaw has decided to practise elsewhere in India where her services will be better [illegible] and we wish her well, and to bid her farewell and hope that she would someday return to [illegible] who [illegible] always welcome her.

Indian Ward in Vereeniging Hospital

The Agent [illegible] the [illegible] Sir Mahomed [illegible] has received [illegible] opening [illegible] of the Indian section of the general hospital at Vereeniging which will [illegible] by Mrs. S. P. Rikke, the Administrator of the Transvaal, [illegible] December.

Indian Reforms In A Nutshell

Addressing [illegible] evening of the Royal Geographical Society of Scotland [illegible] constitution, Lord Meston, [illegible] was now [illegible] police, and although it [illegible] were blamed under wrong to try [illegible] much about it, this question [illegible] with which they were familiar. Although it [illegible] certain features of [illegible] [illegible] [illegible]

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 14TH, 1934

NEW CONSTITUTION FOR INDIA

INDIANS in South Africa, placed as they are in a peculiar position, have many problems of their own and they have been trying to serve their community and to create sound public opinion. We cannot, however, entirely ignore the happenings in their Motherland. Because of the general belief amongst many both in this country and in India that unless the position of India improves our position in this country will not improve as indeed it must do. We claim equality with the European and the latter point out to us, "In your own country you have no freedom and how do you expect equality or freedom in this country?" Humanly speaking there may be some argument in such a contention but our claim of equality in this country is based entirely on a different ground. However, we are not discussing the point here to-day. We are discussing a few points from the debate on the Joint Select Committee's Report on India's Constitution. In a previous issue we made a few general observations on the proposed constitutional reform in India and pointed out how, in the name of "safeguards" all the key positions were to be kept by the Viceroy and the Governors and that real self-government was denied to India. In the course of the debate on the "White Paper" in British Parliament on Monday last Sir Samuel Hoare, the Secretary for India is reported to have said, "the scheme is not the work of constitutional theorists but alike to its three great principles of provincial autonomy, All India Federation, and responsibility with safeguards and also in regard to these safeguards, the constitution sprung up from "stubborn irreducible facts of the problem."

Sir Samuel put two questions to the Parliament: (1) Will this complicated constitution actually work? (2) Is there a substantial body of politicians in India who can work the constitution? Replying to the first question Sir Samuel said they would probably suffer many disappointments and that the constitution would develop in other lines than those of Westminster." In replying to the second question the Secretary for India was more guarded and was a little wary, but he admitted that "few Indian leaders would express their satisfaction with the scheme and that in the debate in the Assembly it was the opponents of the proposals (mostly) who spoke."

We are not constitutional lawyers but we put on the viewpoint of the Indian National Congress. Sir Samuel says: the constitution has sprung from stubborn irreducible facts of the problem." But we think there is a fundamental difference between the Indian and the British viewpoint of looking at the stubborn irreducible facts." The Indians say: "India first" as all other dominions herald their own dominion first. But the British viewpoint says: "Safeguards first" or in other words "British interests and Imperial interests first." We can see these are the fundamental differences, otherwise there would be certainly mention at least in the proposed reform that the safeguards are to be put on for a certain period. But there is no mention of the whole White Paper. As such it is evident that Britain does not mean "real independence" to India. She is only offering shadow of independence to Indiaand, as Sir Samuel has expressed in answer to his first question, India will develop on other lines than those of Westminster, or in other words, India will never become a Dominion and be full Master of herself both internally and externally. Mr. Churchill said the same thing two years ago though he had put it very bluntly.

That India will not accept the proposed constitution has been admitted by Sir Samuel himself.

Indeed, India will never accept a constitution unless she is given equality of status with other nations and left entirely to herself for free association and partnership with others. The labour party which has less "Imperial temperament" has deplored the absence of any reference to "Dominion Status." We, for ourselves, do the same and hope that the sympathisers of India amidst India will realise what kind of constitutional advance Britain is going to give India through the White Paper.

India will have to go through a lot of more 'suffering and sacrifice' before she can win her battle of freedom and liberty.

POET'S CORNER.

THE MORTAL SOUL

The noblest mind who that does most
aspire
Knows which—good or ill—forebears
are more?
The All-Seeing Power which made
this mortal pow'r
Thro' everything a mortal state
should know,
Foreknowledge only to Himself he
Reason,
And, for his peace of mind, in mercy
forbidden:
Wretched were life if its forgotten
his destiny
Vain joys forever give pleasing hope
to vain,
And greater mischief are felt before
they come

—DRYDEN

THE TRUTH WE'VE FORGOTTEN.

Twenty Years Ago

EXTRACTS FROM "INDIAN OPINION,"
December 16, 1914

Reports INDIAN OPINION:

Commander's Address to the Troops

The following is Sir James Willcocks' address to the Indian troops under his command, dated October 4th, issued when they were brought into the actual field of battle —

Soldiers of the Indian Army Corps,

WE have all read with pride the gracious message of his Majesty the King-Emperor to his troops from India. On the eve of going into the field to join our British comrades who have covered themselves with glory in this great war, it is our first resolve to prove ourselves worthy of the honour which has been conferred on us as representatives of the Army of India. In a few days we shall be fighting as has never been our good fortune to fight before, and against enemies who have a long history. But is their history as long as yours? You are the descendants of men who have been mighty rulers and great warriors for many centuries. You will never forget this! You will recall the glories of your race. Hindu and Mahomedan will be fighting side by side with British soldiers, and our gallant French Allies. You will be helping to make history. You will be the first Indian soldiers of the King-Emperor who will have the honour of showing in Europe that the sons of India have lost none of their ancient martial instincts and are worthy of the confidence reposed in them. In battle you will remember that your religions explain on you that to give your life doing your duty is your highest reward. The eyes of your co-religionists and your fellow countrymen are on you. From the Himalayan Mountains, the banks of the Ganges and the Indus, and the plains of Hindustan, they are eagerly waiting for the news of how their brethren conduct themselves when they meet the foe. From the mosques and temples their prayers are ascending to the God of all, and you will answer their hopes by the proofs of your valour. You will fight for your King-Emperor and your faith, so that history will record the doings of India's sons, and your children will proudly tell of the deeds of their fathers.

Fountain of Wisdom

Five great enemies of peace inhabit with us—avarice, ambition, envy, anger and pride; if these were to be banished we should infallibly enjoy perpetual peace.—

PYTHAGORAS.

REV. DU TOIT ON NATIONALISM

"'WHEN South Africa shall have rid herself of . . . foreign king and a dual citizenship' when the British flag shall no longer fly over our land and when we shall no longer hear 'God Save the King' played and sung here, then and not before shall we be truly free,' said the Rev. W. du Toit, M.P. for Calvinia, recently in the course of a significant speech at a meeting of Malanites in the Masonic Hall at Krugersdorp.

There were at present no fewer than seven political parties, he said, and it was essential that the public should take an intelligent interest in politics and a serious view of things now, lest disaster happened that happened in 1914 when South Africa was dragged into a world war by an Imperialistic Government from which General Hertzog had been removed.

The war divided the nation socially, religiously, in the home and school as well as politically. The present Government was out to do the same. Already Mr Fourie was telling the Cape to follow General Hertzog "blindfolded."

"South Africa is to-day governed by outside and foreign interests, for the leaders of our country are mere pawns in the hands of foreign interests," said Mr. du Toit.

Our land but to turn to what was happening to-day in South-West Africa to see that. An inspired statement—inspired by General Hertzog—had appeared in the Press to serve as a warning against the "foreign influences" that were supposed to be endangering the position in that part of the land. But what about the Sons of England as a foreign influence in the Union? Why did General Hertzog not object to that? Our very Government Executive had a foreign king, 7,000 miles away, as its head. In Natal General Smuts had quite rightly compared the Government with the British Empire League.

Mr. Amery, formerly Dominion Secretary of State, visited South Africa in 1927 and made the remark that it would be correct to say of the British Empire what was meant by the expression "The kingdom of heaven is within you," for it was correct to say to-day, "Now the British Empire is within you."

History Of Coalition

On February 5th, 1933, General Hertzog had sent for a reporter of Die Burger to repudiate and deny a statement that coalition was contemplated by him. It was on a Sunday. Die Burger appeared on Monday morning with that denial. He remembered the date well, for it was the day of Mr. C. W. Malan's sudden death. The same Monday General Hertzog disclaimed coalition with his enemies. When asked why he had repudiated the statement to the Press that he was contemplating the step, Mr. Havenga replied "That was a diplomatic denial."

At a meeting in the Free State recently General Hertzog had admitted that he had discussed the question of coalition with the late Mr. C. W. Malan, who died the very day the General's denial appeared in the Press.

Quoting from the Journal of Parliaments of the Empire, Mr. du Toit said that Mr. Chamberlain had stated that Britain would have to make good her loss of trade in the outside world by getting it from within the Empire. But Britain, said Mr. du Toit, remembered the Empire only when she was selling her own wares, not when buying. South Africa had bought—in 1933—£24,000,000 worth from England and Britain had bought only £8,000,000 from South Africa. That was her policy, for she had bought only £19,000,000 worth of meat from within the Empire and £62,000,000 from outside suppliers. She was actually responsible for quotas operating against Empire meat. Sir Herbert Samuel had said of this policy, "Britain is adopting a policy of rigid economic nationalism which makes the United Kingdom more and more self-sufficient, and excludes goods coming even from her own Dominions."

Mr. Amery had said: "The position under the Argentine Treaty was that not only that they were not obliged to give any preferences to their own Dominions in the matter of chilled beef but they were obliged to veto the development of the chilled beef industry in the Dominions. No wonder that the Dominions were being forced to look elsewhere for trade."

The British Connection

Speaking of the British connection, Mr. du Toit said that the political aspect was not the primary consideration, for it ranked only third. Trade and military connections preceded it.

Mr. J. H. Hofmeyr, Mr. Patrick Duncan and General Smuts had all repeatedly emphasised that this connection had been immensely strengthened. . . could reply, with the late General de Wet that one could beat off a frontal attack, but when one's own people stabbed one's nation in the back, as the old Nationalist leaders had done in this "verraading" of the parties, it became necessary to warn the public.

With Mr. Gandhi, he could say that the British connection was a danger because it became a British complex. That was what General Hertzog and other former trusted leaders were forcing upon the nation. The result was that the Afrikaner people were being wrenched away from what they held dear. Away from their traditions they were bought over with small jobs as locust officers. National honour among Afrikaners was being undermined.—*The Star* (Johannesburg).

TRANSFER OF THE PROTECTORATES

IN an address to the Natal Debating Society on November 29, on the question of the transfer of the Protectorates of Bechuanaland, Swaziland, and Basutoland to the Union, Mr. John L. Dube, founder-principal of the Ohlange Institute, Phoenix, Natal Provincial President of the Natal Native College, made a vigorous indictment on South Africa's Native policy and the lack of it. A very large audience was present.

"Under the objectionable conditions of Native policy and the apparent apathy towards Native affairs generally on the part of our legislators, it is premature to move towards negotiations of the Protectorates with the Union," the well-known gentleman said. "I voice the feelings of a very large section of the Native population when I need no further evidence than the fact that after over a decade has passed without the definite policy which was promised in 1925

Mr Dube also hinted that a Parliamentary Select Committee had been appointed in 1935 . . . go into the question of Native affairs. A report was presented to . . . [illegible] . . . [illegible] . . . [illegible]

OUR INDIA LETTER

(From our own Correspondent)

GROWING RESTLESSNESS OF INDIAN YOUTHS

[illegible] week ago [illegible] plaudits for patience in dealing with the youth of India. The Youth problem in India [illegible] part of the world problem as it appeared in a peculiar form. [illegible] economic crisis, were unable to find employment and were growing [illegible]. He urged it was instructive to recognise this symptom of [illegible] to treat politics as crime. He strongly advised [illegible] authorities to release Pandit [illegible] hard and recognise [illegible]. He expressed [illegible] hoped the night to [illegible] Mr Ian Colvin Mr Gandhi. It was of [illegible] importance to the welfare of India that the Viceroy and those in authority show [illegible] consult Mahatma Gandhi and be convinced his ideas by [illegible] contact.

An Outworn Political Creed

Sir Jo[illegible] Spence, Agent to the Governor-General [illegible] the Native States of Punjab in a farewell function said that the [illegible] patriarchal system of government [illegible] passed away in Britain [illegible] and the [illegible] Princes must [illegible] or later follow suit. Newer [illegible] theories are in the air and your subjects cannot but be affected [illegible] the [illegible] of movements among their neighbours even though they still revere their rulers and pay homage to the doctrine of the Divine Right of Princes as a living reality and not merely an outworn political creed." There were his words of guidance to the Native Rulers of the Punjab.

The Northern Frontiers Of India

It is reported that the recent visit to Tibet of General Huang Mu Sung, Special Envoy to represent the National Government of the Republic of China for offering sacrifices to the late Dalai Lama and to bestow a posthumous title on him, has been much appreciated by the people and monks of the land. The Special Envoy also conveyed to the people that the Chinese Government [illegible] will. This friendly attitude is reported to have considerably augmented the breach which has existed in the Sino-Tibetan diplomacy for the last twenty years.

The Prime Minister of Nepal will visit Delhi in the year end. The Ruler of Bhutan will visit Calcutta shortly.

Indians Give Lead

Indian residents of Japan have preserved the Indian tradition of helping any body in trouble and practically every Indian has liberally contributed to help the typhoon victims in Japan. As a result of their lead, Europeans, Chinese, Americans and others have also donated large sums. The Japanese newspapers have especially appreciated the Indians' lead in the matter. The following is extracted from the Tokyo correspondent's letter to the *Hindustan Times* giving a Japanese newspaper's appreciation. "It must be noted with gratitude that the Indian people have always shown particular sympathy in responding to appeals for help by distressed people." —"Nichi Nichi."

Cricket in India

Major Nayudu, Captain of India's Test team, presages that the professionalism in cricket must come very soon to put India on a level with other cricketing countries. In less than two years India will be in England again and she will have to play three Test matches and possibly five Tests thereafter. Can India win? The Major maintains that with adequate training of the correct material "India can win."

"There are hundreds of young men in India today who have the makings of great cricketers but who is in touch for such talent and undertake the training," he asks.

Mrs. Malaviya Seriously Injured

Mrs. Madan Mohan Malaviya was seriously injured at Allahabad by a runaway "ekka" and horse which knocked her down and ran over her side.

THE 'TEN COMMANDMENTS' OF GERMAN MATING

As [illegible] example of the way in which new [illegible] the [illegible] in the Germ[illegible] is [illegible] shown publ[illegible] by the [illegible] all for the [illegible]

The following are [illegible] with a brief summary of the [illegible] explanatory [illegible] that accompanies strokes—

1. Remember that you are a German. Young Germans are warned that their [illegible] belong to the nation and that [illegible] have inherited good health [illegible]

All that you are, your characteristics, your body and spirit [illegible] the inheritance, the gift of [illegible] forefathers. You live in [illegible] chain of generations, to [illegible] break this chain.

Keep your body pure.

Guard the health you inherited from your parents. Escape that [illegible].

Beware [illegible] trifling with the flippant. What you ask of your mate, ask of yourself. Remember that you are a German forefather of the future.

4. Keep your mind and soul pure.

Young German men and women are warned to keep their natures free from alien influences."

5. As a German choose your mate from the same blood or from Nordic blood.

This commandment is followed by a lengthy lecture on the importance of keeping the German race pure.

6. When choosing a mate inquire into [illegible] antecedents.

You [illegible] only marry your mate, you marry her ancestors also. Valuable progeny can only come from valuable ancestry.

Gifts of understanding are just as much an inheritance as the colour of hair and eyes.

A good man may carry within himself the germs of bad characteristics fatal for the happiness of his children. Therefore, never marry the only good man in a bad family.

In case of doubt about the health of their mate's antecedents, prospective German wives and husbands are advised to get expert advice from Government authorities.

7. Health is the one [illegible] for external beauty.

Young Germans are advised to be medically examined before [illegible] marriage.

[illegible] only for love.

Prospective spouses are warned that money does not make for happiness.

But do not let your love to be blind. Be clear seeing and responsible. Intoxication of the senses is not love.

9. Look for a marriage partner, not a playmate.

Marriage is not a momentary union between two people but a permanent bond of deep significance for individuals and nations.

10. Healthy progeny is the meaning of marriage.

The nation needs from you at least three or four children for its assured existence. The more children you have the greater variety of family characteristics are revealed.

You will pass away, but what you pass on to your family remains. In them you celebrate your resurrection. Your folk live eternally.

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

The Sastri College

BREAKING-UP took place last night at 7.30 p.m. in the College Assembly Hall before a representative gathering of parents and well wishers.

Colour Not A Bad Thing

In an address to the Education Fellowship at Bound last Tuesday night the Kanwarani Lady Maharaj Singh pleaded for better educational facilities for Indian women and girls in the Union. "I think European South Africans will eventually become people of Colour," she said. A little Indian is not a bad thing. To me a fair person is rather insipid. (Laughter.) "I do not advocate inter-marriage—far from it. The sun will do it. Many European families who have lived in South Africa for a few generations are as dark as Indians. They are darker than some Indians."

Holiday Soup Kitchens For Indian Children

Arrangements has been made for three soup kitchens for Indian children, one at Clairwood Indian Boys School, another at St. Aidan's Indian Girls School, Sydenham, and the third at Carlisle Street Indian Boys School. These kitchens will be under the control of Mr H. S. Dutt, Miss Howard and Mr. Lawrence respectively.

Administration Of Personal Tax

A deputation from the Natal Indian Congress waited on the Natal Provincial Executive last Tuesday and spoke a few words on the administration of the Personal Tax in relation to Indians. They desired that the administering should be made easier. The Executive "The Natal Mercury" was informed, was favourably impressed with the claims of the deputation and promised to consider the matter.

A Natal Born Indian In India

Mr. M. Dhooma states in the course of his letter from London Hotel, Bombay:—I have reached Bombay after visiting Colombo, Kandy, Rameswaram, Madura, Trichinopoly, Tanjore, Madras, Bangalore Mysore, Bezwada, Hyderabad and Poona. While at Mysore I attended the Dasara Festival which is celebrated by the Maharaja of Mysore. It has indeed been the whole of the palace and streets are illuminated in such grand fashion it is beyond me to express in words. I also attended the Indian National Congress at the Abdul Gaffar Nagar. It is indeed more than a fair and well deserves the name because the township is laid out with modern conveniences such as electric lights, water and streets, all arranged in seatings for the delegates from the different districts. Thousands of huts were built to house the delegates with mats of palm leaves and with roofs of the same material. Mahatmaji occupies one of the huts. I made two attempts to meet him, on the first occasion he was asleep and on the second as I was sitting in his verandah he walked out in front of me to the conference and I did not want to disturb him but was content with the darshan. I was surprised to see the amount of interest the people of India take in the Congress. I saw thousands of men, women and children attend day and night although the entrance fee was heavy being Rs2 to Rs5,000 each. It was interesting to see the lady volunteers work side by side with men in charge of organisation till midnight. The nagar [illegible] with electric lights. The Congress was then All India Anti-Communal Award Conference which I attended and which was presided over by Babu Ramananda Chatterjee, the talented and veteran editor of the Modern Review. Pandit Madan Mohan Malaviya opened the opening of the Conference and concluded his speech by saying "I have confidence in the righteousness of my course, all I do is conducted with courage and perseverance and we will win we shall win." Everything is [illegible] Indians from Colombo are also wearing the National Garb or Swadeshi Clothing.

Christmas Party For Indian Children

"In order to be happy, you must not only take but give," said the Kanwarani Lady Maharaja Singh, when she addressed some 600 Indian children who were entertained by the Durban Indian Women's Association at a Christmas party at the Natural Zoological Gardens, Pretoria on Nov. 7. The Kanwarani was an active participator in the proceedings, taking the greatest interest in seeing that every child received his or her present. Mrs. P. Kincaid, who has done and is doing so much for Indian welfare in Pretoria, was with the Indian Women's Association, at the head of the organisation, as also Mr. H. H. Pickles, Principal of the Indian School, and his staff. The Kanwarani was garlanded on her arrival. Each child received a present from coffee, literature, a cracker, a packet of sweets and a "surprise" as well as buns and lemonade. There was a present for the Kanwarani to take home to her little girl Prem, and Charles Kincaid, the two-year-old son of Mr. and Mrs. Kincaid, was given a tricycle by the Indian Women's Association as a token of appreciation of his mother's work [illegible] million women and children of [illegible]. The Kanwarani [illegible] him a woolly dog. Those present [illegible] Mr. P. Kincaid, Chairman Asiatic Affairs, Mrs. I. [illegible], Mrs. K. L. [illegible], barrister Councillor and Mrs. J. J. Cooke, Mr. and Mrs. H. H. Pickles, Mrs. D. I. Hoogenhout, Dr. R. Hamilton (Director of the Zoological Gardens), Mrs. W. A. Donnelly, Mrs. [illegible] (President of the Indian Women's Association), Councillor Adam, Mr. R. Mallan, Mr. Jordan, Mrs. Pillay and Mr. Ketshine Pillay (who enacted the role of Father [illegible] Mrs. [illegible] Johnston, Mrs. [illegible] Watson, Mrs. [illegible] Soobramoney, Sheik [illegible].

At the conclusion of the proceedings Mr. Pickles thanked the Indian Women's Association on behalf of the children for the very happy afternoon spent by the little people.

A Grand Reception

[illegible] recorded to the [illegible] Indian Mahomed Abdul Aleem Siddiqui [illegible] Europe (Hull) on Dec. 5. Mr Ganesh Vilash presided. Among others there was a fair representation of Hindu people both ladies and youth.

After the introductions to Mr Cook, the Deputy Mayor the guest of the evening and speaker for the occasion of a Muslim gentleman inducted were Rao Bahadur Adhikari & [illegible] Nair, Mr. Allibhai Kana Bhai and several others. The President then garlanded the Maulana Saheb and presented bouquets to the Deputy Mayor Mayoress and other leading [illegible] of which [illegible] the Hollman rose a moment to rise to speak, he thanked them all for the honour they had done him on the occasion his previous incumbrance as those of their [illegible] the [illegible] very unanimity [illegible] ship about harmony and [illegible] among the various [illegible] Europe, [illegible] South, [illegible] selves to deserve [illegible] brought to [illegible] and the [illegible] fundamental principles of Islam. And on account of the latest [illegible] the Mayoress, His Holiness did not [illegible] deal with the subject but [illegible] with what he said but the audience was quite impressed and satisfied.

THE INDUSTRIAL LEGISLATION COMMISSION

CONGRESS MEMORANDUM

The following memorandum was submitted by the South African Indian Congress to the Indian Legislation Commission when sittings took place recently in Johannesburg :—

THE disadvantages of our position in commerce and industry are such as to require certain general observations before we deal more particularly with the Commission's terms of reference.

The introduction of Indians into South Africa was itself a deliberate step taken in the interests of industry. The prosperity enjoyed by the sugar industry as a result of the employment of Indian labour is well known. In the wake of the indentured labourers came what are known as passenger Indians. It was not to be expected that our numbers would remain stationary, and in 1931 they reached an estimated total of 185,000. This not inconsiderable section of the population is, we would emphasise, without political power. We make no complaint in this respect at this stage of our history, but we do claim that it is particularly beholden on any Government to pay close attention to the representations of any section of the community which is unrepresented politically.

Although however our numbers are now considerable, we must point out that there is no substance in the apprehension sometimes expressed that the European is in danger of being swamped by the Indian. Since 1913, when the immigration of Indians was finally prohibited, the increase in our population has been limited to the natural excess of births over deaths whereas the European population has been augmented by the immigration into the country of white persons. The following figures at [illegible] the contention :

Union	European	Asiatic
1911	[illegible]	152,000
1921	1,519,000	163,000
1931	1,928,000	185,000

The increase in the European population since 1911 is [illegible] in the years [illegible] lation, 1932.

The bulk of the Indian population [illegible] were born in the Union, and the figures are still [illegible]

Year.	European	Asiatic
1911	[illegible]	[illegible]
1921	[illegible]	147,000
1931	178,000	[illegible]

It will be seen that whereas the European population in Natal has increased by only 18 per cent. since 1911 the Asiatic population has nearly doubled itself.

Note.—The figures of Indians in the Official year Book for 1933-34. The Asiatic figures include a few Chinese, but the vast majority are Indians).

We ask therefore that our position be viewed in a true perspective. We are a substantial section of the community, and we hope that in time we shall be accorded a status consistent with self-respect; but with the prohibition of immigration there is no danger of undue assimilation of our numbers.

One further observation follows from the figures we have cited. As has been shown, the Indian problem is concentrated in Natal; in 1931 the percentage of Indians in that province to the total Indian population in the Union was 85. If the provincial barriers were raised and Indians were allowed to move freely throughout the Union, in course of time the concentration in Natal would in all probability be dissipated and the problem eased accordingly. While as we have shown European numbers in Natal there is no danger of swamping by the latter, the flow of Indians from that province to other provinces where Indians are in an insignificant minority would necessarily facilitate their absorption into the general community. We suggest in short that all provinces should share the Indian question.

As to the position of Indians in commerce and industry, we would first refer to the following provision of the Cape-town Agreement of 1932 :

> "The principle underlying the Industrial Conciliation Act (No. 11 of 1924) and the Wage Act (No. 27 of 1925) which enables all employees including Indians to take their places on the basis of equal pay for equal work, will be adhered to."

The principle of equal pay for equal work is unexceptionable unless there are equal opportunities of obtaining work. It is in this respect that the Indian community suffers its main disadvantage. In the first place, the adoption of the civilised labour policy—now often called, significantly enough, the white labour policy—has operated adversely on Indian employment. It was not until recently that the Minister of Labour made it clear that the civilised labour policy did not exclude the employment of Indians. We are grateful for this exposition so far as the future is concerned, but harm has already been done. To give the most glaring example, strong Government departments in 1924 there were some 1,000 Indians employed on the railways; by 1933 this number had fallen as low as 162. In other Government departments the total number of Indians employed in 1924 was 945; to-day there are only 15. In municipal employment the displacement of Indians has been less [illegible] up to 1931 was negligible; but in that year the Minister of Labour openly exhorted the Durban Town Council to replace its Indian employees by Europeans. Thus in November 1931, the Durban Town Council dismissed 19 of its Indian employees. In all Government building contracts an "all-white" labour clause is introduced which forbids the employment of non European workers. Further the white labour policy has had inevitable repercussions in the sphere of private employment. For example, in 1924 there were some 600 Indians employed in the Lion Match Factory in Durban, but by 1931 the number had fallen to 100. In this case it must be admitted that the introduction of modern machinery contributed greatly to the reduction, but this in itself illustrates a disadvantage under which the Indian labourer is that he lacks opportunities to fit himself for skilled work such as the running of machinery. In the Transvaal the Liquor Act of 1928 threatens Indian employment for the prohibition of the handling of liquor by Indians generally reduces their value as waiters and it has become difficult for them to secure employment in that capacity since the Act was passed.

Secondly, while our position in trade unionism has improved in recent years, we still lack experience and are not able to exert a due share of influence in this sphere. Up to 1928 the general policy of trade unions was to deny admission to Indians. In that year, the following negotiations between the South African Indian Congress and the South African Trade Union Congress, the principle was laid down of one union for each industry, and there is now no colour bar against our enrolment in some trade unions. Individual Indians however sometimes find it difficult to obtain admission in particular trade unions, and in some unions we are not adequately represented on the governing body.

Thirdly we do not enjoy equality of opportunity. Provision for Indian education is sadly deficient. Outside Durban, it was not until 1928 that [illegible] primary education was [illegible] Std. VI. Provision for technical education exists only in Durban itself, and even is limited so far as Rule funds are concerned to an annual grant of £400, which provides only for a few commercial courses of instruction. This means that Indians have no opportunity to fit themselves for skilled employment, a disability which is felt keenly in connection with the Apprenticeship Act. In the commercial distributive trade we are denied equality of opportunity by our relegation to localities of inferior class. This process is effected by exercise of the power to issue trading licences vested in municipal bodies. In Durban, for example, licences to Indians are issued for the Grey Street area and are refused for the Coast Street area. In the Transvaal similar discrimination is contemplated by the Asiatic Land Tenure Act of 1933. Obviously we cannot enjoy equality of opportunity when we are thus circumscribed.

(To be continued.)

INDIA'S CURATIVE PLANTS

VEGETABLES AND MEDICINES

HERBAL remedies are among the most interesting of all the cures for human diseases. Vegetables and plants are linked with nature and the open air, so men cherish the belief that the kindly fruits of the earth furnish less nauseous medicines than the animal kingdom or the depths of the earth. Yet castor oil and rhubarb and other terrors of infancy are of vegetable origin and most valuable remedies in the medicinal works of herbalists. In fact as one thinks about it one sees that for sickening efficacy vegetable medicines are quite at the head of the list. Compared with them the eye of newt and the toe of frog are not in the same class, and mineral salts are pleasant drinks. True, there are nations and peoples to whom the only medicine worth while is the one that is drastic and has a horrible taste, and ignorant people like strong medicaments that can, so to speak, sit up and talk. In the opinion of these medicine tasters sweet and cloying vegetable remedies, used for children and the ancient, merely amuse the patient, and are not among the master drugs.

Here, in India, vegetable remedies are much in favour, and are worthy of attention, when synthetic drugs are pushing their way in the market and ruining the constitution of man. The vegetable medicines of India can furnish forth a chemists shop with remedy for every disease under the sun. Some of these Indian remedies are world renowned: others are known only to the countryside and the village, and it is these drugs that are curious if horrible.

Rejuvenating Neem

Most of us who are residents in India are acquainted with *neem* and *chiretta*, but few of us know that the latter, well boiled in water, and set aside to cool, makes a lotion that will reduce and even break a fever. The uses of chiretta are many and great, but it is not a popular tonic among the poor, as it tends to produce a huge appetite. Apropos of tonics the sap of the *neem* tree is, among other things a rejuvenator of the first order. Neem trees, like walnuts, "weep" at stated intervals, and during this period this tree is surrounded by the old, the feeble and the halt, each with his little "lota" to carry away the life-giving juice. The sap is a stringent and bitter but a marvellous restorative. A more pleasant cooling tonic, which prevents heat apoplexy, is the juice of the unripe mango made into sherbet. The juice is extracted by pommelling and beating the mango till it is quite soft, and then cutting it and squeezing out the juice. This is an unequalled hot-weather drink, and thins the blood of the lusty. A strengthening tonic for use after malaria and other fevers, which is also largely used for women and children, is made by soaking 'ladies' fingers'—*bhindi*—overnight, that in the morning a clayey mass of stringy jelly is formed which is eaten with or without sugar and warms the cockles of the heart, and spurs the lady of the house to fresh endeavours in scrubbing the cooking pots.

Another strengthening drink is made of cotton seed—the variety used as fodder for buffaloes. For human consumption this is taken and boiled and soaked overnight, then crushed and boiled again, strained and served hot. The flavour and colour is not unlike rich cocoa—in fact it is whispered by those in the know, that this cotton seed cocoa is freely used by intelligent mess cooks, who are also acquainted with certain substitutes for coffee, which have no medicinal virtue.

Plants And Population

Another vegetable medicament of great use in indigestion is the bitter thorny *kantla* which when fried is popularly supposed to banish dyspepsia for ever and a day. One mouthful of this fritter is enough to banish appetite for several days, and there is no doubt that the prescription works its cure by the natural means of fine fare. After all no medicine can be delicious—even *sarbat* jelly and *bel* fruit syrup as remedies for dysentry are more efficacious than tasty. Nature provides simple remedies for human ills but they are all more or less nasty, like nature's punishments for human ill-doing. Few people are really fond of garlic or chives for pleasure, but there is a particularly strong variety, at its best in spring, which is a specific for rheumatism, and should be as largely used as celery and cod or any other such vegetable remedy.

Cooling drinks and sherbets bulk largely in the vegetable pharmacy. Green tea is as valuable as blood letting in the spring of the year when blood pressure rises high, and the heating accumulations of the winter make men thick and unsociable. Cucumbers which operate unkindly in other directions have cooling virtues, and are freely consumed in amazing quantities by young and old alike, as whole bazaars bear witness. Important sherbets are also made from prickly pears and the leaves of some kinds of cactus, known only to the fakirs and the old wives of the village. Indiscriminate indulgence in cactus sherbet by the ignorant would result in a decrease of the population. A favourite drink is rice water and lime juice, which is valuable in fevers, and a broth of the leaves of turnips and radishes gives as much strength as its flavour. In fact there are few vegetables in India that have not been tossed or squeezed into service for medicine of some kind or another. Occasionally it is the other kind: black magic and death-dealing draughts which have nothing to do with healing human ills, even if they put the ill-natured out of the way.—E. N. in *Statesman*.

Mr. J. Rampersad, son of Mr. E. Rampersad of Clare Estate, who is a teacher in the Bulawayo Government Indian School is expected to arrive in Durban this evening to spend his Summer vacation with his parents.

INDIAN AND NATIVE TRIBAL DANCES AND SPORTS MEETING AT HOY PARK

Saturday, December 15th 1934

at 2.30 p.m.

2.15 Indian and Native Soccer Match (Railway)
3.15 Zulu Choir
3.25 Arbi Dumb Sgt. Major and Awkward Squad——Indian Dance.

INTERVAL

4.15 Nyassa March and Dances.
4.50 Native Step Dancing
5.20 Native Tug of War Teams.
5.35 Indian Gymnasts.
5.55 Zulu Ingoma Dance (Ginger Beer and His Sentwarts.)

ADMISSION

Europeans 1/- Stands 6d. Extra
Indians and Natives 6d.

Dont Miss This Unique Show

IS MAHATMA GANDHI PLAYED OUT?

A STUDY IN RETROSPECT

By

DR. PATTABHI SITARAMAYYA

(Continued from last week)

WHAT is the secret of this ability, influence of Gandhi over million men, women and children? He was born into an age when there is not merely political corruption but political chaos. It would seem to be the will of God," as Lowell puts it, that from time to time the machinery of government like that of individuals should be cleaned by great dangers or great opportunities. If the mainspring be clogged, it makes the most opportunity out of the great danger, if it be not there, then the great danger out of the great opportunity. It was thus that Gandhi had his great opportunity out of the great [illegible] mutinous one—but one [illegible] suffering instead of inflicting [illegible] sought to convert the enemy, not overcome him. He has preached from [illegible] the right yes, the duty of civil rebellion while recognizing equally the right [illegible] duty of government to [illegible] for it. He has set before [illegible] not merely the [illegible] but the active participation of all [illegible] which sought to justify it in any shape—physical, political or economic. He has shown that religion and slavery are natural enemy, a political liberator and a practical reformer. He has gone further and taught that "the best government is no government." [illegible] he has worked for a government which is not based upon force from without but dwells in every citizen as [illegible] principle. Under his wise help he [illegible] addressed the intelligence of [illegible] their prejudices or passions, their [illegible] selfishness or ignorance. To [illegible] moral wrong can never [illegible] [illegible] principles than Truth and Non-Violence can never result in peace or prosperity to a nation. While exhibiting Non-Co-operation and Satyagraha, he has always extended [illegible] hand even before the level of the opponent in a spirit of friendship. He is the real source of the Gandhi-Irwin truce which, however, instead of being a peaceful compromise turned out to be a [illegible] marched with the tips but denied in life—was at "warriors at the altar and divine of the Chinese duke." He is like the engineer [illegible] who handles a variety of [illegible] slightest warning of danger he is ever on alert in adjusting the bolt from the fast to the loose pulley. He is the first to recognise that the [illegible] private opinion of a nation moves slowly, for, like the old migrations of entire tribes, it is encumbered with much household stuff. A thousand unforeseen things may divert or impede it. A hostile shock or the temptation of a present convenience may lead it to settle far short of its original aim. But experience shows that the place of the wise general who will be seen should be oftener in the rear of the centre than the extreme front. The secret of permanent leadership, it is said, is to know how to be moderate. If Gandhi is extreme people say he is mad, if he is at the centre, people ask whether he has not played out. Have they ever acknowledged that he is at any time 'played in' or that he has at all played the game?

(To be continued)

SPECIAL BY AIR MAIL.

ASSEMBLY ELECTIONS

Congressmen Number 60 Out Of 88 Elected Indians

(By our own Correspondent)

THERE is universal jubilation over the success of the Indian National [illegible] in the Assembly elections. Mr. Jinnah's challenge to the Council [illegible] that the representatives selected by the Government were not the real representatives of the people has been thoroughly vindicated. There has been a sharp sweep of several such persons from the simple animal who posed to represent India for framing her constitution. They were there to help our [illegible] retarding India's march towards [illegible] Mudaliyar's Anti-Award party has secured 6 seats. Prominent [illegible] the reactionaries defeated are Sir H. K. Shanmugam, President of the Legislative Assembly, Diwan Bahadur Ramachandra Chettiar, Pandit Hridayanath Kunzru, [illegible] anthropologist, Dr. Sir Raja Rajeshwar Krishnamachariya, Kunwar Jagdish Prasad Sahib Bahadur Hari Singh Gour, Dr. Sir Syed Ahmad Khan and Raja Hyder Zaman Khan. The success of Mr. Asaf Ali from [illegible] constituency is a clear vindication of the Joint electorate. Dr. Khan Saheb brother of the Premier Gandhi, has elected from a province where Muslims form an overwhelming majority. This shows that the Muslims [illegible] vote for the Congress. The Malabar [illegible] constituency with a large Hindu majority has elected Mr. Yusuf Ameer. A Christian also thereby demonstrated that the interests of the minority are safe in the [illegible] Mr. Basil Vas [illegible] Sir K. Shanmugam [illegible] Secretary and three [illegible] Assembly at their present strength.

L. P. C. Report

The Congress wanted to reject the White Paper as a more retrograde scheme of the the Joint Parliamentary committee is published by the Government. The fate of the Simon Report is well-known. A similar one is ready for the J. P. C. report which postpones federation, sets at nought the fiscal autonomy and has made provincial autonomy a farce by the introduction of second chambers.

CORRESPONDENCE

Points From Letters

K. Y. Z.—You have not sent your name and address and the point raised by you is answered in our note last week.

Haribai Mackeen— We are not aware of any such Trusts granting scholarships in South Africa to Indians. Your best course is to write to the Education Department, U. M. Burg.

How Tailors Are Hit

V. D. L. from Ladysmith writes complaining that it is not fair for General Dealers "to do the work of "Tailors" under their licence and thereby injure the trade of the bona fide tailors and thus deprive them of their livelihood. The "Tailors" are licensed and they need protection from the authorities. He fails to see on what grounds storekeepers do tailoring work [illegible] to such a much. He thinks it is high time that the Tailors had a Union to prevent such intrusion and also to protect their own interests.

Challenge Of A Rationalist

Shaik Chhibe, writes asking that "Rationalist" who recently challenged in these columns to prove the existence of God, ought to now be satisfied by the article published in the INDIAN OPINION of Nov. 30, under the heading "God or no God." It is a fitting reply he wrote to the points raised by Rationalist. He has further sent us a long discourse under the caption "Are there no Gods!" from Ridly's Annual by Prof. H. T. Harris-Bickford which at present for want of space we are not able to publish.

South African Indian Congress

All constituents having given their notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held at Durban on the 19th and 20th days of January 1935.

Agenda—

1. Transvaal Land Tenure Act.
2. Colonization Enquiry Report.
3. Slums Act Working.
4. Entry of Hawkers wives and children.
5. Natives Legislation.
6. Elected Members Officials.
7. General.

A. I. KAJEE & S. R. NAIDOO.
Joint Hon. Secretaries.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૬૨ મું. ફોનીક્સ, શનિવારે, તારીખ ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૪ નં.—૩૯.

નોંધ અને સમાચાર

ટીંબને અપાયેલું નવું રાજબંધારણ

ટી. એ. સ્મિથ કરીને જે ગણિતશાસ્ત્રના પ્રોફેસર ડરબન ખાતે ટાઉનહોલની ઇમારત બાંધવામાં આવી તેમણે ટ્રેન્સવા

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"
શુક્રવાર, તા. ૧૪ ડિસેમ્બર ૧૯૩૪.

હિંદુસ્તાનને માટે નવું રમકડું

આજે દુનીયાની નજર હિંદુસ્તાનને માટે પાસ થયેલા નવા રાજકીય બંધારણ તરફ રહી છે. લાખોના આશિર્વાદ સ્વતંત્રતા ઉપર. મનુષ્ય તરીકેના હકોપર નિરંતર મુકાતા પ્રતિબંધોમાંથી છેકામ રહેલા નિરાશાના વાદળ માં. આજથી એક માત્ર આશા હિંદુસ્તાનને મળનારી કહેવાતી સ્વતંત્રતાની ઉપર ટકી રહી છે. દમને ત્યાં સુધી હિંદુસ્તાન પરાધીન છે ત્યાં સુધી તેના દેશવાસીઓને હિંદુસ્તાનની જહાજ સ્વતંત્રતા મળે જિંદગી આશા રાખીજ નહિ શકાય. આ કારણથી હિંદુસ્તાનને મળનારું નવું રાજકીય બંધારણ કેવું એ જાણવાની સૌ કોઇને તીવ્ર ઉત્કંઠા હોય છે. પરંતુ પાર્લામેન્ટરી સીલેક્ટ કમીટીએ તો હિંદુસ્તાનને રમવાને એક રમકડું તૈયાર કર્યું છે. કે જેનાથી ત્રણ આખરના હેતુઓ સિદ્ધ થવાના તો હિંદુસ્તાનની પ્રગતિનું પડીયાળ વળી પાછું ઉલટાઇને પાછળ પડી જશે. સુધારાઓના નવા રાજકીય બંધારણનો, સાઠી બારાના ઓ એતો લાખ ..., કે રાજ્યના તમે અધિકાર પણ નાબુદ કરવા, હજારો કેદીઓને મુક્ત કરવા, પરદેશી માલ સામેના બહિષ્કાર. એ બધાનો સામે લડી લેવા, તેમ સુબેદ મંત્રીઓની સત્તા અને બધુમતિ પ્રજાના હકો મારી નહિ નાખવા તેમ તેઓનું રક્ષણ કરવાની સત્તા અને ઇંગ્લાંડથી નોકરી કરવા આવનાર સરકારી અમલદારોના પેટી મારી નહિ એમ તેમ તેઓનું સંરક્ષણ કરવાની સત્તા, અમારા હાથમાં રહેશે એટલે કે વાઇસરોય સાહેબના હાથમાં એ બધા સત્તાઓ હશે. વળી પ્રાંતિક સ્વરાજ તમે જુઓ પરંતુ તેમાં પણ નાણા વિષયક ધારભાર અમારેજ રહેવાનો. પડશે અને મારવાડ નહિ જાય તેવા પોલીસને અકોઉન્ટેન્ટને પ્રાંતની કુલ સત્તા રહેશે અને પોલ સર્વા કોઇ પણ બાબતો ધારાસભામાં આવતા પણ ખુલ્લી કરી શકશે નહિ એ સઘળું કાર્ય ગવર્નરની ખાસ સત્તાથી ચાલશે. મતલબમાં પોલીસરાજ આજે છે તે કાયમ રહેશે. મવજેરા અને વાઇસરોય આદિ સત્તા ધરાવે છે તે કાયમ રહેશે. ધારાસભાના સભ્યોને ધારાસભામાં બેસીને ગુલામવત જાવાપડશે રહેશે. કહેને માટે આવા રાજકીય બંધારણની, આ સમયે વખતે બ્રીટીશ પાર્લામેન્ટમાં અંગે ચાલી રહી છે. ઇંગ્લિશ રાજનીતીજ્ઞોએ આ બંધારણ હિંદુસ્તાનને પસંદ નહિ પડે એ હકીકત છુપાવવી નથી અને મંજુર થશે તો તેમાં હિંદુસ્તાનને સરેઆમનો ફરજને મળે તેવું કરું નથી તેથી એટ પણ દેખીતો છે. છતાં આટલાં વર્ષો સુધી જેણે ઇંગ્લાંડને એક કામધેનુની ગરજ સારેલી છે તે હિંદુસ્તાનને પૂર્ણ સ્વતંત્રતા આપી દેવી એ કંઇ સહેલી વાત છે? પાંચ પચ્ચ રેશને સ્વતંત્રતા અપાય અને તેજ વીજી બીજું જોવું જાણવું નથી અને હિંદુસ્તાનને પિછે એ બધું અસંભવિત છે. અનેક રમકડાંઓની જેમ આ એક નવું રમકડું હિંદુસ્તાનને માટે તૈયાર થયું છે અને જેટલે ફરજને હિંદુસ્તાન તેનાથી ભોળવાશે તેટલે દરજ્જે ઇંગ્લાંડને લાભ થશે. પરંતુ આજનું હિંદુસ્તાન તેનાથી ભોળવાય એમ મારી ધારણા નથી. હિંદુસ્તાનનો દરેક પક્ષ આ નવા બંધારણની વિરૂદ્ધ છે અને મુલકાણના કાયમ અનુભવ પછી તેને અજમાવવા માં તેઓ વધુમાં ગુમાવશે એમ અમે માની શકતા નથી. હિંદુસ્તાનને માટે તો એકજ ઉપાય છે અને તે દેશની આઝાદીને માટે બળ કરવાનો. આપણે એ કરી રહ્યું છે. ગાંધીજીએ કરી બતાવ્યું છે. સાહેબ આદિકાએ કરી બતાવ્યું છે. અને એજ પંથે હિંદુસ્તાને કૂચ કરવાનું છે ત્યારે હિંદુસ્તાનને અને તેના પ્રત્યેક સંતાનને તેમ કરવાની શક્તિ આપો. આમ.

હિંદુસ્તાનનો સત્ય આદર્શ

આજનું આલરાજ્ય, જર્મની, મદાગી, અફઘાનીસ્તાન અને રશીયાનું વાંચ્યા પછી હિન્દુસ્થાનના ચાલતી તડા ફડ કોમોપાટી કરવાઓ. વિભાજિત પ્રકારના પારણીક પ્રહારો, જુદા જુદા મતબાધી ધર્મોપદેશો. જુદા જુદા મન્વંતરાદી રાજદ્વારીઓના અને છેલ્લે જેલ્લે હિંદુસ્તાનને સ્વમાન અને સ્વરાજ્ય મેળવી આપવા હિંદુસ્તાનના બારણે ઐક્યસાધ્યમ ખોખવવા ઇંગ્લિશ પ્રજાના દીર્ઘ ગોલમેજપરિષદોના સત્વહિન બાબતો વાંચ્યા પછી હિંદુસ્તાનનું ખાસિ કહ્યા કરવાજ કે એમ મને લાગ્યું હતું પણ કારણના બાને પ્રસટ થતા ઇન્ડિયન વધુમતના ૬૬ મી નવેમ્બર ૧૯૩૪ ના અકમાં તંત્રીનો 'હિંદની સંસ્કૃતિ' બાનો મુખ્ય લેખ વાંચ્યો છે. હિંદની સંસ્કૃતિ પણી ઝાંખી છે તે વાંચી બાપને સ્વસ્થ અને દુઃ મર્મ છે. તેની પાછળ મેકડો સદીઓનો અનુભવ સંકાયેલો છે એ બાબતનો જેટલો હોંશે જરૂરી છે તેટલો બીજા રહેશે માટે પણ જરૂરી છે. આ બાબ રહસ્ય વાંચી કયુના, માનુષ્ટો અને ઇંગ્લાંડોની હોંશે પણ પોતાની માનુષ્યની હિંદુસ્તાનની સેવા કરવા તૈયાર થશે. આ વિષય ભાવતાં બાપણી માનુષ્યની હિંદુસ્તાનને બરાબર સમજી પણ બધ સ્થાપ કરવા કુ નીચેની દસ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઇએ.

(૧) હિંદુસ્તાનની આજનો કુલ પાનરીઓ કરોડ વસ્તીને બંધુપ્રેમ નિમિત્ત હજારોની માનુષ્યની છે એ વિસ્તારમાં આખા હિંદુસ્તાનમાં એકજ પ્રકારનું રાષ્ટ્રિય શિક્ષણ દરેક પ્રાંતમાં પોતાની પ્રાંતિક ભાષા અને રેજ ભાષા એમ બન્ને ભાષામાં આપવું.

(૨) આખા હિંદુસ્તાનનાં સઘળા કન્યાઓ માટે ફરજીયાત કેળવણી માટે કાયદો, પારમાર્થ, સામાજીક અને રાષ્ટ્રિય રીવાજોના વિરુદ્ધનાર ન હોય એવી ધાર્મિક કેળવણી આપવાનો પ્રબંધ કરવો.

(૩) કુદરતી ધર્મ સમા આજના હિંદુસ્તાન માંથી આફરો હિંદુસ્તાન બનાવવા હિંદુસ્તાનની દરેક પ્રેમ અજબપુરની પ્રાંતમાં, મુલકમાન પારસી, હિંદુ વિગેરે વિગેરે કોમોવેદ લોકો દરેક કોમના આગેવાનો, આફરોના વિગેરે બાબતોમાં એકબીજા હોંશે બાબત બની રહેવું.

(૪) પ્રાંતના લોકો હોદ્દાઓ મારેથી બધા હોદ્દા ઉપર પ્રાંતના વતનીઓની મહેનતથી હોદ્દેદારોથી ભરેલા છે. એટલે એ લોકોને પોતાના ધર્મ અને સુધી સંસ્કૃતિ કરીથી બરાબર પૂર્વક બનાવવાનો આવે તો હિંદુસ્તાનમાંના સઘળા ઓસ્ટ્રીલોક વારસદાર બારતો મટી પોતાનું મુળ પકડી બધ હોંશે બની બધ

મુલકમાનો એ પણ હોદ્દેદારોથી ભરેલા છે. આજના બધસ દશ મુલકમાનોના દશ વર્ષ પહેલાં આજના વડાઓ હિંદુજોજ હતા. ઉલ્લા નવમાં વરસમાં પરરાજ્યોથી આવેલી રાજરક્ષા હેઠળ હિંદુઓ મુસલમાન બનતા હતા. અને એથી આજે જેટલા મુલકમાનો હિંદુસ્તાન માં છે તેઓના તેવું દશ બેટલો ભાગ હિંદુઓ માંથી મુસ્લમાનોનો છે. એટલે આજે હિંદુસ્તાનના મુસલમાનોમાં હિંદુત્વ કેરા હિંદુસ્તાન ઉપર અને હિંદુઓ ઉપર પ્રેમ તો કોમ એટલે હિંદુસ્તાનનો માટે હિંદના મુસલમાનો પણ હોંશે મથાય.

મને લાંબો થઇ છે કે અંગ્રેજ જનીન ગયા પછી હિંદુસ્તાનમાંથી એક ખિલાફત પ્રતિનિધી મંડળ તુર્કો મોકલ્યું હતું, જેમાં મેહેમાના મોહમદઅલી. શાંચમુ વિગેરે હતા. તેઓને તુર્કોના કમાલ પાશા અને તુર્કી રાષ્ટ્રપ્રેમ આગેવાનોએ સલાહ આપેલી કે તમે હિંદુસ્તાન પાછા જાવ અને હિંદુઓમાં મળી જાવ હોંશે બની હિંદુસ્તાનના રાષ્ટ્ર માટે કામ કરો.

પારસીઓ એ પણ આર્ય પ્રજા છે. અને હિંદુઓની એક શાખા છે એટલે એ મેહો પણ હિંદુ છે.

(અપૂર્ણ)

સા. આ. ના રાષ્ટ્રિયવાદીઓનું સ્વદેશાભિમાન

હિંદીઓએ ધડો લેવા લાયક

"ડેઈલી મેઈલ"ના રાષ્ટ્રિય પક્ષના એક સભ્ય ને લખનૌના એમ. પી. કેપ્ટન ફ્લાયુ. ડબ્લ્યુ. ડબ્લ્યુ. ફ્લરેડીને મેસેનોક હોલમાં મળેલી એક સભામાં કરેલું ભાષણ જે હોકેમાં પરદેશી વિમાનની બીક દોષ તેઓએ બાલ મનન કરવા જેવું છે.

કેપ્ટન ડબ્લ્યુ. ડબ્લ્યુ. કહે છે:

"સાઉથ આફ્રિકા બધારે પરદેશી રાજથી મુક્ત થશે અને બે ખંડના નાગરીકત્વમાંથી મુક્ત થશે, આપણી જમી ઉપર બધારે બ્રીટીશ પ્રજા કંઈકની જાહેરી અને "કોણ લેવા મી કરીએ" આપણા દેશમાં પ્રગતિ અને જવાબદારી સ્વરાજ માટે જેમ કોણ નારેજ આપણે ખરી રીતે સ્વતંત્ર પ્રજાના ગણાઈશું, તે પહેલાં નહિજ."

આગળ ચાલતાં તેમણે કહ્યું કે આજે મોટા ભાગ ખંડો સ્વતંત્ર બની બેઠા છે અને જેવી રીતે ૧૯૨૪ માં એક સ્વાતંત્ર્યપ્રેમી સરકારે તરફથી સાઉથ આફ્રિકાને દુનિયાના મહાન વિમહકના પક્ષ કામ જવાબો આપવું હતું તેવું કરી બતાવવા નહિ, પણ, તેથી જે લોકો રાજકારણથી બાજોમાં પ્રતિકુળપૂર્વ રસ લેતા અને વધારે ઉંડાણ દ્રષ્ટિ રાખતા આવ્યા છે.

મુખ્ય, દેશના સામાજીક, રાજદ્વારી અને ધાર્મિક બાજોમાં તેમજ પરદેશ અને નિસાલોમાં પણ બાબતો બાકી બાકીલા છે. હાલની સરકાર પણ તેવુજ કરવા બહાર પડી છે. શ્રી. કુરી અલાહરાબાદ કેપ્ટ લોકોને કહ્યુવાલાવ્યા છે કે તેઓએ જનરલ દ્વઈસ્મટ્સને અંધશ્રદ્ધાથી અનુસરવું જોઇએ.

સાઉથ આફ્રિકા ઉપર આજે મુઠભેડો ઓ પરદેશી રાજ ચલાવી રહ્યા છે, કેમકે આપણે દેશના નેતાઓ પરદેશીઓના હાથમાં રમકડાં જેવાં બની પડ્યા છે. એ વસ્તુ જોવાને સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકામાં આજે શું બની રહ્યું છે તેના તરફેજ નજર કરવા બસ છે.

દેશના એ ભાગમાં "પરદેશી અસર" ... સિવાય જોવામાં આવી પોલી હોવા સામે મેનચેથી આપણને જનરલ દ્વઈસ્મટ્સ તરફથી પ્રેરિત કરેલું એક નિષ્ઠુર વર્તમાનપત્રોમાં બહાર પડ્યું હતું પરંતુ ચુંટણીમાં સત્ત્વ કેવા ઉંડાણ જેવી પરદેશી અસર પડેલી છે તેનું ખુબ તેની સામે જનરલ દ્વઈસ્મટ્સ કંઈ વિરોધ દેખાવો નથી. આપણી ખુદ સરકારી કારોબારી ઉપર સાત દ્રવ્યવર્ષ સુધી દુર બેસેલો એક પરદેશી રાજા રાજા ચલાવી રહ્યો છે. બાદામમાં જનરલ સ્મટ્સે આપણી સરકારની બ્રીટીશ એજન્સી સીમની સાથે સરખામણી કરી હતી ને બરોબર જ હતી.

ઈંગ્લંડના ભાજી સંસ્થાન પ્રધાન મી. એમરી ૧૯૨૭ માં સાઉથ આફ્રિકાની મુલાકાત આવ્યા હતા અને ત્યારે કહ્યું હતું કે બ્રીટીશ કહેવાતાપણા વિશે એમ કહેવું બહુજ ગમાડીયું કે "સ્વરાજનું રાજ્ય તમારા હૃદયમાંજ છે." કેમકે આજે એ કહેવું બહુજ છે કે "હવે બ્રીટીશ સામ્રાજ્ય તમારી અંદરજ છે."

કે.એબીસીનનો બંદોબસ્ત

તા. ૫ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૬ ના રોજ જનરલ દ્વઈસ્મટ્સ પોતે કોએબીસીનનો વિચાર કરી રહ્યા હતા એવી બબાચેથી બ્રીટાનીને ઉંડાણ કરવાને "ડીલ્ટર્સ" ના રીપોર્ટને બોલાવવો હતો. રવી વારનો દિવસ હતો. સામવારના "ડીલ્ટર્સ" માં એ ઉંડાણ બહાર પડ્યો. એ દિવસ અને બરોબર પાંચ દિવસે તેજ દિવસે બી. સી. કબજુ. કબજાનું અણુમિલ્યું અવસાન થયું હતું એજ મોકાયારે જનરલ દ્વઈસ્મટ્સે પોતાની કારકીર્દીની કાર્યે કોએબીસીનની ચર્ચા કરી પોતે કોએબીસીનનો વિચાર કરી રહ્યા છે એમ કહ્યું. પાર્લામેન્ટમાં પ્રસિદ્ધ થયેલી નીતાનો ભાવાર્થ કેમ ઉંડાણ કર્યો એ પુછવામાં આવતાં બી. સી. કબજુ. મહારાજાએ જવાબ આપ્યો કે "એ ઉંડાણમાં બાજી હતી.

કુદ મુલાકાત કિંમત કરી ચોટમાં મળેલી એક બ્રીટીશમાં જનરલ દ્વઈસ્મટ્સ ખુબ કર્યું હતું કે તેમજે કોએબીસીનની બી. સી. કબજુ. મહારાજાના સામે ચર્ચા કરી હતી અને જે દિવસે તેમનો ઉંડાણ પ્રસિદ્ધ થયો તેજ દિવસે તે મુજરી બધા હતા.

સામાન્યની પ્રધાનમંડળની નવારી બાબતો કરવામાં બી. ડબ્લ્યુ. બોથાએ જણાવ્યું કે રાષ્ટ્ર એબ્લાલેન કેવું બોલતા હતા કે "બ્રીટનને બહારની દુનિયા માં બનેલા ચેમ્બરની બીજ સામ્રાજ્યની અંદરથી જ પુરી કરવી પડશે." બ્રિટનના સામ્રાજ્યમ સારેજ પાર આવું જણાય છે, કે બધારે તેનો બાજારો માલ વેચવાનો હોય કે ખરીદતી વખતે બાર બધવું જણાતું નથી. સાઉથ આફ્રિકાએ ૧૯૩૨ ની સાલમાં ૨૪૦ બાબ પાઉંડનો માલ ઈંગ્લાંડ પાસેથી ખરીદ કર્યો હતો બધારે બ્રીટને સાઉથ આફ્રિકા પાસેથી ૫ બ ૮૦ બાબનો ખરીદ કર્યો હતો આ તેની નીતી છે, કેમકે સામ્રાજ્યમાંથી તેણે ૧૯૩૨ બાબ પાઉંડનો માલ બધારેથી લીધો હતો. આ નીતી વિશે સર બરનર્ડ મેસ્યુઅલે કહ્યું હતું કે "બ્રીટન બરાબરની એવી નીતી મહત્વ કરી રહ્યું છે કે જેના બધારે તે બધારે સ્વાતંત્ર્યવાળું થતું બધ છે અને બ્રીટ પોતાનાજ સંસ્થાનોમાંથી પણ માલ બાવતો રોકે છે."

મી એમરીએ કહ્યું હતું કે "આરંભના કાયદાની સંધીની કલમે સિવાય એવો છે કે બ્રીટિક બાજના સંબંધમાં તેમાં ખુબ પોતાનાજ સંસ્થાનોને પસંદગી આપવાને બંધાયેલા નથી બેલ્જીયન નીતિ પણ સંસ્થાનોમાં તેના ઉંડાણની બીજવણી થતી બહારવાની તેઓને ફરજ પડી છે ત્યારે હવે સંસ્થાનોને બધારને માટે બહાર નજર કરવી પડે તેમાં શી નવાઈ!"

બ્રીટીશ બાજોના હુકમો

બ્રીટીક સાથેના સંબંધ વિશે બોલતા મી. ડબ્લ્યુ. બોથાએ જણાવ્યું કે રાજદ્વારી બાબતો એ કંઈ મુખ્ય વસ્તુ નથી કેમકે તેના બધારે બીજી બાબો છે. વેપાર અને સરકારી બંધબસ તેની પહેલાં આવે છે.

મી. જે. કેમ્પ ડોકાસેનર મી ટ્રેઈન કેપ અને જનરલ સ્મટ્સ અને સપક્ષાઓએ વખતો વખત બાબપૂર્વક બહાર પાડેલું છે કે એ સંબંધ બધારે ગાઢો થયો છે. તેનો બચાવ મરહુમ જનરલ ડી વેટની સેના આપી સકાય છે કે એક સામ કુમકારે "બારણો કાય છે, પરંતુ બધારે પોતાનાજ ઓરડા. પોતાની પ્રજાને પુરા બચાવ પગ કરે છે કે તેનું બુતા રાષ્ટ્રપ્રવાદી નેતાઓએ કરેલું છે, ત્યારે તેની સામે પ્રજાને ચેતવણી આપવી આવશ્યકજ ગણ પડે છે.

મહાત્મા ગાંધીજીની જેમ બારે કહ્યું કોએબીસ બ્રીટીશ સાથેનો સંબંધ તોડવા ઇચ્છતા નથી. જનરલ સ્મટ્સ અને બીજાઓના બાબ બિન્ન મુદ્દાઓ બર વસ્તુ બાપણા દેશની ઉપર બધી બેસવાના માટે છે પરિણામ બાબવું છે કે સાઉથ આફ્રિકાનાર લોકો જેને સોબી પહેલું વસ્તુતા હતા. તેનાથી પણ તેઓનો બનવસ્તીથી વિમુહા બાબવામાં આવી રહ્યા છે. આ હકીકતોમાંથી રાષ્ટ્રિય બાપનાનું મળ ઉંડેથી બાબવામાં આવી રહ્યું છે.

ચેતવણી

કુટુંબને માટે બાફિકનો નાશ કરવો, સમાજ ને માટે કુટુંબનો દેશને માટે સમાજનો અને આત્માને માટે અજ્ઞાનતા ત્યાગ કરવો.

* * *

પ્રાણીમાત્રને આત્મવત જોતાં શીખ. બીજાઓનાં દુઃખ તારાં પોતાનાંજ દુઃખ સમજ. જેવો પોચાર તારી પાસેથી, જેવી પાસેથી તેવાં કર્મ જેવાં કર્મ તેવાં ફળ, જેવો સહવાસ તેવો પરસ્પરાભાવ, જેવું પાત્ર તેવું ઝરણું, આ ગહન કુદરતનું બીજ ગણિત છે

* * *

આત્મા સાથે કોઈપણ જનારી ચીજ તો નેમ, નીતી બધમ બકરી અને સમાચરણ છે, જે આત્માને સ્વર્ગમાં દાખલ કરે છે

* * *

આ દુનીયાની ચાલતી રીતમો, વાહનોમાં, વાણીમાં, જોવામાં મુખ્યત્વે ખુબસુરત માને જોવાની નાખનારી દોષ છે, પણ તેની પાછે એક જોરી ઉંડાણ પ્રકૃતિ બેઠેલીજ દોષ છે, તે દુઃખ માબવા પ બરે બાદમાંજ. કદી જોવાતો નથી.

હિંદના પારસી ભાઇઓને

શ્રી. ભુલાભાઈ દેશાઈનો પડકાર

"પારસી ભાગ ૬૦૦૦ વર્ષ પહેલાં આવી એ વાતને આજે ૧૩૦૦ વર્ષ થઈ ગયાં એ પ્રજાએ પોતાનું જીવન કે તેમના અસલ દેશમાં ઘેમ ઉપર ટકાવી રાખ્યું તેમાંથી ઘણું બધું તજ્યું. બાકીને હિંદ આવ્યા હતા ને હિંદની પ્રજાએ તેમને સહાય આપી હતી.

જે નેતૃત્વને કારણે સૈકાઓ પહેલાં આજે ઉદ્ધરેલ છે તે ઉદ્ધરેલ પ્રજાને પોતાની જન્મ–ભૂમિ માને છે.....પારસી કે બેરોજગારી દૂર કરવા પ્રશ્ન છે. કે દેશ, કે—મુસલમાનોથી જુદી પડે કે રાજકીય દૃષ્ટિએ આપે તે હિંદી પ્રજા તેમના પર જુલમ નથી કરતાની, પાંચ પચીસ વર્ષમાં રાજની લગામ પ્રજાના હાથમાં આવશે ત્યારે પારસી ભાઇઓને જનમ પામવી પડેલી હાલત ઘટશે તે, તમારે એમની સામે કોઈ ફરિયાદ નથી, એમને રોજ કહી કહેવાનું નથી.

કોરસના અનો સૈકાઓ એ મુજબ કેટલા પ્રશ્ન છે, જ્યાં આજે ન ઉદ્ધરેલ માટે મરવા તૈયાર છે. ઉદ્ધરેલ હિંદને માતૃભૂમિ માને છે આને તેની માટે કરવાની સર્વસ્વ કુરબાની આપવા પણ તૈયાર છે, અને અસલ તો ફેંચ છીએ એવી ભાવના પણ તેમનામાં હી નથી.

આજની પ્રજાઓ અસલની આપેન પ્રજા નથી પણ દરેક જાતિ નવિ હિંદ તો હિંદ આવેલા જ્યારથી કોઈ ફેરફાર થયો નથી

મહાત્મા ને તેનું ટોળું

(મહાત્માજી એક મન્દિર ખુલ્લું મુકવાની ક્રિયા કરવા છે. મન્દિરની બારણામાં મહાત્મા ઊભા રહ્યા છે. મન્દિરની પાછળ પવન, પરથી ભરતી નદી અને મન્દિરના પગથારિયો. કસ્તૂરબા ત્યારથી આસિડ ફ્રેન્ક મેગેઝિનના તારથી સમાધિસ્થ. ભાગ્યાવિધાતા કારકુન વગેરે.)

આસિડ ફ્રેલેહરર: ઃ કુંભમેળો ભુક્કો ઊભા દેવતાના મેળામાં આશો, મોટા મહાત્મા, ઃ ઊભા કોણ પ્રથમ મારો ઝઘડો.

મહાત્મા : ઝઘડો ઃ

આસિડ ફ્રેલેહરર: ઃ ઃ ઃ

સ્વદેશનાં ટુંક ખબરો

જરદહના ગાંધીની ધરપકડ

રૂટરના ઉેવરા ખબર એવા મળ્યાયે છે કે જરદહના ગાંધી સરહદ પ્રાંતમાં પકડાયામાં આવ્યા છે. અને મહાત્માજીને પણ સરહદ તરફ જવાનો મનાઈ હુકમ મળ્યો છે. ઈલાના રાષ્ટ્રીય છાપાઓ. કેમ માને છે કે ડબીજ્ઞ હુને ત્યાં પગલાં લેવે કલાકારની ધરપત થઇ કરવી અથવા ઉપવાસ થઇ કરવી. કદર જણાયે છે કે કોંગ્રેસના આગેવાનોએ ત્યાં જવા ઘણી તૈયારીઓ થઇ છે

વિદ્યાપીઠનું મકાન

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ઉપરનો પ્રતિબંધ દુર કર્યાની જાહેરાત થઇ ત્યારે પહેલાં મહાત્મા શ્રી. નરહરીભાઇએ વિદ્યાપીઠનું મકાન સોંપવાની માંગણી કરેલ તે ઉલ્લેખ વિદ્યાપીઠનું મકાન સોંપાયું છે.

ખંડણામાં ભારે પુર

કોલાપુર કલેક્ટરમાં આવેલ ૬ ઉંચ જેટલો પોકાર પડવાને લીધે પંચગંગા નદીમાં પુર આવવાથી ૬૮ કોટીકા નષ્ટાઈ ગઈ છે એવા સમાચાર છે.

વાઇસરોયશ્રીનો પ્રવાસ ક્રમ

કાર્યક્રમાટ બાતેનો વાઇસરોયશ્રીનો પ્રવાસ ક્રમ થયા કરતાં કેટલાક ફેરફારો સાથે પડવા છે. અમને જાણવામાં આવે છે કે આવતા ફેબ્રુઆરીમાં દક્ષિણ હિંદુસ્તાનના કેટલાક ભાગોનો પ્રવાસ ખેડવાનું નક્કી થયું છે.

કેદીઓનું વર્તમાન પત્ર

પોરબંદર કોર્ટમાંના કેદીઓ દ્વારે પોતાના છાપું ચલાવતા હતા છે. પરંતુ કેદ અધિકારીએ પત્ર તરફે "બીજાની નકલ કરીને" બહાર પાડે છે. આ પત્રનો કિંમત કરજ પરવી નથી. કદમાનાનો, કેદીઓ આ પત્રને કેવીરીતે જુએ છે અને કદમાન, આજ સુધી પ્રગટ થયેલ કેદમાનોના કોલમોની નકલ લઈને આ બાબતો ઉપર અને પ્રેક્ટીકલ કેદમાનાઓ દ્વારા ચલાવાતા પત્રો ઉપર પ્રકાશ પાડવા તે વાંચકો ૧૦ કેદમાનામાં પ્રગટ કરવામાં આવશે છે

રાષ્ટ્રપતિની તબીયત

બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદને તાવ આવી જવાથી તા. આઠમી પોષે તેમને હુમલા વગર ગયા અને બે દિવસ સુધી સંપૂર્ણ આરામ લેવાનું જણાવ્યું હતું તે પ્રમાણે રાષ્ટ્રપતિશ્રીએ કુદરતની ખબર લઈને મુલ્કની અને સુરક્ષાના કામમાંથી તિલાંજલી આપી બીજા કામોને બાજુએ રાખવું હતું.

સમજુતી

ઝરીયા કોલ્ડિયા રહીમ કોલીયરી કંપની અને કોલીયારી રહીમ બીબ કોલ કંપની વચ્ચે સમજુતી થઇ છે જેનો બનેલે દોઢસો દિવસ પ્રોડક્શન અને ડીસ્પેચની અગવડ કરવી તેમજ ખરીદાર પાસે કરવાનો કરાર કર્યો છે.

હરિજન ઝંડીયા પ્રતિષ્ઠા

ઓહારામાં કોંગ્રેટીયન કલબ સમક્ષ બોલતાં દીવાના માજી પ્રધાનશ્રી મર જમીરે શરૂમાં કહ્યું કે હિંદને સ્વરાજ તરફ આગળ વધારવાનો આથી વધારે મોટો કાર્યક્રમ બીજો હોય નહીં કારણ કે અત્યારે પ્રાપ્તીય સ્વરાજ્યની નથી આવતી તમામાંનો ઇસ્પાત ઉપર કોઇ આધાર નથી રહેતો તેમ નથી. મારે આજે કોઇ વીતી ગયાને લક્ષમાં રાખી ભવિષ્ય માટે આજે વધારે ચિંતા વધારે છે. વિદેશમંત્રીની દરમ્યાનગીરી ઝરીયાની સમાધાન થવાની મુશ્કેલી છે, અને તેના સફળ પ્રયત્નો માટે સ્થાન ઉપરના માણસોના સહકાર અને સહાયતા પર રહેલો.

મહાત્માજીની નવી કાર્યવાહી

મહાત્માજીના પ્રમુખ બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદે બે દિવસની વીચારણા બાદ નવી કારોબારી સમીતિના સભ્યોનાં નામો જાહેર કર્યા છે, જે નીચે મુજબ છે:-

બાબુ રાજેન્દ્રપ્રસાદ (પ્રમુખ) પં. જવાહરલાલ નેહરૂ, ડો. સફ્રુદ્દીન કીચલુ અને આસામી કુપલાની, (સામાન્ય મંત્રીઓ) શેઠ જમનાલાલ બજાજ, (ખજાનચી) અને સર્વે-સરદાર વલ્લભભાઇ પટેલ, ખાન અબ્દુલ ગફારખાન, બીજાપતી સરોજની નાયડુ અસફ અલી કાકુ સફીન, ડો. અન્સારી, મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ શ્રી રાજગોપાલાચારી, શ્રી મહાદેવભાઇ દેસાઇ, ડો. પટ્ટાભીસીતારામૈયા અને શ્રી જમનાલાલ બજાજ

પંડીત જવાહરલાલ નેહરૂની વેરવાઝરીમાં આ ૬ સિવાય નરીમાન સોમની વાતી કર્યા કરી પ્રમુખશ્રીએ પંદરમી ઓક્ટોબરના મહાત્માજી સમીતીની બેઠકો પહેલાં અને અધિવેશના પ્રસંગે કારોબારીને તેના નવીન સેક્રેટરી રાજગોપાલાચારીએ બોલાવી છે.

મુંબઇથી મદ્રાસ સાલું

—તાજા રાજ મો એરોપ્લેનદ્વારે પુના પાયલા આવા દીવસમાં મુસાફરી ૧૮ ૨,૭૬ કરવાનું મોટું પરદેશ અદ્ય હતું ઇંડીયનને આનાનું ધોરણ નક્કી થયું ૬ ૨૦૦.૬૧,૨૮૦૬નું ચોક પરદેશ આવું છે

ઇંજીન કારણ

એક પોસ્ટકાર્ડનો અદ્ય પખારેમાં પખારે કેટલા અક્ષરો લખી શકાય એ એક અખબાર કે કેટલાક વખત પહેલા "કાકાસ્ક્રેપ ઓફ ઇન્ડીયા", આ એવી કુખ્યાત પ્રેસ થઇ ૬ મી ખાટલી, પાસા પાસ એક પોસ્ટ કાર્ડ છે, જેમાં રવ. કાકાસાહેબ નરસિંહરાવનું ઇસ્પાતમરિસ અખબારમાં આપ્યું છે તેમાં એકસ્ટ્રા ૧૮૬ લીટીઓ છે સમાવેશ થાય ૬ અક્ષરોનો સમાવેશ થાય છે.

ખાદીની હલમનો અર્થ

કાદવ એ જાત અફેલનનો કુદરતી અને અદ્ભુત રહેલો પ્રકાર છે અને તેથી તેનો બાહોરી કામ લાયે સંબંધ ૬ પણ જેમ તેમ બાબત ન દોવા તેમને ફરજ થાય એ બહુજ ઘટેલું કામ છે પછી હાથ કાંત દોય ૬ સાંચા કામ, પણ ખાદીનું એની બરાબરી આજ દોષીનું સીવણ કામમાં થઇ રહેલો. પાસેના કામમાં એક દીવસ બાદીકામનું કાર્ય કરવું એ પણ એના જેટલુજ છે. અને એથી ઉપરાંત કોઇ પોતે ઘેર બેસી ચરખાનો બાબદર પદેંચવો એ પણ એટલુંજ કાર્ય બજાવે છે. કામગીરી એના જાય ચિન્હ તરીકે ગણવામાં આવે છે તે અર્થમાં એવી રીતે પરિણમે કે પણ મહાસભાવાદીઓ એ કાર્ય તેઓ કરે છે તેમાં પ્રાણ આવી જાય જ દેશની આર્થિક પ્રગતિમાં કોઇ મહાન ફાળો આપે આ દૃષ્ટિમાં ચુક સભામાં છે જે સુરક્ષાકામાં સભામંદરી પ્રકા થાય કરવાં પડ્યા આવી સાન નહી કરવામાં જે બેકારણ અતાવી છે તે માટે હું મને (ગાંધીજી) મુબારકબાદ આપું છું સભામાં ચમકે તેવી આ બધી વસ્તુઓ ઉપરાંત સેવી એ દલીલ આગ પર આમર કરેલી, પણ એ બારમા ધ્યાનમાં નહોતી આવ.

મુંબઇ મહાસભા ઓફીસનો નકશો

આ ફી. રાષ્ટ્રીય મહાસભાની સ્વાગત સમિતિના જનરલ સેક્રેટરી શ્રી પાટીલે એક નિવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે આ વખતની બેઠકમાં ૨,૫૦ પ્રતિનિધિઓ આવ્યા હતા ૨,૫૦૦ પ્રેક્ષકો સાધારણસભામાં હાજ હતા ખુલ્લી બેઠકમાં ૧૫,૦૦૦ જોવાલાયકોએ હાજરી આપી હતી ૨,૦૦૦ વોલંટીયરોએ, ૬૦૦ સ્વયંસેવિકાઓ, અને ૨,૦૦૦ સ્વાગત સમિતિના સભ્યો હતા આ. હો કોંગ્રેસ કમીટીના ૧૫૦ સભ્યો હાજર હતા. પત્રકારોનાસનના રિપોર્ટરો ૧૦૦ જેટલા હતા.

મહાસભા ખર્ચાની ૨,૫૦,૦૦૦ અને ઘણોજ હતો અને ટીકીટોદ્વારા ૧૭૫, ૦૦ ની વેચાણ થઇ ૨૫,૦૦૦ પ્રદર્શન આને બાકી બધો હતો, આ તેની ટીપોટના વેચાણના ૬. ૬૦,૦૦ આવ્યા હતા ઉપરાંત બાકી રહતાં સ્વાગત સમિતિ પાસે ૫ ૨૦,૦૦૦ રહેશે

વડોદરા મા. મહારાજાને કુપાણી તોળાયા

કટીયાલ પંચાયતની મદદ ખુબાં બોલી આમ સભાએ ઠરાવ્યું છે કે આવતી સુવર્ણ જયંતિની વેળા વડોદરાના મા મહારાજાને કુપાણી તોળાવી જોઇએ.

આત્મબલવાસીઓનું કાર્ય

વર્ધાની આજુબાજુ જુ ૪૦ માઇલો જેટલો પહેલા ભાગમાં આત્મબલવાસીઓ હતા, તેઓ ગાંધીજીએ એમોલયા અલગાવની દિલસ્યાત પછી ત્યાંથી લીધા વાડા ૩૦૦ થી ૫૦૦ ગામડામાં કામ કરે છે આ આપણને જણાવ્યું છે કે એક કેળવણીના કાર્યકર ૧ ૧૫ ગામડા સાંભાળી શકે

એમણે કરેલ સામમાં બેઠવાક કાર્યકરોને કેળવણું આપી છે, જેઓ ગામડાંમાં કાર્યક્ષમ અધિકારમાં લઇ શકે એમ છે

વિવિધ વર્તમાન

હોંશિયાર ચેતજો અને કાબેલ થજો!

ફ્રાન્સ્વાલમાં આવેલા 'લોનની' શહેરની 'ટાઇન કાસ્ટિંગ્સીસ' બોલાવ્યા કામ અને સ્પુરેજના કામ માટે એક ટેન્ડર રવીકાર્યું છે. તેમાં આમ બોલ્યા છે કે કરી છે કે બોલામાં બોલ્યા બધાં સબ્બ્ગામાં ગોરા મજૂરોજ હતા લેમને. જેને હરોજના ૯ શીલિંગ વાર આવતા પડશે. નેટીવ મજૂરો કામ કરે ૧ કેન્ટ્રાક્ટ પા ૧૬-૧૬૨ ને હતો પણ ગોરા મજૂરો કાયે દોમ તો કોન્ટ્રાક્ટ પા. ૨૬૨૬૬ ના એટલે કે પા ૨૬૨૮૮ વધારે ખરીને પણ કાફ્રીસીકે ગોરા મજૂરોને કામ બધે બે કોન્ટ્રાક્ટ કર્યો. (આવા હડીકેટ છે તમારામાં બોલું જાડીક બ્રિટિશાન કે તમારું ગમે એ પકારનું કામ હડીકેટ કોલાજ કલાપ્તાનો આગ્રહ રાખી શકે?)

જરમનીના સરમુખત્યાર રમતગમતોના પેટ્રન

ગત ૧૬૩૪માં જરમનીના મુખ્ય શહેર બર્લિનમાં રેલ્વરદેડાના સુપ્રસિદ્ધ ખેલાડી ના રેરિસ પ્રકારની રમત ગમતોમા (ઓલીમ્પીક ગેમ્સ) ભાગ લેશે. એ રમતગમતોના પેટ્રન બનવા જરમનીના સરમુખત્યાર હર હીટલરે કિધાર્યું છે. એ રમતગમતોની હરીફાઇમા ભાગ લેવા ૪૧ જુદાજુદા દેશોએ કબુલ કર્યું. આપણાંડા એ હરીફાઇમાં ભાગ લેશે પણ હજુસુધી આપણા બેલાડીઓનો હા, ના તો કઇ જવાબ નથી. પેલેસ્ટાઇનને ભાગ લેવા ના પાડી છે.

ઓસ્ટ્રેલીયામાં વપરાંદર પુરથી થયેલું નુકશાન

ઓસ્ટ્રેલીયાના શહેર મેલબોર્નમાં અને તેની આજુબાજુના પ્રદેશોમાં પુષ્કળ પુર આવવાથી પણ નુકશાન થયુ છે. માત્ર ૧૮ માણસોનું, તણાઇ જવાના સમાચાર છે પણ ઘણા પ્રદેશ પડી આંતરાથી ૬૦૦૦ જેટલા માણસો નિરાધાર બના છે. ૬૬૦૦ જગાએ રેલના પાટલો ધોવાઇ ગયા છે અને રેલીકોનના તારો તુટી ગયા છે. એક જગાએ તો પ્રિમીનાલમાં પાણી-ચારાક જતાં ૬૬૦૦ માણસોને છાપરામાંથી ઉતારી લઇ બચાવવામાં આવ્યા હતા સરકારે લોકોને મદદી સહાય આપી છે. એકદરે ૨૫ લાખ પાઉંડનું નુકશાન થયુ કહેવામાં આવે છે.

મેલેરીયાના મચ્છરોનો નાશ કરવાનો નવો ઉપાય

ઇટલીના, રોમ અને બોલોનાની યુનીવરસીટી-ઓના ઘણાંક પ્રોફેસો તરફથી જાહેર કરવામાં આવે છે કે મચ્છરોમાં વપરાયમાં તેઓનો નાશ રહેલો હવરો મેલેરીયાના મચ્છરોના ઇંડાનો નાશ કરી શકે છે, એટલે જે જે જગાએ મેલેરીયાના મચ્છરો પાકે ત્યાં એ તેલોનો હવરો ઇંડવામાં આવે તો મેલેરીયા નાબુદ થવા સંભવ છે.

બેકારી દુર કરવા ઇટલીએ લીધેલો ઉપાય

ઇટલીના સર્વસત્તાધીકારી મહાપુરૂષ મુસોલીનીએ એવા નવી યોજના બહાર પાડી છે, કે મજૂરો પાસે દર અઠવાડીયે બાર કલાકજ કામ કરવવુ, કામ મજૂર પાસે બોજા તાસ્ક કામ ન લેવુ અને બને ત્યાં સુધી બીજા માણસોને કામ આપવું. આમ મુસોલીનીની ખેડાનીનો નાશ કરવા કમેર રાખે છે.

દુનીયાનું મોટામાં મોટું દુબીની ઇજારદારનું આરેનું કાર્ય

અમેરીકાના ન્યુયોર્ક શહેરથી નજર આશે છે કે દુનીયાના મોટામાં મોટા દુરબીન માટે ન્યુયોર્ક ના ઇજનેરોએ બાંધકામ ૧૬ વર્ષની કાર્ય બનાવવામાં આવે છે. કામ શિયાળના કાયકે ૧૬ વર્ષમાં કરવા માં આવ્યા. એક મોટી ટાંકીમાં કલાકના ૪૦૦ રતલ મધાકે દિવસને રાત કામ ચલાવવાનો રહ્યા રાખવામાં આવ્યો હતો. બધુ મળી ૧૦૦, ૬૦ એટલો રસ થયો તેમાંથી ૬૬૦, ૬૦ના રમતો કામ બનાવવામાં આવશે.

ગોરાઓને હુમલા આફ્રીકામાં કેવલે કુચે જઇ રહ્યા?

અમેરીકાના પ્રખ્યાત એરોપ્લેનના પાયલટ મી. વી ઇ પોસ્ટ ૪૮,૦૦૦, ફીટ ઉંચે આકાશમાં એરો-પ્લેનમાં ઉડવા પ્રયત્ન કરનાર છે અને તેટલે ઉંચે પહોંચવાની ઇચ્છા રાખે છે. અત્યારે તો પ્રટાકીના એરોપ્લેન પાયલટ મી. ગ્રેફ્રેનલ્ડ રેનાર્ડો ટેનાર્ડી એ એરોપ્લેનથી ૪૭,૬૫૬ ફીટ ઉંચે આકાશમાં પહોંચવાનો રેકર્ડ કરેલો છે.

દેશાપરદેશના ચેમ્પાનિકો હિમાલયની સફરે

અમેરીકામાં આવેલ હાર્વર્ડ શહેરના ડો. કેમ્પની આગેવાની હેઠળ કેલ્પરદેશના પર્વતારોહકો હિમાલયની સફરે ૧૯૩૫ના માર્ચ મહીનામાં ઉપડવાની નીશ્ચાનાર છે. એ કાફલામાં કેમ્બ્રીજ ના ડો. આપન મેલ્ટન અને ટેનાર્ડીના પર્વતા-રોહકો પણ જનાર છે. હિમાલયની કારકોરમ પર્વતની હારોમાં ૨૬૦૦૦ ફીટ ઉંચે કાઈ જગા-એ તેમનો મક્કમ રહેશે અને લાવા અને નેટલે ઉંચે ચઢવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવશે એ પયત્નોનો હેતુ એ છે કે ઉંચે ચઢવાથી હવામાં માણસના હેલ્થને શું શું અસર થાય છે અને પાતળી હવામાં શું શું ફેરફારો છે તેનો અભ્યાસ કરી બધી હકીકતો સંપાદન કરવાનો છે અને હકીકતોના આધારે માણસના શરીરમાં ઓક્સિજન કે ન્યુમોનીયા જેવા રોગોસુ કેમ થાય કે નિવારણ કરી શકાશે એવી આશા રહે છે.

૪૦૦૦૦ ફીટ ઉંચથી ઝુલકો મારશે

ટેનાર્ડીના પર્વતારોહક ડોક્ટર આમન પી જોહન ફ્રાન્સ નામનો એરોપ્લેન ૨૦૦૦૦ ફીટ ઉંચે એરોપ્લેનથી આકાશમાં જઇ ત્યાંથી ઝુલકા મારશે એવો ઝુલકા મારો કે તે ૧૬૬૦ થી ૧૬૮ માઇલની ઝડપે નીચે પડશે અને ૨૦૦૦ ફીટ ઉંચે રહે એટલે પોતાની પારેસ્યુટ (એક પ્રકારની પિંજારા જેવી) ઉઘાડી અને લાર પણ ઝનાકના ૧૦ મીનીટની અંદર નીચે પડશે એટલે ૪૦૧૦૦ ફીટ નીચે આવવામાંથી જ્યોનપર આવતાં માત્ર પડેથી ૬ મીનીટ આપશે એ ભાઇને એટલે છેવે થી ઝુલકા મારે આવશે કે જે પ્રમાણ અનુભવ બને જશે તેની આપ પાયરોસ્ટ દ્વારા પ્રેમાપને તે સંજ્ઞાવાશે પણ એરોન દ્વારા અત્યારે એ વખત ૨૧૦૦૦ થી ઉંચે આકાશમાંથી ઝુલકા મારેલો.

હિંસકપ્રાણી! બહુદીઓ સાથે સંગ કરનાર સ્ત્રીઓને ધનદારી સજા

જરમનીના નુરેમ્બર્ગ શહેર નજીક આવેલ પર્વ માર્ગે રાષ્ટ્રિય સમાજવાદી પ્રોટેસ્ટેરી એક કોન્ટ્રસ્ટ મળી કરી જરા ૧૦૦ થી ૧૬૨ સભ્યોમાં નાઝી હીટલર પક્ષના, ડાકટરોએ હાજરી આપી હતી. તે કોન્ફરન્સમા એવો ઠરાવ પસાર કર્યો કે જે જરમન સ્ત્રીઓ સાથે સંગ કરશે તેને ધંધા કરી દેવી અને વંધ્ય બનવું. આ સાથે બંને કરનાર બહુદી પુરૂષોને નાપુંસક બનાવી દેવા, બાય ઇંડી જે કરવી. તેની મીકલ્ત જપ કરવી અને તેને આજીવન પરદેશી દેશમાં દેશવટો કરી દેવા ઉપરોક્ત ઠરાવ જરમનીના સુપ્રીમ્બાસ્તાના પ્રમુખ ડો. હાને તાજેતી પહોંચી દરામાં આવ્યા છે

એ કોન્ફરન્સના મુખ્યપ્રવક્તા ડો. ફેરમક જે નાઝી પેરીક્સ કોરના નેતા છે તેમણે સરકારની હીકા કરી કે જરમન પ્રજાની આર્ય જાતીની પવિત્રતાના અભરક્ષણો કાયદે સખ્ત કામકાજ ૬૭ દરામાં આવ્યા નથી અને અત્યારે ચોરનાં કહ્યું કે જરમન સ્ત્રીઓના રક્ષણનું ઝનેગ વધારે સખ્ત કાયદાઓની માગણી કરીને છીએ બહુદીઓ સુ-દો કરે તેને આકરી સજા થવીજ જોઇએ જે જરમન આ ગુન્હો કરે તે જરમન જાતિ વિરૂદ્ધ ગુન્હો કરે છે અને દેશ દ્રોહ કરે છે, જે બહુદી આ જરમન પુરૂષનું લોહી ભ્રષ્ટ કરે છે. જે જરમન સ્ત્રી પોતાનું લોહી ભ્રષ્ટ થવા દે છે, તે સ્ત્રી સમસ્ત જરમન જાતિને ભ્રષ્ટ કરનાર છે બન્ની સામે ગુન્હો જે દેશ દ્રોહ છે અને દેશદ્રોહ, તરીકે સજા થવીજ જોઇએ."

નિઃશસ્ત્રોના ઉપર આપાત

જાપાનના જોરથી ચક્રકાઉન્ડ બાસરે મંચેસ્ટર-નામાં આવ્યા કરતાં જણાવ્યું હતું કે આવિશ્વ શહેનશાહત અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ પણ તેમ કરવા તત્પર હોય તો જાપાન પોતાનું શસ્ત્રાસ્ત્ર-ઠન અમર્યાદ કરી નાખવા તત્પર છે, જાપાન જરૂરી બાબતમાં મોટો પ્રહારો કરવો જોઇએ, એમ માનનારૂં છે અને બ્રીટન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, જાપાનની ઇચ્છા જાણી જશે ત્યારે તેનો પાંચ બાંધશે ત્યારે વિચારો કહીવના એકાને જાપાનને ખાતરી થઇ છે જાપાનેતો એક પક્ષ મનાવ જાપાનની વાત નથી કરી આ તફાનો અવાજજ કયાં રહેમે.

સમાચાર સંગ્રહ

બેનોનીમાં કુંવરાણી

બેનોનીમાં કુંવરાણીએ બે-અઢાર કેલોગ્રીનની મીજબાનીમાં આપ્યું કે દોડી ઓમે તમારા કરતાં બીજે કેમ દોડુસ્તાનમાં કેળવણી મળે છે તમે જાણો બીજે નેવા તો મળતી બીજાએ અને આપણ બોમતા જણાયું હતું કે કોલેજ આકરણના બોરાબોગા કેમ બેદ જતો રાખ્યો અને બે કરણ બેદ કરે અમારા વધી કારણો સહેલ વાળી મને તો બીજો લાગે છે એટલે કે બોમ નાખો કહેતી કે અંદર અંદર ઘણ કરેલ ન કામ ના સુખી કરેલ. કોલેજ આકરણ ... બોમ કુટુમ્બો કે જે અમારા ધણ પસંદ છે, તેમને ... મદદગીર બોલે ગણે ધણ કર છે અને કહેવાર તો દોડી બીજા કરતાં પણ કરણ પડે છે

અલ્પ અધિકાર

અમેરીકામાં ... ડોલે રીસેન્ટલે અલબામાના રાજ્ય મ પી કાનમ આકરણ ... પર નીચે પ્રોટેસ્ટીમાંની અદ્રમાણે ... ના બાપડી તાકીથી મહિલા અદ્રમાં અનુસાર નાગીક હક્ક રક્ષણ કરવા અહેવાલ તમ આકરણ ... ના હતા મેયર આપી રાખ્યા ... ડોલે ... કોમ્યુટી મેયરે ડિસ્ક્લોઝ કરી હતી ... સમાચારથી પ્રમાણ ને આપકાર આપ્યો. ... બીજા પક્ષો પક્ષાગ્રહોએ અદ્રમાના પક્ષ્યો તે પ્રકાર આનંદ પ્રદર્શન કર્યો હતો, પ્રકાશમાં અદ્રમાં ... ના ... આકરણમાં અભ્યાસ કર ... ગોરા અને બોમ ... ગોના હતી રોમને એકમ ... ના ... સ્થાન સ્થાપવામાં ... ને ... ને ... ને દોડીઓ ... ના ... રહ્યા સુધરી, આ ... ની ... ના ... ને ... ...

நற்றாயன் ஓப்பிலியன்.

1903 ...

... வெள்ளிக்கிழமை ... ஏப்ரல் மீ 14 ... 1944 ... திகழ்30

...கா...நாடி.

...தாரத்தை ...காலத்தை மிகவும் ...காலத்தால் ... வீட்டை ... வேண்டி ...னை வைத்தியரை அழைப்பதை ...ன திவ்வைத்தை அவசரமாக செய்துமுடித்து ...டேற்று கொண்டார். அதனை ... னை ...ன பார்த்து ...மேலைத் தேயத்தில் ... தந்த ...ரை ...மான ...தாரம் ... ...கரிப்பதாகும்

...ம்முடைய ...ரம், மிகவும் முக்...மான ...வதினை ...தமாகும் ...ப்பதும் ...அதிக ...ரும் ...அதற்கு ...தாக உடனை ...ட்டென்ன...ய ...தும் ...ரமாக ...ம், ...சன்னி ...முடியாத ...அன்னை ...மாகும். ...ல் ...ரும் ...ம் ...டங்கள் ...தாயை ...த்தல் ...ரை ...மில் ...தாரம் ...ரை ...ம் ...தலைவர் ...தைகளை ...ம் ...தலைவர் ...ம் ...ம் ...ம

பெரியோர் மீது அபிமானம் கொண்ட அவர்களுக்கு மற்றபடி யாதும் கைமாறு செய்ய வேண்டிய உரிமையே யல்லாம் கொண்டிருப்பதாகக் காண்கிறோம். அவர்களுக்கு மிகுந்த பயனளிக்கும் செயல் ஒன்றே எம்மால் இங்கு அவர்களுக்காகச் செய்ய முடிகிறது. அவர்களின் பயனுக்காக நாம் அதைச் செய்வதைவிட, நமது உள்ளத்தில் பெருகும் மகிழ்ச்சி பொங்கி வழிவதற்கு அதுவே ஒரு முக்கிய காரணமாக இருக்கிறது. அவர்களுக்கு நாம் செய்யும் சேவை நமக்கு நாமே செய்துகொள்ளும் சேவையாகவே இருக்கிறது.

"ஒரு வழி செய்தால் மனத்தே"

"மிழை தானது சான்றோர் பொறுப்பு"

என்னும் நெஞ்சில் நிருக்கின்றது.

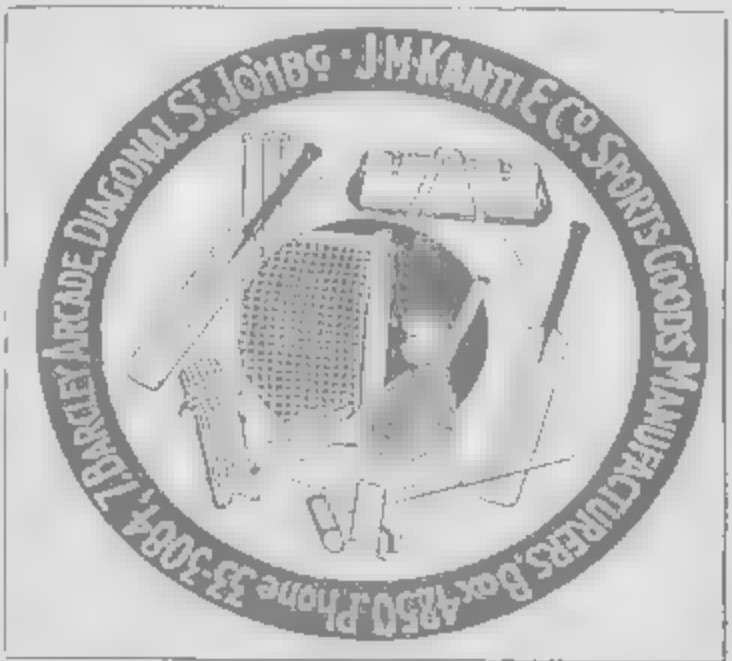
மாதந்தவறாமல் மருத்துவச்சிகளுக்கும் சேவைத்தமிழன் ஏதாவது செய்த வண்ணமாகவே இருக்கிறார். அவர்களுக்கு மாதச்சம்பளம் கொடுப்பதைவிட, அவர்களுக்கு ஏதாவது பரிசுப்பொருள் கொடுப்பதையே அவர் விரும்புகிறார்.

தாதர்களுக்கு மாதச்சம்பளம் கொடுப்பதில் இவர்களுக்கு இவ்வளவு கொடுக்கவேண்டுமென்று ஒருவர் ஒரு தொகையை நிர்ணயித்துவிட்டால், அதற்குமேல் அவர்களுக்கு ஒன்றும் கொடுக்கக்கூடாதென்று ஒரு கட்டுப்பாடு ஏற்பட்டுவிடுகிறது. ஆனால் பரிசுப்பொருள் கொடுப்பதில் அத்தகைய கட்டுப்பாடு இல்லை. அவர்களுக்கு மனமகிழ்ச்சி ஏற்படுத்தும் பொருள் எதுவாயினும் கொடுக்கலாம். அதனால் அவர்களுக்கு ஒரு தொகை கொடுத்துவிட்டால் அதற்குமேல் ஒன்றும் கொடுக்கக்கூடாதென்ற

એક દેશી ભાઇનું નવું સાહસ

જોઇતા કુશળવર માટે અને જોઇતીઓના અનુકૂળ કરાવવા માટે

જોઇતા ઉદ્યોગ માટે અને જોઇતીઓના અનુકૂળ કરાવવા માટે

J. M. KANTI & Co.

Sport Goods Manufacturers & Stockists

2 Barclay Arcade, Diagonal Street Off Market Street

Box 4250 JOHANNESBURG Phone 33-3084

કેટલોગ મંગાવો કામો પુરા સમજ અને ઓછા ખર્ચમાં પુરાવા આવી શકે તેમ છે

DUMAS — **BOARDING & LODGING**

P. O. Box 247 & 317 Tel. 'Khatel.'

HOOSEIN ISMAIL (SARDARGADI VALA)

Proprietor of Asiatic Hotel.

Merchant and Transport Passenger Agent,

Beira, P. E. Africa

હુસેન ઇસ્માઇલ (સરદારગઢ વાળા)

એશિયાટીક હોટેલના પ્રોપ્રાઇટર,

બેરા, પો. ઇ. આફ્રિકા.

Phone 1807 P. O Box 316,

HEERABHAI MORAR MATVADKAR.

Wholesale Fruit & Vegetable Exporter and Commission Agent.

82 Victoria Street, Durban

હીરાભાઇ મોરાર મટવાડકર.

હોલસેલ ફ્રૂટ અને વેજીટેબલ એક્સપોર્ટર

અને કમીશન એજન્ટ

પ્રથમ સારી રીતે કરી આપ સી. ઓ. ડી પર મોકલવામાં આવશે

ઉદાહરણ કરવા ભાવ માટે ૨૨ વીક્ટોરિયા સ્ટ્રીટ ડરબન

દમને માટે અકસીર ઉપાય - નમાયા દમને માટે ખાસ કરી આખી "THIRLWIN" "CKE" ગ્રાહકોની નમને નોંધણી પાસે છે. આ ઓ મળશે — આખામાં કરી. નં. ૨૦ બરિનની આખામાં! આ MEDICENE ઉપર છે LINIMENT the "One & Only" is to ... INHALANT ૧૫૬—૫૮-exclusive portion

સર્દીગીમેદમાંના ચેતન નીચે લખ્યા છે.

... Bento નથી મળ્યો ... ખાવે પી છે હતો અને હજામ ખાલ પાસ ... ... હતો. ખાવ માણ દેકરો અને ખેડાવાળાનો ... ખાવા ... હતો અને ... ... ખાવા હતો પણ ... ...

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

[illegible] Natal [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

The Best Your Money can Buy!

Save "Morning Cup" Tea Pa[illegible] Fronts for Valuable Free Gifts.

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

[Founded by Mahatma Gandhi in 1903]

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union — 20s Annually; 10s 6d Half-yearly

Outside the Union — 22s Annually; 12s Half-yearly

Advertisement Tariff

Number of Insertions	1 Inch			2 Inches			1 Column			3 Column								
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10		15	0	0
26	2	2	0	4	0	0	7	10	0	14	0	0	15	[illegible]		25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	13	0	0	25	0	0	30	[illegible]	0	45	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 3/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

કેપીટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ

અદામ અબજી, પીલ્લા બદરી, મુસ્તફી આલા [illegible] ની બાદી, બદામી હલવા, ચનીલા હલવો, આલે જ હલવા, બદામી પુરણપોળી, બદામની પેંડા, બાવાનો મેસુર, બ્યારમિ કુર, હલવા

અગરબ્ત, અકબર પેંડા, બાબો, આલા, મોહનથાળ, રાજભોગ, બદેણી, ગુલાબજાંબુ, બુન્દી લાડુ, સેરાબપુરી મેસુરો, બાવનગરી ગાંઠીયા . બાજા. આવતા કેરા ચેવડો.

SUTHER FENEE

HALWA

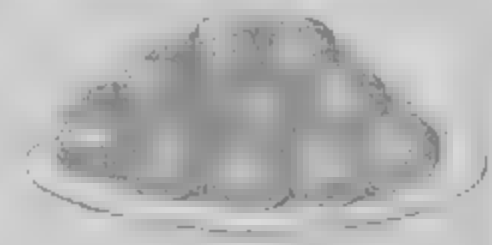
MAYSUR PAK

GAHREE

GOOLAB JAMBOO

LUDOO

—મમ—

નવાલ, બજાના કેરો પણ તૈયાર બજારે.

અમા ડીલા માહુરેબ્બ આર્ડર આપે પેસા મોકલવા બહેલ્બાલો કરવો.

બાલ સરસ અને બાલો પૂર્વકનો પોહચવામાં આવશે.

TELEPHONE

3623

CENTRAL

કેલાની આલ્બાલે નવા બજારમાં આવે ઉતરવાનું ઇબ્બમ કરવા.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: R. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

No. 51—Vol. XXXII Friday December 23rd, 1931

PROGRESS OF SASTRI COLLEGE

The present staff of the Sastri College with Mr. W. M. Buss, the Principal sitting in the centre.

ADDRESSING the pupils and staff of the Sastri College at the breaking up ceremony on Thursday Dec. 17, Mr W. M. Buss, the principal, stressed the progress made by the institution during the year.

The school had gone from strength to strength both on the sports field and in the academic field. Indians throughout Natal were taking a greater interest in education, the result being that accommodation was at a premium. A new wing was being added to the college, but in spite of this five additional classrooms would be needed next year.

Mr. Buss was most satisfied with the work of his charges during the year, and it was due mainly to their co-operation that he could say that 1931 was the best year so far in the school's history.

The Mayor was present and the Mayoress (Mrs. S. Copley) presented the prizes to the students. Kisno the senior Dux, being presented with five volumes by the best English authors.

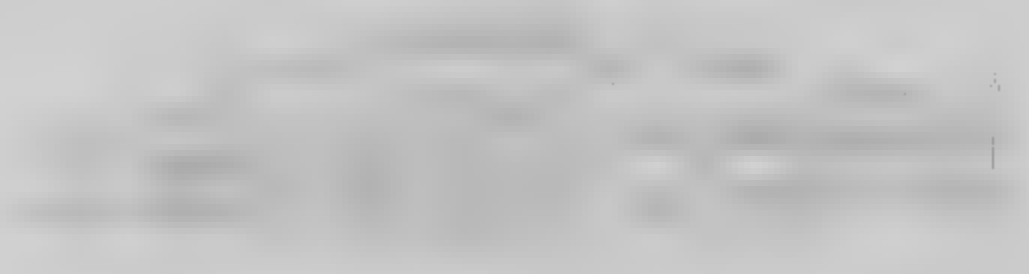
During the evening, "A Thread of Scarlet," a tensely dramatic one-act play, was enacted by an all Hindu cast, the players being taken from Standard IX. Mr. R. Warriner, the producer, was warmly complimented by the principal at the end of the play for his work on behalf of the boys.

Gandhi Heritage Portal

'Phone 39 Verulam. Tel. and Cable Address: "CHOONILALL" 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53, WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

GARAGE and SERVICE STATION
at 19, Wick Street and 7, Moss Street.

Branch Stores at
141, Grey Street, DURBAN
and 60, Wick Street, Verulam.

[illegible] gramophones, [illegible] Musical [illegible] Indian, Zulu, English and African [illegible] and have on at special prices in any quantity. Country orders receive our [illegible] immediate despatch.

[illegible] pay the highest price [illegible] OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS. Write us for further [illegible].

[illegible] Speeds and all brands of Tyres and Tubes. Full Discount for cash given [illegible] customers.

[illegible] Dunlop Four Ply and Tread [illegible] guarantee against any defects and replace [illegible].

[illegible] [illegible] any [illegible] on air us, we will be able to get [illegible] [illegible] will be supplied at special prices and terms.

[illegible] [illegible] on Radio Sets from £10.10.0 upward to £400.0.0 all latest Musical Gear all [illegible] sets. Write for further particulars.

ફોન ૩૯ વેરૂલમ. ટેલીગ્રાફ અને ટેલીફોન એડ્રેસ:
,, ૨૬૭૧ ડરબન. "ચુનીલાલ"

ચુનીલાલ. બ્રધર્સ.

જનરલ મરચન્ટ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોરટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ વેરૂલમ.

મુખ્ય ઓફીસ.

[illegible] [illegible] [illegible] [

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "કેનીયા

ડીસેમ્બર તા. ૨૪મીએ કુમારી ... ને ઉપડશે.

Shaikh Himed & Sons,

390, Pine Street, DURBAN.

Telegraphic Address :-KABAMAT

શેઠ હીમેદ એન્ડ સન્સ

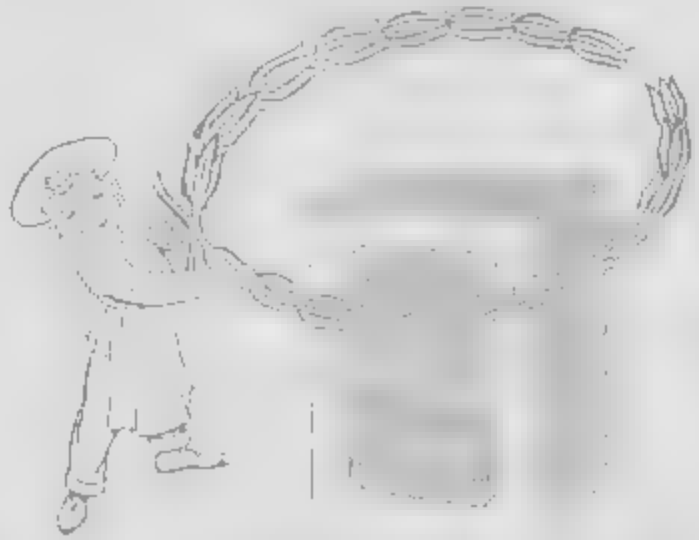
ડરબન.

Buy The BEST When You Buy Paraffin!

Make sure you get genuine LAUREL.
The cheapest because it burns brightest and lasts longer.

જ્યારે પારફીન ખરીદો ત્યારે ઉત્તમજ ખરીદજો

તમે ખાત્રી રાખજો કે "લોરલ" ઉત્તમ તેમજ સસ્તું છે છતાં ઝમકદાર અને લાંબો વખત સુધી બળે છે.

VACUUM OIL COMPANY OF SOUTH AFRICA LTD

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

ગ્રામોફોન રેકોર્ડમાં કિં. ૨૬/-

આ નાટક ફક્ત ૪ રેકોર્ડોમાં ઉતરવામાં આવ્યું છે સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી કોણ અજાણ્યું છે. આ પ્રથમથી અત્યા સુધી મૂર્ખ અને ચંદની હયાતી છે આ સુધી એનું નામ અમર રહેશે. રાજપાટ છોડી પોતે નીચ રાણું અને કુંવર આવે કેમેરામાં અપ છે તે સમયના દર્શ્યો સ્ટીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અપૂર્વ સેટ આજ ખરીદો હમારી ઉદારતા છે. રેકોર્ડ એકલાના ઓર્ડરની કી. ૩ ૬ આજ ઓર્ડરના પહોંચે.

નવેમ્બર માસના રેકર્ડો આવી ગયા છે.

કામા

પૃથ્વીરાજ ચૌહાણના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮

કિં. ૬-૧૨-૦

ત્રીજ ઓર્ડરની ૩ ૬ ભુદી.

હાથના તેમજ પગના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

દબાણ અને ચોંગણ રીતનો નવો સેટ આવી ગયો છે. હિંદુસ્તાનના બધાજ મોટા જેમ્સ મેન્યુફેક્ચરીંગ કું.ના અનેક જબ્બર ગુણવાન સેટ રીતના આ અલભ્યકીત અને મુદ્દત પેઢીથી રાજા મહારાજા જબ્બરજુત, તેના સુરેખા - -પુર અ મીઠાં કું તેમજ દરેકને પોતાને તેવા ડિઝાઇન બાબ બનેલા છે. બીજા -દી હારમોનીયમ ખરીદતા પહેલાં હમારા મ્યુઝીક સલુનના મુલાકાત લેવાથી તમોને લાભ થશે

ORIENT MUSIC SALOON

... H. M. V. RECORDS

... 2447. 117 Field Street
P. O. Box 1855. DURBAN Natal.

ક્રોટીગ્રાસ

પાવડર

કોઈ ખંજવાળ, ખારા, ચાંદા, માખી મારવા બંદુકોને

નાબૂદ કરે છે.

... ટીનોમાં વેચાય છે.

... MACOOMAR,

... Durban

... M. S. FRANCIS

રાજકુમાર,
મનેજર

કાન, કુક, ગોઢર ગાલ ૬ પેસા ગાલ ક્રુક મોટીરો પુરા પાડવામાં આવે છે રાત દિવસ ખુલ્લા

ફોન ૨૧૨૧ સેન્ટર ૧૫, કોર્ટ સ્ટ્રીટ, દરબન

પ્રોપ્રેટર્સ ઃ ઓસ. કાન્જીભ.

તાજા ઉમદા ફ્રુટ

કાયમ ગ્રાહક ... ઓર્ડર આવતા ૧૫/૧ પેસા રોકડા ...

... ખાવાનું ... ૧૫/- ... ૧૯૩૫

... ૩૨૦ ૫/૧ ... Grapes ક્રમ્પ્ટ પીચ ... નેટ

... ખાસ ઉમદા ૧૨ ૧ ડાઝ

... મધ્યમ ૧ પેની ૨ ૬

... નાનું ૧½ પેની ૧૫૬

... ૨૧૨૦ ૨.૧

... મુંબઈ નવા ખડકાનું દરેક આવતું

મોટા વહ ઘરાકોને ઉપયોગી

... ખાસ ખાસ ... ઓર્ડરોને ... ઓર્ડર ... કંપનીના ... ઓર્ડરો ... પેઢી ... દરેક ... ઘરોની ... ૧

... ઓર્ડર ... ૧૫ ... ૧૫ ... ૧૫ ... ૧૫

A. N. VIDLER & CO.
WHOLESALE FRUIT MERCHANT
P. O. Box 251 Durban

BELIEVE IT OR NOT.

International Police Expedition,
... Road Durban ... tal

MR. M. C. VARMAN,
Herbalist,
382 Pine Street, Durban.

... Dear ...,
... hereby state for my free during the use of your ... AMRIT DHARA and then El. N.U. CONTROL ... I have ... Dutchboy troubles with ... (Signed) PRIYA ...
... for 20 years from a very deadly ... I was able to cure it within only ...

... MAY CONCERN
... Mr. M. C. Varman, ... Pine Street ... Durban ... Dutchboy suffered from ... Durban ... for Dutchboy ...

(Signed) ... M.A.
... Master ..., Durban

Write or call for full particulars from
M. C. VARMAN,
... Herbalist, Health Specialist,
... Consulting Rooms, 382 Pine Street, Durban.

ચા.હ

મીલેજ, કવોલીટી અને ભાવની દ્રષ્ટિમાં જુવો ચાહ ... ક્યાંથી પણ તેમજ ... નહી થશે.
સેમ્પલ અને ભાવ માટે મળો યા લખો.

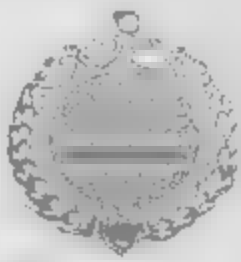
ઓરીયન્ટ ટી કું.

ફોન ૨૧૨૮ ૨૫૦ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, દરબન

AWARDED
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

સરદાર ફેક્ચુર: સરદાર ફોન.

દરેક જાતના સરદાર પુરપુર હારમોનિયમ અને સરદાર ગ્રામોફોન અમારી પોતાની ફેક્ટરીમાં બનાવવામાં આવે છે. ચડ્ડ વિગત માટે મિફ આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agent For South Africa
Gorbadia's Music Saloon.
[illegible] P.O. Box 460, DURBAN

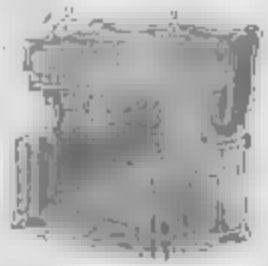
Tel. FUNEMASTER [illegible]

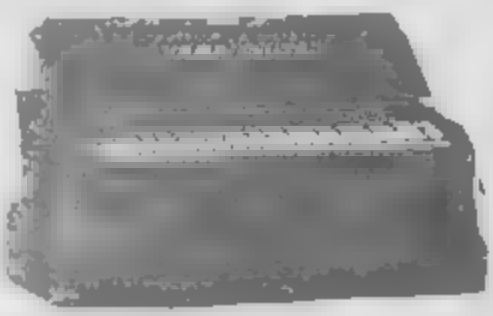
ગોરધનજી ગુરુભક્ષસીંગ એન્ડ કંપની,

[illegible] ૫૪મી ગલીના નાકે, ડરબન સેન્ટ્રલથી રોડ, મોબાઈલ [illegible]
બાજુ ગોરધન એન્ડ કો.ના [illegible] પાસે રોડ [illegible]

હારમોનાયમ અને બાજાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

પગ ૪ ઇંચ સ્ટીલ ફ્રેમનો ૩૦.

અમારા ૪૦ વર્ષના અનુભવથી
આ ફેક્ટરી દ્વારા અનુકૂળ પડે
તેવાજ હારમોનીયમો ખાસ
ફેક્ટરીમાંથી બનાવવાની
ગોઠવણ કરેલ છે.
સોલ એજન્ટસ:
ખાસ કરીને
તથા
સરદાર ફેક્ચુર

બીજા ભાવો માટે અમારા ભા.
અને ફેક્ટરીની તપાસ કરવા
ખાસ વિનંતિ છે

ગોશાળા

પાકું ૧-૨-૦, અને
પાકું ૧-૪-૦

ડામણ ફ્રેમવાળા સીલ્વર રીડવાળી
પાકું ૨-૮-૦

ડામણ ટચર સીલ્વર રીડ અને ખાસ
રીડવાળી પાકું ૩ ૧૦-૦

ડાબા હાથે પકડવા માટે (ફેક્ચાળિયા)
ટચર સીલ્વરવાળી ૧૬- ૧૦-૦૦

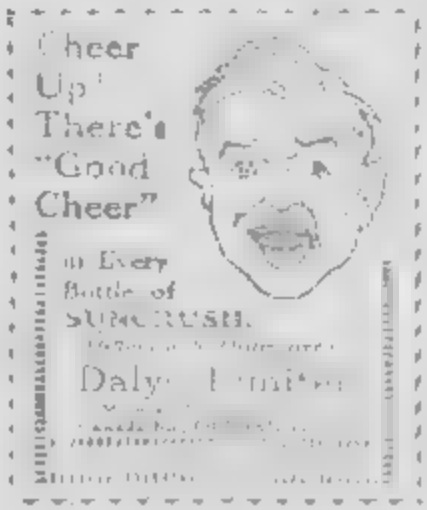
ડબલ પોર્ટ બાજા ૬ [illegible]
બાજાના ટચર સીલ્વરવાળી
પાકું ૧૦-૦-૦

પકડવા ટચર ૨ ૬ ૪ બાજાવટ ૧૬
સીલ્વરવાળી પાકું ૧૦

૬ ફ્રેમોવાળી બોલ્ડ બાજા ૧ ૧૦-૦-૦
ખેમાત ભેરવી બાજામાં ૧૦-૦-૦

ભાવ મોકલ પત્રક મંગાવી ખાત્રી કરો ઓર્ડર મોકલો ત્યારે—
પો. બોક્સ ૪૬૦. ગોશાળીયા ગોરધન મહલ, ૧૩૧ ક્વીન [illegible]

P. O. Box 460. GOSHALIA'S MUSIC SALOON. 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1.000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH. and that is made by

DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

Tender Gums are Dangerous!

Sold Everywhere

KOPRAN TOOTH PASTE

Cleans the teeth hardens the gums.

Manufactured by KOPRAN CHEMICAL Co., Ltd.,

83/85 Parsee Road Bombay

INDIAN OPINION

Conducted by MAHATMA GANDHI

No. 52—Vol. XXXII Friday, December 21st, 1934

NOTES AND NEWS

Christmas Greetings

NEXT week many of our readers will be celebrating the birth of Christ who on this earth delivered the message of mankind of peace and goodwill. We wish them all a happy and merry Xmas.

Free Indian Dispensary

We are glad to learn from [illegible] and duties [illegible] many that the free [illegible] provided by the Par[illegible] indigent Indians [illegible] Roode oper[illegible] Durban. This is [illegible] and suffering humanity [illegible] Dr [illegible] Mr. Ismail Gandhi [illegible] Private [illegible] ask for the press [illegible] and on the Indian [illegible] manager Dr. M. Mial [illegible] in attending. However [illegible] Dr. M. B. Naidoo in the [illegible] part. Medical [illegible] is provided free of charge to all [illegible] ing cases on the express [illegible] from [illegible] hospital. Those [illegible] Kotzum [illegible] well known philanthropists or merchant princes.

Hospital For Poor Indians

Few months ago [illegible] ing the attention of [illegible] Our Open Needs [illegible] the poor [illegible] tion of [illegible] had [illegible] the last [illegible] Indians and the Europ[illegible] Andrews Wri[illegible] the same [illegible] Tendulkar learn from the [illegible] that on behalf of the Indian community, Mr. M. C. Bas[illegible] [illegible] college in [illegible] spital for Indig[illegible] Mr. Basu[illegible] said in trust for hos[illegible] pital treatment [illegible] Indians. [illegible] it is proposed to spend this money on suitable build[illegible] the plinth of [illegible] [illegible] the [illegible] stone in connection with [illegible] European hospital [illegible] Congella [illegible] [illegible] district, and it will be [illegible] hereditary for the [illegible] [illegible] assembly to attend [illegible] out-patient at Congella. The applicant was advised that there [illegible] no suitable [illegible] available in the neighbourhood of the College in addi[illegible] the Borough Health Officer was asked to advise whether there is a pressing need [illegible] additional accommodation for Indians.

May we repeat that the [illegible] be in confidence and the conditions of this donation be made public.

Indian Opinion

FRIDAY, DECEMBER 21ST, 1934

FAREWELL!

WE [illegible] that Swami Adhyananda, great Hindu philosopher [illegible] patient of comparative religion [illegible] came to South Africa at the invitation of the Transvaal Hindu Seva Sangh in the beginning of February [illegible] the [illegible] sixth visit to Rhodesia and Durban to Indian [illegible] With bidding farewell to our beautiful [illegible] news we would be failing in [illegible] if we were not to express [illegible] have a tendency to words [illegible] on behalf of the Indian communities of the Union as [illegible] whole, its [illegible] sense continues to [illegible] for whatever service [illegible] [illegible] Indians [illegible] of civil [illegible] Eastern or Western and of spiritual welfare of humanity as such. We [illegible] but say that we [illegible] also indebted to the R[illegible]shala Mission founded by that world renowned Hindu philosopher Swami Vivekananda for [illegible] an eloquent interpreter of Hindu ph[illegible] as the Swamiji [illegible] truths discovered by the Vedan[illegible] [illegible] long ages ago in complete [illegible] with [illegible] the findings [illegible] [illegible] [illegible] the [illegible] of mankind [illegible] whole and it is [illegible] appropriate that [illegible] intelligent minds of [illegible] South Africa should have [illegible] insight in that department of knowledge.

Swami Adhyananda [illegible] [illegible] [illegible]

NATIONALIST PARTY PROGRAMME

READERS of this journal are aware of the Party programme as far as Asiatics or non-Europeans are concerned, of the Fusionists, the Dominion Party of Col. Stallard, the Central Party of Mr. Tielman Roos and now we have the programme of Dr. Malan's Nationalist Party. The policy of all the Parties in so far as non-Europeans are concerned is uniformly the same. Here are some of the interesting items from the programme of action of the Nationalist Party:—

(a) That apart from its obligations as a member of the League of Nations South Africa must entirely refrain from any interference in quarrels between other nations, and from any bond or agreement with another country whereby a moral or moral obligation is placed upon it in the case of war to take steps with such country.

(b) That the existing agreement between the Union and the British Admiralty in connection with Simonstown be terminated without delay, with the object of honouring our international debt by rights.

(c) That the participation of the Prime Minister in Imperial Conference be deprecated as wrong in principle, and calculated to compromise the Government and the country without the support of the people or of Parliament.

(d) That the Governor-General in future be chosen from the citizens of the country.

(e) That the right of appeal to the British Privy Council be abolished without delay.

(f) That the laws of our country be revised with a view (i) to recognising all racial elements of dual nationality for United citizenship, and (ii) insofar as it does affect the rights of full national and international importance; (iii) [illegible] Union citizenship to those who attain it through birth or naturalisation, and abolishing the present automatic recognition thereof on the grounds of a racial and qualification; (iii) abolishing the qualifying specification of British subject as enough for our own citizenship as for the so-called common status; the abolition of Imperial preference and [illegible] extension of [illegible] other nations, and [illegible] basis of exchange.

The effective [illegible] and [illegible] of [illegible] equality before the law, and the protection of all racial elements of the [illegible] population and practice [illegible] (ii) the limitation [illegible] boards; (iii) [illegible] duration, especially in country towns [illegible] thickly populated [illegible] areas of primarily employing [illegible] unemployable and poor white [illegible] to the large towns; (iii) [illegible] deputation] members and [illegible] for South Africa; (iv) [illegible] national bank with State [illegible] and the duplication [illegible] and banks, especially in the sphere of credit allowances to our own industries and trade.

(g) The institution of a local board of health for [illegible] health [illegible] special attention to the training of country girls as nurses or midwives.

(h) The appointment of more country [illegible] medical [illegible] and effective medical inspection of schools, with free treatment where necessary.

(i) A system of night [illegible] hotels for the lodging and [illegible] of [illegible] favourites of both sexes, who are earning little by day with low wages.

(j) Penal [illegible] for the well-being, [illegible] more measures against begging.

[illegible] ing of employment when it arises.

(k) The promotion and safeguarding of white as against coloured [illegible] our industrial protection policy:

(i) The prohibition of marriage between white [illegible] and non-whites living together in the same house or [illegible]

(ii) The extreme provision of separate working quarters for whites [illegible] non-whites in one industries, and the prohibition of whites working in the premises or [illegible] the employment of non-whites.

The party insists on

(a) The native question being politically and without further delay along the lines of territorial, political and industrial segregation.

(b) The [illegible] of aliens from the native location being brought under effective [illegible] and [illegible] the [illegible] are in force.

(c) That the right to vote [illegible] the Cape of Coloured [illegible] from Natives right [illegible] on a different basis, [illegible] to all [illegible] [illegible] without and satisfactory.

(d) That with an eye to the poor white [illegible] of unemployment, proper control be exercised over the influx of native labour from outside the Union.

(e) That [illegible] duty [illegible] be taken to bring the [illegible] native protectorates into the Union.

The party declares itself [illegible] in favour of the [illegible] and extension of native medical schools in the larger populated centres.

(g) In favour of the provision of [illegible] whites [illegible] the university, agricultural [illegible] settlement, especially through the medium of the home [illegible] of the [illegible].

ROPE TRICK IS POSSIBLE

The following news from Pretoria appears in the *Sunday Chronicle*:—

A SOUTH AFRICAN-BORN Indian named M. Jayario Singh [illegible] that he is prepared to do the traditional Indian rope trick [illegible] anywhere else in the world. All he asks is that his expenses in connection with the performance of the trick shall be defrayed. His action has been prompted solely by the statement of Lord Ampthill at a recent meeting of the Magic Club in London, when Lord Ampthill declared that £50,000 [illegible] of £500 might be well be offered for a performance of the Indian rope trick, since it was impossible to perform. Jayario Singh is ready to [illegible] but [illegible] barrels full of [illegible]

Jayario Singh claims that he is a yogi and that he has had a long [illegible] in magic-making. He is a [illegible] fluent in English, and [illegible] with all sorts of documents concerning his professional career as a magician. He is to have staged [illegible] recently over £2,000 since [illegible] [illegible] police [illegible] of [illegible] through the width of his body. The printed bills bear this out to a certain extent. Jayario maintained that [illegible] but not yet [illegible]

I have not [illegible] it happen [illegible] difficult and [illegible] [illegible] it is [illegible] I have studied [illegible] now I am ready to do it whenever [illegible] they [illegible] me to England with [illegible] a contract and all my luck and [illegible]. Within a month of my [illegible] I shall be ready to do the [illegible] which they say cannot be done."

(It is strange that we have not heard of this yogi before and of his visits to [illegible]-making.—[Ed. I. O.])

IS MAHATMA GANDHI PLAYED OUT?

A STUDY IN RETROSPECT

By

DR. RAFIQUE ZAKARIYA

(Continued from our last)

III

The [illegible] of western materialism at this stage would like mockery or sob stuff. But even on the plane of material wealth and worldly wants Gandhi has not failed to obtain a real grasp of the situation. On the eve of reaching Dover he declared in an interview in September 1931 that what England required was not a balancing of its budget, but a balancing of her relations with India. Indeed, he might have added that what the world required was a re-adjustment of the relations of the East with the West. The Orient is no longer the bower of weary men in search of solace for the Occident. Japan, China, India, Arabia, Mesopotamia, Palestine, Syria, Turkey, Persia and Egypt have one after another declined to be the dumping ground for western products. And with these vast markets closed against the West must loose its markets, and with these its high rate population, and must turn its eyes on their own people. That day the things will steadily become dearer and wages lower until the mass of the people, who will then be driven to reap the benefit of mass production. Every home will look [illegible] to ship [illegible] England [illegible] nations of Europe, [illegible], whose industrial and agricultural [illegible] Japan and America which [illegible] recently arisen from a debtor to a [illegible] nation will have to readjust [illegible] of life and assume self-sustained [illegible] conditions. If that is so, the supremacy of the West over the East will cease to exist but be wanting in matter [illegible] its degeneration. Grant England today her full economical rights by an India-suitable treaty and she will lay down arms against India, but withhold those rights and Round Table Conferences or the sword will be as sharp as ever before. Gandhiji has recognised the sun-like day that is awaiting the West; the economic consequences of the Great War have unveiled the West sufficiently [illegible] to provide not a know. In any case, India cannot hasten for a journey along those barren tracks which are so full of pitfalls all along or which we at any rate must avoid. We need not pass through those ruthless roads and lights which England had to [illegible] to win her liberties, our course is clear. We have only to [illegible] fortunes to about [illegible] look then, as the Lion and his companion there [illegible] on the Indian soil. Let [illegible] to clean sight of that said Gandhi [illegible] not right and hence economically, socially and morally. India is not full of [illegible] and mountains that she can hold her own against any other nation. I say rate she can stand on her own legs and ensure food and raiment to her children. Man proclaims in the West has concentrated wealth by the side of poverty and in the wake of the industrialism and the mutterings of the West kindled the flame of Socialism, Syndicalism, Bolshevism and Communism. Of young men have copied the goody goody phraseology of Wells Socialists and talk in terms of factories and other industries and workers. They have lost sight of the fact that against these fifteen lacs of city workers, there are a hundred million village workers groveling in poverty and shattering the nation's intelligence for a mouthful of thin porridge. It is to this latter problem that Gandhi has addressed himself. His remedy is to make the spindle the symbol of society, not its master. Make the home the centre of life, the village the centre of the nation and make both as far as possible self-contained and self-sustained. He is carrying out his notion with equality as the law and liberty as the summit and fraternity as the connecting factor,—not that equality which [illegible] and happiness [illegible] but that equality which is all "equality that is a [illegible] quality of [illegible] equality which is *really*, all citizens having equal opportunity, *politically*, all voters having equal weight and *religiously*, all communities having equal rights." Vast fields of public and popular activity are thus thrown out and the collective power is developed so as to balance the *weight* and the *force*, "in proportion unity-ment to effort, and [illegible] diffusion to need,"—in one word, to create [illegible] in the existing social structure—for the benefit of those who suffer and those who are ignorant, more light and more power. The lesson that has recognised this is to be the first of all fraternal obligations, for the first of all political necessities is not physical but intellectual and spiritual. Gandhi looks up to his fellowmen these two indomitable masters which every young man has to [illegible] in life,—namely, the labour which makes him free and thought which makes him noble. This is Gandhism and though Gandhi may die, Gandhism will live for ever.

(Continued)

RACIAL DISCRIMINATION IN SOUTH AFRICA

The following letter which speaks for itself appeared [illegible] the *Jewish Chronicle* of Nov. [illegible] above the name of Mr. Hy. S. L. Polak:—

"The *Jewish Chronicle* (Published), commenting recently [illegible] on Dr. Nahum Goldmann's presidential remarks at the third World Jewish Conference held at Geneva wrote editorially:

[illegible]

[illegible] all the value and [illegible] whether it is the Government of Germany or of any other country which are guilty [illegible] these principles, their action requires to be unqualifiedly condemned. Dr. Goldmann states that while the World Jewish Conference is determined to fight [illegible] Germany which they allege is acting [illegible] disregard of these principles, and will not compromise with it, they have not [illegible] moment's thought to the [illegible] own co-religionists [illegible] are [illegible] in South Africa. It is the Jewish Organisation of South Africa which are in the [illegible] against repeated [illegible] for the [illegible] ill-treatment and humiliations to which Indians are subjected there. The Jews [illegible] and the Indian community as their [illegible] rivals feel that if they [illegible] the Indian [illegible] out of the country. Their proposals would greatly [illegible] Accordingly, the Asiatic Land Tenure Act and other anti-Indian legislation which seek to deprive Indians of their [illegible] Indian interests have [illegible] actively supported by the Jews. But it has not occurred to the leaders of the World Jewish Conference who demand 'full equality of rights' for Jews in Germany and who are [illegible] themselves [illegible] their 'fight against Germany' and [illegible] demand [illegible] keep in proper control their [illegible] in a [illegible] opposing [illegible] minority's claims for even [illegible] rights of citizenship, [illegible] of 'full equality' [illegible] rights'.

It is now many yrs. since I [illegible] the [illegible] situation in some parts of South [illegible] and mainly in the Transvaal, [illegible] finally the [illegible] situation, [illegible] which [illegible] petition came to [illegible] of the cause of the [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] British Commonwealth which [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

THE INDUSTRIAL LEGISLATION COMMISSION

CONGRESS MEMORANDUM

(Continued from last week)

The influence of these [illegible] factors can be illustrated by facts and figures. In 1924-25 the number of Asiatic employees in various classes of [illegible] employment was 9,788, representing 5% of the [illegible] number of Asiatics was 9,788, representing 5% of the total number of industrial employees. These figures are taken from the Official Year Books for 26-27 and 1927-28 respectively. It includes a few Chinese. Then while there has been a natural increase in the Asiatic population, during the [illegible] fall in the number of Indian industrial workers [illegible] This fall is also [illegible] by the fact that there are now some 3,000 unemployed Indians in Durban [illegible] one Indian employed in the [illegible] We [illegible] Durban [illegible] to the [illegible] only in part those have been more improvements in the figures of Indian unemployment than the depression would [illegible].

We ask the commission to bear in mind the facts just stated when weighing the evidence submitted to them. We would also quote another provision of the Cape Town Agreement of 1927:

> The Union Government firmly believes in and adheres to the principle that it is the duty of every civilised Government to [illegible] the [illegible] of their permanent population to the full extent of their capacities and opportunities. [illegible] accept the view that to the provision of educational and other facilities the communities who [illegible] population should [illegible] behind that [illegible]

Our settlement must depend upon our [illegible] will to work together in [illegible] to [illegible] the welfare of people [illegible] As was pointed [illegible] the Inter-[illegible] Conference that is given a job in a White man, not that he exploits a native or an Indian for employment in to create an opening for a White man. We hope that, in the long view, capital in South Africa [illegible] essential interest [illegible] to the conditions of the country of our adoption and the good of [illegible] of our [illegible] and that those of us who [illegible] afford it have raised their [illegible]

[illegible] Union, we quote here from the Census of 1911, paragraph 12:

> [illegible] Commission, who prove by their books and income tax receipts that their individual income amounted to several thousands of pounds per annum. They conduct both wholesale and retail businesses on an extensive scale, and live in commodious and well appointed residences in [illegible] parts of the town. From their annual household expenditure, as shown by their books, which were carefully and accurately kept, their standard of living appears to be [illegible] equal to that of the ordinary [illegible] European [illegible] Europeans, therefore, to suggest that these men, who have by their industry and commercial ability worked themselves up to such a position, should now be forced [illegible] into [illegible]

But we cannot as a community subscribe to any standard of living unless we are given full opportunities to do so. We plead for these opportunities [illegible] and [illegible] racial discrimination.

We propose now to comment as briefly as possible on the [illegible] of reference. Before doing so we should make it clear that we accept the general principle of the Wages and Industrial Conciliation Act, provided that we are given equal opportunities in the economic [illegible] but on the three Acts have operated against us.

> The first upon employment of [illegible] of the provisions of [illegible] the Wages Act No. 27 of 1925 as included with [illegible] the Industrial Conciliation Act No. [illegible] of 1924.
>
> The second [illegible] of the [illegible] Labour [illegible] It is mainly in regard [illegible] to the powers of [illegible] this Act will find its main field of work in certain [illegible] of the [illegible] industries." Contrary to this expectation, the Wage and Industrial [illegible] Act has in the main been [illegible] to the detriment of skilled [illegible] and has had the effect of [illegible] skilled wages, although it is generally recognised that the wages of skilled [illegible] were already high. As a result [illegible] were found to be [illegible] economy in the employment of skilled labour. In this process of selection the Indian suffers, partly because of the [illegible] against his race and partly because of the different educational facilities to which we have referred, which mean that he is probably less fitted for the [illegible] than [illegible] Europeans. [illegible] the number of Indians in the [illegible] has been [illegible]. From the general point of view we would invite attention to the following conclusions in the first report of the Economic and Wage Commission of 1925, that signed by Commissioners Mills (Chairman), Clay and Thornton:

> "[illegible] should be [illegible] and essential [illegible]
>
> 30. The first and chief object of public wage regulation in the Union should be, not the rising of the higher rates of wages still higher, but the raising of the lowest level of wages. We are of opinion that the Wage Board should concentrate on the [illegible] and [illegible] industries."

We are of course aware that there are serious difficulties in the way of fixing a minimum wage at the bottom of the employment ladder. But it is possible that, as was the opinion of the Commissioners whom we have just quoted, the [illegible] of a minimum wage would [illegible] economy and organisation of [illegible] employment of cheap labour with beneficial results on production. It would of course be [illegible] to start slowly, to fix the minimum wage in the first instance at a level little above [illegible] prevailing [illegible] gradually to expand [illegible] [illegible] the organisation of trade [illegible] policy should not be discussed. But we must point out that a minimum wage in the lower grades of labour will not [illegible] unless they are given [illegible] of employment, [illegible] [illegible] must be [illegible] payment of "pass" [illegible] in the examination of Indians, our position would not improve but would deteriorate. We [illegible], refer [illegible] to the details and [illegible] that there [illegible] examination [illegible] [illegible] a commercial distributive [illegible] method, when we [illegible] [illegible] will [illegible] years we have [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] we are [illegible] [illegible] [illegible] a two-fold effect: [illegible] on its own competition with others, and it has to [illegible] and unhealthy competition [illegible] [illegible]

(To be continued.)

TIT-BITS FROM THE MOTHERLAND

Mahatma Gandhi's Parting Words

I BELIEVE somehow or other that good and only good will come out of my decision to retire. I hope I do not presume. I cannot in the Congress but feel disgusted but feel that you will be able to discharge the duties that you have undertaken. I pray to lead you on to victory and if any occasion arises when it will be necessary for me to come to the front, believe me, I will be entirely at your disposal. I go with your blessing to search if I can for power to discover the means whereby I can inject you with the faith that is in me.

Congress President's Opinions On Some Burning Topics

1. Ottawa Pact

It has unfortunately put India in the chariot wheels of the British policy of Imperial Preference.

2. Indians Abroad

We can only give his assurance to our countrymen abroad that as our position at home improves, their position will also automatically improve.

3. White Paper

The White Paper proposals place India under a virtual dictatorship.

4. Communal Award

There is no other alternative but to point out the unsatisfactory and anti-national nature of the decision hoping at the same time to be able to restore it by an agreed settlement and to that end not to thwart the intention of the country by resisting an activism in favour of either accepting or rejecting it.

5. Gandhi's Retirement

All will be right, whether Mahatma Gandhi decides to work from within or from outside the Congress.

Babu Rajendra Prasad Sworn In Cabinet

Babu Rajendra Prasad Congress President after two days consideration has announced the names of the members of the new Working Committee. The following are the names:

President: Babu Rajendra Prasad; General Secretaries, Dr. Syed Mahmud and Acharya ... Pant; Treasurer Seth Jamnalal Bajaj; Members: Sardar Vallabhbhai Patel, Khan Abdul Ghaffar Khan, Mrs. Sarojini Naidu, Sardar Sardul Singh, Dr. M. A. Ansari, Maulana Abdul Kalam Azad, Mr. D. Rajagopalachari, Mr. Ganeshkarrao Deshpande, Dr. Pattabhi Sitaramayya, and Mr. Jairamdas Daulatram. During the absence of Pandit Jawaharlal Nehru Mr. K. F. Nariman will act for him. The President decided to visit the A. I. C. C. office in Bombay with Acharya Kriplani as Working Secretary.

Facts About Congress

Mr. S. N. Patil General Secretary Congress Reception Committee issued the following statement:—

The number of delegates who attended the Congress was 2,500. Visitors who remained in Congress Camp were 2,500. Visitors who attended the open session were 6,000. Volunteers ... were 2,000, ... was ... Those who were ... were reporters who ... in connection with the ... work of Congress ... the cost to Rs. ... lakhs. The ... collected by the sale of tickets totalled Rs. 2,75,000. The cost of the exhibition was Rs. ... The amount collected by the sale of tickets at the Exhibition was Rs. 30,000. From the foregoing accounts, it would appear that after making all the arrangements, the Reception Committee is likely to have a surplus of Rs. 30,000.

A Multi-Millionaire Donates Rs. 20 Lakhs

It is mentioned that a multi-millionaire has subscribed Rs. 20 lakhs for starting ... village reconstruction schemes at Mahatmaji, says the "Hind ... Times" Bombay correspondent. Gandhiji who will launch the work within a month's ... from date. Details ... of living and the industries to be carried are being elucidated. The former leaders of the Satyagraha Ashrams at Wardha and Sabarmati will form the nucleus of the new organization.

WHO WILL BELL THE CAT?

By
Hilton Brown

THE Indian community in South Africa whether in Natal, Transvaal or the Cape are unfortunately divided and this lack of unity on their part does not surround any strength in the rank and file who are miserably misled by the leaders of the respective camps. The difference of opinion might have been great this time last year, but, to-day, it would appear that the time of opposition has been partly removed and if the leaders choose to close in their ranks there is all the prospect for an honourable settlement with self-respect and dignity on both sides, in spite of the efforts ... presently by some well wishers of the community. Rev. C. F. Andrews planted the seed of conciliation and it is for us to reap the harvest. Once a year ago, this might not have been possible as the causes that led to the Natal ... It was much a pleasure that there was no alternative to the community but to abide. It would have been unmanly for those who differed then to have pocketed the insults and hurry to their posts when their conscience revolted against the humiliations of some of their co-workers. It is now over a year since the Union was divided and ... hour divided for a guilty period of to unite and avert the trouble in the working of the machinery proper; this the community no doubt fully realises from past bitter experiences. I therefore hope that in the coming new year ... leaders will find a real need in allow... their ... sake for the good of the ... African Indian community. If another Tongaland ... and the old ... the new ... have been noticed in the Special Number of the Journal that many of the writers who were the community will ... planting the dissension and have witnessed annihilation, but who is to bell the cat? There ... the rabbi thinks have tried and failed, perhaps it was then premature to ... of the sluice in the wheel into ... but now when there is a calmer atmosphere before the coming twelve weeks it might be possible to ... the question ... difficulties no doubt, but nothing succeeds like success to a worthy ... I should not worry the rank and file whether the coalitions are based on coalition or fusion, this the leaders would decide when they meet at a Round Table ... I am prepared to sink their personal identity for the good of others. Once that spirit prevails the solution of the whole question becomes a matter of ... Weighed ... in national Governments and South Africa in Coalition Government, could we not ... something from them to put our house in order. I hope these lines will not be read, and I personally believe it is an happy occasion for the members of the both parties to end the year by blaying in the past and moulding their ways in ... so that ... misfortune and ... opportunities in our communal affairs. The question again arises who will bell the cat.

Heritage Port

SOUTH AFRICA

NEWS IN BRIEF

Durban Deputy Kumasani's Opinion

LADY MAHARAJ SINGH has [illegible] the shades of Durb[illegible]

For the Lady Maharaj Singh, the Lord Rustus, believes that white people will become black. There are [illegible] in Durban to meet the Lady Maharaj [illegible] American Ve[illegible] to Raghunat fought Lord Ha[illegible] his views on the Black America of Tomorrow that there are equally [illegible] people who claim descent from the earliest settlers. And there are doctors who know something about the [illegible] in the lower layers of the [illegible] and it is [illegible] of one of the [illegible] "If you took native to Scandinavia he would not turn white. Why should we turn black in this country? "I be[illegible] amazed about black [illegible] on the shore of the Mediterranean—at [illegible] in London I [illegible] young South Africans who [illegible] married in the eighteenth century and they are blue-eyed and fair-skinned. Surely if we were going to turn black these people would now be dark."

A [illegible] doctor said, apart from the [illegible] matter [illegible] We do not know that [illegible] death because of the sun. We have not got the [illegible] of the skin as they have, and [illegible] develop it."

[illegible]

[illegible] Minister of Posts and [illegible] advance that is being made in the [illegible] part and the general expansion of these services is creating an [illegible] in the [illegible] of these facilities. [illegible] Postal Union [illegible] the United Kingdom was [illegible] 1d. to 2d., not half an [illegible] and 1d. to 2½d. cards on postcards and the Minister states that the question of the reduction of the airmail postage within the Union has for some time been under consideration with the result that it has been decided to reduce the present airmail rate [illegible] Jan. 1, 1935. The new rate within the Union of South West Africa will be 1½d. per half ounce instead of the present 3d. half ounce. It is not intended to [illegible] present rate of 1d. per [illegible]

18-Year Old B.Sc. as Rhodes Scholar

The latest South African College Rhodes Scholar is J. L. C. Cooper, B.Sc., aged 18.

Cornelia Travel Grants

Travel grants will be awarded during 1935-36 and 1936-37 by the Carnegie Corporation Visit Grant Committee. The annual [illegible] of such grants is £250, half of which is payable on departure and half on arrival in New York. They are given to persons of standing, engaged in educational, social and [illegible] activities in South Africa, and such visitor is invited to submit to the [illegible] a report of the [illegible] during the visit. Applications should be made to the secretary, Mr. Laughton Murray, P.O. Box 392, Pretoria.

Boy Scouts Camp at Matlebury

The Sebastian Bay Scouts' and Girl [illegible] which camp to be held on the Y.M.H. Indian School ground, Matlebury, is [illegible] Dec. 27 to [illegible] According to the applications to [illegible] will be 182 Boy Scouts and 20 Scoutmasters under [illegible] Visits to the Museum (Local [illegible] Lands[illegible] [illegible] places of interest [illegible] included in the programme. [illegible] Rest are paid for upon a [illegible]

The following is a list of the schools participating with the number of Scouts in each and the names of the Scoutmasters:

Saipings, 19, N. Ganga and H. Newbold; Chatsworth, 21, K. V. Naidoo; New Germany, 15, M. Pillay; Merebank, 16, H. Govender; North End, 21, M. M. Naicker; Sparrow Road, 1, N. Seetharayan; Cato Manor, 17, D. Chetlikeery and D. A. Pillay; Concession Road, 12, S. Woodside, [illegible] Wesleyan, 3, E. M. Maharaj; S. E. Indian School, 14, [illegible] Bluff Springfield, 8, D. E. [illegible] A. V. M. Indian School, 8, H. [illegible] Mission, 31, G. Mayet; Mission 31, Tenth Institute, [illegible] Natal Newtamp, 4, D. Rugwandeen and R. Rugwandeen; Sea View, 9, E. V. [illegible] [illegible] Dube and H. [illegible] will be in charge of the camp. It is intended to [illegible] in the Central Station on December 27 at 10.03 a.m.

Record Citrus Shipments to United Kingdom

Another record [illegible] been set up by South Africa in citrus consignments to the United Kingdom. During the season [illegible] 2,422,000 boxes were shipped, which was over 200,000 more than the previous highest total. The most important consignment of deciduous fruit [illegible] on Christmas Eve [illegible] it was anticipated it would reach Covent Garden now as well as liberal supplies from several countries including South Africa and Southern Rhodesia.

Sanskar Ceremony

There was a large gathering of guests last Sunday from Durban, Greater Durban and from the countryside at the residence of Mr. and Mrs. R. Sukuloo Shah of Overport to witness the five different interesting ritual ceremonies officiated recently in Sanatan rites by Pundit Bodoory [illegible] [illegible] of musical programme with instruments interesting to the new and old school. After partaking of [illegible] and [illegible] the guests left for their homes.

Indian School Sports at Malvern

Well over 500 [illegible] [illegible] [illegible] graced the ground for the [illegible] at Malvern on Sunday. The events were keenly contested by both [illegible] boys and girls. Messrs. P. M. Charles, O. M. Moodley and [illegible] [illegible] [illegible] of Mr. [illegible] At midday the children [illegible] were entertained to [illegible] In the afternoon displays, dialogues, songs and dances by the scholars, with very fine physical culture display by Mr. Patel and his pupils from Durban proved popu[illegible] The [illegible] from "The Merchant of Venice," [illegible] pupils, [illegible] effort. Another [illegible] was a [illegible] exhibition. Mr. Munger, the headmaster, in submitting his annual report referred to the splendid progress the school had made in the past [illegible] particularly welcomed the introduction [illegible] Advisory Committee, [illegible] honoured at the present and, amid applause, unveiled him. Mr. Middleton congratulated the headmaster, his staff and the school on their very fine day's sports and clever concert. He said he had been particularly impressed with the physical culture exhibition and commended the Indian school in having "come up" on the European school in including physical jerks in the exercises. He then presented the prizes to the pupils and two medals for goodfellowship.

Gandhi

THINGS IN GENERAL

"Pussyfoot" "Labour Gone In Vain"

AMERICANS have spent well over three hundred million dollars on alcoholic drinks since the repeal of prohibition a year ago. The sum is also usually divided between beer and illicit liquor.

Japan On Disarmaments

Japan is prepared to scrap all but her Navy if the British Empire and the United States are prepared to follow suit, says Viscount Saito, Japanese Ambassador, in a speech at Hull last week. Referring to the proposed limitations of the Washington Treaty, Viscount Saito said Japan was not expecting her own views accepted by the Treaty, but she earnestly desired a better international agreement on a more rational basis. Japan was in no way guilty of positive naval building. She desired drastic reduction and was somewhat bewildered when the views expressed by Great Britain and the United States would involve the ships of Japan's three. Japan had peace and a world battle-ship, much less cruiser.

New Move In Turkey

The rules of A[illegible] (for veterans), Hafiz, Hoja, Ayeler Khanum (for women), Honorary Mr. ... millenary may be for late aged only by ... have been abolished in Turkey by law. Henceforth Turkish citizens will for all legal purposes be known simply by the name ... Hope of Bay and Bayan for ... women respectively, now be ordinary life. Officers of ... fighting forces only will use the title of their rank, as the highest rank will be Marshal, General and A[illegible]. All ranks, titles and decorations are ... present. Mili[illegible] ... and may be worn ... [illegible] ... the Interior, introducing the new law ... National Assembly recently, ... [illegible] ... Turkish ... abolished. Parliament ... adopted a gra[illegible] ... A score of well-known women have already decided to stand at the next general election.

Nobel Peace Prizes

The Nobel Peace ... for 1933 ... been awarded to Sir Norman Angell, author and lecturer, and for 1931 prize to Mr Arthur Henderson. The prize is worth about £7,000. ... also been awarded ... Peace Prize for 1933, worth more than £2,000.

New Cambridge Library

The new University Library at Cambridge containing more than 1,500,000 volumes, arranged on shelves 40 miles long, was recently opened by the King. One of the greatest treasures in the library is 12 fine bible printed at Mainz [illegible] which is insured for £50,000. ... library designed by Sir Gilbert Scott ... be built at a cost of £1,000,000. The Royal passing took place in the reading room which is 194 feet long.

What War Costs!

... example of Great Britain, ... 14,000 annually to the League. Here is what the speeds on war readiness according to 1934-35 Estimates.

Army	£[illegible]
Navy	£58,[illegible]
Air	£20,[illegible]
	[illegible]

The last war cost Great Britain something like £[illegible]. What is ...

Objection Of Criminals

Two ... years ago, in Alexandria, Egypt, a Bills ... criminals were led from prison to struggle and ... bible ... The criminals were ... by two ... monks, Eustratios and Heraclides, who had obtained permission from the King. It was argued that there ... be born in ... [illegible] ... dying by torture for the benefit of mankind. So the criminals died unknown, and in due ... their bodies yielded discoveries which, to-day in London, are resulting in wonderful surgery. Operations based on ... discovered by these two ... [illegible] ... saving the lives of children ... by Royal Waterloo Hospital ... patient, a boy who had the greater part of his lungs removed, can now play football. The theories lived on in the discoveries of the two ancient ... and ... recently recently been applied ... in the ... purposes ... [illegible] ... and ... [illegible] ... sudden death, but to-day many lives are being saved by this ... method. "Surgery of the chest and lungs has become ... improved that the ... [illegible] ... Waterloo ... [illegible] ... these operations were not attempted on account of the high mortality associated with them. In nearly every case the wounds became septic but death ... ed. Now, with improved surgery the operation can be done, one lung being removed while the other takes on its work. "The remaining lung ... responds to the extra work, and as well ... [illegible] ... ought to its full limit that there is no reason for a patient to be unduly weakened, or affected in after life.

New Tennis Club Formed

A ... Ring ... on Saturday last, at Mr. H. R Govindasamy's residence Greyville, Durban, it was resolved ... [illegible] ... club be formed and that ... known as the 'Mayfair Tennis Club." The colours are red and white. The following elections then took place: Patron: Mr. S. R. Kader: President: Mr. I. A. Hoffajee: Vice-presidents: Messrs. J. Swaine, H. Shanmugam, A. Ramcharan, S. M. Kader, K. Soobramoney, R. Sewpersad, D. M. Vather, R. Gopaul, B. Naicker, P. D. James: Hon. Secretary: Treasurer: Mr. H. R. Govindasamy: Committee members, Messrs. K. Soobramoney, S. M. Kader, B. Naicker, D. M. Vathe, and R. Sewpersad, together with the president and secretary: Ladies committee, Mesdames I. A. Hoffajee, S. M. Kader, K. Soobramoney and H. R. Govindasamy. It was decided to officially open the Tennis Court which is situated ... [illegible] ... on ...

Social And Personal

Nawab Ram Ali C.B.E. who will succeed Kunwar Sir Maharaj Singh as agent of the Government of India in the Union, will sail for South Africa on January 9.

The Earl of Athlone and Princess Alice, Countess of Athlone will visit India this cold weather. It may be recalled that the ... of the Earl of Athlone was closely mentioned in connection with the announcement of the successor to Lord Willingdon as Viceroy ... Admiral of India.

... Lady Maharaj Singh, Major-General the Lord Ruthven, C.M.G., D.S.O., and Lady Ruthven, and Colonel and Mrs. F. L. Popham, had the honour of breakfasting with Their Excellencies at Government House on Monday last.

Mr. Justice I. Pringly Ferris and Mrs. Ferris and their daughter Yvonne sailed in the *Inchanga* for Colombo calling at Colombo and Madras. They will spend three weeks in India and visit Darjeeling, Benares, Lucknow, Cawnpore, Delhi, Agra, Jaipur, Bombay and other places. They will return via the East Coast, calling at the Seychelles and return to Pretoria on February 11.

Mr. and Mrs. S. Ramaiahal left for India on a short visit on Dec. 13 per S.S. *Inchanga*. This is the third visit to India by Mr. Ramaiahal who is a very prominent member of the Hindu Community. He was accorded a farewell reception at the Depot Road Hindu Temple by the Governing body of which Mr. Ramaiahal has been the treasurer for a number of years. Mr. Rajoomar presided in the absence of the chairman.

Herit

In The Magistrate's Court for the District of Johannesburg

Held at Johannesburg

Case Nos. 23916/34, 23917/34, 23918/34, and 23132/34.

In the matter of the Ex parte Application of Esop Mia & Sons, Applicant, and the several respondents named in Schedule "A" hereunder.

To the Several Respondents named in Schedule "A" hereunder: Take notice that summons has been issued against each of you in this Court by Esop Mia & Sons, for the recovery of moneys paid by them under their Guarantee given at your request and for and on your behalf to Messrs J. W. Jagger & Co., and also in the case of Hayat Raheman Mohamed and Mohamed Hayat Raheman, and Lala Rama, to Messrs Hendrie Bros. & Hudson, Ltd., in the amounts set opposite your respective names; and that an Order has been made that publication of notice of such summons shall be deemed to be good and sufficient service of summons on you. You are each required to enter an appearance to the summons within 30 (thirty) days of the date of the last publication hereof, and if you do not do so, judgement may be given against you in your absence.

Dated at Johannesburg this 14th day of December, 1934.

By Order of the Court,
(Sgd.) M. R. HARTOGH
Clerk of the Court.

GUS. FAGENDUKE,
Plaintiff's Attorney,
P. O. Box 7571,
Harvard Buildings,
Jubilee Street, Johannesburg.

Schedule "A" Hassan Omar Soja £ 7-15-0; Salman Moosa Waja £ 261-14-0; Esop Mahomed Waja £ 261-14-0; Hayat Raheman Mahomed and Mohamed Hayat Raheman £ 261-14-0 and £ 81-5-0; Lala Rama £ 111 17 6 and £ 15-1 6.

South African Indian Congress

All constituent bodies please take notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held in Durban on the 19th and 20th days of January 1935.

Agenda—

1. Transvaal Land Tenure Act.
2. Colonization Enquiry Report.
3. Slums Act Amending.
4. Entry of Condonees wives and children.
5. Natives legislation.
6. Election of Officials.
7. General.

A. I. KAJEE & S. B. NAIDOO,
Joint Hon. Secretaries.

CORRESPONDENCE

An Appeal to Muslims

The Chief Emaum and Trustee Hajee Ismail Jappie of the Vrededorp Masjid appeals to all Muslims for donations to rebuild the Vrededorp Masjid which is a wood and iron building and was erected almost forty years ago. Collectors have been appointed he states to collect wherever possible, but an appeal is also made to those Muslims to whom the collectors may not be able to call upon, to post their donations to I. Hendricks Treasurer, Vrededorp Masjid, stand 667 23rd Street, Vrededorp, Johannesburg, who will acknowledge all donations.

The following are the names of the collectors, Mohamed Allie Saloo, G. S. Sallie, I. Hendricks, I. Salooje, Hajee Abdool Sattar.

G. SOOBRAH (Ladysmith).—We do not open our columns for any religious controversy. You should have asked him at the time when he lectured and you were present. The next best course for you now is to write to him a personal letter and get your doubts cleared.—Ed., I.O.

Death Of Sir Joseph Nunan

The death has occurred of Sir Joseph N[illegible], the well known lawyer, who [illegible] took an active part in public affairs in the Country.

ARYA PRATINIDHI SABHA

STATEMENTS OF ACCOUNTS

The following is an account of receipts and expenditure in connection with the visit of the Baroda Girl Guide [illegible] to the Arya Pratinidhi Sabha

RECEIPT.

By Ticket Sales	£	
[illegible]	123	
Donation No. 1 List:		
R. K. Kapitan	10	
The Bombay Bazaar	2	
[illegible]		
[illegible]		
[illegible]

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શુક્રવાર, તારીખ ૨૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૪ અંક—૫૧.

નોંધ અને સમાચાર

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર, તા. ૨૧ ડીસેમ્બર ૧૯૩૪

દાઢીઓનું મહત્ત્વ ઘટ્યાનું

પ્રસિદ્ધસ્તમાં ઇન્ડિયા ઇન્ડિપેન્ડન્સ, ત્યારે મોમ મણીબેન પટેલની દાઢીમાંથી તારે પકડ ઘણાનું ઉપાડી પાડવું સ્વાભાવિક બન્યું ... મજમુમ કાનપીને પારસી ઇરાનમાંથી શોની આ બે નીમ મજબૂત કરી આવે તે પેલે ... અંગે હાલ આમલમાં મુકાની બોમ આમના ચાનંદ આપે છે આ દુઃખાનાનું કારણ દાઢીઓ ને કાપવી માદ્દ કર્યું પારી આનો નીમ મેતાં આને આગાઉના રમકડાં ચાળા ઘણા છે તે ખૂબ અને મહાત્માજીએ મોટાન કાયસ્થમાં અને પ્રિન્સ એકપર્ટ રહ્યાના આબુજ ઘણાખાનું બોલ્યું હતું

આ દુઃખાનાનું કારણમાં પાકિસ્તાન કુદરત રહીઓ ઉપરાંત છે અને ... દરી ડોક્ટરો, ડો. ગાઢના ગોળી ૧૧ થી ૧૨ અને ડો. ... ૮ નામનું બોરના ... ૪ દેખરેખ રાખે છે, આમાં ... દાઢીના પેલા આપવાને કાયદાસાર નથી હોય, નેગેટીવ તપાસી દ્વારા આપવામાં આવશે એનો ખર્ચ ... ૨ ની આપવી

બારીક દાઢી'વાળ માટે હોસ્પીટલ

આગે આગારા અઠવાડીયામાં બોરી બાદ પહેલા સાબુ ... ૧૦ ... ૫ ની બાદ ... ૫ ... ૪૯૦૦૦ અને ... અંદાજ ખરના ... ૧૮૦૦૦ ૬ છે હોસ્પીટલ માટે દાન પણ છે તેનો ... કામ ... અંદાજમાં છે તે વિશે કામમાં નાંખવા ... ૨૦૦૦ ... ૫૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦ ... ૨૫૦૦ ... ૫૦૦૦ ... ૧૦૦ ... ૨૫૦૦ ... ૫૦૦૦ ... ૧૦૦ ... ૨૫૦૦ ... ૫૦૦૦ ... ૧૦૦ ... ૨૫૦૦૦ ... ૫૦૦ ... ૧૦૦૦ ... ૨૫૦૦૦ ... ૫૦૦ ... ૧૦૦૦ ... ૨૫૦૦ ... ૫૦૦૦ ... ૧૦૦ ... ૨૫૦૦૦ ... ૫૦૦ ... ૧૦૦ ... ૨૫૦૦ ... ૫૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

મહાત્મા ને તેનું ટોળું

(ગતાંકથી ચાલુ)

જગદ્‌ગુરૂ:- રાજું ના મુખને જોતું! જુઓ છે બધે ઝેરનો. બધા કેમ બળે; કેમ ખૂબ ઘાલું કરજો!

મહાત્મા:—આ, દેશ-ગરીબીમાં તે આરામો, મહાન દેશ છે જો કર્યા બાબતમાં, કેમ આવો છે કુંવર્યું જોઈ અહા કે ઘરમાં અત્યારથી: કોણે કેમ કરવા આરામ આ જુઓમાંથી, કરી છે પુરો નમે, મુકવું છે તમામ કુદરતનું સમોસમ તમે પરમાત્મા બધા બધા તેમ નાખ્યા, બધાજોને કુદરત તેમ કુદરત! પુરી : મુકાયો તમે: કુદરતનો બધું કરવા, આપવાદો કુદરતનો બધું કર્યું.

× × ×

આવો તારે બધ આવો બળવા ઓને પુરાય! હાં તે બનવાર્યું કાર્યું બધે તમે કેમ પ્રભુ જેવા, કુદરતનાં મહાન દેવબધામાં!

આદિ કહે:-ઉપાડો બાજે

દેવર્ષિ:- (બધી બધીકામાં) ના ના દેવાલય ના!

મહાત્મા:—બધી બીજા મારા માન્યતમે, ન આવ્યું, ન બાજા મારી દુનિયાની બીજી જોઈ, કાજળ ન કાજના છે બધા મારીની પરમાત્મા કે ખુબ બાજા કેનું બાજા — મન્દિરની બાજા-પુનમાં બધા સે બાજાબાજા. તે મનિજનાનાં નિમાત્રણે, તે બધ મહેમાનની માપેલા! ચોઘાબાજા કે બધા બા બધે કરના દેવે તેમ ચોકબાજા બાં બધા તે બધે.

પ્રાર્થનાની બાબિત બધુ' તે બેઠા સેવા પુજા તે બાજા - બ કરેબાના કાજ ગિન્યા છે બાજા તેબાજો - મન્દિરમાં, બારબા-ઉજાજીમ, બાજાબાજા બા , તે કુદરી બાજા બા : મન્દિરના તે બધમાં કેમ બધા ઉપાસકોનાં જુબા!

(મહાત્માના બધાવાર્યા ચિંતક બાજા બાજા બાજા કેમ દેખાય છે; બધી બાજા મહાત્માની બાજા બધ પીઢબાજા કર્યા છે)

અનેક અવાજોમાં:—બાજાબાજાની તેજની ...! બ બેઠા કુદરતે તે બાજબા છે બેઠ બાજબુ તે કુદરતું!

જગદ્‌ગુરૂ:— હ ! બોબાને છ બ બાજાબી દેખાતે! બદ્ધાન! મહાન, કારકુન! કલેક્ટર! બારબા!

આદિ કહે:—(ધીમે બાજાકે), બધા બ બો બાજરો તે બાબા. કેમ બદલી બાજાબાજાની સામર્થ છો કહેતો જે બારો બાજાબાદ!

મહાત્મા:—(હોબાને). બાજો બદ્રોપી બાબા નથી બધબા! દેશ બધુના બાજા તે મારબદ્ર બા કેમો બાજ કોબા કબબાજાની.

(દેશબાબના કુદરા બેઠા બાબાં બાજાબી કુબા બોલ બા કાજમાં કે છે.)

હવે નથી પુજાની બા મન્દિરમાં કુદ્ધ બ બે બાજુ તે લઉ છ બાબ: ન કેમો કે બાજાબી બા કુબાઓ, બાજાના ઉબ્જબ માટે

કુજ બાજબી. (કુબાજિક નદીમાં દેખો કે છે.)

આદિ૦ કહે:—(પીમે, બબ બુજબુબા) બાજુ કેનુ બાજદ્‌ગુરૂ!

જગદ્‌ગુરૂ:—હા, બ બધે ઓ જગદ્‌ગુરૂ દબે!

મહાત્મા.—(રેજાનિ), બાજબાજ તે બકિબબ બર્બા કબી, મબે સદ્‌ બા પોબાબાજુર્ણ બબબબાજ-માંથી કુદરતના પ્રકાશ બંબે! બાબો કહે વિજય બન્દિરિયે! દકરો ઓ બિજ બબાજી, ને બબદ્રો તબે કો હા મહો ઉબિત ઉબબ મહેમ બબાજ બાજબા, તે બબદ્રો — "દુકાની નંતિ" બા હા બોબ બબબબબબા, બીજાના તે બાતિ; ત્રેા કહે કેબ્રબિબા તે, બાબબો બાનુને મુકાબિયે.

દેવર્ષિ:—ઠેા બાબાને! તે બા બબાજો મેબા, બાબબો બબ બારી ...

મહાત્મા:—કબાજોની રોબે તે બાબિબાબા તેબાજબો, બેબાજનાના બબાજમાં બાદકર્યું બબબ— બબાજોનાં બાબબ તોદીયુ બબા તે બેબાબાબિયું બાજા બબાજના મુલાબોને—બાબ કે કહિબબ, બાબબ તે બબીદ, કબ્રીયું બબબાજ બુબે બુબે— બબિબબાજની રોબે કેરીયું બિબાબિ,—કેબાજાયું બબેબાં, બિબબીજા કહે બબાજે:—બબાજબુ બબબબ બિબાજ તે કુદરીયું, બાજાબ બબજાનાં બાબો.

(બાજા દેખું—શિક્ષક ન કામબુબ બબબિબ-બદ્રબબાજની બાજબાજા બીજબાબ રબે છે તે બદ્રબબાજો જોબો બબા બબબુબ્બા બે છે.)

અનેકબબવાજો:—બબબા — બદ્રાન દિબબો! કેબાબ છે બબાજ બબજા કુદબો બા બબબબદ્રના બદ્રબજાની.

જગદ્‌ગુરૂ:—(દેબાજમાં બના જોબોને) — બબાજબ બે [બબા — બબબબબે બબબો! સોબાબાજ છે બુબે બબાજબાબો, મેબાજના કુદ્ર જોબાબાજાને પુંબા બબબે!

આદિ૦ કહે:—બબબારે બબાજા કુદ્રબબા તે બદ્રબાજ!

દેવર્ષિ:—

અવાજો:—બબબો કાબે જબે બબબાજુબ્ર બં — બબબાજા કુદુબબાર્યા!

આદિ૦ કહે:— બિબારે બબાજાં બોબદ્રો તે બ દીબો, બિબાબો બબા! દેાદ તે બ દીબો,

અવાજો:—બબબુબ દોદ્ર મારે બદ્રબે, બા બબબબાબા બાબબબાદ!

જગદ્‌ગુરૂ:—કબેબે બબારી બબોબિબાબો બાબબા, બેબો!

અવાજો:—(કુદબા) બદ્રારે બદ્રોબ તે બબારો, બબોબિબબબો!

જગદ્‌ગુરૂ:—બબે — બબાજ બબારાં બાબો બબ બોબા બબાજુ બબ —

આબ્યું દેખું:—બબબારા, બિબ્ર તે બાબબ!

જગદ્‌ગુરૂ:—બબબની બાબબા બદ્રબ બાબોબ બબબે દબે, દેદ્રે બે તે બોબ્રે બાબો છે) ; બદ્રે બબબબો કુદ્ર બબબે કે બબબુ દેખું! બુદ્રબુ તે છે બોબબાબું બેબ્રું છબ!

આદિ૦ કહે:- (મહાત્મા બબબબ બુકાબો બાજબો) બદ્રબબ કે બોબે! બાદબા બેબે બોબબાબું બેબ્રું છબ! બિબબ!

જગદ્‌ગુરૂ:—(બબાજુબારી બાબિ) કુદ્ર બબબાબો બબો બો બબબો—

આદિ૦ કહે:—હા બબા બબો દાબો બાબબે બેદ્ર, બુબ બિબાબી ન બાદ્રબિબ .. બિબ (દેબાબો બાબબા બબબ)

જગદ્‌ગુરૂ:—હા બાબો બાદિકરીબે! બબુ બાબે બોબની બાબબા! હા! બાબે છે બાબિબ બબો બાદીબોબાબો, તે બબદ્ર બોબબી બબબબા: તે બાદીબા બોબા બદીબાબ સબ્બે બાદી બદ્ર બેદ્રબી— (બબાજ છે.)

(બાબબની દ્રોબ, બાબિ દ્રેબ્બ બિદ્રિદ્રોબા બદ્રબા કે કુબ્બા કબે બિદ્રિદ્રોબ બબબી બોબે દુદ્રિ બાબબો કે બાબુ બદ્રદ્રિબો બોબાબ દેબબાબ બોબાબાબબી દ્રબુ. બિબબદ્રબ બદ્રબાબબાને બબબબ બો, પુબબ તે બાબા બાબે બાબી બદ્રોબિબ છે.)

મહાત્મા:—તુબિ બાબા બા! દેબા બો બિબબબ બબ! બદ્રોબાબો તે!બબબની બોબે દબબબ બુદ્રબ! પુબબાબને બબિબો. બુબે છે દેબાબા બાબ, તે બાબદ્રે બે બાબબા બબબ: કોબિન તે બબબદ્રદ્રિબબ બબબે બુબો તે બબ બબબુબા સબબિબો! બબદ્રો બુબે તે બુદ્રબે!

એક પુરૂષ: -બબબ બબબો છે બાબા બાબુને, દોબો.

બીજો પુરૂષ:—બબી બબબો દોબબબોબા કુદ્રબાબ બબ તો

ટબલાક પુરૂષ:- હા, બ તોબબ બબબબી બુબ, બીબબા બબબબી બબબ

મહાત્મા: પેસો બાબબા બબબબ બબાબા, બિબબબની પેબી બાબ

બાબ૦ શિક્ષક:—બબે બબબે?

મહાત્મા:—બ બબબા બ બબબ બબબબ તે બબાબા બાબબ. બબબો બ બબબે ...

એક પુરૂષ:—બા તોબબો બબદ્ર બ દોબો! બાદોબોબા દોબે બબી બાબબ

મહાત્મા: બોબિબ મેબબા દબબ તો દુબ:

એક સ્ત્રી: બદ્રિ બબદ્રું બાબા બાબ

બીજી સ્ત્રી:—બાબબ્ર બબબા બ બાબી બબાબોબ

ત્રીજી સ્ત્રી:—બાબબ બબ બબુ બાદું...

શાળાશિક્ષક: ઠબો બોબિ બબદ્રુબ મહાત્મા! દેબે દોબની બદ્રા.

અનેક અવાજો, બ બા બબબબાર બબબબાર બબાબો, મહાત્મા! (અબૂર)

સમાચાર સંગ્રહ

શારીરીક બળ વધારવા બાંધછોડની જરૂર નથી

આપણા મનપસંદ ને છે કે બાંધછોડી, સેટલમેન્ટ વગેરેના કારણે આપણે ત્યાં સામાન્યપણ દેશ કે બધા મુદ્દાઓમાં પુરુષોની તે રીત સુધી ૧૦૦૦ માણસ પર આપણને પ્રતિનિધિની સંખ્યામાં બાંધછોડી અને સેટલમેન્ટ બાબતે સમજણ કરાવી - ઉદાહરણો આપીને બતાવ્યું છે કે સેટલમેન્ટ બધા અકબંધી કોન્ટ્રોલર બાબતમાં આપણે તાબેદાર કરવી રહે છે.

કુદરતની વિચિત્રતા

સાઉથ આફ્રિકાના "ચેમ્પ્સ ઓવ્યોન્ક" ના કોલેજ સાહેબો ઉપર ગામને વિચિત્ર બાબતનું વર્ણન કોઈ વાચકોને આપ્યું તો એકદમ પણ હકિકત બે આપેલા બધા આપ્યા તેમના હાથે, જોડા પેરિસ, પાયના પગ આપ આપણે ૧૦ પુરુષોનો પણ અગત્યના ગામ મદદ ગણેલ તો આપણે કે આપણે જોઈએ પણ આપણા બે કામના પગેલની વસ્તુઓ છોકરો આપણે પુરુષ બાબતથી પણ પુરુષ ઓપેરા અપીલ પગ. બધા પગનો ખરીદો સામાન્યપણ દરી. બે વાચકનું બે દિવસ દુઃખ બધી સમેત દિવસોના દર્શકના ઓપ્ટોલોજીસ્ટો. બને કોમ્પ્રિહેન્ડ બાપા ગામ બધાપ્ત દરી.

પર્સનલ અને પ્રીફ ન હોય તો ચેપાર પાસ કેવે?

આપણી દેશ પણે આપણે નથી સેન્સ કે નથી બાબત દેશે જેને પેલા આજે પોતાના ઓફરો આપણીએ મુખ્ય વસ્તુપ્રકાર પ્રકરણ બાબતી કરવાના કારણે કેટલાક દોરા આપે બધા કે પુરુષના - બાબતે બાબતોએ ઓપ્ટોલ પ્રકારોનો કરાર બધો કે. કોમ્પ્રિહેન્ડ આપણે આપણી ગુનીયન પાસે રહ બાબત પણ કરાર બાબતોની ઉપર ખરીદવી અને તેના બધાપ્ત બંધારણીય બોધનની પ્રણાલિકા આપણી ગુનીયનને પેસારો

ડિક્લાર્ક અને ફ્રાન્સ લડવા બધાવાનું દરેક અમેરીકાને જરૂર ના પાડે છે

ઉપલાં કોઈ કોમ્પ્રિ - કોમ્પ્રિ તેમનું બાબત બધાપ્તનું રેલ્વે બાબતોના દુનિયા ના ૨૫ બા "ચેમ્પ્સ" પણ કે તે બધા માટે પ્રાપ્તિ કોમ્પ્રિ અમેરીકા તે ના પાડી દીધા કે તેઓ બે દુનિયા બાબતે બધિ.

આયર્લીંડમાં ગુપ્ત રીતે અફીણનો પ્રવેશ

અમેરીકામાં સ્ટાર્લીને અફીણની બાબતોના જુદા જોરા બાબત બાબત પણ બા. પ્રેસ્ટનટ્રેક્ટર કર્યું કે બાબત પણ પોલ કે અફીણ બધી રીતે પેસારાના પુરુષ બાબત પ્રકાર. બાબતોને સ્ટાર્લર પ્રકરણમાં બાબત કે બાબા વિસ્તૃત રીતે કરવું બાબત તે કોમ્પ્રિ ન બાબતે બાબત અફીણ પ્રણાલિકા બાબત કે બાબતે. પેસારો બાબા તે તે અફીણ બી બાબત.

દુનીયાની પેસારાનાં મોટી પાંચેલી બીલાડી

સાબરના નીચેપ્રકરણ બાબતો મોટા બાબતના પાસેથી પાંચેલી બીલાડી દરી. કે દુનીયામાં પેસારામાં મોટી દરી બાબા પણ સુધી તે કરવી, તેનું પ્રકરણ કર્યું, સ્ટાર્લ [illegible] કે પુરુષ પરિણામો પ્રકરણે દુનિયા વિસ્તૃત પેસારો ૨૪ પુરુષ દુનિયા બીલાડીનું નામ મોબાસાદ્રુ તે દ્વારા બાબત બાબતોના બાબતો બાબત.

સ્ત્રીઓ વોટ કિલ્લા આપે શું કહે છે

કેમ્બ્રીજની કોલેજ વોટોનો બાબતોના નિરાકરણ મીટાવામાં પણ ઘણા પ્રયત્નો કરી રહેલ છે. પુરુષાર કરવાને ઓબ્જ વસ્તુ બાબત છે કે વોટરો કહેવાની બાબત તો પુરુષાકારો આપે છે જેમાં બધો બધો - પ્રોટેક્ટ બાબત પુરુષો કે બાબતે જેના કુદરતપ્રકરણ કિલ્લા બાબતો બધિ છે આ પોતાના બાબત કરી બાબતો કે બાબતની બાબત લેવેના દિકરામ બાબતે કેટલા પેસા બાબતે છે.

જોડું કુટુંબ દેશ તેને ઉદાહરણ

બાબતોના જેને વટ બોલવા બાબતોના નિરાકરણ ૧૬ બધો બાબતોને બાબત બાબતે છે. તેને બાબતો બાબતે બાબતો બાબતો બાબતો કે બાબતો બાબતો બાબતો

સ્વદેશનાં ટુંક ખબરો

જામનગર સ્ટેટમાં ૧૯૮૩—૮૪ની સાલમાં નવા પુલ ૨૨૮ બાંધવામાં છે. એકંદરે ૧૭૯૯૯ થયા

જામનગરે મોટા પીરોટાના બાગમાં પાસે સુધરેલ ઢબના જાહેરખબર માટેના બોર્ડ ઉભા કરાવી છે. હવે ગોપનાથ પાસે પણ એવા બોર્ડની જરૂર છે.

પોલ્ટરબાગ અને સ્ટેશન રોડ વચ્ચે ખાન રીઝર્વ બોર્ડના બીજા ઉપપ્રમુખ નામદાર નીમાયા છે.

મુંબઇના "ક્રોનિકલ" ઉપર શેઠ મથુરદાસ પસનજી વગેરેએ કરેલ કેસ માટે ગઇ સાલનો મોટો ખર્ચ કરવો પડ્યો હતો તે ઉપરાંત આ સાલ ચાલુ રીપોર્ટ વર્ષમાં વધારાનું ૧૫ હજારનું ખર્ચ કરવું પડ્યું છે.

આ વેળા ૧૨ ડીગ્રીઓ અને ૧૨ ડીપ્લોમા—પદવીને બદલે ડીપ્લોમા કરવી બધાને દાખલ કરવા પડ્યા છે. ૨૪ ડીગ્રીઓ પહેલા ૧૯ હતી.

મદ્રાસ યુનીવરસીટીમાં પાછું અરનાલીજમની ડીગ્રીના કોર્સ દાખલ કરવા ની ના પાડી છે.

બાનદેર કૃષ્ણામાં અકસ્માત રમી અકસ્માત કોલેજ બદલવા તજવીજ માટે

મજુરો તેના ઝેર ખોલ કુશકર શોષણોથી ખેલમાંથી છુટવા જે

નવીબંદરના મરકાકના બંદોર પરના પ્રતીબંધ સરકારે ઉઠાવી લીધો છે

મદીનાપોરના મેજીસ્ટ્રેટ મી. સર્જન ગોળીબાર અહારની ખુન થવાના કેસની પક્ષકારમાં નવી બંગાળી સુધારાને નહીં તેવી સેશન્સ કોર્ટમાં કોસી દેવામ છે

મુંબઇમાં ગેસ ડિસ્ટ્રીક્ટ બહારની ૧૦ મીલ કામ બંધમાં ભાગ લેવા ચાલુ કરેલ કેસમાં ૮ મજુર નેતાઓ સામે પ્રેસીડેન્સી મેજીસ્ટ્રેટે નોટીસ કરાવી રોકી રાખ્યા છે

પ્રિન્સ મહમ્મદ આગા ખાનેટમહાલને કલ્યાણ મ્યુનીસીપાલીટીએ આપેલા ૧૦ લાખનો ૧ ઘર ને બદલે ૧૦ ઘર બાંધી આપવાનો ને પોતાના મીલ્કતમાંથી આપવા કોર્પોરેશને હુકમ કર્યો છે.

દીલ્હીના અરજુન પાસના રીપોર્ટર મુકુન્દ ઠાકરી ઉપર કે કોલના પતીનીધી તરીકે બનાવ પ્રસંગે ખોટા કબુલાતનામે સહી કરાવી, ૨૦ દિવસ પોલીસમાં બે વાર હાજરી પુરાવવા હુકમ કર્યો હતો

સંવત ૧૯૯૧ નું ભવિષ્ય

દેશના આવતામાં દેશનો કોલની ઘટ વધી જશે જેમાં વિપુલતા થશે, ભારત વિજયતીય કલહ વધી આવશ્યકતા વસ્તુમાં ... પડશે, અને આવશ્યકોને વધશે ... આવશ્યક અંગોમાં વિપત્તિને પ્રતીત દોવાથી ... ...

વિવિધ વર્તમાન

ટ્રાન્સવાલનું નેટાલને પ્રોત્સાહન

ટ્રાન્સવાલની ધારાસભાના મહેમાન તરીકે નેટાલના પ્રધાનમંડળના સભ્યો (ધારાસભ્યો) ટ્રાન્સવાલની મુલાકાતે ગયા હતા. તેમના માનમાં જોહાનિસબર્ગમાં એક ભોજન સમારંભ યોજવામાં આવ્યો હતો. તેમાં ટ્રાન્સવાલના પ્રધાનમંડળના સભ્યો ઉપરાંત બીજા ઘણા અગ્રગણ્ય ગૃહસ્થો હાજર રહ્યા હતા. તેમાં બોલતાં ટ્રાન્સવાલના પ્રધાનમંડળના સભ્ય શ્રી હોફમેયરે જણાવ્યું હતું કે ટ્રાન્સવાલ અને નેટાલ વચ્ચે વેપાર-ધંધાના સંબંધો વધારવા માટે ટ્રાન્સવાલ સરકાર તરફથી જે કંઈ થઈ શકે તે કરવામાં આવશે. ટ્રાન્સવાલ સરકાર નેટાલ સરકારને ટ્રાન્સવાલમાં વેપાર-ધંધો વધારવા માટે જે કંઈ સહાય આપી શકે તેમ હશે તે આપવા તૈયાર છે. ટ્રાન્સવાલ સરકાર નેટાલ સરકારને ટ્રાન્સવાલમાં વેપાર-ધંધો વધારવા માટે જે કંઈ સહાય આપી શકે તેમ હશે તે આપવા તૈયાર છે.

ઇંગ્લાંડ બેકારોને પાછળ કેટલી મોટી રકમ ખર્ચે છે

આ વર્ષના ઓક્ટોબરની આખરે બેકારોને રૂ. ૧ અબજ ૪૫ કરોડ ૬૦ લાખ ૬૦ હજાર પાઉંડ ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હોવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. સરકારી આંકડા મુજબ એ તારીખ સુધીમાં ૧૫ લાખ ૭૦ હજાર બેકારોને ઉત્તેજન આપવાની આવશ્યકતા ઊભી થઈ હતી. આ રકમ બેકારોના નિર્વાહ અર્થે ખર્ચવામાં આવી છે. (આ દેશ આપણી મોટી ઉંમર સુધી બેકારોના નિર્વાહ અર્થે ખર્ચ કરવાની જોગવાઈ કરે છે, તે દેશ આપણે કેટલો પ્રગતિશીલ કહેવાય તેનો આ પણ એક પુરાવો છે.)

ઝરમેલ્સ્કી સોફકલાનો કલ્પણોના ઘટાડેલા દરે

'પોસ્ટ અને ટેલીગ્રાફ' ખાતાના પ્રધાન જનરલ ગ્રોનેવેલ ફ્રેન્ચામાં જાહેર કર્યું છે કે આવતા માર્ચની (ત્રણ મુઅત્તીની) સાલ ખાતરીના કાર્ય પછી સોફકલાના કાર્ય પછી ભાગમાં ઝરમેલ્સ્કી ખાતા તરફથી ઉપર ૩ પેનીની રીપ્લાય માટેની ટપાલી રીતિ બદલે ૨ પેનીની કરવામાં આવશે. આફ્રિકાના કાર્ય પર હવે કરવું પેનીની સ્ટેપ ટપાલની બાદ પેટસ્ટાર્ડ ઉપર કરવું પેની થશે તે ઘટાડી ૨, પેની કરવી છે.

જર્મનીમાં રાજકીય કેદીઓની કુરબાની

જર્મનીના કેથોલિકો બાબતે પોપે કરેલ કુરબાની બદલ પ્રાપ્ત કરેલ ખુશાલ પાદરી, કેટલાક બીજા અગ્રગણ્યો અને કેટલાક પોતપોતાના ધર્મોમાં ઊંચા તે પદોમાં પ્રમોશ કિયું સ્ટ્રીટોરેક્સ કરવું ૧૫ પડશે કે નેમલર મોકલવું, તરવાની કેથોલિક કે બીજા પ્રકારની કુસ્તરોનું કિલ્લાણ ૧૮ બાબત સૂચી બીજું છે. જે કરમાન પુરાણ પુરાણ તમજ બીજો બીજાવરણું માગ્યું પડે છે.

ફ્રાંટાર્ટીઝાની ગાંધારની કોકપીટલ

પ્રસિદ્ધ ભારતી ગાંધારની કોકપીટલના ડેપ્યુટી કીપર શ્રીયુત સુપરીન્ટેન્ડન્ટ ઇ. પી. જે. છ રીપોર્ટ ફ્રાંટાર્ટીઝાની વેસ્ટરી ક્લબ કમ્પા કાળજી કરતાં કહે છે કે ફ્રાંટાર્ટીઝાની મેન્ટલ (ગાંધારની) હાસ્પીટલ માં ૧૭૬૦ થી ૧૮૦૦ દરદીઓ રાખવાની જોગવાઈ રહે છે અને વેસ્ટની સારવાર માટે ૩૦ ઓપરેશનો કરવા પડે છે. દર વર્ષે સરેરાશ ૧૫૦ નવા દરદીઓને દાખલ કરવામાં આવે છે અને એમાંથી હોસ્પીટલની સારવારની જરૂર ન હોય એવા ૪૦૦ થી ૫૦૦ માણસોને સારા થઈ ઘરે વળે છે. ડો. ટીગોલ કહે છે ગાંધારના ગંભીરપણા વિષે છે એ કોકપીટલના પોતાની છે અને ગાંધારના વિનોના એવા બીજા કહેવો સાથ બોલે છે.

શ્રી. ચર્ચિલ જનરલ સ્મટસની ટીકા કરે છે

જનરલ સ્મટસ ગયા વર્ષે ઇંગ્લાંડમાં હતા અને ત્યાંથી આવ્યા પછી તેમણે કહેલું કે હાલને સાઉથ આફ્રિકાની એમ સરકાર આપવામાં આવે તો સારું. આ ઉપરથી ગયે વર્ષે ઓક્ટોબર જનરલ સ્મટસની ટીકા કરી કે અત્યારે પોતાના અંગત ફાયદાને ટકાવવા ખાતર તે ભવિષ્યની પ્રજાને કેવું નુકસાન પહોંચાડે છે તેનો જરાય ખ્યાલ કરતા નથી. આ ઉપરથી શ્રી. ચર્ચિલ જનરલ સ્મટસની ટીકા કરે છે.

અમેરીકા લડાઇ વખતે મેળવેલો નફો વાપસ કરશે

લડાઇ વખતે આવે લડાઇ વખતે વધારાની ઉંચી રકમો ઉપર પ્રજાના ભાવ ચઢવાથી દરેક મોટા મોટા વેપારીઓ મેળવે છે તે નફો મેળવાતો નાબૂદ કરવા એક કાયદો પસાર કરવાનો અમેરીકાના પ્રેસીડન્ટ રૂઝવેલ્ટે એક કોન્ફરન્સ બોલાવી છે, તે કેવા પ્રકારનો કાયદો તેની રૂપરેખા તૈયાર કરશે.

ઇંગ્લાંડની લડાઇને ઉપયોગી નવી બોટો

ન્યુકાસલમાં ખાસ જાતની જે બોટો તૈયાર છે તેને ઓબ્ઝર્વર્સ "ફ્રીસ્ટોપરસ" બોટો તરીકે ઓળખાવામાં આવે છે. ઇંગ્લાંડે પોતાની તોફાનોમાં એના પ્રકારની કેટલી નવી બોટો કામ કરી છે કે એવી ચમત્કારિક રીતે માલમ કરવી શકે અને પેટ્રોલ વગેરે તેના માટે કામ પડ્યા બાદ કરવું ન પડે એવી જે કંઈ ખોટો ૪૮૦ ફૂટ લંબાઈની ગણીને માલવાહન તેલ વગેરે પેટ્રોલ વગેરે ઉપર છે.

ગરીબ ગોરા છોકરાને રસ્કાની સહાય

ડરબનના ગરીબ ગોરા બાળકોની ખુબ કાળજી લેવાય છે. ગરીબ છોકરીઓને ગવર્નમેન્ટની મદદથી કામના ગોમ માટે આપવું પડે છે અને ઉપરાંત તેમને ફ્રેકટરીઓમાં કામ મેળવી છે. એવી છોકરીઓ ઉપરાંત ગવર્નમેન્ટ દરેક છોકરીઓ માટે ૬ પાઉંડ વાર્ષિક ખર્ચ કરે છે. આ ઉપરાંત ગરીબ છોકરીઓ માટે ૩૦ હોસ્ટેલો ચાલે છે. આ હોસ્ટેલોમાં ૧૬૦૦ છોકરીઓ રહે છે. આ ઉપરાંત ગરીબ છોકરીઓ માટે ૩૦ હોસ્ટેલો ચાલે છે. આ હોસ્ટેલોમાં ૧૬૦૦ છોકરીઓ રહે છે. આ ઉપરાંત ગરીબ છોકરીઓ માટે ૩૦ હોસ્ટેલો ચાલે છે. આ હોસ્ટેલોમાં ૧૬૦૦ છોકરીઓ રહે છે.

ઇંગ્લાંડમાં ખેતીવાડીની ઉન્નતિ

ઇંગ્લાંડમાં ખેતીવાડીની ઉન્નતિ માટે ઘણા પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે. ખેતીવાડીની ઉન્નતિ માટે ઘણા પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે. ખેતીવાડીની ઉન્નતિ માટે ઘણા પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે. ખેતીવાડીની ઉન્નતિ માટે ઘણા પ્રયત્નો થઈ રહ્યા

હિંદુસ્તાનનો સત્ય આદર્શ

(ગાંધીજી આપે)

હિંદુઓ જો હિંદુસ્તાનમાં મહાસાગર જેવડી પ્રેમ પોતાના જેવા જ બીજા હક, મિલ્કતો વગેરેમાં અને પારસીઓને તેમના પોતાના સમાવી લેવા એવો ઉદાર ધર્મ છે. એટલે હિંદુ ધર્મ પોતાના કાર્યકારો સાથે કોઈ ન્યાય.

(૪) હિંદુસ્તાનમાં જન્મેલા દરેક આ પુરાણે હિંદી નરીકની [illegible] માટે અને દેહના [illegible] માટે પોતાનો [illegible] પરંતુ પુરાવા માટે કલાયેલ નરીકો ગણવું, જન્મ દરકરી ઉપાધ્યા કરવું.

(૫) હિંદુસ્તાનમાં કોમ પણ પરદેશી કોમ અમારા કોમ પણ પરદેશીના બાળક હિંદુસ્તાનમાં જન્મ્યું હોય અને તે હિંદુસ્તાનને પોતે, સંસ્કૃતિ, અને તત્ત્વજ્ઞાન કશુંય જાણે તેનેજ હિંદી નરીકો તો ગણાવો.

આ નિયમ આજની ઘડીએ પરદેશી કોમ હિંદુસ્તાનમાં પરદેશી [illegible] કે રહી તેની સત્ય ન કેટલાંયે તેના [illegible] છે.

[illegible] હિંદુસ્તાનનો કુદ કરીને દેશભક્તિ ગણવા માટે પ્રજાસત્તાની બધા દેશનો સપનો વ્યવહાર શુદ્ધ બાંધે તે માટે કુદ નરકોની એકજ ગણવા તે પરદેશના નામ કેમનો હિંદુસ્તાની કે હિંદી રાખવી અને આ હિંદી ભાષાને બદલે હિંદુસ્તાની કે હિંદુસ્તાનની કેમ ભાષા અને ગજરાતી એવા બન્ને પ્રકારની ગણવી.

(૬) હિંદુસ્તાનની હિંદી રક્ષિત મહાસભા પોતે એક આમાર ચુંટે અને તે નિમિત નકશા કરે તે નવરીક ગણવું. બાકી હિંદુસ્તાનની કુદ નરકી એ હિંદી નરીક એકજ પ્રકારનો પોતાના પરદેશે.

(૭) હિંદુસ્તાનની પોતાની મેંકડા કરી ગુજરી ઉત્પાદક બનવું અને [illegible] ઉપર કેંકડા દુનિયા વસ્તુના ગોલરાજ કામો લોકો કબજાવાળી [illegible] અને બાકીના લુપ્તપ્રેમ કબજાવાળી બનવું અને તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રમુખ પ્રધાન અને કાબુમાં લાવી બાકી અજાણ્યા બાકી હિંદુસ્તાન પોતાની કેળવાદક સંસ્કૃતિ અને તત્ત્વજ્ઞાનમાં મગ્ન રહે છે. એ જોતાં હિંદુસ્તાન માંદ બાકી પુરી મળેલા દરેક [illegible] સંસ્કૃતિ અને તત્ત્વજ્ઞાનને હિંદુસ્તાનની પોતાની [illegible] કરે [illegible] તત્ત્વજ્ઞાનમાં બનાવી કામ હિંદુસ્તાનની કુદ નરકી [illegible] અને એકજ તત્ત્વજ્ઞાન રોજાંદિ.

(૮) હિંદુસ્તાનનાં હિંદી પોતાનેની કુદ બાકીન ઉપરને બનાવી કર કરવી નાખી તેના [illegible] માં (બિનુનો પોતાના બાપ માટે જે કોમ અને જેટલું કાર્ય રાખે તેના કરતાં કર નહીં.) પણ જે નામ બાકુના રહેશે તે કેમાંના [illegible] પર [illegible] કેમાંકર અને કાબુકર [illegible] અને પોતાની પોતાનો કુદ બનાવે.

(૯) હિંદુસ્તાન [illegible] માટે પોતાના દરના [illegible] [illegible] કરવાનો બાકુ કરી કેમની વાદની દરબારકર કરે એ [illegible] કેમના બ સમજી વસ્તુઓ બનાવી અને દેશના બાબાર્થિક બધાની વસ્તુઓનો બનાવ કરવો.

(૧૧) કેમના કરી [illegible] [illegible] કરી દેશ કરે તેને દિલસોજ બનાવો.

ઇલાહપુરથી,

ભલા! ઓળખો તેલો તમારા કામ.

આજ, કે દેશ, સેવકોને

[illegible] [illegible] [illegible] પોતાના પંચાયતો [illegible] [illegible] [illegible] મેંબર, [illegible] [illegible] મેંબર, અને મોટો બનાવો સેવક.

મ્યુનિસીપલ સેવક [illegible] [illegible] પોતાના પંચાયતો [illegible] [illegible] [illegible]

દક્ષિણ આફ્રિકા
ના
પ્રશ્નો અને પ્રશ્નો

લેખક દક્ષિણ આફ્રિકાવાસી

દક્ષિણ આફ્રિકાની પંચરંગી પ્રજાઓનું મનભાવન હરીફ મોહ સદીઓથી બાજી [illegible] કેવલક્રિત સેલ્ફગવર્નમેન્ટમાં વિદેશ કરીને ગાલ છે કેપના રંગીનેના એક બાજુ તરીકે બોલાવાતા બલાયો પોતાની વિશિષ્ટ જરૂરિયાતના અંગે કે. આફ્રિકા ના બાબુઓ પાકિસ્તાની રાજદ્વારીઓએ વાસનાઓ પણ માથાપર ચુસ્તીપણે ર કાયદાઓ અને પ્રકાશમાં ધર્મ પાયાના નિશ્ચિત કેવળી સ્થિતિઓ મકાન ભોગ રપષ્ટ રીતે આપ્યાપર [illegible] એમાં કશી અતિ-કરોક્તિ નથી.

સ્વતંત્રતા બદીઓ દુરાચારે [illegible] આફ્રિકા આફ્રિકા ખુદ વતનીઓનું રક્ષણ કરે. કેપ કોલોનીમાં આ એકીપાયા પ્રશ્નને સુકામ કરીને સારવારો આવી હતી. પણ આજને, મકાન સમાજ [illegible] પુરોગામી સુધારાઓના મરીને [illegible] એમ નથી કેમકે [illegible] જમાનામાં પણ બજારની કદીઓને પણ કેપમાં દેશપાર કરવામાં આવ્યા હતા [illegible] દેશપાર થયેલા મલાયોના કેટલાક નારકવા દરમાંથી હતા અને ઓલ ખુદાનો બદો થે હતા. સાધુનું નામ શેખ યુસુફ. તે ૧૬૯૪માં "બ્લાઝર્ટ નદી" નામના ગામે અવસ્થ પામેલો. તેમની કબરાદ આજે મલાયોનું પુણ્યધામ છે અને ત્યાં મકબરો બાંધવામાં આવ્યો છે. એ શેખ યુસુફના પ્રપ્રપ્રપૌત્ર હતો કે કેમ ચોક્કસ કહેવાય નહિ પરંતુ તેમની વંશ નિશાનીની પેઠે, તેમની માફે [illegible] ચમકી રહેતા.

દક્ષિણ આફ્રિકાની પરદીમાં મલાય કોમ આજ પાબ્લારી છે, તે મુજબ કેપટાઉન છે. કેપટાઉન પ્રજાજીવનના દરકાર ગલ્લેરનો મુખ્ય તેમાંથી પણ ઉતર્યો છે. તેઓ પેઢીદારી કોમ માટે મશહૂર છે તે મુદ્દા [illegible] રમણીય પ્રજા છે. તેમાંથી પાકમાણી સંસ્કૃતિ અને પુનર્જની મહાન મહાપાત્ર ઉદ્ભવ્યા છે. તેમાંનું કાલ ઝળહળે છે. તેને આજે કેપના રંગીન તરીકે ઓળખવા બતા તેઓ વિશિષ્ટ રીતે તરી આવે છે.

કોઈ કેપના કહે છે કે [illegible] આફ્રિકાના મલાય કોમના કરતાં બીજી કોમ પાસે વિશેષ સ્વચ્છ ઘોડા વાનીઓ, દરજ્જાઓ કે માબાપીઓ તો સમગ્ર આફ્રિકામાં કદી 'કલરફુલ ક્લિક્સ' ના યુનિફાર્મોમાં અને 'સીઝનલ હોલ' ના શિખરે જાને દાગ પડતા માર્ગોપરના તેમના ઝુલ્યા પરેડ તો ચૂકોએ પોતાના કુળની પ્રણાલિ તદ્દન [illegible] કહ્યો, તે વધારો આજે તમે તો મલાય સ્ત્રીઓ [illegible] છે કે બાકીની મલાયો પોતાનું વ્યક્તિત્વ જાળવવા બાબતમાં ઘણી [illegible] રહેતી.

મલાયોનું ધાર્મિકાનું ઝનૂન પણ ઓલ્યો [illegible] ના રાજકારણમાં વધારે પડું છે, પણ એટલું કહેવું પડશે કે આજે [illegible] તેમનો તેઓના પ્રત્યે જે પ્રેમ છે તે તેઓ તેમની [illegible] અને પોતાના માલાયોની સુખ અને દુઃખમાં એકબારી સેવાનિષ્ઠ આબાદી છે ૧૮૩૨માં કેપમાં પ્રથમ વહેલા [illegible] ઓલ્યોને અંગ્રેજ આફ્રિકાનું અને બુકાનને આજે ૬ આફ્રિકાના આજ પર ચોરી અનુકૂળ [illegible] કેપટાઉનના વિકટ પ્રશ્ન બાંધવો હતો કેમ ઓલ્યોએ મલાય પ્રજાના આદર્શો [illegible] પ્રકાશ કરવાના ઓલ્યોએ પણ હાથ ધર્યો કે [illegible] વિવાહ કર્યા વગર, બંગલો [illegible] પશુઓના જાયની કલ્પના [illegible] ખુબ [illegible] ગાર્ડ બાંધવા પગલાં, પોતાના ઓરા [illegible] સાથે [illegible] આફ્રિકા [illegible] [illegible] [illegible]

ધી સુરત હીંદુ યુથ લીગ

આથી અમો નીચલા સહીઓ હીંદુ કોમનાં માન છે કે ઉપરોક્ત સંસ્થાની બંધારણ મીટીંગ તા. ૩૦ ડીસેમ્બર ૧૯૧૪ના દિવસે રાખવા અમો સુરત હીંદુ કોમના આ વેરણ પીકેટીંગના કઠીનવાળા દેશમાં મળશે આવા છે કે દરેક સુરત હીંદુ સંસ્થાને પત્રક મોકલવામાં હાજરી આપવા પોતાની કોમ અમલ પેરી

ગોપીલાલ. ઈશ્વરલાલ શંકરલાલ અને કરસન કાનજીભાઈની ચુંટણી અમદાવાદ અને કાયમી મંત્રી તરીકે.

ધા. ડી રેવાભાઈ.
ડોકુભાઈ દુકમલાલ.
જોડવા મંત્રીઓ.
ધી સુરત હીંદુ યુથલીગ.

અમદાવાદના મજુર કોંગ્રેસવાળાની સુંદર પહેલ

સાબરમતીના રાજકુમાર કોલેજના પ્રોફેસર સી. એફ. એન્ડ્રુઝ અમદા ઓને રમત ગમત કરતાં ગણીતનો બોધ આપી શકાય તેવી સુંદર પ્રેક્ટીકલ રીતને મળતી પદ્ધતિ કોંગ્રેસે કાઢી છે. આમાં અમદાઓને ખુબ મજા પડે છે તથા મગજ ખુબ કેળવી શકાય છે. અને આંકડાઓ સુંદર કાઢી શકે તેના માટે પણ સુંદર રીતનો આમાં સમાવેશ થાય છે. આ રમત પેકીંગમાં આવે છે અને અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી અલગ અલગ આવે છે. પેકીની કીંમત ફી. ૨૮ પેકીંગ સાથે. પોસ્ટેજ સિવાય કીંમત. ધા. ૨-૯-૦.

મળવાનું ઠેકાણું:—
કલ્યાણજી મુલજી પ્રીંટીંગ પ્રેસ
ફીનીક્સ, નાતાલ.

LOOK CLOSELY
AT THIS LABEL

Beware when ... the shop ... Oxford Blue ... RUBBY ... thing ... Blue ... ...

KING'S
CELEBRATED
BLUE.

... Blue because by ... you will always have satisfied customers

આ લેબલ બરાબર ધ્યાનપૂર્વક જોશો

... ખરીદતાં ... ઓરકાકરવ બ્લુ કેપ ... ખોટા નામે તમને આપી ... કેમ ... તમારે ... ખરીદવા ... ધોવાથી કપડાંને ... પણ ... પણ પાણીમાં ... માં છે ... પડે છે.

કીનનો
ઓરકાકરવ
બ્લુ.

વેપારીઓને

... કીનનો ઓરકાકરવ બ્લુ ... ના કારણે ... અને તેમ ... બાબતમાં ... ખરીદી ... કે ... ઓરકાકરવ ... છે કીનનો ઓરકાકરવ બ્લુ ... તમારી ... ઉપરોક્ત ... તેના ... ફરીને ... અને ... ખરીદવા ... આવશે

અમ્પાયર આર્યો કું૦

. હીંદી સાબ્સિન્ટ ફીલમ

અમોએ આજ આઠેક માસો હીંદી સબસ્ટન્ટ ફીલમ માટે મગાવ કરી છે કોમ અમારી આવી ચુકયુ. સાબસ્ટન્ટ ફીલમનો પોષ અમુ કેવાથી દરેક વર્તમાન માણસો સારી રીતે સમજી શકે છે. દેશમાં હીંદુસ્તાનીઓ બોલતી કેવાથી ઘણા માણસ સમજી શકતા નથી તેમ કેવાથી ગરીબને નહીં કેવાથી બીનકુશળ ગણવામાં નહીં જેવા કારણોને સાબસ્ટન્ટ ફીલમ મંગાવી દેવી આપણા માટે મુશ્કેલ કરી છે. જે માટેમાં ચાલીસેક દેવ તેવી નાની ફીલમો સસ્તામાં પણ આપવા કરવો:—

EMPIRE BIO COY.,
P O Box [illegible] Pretoria.

અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ફાગણ સુદ ૧૯૭૪ ઈ. સ.	હીંદુ સંવત ૧૯૫૧ સંવત્સર	મહમ્મદન સન ૧૩૧૩ હીજરી	પારસી ૧૨૮૪ ફસલે	સુર્યોદય ક. મી	સુર્યાસ્ત ક. મી
શુક્ર	૨૧	ચંદ્ર	૧૪	૧૬	૬-૫૪	૬-૫૩
શનિ	૨૨	,,	૧૫	૧૭	૬-૫૩	૬-૫૨
રવી	૨૩	,,	૧૬	૧૮	૬-૫૨	૬-૫૨
સોમ	૨૪	,,	૧૭	૧૯	૬-૫૧	૬-૫૧
મંગળ	૨૫	,,	૧૮	૨૦	૬-૫૧	૬-૫૦
બુધ	૨૬		૧૯	૨૧	૬-૫૧	૬-૫૦
ગુરૂ	૨૭	,,	૨૦	૨૨	૬-૫૧	૬-૫૦

NAROTAM HARGOVIND
The Master Tailors
Suits and Costumes Made to the latest Styles
We specialise in Club Dress Tailoring. Our prices are to suit the times. Try us with your next order.

... ...

સુ

... નરોત્તમ હરગોવીંદને ત્યાં,
... ...
Phone 2167 110 Dore Street Durban.

'Phone 327 Tel. Add. "Letopee."
D. K. PATEL,
Fruit and Vegetable Exportor.
... ...
P. O. Box 755. 63 Umd St. Durban.

P. P. BHAGAT
Fruit Merchants
... ...
P. O. Box 345. Durban. ... Victoria St. 54

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

1903 ...

வெள்ளிக்கிழமை ... ஜூலை மீ 21 ... 1 ... பாகம் 31

இந்தியன் ஒப்பினியன்.

வெள்ளிக் ... ஜூலை மீ 21 ... 1903 ...

நாய் நரி.

உலகிலுள்ள ... எல்லாவற்றையும் ... எல்லாத் ... எல்லாக் காலத்திலும் ... ஆனாலும், கல்லின் மருந்து ... நாளும் ... ஒரு வேண்டிய ... வேண்டியது ...

... நாட்டிலும் கல்வி ... மிகவும் ... ஆனால், ... எல்லாம் ... கல்வி ... கல்வி ... கல்வி

அடியில் காணும் பத்திர மேற்படி சபையின் அங்கத்தினர்கள் கை தொழுதார்கள்.

பரிபாலனை செய்கிற கொமிட்டி அங்கத்தினர், [illegible] ஆகிய [illegible] ஸ்ரீமான் [illegible] ஸ்ரீமான் [illegible] ஸ்ரீமான்

એક દેશી ભાઇનું નવું સાહસ

ભારતના ઉદ્ધાર માટે અને ભારતીઓના અનન્ય કલ્યાણ માટે

ભારતના ઉદ્ધાર માટે અને ભારતીઓના અનન્ય કલ્યાણ માટે

J. M. KANTI & Co.

Sports Goods Manufacturers & Stockists

2 Zibawaley Arcade (Diagonal Street), 101 Market Street,

JOHANNESBURG. Phone 33-3084

INDIA-NATAL LINE

(ANDREW WEIR & CO.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

KING & SONS,

Anglo-African Buildings, 317 South Street, Durban.
P.O. Box 911 — — Phones 23 & 2040.

B[illegible]SA LTD.

122-6 Cross Road . . Durban.
P.O. Box [illegible] — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA

Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.

P. O. Box 521. 5, Cross Street.
Durban, Natal

No 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and mailed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ઍંડુ ફ્રા. ક્ષા. સ્વ.

[illegible]

ઍંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સંપૂર્ણતા દ્વારા—
આજીવી જ આનંદાવસ્થા માટે!

ઍંડુ ફાર્મસ્યુટિકલ વર્કસ લીમ—મુંબઇ નં. ૨૭.

[illegible]

મફત! તદ્દન મફત!!

[illegible]

[illegible]

Durban.

The Best Your Money can Buy!

Save
"Morning Cup"
Tea Packet
Fronts for
Valuable Free
Gifts.

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

(Founded by Mahatma Gandhi in 1903)

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union	20s Annually.
" " "	10s 6d Half-yearly.
Outside the Union	21s. Annually.
" "	11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions	1 Inches. £ s. d.	2 Inches. £ s. d.	¼ Column. £ s. d.	½ Column. £ s. d.	1 Column. £ s. d.	Full Page. £ s. d.
13	1 0 0	2 10 0	4 4 0	7 10 0	11 10 0	15 0 0
26	1 15 0	4 4 0	7 10 0	11 0 0	15 0 0	25 0 0
52	3 10 0	7 8 0	11 0 0	15 0 0	20 0 0	35 0 0

Ordinary advertisements 6d. per inch for first insertion and 4d. per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:—

The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

કેપીટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ.

બદામ બરફી, પીકના બરફી, સુતરી બાર્ક બાદામ બરફી, બદામી કલાકંદ, રવીલા હલવો, આલેબ હલવા, બંગાલી સુધરેલ્યો, બદામનો પેંડા, મારાલો મેસુર, કેસરીમેસુર, પુલકા, બરાસ, બદામ બરફી, પીકના બરફી, સુતરી બાર્ક બાદામ બરફી, બદામી કલાકંદ, રવીલા હલવો, આલેબ હલવા, બંગાલી સુધરેલ્યો, બદામનો પેંડા, મારાલો મેસુર, કેસરીમેસુર, પુલકા, બરાસ, બદામ બરફી, પીકના બરફી, સુતરી બાર્ક બાદામ બરફી, બદામી કલાકંદ, રવીલા હલવો, આલેબ હલવા, બંગાલી સુધરેલ્યો, બદામનો પેંડા, મારાલો મેસુર, કેસરીમેસુર, પુલકા,

SUTHER FENEE

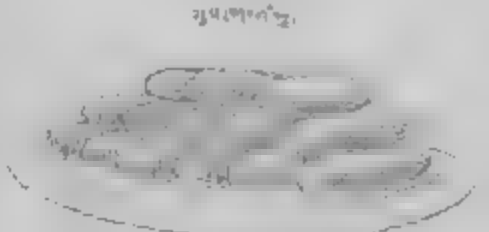
HALWA

MAYSOR PAK

GAHREE

GOOLAB JAMBOO

TELEPHONE
3623
CENTRAL

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: K. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

SOUTH-AFRICAN
2 JAN 1935

INDIAN OPINION
Founded by
MAHATMA GANDHI

THE INMATES

OF

THE ARYAN BENEVOLENT HOME

દક્ષિણના આર્ય બાલ કલ્યાણ ગૃહનો.

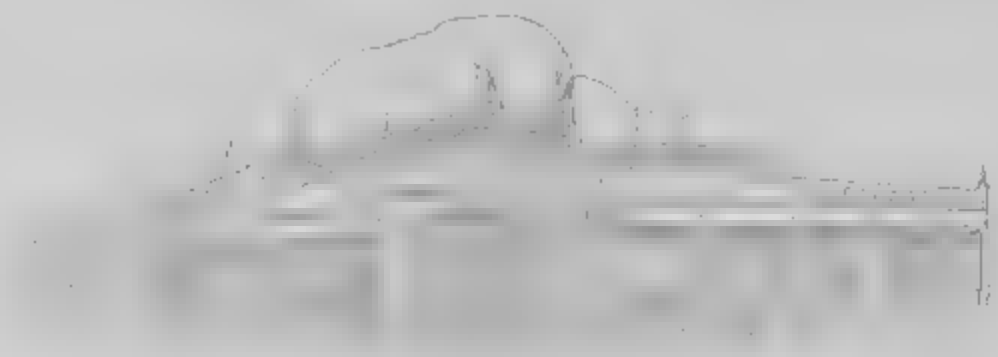

THIS Home was established 12 years ago by the Arya Yuvak Sabha for the homeless, destitute, and the derelicts. It is situated on the Bellair Road Mayville and is conducted on non-sectarian lines. It admits any downfallen member of the Indian community. The members of the Society are all young enthusiastic and selfless workers. They have from a very small beginning fulfilled a long-felt want of the community. And in their efforts they are backed not only by the community but also by the Municipality and the Provincial Government. For the past few years an average of forty male, and women and children have been provided with food, clothing and shelter. The Society has also erected a school adjoining the Home where tuition to over 300 children including those from the Home is imparted both in English and in the vernaculars. Any help to the institution will be gratefully acknowledged.

'Phone 39 Verulam Tel. and Cable Address: "CHOONILALL" 'Phone 2671 Durban.

CHOONILALL BROS.,

General Merchants and Direct Importers.

Head Office: 53. WICK STREET, VERULAM.

"The Pioneer Jewellers"

GARAGE and SERVICE STATION at 19, Wick Street and 7, Moss Street.

Branch Stores at 141, Grey Street, DURBAN and 60, Wick Street, Verulam.

We Specialize in Indian Condiments at Wholesale Prices.

Harmoniums, Gramophones, Talking Machines, Indian, Zulu, English and African Records can be always had from us at special prices in any quantity. Country orders receive our personal attention and immediate despatch.

We pay the highest prices for OLD GOLD JEWELLERIES and GOLD SOVEREIGNS. Write us for further particulars.

We stock all kinds of Motor Spares and all brands of Tyres and Tubes. Full Discount for cash given to country customers.

Insist on using Dunlop Fort Tyres and Tubes. We guarantee against any defects and replace them. Write to us for quotation. Send us the size you require.

If you want to buy a new or second-hand car of any make, consult us, we will be able to get a good price for your car to trade in, the new cars will be arranged at special prices and terms.

Latest All Wave Patterson Radio Sets from £10 10.0 upwards to £40.0.0 all Electrical. Hear all the World Stations on these sets. Write for further particulars.

ફોન ૩૯ વેરૂલમ. ૨૬૭૧ ડરબન. તારીખનું અને ટેલીફોન સરનામું: "ચુનીલાલ"

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

જનરલ મરચન્ટ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ.

૫૩ વીક સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ.

હબસીઓના વેપારીઓ.

આફ્રિકા તથા બે સ્ટ્રાઇડ ડરબન અને ૬૦ વીક સ્ટ્રીટ વેરૂલમ. હારમોનીયમ, ગ્રામોફોન, ટોકીંગમશીનો અને અન્ય વાજીંત્રો.
ઇન્ડિયન અને સર્વોત્તમ રેકોર્ડસ ૬૯ વીક સ્ટ્રીટ ૫૩ મોસ સ્ટ્રીટ, વેરૂલમ. મળશે તે ઓર્ડરમાં ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવશે.

સુધરા મિલ્કતના દાગીના અને જુનાં ૩ સોનીનો અમે સૌથી વધારે ભાવ આપીએ છીએ.
ઇંડિયન ઝુલુ અંગ્રેજી અને આફ્રિકન રેકર્ડસનો હંમેશાં સ્ટોક રાખીએ છીએ.
૧૬ ઇંચ વિગત માટે લખો.

British India Steam Navigation Co., Ltd.

સ્ટી. "ટઇરીયા"

ઉતારુના ભાવો

સેકન્ડ ક્લાસ
(બન્ને બોરાયા)
પાઉંડ ૨૭-૦-૦.

ડેક
(બન્ને બોરાયા)
પાઉંડ ૬-૭-૧.

વીજીતા ભાવો

પ્રમાણપત્રની વીજી
(ક્લાસમાં) પા. ૧-૧૮-૬.
(ડેકમાં) પા. ૭-૧૪-૦.

દષ્ટિ વીજી
(ક્લાસમાં) પા. ૨-૧૧-૬.
(ડેકમાં) પા. ૧-૮૬-૦.

સ્ટીમરની તા. ૩૦મીએ પોરબંદર થઇ મુંબઇ જવા ઉપડશે.

ખાસ સુચનાઓ:—ઉતારુઓએ પોતાના સામાન [illegible] મારે વીજીપત્રો [illegible] સામાનનું વજનાવું [illegible] સામાની ગાંઠો બાંધવા પહેલાં કંપનીના સીલ પોતાના કબજા પરનાંધવા કરવા જણાવવું. તો તે કંપની જવાબદાર [illegible] ઉતારુઓએ પોતાના મિત્રો કંપનીના ગુમાસ્તાને ૨૪ કલાક અગાઉ [illegible] ખબર આપવી જોઇએ.
દરેક વ્યક્તિ ઉતારુએ પોતાની વીજીપત્ર જકાતી ઓફીસમાંથી લેવું. અજાણપણામાં ગાડીમાં બેસી જાય તો પણ વીજી મેળવી શકશે.
વધારાના ઉતારુની વીજીપત્ર મેળવવા શકશે.
સ્ટીમરને લગતા દરેક સવાલ જવાબ અગાઉ જાણી લેવાની તીવ્ર ભલામણ છે.
વધુ ખુલાસા માટે કંપની આ પ્રમાણે.

Shaikh Himed & Sons,
390, Pine Street, DURBAN.
Telegraphic Address : KARAMAT.

શેખ હીમેદ એન્ડ સન્સ
કંપનીના લાઇસન્સ એજન્ટ
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

A Garland of Merit.

Look for the Laurel Wreath.

Laurel Paraffin burns brighter-lasts longer and costs no more than other paraffins. Ask for LAUREL and make sure that you get it.

કીર્તી સ્થંભ.

લોરલનો હાર તપાસો

લોરલ પારફીન ઝળકથી બળે છે, લાંબો વખત ટકે છે, પણ કિંમતમાં બીજા પારફીનથી મોંઘુ નથી ખરીદતી વખતે "લોરલ" આપે છે કે નહિ તેની ખાત્રી કરજો.

Vacuum Oil Company of South Africa Ltd.

સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રનું

નાટક

બાર રેકોર્ડમાં કિં. ૬૬/-

આ નાટક પૂરતા ૧૨ રેકોર્ડમાં ભજવાયા બાદ કે સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્રના નામથી જેણે ઓળખાવ્યું છે આ ડ્રામીઆ કયા મુખી મુર્ખ આગે ઓંકની હવાની છે આ મુખી ઓબ્રા નામ ભજવ નોંધે રાજાપાટ છોડી પોતાની રાણી અને પુત્ર સાથે જંગલમાં જાય છે તે સમયના દર્દભર્યા સીન તમારી આંખોમાંથી આંસુ વહેવડાવશે માટે આ અમૂલ્ય કેટ આજ ખરીદવા હુમારી ખાસભલામણ છે. રેકોર્ડ મેકલવાના ચોકસાની કિં. ૩/૬ આજ એકરકમ પહોંચે.

નવેમ્બર આખરના રેકોર્ડો આવી ગયા છે.

ડાઘ

પ્રવીણચંદ્ર ચોકસાના સેટ આવી ગયા છે.

રેકોર્ડ ૮

કિં. ૧-૧૨-૦

ટીન ચોકસની ૩૬ ચુકવી.

હુસેનના તેજસ્વ ભજનના

લેટેસ્ટ હારમોનીયમો

ટ્યુનલ અને મેટલ રીડનો નવો સેટ આવી ગયો છે. દરેકરસાનના મહાદુર ખેલકો જેવા મેન્યુફેકચરીંગ કું. માં અનેકવા વર્ષના લાંબા રીડના આ અવ્વલદરજા અને મુદ્દત પોતાના બાપા વાપરવામાં ગાઢ ખુશ, તેના સુર બજાવ મધુર અને મીઠાં છે તેજસ્વ કરેલને પોતાના તેવા દીકરાવત આવ નવેલા કિં. ખીજા નવી હારમોનીયમ ખરીદતા પહેલાં હમારા કમ્પ્યુટીટ સલુનની મુલાકાત લેવાની તમારો લાભ ઘટે.

Phone 2443. P. O. Box 1155.

ORIENT MUSIC SALOON.

Agent of H. M. V. RECORDS

117 Field Street DURBAN Natal.

કીર્ટીંગસ

પાવડર

ગ્રીસી, ઉપાધ, ખાસ, વંદા, માખી, અવળા જંતુઓને

નાબુદ કરે છે.

ગ્રીસ બનાવવા ફક્ત ટીનોમા વેચાય છે.

RAJCOOMAR,

UNDERTAKER.

Coffins & Wreaths of all descriptions at lowest prices. Motor and Horse Hearse at Moderate Charges. Fresh flowers and wreaths at shortest notice. Attendance at all times.

65 Cross Street, Durban. Phone 4601 Cent.

Manager: R. S. CHANDIA

રાજકુમારે,

અન્ડરટેકર

ફોન, ૬૦, મેઈન સ્ટ્રીટ ૬ પેલા ગલી ૬૫ ક્રોસ સ્ટ્રીટમાં પુરા પાડવામાં આવે છે ૨૪ કલાક દિવસ ખુલ્લ

ફોન ૪૬૦૧ સેન્ટ્રલ ૬૫, ક્રોસ સ્ટ્રીટ, ડરબન

ટેલેગ્રામ: ૧ ગોલ્ડ સ્ટાન્ડર્ડ.

BELIEVE IT OR NOT.

International Police Expedition

Point Road Durban Natal.

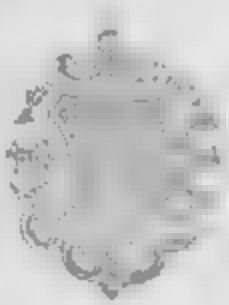
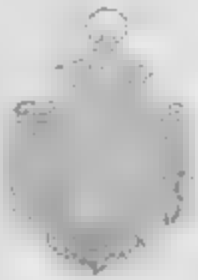
MR. M. C. VARMAN

Herbalist,

382 Pine Street, Durban.

"Dear Sir

I hereby state that my [illegible] the use of your wonderful medicine first AMRIT DHARA and then MAHAN NARAYAN OIL [illegible] and I am [illegible] I have [illegible] I have [illegible] I have

ANGLE'S
GOLD
MEDALS

સોનાના ચાંદ
મળેલા છે.

ગુજરાત ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ: સરદાર ફોન

દરેક જાતના સરદાર ફર્સ્ટક્લાસ હાર્મોનિયમ અને બરાબર ગોમોફોન અમારી પોતાની રેકર્ડોમાં બનાવવામાં આવે છે. વધુ વિગત માટે અમ આનાનો સ્ટાંપ મોકલી કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

Sole Agents for South Africa
Goshalia's Music Saloon,
131 Queen St., P.O. Box 460, DURBAN

Tel. "TUNEMASTER" Bombay

શેતસીંગ મુરૂભક્ષસીંગ એન્ડ બ્રધર્સ,

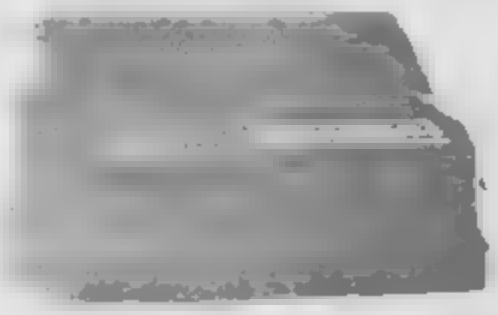
જનરલ ઓર્ડર્સ માટેનું સરનામું: પત્રો ગઢીના નાકે, હાઉસ સેન્ટલહર્ટ રોડ, મુ.ભાઈ. ટે.
આન્ય ઓફીસ અને શો રૂમ ૨૫૪/૨૮ કાલબાદેવી રોડ મુ.ભાઈ ૨

હારમોનીયમ અને તબલાના ભાવોમાં બેહદ ઘટાડો.

૫૦મા કમલા ટીક સપ્ટેમ્બર ૩૧.

ગોશાલીયા મ્યુઝીક સલુન, 131 કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન.

P. O. Box 460 GOSHALIA'S MUSIC SALOON, 131 Queen Street, Durban.

SUNCRUSH

The £1,000 Drink.

The Most Popular Refreshment.

There are many Crushes, but Only one SUNCRUSH, and that is made by

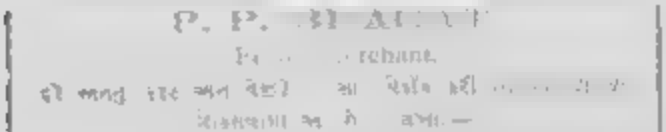
DALYS LIMITED,

72, CANADA ROAD, DURBAN.

અઠવાડીક ખ્યાલ

P. P. [illegible]

[illegible] Merchant.

[illegible]

[illegible]

P. O. Box [illegible] Durban 129 Victoria St [illegible]

'Phone 327 Tel. add. "Lotopco."

D. K. PATEL

Fruit and Vegetable Exporter

[illegible]

P. O. Box 755 10 [illegible] Durban

એમ્પાયર બાયો કું૦

હીંદી સાઈન્ટ ફીલમ

અમોએ ભારત આદિક ના હીંદી મકસદ્દ રીતમ માટે તમારા કરી છે. મેળ મકસદ્દ આપેલી આખી ઉકસુ સાયન્ટ રીતમનો પોસ્ત ભાવ દર્શાવી દરેક ખરીદ ખાસ ને સારી રીતે મકસદ્દ ચાર છે. દેશમાં હીંદુસ્તાનીએ પાસની દેશની પહેલા ખાસ્સો મકસદ્દ થયા નથી. તેમ કેટલીક ખરીદાર નહીં દેશની પરિપૂર્ણ મકસદ્દ નથી જેથી અમોએ સાયન્ટ રીતમ મંગાવી દેશી ખાસ્સો માટે પુરવણ કરી છે કે ભારત આપેક્ષણ દેશ તેની માંગ મકસદ્દ ચલાવે મદ [illegible] ખરીદ:—

EMPIRE BIO COY.,
P. O Box 760 Pretoria.

NAROTAM HARGOVIND

The Master Tailors

Suits and Costumes Made in the latest Styles

[illegible] Our [illegible] and [illegible] Try us with your next [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

Phone 3201 176 Grey Street Durban.

AP 1935

INDIAN OPINION
Founded by MAHATMA GANDHI
IN

No. 52—Vol. XXXII Friday, December

NOTES AND NEWS

Will India Government Take Counsel?

All those who are aware of the pitiable conditions of the agriculturists in India, where they are, under the present system of taxation, crushed under the h of taxation irrespective o the severe losses they may have had to suffer by the periodical visitation of drought or other abnormal weather conditions, to them, it will come as a pleasant surprise to know that the value of Government experience in farming in the Union of South Africa is estimated at £ in the years "It would be entirely short of a national calamity," says Dr. P. R Viljoen, Secretary for Agriculture in his annual report, "were the agricultural industry unable to recover from its present check or setback." It is hoped that the Government of India would do well to take counsel in this respect from the Union Government.

Nation Building

In the course of his address on Nation Building at the annual congress of the Federation of African Cultural Societies held at the Witwatersrand University, Johannesburg, Dr. Grey University [illegible] had to leave [illegible] all like Brazil. were There grew and d of their own selves. Nation was an eternal task. It was work and to be [illegible] that there should be participants of all nation and that every nation should contribute its treasures to the whole. No [illegible] was [illegible] something only in the service of [illegible] stood [illegible] more [illegible] salem as the high [illegible] go since. Hence nation served was in the service of God, was slave of all served. "In the nation individual was not easy. It was with its co-operate in the task of building [illegible] nation." said Dr. Diederichs, we must cultivate in our [illegible] a faith [illegible] [illegible] to calling in their [illegible] to the purpose that [illegible] cultivate the larger [illegible] vision that purpose will come [illegible] be achieved, finally, we must [illegible] to love for the principle and within [illegible] with and love for each other. Faith, hope and love—but the greatest of these is love."

Indian Opinion

Friday, December 28th 1934

A HAPPY NEW YEAR

[illegible] old order ch to place eternal t Empire [illegible] is passed on the ev [illegible] Speak g generally of the new we must hope the [illegible] year has been a [illegible] relatively [illegible] a [illegible] [illegible] of the human [illegible] interest and [illegible] [illegible] world has [illegible] that has been the [illegible] Changes [illegible] [illegible] [illegible] have o [illegible] [illegible] thousands [illegible] leaders, politicians and statesmen the next world conflagration? In fact to the eve of Europe [illegible] tragedies of the [illegible]

And has there ever been a more wonderful [illegible] than at the beginning of the year India had suffered an unprecedented [illegible] of the [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] of the long-felt wants [illegible] India although [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [

THE REVOLT OF THE EAST

With apologies to the

EDITOR OF THE "PRABUDDHA BHARATA

A difficult man passes us who simply because of his wealth, though he may not have a grain of intelligence expert what is required for money making. People fear to call him a fool, so he is known to be wise. Or because of his chance success in amassing money, it is taken for granted that he has wisdom with reference to every other thing under the sun, and his advice is even sought for this. Thus he is permitted to meddle in things about which he has not the least experience, and the impudence of a rich man to talk about religion, education, social reform and what not is silently tolerated by the world.

The same thing is observed in international affairs. Because the West has distinct success so far as material things of the world are concerned, everything it does or thinks is supposed to be good, or at least fit for imitation. Or, to be more precise, the West succeeded so much, on account of material power, in stupefying the mind of the East, that everything Western passed, for a time, as enviable and valuable, and many in the East wanted to transplant that into their own.

But falsehood cannot stand long. A counterfeit coin must be detected some day or other. So we find that a tendency has set in to look at the Western philosophy of life with a critical eye at least by some thoughtful people. Nowadays while there is a section of people in the East who are still enamoured of Western things, there are a growing number who are not ready to accept them without due consideration and proper scrutiny. Fortunately, the latter class of people are on the increase everywhere in the East. They accept only those things from the West which are necessary for success in the competition for existence and struggle for existence—i.e., to meet the West on its own ground and nothing more. The hollowness of the inner life of the West has been precisely exposed to these people; a happy disillusionment has come over them, and they are looking to their own strength and the treasures hidden in their own culture and civilisation.

II

There are ups and downs in the life of nations as well as of individuals. And in the life of competition we learn as much from our failures as from our successes. Or rather our failures teach us better lessons than our successes: for the former unmistakably put before our eyes our defects and weak points and thus give us an opportunity for correction, while easy success in the pursuit of life makes us off our guard and stops all chance of improvement.

If we look back upon the events that took place in the world two or three centuries ago, we find that at that time while the Western countries were striving their best to solve the material problems of life, the Eastern countries, living in comparative ease and comfort, were too much given to dreaming and philosophizing. While the former were struggling to have more lands for colonization, greater opportunities for the expansion of trade and commerce, and better means of livelihood, the latter were living a life of contentment with what they possessed. In the past, many of the Eastern countries scored great success even in those fields where the West is still now struggling, but at the time we are speaking of, they seemed to be enjoying the fruits of their past achievement and ceased from all further struggles.

But in a race, even a swift-footed hare, if it sits idle, is defeated by a slow moving tortoise; and in the battle of life whoever will fail to put his best foot forward will be left behind by others who are always keen and alert. So when the Eastern nations were dreaming, the Western countries took them by surprise and got mastery over them in various fields. The nations of the West gave ample proof that they had greater military power and organisation, more statesmanship and better worldly wisdom and they began to drain away money from the East and exploit the Eastern people for their selfish purposes. The political history of Turkey and Persia, India and China, Burma and Siam, in the nineteenth century, the Western powers came seeking an opportunity to expand their commerce and gradually became the dominating factor in political life. It is no use saying that the activities of the Western people in the Eastern countries have been marked by treachery, falsehood and craftiness. To speak in that strain is simply to make a parade of one's follies. In the struggle for political power, people are not actuated by saintly ideas, and those who have not sufficient shrewdness and capacity of organised action, at least in so far as these are necessary for self-protection, must suffer defeat and be left to mourn their lot. If the Western nations nowadays rule the political destiny of Eastern countries, it is because the former have advantages over the latter which they were missing like so much all complacency.

III

A great benefit of the impact of the Western culture on the civilisation of the East has been that it has brought about an awakening amongst the Oriental nations. When the Western nations first came to the East they succeeded in impressing upon the minds of many that they were superior people; they struck so much terror into the hearts of many that simply by the influence of that they carried many things through. With regard to the affairs in China of some years back, Mr Sant Nihal Singh, the well-known journalist, speaks from personal experience. "In China, one sees a single European police officer walking alone, holding in his hands the queues of a score or so of Chinese prisoners who, vagabonds and malefactors though they be, make no attempt to wrench themselves free." He further says: "Almost all over the continent the comparatively unlettered Oriental is obsequious in his attitude toward even the mediocre Westerner. In fact, the material superiority of the Occidental has gone on unchallenged for so long that to-day, to most Asiatics, white skin has come to be synonymous with superior talents; and the white man, no matter what his status may be amongst the members of his own race, represents to Easterners great strength of mind and body and invincible skill at arms, offensive and defensive." But nowadays perhaps the spirit is to a great extent gone. The Easterners at present are trying to shake off their inferiority complex in every walk and have succeeded in many cases. They are trying to develop such qualities and organise themselves in such a way that they will be the peers of the Westerners in every respect.

The first decade of the twentieth century marks a great epoch in the history of Asia. For it was in this period that in the battle of Mukden, Japan broke for the first time the spell of the superiority of the white race. After that there has been a stir of life throughout many countries in Asia. China is no longer ready to pocket the insult of the white races silently. She has revolutionised her government and is eager to establish her political rights before the nations of the world. India is passing through a great political unrest. Revolutionary movements have come over Turkey and Persia. The islanders of the Philippines are dreaming of political independence. A love for Western democracy in spite of the proof of Soviet Japan has consistently prevailed that she is equal to the West in modern ways in matters of military skill and political diplomacy. And that fact has infused new hope and aspiration amongst all other people in the East.

(*To be continued.*)

IMMIGRANTS TO SOUTH AFRICA

WEEKLY IMPORTS AND EXPORTS

THERE were few countries in the world which did not contribute to swell South Africa's cosmopolitan population [illegible] Europeans entered the Union and 25,264 left. The great majority of these were British and British nationals and [illegible], the total British arrivals being 23,210 and the departures 22,968.

Of the other arrivals Germans were the next most with a total of 1,161, with Americans next at 511. Hollanders came to a total of 386 and Lithuanians to the number of 289. Other arrivals were 171 Italians, 171 Portuguese, 122 Poles, 131 Norwegians and various other diverse nationalities. Women seem to think the Union a more desirable place than men, for 13,873 of them arrived as compared with 13,109 men. But the women changed their minds more on arrival, for 13,114 women left the country as compared with 12,150 men.

Apart from the 12,253 British women who arrived the largest influx of women from any individual country was from Germany with a total of 191, with American women coming a great deal with 241.

Occupations

The occupations of the European arrivals form a bewildering list of over four pages of close print in the Statistics of Migration for 1933, just issued by the Government. In all some 180 occupations are listed, ranging from professional men and ladies' maids to all types of work [illegible] Heading the list of occupations come Roman Catholic priests, monks and nuns, numbering in all 235. Farmers numbered 69, mechanical [illegible] disposed of [illegible] managers 124, [illegible] nurses 97, 33 naval and [illegible] 55 ratings, 19 diamond prospectors, 81 teachers, 38 domestic servants, 22 hairdressers and 93 clerks.

Of the 25,944 arrivals in the Union 15,812 were in transit after a [illegible] absence, 1,023 were on [illegible] 7,078 on holiday visits [illegible] grating. The Cape was the most popular spot, as 11,134 intended taking up residence there. The Transvaal came next with 8,945, then Natal with 4,37[illegible] and the Free State with 345. Those who had made up their minds numbered 1,771.

Asiatics

During 1933 some 2,600 Asiatics arrived in the Union but 1,695 of these were residents returning. During the same period [illegible] Europeans arrived. The number who left the country in 1933 was 3,192, with 38 other persons departures. The non-European [illegible] hawkers and managers, and the departures labourers, students, salesmen, hawkers and servants.

Imports And Exports

Imports [illegible] the week ending Dec. 22 [illegible] of which the [illegible]

[illegible] and petrol [illegible] to the [illegible] week [illegible] landed [illegible] the port also dropped and was only 10,088 tons lower than in the previous week, only 21,971 tons being landed. The principal [illegible] leading comprised maize products (61,000 bags), hides (2,82[illegible]

[illegible]

The highest total for wool shipped during the week this season was reached, when 5,[illegible]bales were loaded. As anticipated there was a lightening off in the amount of coal handled both from the Point and from the coaling appliances. In all 39,[illegible] were dealt with, composed of 14,017 tons bunker and 17,082 tons of mine coal, as compared with the previous week's figures of 16[illegible] and 30,014 tons. Passing traffic, in a [illegible]

[illegible]

A fortnight as 14 [illegible] shipped [illegible] Kenya for the Maharaja of Kutch. They are of the first instalment of their 57 [illegible] to be shipped to fill the situation, for the Maharaja imported number Springbok on a previous occasion and has now thirteen as well that he has decided to increase the [illegible] Special supplies of food were [illegible] with the animals, which are in special charge of one of the ship's officers.

REPORT OF THE PROVINCIAL FINANCIAL COMMISSION

THE members of the commission were: Mr. J. de Villiers Roos (Chairman), Mr. F. C. Hollander, Mr. S. H. Pelliezier, Dr. A. J. Stuiland Mr. F. C. Steytrock, M.P.

The first part of the report is devoted to an elaboration of the terms of reference [illegible] a reading of the Statutes of previous commissions of inquiry [illegible] financial relations existing between the Union and the provincial governments.

Dealing with the subsidies paid to the councils by the Government, the commissioners state that the basing of the subsidy upon educational statistics had led to a confusion of ideas. It was thought by many that the subsidy was paid to defray the cost of education only. "Another instance," continues the report of the impossibility of using one of the functions of the provinces, as the basis of the subsidy, is the fact that during the depression years three provinces were compelled, through lack of funds, to exclude children under seven years of age from [illegible] of teachers on subsidy was paid in respect of them. Such a step was [illegible] financially unsound and it raised the average age of school-children, which was already high and compared unfavourably with progressive overseas countries."

These systems for calculating the subsidy on a population basis instead of educational statistics, were submitted to the commission by the Durban Chamber of Commerce, the executive committee of Cape Province, and the accountant of the Free State province. The commissioners had also had in mind in the acceptance of the last scheme, which came nearest to solving the difficulty of sparsely populated areas, by the use of inverse ratios of population.

This scheme would give the Cape £646,696 more than at present, Transvaal £624,689, the Free State, £16,323 and Natal, £95,315. Compared with the subsidy as paid at present the Bloemfontein scheme would cost the Union £3,383,077, whereas the present basis of subsidy [illegible] to include the "other sources" and calculated on [illegible] instead of attendance, would be increased by approximately £400,000 a year.

Dealing with representations made by Indian witnesses [illegible] commissioners finds that the [illegible] are closely associated with high prices and [illegible] which are clearly outside its terms of reference and that these issues cannot be disentangled from the matters which fall within the commission's purview. Under all the circumstances the commissioners feel it unnecessary therefore to [illegible] the whole matter of the Indian [illegible] the Government for [illegible] consideration as their merits under the agreement of [illegible] with the Government of India.

SOUTH AFRICAN NEWS IN BRIEF

A Correction

In the leading article on [illegible] "Cold Facts" appearing in [illegible] issue of Indian Opinion of November [illegible] statement was made that the Agent of the Government of India [illegible] misstatement that H.E. the Governor-General had [illegible] in the history of South Africa [illegible] visited by an Indian tourist [illegible] Kunwar Sir Mah[illegible] right has taken exception to this [illegible] and points out that the [illegible] made in this [illegible] is an [illegible] the present [illegible] vern[illegible] Governor-General Lord Clarendon was also [illegible] the Agent for days [illegible] to visit Pretoria [illegible] the latter [illegible] while [illegible] only.

Commutation to Cost State £40,000

The Transvaal Asiatic Land Tenure Act Commission, which was appointed in September, 1932, and which it is estimated, will cost the [illegible] of its deliberations [illegible] proceedings [illegible] Pretoria [illegible] its report [illegible] under [illegible] about six months time. Only about half-a-dozen witnesses still remain to be heard. It was not until May 1932, that the first witness was heard and since [illegible] witnesses of many races [illegible] to the Commission. About 1,200,000 words of evidence have been taken down by the official shorthand reporters, and these have made [illegible] 3,500 foolscap [illegible] The Commission was appointed to report on the question by interested persons of land held [illegible] for the Law Minister and consists of Mr. Justice Feetham, Judge-President of the S[illegible] Division of the Supreme Court; Mr. H. British Jurisconsult Magistrate of Johannesburg; Mr. F. J. Stewart, Registrar of Mining Titles; and Mr. J. H. Hofmeyr, Deputy Principal [illegible] in the Transvaal [illegible] Secretary.

Press Conference

The list of delegates to the first Imperial Press Conference to be held in South Africa early next year and [illegible] of the [illegible] is officially announced [illegible] nearly all the South [illegible] following will represent [illegible] Mr. J. A. Hayton, Rhodesia [illegible] by Mrs. Hayton; Mr. C. H. Wilson, *Yorkshire Observer*, accompanied by Mrs. Wilson; Mr. Desmond Young, *The Times*, known, unaccompanied.

Woman Magistrate Re-called to India

From her farm at Pietersburg, Eastern Transvaal, Mr. Hannah Stanford, F.R.G.S., who was for six years a magistrate in Madras, India, and is now on her way to the East. Mrs. Hannah Stanford has spent the past four years on her farm and has now been urgently recalled to Madras to help the Government to carry out certain provisions of the suppression of Immorality Act, which she was instrumental in having drafted. The Government of India closed down 156 houses of ill fame during last year, and this June extended the act to South India, having made little or no provision for the women to turn out. Now the Government intends, through the Indian Women's Association to provide funds for the establishment of a very big home for these women. It is to help with this that Mrs. Hanna Stanford has been recalled, as well as for certain magisterial work for which a woman magistrate with special training is required. The Right Hon. V. S. Srinivasa Sastri, P.C., with her help, started the first Indian Child Welfare Society in South Africa in 1929. She has been round the world twice, having travelled to Australia three times from England on immigration work for the Australian Government; three times to New Zealand; twice she has returned to England via South America, and has made a great deal of her time travelling backwards and forwards between India and South Africa.

Esperanza School Sports Prize Distribution

On Saturday, Dec. 12, the Government Aided Indian School, Esperanza, held their annual school sports on their school [illegible] An overwhelming crowd gathered [illegible] committee participating in the various sport items. There was a good gathering of parents and well-wishers of the school. Mr. T. B. Beamer the Manager was unable to attend owing to a previous engagement. The school [illegible] dais was very nicely decorated and a large Christmas Tree stood in the centre of the verandah. Mr. G. P. Singh, the headmaster read the school report which was well received. Mr. Singh was appointed the head of the school when the roll was 90 with 3 teachers including the headmaster. Today the roll is 170 with 4 teachers on the staff including the headmaster. The increase of girls on the roll is very creditable and people seem to realise the necessity of educating their daughters. Mr. R. C. Clark followed a very interesting speech and briefly outlined the progress of the school. He very strongly stressed the education of girls. Mr. Thanion also spoke and appealed very strongly to the parents to do their duty in looking after the education of their children. There were many other speakers. Mr. Clark then distributed the prizes to the successful children. Father Christmas distributed the toys. The function came to an end at 5 p.m.

Bishop Opens Hindu Bazaar

"I [illegible] Hindu, and [illegible] early [illegible] of [illegible] on the [illegible] and [illegible] your [illegible] and the Bishop of Natal, Dr. Fisher, in opening the bazaar of the Hindu Young Men's Association. "I am glad to be present, partly for the reason that the bazaar is a real co-operative effort on the part of the Indian community [illegible] towards the uplift of the [illegible] community. [illegible] of efficiency and character building in their educational programme. Education was a provision which should be made by the Government and pressure should be continually brought so that their needs might be met. With the Indian community [illegible] of the Government [illegible] Indian education. "I am glad to be here to the H.Y.M.A.," said the Bishop, to congratulate "to the accomplishment of the work of this society, which is trying to encourage the uplift of the social life of the people." Though Hindu, it was an Indian institution and Mr. S. K. Nathoo, one of the past presidents of the society is according to the traditions of the institution which guide the conduct [illegible] in every way. In the life of the Indian community. In the past there, both European and Indian, who had given liberally and other support. Mr. V. K. Pillay, the president of the H.Y.M.A., touched on the chief objects of the society as being the diffusion of education and knowledge and the advancement of the interest of the community spiritually, morally, and the development of an idea of unity. In introducing the Bishop, Mr. Pillay, on behalf of his association, expressed thanks to him for having agreed to their request and having agreed upon their much needed bazaar. The judge was Councillor Mrs. Ritchie, and in the art section Mr. W. A. Lewis, principal of the York Road Government Indian school, [illegible] Members of the City Indian Musical Club provided [illegible] of Indian music throughout the [illegible] proceedings.

Lalbahadur's "Nilkanthi"

[illegible] Indian drama, "Nilkanthi" [illegible] the [illegible] Victoria Palace Victoria [illegible] on, [illegible] by the Hira Natu Mandal, of [illegible] Palace, Mayville. The play is written in Hindi by Mr. N. Lalbahadur, a Hindu, and abounds in tense situations, with [illegible] of thrills and humour; there is also a strong love interest. The most humorous scene of the first night's [illegible] Dariao. The entire proceeds of the production will be devoted to the school building fund of the Hindu Sanathan Dharmik Sabha, [illegible] Natal, [illegible] committee which is in charge both [illegible] [illegible] [illegible]

REPORTS OF SCHOOL BREAKING-UP

DOORNFONTEIN INDIAN AND COLOURED SCHOOL.

FOURTH ANNUAL PRIZE DISTRIBUTION

THE Doornfontein Indian and Coloured School Hall was crowded to the doors and many were unable to secure a seat. Besides the parents of the children there were many leading Europeans and Indians present. Professor H. F. V. Hoernle and Mrs. Hoernle presented the prizes. This school has gained a reputation for its excellent acting and singing and the scholars fully lived up to their reputation.

For the first time a Christmas tree was put up and Father Christmas presented the toys.

The Principal the Rev. R. L. P. Stanmore [illegible] —

[illegible] of July 1930 by the Transvaal Education Department and on the first day there was an attendance of 40 children. Some of my Indian friends prophesied a short life for the school, but instead of that the school has gone on from strength to strength, and every year has seen the number increase gradually, and to-day we have 254 children on roll—200 Indian children and 50 coloured children. This year I had to refuse many applications for admissions as I cannot accommodate them, but [illegible] would come along and build a school here, that number will not be difficult to double.

The Standard six cut for the departmental examination and we secured 100% passes. We are the first non-European school to take part in the children's procession and the [illegible] in this noble [illegible] and pleasure to the children.

The school assisted in [illegible] for the General Hospital again. It also has a Savings Bank which teaches the children to cultivate the habit of thrift. In this connection I want to record the valuable services rendered by Mr. R. C. Francis, the Treasurer, Two Government Auditors, who audited the books state that they have not come across books as well and accurately kept.

I am grateful to the Carnegie Library for the loan of books for the school library.

During the winter season 161 children were passed by the school nurse as deserving winter boots, and I could safely say that it was a great boon to many a child.

I want to publicly thank all those who gave prizes and all those who subscribed to the subscription list, and to my many friends who so liberally responded to my letters of appeal. In this connection I wish to refer on behalf of myself, the staff and the children our sincerest gratitude to Mrs. V. S. Naicker, Mrs. Vengotasamy Pakyachee, Mrs. P. Moodley, Mr. S. P. Pakyachee, and Miss Angelina Pakyachee who went from house to house and collected the sum of £7 11s. It was indeed a noble achievement, and which called for much self-sacrifice on their part.

This year I am giving toys to 161 children and the expense in that connection is considerable.

Mr. S. Rohman has given his services free to the school. He inspects the children's [illegible] and cares for their physical health, for which we are grateful.

The girls have had a series of lectures on First Aid work by Dr. K. Holle, and the Demonstrator was Mrs. Lawrence.

In this hall we have six classes and the infant class has 61 children on roll with a daily attendance of over 50, so one can just imagine the conditions. At present negotiations are taking place between the School Board and the Rev. N. S. Dube the President of the African Congregational Church. Two more rooms are required, but there is a deadlock in one of the rent required by the owners of the property.

In conclusion, I want to thank my staff for their loyalty and co-operation. Although I have lost the valuable services of Mr. A. I. Pahlit, yet I feel highly elated that he has been transferred to help my colleague [illegible] Mr. N. I. Dala to his school in Ferreirastown.

I thank Professor and Mrs. Hoernle who have so graciously consented to present the prizes this [illegible]. It has been my privilege and pleasure to know these two noble types of persons as [illegible] have come to the Transvaal, and anyone who has come into contact with them must help admiring them for their selfless work on behalf of the non-Europeans. It is a great source of consolation to those of us who sometimes feel disappointed over inter-racial affairs in South Africa to know that there are gems like Professor and Mrs. Hoernle, who by their illuminating light will help to chase away the darkness and so enable our children of today who will be men and women of tomorrow to get a chance to make good in this, the land of our birth and adoption. May God bless them and endow them with greater wisdom, life, sympathy and compassion, continued the Rev. Bernard L. P. Stanmore in conducting the report as the Principal of the school.

A musical programme was submitted as follows:—Operetta Chorus of Welcome; a very humorous dialogue entitled "[illegible] Bees which was ably acted by Harold Junior and Neela Moonsamy; a song entitled "The Ditty of Doll," "Two Mad Monkey," a very amusing and interesting sketch in which rejuvenation takes place of the Doctor by his friend and Professor. The leading parts were most admirably acted by [illegible] and Rosewell [illegible] at Home. The last [illegible] play in which Harold [illegible] Moodley and Vasambaram excelled in some very good acting.

Mr. Clarke presented a [illegible] to the school goat and Father Christmas was [illegible] Jivan who gave the toys to children of Standard II and under

PRIZE-GIVING AT FERREIRA INDIAN SCHOOL

MR. and Mrs. Maurice Freeman, Mayor and Mayoress of Johannesburg, attended the first annual prize-giving of the Ferreira Indian Government Indian school at Pilkington Hall. In his report the principal, Mr. K. L. Desai, said the Transvaal Education Department had established the school in August, 1933, for the Indian children of the area. During the first quarter there were only 78 pupils, but today there were 181 and the school required larger premises. "I must here beg my country-men to send their children regularly to school," said Mr. Desai. He appreciated parents with a view to collecting money for the school fund and had got an amount of £72 12s. He thanked them for this magnificent response, and expressed the hope that they would continue to stand by him in his work for the school. A part of the fund was spent on 31 needy children [illegible] to provide them with warm clothing during the winter, and on the provision of spare goods for [illegible] and indoor games for girls. [illegible] the children of the school to [illegible] a library, and the grant for this purpose was at present under [illegible] the Education Department. [illegible] the hon. [illegible] the inspector of the school and [illegible] of the School Board for [illegible] they had given him. His staff, too, had done as much as was possible for any staff [illegible] to them, too, he expressed his thanks. The presentation of prizes followed [illegible] by the boys, whilst those by the girls was an interesting item on a long but really good programme.

SPORTS

GAMA: THE WORLD-CHAMPION WRESTLER

TELLS HIS LIFE STORY

GAMA, the world champion wrestler, in an interview recently in India gave a rather lengthy account of his career as a wrestler.

Food and Training

He began as follows:

"My name is Gholam Mohammad alias Gama and I am [illegible] years of age. I am a state wrestler of His Highness the Maharaja of Patiala. Whenever an international bout is to take place His Highness grants me an allowance of Rs. 100 [illegible] besides my regular pay and allowances. By the grace of God I am [illegible] wrestler, big and [illegible] as well developed although I am more of milk, I like a meat diet, and I even, occasionally, partake of [illegible] per requirement every day. This is in addition to what I am given from my own [illegible] days he is in preparation for some important bout but ordinarily he rises about two and a half [illegible] and after [illegible], with [illegible] exercises, and generally almonds [illegible] water. I wear [illegible] (a [illegible] quite in order and water) and I [illegible] according to requirement. He further said that his method of training was [illegible] form 5,000 "baithaks" early in the [illegible] and then, wrestle with all his pupils. In the evening he performs 1,500 dands (exercises and stretching exercise) after which [illegible] says that he does not believe in massaging but simply applies oil on the day of a bout. He says he [illegible]. A wrestler should [illegible]

His Sixteen Famous Bouts

Rama then proceeded to give an account of the [illegible] which he met with well known wrestlers before getting the title of Jagatvijeta. His greatest opponent was Raham Bakhsh who was the [illegible] four years and was [illegible] only in the last [illegible] the period allotted for drawing [illegible] of his first bout [illegible] years, the [illegible] spurred him on to get [illegible] Results of other bouts [illegible] Dutta before Maharaja Ripu Singh. Beat All [illegible] Beat Ali [illegible] Indore [illegible] other fall was, next of Shikarpur. Beat Rahim Bakhsh [illegible] Beat Chanda [illegible] of Lahore. Beat Hamid Kala of Multan in Lahore. Beat Hafiz Khan. Then last encounter with Rahim Bakhsh as for the title of [illegible] title belt was stopped in the well-known exhibition at Allahabad before which Gama had travelled in Europe. Gama's second encounter with Hussain Bakhsh in Calcutta added to his laurels as the Governor presented him with a silver mace after his victory. The defeat of Hafiz Khan also greatly added to the reputation of Gama as it was staged before H. R. H. Prince of Wales in Lahore.

(*To be continued.*)

INDIANS BEAT EUROPEANS

CRICKET MATCH AT JOHANNESBURG

AS a result of the visit of the Rev. H. L. E. Sigamoney to the Holy Trinity Church, Turffontein, where he preached on two separate occasions, a cricket match was arranged by him between the Holy Trinity Cricket Club and the Witwatersrand Indian Cricket Union.

Two bats were promised, one by Mr. Desai and the other by Mr Jaisat for the highest score and the best bowler of either team. The match took place on [illegible] December 17. It aroused considerable interest and a good sunday crowd turned out to witness the game. The Indians won on the first innings by 108 runs and also the promised bats—one going to Mr. U. B. Desai and the other to Rev. Sigamoney. The scores were as follows:—

Holy Trinity Club.—1st innings: McGregor, c and b Rev. Sigamoney, 11; Edmeston, lbw, b H. B. Desai, 13; Black, c and b H. B. Desai, 21; Aldrige, c D. Murrian, b H. B. Desai, 1; Bailey, c and b Rev. Sigamoney, 19; Stokker, c H. Padayachee, b T. Pather, 0; Hawkins, b Rev. Sigamoney, 0; Cooper, b Rev. Sigamoney, 6; Pearman, not out, 0; Orr, c and b Rev. Sigamoney, 0; Reid, lbw, b Rev. Sigamoney, 0; extras, 15; total 136. Bowling analysis: Rev. Sigamoney, 10—0—30—6; T. Pather, [illegible]; U. B. Desai, 12—1—41—3; [illegible] innings: A. W. Naidoo, b [illegible], 33; G. F. Williams, b Edmeston, 0; [illegible] Pearman, c Black, 10; H. B. Desai, not out, 14; R. Padayachee, c and b Black, 26; Rev. Sigamoney, b Reid, 4; S. Joseph, b R[illegible]; T. Pather, c Black, b Reid, 1; E. A. Cachalia, b Reid, 1; D. Pereday, b Reid, 1; D. K. Desai, b Edmeston, 0; extras, 24; total 211. Bowling.—E Edmeston, [illegible]—2—[illegible]—3; [illegible] Holy Trinity Club,—[illegible] innings: McGregor, Rev. S. D. K. Desai, 79; Black, b T. Pather, 16; Edmeston, [illegible] Pather, 14; Aldrige, run out, 9; Reid, c Rev. Sigamoney, 21; Bailey, b H. K. Desai, 0; Stokker, c D. K. Desai, 2; Stokker (bat) b Rev. Sigamoney, 5; Cooper, not out, 14; Orr, b Rev. Sigamoney, 5; Pearman, c K. Padayachee, b Rev. Sigamoney, 0; extras, 11; total, 184. Bowling.—T. Pather: 11—3—40—2 Rev. Sigamoney, 11—0—44—4; D. K. Desai, 9—0—36—3. Indians.—2nd innings: L. Williams, lbw, b Reid, 11; U. B. Desai, run out, 26; A. W. Naidoo, c Reid, b McGregor, 7; extras, 6; total (for two wickets), 51.

WITWATERSRAND INDIAN CRICKET UNION

The Witwatersrand Indian Cricket Union was founded by the Rev. H. L. E. Sigamoney. Its Secretary was Mr. Kryle, Record Clerk Mr. T. N. Naidoo, Treasurer Mr. Ghanoobhai. Many were the jeers that were heaped on to the players of the following clubs who were the first to join Moonlighters, Venture, and the Hindu C. C. The Union today boasts of six clubs and an application has been received from another Indian Club. The standard of play is improving and every year now the youngsters making great strides. Every Sunday in the Natal Sports Club and two matches are played and the interest is very keen indeed. Mr. D. K. Pereday has been the Secretary of the Union for the last three years and has done yeoman service. There are three trophies for which competition [illegible] a shield [illegible] Cup which is played now by the Moonlighters. The [illegible] Pereday memorial shield by Mr. V. P. Moodley of Verulam and the third the Mayor's Cup. [illegible]

POET'S CORNER.

THE SALOON BAR

A Bar to Heaven, a Door to Hell.
Whoever named it well
A Door to Misfortune and Wealth,
A Door to Want and broken Health;
A Bar to Honor, Truth and Fame,
A Door to Sin and Grief and Shame,
A Bar to Hope, a Bar to Prayer,
A Door to Darkness and Despair;
A Bar to the moral, useful Life,
A Door to brawling, senseless Strife
A Bar to all that is true and brave,
A Door to many a hidden grave,
A Bar to lay that burden down,
A Door to Heaven, a Door to Hell
Whoever named it, named it well!

THE INDUSTRIAL LEGISLATION COMMISSION

CONGRESS MEMORANDUM

WE would now draw attention to sub-section (2) of section 3 of the Wage Act, which enumerates the factors that the Wage Board shall take into consideration in framing its recommendation. These factors include "the cost of living in any area or areas under consideration." If we are to be relegated to inferior localities, where we cannot hope to attract the best custom, where a comparatively low standard of living is observed, and where we are at a disadvantage as compared with those of our competitors who have access to the best neighbourhoods, we would ask the Wage Board to bear in mind this distinction between localities and to embody a similar distinction in its recommendations. To fix a general minimum is to assume an equality of conditions which does not in fact exist. We feel in short that if there is to be an inferior locality, the rates of wages required to be paid therein should be on a lower scale than in the best localities from which we are excluded. Alternatively, we would ask that the proportion of qualified to unqualified male employees should be increased. This is not asking for a concession but for acknowledgment of a well established distinction, not sought after by but imposed upon Indians; and we suggest that the Wage Act as it stands authorises the Wage Board to take this distinction into consideration.

7. The extent to which wage determinations and agreements under these Acts are evaded (a) by means of such evasion (a) on employers acting in accordance with the spirit of such legislation; and (b) on the workers.

The only observation we desire to make under this head is with reference to the statement of the Durban Chamber of Commerce that there has been a great deal of evasion on the part of Indian employers. Possibly this statement arises from the fact that inspection by officials of the Labour Department has been concentrated on Indian concerns. But however that may be, we do not admit that there has been any more evasion by Indians than by others. We deprecate evasion, but we would ask the organisation to remember the unequal conditions under which Indians have to compete because of their relegation to inferior localities. If legislation causes hardship attempts at self-protection are almost inevitable. It is not irrelevant in this connection to point out that applications from Indians for exemption from wage rates under section 10 of the Wage Act have been uniformly refused.

8. The effect (a) of fixing lower wages for women than men; (b) of

(*Continued from last week.*)

laying down rules between different classes of employees both male and female.

In our opinion the fixation of lower wages for women should be confined because a woman's potential value as an employee is less than that of a man. A man morally remains in the same trade or occupation and his value increases as time adds to his experience; but a woman's progress in the acquisition of experience is ordinarily limited by marriage. Secondly, a man usually has a wife and children to support, he looks forward to being in that position; whereas this is not generally so with a woman.

We suggest further that in the examination of distributive trade the qualification period for a woman should be five years and for a man seven years; and that the ratio of unqualified to qualified employees should be, in the case of females, one to one, and in the case of males, two to one with power to local inspectors to increase it as circumstances may warrant.

9. The comparative wages fixed determination under the Wage Act for similar classes of work in different occupation.

(a) The effect upon employment of the operation of the Apprenticeship Act, and the extent to which apprentices on completion of their indentures have become absorbed as journeymen.

(b) The desirability of fixing ratio of apprentices to journeymen.

The Apprenticeship Act has conferred no benefit on Indians. The number of Indian apprentices has declined since the Act was passed into law, and the number of Indian journeymen has decreased correspondingly. This is partly because of the lack of educational facilities to which we have referred, and partly because, with a few exceptions in the furniture and printing industries, Indian applicants have been refused. These refusals may have been due to racial prejudice, or to the very absence of educational facilities which we deplore. We are however unable to give details because the Divisional Labour Inspector's Office, Durban refused to supply us with the information for which we asked in the following form:—

(a) Number of applications.
(b) Number of refusals.
(c) Reasons for refusal.

We strongly recommend that there should be a right of appeal to higher authority if an Indian applicant is refused registration as an apprentice, and that adequate provision for Indian technical education should be made.

We have no comment to offer on the desirability of fixing ratios of apprentices to journeymen because the [illegible] is without practical signific[illegible] view of the small number of Indian apprentices.

9. "The adequacy of present wage [illegible] (a) for unskilled labourers (b) for semi skilled workers; and the desirability of fixing minimum wage rates for such workers."

6. "The disparity between wage levels of skilled workers and those of labourers and persons in semi-skilled employ[illegible]

We propose to deal with these we have it together. We have already indicated, in our remarks under the first term of reference, that in one way the operation of the Wage and Industrial Conciliation Acts has forced the wages of the [illegible] with as a corollary some economy in the employment of skilled labour. [illegible] increased still further the [illegible] disparity between the wages [illegible] skilled workers and those of labourers and semi-skilled men. Among Indians in Natal rates of wages [illegible] as follows:—

(a) Labourers, e.g., municipal and [illegible]	[illegible]
(b) Semi-skilled [illegible]	[illegible]
(c) Skilled [illegible]	[illegible]

In our view the disparity between skilled and unskilled wages requires correction. We have already indicated our opinion that the possibility of wage regulation at the bottom should be [illegible] altered, subject to the test being operated to the disadvantage of Indians.

(*Concluded.*)

South African Indian Congress

All constituent Bodies please take notice that the Annual Conference of the South African Indian Congress will be held at Durban on the 19th and 20th days of January 1935.

Agenda—

1. Transvaal Land Tenure [illegible]
2. Colonisation Enquiry [illegible]
3. Slums Act: Housing.
4. Entry of Condonees wives and children.
5. Labour Legislation.
6. Election of Officials.
7. General.

A. I. KAJEE & S. H. SAIBOO,
Joint Hon. Secretaries

OUR READERS' VIEWS

EXIT 1934

THE year 1934 ... and last few days Your readers who were fortunate ... take leave with its unknown with ... ...

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

પુસ્તક ૩૨ મું. ફીનીક્સ, શનિવાર, તારીખ ૧૮ ડિસેમ્બર ૧૯૩૮ નંબર—૫૦.

નોંધ અને સમાચાર

ઇનામ સ્વીકાર

બ્લોમફાન્ટીનમાં આવેલી કે કુનીવર્સીટીના પ્રોફેસર ડો. જેમ્સ ફેરાડેએ કુલ રકમ વિષે જાહેર કરતા કહે છે કે કાર્ટુ રકમ ઉંચી માની સ્વાર્થિક રકમાત નથી, કારણ કે જોહાનિસબર્ગ પહોચવે છે આને પ્રમાણિત કરે છે. પ્રોફેસર કહે રકમ કે આનન્દ થાય છે કારણ કે આને પ્રાપ્તીસ્કારનો આભીના અનુભવો કરવા પ્રોત્સાહન આપશે કે કુનીવર્સમાં બીજા બીજા કાર્ટુ દેશના પ્રોફેસરો આવી રકમ કરતા પોતપોતાનાં વિષયો અંગે સ્વતંત્રતા કરવા મુક્ત કરે.

કાર્ટુ રકમના ઉંચા મહત્વનું કારણ આવા કે પ્રોફેસરો અધિકારની રકમની નથી. પ્રોફેસરોએ ટ્રસ્ટિઓને આવિષ્ટ કે આનન્દની સ્વાગત કરી છે. પ્રોફેસરોએ અધિકાર મનુષ્ય આવિષ્ટ કરે છે આ માનવી સ્વાર્થ પણ કાર્ટુ રકમ ઉંચા લાગ કાર્ટુ આવિષ્ટકારોને ઉત્સાહ આપવાને છે. પ્રોફેસરોએ કાર્ટુ રકમ કરતા કે બીજી રકમ કરતા કે બીજી રકમ કરતા, બીજી આવા કાર્ટુ રકમની રકમ કરતા.

કાર્ટુ રકમના પ્રોફેસરોએ આવિષ્ટકારોને ઉત્સાહ આપવાને, કે તેમને કાર્ટુ રકમના લાભ વિષય તે કાર્ટુ રકમોના છે. પ્રોફેસરે પોતાના દેશના વિદ્વાનો આવિષ્ટકારો કાર્ટુ પ્રેમ કરવાને પ્રોફેસરોએ આવિષ્ટકારોને પ્રેમ કરવાને પ્રોફેસરોએ.

ઓ અને અન્ય યુરોપીયનોના પ્રજાસંબંધી દૃષ્ટિબિંદુ તથા એમ નહીં થાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાના દોષદર્શકોને સારૂ વધારે છે તેટલે કરતાં ગત વર્ષના જાન્યુઆરીના જનરલ બોર્ડની બેઠક વિદેશ વસવાટ કમીટી ને જે કમબાગ્યે નોંધીઓમાં કુસંપ કારણકાર કુપ્રબ્ધ કારણ બન્યો હોવાનો છે. તેનો રીપોર્ટ પ્રસિદ્ધ થવાનો બાકી છે. બીજો સ્વદેશથી પ્રવાસ આપીના ડેપ્યુટેશન, જેવા કે રાજકુમાર મહારાજ શ્રી સ્વામી આનંદજી, પંડિત માલવીયા અબ્બાસની અને મૌલાના અબ્દુલ બારીએ આ દેશની છેવટની મુલાકાતનો લાભ લીધો છે. આ ઉપદેશકો જે આપણી વચ્ચે આવી કેટલા ઐતિહાસ કાર્યો કોજવરામાં ત્યાં પછી સ્વદેશી આપણી કોમને પોતાનું ચિત્ત વધુપિક અને યોગ્ય દિશામાં તરફ વાળવામાં કર્યું કરી ગયા

કરેલી છે

આ પ્રમાણે ગત વર્ષમાં અનેક પ્રસંગે જનારોનું આપણને કરવા આપણી કોમમાં હાલ પર્યંત રહેવા આગમનથી દુઃખની પણ તેપ જેના આપણને આનંદ થાય છે, એમ સુધણા વસ્તુઓને વિષે છે તેમ તેમાં પણ આપે કૃતજ્ઞતાને દાવજ જાહેરમાં કરીએ, કે જેનો ગણિ અહંના છે, પરંતુ તે સાથે અપે પણ સ્વમકર્તવ્ય જીએ કે તેને આપણામાંજ બાકીમાં નહીં દોલત તો જાહેર કૃતજ્ઞતાના કાર્ય આપણે સહન કરવો નહીં પડત.

આપણા પોતાના તેમજ મનુષ્ય આત્મ-અધિકારના આધાર અસલ જોર, આદેખાણ અને સત્તાના જોગવેર લાગ કરીએ આપ. ટ્રેગ અને કરાગે સાત્મથી. સાતવાય, દિક્ષિણેટ અને સમ-ગાવના પ્રસંગ કિંવર રહેલો છે આ વરતુ

અધિકારના નેમજ સ્વરૂપને સમાન રીતે માનુ પડે અને અપો સુધી આપણ બાજ આ મુખ્ય સિદ્ધાંતો તરફ પોતાના કોઈ નહિ કરવે ત્યાં સુધી દુઃખ, શોક અને ગેરકારણ અટકાવ છે.

આ સત્ય વસ્તુ કેટલ સમજા પરીનું મૂલ્યવત્ત છે તેની અગત્યતાપીઓ માનવજીવનની ઉપર અનેક કષ્ટ પડી રહ્યાં છે અને સભ્યતાનાં ઘાની ઉપર ઘણા ઘાવાથી રહ્યા છે. તેમ બળ નિરાશ્ય પ્રવાહી કશું બળવાન નથી. અહા, આત્મા અને ઉદ્ધારના એ આપણો મુદ્રામંત્ર રહે અને હિંમત અને દૃઢતાથી સત્ય ધર્મના આપણા દોષોનો સામ કરીને શુદ્ધ ભાવનાથી નવા વર્ષમાં પ્રવેશ કરીએ એવી પ્રાર્થના સાથે નવું વર્ષ આપણા વાંચકો તેમજ શુભેચ્છકોને સુખ શાંતિ અને આબાદી આપનારૂં નીવડો એવું ઇચ્છીએ છીએ. અસ્તુ.

હિંદ ગરીબ કેમ છે?

કોઈ પણ વાંચક પોતાના મહલામાં મોજાનો રંગ-રાગ આપનાર આફ્રિકાના હબસીઓની મહેરબાની કરવાની આપણને ટેવ છે. બહલાના, તેઓ પ્રથમ દરના પણ આપણી પાછળની પ્રજા પાસેથી આપણે હિંદીઓ વધારે સારી ઉપયોગની આશા રાખી શકાયું નહીં?

આપણે શું કરી રહ્યા છીએ? ગુલામીઓ પાસ મોતની રજાઓ પુછવા રહી તેની તેઓને જરૂરિયાત નહોતી અને તે જેવા વસ્તુઓ માટે દેતા કે જે વસ્તુઓ. મુકવાનાકારક તો નહોતી. પણ આપણા વસ્તુવ્યવહાર તો બગાડે ખરાબ છે. અમે પણ તો પડે અને જોઇએ જોઇએ અમૂલ્ય વસ્તુઓ આપીને (બારોક) અમૂલ્ય બનાવી દઇએ અને તમારૂ ખરીદ કરીએ છીએ બનાવ બહલામાં (બારોક) અમૂલ્ય બનાવી દઇએ અને તે બારોક આપણે પરદેશ જોઇએ છીએ . વ્યાપારમાંથી મોટાકાર નથી, પરંતુ આપણી આદતોનો પણ હાલ ગુમાને જોઇએ છીએ અને તમ તે બારોક ઉપરાંત પરદેશ ઉપર સ્વાધીનતા અમાવ નહીંત કરવા . આપણને તેમની જરૂરિયાત જ હોવા તો આપણે તે આવો પુરવઠા પ્રમાણમાં બનાવી શકાય છીએ.

પરદેશ આપેલા આપણા વેપારનો આ તો એક ભાગ છે બારોકની રીતે તો દક્ષિણેતર પ્રકારે બગાડ છે દુનિયાભરમાં બારોક કાર કેવા અને કરી કે જેનો પરદેશ સાથેના . દેશના હિત વિરુદ્ધ પૂરતી રીતે વાપરવા .

આ બધાનું પરિણામ તપાસો આપણી વસ્તુઓ બહાર મોકલાય બેઠકો જેવા પણ દેશોનોના હાથમા રહે છે તે બધી નકો તેમના હાથ બળ છે

બધી વસ્તુઓ પરદેશી આગંતુકોના બહાર આવો દેખાવો . . . બહાર બળ છે

આ બહારી પરદેશી બંને બારોક બધા દોષથી ખરૂ કારણ તેમને બેઠે છે.

દેશની સહી બગાડના સારે આગળ વિના પરદેશ દ્વારા ઉપાયવાળા આવતો દોરાયો. તેમને પ્રોત્સાહન મળે ..

આ રીતે દરેક બહાર મોકલાતી વસ્તુ પર, વેપારનો નફો, તથા કારીગર બગડ્યા જેવા બહાર જાય છે.

આજ રીત હોમમાં થતી નિકાસપર છે વેપારનો નફો તો અને પરાયાનું કમીશન, આગબોટનું ભાડું-આ બધા બગડ્યા બહાર જોને મળે છે આખાત બગડ નિકાસના નફા બાંધી બાબતોજ દશ દશા હોંદીઓના હાથમા આવે છે

આવતું ગુલબાલ બહાર કરતો બીજો કોઇ દેશ તમે બનાવી શકશે? બીજા કોઇ પણ દેશમાં ઓછામાં ઓછો બાંધી નફો તો દેશવાસીઓનેજ મળે છે હિંમતે અને કારણ જેવા બગડ્યા તો બાકીના કોઇને પ્રકાશ કરી નવરી ઓછી નફો મળે છે.

ધ્યેય પ્રકાશ કરેલ.

આ વિષયનો વાર્ષિક બોધ કહ્યો કરીને આપણને : બાકીઓની બગડ્યા કરેલ બનવા બોલો તો નાનું હિંદ પ્રતિદિન વધુ : ગરીબ . . બાબ છે તેનું આ . . .

આ સિવાયનું બુકવાન તો રીતે બગડ છે, અમારા બહારના બેપારીઓ આ રકમ કઇ રીતે બગડ બગડ છે તે તમે પુછશો. તેની સમજણ આ રહી. આ દેશની બાબાત સિકાઇ . . પણ, બહારના દર વર્ષે બગડ્યા બગડ્યા કરોડનો છે જેવો કોઇમાંથી ઓછી વસ્તુઓની કિંમત બાબ છે કે બગડ ઉપરાંત તેને પચાસ કરોડ રૂપીયા બગડ્યા નોધમે પરંતુ તેને તેટલી રકમ બગડી નથી, પણ તે પુરેપુરી ચિંતાઓના પરીણામો પડે છે બાકીના ૨૦ થી ૨૫ કરોડને "હોમ-ચાર્જીસ"નું નામ બગડ્યા છે. 'હોમચાર્જીસ' બહારે કોઇ કારણને પરદેશી મોલ પર કારણ બગડ્યું બગડ, બાકીના બગડ બગડાકારોને બગડાતાં પેન્શન, હોમમાં પરદેશી બગડ રાખવા માટે બારીકને તબદીલ . . આ માટે બિકરીના બગડની બાબતની ઓરીકને બગડી રકમ અને બોનસ બીજી રકમો વેપારના બહારની રકમ, વેપારીઓના ડિસ્કમે બગડ . . પણ તે તો એક બગડ માત્ર છે, બીજી અને બોજા વસ્તુ તો હોમમાં તેમજે વેરેલ બાબતની રકમ તે

આ . . . બગડી બે તેનો બગડ આંકડો મળી . . . . . પણ આ બાબતો કઇ રીતે કામમાં આવે છે તે આ એન્ડ્રુઝના ઇતરા બાંધી બગડ્યા બગડ્યા છે આ મુદ્દસ્થ હોંદિયાં કારકુન નહીંવા આવેલા પરંતુ બોગ્ય બગડ્યા પરંતુ બગડ્યા બાંધી બગડ્યા પોતે બાંધે પોતે પોતે પોતે કબાડના બગડ્યા આબાંધી બોનસ બગડ પણ . હિંમતથી બાબતો નહોતા. પણ આ બાબતો રકમ હોંદમાંથી નેબગડ્યા નહોતી નહીં, બગડ બનાં તે તેના 'હોમમાં વેરેલ રકમ' બગડ્યા બાંધી આ દેશમાં વેરવામાં આવેલ પણ્ડીબાંધી બાદેશી બાંધીનો આ બાબતબાબ છે હિંદમાં દબ દેશોના બોનસાનો બગડ્યો નહોતા હોંદ બગડ બગડ બગડ્યા નહોતા પરંતુ તેઓનો બગડ્યા બગડારમાં બગડ્યા તથા બગડ્યા બાંધી બગડ્યા બાંધી બગડ્યા બાંધી

પૂર્વનું બંડ યાને પશ્ચિમને પ્રતિકાર

(અનુવાદક : મોહનદાસ)

પૈસા કમાવા કે મુક્ત સિવાય બીજાને ઓછામાં ન દોષ તેમ બતાવા એનો પ્રયત્ન કરવા એ એટલાજ માટે પૈસાદાર આપણા ગણાય છે. સોનાના એને મુખ્ય કહેનારા ૧૦ ટકાને એ ગણામાં શોષણ અર્થાત્, પૈસા પ્રાપ્ત કરવા માં આફ્રિકાના સફળતા મેળવી એજ કારણથી એવા માની લેવામાં આવે છે એ કહેવાયેલા બંધાર છે અને વળી એની બહારની તો ગાયના ગામ, ગામ દોષાયો, જે પાયમાલના એને બરાબર કરનો બધુ અનુભવ ન હોય, ત્યાં પણ ... માન્યાની એને છુટ અપાય છે; ... ધર્મો કેવળથી, બોલાઈ સુધરે ? આવે એવા બાબતે બોલવાની પૈસાદાર માણસો છુટના, દુનિયા ... એ મોટે સાધ્યા કે છે.

આજ વસ્તુ આબાદ રાષ્ટ્રિય વદેશોમાં પણ દેખીને ચર ગામ છે. દુનીયાની કમોતિક વસ્તુ ... સે બાદલ કરવામાં પામમે બોલ્ડ કરે એવી સફળતા પ્રાપ્ત કરી છે, એટલાજ માટે પશ્ચિમ ... કમ કરે કે વિકારે તે બધુંજ બાબ છે અમન અનુકરણના નમુનારૂપ એ જેમ નથી હોતા એ. બાબતે વધારે ચોક્કસ રીતે કહીએ તે, બહોળા સાધનને લીધે પુર્વના બાલકને બાપણ બનાવી દેવામાં પશ્ચિમે કેટલો બધો સહાયક ભેળાડ કે ચોથાઈ વખત સુધી ... પશ્ચિમવાસી બધુજ ... અને કામ સેવાના અર્થે ... બધું પોતાના દેશમાં દાખલ કરી દેવા દરબાર દોડતા પ્રજા રાખતા હતા.

પણ અસલ્યના લાંબા ... ૮૪૦૦ ... ૧ ૧૮૮, ગોરો વિકરો તો પ્રથમ કેટલ દિવસ બાબત પ્રકાશવાનો આપી પુર્વના કેટલાક લોકોમાં ... ખોલ લીધાનો પશ્ચિમની ... ... દીવાસળીને લીધાની દાષ્ટમાં નિહાળવી. ... ... પુર્વના લોકોનો અમુક ભાગ પાશ્ચાત્ય પરંપરાથી દબાઈ મોહિત છે. તમ છતાં પુરેપુરા વિચાર કર્યા પશ્ચાત્ અને ગૌરવ કિંમત આંકયા વિના ... બાબતો બધી વસ્તુઓ વિષયવાળી નહિ, એવા મતના પણ કેટલાક લોકો છે ... ... સુધારને પુર્વમાં કરેલ કાર્યો એ લોકોને બધા પસંદ આવે છે. એવા પશ્ચિમની ... ... વસ્તુઓ દરીકારે ... ...

મહાત્મા ને તેનું ટોળું

મહાત્મા: Alas! the bestof yourendeavor કેમ પહેલા માટે ખ પ્રકાર તમે આ મહાપરિશ્રમ કોમ આજાદ ભેલા ને સ્વાર્થ . તેના બધા પાછા પુરાણા પીંજરામા પુરાવી ઈજા ને કારવેલાના.

કારાગારિક્ષક: કોક કહ્યું મહાત્મા. પરંતુ પૂર્વ ને પછી વિજય ને પછી રાજમુકુટ

મહાત્મા આપણી આપણી અહિંસાનુંબળ સ્વદેશ ભાગ્ય પ્રજાને દેવ કલ્યાણનો સૂત્રધારદાર!

અનેક અવાજો: —ભવિષ્યવાણી! ભવિષ્યવાણી! મહાત્માજી ભવિષ્ય ભાખે છે!

ટોળામાંનો

કેદકારક:—કહો મહાત્મા કેવરી. આપણું સાપ્ત કરાવો!

બીજાઓ:—કહો બહુ ખુનખાર! વહેલો મેલી! કોક કહે આ દિન?

એક પુરૂષ:—તે સંદેશ્યા સુલતાન ને શક્તિ કરે...

કારાગારિક્ષક:—ને બચશે મારો દેહ ખાતી!

બીજો પુરૂષ ન સં મળશે મને, બાપને ફાંસીનું ગૂમર!

એક સ્ત્રી:—આપ છ મહાત્મા વચન ક ન્યા વાંઝ બાળ મારા ત્રણો!

કારકુન: આ કે પુત્રનો બાપ મજાકાર ક સૂપારે!

મહાત્મા (ટોળામાં નમેલ પહેલ ટોળામાં દષ્ટિ નાખતા) નહી આ દયામાંથી ય અમૃત ન નીકળે!

કારકુન:—પણ, કહેવો સમય આવશે ત્યારે પૂર્વ! કહ્યું તેવું ન પોતું પડશે અનેક ને પોતું ય અક્ષર વિજયમાં!

મહાત્મા આ તમારા અનેક!

કારાગારિક્ષક:—હા બોલું કહ્યા નથી ને, પોતાનું સ્વાર્થ દેવાસાના ગોકમાં

મહાત્મા: ત્યારે કહીંક ને અહોભાવ—

ટોળું:—(મહાત્માની આસપાસ વીંટળાઈ) બોલો સ્વામી બોલો!—

મહાત્મા: કહેવો સમય આ ત્રણે આ પૂર્વ આવશે એ પૂર્વ બધાં સુખી તમ દેહનાં પ્રાણ, બધા સુખી . સ્વાર્થને કારકસ્તાના તેહીનાના મૂર્ખો તમે અજ્ઞાનજોદી ગણિકાના ગિરમાંથી; ન દેહ નિર્ણાયક સ્વદેશ કમારા ન્યાયમાં; ને તમે તો બધાના બાવનકડ; ને પછે સકે સોનાના દુઃખો પોતાના . પુણ્ય સદેહ—દુઃખિત કે શુભ—ની સેવામાં ને કેટલું કરી પૂર્વજાનું માપ.રેખા પ્રતિમાનો નાશ: કોમમાં બોગ ને ઉદ્યમનો લાભ: ગુલામી સંસ્કારનો નાશ: દેહને દેવીનું પ્રમાણનો પ્રલય: ને વિજયમાં! નથી આગામ, જાગિત ; અમર: નવું મનોબળ ક્ષય ખરી મહા ખિલ્લતનાં કર્મ, નવાં ત્યારે તપસ્વના સુવાની પોતના કુખમાં, વિના ... ...

વિવિધ વર્તમાન.

પોર્ટ એલિઝાબેથમાં મકાનની ખરીદી અને ભાડે આપવાનું કામ કરનારી કંપની

ગયે વર્ષે ડરબનની નવી કુટેવ ૨૫૦૦૦ પાઉંડની પેઇડ અપ મૂડીથી પોર્ટ એલિઝાબેથમાં મકાનોની ખરીદી અને ભાડે આપવાનું કામ કરવા માટે એક કંપની સ્થાપવામાં આવી છે. આ કંપનીનું નામ ધ પોર્ટ એલિઝાબેથ બિલ્ડિંગ્સ લિમિટેડ છે. તેના ૨૫૦૦ શેર પૈકી ૨૦૦૦ શેર તો તેના ડિરેક્ટરોએ પોતે જ ખરીદી લીધા છે. બાકીના ૫૦૦ શેર પણ તેમણે જ ખરીદી લેવાની તૈયારી બતાવી છે. આ કંપનીના ડિરેક્ટરો પોર્ટ એલિઝાબેથના જાણીતા ગૃહસ્થો છે. તેમણે પોતાની કંપની માટે જે મકાનો ખરીદ્યાં છે તે પોર્ટ એલિઝાબેથના મુખ્ય મુખ્ય વિસ્તારોમાં આવેલાં છે. આ કંપનીના ડિરેક્ટરોમાં મિ. ડી. ગ્રાન્ટ, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ જુનિયર, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રીજા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોથા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છઠ્ઠા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ દશમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અગિયારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચૌદમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંદરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોળમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઢારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ વીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકવીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેવીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોવીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છવ્વીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાડત્રીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડતાલીસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણપચાસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચાસમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકાવનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેપનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોપનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાવનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છપ્પનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવનમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસાઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છાસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સડસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડસઠમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસિત્તેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્તેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચુમોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યોતેરમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણએંસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એંસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાસીમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવુંમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાનવમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવસોમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ હજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બેહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ દસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અગિયારહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બારહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચૌદહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંદરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોળહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઢારહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ વીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકવીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેવીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોવીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છવ્વીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાડત્રીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડતાલીસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણપચાસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચાસહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકાવનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેપનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોપનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાવનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છપ્પનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવનહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસાઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છાસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સડસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડસઠહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસિત્તેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્તેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચુમોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યોતેરહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણએંસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એંસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાસીહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવુંહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાનવહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવસોહજારમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ દસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અગિયારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચૌદલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંદરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોળલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઢારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ વીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકવીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેવીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોવીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છવ્વીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાડત્રીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડતાલીસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણપચાસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચાસલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકાવનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેપનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોપનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાવનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છપ્પનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવનલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસાઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છાસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સડસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડસઠલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસિત્તેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્તેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચુમોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યોતેરલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણએંસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એંસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાસીલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવુંલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાનવલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવસોલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ હજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બેહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ દસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અગિયારહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બારહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચૌદહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંદરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોળહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઢારહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ વીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકવીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેવીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોવીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છવ્વીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાડત્રીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડતાલીસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણપચાસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચાસહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકાવનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેપનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોપનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાવનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છપ્પનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવનહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસાઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છાસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સડસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડસઠહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસિત્તેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્તેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચુમોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યોતેરહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણએંસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એંસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાસીહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવુંહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાનવહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવસોહજારલાખમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ દસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અગિયારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચૌદકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંદરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોળકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઢારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ વીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકવીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેવીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોવીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છવ્વીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાડત્રીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડતાલીસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણપચાસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પચાસકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકાવનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાવનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેપનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોપનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાવનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છપ્પનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સત્તાવનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્ઠાવનકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસાઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બાસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રેસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છાસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સડસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અડસઠકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણસિત્તેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્તેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચુમોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યોતેરકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ઓગણએંસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એંસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાસીકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવુંકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એક્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બ્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચોરાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પંચાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છ્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સિત્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અઠ્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નેવ્યાનવકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ એકસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવસોકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ હજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બેહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ત્રણહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચારહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ પાંચહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ છહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ સાતહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ આઠહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ નવહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ દસહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ અગિયારહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ બારહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ તેરહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્ટ ચૌદહજારકરોડમા, મિ. ટી. ગ્રાન્

સ્વદેશના ટૂંક અહેવાલ

શ્વેત પત્ર ઉપર દેશ નેતાઓ

શ્રી આણે સાહેબ્રપ્રસાદ—પોતાનો શ્વેત પત્ર પરના વિચારો કપટ જણાવી દીધા છે.

અમૃતસર—શ્વેત પત્રના કરતાં દેશમાં ઘણું ઘણું કરવાનું છે.

સાતારા—મેં સંપૂર્ણ પાર્લામેન્ટરી કમિટિને દેખાવ બનેલો નથી કુ કરે સામાન્યથી તરે તે ચોક્કસ પક્ષ તે પર આવે અભિપ્રાય કુ જવાબદારી સ્વીકારી નહીં. કોન્ફરન્સમાંથી પૂરતા કર્યા પછી દાકમાં નેતા પર આવે. અભિપ્રાય આપવો એ અને ઠીક નથી જાણતું. શ્વેતપત્ર પરનો માટે અભિપ્રાય બહુમતો છે, અને તેમાં ફેરફાર કરવા કુ ચાહતો નથી

શ્રી. સરોજિનીની નાયડુ—તે એક દર્દ કહેવા છે ન જેને માટે અમો ઉપાય શોધ આવે તેમ નથી તેમાં સુધારો પણ કરે નહીં. દરદને મુકાબલે નાહવા કરવામાં જોખમ

સરદાર વલ્લભભાઈ-શ્વેતપત્ર પરના જોઈન્ટ પાર્લામેન્ટરી કમિટિના હેવાલની બનારી ત્રિપક્ષ સભામાં મહાત્માજીનો અને દેશમાં શ્વેતપત્રનો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો છે. કુરમ કપટ છે જોવાશે તે દેખીતું છે કે પોતે પક્ષ જોઈન્ટ કમિટિના હેવાલ પર વધારે વિચાર કરવાનું રહેતું નથી.

સિંધમાં સુવર્ણ મહોત્સવ

સિંધના ના મહાત્માની સુવર્ણ જયંતીની ઉજવણી કમિટિએ મહાત્માની જયંતીની ઉજવણીના દિવસો નક્કી કર્યો છે. પણ તારીખથી ના. મહાત્માજીને ઓછા લાભ કપડાંની ગાંઠોના કારખાનામાં આનંદપ્રદ અપાશે.

ગાંધીટનની પ્રભુત્વવાળી ત્રિપલમાં ફેલાયેલી ચિંતા

ગાંધીજી = જોઈ કેટલાક ત્રિપોલ તરફથી કેવા આપણી કળા કેટલે કુટુંબની મહાત્માના મળ્યા માટે હિંદના કેન્દ્રીય પ્રધાનો ને આદિમનો કેટલા તે તેની મંડળના અધિકારીઓમાં ત્રિપલ અને ગાંધીજીના કુટુંબમાં જે આદિવાસીઓ ગાંધી પ્રધાન અને પોતાની સુવર્ણમાં મહાત્માજી દાઓએ તીનિયા ભાગ પ્રત્યે તેમને ગાંધીજીની દૃષ્ટિથી જુએ છે

ગાંધીજીના કોંગ્રેસ સુધારા

સ્વ. દેશબંધુની ખાતામાં સુધારો થવા જોઈએ છે. કોંગ્રેસ કાર્યકર્તા તેમજ પાર્લામેન્ટના મેમ્બરો ... ગાંધીજીનું નામ દરેક ઠેકાણે ગાંધીજીના મંતવ્યો ... ના ગાંધીજીના મોક કેમ્પોદ્વારા પોતાની ખાતરી કરે છે

મુંબઈ ના પ્રેસીડેન્સી ના-નારાજ

ગાંધીજી ... ની ... ની ... ની

ચર્ચા પત્ર

પારીદાર હોલ જોહાનીસબર્ગ

ગાદેરબાલ, 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અધિપતી જોગ.

નામદાર, "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"માં પ્રસિદ્ધ થયેલા તા. ૧૫ નવેમ્બર ૧૯૩૪ના અંકમાંના "ટ્રાન્સવાલ ઇન્ડિયન્સમાં દોદા કેળવણી" કેળવણી ઇન્સ્પેક્ટરશ્રી મરજુર હુસેનના તા. ૩૦ ડીસેમ્બર ૧૯૩૪ના અંકમાં વાંચવા મળ્યું. સોમાવટીના ટ્રેઝરર ઝાલબાદ મીયાબાબુજી અલેથી ટીકાત્મક જવાબમાં.

કેળવણીના રસીયા બંધુઓ બાહોશીપૂર્વક ખબર લે છે કે પારીદારોએ પ્રથમ ટ્રાન્સવાલમાં સુરત જીલ્લે જોગનીઓકેશન વાળું મકાન બાંધવામાં વગર સબસીડી ખાતરીએ પાઉંડ ઉપરાંતની રકમ આપેથી ત્યાર બાદ પારીદારોએ પોતાના માટે નાખ્યો જોબજ કરી સ. ઇ. ૧૯૨૧-૧૨ માં પારીદાર સોસાયટી અને હોલ દરમિયાન બાંધવા માટે બાબ મરજુર સોસાયટીએ પાઉંડ લાંબા ખબ ઉપર બે ટ્રસ્ટીઓ પાઉંડ ઓછાં કરી સુરત ટ્રાન્સવાલ બોરોમાં પાઉંડ સામે ઇમા ગોવીંજી બંધારી. ત્યારબાદ પારીદારોએ સ્વયમ્ પાઉંડ, તિમ્મા પાઉંડ, બારોટવી સલામત પાઉંડ હરીજન પાઉંડ, બિજાર પાઉંડ વિગેરે નાના મોટા દરેક ઉપરાણામાં ઉમેરો લાવ આપ્યો છે.

છેલ્લા બબ્બે વરસ ઉપર મુનો પારીદાર હોલ જોહાનીસબર્ગના ઘાટેર મુખ્યત્વે ખાતા તરફથી મકાન તરીકે નાણાંના કર્યો બોરસે નવો પારીદાર હોલ બાંધવા માટે ઉપ-પ્રમાણી ગૃહબાંધ વિગેરાના બાબતમાંજ જોહરે સ. ઇ. ૧૯૨૪ માં ટ્રસ્ટીના નામ હોલ સેવા મકાન બ્યવસ્થા, અને તેમાં ... ટીકારોએ લગભગ હોલ ઉપર પાઉંડ્યા પાંચ રકમ રોકડ આપી અને બાંધ કે તેમાંઓએ તે અપાવવાના તે તો શુરૂ

હવે મુનો પારીદાર હોલ તોડી પાડી નારવાજ નવો હોલ બાંધવો શરૂ કરી દીધો અને તેનું ઘાસ્તુ ૧૯૨૪ની સાલ ... કરીબાના જોહરે બાર જોઇ માસ પર પડોદરેથી આવેલી બાબ કન્યા સેવીકા દ્વારા તે બાદ પારીદાર હોલનો મુકામ બા... પેલો અને તેમાંઓએ બા બાંધો પછી તેમાં પોતાના પાર્ટિ કરવા માટે પારીદારોએ બાબતમાં પાર્ટિ હોલ ઉપયોગ કરવા પારીદારોએ ઉપરોક્ત હોલ ઉપયોગી પણ રકમ આપેલી આ પ્રમાણે હોલ-ઘાસમાં પારીદાર હોલ ઉપરોક્ત ઉપર ઉપરોક્ત ઉપર ઉપરોક્ત ઉપર

સમાચાર સંગ્રહ

જોહાનીસબર્ગ કમીશનનો રીપોર્ટ

ગયા વર્ષના સપ્ટેમ્બર માસમાં ઇમારતોના ફેલવાને લીધે જોહાનીસબર્ગ ટાઉન કાઉન્સીલના કેટલાક ભાગોનો રીપોર્ટ તપાસવા સારૂ એક કમીશન નીમવામાં આવ્યું હતું. તે કમીશનના સભ્યોએ પોતાનો રીપોર્ટ તા. ૧૫ મીએ સરકારને રજુ કર્યો છે. તેમાં તેઓ જણાવે છે કે, ...

[illegible]

வகை 32 விலை 3க. ... வெள்ளிக் கிழமை ஆவணி மீ 28 க 1934 ஆம் திகதி ...

இந்தியா பாக்கிஸ்தான்.

வெள்ளிக் கழமை
ஆவணம் மீ 28 க 1934 ஆம்.

பிரதி நிதிகளாகவே

[illegible] முன்னர் [illegible] முடிவுக்கு [illegible] நாட்டுப் பிரதிநிதிகளாகவே [illegible] அந்தப் பிரதிநிதிகள் [illegible] வகையில், முதலில் [illegible] முன்னர் [illegible] வேண்டிய [illegible] அப்படிச் செய்தால் [illegible] கலை பயனுள்ளதாயமைய, [illegible] பிரதிநிதிகளே [illegible] ஒரு முறையும், [illegible] முறையும் [illegible] வேறு [illegible] அவர்களை [illegible] முறையாக [illegible] வேண்டும். [illegible] பொது [illegible] இடையிலான [illegible] மேலும், [illegible] மீண்டும் [illegible] மாநாட்டில் [illegible] முடிவுக்கு [illegible]

சர்வ கட்சி பொதுக் [illegible] முன்னர் [illegible] முன்பே [illegible] அதனுடைய [illegible] முறையில் [illegible] வந்தன. [illegible] பற்றி [illegible] மாநாட்டில் [illegible] வேண்டும். [illegible] முன்னர் [illegible] கட்சிகளிடம் [illegible] அடிக்கடி [illegible] மாநாடு [illegible] மாற்றமும் [illegible] அம்முறையே [illegible] ஒரு [illegible] அவர்களை [illegible] அதிகாரம் [illegible] மாநாட்டில் [illegible] பிரதிநிதிகளாகவே

இந்திய அபிவிருத்தி அபிப்பிராயம்.

உலகத் தொழிற்சங்கம்.

சிறையில் காலி பூஜை
(தமிழ் உயர் அபிப்பிராயம்.)

હીંદના ઉદ્ધાર માટે અને હીંદીઓના અનન્ય કલ્યાણ માટે

એક દેશી ભાઇનું નવું સાહસ

હીંદના ઉદ્ધાર માટે અને હીંદીઓના અનન્ય કલ્યાણ માટે

આ બેદરકાર જમાનાની આપ સરખે દેખી બાજીઓને જણાવવાનું આનંદ છે કે અમેરિકા હીંદની (સીગલ-૧૫૪)ની ૪૦ વર્ષની મુદતી અનુભવી અને પોતાની ચાલીસીની ફેક્ટરીની શાખા એડવાન્સબર્ગમાં ખોલી છે અને ત્યાં દરેક પ્રકારની રૂપિયા દલાલી અને કમીશન પેઢી પરદેશી માલને બાજુએ મૂકી લેખો. ક્રીકેટ, ટેનીસ, ફેટબોલ-નટસ, ફુટબોલ્સ ફુગ્ગી, ફેરબોલ્સ, હોકી સ્ટીક્સ વગેરેનો માલ તમારી સર્વ ઓર્ડરોથી ભરી દેવામાં આવે છે. ખાસ ખાસ ખુબ કીમતે મળશે તે ફરમાવો આપ્યા સેવા. ઓર્ડરોના કલ્યાણ વગેરેખાતરી કરવા ઓ બધા માલના ઓર્ડરો અને પ્રખ્યાત એફેક્ટરીઓ કમીશન પરદેશની ઈન્ડ અને પ્રોપરાઈટરી ઇલાકા પણ મળશે

J. M. KANTI & Co.
Sport Goods Manufacturers & Stockists.
7 Barkley Arcade, Diagonal Street, Off Market Street.
Box 4250. JOHANNESBURG. Phone 33-3084.

ફેક્ટરીમાં ગોંગારો. કમની મુદ્દે બાબત અને બાદ ખેલ પુરાવા બાબી બાદ બાબ છે.

મીનેરી તમને બાબની જરૂર જોડા મેદો !
ક્રીકેટ ઓલ્સ ૬૬ થી ૧૫૬ સુધી બાબ. બેટ બોલ પ્લેયરોને માટે બાબ બાદ્યો ચેમ્પીઓને માટે ખાસ બાબી ઓર્ડરના માટે ખાસ બાબી ટીમ આપવી પડશે તો તે માટે બાબ દરી બાદ્યો ફુલ્લ બાબ ૬૬ બાબ બાબ બાબી ! બેટ બોલ્સ ફુલ્લ ખેલાડીને બાબ બાબો નકો બાબ. બાબ બાબ બાબી ! બાબ બાબ બાબી બાબને બાબીબાબ બાબી દેવા ઓર્ડર બાબવા બાબી બાબ બાબી ! બાબને બાબબાબો બાબ બાબ બાબો બાબત બાબ બાબ બાબ બાબો બાબને બાબબાબ બાબ બાબ બ

INDIA-NATAL LINE
(ANDREW WEIR & CO.)

ચેસેન્જર મિલ્સ તથા ઇસ્ટ આફ્રીકા સ્ટીમર દ્વારા મારફત
આફ્રિકાના બંદરે તથા

ડેલાગોઆ, બઝાર, રંગુન, કલકત્તા અને
આહ્માસાહર થઇને આવે છે.

આ લાઇનની સ્ટીમરોમાં વહન બોલા અને રેલ તથા સ્ટેમ્બર બારદાન
માટે ખુદ જગાનો સમાવેશ છે.

ડિસેમ્બર માસે રવાનથી નીચે મુજબ છે:

	ડેલાગોઆ	બઝાર
ફ્રેન્ચ સ્ટીમર ગિરાર્ડી માર્ફે	પા. ૧૩-૧૭-૬	પા. ૨૭-૫-૦
" " ગિરાર્ડી વચ્ચે	પા. ૧૬-૧૨-૦	પા. ૨૫-૦-૦
ટ્રેન્ચ સ્ટીમર ગિરાર્ડી માર્ફે	પા. ૬-૭-૬	પા. ૧૦-૧૨-૬
" " ગિરાર્ડી વચ્ચે	પા. ૬-૧૬-૦	પા. ૭-૧૨-૦

ડેલાગોઆ, બઝાર, રંગુન, અને કલકત્તા માટે છે.

	રવાના થવાની તારીખ
ફ્રેન્ચ સ્ટી. "ગુજરાત"	૨૬ મી જાનેવારી ૧૯૩૫
ફ્રેન્ચ સ્ટી. "ગિરાર્ડી"	૧૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૫

"આહ્માસાહર થઇને.

વિગત માટે પત્ર વિગત પરિ તપાસ કરોઃ—

KING & SONS.
Anglo-African House, 317 Smith Street, Durban
P.O. Box 931. — — Phones 23 & 2049.

BASSA LTD.
122/6 Commercial Road . . Durban.
P.O. Box 569. — — — Phone 669.

RAVJEE BHOOLA
Wholesale Fruit & Produce Supplier
and Commission Agent.
P. O. Box 521. 8, Cross Street,
Durban, Natal

No. 1 quality in Bananas, Pines etc. supplied and railed to any part of the Union and Rhodesia.

Prompt attention and careful packing and personal care is given to every order.

હોલસેલ ફ્રુટ અને વેજીટેબલ ચઢાવનાર

નાતાલના બંદર ઉપર તથા બહારના, પાસનેપણ વિશેરે મીઠી ઓરડર મળેથી તુરત બજવામાં આવશે.

દરેક ઓરડર ઉપર ઘણી ઉંડાણેથી રાખી કારો માલ, સારૂ પેકીંગ કરી કીમતમાં ઘણીજ ઓછી કરવામાં આવશે.

કેપ પ્રોવીન્સ, ફ્રાન્સવાલ, રોડેશ્ટ મોકલીઆ વિગેરે દરેક જગ્યાએ મોકલવામાં આવે છે.

લખોઃ રવજી ભુલા,
પી. ઓ. નં. ૫૨૧. ૮ ક્રોસ સ્ટ્રીટ.
ડરબન, નાટાલ.

વાહલ-તાજગીથી ભરપૂર

સેન્ટલર

ઝંડુ દ્રા. ક્ષા. સ. વ.

સાથી શક્તિનો સમૂહ કરવા

વિના વિલંબે આપવા ઓર્ડર

ઝંડુ ના સુવર્ણમિશ્રિત

મ. ક ર ધ્વ જ ગુ ટી

—શક્તિની સંપૂર્ણતા ધ્વારા—
આજીવન અજમાવવા ઓર્ડર

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ લીમિટેડ—મુંબાદા નં. ૨૪.

ઉપરોક્ત દવાઓ મળી શકે છે—કાયમી ઠેકાણું પત્રવ્યવહાર માટેનું સરનામું
આજીવન આર્ડરોના એજન્ટ: એમ. એમ. એન્ડ કું., ૨૪૫ બુધ રોડ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૨૦૫, મદ્રાસીયા.

મરડા! દરદ મરડા!!

કબજીઆતથી ઉદ્ભવતાં વૈવિધ્યવાળા પુરતા કાયમ માટે કિંમત રૂ. ૨ પણ ઉપયોગ કર્યા પહેલાં મફત મળે છે. મંગાવો.

મહેતા મંજરી ફાર્મસી, અમરેલી, કાઠીયાવાડ.

M. H. DESAI
Wholesale Fruit Merchant.

ઓર્ડર બજાર ફ્રુટ અને વેજીટેબલ સારૂ પેકીંગ કરી સારી ઓ
ર કરી આપવામાં આવશે.
P. O. Box 254. Durban. 31 Short st.

Gandhi Heritage Portal

The Best Your Money can Buy!

Save
"Morning Cup"
Tea Packet
Fronts for
Valuable Free
Gifts

253 CUPS to THE POUND.

"INDIAN OPINION"

[Founded by Mahatma Gandhi in 1903]

SUBSCRIPTION RATES

Within the Union - - - - - - - - - 2os Annually.
" " " - - - - - - - - 10s. 6d. Half-yearly.
Outside the Union - - - - - - - - 21s. Annually.
" " " - - - - - - - - 11s. Half-yearly.

Advertisement Tariff

Number of Insertions.	1 Inch.			2 Inches.			¼ Column.			½ Column.			1 Column.			Full Page.		
	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.	£	s.	d.
13	1	5	0	2	10	0	4	4	0	7	10	0	11	10	0	15	0	0
26	2	2	0	4	4	0	7	10	0	11	0	0	15	0	0	25	0	0
52	3	10	0	7	0	0	11	0	0	15	0	0	20	0	0	35	0	0

Ordinary advertisements at 4/- per inch for first insertion and 2/- per inch succeeding insertions.

Advertisement charges are strictly payable half-yearly or yearly in advance.

For long contracts apply to:--

The Manager, Indian Opinion, Phoenix, Natal.

Gandhi Heritage Portal

કેપીટનની પ્રખ્યાત મીઠાઇઓ.

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

બદામ બરફી, પીસ્તા બરફી, ચુસ્તી માવા બરફી. બદામની બરફી, બદામી હલવા, વેનીલા હલવો, ઓરેંજ હલવો, બંગાલી ચુમરદેશી, બમબઇની પેંડા, માવાનો મેસુર, કેસરીમિસુર, પુસરા,

બગલબ, બદામ પાક, બાલ્ં, સાદા, મોહનથાલ, રાજપુરા, જલેબી, ગુલાબજાંબુ, ચુન્દી લાડુ, સોલાપુરી મિલ્ટા, બરાબનગરી ગાંઠીયા, બગજ, માવાના કેક્સ વીગરે.

બુંદીના.

SUTHER FENEE

—તેમજ—

તમામ જાતના કેક્સ પણ તૈયાર બનશે.

બપોરના મહેમાનોએ ઓર્ડર સાથે જેસા મોકલવા મહેરબાની કરવી.

હલવો.

HALWA

મેસુર પાક.

MAYSOR PAK

માલ સરસ અને તાજા પુર્વકનો મોકલવામાં આવશે.

ખાજા.

GAHREE

TELEPHONE

3623

CENTRAL.

ગુલાબજાંબુ.

GOOLAB JAMBOO

દેશમાં આપનારે તથા જનારાઓએ આ ઉતરવાનું ઉત્તમ સ્થળ.

બાલુ.

LUDOO

—આફ્રિકામાં પ્રખ્યાત

KAPITAN'S BALCONY HOTEL,

Proprietors: R. K. KAPITAN.

Corner GREY & VICTORIA STREETS, DURBAN.

Gandhi Heritage Portal